Universidad de Salamanca
Biblioteca

D. THOMÆ

SUMMA

THEOL.

4

Universidad de Deusto
Biblioteca

IHS
BIBLIOTECA DE LOYOLA.
Sala 1
Estante 10
Plúteo 10

44,4

Universidad de Deusto
Biblioteca

TERTIA PARS

OPERVM SANCTI

THOMAE AQVINATIS

Angelici Doctoris, Diui

Thomæ Aquinatis Summæ Theologiæ Pars tertia, Reuerendiſs. D. Thomæ de Vio, tit. ſancti Xiſti preſbyteri, Cardinalis Caietani Commentarijs adaucta atq; illuſtrata. Huic etiam adiectis plurium Quæſtionum ſeu dubiorum elucidationibus, atq; Rerum omnium, ſingulariumq; locorum Indice copioſiſsimo.

LVGDVNI,
M D XLI.

DOMUS-TORNACENSIS S.J.
JHS.
BIBL. GEN.
A.M.D.G.

105

Universidad de Deusto
Biblioteca

AD ADRIANVM SEXTVM PONT. MAX. Thomæ de Vio Caietani, Cardinalis sancti Xisti, in Tertiæ Partis Thomæ Aquinatis Commentarios, Præfatio.

SApientia attingit a fine vsq; ad finem fortiter, ac disponit omnia suauiter, Sapientie. 8. ¶ Etsi diuinam hanc sentētiam beatissime pater in mūdi administratione deus opt. Max. omni tempore verissimam esse ostendit, dum sua prepotēte vi, hec omnia pulcherrima opera effecit, que videmus, ac pro sui incomprehēsibilis consilij prudentia ⁊ benignitate, cum magno vsu ⁊ commoditate generis humani in debitos fines dirigit vniuersa: superioribus ramen diebus singulari quadam ratione, altitudinem illam diuitiarum sapiētie ⁊ scientie sue qua fortiter ⁊ suauiter agit, sese ad nos inclinasse, clarioribus omni luce signis ostendit. Nam quum pro deligendo pontifice Max. in conclaui essemus: vndeq; ille comitiorum quodam quasi estu efferuescerent, tā toq; impetu studiorum, huc illuc incerte ferrentur, ita vt nulla deinde tam spes in tanta patrum dissensione, creādi pontificis haberetur: ecce repente eterna sapientia, emisso in nos spiritu sancto, qui quondam super aquas ferebatur, fluctus varios, motusq; perentium sedauit, atq; humanos conatus deiecit fortiter. Ad vnius namq; vocem (vt de Ambrosio legitur) qua Cardinalis Dertusensis, pontificatu maximo dignus ostendebatur: ita, Deo agente, omnes commoti sunt, vt sine mora, omnium suffragijs, in summum pontificem deligeretis. Quis vero digitum dei hunc fuisse non videat? Nam quum hominū consilio et fauoribus ea res agitur, peritorum presentia que vigeat, principum gratia ⁊ fauor, ceteraq; id genus q̄plurimum valere solent. Tantum vero abest, vt eiusmodi tu rationibus fretus, quibus homines niti consueuere, hanc celsissimam apostolice dignitatis sedem conscenderis, vt quum hispaniam prouinciam Cesaris nomine gubernares, patribus fere omnibus ignotus, principumq; fauores ad alios accederent, a te vno vnus spiritus sanctus non recesserit, sed omnes vicerit fortiter: vt nulla habita ratione absentie tue, que non parum detrimenti christiane reipub. afferre posse videbatur: nulla, q̄ nunq; rome fuisses, id quod periclitanti ecclesie ac presentaneo remedio indigenti obesse nonnihil suspicari poteramus: nulla, q̄ Cesaris doctor ⁊ pater extitisses, que res factiosorū mentes q̄maxime perturbare potuisset, suffragantibus omnibus ad tanti honoris culmen euectus sis. Preferebat certe nostris oculis spiritus ille sapientie ⁊ fortitudinis, lumen quoddam immensum religionis, pietatis, prudentie, liberalitatis, integritatis ⁊ eruditionis tue, quibus excellentissimis virtutibus in tāti muneris functione adhibitis, ⁊ absentie tue ⁊ nunq; vise a te rome, damna si qua forent cumulatissime sarcires: teq; nō Cesari singularem, sed ceteris etiam principibus omnibusq; alijs christianis populis pastorem, doctorem, ⁊ patrem cōmunem exiberes. Fortiter igitur nobiscum egit deus fortis, vt sic itidem suauiter cuncta disponeret. Quid enim suauius ecclesie euenire poterat hoc tē pore quo turpissimis moribus fedata, bonis spiritalibus destituta, ignorantie tenebris obsessa, nouis heresum tempestatibus agitata, bellorum tumultibus inter christianos principes concussa, turcarū impietate labefactata ac diminuta erisit, quid inquam suauius sponse isti ecclesie tot ac tātis malis afflicte euentre poterat, q̄ te sponsum datum diuinitus intueri? Qui innocentia ⁊ vite integritate veterem illam ecclesie sanctimoniam in nostram etatem reuocaturus sis: qui summo studio ac diligē tia nihil non instauratum relinques: qui sane doctrine splendore illo, qui in tot libris quos edidisti lucet, omnem ignorātie caliginem dissipabis. Qui clarissima tua authoritate, diuino iudicio nunc tantum amplificata, ⁊ nationem germanam, apud quā semper valuisti q̄plurimū, omnibus heresum maculis que nūc in illa funduntur expurgabis, ⁊ inter christianos principes cōpositis rebus, ferocem turcam magnis copijs Italie minitātem retardabis, exterminabisq;. Credo equidem (nec vana erit fides) optimum deū, qui suis manibus te in hac Petri sede collocauit, istam etiam tibi aduersus turcas felicem victoriam reseruasse, vt prius reformatis per te Christianorum ⁊ sacerdotū precipue moribus, barbare ille nationes tum demum credere inciplant in Christi ecclesia veram esse religionem ⁊ pietatem, quod ob multorum vite turpitudinē hactenus illis incredibile visum est. Quēadmodum igitur diuina sapientia in te deligendo attigit a fine vsq; ad finē fortiter, ac suauiter vniuersa dispo suit: ita ⁊ tu cum primis religione tum illa etiā qua maxime fulges sapientia ⁊ consilio, in gubernanda republica christiana, fines totius orbis attinges fortiter, suauiter q̄ prophana ⁊ s. ra dispones. Ita enim christianorum omnium vota exposcūt: qui prope voce vna in te spem illam sese habere clamant, vt cuncta instaures ac reformes. Ita virtus tua ⁊ integritas requirunt, quibus res oēs quātecūq; sint, ⁊ quātūuis difficiles, te tāp. dē gerere ⁊ cōficere posse probauisti. Ita denū mirabilis hec tui electio, que ab illo qui facit mirabilia magna solus profecta est, merito ⁊ optimo suo iure postulat, vt iuste iudices in nationibus, ruinas ecclesie impleas, auaritieq; tanq; hydre capita renascentia, igne charitatis extirpes. Mihi vero in hoc cōmuni christianorum gaudio, quo maxime itidem mee letitie signum aliquod ⁊ indiciū exhiberem, oblata est occasio ista, disponēte suauiter spiritu sancto, vt hec nostra in tertiā partem diui Thome cōmentaria, licet superiori anno absoluta, fuissent, vsq; in presens tamen in publicum non exirent, quo sic tibi nominatim illa dedicaremus. Cui enim alij potius? Pulchre siquidem congruit, vt has nostras de Christo elucubrationes: tibi christi vicario cōsecremus, iudexq; illarum sis ⁊ censor, qui eruditissimus ⁊ ouium christi pastor existis: vt quum de tuo nutu christianarum rerum summa pendeat, nihil eorum que ad doctrinam pietatis pertinent, absq; tua censura ⁊ comprobatione peruulgetur. Illum igitur cui laboraui, quiq; nō in furore sed in benignitate sua te principem nobis dedit, precor, vt sanctitatem tuam q̄maxime longeuam esse velit: quo felici successu de tot malis subleuata ecclesia, in dignitatem pristinam restituatur.

Valepater beatissime. Rome die. x. Martij. Anno salutis 1522.

Questionum et Articulorum Index.

Tertie partis summe diui Tho. aquinatis, questionum ⁊ articulorum Index.

Questio prima de cōuenientia incarnationis christi.
1 Utrum cōueniēs fuerit deum incarnari. car.1.
2 Utrū fuerit necessarium ad reparationem humani generis. car.2.
3 Utrū si nō fuisset peccatū deꝰ fuisset icarnatus. 3.
4 Utrū principalius sit incarnatus ad tollendū oti ginale peccatum q̄ actuale. 4.
5 Utrum cōueniens fuerit deū incarnari a principio mundi. 4.
6 Utrū eius incarnatio differri debuerit vsq; ad finem mundi. 4.
¶Questio.2. de mō vnionis verbi incarnati quo ad ipsam vnionem.
1 Utrum vnio verbi incarnati sit facta in natura. 5.
2 Utrum sit facta in persona. 6.
3 Utrum sit facta in suppositō vel hypostasi. 7.
4 Utrū persona vel hypostasis rpi post incarnationē sit cōposita. 7.
5 Utrum sit facta aliqua vnio anime ⁊ corporis in Christo. 8.
6 Utrum natura humana fuerit vnita verbo accidentaliter. 8.
7 Utrum ipsa vnio sit aliquid creatum. 9.
8 Utrum sit idem quod assumptio. 10.
9 Utrum sit maxima vnionum que creaturis conueniunt. 11.
10 Utrū vnio duarū naturarū in Christo fuerit facta per gratiam. 11.
11 Utrum eam aliqua merita precesserint. 12.
12 Utrum gratia fuerit homini Christo naturalis. 12.
¶Questio.3. de modo vnionis ex parte persone assumentis.
1 Utrum assumere conueniat persone diuine. 13.
2 Utrum conueniat diuine nature. 13.
3 Utrum natura possit assumere abstracta personalitate. 14.
4 Utrum vna persona possit assumere sine alia. 15.
5 Utrum quelibet persona possit assumere. 15.
6 Utrū plures persone possint assumere vnā naturā numero. 15.
7 Utrum vna psona possit assumere duas naturas numero. 16.
8 Utrum magis fuerit conueniens de persona filij q̄ assumpserit humanam naturam q̄ de alia persona diuina. 17.
¶Questio.4. de modo vnionis ex parte nāe humane assumpte.
1 Utrū humana nā fuerit magis assumptibilis a filio dei q̄ alia nā. 17.
2 Utrum assumpserit personam. 18.
3 Utrum assumpserit hominem. 20.
4 Utrum fuisset conueniens q̄ assumpsisset humanam naturam separatam a singularibus. 20.
5 Utrū fuisset ꝓueniēs/q̄ assumpsisset hūanā nāz i oibꝰ eiꝰ singlaribꝰ. 21
6 Utrum fuisset conueniens qđ assumpsisset humanam naturā in aliquo homine ex stirpe ade progenito. 21.
¶Questio.5. de modo vnionis ex parte partium humane nature.
1 Utrum filius debuerit assumere verum corpus. ⁊ 21.
2 Utrum debuerit assumere corpus terrenum scilicet carnem ⁊ sanguinem. 21.
3 Utrum assumpserit animam. 22.
4 Utrum assumere debuerit intellectum. 22.
¶Questio.6. de modo assumptionis quantum ad ordinem.
1 Utrum filius dei assumpserit carnem mediante anima. 22.
2 Utrum assumpserit animam mediante spiritu siue mente. 23.
3 Utrum anima fuerit prius assumpta q̄ caro. 23.
4 Utrum caro fuerit prius assumpta q̄ anime vnita. 24.
5 Utrum tota nā humana sit assumpta mediantibus partibus. 24.
6 Utrum filius dei assumpserit humanaz naturā mediante gratia. 25.
¶Questio.7. de coassumptis a filio dei in humana natura pertinentibꝰ ad perfectionē. ſ. de gra Christi prout est singularis homo.
1 Utrum in anima Christi sit aliqua gratia habitualis. 25.
2 Utrum in Christo fuerint virtutes. 26.
3 Utrum in Christo fuerit fides. 26.
4 Utrum in Christo fuerit spes. 26.
5 Utrum in Christo fuerint dona. 26.
6 Utrum in Christo fuerit donum timoris. 27.
7 Utrum in Christo fuerint gratie gratis date. 27.
8 Utrum in Christo fuerit prophetia. 27.
9 Utrum in Christo sit plenitudo gratie. 28.
10 Utrum talis plenitudo sit propria Christi. 28.
11 Utrum gratia Christi sit infinita. 28.
12 Utrum gratia Christi potuerit augeri. 29.
13 Qualiter hec gratia se habeat ad vnionem an. ſ. subsequatur vel precedat. 29.
¶Questio.8. de gratia Christi ſm qꝰ est caput ecclesie.
1 Utrum Christus sit caput ecclesie. 30.
2 Utrum sit caput omnium quantum ad corpus/vel solum quantū ad animas. 30.
3 Utrum sit caput omnium hominum. 30.
4 Utrum sit caput angelorum. 31.
5 Utrum gratia ſm quam est caput ecclesie sit eadem cum gratia habituali ſm qꝰ est quidam homo singularis. 31.
6 Utrum esse caput ecclesie sit proprium Christi. 31.
7 Utrum Diabolus sit caput omnium malorum. 32.
8 Utrum antichristus possit etiam dici caput malorum. 32.
¶Questio.9. de coassumptis a filio dei in natura humana ptinentibus ad perfectionem. ſ. de scientia Christi in cōmuni.
1 Utrum Christus habuerit aliquam sciam preter diuinam. 32.
2 Utrum habuerit scientiam quaz habent beati vel cōprehēsores. 33.
3 Utrum habuerit scientiam [illegible]am vel infusam. 33.
4 Utrum habuerit a[illegible]am acquisitam. 34.
¶Questio.10. de scia d[illegible]inet ad animam Christi.
1 Utrum anima Christi [illegible]nderit verbum/siue diuinam essentiam. 35.
2 Utrum cognouerit om[illegible]bo. 35.
3 Utrum anima in verbo cog[illegible]ouerit infinita. 36.
4 Utrum videat verbum sine diuinam essentiam clarius qualibet alia creatura. 36.
¶Questio.11. de scientia indita vel infusa anime Christi.
1 Utrum ſm hanc scientiam Christus sciat omnia. 37.
2 Utrum hac scientia vti potuerit non conuertendo se ad phantasmata. 37.
3 Utrum hec scientia fuerit collativa. 38.
4 Utrum hec scia in chō fuerit minor scientia angelorum. 38.
5 Utrum fuerit scientia habitualis. 38.
6 Utrum fuerit distincta per diuersos habitus. 38.
¶Questio.12. de sciētia anime rpi acquisita vel experimentali.
1 Utrum ſm hanc scientiam cognouerit omnia. 39.
2 Utrum in hac scientia profecerit. 39.
3 Utrum aliquid ab homine didicerit. 39.
4 Utrum rps aliquid acceperit ab angelis. 39.
¶Questio.13. de potentia anime Christi.
1 Utrum habuerit omnipotentiam simpliciter. 40.
2 Utrum habuerit omnipotentiam respectu corporalium creaturarum. 40.
3 Utrum habuerit oipotentiā respectu propriū corporis. 41.
4 Utrū habuerit oipotentiā respectu proprie sue voluntatis. 41.
¶Questio.14. de defectibꝰ quos rps in humana natura assumpsit quātum ad corpus.
1 Utrum filius dei assumere debuerit in humana natura corporis defectus. 42.
2 Utrū assumpserit necessitatē his defectibus subiacendi. 42.
3 Utrum contrarerit hos defectus. 42.
4 Utrum assumpserit omnes huiusmodi defectus. 43.
¶Questio.15. de defectibus quos rps assumpsit, in humana natura quātum ad animam.
1 Utrum in christo fuerit peccatum. 43.
2 Utrum in eo fuerit fomes peccati. 43.
3 Utrū in eo fuerit ignorantia. 43.
4 Utrum anima Christi fuerit passibilis. 44.
5 Utrum in Christo fuerit dolor sensibilis. 44.
6 Utrum in Christo fuerit tristitia. 44.
7 Utrum in Christo fuerit timor. 44.
8 Utrum in Christo fuerit admiratio. 45.
9 Utrum in Christo fuerit ira. 45.
10 Utrum simul fuerit viator ⁊ comprehensor. 45.
¶Questio.16. de his que consequuntur vnionem quātum ad ea que cōueniunt Christo ſm se.
1 Utrum hec sit vera: deus est homo. 45.
2 Utrum hec sit vera: homo est deus. 46.
3 Utrum Christus possit dici homo dominicus. 47.
4 Utrum ea que conueniūt filio hominis possint predicari de filio dei: ⁊ econuerso. 47.
5 Utrū ea que cōueniunt filio hois possint p̄dicari de diuina natura: et de humana ea que conueniunt filio dei. 47.
6 Utrum hec sit vera: filius dei factus est homo. 48.
7 Utrum hec sit vera: homo factus est deus. 48.
8 Utrum hec sit vera: Christus factus est creatura. 49.
9 Utrum hec sit vera: iste homo demonstrato Christo incepit esse vel fuerit semper. 49.
10 Utrū hec sit vera: Christus ſm q̄ homo est creatura. 50.
11 Utrum hec sit vera: Christus ſm q̄ homo est deus. 50.
12 Utrum hec sit vera/Christus/secundum quod homo est hypostasis vel persona. 50.
¶Questio.17. de his que pertinent ad vnitatem Christi quantū ad esse.
1 Utrum Christus sit vnum vel duo. 51.
2 Utrum in Christo sit tm̄ vnum esse. 51.
¶Questio.18. de his que ptinent ad vnitatem Christi quantum ad voluntatem.
1 Utrū in rpo sit alia voluntas diuina ⁊ alia humana. 53.
2 Utrum in humana natura Christi sit alia voluntas respectu sensualitatis ⁊ alia respectu rationis. 54.
3 Utrū ex parte rationis fuerint in rpo plures volūtates. 54.
4 Utrum in Christo fuerit liberum arbitrium. 54.
5 Utr volūtas hūana rpi fuerit oino ꝯformis volūtati dīne i volito. 54.
6 Utrum in Christo fuerit aliqua contrarietas voluntatum. 55.
¶Questio.19. de his q̄ ptinēt ad vnitatē quātū ad operationē rpi.
1 Utrū in rpo fuerit vna opatio dinitatis ⁊ humanitatis vel plures. 55.
2 Utrū in rpo fuerint plures opationes ſm humanā nām. 56.
3 Utrum ſm operationē humanam aliquid sibi meruerit. 56.
4 Utrū per eam aliquid nobis meruerit. 57.
¶Qō. 20. de his que cōueniunt rpo ſm subiectionē eius ad patrem.
1 Utrum Christus sit subiectus patri. 57.
2 Utrum sit subiectus sibīpsi. 57.
¶Questio. 21. de oratione Christi. 58
1 Utrum Christo conueniat orare. 58
2 Utrum cōueniat sibi ſm sensualitatem. 58

Questionum et Articulorum

5 Utrum conueniat sibi orare pro seipso an pro aliis tantum. car. 58.
4 Utrum oratio eius sit eraudita. 58.
¶Questio.22.de sacerdotio Christi
1 Utrum conueniat christo esse sacer 59.
2 De hostia huius sacerdotis. 59.
3 De effectu huius sacerdotij. 59.
4 Utrum effectus sacerdotij huius p[ro]ti..eat ad ipsum solum / an ad alios. 59
5 De eternitate sacerdotij eius. 60.
6 Utrum debeat dici sacerdos ſm ordinem melchisedech. 60.
¶Questio.23.de adoptione christi.
1 Utrum conueniat deo filios adoptare. 60
2 Utrum hoc conueniat soli deo patri. 61.
3 Utrum sit proprium hominum adoptari in filios. 61.
4 Utrum christus possit dici filius adoptiuus. 61.
¶Questio.24.de predestinatione christi.
1 Utrum christus sit predestinatus. 61.
2 Utrum sit predestinatus ſm q̄ homo. 62.
3 Utrum eius predestinatio sit exemplar nostre predestinationis 63.
4 Utrum sit causa nostre predestinationis. 63.
¶Questio.25.de adoratione christi.
1 Utrum vna et eadem adoratione sit adoranda diuinitas christi: & eius humanitas. 63.
2 Utrum caro christi sit adoranda adoratione latrie. 63.
3 Utrum adoratio latrie sit exhibenda imagini christi. 64.
4 Utrum sit exhibenda cruci Christi. 64.
5 Utrum sit exhibēda matri eius. 65.
6 Utrum reliquie sanctorum sint adorande. 65.
¶Questio.26.de hoc q̄ Christus dicitur dei & hominum mediator.
1 Utrum esse mediatorem dei & hominum sit proprium Christo. 65.
2 Utrum hoc ei conueniat ſm humanam naturam.
¶Questio.27.de sanctificatione beate virginis.
1 Utrum beata virgo fuerit sanctificata ante natiuitatem et vtero. 66.
2 Utrum fuerit sanctificata ante animationem. 66
3 Utrum per huiusmodi sanctificationem fuerit sibi sublatus totaliter fomes peccati. 66.
4 Utrum per huiusmodi sanctificationem fuerit consecuta vt nunquam peccaret. 67.
5 Utrum per huiusmodi sanctificationem adepta fuerit plenitudinem gratiarum. 67.
6 Utrum sic sanctificari fuerit sibi proprium post Christum. 68.
¶Questio.28.de virginitate beate Marie.
1 Utrum fuerit virgo in concipiendo. 68.
2 Utrum fuerit virgo in partu. 69.
3 Utrum permanserit virgo post partum. 69.
4 Utrum votum virginitatis emiserit. 69.
¶Questio.29.de desponsatione matris dei.
1 Utrum Christus debuerit de deposata nasci. 70.
2 Utrum fuerit verum matrimonium inter matrem dñi & ioseph. 70.
¶Questio.30.de annunciatione beate virginis.
1 Utrum conueniens fuerit annunciari ei q̄d in ea generādum erat. 71.
2 Utrum conueniens fuerit hec annunciari per angelum. 71.
3 De modo per quem ei annunciari debebat. 71.
4 De ordine annunciationis. 71.
¶Questio.31.de conceptione saluatoris: quantum ad materiam de qua corpus eius est conceptum.
1 Utrum caro Christi fuerit sumpta de Adam. 72.
2 Utrum fuerit sumpta de Dauid. 72.
3 Utrum genealogia Christi conuenienter texatur ab euangelista. 72.
4 Utrum decuerit Christum nasci de femina. 73.
5 Utrum fuerit de purissimis sanguinibus virginis eius corpus. ornatum. 73.
6 Utrum caro Christi fuerit in antiquis patribus ſm aliq̄d signatū. 73.
7 Utrum caro Christi in patribus fuerit peccato obnoxia. 74.
8 Utrum fuerit decimata in lumbis abrae. 74.
¶Questio.32.de conceptione Christi quātum ad principiū actiuum.
1 Utrum spūssanctus fuerit principiū actiuum in cōceptione christi. 74.
2 Utrum possit dici q̄ Christus sit conceptus de spiritu sancto. 75.
3 Utrum possit dici q̄ spiritussanctus sit pater christi ſm carnem. 75.
4 Utrum beata virgo aliquid actiue egerit in cōceptione christi. 75.
¶Questio.33.de modo & ordine conceptionis christi.
1 Utrum corpus christi in primo instāti cōceptionis fuerit formatū. 76.
2 Utrum in primo instanti cōceptionis fuerit a verbo animatum. 76.
3 Utrum in primo instanti conceptionis fuerit a verbo assumptum. 77.
4 Utrum conceptio illa fuerit naturalis vel miraculosa. 77.
¶Questio.34.de perfectione prolis concepte.
1 Utrū in primo instāti cōceptionis Christus fuerit sanctificat⁹ p gram. 77.
2 Utrum in eodem instanti habuerit vsum liberi arbitrij. 77.
3 Utrum in eodem instanti potuerit mereri. 78.
4 Utrum in eodem instanti fuerit plene comprehensor. 78.
¶Questio.35.de natiuitate saluatoris.
1 Utrum natiuitas sit nature vel persone. 78.
2 Utrum christo sit attribuenda alia natiuitas preter eternam. 79.
3 Utrum ſm natiuitatem temporalem beata virgo sit mater christi. 79.
4 Utrum debeat dici mater dei. 79.
5 Utrū p̄s ſm duas filiationes sit filius dei p̄is & virginis matris. 79.
6 De modo natiuitatis: vtrum. s. fuerit natus sine dolore matris. 80.
7 Utrum conueniens fuerit eum nasci in bethleem. 81.
8 Utrum fuerit congruo tempore natus. 81.
¶Questio.36.de manifestatione Christi nati.
1 Utrum natiuitas christi debuerit esse omnibus manifesta. 81.
2 Utrum debuerit aliquibus manifestari. 81.
3 Quibus manifestari debuerit. 82.
4 Utrū debuerit ipse se manifestare vel potius manifestari per alios. 82.
5 Per que alia manifestari debuerit. 82.
6 De ordine manifestationis. 83.
7 De stella per quam manifestata fuit eius natiuitas. 83.
8 De veneratione magorū qui per stellā p̄i natiuitatē cognouerūt. 83.
¶Questio.37.de legalibus circa puerum Jesum obseruatis.
1 Utrum debuerit circūcidi. 83
2 Utrum fuerit conuenienter ei nomen impositum. 84.
3 Utrum debuerit offerri in templo. 84.
4 Utrum mater dei debuerit purganda ad templum accedere. 85.
¶Questio.38.de baptismo Joannis.
1 Utrum conueniens fuerit q̄ Joannes baptizaret. 85.
2 Utrum ille baptismus fuerit a deo. 85.
3 Utrum contulerit gratiam. 85.
4 Utrum alij preter Christum illo baptismo debuerint baptizari. 86.
5 Utrum baptismus ille cessare debuerit Christo baptizato. 86.
6 Utrum baptizati baptismo Joannis essent postea baptizandi baptismo Christi. 86.
¶Questio.39.de baptizatione Christi.
1 Utrum Christus debuerit baptizari. 86.
2 Utrum debuerit baptizari baptismo Joannis. 87.
3 De tempore baptismi. 87.
4 De loco baptismi. 87.
5 De eo q̄ sunt ei celi aperti. 87.
6 De spiritussancti apparitione in specie columbe. 87.
7 Utrum illa columba fuerit verum animal. 88.
8 De voce paterni testimonij. 88. 88.
¶Questio.40.de modo cōuersationis Christi.
1 Utrum Christus debuerit solitariā vitam ducere / an inter homines conuersari. 88.
2 Utrum debuerit austerā vitam ducere in cibo/potu/& vestitu/an alijs communem. 89.
3 Utrū debuerit abiecte viuere in hoc mūdo / an in diuitijs & honore. 89.
4 Utrum debuerit viuere ſm legem. 89.
¶Questio.41.de tentatione Christi.
1 Utrum conueniens fuerit Christum tentari. 90.
2 De loco tentationis. 90.
3 De tempore tentationis. 90.
4 De modo & ordine tentationis. 91.
¶Questio.42.de doctrina Christi.
1 Utrum Christus debuerit predicare solum Judeis / vel etiam gentilibus. 91.
2 Utrum in sua predicatione debuerit turbationē iudeoꝝ vitare. 92.
3 Utrum debuerit predicare publice vel occulte. 92.
4 Utrum debuerit docere solo verbo vel scripto. 92.
¶Questio.43.de miraculis a Christo factis in generali.
1 Utrum Christus debuerit miracula facere. 93.
2 Utrum fecerit ea virtute diuina. 93.
3 Quo tempore inceperit miracula facere. 93.
4 Utrum per miracula fuerit sufficienter ostensa eius diuinitas. 93.
¶Questio.44.de miraculis Christi in speciali.
1 De miraculis que Christus fecit circa spirituales substantias: vtrum fuerint conuenientia. 94.
2 De miraculis que Christus fecit circa celestia corpora. 94.
3 De miraculis que Christus fecit circa homines. 95.
4 De miraculis que Christus fecit circa irrationales creaturas. 95.
¶Questio.45.de transfiguratione Christi.
1 Utrum conueniens fuerit Christum transfigurari. 96.
2 Utrum claritas transfigurationis fuerit claritas gloriosa. 96.
3 Utrum conuenienter adducti fuerint testes huiusmodi transfigurationis. 96.
4 De testimonio paterne vocis. 97.
¶Questio.46.de passione Christi.
1 Utrum cōueniens fuerit christum pati p liberatione hominū. 97.
2 Utrum fuerit alius modus possibilis liberationis humane. 97.
3 Utrum iste modus fuerit conuenientior. 97.
4 Utrum fuerit conueniens q̄ in cruce pateretur. 98.
5 Utrum sustinuerit omnes passiones. 98.
6 Utrum dolor quem in passione sustinuit fuerit maximus. 99.
7 Utrum tota anima eius pateretur. 99.
8 Utrum passio eius impedierit gaudium fruitionis. 100.
9 De tempore passionis. 100.
10 De loco passionis. 100.
11 Utrum fuerit cōueniēs christum simul cū latronibus crucifigi. 100.
12 Utrum passio christi sit eius diuinitati attribuenda. 101.
¶Questio.47.de causa efficiente passionis Christi.
1 Utrum christus fuerit ab alio occisus vel a seipso. 101
2 Ex quo motiuo seipsum tradiderit ad patiendum. 101.
3 Utrum pater tradiderit eum ad patiendum. 102.
4 Utrum fuerit conueniens q̄ per manus gentium pateretur vel potius a iudeis. 102.
5 Utrum occisores eius eum cognouerint. 102.
6 De peccato eorum qui Christum occiderunt. 103.
¶Questio.48.de modo efficiendi passionem christi.
1 Utrum passio Christi causauerit nostrā salutē per modū meriti. 103.
2 Utrum per modum satisfactionis. 103.
3 Utrum per modum sacrificij. 103.

Index.

4 Utrum per modum redemptionis. car. 104.
5 Utrum esse redemptorem sit proprium Christi. 104.
6 Utrum causauerit effectum nostre salutis per modum efficientie 104.
¶Questio.49.de effectibus passionis Christi.
1 Utrum per passionem Christi simus liberati a peccato. 104.
2 Utrum per eam simus liberati a pōte diaboli. 105.
3 Utrum per eam simus liberati a reatu pene. 105.
4 Utrum per eam simus deo reconciliati. 105.
5 Utrum per eam sit nobis aperta ianua celi. 105.
6 Utrum per eam fuerit p̄s adeptus exaltationem. 106.
¶Questio.50.de morte Christi.
1 Utrum conueniens fuerit Christū mori. 106.
2 Utrum per mortē fuerit separata vnio diuinitatis & carnis. 106.
3 Utrum fuerit separata vnio diuinitatis & anime. 107.
4 Utrum Christus in triduo mortis fuerit homo. 107.
5 Utrum corpus eius fuerit idem numero mortuū cviuum. 107.
6 Utrum mors eius fuerit aliquid operata ad nostrā salutē. 107.
¶Questio.51.de sepultura christi.
1 Utrum fuerit conueniens christum sepeliri. 108.
2 De modo sepulture eius. 108.
3 Utrum corpus eius fuerit in sepulchro resolutum. 108.
4 De tempore quo iacuit in sepulchro. 108.
¶Questio.52.de descensu christi ad inferos.
1 Utrum conueniens fuerit p̄m ad inferos descendere. 109.
2 In quem infernum descenderit. 110.
3 Utrum totus fuerit in inferno. 110.
4 Utrum aliquam moram ibi traxerit. 110.
5 Utrum sanctos patres ab inferno liberauerit. 110.
6 Utrum de inferno liberauerit damnatos. 110.
7 Utrum liberauerit pueros in peccato originali defunctos. 110.
8 Utrum liberauerit homines de purgatorio. 111.
¶Questio.53.de resurrectione Christi.
1 Utrum necesse fuerit christum resurgere. 111.
2 Utrū necesse fuerit ipsum tertia die resurgere. 111.
3 Utrum ipse primus resurrexit. 111.
4 Utrum ipse fuerit causa nostre resurrectionis. 112.
¶Questio.54.de qualitate christi resurgentis.
1 Utrum post resurrectionē christus habuerit verum corpus. 112.
2 Utrū corpus eius fuerit gloriosum. 112.
3 Utrum resurrexit cum corporis integritate. 113.
4 Utrum corpus eius resurrexerit cum cicatricibus. 113.
¶Questio.55.de manifestatione resurrectionis.
1 Utrum resurrectio christi omnibus hominibus manifestari debuerit: an solum quibusdam specialibus personis. 113.
2 Utrum fuerit conueniens q̄ eis videntibus resurgeret. 114.
3 Utrum post resurrectionē debuerit cū suis discipulis cōuersari. 114.
4 Utrum fuerit conueniens quod discipulis suis in aliena effigie apparet. 114.
5 Utrū resurrectionē suam argumentis probare debuerit. 114.
6 De sufficientia illorum argumentorum. 115.
¶Questio.56.de causalitate resurrectionis christi.
1 Utrum resurrectio Christi sit causa nostre resurrectionis corporū. 115.
2 Utrum sit causa nostre iustificationis animarum. 116.
¶Questio.57.de ascensione christi.
1 Utrum fuerit conueniens Christum ascendere. 116.
2 Secundum quam naturam cōueniat sibi ascensio. 116.
3 Utrum propria virtute ascenderit. 116.
4 Utrum ascenderit super omnes celos corporeos. 117.
5 Utrum ascenderit super omnes spirituales creaturas. 117.
6 De effectu ascēsionis ipsi: vtrum sit causa nostre salutis. 117.
¶Questio.58.de sessione Christi ad dexteram patris.
1 Utrum sedeat ad dexteram patris. 117.
2 Utrum conueniat ei ſm diuinam naturam. 118.
3 Utrum conueniat sibi ſm humanam. 118.
4 Utrum hoc sit proprium christi. 118.
¶Questio.59.de iudiciaria potestate Christi.
1 Utrum iudiciaria potestas sit attribuenda Christo. 118.
2 Utrum conueniat sibi ſm q̄ homo. 119.
3 Utrum eam ex meritis sit adeptus. 119.
4 Utrum eius potestas iudiciaria sit vniuersalis respectu omnium hominum. 119.
5 Utrum preter iudicium q̄d agit etiā hoc tempore sit expectandū aliud iudicium vniuersale per ipsum futurum. 119.
6 Utrum eius iudiciaria potestas etiam ad angelos se extendat. 120.
¶Questio.60.de sacramentis: quid sit sacramentum. 120.
1 Utrum sacrm sit in genere signi.
2 Utrum omne signum rei sacre sit sacramentum. 120.
3 Utrum sacrm sit signum vnius rei tm̄ vel plurium. 120.
4 Utrum sacrm sit signum quod est res sensibilis. 121.
5 Utrum ad sacrm requirat determinata res sensibilis. 121.
6 Utrum ad sacrm requratur significatio que est per verba. 121.
7 Utrum requirant determinata verba. 121.
8 Utrum illius verbis possit aliquid addi vel subtrahi. 122.
¶Questio.61.de necessitate sacramentorum.
1 Utrum sacra fuerunt necessaria ad salutem humanam. 122.
2 Utrum fuerint necessaria in statu ante peccatum. 122.
3 Utrum fuerint necessaria in statu post peccatum ante christū. 123.
4 Utrum fuerint necessaria post christi aduentum. 123.
¶Questio.62.de effectu principali sacrorum qui est gratia.
1 Utrum sacramenta noue legis sint causa gratie. 123.
2 Utrum gratia sacramentalis aliquid addat super gratiam virtutum & donorum. 124.
3 Utrum sacramenta [illegible]atiam. 124.
4 Utrum sit in eis aliqua [illegible]d causandam gratiam. 125.
5 Utrum talis virtus in [illegible]s deriuetur a passiōe christi. 125.
6 Utrum sacramenta ve[illegible] gratiam causarent. 125.
¶Questio.63.de effectu sacr[illegible]mum qui est character.
1 Utrū ex sacramentis causetur character aliquis in animo. 126.
2 Quid sit ille character. 126.
3 Cuius sit character. 126.
4 In quo sit sicut in subiecto. 127.
5 Utrum sit indelebilis. 127.
6 Utrum omnia sacramenta imprimant characterem. 128.
¶Questio.64.de causa sacramentorum.
1 Utrum solus deus interius operetur in sacramentis. 128.
2 Utrū institutio sacrorum sit solum a deo. 129.
3 De potestate quā christus habuit in sacramentis. 129.
4 Utrū illam potestatē potuerit alijs cōmunicare. 129.
5 Utrum ptās ministerij in sacramentis conueniat malis. 129.
6 Utrum mali peccent dispensando sacramenta. 130.
7 Utrum angeli possint esse ministri sacramentorum. 131.
8 Utrum intentio ministri requiratur in sacramentis. 131.
9 Utrum requiratur ibi recta fides: ita quod infidelis non possit tradere sacramentum. 131.
10 Utrum requiratur ibi recta intentio. 131.
¶Questio.65.de numero & modo sacramentorum.
1 Utrum sint septem sacramenta. 132.
2 De ordine eorum adinuicem. 132.
3 De comparatione eorum. 133.
4 Utrum oia sacra sint de necessitate salutis. 133.
¶Questio.66.de sacramento baptismi quantum ad ea que ad ipsius pertinent.
1 Quid sit baptismus: vtrum. s. sit ablutio. 133.
2 De institutione huius sacramenti. 133.
3 Utrum aqua sit propria materia huius sacramenti. 134.
4 Utrum requiratur aqua simpler. 134.
5 Utrum hec sit cōueniens forma huius sacramenti: Ego te baptizo in nomine patris & filij & spiritussancti. 134.
6 Utrum aliquis possit baptizari sub hac forma: ego te baptizo in nomine christi. 135.
7 Utrum immersio sit de necessitate baptismi. 136.
8 Utrū requiratur trina immersio. 136.
9 Utrū baptismus possit reiterari. 136.
10 De ritu baptismi. 137.
11 De distinctione baptismatum. 137.
12 De comparatione baptismatum. 137.
¶Questio.67.de ministris baptismatis.
1 Utrum ad diaconum pertineat baptizare. 137.
2 Utrum hoc ptineat ad presbyterum vel solum ad episcopum. 137.
3 Utrum laicus possit sacrm baptismi conferre. 138.
4 Utrum hoc possit facere mulier. 138.
5 Utrum non baptizatus possit baptizare. 138.
6 Utrum plures possit simul, baptizare vnum & eundem. 138.
7 Utrum necesse sit esse aliquem qui baptizatum de sacro fonte recipiat. 139.
8 Utrum suscipiens aliquem de sacro fonte obligetur ad eius instructionem. 139.
¶Questio.68.de suscipientibus baptismum.
1 Utrum omnes teneantur ad suscipiendum baptisma. 140.
2 Utrum aliquis possit saluari sine baptismo. 140.
3 Utrum baptismus sit differendus. 140.
4 Utrum peccatores sint baptizandi. 141.
5 Utrum peccatoribus baptizatis sint imponēda opa satisfactoria. 141.
6 Utrum requiratur confessio peccatorum. 141.
7 Utrum requiratur intentio ex parte baptizati. 141.
8 Utrum requiratur fides. 142.
9 Utrum sint pueri baptizandi. 142.
10 Utrum pueri iudeorum sint baptizandi inuitis parentibus. 142.
11 Utrum aliqui sint baptizandi in maternis vteris existentes. 143.
12 Utrum furiosi & amentes sint baptizandi. 143.
¶Questio.69.de effectibus baptismi.
1 Utrum per baptismum auferantur omnia peccata. 143.
2 Utrum per baptismum liberetur homo ab omni pena. 143.
3 Utrum baptismus auferat omnes penalitates huius vite. 144.
4 Utrum per baptismum coferantur homini gratie & virtutes. 144.
5 De effectibus virtutum qui per baptismum conferuntur. 144.
6 Utrum etiam paruuli per baptismū gras & virtutes accipiāt. 144.
7 Utrum per baptismum aperiatur baptizatis ianua regni celestis. 144.
8 Utrum baptismus equalē effectum habeat in hoibus baptizatis. 145.
9 Utrum fictio impediat effectum baptismi. 145.
10 Utrum recedente fictione baptismus obtineat effectum suum. 145.
¶Questo.70.de circūcisione que precessit baptismum.
1 Utrum circūcisio fuerit preparatoria & figuratiua baptismi. 145.
2 Utrum fuerit conueniens instituta. 146.
3 Utrum ritus circūcisionis fuerit conueniens. 146.
4 Utrum circūcisio conferret gratiam. 146.
¶Questio.71.de preparatoriis que cōcurrunt simul cum baptismo.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Questionum et Articulorum Index.

1 Utrum cathecismus debeat precedere baptismum. 146.
2 Utrum baptismum debeat precedere exorcismus. 146.
3 Utrum ea que aguntur in cathecismo aliquid efficiant vel solum significent. 147.
4 Utrū baptizādi debeāt cathecizari cizari p sacerdotes. 147.
¶Questio. 72. de sacramento confirmationis.
1 Utrum confirmatio sit sacrament 147.
2 De materia huius sacramenti. 147.
3 Utrum sit denecessitate sacramenti q̄ chrisma fuerit per episcopum cōsecratum. 148.
4 De forma ipsius. 148.
5 Utrum imprimat characterem. 148.
6 Utrū character confirmationis characterē baptismalē p̄supponat. 148.
7 Utrum conferat gratiam. 149.
8 Cui competat recipere hoc sacramentum. 149.
9 In qua parte recipiatur. 149.
10 Utrum requiratur aliquis qui teneat confirmandum. 149.
11 Utrum hoc sacramentum per solos episcopos detur. 149.
12 De ritu eius. 150.
¶Questio. 73. de sacramento eucharistie.
1 Utrum eucharistia sit sacramentum. 150.
2 Utrum sit vnum vel plura. 150.
3 Utrum sit de necessitate salutis. 150.
4 De nominibus eius. 151.
5 De institutione ipsius. 151.
6 De figuris eius. 151.
¶Questio. 74. de materia eucharistie sm speciem.
1 Utrum panis z vinum sint materia huius sacramenti. 151.
2 Utrum ad materiā huius sacri requirat determinata quātitas. 151.
3 Utrum materia huius sacramenti sit panis triticeus. 152.
4 Utrum sit panis azimus vel fermentatus. 152.
5 Utrum materia huius sacramenti sit vinum de vite. 152.
6 Utrum sit admiscenda aqua. 153.
7 Utrum aqua sit de necessitate huius sacramenti. 153.
8 De quantitate aque que apponitur. 153.
¶Questio. 75. de cōuersione panis z vini in corpus z sanguinem Christi.
1 Utrum in hoc sacramento sit corpus christi sm veritatem. 153.
2 Utrum in hoc sacro remaneat substā panis z vini post p̄secrationē. 154.
3 Utrum substantia panis post consecrationē huius sacramēti aunihilet̄ur aut in pristinam materiam resolvatur. 155.
4 Utrum panis possit converti in corpus christi. 156.
5 Utrum in hoc sacramento remaneant accidentia panis z vini. 157.
6 Utrum remaneat forma substantialis panis. 157.
7 Utrum ista conuersio fiat in instanti. 157.
8 Utrum hec sit vera/ex pane fit corpus christi. 158.
¶Questio. 76. de modo quo corpus christi existit in hoc sacramento.
1 Utrum totus christus sit sub hoc sacramento. 158.
2 Utrum totus christus sit sub vtraq̄ specie sacramenti. 159.
3 Utrum totus christus sit sub vtraq̄ parte specierum. 159.
4 Utrum dimensiones corporis christi tote sint sub hoc sacramēto. 159.
5 Utrum corpus xp̄i sit sub hoc sacramēto localiter. 160.
6 Utrum corpus christi moueatur ad motum hostie vel calicis post consecrationem. 160.
7 Utrum corpus xp̄i sub hoc sacro possit ab oculo aliquo videri. 160.
8 Utrum verū corpus christi remaneat in hoc sacro cū miraculose appareat sub specie pueri vel carnis. 161.
¶Questio. 77. de accidētibus remanentibus in hoc sacramento.
1 Utrum accidentia sint sine subiecto. 161.
2 Utrum quātitas dimēsiua sit subiectum accidentium aliorum. 162.
3 Utrum huiusmodi accidentia possint immutare aliq̄s corpus extrinsecum. 162.
4 Utrum possint corrumpi. 162.
5 Utrum possit ex eis aliquid generari. 163.
6 Utrum possint nutrire. 163.
7 Utrum in fractione panis spēs sacramētalis frangatur. 163.
8 Utrum vino consecrato possit liquidum admisceri. 164.
¶Questio. 78. de forma huius sacramenti.
1 Utrum hec sit cōueniens forma huius sacri/hoc est corpus ꝛc. 164.
2 Utrū forma cōsecrationis panis sit cōueniens/hoc est corpus ꝛc. 165.
3 Utrū sit pueniēs forma p̄secrationis sanguinis/hic est calix ꝛc. 165.
4 Utrum in verbis dictarum formarum sit aliqua vis creata effectiua consecrationis. 165.
5 Utrum locutiones in predictis formis sint vere. 166.
6 De comparatione vnius forme ad aliam. 166.
¶Questio. 79. de effectibus huius sacramenti.
1 Utrum hoc sacramentum conferat gratiam. 166.
2 Utrum effectus huius sacramenti sit adeptio glorie. 167.
3 Utrum effectus huius sacri sit remissio peccati mortalis. 167.
4 Utrum per hoc sacm remittatur peccatum veniale. 168.
5 Utrum per hoc sacm remittatur tota pena peccati. 168.
6 Utrum hoc sacm preseruet hominem a peccatis futuris. 168.
7 Utrum hoc sacm prosit aliis q̄s sumentibus. 168.
8 Utrū per petm veniale impediet effectus huius sacramenti. 168.
¶Questio. 80. de vsu siue sumptione huius sacri in cōmuni.
1 Utrum sint duo modi manducandi hoc sacramentum. s. sacramentaliter z spiritualiter. 169.
2 Utrū soli hoi cōueniat māducare spūaliter hoc sacm. 169.
3 Utrum solius hominis iusti sit manducare sacramentaliter. 169.
4 Utrum peccator manducans sacramentaliter peccet. 169.
5 Utrum hoc sit grauissimum omnium peccatorum. 170.
6 Utrum peccator accedens ad hoc sacramentum sit repellendus. 170.
7 Utrum nocturna pollutio impediat hominem a sumptione huius sacramenti. 170.
8 Utrum sit solum a ieiunis sumendum. 171.
9 Utrum sit recipiendum a non habentibus vsum rationis. 171.
10 Utrum sit quotidie sumendum. 171.
11 Utrum liceat omnino abstinere. 172.
12 Utrum liceat conficere corpus sine sanguine. 172.
¶Questio. 81. de vsu quo Christus vsus est isto sacramento.
1 Utrum ipse christus sumpserit corpus suum z sanguinem. 175.
2 Utrum dederit ea iude. 175.
3 Utrum dederit z assumpserit corpus passibile vel impassibile. 175.
4 Quomodo se habuisset christus sub hoc sacramento: si fuisset in triduo mortis reseruatum aut consecratum. 175.
¶Questio. 82. de ministris huius sacramenti.
1 Utrum consecrare hoc sacramentum sit proprium sacerdotis 175.
2 Utrum plures sacerdotes simul possint eādem hostiā cōsecrare. 176.
3 Utrum dispensatio huius sacramenti pertineat ad solū sacerdotē. 176.
4 Utrum liceat sacerdoti consecrāti a cōmunione abstinere. 176.
5 Utrum sacerdos peccator possit conficere hoc sacramentum. 176.
6 Utrum missa mali sacerdotis minus valeat q̄ boni. 177.
7 Utrum heretici z scismatici vel excōmunicati possint conficere hoc sacramentum. 177.
8 Utrum degradati. 177.
9 Utrum peccent a talibus cōmunionem recipientes. 177.
10 Utrum liceat sacerdoti omnino a celebratione cessare. 177.
¶Questio. 83. de ritu huius sacramenti.
1 Utrū in celebratione huius mysteriū christus immoletur. 178.
2 De tempore celebrationis. 178.
3 De loco z aliis que pertinent ad apparatū huius celebrationis. 178.
4 De his que in celebratione huius mysteriū dicuntur. 179.
5 De his que circa celebrationem huius mysterij fiunt. 179.
6 De defectibus q̄ circa celebrationē huius mysteriū cōmittūtur. 180.
¶Questio. 84. de sacramento penitentie.
1 Utrum penitentia sit sacramentum. 181.
2 De materia huius sacramenti. 181.
3 De forma ipsius. 181.
4 Utrum impositio manus requiratur ad hoc sacramentum. 182.
5 Utrum hoc sacramentum sit de necessitate salutis. 182.
6 De ordine eius ad alia sacramenta. 182.
7 De institutione eius. 182.
8 De duratione ipsius. 183.
9 De continuitate eius. 183.
10 Utrum possit iterari. 183.
¶Questio. 85. de penitentia sm q̄ est virtus.
1 Utrum penitentia sit virtus. 183.
2 Utrum sit virtus specialis. 184.
3 Sub qua specie virtutis contineatur. 184.
4 De subiecto eius. 184.
5 De causa eius. 185.
6 De ordine eius ad alias virtutes. 185.
¶Questio. 86. de defectu penitentie.
1 Utrum omnia peccata mortalia per penitentiam auferantur. 185.
2 Utrum possint sine penitentia tolli. 185.
3 Utrum possit vnum remitti sine alio. 186.
4 Utrum penitentia auferat culpam remanente reatu. 186.
5 Utrum remaneant reliquie peccatorum. 186.
6 Utrum auferre peccatum sit effectus penitentie inquātum est virtus vel inquantum est sacramentum. 186.
¶Questio. 87. de remissione venialium peccatorum.
1 Utrum sine penitentia peccatum veniale possit remitti. 187.
2 Utrum possit dimitti sine gratie infusione. 187.
3 Utrum peccata venialia remittantur per aspersionem aque benedicte, z tunsionem pectoris/z orationem dñicam/z alia huiusmodi. 186.
4 Utrum peccatum veniale possit remitti sine mortali. 188.
¶Questio. 88. de reditu peccator per penitentiam dimissorum.
1 Utrum peccata per penitentiam dimissa redeāt simpliciter per sequēs peccatum. 188.
2 Utrum aliquo modo per ingratitudinem redeant specialius sm quedam peccata. 188.
3 Utrum redeant in equali reatu. 189.
4 Utrum illa ingratitudo per quam redeunt sit speciale peccatū. 189.
¶Questio. 89. de recuperatione virtutum per penitentiam.
1 Utrum per penitentiam restituantur virtutes. 189.
2 Utrum restituantur in equali quantitate. 189.
3 Utrum restituatur penitenti equalis dignitas. 190.
4 Utrum opera virtutum per peccatum fluens mortificentur. 190.
5 Utrum opera mortificata per peccatū per penitentiā reuiuiscant. 190.
6 Utrum opera mortua. i. sine charitate facta p̄ pniam viuificent. 190.
¶Questio. 90. de partibus penitentie in generali.
1 Utrum penitentia habeat partes. 191.
2 De numero partium eius. 191.
3 Quales partes sint. 191.
4 De diuisione eius in partes subiectiuas. 191.

¶Questionum z Articulorum Indicis finis.

Index Tertus.

¶Tertie partis diui Tho. aquinatis Index amplissimus.

A

Abbas Baculo/canonicus libro/episcop⁹ anulo investiūtur. q. 62. 1. c. fo. 123.
Abel/abrahe z melchisedech sacrificio: cōparatur eucharistia in missa. q. 83. 1. 5. fo. 179.
Ablutio manuū in missa fit ad decentiā: z ad significādā emundationē etiā a minimis pctis. q. 83. 5. 1. fo. 180.
Ablutio pedum veteris testamēti in nouo testamento pretermittitur: et retinetur lotio manuum. q. 83. 5. 1 fo. 180.
Abisbam primus inter antiquos p̄missionē accepit de p̄o nascituro. et primus se a societate infidelium segregauit. q. 70. 2. c. fo. 146.
Abrahe z dauid: christus spāliter dicit filius. q. 31. 2. o. fo. 72.
Abrahe descēdentes decimati sunt in eo: preter christum. q. 31. o. fo. 74.
Abrahe. v. Abel Dauid.
Absolutio vniuersalis a culpa z a pena fit in perceptione baptismi: z in martyrio. q. 68. 2. 2. fo. 140.
Absolutio in publico facta/vt in missa prima z completorio/nō est sacramentalis. q. 84. 3. 1. fo. 182.
Absolutio sacerdotis: instāliter remittit culpā. q. 84. 3. 3. fo. 182.
Absolutis sacralis forma dz fieri p verbū indicatiuū. q. 84. 3. o. fo. 179.
Absolutis sacralis forma differt a forma baptismi z cōfirmationis: z est ista: ego te absoluo. q. 84. 3. o. fo. 179.
Abstractio circūscriptiua per intellectū a deo viso sicuti est: est impossibilis. q. 13. c. fo. 14.
Abstractio sciē ex cōpalib⁹ /in statu inocētie nō fuisset. q. 61. 2. c. fo. 122.
Abstractio quātitatis mathematice non fit a materia intelligibili: sed a materia sensibili. q. 77. 2. 4. fo. 162.
Abstractum z cōcretum in diuinis sunt idem realiter: z differūt sm rationem. q. 17. 1. c. fo. 51.
Accessus est prior recessu in ordine cause agētis z finalis: sed est posterior tp̄e z ex parte subiecti. q. 85. 6. 2. fo. 185.
Accidens nō est ens sed entis: z est nobilius suo subiecto sm quid/ simpliciter aūt est econuerso. q. 11. 3. 3. fo. 38.
Accidēs pōt esse sine sb̄o virtute dei. q. 75. 5. o. f. 157. z. q. 77. 1. o. fo. 161.
Accidens non potest transire de subiecto in subiectum. q. 62. 3. 2. fo. 124. z. q. 77. 1. c. fo. 162.
Accidens pōt esse subiectum accidētis/sed sb̄am. q. 77. 2. 1. fo. 162.
Accidentia panis z vini sunt in sacramento altaris virtute dei: z ibi manent. q. 75. o. fo. 157. z. q. 76. 1. 3. fo. 159.
Accidentia ista habent quātitatē p̄o sb̄o. q. 77. 2. o. fo. 162.
Accidentia ista nō sunt subiectiue in aere. q. 77. 1. c. fo. 162.
Accidentia ista h̄nt modū essendi agēdi z patiendi sb̄e: ideo sine forma substantiali virtute diuina p̄nt agere z pati q̄d̄ poterat sb̄a pe. fis. q. 77. 3. 4. 5. 6. 7. 8. o. fo. 161.
Accīa ista immutāt corpa exteriora: z possunt agere ad formā substantialem. q. 77. 3. o. fo. 162.
Accidentia ista nutriunt. q. 77. 6. o. fo. 163.
Accīa panis p̄secrati p̄nt frāgi: nec tn, rps frāgit. q. 77. 7. o. fo. 136.
Accidētia vini p̄secrati p̄nt misceri cū aliis liquorib⁹. q. 77. 8. o. fo. 164.
Accidentia ista corrūpi possunt sicut z ante consecrationem dupliciter. i. per se z per accidens. q. 77. 4. o. fo. 162.
Accidentia ista sunt composita ex esse z quod est. q. 77. 1. 4. fo. 162.
Accidentis proprie diffinitio nō est ens in subiecto: sed est res cui⁹ essentie competit habere esse in subiecto. q. 77. 1. 2. fo. 162.
Accidentium sacramenti altaris operatiōes/quedā sunt nāles: z quedā miraculose. q. 77. 6. 3. fo. 157.
Accidentiū istorū quō ex eis possit aliq̄d gnāri: z q̄ necesse est ex eis gnāri aliquid cum corrumpuntur. q. 77. 5. o. fo. 163.
Accidētiū istorū fractio tria significat. q. 85. 5. 7. 8. fo. 180.
Accidentium istorū corruptio nō est miraculosa: sed miraculū p̄supponit. q. 77. 4. 3. fo. 163.
Accidētiū istorū imutatio nō facit ibi desinere corp⁹ xp̄i: nisi qua corrūpe retur sb̄a panis z vini si a esset. q. 76. 6. o. fo. 160. z. q. 77. 4. o. fo. 162.
Accidētale p̄uenit alicui dc̄d adueniat ei post eius esse cōplētū: nisi trahatur in cōmunionē illius esse complēti. q. 16. fo. 9.
Acetum z vinum differunt specie. q. 74. 5. 2. fo. 153.
Acetum nō pōt nāliter mutari in vinum. q. 74. 5. 2. fo. 153.
Actio dei est sua essentia. q. 9. 1. 1. fo. 32.
Actio forme sb̄alis vel accidētalis/dep̄dēt a deo. q. 77. 3. 2. fo. 162.
Actio primi p̄incipii ppue dicit operatiō: nō aūt actiones secundo: sed dicuntur operata. q. 19. 1. c. fo. 55.
Actio instrumēti duplex. s. sm propriā formā: z vt mouet a principali agēte. q. 13. 1. c. fo. 55. z. q. 62. 1. 2. fo. 124.
Actio prima est alia ab actione principalis agētis: sc̄ba ꝺo est eadē. q. 19. 1. c. 2. 2. c. fo. 56.
Actio speciem habet a formā agētis. q. 19. 1. 3. fo. 56.
Actio non attribuitur instrumento propie: sed principali agenti. q. 13. 3. c. fo. 41. z. q. 1. 9. 1. fo. 45.
Actio attribuit instrumēto sicut imediate agenti: sed p̄incipali agēti sicut in cuius virtute agit instm. q. 66. 5. 1. fo. 134.
Actio p̄incipalis agentis z instrumenti: nō potest esse eadē numero essentialiter. q. 19. 1. c. fo. 55.
Actio est per aliquā formam. q. 19. 1. 3. fo. 55.
Actio eadem ex diuersa intentione facta/potest esse bona z mala. q. 82. 5. 3. fo. 175.
Actio qualitatis que est ad formā sb̄alem: nō fit nisi in virtute forme substantialis: nec ipsa forma est principiū actionis nisi mediante qualitate. q. 77. 3. 3. fo. 162.
Actus duplex est alicui⁹ potētie. s. elicitiue z ipatiue. q. 85. 2. 1. fo. 184.
Actus ꝺr humanus a voluntate: seu a rōne deliberata. q. 19. 2. o. fo. 56.
Actus diuersi quor⁹ vn⁹ ē [illegible] nō diuersificāt habitū. q. 8[illegible]. 2. f. 31.
Actus sunt suppositi [illegible]sta deficit in p̄sbus sacri altaris. q. 77. 3. c. fo. 162.
Adam in statu innocēti [illegible]t gra. q. 61. 2. 1. fo. 123.
Adam nō poterat se transfer[illegible]alia formā. q. 13. 3. 2. fo. 41.
Adam habuit aliq̄d carnis z ossis q̄ nō pertinebat ad integritatē p̄sonalē ipsius: z de ea formata est mulier. q. 1. 5. 2. fo. 73.
Ade peccatum fuit superbia. q. 1. c. fo. 4.
Ade pctm ad alios p carnis ppagationē deriuat. q. 19. 4. 1. fo. 57.
Ade pctm originale q̄ est pctm nāe: derivatum est ad posteros a peccato actuali ipsius/quod est pctm personale. q. 8. 5. 1. fo. 31.
Ade peccatū originale fuit in eo dupliciter. s. per modū actualis peccati: z per modum peccati quasi nālis. q. 8. 5. 1. fo. 31.
Admiratio est de aliquo nouo z insolito. q. 15. 8. c. fo. 45.
Admiratio fuit in christo. q. 15. 8. o. fo. 45.
Adoptatio dei facit adoptatū esse idoneum: sed adoptatio hominis p̄supponit idoneum. q. 23. 1. c. fo. 60.
Adoptatio conuenit tm̄ persone. q. 23. 4. 1. fo. 61.
Adoptio filiorum dei est per cōformitatem imaginis nālem. q. 3. 5. 2. fo. 15. z. q. 45. 4. c. fo. 96.
Adoptio. v. Assimilatio. Frater.
Adoptare cōuenit toti trinitati: iz possit appropriari p̄i. q. 23. 2. o. fo. 61.
Adoptare homines conuenit deo. q. 23. 1. o. fo. 60.
Adoptare est admittere ex gra ad p̄articipandum hereditatē. q. 23. 1. c. fo. 60.
Adoptari conuenit soli creature rationali: nō omni/sed solum habēti charitatem. q. 23. 3. o. fo. 61.
Adoptari cōuenit etiam angelis: sed non primo. q. 23. 3. 2. fo. 61.
Adoptiuus. s. v. Christus.
Adoratio imaginū xp̄i tradita est ab apostolis: z lucas ꝺr depinxisse imaginē xp̄i que rome habetur. q. 25. 3. 4. fo. 64.
Adorandus est materiæ xp̄i hiperdulia: nō aūt latria. q. 25. 5. o. fo. 65.
Adorande sunt reliquie sc̄orū dulia tm̄. q. 25. 6. o. fo. 65.
Adorare imagines / si licet nūc: nō aūt in veteri testamēto licuit facere quācūq̄ sculpturā adorandā. q. 25. 1. 1. fo. 64.
Adorari debēt deitas: z hūanitas xp̄i: vna adoratiōe latrie. q. 25. 1. o. f. 63.
Adorari debet tota trinitas: vnatm latria. q. 25. 1. 1. fo. 63.
Adorari debet humanitas christi vt vnita verbo latria: nō autem sm se/ sed hiperdulia. q. 25. 2. o. fo. 63.
Adorari debet dē latria propter deitatē: z dulia ppter dominiū. q. 25. 2. c. fo. 63.
Adorari debet p̄sona xp̄i latria rōne deitatis: z dulia rōne humanitatis p̄fecte omni munere gratiarū. q. 25. 1. c. fo. 63.
Adorari debent caro christi: z imago eius latria. q. 25. 3. o. fo. 64.
Adorari debet crux ppria christi eadem adoratione latrie cum christo in quantū ipsum representat: z tetigit mēbra eius/z eius sanguine est perfusa. q. 25. 4. 2. fo. 64.
Adorari ꝺz imago crucis christi in alia materia (puta lapidis vel ligni) latria vt imago christi tm̄. q. 25. 4. o. fo. 64.
Adorari debent omnia a fabrefacta vt clauj/lancea/corona/p̄sepe/z hmōi: rōne contactus tm̄. q. 25. 4. 3. fo. 65.
Adorari nō pōt creatura latria: sine pecato. q. 5. 5. 6. o. fo. 65.
Aduentus xp̄i dupliciter. s. in carne: z ad iudicium. q. 1. 6. 3. fo. 5. z. q. 36. 1. 3. fo. 81.
Aduentus primus fuit ad manifestādā veritatem: ad liberādū a pctis: z ad trahendum ad deum. q. 4. o. 1. c. fo. 88.
Aduentus scōs erit manifestus: primus vero occultus. q. 36. 1. 3. fo. 81.
Agens inquātū hmōi est in actu. q. 9. 1. c. fo. 31. z. q. 77. 3. c. fo. 162.
Agens perfectum non impeditum z cuius ratio nō est successiua/pōt operari in primo instanti in quo est. q. 54. 2. 1. fo. 78.
Agens dupliciter. s. principale: z instāle. q. 48. 6. c. fo. 104. z. q. 62. 1. c. fo. 123.
Agens instāle est monens motum. q. 19. 1. 2. fo. 56.
Agens scōarij nō agit sine principali: sed ei cooperat. q. 71. 4. c. fo. 147.
Agens instāle exequitur actionē p̄incipalis agētis per aliquā actionez ppriam sibi. q. 62. 1. c. fo. 123. z. q. 64. 4. c. fo. 129.
Agens principale agit sm exigentiam sue forme: nō aūt instrumētale: qz agit vt motū ab alio. q. 63. 5. 2. fo. 128.
Agens omne preter deum/nō attingit materiam primā: sed p̄supponit eam. q. 75. 4. c. fo. 156.
Agere potest aliquid vltra speciem suam: non quasi virtute ppria: z virtute p̄incipalis agentis. q. 77. 3. 3. fo. 162.
Agnus iugiter oblatus mane z vespere: erat principale sacrificium veteris legis. q. 22. 3. 3. fo. 59.
Agnus paschalis fuit p̄cipua figura eucharistie: ratione passionis christi. q. 73. 5. c. fo. 151. z. q. 80. 10. 2. fo. 172.
Agnus paschalis fuit figura eucharistie quantū ad tria q̄ in ea cōtinent. q. 73. 6. o. fo. 151.
Agno paschali significabatur q̄ oblatio veri agni. s. christi esset sacrificium consummatiuū oīm aliorū. q. 22. 3. 3. fo. 59.
Agonia fuit in xp̄o sm partem sentitiuam: non aūt sm rōnem. q. 18. 6. 3. fo. 55.
Agresta est in via ad gnōnē vini: iō nō est vinū. q. 74. 5. 3. fo. 153.
Alimentum corporale cōuertit in sbam aliti: sed alimentum spūale quertit hoiem in seipm. q. 3. 3. 3. fo. 150.
Altare significat crucem xp̄i. q. 83. 1. 2. fo. 178.
Altare significat christum. q. 83. 3. 2. fo. 178.
Altare debet esse lapideum. q. 83. 3. 5. fo. 279.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Index Textus.

Altare in veteri lege fiebat in vno loco.q.83.3.5m.f.179.
Alterū simplr facit diuersitas accidē[illegible] aliud fm qd.i.fm essentiā/sa[illegible]
cit diuersitas subē/nisi adsit diuer[illegible]nostra.q.17.1.7.fo.51.
Amydum q̄ est de tritico corrupto:no[illegible]anis et eo cōfectus possit
fieri corpus christi.q.74.3.4.m.fo[illegible]
Amor dei est ad oēs hoies quātum a[illegible]a.uram:sed odit eos quātū
ad comm culpam.q.49.4.1.m.fo[illegible]
Angelus differt specie ab alio angelo.q.50.3.3m. fo.145.
Angelus nō potuit peccare in primo instanti.q.34.3.1m.fol.78.
Angelꝰ nō est minister alicuius sacri:nec alicuius rei sacralis.q.64.7.0.fo.131.
Angelus nō pōt manducare sacramētaliter eucharistiam/nec spiritualiter:sed christum.q.80.2.0. fo.169.
Angeli z hoies ordinant sub corpe ecclesie mystico.q.8.4.c.fo.31.
Angeli z hoies possunt illuminari a christo dādo eis gratiam z scientiā.
q.8.4.c.3m. fo.31.z.q.13.2.0. fo.40.
Angeli meruerunt in primo instāti sue creationis.q.34.3.1m.fo,78.
Angeli fuerūt ministri sacerdotū christi.q.22.1.1m.fo.59.
Angeli subsunt iudiciarie potestati christi.q.59.6.0. fo.120.
Angeli essentia in diuinidatur seipsa.q.77.2.c. fo.162.
Angeli cognitio est duplex.s.matutina z vespertina.q.9.3.c.fo.33.
Angeli cognitio non est discursiua.q.11.3.3m.fo.38.
Angeli apparitio in principio est cum terrore:sed bonus tādem consolationem facit/nō autē malus.q.30.3.3m.fo.71.
Angeli apparitio facta mulieribus ad sepulchrum christi/fuit primo per
vnum:deinde per duos.q.55.6.5m.fo.115.
Angeli petūt est irremediabile:ideo eius natura nō fuit assumptibilis a
filio dei.q.4.1.c.3m. fo.18.
Angelox caput est christus fm q̄ deus:z fm qđ homo.q.8.4.0.fo.31.
Angelox apparitiones in veteri testamento:ordinabant ad apparitionē
filij dei in carne.q.30.3.c.fo.71.
Angelox corpora assumpta nō habent virtutes naturales/quas ostendunt:nec operationes vite.q.55.6.1m.fo.115.
Et angelox nois/ꝓpietates z officia eox accipiunt.q.67.1.c.fo.137.
¶Anima est forma corporis dans ei esse:z esse corporeum:z esse animatū.
q.75.5.2m. fo.157.
Alia sensitiua nobilior est in hoie:q̄ in brutis.q.2.7.2m.fo.6.2.5.1.fo.7.
Alia duplr patif.s.a lesione corpis:z a ꝓpria opatiōe.q.15.4.c.fo.44.
Anima nō mouetur:nisi per accidens.q.59.5.3. fo.120.
Anima rationalis nō recipit esse a deo:nisi in corpe.q.6.3.4.0.fo.24.
Anima rationalis in corpore constituta patitur duplr.s.passione corpali:
z animali.q.15.4.c. fo.44.
Est tota in toto/z tota in qualibet parte sui corpis.q.46.7.c.fo.99.
Nec est homo:contra hugonem de sancto victore.q.50.4.c.fo.107.
Sed est ꝓpria forma corporis:z motor eius.q.8.2.c.fo.30.
Anima in statu innocentie nō perficiebatur quātum ad sciētiam vel gratiam per aliquid corporale.q.61.2.c. fo.122.
Alia separata hz volūtatē imobilē respectu finis.q.52.6.3.fo.110.z.73.f.111
Alia separata:statim post mortē hz statū immutabilē.q.59.5.13. fo.120.
Alia separata pōt eligere absq; questione ad phātasmata.q.11.2.c.f.37.
Anima cuiuslibet beati naturaliter vtitur discursu.q.11.3.3m.fo.38.
Anima cuiuslibet sancti z latronis post mortem z descensum christi ad inferū illustrabatur z fruebat diuina gloria.q.52.4.13. fo.110.
Anima. ꝙ potentia.
Alia rpi z dinitas eius fuit i sacro altaris ex nāli cōmitātia.q.76.1.1m.f.153.
Alia rpi ē nobilior agelis/nō ex nāli z sublimitate ypostatica.q.63.2.f.24.
Et est super omnes creaturas.q.59.6.3m. fo.120.
Et ea nihil fuit potēs simplr:q̄ aliqđ fuit potēs ea hz qđ.q.14.2.3.f.42
Anima christi est instrm diuinitatis. q.13.2.2m.fo.41.
Et vt sic habuit instrale ꝙtutē ad oēs inurationes miraculosas ordinabiles ad instaurationē rez:nō autē ad eaz annihilationē.q.13.2.c.3.f.41.
Anima rpi ꝑ sciam acquisitā scibile ꝑ actionē intellectꝰ agētis:nō
autē subas separatas/nec singularia ꝓterita vel futura.q.12.1.0.fo.39.
Anima rpi per scientiam inditam poterat intelligere conuertendo se ad
phantasmata:z sine eis.q.11.2.0. fo.37.
Alia rpi ꝑ sciam infusam cognoscebat oia cognoscibilia ab hoie p lumen
intellectꝰ agētis:z oia q̄ p reuelationē hoibꝰ innotescūt.q.11.1.0.f.37.
Et per eam poterat cognoscere subas separatas.q.11.1.2. fo.37.
Et etiam oia singularia.q.11.13m.fo.37.
Anima christi in ꝓbo nō comprehēdit diuinā essentiam.q.10.1.0.fo.35.
Cognoscit trī in eo oia que q̄cq; sunt/z etiā hoim cogitatus:nō autē oia q̄
sunt in potētia dei.q.10.2.0.fo.35.
Cognoscit etiā in verbo oia q̄ deꝰ nouit scia visiōis:nō autē oia que nouit
simplici intelligentia.q.10.2.2m.fol.35.
Et licit in eo infinita in potentia:non autē in actu.q.10.3.0.fo.36.
In verbo etiam comprehēdit essentiam oīs creature/z quicquid est in potentia eius.q.10.1.3.c.fo.35.
Anima christi. ꝙ potentia.
Animal duplex.s.verum:z phantasticum.q.39.7.c.fo.88.
Alalia i ve.le.pp suā tenerit udinē añ.8.dies nō offerebāt.q.70.3.3.f.146
Annihilare soli deo conuenit.q.13.2.c.fo.40.
Annūciatio christi cōuenienter facta fuit beate ꝙgini.q.30.1.0. fo.71.
Annūciatio christi cōuenienter facta fuit ꝑ angelum:qui z in ordine archāgelorum rōnabiliter credit supremus.q.30.2.0.fo.71.
Facta fuit cōuenienter in specie z visione corporali.q.30.3.0.fo.71.
Et conuenienti modo z ordine.q.30.4.0.fo.72.
Annūciationis dñice euāgelij exponitur.q.30.4.0.fo.72.
Anteq̄ importat ordinē ad futurū vere vel imaginarie.q.28.3.1m.f.69.
Antichristus nō erit vnitus diabolo in ꝓsona.q.8.8.c.1m.fo.32.
Antichristus erit caput malorum omniū perfectione malitie:non autem
ordine vel influxu.q.8.8.0.fo.32.

Apertio ianue regni celoꝝ est remotio impedimenti glorie.q.39.5.0.fo
87.z.q.49.5.0.fo.105.z.q.69.7.0. fo.144.
Apostoli nullū sacrm instituerūt.q.64.2.0.fo.129.z.q.72.1.1m.fo.147.
Apli ministrātes sacra:rtebāt aliq̄ fo[illegible]ꝙdo tradita a xpo.q.72.4.1.f.148
Apostoli multa tradiderūt occulte nō in scriptis:vt formas sacramentorum.q.253.4m.fo.64.2.q.72.4.1m.fo.148.
Apli fuit baptizati baptismo xpi/a xpo.q.38.6.2.f.86.z.q.84.7.4.f.183
Apostoli baptizabāt p altos:sed ꝺicabāt p se.q.67.2.1m.fo.138.
Apostoli cōrmati sunt a christo sine materia:sed nō cōfirmabant alios
cōiter sine materia.q.72.2.1m.z.4.1m. fo.148.
Apostolis missio spūsanc. facta est in specie lingue ignee.q.39.6.4m.fo.
88.z.q.72.2.1m.fo.148.
Apparitio dst a missiōe visibili:z quenit pri/nō aūt mitti.q.39.8.1.f.88.
Apparitio xpi posteā resurrexerit:legitur facta duodecies.q.53.3m.4.
fo.114.z.q.85.5.6. fo.180.
Apparuit christus in alia effigie.q.55.4.0.fo.114.
Apparuit christus post resurrectionē/ad ꝓbandū eam z fidēlitatem resurgentis. q.55.6.c. fo.115.
Appuit xps q̄ndā post ascēsionē in spē ꝓpria.q.57.6.3m.fo.117.
Appetitꝰ cōcupiscibilis z irascibilis:obedit imperio rōnis.q.15.2.1m.fo.
43.z.q.19.2.c.fo.56.
Appetitus sensitiuus inquātum obedit rōni pōt dici rōnalis:z volūtas participatiue.q.18.2.c.fo.54.
Apptopiaī vnitas pri:eq̄litas filio:nexus ꝺo spūsan.q.58.2.3.fo.118.
Aqua habet multas ꝓprietates.q.66.3.c. fo.134.
Aqua pluie gñatur ex vaporibus aqueis/z mixtox vi nāe resolutis in
veras aquas:ideo in ea pōt fieri baptismus.q.66.4.5m.fo.134.
Aqua vera erūit de latere christi in cruce.q.66.4.3m. fo.134.
Aqua benedicta nō est sacrm:sed dispositio ad sacra delens venialia:z ordinata ꝺ demones/z impedimētū sacroꝝ.q.65.1.6.8. fo.132.
Aqua benedicta datur cōtra impugnationē et terioem demonū:z potest
iterari.q.71.2.3.fo.147.
Aqua nō bñdicta bñdicte addita:tota fit bñdicta.q.77.8.3. fo.164.
Aqua debet poni in calice:z parum.q.74.8.0.fo.153.
Aqua nō permixta vino/cōficitur:licet nō apponēs peccet.q.74.7.0.fo.
153.z.q.83.6.4.c.fo.180.
Aqua artificiali in vino posita(licet fieri non debeat)conficitur:non aūt in pane.q.74.7.3.fo.153.
Argumentum dicitur duplr.s.rō rei dubie:z signum euidens sensibile.q.
55.5.c.fo1.114.
Ars nō pōt inducere formā subalē:nisi ꝺ tute nāe.q.75.6.1. fo.157.
Artis forma/est fflitudo vltimi effectꝰ inēti ab artifice.q.78.2.c.fo.165.
Artificialium forme/sunt accidentia.q.66.4.c.fo.134.
Ascendere in celum fuit cōueniens christo.q.57.1.6.0.fo.115.
Ascendit christus fm vtrāq; nām.q.57.2.0.fo.116.
Ascendit christus ꝓpria ꝺ tute vtriusq; nature.q.57.3.6.0.fo.116.
Ascendit christus sup oēs celos:z sup oēm creaturā.q.57.4.5.0. fo.117.
Ascendenti christo accrenit gaudiū/quo ad modū:nō autē quo ad essentiam glorie.q.57.1.2. fo.116.
Ascensio christi transcēdebat cōem hoium notitiam/quo ad terminū ad
quem solum.q.55.2.2m.fo.114.
Nec statim post resurrectionem facta fuit:ꝓpter fidem confirmādam.
q.57.1.4.fo.116.
Nec fuit in instanti.q.57.3.3m.fo.117.
Ascensio christi fuit causa nostre salutis.q.58.6.0.fo.127.
Et aperuit nobis paradisum q̄ ad locū:nō q̄ ad visionē.q.49.5.4.f.106.
Ascensio christi. ꝙ Conuersatio. Christus.
Assimilari possumus tripliciter filio dei.q.23.5.c.fo.61.
Assimilatio talis p charitatē ꝑficit rōnē adoptionis.q.23.3.c.fo.61.
Assumere dicit actum assumētis:z terminū.q.3.1.2.4.c. fo.15.
Assumere ꝓprie cōuenit ꝓsonę:z nō nature.q.3.1.2.3.o.fo.13.
Assumere nature cōuenit rōne principij tm:sed ꝓsone rōne principij z termini.q.3.2.0.fo.13.2.4.2.fo.15.
Assumere natura posset/abstracta ꝓsonalitate.q.3.3.0. fo.14.
Assumere posset deus naturam angelicam:sine corruptione personalitatis angelice.q.4.1.3.fo.18.
Assumere z icarnari:pōt quenire cuilibet ꝓsone sine alia.q.3.4.5.0.fo.15.
Assumere naturam humanā in omnibus suis suppositis:nō fuit conueniens.q.4.5.0.fo.21.
Assumens nō est assumptum:vniens ꝺo est vnitum.q.2.8.c.fo.10.
Assumens.s.ꝓsona est vniens:sed nō econuerso.q.2.8.2m.fo.10.
Assumi cōuenit nature:nō persone.q.4.0.fo.17.
Assumi potest eadem natura nnmero:a tribus personis.q.3.6.0.fo.15.
Assumi possunt due nature humane/ab vna ꝓsona.q.3.7.0.fo.16.
Assumi non debuit natura humana imediate in adam.q.4.6.2m.fo.21.
Assumi/cōuenit nature humane rōne sui z non rōne suppositi:ideo nō cōuenit deo.q.16.4.3m.fo.47.
Assūpta est nūl hūana z vnita:nā dina ē vnita/ꝫ nō assūpta.q.2.8.c.f.10.
Assumpta est nā humana in indiuiduo.q.2.2.3.fo.6.z.5.2m.fo.7.
Assumpta est natura humana cōuenienter/de stirpe ade.q.4.6.0.fo.21.
z.q.31.1.0. fo.72.
Assūpta est a filio dei caro mediāte aia:z aia mediāte spū.q.6.1.2.o.f.25.
Assumpta est caro rpi de adam/de dauid/z de abrahā.q.31.1.2.o.fo.72.
Assumpta est anima christi z creata in eodem instāti.q.6.3.4.o.fo.24.
z.q.33.1.2.3.o. fo.77.
Assumpta nō fuit colūba in vnitatē ꝓsone spūsancti.q.39.6.2m.7.c.fo.88.
Assumptam fuisse naturam humanam a verbo dei accidentaliter:est heresis.q.2.6.c.fo.7.
Assumpte sunt partes mediante toto/ordine intentionis:sed econuerso
ordine exequutionis.q.6.5.0.fo.24.

Index Textus.

Assumpsit filius dei naturam humanam cum omnibus perfectionibus
suis.q.9.1.c.fo.32.z.q.18.1.2.o.fo.93.
Assumpsit deus conuenienter carnem de muliere.q.31.4.0.fo.73.
Assumpsit filius dei animam rationalem.q.5.3.4.0.fo.22.
Assumpsit xps corpus de muliere:z nō attulit ipm de celo.q.5.2.0.fo.21.
Assumpsit Christus verū corpus/et non fantasticum.q.5.1.0.fo.21.
Assumpsit xps nām hūanā integrā z pfectā.q.9.1.c.f.32.z.q.18.1.2.c.f.93.
Assumpsit Christus partes vnitas.q.5.c.fo.7.
Assumpsit Christꝰ oēs defectus naturales corporis/cōes toti nature humane/sed nullum defectum contrarit.q.14.0.fo.42.
Nec aliquē defectū aie assumpsit aut ꝙfit.q.15.0.fo.43.z.q.31.7.0.f.74.
Assumptibilis est tantū natura humana fm congruentiam:quelibet vero natura de potentia dei absoluta.q.4.1.fo.17.
Assumptio dicit actionē vel passionē/fm q̄ diuersimode aliqua respicit:
et differt rōne ab vnione z incarnatione.q.2.8.o.fo.13.
Assūptio nāe hūane ꝓueniēt⁹ fcā ē ad filiū:nō ad pfectū.f.q.3.8.o.f.17.
Assumptio xpi non fuit tm per inhabitationem gratie.q.2.c.c.fo.7.
Assumptis duabus naturis humanis ab vna persona/ illa persona esset
tantum vnus homo.q.3.7.2.fo.17.
Assumptus non fuit homo a filio dei.q.4.3.o.fo.20.
Aue maria exponitur vsq; ad ly z bñdictus.q.30.4.0.fo.72.
Auersio z quersio est i oi pctō mortali.q.86.4.c.f.186.z.q.88.1.c.fo.188.
Augmentum formarū dupliciter terminatur.q.7.12.c.fo.19.
Aures. ꝙ Baptizatus. Eroesimus.
¶Azimꝰ pāis puritatē sīgt/z tū greꝰi eo ꝓficiē peccaret.q.74.4.c.f.152

B

Baptismata Pharisęor erant vana.q.38.13.fo. 85.
Baptismꝰ ioānis fuit quenies.q.38.1.o.f.85
Baptismus Joan.nominatur ab ipso.q.38.2.1.fo.85.
Baptismꝰ Jo.nō erat p se sacrm:sz tū qđdā sacrale dispōnēs ad baptismū xpi:ideo aliqualr pertinebat ad legem Christi.q.38.1.1.fo.85.
Baptismꝰ Jo.fuit a deo q̄ ad ritū z a Joāne q̄ ad effectū. q.38.1.o.fo.85.
Baptismus Jo.non fuit commendatus aliquo precepto in sacra scriptura:quia parum erat duraturus.q.38.2.3.fo.85.
Baptismus Jo.erat preparatorius ad baptismū xpi.q.38.1.3.o.fo.85.
Baptismus Jo.erat quasi protestatio z professio penitentie:quam confe
rebat baptizando.q.38.3.1.fo.85.
Et non imprimebat characterem.q.38.6.c.fo.86.
Nec in ipso remittebantur peccata.q.68.6.1.fo.141.
Nec conferebat gratiam.q.38.3.o.fo.85.
Nec ad ipsum admittebātur pueri:nec gētiles.q.38.4.3.fo.86.
Baptismus Jo.fuit preparatorius ad baptismum Christi: per exercitiū
actus.q.70.1.3.fo.145.
Et cessauit Joannis baptismus ego te baptizo.q.66.9.4.fo.137.
Baptismꝰ ꝑt fieri p aspsionē effusionē z immersionē in aq̄:z quo trina immersio nō est de necessitate:aut dēt eē intēta vel nō.q.66.7.3.o.fo.136.
Baptismus quo ad solēnitatē hz tps determinatū.q.66.10.1.fo.137.
Baptismus non dz iterari.q.66.9.o.fo.136.
Baptismus est sacrm maxime necessitatis:z sine eo aut re/aut voto susci
pīdi si casu ꝓueniat morte/nullus pōt saluari.q.68.1.2.o.fo.140.
Baptismꝰ fuit institut⁹ quo ad ipm sacrm in baptismo xpi:z eius necessitas
quo ad vsuz indicta fuit post passionē z resurrectionē. q.66.2.o.fo.134
Baptismꝰ est ꝓtestatio z sacrm fidei.q.66.1.1.fo.133.z.q.68.1.1.fo.140.
Baptismus solenniter celebratus:debet sumi a ꝑsbytero curato:vel eius
vicario.q.67.4.2.fo.138.
Baptismꝰ dz differri in adultis/ad ꝓbationem/instructionem/z reuerentiam:non autem in pueris.q.68.3.o.fo.141.
Baptismꝰ est ianua ois sacroꝝ.q.68.5.c.fo.141.z.q.73.3.c.fo.150.
Baptismꝰ aperit ianuā regni celestis.q.39.5.o.f.87.z.q.69.7.o.f.144.
Et ꝓ ipm hēmꝰ introitū i regnū dei.q.39.5.c.3.fo.88.z.q.66.2.3.fo.134.
Et hz vim illuminatiuā z fecūdatiuā ad bona op3.q.66.5.o.fo.144.
Baptismus z circuncisio cōferebant gratiam:sed baptismus copiosiorē/
et sua virtute vt instrm passionis Christi iam perfecte:circuncisio ve
ro vt signum future.q.70.4.c.fo.146.
Baptismus si fuisset ante passionē Christi:non introduxisset in regnum
celorum.q.69.7.1.fo.144.z.q.70.4.4.fo.146.
Baptismꝰ ꝓtinet ꝑfectionē salutis:nō aūt circuncisio/nō baptismꝰ oibꝰ ꝑpls
ꝓponit/circuncisio ꝺo soli populo iudeoꝝ data est.q.70.2.3.fo.146.
Baptismus cōtinet virtutem xpi que est vniuersalis cā salutis omnium
et remissionis omnium pctōrum.q.70.2.4.fo.146.
Baptismꝰ inco:porat rpo corporalr:fides aūt mentalr.q.69.5.1.fo.144.
Baptismus est sacrm passionis z mortis Christi.q.73.3.3.fo.151.
Baptismus ꝙsignat rpo passo z resurgēti inquātum per ipm homo mo
ritur pctō/z incipit nouam vitam.q.66.2.c.fo.134.
Baptismꝰ dat⁹ a melioti nō ē melior.q.64.1.2.fo.129.z.q.81.6.2.f.177.
Baptismus impedit peccata futura in:stant.q.68.3.3.fo.141.
Baptismus ꝑncipaliter datur ꝺ petrō originale.q.69.9.c.fo.136.
Baptismus delet omnem culpam originalem/z mortalem:z q̄ꝫ veniā
lem.q.69.1.o.fo.143.z.q.87.1.2.fo.187.
Baptismus statim tollit culpam originalis peccati z penam carentie visionis diuine que respiciunt personam:nō autem penalitates respicientes naturam.q.69.3.o.fo.144.
Baptismꝰ absoluit ab omni pena.q.68.5.o.fo.141.z.q.69.2.o.fo.143.
Baptismꝰ triplex.s.sanguinis/flaminis/z fluminis.q.66.11.12.fo.137.
Baptismus sanguinis liberat ab omni culpa et pena. q.68.2.2.fo.140.
et.q.87.1.2.fo.187.
Baptismus. ꝙ Apostoli. Chri[illegible] Confirmatio. Eucharistia. Fides. Immersio. Sanctificat. C[illegible]nctio. Vo[illegible].
Baptismi diuerse diffinitio[illegible]66.1.o.fo.133.
Baptismi forma que sit:f[illegible]a grecos. q.60.8.c.fo.122.z.q.66.5.
o.fo.134.z.q.67.6.c.2.fo.136.
Baptismi forme addēdo z dē[illegible]arie/ꝺsi aliqđ opet nomē eiꝰ:nihil agit:
si ꝺo intendat tm q̄ ofo eiꝰ ꝑsit baptizato/valet.q.60.8.c.fo.122.
Baptismi forme interruptio q̄ baptizantis intētionē intercipit/tollit sacramentū baptismi:q̄ vero baptizāti intētionē non discōtinuat/sacrm
baptismi non tollit.q.60.7.3.8.o.fo.122.
Baptismi materia est aqua etiam qualitercūq; transmutata dummodo
non soluatur eius species.q.66.1.3.4.o.fo.133.
Baptismi materia/nō est aqua rosacea vel alchimica:sed bene aqua pluuialis.q.66.4.3.fo.134.
Baptismi mā remota est aqua:prima ꝺo est ablutio.q.66.1.o.fo.133.
Baptismi sermo dirigitur non solum ad homines:sed etiam ad creaturas in sensibiles.q.66.5.3.fo.135.
Baptismi ritus z solēnitas nō sunt de necessitate:sed fiūt ad deuotionē/
et instructionem/et contra demones.q.66.10.c.fo.137.
Baptismi causa duplex.f.principalis.i.trinitas:z instrumentalis.i.minister.q.66.5.c.fo.134.
Baptismi cā principalis est passio xpi respectu ministri:q̄ tñ est cā instrumentalis respectu sancte trinitatis.q.66.5.1.fo.134.
Baptismi ꝓprius minister est sacerdos:non autem diaconus nisi in necessitate.q.67.1.2.o.fo.137.
Baptismi effectus duplex.f.character z gratia.q.68.8.c.fo.142.z.q.69.
10.c.fo.145.
Baptismi effectꝰ duplex.f.p se.i.gñatio i vitā spūalē:z p accōs/idest quem
diuina virtus in eo miraculose operatur.q.69.8.c.fo.146.
Baptismi efficacia est a passione christi z a spū.q.66.10.12.11.fo.13.7.z
q.69.1.o.fo.143.
Baptismi ꝓcipalis effectus est delere peccata.q.39.5.c.fo.87.z.q.79.5.
1.fo.168.
Baptismi sacrm sine charitate ē opus dei:nō est opus mortuū in ficto.
q.69.10.1.fo.145.
¶Baptismū recipiēs vel alia sacra a;ministro malo nō ꝑcio nō peccat:nisi
si cōcet ei in peccato.q.64.6.1.fo.130.
Baptismū precedit catheciſmus.q.71.1.o.fo.146.
Baptismo Joannis ips voluit baptizari.q.39.1.2.o.fo.86.
Baptismo facto in mari:illa tantū aqua cōseratur:que venit ibi in vsuz.
q.74.2.3.fo.151.
Baptismo hoies adoptantur in filios dei.q.39.8.3.fo.88.
Baptismo:hō gñatur ad vitā spūalē.q.[illegible]67.z.7.c.f.138.
Et fit membꝰ xpi:z incorporatur ei.q.68.1.c.1.2.5.c.1.fo.140.
Et in mortem xpi baptizatur:z ei cōmoritur:z sepelitur.q.49.3.2.f.105.
z.q.51.c.1.c.fo.108.z.q.68.5.7.c.fo.141.
Baptismo:fit remissio culpe.q.69.10.2.z.3.fo.145.
Baptismo:fomes mitigat.q.66.3.c.fo.134.z.q.69.4.3.fo.114.
Baptismo:nō remouetur fictio:sed per penitentia sequentē.q.69.9.2.z
10.2.3.fo.145.
Baptizandi sunt pueri.q.68.9.o.fo.142.
Baptizandi nō sunt pueri infidelium inuitis parentibus.q.68.10.o.f.142.
Baptizandi puerū cā mater nō dz occidi:sed mortua ꝓtest aperiri:vt extrahatur vole in vtero.q.68.11.3.fo.143.
Baptizandi sunt amentes z furiosi a natiuitate z cōtinue:nō aūt alij/nisi
quando ꝓfites vsum rōnis hoc volunt.q.68.12.o.fo.143.
Baptizandi nō sūt dormientes:nisi ꝓpter periculū z ꝓfuus voluerint.q. 68.
12.3.fo.143.
Baptizando si baptizādus moriat sanctē cōsequitur pp desideriū baptismi.q.68.27.9.o.fo.144.
Baptizando nō dē in nolibus:sed in nomine.q.66.5.6.fo.135.
Baptizādis adultis:fides ē nēcia q̄ ad gratā:nō q̄ ad caracterē.q.68.2.
o.fo.142.
Baptizādꝰ hñs vsuz rōnis tenet hē rectā fidē z ꝓtritionē q̄ ad remissionē pctōꝝ:confessionē ꝺo q̄ ad sacrm.q.68.7.2.f.142.z.q. 86. .1.fo.186.
Baptizans malus existens peccat mortalr:nisi in necessitate z sine solēnitate.q.64.6.3.fo.130.
Baptizare i noie trinitatis ñ sufficit:nisi trinitas exꝑmat.q.66.6.o.f.135.
Baptizare in noie genitoris:vel si ꝓferant alia noia ꝓsonaꝝ ꝓpria/nihil
agitur.q.60.7.2.fo.122.z.q.66.5.7.fo.135.
Baptizare i noie xpi/nō ē bap[illegible]: nisi reuelet/sic aplis.q.66. 6.o.fo.135.
Baptizare pōt tā masculus q̄s femina in necessitate/si desit minister aptior.
q.67.3.4.5.o.fo.138.
Baptizare pōt in necessitate:qui nō est baptizatus et infidelis/dūmodo
in forma ecclesie baptizet.q.67.5.o.fo.18.
Baptizare seipm nō lz/tñ pp fidē z desiderū suscipiēdi baptismū saluare
tur.q.66.5.4.fo.134.z.q.68.2.7.o.fo.142.z.q.82.4.2.fo.176.
Baptizari tenentur oēs.q.68.1.2.o.fo. 140.
Baptizari pōt plures ab vno:si sit necessitas:plures tñ nō pōt eundē bap
ptizare.q.66.5.4.fo.135.z.q.67.6.o.fo.138.
Baptizari nō debet:manēs in ꝓpositō peccandi.q.68.4.o.fo.141.
Baptizari nō dz puer existens in vtero matris.q.68.11.o.fo.143.
Baptizari nō dz puer apparēte aliqno mēbro ti siminet peri culū:n rebaptizandus est:nisi sit caput.q.66.7.3.fo.136.z.q.68.11.4.fo.143.
Baptizari nō debent bruta alalia.q.68.12.2.fo.143.
Baptizati sunt multi a Joāne/preter xpm:nō aūt oēs.q.38.4.o.fo.86.
Baptizati baptismo io.baptizari tenebant baptismo xpi.q.38.6.o.f.86.

Baptizati tenentur restituere male ablata.q.68.s.3.fo.141.
Baptizari ab hereticis i fora ecclie nō debēt rebaptizari.q.66.9.2.fo.137.
Baptizatis rite ēt pueris cōferunt gr[illegible]irtutes.q.69.6.o.fo.144.
Baptizatis pueris equalis gratia co[illegible]dultis inequalis/ſm gradus deuotionis.q.69.8.c.fo.145.2.[illegible].fo.189.
Baptizatis fit tripler vnctio.q.66.1[illegible]7.2.q.72.11.3.fo.150.
Baptizatis datur vestis alba.q.66[illegible].137.
Baptizato xpo/nullo ipm de fonte sulc[illegible]tq nō est baptizat⁹ vt ipe regeneret/ſz vt alios regnaret/iō nō idiguit pedagogo.q.67.7.1.fo.139.
Baptizato chriſto:aperti sunt celi.q.39.5.o.fo.37.
Et audita est vox patris.q.39.8.o.fo.88.et.q.45.4.o.fo.97.
Et apparuit spūs.ſ.in specie columbe.q.39.6.o.fo.88.
Baptizator⁹ a Joā.xpo nec prim⁹ nec vltim⁹ debuit esse. q.39.3.4.f.87.
Baptizatus fuit Joannes a chriſto.q.38.6.3.fo.86.
Baptizatus fuit chriſtus in iordane:quia per ipsum fuit introitus in terram promissionis.q.39.4.o.fo.87.
Baptizatus dz leuari de fonte ab aliquo/z a docto in diuinis imminēte periculo.q.67.7.o.q.8.1.fo.139.
Baptizatus instrui dz de fide a leuāte de fonte ſi ſint inter infideles:vel niſi parentes suppleant.q.67.8.o.fo.139.
Baptizat⁹ ascribit ad duo.ſ.ad aggregationē fidelium:z ad sacror⁹ participationem.q.63.6.c.fo.118.q.66.2.c.fo.137.z.q.70.1.c.fo.145.
Baptizatus participat totaliter virtutem passionis chriſti/z cōsequitur remissionē reatus totius pene.q.88.4.3.fo.186.
Baptizatus baptiſmo flaminis consequitur omnium peccatorum remiſſionem.q.69.1.2.fo.143.z.q.4.2.fo.144.
Baptiz⁹ linit ſputo i auribus narib⁹:ſal i os ei⁹ mittit.q.71.2.3.c.f.147.
Bartho.miraculose occitabat se:z se oñebat ſic volebat.q.34.1.2.f.112
Beatitudo hois perfecta cōſiſtit in viſione dei p eſſentiā. q.52.5.c.fo.110.
Beatitudo eſt ꝑncipaliꝫ in aia:ſecūdario in corpore.q.15.10.o.fo.45.
Beatitudo anime redundat in corpus.q.573.c.fo.117.
Beatitudo eſt naturaliter appetibilis.q.18.1.3.fo.54.
Bitudinē añ passionē xpi nullꝰ potuit hſe/ſz scti prēs meruerite p fidē
Beator⁹ dignitas in anima z in corpore erit ſm gradus meritor⁹: nō ſm diuersitatem sexus.q.55.1.3.fo.114.
Beator⁹ gloria excedit omne bonum presentis vite.q.46.6.3.fo.99.
Beneficia dei tota:singulis hoibus sunt exhibita.q.1.4.3.fo.4.
Bibere pluries in die:nō frangit ieiuniū.q.80.8.4.fo.171.
Blaſphemia i spūm.ſā ōr finaliꝫ pnia ē pctm oino irremiſſibile:illa vōq ē ex certa malitia/aut ipſi⁹.ſ.ōr non remittī.ſ.de facili.q.86.1.3.fo.185.
Bonitas dei eſt ſua eſſentia.q.1.1.c.fo.1.
Bonum duplex.ſ.cōmutabile z incōmutabile.q.86.4.c.1.fo.186.
Bonum duplex.ſ.ſimpliꝫ z ſm quid.q.1.5.3.fo.38.
Bonū plura redrit ad sui ꝓſtitutionem:q̄ malum.q.90.2.4.fo.191.
Bonum vnius hominis continuatur alteri per charitatem:z per intētionem facientis.q.82.6.c.3.fo.177.
Bona exteriora sunt bona ſcōaria nō aūt ꝑncipalia.q.15.6.2.fo.44.
Bona ſpūalia pñt ſiſ a plūb⁹ poſſideri:nō aūt corpalia.q.23.13.fo.61.

C

Caducus Moyſ impedit a celebratione. q.82.10.3.fo.177.
¶Caym verbū reprobatur.q.84.10.c.fo.183.
¶Calir dz eſſe de auro/vel argento/vel ſtanno.q.83.3.6.fo.179.
¶Calor diſponens ad formam ignis/manet poſt aduentum eius quāſi quidam effectus talis forme.q.2.3.2.fo.33.
Calor z alie ql[illegible]itates tāgibiles eſt i corpe chriſte ex nā ſua.q.54.2.1.2.f.[illegible].2
Calvarie locus dicitur communis locus decollatorum:non a capite adibi ſepulti.q.46.10.3.fo.100.
¶Capacitas duplex.ſ.nālis potentie z obedientialis.q.1.3.3.fo.3.
Caput ad alias partes corporis habet ordinem/perfectionem/ z virtutē influendi.q.8.1.8.c.fo.30.
Caput influit i alia membra duplr.ſ.intrinsece z extrinsece.q.8.6.7.c.fo.31.
Caput ēa q̄ ōr⁹/mot⁹ z gubernatio ceteror⁹ membror⁹ dependet.q.8.1.c.f.32
Caput eſt in quo vigent oēs ſensus.q.8.1.c.fo.30.z.q.66.7.3.fo.136.
Caput ecclesie/hoim/z angelor⁹:eſt chriſtus.q.8.1.2.3.4.o.fo.30.
Caput eſſe eccleſie eſt ꝓprium chriſto.q.8.6.o.fo.31.
Caput malorum eſt diabolus.q.8.7.o.fo.32.
Caput eſſe malorum conuenit antichriſto.q.8.8.o.fo.32.
Caput .b. Angelus.
¶Caracter eſt ſpiritualis potestas ad aliquas sacras actiones ordinata.q.63.2.o.fo.126.z.q.72.5.c.fo.148.
Caracter nō eſt ꝑpie in gñe nec in ſpē:ſed reductiue.q.63.2.c.fo.126.
Caracter eſt ſacrm z res sacri.q.63.3.2.63.fo.127.
Et hz rōnē ſigni/rōe sacri ſibidit z rōne figuratōis.q.63.1.2.2.2.4.f.126
Et eſt participatio ſacerdotū chriſti.q.63.3.c.fo.127.
Et indelebiliter manet in anima.q.63.5.o.fo.128.
Caracter non fuit in chriſto.q.63.3.c.fo.128.
Et tñ chriſtus eſt caracter patris.q.63.1.2.fo.126.
Caracter baptiſmi eſt alius a caractere confirmationis et ordinis.q.63.6.o.fo.128.z.q.72.5.c.fo.148.
Caracter baptiſmi eſt potentia paſſiua:confirmationis autem z ordinis eſt potentia actiua.q.63.2.c.fo.126.
Caracter eſt a ſolo deo tanq̄ a ꝑncipali agente: ſed ab homine ſicut a miniſtro.q.64.1.c.fo.128.
Caracter ſacralis eſt ꝓprie caracter chriſti.q.63.3.o.fo.127.
Et ſm oēs imp̄imitur in quibuſdā ſacris.q.63.1.o.fo.126.
Et ipsimiſ ſolū in ſacris noue legis. q.62.6.3.fo.126.z.q.63.1.3.fo.126
Et imp̄imitur ſolum in tribus.ſ.in baptiſmo/confirmatione et ordine. q.63.6.o.fo.128.
Caracter eſt potentia ſpiritualis.q.63.2.c.fo.126.
Et per ipsum deputantur fideles ad actus cōuenientes preſenti eccleſie. q.63.1.2.2.2.c.fo.126.
Caracter eſt in anima ſicut quedā virtus ſpūalis et inſtrialis emanans a deo.q.63.2.c.et.5.1.2.fo.126.z.q.64.1.c.fo.128.
Caracter eſt ſubiue in po[illegible]aie:z nō imediate in cēn⁹ ei⁹.q.63.4.o.f.128.
Caracter.ſ.Baptiſmus.Milites.Sacerdos.Sacramenta.
Caracter beſtie ē obſtiata malitia:vel ꝓfeſſio illiciti cult⁹.q.63.3.3.f.127
Caracteris diffinitio.q.63.2.3.o.fo.127.
Caracterē baptiſmi nō hns:nullū aliū pōt recipere.q.72.6.o.fo.148.
Caracterem ordinis vel baptiſmi:nec ordinans/nec baptizans potest auferre.q.82.8.2.fo.177.
¶Charitas quantūcūq̄ minima poteſt reſiſtere cuilibet tēptationi.q.62.6.3.fo.126.et.q.70.4.c.fo.146.
Caritas datur ſm menſuram ſubiecti.q.69.8.3.fo.145.
Caritas non poteſt eſſe ſine gratia.q.79.1.c.fo.16.
Caritas de ſe preſeruat a pctō:ſed habens eam peccat ex mutabilitate liberi arbitrij.q.79.6.2.fo.168.
Caritas imperat oi virtuti:ideo pōt dici virt⁹ gñalis. q.85.2.1.fo.184.
Caritatis precepta:fundāt oia precepta moralia.q.47.2.1.fo.101.
Caritatis actus eſt duplex.ſ.elicitus z imperatus.q.85.2.1.fo.184.
Caritatis effectus eſt vita ſpūalis z dei coniunctio.q.69.6.c.fo.190.
Caritatē vl gratā null⁹ pōt cognoſcere ſe hre p certitudinē.q.80.4.3.f.170.
¶Caro ōr tripliciter.ſ.nā/culpa/z corruptio carnis.q.54.3.1.fo.113.
¶Cathecismus eſt quoddam ſacramentale pertinens ad ſolemnitatē baptiſmi.q.67.3.1.fo.138.
Cathecismus pertinet ad ſacerdotem ꝓncipaliter:ad lectorem vero ſecundario.q.67.3.2.fo.138.et.q.71.4.o.fo.147.
Cathecism⁹ ē iſtructio credēdor⁹ explicite:ꝓcedēs bap⁹m.q.71.1.o.f.146.
Cathecismus.ꝙ.Inſtructio.
Cathecizandi ſunt pueri.q.71.1.3.fo.146.
¶Cauſa proxima eſt a qua denominatur effectus.q.4.1.1.fo.18.
Cauſa alicuius effectus duplr.ſ.directe ad illum agendo:z indirecte nō impediendo cum poſſit.q.47.1.c.fo.101.
Cauſa naturali et ſufficienti poſita ponitur effectus:ſed non poſita cauſa voluntaria.q.56.1.1.fo.115.
Cauſa continet effectum multis modis.q.62.3.c.et.4.c.fo.124.
Cā primo operat in ſibi ꝓpinquius:z per illud in alia. q.56.1.c.fo.115.
Cauſa efficiens non poteſt eſſe poſterior effectu ordine durationis:ſicut ſinalis.q.62.6.c.fo.126.
Cauſa principalis non poteſt ꝓprie dici ſignum ſui effectus:ſed tantus cauſa inſtrumentalis.q.62.1.1.fo.124.
Cauſe principali aſſimilat effectus:nō cauſe inſtriali.q.62.1.c.fo.123.
¶Cecus miraculose illuminat⁹:naturaliꝫ videt.q.77.4.3.fo.163.
Celi partem non opz eſſe ſuperiorem chriſto:ſed chriſtus z corpora gloriosa ſunt ſupra omnes celos.q.57.4.c.1.fo.117.
¶Cena chriſti fuit luna quartadecima:ſed paſſio eius fuit luna quintadecima.q.44.2.2.fo.95.et.q.46.9.1.fo.100.
Cena.ꝙ.Euchariſtia.
Centurio z petrus reuerſi ſunt chriſtum ex humilitate:zacheus autem ex amore.q.80.10.3.fo.171.
¶Chriſma benedici dz ab epo in cena dñi.q.72.3.o.2.12.3.fo.148.
Chriſma non eſt de neceſſitate baptiſmi:ſed quodammodo perficit ipm. q.66.10.2.fo.137.
Chriſma admixtum aque:non tollit quin in ea poſſit fieri baptiſmus.q.66.4.2.fo.134.
Chriſmate ſignat⁹ in fronte ꝓfirmandus duplici rōne. q.72.9.c.fo.149.
Cibi vſus de ſe non eſt peccatum:aliquis tamen prohibetur ꝑpter ſignificationem.q.40.4.2.fo.90.
Cicatrices apparebunt in corpore chriſti in iudicio.q.54.4.c.fo.113.
Cicatrices cum quibus chriſtus ſurrexit/ſemper erunt in corpore ei⁹ fulgentes.q.54.4.o.fo.113.
Cicatrices ſemp erūt in corporibus gloriosis martyrū.q.54.4.c.fo.113.
Circumciſio erat ſacramentum preparatorium ad baptiſmum:minus tamen expreſſe figurans eū quo ad exteriora/ſ̄ colūna nubis/z tranſitus maris rubri/que tñ non erant ſacra.q.70.1.2.fo.145.
Circumciſio erat ꝓparatoria baptiſmi quo ad ꝓfeſſionē fidei:baptiſmus vero Joan.quo ad exercitium actus.q.70.1.3.fo.145.
Circumciſio erat quedam profeſſio fidei Chriſti/aggregans antiquos collegio fidelium preparatoria et figura baptiſmi.queſtio. 70.1.2.o.fo lio.145.
Circumciſio eſt quedā ꝓteſtatio legis implende.q.40.4.c.fo.89.
Et erat neceſſaria ad diſtinctionē z ſignificationem.q.70.1.o.fo.145.
Et debuit differri vſq̄ ad tempus abrahe.q.70.2.o.fo.145.
Et debuit dari ante legem moyſi.q.70.2.1.fo.140.
Et neceſſario fiebat octauo die: non autem ante etiam imminente morte.q.70.3.3.fo.146.
Et ꝓtermittentes eam in deſerto excuſabantur:niſi ex contemptu ꝓtermiſiſſent.q.70.4.3.fo.146.
Nec fit nunc nec antiquitus/cū cultꝰ lapideo:niſi in quibuſdam famoſis circumciſionibus.q.70.3.2.fo.146.
Circumciſio neceſſario fiebat in membro generationis.q.70.3.1.fo.146.
Et data fuit conuenienter ſoli populo iſrael.q.70.2.3.fo.146.
Et ſolis maribus data fuit.q.70.2.4.o.fo.146.
Circumciſio conferebat gratiam/quo ad omnes effectus poſitiuos et puatiuos.q.62.6.3.fo.126.et.q.70.4.o.fo.146.
Et non imp̄imebat caracterem/niſi in corpore.q.70.4.c.fo.146.et.q.72.5.3.fo.148.

Circumciſio ſi poſt paſſionem Chriſti haberet locum/introduceret in regnum.q.70.4.4.fo.146.
Circumciſio ꝓnciꝑliter tollebat peccatum originale: et conſequenter quodlibet aliud.q.70.4.o.fo.146.
Sed ante circumciſionis inſtitutionem:homines ſaluabantur per ſolam fidem.q.68.1.1.fo.140.et.q.70.4.2.fo.146.
Circumciſionē nō hntes ſi in deſerto mortui ſunt:eadē rō eſt de his/et de eis qui moriebātur ante octauum diem tpe legis.q.70.4.3.fo.146.
Circumciſus eſt chriſtus multiplici ratione.q.37.1.o.fo.84.
Circumciſio.ꝙ.Juſtificatio.
¶Clamor chriſti in cruce fuit miraculoſus.q.47.1.2.fo.101.
Claritas corpis glioſi/erit a glia aie.q.45.2.c.f.95.z.q.54.2.1.2.f.112.
Claritas xpi trāſiguarati fuit claritas glie quātū ad eſſentiā/ſed nō ēſtū ad modū eſſendi:q̄ nō fuit per modū permanētis.q.45.2.o.fo.96.
Claritas veſtimētor⁹ xpi ſignificat claritatem ſanctor⁹.q.45.2.3.fo.96.
Claritate tñ fuit trāſiguratio xpi:z nō ſm aliā dotem. q.45.1.3.fo.96.
Claritatem ſui corporis/beati poſſunt oſtendere z occultare.queſtio.54.1.2.3.et.2.1.fo.112.
Clauium vſum nō hnt ſciſmatici/hereticiſuſpēſi/degradati/excōicati.q.64.9.2.3.fo.151.et.q.82.9.o.fo.177.
Clauſio paradiſi duplex.ſ.p pctm originale:z actuale.q.52.5.c.fo.110.
¶Cognitio eſt duplex.ſ.nālis z ꝑ gratiā.q 55.1.c.fo.114.
Cognitio eſt duplex.ſ.inueniendo z addiſcendo.q.9.4.1.fo.34.
Cognitio ſingularium pertinet ad perfectionem anime intellectiue/ſm cognitionem practicam.q.11.1.3.fo.36.
Cognitionis perfectio duplex.ſ.ex parte cogniti:et ex parte cognoſcētis. q.10.4.1.fo.35.
Cognoſcitur vnūquodq̄ inquantū eſt in actu.q.10.3.c.fo.36.
¶Columba habet ſeptem ꝓprietates:quibus ſeptem dona ſpiritus.ſ. deſignat.q.39.6.4.fo.88.
Columba apparens ſuper Chriſtum baptizatum: ſolum ſpiritum.ſ. demonſtrauit.q.39.8.2.fo.88.
Et in ſpē eius apparuit ſpūs.ſ.ꝑpter quatuor.q.39.6.4.fo.88.
Columba illa fuit verum animal.q.39.7.o.fo.88.
Columba illa/peracto miniſterio ceſſauit/vt flamma que in rubo apparuit moyſi.q.39.6.2.fo.88.
Columba.ꝙ.Aſſumpta.Turtur.
Comeſtio chriſti poſt reſurrectionem vera fuit:angeli vero non.q.54.2.3.fo.113.et.q.55.6.1.fo.115.
Comedēs dauid panes ſctōs:excuſat ꝑpter neceſſitatē.q.40.4.3.fo.90.
Commutatio ſicut eſt in beneficijs/rependendo gratiam:ſic et in offenſis puniendo.q.85.3.3.fo.184.
Cōprehēdere diuinā eſſentiā:null⁹ intellect⁹ creat⁹ pōt.q.10.1.o.fo.35.
Comprehenſor ſimul z viator/chriſtus fuit.q.15.10.o.fo.45.
Cōe ſp ē pis ꝓpo eiuſdē gñis:ñ āt ſi ſint diuerſor⁹ generꝫ.q.7.13.2.f.29.
¶Concepta fuit.b.virgo in peccato originali.q.27.13.2.c.2.fo.66.
Concepta fuit.b.virgo in peccato originali.q.27.13.2.c.2.fo.66.
Et ſō romana eccīa nō celebrat feſtū z ceptiōis.b.marie:tolerat tñ conſuetudinē quarūdā eccliaꝝ illōs celebrātiū/ꝙ ſctificatiōe ei⁹.q.27.2.3.fo.66.
Conceptio chriſti hz tria priuilegia a ſpū.ſ.q.32.4.1.fo.76.
Cōceptio xpi ſpāliter attribuit ſpūſcō:liſit a tota trinitate.q.32.1.o.f.74.
Conceptio chriſti eſt de ſpiritu.ſ.efficienter ratione corporis:z conſubſtialiter ratione verbi.q.32.2.o.fo.75.
Conceptio chriſti fuit in inſtanti.q.33.1.2.3.o.fo.76.
Cōceptio xpi cū de fetā ex muliere/more loquit hebreor⁹ q̄ dicunt mulieres/non virginitate corrupta:ſed feminas.q.28.1.3.fo.69.
Conceptionis chriſti fidem habuit.b.virgo.q.30.1.c.2.fo.71.
Conceptionis chriſti materiā.b.virgo preparauit actiue:z tñ in ipſa conceptione nihil actiue operata eſt.q.32.4.o.fo.75.
Et chriſtus/in primo inſtanti ſue cōceptionis fuit perfectus ſm aiam/et figuram corporis:nō autem ſm quantitatem.q.33.2.o.fo.76.
Et ipſe chriſtus/in primo inſtanti ſue cōceptionis/fuit ſanctificatus quo ad animam et corpus.q.34.1.o.fo.77.
Et in eodē inſtāti hūit vſus liberi arbitrij:z opōnē tact⁹.q.34.2.o.fo.77.
Et hūit plenitudinē gre:z cognitōis.q.34.2.2.fo.78.z.q.72.1.4.f.147
Et habuit maiorē gratiā oibus comprehenſoribus.q.34.4.c.fo.78.
Et meruit/et in eo comprehenſor fuit.q.34.3.4.o.fo.78.
Et gloriā imortalitatis ſue quā in primo inſtāti ſue cceptiōis meruit: potuit ēt mereri p actꝰ ſequētes/nō vt magis eſſet debita:ſz vt pluribus cauſis debeat ei.q.34.33.fo.78.z.q.49.6.2.fo.106.z.q.59.3.c.fo.119.
Conceptus eſt chriſtus miraculoſe et perpetua virgine:nō ex virili ſemine.q.28.o.fo.78.z.q.31.5.o.fo.73.
Cōceptū/ꝓprie dr corpꝰ xpi/ex ſpūſcō:z nō de ſpūſcō.q.32.2.1.fo.75.
¶Cōcupiſcentia eſt nālis hoi/tm vt recta ſm rōnem.q.15.2.2.fo.43.
Cōfeſſio pctōr⁹ .ſ.interior dep:z exterior ſacerdoti.q.68.6.c.2.fo.141.
Confeſſio de mortalibus requirit q̄ homo ꝓponat ab oibus z ſingulis peccatis mortalibus abſtinere.q.87.1.c.1.fo.187.
Confeſſio ante introitum miſe ſignificat emundationem etiam a minimis peccatis.q.83.5.1.fo.180.
Cōfeſſio pctōr⁹ exteriorꝫ nō ē neceſſa añ bapm:ſz bñ interiorꝫ.q.68.6.o.f.141
¶Confirmata fuit beata virgo per ſecundam ſanctificationem in bonoita q̄ non poterat fieri in contrariam.q.27.5.2.fo.68.
Confirmatio eſt ſacrm.q.72.1.o.fo.147.
Confirmatio eſt efficacius ſacrm baptiſmo ad perficiēdū in bono:baptiſmus vero ad removendum malum.q.72.11.1.fo.150.
Confirmatio eſt ſpirituale augmentum/promouens hominem in ſpiritualem etatem perfectam.q.72.1.1.c.fo.149.
Confirmatio non eſt de neceſſitate ſalutis.q.65.4.c.fo.135.
Confirmatio fuit immediate inſtituta a chriſto.q.72.1.1.fo.147.
Confirmatio confertur tantum ab epis.q.72.11.o.fo.149.
Et cōferri poteſt a ſacerdote:ex cōmiſſione ſolius pape:non autē a diacono. q.72.11.1.fo.149.
Confirmatio debet dari cui[illegible]aptizato cuiuſcūq̄ etatis ſexus vel cōditionis/et morienti.q.[illegible].149.
Confirmatio datur tantum[illegible]nte.q.72.9.o.fo.149.
Cōfirmatio reboraꝫ hoiem[illegible]uchariſtia in ſe.q.72.9.3.fo.149.
Confirmatio perfecit effectum[illegible]ſmi.q.72.2.fo.149.
Confirmatio confert excellentiam hominis ad ſe:non autem ad alium/ſicut ordo.q.72.8.1.fo.149.
Confirmationis propria materia eſt chriſma.q.72.2.o.fo.147.
Cōfirmationis ſacrm hz determinatam formā.q.72.4.o.fo.148.
Cōfirmationis ſacrm chriſtus nō debuit ſumere.q.72.1.4.fo.147.
Cōfirmationis effectū nullus ꝓximus/ſine voto eius.q.72.6.1.fo. 149.
Confirmationis effectum quidam miraculoſe acceperunt:anteqū baptizarentur.q.72.2.1.et.4.1.et.6.1.fo.148.
Cōfirmationi cōpetit perfectio ad quam homo perducitur per augmentum:euchariſtie vero illa que eſt alicuius extrinſeci hominem cōſeruantis.q.73.1.1.fo.150.
Confirmans z confirmandus debent eſſe in gratia et debent eſſe confeſſi et ieiuni de conſilio.q.72.7.2.et.12.2.fo.149.
Confirmans z ordinans imponit manus.q.84.4.c.2.fo.182.
Confirmandus debet teneri ab alio confirmato cuiuſcunq̄ etatis/vel ſexus.q.72.10.o.fo.149.
Confirmatus exiſtens in pctō mortali cuius cōſcientiam nō hz/vel cui⁹ non eſt plene contritus/dummodo non ſit fictus/conſequitur remiſſionem peccatorum.q.72.7.2.fo.149.
Confirmato cōfertur plenitudo gre:z ſpūſſancti.q.72.1.o.fo.147.
Confirmato datur poteſtas ſpiritualis ad pugnandum contra hoſtes fidei viſibiles.q.72.5.o.fo.148.
Confirmati ꝓmouentur z configurant xpo.q.72.1.4.et.4.3.fo.147.
Confirmati gratiam habentes conſequuntur plenam remiſſionem peccatorum.q.72.7.2.fo.149.
Confirmati decedentes maiorē gloriam cōſequuntur/ſicut z hic maiorē obtinent gram.q.72.8.4.fo.149.
¶Conſecratio templi altaris veſtium z vaſoꝝ non ſunt ſacra:ſed ſunt diſpoſitiones quedam ad ſacra.q.65.1.6.fo.132.
Conſecratio domus ſignificat ſanctitatem eccleſie:altaris vero chriſti.q. 83.3.2.4.fo.178.
Conſecratio altaris z eccleſie fit multiplici rōne.q.83.3.o.fo.178.
Cōſecratio altaris nō dz fieri ſine reliquijs martyrū.q.83.3.2.fo.178.
Conſecratio eccleſie nō dz reiterari:niſi exuſte/vel pollute ſanguine/vel ſemine.q.83.3.3.fo.179.
Conſecratio eccleſie vel altaris ſi fuerit dubia:ſic debent cōſecrari.q.83. 3.3.fo.179.
Conſecratio quelibet eſt indelebilis ꝑmanentibus rebus⁹ conſecratis.q. 76.6.2.fo.160.z.q.82.8.c.fo.177.z.q.83.3.3.fo.179.
Conſecrationē:res inalate adipiſcuntur quandam ſpūalem virtutē/qua ſint apte ad diuina.q.83.3.3.4.fo.179.
Conſecrare oia ſoli epo ꝓuenit:euchariſtia excepta.q.82.1.4.2.3.3.f.176
Conſecrate eccleſie ligna nō debent cedere ad vſum laicorū:ſed monaſterij/vel comburi.q.83.3.3.fo.178.
Conſecrate res vetuſte(vt palle)debent comburi/z cineres reponi honeſte.q.83.3.3.fo.178.
Conſecratio euchariſtie pōt fieri a malis ſacerdotibus ēt ab eccliā ꝓciſis ſed peccant grauiter.q.64.9.2.3.fo.151.z.q.82.5.7.8.9.o.fo.176.
Conſecrans pp malū ſinem peccat:ſed plicit ſacrm.q.64.2.2.fo.129.
Conſecrans tenetur ſumere euchariſtiam ſub vtraq̄ ſpecie/quotieſcunq̄ celebrat.q.80.12.o.fo.172.z.q.82.4.o.fo.176.
Conſecrans quid agere debeat ſi ante vel poſt conſecrationē perceperit aquam nō eſſe in calce.q.83.6.4.fo.180.
Conſecrans euchariſtiam ficte:grauius peccat q̄s indigne ſumens eam. q.80.6.2.fo.170.
Cōſecratiō panis z vini fcā:nō manet forma ſbalis corp.q.75.6.o.f.157.
Sed cōuertitur forma panis in formā corporis xpi.q.75.6.1.fo.157.
Et quātitas panis z vini manet:ſicut cetera accidētia.q.76.1.3.fo.159.
Cōſecratiō ſanguis facta vinū aliud imiſſum nō cōmiſcetur ei: niſi fiat tanta permixtio quod ſanguis xpi deſinat ibi eſſe:nec eſt ſimile de aqua benedicta.q.77.8.o.fo.164.
Conſecratione corporis xpi facta:ſi ſacerdos deficiat dz per aliū ſuppleri nō autem ſi ante.q.83.6.1.fo.180.
Conſeruare res ne in nihilū decidāt:ſoli deo cōuenit.q.13.2.c.fo.40.
Conſilium ſine dubitatione conuenit xpo.q.11.3.1.fo.38.
Contemptus maior de deo per peccatum:maiorem reatū incurrere facit. q.88.3.c.1.fo.188.
Cōtrahi dr qō ſimul cum ſua cā ex neceſſitate trahitur.q.14.3.c.fo.42.
Contraria poſſunt ineſſe eidem:nō ſm idem.q.4.6.8.1.fo.100.
Contraria cōpoſita neceſſario diſſoluuntur.q.14.1.c.fo.42.
Contrariorū vnum eſt cā alterius p accidens tñ.q.50.13.fo.106.
Contritio dz eſſe de ſingulis peccatis mortalibus.q.87.1.c.1.fo.187.
Cōtritio de venialibus nō requirit ꝓpoſitū nō peccandi.q.87.2.1.fo.187
Contritio virtualis z nō habitualis:requiritur ad remiſſionem venialiū. q.87.1.o.fo.187.
Contritio nō ſemper delet omnem penam.q.86.4.o.fo.186.
Cōtritionis dolor duplex.ſ.ſenſitiuus z intellectiuus.q.84.8.9.o.fo.183.
Cōuerſatio xpi cum diſcipulis ante aſcenſionē fuit crebra.q.55.3.3.f.114
Conuerſatus eſt xpc inter hoſes.q.40.1.o.fo.88.
Et ſm vitam auſteram z pauperem.q.40.2.3.o.fo.89.
Et ſm legis ꝓcepta.q.40.4.o.fo.89.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Index Textus.

Conuersio pōt esse sine auersione: vt in pctō veniali. q. 86. 4. c. fo. 186.
Conuersio panis in corpus xpi differt ab aliis. q. 75. 4. 8. o. fo. 156.
Et est supernaturalis. q. 75. 5. o. fo. 157.
Et difficilior creatione. q. 75. 8. 3. fo. [illegible] otius forme. q. 75. 7. o. fo. 157.
Et fit tantum in vltimo instanti prole[illegible] q. 78. 4. 3. fo. 166.
Et importat ordinem substantiarum [illegible] 4. 1. fo. 156.
Nec est formalis: nec aliis: iōgit & trānubstātiatio. q. 75. 4. o. fo. 156.
Cōuersione panis in corpꝰ Christi facta: xps nullo mō mutat: in conuersionibꝰ ꝓ naturalibꝰ subiectū semper mutatur. q. 75. 4. o. fo. 156.
Nec substantia panis annihilatur: nec conuertitur in prejacentem materiam. q. 75. 3. o. fo. 155.
Sed conuertitur tota sūa panis: in totū corpus Christi. q. 75. 4. o. fo. 156.
Cor est prima pars virtute in ordine partiū animalis. q. 90. 3. 3. fo. 191.
Cornelius z siles ante baptismū habuerūt gram z virtutes p fidē z desiderium baptismi: implicite vel explicite. q. 69. 4. 2. fo. 144.
Corporale debet esse album z lineum. q. 83. 3. 7. fo. 179.
Corpora plura possunt simul esse in eodem loco virtute dei: non autē naturaliter. q. 54. 1. 1. fo. 112. et. q. 57. 4. 3. fo. 117.
Corpora gloriosa erunt palpabilia: sicut corpus Christi post resurrectionem: et habebunt qualitates tangibiles. q. 54. 2. 2. fo. 112.
Corpora gloriosa erunt colorata colore debito: sm naturam suarum partium. q. 54. 2. 1. fo. 112.
Corpus mortuū cuiuscūq; alterius hois a Christo nō est idē numero qō prius fuit numero: ꝓpter diuersitatem forme: est tm idem idētitate materie. q. 25. 6. 3. fo. 65. et. q. 50. 5. c. 1. fo. 107.
Corpus Christi fuit in adam et in aliis patribus sm originem: non autē sm aliquid signatum. q. 31. 6. o. fo. 73.
Corpus Christi est operatione. f.f. formatum. q. 31. 5. c. 3. fo. 73.
Et fuit optime cōplexionatum: ideo in eo maxime viguit sensus tactus. q. 46. 6. c. fo. 99.
Et debuit augeri: sicut corpora aliox hoim. q. 33. 1. 4. fo. 76.
Et in pfecta etate habuit decētē z mediocrē quātitatē. q. 33. 2. 2. fo. 76.
Corpus ꝛpi vīuum z mortuū: erat idem numero simplr: idest absolute/z non erat idem numero simplr: idest totaliter. q. 50. 3. o. fo. 107.
Corpus Christi fuit verū corpus: z non fantasticum. q. 5. 1. o. fo. 21.
Et fuit subiectum impressioni corporum celestium. q. 12. 4. 3. fo. 40.
Et defectib⁹ et infirmitatib⁹ nris ponēter subiacuit. q. 14. 1. o. fo. 42.
Corpus xpi in pn⁹ sue pceptionis minore quantitatē habuit: qꝫ habeant alioꝫ hoim corpora in principio sue giationis. q. 33. 2. 2. fo. 76.
Corpus Christi post resurrectionem fuit verum corpus: sicut prius ante mortem. q. 54. 1. o. fo. 112.
Corpus Christi mysticum est tota ecclesia. q. 8, 1. 3. c. fo. 30.
Corpus. ℣. Quantitas.
Corpus et sanguis Christi sunt vnum sacrm formaliter et sm finem: sed plura materialiter. q. 73. 2. o. fo. 130.
Corpus Christi mysticum est tm res in hoc sacro. q. 73. 3. c. fo. 150.
Corpus Christi nō incipit esse in hoc sacramēto per motum localem: sed per conuersionem panis in ipsum. q. 75. 2. 4. c. fo. 154.
Corpus Christi est in hoc sacro. q. 76. 1. o. fo. 158.
Corpus Christi non esse in hoc sacramento nisi vt in signo: est heresis. q. 73. 1. 3, fo. 150. et. q. 75. 1. o. fo. 153.
Corpus xpi sine sanguine z ecōuerso/z vtrunq; sine alia fuisset/ siquis in triduo mortis eius consecrasset. q. 81. 4. o. fo. 175.
Corpꝰ xpi ē localr i celo: in eucharistia aūt inuisibili mō. q. 75. 1. 3. fo. 154.
Corpꝰ xpi in hoc sacro nō pōt videri oculo corporali. q. 76. 7. o. fo. 160.
Corpꝰ xpi est ℣e in ℌ sacro: qñ in eo apparet puer vel caro. q. 76. 8. o. fo. 161.
Corpus Christi predicto modo apparens non debet sumi: sed cum reliquijs reponi. q. 82. 4. 3. fo. 176.
Et sacerdos tunc debet iterum celebrare vel sufficit spiritualis manducatio. q. 82. 4. 3. fo. 176.
Corpus xpi sub sacro ꝯ ab angelo z beatis visione beata: non aūt vi..one nāli: sicut nec a viatore/nec etiam a demone. q. 76. 7. c. fo. 160.
Corpꝰ xpi offerꝝ ꝓ salute corporis/z sanguis ꝓ salute aie sm similitudinem: sm rē ℣o vtrūq; offert ꝓ vtroq; q. 74. 1. o. fo. 151. z q. 79. 1. 3. fo. 167.
Corpus Christi manducatur sacraliter tantū: spualiter tantū: sacraliter z spiritualiter simul. q. 80, 1, 2. 3. o. fo. 169.
Corporis Christi species non sunt causa alicuius spiritualis effectꝰ: nisi mediante corpore Christi. q. 73. 1. 2. fo. 150.
Corpis xpi: forma ꝓfectionis q̄ sit. q. 60. 8. c. fo. 122, z q. 78. 2. o. fo. 165.
Corpis xpi caro z os/z alia hmōi sunt sub spē vini ex nāli ꝓcomitantia: et sub spē panis ex vi sacri: sanguis ℣o ecōuerso. q. 76, 1, 2. 2. c. 3. fo. 159.
Corporis Christi quantitas/et alia accidentia sunt in hoc sacro ex naturali concomitantia tantum. q. 76, 1. 3. et. 3. 4. o. fo. 159.
Corporis Christi tota quātitas est indifferēter sub magna z parua quātitate specierum. q. 76. 1. 3. et. 4. o. fo. 159.
Corporis xpi accha sunt in hoc sacro mediāte suba: nec pōt immutare medium vt sic ab aliq corporali oculo videri possint. q. 76. 7. c. fo. 160.
Corporis Christi accidētia intrinseca sunt in hoc sacro: non autē accidentia per comparationem ad extra. q. 76. 5. 3. fo. 160.
¶ Corruptio 2ꝝ .f. sepatio forme a mā: et resolo in elemēta. q. 50. 5. c. f. 107
Costa. ℣. Adam.
Creatio magis respicit esse ꝯ rationem. q. 2, 7. 3. fo. 10,
Creatura est mutabilis. q. 13. 2. c. fo. 40.
Creature cuilibet: suppositum z natura differūt. q. 17. 1. c. fo. 51.
¶ Crux Christi designat mystice vitam christianam. q. 46. 4. c. fo. 98.
Et est remedium contra peccatum totius mundi. q. 46. 10. 3. fo. 100.
Crucis mortem Christus conuenienter assumpsit. q. 46. 4. o. fo. 98.
Crucis signum multiplex in missa significat passionem Christi/sm diuersas partes. q. 83. 5. 3. fo. 180.
Crucis signum non requiritur in sacro penitentie. q. 84. 4. 3. fo. 182.
Crucifigi voluit Christus in loco calvarie. q. 46. 10. 3. fo. 100.
Crucifixus est Christus hora tertia linguis indeorum/z hora sexta manibus militum. q. 46. 9. 2. fo. 100, et. q. 83. 2. 3. fo. 178.
Crucifixi cum Christo dicuntur qui quelibet arctiois discipline institutа subeunt. q. 46. 11. c. fo. 100.
Crux. ℣. Altare.
¶ Culpe remissio fit per coniunctionez hois ad deum a quo separat ois culpa mortalis perfecte: et venialis imperfecte. q. 86. 4. c. fo. 186. et. q. 67. 1. c. folio. 187.
Culpe et pene vniuersalis absolutio fit in perceptione baptismi: z in martyrio. q. 68. 2. 2. fo. 140. et. q. 87. 1. 2. fo. 187.
¶ Cultus dei exteriꝰ est quedam fidei protestatio per exteriora signa. q. 63. 4. 3. fo. 128.
Cultus dei consistit in recipiendo diuina: vel in tradendo ea aliis. q. 63. 2. 3. 4. 6. c. fo. 126.
Cultus dei in statu nature hominibꝰ determinabat solo interiori instinctu/et non aliqua lege exteriori. q. 60. 5. 3. fo. 121.
Ad cultū diuinū ptinet aliquod sacrm triplr. .f. per modum actionis: per modum agentis: et per modum recipientis. q. 63. 6. c. fo. 128.

Damnatio ꝓpter peccm ade nō euadit̄ ab aliquo nisi p xpm: q̄ solꝰ fuit ab ea immunis. q. 27. 3. c. f. 67. et. q. 49. 2. 2. fo. 105, z q. 52. 7. 2. fo. 111.

Damnati habent voluntatem in malo cōfirmatā: nec penitent de malis que fecerunt ratione culpe/sed ratione pene. q. 86. 1. c. fo. 185.
Damnate anime dolor/excedit omnem dolorem presentis vite/etiā Christi. q. 46. 6. 3. fo. 99.
Damnatorum bona que hic fecerunt deus remunerat in hoc qō tolerabilius patientur futurum iudicium. q. 8. 6. 3. fo. 190.
Dare ipm. .f. br dupl̄r. .f. authoritative: z sic est tm dei/z ministrialr: et sic hoies z Christus sm q̄ homo dicuntur eū dare. q. 8. 1. 1. fo. 30.
Datur nobis spūs. .f. nō nisi ex gratia gratum faciente. q. 72. 7. c. fo. 149.
David z abrahe/Christus spāliter dicitur filius. q. 31. 2. o. fo. 72.
David. ℣. Abraham. Comedens. Paulus.
¶ De/dicit principiū z cōsubstātialitatem: ex ℣o dicit principiū tm/ideo quicqd est de aliquo est et aliquo: sed non ecōuerso. q. 75. 8. c. fo. 158.
Debitum dupler. .f. necessitatis: z decentie. q. 64. 5. 3. fo. 142.
Decimatio est actus figuralis. q. 31. 8. c. fo. 74. z q. 65. 1. 7. fo. 132.
Decimatio non conuenit Christo: sed cuilibet alij. q. 31. 8. o. fo. 74.
Decime z oblationes in veteri lege erant sacramenta: non autem nunc. q. 65. 1. 7. fo. 132.
Decimati dicuntur qui sunt prefigurati indigere curatione/ que est per Christum. q. 32. 8. c. fo. 74.
Defectus consequentes corruptibilitatem z passibilitatem corporis nostri: curati sunt a Christo. q. 14. 4. 1. fo. 43.
Defectus. ℣. Assumpsit. Corpus Christi.
Degradatio aufert ordinis executionem quasi in perpetuū: sed excōicatio solum vsq; ad emendationem. q. 81, 8, 3. fo. 177.
Delectatio vehemens impedit tristitiam. q. 46. 8. 2. fo. 100.
Delectatio intellectus speculativi nō pōt habere dolorē vel tristitiam ex parte sui obiecti: qō est verum absolute consideratum: potest tm habere dolorem ex parte subiecti. q. 46. 7. c. z. 4. fo. 99.
¶ Demon est caput omnium malorum/non influxu interiori: sed gubernatione exteriori. q. 8. 7. o. fo. 32.
Demon et antichristus sunt tm vnum caput malorum. q. 8. 8. 1. fo. 32.
Demon non statim tentat hominem spiritualem de grauibus peccatis. q. 41. 4. c. fo. 91.
Demon hꝫ potestatem aliquā in homine: ex hoc qō subditur peccō originali/vel actuali. q. 71. 2. c. 1. fo. 147.
Demon etiam nunc potest deo permittente hoies tentare quantum ad animam: z vexare quantum ad corpus. q. 49. 2. 2, fo. 105.
Demones cognoscebant Christum esse messiam promissum in lege: non autem diuinitatem eius/nisi per coniecturas. q. 29. 13. fo. 70. et. q. 41. 1. 1. fo. 90. et. q. 47. 5. c. fo. 102.
Demones nō pmittunt facere oia q̄ possunt nāliter. q. 29. 13. fo. 70.
Demones expelli virtute dei/et non virtute demonum: sufficienter probatur a Christo. q. 43. 2. 3. fo. 93.
Demones intrare porcos: z affligere illum quez Christus liberauit permissum fuit a Christo triplici ratione. q. 44. 1. 4. fo. 94.
Demones supiores expellunt inferiores cōpaliter: non aūt a dño aie: sed christus vtroꝫ modo expellit vtroſq;. q. 43. 2. 3. fo. 93.
Demonum suggestione sunt omnia peccata. q. 8, 7. o. fo. 32.
Demonum tentatio/non semper est peccatum. q. 41. 1. 3. fo. 90.
Demonum manus/nulli ante passionē Christi euadere potuit: qn descēderet ad infernū. q. 49. 2, 2. 2, 5. 1. fo. 105. z q. 52. 5. 2. 2. 6. 2. fo. 110.
Demonum nequitijs contra homines: paratum est remedium ex passione Christi. q. 49. 2. 2. 3. fo. 105.
Denominari possunt omnia que habent ordinem ad aliquid vnum: ab eo. q. 60. 1. c. fo. 120.
Denominatur vnumquodq; sm illud ad quod conuenit ei primo et per se. q. 60. 4. 1. fo. 121.
¶ Descensus duplex quenit xpo. .f. de celo: z ad inferos. q. 57. 2. 2. fo. 116.
Descensus ad imperfectionem nostre nature cōsideratur in mysterio incarnationis. q. 33. 3. 3. fo. 77. z q. 34. 1. 1. fo. 77.
Descensus Christi ad inferos fuit conueniens. q. 52. 1. o. fo. 109.
Et per essentiam descendit ad limbum patrū: sed per effectū ad quēlibet infernum. q. 52. 2. o. fo. 19.
Et descendit post mortem statim ad infernum/z sanctos ibi existentes liberauit. q. 52. 4. 1. 2. 5. .fo. 110.
Descendens Christus ad inferos tādiu ibi fuit sm animam: quādiu corpus eius fuit mortuum. q. 52. .4. o. fo. 110.
Et illuminauit limbum patrum/quo ad eos tm. q. 52. 2. 1. fo. 109.
Et tantum iustos liberauit. q. 52. .6, 7. 8. o. fo. 110.
Et damnandos confutauit de incredulitate eorum/sed purgandis dedit spem glorie. q. 52. 1. c. 3. z. 6. 1. fo. 109.
Et liberauit a purgatorio sufficiēter purgatos: vel q̄ dū hic viuerent hoc meruerūt per ridem z deuotionē ad mortem ipsius. q. 52. 8. 1. fo. 110.
Descēdit xps aliqn de celo ad terrā. positꝫ ascendit. q. 57. 1. c. 3. fo. 117.
Desertū. 3 ult⁹ de nijs sīt nat⁹ i deserto/mortuꝰ est ibi. q. 70. 4. 3. f. 146.
Dispensatio beate marie fuit facta/multis rōnibus. q. 29. 1. o. fo. 70.
¶ Deus est forma. q. 2. 1. c. fo. 5. 1. q. 9. 3. 3. fo. 34.
Et est infinitus. q. 10, 3. 1. 2. 1. fo. 30.
Et est immutabilis. q. 46. 2. c. fo. 97. z q. 57. 1. 1. fo. 116.
Deus scit infinita etiam scientia visionis. q. 10. 3. o. fo. 30.
Deꝰ nō pōt videri p essentiā nāliter ab aliqua creatura. q. 10. 4. 2. fo. 35.
Deus totꝰ intelligit ab intellectu nro: nō autem totaliter. q. 10. 1. 2. fo. 35.
Deꝰ solꝰ est a ꝯ mouet volūtas creature: vt a pnō intrinseco. q. 18. 1. 1. f. 54.
Deus est opa: z pōt facere quicquid hꝫ rōnem entis. q. 13. 1. c. fo. 40.
Et potest facere que non facit. q. 13. 3. fo. 3.
Et pōt trālmutare omnē mām in quācunq; formam. q. 28. 1. 3. fo. 69.
Et pōt facere raritatē z densitatē esse sine mā. q. 77. 2. 3. z. 7. 1. z. 2. fo. 162
Et potest immediate facere omnem effectum cuiuscunq; agentis sine eo. q. 77. .c. fo. 16 : Gabriel Biel super 4 Sent. Lect 50 z
Deus potest facere preter ordinem totius nature. q. 43. 2. c. fo. 93.
Nec propter hoc faceret contra naturam. q. 44. 2. 1. fo. 94.
Deꝰ pōt facere aliqd melꝰ hūanitate .pi.mre eꝰ beatitudine/ z gra sm se: non aūt vt relatis ad deum. q. 7. 12. .fo. 9. z. q. 10. 4. 3. fo. 35.
Deus immediate producit omnia. q. 6. 1. 1. fo. 23.
Deus produxit creaturas non ex necessitate. q. 50. 2. 3. fo. 106.
Deus pōt mutare formā in formā: z mām in mām. q. 75. 4. c. 3. fo. 156.
Deus ōt habitasse in xpo corporaliter: tripliciter. q. 2. 10. .fo. 12.
Deꝰ est in oi creatura p essentiā/p̄sentiā/z potentiā: in sanctis p gratiaz: in xpo solo per vnionem personalem. q. 2. 10. 2. fo. 12. z. q. 6. 1. 1. fo. 23.
Deus potuit liberare hominem sine passione Christi absolute loquēdo. q. 46. 2. o. fo. 97.
Deus ē homo: est ꝓpō per se z in materia naturali. q. 16. 1. 1. fo. 46.
Deus est homo/z ecōuerso: est ꝓpositio vera z ꝑticularis. q. 16. 1. 2. o. fo. 45.
Deus factus est homo/z econuerso: si ly factus determinet compositionē est vera. q. 16, 6, 7. o. fo. 48.
Deus est caput Christi. q. 8, 8, 2. fo. 32.
Dei esse z essentia sunt idem realiter. q. 13. 1. c. fo. 40.
Dei cognitio per essentiam est soli deo naturalis. q. 9. 4. c. fo. 34.
Dei sciētia duplex. .f. visiōis: z simplicis intelligētie. q. 10. 2, 2. fo. 29.
Dei essentia videtur immediate. q. 9. 3. 3. fo. 34. z. q. 10. .4. c. .fo. 35.
Dei visio est naturalis homini beato. q. 9. 2. 3. fo. 33.
Dei voluntas est causa omnis boni. q. 86. 2. c. fo. 186.
Dei prescientiam falli/z eius voluntatem z dispositionem cassari/est impossibile. q. 46. 2. c. fo. 97.
Dei voluntati conformatur humana voluntas/sm voluntatem per modum rationis. q. 18. 5. c. fo. 54.
¶ Diaconus nō est ꝓprius minister alicuius sacri. q. 67. 1. o. fo. 137.
Diaconus est ꝓprius dispēsator sanguinis xpi: non aūt corporis xpi: nisi de licentia epi/vel presbyteri/vel in necessitate. q. 82. 3. o. fo. 176.
Diaconus. ℣. Predicare.
Diacono cōpetit purgare tantū. i. eijcere immūdos: sacerdotib⁹ cōpetit illuminare: episcopis perficere. q. 64. 1. 1. fo. 129. z. q. 67. 1. 1. 2. 2. fo. 137. et. q. 82. 3. 3. fo. 176.
Diacono cōpetit assistere z ministrare maioribꝰ sacerdotibꝰ in oibꝰ agendis circa sacra ecclesie. q. 67. 1. c. fo. 137. z. q. 71. 4. c. fo. 147.
Diacono non licet tangere corpus Christi. q. 82. 3. o. fo. 176.
Dies ōt dupliciter. .f. naturalis: z artificialis. q. 53. 1. 3. fo. 111.
Dies naturalis sm ecclesiam incipit in media nocte: non autem dies artificialis. q. 80. 8. 5. fo. 171.
Dies creationis a luce in noctem cōputant: econuerso vero triduū Christi in sepulchro. q. 51. 4. 1. fo. 108, z. q. 53. 2. 3. fo. 111.
Diffinit z denotatur vnūquodq; sm illud qō conuenit ei primo z per se non aūt per illud quod conuenit ei per aliud. q. 60. 4. .fo. 121.
Diluculum potest dici pars diei z noctis. q. 51. 4. 2. fo. 109.
Dimēsio quātitativa diuersificat p magnū z parū quantū ad determinationem mensure: non quātum ad essentiā. q. 77. 8. 4. fo. 164.
Dimensio corrumpitur dupliciter. q. 77. 4. o. fo. 164.
Dionysius dicit in quadā epla q̄ Christus operabatur diuinitus ea que sunt hominis. q. 28. 2. 3. fo. 69. z. q. 4 .2. c. fo. 96.
Dispositio dupliciter se habet ad id ad quod disponit. f. vt via ad perfectionem: et vt effectus. q. 9. 3. 2. fo. 33.
Dispositio sequitur naturaliter formaz ad quam disponit: licet precedat eam via generationis. q. 7. 13. 2. fo. 29.
Dispositio prima materie: est quātitas dimensiua. q. 77. 2. c. fo. 162.
Dispositio est in eodem subiecto cum eo ad quod disponit proprie. q. 63. 4. 1. fo. 128.
Distinctio diuinarum personarum non esset: remotis relationibus. q. 33. folio. 14.
Diuinum ꝺicatur de essentia: z de personis diuinis. q. 16. 3. 3. fo. 47.
¶ Docere duplr. .f. principaliter infundendo lumen: z instrualiter dirigendo. q. 69. 5. 2. fo. 144.
Docere domestica admonitione permittitur mulieri priuatim: non aūt publice in ecclesia. q. 55. 1. 3. fo. 114.
Doctor primꝰ z principalis doctrine spualis: fuit xps. q. 7. 7. c. fo. 27.
Doctrina tripliciter est oc[illegible] intentione docentis: z q. paucis proponitur: et ex modo docen[illegible] modo tantum doctrina Christi fuit occulta. q. 42. 3. c. fo. 92.
Doctrinā suā Christus voluit [illegible]ere: triplici rōne. q. 42. 4. o. fo. 92.
Docuit Christus multa in parabolis: z tm oia digna credi: n de sua sapiētia palam ꝓpolit: sed non oia profunda. q. 42. 3. o. fo. 92.
Dolor causatur ex lesione sensus tactus percepta: tristitia vero ex apprehensione mali interioris. q. 35. 6. c. fo. 44.
Dolor z tristitia sm se sunt mala: sed p accidens ꝓpter ꝓpositā ꝑsentia mali/ aut ratione fuge mali/ pōt esse bona honesta z vtilia. q. 35. 5. 6. c. fo. 44.
Dolor z gaudiū appetitꝰ sensitiui: nūqz pōt esse simul. q. 84. 9. 2. fo. 183.
Dolor requirit duo. f. solūtionē mali: z ꝓceptionē eius. q. 35. 6. o. fo. 44.
Dolor verus sensibilis fuit in Christo. q. 15. o. fo. 44.
Dolor Christi non impediebat delectationem fruitionis eius: nec econuerso. q. 35. 3. fo. 44. z. 9. 3. fo. 45.
Dolor xpi in passione puenit ꝓpe ad rōnē superiorē. q. 46. 8. o. fo. 100.
Dolor Christi interior et exterior fuit maximus. q. .6. 6. o. fo. 99.
Dolor xpi fuit maior dolore cuiuscūq; ptriti: z magis dolebat de miseriis nris qꝫ de passione sua: z doluit ꝓ oibꝰ ꝑtis simul. q. 46. 6. 3. 4. fo. 99.
Dolor Christi fuit maior dolore ade: si passus fuisset. q. 46. 6. 3. fo. 99.
Dolor nō est in beatis: de malis que fecerunt. q. 84. 8. c. fo. 185.
Dolorem minuit innocentia patientis quo ad numerū: sed auget intensiue per se/q: magis indebitū. q. 46. 6. 5. fo. 99.
Dolorem mater Christi non habuit in pariendo: sed maximam iucunditatem. q. 35. 6. o. fo. 83.
Dominicus potest predicari de qualibet re Christi: non autem de homine Christo. q. 16. 3. o. fo. 47.
Donatus hereticus rebaptizans est dānatꝰ in cilio toletano. q. 66. 8. c. fo. 136.
Donec qñqz significat tps certū: qñqz vero tps infinitū. q. 28. 3. 3. fo. 69.
Donum timoris fuit in xpo. q. 7. 6. o. fo. 27.
Et donum linguarum. q. 7. 7. 3. fo. 27.
Dona spūsancti: xps plenissime habuit. q. 7. 5. o. fo. 27.
Dona recepit xps inquātū est hō: z dat ea inquātū deus. q. 7. 5. 2. f. 27.
Dona addunt supra gram pfectiones potentiarū. q. 62. 2. o. fo. 1 .4.
Dona spiritussancti perficiunt potentias anime vt sequant motū ipūs. .f. virtutes aūt vt sequantur motum rationis. q. 7. 5. 1. fo. 27.
Et manent in patria sm aliquem modum. q. 7. 3. fo. 27.
Dotes corporis glorioſi sunt quatuor. q. 45. 1. 3. fo. 96.
Dotes corporis proueniunt ex redundantia glorie anime ad corpus. q. 28, 1. 3. fo. 69.
Dotes corporis nō fuerūt in xpo ante eius resurrectionem sm habitum: sed miraculose per virtutem diuinam. q. 28. 2. 3. fo. 69.
¶ Dubitatio est in natura ignorante: z nō in deo. q. 18. 4. 1. fo. 54.
Dubitatio dupler: scz infidelitatis: z admirationis. secunda fuit in matre xpi nō prima. q. 27. 4. 2. fo. 97. z. q. 30. 2. fo. 72.
Dubia. ℣. Adoratio.
Duo dicitur quasi habens dualitatem in alio/ sed in ipso de quo ꝑdicatur duo. q. 17. 1. 6. fo. 51.
Durities est in sacro eucharistie sine materia. q. 77. 5. 1. 2. 2. fo. 163.
¶ Ecclesia dicitur dupliciter. f. vie: z patrie. q. .4. 2. fo. 11.
Ecclesia omniū fidelium noui z veteris testamenti est vna. q. 8. 3. 3. f. 31.
Ecclesie corpus mysticum constitit ex hominibus/angelis/viatoribus/z beatis. q. 8. 4. c. .fo. 31.
Ecclesiam ingredi/z audire verbum dei vsq; ad missam cathecuminoꝝ; nullus ꝓhibetur. q. 83. 4. 4. fo. 179.
Eclipsis apparens in passione Christi fuit miraculosa. q. 44. .2. fo. 95.
Effectus quicūq; in creaturis est cōmunis toti trinitati ꝓpter vnitatē nature. q. 21, 2. c. fo. 61.
Effectus positiuus ꝓtior est effectu. priuatiuo ordine forme: ꝫ ordine materie est econuerso. q. 62. 6. 3, fo. 126. z. q. 70. 4. c. fo. 146.
Egiptus raro habet nubes. q. 44. 2. 2. fo. 95.
¶ Electio est idem quod voluntas vt ratio: z est ꝓprius actus liberi arbitrij. q. 18, 4. c. fo. 54.
Electio sequitur inquisitionem/in hominibus tantū. q. 18. 4. 2. fo. 54. et q. 34. 2. 2. fo. 78.
Electio non est de fine: sed tantum de his que sunt ad finem. q. 18. 4. c. folio. 54.
Electio cōuenit christo. q. 1 . 2. 1. fo. 38. 4. o. fo. 54. z. q. 34. .2. fo. 78.
Et conuenit deo respectu creaturarum. q. 18. 4. 1. fo. 54.
Et conuenit beatis. q. 18. 4. 3. fo. 5 .
Electum a deo ad aliquid: tia ipsum ꝓ: eparat z disponit/vt sit idoneum ad illud. q. 27. 4. c. fo. 67.
Eligere est ꝓprius actus liberi arbitrij. q. 13. 4. o. fo. 54.
¶ Energuminus dicitur quasi intrus laborans. q. 71. 2. 1. 2. 3. fo. 147.
Enoch raptus est ad paradisum terrestrem: vbi cū helia; creditur viuere vsq; ad antichristum. q. 49. 5. 2. fo. 106.
Ens dicitur duplr. f. simplr: z sm quid. q. 1. 5. 3. fo. 38.
¶ Episcopus solus potest dispēsare illas perfectiones quibus homo perficitur per comparationem ad alios. q. 82. 3. 3. fo. 176.
Episcopus dicit par vobis: sacerdos vero/ dominus vobiscum. q. 83. 5. 6. fo. 180.
Episcopus. ℣. Inuestiri. Predicare.
Episcopi vicem gerunt apl̄oꝝ. q. 67. 2. 1. fo. 138. z. q. 72. 11. c. fo. 149.
Episcopi perfectiuam dispensationem/sic sacerdos participat: sicut discipulus illuminatiuam virtutem sacerdotis. q. 82. 3. 3. fo. 176.

Index Textus.

Docere domestica admonitione permittitur mulieri priuatim: non aūt publice in ecclesia. q. 55. 1. 3. fo. 114.
Doctor primꝰ z principalis doctrine spualis: fuit xps. q. 7. 7. c. fo. 27.
Doctrina tripliciter est oc[illegible] intentione docentis: z q. paucis proponitur: et ex modo docen[illegible] modo tantum doctrina Christi fuit occulta. q. 42. 3. c. fo. 92.
Doctrinā suā Christus voluit [illegible]ere: triplici rōne. q. 42. 4. o. fo. 92.
Docuit Christus multa in parabolis: z tm oia digna credi: n de sua sapiētia palam ꝓpolit: sed non oia profunda. q. 42. 3. o. fo. 92.
Dolor causatur ex lesione sensus tactus percepta: tristitia vero ex apprehensione mali interioris. q. 35. 6. c. fo. 44.
Dolor z tristitia sm se sunt mala: sed p accidens ꝓpter ꝓpositā ꝑsentia mali/ aut ratione fuge mali/ pōt esse bona honesta z vtilia. q. 35. 5. 6. c. fo. 44.
Dolor z gaudiū appetitꝰ sensitiui: nūqz pōt esse simul. q. 84. 9. 2. fo. 183.
Dolor requirit duo. f. solūtionē mali: z ꝓceptionē eius. q. 35. 6. o. fo. 44.
Dolor verus sensibilis fuit in Christo. q. 15. o. fo. 44.
Dolor Christi non impediebat delectationem fruitionis eius: nec econuerso. q. 35. 3. fo. 44. z. 9. 3. fo. 45.
Dolor xpi in passione puenit ꝓpe ad rōnē superiorē. q. 46. 8. o. fo. 100.
Dolor Christi interior et exterior fuit maximus. q. .6. 6. o. fo. 99.
Dolor xpi fuit maior dolore cuiuscūq; ptriti: z magis dolebat de miseriis nris qꝫ de passione sua: z doluit ꝓ oibꝰ ꝑtis simul. q. 46. 6. 3. 4. fo. 99.
Dolor Christi fuit maior dolore ade: si passus fuisset. q. 46. 6. 3. fo. 99.
Dolor nō est in beatis: de malis que fecerunt. q. 84. 8. c. fo. 185.
Dolorem minuit innocentia patientis quo ad numerū: sed auget intensiue per se/q: magis indebitū. q. 46. 6. 5. fo. 99.
Dolorem mater Christi non habuit in pariendo: sed maximam iucunditatem. q. 35. 6. o. fo. 83.
Dominicus potest predicari de qualibet re Christi: non autem de homine Christo. q. 16. 3. o. fo. 47.
Donatus hereticus rebaptizans est dānatꝰ in cilio toletano. q. 66. 8. c. fo. 136.
Donec qñqz significat tps certū: qñqz vero tps infinitū. q. 28. 3. 3. fo. 69.
Donum timoris fuit in xpo. q. 7. 6. o. fo. 27.
Et donum linguarum. q. 7. 7. 3. fo. 27.
Dona spūsancti: xps plenissime habuit. q. 7. 5. o. fo. 27.
Dona recepit xps inquātū est hō: z dat ea inquātū deus. q. 7. 5. 2. f. 27.
Dona addunt supra gram pfectiones potentiarū. q. 62. 2. o. fo. 1 .4.
Dona spiritussancti perficiunt potentias anime vt sequant motū ipūs. .f. virtutes aūt vt sequantur motum rationis. q. 7. 5. 1. fo. 27.
Et manent in patria sm aliquem modum. q. 7. 3. fo. 27.
Dotes corporis glorioſi sunt quatuor. q. 45. 1. 3. fo. 96.
Dotes corporis proueniunt ex redundantia glorie anime ad corpus. q. 28, 1. 3. fo. 69.
Dotes corporis nō fuerūt in xpo ante eius resurrectionem sm habitum: sed miraculose per virtutem diuinam. q. 28. 2. 3. fo. 69.
¶ Dubitatio est in natura ignorante: z nō in deo. q. 18. 4. 1. fo. 54.
Dubitatio dupler: scz infidelitatis: z admirationis. secunda fuit in matre xpi nō prima. q. 27. 4. 2. fo. 97. z. q. 30. 2. fo. 72.
Dubia. ℣. Adoratio.
Duo dicitur quasi habens dualitatem in alio/ sed in ipso de quo ꝑdicatur duo. q. 17. 1. 6. fo. 51.
Durities est in sacro eucharistie sine materia. q. 77. 5. 1. 2. 2. fo. 163.
¶ Ecclesia dicitur dupliciter. f. vie: z patrie. q. .4. 2. fo. 11.
Ecclesia omniū fidelium noui z veteris testamenti est vna. q. 8. 3. 3. f. 31.
Ecclesie corpus mysticum constitit ex hominibus/angelis/viatoribus/z beatis. q. 8. 4. c. .fo. 31.
Ecclesiam ingredi/z audire verbum dei vsq; ad missam cathecuminoꝝ; nullus ꝓhibetur. q. 83. 4. 4. fo. 179.
Eclipsis apparens in passione Christi fuit miraculosa. q. 44. .2. fo. 95.
Effectus quicūq; in creaturis est cōmunis toti trinitati ꝓpter vnitatē nature. q. 21, 2. c. fo. 61.
Effectus positiuus ꝓtior est effectu. priuatiuo ordine forme: ꝫ ordine materie est econuerso. q. 62. 6. 3, fo. 126. z. q. 70. 4. c. fo. 146.
Egiptus raro habet nubes. q. 44. 2. 2. fo. 95.
¶ Electio est idem quod voluntas vt ratio: z est ꝓprius actus liberi arbitrij. q. 18, 4. c. fo. 54.
Electio sequitur inquisitionem/in hominibus tantū. q. 18. 4. 2. fo. 54. et q. 34. 2. 2. fo. 78.
Electio non est de fine: sed tantum de his que sunt ad finem. q. 18. 4. c. folio. 54.
Electio cōuenit christo. q. 1 . 2. 1. fo. 38. 4. o. fo. 54. z. q. 34. .2. fo. 78.
Et conuenit deo respectu creaturarum. q. 18. 4. 1. fo. 54.
Et conuenit beatis. q. 18. 4. 3. fo. 5 .
Electum a deo ad aliquid: tia ipsum ꝓ: eparat z disponit/vt sit idoneum ad illud. q. 27. 4. c. fo. 67.
Eligere est ꝓprius actus liberi arbitrij. q. 13. 4. o. fo. 54.
¶ Energuminus dicitur quasi intrus laborans. q. 71. 2. 1. 2. 3. fo. 147.
Enoch raptus est ad paradisum terrestrem: vbi cū helia; creditur viuere vsq; ad antichristum. q. 49. 5. 2. fo. 106.
Ens dicitur duplr. f. simplr: z sm quid. q. 1. 5. 3. fo. 38.
¶ Episcopus solus potest dispēsare illas perfectiones quibus homo perficitur per comparationem ad alios. q. 82. 3. 3. fo. 176.
Episcopus dicit par vobis: sacerdos vero/ dominus vobiscum. q. 83. 5. 6. fo. 180.
Episcopus. ℣. Inuestiri. Predicare.
Episcopi vicem gerunt apl̄oꝝ. q. 67. 2. 1. fo. 138. z. q. 72. 11. c. fo. 149.
Episcopi perfectiuam dispensationem/sic sacerdos participat: sicut discipulus illuminatiuam virtutem sacerdotis. q. 82. 3. 3. fo. 176.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Inder Tertus.

Ēpi sen ēpatus ordo est supra sacerdotium respectu mystici corporis Christi non autem respectu veri.q.821,4.fo.176.
¶Cōitas ⁊ cōstitas virtutis est in omnibus:nō aūt molis.q.58,3.o.fo.118.
Equalis est quelibet ps̄ona diuina alī[illegible]ab⁹ ps̄onis.q.+3,4.c.fo.93.
Equinoctiali tempore creatio mundi[illegible]o Christi facte sunt:indicium vero generale erit in estate.q.4.6.9[illegible]00.
Equales non potest reddi deo/nec p[illegible]nibus:sed sufficit reddere quicquid est possibile.q.85,3.2.fo.184.
¶Esse simplr est superius ad esse hoiem.q.16,9.2.fo.49.
Esse qđ non est ps̄onale nō est esse simpliter:sed ſm qđ.q.17.2.c.fo.51.
Esse pertinet ad hypostasim sicut ad illud quod hz esse ad naturā vero sicut ad illud quo aliquid habet esse.q.17.2.c.1.fo.51.
Esse simplr an x̄po est tm̄ vnū:sed esse ſm quid sunt duo.q.17.2.c.fo.51.
Esse capitatum/esse corporeum ⁊ esse animatū pertinēt ad personā sortis:sed ex his non fit nisi vnum esse sortis.q.17.2.c.fo.52.
Essentia.ℱ.Deus.Natura.
¶Eucharistia ē sacrz ⁊ sacrificii.q.73,1,4.o.f.150.2.q.79.5.7.o.fo.168.
Et est vnum sacramentum.q.73,2.o.fo.150.
Et nominatur sacrificium/communio/eucharistia ⁊ viaticum.q.73.4.o.fo.151.2.q.79.2.1.fo.167.
Eis isto fuit ꝓueniens ⁊ necia i cena dñi:ꝛ nō añ/nec post.q.72.12.3.f.150.
Eius institō fuit necessaria per modū cibi ⁊ potus.q.73,1.2.o.fo.150.
Eucharistia habuit multas figuras inverenti testō:quarum precipua fuit agnus paschalis.q.73,6.o.fo.151.
Eucha[illegible]a ⁊ missa ꝓpr sacrificio abel abrae ⁊ melchisedech.q.83.4.8.f.179
Eucharistia excedit oia sacra veteris ac nouę legis.q.63,3.o.fo.133.
Et est perfectio aliorum sacrorum.q.75,1.c.fo.134.
Et est ꝓsummatio ⁊ finis oim sacrorꝝ.q.63,6.c.f.128.2.q.65,3.c.2.fo.133.
Et est signū ecclesiastice vnitatis.q.67.2.c.fo.138.2.q.83.4.3.fo.179.
Et per eam datur cōplementum primi actus vite spiritualis.q.79.1.c.2.fo.167.2.q.82.2.3.fo.176.
Eucharistia est posterior baptismo ordie tractādi de eis.q.65.2.o.fo.132
Eucharistia ē posterior bap[illegible]o i ꝓceptione:hz ē pot⁹ i tēpore.q.73.5.[illegible].f.151.
Eucharistia continet Christum realiter: non autem alia sacra.q.65,3.o.fo.133.2.q.75.1.o.fo.153.2.q.76.o.fo.158.
Eucharistia perficitur in cōsecratione materie:alia vero sacra in vsu eis.q.73,3.fo.150.2.q.74.2 3.fo.15[illegible].
Et differt a bap[illegible]o ⁊ ab aliis sacris.q.73,1.3.2.c.f.150.2.q.78.1.c.f.164
Eucharistia hz panē ⁊ vinum ꝓ sui materia.q.74.1.o.fo.151.
Eis mā quātacūq; pōt cōsecrari:dūmō sit cōtā sacerdote.q.74.2.o.fo.151.
Eucharistia nō ꝓficit de aq̄ lotioīs pānī intincti vino.q.74.3.c.fo.[illegible]53.
Eucharistia conficitur ex pane tritici tm̄.q.74.3.o.fo.152.
Et ꝓficit ꝓt ex pane mitto ex aliis gn̄is/ii māet ꝑ stricti.q.74.3.3.f.152
Et ex siligine generata ex grano frumenti.q.74.3.2.fo.152.
Sed non potest confici ex amido/vel pasta/vel pane corrupto ſm specie.q.74.3.4.2.4.4.2.2.fo.152.
Eucharistia dz confici ex azimo:ex fermentato autē conficere esset grave peccatum/sicut apud grecos in azimis.q.74.4.o.fo.152.
Eucharistia dz confici ex azimo:et fermentato autē conficere esset graue peccatum/sicut apud grecos in azimis.q.74.4.o.fo.152.
Eucharistia potest confici de musto in necessitate:non autem de vua/nec de aggresta.q.74.5.3.fo.153.
Nec de aceto ꝓ nāi pōt:hz bn̄ de vino acescēti:hz pctm̄ erit.q.74,5.2.fo.153.
Eucharistia a solis sacerdotibus consecrari pōt.q.82,1.o.fo.175.
Eucharistia sub dio celebrari conceditur/si adsint sacra mysteria ad id officium pertinentia.q.83,3.1.fo.178.
Eucharistia duplr sumit.l.sacralr ⁊ spūaliter.q.80.1.2,3.o.fo.169.
Eucharistia vere sumitur a pctōibus sacralr tm̄.q.80,3,o.fo.169.
Et vere sumit ab fidelibus hz nō ꝓmo nec sōlo mō ꝓpie.q.80.2,3.fo.169.
Et vere sumit a bruto p accīs:hz nō ꝓmo mō nec sōlo.q.80,3,3.fo.169.
Eius sumptio non est de necessitate salutis ſm se:sed ex statuto Christi et ecclesie.q.73,3.o.fo.15[illegible].q.80.11.o.fo.172.
Eam sumere quotidie tenebātur omnes in primitiua ecclesia:post ter in anno:nunc autem semel.q.80,10.4.fo.172.
Eucharistia debet quotidie sumi:nisi ex hoc deuotionem sentiret quis diminui.q.80,10.o.fo.171.
Nec dz plures i die sumi:nisi i casu.q.80,10.5.fo.172.2.q.83,2,2.fo.178.
Nec sub pecie vini datur populo:propter periculum effusionis.q.74.1.3.fo.151.2.q.80.12.c.fo.172.
Eucharistia si sumatur ab eo qui est parat⁹/est laudabilius q̄ ab ea abstinere.q.80.10.c.fo.171.
Et nō sumētes eā de ꝓfilio sacerdotis/eruciantur a transgressiōe ꝓcepti: non autem manentes in peccatis.q.80.11,3.fo.172.
Eucharistia dz sumi a ieiunis totaliter:nisi i casu mortis.q.80,8.o.fo.171.
Et eius sumptionem impedit omnis cibus sumptus post mediā noctez: non autem sumptus ante.q.80.8.5.fo.171.
Nec deglutitio saliue/vel cibi relicti inter dētes/vel reliquie aq̄ vel vini quib⁹ lauāt os/tractę nō in magna quātitate.q.80.8.4.fo.171.
Nec cōporales immunditie perpetue vel diuturne:cito vero trāseuntes impedunt cr congruentia.q.80,7,3.fo.171.
Et iter⁹ sūptione ⁊ ceteros cibos redrit aliq̄ mota.q.80.8.6.fo.171.
Eucharistia nō dz dari pueris nisi incipientib⁹ hre aliqualē vsum rōnis: q̄uis quidam greci contrarium faciant.q.80.9.3.fo.171.
Eucharistia dz dari habentib⁹ debilē vsum rōnis:ꝛ amētib⁹ qui cū essent cōpotes mēris denotionē ostēderūt/nisi timeāt periculū:amentib⁹ vero a natiuitate non debet dari.q.80,9.o.fo.171.
Eucharistia dz dari demoniacis:nisi certū sit qđ ꝓ crimine torqueantur:nō autem energuminis.q.80.9.2.fo.171.
Eis sumptio q̄uis ꝓfedit de necessitate:q̄uis de egruo.q.80.7.o.fo.170.
Eucharistia debet negari publice pctōibus publicis:occultis vero occulte/vel generali monitione.q.80,6.o.fo.170.
Et eam sumens cum conscientia peccati mortalis/peccat mortaliter.q.79,3.o.fo.168.2.q.80.4.o.fo.169.
Sed eam sumens in peccato ignorato/facta discussione diligenti:nō peccat.q.80[illegible].4.[illegible].fo.170.
Eucharistia idigni⁹ sumit ab fideli q̄s a fideli pctōe.q.80.5.2.fo.170.
Et sumens eam indigne/qñ ꝓ grauius/qñq; minus graviter peccat/res spectu aliorum peccatorum.q.80,5.o.fo.170.
Eucharistia nō dz dari ad sumēdū e[illegible]pimērū de pctis.q.80.6.3.fo.170.
Eucharistia nō ipimit characterē.q.63,6.c.fo.128.2.q.80.10,1.fo.172.
Eucharistia inquantū est sacrm̄ prodest tantum sumentib⁹:sed vt est sacrificium prodest etiam aliis.q.79.7.o.fo.168.
Eucharistia est sacrm̄ passiōis ⁊ mortis Christi.q.73,3,3.fo.151.
Et est memotiale passionis Christi.q.73.4.5.o.fo.131.
Eucharistia ordinat ad refectionem mentis.q.73.1.2.c.fo.150.et.q.79.8.c.folio.169.
Et habet effectus suos in coniunctis sibi per fidem et charitatem.q.79.1.1.2.fo.167.
Et est sacramentum charitatis Christi expressiuum:et charitatis nostre factiuum.q.75.1.c.fo.154.
Eius effectus non principalis/sed consequens augmentū charitatis est diminutio fomitis.q.79.6.3.fo.168.
Eucharistia facit omnem effectum vite spiritualis:ad similitudinem cibi corporalis.q.79.1.o.fo.167.
Eius effect⁹ est adeptio glorie nō statim:sed inquātū dat virtutem perueniendi ad gloriam.q.79.2.o.fo.167.2.q.80.2.1.fo.169.
Et eam sumens sacramentaliter consequitur maiorem grātiam/q̄s prius sumendo spiritualiter tantum.q.80.1.3.fo.169.
Eucharistia gram cāt/auget/ꝛ excitat ea q̄ntres i actū.q.79.1.o.f.167.
Eucharistia preseruat a peccato duplr.l.roborando interius:ꝛ municēdo extrinsecus.q.76.o.fo.168.
Eius effectus impeditur in parte per peccata venialia presentia:non autem per preterita.q.79.8.o.fo.168.
Eucharistia delet peccata venialia.q.79.4.o.fo.168.
Et delet mortalia:quoz̄ q̄s nō hz sciētiā/nec affectū.q.79.3.o.fo.168.
Et per eam fit ablutio scelerum triplr.q.79.3.1.fo.168.
Eucharistia delet penam debitam ꝓ peccatis:non quidē totam:sed ſm mensuram peccatorum ⁊ deuotionis.q.79.5.o.fo.168.
Eucharistia liberat a purgatorio inquantum est sacrificium satisfactorium ꝓ peccato.q.52.8.2.fo.111.
Eucharistie figura exꝑssior fuit oblatio melchisedech quo ad illud qđ est sacrm̄ tm̄ figuris veteris legis:sed econuerso quo ad illud qđ est res et sacramentum.q.63,3,3.fo.133.2.q.73.6.c.fo.151.
Eucharistie sacrificiū q̄tidie oblatū i ecclia nō ē aliud q̄s sacrificiū xp̄i:hz est ei⁹ cōmemoratio.q.22,3,1.fo.59.2.q.73.4.o.fo.1[illegible]1.2.q.83.1.o.fo.178.
Eucharistie signū ⁊ cā est effusio sanguinis ⁊ aq̄ ex latere xp̄i:oblatio melchisedech respectu eius qđ est sacrm̄ tm̄/manna respectu eius qđ est res tm̄/agnus paschalis respectu eius qđ est res ⁊ sacramentum sunt tm̄ signa.q.73,6.o.fo.151.2.q.74.6.1.fo.153.
Eucharistie signum fuit agnus paschalis rōne passionis Christi: māna vero vt cibus fidelium.q.73,3,6.c.fo.151.2.q.80.10.2.fo.172.
Eucharistie res duplex.l.contenta.l.Christus:et non contenta.i.corpus Christi mysticū.q.60,3.c.fo.120.2.q.80.4.c.fo.169.
Eucharistie res ⁊ sacrm̄ est corpus xp̄i verū:res tm̄ est effectus ei⁹.l. gratia:sed sacrm̄ tm̄ est materia eius.q.73,1,3.4.6.c.fo.150.
Eucharistie res et sacramentum est in materia:res tantum est in suscipiente.q.73.1.3.fo.150.
Eucharistie sacro comprehenditur totum mysterium nostre salutis:ideo ꝓ ceteris sacris solēnius celebrat.q.83,4.c.3.6.fo.179.
Eucharistie forma connenienter significatur in facto esse/non autem in fieri.q.78.2.o.fo.165.
Eucharistie forme connenienter ꝓmittūtur hec verba:ꝛ eleuatis oculis ꝛc.et manducate ꝛc.q.78,1,1.2.fo.164.
Eucharistie panis ⁊ vini/forma ꝓsecratiōis ponit.q.78,1.2.3.o.fo.164.
Eucharistie panis ⁊ vini forme sunt locutiones vere:ꝛ habent virtutem factiuam rei.q.78.5.o.fo.166.
Eucharistie panis ⁊ vini forme/nō se mutuo expectāt.q.78,6,o.fo.166.
Eucharistie ⁊ cuiuslibet sacramenti forma habet virtutem instrumentalem a Christo.q.78.4.o.fo.165.
Eucharistie forma importat solā cōsecrationē materie:forme ꝛo aliorum sacrorum important vsum materie.q.78,1,4.5.c.fo.164.
Eucharistie locus non est vacuus:nec plenus corpore Christi/sed speciebus sacramentalibus.q.76.5.2.fo.160.
Eucharistie dispēsatio pertinet ad sacerdotem tm̄.q.82.3.o.fo.176.
Eucharistie minister operā.rātum pronuntiando verba:in aliis autem sacramentis etiam preter hoc/actum exteriorem exercendo.q.78.1.c.3.folio.164.
Et ad eucharistie consecrationem tenetur q̄libet sacerdos saltem in festis precipuis.q.82.10.o.fo.177.
Eucharistie celebratio:est Christi immolatio.q.83.1.o.fo.178.
Eucharistiam Christus consecrauit eadem forma qua ꝛ nos:quam dedit ecclesie:ꝛ semel tantum protulit.q.78,1,1.fo.164.
Eucharistiam videre conceditur omnibus baptizatis etiam peccatoribus:sed non baptizatis negatur.q.80.4.4.fo.170.
Eucharistiā recipiēs vel missam audiens a malis sacerdotib⁹ ab ecclesia precisis/peccat.q.64.9.2.3.fo.131.2.q.82.9.o.fo.177.
Eucharistiam amittens/vel cuius negligentia brutum sumit eam/vel sanguis stillat extra/vel enomens/qualiter penitere debet. questio.83.6.7.folio.181.

Inder Tertus.

Eucharistiā tāgere soli sacerdoti hz nisi in necessitate.q.82,3.c.fo.176.
Eucharistiā spūalr māducauerūt pres veteres testamēti.q.80.1,3.f.169.
Eucharistia baptismo ⁊ confirmatione hō indigeret/eriam si nunq̄ a gra baptismi caderet:non aūt penitentia.q.84.5.6.o.fo.182.
Eucharistia cōsecrata/suba panis ⁊ vini non manet.q.75,2.o.fo.154.
Eucharistia ꝑcrata/diminitas/alia/quātitas tota/ꝛ alia accīria xp̄i/sunt in ea ex nāli cōmitātia tm̄:hz totū corpus ei⁹.l.caro/ossa/nerui ⁊ humōres sunt sub specie vini ex nāli concomitantia tm̄:sed sub specie panis ex vi sacri:sanguis vero ex connersio.q.76.1.2,3,4.o.fo.159.
Eucha[illegible].ℱ.Accīs/Act⁹/Angel⁹/Alia/Cōsecratio/Cōuersio/Corp⁹.Xps.
Euthices in morte retractauit suam heresim.q.[illegible]4,3.c.fo.133.
¶Ex/aliq̄n importat ordinē terminoz̄ aīn idētitatē.q.75.8.c. fo.158.
Exclusiua dictio addita ꝓncipali agēti nō excludit istā.q.78,4.1.f.165.
Exemplar semper perfectissimum/quid.q.56.1,3.fo.115.
Exoticismus non est sacrm̄:sed sacrāle.q.67,3,2.fo.138.
Exoticismus debet precedere baptismum.q.71,2.o.fo.146.
Exoticismus datur contra impugnationem interiorem demonum:nec potest iterari.q.71,2,3.fo.147.
Exoticismus ordinatur cōtra impedimēta baptismi.q.71,3,3.fo.147.
Exoticismus nō cōfert gratiam:nec remissionē culpe.q.71,3.o.fo.147.
Exorcismi effectus duplex.l.expulsio potestatis demonis:ꝛ apertio sensuum ad mysteria ⁊ mandata dei.q.71,3.ca.fo.147.
Exorcismo/demō expellit/ei⁹ insufflatione:expulsoria.ꝑcludit/i benedictione cū manꝰ ponē:ꝓfessio fidei signat/i salis i os missione:doctrine dei receptio ⁊ aures/ꝛ approbatio ⁊ nares signat in anriū ⁊ narīū sputo linitione:hz aptitudo ad pugnādū in olei inunctione.q.71,2,3.c.fo.147.

ℱ

Facies Christi emittebat radios.q.44,3,1.fo.95.
Factū ei/qñq; ōt nouitatē ꝑticionis sine mutatione facti:qñq; cum facti mutatione.q.16,6.c.2.fo.48.
¶Facūditas bonoz̄ operū duplex.l.in se/ꝛ in aliis.q.69,5,3.fo.144.
Femina nō ꝓt esse principiū generationis actiuū.q.67,4,1.fo.138.
Fermentum ferueiem charitatis significat.q.74,4,3.fo.152.
Ferri cādētis factu nō hz ꝑdere inocētiā vel crimē.q.80.6.3.fo.170.
Festum conficrationis ecclesie fit octo diebus.q.83,3,4.179.
Festum conceptionis.b.marie non celebrat ro.ecclia.q.27,2,3.fo.66.
Festum.ℱ.Concepta.
¶Fictio est ondere dicto vel facto velle/qđ nō vult.q.69.9.3.fo.145.
Fictio relata ad rē significatā qđ.q.55,4,1.fo.114.2.q.76,3.c.fo.161.
Fides formata quid.q.68,4,3.fo.141.2.q.73,3,3.fo.151.
Fides Christi semper necessaria fuit.q.68,1,1.fo.140.
Fides nostra ⁊ antiquorum patrum est eadem.q.70,1.c.fo.145.
Fides est sine qua nullus vnq̄ potuit saluari.q.61,3.c.2.fo.123.et.q.68.1,1.fo.140.2.q.73.5.c.fo.151.
Fides est in demonibus:sed coacta.q.76,7.c.fo.161.
Fides nō fuit in Christo:neq; est in beatis.q.73,2.o.fo.26.
Fides est nobilior virtutib⁹ motalibus ratione obiecti.q.73,1.fo.26.
Fidei obiectum est res diuina non visa.q.73,2.o.fo.26.
Fidei act⁹ charitate informat⁹:pōt esse merito:ius.q.73,2.fo.26.
Fidei meritum cōsistit in hoc q̄ homo ex obedīctia dei assentit his que non videt.q.73,1.fo.26.2.q.5,5.2.1,3.fo.115.
Fidei scripturaq; diuine nō potest subesse falsum.q.46.2.4.fo.97.
Fidei cognitio creuit per successionem temporum quo ad explicationez: non quo ad fidei rationem.q.61,3,2.fo.123.
Fidei xp̄i genus humanū triplr fuit incorporatū.q.68.1.1.fo.140.
Fidem rectam habens circa sacrm̄ baptismi potest errare in aliis articulis.q.68,8,3.fo.142.
Fide formata/mūdamur a pctis/vtute passiōis xp̄i.q.49.1.3.2.1.fo.105.
Fide xp̄i:sancti pres liberati sunt ab oi pctō ⁊ reatu pene actualiū:nō aūt a reatu peccati originalis.q.52.5.2.2.7.1.2.8.3.fo.111.
Fieri tunc res dicuntur qñ innotescunt.q.13,2,1.fo.41.
Fieri dicitur dupliciter.l.in instanti:ꝛ successiue.q.33,3,1.fo.77.et.q.75.2.fo.158.2.q.73,2.c.fo.165.
Fieri dicit ordinē terminoz̄ ⁊ vnitatem subiecti.q.75,8.c.fo.158.
Figura/propie est tantum in corporeis.q.63,2,1.fo.127.
Figure similitudo quid magis significet.q.74,3,2.fo.152.
Filiatio ⁊ adoptio conuenit tm̄ persone.q.23.4.o.fo.61.
Filiatio est tm̄ eius qđ gnātur in similitudinē generātis.q.[illegible]2,3.c.fo.75.
Filiatio quibus cōueniat.q.32.3.c.fo.75.2.q.35,3.2.fo.79.
Filiationes in Christo sunt due.q.35,5.o.fo.79.
Filius dei est verus deus.q.43,4.o.fo.93.
Fingere quod nihil significat est mendacium.q.55,4,1.fo.114.
Fingere.ℱ.fictio.
Finis est prior in intētion[illegible]agētis:nō in executione.q.61,3,1.fo.123.
Et ad ipm̄ ordinat aliq̄d duplr.l.necessario/ꝛ ad bene esse.q.1,2.c.fo.2.
¶Fomes quid.q.15,2.c.fo.43.2.q.27,3.c.fo.67.
Fomes peccati non fuit in Christo.q.15,2.o.fo.43.
Fomes in.b.maria in prima eius sanctificatione fuit ligatus:in scīa vero totaliter ablatus.q.27,3.o.fo.67.
Et in ea adeo debilitatus est ⁊ extinctus:vt ad pctm̄ actuale nunq̄ inclinaretur.q.[illegible]7,3,2.4.1.4.5.2.fo.67.
Fomes per baptismum minuitur.q.69.4,1.fo.144.
Fomitis impugnationem interiorem Christus non sustinuit.q.15,2,3.folio.43.
Fomitis effectus duplex.q.[illegible]27,3.c.fo.67.
Forma vel est ipsa nā rei:vel constituit naturam rei.q.13,1.c.fo.40.
Forma complera est in subiecto secundum conditionem subiecti:instrumentalis vero secundum conditionem principalis agentis. questi.63.5,1.folio.128.
Forma substantialis nō suscipit magis vel minus.q.75,7.c.fo.158.
Forma separata ⁊ materia est intellectualis.q.75,6.c.fo.157.
¶Formę incompossibiles in eodem supposito faciunt propositionem in materia remota:compossibiles autem in materia contingenti vel naturali.q.16,1,1.fo.46.
Forme ples eiusdē spēi nō pnt simul inesse eidē subiecto.q.35,5.c.fo.80.
Forme sacrales tradite sunt apostolis/a Christo.q.7[illegible],4,1.fo.[illegible]5.
Formarum inchoatio imꝑobatur.q.32,4.c.3.fo.76.
Forma.ℱ.Ars/Actio/Adam/Deus/Individuū/Laici/Nativitas/Natura/Nomen/Operatio.
Formali cuiuscūq; remotio:tollitur species.q.86,4,1.fo.186.
¶Fortitudo est in irascibili.q.[illegible]5,1.c.fo.43.
Fortitudo spiritus ostēditur in resistēdo cōcupiscentie carnis sibi cōtrariantis:maior aūt est in cōpiendo eaz totaliter:ꝛ hoc sēdo modo fuit in Christo.q.15,2,3.fo 43.
¶Ff in sacra scriptura dr quadrupliciter.q.28,3,5.fo.69.
Fratres Christi sunt non ex adoptionē.q.23,1.2.fo.61.
Fratres Christi in euāgelio dicūtur consobrini eius.q.28,3.c.fo.69.
Fruebat superior pars anime Christi/ipso patiēte.q.4.c.8.o.fo.100.
Frustra dicitur qđ est ad finem quem non attingit.q.11,3,2.fo.38.
¶Fundamentum.ℱ.Penitentia.

G

Gabriel Est summus in ordine archangelorum ⁊ fortitudo dei nominatur.q.30,2,4.fo.71.
Galilea vt interpretatur transmigratio significat gentilitatem: vt vero interpretatur reuelatio significat patriam celestem.q.55,3,4.fo.114. *de gaudio adoptati, sunday 19 q.3 q.5 marriage*
Gaudiū ⁊ tristitia de quib⁹ sint cōtraria ꝛc.q.84,9,2.fo.183.
¶Genealogia quo denoietur.q.28,1,2.fo.69.2.q.31,2,1.fo.72.
Genealogia Christi exponit.q.28,1,2.fo.69.2.q.31,3.o.fo.72.
¶Gnātio nālis nō recipit aliquā potētiā actiuā in mā.q.32,4.c.3.fo.76.
Generatiōis nālis tota virt⁹ activa est ex pte maris:ꝛ passiua ex pte femine.q.32,4.c.fo.72.2.q.67,4,3.fo.138.
Gnationis/est idē modus oium q̄ sunt eiusdē spēi.q.[illegible]8,2,4.fo.69.
Generatiua po[illegible] est in pte pfecte:in mre ꝛo impfecte.q.32,4,2.fo.76.
Genitum ⁊ passum/quo ꝑticentur de filio dei.q.16,5,1.fo.48.
Genus.Nihil ponit ꝓprio in gne vel spēi nisi qđ qđ de eo ꝑdicat.q.63,2,1.fo.127.
Et nisi rōne nāe:nō aūt rōne ei⁹ qđ ptinet ad individuationē.q.2,3,3.fo.7.
Gen⁹ masculinū et neutrū ad que referātur.q.17,1.c.f.51.2.q.52,3.c.f.110.
Genus masculinū designat quiddaz formatū ⁊ perfectū:neutrū ꝛo qddā informatum ⁊ imperfectum.q.17,1.c.fo.51.
¶Generis prima est causa oium q̄ sunt post.q.56,1.c.fo.115.
¶Gloria.Ea q̄ sunt glie quo ad aiam ⁊ quo ad corpus:prius fgē debuerūt esse in xp̄o q̄s in alio.q.53,3,3.fo.112.
Gloriosum.ℱ.Claritas.Corpus.Palpabile.
Gratia est quedā ꝑticipata similitudo diuine nature.q.2,10,1.fo.11.2.q.3,4,3.fo.15.2.q.62,1.c.fo.123.
Gra est fora hns esse cōpletum ⁊ mutabile in alia.q.63,5,1.fo.128.
Gra ē immediate in essentia aie ꝛc.q.7,2.c.fo.26.2.q.62,2.c.1.fo.124.
Nec eius subiectū immediatum est corpus.q.79,1,3.fo.161.
Gra ē in sacris ītrīnsece vt i signo ⁊ cā istrali ꝛc.q.63,3,4.o.fo.125.
Gra a solo deo cātur.q.62,1.c.fo.123.2.c.fo.125.2.q.64,1.c.fo.128.
Gz eius cā istralis tm̄:sunt humanitas xp̄i/ministri ecclie/ꝛ sacra.q.62.1.o.fo.123.2.q.64.1.o.fo.128.
Nec ea dat hō interius infundēdo:sed exterius exhortando ad ea q̄ sunt gratie.q.8,6,2.fo.31.
Nec eam causant sacra veteris legis.q.62,2.c.fo.124.2.q.89,1.c.f.189.
Gra differt essentialr a q̄libet virtute.q.62,2.c.fo.124.2.q.89,1.c.f.189.
Gra vt duplr.l.donū dei accepti:ꝛ deus gratis donās.q.2,10.c.fo,12.
Gr. duplex.l.gratum faciens:ꝛ gratis data.q.7,7.c.1.fo.27.
Gratia cum plenitudine duplex.l.ex parte gratie:ꝛ hec ꝓpria est hoi xp̄o ex parte habētis gram/ꝛ hec cōicatur alijs ꝑ xp̄m.q.7,10.o.fo.28.
Gratia gratis data ordinatur ad manifestationē fidei:ꝛ doctrine spiritualis.q.7,7.c.fo.27.
Gratia gratū faciens ordinatur ad actus meritorios interiores ⁊ exteriores:gratia gratis data ad exteriores.q.7,7,1,fo.27.
Gratia gratū faciens est a qua fluunt virtutes ⁊ dona:ad ꝓficiendū potētias aie.q.7,2.c.fo.26.2.q.62,2,c.fo.[illegible]4.2.q.8[illegible].c.fo.178.
Gratia gratum faciens vt iustificat hoiem a peccato vt operans:hz respectu operis meritorii vt cooperans.q.86,4.[illegible].fo.186.
Et effectus gratie operantis est ꝓior q̄s effectus gratie cooperātis.q.86.4.1.fo.186.
Et effectus primus gratie gratum facientis/est remissio peccatorum.q.72,7,1,fo.149.
Gra gratū factis amittit ꝑ quodlibet peccatū mortale.q.80,3.c.fo.186.
Gratia eadem maior est proficiens q̄s incipiēs:sed in diuersis hoc nō est necesse.q.89,2,4.fo.189.
Gratia nō potest cadere sub meritō:qz est ꝓncipium merendi.q.2,11.c.fo.12.
Gra minima pōt resistere cuilibet concupiscie/ꝛ mereri vitam eternā.q.62,1,3.fo.126.2.q.70,4.c.fo.146.
Gra quod semel facit/perpetuo manet.q.88,1,4.fo.188.
Gra nunq̄ amittitur sine culpa:ꝛ illud quod ex gra dei cōceditur/nunq̄ absq; culpa reuocatur.q.5[illegible],2.c.fo.106.
Gra non infunditur in habētibus vsum liberi arbitrij:sine actuali motu liberi arbitrij in deum/ꝛ in peccatum.q.87,2.c.fo.187.
Et gratie infusio ⁊ terminus ꝓparationis subiecti/sunt in eodē instanti.q.89,2,c.fo.180.

Universidad de Deusto
Biblio

Gra virtutū ꝛ donoꝝ dei sufficiēt ꝓficit ēntiā ꝛ potētias aie/q̄ ad gñalē ordinationē actuū:ḥ gra sacrāt q̄ ad aliqs spāles effect⁹.q.62.2.1.fo.124.
Gra sacrāls est spes gre cōiter sūpte:iō nō dr eq̄uoce.q.62.2.3.fo.124.
Gratia sacrālis addit sup:a gratiā cōiter dictā/ꝛ sup virtutes ꝛ dona quoddam au⁹liū dei ad habendū sacri sup[illegible]3.62.2.0.fo.124.
Gratia sacrālis est ad tollēdū pctā/ꝛad perficiendū animū ad cultū diuinum.q.62.5.c.fo.123,ꝛ.q.63.1.6.c.fo.128.ꝛ.q.65.1.c.fo.132.
Gratia sacramentalis excludit peccata preterita:virtutes ꝛ dona peccata psentia ꝛ futura.q.62.2.2.fo.124.
Gratia nō pōt haberi ante sumptionē eucharistie/nisi ex voto ad eā proprio vel ecclesie.q.73.3.c.1.fo.150.ꝛ.q.79.1.1.o.167.
Gratia miraculoꝝ excellētissime data est aie xpi.q.13.2.3.fo.41.
Gratia Christi que dicitur gratia vnionis/capitis/ꝛ singularis persone/ est vna per essentiam.q.8.5.o.fo.31.
Gratia vnionis ꝛ habitualis fuit ꝛpō hoi nālis.q.2.12.o.fo.12.
Gratia vnionis ꝛ habitualis sunt simul tpe:sed natura:intellectu prima precedit secundam.q.73.o.fo.29.
Gratia habitualis fuit in Christo.q.7.1.o.fo.25.
Gra vnionis est esse pſonale qđ gratis a deo datur humane nāe in pſona verbi/qđ quidem est terminus assumptionis.q.6.4.c.fo.25.
Gratia vnionis in Christo dupliciter dicitur.f.voluntas dei dans gratis: et donum eius.q.2.10.c.fo.12.
Gratia vnionis fuit simplr infinita in ꝛpo:sed gra habitualis eius fuit infinita fm rōnē gre/finita ẏo fm rōnem entis.q.7.11.o.fo.28.
Gratia Christi non potuit augeri/sicut nec gratia beatorum:gratia autē viatoris puri potest augeri.q.7.1.o.fo.29.
Gratia hois puri quantūcunq; crescat non potest adequari gratie Christi:ideo non sunt eiusdem rationis.q.7.11.3.fo.29.
Gre plenitudinē ꝛpa habuit i sumo/ꝛ q̄ ad oēs effect⁹ gre.q.7.9.o.fo.28.
Gre plenitudo dupler:vna er parte gre q̄ est ppria Christo:alia ex parte subiecti:q̄ conuenit etiā aliis per Christum.q.7.10.o.fo.28.
Gre ꝛ deitatis plenitudo habitat in Christo corporaliter/per vnionē personalem ad corpus:ꝛ contra ymbram.q.2.10.2.fo.12.
Et in ipso fuerunt excellētissime oēs gre gratis date.q.7.7.o.fo.27.
Necdiuidūtur in Christo/sicut in aliis sanctis.q.7.7.1.fo.27.
Gratie plenitudo fuit in.b.maria super omnes post Christum.q.7.10.c.1. fo.28.ꝛ.q.27.5.o.fo.68.
Gre ꝛ pfectio ē i.b.maria:q̄ꝛ ꝛ est potior ꝓma/ꝛ ꝛ 22.q.17.5.2.fo.68.
Gratie prima perfectione.b.maria fuit mundata a culpa originali/ scōa a fomite/ tertia ab omni miseria.q.[illegible]7.5.2.fo.68.
Gre ꝓma pfectione adepta est gram inclinātē ad bonū/scōa confirmata fuit in gra ꝛ in bono/tertia adepta est gratiā glorificatā.q.27.5.2.fo.68.
Gre plenitudo/ꝛ filioꝛ obseruatio in choanit in.b. maria. primū fuit in ea pfecte/scōm ẏo perfecte cepit in Christo.q.28.4.2.fo.70.
Gratie nouā infusio non requiritur ad remissionem venialium. q.65.1. c.fo.133.ꝛ.q.87.2.o.4.2.fo.187.
Gre nouā infusio requirit ad remissionē mortalium.q.87.2.3.fo.177.
Gratia/homo potest vitare omnia ꝛ singula mortalia:et singula venialia/sed non omnia.q.[illegible]7.1.1.fo.187.
Gratia.ℱ.Charitas.Donum/Remissio/Virtus.
Grave et leue non habent in se principium actiuꝝ sui motus:sed tantum passiuum.q.73.4.c.fo.75.
Greci baptizando dicunt: baptizetur seruus Christi talis / in nomine patris ꝛc.q.66.5.1.fo.134.ꝛ.q.67.6.c.fo.138.
Greci conficiunt ex fermentato:ꝛ peccarēt si in azimo conficerent.q.74. 4.c.fo.152.
Greci dant eucharistiā pueris nō hūtibus vsum rōnis.q.80.9.3.fo.[illegible]1.
Greci.ℱ.Eucharistia/Literarum/ Significatio.
Gregorius.ℱ.Papa.

Habitat ℱ.Deus/Gratia.

Habitus primoꝝ principioꝝ sunt nobis nāles.q.9.1.cor.fo.32.
Habitibus omnibus ordinatis/vltima perfectio reseruatur supremo in genere illo.q.72.11.c.fo.[illegible]69.
Helias subleuat⁹ est in celū aereū nō aūt in celū empyreū :ꝛ vivit cum enoch in paradiso terrestri vsq; ad antichristum.q.49.5.2.fo.106.
Heresis incurritur ex verbis inordinate prolatis.q.16.8.c.fo.49.
Heresis arrij:q̄ filius dei est minor patre ratione diuine nature/et qđ est creatura.q.10.2.1.fo.35.ꝛ.q.16.8.c.fo.49.
Heresis ot̄genis:q̄ anima xpi cū aliis a pn⁹ fuit creata.q.6.3.c.fo.23.
Heresis nestorij:q̄ b.maria nō est mater dei.q.35.4.o.fo.79.
Heresis eutichetis:q̄ in Christo est tm vna natura composita ex natura diuina ꝛ humana.q.2.c.c.fo.8.ꝛ.q.18.1.c.fo.53.
Et q̄ corpora resurgētium ꝛ xpi nō erūt palpabilia.q.54.3.c.fo.113.
Heresis hebionis/cherinthi ꝛ fotini:q̄ xps nō fuit añ mrem / ḥ pur⁹ hō meruit deitatē.q.2.1.c.fo.12.ꝛ.q.28.1.c.fo.68.ꝛ.q.35.4.c.fo.79.
Heresis hebionis/q̄ xps acceptus est ex semine viri.q.28.1.c.fo.68.
Heresis galanitarū/q̄ corpus xpi nō fuit mortuū.q.50.5.c.fo.107.
Heresis heluidij/de ℣gine maria.q.28.3.c.3.fo.69.
Heresis nazareoꝝ/de fide Christi.q.74.4.c.fo.152.
Heresis nouatianoꝝ/q̄ peccans post baptismum non potest resurgere ad gratiam per penitentiam.q.84.10.c.fo.183.
Heresis nestorij ꝛ dioscori/de xpo.q.23.6.c.fo.7.ꝛ.q.4.3.c.fo.20.
Heretici pōt ordinare si seruāt formā ecclesie ꝛc.q.64.9.2.fo.131.
Herodes occidit pueros innocentes.q.36.6.3.fo.83.
Hispania.ℱ.Nativitas.
Homo habet q̄ sit homo a ratione.q.19.2.c.fo.56.
Homo significat naturā humanā:ꝛqualiter.q.4.3.c.1.fo.20.
Homo dupler.q.5.1.2.o.fo.21.ꝛ.q.43.3.o.fo.93.
Homo est naturaliter politicus.q.65.1.c.fo.132.
Homo vnus numero dr dupliciter.q.3.6.1.2.7.2.fo.16.
Chois actio volūtaria ꝛ deliberata tm dr humana.q.19.2.o.fo.56.
Hominem lapsum oportuit reparari:ꝛ nō angelū.q.4.1.c.1. fo.17.ꝛ.q.6.2. 2.fo.23.ꝛ.q.46.1.4.fo.97.
Chonor est reuerentia alicui exhibita ꝓpter sui excellētiā. q.25.1.c.f.65.
Honor diuersus debet eidē fm ples cās excellētie.q.25.1.c.fo.63.
Honor debet alicui duplr.f.vel rōne sui:vel rōne alterius:ꝛ exhibet toti rei subsistēti/ḥ cā honoris pt esse aliqd ei⁹ nō subsistens.q.25.1.o.fo.63.
Hostia nō ꝛsecrata nunqđ dr dari pro eucharistia.q.80.6.2.fo.170.
Hostia.ℱ.Idolatrare/Missa.
Hostie pars missa in calice/nunqđ dr dari infirmis.q.83.5.9.fo.180.
Hostiā eādē sil⁹ ꝛsecrāt ordiati:ꝛpo ordināti ꝓcelebrates. q.82.2.c.f.176.
Hostias mkas sumēs ivna missa:ñ pcipit maiorē effectū.q.79.7.3.f.168
Chumilis nihil audit mirabilius q̄ sua excellētia.q.30.4.1.fo.72.
Chumiliauit se Christ⁹ quadruplr. q.49.6.c.f.106.ꝛ.q.53.1.c.fo.111.ꝛ.q. 54.2.c.fo.112.ꝛ.q.59.3.o.fo.19.

3 *idiomata . q.16.*

Idolatrare facit qui dat hostiam non consecratam pen christia.q.80.6.2.fo.170.

Ieiunū a cibis dupler.f.nature:ꝛ ecclesie.q.80.8.4.fo.171.
Ieiunium nature solvitur per quēcunq; potum:non autem ieiunium ecclesie/nisi fiat in frandem.q.8.2.4.fo.171.
Ieiunius ante pascha fit quadraginta diebus/multis rationibus:ꝛ commendatur per multos eius effectus.q.40.2.3.fo.89.
Ieiunū xpi nō ex necitate fuit:ḥ ad nram instructionē.q.40.2.3.fo.89.
Ieiunium.ℱ.Christus.
Ieremias verbis ꝛ mysteriis passionem Christi apertissime prenūtiauit. q.27.6.c.2.fo.9.
Ierusalē est in medio terre habitabilis.q.46.10.1.fo.100.
Iesus significat naturā humanā sub determinatis individualib⁹ proprietatibus.q.16.5.c.fo.48.ꝛ.q.17.1.c.fo.51.
Iesus ꝓnicter impositū est ꝛpo in sua circūcisione.q.37.2.o.fo.84.
Iesus ē nomē nouū ꝛ ppriū sñtū figē spūale vltz salutē.q.37.2.2.f.84
Iesus.ℱ.Nomen.
Ignorantia non fuit in Christo.q.15.3.o.fo.44.
Ignorantia dupler.f.iuris vel facti : prima non excusat a pcō/ sed bene secunda.q.47.5.3.fo.103.ꝛ.q.80.4.5.fo.170.
Illabi menti soli deo ꝓuenit.q.8.[illegible]1.fo.32.ꝛ.q.64.1.c.fo.128.
Illuminatio fit in instanti.q.75.7.c.fo.158.
Illuminat sacerdos tradendo sacramenta gratie:non autem infundendo gratiam.q.64.1.1.fo.[illegible]9.
Cimaginatio ꝛ sensꝰ nūqđ cogñt nām rei:ḥ tñ accīa.q.[illegible]6.7.c.fo.160.
Imaginatio egritudinum q̄ꝛ causa.q.13.3.3.fo.41.
Imaginativa est altior potentia q̄ sensus exteriorꝝ in quo tñ est maxima certitudo.q.10.3.2.fo.71.
Cimago. Idem est motus in rem ipsam/ꝛ in imaginem eius inquantū huiusmodi.q.8.3.3.fo.31.ꝛ.q.25.3.c.1.fo.64.
Imago.ℱ.Adoratio.
Immersio trina in bapmo nō est de necitate:tñ dr fieri.q.66.8.o.f.136
Immersio capitis in baptismo sufficit.q.66.73.fo.136.
Immersio.ℱ.Baptismus.
Immersione/effusiōe/ꝛ aspsione aq̄ pt fieri baptismus.q.66.7.o.fo.136.
Immersione trina intenta / non perficitur baptismus nisi in tertia : vna vero intenta perficitur in ea.q.66.8.3.fo.136.
Immolari convenit Christo in figuris veteris testamenti:sed vere in sacramento altaris.q.83.1.o.fo.[illegible]8.
Cimperio rationis obediunt aliqualiter potentie sensitive:non autem naturales nec vegetative.q.19.2.c.fo.56.
Cimpositio manus si q̄r copiolum gre effectū:nō non reqrit in baptismo neq; in pnia/sed tm in ordine ꝛ confirmatiōe.q.84.4.c.2.fo.182.
Cimpossibile aliqđ pro difficili sumitur.q.[illegible]6.1.2.fo.185.
Cin. Corporalia dicuntur esse in loco quia cōtinentur : spiritualia vero quia continent.q.57.4.1.2.fo.117.
Cincarnari deū/fuit possibile/ꝛ conueniens.q.1.1.o.fo.1.
Incarnari deū/fuit necessariū ad bene esse/nō simplr.q.1.2.o.fo.2.
Incarnatio dei non fuisset/si homo non peccasset:cuius potentia dei ad hoc non limitetur.q.1.3.o.fo.3.
Incarnatio dei/principaliter fuit propter liberationem hoīs. q.1. 5.c.fo. 4.ꝛ.q.40.1.c.fo.88.ꝛ.q.44.3.c.fo.95.
Incarnatio dei fuit ad delendum omne pctm.q.1.4.o.fo.4.
Incarnatio facta est conuenienti tpe.q.1.5.6.o.fo.4.
Incarnatio comparatur iuuentuti propter vigorem ꝛ feruorem:senectuti vero ꝓpter numerum annoꝝ.q.1.6.1.fo.5.
Incarnationis mysterio monstratur bonitas sapientia iustitia et potentia dei.q.1.in oppositum.fo.1.
Incarnationē Christi precessit aliquoꝝ liberatio fm spm per fidem: sed non fm carnem.q.27.3.c.fo.67.ꝛ.q.25.3.2.fo.110.
Incarnatione deus nullo mō mutat.q.1.1.1.fo.1.ꝛ.q.[illegible]6.1.fo.9.
Cincineratio non convenit corpori Christi. q.51.3.o. fo.108. et.q.53.1.c. 1.folio. 111.
Cincipere significat esse nunc ꝛ nō prius:ideo ab inferiori ad suū superius cum verbo incipit non valet ꝑia.q.16.9.2.fo.49.
Individuum dicitur de parte in toto.q.16.12.2.fo.50.
Individuum de sui ratione dicit incommunicabilitatem:ꝛ non posse esse in pluribus.q.77.2.c.fo.162.
Individuationis principium in rebus materialibus est dupler.f.materia prima/ꝛ quantitas dimensiua.q.77.2.c.fo.162.

Individuatur

Individuatur forma receptibilis in materia per ipsam materiā:nō receptibilis autem in materia/per seipsam.q.77.1.c.fo.162.
Individuatur ēitas dimēsiua dupliciter.q.77.2.c.fo.162.
Cinfidelitas est grauissimum peccatum.q.80.5.c.fo.170.
Cinfinitū dupliciter dicitur.f.priuative ꝛ negative primum conuenit quātitati ꝛ est ignotum:secundum conuenit forme ꝛ est cognoscibile.q.10.3.1m.fo.36.
Infinitū ingētū huiusmodi a nullo intellectu cognoscitur.q.10.3.
Infinitū vno modo/pōt esse finitū alio modo.q.10.3.1m.fo.36.
Infinitum fm essentie rationem est solus deus.q.10.3.2m.fo.36.
Infinitum simplr ꝛ oībus modis an sit vnū vel plura.q.10.3.3m.f.36.
Infinitū numero vel cōtinuitate si daretur esset finitū fm esse ꝛ essentiam:ꝛ esset comprehensibile a scientia dei.q.10.3.2.fo.36.
Infinitum non est substantia sed accidit rebus:ideo sicut multiplicat fm subiecta/ita ꝛ proprietas eius.q.10.3.3.fo.36.
Infinito simplr quo ad oia nihil pōt esse maius:ḥ infinito ḥ aliqđ de terminatū est aliqđ maius extra illum ordinē.q.10.3.3.fo.36.
Cingratitudo quid sit.q.88.4.o.fo.189.
Ingratitudo cōmittitur dupliciter.f.agēdo contra beneficium dei:ꝛ agendo contra formam beneficij.q.88.2.o.fo.188.
Ingratitudo fm quā peccata redire dicuntur/incurritur ex quolibet peccato contra deum.q.88.4.o.fo.189.
Ingratitudo quomodo incurratur.q.88.2.2.fo.188.
Ingratitudo.ver.Redeunt.
Cinnocentes mortui pro christo in bethleem / fuerunt martyres.q. Innocentes.ℱ.Herodes. (36.2.3.fo.82.
Innocentia est irrecuperabilis.q.89.3.c.fo.190.
Innocentia.ℱ.Ferri.Matrimonium.Penitentia.Sacramētū.Christ⁹.
Cinstantia duo qualitercūq; signata habent tempus medium:nisi rūdeāt motibus non mensuratis ex motu celi.q.75.7.1.fo.158.
Instans quomodo detur.q.33.1.3.fo.76.ꝛ.q.75.7.1.fo.158.
Instans.ℱ.Motus.Remissio.Tempus.
Instantanea operatio pōt esse ab intellectu ꝛ volūtate.q.34.2.c.fo.77.
Instantanea mutatio quomodo potest esse.q.7[illegible].c.fo.158.
Instantanea mutatio pōt fieri triplr.q.75.7.c.fol.158.
Cinstructio quadrupler ponitur.q.7[illegible].4.3.fo.147.
Instructio fidei dupler.f.cathecuminorum circa baptismum:ꝛ populi christiani circa missam.q.83.4.4.fo.179.
Cinstrumentalis virtus est incōpleta ꝛ virtualis.q.62.4.o.fo.125.
Instrumentalis virtus non est propria in genere:sed reducitur ad genus ꝛ speciem virtutis perfecte.q.62.4.1.fo.125.
Instrumentalis virtus nō est in subiecto fm conditionē subiecti : sed fm cōditionem principalis agentis.q.63.5.1.ꝛ.2.fo.128.
Instrumentum dupler est.q.62.5.c.fo.125.
Instrumentum dupler.f.aiatum ꝛ inaiatum.q.64.8.1.fo.131.
Instrumentum animatum indiget habitu ad operandum:non autem inanimatum.q.71.3.f. 26.
Instrumentū.ℱ.Actio.Ria.Baptismus.Docere.Eucharistia.Forma. Gratia.Iustificatio.Meritū. Miracula.Mutatio . Ordo . Passiones. Peccata.Reliquie.Sacramenta.Signum.Vas.Christus.
Instrumento datur virtus duplr.f.qñ accipit formā instrumēti:ꝛ qñ mouet a principali agente.q.62.4.3.fo.1[illegible]5.ꝛ.q.72.3.2.fo.148.
Instrumentis pluribus ordinatis ad aliquē effectū que virtus ꝛ quō in eis inueniatur.q.6[illegible].4.4.fo.125.ꝛ.q.82.1.1.fo.176.
Cintellectus ꝛ voluntas sunt potentie naturales:ꝛ consequūtur naturam anime de necessitate.q.18.1.c.3.4.fo.53.
Intentio que requiratur ad perfectionē sacramēto ꝓ.q.64.8.o.fo.131.
Intentio est necessaria in baptizante.q.66.8.3.fo.1[illegible]6.
Intentio ministri pertinet dupliciter.f.respectu sacramenti/ꝛ respectu sequentium ad sacramentum prima tollit veritatem sacramenti:non autem secunda.q.64.10.o.fo.131.
Intentio ecclesie expressa in forma sacri sufficit ad perfectionē eius: nisi contrarium expumatur ex terminis.q.64.8.2.fo.131.
Intentio que sit necessaria baptizandis.q.[illegible]8.7.o.ꝛ.8.3.ꝛ. 9.1.ꝛ.12.1. fo.142.ꝛ.q.[illegible]6.2.1.fo.186.
Intentionē habens suscipiendi baptismum quomodo illum consequatur.q.68.2.o.fo.140.
Intētio.ℱ.Baptismus.Peccatum.
Cinstinctus.ℱ.Eucharistia.Christus.
Cinuestiri dicitur canonicus per librum/abbas per baculum/epūs per anulum.q.67.1.c.fo.[illegible]3.
Cioannes baptista fuit terminus veteri legis:ꝛ initium noue.q.38. 1.2.fo.85.
Ioannes baptista pertinet ad testm nouum.q.38.1.1.2.fo.85.
Eius exultatio in vtero matris non fuit ab eo per liberum arbitrium eius:sed fuit a deo:ideo miraculosa.q.27.6.c.fo.78.
Eius tota vita fuit preparatoria ad christum.q.38.1.2.fo.85.
Ioannes euangelista predilitgebatur a christo:propter multa.q.45.3. 4.folio.97.
Cioseph vir marie semp fuit virgo.q.28.3.5.ꝛ.4.c.3.fo.69.
Ciperdulia.ℱ.Adoratio.
Cira dupler.f.per zelum.i.fm ordinem iustitie:ꝛ per vitium.i.contra rationem prima est laudabilis/secunda est cum peccato.prima fuit in christo:non autem secunda.q.[illegible]5.9.o.fo.45.
Ira causatur ex tristitia illata.q.15.9.c.fo.45.
Citerari.ℱ.Ad.Baptismus.Catechismus.Exorcismus.Pnia.Sacrm.
Cudei sunt serui principū seruitute ciuili:que non excludit ordinē iuris naturalis vel diuini.q.[illegible]8.10.[illegible].fo. 143.
Iudeoꝝ tribꝰ sacerdotalis ꝛ regia,q̄ho cōiugant.q.31.2.2.fo.72.

Iudeoꝝ principes cognouerūt christū esse messiam:sed nō cognouerūt diuinitatem eius nisi per coniecturas.q.47.5.o.ꝛ.6.c.fo.102.
Iudeoꝝ facta erant figuralia.q.66.2.2.fo.134.
Cinder nō pōt dimittere culpā in aliū cōmissam/vel in rēpublicā/sine in superiorem principem q.46.2.3.fo.97.
Iudicij tria requirit.f.potestatē:celū:ꝛ sapientiam.q.59.1.c.fo.118.
Iudicium generale esse qñ fit necessariū.q.[illegible]9.3.o.fo.119.
Iudicū dies etati cōparatur.q.46.9.3.fo.100.
Iudicare omnes homines/quo ad retributionem premij vel pene pertinet ad christum.q.56.4.2.ꝛ.5.1.fo.116.
Iudiciaria auctoritas soli deo cōuenit:ḥ comittit holib⁹:maxime christo fm humanam naturam.q.[illegible]8.o.fo.117.ꝛ.q.59.[illegible].o.fo.119.
Iudiciaria potestas toti trinitati quomodo cōueniat:ꝛ cuilibet persone.q.59.1.o.fo.118.
Iudiciaria ptās cōuenit christo multis de causis.q.59.3.o.fo.119.
Iudiciaria ptās super oēs res humanas cōuenit christo:qr alia eius est super oēs creaturas.q.59.4.c.ꝛ.6.3.fo.119.
Iudiciaria ptās sup oēs āgelos cui attribuat a christo.q.59.6.o.f.120.
Iudiciariā ptātē super res tpales/christus exercere nolut:nec regnū terrenum temporaliter administrare.q.59.4.1.fo.119.
Iustitia que sit.q.85.3.c.fo.184.
Iustitia inter illos quoꝝ vnus est sub potestate alterius(vt hois ad deū/serui ad dñm)nō est iustitia nisi fm quid.q.85.3.c.2.fo.184.
Iustitia est ad alterū:cuius materia nō est ille ad quem est iustitia/sed res q̄ distribuuntur vel cōmutantur.q.85.3.1.fo 184.
Iustitia est in voluntate subiectiue.q.85.4.c.fo.184.
Iustitia originalis ex quo fit.q.27.3.c.fo. 67.
Iustitie dei ordo dependet a volūtate diuina.q.46.2.3.fo.97.
Iustum dicitur dupliciter.f.simpliciter/ꝛ fm quid.q.85.3.c.fo.184.
Iustificatio i hūtib⁹ vsus rōnis reqrit ꝛtuor.f.infusionē gre:remissionē culpe:motū liberi arbitrij in deū:ꝛ in peccatū.q.86.6.1.fo.186.
Iustificationis deus est causa principalis:passio christi est causa meritoria/sacramenta ecclesie instrumentalis.q.64.5.c.fo.129.
Iustificationis animarum causa instrumentalis ꝛ exemplaris est christi resurrectio.q.56.2.o.fo.116.ꝛ.q.62.5.3.fo.125.
Iustificationis actus sunt simul tempore:sed vnus est altero prior ordine nature.q.85.6.c.fo.185.
Iustificabat circūcisio ex tū ad omnes gratie effectus:aliter tamen q̄ baptismus.q.70.4.o.fo.146.
Iustificare impiū est maius q̄ creare celū ꝛ terrā.q.43.4.2.fo.94.
Iustum.ℱ.Iustitia.

2

Laicus ℱ.Sacerdos.

Latria.ℱ.Adoratio.
Latro statim mozes quō intrauit in visionem dei.q.52.4.3.fo.110.
Inter latrones chr̄s crucifix⁹ est rōne q̄druplici.q.46.11.o.fo.100.
Laurentius diaconus baptizabat in necessitate tm.q.67.1.3.fo.[illegible]3.
Laurētius ꝛ vincētius hūerūt passiones grauiores quo ad aliqđ q̄ christus non aūt quo ad oēs causas doloris.q.46.6.1.fo.99.
Lazarus resuscitatus iterꝝ mortuꝰ ē.q.[illegible]3.c.1.f.1.2.ꝛ.q.[illegible]5.2.3.f.114.
Leprosus nō dr publice celebrare:pt tñ dicere missas occulte/nisi lepra pp corrosionē mēbroꝝ eū ad ḥ reddiderit ipotētē.q.82.10.3.f.177.
Lex quomodo detur.q.70.1.2.fo.146.
Lex nature vt obtenebrata erat in cordibus holum/determinat lege dei scripta.q.60.5.1.fo.121.ꝛ.q.61.3.2.fo.123.ꝛ.q.70.2.1.fo.146.
Lex vetus fuit cōuenienter data post circūcisionē.q.70.2.1.fo.146.
Lex vetus scripta in lapidibus:nona ẏo in cordib⁹.q.[illegible]4.2.f.93.
Legis precepta/christus obseruauit:ꝛ fm ea in oibus conuersatus est.q.37.1.3.o.fo.83.ꝛ.q.40.4.o.fo.89.
Legis nouē statꝰ ē medꝰ iter statū veteris legis ꝛ glie.q.61.4.1.f.1[illegible]3.
Lex.ℱ.Sabbatum. (43.fo.82.
Liber de infantia saluatoris est apocryphus.q.35.6.3.fo.80.ꝛ.q.36.
Liber de mirabilibus scripture non est augustini nec authenticus.q. [illegible]5.3.2.fo.96.
Liberalitatis ꝛ magnificētie sūmū gradū ondit i se chr̄s:pōnēdo oēs diuitias/ꝛ faciēdo pauperib⁹ erogari q̄ sibi dabant.q.7.2.3.fo.[illegible]6.
Liberum arbitrium se hḥ naturaliter ad bonum:ad malum autem ꝓter naturam q.34.3.1.fo.78.
Liberum arbitrium viatoris potest flecti ad bonū ꝛ malum.q.52.6.3. fo.110.ꝛ.q.[illegible]6.1.c.fo.185. (1.c.fo.183.
Liberū arbitriū i dānatis est ꝛfirmatū in malo.q.[illegible]2.6.3.fo.110.q.86.
Liberū arbitriū fuit in chr̄o/sicut ēt est in beatis.q.18.4.o.fo.[illegible]4.
Effūsus vsum habuit in primo instāti sue cōceptionis.q.34.2.o.f.78.
Liberum arbitrium.ℱ.Eligere.
Limbus inferni sic dictus rōne privationis glorie/nō est omnino diuersus a linu abrahe.q.[illegible]2.2.4.fo.109.
Et in eo exhites gaudiū magnū habēt de glia spata.q.51.3.1.fo.[illegible]0.
Sed patiebantur dolorē de dilatione glorie:non autem penā sensibilē ꝓ peccato.christus autem soluit vtrunq;:primum gloriam prebendo/secundum ab eo preseruando.q.52.2.2.fo.109.
Linguarum omnium donum fuit in christo:quo tamen non est vsus/ quia solum in vna gente predicauit.q.[illegible]7.3.fo.[illegible]7.
Linguis igneis spūscūs sup apl̄os descēdit q.39.6.4.fo.[illegible]8.ꝛ.q. 72.
Liniri.ℱ.Baptismus.Exorcismus. (2.1.fo.[illegible]47.
Linum.ℱ.Corporale.
Liquor.ℱ.Accidens.
Literarum figure quibus greci tria ꝛ ser representant:satis sunt ꝓ pinque apud eos.c.46.9.[illegible].fo.100.

Locale.ℱ.Angelus.

¶ Locus nō attribuitur deo neq; persone Christi circūscriptine / aut diffinitiue.q. 2.3.3.fo.110.
¶ Lucas.ℵ.Adoratio.
¶ Lumen maius offuscat lumen minus eiusdem ordinis:non autem alterius ordinis.q.5.4.2.fo.22.ꝛ.q.3.1.2.fo.33.
Lumen scietie nō offuscat ꝫ clarescit in anima ꝛpi/ꝛ cuiuslibet hois/ per lumen scientie dyuine.q.5.4.2.fo.22.ꝛ.q.3.1.2.fo.33.
¶ Luxuria.Circa tēpus abrahe erat fides per idolatria diminuta:et rō nāl' augmētū carnal' concupiscie vsq; ad pctm̄ ꝫ nām obscurata.
M q.7 c.2.1.fo.146.
Macula In corpore ꝛ anima ꝛtingit dupl'.q.87.2.3.fo.187.
Macie diuerse ꝓsurgūt ex diuersis pctis.q.88.c.f.188
¶ Magdalena prohibetur tangere christum.q.55.6.3.fo.115.
¶ Magi adorantes ꝑm ꝑm Augustinū fuerūt malefici:sed ꝑm alios fuerunt sapientes astrologi ꝛ potentes.q.36.3.2.fo.82.
Magi moti sūt ex scriptura sethꝫ ad sequēdā stellā:vel ex ꝓphetia balaam:vel ducti ab angelis:vel inspirati a deo.q.36.5.4.fo.83.
Magi venerunt ad chm̄ tanq; primitie gentiū.q.36.3.1.2.8.o.f.82.
Magi amiserunt steliam:multiplici ratione.q.36.8.3.fo.83.
Magi tribus modis venerunt ad Christum.q.36.3.3.ꝛ.5.4.ꝛ.6.c.3m. fo.82.
Magis recedentibus:herodes pueros interfecit.q.36.6.3.fo.83.
Maius dicit dupl'.s.intensiue:ꝛ extensiue.q.1.4.c.fo.4.
Mādūcatio Chri post resurrectionē fuit vera comestio.q.55.6.1.f.155.
¶ Manna fuit pctpua figura eucharistie.q.73.6.c.fo.131.
Manna fuit figura eucharistie inquantū sumitur vt cib' ꝫ deliū.q.80. 10.2.fo.172.
Manſuetudo est subiectiue in irascibili.q.15.2.c.f.43.
Manumissus quo reducatur in pristinā seruitutem.q.88.3.2.f.189.
Manus est organum organorum:ideo ei opera attribuuntur.q.83.5. 1.fo.180.
Manus est subā quedam indiuidua.q.16.12.2.fo.50.
Manus impositio.ℵ.Impositio.
¶ Maria ꝛ ioseph fuerūt de eadē tribu.q.28.1.2.f.69.ꝛ.q.31.2.1.f.72.
Maria fuit de stirpe aaron:q.29.1.4.fo.70.
Maria nata est ex melchi salome/ieconia ꝛ heli.q.31.2.3.ꝛ.3.2.fo.72.
Maria quicquid accepit a parentibus fuit actu pars corporis eius: ideo illud non fuit materia corporis Christi.q.31.5.c.fo.73.
Maria in ventre matris sue non habuit vsum liberi arbitrij.q.27.3. c.fo.66.
Maria habuit tantam claritatem in facie ꝙ ioseph non cognoscebat illam donec pareret.q.28.3.3.fo.69.
Maria cum corpore assumpta est in celum.q.27.1.c.fo.66.
Maria qūo habuit donū ꝓphetie sapie ꝛ miraculorū.q.27.5 3.f.68.
Maria meruit Chm̄ portare:nō qz meruit ipm̄ icarnari:ꝫ qz meruit talem gradū puritatis vt congrue esset mater dei.q.2.ꝛ.3.fo.12.
Maria est vere mater dei.q.35.4.o.fo.79.
Maria fuit vere mater Christi.q.35.3.o.fo.79.
Maria cū ioseph vouit ℘ginitatē absolute.q.28.4.o.fo.69.
Maria nec multiplicauit cōceptū:nec fuit subiecta viro.q.30.2.2.f.71.
Maria fuit expers maledictionis ene.q.35.6.1.f.80.
Maria ꝑm aliquos non fuit turbata in visione angeli:sed in sermone eius.q.30.3.3.fo.71.
Maria fuit istructa ab angelo:qz erat iferior angel'. ℘tū ad statū:ꝫ esset superior quantū ad dignitatē ad quā eligebatur.q.30.2.1.fo.71.
Maria pius instructa est ab angelo q̄ ioseph.q.30.1.2.fo.71.
Maria habuit a ſpūsctō duplicē purgationē.q.27.3.3.fo.67.
Maria ſi ante passionē Christi fuisset mortua nō intrasset paradisū: sicut nec alij sancti.q.27.13.fo.66.
Maria per primam sanctificationem fuit semper immunis ab omni peccato actuali etiam veniali.q.27.4.o.6.1.fo.67.
Maria figurabat ꝓ tabernaculū veteris legis.q.27.2.in opp̄m.f.66.
Maria.ℵ.Adoratio.Baptismus.Concepta.Eucharistia.Statia.Matrimonium.Primogenitus.Sactificatio.
Marie puritas fuit maxima sub Chro.q.27.2.2.fo.64.
Marie debetur honor non equalis sed consimilis:ꝛ eminētior quam ceteris creaturis inquantum est mater dei.q.25.5.o.fo.65.
Marie ꝓfectio ē triplex.ꝑ2 fuit i eī sctificatiōe:2ª i filij dei ꝛceptiōe: tertia in ipsi' glorificatiōe.In ꝑma fuit liberata a culpa originali:in scōa totalr emū data i 3ª fuit liberata ab oi miseria.q.27.3.2.f.68.
In ꝑma ēt ꝓfectiōe adepta ē gr̄az iclmātē eā ad bonū i scōa ꝑfirmata ē in bono:i tertia ꝓfecta ē in fruitione omnis boni. q.27.5.2.fo.68.
Marie immunitas a pctō p sctificationē causabat ex trib' ſligatione fomitis/gr̄a abundanti/ꝛ ꝓuidentia dei.q.27.3.c.fo.67.
¶ Martyrum plene liberat a pena ꝛ culpa. q.68.2.2.fo.140. q.87.1. 2.fo.187.
¶ Mater ℔ aliqua ex hoc q̄ concepit ꝛ genuit.q.35.3.4.c.fo.69.
Maternitas cōuenit tm̄ viuentib' ꝓcipue animalib'.q.32.3.c.f.75.
¶ Materia non agit ad fui formationem.q.32.4.c.3.fo.75.
Materia est primum subiectū:ꝛ non pōt esse in alio. q.77.2.c.f.162.
Materia nō est diuisibilis nisi per quantitatem.q.77.c.fo.162.
Materia est duplex.ſ.sensibilis:ꝛ intelligibilis.q.77.2.4.fo.162.
¶ Matrimonium est formaliter indiuisibilis coniunctio animorum coniugum.q.29.2.c.fo.70.
Matrimonium verum fuit inter mariā ꝛ ioseph:ꝛ habuit vtranq; per fectionem requisitam.q.29.2.c.fo.70.
Matrimoniū in quo statu fuit sacramentum.q.61.2.3.fo.123.
Matrimonium contrahere potest quilibet habens vsum rationis iustis parentibus.q.68,10.c.fo,142.
Matrimonij dupler est perfectio:quarum prima cōsistit in animorum coniunctione:secunda in operatione.q.29.2.c.fo.70.
Matrimonij ꝛcubit' ꝛ ꝓlis educatio sūt de scōa ꝑfectiōe ei':q̄ū ꝑm fuit inter Mariam ꝛ ioseph:ꝛ non ꝓmum.q.29.2.c.fo.70.
Matrimonij finis dupler.ſ.principalis: qui est generatio ꝛ educatio ꝓlis:ꝛ secundarius:qui est mutuum obsequium.q.29.2.c.fo.70.
Matrimonij materia.ℵ.Penitentia.
¶ Mediator dei ꝛ hominum est solus Christus principaliter: ministerialiter autem sunt ꝓphete ꝛc.q.26.1.o.f.65.
Mediator dei ꝛ hominū est Chr̄s ꝑm q̄ homo.q.26.2.o.fo.65.
Medicina confortatiua que datur liberatis a febre ad confortationem/noceret si daretur febricitantibus.q.80.4.2.fo.169.
Medicinal' ꝛ ꝓ possum' ꝓtiosis ꝓ necitate corpis: ꝫ in ꝓtinētib' ad solā decētiā hoēstatis debem' eē ꝛpētī simplicibus.q.51.2.2.fo.108.
Medium virtutis moralis attenditur ꝑm q̄titatem ꝓportionis: et non secundum q̄titatem rei.q.46.6.2.f.99.
Mediū iustitie ē eqlitas q̄ ꝓstituit iustitia iter aliās.q.85.3.2.fo.184.
¶ Melchisedech dicitur esse sine patre/matre/genealogia/principio ꝛ fine:qz scriptura non ponit licet habuerit.q.22.6.3.fo.60.
Melchisedech propter dicta assimilatus est filio dei.q.22.6.3.fo. 60.
Melchisedech sacrificio/ꝓparat eucharistia in missa.q.83.4.8.f.179.
Melchisedech sacrificium fuit ꝓcipua figura eucharistie quantum ad id quod in ea est sacrm̄ tantum.q.61.3.3.fo.123.ꝛ.q.73.6.c.fo. 151.
Memoriale.ℵ.Eucharistia.
¶ Mendicitas dupler.ſ.cōtraria volūtati:ꝛ volūtaria. ꝑma ē occasio furti ꝛ periurij:nō aūt scōa:ideo Chr̄s elegit eā.q.40.3.1.fo.89.
Menstruus sanguis est in feminis loco seminis:ꝛ est ꝓpria materia corporis Christi ꝛ aliorū:nō aūt semen femine.q.31.1.o.fo.73.
Menstruus sanguis digestione purificatus est mā conceptus:non autem impuritatem corruptionis habens.q.31.5.3.fo.73.
Menstruus sanguis est poā totū ℘m potentiā passiuā.q.31.5.1.fo.73.
Merces imputatur ei qui operatur ꝑm debitum.q.49.6.c.fo.106.
Meritum importat equalitatem iustitie.q.49.6.c.fo.106.
Meritum non est nisi eius quod nondum habetur.q.19.3.c.fo.57.
Meritū Christi vel cuiuscunq; hominis non precessit vnionem incarnationis.q.1.2.3.o.fo.12.
Meritum.ℵ.Operatio.
Er merito habitum nobilius est eo quod habetur sine merito:ꝛ dignitas merendi maior est quam gloria corporis.q.19.1.c.fo.57.
Merendi principium:est ex parte animе:sed corpus est instrumentum actus meritorij.q.49.6.1.fo.106.
¶ Mererne non potuit aliquis gratiam incarnationis Christi ex congruo:sed ex congruo.q.2.2.3.c.fo.12.
Mereri non potest nisi viator.q.19.3.c.1.fo.117.
Meruit Chr̄s per suam passionem salutem sibi:ꝛ omnib' membris suis.q.19.3.4.o.fo.56.ꝛ.q.48.1.c.fo.163.
Et meruit sibi gloriam corporis:non autem gloriam animе: nec scientiam/nec gratiam/nec deitatem.q.19.1.o.fo.56.
Et meruit alijs gloriam beatitudinis q̄s alij homines non possunt.q. 19.4.2.fo.57.ꝛ.q.46.3.c.fo.97.
Et meruit inq̄tū hō:nō inquantū deus.q.53.4.2.fo.112.
Et nihil ad meritū ꝓtinēs docuit:q̄s ipse excellēti' nō ipleret.q.7.3.1.
Et meritum fidei habuit.q.7.3.2.fo.26. (fo.26.
Messias.ℵ.Judei.
¶ Metaphorice dicta:non oportet ꝑm ola esse similia. q. 8.1.2.fo.30.
¶ Milites quare charactere insigniant.q.61.3.c.fo.127.
¶ Minister existens in peccato mortali:si exhibet se ministrum dei et ecclesie in dispēsatione sacrōrū:peccat mortaliter.q.64.6.o.f.142.
Minister.ℵ.Angelus.Diaconus.Eucharistia.Sacerdos.Sacrm.
¶ Miraculum.Spirituales effectus dei(vt mtificatio impij ꝛ illuminatio)non sunt miracula:sed finis miraculorum.q.44.3.1.fo.95.
Miracula quorū diminuūt meritū fidei.q.43.1.3.fo.91.
Miracula Christi de quibus est fides fuerunt occulta:sed probantia fidem fuerunt manifesta.q.29.1.2.fo.70.
Miracula vera facere ꝓpria virtute ꝛ instrumentaliter quibus conueniat.q.13.2.3.fo.41.ꝛ.q.43.2.c.fo.93.ꝛ.q.78.4.2.fo.165.
Miracula facere ꝓuenit sctis ꝛ qūo.q.8 4.3.4.fo.182.
Miracula facere conceditur homini ꝛ qūo.q.43.1.o.fo.93.
Miracula quare fecerit Jo Bap.q.38.2.2.f.85.
Miracula conuenientissime facta sunt a Christo: vt ostēderetur eius gratia vnionis ꝛ eius doctrina supernaturalis.q.43.1.o.fo.93.
Miracula fiebant a Christo virtute diuina.q.43.2.c.fo.93.
Miracula fiebant a Christo virtute ꝓpria:que sufficientia erant ad manifestandam deitatem ipsius.q.43.4.o.fo.93.
Miracula Christus cepit facere in nuptijs.q.43.3.o.fo.93.
Miracula facta sunt a Christo circa demones/angelos/celos/homines/bruta ꝛ elementa.q.44.o.fo.94.
Miracula.ℵ.Clamor.Joannes.
Miraculorum gratia excellentissime data est anime Christi.q.13.2.c. 3.fo.41.
Miraculosa fuit conceptio Chr̄i ex virgine.q.33.ꝛ.q.35.3.2.f.79.
Miraculosa fuit natiuitas ꝓpri ꝛ quare.q.35.3.2.f.79.ꝛ.q.44.1.3.. 95.
Miraculose facta a Chro erat perfectissima.q.44.3.2.3.fo.95.
¶ Misericordie maioris est impios iustificare q̄ celos facere:sed sunt equalis potentie.q.43.4.2.fo.94.
Misericorditer agendo deus non agit contra iustitiā.q.46.2.3.f. 97.
¶ Missa quid dicatur.q.83.4.9.fo.179.
Missa ꝓpter quotidianos defectus:quotidie in ecclesia regulariter celebratur.q.83.2.c.2.fo.178.

Et in canone misse non oratur ꝓ his qui sunt extra ecclesiam.q.79 7.2.fo.168.
Missa potest dici q̄n incipit apparere aurora:non aūt de nocte/nisi in natiuitate christi/ꝛ vigilia pasce.q.83.2.4.fo.178.
Missa q̄ hora regulariter celebrat' soleniter.q.83.2.c.fo.178.
Missa melioris sacerdotis inq̄tū hꝫ efficaciā ex eī' deuotione est magis fructuosa:nō aūt inquantū ꝓfertur in persona totius ecclesie. q.64.1.2.fo.129.ꝛ.q.82.6.o.fo.177.
Misse solēni ꝛ ꝓuate quot debeant interesse.q.83.5.12.fo.180.
Misse ꝓuate celebrant' diebus festiuis in tertia/dieb' ꝑfectis in secta/diebus iejuniorum in nona.q.83.2.3.fo.178.
Misse tres possunt dici a quolibet sacerdote in natali domini.q.83.2. 2.5.fo.178.
Misse plures celebrari in vna die ab eodem est ꝓhibitum:nisi in die natiuitatis ꝛ vigente necessitate.q.83.2.5.fo.178.
Misse plures celebrant' in die:et quomodo.q.83.2.2.fo.178.
Misse ꝓtes singule:ꝛ q̄ in ea dīr ꝛ fiūt exp onūt.q.83.4.5.o.fo.179.
Misse defectibus ꝛ piculis sufficiēter occurri pōt.q.83.6.o.fo.180.
Misse celebrāde impedimēta.q.82.103.fo.177.ꝛ.q.83.3.o.fo. 178.
Missam audire ꝛc.a peccatore nō sniato ab ecclia/l3.q.82.9.c.fo.177.
Missam celebrans in peccato mortali/vel inducens talem scīēter: peccat mortaliter.q.82.9.o.fo.177.
Missam audiens pcisi ab ecclesia per sententiā/vel notorij fornicarij/ꝫ sustineatur a ꝓlatis/peccat mortaliter.q.82.9.o.fo. 177.
Missam ꝫ dicere in loco non sacro:causa necessitatis/ꝛ non aliter nisi de licentia episcopi.q.83.3.o.fo.178.
Missarū multiplicatio/sacrificij oblationē/ꝛ effectū multiplicat: non autē multitudo hostiarum in vna missa.q.79.7.3.fo. 168.
¶ Missio visibilis super apparitionem addit autoritatem mittentis. q.39.8.1.fo.88.
Missio filij est ꝓt ordine nāe missione spūsancti.q.7.13.c.fo .29.
Missio christi ad predicādū:in deis tm̄ facta fuit.q.42.1.o.fo.91.
Missio visibilis spiritussancti super christum in baptismo facta fuit in specie columbe.q.39.6.4.fo.88.
Missio.ſ.super christum in transfiguratione:facta fuit in specie nubis.q.45.4.4.2.fo.97.
Missio spiritussancti ad apostolos facta fuit in linguis igneis.q.39. 6.4.fo.88.ꝛ.q.72.2.1.fo.147.
¶ Mixtio.ℵ.Accidēs.Aqua.Chrisma.Consecratio.Eucharistia.
¶ Mors est naturaliter horribilis humane nature.q.46.6.c.fo. 99.
Mors ꝛ omnis defectus corporalis:sunt pena peccati originalis.q.1. 4.2.fo.4.ꝛ.q.14.1.3.ꝛ.4.c.fo.42.
Mors christi quomodo fuerit violenta.q.14.1.o.f.42.ꝛ.q.46.3.2.fo. 98.ꝛ.q.47.1.o.fo.101.
Mors chri est cā effectiua repatiōis vite nr̄e/ꝛ destructiōis mortis nr̄e: ꝫ est causa exemplaris destructionis mortis nr̄e.q.56.1.4.fo.116.
Mors christi in ſieri causauit salutem nr̄am merendo eam:nō aūt in facto esse:sed tm̄ effectiue.q.50.6.o.fo.107.
Mors christi est causa efficiens gratie:ꝛ causa sufficiens salutis nostre q.50.6.o.fo.107.
Mors christi est dupler cā.ſ.directa.i.agēdo:ꝛ indirecta.i.nō ipediēdo.prima fuit in christi occisoribus:scda in christo.q.47.1.c.fo.101.
Mortis ꝛ alio ꝛ defectuū in nā hūana est dupler cā.ſ.remota.i.cōtrarietas principio ꝛ:ꝛ proxima.i.peccatum.q.14.3.2.fo.42.
Morti a iudice ꝛdēnatus:nō dꝫ eripi ℘ iura.q.68.10.1.fo .143.
In morte chri fuit eius alia a corpe separata.q.50.3.c.4.ꝛ.4.c.1.f.107.
Deitas tm̄ non fuit separata ab anima eius.q.50.3.o.fo.107.
Nec a carne eius.q.50.2.o.fo.106.
Mori christum:fuit conueniens.q.50.1.o.fo .106.
Mori christum:fuit necessarium.q.14.2.c.fo.42.
Mori voluit christus nō ex modo:nec in senectute:ꝫ ex passione ilata/ꝛ in iuuentute.q.46.3.2.ꝛ.9.4.fo.98.ꝛ.q.51.3.c.fo.108.
Mortuus est christus ex obedientia.q.47.2.o.fo .101.
Mortuū fuisse chm̄ vere:est articulus fidei.q.50.4.c.ꝛ.5.c.fo.107.
Mortuum passum ꝛ sepultum esse filium dei:dicitur in symbolo fidei. q.50.in oppositum.fo.306.
¶ Motus dicitur dupliciter.q.21.1.3.fo .58.
Motus dicitur naturalis dupliciter.q.32.4.c.fo.75.
Motus nō denotat a subiecto:sed a termino.q.35.1.2.fo.78.
Motus localis vel augmēti nō pōt esse in instanti.q.33.1.c.fo. 76.
Motus cum sit actus imperfecti nō ꝓprie est in genere: sed reducitur ad genus actus perfecti.q.62.4.1.fo.125.
¶ Mouens primum in quolibet genere:quomodo moueatur.q.12.3.c. fo.39.ꝛ.q.22.4.c.fo.60.
Mouēs se/diuiditur in duas partes:quarum vna est mouens/ꝛ alia mota/quod conuenit tm̄ animatis.q.3.1.4.c.fo.75.
¶ Moyses fuit testis transfigurationis:nec tñ apparēs assumpsit ꝓpium corpus/sed aliud sicut angeli.q.45.3.c.2.fo .97.
¶ Mutatio triplex.ſ.nālis/miraculosa/ꝛ in nihilū.q.1.2.c.fo.4.o.
Mutatio possibilis fieri a quacunq; creatura:potest fieri ab anima christi secundum q̄ est instrumentum verbi:non autem secundum ꝓpriam naturam.q.13.2.2.fo.41.
Nihil potest esse alicubi vbi prius non erat nisi vel per loci mutationem vel alterius conuersionem in ipsum.q.75.2.c.fo.154.
Mutatio dicit ordinē termino ꝛ:ꝛ vnitatē subiecti.q.75.8.c.fo.158.

N

Nares. ℵ.Baptizatus.Exorcismus.
Nasci/ꝛ esse quibus conueniat:ꝛ quomodo.q.35.1.c.fo .78.
Nasci dicuntur capilli:sed non dicuntur filij.q.32.3.c.fo.75.
Nasci voluit christus de populo iudeorū.q.4.6.3.fo.21.
Nasci voluit christus in bethleem in diuersorio:non in hierusalē nec rome nec in nazareth.q.35.7.o.fo .81.
Nasci.ℵ.Christus.
¶ Natiuitas attribuit alicui dupl'.ſ.vt subiecto nascēti:ꝛ vt termino primo mō tm̄ supposito conuenit:secūdo forme ꝛ nāe.q.35.1.c.fo.78.
Natiuitas christi ex parte matris fuit naturalis:ꝫ ex parte operationis.ſ.fuit miraculosa.q.35.3.2.fo. 79.
Natiuitas christi dupler.ſ.eterna:ꝛ temporalis.q.35.2.o.fo.79.
Natiuitas christi non debuit omnibus manifestari:nec tm̄ parentib' nec omnibus occultari.q.36.1.2.o.fo .81.
Natiuitas christi ostēsa fuit per signa conueniētia.q.36.5.o.fo. 82.
Natiuitas christi fuit primo manifestanda quibusdam electis:de q̄libet cōditione hominum.q.36.3.o.fo.82.
Natiuitas christi fuit manifestanda.primo per alias creaturas. secundo per seipsum.q.36.4.o.fo .82.
Natiuitas christi fuit ostensa primo pastoribus:secundo magis:tertio simeoni:ꝛ anne.q.36.3.6.o.fo.82.
Natiuitate chri ostēsa/herodes ꝛ tu dei turbant.q.36.2.3.fo.82.
Natus est christus non per relationem:sed solum per exitū ꝓlis de vtero matris.q.28.2.1.fo.69.
Natus est christus in nocte.q.83.2.2.4.fo.178.
Natus.ℵ.Christus.
¶ Nato christo:oleum fluxit rome/ꝛ in hispania apparuerunt tres soles paulatim vniti.q.36.3.3.fo.82.
¶ Natura dicitur a nascendo.q.2.1.c.fo.5.
Natura dicit quadruplr.primo natiuitas:secundo principium intrinsecū motus:tertio forma ꝛ materia:quarto essentia rei.q.2.1.c.fo.5.
Natura non est serua nec domina:sed persona ratione nature.q. 20. 1.2.ꝛ.2.o.fo.57.
Natura.ℵ.Deus.
Nature create potestatē/aliquid excedit triplr.q.43.4.c.2.fo.93.
Naturam anime rationalis visio dei excedit:et qūo.q.92.3.fo.33.
¶ Naturale dupler est.q.2.12.o.fo.12.
Naturale est cuilibet creature vt transmutetur a deo secundum eius voluntatem.q.44.2.1.fo .94.
Naturale.ℵ.Operatio.
¶ Nazareth interpretatur flos:ideo christus voluit ibi conuersari:nō autem nasci.q.35.7.2.fo.81.
Nazareth.ℵ.Christus.
¶ Necessarium dicitur dupl'.scilicet absolute ꝛ ex suppositione.q.1.2. c.fo.2.ꝛ.q.46.1.c.fo.97.ꝛ.q.84.5.c.fo .182.
Necessitas legem non habet.q.80.8.c.fo.171.
¶ Ninuite spāli modo egerunt penitentiā.q.84.7.1.fo.183.
¶ Nomen apud nos ab aliqua forma impositū:nūq; pluraliter dicit: nisi propter pluralitatem suppositorum.q.3.7.2.fo.17.
Nomen imponitur a proprietate eius cui nomen imponitur:vel a tēpore vel a cognatione vel ab euentu.q.37.2.c.fo .84.
Nomen impositum diuinitus alicui:significat aliquod donū gratuitū ei collatum.q.37.2.c.fo.84.
Nomen datur rei a suo complemento.q.6.2.3.fo.120.
Nomen significans natūrā cōmunē:potest supponere in concreto pro quolibet eius supposito.q.16.1.c.fo.46.ꝛ.q.35.4.c.fo. 79.
Nomen hoc.ſ.deus potest supponere ꝓ omnibus:ꝛ singulis personis diuinis.q.16.1.c.fo.46.ꝛ.q.35.4.c.3.fo.79.
Nomen qō ꝓdicatur de aliquo ꝑm rationem perfectam non est dicendum de eo ꝑm rōnem imperfectam.q.3.3.c.3.fo.75.
¶ Nomina imponebantur in circūcisione:sicut nunc imponūtur i baptismo.q.37.2.3.fo.84.
Nomina multa christi significant idem qō iesus.q.37.2.1.fo.162.
Notorium triplex ſ.per sniam conuicti:per confessionē in iure factā: ꝛ per euidentiam facti.q.82.9.3.fo .177.
Nox.ℵ.Missa.Nativitas.
Numerus denarius est signum perfectionis:inquātū est quo dāmodo terminus omnium numerorum.q.31.8.c.fo.74.
Numerus pluralis ponitur ꝓ numero singulari in sacra scriptura. q.46.11.3.fo.101.
¶ Nutrire non est actus formе sed materie que accipit formam nutriti recedēte forma nutrimenti.q.77.6.c.fo.163.

O

Obedientia Importat necessitatē respectu eī' qō ꝓcipit:ꝛ voluntatē respectu ipletionis ꝓcepti.q.47.2.2.fo.102.
Obedientia ꝓfertur omnibus sacrificijs.q.47.2.c.fo.101.
¶ Obiectū intellect' est qō q̄d est.q.103.2.fo.36.ꝛ.q.76.7.c.fo.160.
Obiectum intellectus est substantia.q.7).5.2.fo.137.
Obiectum seu finis intellectus est species intelligibilis:ꝛ non phantasma.q.11.2.1.fo.38.
¶ Oblatio melchisedech figurabat sacrificiū nr̄m q̄ ad mām: ſ; q̄ ad passionē chri illud figurabāt agni' ꝛ alia sacra veteris legis.q. 61.3.
Oblatio.ℵ.Missa.Sacrificium. (3.fo.123.
¶ Obationes ꝛ decime in veteri lege erant sacramenta: nunc autem non:quia tunc erant figuralia.q.65.1.7.fo.132.
¶ Obligari pōt vn' p aliū:in his q̄ sūt ō necitate salutis.q.71.1.3.f.146.
¶ Obstetrix non fuit in natiuitate christi:sed mater eius omnia per se fecit.q.35.6.3.fo.80.
¶ Occisio christi fuit ab alijs ꝛ non a se:nisi indirecte non impediendo cum posset.q.47.1.o. fo.101. (fo.103.
¶ Occidēs ēt volēte iniuriā facit occiso:deo ꝛ reipublice.q.47.6.3.
Occidētes christū peccauerūt grauissime q̄ ad pōtifices ꝛ iudā: minꝰ

vero quo ad alios.q.47.6.o.fo.105.
Occidere inno centem:non licet. q.47.6.o.fo.103.
¶ Offensa dei est infinita propter infinitatem dei.q.1.2.2.fo.2.
Officium quod quis accipit tenetur exequi.q.67.8.c.fo.139.
¶ Oleum tantū olivarū propie dicitur oleum.q.72.2.3.fo.148.
Oleum significat gratiam ⁊ misericordiam dei.q.72.2.o.fo.147.
Oleum.ℨ. Natinitas.
Olei ꝓprietates q̄b⁹ figūr spūs.s.vbi magis inueniāt.q.72.2.3.f.148.
Oliua semper frondibus vireas:quid figūt.q.72.2.3.f.148.
¶ Omnipotentia consequitur diuinam naturam nec potest communicari creature.q.13.1.c.fo.40.
Omnipotentia non fuit in anima Christi cum sit pars humane nature.q.13.o.fo.40.
Omnipotentia.ℨ. Deus.
¶ Operatio a quo recipiat speciem.q.19.1.3.fo.56.
Operatio quid sit.q.19.1.4.fo.56.
Operatio attribuitur subsistenti ⁊ hypostasi vt operanti:nature vero vt principio operatiuo.q.19.1.3.fo.56.⁊.q.20.1.2.f.57.
Operatio particularis ⁊ propria agentis:probat totam virtutem agētis.q.43.4.3.fo.94.
Operatio humana in chro est tm̄ vna rone principij:ex multe rone obiectorū ⁊ potentiarū:⁊ multe nō humane.q.19.2.o.fo.56.
Operatio que ⁊ quomodo fuit in Christo.q.34.2.3.f.78.
Operatio chri vel alteri⁹ cumscūq; hois nō potuit esse meritoria incarnationis chri ex condigno:sed bene ex congruo.q.2.ꝛj.o.fo.12.
Operationes due sunt in christo.q.19.1.o.fo.15.
Operatiões sensitiue vegetatiue ⁊ naturales in chro:aliqualiter pertinebant ad voluntatem eius humanam.q.19.2.c.1.fo.56.
Opus dicitur mortuum dupl̄r.s.effective:⁊ privative.q.89.6.c.f. 190.
Opera iusta prius facta mortificant ꝑ peccatū mortale q̄ ad meritum vite eterne.q 88.1.3.fo.188.
Opera bona facta in charitate an possint mortificari.q.89.4.1.f.190.
Opera hominis viua ⁊ mortua/que dicantur.q.89.4.5.6.o.f.190.
Opa mortificata reuniscūt ꝑ pniaz:nō aūt mortua.q.89.5.6.o.f.190.
Opera mortua sunt meritoria respectu remunerationis temporaliuz: ⁊ ad tolerabilius patiendum.q.89.6.3.fo.190.
Opera peccati per pniam abolent p̄m se:nō aūt opa ex charitate facta:sed impedimentū accipiunt ex ꝑte hois peccātis.q.89.5.1.f.190.
Opera.ℨ. Suffragia.
¶ Oppolita pñt p̄dicari de eodē sz nō p̄m idē.q.16.4.1.fo.47.
¶ Oratio dupler est.q.11.1.2.o.fo.58.
Oratio quare sit necessaria post baptismū.q.39.5.c.fo.87.
Oratio malozū eraudit inchristū sit in pſona ecclesie.q.82.6.c.fo.177.
Oratio mali sacerdotis priuata:non est fructuosa.q.82.6.c.fo.177.
Oratio christi pertinet ad sacerdotium eius.q.22.4.1.fo.60.
Oratio christi pro se dupler.q.2.3.4.o.fo.58.
Oro chri secundo modo eraudita est:nō p̄mo mō. q.21.3. 4.o.fo.58.
Oratio christi qualis fuerit.q.21.1.o.⁊.4.c.4.fo.58.
Orationis chri virtute/baptism⁹ aperit celū credētib⁹.q. 39.5.c.f.87.
Orationes nras etiā mētales ad sanctos directas:ipsi cognoscunt in verbo/sicut ⁊ omnia alia que ad eos spectant. q.10.2.c.fo.35.
Orare ⁊ postulare bona ꝑ alijs dēm⁹:sic ⁊ ꝑ nobis.q.21.3.⁊.fo.58.
Orauit xps p̄m hūanitatē tm̄.q.21.1.o.⁊.2.c.fo.58.⁊.43.2.2.fo.93.
Orauit chrs pro se ⁊ pro nobis.q.21.3.o.fo.58.
¶ Ordo dupler.s.verus ⁊ imaginatus.q.28.3.1.fo.69.
Ordo in rebus dupler.s.a principio:⁊ ad finem.q.6.1.1.fo.23.
Ordo dupler.s.nature:⁊ temporis.q.1.c.fo.23.
Ordo ⁊ confirmatio a solo episcopo conferuntur.q.65.
Ordo non dat ab eho ꝓpria virtutes:sed instrāliter.q.82.8.2.fo. 177.
Et in tho ꝑfert⁹ excellētia pētis in diuinis mysteriis.q.84.4.c.f. 182.
Ordinis potestatem episcopus nō pōt auferre.q.82.8.2.fo.177.
Ordines pertinent ad diem dominicam.q.83.2.3.fo.178.
¶ Origines.ℨ. heresis.
¶ Originale.ℨ. Baptismus. Concepta. Passio. Peccatum. Pena. Penitentia. Pueri.
Os.ℨ. Baptizatus. Exorcismus.
Os.ℨ. Corpus. Eucharistia.

P

Palpabile Dicit aliq̄d dupl̄r.s. rone resistentie ⁊ ratione sue spissitudinis.q.54.2.2.fo.112.
palpabile secundo modo non conuenit celis:sed bene corpori glorioso.q.54.2.2.fo.112.
palpabile est corruptibile secundum naturam: sed incorruptibile per gloriam.q.54.2.2.fo.112.
panis.ℨ. Eucharistia.
papa in ecclesia habet plenitudinem potestatis.q.72.xj.1.fo.149.
papa ex hac potestate/que sunt ordinis episcopalis concedit inferioribus:vt conferre minores.q.72.xj.1.fo.149.
papa gregorius concessit simplicibus sacerdotibus conferre sacramentum confirmationis.q.72.xj.1.fo.149.
paradisus.ℨ. Ascensio. Baptismus. Claustro. Enoch. Helias. Latro. Maria.
¶ paradisi terrestris ianua per peccatum a deo clausa est: in signum preclusionis a ditus regni celestis.q.49.5.c.fo.105.
¶ parasceues die non consecratur eucharistia: tamen sumitur a sacerdote corpus christi sine sanguine.q.83.2.2.fo.178.
parentes.ℨ. Baptizatus.
pars triplex.s.integralis:subiectiua/⁊ potētialis.q.90.1.3.c.fo.191.
pars integralis dupler.s.essentialis:⁊ quantitatiua.q.90.2.c.f.191.
pars vna integralis potest continere totum virtualiter:non autem essentialiter.q.90.3.2.f.191.
pars.ℨ. hostia.
¶ partis proprietas denominat totum quando proprietas nō potest conuenire nisi illi parti.q.16.8.c.fo.49.
partes habēt rōnē materie:totum vero rōnem forme.q.90.1.c.f.191.
partes sunt in quas materialiter totum diuiditur.q.90.1.c.fo.191.
partes quantitatis sunt partes materie.q.90.2.c.fo.191.
partes integrales hñt ordinē vel virtutis/vel tēpis.q.90.3.3.fo.191.
partes essentiales naturaliter que sint.q.90.2.c.fo.191.
partes anime dicuntur potentie eius.q.46.7.c.fo.99.
partium ratio est:vbi est multitudo ex parte materie.q.90.1.c.fo.191.
partib⁹ singulis subiectiuis inest tota rō toti⁹ simul ⁊ equalr:⁊ ptib⁹ potētialibus adest totū ꝑ tota essentiā ei⁹:nō aūt partib⁹ integralib⁹.
partus.ℨ. Maria. (q.90.3.c.f.191.
¶ Paschа ⁊ panes azimi/q̄ dicant.q.46.9.1.f.100.⁊.q.74.4.1.f.152.
Pascha quando incipiebat.q.46.9.c.1.fo.100.⁊.q.74.4.c.1.fo.152.
¶ passio dupler.s.innata:⁊ illata.q.81.4.c.fo.175.
passio anime dupler.s.perfecta ⁊ imperfecta.q.46.7.3.fo.99.
passio anime ⁊ voluntaria quid differant.q.48.1.1.fo.103.
passio est magis propie in appetitu sensitiuo/ quam in intellectiuo. q.15.4.c.fo.44.
passio ⁊ passibilis qualitas tantum/sunt in tertia specie qualitatis. q.63.2.2.fo.117.
passio omnis anime scz stoicos est mala:nō aūt ꝑm peripatheticos. q.15.4.2.fo.44.⁊.q.46.6.2.fo.99.
passio ꝓ chro suscepta obtinet vim baptismi.q.87.1.c.fo.187.
passio Christi fuit bona ex volūtate Christi:mala vero ex parte occidentium.q.22.2.fo.19.⁊.q.47.3.3.⁊.4.2.⁊.6.3.fo.102.
passio Christi fuit necessaria.q.46.o.fo.97.
Nullus fuit conuenientior modus redemptionis nostre quam per Christi passionem.q.46.3.o.fo.97.
passio christi incepit a iudeis:⁊ finita est a gētibus.q.47.4.o.f. 102.
passio Christi attribuitur supposito diuino:non ratione nature diuine:sed nature humane.q.46.12.o.fo.101.
passio Chri vt saluatiua erat volita a deo:a iudeis vt afflictiua christi.q.18.5.c.fo.14.
passio Christi fuit ei voluntaria:⁊ sue voluntati subiecta. q.46.6.c. fo.99.⁊.q.46.1.o.fo.101.
passio Christi ratione diuersorum agit per diuersos modos.q.48.6. 3.fo.104.⁊.q.42.5.c.fo.125.
passio Christi habuit aliquem effectum:quem non habuerunt merita precedentia.q.48.1.3.fo.103.
passio vna minima chri sufficisset ꝑ omni pctō.q.46.3.3.⁊.6.6.f.99.
passio chri est ppria cā remissionis peccati triplr.q.49.1.o.fo.105.
passio Christi est causa salutis omnium:sed applicata est mortuis per descensum eius ad inferos vinis autem per sacrā.q.52.1.2.fo.109.
passio christi non saluat nisi configuratos.q.49.3.2.3.fo.105.
passio ⁊ resurrectio christi operate sunt nostram salutem.q.53.1.3.fo. 109.⁊.q.56.1.4.⁊.2.4.fo.116.
passio christi est causa nostre iustificationis quo ad terminum a quo: sed resurrectio eius quo ad terminum ad quem.q.62.5.3.fo.125.
passio.ℨ. Cena. Dolor.
passionis Christi ꝑtute fit salus:⁊ peccati remissio.q.69.1.2.fo.143. ⁊.q.73.5.c.fo.151.
passioni:pater tradidit christū:⁊ ipse seipsum ex charitate: iudas ex cupiditate:iudei ex inuidia:pilatus ex timore.q.47.3.o.fo.102.
passionem suam christus voluit voluntate deliberata: licet volūtas naturalis dissentiret.q.18.5.c.fo.⁊4.⁊.q.47.1.o.⁊.2.2.fo.101.
passione christi:liberare hominē/fuit maioris misericordie ⁊ iustitie quam si deus remisisset peccata sine satisfactione.q.46.13.fo.97.
passione sua:christus meruit nobis salutem nostram.q.48.1.o.f.103.
passione sua:chrs meruit exaltari quadrupliciter.q.49.6.o.fo.106.
passione sua:chrs a peccatis nos liberauit causaliter.q.49.13.fo.105.
passione chri:redempti sumus ⁊ liberati a potestate diaboli tripliciter.q.48.4.o.fo.104.⁊.q.49.4.o.fo.105.⁊.q.52.1.c.fo.109.
Et liberati sumus a peccato cōmuni totius nature: ⁊ a ꝓpriis peccatis singulorum.q.49.5.c.fo.105.⁊.q.52.5.c.2.fo.110.
Et reconciliati sumus deo patri.q.49.4.o.fo.105.
Et dupliciter liberati sumus a reatu per.q.49.c.o.fo.105.
passione sua:Christus initiauit ritum christiane religionis.q. 62.5. c.fo.125.⁊.q.62.5.c.fo.127.
Et aperuit nobis ianuam celi:sed per ascensionem suam introduxit nos in possessionem eius.q.49.5.o.fo.105.
passione sua christus consecutus est gloriam resurrectionis:non ex vi sacrificij:sed ex deuotione ⁊ charitate.q.22.4.1.fo.60.
passiones sanctorum prosunt ecclesie per modum exhortationis et exempli:⁊ non per modum redemptionis.q.48.5.3.fo.104.
passiones in alia christi non ferebant ad illicita:nec ꝓficiebant/ nec impediebant iudicium rōnis:sicut faciūt in nobis. q.15.4.o.fo.44.
passiones ⁊ actiones oēs chri:instrāliter operabant in virtute deitatis ad salutem humanam.q.48.6.c.fo.104.⁊.q.56.1.3.fo.116.

passibilis fuit anima christi dupliciter.s.passione corporali:et anima li.q.15.4.c.fo.44.⁊.10.c.3.fo.45.
Patiendo christus oia ꝑcepta veteris legis impleuit.q.47.2.1.fo 101.
¶ passus est christus conuenienti tempore.q.46.9.o.fo.100.
Passus est christus in loco cōuenienti.s.in hierusalē.q. 46.10.o.fo.100.
Passus est christus ab extrinseco omnes passiones humanas secundum genus tripliciter.q.46.5.o.fo.98.
Pati cōtingit dupl̄r.s.rōne obiecti ⁊ rone subiecti.q.46.7.o .fo.99.
Pati dicitur tota anima dupliciter.s.ꝑm essentiam suam:⁊ ꝑm omnes eius potentias.q.46.7.8.o.fo.100.
Pati oportuit ꝓpter quare.q.48.1.2.fo. 103.
¶ Pater est ꝓpriū nomē pſone ꝑis:nō genitor.q.66.5.7.fo.135.
Paternitas cōuenit viuētibus:pcipue animalibus.q.3.⁊.3.c.fo.75.
Pati.ℨ. Passio.
¶ Paulus in sua cōuersione vidit christum corporalr.q.57.6.3.f.117.
Paulus vidit essentiam dei/lumine glorie se habentem per modū passionis transeuntis.q.45.1.c.fo.96.
Pauli epistole/⁊ psalmi dauid frequētant in ecclesia.q.83.4.c.f.179.
¶ Paupertas voluntaria cōmēdatur.q.40.3.o.fo.89.
Paupertas voluntaria quid sit.q.40.3.3.fo. 89.
Pauperem vitam christus elegit in hoc mundo.q.40.3.o fo.89.
¶ Par totius mundi facta est a christo in ortu suo.q.35.8.1.fo.81.
Par.ℨ. Episcopus.
Peccator dicitur dupl̄r.s.propter peccatum preteritū:⁊ propter ꝓpositum peccandi.q.68.4.c.fo. 141.
Peccatum dupler.s.actuale:⁊ quasi naturale.q.8.5.1.fo31.
Peccatum non semper est ex contemptu:⁊ tm̄ in omni peccato contemnitur deus in preceptis suis q.88.4.c.fo.189.
Peccatum spēm recipit ex intentione peccantis.q. 88.4.c.fo.189.
Peccatum cordis/oris/⁊ operis:sunt tres species:sed huiusmodi peccati quod est in corde/ore/⁊ opere simul sunt partes quasi integrales.q.90.3.1.fo.191.
Peccatum singularis persone non nocet nisi sibi.q.19.4.1.fo.57.
Peccatum transit actu/⁊ manet reatu.q.62.2.2.fo.124.
Peccatum triplex est.q.80.5.c.fo.170.
Peccatum veniale quonscz remitti non potest.q.87.2.2.fo .187.
Peccatum originale nature est:sed actuale persone.q.8.5.1.fo .31.
Peccatum originale quo sit volūtarium.q.84.2.3.fo.181.
Peccatum originale contrahitur in infusione anime rationalis .q .27. 1.4.fo66.
Et traducitur ad omnes qui fuerunt in adam ꝑm rationem seminalē: nō aūt ad alios.q.15.1.1.fo.43.⁊.q.31.8.o.fo.74.
Et sibi obnoxio fuit caro christi in antiquis patribus .ibidem.
Et trahitur a patre non a matre.q.70.2.4.fo.145.
Nec pōt esse in aliquo cum veniali sine mortali.q.90.4.3.fo.19.
Et per ipsum/ persona primo infecit naturam:sed in alijs hominibus est eoruerso.q.81.5.1.fo.31.⁊.q.69.3.3.fo. 144.
Peccatum originale est minus voluntarium quocunq; peccato actuali:⁊ respectu nature est grauius veniali/sed respectu persone est ecōuerso.q.1.4.c.1.fo.4.
Peccatum veniale nullam ꝓprie maculam causat in anima:nec cōtrariatur habitui charitatis:sed feruori eius:ideo impedit actus virtutum.q.87.1.c.2.2.c.2.fo. 187.
Et potest esse in solo habente vsum liberi arbitrij.q.87.2.c.fo.187.
Et ipso homo potest quandoq; carere in hac vita:sed non dm.q.79. 4.2.fo.168.
Et ante baptismū esse nō pōt sine mortali.q.90.4.3.fo.191.
Peccatum veniale potest remitti sine alio veniali:non autem sine quo libet mortali.q.87.4.o.fo.188.
Et eius remissio causatur tripliciter.q.87.3.o.fo.187.
Et omnia venialia deleri possunt vno actu charitatis sine actuali eorum cogitatione.q.87.1.o.187.
Peccatum veniale potest remitti sine sacramento penitentie:non aūt sine aliquali actu virtutis.q.87.1.o.fo. 187.
Peccatum mortale auertit mentem a deo:veniale vero retardat affectum in deum.q.87.1.2.c.fo .187.
Et ipsi mortali adherens si ad baptismum accedit: fictus accedit.q. 69.3.fo.145.
Et per ipsum mortificantur opera prius in charitate facta.q.89.4. o.fo.190.
Peccatum mortale potest remitti sine sacramento pnie:non autem sine virtute penitentie.q.86.2.o.fo.185.
Peccatum vnum mortale non pōt remitti sine alijs.q.86.3.o.fo. 186.
Peccatum.ℨ. Adam. Passio. Penitentia. Redeunt. Remissio. Sacrm.
¶ Peccati grauitas dupler.s.ex parte peccati:⁊ ex parte peccantis. q. 80.5.c.fo.170.
Peccato publico pena temporalis publica imponenda est:⁊ publica merita publice premiari oportet.q.55.1.1.fo.114.
Peccato homo dupliciter obligatur.s.ad seruitutem diaboli:⁊ ad reatum pene.q.48.4.c.fo.104.
Peccata dimittere:conuenit christo authoritatiue vt deus:instrumētaliter vero ꝑm humanam naturam.q.16.11.2.fo.10.
Peccata possunt remitti a deo:sine pena.q.46.2.3.fo.97.
Peccata dimittit deus per authoritatem:sacerdos vero per ministerium.q.84.3.3.fo.182.
Peccata omnia in hac vita sunt remissibilia.q.86.1.2.3.fo.185.
Peccatoū emundatio quo sit perfecta.q.22.⁊.c.fo.59.
Peccatorum veniam consequimur per charitatem.q.49.1.c.fo.105.
Peccatorum mortalium remissio requirit singulorum detestationem actualem:venialium vero virtualem.q.87.1.c.fo.187.
Pena dupler:s.sensus:⁊ damni.q.52.2.1.fo.109.
Pena vt pena infligitur tantum pro culpa propria:sed vt satisfactoria infligitur etiam pro alterius culpa.q.14.1.3.fo.42.
Pena anime separate patientis excedit omne malum huius vite.q. 46.6.3.fo.99.
Pena sensus nō debet mortuis cum solo pctō originali.q.14.2.fo.4.
Pena minor debetur peccato originali quam veniali.q.1.4.1.fo. 4.
Pena peccati originalis dupler.q.52.1.c.f.110.
Pena temporalis debetur veniali/eterna vero mortali ꝛc.q.86. 4.o. fo.186.
Pene reatu:homines tenebantur dupliciter.q.52.5.c.fo.110.
Pena corporali:vnus punitur pro culpa alterius/ratione consensus. q.82.6.3.f.177.
¶ Penitentia vt est dolor voluntatis cum electione recta/est virt⁹ vel actus eius:non autem vt passio.q.85.o.fo.183.
Penitentia est virtus specialis.q.85.2.o.fo.184.
Penitentia est virtus moralis:⁊ non theologica.q.85.3.1.fo.184.
Penitentia est species iustitie commutative.q.85.3.o.fo.184.
Penitentia ꝑm q̄ est virtus importat dolorem peccati cum proposito emendationis.q.85.2.1.2.⁊.3.c.fo.184.
Penitentia ponit medium inquantum infert debitam penam pro culpa secundum acceptationem superioris.q.85.3.2.fo.184.
Penitentia est in peccatore qui voluntarie recompensat emendam.q. 85.1.o.fo.184.
Penitentia que est ante baptismum:non est sacramentum: sed actus virtutis.q.90.4.1.fo.191.
Penitentia vt virtus est subiective in voluntate:sed vt passio est in cō cupiscibili.q.85.4.o.fo.184.
Penitentia comprehendit omnes virtutes.q.85.3.4.fo.184.
Penitentia est posterior natura ⁊ tēpore/fide/spe/⁊ timore seruili ꝛc. q.85.6.o.fo.186.
Penitentia esau ⁊ antiochi non fuit vera.q.86.1.1.fo.185.
Penitentia in generali est a natura:sed cum aliqua determinatiōe est a lege veteri:a nona vero vt sacrm noue legis.q.84.7.o.fo.182.
Penitentia est sacramentum.q.84.1.o.fo.181
Et fuit institutum a Christo dando claues:sed ostendit efficaciam ei⁹ post resurrectionem.q.84.7.o.fo.182.
Et est necessarium/solis habentibus peccatum. q.85.5.o.2.c.f.185.
Et potest/⁊ debet iterari.q.84.10.o.fo.183.
Penitentia est a deo:⁊ a nobis sed quo.q.85.5.o.fo.185.
Penitentia debet esse continua secundum habitum:non autem secūdum actum.q.84.9.o.fo.183.
Penitentia quid requirit.q.84.10.o.f.183.
Penitentia interior quonscz debet durare.q.84.8.o.fo.185.
Pnia ⁊ gaudiū circa idē cōtrariant:si aūt sint de diuersis vel de eodē ꝑm diuersa/sic gaudiū ⁊ tristitie nō est cōtrarietas.q.84.9.2.fo.183.
Penitentia est fundamentum contra destructionem peccati. q.84.6. 2.fo.182.
Penitentia solennis non debet reiterari.q.84.10.2. fol.185.
Nec penitens solenniter debet ordinari.q.89.3.3.f.l.190.
Penitentia quomodo fuerit in Christo.q.84.7. fol.183.
Nec penitētie sacramēto Christus est vsus ad se/nec ad alios. q.84. 5.3.ct.7.4.fol.182.
Penitentia est de quolibet peccatorum genere:sed de mortali propriе et principaliter: de veniali/ꝓprie ⁊ non principaliter:de originali vero/improprie.q.84.2.3.fol.181.
Penitentia vt sacramentum/non est necessaria ad remissionem venialium:sed bene virtualis.q.87.1.o.ct.2.1.fol.187.
Penitentia vt sacramentum/ habet partes:non autem vt virtus:nec alia sacramenta.q.90.1.o.fol.191.
Penitentia ante baptismum/penitentia peccatorum mortalium/⁊ penitētia venialiū/sūt partes.i.spēs pnie/vt est virt⁹.q.90.4.o.f. 191.
Penitentia reparat omnes defectus ad perfectum:⁊ promouet in viz tiorem statum.q.2.2.fo.189.
Et per eam gratia infunditur per quam sit remissio peccatorum: ⁊ omnium virtutum restitutio.q.89.1.c.fo.189.
Et restauratur dignitas amissa per peccatum.s.filiatio dei:non autem innocentia/sed aliquid maius quandoq; nec tertia dignitas. s. ecclesiastica.q.89.3.o.fo.190.
Et homo liberatur a peccato ⁊ restituitur in statum ꝓstinum: sed ei non exhibetur aliquid de nouo pertinens ad cultum dei.q.63.6.c. fo.128.
Et delere potest omne peccatum viatoris:non autem damnatoruz. q. 86.1.o.fo.183.⁊.q.87.1.o.fo.187.
Et etiam per eā vt est facm restaurant oēs virtutes ⁊ gratie: nō autem per virtutem penitentie:nec semper restaurantur in gradu cōli:sed in maiori vel minori.q.89.1 c.2.o.2.⁊.3.fo.189.
Penitentia vera peccata preterita removet:⁊ a futuris preservat.q. 84.8.1.fo.183.
Et requirit non solas reintegrationem equalitatis iustitie:sed magis reconciliationem amicitie.q.90.2.c.fo.191.
Et expellit effectiue quodlibet peccatum: formaliter vero oppositum tantum.s.im penitentiam.q.85.2.1.3.fo.184.
Et tollit totam culpam:sed nō semper totum reatū.q.86.4.o.fo.186.
Nec tollit omnes reliquias peccati actualis:nisi penitentia iam perfecta ꝑm omnes eius partes.q.86.4.3.⁊.5.o.fo.186.
Pnia vt sacramentum quam efficaciam habeat. q.84.7.c.fo.183.⁊.q. 86.6.3.fo.187.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Et pnie vt virtus est/effect⁹ est remissio culpe: sed principalius pnie vt sacrm:t principalius gre ꝯ sacramenti:t principalius iterū charitatis t fidei/quam penitencie vt virtus.q.86.4.0.fo.186.
Penitentie actus primus/se habet vt vltima dispositio ad gratiā consequendam:alij vero procedūt tam ex gratia ꝙ virtutibus. q.89.1. 2.4.1.c.fo.189.
¶Pnieact⁹ quo causat in nobis.q.85.5.c.fo.185.
Pnie sacrm nō cōsistit in cōsecratione materie:nec in vsu materie cōsecrate:sed in remotione materie.s.peccati.q.84.3.c.fo.182.
Penitentie t matrimonij sacramentorum materia que sit.q.84.1.1.2. 4.4.3.fo.181.
Penitentie materia dupler.s.proxima t remota.q.84.2.0.fo.181.
Penitentie materia exhibetur a deo interius in pirādo:sed minister tantum complet absoluendo.q.84.1.2.fo.181.
Penitentie forma est ista absolvo te.q.84.3.0.fo.181.
Pnie partes māles sunt ptritio confessio t satisfactio:sed partes eius essentiales t cuilibet sacrm sunt materia t forma.q.90.2.0.f.191.
Penitentie partes materiales/sunt integrales:nō autem subiective: nec potentiales.q.90.3.0.fo.191.
Pnie partes quē habeāt ordinem.q.90.3.3.fo.191.
Penitentie vt sacrm satisfactio que dicatur.q.90.2.3.fo.191.
Penitentia/remota auersione a deo:remanet tamen inordinata conuersio ad bonum creatum.q.86.4.1.4.3.c.fo.186.
Penitens reuertit ad deum sicut seruus/filius t vxor/ad dominum/ patrem t virum.q.85.3.c.fo.184.
Penitentis verba t facta sunt materia sacramenti penitent⁹:que vero sunt ex parte sacerdotis habent modū forme.q.84.3.c.1.4.4.3.fo. 182.q.86.1.c.fo.186.
Penitentia.ℨ. heresis.Impositio.Nuiuite.Opera. Resurgens. Sacramentum.Tabula.Virginitas.
¶Perfectio triplex.s.dispōnis/forme/t finis.q.27.5.2.fo.68.
Perfectio rei dupler.s.prima que consistit in forma ex qua spēm sortitur:t secunda que est operatio qua res finē attingit.q.29.2.c.fo.70.
Perfectio humane salutis consistit in charitate.q.4.3.c.fo.98.
Perfectum est prius imperfecto ordine nature t perfectionis:sed econuerso ordine temporis t generationis.q.1.5.3.1.6.c.fo.4.
Perfectus in virtute non existens/indigne sumit officium predicationis.q.4.1.3.1.fo.99.
¶Perfecto adueniente non manet imperfectum.q.9.3.1.f.33.
¶Perplexus aliquis quomodo esse possit.q.64.6.3.fo.142.
¶Persona est rationalis nature individua substantia.q.2.2.1.fo.6.
Persona quid dicatur.q.2.2.3.fo.6.2.q.16.12.2.fo.50.
Persona quibus sit communicabilis.q.3.1.2.fo.14.
Persona addit supra essentiam dei secundum intellectum:quia essentia potest intelligi sine persona:non autem econuerso. q.3.3.o.f.14.
Persona t essentia in diuinis sunt idem re:t differunt ratione.q. 16.5. fo.48.2.q.17.1.c.3.fo.52.
Persona filij dei est suppositum nature humane.q.16.1.2.3.c.fo.46.
Persona in Christo est tantum vna.q.17.1.c.fo.51.
Persona Christi secundū se est simplex:sed vt in duabus naturis subsistit potest dici composita/licet improprie.q.2.4.0.fo.7.
Persone vnitas requirit vnitatem esse completi et personalis. q.191. 4.fo.56.
Petrus.ℨ. Centurio. Testes.
Pythagoras t socrates doctores excellentissimi nihil scripserunt.q. 42.4.c.fo.92.
Plante habent simul potentiam generationis actiuam et passiuam: nec in eis est distinctio maris t femine.q.32.4.c.fo.75.
Plenitudo.ℨ. Conceptio. Donum. Gratia. Prudentia. Reuerētia. Sacerdos. Scientia. Unctio.
¶Pollutio nocturna quandoq; prouenit ex causa extrinseca spirit⁹ali:quandoq; ex causa intrinseca spirituali vel corporali.q.80.7.c. fo. 171.
Pollutio nocturna ex qualibet trium dictarum causarū potest t sine peccato t cum peccato veniali:vel mortali existere.q.80.7.c.fo.171.
Pollutio nocturna cuius causa est sine peccato:vel cum peccato veniali/non ex necessitate impedit sumptionem eucharistie: si vero sit cum peccato mortali:impedit ex necessitate.q.80.7.c.fo.171.
Pollutio nocturna cuius causa est sine peccato vel cum peccato veniali:nisi sit perpetua vel diuturna:aut necessitas assit: impedit sumptionem eucharistie ex quadam congruentia.q.80.7.c.fo.171.
Pollutio nocturna ex congruentia impedit sumptionem eucharistie: t propter reuerentiam sacramenti: t propter mentis euagationem eam sequentem.q.80.7.c.fo.171.
¶Possibile vel impossibile dupler.s.simpliciter t absolute:t ex suppositione.q.46.2.c.fo.97.
¶Potentia creature dupler.s.naturalis t obedientialis.q.13.3. fo.3. t.q.15.1.c.fo.37.
Potentia actiua cuiuslibet rei sequitur formam eius que est principium agendi.q.13.c.fo.40.
Potentia quecunq; communicabilis cuicunq; creature multo abundantius communicata fuit anime Christi.q.13.2.2.fo.41.
Potentia.ℨ. Deus.
Potentie anime deriuantur ab eius essentia.q.7.2.c.fo.26.
Potentie anime mutuo se impediunt.q.15.9.3.fo.45.
In potentijs t operibus omnibus ordinatis:vltima perfectio reseruatur supreme arti aut virtuti.q.72.15.c.fo.149.
¶Potestas dupler scilicet authoritatis/et excellentie. qō.64.3.4.c. fo.129.
Potestas prima respectu sacramentorum fuit in christo sm qd deus:secunda vero secundum humanam naturam.q.64.3.4.c.fo.129.
Potestas secunda in quattuor principaliter consistit. q.64.3.4.c.fo. 129.t.q.84.5.1.7.4.fo.182.
Potestas excellentie potuit a christo cōicari alijs.q.64.4.0.fo.129.
Potestas propria christi in sacramentis duplex.q.64.4.0.f.129.
Potestas.ℨ. Judicium. Ordo. Papa.
¶Predestinatio est preordinatio diuina ab eterno de his que per gratiam dei sunt fienda in tempore.q.24.1.c.fo.62.
Predestinatio conuenit Christo:t persone christi.q.24.1.0.fo.62.
Predestinatio Christi est causa exemplaris predestinationis nostre/ ratione effectus.q.24.3.4.0.fo.63.
Predestinatus est christus secundum quod subsistit in humana natura/esse filius dei:non autem propue factus est filius dei.q.24.1.2. 3.fo.62.
Predestinatus est christus secūdum quod homo/esse filius dei.q.24. 2.0.fo.62.
Predestinatus est christus sm q filius dei esse homo:tamen magis p prie dicitur.econuerso.q.24.2.3.fo.62.
Predestinatus est homo/esse filius dei:t econuerso.q.24.2.3.fo.62.
¶Predicatio non debuit pretermitti a Christo: propter scandalum iudeorum.q.42.2.0.fo.92.
Predicare christus incepit in.30.anno etatis sue.q.39.3.0.fo.87.
Et predicauerunt christus et apostoli a principio iudeis tantum.q. 42.1.0.fo.92.
Predicare.t.recitare enāgeliū in ecclesia pertinet ad diaconum:docere.t.exponere ad epm propue.q.67.1.1.fo. 137.
Predicare est proprius actus epi:t dignior ꝯ baptizare.q.67.1.1.2. 1.fo.138.2.q.71.4.3.fo.147.
Predicari in abstracto de deitate/non conuenit his que sunt nature humane:nec econuerso.q.16.5.0.fo.47.
Predicari in concreto possunt ea q̄ sunt nature humane de filio dei:et econuerso.q.16.5.8.c.fo.47.1.q.20.2.0.fo.57.
Predicari non potest de christo in abstracto natura humana:nec partes eius.q.3.7.3.fo.17.1.q.16.12.0.fo.50.
Predicari pōt de christo in recto nā diuina/tam in abstracto ꝯ in cōcreto:humana vero natura tm in concreto.q.17.1.0.fo.51.
Predicari possunt simpliciter de christo ratione humane nature ea de quibus suspicari non potest q̄ diuine persone conueniant sm scripsā sed illa que dubitationem habent circa alteram naturam:nō sunt dicēda de christo absq; determinatione.q.16.3.0.f.49.1.q.20.2.c.f.57.
Predicator⁹ esse absolutus a cura rex secularium.q.40.3.c.fo.89.
Predicator⁹ nō debet semper esse in publico.q.40.1.3.fo.89.
Predicator⁹ non debet assumere predicationis officiū:nisi prius purgatus t virtute perfectus.q.41.3.1.fo.90.
¶Propositio ad/accessum quēdam designat.q.58.3.c.fo.118.
Prescientia.ℨ. Deus.
¶Preseruatus ab aliquo dicitur ille:qui est purgatus vel solutus ab illo.q.32.4.1.fo.76.1.q.52.1.2.fo.109.
¶Primogenitus dicitur primo natus/licet nullus post eum sit:ideo christus est primogenitus marie.q.28.3.4.fo.69.
¶Prius est naturaliter quod est per se/eo quod est per accidens.q. 84.6.c.fo.182.
Professus.ℨ. Missa.
¶Propassio est inchoata in appetitu sensitiuo/nōvltra precedens:sicut fuit in christo.q.15.4.c.1.6.2.1.7.1.fo.44.
¶Propheta dr quasi procul fans:vel procul videns.q.7.8.0.fo.27.
Prophetia in sua ratione non includit enigmaticam cognitionem'.q. 7.8.1.fo.27.
Prophetia p̄destinationis completur sine arbitrio nostro causante nō autem sine eo consentiente.q.30.1.1.fo. 71.
Prophetia que hz simul intellectualem t imaginariā visionem/nobilior est illa que habet alteram tm.q.30.3.1.fo.71.
Prophetia nō cōuenit deo/nec angelis/nec beatis.q.7.8.c.fo.27.
Prophetia cōuenit christo inquantū fuit viator.q.7.8.0.fo.27.
Propositio.ℨ. Actus. Deus. Christus.
¶Prudentia est directiua omnium moralium virtutum.q.85.4. fo. lio.184.
Prudentia requirit memoriam preteritorum/cognitionem presentiū t prouidentiam futurorum.q.11.1.1.fo.37.
Prudentie plenitudinem christus habuit/secundum donum consilij. q.11.1.3.fo.37.
Psalmi comprehendunt per modum laudis/quicquid continetur in sacra scriptura.q.83.4.c.fo.179.
Pueri er peccato adc peccatum originale contrahunt/t mortalitati sunt subiecti:ideo possunt per christum gratiam accipere/t necesse fuit eos baptizari.q.68.9.0.fo.142.
Pueri in maternis vteris existētes:baptizari nō pōt.q.68.11.0.fo.143.
Pueri infidelium nō hītes vsum rōnis nō sunt baptizādi inuitis parētibus:habentes aūt vsum rōnis baptizari pōt.q.68.10.0.fo.142.
Pueri antiquorū saluabātur in fide parentum.q.68.10.c.fo.141.
Pueri.ℨ. Catheczizandi. Greci. Salus.
Pueris vsu rationis carentibus/non est danda eucharistia .q.80.9.3. fo.111.
¶Purgatio beate Virg. dupler.s.mentem in vnum colligens:t a fomite.q.27.3.3.fo.67.
Purgatio b. Marie post partum est facta non propter aliquam immūditiam:sed alijs rationibus.q.37.4.0.fo. 85.
Purgatio.ℨ. Maria.

¶Purgatus.ℨ. Predicator.
Purificatio.ℨ. Purgatio.
¶Putrefactio cuiuscunq; corporis prouenit ex infirmitate nature ei⁹ nō potētis amplius corpus continere in vnum.q.51.3.c.fo .108.

Q

Qualitas ℨ. Passio. Quantitas.
¶Quātitas dimensiua est prima dispositio materie.q.77.2.c.fo.162.
Quātitas t q̄litas quid sint.q.77.2.c.fo.162.
Quantitas se tenet ex parte nature.q.90.2.c.fo.191.
Quātitas dimensiua quō individuat.q.77.2.c.fo.162.
Quātitas debita alicui spēi:quādā latitudine hz.q.33.2.2.fo.76.
Quātitas quam corpus habet cum primo sibi infunditur anima quō proportionatur.q.33.2.2.fo.76.
Quantitas in sacramēto altaris quid.q.77.2.0.fo.162.
Quantitati omni mathematice finite potest fieri additio.non autē omni naturali.q.7.12.1.fo. 29.
¶Quo est/t q̄ō est:in solo deo nō differunt.q.3.2.3.t.3.1.fo.13.

R

Ratio dicitur dupliciter.s.per essentiam:t per participationem. q.18.2.c.1.fo.53.
Ratio t intellectus non sunt diuerse potentie.q.18.3.2.fo.54.
Ratione formali alicui⁹ rei remota:remouet spēs.q.86.4.1.fo.186.
¶Reatus non est idem omniū peccatoꝝ.q.88.1.c.fo.188.
¶Rebaptizari.ℨ. Baptismus. Donatus.
¶Redēptor noster dicitur christus:t quō.q.48.6.3.fo.104.
Et ad redēptionē duo requruntur.q.48.5.0.fo.104.
¶Redeunt peccata dimissa/per sequēs peccatū/t quō.q.88.1.0.f.188.
Redeunt per ingratitudinem peccata venialia/t ipsum originale:sicut t mortalia.q.88.2.2.fo.188.
Redeunt per sequens peccatum peccata dimissa:sed nō est necesse q̄ tantus reatus redeat quantus erat omnium peccatorum preteritorum.q.88.3.0.fo.188.
Redire.ℨ. Ingratitudo.
¶Redundantia fit in corpus ex his que sunt in anima nisi in christo patiente.q.14.1.2m.fo.42.1.q.15.5.3.1.6.c.1.9 3.fo.44.1.q.45.2.c. 1.fo.96.
¶Reduplicatio. Quod cōuenit alicui cum reduplicatione non semper cōuenit ei simpliciter sine ea.q.16.10.3.fo.50.
Reduplicatio.ℨ. terminus.
Reiterari.ℨ. Consecratio. penitentia.
¶Relatio tm vna est aliqā ex parte vnius extremi/t ex parte alteri⁹ extremi sunt multe.q.35.5.3.fo.80.
Relatio innascitur aliquando ex mutatione alterius termini tantum. q.2.7.c.fo.9.
Relatio incipiens esse ex tempore:ex aliqua mutatione causatur.q.2. 8.c.fo.10.
Relatio seruitutis t dominij fundatur super actione t passione:ideo prie nō cōuenit nature:sed persone.q.20.1.2.fo.57.
Relatio eadē est in oibus simul trahentibus idem.q.35.5.3.fo.80.
Relatio in patre/differt spē a relatione in matre.q.35.5.c.3.fo.80.
Relatio scientie ad scibile est realis:econuerso autem est rationis tantum.q.35.5.3.f.1.80.
Relatio dei ad creaturas est in creatura realiter:t in deo sm rationez. q.2.7.0.fo.9.t.q.35.5.c.fo.80.
Relationis vnitas ex quo dependet.q.2.7.2.fo.10.
Relationū vnitas t pluralitas specifica sumit ex causa:numeralis ex subiecto:nulla vero ex termino.q.35.5.c.fo. 80.
¶Relatiue dicta possunt de nouo predicari de aliquo absq; eius mutatione.q.16.6.2.fo. 48.
¶Religiosi crucifixi cum christo qui dicantur.q.46.11.c.fo.100.
¶Reliquie sanctorū an habent virtutem.q.15.3.3.fo.43.
¶Reliquie quedam peccati remanent post absolutionē.q.86.5.0.fo. 186.t.q.89.13.fo.189.
Reliquie.ℨ. Adoratio. Penitentia.
¶Remissio culpe non potest esse sine gratia.q.62.6.3.fo.126.t.q.87. 4.0.fo.188.
Remissio culpe t pene eterne quid.q.86.4.2.t.6.1.fo.186.t.q. 88.1. 4.fo.188.
Remissio peccatorū in primitiua ecclesia dabatur ad innocationem nominis christi:t non altertus.q.64.3.c.fo.129.
Remissio peccati mortalis potest esse sine sacramento penitentie: non autem sine virtute penitentie.q.86.2.0.fo.185.
Remissio peccati venialis potest esse sine sacramēto penitētie:nō tñ sine aliquali actu virtutis penitentie.q.87.1.0.t.2.2.fo.187.
Remissio venialiū quo ad culpam nisi sit impedimentū fit in oi infusione gratie:sed non semper quo ad penā.q.87.2.3.0.fo.187.
Remissio.ℨ. gratia. Passio. Peccatum. Penitentia.
¶Remissionem peccatorum consequitur homo in primo instanti sue penitentie.q.84.8.1.fo.183.
¶Remittēs offensam in se cōmissam:nō iniuste agit.q.46.2.3.f. 97.
Remitti.ℨ. Peccatum. Sacramentum.
¶Resurrectio. Octaua etas erit etas resurgentiū.q.70.3.3.fo.146.
Resurrectio christi fuit necessaria.q.53.1.0.fo.111.
Resurrectio christi fuit conuenienter tertia die:t non statim:nec in fine mundi.q.51.4.0.fo.108.t.q.53.2.0.fo.111.
Et fuit mane diluculo.q.51.4.3.f.109.t.q.53.2.3.f.111.t.q.83.2.4.f.178.
Et non debuit primo manifestari omnibus:sed quibusdam/t primo mulieribus.q.55.1.0.fo.113.
Nec debuit immediate videri ab hominibus sicut ascensio eius/sed per angelos eis nunciari.q.55.2.0.fo.114.
Resurrectio Christi sufficienter probata fuit ab ipso:duplici testimonio.q.55.5.6.0.fo.114.
Resurrectio christi quid sit.q.56.1.1.0.fo.115.
Resurrectio christi quid sit.q.56.1.4.fo.116.
Resurrectio.ℨ. Christus.
Resurrectionis christi explanatas ad que se extendat.q.56.1.3.f.116.
¶Resurrexit christus in iuuenili etate:vt futuram resurgentium qualitatem prenunciaret.q.46.9.4.fo.100.
Resurrexit corpus christi gloriosum t integrum cum qualibet parte eius.q.54.1.3.0.fo.112.t.q.55.1.4.fo.115.
¶Resurgens per penitentiā in minori charitate habebit maius gaudium accidētale de bonis prius factis in charitate ꝯ de factis post in minori:non aūt maius gaudiū essentiale.q.89.3.3.fo.190.
Resurgentis christi corpus/fuit eiusdem nature: sed alterius gloue. q.54.2.2.t.5.c.fo.112.
Resurgentes cum christo/mortui sunt iterum secūdum augustinum. q.53.1.2.fo.112.
Resurgentium/christus fuit primus simpliciter:aliqui vero primi secundum quid.q.53.3.0.fo.111.
Reuelātur hominib⁹ ea que supra homines sunt ex diuina institutione mediantibus angelis.q.55.2.c.fo.114.
Reuerentia. Christus secundum q̄ homo pre ceteris habuit pleniorē affectum reuerentie ad deum.q.7.6.c.fo.27.
Roma.ℨ. Nativitas.

S

Sabbatum Christus se excusat a trāsgressione sabbati. q. 40. 4.1.fo.89.
Sabbati p̄cepto:nō prohibent opa diuina/aut que sunt ad cultū dei aut que sunt de necessitate salutis etiam corporalis.q.40.4.1.3.f. 89.
¶Sacerdos fuit christus simul t hostia pacificorum t hostia pro peccato t holocaustum.q.22.1.2.o.fo 59.
Sacerdos fuit chr̄s t rex t legislator:nō aūt alij homines.q.22.1.3.f. 59.
Sacerdos est chr̄s sm q̄ homo:non aūt sm q̄ deus. q.22.3.1.fo.59.
Sacerdos none legis operat in persona christi.q.22.4.c.fo.60.
Sacerdos vt peccator participat effectum sui sacerdotij: non autem vt sacerdos.q.22.4.1.fo.60.
Sacerdos inquantum medius inter deum t hominem habet nomen angeli.q.22.1.1.fo.60.
Sacerdos spiritualiter de quo dicatur.q.82.1.2.fo.176.
Sacerdotis ppriū officiū q̄ sit.q.22.1.c.1.4.4.c.f.60.t.q.26.1.0.f.65.
Sacerdotis officio que cōueniant.q.22.5.5.c.t.6.2.fo.60.
Sacerdotis sacrificij oblatio duo cōtinet.q.22.4.2.fo.60.
Sacerdoti comparantur ministri/sicut secundarium agens principaliq.73.4.c.fo.147.
Sacerdotes noue legis tenent locum septuagintaduorum discipulorum christi.q.67.2.2.f.138.
Sacerdotalē ptātē christi habuit excellētiꝰ angelis.q.22.1.1.fo.60.
Sacerdotiū christi dat gratiā:t satisfacit p nobis.q.22.3.0.fo.59.
Sacerdotium christi manet in eternum.q.22.5.0.fo.60.
Sacerdotium Christi dicit sm ordinem melchisedech.q.22.6.0.fo.6.
Sacerdotij christi figuratio.q.22.6.2.fo.60.t.q.61.3.3.fo.127.
Sacerdotium fuit in christo/in triduo mortis.q.50.4.3.fo.107.
Sacerdotium veteris legis fuit figura sacerdotij Christi:sed multum distans.q.22.1.2.t.4.c.fo.60.
Sacerdotiū leuiticum secundum carnis originem deriuabat ad pueros.q.31.8.4.fo.74.
Sacerdotij effectū in se suscipere:nō cōuenit christo. q.22.4.0.fo.59.
Sacerdotij totius origo est christus.q.50.4.3.fo.107.
Sacerdotij diuini plenitudo est in christo.q.63.1.c.fo.128.
Sacerdotij christi homo fit particeps per oia sacra.q.63.6.1.fo. 128.
¶Sacramentum est in genere signi.q.60.1.0.fo.120.
Sacramētū propue cuius rei sit signum.q.60.2.0.fo.120.
Sacrm est signum passionis christi/gre/t glorie.q.60.3.0.fo.120.
Sacramētū ppie semp est aliqua res sensibilis.q.60.4.0.fo. 121.
Sacramētū vnū perficitur verbis t rebus inquātū cōtinūt in vno.s. in significando.q.60.1.1.fo.121.t.q.62.4.4.fo.125
Sacramētū perficitur a proferente corrupte formam:nisi fiat ex industria/vel tm q̄ tollatur significatio.q.60.7.3.t.8.0.fo.122.
Sacramētū nō requirit necessario fidem ministri.q.64.9.0.fo.131.
Sacramentum quid sit.q.60.2.3.fo.120.
Sacrz ispāle ibi ordinat/vbi occurrit spāl⁹ effect⁹ gre.q.72.1.c.f.147.
Sacramentum dicitur tripliciter.q.60.1.c.3.fo.120.
Et de his tribus dicit nō eque sed analogice.q.60.13.fo.120.
Sacramentū est signū rememorativū passionis christi/demonstrativū gratie/t prenuntiativum future glorie.q.60.3.c.fo.120.
Sacramētū hz in se tria.s.cām/formam t finem.q.60.3.c.fo.120.
Sacramentum tantum in pnia:sunt actus exteriores penitentis t absolutio:res vero t sacramentum est pnia interior:sed res tantum est remissio peccatorum.q.84.1.3.fo.181.
Sacramentum.ℨ. Baptismus. Character. Catheczismus. Cōfirmatio. Eucharistia. Exorcismus. Penitentia.
¶Sacramenti mā indiget duplici benedictione.s.cū instituitur:t cū applicatur ad effectum.q.72.3.2.fo.148.
Sacri cuiusz for⁹ ptinere dr illō in q̄ suba ei⁹ cōsistit.q.72.4.c.f.148.
Sacramēti effectus nō impetrat⁹ ore ecclesie vel ministri:sed ex merito passionis christi.q.64.1.2.fo.129. (72.5.2.fo.148.
Sacra veteris t noue legis sunt ptestatōes fidei.q.62.6.c.fo.125.t.q.
Sacramēta reqrūt res determinatas ex institutiōe dei.q.60.5.o.f.121.

Et eo3 q̄ habēt mäz corpalē actus hūani nō sunt de essentia ipsoꝝ: sed dispositiue se habent ad ea.q.84.1.1.fo.181.
Sacramenta quedā requirūt sanctificationē mäe de necessitate: q̄dā vero de solēnitate tm.q.66.3.5.fo.134.7.q.72.3.o.fo.148.
In indigentibus materia sanctificata: puius materia conficratur per episcopum.q.72.3.o.fo.148.
Sacramenta quoꝝ effect⁹ non dependet ex opere hūano habēt materiā sensibilē: non aūt si ex eo dependet.q.84.1.1.fo.181.
Sacramenta in quibus confertur superabundans gratia habent materiam corpoalem non autem alia.q.84.1.1.fo.181.
Sacramenta requirunt formā determinatā verboꝝ. q.60.7.o.f.121.
Et eoꝝ forma vel materia debēt esse illa quibus homines communius vtuntur.q.60.7.2.fo.122.7.q.66.5.7.fo.135.
Et ipsis sacramentis adiunguntur verba: que expressius significant in lege noua quam in lege veteri.q.60.6.o.fo121.
Sed verba sunt vt forma: res vero sensibiles vt mā.q.60.6.2.fo.121.
Sacramēta sunt necessaria ad salutē humani gēris. q.61.1.o.fo.122.
Sacramenta in statu innocentie nō fuissent necessaria.q.61.2.o.f.122.
Sacramēta fuerunt necessaria tempore legis nature post peccatum: sed indeterminata.q.60.5.3.fo.121.
In statu legis nature/solo interiori instinctu determinabatur hominibus/quibus rebus sensibilibus ad dei cultum vterentur. q. 60.5.3. fo.121.7.q.61.3.2.fo.123.
Sacramenta determinata necessario fuerunt addita per legē moysi/supra sacramenta legis nature.q.60.5.3.fo.121.7.q.61.3.o.fo.125.
Sacramenta alia necesse est esse in lege noua quam in lege veteri.q. 60.6.3.fo.121.7.q.61.4.o.fo.123.
Sacramenta simpliciter necessaria/sunt tantum tria.q.65.4.o.fo.133.
Sacramenta noue legis a quo instituta.q.64.3.c.fo.129.
Sacramenta conferri possunt per ministros malos.q.64.5.o.fo.129.
Sacramenta conferunt precisi ecclesia seruātes formam ecclesie: quā si non seruent nihil conferunt.q.82.5.8.9.o.fo.180.
Sacramenta suscipere quis toneatur.q.64.6.2.fo.130.
Sacramenta producunt suum effectū virtute forme 7 materie. q.86.6.c.fo.186.
Sacramenta consequunt virtutem spiritualem ex benedictione christi: 7 applicatione ministri ad vsum sacri.q.62.4.3.fo.125.
Sacramenta diuersa: diuersimo de purgant/illuminant/ 7 perficiūt. q. 65.1.3.fo.132.
Et eorum effectus est dupler.q.62.principio.fo.123.
Sacramenta ecclesie quare ordinantur.q.65.1.c.fo.132.
Et eorum efficacia est ab institutione christi.q.64.3.c.fo.129.7.q.66.6.c.fo.135.7.q.72.1.1.fo.147.
Et eorum interiorem effectum operatur christus per authoritatem vt deus: sed vt est homo meritorie/7 efficienter vt instrumentum principale.q.64.3.o.fo.129.
Et eorum effectum non operatur deuotio ministri etiam impetrādo: sed aliquid annexum.q.64.1.2.fo.129.
Sacramenta omnia sunt instituta contra aliquod peccatum. q.65.1. c.fo.132.
Et omni sacramento commune est: q̄ per illud exhibetur remedium aliquod contra peccatum/per hoc q̄ gratiam cōfert. q.63.6.c.f.128.
Nec tamen ordinatur directe contra peccatum veniale.q.65.1.8.f.132.
Sacramenta veteris legis que proprie dicantur. q.60.2.2.fo.120.
Et erant prenuncia christi venturi.q.60.6.3.fo.121.
Et eorum causa finalis erat passio Christi.q.61.1.fo.123.
Sacramenta veteris legis erant plura.q.65.1.4.fo.132.
Sacramenta veteris legis sanctificabant applicando ad diuina: non autem iustificando.q.62.6.c.3.fo.126.
Et nihil interi⁹ efficiebāt: ideo dicunt⁹ infitie carnis.q.72.5.3.f.148.
Nec purgabant a culpaq.37.4.3.fol.85.
Nec propria virtute iustificabant: sed significabant fidem qua iustificabant patres anti qui.q.62.6.o.fo.125.
Nec habebant in se aliquam spiritualem virtutem operatiuam spiritualis effectus.q.63.6.c.fo.125.7.q.63.1.3.fo.126.
Sacramenta noue legis conferunt gratiam: non autem sacramentalia.q.71.3.2.fo.147.
Sacramenta 7 sacramentalia que habent effectum perpetuum non possunt iterari.q.82.8.c.2.fo.177.
Sacramenta quatuor dicuntur maiora.q.65.3.4.fo.133.
Sacramentorum noue legis numerus 7 sufficientia.q.65.1.o.fo. 132.
Sacramentorum noue legis ordo exponitur.q.65.2.3.o.fo.133.
Sacramentorum effectum/christus vt homo poterat conferre sine sacramentis vt institutor eorum 7 non alius homo. q.72.2.1.fo.148.7 q.84.5.3.fo.182.
Sacramentis omnibus/sanctificatur homo: quod fit per gratiam.q. 63.6.2.fo.128.
¶Sacrificium dupler.q.22.2.c.fo.59.7.q.82.4.c.fo.176.
Sacrificium dici potest omne quod deo exhibetur: vt spiritus feratur in deum.q.22.2.c.fo.59.7.q.48.3.c.fo.103.
Sacrificium exterius est signum sacrificij interioris: quo quis se offert deo.q.22.2.c.fo.59.7.q.82.4.c.fo.176.
Sacrificium debet o fferri soli deo.q.48.3.c.fo.103.
Sacrificium offerens debet esse participes sacrificij.q.82.4.c.fo.176.
Sacrificium expiationis erat solennissimum: 7 erat pcipue figura eucharistie.q.73.6.c.fo.151.
Sacrificium quod offerebatur quotidie mane 7 vespere erat agnus: 7 figurabat oblationem christi esse sacrificium consummatiuum omnium.q.22.3.3.fo.59.
Sacrificium verum fuit passio christi.q.48.3.o.fo.103.
Sacrificium fuit ipsa occisio christi respectu voluntatis eius: non autem quo ad voluntatem occidentium. q.22.2.2m.fo. 59.7.q.48.3.3. fo.104.
Sacrificium christi fuit efficacissimum ad delendum peccata/ratione deitatis.q.22.3.1.fo.59.
Sacrificio indiget homo propter tria.q.22.2.c.fo.59.
Sacrificio attribuuntur quatuor.q.22.3.1.fo.59.7.q.48.3.c.fo.103.
Sacrificia 7 oblationes in statu legis nature indeterminata erant et ab antiquis patribus solo interiori instinctu seu precepto legis nature fiebant: 7 pro libito vniuscuiusq̄ determinabātur. q.60.5.3.fo. 121.7.q.61.3.2.fo.123.7.q.70.2.1.7.4.2.fo.146.
Sacrificia veteris testamenti significabant passionē christi.q.48.3.o. folio.103.
Sacrificiorum veteris legis figuratio.q.48.3.1.fo.103.
Sal.ℨ.Babtizatus.Exorcismus.
¶Salus esse non potest sine manducatione spirituali eucharistie. q. 80.1.c.fo. 172.
Salus.ℨ.Baptismus.
¶Saluabantur pueri antiquorum in fide parentum. q.34.3.c.fo.78. 7.q.70.4.2.fo.146.
Saluari nullus vnquam potuit: sine fide christi.q.61.3.c.2.fo.123.7.q. 68.1.o.fo.140.
¶Sanctificatio duplex scilicet totius humane nature: 7 personalis. q.27.2.4.fo.66.
Sanctificatio iterum dupler.q.34.3.c.fo.78.7.q.70.4.2.fo.146.
Sanctificatio in vtero: 7 alia que fuit preter legem communem: ordinantur ad vtilitatem ecclesie.q.27.6.c.fo.68.
Sanctificatio maior fuit in beata maria ℨ in Joāne baptista: 7 in eo maior quam in hieremia.q.27.6.1.fo.68.
Sanctificatio.ℨ.Maria.Sacramentum.
¶Sanctificari dicitur tripliciter.q.34.1.2.fo.77.
Sāctificari nō potuit beata Maria in parētibus: nec in cōceptiōe ei⁹: nec ante infusionem anime rationalis.q.27.1.1.7.2.o.fo.66.
¶Sanctificata fuit.b.Maria/prius ℨ nata.q.27.1.o.fo.66.
Sāctificata fuit.b.Maria in vtero/a peccato originali.q.27.1.3.f.66.
Et sanctificata fuit bis.q.27.3.c.fo.66.
Sanctificati pcipue sunt in vtero q̄ immediatius ordinati sunt ad significādam sanctificationem christi.q.27.6.o.fo.68.
Sanctificati non fuerūt hieremias 7 Joannes baptista ante infusionem anime rationalis.q.27.2.1.fo.66.
Sanctificati in vtero debent baptizari.q.68.1.3.fo.140.
¶Sanctificatos esse aliquos in vtero non est credendum: de quibus non loquitur scriptura.q.27.6.c.fo.68.
¶Sanguis non est actu pars: sed est potentia totum.q.31.5.1.fo .73.
Sanguis christi est pretium redemptionis nr̄e.q.48.4.3.fo.104.
Sanguis christi totus in passione eius effusus resurrexit cum eo: qui autem habetur in quibusdam ecclesijs fluxit ex quadam imagine. q. 54.3.3.fo.113.
¶Sanitas. Christus quemcunq̄ curauit: sanauit mente et corpore.q. 44.3.3.fo.95.
¶Sanari non posse/ille dicitur: qui non potest de facili sanari .q.86. 1.2.fo.185.
¶Satisfactio pro se/vel pro alio: dicitur pretium quoddam.q.48.4. c.fo.104.
Satisfactio nō debet imponi noūiter baptizatis.q.68.5.o.fo.141.
Satisfactio de vno peccato sine alio/esse non potest.q.86.3.o.fo.186.
Satisfactio actualis gratiam presupponit 7 auget/sꝫ ex proposito satisfaciendi gratia confertur.q.90.2.2.fo.191.
Satisfactio christi per passionem suam/pro peccatis humani generis fuit sufficiens 7 abundans.q.48.2.4.c.fo .103.
Satisfactione/penitens consequitur perfectum effectum gratie.q.90. 2.2.fo.191.
Satisfacere deo pro humana natura/nulla pura creatura potuit.q.1. 2.2.fo.2.7.q.46.1.3.fo.97.
Satisfacere potest vnus pro alio: non autem conteri vel confiteri.q. 48.2.1.fo.103.
Satisfacere pōt homo deo ſm equalitatem proportionis: non aūt ſm equalitatem quantitatis offense.q.85.3.o.fo.184.
Satisfecisset plene minima pena christi/pro genere humano.q. 46. 6.c.fo.99.
Satisfecit christus pro tota natura humana sufficienter: non autē efficienter.q.79.7.2.fo .168.
¶Scandalum. Eius occasione non est veritas dimittenda.q.42.1.o. folio.92.
¶Scientia quid sit.q.12.2.c.fo.39.
Scientia est de eo quod aliquomodo est.q.10.3. c.fo.36.
Scientia acquisita/ad quā opinio disponit/potest remanere cognitio per syllogismum dialecticum causata.q.9.2.2.fo.34.
Scientia in statu innocentie non fuisset acquisita ex sensibus.q.61.2.o. folio.122.
Scientia increata est supra naturam anime rōnalis.q.9.2.3.fo.33.
Scientia aliū creata fuit in chfo/ꝑter scientiā diuinam.q.9.1.o.fo .32.
Scientia diuina christi non offuscabat scientiam humanā/sed magis claram reddebat.q.9.1.2.fo.33.
Scientia anime christi est nobilior ſm quid ꝙ anima eius/non autem simpliciter.q.11.3.3 fo.38.
Scientia practica 7 speculativa fuit in christo.q.13.1.3.fo.40.
Et ois scie/virtutis 7 gre plenitudo fuit in christo.q.15.3.c.1.fo.44.

Sciētia beatorum fuit in christo.q.9.2.o.fo.33.
Scientia aie christi in verbo/participatur sciētie visionis dei quo ad numerū scibiliū non quo ad claritatem.q.10.2.3.fo.35.
Scientia indita anime christi fuit habitualis: non autem scientia eius beata.q.11.5.o.fo.38.
Scientia infusa fuit in christo/7 quare.q.9.3.o.fo .33.
Sciētia christi indita/fuit distincta in multos habit⁹.q.11.6.o .fo.38.
Scia ꝛpi infusa qū erat discursiua.q.11.3.o.fo.38.
Scientia infusa in anima christi fuit multo excellentior ꝯ in angelis 7 quomodo.q11.4.o.fo.38.
Scientia acquisita fuit in christo.q.9.4.o.fo.34.7.q.12.o.fo.39.7.q.15. 8.o.fo.45.
In scientia acquisita christus profecit.7 quare.q.11.2.o.fo.39. 7.q.15. 8.o.fo.45.
Scientia.ℨ.Anima.Deus.
Scientie habitus quō acquiratur.q.9.4.3.fo.34.
Scientie quantitas attenditur ſm numerum scibilium: 7 ſm claritatē cognitionis.q.10.2.3.fo.35.
¶Scismatici 7 hereticiretinent potestatem sacramentalem: non autē vsum.q.64.9.2.3.fo.131.7.q.82.9.o.fo.177.
¶Scriptura ordinatur ad impressionem doctrine in cordibus audito rum/licut ad finem.q.42.4.c.fo.92.
¶Se/est relatiuū reciprocū: 7 refert idē suppositū.q.3.2.1.fo.13.
¶Sedere ad dexteram patris in beatitudine eius/convenit soli christo ſm vtrāq̄ naturam.q.58.o.fo.117.
Sedere ad dexterā filij vel spūs.s.nō cōuenit patri.q.58.2.3.fo.118.
Sedere ad dexterā patris cōuenit spūi.s.ſm veritatem/sed nō appropriat ei equalitas nec sessio ad dexterā/sed filio.q.58.2.3. fo. 118.
Sedere ad dexteram dei non cōuenit sanctis: sed bene esse cōstitutum ad dexteram dei.q.58.4.2.fo.118.
Sedere ad sinistrā in beatitudine: nulli sancto⁹ cōuenit.q.58.1.2.f.118.
¶Semen masculi non est sicut materia in conceptione animalis: sꝫ solum sicut agens.q.28.1.5.fo. 69.
Semē mulieris nihil facit ad generationē prolis.q.31.3.3.fo.73.
Semen femine est imperfectum in genere seminis: 7 resoluitur cū concupiscentia.q.31.5.1.fo.73.
Virtus anime q̄ est in semine per spiritum qui in semine includitur/q̄ formatcorpus in generatione.q.32.1.1.fo.74.
Sensitiua operatio.ℨ.Operatio.
¶Sensibilia cōta marime vjudicat visus.q.55.6.4.fo.115.
¶Sensualitas significatur per serpentem.q.18.2.3.fo.54.
¶Sepulchrum. Christus fuit in sepulchro vna die 7 duabus noctib⁹ q.51.4.o.fo.108.2.q.51.2.c.fo.111.
Sepultura ſm motē cuiuslibet gētis seruanda est.q.51.2.2.fo.108.
Sepultura xpi opata est efficienter nostrā salutē.q.51.1.2.7.2.4.f.108.
¶Sepultus fuit chfs quenienter: 7 cōueniēti mō.q.51.1.1.2.o.fo.108.
¶Seruitus ciuilis non excludit ordinem iuris naturalis vel ciuilis. q.68.10.2.fo.143.
Seruituti diaboli homo fuit iuste relictus a deo: licet ille iniuste inuaserit eum.q.46.3.1.fo.98.7.q.48.4.2.fo.104.
¶Significatio dictionis 7 cōsignificatio dd differāt.q.60 .7.3.fo.122.
¶Signum primo 7 principaliter convenit sensibilibus: non autē intelligibilibus.q.60.4.1.fo.121.
Signum multorum ordinatorum ad vnum non est fallax: sed certum. q.60.3.1.fo.121.
Signum effectus quid dicatur.q.62.1.1.fo.124.
Signi pōt esse signū respectu diuersorū.q.48.3.2.fo.104.
¶Symbolum cantatur post euangelium ad ondendum ꝙ populus doctrine fidei assentit: 7 cantatur in festis de quibus fit aliqua mētio in eo.q.83.4.c.fo.179.
¶Simpliciter dicitur dupliciter.q.50.5.c.fo.107.
¶Singulare dicitur de parte in toto.q.16.12.2.fo.49.
¶Sinus abrahe dicebatur ratione: quietis a pena sensibili.q.52.2. 4.fo.109.
¶Situs est de rōne quātitatis dimēsiue.q.77.2.c.fo.162.
Socrates.ℨ.Pythagoras.
¶Sodomia quid sit.q 70.2.1.fo.146.
Sol.ℨ.Eclipsis.Miraculosa.
¶Somniorum causa dupler.q.80.7.c.fo.170.
¶Speculū fractū repsentat multas imagines.q.76.3.c.fo.159.
¶Spes habet duplex obiectum scilicet bonum expectatum: 7 auxilium dei.q.7.4.c.fo.26.
Spes quid sit.q.7.8.2.7.9.1.fo.27.
Spes est de perfectione propria si sit futura.q.7.4.3.fo.26.
Spei theologice principale obiectum est glorie anime: non autem gloria corporis.q.7.4.2.fo.26.
Spei virtutem/christus non habuit: licet habuerit spem respectu aliquorum.q.7.4.c.fo.26.
Sputum.ℨ.Baptizatus.Exorcismus.
¶Status hominum tripler scilicet veteris legis: noue legis: 7 patrie. q.33.2.c.fo.111.
Status triplex.q.53.2.c.fo.111.
Status.ℨ.Anima.Deus.Christus.
¶Stupium/filia sacerdotis etiam nupta deprehensa in stupro lapidabatur infamia tantum/sed flammis exurebatur: alie vero lapidabantur.q.29.1.4.fo.70.
¶Subiectio christi vcuiuslibet alterius hominis ad deum/est triplex. q.20.1.o.fo,57.
Subiectus fuit sibijpsi christus 7 quomodo. q.22.o.fo.57.
Subiectus est homo potestati dei: secundum quam nunq̄ desijt esse dei.q.48.4.1.fo. 104.
Subiecta sunt nunc omnia deo 7 christo sed qūo. q.20.13.fo.58.
¶Substantia dicitur dupliciter.q.2.6.3.fo.9.
Substantia quid sit.q.77.1.2.fo.162.
¶Successio est in mutatione formali: non autem in conuersione substantiali: que importat ordinem substantiarum/quarum vna cōuertitur in alteram.q.75.4.1.fo.156.
¶Suffragia peccatoꝝ in persona totius ecclesie facta prosunt mortuis.q.82.6.c.fo.177.
Suffragia quibus prosint. q.89.6.3.fo.190.
¶Superficies est primum subiectum colorum.q.77.2.c.fo.162.
¶Suppositum 7 natura quomodo differant.q.2.2.c.fo.6.
Suppositum in christo est tantum vnum.q.2.3.o.fo.7.
Suppositum.ℨ.Persona.

Tabula

Secunda post naufragium: est pnia.q.84. 6.o.fo.182.
Tactus. Proles in vētre matris: anteꝯ habeat animā rationalem/sentit per tactum.q.34.2.3.fo. 78.
¶Temperantia tanto est perfectior in hoie: quanto magis pranis concupiscentijs caret: 7 ideo fuit in christo.q.7.2.3.fo.26.
¶Templa 7 quecunq̄ alia consecrata ab angelis: non debent amplius consecrari.q.64.6.c.fo.130
¶Tentatio tripler.q.15.2.3.fo.43.
Tentatio christi debuit fieri in deserto.q.41.2.o.fo.90.
Tentationis occasio dupler.q.41.2.2.fo.90.
Tentationis primi hominis 7 christi ordo.q.41.4.c.fo.91.
¶Tentando christum diabolus/a nemine videbatur: 7 ostendit sibi regna signando digito/nihil tamen oculis eius representādo.q.41. 4.7.fo.91.
Tentari voluit christus quadruplici ratione.q.41.1.o.fo.90.
Tentari debuit christus post ieiunium.q.41.3.o.fo.90.
Tentat demon hominem spiritualem: sed non statim de grauibus.q. 4.14.c.fo.91.
¶Tentatus est christus: sed non solum in deserto.q.41.2.3.fo.90.
Tentatus fuit christus diebus ieiunij preter illas tres tentationes quas habuit post ieiunium.q.41.3.2.fo.90.
¶Tempus. Unitas 7 pluralitas temporis 7 instantis accipitur tantum secundum primum motum celi: qui est principium omnis mot⁹ 7 quietis.q.75.7.1.fo.158.
¶Tenebre tempore passionis christi facte sunt in vniuersa terra: a sexta hora vsq̄ ad nonam.q.44.2.2.fo.94.
¶Ternarius numerus: est numerus perfectus.q.33.2.c.fo.111.
¶Testamentum quid sit.q.78.3.1.fo.165.
¶Testes transfigurationis fuerunt conuenientes.s.moyses/helias/petrus/Joannes/iacobus 7 deus pater.q.45.3.4.o.fo.96.
¶Thomas ubetur tangere christum.q.54.4.in oppm.c.2.f.113.
Thomas aliud vidit 7 aliud credidit.q.55.3.fo.115.
¶Thurificatio non cessauit in nouo testamento: in quo ea vtimur ex statuto ecclesie primo ad reuerentiaz sacramenti altaris: secūdo ad representandum effectum gratie.q.83.5.2.fo.180.
¶Timor respicit duo.q.7.6.o.fo.27.
Timor 7 tristitia quam conuenientiam habeant.q.15.7.c.fo.45.
Timor facit pallere: sed verecundia rubere.q.72.9.c.fo.149.
Timoris donum secundum q̄ respicit diuinam eminentiam/ 7 secundum q̄ appetitus eius fugiebat lesionem corporis. q.7.6.o.fo.27. 7.q.15.7.o.fo.43.
¶Totum tripler.q.90.12.c.fo.191.
¶Transfiguratio christi conuenienter facta est.q.45.1.o.fo.96.
Transfiguratio.ℨ.Claritas.Missio.Testes.
¶Transubstantiatio.ℨ.Conuersio.Eucharistia.
¶Triduo mortis/christus nō fuit vere homo.q.50.4.o.fo.107.
Triduo mortis/corpus christi non fuit vinum/nec animatum.q.50. 4.c.fo.107.
Triduo/christus fuit totus in sepulchro: non autem totum.q.52.3.o. fo.110.
¶Trinitas non potest dici pater xpi: nec secundum humanitatē/nec secundum diuinitatem.q.32.3.o.fo.75.
¶Tristitia causat⁹ ex apprehēsiōe mali presentis.q.15.6.7.c.fo.44.
Tristitia interior mitigat directe a virtute morali: sꝫ dolor exterior indirecte.q.46.6.2.fo.99.
Tristitia secundum stoicos non est vtilis: Aco quelibet secundū eos est vitanda.q.46.6.2.fo.99.
Tristitia vera fuit in xpo.q.15.6.o.fo.44.7.q.46.6.o.fo.99.
Tristitia fuit tm in ratione inferioꝝ christi.q.46.8.o.fo.100.
Tristitia.ℨ.Dolor.
¶Triticum ℨ.Eucharistia.
¶Turtur 7 columba erant sacrificia pauperum: 7 multa significant spiritualiter.q.37.3.4.fo.85.

Vas

Dicitur dupliciter.q.62.3.1.fo.124.
¶Vegetatiua.ℨ.Operatio.
¶Velleitas quid sit.q.21.4.c.fo.58.
Uenale.ℨ.Peccatum.Penitentia Redeunt.Remissio.
¶Verba tenent precipuum locum inter signa quibus homo aliquid significat alteri.q.60.6.c.1.2.fo.121.
Verbum producere propium est patri.q.39.8.2.fo.88.
¶Verecundia quid respiciat.q.85.1.2.fol.184.

Universidad de Deusto
Biblio

Index Textus.

Verecundia.v.Timor.
Viaticum.v.Eucharistia.
Vincentius.v.Laurentius.
¶Vindicatiua inb quo contineatur.q.85.3.3.fo.184.
¶Vindicta dupler.q.15.9.c.fo.45.
¶Vinum vitis calefacit/letificat:z est propie vinum:alia vero per similitudinem eius.q.74.5.c.1.fo.152.
¶Violatio. Que violari non licebat:dicebantur antiquitus sancta.q.60.1.2.f.1:0.
¶Virginitas quo ad principalem dignitatem recuperari potest/non quo ad secundam.f.innocentiam.q.89.3.c.1.fo.190.
¶Virtus de ratione sua reddit opus bonum.q.7.6.1.fo.27.
Virtutes sunt subiectiue in potentijs anime.q.7.1.c.fo.26.
Virtutes morales sunt connexe.q.85.c.c.fo.185.
Virtutes omnes simul tempore incipiunt esse in anima secundum habitus:sed ordine nature vna est prior alia fm actus.q.85.c.c.f.185.
Virtutes infuse non auferunt contrarias dispositiones/sicut acquisite:ideo patiuntur difficultatem in operando.q.89.13.fo.189.
Virtutes supra gratiam addūt quasdam perfectiones determinate ordinatas ad ppios actꝰ potētiarū.q.7.1.c.f.26.z.q.61.2.o.f.124.
Virtutes omnes fuerunt in christo:ad perficiendas singulas potentias/ad omnes actus anime.q.7.2.o.fo.26.
Virtutes morales fuerunt in christo.q.7.2.3.fo.26.
¶Visio intellectualis est excellentior visione corporali z imaginaria sola.q.30.3.1.fo.71.
Visio.v.Deus.Natura.
Visus.v.Sensibilia.
Vita.v.Joannes.
¶Vita christi non debuit esse solitaria.q.40.1.o.fo.58.
Vita christi non fuit semper in publico.q.40.1.3.fo.59.
Vita contemplatiua simplr est melior ꝯ actiua. q.40.1.2.f.89.
Vita cōis in cōi cōuersatione/appropiabatur.q.40.1.1.fo.89.
Vite actiue opus duplex.q.40.1.2.fo.89.
¶Vitam actiuam spūalem/christus elegit.q.40.1.2.fo.89.
Vitam alijs cōformē z nō austerā/chr̄s debuit eligere.q.40.2.o.f.89.
¶Vnificare effective conuenit deo:non autem formaliter.q.2.5.3.fo.8.z.q.5.3.2.fol.22.
¶Vnum siue animatum est superius ad hominez z ad animal.q.50.4.in oppositum.fo.107.
Vnum est predicatum essentiale:non accidentale.q.50.5.c.fo.107.
¶Vnctio baptizatorum in summitate capitis significat spiritus.f.super ipsos descensum:ad habitationē deo consecrandā.q.78.1.3.fo.150.
Vnctio chrismatorum in fronte significat spiritus.f.septiformem gratiam cū omni plenitudine sanctitatis scientie z virtutis super ipsos venire.q.72.11.3.fo.150.
Vnctio extrema est contra reliquias peccatorum.q.65.1.c.fo.132.
Et eiꝰ virtutes vide.q.87.3.c.f.187.z.q.84.1.1.f.181.z.q.65.1.4.f.133.
Unctionis extreme mīs ab episcopo cōsecrari debet.q.72.3.c.3.f.148.
¶Unio ex duobus vel tribus:tripliciter fit.q.2.1.c.fol.5.
Unio anime z corporis est de ratione hominis.q.50.4.c.fo.107.
Unio nature diuine z humane/est aliquid creatum.q.2.7.o.fo.9.
Unio verbi dei facta est in persona diuina:z non in natura. q.2.1.2.o.fo.5.z.q.50.2.c.1.fo.106.
Unio verbi dei facta est in supposito.q.2.2.3.o.fo.60.
Unio nature humane cū verbo dei/nō est accidentalis. q.2.6.o.f.18.
Unio nature diuine z humane est maxima ex parte eius in quo facta est:non autem ex parte vnitorum.q.2.9.o.fo.11.
Unio anime z corporis fuit in christo.q.2.5.o.fo.8.
Unita est diuina natura non solum anime:sed etiam corpori Christi. q.2.10.2.fo.12.
Unitas diuine persone est maior quam vnitas nature z persone in nobis z quam vnio anime z corporis.q.2.9.3.fo.11.
Unitate speciei sublata/auferetur vnitas numeralis:nisi idem suppositum subsistat in duabus naturis.q.50.5.2.fo.107.
Unum ex multis fit tripliciter.q.2.1.c.fo.5.
Unum numero dicitur dupliciter.q.3.6.1.z.7.2.fo.16.
Unum dicitur tripliciter.q.73.2.c.fo.150.
Voluntas.v.Deus.
¶Voluntas dupler est.q.18.2.c.1.fol.54.
Voluntas dupler est.q.18.3.4.5.c.fo.54.
Voluntas vt natura/z voluntas vt ratio non differunt essentialiter secundum potentias.q.18.3.c.1.fo.54.
Voluntas mouet omnes potentias anime.q.85.4.4.fo.185.
Voluntas suscipiendi baptismum sufficit:quando quis baptizari desiderans/morte prenenitur.q.68.2.c.1.fo.140.
Voluntas in christo est dupler.q.18.1.o.fo.53.
Voluntas humana in christo dicitur tripliciter.q.18.13.fo.54.
Voluntas humana in christo est dupler.q.18.1.o.fo.54.
Voluntas humana rationalis in christo fuit tantum vna per essentiā: sed due ex parte actus.q.18.3.o.fo.54.
Voluntas sensualitatis/z vt natura/in Christo voluit aliud ꝯ deus non autem vt ratio.q.18.5.o.fo.54.z.q.21.3.4.o.fo.58.
Voluntas vt ratio/z voluntas vt nā/vel sensualitatis in christo: nullam contrarietatem inter se habuerunt.q.18.6.o.fo.55.
Volūtas z quicquid aliud fuit nature humane in christo/semper moderatur secundum nutum voluntatis diuine.q.18.1.1.4.fo.53.
Voluntas pietatis in christo/est voluntas vt nā.q.18.33.fo.54.
¶Vomitus. Si quis p ebrietatē vel vomicitatē/aut infirmitatis causa eucharistiam euomuerit poeniteat:z quomodo.q.82.83.6.7.fo.181.

¶Votum. Opus ex voto est laudabilius ꝯ sine voto.q.28.4.c.f.69.
Votum virginitatis beata maria ante dispensationem sub conditione fecit:post vero simul cum sponso suo/absolute virginitatem vouit.q.28.4.o.fo.69.
¶Vox super christum in baptismo fuit a tota trinitate: sed manifestatiue appropriatur patri.q.39.8.2.fo.88.
Vox illa non est natura patris loquentis/sicut nec species columbe est natura spiritus.s.nec species hominis in qua demonstratus est filius:est natura filij dei.q.39.8.2.fo.88.
¶Voce illa declaratur solus pater vt loquens:sicut naturam humanam solus filius assumpsit:z in columba solus spiritussanctus demonstratus est.q.39.8.2.fo.88.
Uterus.v.Baptismus.Joannes.Maria.Sanctificatio.
¶Uti aliquo vt duplr.s.vt principio vsus/z vt obiecto:hoc modo aliquis male vtitur eucharistia/z non primo modo.q.80.4.3.fo.170.

X

Xps In sacramento continetur sub alicna specie/triplici ratione. q.75.1.o.fo.157.
Et totus est sub qualibet parte vtriusq; speciei.q.76.2.3.o.fo.159.
Xps totus continetur sub duplici specie sacramenti eucharistie: aliter tamen z aliter.q.76.2.o.fo.159.
Xps ad motum sacramenti nō mouetur per se: sed solum per accidēs. q.76.6.o.fo.160.
Xps in eucharistia non est vt in loco.q.76.1.fo.160.
Xps videt se corporaliter sub sacro.q.76.7.2.f.161.
Xps si in triduo fuisset in eucharistia:passus fuisset in eo/passione innata/non passione illata.q.81.4.o.fo.175.
Xps sumpsit corpus suum z sanguinem in eucharistia. q.81.1.o.fol. 175.z.q.84.7.4.fo.183.
Xps sumpsit eucharistiam sacramentaliter/z spiritualiter: sed aliter quam ceteri.q.81.1.3.fo.175. (passibili modo.q.81.3.o.fo.175.
Xps dedit in sacramento discipulis corpus suū passibile sed sub imXps dedit eucharistiā in die i cena:pter buccellā intictā.q.81.2.o.175
Xps significat nām diuinā z humanā.q.16.5.c.fol.47.z.q.17.1.c.fol.51.
Xps nolnit nasci de sacerdotibus.q.22.1.2.fo.59.
Xps potest dici bis natus.q.35.2.4.fo.79.
Xps tanquam dominus conditor omnium temporum elegit tempus in quo nasceretur.q.35.8.o.fo.81.
Xps voluit nutriri in nazareth/z nō nasci:qz voluit florere p virtuosam conuersationē/z nō per carnis originem.q.35.7.2.fo.81.
Xps in sua infantia z pueritia nullo differebat ab alijs pueris/quo ad exteriorem conuersationem.q.20.1.3.fo.70. (q.13.3.2.fo.41.
Xps secundū aliquid fuit in triplici statu.s.innocentie/culpe z glorie.
Xps nullū habuit pctm.q.14.3.o.f.41.z.q.15.3.o.fo.43.z.q.31.7.o.fo.
Xps non est filius dei adoptiuus.q.23.4.o.fo.61. (74.
Xps fuit filius adoptiuus ioseph.q.28.1.1.fo.68.
Xps fuit maior angelis scām vtrangz naturam.q.22.1.1.fo.59.
Xps fm humanitatem influit in angelos z in eis aliquid causat.q.8.4.c.1.3.fo.31. (z.q.11.4.o.fo.38.
Xps perfectius videt essentiā dei ꝯ oēs angeli z boles.q.1.4.o.f.36.
Xps fm diuinitatem fuit causa sue resurrectionis:non autem fm humanitatem.q.53.4.o.fo.112.
Xps post resurrectionē eius apparuit pluries: ꝛ nō est cōuersatꝰ cū discipulis suis continue sicut prius.q.55.3.o.fo.114.
Xps vbi corporaliter ante ascensionē māserit/nescit.q.55.1.2.fo.114.
Xps p baptismū repat psonā:z presurrectionē nām.q.69.3.3.f.144.
Xps in triduo fuit totus vbiq:sed non totum.q.52.3.o.fo.110.
Xps fm q homo est psona/suppositū/hypostasis/z res nāe: olim ista rum propositionum idem est iudicium.q.16.12.3.fo.50.
Xps fm q homo hꝫ gram vnionis:est vera.q.16.11.1.fo.50.
Xps fm q est iste homo est deus:est vera.q.16.11.3.3.fo.50.
Xps fm q homo est suppositum/vel hypostasis/vel persona:si hr homo stet pro persona/propositio est vera.q.16.12.o.fo.50.
Xps fm q homo est deus:propie est magis neganda ꝯ affirmanda q.16.1.o.fo.50. (q.17.1.1.fo.51.
Xps est tantū homo/est falsa:sed hec est vera/xps est tm id qđ est hō.
Et xps demonstrato/ hec est falsa:iste homo incepit esse:nisi addatur aliquid.f.fm humanitatem.q.16.9.o.fo.49.
Xps est creatura fm humanā nām/z minor patre/est vera.sed hec est falsa/xps est creatura/nisi addat/fm humanā nām.q.16.8.o.f.49.
Xps fm q homo est creatura est magis cōcedēda ꝯ negāda: sed hec est neganda/xps fm q hic homo est creatura.q.16.10.o.fo.50.
Xps est in quē antiq̄ pres ferebant per eādē fidē z dilectionem qua z nos in ipsum ferimur:ideo ptinebat ad idem corpus ecclesie ad qđ nos pertinemus.q.6.3.3.fo.24.z.q.8.3.3.fo.31.
Xps fm q homo/est caput ecclesie.q.8.1.o.fo.30.
Xps fm alam z fm corpus est caput hoīm:ā ad vtrūq;.q.8.2.o.fo.30.
Xps z alij hñr capita ecclesie:sed differenter.q.8.6.o.fo.31.
Xps est caput hominum fm diuersos gradus.q.8.3.o.fo.30.
Xps est caput omnium qui fuerunt a principio mundi vsq; ad finem ipsius:z omnium qui ad ecclesiam pertinent fm omnē locū z tps et statū/z propria virtute.q.8.3.6.c.fo.130.
Xps habuit summū gradū fortitudinis.q.15.2.3.fo.42.
Xps virtute sue deitatis in se z in suis discipulis sine absitentia carnem compatiebat.q.40.2.2.fo.89.
Xps habuit multo perfectius quicquid est perfectionis z virtutis in fide z spe.q.7.9.1.fo.28.
Et eius voluntas informabatur charitate z aliis virtutibus.q.49.6.2.fo.106. Xpus natus die Judicij. gratulabit V. q. vi. a. 2. ad 3m

Commentariorum Index.

Christus quo ad intellectū habuit plenam dei visionem:sed quo ad imaginatiuam habuit quasdā similitudines in quibus potuit speculari diuina.q.7.8.primum.fo.27.
Christus est vnus/z vnus:sed non duo.q.17.1.o.fo.51.
Christus ea que ab alijs obseruāda instituit/primo ipse obseruauit. q.81.1.c.fo.175.
Chr̄s est aliquid qđ est pr̄:z est aliqđ qđ nō est pater.q.17.1.4.fo.51.
Chr̄s nō pōt dici filius spūssan.nec ēt totꝰ trinitatis.q.32.3.o.fo.75.
Christi psona simplr cōstituit fm nām diuinā:nō aūt fm nām humanā nisi fm quid/vt ab ea denominatur homo.q.3.1.3.fo.13.
Chr̄i psona est tota in quolibet loco:sed nō totaliter.q.52.3.3.fo.110.
Christi nā humana est in ipso nobilior/ꝯ in alijs.q.2.2.2m.z.5.5.fo.6.
Christi humanitas quid sit.q.7.1.3.fo.26.z.q.13.2.c.fo.40.
Christi humanitas quid dicatur.q.2.2.3.fo.6.z.q.12.2.3.fo.316.
Christi virtus quid.q.52.2.2.fo.111.
Christo nō attribuit natura humana in abstracto:nec partes eius.q.2.8.c.fo.10.z.q.17.1.c.fo.51.z.q.50.3.3m.fo.107.
Christus.v.Anima/Apparitio/Ascensio/Corpus/Crux/Demō/Dolor/Gratia/Judei/Judiciaria/Meritū/Miracula/Nasci/Nativitas/Occisio/Operatio/Oratio/passio/Persona/potestas/Predestinatio/Predicatio/Resurrectio/Reuerētia/Sacerdos/Sanguis/Sacramēta/Sedere/Sepulchrū/Sepultura/Subiectus/Tēptatio/Triduo/Tristitia/Virtus/Vita/Unio/Voluntas.
¶Zacheus.v.Centurio.

Finis.

¶Contentorum in commentarijs tertie partis alphabetica annotatio.

A

¶Inverbo tiot. ibi' timorisdonū fm q̄ respicit diuinā eminētiā deficit ly fuit 'in christo.

Absolutionis Forma in quibꝰ verbis consistat. q.84.ar.3.fo.181.
1 ¶Abstractionis duplicis dilucidatio.q.3.ar.3.fo.14.
2 Abstractionis per modū resolutionis nomine quid intelligatur.q.3.ar.3.ad.3.fo.14.
3 Abstractis per intellectū diuinis personalitatibꝰ an possit intelligi natura diuina assumere.q.3.ar.3.ad.2.fo.14.
1 ¶Actus habetur fm quandam eminētiam/ergo est actinus alioꝝ rum:an valeat consequentia.q.3.ar.5.fo.31.
1 ¶Affirmatio si est causa affirmationis z negatio negationis.ista regula tenet in solis causis propijs.q.64.ar.6.ad.1.fo.130.
1 ¶Agens ppie dr posse vt ppiū effectū z vt in ppiā nām/qđ vnica trāsmutatiōe pōt educere de potētia in actū.q.18.ar.1.ad.5.f.69.
1 ¶Altaris z aliarum rerum ecclesiasticarū inanimatarum consecratarum virtus.q.83.ar.3.fo.178.
1 ¶Amy dum.Eucharistia.5.
1 ¶Analogia.Nomen.5.
1 ¶Angeli desicre necessitatē reparationis/quomodo intelligatur. q.4.ar.2.fo.18.
2 Angeli.Ministrare.1.
1 ¶Anima separata an in cōi resurrectione huius vel filius reuersa ad corpus retineat suam ppiam terminationē an perdat illam et terminetur personalitate totius.q.6.ar.3.fo.23.
1 ¶Antichristus an dicatur caput omnium malorum tam demonum ꝯ hominum.q.8.ar.8.fo.32.
1 ¶Arguere an liceat a destructione antecedentis.q.17.arti.1.fo.51.
1 ¶Armeni.Eucharistia.7.
1 ¶Ascendisse chr̄m in celū virtute anime glorificate cū dicit:intelligatur tantum de motu locali ascensionis.q.57.ar.3.fo.116.
1 ¶Assumi naturam per se separatā non fuisse conueniens/ quomodo intelligatur.q.4.ar.4.fo.20.
2 Assumptibile nō attēditur fm potētiā passiuā naturalem/ergo fm cōgruētiā:an valeat consequentia.q.4.ar.2 .fo.18.
3 Assumptionis terminus proprius quid sit/absolutum ne aliquid vel relatiuum.q.2 ar.8.fo.10.
4 Assumptionis in mysterio an sit ordo nature partium humane nature adinuicem z partium ad totum.q.6.ar.1.ad duran.fo.23.
5 In assumptione carnis quomodo dicitur animam mediare scām.s. tho.q.6.ar.1.ad.3.fo.23.
6 Dupliciter potest intelligi subsistentiam anime preexistentē in assuptione corumpi.q.3.ar.3.fo.24.
7 An verbum assumpserit humanam naturam,mediantibus eius partibus.q.6.ar.5.ad primum.fo.25.
8 An persone diuine,conueniat primo ratione essentie diuine assumere terminatiue.q.3.ar.2.fo.15.
9 An sit possibile diuinis personis vt due vel tres assumant vnā naturam humanam.q.3.ar.3.ad sco.fo.15.
10 Plures psone nō pūt assumere vnam psonā.Jbidem ad duran.
1 ¶Athanasij similitudo de aia rationali,intelligitur ēptum ad vnitatem suppositi.q.2.ar.1.fo.5.
1 Augmentum non esse sine motu locali intelligitur de motu locali formaliter vel equipalenter.q.33.ar.1.fo.76.

B

Baptizare Aliquem extra necessitatis casum eo modo quo in necessitatis casu licet/an sit peccatum mortale.q.67.ar.4.z.5.fo.38.
2 Baptizare vnum quomodo duo possint vel non possint:z qua forma vti debeant.q.67.ar.6.fo.138.z.139.
3 Baptizari quo debeant filij iudeorum.q.68.ar.10.fo.142.z.143.
4 Baptizato ficte an recedēte fictione incipiat baptismus valere ad salutem.q.69.ar.9.z.10.fo.145.Fictio.1.
5 Baptismus quomodo recedente fictione valeat ad salutem.q.69. ar.9.z.10.fo.145.
6 Baptizatos fuisse Joānē z aplos a chr̄o rōnabile est.q.38.ar.6.f.8.
7 Baptizādus an de necessitate debeat habere intentionē suscipiendi baptismū.q.68.ar.7.fo.142.Minister.5.
8 Baptizādo plures si nō intercederet alia mutatio ꝯ dicer/ baptizo voo/nō videret ad ꝯ magna necitas exigi.q.67.ar.c.ad.2.fo.140.
9 Baptizandi z predicandi officium nō conuenire diaconis/quomodo verum sit.q.67.ar.1.fo.137.
10 Baptismus celebratus in nomine christi vel trinitatis an valeat. q.66.ar.6.fo.135.
11 Baptismus verus an sit si aliqua ex tribus immersionibus omittatur.q.66.ar.8.fo.136.
12 Baptismus quare sit irreiterabilis.q.66.ar.9.fo.136.
13 Baptismus in volo parentum an sufficiat in necessitatis casu ad salutem parulorum.q.68.ar.1.2.2.fo.140.
14 Baptismi ppius effectus quis sit.q.62.ar.2.fo.124.
15 Baptismi differēdi tps quo debeat determinari.q.68.ar.3.fo.140.
16 Baptismo quare attribuatur aperitio ianuā paradisi.cū sit p se primo effectus mortis christi.q.69.ar.7.fo.143.
17 Baptismalem exorcismum aperire seusus/z vnctionem in vertice baptizati operari conseruationem gratie baptismalis/quomodo intelligatur.q.70.z.71.ar.3.fo.146.
Ecclesia.2.Eucharistia.2.Fictio.1.Minister.2.3.

C

1 Character Sacramētalis an sit deputatiuꝰ hominis ad cultum dei.q.63.ar.1.fo.126.
2 Character sub quo genere generalissimo ponatur/z in qua specie. q.62.ar.2.ad sco.z duran.fo.126.
3 Character est in genere potentie.Jbidem.
4 Character est spūalis potētia:qz conuenit ministris chr̄i.Jbidem.
5 Character non est per se in genere.Jbidem.
6 Character an sit ꝯtinue in posaie.q.63.ar.4.ad sco.z duran.fo.127.
7 Character an sit in intellectu.q.63.ar.4.fo.127.
8 Character i bapmetz locū dispōnis z forme.q.69.ar.9.z.10.f.145.
9 Character an sit potentia pure passiua.q.72.ar.5.fo.148.
10 Character confirmationis de necessitate presupponit characteres baptismi.q.72.ar.6.fo.148.
11 Character sacrorum ordinum de necessitate presupponit characterem baptismi.Jbidem.
1 ¶Charitatis feruor in hac vita quis sit qui non compatitur peccatum veniale.q.87.ar.1.fo.187.
1 ¶Cause due totales virtutibus ppijs agētes ac eiusdē rōnis/nō possunt vnū z eūdē per se effectum p̄ducere.q.67.ar.6.fo.140.
1 ¶Celebrare.Eucharistia.vl.
1 ¶Circuncisio christianoꝝ in doꝝ dicentium se circuncidi vt cōformentur christo an sit licita.q.37.ar.1.fo.84.
1 ¶Columba in cuius specie spūssanctus descēdit super christū baptizatum/an fuerit verum animal.q.39.ar.7.fo.83.
1 ¶Cometa quare putatur esse potius signum mortis principium ꝯ aliorum hominum.q.36.ar.7.fo.83.
1 ¶Cōmunicare se alijs importat perfectionem ad minus in his q̄bus communicatur.q.1.ar.1.in cor.fo.1.
2 Cōicare seipꝫ ptinet ad dōi rōnē:nō q̄dē determinate p modū nāe aut libere:ꝫ cōiter z indeterminate ad vtrūq; modum.Jbidem.
3 Cōmunicare cū excōicatis p concilium constantien .concessum est:p terꝫ in duobus casibus.q.82.ar.9.fo.177.
4 Cōio an nō solū ecclie ꝫ et chr̄i precepto sit necia.q.80.ar.11.fo.171.
5 Cōio popularis sub vtraq; spē/an sit licita.ca.q.ar.12.p.no.fo.172.
6 Communio sub vtraq; specie:an sit in precepto.Jbidē de hac specialiter materia:questiuncula.1.
7 Communio sub vtraq; specie:an sit necessaria omnibus comprehendendo etiam infantes.Jbidem.
8 Cōio dicta an sit necessaria oibus adultis.An omnibus sacerdotibus.An omnibus confitentibus.Jbidem.
9 Cōmunio sub vtraq; specie:an sit vtilior ꝯ sub specie panis tantū eo.ar.questiuncula.7.fo.175. (fo.174.
10 Cōio popularis sub vtraq; spē:an expediat ecclie chr̄i.eo.ar.q.3.
11 Judicium discretionis requisite ad cōionē in pueris:debet a parentibus z confessore fieri.q.80.ar.9.ad vlt.fo.171.
1 ¶Cōfiteri semel in anno an jurꝰ.i.sine pctō mortali exīs teneatur.
2 Confitens sua peccata ante baptismū (q.65.ar.2.ad.4.fo.132.
receptum non est absoluendus.q.68.ar.5.z.6.fo.141.
1 ¶Confirmationis sacrō deputant fideles ad seruitium speciale spectans ad officium principis.q.65.ar.3.ad.2.fo.131.
2 Cōfirmatiōis sacri an epūs sit ita ppriꝰ minister q a nō epō facta nulla est:z tñ ex dispēsatiōe aplica nō epūs possit illā conferre.q.72 .ar.8.
3 ¶Chrisma.per totum. (9.10.z.11.fo.149.
1 ¶Cōiunctionis in lra posita distinctio ex pte extremoꝝ:vel ex parte terminiaū sit sufficiens.q.2.ar.9.fo.11. (q.2.ar.10.fo.12.
2 Conīctionis humane nature cū persona filij dei duplex acceptio.
3 Cōiūcta duo realr:an vbi ē vnū oporteat eē z reliquū.q.76.artic.
1 ¶Cōuersio dupler,s.formalis z realis.q.75.ar.4.f.156. (fo.158.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Commentariorum

¶Compositio ex cõtrarijs an sit pria causa mortis ⁊ aliorũ defectuũ humane nature/an vero peccatum.q.15.ar.5.fo.44.
2 Compositionis ratio imperfectionẽ componẽtium formas/an importet.q.2.ar.4.ad.5.dubium.fo.7.
3 Compositionis multiplex genus.Ibidem.
1 ¶Consecrare.Sacerdotes.3.
1 ¶Constantinum fuisse mundatũ a lepra in baptismo nullius autoritate constat.q.69.ar.8.arg.3.fo.145.
1 ¶Contritio ſm essentiam an sit pars sacri.q.90.fo.191.
1¶Contactus christi quilibet an sit sanctificativus totius sacramẽti an solus contactus in vsu constitutivo sacramẽti.q.32.ar.3.fo.148.
1 ¶Conueniens claudit in se possibile/⁊ addit super illud.q.1.art.1. in ti.fo.1.
1 ¶Conuerti vnũ in aliud potest dupliciter.s.per trãsubstãtiationẽ ⁊ per transmutationem.q.2.ar.1.fo.5.
2 Conuertibilitas cuiuscunq; creature in quãcunq; aliam ſm agẽs virtutis infinite quomodo intelligatur.q.75.ar.4.ad.3.fo.156.
3 Conuertibilitatis ratio que sit.q.75.ar.4.ad.3.fo.156.
1 ¶Corpus esse vicinius persone propue animã autẽ nature humane/quomodo intelligatur.q.6.ar.1.ad.2. fo.23.
2 Corpus quando sit animale ⁊ quando spirituale ſm augustinum. q.54.ar.3.fo.113.
3 Corpora elemẽtaria sicut habent duplices motus/ita corpora celestia vltra naturalem inclinationẽ ad suos cursus possunt mutari in illud qõ autor nature facit.q.44.ar.2.fo.94.
4 Corporum celestium visione an possint comprehendi virtutes eorum.q.12.ar.1.ad duran.fo.39.
1 ¶Creature an possibilis sit sublimior gradus diuine visionis quã sit gradus anime christi.q.10.ar.4.ad.3.fo.36.
2 Creaturas denominari aliquales ex eo qõ cõuenit eis ſm propias causas:nõ aũt ex eo qõ cõuenit eis ſm primas ⁊ vniuersales causas quomodo sit intelligendum.q.4.ar.2.fo.18.
1 ¶Chrisma quid sit.q.72.ar.1.⁊.2.fo.147.
2 ¶Chrisma esse consecratum ab episcopo an sit de necessitate sacramenti.q.72.ar.3.fo.148.
3 Chrismatis consecrationẽ an papa possit committere singulari sacerdoti.Ibidem.
Confirmatio per totum.
1 ¶Chrysostomus.Passio.9.Paulus.1.
1 Christus principalius venit abolere peccatũ totius nature:ſ peccatum vnius persone.q.1.ar.4.fo.4.
2 Christus si naturali generatione aliquẽ produxisset/purum hominem produxisset.q.2.ar.5.ad.2.fo.8.
3 Christus quomodo dicatur caput ecclesie.q.8.ar.1.fo.30.
4 Christus in vsu scientie infuse nõ indigebat conuersione ad phantasmata. ad duran.q.11.ar.2.fol.37.
5 Christus an voluerit humana voluntate per alios homines aliqd fieri ⁊ non potuerit facere q̃ fieret.q.13.ar.4.fo.41.
6 Christus certus erat de euentu mortis ⁊ reliquorum malorũ futurorum ⁊ quomodo.q.15.ar.7.fo.43.
7 Christus nõ debet dici homo dominicus:⁊ quare.q.16.ar.3.fo.47.
Christus an meruerit exteriora bona/qz dignitas merẽdi spectat ad charitatem:ac per hoc præstat exteriorũ bonorũ presentie coeue. q.19.ar.3.fo.59.
9 Christus predestinatus est filius dei:an hec locutio sit propria.q. 24.ar.1.ad.2.⁊.3.fo.62.
10 ¶Christus proprie est mediator inter deum ⁊ hominem.qõ.26. ar.4.fo.65.
11 Christus ante ioannis baptisma quid exercuerit.q.4.ar.1.fo.88.
12 Christus in quibus fuit exemplum perfectionis.q.4.ar.2.fo.89.
13 Christus quare nihil scripserit.q.4.1.ar.4.fo.92.
14 Christus gloriam anime sue dermauit in corpus in transfiguratione.q.45.ar.2.fo.90.
15 Christus sua passione impleuit legem totam ⁊ omnem iustitiam omnis generis iuris ⁊ precepti.q.47.ar.2.fo.101.
16 Christi anime descensus ad inferos/ad infusionẽ luminis glorie in sanctis patribus operatus est.q.52.ar.2.fo.109.
17 Christus in suo descensu duo genera a purgatorio liberauit.articulo.8.fo.111.
18 Christus an corporaliter visus fuerit a paulo:⁊ an visio illa tunc fuerit quando dixit/saule saule quid me persequeris.q.57.articu.7. folio.117.
19 Christus inquantum homo an stet vel sedeat in celo.q.58.arti.2. folio.118.
20 Christus ſm qõ homo an dicendus sit filius dei.q.58.ar.3.fo.118.
21 Christi actiones humane possunt dupliciter considerari.q.1.ar.2. ad.3.fo.3.
22 Christi persona dupliciter distinguitur.q.2.ar.4.fo.7.
23 In christi persona sunt due rones subsistẽdi in duabus naturis:licet sit ibi vnũ subsistẽs simplr ⁊ vna ratio subsistẽdi simplr. Ibidẽ.
24 Christi persona esse cõpositũ an sit simplr ⁊ formalr verũ.Ibid.
25 Christi natura humana se habet ad personã filij dei sicut se habet natura sortis ad personam sortis.q.2.ar.10.fo.12.
26 Christi natura corporalis quomodo possit agere in angelos.qõ. 8.ar.4.ad.3.fo.30.
27 Christi anima non videt in verbo quicquid videt verbum.q.10. ar.2.ad.2.fo.35.
28 Christi anima an ex hoc q̃ scit omnia que scit deus scientia .visionis:sequatur ipsam scire infinita.q.10.ar.3.fo.36.
29 Christi animã an bene concludat̃ habere per scientiam infusam notitiam omnium singularium.q.11.ar.1.fo.37.
30 Christi anima an imperfectius quocunq; angelo intuitiue cognoscit in ꝓprio genere quicquid intueri vtriq; datum est.q.11.arti.4. fo.38.ad scotum.
31 Christi anime species intelligibiles infuse an fuerint perfectissime.q.11.ar.6.ad sco.fo.38.
32 Christi anime an insit virtus instrumẽtalis ad omnia miracula.q. 13.ar.2.fo.41.
3 Christi primilegium est mereri alijs ex cõdigno.qõ.19.ar.4.fo.57.
34 Quomodo intelligat̃ q̃ inquantũ christi humanitas operabatur virtute diuinitatis sacrificium christi erat efficacissimũ ad delenda peccata per gratiam.q.21.ar.1.ad.1.fo.59.
35 Christi carnẽ efficere/aliter attribuitur persone spiritussancti:et aliter filio eandem assumere.q.3.ar.1.fo.74.
36 Christi corporis formatio in primo instanti fuit perfecta essentialiter:non autem quantitatiue.q.33.ar.1.fo.76.
37 Christe anime an incõueniat q̃ aliqua perfectio actus secundi ei de nouo aduenerit.q.34.ar.2.fo.77.
38 Christi doctrine excellẽtia penes que attendat̃.q.42.art.1.fo.91.
40 Christi anima an habuerit potestatem præseruãdi corpus suum a morte.q.47.ar.1.ad scotum.fo.101.
41 Christi anima vnde habuerit predictam potestatem.Ibidem.
42 De xpi clamore in cruce dupler modus dicẽdi.co.ar.ad.2.f.101.
43 Christi mortis celeritas fuit ⁊ naturalis et voluntaria.Ibidem.
44 Christi verba/ego pono animã meam ꝛc.⁊ similia quomodo intelligantur.q.50.ar.3.ad.1.fo.107.
45 Christi corpus viuum ⁊ mortuum an fuerit idem numero simpliciter.q.50.ar.5.ad scotum.fo.107.
46 Christi mors an fuerit meritoria ex parte ale.q.50.ar.6.fo.107.
47 Christi corporis preseruatio a putrefactione an attestet̃ virtuti ipsius nature ⁊ voluntarie mortis.q.51.ar.3.fo.108.
48 Christi mortis tres dies ⁊ dies creationis mũdi diuersimode ordinantur.q.51.ar.4.fo.100.
49 Christi descensus ad inferos/an fuerit ſm substãtiam anime an solum ſm effectum.q.52.ar.2.fo.109.
50 Christi penalitates intrinsece q̃tũ durauerint.q.52.ar.4.fo.110.
51 Christi humanitas quid sit.q.53.ar.1.fo.115.
52 Christi corpus an conuenienter opinemur esse extra totã cõtinentiam celorum corporeorũ:ita q̃ planta pedis eius sit supra cẽ nexus supremi celi.q.57.ar.4.ad duran.fo.117.
53 An sicut ex defectu materie magnificẽtie in christo nõ sequit defectus magnificẽtie interiotis:ita nec ex defectu materie fidei sequat defectus fidei.in eode.q.7.ar.3.fo.26.
54 An spes in christo respectu secũdario speratorũ fuerit habitus aliquis.q.7.ar.4.fo.26.
55 An oporteat in xpo ponere scientiã inditã/⁊ quare.q.9.art.3.f.33.
56 In christo nõ fuisse scientiã ex suo genere acquisibilẽ per infusionẽ/ vt fuit in adam:cur in litera asseratur.q.9.ar.4.fo.34.
57 An in christo concessa cognitione abstractiua omnium singularium:cõcedenda sit cuiuslibet singularis ꝓpria species in christi intellectu.q.11.ar.1.ad sco.fo.37.
58 An in christo fuerit cognitio intuitiua omnium singularium. ad sco.q.11.ar.1.fo.37.
59 Christo nõ est adempta potestas deriuãdi gloriam anime ad corpus:ergo gloria illa claritatis que apparuit in christo in trãsfiguratione/deriuata est ab anima:an hec ratio valeat.q.45.ar.2.fo.96.
60 Christo conuenientium mediante natura humana distinctio.qõ. 48.ar.3.fo.104.
61 Christum deleuisse ola peccata mundi qũo intelligat̃.q.1.ar.4.fo.4.
62 Christum fuisse assumptum a diabolo quid sit.q.41.art.4.fo.91.
63 Christum palã docuisse ⁊ in occulto nihil fuisse loquutũ/quomodo intelligatur.q.41.ar.3.fo.92.
64 Christum sedere ad dexterã patris cum dicitur/quam distinctionem importet ly ad.q.58.ar.2.fo.118.

D

1 **Debitum** ſm decentiã ad opus operatũ est debitũ ſm necessitatem ad opus operãs ministri.q.64.ar.6.f.130.
¶Demones an cognouerint christũ esse messiam in lege ꝓmissum. q.44.ar.1.fo.94.
2 Demones an cognouerint christũ esse verũ deũ.q.44.ar.1.fo.94.
4 Denominatio.humanum.1.
1¶Deus intelligi põt tribus modis pluſq; genere diuersis cõicare seipsum creature.q.1.ar.1.in co⁊.fo.1.
2 Deus an fallere possit.q.5.ar.5.fo.21.
3 Deus est hõ:an h̃ ꝓpõ sit in mã nãli ⁊ p se.q.16.arti.1.ad.1.fo.46.
4 Quo intelligatur/deũ supponere ꝓ se.q.16.ar.2.ad.2.fo 46.
5 An solius dei natura predicet̃ de suppõsito.q.17.ar.1.fo.51.
6 In deo nihil iuenri pter rõnẽ sue nãe/quo intelligat̃.q.2.ã.1.f.6.
7 In deo inuenit̃ duplici modo subsistẽs ⁊ hũs nãm.q.3.art.2.fo.15.
1 Diabolus.Quo diabolus machinãdo in mortẽ xpi excesserit modum potestatis sibi a deo tradite.q.49.arti.2.fol.105.Christus.62.
1 ¶Differentia inter suppositũ ⁊ naturam an habeat locum in angelis.q.2.ar.2.in co⁊.fo.5.
1 ¶Displicere põt dupliciter sumi.q.84.ar.8.⁊.9.fo.183.
1 ¶Distingui ſm rem contingit dupliciter.primo vt due res/quarũ vna nihil est alterius.secõ sic vt vna res includat totã aliã/⁊ superaddat ei aliquid aliud.q.2.ar.2.in co⁊.fo.5.
1 ¶Diuina eminẽtia in timore reuerẽtiali xpi an habuerit rõnem recti quatenus eminẽtia dei absolute/an ẽt tenus potens est infligere malũ.q.7.ar.6.fo.27.
1 Docere.Excellentior est modus docendi verbo ſ̃ scripto.q.42.ar.4.fo.92.Christus.38.
1 ¶Dolor est passio appetitus sensitiui ex corporis lesione percepta sensu.q.15.ar.5.fo.44.
1 ¶Donum nullũ perdit sine culpa:qũo verificetur.q.30.ar.2.fo.106.

E

1 **Ecclesia** In hoc q̃ ecclesia pro parunlis credit intẽdit renũciat:est quedam accommodatio.q.68.ar.9.fo.142.
2 Ecclesie fides quomodo prosit infanti baptizato.q.68.ar.9.ad.2.fo. 142.
1 ¶Episcopus dum cõsecratur an debeat pontifici celebranti cõcelebrare.q.82.art.2.fo.177.
Chrisma.2.Confirmatio.2.
1 Esse in psona/q̃ est cõtra rationẽ forme cõis/quomodo intelligatur.q.4.ar.4.fo.20.
Existentia.1.2.
1 ¶Eucharistie sacramentum quid dicatur.q. 73.ar.2.fo.150.
2 Eucharistie sacramentũ an sit absolute necessarium ad salutem.q.73.ar.3.fo.150.
3 Eucharistie sacrm an esset in pane solũ celebrãdũ/vbi vinũ nõ inueniret̃.q.74.ar.1.fo.150.
4 Eucharistie sacramẽtũ quomodo debet fieri. q.74.ar.2.fo.151.
5 Eucharistia.Ex qua materia debeat fieri panis consecrabilis.q.34.ar.3.fo.132.
6 Una non est consecrabilis.q.74.ar.5.fo.152.
7 Eucharistie in sacro falsum est q̃ greci offerant calicẽ dñi cũ vino tm:hoc em armeni non greci olim faciebant.Ibidem ar.6.fo.153.
8 Eucharistie in sacramento ꝺ modica aqua vino misceri.Ibidem.
9 An oporteat aquã ex qua fit panis ꝓ hoc sacro esse veram ⁊ naturalẽ.q.74.ar.7.fo.153.
10 De exist̃tia corpis xpi in sacro eucharistie/quidẽ sacra scriptura habeat.q.75.ar.1.f.153.
11 Diuerse opiniones circa nouitatẽ cõtinẽtie ⁊ nouitatem conuersionis.Ibidem.
12 Eucharistie in sacro quomodo se habeant adinnicẽ nouitas continẽtie ⁊ nouitas conuersionis. Ibidem.
13 An hec propositio/aliqd nõ pot̃ eẽ vbi prius non erat: nisi vel p loci mutationẽ vel alterius conuersionem in ipsũ.sit vera/⁊ bene applicet̃ ad esse in sacramento.q.75.ar.2.fo.154.
14 Eucharistie in sacramẽto quot interueniãt mutationes.q.75.ar.2.fo.154.
15 Euchaᵉ in sacro si ẽa panis remaneret non esset verũ qõ christus dixit/hoc est corpus meũ. Ibidem.ad sco.⁊ Duran.
16 Eucharistie in sacro si esset alia ẽa sub accidẽtibus panis ſ̃ corpus chri/an contrariaret̃ veneration eucharistie. Ibidem.
17 Eucharistie i sacro panis nõ redigit̃ in nihilum:sed mutat̃ ẽa panis in corpus xpi ſcõm ambrosiũ.q.75.ar.3.ad.3.fol.166.ad scotũ.
18 An conuersio panis in corpus xpi ꝺeristẽs ⁊ manẽs ſm suũ esse antiquũ sit possibilis.q.75. ar.4.fo.166.ad sco. Couertibilitas.1.
19 An hec sit ꝓpria/quod erat panis est christi corpus.Ibidem.
20 Si corpus xpi hz partes ⁊ ꝓprietates suas sub modo sacramẽtali/an simplr necessario sequatur q̃ habeat eas sub existẽtia naturali.q. 76.ar.2.fo.159.Intellectus.3.4.5.
21 Christum esse sub hostia est quoddã esse relatiuum.q.76.art.6.fo.160.
22 An ad motũ hostie corpus chri moueatur per accidens.Ibidem ad sco.
23 Eucharistie in sacramẽto qũo accidẽtia sint sine subiecto/diuerse opiniones.q.77.art.1.2. ⁊.3.folio.161.
24 An in rarefactione speciẽrũ sacramẽtalium noua illa ẽtitate particula que ꝓ rarefactionẽ fit/sit naturaliter a naturali agente.q.77.ar.5. fo.163.ad scotum.
25 De modo quo in instãti gnionis noue ẽtie ex spẽb⁹ sacrãlibus/sit mã.q.77.ar.5.fo.163.
26 An ola ẽa quibus vtimur in cõsecratione sanguinis sint de necessitate sacri.q.78.in tribus primis ar. fo.164.
27 An sola ẽa cõsecrationis a sacerdote ꝓlata(ꝓtermisso canone)conficiãt sacrm.qõ.78. ar.1.ad. 4.fo.164.
28 Eucharistia.Sacrm.3.

Index.

29 De veritate ⁊ cõsignificatione huius orationis sacralis/hoc est corpus meum.fo.166.
30 Eucharistie sacramenti oblatio quomodo fiat.q.79.arti.5.fo.168.
31 De tempore/modo ⁊ subiecto sex effectuum eucharistie.q.79.ar.3.fo.168.
32 Dominus cũ dicit nisi manducaueritis ꝛc. loquitur de manducatione spirituali in voto seu habitu.q.79.ar.1.fo.166.
33 Eucharistie sacramentum sumens quid consequatur.q.79.ar.1.fo.166.
34 Eucharistie sacramentum quibus negandum.q.80.ar.6.fo.170.
35 Quum dicitur sacramenti eucharistie rẽ tãtum esse gratiam suscipientiũ/aut vnitatem ecclesie/aut corpus christi mysticum : hec omnia sumuntur pro vno ⁊ eodem scilicet gratia dei. q.73.ar.1.ad.3.fo.150.
36 Habere rẽ sacramẽti eucharistie per votum ecclesie quid sit.q.73.ar.3.fo.150.
37 Inter suscipientem eucharistiam ⁊ suscipiẽtem baptismum in peccato mortali/differentia.q.79.arti.3.ad primum.fo.167.
38 Euchaᶜ sacramẽtũ sumens cõtritus/sed nõ cõfessus de peccato mortali:habens copiã cõfessionis:an peccet mortalr.q.80.ar.4.fo.160.
39 Euchaᶜ sacrm sumẽs in peõ mortali an cõmittat grauius peccatũ oibus peccatis q̃ sunt cõtra puras creaturas.q.80.ar.5.fo.170.(171.
40 An expediat ẽtidie celebrar.q.80.ar.10.fo.
1 ¶Existere per se:⁊ per se separatim existere: qũo differant.q.2.ar.2.ad.3.fo.6.
2 Existentia.An de mẽte dui tho.nullum sit in christo esse actualis existentie creatum.q.17. arti.2.fo.51.
3 An ita sit in veritate q̃ in christo nulla sit existẽtia substantialis nisi divina.Ibidem ad sco. durã.⁊ Jo.de neapoli.
1 ¶Experiẽtia an solũ pariat sciẽtiam similiter ſm spẽm.q.12.ar.1.ad durã.fo.39.

F

1 **Fictio** simul cũ peccatis commissis post baptismũ:per penitentiam delenda est.q.69.ar.2.ad.2.⁊.3.fo.145.
1 Filium dei assumpsisse hominem:an debeat concedi.q.4.ar.3.ad.2.fo.20.
2 Filiatio est ita suppositi vt subiecti q̃ non natura.q.35.arti.5.fo.79.
3 Filiatio tpalis xpi an sit rõnẽ tm.Ibidem.ad sco.
1 ¶Finito oi posse fieri additione:qualiter intelligatur.q.7.ar.11.ad primum.fo.29.
1 ¶Fomes peccati qũo sit inordinata concupiscẽtia habitualis.q.27.ar.3.fo.67.
2 An ex hoc q̃ fomes est cõcupia cõtraria ratio ni habitualiter/liceat inferre:q̃ fomes est inclinatiuus ad malũ ⁊ difficultatiᵛ i bono.Ibidẽ.
3 Qõ fomes in beata virgine per diuinam prouidentiam perfectius ligabatur ſ̃ per interiorem sanctificationem qũo intelligatur.Ibidẽ.
1 ¶Forme eiusdem speciei an possint esse simul in eodem subiecto.q.35.ar.5.fo.79.

G

1 **Gratia** sumitur aliquando vt comprehẽdit sub se quẽcunq; infusum habitum.q.2.ar.10.fo.12.
2 Gratia cuiuslibet singularis persone an habeat ẽtitatem alterius rationis a quantitate gratie xpi.q.7.ar.11.fo.28.
3 Gratia cuiuslibet singularis persone:an sit velut virtus particularis:⁊ gratia xpi velut virtus vniuersalis.Ibidem.
4 Gratia vnionis in xpo duo in se claudit.q.7. arti.13.fo.29.
5 Multorum doctorum.s.tho.de gratia vnionis ratio.Ibidem.
6 Ga christi duplr ꝺr ꝓria.q.8.ar.1.fo.30.
7 Ga viatoris ⁊ cõprehensoris.q.34.ã.4.f.78.
8 Gratie intensior gradus an comprehendat̃ sub annexis que per deuotionẽ ministri imperari pñt recipiẽti sacrm.q.64.ar.1.fo.128.
9 Gratie habitualis quomodo finis sit vnio personalis.q.7.ar.11.fo.29.
10 Quare nullus pure viator attingat ad summum gratie ex parte gratie.Ibidem.
11 Dabile est summum possibile in gratia ſm s.tho.q.7.ar.9.fo.28.
12 Gratiam habitualẽ in xpo ponere:an necesse sit.q.7.arti.1.fo.25. (fo.28.
13.Xpm eẽ ꝑn̄m vie gñis hñtiũ,gra zquõ itelligat̃
14 Gram in nobis efficiẽter causare christi actiones:qũo intelligatur.q.8.ar.1.ad.1.fo.30.

H

1 **Habitus** per se infusi habitus per se acquisibiles sunt diuersarum rationum intrinsece ⁊ essentialiter.q.9.art.4. ad.2.⁊.3.fo.34.
1 Cheresim incurrit ex verbis inordinate prolatis/quomodo intelligatur.q.16.ar.8.f.48.
2 heresis est arriana dicere christum minorem patre.Ibidem.
3 heresis quid sit.Ibidem.
4 heresis nona de conceptu christi refellitur. q.31.ar.5.fo.73.
Cum hereticis in vocabulis communicare quomodo prohibitum sit.q.16.arti.8.fo.48.
1 hypostasis.homo.1.2.Christus.22.vniri.3.
1 Chomo dicitur ⁊ est deus propter vnionem ⁊ qũo.q.2.ar.8.fo.10.
2 homo quomodo predicetur de deo.q.16.ar. 1.ad sco.fo.46.
3 hominem predicari de deo ratiõe relationis quomodo verificetur.q.16.ar.4.ad.4.f.46.
4 homo est factus deus/an in ista propositione ly homo possit supponere simpliciter ⁊ personaliter.q.16.ar.7.fo.48.
5 Iste hõ factus est deꝰ/an hec sit vera. Ibidẽ.
6 Quare ista dicatur simpliciter ver:⁊ deus factus est homo:ista autem simpliter falsa/homo factus est deus.Ibidem.
7 Iste homo.i. christus incepit esse/an hec debeat simpliciter negari.q.16.ar.9.fo.49.
1 Chumanum. Quum dicitur q̃ humana natura non constituat diuinam personam simpliciter:sed constituit eam ſm q̃ denominatur a tali natura: quomodo denominatio sumat̃. q.3.ar.1.ad.3.fo.13.
2 humana natura in xpo:an inclinet̃ ad ꝓpriam personalitatẽ.q.4.ar.2.ad.3.fo.18.
3 humane dignitatis explicatio. q.4.ã.6.f.21.
4 humanitas qũo sit triplici intellectu. Ibidẽ.
1 Chonorari vt causa honoris non est honorari simpliciter:quia ly vt causa honoris est cõditio diminuens.q.25.ar.1.fo.63.
1 Chostia.Sacerdotes.3.

I

1 **Janua** Celi per similitudinẽ dicitur fruitionis diuine ꝓsecutio.q.49.art. 5.fo.105.Baptismus.16.
1 ¶Ignotãtia iter defectꝰ cões vbi ꝺ defectibꝰ corporis agit cõputare:qũo licuerit.q.14.arti. 4.fo.42.
1 ¶Imago.Processus diui tho.quo ꝓbat imaginem esse adorandã eadem adoratione qua christus/qũo valeat.q.25.ar.3.ad durã.fo.64.
2 Imagines dei an sint licite.q.25.ã.3.ad.1.⁊4
1 Incarnari plus significat quam exprimat.q. 1.ar.1.in ti.fo.1.
2 Quare nõ fuerit conueniens deũ incarnari immediate post pcm̃:quãz rones.q.1.art.2.fo.4.
3 Incarnatio xpi nõ debuit fieri in ꝓno mundi nec in finem mundi differri.q.1.ar.6.fo.4.
4 Incarnationis mysterium quomodo significetur.q.1.ar.1.in ti.fo.1.
5 Incarnationis pluralitatẽ quare.s.tho. hic non mueftiganerit.Ibidem.
6 Incarnationis politatẽ qũo tractanit. Ibidẽ.
7 De incarnatione dupliciter loqui contingit, eo.ar.ad.1.fo.1.
1 ¶Inesse.In ista maxia:oẽ qõ iest alicui pñe/ siue ꝓpineat ad nãm illi⁹ siue nõ/vnik ei i psona:fumik inesse ꝓpe:vt inesse diftiguik ⁊ extrinsecus adiacere.q.2.ar.2.fo.6.
1 Infernꝰ puerorũ a sctõ thoma cõphẽdit sub inferno dãnatorũ.q.52.ar.2.fo.109.
1 ¶Infotmandi dupler est modꝰ.q.2.ar.1.f.5.
1 Ingratitudo quantificatur ex beneficio.q. 88.ar.1.ad.1.fo.189.
1 ¶Intellectus creatus an possint simul videre infinita:ita q̃ distincte cognoscat quodlibet eorum.q.10.ar.3.ad.⁊.fo.36.
2 Intellectus humanus an possit vti scientia infusa non conuertendo se ad phantasmata. q.11.ar.2.fo.37.
3 Intellectꝰ angelicus ⁊ anime separate ⁊ hominis beati differunt q.96.ar.⁊.fo.161.
4 Intellectꝰ beatꝰ an q̃ actũ btificũ videat corpus chri in eucharistia.q.76.ar.7.fo.177.
5 An corpꝰ xpi sacrali⁹ videat̃ ab intẽ viato-

Universidad de Deusto
Biblioteca

ris nec ab intellectu angelico naturali/ qz iste modus essendi est penitus supernaturalis.q. 76.ar.7.fo.171.
1 ¶Intelligēdi actꝰ quo deus intelligit/an possit fieri actꝰ intelligēdi quo aia xpi formaliter intelligeret.Et si non/an hoc sit qz est alterius nature.q.9.ar.1.fo.31.Chrs.30.31.32.33.
1 ¶Intendē dz quis aliqd triplr.f.actualr/virtualiter z habitualiter.q.64.ar.8.ad.3.fo.131.
1 ¶Intētio iocosa ministri an tollat veritatem sacramenti.q.64.ar.10.ad.2.fo.132.
1 ¶Iram componi ex tristitia z appetitu vindicte quomodo intelligatur.q.15.ar.9.fo.49.
1 ¶Irregularitas homiciduꝫ ex defensione commissi.q.89.ar.3.fo.190.
1 ¶Iude peccatū an mains fuerit peccato iudeorum.q.47.ar.6.fo.103.
1 ¶Iudeorum maiores an cognouerint chrm esse messiam.q.47.ar.5.fo.102.
1 ¶Iudicium perfectū de re mutabili andetur. q.59.ar.5.fo.120.
2 Iudicia diuina ad que se extēdant.q.59.ar.5. fo.120.

L

Locus Unus altior altero esse in superficie conuexa celi empyrei ad quem sensum dicatur.q.57.ar.5.fo.117.
1 ¶Lune dies quotus fuerit qñ chrs mortuus est.q.46.ar.9.fo.100.
1 ¶Lux maior offuscat minorē z quomodo.q. 5.ar.4.ad.2.fo.22.

M

Magdalene Erronee visionis rōnabilis cā/qñ xpm estimauit hortulanum.q.55.ar.4.ad.2.fo.114.
1 ¶Maiores quādo z quomodo debeant reprehendi.q.42.ar.2.fo.92.Judei.1.
1 ¶Maledictum esse adeo quid sit.q.46.ar.4. ad.3.fo.98.
1 ¶Maria ygo cur sit adorāda.q.25.ar.5.f.65.
2 Maria virgo si sanctificata fuisset ante aiatiōnē/an idiguisset redēptiōe xpi.q.27.a.2.f.66.
3 Maria virgo nō fuit sanctificata ante animationem/ergo post animationē:an valeat consequentia.q.27.ar.5.fo.66.
4 Affirmandum vt rationi cōsentaneū est/qn in propria domo inuēta est in vtero habēs.q.29. ar.2.ad.3.fo.71.
5 Maria virgo an sit vere mater xpi/qz corpus christi ex ipsa sumptum est.q.35.ar.5.fo.79.
1 ¶Mater an aliquo modo actiue cōcurrat ad generationem prolis.q.32.ar.4.ad sco.fo.75.
1 ¶Materia ppria forme an sit ante aduentum forme.q.6.ar.4.fo.24.
1 Medium rei z rationis quomodo dicātur.qō. 48.ar.2.fo.103.
2 Medium.Natura.5.
1 ¶Meritoria opatio ⁊tuplex.q.4.ar.4.fo.20.
2 Primus actꝰ meritorius tam in angelis qꝫ in aia xpi fuit vere actꝰ liber/qꝫ uis ex nā determinatus ad bonū.q.34.ar.3.fo.128.xps.21.22.
1 ¶Ministrare sacramēta an angeli possint.q. 64.ar.7.fo.31.
2 Minister indignus in articulo necessitatis (quo laico licet baptizare) baptizans an excusetur a peccato.q.64.ar.6.ad.3.fo.130.
3 Minister indignus an excusēt a peccato tam si baptizet cum solēnitate quā sine solemnitate.Ibidem.
4 An hmōi administratio sacri ab indigno ministro sit ex suo ghe pēm mortale. Ibidem.
5 Ministri mētalis intētio an exigat ad pfectionem sacri.q.64.ar.8.fo.131.
6 Ministrū indignū in duobꝰ casibꝰ ⁊s inducere ad exhibitionē sacri.q.64.ar.fo.130.
7 Ministri ecclie instrār operant in sacris/ergo possunt sacra cōferre etiā si sint mali.an valeat cōsequentia.q.64.ar.5.fo.130.
1 ¶Miraculum quod christꝰ fecit in nuptijs/ratiōabiliter creditur fuisse primū eius miraculum.q.43.ar.3.fo.93.
2 Miracula que in sacra scriptura nō cōtinētur an credenda sint.q.27.ar.6.fo.68.
3 Miracula que fecit xps manifestant sufficienter ipsius deitatem.q.43.ar.4.fo.93.
1 ¶Missa mali sacerdotis/an sit tāti meriti ꝙti est missa boni.q.82.ar.6.fo.177.
1 Modus substātie z modus ꝙtitatis in litera positi/in quo differant.q.76.ar.1.fo.158.
2 Modo substātie an intelligat id qō cōiter dz esse indiuisibiliter.Ibidē.
1 ¶Motus in imaginē quatenus imago est/an sit idē cū motu in rem ipsam.q.25.ar.3.fo.64.
1 ¶Motus duplex quo instrumentus monetur. q.62.ar.4.fo.25.
1 ¶Mutatio omnis species quedā mortis est. q.54.ar.3.f.113.

N

Natiuitas Quum dz natiuitas attribuitur pſone vt subiecto nascenti/intelligit de subiecto denominationis. q.35.ar.1.fo.78.
1 Natiuitas xpi nō debuit manifestari omnibꝰ ne meritū fidei minueretur.qō.26.ar.2.fo.80.
1 ¶Natura composita quid sit.q.2.ar.1.fo.5.
2 Natura an sicut est determinata ad vnū effectū/ita sit determinata ad vnū modū pducendi illum.q.29.ar.1.fo.68.
3 Nature ordine existēte ſm quodlibet genus cause/cur diuus tho.ordinem nature duobus eorum appropriat.q.6.ar.3.fo.24.
4 Nature ordinē ex pte mātis in mysterio incarnationis cur diuus tho.pertransierit.Ibidem.
5 Cur diuus tho.in hoc mysterio medijs xꝫ nāe ordinē ex pte agētis ſm ordinē operationis in 2or.ar.5.q.6.nō meminerit/quū tamē de illo in responsione ad primum tractauerit.fo.24.
6 Naturalis virtus nō pōt trāsmutare ad certā formam nisi determinatā materiam.q.28.ar.1. ad quintum.fo.68.
1 ¶Nomen ab aliqua forma impositum nunqꝫ pluraliter dicit nisi ppter pluralitatē suppositorum.q.3.ar.7.ad.2.fo.17.
2 Nominis alicuius triū personarū omissio tollit veritatē baptismi.q.66.ar.6.fo.135.
3 Nominum passiones ſm modū significandi quomodo allate sunt.q.2.ar.2.ad.1.fo.6.
4 Nominum matutio quo ad significatū in sacramentorum formis an tollat veritatē sacramenti.q.66.ar.5.ad.7.fo.135.
5 Nomina multiplicia ad vnum/in vno/vel ab vno/abusiue vocant analoga.q.60.ar.1.f.120.

O

Offensa An directe opponat gratie.qō. 86.ar.2.fo.185.
1 ¶Ordines tres de facto in vniuerso inueniūtur.q.1.ar.3.in resp̄sione ad dubia in 2or.fo.3.
2 Ordo necessarius simpliciter est ad salutē ecclesie:loquēdo de ecclesia simpliciter z absolute.q.65.ar.4.fo.133.
1 ¶Oratio sicut z voluntas distinguit in simpliciter vel ſm quid.q.21.ar.4.fo.58.
1 ¶Originale z actuale peccatū in quo differant.q.1.ar.4.fo.4.

P

Panis Assus.Eucharistie.5.
1 Paruꝫ in fraternis vteris periclitantes/an possint p sacramentū baptismi in voto parētū susceptū saluari.q.68.ar.11.f.143.
1 ¶Pati est cōius ꝙ dolere.q.46.ar.6.fo.99. ad sco.
1 Passionis xpi nec̄itas an cōuenienter ḡrat antes de ei⁹ positate sit q̄situ.q.46.art.2.fo.96.
2 Liberationis humane modus per xpi passionem cōuenientior fuit/ꝙ per solā dei voluntatem.q.46.ar.3.fo.98.
3 Circa passionis xpi effectum tria notabilia.q. 49.ar.5.fo.105.
4 Passioni z morti tradere inimicū innocētem/ est impium z crudele absolute loquēdo:nō aūt in ordine ad deum/cuius sunt vita z mors.qō. 47.ar.3.ad primum.fo.102.
5 Passiones sanctoū an ecclie pficiant p modum redemptionis.q.48.arti.5.ad.1.fo.104.
6 Passionum xpi generalis quedā explicatio. q.46.ar.5.fo.98.
7 Passionū gnalitatē/ad ḡram quare xps suscepit.q.46.ar.5.fo.98.Ratio superior.1.
1 ¶Pater vnica paternitate an referat ad plures filios.q.35.ar.5.fo.79.
2 Patres sancti in limbo quē dolorem habuerint.q.52.ar.5.ad.1.fo.110.
2 Paulus ita se obligatū omnibus xpi bñficijs aiebat:vt nō solū vna cū aliis/sed ēt ipse teneretur pro oibus.q.1.ar.4.ad.3.fo.4.Chrs.18.
1 ¶Paupertas per se voluntaria que sit.q.40. ar.3.ad.1.fo.80.
1 ¶Peccans sēdo an ex hoc ipso grauius peccet ꝙ prius peccauerit.q.88.art.1.ad.1.fo.188.
2 Peccata dimitti sine fide passionis christi ex plicite vel implicite/impossibile est potētia ordinaria.q.49.ar.1.fo.104.
3 Peccatum veniale an opponat fruoni charitatis.q.87.ar.1.ad.3.fo.187.
4 Peccata venialia an remittātur qūcunqꝫ gratia infunditur.q. 7.ar.2.fo.187.
1 Penitentia de quo iure sit.q.84.ar.7.fo.182.
2 Penitentie virtus quid sit.q.85.ar.2.fo.183.
3 Penitentia an sit virtus acquisita.q.85.art.6. fo.184.
4 Penitentie sacrm an habeat materiā ex qua constituatur.q.84.ar.1.2.ad sco.fo.18.
5 Penitētie sacramēti res an sit interior penitētia an ornatus aliquis.Ibidem.
6 ¶An totū sacramentū penitentie(compositū ex materia z forma)causet remissionē peccatorum ratione vtriusqꝫ partis.Ibidem.
7 Penitētie actus sub quo continentur.qō.85. ar.5.fo.184.
8 An remissio culpe sit effectus penitētie vt est actus virtuosus.q.86.ar.6.fo.186.
9 Penitentie sacramenti partes que sint.q.90. ar.1.fo.191.
10 Penitētie sacramentū sine satisfactione an sit verum sacramentum.q.90.ar.2.fo.191.
1 ¶Persona.Quomodo verificetur ꝙ persona diuina impedierit naturā humanā a propria personalitate.q.4.ar.2.ad.3.fo.8.
2 An sola persona diuina possit ppter suam infinitatem subsistere in duabus naturis.q.3.ar. 1.ad.2.fo.13.
3 Persona diuina quomodo est infinita.q.3.ar. 7.fo.16.
4 Persona seu hypostasis quid addat supra naturam singulare.q.4.ar.7.ad.2.ad sco.z an reolum.fo.10.
5 Persone incōmunicabilitas an conuenienter assignetur per hoc qō est nō posse predicari de pluribus.q.3.ar.4.fo.13.
6 Persone quatuor attribuuntur.q.2.ar.2.in.2. parte 2or.fo.6.
7 Personam aliquam fieri hominē quur nō impotet mutationem in subiecto acquirente naturam humanam.q.16.ar.6.ad.2.fo.48.
8 Personalitatibus trium personarū per intellectum circumscriptis/an remaneat in intellectu vna personalitas dei.q.3.ar.3.ad secundū folio.14.
1 ¶Possibile vel impossibile l ecclesiasticis mysterijs z naturalibꝰ/attenditur ſm potentiam ordinariam.q.75.ar.2.fo.154.
2 Potens in vnū z nō in amplius habere potestatem limitatā ad vnum:quomodo intelligatur.q.3.ar.7.fo.16.
3 Potētia distinguitur in naturalē z obedientialem.q.1.ar.3.ad.3.fo.3.
1 ¶Predestinatio quid est.q.24.ar.1.fo.61.
2 Predestinatio vt respicit predestinata quid presupponat.q.1.ar.3.ad quartum.fo.3.
3 Predestinationis effectus duplices.q.1.art.3. in responsione ad dubia.fo.3.
4 Predestinatiōis pphetia quomodo cōpleatur.q.30.ar.1.fo.71.Chrs.9.
1 ¶Predicator verbi dei que debeat cauere.q. 40.ar.3.fo.89.
2 Predicandi actus est de numero actuum consecratorum.q.64.ar.6.ad.1.fo.130.
1 ¶Productio.Naturalis modus ꝓductionis alicuius diuersus penes hoc quod est ꝓducin corpore vel extra z ante corpus arguit diuersitatem nature rei producte.q.6.ar.3.fo.24.
1 ¶Prophęta.Ad prophete rōnem quid requiratur.q.7.ar.4.fo.26.
1 ¶Propositio affirmatiua falsa ex repugnantia terminorum quō sat ꝑa.q.16.ar.10.fo.50.

Q

1 ¶Quotidie.Eucharistia.vl.

R

Ratio Supior ratio xpi in eius passione an pateret ex pte obiecti.q.46.artic. 7ⁿ. folio.95.
¶Reddere.Quomodo reddatur equivalens Dūs z parentibus.q.1.articulo.2.ad tertium: folio.33.
1 ¶Reducens aliquid de potētia in actum/est in actu:an hec propositio sit vera tam in causis principalibus quam instrumētalibus.q.9. ar.2.fo.2.
1 ¶Regi.Quū dz iferiora regi ꝙ supiora itelligēd um est p superiora nō ſm quid/sed simplr z absolute.q.59.ar.6.fo.120.Superiora.1.
1 ¶Remissio.An aliqua culpa a deo remittat sine gratia.q.87.ar.4.fo.187.
2 Remisso peccato mortali/remanere iordinatam conuersionē ad cōmutabile bonū/quomodo intelligatur.q.88.ar.4.ad.1.fo.186.
3 An ad remissionē peccati mortalis detestatio z displicētia virtualis sufficiat.q.87.a.1.f.187.
1 Relatio realis tria requirit.q.35.art.5.fo.79.
1 ¶Resurgentes cū xpo an ad vitā penitus immortalem surrexerint.q.53.ar.3.fo.112.

S

Sacerdoti An liceat totalr a celebratione misse abstinere.qō. 82. ar.10.fo.117.
2 An peccatū huiusmodi omissionis sit peccatum mortale.Ibidem.
3 An plures sacerdotes eandē hostiam consecrare possint.q.82.ar.1.fo.176.
4 An sacerdotis noui ēpo eos ordināti cōcelebrent.Dicēdo simul cū ipso verba cōsecratiōis. q.82.ar.1.fo.176.
1 ¶Sacramētū an sit vere z ſm rē causa instrāliter agens ad gratiam.q.62.ar.1.fo.123.
2 Sacramentum causare in instāti nō inconuenit nec deum agere in tempore.qō.62.ar.1.fo.123.
3 Sacramēntalis virtus meritis verbis sacralibus quid sit.q.78.ar.4.fo.165.
4 Sacrm imprimere characterē ex sacra scriptura nō habet:sed ex ecclesie autoritate non multum antiquus.q.63.ar.1.fo.126.
5 Sacrm perfici vbi sanctificatio perficit/quō intelligatur.q.66.ar.1.fo.133.
6 Sacramentum an perficiat solū noibus que sunt in cōi vsu.q.66.ar.3.ad.7.fo.134.
7 Sacrm recipiens cū peccato mortali vel quia eius cōscientia nō bñ/vt qz nō pfecte cōtritus qñ cōsequat̄ grām in remissione peccatoꝝ:ita q vinculum sacramenti fiat de attrito contritus. q.72.ari.7.fo.149.
8 Sacra nouę legis possunt cōsiderari vt cause z vt signa.q.8.ar.12.fo.172.
9 Sacrorum principalis effectus/est grā distincta contra characterem.q.62.ar.1.fo.123.
10 Sacralis grā distinguit̄ specie a gratia virtutum z donorum.q.62.ar.1.fo.123.
11 Conditio requisita ad sacramēta/nō sufficit q sit ſm habitum:sed oportet q sit ſm virtutē. q.64.ar.8.fo.131.
12 Sacrorum formeꝫ in antiquis uriꝫ nō inueniantur oēs expresse in cōcilio tū florentino sub eugē.4. oēs ēpōse sunt.q.72.ar.4.fo.148.
13 Sacris nouę legis inest quedā virtus supadita:que quidē virtus nihil aliud est ꝙ motus quo instrumētū monet a principali agēte.q.62. ar.4.fo.125.
14 In sacris res z verba coeunt in vnū signū: qz velut materia z forma cōstituunt vnū sacrm: qō nō nisi vnū signū est.q.60.ar.6.ad.2.fo.122.
15 Ad sacri perfectionē nō requirit̄ de necessitate sacri eius formā cōstitui ex cōiuratibus verbis in aliqua lingua:sed tantū de necessitate p̄cepti ecclesie.q.60.ar.7.fo.122.
16 In sacris platio verborū corrupta nō impedit formā sacramentorū. Ibidem ad tertium.
17 In sacramētis nō debet esse tanta interruptio in forma verborū qꝫ cōtinuitas orationis solnatur.q.60.ar.8.fo.122.
18 Sacris an filij innocentes in statu innocētie indiguissent.q.61.ar.2.fo.122.
1 ¶Sacrificium offerri per modū satisfactiōis quare dicat̄ z effectū eius pprium esse qꝫ ex vi ipsius quatenus satisfactorij est fit.qō.22.ar. 4.ad.2.fo.60.
2 Sacrificium christi sumitur dupliciter.f.ſm se z ſm suum morale sacrificium.q.q. art.5.fo.60.
3 Sacrificium veni.12.preceptū vtrū offerretur pro matre an pro filio.q.3ᵒ.ar.3.fo.84.
1 ¶Sanguis qui erat in corpore xpi an esset diuinitati vnitus.q.5.ar.2.fo.21.
2 Sanguis xpi effusus in passione:an totus resurrexerit cum eo.q.54.ar.3.fo.113.
3 Sanguis aliqn miraculose in calice apparēs: qua adoratiōe sit adorādus.q.76.ar.8.fo.161.
4 Sanguinem totū resumere an fuerit necesse christo resurgēti.q.54.ar.1.fo.113.
1 ¶Sanctificatio pōt sumi 2ᵐ.q.27.ar.2.f.66.
2 Sanctificatio beate virginis in vtero matris/ an habuerit ex sacra scriptura.q.27.ar.6.f.68.
3 Sanctificatio q̄ fit p sacerdotiū xpi ē ppetua/re cōsecrata manēte q.63.ar.3.fo.128.
4 Sāctificata si fuisset dta vgo añ aiationē/an incurrisset pcm originale.q.27.ar.2.fo.66.
1 ¶Satisfacere p pcō nō potuit purꝰ hō sufficienter adeqn culpā cōmissam/ forall loquēdo de puro hoie.f.vt dz nō solū p exclusionē piuncticis cū diuino supposito:sed etiā per exclusionē diuine misericordie gratificantis.Ad sco. q.1.ar.2.ad.1.fo.2.
2 Satisfacere an possit vnus pro alio.q.48.arti.2.fo.103.
3 Satisfaciendi impossibilitatem quid causet. q.1.ar.2.ad.1.fo.2.ad sco.
4 Satisfactio xpi est perfecta z condigna scōm eētatē ad culpā cōmissam.q.1.ar.2.ad.2.f.2.
5 Omnis alia satisfactio efficacia habet ex satisfactione xpi ex duplici capite.q.1.arti.2.ad 2.fo.2.
6 Satisfactio sacralis est hocipso q est ps sacramenti auget gratiā.q.90.ar.1.ad.2.fo.191.
1 ¶Sepulchri christi in petra excisio ad qd spectet.q.51.ar.2.fo.102.
1 ¶Seruus.An valeat iste ꝓcessus distinctio seruus est a natura propter diuersam operationē ad generationē oppositam:ergo est penes diuersitatem agentis z patientis:ergo tota virtus actiua est ex parte maris/passiua vero ex parte femine.q.32.ar.4.fo.75.
1 ¶Siligo.Eucharistia.5.
1 ¶Similitudo inter effectū z cām qūo in tertia cōiunctione litere saluef.q.50.ar.6.fo.107.
2 Similitudines pprias vel poetarū tāḡs simulachra spualiū inter ptari/scribere aut ꝑdicare ꝓsumptuosum est.q.60.ar.5.ad.1.fo.121.
3 Similitudo in litera assignata inter sensitiuū in homine z bruto/z humanam naturam in ppria z aliena persona:quomodo intelligatur. q.2.ar.2.ad.2.fo.6.
2 Socrates nihil scripsit sub nomine proprio. q.42.ar.3.fo.92.Thesius.27.
1 ¶Spelta.Eucharistia.5.
1 ¶Spiritussā an recte inferatur esse effectus filiorum dei.q.32.ar.1.fo.74.
1 ¶Status.Aliud est hominem post mortē surgere statum immutabilem secundum animam/ z aliud est surgere statum non impedibilem.q. 59.ar.5.ad.1.2.3.fo.120.
2 Quod in statu innocentie superiora nullomodo dependebant ab inferioribus quomodo intelligatur.q.61.ar.2.fo.113.Regi.1.
3 Subsistere in diuinis formalr loquēdo est magis personale qꝫ essentiale.q.3.ar.2.fo.14.
1 ¶Substantia individualis secundum materiam signatam ḡtitare ꝑcipitur a cogitatiua.q.76.ar.1.fo.161.
2 Substantia individualis vt hꝫ modū essendi pure substātie percipit a solo intellectu.Ibidē
1 ¶Suppositum.Illud quod suppositum dicitur addere supra naturā/an oporteat esse ens reale.q.2.ar.1.fo.6.
2 Quod suppositum addit supra naturā an oꝫ esse intrinsecum supposito.q.2.ar.2.fo.6.
3 Quid sit illud quod suppositum addit intrinsecum sibi supra hanc suā naturam.Ibidem.
4 Suppositum.q.2.ar.3.in ti.fo.7.

T

Traductio De qua traductione loquitur euangelista quum dicit beatum ioseph noluisse beatam virginem traducere.q.29.ar.2.ad 3.fo.70.
1 ¶Tentatio christi fuit virtuosa contra nostras tentationes.q.41.ar.1.fo.90.
2 Tentatio omnis ab intrinseco an sit peccatū. q.41.ar.1.ad.3.fo.90.
3 Tentationū ordinis conueniens ratio in litera ponitur.ca.q.ar.4.fo.91.
4 ¶An christus si miraculum fecisset conuertendo lapidem in panem a se edendum/ peccasset.eo.ar.ad primum.
5 Tentationes vincendi modus est recursus ad sacras scripturas z exempla sanctorum.q. 41.ar.1.fo.90.
6 Tentationū christi ordinē explicat matthes ſm tempus.q.41.ar.4.ad.5.fo.91.
7 Tentatus quare fuerit christus a diabolo. q.41.ar.4.fo.91.
1 ¶Timor.Motꝰ appetitꝰ sensitiui ex malo futuro apprehenso/abstrahendo a certo vel incerto/an sit vere timor.q.15.ar.7. fo.44.

U

Verbū Dei assumpsisse humanam nām in athomo/dupliciter exponitur. q.2.ar.5.ad.2.fo.8.
1 ¶Virginitati mentali non preiudicat consensus in copulam coniugalem: z quare.q.29. ar.1.fo.70.
1 Virtus heroica nō differt spē a virtute cōiter dicta.q.7.ar.2.ad 2.fo.26.
2 Virtus attribuitur capiti humano: z quo respectu.q.8.ar.1.fo.30.
3 Virtutis perfectio an regulariter tollat fomitem.q.15.ar.2.fo.42.
4 A virtute operativa virtutem deitatis non esse comprehensam ab humanitate Christi: an bene declaretur.q.10.ar.1.fo.33.
5 Virtus.Sacramentum.3.
1 ¶Visio dei est foli deo similiter naturalis.q. 9.ar.2.ad.3.fo.33.
1 ¶Unctio extrema quomodo preparet ad caritatem.q.65.ar.3.fo.135.
1 ¶Unio incarnationis quare est in persona z non in natura.q.2.ar.2.ad.1.fo.6.
2 Uniri deo in pſona nec cōueniens est nec inconueniens carni humane ſm conditionem sue nature: z quare.q.1.ar.1.ad.2.fo.1.
3 Uniri alicui in hypostasi z vniri ſm hypostasim quomodo differant.q.2.ar.6.ad. .fo.9.
4 Unio dividitur in vnionē in persona/z vnionem in natura.q.2.ar.2.ad.3.fo.6.
5 Quod vnio sit ſm esse subale verbi vel est persone/quomodo intelligatur.q.2.art.6.ad.1. 2.fo.9.
6 Unio humane nature ad verbum formaliter loquendo non est per vnionē instrumenti dissentiendo.q.2.ar.6.ad.4.fo.9.
7 Unio.Homo.6.
8 Unio dicit in facto esse z assumptio in fieri an hec differentia sit ex parte rei posita.q. 2.ar. 8.fo.10.
9 Unio incarnationis an sit maxima post vnionem diuine trinitatis.q.2.ar.9.fo.11.
10 Unio ad deum ſm esse personale est maior et perfectior quam ſm operationem:an sit vera propositio.q.4.ar. .ad.2.o.fo.18.
11 Unionis mysterium quare incarnationis nomine significetur.q.1.ar.1.in ti.fo.1.
12 Unionis distinctio quantum ad relationem quam significat vel quantum ad coniunctionem quam consequitur.Et an dicta coniunctio sit quid creatum.q.2.ar.7.fo.9.
13 Unionis z assumptionis differentia an sit realis:vel rationis tantum.q.2.ar.8.fo.10.
14 Unionis relatio quid sit.q.2.ar.8.fo.10.
15 Unionis z assumptionis prima differētia in litera posita qualiter intelligat.q.2.ar.8.f.10.
16 Unionis in ꝓpria ḡra an sit prioꝫ ordine executionis z intentionis ḡra habituali seu sūma ḡra z ḡlia in eodem.q.34.ar.1.fo.27.
17 Nulla opatio illius hois q est xps:potuit precedere vnionem.q.2.ar.13.fo.12.
18 Unionis gratia quare est excellentius z permanentius donum quam gratia operationis.q.50.ar.2.fo.106.
19 Unioni incarnationis nihil tam simile inuenitur:vt est vnio anime intellectualis ad corpus q.2 ar.6.ad.1.2.fo.8.
Athanasius.1.
20 Unionē nāe hūane in persona verbi dei negare:quid sit.q.2.ar.2.f.6.
21 Unionem aīme z corporis in christo nō cōfitentur nouatiani:sed ad preexistentem personā dei cōposita natura singularis er aia z corpe adiuncta est.q.2.ar.5.2d.1.fo.8.
1 ¶Uolitum.Quadruplex est circa volitū distō. q.1.ar.3.fo.3.
2 Uoluntatis actus per mom nāe distinctus contra actum voluntatis per modum rationis contrarium eligentis:nihil aliud est quā velleitas.q.19.ar.5.fo.55.
3 Uoluntatis actualis immutatio an ad omnē remissionem peccatorum actualium requiratur.q.86.ar.2.ad.1.fo.185.
1 ¶Uotum.Quod frustra esset votum nisi ſm plerctur quando oportunitas adesset: quō intelligatur.q.80.ar.7.fo.172.
2 ¶Una.Eucharistia.5.

Finis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Iuisio operis in prologo.

Deus significat incarnari/ꝫ exprimat. q.1.art.1.in ti car.1.

Quare vnionis mysterium nomine incarnatiõis significetur. Ibidem.

¶ Cõueniens claudit in se possibile/ꝛ addit super illud Ibidem.

¶ Dimus tho.nõ inuestigauit hic possibilitatem incarnationis ꝛ qz nulla scientia probat suum subiectum:ꝛ qz sub titulo conuenientie satisfecit etiam materie de possibilitate. Nec tñ dissonat hic a seipso in.3.sen.a possibilitate inchoãte:qz ibi non erat doctrine ordinator. Ibidez.

¶ Illud est loqui de ratione boni/ꝛ loqui de ratione talis boni.eo.ar.cot.car.1.

¶ Communicare se alijs importat perfectionẽ/ ad minus in his quibus cõtingit. Ibidem.

¶ Communicare seipsum/pertinet ad boni rationem:nõ quidẽ determinate p modũ nature aut libere ꝫ cõtingit ꝛ indeterminate ad vtrũqz modum ꝛ quomodo. Ibidem.

¶ Tribus modis plusqz genere diuersis/ deus intelligi potest cõmunicare seipsum creature. Ibidem.

¶ Dupliciter ꝛ catholice cõtingit loqui de incarnatione eo.ar.ad.1.car.1.

¶ Uniri deo in persona:nec conuenit nec inconuenit ens est carni humane ſm cõditionem siue nature:ꝛ quare.eo.ar.ad.2.car.1.

¶ Purus homo nõ potuit sufficienter/ adequando culpã cõmissam satisfacere/ pro peccato:formaliter loquendo de puro homine.ad sco.art. 2.ad.2.car.2.

¶ Infinitas offense causat impossibilitatem satisfaciendi simpliciter/in puro homine: formaliter loquẽdo de puro homine. Ibidem ad sco.

¶ Satisfactio christi est pfecta ꝛ condigna ſm equalitatem ad culpã cõmissam. Quum significem actiones xpi humane possint cõsiderari/ ꝛ vt sunt res quedã create ac pinde finite:ꝛ vt egrediuntur ac ens ẽtur a diuino supposito: sco modo sunt infinita entia personaliter ꝛ infinite efficacie in genere meriti seu satisfactionis. Ibidem ad duran.

¶ Licet ad deos ꝛ parẽtes nõ possit reddi eqũalẽs a creatura:pot tamẽ reddi a dña persona incarnata. Ibidem

¶ Charitas in xpo satisfaciẽtese tenet ex parte debitoris vt cui satisfaciendum est:sed vt satisfactor est. Ibidem.

¶ Omnis alia satisfactio efficax est principaliter Ibidem.

ex satisfactione Christi / ex duplici capite.

¶ Distinctio potentie in naturalẽ ꝛ obiectalem ar.3.ad.3.car.3.

¶ Hec propositio/predestinatio ꝓsupponit prescientiam futurorũ/intelligitur sic.predestinatio vt respicit predestinata/presupponit prescientiam futurorũ:non predestinatorum/ sed eorum que presupponunt vel ordinantur per predestinationem.eo.ar.ad.4.car.3.

¶ Quomodo dicta propositio sit ad propositũ solutionis argumenti predestinationem christi necessariam absqz peccato arguentis. Ibid.

¶ Duplices effectus predestinationis. Ibidez.

¶ Tres de facto in vniuerso inueniuntur ordines. Ibidem.

¶ Ad sco.probantem q incarnatio etiam sine peccato fuisset. Ibidem.

¶ Quadruplex distinctio/prima inter volitum ꝛ volibile.scõa inter magis ꝛ minus natura volitum tertia inter prius natura vel a quo nõ conuertit cõsequentia/vel prius causalitate. quarta inter prius natura volitum:priout prius est a quo non cõuertitur consequẽtia/de facto vel posse. Ibidem.

¶ Quomodo intelligatur/christũ deleuisse ola peccata mundi.ar.4.car.4.

¶ Quomodo intelligatur peccatũ originale per se loquendo esse mams extensiue q̃s actuale. Ibidem.

¶ Christus principalius venit abolere peccatũ totius nature quam peccatum vnius persone/ est simpliciter ꝛ absolute conclusio responsiua questo cõtere. Ibidem.

¶ Quomodo hec chryso. verba intelliganꝫ/sed ꝛ qui pro omnib⁹ se solũ iudicaret obnoxium. eo.ar.ad.3.car.4.

¶ Quinque rationes quare nõ fuerit conueniẽs deum incarnari immediate post peccatum.ar. 3.car.1.

¶ Duplex motus humane nature de impfecto ad perfectum.ar.6.car.4.

Dupliciter potest intelligi aliquid conuerti in aliud.s.per transsubstantationem/ꝛ per transmutationem.q.2.art. 1.car.5.

¶ Duplex modus informandi. Ibidem.

¶ Omnis natura composita ex materia ꝛ forma in se est cõmunicabilis pluribus:ꝛ de facto potest inueniri in pluribus/nisi cõstet ex tota sua materia. Ibidem.

¶ Similitudo athanasij. sicut aia rationalis et caro vnus est homo ꝛc.intelligitur quantum ad vnitatem suppositi. eo.ar.ad.2.car.5.

¶ Distingui ſm rem contingit dupliciter.art.2. cor.car.1.

¶ An differentia posita in litera inter suppositum ꝛ naturam : habeat locum in angelis. Ibidem.

¶ An illud quod suppositum dicitur addere supra naturam:oporteat esse ens reale. Ibidez.

¶ An illud quod suppositum addit supra naturam:oporteat esse intrinsecum supposito. Ibi.

¶ Quid sit illud quod suppositum creatum addit intrinsecum sibi supra hanc naturã suam. Ibidem.

¶ Quomodo verificetur quod in deo nihil inueniatur preter rationem sue speciei. Ibidem.

¶ In ista maxima:omne quod inest alicui persone siue pertineat ad naturam illius siue non: vnitur ei in persona.fumitur inesse pſone proprie/vt inesse distinguitur contra extrinsecus adiacere. Ibidem.car.6.

¶ An passiones nominum ſm modos significandi /cõuenienter non pro ratione sed pro manifestatione differentie inter naturam ꝛ personã dei ſm rationẽ:in litera afferantur.eo.ar.ad.1. car.6.

¶ Quomodo intelligaꝫ similitudo in litera assignata inter sensitiuũ in homine ꝛ brutos: humanam naturam in propria ꝛ aliena persona. eo.ar.ad.2.car.6.

¶ Distinctio inter se existere/ꝛ per se separatim existere.eo.ar.ad.3.car.6.

¶ An distinctio vnionis in vnionem in persona aut in natura:sit sufficiens. Ibidem.

¶ Suppositum quare dicatur . articulo.3 . titu. car.7.

¶ An cõuenienter persona christi distinguatur ſm id quod in se est/ꝛ ſm rationẽ hypostasis. ar.4.car.7.

¶ An in persona christi sint due rationes subsistendi in duabus naturis ꝛ vnum subsistens duobus. Ibidem.

¶ An sit simpliciter ꝛ formaliter verũ/personaz christi esse compositam. Ibidem.

¶ Ratio compositionis imperfectionem componentium formaliter importat. Ibidem.

¶ Multiplex genus compositionis. Ibidem.

¶ Ex vnione anime ꝛ corporis in christo nõ constituitur noua persona .articu.5.ad primum. car.8.

¶ Uerbum dama.assumpsit naturam humanaz in athomo/dupliciter exponitur.eo.ar.ad 2m. car.8.

¶ Si christus naturali generatione aliquẽ produxisset: purum hominem produxisset. Ibid.

¶ Nihil in rebus creatis inuenitur vnioni incarnationis tam simile vt est vnio anime intellectiue ad corpus.arti.4.ad primum ꝛ secundum. car.9.

¶ Et quomodo hec vnio sit ſm esse substantiale verbi non vt est nature:sed vt est persone. Ibidem.

¶ Quid intersit iter vniri alicui in hypostasi/ et vniri ſm hypostasim . eod.articu.ad tertium. car.9.

¶ Unio nature humane ad verbum non est formaliter loquendo per vnionẽ instrumenti definienda.eo.ar.ad.4.car.9.

¶ Distinctio de vnione/vel quantum ad relationem quam significat:vel quantum ad coniunctionem quam consequitur.articulo septimo. car.9.

¶ An hec sit vera/homo dicitur ꝛ est deus propter vnionem/inquantum terminatur ad hypostasim diuinam.eo.ar.ad.3.car.10.

¶ An prima differentia inter vnionem ꝛ assumptionem posita in litera sit vera.artic. octauo. car.10.

¶ Secunda differẽtia/sc3 qõ assumptio dicitur vt in fieri/vnio autẽ sicut in facto esse:ex parte rei posita est. Ibidem.

¶ An relatio vnionis sit relatio equiparantie. Ibidem.

¶ Qualis sit differentia inter vnionem ꝛ assumptionem:an rationis tantum an etiam realis. Ibidem.

¶ Quid sit pprius terminus assumptionis: absolutum ne aliquod an relatiuum. Ibidem ad sco.

¶ An distinctio in litera posita:sc3 coniunctionem posse accipi ex parte extremorum vel ex parte termini:sit sufficiens.ar.9.car.11.

¶ An vnio incarnationis sit maxima post vnionem diuine trinitatis. Ibidem ad duran.

¶ Natura humana christi se habet ad personã filij dei/sicut se habet natura sortis ad personam sortis.ar.10.car.12.

¶ Gratia aliquando sumitur/vt comprehendit sub se quencunqz infusum habitum . Ibidem.

¶ Duplex acceptio cõiunctionis humane nature cum persona filij dei. Ibidem.

¶ Nulla operatio illius hominis qui est chꝰs potuit precedere vnionem. ar.11.car.12.

An incommunicabilitas persone conueniens assignetur per hoc quod est non posse predicari de pluribus. questione.3.art.1.ad secundum.car.13.

¶ An sola diuina pſona possit subsistere in duabus naturis propter suam infinitatẽ. Ibidem ad sco.

¶ Quomodo sumatur denominatio/quum dicitur q natura humana non constituit diuinam personam simpliciter:sed constituit eam secundum q denominatur a tali natura.eo.arti.ad tertium.car.13.

¶ An persone diuine conueniat primo ratione essentie diuine assumere terminatiue.articu. 2. car.14.

¶ In deo inuenitur duplici modo subsistens et habens naturam.s.communiter ꝛ incõmicabiliter. Ibidem.

¶ Subsistere in diuinis formaliter loquẽdo/ est magis personale q essentiale. Ibidem.

¶ Dilucidatio duplicis abstractionis.s.ex parte rei ꝛ ex parte intellectus.ar.3.car.14.

¶ An abstractis per intellectum diuinis personalitatibus possit intelligi natura diuina assumere. Ibidem.

¶ An circunscriptis per intellectum personalitatibus trium personarum/remaneret in intellectu vna personalitas dei.eo.ar.ad secundum car.14.

¶ Quid intelligatur nomine abstractionis per modum resolutionis.eod.articul.ad tertium. car.14.

¶ An sit possibile diuinis personis/ vt due vel tres assumant vnam naturam humanã. art.6. ad sco.car.16.

¶ An recte in litera exponatur autoritas ansel. sc3 plures persone nõ possunt assumere vnum ꝛ eundem hominem. Ibidem ad duran.

¶ Quomodo intelligatur hec propositio/ quod potest in vnum ꝛ non in amplius/habet potentiam limitatam ad vnum . articulo septimo. car.16.

¶ Persona diuina non solum est infinita in essendo ꝛ causando ratione nature diuine : sed est etiam infinita in terminando ratione sue personalitatis. Ibidem.

¶ Nunqz nomen ab aliqua forma impositum/ pluraliter dicitur/nisi propter pluralitatẽ suppositorum. Ad sco.eo.ar.ad.2.car.17.

An hec consequentia valeat.assumptibile nõ attenditur ſm potentiam passiuam naturalem:ergo ſm cõgruentiam.q.4.art.1.car.17.

¶ Quomodo intelligenda sit hec propositio/creature denominantur aliquales ex eo quod conueniẽt eis ſm pprias causas:non autem ex eo quod conuenit illis ſm primas ꝛ vniuersales causas. Ibidem.

¶ Quo pacto intelligatur q in angelis deficit necessitas reparationis. Ibidem.

¶ An hec propositio sit vera/maior ꝛ perfectior est vnio ad deum ſm esse personale/q̃s que est ſm operationem. eo.ar.ad.2.car.18.

¶ Quid pſona seu hypostasis addat supra naturam singularem. ar.2.ad sco.ꝛ aureo. car.18.

¶ An humana natura in xpo inclinet ad ppriã personalitatem. eo.ar.ad.3.car.19.

¶ Quo pacto verificet/q pſona diuina impedirit naturã humanã a ppria pſonalitate. Ibid.

¶ An debeat cõcedi/q filius dei assumpsit hominem. ar.1.ad.2.car.20.

¶ Quo intelligit/q est contra rationẽ forme cõmunis/esse in persona. ar.4.car.20.

¶ De quibus operationib⁹ cõibus ꝛ meritoꝛijs sit sermo/quũ dr q nõ fuisset conueniens naturã per se separatam assumi ꝛc. Ibidem.

¶ Quare diuus tho. probãs humanitatẽ diuinam aut humanã / non memmerit hũanitatis angelice. Ibidem.

¶ Explicatio q̃dã dignitatis hũane. ar.6.ca.21.

Notabile ex aug. pp vertentes in dubiũ/ an deus possit fallere. q.5.art.1. car.21.

¶ An sanguis qui erat in corpore xpi/esset diuinitati vnitus. ar.2.car.22.

¶ Ur maior offuscat minoꝛ nõ quo ad subtilitam lucis:sed quo ad effectum. arti.4.car.22.

An in mysterio assumptionis sit ordo nature partiũ humane nature adinuicẽ ꝛ partiũ ad totum. q.6.ar.1.ad duran. car.23.

¶ Quo intelligaꝫ q corpꝰ est vicinius pſone proprie: aia aũt nae humane. eo.arti.ad.2.car.23.

¶ Quo apud diuũ tho. aia dicatur mediare in assumptione carnis. eo.ar.ad.3.car.23.

¶ Dupliciter põt intelligi subsistẽtiam aie preexistẽtem corumpi in assumptiõe. art.3.car.23.

¶ An in cõi resurrectione aia separata huius vel illius reuersa ad corpus/retineat suã proprietam termination ẽ: an perdat illam/ꝛ terminetur personalitate totius. Ibidem.

¶ Naturalis modus pductiõis aliculus/diuersus penes hoc qõd est pduci in corpe vel extra ꝛ ante corpus: arguit diuersitatẽ nature rei producte. Ibidem.

¶ An materia ppria forme sit ante aduentũ forme. ar.4.car.24.

¶ Cur existẽte nature ordine ſm qõlibet genus cause/diuus tho. ordinẽ nature duob⁹ eorum appropiet. ar.5.car.24.

¶ Cur ordinẽ nature ex pte mãe in mysterio incarnationis diuus tho. pertransierit. Ibidem.

¶ An verbum assumpserit naturã humanã mediantibus eius partibus. ad sco.ꝛ duran. eod. ar.ad.1.car.24.ii.

An ratio reddat quare necesse sit ponere in xpo gram habitualẽ ꝛc.q.7.ar.1.ca.25.

¶ Uirtus heroica nõ differt specie a virtute cõiter dicta. ar.1.ad.2.car.26.

¶ An sicut ex defectu materie magnificentie in xpo nõ sequit defectus magnificẽtie interioris ita nec ex defectu materie fidei sequetur defectus fidei in eo. ar.3.car.26.

¶ An spes in xpo respectu scõarũ speratorum fuerit habitus aliquis. ar.4.car.26.

¶ An diuina eminentia in timore reuerentiali christi habuerit rationem reuerẽtie quatenus eminentia dei absolute:an quatenus est potẽs infligere malum. ar.6.car.27.

¶ Ad rationem prophete requrit / q cognoscat ea que sunt procul ab his cum quibus ipse est. ar.8.car.27.

¶ De mente diui thome datur summum possibile in gratia. art.9.car.28.

¶ Ista propositio christus est vniuersale principium generis habentium gratiam / intellꝛ de principio vniuersali non contento i tali genere. Ibidem.

¶ An gratia cuiuslibet singularis persone habeat quantitatem alterius rationis a quãtitate gratie christi. ar.xj.ad 3m. car.28.

¶ Quomodo finis gratie habitualis ẽ vnio personalis. ar.12.car.29.

¶ Quare nullus pure viator attingit ad sumũ gratie ex parte gratie. Ibidem.

¶ Quo verificetur hec propositio / omni finito potest fieri additio. eo.ar.ad ſm.car.29.

¶ Ratio multorum dictorum. s.tho. de gra vnionis. ar.13.ad 3m. car.1.

Esse caput / dicitur de christo metaphorice solum. q.8.ar.1.car.30.

¶ Uirtus attribuitur capiti humano:ſz quo respectu. Ibidem.

¶ Gratia christi dupliciter dicitur prima . Ibidem.

¶ Quo actiones christi causent efficienter in nobis gratiam. eo.ar.ad primũ .car.30.

¶ Quomodo corpalis natura christi possit agere in angelos. ar.4.ad.3.car.31.

¶ An valeat iste pcessus/actꝰ hꝰ ſm quãdã emittẽtiã/ẽ actiuꝰ alioꝛ. eiusdẽ gñis. ar.5.car.31.

¶ An antichristus dicaꝫ caput oium malorũ tã demonũ q̃s hominũ. ar.8.car.32.

¶ An diabolus ꝛ antichristus sint duo capita/ an vnum tantum. Ibidem.

An sit pole actũ intelligẽdi quo deus intelligit/fieri actũ intelligẽdi q̃ alia christi formaliter intelligeret. q.9.ar.1.car.32.

¶ An ista ppositio/reducens aliqd de potentia in actũ/est in actu:sit vera. ar.2.car.33.

¶ Uisio dei est soli deo simpliciter naturalis. eo. articu.ad.3.car.33.

¶ An bñ in ista ꝓbetur hec ꝛclo/opz in xpo ponere sciam inditã p hoc q̃ dicit q̃ eius intellectus potis fuisset imperfectus. ar.3.car.33.

¶ Quo debeat intelligi hec ppositio/litere frustra est quod caret propria operatione.ꝛ an in dicta propositione sit sermo de omni propria operatione alicuius. ar.4.car.34.

¶ Que scientia per se/ꝛ que per accidens dicatur infusa. Ibidem.

¶ Habitus per se infusi ꝛ habitus per se acquisibiles sunt diuersarum rationum intrinsece ꝛ essentialiter. eo.ar.ad.2m.ꝛ 3m. car .34.

¶ Cur in litera asseratur in xpo nõ fuisse scientiam ex suo genere acquisibilem per infusionem:vt fuit in adã. Ibidem.

An bene declaret a virtute operatiua virtutẽ deitatis non esse cõprehensam ab humanitate xpi. q.10.ar.1.c.35.

¶ Quomodo intelligatur hec propositio/ Cuilibet beato conuenit/quod videat omnia spectantia ad se. ar.2. car.35.

¶ Anima christi nõ videt in verbo quicquid videt verbum. eo.ar.ad 2m.car.35.

¶ An er hoc quod anima christi scit omnia que scit deus scientia visionis/sequatur ipsam scire infinita. ar.3.car.36.

¶ An intellectus creatus possit simul videre infinita:ita quod distincte cognoscat quodlibet eorum. eo.ar.ad.sco̅m.cã.36.

¶ An sit creature possibilis sublimior gradus diuine visionis quaz sit gradus anime christi. ar.4.ad.3m.car.36.

An concessa in christo cognitione abstractiua oiuz singularium/pcedẽda sit cuilibet singularis propria species in christi intellectu. q.xj.ar.1.ad sco.car.37.

¶ An in christo fuerit cognitio intuitiua oium singularium. Ibidem.ad sco.

¶ An ex ratiõe litere bene cõcludatur in anima christi per scientiam infusam notitia omnium singularium. Ibidem.

¶ An nãle vinculũ inter ltellectuz humanum ꝛ phantasmata efficiat/vt nõ possit ẽt infusa vti scia nisi quatẽdo se ad phãtasmata. ar.2.c.37.

¶ An chꝰs indigebat cõuersione ad phãtasmata in vsu scientie infuse. Ibidem ad duran.

¶ An aia christi impfectius q̃cũqz angelo intuitiue cognouerit in ppio gñe q̃cq̃ intueri vtiqz datum est. ar.4.ad sco.car.38.

¶ An species intelligibiles infuse ale chri fuerint perfectissime. ar.6.ad sco.car.39.

An ex visiõe corporis celestiũ possit cõprehẽdi ẽtutes eoꝝ. q.12.ar.1.ad.2.ad duraꝫ.c.39.

¶ An experientia pariat solum scientiam similiũ ſm speciem. Ibidem ad duraꝫ.

Hec ppositio: q̃libet res hz potiam actinã reorũ ad q̃ se extẽdit sue nãe pfectio/ vel ligit in gñe rerũ actiua ꝛ. q.113.ar.1.car.40.

¶ An in anima christi sit virtus instrumentalis ad omnia miracula. ar.2.car.41.

¶ An chꝰ voluerit hũana volitate alidd fieri p alios homes:ꝛ ñ potuerit facere q fieret. ã.4.

Quo licuerit hic vbi de defectibus corporis agitur/ignorantiam inter defectus cõmunes computare. q.14.ar.4.car.42.

An perfectio virtutis regulariter tollat fomitẽ. q.15.ar.2.car.43.

¶ Dolor est passio appetitus sensitiui ex corporis lesione percepta sensu. ar.5.car.44.

¶ An compositio ex contrarijs sit causa prima mortis ꝛc. eo.ar.ad primũ.car.44.

¶ An motus appetitꝰ sensitiui ex malo futuro apprehenso/abstrahendo a certo vel incerto/ sit vere timor. arti.7.car.45.

¶ An ex hoc q̃ christus omnia certo cognouit/ sufficienter excludatur timor quo ad incertitudinem euentus. Ibidem.

¶ Quomodo intelligendũ sit ſram ꝓponi ex trinitate ꝛ appetitu vindicte. ar.9.car.45.

An hec ppositio: deꝰ est homo: sit in materia naturali. q.16.ar.1.ad.1.

¶ An dicta ppõ sit p se. Ibidẽ.c.46.

¶ An homo predicetur de deo sicut species de sua hypostasi. Ibidem.ad sco.

¶ Quomodo verificetur q̃ homo predicaꝫ de deo ratione relationis. eo.ar.ad.4.car.46.

¶ Quomodo intelligaturq̃ in ista propositione deus est pater/ly deus supponit pro persona patris. ar.2.ad.2.car.47.

¶ An cõgrue ista reddaꝫ rõ ẽre Jesus chꝰs nõ debet dici homo dominicus. ar.3.car.47.

¶ Quare personam aliquam fieri hominem/nõ importat mutationẽ in persona acquirente naturam humanam: quum tamen fieri hominem absolute importet mutationẽ in subiecto acqrente naturã humanã. ar.6.ad.2.car.48.

¶ An in ista ppõne/hõ est factꝰ deus:ly hõ possit supponere ꝛ simpliꝛ ꝛ pſonaliꝛ. ar.7.car.48.

¶ An etiã factũ sit q̃ iste hõ sit deus. Ibidem.

¶ Quare ista dr simpliꝛ vera/deꝰ factꝰ est hõ:ista aũt simpliꝛ falsa/hõ factus est deus. Ibidem.

¶ Quo intelligaꝫ q̃ ex verbis inordinate plantis incurrit heresis:ꝛ quo prohibitũ sit cõicare cũ hereticis in vocabulis. ar.8.co2.car.49.

¶ Non est euangelica: sed arriana vox: rps est minor pre: sicut ꝛ hec: rps est creatura. Ibidẽ.

¶ An ex eo q̃ ſm fiat mãliꝛ p suppõsito/ liceat inferre istã esse falsam:iste hõ.ixps incepit eẽ ar.9.ad duran. ꝛ eo.car.49.

¶ An propositio affirmatiua falsa ex repugnantia terminoũ possit fieri vera per additaz reduplicationẽ vel determinationem non tollentem illam repugnantiam. ar.10.c.50.

An in solo deo natura predicetur de supposito. q.17.ar.1.car.51.

¶ An liceat arguere a destructione antecedentis. Ibidem.

¶ An de mente diui tho. multũ sit in xpo esse actualis existentie de genere substantie creatuz: sed sola existentia increata. ar.2.car.51.

¶ An ita sit in veritate q̃ in christo nulla sit ẽre quentia subalis nisi diuina. Ibidem ad sco.duran.ꝛ Jo. de neapo.

Uniuersaliter loquendo actꝰ voluntatis p modũ nãe: distinctus contra actum voluntatis per modum rationis contrarium eligentis: nihil aliud est q̃ velleitas. q.18.ar.5.car.55.

An christus meruerit exteriora bona: quia dignitas merendi spectat ad charitatez/ ac per hoc prestat exteriorum bonorũ presentie cocue. q.19.ar.3.car.57.

¶ Priuilegium christi quid sit. ar.4.c.57.

Sicut Uolũtas distinguit in simpliꝛ vel ſm q̃d: ita oratio priout est petitio distinguit in simpliꝛ vel ſm quid. q.21.ar.2. car. 58.

Quo Intelligaꝫ q̃ inquantuz xpi hũanitas operabatur virtute diuinitatis: sacrificiũ xpi erat efficacissimũ ad delenda peccata per gratiam. q.22.ar.3.ad.1.c.59.

¶ Quare dr sacrificiũ offerri p modũ satisfactionis ꝛc. ar.4.ad.2.c.60.

¶ Sacrificiũ christi sumit dupliciter: ſz ſm se:ꝛ ſm suũ morale sacrificiũ. ar.5.c.60.

Quomodo Intelligaꝫ q̃ hitudo est qua deꝰ est dines. q.23.ar.1.c.61.

Predestinatio Quid sit. q.24. arti.1. c.62.

¶ An hec loquutio sit propria:rps ꝓdestinatus est filius dei. c.ar.ad.2.ꝛ.3.car.62.

Honorari vt causa honoris quid sit . q. 25.art.1.car.63.

¶ An motus in imaginẽ quatenꝰ imago est:sit idẽ cũ motu in rem ipsam. ar.3.car.64.

¶ An processus diui tho . quo probat imaginẽ xpi esse adorandã eadẽ adoratione qua christus/sit bonus. Ibidem ad duran.

¶ An dei imagines sint licite. eo. art.ad primũ. cart.64.

¶ An btã virgo rõne xpi cui fuit intrinsece coniũ

cts sit adorãda adoratione latrie.ar.5.car.65.

Quid ꝛ vñ tanti sit illud quo xp̃s mediat/ meretur ꝛ satisfacit.q.26.ar.2.ad.1.ꝛ 3m.car.65.

Sanctificatio põt dupl̃r sumi.prio vt ẽ de ℥uo in ℥uũ.scdo vt ẽ de negato in affirmatiũ.q.27.art.2.car.66.

¶Qũo valeat ifte pcessus ples cõcepta añ infusionẽ aie rõnalis nõ est culpe obnoxia.q̃ quoũq; añ aiationẽ beata ℣go sanctificata fuisset: nõ incurrisset originalis peccati maculã: ergo non indiguisset redemptione xpi.Jbidem.

¶An er hoc q̃ beata virgo non fuit sanctificata ante aiatione sequat̃ q̃ sanctificatio eius fuerit post animationem.Jbidem.

¶Quomodo fomes sit inordinata cõcupiscẽtia habitualis.ar.3.car.67.

¶An er hoc q̃ fomes est cõcupiscẽtia ℥ria rõni habitual̃r/siceat inferre q̃ fomes est inclinatius ad malũ ⁊ difficultatiuus in bono.Jbidem.

¶Dupl̃r põt exponi ly pfectius/quũ ꝺr q̃ fomes in beata ℣gine/pfect̃ ligabat̃ p diuinaz prouidẽtiam q̃ p interiorẽ scificationẽ.Jbidẽ.

¶An autoritas aplĩ/sed manifestatio spũs ꝛc. bene inducat ad pbandũ q̃ priuilegia gratie que dantur aliquib̃ ꝓter communẽ legem/ ordinantur ad vtilitatem.ar.6.car.68.

¶An sanctificatio beate virginis in vtero mr̃is: ex sacra scriptura habeatur.Jbidem.

¶An credenda sint miracula que in sacra scriptura non continentur.Jbidem.

An sicut natura est determinata ad vnũ effectũ/ita sit determinata ad vnũ modũ prio ducendi illum.q.28.ar.1.car.69.principio.

¶Qũo intelligat hec ꝓpositio/virtus nãlis nõ potest trãsmutare ad certã formã nisi determinatam materiam: co.ar.ad 3m.car.69.

¶Illud ꝓprie dicit agẽs posse vel ꝓprii effectũ ⁊ vt in ꝓpriã mãm:qũ vnica trãsmutatiõe põt educere de potentia ad actum.Jbidem.

Consensus in copulã cõiugalẽ nõ ꝑtinet cat virginitati mentali:qz in copula cõiugali non cõtinetur copula carnalis nisi in potentia.q.29.ar.1.car.70.

¶Affirmandũ vt rationi cõsentaneum est/q̃ in ꝓpria domo inuenta est beata virgo in vtero habens.ar.2.ad.3.car.70.

¶Dubium est de qua traductione loquat̃ euangelista/quũ dicit beatũ ioseph noluisse beatã virginẽ tradu ere:an s.de traductione in infamiam/an simplr in domesticum cõsortium/an potius in vtrũq;.Jbidem.

Quo intelligatur ꝓphetiam predestinationis compleri sine nostro arbitrio causante.q.30.ar.1.car.71.

Refellitur error̃ nouiter exortus/de cõceptione xp̃i.q.31.ar.5.car.73.

Alr ⁊ alr attribuit ꝓsone spũssan.efficere carnẽ xp̃i/filio assumẽ eãdẽ.q.32.ã.1.ca.74.

¶An ex eo q̃ spũssan.efficit ꝓpriũ opationẽ filiorum dei que est clamare abba pater/recte infertur q̃ ipse est effector filiorum dei.Jbidem.

¶Qũo valeat ifte pcessus/distinctio sexus est a natura ꝓpter diuersam operationẽ ad gñonẽ oportuna:ergo est penes diuersitatẽ agẽtis et patientis:ergo tota virt̃ actiua est ex pte maris:passio vero ex parte femine.arti.4.car.75.

¶An mater cõcurrat aliquo modo actiue ad generationem prolis.Jbidem ad sco.

Quum dicit̃ augmentum nõ esse sine motu locali:de quo motu intelligat.q.33. ar.1.car.76.

¶Formatio dñici corporis in primo instãti fuit perfecta essentialr/nõ aũt quantitative. Jbid.

An gratia vniõis in xp̃o sit ꝓtior gratia ℣nitas li ꝛc.q.34.ar.1.car.77.

¶An inconueniat q̃ aliqua perfectio actus scõi de nouo aduenerit aie christi.ar.2.car.77.

¶Primus actus meritorius tam in angelis quã in xp̃i aia fuit vere actus liber.ar.3.car.78.

¶Quid diuus tho.senserit de hac qõne:an gra viatoris sit minor gratia cõprehensoris etiã s̃m suam quantitatem.ar.4.car.78.

In litera quum dicit̃/q̃ natiuitas attribuitur persone vt subiecto nascẽti: intelligit de subiecto denominationis.q.35.ar.1.car.78.

¶An bene ꝓbet̃ q̃ beata virgo est vere mater xp̃i/⁊ quomodo.ar.3.car.79.

¶Tria concurrũt ad relationẽ realez:scz causa subiectum ⁊ terminus.ar.5.car.79.

¶An relationes plurificent̃ secundũ terminos. Jbidem ad sco.

¶An pater vnica paternitate referat̃ ad plures filios.Jbidem ad sco.car.80.

¶An hec ratio valeat filiatio est ita suppositiꝝ vt subiecti q̃ nõ nature:ergo in xp̃o nõ est filiatio temporalis realis. Jbidem ad sco.

¶An filiatio tpalis xp̃i sit rõnis trñ.ibi.ad sco.

Christi nitas nõ debuit ne p attestatio nem quidẽ omnib̃ manifestari: et quare.q.36.ar.1.car.81.

¶Quare cometa ꝺr signũ mortis principũ magis q̃ aliorum hominum.ar.7.ad.3.car.83.

An circũcisio xp̃ianoz indoz dicentium se circuncidi vt conformẽt xp̃o/sit licita.q. 37.ar.1.car.84.

¶An sacrificium leuit.12.preceptũ/prio peccato prolis offerretur.ar.3.car.84.

Ronabile est/q̃ ioannes ⁊ apli baptizati fuerint a xp̃o.q.38.ar.6.ca.86.

An columba in cuius specie desc̃dit spũssan. super xp̃m baptizatũ/fuerit verũ aial.q. 39.ar.7.car.88.

Quid christus ante ioannis baptisma exercuerit.q.40.ar.1.car.88.

¶Christus fuit exemplũ pfectionis in omnib̃ que p se pertinẽt ad salutẽ.3.ar.2.ad.1.car.89.

¶Que debeat cauere verbi dei predicator.art. 3.car.89.

¶Que paupertas per se dicatur voluntaria.c. ar.ad.1.car.89.

Virtuosa fuit xp̃i tẽtatio cõtra nras tentationes.q.41.ar.1.car.90.

¶Modus vincẽdi tentationes/est recursus ad diuinas scripturas ⁊ sanctorũ exẽpla.Jbidẽ.

¶An ois tẽtatio ab intrinseco:sit peccatũ.eo.art. ad.3.car.90.

¶Quare diabolus xp̃m tentauerit.ar.4.ca.91.

¶An cõueniens ratio ordinis tentationũ in litera ponatur.s.vt a leuioribꝫ ad grauiora cõscendat tentatio spiritualium.Jbidem.

¶An xp̃s si miraculũ feciss̃et cõuertẽdo lapidẽ i panẽ edẽdũ a seipo/peccasset.e.ar.ad.1.c.91.

¶Ordinẽ tentationũ xp̃i explicat matheus s̃m tempus.eo.ar.ad.5.car.91.

¶Quid sit xp̃m fuisse assumptũ a diabolo.Jbi.

Penes que attendat excellentia doctrine xp̃i.q.42.ar.1.car.92.

¶Quomodo ⁊ qñ debeant publice reprehendi maiores.ar.2.car.92.

¶Qũo intelligat̃ q̃ xp̃s palam docuit/⁊ in occulto loquutus est nihil.ar.3.car.92.

¶Excellentior est modus docẽdi verbo q̃ scripto.ar.4.car.92.

¶Socrates nihil scripsit sub ꝓpio nole.Jbid.

¶Quare xp̃s nihil scripserit.Jbidem.

Ronabiliter credit miraculũ in nuptijs factũ/fuisse simplr ꝓmũ xp̃i miraculum.q.43.ar.3.car.93.

¶Miracula que xp̃s fecit/sufficiẽter manifestãt ipsius deitatem.ar.4.car.93.

An demones cognouerint xp̃m esse messiam in lege ꝓmissum.itẽ an cognouerint ipm esse verum deum.q.44.ar.1.car.94.

¶Sicut corpora elementaria hñt duplices motꝰ naturales:ita corpora celestia vltra naturales inclinationẽ ad suos cursus pñt immutari in illud qõ autor nature facit.ar.1.car.95.

Quo ista ratio ire valeat/nõ est adẽpta xp̃o ptãa dernãdi gliaz aie ad corp̃s:ergo glia illa claritat̃ que apparuit in xp̃o in trãsfiguratiõe/deriuata est ab aia.q.45.ar.2.c. 96.

An cõuenienter in ista querat̃ de necessitate passionis xp̃i ad salutẽ humanam/ꝓmo q̃ quesitũ sit de eius possibilitate.q.46.ar.2.c.97

¶Qũo intelligant̃ hec christo.verba/sed etsi absq; morte corp̃ alicubi deposuisset ꝛc.art.3. car.98.

¶Quid sit esse a deo maledictum.ar.4.ad 3m. car.98.

¶Generalis quedã explicatio xp̃i passionũ.art. 5.car.98.

¶Quare ad literã xp̃s generalitatẽ passionum susceperit.Jbidem.

¶Dolere impoꝛtat actũ appetitus alialis:patiãt communius est.ar.6.ad sco.car.99.

¶An rõ fuerit aie xp̃i in ipsius passione ex pte sui obiecti pateretur.ar.7.car.99.

¶Quoto lune die fuerit xp̃s mortuus.articu.9. car.100.

An alia xp̃i habuerit ꝓtãtem ꝑseruãdi corpus suum a morte.q.47.ar.1.ad sco.cart.101.

¶Vñ alia xp̃i habuerit ꝓdictã ꝓtãtem.Jbidẽ.

¶Duplex modus dicẽdi de clamore xp̃i in cruce.eo.ar.ad.2.car.101.

¶Celeritas mortis xp̃i fuit duplex.Jbidem.

¶Chr̃s sua passiõe adimpleuit legẽ totã/⁊ oẽs iustitiam ois gñis iuris ⁊ ꝓcepti.ar.2.car.101.

¶Nec ꝓpositio/innocẽtẽ hoiem passioni ⁊ morti tradere inituꝫ/est impiũ ⁊ crudele/quo intelligatur.art.3.ad.1.car.102.

¶An maiores iudeoꝝ cognouerint christum esse messiam.ar.5.car.10.

¶An peccatũ inde fuerit grauius peccato principum in deorum.ar.6.ad.2.car.103.

An vnus possit ꝓ alio satisfacere ⁊ nõ cõteri aut cõteri ꝛc.q.48.ar.2.car.103.

¶Medium rei in actib̃ nostris moralib̃ quare dicatur.Jbidem.

¶Distinctio cõuenientiũ xp̃o mediante natura humana.ar.5.car.104.

¶An passiones sanctoꝝ ꝑficiant ecclesie per modum redemptionis.eo.ar.ad.3.car.104.

Sine fide passionis xp̃i explicite vel implicite/impoꝛtet esse potẽtia ordinaria hoiez peccatoꝝ remissionẽ cõsequi.q.49.ar.1.c.105.

¶Quodiabolus machinãdo in mortẽ xp̃i excesserit modũ ꝓtãtis sibi a deo tradite.ã.2.c.105.

¶Janua celi per similitudinẽ dicitur fruitionis diuine consequutio.ar.5.car.105.

¶Tria notabilia cẽ passiõis christi effectũ.ibi.

Ista ꝓpõ/nullũ donũ diuine gr̃e pdit sine culpa/qũ locũ habeat.q.50.art.2.c.106.

¶Quare gr̃a vnionis est excellẽtius ⁊ permanẽtius donum q̃ gratia operationis.Jbidem.

¶Qũo intelligẽda sint hec dñi verba/ego pono animam meam ꝛc.ar.3.ad.1.car.107.

¶An corpus xp̃i vnum ⁊ mortuũ fuerit idẽ numero simplr ⁊ oib̃ modis.ar.5.ad sco.c.107.

¶An mors xp̃i in facto esse/fuerit meritoria ex parte anime.ar.6.car.107.

¶Qũo saluet̃ similitudo inter effectũ ⁊ causam in tertia conclusione litere posita.Jbidem.

Ad quid spectet excisio sepulchri xp̃i i petra. q.51.ar.2.car.108.

¶An preseruatio corporis xp̃i a putrefactione attesteꝰ nature ipius virtuti ⁊ volũtarie mortis.art.3.car.108.

¶Tres dies mortis xp̃i ⁊ creationis mundi diuersimode ordinantur.ar.4.car.108.

Diuus tho.in ista sub inferno dãnatoꝝ cõsꝓhendit etiam infernũ puerorũ. q.52.ar.2.car.109.

¶An ẽt ad infusionẽ luminis gr̃e in sanctis patribus operatus sit descẽsus aie xp̃i.Jbidem.

¶An descẽsus xp̃i ad inferos fuerit s̃m subam anime/an solũ s̃m effectum.Jbidem ad duã.

¶Penalitates christi quantum duraverint.ar. 4.car.110.

¶Cum quiete ⁊ immunitate sanctoꝝ patrũ in limbo a pena sensus:stat dolor seu afflictio ex spe dilata.ar.5.ad.1.car.110.

¶Duo genera liberatoꝝ a purgatorio in descensu christi.ar.8.

An illi q̃cũ xp̃o surrexerũt/ad vitã penit̃ immortalẽ surrexerint.q. 53.ar.3.car.112.

Celum resisteret tactui siquis ad orbẽ inne pertransire vellet/ibi existẽs:nõ tñ sentiret tactu densitas eius.q.54.ar.2.c.112.

¶Omnis mutatio species quedã mortis est.ar. 3.car.113.

¶An totus sanguis xp̃i in passione effusus/ resurrexit cum eo.eo.ar.ad ar̃a.car.113.

¶An xp̃o resurgẽte/oportuerit sanguinẽ secũ reassumere.Jbidem.

¶Quando s̃m augus.corpus sit aiale ⁊ quãdo spirituale.Jbidem.

Ronabilis causa erronee visiõis magdalene/dum xp̃m estimauit hortulanum.q.55.ar.4.ad.2.car.114.

Humanitas ctũ p̃sonaliter verbo dei: est velut vle instr̃m dei ad quecũq; miracula facienda:exceptis his que spectant ad primã rerum creationem.q.56.ar.1.car.115.

Quum dicitur xp̃m ꝓpria virtute glorificare anime ascendisse in celũ nõ intelligitur nisi de ipso motu locali ascẽsionis.q.57. ar.3.car.116.

¶An conuenienter opinemur corpus xp̃i esse extra totã cõtinẽtiam celoꝝ corporeoꝝ:nta q̃ plãta pedis eius sit.s.supꝝ ciem cõnexã supremi celi.ar.4.ad duran.c.11.

¶Ad quẽ sensum.s.cõuenũ seu in superficie cõnexa celi empyrei dicat̃ vnus locus altior altero.ar.5.ca.117.

¶An xp̃s corporalr visus fuerit a paulo: ⁊ an ista visio fuerit tunc quũ dirit/saule saule quid me persequeris?ar.6.car.117.

An xp̃s inquantũ homo sit̃/an vero sedeat in celo.q.58.ar.1.car.118.

¶Quam distantiam importet ly ad/quũ ꝺr xp̃s sedere ad dexteram patris.ar.2.car.118.

¶An ista sit concedenda/Christus s̃m q̃ homo est filius dei.ar.3. car.118.

Perfectũ iudicium de re mutabili non põt suauiter dari ante illius consummationem.q.59.ar.5.car.119.

¶Diuina iudicia extendũt se etiam ad ea que sunt per accidens.Jbidem.

¶Aliud est hoiem post mortẽ sortiri statũ immutabiem s̃m aiam:⁊ aliud est sortiri statũ non impedibilem.eo.ar.ad.1.⁊.3.car.119.

¶Quum dicit inferiora regi ꝑ superiora:quo sit intelligendum.ar.6.c.120.

Hoia multiplicia ad vnũ vel in vno vel ab vno/abusiue vocant analoga.qõ.60. ar.1.car.126.

¶Presumptuosum ac sacrilegum quid sint.ar. 5.ad primum.car.121.

¶An sacramentis reꝝ ⁊ verba quid operentur. ar.6.ad.2.car.121.

¶Quãdo oratio ℔ pfectã significationẽ ex ꝓprietate vel accommodatione vsus in ceteris loquutionibus:ad sacrã pfectionez quid amplius requiratur.ar.7.ad 2m.car.122.

¶Corruptio platonis ℣boꝝ in formis sacrorum/nõ impedit sacrã veritatẽ seu perfectionẽ. eo.ar.ad.3.car.122.

¶Interruptio orationis q̃ est forma sacri/nõ ꝺr esse tãta q̃ iurta communẽ morẽ hominũ cõtinuitas solnatur ipsius orationis.art.8.car.122.

An solum de ada intelligit dictũ litere/q̃ in statu innocẽtie superiora nullo mõ dependebant ab inferioribꝫ:⁊ q̃ aia ꝑtum ad superiorem partẽ non indiguisset accipere aliquid a corporalibus rebus ad sui perfectionem.q.61. ar.2.car.122.

¶An filij innocentes indiguissent sacramentis. Jbidem.

De principali effectu sacrorũ: qui est gra distincta cõtra characterẽ.q.62.ar.1.ca.122.

¶An sacrm sit vere ⁊ s̃m rem causa instrumẽtaliter agens ad gratiam.Jbidem ad sco.

¶Non incõuenit sacrm causare in instanti/nec deum agere in tempore.Jbidem ad sco.

¶An ferra sit effectiua causa instrumẽtalis. Jbidem ad sco.

¶Quis sit effect̃ ꝓprius baptismi.ar.1.c.124.

¶Gratia sacramentalis distinguit̃ specie a gratia virtutũ ⁊ donorũ/non sicut habitus ab habitu:sed sicut gratuitũ diuinum auxilium a gratuito habituali dono.Jbidem.

¶In sacris noue legis est quedã virtus supaddita:que quidẽ virtus nihil aliud est q̃ motus quo instrumentũ mouet̃ a ꝓncipali agente ad propium principalis agentis effectũ inducendum.ar.4.car.125.

¶Duplex est motus quo instrumentũ põt moueri.s.simplex ⁊ virtuosus.Jbidem.

Sacra imꝓmere characterẽ/et sacra scriptura nõ habeat:sed ex ecclesie auctoritate non multum antiqua.q.63.ar.1.car.126.

¶Qũo valeat hec ꝓtia/character sacr̃alis est deputatiuus hois ad cultũ cõsistentẽ in recipiendo ⁊ tradendo:ergo est ꝓpriꝰ.ar[illegible].car.126.

¶Sub quo gñe generalissimo ⁊ i qua specie ponatur character.Jbidem ad sco.⁊ duran.

¶Qũo valeat hec litere ratio/si relatio characteris fundaretur immediate super essentia anime/cõueniret naturalr omni aie.Jbidẽ ad sco.

¶Quomodo valeat rõ litere/probans q̃ character nõ est habitus.qr omnis habitus est bonus vel malus.Jbidem ad sco.

¶An character sit subiective in potẽtia aie.ar. 4.ad sco.⁊ duran.car.127.

¶An character sit in intellectum ad sco.eo.arti. ad.3.c.127.

¶Quomodo valeat ratio litere ꝓbãs characterem esse in intellectu.s.qr diuinus cultus ad quẽ character disponit/est q̃dam fidei ꝓfestatio per exteriora signa/ideo character est in intellectu in quo est fides.Jbidem.

¶Character non põt poni in alia potentia ãi: intellectu vel voluntate.Jbidem.

¶Quis sanctificatio que fit per sacerdotẽ christi/est ꝓpetuare ꝓserata manẽte.ã.5.car.128.

An interior gradus gratie comprehendatur sub anneris effectu sacramenti que per deuotionẽ ministri impetrari possunt recipienti sacramentum.q.64.ar.1.car.128.

¶Quo pacto hec rõ lis valeat ministri ecclesie instrumentalr operanti in sacris/ergo põt sacramẽta cõferre etiã si sint mali.ar.5.car.129.

¶Debitũ ℔ decẽtiã ad opus opatũ est debitũ ℔ necitatẽ ad opus opans ministri.ã.6.car.130.

¶Ista regula si affirmatio est cã affirmationis ⁊ negatio negationis/tenet in solis causis prio prijs.eo.ar.ad primũ.car.130.

¶Actus predicandi est de numero actuum consecratorum.Jbidem.

¶In duob̃ casib̃ li inducere in dignum ministrũ ad exhibitionẽ sacr̃i.eo ar ad.2.car.130.

¶Ex indulto cõcilij constantiẽ.licitum est ab ex communicatis ministris recipere sacramenta: nisi in duobus casibus Jbidem.

¶An minister indignus in articulo necessitatis (quo laicꝰ ℔ baptizare) baptizans ex cursetur a peccato.eo.ar.ad.3 c.130.

¶An din⁹ tho.illa ꝛtẽdat excusare sacerdotẽ ⁊ dignũ in articulo necitatis baptizatẽ:tã si baptizet cũ solẽnitate ℔ sine solẽnitate.Jbidem.

¶An hmõi administratio sacrã ab idigno ministro/sit er suo gñe peccatũ mortale.Jbidem.

¶An angeli possint administrare sacramenta. ar.7.ad sco.car.131.

¶An mentalis intentio ministri exigat̃ ad perfectionem sacramenti.ar.8.car.131.

¶Cõditio recꝰita ad sacrã/ñ sufficit q̃ sit ℔ habitũ/s̃ q̃ sit s̃m ꝺr̃tẽ.eo ar.ad 3.car.131.

¶Tripliciter dicitur cõ aliq̃d intẽdere.s.actualiter virtualiter/⁊ habitualiter.Jbidem.

¶An intentio iocosa ministri/tollat veritatem sacramenti.ar.10 ad 2.car.132.

An iust⁹ (i.sinepcõ mortali exñs)teneat̃ semꝑ in anno ꝓficeri.q.65.arti 2.ad.4.car.132.

¶Quomodo extrema vnctio preparet ad eucharistiam.ar.3.car.133.

¶Quomodo fideles per cõfirmationẽ deputentur ad speciale seruitium spectans ad officium principis eo.ar.ad.2.car.133.

¶Quũ ponit ordo necessarius simplr ad salutẽ ecclie/itelligit ꝺ eccl̃ia simplr ⁊ abꝺ ã.4.c.133.

Quo Iste pcessus valeat.ibi perficitur sacramẽtũ:vbi perficit̃ sanctificatio:ergo car.133.

¶An mutatio nolum quo ad significatũ in formis sacramentoꝝ/tollat veritatẽ sacramenti.ad.7.car.134.

¶Omissio nominis alicuius trium personaruꝫ tollit veritatem baptismi.ar.[illegible].car.135.

¶An baptismus in nomine christi aut trinitatẽ celebratus/valeat.Jbidem.

¶An trina imersione intẽta ꝑ mistro/si aliqua omittat:sit verus baptismus.ar.8.car.136.

¶Valide sunt rõnes.s tho.ex eo q̃ i morte christi baptizati sumus:⁊ q̃ baptismus imꝓmit characterem:concludentis baptismum esse irreiterabilẽ.ar.9.ad sco.car.136.

Quo verum sit/predicandi ⁊ baptizandi officium non conuenire diaconis.q. 67.ar.1.car.137.

¶An baptizare extra necessitatis casum eo modo quo in necessitatis casu licet:sit peccatum mortale.ar.4.⁊.5.car.138.

¶Supposito q̃ plures simul possint vnũ baptizare vtroq; ablutẽ ⁊ dicente:ego te baptizo: an etiã plures simul possint vnum baptizare vtroq; ablutẽ:⁊ dicente:nos te baptizamus. ar.6.ad duran.⁊ pe.de pal.car.138.⁊.139.

¶An plures sit̃ possint vnũ baptizare:vno abluẽte ⁊ altero ℣ba ꝓferẽte:ita q̃ vnitas mistri baptismi ex duabus personis integret̃.Jbidẽ.

¶An diuus tho.sufficienter discutiat formas qb⁹ vti possent plures vnũ baptizãtes.Jbidẽ.

¶Quomodo fieri ꝓ intelligi possit duo agentia totalia quãuis instrumentalia cinsdem rationis:producere efficaciter simul vnum effectum:non perfectum magis quã si ab vno eorum tantum produceretur:⁊ hoc in subiecto capaci perfectionis effectus/⁊ de effectu susciente magis ⁊ minus.Jbidem.

¶Si baptizãdo plures:nõ itercederet alia mutatio ℔ dicere baptizo vos: nõ videret magna ad hoc necessitas exigi:eo.ar.ad.2.car.140.

An in casu necessitatis: ad salutẽ pueroꝝ sufficiat baptismus in voto parentum. q.68.ar.1.⁊.2.c.140.

¶Qualiter debeat determinari tempꝰ dilationis baptismi.ar.[illegible].car.140.

¶Sua pctã et deuotione ꝓfitẽtes añ baptismũ non sunt absoluendi.ar.5.⁊.6.car.141.

¶An ex parte baptizati ita necessaria sit intentio suscipiendi sacrm baptismi: vt si illa deficit/ baptismus nullus sit ar.7.car.142.

¶An hoc q̃ ecclesia ꝓ paruulis credit/ intendit/⁊ renuntiat: est quedam accommodatio. ar.9.c.142.

¶Quomodo fides ecclesie ꝓsit infanti q̃ baptizatur.eo.ar.ad.2.car.142.

¶An filij indeorum seu aliorum infidelium possint seu debeant inuitis parentibus baptizari.ar.10.c.142.⁊.143.

¶An paruuli in maternis vteris periclitantes possint per sacramentum baptismi:in voto parentum suscꝑtum/saluari.ar.11.car.143.

Quare Aperire ianuã regni celestis/ quũ sit p se ꝓmo effectꝰ mortis xp̃i/attribuatur etiam baptismo.q.69.ar.[illegible].car.1[illegible]3.

¶Nullius autoritate constat conftinum fuisse mundatum a lepra in baptismo.ar.8.articulo.3.ca.ta.145.

¶An recedẽte fictione baptizatus cõsequat̃ remissionem peccatorum ex vi baptismi.art.9.⁊ 10.car.145.

¶Quomodo baptismus recedente fictione incipiat valere ad salutem.Jbidem.

¶Character diuersimode ꝓsideratus baptismate tenet locũ ⁊ dispõnis ⁊ forme.Jbidem.

¶Fictio (que mhil aliud est ℔ impeditio gr̃e) ꝓpniam delenda est simul cũ pctis cõmissis post baptismum:eo.ar.ad.1.⁊.3.car.145.

¶Aliud ẽ diminuĩ a deo expectare veniã:⁊ aliud varijs medijs a deo expectare veniã. ibid.

Quo Intelligat̃ q̃ exorcismus baptismalis aperit sensus:⁊ q̃ vnctio q̃ fit in vertice baptizati:operatur cõseruationes gratie baptismalis.q.[illegible].⁊.71.ar.3.car.146.

Virtũ Ex oleo ⁊ balsamo (quod chrisma vocatur) est regularis materia cõfirmationis de necessitate precepti ⁊ non de necessitate sacramenti.q.72.ar.1.⁊.2. car.147.

¶An sit de necessitate sacramẽti/mãs cõfirmationis esse ꝓsecratã ab episcopo: ita q̃ nec plenitudo apostolice potestatis possit dispensatiue subrogare simplicem sacerdotem ad consecrationem dicte materie.ar.3.car.148.

¶An quicũq; chr̃i contactus sit sanctificatiuus mãe sacramentiꝝ an vero solus cõtactus in vsu constitutiuo sacramenti.Jbidem.

¶Licet in antiquis iuribus nõ inueniat̃ expresse omnes sacramentorum forme in cõcilio tamẽ floren.omnes exꝓsse sunt.ar.4.car.148.

¶An character sit potentia pure passiua.art.5. car.148.

¶Character cõformationis de necessitate ꝑsupponit characterem baptismi:sicut ⁊ ordo sacer baptismum.ar.6.car.148.

¶Quando accedẽs ad sacramẽtũ cũ pctõ mortali:vel quia eius conscientiam non habet:vel quia non perfecte contritus:gratiam ex sacro consequat̃ in remissionẽ pctõrũ.ar.[illegible].car.149.

¶An epus sit ita ꝓprius minister cõfirmatiois q̃ a non episcopo facta nulla est:⁊ tñ ex dispensatione apostolica non episcopus possit illam conferre.ar.8.9.10.⁊.11.car.149.

Quũ Dicit sacramẽti eucharistie rẽ tãtũ esse aut corp⁹ xp̃i mysticũ:hec oia sumunt̃ ꝑ vnoꝝ eodẽ s.gr̃a dei.q.[illegible].3.ar.1.ad 3.car.150.

¶Sacramentũ eucharistie dicitur multa materialiter:⁊ quare.car.150.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Commentariorum Index.

¶An sacrm eucharistie sit absolute necessarius ad salutem ar.3.car.150.
¶Habere rem sacramēti eucharistie per votuz ecclesie:quid sit.Ibidem.
An Si alicubi nō inueniretur vinum/esset solus panis cōsecrādus.q.74.ar.1.car.151.
¶Aliud est iudiciū de pūtia t ḡtitate materie eucharistie.ar.2.car.151.
¶Quum triticū ab omnib⁹ ponaf ppria materia panis sacramētalis:quomodo debeat confici.ar.3.car.152.
¶An presbyter grecus i ecclesia greca/ritū greum in consecrando seruare teneatur. artic.4. car.152.
¶Una non est consecrabilis.ar.5. car.152.
¶Falsum est q greci offerāt calicē dñi cuz vino em:hoc enim armeni non greci olim faciebant. ar.6.car.153.
¶An oporteat aquā ex qua fit panis p sacrō/esse aquā verā t nālem.ar.7. car.153.
Quid de ertia corporis xpi i sacrō eucharistie ex autoritate sacre scripture habeatur.q.75.ar.1.ca.153.
¶Diuerse opiones circa nouitatē ptinētie t nouitas querliois:Ibidem.
¶Quo adinnicē se hēant nouitas continentie t nouitas querlionis Ibidem.
¶An hec ppō: aliquid nō pōt ee vbi pus non erat/nisi vl p loci mutationē vel p alteri⁹ querlionē in ipm.sit ya/t bn applicet ad ee i sacro. ar.2.ad sco.t duran.car.154.
¶An ecclesiasticus mysterijs t nāli⁹ attēditur pole vel impole fm po am ordinariā.Ibidē.
¶Quot simplr t absolute loquēdo iterneniant in sacro eucharistie mutationes.Ibidem.
¶Quo hec rō lre valeat.Si ibi panis remaneret:non esset vez qđ xps dixit.H est corpus meū rc. sed fuisset potius dom/hic est corpus meū. Ibidem ad sco.t durā.
¶An si ee alia ba ibi accūtib⁹ pāis ḡ corpotis xpi:traiaref venerationi eucharistie.Ibidem ad sco.
¶Solnitur ad sco.tenentem panem quis per accīs redigi in nihil.ar.3.ad 3m.car.156.
¶Duplex conuersio scz formal t substalis ar. 4. car.156.
¶An quersio panis in corpus xpi peristens t manēs secūdum suū ee antiquum/sit possibilis. Ibidem ad sco.
¶An hec sit ppria/qđ erat panis/est corpus xpi.Ibidem.
¶Rō quertibilitat⁹ tot⁹ vni⁹ rei i totā aliā rē/est cōiectio earū in cōi nā entis cōis oibus creaturis tm.eo.arti.ad 1m.car.155.
¶Quo intelr modus conuertibilitatis total in lra positus.Ibidem.
¶Quo hec rō lre de quertibilitate cuiusq creature in ḡcunq aliā valeat.s.agēs vtut⁹ infinite qđ hz actionē in totum ens/pōt conuertere rc. Ibidem ad duran.
¶An forma substalis panis quertat in aiam xpi fm q dat esse corpori.ar.5.ad sco.car.157.
An hec ppositio sit ha/si aliqua duo sunt realiter conjuncta:vbicūq est vnū eoz/ opz t reliquū esse.q.76.ar.1.ad duran.car.158.
¶Differētia inter modum sue t modū quātitatis in litera positos/eo.ar.ad 3m.car.158.
¶An p modū sue intelligat in lra id qđ communiter dr/esse indiuisibiliter.Ibidem.
¶An simpliciter necessario sequat/si corp⁹ xpi hz ptes t ppietates suas sub modo sacrali/q habeat eas ibi existētia nāli.ar.2.ad sco.car.159.
¶An nō solū iba corpis xpi/hz et quātitas eius naturali ꝯcomitātia ptineat ii hoc sacramento. ar.3.car.159.
¶Christum esse sub hostia/est quod dā esse relativum.ar.6.c.160.
¶Utrum corpus xpi ad motū hostie moueat per accidens.Ibidem ad sco.t duran.
¶Substantia individualis fm mām signatam ḡtitate pcipit a cogitativa:iba vero individua vt hz modū essendi pure sue/percipit a solo intellectu.ar.7.car.161.
¶An intellect⁹ tā angelicus q̄ alie separate q̄ etiā hois beati possit nāliter videre existētiam corporis xpi in eucharistia.Ibidem ad sco.
¶An intellect⁹ beatus p actū beatificū videat corpus xpi in eucharistia.Ibidem ad sco.
¶An corpus xpi fm esse sacrale non videat ab intellectu viatoris/nec ab itellectu angelico naturalr:qz iste modus essendi est penitus supnaturalis.Ibidem ad sco.
¶Qua adoratiōe adorādus sit sanguis aliqñ miraculose in calice apparens.ar.8.car.161.
De opiniones de mō essendi accidentium eucharistie sine subto.q.77.tribus ptimis ar.car.161.
¶Tres opiniones de mō quo i ostianti gñonis none substātie ex specieb⁹ sacralibus/ fit mā. ar.5.c.ar.173.
¶An in rarefactione spērū sacramentalium/ nona illa quātitatis pticula que p rarefactionē fit: sit nāliter a nāli agente. Ibidem ad Sco.
An oia ba quib⁹ vtimur in sola ꝯsecrationis sanguinis/sint ō necessitate sacri. questio.78.trib⁹ ptis ar.c.144.
¶An sola verba consecrationis plata a sacerdote cōficiant sacrm eucharistie / pretermissis alijs que in canone misse continētur. eo. ar.ad 4m.car.164.
¶Quid sit vrt⁹ sacramentalis in existens ibis sacramentalibus.art.4.car.165.
¶De veritate t cōsignificatione huius o fonis sacramentalis/hoc est corpus meum. t de demonstratione quam in ea exercet ly hoc.arti.5. car.166.
De tempore modo t subiecto ser effectuum eucharistie.q.~9.arti.1.car.166.
¶Sumēs eucharistiam pōt ee ita dispositꝰ: q nec sēp⁹ vitā gr̄e/nec de nouo mortaliter peccet sumendo.Ibidem.
¶Dñs quū dicit/ nisi manducaueritis carnem filij hois rc. loquitur de manducatione spūali in voto seu in habitu.eo.ar.ad pm.car.167.
¶An differētia iter suscipiētē baptismū t suscipiētez eucharistiam / quo ad hoc qđ est esse vel non esse in peccato mortali: sit vera. arti.3.ad pm.car.167.
¶Oblatio eucharistie ex sui ḡtitate sufficit ad satisfaciēdū pro oi pena:sit aūt satisfactoria offerentibus vel pro quibus offertur secundum quantitatem sue deuotionis.ar.5.car.168.
An contritus non aūt cōfessus de petō mortali/ hita copia confessoris idonei/sumēs eucharistiā peccet mortaliter.q.80.ar.4.car.169.
¶An sacrilegiū idigne cōcātiū sit graui⁹ petīs omnib⁹ petis que sunt contra puras creaturas. ar.5.car.170.
¶An occultis peccatoribus petentibus denegāda sit communio.ar.6.car.170.
¶Judiciū discretionis reḡsite ad cōionē i puris/ds a parētib⁹ t confessore fieri.ar.9. ad vl. car.171.
¶An expediat ḡtidie celebrare.art.10.car.171.
¶Qualr intelligat/q frustra esset votū nisi ipse ret qñ oportunitas adesset.ar.11.car.172.
¶An cōmunio nō solū ecclesie sz xpi pcepto sit necessaria.Ibidem.
¶An cōio pplaris sub vtraque spē sit licita. ar.12.c.172.
¶An cōio sub vtraq spē sit in pceptō.Ibidem.
¶An cōio sub vtraq spē sit necessaria omnib⁹ comprehendendo ēt infantes.Ibidem.
¶An dicta cōio sit necessaria omnibus adultis Item an sit necessaria omnibus sacerdotibus. Item an sit necessaria oib⁹ cōficientib⁹.Ibidē.
¶An vtilius sit sumere eucharistiā sub vtraq specie/q sub specie panis tm.Ibidem.
¶Sacramenta noue legis possunt considerari vt cause t vt signa.Ibidem.
¶An expediat ecclie christi q populus cōicet sub Repulsio vtraq specie.Ibidem.
Cuiusdā scoti chimere:negātis quod corpus christi sub sacrō ānihilatū fuisset/ si in propria specie annihilatum fuisset:cōcedētis autem quod in triduo corpus christi sub sacramento fuisset mortuū,q.81.ar.4.c.175.vide superius.q.76. arti.2.
An pbr sacerdos cādē hostiā consecrare possit. Item an noui sacerdotes cōcelebrent epo/ dō si cum ipso consecrationis verba. Item an consecratus epūs dēat pontifici celebranti cōcelebrare.q.82.ar.2.car.176.
¶An missa mali sacerdotis sit tāti meriti quāti est missa boni.ar.6.car.177.
¶An cōcilio cōstātie.cōcessū ē oib⁹ xpifidelib⁹ cōicare cū excōicatis,nisi in.2.casib⁹.ā.9.c.177.
¶An sacerdoti liceat totaliter a celebratione abstinere.
¶Item an peccatum hmōi omissionis sit pcm mortale.ar.10.c.177.
De virtute altaris/ecclesie t alioz insignatoz cōsecratorum.q.83.ar.3.car.178.
An sacramentum penitentie habeat māz ex q cōstituaf.q.84.ar.1.4.2.ad sco.car.181.
¶An res sacramenti penitētie sit interior: pnia/ an ornatus aliquis.Ibidem.
¶An totū sacrm pnie(oppositū scz ex mā t forma) causet rem missionem pcōz ratione vtriusq partis.Ibidem.
¶An fors absolonis cōsistat i his duob⁹ vbis/ scz absolvo te:si qs tū alijs vbis vtaretur/puta remitto tibi pctā sacrm eēt pfectū.ar.3.car.181
¶An pnia sit de iure nāli q ad doloꝛē t doloris remediū t aliqđ signū doloris.ar.7.car. 82.
¶Displicere potest sumi ztie t negative.ar.8. 7.9.c.183.
An pnia ftus sit vere t pōe vna spālis ftus distincta a ceteris ftutib⁹.q.85.ar.2.c.183.
¶An act⁹ pnie sit ee sub ꝺmutativa iustitia.Item an sit ee sub ꝺmutativa iustitia.Item an reddat eglie simpliciter vel fm acceptationem dei tātū. art.3.ad sco.t duran.car.184.
¶An pnia sit ftus acquisita.ar.6.ad sco.t durā. cart.185.
An offensa directe opponat gr̄e. q.86.ar.2. car.185.
¶An ad omnem remissionē peccatoū actualiū requiratur actual imutatio voluntatis.eo. ar. ad pm.car.185.
¶Quo intelligat q remisso pcō mortali/remaneat ordinata quersio ad ꝺmutabile bom.ā. 4. ad primum.car.186.
¶An remissio culpe sit effectus penitētie vt est act⁹ virtuosus.ar.6.car.186.
An ad remissionem pcti mortalis/requirat vt homo actualr singla mortalia detestetur. q.87.ar.1.car.187.
¶An virtualis displicētia sufficiat ad remissionem peccati mortalis.Ibidem.
¶An veniale peccatum opponatur feruori charitatis. Ad duran. eo.ar.ad 3m.car.187.
¶Quis sit ille feruor charitatis in hac vita/ q non compatitur secum venisle.Ibidem.
¶An quandocunq gratia infunditur: peccata venialia remittantur.ar.12.car.187.
¶An aliqua culpa/a deo remittat sine gratia. arti.4.
An peccans/ex hoc ipso grauius peccet q pius peccauerit.q.88,arti.1.ad primū. car.188.
¶Ingratitudo quantificatur ex beneficio.ar.5, car.189.
De irregularitate homicidij ex defessione cōmissi.q.89.ar.3.car.190.
An contritio/confessio t satisfactio sint partes sacri pnie.q.9.ar.1.ad sco.t durā.ca.191.
¶An contritio fm essentiam sit pars sacramēti. ar.2.ad sco.t duran.car.191.
¶Satisfactio sacralis ex hoc ipso q est pars sacramēti/auget gratiam.eo.ar.ad 2m.car.191.
¶An sacramentū penitentie sine satisfactione/ sit verum sacramentū.Ibidem ad duran.

Finis.

¶Thome de vio Caietani Cardinalis sancti Xisti: in tertiam partem diui Thome aquinatis Commentarij.

Quia saluator nr̄ rc. De bitus diuo Tho. famulatū soluere cupiēs:expeditis cōmentationibus trium librorum sue summe/ad vltimum me cōfero: exposituru tertū multarū qōnū fm modū in cōmentarijs primi libri inchoatū (vt pe tētibus hoc/mosē gerā)ac dicturus qō rōnis fideiq⁹ lumini cōsonum apparebit/fir mādo semp rōne aut authoritate omnem sniam:vt nullu smee authoritati reseruet locus.Dinidit igit pñs liber (vt in illis apparet principio)in partes tres principales: quarū prima de dño nro Jesu xpo vsq ad.q. sexagesimaz ptedit:ista vero de sacris inde inchoās/ impfecta relicta ē ob imminentia doctoris mortē:tertia aut̄ de immortalitate resurgētium/olno deficit. Nos aūt si etus opedo⁹ dederit/quasdaz adiūgem⁹ qōnes circa vtilia ad animarū salutez/q̄ opportune apparebūt:ne repetere alioz dicta cōmingat. P prima aūt pte de Jesu xpo/iser partes distinguit:prima de vnione filij dei et humane nāe/vlzq ad quintādecimā.q. inclusiue:ista de his q̄ sequunt vnionez/a sextadecima vsq ad vigesimāsextam. tertia de ingressu salvatoris in hanc vitam/ q non compatitur secum venisle. Ibidem.
¶An quandocunq gratia infunditur: peccata venialia remittantur.ar.12.car.187.
¶An aliqua culpa/a deo remittat sine gratia. arti, 4.
An 2o peccans/ex hoc ipso grauius peccet q̄ pius peccauerit.q.88,arti.1.ad primū. car.188.
¶Ingratitudo quantificatur ex beneficio.ar.5, car.189.
De irregularitate homicidij ex defessione cōmissi.q.89.ar.3.car.190.
An contritio/confessio t satisfactio sint partes sacri pnie.q.9.ar.1.ad sco.t durā.ca.191.
¶An contritio fm essentiam sit pars sacramēti. ar.2.ad sco.t duran.car.191.
¶Satisfactio sacralis ex hoc ipso q est pars sacramēti/auget gratiam.eo.ar.ad 2m.car.191.
¶An sacramentū penitentie sine satisfactione/ sit verum sacramentū.Ibidem ad duran.

Finis.

¶Incipit tertia pars summe angelici doctoris.sancti Thome de Aquino.

¶Prologus.

Salvator nr̄ dñs Jesus Christus teste angelo populū suū saluū faciēs a pctis eorū. viam virtutis nobis i seipso demōstrauit: p quā ad beatitudinem imortalis vite resurgēdo peruenire possimus:necesse est vt ad cōsummationē totius theologici negotij,post cōsiderationē vltimi finis humane vite,t virtutū ac vitioz.de ipso oīm saluato re ac beneficijs ei⁹ humano generi ꝑstitis, nostra ꝑsideratio subsequat. ¶Circa quā primo cōsiderandū occurrit de ipso saluatore.Scōo de sacris ei⁹:quib⁹ salutē consequimur.Tertio de fine immortalis vite: ad quaz per ipsum resurgendo peruenimus.

¶Circa primū dupler ꝑsideratio occurrit. Prima est de ipso incarnationis mysterio: fm qō deus p nra salute factus est homo. Scōa de his q̄ per ipm saluatorem nostrū, idest deum incarnatum sunt acta t passa.

¶De conuenientia incarnationis. Qō.1.

Circa primū tria cō sideranda occurrūt. Primo quidez de cōuenientia incarnatiōis Christi. Scōo de modo vnionis verbi incarnati. Tertio de his q̄ cōsequūtur adhāc vnionē. ¶Circa primū querūtur sex. Primo vtrum conueniens fuerit deū incarnari. Scōo vtrū fuerit necessariū ad reparationē gñis humani. Tertio vtrū si nō fuisset pctm seu homo pctōr de⁹ incarnatus fuisset. Quarto vtrū principalius sit incarnatus ad tollendum originale pctm q̄ actuale. Quinto vtrū cōueniēs fuerit deū incarnari a principio mūdi. Sexto vtrū ei⁹ incarnatio differri debuerit vsq in finem mundi.

a ¶Utrum conueniens fuerit deum incarnari. Arti.1.

Ad primū sic pceditur. Uidet qō fuerit conueniēs deū incarnari. Cum eīm deus ab eterno sit ipsa essentia bonitatis, sic optimum est ipm esse sicut ab eterno fuit. Sed deus ab eterno fuit absq̄ oi carne. Ergo cōueniētissimus est ipm nō esse carni vnitum. Non ergo fuit conueniens deū incarnari. ¶p. Que sunt in infinitū distantia, inconueniēter iungūtur: sicut incōueniens tūctura esset.si quis pingeret imaginē in qua humano capiti cervix iungeretur equina. Sz deus t caro in infinitū distāt cū de⁹ sit simplicissimus,caro aūt maxime composita, t pcipue humana. Ergo incōueniens fuit q deus carnē vniret humane. ¶p. Sicut dicitur corp⁹ a summo spū, sicut malitia a summa bonitate. Sed oīno inconueniens esset qō deus q̄ est summa bonitas, malitiā assumeret. Ergo nō fuit cōueniēs qō summ⁹ spūs increatus corp⁹ assumeret. ¶p. Inconueniens est vt q excedit magna ꝓpinqt in minimo. t cui imminet cura magnoz ad parua se trāsferat. Sed deū q totus mūdi curam gerit, tota rerū vniuersitas capere nō sufficit. Ergo vt incōueniēs qō intra corpusculū vagientis infantie lateat, cui parū putatur vniuersitas: t tandiu a sedib⁹ suis absit ille regnator, atq̄ ad vnum corpusculū totius mundi cura transferatur, vt volusian⁹ scribit ad Augustinum.

Sz contra. Illud videtur esse conueniētissimum vt per visibilia monstrētur inuisibilia dei: ad hoc eīm totus mūdus est factus: vt patet per illud apo. rom.1. inuisibilia dei per ea que facta sunt intellecta cōspiciūtur. Sed sicut dāin. dicit in pncipio tertij lib. per incarnatiōis mysteriū mōstratur simul bonitas, t sapiētia, iustitia, t potētia dei vel virtus. Bonitas quidē qm̄ nō deseruit ꝓpriū plasmatis infirmitatē. Justitia vero: qm̄ hoīe victo nō alio ḡ hoīe fecit vinci tyrannū, neq̄ vi eripuit de⁹ hoīem. Sapiētia vero: qm̄ inuenit difficillimi decētissimā solutionē. Potentia vero siue virtus infinita: q nihil est maius ḡ deum fieri hominem. Ergo conueniens fuit deum incarnari.

b Rñdeo Dicendum, quod vnicuiq̄ rei conueniens est illud quod est possibile sed non econtra: vt patet de monstris: est enim monstrū possibile/sed non est conueniens: cum conclusum igitur fuerit qō deū incarnari est conueniens/mōstratum, erit simul qō est possibile. Rursus si perspexeris qō ly conueniens absq̄ quacunq̄ determinatione in hoc titulo ponitur (dum non apponitur aliqua limitatio puta ad hoc vel illud/ fm hanc vel illam rationem/aut aliquid huiusmodi) videbis qō questio presens de conueniētia incarnationis nō ad hunc vel illum finem aut effectū/sed absolute est: t pterea ex propriis dei et incarnatiōis absolute desumenda est ḡstio ista. Cuius sensus est: an deū fieri hoiem etiaz fm carnē fuerit conueniens. ¶In eodem titulo primi articuli dubium occurrit: qz author videtur incepisse saltādo: nā ante istum articulū desebat inquiri an deū incarnari sit possibile. Tum quia ista qō non dz indiscussa relinqui / sed in ꝓpio loco tractari: constat aūt possibile esse naturaliter prius ḡ cōueniens / cum sit cōmunius: t innata sit nobis vis ex communiotibus procedendi: vt dicitur in primo phy. Tum quia author ipse nō solus in principio tertij sen. incboat a possibilitate: cur ergo non inde incepit in hocopere? P Ad hoc dr/ q quia nulla scientia probat suum subiectum/sed supponit illud: vt patet in primo po. t huius libri subiectum proprium est Jesus Christus: hoc est de⁹ incarnatus: ideo ars ipsa exigit vt nō ꝓcuretur hic an possibile sit deum incarnari: hoc eīm esset libruum istū non ꝓponere deum incarnatū. Nec th omnino indiscussa dubitatio hec relicta est: sed tractando cōuenientiam incarnationis ex naturis extremorum. f. dei et humane nature (vt i hac litera sit) excludit tur in ꝓpossibilitas in incarnationis et manifestatur simul vt dictum est conueniētia

3.di.1.q. 1.ar.2. Et. 4.3 c.40.4 33.54.8 55. Et opus. 2.ca. 5.t 6.et op⁹ 3.c.207. et.208.

3.di.1.q. 1.ar.3.3. 2.q.1.ā. 2.1.

Et di.14. q.1.ar.1. q.1.ca.et 2.

Universidad de Deusto
Biblioteca

git vt ex verbo alia & carne vna fiat ꝓsona: vt Aug. dicit. Hic est plan⁹ processus lre. ¶ In arte huiꝰ ꝓcessus hoc solū notandū occurrit: qꝫ ꝓpter sui claritatē in lra manifestat in vna sola natura/quū potuisset inducriue manifestari in oibus: sat est fuit inchoasse inductionē in re tam manifesta. ¶ In primo ꝑnte. l. deo cōueniēs est quicqd pertinet ad rōnē boni. memēto distinguere qꝫ aliud est loqui de rōne boni/& aliud de rōne talis boni: puta angelici/celestis humani/leonini et aliorū ipāliū bonorum. Multa nāq; sūt que spectant ad rōnē talis boni q̄ non spectant ad rōnem boni absolute: latrare spectat ad rōnē canis/rōcinari ad bonitatē hominis/moueri ad bonitatē celi/& sic de aliis ꝓpriis bonis creaturarū spectant: & tñ nihil horꝫ spectat ad rōnem boni simpliciter/& ꝓ: posterea nihil horꝫ conuenit deo: sed quicqd pertinet ad rōnē boni nō limitati ad hāc vel illā naturā creatam/sed absolute cōsiderati/totum deo conuenit est attribuere deo: quia natura dei est ipsa bonitas.

1.q.2.ar. 6. ꝑm. Et. 3. di. 1.q.1.ar. 2.3m.

¶ Circa ſcē cōsequētie(l. ergo deo cōuenit quod cōpetit sibi ꝑm rōnem ꝓprie nature: sicut homini cōueniens est rōcinari, qꝫ hoc cōuenit sibi inquātum est rōnalis ꝑm naturam suam. Ipsa aūt natura dei est essentia bonitatis: vt patet ꝑ Dionysium. 1. cap. de di ui. no. Unde quicqd ꝓtinet ad rōnem boni, cōuenit deo. pertinet aūt ad rōnē boni vt se alijs cōicet: vt ꝑz per dionysium, quarto cap. de diui. no. Unde ad rōnem summi boni pertinet quod summo modo se creatu re cōicet: qđ quidē maxime fit per hoc qđ na turā creatā sic sibi cōiungit vt vna persona fiat ex tribus, verbo, anima, & carne: sicut dicit Aug. 13. de trini. Unde manifestum est ꝙ conueniens fuit deum incarnari.

¶ Ad primū Ergo dicēdum, ꝙ incarnationis mysteriū nō est impletum per hoc qđ deus sit aliquo modo a suo statu immutat⁹, in quo ab eternō fuit, sed per hoc qđ nouo modo se creatu re vnuit, vel potius eā sibi. Est aūt ꝓuenies vt creatura q̄ ꝑm rōnē sui mutabilis est, nō semper eodē modo se habeat. Et ideo sicut creatura incepit esse cum ꝓius non esset, ita conuenienter cum ꝓius non esset vnita deo in ꝑsona. postmodum ei fuit vnita.

¶ Ad secūdum dōm, ꝙ vniri deo in vnitate ꝑsone, nō fuit cōueniēs carni humane ꝑm cōditionem sue nature, qꝫ hoc erat supra di gnitatē ipsius. cōueniens tñ fuit deo ꝑm infinitā excellētiā bonitatis ei⁹, vt sibi eā vniret ꝓ salute humana. ¶ Ad tertiū dōm, ꝙ quelibet alia cōditio ꝑm quā creatura quecūqz differt a creatore, a dei sapiētia est instituta: & ad dei bonitatem ordinata: deus enim ꝓpter suam bonitatem cū sit increatus, immobilis & incorꝓreus, ꝓduxit creaturas mobiles & corꝓoreas. Et sīr malum

3.di.4.q 3.ar. 13. Et 4.di. 10. ar. 1. 3. Et di.43 ar.2.q.2 2. Et 4.ſ. ca.55.2. Et ꝓſ. 45.co.6

ordo creature ad huiusmodi vnionez: ad excellētiā bonitatis et prātis diuine ꝑfectat: sola logica & obediētie potētia i creatura saluatur.

a ¶ Super arti. 2.

In titlo articuli secūdi nota qđ in hoc arti culo non querit absolute an deū incarnari fuerit necessariuz/vt in primo arti. fuit qđ de incarnationis cōuenientia absolute: & q̄rit hic de necessario ad certū finē. & creparationē humanā: supponit eā hic genus humanū lapiz ꝓdidisse salutē suā/& querit an ad reparationē ipsiꝰ necessariū fuerit deū incarnari.

3.di.4.q 3.ar. 13. Et 4.di. 10. ar. 1. 3. Et di.43 ar.2.q.2 2. Et 4.ſ. ca.55.2. Et ꝓſ. 45.co.6

Et scito ꝙ qđ ista tra ctat a magro sniarzq i tio sen. di. 10. respectu ꝭ passionis xꝑi.

b ¶ In corpe articuli ꝑmo ponit diſtinctio bimem bris de necessario ad aliquē finē. scđo iuxta primū membruz ponit prima ꝓclusio negatiua: & ꝓbat ex rōne di nie potēie. tertio iuxta scām membruz ponit scđa cōclusio affirmatiua: & ꝓbat simul cū prima authoritate augusti. quarto ꝓbatur sola scda cōclusio triplr: primo de vtilitate ad ꝓmotionez ad bonū ꝓtinpier. f. fidei/spei/caritatis/operis recti & diuini cultꝰ. scđo de vtilitate remotiua mali etiā quintupliciꝫ/seruituris diabolice/deiectionis ꝓprie/ꝓsumptionis/superbie/seruituris peccati. tertio qꝫ sunt plurime alie incomprehensibiles hominī vtilitates. Et contra tus litere clarus est valde.

c ¶ In rñsione ad secūdum eiusdem secūdi articuli/dubia mta occurrūt circa mta ibi dicta. Dicuntur siquidē ibi quatuor. Primo qđ purus homo nō potuit sufficienter adequando culpam commissam satisfacere ꝓ peccato. Secūdo ꝙ vna huius ratio est: quia peccatū contra deuz commissum hz quandam infinitatem ex offensa divine majestatis. Tertio/quod satisfactio Christi est perfecta secūdū adequationem ad culpā cōmissam. Quarto quod omnis puri hominis satisfactio efficaciaz habet a satisfactione Christi. Et horum singula ſnas habent obiectiones.

pene a dei iustitia est introductū ꝓpter gloriā dei: malū ẽ culpe cōmittit ꝑ recessum ab arte diuine sapie. & ab ordine diuine bonitatis: & tō deo ꝓuenies esse potuit assumere naturā creatā, mutabilē, corꝓoreā et penalitati subiectā: nō aūt fuit ei ꝓuenies assumere malū culpe. ¶ Ad quartū dōm ꝙ sicut aug. rūdet in epla ad volusianū. Nō hz hoc christiana doctrina, ꝙ ita sit de⁹ infusus carni humane, vt curā gubernāde vniuersitatis vel deseruerit, vel amiserit, vel ad illud corpusculū quasi ꝓtractā transtulerit: hoim enim est iste sensus, nihil nisi corꝓora valētū cogitare. Deus aūt nō mole. sed virtute magnus est: vñ magnitudo ꝭ virtutis ei⁹, nullas in angusto sentit angustias. Non est incredibile, si ꝓbū hois trāsiēs, simul audiatur a multis & a singulis totū, qđ verbū dei permanēs, simul vbiqz sit totū. Un nullum incōueniens sequitur deo incarnato.

a ¶ Utrū necessariū fuerit ad reparationē generis humani ꝓbū dei incarnari. Ar. 2.

Ad scām Sic ꝓcedit. Ur qnō fuerit necessariū ad reparationē hūani gnis ꝓbū dei icarnari. Uerbo ẽm dei, cū sit de⁹ ꝓsecꝰ (vt in ꝓmo habitū est) nihil ꝭ virtutis p carnē assumptā accreuit. Si g̃ verbū dei incarnatū hūanā nām repauit, etas absqz carnis assumptiōe ea potuit reparare. ¶ ꝑ. Ad reparationē hūane nāe, q̄ perpctīn collapsa erat, nihil alud req̄ri videbat q̄ qđ hō satisfaceret ꝓ pctō. Sz hō vt vr satisfacere potuit ꝓ pctō: non em de⁹ ab hoie plus req̄rere dz q̄ ꝓssit: & cū ꝓnior sit ad miserēdū q̄ ad puniēdū, sicut hoi imputat ad penā actū pcti ita imputare dz ad meritū actū ꝟtūi. Nō g̃ fuit necessariū ad reparationē humane nāe, ꝓbū dei icarnari. ¶ ꝑ. Ad salutē hois ꝓcipue ꝓtinet, vt deū reuereat: vñ dr mal. primo, si ego ꝑ, vbi honor meus: si dñs, vbi timor meus? Sed ex hoc ipso hoies deum magis reuerētur, qđ eum cōsiderant sup oia eleuatū, & ab hoim sensibus remotū: vñ in psal. dr, excelsus sup oēs gētes dñs, & sup celos glia ei⁹, & postea subdit, q̄s sicut dñs de⁹ nr? ¶ Ad reuerentiā ꝓtinet. Ergo vt nō ꝓuenire hūane saluti ꝙ de⁹ nobis silis fieret ꝓ carnis assumptionē.

Sz ꝑ. Illud ꝓ ꝙ humanū genꝰ libera tur a ꝓditione, est necessariū ad humanā salutē. Sed mysterīū diuine incarnatiōis est hmōi: ꝑm illud Joan. 3. sic deus dilexit mūdum vt filiū suū vnigenitū daret, vt omnis qui credit in ipsum nō pereat, sed habeat vitā eternā. Ergo necessarium fuit ad hnmanam salutem deum incarnari.

b ¶ Rñdeo Dōm, ꝙ ad finē aliquez dr aliqđ eē necessariū dupliꝫ. Uno mō sine quo aliqđ esse nō pōt: sicut cibus est necessarius ad cōseruationē humane vite. Alio mō per qđ melius & cōueniētius peuenit ad finē: sicut equus necessarius est ad iter. Primo mō deum incarnari non fuit necessariū ad reparationē humane nature, deus em ꝑ sua omnipotentē virtutē poterat humanā naturā multis alijs modis reparare. Sccđ autē modo necessarium fuit deum incarnari ad humane nature reparationē. Un Augu. dicit. 13. de tri. c. 10. verum etiā si ꝺcēdamus nō alium modū possibilez deo defuisse, cui⁹ ꝓtātia omnia equaliter subiacent, sed sanāde miserie nostre cōueniētiorem alium modū nō fuisse. ¶ Et hoc quidē cōsiderari pōt quātū ad ꝓmotionē hois in

bonū. ꝑ Primo qđē quātū ad fidē: q̄ magis certificat ex hoc qđ ipse deo loquēti credit. Un Aug. dicit. xi. de ciui. dei. Ut hō fideuitius ambularet ad veritatē, ipsa veritas dei filiꝰ hoie assumpto constituit atqz fundauit fidē. ꝑ Scđo quātū ad spem: q̄ per hoc maxime erigit. Un Aug. dicit. 13. de trin. Nihil tam necessariū fuit ad erigēdam spem nostrā, q̄s vt demōstrarez nobis quātū diligeret nos de⁹: qđ ꝭo hui⁹ rei isto indicio manifestiꝰ, q̄s qđ dei filiꝰ nature nr̄e dignatus est inire ꝓsortiū? ꝑ Tertio quātū ad charitatem: q̄ maxime p hoc excitat. Un Aug. dicit in li. de catheczandis rudibus: q̄ maior est cā aduēt⁹ dñi: nisi vt ostēderet deus dilectionē suam in nobis? Et postea subdit, Si amare pigebat, saltem reamare nō pigeat. ꝑ Quarto quātū ad rectā opationē: in qua nobis exēplū se prebuit. Un Augu. dicit in quodā sermone de nati. dñi, hō sequēdus nō erat, q̄ videri poterat: de⁹ seq̄ndus erat, qui videri nō poterat. Ut ergo exhiberetur hoi z q̄ videret ab hoie z quē hō sequeret: deus factꝰ est hō. ꝑ Quinto ad plenā participationē diuinitatis: q̄ vera est hois bitudo z finis humane vite: & hoc collatū est nobis ꝙ xꝑi humanitatē. Dicit em Aug. i quodā sermone nati. dñi, Factꝰ est de⁹ hō: vt hō fieret de⁹. ¶ Silr & hoc vtile fuit ad rmotionē mali. ꝑ Primo em ꝑ hoc hō instruitur ne sibi diabolū ꝓferat et eū veneret: qui est actor pcti. Un Aug. dicit. 13. de trini. Eadem sic potuit deo cōungi humana nā vt fieret vna ꝑsona: superbi illi maligni spūs nō ideo se audeant hoi ꝓponere, q̄ non habent carnē. ꝑ Scđo ꝑ hoc instruimur quanta sit dignitas humane nature: ne eā inquinemus peccādo. Un Aug. dicit in li. de vera relig. Demōstrauit nobis deus q̄m excelsum locuz inter creaturas habeat humana natura, in hoc qđ hoibꝰ in vero hoie apparuit. Et leo papa dicit in sermone de nati. Agnosce o christiane dignitatē tuā: & diuine cōsortes factus nature, noli in veterē vilitatē degeneri conuersatione redire. ꝑ Tertio, q̄ ad ꝓsumptionē hois tollēdaz, gratia dei nullis meritis ꝓcedentibus in hoie Christo in nobis cōmendatur: vt dicitur in. 13. de trini. ꝑ Quarto, quia superbia hois que maxime impedimēto est ne inhereatur deo: ꝑ tanta dei humilitatē redargui potest atqz sanari: vt dicit Augu. ibidē. ꝑ Quinto ad liberādum hominē a seruitute pcti: qđ quidē vt Aug. dicit. 13. de tri. fieri debuit sic vt diabolus iustitia hois Jesu Christi superaretur: qđ factū est Christo satisfaciente ꝓ nobis. Homo aūt purus satisfacere non potest ꝓ toto humano gñe: deus aūt satisfacere nō debebat: vñ oportebat deū & hominē esse Jesum Christū. Un & leo papa dicit in sermone de nati. Suscipit a virtute infirmitas, a maiestate humilitas: vt qđ nr̄is tēmdijs cōgruebat, vnus atqz idē dei et hoim mediator, & mori ex vno, et resurgere posset ex altero. Nisi em esset verus deus non auferret remedium: nisi esset verus homo, nō ꝓberet exēplum. ꝑ Sunt autem & alie plurime vtilitates que consequute sunt, supra apprehensionem sensus humani.

Ad primū Ergo dicēdū, qđ tō illa ꝓcedit ꝑm primum modum necessarij: sine quo ad finez peruenīri non potest. ¶ Ad secūdum dicendum, qđ aliqua satisfactio potest dici dupliciter sufficiēs. Uno modo perfecte: quia est con

satisfaciētis/sic q̄ sit suppositū diuinū/scper hoc infinitum: simpliciter: quod tamen in litera fit.

¶ Contra 3m/sic q̄ satisfactio christi est cōdigna fm equalitatē ad culpā cōmissam/occurrit duradus in 3o sen. di. 20. q. 2. Christus inquantus hō vel rone humane nāe non potuit reddere equivalēs beneficijs omnibus ab ipso receptis: ergo non potuit reddere equivalens pro peccatis hūane nature/nec ipsimet si peccasset. Añs patet: quia ad deos et parentes non pōt reddi equivalens: vt dicitur. 8 ethi. ¶ Cō sequentia est nota: cū quia redditio equivalentis opꝰ q̄ sit de non alias debito illi cui redditur tum q̄ si actus christi non sufficit ad adeq̄andum beneficia/ constat q̄ nihil superest tibi quo possit alioū culpas adequare. Et quia duran. in verbis istis insinuat se loquī de christo secundum quod homo/quasi abstrahendo a supposito diuino/patet oppositum esse de mente eius dum in quarto sen. di. 15. q. 3ª. tam tertium quam quartum hic dictum impugnans dicit. Quidam dicunt quod licet homo ex se non possit satisfacere reddendo equivalens: potest tamen ex hoc quod sibi communicatur meritum passionis christi: quod fuit aliquo modo infinitum. Sed p̄m scilicet quod nullus possit reddere equivalens simpliciter/videtur melius dictum: quia nec ipse christus secundum quod homo potuit deo reddere equivalēs beneficijs acceptis: cum ergo quicquid erat in christo secundum humanam naturā esset totum obligatum deo et ei debitum/non potuit esse satisfactio de condigno pro quocunq̄ peccato/considerando naturam operis vel rei: ꝛ solum secundum gratuitam acceptationē dei. hec ille. Ubi patet ex hoc ipso quod impugnat pōnē dicentem quod satisfactio christi est infinita/quod non loquitur de christo secundum quod homo abstrahendo a supposito diuino quoniam positio illa ꝛ infinuitatez cē in opere christi/humano quidem/separattonem suppositi cuius est operari: sed loquitur de christi satisfactione quam mediante natura assumpta effecit/tam gratias agendo quam adequando peccata.

¶ Contra quartum dictuꝫ/scilicet quod omnis alia satisfactio efficax est ex satisfactiōe christi/occurrit ipsemet author i quarto sen. di. 15. q. 3ª. ā. 2. ad primum/dicens/Alij dicunt quod etiam quantuꝫ ad auersionem/ pro peccato satisfieri potest virtute meriti christi quod quodammodo infinitum fuit. Et in hoc idem redit quod prius dictum est scilicet quod nō potest satisfacere secundum equalitatem/sed secundum acceptationem diuinam: quia per fidem mediatoris gratia data est credentibus: si tamen alio modo gratiam daret/sufficeret satisfactio per, moduꝫ predictū. Ubi patet quod author idem dat iudicium de satisfactione mea siue habeam gratiam per fidem iesu christi/sine aliunde haberem gratiam: ac per hoc non sit ex satisfactione christi. satisfaciens simpliciter/sed solum secundum acceptationem cuiꝰ oppositum hic docere vt. Et similiter non fit ex satisfactione christi efficax: cuius oppositum expresse hic docet.

¶ Ad horum cuidētiā aduertēdum est: q̄ dō de satisfactione pro peccato tria hēt in hoc opere. a. p̄mus est hic/vbi de necessitate incarnatōis pro reparādo humano genere tractat. scōs est inferi⁹/vbi de necessitate passionis christi tractat/tertiꝰ est in tractatu de sacro pnie/vbi de tertia illius parte q̄ satisfactio est/tractādum est. Et in hoc vltimo loco de satisfactione pro peccato actuali directe tractandum est: in p̄mis aūt duobus communius tractat: q̄ de satisfactione etiā p̄o peccato originali tractatur. Uñ in p̄senti ſra duas rones author attulit ad ostendendum q̄ purus hō satisfacere nō potuit pro peccato. quaꝫ prima directe respicit pctm originale. secunda aūt cōiter de peccato/sub quo tam originale q̄ actuale quod est simplr peccatū (q̄ ꝰ stat: solum esse mortale) comprehenditur/loquitur. Hinc sit vt onus hoc in loco acceperim differēdi de satisfactoris sufficientia. non enim rationē secūdā litere ꝛ exclusionē illi⁹ pertransire potui sine huiusmodi discussione. Et nisi obiectiones arguētiū exigerēt/conclusionē vt ex illa secūda q̄ impugnat rōne tm̄ tractarē: nec imiscerem vinculum de debito gratitudinis vinculo satisfaciēdi/sicut nec author hic miscet: ꝛ reſeruare hec tractatui de penitentia. ¶ Undeyt obiectionibus fiat satisfactio dicetur ꝛ de hoc quātum opꝫ hic scire. Et q̄m in p̄ms dubio author nō videtur intellectus/ideo sensus ſre p̄declarandus est. purus homo in hac rōne intelligit nō solum per exclusionem coniunctionis cū diuino supposito: sed et per exclusionem diuine misericordie gratificātis opus hois ad hoc quod deo acceptū fit, probo singula ex ſra. Exclusio diuini suppositi patet: q̄ purus homo distinguitur cōtra christum deū ꝛ hoiem. Exclusio diuine misericordie gratificātis, opꝫ ad hoc quod sit acceptū/pꝫ: q̄ satisfactio per equalitatez distinguitur cōtra satisfactionē per gratiā acceptātis. Ex hac enim distinctione iuncta prime patet/q̄ cum dicit purꝰ hō satisfacere nō potest fm equalitatem. p peccato/ꝛ sitꝫ q̄ christus satisfacere pōt pro peccato fm equalitatem: sensus est q̄ secluſa misericordia dei acceptātis opus alicuius. p satisfactione/loquendo de viribus puri hois ꝛ viribus dei ꝛ hominis/purus homo nō pōt satisfacere/deus ꝛ hō pōt satisfacere. Et ꝛ hic sensus sit sufficienter probatus ex litera: ꝛ manifestus sit ex hoc q̄ est vere formalis de puro hoie vt satisfactore ipsi deo. p peccato/ꝛ de deo ꝛ homine vt satisfactore deo. p peccato: amplius etiā manifestatur authoritate authoris in 4.o sen. di. 15. q. 3ª. ar. 2. ad 3m. vbi habet hec verba. Sicut offensa habuit quādā infinitatem ex infinitate diuine maiestatis/ita ꝛ satisfactio accipit quādā infinitatē ex infinitate diuine misericordie prout est gratia informata per quam deo acceptum redditur quod hō reddere pōt. hec ille. Ubi clare videtur diuina misericordia gratificās satisfactionem/e regione ponit cōtra id q̄d homo reddere pōt: ꝛ quod constat per misericordē gratiam satisfactionis vim assequi: et satisfactionē etiam infinitam quodammodo esse. Confirmatur q̄ idem sensus ex diuino theo⁹ compendio ad fratrem rainaldū in secunda parte/in ca⁹. 16. Unde patet primo quod omia/argumenta inferentia q̄ homo concurrente gratia seu charitate potest satisfacere pro peccato/nō sunt contra author: em intellectum/sed contra ipsum non vere nec formaliter intellectum. Patet secundo differentia aliorum ab author: eam alij doctores charitatez seu gratiā ad satisfactionem concurrentes/ex parte hominis satisfactoris posuerūt: et ideo dixerunt purum hominem posse pro peccato satisfacere. Author vero gratiam et charitatem ex parte diuine misericordie gratificantis ac per hoc acceptantis opus humanum posuit/homineq̄ purum cum suis viribus/et similiter deum et hominem cum suis viribus ex parte satisfactoris posuit: ꝛ ideo dixit illum non posse/ꝛ christum vero posse satisfacere. Et salua illorum reuerentia/dupliciter reprehensibiles sunt: et quia contra positionem author⁹ apposuerunt suam vt contrariā/in quo mōstrator non penetrasse eos hanc pōnem: et quia nō formaliter de puro homine et de deo homine vt satisfactoribus simpliciter vel secundum acceptationem diuine misericordie loquuti sunt/vt author fecit: ꝛ propterea ranquam claram sniam non aliter probauit: quoniam clarissima vere est formaliter intellecta. ¶ Ad primi ergo dubij obiectionem ex hoc dicitur quod añs est verū: vt patet ex allegatis verbis author⁹ ex quarto sen. sed consequentia negatur q̄ questio est de puro homine vt satisfactore p equalitatem/excludendo diuinam gratificantem: acceptantem: consequentia autem infert de homine/non excludendo sed includendo diuinam misericordiam acceptantem per gratiam: vt patet. ¶ Ad secundam dicitur quod formaliter loquendo/actus meritꝫ natus est tollere longe maius bonum potens illi inesse quam possit secundo reponere in seipso: quoniam vt meus actus/est peccatum mortale tollens charitatem: et vt meus actus nunquam poterit charitate informari: iuxta illud. osee 13. perditio tua ex te/salus autem ex me. Et propterea cum dicitur ranꝫ bonum potest inesse actui secundo: negetur loquendo de actu secundo vt ē hominis vt distinguitur contra deum gratificantem: nam loquendo de homine vt includit actum gratificantem/satisfaceret quidem secundus acceptantis gratiam/et non secundum equalitatem eius quod reddit. ¶ Ad tertiam dicitur admittendo casum: et subiungendo quod in ta⁹i casu quia gratia se teneret ex parte dei cui satisfactio fieri debet/ideo non esset satisfactio ex parte hominis/sed ex parte dei acceptantis per suam gratiam: vt dictum est. Et ratio est quia satisfactio peccatoris sufficiens simpliciter/habet nō p̄o p̄ncipio sed p̄o termino recuperationem diuine placationis: quoniam ad hoc constat satisfactionem pro offensa illata alicui/ordinari: alioquin non repararet amicitia p satisfactionem. Est ergo charitas p satisfactionē acquirēda ab ipso deo/ꝛ nō presupponenda ꝛ eius preuentionem misericordem presupponis/iam nō est satisfactio nisi ex misericordia p̄uenīēt vt sit sufficiēs satisfactio: hmōi autem satisfactio distinguitur contra satisfactionem per equalitatem. Unde idē est/satisfactori p̄cedere gratiā q̄ actus suus fiat satisfactorius/ꝛ satisfactionem illius insufficientē/ex misericordia acceptare. Et est implicatio in adiecto dicere q̄ homo pōt satisfacere simplr deo. p cōmisso pctō/ꝛ q̄ hoc potest per charitatem ex diuina misericordia faciente de attrito ꝓritū: q̄ ipsum informari charitate ex gratia dei/ꝓstituit nō presupponit satisfactionem: ac per hoc satisfactoꝛalis non est sufficiens nisi ex acceptatione diuina: que distinguitur contra satisfactionem simpliciter.

¶ Ad secundi quoq̄ dubij obiecta/ex eadem radice patet rūsio quantuꝫ ad sensum litere: nam infinitas offense ex hoc quod deus est offensus/ cāt impossibilitatem satisfaciendi simpliciter in puro homine/(vt dictuꝫ est)/scilicet vt excludit diuinum suppositum et⁹ diuinam misericordia gratificantem. Quantum autem ad id quod obiectio secūda tangit de infinitate meriti seu satisfactionis christi/in sequēti dubio explicabitur. ¶ Ad alterum vero obiectionem directe contra rationem litere respondetur: q̄ infinitas offense licet sit infinitas non simpliciter/hoc est in genere entis sed quedam/hoc est in genere mali: est enim offensa dei malum infinitū: sicut linea infinita esset quantitas infinita. Et huiusmodi infinita: si appellentur infinita secundum quid/quia distinguuntur cōtra ens infinitū simpliciter quod est solus deus/conceditur quod infinitas offense est infinitas secūdū quid: ꝛ q̄ ipsam adequaret infinitas etiā fm q̄d actus charitatis in deū/si satisfactoꝛ aliquis er proprijs viribus posset talē actum exhibere deo offenso. Sed q̄m nō solū purus homo sed nec q̄cunq̄ pura creatura ad hoc se pōt extendere/ideo opꝫ satisfactoꝛ esse infinitū simplr/ qui scilicet ex proprijs viribus possit actum infinit fm quid/adequātē offensam infinitā fm quid/exhibere deo. Et ideo optime et efficaciter in litera ex infinitate offense dei infertur q̄ oportet satisfactorem simpliciter esse non solum hominem sed etiam deum: vt sic propijs viribus exhibeat actum infinite efficacie.

¶ Ad tertiū dubiū rūdet/q̄ actiones Christi humane. ſ. amare deū/volūtarie pati ꝛ hmōi/habēt duas ꝛditiones. Altera est q̄ sunt res q̄dā creatę: ꝛ sic sunt finita entia simplr: nō em̄ sūt deitas. Altera est q̄ sunt res p̄sone diuine vt ppij suppositi cuius sunt: ꝛ sic sunt infinita entia persone liter: et sunt infinite efficacie in tali genere/puta meriti seu satisfactionis/ex hoc ipso q̄ sunt opa ipsi⁹ dei/vt ppie persone erercētia opera illa. ¶ Et ex hoc p̄z primo solutio ꝛdiectionis scoti in dubio p̄cedēti: nā passio Christi ꝛ fuerit bonū finitū essentialr/fuit tm̄ bonū infinitū p̄sonalr: ꝛ propterea fuit infinite efficacie in satisfacēdo: nulla aūt cuiuscunq̄ pure creature meritū est infinitum p̄sonaliter. ¶ p̄z deinde huius tertij dubij veritas: q̄m ex h̄ ipso q̄ p̄sona ꝛpi soluit p pctō/satisfactio ipsa est infinita p̄sonaliter/ac per hoc adequās offensam infinitam ex ipsa infinita maiestatis offense. Et sicut adequat offēsas totiꝰ mūdi ꝛ diuinā maiestatem/ita adequat beneficia collata totiviniuerso adeo glorioso: ita q̄ actio Christi ex hoc ipso q̄ est infinita personaliter/sufficiens est ad adequādū ꝛ exceden dum oia tam nature assumpte q̄ reliquo vniuerso collata būficia: ꝛ sit⁹ ad exceden dum offensas totius mundi in deum: q̄m quāto maior est satisfactor aut gratiarum actor tanto efficacior est: si ergo in infinitū excedit oēs petōres ꝛ oēs creatas res/p̄is est q̄ sufficiat pro omnib⁹ ꝛ excedat oia. Uñ Christus sufficiēter gratias egit deo pro oibus beneficijs siue humanitati collatis ꝛ satisfecit p peccatis totiꝰ mūdi/ex hoc ipso q̄ persona diuina agebat gratias ꝛ satisfaciebat: quia persona diuina excedit in infinitū hec omnia. Et nihil obstat q̄ persona diuina mediante humana natura hec operabat: nā humana opera/supta hominē operabatur/diuine sc̄z: vt inferius clare patebit/cū de infinitate operū Christi ꝛ modo operādi eius dicē erit sermo. ¶ Et licet ad deos et parentes nō possit reddi equivalens a creatura: potest tm̄ reddi equivalens a diuina persona incarnata. Et rursus licet quanto magis creatura gratias agit deo/tanto magis deo obligetur: quia ipsa gratiarum actio nouum est beneficiū/q̄ nunc accrescit creature ex diuina largitate: quia tm̄ in persona diuina in se nullū redundat beneficiū ex gratiarum actione/ sic nec vllum est sibi a principio incarnationis p̄stitum beneficium: ideo ipsa ex hoc ipso q̄ humanos actus diuinos personaliter exhibet deo: omnia creata sufficienter adequat ꝛ excedit. Ubi scito q̄ quia verbum caro/ex proprijs viribus sue p̄sone hz charitatem ꝛ gratiam in anima informante carnē assumptam (iuxta illud/quasi vnigeniti a patre plenum gratie ꝛ veritatis) charitas nō se tenet in Christo ex parte dei vt cui satisfaciendum est/sicut in ceteris hominibus dictum est computari: sed se tenet ex parte persone satisfacientis/hoc est ipsius dei vt satisfactoꝛ est. Et ꝓpterea non potest de Christi satisfactione dici q̄ sit equivalens per acceptationem et non per equalitatem: sicut de aliorum satisfactionibus dictum est. ¶ Ad quartum dubium predeclaranda est veritas rei/ꝛ deinde ad verba author⁹ descendendum est. Christus dominus secundum veritatem dupliciter causat satisfactionem nostram: primo vt causans charitatem ꝛ gratiam in nobis/qua satisfactio nostra acceptatur: secundo vt satisfactor perfecte pro peccatis totius mundi. Et ex hoc satisfactio

5. di. 1. q. 1. ar. 3.
Et 4. di. 43. ar. 2 q. 1. 2.
Et vi. q. 29. arti. 4. 3. Et. 1. ti. 1 co. 1. fi.

a ¶ Utrum si homo nō peccasset, deus incarnatus fuisset. Arti. 3.

Sed sicut Augu. dicit 13. de tri. alia multa sunt cogitāda in Christi incarnatione preter absolutionē a pctō: de quibus dictū est. Ergo etiā si hō nō peccasset, deus incarnatus fuisset. ¶ p̄. Ad omnipotentiaꝫ diuine virtutis ptinet vt opa sua pficiat, ꝛ se manifestet per aliquē infinitū effectū. Sed nulla pura creatura pōt dici infinitus effect⁹, cū sit finita per suā essentiā. Jn solo aūt opere incarnationis videtur p̄cipue manifestari infinitus effectus diuine potentie (p quā in infinitū distātia coniungūtur, inquantuꝫ factum est q̄ hō esset deus) in quo etiam opere maxime videt perfici vniuersum, per hoc q̄ vltima creatura. ſ. hō primo principio cōiungit. ſ. deo. Ergo etiā si hō nō peccasset, deus incarnat⁹ fuisset. ¶ p̄. Humana natura per pctm̄ non est facta capacior gratie. Sed post pctm̄ capax est gr̄e vnionis, q̄ est maxima gr̄a. Ergo si hō non peccasset, humana nā huius gr̄e capax fuisset. Nec deus subtraxisset humane nature bonum cuius capax erat. Ergo si hō non peccasset, deus incarnat⁹ fuisset. ¶ p̄. Predestinatio dei est eterna. Sed ꝺi ro. 1. de Christo, qui predestinatus est filius dei in virtute? Ergo etiā ante pctm̄ necessariū erat filium dei incarnari, ad hoc q̄ dei p̄destinatio impleret. ¶ p̄. Incarnationis mysterium est primo hoi reuelatū: vt p̄z p hoc q̄d dixit, hoc nūc os ex ossibus meis ꝛc. quod ap̄s dicit esse magnū sacr̄m in Christo et in ecclesia: vt p̄z ephe. 5. Sed homo nō potuit esse p̄scius sui casus, eadem ratione qua nec angelus: vt Aug. probat sup gen. ad literam. Ergo etiam si homo nō peccasset deus incarnatus fuisset.

Sz̄ Est. q̄d Aug. dicit in lib. de verbis dñi, exponens illud q̄d habetur luc. 19. venit filius hois q̄rere ꝛ saluū facere q̄d perierat. Ergo si hō nō peccasset filius hois non venisset. ¶ Et. 1. ad timo. pti mo super illud verbū Christus venit in hūc mundū vt pctōres saluos faceret dicit glo. Nulla causa veniendi fuit Christo dño nisi pctōres saluos facere. Tolle morbos, tolle vulnera, ꝛ nulla medicine causa.

Rñdeo Dōm, q̄ aliqui circa hoc diuersimode opinātur. Quidā em̄ dicūt q̄d etiā si hō nō peccasset, dei filius incarnatus fuisset. ¶ Alij vero cōtrarij asserunt. Quoꝛ assertioni magis assentiēdum videtur. Ea enim q̄ ex sola dei volūtate p̄uenīūt supra oē debitū creature, nobis innotescere nō possunt, nisi quatenꝰ in sacra scriptura tradūtur, per quā divina volūtas nobis innotescit. Unde cū in sacra scriptura vbiq̄ incarnationis ratio ex peccato primi hois assignetur, cōuenientius dr incarnationis opus ordinatū esse a deo in remedium cōtra pctm̄: ita q̄d pctō non existente incarnatio non fuisset. Quāuis potentia dei ad hoc nō limitetur: potuisset em̄ etiam peccato non existente incarnari.

Ad p̄mū Ergo dōm, q̄d omnes alie cause q̄ sunt assignate ptinent ad remedium pcti. Si enim homo nō peccasset, perfusus fuisset lumine divine sapiētie: ꝛ iustitie rectitudine pfectus a deo, ad oia necessaria cognoscenda et agenda. Sed quia hō deserto deo, collapsus erat ad corporalia, cōuenies fuit vt deus carne assumpta etiaz per corporalia ei salutis remediū exhiberet. Uñ dicit Aug. super illud Jo. verbū caro factū est. Caro te obcecauerat, caro te sanat: q̄m sic venit Christ⁹, vt de carne, carnis vitia extingueret. ¶ Ad scōm dicēdum, q̄d in ipso modo productionis rerū ex nihilo divina virtus infinita ostenditur. Ad perfectionem etiam vniuersi sufficit, quod naturali modo creatura ordinem Christi/satisfactio eius esset fm acceptationem divine misericordia per charitatem gratificante illam: sed non haberet efficaciam ex satisfactione Christi: ꝛ ideo imperfectior esset. Mea autem satisfactio q̄ membrum Christi sum/effica: est ex charitate ex satisfactione Christi. Et quia ex Christo capite ꝛ nobis membris constituitur vna persona mistica/ideo satisfactio mea coniuncta satisfactioni Christi sit equalis simpliciter vt est satisfactio mistice persone: imo et quandoq̄ superexcedit: iuxta illud ad Coloss. 1. adimpleo ea que desunt passionum Christi in carne mea/pro corpore eius quod est ecclesia.

¶ Super articulum. 3.

In articulo tertio eiusdem questionis duo fiunt: primo referuntur diuerse opiniones circa questitum: secundo respondet questito preferendo secundam opinionem duabus conclusionibus: altera de facto/directe responsiua questito negatiue: altera de possibili asserente partem affirmatiuam. Prima conclusio est. pctō non existente incarnatio non fuisset, probatur. In sacra scriptura vbiq̄ incarnationis ratio ex peccato primi hominis assignatur: ergo incarnationis opus ordinatum esse a deo in remedium peccati cōuenientius dr: ergo peccato nō existente incarnatio non fuisset. Añs pro euidenti assumitur. Prima ꝓbatur: quia ea que ex sola dei volūtate supra omne debitū creature, p̄ueniunt/nobis nō innotescūt/nisi quatenus in sacra scriptura (in qua divina nobis volūtas manifestat) tradūtur, sc̄da conclusio est. Deus potuisset pctō non existente incarnari. Probatur: q̄ potentia dei nō limitatur ad hoc. ſ. q̄d incarnatio sit in remedium peccati.

¶ Circa verba litere nota duo. primo q̄d ly conuenientius comparationem exercet respectu alterius opinionis contrarie: ita quod ex reuelatis in sacra scriptura de divina voluntate/conuenientius dicitur pars negatiua q̄ affirmatiua. secundo quod author loquitur de opere incarna

opīo Alex. et scoti. in 3. s. d. 7 q. 3.

tionis vt scz non vt redemptiuo et liberatiuo: vt scotus glosandas dicit authoritates dicentes quod sine peccato non fuisset incarnatio.

b ¶ In rñsione ad 3m nota distinctionē de potā nāli z de potā obedientiali hinc sumi z quo distinguunt q nālis infra ordinē nāli, sistit obedientialis vero secundum ordinem ad diuinam potentiam attenditur: illa semper impletur/ista quandoq impletur et quandoq non impletur.

c ¶ In rñsione ad 4m eiusdem articuli tertij dubium occurrit p circa illā ppōnez: pdestinatio ppponit pscientiam futuroz: q falsa est. Nam pdestinatio petri nō ppponit pscientiam petri predestinandi aut saluādi/sed econtra pscientia petri saluandi ppponit predestinationem petri: vt ps et hoc qđ ideo scit deus petrum saluandū q pdestinauit enim/et non ideo pdestinauit petrum quia preuidit petrus saluandum: vt ps ex pma p.q.23.ar.5.vbi determinatum est quod prescientia meritorum non est causa predestinationis. Dubium secundo occurrit: qz impertinens est solutioni argumenti de predestinatione christi quod supponatur prescientia futuroz: qz sine presupponatur sine non/oportet et voluntate diuina reddere rationem quare predestinatus est per tale medium vel sub tali ratione: vt in corpore huius articuli fit: et non ex parte intellectus preuidentis: precisio enim non est ratio futuri effectus: vt patet. Dubium tertio et scoto in tertio. sen. di. 7. q. 3. ar. 1 ratione predestinationis anime christi inferente sine preiudicio tamen quod incarnatio et sine peccato fuisset. Probatur hoc multipliciter. Primo, predestinatio cuiuscunq ad gloriam precedit ex parte obiecti naturaliter prescientiam peccati vel damnationis: cuiuscunq: ergo multo magis hoc est verum de predestinatione illius anime ad summam gloriam. Secundo. Ordinate volens/per prius vult finē: et post hoc quod est fini propinquius: ergo sicut prius vult alicui gloriam quam gratiam/ita inter predestinatos quibus vult gloriam ordinate/prius vult gloriam illi quem vult esse proximum fini: ac per hoc prius anime christi quam alteri vult gloriam: et prius cuilz vult gloriam et gratiam quam preuideat illi opposita istorum habituum scilicet gratie et glorie: ergo prius vult anime christi gloriam quam preuideat adam casurum. Tertio. Redemptio siue gloria anime redimende non est tñ bonum quantum est gloria anime christi: ergo non propter solam istam cāz vr dē predestinasse illā aiam ad tātā gloriā. Quarto. Quia nō ē tā simile tā summū bonū i entib⁹ esset tm occasionatū: scz pp min⁹ bonū.

Quito ñ ē tā simile bū p⁹ potuisse Adā ad tm bonū quā christum: qđ tamen sequeretur. Immo vlterius sequeretur absurdus: scilicet quod deus predestinando adam ad gloriam/prius preuidisset ipsum casurum in peccatum quam predestinasset christum ad gloriam/si predestinatio illius anime tantum esset pro redemptione aliorum: quia redemptio non fuisset/nisi casus et delictum precessisset. Et hoc sit sextum scoti argumentum. Et quibus concludit scotus quod prius nā quaz aliquid preuidebatur circa peccatorem siue de peccato siue de pena/deus elegit ad celestem curiam omnes quos habere voluit/siue angelos siue homes in certz et determinatis gradib⁹: z nullo est pdestinat⁹ tm qz alius ptius est casurus: vt sic nullū oporteat gaudere de lapsu alterius. Et hoc pro 7° ar. 8°.

¶ Ad euidentiam horum sciendum est/quod hec propositio: predestinatio supponit prescientiam futuroz: potest intelligi primo respectu omnium futuroz: et sic vi dictur non intelligibilis: nam predestinatio petri non ppponit prescientiam futur gre petri: q patet sic. Prescientia futuri presupponit futurum sub ratione futuri: quoniam vt dicitur in primo po. qđ non est/non potest sciri: gloria aut petri est primo futura p pdestinationez/vt ps: ē igit fm nāe ordinē pmo pdestinatio petri ad gloriam/z ex hoc gria petri est futura: z sic puidet a deo. Supponit g pscientia alicui⁹ futuri/pdestinationem: ac p hoc pdestinatio nō ppponit prescientiā eiuz futuroz. Scdo pōt intelligi de pdestinatione quo ad constituta p pdestinationē/z pscientia re⁹ aliog futuroz: ita q sensus est/pdestinatio vt respicit pdestinata/z presupponit prescientiam futuroz/nō pdestinatoz/sed eoz q ppponunt vel ordinant/p pdestinationē. Et sic ppositio est vera. Quā vt clarius intelligas/distingue inter effectus pdestinationis: qm̄ q daz sunt nō soluz ordinati sed ostituti p pdestinationem: vt gria z gfa/z vltm finis z media vt sic: q daz aut sunt solū ordinati p pdestinationem: vt anima illius hominis qui est sanctus petrus/et reliqua spectātia ad nālez ordinē vniuersi. hec. n. futuri frōnē hñt ab eterno ex puidētia diuina z nō ex pdestinatione diuina: scz pdestinatio q̄si supueniens/sicut ordo gre supuenit ordini nāe/ordinat aiaz sancti petri in gloz eternā mediāte gfa. Et qm̄ inter ppposita a pdestinatione nō solū sunt res nāles ostitutes/vniuersum fm nālē ordinē: scz et defectus in pure nālib⁹ vt monstra/z in animalibus vt egritudines/z in rōnalib⁹ vt ignorātia z malū moris qđ ē pctm: iōsicut simplr loquēdo pdestinatio ppponit p uscētiā vniuersi nālis/ita simplr loquēdo ppponit pscientia futuroz ptinētiū ad ordinē vniuersi nālē/z defectū i illo futuroz. Inter q constat vtinet pctā hoim: qm̄ nō spectat nm peccare ad originē gre/sed ad originē nāe: qz ex nobis solis peccamus/vt ps: z authoritate scripture firmatur osee. 13. q dititio tua ex te israel. Et hic ps falsas este scotica imaginationē q p⁹ petr⁹ pdestinet ad gloriā q̄s preuideat peccaturus: qm̄ sicut pus q puidet petr⁹ fm ea q̄ seclusio ordine gre sibi cōueniūt q̄s predestinet: (qz prius puidet fm futura sibi fm ordinē simplicis q puidētie diuine quā fm futura sibi fm ordinē diuine pdestinatiōis) ita pus puidet peccatur⁹ quam predestinet/ea dem rōne: qz scz petrū peccare spectat ad ordinem diuine prouidentie/z per superuenientem ordinē diuine pdestinatiōis vel reprobationis ordinat fm ordinem gre ad redēptionem vel eternam punitionez. Et si pspicacius tres qui de facto in vniuerso inueniunt ordines cōsideauerim⁹/ pcz ordines nature/ordinem gratie z ordinem dei z creature simul: videbimus qđ secundus supponit p̄m/z tertius/supponit vtrūq: z filr ordinatio z prouisio primi presupponitur a preordinatione et preuisione secundi/et similiter preordinatio et preuisio tertij presupponit preordinationē z preuisionem vtriusq. Ita quod deus primo ordinauit vniuersum/secūdum ordinem nature: et quoniam vniuersum secundum talem ordinem non attingit ad fruitionem diuinam/superaddidit ordinez gratie: z qm̄ talis ordo non pertingit ad vnionem summo modo posito cum deo/preordinauit creaturam ad vnionem personalem cum deo. Quocirca quum peccata pertineant partim ad ordinem nature z partim ad ordinem gratie vt opposita illi/consequens est quod predestinatio ieu christi vt sit filius dei/ppponat preuisionem futurorum peccatorum/ vtpote spectantium ad presupposita ordines in genere cāe materialis. Unde ad singula dubia deueniendo. Ad primum dubium dicitur/quod propositio illa est vera: vt declaratum est: et est ad propositum argumenti: quod predestinationem christi necessariā absq peccato arguebat. Respōdeo namq/ad hoc/non exigit quod predestinatio christi supponat prescientiam glorie christi: sed requirebat quod presupponit prescientiam peccatorum/ in quoz̄m remedium chr̄s est predestinatus: ordinatio nāq medicine p supponit notitiam morbi. Ad secundum vero dubium dicitur/quod in hac responsione ad quartum argumentum qđ nunc discutitur/non erat reddenda ratio predestinationis incarnationis in remedium peccati: scz sustinēdū erat qđ cū predestinate incarnationis necessitate stat quod predestinata sit in remedium peccati. Et hoc manifestatur ratione: quia predestinatio presupponit prescientiam futurorum absolutorum: qualia sunt peccata: vt declaratum est. Et exemplo predestinationis alicuius puta pauli mediante oratione alterius puta stephani: quod exemplum si ēt quo ad pscientiam medi intelligendum creditur/exponendum est quod predestinatio pauli quo ad conuersionis effectum presupponit prescientiā: oōnis stephani: z sic de aliis. vt sic sit simile ēt quo ad hoc quod predestinatio incarnationis presupponit prescientiam peccati humani.

Ad 3m ex scoto dubiū ōt quadruplici vtēdo distinctiōe. Prima est inter volitum et volibile: nam aliud est aliquid esse magis volibile/z aliud est illd esse magis volitū: salus. n. oium hoium est magis volibilis fm se q̄s salus aliquoz tm: vt ps/qz longe maius bonū est: nō tñ est magis volita a deo: qui scz velit volūtate ante oēs hoies saluos fieri/nō tñ vult volūtate beneplaciti salutē oium sed quorūdaz tm hoium: vt ps. Non pōt ḡ ex hac q aliqđ ex parte obi scz se est maius bonū ac per hoc magis volibile/inferri ergo est magis volitū a deo. 2a inter magis z pus nā volitū. 3a est inter prius nā vel a quo nō quertit ordinem/sitia/vel prius cālitate. 4a est inter prius nā volitū prout prius est a quo nō quertit ordinem/sitia/de facto vel possibili: z accipiēdo enim prius nā q̄s est prius cālitate fm aliqđ genus cause/ coincidūt prius z magis scz illud genus cāe: volumus. n. pus z magis sanitatem ex purgatione fm genus cāe finalis: econtra aut fm genus cāe materialis locādo dispones ex parte māe: z qz cā finalis est simplr z absolute prior/iō volumus simplr z absolute prius z magis sanitatē. Sed si sumat prius nā a quo nō quertitur ordinem/sitia (vt scotus sumit in proposito) vtere 4a distōne iter sic prius volitus de fcto/vel prius volitū de poli. Et dicito q multoz ordinate volitoz/quoz vnū se habet finis/aliud vt medium/aliud vt effectus/illud qđ est finis ostat esse magis z prius nā hoc est cālitate volitum. Et respectu diuine volūtatis loquēdo cōstat qđ est prius nā de poli volitum/non autem quod sit prius nā volitū de facto: hoc est ostat q̄ pōt esse volitū illud fine medio/z effectu/nō tñ ostat q de facto sit a deo volitū illud sine tali medio/effectu z occasione. Et hoc est in quo deficiunt argumēta scotica: qz ex magis z pus cālitate z pus nā fm ordinē volito de poli a deo/infert volitū esse a deo de fcto. At si assumat q finis ē magis z prius nā fm ordinē de facto a deo volit⁹: petitio principij cōmittitur: qz assumitur pbāndū. Hoc. n. quō rone pbari non possit/(qz nemo nouit que sunt dei nisi spūs dei op⁹ ad scripturas sacras deuenire/si nosse volumus q de facto deus ordinauit incarnationē futurā sine adā peccet sine non. Nos. n. qz ex scriptura non habemus incarnationē nisi redemptiuā/dicimus q̄ scz potuisset deus velle incarnationē etiam sine redemptione futurā: de facto tñ noluit eā nisi sic: qz ipse non alr reuelauit suam volūtatē: z ex sola ipsi⁹ reuelatiōe cognosci pōt. Cū g primo arguit. Predestinatio cuiuscūq ad gloriā pcedit ex pte obiecti z. ōt q ppō est simplr falsa/loquēdo de pūssione pcti (vt ps ex dictis) qz pdestinatio ad gloriaz pūpponit ordinē puidētie/in q puident pctā. Ad scām ōt q ordinate volēs/pus nā hoc est causalitate finali/z prius nā hoc est fm nō ēnam/de poli tñ/vult finē z ppnquis fini: nō aūt de facto: qz stat cū illo ordine qō simul de facto velit ēnerionem illoz/ita q non velit finē sine tali medio z occasione: qz sic ei cōplacet. Et iō nihil valēt illationes/de facto infertes q pus nā deus gloriā velit sine pcti remedio. Ad tertiū etiā pūs ex dictis/qđ stat deū nolle de facto maximū bonum nisi ēnerū tali minori bono. Et sūt ad quartū ōt/q nō debet cet diuinā sapiētiaz dispōsuisse tam excellsum bonū se factura non nisi occasionaliter/ pctō suā miam ad id puocāte. Ad quintū negat scāla: qm̄ vt apls dicit/ pdestinauit alios ēformes fieri imaginis filij sui: Christi⁹ est q̄ primus pdestinat⁹ de facto. Ad sextū ōt/qđ nō est absurdū deū pus puidisse casuz a de q̄ pdestinasse rām: sicut nō est absurdum deū pus puidisse le posē curſurū z monstra futura z reliqua ad nature ordinē spectātia q̄ pdestinasse rām. Ad septimuz restat dām/ q cū ōt/ nullus est pdestinatus qz alius pus est casurus/ppositio est vera: qz pus fuisset futuri casus a de nō est sufficiēs cā pdestinationis rpi: sed si supta ptēnsionē futuri casus a de/apponat mia dei volentis casum illū vt suū cōputare z p se ipm satisfacere/iā habebitur qđ ideo rp̄s est predestinatus fili⁹ dei/qz de⁹ vult satisfacer e p casu humano. Nec er ḡ opz gaudere de lapsu alterius: sed de misericordia dei: q alteri⁹ lapsum pius conuertit in alterius bonum.

5.di.1.q.1.ar.2.6 Et opus. 10. arti. 28. Et opus. 11.ar.23 Et opus. 53.21.

¶ Super articulum. 4.

In articuli quarti eiusdē prime. q. corpore tria fiunt. Primo manifestatur id qđ questio hec supponit. s. Christum delesse omnia peccata mūdi. Cum enim hec questio sit cōparatiua (s. an principalius pro originali q̄s pro actualibus peccatis deus incarnatus sit) presupponit pōtinuam certam/scz qđ pro vtrisz peccatis incarnatus sit: z hoc est qđ primo in litera ōt. Ubi nota qđ non est sermo de omnibus peccatis simpliciter/sed de oibus pctis hoim: qm̄ nō venit Christus pro pctis angelo⁹: z hoc denotat litera cuz dicit/sed ad deletionem oim pctōum que postmodū. Post originale superaddita sunt. Secundo mōstratur modus quo deus incarnatus deleuit oia pctā/scz non fm effectum sed fm sufficiētiam remedij: ita qđ due ponūtur hic cōclusiones. Prima negatiua. Non oia pctā hominū delentur per Christū. Et ratio huius est defectus hominū. Probatur authoritate dñi Joan. 3. Scda affirmatiua. Christus erhibuit qđ sufficiēs fuit ad omnium pctōum deletionem. Probatur ex apło. Ubi nota/qđ quia actus actuoz fiunt in patiēte dispōsito/z nō in his que agentis actionem non suscipiunt: ideo quantūcunq ignis sit sufficiēs causa calefaciēdi aliquem/nisi ille primus sit igni non calefit: nō ex defectu ignis/sed hois qui nō accedit ad ignē. Attulit Christus medicinam sufficientissimā pro oibus: z nisi iungamur Christo per fidem z obediētiam/in pctis nostris remanemus: nō ex defectu remedij/ sed ex defectu nostro: dum magis amamus tenebras sensibilium bonorum q̄s lucem intelligibilis diuinizq boni. Tertio in litera rñdetur questo pbab⁹ cōclusionib⁹: altera implicite/altera explicite. Prima que nō explicatur est: quātum ad magnitudinē pcti intēsinam/Christus principalius venit ad tollēdus pctm actuale q̄s originale. Scda que explicatur est: quantū ad magnitudinē extēsiuam pcti. Christus principalius venit ad tollēdum pctm origi nale quam actuale. Utraq cōclusio assumit vnā et eādē maiorē: scz. Tāto principali⁹ ad aliquid⁹ pcti deletionē rp̄s venit/ quāto illō pctm magis est: sed subsumit diuersam minorem: nā p prima subsumit pctm actuale e maius intensiue/p scda vo pctm originale e maius extensiue.

¶ Ubi due statiz occurrūt dubitatiōes. Prima est: qz faliter est q regulariter loquēdo pctm origina le sit maius extēsiue q̄s actuale: qm̄ oēs infecti originali sūt etiam infecti actuali pctō/regulariter loquēdo z sublatis impedimentis: qō oēs propter beatā vgineī/z ifantes motuos antecēs possint actualr peccare. Scōa dubitatio est: qz er ira nō hī cōclo simplr rñsiua quesito sz solū fm qd: nō em hī an absolute dām sit qō rp̄s principali⁹ p originali venit: z sūt non hī an dām sit q rp̄s principali⁹ p actuali pctō venit: vt ps. Sz ly q fm hoc. i. intensiuā z fz illō. i. extēsiuā magnitudinē venit principali⁹ p hoc vel illo.

¶ Ad primū ōt: qđ p se loquēdo iter originale et actuale pctm hec est dūa: q actuale vt i ira dicitur: est pctm ppriū singularis persone q̄ facit illud. originale aūt est pctm ppriū nāe hūane: ad adā seminarie pcedētis. Et iō originale p se loquēdo est cōe infinitis hoib⁹: p quāto nā hūana pōt sic infinitis cōicari: z iō tollit bonum gñis humano. pctm aūt actuale nō nisi bonū hui⁹ psone tollit: z accidit pctō meo qō alter eiā peccet: z sic de alijs. Stando igitur infra latitudinem sermonis p se/optime sonat differentia posita: non enim accidit peccato nature esse in toto genere: sicut accidit peccato persone.

Ad scām ōt: qđ auth⁹ explicādo sēam cōclusionē z nō primā: z addendo secūde cōclusioni rationē. s. quia bonū gr̄is diuinius z eminētius est q̄s bonū vnius: infinnauit cōclusionem rñsiuam quesito simplr z absolute illā esse quam expressit in rñsione ad tertium: principalius venit abolere peccatum totius nature q̄s peccatum vnius persone.

b ¶ In rñsione ad tertiū aduerte: qđ illoz verboū. s. sed vt qui pro oib⁹: se solū indicaret obnoxium: sensus vnica subaudita cōiunctione (dicendo se etiā solū indicaret obnoxium) clarus adeo est: vt nihil restet obscuritatis. Paulus enim ita se obligatum omnibus Christi beneficijs ait: vt non solum vna cum alijs sed etiam ipse teneretur pro omnibus: tum propter perfectam illorum adeptionem in seipso: ac si pro ipso solo concessa fuissent: tum propter charitatis vnionem cum alijs. qua omnium bona sua putabat. Hec em duo in litera tanguntur: vt patet.

¶ Super arti. 5.

In articuli quinti eiusdem prime. q. corpore due sunt conclusiones: iuxta duplicem statum humani generis in suo principio: scilicet innocentie et lapsus. Uertitur enim in questios

Dicitur aūt aliqđ maius dupl̄r. Uno mō intēsiue: sicut est maior albedo que est intēsior. Et p hūc modū maius est pctm actuale q̄s originale: qz plus hz de rōne voluntarij: vt in scōo habitū est. Alio mō ōt aliqđ maius extēsiue: sicut ōt maior albedo. q̄ est in maiori superficie. Et hoc mō pctm originale (per qō totū genus humanū infici) est maius pctō actuali, qō est ppium singularis persone. Et quātū ad hoc Christus principalius venit ad tollendum originale pctm: inquātū bonū gētis diuinius et eminētius est q̄s bonum vnius: vt ōt primo ethi.

Ad primū Ergo dōm, q rō illa p cedit de intensiua magnitudine pcti. ¶ Ad scām dām, qđ pctō originali in futura retributione nō debetur pena sensus: penalitates tñ quas sensibiliter in hac vita patimur: sicut fameṁ: sitim: mortē: z alia hmōi, ex pctō originali procedunt. Et ideo Christus vt plene pro peccato originali satisfaceret, sensibilem dolorez pati voluit: vt mortem et alia hmōi modi in seipso consumeret.

b ¶ Ad tertiū dām, q sicut Chry. ibidē dicit: verba illa dicebat apls. non quasi diminuere volēs amplissima z p orbē terrarum diffusa Christi munera: sed vt p oib⁹ se solū indicaret obnoxiuz. Quid em interest si et alijs pstitit, cū que ibi sunt prestita: ita inte gra sunt: z ita pfecta: quasi nulli alij ex his aliqđ fuerit pstitū: Ex hoc ergo q aliqs dz reputare sibi beneficia Christi prestita esse, nō dz existimare qđ non sint alijs pstita. Et ideo nō excluditur quin principali⁹ venerit abolere pctm totī⁹ nature q̄s pctm vni⁹ persone. Sed illud pctm nature ita perfecte curatuz est in vnoquoq, ac si in vno solo esset curatū. Et ideo propter vnionem charitatis, totum qđ omnibus est impensum: vni⁹quisq debet sibi ascribere.

¶ Utrum conueniens fuerit deum incarnari ab initio mundi. Arti. 5.

Ad quintū Sic pcedit. Uf q̄ conueniēs fuisset deū icarnari a p̄n⁹ humani gñis. Incarnatiōis em op⁹ ex imm̄ēnitate diuine charitatis pcessit: fm illud ephe. 2. deus qui dives est in mia, 12.q.98 ar.6.c. Et.3.dis. 1.q.1.ar. 4.o. Et 4. q. c.55.9. Et Isa. 2.co.1. Et gala. 4. col.3. fi.

humani per se loquēdo: tollendo bonū in natura cōi gñi humano. pctm aūt actuale nō nisi bonū hui⁹ psone tollit: z accidit pctō meo qō alter eiā peccet: z sic de alijs. Stando igitur infra latitudinem sermonis p se/optime sonat differentia posita: non enim accidit peccato nature esse in toto genere: sicut accidit peccato persone.

Ad scām ōt: qđ auth⁹ explicādo sēam cōclusionē z nō primā: z addendo secūde cōclusioni rationē. s. quia bonū gr̄is diuinius z eminētius est q̄s bonū vnius: infinnauit cōclusionem rñsiuam quesito simplr z absolute illā esse quam expressit in rñsione ad tertium: principalius venit abolere peccatum totius nature q̄s peccatum vnius persone.

b ¶ In rñsione ad tertiū aduerte: qđ illoz verboū. s. sed vt qui pro oib⁹: se solū indicaret obnoxium: sensus vnica subaudita cōiunctione (dicendo se etiā solū indicaret obnoxium) clarus adeo est: vt nihil restet obscuritatis. Paulus enim ita se obligatum omnibus Christi beneficijs ait: vt non solum vna cum alijs sed etiam ipse teneretur pro omnibus: tum propter perfectam illorum adeptionem in seipso: ac si pro ipso solo concessa fuissent: tum propter charitatis vnionem cum alijs. qua omnium bona sua putabat. Hec em duo in litera tanguntur: vt patet.

¶ Super arti. 5.

In articuli quinti eiusdem prime. q. corpore due sunt conclusiones: iuxta duplicem statum humani generis in suo principio: scilicet innocentie et lapsus. Uertitur enim in questios

Universidad de Deusto Biblioteca

ues an in pⁿo humana ni generis debuerit carnatio eē et propter rea furta duplices status in pⁿo / duplici rīe cōiūctione / et vtra q negatiue. pa ē. Nō fuit conueniens a pⁿo humani generis aī peccatum deum icarnatum fuisse. ꝓbatur, opus incarnatiōis principaliter ordinatur ad reparationem nature per abolitionez peccatiz ergo non fuit conueniens aī peccatum deum incarnari. ꝓbr̄ seqla ratione: quia medicina non datur nisi infirmis: et authoritate domini dupliciter. P 2a est. Non fuit cōueniens deum incarnari statim post peccatum. ꝓbr̄ 4o. primo ex conditione peccati. humanum peccatum prouenerat ex superbia hominis: ergo eo erat modo liberandus vt humiliatus cognosceret se liberatore indigere: sed hoc cōuenienter fit relinquēdo homez primo i statu nāe / deinde sub ingo legis: vt experti? ex virtutiz vires defectū suū / clamaret p gra: ē. Ola clara sunt i lra. Et firmat magis ex rōne ad pm. ducēdo ad inconueniens supbie / scz ꝑceptum si statim incarnatio post pctm fuisset. Sc̄do ex ordine ꝓmotionis in bonum: q̄ rō in rōsione ad 3m magis explicatur / ita q sic est formanda. hūanā nām lapsaz ꝓuenit ꝓcedere de imperfecto ad pfectuz: z cōsummata ei⁹ pfectio in vnione ad deū nō statim hūana erat. Ad⁹ ꝓbatur apl's aūcte in lra. Cōsequētia aūt vt manifesta relinquitur. Et merito: q nō ꝓcederet ō imperfecto ad pfectū / si ꝓgrediendo q media z appropinquādo ad diuinā vnionē si statī incarnatio fuisset: nam defuisset vnio ꝑm item magis ac magis illustratū ꝑm successionē ꝓportiōz similiter media vnio p charitatē p̄charam ac pphaz / et mīsteria vnio per diuturnū familiaritaz vnius ppīi exhibita deo in sacrificijs q̄b⁹ initiabat hūanū genus ad futurū illud iesu xp̄i in ara crucis sacrificium. Tertio ex dignitate ꝓbr̄ incarnati: z p2. z silr 4o ex vitando tempore fidei. Et tu adde 5am ex soliditate fidei in nā

ꝓpter nimiā charitatē suā qua dilexit nos, cū essem⁹ mortui peccatis ꝑuiuificauit nos in christo. Sed charitas nō tardat subuenire amico necessitatē patienti: ꝑm illō ꝓuer. 3. nē dicas amico tuo vade: z reuertere, cras dabo tibi, cū statim possis dare. Ergo deus incarnatiōis opus differre nō debuit. fz statim a ꝓncipio p suā incarnationē hūano generi subuenire. ¶ Ꝑ. 1. tim. 2o dr. Xp̄s venit in hūc mundū pctores saluos facere. Sed ꝑles saluari fuissent si a pⁿo hūani gñs deus incarnat? fuisset: p̄mit em ignorantes deū, in suo pctō perierunt in diuersis sceleribus. Ergo cōueniēt? fuisset q a ꝓncipio humani gñis de? incarnatus fuisset. ¶ Ꝑ. Opus gr̄e nō est min⁹ ordinatū q̄ op⁹ nāe. Sz nā imitū sumit a pfectis: vt dicit Boe. in lib. de ꝓso. g op⁹ gr̄e a pⁿo debuit esse pfectū. Sed in ope incarnationis ꝓsiderat pfectio gr̄e: fz illō, verbū caro factū est, z postea subdit, plenū gr̄e z veritatis. Ergo Xp̄us a ꝓncipio humani generis debuit incarnari.

Sed cōtra est, q ꝺr gal. 4. At vbi venit plenitudo tp̄is: misit de⁹ filiū suū factū ex muliere: factū sub lege. Ubi dicit glo. q plenitudo tp̄is est q̄ ꝑfinitum fuit a deo p̄re q̄ mitteret filiū suū. Sz de? sua sapiētia oia diffinit. Ergo cōueniētissimo tpe de? est incarnat?. Et sic cōueniēs nō fuit q a principio humani generis deus incarnaretur.

Rñdeo Dōm', q cū op⁹ incarnationis ꝑncipaliter ordinetur ad reparatiōez humane nāe p pctī abolitionē manifestū est q nō fuit cōueniēs a ꝓncipio humani gñis ante pctm deū icarnatū fuisse: nō em darur medicina nisi taz infirmis. Unde ipse dñs math. 9. dicit, non est op⁹ valentib⁹ medico, sed male habentib⁹: non em̄ venit vocare iustos: fz peccatores. ¶ Sz nec etiā statim post peccatū cōueniens fuit deum in carnari. Primo quidē ꝓpter conditionem humani pcti, q̄ ex supbia ꝓuenerat. vñ eo nō erat hō liberādus, vt humiliatus recognosceret se liberatōr indigere. Ad⁹ sup illud gal. 3. ordinata p āgelos i manu mediatoz dic gl. Magno ꝺr illo fcm̄ e, vt post hois casuz ñ ilico ꝺr filiꝰ mitteret. Relict em de⁹ p⁹ hoiez i libertate arbitrij in lege nāli, vt sic vires nāe sue cogn̄sceret: vbi cū ꝺficeret, legez accepit: q̄ data ivaluit mor⁹ non legis. sed nāe vitio. Ut ita cognita sua infirmitate, exclamaret ad medicū, z gr̄e quereret auxilium. Scōo pp ordinē ꝓmotionis in bonū: fm quē ab ipfecto ad pfectuz ꝓcedit. Ad⁹ apl's dic p̄e cōi. 15. nō ꝑus q̄ spuale e, sed q̄ aiale, deinde q̄ spuale: ꝑm⁹ hō de terra terrenus, scōs hō de celo celestis. Tertio pp dignitatē vbi incarnati: q: sup illud gal. 4. at vbi venit plenitudo tp̄is dic glo. Quāto mator inder veniebat tāto ꝓcōiū series lō gior ꝓcedē debat. P 4o ne feruor fidei tp̄is plenitate repefcēr: q: circa finē mūdi refrigesceret charitas mīlor. Ad⁹ luc. 18. dicit, Cū filius hominis veniet, putas inueniet fidem in terra?

Ad primū Ergo dōz, q charitas nō differt amico subuenire, salua tū negotioz opportunitate z ꝓsonarū ꝓditōe. Si em̄ medic⁹ stat i a pⁿo egri tudiñ medicinam daret ifirmo, min⁹ ꝓficeret, vel magis ledaret q̄ iuuaret. Et ō etiaz dñs nō statim a pⁿo icarnationis remediū hūano gñi exhibuit, ne illud ꝓtenderet ex superbia, si ꝑus suā ifirmitatē nō cognosceret.

b ¶ Ad secūdūꝺz, q̄ aug. ad hoc respōdet in lib. de sex questionibus paganorum dicens q. 2. quod tunc voluit christus homi nibus apparere, z apud eos ꝓdicari suaz doctrinam, quando et vbi sciebat eē qui in eum fuerant credituri: his enim tempoib⁹ et his in locis tales omnes in eius predicatione futuros eē ꝓsciebat, quales non qui dem omnes, sed tamen multi in eius corporali ꝓsentia fuerunt, qui nec in eum suscitatis ab eo mortuis credere voluerunt. Sed hanc responsionem reprobans idez aug. in lib. de perseuerantia dic. Nunquid possumus dicere tyrios z sydonios talibus apō se virturib⁹ factis credere noluisse, aut credituros non fuisse si fierent: cum ipse de us attestetur eis quod acturi eēnt magne humilitatis pententiam, si in eis facta eēnt diuinarum illa signa virtutum. ꝓoinde vt ipse soluens subdit sicut apostolus ait, Non est volentis neq̄ currentis, sed miserentis dei: qui quos preuidit si apud eos fcā eēnt suis miraculis credituros, q̄b⁹ voluit subuenire: aliꝰ autem non subuenit, de quibus in sua ꝓdestinatiōe occulte q̄dez fz aliud tuste iudicauit: ita miaz ei⁹ in his q̄ liberant, z ꝑ tatem in his qui puniuntur sine dubitatiōe credamus. ¶ Ad 3m dōm, q ꝑfectū q̄dē ē p̄ us ipfecto, i diuersis q̄dē tpe z nā / ꝓpz entz q ꝑfectū sit q alia ad pfectionē adducit / fz i vno z eodē ipfectū ē ꝑius tpe et fz sit posterius nā. Sic ergo ipfectione nāe hūane duratione ꝓcedit eterna dei pfectio: fz sequit ipsaz ꝓsūmata pfectio eius i vnīone ad deuz.

¶ Utrum incarnatio differri debuerit vsq̄ ad finem mundi. Arti. 6

Ad sertū Sic ꝓcedit. Uf q incarnatiōis opus differri debuerit vsq̄ in finē mūdi. Ꝺf em in ps. Senectus mea i mia vberi in nouissimo: vt glo. dicit. Sed tempus incarnationis est maxime tempus miserico:die, fz illō ps. q̄n venit tēpus miserēdi ei⁹. Ergo icarnatio differri ꝺbuit vsq̄ i finē seculi. ¶ Ꝑ. Sic dem̄ e, ꝓfectū i eo dē tpe ē posteri⁹ ipfecto q̄ illō q ē maxie ꝓfectū. ꝺz eē ō. no vltimū i tpe. Sz suma pfectio hūane nāe ē i vnīone ad ꝺbū: q: i chr̄o ꝓplacuit oēz ple nitudinem diuitatis inhitare: vt apl's dicit col. pmo. Ergo icarnatio differri ꝺbuit vsq̄ in finem mūdi. ¶ Ꝑ. Nō ē ꝓueniēs fieri p duo' q̄b⁹ p vnū fieri ꝓt. Sz vn⁹ chr̄i aduētus sufficer poterat ad salutē hūane nāe: q̄ erit i fine mūdi. Ergo nō oportuit q antea veniret per icarnationē. Et ita icarnatio differ-

Sz ꝓtra ē (ri debuit vsq̄ in finē mūdi. abac. 3. In medio ānoz notūfaciēs. Nō ḡ debuit icarnatiōis misteriū, per q̄ mūdo innotuit: vsq̄ in finē mūdi differre.

Rñdeo Dōm, q ſiē nō fuit ꝓueniēs deū incarnari a pⁿo mundi: ita nō nō fuit ꝓueniēs q icarnatio differret vsq̄ i finē mūdi. Nō q̄dē appet. primo ex vnīone dine z humane nāe. Sic ē. n. dcm̄ est, ꝑfectū vno' tpe ꝓcedit ipfectū, alio' ecōuerso. ipfectū tpe ꝓcedit pfectū. In eo. n. q̄ ꝺ de ipfecto fit pfectū. ipfectū tpe ꝓcedit pfectū: i eo vero q̄ ē cā pfectionis efficiēs, perfectū tempore ꝓcedit ipfectū. In ope aūt icarnationis vtrumq̄z ocurrit: quia nā humana in ipsa icarnatiōe ē ꝓducta ad sūmā pfectionē. Et ō nō ꝺcuit q a pⁿo hūani gñis icarnatio eā fulsser. Sz ipz ꝺbū icarnatū ē pfectiōis hūane nāe cā efficiēs: fm illō toā, pⁿo si statim fuisset incarnatus, fictio putarek antiquorum. Nunc autem ex quo christi incarnationem tot non solum verba sed scripture prophetarū preceserānt, tāta expectatio tot seculoꝝ fuit de messia, mens nostra in fide solidatur. Quam fidei securitatem tetigit apostolus prime ad cor. 15. bis de christo replicans secun dū scripturas. Et propterea ecc̄a in symbolo post artim resurrectionis christi, apposuit ly fm scripturas: q̄b⁹ refertur ad omnes precedentes de incarnatione articulos. Ita quod sensus est: Qui propter nos homines et propter nostram salutem descēdit de celis, incarnatus, homo factus, crucifixus, passus, sepultus, et resurrexit fm scripturas ne videantur incarnationis mysteria omnem humanam capacitatem excedentia, nouiter conficta.

b ¶ In responsione ad 2m perspice, quod re sponsio consistit in ly quod ratio ex plurali tate saluandorum nō est efficax: q: saluādi ex diuina predestinatione sunt misericorditer saluandi, prout ipse magis hos q̄ illos elegit. Cui? nulla est ratio nisi diuina voluntas.

a ¶ Super articulu sextum.

In artic. 6. eiusdez ꝑe q. vnica est cōclusio ne gatiue respondens q̄ sito. Non fuit conueniens incarnationez differri in finem mūdi. ꝓbatur triplici ratione in litera. Ubi ꝓo clariori intelligentia p̄e rationis / nota q̄ ꝺupler est motus humane nature de imperfecto ad perfectū: vnus respectu ipsius nāe vt distinguit a suppm: alter reū nāe i suppositis ꝓpriis. Sc̄dz ꝑm motū incarnatio ne fz vt termin⁹: q̄m i ope incarnatiōis nā hūana i deū assumpta est. Iuxta aūt 2um motū gtia aie z corpis i futuro mūdo se hz vt termin⁹ / q̄n hoies glorificabūtur consumate. Et in 3o motu mysteriū icarnationis nō se hz vt ī minus / fz vt ꝑm effectiuz: q̄m christ⁹ dux oium hoium ad gloriā ꝑsummataz p suā resurrectiōem rc.

est. pp ꝑm motū nō decuit icarnari deū in pⁿo mūdi: vt ꝺictū est pp 2um motū non decuit differri incarnationē in finē mundi. Ex ipsa igit vnione duaꝝ nārum diuine. s. z hūane in chr̄o / neutrum ꝓueniens esse ꝑz: q: ꝑm aduersaꝝ ꝓgressui humane nāe de imperfecto ad pfectum. 2m aduersaꝝ authoritati diuini ꝓbi incarnati / ad deducendū de po' ad actum ꝑsummatū nāz hūanā in ꝓpijs suppositis iuxta 2um motū. Cetera sunt clara.

¶ Super q̄stionis. 2.

Articulum primum. Nā. pⁿo q̄. 2. ꝺ eclarā ꝺ eēt titulus / nisi in corpore articuli declararetur.

a ¶ In corpore articuli sunt due partes principales: i p̄a declaratur titulus / declarando quid significet in ꝓposito linā. Ubi nota quod author discurrendo per diuersas significationes ordine quodam conuenientes nomini nature / decernit in hac questione naturam significare essentiam rei: et ex hac determinatione vt clarificatum reliquit titulum articuli. Et ve re sic est: quoniam ex hoc ipso quod nature nomine eēntiam intelligimus / clare constat quid' est vniri in nā scilicet vniri ad eēntie integritatē: vt ex presse author dedu cit ex eo / cm ꝓpositio in. 4. cōtra gē. cap. 41. Querere igitur an vnio verbi incarnati sit facta in nā: est querere an verbum et humana natura sint vnita in vna eēn̄a / an conuenerint ad integranāum vnā essentiam. P 3a secunda parte corporis rīdetur questio negatiue vnica cōclusione. Impossibile est vnionem verbi incarnati esse factam sine natura. Hec autez ꝓclusio tali mō et ordine in lra ꝓbatur. Primo ponit distō trimembris ō mō quo aliq̄d vnū ex plurib⁹ constituī pōt: ꝑm⁹ modus est / q aliq̄d vnū fiat ex pluribus ꝑfectis / remanentib⁹ i sua integritate: sc̄do modꝰ est q̄ aliq̄d vnū fiat ex plurib⁹ perfectis q̄dē / sed nō manentib⁹ fz trāsmutatis: terti⁹ est q aliq̄d vnū fiat ex pluribus manentib⁹ q̄dē / fz imperfectis. Et iuxta singulos modos / seruato ordine quo recitati sunt / ꝓbat ꝓclusionē ꝓpositam triplr: vt ꝑz clare in litera.

¶ Circa illā lfe rōnē qua ꝓbat nō posse aliq̄d ꝙerti in diuinā nām / q: est ingnabilis. Aduerte q ḋupl'r pōt intelligi aliq̄d ꝙerti in aliud. Primo p trāssubstātiationē: sicut panis in sacro altaris ꝙertit in corpus xp̄i. sc̄do p trāsmutationē: sicut alimētū ꝙertit in corp⁹ a ialis q̄ nutrit: z sīr elemēta ꝙertunt in mixtū / fm opinionē tenētiū elemēta nō remanere fm suas subāas in mixto. Nō est in pnti rōne sermo de ꝙersione primo mō: q̄m non valeret rō: q: ex hoc q aliq̄d est ingnabile / nō sequit q nō possit diuina virtute trāssubstātiari in ipm: q̄n pot⁹ de facto in corp⁹ Christi gḷiosum / q̄ est incorruptibile z ingenerabile / ꝙertitur panis in eucharistia. Sed est sermo de cōuersione sc̄do modo: q: de tali disputatur in sc̄do modo quo ex pluribus perfectis transmutatis fit vnum: vt patet in litera.

¶ Circa rōnē illā / q: diuina nā z humana nō pōt ꝓstituere aliq̄d p modū forme z māe. Nota duo. Primū est ly ꝑstituere: vbi em̄ author ad ꝑsernādū sermonē suū ab informatiōe fm esse intelligibile. Dictū est em̄ in primo li. q. 12. q ḋiuina essentia pōt esse forma intelligibilis intellect⁹ creati: fz alteri⁹ rōnis ac ordinis est esse formā in eē intelligibili intellect⁹ creati / z ꝓuenire cū aliq̄ corpeo p modū forme z māe ad ꝓstituēd. q aliquā nām: hoc em̄ maximā ipfectionē z informationē rei fm esse māle poneret i diuina nā: illud aūt nullā ipfectionē aut informationē fm eē ponit in diuia eēn̄a: vt ibi patuit. Sc̄dm est q̄ segla ilra subiūcta, s. quēqre em q̄ spēs resultās eēt cōtrabilis plib⁹ / fundat sup illa ꝓpone: ois nā cōposita ex mā z forma / est cōis plib⁹: q̄ ex primo celi sumit.

a ¶ De mō vnionis ꝺbi incarnati. Quō. 2.

Deinde Cōsiderādū est ꝺbi incarnati. Et primo q̄ntum ad ipsam vnionē. Sc̄do q̄ntū ad ꝑsonā assumentē. Tertio q̄ntū ad naturā assumptam.

¶ Circa ꝑm q̄runt. 12. Primo vtrū vnio ꝺbi incarnati sit factā in nā. Sc̄do vtrū sit factā i ꝑsona. Tertio vtrū sit facta in supposito vel hypostasi. Quarto vtrū ꝑsona vel hypostasis xp̄i post icarnationē sit cōposita. Quinto vtrū sit factā aliq̄ vnio aie z corpis xp̄o. Sexto vtrū nā hūana fuerit vnita ꝺbo accētal'r. Septimo vtrū ipa vnio sit aliq̄d creatū. Octauo vtrū sit idē q̄d assūptio. Nono vtrū sit maria vnionī. Decimo vtrū vnio duarū naturarū in xp̄o fuerit facta p gratiā. Undecimo vtrū eā aliqua merita p̄cesserint. Duodecimo vtrū gratia vnionis fuerit homini christo naturalis.

¶ Utrū vnio ꝺbi incarnati sit factā i nā. Ar. 1.

Ad primū Sic ꝓcedit. Uf q vnio ꝺbi incarnati sit facta in vna nā. Dcit. n. cyrillus, z inducit in gestis cōcilij calce doñ. Nō ops in telligere duas naturas, fz vnā nām dei virbi incarnata. Nō q̄dē eēt nisi vnio fieret in nā. Ergo vnio ꝺbi incarnati fcā est in natura. ¶ Ꝑ. Ath. dcit. Sicut aia rōnalis z caro vn⁹ ē hō: ita de? z hō vnus ē xp̄s: fz aia rōnalis z caro cōuenīūt i ꝓstōne vn⁹ nāe hūane. Sic q̄ de? z hō ꝓuenīūt i ꝓstōne alicuj⁹ vnⁱ nature. Ergo vnio fcā ē i natura. ¶ Ꝑ. Duarū naturarū vna nō denoiat ex altera, nisi aliquo mō inuicē trāsmutent. Sed diuina natura z hūana in xp̄o abinuicē denoiant: dcit enim cyrillus diuinā naturā eē incarnatā: z greg. nazanzenus dcit hūanā naturam esse deificatā: vt ꝑz ꝑdict. Ergo ex duabus naturis videtur esse facta vna natura.

Sed contra Est, q̄ dcit in determinatiōe concilij calcedoñ. Confitemur in nouissimis diebus filium dei vnigenitum in duabus naturis inconfuse, immutabiliter, indiscrete, inseparabiliter agnoscendum: nunq̄ sublata differentia naturarum propter vnionē. Ergo vnio non est facta in natura.

a **Rñdeo** Dicēdū, q ad huius questionis euidētiam oportet

ꝑ. ar. 2. z 6. c. 12.
p̄m. z. q. 50. ar. 2.
Et. 3. dist. 1. q. 2. ā. 1. z dist. 5. q. 1. arti. 2. 2. 3.
ca. 35. 37
Et 4. ꝑ. ca. 41.
Et vi. q. 20. ar. 1.
Et vnio. arti. 1.
Et opus. 3. ca. 211. 212. et 225.

suo esse personali per vtrāq̄ naturam / dñinam scilicet z humanam: vt infra patebit. Intellige igitur similitudinem quantum ad ipsam vnitatem suppositi / vtrobiq̄ subsistentis in duobus / ibi in natura animalis z carnis / hic in natura dei z hominis: diuersimode tamen iuxta diuersas conditiones eorundem. Diligenter autem penset ꝺlla verba litere: vnitas vero persone constituitur ex eis scilicet anima z corpore vnitis inquantum est vnus aliquis subsistens in carne z anima: oportet nanq̄ hec scrutari in questionis quarte articulo sc̄do: vbi inquiretur z diffinien dum est quid persona humana / puta petrus / addit supra suam hoc est singularem humanitatem qua est hic homo.

¶ Super articulum secundum.

In articulo secundo eiusdem secunde questionis predeclarandus esset titulus nisi in corpore articuli declararetur.

a ¶ In corpore igitur articuli tria sunt: primo declaratur ly persona. secundo ly vniri in persona: per hec enim duo titulus patet. tertio respondetur questio vnica conclusione affirmatiua Unio verbi incarnati est facta in persona, ista quod non in natura. ¶ Primum fit declarando differentiam, in-

ter personam ⁊ naturam/ er diuersa significatione nominū nature ⁊ persone. Ubi scito q̄ pſone ⁊ nature noiab⁹ nō itelligim⁹ hec vocabula natura ⁊ pſona/ que ipoſuit natura ⁊ pſonā in actu signato: ꝫ nola q̄ significat nāz ⁊ pſonā in actu exercitoꝛ⁹ hūanitas ⁊ hic hō seu sortes/ ⁊ sic de aliis. Ita q̄ ex eo q̄ aliud signat humanitas ⁊ sīlia nola nāz/ ⁊ aliꝰ signat sortes ⁊ alia nola pſonaz/ mōstrat dria in rebus significatis. ſ. nā ⁊ pſona. Procedit aūt ſra er dria inter naturam ⁊ supp̄m ad differētiā iter naturā ⁊ pſonā/ a cōtroꝝ⁹ tradēs doctrinā. Suppositū em cū idē sit q̄ pma ſuba/ cōe ē ol nature ḡnis ſube/ pſona aūt in sola rōnali seu intellectuali natura inuenīt: ita q̄ sicut suppositū signi ficat pmā ſubam in ḡne substātie cuiꝰ spē ſube sit: ita pſona signat primaz ſubam in ḡne intellectualis ſube. Et ppea in ſra dicit/ q̄ dria ad signata iter naturā ⁊ suppositū/ intelligenda est et inter naturā ⁊ pſonā: ꝫbitur em q̄ ly pſona/ ly natura ad rationale: ⁊ pinde est ac si diceret suppositū nature rōnalis. ¶ Et q̄m diuersimode in diuersis inuenitur aliud ⁊ aliud q̄ significat noiab⁹ nature ⁊ pſone: q⁹ i dāmodā inuenīt aliꝰ ꝫ rōnes tm: iō in ſra post ppositū dria signi ficandū ḡnationē viuentiū: quz natuitas ⁊ vl pullulatio ōr: vt dicatur natura quasi nascitura. Deinde trāslatū est nomē nature ad significandū principiū huius ḡnationis. Et q̄ principiū ḡnationis in rebus viuētibus est intrinsecum: vlterius derivatū est nomē nature ad significandū qōlibet principiū intrinsecum motus: ſm q̄ phs dicit in. 2. physi. q̄ natura est principiū motus in eo in quo ē p se ⁊ nō ſm accīs. Hoc aūt principiū vel forma est vel materia: vnde q̄ñz natura dicit forma: q̄ñz vero mā. Et q̄ finis ḡnationis naturalis est in eo q̄ ḡnatur: essentia spēi: quā significat diffinitio: inde est q̄ huiusmodi essentia spēi vocatur ēt natura. Et hoc mō boeti⁹ natrā diffinit in lib. de duabus na. dicens, natura est ynāquāq̄z rē informans specifica dria: que. ſ. cōpler diffōnem spēi. Sic ergo nūc loq̄mur de natura: ſm q̄ natura significat essentiam: vel q̄ q̄d est: siue q̄ditatē spēi. Hoc aūt mō accipiēdo natrām: impoſe est vnionē verbi incarnati esse factā in natura. ¶ Tripl⁹ em aliquid vnuz ex duobus vel pluribus cōstituit. Uno modo ex duobus integris: pfectis remanentibus. Mō quidē fieri nō pōt nisi in his quorum forma est cōpositio vel ordo vel figura sicut ex multis lapidibus absq̄ aliquo ordine adunatis: per solam cōpōnē fit aceruus, ex lapidibus q̄ñz ⁊ lignis ſm aliquē ordinē dispositis: ⁊ ēt ad aliquā figurā redactis fit domus. Et ſm hoc posuerūt aliq̄ vnionē eē per modū cōfusiōis q̄. ſ. est sine ordine: vel cōmassatiōis: que. ſ. cū ordine. Sz hoc nō pōt esse. Primo q̄dē, q⁹ cōpositio vel ordo vel figura nō est forma ſubalis, ſz accīdtalis. Et sic seq̄retur q⁹ vnio incarnatiōis nō ēt p se sed p accīs: q̄d infra improbabit. Secūdo q⁹ ex hmōi nō fit vnum simplr̄. sed ſm q̄dā: remanēt enim plura actu. Tertio q⁹ forma talū nō est natura, sed magis ars: sicut forma domus. Et sic nō cōstitueretur vna natura in christo, vt ipsi volunt. ¶ Alio mō fit aliquid vnū ex perfectis, sed trāsmutatis: sicut ex elementis fit mixtum. Et sic aliqui dixerunt vnionem incarnationis esse factam per modū complexionis. Sed hoc non pōt esse. Primo quidez, q⁹ natura diuina est omnino imutabilis: vt in pma parte dictū est. Unde nec ipsa potest conuerti in aliud, cuz sit incorruptibilis: nec aliud in ipsam, cum ipsa sit ingenerabilis. Secūdo, q⁹ id q̄d est cōmixtum. nulli miscibilium est idem specie: differt enim caro a quolibet elementoꝝ specie. Et sic christus nō esset eiusdem nature cum patre nec cuz matre. Tertio, q⁹ ex his que plurimum distant, non potest fieri commixtio: soluitur enim spēs vnius eoꝝ puta siquis guttam aque, amphoze vini apponat. Et ſm h⁹ cū natura diuina in infinitū excedat humanam naturam: nō potest esse mixtio: sed remanebit sola natura diuina.

¶ Tertio modo fit aliquid ex aliquib⁹ non permixtis vel permutatis, sed imperfectis: sicut ex anima ⁊ corpore fit homo: ⁊ similiter ex diuersis membris vnum corpus constituitur. Sed hoc dici nō potest de incarnationis mysterio. Primo quidē: q⁹ vtraq̄z natura est ſm rationē suam perfecta: diuina. ſ. ⁊ humana. Secundo, q⁹ diuina natura ⁊ humana nō possunt constituere aliquid p modum partiū quātitatiuarum, sicut membra cōstituūt corpus: q⁹ natura diuina est incorporea. Neq̄z per modum forme ⁊ materie: q⁹ diuina natura nō pōt esse forma alicuꝰ presertim corporei. Sequereꝛ em q⁹ spēs resultās esset cōicabilis pluribus: ⁊ ita essent plures christi. Tertio, q⁹ christus non esset humane nature neq̄z diuine nature. Dria em addita variat spēm: sicut vnitas numerū sicut dicitur in octauo metaphy.

Ad primū Ergo dōz, q⁹ autoritas cyrilli exponit in quita synodo sic. Si q̄s vnā naturā verbi dei carnatā dicēs, nō sic accipiat sicut pres docuerunt, q⁹ ex diuina natura ⁊ hūana, vnione secundū subsistētiam facta: sed ex talibus vocibus naturā vnaz siue subam diuinitatis ⁊ carnis christi introducere conetur: talis anathema sit. Nō ergo sensus est. q⁹ in incarnatione ex duabus naturis sit vna natura cōstitutа: sed q⁹ natura verbi dei, carnē vniuit sibi in persona.

b ¶ Ad ſm dōz, q⁹ ex alia ⁊ corpe pstituūt in vno: q̄p nſm duplex unitas: nāe ⁊ persone. Secundo exꝑlanat in quibus substātijs manifeste subsumi pōt distinctio talis ſm rem vel nō distinctio: ⁊ dicit q⁹ in substātijs compositis ex materia ⁊ forma/ in q̄bus inueniuntur ⁊ accīa ⁊ principia individuātia preter naturam specificam/ suppositū ⁊ natura distinguūtur ſm rē. Ter tio declarat qualiter distinguuntur ſm rem: ⁊ dicit/ distinguūtur nō tāq̄ due res separate sed tanq̄ eadem superaddens aliqua alia. Ubi nouitꝛ⁹ distinguant/ quod distingui ſm rem cōtingit dupliciter: primo sicut due res quarum vna nihil est alterius: vt albedo ⁊ dulcedo: vt sortes ⁊ plato ⁊c. Alio modo sic vt vna res includat totam aliā ⁊ superaddat ei aliquid aliud: ⁊ hoc modo suppositum distinguitur a natura ſm rem: q⁹ scilicet includit naturam ⁊ addit aliqua alia. Et ne hoc voluntarie dici videat/ ex duebus effectibus hoc probat: primo ex modo significandi: quia hinc prouenit: q⁹ significatur suppositum per modū totius: ⁊ natura p modū partis formalis perfectiue suppositi. secundo ex negatiua predicatiōe: q⁹ hic homo non est sua humanitas: er hoc enim quod sortes est vt totum quoddam respectu nature ⁊ aliorum superadditorum: pronenit vtriq̄z: ⁊ quod sic significetur vt totum ⁊ natura vt pars: constitutiua tamē ipsius ⁊ quod falsa sit affirmatio nature de sorte: vtpote partis de toto. Quarto sub alio membro subsumit substantiam diuinam/ in qua natura ⁊ suppositum sola ratione distinguuntur: quia nihil in deo vltra suam naturā inuenitur.

¶ Sz occurrit circa hec multa dubia. Primū est an dria realis posita hic inter suppositū ⁊ naturā hēat locū in angelis. Et est nō dubū: q⁹ in primo par. q. 3. ar. 3. dixit author in substātijs separatis suppositū esse idē ſm rē q̄ natura: ita q⁹ gabriel est sua gabrielcitas: cuiꝰ oppositū ōr hic de sorte/ q⁹ ſ. nō est sua humanitas. Pꝫn oppositū aūt est: q⁹ hic ōr q⁹ in q̄bus inuenīt aliq̄d p̄ter naturā spēi/ suppositū differt ſm rē a natura: q⁹ in suppōsito inuenīt aliq̄d p̄ter naturā spēi/ ⁊ q̄dā alia que sunt p̄ter naturā spēi. Constat aūt in angelis inueniri multa p̄ter naturā spēi: vt scientia actualis ⁊ alia accidētia: q̄uis nō inueniant in eis principia individuātia. ergo.

¶ Scōm dubiū ē an illud q̄ suppositū/ ōr addere supra naturā opoteat eē ens reale: an sufficiat q̄ sit negatio aliꝰ ſm doctrinam authoꝛis.

¶ Tertiū dubiū ē an illud q̄ addit suppositū supra naturā opoteat eē intrinsecū suppositoꝛ: an sufficiat q⁹ sit extrinsecū. Et ē sermo de suppositō ⁊ natura singularis: hoc est de sorte et hac sua hūanitate. Et est nō dubū difficultas videēti q̄d est illō itrinsecū/ ⁊ diuersitas opinionū: ⁊ nſz ē dictū in commēta rijs q̄ prime pt̄is in loco allegato/ vbi dixi mus q⁹ nō differunt intrinsece.

¶ Quartū dubiū/ est q̄d sit illud q⁹ ſ suppositū creatū addit intrinsecum sibi supra hāc naturā suā. Et ē nō dubū: q⁹ hinc non apparet q̄d sit illud q⁹ prei obscuritatez ⁊ pp varias opiniones. Inde aūt cogimur aliquid dicere: q̄m dicim⁹ ⁊ affirmamus verbū dei nō alsumpsisse pſonā hūanā/ ſz assūpsisse hanc hūanitatē: ⁊ dicim⁹ q⁹ pſona hūana ē inassūptibilis: hec aūt natura assumpta est.

¶ Quintū dubiū est circa illud q⁹ i deo ni hil inuenīt p̄ter rōnē siue speciei: quū i deo cōsiteamur pſonales proprietates realiter se distātes/ preter vnicam absolutaz ac cōmunem oibus diuinis personis essentiam.

Locus supra ar. 1. inductus.

Nature quidē ſm q⁹ alia vnit corpoꝛi. forma liter perficiens ipsum: vt ex duob⁹ fiat vna nā, sicut ex actu ⁊ potentia, vel mā ⁊ forma. Et quātū ad h̄ nō attēdit sūtudo: q⁹ nā divina nō pt esse corpis forma: vt in pmo. pbatuz est. ſ. Unitas p̄so pſone cōsituit ex eis in quātū ē vn⁹ aliq̄s subsistens in carne ⁊ alia. Et quātū ad hoc attendit sūtudo: vnus natrās subsistit in diuina nā ⁊ humana. ¶ Ad tertiū dōm, q⁹ sicut dam. dicit, Nā dina ōr in carnata, q⁹ est vnita carni pſonalr: nō quod sit in nām carnis quersa. Sikr ⁊ caro dicitur deificata (vt ipse dicit) non per conuersionē sed per vnionē ad verbū saluis suis ꝓpietatibus naturalibus: vt intelligāt caro deificata, q⁹ fcā ē dei ꝫbi caro, nō q⁹ fcā sit de⁹.

a ¶ Utrum vnio verbi incarnati sit facta in persona. Articulus. 2.

A Ad secūdū Sic ꝓcedit. Āt q⁹ vnio verbi incarnati non sit facta in persona. Persona enim dī, nō ēaliud a nā ipsi: vt habitum est in primo. Si ergo vnio non est facta in nā, sequitur quod nōsit facta in persona. ¶ Ꝑ. Humana ⁊ fi esti minoris dignitatis in christo quam in nobis. Personalitas autem ad dignitatem pertinet, vt in primo hitū est. Cum ergo natura humana in nobis propriam personalitatem hēat: multomagis hūit propriam personalitatem in christo. ¶ Ꝑ. Sicut boe. dicit in li. de duabus, Persona est rationalis nāe indidua substātia. Sz verbū dei assumpsit nāz hūanā ididuā: nā n. vnio nō subsistit ſm se sed in nuda cōtēplatione cōsideraī: vt dama. dicit. Ergo humana natura hz suam personalitatem. Nō ergo vr quod sit facta vnio in persona.

Sz contra Est, q⁹ i calcedoñ. synodo legitur. Non in duas pſonas ptitū aut diuiuz ſz vnū ⁊ eūdē filiū vnigenitum deū verbū, dōm nr̄m iesum chr̄m. ꝓfitemur. Ergo facta est vnio verbi in persona.

¶ Conclusio respōsiua probatur sic. Uerbum habet naturam humanam sibi vnitam ⁊ non ad suam naturam diuinam pertinentem: ergo vnio est facta in verbi persona ⁊ non in natura. Antecedens patet ex fide. Consequentia probatur: quia si non vnitur ei in persona/ nullo modo vnitur ei: ac per hoc tota fides subuertitur. Assumptum fundatur super illa maxima: omne q̄ inest alicui persone/ siue pertineat ad naturam ei⁹ siue non/ vnitur illi in pſona. Et hoc em patet q⁹ negare vnionem nature humane in persona verbi dei/ est negare naturaz humanaz inesse verbo dei: q⁹ est negare incarnationez. Sed est circa pcēssum hūc questio: q̄m maxima illa: omne q̄ inest alicui persone/ siue pertineat ad naturam illius siue non/ vnit ei in pſona: aut intelligitur q⁹ ly inest vere sicetur ꝓ quocunq̄z modo inesse di/ aut de aliquo seu aliquibus modis inesse di. Si intelligitur latissime ꝓ quocunq̄z modo inesse di/ falsa cōprobatur: quum ēt vestis dicat esse in pſona vestita/ quā q̄ stat⁹ nō vniri in pſona. Si intelligat restricta ad aliquē vel ad aliq̄s essendi modos (puta vt forma in subo/ aut pars ⁊ toto/ aut ſm eē subale vel accīdtale) pbāda est minoꝛ: q⁹ verbū dei habeat naturā hūanā vnitā sibi tali mō. Processus ergo iste aut deficit in illa maxima/ aut in probatione subsūpti o rum.

b Ad primū Ergo dōm, q⁹ ly i deo nō sit aliud ſm rē natura ⁊ persona: differt tamen sēm modum significandi (sicut dictum est) quia persona significat per modum subsistentis. Et q⁹ natura humana sic vnit verbo, vt ꝑbū in ea subsistat, nō āt vt aliq̄d addat ei ad rōnē sue nobilis. Unde non oportet descendere ad determinatos modos essendi in persona: sed sufficit q⁹ vere insit persone quocunq̄z modo illud verificetur. Et q⁹ ſm fidei doctrinam verbum dei factus est homo ſm rem/ ideo non oportet probare/ sed supponere veritatem subsumpti. ſ. q⁹ natura hūana inest verbo dei ſm rem. Et sitit siquidem hūanitas ꝓpi nō p seipsam/ sed in verbo dei: quāuis modus quo erisit in illo nō sit manifestus. Processus igitur ratio litere efficaciter ad conclusionem intentam.

b ¶ In rōnibus ad primū eiusdē scōi articuli dubium occurrit: quonia questio ⁊ argumentū est de rebus/ scz de vnione nature hūane ad diuinam personā, vel naturam: rōnio autem recurrit ad distōnem rōnis ſm modos significandi. Hoc autem nō licere patet ex eo quod abstrahendo ab omnibus modis signandi qui ad voces spectant/ ⁊ contemplando intellectua liter mysteriū incarnationis/ sicut angeli/ cōstat q⁹ vnio ſm rem itelligit facta in pſona ⁊ nō natura verbi. Nō erat igit̄ ad modos significādi re currendū pro ratiōe quare vnio est facta in persona verbi ⁊ nō in illis nā. ¶ Ad hoc dicitur q⁹ author altissimā reddit rōnē quare vnio est in pſona ⁊ nō in natura: ⁊ est adeo pfunda ac formalis vt nō solū cōprehendat quare vnio est in persona verbi ⁊ nō in illius natura/ sed ēt cōprehendat quare vnio est in persona dei ⁊ nō in dei natura: ita q⁹ dato q⁹ deus non esset trinitas/ sed deitas ipsa per seipsam persona esset (vt philosophi intelligunt deū subsistere) respōsio ista inuenitur satisfactiua argumento cui nō satisfacerūt rōnes recurrentium ad distōnem inter essentiā diuinam ⁊ formale cōstitutiuum persone ⁊ alia huiusmodi dicentium: vt pz. Merito aūt author hoc fecit: q⁹ argumentum er identitate nature dei cū dei persona/ procedit/ quocunq̄z modo persona in deo ponatur: siue secundum philosophos siue secundum veritatem reuelatam. Stat igitur rōsio in hoc: quod quia natura divina habet rationem nature/ ⁊ pſona diuina hz rōnem subsistētis in natura/ ⁊ hanc differentiā manifestat diuersus modus signandi: ⁊ vnio nature humane in mysterio incarnationis

Universidad de Deusto Biblioteca

tion addit aliqđ rõi nãe/sed bñ addit aliqđ rõi psone:qz addit subsiste re in natura humana/ideo vnio facta est nõ in nã sed in psona. Et qõ nõ additum fuerit aliqđ ad naturã dei/pbãr in lra:qz nec per apponẽm nec transmutationem. Qõ vo adiunctũ fuerit aliqđ persone dei:probat: qz humana natura vnit psone dei vt psona dei in natura humana subsistat: ex eo em q psone vt distinguit ẽtra nãm/est subsistere in natura/sequit manifeste qõ apponẽ do persone q in aliq̃ alia natura subsistat/vnio fit in psona. Unde pz qõ pas nones nominum fm modos significãdi/ nõ pro ratiõe sed pro manifestatione dr̃ie inter nãm z personã dei fm rationem/alate sunt. Etrõ realis altissima ad realem cõclusionem allata est:manifestans q etiam cum omnimoda identitate formali nature z psone diuine/stat qõ vnio est facta in persona z nõ in natura dei.

¶ In resp̃sione ad scõm/dubium occurrit circa similitudinem in litera assignatam inter sensitiuũ in homine z bruto/z humanam naturam in propria z aliena persona:nã falsum assumitur qõ sensitivum in bruto est forma completiua:est enim velut forma gñica tam in homine q̃ in bruto:vt p3. Et ppterea nõ est mirum si est nobilius in homine: ad quẽ trahitur per nobilissimã differentiam sui generis/sc3 rõnale.

P Ad hoc dr̃: q sikut do life optima est/z optime declarat ppositũ:sed sup ponit inter animã intellectiuã z alias aliorum aialiũ tantam esse diuersitatẽz/qõ iste sũt in genere formarũ materialiũ/illa vero est in genere formarum immaterialiũ. Ac p hoc sensitiuũ ad formas brutorũ se h3 vt ad res infra latitudinẽ sui generis:ad animã vero intellectiua que est hois forma/rer qua radicaliter sumitur ppria hois dr̃ia/se h3 vt ad formam nobilioris ordinis,hoc enim suppositio qõ ẽstat esse verũ:p3 q sensitiuũ in bruto q̃ per propriam sui generis formã est/h3 infra sui generis latitudinem/hanc dignitatem que est esse completiuũ in specie. In hoie vero q̃ nõ p ppriã sui ordinis formã/est/nõ h3 infra sui gñis latitudinem/ hanc dignitatem que est esse completiuũ in specie. Et sic natura humana in ceteris hoibus h3 infra ppriẽ speciei latitudinẽ dignitatẽ ppriẽ personalitatis:in christo vero nõ h3 ppriẽ personalitatis dignitatem. Sz sicut sensitiuo dignius est habere esse specificum completum per formã nobilioris ordinis,f.per animam intellectiuaz/ita natura humana in christo maiori donata est dignitate ex hoc q̃ ad personalitatem diuinã assumpta est. Ex quibus clare patet sensus litere z similitudinis sine vlla dissonantia.

¶ In rñsione ad tertiũ nota ly separatim:apposuit siquidẽ author ly separatim vt sciant nouitũ discernere inter p se existere z per se separatim existere:cuilibet nãq̃ subẽ siue cõplete siue in cõplete conuenit p se existere: nã p hoc distinguit ꝺ accñs:cui conuenit nõ p se ẽs in subto existere: accñtis enim esse est inesse:subẽ aũt est ens per se. Sed p separatim existere/nulli subẽ que est pars alterius cõuenit:qz nõ existit separatim a suo toto. Et sikut nõ conuenit humanitati xp̃i ẽsuis nõ sit pars:qz nõ existit separatim a verbo dei sed in verbo dei:sed si separaretur a verbo dei/per se separatim existeret:sicut si pars aliqua separet a suo toto/p se separatim existeret.

¶ Occurrit hoc in loco vbi primo distinguimus vnionem in persona ab vnione in natura/trãseũdo cum communi cursu doctorum quod vnio in carnationis aut est in natura aut in persona seu hypostasi:vt patet in tertio sen. Occurrit iuxta qõ nõ facilis de sufficientia distinctionis dicte.f. gunt in natura aut in persona:z ẽnter de processu: huius articuli z alioz. Est aũt ratio dubij:qz aliter in cõi loquendo de natura z ẽsuppõsito/z aliter in spãli loquẽdo in diuinis fm fidẽ reuelatis inuenimus:nam in cõi loquendo subã nõ ẽ nisi de duobus.f.nã z ẽnte naturam/hoc est prima subã:vt patet ex .5.meta.z in hoc articulo. In diuinis aũt inuenim9 tria: sc3 naturã/ẽntẽ naturã vt indiuiduũ nature/z ẽntem nãm vt hypostasim. Ita quod inter deũ z creaturas hec est dr̃ia in propõsito:: q in creatis subsistentia indiuiduũ nature z hypostasis solo noie distinguunt/et idem est inuenire aut deesse indiuiduũ nãe z hypostasim:vt p3 in natura humana assumpta a verbo dei. Est em assumpta natura hec.f.hec humanitas:z qz nõ est ibi ppria hypostasis hũane nature/ nã humanitas illa nõ h3 ppriã personalitatẽ deficit quoꝫ ibi ppriũ indiuiduũ nature humane:nullus em hic hõ ibi inuenitur nisi filius dei: sicut nulla persona nulla hypostasis ibi inuenitur nisi filij dei. Solo igit noie distinguuntur hic hõ z hypostasis/suppositum/seu psona hũana/puta sortes: z ppea in creaturis duo tm̃ inueniunt/nã sc3 z suppositũ:3n deo ãt magna inuenitur dr̃ia inter individuũ nãe diuine/hoc est hũc deũ:z hypostasim:nã hic deus cõis est fm rẽ pr̃i z filio z.f.f.z ẽnter nõ significat hypostasim:de cuius rõne constat esse incõicabilitatẽ:tam pr̃ aũt ẽs filius ẽs.f.f. psonaz seu hypostasim diuinã sigat. Et ppea tria cũ inueniant in deo:sc3 hec deitas hic deꝰ z psona/puta ẽbũ dei/sufficientie primo arguit distinctio facta/ gunt vnio est facta in nã aut in psona:nã posset dici qõ est facta nec in nã nec in psona/ẽ in individuo nature diuine.f.in hoc deo. Ruit quoꝫ pcessus lr̃e:q si vnio ẽbi incarnati nõ est facta in psona/nullo mõ nã humana vnit ei. Ruit z illa maxima:oẽ quod inest alicui ad naturã ei9 siue nõ/vnit ei in psona:qm si natura hũana assumpta esset ab hoc deo:nõ vniret i psona:ẽ in individuo nãe:z verbũ est hic deus. ¶ Ad hoc dubiũ 4.r ñdet.prio humanã naturam in vr̃i,sed in athomo.f.in individuo(sicut dam. dicit) alioqn oporet q cuilz hoi cõuenirent esse dei ẽbũ:sicut cõuenit xpo. Sciẽdũ est tm̃ q nõ qõlz in individuũ in gñe sbe ẽt in rõnali natura h3 rõnez psone:sed solũ illud qõ p se existit, nõ autez qõ existit,in alio pfectioi. Añ manus sortis ẽ̃uis sit qõdã individuũ.nõ tm̃ est psona:q non per se existit:sed in quodã perfectioi.f. in suo toto. Et hoc ẽt põt significari in hoc psona ẽbũ sba individua:nõ enim manus est sba, sed pars sbe. Licet ergo hec humana natura sit quoddam individuum in gñe sbe q tamen non per separatum existit, sed in quodam perfectioi.f.in persona dei verbi, consequens est quod non habeat personalitatem propriam. Et ideo facta est vnio in persona.

signis in diuiduũ nature diuine cõe tribꝰ psonis. Tum qm̃ in diuinis inuenitur deus vnus numero:cõis patri z filio z.f.f.ergo inuenitur deꝰ hic cõis pr̃i z filio z.f.f. Cõsequẽtia p3: q idẽ addit ly vnus numero supra ly deus:qõ addit ly hic supra ly deꝰ. Añs p3 ex fidei sniã: qua cõfitemur pa, z filiũ z.f.f.esse vnũ numero deũ:ẽbũ dicimus deus pa.deꝰ.filꝺeꝰ.f.f.z tm̃ nõ tres dij:sed vnus est deus.est.n. pculdubio sermo de vnitate numerali. Nec hoc est ponere q quaternitatẽ/sicut nec poncendo hoc cõcretũ deus:ponitur quaternitas:significat em̃ hñtem deitatẽ:sicut hic deus:vtroqꝫ sidem noie ponitur vn9 nũero hñs deitatẽ:cõis trib9 psonis:ẽuis ly deus nõ explicet vnitatem numeralẽ quã explicat ly hic deꝰ. P Scõo rñdet qõ ẽuis ponat in diuinis in individuũ nature sc3 hic deus:qz tm̃ nullus ẽ hic deꝰ nisi pr̃ aut filꝰ aut.f.f.z assumptio opz q̃stat ad hũc deũ determinate.f.vel pfem vel filiũ vel.f.f.ideo hic deus nõ posset assumere naturã nisi vt est psona:z ideo vnio aut est in nã aut in psona. Sed hec rñsio ambigua vel falsa est:z eius dicta examinanda sunt in.q.3.ar.3.vbi tractabit an abstracta p intellectũ psonalitate:in deo possit fieri assumptio nature humane. P Tertio rñdet distinguẽdo ly vnio:ꝺo q eꝺuocatur de vnione:qm̃ alteri9 rõnis est vnio verbi incarnati:ab vnione qua hic deus ẽct incarnatus. Jn hoc aũt articulo qõ est de vnione verbi incarnati:vt patet in illius titulo:ita qõ supponit hic vnio verbi incarnati:z queritur qualitas vnionis:supponitur psonã filij dei quã verbũ sigt:esse incarnatam esse vnitã carni:z ꝺicitur modus quo est facta hec vnio:an sc3 in persona. Ubi aũt hic deus incarnatus esset:nõ supponeret ẽbũ incarnatũ:ẽ supponeret hũc deũ incarnatũ:z ꝺereet modus vnionis an in natura an in psona an in solo individuo nature. Patet aũt vniones has esse diuersas rõne:er eo q vnio ẽbi incarnati est ad incõicabilẽ terminũ:verbũ enim incõicabile est cuiqꝫ suppõsito:vnio aũt huiꝰ dei incarnati si ẽt:ad cõicabilẽ ẽt terminũ.est em̃ hic deus cõis oibus psonis diuinis. Sz hec rñsio h3 veritatẽ dicat quo ad id qõ de fcõ inuenik in vnione ẽbi incarnati: qz fm ẽitatẽ vnio terminak ad incõicabilẽ terminũ vt sic:nõ satisfacit tñ difficultati mote formalr:qm̃ in hoc articulo etsi supponik ẽbũ incarnatuz: nõ tm̃ supponik vnionẽ hanc esse in psona:ac per hoc nõ supponitur vnionem esse ad terminũ incõicabilẽ. Jmo quũ ẽbũ incarnatũ sit fm se z nãe diuine z subsistens in natura diuina z psona,est em̃ ipsa deitas z deus/z est hic deus:z est ẽbũ) sicut in primo articulo ꝺ̃situm est an vnio ẽbi incarnati sit facta in natura:ita deinde ꝺebebat inqri an sit facta in individuo nature:z demum queri an sit facta in persona:vt sic disclusas eẽt ois modus vnionis quo verbũ incarnatum vnitum intelligi põt carni:etenim sicut si verbũ incarnatum vnitum esset carni in natura: vnitum diceretur ipsum verbum carni:ita si verbũ incarnatũ vnitum esset carni quatenus est individuum nature quatenus est hic deus:diceretur verbum incarnatum vnitum carni. ¶ Unde quarto rñdetur distinguẽdo ly psona: quod persona sumik dupliꝫ:primo fm completam rõne psone seu hypostasis: et sic significat singulare hñs naturã subalem incõicabiliter:ita qõ incõicabilitatem denotauerit boetius in diffinitionẽ persone per ly individua subã:qm̃ equus slet ad ly subã primã,z que alio noie ꝺ̃: hypostasis. Alio modo sumitur fm rõnem quidẽ psone:sed imperfectã:z sic significat singulare hñs subalem naturã: ita q sola incõicabilitas illi ꝺeest ad pfectã rationem persone. Et hac distinctione stante ꝺ̃:qõ nomen persone seu hypostasis aut suppositi potest sumi dupliciter. Primo simplr:z sic appellatione persone in diuinis:nõ venit hic deus:qz nõ h3 cõpletam rõnem psone:sed solum pater aut filius vel spũs.f.Alio modo vt psona distinguitur contra naturam:ita quod er vno extremo ponatur natura vt sic:z ex alio extremo ponatur persona:sicut cũ distinguimus naturã cõtra habẽtem naturam:z sic appellatione persone venit non solum psona cõplete: sed persona incompleie:venit non solum pater aut filius aut spiritus.f. sed etiã hic deꝰ. Et qz in hoc articulo sermo est de persona vt distinguik contra naturam vt sic:vt patet in processu articuli ex communibus deo

e reliquis subsistãtijs: nõ persona hic sumik vt compr̃hẽdit etiã hunc deũ: z ppterea optime ꝺictũ est qõ si non vniretur in persona/nullo mõ vniretur. Et reliqua dicta solida sunt. Patet autem hanc esse intentionem authoris/ex eo qõ in litera in corpore articuli/pro eodem habetur indiuiduum subsistiens in natura:z supposituz: qstat autem hũc deũ esse indiuiduũ subsistens in natura diuina/z nõ habere cõpletam rõnẽ suppositi. Et rursus ꝺicitur in corpore articuli loquendo de deo/q̃ na tura diuina ꝺicitur suppositum/fm q est subsistens: quid clarius? Constat enim hunc deũ significare naturã diuina fm q est subsistiens: est em̃ hic deus subsistẽs in natura diuina:vt patet ex modo significãdi. Cõiter igitur suppositi seu persone ratio hic sumitur: vt.f. significat hoc subsistiens in natura. Et tõ hec quarũ rñsio amplectẽda est:,vtpote ese cõsona/z omnem ambiguitatẽ tollẽs.

3.dist.6. q.1.ar.1. 2 di.7.q. 1.art.1.c. 2 dist.10. q.1.ar.2. q.3. Et. 4.5. c.34.38. et 39. Et vn io. ã.1.2. z 5.4m.et 5.9m. Et q̃3 4.ã.6.c 4 q.9.q. 2.ã.1.et 3.c. Et opꝰ.1.c. 21.2.22 2 opusc. 3.c.217. 218219 &220.

3.ã.6.c. 2.q.10.ã 4.c.

a ¶ Utrum vnio verbi incarnati facta sit in suppõsito vel hypostasi. Arti.3.

Sic ꝓcedit. Ur, q vnio verbi incarnati nõ sit facta i supposito siue in hypostasi. Dicit em̃ Aug.in enchi. Diuina substantia z humana, vtraqz est vnus dei filius, sed aliud ꝓpter verbũ, z aliud ꝓpter hoiez. Leo papa etiam dicit in epla ad flauianum, vnũ hoũ consecrat miraculis: aliud succubit iniurijs. Sz aliud z aliud differt suppõsito. ergo vnio ẽbi incarnati nõ est facta in suppõsito. ¶ Ty. Hypostasis nihil aliud est q̃ substãtia particularis: vt Boet. dicit in lib. de dua.na. Manifestum est aũt, q̃ in christo est quedã alia substãtia particularis pter hypostasim verbi: scz corpus z aia z cõposi tum ex eis. Ergo in ipso est alia hypostasis pter hypostasim verbi. ¶ Ty. Hypostasis verbi nõ continetur in aliquo gñe neq; sub spẽ: vt pz ex his q̃ in prima parte dicta sunt. Sed christus fm q est factus hõ cõtinetur sub specie humana: dicit em̃ Dion. 1.c. de di ui.no. Intra nãe nostre terminos venit, qui oẽm totius nature ordinem supemineter excedit. Non aũt ꝺtinetur sub specie humana, nisi sicut hypostasis quedã humane speciei. Ergo in christo est alia hypostasis ꝑter hypostasim ẽbi dei. Et sic idẽ qõ prius.

b Sed cõtra Est, q̃ dam. dicit in 3.lib. In dño Jesu xpo duas nãs cogñscim9, vnã aũt hypostasim.

Rñdeo Dom̃, q̃ ꝺdã ignorãtes habitudinẽ hypostasis ad personã. licet cõcederẽt in christo vnã solã personam: posuerũt tñ aliam hypostasim dei, et aliam hois: ac si vnio sit facta in persona, nõ in hypostasi. ¶ Qõ quidẽ apparet erroneũ tripliciter. Primo ex hoc qõ persona super hypostasim nõ addit nisi determinatã naturam. f. rõnalem, fm q̃ Boet. dicit in lib. de dua.na. q̃ psona est rõnalis nãe individua substãtia. z ideo idẽ est attribuere ꝓpriam hypostasim humane nãe in christo. z ꝓpriã psonã. Qõ intelligẽtes scti pres, vtrũqz in cõcilio quinto apud Cõstãtinopolim celebrato dãnauerũt, dicẽtes, Si quis introducere conetur in mysterio christi duas subsistẽtias seu duas psonas/anathema sit: nec em̃ abiectione psone vel subsistẽtie suscepit sancta trinitas, incarnato vno de sctã trinitate deo ẽbo. Subsistẽtia aũt idẽ est qõ res subsistẽs, qõ est ꝓpriũ hypostasis: vt ptz ꝑ boetiũ in lib. de dua.na. P Scõo q̃ si ꝺeẽ qõ psona aliqđ addat sup hypostasim, in quo possit vnio fieri, hoc nihil aliud est q̃ ꝓpietas ad ꝺignitatẽ ptinẽs: fm q̃ a quibusdaz ꝺ̃, qõ psona est hypostasis ꝓpietate distincta, ad ꝺignitatẽ ptinẽte. Si q̃ facta sit vnio in psona z nõ in hypostasi, ẽis erit q̃ nõ facta sit vnio nisi fm ꝺignitatem quãdam. Et hoc est approbãte synodo ephesina dãnatuz a cyrillo sub his ẽbis: Si q̃s in vno xpo diuidit subsistẽtias post adunationẽ sola copulãs eas ꝓiunctione. q̃ fm ꝺignitatẽ quãdã, vel authoritatẽ est vel fm potẽtiã, z non magis ocursu ẽz adunationẽ naturaliẽ: anathema sit. P Tertio, q̃ tm̃ hypostasis est cui attribuũtur opationes z ꝓpietates naturare, z ea etiã q̃ad naturẽ rõnẽ ptinẽt in concreto: dicim9 em̃ q̃ hic hõ rõcinatur, z est risibilis, et est aial rõnale. Et hac rõne nõ ꝺ̃ hic hõ ẽ esse suppositũ: q. f. supponik his q̃ad hominẽ ptinẽt, eoꝝ ꝑdicationez recipiens. Si ergo sit alia hypostasis in Christo ꝑter hypostasim ẽbi, sequik q̃ de aliquo alio q̃s de ẽbo verificenk ea q̃ sunt hois: puta eẽ natũ de ẽgine, passum, crucifixũ, z sepultũ. Et ẽ etiã dãnatũ est approbãte cyrillo ephesi. sub his ẽbis, Si q̃s psonis duab9 vel subsistẽtijs eas q̃ sunt in euãgelicis z aplicis ꝓpturis impartik voces, aut de xpo a scris dictas, aut ab ipso de se: z quasdã qdem velut hoi ꝑter illud ex deo verbũ spãlr intellecto applicat, quasdã vero velut deo decibiles, soli ex deo ꝑe ẽbo: anathema sit. Sic ergo p3 esse heresim olim ab ecclesia dãnatã: ꝺicere qõ in Christo sunt due hypostases vel duo suppõsita: siue q̃ vnio nõ sit fctã in hypostasi vel suppõsito. Añ in eadẽ synodo legit, Si q̃s nõ ẽfitek carni fm subsistẽtiã vnitũ ex deo ꝑe ẽbũ, vnũq; esse xpm cum sua carne eundẽ. f. deũ z hoiem: anathema sit.

Ad primũ Ergo ꝺ̃m, qõ sicut accidẽtalis ꝺr̃ia facit alterũ, ita ꝺr̃ia essentialis facit aliud. Manifestũ ẽ aũt qõ alteritas q̃ puenit ex ꝺifferẽtia accidentali, potest ad eandem hypostasim vel suppositum pertinere in rebus creatis: eoꝝ qõ idẽ nũero ẽt diuersis accñtibꝰ subesse: nõ ãt ẽtingit in rebꝰ creatis q̃ idẽ nũero subsistere possit diuersis eẽntijs vel naturis: ẽz vn9 z idẽ xps subsistit in duab9 nãis. Uñ sicut q̃ ꝺi alterũ z alterũ creaturis, nõ sigt diuersitatẽ suppositi. ẽz solũ diuersitatẽ formaz accñtaliũ: ita q̃ ꝺi xps aliꝺ z aliud, nõ ipoatat diuersitatẽ suppositi vl hypostasis. ẽz diuersitatẽ nãz. Añ gre. nazazen9 ꝺicit ẽpla ad ꝺidymũ. Aliud z aliꝺ sũt ea ex qbꝰ saluator est, nõ aũt aliꝰ z aliꝰ: ꝺico vero aliud z aliud econtrario q̃ trinitatẽ h3: ibi em̃ alius z alius ꝺicim9 vt nõ subsistentias confundamus, nõ autem aliud z aliud.

c ¶ Ad 2m ꝺõz, q̃ hypostasis sigt ẽbaz ptícularẽ, nõ q̃cuq; mõ, ẽz aut ẽ i suo cõplemẽto. Scõm ẽo q̃ venit i vnionẽ aliq9 magis cõpleti. nõ ꝺr̃ hypostasis, sicut man9 vl pes. Et sikut hũana nã ẽ xpo, q̃uus sit sba ꝑticularis: q̃ tm̃ venit in vnionẽ cuiusdã cõpleti. f. totiꝰ xp̃i, put ẽ deꝰ z hõ. nõ ꝑt dici hypostasis vl suppoim. Sz illõ cõpletũ ad qõ cõcurrit, ꝺr̃ esse hypostasis vel suppositũ. ¶ Ad tertiũ ꝺ̃m, q̃ in reb9 creatis res aliq̃ singularis nõ ponik in gñe vel in spẽ rõne ei9 qõ ptinẽ ad eius individuationẽ: ẽz rõne nature, q̃ fm formã determinak: cũ individuatio magis sit fm materiaz in rebus cõpositis. Sic ergo ꝺ̃m est, qõ xps ẽ in specie humana ratione nature assumpte: non ratione ipsius hypostasis.

a ¶ Utrũ psona vel hypostasis christi post incarnationem sit composita. Arti.4.

Ad quartũ Sic ꝓcedit. q̃ psona xp̃i nõ sit composita. Persona em̃ xp̃i nõ ẽ aliud q̃ psona vel hypostasis verbi: vt ex dictis patet. Sed in verbo nõ est aliud psona z natura: vt pz ex ꝺcis in pria pte. Cũ g̃ natura verbi sit simpler (vt in prio ostũm ẽ) impole est q̃ psona xp̃i sit cõposita. ¶ Ty. Ois cõpositio vt esse ex partibus. Sed ꝺiuina natura non põt hr̃e rõnẽ partis: q̃ ois ps h3 rõnẽ imperfecti. Ergo impole est q̃ psona xp̃i sit cõposita ex duabus naturis. ¶ Ty. Añ cõponit ex aliq̃bus, vt esse hõge neũ eis: sicut ex corꝓib9 nõ cõponitur nisi corpus. Si ergo ex duabus naturis aliq̃d sit i xpo cõpositũ, ẽis erit qõ illud non erit

apud nos substãtia/ loquẽdo de suba que ꝓprie principalr̃ et maxime ꝺr̃: vt habet ipdicamẽtis/h ẽ figt puma z suba. P Rõ huius qõnis non h3 orũ a re/sed ab opinione: qm̃ fm rem in qõne precedentis articuli devnione in psona/tractandum est devnione in hypostasi seu suppõsito: qm̃ in natura rationali seu intellectuali loquendo/ synonyma sunt persona/ hypostasis et suppositũ: quodlibet enim horum: mihil aliud importat q̃ prima substantia in natura rõnali. Sed ignoãtia (vt in litera ꝺr̃) quorundam ꝓpriã vocẽ ignotantium/ ꝺisin guẽdo intellectu hec/ et ꝺicẽdo qõ vnio est facta in psona z non hypostasi:/ obtinuit vt post articulum de vnione in psona/in quireretur de vnione in hypostasi.

b ¶ In corpore articuli nõ opus ẽ ꝺiscutere quod ratio huius questionis est multipler antiquorum, doctorum authoritas/ exprimens ,Christi personam compositam: vt hic/ z in tertio sen. a magistro in vi.c.habes.

3.ꝺi.6. q.2.ã.3.

a ¶ Super arti 3m.

Ad tertiũ tituloar ticuli tertij duobꝰ clarã: da sunt/que tamẽ in corpore articuli habẽtur. primo declarandi sunt termini. f. suppositum et hypostasis. Secõ declaranda est ratio questionis. P Suppositum (vt in litera ꝺicitur) ea ratione vocatum est: qt supponitur vniuersis q̃ in aliquo sunt: siue sint substantialia siue accidentalia. supponitur autẽ per hoc qõ illorum predicationez recipit. Unde suppositum hominis est hic homo/ puta sortes: quia hic homo est de quo predicatur tam esse hoiem q̃m esse album/ ẽtuz/ filium/ locatum/ stãs etc. Et quia suppositum eñ nomen sẽbe intentionis sicut genus/ideo suppositum significat ꝓpriã denotationem prime subẽ/puta huius hominis seu sortis: et ppterea non inuenitur suppositũ i aliis ꝑdicamẽtis: ẽ i solo ꝑdicamẽto subẽ. Hypostasis autem grecum est vocabulũ: et idem significat qõ

b ¶ In corpe articuli pōit vna distinctio bimēbris de psona xpi: ⁊ iuxta singula mēbra singule apponūt cōclones. Distinctio est persona dr dupl'r. pmo ſm id qđ in se est: 2° ſm rōnē hypostasis. Pria cōclo est. persona xpi ſm illud qđ in se est/est oino simpler. Probat: qz natura verbi dei est oino simpler. scđa cōclo est. Persona xpi ſm rōnem hypostasis est cōposita. Probatur. Persona xpi ſm rōnē psone seu hypostasis subsistit in duab⁹ naturis: ḡ estabi vnū subsistēs ⁊ due rōnes/ḡ subsistedi: ḡ sic persona est cōposita. Ans probat: qz hypostasis constitit in hoc/q est subsistere in aliqua natura: er hoc enim manifeste hr qđ verbum dei ſm persone seu hypostasis rationem subsistit in duabus naturis. Prima vero consequentia quo ad primam partem euidens est ex dictis: quo ad scđam ex vt añtis aperte sequit/qđ ī subsistit in duabus naturis/opz qualz naturā esse rōnem subsistendi in illa. scđa vero sequela pbat: qz vnū duobus subsistit. ex hoc nāqz q due subsistendi rōnes sic coeunt in vnā personā vt vnū duobus subsistat: ꝛ ſis est q persona sic/hoc est ſm rōnem hypostasis est composita.

¶ Circa dicta hic/multa: occurrūt dubia. Primū est circa distinctionē in litera posita: nā non apparet sensus illius. Tum qz mēbra distinctionis coincidunt/qm̄ pona xpi ſm id qđ in se est/hz rōnem psone: implicat em̄ dicere oppositū. Et rursus pona xpi ſm rōnem pone est illud qđ in se est quū ponaliter/formalr ⁊ realiter sit vnū verbū dei. Tum qz in prima distinctione distinguitur verbū dei aut cōtra suā p'onalitatem/aut contra suā ponalitatē vt vnita est hūane nature/aut ꝓra ponalitatē in cōi. Nō pōt dici pmū: qz eque simpler est verbū dei vt sua ponalitas: vt pz. Nec ſm: qz hic sensus nō ponat verbis ḡbus distinctionis mēbra significantur in lra: nā ſm mēbrū explicat in lra per rōnem hypostasis simplr ⁊ absolute/⁊ nō p rōnē hypostasis contracte seu determinate quatenus subsistit in natura hūana: vt pz in lra. Iuxta hūc aūt sensum opz dicere q ſm mēbrū est pona christi quatenus hypostasis hūana. Neqz tertiū: qz sic ēt ſm in lra mēbrū clauderet in primo: ⁊ asserret implicationē Ď dictorio: nā qđ de facto in re ꝓuenit alicui ſm rōnem Ďdicti supioris: cōuenit illi ſm id qđ in se est: vt pz inductiue: q̄quid em̄ de facto in re cōuenit sorti ſm rōnem alialis/ꝓuenit sorti hz id qđ in se est: vt sentiremouerī ⁊ hmōi. sortes/em̄ ſm illud q̄ in se est mouetur ⁊ sentit: ac per hoc q̄cđ cōuenit psone christi seu verbi ſm cōem rōnem pone/de facto ⁊ in re cōuenit illi ſm q̄ in se est. Persona em̄ seu hypostasis in cōi predicatū superius est re spectu christi seu verbi: vt pz. Et hinc ulterius inferunt duo contradictoria. f. q̄ persona christi ſm q̄ in se/est oino simpler/⁊ est composita.

¶ Scđm dubiū est circa illas lr̄e ꝓpositiones scz est ibi/hoc est in pona christi alia ⁊ alia rō subsistendi/⁊ fuit vnum duobus subsistit. Vident em̄ ambe false/⁊ ꝓtra doctrinā authoris. P False qđē: qz in pona christi non est ſm fidē catholicam nisi vna subsistentia/que scz est ex natura dina: ac quam trahitur per assumptionē natura humana: sola ergo diuina natura est ſm pone christi rō subsistendi: ac per hoc falsum est qđ habeat aliam ⁊ aliā rōnem subsistendi. Et eadē rōne falsum est q vnū subsistat duob⁹: qz lr duob⁹ denotat duas rōnes subsistendi: ḡuis verū sit qđ vnū subsistat in duob⁹. P Cōtra authorē vero: qz in quarto cōtra gen. ca. 4. 9. in solone scđe obiectionis dicit/Verbū dei nō hz subsistentiā ex natura hūana/sed magis naturam humanā ad suā subsistentiā trahit: nō em̄ per illaz sed in illa subsistit. hec ibi. Que sub alijs verbis repetit ibidē in solutōe ḡte obiectionis. Nō possunt em̄ hec simul stare: nā si natura hūana vt hic dicitur/est ratio subsistendi persone christi: sequitur qđ persona xpi ⁊ natura humana ⁊ ex natura humana subsistat: ⁊ si nō subsistit p natūrā humanā neqz ex natura humana/sequitur qđ natura humana nō sit illi ratio subsistendi.

¶ Tertium dubiū est/an sit simplr ⁊ formaliter verū pona christi esse cōpositam. Et quidē q sit formaliter verū/apparet ex eo qđ cōpositio cōuenit persone xpi ſm ipsam rōnē pone: vt in litera hac dr. Qđ aūt conuenit alicui ſm aliquam rōnem formalē/conuenit illi sub noie illius rōnis formaliter: verbi gratia/qz cōgregare visum cōuenit substātie ſm rōnē nigri/si substantia sub noie nigri significet ꝓpositio enunciās congregare visum de illa/erit vera formaliter ḡuis denoiatiue: vt si dicat ethiops est congregatiuus visus. Est ergo formaliter vera ista enunciatio: pona xpi est composita: er quo esse compositum attribuitur christo ratiōe persone: vt dictum est. Et ex hoc ulterius sequitur quod sit simpliciter vera/retenta identitate subiecti.

P Ad pmū dubiū dr/q distinctionis mēbra contra seinuicē distinguunt per hoc quod ly in se est/denotat verbum dei ſm illud qđ cōuenit sibi ad intra: sub quo constat comprehendi esse deum/esse filiū dei/esse ſubam/sapientiam/⁊ reliqua que conueniunt ei ex natura vel ꝓprietate ꝑsone. Ita qđ loqui de persona christi ſm illud qđ in se est/est loqui de pona christi ſm illud quod conuenit sibi ad intra: loqui vero de persona christi ꝑ ſm rōnem hypostasis est loqui de persona christi indefinite ſm illud qđ conuenit illi ad intra/⁊ ſm illud quod conuenit eidem ad extra. nam persona christi est persona nature diuine/⁊ est persona nature humane. Ita quod vbi in primo membro indistincte continentur quecūqz conueniunt verbo dei ad intra/in secundo membro distincte vnum eorum sumitur scilicet esse personam seu hypostasim. Et quoniam esse hypostasim seu personam de facto competendit indistincte ⁊ esse hypostasim ad extra respectu diuine nature/et esse hypostasim ad extra respectu humane nature: ideo distinctio cum suis membris solida inuenitur: nec vnū membrum includit distincte aliud. Et simile est acsi distingueretur diuina sapientia dupl'r: secūdum q est in se/⁊ ſm rationem sapientie: ⁊ sic diuina pnitas ſm q in se est/⁊ ſm rōnem pnitatis: ⁊ sic de ſilibus. Manifeste nam q̄ apparet ex his q mēbra nō coincidūt: qz ly esse ſapiētia cōuenit sapiētie ſm q est in se: alia tn̄ est ꝓsideratio/sapientie ſm rōnem sapiētie vt sic/⁊ alia consideratio eius ſm q est in se/vt est ipsa deitas ꝛc. Et sic est in proposito/q licet esse personam seu hypostasim conueniat verbo dei hz illud quod in se ē: alia tn̄ est consideratio eius quum in eo cōsideratur illud qđ est: ad intra/⁊ alia cōsideratio eius quum cōsideratur in eo ratio hypostasis: qua nō solum ad intra/sed ad extra extendit se. Non est ergo distinctio ista in mēbra totaliter separata: sed in primo includitur aliquid secundi ⁊ in secundo aliqđ primi: vt patet ex dictis/⁊ in exemplis allatis.

Unde ad quesitum sēde obionis dōm est tertiū: scz q⁹ in hac distinctiōe verbū dei distinguitur contra personalitatē in cōi/hoc est absolute sumptā: vt ipsa tertius verba sonāt/dicendo alio mō ſm rōnem pone vel hypostasis/ad quā ptinet subsistere in aliqua natura. Ubi clare ꝑspicere potes/scđm membrum consistere in rōne hypostasis sine additione vlla. Et quū contra hoc obijcitur primo/qz scđm in litera mēbrū clauderetur in primo: rūdetur/q hoc nō est verū simplr/hoc est totaliter: sed ſm aliqđ vtpz ex dictis: quod non esse inconueniēs monstratū est. P Et quū obijcit scđo: qz hic inferūtur duo contradictoria simul: scz q⁹ pona xpi ſm illud qđ in se est/nō est cōposita ⁊ est cōposita: qt quod de facto ⁊ in re cōuenit alicui ſm rōnem Ďdicti superioris/cōuenit illi ſm illud quod in se est ꝛc. Rūdetur q quasi in equiuoco laboramus: aliud siquidē est cōuenire aliquid sorti ſm illud qđ in se est/hoc est cōuenire illi quod in se est sortes: ⁊ aliud est aliqđ conuenire sorti ſm illud q⁹ in se est/hoc est esse de numero eorū que cōueniunt sorti hz suā ſubam. Currere em̄ cōuenit sorti ſm illud quod in se est in primo sensu: ⁊ nō conuenit sorti ſm illud quod in se est in scđo sensu: qz currere cōuenit illi rei q̄ est sortes/sed nō ē de numero intrin secoz sorti. Simile quid accidit in ꝓposito: qm̄ esse pona tā ad intra/q̄ ad extra/conuenit verbo dei ſm illud quod in se est/hoc est illi rei que vere est in re verbū dei: ipsa enim persona filij dei deus verus/ē persona diuine ⁊ humane nature. Et nō cōuenit verbo dei ſm illud quod in se est in scđo sensu/hoc est nō est de numero eoz que conueniunt verbo dei ad intra: vt pz: iuxta hunc nāqz sensum conuenit verbo dei ſm id quod in se ē/esse pona: ad intra. f. in diuina natura. Ilz ergo maior assumpta si in primo sensu sumatur/vera est: sed vt patet nō obstat huic doctrine: qz in litera verbū dei ſm q⁹ in se ē/sumitur in scđo sensu. Nec infert contradictoria: sed infert verbum dei esse ſm id quod in se est/hoc est illam rem q̄ est verbum dei/esse ⁊ omnino simplicem ⁊ esse compositam: qđ ſm diuersa est verū: vt in litera patet. Si vero sumatur in primo sensu/falsa est: vt patet in exemplis de currere ⁊ moueri.

P Ad scđm dubiū dr distinguēdo simplr vel in tali natura. Ubi nota q⁹ ly ꝓprie loquēdo nō possit fieri distinctio ista nisi in naturis partialib⁹/considerando naturalē ordinem vniuersi: qz nō inuenit vna hypostasis subsistens in pluribus naturis simplr: sed solū in pluribus naturis ptialibus vt sortes subsistit in natura anime rōnalis ⁊ in natura carnis. Quia singularissimū tamen est incarnati verbi mysteriū/distinctiōe dicta op⁹ est/ verbum siquidem dei subsistit simplr ⁊ in natura diuina ⁊ in natura humana. Sed subsistere simplr ⁊ in natura diuina/ex vno ⁊ eodē habet. f. ex hoc quod ē esse verbū dei: nā ex hoc dicitur ⁊ subsistens in diuina natura/⁊ dr sine additione aliqua subsistens. Subsistere aūt in humana natura alīnde hz: nam hoc conuenit ei ex tpe: ⁊ nō constituit ipsum in subsistere simplr: qz ꝓsupponit ipsum subsistere. Si loquamur ergo de subsistere simpliciter/vna est rō subsistendi in pona christi: qz vnū est ibi subsistere simplr/sicut vnica subsistentia ⁊ vnicū subsistēs. Sed si sit sermo de subsistere in tali natura/due sunt in pona xpi rones subsistendi tā in fieri q̄ in facto esse: altera subsistendi in natura diuina/ altera subsistendi in natura humana. Et rō quidem subsistendi in natura diuina est in fieri gnatio eterna/in facto esse antē esse deū: ratio vero subsistendi in natura humana in fieri est assumptio humane nature/in facto esse aūt/ esse hominem: ex hoc enim qđ verbū factū est caro/hoc est homo/ita qđ vere est homo/subsistit verbum in humana natura in qua prius non subsistebat. Sunt ergo in persona christi due rones subsistendi in duabus naturis/divina scz ⁊ humana: licet sit ibi vnū subsistens simplr/⁊ vna ratio subsistendi simplr. Et similiter vnū subsistit duob⁹ vt rōnibus subsistendi in duobus: scz in esse diuino ⁊ esse humano. Et p hec pz quo pacto non dissonent a seinuicem diuersa dicta authoris/q̄m dicta hic vera sunt de subsistere in tali natura: dicta alibi vera sunt de subsistere simpliciter.

P Et si insletur q⁹ author hic ponit duas rones subsistendi sine additiōe aliqua: ⁊ nō dicit q⁹ est alia ⁊ alia rō subsistendi in tali ⁊ tali natura. Rūdetur quod qz iam ꝓmiserat idem ꝓ fundamento ad hypostasim spectare subsistere in aliqua natura: ideo abstr repetitione subintelligi voluit/q⁹ de rōne subsistendi in aliqua natura sermo suus est. P Ad tertium dubium habita rone eoz⁹ que author in tertio seu. di. 6. dicit/ḡuis nō tā alta sint vt hec/respondetur/quod qz apud nos compositio absz imperfectione componentium intelligi non potest salua sua ratione formali: ideo non simpliciter neqz formaliter admittenda videtur in persona christi/ sed cum determinatione aliqua tollente imperfectionem vnius componentis admitti potest: et admissa est simpliciter et formaliter ab antiqs ⁊ ab authore. Ad cuius aliqualē cognitionē (qm̄ vt dicit est in essabilis) ꝓsiderāda ē multos eē cōponis modos: vt in. q. 3. pē par. habitū est: cōpositio nāqz alia est ex partib⁹ ẽntitatiuis/alia ex mā et forma/alia ex nā ⁊ suppposito/alia ex eēntia ⁊ esse/alia ex gñe ⁊ dria/alia ex subo ⁊ accidēte: ⁊ oēs ipotāt ipfectione vtriusq; cōponēris: vt pz discurrēdo. Sed si ab vna istaz/hoc est a cōpone ex natura ⁊ suppposito auferak/qđ est imperfectionis ex pte suppositi/saluari pōt in psona xpi cōpositio ex natura humana ⁊ suppposito: et ſm hoc psona xpi esset cōposita. Et qm̄ iste mod⁹ cōponis cōuenit pone xpi ſm rōnē pone seu hypostasis/ inqz tū. f. psona xpi subsistit in hūana/ nō hoc mō psona xpi pt dici cōposita. Et in tantū innenik hmōi cōpō in pona xpi/ vt dicat author in li. 4. 3 gen. ca. 4. 9. in solutione sexte obionis: q natura humana ē simplicior ḡ vbi inquātū verbuz est hic hō. Et postea in solutōe decime obionis declarat qđ signific at ⁊ supponit per ly hic hō: dicēs id qđ in nā humana subsistit est hic hō: ⁊ hoc quo ad significationē, vñ ipm verbū supponit cū dr hic hō: et hoc q̄ ad suppositionē. Et i q. de vnio. verbi in: carnati ar. primo ad 15. dicit: q natura humana est simplicior: ⁊ formaliori illo hoie q̄ est ꝺbī caro factū/et nō verbū ſm se. Sed qm̄ talis cōpositio est cōpositio vnius cum alio seu alijs/et vni⁹ ex alio seu alijs (et in lra solū tractari vr cō positio ex his: qm̄ tractatur compositio persone Christi quasi subsistat ex duabus naturis: vt pz in litere pcessu) ideo vtroqz cōpositionis mō pona Christi ſm persone rōnē cōposita inuenit: scz ⁊ cōpositione ex his/inquantum in duob⁹ esse/diuino scz ⁊ humano ex duabus subsistit naturis. De diuina quidē natura patet q⁹ est ipa subsistit: de humana aūt in symbolo athanasij habet/dū dr/perfectus hō ex anima rationali ⁊ humana carne subsistēs: vbi expresse Christus vt pfectus hō dr subsistēs ex anima rōnali ⁊ humana carne/⁊ nō solū in anima rōnali ⁊ humana carne. Magister quoqz sen. in. 3. di. 6. ⁊. 7. pluries affirmat Christi personā ex duab⁹ subsistere naturis: exponēdo scđam opinionē q est determinatio quā hic docemur: quā oēs catholici amplectūt. In pfessiōe quoqz epoz⁹ qñ ordinant/ dr: credis vnicū ⁊ vnū filiū dei in duab⁹ ⁊ ex duabus naturis ⁊ rndet credo: vt patet in pontificali ecclesie romane. Et cōpositione cū his/inquantum persona verbi cōiungitur cum hoc qđ est esse hūc hoiem: non qđ assumpserit hunc hoiem/sed quia facta est hic homo assumēdo hāc humanitatem. Sed quo hoc sit excedit humanā mentem: sat sit nobis nosse q⁹ est: dum reuelarum est qđ verbū est ille homo qui vocatur Christ⁹. Quo hoie vt sic/natura humana ideo simplicior dr: quia ad hunc hominē specrant ⁊ principia indiuiduātia ⁊ accidētia que hz: que vniūtur illi non in natura sed in persona/que nō claudūtur in natura humana. P Ad questum ergo dr qđ duo obstant cōpositioni persone Christi simplr ⁊ formaliter enūtiande. Alterum est ratio cōpositionis/ que quia imperfectionem cōponentium formaliter importat/nō potest formaliter ⁊ simplr attribui persone Christi. Alterū est generalis regula seruāda in attributis Christo/si sunt cōia nature ⁊ persone/⁊ oppositū cōuenit persone: vt inferi⁹ patebit de hoc qđ est esse creaturam ⁊ incipere esse: ne denotetur qđ persona Christi in se sit cōposita/sit creatura/inceperit esse/tbuiusmodi. Unde ad primam obiectionē dr qđ defectus ꝑdicationis formalis hic est ex parte predicati: qđ formaliter/sumptū nō cōuenit persone. Defectus aūt predicationis simpliciter/est ex parte cōmunitatis ꝑdicati respectu talis subiecti. f. persone Christi/vendicātis sibi in se oppositū. f. omnimodam simplicitatem: ⁊ ꝓpterea merito author illas duas cōditiones que arguēdo ad alterā partē tanguntur/apposuisse videtur: ⁊ doctores posteriores non vtuntur compositionis nomine in mysterio incarnationis. Quo tn̄ vtendum puto cū aliquo adiectiuo: puta qđ est cōpositio ineffabilis/ qđ sine qua cūqz imperfectione alterius cōponentis/vel aliquo hmōi. Et hoc ad denotandum qđ cōiunctio ista intima est ⁊ substantialis: quia in veritate est: ḡuis supra intellectū nostrum. Propter hoc enim antiqui doctores

c ¶ Ad scđm dōm. qđ illa cōpositio pone ex naturis: nō dr esse rōne partiū: sed potiꝰ rōne numeri: sicut oē illud in quo duo cōuenitur. pōt dici ex eis cōpositū. ¶ Ad tertiuz dōm. qđ nō in oi cōpositione hoc verificat, qđ illud qđ cōponit sit homogeneū cōponentibus: sed solū in partibus cōtinui. Nam cōtinuum nō cōponitur nisi ex continuis: animal vero cōponitur ex anima et corpore: quorum neutrum est animal.

a ¶ Utrū sit facta aliqua vnio anime ⁊ corporis in Christo. Arti. 5.

Ad qntū Sic ꝓcedit. Arguit q⁹ ī xpo nō fuerit vnio anime et corporis. Ex vnione enim anime ⁊ corporis in nobis causatur pona vel hypostasis hois. Si ergo anima ⁊ corpus fuerūt in Christo vnita sequit qđ fuerit ex vnione aliqua hypostasis cōstituta. Nō aūt hypostasis verbi dei, que est eterna. Ergo in Christo erit aliqua persona vel hypostasis ꝓter hypostasiz verbi: qđ est ꝓdicta. ¶ Ex vnione anime ⁊ corporis ꝓstituit nā humane speciei. Dam. aūt dicit in. 3. lib. qđ in dño Jesu Christo nō est cōem spēm accipere. Ergo in eo non est facta anime ⁊ corporis vnio. ¶ Alia non cōiungit corpori, nisi vt viuificet ipm. Sed corp⁹ xpi poterat viuificari ab ipso verbo dei, qđ est fons ⁊ pncipiū vite. Ergo i Christo non fuit vnio anime et corporis.

Sed ꝫ Est, q⁹ corp⁹ nō dr ꝺstatū nisi ex vnione aie. Sed corp⁹ xpi dr animatū: ſm illud qđ eccl'ia cāt at, aiatuz corpus sumēs, de virgine nasci dignat⁹ est. Ergo in Christo fuit vnio anime ⁊ corporis.

b Rndeo Dōm. q⁹ xpo dr: hō vnitorce cum alijs hoib⁹: vtpote eiusdē spēi exīs: ſm illd apli phil. 2. i similitudine hoim fact⁹. Pertinet aūt ad rōnez spēi humane q⁹ alia corpi vniat: nō em̄ forma cōstituit spēm nisi p hoc q⁹ fit act⁹ māe. Et hoc est ad qđ gñatio terminat: p quā nā ꝑpetuz intēdit. Uñ necesse est dicere q⁹ in xpo fuerit alia corpi vnita: ⁊ ꝺuum est hereticū: vtpote derogans veritati humanitatis Christi.

c Ad pmū Ergo dōm, q⁹ ex hac rōne moti videnk illi q̄ negauerūt vnionē aie et corporis in xpo: ne p hoc. f. cogerenk personā nouā vel hypostasim in xpo inducere: qz videbāt q⁹ in puris hoib⁹ ex vnione aie ad corp⁹ constituit pso na. Sed hoc ideo in puris hoib⁹ accidit: qz alia ⁊ corp⁹, sic in eis cōiungūtur, vt p se existāt. Sed in xpo vniuñ admittē, vt dicta alteri principaliori, qđ ꝺbī sistit in natura ex eis cōposita: ⁊ pp hoc ex vnīōe aie ⁊ corporis in xpo, nō cōstituit noua hypostasis, seu pona: sed aduenit ipsum cōiūctū pone seu hypostasi ꝑexistenti. Nec pp hoc sequit q⁹ sit minoris efficacie vnio aie ⁊ corpis in xpo q⁹ in nobis: qz ipsa cōiūctio ad nobilior non a dimit virtutē aut dignitatē, sed auget sicut aia sensitiua in aialibus cōstituit spēm qz cōsideratur vt vltima forma: non aūt in hoibus, ḡuis in nobis sit virtuosior ⁊ nobilior, ⁊ hoc pp adiunctionem vlteriorus ⁊ nobilioris perfectionis. f. aie rationalis: vt ēt supra dictum est.

d ¶ Ad 2ᵐ dōm. q⁹ verbū dam. pōt intelligi dupl'r. Uno⁹ vt referat ad hūanā nām: qđ quidē nō hz rōnez cōis speciei scđm qđ ē in Christo fuerit alia vnita corpori. probatur. Ad rōnem speciei humane pertinet q⁹ aia corpori vniat: ergo necesse est q⁹ in xpo aia fuerit vnita corpori. Antecedēs probat dupl'r. primo: qz forma nō cōstituit spēm nisi per hoc q⁹ est actus materie: er hoc. n. pz q⁹ non est spēs humana nisi aia sit act⁹ corpois: cū ēt esse vnitū corpori actus. n. est vnitus materie cuius est act⁹. Secundo: qz hoc. f. aiam esse in corpore/est terminus gñationis ordinate a natura ad spēm: er hoc, nāqz q⁹ natura per generationē tendit ad spēm/ ⁊ terminatur ad vnionē aie ⁊ corporis/manifeste patet q⁹ spēs cōstituitur ex cōiunctione aie ⁊ corporis. Et sic patet antecedēs. Cōsequētia vero probatur: qz xps dicitur homo vnitorce cū alijs hoibus. Probatur: qz est eius sermo de similitudine substātial is: qz ē sermo de similitudine hoim: nō de similitudine hominū quātoū aut qualium aut qūliber, aliter se habentiū: homo enim sube spēi humane ⁊ nō quātitatis aut qualitatis nomen est. Et hoc nāqz q⁹ eiusdem est spēi xps quatenus homo cum alijs hoib⁹: sequitur manifeste q⁹ si spēs humane nature in alijs constituitur er vnione anime ⁊ corporis/in xpo quoqz talis vnio erigatur. Cotollarium est q⁹ contrarium dicere est hereticum. Probatur: qz derogat veritati humanitatis christi: vt ps. ex dictis.

c ¶ In rīsiōe ad pmū eiusdē articuli/discē hinc optimū ac clarū loquēdi modū in hoc mysterio: scz q⁹ ex vnione aie ⁊ corporis in xpo nō constituitur noua pona/sed ad ꝑexistentē ponā dei/composita natura singularis ex aia ⁊ corpore adiūcta est. Opz ergo ex hac aia ⁊ hoc corpore vnitis aut constitui nouā ponā humanā/aut ānīquā ponā cōstitui in hoc q⁹ sit ponā hūana. Et hoc ſm verificat in xpo: hypostasis em̄ verbi dei ꝺstātū est hic homo/q⁹ naturam humanam hāc cōstituit: vt author in quarto cōtra gen. ca. 4. 9. in solutione septime obionis dicit. Qđ est dicere ponam verbi constituti in hoc q⁹ est esse personā humanā p hāc naturam humanā: hic enim homo personam humanam significat.

d ¶ In responsione ad ſm eiusdē articuli aduerte q⁹ damasceni verbū tripartitum: scz verbū assumptū naturam humanā in atomo: dupl'r exponit. Primo quod ly in atomo/importet ly in indiuiduo: ⁊ sic exponit in litera presenti. Et qz proprie loquendo natura humana in indiuiduo est idē qđ natura humana in hoc homine (nā hic homo est idiuiduū nature humane/⁊ hic homo est hypostasis nature humane: ⁊ cōsequenter hec verba in sinuāt qđ verbū assumpserit naturam humanam iam in hoc hoie/ iaz in hypostasi/iam ponatā: qz qđ assumitur ꝓsupponitur assumptionē scđm nāz ordinē) ideo author ad excludendum talem sensum addidit: non ſm

3. di. 2. q. 1. ar. 3. q. 3. 4 di. 7. q. 1. ar. 1. c. ꝑnº.

f. q6. 16. ar. 1. c. Et 3. dis. 6. q. 3. ar ti. 1. Et 4. ſ ca. 37. et 41. co. 2 Et opus. 3. c. 215.

alio idiuiduo qō sit suppositū vel hypostasis illi⁹ nature cōis in psona filij dei. Iurta quē modū exponunt similes loquutiones in.6.t.7.di.3. sen. vt p3 ibi. Sedo erponit facilius: ita q ly in atomo/importet ly singulare: et sic clarus sensus ē q ꝑbū assumpsit nām humanā singulare: q assūpsit nām humanā hāc. Et iurta hunc sensum est valde tritū: nec eget glosa.

¶ In eadē ratione ad ꝑm circa verba/neq; em ḡnatus est/neq; vnc̄ ḡnabik alius xp̄s &c. Ad

1.q.17. ar.2.c. Et.3.di. 6.q.3.ā. 2. Et.4.ꝑ. c.37.4.1. 2.49. Et vnio. ar.1.c.2 13. Et opus. 3.ca.215 Et phil. 2.col.5.

uerte q si xp̄s erit natura cōposite ex deitate t humanitate/natura illa esset communis xp̄o et filijs suis quos naliter ꝑtute illi⁹ nature gnās set: ita q genuisset filiū eiusde nāe. s. cōposite ex deitate t humanitate: sic genuisset alium ipm. Sed q hoc est impossibile/arguit dam ascenus destructione ꝑtis ad destructionē ānte dentis: sz er hoc qs non pōt gnāri alius xp̄s ex deitate t humanitate cōpositus/q in xp̄o nō est natura cōposita ex deitate t hūanitate. Nunc autem q persona tātum xp̄i ponitur cōposita modo ꝑua dicto: si xp̄s nāli gnatione aliquē pdurisset/quum ꝑtute humane nature innocētis generasset/puta hominem produxisset: generans enim generat sibi simile/non in persona/sz in natura.

¶ In rone ad tertiū eiusdem articuli/Nota illa ꝓba: vnūqōq; formaliter est p formā suā: qm in.q. 17. quum tractabit an in christo sint plura esse/discutienda sunt: t quomodo stat doctrina illic data cum ista.

¶ Super arti.6.

Nō tituloar ticuli 6. ly accidē taliter sumit vt distinguit contra substantialiter: ita quod modus cōiunctionis in que stionem vertitur an substantialis an accidētalis sit. Ubi adnerte q posīcō determinati est q humana natura est cōiuncta filio dei in persona/queritur an sit cōiuncta ei substantialiter vel accidentaliter. Et hoc quia vt patet ex superius assignata latitudine vnitorum talicui in persona: aliquid vnitur sorti in persona accidentaliter/vt albedo t reliqua accidentia que sunt in sorte t aliquid vnitur sorti in persona substantialiter/vt membra sua t natura sua. hec autem que dicimus vno solo idiuiduo: sed ꝑm q ē abstracta ab oī idiuiduo: put in nuda cōtēplatiōe cōsiderat: vel ꝑm q ē in oib⁹ idiuiduis. Ali⁹ autē dei nō assūpsit hūanā nāz, put est in sola cōsideratione intellect⁹: q: sic nō assumpsisset ipsam rem hūane nāe. Nisi forte dicerē q ꝺ hūana nā ē q dā idea separata, sicut platonici posuerūt hoiem sine mā: sed tunc filius dei nō assumpsisset carnē: ō illud q ꝺ vr. luc. vlti. Spūs carnē t ossa nō hz, sicut me videtis hr̄e. ℞ Similr ēt nō pōt dici q filius dei assumpserit hūanā nām, put est in oib⁹ idiuiduis eiusde spēi: q: sic oēs hoies assūpsisset. Relinquitur ergo, vt dama. postea dicit in eo dē lib. q assūpserit nām hūanā in atomo t in individuo: nō qdē in alio idiuiduo q sit suppositū vel hypostasis illius nāe cōis i persona filij dei. ℞ Alio mō ꝑt intelligi dictū dama. vr nō referatur ad nām hūanā, quasi ex vnīōe aie t corpis nō resultet vna cōis nā q est hūana: sz est referendū ad vnionē duarū naturarū, diuine. s. t hūane, ex q̄bus nō compositur aliq̄d tertiū q sit qdā nā cōis: q: sic illud esset natū ꝓdicari de pluribus: t ꝺ ibi intendit. Nā sꝺcit, Neq; em gnatus est, neq; vnc̄ gnabit alius xp̄s, ex deitate t humanitate, in deitate t hūanitate, deus ꝑfectus, idē t homo perfectus.

¶ Ad tertiū dōm, q duplex est ꝓncipium vite corpalis. Unū qdē effectiuū: z hoc mō ꝑbū dei est ꝓncipiū ois vite. Alio mō ē aliquid ꝓncipiū vite formalr: cui em viuere viuentibus sit esse (vt dicit p⁹ scōs de ala) sicut vnūqōq; formalr est q formā suā, ita corpus viuit q aiam. Et hoc modo nō ponitur corpus viuere per verbū: qō non potest esse corporis forma.

a ¶ Utrū natura humana fuerit vnita verbo dei accidentaliter. Arti.6.

Ad tertū Sic ꝓcedit. Videt ꝙ humana nā fuerit vnita verbo dei accidētaliter. Dicit enim apo. phil'. 2. de filio dei, q̄ habitu inuentus est vt homo. Sed habitus accidē taliter aduenit ei cuius est: sive accipiatur habitus ꝓout est vnum de decē ꝓdicamentis, sive ꝓout est spēs qualitatis. Ergo humana nā accidentaliter vnita est filio dei.

¶ ꝑ. Sēq; ꝺ aduenit alicui post esse cōpletum, aduenit ei accidentaliter: hoc em dicimus accīs qꝺ ꝓt t adesse t abesse alicui ꝓter subiecti corruptionē. Sed natura humana aduenit ex tpe filio dei: habēti esse perfectum ab eterno. Ergo aduenit ei accidētaliter. ¶ ꝑ. Quicquid nō ꝓtinet ad nām seu essentiam alicuius rei, est accīs eius: q: oē qꝺ ē, aut est ꝺba, aut accīs. Sz hūana natura nō ꝓtinet ad essentiaz vel nām diuinā filij dei: q: nō est facta vnio in natura: vr. ꝺ. dictū est. Ergo opz q nā hūana accīntaliter filio dei aduenerit. ¶ ꝑ. Insꝑm accīntalr aduenit. Sed hūana natura in xp̄o fuit diuinitatis instrm. dicit enim dam. in tertio lib. q caro christi instrumentum diuinitatis exīstit. Ergo vr q humana natura fuerit filio dei vnita accidentaliter.

Sz cōtra Est, q illud qꝺ accīntalr ꝓdicat, nō ꝓdicat qd, sz ꝯtum vel ql̄e, vel aliquo alio mō se hn̄s. Si ergo humana natura accīntaliter adueniret cū vr xp̄s est hō, nō ꝓdicaret qd: sed quale, aut ql̄rum, aut aliquo alio mō se hn̄s. Mō est ꝺ decretalē alex. pape, dicentis, Cū xp̄s sit pfectus deus t pfectus hō, qua temeritate audent quidā dicere q xp̄s ꝑm q ē hō, non est quide

b ¶ Rideo Dōm q ad huⁱ⁹ qōnis euidentiā sciēdum est, q circa mysterium vnīōis duarū naturarū in xp̄o, duplex hereſis insurrexit. Una quidē cōfundentium naturas: sicut euthicetis t dioscori: qui posuerunt qꝺ ex duabus naturis est constituta vna natura: ita qꝺ cōfitē tur xp̄m esse ex duabus naturis, quasi añ vnionem distinctis: nō aūt in duabus naturis, quasi post vnionē nārū dist̄one cessante. ℞ Alia vero fuit hereſis nestorij t theodori mopsuesteni, sequentiū psonas: posuerūt em alia esse psonā filij dei t filij hois. Quas dicebant fuisse nullo modo esse vnitas. Puto qdē ꝑm inhabitationem: inquātū. s. verbum dei hītauit in illo hoie sicut in templo. Sedo p vnitatē affectus inquātū. s. volūtas illius hois est semp conformis volūtati verbi dei. Tertio ꝑm operationem: ꝓout. s. dicebant hoiem illū esse verbi dei instrm. Quarto ꝑm dignitatē honoris ꝓout ois honor qui exhibet filio dei, coexhibetur filio hois pp cōtīctionem ad filium dei. Quinto ꝑm equocationē. i. cōlcationem nominum: put. s. dicim⁹ illū hoiem esse deum t filiū dei. Manifestum est aūt istos oēs modos accīntalē vnionē ponere. ℞ Quidā aūt posteriores magistri, putātes se hās hereses declinare, in eas p ignorātiā inciderūt. Quidā em eorū cōcesserūt vnā xp̄i psonaz, sed posuerūt duas hypostases sive duo suppositā: dicētes hoiem quēdā cōpositum ex corpe t aia, a pncipio sue cōceptionis esse assumptū a dei verbo. Et hec est prima opinio, quā magister ponit in. 6. di. tertij lib. sententiarū. ℞ Alij ꝺo volentes seruare vnitatē psone, posuerūt xp̄i aiam nō esse corpi vnitā, sed hec duo separata abinuicem, esse vnita verbo accīntalr: vt sic nō cresceret numerus psonarū. Et hec est tertia opinio quā magr ibidē ponit. Utraq; aūt harū opi. incidit in hereſim nestorij. Puta qdē: q: idē est ponere duas hypostases vel duo suppositā in xp̄o, qꝺ ponere duas personas: vt. ꝺ. dictū ē. Et si fiat vis in nomine psone, considerandum est q etiā nestorius vtebatur vnitate psone ꝓpter vnitatem dignitatis t honoris. Unde etiam sexta synodus diffinit anathema eū q dicit vnā psonā ꝑm dignitatē t honorē t adorationem, sicut theodorus t nestorius insanientes conscripserunt. Alia vero opi. incidit in errorem nestorij ꝯtum ad hoc qꝺ posuit vnionem accidentalem: non enim differt dicere quod verbum dei vnitum est homini Christo secundum inhabitationez sicut in templo suo (sicut dicebat nestorius) t dicere quod vnitum fuit verbum dei homini secundum inductionem sicut vestimento: sicut dicit tertia opi. que etiam peius dicit aliquid q̄ nestorius (scilicet quod anima t corpus nō sunt vnita. ℞ ides autem catholica medium inter ꝓdictas pōnes tenēs, nō dicit vnionē factā dei t hois ꝑm essentiā vel nām, neq; etiā ꝑm accīs: sz medio mō sz subsistētiā seu hypostasim. Añ i sexta synodo dr, Cū multis modis vnitas intelligatur: q; nichtatē apollinarij t euthicetis sequunt, inter ēptionē eoz q cōuenerūt colentes. i. inter mētes vtrāq; nāz, vnionē ꝑm cōfusionē dicūt: theodori aūt t nestorij sequaces, diuisione gaudētes affectualē vnitatez introducūt: sancta ꝥo dei ecclesia, vtriusq; p fidē ipietatē reijcies, vnionē ꝺ bi dei ad carnē ꝑm cōponē cōfitet, qꝺ est sz subsistētiā. Sic q ꝑs q scōa triū opi. quas magr ponit, q̄ asserit vnā hypostasim dei t hois nō ē dicēda opio, sz sola catholice fidei: sicī ēt pūa opi. q ponit duas hypostases: t tertia que pōit vnionē accīntalē, nō sūt dōe opiones, sz hereſes in cōciliis ab ecclesia dānate.

Ad primū

Ergo dōm, q sic dam. dicit in. 3. lib. Nō necesse est omnifariam t indefectiue assīlari exēpla: qꝺ. n. ē ioib⁹ sile, idē vtiq; erit t nō exēplū, t maxime ideuinis: impossibile enim est sile exēplum inuenire in oibus, t in theologia. i. in deitate psonaz, t in dispēsatione. i. in mysterio incarnationis. Hūana ergo nā in christo assīlat habitui. i. vestimento, nō qdē quātū ad accīntalē vnionē: sed quātū ad hoc q verbū videt ꝑ humanā nāz, sicut hō ꝑ vestimētū. Et ēt quātū ad hoc q vestimētū mutat: q: s. formaz ꝑm figurā eius q̄ iduit ipm, q̄ a sua forma non mutat pp vestimentū. Et sīl humana nā assumpta a verbo dei ē meliorata, ipsum aūt ꝺbū dei nō est mutatū: vt aug. expōit i li. 83. q. ¶ Ad 2ᵐ dōm, q illud qꝺ aduenit post esse cōpletuz, accīntaliter aduenit, nisi trahat in cōionem illius esse cōpleti: sicut in resurrectione corpus aduenit est anime ꝓexistenti: non tñ accidentaliter: q: ad idē esse assumetur, vt s. corpus habeat ēe vitale p aiam non est aūt sic de albedine: q: aliud est esse albi, t aliud est esse hois cui ad uenit albedo. Verbum autem dei ab eterno esse cōpletū habuit ꝑm hypostasim siue ꝑsonatū differentia consistit in primo alimēto: nā ramus plātatus in terra inde primū habet alimētū quasi ꝺ digerit illud: ramus vero insitus ex arbore habet primū alimētū iam depuratū in trūco arboris/habile ad sui nutritionem/augmētationē t fructificationē. Unde ramus insitus ponit quasi radices in arbore vnde nutrit: sicut plantatus ponit radices in terra/vnde alitur. t propterea nō cuiuscūq; nature ramus pōt cuilibet arbori inseri: sed oportet ꝓportionē esse inter alimētū decoctū, p arborē, t alimētum rami talis nature. ℞ At si q̄ spiā diceret maximā spēi similitudinē insitionis ad incarnationem q̄ ramus insitus est einsdē speciei cū trūco: quia tūc fit vnū suppositū vtriusq; q: cōtinuatur ramus insitus arbori. Aduertat hec dicēs/q iam ext ab vnione insitionis quatenus insitio est: q̄m insitio ad ramos alterius speciei extenditur/t declinat ad insitionē talē. s. per vnitatē cōtinuitatis. Quod formaliter loquēdo nihil aliud est dicere/q̄ dicere vnitatē aduenientis partis alicui toti cōtinuo/maxime esse simile vnioni incarnationis: quod est ridiculū. ℞ Reuerentur ergo antiquos doctores/t dicant cum authore in quarto cōtra gen. ca. 41. nihil in oibus creatis inueniri huic vnioni tam simile sicut est vnio animе intellectiue ad corpus: qō etiā hic cōfirmatur/dū similitudo ista assertiue explanatur. Ubi aduerte q̄ similitudo ista quātū ad vnum non tenet: quātū scilicet ad hoc q aia vnitur corpori vt forma materie/ac per hoc vt pars comparti vnius humane nature ex eis composite: vt tam hic q̄m ibi expresse dicitur/sub aliis tamen verbis. Sed tenet quantum ad hoc q anima vnitur corpori vt instrumento coniuncto: vbi dicitur: vel t in idē redit quātū ad hoc q corpus assumitur ad esse proprium anime/ꝓout est persone seu subsistentis. Et deuinio quidem per modū instrumenti in loco ꝓprio hoc est in rep̄sitione ad quartum erit sermo. hic autem declarāda vtcunq; est vnio ad esse vt est persone. ℞ Ad cuius aliqualem perceptionem fingamus animā rationalē per se subsistere ante corpus/sicut de facto ita est in animabus defunctorum ante resurrectionē: subsistunt enim interim per seipsas absq; corpore aliquo. Hoc stante cōsidera q anima per se subsistens adueniendi sibi duo cōmunicat corpori/scilicet esse t subsistere: vel dupliciter communicat suum esse corpori. Primo per modum nature: t hoc facit informando corpus: ex hoc enim q informat ipsuz dat ei esse specificum quod natura significat, secundo per modū persone: t hoc facit cōmunicando suum subsistere corpori: ita q non solū ipsa anima per suum subsistere subsistat/sed corpus subsistat per illud met subsistere: subsistit enim corpus adueniens non per nouum subsistere/sed per antiquam animе subsistentiam. Quocirca si in vnione rationalis animе t corporis consideretur secundus tantum modus/abstrahendo a primo/habebitur exemplum in rerum natura inter reliqua simillimum: quomodo vnio est humane nature ad verbuz ꝑm esse substantiale ipsius verbi/nō vt est nature sed vt est persone/vt in litera dicitur. Nam sicut anima rationalis corpus sibi vnitum in resurrectione trahit secluſa informatione ad esse suum ꝓout est persone/hoc est ꝓout est subsistere: t non trahit ad esse suum ꝓout est nature/hoc est ꝓout est conferens esse specificum: ita verbum dei naturam humanam sibi vnitam trahit ad esse suum vt est persone/hoc est vt est subsistere: quia nā humana in christo nō per se separatim exīstit: sed in verbo dei ac per hoc subsistere verbi est subsistere humane nature: ille enim homo qui vocatur iesus christus/vere est subsistens t nō alia subsistentia ꝯ increata t eterna subsistentia filij dei, et non trahit ad esse suum vt est nature/hoc est vt confert naturam deitatis:

7 quinta

obstat q insitio fiat per contactum seu continuationē: qm̄ quod facit in corporibus situs/hoc facit in spiritualibus ordo ꝑm aug. Conionat autē hec similitudo doctrine sacre scripture apoc. 7. vicit leo de tribu inda radix dauit: a. 12. ego radix dauid: per hec enim patet filiū dei se habere ad dauid hoc est ad naturam suaz ex dauid/vt radix.) Hoc inquam magis ad metaphoricam q̄ ad propriam theologiam spectat: nam falsum est q ramus naturalis. t ramus insitus sint vniti in vno supposito ꝑm veritatez. Quod er. 5. meta. patet/quū dicitur q̄ cunq; sunt vnū numero/sunt vnū specie/q̄nis nō econtra: cōstat autem ad sensuz q ramus insitus et ramus naturalis differentiā specie: vt patet ex fructibus: sunt igitur distincti nūero in genere substantie. Quod est diffingui suppositaliter ꝑm apparentiaz vnū apparebat suppositum arboris: habet em se arbor suscipiens insitiones q̄ si terra alimentuz exse prestans ramo insito. Ita q inter ramum insitum t planatū differentia consistit in primo alimēto: nā ramus plātatus in terra inde primū habet alimētū quasi ꝺ digerit illud: ramus vero insitus ex arbore habet primū alimētū iam depuratū in trūco arboris/habile ad sui nutritionem/augmētationē t fructificationē. Unde ramus insitus ponit quasi radices in arbore vnde nutrit: sicut plantatus ponit radices in terra/vnde alitur. t propterea nō cuiuscūq; nature ramus pōt cuilibet arbori inseri: sed oportet ꝓportionē esse inter alimētū decoctū, p arborē, t alimētum rami talis nature. ℞ At si q̄ spiā diceret maximā spēi similitudinē insitionis ad incarnationem q̄ ramus insitus est einsdē speciei cū trūco: quia tūc fit vnū suppositū vtriusq; q: cōtinuatur ramus insitus arbori. Aduertat hec dicēs/q iam ext ab vnione insitionis quatenus insitio est: q̄m insitio ad ramos alterius speciei extenditur/t declinat ad insitionē talē. s. per vnitatē cōtinuitatis. Quod formaliter loquēdo nihil aliud est dicere/q̄ dicere vnitatē aduenientis partis alicui toti cōtinuo/maxime esse simile vnioni incarnationis: quod est ridiculū. ℞ Reuerentur ergo antiquos doctores/t dicant cum authore in quarto cōtra gen. ca. 41. nihil in oibus creatis inueniri huic vnioni tam simile sicut est vnio animе intellectiue ad corpus: qō etiā hic cōfirmatur/dū similitudo ista assertiue explanatur. Ubi aduerte q̄ similitudo ista quātū ad vnum non tenet: quātū scilicet ad hoc q aia vnitur corpori vt forma materie/ac per hoc vt pars comparti vnius humane nature ex eis composite: vt tam hic q̄m ibi expresse dicitur/sub aliis tamen verbis. Sed tenet quantum ad hoc q anima vnitur corpori vt instrumento coniuncto: vbi dicitur: vel t in idē redit quātū ad hoc q corpus assumitur ad esse proprium anime/ꝓout est persone seu subsistentis. Et deuinio quidem per modū instrumenti in loco ꝓprio hoc est in rep̄sitione ad quartum erit sermo. hic autem declarāda vtcunq; est vnio ad esse vt est persone. ℞ Ad cuius aliqualem perceptionem fingamus animā rationalē per se subsistere ante corpus/sicut de facto ita est in animabus defunctorum ante resurrectionē: subsistunt enim interim per seipsas absq; corpore aliquo. Hoc stante cōsidera q anima per se subsistens adueniendi sibi duo cōmunicat corpori/scilicet esse t subsistere: vel dupliciter communicat suum esse corpori. Primo per modum nature: t hoc facit informando corpus: ex hoc enim q informat ipsuz dat ei esse specificum quod natura significat, secundo per modū persone: t hoc facit cōmunicando suum subsistere corpori: ita q non solū ipsa anima per suum subsistere subsistat/sed corpus subsistat per illud met subsistere: subsistit enim corpus adueniens non per nouum subsistere/sed per antiquam animе subsistentiam. Quocirca si in vnione rationalis animе t corporis consideretur secundus tantum modus/abstrahendo a primo/habebitur exemplum in rerum natura inter reliqua simillimum: quomodo vnio est humane nature ad verbuz ꝑm esse substantiale ipsius verbi/nō vt est nature sed vt est persone/vt in litera dicitur. Nam sicut anima rationalis corpus sibi vnitum in resurrectione trahit secluſa informatione ad esse suum ꝓout est persone/hoc est ꝓout est subsistere: t non trahit ad esse suum ꝓout est nature/hoc est ꝓout est conferens esse specificum: ita verbum dei naturam humanam sibi vnitam trahit ad esse suum vt est persone/hoc est vt est subsistere: quia nā humana in christo nō per se separatim exīstit: sed in verbo dei ac per hoc subsistere verbi est subsistere humane nature: ille enim homo qui vocatur iesus christus/vere est subsistens t nō alia subsistentia ꝯ increata t eterna subsistentia filij dei, et non trahit ad esse suum vt est nature/hoc est vt confert naturam deitatis:

non enim humana natura in Christo ad naturā deitatis transiit/aut aliquā aliā naturā ex illa acquirunt: sicut corpus ex vnione ad esse aīme vt est nature/nouā ex illa naturā ac speciem acquirit. Et hec non solum pro exemplī similitudine sed pro expositione responsionis ad secundum sufficiat pro nunc.

d ¶In rāsione ad tertiū caute ꝛ perspicaciter cōsidera: q ꝓprie seu ꝓpriissime loquēdo/vniri alicui ꝛ hypostasi/cōitus est/q̄ vniri illi q̄ hypostasim: nā quicq̄d ptinet ad hypostasim siue subale sine accidērale sit/vnit sorti in hypostasi seu ꝓsona: vt in ar. 2. huius. q. 4. author dixit: q̄ nō omne tale vnit sorti ſm hypostasiz. Et hoc dico sumendo ly in/vt denotat solum in esse persone: ꝛ ly ſm/vt addit modū coniunctiōis inter personam ꝛ illud q̄ vnitum est ipſi ꝓsonam. sc̄licet per modū subsistentis. Est enī videre in sorte esse albū ꝛ esse capitatuz: ꝛ vtrunq̄ est vnum sorti in persona q̄ vt patet in. 5. meta. ca. de vno/quecūq̄ sunt in aliquo indiuisa/ sunt vnum in illo. sortes autem et sua albedo nō sunt diuisi subo seu hypostasi: q̄m vna ꝛ ea dē est subst̄ātia prima que est sortes ꝛ alba/ꝛ similiter que est sortes ꝛ que est capitata. Sed esse albū non est vnū sorti ſm hypostasim: q̄ nec sortes subsistit er albedine aut in albedine/nec esse album subsistit per subsistere sortis: hoc enim albū q̄ est in sorte nō subsistit: q̄ natura accidētis neq̄ per seipsam neq̄ per aliud nata est subsistere. Sed esse capitatum est vnū sorti ſm hypostasim/cuius partialiter q̄ caput pars est sortis: q̄ ꝛ sortes subsistit ſm eē capitatū vtpote subst̄ātiale: ꝛ esse capitatū subsistit per sortē: q̄ hoc capitatū subsistit sortis subsistētia. Quia igitur natura humana vnita est filio dei vt nō solum insit illi ꝛ predicetur de illo (sicut esse album inest filio dei/ꝛ predicatur de eo dū dicitur Christus seu filius dei est albus) sed vt filī dei subsistat er humana natura ꝛ in humana natura: cuius diuersimode vt ꝑ declaratum est: q̄m subsistere ex humana natura intelligit inquātum est persona humana/subsistere vero in humana nā absolute admittit de verbo dei. Et similiter humana natura cōstituit verbum dei in hoc q̄ est esse personā humanā/in hoc est q̄ est esse hypostasim humane nature/in hoc q̄ est esse hunc hominē. Et sic natura humana loco ꝓprie subsistētie sortitur subsistentiā propriā filij dei: ꝛ per illā subsistit nō per seipsam. Quia inquam per modū subsistentie vnio est inter personam filij dei ꝛ naturā humanā/ideo dicitur q̄ est vnio ſm hypostasim: ꝛ dicitur in litera hac q̄ vnio ſm hypostasim sufficit ad hoc q̄ non sit vnio accidentalis. Ubi clare videre potes q̄d diximus: nā si vnio ſm hypostasim excludit vnionē esse accidētale: q̄ſs clare est/ q̄ vniri ſm hypostasim non est tm coniungi hypostasi per inesse hypostasi: q̄si coniungi hypostasi per inesse tm/ non excludit vnionem esse accidentalem: vt patet de albedine cōiuncta hypostasi sortis per inesse tm. Plus ergo exigit vnio ſm hypostasim: ꝛ cum proprio hypostasis sit subsistere in natura/ q̄ſs est q̄ vnio ſm hypostasim/exigat cōionē fz subsistere: quā i. ꝓposito fuerit declaratum est. ¶In responsione ad quartum eiusdem. 6. articuli/ Aduerte duo: primo veritatē rei: deinde processum authoris. Quo ad primū q̄ instrumentū ē nomen cause vniri alicui vt instrumentum/ non transcendit vnionem cōprehensam infra genus seu latitudinez causarū: ꝛ ideo est talis vnio in causando. Et q̄ vnio humane nature ad verbū/de qua est sermo/nō est in causando/sed in essendo ſm esse subst̄ātiale subsistentie: ideo cirillus in litera allat⁹ reprobat Christum tanq̄ instrumēti officio assumptum. Si enim prima seu summa vnio humane nature ad verbū esset vnio instrumēti/iam nō eēt vnio in persona nec ſm personā: nec in essendo/sed in causando: q̄ⁿ marti erroris est. Inter verbum siquidem dei ꝛ naturam humanā vnio est hypostatica nō ſm aliq̄s genus vel modum cause: sed ſm aliq̄s genus seu modū entis ꝑ se/q̄s est suba: q̄ est ſm subsistentiā: que nō dicit causam seu causalitatē sed subsistantiā. Pateat aūt hoc nouiter ex hoc q̄ vnio filij dei cū natura humana ꝓpria est filio: ita q̄ nec patri nec spūi. s. cōuenit: ois aūt causalitas filij dei respectu nāe assūpte cōis est toti trinitati: q̄m idiuisa sunt trinitatis opa ad ex: nō est ergo definiēda vnio nature ḣuane ad verbū ꝑ vnionē instri. Si ſm nō firmet ſnia super rōne instrumēti vt sic/sed super rōne instrumēti talis/ nam: ex tempore aūt aduenit ei nā humana non quasi sumpta ad vnū esse ꝓout est nāe (sicut corpus assumit ad esse aie)ſz ad vnuz esse: ꝓout est hypostasis vel ꝓsone. Et ideo humana natura non vnit accēsitaliter filio dei. d ¶Ad tertium dōm. q̄ accīs diuidit contra subam. Subst̄ātia aūt (vt ꝓz. 5. meta.) dupliciter dicit. Uno modo ꝓ essentia siue natura: alio mō ꝓ supposito siue hypostasi. Uñ sufficit ad hoc q̄ non sit vnio accidētalis, q̄ sit facta vnio ſm naturā. ¶Ad q̄rtū dōm. q̄ nō oē q̄ assumitur vt instrm, ptinet ad hypostasim assumētis: sicut ꝓz de securi ꝛ gladio. nihil tñ prohibet illud q̄ assumitur ad vnitatē hypostasis, se habere vt instrm: sicut corpus hois vel mēbra eius. Nestoriꝰ ergo posuit q̄ natura humana est assumpta a verbo solum per modū instrī, non aūt ad vnitatem hypostasis. Et ideo nō cōcedebat q̄ homo ille vere eēt filius dei: sed instrumentum eius. Unde ex illus dicit in epistola ad mōachos egypti. Huc emanuelē. i. Christū, nō tanq̄ instrumēti officio assumptum dicit scriptura: sed tanq̄ deum vere humanatus, id est hominem factum. Dam. autem posuit naturā humanam in Christo esse, sicut instrumentū ad vnitatē hypostasis pertinēs.

¶Utrum vnio nature diuine et humane sit aliquid creatum, Articulus 7.

Ad septimū Sic ꝓcedit. Uidet, q̄ vnio nature diuine et hūane, nō sit aliquid creatum. Nil em̄ creatū in deo pōt esse: quia quicquid est in deo, deus est. Sed vnio est in deo: q̄ ipse deus, est humane nature vnitus. Ergo videt, q̄ vnio nō sit aliq̄d creatum. ¶ꝓ. Finis est potissimū in vnoquoq̄. Sed finis vnionis, est diuina hypostasis, siue persona, ad quā terminata est vnio. Ergo videt, q̄ hmōi vnio maxime debeat iudicari ſm cōditionem diuine hypostasis, que nō est aliquid creatū. Ergo nec ipsa vnio est aliquid creatū. ¶ꝓ. Propter quod vnumquodq̄, et illud magis. Sed homo dicitur esse creator ꝓpter vnionē. Ergo multo magis ipsa vnio non est q̄d creatū, sed creator.

Sed ō. Omne q̄ incipit esse ex tempore, est creatum. Sed vnio illa ab eterno non fuit, sed incepit esse ex tempore. Ergo vnio est aliquid creatum.

Rñdeo Dōm. q̄ vnio, de qua loquimur, est relatio quedā, q̄ consistit in ordine ad aliud. Ordo aūt duplex est. Unus quidē rōnis tm, qui attenditur ꝑ solā comparationē rationis ad aliquid. Alius aūt ordo est rei ad rem, qui attenditur ꝑ aliquid quod est in ipsis rebus ordinatis. Et quia ordo rationis tm, dicit enim deus vnitus creature, ex hoc q̄ creatura est vnita deo absq̄ ei⁹ mutatione. ¶Ad scōm dōz. q̄ ratio relationis sicut ꝛ motus dependet ex fine vel termino, sed esse eius dependet a subiecto. Et q̄ vnio talis non habet esse reale nisi in natura creata (vt dictum est) consequens est quod habeat esse creatum.

b ¶Ad tertiū dōm. q̄ homo dr ꝛ est deꝰ ꝓpter vnionē. inquātum terminatur ad hypostasim diuinā. Nō tamē sequitur q̄ ipsa vnio sit creator vel deus: q̄ q̄ aliquid dicat creatū, hoc magis respicit esse ipsius q̄ rationē. Cōstat enim hec verba de vnione quātū ad relationē dici: de qua in rūsione ad scōm dixit q̄ rōnē hz ex termino/esse vero hz ex subto/sicut motꝰ.

¶Ad hoc dicitur q̄ ſm rem homo est deus ꝓptervnionē ſm vnitatē personalē quam importat/ad quā cōsequitur relatio vnionis: ꝛ hoc nō est vertēdū in dubiū. Sed q̄m in idē redit dicere homo est deus ꝓpter vnitatē personalē duarū naturarū/quā cōsequitur vnionis relatio/ꝛ dicere homo est deus ꝓpter vnionē inquātū terminatur ad hypostasim diuinā: ideo verba authoris calūniāda nō sunt. Manifestatur aūt q̄d dicimus/aduertēdo q̄ relatio vnionis est nō solū inter naturas duas/diuinā scz ꝛ humanā/sed ꝑ hoc est inter naturam humanā ꝛ hypostasim diuinā: nā ꝛ vna natura vnita est alteri/ꝛ humana natura vnita ꝑsone diuine/ꝛ eo ꝛa diuina persona vnita est hūane nāe. Seruat aūt differentia in loquēdo/ōū de vnione inter naturas/aut inter persona ꝛ hūanā naturā est sermo: q̄ qñ de vnione inter naturas est sermo/exprimimus naturas ꝑ terminis vnionis/ꝛ vnitatē ꝑsona lē vtriusq̄ nature ponimus nō ꝑ termino fz cā seu fundamento relationis vnionis. Ut clare videre potes in principio corpis huius articuli: vbi declarādo titulū dr q̄ vnio de q̄ loq̄mur est relō q̄da q̄ cōsiderat inter diuinā nām ꝛ hūanā ſm q̄ cōueniūt in vna ꝑsona filij dei. Cū vero loq̄mur de eadē relone vnionis iter nām hūanā ꝛ ꝑsonā filij dei: ponim⁹ ex pte termini vnitatē personalē filij dei in vtraq̄ nā: q̄m relō ista vnionis nō est q̄cūq̄ vnionis relatio/nec ad hypostasim diuinam q̄uis/sed ad hypostasim filij vnā ꝑ sonalr in vtraq̄ natura. Sicut ei vnionis relatio inter corpus ꝛ aiam nō est ad aiam q̄uis se hñtē/fz ad aiam cōcātē subale suū esse corp: ita relatio vnionis hūane nāe ad hypostasim diuinā/nō est ad hypostasim filij dei ḣtrcūq̄ se hñtē/fz ad filij dei hypostasim vnā ꝑsonaliter cū. hoc ipse cū humana natura. Et q̄ author in hac rūsione ad tertiū loquit de relatione vnionis inter naturā humanā ꝛ ꝑsonā filij dei (vt clare sonant verba litere/ dicētis inquātū terminatur ad hypostasim diuinā) nō dixit ad nām diuinam vt ꝓius dixerat/sed dixit ad hypostasim diuinā: ō ꝓiūctionē ꝑsonalē seu q̄ idē est vnitatē ꝑsonalē ex pte termini relonis vnionis posuit. Et permedē valet ac si dixisset homo est deus ꝓptervnionē inquantū in illa inuenit ſm rērvnitas ꝑsonalis diuine hypostasis cuꝰ humana natura. Et si exponez ad verbū desideras/ dicito hō est deus ꝓper vnionē/hoc est relationē vnionis/nō simplr/ sed cū ista cōditione explanante quō apponimus ly propter/ad relationē vnionis: scilicet inquantū terminatur ad hypostasim diuinā: ita q̄ ly inquātū terminatur ad hypostasim/diminuit cālitatē relationis: imo admittit cālitatē a relatione/ꝛ traffert cālitatē illā ad terminū. Sicut n. quū dicimus q̄ gñationis motꝰ inquātū terminat ad subst̄ātiā/est in gñe subē/intēdimus q̄ gñatio/rōne termini sortit ꝛ dat esse subale. ita dū dr q̄ relatio vnionis inquātū terminatur ad hypostasim diuinā/hoc est rōne hypostasis diuine ad quā terminat/dat q̄ hō est deus. Et est sermo de hypostasi diuina/nō ſlitercūq̄ se hñte/sed terminate in rerū nā relationē vnionis nature hūane ad ipsam: hypostasis siquidē diuina terminās relationē realē vnionis ad ipsam/est hypostasis diuina (vt dictū est) nō qualitercūq̄ se hñs: fz vna ꝑsonaliter cū hūana nā. Cōstat aūt eni dētissime/q̄ rōne talis termini hō est deꝰ: ac ꝓ hoc admitti potuit/q̄ relatio vnionis rōne talis termini dat q̄ hō est deus: ꝛ cōsequēter dici vere potuit q̄ deꝰ est hō ꝓp vnionē inquātū terminat ad diuinā hypostasim. ¶Ad primā igit obionē dr q̄ falsum supponit: q̄. s. ideo hō ꝓp vnionē sit deus/q̄ verū est in cōi loquēdo/vnū extremū vnionis est reliquū q̄ vnio terminat ad reliquū: hanc. n. vlem nec sanctus Iohannes. Sed vt declaratū est/fundat veritas dicti in litera sup hoc: q̄ hoc extremū vnionis hmōi est tale. s. hypostasis diuina vna ꝑsonalr cū nā humana. ¶Ad scdam quoq̄ dr/q̄ hō est deꝰ ſm subam. esse nāq̄ deū: q̄d cōcatur hoi: nō est eē relatiuū: fz in gñe seu ordine subē. Et cuius esse aliq̄d in cōi loquēdo: ꝓp terminū relōis ꝑcise: sit esse relatiuū: esse tñ aliq̄d rōne talis termini. s. ꝑsone dine: vniꝰ ꝑsona liter cū nā humana: nō est esse relatiuū: fz esse diuinū. Et sic ꝓz q̄ nō est loquēdo literā: sed de vnione q̄ ad relationē loquēdo: vera est litera.

a ¶Super articulum octauum.

In titulo articuli. 8. sunt tres termini: vnio: assumptio/ꝛ idē. ¶Et primus q̄dē terminꝰ declarat⁹ est in ꝓcedenti articulo. secūdus in corpe declarabit. tertius aūt absolute sumēdus est: sicut facet. In calce aūt articuli solnēdo expriemtur qua diuersitat. seu differentia sunt non idem: ꝓnta reali: vel rationis vel vtraq̄.

b ¶In corpore articuli rūdet q̄sito vnics cōclusione. Inter vnionem ꝛ assumptionē triplex est differētia. Declarat manifestā do singula mēbra sigillatim ꝛ ordinate: ita vt ꝓcessus clarū sit in litera. ¶Et prima q̄dē ac principalis dīa est in re formalr signāta nā vnio signāt relationē assumptio actionē vel passionē: ꝛ sic sunt in diuerso gñe sicut relatio diuersum est genus ab actione ꝛ passione. Et q̄ vnio significet relationē: in litera nō ꝓbat: fz assumit ex ꝓcedēti articulo. Ex q̄ ad manifestā dā dictā differētiā: primo ꝓbat in hoc mysterio inuenīri ſm rē duo. s, ipsam relationē vnionis: ꝛ actionē ꝛ passionē: q̄ ois relatio recipiens esse realē ex ꝛpe: causat ex aliqua mutatione: mutatio aūt in actione ꝛ passione cōsistit. Relatio igitur vnionis inter naturā humanā ꝛ diuinā in christo: quū inceperit esse fz rē in natura hūana ex tpe opz q̄ ex aliq̄ causata sit mutatione: q̄ in aliq̄ parīete ex aliq̄ actione sit. Duobus igitur inuētis in hoc mysterio: scilicet relatione vnionis ꝛ actione ꝛ passione: quū vnio significet relationē: ꝓbs est q̄ assumptio signāt actionē vel passionē. Et manifestatur ꝓba: q̄ assumptione alis-

quis ꝺ̄ assumẽs tãꝫ agẽs ꝛ aliꝺ ꝺ̄ assumptũ tãꝫ patiẽs. ¶ Scõa aũt ꝺr̃ia est: qꝛ assumptio ꝺ̄ sicut in fieri, vnio aũt sicut in facto esse. Probar ex signo seu effectu: qꝛ vniẽs ꝺ̄ eẽ vnitũ assumẽs autẽ nõ ꝺ̄ eẽ assumptũ: ꝫ est, vnitũ predicat de vniente/ꝺicẽdo hoc est illud assũptũ aut nõ sic ꝑdicat de assumẽte. Et q̃ hoc veriuꝫ ex ꝺcõ ꝺr̃ia, manifestat: qꝛ iter ly hõ ꝛ ly nã humana hec est ꝺr̃ia in mysterio incarnatiõis: q̃ hõ significat naturã humanã vt in termino assumptionis: constat aũt terminũ assumptionis ꝑspectare ad incarnationẽ vt in facto esse: nã hõ humana signiat nãꝫ humanã vt que assumitur: qꝺ ꝺr̃iat ꝑspectare ad incarnationẽ vt i fieri. Dicimus autẽ q̃ vniẽs. f. filius dei est hõ: ꝛ non dicim⁹ q̃ iꝺẽ assumens est natura assumpta.

¶ Tertia vero ꝺr̃ia est, q̃ assumptio determinat terminũ a quo ꝛ ad quẽ: vnio aũtẽ nihil horũ determinat, huius ꝺifferẽtie non magis se hꝫ ad vnum extremũ q̃ ad aliꝺ: actio aũtẽ ꝛ passio ꝺiuersimode se habent ad agẽs ꝛ patiẽs: ꝛ ad ꝺiuersos terminos. Et hoc eñ sequitur: q̃ cũ vnio sit relatio equiparãtie: nullũ extremoꝝ determinet: assumptio autẽ quia est actio vel passio: ꝺeterminare potest sibi terminos a quo ꝛ ad quem. Scõa manifestatur ꝺe assumptione ex ethimologia nois. Tertia manifestatur ex signo: sc̃z q̃ indifferenter vnũ extremũ ꝺicitur vnitum alteri: non autem assumptum: vt patet in lẽra clare. ¶ Circa hec ꝺubiũ primo occurrit ꝺe ꝑma ꝺifferẽtia. Nam nõ solum assumptio sed etiam vnio significat actionẽ. Quod etiã ex litera ꝓbatur: ꝺũ ꝺicitur q̃ vniẽs ꝺicit esse vnitũ: ꝛ filius est vniẽs sibi naturã humanã: ꝛ in rñsione aꝺ ꝑm: q̃ persona patris vniuit naturam humanã filio. Certũ est eñ q̃ vnire est agere: ꝛ ideo cõe est patri ꝛ filio ꝛ. s. ꝛ similiter q̃ vniens est agẽs. Ruit igitur ꝺifferẽtia ꝑia.

¶ Dubiũ scõo occurrit ꝺe scõa ꝺr̃ia: qꝛ aut intelligit quo aꝺ rẽ significatã: aut quo aꝺ modũ significaꝺi. Nõ quo aꝺ modũ significanꝺi: qꝛ tam vnire q̃ assumere significat ꝑ modũ verbi: ome aũt verbũ significat per modũ fluxus ꝛ fieri. Nec quo aꝺ rẽ significatã: qꝛ natura humana ꝺe qua verificaꝝ q̃ est vnita: nõ predicatur ꝺe quocũq⁹ nisi ꝺe: qꝛ nec ꝺeus nec filius est natura humana. ¶ Dubiũ tertio occurrit ꝺe eo q̃ in tertia ꝺifferẽtia ꝺ̄ vnioné hãc esse relationẽ equiparãtie: qꝛ cõstat ex ꝓcẽꝺẽri articulo esse relationẽ in ꝛ ex altero tm̃ extremo: qm̃ in sola nã humana hꝫ esse: relatio aũt equiparãtie vt ipm̃ nomẽ sonat: eque se hꝫ aꝺ vtrũq; extremũ. ¶ Dubiũ quarto occurrit: qnã lis sit ꝺr̃ia inter vnionẽ ꝛ assumptionẽ: an rõnis tm̃: an etiã realis. Et est ratio ꝺubiꝺ: qꝛ in litera in calce rñsiõis aꝺ tertiũ cõcluꝺit q̃ assumptio ꝺiffert rõne ab vnione ꝛ incarnatiõe: clarũq; vt q̃ assumptio nõ ꝺiffert realr: sed rõne tm̃ ab incarnatione: cũ ergo simul ꝑponantur assumptioni: sola rõnis ꝺr̃ia apparet. In oppositũ aũt est: qꝛ actio et passio ꝺistinguũtur realiter a relatione cõsequẽte cõiunctum quoꝺ per actionem ꝛ passionẽ fit: sed assumptio ꝛ vnio sic se habẽt: ergo.

¶ Dubiũ quinto est ꝺe termino assumptionis: aꝺ quiꝺ. s. terminaꝝ: ac quis est ꝓpius terminus assumptiõis: an aꝺ absolutũ aliquoꝺ vel relatiũ. Et est ratio ꝺubij ex parte rei: qꝛ ꝑ istã actionẽ nullũ absolutum fit in ꝑsona ꝺiuina: ꝛ silr nullũ absolutũ ponit in nã humana: sꝫ nec etiã in ꝑsona ꝺiuina rez̃dis relatio aꝺ ꝛit: sed in sola nã humana fit ꝺe nouo solũmõ relatio realis vnionis aꝺ ꝑsonam filij. Cõstat aũt q̃ terminꝰ actiõis ꝓpius est illud ens qõ fit ꝑ actionẽ illã: sola igit relatio realis vnionis huiꝰ nãe humane aꝺ ꝑsonã filij: est terminꝰ ꝓpiꝰ actiõis ꝛ passiõis: assumptiõis nõle imꝑortate. ¶ Ratio vero ꝺubij ex ꝑte nr̃a est: qꝛ ꝺoctores aliqui hoc ꝺnt. Scotꝰ eñ ꝛ tertio sen. ꝺi. 4ta. q. ꝑ⁹. ꝛtz hmõi assumptionẽ terminari aꝺ relatiõnẽ vnionis: qꝛ nullũ est ꝺi absolutũ nouũ tã in nã q̃ in ꝑsona: ponẽs hãc relatiõnẽ nõ spectare aꝺ genꝰ relationis: ꝫ esse ꝺe gñe respectuũ extrisecus aꝺueniẽtiũ: q̃. f. nõ necessario sequũt fundamẽtũ ẽt posito termio. Quales ꝺicit eẽ vniõis respectꝰ iter aiam ꝛ corꝑ⁹: si ꝑeñtia seꝺ⁹ su⁹ vnirẽtur ꝺe nouo: ꝛ panis ꝛ ẽꝫtitas facti vnirẽtur: nullũ eñ absolutũ i hmõi vniõib⁹ acq̃reret: fundãs vniõis relatiõnẽ: ꝫ aꝺ solã vniõis relatiõnẽ terminareꝝ actio vnitiua. ¶ Duraꝫ q̃z i tertio sen. ꝺi. q. 2. tz actiõis q̃ assũptiõis nole signaꝝ: ꝓpue loquẽꝺo terminũ ꝛtrisecũ eẽ re⁹ vniõis que ꝺt eẽ nõ relionis gñce: ꝫ modũ quẽꝺa realẽ: sicut iherere ẽ modus realis ꝑ̃ nãm accñtis. Aꝺ hmõi nãꝫ respectꝰ ꝺicit posse esse motũ ꝛ actionẽ nãlem: q̃uis aꝺ vnionem nature humane i ꝑsona ꝺiuina/sola ꝺiuina actio potuerit terminari. ¶ In oppositũ aũt est q̃ auth⁹ hic ꝺicit in calce corꝑis articuli/q̃ assumptio determinat ꝓ termino aꝺ quẽ/ꝑsonalitatẽ ꝺiuinã: vt. s. ꝑsona ꝺiuina in humana nã subsistat. Cõstat aũt ꝫ nõ eẽ respectũ/sꝫ eẽ absolutum/vꝛ pote ꝺegñe seu ordine subẽ: ẽ. ¶ Aꝺ primũ ꝺubiũ ꝺr̃ co q̃ ꝑma ꝺr̃ia optima ẽ q̃ssi ab alio aꝺ se sumptio. Vnio autẽ nihil horũ determinat: vñ indifferenter ꝺicitur q̃ humana nã est vnita ꝺiuine ꝛ ecõuerso. Nõ autẽ ꝺr̃ ꝺiuina nã assumpta ab humana: sed econuerso: qꝛ humana nã aꝺiuncta est aꝺ ꝑsonalitatem ꝺiuinaz, vt. s. ꝑsona ꝺiuina in humana natura subsistat.

Aꝺ primũ Ergo ꝺõm, q̃ vnio ꝛ assumptio non eoꝺẽ moꝺo se habẽt aꝺ terminũ, sed ꝺiuersimoꝺe: sicut ꝺictũ est. ¶ Aꝺ scõm ꝺõm, q̃ vniens et assumẽs nõ oino sunt iꝺem: nam oĩs ꝑsona assumens est vniẽs, non autẽ econuerso. Nam ꝑsona patris vniuit nãm humanã filio, non autẽ sibi: ꝛ ideo ꝺr̃ vniens, non assumẽs, quasi aꝺ se sumens. Persona aũt filij, que sibi humanã nãm vniuit, est vniẽs ꝛ assumens. Et silr nõ est iꝺem vnitum ꝛ assumptũ: naz ꝺiuina nã ꝺr̃ vnita, ꝛ non assumpta. ¶ Aꝺ tertiũ ꝺõm, q̃ assumptio determinat cui facta est copulatio ex ꝑte assumentis, in quantum assumptio ꝺr̃ quasi aꝺ se sumptio: sed incarnatio ꝛ humanatio ex parte assumpti, qõ est caro vel natura humana. Et ideo assumptio ꝺiffert ratione ꝛ aꝺ vnionẽ ꝛ aꝺ incarnationẽ seu humanationẽ.

elcuata est aꝺ esse ꝺiuinum. Relatio aũt vnionis/est nãe ꝺiuine aꝺ filiũ ꝺei ꝓmo/ꝛ aꝺ nãm ꝺiuinã ꝑtiner: ꝛ nõ est rel⁹ cãlitatis ꝑssiue: alioq̃n cõiter esset aꝺ totã trinitatẽ. Qõ ꝓ ꝺistinguaꝝ realr ab vnire/ ideo ꝺixi/ꝛ verificaꝝ nõ ꝑm ipsas actiones/sed ꝑm terminos: q̃m ꝓpius terminus eius actiõis q̃ est assumere/realr ꝺiffert a ꝓpio termino actionis q̃ est facere relationẽ vnionis vt sic: vt in sequẽti patebit ꝺubio. Quamuis vnũ ꝛ iꝺẽ sit facere q̃ ꝓ assumere ꝛ vnire i portatur/vt ꝺictum est/qõ ꝑ se ꝓmo terminat aꝺ ꝓpius terminũ assumptionis/ꝛ ꝑ consequenti aꝺ vnionis relationẽ: vt nũcupatur patebit. Qõ vero sola rõne ꝺifferat ab huma natiõe ꝛ incarnatione/ꝓ⁹: qꝛ eaꝺem est actio/iꝺẽ terminus ꝺiuersimoꝺe vt in litera ꝺr̃/explicatus. Ex hoc aũt q̃ in litera ꝺr̃/q̃ vnio ꝺiffert rõne ab assumptiõe aut ecõuerso/nõ hꝫ q̃ ꝺifferãt sola rõne sicut reliqua q̃ꝰ cõnũerãt. Aꝺ vltatẽ ſiq̃ꝺ ẽ le sufficit/q̃ ꝺifferãt rõne: ꝛ nõ exigiꝝ q̃ sola.

¶ Aꝺ quintũ ꝺubiũ ꝺr̃/q̃ assumptio hꝫ ꝛmino suo ꝓꝑissime loquenꝺo/ens absolutũ sup q̃ fundatur relatio vnionis: est aũt illuꝺ ens absolutũ nõ ꝑsona filij ꝺei sola/nõ hec natura hũana sola/sꝫ filiũ ꝺei esse hoiem: q̃m nec ꝑsona ꝺiuina/nec hec nã hũana fit ꝑ assumptionẽ/ Quis fuerit simul facta cũ assumptione. Sꝫ filiũ ꝺei eẽ hoiez/fit ꝑ assumptionẽ: ꝛ ita fit q̃ est primũ esse qõ ꝑ assumptionẽ fit/ꝛ aꝺ qõ assumptio primo tẽꝺit: acq̃siuit. n. filiꝰ ꝺei ꝑ assumptionẽ esse hoiez: qõ est esse in gñe subẽ/ꝛ nõ in gñe relationis aut cuiusuis respectus. Et aꝺ hoc esse ꝑ se primo incarnationẽ oꝺinari/patet ex symbolo ꝺei/ ꝺũ ꝺr̃ ꝺe filio ꝺei: ꝛ incarnatus est ꝺe spũ. ex maria virgine/ꝛ hõ factus est. hinc. n. clare ꝑz/q̃ tã actio q̃ passio q̃ in incarnatione interuenit/aꝺ hoc ꝑ se primo oꝺinata ꝛ terminata est/q̃ filius ꝺei factus est hõ: ꝑcul ꝺubio nõ relatiue/sed subalr: alioq̃ nõ esset hõ: nõ ei esse re hõ q̃ nõ est subsẽtialiter homo: quũ esse hoiem sit esse subam aiatã sensibilẽ rõnalẽ/ꝛ nõ sic relatiue tm̃ se habere aꝺ subam aiatã sensibilẽ rõnalẽ. Et qꝛ cõstat ꝑsupposito hoc esse absoluto/rel⁹nẽ vnionis fundari super hoc esse: nõ ꝺicẽꝺus est q̃ aꝺ relationẽ vnionis in hoc mysterio nulla actio aut passio/nulla mutatio ꝑ se primo terminatur vt auth⁹ exꝑsse ꝺicit in. 3. sen. ꝺi. 2. q. 1. ar. 2. q. 1. ꝛ est vera relatio/more alia q̃ relationũ: nõ ꝓducta ꝑ seipsaz/iuxta ꝺoctrinã q̃nti phy. sed cõsurgẽs ex nouo eẽ absoluto facto ex assumptiõe. Vñ negare rel⁹nẽ vnionis habere fundamẽtũ absolutũ/ita q̃ ꝓ incarnationẽ nullũ ens absolutũ factũ est/ꝛ cũ hoc ꝺicere q̃ filius ꝺei est factus hõ ꝛ est vere hõ ꝑm rẽ/est ignorare ꝓpria vocẽ: ꝛ confiteri cũ sentẽtia fiꝺei verbis solis q̃ ꝺeus est hõ subsẽtialiter/cũ nestoꝛio aũt cõsentire ꝑm rem q̃ ꝺeus est hõ acciꝺẽtaliter ꝛ ꝑm esse relatiũ. Est ꝛ amplecti ꝑm verba ꝺecretalẽ/ꝺamnantẽ ꝺictes chyſtũ ꝑm q̃ hõ nõ esse aliq̃ꝺ/ꝛ refutare eã ꝑm rẽ: qꝛ si solũ esse relatiũ sit ꝺe nouo in mysterio incarnationis/filius ꝺei ꝑm q̃ hõ nõ aliquiꝺ sed aꝺ aliquiꝺ est. ¶ Ut aũt negãtiũ vnionis relationẽ habere nouũ esse absolutũ factũ ꝑ incarnationẽ ꝓ fundamẽto/ꝛ silr assumptionẽ terminari aꝺ nouũ esse absolutum subẽ. f. filiũ ꝺei esse hominẽ/error conuincatur: ex fundamẽtis eoꝝ in ꝓhia monstratur. Manifestũ siquiꝺẽ est ꝑ si albeꝺo ꝛ subiectũ seoꝝ ꝓexisterẽt/ꝛ silr panis ꝛ quãtitas/ꝛ silr materia ꝛ corꝑus/ꝛ postea vnirenẽ/relatio vnionis inter ea sup nouo esse absoluto consurgeret: cuius oppositũ aꝺ aꝺuersarijs assumitur aꝺ ꝓpositũ. Nec hoc qõ ꝺicimus eget ꝓbatione/sed manifestatione: cõstat eñ q̃ subiectũ in primo exẽplo acquireret de nouo esse albũ/ꝛ in scõo esse quãtũ/ꝛ in tertio esse vinũ: nec põt inficiari q̃n qõlibet horũ esse sit ꝛ esse absolutũ/ꝛ de nouo per actionẽ vnitiuã factũ. Patet igitur q̃ relatio vnionis est vere relatio de genere relationis/cõueniẽs cũ illis in modo essẽꝺi ꝛ fiẽꝺi. ¶ Et ex his patet solutio oĩum obiectorũ. ¶ Et si cõtra ꝺicta m sentẽtiam afferãtur ꝺue rationes scoti ibiꝺẽ cõtra absolutũ fundãs relationẽ vnionis. Primo: q̃: illuꝺ absolutũ necessario esset vnitũ verbo/si est: nulla eñ viꝺetur talis entitas in creatura. Secuꝺo: qꝛ talis entitas aut esset subsẽtialis aut accideñtalis: nõ accideñtalis/vt patet: nec subsẽtialis: qꝛ esset aꝺ materie aut forme aut composite subsẽtie. Sed ꝺcꝺ est iꝺẽ alicui subsẽtie/manet manẽte illa: natura igit assumpta: si ꝺimitteret a verbo: retineret illuꝺ: ac ꝑ hoc esset fundamẽtũ vnionis absq̃ vnione. ¶ Rñꝺeo ꝺũ ex ꝺictis est: q̃ vt ꝺicitur. 7. meta. nõ sit sphera nõ sit eꝺ: ſ; sit sphera enea: ꝛ silr in ꝓposito nõ sit filius ꝺei: nõ sit humana natura: sed sit filius ꝺei homo. Et similiter sicut si albeꝺo ꝛ sortes vnirentur: acquireret ꝺe nouo sortes esse albũ ꝛ si postea separarentur: tam sortes q̃ albeꝺine seoꝝ consurgeret: amitteret sortes esse albũ: ita q̃ licet nõ corrũperetur albeꝺo: corrumperetur tm̃ esse album: sicut in vnione nõ generaretur albeꝺo: sed esse albũ. Esse enim album significat esse absolutũ in cõpositione cõsistẽs q̃ generatur ꝛ corrũpitur per vnionẽ ꝛ separationem. Et similiter si corꝑus ꝛ anima separatim existentia vnirẽtur: acquireret corꝑus esse viuũ: ꝛ si postea separarẽtur: vtroq; seoꝝ sum cõseruato: amitteret: ꝛ pus esse vinũ: q̃ est esse subale in cõpone cõsistẽs. Ita in ꝓposito: qꝛ filius ꝺei acq̃siuit per assumptionẽ esse hoiem: ꝓportionaliꝝ loquẽꝺo si separareꝝ nã hũana a filio: amitteret hmõi ꝺei esse hoiem q̃ acq̃siuit per assumptionẽ esse hoiem: q̃ ꝺicit ꝺr̃ia ꝓpria. Et loquor nõ ꝺe cõpone aie ꝛ corꝑis: quã esse ꝓsupponit: sed ꝺe cõpone nãe ꝛ supꝓsiti: in qua cõsistit esse hoiem. opz enim aliq̃ hoiem eẽ homine: ꝛ impoſe est eẽ fingere eẽ hoiem in rerũ nã nili aliquem hoiez. Ita igit (quãtum aꝺ ꝓpositũ ꝑtinet) se hꝫ esse homi nem aꝺ filiũ ꝺei qui ſe est hõ: sicut se hꝫ esse viuũ aꝺ corꝑus: seu esse albũ aꝺ subz ꝛ similr ita se hꝫ natura humana aꝺ eũ ꝺe ꝺei filiũ: sicut aia aꝺ corꝑus ꝛ albeꝺo aꝺ subm. ¶ Et ꝑpter ea ꝛtiam ꝺictum est quẽaꝺmoꝺũ gñaliter ex vnione ꝛ corꝛũpi ex separatione nõ aꝺ bedo nec nec subm: ſz eẽ albũ: ꝛ silr nõ ganima nec corꝑus: ſz esse aiatũ ꝛ esse viuũ. Ita ex vi assumptionis nõ sit filius ꝺei: nõ fit natura humana: sed fit esse hoiem: nõ in cõi ſz hũe: ꝛ similiter si separareꝝ natura humana: corꝛũpereꝝ nõ natura humana: ſz esse hoiem hũe: nã si sibi relinqueret natura humana: nõ esset iꝺẽ q̃ homo: sed aliuꝰ homo fieret q̃ in nã illa subsisteret nõ eñ chyſtus subsiſteret in illa nã: ſz aliuꝰ hõ. ¶ Uſi ſiverbaliter etiã ꝺesideras rñꝺere hẽs q̃ esse hoiem est illa entitas aꝺsoluta: q̃ fundat relationẽ vnionis in mysterio incarnationis: ꝛ q̃ illa entitas si est: necessario est vnita verbo. Impoſe est siq̃ꝺ inueniri iꝺẽ esse hoiem ſeparatũ a verbo: q̃uis ꝓsit inueniri eaꝺẽ nã humana separata a verbo: quũ esse hoiem: numeraꝝ aꝺ numerationẽ inꝺiuiꝺuoꝝ hois. Si ei natura humana separareꝝ a verbo: eo ipso q̃ fieret ꝛ esset aliꝰ hõ: eẽt aliuꝺ numero esse hoiem: quo ille aliꝰ esset hõ: ꝛ aliuꝺ quo nũc verbũ ꝺei est hõ: q̃m vt iam ꝺictũ est: esse hoiem in cõpone nature ꝛ ſuppoſiti cõſiſtit: ac per hoc variato ſuppoſito: variabit nũcr̃. Sicut ſi albeꝺo migraret ꝺe ſubo in subm: esset aliuꝺ ꝛ aliuꝺ numero esse albeꝺi: iuxta nũcr̃ ſubiectoꝝ: ꝛ silr ſi aia migraret ꝺe corꝑore in corꝑus: esset aliuꝺ ꝛ aliuꝺ numero esse vnũ: iuxta numerationẽ corꝑoꝝ eaꝺẽ rõne: qꝛ in cõpoſitiõe hec oĩa cõſiſtit: ꝛ ꝺiuersitas numeralis ꝺiuersitatẽ ſuboꝝ seu ſuppoſitoꝝ comitat. Et ſic ꝑz: q̃ est aliq̃ entitas aꝺsoluta: q̃ quoꝺãmo est in nã creata. f. hũana nã christi. f. esse hoiem: q̃ si est eaꝺẽ numero: necessario est vnita ꝑsone ꝺiuine. ¶ Aꝺ scõam autẽ obiectionẽ ꝺicit: q̃ ista entitas est ſubalis ꝛ iꝺẽtificat subẽ cõpoſite: hoc est hunc hoi: nõ aũt hunc nature humane. Et ideo si hec nã assumpta ꝺimitteret: nõ remaneret relatio vnionis: qꝛ nec remaneret hic hõ iꝺẽ nũero. Et ſicut ſtat: q̃ remaneret hec eaꝺẽ nũero nã hũana: ꝛ non remaneret iꝺẽ hic hõ: ſz esset alius numero hõ: alia numero ſuba cõpoſita (ꝺe prima ſuba: nõ ꝺe q̃ditate loquẽꝺo) ita ſtat q̃ nã assumpta põt ꝺimitti nõ remanente eaꝺẽ hoc hoie. Imo implicatꝫ ꝺictoꝛia remanere eũꝺẽ hũc hoiez: nãm assumpta ꝺimitti: qꝛ tũc in nã ꝺimiſſa ſubſisteret alius homo ꝛ nõ chyſtus: ꝛ ſubſisteret chyſtus ꝛ nõ alius homo. Et erroꝛ ꝑcelſus ſcotici est ex eo q̃ ſuba cõpoſita est ꝺupler. f. nã, ꝛ individuũ: ſcz hec hũanitas ꝛ hic hõ. Nec opz illuꝺ qõ est iꝺẽ sube cõpoſite: hoc est: huic hoi: eſſe iꝺẽ huic hũanitati: ꝛ ideo nõ opz remanẽ re hũanitate hac ſi ꝺimitteret: remãere iꝺ qõ est iꝺẽ huic hoi: q̃le est eẽ hoiem in ꝺictũ in hoc hoie q̃ est chyſtus. Et hec ꝺicta ſint, loquẽꝺo ꝺe termino assumptiõis ꝑm rẽ: hoc est actionis ꝛ passionis intellectej per nomẽ assumptionis: nã loquẽꝺo ꝺe termino assumptionis vt importatur in vocabulo assumẽꝺi: remitto te aꝺ literã: q̃ nã humana est vt terminus a quo: ꝛ ꝑsona ꝺiuina est vt terminus aꝺ quẽ. Que ideo ꝓ notitiã ꝺixerim: vt nõ putẽt ꝺoctrinã ꝺatã a verbis auth⁹is ꝺiscrepare: sꝫ attẽꝺãt q̃ ꝑm varias cõsideratiões varie assignari ꝑt terminꝰ. Nos aũt aꝺ rem ſpectantes ꝓpius: vt actioni realꝰ ꝛ effectui tã excellenti ſuũ ꝓpriũ aꝺ primo terminũ in re realẽ assignaꝝ rem⁹. Et iz nõ manifeſtauerimus qũo qõ ꝺictũ est ſit: manifeſtatum⁹ tñ ex fiꝺei ꝺoctrina q̃ ita est. Et hoc ſufficere ꝺz in tãto mysterio: qõ vt aug. ꝺicit ſi rõnẽ haꝺeret: nõ esset aꝺmirabile: ꝛ ſi exemplũ haꝺeret: nõ esset ſingulare. Et ideo caute exempla accipienꝺa sunt: vt ſcilicet ycunq; percipiamus mysterij altitudinẽ: nec metiamur illuꝺ viribus ingenioli humani.

a ¶ Super articulum nonum.

In titulo articuli. 9. aꝺuerte primo: q̃ quũ tã ꝺistinctum ſit ꝺe vnione vel, p relatione vnionis: vel, p cõſuctione aꝺ quã cõseq̃tur relatio vniõis: ꝫ in loco nõ ſumit vnio ꝓ relone: ſꝫ ꝑ cõiunctiõe ipsa: vt ꝑz in ꝓncipio corꝑis articuli: ꝛ ex ꝺictõeq̃ ꝺe ipsa in ꝛit: ſcz ꝺe excellẽtia eiꝰ re⁹ relũ ꝙ cõiunctionũ. Ridiculũ. n. est hoc q̃rere ꝺe relatione nili rõne fundamẽti: nã ſecluſa rõne fundamẽti: nulla vnionis relatio est mai⁹ altera: ſꝫ ideo vnio materie ꝛ forme ẽ maioꝛ vnione ſubſtãtie ꝛ accñtis/ q̃ fundamẽtũ eſtꝫ agis mdiuiſum: vt ꝑz. ¶ Aꝺuerte ſecũꝺo q̃ nõq̃ritur explicit ꝺe vnione nature ꝛ ꝑſone: vtrũ ſit ꝛmia: sed ꝺe vnione

naturaꝝ in ꝓsona: veruntꝫ z hoc in rñsione ad vltimū tractabitur.

b ¶In corpore articuli duo fiūt: primo ponit distinctio vim̄bris: deinde rndet ꝙstio cū distōne/iuxta m̄bra ꝓpositi distōnis. Est aūt distō ista, vnio incarnationis dupl'r ꝓsiderat: vel ex parte nārum ꝙncta z: vel ex parte eius in quo cōiunguntꝫ. Probat distō: qz vnio claudit in se duo: primo extrema q̄ iunguntꝫ, scdo vnū in quo coniunguntꝫ: est em vnio cōiunctio aliquoꝝ in aliq̄ vno. ꝓncipalis ꝙlo re ꝓposita quesito est. Unio nārū z Christi fo ex pte eiꝰ in quo vniunt: est maxima. Probat: qz vnitas diuine ꝓsone i qua vniunt est maxima. Scꝫ aria ꝙclusio est. hm ꝙ vnio ex parte nārū que coniunguntur/non est maxima nec aliter ꝓbatur.

¶Circa distōnes in lra assignata: dubiū nō dissimulādū occurrit. ¶Qm̄ vꝫ deficies: qz ꝙncto aliquoꝝ i aliquo vno/pōt accipi nō solū ex parte eorū q̄ cōiunguntꝫ: vel ex pte eiꝰ in quo coniunguntꝫ: sed etiā ex pte cōiunctionis extremoꝝ i illo vno. Verbi gratia: conjunctio corporis z alc in sorte: potest accipi ex pte unime z corporis/vel ex parte sortis: vel ex parte cōiunctiōis illoꝝ in sorte. Et in lra hoc tertiū m̄brum deficit: z tn hoc est ꝓncipale: q̄ mēbrū in ꝓposito cōsiderādū: qm̄ non ōz ꝓpie loquēdo vnio maior ex parte extremoꝝ nec ex pte termini/sed ex parte cōiunctionis extremoꝝ in termino. Cōtingit siq̄dē in sorte cōiungi multa accīa: que ꝛz ex parte eiꝰ in quo cōiunguntꝫ. s. persona sortis: habeāt maximam vnitatē: nō tn̄ ꝓpterea sunt maxime vnū: qz ꝙunctio ipsa in sorte nō est maxima: sed minima. ¶Dubiū scdo ozitur hinc circa ꝙclusionem ꝓncipalē: qm̄ non nisi abusiue saluaꝛ ex illa vnione incarnationis esse maximam post vnionē trinitatis diuine: qō fī z author saluare nititꝛ in lra: z bernardus in libro de ꝑsideratiōe: asserit. Et ꝓbaꝛ sequela: qm̄ non nisi abusiue dicereꝛ q̄ vnio creaturarū vniuersi est maxima: qz ex parte eius in quo vniunt est maxima: qz vnitas dei in quo vniūtur est maxia vnitas: ita esn̄ ōz in lra: q̄ diuine humanez nature vnio in Christo est maxima ex pte eiꝰ in q̄ vniunt: qz vnitas diuine ꝓsone in qua vniuntur est maxima. Et sūr non solum vnitas naturaꝝ diuine z humane esset maxima: sed etiā vnio accidētum Christi: puta visus z auditus: esse albi z crispi: esset maxima ex parte eiꝰ in quo vniūtur: qz vniūtur in ꝓsona diuina: cuiꝰ vnitas est maxima: hoc esn̄ nō est saluare vnionē incarnationis esse maximā: nisi abusiue: vt patet. ¶Et multiplicaꝛ dubiū ex duabus in. 3. di. tertij sen. q. ꝓma. dicēte vnionē incarnatiōis esse maximā quantū ad dignitatē: z nō quātū ad intrinsecā rōnē vnionis. Et hoc scōm ꝓbat: qz illa vnio est quātū ad rōnē vnionis maxima: cuius extrema magis z intimi' efficiūt vel efficiuntur vnū: sed extrema multarū vnionū z nō incarnationis sunt talia: ergo. Maior ꝓbatur: qz vnione vt sic: aliqua sunt vnū: ratio autē vnius est ratio in diuisi. Minor ꝓbatur: qz materia z forma constituunt vnū per essentiā: z vnū est inseparabile ab alio manēte constitētia: nō sic aūt cōstat esse extrema incarnationis. Un̄ glossa Durandus bernar. q̄ intelligit de maxima vnione quātum ad dignitatem.

¶Ad hāc quēstionē rndetur: q̄ distinctio male intelligit: nā neutruꝫ distinctionis m̄brum accipiēdum est ꝓm se: ita q̄ quū distinguit cōiunctionē posse accipi ex parte extremoꝝ vel ex parte termini: nō intelligitur ex parte extremoꝝ ꝓm se: z silr nō intelligit ex parte termini ꝓm se: sed quēadmodū primū m̄brū intelligitur ex parte extremoꝝ inter se: ita ꝓm intelligit̄ ex parte termini vt cōungentis. Et sic nō deficit tertiū m̄brū: sed tertiū m̄brū est id q̄ distinguit in primū z ꝓm: nā cōiunctio ipsa duoꝝ in aliquo vno: distinguit: qz accipi potest ex parte extremoꝝ inter se: vel ex parte eius in quo cōiunguntur vt sic. Uerbi gra cōiunctio animē z corporis in hoie: pōt dupl'r accipi: primo ex parte alc z corpis: nō ꝓm se: sic enim valde distat: ꝛz inter se: qz inter se iunguntur vt actus subalis z potētia. Alio mō ex parte eiꝰ in quo iunguntur inquantū iunguntꝫ in illo: puta inquātū sunt i vna natura cōposita: puta humanitate: vel inquantū sunt in vna ꝓsona: puta sorte. Et hic est verus sensus distinctionis ꝛe: obiectiones autē ꝓcedūt cōtra aliū sensum: quo sumuntur extrema que iunguntꝫ ꝓm se: z id in quo iunguntur ꝓm se. Et ideo nō est mirū si deficit: si deducit ad inconeniētia: z si nō saluat intētū nisi abusiue. ¶Ex his ꝓz solutio scdi dubij: nā sensus litere est: q̄ nature diuine z humane q̄ in mysterio incarnatiōis vniūtur: cōiunctio dupl'r pōt accipi: vel ex pte naturaꝝ inter se: z sic per se nota relinquit̄ pars negatiua: sicut vere est per se nota: qz inter se nō vniūtur: nisi sicut; cā z instrumētū cāluse;

b ¶Rndeo Dōm. q̄ vnio importat cōiunctionē aliquoꝝ in aliquo vno. Dōt ergo vnio incarnationis dupl'r accipi. Uno modo, ex parte eoꝝ, que cōiungūtur. Alio mō ex parte eius in quo cōiunguntur. Et ex hac parte, hmōi vnio habet preeminētiā inter alias vniones: nā vnitas persone diuine, in qua vniuntur due nature, est maxima. Non autē habet preeminentiam ex parte eoꝝ, que coniunguntur.

Ad ꝓmū Ergo dōm. q̄ vnitas diuine persone est maioꝛ, q̄ vnitas nāeralis. q̄. s. ꝓncipū nāeri. Nā vnitas diuine ꝓsone, est vnitas increata, per se subsistēs. nō recepta in aliq̄ ꝓ participationē. Est ēt in se cōplera, hns in se quicq̄d pertinet ad rōnē vnitatis: et ideo nō cōpetit sibi ratio partis, sicut vnitati nāerali, q̄ est pars numeri, et que participatur m rebus nāeratis. Et ideo q̄tū ad hoc. vnio incarnatiōis preeminet vnitati nāerali, ratione. s. vnitatis diuine persone, non autē ratione nature humane, que nō est ipsa vnitas diuine persone, sed est ei vnita. ¶Ad secūdum dicendum, q̄ rō illa procedit ex parte coniunctoꝝ: non aūt ex parte persone in qua est facta vnio.

¶Ad tertiū dōm. q̄ vnitas diuine persone est maioꝛ vnitas q̄ꝫ vnitas z persone z nature in nobis. Et ideo vnio incarnationis est maioꝛ q̄ꝫ vnio anime z corporis in nobis.

¶Q: vero illud q̄ꝫ in contrariū obijcitur, falsum supponit. s. q̄ maioꝛ sit vnio incarnationis q̄ꝫ vnitas personarū diuinaruꝫ in essentia: Dōm est ad auth̄oritatē aug. q̄ huma na natura nō est magis in filio dei q̄ꝫ filius dei in ꝑe, sed multo minus. Sz ipse hō quātum ad aliquid est in filio magis q̄ꝫ filius in ꝑe: inquantū. s. idē supponit in hoc qđ dico hō (put sumit ꝓ Christo) z in hoc qđ dico filiꝰ dei nō aūt est idē suppositū ꝑis z filij. ¶Utrum vnio duarū naturarū in Christo sit facta per gratiam. Arti. 10.

Ad decimū Sic ꝓcedit. Ut deꝛ quod vnio incarnationis non sit facta per gratiam. Gratia enim est accidēs quoddaꝫ: vt in secūda parte habitum est. Sed humanitas z in natura z in ꝓsona: iste aūt vniunt tm̄ vno modo/sc̄z in ꝓsona. Sed vnio hec in ista vno nō est maioꝛ q̄ꝫ illa ꝛz vtroq;: qz in mysterio incarnationis vnitas cōis extremoꝝ/ꝑm quā ꝓprissime z formal'r quantificatur cōiunctio in tertio/est vnitas ꝓsonalis simplicissima z incōponibilis z indiuisibilissima: ad quā cōstat q̄ nec vnitas ꝓsonalis sortis/nec vnitas essentialis humanitatis/nec ambe simul ascēdit: vt ꝓz. Notāter aūt dixi/vnionē in alio: dixi esn̄ hoc ad ꝓseruādā doctrinā hāc ab vnione aliquoꝝ inter se: q̄m vt in litera ꝓz/nō ex hac parte sed solū ex parte vnionis in aliquo vno vnio naturaꝝ in Christo est maxima. Si tn̄ vnio hec incarnationis ꝑficiatur vt est duoꝝ inter se/sc̄z ꝓsone diuine z humane nāe/ sic etiaꝫ inuenit maxima/z excedēs oēs alias vniones ꝓpter dictā rōnem. Et hm quid excedit vnionē trinitatis/vt ōz in rñsione ad vltimū ex aug. q̄ hō potꝰ est in filio dei q̄ꝫ filius in patre: qz. s. idē est suppositū hominis z filij dei/nō est aūt idē suppositū patris z filij. Appellaꝛ aūt hm qđ maioꝛ hinc ista vnitas: qz hō importat ytrāq; nām sc̄z humanā z suppositū: z nō quo ad naturā significatā sed quo ad suppositū tm̄ est magis in filio q̄ꝫ filiꝰ in patre: merito autem quod hm aliquid sui est magis vnū z hm aliq̄d minus vnū/appellaꝛ hm quid z nō simpliciter magis vnum. Et per hec ꝓz expositio litere totius articuli.

¶Ad durandū aūt ōz q̄ ex toquet bernardi sniam/z vilificat eā: de vnione enim inquātū vnio/hm ipsam rōnē vnionis loquit̄ bernard⁹: ꝓponēs vnionē trinitatis: q̄ nō esset ꝓponēda quo ad dignitatē: qz tota trinitas nō est digniοꝛ ꝓsona filij: formaliter igit̄ bernardus/formaliter z aut hoc loquit̄/formal'r z nos itelligim⁹ atq; saluam⁹ vnionē incarnatiōis esse post vnitatē trinitatis maximā simpl'r. Et quum dicit/illa sunt magis vnū quorum extrema magis z intimius conflituūt vnū: ōz q̄ addendū est huic ꝓpositioni/vel sunt vnū inter se vel in tertio: alioquin negēt: qz volūtaria est. Nā ex itrinseca rōne vnionis z vni⁹ nihil aliud habeꝛ q̄ꝫ q̄ vnita aut fiūt aut sunt vnū/hoc est indiuisa inter se vel in tertio: ꝓsone em̄ diuine nō fiūt sed sunt vnum in tertio/hoc est in diuina essentia. Et silr in ꝓposito due nature sunt vnū in persona diuina/z natura humana est vna ꝓsonal'r cū persona diuina. Et sic negatur minoꝛ. s. q̄ mā z forma magis z intimius sunt vnū in essentia humanitatis: nō em̄ est minꝰ vnū/vnū in ꝓsona substātialiter z simplicissima q̄ꝫ vnū in suba z ꝓsona cōposita. Et quū ꝓbaꝛ ex inseparabilitate: rndet q̄ etiā hic nos pōt fieri separatio salua cōsistētia oim extremoꝝ: qm̄ si humana nā separareꝛ a ꝙbo/nō esset idē sed aliꝰ hō: z silr ꝓsona diuina amitteret esse hoiem. Cōstat aūt q̄ tam esse hoiem est ee subale/q̄ esse aliū hoiem est esse aliā subam. Et si hec apparēt mirabilia z incōprehēsibilia nobis/nō ꝓptereа sunt reiꝯcēda/sed credēda z venerāda. ¶Super Arti. 10.

Articulus articuli decimi. i clarus est.

a ¶In corpore articuli duo fiūt: primo ponit distō bimembris de gra: scōo rndet q̄sto tribꝰ ꝓclomib⁹. Distō est. gra ꝓ volūtate dei gratuita/vel ꝓ gratuito dono. Uni nota duo: ꝑm est q̄ in vtroq; mēbro fit mētio de gratuito: qz volūtas q̄ꝫ est debita q̄ꝫ gratuita: volūtas em̄ instituꝫ ministrāt: est volūtas ex debito dātis vnicuiq; q̄s suū ē: volūtas aūt ā n ex debito: nec mercenarie nec vi aut metu dāt/ꝙ amoze bnuolētie: ꝗtuita est: z silr donū gratuitū ē q̄ ex tali volūtate dat. Scōz ē/q̄ appellatoe dōi gratuiti nō solū venit hitualis gra: ꝙ ēt q̄cūq; donū gratꝫ ꝓcessuꝫ: sine illo

sit actuale aliq̄s auxiliū/siue q̄cūq; alia res. Un̄ qz hoc mēbrū subdimdit in litera q̄tus nō sub forma subdiuisiōis/ideo nūerus cōclusionū excedere vī mēbra diuisiōis: quū tn̄ in veritate iuxta tria mēbra in litera posita/sc̄z gratuitā volūtatē dei/z gratuitū donū habitualis gre: z gratuitū donū ipsius vnionis/tres sint cōclusiones. ¶Prima igitur cōclusio est sumēdo gram ꝓ gratuita dei volūtate vnio incarnationis facta est ꝓ gratia/ sicut z vnio sanctoꝝ ad deū ꝓ cognitionē z amorē. Probat: qz ad hoc ꝙ nā humana eleuet in deū siue ꝙ esse ꝓsonale siue ꝙ operationē/ eget dei volūtate gratuita: qz vtrūq; est supra facultatē nāe sue. Secūda cōclusio est sumēdo gratiā ꝓ gratuito dei dono/hoc est gra habituali. Unio incarnationis nō est facta ꝓ gratia/ vnio ꝙ sanctoꝝ ad deum fit ꝙ gram. Probat: qz in cōi loquēdo ꝙ malꝰ ad perfectionē opationis requiritur ꝙ potētia sit ꝑfecta ꝙ habitū: ad hoc aūt ꝙ nā sit in suo supposito nō exigit habitus aliq̄s. Differētia autem inter has duas vniones in hoc consistit: ꝙ vnio sanctoꝝ ad deū est ꝙ eleuatio nē ad opationes cognitionis z amoris: vnio aūt christi est ꝙ eleuatiōnē nāe hūane ad eē ꝓsonale filij dei/sicut se haberet ad ꝓsonā ꝓpriā/z sicut se hz nā sortis ad ꝓsonā sortis: naz hinc hēs ꝙ ex eo ꝙ formal'r loquēdo inter nām z ꝓpriū suppositū nullus exigit habitus: ideo inter nām hūanā z ꝓsonā filij dei in christo nullus exigit habitus: fundat. n. h ꝑcessus sup illa ꝓportionalitate: vt patet. Nō secūdo ꝙ gratie habitualis in ꝓposito nō mē nō retringit ad gratiā q̄ponit̄ essentia aie: vt distinguit a charitate z alijs habitibus infusis: sed cōmuniter sumit̄ vt comprehēdit sub se quēcūq; infusum habitū. Et hoc habes in litera ex eo ꝙ habitus ad perfectionē operationis reḡsitus/in potētia operatiua ponit: qđ non verificatur de gratia retricta ad habitū in essentia: vt patet. ¶Tertia cōclusio est sumēdo gratiā ꝓ gratuito dei dono/quicđ sit illud. Unio incarnationis est gratia. Probatur: qz est donū dei cōcessum humanitati christi/nullis ꝑcedētibus meritis. Ubi nota primo ꝙ hoc modo loquēdo de gratia/ipsa vnio appellatur gratia modaliter: qz scilicet gratuite facta est/scilicet absq; vllo merito: z hinc fit vt in christo ponatur vltra habitualē gratiam gratia vnionis/que est ipsa vnio gratuito concessa. Nota secundo ꝙ caute author loquutus/non dixit ꝙ hoc modo sumēdo gratiam vnio sit facta per gratiam/sicut dixit in ꝑcedētibus cōclusionibus/z sicut q̄stus est in titulo articuli: sed dixit ꝙ ipsa vnio est gratia. Et ratio est: quia ly per/denotat causalitatē gratie super vnionē: eiusdē aūt ad seipsum nō est causalitas.

b ¶In rñsione ad primū eiusdē articuli: nota ex supra dictis in articulo. 7. eiusdem. q. ꝙ cōiuctio humane nature cū persona filij dei (que

3.di.13. q.3.ar.1.

1. q. 6. Et ibi 29. Et 3. 13. q. 1.

3.di.4.q 3.ar.2.z q.2. Et col.2 l.2.co 3.

et XI.

nihil aliud est q̄ꝫ vtrinsq; indiuisio in esse personali ipsius filij dei) potest dupliciter accipi: scilicet vel ꝑm illā entitatē positiuam que est illud esse personale ipsius nature create: vel ꝑm mutationē z relationē/ qua vnitur z vnita relative dicitur humana natura persone illi: nullū siquidē aliud ens reale apparet interuenisse aut inueniri in hoc mysterio/ꝑtra extrema. Et siquidē vnionis gratia ꝓ gratuito dono sumatur secundo modo/sic est donū creatū: quoniaꝫ tam mutatio passiua qua natura humana eleuata est ad esse personale dei q̄ꝫ relatio vnionis/iter creatas res est. Si vero vnionis gratia similiter ꝓ dono gratuito sumatur ꝓmo modo/ sic quo ad rem datā in creatum donum est/ quia data est persone nalitas diuina natu re/create: quo ad sub stantialem vero cōpositionem seu cōiūctionem personalitatis cū natura/donuꝫ creatum est: vt patet. Et quia vnionis gratia/hec omnia cōcludit/ideo /quandoq; res increata ponitur: vt in hac litera dum dicitur: maius autē est ipsa res q̄ꝫ ipsa similitudo eius participata: z est ser mo de re diuine nature z persone: in q̄ vnionis gratia consistit. Quandoq; autē ponitur res creata/ dum ex volūtate dei gratuita facta dicitur in hac litera/dif fuse inferius art. 12. huiusmet. q. z veruꝫ est quantum ad communionez illius esse diuini ad naturā humanam/que per assumptionē facta est/ et ad quam relatio vnionis consequit.

12 c. q. 98. arti. 4. c. Et. 3. di. 4. q. 3. arti. 1. Et ro. 1. l 3. col. 2. fi. Et heb. 1. l. 4. co. 3.

a ¶Sed cōtra Est. q̄ aug. dicit in li. de ꝑde. san. Quilꝯ in capite nfo ꝑcedētia merita singularis illius gnatiōis fuenerit, ipse in nobis ꝑceden tia merita multiplicate regnationis inḡrat. Sz nulla merita ꝑcesserit regnationē nostrā: ꝑm illud ti. 3. nō ex operibus iustitie q̄ fecimus nos. ꝛz ꝑm suam misericordiam saluos nos fecit per lauacrū regnatiōis. Ergo nec illā christi gnationē aliq̄ merita ꝑcesserūt.

b ¶Rndeo Dicēdū. q̄ quātū ad ipsuꝫ christū. mānifestū est ex ꝓmissis. q̄ nulla eiꝰ merita potuerūt ꝑcedere. hec ex meritis fuerit: et demum in. 12. queritur an sit naturalis christo z. hoc est ꝙ natura.

b ¶In corpore articuli sunt tres conclusiones. Prima est: Nulla christi opera fuerunt meritoria vnionis. Probatur. Ille homo qui est christus/a principio sue cōceptionis fuit filius dei hypostatice: ergo omnis illius hominis operatio subsequta est vnionem: ergo nulla eius operatio potuit esse meritum vnionis. Antecedens declaratur primo ex differentia inter sententiam fidei z heresim fotini. Et probatur secundo auth̄oritate angeli luc. primo. Consequentie autem relinquuntur vt per se note. z vere sic est: quoniā prima patet ex hoc ipso q̄ omnis operatio cuiuscūq; hominis ꝑsupponit illū hominem: oppositum enim nō est intelligibile. Idem autē est dicere q̄ omnis operatio christi ꝓesupponit vnionē/z dicere q̄ ꝓesupponit personā illius hominis: qm̄ nō nisi per vnionē habetur persona illius hominis: qm̄ est ipsa persona filij dei. Et hoc igitur q̄ persona illius hominis est persona filij dei per vnionē nature humane ad personam filij dei: optima

Universidad de Deusto Biblioteca

reuidenter sequitur/q omnis operatio illius hominis presupponit vnionē: q3 presupponit illū hominē. Sc̄a quoq3 patet ex hoc: q3 meritum precedit saltem natura ordine premium: vt p3. ¶Dubium hoc in loco nōnullū occurrit: q3 licet hinc habeat q3 ois operatio illi9 hois subsequuta est vnionē: nō tamē hinc habet q3 ois opatio illius nature humane subsequuta est vnionē. Et diceret quispiā q3 illa natura humana sicut

vnionē. Nō enim ponimus q3 ante fuerit purus homo, z postea per meritum bone vite obtinuerit esse filius dei: sicut posuit Fotin9. Sed ponimus q3 a pncipio sue cōceptiōis ille hō vere fuerit filius dei: vtpote non hūs aliam hypostasim q̄ filij dei: secundū illud Luc. 1. qō ex te nascetur sanctum, vocabit9 filius dei. Et tō ois operatio illi9 hois subsecuta est vnionē. Ergo nulla ei9 operatio potuit esse meritū vnionis. ¶Sz nec3 ēt opera alteri9 cuiuscūq3 hois potuerūt esse meritoria huius vnionis ex condigno. Primo quidē: q3 opa meritoria hois propue ordinātur ad beatitudinē, que est virtutis premiū, z cōsistit in plena dei fruitione. Unio autem incarnationis cū sit in esse psonali, transcendit vnionē beate mētis ad deum, que est per actū fruentis. Et ideo nō pōt cadere sub merito. ¶Scō., q3 gratia non pōt cadere sub merito: q3 est merēdi principiū. Unde multo minus icarnatio cadit sub merito, q̄ est pncipiū gre: fm illud Jo. 1mo. Gra z veritas p Jesum Christū fca ē. ¶Tertio, q3 icarnatio Christi est reformatiua toti9 hūane nāe. Et lō nō cadit sub merito alicui9 hois singularis: q3 bonū alicuius pnri hois non pōt esse causa boni totius nāe. ¶Ex cōgruo tñ meruerūt sancti pfes incarnationē, desiderando z petēdo: cōgruū enim erat vt de9 exaudiret eos qui ei obediebant. ¶Et per hoc patet responsio ad primum.

Ad secūdum Dicendū, q3 hoc est falsum q3 sub merito cadit omne illud sine quo premium esse non pōt: quedā enim sunt q̄ nō solum requirūtur ad premiū. Iz ēt perq̄untur ad meritum: sicut divina bonitas, z eius gratia, et ipsa hois nā. Et similiter icarnationis mysterium est principiū merendi: q3 de plenitudine Xpi oēs acceperūt: vt dr Joan. primo.

¶Ad tertium dōm, q3 beata Vgo dicit meruisse portare dōm omnium nō q3 meruerit ipsum incarnari. Sed q3 meruit ex gra sibi data, illum puritatis z sanctitatis gradū vt congrue posset esse mater dei.

a ¶Utrum gratia vnionis fuerit homini Christo naturalis. Arti. 12.

Ad duodecimū Sic pceditur. Uī q3 gra vnionis non fuerit homini Christo naturalis. Unio enim incarnationis nō est facta in natura, sed in persona: vt dictū est. Sed vnūquodq3 denoiatur a termino. Ergo gratia illa magis dz dici personalis q̄ naturalis. ¶Ꝑ. Gratia diuidit cōtra naturā: sicut gratuita, que sunt a deo. distinguunt cōtra nālia, q̄ sunt a pncipio intrinseco. Sed eorū que ex opposito diuiduntur, vnū nō denoiatur ab alio. Ergo gra Christi nō est ei nālis. ¶Ꝑ. Nāle dr: q3 est fm naturam. Sed gra vnionis nō est nālis Christo fm naturā diuinā (q: sic cōueniret alijs psonis) nec ēt naturalis est ei fm naturā humanā: q: sic cōueniret oibus hoibus, q̄ sunt eiusdē nature cū ipso. Igit vī q3 nullo modo gratia vnionis sit Christo naturalis.

Sed cōtra Est, q3 aug. dicit i enchi. Jn humane nature susceptione, fit quodammodo ipsa gratia illi homini naturalis, qua nullum possit admittere peccatum.

b **Rndeo** Dōm, q3 fm pīm in qnto metaph. nā vno mō dicit9 ipsa natiuitas: alio mō essentia rei. Uñ nāle pōt aliq̄d dici dupl'r. Uno mō q̄ est tñ ex pncipijs essentialib9 rei: sicut igni naturale est sursum ferri. Allo modo dr esse hoi naturale, quod ab ipsa natiuitate habet: fm illud ephe. 2. eramus natura filij ire. Et sapien. 12. Nec3 est natio eorū, z nālis malitia ipsorū.

¶Gratia igit siue vnionis siue habitualis, nō potest dici nālis quasi cāta ex pncipijs humane nāe in Xpo: cuius possit dicit nālis, q̄si pueniēs in nām humanā Christi, cānte divina nā ipsi9. ¶Uī aūt nālis vtraq3 gra in Christo, inquātū eā a natiuitate habuit: q3 ab initio z̄ceptiōis fuit nā hūana dīne psone vnita, z ala ei9 fuit munere gre repleta.

Ad primū Dōm. q3 lz vnio non sit facta i nā: est tñ cāta ex virtute dine nāe, q̄ est vere nā Christi. Et ēt q̄ēit Chr̄o a pncipio sue natiuitat3. ¶Ad 2z dōz, q3 nō fm idē dr gra z nālis: sed gra q̄dē dr, inquātū nō est ex merito: nālis aūt dr, inquātū est ex virtute divine nāe i hū anitate Christi ab ei9 natiuitate. ¶Ad ter tū dōz, q3 gra vnionis nō est nālis Chr̄o fm humanā nāz q̄si ex pncipijs humane nāe cāta: et lō nō opz q3 cōueniat oib9 hoib9. Est tñ nālis ei fm humanā nāz, pp. ppietatē natiuitatis ipsius: put sic cōcepī est ex spūsc̄o vt esset idē nālis filius dei z hois. Scōm Vo divinā natura est ei nālis, inquātū divina natura est pncipiū actiuū huius gre. Et hoc conuenit toti trinitati. l. hui9 gre esse actiuū pncipiū.

¶De modo vnionis ex parte persone assumentis. Questio. 3.

Einde Cōsiderādum est de vnione ex pte psone assumētis. ¶Et circa h q̄rū tur. 8. primo, vtrū assumere cōueniat psone divine. Secūdo, vtrū cōueniat nature divine. Tertio, vtrū natura possit assumere abstracta psonalitate. Quarto, vtrū vna psona possit assumere sine alia. Quinto, vtrū quelibet psona possit assumere. Sexto, vtrū plures psone possint assumere vnam numero naturaz. Septimo, vtrū vna persona possit assumere duas nūero nās. Octauo, vtrū magis fuerit cōueniēs de psona filij dei, q3 assumpserit humanam nām q̄ de alia persona divina.

¶Utrum persone divine conueniat assumere naturam creatam. Arti. 1.

¶Super questionis 3. Arti. 1.

Titulus articuli primi. q. 3. clarus est.

a ¶Jn corpore articuli vnica est dcō rñsi na q̄sito. Persone cōpetit ppiissime assumere nām. Probat. Persona est pncipiū z termin9 assumptionis: ergo sibi ꝑuenit ppiissime assumere. Añs quo ad pmā partē, pbat: q3 assumere est actio divina: agere aūt ppue est persone. Quo ad secūdā Vo: q3 vnio facta est non in nā sed in psona: vt patet ex supra dictis. Confirmatio autez probatur: q3 in verbo assūptionis important tria: pncipiū, actus z terminus: qm assumere dr quasi ad se sumere. Ex hoc nanq3 q3 assumere importat hec tria, z h9 oia cōpetunt persone, q3 ipsa est pncipiū z terminus actus talis, vt in ante dicit, ꝑs manifeste est q3 assumere propriissime competat persone. Ubi nota tria: primo q3 exponēdo assumere q̄si ad se sumere: q3 ly se est p nomē reciprocū: duplr seu bis denotat illd pro quo stat cōcurrere ad actionez illa3: vno modo seu semel vt pncipiū, z semel seu alio modo vt terminum. Et ꝑterea author ex hoc, q3 assumere dicitur quasi ad se sumere/virit q3 ipostat pncipiū z terminū actus: nisi esset ly se vtrunq3 denotaret/non esset ad se sumere/sed esset sumere ad aliū. Scōo q3 in rka in cclusione addit ly propriissime: q3 vt infra patebit/non soli psone cōuenit assumere: Iz soli psone conuenit ppriissime. Tertio q̄ hic est sermo de persona divina vt sic non curando vtrū sit vna sola persona divina/vl plures: vtrū absoluta vel relatiua: eius siquidem est proprie agere vt quod agit: z eius est terminare vnionem personalem vt quod subsistit in vtraq3 natura.

b ¶Jn responsione ad primum einsdem primi articuli. Aduerte q3 tā mirabilis est hec incarnationis coniunctio: vt cū hoc q̄ fatemur deum vere acquisiuisse esse hominem/quia vere factus est homo: quia tamē hmōi subale esse acquisiuit sine quacūq3 sui pfectione: ideo hic vere quoq3 dr q̄ nihil est per incarnationem additū deo/z q3 nō deus sed hō p incarnationē perficitur. Et ad hoc tantū allatū esse exemplū de vnione adoptionis nre intellige: q3 sicut in vnione fil9 rum adoptiuoz nō addit aliq̄d deo: sed q̄ diuinū est apponitur homini: ita ꝑportionaliter in vnione nālis filij nihil apponit deo: sed deus iungit homini vt hō perfect9 sit: hoc est vt hō sit deus: q̄ infinita pfectione apponit nature humane.

c ¶Jn rñsione ad fm/dubiū occurrit circa incōicabilitatē psone vt in litera describit: Icz penes hoc q3 non pōt de pluribus suppositis predicari. Uī siquidē satis rudis hmōi assignatio incōicabilitatis: q̄m talis incōicabilitas conuenit cuilibet singulari creato: tā in gne accītis q̄ in gne subē: nā hoc albū: z similiter hec a: bedo: z hec humanitas/non potest de pluribus suppositis predicari: q3 vt in antepredicamentis dicitur: cuilibet singulari conuenit non dici de subiecto. ¶Ad hoc dicitur/q3 in theologia non potuit forte breuius: clarius z formalius describi incōicabilitas persone q̄ descripta est in litera: q3 apud theologos omnis natura est cōmunicabilis pluribus suppositis: q̄uis diuinissime de: q3 nā divina cōis est per identitatē patri z filio z spūi san. Et hec nā creata pōt esse cōis p assumptionē (vt infra patebit) pri z filio z spūi san. psona quoq3 cōis est pluribus nātis: vt ptz de psona filij dei subsistente in duabus nāis divina z humana: z de persona sortis communi pluribus accidentalibus tamen naturis: vt in litera dicitur. Restat ergo vt propria incommunicabilitas persone consistat in hoc quod nō possit esse communis plib9 suppositis: hoc ē sibūpli z alteri suppositō: z hoc ē q̄d in ira exprimit per nō posse predicari de pluribus suppositis, Un doctrina est subtilissima: sed obiectio erat in hoc: q3 pro eodem accipit non predicari de pluribus: de quo aristo. loquitur in antepredicamentis: z non predicari de pluribus sup positis: de quo author in litera loquitur: quum hec differre valde: quoniam non posse predicari de aliquo vel aliquibus vt superius de infernoi/quenit oī singulari: vt obiicēdo dr dicitur: Iz non posse predicari de pluribus suppositis/soli persone conuenit: q3 soli persone repugnat. 3. am z hec humanitas/z q̄ illi in est hec albedo: pōt de pluribus suppositis predicari: vt p3 si a pluribus diuinis persona assumeretur.

¶Jn eadem responsione ad fm/dubiuz occurrit circa illud: hoc aūt est ꝑportū divine psone pp ei9 infinitatez vt hat in ea concursus natura z non accītaliter/sed fm subsistentiam. et de conclusione et de ratione eius. Duo q̄dē hic dīr: prio affirmatur hec cclusio Iz q3 sola divina psona pōt subsistere i duabus naturis: secūdo assignatur ratio istius cōclusionis infinitas divine persone. Ubi due q̄stiones determinantur: prima est an aliqua persona creata possit hic pars negatiua in ea cōcursus natura rū fm subsistētiā. Scōa est: an hec ꝑpietas cōueniat divine psone ꝑpter infinitatē ipsius: asserit nāq3 in litera pars affirmatiua. Et prima q̄dē. q. 5 cotus in. 3. sen. di. prima. q. 4. dis. aūtat: z dubiā relinquit. Secūdam aūtē ibidē tractās/oppositū tenet: arguitq3 dicēs. Jsta ratio nō videtur cōcludere: q3 verbū nō est infinitū fm rationē psonalitatis sue/fm quam substantificat naturam assumptā: igitur non redditur infinitas in illo supposito quod sic subsstantificat. Antecedēs patet: q3 tunc aliqua perfectio formaliter deesset patri que est in filio.

¶Ad horū enidētia primo soluēda est obiectio scoti: z exinde solidi tas vtriusq3 dicti in litera mōstrāda. Ad obiectionē ergo scoti negandū est antecedens: cuius possit distingui/dicendo q3 verbū esse, infinitū fm rationē personalitatis sue/pōt dupliciter intelligi: Icz radicaliter vel formalr: z q3 verbū est infinitū fm rationē deitatis radicaliter q3 ex deitate quicq̄d est in deo/infinitatē hz: sed fm suā personalitatem est formaliter infinitū: qm personalitas diuina nō est cōstitutiua persone nisi infinite. Et quēadmodū personalitas verbi. l. filiatio divina est formaliter subsistens/alioquin nō esset cōstitutiua persona/q̄ formaliter est subsistēs: ita est formaliter infinita: q3 subsistētia forma liter inclusa in personalitate verbi/nec est finita/nec abstrahēs a finito z infinito: sicut relatio iquātū relatio: q3 subsistētia ꝑfectionē solūat

Universidad de Deusto
Biblioteca

simplr: vt pz. Nec ppea sequtur vt scotꝰ arguit, pbando añs/q aliꝙ pfectio formalr deesset pri que est in filio: qm eã dē pfectionē quā psonalitas verbi formalr dicit in filio/personalitas pris dicit in pre: vt ptz de perfectione subsistentie. Sed cōtingit hic errare si psonalitates diuinas sic formaliter metimur/vt eas nihil aliud formalr esse putemꝰ quā qd relationi reali formalr cōuenit: qd alienū est a celsitudine personalitatꝫ diuine formaliter sumpte: qm vt dictū est/ cōuenit illi formaliter subsistentia: alioquin non eēt personalitas: qz non esset cōstitutiua tota psone. Cōstat autem qd filius dei quatenus subsistēs/ naturam humanam substantificat. Unde patet q verbum secundū illam sue personalitatis rationez qua est subsistens: ac per hoc infinite subsistētie/vices humane persone formaliter et eminenter in mysterio incarnationis supplet: est enim verbum persona humane nature. Et confirmatur: quia per illud idem quo verbum subsistit in duabus naturis/ diuina scilicet et humana: potest subsistere quātum est ex parte sua in infinitis naturis: quoniam vbi pluralitas non facit differentiam/ nec infinitas faceret differentiam si infinitas posibilis esset. Sed verbum per suam personalitatem quatenus est constitutiua persone (quod est dicere quatenus est cōstitutiua subsistētis in diuina natura) habet q possit in duabus naturis subsistere: ergo per suam personalitatem vt subsistētem in diuina natura: pōt subsistere in infinitis naturis: sed posse subsistere in infinitis nāis est subsistētie infinite: igit subsistētia q̄ verbū de facto substātificat hūanā nām exigit infinitatē. Eadē ēm est ꝓditio eius q̄ nūc subsisit in duab⁹ q̄ subsisteret in infinitis. ℙ Preterea verbi pſ'onalitas i sua formali rōne claudit subsistētiā: ergo pfectionē simplr: ergo est infinita formaliter. Añs probatū est. Prima ꝫña, pbat primo: quia subsistētia nō solū est pfectio: sed maxima pfectio: nullū nāz⁹ diuinuz esset perfectū nisi subsistēs. Scdo ex diffinitiōe pfectionis simplr. s. q in quolibet meliꝰ ē ipsa ēē nō ipsa: arguit sic. In quolibet ente vē sic/ melioꝰ est subsistētia ēē q̄libet sibi incōpole: ergo est pfectio simplr. Tertia ꝫña est euidēs et apō scotū: qm ois perfectio simplr/est in deo infinito formalr. Ex dictis igit ſ ui bñ ꝑsideretur/ fidelitas lre tā in cōclone ēē illius rōne appet: nā ex hoc q psona diuina ex sue psonalitatis perfectione ēē illius subsistentia ponit/ hz q possit in plib⁹ nāis subsistere/manifeste hr q quū illa pfectio sit infinita: ꝓptiū erit diuine psone ob eius infinitatē q in ea fiat concursus nārū ꝑm subsistētiā. Et per hoc solo vtriusq; qōnis appet. ¶ Nec ex his sequit vt scotus ibidem. q. ſ. conaꝫ deducere/diuinā nām esse per se primo terminū vnionis/ppea q̄ infinitas ꝑmo est nāe: qm infinitas dei vt est nāe/dat pfectionem infinitā in essendo z in cāndo: vt aūt est psone/dat pfectionē infinitam in terminando. Quo fit vt quia terminare nām assumptā/ nullā cālitatē dicit/ ꝫñr infinitas in terminādo: nullā cālitatē det: z tñ cōstat q exigit ad hoc q̄ vna psona subsistat in infinitis nāis si essent. Quādo ergo obijcit scotus/q cōtinentia ꝛtualis in termino/q̄ equialere pōt tot psonis pertinet ad dependentiā inter cām z cātū vt sic/ simplr negādū est: z dom est q qz terminare nām aliena subsistendo in illa ex infinitate psone: nō i cāndo sed in terminādo/ quenit/ iō vocat ista cōtinentia ꝛtualis psonalitatū in psona diuina/ nō spectat ad dependētiā cause z cāti vt sic: ſz ad dependētiā psone finite in terminādo ad psonā infinitā in terminādo. Et qz ꝫ quenit cuilibet dine persone rōne sue, ꝓprie psonalitatis: deo vt infra patebit: ꝓptia personalitas verbi: scz filiatio est de facto per se primo terminꝫ incarnationis.

d ¶ In eo dē primo articulo in rñsione ad tertiū. Aduerte vt caute verbum denoiationis intelligas: quū legis q nā humana nō cōstituit diuinā personā simplr: sed cōstituit eā ꝑm q denoiatur a tali nā: nō em sumitur hic denoiatio pro qualibz denoiatione: quū denominent aliqua ab extrinseco: vt sortes dicit locatus aut vestitus: aliqua ab accidente: vt sortes dicitur albus: z aliqua a substantia/ vt sortes dicitur

animatus vel corporeus. Sed sumit ꝓ denominatione subalis: neq restringit hic denoiatio ad denoiatiō nē in aliꝙ predicamētis diffinitaz ēntis z de illa ſña hec verificetur: de denominatione subali loquēdo. Nam persona filij dei est vere persona humana: z inquantū est persona humana/constituit per naturā humanam: ita q natura humana in Christo non constituit filij dei personam quatenus est persona sed quatenus est persona humana. Et hoc intendit ſña: quoniā ly humana denoiatione subalem a nā hois importat. Et quoniā filij dei persona sic facta est persona humana vt ipse filius dei vere sit homo: ideo dixi q denominatio ista non sic restringitur: quin verificetur etiā subalis vnionis ocatio: persona siquidem verbi ita est humana q est etiam homo vnioni cum reliquis hominibus. Tanta est autem excellentia incarnationis/ vt non possit vnica via aut ratione dici ſz oportet multis vijs ac modis mysterij illius cognitionē qualemcunq; inuestigare: et ideo nunc per denominationē nūc per vnionis ocationem incedimus.

¶ Super articulum secundum.

Ad titulo articuli secundi nota omnes tres terminos: nam ly nature diuine/ in hoc articulo sumitur nō vt sumitur per modum nature tantuz/ vt significat no ie deitatis: ſz etiā vt sumit ꝑ modū subsistētis in nā vt sic/ vt significatur nomie dei seu dei huꝰ: ita q appellatiōe nature diuine venit hoc in loco non solum deitas: sed deus z deus hic. Nec hoc ego somnio/sed ex responsione ad tertium clare habeo: vt ibi declaratur z nunc supponatur: ita q natura diuina sumitur hic vt distinguitur contra personam simpliciter/hoc est secundum completam rōnez persone. ¶ Ly conueniat sumitur nō de possibili sed de facto: quoniā an natura possit assumere/ in sequenti tractabitur articulo: sed an de facto verum sit q deitas/deus/hic deus assumpserit nām querit: vt patet ex responsione ad ꝑm: vbi dicitur q assumere cōuenit nāe diuine ratione persone verbi. ¶ Ly assumere vnioce sumitur/ vt. ſ. terminatur ad vnionem personalem verbi: qualis descripta iam in antecedictis est: vt ex responsione ad ꝑm iam allegata ptz. ¶ Rursus aduerte quod quum queritur hic an nāe diuine conueniat assumere: intentio q̄nis est an sic conueniat q possit vere dici q natura diuina assumpsit nām humanā. Et in hoc clauditur an nature diuine conueniat assumere vt quod assumit: ita q non sufficit questioni dicere q natura diuina est qua seu quo facta est assumptio: sed inquirimus an sit quod seu que assumpsit naturam humanam. Hec de titulo.

b ¶ In corpore articuli vnica est cōclusio principalis. Nāe cōuenit secundario assumere nām. Probatur. assumens est principiū z terminus assumptionis: sed nā diuina est secundum se p̄n⁹: z nō ꝑm se/sed rōne persone est termin⁹ assumptionis: ergo nā diuina est scōdario assumēs scz ad sui personā. Maior, pbaꝫ ex eo q in verbo assumptiōis importatur vtrūq; ſ. principiū z terminū assumptionis esse idē. Minor quo ad primā ptē probat: qz tute nāe diuine assumptio facta est: quo ad scōam vero: qz esse terminū assumptioō⁹ cōuenit primo psone: vt ptz ex precedenti articulo. Ubi qz etiā dcm est q psona est etiaz ꝓncipium assumptionis vt qō: ideo hic repetit q ꝓpriſſime: z additur q primo cōuenit persone assumere. Secūda autē cōclusio adiuncta propter clarificāda similia: est/ q natura diuina per hunc modum scz secūdario est incarnata: quia scz carnem ad sui personam assumpsit.

c ¶ In responsione ad ꝑm quo ad omnes eius partes nota ꝓ sequēti articulo. Tria enim hic dicuntur: primum est de cōmunitate conuenientium nature diuine secundum se: vt distinguitur cōtra personam secundum de assumere, quod de facto ei cōuenit ratione verbi, tertiū de illa subuncta causali: scilicet z ideo illi soli persone conuenit. Ad hec enim in sequenti articulo recurſus erit.

d ¶ In rñsione ad tertiū cinſdē scōi articuli. Aduerte q qz argm ad hoc tēdebat q nāe diuinę nō ꝓueniebat assumere ēt vt ꝑno assūptiōis/ hoc est vt ꝓncipio quod assumere dr: qz nā hz rōnem principiꝫ vt quo non vt quod: z auth⁹ intēdit q nature diuine conuenit assumere in ratione principiꝫ non solū quo/sed quod: ideo in hac rñsione dicit: sicut quo ad esse/idem est in deo quo z qō/ita quo ad agere. Et ideo natura diuina est quo deus agit assūptionē z qō agit illam: quia est ipse deus agens: qō nihil aliud est ēē dicere/quia deitas hec est hic deus: hec enim sunt abstracta z cōcreta nature diuine singulariter significate. Ubi clare videre potes bene expositū fuisse titulū articuli. Habes quoq; hinc sensum dictorū in corpore articuli de termino assumptionis: quū dr q nāe diuine non cōuenit esse assumptionis terminū ꝑm se/sed rōne psone. Nā hinc pz ex rñsione ad ꝑm/ q appellatione psone hic intelligit sola psona simplr z ꝑfecte habens rōnez persone: vt est verbū dei. z appellatione nature intelligit tam nā in abstracto ēē in concreto/tam deitas ēē deus/tā hec deitas ēē hic de⁹, habes enim hinc q ipse seu hic deus cōcurrit ad assumere vt principium qō/z non vt terminus. habes ex responsione ad ꝑm/ q ideo solus persone verbi conuenit assumere vt termino/quia esse terminū assumptionis conuenit deitati ratione persone verbi: quid clarius. Restat igitur in dubitata apud auth⁹ cōclusio: q per se primo terminus assumptionis in mysterio incarnationis est persona verbi vt sic/ vt distinguitur cōtra naturam z individuū nature z alias personas: hoc est/est verbum vt distinguitur a deitate hac z hoc deo z patre et spiritusancto. ¶ Questio nō dissimulāda ex duran. in. ꝫ. sen. di. ꝫ. q. ꝫ. occurrit: ꝓbante q persone diuine cōuenit primo rōne essentie diuine assumere terminative: ita q ad vnionē personalē verbi cū natura humana nō cōsequit sed ꝑexigitur vnio nature diuine cū natura humana. Premittit autē suppositionē vnā: ſz subsistere in diuinis est vnicū z absolutū/ ac per hoc cōpetit omnibus psonis diuinis ratiōe essentie/sicut cetera essentialia. Hanc autē suppositionē ꝓbat dupliꝫ. Primo rōne: qz psona diuina per aliud formalr est subsistens/z per aliud formaliter est suppositū: qz per essentiā z nō per ꝓprietatē relatiuam est subsistens/z per ꝓprietatē relatiuā est suppositū. Qz subsistere dicit esse ꝑm pfectissimū modū essendi: perfectissimus autē modus essendi est in se existere/non ad aliud esse: essentia autē facit formaliter in se existere/ꝓprietas aut relatiua ad aliud esse: igit subsistere in diuinis est ꝓ essentiam z non per ꝓprietatē relatiuam. Secūdo auto: itate aug. in. ſ. de tri. Dis res ad seipsam subsistit: quāto magis de⁹/ ꝓbari quoq; potest tertio ad hominem/scz ad S. Tho. qz apud ipsum in. q. de po. q. 9. ar. ſ. ad ꝫ. essentia diuina non hz subsistere a ꝓprietatib⁹ psonalibus/sed ecōtra, ꝓprietates psonales habēt q subsistant ab essentia diuina. hac igitur suppositione stāte probat dura dus intentuz sic. persona diuina per illud quo subsistit/primo terminat dependēntia nature assumpte: ergo rōne essentie diuine primo terminat. Antecedens est per se notū. Consequētia aūt ex suppositione probata pz: qz per essentiam diuinam z non per ꝓprietatem personalem subsistit. Et sic patet/ q terminare assumptionē z vnionē primo conuenit nature diuine. Et directe sunt hec contra doctrinam presentis articuli: vbi expresse dicitur q esse terminum assumptionis nō conuenit nature diuine ꝑm se/sed ratione persone. ¶ Ad hanc cōclusionē sic procedendū est: ꝙ primo ostendēdum est q subsistere in diuinis est essentiale z psonale/sicut res: ita q sicut tā essentia ēē psona quelibet est ꝑm seipsam formaliter res/z simul nō ꝯtuor ſz tres res sunt: ita taz essentia ēē persona ālibet est ꝑm seipsam formaliter subsistēs/z simul nō sunt ꝯtuor sed tres subsistentie. Deinde ad ālitū deueniendū est. Ad euidētiā aūt primi nō est procedēdū ex significatione subsistētie quā iste vel ille assignat: ſz ex his q ab omnib⁹ acceptā tur. Et ꝓpterea hinc ichoandū reor/q infra latitudinē subaz semp sermonē huc intelligēdo/ dīa manifesta inuenit inter nām et singulare z subsistēs in natura: in hoc q rō nāe etiā huius est pura rō nāe singularis: ratio vero subsistentis in nā est ratio habentis nām illam: quod sub alijs verbis dicit/nā est vt quo/subsistens est vt quod. Manifestatur differentia hec inductiue in hac humanitate z hoc homine/ hac deitate et hoc deo z cetera. Probatur q̄z sic esse in re ex ipso incarnationis mysterio: in quo fatemur inueniri hanc humanitatem sine hoc homine ꝓptio illi humanitati: qm non est ibi hic homo nisi filius dei. Ex hoc enim q hanc humanitati nihil deest nisi ꝓprius subsistentia z nisi ꝓprium subsistens in hac humanitate: z constat q nō deest nisi ꝓprium habens illam humanitatem/manifeste pz q ratio subsistentis in nā z rō habētis nām vna z eadē est. Inter subam autē diuinā z creatas hec est in proposito dīa: q in creatis vnica tm̄ ratione: vnico tm̄ modo inuenit habens nām/scz vt hypostasis seu vt prima suba: qm̄ in creaturis non est differētia inter individuū nāe z primam subam seu hypostasim. In deo aūt inuenitur dupliciter rōne et mō habens nām: scilicet habens nām comuniter: vt hic deus: z habens nām incōicabiliter: vt pater: ac per hoc inuenitur subsistens in nā cōiter: vt hic deus: z subsistens in natura incōicabiliter: vt ālibet diuina persona. Constat em q hic deus vt sic: subsistit essentialiter: tā pr autē ꝫ filiꝰ z ēē spūsſan. vt sic: subsistit personaliter: hic deus subsistit formaliter deitate: filius aūt subsistit formaliter sua personalitate que est ipsa filiatio. Alia ergo est rō subsistendi huic deo: z alia filio/sicut alia est ratio deitatis z personalitatis/z similiter alius et alius est modꝰ subsistendi quo hic deus subsistit/qm̄ subsistit essentialiter z cōiter: z quo filiꝰ subsistit/qm̄ subsistit personaliter z incōicabiliter. ¶ Et ne quis putet me noua cudere/probatur rōne z auctoritate subsistere esse etiā personale in diuinis/z esse formaliter magis personale ēē essentiale: cuius radicaliter sit essentiale. Probantur singula. Qō subsistere sit personale/ptz sic. Personalitas diuina est formaliter psonale: ergo subsistētia. Tenet sequela: alioquin personalitas nō cōstitueret personā: sed relatiuum tm̄: si eiꝰ paternitas nō constituit ipsum quasi subm rei onis paterne/constat q non constituit personam patris: z si constituit personam patris/constituit quasi subiectū paterne relationis: ipsum aūt quasi subiectum paterne relationis constat esse subsistentiam individuam/subsistentiam/hypostasim. Jdē est ergo dicere q subsistentia non est personalis/z dicere q personalitas nō est personalis: quū personalitas subsistentia sit: qz cōstituere personā est ꝑstituere subam individuā in nā intellectuali. Et cōfirmat: qz etiā fingendi data licentia impoſe est intelligere subam individuā in nā intellectuali/z nō intelligere subsistens in nā intellectuali. Cōstat aūt luce clarius q ly suba individua loco cuius ponim⁹ subsistēs/importat formaliter psonalitatē: claudit ergo psonalitas in se formalr subsistētiā: nec oppositū est intelligibile. Et cōfirmat: qz nisi esset trinitas subsistētiū: nō esset trinitas psonarū: ſz eēt sola trinitas rerū vt sic/ hoc est ꝑm esse z nō ꝑm psonalitates: qō a fidei doctrina alienū est/ ꝓfitēte q alia est psona patris/alia filij/alia spūsſancti. Autoritas ad hoc auth⁹ est m ꝑ⁹ pte: q. 40. Ubi dicit ar. ꝫ. in cor. ꝓprietates psonales nō intelligunt a duenire hypoſtasib⁹ diuinis q̄a forme subō ꝑsistēti/sed serūt secū ipsas hypostases: z in rñsione ad ꝑm⁹ dicit: paternitate nō soiū est pr: ſz eis seu hypostasis. Quid clarius? z in. q. 9. de po. dei. ar. 4. dicit/psona diuina formali significatiōe signat distinctū subsistēs in nā dīa. ¶ Cōterū aūt subsistētia magis sit formaliter psonale ēē ēntiale: ex duob⁹ ptz. primo q̄ psona in cōi in formali suo significato includit subsistēs: vt auth⁹ exposite dicit in dicto articulo dicte. q. de potēcia dei: et ꝑz ex diffinitione boe. qz in recto signt subam individuā: hoc est subam ꝑmā: ēē ꝑfat esse subsistēs ꝑm: nā aūt in cōi n signt subsistēs. Scōo ex eo q subsistēs i nā dīna vt subsistēs: hz rōnē psone/cuius incōplete: er eo nāgs q ēt i nā dīna subsistēs ejus cōlter: in duit quis dā rōnē psone appropinquādo ad rōnē psone z hīdo rōnē psone icōplete. signū hr q subsistere/q hre rōnē subsistētis magis ꝓuenit formalr psone ēē nāe: ima gis ē formalr psonale ēē ēntiale. Notāter aūt dixi formalr: qz radicaliter ꝑstat dīna essentia hre primo rōnē subsistētis: ita q si sic loq̄z/psone diuine medicat subsistētia ab ēntia z nō ecōtra. Et ꝑm hoc saluat differētia inter deū z creaturas/q in creaturis nā medicat subsistere ab hypostasi: nō em subsistit hec humanitas nisi p hypostasim: in diuinis vero deitas seipsa subsistit. Et iō paternitas cōstituit hypostasim paternā q̄ est ea de deitate: ita q ex deitate hz q̄si originalr seu radicalr/ex seipsa aūt formalr q subsistat/q cōstituat hypostasim: q est cōstituere subsistēs hypostatice. Ex his aūt pz q̄d dōm ad dura. q suppositio scz quodāmodo est vera z quodāmodo falsa: quia subsistere nō vno mō dicit: sed essentialiter vel psonalr: z si referat ad subsistere essentiale vera est. si aūt ad psonale/falsa est: sunt. n. i diuinis tres subsistētie psonales. sicut tres ꝓme sube/sicut tres psone. ¶ Ad rōnē aūt durādi dr distinguēdo q psona diuina p aliud est subsistens essentialr qz p essentiā: z p aliud suppositū: qz p ꝓprietatē psonalē ſz p hoc idē est subsistēs psonalr: subsistit. n. in psona z ēentialiter/ qz est hic deus/z psonalr qz est hec psona. Et quū dr/ subsistere dicit esse ꝑfectissimū modū essendi/trāseat: ſz nō valet ergo nō est p relationez diuinā inquātū est forma psonalis: sed bñ valet ergo nō est p ea in quā tū est relatio. z silr valet ergo nō p ad aliud se habere vt sic: cū q̄ stat q sit p ad aliud se hre vt est forma hypostatica. Silr nihil obstat qō subsumit: sed ꝑfectissimus modus essendi est in se/nō ad aliud: cōcedit sicdē totū formalr loquendo. Et dicit q subsistere nō dicit modū essendi ad aliud formalr loquēdo: cū q stat q dicat modū essendi cōstitutū p ad aliud/nō inquātū ad aliud/ſz inquātū est forma hypostatica: ꝫ latius in cōmentarijs ꝓme partis tractatū est. ¶ Ad auth⁹ itatē aug. dr q sicut suba individua: formalr loquēdo nō est ad aliud ſz ad se/z silr psona nō est ad aliud/ſz ad se(nullus. n. est persona aut suba individua ad aliud) ita subsistēs est ad se z nō ad aliud. Et hoc solū intēdit aug. vt ꝑz ex discursu ipius ex cōibus deo z creaturis: z hoc ēē veriſſimū/vt patet exercēdo hec: nulla em̄ res dicit subsistētia individua: aut hypostasis/aut psona/aut subsistēs ad aliud. Sed sicut cum his stat q gratia materie subsistāt, individua z ꝓpria q̄s z persona in diuinis significat relationē nō ad aliud: sed vt rē hypostaticā, ita stat q subsistēs z subsistētia significet relationē vt rē hypostaticā. Ad ꝓbationē ad hoiem tertio allatā ex autoritate auth⁹/ iam dictū est. ¶ Ex his quoq; ꝑz q̄d dicēdū sit ad rōnē dura. Jō positū: nā tota rō cōsistit in hoc: ꝙ illud primo psona terminat dependentiā nature assumpte per qō subsistit. Et ad hoc dicēdū est iuxta dicta: q si subsistit stat pro subsistere essentialiter/falsum assumit: si aūt stat p subsistere psonalr/ verū dr: sed, arguēs in primo sensu loquit: z pro bat nunqz eius: z iō nihil Jō auth⁹ solidam doctrinā concludit. Et hec rñsio data est nō faciendo difficultatē in verbo dependentie/ quū arguens dixit terminat dependētiā nature assumpte: qō ideo dico: qz dependētia nō nisi inter causam z effectū vt sic: ꝓprie saluari videtur: terminus aūt assumptionis vt sic: nullam cālitatem ad naturā assumptā habet: alioqn tota trinitas necessario esset terminus assumptionis: qz in diuisa est causalitas trinitatis ad extra. Et hoc magis manifestat/q psona diuina rōne ꝓprietatis psonalis (cuius nō est ꝑm se cāre) primo terminat assumptionē: nō rōne nature/cuius est ꝑm se cāre. Nā z psone diuine rōne ꝓprietatis psonalis ecōtra q se primo terminare nām/ysqueadeo vt etiā nā diuina interminata quodāmodo sit ꝑm se/z ad ꝓprietatē psonalē vltimo terminet: intelligimus enim hūc deū ꝑſ interminatū donec determinemus patrē aut filiū aut spūsſctm. Et hoc igit q psonalitas diuina ipsaz nām diuinā terminat oñdit q ꝫ hū rōne sue psonalitatis primo terminat nāz assumptā: vt sic vna verbi psona terminet duas nās/diuinā scz z hūanā/sicut sub sisti in duabus nālis/diuina scz z humana: cuius diuersimode. Dia igit cōsonāt veritati doctrine articuli huius/dicentis q assumere terminatiue cōuenit ꝓio psone/ita q nature nō cōuenit nisi rōne psone.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super articulum tertium.

a TItulus articuli q̄ in corpe articuli declaratur/pertranseũ
b dus est: eo ta pacto vt post declarationẽ litere amplius de-
clarent. ¶ In corpore articuli duo sunt. Primo distinguitur
ac declaratur vnus terminus questiõis: scilicet ly abstracta.
Secundo respondetur quesito vnica cõclusione. Distinctio duplex in
litera ponitur. vna
explicite de duplici
modo quo se habe-
re potest intellꝰ ad
diuina/vel cognoscẽ
do deum sicuti est/
vel cognoscẽdo deũ
per modũ ipsius in-
tellꝰ. s. multiplr̃ z di
uisim. Altera implici
te de duplici abstra-
ctione: vel ex pte rei
vnde sit abstractio/
vel ex pte intellꝰ tm̃:
prima ẽm abstractio
spectat ad p̃mũ mo-
dũ cognoscẽdi rem
sc̃z sicuti est: sc̃da aũt
abstractio spectat ad
ꝫm modũ cognoscẽ-
di rem: sc̃z multiplr̃
z diuisim/quod in re
vnum est. Iurta pri-
mũ mẽbrũ tam mo-
di cognoscendi quã
abstractionis dicitur
q̄ est impossibile ali
quid abstrahi i deo:
quoniaz oia sunt ibi
vnum/ saltua distõne
personarũ ꝛc. Iurta
secũdũ modũ tã co-
gnitionis q̃ abstra-
ctionis dicit: q̄ pole
est aliquid abstrahi
in deo: quia potest
cognosci vnum non
cognoscendo alind:
vt patet de attribu-
tis z proprietatibus
personalibus.
¶ Nota hic q̄ primꝰ
modus cognitionis z abstractionis perspicietur impossilis in diuinis
si videbis quare hz locũ in creaturis z in q̃bus. Qñ em̃ in re inuenit
aliud z aliud esse siue in actu siue in potẽtia/ tũc inuenit abstractio ex
parte rei: nã albũ abiboie z ecõtra abstrahere possum ex parte rei: q̄
aliud est esse albũ z aliud esse hoiem. Formã quoq; a mã z ecõtra ab-
straho: q̄ aliud est mã: aliud forma: aliud esm̃ ẽ corp̃: aliud alia. Aial
quoq; a rõnali z ecõtra abstraho ex parte rei: q̄ aliud est esse ꝯmak
aliud est esse rõnale: q̃nis in aliquo coincidãt invnã rẽ: z simile est de
alijs hmõi iudicũ. Et per oppositũ/ si aliq̃ q̃ dñr plura/ita simplr̃ co-
eant vt nec actu nec potẽtia distõne aliquã hẽant/ sed vna simplicissi-
ma res sit altioris ordinis eq̃alens oibus: non hz ibi locũ abstractio
ex parte rei: q̃m̃ abstractio ex pte rei distõne aliquã ex pte rei ꝯfotun
damento ipsius exigit: alioqn̄ ex pte rei nõ se tz: quũ abstractio distõ
nem quandã ita includat vt sine distõne nõ sit intelligibilis. Eo nãq;
ipso q̄ abstraho: distinguo vel distõne suppono: z ꝓterea si ex parte
rei est abstractio: ex parte rei supponitur distinctio. Qñ q̄ deꝰ est sim-
plicissima res altissimi ordinis oia prehabens in sua vnica re realiter
formaliter: ideo nulla ibi ex parte rei pt̃ fieri abstractio: saltua tñ psonarũ
distõne. Nec ꝓpterea censenda est fictitia abstractio ex parte intel-
lectus tantũ: q̃m talis abstractio licet nõ hẽat in re distõne sibi corrñ-
dentẽ: hz tñ alteri⁹ rõnis fundamẽtũ in re: sc̃z celsitudinẽ rei virtualr̃
prehñtis hmõi distõnẽ. Et vt vnico verbo dicaꝫ: abstractio ex pte rei z
abstractio ex pte intellꝰ tm̃: differũt sicut effectꝰ ex cã vniuoca z ex cã
equiuoca: q̃m in prima: distinctio abstractionis est ex distinctione in-
uenta in re: in secunda vero distinctio abstractionis est non ex distõne
inuenta in re: sed ex re virtualiter cõtinente hmõi distõnem. Jn nulla
igitur hmõi abstractionũ est mẽdacium: sed vtraq; vere fulta ẽ̃ius dif-
formiter ex pte rei. ¶ Et per hoc ptz titulꝰ articuli: sub quali abstra-
ctione vertitur in dubiũ quũ queritur an abstracta personalitate ꝛc.
Paset enim ꝑ de abstractione ex parte intellꝰ tm̃ est q̃: q̃m psonalitas z
deitas nullo mõ distinguũtur ex nã rei: sed est ibi vna/simplicis-
sima res: vnꝰ in se simplicissime adeo excelse rõnis formalis: vt hẽat
formaliter z ꝓprias deitatis z ꝓprias personalitatis: z ꝓprias subhãtie
z ꝓprias relationis: z ꝓpterea virtualr̃ dicit ẽtinere taliũ distõnẽ: q̃
a huiusmodi ab alijs vocat distingui formalr̃ ex nã rei. Sed his omissis: z
sobrie intellecta abstractione psonalitatis: quonis mõ ex p̃mat: du-
pliciter potest titulus articuli hui⁹ intelligi. Primo vt abstractio perso
nalitatis fiat a deo. Sc̃do vt abstractio personalitatis nõ fiat a deo: sc̃z
ab actu incarnationis etiã terminatiue. Si enim personalitas abstra-
hi intelligitur adeo: sensus est: an si deus non haberet personalitatez
quã de facto hẽt: posset assumere z precipue terminatiue. Si vero

a ¶ Utrum abstracta personalitate per in-
tellectum natura possit assumere. Artꝰ. 2.

AD tertiũ Sic ꝓcedit
videtur q̄
abstracta psonalitate ꝓ intelle-
ctum, nãnõ possit assumere. Di
cẽũ est enim q̄ nãe quenit assu-
mere rõne persone. Sed q̃d conuenit alicui
rõne alicuius, remoto eo non põt ei cõuenire: sicut corpus q̃d est visibile rõne coloris,
sine colore videri non põt. Ergo abstracta
personalitate ꝓ intellectũ, nã assumere non
põt ¶ Assumptio importat terminũ vni-
onis, vt dictũ est. Sed vnio non põt fieri in
natura, sed solũ in persona. Ergo abstracta
personalitate, nã diuina non põt assumere.
¶ In prima parte dctũ est, q̄ in diuinis
abstracta personalitate, nihil manet. Sed
assumens est aliquid. Ergo abstracta perso
nalitate, non põt diuina natura assumere.

3.dist.5.q.
2.ar.3.

Sed ꝯtra Est, q̄ in diuinis perso
nalitas dicit ꝓprietas
personalis: q̃ tripler est. s. paternitas, filiatio
z processio: vt in ꝑma parte dictũ est. Sed re
motis his per intellectũ, adhuc remanet dei
omnipotẽtia: ꝙ quã est fctã incarnatio: sicut
angelus dicit luc. ꝑmo, non erit impossibile
apud deũ omne verbũ. Ergo videt q̄ remo
ta personalitate, nã diuina possit assumere.

b Rñdeo Dzz q̄ intellectꝰ duplr̃ se-
hz addiuina. Anomõ vt co
gnoscat deũ sicuti est. Et sic implr̃ est q̄ cir-
cũscribaꝫ per intellũ aliq̃d a deo, z q̄ aliud
remaneat: q̄ totũ q̃d est in deo est vnũ, salua
distõne personarũ. Quarum tamẽ vna tollit
sublata alia: q̄ distinguuntur solũ relationi-
bus, q̃s opz esse sil. Aliomõ sic hz intellectꝰ
ad diuina, nõ quidẽ q̃si cognoscẽs deũ vt est
sed ꝙ modũ suũ. s. multipliciter et diuisim id
quod in deo est vnũ. Et per hunc modũ põt
intellectus nr̃ intelligere bonitatẽ z sapiẽtia
diuina z alia hmõi q̃ dicunt essentialia attri
buta, non intellecta paternitate vel filiatiõe:
que dicunt psonalitates. Et ꝫm hoc abstra-
cta personalitate per intellectum, possumus
adhuc intelligere naturam assumentem.

c Ad ꝑmũ Ergo dõm, q̄ q̄n diui-
nis idem est quo est z q̃ò
est, quicq̃d eorũ que attribuũt deo in abstra
cto, ꝫm se consideret alijs circũscriptis, erit
aliquid subsistens, z per ꝺnis persona: cũ sit
in nã intellectuali. Sicut igit nũc positis ꝓ-
prietatibꝰ personalibꝰ in deo dicim̃ tres ꝑ-
sonas: ita exclusis ꝓ intellm̃ ꝓprietatibꝰ per
sonalibꝰ, remanebit in ꝺsideratione nr̃a, nã
diuina vt subsistẽs z vt persona. Et per hũc
modũ põt intelligi q̄ assumat nãm hũanã rõ
ne sue subsistẽtie vl̃ psonalitatis. ¶ Ad ꝛz
dõm: q̄ etiã circũscriptis ꝙ intellectũ psona
litatibus trium personarum, remanebit in
intellectu vna personalitas dei, vt iudei intel
liguntꝫ ad quam poterit terminari assum-
ptio, sicut nunc dicimus eam terminari ad
e personam verbi. ¶ Ad tertium dicendus, q̄ abstracta personalitate per intellectꝫ: ꝺ nihil remanere per modum resolutionis:

et IIII. 15

ꝑma. q. 40. ar. 3. quã dixit abstracta psonalitate nihil manere: quã hic
arguẽdo explicite affert: z rñdẽdo exponit/ q̄ verũ dictũ est loquẽdo
de abstractiõe ꝙ modũ resolonis. Ex calce aũt huiusmet rñsionis ap
paret oppositũ dum ꝺz põt tũ aliq̃d eoꝝ q̃ dñr de deo/ intelligi sine
allo: nõ per modũ resolonis. Ex his em̃ verbis clare hr̃: q̄ abstractio
ꝙ modũ resolonis nõ hz locũ in deo. Tũc sic: abstractio ꝙ modũ vlis
z particularis: z silr̃ ꝙ
modũ forme z ma-
terie: habet locũ in
deo: sed abstractio ꝙ
modũ resolutionis
non habet locũ in
deo: ergo abstractio
ꝙ modũ resolutio-
nis non est abstra-
ctio qua vniuersale
a particularibꝰ aut
forma a materia abs
trahit. Assumptum
probatur: quia ꝫm
abstractionem vlis
a particularibꝰ: de
abstrahit a patre et
filio z spiritusan. vt
ibidez author dicit
z ꝫm abstractionem
forme a mã: commu
nis spiritio abstra-
hit a pre. Qñ abstra
ctis personis rema-
net deꝰ: z abstracta
cõmuni spiritiõe re
manet ꝑsona patris quãuis ꝫm nentram abstractionẽ abstractis ꝑ-
sonalibus ꝓprietatibꝰ remaneat hypostasis: vt ibi dz. ¶ Ad hoc dz:
q̄ sermo ire hums est formaliꝫ intelligẽdus de abstractione resolutiua:
z nõ de hac vel illa spẽ abstractionis resolutiue. Pro cuiꝰ intelle-
ctu cõsideranda est: q̄ qz resolutio cõpositioni opponitꝫ: cuiꝰ signũ est
q̄ vnaqueq; res in ea resolviꝫ ex quibꝰ cõposita est: z q̄ vltimũ in re-
solutione ꝺmũ in cõpositione dz: ideo vbi nulla est cõpositio rerũ vel
intellectuũ: ibi nulla resolutio formaliꝫ z ꝓprie loquẽdo locũ hz. Cõ
positionẽ aũt intellectuũ dico: nõ ex parte intellectꝰ tm̃: multiplr̃ intel-
ligẽtis simplicissimũ: sed ex parte rei: cui⁹ est cõpositio ex gñe z diffe
rẽtia: vbi non rerũ sed rationũ cõpositio est ex parte tñ rei. Natura si
quidem gñis alia est a nã dr̃ie: vñ z separate inueniunt: cui⁹ in vnã
rem cocant: z ꝓpterea exꝑ rei ozĩ distinctio z cõpositio intellectuũ
gñis z dr̃ie: z cõsequẽter resolutio: ita q̄ abstractio resolutiua ꝛtinet
sub se abstractionẽ gñis a differẽtijs: z vlis a particularibꝰ: z forme a
mã: q̃m in omnibꝰ his ꝓprie sumptis inuenit compositio z resolutio
rerũ vel intellectuũ ex parte rei. Et q̃m in deo nulla est cõpositio siue
ꝫm rẽ siue ꝫm rationẽ ex parte rei: nõ optime in ka dz q̄ in deo nõ hz
locũ abstractio resolutiua: ita q̄ hoc q̃ in calce huius rñsionis dicit:
est illud met q̃ dictũ est in ꝓncipio corpis huius articuli: q̄ intelligẽ
do deũ sicuti est: nõ habet in eo locũ abstractio. Jn cuius signũ in cal
ce hui⁹ rñsionis cõtraponit id q̃ in corpore articuli cõtrapositũ est:
sc̃z abstrahere ex parte intellectꝰ tm̃: multiplr̃ z diuisim intelligẽtis
q̃ simpler est. ¶ Ad id aũt q̃ obijcit ex ꝑma parte: dz q̄ author hic
loquit de illa abstractione de qua ibi loquutus est: sed alr̃: q̄ ibi lo-
quutus est de speciebꝰ abstractionis resolutiue sc̃z vlis a particula-
ribus: z forme a mã: hic loquitur de ipsis in suo gñe: sc̃z abstractione
resolutiua. Rursus ibi negat remanere psonas/admittẽdo in illa mã
abstractionẽ nõ resolutiuã/ s̃z q̃si ad modũ resolutiuarũ: q̃m er pẽsse ibi
dz q̄ ibi nec vle nec ꝑticulare/nec forma nec materia inuenit ꝛc. ꝙ ne-
gat nõ solũ in illa mã/sed totaliꝫ in diuinis hr̃e locũ abstractionẽ reso
lutiuã, ꝓprie z formaliꝫ sumptã. Que ꝓstat nõ obstare/ si nõ resolutiua
abstractio proprie z formaliꝫ/sed ad modũ/ad imitationẽ resolutiue
abstractionis/ in diuinis admittitur abstractio z vniuersalis a parti
cularibus z forme a mã: vtraq; enim sic admissa continẽt sub abstra-
ctione/nõ resolutiua sed ex parte intellectus tm̃. Qñ ola consonant: et
hec de qõne hac in primo sentꝫ. P̃ In scõo aũt sensu/an sc̃z abstractis
personalitatibꝰ ab actu incarnationis posset nã diuina assumere hu
manã: ꝓnotãda sunt duo. Primũ est, q̄ ista abstractio intelligiẽ quo
ad hoc tm̃ q̃ est esse ꝑ se primo terminũ assumptionis: ita q̄ quẽad-
modũ in cãndo abstrahimus de fctõ a ꝑsonis/ nõ simplr̃/ sed tanq̃ a
per se primo rõne cãndi: q̃m̃ indiuisa sunt opa trinitatis: z diuine ꝑso-
ne cãnt ꝑ se primo inquãtũ sunt hic deus: q̄ cãnt ꝑse primo rõne nãe.
Ita tãando in ista hypothesi/abstractio fieret a ꝑ se primo terminare
assumptionẽ: vt sc̃z ꝑsone nõ ꝫm se/s̃z rõne subsistẽtis nãe hoc est in-
quantũ sunt hic deꝰ/ ꝑ se primo terminarẽt assumptionẽ: sicut de facto
ꝑ se primo illã cãnt inquantũ sunt hic deus. P̃ Scõm est, q̄ disputatio z
decisio q̃nis iurta hũc sensum/nõ dz ẽgredi ad aliquã conditionẽ q̃
de facto nõ remanet in deo stante huiusmodi abstractione/s̃z ẽtiã erit
vt in priori sensu cõcessum est: z dz stare infra limites earũ cõditionũ
q̃ in deo remanere de facto intelliguntꝫ stãte hmõi abstractione. Et ꝓ-
pterea q̄ abstrahẽdo psonalitates a ꝑ se primo terminare assumptio-
nem/nõ remanet psonalitas ꝑ se primo terminãs: sz remanet hũsitẽ-
tia nãe ꝑ se primo terminãs/remanet hic deus ꝑ se primo terminãs:
sicut mõ de facto hic deꝰ est ꝑ se primo cãns. Et rursus q̄ psonalita-
tes nõ abstrahũt a scõario terminare assũptionẽ/sicut nec mõ abstra-
hunt a scõario hoc est ꝑ nãm cãre: q̃m oporteret psonas per naturam
terminare/sicut opz mõ ꝓ nãm cãre: iõ ꝫm ꝫ ꝓcedẽdũ est. Et dõm est/
q̄ deꝰ posset assumere nãm humanã: z terminarẽt tũc ista assumptio
ꝑ se primo nõ ad nãm diuinã vt sic/sed ad indiuiduũ nãe diuine/ ꝫ est
ad subsistẽs i diuina nã, ꝫ est ad hũc deũ. Cõstat em̃ tãtã esse dfiam
inter diuinã nãm vt nãm z subsistens in nã diuina: vt deitas nec genita
nec gñans sit in mysterio trinitatis/ deꝰ aũt sit gñans z genitꝰ: z a fo
tiori in mysterio in-
carnatiõis subsistẽs
vt subsistẽs termina
ret/z nõ nã vt nã. Et
qm̃ subsistens in nã
diuina hz rõnẽ hypo
stasis seu psone (in-
cõplete tñ: vt ptz ex
superius dictis) iõ si
hic deus ꝑmo termi
nasset assumptionẽ:
esset vnio nõ in nã sz
in ꝑsona seu hypo-
stasi/ cõplete tñ quo
ad ꝑ se primo termi
nũ. Qõ ideo addo:
q̄ quo ad secũdariũ.
terminũ eẽt ẽt vnio
in ꝑsona cõplete: nã
sicut hic deus nõ in-
uenit nisi pater z fi-
lius z ꝑsũan. ita tũc
hic deus hõ nõ inue
niretur nisi pater et
filius et ꝑsũan. Si-
cut n. nũc q̄cũq; cõue
nit huic deo ꝫm se/conuenit patri z filio z ꝑsũan. ita tũc esse hoiem
q̄ cõueniret huic deo ꝫm se/hoc est non ratione triũ psonarũ/ conueni
ret cuilibet psone divine. Ut vtrũ o hac rõne habere hoc potẽt ab au
thore in ar. 2. huius. q. in rñsione ad 3cõm: z sic vnio terminata per se
primo ad hũc deũ/terminarẽt scõario ad oẽs z singulas psonas di-
uinas: ac ꝙ hoc cõsiderato vtroq; termino: sc̃z primario z scõario hũa
nes̃ assumpte psonalitas ꝓpria qua careret/ huiusmodi ẽffecte quo
ad ẽffectã rõnẽ psonalitatis: qualẽ suppletionẽ no faceret primarius
terminus assumptionis ꝫm se. Quo circa tam assumptio ẽ̃ vnio hmõi
si fieret/non esset o ino eiusdẽ rõnis cũ assumptione z vnione q̃ facta
est: esset em̃ per se primo ad subsistẽs cõe/q̃ vero facta est ꝑ se primo
ad subsistẽs incõcabile: esset ꝑ se primo ad psonã incõplete ẽ̃ius ex-
cellẽtiorẽ oi psona creata/q̃ facta est ꝑ se primo ad psonã cõplete etiã
excellentiorẽ oi psona creata: esset scõario ad oẽs psonas trinitatis/
q̃ facta est ita ꝙ se primo ad vnã illarũ. s. verbum q̄ nullo mõ ad alias
duas. Esset tñ eiusdẽ rõnis aliqliter hoc est q̃ ad hoc q̄ esset vnio silis
vnioni in ꝑsona: z indicanda ꝫm dicta de vnione in ꝑsona/ incõplete
tñ. Et ad ostẽdẽdã hãc idẽtitatẽ rõnis in vtraq; vnionẽ. s. si fiat ad sub
sistẽs in nã diuina/z si fiat ꝑ se primo ad psonã: author in litera pre-
sentis articuli disiunctiue dis dixit subsistẽtiã vel psonalitatẽ: z supi⁹
in. q. 2. vt ibi expositũ est/ vsus est hypostasis suppositi z ꝑsone noie
cõiter ad psonã cõplete z incõplete. Qñ nullã video in hac mã dissen
sionẽ inter authoris doctrinã z scoti in. 3. sen. di. 5. prima. q. 2. Cauen-
dus tñ videt in re hac durãdus ibidẽ. q. 4. nõ ꝛ ẽ hums nobis: s̃z vt ẽ
rius veritati z ignorans ꝓpriã vocẽ aut abutẽs vocabulis. Veritati
q̃dẽ ẽ rius/ ꝙ quãto negat sec̃ stãte hac hypothesi/ oẽs ꝑsonas. s. pa.
z filiũ z spũsctũ incarnatas/ q̄ erroneũ est vnã ꝑsonã nõ posse incar
nari ẽne alia. Nescio vñ ille somniauit errorẽ hũc stãte illa hypothe-
si: quũ euidẽter pateat q̄ stãte põne ista oporteret personas diuinas
ita cõcurrere ad incarnationẽ terminãdo mediãte nã: sicut mõ cõcur
rũt causando illã mediãte nã. Sed cõstat mõ vere simplr̃ z absolute
esse q̄ pater cãuit assumptionẽ illã/ z silr̃ filius cãuit z silr̃ spũsan. cã
uit: q̄ causant illã inquãtũ sunt hic deus: ergo tũc esset silr̃ verũ sim-
plr̃ q̄ pater z filius z spũsan. terminarẽt assumptionẽ illã: z ꝫ̃ iter q̄
causarẽt z terminarẽt/ vere ac necessario dicerent incarnati. Quo aũt
vocabulis abutaꝫ aut ꝓpriã vocẽ ignoret/non est presentis ꝓpositi
ostẽdere: vbi nõ arguẽdi alios s̃z exponẽdi diuũ tho. puncta tãssum-
pta est adueritatis notitiã capescẽdã/ fat sit cautũ reddidisse lectorẽ.

a ¶ Super articulum quartum.

b TItulus intelligendus est vt sonat. s, vt de vna persona ve
rificetur assumere/ z de alia non.
b ¶ In corpe articuli nõ ponit formaliꝫ s̃z elicitiue cõclu
sio rñsiua: nã in corpore nõ habeꝫ nisi ista cõclusio. Una ꝑ
sona põt assumere sine alia/nõ quo ad operationẽ sed quo ad termi
num. Ex q̃ tñ habeꝫ ista vera simpliciter. Una persona põt assumere
sine alia assumẽte. Et hãc principaliter intendit author. ꝓ hac er-
go in litera cõclusio posita/primo manifestaꝫ quare duas partes ha-
bet: q̄ assumptio importat duo. s. operationẽ z terminũ. Scõo ꝓbatur
quo ad ꝑtẽ negatiuã. s. non quo ad operationẽ: q̄ actus assumẽtis
fit virtute diuina cõi tribus ꝑsonis, tertio ꝓbatur quo ad ꝑtẽ affir-
matiuã. s. quo ad terminũ: q̄ terminus est persona, quarto manifestaꝫ
tota cõclusio: q̄ tres persone fecerũt naturã vniri vni persone. Ex hac
aũt cõclusione z eius ꝓbatione manifeste sequit principaliꝫ intenta
cõclusio tacita: nã ex eo q̄ assumere importat vtrũq. s. operationẽ z ter
minũ/ opz vtrũq; inueniri in illo de quo vere enũciandũ est assumere
z nõ alterum tm̃. Et q̄ in nulla persona diuina inueniatur vtrũq; nisi
in vna tm̃: ideo vni persone conuenit assumere sine alia assumẽte

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶In rñsione ad pmū pcipice doctrinā dată in pcedēti articulo de qōne nouiter mota/cōsonā esse authori hic:dicēti q rō illa.ſ.sicut essentia est cōis &c.pcedit ex pte opationis:& subiūgēti & seqret ꝙ/si sit illā opationē importaret assumptio absq; termino q est pſona. Uñ hēs q si assumptio nō importaret pſonā p termino/q assumptio eēt cōis trib⁹ pſonis:sed in hypothesi seu abstractiōe posita/assūptio nō importaret pſonā p
per se pmo termino (de tali enim termino sermo est) ſz hūc deum:igitur in tali casu assumptio communis esset tribus personis ſm authoris doctrinam.

a ¶Super articu.5.

Iſtul⁹ clarus &/nihil aliud apponendo q̄ titulus ſonet:quod dico q̄ non queritur an ſimul potuerit alia pſona eandem naturam assumere: sed simpliciter an potuerit assumere. Ad qđ verificandum nō requiritur simultas:ſz ſufficit/q̄ sicut ſol⁹ filius est incarnat⁹/ita solus pater fuiſſet incarnat⁹ aut ſolus ſpiritusſanctus.

b ¶Zn corpore articuli vnica est conclusio responſiua questo affirmatiue. Pater vt ſpiritusſan. potuit carnem assumere sicut & filius:ꝓbatur. Diuina virtꝰ potuit naturam humanam vnire perſone pſis vel spirituſſancti sicut vnuit eā perſone filij:ergo pater vt ſpiritusſan. potuit carnem assumere. Añs ꝓbatur ſyllogiſtice,virtꝰ indifferenter ſe habēs ad plura/potest ad qđ libet eoꝝ ſuam actionem terminare:ſz virtus diuina indifferēter ſe hz ad omnes pſonas:ergo. Maior manifeſtaſ ex potētia rōnali. Minor vero & ex pte⁹ tutis/quia virtus diuina cōiter & indifferēter ſe hz ad oēs pſonas:& ex parte pſonarū/q̄ cōis rō pſonalitatis omniū pſonaruꝫ eadē est/hoc est vnis est rōnis:qm q̄libet diuina pſona & perſona diuina hac rōne q̄ tubſiſtit in cōicabiliter in diua nā: licet ꝓprietates personales quibus ſubſiſtūt ſint distincte: ſicut q̄libet hō vna et eadem rōne est pſona:q̄ ſcz ſubſiſtit in nā humana:quātuis alia ſit personalitas mea & alia illius. Cōſequentia aūt probatur:q̄ quum assumptio duo importet/ſcz actū & terminum/ꝓncipiū act⁹ est ꝑt⁹ diuina/termin⁹ vt humana nā vniretur vni persone filij.

c **Ad primū** Ergo dōm, q̄ rō illa pcedit ex parte opationis. Et ſequeret cōclusio,ſi ſolā illā operationē importaret absq; termino,q̄ est persona. ¶Ad ſm dōm, q̄ nā dicit incarnata, sicut & assumēs rōne persone,ad quā termināta est vnio(sicut dictū est) non autē ꝓout est cōis trib⁹ personis. Dicit aūt tota nā diuina incarnata,nō q̄ ſit incarnata in oibus personis:ſed q̄ nihil deest de perfectione diuine nature,persone incarnate. ¶Ad tertiū dicēdū,q̄ assumptio que ſit per gram adoptionis,terminaſ ad quandā participationem diuine nāe ſm aſſimilatiōnē ad bonitatem illius:ſm illud.2.pe.1. vt diuine ꝓsortes nāe &c.Et tō hmōi assumptio cōis est tribus personis, & ex parte principij, & ex parte termini. Sed assumptio que est per gratiā vnionis, est cōmunis ex parte principij, non autem ex parte termini:vt dictum est.

a ¶Utrum quelibet persona diuina potuerit humanam naturam assumere. Arti.5.

3.dī.1.q.2.art.3.

Adquintū Sic procedit. Uidetur q̄ nulla alia pſona diuina potuerit humanā nām assumere preter pſonā filij. Per hui⁹modi enim assumptionē factum est q̄ de⁹ fit filius hominis. Sed incōueniens esset q̄ esse filium hominis cōuenire patri vel spiritui ſancto hoc eſſi vergeret in confuſionē diuinarū personarū. Ergo pr̄ vel ſpūſſant. carnem assumere nō potuit. ¶Ꝫ. Per incarnationē diuinā hoies aſſecuti ſunt adoptionē filiorū:ſm illud ro.8.nō accepiſtis ſpīm ſeruitutis iterū in timore,ſed ſpīm adoptionis filiorū. Sed filiatio adoptiua est ꝓuicpata filiatio diuinationis nātis.q̄ nō conuenit nec pri ne ſpūſancto:vñ dicit ro.8.quos ꝓscit⁹ & p̄destinauit conformes fieri imagini filij ſui. Ergo vt q̄ nulla alia pſona potuerit incarnari ꝓter personaꝫ filij. ¶Ꝫ. Filius dicit mutuo & genit⁹ natuitate ꝓpria.ſm q̄ incarnatus est. Sed pri nō conuenit mitti, q̄ etiā est innascibilis:vt in ꝓima ꝓte habitū est.ergo ſalte pſona patris nō potuit incarnari.

Sed ꝓtra Est,q̄ quicq̄d pōt filius pōt pater & ſpūſſancti⁹ alioquin non esset eadem potētia trium personarum.Sed filius potuit incarnari.Ergo ſimiliter pater & spiritusſanctus.

b **Rñdeo** Dicendū,q̄ sicut dictū est, assumptio duo importat.ſ. ipſum actū aſſumētis,& terminū assumptionis:principiū aūt actus,est,virtus diuina:ter minus aūt est persona. Uirtus aūt diuina cōmuniter & indifferenter ſe hz ad oēs personas:ea dē etiā est cōmunis rō pſonalitatis in tribus personis.licet ꝓprietates personales ſint differentes.¶Quandocūq; aūt virtus aliqua indifferenter ſe habet ad plura, pōt ad q̄libet eoꝝ ſuā actionē terminare: sicut ꝓz in potētijs rōnalibus q̄ ſe habēt ad oppoſita:quoꝝ vtrūq; agere poſſūt.Sic ergo diuina virtus potuit nām humanā vnire perſone patris vel spiritusſancti,sicut vnituit eam pſone filij.Et ideo dicendū q̄ pater vel ſpūſſan.potuit carnē assumere,sicut & filius.

ro persona:ex hoc enim q̄ vtrunq; concurrere posse in ālibet persona/antecedens dicit/consequens est q̄ quelibet persona potest assumere;q̄ cōcluſio dicit.Ubi nota q̄ hoc q̄d ꝓ probatione ꝓtie ex principio corporis articuli allatum est/potest aliter introduci: vt ſcz velut ſuppoſitio quedā monſtrās requiſita ad posse assumere/& ad q̄ reſoluni opz potentē assumere: ſcz in ſtutē diuinā & pſonalitatē.Et ſic formatur ſyllo vt ſupra ad ꝓbandum antecedēs: & conſequentia relinquitur per ſe nota.

Ad primū Ergo dōm, q̄d filiatio rēporalis qua Chriſ⁹ dr filius hois,non cōſtituit pſonā ipſius, sicut filiatio eterna:ſed est quiddam ꝓtis natiuitatem temporalē.Unde ſi per hunc modū nomen filiationis ad patrem vel ſpiritūſanctū transferretur:nulla ſequeretur confuſio diuinarū personarū. ¶Ad ſecōm dōm,q̄ filiatio adoptiua est quedā participata ſimilitudo filiationis naturalis. Sed ſit i nobis appropriate a patre,qui est ꝓncipiū nālis filiationis:& per donū ſpūſancti,qui est amor patris & filij:ſm illud gal.4. miſit deus ſpīm filij ſui in corda veſtra clamantē,abba pater. Et ideo ſicut filio incarnato, adoptiuā filiationem accipimus ad ſimilitudinē filiationis nālis ei⁹:ita patre incarnato adoptiuā filiationē reciperem⁹ ab eo tanq̄ a ꝓncipio nālis filiationis,& a ſpūſcto tanq̄ a nexu cōmuni patris & filij. ¶Ad tertiū dōz, q̄ patri cōuenit esse innascibilē ſm natiuitatez eternā: quod non excluderet natiuitas temporalis. Miſi aūt dicitur filius dei ſm incarnationem,eo quod est ab alio:ſine quo icarnatio non ſufficeret ad rationem miſſionis.

a ¶Utrū plures pſone diuine poſſint assumere vnam numero naturam. Arti.6.

Adſextū Sic procedit. Uꝫ q̄ due per ſone diuine nō poſſint assumere vnam & eandē numero naturam.Hoc eſſi ſupposito,aut eſſent vn⁹ homo, vel plures. Sed nō plures: sicut eſſi vna nā diuina in pſonis pluribꝰ nō patitur esse plures deos, ita vna nā humana in pluribꝰ personis nō patitur esse plures hoies. Sicꝫ etiā nō possent eſſe vnus hō: q̄ vnus hō est iſte hō, q̄ demōſtratꝰ vnā pſonā: & sic tolleret diſtō trium personarū diuinarū, qō est inconueniēs. Non ergo due aut tres perſone pñt accipere vnā naturā humanā.

¶Ꝫ.Assumptio terminaſ ad vnitatē perſone:vt dictū est.Sed nō est vna pſona patris & filij & ſpūſancti.Ergo nō pñt tres pſone aſſumere vnam naturā humanā. ¶Ꝫ. Damſcen. dicit in.3.lib.& aug.in.1.de trini. q̄ ex incarnatione filij dei cōſequit̄,q̄ quicq̄d dicit de filio dei,& de filio hois,& econuerſo. Si ergo tres persone assumerēt vnā nām humanaz, sequeretur q̄ quicq̄d dicit de q̄libet triū personarū,diceret de illo hoie,& ecōuerſo, q̄ diceret de illo hoie, possent dici de qualibet triū personarū. Sic ergo id qō est ꝓpriū patris.ſ.gnare filiū ab eterno, diceretur de illo hoie:& p ꝓis diceret de filio dei,qō est inconueniens. Non ergo est poſſe q̄ tres perſone diuine assumant vnam naturam humanam.

Sed cōtra Persona incarnata subſiſtit in duabus naturis, diuina ſcz & humana. Sed tres perſone possunt subſiſtere in vna natura diuina. Ergo etiam poſſunt subſiſtere in vna natura hūana, ita.ſ. q̄ ſit vna nā hūana a tribus pſonis assumpta.

b **Rñdeo** Dicendū,q̄ sicut ſupra dictum est,ex vnione anime & corꝑis in chriſto, non fit neq; noua persona neq; noua hypoſtasis:ſed fit vna natura aſſumpta in personā vel hypoſtaſim diuinā. Nō q̄dē nō fit q̄ potentiā nāe hūane:ſed

diuinis personis vt due vel tres assumant vnam naturā humanam. Scōa est.Esset tā impoſſibile vt aſſumerēt vnam hypoſtaſim vel pſonam humanam.ꝓbatur vtraq; ſimul.Ex vnione ale & corꝑis in Chriſto/nō fit noua hypoſtasis neq; persona:ſed natura vna assumpta in diuinā hypoſtaſim/non per potentiam nature humane/ſed ꝓ potentiam diuine persone:ergo magis est hoc iudicandum ſm conditionē diuine persone aſſumentis q̄ ſm conditionē nature assumpte:ergo nō est impoſſibile diuinis pſonis &c.Antecedēs est ex ſe cuidens.Prima conſequētia ꝓbatur:q̄ tota ratio facti in myſterio incarnationis est potētia facientis ſm aug.Scōa vero ꝓtia ꝓbatur:q̄ cōditio diuinarū personarū talis est/q̄ vna earum nō excludit aliam a cōione eiuſdem nāe/ſed ſolū a cōione eiuſdē pſone. Ubi vides q̄ ex hoc q̄ nō ſe excludunt a cōione eiuſdē nāe/tenet ꝓtia quo ad ꝓmaz cōclusionē:& ex hoc q̄ ſe excludunt a cōione eiuſdem perſone/tenet cōſequentia quo ad ſecundā cōclusionē:q̄ autoritate anſelmi confirmatur. ¶Aduerte in hoc ꝓceſſu q̄ author vnico verbo excludit obiectiones argumentium ex ꝓditione nature/dicēdo:q̄ natura cōis pluribus ſuppoſitis est infinita ſcu illimitata:qm hoc ſoli diuine conuenit nature:& ſilr q̄ quelibet natura finita est terminabilis totaliter vnico ſuppoſito,hec enim & ſimilia in litera ſoluuntur dum dicit q̄ non per potentiā nature aſſumpte/ſed per potentiā pſone aſſumentis/hoc myſteriū iudicandū eſt.Concedatur ergo q̄ vna numero natura ſuapte natura cōis pluribus ſuppoſitis/eſt illimitata ac infinita:& q̄ nulla natura niſi diuina eſt hmōi.Et ſi aſſumeretur ad plures perſonalitates/nō ꝓpterea eſſet ſuapte natura cōis pluribus:ſed ex potētia facientis.Similter oīs vna numero forma ſubſtātialis ſuapte nā vnica/totaliter terminatur ꝓpria:ſed ex hoc non habeſ quin diuina potētia poſſit pluribus alienis ꝓpriis totaliter terminari:qm hoc non per potentiā nāe/ſed per potentiā assumētis perſone fit.Et eſt ſemper ſermo de nāli potentia nāe/& non de aſſumēta obediētiali eiuſdem:potētia enim obediētie eſt que rñdet potētie pſone assumētis:& ſm illam natura potest assumi ab vna & pluribus diuinis personis. ¶Circa primā ꝓclonē dubiū ex ſco.in.3.ſen.di.ꝓma q.2.occurrit:vbi tenēs oppoſitū fundat ſe ſup hac rōne.In oi dependētia eſſentiali vnū dependens nō dependet ꝑcise niſi ad vnum qđ totaliter terminat eius dependentiā:ſed in iſta vnione eſt dependētia eſſentialis vnius nature/& vna persona terminat totaliter eā:ergo.Maior: ꝓbatur in omni dependentia cauſati ad cām.Et ſimile inquit vꝫ in oibus dependentijs que non ſunt cauſatoꝝ ad cās:q̄ quū dependēs alicuius fuerit totaliter terminata ad aliquid/ipſum nō pōt dependentia eiuſdem rōnis depēdere ad aliud.Et cōfirmat hoc de accidēte reſpectu plurium ſubiectorum ꝓmo:tum.Mino: ꝓbat: q̄ ſpecialitas creata totaliter terminaret ipſam:& illa ſtante nō poſſet ſimul eſſe in alia perſona creata vel increata:non minus eſt terminat naturam & dependentiam eiuſdem perſonalitas cuiuſcunq; perſone diuine & terminaretur in ſe:ſigitur &c.¶Ad hāc ſcoti rationem reſpondendum est ſingula diſcutiendo:& ſic etiā principalē materiā declarando.Maior:igitur ꝓpoſitio aſſumpta a ſco.non eſt vera niſi triplici quaſi gloſſa ſubintellecta:prima est ſupra ly dependētia/q̄ intelligatur de dependētia ꝓprie & hoc dico:qm dependentia ꝓprie nō inuenit ſine cauſalitate:cuius eſſi aliquid ſit alteri ſine cauſalitate annexū/nō tñ dependentia ꝓprie inter illa est:vt ꝓz inter coꝝ relatiua/quoꝝ neutrū vt ſic ab altero depēdet in q̄cunq; genere cauſe:& inter differētias diuiſiuas ex oppoſito eiuſdē generis/quarum neutra ab altera dependet:& tā tam coꝝrelatiua q̄m hmōi differentias ſimul eſſe opz.Scotus aūt dependentie nomine vtitur & cum cauſalitate & ſine cauſalitate:vt ꝓz.Et propterea ſic extenſo no ie vtendo dependētia/maior: nō est vera niſi apponatur altera gloſſa ſupra ly non dependet/q̄ intelligatur de dependentia oīno eiuſdem rōnis/ita quod ſit dependentia eiuſdem ſpeciei ſpecialiſſime:& in hoc ſcotus conſentit.Et altera ſupra ly totaliter/q̄ intelligatur tam intenſiue quam extenſiue:quoniam dato q̄ vnū terminaret totaliter intenſiue/non ꝓpterea habetur q̄ illud vnum terminaret totaliter extenſiue. Exemplum/albi vt quatuor ſimilitudinem terminat totaliter intenſiue aliud album vt quatuor/non tamen terminat totaliter extenſiue:quia potest tertium poni ſimile. Oportet autem ad verificandam maiorem illam: hanc apponere gloſam: alioquin non est vera de dependentia eſſentiali non cauſali. Quoniam ex naturalis rationis lumine nulla apparet maior dependentia eſſentialis non cauſalis quam ea que est vnius relatiui ad ꝓpium coꝝrelatiuum:quia diſſinitur & eſſentialiter conſtituitur per eſſe ad aliud. Conſtat autem quod vnum relatiuum ſic eſſentialiter dependet ab vno totaliter intenſiue terminante illud/quod non totaliter extenſiue terminat illud vt patet de duplo & dimidio & equali & ſimili & aliis huiuſmodi:idem eſſi duplū eadē numero dupleitate duplū est non ſolū ad a.dimidiū/ſed ad.b.et.c, & vnū equale eadē nūero equalitate equale est oīb⁹ ſibi equalibus. At ſiquis dicat ſco ſtenere q̄ non eadē equalitate vnū equale est equale omnibus:& ꝓterea in ſua via ꝓpoſitionem eſſe veram:facile obijcit quod ad concludendū aliquid impoſſibile etiā per diuinā potentiā/vt nunc proceditur:non eſt ex opinatis/& refutatis ab aliis & cōmuni ſcola peripateticoꝝ procedendū:qualis teſtifta opinio ponens plura accidentia eiuſdē rationis in eodē ſubiecto ſcōm idem: neganda est igitur iſta maior non acceptans dictam gloſam.

¶Ad ꝓbationem autem iſtius maioris ꝓ quanto probat ipſam in dependentia eſſentiali cauſali:non oportet reſpondere: q̄ vera ac bona videtur ſm ordinem in dictum cauſis & cauſatis:& diſputatio noſtra extra dependentiā cauſalem verſatur. Sed cū ſubiungit ſcotus/q̄ ita etiam videtur in omnibus dependentijs que non ſunt cauſatoꝝ ad cauſas:reſpondetur q̄ non est idem de ꝓtiſq; dependentijs indicium:& atet inſtantia de dependentia vnius relatiui totaliter intenſiue terminati ab vno/& tamen ab altero eiuſdem rōnis oīno terminabili.Et ſuffragatur huic rñſioni ratio:qm dependētia cauſalis ponit impfectionem et indigentiā in cauſato:que ſi ſubiata totaliter est ab vna cauſa/implicat q̄ remaneat indigens altera cauſa. Sed dependentia non cauſalis potest ſine impfectione & indigentia inueniri: vt ꝓz in relatiuis/que in diuinis ſine omni impfectione & indigentia inueniuntur:ac q̄ hoc pōt aliunde puta ex alterius cōditione prouenire q̄ etiam terminet q̄ iam terminatū ab alio est.Et ſic est in ꝓposito:q̄ non ex eo q̄ filius dei impfecte terminet ꝓprialiter nām humanam/neq; ex eo q̄ natura humana aſſumpta a filio dei remaneat impfecta ꝓprialiter/ꝓuenit q̄ pater pōt illam ad ꝓpriā etiā ꝓpriaalitatem aſſumere:ſed ex ꝓditione pſone patris/hoc eſt ex infinitate ſue ſufficitie ꝓuenit q̄ etiā potest illa immet pſonare. ¶Ad cōfirmationē de accidēte reſpectu plurū ſubiectoꝝ ꝓmoſi:di primo q̄ nulla apparet implicatio ꝑdictionis q̄ dens accidenti alicui det vnitatē numeralem in ſe/& cōſeruando illam ponat illud accidens in pluribꝰ ſubiectis primis ſm ſe & q̄ in tali caſu neutrū eſſet ſubiectuz primum extēſiue niſi ſm ſe:hoc eſt quantū est ex parte ſui esset ſubiectū primum extenſiue & daret vnitatē numeralem:ſed diuina potentia aliter de facto opatur. Dicit ſcōo/q̄ dependentia accidētis a ſubiecto primo est dependentia cauſalis:est enim ſubiectum primū cā accidētis:vt ptz: & ideo nō confirmaſ q̄ hoc maior: illa quo ad dependētiā nō cauſalē. Hoc de maiore. ¶Ad minoꝛē autē dicit/q̄ in iſta vnione eſt depēdentia eſſentialis non cauſalis:ac per hoc nō ꝓprie dependentia. Sed transeundo hoc ad bonum ſenſum negāda ſunt duo: primo q̄ in iſta vnione ſit dependentia vnius oīno rōnis:ſcōo q̄ vna pſona puta ꝓ būtotaliter eā terminet intēſiue & extēſiue. Ratio prime negationis est q̄ pſone diuine pſonaliter ſumpte ſunt quodāmō vnius & quodāmodo diuerſarū rōnum:nā ſm coem rationez personalitatis ſunt vnius rationis:vt in precedēti articulo patet:ſm vero ꝓprias rōnes ſuarū personalitatum ſunt diuerſarū rationum:paternitas enim & filiatio & ꝓceſſio diuerſarum ſunt rationum. Conſtat aūt ex hoc q̄ humanitas chriſti ita iuncta est filio q̄ non patri nec ſpiritui.ſ.aſſumptionem terminari per ſe primo ad perſonalitatē filij ſm ſibi ꝓpriam rationē: alioquin terminaretur primo ad cōmune filio & patri & ſpiritui.ſ.concurrerent igitur diuine perſone ad aſſumptionē vt etiā ſunt diuerſaz inter ſe rationum.Et ꝓter naturā aſſumptā a verbo/vniri & poſſe vniri alteri/patriaut ſpūi.ſ.alterius eſt rationis ab vniri filio & poſſe vniri filio:ſi ariſt.verū dixit.3.phy.q̄ poſſe ſanari & poſſe infirmari ſunt diuerſarū rationum/alioquin ſanari & infirmari eſſent idē.Ex hoc igitur q̄ perſonalitates q̄ ſunt termini vnionum ſunt diuerſarum rationum/habetur q̄ potētia obediētie qua natura aſſumpta pōt vniri q̄ ſone patris alterius eſt rationis ab illa qua vnita est filio & qua potest vniri ſpiritui ſan. Et conſequenter habetur q̄ in iſtis vnionibus non eſſet dependētia vnius rationis ſimpliciter & abſolute:vt argues aſſumit:ſed diuerſarū rationum ſimpliciter ꝓpter diuerſas rationes terminoꝝ per ſe primoꝝ:vnius aūt rationis ſm coem rationē perſonalitatis. Ratio ſecunde negationis iam patet:q̄ licet filius totaliter intēſiue terminet naturā humanaz & eius depēdētiam ad perſonari:nō tñ totaliter extenſiue/nec ſm oēm obedientialem potentiam alterius rationis. ¶Ad ꝓbationem minoris quū dicitur,perſonalitas creata totaliter terminaret ipſam & illa ſtante non poſſet ſimul eſſe in alia perſona creata vel increata:ergo perſonalitas increata. Reſpondetur & cōcedo antecedens ꝓ vtraq; parte:ſed negando ſequelā. ¶Et ad ꝓbationē ſequele/quum dicitur q̄ non minus terminaret naturam & depēdentiam eiuſdem perſonalitas quecunq; diuine perſone ſm terminaretur in ſe:poſſet negari hoc quantū ad non minus extenſiue. Uerūtamen ꝓprie loq̄ndo/reſpondendum est/q̄ non minus ſed alio modo & alia ratione terminat perſona diuina:& ideo negatur ex hoc vltimo aſſumpto ſequela:qm peccat ratio ſm non cauſam vt cauſam. Non eſt ideo quia minus terminet perſona diuina relinquit naturā adhuc aſſumptibilem:vt argumētum ponit:ſed quia alio modo & alia ratione terminat/ideo relinquit naturam aſſumptā adhuc aſſumptibilem ab alia perſona diuina. ¶Ad cuius clarioꝛē perceptionem ſcito/q̄ hec humanitas ſi ꝓpriam perſonalitatem haberet/modus habēdi ꝓpriam perſonā eſſet/qz ipſa humanitas eſſet principiū conſtitutiuū ſue perſone:ex vnione enim anime & corꝑis conſtitueretur non ſolum vna natura ſingularis/ſed etiam vna perſona:ratio quoꝝ habēdi ꝓpriam perſonam eſſet ſua ſubſtantialis ac perfecta natura extra cauſas ſuas in rerū natura ſibi dimiſſa. Et quia hec humanitas ſuapte natura non ſe extendere poteſt niſi ad conſtituendaz vnam perſonam ſibi ꝓpriam:& perſonerepugnat aſſumi ab alia perſona in vnitate perſonali/interuenit ſiquidē hic manifeſta implicatio contradictoꝛiorum:ideo hec humanitas ſic perſonatur ex ꝓpria ꝓſona in ſorte q̄ terminatur in illa intēſiue & extēſiue. Nec poteſt ſtante illa vniri perſonaliter cum quacunq; alia perſona creata vel increata:q̄ eſſent duo cōtradictoria ſimul vera:eſſent enim vna perſona et non eſſent vna perſona cū aſſumēte:vt patet. Sz hec humanitas alio modo & alia ratione perſonatur per aſſumptionem:quoniam non cōſtituēdo perſonam perſonatur:vt patet in humanitate chriſti/que perſonatur per perſonam verbi:que non conſtituitur per illā humanitatē/ſed fuit ab eterno. Et hinc ꝓuenit differentia inter hanc humanitatē perſonatam ꝓpria perſonalitate & perſonatam perſonalitate verbi:q̄ illa remanet in ſe maſſumptibilis/iſta remanet in ſe aſſumptibilis:quoniam illa non potest aſſumi ſtante ſua perſonalitate niſi aſſumeretur ſua perſonalitas/que non est aſſumptibilis:iſta vero quia in aliena ꝓſonalitate ſubſiſtit/pōt aſſumi abſq; hoc q̄ illa aliena ſibi appropriata ꝓſonalitas aſſumat. Et diuerſo ergo mō terminādi/ꝓpria

Universidad de Deusto
Biblioteca

relalsena psonalitate/ pz ḡre nā psonata ,ppria psonalitate nō pōt assumi/ ꝛ ḡre psonata aliena pōt assumi:qꝛ scz p ,ppriā terminat cōstituēdo illā/ p aliēnā nō ꝓstituēdo illā. Diuersa quoq; rō ē vtrobiq; terminādi:nā ꝛ diuina psona terminat ex sua infinitate/ vt pote aliena psona subsistens in alia nā(deꝰ est enim.s. q, ,ppriū est diuine psone ob sui infinitatē subsistere simul in diuersis naturis) ꝛ nā humana nō nāli pz obediētie potētia personatur per alienā psonā: psona autem soꝛtis non ex aliqua excellentia pz ex naturali adeptione terminat personaliter naturā suam et econtra natura sua naturaliter est per illaz adequabilis personaliter. Et hinc est puenit/ q, cū ḡlibet psona diuina sit infinita: ḡlibet psonare pōt humanitatē hāc non ex indigētia nature(vt dictū est)sed ex sufficientia persone potentis cōicare illi nature etiam suā personalitatem. Ex his autem habes q, nō solū dependentia huius humanitatis respectu singularū personarū diuinarū quo ad assumi est diuersaruꝫ rōnū interse:sed etiā q, dependentia seu terminatio huius humanitatis respectu diue persone ꝛ respectu persone propꝛie sunt diuersaꝛū rationū:licet oēs cōueniāt in vna ,pmuni rōne terminiquia scz sunt ad personā. Ruit ergo a fundamentis vndiq; fabrica scotica:ꝛ meritoꝛ:quoniam hāc humanitatez personari simul a plurib⁹ personis diuinis/ nihil aliud est ḡ cōmunicare huic humanitati plures personalitates alienas infinitas/ appꝛopriā do illas illi. Et p hec patet quare repugnat hanc humanitatem habere simul plures personalitates creatas aut creataz ꝛ increataz:quia scilicet vtrobiq; esset implicatio contradictoꝛioꝝ:dum natura hec in propria personalitate/ poneretur vna persona cum alia persona. Et nō repugnat habere simul plures personalitates increataz:quia per hoc non ponitur vnaz personam assumi in vnitatem personalem alterius persone. Et hec pro nunc sufficiant de hac questione. ¶ In eodē articulo in calce coꝛporis circa autoritatem anselmi/ Aduerte q, durandus in tertio sententi. di. prima questione tertia latenter arguit autoꝛem quasi exponentem ter ly vnum eundemq; hominem/ personam humanam: dicens contra hanc exꝓpositionem. Anselmus concedit q, vna persona assumpsit hominem/ ꝛ negat plures personas posse assumere vnum hominem:non intelligitur igitur persona per hec. Sed quoniam durādus ipse postmodum dicit Anselmū dicere sic/ impossibile est plures personas diuinas esse vnam personam cum vno eodemq; homine/ ex ipsomet communendus est. Anselmus volebat excludere aliquid qđ possit sub apparenti questione cadere:non potest autem aliter cadere sub apparenti questione/ q, plures persone diuine sint vna persona/ nisi quia vnirentur in vna persona humana. Et sic exponit author: non enim potest intelligi q, sint plures persone diuine in vna persona diuina:quia hoc statim offert apparentem valde contradictionem. Exponendo igitur sententiam anselmi optime in litera dictū est: sine preponatur ly vna persona cum vno eodemq; homine: sine non preponatur ly vna persona/ ꝛ dicatur impossibile est assumere vnū eundemq; hominem:sensus enim semper est idem: scz q, impossibile est plures personas assumere vnam personam. Nec id qđ obiicit duran. obstat:quia aliud est dicere/ assumit hominem/ ꝛ aliud assumit vnum eundemq; hominē. Nam prima propositio etsi est aliqualiter impropria:glosatur tamen q, intelligitur quo ad naturā:vt ptz ex magistro in tertio sen. di. 6. Secunda autem, pter ly vnum eundemq; trahitur ad individuum subsistens in natura humana/ quod constat esse suppositum/ nullus enim vnus homo inuenit in natura humana assumpta nisi fikus dei.

b ¶ In eodē. 6. arti. in fine ad primū aduerte diligenter verba autoris/ dum hac positione facta dicit q, tres psone essent vnus homo/ et tamen non propterea essent vn⁹ homo simplr/ aut non propterea esset vnus hō simplr. Dixit enim hec ambo, pter differentiam que esset inter vnum deum et vnum hominem in trib⁹ personis:quoniam tres persone sic sunt vnus deus q, sunt vnus numeroꝰ deus/ ꝛ est ibi vere vnus deus simpliciter:sed tres persone sic essent vnus homo/ q, non essent vn⁹ numeroꝰ homo quia nullus esset ibi vnus numeroꝰ homo communis patri ꝛ filio ꝛ spiritui sancto. Et similiter non esset ibi vnus homo simpliciter:quia nō esset homo vnus secundum naturam ꝛ personā: quam vnitatem importat vnus homo simpliciter: scz essent tres homines numeroꝰ in una natura humana:qꝛ essent plures persone humane secundum vnam naturam humanaz. Sed quoniā hoc ad vocabula spectat/ q, ui refert si scitur qđ esset in re/ qualiter cunq; exꝓimeretur.

a ¶ Super art. 7.

Q.3. 1.q.3. 6.4.

Ad septimū Sic ꝓceditur. Vꝝ q, vna psona diuina nō possit assumere duas nās humanas. Nā em assūpta mysterio incarnationis nō hz aliud suppositū ꝓter suppositū psone diuine:vt ex supra dictis pz. Si ergo ponaꝫ esse vna psona dīna assumēs duas hūanas nās,cēt vnū suppositū duaꝝ nārū eiusdē spēi. Vōr implicare ꝛ dictionē nō enim nā vn⁹ spēi multiplicaꝫ nisi ꝑm distōē suppositoꝝ. ¶ Ꝓ. Hac suppone fctā, nō posset dici q, psona diuina icarnata esset vn⁹ hō:qꝛ nō ꝑter vnā nām hūanā. Similiter non posset dici q, esset plures:qꝛ plures homines sunt suppositi distincti, ꝛ ibi cēt tātū vnū suppositū. Ergo ꝑdicta positio ē oīno impolis. ¶ Ꝓ. Incarnatiōis mysterio tota nā diuina est vnita toti nāe assumpte. i. cuilibet pti eius:est em chꝰs pfectꝰ deꝰ ꝛ pfectꝰ hō,totus deꝰ et totus hō:vt dam. dicit in. 3. lib. Sed due humane nature nō possent totaliter sibi ꝓnuicem vniri:qꝛ oporteret q, aia vnius esset vnita corꝑi alteri⁹. ꝛ q, etiaz duo corꝑa essent simul:qđ confusionē induceret naturarū. Nō ergo est ponē q, vna persona diuina duas humanas nās assumat.

Sz ꝓtra Est, q, ꝓcḋ pōt pz pōt fieri. Sed pz post incarnationē filij pōt assumere nām humanā aliam numero ab ea quam filius assumpsit:in nullo em̄ per incarnationem filij est diminuta potentia pris vel filij. Ergo videtur q, filius post incarnationem possit aliam humanam nām assumere ꝓter eam quam assumpsit.

Rñdeo Dicēdū, q, illud qđ potest in vnū ꝛ non in amplius habet potentiā limitatam ad vnū. Potentia autem diuine psone est infinita, nec potest limitari sibili/ non ideo mouentur vt dissentiatur dei potentia: sed vt exinde mysterium incarnationis facte magis innotescat. Manifestatur siquidem ex his que discutiendo has questiones dicuntur/ qualis quantus ꝛc. est per se primo terminus incarnationis scilicet potentie diuine in diuina persona: secundo ex parte termini/ scilicet personalitatis diuine. Unde quo ad primum probatur sic. Quod potest in vnum et non in amplius/ habet potentiam limitatam ad vnum:sed potentia diuine persone est infinita/ nec limitabilis ad aliquid creatum: ergo. Quo ad secundum probatur sic: si non posset assumere aliam naturam/ sequeretur quod personalitas diuine nature esset ita comprehensa per vnam naturam quod ad eius personalitatem alia assumi non posset: sed hoc est impossibile:quia increatum a creato comprehendi non potest. ergo.

¶ Circa illam ꝓpōem:quod pōt in vnū ꝛ non in amplius/ hz potentiam limitatā ad vnū. Aduerte q, est intelligēda formaliter. i. si quantum est ex parte potentie pōt invnum ꝛ non in amplius:nam si aliunde proueniret q, posset in vnū ꝛ non in amplius/ puta ex mō agendi: quia agit per modū nature que ē determinata ad vnū/ nō argueret limitationē potētie. Sed si ex ipsa potētia est q, possit in vnū tm/ limitationez inilla arguit:qm̄ potētia:vt potētia extēdit se ad pole:qđ nō ꝓhēdit vnitate:ita q, excludat multitudinē. Uñ in ar. vltimo. q. 41. in prima parte. dictū est q, nō ex ipotētia pris est q, vnus tm̄ filꝰ sit genitus:ꝛ ḡnabilis in dinis. Et qꝛ hec ꝓpō ꝓcedit ex pte potētie/ ō simplr:ꝛ absolute assumpta est ꝓpositio illa.

¶ Circa probationē ex parte termini/ nota diligēt̄ime authoꝛē habere ꝓ inconuenienti ac impossibili ꝑsonaz diuinā vt terminuz compte hendi a natura creata, hoc. n. nihil aliud est dicere q, docere (qđ iam prelibauim⁹ respondendo scoto) hoc q, persona diuina nō solum est infinita in essendo ꝛ cāndo ratione nature diuine/ sed est infinita in terminando rōne sue psonalitatis: incōprehensibilitas siquidē increate psone vt termini a natura creata vt assumpta nihil aliud signifikat q, infinitatē in terminādo increate psone. Et vt excelsa dei balbutiēdo vt possum⁹ resonemus: dicendū est q, infinitas diuinaꝝ est nāe seu naturalis constituit infinitū ens ꝛ infinitam cām:vt autē est persone seu psonalis/ constituit infinitam personā vt sic:q, claudit in se infinitatē in terminādo. Et iō pōt quelibet diuina persona subsistere nō solū in plurib⁹ naturis:scz nāli:sed ꝓpria et in pluribus assumptis:ꝛ eadē rōne in infinitis si infinite inuenirenk sil.

c ¶ In rñsione ad primum perspice q, consistit in hoc:qđ natura subē create multiplicatur multiplicato supposito constituto per ipsam: non aut̄ multiplicato supposito non cōstituto p ipsaz:vt pz in lra.

d ¶ In rñsione ad secundū obiectio scoti sn. 3. sen. di. 1. q. 3. oꝛ currit/ dicēdo q, hoc q, sequeret qđ possemus dicere q, plures persone sunt plures diū. Probatur. Fz hoc tale cōcretum habet vnitatem vel pluralitatem ex vnitate vl pluralitate suppositi.

e Ad hoc dicitur qđ in litera non dicitur affirmatiue multiplicari concretū multiplicato supposito:vt argnēs forte accepit/ Sed ponitur vniuersalis regula negatiue. i. nunq; nomen ab aliqua forma impositum pluraliter dicit nisi ꝓpter pluralitatē suppositoꝝ. Et ista regula est vera tam in concretis adiectiuis q, substantiuis tam sabalibus q, accētalibus: ita qđ semper ad pluralitatē cōcretoꝝ/ exigit pluralitas suppositoꝝ. Sz cū hoc stat q, pluralitas suppositoꝝ nō sufficiat q, exigit ꝛ pluralitas forme significate vt de cōcretis substantiuis in ar. 3. q. 39. prime par. p3. Et ppea ꝛ vnitas suppositi/ optime inferat singularitatē cōcreti substantiui, (ḡle est ly hō) ad aliqđ creatum. Uñ nō est dōm, q, psona diuina ita assumpserit vnā naturā humanā q, nō potuerit assumere aliam. Uideret em̄ ex hoc seq, q, personalitas diuine nature esset ita cōprehēsa q, vnā naturā hūanā q, ad eā personalitatē alia assumi nō possit. Qđ est impossibile:nō enim increatū a creato comprehendi pōt. Ptz ergo q, siue cōsideremꝰ personam diuinā ꝑm virtutē, que est principiuz vnionis, siue ꝑm suā personalitatē. q, est terminus vnionis:opz dicere q, psona diuina preter naturā humanā quam assumpsit, possit aliā numero naturā humanam assumere.

Ad primū Ergo dōm, q, natura creata ꝓficit in suā ratione ꝙ formā. q, multiplicaꝫ ꝑm diuisionem materie. Et iō si cōpō materie ꝛ forme constituat nouum suppositum, ꝓtās est q, natura multiplicetur ꝑm multiplicationē suppositoꝝ. Sed in mysterio incarnatiōis vnio forme ꝛ materie. i. anime ꝛ corꝑis nō cōstituit nouū suppositū: vt supra dictū est. ꝛ ideo posset esse multitudo ꝑm numerū ex pte nature ꝙ essent duo hoes propter duas naturas absq; hoc q, essent ibi duo suppositaꝛ. d ¶ Ad scḋm dōm, qđ ꝑdicta pōne facta sequerek q, essent duo hoes propter duas naturas absq; hoc q, essent ibi duo suppositaꝛ: sicut econuerso tres psone dicerentur vnus homo, ꝙ vnam naturā assumptā: vt supra dictum est. Sed hoc nō vr esse verū: qꝛ nominibus est vrendum ꝑm q, sunt ad significandum impositaꝛ: qđ quidē est ex cōsideratiōe eoꝝ que apud nos sunt. Et ideo oportet circa modum significandi ꝛ consignificādi considerare ea que apud nos sunt in quib⁹ nunq; nomē ab aliqua forma impositū pluraliter dicit/ nisi ꝓpter pluralitatē suppositoꝝ. Sz cū hoc stat q, pluralitas suppositoꝝ nō sufficiat q, exigit ꝛ pluralitas forme significate vt de cōcretis substantiuis in ar. 3. q. 39. prime par. p3. Et ppea ꝛ vnitas suppositi/ optime inferat singularitatē cōcreti substantiui, (ḡle est ly hō) nō tñ multitudo suppositoꝝ infert ꝑtātē nois substātiui. Et ppea nō sequitur/ ergo tres psone sunt duo hoes/ nec ḡ tres psone hoes in casu ꝓcedēs articuli:vt in hac ēt lra dr:ꝛ tñ bñ sequitur in casu huius articuli/ ergo verbum dei nō est homines:sed vnus homo.

e ¶ In rñsione ad tertiū ꝑspice rōnē ḡre ꝓtis articuli pōne facta: hec hūana nā ꝓassumpta nō assumeret/ aliā nām hūanā q, post assumeret/ cū qua tñ cōcurreret in eandē nūero psonalitatē ꝛ nā diuisa assumpta quācūq; nām humana que vnirek psona liter verbo dei. Rō in quā est/ qꝛ filius dei ē sua deitas/ nō aūt est sua humanitas: hic enim fit vt cuicū q, psonaliter vnitur filius dei per se ꝓprie/ eidē scḋario vnitur deitas: vniat dico et nature assumpte et cuilibet ei⁹ parti: vt ptz ex anēte damasce mi. Et hinc fit/ q, vna humanitas nō esset vnita alteri/ ita qđ nec ipsi nāe post assūpte ꝓcedēs vniretur/ nec alicui eius parti sed p accēs coincideret in vna ꝑsona in ter se distincte ēt loco. Et ex hoc sequetur q, nō esset cōio cōueniētiū illi psone ꝑz vnā nām assumptaz cū cōueniētibus sibi ꝑm alia assumptam: imo posset simul mori ꝑm vnā ꝛ viuere ꝑz aliā. Et si verbi gra ꝑm primā nām vocaretur christus:ꝛ scḋz eam vocaret ioannes/ mortuo ꝛpo nō posset dici mortuꝰ ioannes/ ꝛ bñ diceret mortuus deꝰ ꝛ dei filius:ꝛ filꝰ viuo ioannes nō tñ nō vere dicere tur viuus ꝛps/ ꝛ vi uus deꝰ ꝛ dei filius:ꝛ sic de similibus.

1.q.39. ar.8.3m. Et 3. di. 1.q.2.ā. 2. Et.4.ꝑ. ca.39.li. 7.42.

¶ Sup articulū 8m.

Iul⁹ 8. articuli clarus est.

a ¶ In corꝑe rñsiua q, sito affirmatiue. Cōueniētissimū fuit psonā filij incarnari. Probat tripliciter:ꝑmo ex parte vnionis. Sicut cōueniēter vnimur: psona filij ꝛ hūana nā tā ꝑm cōem creature rōnē q, ꝑm ꝓpriā rōnē sunt siles:ergo. Minor quo ad ꝑmā ptē ꝛ ꝓbat simplr:qꝛ verbuz dei est exēplaris similitudo oīs creature qꝛ verbū artificis est exēplaris similitudo eorū q, fiūt ab artifice: et ꝓbat applicando ad deducendā inconuenientiā incarnationis. primo in ꝑmis fuit ꝑsona filij incarnari. ꝛ primo quidem ex parte vnionis.

Sup articulū 8m.

Iul⁹ 8. articuli clarus est.

a ¶ In corꝑe rñsiua q, sito affirmatiue. Cōueniētissimū fuit psonā filij incarnari. Probat tripliciter:ꝑmo ex parte vnionis. Sicut cōueniēter vnimur: psona filij ꝛ hūana nā tā ꝑm cōem creature rōnē q, ꝑm ꝓpriā rōnē sunt siles:ergo. Minor quo ad ꝑmā ptē ꝛ ꝓbat simplr:qꝛ verbuz dei est exēplaris similitudo oīs creature qꝛ verbū artificis est exēplaris similitudo eorū q, fiūt ab artifice: et ꝓbat applicando ad deducendā inconuenientiā incarnationis. primo in ꝑmis fuit ꝑsona filij incarnari. ꝛ primo quidem ex parte vnionis.

Universidad de Deusto
Biblioteca

berinat.2° er ℞/da ꝑpria pfectio hois vt rōnalis/q ē sapia/ꝑsistit i pticipādo verbū dei. Q℞ ꝑbat er ēplo/sicut pfectio discipuli i pticipādo verbuz magri/z audīte/fōs sapie ꝛc. Probat deide applicādo:q supra pticipatione diuini ℞bi i q ꝑpria pfectio hois ℔ mēte ꝑsistit/quenientissime apponit vt ipz ℞bū dei ꝑonaꝝ vniat nature hūane:vt ꝑsūmata sit hois pfectio:vt sz q inchoāt in pticipatione ipsi⁹ ℞bi hūana pfectio/ꝑsūmet nō i participatione/sed i personali adeptione ipsius verbi. Reliqe rationes clare patēt in litera.

a ¶Super questionis. 4. Articulum primum.

ARticuli primi. q. 4. i corpis pncipio declarat quod i telligitur de assumptibili non ℔ potētiam passiuam naturalem:et in responsione ad primum nec secundum potentiam obie ad omnipotentiā dei:sed secundum potentiam congruitat⁊ ad vnionem personalem. Et ratio oium in locis/suis patebit.

b ¶In corpore articuli est vnica conclusio. Sola natura humana est assumptibilis. ꝓbat.hec duo scilicet congruentia dignitatis et necessitatis soli nature humane conueniunt:ergo sola natura humana est assumptibilis. Ad⁹ quo ad exponentem affirmatiuam ꝓbatur:quo ad dignitatē quidē:q natura humana nata est attingere per propriaz opōnē cognoscēdo et amādo ℞bū dei:quo ad necessitatē ℞o/q subiacens pctō originali indigebat repatione. Quo ad exponētē aūt negatiuā ꝓbat:q creature irrōnali deest dignitas:nature ār āgelice deest ⁊gruitas necessitꝫ. Cōsequētia ꝓbat;q assūptibile dicit aptū natū assumi a diuina ꝑsona ū ꝑ potētiā passiuā naturalē:ꝑ quā cōgruitatis ad vnionē ꝑsonalē diuinā, hoc vltimo assūptū ꝓbat: q potētia passiua nālis non se extēdit ad id qđ transcēdit ordinē naturalem. ¶Circa ℏ due dubitatiões sūt/q ex dictis ē i rnsiōib⁹ argnmēt⁹ oꝛ solunt. Primuz dubiū ē circa ꝑtiā illā assūptibile ñ attendit ℔ potētiā passiuā naturalē/ergo ꝛcōm ⁊gruētiā:quuz possit rnderi/ꝑtia non valet:qm potest attēdi ℔ potentiam obie. ꝓ Ad ℏ ex rnsiōe ad primū in ſa rnderi/q creature denominantur aliquales ex eo q conuenit eis ℔m ꝓpria/ꝛ nō ex eo qđ conuenit eis ℔ ꝑmas ⁊ vles cās:po⁹ ät obediē⁊ ꝑueuit creature i ordie ad ꝑmā cās/vt ꝑz: potētia ät ⁊gruitat⁊ attēdit ℔ ꝓpria ipsi⁹ creature:ꝛ iō creature ꝺnoiant aliq̄les ℏ ē assūptibiles ℔ ⁊gruitatē/ñ ℔ obediētiā. Sz ℏ rnsio ñ vr solida:tū qr ēt ℔ author ē hūana natura ꝺr assūptibil⁹ potētiam obediē. Tū qr assūptibile ē de noiatio ꝓueniēs creature solū ex ordie ad deū cās vltissimā:quū iā deū sit propium esse diuine persone subsistere in ꝑsonis naturis. Tuz qr creature denominānt aliq̄les ex eo qđ ꝓuenit illis ℔m cās ꝑmas ⁊ vles:dicunt eni⁹ create ⁊ cōseruate ac ⁊gruabiles ex prima cā:ꝺr ēt natura repata ex prima et vltissima cā deo ꝛc.

¶Ad hec ꝺr q ꝓ in rnsiōe ad ꝑm allata: sz creature denoiantur aliq̄les ex eo qđ conuenit eis secundū propias cās/non aūtem ex eo quod conuenit eis secundum ꝑmas et vles causas: intelligenda est cum grano sal.⁊ quādo oppo⁹ denoiationes conueniunt illis ℨ.ma ꝓpās et ꝑmas cās. Et hanc glosam māt fellat author: ex sue intentionis in subiuncto exemplo de moꝛbo:qui secundum propria ꝺr incurabilis/ cuius secundū deum oppositam denominationem habeat et dicat curabilis. Ita quod intēdit author quod quando denominatio aliqua sic se hz ad creaturas q ⁊ secundum propria affirmatiue ⁊ ℔m primaz cām negatiue aut e℔ ℔m ꝓ⁹ negatiue ⁊ ℔m ꝑmā cāz affiue sūt denoiande: tūc creatur ꝺnoiant aliq̄les simpr ℏz ꝓpa ⁊ ñ ℏz ꝑmā cās ℏz cōi additiōe: vt ℏz i exēplo ℔e. Moꝛbus ꝺnoiat ℔ curabil⁹ ⁊ icurabil⁹ ℏz ꝓpa/et secundum primaz causam curabilis iō simpr ꝺr curabil⁹ vel icurabil⁹ attēdēdo ad ꝓpa ℏz ꝑmā ät cāz ℔ cū additiōe curabil⁹ ꝑ ꝺi potētia. Et sic ē ꝓposito:creatur⁹ simpr ꝺnr assūptibiles ꝙ ⁊gruitatē hñt ad vnionē ꝑsonalē/ ⁊ assūptibiles q̄ illa carēt: cū q̄ tñ stat q oēs nate tur dicāt assumptibiles cū additiōe. ſ. ꝑ ꝺi potētiā. ¶Ad ꝑmā ℔ obiectionem dicitur quod potētia obie qr respondet oipotentie diuie/claudit⁹ ꝓpe sub ꝺnoiatōe er oipotētia ꝺi/eiusdē. n. rō⁹ ñ ē q ꝺnoiet natura assūptibil⁹ er potētia ꝺi er potētia obediētie/ꝙ creatura ſubdit⁹ ꝺi po⁹ absolute:ꝛ iō ꝑtermissa ē ℏ ꝓestū sicut potētia ꝺi. ¶Ad secundam dicitur qđ ℏz assūptibile dicat solummodo in ordie cundum propria affirmatiue ⁊ ℔m primaz cām negatiue aut e℔ ℔m ꝓpām negatiue ⁊ ℔m ꝑmā cāz affiue sūt denoiande: tūc creatur ꝺnoiant aliq̄les simpr ℏz ꝓpa ⁊ ñ ℏz ꝑmā cās ℏz cōi additiōe: vt ℏz i exēplo ℔e. Moꝛbus ꝺnoiat ℔ curabil⁹ ⁊ icurabil⁹ ℏz ꝓpa/et secundum primaz causam curabilis iō simpr ꝺr curabil⁹ vel icurabil⁹ attēdēdo ad ꝓpa ℏz ꝑmā ät cāz ℔ cū additiōe curabil⁹ ꝑ ꝺi potētia. Et sic ē ꝓposito:creatur⁹ simpr ꝺnr assūptibiles ꝙ ⁊gruitatē hñt ad vnionē ꝑsonalē/ ⁊ assūptibiles q̄ illa carēt: cū q̄ tñ stat q oēs nate tur dicāt assumptibiles cū additiōe. ſ. ꝑ ꝺi potētiā. ¶Ad ꝑmā ℔ obiectionem dicitur quod potētia obie qr respondet oipotentie diuie/claudit⁹ ꝓpe sub ꝺnoiatōe er oipotētia ꝺi/eiusdē. n. rō⁹ ñ ē q ꝺnoiet natura assūptibil⁹ er potētia obediētie/ꝙ creatura ſubdit⁹ ꝺi po⁹ absolute:ꝛ iō ꝑtermissa ē ℏ ꝓestū sicut potētia ꝺi. ¶Ad secundam dicitur qđ ℏz assūptibile dicat solummodo in ordie

Conuenienter enim ea que sunt similia, vniuntur. Ipsius autem persone filij qui est verbum dei, attenditur vno quidez mō cōis cō uenientia ad totam creaturam: quia verbū artificis, id est conceptus eius, est similitudo exemplaris eorum que ab artifice fiunt. Unde verbum dei quod est eternus conceptus eius est similitudo exemplaris totius creature. Et ideo sicut per participationez huius similitudinis, creature sunt in propijs speciebus instituite, sed mobiliter, ita p vnionem verbi ad creaturam, non participatam sed personalem, conueniens fuit reparari creaturam in ordine ad eternam et immobilem perfectionem. Nam et artifex per formā artis cōceptā qua artificiatū conditit, ipsum si collapsum fuerit, restaurat.

c Alio mō hz cōueniētiaz ſpaliter cū humana natura, ex eo q verbū est ⁊ceptus eterne sapientie, a qua ois sapientia hominum derivat. Et iō per hoc hō in ſapia ꝑficitur, q ē propria eius pfectio ꝓout est rōnalis. q ꝑticipat ℞bū dei: sicut discipul⁹ istruēꝑ b q recipit verbū magri. vñ ecclī. ꝓ vt, fōs sapiēcie verbum dei in excelsis. Et iō ad ꝑsūmatā hois pfectionē ꝙueniēs fuit vt ipm ℞buz dei humane nature ꝑsonal⁹ vniret. ſ. Sed o pōt accipi rō huiꝰ ⁊gruētie ex fine vnionis, q est ipleto ꝓdestinationis, eoꝝ. l. q. ꝓdestinati sunt ad hereditatē celeste: que nō debetur nisi filijs ei⁹: ℔m illud ro. 8. si filij, ⁊ heredes. Et iō ⁊gruī fuit vt per eū q ē ⁊ filij⁹ naturalis, hoies ꝑticiparēt filiationis ℔m ad optionē: sicut apls ibidem dicit. Quos prefsci, ⁊ predestinauit, conformes fieri ymaginis filij.

d Tertio potest accipi rō h⁹ cōgruentie ex pctō ꝑmi parētis: cui ꝑ incarnationē remediū adhibet. Peccauerat. n. ꝑm⁹ hō ap, vetēdo sciam: vt ꝑz ex verbis serpētis, ꝑmittētis homini scientiā boni ⁊ mali. Ad⁹ ꝙueniēs fuit vt p ℞bū ꝑsonaliter sapientie, hō reduceret in deū. q per inobedientiam apparuit scientie recesserat a deo.

Ad primum Ergo dōm, qđ nihil ē qui hūana malitia ñ possit abuti: qñ ēt ipa ex bonitate abutent: ℏz illud ro. 2. An diuitias bonitat⁊ ei⁹ cōtēnis? Ad⁹ et si ꝑsona ꝑtis fuisset incarnata, potuisset ex h⁹ hō alic⁹ error⁊ occōnē sumere: ℔ sufficere nō potuisset ad humanam naturā reparādā. ¶Ad 2ᵐ dōz, q ꝓma ratiō creatio fcā est a po⁹ ⁊ ℔ ꝑ ℞bū. Ad⁹ et recreatio p verbū fieri debuit a po⁹ dei patris, vt recreatio creatiōi rnderet: ℏz illud. 2. Cor. 5. De⁹ erat in chr⁹. mūdū recōciliās sibi. ¶Ad 3ᵐ dōz, q ſpūlancto ꝓpriū est q sit donū ꝑtis ⁊ filij. Remissio aūt pctōꝝ fit p ſpm̄ scm tanq̄m p donū dei. Et iō ꝙuenientius fuit ad iustificationē hominū, q incarnaretur filius, cuius ſpūsanctus est donuz.

Ende ꝙsideraduz est ō vnione ex pte assūpti. ¶Circa qđ ꝓsideradū occurrit de his que sunt a ℞bo assumpta. Scdo de coassumptis: que sunt perfectiones et defectus. Assumpsit autem dei filius humanam naturā et partes eius. ¶Unde circa principiū triplex consideratio occurrit. Prima est quantum ad ipsam naturam humanā. Secunda est quantum ad partes ipsius. Tertia quātum ad ordinem assumptionis. ¶Circa ꝑm querunt⁊ ser. ꝓ vtrum humana natura fuerit magis assumptibil⁊ a filio dei quam aliq̄ alia natura. Secundo vtrum assumpserit ꝓsonam. tertio vtruz assumpserit hominem. ꝙrto vtrum fuisset conueniēs quod assumpsisset naturaz humanam a singularibus separatam. quinto vtrum fuisset conueniens q assūpsisset hūanā nāz i oib⁹ ei⁹ singlarib⁹.

a Ctrū nā humana fuerit magis assūptibilis a filio dei ℔ aliqua alia nā. Artic. 1.

Ad primuz Sic ꝓcedit. Uī. q hūana nā ñ fuerit magis assumptibilis a filio dei quā q̄z alia nā. Dicit.n. aug. i epla ad volusianum. In rebus mirabiliter factis tota ratio facti. est potentia facientis. Sed potētia dei facientis icarnationē, q ē op⁹ maxie mirabile. ñ limitat⁊ ad vna nāz: cū po⁹ dei sit ilimita. Ergo nā hūana ñ ē magis assūptibil⁊ a deo ℔ aliq̄ alia creatura. ¶ Ꝑ. Silitudo ē rō facies ad ⁊gruitatē icarnationis dine ꝑsone: vt supꝰ dcm ē. Sz ſic i creatura rōnali ꝙuenit silitudo imagis, ita i creatura irrōnali ꝙuenit silitudo vestigij. Ergo creatura irrōnalis assūptibilis fuit ſic hūana nā. ¶ Ꝑ. In natura āgelica ꝙuenit expſſior ꝺr silitudo, q̄z in natura hūana: ſic ḡre. dicit⁊ hom. de cēturioib⁹: introducēs illō exe. 28. tu signaculū silitudinꝫ. Inuenit ēt in āgelo pcm̄. ſic⁊ in homine: ℏz illō iob. 4. In āgelis suis reppit ꝓuitatē. q natura āgelica fuit ita assūptibil⁊ ſic natura hominꝫ. ¶ Ꝑ. Cū ꝺo opetat ſuma perfectio, tāto magꝫ ē ꝺo aliq̄d ſile, q̄to ē magꝫ pfectū. Sz totū vniuersū ē magꝫ pfectū q̄ ꝑ tes ei⁹, inter q̄s ē humana natura, q̄ totū vniuersū est magꝫ assūptibile q̄ hūana natura.

Sed ꝙtra Est, q ꝺr puer. 8. ex oīe sapiētie genite. Delitie mee ee cū filijs hominū. Et ita vī ee qđā cōgruētia vnionis filij ꝺi ad hūanā naturam.

b **Rndeo** ꝺr quasi aptū assumi a diuina ꝑsona. Que qđē aptitudo ñ ꝑ intelligi ℏz potētiā passiuā naturalem: q̄ ñ se extēdit ad id q̄ trāscēdit ordinē naturalē quā transcēdit vnio ꝑsonalis creatur⁊ ad ꝺū. Ñ relinq̄t⁊ q assūptibile aliq̄d dicat. ℏz ⁊gruētiā ad vnionē ꝑdictā. Que qđē ⁊gruētia attēditur ℏz duo in hūana natura. ℏz ei⁹ dignitatē ⁊ necitatē. Sc̄z dignitatē qđē: q hūana natura iōstū ē rōnal⁊ ⁊ intellectualis, nata ē ꝙtigere aliq̄⁊ ipm ℞bū p suā opationē: cōgnoscēdo, l. ⁊ amādo ipz. Sc̄z necitatē ät, q: idigebat reparatiōe, cū ſubiaceret originali pctō. Hec aūt duo ſolt humane nature conueniunt: nam creature irrōnali deest cōgruitas dignitatis: nature autem angelice deest ⁊gruitas ꝑdicte necitatis. Ñ relinq̄tur q ſola natura hūana sit assumptibilis.

ad deū: at⁊ēdi ñ ꝑt ēt ex pte ⁊gruēte nāe ℏz filij⁹, ꝑpa/⁊ ex pte oi⁹ de⁹: ⁊ ℏz ℔ oppōsito mō nā aliq̄ denoiabilis: ⁊ iō ℏz ꝑpa ꝺr ⁊gruē assūptibilis ꝓ via assūptibilis. ¶Ad tertiā ꝙcdit q creature denoiant simplr aliq̄les ex dei po⁹ q̄n ex ꝓpriis ñ sūt oppōito mō denoiabiles. Nec oppositū hī ex hā ianę itella. ¶Dum ℔m ē q̄o vez ē q i āgelis ꝺficiat necessitas repatiōis: quū āgelica nā adhuc repatiōe idigeat. ¶Ad ℏ ꝺz q ñ ītēdit author exēdere ab angelis: ca natura idigētiam seu necessitatē repatiōis: ℏz ⁊gruētiā necessitatis. Ita q ℏz in āgelica nā sit maioꝛ indigētia/q⁊ irrepabilis ē illius lapsus q⁊ tū necessitas illa nō ℏz ⁊gruitatē ad reparatiōnē: q⁊ ē necessitas nō vie⁊ terminī: iō notāter ꝺr q deest āgelice nāe cōgruitas ex pte necessitatis: nā i corpe articuli ℏz in rnsione ad tertium.

¶Nota ꝺictis huiꝰ articuli illā ꝓpōnez de po⁹ passiua nāli/q nō se extēdit ad id q trāscēdit nālē ordinē: q̄m verissima ē et formalis ꝛ oppa: et ℔m illa indicāda q ℏ ꝺ atq; illic ꝙuenit dicta. Sc̄dm quā ꝑz q potētia nālis itellis nō ſe extēdit ad visionē dei ꝛc. Uñ ꝛ hic ꝺr de natura hūana ℏtēn⁹ intellectualis/ q nata ē aliquaꝝ cōtingere p opationez verbum dei.

c ¶In rnsiōe ad ꝑm eiusdē primi articuli nōn⁹ ē/q hinc appa ret author⁊ nō ꝺicere ſuis dictis i. q. ꝑ. ar. j. nec re tractare illa: ℏz alti⁹ ac theologo dignī loquut⁊ ē de assumptibili/sniam eādez ſuās/⁊ ℔m one ℏsi co hibens. Uñ ⁊ ꝓtran seūdo i hac rnsiōe ꝑ termittit discussiōez ꝓtiū vt ad effectū dicendū: q̄ ⁊ ꝑ ꝺi potētie assumeret āgelū aut lapidē. Uñ⁊ nos authoꝛis vestigia sectantes/q̄one illā an de⁹ possit assumere lapidis naturā/ tā ℏz cōiter acceptam ⁊ sufficiēter discussam: ⁊ quasi offensiuā piarū aurīū in illius discussione/relinquendā duximꝰ. Unde hec si vis in authoꝛe in loco allegato/⁊ in cap. eolo ibidē. d ¶In rnsione ad ℔m dubiū occurrit circa illud: multo aūt maioꝛ ꝛ pfectioꝛ est vnio ad deū ℔m esse ꝑsonale q̄ ñ est ℔m opōnē: q̄m nō caret scrupulo. ꝓ ista/⁊ multi glossant aut negant eā. Est aūt rō scrupuli: q⁊ seoꝝ ista ſupta/vnio ꝑsonalis cōis ē rōnalib⁹ ⁊ irrōnalib⁹/vnio ℔m opōnē ꝓpia est rōnalibus. Et rursus vnio ꝑsonalis ꝙuenit rōnalibus ℔m id in quo cōicant cū oibus ſubijs: q⁊ cōuenit eis inquātū sunt nature ꝓdtes subsistē: vnio aūt ℔m opōnē ꝑfecte felicitatis cōuenit eis inquantū sunt cōsortes diuine nature p adoptionē. Maioꝛ ergo ꝛ pfectio ē vnio ℔m opōnē fruitiōis btē ℏz ℔m eē ꝑsonale: ⁊ ꝓpea ista ꝓpō negatur seoꝝ acceptis ⁊ ertremis. Et ꝛ firmat: q⁊ maius est assumere lapidē in filiuz dei adoptiuū q̄z ad vnionē ꝑsonalē: q̄m illō iplicat ℨdictionē/hoc nō. Sloſsat aūt q ꝺa ē in natura capaci vtriuſq; vnioīs. Et aliq̄ de veritate illi⁹ ēt sic intellecte dubitāt: q⁊ melꝰ ē ꝺcipe deū mēte q̄z carne: vt ꝺr in libro de sancta ⁊ginitate: ⁊ de hīā ⁊gine q̄ q beatioꝛ fuit ꝙcipiēdo fidē ꝛ ꝑ q̄z carnē ꝛ ꝑ. ¶In corpe ät ē ille auctas ex aug. ſuper illud verbū caro⁊ factum est. ¶Ad hāc q̄nē ꝺm q̄ ꝙdubio/maiꝰ nobilꝰ/excellentiꝰ/perfectiusq; est vniri deo ipsona q̄z p gram⁊ gliam cōsummatā. Et rō habita est in vltimo articulo precedentis. q. q⁊. l. vnio ꝑsonalis nō est vnioꝛ ꝙticipativa: sed p ſubam dei/conferens nō ſimilitudinem aut participationē dei/sed ipſum esse ꝑsonale dei: ita vt persona dei fiat persona nature assumpte. Unio aūt p fruitionē vnio participativa dei est/conferens nō esse dei/sed ſimilitudinē ⁊ adoptionem filiale. Est igitur vnio personalis maioꝛ: q̄ cōfert maius. ℏ. esse deū nō participative sed personal⁊: ḡto nāq; maius est esse deū ꝑsonal⁊ q̄z participative/tanto maioꝛ est vnio personalis q̄z participativa. Est ꝛ perfectioꝛ: q̄ confert perfectiue/ sc̄z esse deū ℔m substantiam hoc est hypostasim: nō ℏm accītia/ vt sunt operatiões ḋ⁹ fruimur deo: quāꝛo ēm perfectius est esse deū personal⁊ q̄z accidentaliter/ tāto pfectioꝛ est vnio ꝑsonalis, q̄z p operationem. Et ideo simpliciter ⁊ absolute deest ⁊gruitas ex pte necessitatis: q⁊ etsi nā angelica i aliq̄b⁹ pctō subiacet. ēt ei⁹ peccatū irremediabile: vt in prima pte habitum est. ¶Ad quartū dōm, q pfectio vniuersi, nō est pfectio vni⁹ ꝑsone vel ſuppositi. Sed eius qđ est vnū pōne vel ordine: cui⁹ plurime ptes nō sunt assumptibiles, vt dictū est. Unde relinquitur, qđ ſolum natura humana sit assumptibilis.

a ¶Ctrū filij⁹ dei assūperit ꝑsonā. Artic. 2.

Ad scōm Sic ꝓcedit. Uī. q filij⁹ dei assūperit ꝑsonā. Dicit.n. dam. in. 3. li. q filij⁹ dei assumpsit humanā nām in atomo. i. in individuo. Sed individuum rōnalis nature ē ꝑsona: vt ꝑz ꝑ boe. i. lib. de duabus, na. Ergo filij⁹ dei, ꝑsonā assumpsit. ¶ Ꝑ. Dam. dicit. q filius dei assumpsit q̄ in natura nra plātauit. Plātauit ät ibi ꝑsonalitatē. Ergo filius dei assumpsit ꝑsonā. ¶ Ꝑ. Nihil cōsumit nisi q est. Sz in oce. tertꝰ dicit in quadā decre. qđ ꝑsona dei consumpsit ꝑsonā hois. Ergo vī q ꝑsona hois fuerit ꝑius assumpta.

Sed cōtra Est. qđ aug. dicit. l. ii. de fide ad pe. q deus naturam hois assumpsit, nō personam.

b **Rndeo** Dōm, q aliq̄d ꝺr assumi ex eo q ad aliq̄d sumit. Uñ illud qđ assumit. oꝛ ꝑintelligi assumptiōi: sicut illud qđ mouet⁊ localr⁊, ꝑintelligit ipsi motui. Ꝑsona aūt nō ꝑintelligit⁊ in hūana natura assumptioni: ℏz magis se hz vt terminus assumptionis: vt. ſ. dcm est. Si em ꝑintelligeretur, vel oporteret q corūperetur, ⁊ sic frustra esset assumpta: vel q remaneret ꝑsonā. Et ideo creature irrōnalis que deficit ab vnione ad deū ℔m eē ꝑsonale, q̄ est ℔m opōnē. Et ideo creature irrōnalis que deficit ab vnione ad deū ℔m eē ꝑsonale, q̄ est ℔m opōnē. Et hanc glosam māt fellat author: ex sue intentionis in subiuncto exemplo de moꝛbo: qui secundum propria ꝺr incurabilis/ cuius secundū deum oppositam denominationem habeat et dicat curabilis. Ita quod intēdit author quod quando denominatio aliqua sic se hz ad creaturas q ⁊ secundum propria affirmatiue ⁊ ℔m primaz cām negatiue aut e℔ ℔m ꝓ⁹ negatiue ⁊ ℔m ꝑmā cāz affiue sūt denoiande: tūc creatur ꝺnoiant aliq̄les simpr ℏz ꝓpa ⁊ ñ ℏz ꝑmā cās ℏz cōi additiōe: vt ℏz i exēplo ℔e. Moꝛbus ꝺnoiat ℔ curabil⁹ ⁊ icurabil⁹ ℏz ꝓpa/et secundum primaz causam curabilis iō simpr ꝺr curabil⁹ vel icurabil⁹ attēdēdo ad ꝓpa ℏz ꝑmā ät cāz ℔ cū additiōe curabil⁹ ꝑ ꝺi potētia. Et sic ē ꝓposito:creatur⁹ simpr ꝺnr assūptibiles ꝙ ⁊gruitatē hñt ad vnionē ꝑsonalē/ ⁊ assūptibiles q̄ illa carēt: cū q̄ tñ stat q oēs nate tur dicāt assumptibiles cū additiōe. ſ. ꝑ ꝺi potētiā. ¶Ad ꝑmā ℔ obiectionem dicitur quod potētia obie qr respondet oipotentie diuie/claudit⁹ ꝓpe sub ꝺnoiatōe er oipotētia ꝺi/eiusdē. n. rō⁹ ñ ē q ꝺnoiet natura assūptibil⁹ er potētia obediētie/ꝙ creatura ſubdit⁹ ꝺi po⁹ absolute:ꝛ iō ꝑtermissa ē ℏ ꝓestū sicut potētia ꝺi. ¶Ad secundam dicitur qđ ℏz assūptibile dicat solummodo in ordie

Locis ā. sequenti notatis.

Ad primum Ergo dōm, q creature denominant⁊ aliquales ex eo qđ cōpetit eis ℔m ꝓprias causas: non autē ex eo qđ cōuenit eis ℔m cās ꝑmas ⁊ vniuersales: sicut dicim⁹ aliquē mobīlē: non quia nō pōt curari a deo: ℏz q⁊ ꝑ ꝓpia ꝓncipia ſubti curari nō potest. Sic ergo ꝺr aliqua creatura nō esse assumptibilis: non ad ſubtrahendū aliq̄d potētie diuine: sed ad ostendendū conditionē creature, que ad hoc aptitudinē nō habet. ¶Ad 2ᵐ dōm, q ſilitudo imaginis attendit⁊ in natura hūana ℔m q est capax dei, ſipſū attingēdo ꝓpria operatione cognitiōis ⁊ amoris. Silitudo aūt vestigij attendit⁊ solū ℏz repreſentationē aliquā, ex impſſione dīna in creatura exītez: nō aūt ex eo q creatura irrationalis, in qua est sola talis ſilitudo, possit ad deū attingere p suā solā opationē. Nō autē deficit a minori, nō hz congruitatē ad id qđ est maius: sicut coꝛp⁹ qđ nō est aptum ꝑfici aia sensitiua, multo min⁹ est aptum ꝑfici aia intellectiua. Multo aūt maioꝛ ꝛ pfectio est vnio ad deū ℔m eē ꝑsonale, q̄ ē ℔m opōnē. Et ideo creature irrōnalis que deficit ab vnione ad deū ꝑ opationē, nō hz ꝙgruitatē vt vniat⁊ ei ℔m esse ꝑsonale. e ¶Ad tertium dōm, q ꝺdā dicūt ā gelū nō eē assumptibilē, q⁊ a ꝓncipio sue creatiōis ē in sua⁊ ꝑsonalitate ꝑfect⁹, cū nō ſubiaceat q̄ñatiōi ⁊ corruptioni. Uñ nō posset in vnitatē dīne ꝑsone assumi, nisi ei⁹ ꝑsonalitas destrueret: qđ nec⁊ cōuenit incorruptibi litati nāe ei⁹, nec⁊ bonitati assumētis: ad quā nō ꝑtinet q aliq̄d ꝑfectiōis in creatura assumpta corrūpat. Sed hoc nō vī excludere totalr⁊ ꝙgruitatem assumptiōi⁹ angelice nature: pōt em de⁹ ꝑducēdo nouā angelicā naturā, copulare eā sibi i vnitate persone: ⁊ sic nihil ꝑexēs ibi corrumperetur. Sz sicut dictū est, ꝙ sola natura hūana sit assumptibilis.

Ad primū Ergo dōm: q creature denominant⁊ aliquales ex eo qđ cōpetit eis ℔m ꝓprias causas: non autē ex eo qđ cōuenit eis ℔m cās ꝑmas ⁊ vniuersales: sicut dicim⁹ aliquē mobīlē: non quia nō pōt curari a deo: ℏz q⁊ ꝑ ꝓpia ꝓncipia ſubti curari nō potest. Sic ergo ꝺr aliqua creatura nō esse assumptibilis: non ad ſubtrahendū aliq̄d potētie diuine: sed ad ostendendū conditionē creature, que ad hoc aptitudinē nō habet. ¶Ad 2ᵐ dōm, q ſilitudo imaginis attendit⁊ in natura hūana ℔m q est capax dei, ſipſū attingēdo ꝓpria operatione cognitiōis ⁊ amoris. Silitudo aūt vestigij attendit⁊ solū ℏz repreſentationē aliquā, ex impſſione dīna in creatura exītez: nō aūt ex eo q creatura irrationalis, in qua est sola talis ſilitudo, possit ad deū attingere p suā solā opationē. Nō autē deficit a minori, nō hz congruitatē ad id qđ est maius: sicut coꝛp⁹ qđ nō est aptum ꝑfici aia sensitiua, multo min⁹ est aptum ꝑfici aia intellectiua. Multo aūt maioꝛ ꝛ pfectio est vnio ad deū ℔m eē ꝑsonale, q̄ ē ℔m opōnē. Et ideo creature irrōnalis que deficit ab vnione ad deū ꝑ opationē, nō hz ꝙgruitatē vt vniat⁊ ei ℔m esse ꝑsonale. e ¶Ad tertium dōm, q ꝺdā dicūt ā gelū nō eē assumptibilē, q⁊ a ꝓncipio sue creatiōis ē in sua⁊ ꝑsonalitate ꝑfect⁹, cū nō ſubiaceat q̄ñatiōi ⁊ corruptioni. Uñ nō posset in vnitatē dīne ꝑsone assumi, nisi ei⁹ ꝑsonalitas destrueret: qđ nec⁊ cōuenit incorruptibi litati nāe ei⁹, nec⁊ bonitati assumētis: ad quā nō ꝑtinet q aliq̄d ꝑfectiōis in creatura assumpta corrūpat. Sed hoc nō vī excludere totalr⁊ ꝙgruitatem assumptiōi⁹ angelice nature: pōt em de⁹ ꝑducēdo nouā angelicā naturā, copulare eā sibi i vnitate persone: ⁊ sic nihil ꝑexēs ibi corrumperetur. Sz sicut dictū est, ꝙ sola natura hūana sit assumptibilis.

Ad scōm Sic ꝓcedit. Uī. q filij⁹ dei assūperit ꝑsonā. Dicit.n. dam. in. 3. li. q filij⁹ dei assumpsit humanā nām in atomo. i. in individuo. Sed individuum rōnalis nature ē ꝑsona: vt ꝑz ꝑ boe. i. lib. de duabus, na. Ergo filij⁹ dei, ꝑsonā assumpsit. ¶ Ꝑ. Dam. dicit. q filius dei assumpsit q̄ in natura nra plātauit. Plātauit ät ibi ꝑsonalitatē. Ergo filius dei assumpsit ꝑsonā. ¶ Ꝑ. Nihil cōsumit nisi q est. Sz in oce. tertꝰ dicit in quadā decre. qđ ꝑsona dei consumpsit ꝑsonā hois. Ergo vī q ꝑsona hois fuerit ꝑius assumpta.

Sed cōtra Est. qđ aug. dicit. l. ii. de fide ad pe. q deus naturam hois assumpsit, nō personam.

b **Rndeo** Dōm, q aliq̄d ꝺr assumi ex eo q ad aliq̄d sumit. Uñ illud qđ assumit. oꝛ ꝑintelligi assumptiōi: sicut illud qđ mouet⁊ localr⁊, ꝑintelligit ipsi motui. Ꝑsona aūt nō ꝑintelligit⁊ in hūana natura assumptioni: ℏz magis se hz vt terminus assumptionis: vt. ſ. dcm est. Si em ꝑintelligeretur, vel oporteret q corūperetur, ⁊ sic frustra esset assumpta: vel q remaneret ꝑsonā. Et ideo creature irrōnalis que deficit ab vnione ad deū ꝑ opationē, nō hz ꝙgruitatē vt vniat⁊ ei ℔m esse ꝑsonale. e ¶Ad tertium dōm, q ꝺdā dicūt ā gelū nō eē assumptibilē, q⁊ a ꝓncipio sue creatiōis ē in sua⁊ ꝑsonalitate ꝑfect⁹, cū nō ſubiaceat q̄ñatiōi ⁊ corruptioni. Uñ nō posset in vnitatē dīne ꝑsone assumi, nisi ei⁹ ꝑsonalitas destrueret: qđ nec⁊ cōuenit incorruptibi litati nāe ei⁹, nec⁊ bonitati assumētis: ad quā nō ꝑtinet q aliq̄d ꝑfectiōis in creatura assumpta corrūpat. Sed hoc nō vī excludere totalr⁊ ꝙgruitatem assumptiōi⁹ angelice nature: pōt em de⁹ ꝑducēdo nouā angelicā naturā, copulare eā sibi i vnitate persone: ⁊ sic nihil ꝑexēs ibi corrumperetur. Sz sicut dictū est, ꝙ sola natura hūana sit assumptibilis.

sequentis articuli qōne qđ hic hī: q⁊ si angel⁊ iam creat⁊ assumeret ꝑsonalitas eius corūperetur: ac per hoc aliq̄d perfectiōis in creatura assūpta corūperet. Et hoc em insinuat q ꝑsonalitas āgeli aliq̄⁊ id ꝑfectiōis ad dit supra naturā angeli: qđ ēt innuit de oi ſuppōsito ꝛ ꝑsona sentiendus/ dū i rnsiōe ad ꝛtū ꝺr/ꝑfectio vniuersi ñ ē ꝑfectio vni⁹ ꝑsone vt suppositi.

a ¶Super articulum secundum.

ISTulus articuli. 2. satis clar⁊ ē q⁊ qđ nois ꝑsone hūane: ℏz quo ad qđ rei longo tractatu in hoc articulo ꝑcrutādo ē. b ¶In corpe articuli vnica ē ꝓclo rnsiua q̄sito negatiue. Filius dei nullomō assumpsit ꝑsonā hūanā. ꝓbat. Illud q assumit aliq̄d ꝺr q⁊ ad aliq̄d sumit: ⁊ declarat exēplo: sicut illud qđ mouetur localr⁊/oꝛ ꝑintelligi ipsi motui. Minoꝛ ꝓbat: ducēdo ad ipoſtesi ꝑsona ꝑintelligeret/oporteret ipsam vel corūpi/⁊ sic frustra est assūpta. vl⁊ remanere/⁊ sic eēnt due ꝑsone: qđ est erroneū: q⁊ nō esset vnio in⁊ ꝑsona. ¶In hoc articulo questio difficillima occurrit: quid ꝑsona seu hypostasis addat supra naturam singularem. Et hoc tam in ſubstātijs cōpositis: ꝑsona quid addit sortes supra ſuam hanc hūanitatē cōpositā ex hac anima⁊ hoc corpoꝛe: ⁊ ſimiliter q̄d addit⁊ supra ſuā natūrā singularē. Et est ipſa⁊ ex verbis huius articuli hinc ⁊ inde rō dubij: q⁊ tā in corpe articuli q̄z in rnsiōe ad tertiū, hī⁊ q⁊ addit aliq̄d positiuū/ dū ꝺr q ꝑsonam oporteret corūpi si ꝑsisteret assumptiōi: qđ ē ꝓcedenti quoq; articulo de angeli ꝑsona dictum est/cum adiunctione qđ aliquid perfectionis corrumperetur. Et rursus dicitur quod persona divina sua vnione impediret ne natura humana propriam personalitatē haberet: si enim nihil ad hoc responsio ad secundum dicens quod nature assumpte nō deest propria personalitas propter defectum alicuius quod ad perfectionem humane nature ꝑtineat: ℏz ꝑ additionē ꝛc. si em ꝑsona adderet aliq̄d positiuū supra hāc nāz/oporteret illud deesse nāe assūpte. Et sic falsum eēt q ꝑsonalitas deest nō ꝓ defectū alic⁹ qđ ad ꝑfectionē ſpectat: ⁊ stat em q⁊ si ꝑsonalitas

Universidad de Deusto
Biblioteca

positiuū aliqđ addit/illud ad pfectionē spectaret:cū pſona significet pfectissimū qđ i gñe subē. ℣ Simplr aūt z gñaliter rō dubij magni est tāta diuersitas opinionū/z obscuritas rei. Claudunt aūt in qōne ista 4.or ḡsita:pm° ē an pſona supra hāc nāz addat i se aliqđ/an solū ꝑs rōnē:2m an supposito q addat aliqđ i se/an illud sit positiuū vł negatiuū:3m an illō sit intrinsecū pſone an extrinsecū:z 4m qđ ē illō positiuū vel negatiuū ꝓ/intrinsecum vel ꝓnotatū. Que ad

euitādā replicatiōes il tractabunt. ℣ Est igit ꝑa opio/q suppositū z nā hec i oibus subijs sunt idez re/et dfnt solo mō intelligēdi vt qđ est z qđ est: ita q idem est qđ z qđ. diuersa rōne. Nā cū est vt q sortes est hō: sortes ho est ipa sua

Ad primū

Ergo dōz,q nām hūanaz assumpsit filius in atomo.i.i indiuiduo:qđ nō est aliud a suppposito increato,qđ est pſona filij dei. Uā nō seq tur q pſona sit assūpta. ¶ Ad 2m dōm,qđ nāe assumpte nō deest ppria pſonalitas pp defectū alicuius qđ ad pfectionē hūane nāe pertineat. Sed pp additionē alicuius,qđ est supra humanā nām:qđ ē vnio ad diuinā pſonaz.

hys illam ab agēte.Et huius opionis ē henricus de gandauo in ql.4.q.3. ℣ Secunda aūt opio ē q suppm z nā sunt idē re q ad intrinseca/sed differūt realr ꝑtū ad cōnotata q ondunt ex mō significādi:quotata aūt hmōi sunt illa q sūt cū nā habent: sine db° nā nō pōt esse. Uerbi gra sortes est ipa sua hūanitas in ꝓcreto/vt significat hys reliq sine db° humanitas non ꝭ rerū natura.Et huius opinionis ē heruetus in quol.3.q.6. ℣ Tertia opinio est q suppm/natura differūt realr medio modo inter extrinsecē intrinsecē:ita q suppm addit supra naturā affectionē q natura subest accētibus: ita q sortes nō est sua hūanitas:qz sortes signat hūanitatem vt affectam accētibus/hūanitas ꝭo nō. Ab heruteo z ioāne de neap. recitat hec opinio z improbat. ℣ Quarta opinio ē q suppm differt realr a natura sicut totuz a ptē:qđ dē cōpositū ex natura z esse existie. hec ē.ꝛecitat ab vtroq; dictorū suppositū z ipostat. ℣ Quinta opinio ē q suppm differt a natura ꝓ vnū cōnotatū extrinsecū/scz actū essendi:ponit.n. hec opinio actū essendi nō claudi/sup positi rōne/in q differt a ꝓcedēte:z bñ dicit in hoc/sed ignorat ꝙ suppm: qz esse est ꝓprius actus suppositi vt qđ est opinio capreoli in 3o sen. dist.5. q.3. ℣ Sexta opinio est q pſona addit supra naturā hanc aliqđ intrinsecū cōstitutiuum pſone/negatiuum tñ. Et hec ē opinio scoti i.5.sen.dist.p2.q. que ꝑbis ipsius vtendo addit,duplicem negationē:scz dependentie actua lis a persona dina/z dependentie aptitudinalis respectu eiusdē termini.s. pſone diuine:hoc est nō ꝓpēdere ēt,secundum aptitudinē a pſona dina vt sic:ita quod hec hūanitas est persona:ꝙ hoc q nec apta nata est terminari ad pſonalitatem diuinā/nec actualiter terminat ꝙ eam. ℣ Septima opinio ꝓpinqua huic ē:q pſona addit supra naturā hanc/solas negationē annexā extrinseci positiui z intrinsece vnionis ad illud:ita/q suppm significat illāmet,rē quā signat natura/sed significat cā vt h3 hanc duplicē negationē.s.quod in nullo extrinseco sustinet. Et hꝰ opionis est ioānes de neapoli in dl.q.9. ℣ Octaua opinio ē q nām hūana assumpta filius in atomo.i.i indiuiduo:qđ nō est aliud a suppposito increato,qđ est pſona filij dei. Uā nō seq tur q pſona sit assūpta. ¶ Ad 2m dōm,qđ nāe assumpte nō deest ppria pſonalitas pp defectū alicuius qđ ad pfectionē hūane nāe pertineat. Sed pp additionē alicuius,qđ est supra humanā nām:qđ ē vnio ad diuinā pſonaz.

¶ Ad 3m dōm,q ꝓsumptio ibi non ꝓportat destructionem alicuius,quod ꝓius fuerat, sed impeditionem eius,quod alr ē posset. Si enim humana natura non ēet assumpta a diuina pſona,nā humana ꝓpriaz pſonalitatem hꝫet:z ꝓ tanto dicitur persona consumpsisse personā,ls improprie,qz persona diuina sua vnione impediat ne humana natura propuam personalitatem haberet.

¶ Simpliciter autem et absolute loquendo monstratur positio ista ratione consentanea:tam secundum ea que sunt ex lumine naturali quam ſm ea que sunt ex lumine fidei nota. Rationabile siquidem est dupliciter dicta ſuba in.5.meta.l.de ēntia z de ꝓma ſuba/sicut substantia ꝓ essentia est res cui debēt talis modus ēendi/quem circūloquimur per esse per se/ hoc est nō in alio sicut accīs est in ſubo:ita substantia ꝓ hypostasi nō actu ēendi talī mō/sed ex realitate,constitutiua ipsius itrinsece cui debēt actꝰ ēendi talī modo constituitur. Nec tacita a philosopho huiusmodi realitatsz ex ꝓssa est in ꝓprio constituto per ipsam:dum in.5.meta.substantia distincta est in ſubam ꝓ hypostasi/z ſubaz ꝓ ēntā ſubali:z in pdicamentis substantia ꝓma ꝓprie ꝓncipaliter et maxime substantia dicit:idē ēt signūr per substantiā ꝓmā hypostasim ſuppm z personam:nisi quod persona in solis rationalibus locum habet vt patet ex añdictis. ℣ Accedit ad hec q nomē hypostasis aut ꝓsone z silr noia ꝓpa,nārū cū ꝓnominib°/vt hic hō/hic bos/z silr ꝓnoia demonstratiua ꝓnalr/vt ego tu ille/oēs ꝓfitemur signare formalr subaz z ñ negatione aut accīs aut extranea. Si oēs ℌ fatemur/cur ad qđ rei signate ꝑscrutandas diuertim° a cōi ꝓfessione/z si ꝓsonalitatē negatione ēē formalr dicere ls/cur nō stāt in suis tātō ꝓbabilioi opatio magis ꝓsona cōi ꝓfessioni:Theologi ḡz ponētes ꝓsonalitatē in dinis ꝓsitiuā rez/quū ex illa ꝓsonalitate ois ꝓsonalitas in celo z terra noiē/sicut ex illo ꝓte ois ꝓnitas iuxta apli/nia;docent nos ad dine ꝓsonalitatis aliqualē imitationē/et i creatura:z ꝓsonalitatē positiuā rem esse. ℣ Amplius/dicētes ꝓsona ēbi in chro supplere ꝓsonaz hūanā:constat q nō dicit q supplet nihil.negatio ātē nihil formalr:ſ3 redūt qđ supplet ſubam quā signat ꝓsona hūana seu hic hō:nō igit ꝓsonalitas negatio aut modꝰ ſignādi aut extranea qđ est/sed ſuba:loco ē in chro ē ꝓsona ēbi ē ꝓ ē est hꝫ hō z ꝓsona hūana. ℣ Amplius/si nā assūpta a ꝙbo ēsset ab eo i suis ꝓpijs nālibꝰ/ēt tūc alia ꝓsona ēbi ēt alia ꝓsona illiusmet nāe hūane:ꝙ ēet tūc alia suba illiusmet hūanitat:qm alia est rēm diuersitatis ſubē:ꝙ ꝓsonalitas addit supra illā singularē nām/ ſubam intrinsece ꝓstitutiuā formalr ꝓsone in eē ꝓsonali. Nec pōt dici ad ꝓmā ꝑ nam q ēet alia ꝓsona negative tm:qm ꝓstat q ꝭ solū ſi esset eadez ꝓsona cū ꝓsona ēbi hꝫ ponere i numerꝭ cū illa:qm ēēnt due ꝓsōne non minus q mō sunt ꝓsona ēbi z ꝓsona mea. Est igit ꝓsonalitas realitas ꝓstitua ꝓsone vt sic:z iō ad eā ꝓsequūr negōnes ac repugnātie ad eē q z esse ꝓtē/z capacitates ad ꝓsonales realitates/vt sūt actꝰ ēendi z filiatio/z qđ est hꝫs eē:z reliq ꝙ hypostasi attribuunt. Est āt hmōi realitas i gñe subē reductiue/sicut reliq realitates ꝓstitutiue ſubaz:vt rōnale z hmōi ḡnz si

lit dria ꝓprie loquēdo:sed est terminus vltimus/ac vt sic purus nature ſbe. ℣ Ubi tria dico:ꝓio q est terminus nature:qđ ꝑbat ex hoc q natura personari est naturā terminari/z ꝓsonare ē terminare naturā: exponim° em naturā humanā in ꝙ ꝓsonari ꝙ verbū/qz terminat ꝓ illius ꝓsonā:z econtra ꝑbum ꝓsonare naturā illā qz terminat illā.scḋo q est vltim°:qm natura nunqs est vltimate terminata donec ꝓsonet:quātūcūqz em idiuiduet nisi ꝓsone hō est vltimate terminata:vt ꝑz de humanitate xꝑi/que est ſm se in se singularis z terminabilis ꝓ ꝓsonā verbi aut ꝓpriā/terminata aūt ꝓ ꝓsonā verbi. Constat aūt q sit terminata est ꝓsonalitate,ꝓpria vel aliena/ſtāte illa nō est terminabilis vltra/nisi forte extensiue:nō ex ꝓte sui/sed ex oipotēria alterius potēstis et seipm terminū illius efficere:vt superius dictum est/si yna natura assumeret a duab° ꝓsonis dinis. Sed hoc nō tollit ḋn ꝓpria ꝓsona assumēs terminauerit vt vltim° termin°:ſ terminos multiplicat extensiue.est igitur ꝓsonalitas termin° vltim° natura. Qđ aūt tertio addidi vt sic purus/ad maiorē explicationē nō ad necessitatē apposītū est:ad instruendū nouitios q terminare vt terminare/ nullā dicit causalitatē:z explanādū q ꝓsonalitas vł terminās naturam/ nullā cālitatē dicit respectu nature terminate:ita q nō solū est extra gña cārū ex trinsecarū/sed ēt extra cās intrinsecas:qm nec in gñe cāe formalis nec in gñe cāe materialis se hꝫ ad naturā/ꝭ vt termin° ei°. Uā in mysterio incarnationis dictū est q vnio ꝓsonalis ſm nullū genus cāe attēdit. Nec hoc est figmentū/sed testimoniū hꝫ ex terminis ḡtitatis: ꝓuctum em est:ita termin° linee q nulla cā est illius. ℣ Et q hec nō volūtarie ſz rōnabili diserim/declaro ex aūctē z rōne:aut hoitas est diui tho.in.3.sen. di.5.q.3.ar.3 dicentis/qđ assumit trahit ad aliqđ cōpletius ſm incōpletum ens:z hoc est ℌ rōnem ꝓsone/q marimā cōpletionē importat.hec ille. Ubi clare habes naturā singularem sine personalitate esse incōpletā z personam maximam completionē importare: hoc em nihil aliud est ℌ dicere q natura singularis nō ē vltimate terminata/z personā vltimū terminū nature importare. Nō prima theologice manifestata/iā dicta est: qz scz ꝓsonare z ꝓsonari sunt nature terminare z terminari vltimate:igit ꝓsonalitas est vltimus terminus. Ad̄a manifestatur:qz idem ḡnus alr facit ꝓsonalitas ꝓpria nature z personalitas aliena:qm aliena supplet ꝓpriā: sed inter aliēnā z nām est terminare z terminari:vt patet in mysterio incarnatiōis:ergo. Ratio altera est ex apparentib° in naturalibus subūs homogeneis:videmus enim q ex sola diuisiōe res multoti ꝑdicamento rum simul actu ab ḡs alio generante fiūt:ex sola em ligni vel aque diuisione quelz pars acḋrit nouū terminū in gñe quātitatis:qm ex illa ꝑte ꝙ cōtinuabantur/quelibet pars ꝓprio termino actu terminaḋ de nouo:acḋrit nou a relonē/qm quelz fit actu totū:vt patet:acḋrit esse in actu ꝓprio:quū ꝓius esset in potentia in toto vt ꝓote pars eius:acquirit noua hypostasis/qm quelibet pars est hypostasis seu ꝓma substantia/quū ꝓius non esset ꝓma substantia/sed ꝓme substantie pars. Existente siquidez hypostasi vna in actu z multis in potentia:ꝙs est ſm doctrinam aristi.in 2.de anima:vt sola diuisione fiant due subē in actu/ꝙ ꝓius erant vna in actu z due in potentia:non minus ḡz in alalibus iperfectis et ñte vna aia in actu z duabus in potēstia/sola diuisiōe fiūt due anime. Et mō igit quo videmus multiplicari hypostases/rōni cōsentaneū apparet qđ termination em nature singulari superaddat:qm terminoū talis est gño. Et cōtr matur hoc auctē diui tho.vbi ℨ.ad tertium argumēt.si verbū dei deponeret assumptam humanitatē/dicētis/separatio dat vtriqz ꝓtium totalitatem:totalitas em z cōpletio idem sonāt/eo q vltimata terminatiōe cō summant. ℣ Et qz vero oia cōsonāt:z er qđ ḋ est solunḋ oēs difficultates rei/ideo tanto rōnabilior hec ꝓ monstrat/quāto oia ꝓsona oñdentur z soluentur difficultates. Et hoc nāqz q realitas ꝓsonalitatis est terminus vltimus nature:ꝑz ꝓio difficultas dei de idētitate z diuersitate eius a natura singulari:est enim quodāmodo idē z quodāmō nō idē: sicut ter minus est terminato quasi idem z quasi nō idem est em aliquid eius.s. terminus/z nō est illud:vt patet de puncto z linea. Ꝑz scḋo de sepabilitate:nā ꝑt natura fieri sine suo termino in actu/nō aūt econuerso sicut ꝑt linea esse fine oi puncto in actu/vt patet de linea circulari:nō aūt econuerso/qz ipliciat pūctū esse sine linea: vł pote hīs z nō hīs pōnē. Ꝑz tertio de cōpōne:inter terminatū em z terminū nulla ē cōpō:nō em linea ꝓponitur ex pūctis aut ex linea z pūcto:z silr inter ꝓsonalitatē z naturā nulla est cōpō:sed se hꝫt vt termin° z terminatū. Ꝑz quarto q nō fingimus nouā ſubam vltra materiā formā z cōpositū:qm appellatione cōpositi intelligitur in subijs mālib° vtraqz ſuba posita in.5.meta.l.ēntia z hypostasis:nā er materia z forma cōponīt nō solū essentia sortis/sive cōiter sumta/vt humanitas:sine singulariter/vt hec humanitas/sed ēt ipse sortes vt ꝑz. Sed qm ſuba distincta est in nām z ſubam primā:z ſuba ꝓma inuenitur in solis subijs cōpletis/sive sint ꝓsite sive simplices forme in luce,ꝓtulimus ḋ ſuba ꝓia seu hypostasis formaliter ꝓportat in cōmuni. Ꝑz quito sensus verbo:ut divi tho.qui dixit pluries q ꝓsonalitas corrūperetur si verbum assumpsisset angelū aut hoiem ꝑnerē:corrūpi enim nō est nisi entis:nihil enim nisi nīl viuens:z silr nihil corrūpitur nisi ens. Et cū dixit q ꝓsona verbi impediuit ne humanitas illa hꝫet suā ꝓpriā ꝓsonalitatē:qđ inocentius vocauit consumptionē ꝓsone:nō em impedita est a nihilo negatiōes aūt oēs formaliter sunt nihil/sed ab aliquo:z silr ꝓsona verbi nō ꝓsumpsit nihil/ꝭ aliqđ:ḋ em nihil est/cōsumptibile non est. Ꝑz sexto sensus doctrine aug.z ſnie eccle/quū ex q ꝓsona ēbi assūpsit naturā z nō ꝓsonā:si enim ꝓsona negatione addit formaliter/dicēdo nō assūpsit ꝓsonā/dicti ē nō assūpsit nihil. ¶ Patebit z septio solutio obiectionū:sco.em in.3.sen.dist.1.q.1 arguit ꝙ hanc pōnē quadrupliciter.ꝓio qz tūc esset aliqua entitas positiua in nā humana ḡ esset assumptibilis a verbo:hoc est incōueniēs. Tū qz ḋm dama.qđ est inassumptibile est incurabile:tū qz omnis entitas positiva creature eque ē in potēstia obiali respectu persone diuine. Secundo qz sequeretur q humanitas assumpta a verbo/careat illa entitate positiua:que tñ ponit vltima z quasi actualissima z determinatissima in natura tali:z sic nō esset hō vniuoce. Et si reputatur nō incōueniēs q careat illa:arguo q ista natura non posset dimitti sibi quin opotereet sibi dari nouā realitatē vel remanere nō ꝓsonā. Tertio qz sequīt q ista natura nō posset dimitti vel esse ꝓsonata:qz talis realitas nō est realitas nature nec pōt cōtineri ꝓ idētitatē in aliqua natura ḡ nō est eadē sibi. Quarto sequerēt q nā intellectualis posset fieri actu existens z nulla ꝓsona. ℣ Ꝙz sequela:qz natura ḡ assumit est ꝓtio:ſcḋa vt est sub realitate ꝓsonalitatis:ḡ nō est eadē realr aut formaliter nature:z tūc si nō assumerēt sed relinqueretur sibi/nō esset ꝓsonata personalitate creata vel increata. ℣ Deinde arguit aureo.apud capo.in.3.sen.di.5.q.3.ꝓio ex aūctē damasceni,Assumpsit verbū quicquid in nā nā plantauit. Et si dicatur q assumpsit totū qđ ꝓtinet ad nām/nō totū qđ ꝓtinet ad suppositum. Contra:terminus humanitatis est aliqđ humanitatis.ergo assumpsit etiā terminū humanitatis. Ad̄a ꝑbat:qz punctū est aliquid linee. ℣ Scḋo. Si terminatio z ꝓsonalitas est aliqua realitas:ergo ens/ergo q̄ditas z quid:vt ꝑz.7.meta.ergo natura aliq;ergo est assumptibilis a verbo. Et confirmatur:qz si distinguitur realiter a natura/posset deus ipsaz separare realiter/z separatim assumere. ℣ Tertio qz ex hoc sequunt multa incōuenientia:primū est q ꝙbū nō posset supplere vicez illius terminiscum sit quid subsistens z nō solū termin°:scḋm q verbū nō esset hō:qz terminatio illa si ponereturnō esset homo.tertiū q angelus nō posset assumi a verbo:quū in eo nō differat qđ ḋ ab eo cuius est/ſm ꝓhm.quartum est/qđ prima substantia nō haberet rationē prime substantie ꝓ essentiam/sed per istā realitatem:z sic scḋa substantia esset magis substantia: qz prima inquātum prima nō esset substantia. Quintum est:qđ nulla res subsisteret per se/sed per aliud a se:sicut corpus nō terminatur per se/sed per superficiem:z tamen accidentia quod substantia subsistit per se. Sextum est quod natura haberet magis rationē suppositi:qm natura substat realitati personalitatis. Septimū est q suppositum esset quarta substantia ex tribus constituta:scz materia forma z illa realitate. Cū igitur ista sint absona/nō potest illa positio poni.

¶ Ad primum scoti ḋc nullum incōueniens esse q aliqua realitas creata sit assumptibilis.ꝓo cuius clara resolutione distinguendum est/q sicut substantia ḋr duplr:scz de hypostasi z de natura:ita entitas seu realitas ḋr duplr:scz de realitate hypostatica seu personali/z de realitate naturali/hoc est substante ad naturam vt natura distinguitur cōtra hypostasiz econtra. Et qm ḋm damasceno in christo naturalia duplicātur/qz duas habet Christus naturas diuinā scz z humanam:personalia autem non multiplicantur/sed in vnitate sistunt:qz vnica tantum in Christo ꝓsona ł.hypostasis verbi:ideo in christo sequendo damasceni doctrinam imo ecclesie sniam/sic consequenter loqui debemus quicquid spectat ad naturam humanam vt distinguitur contra hypostasim humanam/et z assumptum est/z assumptibile fuit.quicquid autem spectat ad personalitatem humanam vt distinguitur contra naturam humanam/nō est assumptibile/non est assumptum/non fuit nec est in Christo. Et sub membro hoc cōtinetur multe entitates reales:quamuis dinersimode:scz personalitas/ actus essendi/z filiatio realis temporalis:vt infra in suis patebit locis. Et ideo nihil horum est assumptibile diuersimode tamen:qz personalitati repugnat contradictorie assumi:actui vero essendi repugnat secundum ordinem rerum:vt infra.q.17.patebit. Et omnes authoritates sonātes aliquam integritatem aut vniuersalitatem assumptorum vel assumptibilium/intelligēde sunt in gñe naturalium vt distinguunt contra ꝓsonalia.

¶ Ꝑpterea cū primo obijcit scotus/qz quod est inassumptibile est incurabile/intelligit sic/qđ inter naturalia est inassumptibile est incurabile. Et ꝓbatur glossa er ipsius damasce./doctrina:ponētis personalia nō esse assumpta. Ad secundam eius dem probationem negatur illa propositio/ quelibet creata entitas est eque in potentia obedientie ad assumptionē: quoniam alicui create rei repugnat assumi:vnde in litera dicitur quod oporteret personalitatem corrumpi si natura angelica vel humana preexisteus assumeretur. ℣ Ad secundum scoti conceditur quod in christo nō est realitas create ꝓsonalitatis: ꝭ falsum est quod ista realitas sit actualissima:quum sit constitutiua subiecti actus essendi. Et similiter falsum est quod sit determinatissima:imo non est determinata/sed terminus: terminus enim non est terminatus:sicut nec albedo est alba. Adiuncta autem sequela quod christus non esset homo vniuoce/nihil valet:vt dixit dus tho.docet:quia vniuocatio in nomine hominis attenditur secundū nature humane rationem/et non secundum personalitatem:ratio autez nature humane eadem omnino est in christo z aliis hominibus/quamuis personalitas sit diuersa. ℣ Et cum contra concessum defectum realitatis personalis create in christo arguitur:quia sequeretur q sibi dimisse humanitati assumpte oporteret nouam dari ꝙalitatem. Respondetur q oporteret nouam realitatem adesse/sed non de nouo per aliquam nouaz actionem dari:sola enim separatio/vt auth°t dicit/ꝭ dat complementum sublato impedimento illius perfectiōis:sicut ablato impedimento gravis descendit deorsum. Jam enim patet ex litera presenti quod persona divina assumendo impedit naturam assumptaz a propria personalitate. ℣ Ad tertium scoti/negatur sequela:nec probatio allata probat illa:quia concesso quod talis realitas nec est natura nec per identitatem continet in natura:negatur sequela:z dicitur quod talis realitas ex natura separata a verbo habereť:est enim separatio reductiua de potēsia ad actum/ silr q cōiunctio impediebat:vt ꝓs in cōtinuis.hmōi aūt realitas ꝓinet in natura quasi in potentia/ꝓo quanto natura est terminabilis ex se talī realitate/nō vt actu sed vt termino ꝓprio. ℣ Ad quartum dicitur/q si esset ſmo de potēsia naturali/negať sequela:que non probat:ḋa si humani tas nō assumerēt ꝓpriam personalitate:non enim omne prius pōt naturaliter fieri sine posteriori. Si vero sit ſmo de potēsia divia/sateor:nullam me videre impossibilitatis rōnē quare non posšit deus naturam absqz omni personalitate ꝓseruare:cū actu tñ essendi miraculose cōtinuo

Universidad de Deusto
Biblioteca

sequente absq; personalitate que est proprium illius subiectum secundū
nature ordinem/cui diuina non est alligata potentia. Et scito quod sicut
enī de integritate z perfectione ac non defectu hominis in christo est ser
mo/intelligitur quo ad naturalia vt distinguuntur contra personalia: te
stante ēt athanasio/perfectus homo ex anima rationali z humana carne
subsistēs; vbi ex parte esse perfectionem hominis in christo/in constare ex ala
rationali z humana carne posuit: clarum est autem perfecto nihil deesse:
nihil ergo deesse perfecto homini christo asseritur si ex anima rationali z
humana carne constare dicitur: cum qua perfectione liquet stare defectū
personalitatis quicquid sit illa. Ita quando est sermo de nouitate aut ac
quisitis seu acquisibilibus per humanitatem assumptam si sibi dimitte
retur/z dicitur nihil noui acquiri aut aduenire/sed per seipsam subsistere
intelligitur de his que non ex ipsa separatione consequuntur: z quod di
missa sit per seipsam dimissaz subsistēret: in quo claudit̄ id quod ex se
paratione datur seu consequitur in ipsa natura: negatio enim z exclusio z
exceptio non cadunt super concomitantibus ipsam separationez q̄ ponī
tur. Constat autem ex dictis ab authore/quod separatio dat totalitatem
seu complementum qua seu quo hypostasis differt a natura. z quod na
tura assumpta impedita est a propria personalitate que ad ipsam conse
queretur separatam: quoniam cessaret vnio que impediuit. Et si ad has
duas glosas te resolueris ppicias omnia soluta/clara z consona.

¶Ad aureoli primum respondetur primo/quod quicquid in natura plā
tatum est/assumpsit verbum: in natura dixit dama. non in persona. verū
tamen qt personalitas plantata est in natura/ad quam sequeretur si non
esset impedita per assumptionē: dicitur secundo quod ly quicquid distri
buit pro plantatis in natura/ita quod conueniant sibi vt distinguitur cō
tra personaz. Et si contra hoc applicetur instantia allata: scilicet termin⁹
humanitatis est aliquid humanitatis: respondetur quod terminus vlti
nus/de quo solo est sermo/si aliquid humanitatis/potest dupliciter in
telligi. primo quod ita sit aliquid humanitatis distincte contra perso
nam/quod conueniat sibi absq; personalitate. z sic negatur. quia implī
cat duo cōtradictoria simul: quoniam est constitutiuus personalitatis.
Alio modo quod sit aliquid humanitatis totaliter cōplete: z hoc est verū
quia est terminus eius: z vltra hoc est aliquid in potentia ipsius huma
nitat/q̄z se est terminabilis termino proprio. P Ad secundū negatur pro
prie loquendo prima sequela: quoniaz huiusmodi entitates z realitates
constituine non sunt ipsa entia que sunt: sed sunt quibus aliqua sunt: ꝟ
enim modo actus essendi z vniuersaliter constitutiua entium entia dicū
tur. Unde secunda sequela nihil valet: nec habetur. 7. meta. Ad confir
mationem negatur illa conditionalis: si distinguuntur realiter ptt separ
rari z separatim assumi: quoniam non omnia distincta realiter/sunt sepa
rabilia saltis vtriq;. P Ad tertium negatur sequela multorum inconue
nientium: z ad primum inconueniens negatur sequela: probatio a utem
assumit falsū/z ē p nos. Assumit ꝺ̄ falsū dicēdo q̄ vbum ñ ē termina
tio: nā vbū est sua psonalitas/que est vltima terminatio nature diuine: si
cut personalitas humana est terminatio nature humane: salua semp dif
ferentia que subintelligitur inter diuina z creata. Est autem pro nobis:
quia ex hoc quod verbum est terminatio subsistens/sequitur quod potes
supplere vices terminationis create/que non est suum terminatum vt
pote prehabens quicquid est in huiusmodi creatis terminationibus.
P Ad secundum inconueniens similiter negatur sequela: nec probatur p
hoc/quia terminatio illa non est homo: quia non oportet quod termina
tio illa sit homo sed quod constitutum per terminationē illam sit homo.
Quod est verum: quia persona humana que constituitur illa termīatio
ne est homo. Et patet nullitas huiusmodi arguendi ex differentijs: ex ꝟ
enim quod rationalitas non est animal/non sequitur ergo constitutum
per rationalitatem non est animal. P Ad tertium inconueniens negatur
similiter sequela: quoniam in angelis etsi nō distinguitur natura ab hac
natura/quoniam seipsa est hec: z hoc intendit phs distinguitur tamen
natura a persona: de qua distinctione vel indistinctione phi/sophus ni
hil dixit: phs enim indistincte vtitur nomine indiuidui z hypostasis: et
solum pertractat de distinctione quidditatis z eius cuius est/secundū pn̄a
nature z indiuiduationis. Nec mirum cum etiam author in prima par.
q.3. ita indistincte z tractet z decidat questionem de distinctione nature z
suppositi: puto autem in causa fuisse/quod vsq; hodie non fuissent excī
tata ingenia humana ad perscrutandas subtilitates inter personam et
indiuiduam naturam/nisi mysterium trinitatis z incarnationis reuela
tum ad hoc inuitasset. P Ad quartum dicitur exponendo sensum proposi
tionis/substantia prima est prima substantia per essentiam: quoniam ꝑt
dupliciter intelligi: primo p essentiam completam: z sic est verissima: z le
quitur ex positione nostra/Alio mō p essentiā absq; termio. ppio: z sic est
falsa: qm̄ nō sufficit ad rōnē p̄me subē esse sine termino. Nec est verū q̄ prī
ma subā nō sit subā in quātū prima: sicut nō est verū q̄ homo inquantum
hō nōē atial: q̄nis nec rōnalitas sit animal/nec psonalitas/sit ipsa subā.
P Ad 5m negat sequela: qm̄ subā dicit subsistere p se: quia p suā essentiaz
cōpletā seu terminatā subsistit. Sed verū est quod sequit̄ q̄ substantia in
terminata seu incōpleta non p se subsistat: sed opz q̄ sit terminata ppio
termino. Nec subsistere p ppriū terminum distinguitur contra subsistere
p se/qm̄ proprius terminus aliēd sui est/sicut lineā terminari p punctū
z corpus p superficiē distinguitur ꝟ terminari p se/qm̄ nō sic est, aliud ter
minus pprius quin sit aliēd terminati: corpus enim de gñe quātitatis
nō est aliter terminabile q̄z per superficiem ppriā. P Ad 6m negatur seqū
la: z probatio assumit falsum: qm̄ terminatuz nō substat termino, aliud est
enim subesse alicui: z aliud terminari per illud: nā autem terminatur p
personalitatem/sicut linea terminatur pūcto. P Ad 7m negatur propter
loquēdo sequela: qm̄ terminus nō cōponit cum terminato. sed bñ sequtur
quod vltra subsistiam: pro essentia que soluitur in mām z formā z ponit
subam compositam etiam singularē/inuenitur aliter substātia p hypo
stasi/simplex vel cōposita: que quia nihil addit supra singularē ēntiā/ni
si terminum/non ponit in numerum cum illa z suis partibus. Et hēc de
stinctionem iam accepimus ab arist. in. 5. meta.
P Restat nūc satisfacere obiectioni in oppositum in principio allate ex ꝺ
bis authoris in responsione ad secundum eiusdem articuli: z dicendum
est quod si subtiliter inspiciantur/litera supponit defectuz p̄tie perso
nalitatis in humanitate assumpta. Et causam reddit non defectum alti
cuius quod pertinet ad perfectionem nature vt distinguitur contra perso
nam: sed additionem alicuius quod est supra naturam/scilicet personali
tatis diuine. Ubi clare patet secundum planum litere sensum quod de
fectus personalitatis supponitur/z causa illius defectus redditur: z non
dicitur simpliciter nihil deficere/sed nihil deficere spectans ad perfectio
nem nature. Cuius oppositum non diximus: sed hoc exposuimus exīpo
met quod intelligitur de natura vt distinguitur cōtra hypostasiz: vt cla
rius ēt patet hic in responsione ad tertium: quum dicitur quod natura q̄
assumitur/impeditura propria personalitate: aliquid ergo illi deficit nō
pertinens ad perfectionem nature/sed ad personam/que impeditur.
¶In eodem articulo in responsione ad tertium/circa illud: persona diui
na sua vnione impediuit ne humana natura propriam personalitatem
haberet. Dubiū primo occurrit an hūana natura in christo inclinetur ad
propriam personalitatem. Et est ratio dubij: qt quod inclinetur apparet
ex hoc quod impeditur ab illa/nihil enim impeditur nisi ab eo in quod
tendit quod vero non inclinetur apparet ex hoc: quia si inclinaretur natu
raliter in propriam personalitatez/quiesceret vt violente in aliena persona
qualis est persona diuina: nullum autem violentum perpetuum.
¶Dubium secundo occurrit quo pacto verificatur quod persona diuina
impediret naturam humanam a propria personalitate: obscurū quippe
valde est: qt non appet quum personalitas humana nata est consequi ad
naturam humanam aut fluere ab illa quum non ponatur in natura hūa
na cālitas aliqua respectu personalitatis. P Ad primum dubium dicunt
quidam quod humanitas christi habet naturalem inclinationem ad p
priam personam: p obantez hoc quatuor. Primo quia natura carens ali
quo sibi debito/solo diuino miraculo/naliter iclinat in illud: sicut ignis
carēs actu cōburēdi pueros/dani. 3. naturaliter inclinabatur ad combu
rendū. 2° qz humanitas christi est eiusdē cōditionis quātū ad nāles poten
tias z habilitates cū ceteris humanitatibus: ꝟ reliqueniliter inclinant ꝛ
in ppias hypostases: ergo. Tertio ꝺa sicut accēs quātūcūq; separatum
ꝟ semp aptitudinez nālē ad inherendū: ita essentia subē ꝟ semp aptitu
dinem naturalē ad per se existēdum. Et tz sequela: quia sic diffinit subsis
tia/q̄ est res per se exīs. Quarto: qt magis inseparabiliter z p se cōsequi
tur natura subē propria suppositatio qua nō pōt nisi miraculose carere: q̄
potentia naturalē puta inf̄m ppriis actus: sed porētia naturalis quātū
cunq; careat actu/semp naliter inclinatur in actum: ergo. P Sed hec opī
nio intellecta vt sonat falsa est: z aliter dicēdum est distinguendo/quod
humanitas christi pōt p̄sideran z iudicari dupliciter: primo sm se/hoc est ab
strahendo a psonalitate diuina cui actu iuncta est: z sic verum est q̄ hēt
naturalē inclinationem ad ppriā psonalitatem/sicut relique humanita
tes sm se sumpte: quū sint eiusdē rationis. Et hinc puenit q̄ si separare
tur a verbo q̄ propriam psonalitatem haberet qm̄ ipsa separatio in rec̄o
ferret id quod sibi in abstractione considerate natum est conuenire. Nec
est opus, pbare q̄ humanitas sm se naliter inclinatur ad ppriā psonalī
tatē: qm̄ hoc est per se notū ex eo q̄ naliter ḡlibet humanitas inuenitur
ppria personalitate personata: excepta christi humanitate ex maximo
miraculo. ¶Constat aūt ex scō phi. q̄ vnūq̄q; sicut naturaliter agitur/
ita aptū natū ē agi. Et ex hac cōclusione p se nota: ꝟ humanitas quelibet
sm se inclinatur naturaliter in ppriā personalitatem: potes arguere q̄
personalitas nō solā negationē sed positiuum addat nature/ad q̄s con
comitatur negatio: qm̄ nulla naturalis habilitas est per se primo ad ne
gationē: sed ad positiuū cui q̄nq; annectitur negatio: qt naturalis incli
natio est per se primo ad aliquid z nō ad nihil formaliter: negatio autez
nihil formaliter est. Nec est vera responsio eoz ad hoc/dicendo q̄ corpo
ra naturalia q̄naturaliter posunt nō esse habent inclinationē ad nō esse
z q̄ aer ex sua diaphaneitate ē naturaliter habilis vt sit: tenebrosus: qm̄
corpora naturalia ideo pōt nō esse/qr materia eorū appetit p se ptio aliud
esse/cui annexa est negatio pūtis corporis. z simul diaphaneitas est p se
ptio ad lumē: cū lumen sit actus diaphani: z nō est ad negationē luminis
nisi p accēs: qr ꝟ deest illi propria pfectio. f. lumē. Nihil aūt horū potest
dici de habilitate nature ad personalitatem ppriā/si ponit negatio: qt p
se ptio ponitur ad negationē: cū ad nihil aliud sit ḡ ad negationē q̄ ponī
tur psonalitas. P Alio autem modo cōsideratur z iudicatur humanitas
xpi vt est/hoc est vt de facto est vnita persone diuine: z sic iudicāda est se
cundum tā quod sortita est ex vnione ad diuinam personam. Et sic dicen
dum est quod nō inclinatur ad propriam personalitatem habendam: qr
regulare est vt potēria naturalis ad aliquid/si perficiatur p aliud perfec
tius sic q̄ contineat quicquid est in illo ad q̄s naturaliter inclinatur/ nō
inclinetur amplius in illud: vt pote iam satiato appetitu suo naturali er
perfectiori cōtinente ēt illud ad q̄s naturaliter rēdebat: neq; em̄ minꝰ est
satiatus appetitus ex acquisitione illius ꝑfectionis q̄s fuisset latiat⁹ ex acq̄
stione illi⁹ iperfectionis ad q̄s tendebat: ꝟ si acq̄siuisset illud iperfectiuz
iaz fuisset explet⁹ appetit⁹ ne ampli⁹ appeteret/ꝟ quiesceret in illo absq;
alteri⁹ appetitu: ergo si ponit q̄ acq̄sierit id in quo continet q̄dd in alio
est/descet in illo absq; alterius appetitu. Sic aūt est in ꝓposito vtendo po
tentia z actu prout locum hre pōt inter terminabile z terminum: qm̄ per
sona diuina cōtinet excellenter in se ēt infinitamādo/q̄cdd ꝟ psonalitas
creata: quū sit infinita z in essendo z interminādo. Et ꝓptera ipsamet ra
tio assūpta ad personalitatē diuinā/totū appetitū personalitatis plusq̄s
satiatū ac cōsummatū ꝟ: z pōt quiescēt absq; appetitu quocūq; alterius
personalitatis. Sicut si mā alicui⁹ gñabilis hret vnā formā cōtinentem
q̄cdd i qualibet forma gñabilū esse ꝑpōt/quiesceret i illa ita q̄ nullā alias
appareret: quamuis secundū se hoc est abstrahendo ab illa forma consi

derata/naliter inclinaret ad ppriā formā gñabilem. Et qm̄ humanitas
christi differēter p̄sideret in assūptiōe/z ita assūpta: qr in assūptiōe cōsi
deratur sm se: qr/q̄s assumit̄ pinteligit assūptioni: ita aūt assumpta iudicat
sm q̄ est vnita psone diuine: ideo cante loquēdo dicendum est q̄ persona
diuina impediuit nām humanā a propria psonalitate/z nō est dicendū q̄s
psona diuina impediuit humanitatē a ppria psonalitate. Per ipedimētū em̄ in
ꝓterito denotat̄ na
turalis inclinatiohu
manitatis sm se: per
negationē aūt ipedi
menti in pūti/deno
tatur cōsūmatio ois
appetit⁹ psonalita
tis in illa natura. Et
ppea ꝟ ipeditio ꝓ
terita qt annexa est
actioni cōsummati
ue excellentius illi⁹
appetit⁹/nō inducit
violētia in actiōe aut
passiōe aut quiete se
quēte: quū ēt passum
cōferat vim obedien
tie hmōi actioni quā
significat assumptio
z ppea in hac 6a i pre
terito q̄ ipediuit/et
nō 6a q̄ impedit.
P Ad rōnes aūt alte
rius opinionis rnden
do 6z q̄ magni refert
loqui de humanita
te solūmodo suspēsa
per diuinā potēriam
a sua psonalitate/ vt
si deus humanitatē
alīquam sine vlla p
sonalitate facere/et
loqui de humanita
te terminata a per
sonalitatē diuinam z carentem ppria: nam de humanitate primo modo ve
rum est q̄ naturaliter inclinat ad suā personalitatē: z hoc tm̄ ꝑbat argu
mētū/loquēs tantū de carēte sibi debito q̄ diuinū miraculō. De humani
tate vero scō mō/falsum est q̄ inclinet in propriā personalitatem: qr ap
petitus eius quiescit i in personalitate diuina: z qt hmōi humanitas nata
est tantū carens ppria personalitate: sed terminata ac satiata aliena tali
ideo argumentū nō habet in ea locū. P Ad 5m 6z q̄ humanitas ꝟ pī quo
ad naturales potentias z habilitates humane nature sm se/est eiusdē rō
nis cū alijs: sed quo ad terminationem z satietatē sue psonalitatis/est al
terius rōnis ab alijs: qt terminatur z satiatur aliena diuina q̄ psonalita
te: persone relique propijs psonalitatibus terminant̄ z satiantur.
P Ad tertiuz 6z q̄ equinocat de per se esse: qm̄ esse per se/dupliciter sumi
tur: scilicet vt distinguitur contra esse in alio vt accīs est in subo: z de tali
verum est q̄ ita se habet ad subam sicut ineſſe ad accidens. Alio mō su
mitur vt distinguitur contra esse in alio vt in quod: z sic non diffinit sub
stantiam: nec conuenit subenisi rōne hypostasis cui per se primo conue
nit. Et ideo nō est mirū si humanitas christi ex vnione ad diuinā psonaz
consummatum hās appetitū personalitatis/nec actu nec aptitudine na
turali nisi cum ista adiectione sm se/inclinat ad ppriā psonalitatē/ps em̄
te suspensa ab omni personalitate/si suspendi intelligatur per miraculuz
aut per conditionalē. P Ad quartū 6 sicut ad primū/q̄ aliud est loq̄ de
incli natione naturali p̄nata vel carente actu vel termino: z aliud de ea
dem cōsummata per actū vel terminū eminenter cōtinētē actū vel termi
num propriū/z ideo priuata vel carēte proprio termino vel actu: quoniaz
in prima semper restat naturalis aptitudo ad ꝓprium/in secunda nō pro
pter rationem dictam. Et ideo si intellectus ponere tur consummari actu
aliquo supernaturali eminenter continente actum ꝓprium/ non inclī
naretur amplius in propriū.)
¶Ad 5m dubiū 6z/q̄s vt author supius dixit in. q. 2. ar. 1. ad 5cm: ex alia
z corpe cōstituitur in vnoquoq; nām duplex vnitas/nature scz z persone:
nature quidē sm q̄ ex materia z forma vt formalr illā pficit/componitur
natura vna composita: psone vero inquantū est vnus aliquis subsistens
in carne z ala. P Ubi primo vide q̄s quens z vnū couertūtur/ac p hoc vbi
est dupler vnitas ibi est dupler entitas: quū vnitas supra entitatē/solaz
indiuisionem addat: z propterea dicendo q̄ ex ala z corpe ꝟstituit dupler
vnitas/nature z persone/dictum est q̄ constituitur dupler entitas/ nātu
re scz z persone. Et hinc habes q̄ opinio sandicta de personalitate/ꝑlonat
doctrine authoris. P Unde secundo q̄s vnitas ac entitas persone non ex
cluditur a causalitate nature dum dicitur q̄s ex principijs nature consti
tuitur ex anima z corpore. Et ideo ꝟtendum occurrit regula communiz
deo z creaturis: puta esse sapientie/scientie z huiusmodi: que dicimus
transferri in deum formaliter/sublato eo quod imperfectionis est in crea
turis. Ita quod licet in creaturis personare z personari non nihil causali
tatis habeat annexum: formaliter tamen/vt superius de eo communiter
diximus sine causalitate comparari ad naturam) sublato omni eo quod
imperfectionis est/vt in diuinis inuenitur/ nullam causalitatem inclu
dit: sic interuenit in mysterio incarnationis: quod secundum nullaz cau
salitatem dictum est esse inter personam z naturā humanā: alioquin cō
munis esset toti trinitati. Uerūtamen natura seu nature principia nō ita
causant personalitatem vt interueniat media actio: sed per modum na
turalis sequele personalitas adest nature: non sicut ꝓpria passio natura
liter consequitur subim iam constitutum: qm̄ nō ea rōne psonalitas adest
quasi quod data forma dentur consequentia ad formam: sed sicut perfe
ctio seu complemen
tū effectus/naturali
ter sequitur effectuz
cuius est cōplemen
tum. Natura siquī
dem vt prior cālita
te/incōpleta est quo
ad vltimuz sui com
plementum: vt au
thor dixit: z vt perso
na/vltimum cōplem
mentum adsequitur.
Quo fit vt actio qua
fit hic hō inchoata z
deducta vsq; ad ter
minum inclusiue/sit
qū fit natura perso
nata/quā significat
hic hō seu socres: qū
vero fit aut cōsidera
tur vt inchoata z de
ducta est vsq; ad na
turam hāc abstrahēs
do a personalitate in
consummata est: qm̄
est vsq; ad, terminuz
exclusiue. Modus er
go quo personalitas
sequitur naturaz vel
nature principia/est
quo terminus actio
nis z rei facte/nāli
ter adest i fine actio
nis rei facte/nisi ad
sit impedimētū: im
pediuntur enim in compositis subīs principia nature constituta fam na
tura a constitutione sui termini: vt ex litera habetur presentis articuli sū
cta litere allate ex. q. 2. z similiter in subīstātijs angelicis natura ipsa q̄ fit
impediretur in suo fieri a consequutione sui termini. Et ꝓpterea subiato
impedimento nō oportet querere aliam causam donanꝫ cōplementum z
qm̄ ipsa nā sm se ꝟ in se sufficiens consequutiuū sui termini.

¶Super articulum tertium.

Titulus tertij articuli directe q̄rit de homine vt distinguī
tur contra naturam humanam.
¶In corpore articuli duo sunt: primo rndetur quesito ne
gatiue: scdo excluditur error contrarius. Conclusio rūsius
est, non est proprie dictum quod filius dei assumpsit homi
nem. Probatur. Homo significat humanā naturam in sup
posito: ergo non est proprie dictum qō filius dei assumpsit hominem. Ad ñ
cedens probatur ex authoritate dama. sicut deus signat eū qui habet dei
tatem, ita homo eum qui habet humanitatem. Consequentia, ꝑbatur: il
lud qō assumitur nō est terminus assumptionis/sed preintelligit̄ illi⁹ in
diuiduū autem in quo natura humana assumitur est terminus/scz diui
na persona: igitur si homo significat humanā naturā in supposito/nō as
sumitur. Ubi nota quod congenita authori reuerētia ad sacros doctores
effecit vt minus ex preferit in conclusione ꝺ̄s, ꝑbauerit in ꝓmissis: proba
uit enim q̄ filius dei nō assumpsit hominem/ expreſſit tm̄ q̄ nō est ꝓprie
dictum quod filius dei assumpsit hominem: qr hoc inuenitur q̄z affir
matum in sacris literis/cū grano salis intelligendū. Error qui excludit
in litera concedentium in rpo plura supposita/satis patet.
¶In responsione ad primum nota duas glossas/quibus pie pōt exponi di
cta sanctorū. prima vt exponatur hō quo ad naturam: z hanc dederat ma
gister sen. in 1ra tertij sen. di. 6. Scōa est vt exponatur assumptio nō in fieri
sed in facto esse: qi assumptio in facto esse ꝟ hoiem ꝓ termino: qt hoc
effecit assumptio: z ad hoc terminata est q̄ filius dei est homo.
¶In responsiōe ad scōm dubiū nouitiaū occurrit: qt videtur concedēdū
q̄ filius dei assumpsit hominē: qr predicata tenentur formaliter: constat
autem q̄ filius dei assumpsit hominē quo ad formā seu naturam. P Ad
hoc dicitur quod nō est hic questio de ꝓpone in qua homo est ꝑdicatum:
qm̄ sub hac met qone cadit an homo sit assumptus a filio dei/vbi est sub
iectum. Sed est qō de re: an scz res significata nomine hois sit assumpta
a verbo dei: z qr res significata est habens humanitatem/z habens hu
manitatem non est nisi suppositum/quod non est assumptum: ideo in li
tera dicitur qō sicut non potest dici suppositum assumptū/ita nō pōt dici
homo assumptus.
¶In responsione ad tertium quum legis nouitie quod filius dei est ho
mo cuius naturam assumpsit: caue ne, fallaris/puta quasi sit quidā ali⁹
homo cuius natnram assumpsit. Sed intellige quod filius dei ideo est
homo cuius naturam assumpsit/ quia ipse est ille homo cuius naturam
assumpsit: ita quod z ly homo non ꝓ alio ꝺ̄s filio dei supponit/indistīn
cte tamen: z ly cuius/refert non alium hominem ꝺ̄s filium dei/qui est sup
positum diuinum habens humanam naturam.

¶ Super articulum quartum.

Ntitulo ly debuit denotat debitum congruentie: vt in pncipio huius.q.4. vbi distinguuntur articuli eius patet. Ly abstracta in corpore articuli declaratur.

¶ In corpore articuli tria sunt: primo declarat titulus quātū ad ly abstracta a singularib⁹/distinguendo/quod dupliciter potest intelligi. Primo qō habeat esse secūdū rē separatum a singularib⁹ mālib⁹: 2° q̄ habeat esse obiectinū i intellectu: scdm̄q̄ sit ille intellectus/diuin⁹ vel humanus. Scdo tractat qō i p° sensu. 3° tractatur in 2° ssiu. In p° autē sensu an fuerit cōueniēs filiū dei assumere humanitatē p se separatā scm̄ eē/duplr tractat in hac p° 2° iterēptionez ei⁹ qō p̄supponit. q. hūanitas posuit sic uenirī in rerū nāra: 2° afferēdo rōnē srī. 2° ꝺ 2ditio⁹/si eēt humanitas sic separata: rēdet negando ad cōnē. q. si eēt sic: nō fuisset cueniēs q̄ assumeret a filio ꝺi. Et 3° probat rōe: p° q̄ humanitas cōis nō est p̄sona nabilis: q̄ nō est indiuidua bilis: p̄sona. n. idiuiduꝫ q̄ddā ē: assūptio autē ad p̄sonā vnionē terminat. Ad p̄m ergo ubi stat⁹ occurrit dupliciter de ratione illi⁹ ppōsitiōis: ē 3 rōnes formę cōis vt sit i p̄sona. Et rō dupli est: q̄ si hūanitas eēt ꝺfinita/vt platonici diciunt finiri/non eēt excellētior alijs substantijs separatis: cū les sint ageli: iz nō ē 3rō nē agelice nāe eē ab inꝺuiduis/imo de fcō nā angelica ē p̄sona ta: q̄nō eēt 3 rōnem hūanitatis separate p sonari. Ampli⁹/alīs ē inꝺiciū de nā cōi i exēplari pticipatiōe/singulari tñ i eēnd o (cūlis eēt hūanitas p se) z aliud ē inꝺiciuꝫ de natura communi in eēndo: qualis itelligitur natura humana vt est vnis in predicando de omnibus hominib⁹ qualis non eēt humanitas p se: 3 rōnem enim inuenit nature communis in eēndo est inꝺiuidnatio/non autem nature communis i pticipatione exēplari: humanitas autem per se nō ponitur cōmunis in eēndo. Et confirmat: q̄ hūanitas cūlibet ꝺfinēs p̄cludēdo eēt res singularis i essendo: alioquin nō ꝺfiniret: sicut nec deitas subsisteret nisi eēt res singularis. P̄ Ad hoc dicitur/quod quia ratio ista non affertur ad monstrandam impossibilitatem assumptionis/sed incongruentiam: ideo propositiones eius intelligende sunt in plano sensu/quo seruata vninocatione terminorum scilicet ly persona hominis z ly indiuiduum hominis/monstrat aperte icongruētiā hūanitat⁹ separate ad assūptionem. Est igitur sensus illius propositiōis: 3 rōnē nature cōis est q̄ sit i p̄sona. s. humana: vt sunt p̄sone humane ꝺfinis. 3 rōnē nature cōis est q̄ sit i p̄sona. s. humana: vt sunt p̄sone humane ꝺfinis scim⁹. Et ꝺ māifestat/q̄ i persona idiuiduat: reliquēs p p se noto q̄ contra rationem tal⁹ humanitatis ē inꝺiduari: q̄ ē vex vni⁹ loq̄ndo de inꝺiduatiōe vt natura apōs nos inꝺiuiduatur. Et hac nāgz ppōne z ratiōe optime ifertur/quod hūanitas p se icōgrua ē assūptiōi: natura. n. repugnās p̄sonis z inꝺiduis sue spēi nō congrua ē ad hoc quod trahat ad aliena p̄sonā. Et ꝺ p 2m rīsio ad duo vltima. P̄ Ad p̄m āt ꝺt q̄ si hūanitas eēt separata/sequeretur z quod non esset persona/quia ponitur quod sit tm̄ hūanitas: eḡnitas. n. vt ꝺfinit. ē tm̄ eḡnitas. Et iō ppō sic ē absolute ꝺa/q̄ 3 rōnes nature cōis eēt p̄sonalitas: non sic autem est de naturis angelicis: que nō ponuntur tantum ipse/sed ponuntur habentes naturas suas. Et seḡret q̄ haberet p̄sonam: p̄o quāto p se separati subsisteret naturaliter: nec mirum: quia aīa simplicat i compoīa. Secunda ratio est: q̄ nature cōi non pōt attribui nisi opōes communes z vies/secundum quas homo ñ meret nec demeret: assūptio āt icā ē ad ꝺ vt ille hō mereret nob. 3 occurrūt hic ꝺubōnes due. Altera est: quia aut i prima parte ppōnis maior: 3 ē ꝺ de opōne cōi z vli ex pte subi: z ꝺ nō/q̄ hoc est ꝺtra hypothesim quia ponim⁹ nām cōem p se existē/nec q̄ hoc ē singulare q̄ddā in eēndo: i p̄ opō sua ex pte subi eēt singularis. Aut ex pte ꝺmini seu effectus: puta ꝺ ertēdit se ad oēs hoies. Et sic rō ē ad op̄m. q̄ chr̄s merurit nob⁹ vt cā vlis: vt infra patebit: ac p ꝺ 2gruebat ei⁹ meritō nā hūana opās cōiter ꝺvliter. P̄ Altera ē: q̄ 2ª ps dicte ppōnis ē falsa: q̄m hō mereꝺ fi est in gra/ꝺ oēs suas opōes sue sint cōes sive ppe: q̄m sive cōedat sive ꝺbat sive ꝺnet sive ꝺmittat/oia i gratiam ꝺ facturta apticū ꝺceptū. P̄ Ad p̄am ꝺbōnem ꝺ q̄ p̄mo ē de opōne cōi z vli ex pte subi: q̄. s. nō hret opōnes nisi q̄ cōsequūt nām cōem oib⁹ hoib⁹. Tales. n. opationes ꝺn cōes z vles ex parte subi: q̄. sequūt nām fm se/nō vt in ꝺ aut illo: mā āt fm se cōis z vlis ꝺ. Nā abit cōgrua assūptiōi ꝺ sic se hre vt opationes pl⁹ es z fi solū nāles 2grue sibi attribuāt. P̄ Ad 2ª m ꝺ: q̄ opone aliquā cē meritoriā p̄tigit 2°. s. ex suo gne vl ex pte opantis. Ō opēs. n. nāles ex suo gne fi sūt meritorie: z iō ꝺ q̄ nālibus nō meremur: nec ꝺmeremur: p̄nt tñ esse meritorie ex parte opantis/i deū obz supernālis ꝺtūdis illas referentis. Oēs. n. libe ac motaliter bone/ex suo gne sūt meritorie: q̄n ex suo gne habiles sunt vt charitē informent.

Ad 2m ꝺm. q̄ per se hō nō inuenit in rerū natura: ita q̄ sit p̄ter singularia. vt platonici posuerūt. Quis quidaz dicāt q̄ plato nō intellexit hoiem sepatū eē nisi in itellū ꝺuino. Et sic nō opo⁹uit q̄ assumeretur a ꝺbo, cū ab eterno sibi affuerit. Ad 3tiuz ꝺm. q̄ quāuis natura hūana nō sit assumpta i ꝺcreto, vt suppositum z p̄intelligatur assumptionis: sic tamen assūpta est in indiuiduo quia assumpta est vt sit in indiuiduo.

Ad quārtū Sic pce dit. Āf q̄ filiꝰ dei ꝺbuerit assumeꝛ hūanā naturā abstractam ab oib⁹ inꝺiuiduis. Assumptio eīm hūane nature facta est ad communem omniuz hominū salutez: vnde dicitur p̄me ad tim. 4. de christo, quod est saluator omnū hominū. maxime fideliū. Sz natura put ē in inꝺiuiduis recedit a sua cōitate. Ergo filꝰ dei ꝺbuit humanā naturā assumere, put est ab oibus inꝺiuiduis abstracta. ¶ Ꝺ. In oibus id q̄ est nobilius imū, est deo attribuēdum. Sz in vnoquoq̄ gne illud q̄ est p se, potissimum est. Ergo filꝰ dei ꝺbuit assumere hominē p se. Qui q̄dē fm platonicos est hūana natura ab inꝺiuiduis separata. Hāc igit ꝺbuit filius dei assumere. ¶ Ꝺ. Humana natura non est assumpta a filio dei p̄out signāta cōcreto per hoc nomē hō: vt ꝺcm est. Sic āt signāt, put ē i singularib⁹: vt ex ꝺicto patet. Ergo filius dei assumpsit naturaz humanam p̄out est ab inꝺiuiduis separata.

Sz cōtra Est. q̄ ꝺcit ꝺam. in. 3. li. Deus ver. bū incarnatū nō eā q̄nuda cōtēplatione considerat natura assumpsit: ñ. n. icarnatio hoc, 3z deceptio z fictio icarnatiōis esset. Sz hūana nā, put ē ab inꝺiuiduis sepata vel abstracta. in nuda contemplatione cogitatur: quia secundum seipsaz nō subsistit. vt ibidē ꝺam. ꝺcit. Ergo filiꝰ ꝺet nō assumpsit humanā naturam, secundum quod est a singularibus separata.

Rñdeo Dōz. q̄ nā hois vel cuiuscūq; alterius rei sensibilis. preter eē q̄ in singularib⁹ hz. duplr p̄t intelligi. Uno mō q̄si p seipsaz eē hēat: sic platonici posuerunt. Allo mō sicut in intellu exīs, vel hūanū vel ꝺuino. Per se q̄dē subsistere non p̄or: vt p̄s. p̄bat in. 7. meta. q̄z ad nām spēi rerū sensibiliū ptinet mā sensibilis que ponit in eius ꝺffōne: sicut carnes z ossa in ꝺffōne hois. Āf nō p̄t esse q̄ natura hūana sit p̄ter materiam sensibilē. ¶ Si tū eēt hoc mō subsistēs natura hūana, nō fuisset cōueniēs, vt a ꝺbo deī assumeret. P̄ Primo quidē: q̄ assumptio ista terminat ad personam: ℏ autem est contra rōnē forme cōis vt sit i p̄sona: q̄i p̄sona ididuat. P̄ 2°, q̄z nature cōi nō p̄nt attribui nisi opationes cōes z vles, fm q̄s hō nō mereꝛ nec ꝺemereꝛ. Ex tū illa assumptio ad ℏ fcā sit, vt filius ꝺei in natura assumpta nobis mereret. P̄ 3°, q̄z natura sic exīs nō est sensibilis: ℏ itelligibilis. Filius aūt ꝺei assumpsit hūanā naturā, vt hoibus in ea visibilis appareret: ℏ illud baruch. 3. post hec in terris visus est, z cū hoib⁹ cōuersatus est. P̄ Si. r ēt non potuit assumi humana natura a filio dei, fm q̄ ē in intellu ꝺuino: quia sic nihil aliud est q̄ natura ꝺuina: z p hūc modū ab eterno eēt in filio ꝺei hūana natura. P̄ Si. r q̄uenit ꝺcē q̄ filius ꝺei assūpsit hūanā naturā, put est in itellu hūano: q̄ hoc nihil aliud eēt q̄ ℏ itelligeret assumere naturā hūanā. Et sic si nō assumeret eā i rerū natura, esset intellꝰ falsus. Hec eēt aliud ista nature humane assumptio quam fictio quedam incarnationis: vt ꝺam. ꝺcit.

Ad primū Ergo ꝺcz. q̄ filius ꝺei icarnat⁹ cōis oiuz salvator. ñ cōitate gñis vl spēi, q̄ attribuit nāe ab inꝺiuiduis sepate. Sz cōtra cāe. put filius ꝺi incarnat⁹ est vlis cā salutis hūane.

¶ Ad 2m ꝺm. q̄ per se hō. nō inuenit in rerū natura: ita q̄ sit p̄ter singularia. vt platonici posuerūt. Quis quidaz dicāt q̄ plato nō intellexit hoiem sepatū eē nisi in itellu ꝺuino. Et sic nō opo⁹uit q̄ assumeretur a ꝺbo, cū ab eterno sibi affuerit. ¶ Ad 3tiuz ꝺm. q̄ quāuis natura hūana nō sit assumpta i ꝺcreto, vt suppositum z p̄intelligatur assumptionis: sic tamen assūpta est in indiuiduo quia assumpta est vt sit in indiuiduo.

¶ Utrum filius dei nām humanā assumere ꝺbuerit in omnibus indiuiduis. Arti. 5.

Ad quintū Sic proceditur. Uideꝛ q̄ filius ꝺei humanā nāz assumere ꝺbuerit in omnibus inꝺiuiduis. Illō eīm q̄ p̄t z per se assumptum est, est natura hūana. Sed q̄ conuenit p se alicui nature, cōuenit omnib⁹ i eaḋ natura exīstib⁹. q̄ cōueniēs fuit vt nā humana assumereꝛ a ꝺei ꝺbo in oibus suis suppositis. ¶ Ꝺ. Incarnatio ꝺina processit ex ꝺina charitate, vñ ꝺr Jo. 3, sic deus ꝺilexit mundū, vt filiū suū vnigenitū ꝺaret. Sz charitas facit vt aliq̄s se cōiget amicis, quantū est posse. Pose aūt fuit filio ꝺei vt p̄les naturas hominū assumēt (vt supra ꝺcm ē) z eaḋ ratione omnes. Ergo conueniens fuit q̄ filius ꝺei assumeret nām hūanam in omnib⁹ suis suppositis. ¶ Ꝺ. Sapiēs opator: p̄ne opus suum breuiori via qua p̄t. Sz breuior via fuisset si omnes homines assūpti fuissēt ad nālem filiationē, q̄ꝫ q̄ p vnū filiū nālem, multi in adoptionē filiorꝫ adducant: vt ꝺcitur gal. 4. Ergo humana natura ꝺbuit a filio ꝺei assumi in omnibus suppositis.

Sed cōtra Est. q̄ ꝺam. ꝺcit in. 3. lib. q̄ filiꝰ ꝺei nō assūpsit humanā nām que in specie cōsiderat: neq; enim oēs hypostases eius assumpsit.

Rñdeo Dōm. quod non fuit conueniens q̄ humana natura in oib⁹ suis suppositis a ꝺbo assumereꝛ. P̄ Primo q̄ tolleret multitudo suppositoū hūanē q̄ē ei cōnaturalis. Cū enim in natura assūpta nō sit considerare aliud suppo⁹ p̄ter personam assumētem (vt supra ꝺctum est) si nō esset humana nā nisi assūpta seq̄ret q̄ nō eēt nisi vnū suppo⁹ hūane nāe. q̄ꝫ est p̄sona assumens. P̄ 2°, q̄ hoc derogaret ꝺignitati filij ꝺei icarnati, put est p̄logenitus in mltis frib⁹ fm hūanā nāz. sic̄ est p̄logenit⁹ ois creature ℏz ꝺinā: eēnt enim tūc oēs hoies equalis ꝺignitatis. P̄ 3°, q̄, quenies est q̄ꝫ sicut vnū suppositū ꝺiuinū est incarnatū, ita vnam solā nām humanā assumpsit: vt ex vtraq; parte vnitas inueniatur.

Ad p̄mū Ergo ꝺm. q̄ assumi quenit fm se hūane nāe: q̄. s. nō q̄uenit ei rōne p̄sone. sicut nāe ꝺiuie quenit assumere rōne persone. Nō aūt q̄uenit ei fm se, sicut p̄tinēs ad p̄n⁹ essentialia ei⁹, vel sicut nālis ei⁹ p̄prietas: p quē modū cōueniret oib⁹ ei⁹ suppositis. ¶ Ad 2m ꝺm. q̄ ꝺlectio ꝺi ad hoies. manifestat nō solū in ipa assumptiōe hūane nāe. ℏz p̄cipue p ea q̄ passū z est i hūana nā. p alijs hoib⁹: fm illud Jo. 15. Cōmēdat aūt ꝺe⁹ suā charitatē i nobis: q̄ cum inimici essem⁹, rp̄s p. nobis mortu⁹ est, q̄ꝫ ꝺcū nō hret. si in oib⁹ hoib⁹ natura humanā assum psisset. ¶ Ad tertiū ꝺm. q̄ ad ꝺcutatē vie, quā sapiēs opator obseruat. p̄tinet q̄ nō faciat p multa q̄ꝫ suficiēter p̄t fieri p vnū. Et iō cueniētissimū fuit q̄ per vnū hoiem oēs alij saluarentur.

tolligibāt relative/ℏ ꝺ: repōtata itelleckuāl z termināta act⁹ itellendi: ꝺ̄s est q̄ad hūanitatē sic/nīl⁹ actio trāsiēs real⁹ p̄t ēmitt⁹/sīē nec ad cesarē repōtatū i statua aut memoria: iz ad ipaz statuā vl mōuiā possit actio real⁹ trāsiēs ternit⁹: vt p̄z. Et q̄ assūptio sīgt actionē realē trāseūtē i hūanitatē q̄ assūmit, nō assūptio ñ p̄t termiari ad hūanitatē sic: actōes āt reales imanentes p̄nt termiari ad res sic: possū eīm imagiari z amaretcesarē repōtatum. Sed z actiones reales transeuntes p̄nt ꝺpliciter sicut z ipa humanitas p̄t ꝺpliciter accipi scz secundum quod sunt i rerum natura/z secundum quod intelligitur, verbi gratia seca relignum yt est, in rerum natura z est veresecare/z secare lignum/p̄out aliquis imaginaḋ aut intelligit secare lignus: z ℏ non est vere secare lignū/sed est intelligi aut imaginari q̄ꝫ lignum secaḋ. Primo ſ̄ḋ modo nō solo sunt vere actiones reales trāseūtes nō p̄t terminari ad nāz sic. 2° autem mō p̄nt: ℏ tūc nō ipse actiōes/in q̄ntate terminaḋ ad nāz sic: ℏz imaginatio seu intellꝰ eaz. Et ideo optie in ſ̄ḋa pro asite z q̄ꝫ ḋ̄ est assūptionis nāe sic/ꝺ: q̄ assumere hūanitatez sic/nihil aliud ē q̄ℏ itelligi assumere nāz hūanā. Et ꝺe sic esse p̄z: sic occidē cesarem repōtatū: nihil aliud ē q̄ℏ itelligi seu imagiari occidere cesarē: z facē sortem imaginatū trīs regē/ nihil aliud est q̄ℏ imaginari facē sortez regem. Et q̄m ex hīmōi actionib⁹ imaginaris aut intellectis terminari ad res/non sequitur q̄ sic sit in rerum nā (nō eniz inenīt ppea lignū sectū aut celar occīs⁹ aut sortes rex) ideo optime ꝺcitur in: litera/q̄ nō assumeret hūanitatē i rerū nā. Et q̄ eēt intellect⁹ falsus: q̄ ab eo q̄ res est vel non est/intellꝰ ꝺ: verus vel falsus. Et q̄ esset fictio incarnationis/non incarnatio ipsa vt clare iam patet: sicut fictio comestiōis panis est/comedere panem in imaginatione tantum.

¶ Ꝺubiuz restat hic ꝺre quō humanitas in intellectu triplici esse habeat. s. ꝺuino angelico z humano/de ꝺnobus tantū intellectib⁹ author loquitur est: omittēs humanitatē fm esse q̄ℏ in intellectu angelico. P̄ Ad hoc ꝺci facile ꝑma facie potest: q̄ꝫ q̄ intellectus angelicus medi⁹ est inter ꝺuinum z humanū/per extrema ꝺcit intelligēdum mediū. Subtilius autem z verius ꝺcitur/q̄ꝫ quia esse obiectiuum in intellectu/sufficienter per hos duos essendi modos distinctum est, s. q̄ꝫ aut est ſ̄dem q̄ esse naturale intelligētis/aut est esse relatiuū rōnis/quo ꝺz z est representatū et terminatiuū &c. Et vtroq; mō exclusum ab assumptione ita est/vt neutro mō humanitas vere assumeret: sed vel natura intelligētis illā assumeretur/vel esset fictio assumptionis: ideo non oportuit sollicitum esse doctorem de humanitate sēm esse q̄ habet in intellectu angelico: quoniam incidit in alterum dictorum.

¶ Super arti. 5.

Ziuꝰ articuli itelligēḋ ē i sensu in q̄ fit magis/ℏz in sensu quē facit: nā p nām hūanā i oib⁹ suis idiuiduis/itēdit auth⁹ singulas hūanitates q̄ inueniunt q̄ñs in rerū nā. Sz ℏ ꝺa/nā hūana i oib⁹ suis idiuiduis/signifīcet singulas hūanitates in suis ppijs suppositis: ḋs q̄ z vt sic implicat assumi/putauit auth⁹ et sensuz intēdi pcipi ab⁹q ambigui tate aliq̄. Ita q̄ expōnēda sunt hec ꝺba. p humana natura/nō q̄ est sed que esset in omnibus suis indiuidnis.

¶ In corpe articuli vnica est cōclō rīsiua q̄sito negative. Non fuit cōueniēs q̄ humana nā i oib⁹ suis suppositis/hoc est q̄ singule humanitates que ꝺstribuerentur per oia supposita humana/assumerent a filio dei. Probatur tripliciter primo q̄ tolleretur multitudo suppositoruz in humana natura. Scḋo q̄ tolleret filio dei ꝺignitatem primogenite iteraīnt tos fratres. 3° quia vnico supposito vnica assumpta natura congruit.

¶ In rīsione ad. p̄m̄ rīsio consistit in ꝺstinguendo per se/vt ꝺstinguit cōtra p aliud. s. p̄sonā/z vt ꝺ stinguitur cōtra per accīs: primo mō humanitati conuenit p se assumi/nō scḋo.

¶ In rīsione ad 2m̄ z tertiū rīsio cōsistit in hoc/q̄ nō vno solo mō cōuenit z cōmē dari charitatem dei erga nos/z ꝺ inimicas tem vie sapientis ob seruare: z ideo conuenīt eam assumi.

¶ Super arti. 6.

Rtus est: z iō ḋ̄ situs q̄ pote rat deus creare vnam naturā humanam in suppo sito verbi sicut creauit adam non p̄ propagationez. poterat

Universidad de Deusto Biblioteca

sicut natꝰ est de maria virgine filia ade. Cum igitur multis aliis modis incarnatio fieri potuisset: ꝗsitum est an cōueniēter fit facta ex stirpe ade.

¶In corpore articuli vnica est conclusio respōsiua quesito affirmatiue/ pbata tripli ratiōe/z auctoritate augustini prepositā. Et omnia clare patent. Siste tamen paululum in secunda ratione: et intellige minimuz ḋd de nostra dignitate explicari/ per hoc qꝺ nobis peccatoibus victis collatū est vincere per caput ex nobis sumptum: longe enim dignior sum/ qꝺ dei filiationez per adoptionem quum spontanea passionem peccādo/ factus sum dei filius in persona/ factꝰ ꝺus deus in plona. Multum enim mihi dignitatis collatum fateor/ qꝺ ex inimico factus sum amicus dei: qꝺ qui offendi/ satisfeci: qui demerui/ meruiꝫ: victus sum/ vici etiam diabolū: et triūphaui de ipso: qui eram in regione longinqua/ et vulneratus a latronibꝰ ꝛc. factus suz dominus angelorum. Sed oēs superat dignitates/ qꝺ factus sum deus personaliter: qꝺ mei generis tam infimi nāz corrupti ac deo inimici/ mei inquam generis vnꝰ ergo verus est deus/ nō participatiue sed subsistialiter. Ad maximā ergo peccatoris hominis dignitatē spectat/ qꝺ de stirpe peccatrice carnē assumpsit deus.

¶Super questionis. 5. Arti. 1.

TItulꝰ articuli ꝓmi claruz est propter manicheoruz errorem motus: vt habes in. 4. cōtra gen. ca. 29.

¶In corpore articuli conclusio vnica est respōsiua quesito affirmatiua/ prepposita auctoritate/ et probata triplici ratiōe. Omnia clara sunt in litera.

¶Nota hoc in loco allatam August. auctoritatem ex libro 83. questio. quoniam in ea habetur illa cōditionalis: si efellit/ si esset sola similitudo fantastica.

¶Ad scōm dōm. qꝺ per hoc qꝺ filiꝰ dei verū corpꝰ assumpsit in nullo est eius dignitas diminuta. Vñ Aug. dicit in lib. de fi. ad pe. Exinanuit seipm formā serui accipiens, vt fieret seruꝰ, sed forme dei plenitudinē nō amisit. Non esn filius dei sic assumpsit verum corpus, vt forma corꝑis fieret. Nō repugnat diuine simplicitati z puritati. Hoc esn esset assumere corpus in vnitatē nature. Nō est impossibile: vt ex supra dictis pz. Sed salua distinctione nāe, assumpsit corpꝰ in vnitatē persone. ¶Ad tertiū dōm. qꝺ figura dz rōnem rei quantū ad similitudinē, nō quātuz ad rei veritatē. Si esn ꝼm oia esset similitudo, iam nō esset signū, sed ipsa res: vt dam. dicit in. 3. li. Conueniens ergo fuit vt appartitiones ve. test. essent ꝼm apparētiam, quasi figure: apparitio autem filij dei in mundo, esset ꝼm corporis veritatem, quasi res figurata per illas figuras. Unde dicit apo. scōe col. 2. Que sunt vmbra futurorum, corpus autem Christi.

¶Utruz dei filius debuerit assumere corpus terrenū. s. carnē z sanguinē. Arti. 2.

¶Ad scōm Sic ꝓcedit. Vñ q rpsnō habuerit corpꝰ carnale siue terrestre, ꝙz celeste. Dicit esn apls. 1. ad cor. 15. Primus hō de terra terrenus, scōs hō de celo celestis. Sed primus hō. s. adam fuit de terra quātum ad corpus: vt pz gen. 1. Ergo etiā scōs hō. s. Christus fuit de celo quātum ad corpus. ¶Ꝫ. 1. ad corin. 15. dz. Caro z sanguis regnum dei non possidebunt. Sed regnum dei principaliter est in Christo. Non ergo in ipso est caro z sanguis sed magis corpus celeste. ¶Ꝫ. Omne qꝺ est optimū, est deo attribuēdū. Sed inter oia corpora nobilissimū est corpus celeste. Ergo tale corpus debuit Christus assumere.

Sed ꝫ Est, qꝺ dns dicit luc. vlt. Spiritus carnē z ossa nō hz, sicut me videtis habere. Caro autem z ossa non sunt ex materia celestis corporis, sed ex inferioribus elementis. Ergo corpus Christi non fuit corpus celeste, sed carneum et terrenum.

Rndeo dōm. qꝺ eisdē rōnibus apparet, quare corpus Christi nō debuit esse celeste, quibus ostensum est qꝺ nō debuit esse fantasticum. ℣ Primo esn quia sicut veritas humane nature nō saluaretur in Christo si corpus eius esset fantasticū (vt posuit manicheus) ita etiā non saluaretur si poneretur celeste: sicut posuit valentinus. Cum esn forma hois sit quedam res naturalis, requirit determinatam materiam. s. carnes et ossa, que in hois diffinitione ponī opz: vt patet per phm. 7. meta.

¶Scdo, quia hoc etiā derogaret veritati eorum que Christus in corpore gessit. Cum enim corpus celeste sit impassibile et incorruptibile (vt probatur in primo de celo) si filius dei corpus celeste assumpsisset, non vere esurisset, nec sitisset, nec etiam passionem et mortem sustinuisset.

℣ Tertio etiam derogaret veritati diuine. Cum enim filius dei se hominibꝰ ostenderit quasi corpus carneum et terrenum habens, fuisset falsa demonstratio si corpus celeste habuisset. Et ideo in libro de eccle siasticis dogmatibus dicitur, Natus est dei filius carnem ex virginis corpore trahens, et non de celo secum afferens, ꝙz subsantiam plene z ꝼm qualitatem superioris ordinis. Unde sunt dotes corporis de quibus loquit. Dilata tñ expositio nō est refutanda/ ꝙz reuerenter amplectenda: ita vt ēt saluet dicta corpoz ꝼm virtutē forma tiuā. Tum qz adam fuit imediate a deo ꝼm debitū nāe ordinē: exigit ꝺē rerū ordo supposita nouitate mūdi/ vt ꝓma individua ꝑfectaz specierū fiant nō ex semine ꝙz imediate a deo: qm vt dz. 12. meta. ꝑfecta sunt naturaliter priora imperfectis: christus aūt stante tam naturali modo gnatiōis hūane per commixtionē maris z femine/ miraculose supra naturā leges conceptus ē divina virtute absq semine humano. Tū quia adam a deo immediate factꝰ/ sicut z bones z leones secūdum suas naturas) dicit: christi vero conceptio spāliter apposituatur spūsan. vt intelligatur ad hoc a deo imediate factus homo vt spiritualis fit. Ita quod non ex sola negatione hūani seminis/ sed ex ꝺ quod supra naturā leges ex spiritusan. ditur conceptus. differentia posita est inter christum z adam quantuz ad corpus: qꝺ christus de celo celestis/ ille ō terra terrestris.

¶In hoc 2o articulo dubium occurrit de assumptione sanguinis: an scs sanguis q erat in corpore christi/ erat vnitus diuinitati. Et est ratio dubij ex ꝑte hoc quod constat non esse actu sed poa corpꝰ quod alitur: est enim sanguis alimentum decoctum/ quertenduz non conuersuz in mēbra. Et confirmat authoritate nō solū ar. 2. de ptibus aial. sed diui tho. i multis locis/ z singulariter in ferius in. q. 31. ar. 5. ad primū. Ubi ponit differentiam inter ofa carnes et exyna parte/ et sanguinem ex alia parte: in hoc qꝺ caro et ossa sunt actu partes corporis humani/ sanguis autez non est actu pars sed est potētia totum. Et ideo caro et ossa non possunt absq corruptione z diminutione corporis auferri: sanguis aūt sine corruptione cōtrahitur.

℣ Ad hoc dicitur ꝼm auctoris doctrinam in. 4. senten. distinct. 44. q. prima. q partes humani corporis sunt duplices: quedaz sic sunt actu partes qꝺ intranſmutabiles in alias partes: vt carnes ossa nerui/ et membra/ vt manus pedes ꝛc. quedā vero sic sunt actu partes/ qꝺ sunt in potētia etiā ad alias partes: et tales videnť esse quatuor humores ex quibꝰ sumus: inter quos est sanguis. Unde quia hmōi habent aliquo modo rationē partis in actu et aliquo modo partis in potētia/ ideo diuersa de eis dicitur: nā inquantum sunt partes in actu/ verificatur qꝺ corpus nostrum componitur ex eis: vt in principio dicti lib. aristoteles testatur: vt vero sunt in potentia ad alias partes/ verificatur quod est alimentum corporis. Et per hoc patet responsio ad rationem in oppositum: dicendo qꝺ sanguis est corporis alimentum/ sed non tantum: quia est ita alimentum vt etiam sit ꝺm se pars corporis. Ad authoritatem dini Tho. dicitur quod loquitur de parte totali in actu/ quum dicit qꝺ non potest sine corruptione aut diminutione subtrahi: non autem de parte partim in actu et partim in potentia/ qualis est sanguis. Absq dubio igitur credendus est filium dei assumpsisse corpus terrestre. Et est carnem et sanguinem/ vt diuidendo questionez auctoꝛ titulum explicat.

¶Super arti. 3.

TItulꝰ clarus est/ in telligendo ꝓ sonat: z questiuus propter arrium z apollinarē (vt in litera dz) negantes in Christo animam propriam.

¶In corpore articuli duo sunt. Primo recitatur error arrij et apollinaris. Secundo reprobatur tripliciter. Quo ad primum ponitur positio ista in se. et sua sequela. In se qꝺdem: quia negatur anima/ in Christo/ sed ponitur verbum loco animę. In sua vero sequela: quia negantur due nature in Christo: quoniam non est ibi natura humana: vel quoniam ex anima et corpore vna natura constituitur/ ac ꝙ hoc ex eo quod est loco anime z corpore vna est tantum natura. prima expositio tamen intendere consonat/ de natura humana loquenti. Quo ad secundum afferuntur tres rationes: prima ex auctoritate scripture: secunda ex ratione deducente ad inconueniens ex aug. tertia et ratione conuincente/ quod signorat pro priam vocem positio ipa: qz ponendo carnē negat carnis

Universidad de Deusto Biblioteca

J. ar. 2. c. et. q. 14. ar. 1. c. Et 3. dis. 2. q. 1. ā. 5. q. 1. c. 2 q. 2. c. Et 4. ꝫ c. 29 30. ꝫ 34. ꝑn cipio. et 35. ca. 2. ſi. Et po. q. 6. art. 7. cor. co. 1. Et opuſ. 3. c. 213. et. 227.

3. di. 2. q. 1. ar. 2. q. 2. Et 4. ꝫ c. 5. ꝫ 34. ꝑnº 35. co. 2. ſi. 37. ſi. 2 41. co. 1. Et ſi. q. 20. ar. 1. c. Et vi. dio. ar. 1. c. co. 2. Et opuſ. 3. c. 211.

J. qō. 5. ar. 3. ca. q. 37. ar. 1. c. et. q. 54. ar. ca. Et 3. di. 2. q. 1. ā. 3. q. 1. c. 2. q. 2. c. Et 4. di. c. 30. Et 34. co. 3. Et opuſ. 3. c. 214.

et per hoc veritat incarnatiōis ptriarl. Vide de his in quarto cōtra gen. ca. 32.

¶Super arti. 4.

Tiuly pter apolli narez mor? / conuletum ad confitendū in Christo animam: z consistentem animam sensitiuam in Christo/sed nō mētem/sed loco mentis verbum: vt habes in 4. contra gen. ca. 33. et in litera.

¶In corpore articuli duo fiūt. primo ponitur error apollinistarū: secō excluditur triplex rōnes vsidentur satis clare. Jn prima tā aduerte/q nō dicit author admirationem esse actum rationis: sed qō ex igit rationem / diz absq; ratione collativa esse ctus cum causa esse non potest.

¶In responsione ad scām perspice/ q lux maior dicitur offuscare minorem/ nō quo ad substātiam lucis/ sed quo ad effectum: quia fa. it nō apparere effectum minoris: quum nihil tollat a luce minore. Quoad substātiam vero lux maior perficit minorem / augēdo effectū illius: aer enim illuminatus a candela/ cum superilluminat a sole/ nō perdit ptē lumen / sed acquirit maius lumen: augetur eñ lumen ex presentia maioris lucis: quod in litera vocat perfici. Vñ non sunt duo lumina in eode/ sed idē perfectius.

¶Super qōnis. 6. Articulum 1.

Tiuly mi articuli q. 6. 4: telligē dus est vt sonat: qñ in corpore distinguetur: et motus est occasione verborum Augu. et magistri sentē. in. 2. dist. terti sen. ponentium ordinez in ista assumptione.

¶In corpore articuli duo sunt. primo declaratur ille terminus mediante in titulo positus. secūdo respondetur questo ibi/ sic ergo si attendimus. Primum fit declarādo/distinguēdo/ et eruendo/ subdistinguendo/ z conferendo membra distincta inter se. Declaratur i primis qō medium importet ordinem/ quod probatur: quia dicitur respectu principii aut finis. Unde et medium secundum aliquem ordinem oportet quod sit medium: nec oppositum intelligi potest. Distinguitur preterea ordo in ordinem remotionis vel nature: et excluso ordine temporis a mysterio assumptiōis (vt in hac eadem questio, patebit) sub diuiditur ordo nature in ordinez dignitatis z causalitatis. Exempla patent in litera. Conferuntur aut ē hi duo nature ordines inter se secundum connexionem: puo quanto secundus ordo consequitur aliquo modo primum. Et dicitur aliquo modo: q non oportet vniuersaliter quodcūq; ignius est esse calidum. minus dignū non enim leonina natura ē causa nature formice/ licet sit formica longe dignior.

¶Quo ad secundum respondeūr questo duabus conclusionis bus iuxta duplicem modum medij secundum dictos duos nature ordines: scilicet medium dignitatis et medium causalitatis. Prima est. filius dei vnitus sibi carnem mediante anima/ loquendo secundum ordinem dignitatis. probatur: quia anima inuenitur media inter deū et carnem secundum dignitatis gradum. Secunda est/ quod secundum ordinem causalitatis filij dei vnuit sibi carnem mediante anima. probatur. anima est aliqualiter causa carnis vnitē filio dei: ergo est medium in causando vnionem carnis ad filiū dei. Antecedens probatur dupliciter. primo quia caro non esset assumptibilis nisi per ordinem quez habet ad animam rationalem. secundo quia caro per ordinem ad animam rationalem habet qō sit caro humana: sola autem natura humana est assumptibilis: vt patet ex prius dictis.

Quest. VI.

Ad primū Ergo dōm, qō vbi est ipsa res p̄ sui p̄sētia, nō requirit ei? imago ad hoc q̄ suppleat locū rei: sicut vbi est imperator? milites nō venerant ei? imaginē. Sz tñ requirit cū p̄sētia rei imago ipsi?. vt officiāt ex ipa rei p̄sētia: sicut imago in cera efficit p impressionē sigilli: et imago hois resultat in speculo p ei? p̄sentiā. Vñ ad efficiēdā mētē humanā, necessariū fuit q̄ ea sibi verbū dei vniuerit. ¶Ad scām dōm. q̄ lux maior euacuat lucē minorem alteri? corporis illuminātis, nō tñ euacuat. Sz efficit lucē corpis illuminati: ad p̄sentiā eñ solis. stellarū lux obscurat. sed aeris lumē efficit. Jntellēs aūt seu mens hois est q̄si lux illuminata a luce diuini verbi: etiō p p̄sentiā verbi nō euacuat mēs hois. sed magis perficit. ¶Ad tertiū dōm. q̄ lz po? intellectiua nō sit alicui? corpis actus. Ipsa tñ ei? sentia aie humane ē est forma corporis. requirit q̄ sit nobilior. ad hoc q̄ habeat potētiā intelligēdi: z ideo necesse est vt corpus melius dispositum ei respondeat.

¶De modo assumptionis quātum ad ordinem. Questio. 6.

Deinde Cōsideradū est de ordine assumptionis predicte.

¶Circa qō querūtur. 6. Primo, vtrum filius dei assumpserit carnē mediāte anima. Secō, vtrū assumpserit animā mediāte spū siue mente. Tertio, vtrū anima fuerit prius assumpta q̄ caro. Quarto, vtrū caro ¶Christi fuerit prius a verbo assumpta q̄ anime vnita. Quinto, vtrū tota humana natura sit assumpta, medianti bus partib?. Sexto, vtrum sit assumpta mediante gratia.

¶Utrum filius dei assumpserit carnē mediante anima. Arti. 1.

Ad primū Sic p̄cedit. Vñ q̄ filius dei nō assumpserit carnez mediāte aia. Perfectior ē est modus quo filius dei vnit hūane nature z partib? ei?, q̄ quo est in oibus creaturis. Sed in creaturis est immediate per essentiam potētiam z p̄sētiā. Ergo multo magis filius dei immediate vnit carni, et nō mediāte anima. ¶Ps. Anima z caro vnita sunt dei verbo in vnitate hypostasis seu persone. Sed corp? immediate pertinet ad personā siue hypostasim hois, sicut et anima, quinimo magis videt se de propinquo hōe ad hypostasim corp? q̄ ad est materia q̄ est forma: q̄ p̄n? individuatiōis, q̄ importat in noīe hypostasis, videtur esse mā. Ergo filius dei non assumpsit carnem mediante anima. ¶Ps. Remoto medio separātur ea q̄ per medium coniungitur: sicut remota superficie, cessaret color a corpore, qui inest corpori per superficiez. Sed separata per mortē anima, adhuc remanet vnito verbi ad carnem: quod infra patebit. Ergo verbum non coniungitur carni mediante anima.

Sed ō Est, q̄ Aug. dicit in epla ad volusianū. Ipsa magnitudo diuine p̄rutis animā sibi rōnalē, z per eandem corpus humanum, totūq; omnino hominem in melius mutandum, coaptauit.

Rñdeo Dōm, q̄ mediū ō: respectu p̄ncipij et finis. Vñ sic p̄n? et finis iportāt ordinē, ita z medium. Est aūt duplex ordo. Unomodo q̄dē tp̄is: aliq? ātna tur. Sciz ātordinē tp̄is. sicut in mysterio incarnatiōis aliq̄d medium: q? tota humanam nām sit. sibi p̄ verbū dei vnitum: vt infra patebit. Ordo ātnāe inter aliq̄ pōt attēdi 2?. Uno mō fz gradū dignitatis, sic dicim? āgelos eē medios inter homines z deū. Aliomō fz rōnē cālitatis: sic ō: media cā existēt inter p̄mā cāz z vltimū effectū. Et h? scōs ordo aliq̄ mō ois̄eē p̄m?: sic n. dicē dion. 13. c. de d. no. de? p sibas magz sibi, p̄tinēs agit in ea que sūt magz remota. Sic ē si attēdam? gradū dignitatz anima media inuenit inter deū et carnē. z fz h? p̄t dici q̄ fili? p̄ vnitū sibi carnē mediāte anima. Sz z fz ordinē cālitatis, ipa anima est aliqliter cā carnis vniende filio dei: nō enim eēt assumptibilis, nisi p ordinem quez h? ad animā rōnalem: fz quez hz q̄ sit caro humana. Dictum est enī supra q̄ natura humana p̄ce ceteris est assumptibilis.

Ad primū Ergo dōz, q̄ duplex ordo p̄sideratur pōt inter creaturam z deū. Unus q̄dē fm q̄ creature cānt a deo, z dependēt ab ipso sic a p̄ncipio sui esse. z sic pp̄ similitatē sue virtutis deus ime diate attigit quālibet rem. cāndo z conseruādo. Et ad h̄ p̄tinet q̄ de? immediate est in oib? p̄centiā. p̄tiā z potētiā. Alio? aūt ordo est fm q̄ res reducunt in deū sicut in finē. Et quātū ad h̄ inuenit mediū inter creaturā z deū: q̄ inferiores creature reducunt in deū p superiores: vt vt dion? in li. cele. hierar. Et ad hūc ordinē p̄tinet assumptio hūane nāe a p̄bo dei. qō est termin? assumptiōis: z iō p aiam vnit carni. ¶Ad 2?m dōz: q̄ hypostasis p̄bi dei ꝓstituere? simplr p humanā nām, seq̄re q̄ corp? esset tertia p̄sona. cū sit mā. q̄ est individuationis p̄n?: sicut z aia q̄ est forma specifica, p̄inqui? se hz ad nām humanā. Sz q̄ hypostasis p̄bi dei est p̄ z altior q̄ hūana nā: tanto id qō est in humana nā. p̄pinqui? ad eā se hz. quāto est altius. et iō p̄pinq̄or est p̄bo dei aia q̄ corp?. ¶Ad 3?m dōm. q̄ nihil phibet aliq̄d esse cām alicui? q̄tū ad aptitudinē z p̄gruitatē. q̄ tñ remoto illud nō tollit: q̄ etsi fieri alicui? dependēt ex aliq̄, posito tñ esti facto eē, ab eo nō dependēt. Sic̄ inter aliq̄s amicitia cātur aliq̄ mediāte, eo recedente adhuc amicitia remanet: z si aliqua in matrimoniū ducit p̄ pulchritudinē. q̄ facit p̄gruitatē in muliere ad copulā. p̄ingalē, tñ pulchritudine cessante, adhuc durat copula cōingalis. Et sic̄ separata aia, remanet vnio verbi ad carnem.

¶Ad scām dōm. q̄ sicut Aug. dicit in lib. de heresib?, Apollinaristē de anima Christi a catholica eccl̄a dissentūt: dicētes: sicut arriani deū p̄m carnē solā sine aia susceplsse. Jn qua cōfutatiōis euāgelicis victi. mentē defuisse aiē p̄i. sed p hac ipsum verbū in ea fuisse dixerūt. ¶Sz hec positio elsdē rōnib? conuincit sicut z p̄dicta. ¶Primo eñ hoc aduersatur narrationi euāgelice, q̄ cōmemorat eū fuisse mirati: vt p̄z Mat. 8. Admiratio aūt absq; rōne esse nō p̄t: q̄ importat collationez effect? ad cām: dū. q̄ aliq̄s videt effectū cui? causam ignorat z q̄rit: vt ō: in p̄ncipio metaphysice. ¶Sc̄o repugnat vtilitati incarnationis: q̄ est iustificatio hois a pctō. Alia eñ humana nō est capax pctī nec gr̄e iustificatiōis, nisi q̄ mētē. Uñ p̄cipue oportuit mentez humanā assumi. Uñ dicit dam. in. 3. li. q̄ dei verbū assumpsit corp? z animā intellectualem z rōnalē. Et postea subdit. Totus toti vnitus est, vt toti mihi salutem largirē. q̄ ēn assumptū est, incurabile est. ¶Tertio hoc repugnat veritati incarnationis: cū eñ corp? ꝓportionetur anime, sicut mā. ꝓprie forme, nō est vere caro humana q̄ nō est p̄fecta anima humana. s. rōnali. Et ideo si p̄s animā sine mēte habuisset, nō habuisset veram carnē humanā, sed bestialē: q̄ p̄ solam mētem anima nostra differt ab anima bestiali. Uñ dicit Aug. in lib. 83. q. q̄ fm hunc errorem sequerē q̄ filius dei beluā quandaz cū figura humani corporis suscepisset. Q̄ iterū repugnat veritati diuine: q̄ nulla pattitur fictionis falsitatem.

¶Ante q̄ ad ulteriora ꝓgrediamur/declarādū cēseo q̄d sēsit author i hac mā. z in quo ipugnāt. Scito igit q̄ sunt hic due' ꝓncipales difficultates. Prima est circa ordinē p̄tis ipsi se/nō absolute sed relatas ad assumptiōnē. z hec tractāt hic quo ad p̄tes ēcntiales. s. aiaz z corp?. z i sequenti arti. quo ad p̄tes potētiales. s. merē z sensz. Altera est circa ordinē inter p̄tes z totū. s. aiaz z corp?. z nām hūanā. z hec tractat in ar. 5. h?. q. Et in vtraq; qōne sunt varie opiniones. Quārdam nā q̄s in 3. sen. di. 2. q. 2. negat oēm nāe ordinē in mysterio assumptionis/tam in parti b? inter se quā in partibus z toto relatis ad assūptionē. Scōs vero in 3. sen. dist. 2. q. 2. aliquo modo negat vtrobiq; ordinez nāe/z aliq̄ mō affirmat. Negat sic̄dem vnā ptem esse mediā vt q̄ assumit respectu alteri?. z similiter ptes esse mediū vt q̄ assumit respectu totius nāe hūane. Affirmat aūt vnā ptē esse mediū vt q̄ z respectu totī. z respectu alteri? ptis: q̄ anima est constitutiua z nāe et cargis vt sit assūptibilis. Doctrina aūt authoris media via incedit: qñ. z concedit nāe ordinē vtrobiq;. s. tam in partib? inter se quam in ptibus z toto inter se/relatis sp ad assumptionem: et ptim concedit secundum nature ordinem medium vt quod: et ptim non concedit medium vt quod. et vtr concedit mediuz vt quo in hoc assumptionis mysterio. Declaro singula/p̄suppolita diffōe iam dicta/ quod mediare secundum n̄ture ordinem vt cā assumptionis et ptē assūpti/ contingit dupliciter. Unomodo quod sic sit causa quod aliud assumatur quod ipsa causa p̄assumi intelligatur: quasi sit progressus quidam in his que assumuntur: et prius secundum nature ordinem assumatur anima et deinde caro: sicut dicimus quod prius generatur homo q̄ risibile secundum nature ordinem/ quamuis sit tpe: q̄ risibile p̄supponit hominem vt quod est genitum. Et hoc modo author concedit partes nature animam scilicet et corpus prius natura assumi quam totam naturam: prius tñ nā fm q̄d/ hoc est fm ordinem exequutionis: vt in. 5. patebit articulo. Ubi afferenk argumēta sco. z durā. 5. h? z soluēt. Alio? q̄ sit cā vt aliō sit assūptibile/ siue vt q̄ sine vt q̄ nō curādo. z h̄ mō affirmat author vtrobiq; eē medium. s. z iter ptes inter se/z iter ptes z totū. Et explicando distincte in iaz sua/sentit q̄ aia est mediū vt q̄ tñ respectu carnis: z q̄ aia ē ēt mediū vt q̄ ptialē tñ respectu totī? z q̄ aia z corp? sūt mediū vt q̄. respectu totī? fz exequtiōis ordinē: z q̄ totū ē mediū vt q̄ z vt q̄ respectu ptiū. fz itēriōis ordinē. ¶Quocirca primo afferēda sūt args? durā. 5. natū ordinē iter aiaz z carnē relatas ad assūptionē: deide declarāda ē positio authoris de mediatione aie ad carnē / tā quo ad mediationē causalē q̄ quo ad modū. cz vt quo/z nō vt q̄: z demū rndebit obiectis. Reliq̄ q̄nto reseruāda sunt articulo: nō eñ opz scotica argumenta ꝰ mediationē aie respectu carnis afferre: q̄ ꝰ mediūvt q̄ sūt: q̄ nos non tenem? coparādo partes inter se ad assumptionē: simul eñ nō solū tpe sed nā aiam z carnē assumi dicim? vt q̄ assumit: ita q̄ neutra mediāte altera vt q̄ sed q̄ caro assumat mediāte aia vt quo: vt clare patebit. ¶Arguit q̄ durā. si in assumptione esset ordo nāe. aut esset ex parte assumptōis aut ex pte assumptoz: fz nō ex parte assumptōis: q̄ pomā assumptio vnica: vni? aūt ad seip̄m nō est ordo nāe. Nec ex parte assumptoz. coparādo ptes inter se: q̄ vnus vnit duob? nō vt duo sunt fz vt vnū/neutrū eoz est mediū: qñ mediū distinctionē exigit ad illud cui? est mediū: sed fili? dei vnitus est p se aie et carni/nō vt plura sunt sed vt vnū sunt: q̄ vnit eis inquātū sunt ptes vni? nāe hūane: q̄ nō assumpsit carnē mediāte aia fm ordinē nāe ex parte rei. ¶Qō aūt vere fm rēm nāe ordo ī ter fit inter aiam z carnē in assumptiōe/ ex hoc ipso pz q̄ est ibi vera causalitas realis. Ad cui? clarioē notitiā asse rēda est. dīa inter aiam z carnē respectu assumptiōis: coparādo fidē hec duo ad assumptionē. manifeste p̄stabit/ q̄ iter actionē assumptiuā z actionē creatiuā vtrius q̄z hec innuenk dīa: q̄ respectu aie nulla alia actio mediat: fz respectu carnis mediat actio aiatiua carnis. Sīlr p̄supposita actione creatiua carnis nō est caro assumptibilis fm p̄gruitatē/ sic eñ de assumptibili est ser mo: nisi sit alata seu humana: alata aūt aut humana non est mā illa nisi per actionē aiatiuā fili? actio aūr aiatiua p̄stat q̄ aiam ponit in carne: q̄ realiter faciēdo illā in esse alato et humano/ vere vt cā media causat carnis assumptibilitatē. Pre supposita aūt actiōe creatiua aie/ non expectat alia actio ā aliq̄d sup addat anime p q̄ fiat assumptibilis: sed statim est assumptibilis. Est igit anima p actionē assumptiuā attingibilis absq; actione media/ caro aūt sine mā nō nisi media actione animati na: est igit inter carnē z animā inter se relatas ad assumptionē ordo nature fm causalitatē in re. Et qñ et hoc q̄ anima sic causat carnē assumptibilē/ nō sequit q̄ aia prius nā assumit: sed bene sequit q̄ est rō q̄ caro assumat: z vt in litera dr nō est nisi in fieri rō: ad aūt q̄ se hz ad carnē vt rō q̄d assumat/ se hz vt quo/z nō opz q̄ se habeat vt q̄d/ ideo ex hac doctrina authoris nō plus habeo q̄z q̄ aia mediat vt cā media vt qua seu quo: ita q̄d nō prius natura anima vt q̄d assumitur/ sed ptius natura anima vt quo assumitur: z similr natura vtriusq; vt quod assumitur. Jta q̄ referendo animā z carnem inter se ad assumi vt quod/nulli? est nature ordo: q̄ neutra vt quod. Et si ad hoc tendebat duran. non contradico sed quia non inuento se sic declarasse/vt scotus fecit: ideo tc. Moueor autem ad negandus q̄d anima est mediū vt quod respectu carnis in assumptione: quia nulla apparet ratio quare debeat hoc concedi: quānis enim tam anima q̄z caro sit assumpta vt quod assumitur/ partialiter tamen seu vt pars: q̄ tamen anima non intelligitur ptē assumpta q̄z anima et carnē/q̄s p creationem actionem sortitur. et mō fuit creationis/q̄ scz creatur in corpore) nec caro prius assumit q̄z assumunk/ malum videō ordinem nature aut intellectus: sed solum vt dictum/sēsit q̄ anima est causa carni vt quo q̄d assumatur. ¶Ad obiectionem aūt durandi dicitur q̄ in assumptione est nature ordo ex parte assumptoū. Et cum contra hoc arguit/quia vnitū pluribus non inquātum sunt plura sed vnū. etc. negatur minor: q̄m filius dei assumpsit animā z corpus vt sunt plura: q̄ assumpsit illa vt sunt due partes essentiales realiter distincte inter se. Alia probatiōne dr q̄ aliud est cōcedere affirmatiuā/scilicet assumpsit ptes vt sunt vnū: z aliud est cum dicta affirmatiua cōcedere etiam negatiuā/scilicet nō assumpsit partes vt sunt plures res. Affirmatiua nāq; importat q̄ partes sunt assumpte vt vniunk in toto: z hoc est dictu q̄ partes sunt assumpte vt sunt in toto: negatiua aūt importat q̄ partes nō sunt assumpte fm seipsas/sed quod assumptio termināt ad totū tātū/z ad partes nō sic. vt sunt in toto. Constat aūt ex doctrina sacra filiū dei assumpsisse ita partes in toto quod tamē ad ipsas partes in seipsis terminata est assumptio: aliquoqn oportuisset in morte ¶Christi fieri novas assumptiones animē in se z corporis in seipsis in toto non erant. Dicito igit q̄ filius dei assumpsit animā z carnē inquātum sunt partes vnius nature: sed ex hoc non sequitur ergo inquātum sunt vnum z nō inquantum sunt plures: q̄z assumpsit inquantum sunt vnum in natura vnica/z inquantum sunt in se plures res partiales/ stamen.

¶In responsione ad scām ejusdē primi articuli/nota primo hanc doctrinam/quod scilicet nō eodem ordine se habent partes nature humane ad personalitatem alienam. s. verbi dei quo se haberent ad personalitatem propriam. s. persone humane. Et ratio in litera redditur ex altitudine divine persone. Et hec bene retineto/z applicato quū dicturitur assumptionis mysterium quo ad ordinem assumptoū: z nō fundes te super ordine eōdem ad propriam ꝑsonalitatē: vt in. 5. articulo ratio scoti super hoc fundamento asseretur. ¶Nota scō/quod ptima verba litere. s. corpus est vicinius persone ꝑprie/anima aūt nature humane: nō carent scrupulo: quoniam et si vera sunt fm cōia homini z aliis ꝑfectibus sensibilibus: quoniam in eis anima vicinior est nature z corpus persone: q̄ anima constituit formaliter naturam/z materia individuat: persone autem constat in dividuum marime appropinquare: vnde z creduntur idem oino quo ad rem apud multos. Scōm tñ ꝑpria principia hominis videtur oppositus qñ anima intellectiua q̄z est ex se subsistens z defert secū subsistētiā quā cōicat supposito/ꝑpinquior est p̄sone cui? ꝑpriū est subsistere: adeo vt ipsi p̄sone prio cōueniat. ¶Sed hoc non obstat: q̄ aia intellectiua in tuo fieri mēdicat hecchcitatē a corpore/iz occasionaliter: nec defert secū subsistentiā ꝑpriam sibi vt quod subsistit/nisi in potētia: sed vt ꝑpriū illius principium vt quo. Unde licet aliquid plus ꝑpinquitatis habeat ad hypostasim q̄z alie anime/quia ex proximo ordine defert vt quo/amen actuz subsistendi: non tamen propinquior est q̄z corpus quod ipsam animam z sum essendi actum indiniduat. Stant ergo solida verba litere.

¶In responsione ad tertium einsdem articuli/ clare habes quo pacto apud authorem intelligitur animam mediare in assumptione carnis: scilicet cum tribus conditionibus. ¶Prima est secundum aptitudinem: quia scilicet reddit carnem aptam ad assumi/ faciendo ipsam animatam z humanam. Secunda est secundum congruitatem: quia

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

hec aptitudo nō est necessitatis/ꝫ gr̃uitatis: mā dei posset fine illa assumere carnē/z ca⁹ sic apta nō necessitat ad assumptionē: ꝫ er hoc ipso qō caro est hūana est habilis de gr̃uo vt assumat/hoc est assumptibilis est de gr̃uo. tertia est in fieri: qz additio ista qua caro est de gr̃uo assumptibilis nō mediat in fcō esse/ꝫ in fieri tm. Et ꝓpteres cessante tali ꝯditione actuali/(vt de facto cessauit in morte xp̃i/qz caro xp̃i in triduo nō erat aiata nec hūana nec ēt caro nisi eduoce) non ꝓpterea desinit vnio assumpte carnis ad diuinā hypostasim: quā oportuisset desinere si aia eēt mediū in fcō esse: sicut qz est mediuz in fieri/ꝫ in ꝓncipio assumptibilis caro nō nisi aiata ac humana assumit. Et hinc habes qō caro ipsa in se termiat assumptiuā actionē: et nō solū vt aiata et vt humana/ꝫ nō attingeret eā nisi eēt aiata aut humana: sicut aliqs accipit in vroꝛ mulierē pulchraz/ fm seipsam mulierē/ ꝫ nō accipet eaz nisi esset in ꝓncipio quā eā accipit pulchrā: vt in ꝛa ⁹u. Et ꝓpterea in monte xp̃i desinēte hūanitate ꝓ metez/ non de nouo ℣bū dei assumpsit aiam z corpus: ꝫ q̄ in principio facta est assumpta z terminata ad totū z partes ēt fm se/ non desijt terminari ad partes deficiente toto: qm̄ nec ipm totū est mediuz in assumptione missi in fieri fm ordinem intentionis: vt infra patebit.

¶Super arti. 2.

In titlo nra qō si termini ꝑdeclarādi sūt vt in ꝛclusione sumūtur/ nō restat locꝰ argumētis primo z tertio: ꝫ si in titulo relinquūt indistincti (ita tñ vt nolit ꝑsūs inteligat mēs seu ꝑs intellectiua) locꝰ relinquit argumētis z rñsionibꝰ. ¶In corpore articuli vnica ē cō clusio rñsiua quesito affirmatine. Filius dei assumpsit animā mediante spū. Probatur dupliciter. Primo rōne. Assumpsit ceteras partes anime mediāte intellectu: tam fm ordinē dignitatis q̄ fm ordinem ad cōgruentiā assumptiōis: ergo assumpsit animā mediāte spū. Añs ꝓ prima parte ꝓbatur: qr intellectus est dignior. Ꝓto sc̄ba/qz anima nō est assumptibilis nisi per illud quo est ad imaginē dei. Consequētia ꝓbatur ex precedenti articulo ex sūt rōne. sc̄o ꝓbatur cōclusio authoritate dam̄. ℣Aduerte hic duo: primo qō hic est cōparatio partiū potētialiū. i. partis superioris/ que vocatur ipūs siue mens siue intellectus/ꝫ partis inferioris q̄ est pars sensitiua z vegetatiua: q̄ vocatur anima. Et qm̄ oēs iste partes sunt assumpte a verbo z distinguūtur etiā genere inter se: z ordine quodā se habent ad verbū: tum quo ad dignitatem tum quo ad assumptibilitatem/ quia pars sensitiua nō est assumptibilis nisi qz coniuncta est intellective/ sicut nec caro nisi quia est pars hois: ideo Aug. dixit z author declarauit/ q̄ assumpsit animā. i. partē sensitiuam mediante spiritu. i. parte intellectiua. ℣Et scito qō si cōsiderentur iste due partes nō fm qō vnīūtur inuna substantia anime/(qz sensitiuum est in intellectiuo vt trigonū in tetragono: vt ⁹u i scō de anima) sed abstrahēdo ab illo vel alio modo cōiunctiōis/ et cōsiderentur ipse partes diuerse/z qō cōiuncte sunt in hoīe non curando de modo quo sunt coniuncte: similē est iudicium de illa ꝓpositione/ assumpsit carnem mediāte anima/z assumpsit animum mediante spiritu. Et ꝓptera Aug. simul vtrāq; ꝓtulit/z in litera similis ⁹u vtraq; mediatio: salutār enim vtrobiq; z gradus dignitatis z causa et causati/dum pars intellectiua ex hoc qō cōiungitur parti sensitiue/ perficit illā et est illi ratio quod sit assumptibilis. Quocirca non requiras hic causalitatem/ sicut pars essentialis que est forma est causa alterius constitutiua sed proportionaliter causalitatem/ sicut pars potentialis formalior et superioris ordinis est causa partis inferioris: oportet enim proportionaliter inquirere et intelligere causalitatem sicut proportionaliter sunt partes/ que dicuntur partes essentiales et que dicuntur partes potentiales.

¶Super articulum tertium.

Utrum dei filius assumpserit animā mediante spiritu, siue mente. Arti. 2.

Ad scōm Sic ꝓcedit. Ur q̄ filꝰ dei nō assumpserit aiam mediante spū. Idē em̄ nō cadit mediū inter seipm et aliqd aliud. Sed spūs siue mens non est aliud in essentia ab ipa aia: vt in puma parte habitū est. Ergo filꝰ dei nō assumpsit aiaz mediāte spū siue mēte. ¶ℜ. Illud q̄ mediāte facta est assumptio. vr esse magis assumptibile. Sed spūs siue mens nō est magis assumptibilis q̄ aia: q̄ ꝑz ex hoc, q̄ spūs angelici nō sunt assumptibiles: vt supra dictū est. Ergo vr q̄ filꝰ dei nō assumpserit animā mediāte spū. ¶ℜ. Posteri⁹ assumit a primo mediante priori. Sed anima noiat ipsaz essentiā, q̄ est prior nālr q̄ ipa potēcie, q̄ est mēs. Ergo vr q̄ filꝰ dei nō assumpserit animam mediante spiritu siue mente.

Sed ℜ Est, q̄ Aug. dicit in li. de ago ne cristiano, Inmutabilis et incōmutabilis veritas, per spiritū animaz, et per animam corpus accepit.

Rñdeo Dōm, q̄ sicut dictū est, filꝰ dei ⁹. assumpsisse carnē aia mediāte: tū ꝓpter ordinē dignitatis, tū etiā ꝓpter gr̃uitatē assumptionis. Utrūq; autē hoz inuenit si cōparemus intellm q̄ spūs ⁹. ad ceteras aie partes: nō em̄ aia est assumptibilis fm gr̃uitatē, nisi per hoc q̄ est capax dei ad imaginē ei⁹ exūs: qō est fm mētem, q̄ spūs ⁹. fm illud ephe. 4. renouamini spū mentis vestre. Sit⁹ etiā intellect⁹ inter ceteras partes aie. est supior z dignior z deo similor. Et ideo vt dam̄. dicit in. 3. li. vnītū est carni per medium intellectum. verbum dei: intellectus enim est qō est anime purissimum. sed et deus est intellectus.

Ad ꝑmū Ergo dōm, q̄ etsi cells nō sit aliud ab aia ab alijs partib⁹ anime fm rōnē potētie. Et fm hoc cōpetit sibi rō medij. ¶Ad scōm dōm. qō spiritui angelico nō deest cōgruitas ad assumptionē ꝓpter defectū dignitatis: sed ꝓpter irreparabilitatē casus. Qō non ꝑōt dici de spū hūano: vt ꝑz ex his q̄ in prima parte dicta sunt. ¶Ad tertiū dōm, q̄ aia iter quā z dei ℣bū ponit mediū intells, non accipit ꝓ essentia aie, q̄ est oibus potētijs cōis: sed ꝓ potentijs inferioribus, que sunt omni aie cōes.

Utrum anima, a dei filio patus fuerit assumpta q̄ caro. Arti. 3.

Ad tertiū Sic ꝓcedit. Ur qō aia xp̃i fuerit puꝰ assumpta a ℣bo q̄ caro. Filꝰ em̄ dei assumpsit carnez mediāte aia: vt dictū est. Sed puꝰ ꝓuenitur ad mediū q̄ ad extremū. Ergo filꝰ dei assumpsit puꝰ aiam q̄ corꝰ. ¶ℜ. Alia xp̃i est dignior angelis: fm illud psal. adorate eum oēs angeli ei⁹. Ꝫ angeli creati sunt a ꝓnº: vt in primo habitū est. Ergo z aia xp̃i. Que nō fuit ante creata q̄ assumpta: dicit enim dam̄. in. 3. li. q̄ nūq; neq; aia neq; corꝰ xp̃i ꝓpriā habuerūt hypostasiz ꝓter ℣bi hypostasim. Ergo vr qō aia fuerit ante assumpta q̄ caro, q̄ est ꝓcepta in vtero ℣ginis. ¶ℜ. Jo. primo ⁹u: vidim⁹ eū plenū gr̃e z veritatis, z postea subdit qō de plenitudine eius nos oēs accepim⁹. i. oēs fideles quocunq; tpe: vt chrys. exponit. Hoc autē nō esset nisi anima Christi habuisset plenitudinē gr̃e et veritatis ante oēs sctos, q̄ fuerit ab origine mūdi: q; cā nō est posterior: causato. Cū igit plenitudo gr̃e z veritatis fuerit in anima Christi ex vnione ad verbum (fm illud qō ibidem ⁹. vidimus gloriam eius quasi vnigeniti a patre, plenū gratie et veritatis) ꝓs videtur qō a ꝓncipio mundi anima Christi fuerit a verbo dei assumpta.

Sed ℜ Est, qō dam̄. dicit in. 3. li. Non vt quidam mentiuntur, ante eam que est ex virgine incarnationem. intellectus est vnitus deo verbo, et extunc vocatus est Christus.

Rñdeo Dōm, q̄ origenes posuit in suo periarchon, oēs aias a ꝓncipio fuisse creatas: inter quas etiā posuit animā Christi creatā. Sed hoc q̄dē est incōuenies, si ponāt q̄ fuerit tūc creata, ꝫ speciei: q̄ nō est ꝑs̄ species/ sed pars speciei. Quia enim eadē est rō de ꝑsonalitate z subsistētia quo ad assumi z nō assumi (q̄. l. vtriq; eadē rōne repugnat) ideo eadē erit rōne author ℣ subsistentiā anime separate: qua vsus est superi⁹ ℣ personalitatē subē separate q̄ est angel⁹. Nā sicut implicat personā assumi in vnitatē ꝑsonalē alterius ꝑsone: q; pertineret ad esse ꝑsonale assumētis persone q̄ assumpta esset: z nō pertineret ad esse persone assumētis persone q̄ esset fm se in persona alia: ita implicat subsistentē animā assumi ad aliud subsistēs: q̄ simul per se separatim existeret. Et eo nāq; q̄ ponitur subsistēs fm se: ponit per se separatim existere: nā hoc ipm figit subsistere fm se: z ex eo q̄ ponit assumi ad alterī⁹ subsistentiā: ponit q̄ nō per se sed per illud aliud subsistat: alioquin ad illⁱ alterī⁹ subsistētiā nō esset tracta. ℣ Nota sc̄o: q̄ subsistē tiam anime ꝓexistentē corūpi pōt intelligi dupliciter. primo quo ad actum subsistēdi: q̄ nihil aliud est q̄ actus essendi ipsi⁹ anime vt est ipsi⁹ solius: hoc est vt est eius vt q̄ est: z hoc mō videtur thomiste/ iuxta superi⁹ recitata de personalitate/ intelligere hic locū. Alio modo non solum quo ad actum subsistēdi: sed quo ad id q̄ subiicitur actui subsistēdi: ita vt corrupto subo actus: ex ꝑte subiti sequatur corruptio actus: z hoc modo intelligendus videtur hic tertius: ꝓformiter ad ꝑdeterminata de ꝑsonalitate. Jmo ginandum est enim quod anima separata est semipersona et non solum seminatura: nam vnita carni est seminatura: quum sit pars essentialis humane nature: sed non subsistit per seipsam vt quod: sed per hypostasim, cui vt anima vt ratio subsistendi ex ꝓprio genere: scilicet immateriali ordine defert actum essendi et subsistendi: sed statim vt separata est a corpore: ex hoc ipso quo constituitur in esse separato constituitur in quadam totalitate et completione: vt scilicet sit quod subsistit: ina dequate tñ ad sui esse/ sin q̄ natū est eē corpus z totꝰ hō subsistere. Jam n. dem̄ est q̄ separatio dat quādam totalitatē z cōpletionem: z ió statim separata aia est semipsona: ac ꝓ hoc ꝓpio termino terminat⁹ q̄ in corpe exūs terminabat termino totꝰ hois. Et ió sicut si assumeret ꝑsūs angelus/ corrūperet primo terminatio nāe angelice q̄ est illⁱ ꝑsonalitas ita si assumeret aia pⁱ separatim exūs/ corrūpereꝫ ipⁱ terminatio q̄ ꝑtinuitur in eē quod est et semipersone et subsistentis. Sed si anima assumitur non ꝑ exūs separata (sicut ēt vnitur de facto cū ꝑoti nō ꝓcessūs separata) tunc solum vt seminā assumitur et vnitur: quia non adhuc terminata ꝓpio termino/ quē insuit a corpore et ab hypostasi separatiōe nata ē hūe. Notanter autem dico/ non solū a corpore sed ab hypostasi: q; si anima separaretur a corpore et non ab hypostasi (quod in solo christo accidit in triduo) tūc non nisi vt semīa se parata a tota nā que desineret/ remaneret subsistens/ nō per se/ sed per hypostasim aliēnā: puta filij dei/ cui semper est vnita. ℣Sed insurgit tunc qō/ an in cōmuni resurrectione, anima separata huius vel illⁱ reuerta ad corpus re tineat suā ꝓpriā terminationez: an ꝑdat illaz z terminet ꝑsonalitate totius. ℣Ad hoc ⁹. q; alt se hz aia rōnalis i. sui ꝓnº quū in corpe fit/ z alr quuz ad corpus ꝑ resurrectionem reddit: qō er ℣ hꝫ q̄ aia i sui ꝓnº individuatur ex corpore ꝑtis occasionaliter/ in resurrectione autē aia individuat potiꝰ corpus q̄ individuet ex ipso: vt ꝑz in his in q̄bus divina ꝑtute materia corporis supplebit: puta q̄ totalr ꝑ multas q̄titates z q̄litates ex solis carnibus hūanis nutriti sunt. Sicut ergo individuationē semel in corpore adeptam nunq̄ deserit aia rōnalis/ sed eē illa individuat si opus est corpus/ ita vt idē numero sit relurgēs hō q̄ ꝑus fuit/ ita rōnabile est vt ad ꝓpriam terminationē aliter se habeat in corpore z extra ac in reditu. Nam nō acq̄rit illā in corpore ꝑstitmēdo nām sicut acquirit individuationē: sed acquirit illā in corpe ꝑstitudo ꝑsonā: hoc est si ad hoc pueniat q̄ sit ꝓnm ꝑstitutiuum. ꝓprie persone z nō solū ꝓprie nature: z ideo in Christo non acquisiuit ꝓpriam terminum/ qz non cōstituit ꝓpriam ꝑsonā. Sed nec cō stituēdo ꝓpriam personā videt acquirere illū ꝑsummate/ sed medio mō inter actum z potentiā: q̄m aliquo mō est q̄ subsistit z opatur/ et aliquo modo nō. Sed in ꝛeparatione a corpore z corruptione hypostasis/ q̄ simul in alijs a Christo hoibus sunt/ anima ꝓpium terminū cōsummate acq̄rit: quē semel adeptū retinebit etiā in reditu ad corpus z in statu ꝑfectioꝛi possessiua illū reunita corpori q̄ si separata esset. eo q̄ tūc erit in naturalissimo suo esse. Ut sic differentia quo ad ꝓpriam terminationem inter animā in sui ꝓnº z in resurrectione sit: q̄ in sui ꝓnº de facto venit vt quo etiā quo ad personalitatē: z ideo impediri ꝓtingit illā z a ꝓpria z totius personalitate: vt ꝑz in mysterio assumptionis: in regressu aūt venit vt qō est licet partialiter. Et ideo sicut individuat z cōicat suū esse hoi z gloriū caritatiua in sanctis: ita subsistentiam/ terminationē semiq; personalitatē/ ad perfectionem humane subsistentie z personalitatis adducit.

¶Quo ad tertiū refutat origenis positiō/ intellecta scō mō/ scz q̄ anima illa in sui creatione ab initio fuerit vnita/z postmodus in vtero virginis incarnata/ primo deducēdo ad incōueniens: q̄. l. anima Christi nō videre tur esse eiusdem nature cum nostris: secundo authoritate leonis.

¶Circa rationē hāc dubiū ex duplici capite occurrit. Primo quantū valeat simplr: nam ex hoc q̄ homo vel bos creatur ante oia secula vel post/ non variatur natura eius/ sed mēsura fm durationē: nihil ergo videtur valere ratio inferens alietatem nature ex ꝓpriitate fm durationem productionis. Secundo quantum valeat ad hominem: quia origenes ponebat non solum Christi sed omnium hominum animas ab initio creatas: vnde magis si ratio valet sequitur quod anima Christi sit eiusdem nature cum nr̄is/ ex quo simul ab initio oēs create ponuntur.

J. ar. 4. q. 53. a. 2. q. 3. et. q. 56. arti. 4. Et 3. d. 2. q. 2. a. 3. q. 1. a. 3. Et 4. d. 43. q. 1. a. 2. q. 1. c. 53. a. 1. et. 4.

J. q. 68. ar. 1. 1m. Et 3. di. 14. ar. 1. q. 2. 1m. 2am. Et verit. q. 24. arti. 4. 2m.

Ad hoc ⁹. q̄ ratio non est ad hoiem/ sed simplr: z ideo non opꝰ ipsam saluare ad hoiem/ sed simplr. Fūdatur aūt ratio sup hoc q̄ naturalis modus productionis alicuius/ diuersus penes hoc q̄ est ꝓduci in corpore vel extra z ante corpus/ monstrat diuersitatē nature rei ꝓducte. Nec eget multa probatione hec ꝓpositio: sed est quasi per se nota: qm̄ si res aliquē sic se habent q̄ ex natura sua vēdicant sibi taz diuersos modos sue naturalis ꝓductionis/ nō nisi ex diuersitate formalis rerum que producūtur ꝓcedunt: puta qua vna naturaliter est in corpore/ et alia non: z propter ea vna naturaliter erigit fieri in corpore et alia ante corpꝰ: z vna naturaliter ē forma corꝑis/ et ideo fit in corpe: alia nō ē nāliter forma corꝑis: z ió fit extra et ante corpus. Unde supponit hec ratio animas nras fm suum naturalem modum stendi/ creādo infundi et infundendo creari: q; sunt naturaliter forme corꝑum: z ex hac suppositione arguit q̄ anima Christi nō fuit ab initio creata z assumpta. Supponit etiam quod in prima constitutione nature nō attendatur (vt aug. docuit) quid deus potuerit facere sed quid natura rerum caruīq; ordo exigat.

locis. S. ar. 1. notatis.

locis. S. art. 3. citatis.

¶In responsione ad tertium. eiusdem articuli nota bene resolutionem dictorum de fide Christi est iustificatiua? Iustificet ex ꝓpositione ꝓtulit ne gratie: iuxta quidem authoritatē apostoli ad ro. 4.

¶Super artic. 4.

Utrum caro Christi fuerit ꝓtus a verbo assumpta q̄ anime vnita. Arti. 4.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Ur q̄ caro xp̃i fuerit ꝓtus a ℣bo assumpta q̄ aie vnita. Dicit enim Augu. in lib. de fide ad ꝑe. Firmissime tene z nullatenꝰ dubites nō carnē Christi sine diuinitate ꝓceptā in vtero ℣ginis ꝓtus suscipere et a ℣bo. Sed caro xp̃i videt ꝓtus fuisse cōcepta q̄ aie rōnalis vnita: q; mā vel dispositio ꝓtior est in via gr̃ationis q̄ forma cōplenua. Ergo ꝓtius fuit caro xp̃i assumpta q̄ aie vnita. ¶ℜ. Sicut aia est pars nature humane ita et corpus. Sz aia humana non habuit aliud ꝓnm̄ suū esse in xp̃o q̄ in alijs hominibus: vt patet ex auctē leonis pape supra inducta. Ergo vr q̄ nec corꝰ christi aliter habuerit ꝓncipium essendi q̄ in nobis: sed in nobis ante cōcipitur caro q̄ adueniat anima rationalis. ergo ēt ita fuit in xp̃o. Et sic caro ꝓtius fuit a ℣bo assūpta q̄ aie vnita. ¶ℜ. Sicut ⁹. in lib. de causis, cā ꝓia plꝰ influit in cātz: z ꝓus vnit et q̄ cā scda. Sz aia xp̃i cōparat ad verbū sicut causa scda ad ꝓmam. Puꝰ ergo verbum est vnitum carni q̄ anima.

Sed cōtra Est, qō dam̄. dicit in. 3. lib. Simul dei ℣bi caro, simul caro aiata rōnalis z intellectualis. Non ergo vnio verbi ad carnem, ꝑcessit vnionem ad animam.

Rñdeo Dōm, q̄ caro humana est assumptibilis a verbo. fm ordinem quem hz ad animam rōnalem sicut ad ꝓriam formam. Hunc autem ordinem

Titulus de ꝓioritate tpis itelligit. Et est rō q̄nis: q; in cōceptione alioth; hoium inuenit ꝓsitpe caro q̄ aduenit aia rōnalis: q; prius vixit vita. plāte deinde vita sensitiua/ z postremo aia rur aia rōnali. Et constat q̄ filius dei assumpsit carnem ab initio conceptionis sui corꝑis.

¶In corpe lynica est cōclo rñsiua q̄sito negatiue. Caro xp̃i nō ꝓtius assumpta est a verbo q̄ anime vnita. Probat dupliciter. Ꝓmo sic. Caro humana nō est assumptibilis anteq̄ sit ꝓpria materia anime rōnalis z hūana: ergo nō est ꝓtius assumpta q̄ anime rōnali vnita. Añs hz duas ꝑtes que in idē redeūt: nec dīnt nisi sicut expressium in cōi z ꝓprio vocabulo: qm̄ materia ꝓpria anime rōnalis z caro hūana idē sunt: ꝫ dīnt q̄ vt materia ꝓpria sonat id q̄ cōest oibus naturis ꝓpijs: vt caro hūana specificat id q̄ est in ordine ad aiam rōnalem. Et ꝓtraq; ergo ꝑte probat in litera q̄nis. Ꝓmo ex ꝓprietate materie: q; materia simul cū recipit formam/ sit propria illius forme. Qō ꝓbat: qz materia nō ꝓtius hz ordinē ad formā vt ꝓpriam formā q̄ hēat ipsam formā: ꝫ tū q; simul terminatur generatio z alteratio ꝓtia. Et scda ℣ ꝑte/ qz caro nō est hūana añ adnentum anime rōnalis. Añs ℣ ꝓ scda ꝑte relinquit ꝑ se notū. Ꝓto prima ve ro parte ꝓbatur: qz caro hūana nō est assumptibilis/ nisi ꝑ ordinē quē hz ad aiam rōnalem vt ꝓpriam formā. scdo ꝓbat cōclo ex ꝓportionali sdūcta huic rōni similitudine de aia: sicut aia rōnalis nō ꝓtius assumpta q̄ vnita carni ita nec caro ꝓtius assumpta q̄ vnita aie rōnali. Et vtrobiq; rō ꝓportionaliter: qz id ℣ natura aie/ hoc contra natura carnis humane.

¶Circa hūc ꝓcessum ꝓ dubiū occurrit: qz vt q̄ materia ꝓpria forme sit ante aduentū forme: q̄n materia nō est ꝓpria nisi ꝓ dispones ad talem formā: materia aūr plene dispōsita est immediate ante instans introductionis forme: ꝓtius igitur tempore est materia propria anime rōnalis z vniuersaliter forme q̄ adsit ipsa forma. Preterea minus est materia propria anime rationalis z minus habet ordinem ad ipsam caro nostra q̄ caro immediate ante instans introductionis anime rationalis: quoniam ista naturaliter necessitat ad formam. illa naturaliter magis ac magis recedit a forma ex dictis: sed caro Christi mortua habet ordinem ad animam christi/ propter quem remanet assumpta vt propria materia illius: igit z caro in vltia dispōne ꝫ illuz ordinem/ z est propria materia aie rōnalis

Universidad de Deusto
Biblioteca

ꝓ Ad ꝫm ſz/q ꝓpria mā alicui⁹ forme dupl᷑ ſubſz in fieri tm̄ / vel in ſcto eſſe. In ꝓpoſito aūt ſermo eſt de mā ꝓpria in facto eſſe: obiectio aūt ꝓcedit de mā ꝓpria in fieri. ꝓ Ad ſcām cōcedit⁹ q̄ ſm nāe ordinē caro vltimo diſpoſita hz magis rōnē ꝓprie māe q̄ caro mortua: ſz in ordine ad reſurrectionē q̄ ſola diuia pōt poⁿ fieri / caro mortua hz magis māe ꝓprie rōnē: q̄ ita iā in facto eſſe fuit ꝓpria mā iſti⁹ aie / dedit huic aie idiuiduationem / et reuniēda eſt illi ad recōſtituendum eundē numero hoiem. Vñ in equiuoco laboram⁹: q̄m aliter ſumit ꝓpria mā in ḡnatione / vbi nāe ordo attendit / et aliter in reſurrectione vbi diuinus ordo conſiderat. Quia tñ apud theologū vtra q̄ ſz ꝓpria mā / ideo cauſe author i litera non dixit hūc ordinē non hſi niſi ꝑtē aia rōnali corpi: hz dixit nō hſi anteq̄ aia adueniat: cui hoc ei ſtat q̄ habeat etiam poſtmodū / et quo ſz ſemel aia aſſuit corpori: cui p̄ aūt dicto nō ſtaret q̄ haberet poſt mortem ꝓpria mā.

¶ In rñſione ad ſcām eiuſdē articuli / vlde rōnē naturalē quare nō arguit diuerſitatē nature auferre a ꝓpo naturalē modū ꝓducēdi carnē / et argueret diuerſitatem nature ſi aia ꝓducta eſſet ante corpⁿ: q̄ ſz in carnis ꝓductione varietas eſſet penes antecedentia tm̄ / in aie vo ꝓductione va rietas ponit⁹ in ſpliꝫ ſtitutiuis intrinſecis. Et rō aſſignat: q̄ materia nata eſt eſſe ante formā et diſponi ad illā: forma aūt non hz anteq̄ aia rōnalis ei⁹ aduenīat: q̄ ſimul dū aliq̄ mā fit ꝓpria alicui⁹ forme, recipit illā formā. vñ in eodē inſtāti terminat⁹ alteratio. in quo itroducit forma ſubalis. Et inde eſt q̄ caro nō debuit ante aſſumi q̄ eſſet caro humana, q̄ factū eſt aia rōnali aduenīēte. Sicut igit aia nō ē pu⁹ aſſūpta q̄ caro, q̄ z naturā anime eſt vt pu⁹ ſit q̄ corpori vniat. ita caro nō debuit priꝰ aſſumi q̄ anima, quia non priꝰ eſt caro humana q̄ habeat animam rationalem.

Ad ꝑmū Ergo dām, q̄ caro huma na fuit⁹ eſſe ꝓ aiam. Et tō añ aduētū aie, nō eſt caro humana: ſed pōt eſſe diſpō ad carnē humanā. In cōceptiōe tñ xp̄i ſpūs. ſ. q̄ eſt agēs infinite ꝑ virtutis, ſil⁹ et materiam diſpoſuit / ad perfectū perduxit. ¶ Ad ſcām dām, q̄ forma actu dat ſpecie: mā aūt quātū eſt de ſe eſt in poⁿ ad ſpecies. Et tō ꝓ rōnē forme eſſet, q̄ ꝓeexiſteret nāe ſpēi. q̄ perficit ꝓ vnionē ei⁹ ad mām: nō aūt eſt ꝓ nām materie q̄ ꝓeexiſtat nature ſpēi. Et tō diſſimilitudo q̄ eſt inter ouginē noſtrā / ouginē Chriſti, ſm hoc q̄ caro nr̄a pu⁹ cōcipit ex animek, nō aūt caro Chriſti eſt ſm illud q̄ ꝑcedit nature cōplemētū: ſicut / q̄ nos ꝓcipimur ex ſemine virt, non aūt Chriſtus. Sz dr̄ia q̄ eſſet quantū ad ouginē aie, redūdaret in diuerſitatē nature. ¶ Ad tertiū dām, q̄ verbū dei ꝓ pu⁹ intelligit vnitū carni q̄ aia ꝓ modū cōem quo eſt de ceteris creaturis, ꝓ eſſentiā, potētiā et ꝑſentiā. Priꝰ tñ dico, nō tpe, ſed nā: pu⁹ em̄ intelligitur caro vt quoddā ens, q̄ a ꝑbo hz, q̄ vt anim̄ata, q̄ hz ab aia. Sed vnione ꝓpria mediante ſpūſco, ꝓ quam ſubſiſtit ſimul aia / corp⁹ ſunt adiuicē vnita ad conſtituēdā nām hūanā in ꝑbo. Deſignat aūt ibi ordo nāe. vñ ꝓ id q̄ ē priꝰ in nā, aſſumitur id q̄ eſt poſterius. Eſt aūt aliq̄d pu⁹ in nā dupl᷑. Vnomō, ex pte agēt⁹ aliomō ex parte māe: he. n. due cāe ꝑeritſtit rei. Ex pte q̄dem agēt⁹ ē ſimpl᷑ priꝰ illd, q̄ ꝓio cadit i ei⁹ itētione: hz ſm q̄d priꝰ eſt illud a q̄ incipit ei⁹ opō. Et ꝫ iō, q: itētio eſt priꝰ opōne. Ex pte vero māe eſt priꝰ illud, q̄ priꝰ exiſtit in trāſmutatiōe māe. In incarnatiōe aūt oz ma terie attēdere ordinē, q̄ eſt ex pte agētis: q: vt aug. dicit in epl̄a ad volusianū, in talibus reb⁹ tota rō factiē potētia facietis. Manifeſtū aūt eſt q̄ ſm intētionē facietis priꝰ ē cōpletū q̄ icōpletū: z ꝓ priꝰ totū q̄ ꝑtes. Et tō dicēdū eſt q̄ verbū dei aſſumpſit ꝑtes hūane nāe mediāte toto: ſicut. n. aſſumpſit corpus ꝓ ordinē quē hz ad animaz rōnalem, ita aſſumpſit corpus z animā, ꝓ ordinem quem habent ad humanā naturam.

Ad ꝓmū Ergo dōz, q̄ ex verbis illis nihil aliud dat⁹ eſt intelligi, niſi q̄ ꝑbū aſſumēdo ꝑtes hūane nāe, aſſumpſit totā hūanā nām: z ſic aſſumptio ꝑtiū ē priꝰ in via opōnis, ſtellu. nō tpe. Aſſumptio aūt nāe ē priꝰ in via intētionis: q̄ ē eē pu⁹ ſimpl᷑: vt dcm̄ ē. ¶ Ad 2ᵐ dām, q̄ z in facto eē: q: tūc erat ver. dicek / nūc ē vnita: z ſimet⁹ añ ꝫ ſi erat vnita: q̄ deicep⁹ falſo diceret: q̄m aſſūptio remāet ñ i fieri ſz i facto eē. Et ꝓterea cōceditur q̄ quātū ad ſcām eſſe / eodē modo ſe habuit tūc z hz modo: z ſic tūc filius dei vere fuit ꝓximo homo / ſicut fortes eſt ꝓximo homo ex priꝰ aſſumpto terminata totaliter aſſumptione / z ſil⁹ ex ꝓio aſſūpto vt totali paſſiuo aſſūptiōis: ita z nūc i eternū. ¶ Ad 3ⁱᵘᵐ dr̄, q̄ nec ſoni tam⁹ ꝑbū dici hoiem a ꝓtialib⁹ aſſūptis / z a nō totalit⁹ teriata aſſūpne: nec eē ibi tot aſſumptiōes / z vnā tm̄ / ſm nāe ordinem exequēdo, progredieē ꝓ to: q̄ ſum⁹ certi q̄ ꝫ vñ. 3. dist. 2. q. 1. ā. 2. 3. ar. 1. c. 3. ar. 1. c. toto / z nō a ptibus. Et ſi. q. 3. ar. 2. q̄ ē fundamētū opio Etopul. nius ſue / rñdet ex au 3. c. 222. toris doctri⁹ ꝓnota. ta i ar. ꝓio hꝰ. q. i. rñ ſiōe ad 2ᵐ q. ſ. ñ eſt ſilis ordo aſſūptoū ad ꝓſonā aſſumēte q̄ eēt coūdē ad ꝓriā ꝓſonalitatē: c⁹ oppm ꝓ fundamēto ſco. at ſiunt. Et rō auctoris ibidē ē, q: ꝓſoⁿ aſſūmēs ē altior / ordiq̄ eēt ꝓſoⁿ ꝓpa. Et ne inoluat itellꝰ diſti guat / q: q: q̄ eſt de ordie aſſūptionis z nō de ordie ꝓſonatiōis: nō ne eqnocet / dicat q: ꝓ eſſe ꝓſoⁿ / ſil⁹ ꝓ ꝓſonari / ꝑt itel ligi poſſe fieri vel fieri ꝓſonā vel q̄ſi coſtituendā nām hūanā in ꝑbo. Deſignat aūt ibi ordo nāe. vñ ꝓ id q̄ ē priꝰ in nā, aſſumitur id q̄ eſt poſterius. Eſt aūt aliq̄d pu⁹ in nā dupl᷑. Vnomō, ex pte agēt⁹ aliomō ex parte māe: he. n. due cāe ꝑeritſtit rei. Ex pte q̄dem agēt⁹ ē ſimpl᷑ priꝰ illd, q̄ ꝓio cadit i ei⁹ itētione: hz ſm q̄d priꝰ eſt illud a q̄ incipit ei⁹ opō. Et ꝫ iō, q: itētio eſt priꝰ opōne. Ex pte vero māe eſt priꝰ illud, q̄ priꝰ exiſtit in trāſmutatiōe māe. In incarnatiōe aūt oz ma terie attēdere ordinē, q̄ eſt ex pte agēt⁹: q: vt aug. dicit in epl̄a ad volusianū, in talibus reb⁹ tota rō factiē potētia facietis. Manifeſtū aūt eſt q̄ ſm intētionē facietis priꝰ ē cōpletū q̄ icōpletū: z ꝓ priꝰ totū q̄ ꝑtes. Et tō dicēdū eſt q̄ verbū dei aſſumpſit ꝑtes hūane nāe mediāte toto: ſicut. n. aſſumpſit corpus ꝓ ordinē quē hz ad animaz rōnalem, ita aſſumpſit corpus z animā, ꝓ ordinem quem habent ad humanā naturam.

¶ Sed occurrit hic literalia multa inqrēda. ꝓmo cur exiſtēte nāe ordine ſm q̄d libet gen⁹ cauſe / ordinē nāe duob⁹ cōtū oppriat⁹: ꝑ Scdo cur ordinē nāe ex pte māe in hoc myſterio author ꝑtrāſiuit / quū priꝰ nā ex parte cauſe materialis corpus Chriſti fuerit cōceptū q̄ animatum: paties em̄ ꝑsupponit actui qui in eo fit. ¶ Tertio curauthor in hoc myſterio / de medio ſm nature ordinē ex parte agēt⁹ ſm ordineq̄ntatiōis rñdēdo tacuit: quuz tñ in rñſione ad ꝓmū: poſtmodū de ſilo tra ctet. ¶ Ad ꝓmū dr̄: q: q: ordo nāe ſm genus cāe formalis / z fi nalis reducit⁹ ad ordinē nature ſm genus cauſe agētis: tanḡ in quo clarius relucet: q̄m ſm ordinē agentiū ordinātur / z fines ḡnationū et forme genitoz: / z res natura priores ſm ordinē ſimul aut forme in his que fiūt: ſunt poſteriores in eſſe: q̄m / z forma / z finis quāto vlteriores in aliquo ordine tanto priores: q: pfectiores. Res vero vt ſunt tā in materie trāſmutatione q̄ in intētione aut exequntione agētis priores: ſunt etiā priores ſm eſſe aliq̄d reale. ſ. vel ſm ipſam intētionem eoz: ſicut domus eſt in intētione artificis: vel ſecundum quod ſaltem in inchoata tranſmutatione ſunt: ſicut alteratio eſt priꝰ generatione: vel ſm ſe: vt ab ipſis incipit exequntio: vt fundamentū eſt priꝰ parietib⁹. Merito igitur nature ordinē duobus apptopriauit author generibus cauſarū: q: ſunt priores in eſſe: tū q: clarius relucet priorit⁹ nature in iſtis: tum q: priorit⁹ alioz apud generabilia reducit⁹ ad iſta. ¶ Ad ſcām dr̄: q̄d in myſterio incarnatiōis nulla fuit tranſmutatio materie: niſi inſtātanea formatio corporis ab infuſa virtute ſpūſan. / illa inſtantanea formatio q̄ntis nature ordine priꝰ ſm genus cauſe materialis ſit q̄ anime rōnalis adnētus in eā: q: anima rationalis nō detulit ſecū corpus: ſed ſupposuit corpus organicū in quo recideretur: cuius eſſet actus in quo fieret. Quia tñ in illo priori natura nō erat aſſumptibilis (vt ex dictis pz) q: cōſtituta eſt in eſſe aſſumptibili per eſſe animatū: ideo author loquens hic de priore z poſteriore ſm naturam in ordine ad aſſumptionē: nihil de priꝰitate ex parte materie vt poſſet extra ordinem ad aſſumptionē dixit: ſed tanḡ impertinentē ad propoſitum dimiſit. ¶ Ad tertiū dr̄: q̄ in ꝓpoſitu cauſa eſt quare rñdendo queſito tacuit ordinē exequntionis: quia ſz rñdendum eſt queſito ſimpl᷑: de medio ſimpl᷑: z non de medio ſm quid: ac per hoc de medio ſm ordinem ſimpl᷑: z non ſm ordinem ſm quid. Unde meritū mediuz ſm quid: reſeruauit rñſionibus argumentoz ſoluta queſtione de mediatione ſimpliciter z abſolute.

¶ In eodem articulo in reſponſione ad ꝓmuum dubium occurrit ex ſco. z duran. arguētibus in tertio ſen. di. 2. ꝫ hanc doctrinā: q̄ ſcz non aſſumpſerit totū mediātibus partibus. Arguit ergo ſco. ꝓmo in. q. 2. ſic. ꝓmo aſſumptū nō eſt natura humana: ſed pars ſeu partes ei⁹: ergo aſſumens nō eſt ꝓmo hō. Et cōfirmatur: quia ſicut in inſtanti aſſumptionis ſe habuit ad totum z partes ita z modo: igitur et modo nō eſt ꝓmo homo: ſicut fortes eſt ꝓmo hō: q̄ videtur inconueniēs. Amplius videtur ſequi q̄ Chriſtus nō ſit homo. ꝓbatur: quia denominatio a parte vel partib⁹ nō dat denoiationē a toto. ꝓtereꝛa, propter duas vniones verbi ad partes nature, humane non eſt homo: ergo requiritur tertia que

ſit tot⁹ ꝓmo / ꝓpter quā tertiā verbū eſt hō: ſz ſta ſufficit ſine alijs duabus: igit ille due ſupfluūt. Demū, ꝑbat oſtēſiue q̄ nā tota eſt ꝓio ſine medio aſſumpta. Cōtra eſt in ſe ꝓio ꝓſonabile / ſi ſibi dimitteret ꝫ in alio ꝓio ꝓſonat q̄n aſſumit: ſz tota nā z nō ps vel ptes / eſt ꝓmo z immediate ꝫ mō ꝓſonabilis in ſe ſi ſibi dimittat: ḡ. Probat maio: q: in eodē inſtāti nāe i q̄ in ſe ꝓſonaret ſi ſibi dimitteret / ꝓſonat in alio vel ab alio: q: nihil ante illud inſtās eſt natū aſſumi / q: non priꝰ fuit nā lingu. leris: nec poſt illud inſtans aſſumit⁹ q: tūc eſſet ꝓſona in ſe. Minor probat: q: in eodē inſtāti nāe in q̄ partes ꝓcedūt totū / neutra nata eſt eē ꝓſona: ſed tūc ꝓio q̄n ex iſtis vnitis eſt to ta natura: q: tūc ipſa tota eſt ꝓſona in ſe ſi non impediatur ab aſſumēte. ¶ Duran. aūt in. q. 3. q̄s. 2. arguit dupl᷑ / 6 trūe do totalr ordinē natu re in aſſumptione totius z ptiū ꝓmo: q: totū z partes vni ſe / ſic enim aſſumptus ſunt / oino ſunt idem re. ſcō q: aſſumptio vna eſt vni⁹ ad vnū: ſz aſſumptio hūane nāe eſt vna ad vnuz / q: ad ꝓſonalitatē ſi tū ergo eſt vnius. ſ. nāe integre ex ſuis ptibus: conſat. n. ea⁹ eſſe aſſumptā: ergo tā nā q̄ ptes ſunt aſ ſumpte vt vnū: non eſt igit ordo realis inter totū z partes in aſſumptione. ¶ Ad euidētiā pōnis q̄ in hac ſra explicas / ſcīdū eſt q̄ quū ordo opōnis ſeu exequtionis eadē z eodē mō itelligat⁹ habere media ſi ē ſm nām tm̄ / z ſi eſt ſm ꝓgreſſum opōnū. Verbi gratia domus ſine fiat ꝓ multas opationes / vt ab arte ſucceſſiue ſit / ſine fiat tota ſil⁹ a deo / cadē media ptā ſit: puta fundamentū: parietes / tectū: z ſil⁹ eodem mō / hoc eſt q̄ q̄li bet eoz⁹ eſt vt mediū q̄. Nā ſicut ſucceſſiue opando / priꝰ tpe ſit fundamētū vt q̄ ptiale / z mediāte fūdamēto ſit paries et vt q̄ ptiale / z poſtea tectū vt q̄ ptiale / z olb⁹ mediātib⁹ vt q̄ ptialib⁹ ſit dom⁹ vt q̄ totale. Ita ſil⁹ opando / opatio illa priꝰ nā ꝓ z exequtionis ordinē attingere intelligit⁹ fundamētū / z poſtea pietē ꝛc. vt dictū eſt. haberet ei opō illa vnica vnū ꝓ ſe primo terminū ordine intentionis. ſ. totū: qui eſſet vltim⁹ ordine exequtionis z multos ptiales terminos ordie exequtionis priores / vno ꝓ ſe primo ītēto terio. ſ. toto. Sīc e. n. q̄d accidit in myſterio icarnatiōis / in q̄ ſil⁹ tota nā z oēs ptes ei⁹ factę aſſumpte ſunt: niſi q̄ ad aſſumptionē referēdo totū z ptes / nō inuenit⁹ ordo inter ptes (vt ꝑdictū ē) ſic vt vna priꝰ nā aſſūpta ſit vt q̄ ꝫ altera: q: ſil⁹ nā aia z corp⁹ aſſūpta ſunt. Sz ḃū inuenit⁹ talis ordo iter ptes ſimil z totū: q. ſ. ſm exequtionis ordinē priꝰ nā teriata ē aſſūptio ad ptes ſil⁹ hoc eſt aiam z corp⁹ vt terminos ptiales / ꝫ ad totū: ad q̄ primo vt ꝓio intētū vltimo terminata ē: z rōne hui⁹ primo intēti terminata ꝫintelligit⁹ ad ptes: ſicut rōne dom⁹ terminata ꝫintelligeret creatio dom⁹ ad ptes ei⁹ ex q̄b⁹ ꝫſtat dom⁹. Negātes ſit hūc exequtionis ordinē iter ptes z totū in aſſumptiōe / imaginant q̄ aſſumptio eſſā exequtiue teriata ē priꝰ ad totū ꝫ ad ptes: ita q̄ diffusa ſeu ꝫſi extēſa eſt aſſūptio a toto ad ptes: ita vt nō oporterit de nouo i morte chriſti aſſumere ptes: ſz remāſerit reſpectu ptiū. Et ꝫ huis ꝓio aſſpectu hec pō nō ſolū, ꝓbabilis ſz, ꝓbabiliꝰ videat⁹ ꝫ poſita / ſra: q: aſſūptio ꝑ ſe primo reſpicit totū: nec eſt vt factio tot⁹ / ſz ꝫſi ꝑfitis eleuatio: q̄ ēt i opando incipe oz a ꝑ ſe ꝓio intēto / ex q̄ ſupponit illō eē. Si tñ ꝓſpicaci⁹ ituiti fuerimus q̄ ordo relationis verat teſtis ē ordis cōpoſi q: primū in reſolone fuit vltimū in cōpōne: z cōſtare nos meminerim⁹ q: i morte chr̄i aſſūptio ꝫſi reſ⁹ui incepit ꝺ nā ipſa ab aſſūptione de ſuſt: ptes aūt nāe aſſumpte. rmāſerūt / ꝓcipiem⁹ q: ex hoc ipſo facto reuſauit de⁹ q̄ aſſumēdo ic̄hoanit ab exequtiōe ordie a ptib⁹ q̄ velut p̄ nū in cōpōne aſſūptōis: fuit aſſūptio ptiū: vt ſic dina ſapia diſpoſuerit ēt ſuauiter aſſūptionē ſm exequtionē z reſolonē. Quo ſit vt ꝓbabilioꝰ ſit pō in ſra poſita / fulta aug. fauore. ¶ Uñ ad primū ſco. diſtinguī ſit q̄ ꝓio aſſūptū dupl᷑: vt q̄ totale / z q̄ nō totale ſeu ptiale: z ſil⁹ primū aſſūptū teriata totalr aſſūptione: vel nō teriata totalr. z dī q̄ nā hūana ē ꝓio aſſūpta vt q̄ totale vel teriata totalr aſſūptione: ptes ēt fuit ſm opōnis ordinē priꝰ aſſūpte nō teriata totalr aſſūptiōe / nō vt q̄ totale. Cū ꝫ oz / ꝓio aſſūptū nō ē nā hūa⁹: negat⁹ loquēdo de ꝓio aſſūpto teriata totalr aſſūpne / z ſil⁹ de ꝓio aſſūpto vt totale paſſiuū aſſūptiōis: i q̄ tñ ſenſu oz ꝓficari tale añs / ſi ꝑne fuerit ꝺ bēt valere / z ic̄ueniētia ſeq. Ad ꝓfirma⁹em negat⁹ q̄ ſil⁹ mō o⁹ ſe habeat ꝓ ḃū aſſumēs tūc z ſz: q: ꝓ illo iſtāti aſſūptio erat dupl᷑. ſ. i fieri

duabus: igit ille due ſupfluūt. Demū, ꝑbat oſtēſiue q̄ nā tota eſt ꝓio ſine medio aſſumpta. Cōtra eſt in ſe ꝓio ꝓſonabile / ſi ſibi dimitteret ꝫ in alio ꝓio ꝓſonat q̄n aſſumit: ſz tota nā z nō ps vel ptes / eſt ꝓmo z immediate ꝫ mō ꝓſonabilis in ſe ſi ſibi dimittat: ḡ. Probat maio: q: in eodē inſtāti nāe i q̄ in ſe ꝓſonaret ſi ſibi dimitteret / ꝓſonat in alio vel ab alio: q: nihil ante illud inſtās eſt natū aſſumi / q: non priꝰ fuit nā lingu. leris: nec poſt illud inſtans aſſumit⁹ q: tūc eſſet ꝓſona in ſe. Minor probat: q: in eodē inſtāti nāe in q̄ partes ꝓcedūt totū / neutra nata eſt eē ꝓſona: ſed tūc ꝓio q̄n ex iſtis vnitis eſt to ta natura: q: tūc ipſa tota eſt ꝓſona in ſe ſi non impediatur ab aſſumēte. ¶ Duran. aūt in. q. 3. q̄s. 2. arguit dupl᷑ / 6 trūe do totalr ordinē natu re in aſſumptione totius z ptiū ꝓmo: q: totū z partes vni ſe / ſic enim aſſumptus ſunt / oino ſunt idem re. ſcō q: aſſumptio vna eſt vni⁹ ad vnū: ſz aſſumptio hūane nāe eſt vna ad vnuz / q: ad ꝓſonalitatē ſi tū ergo eſt vnius. ſ. nāe integre ex ſuis ptibus: conſat. n. ea⁹ eſſe aſſumptā: ergo tā nā q̄ ptes ſunt aſ ſumpte vt vnū: non eſt igit ordo realis inter totū z partes in aſſumptione. ¶ Ad euidētiā pōnis q̄ in hac ſra explicas / ſcīdū eſt q̄ quū ordo opōnis ſeu exequtionis eadē z eodē mō itelligat⁹ habere media ſi ē ſm nām tm̄ / z ſi eſt ſm ꝓgreſſum opōnū. Verbi gratia domus ſine fiat ꝓ multas opationes / vt ab arte ſucceſſiue ſit / ſine fiat tota ſil⁹ a deo / cadē media ptā ſit: puta fundamentū: parietes / tectū: z ſil⁹ eodem mō / hoc eſt q̄ q̄li bet eoz⁹ eſt vt mediū q̄. Nā ſicut ſucceſſiue opando / priꝰ tpe ſit fundamētū vt q̄ ptiale / z mediāte fūdamēto ſit paries et vt q̄ ptiale / z poſtea tectū vt q̄ ptiale / z olb⁹ mediātib⁹ vt q̄ ptialib⁹ ſit dom⁹ vt q̄ totale. Ita ſil⁹ opando / opatio illa priꝰ nā ꝓ z exequtionis ordinē attingere intelligit⁹ fundamētū / z poſtea pietē ꝛc. vt dictū eſt. haberet ei opō illa vnica vnū ꝓ ſe primo terminū ordine intentionis. ſ. totū: qui eſſet vltim⁹ ordine exequtionis z multos ptiales terminos ordie exequtionis priores / vno ꝓ ſe primo ītēto terio. ſ. toto. Sīc e. n. q̄d accidit in myſterio icarnatiōis / in q̄ ſil⁹ tota nā z oēs ptes ei⁹ factę aſſumpte ſunt: niſi q̄ ad aſſumptionē referēdo totū z ptes / nō inuenit⁹ ordo inter ptes (vt ꝑdictū ē) ſic vt vna priꝰ nā aſſūpta ſit vt q̄ ꝫ altera: q: ſil⁹ nā aia z corp⁹ aſſūpta ſunt. Sz ḃū inuenit⁹ talis ordo iter ptes ſimil z totū: q. ſ. ſm exequtionis ordinē priꝰ nā teriata ē aſſūptio ad ptes ſil⁹ hoc eſt aiam z corp⁹ vt terminos ptiales / ꝫ ad totū: ad q̄ primo vt ꝓio intētū vltimo terminata ē: z rōne hui⁹ primo intēti terminata ꝫintelligit⁹ ad ptes: ſicut rōne dom⁹ terminata ꝫintelligeret creatio dom⁹ ad ptes ei⁹ ex q̄b⁹ ꝫſtat dom⁹. Negātes ſit hūc exequtionis ordinē iter ptes z totū in aſſumptiōe / imaginant q̄ aſſumptio eſſā exequtiue teriata ē priꝰ ad totū ꝫ ad ptes: ita q̄ diffusa ſeu ꝫſi extēſa eſt aſſūptio a toto ad ptes: ita vt nō oporterit de nouo i morte chr̄i aſſumere ptes: ſz remāſerit reſpectu ptiū. Et ꝫ huis ꝓio aſſpectu hec pō nō ſolū, ꝓbabilis ſz, ꝓbabiliꝰ videat⁹ ꝫ poſita / ſra: q: aſſūptio ꝑ ſe primo reſpicit totū: nec eſt vt factio tot⁹ / ſz ꝫſi ꝑfitis eleuatio: q̄ ēt i opando incipe oz a ꝑ ſe ꝓio ꝓſonabile / ſi ſibi dimittere tur id q̄ eſt poſterius. Eſt aūt aliq̄d pu⁹ in nā dupl᷑. Vnomō, ex pte agēt⁹ aliomō ex parte māe: he. n. due cāe ꝑeritſtit rei. Ex pte q̄dem agēt⁹ ē ſimpl᷑ priꝰ illd, q̄ ꝓio cadit i ei⁹ itētione: hz ſm q̄d priꝰ eſt illud a q̄ incipit ei⁹ opō. Et ꝫ iō, q: itētio eſt priꝰ opōne. Ex pte vero māe eſt priꝰ illud, q̄ priꝰ exiſtit in trāſmutatiōe māe. In incarnatiōe aūt oz ma terie attēdere ordinē, q̄ eſt ex pte agēt⁹: q: vt aug. dicit in epl̄a ad volusianū, in talibus reb⁹ tota rō factiē potētia facietis. Manifeſtū aūt eſt q̄ ſm intētionē facietis priꝰ ē cōpletū q̄ icōpletū: z ꝓ priꝰ totū q̄ ꝑtes. Et tō dicēdū eſt q̄ verbū dei aſſumpſit ꝑtes hūane nāe mediāte toto: ſicut. n. aſſumpſit corpus ꝓ ordinē quē hz ad animaz rōnalem, ita aſſumpſit corpus z animā, ꝓ ordinem quem habent ad humanā naturam.

¶ Sed occurrit hic literalia multa inqrēda. ꝓmo cur exiſtēte nāe ordine ſm q̄d libet gen⁹ cauſe / ordinē nāe duob⁹ cōtū oppriat⁹: ꝑ Scdo cur ordinē nāe ex pte māe in hoc myſterio author ꝑtrāſiuit / quū priꝰ nā ex parte cauſe materialis corpus Chriſti fuerit cōceptū q̄ animatum: paties em̄ ꝑsupponit actui qui in eo fit. ¶ Tertio curauthor in hoc myſterio / de medio ſm nature ordinē ex parte agēt⁹ ſm ordineq̄ntatiōis rñdēdo tacuit: quuz tñ in rñſione ad ꝓmū: poſtmodū de ſilo tra ctet. ¶ Ad ꝓmū dr̄: q: q: ordo nāe ſm genus cāe formalis / z fi nalis reducit⁹ ad ordinē nature ſm genus cauſe agētis: tanḡ in quo clarius relucet: q̄m ſm ordinē agentiū ordinātur / z fines ḡnationū et forme genitoz: / z res natura priores ſm ordinē ſimul aut forme in his que fiūt: ſunt poſteriores in eſſe: q̄m / z forma / z finis quāto vlteriores in aliquo ordine tanto priores: q: perfectiores. Res vero vt ſunt tā in materie trāſmutatione q̄ in intētione aut exequtione agētis priores: ſunt etiā priores ſm eſſe aliq̄d reale. ſ. vel ſm ipſam intētionem eoz: ſicut domus eſt in intētione artificis: vel ſecundum quod ſaltem in inchoata tranſmutatione ſunt: ſicut alteratio eſt priꝰ generatione: vel ſm ſe: vt ab ipſis incipit exequtio: vt fundamentū eſt priꝰ parietib⁹. Merito igitur nature ordinē duobus apptopriauit author generibus cauſarū: q: ſunt priores in eſſe: tū q: clarius relucet priorit⁹ nature in iſtis: tum q: priorit⁹ alioz apud generabilia reducit⁹ ad iſta. ¶ Ad ſcām dr̄: q̄d in myſterio incarnatiōis nulla fuit tranſmutatio materie: niſi inſtātanea formatio corporis ab infuſa virtute ſpūſan. / illa inſtantanea formatio q̄ntis nature ordine priꝰ ſm genus cauſe materialis ſit q̄ anime rōnalis adnētus in eā: q: anima rationalis nō detulit ſecū corpus: ſed ſupposuit corpus organicū in quo recideretur: cuius eſſet actus in quo fieret. Quia tñ in illo priori natura nō erat aſſumptibilis (vt ex dictis pz) q: cōſtituta eſt in eſſe aſſumptibili per eſſe animatū: ideo author loquens hic de priore z poſteriore ſm naturam in ordine ad aſſumptionē: nihil de priꝰitate ex parte materie vt poſſet extra ordinem ad aſſumptionē dixit: ſed tanḡ impertinentē ad propoſitum dimiſit. ¶ Ad tertiū dr̄: q̄ in ꝓpoſitu cauſa eſt quare rñdendo queſito tacuit ordinē exequtionis: quia ſz rñdendum eſt queſito ſimpl᷑: de medio ſimpl᷑: z non de medio ſm quid: ac per hoc de medio ſm ordinem ſimpl᷑: z non ſm ordinem ſm quid. Unde meritū mediuz ſm quid: reſeruauit rñſionibus argumentoz ſoluta queſtione de mediatione ſimpliciter z abſolute.

¶ In eodem articulo in reſponſione ad ꝓmuum dubium occurrit ex ſco. z duran. arguētibus in tertio ſen. di. 2. ꝫ hanc doctrinā: q̄ ſcz non aſſumpſerit totū mediātibus partibus. Arguit ergo ſco. ꝓmo in. q. 2. ſic. ꝓmo aſſumptū nō eſt natura humana: ſed pars ſeu partes ei⁹: ergo aſſumens nō eſt ꝓmo hō. Et cōfirmatur: quia ſicut in inſtanti aſſumptionis ſe habuit ad totum z partes ita z modo: igitur et modo nō eſt ꝓmo homo: ſicut fortes eſt ꝓmo hō: q̄ videtur inconueniēs. Amplius videtur ſequi q̄ Chriſtus nō ſit homo. ꝓbatur: quia denominatio a parte vel partib⁹ nō dat denoiationē a toto. ꝓtereꝛa, propter duas vniones verbi ad partes nature, humane non eſt homo: ergo requiritur tertia que

simul aia z corp⁹ ſunt adiuicē vnita ad conſtituēdā nām hūanā in ꝑbo. Deſignat aūt ibi ordo nāe. vñ ꝓ id q̄ ē priꝰ in nā, aſſumitur id q̄ eſt poſterius. Eſt aūt aliq̄d pu⁹ in nā dupl᷑. Vnomō, ex pte agēt⁹ aliomō ex parte māe: he. n. due cāe ꝑeritſtit rei. Ex pte q̄dem agēt⁹ ē ſimpl᷑ priꝰ illd, q̄ ꝓio cadit i ei⁹ itētione: hz ſm q̄d priꝰ eſt illud a q̄ incipit ei⁹ opō. Et ꝫ iō, q: itētio eſt priꝰ opōne. Ex pte vero māe eſt priꝰ illud, q̄ priꝰ exiſtit in trāſmutatiōe māe. In incarnatiōe aūt oz ma terie attēdere ordinē, q̄ eſt ex pte agēt⁹: q: vt aug. dicit in epl̄a ad volusianū, in talibus reb⁹ tota rō factiē potētia facietis. Manifeſtū aūt eſt q̄ ſm intētionē facietis priꝰ ē cōpletū q̄ icōpletū: z ꝓ priꝰ totū q̄ ꝑtes. Et tō dicēdū eſt q̄ verbū dei aſſumpſit ꝑtes hūane nāe mediāte toto: ſicut. n. aſſumpſit corpus ꝓ ordinē quē hz ad animaz rōnalem, ita aſſumpſit corpus z animā, ꝓ ordinem quem habent ad humanā naturam.

Ad ꝓmū Ergo dōz, q̄ ex verbis illis nihil aliud dat⁹ eſt intelligi, niſi q̄ ꝑbū aſſumēdo ꝑtes hūane nāe, aſſumpſit totā hūanā nām: z ſic aſſumptio ꝑtiū ē priꝰ in via opōnis, ſtellu. nō tpe. Aſſumptio aūt nāe ē priꝰ in via intētionis: q̄ ē eē pu⁹ ſimpl᷑: vt dcm̄ ē. ¶ Ad 2ᵐ dām, q̄ z in facto eē: q: tūc erat ver. dicek / nūc ē vnita: z ſimet⁹ añ ꝫ ſi erat vnita: q̄ deicep⁹ falſo diceret: q̄m aſſūptio remāet ñ i fieri ſz i facto eē. Et ꝓterea cōceditur q̄ quātū ad ſcām eſſe / eodē modo ſe habuit tūc z hz modo: z ſic tūc filius dei vere fuit ꝓximo homo / ſicut fortes eſt ꝓximo homo ex priꝰ aſſumpto terminata totaliter aſſumptione / z ſil⁹ ex ꝓio aſſūpto vt totali paſſiuo aſſūptiōis: ita z nūc i eternū. ¶ Ad 3ⁱᵘᵐ dr̄, q̄ nec ſoni tam⁹ ꝑbū dici hoiem a ꝓtialib⁹ aſſūptis / z a nō totalit⁹ teriata aſſūpne: nec eē ibi tot aſſumptiōes / z vnā tm̄ / ſm nāe ordinem exequēdo, progredieē ꝓ to: q̄ ſum⁹ certi q̄ ꝫ vñ. 3. dist. 2. q. 1. ā. 2. 3. ar. 1. c. 3. ar. 1. c. toto / z nō a ptibus. Et ſi. q. 3. ar. 2. q̄ ē fundamētū opio Etopul. nius ſue / rñdet ex au 3. c. 222. toris doctri⁹ ꝓnota. ta i ar. ꝓio hꝰ. q. i. rñ ſiōe ad 2ᵐ q. ſ. ñ eſt ſilis ordo aſſūptoū ad ꝓſonā aſſumēte q̄ eēt coūdē ad ꝓriā ꝓſonalitatē: c⁹ oppm ꝓ fundamēto ſco. at ſiunt. Et rō auctoris ibidē ē, q: ꝓſoⁿ aſſūmēs ē altior / ordiq̄ eēt ꝓſoⁿ ꝓpa. Et ne inoluat itellꝰ diſti guat / q: q: q̄ eſt de ordie aſſūptionis z nō de ordie ꝓſonatiōis: nō ne eqnocet / dicat q: ꝓ eſſe ꝓſoⁿ / ſil⁹ ꝓ ꝓſonari / ꝑt itel ligi poſſe fieri vel fieri ꝓſonā vel q̄ſi coſtituendā nām hūanā in ꝑbo. Deſignat aūt ibi ordo nāe. vñ ꝓ id q̄ ē priꝰ in nā, aſſumitur id q̄ eſt poſterius. Eſt aūt aliq̄d pu⁹ in nā dupl᷑. Vnomō, ex pte agēt⁹ aliomō ex parte māe: he. n. due cāe ꝑeritſtit rei. Ex pte q̄dem agēt⁹ ē ſimpl᷑ priꝰ illd, q̄ ꝓio cadit i ei⁹ itētione:

¶In corpore ar. vnica est pclo rñsiua q̃sito. gra nō pōt itelligi vt mediu in assumptione hūane nāe. Et pbat sic. Gra 3r dici pōt: dupl'r q̃dem in Chro. i. gra vnionis 7 gra hituatis: 7 3oo ipsa voluntas dei gratis donās. Sed nullo istoꝝ modoꝝ hz rōne mediꝰ in assumptiōe hūane nāe: ergo. ꝓbabit sigillatim: ꝓmo de gra vnionis: qz est ipm esse psonale grat; datū: qō in assumptiōe se hz vt terminꝰ nō vt mediū. 2o de gra habituali: qz se hz vt effectꝰ cōsequēs vnionē: vt 3o. 1.30 de volūtate dina: qz se hz vt cā efficiēs nōvt mediū. ¶Nota hic ꝓo q gra pōt dupl'r intelligi. i. formal'r vel effective. 7 qz gra ꝓtinet duobꝰ modis ad formal'r 30 aut effectiue: ideo i ſra auctoꝝ duplicem rñm in Chro in ꝓnoꝝ pris ar. dixit: scz vnionis 7 hit'. vtraq; em est formal'r in Chro. Dina aūt volūtas est gra effective/ac p hoc velut extrinseca cā: 7 ppea nō est in litera cōmemorata iter gras in chro: illa siquidē ꝓpositio in/denotat esse i chro formaly/ sicut forma est in subo. Nota 2o q cū dr gratiose dat scz ipsum alicui/ tunc ipsemet vocat 7 est gra: iuxta cōem vsꝫ loquēdi quo cōcessum gratiose donuꝫ gra vocat: dū dicimus/ ille fecit mihi hanc gratiā 2c. Et hoc mō qz res data humane nature in mysterio assumptionis est esse psonale filij dei/ideo ipsum esse personale vt induit rōnē doni gratiose concessi vocat gra: vnionis aūt qz per vnionē hūana natura cui datum est. De hac tñ vnionis gra ꝓ varia queve ipsa dici vident/in art. vlti. q. 7. erit latior ꝫmo. Nota 3o q autoꝝ scipso doctioꝝ/opinionē quā in 3o sent. sequntus est/ dist. 2. q. 2. ar. 2. q. ꝓma. de gra habituali q erat mediū cōgruentie ren assūptionis/hic cōfutat aūcte 10. cuā ge. Et sic tene q ꝓmus nā humanitas chri assumpta est quā gra habituali donata vt ex ꝓsonate oia flūta gre in hoic illo essent/ nisi gre 7 veritatis.

¶Super qōnem. 7.

Nduisiōe questionū ō gra chri aduerte q 3z gratia in chro ponitur: scz gra vnionis/gra singularis/ 7 gra capitalis. Et qz gra vnionis est ipsa coniunctio psonalis dei ad nām humanā (de qua tractatū est) ideo autoꝝ dicit q de ipsa tractū est: ignis nō subsole gre/sed rei que est gra: ꝓpterea de alijs duabꝰ tractan: dū est, vt ex supra dictis pz. Ergo natura humana non est assumpta mediante gratia.

Rñdeo Dōm. q in chro ponit gra vnionis 7 gra hitualis. Gra ergo nō pōt intelligi, vt me^m in assumptione humane nāe. siue loquamur de gra vnionis siue de gra hituali. Gra n. vnionis est ipsum esse psonale qō gratis dinitus dat humane nature in psona verbi: qō quidē est terminus assumptionis. Gra aūt hitualis pertinēs ad spūalē sanctitatē illius hois, est effectꝰ q̃dam oīs vnionē: rm illud toā. ꝓio. vidimus q̃ glaz eius q̃si vnigeniti a patre. plenū gre 7 veritatis. Per qō dat intelligi q ex hoc ipso q ille homo est vnigenitus a patre, qō hz ꝓ vnionem. hz plenitudinē gre 7 veritatis. Si vero intelligat gra volūtas dei, aliquid gratis faciens vel donans: sic vnio facta est ꝓ gram, non sicut p me^m. sz sicut p cām efficientem.

Ad ꝓmū Ergo dōm, q vnio nra addeū. est p operationē inquantū scz eū cognoscimus 7 amamus. 7 ideo talis vnio est p gram humanitatis. inquātum opatio pfecta. pcedit ab habitu. Sed vnio nature hūane ad verbū dei. est rm esse psonale: qđ nō depēdet ab aliquo habitu: sz immediate ab ipsa nā. ¶Ad 2um dōm. q aia est pfectio subalis corpis. gra vero est pfectio aie accidtalis. Et iō gra nō pōt ordinare aiam ad vnionē psonalē. q nō est accidentalis. sicut aia corꝑ. ¶Ad 3um dōm. q verbū rm vnit vocī mediante spū: nō quidē sicut medio formali. sed sicut p me^m mouēs. Naz ex verbo concepto interius, pcedit spūs: ex quo formal' vox. Et similiter ex verbo eterno procedit spiritussanctus, qui formauit corpus christi: vt infra patebit. Nō aut ex hoc sequitur q gra. i. f. sit formale mediū in vnione predicta.

¶De gratia christi ꝓout est quidam singularis homo. Questio 7.

Einde cōsideranda sunt tria. Primo de gra christi: secdo de scientia eius: tertio de potentia ipsius. ¶De gra aūt christi cōsiderandū est dupl'r. Primo quidē de gra eius rm q est quā singularis homo. Secdo de gra eius rm q est caput ecclie. Nam de gra vnionis iā dictū est. ¶Circa primū querunt. 13. Primo vtrū in aia christi sit aliq̃ gra habitualis. secdo vtrū i chro fuerint virtutes. tertio vtrū i eo fuerit fides. quarto vtrū fuerit i eo spes. quinto vtrū i chro fuerint dona. sexto vtrū in chro fuerint timoris donū. septimo vtrū in chro fuerint gre gratis date. octauo vtrū in chro fuerit ꝓphetia. nono vtrū i eo fuerit plenitudo gre. decimo vtrū talis plenitudo sit ꝑpa christi. undecimo vtrū christi gra sit infinita. duodecimo vtrū potuerit augeri. decimotertio qualiter hec gratia se habeat ad vnionem.

¶Super articulum primum.

Ritulus ar. ꝓmi intelligēdus est vt sonat: ita q nō ꝓ q'lr gra limitet ad gram singularis hois: qm statim vt dr gratia hitualis sufficiēter exprimit q de pfectione aie in scipsa ē qō: hit us. n. ē pfectio eius cuius est hituals pfectio. Et nedem septus repetat. hoc nō mō intelligēdi sunt tit^li sequētes articulozū de virtutib^z/et donis. ¶In corpore arti est vnica conclusio rñsiua q̃sito affirm^e. Necesse est ponē in chro gram hituales. Probatur. ꝓ^o/ qz aia illa maxime ꝓpinq ē pno gre. 2o qz aia illa nobilissimas opatiões videdi 7 amādi habz. 3o/ qz chr̃s mediator. gram i alios redundantē hz. 3o. Ubi nō q'lr neće in cōclone posita non denotat necitatē locum/ hoc ē q ipse olo c'alr se hr̃e: qm nō est hic qō de tali necitate/nec rōnes i ſra allate ad hoc tendūt. Sed est ꝓmo de necio rm ordinē rerum cōsonū/seu rm po^m dei ordinatā: ita q ipse est alr se hr̃e state ordie a diuina sapia statuto: sic dicim^o i nālibus necium q̃ hō fiat ab hoie 7 leo a leōe: 7 in artificialib^z qō dom^o fiat ab artifice 2c. 7 hr̃ cōcludunt rōnes hr̃e. Utrū aūt id qō i. 2. rōne 82. s. qnece ē rōnalē creatura ꝑ gram eleuata ad videdū 7 amādū deū/dicat necitatē simp^r/ñ est ꝓprie ꝓpter hoc sat ē q dicat necitatem rm ordinē rebꝰ statutū 7 ꝓsonū: sic. n. aie christi cōdones exquirim^o nō sp de diua ordinatia disserimus.

¶In eodē ar^o ēt rōnēs ꝓ^m dum occurrit: qm qō ista tota ꝓposita ē de gra christi rm q̃ē singularis hō: rō aūt ista ,pcedit de christo rm q est caput aliozū hoium. Dicerē igit vr a gra singlar i ad gras capitalē. ¶Ad hoc dr ꝓ^o/qz alia ē rō medū/alia rō capitis: iō quū i ſra sit rm de christo rm q̃ē mediator. nō sequt q diner tat ad christm q est caput. ¶Dr 2° me^o q gra christi ordie ad gen^m humanū/ sue ꝓz ordinē media tor. sive capitis/ sive aliq̃ alio sit mō/ hz se duo. Christ ē bonū hūtis: qm idoneum ac dignū forale/ redditū rm vt sit mediator. vl caput 2c. 2° ē bonū aliozꝝ dū mediat 7 ifluit 2c. Et hz 2° o spectet ad gras capitalē/ꝓ tñ mō spectat ad gram singularē. Et ꝓpterea optime ꝓcludit ex effectu mediatōis vel influxus in alios/ex hoc q hitū in christo dignificāte rm forale 7 cōstituēte i tali eminēa/vt ex ipo i alios redūdet gra. ¶Cōstat. n. bonitatē 7 dignitatē hāc magnū esse bonum singularis hypostasis vel aie: sicut si ex necessitate illuminādi alios/inferrē q illud in se valde lucidū opz esse. Nulla ē est diversio: sz gratia singularis ex effectu cōcludit̃.

¶Super articulū secundū.

In titulo scēi articuli. q. 7. aduerte/q qō est de virtutibus/q simp^r vocant virtutes ēles i phia 7 theologia simul sumt morales: 7 rursus in theologia sunt theologales: he. n. bonus facit hītē. ¶Intellectuales aūt virtutes nō simp^r bonū: sed rm intellectū facit holem bonū: nō em dicit homo bonꝰ ex hoc q est doctꝰ/sz ex hoc q instus/ tpatꝰ/ fortis/ 2c. Utrū de illis positea erit qō/ quum sq̃de scientia anime christi tractabitur.

¶In corpe arti. ꝓmi ca ē cōclo rñsiua q̃sito affirmative. Christus oēs virtutes habuit. ꝓbabit. Hatia christi fuit pfectissima: ergo ex ipsa ꝓcesserūt virtutes ad ꝓficiēdū singulas potētias aie/quātū ad oēs aie actus: q̃ christus habuit oēs virtutes. Ans supponitur. Consequētia prima quātū ad duo in ea cōtēta. ꝑbatur ꝓmū est q̃ ex gratia p cedāt virtutes. scōm est/ q̃ ex pfectissima pcedāt virtutes ad perficiēdum ad oēs actus aie. ꝓmū ꝓbat. Sicut gratia est in essentia aie/ita ẽtus in potētia: ergo sicut ab essentia fluunt potētie/ita a gratia virtutes. scōm vero. ꝑbat: qz quāto alq̃ ꝓncipiū est pfectius/tanto magis i ꝓmit suos effectus. ¶Nota hic circa sensum conclusionis/q inferius explanādū restat/quo cū hoc q christus habuit oēs virtutes/ stat q non habuerit virtutem fidei nec spei. Et stat resolutio in hoc/ q christus habuit oēs virtutes nō ponētes ex sui rōne defectum aliquē in aia christi: q̃ simul erat viator/ 7 cōprehensor. Cetera huius rōnis discussa sunt superius quū de christo rm q̃ē mediator. nō fecit q diner tat ad christm q est caput. ¶Dr 2° me^o q gra christi ordie ad gen^m humanū/ sue ꝓz ordinē media tor. sive capitis/ sive aliq̃ alio sit mō/ hz se duo. Christ ē bonū hūtis: qm idoneum ac dignū forale/ redditū rm vt sit mediator. vl caput 2c. 2° ē bonū aliozꝝ dū mediat 7 ifluit 2c. Et hz 2° o spectet ad gras capitalē/ꝓ tñ mō spectat ad gram singularē. Et ꝓpterea optime ꝓcludit ex effectu mediatōis vel influxus in alios/ex hoc q hitū in christo dignificāte rm forale 7 cōstituēte i tali eminēa/vt ex ipo i alios (vt infra patebit) oportuit in eo esse hitales gras. ꝓ quā hmōi operatio i eo esset perfecta.

¶Ad tertiū dicēdū. q hūanitas christi est instrumētū diuinitatis: nō q̃dē sicut instrm i aiatū. qō nullo mō agit. hz solū agit: hz tāq̃ instrumētū aiatū aia rōnali. qō ita agit. q etiā agitur. Et ideo ad cōueniētia actionis oportuit eū habere gratiam habitualem.

¶Utrū in christo fuerint virtutes. Artī. 2.

Ad scōm Sic ꝓcedit. Ut q in christo fuerit virtutes. Christus esn habuit abūdātia gratie. Sz gra sufficit ad oia recte agēdū rm illud scde ad corin. 12. sufficit tibi gratia mea. Ergo in christo non fuerunt virtutes. ¶ꝓ. rm phm. 7. ethi. virtꝰ dicit̃ ꝓ quēdā heroicū siue dinū hitū. q attribuit hoibꝰ dinitimis. Hic aūt maxie ꝓuēit christo. Ergo christus nō hūit virtutes. hz aliq̃d altꝰ virtute. ¶ꝓ. Sicut in scōa parte dictū est, virtutes oēs simul hīr. Sz christo nō fuit cōueniens habere oēs virtutes: sicut ꝓz de liberalitate 7 magnificētia: q hīt actū suū circa diuitias q̃s christus cōtēpsit: rm illud math. 8. Filꝰ hois nō hz vbi caput suū reclinet. Temperatia etiā 7 continētia sunt circa concupiscentias prauas, que in christo non fuerunt. Ergo christus non habuit virtutes.

Sed cōtra Est. q sup illō psal. hz in lege dñi voluntas eius. dicit glo. Hic ostendit christus plenus oi bono. Sz bona qualitas mentis est virtꝰ. Ergo christus fuit plenus omni virtute.

Rñdeo Dicēdū. q sicut in scōa pte dictū est. sicut gratia respicit essentiā aie. ita virtus respicit potētiā eius. Un opz q sicut potētie aie deriuant̃ ab eiꝰ essentia. ita virtutes sint q̃dā derivationes gratie. Quāto aūt aliq̃ ꝓncipiū est pfectꝰ, tāto magis imprimit suos effectꝰ. Un cū gratia christi fuerit pfectissima. ꝓbatur est q̃ ex ipsa pcesserint virtutes ad perficiendum singulas potentias aie. quantū ad oēs aie actus. Et ita christus habuit oēs virtutes.

Ad ꝓmū Ergo dz. q gratia sufficit hoi quātū ad oia q̃ bꝰ ordinat̃ ad btitudinē. Hoc tñ q̃dā pficit gra immediate p seipsam: sicut gratū facere deo. 7 alia hmōi: q̃dā aūt mediātibꝰ virtutibꝰ. q̃ ex gra pcedūt. ¶Ad scōm dom. q habitꝰ ille heroicꝰ vel din^o. nō dr a virtute cōter dcā. nisi rm pfectioē modū: iquātū. i. aliq̃s est dispositꝰ ad bonū q̃dam altiori mō q̃s cōiter hoibꝰ cōpetat. Un ꝓ h nō oñdit q christus nō hūerit virtutes: hz q hūerit eas pfectissime. ultra cōem modū. Sicut ēt plotinꝰ posuit quēdā sublimē modū virtutū. q̃s esse dixit animi purgati. ¶Ad tertiū dom. q liberalitas 7 magnificētia cōmendant̃ circa diuitias. iquātū aliq̃s no tñ appetit̃ diuitias. q velit eas retinere ꝓ rm itēdo id qō fieri oz. Ille aūt mime diuitias appetit̃ q̃ penꝰ eas cōtēnit 7 abiecit ꝓ perfectionis amoꝛē. Et iō in h ipso q christꝰ oēs diuitias cōtēpsit. ostendit in se sūmū gradū liberalitatis 7 magnificētie. Licet ēt liberalitat̃ actū exercuerit rm q sibi cōueniēs erat. faciēdo pauperibus erogari q̃ sibi dabant̃. Unde cū malē: sed maioris 7 minoris pfectionis tñ. ¶Et cōsonat rōni/fugiēti ad instar nāe ꝓtitat̃ vbi vnum sufficit. Cōstat. n. q ad actum fortitudinis q̃tūcūq; celsum/sufficit fortitudinis latitudo: sicut in natura libus videmus q ad q̃tūcūq; illuminationis actum sufficit latitudo luminis: 7 ad actū frigefactionis latitudo frigoris: 7 sic de aliis. ¶In rñsione ad tertiū aduerte/q in virtutib^q sunt passionū moderatiue (vt sūt iste de q̃bꝰ est sermo hic) duo inueniri possunt. Primo quidē est ipsa in aia: et hoc ē interior dispō appetitꝰ hūani vt sic sit dispositꝰ ne abduci possit a recto. ꝓpt passiōes: 7 hoc ē sim p̃r necessariū. hīt ꝓ virtutē. Et q̃ ad hoc oēs morales virtutes moderatiue passionū: optime saluāt in christo/ou aiuz sic hituatū int^o habuit tā circa diuitias q̃s circa venerea/ vt pe nit^o abiecerit illa a se rm recta rōnē: 7 iō sūme in eo cōmendatur et liberalitas/ et magnificētia/ 7 tpantia. Scōm est q̃ ad actꝰ exercitiū. Et sic nō opz christū oīs virtutis ꝓpio actu exteriori vti: q̃m nunq̃ fuit tps q̃ cōueniens esset ꝓsone sue/ q̃ vte rer^t oib^z: sz aliq̃bus tñ. Nunq̃ em fuit tēpus vt ēdi magnificētia. q̃ē circa magnos sumptꝰ q̃ nunq̃ fuit cōueniēs vt esset dues/ 7 habeēt vñ magnos sūptꝰ faceret: q̃ quū ēt dñs oīuz/ facētꝰ egenus pp nos. Et iō ilſa actu liberalitatis dr vsus: nō ēt actu magnificētie.

¶In ea dē rñsione ad 2um tē de q̃ cante auth^o: lodē negādo in chro ꝓtinētiaz/ dū limitat cōtinētie rōnē ad arist. vsuz: nā sumēdo continētie nomen 7 rōnē cōmuni rivsu/ nihil ꝓhibet christum continentē appellare.

¶Sup articulū 3^m.

Itus^o tertij articuli clarus ē de fide q̃ est virtus theologica/ indrens an fuerit in christo.

¶In corpe articuli vnica est cōclusio rñsiua q̃sito negative. In christo nō potuit essefides. Probatur. Obiectū fidei ē res diuina nō visa: ergo excluso q res diuina sit nō visa/ non remanet rō fidei: q̃ i christo nō potuit esse fides. Ans ex ꝓrioti ꝓz libro. Prima ꝓna ꝓbatur: qz habitus virtuosi recipit spēz ab obiecto/sicut ēt q̃libet alius habit^o. Secūda ꝓ o ꝓnitis probat: qz christus ab ifinīti sue cōceptionis plene vidit deū per essentiā

¶Sz occurrit statim hic dn̄m quō obz hēat rōnē māe circa quā ꝺ̄ſak hitus/q̄ pacto ex defectu māe cē qua/ꝑt inferri defect⁹ habit⁹: quum cōtingat pauperē cē magnificū/ꝛ de cho ꝺ̄ hīa affirmatū ē: ꝛ tñ deiect⁹ diuitiarū seu magnoꝝ ſuptuū circa ꝙs ē magnificētia) iteruenit. Cur nō ꝑt ſiſr dici q̄ i chſo fuit fidei hit⁹/ cuius defuerit illius mā cē quā/ſcz res diuina nō apparēs: ſicut fuit i eo magnificētia: cuius illius defuerit mā cē quā.

¶Utrum in chriſto fuerit ſpes. Art. 4.

1.ā.6.1m ꝛ ā .x. 2.m.ꝛ ā 9.1m. Et ē rō forā obti alia 1.c. q̄. 65.arti. 5.3m. Et. 22c. q.18.ar. 2.1m. Et.3.di. 26.q.2. ā.5.q.1. ꝛ dī.36. artic. 2. 3m.

¶Ad ꝟ̄m ꝺ̄ꝛ q̄uis mā circa quāverſak virt⁹/ꝛ obm coicide re ſweniant: alia tñ ꝙ̄ꝑtia māe. Et iō ſi deficiat aliq̄d ſub rōne māe/ nō ꝑpea opz deficere habit⁹: ſed ſi deficit ſub rōe formali obiecti: opz habit⁹ illi⁹ rōnē formalē deficere. Et ſi i pole fuit ꝛ ē obiectū aliq̄s formali⁹ locuz hīe reſpectu alicui⁹ impoſe q̄ꝙ ē ꝛ fuit in illo locū hīe hītū illū. Jn ꝑpoſ⁰ ā̄t to tū oppm ſuenit re⁹ magnificētie ꝛ fidei: qz re⁹ fidei/res que ſunt mā q̄ creduñ/ ſunt inueniuñ apō itellectū. chſi: vt trinitas ꝛc. ſz nō ſub illa rōe foꝛ⁹ q̄ creduñ/ qz non ꝙt nō viſe: qz hmōi rō formalꝫ ꝑpoſit impfectionez in chſi aia: tñ nec fuit nec eē potuit i chſo hit⁹ fidei. Reſpectu ſt magnificētie/res q̄ ſūt mā magnificētie/ vt diuitie: defuerūt: ſed rō formalis ea ꝛ: quo. ſ. q̄ñ/ vbi ſicut/ꝙ q̄ ꝛc. oz/ expoñēde eāt: nōdeerat ſlo chſi: qz h̄ nullaz impfectionez ponit intus i aia ei⁹/ ſicut nec ē defectus māe magnificētie redundabat i alīōs impfectiōez aie. Et iō, optime ex defectu obti fōrālis/ effect⁹ fidei cōcluſus ē: ex defectu āt māe magnificētie/ñ ſequit defectus magnificētie interioris. ¶Jn rñſione ad 2m eiuſdē articuli. Nota gloſam aliā: quō oēs virtutes includēdo ē t fidē ꝛ ſpē fuerūt in chſo: ſcz q̄tū ad meritū. ¶Jmpleuit ſiquidē excellētius q̄cd meritoꝝ act⁹ eſt/ tā credēdo q̄ ſperādo: q̄tus nō eodē mō/ qz non credēdo aut ſperādo: ſicut q̄cd cognoſcit ſenſus/ cognoſcit intellectus: ſed non eodē mō.

¶Super articulum quartum.

¶Jn corpore art. duo ſiunt: ꝓmo rñdet q̄ſito negatiue. ſ. in chſo nō fuit ꝺ̄es: ſcdo ponit dīa inter defectū fidei ꝛ defectū ſpei in chſo: q̄tū ad hoc: q̄ fides nullo mō fuit in chſo ſpes ā̄t q̄tū ad ſcōario ſpata: in chſo fuit. ¶Primū ꝙbat ſic. Spes eſt de deo nō habito vt obiecto: ergo in chriſto nō fuit ſpes. Añs ꝙbat quo ad duo: ſcz ꝛ q̄ ſpes ſit de nō habito vt obiecto: ꝛ q̄ ſit de deo nō habito vt obiecto. ¶Primū ꝙbat ex ꝓpoſitionalitate fidei in aſſentiēdo: ꝛ ſpei in exꝑctādo. Scōm etiā ꝙbat ex cōueniētia theologicarū virtutū: q̄ oēs ſunt de deo vt obiecto. Cōſequētia aūt ꝓbat⁹: q̄ chſs ab imitio cōceptionis ſue: plene fruitionē dīnā hīit. Differētia aūt ſcdo loco ꝓpoſita inter fidē ꝛ ſpē in chſo: declarat: ꝓ nēdo ꝓio conuenientiā ertēſiuā fidei ꝛ ſpei: q̄. ſ. vtraꝝ eſt de ſolo deo vt obiecto: ꝛ extendit ad alia a deo: ſcōario ꝛ ſubiūgendo deinde dif ferētiam cū ſua rōne: q̄ fides nec ḡtiū ad principale creditū: nec q̄tū ad ſecundariō credita: locum hz in chriſto: qz hoc poneret imperfectionem cognitionis intus in aia chriſti. Spes aūt ḡtuum ad ſcōario tantū ſperata: in chriſto locū habuit: q̄ nō ola ſperata habebat actu a principio: vt pz de immortalitate corpis: ꝛ eiuſdē glīa: quib⁹ tñ carere nullā imperfectionē poſuit in aia chriſti: ſed ſpectat ad aſſumptionē defectuū corporaliū: quos diſpēſatiue ob immēſam ſuam miſericordiam: ꝓpo nobis aſſumpſit. ¶Occurrit hic ſtatim dubium: an ſpes in chriſto reſpectu ſcōario ſperatoꝝ: fuerit hitus: aliq̄s: an ſol⁹ actus ſperādi: ꝛ an theologic⁹: an moꝝl: ſiue act⁹ ſiue habit⁹ fuerit. Et ē rō dubij: q̄ nihil ꝓhibet fuiſſe hītū: ḡn poti⁹ ſi ñ fuit hitus: vī ꝙ actus ille ſperādi fuit impfect⁹: vt ꝓ. ote nat⁹ elici ꝙ hītū (vt ꝓz i nob) ꝛ de fō elicit⁹ ſine hītu. Dō ſit ēt theologic⁹ vī ex co: ꝙ act⁹ ſperādi reū ſcōario ſperatoꝝ ē ex ſuo gne act⁹ theologic⁹ (vt ꝓz in nob) ergo ſi eſt ab habitu: opz ꝙ ſit ab hītu ḡ ſtus ē theologica. ¶Jn oppm ā̄t eſt q: ſi ē hīt⁹: opz ꝙ ſit hitus ſpei: ſcd nō hitus ſpei: q̄ de fō forālis obti: ergo Et ꝓ idē ꝓz ꝙ nō eſt hitus theologicus: qz. ſ. nō ē ḡtus theologica q̄ eſt ſpes. Et q̄ ēt nō ſit act⁹ theologic⁹ appet: q̄ deficiente rōne formali obti theo⁹ic⁹: deficit quoꝝ act⁹ theologi cus: ſz cōſtat h̄ de cē rōnem formalē obti theologici: q̄ nō eſt deus nō hīt⁹) ergo act⁹ ſperādi gliam corpis: ñ ē act⁹ theologic⁹. ꝑ ſiq̄dē rō eſt act⁹ ꝛ hīt⁹: q̄ ad ſpecificari ex rōe formali obti: ceſſante rōe obti: ceſſat ſpecificatio tā hīt⁹ q̄ actus ex obiecto. ¶Ad ꝓim hoc. dr q̄ in chſo null⁹ fuit hitus ſpei re⁹ ſcōario ſpato⁹: qz null⁹ hitus infinitus fuit i ꝓpo: ḡn ſi his fuerit i hoib⁹ ſcis vel viatoribus: quū coſſet q̄ ēt hitus gr̄e capitalꝫ ſit ḡn ēentia idē q̄ hitus gr̄e (vt infra patebit) certū ē āt i l. 3. minib⁹ nō eſſe talē hītū ſpei: diuerſū a ſpe ḡtute theologica: igit nec in chſo fuit hmōi habitus.

¶Et quū obijcit⁹ q̄ act⁹ ſpei i chſo fuit ſine hītu: negaī. Et ad pro bationē: ois act⁹ natus ſcōmari hītu: ē ſine hītu impfect⁹. eſt ꝙ ia actu non oio ēentia ſed ſ̄ ſola ſpēs ē ſine hītu. ¶Ad 2m ꝺ̄m. q̄ rō illa ꝓcedit de timore ḡn ꝙ reſpicit oz̄ q̄ eſt malū. ¶Ad 3m oz̄. q̄ ꝑfecta charitas foras mittit timorē ſeruilē: q̄ reſpicit ꝓpriū ꝙ⁹ penā. Sic ā̄t rīo nō fuit i chſo.

¶Utrū i chſo fuerit gr̄e gratis date. Ar. 7.

¶Ad ſeptimū Sic ꝙ videt q̄ in chriſto non fuerint gratie gratis date. Et eñ q̄ hz aliq̄d ex plenitudīne. nō cōperit illud habere ḡn ꝓticipationē. Sz chriſt⁹ habuit gratiā ḡn plenitudīnē: ḡn illud 10. ꝓmo. plenū gr̄e ꝛ ḡtuitis. Gr̄e ā̄t grat⁹ date. videñ ex q̄dā ꝓpriatiōes diuiſim ꝛ ꝓticulariter diuerſis attribuit: ḡz illō ꝑ⁹ ad cor. 12. diſtiones grāz ſunt. Ergo vī ꝙ i chſo nō fuerit gr̄e gratis date. ¶ꝺ. ¶Ꝺdebet alicui nō vī eſſe gratis et datū. Sz debitū erat hoi chſo. q̄ ḡmone ſapie ꝛ ſcie abūdaret. et poteſt eē in ḡtuib⁹ faciēdis. ꝛ in alīs hmōi, q̄ ꝓtinēt ad gr̄as gratis datas: cūipſe ſit deus vir⁹ ꝛ dei ſapia: vt 1o ꝑ⁹ ad corīth. ꝓmo. Ergo in chſo fuerūt oēs gr̄e gratis date.

¶Sz ꝓtra Est. q̄ aug. dicit i epla ad dardanū. q̄ ſicut in capite ſunt oēs ſenſus: ita in chſo fuerunt oēs gr̄e.

¶Rñdeo Dicēdū. q̄ ſicut in ſcōa ꝓte hītū eſt. gr̄e gratis date ordinant ad fidei ꝛ ſpēs ſ̄ ſolis ordinant ad manifeſtationē: opz. n. ea q̄ docet hr̄e ea ꝑ q̄ſua doctri na manifeſtetur: alias ſua doctrina eſſet inutilis. Spūalis aūt doctrine fidei ꝓmus tribuit ſcriptura plenitudinem timoris dñi.

¶Ad ꝓmū Ergo dīm q̄ habit⁹ virtutū ꝛ donoꝝ. ꝓpter ꝙ ſe re ſpiciūt bonū: malū ā̄t ex ꝓſti. ꝑtinet. n. ad rōnē ḡtuitis vt opus bonū reddat⁹ vt in ſcōo ethi. 2o. Et iō de rōne doni timoris nō ē illud malū q̄d reſpicit timor: ſz eminēntia illius boni. ſ. diuini, cuius ꝓtāe aliq̄d malū infligi ꝑt. Sz ſpes ꝑm q̄ ſtr⁹ ē, reſpicit nō ſolū actoꝝ boni: ſz ēt ipz bonū inḡtū eſt nō hītū. Et iō ꝓpo. q̄ tā hēbat ꝑfectū btitudinis bonū. ſi at tribuit virt⁹ ſpei: ſz donū timoris. ¶Ad 2m ꝺ̄m. q̄ rō illa ꝓcedit de timore ḡn ꝙ reſpicit oz̄. q̄ eſt malū. ¶Ad 3m oz̄. q̄ ꝑfecta charitas foras mittit timorē ſeruilē: q̄ reſpicit ꝓpriū pēnā. Sic ā̄t rīo nō fuit i ꝓpo.

¶Utrū i chſo fuerit gr̄e gratis date. Ar. 7.

¶Ad ſeptimū Sic ꝙ videt q̄ in chriſto non fuerint gratie gratis date. Et eñ q̄ hz aliq̄d ex plenitudīne. nō cōperit illud habere ḡn ꝓticipationē. Sz chriſt⁹ habuit gratiā ḡn plenitudīnē: ḡn illud 10. ꝓmo. plenū gr̄e ꝛ ḡtuitis. Gr̄e ā̄t grat⁹ date. videñ ex q̄dā ꝓpriatiōes diuiſim ꝛ ꝓticulariter diuerſis attribuit: ḡz illō ꝑ⁹ ad cor. 12. diſtiones grāz ſunt. Ergo vī ꝙ i chſo nō fuerit gr̄e gratis date. ¶ꝺ. ¶Ꝺdebet alicui nō vī eſſe gratis et datū. Sz debitū erat hoi chſo. q̄ ḡmone ſapie ꝛ ſcie abūdaret. et poteſt eē in ḡtuib⁹ faciēdis. ꝛ in alīs hmōi, q̄ ꝓtinēt ad gr̄as gratis datas: cūipſe ſit deus vir⁹ ꝛ dei ſapia: vt 1o ꝑ⁹ ad corīth. ꝓmo. Ergo in chſo fuerūt oēs gr̄e gratis date.

¶Sz ꝓtra Est. q̄ aug. dicit i epla ad dardanū. q̄ ſicut in capite ſunt oēs ſenſus: ita in chſo fuerunt oēs gr̄e.

¶Rñdeo Dicēdū. q̄ ſicut in ſcōa ꝓte hītū eſt. gr̄e gratis date ordinant ad fidei ꝛ ſpēs ſ̄ ſolis ordinant ad manifeſtationē: opz. n. ea q̄ docet hr̄e ea ꝑ q̄ſua doctri na manifeſtetur: alias ſua doctrina eſſet inutilis. Spūalis aūt doctrine fidei ꝓmus tribuit ſcriptura plenitudinem timoris dñi.

¶Ad ꝓmū Ergo dīm q̄ habit⁹ virtutū ꝛ donoꝝ. ꝓpter ꝙ ſe re ſpiciūt bonū: malū ā̄t ex ꝓſti. ꝑtinet. n. ad rōnē ḡtuitis vt opus bonū reddat⁹ vt in ſcōo ethi. 2o. Et iō de rōne doni timoris nō ē illud malū q̄d reſpicit timor: ſz eminēntia illius boni. ſ. diuini, cuius ꝓtāe aliq̄d malū infligi ꝑt. Sz ſpes ꝑm q̄ ſtr⁹ ē, reſpicit nō ſolū actoꝝ boni: ſz ēt ipz bonū inḡtū eſt nō hītū. Et iō ꝓpo. q̄ tā hēbat ꝑfectū btitudinis bonū. ſi at tribuit virt⁹ ſpei: ſz donū timoris. ¶Ad 2m ꝺ̄m. q̄ rō illa ꝓcedit de timore ḡn ꝙ reſpicit oz̄. q̄ eſt malū. ¶Ad 3m oz̄. q̄ ꝑfecta charitas foras mittit timorē ſeruilē: q̄ reſpicit ꝓpriū pēnā. Sic ā̄t rīo nō fuit i ꝓpo.

¶Utrū i chſo fuerit gr̄e gratis date. Ar. 7.

¶Ad ſeptimū Sic ꝙ videt q̄ in chriſto non fuerint gratie gratis date. Et eñ q̄ hz aliq̄d ex plenitudīne. nō cōperit illud habere ḡn ꝓticipationē. Sz chriſt⁹ habuit gratiā ḡn plenitudīnē: ḡn illud 10. ꝓmo. plenū gr̄e ꝛ ḡtuitis. Gr̄e ā̄t grat⁹ date. videñ ex q̄dā ꝓpriatiōes diuiſim ꝛ ꝓticulariter diuerſis attribuit: ḡz illō ꝑ⁹ ad cor. 12. diſtiones grāz ſunt. Ergo vī ꝙ i chſo nō fuerit gr̄e gratis date. ¶ꝺ. ¶Ꝺdebet alicui nō vī eſſe gratis et datū. Sz debitū erat hoi chſo. q̄ ḡmone ſapie ꝛ ſcie abūdaret. et poteſt eē in ḡtuib⁹ faciēdis. ꝛ in alīs hmōi, q̄ ꝓtinēt ad gr̄as gratis datas: cūipſe ſit deus vir⁹ ꝛ dei ſapia: vt 1o ꝑ⁹ ad corīth. ꝓmo. Ergo in chſo fuerūt oēs gr̄e gratis date.

¶Sz ꝓtra Est. q̄ aug. dicit i epla ad dardanū. q̄ ſicut in capite ſunt oēs ſenſus: ita in chſo fuerunt oēs gr̄e.

¶Rñdeo Dicēdū. q̄ ſicut in ſcōa ꝓte hītū eſt. gr̄e gratis date ordinant ad fidei ꝛ ſpēs ſ̄ ſolis ordinant ad manifeſtationē: opz. n. ea q̄ docet hr̄e ea ꝑ q̄ſua doctri na manifeſtetur: alias ſua doctrina eſſet inutilis. Spūalis aūt doctrine fidei ꝓmus

fuerunt excellentiſſime dona. ꝓbatur. ala chriſti perfectiſſime a ſpū ſco monebat: ḡ in chſo fuerūt excellētiſſime dona. Añs ꝓbat ex duplici authoritate euāgelij. Cōſequētia ꝓbat ex q̄ditate donoꝝ: ſcz q̄ fūt ꝓpue ꝑfectiones potētiarū aie ſm q̄ ſunt nate moueri a ſpūſancto.

¶Super articulum ſextum.

¶Jn corpore artículi v. ſ. nica ē cō cluſio reſponſiua q̄ ſito. Jn chſo fuit timor dei/nō reſpectu mali/ſz reſpectu eminentie dei/ꝑ ceteris hoibus. hec cōclusio in litera ꝓmū ꝺclarat quo ad termios duos/ diſtinguendo duo obiecta timoris. ſcz malū terribile/et eminentia potētis i fligere malū. Que ꝓbat: q̄ niſi eſſet eminēs/ non timeretur. ¶Deinde declarat q̄d ſit in chriſto iſte affectus timoris emi nentie: dicēdo q̄ eſt affectus reuerētialis xāte eminētie. ¶Demū ꝓbatur quo ad ꝓmā ꝑte affirmatiuā antoritate apoſtoli ad hebreos ꝛ: quo ad coparatiuā auctē iſtie. Replebit eū ſpiritus timoris ñi.

¶Occurrit hic ꝺnm circa timorē reuerētialē chriſti: ex eo q̄ eminētia dei potētis infligere malꝫ aut habuit rōnē reuereñdi. Etenus eminētia dei abſolute/aut ḡtuus eminētia eſt potentis infligere malum. ¶Non pōt dici ꝓmū. tū q̄ eminentia dei vt ſic/ veneratū dū adorādū: q̄ ſonat nō timēdū/ quū nōdū eat ordinē ad malū. Tum qz expreſſe audit⁹ ſit in art. ꝓmo. q. 42. ꝓme ſecūde di cit q̄ tam deus ḡ q̄libet alius potēs: eſt obiectum timoris vt cauſa mali: ac ꝙ hoc deus obiectū timoris vt eminēs/ nō abſolute/ ſz vt eminētia ē cātiua mali intelligi tur. Qō etiā in hac li tera cōfirmatur: vbi eminētia ponitur rō ꝙ timeatur/ qz ſupa tiua eſt ad cauſandū malū. ¶Nec pōt dici ſcōm: q̄ chriſt⁹ nul lum malū pene ꝓio culpa/ aut ſeparationē a deo timebat/ vt in litera dicitur. Jn idē aūt redit timere malū aliq̄ꝫ ꝛ timere potētiā inflictiuā mali. Nec differūt niſi ſicut per ſe ꝛ per aliud: q̄. ſ. malū ꝑ ſe timemus potentiam aūt inflictiuā ꝑ aliud/ hoc eſt ꝓpter malū: quia in ordine ad poſſibile malū ab illa potētia/ timor inſurgit. Unde ſi ſubtrahatur ab eminēti potētia ordo ad malū/ nulla reſtat ratio timoris. Et q̄ ſic fuit in chriſto: q̄m certus ac ſecurus erat q̄ nullū poterat a deo ſibi ꝓuenire malū fugiēdū per donū timoris/ cōſequēs eſt q̄ nec reſpectu diuine eminētie fuit in chriſto timor reuerētialis: nā timor reuerētialis q̄dā timor eſt. ¶Ad hoc dicitur/ q̄ peculdubio deus non eſt obiectū timoris niſi in ordine ad malū: qđ bonū nō timetur niſi in ordine ad malū/ qđ eſt per ſe primo timoris obiectū: ꝛ ideo eminētia dīna in ꝓpoſito ponitur timoris obiectū/ nō abſolute/ ſed vt cauſa mali. ¶Uerū duplicē hz diuina eminētia ordinē ad malū/ vt cā ad effectū: primo abſolute: ſecūdo vt ſubſtat diuine volūtati. Si cōſideret diuina eminentia ſm ſuum poſſe qđ hz ad cauſandū malū. ſic procul dubio/ timendi rationem retinet: q̄ ſm ſe hz poſſe cauſare malū. Si vero conſideret diuina eminentia/ vt ſtat ſub determinatione diuine voluntatis ad nō cauſandū exequtiue malū. ſic nō habet rōnē timēdi: q̄ hec conditio reddit creaturā ſecuram ꝛ certā de impoſſibilitate mali in effectu. Potest ergo diuina eminētia nō ſolū abſolute/ quia nō eſt obiectum timoris: ſed vt cā mali abſtrahere a poſſibili exequtiōe mali ꝛ ſic eſſe obiectū timoris ab ſcō ordine ad malū poſſibile euenire: ſed nō pōt vt cā mali: ab ſtrahere ab hoc q̄ ip ſa ſm ſe eſt potēs cā re malū. Et quia ſic erat in chriſto/ ideo vtrūq; de chriſto dicit. ſ. z q̄ non erat in eo timor mali poſſibilis/ fugiēdi. ſ. ꝙ donū timoris/ ꝛ q̄ erat in eo timor eminentie diuine potētis in fligere malū. Contēplando ſiq̄dē diuinā eminētiā vt cauſam potētē q̄ātum ex ſe eſt infligere malū/ ſurgebat timor reuerentialis ad illā: ḡtus ſcīdo eminētia illā eſſe cām determinatā ad non cauſan dū in ſe hmōi malū: ſecurus eſſet ab ſuſpitione quacunq; hmōi mali. Et per hec patet ſolutio obiectorum/ ꝛq̄ omnia conſonant.

¶Jn rñſione ad ꝓmū eiuſdem articuli ſext⁹. diſtinctionez ſi dictā de duplici ordine cauſe ad effectū/ applicueris ad literam/ videbis diferētia inter timoris donū ꝛ ſpei virtutez in litera poſitam.

¶Habet liq̄dē actor ſine boni ſine mali duplicem ordinē ad ſuum effectū: ꝓmo ſm ſe. p. ḡto eſt potēs cauſare bonū ſine malū etiā mihi: ſecundo vt ꝑparatus eſt ad exequtionez bōi vel mali. Tūc ā̄t tm timetur malū vel ſperatur bonum ex actore: q̄n vterq; ordo interuenit: q̄n au tē ꝓmus tm̄/ tunc actor tm̄ reſpicitur.

¶Jn litera igit̄ ponitur differentia inter virtutē ſpei ꝛ donū timoris: in hoc q̄ ſpes eſt reſpectu bonī in exequtione/ et reſpectu actoris boni vtroq; modo. Timor vero nō eſt reſpectu mali: nec reſpectu actoris vt ex ercauſare. Et rō redd̄t quia timor ſequit virtutis: q̄ ſcz cōe eſt virtuti ꝛ donō. p ſe ꝓmo reſpicere bonū: q̄ virt⁹ ꝓio bonū facit. hic. n. ſeq̄tur q̄ ſpes q̄ nō ſolū inḡtū bonū: ſz ḡm. ꝓriā rōnē ſpei directe reſpicit bonū/ oia q̄ cō uenire nata ſunt ſpei retineat: ac ꝙ hz ꝙ ſit bō hīdi ſeu nō habiti. Timor ā̄t q̄ ꝑ⁹ ꝓpriā rōnē timoris directe reſpicit malū: ſz ḡtenꝫ elenat⁹ ē i ceſſitū dinē doni: ꝓpriē ꝛ ꝑ ſe reſpicit bonū: nō retinet ea ḡ ſe tenēt ex ꝓte mali: ſz ad id qđ ſe tz ex ꝓte boni tēdit. Et iō mimū retinuit de aſpectu ad malū/ tioris donū i chſo: nō i ſolū tēdebat actor nē malī: nō vt ex equtiuū: ſz vt i ſe poſſēt cāre malū. Quo ſit vt vīs ſpei i chſo nō fuerit: vt pote ponēs deū nō hīt ab ala chſi: timor/ āt donū i eo fuerit: vt pote ſolā reuerētiā actoris mali ponēs in chriſti ala.

¶Super articulum ſeptimum.

¶Jtulus articuli ſeptimi vt ſonat intelligitur.

¶Jn corpe vnica ē ꝙ⁰ rñſiua q̄ſito affirmatiue. Jn chſo fuerūt excellētiſſime oēs gr̄e grat⁹ date. ꝓbat. Opz eū q̄ do

fuisse oēs gras gratis datas. Añs ꝓbat: qz alias sua doctrina eēt inutilis. Consequentia vero ꝓbat: qz chꝰs est ꝓmus ⁊ ꝑncipalis doctor fidei: ⁊ gr̃ie gratis date sunt ea ꝑ que fidei spūs doctrina manifestatur. ¶ Ubi nota ꝙ chꝰs dr ꝓmꝰ ⁊ ꝑncipalis fidei doctor: vel qz ꝑsona illa hz eē tpe primatꝰ in docēdo/vel qz nō obūbrate sed revelate fidei doctor/primꝰ tpe ⁊ principalis authoritate fuit chꝰs ſm ꝙ hō: put de ipso est ſmo hic. Et hoc antoqstia apli ad hebreos 2. cōsonat. Ubi salvis inquit manifeste narrationis a chꝛo in quo deus nonnisi meloquutus e sumpsisse dr. ¶ Super ẜ nūt ꝙ chꝰs est ꝓmꝰ ac ꝓncipalis doctor: fundat ꝓia/nō solū gr̃arū: sed etiā excellētissimo modo gr̃arū in chꝛo. Decet eñ primū ac ꝑfectum doctorē/excellētius alijs se habere i doctrina ⁊ requisitis ad illā: ꝑ qđ in ifa i calce corporis/huius seqle rō tangit dicendo/sicut i ꝓio ⁊ principali fidei doctore.

¶ In rñsione ad ꝓmum eiusdē ⁊ art. quū le gis dr̃iam iter chꝛm ⁊ alios ſcos: in ẜ qđ in alijs scis gr̃e gratis date didunt/nō aūt in chꝛo/intellige nō de diuersitate ⁊ unitate: ẜ i chꝛo ⁊ oēs gr̃e grat̃ date sint vna gr̃a/i alijs vero sanctis alia sit gratia ꝓphetie/alia gr̃a sanitatum/alia gr̃a miraculoꝝ ⁊c. qm̃ sicut ꝛtutes infuse que spectāt ad gr̃am gratis faciētē/multiplicant i chꝛo sicut in alijs scis/et nō oēs ꝛtutes i chꝛisto sunt vna ꝛt⁹: ita multiplicant tā in chꝛo ẜ alijs sctis gr̃e gratis date. Sz intellige de diuisiōe totius ⁊ ptis: ẜ est ꝙ in chꝛo fuit tota plenitudo gr̃arum gratꝝ data ꝓ/i alijs. Et io. 4. l. 6. co. 1. ſi. Et 1. co. 15. & 2. co. 1.

J. q. 31. ar ti. 2. Et. 22c. q. 174. ar. 5. Et pſ. 44. col. 2. Et mat. 1. col. 2. Et io. 4. l. 6. co. 1. ſi. Et 1. co. 15. & 2. co. 1.

ꝑncipalis doctor est chꝰs: ſm illud hebr̃. 2. Cum initiū accepisset enarrari ꝙ dñs, per eos q̃ audierūt i nos cōfirmata est, cōtestāte deo signis ⁊ portētis ⁊c. Uñ mādatū ē qđ in chꝛo excellentissime fuerūt oēs gr̃e gratis date, sicut in ꝓio ⁊ principali fidei doctore.

Ad ꝓmū Ergo dñs, ꝙ sicut gr̃a chꝛis plenitudinē hūit: inquantū. n. dīnitati vnita erat eius aia, plenā efficaciā habebat ad oēs ꝓdictos actꝰ ꝑficiēdos. Sed alij sci qui mouent a deo sicut instr̃a nō vnita. Sz separata. ꝓtcurr efficaciā recipiūt ad hos vel ad illos actꝰ ꝑficiendos. Et io in alijs sctis hmōi gr̃e diuidunt nō aūt i chꝛo. ¶ Ad secundū dñs, ꝙ chꝰs dr ꝓ ꝛtus ⁊ dei sapientia, inq̃tū ē eternꝰ dei filius. Sic aūt nō cōpetit sibi habere gr̃am: ẜ esse potius datorē gr̃e. Cōpetit ät sibi habere gr̃am ꝛm humanā nām. ¶ Ad tertiū dñs, ꝙ donū linguarꝝ datū ē aplis. qz mittebant ad docēdas oēs gentes. Christus aūt i vna sola gēte iudeoꝝ voluit ꝑsonaꝝ p̄dicare: ſm ꝙ ipse dīc matth. 15. nō suꝫ missus nisi ad oues q̃ pierūt domꝰ israel. Et apl's dicit ro. 15. dico chꝛm iesum ministrū fuisse circūcisiōis. Et tō nō oportuit ꝙ loqr̃et ꝑsōꝫ linguis. Nec tñ defuit ei oīuz linguarū notitia: cū ēt occulta cordiū ei non essent abscōdita (vt infra dīcet) quoū voces quecūqꝫ sunt signa. Nec tñ inutilr̃ hāc notitiam habuit: sicut nō inutilr̃ hz habitū, q̃ eo non vtitur quando non est opportunum.

J. q. 31. ar ti. 2. Et. 22c. q. 174. ar. 5. Et pſ. 44. col. 2. Et mat. 1. col. 2. Et io. 4. l. 6. co. 1. ſi. Et 1. co. 15. & 2. co. 1.

¶ Utrum in chꝛo fuerit ꝓphetia. Arti. 8.

Ad octauū Sic ꝓceditur. Ut ꝙ in chꝛo nō fuerit ꝓpheꝛtia. Prophetia. n. importat quādaz obscurā ⁊ imꝑfectā notitiā: ſm illud numeri. 12. Si quis fuerit inter vos propheta dñi. ꝙ somnium aut in visione loquar ad eum. Sed chꝰs habuit plenā ⁊ aptā notitiam: multo magꝛs q̃m moyses, ꝛ quo ibi subditur, ꝙ palā ⁊ nō ꝑ enigmata videt deū. Non ergo i chꝛo dz poni ꝓphetia. ¶ Ꝛ. Sicut fides est eoꝝ que nō vīr. ⁊ spes eoꝝ que non hīr. ita ꝓphetia est eoꝝ que non sunt ꝓntia, sed distātia. ꝓpheta dr quasi ꝓcul fans. Sz in chꝛo nō ponit fides nec spes: vt. 6. dictum est. Ergo ꝓphetia ēt non dz poni in chꝛisto. ¶ Ꝛ. Propheta est inferioris ordinis q̃ angelus: vñ ⁊ de moyse qui fuit suꝑmus ꝓphetarū (vt in scđa parte dcm est) dr act. 7. ꝙ locutus est cū angelo in solitudine. Sed chꝰs nō est minoratus ab angel's ſm notitiam aie, sed solū ſm corꝑis passionē: vt habet heb. 2. Ergo vī ꝙ chꝰs nō fuit ꝓpheta.

Sed cōtra Est, ꝙ de eo predicit deutero. 18. Prophetā suscitabit vobis deus de fratribus vestris. Et ipse de se dicit matth. 13. ⁊ ioan. 4. Nō est propheta sine honore nisi in patria sua.

Rñdeo Dīm, ꝙ ꝓpha dr quasi ꝓcul fans vel ꝓcul videns: inq̃tū ſ. cognoscit ⁊ loquīt ea que sunt ꝓcul ab hominū sensibꝰ: sicut ēt aug. dicit. 16. ꝺ fausti. Est aūt cōsiderandū, ꝙ nō pōt dici aliquis propha ex hoc ꝙ cognoscit ⁊ annūciat ea q̃ sunt alijs ꝓcul, cū quibꝰ ipse nō est. Et hoc manifm est ſm locū ⁊ ſm tps: ſ. n. aliquis in gallia exīs. cognosceret ⁊ annūtiaret alijs i gallia exīstibus ea q̃ tūc in syria agerent̃ pro pheticū esset: sicut helisē ad giezi. dixit. 4. reg. 5. qūo vir descēderat de curru ⁊ occurrerat ei. Si ꝛo aliqs in syria exīs. ea q̃ sic dī annunciaret, non esset ꝓpheticū. Et idē apparet ſm tps. Propheticū. n. fuit ꝙ ila. ꝓtenū tiauit, ꝙ cyrus rex ꝓsarū tēplū dei esset reedificaturus: vt ꝓz ila. 44. Nō ät fuit ꝓpheticum ꝙ ezdras hoc scripsit: cuius tpe factū est. Si igīt deus aut angeli vel etiā beati cognoscūt ⁊ annūtiant ea q̃ sunt ꝓcul a nostra notitia, hoc nō ꝓtinet ad ꝓphetiam: qz i nullo nr̃m statū attingūt. Christus aūt ante passionem nostrū statū attingebat: inquantū nō solū erat cōprehēsor. ẜ ēt viator. Et tō ꝓphetica erat ꝙ ea q̃ erāt ꝓcul ab alioꝝ viatorū notitia, ⁊ cognoscebat ⁊ annuntiabat. Et hac ratione dicitur in eo fuisse prophetia.

Ad ꝓmū Ergo dīm, ꝙ ꝓ illa verba nō ofīdit esse de rōe prophetie enigmatica cognitio, que. ſ. est per somnium ⁊ in visione: sed ofīdit cōparatio alioum ꝓphetarū, qui ꝑ somnium ⁊ in visiōe perceperunt dīna, ad moysem, qui palā ⁊ nō per enigmata deū vidit. Uñ ꝓpheta est dictus: ſm illud deutero. vlti. nō surrexit vltra propha in israel, sicut moyses. Pōt tñ dici ꝙ est christus habuit plenā ⁊ apertā notitiam quātum ad partē intellectuam: habuit tñ in parte imaginatiua qualdā silitudines i quibus etiā poterat speculari diuina: inquantū non solū erat cōprehēsor, sed ēt viator. ¶ Ad secūdum dīm, ꝙ fides est eoꝝ que nō videntur ab ipo credere ⁊ silr̃ spes est eoꝝ que nō habentur ab ipso sperāte: sed ꝓphetia est eorum que sunt ꝓcul a cōi hoium sensu. cū quibus ꝓpheta cōuersat̃ ⁊ cōtcat in statu vite. Et ideo fides ⁊ spes repugnāt ꝑfectioni beatitudinis christi: nō aūt ꝓphetia. ¶ Ad tertiū dīm, ꝙ angelus cū sit cōprehēsor, est supra ꝓphetam qui est purus viator: non aūt supra chꝛm, qui fuit simul viator ⁊ cōprehēsor. ergo inquantum comprehensor est ꝓpheta: qm̃ ratione cognitionis comprehensiue: nō in quocunq̃ sed in viatore est propheta christus. Ualeret aūt si rōne cognitionis cōprehensiue absolute christus esset propheta: q̃ nō dicimus. Et ad hoc tendit rñsio pria ad ꝑm. cū toto corpore arti. dū de cognitionis cōdone nulla est cura: sed de cōdone cognoscētis. ¶ Nota nouīe quarto: ꝙ quūm dicit christus inq̃tum viator est, ꝓpheta: ly inquantum nō reduplicative tenetur: alioquin omnis viator esset ꝓpheta: sed specificatiue: qm̃ denotat conditionē in christo qua suscipit predicationē ꝓphete. Ꝛt. n. ꝓpheta q̃ est viator sicut sortes est crispus inquantum capillatus: q̃ crispitudinē habet non nisi quia capillatus.

¶ Super articulū nonum.

Titulꝰ articuli noni ab authore i ꝑn eorpis declar̃ ꝙ plenitudo ipostat totalitatē ⁊ ꝑfectionē: ita ꝙ hꝛe gr̃e plenitudinē/hꝛe gr̃as totalr̃ ⁊ ꝑfecte. Et qz totalr̃ ⁊ ꝑfecte 2ꝰ inuenit: vel i gr̃e actꝰ vel simplr̃: itelligse hic ꝙ ē ſmo de totalitate ⁊ ꝑfectiōe simplr̃ ita ꝙ questio est an in chꝛisto fuerit gratie plenitudo simplr̃. ¶ In corꝑe articuli tria fūt ꝓio declar̃ termi ⁊ distīguūt. 2o rñdet vnica ꝛclone de plenitudine ꝺei. 3o rñ ꝛt vnica conclone de plenitudine ꝺei ꝓ ꝛtus.

¶ Utrꝛ i chꝛisto fuerit plenitudo gr̃e. Ar. 9.

To nonū Sic ꝓceditur. Ut ꝙ nō fuerit i xꝛo gr̃e plēitudo. A gr̃a. n. deriuāt ꝛtutes: vt i scīa ꝓte dictū ē. Sz i xꝛo nō fuerūt oēs ꝛtutes: nō. n. fuit in eo fides neq; spes: vt ostium est. ẜ in xꝛo nō fuit gr̃e plenitudo. ¶ Ꝛ. Sic ꝙz ex his q̃ i 2ª ꝓte dcā ſt. gr̃a dicit i opante et coopāte. Opās ät gr̃a dr ꝙ ꝙs iustificat ipm. Nō q̃dēnō hūit locū in xꝛo, q̃ nunq̃ subiacuit alicui pcō: ẜ i xꝛo nō fuit plēitudo gr̃e. ¶ Ꝛ. Jac. 1. dr. Oē datū optimū ⁊ oē donū pfectū. desursum est descēdes a patre luminū. Sz qđ descēdit, habetur ꝓticulariter ⁊ nō plene. Ergo nulla creatura nec etiā aia xꝛi pōt habere plenitudinem donoꝝ gratie.

Jar. 10. ⁊ 12. c. 2. 3. di. 13. q. 1 ar. 2. q. 1. ā. 2. di. 15. q. 1. ā. 2. quintū., Etopuſ. 3. c. 221. Etopuſ. 60. c. 8. 3. c. 9.

Sz cōtra Est qđ dr Jo. 1. Uidimꝰ eū plenū gratie ⁊ ꝛtutꝫ.

Rñdeo Dicēdū ꝙ plene dr hēri, ꝙ ꝓfecte ⁊ totalr̃ hꝛ. Totalitas ät ⁊ ꝑfectio ꝓt attēdi dupl̃r. Uno modo quātū ad quātitatē eꝰ intēsiuā: puta si dicā aliquē plene hēre albedinē. si hēat ea ītūcūqꝫ natā. ẜ hꝛi. Alio modo ẜ ꝛtutē: puta si aliqs dicat plene hēre vītā, qꝛ hz eā ẜ oēs effectꝰ vꝰ opa vite. ⁊ sic hz plene vītā hō ſ. ät brutū aīal vel plāta. Utroqꝫ ät mō xꝛs habuit gr̃e plēitudinē. Primo qdē q: hūit eā i ſūmo ẜ ꝑfectissimo modū q̃ hēri ꝓt. ſ. Et ꝺ qđā apꝑet, ꝓio ex ꝓ ꝓncipate aie xꝛi ad cāz gr̃e: dcm ē. n. q̃ quāto alīq̃ ꝺ fceptiuū, ꝓncipus ē cāe ifluēti, abūdāt̃ fcipit. Et tō aīa xꝛi q̃ ꝓpinqus ꝓncipio ifluxꝛ ꝺo iter oēs creaturas rōales: maxīmā fcipit in fluētiā gr̃e etꝰ. Sc̃do ex cōpatiōe etꝰ ad effectū. Sic. n. fcipiebat aia xꝛi gratiā, vt ex ea q̃ dā mō trāsfūderet i alios. Et iō oportuit ꝙ hēret maxīmā gratiā: sicut ignis q̃ ē cā caloꝛ in oīb⁹ calidis ē maxīe calidꝰ. Silr ēt quātū ad ꝛtutē gr̃e, plene habuit gratiā: qz hūit eā ad oēs opatiōes vꝰ effectꝰ gratie. Et ꝺ iō, qz ꝑ erebat ei gr̃a tāq̃ cuidā vli ꝓncipio i gne hūtū gr̃am. Ultr̃ ät ꝓnt ꝓncipij alicꝰ gnis vl̃r se extēdit ad oēs effectꝰ illiꝰ gnis: sicut q̃ ē vl̃r cā gnatōis (vt dio. dic. 4. ca. 8 dui. no.) et ꝺ vt ꝙ se extēdit ad oia q̃ sub gnatiōe cadūt. Et sic 2ª plenitudo gr̃e attēdit ⁊ xꝛo. In quantū se extēdit etus gratia ad oēs gratie effectus: q̃ sunt virtutes ⁊ dona ⁊ alia hmōi.

Ad ꝓmū Ergo dīm, ꝙ fides ⁊ spes nō ainant effectꝰ gratie i qđā defectu. q̃ est ex ꝑte recipientis gratiā: inq̃tū. ſ. fides ē de nō visis, ⁊ spes de ſ hūtis. Uñ nō opꝛs ꝙ in xꝛo q̃ ē actꝰ gratie, fuerit defectꝰ nē, ſz ꝙ nām. Nā ceteri filij sunt adoptiui: chꝛs ät nō ẜ de eo luc. 1. ad btām virginē dcm. est qđ ex te nascet ſcm. Quū ẜ legis gen⁹ hūtū gratiā: intellige pinde ac si legēs gen⁹ filioꝝ adoptiuoꝝ. deꝝ qm̃ genus hūtū gr̃am ꝑ adoptionē est. ¶ Et qz chꝛs est vꝛe ꝓncipiū ẜ his hūtū gr̃am: sicut ẜ sol ponerēt vꝛe ꝓnm gnabilis ſm nām iō oꝑs ꝙ gr̃a chꝛi ſm extēdat se ad oēs gr̃e effectus: sicut virtꝰ solis ad ola gnabilia i nā se extenderet. ¶ In rñsione ad 3ᵐ cius dē art. aduerte: ꝙ aliō ē loq̃ de gr̃a formalr̃ ẜ est sub rōne gr̃e: et aliō de ipa re/imo ipis rebꝰ q̃ sunt gr̃a ꝺona gr̃e. Nā gr̃a ñ inuenit in deo ſm se formalr̃ (quū creatre rei nomē sit: sicut bñficiū) ꝺo nec ꝺona gr̃e i deo sunt ēt formalr̃: vt ꝓz de sapia/intellectu: charitate: iustitia ⁊c. Et ꝓpea quū arg³ᵐ in ſra esset ꝺonis gr̃e: author ñ ad rōnē gr̃e: ẜ ꝺonoꝝ rū gr̃e aſpicies dixit duo: ꝙ o plenitudo gr̃e: ẜ ꝺonorū gr̃e: gttēdit in chꝛisto ſm capacitatē creature. 2o nō attēdit ꝙ cō pationē ad plēitudinē infinitā bōtatis ꝺiuine: nec dixit gr̃e ꝺiuine. ꝺecēdit enīz gr̃e creature ñ a gr̃a in deo: sed a bonitate in deo. Ita ꝙnter gr̃am formalr̃ ⁊ res q̃ sūt ꝺona gr̃e: ſm iter est: ꝙ ꝺona gratie: q: cōia sūt deo ⁊ creatu re: ſi dicunt plene in esse creature: intelligīt ſm capacitatem creature: nō secūdū suas rōnes formales absolute: ſm ẜ s in ſo la ꝺiuina sūt bonitas. Sēa ꝛo si ponitur plene ſimplr̃ ⁊ absolute in creatura: non opꝛs ꝙ limitatio dcā subitelligat: qz sc̃m suā rōnez create rei nomē est ꝓpriū. Quo circa ideo inſra rñsionis hꝰ distincta ē plenitudo ſm capacitatē creature: ⁊ ſm ꝙ i deo: qz de ꝺonis gratie q̃ descēdūt, a pre luminum agebatur.

3. ꝺ 13. q. 1. ā. 2 q. 2.

¶ Sup arti. decimū.

Titulus occasionē ſumit ex eo ꝙ multis sacraſcri ptura attribuit plenitudo gratie: vt patet ꝺei beata. virgine ⁊ stephano.

To decimū Sic ꝓceditur. Ut ꝙ plenitudo gr̃e non sit ꝓpria xꝛi. Nō. n. est ꝓpriū alicuius, sibi soli ꝙuēit. Sz eē plenū gr̃a. qđusdā alijs attribuit: dicit. n. luc. 1. btē ꝝgi. aue gratia plena. ꝺr ēt act. 7. stephanus plenus gr̃a ⁊ fortitudie. Ergo plēitudo gr̃e nō est ꝓpria xꝛo. ¶ Ꝛ. Illud qđ pōt cōicari alijs ꝙ xꝛs. ñ vꝛ eē ꝓpriū xꝛo. Sz plenitudo gr̃e pōt cōicari ꝙ xꝛs alijs: dīc. n. apo. ephe. 3. vt ipleamini in oēs plēitudinē dei. Ergo plenitudo gr̃e nō ē ꝓpria xꝛo. ¶ Ꝛ. Stat̃ vie ꝓpriōr̃ vꝛ statui ꝑfe. Sz i statu ꝑfe erit qđā plenitudo: qz in illa celesti ꝑfa vbi plenitudo ē ois bōt, ẜ qđā data sint excellēter, ni hil tñ possidēt singlr̃: vt ꝓz ꝙ gregoriꝰ in homel. de cētū ouibꝰ. Ergo in statu vite hꝛ gratie plenitudo a singulis hominibus. Et ita plenitudo gratie non est ꝓpria chꝛisti.

Sed ꝺ Est, ꝙ plenitudo gr̃e attribuitur xꝛo iquātū est vnigenitus a patre: ſm illud Jo. 1. vidim⁹ eū ẜ i vnigenitū a patre plenū gratie ⁊ veritatis. Sed esse vnigenitū a patre est ꝓpriū xꝛo. Ergo ⁊ sibi ꝓpriū est, esse plenum gratie ⁊ veritatis.

Rñdeo Dīm, ꝙ plēitudo gr̃e ꝑ attē dit dupl̃r. Uno modo ex ꝑte ipi⁹ gr̃e alicuius ex ꝑte hūtis gr̃az. Ex ꝑte qđē ipi⁹ gr̃e dr eē plēitudo, ex eo ꝙ aliqs ꝓfigit ad ſūmū gr̃e, ⁊ ꝙtū ad eēntiā ⁊ ꝙtū ad ꝛtutē: qz. ſ. hz gr̃az ⁊ i maxīa excellētia q̃ ꝑ hēri, ⁊ i maxīa extēsiōe ad oēs gr̃e effectꝰ. ⁊ talis gr̃e plenitudo ē xꝛo. Ex ꝑte ꝛo subiecti dr gr̃e plenitudo, qñ qs hz plene gr̃am ſm suā cōditionē siue ſm ītēsionē, put i eo ē ītēsa gr̃a vsq; ad terminū ꝓpriū et a deo: ſm illud ephe. 4. vnicuiq; nr̃m data ē gr̃a ſm mēsurā donationis xꝛi. Siue etiā ſm virtutē: inquā tū. ſ. hz facultatē gr̃e ad oia q̃ ꝓtinēt ad supz

¶ In corpe est vna distinctio bimēbris cū duabus cōclusionibus rñsiuis ſm singula mēbra. Distinctio est hec. Plenitudo gratie duplex est vel ex parte gratie: vel ex ꝑte subiecti. Prima cōclusio rñsiua est plenitudo gratie ex parte gratie: ꝓpria est xꝛo. Scēa est. Plenitudo gratie ex ꝑte subiecti: nō est ꝓpria xꝛo: ẜ cōis est multis per ꝓm. Prima cōclusio ꝓbatur: qz solus xꝛs pertingit ad ſummū gratie: ⁊ ītēsiue q̃ tum ad essentiā: q̃ extēsiue q̃tū ad virtutē. Scēa aūt probat: qz aliis gratia dat ītēsiue: ſm mēsurā eis a deo ꝓut ẜ: iurta apostoli authoritatē. Et silr̃ dat virtus gratie ad oia q̃ ꝓtinēt ad suū officiū vel statū iurta aliā apostoli authoritatē. ¶ Nota hic ꝓmo ꝙ distinctio in ꝑcedēti articulo posita de plenitudine gratie intēsiue vel extēsiue: dividit quod libet mēbrū distinctionis in hoc articulo facte. 3tam plenitudo gratie secūdum se attēditur hic tam intensiue q̃ extensiue: ⁊ similiter plenitudo gratie ex parte subiecti attēditur ⁊ intēsiue q̃ extēsiue. Quocirca in articulo ꝑcēdēti plenitudo gratie absolute hoc est sine additione cōsiderata distinctaq; est. Hic ꝛo cū explicata additione vel

expte sui: vel ex pte subi: cõsiderat ꝛ distincta ẽ. Vñ in chño ẽ plẽitudo gre simplr intẽsiue: iurta p̃cedẽtẽ artĩm. Et in eode solo est plenitudo gre ex pte gre tã intẽsiue ꝙ extẽsiue: ꝛ i eode ꝛ aliqs p ipm est plenitudo gre ex pte subi: iurta hũc artm. S. I chño plẽitudo ex pte sbi coicidit cũ plenĩe gre fm se: qm̃ vnigenitũ a pre decet plenitudo gre fm se. In aliqs aũt ẽ plenitudo ex pte sbi tã tata: ita ꝙ ñ ẽ plenitudo ex parte gre fm se: qm̃ h̃ ẽ ppia vnigeniti a pre: vt pª hui⁹ artĩ⁹ cõclo dicit. ¶ Nota 2º distinctissime: ꝙ auctor de ẽptate intẽsiua gre fm se/loq̃ẽs in h̃ arti⁹ dicit ꝙ inuenit de eo i sũmo data aie chři: vt ptz in pº mẽbro distinctõe ptia cõclone. Et declarat tale sũmũ eẽ ẽptũ ad eẽntiã distinguẽdo ẽ extẽsionẽ ꝙ ad ẽntẽ spectat: dño ꝙ ẽ i mari ma excellẽtia h̃ hẽrt põt. Ubi impsonally loquit: ꝛ ex pte gre: ꝛ ñõ ex pte subti: vt clare ad eo ptz ifra q̃ nõ pt inficiari. ¶ Et hec ĩõ notãda dupr: vt videãt thomiste fm auctoꝛis doctrinã dari sũmã charitatẽ sũmã gram: nõ solũ ex pte subi/fm mensurã quã vnicuiq; ꝑ fuit dẽ: fed ex parte ipsius charitatis et gre fm se: vt ifra amplius clarificabitur. ¶ In rñsiõe ad ꝑm. Nota sobrietatẽ doctrine pñtis cẽ plenitudinẽ gre i btã ꝟ gie. s. vt sit plẽa gre tã intẽsiue ꝙ extẽsiue nõ plenitudine gre fz se: qz illa ẽ ppria vnigenito apre: sed plenitudine tã intẽsiue ꝙ extẽsiue reꝑsita admẽz dei. Et h̃ nota ꝟ loq̃ens ꝛ gratiã btẽ ꝟginis extẽdẽtes ad oẽs effectꝰ gre: quasi mẽis dei laus indigeat nisi ꝓ uolũtate nõ rõne laudibus sub quadã pietatis spe. ¶ Siste igit vir vere deuote ac docte: in laudibus rõne fultus: vt sc̃z sit gra plena: nõ ex pte gre: sed subi: nec i summo intẽsiue aut extẽsiue ex parte gratie. Nauda in ea gratiam: sed in summo ex pte subi supta oẽm purã creaturã: hec eñ plenitudo matrem dei decet: que super omnes est puras creaturas exaltata.

¶ Super articulum vndecimum.

Duine vt nõ desim gre: par est vt ẽptũ opꝰ .pfeq̃mur: ꝛ quãto amplius dei sanctissimiq; dñi nr̃i Ieonis decimi pontificis maximi gra: cardinea me dignitate attollens abũdauit: tãto magis debeo iesu xpi mysteria: ecclieq̃ sacra scrutari: l. Inecẽq; pferre. ¶ Hoc igit eodẽ anno: sa lutis q̃dẽ millesimo q̃ngẽtesimo decimo septimo: etatis ãt ppue nono supta quadragesimũ: inchoatũ opus die duodecima cardinalatus simul ꝛ mẽsis iulij pscẽdo: titulũ huius vndecimi articuli questionis septime intelligẽdũ vt sonat dicim⁹. ¶ In corpe articuli rñdet ꝙsito: dividẽdo ꝛ sub distinguẽdo: sic ꝙ iurta tria mẽbra diuisionis: trib⁹ cõclionib⁹ rñdet. Diuisio est. gra xpo dupler: vel vniõis vel hitualis. Sub distinctio est. gra hitualis dupl̃r cõsiderat: vel ꝑ se rõne ent⁹ vł ꝟ rõne gre. Vñ cõsurgũt tria mẽbra: vcz gra vnionis: gra hitualis vt ens gra hitualis vt gra. Prima cõclo iurta ꝑmũ mẽbrũ. Gra vniõis ẽ ifinita. Probat. Uniri psonali filio dei: ẽ ifinitũ: ꝟ ꝙ ipa psona verbi ẽ infinita: ergo gra vniõis ẽ infinita. Ubi iurta pmissa expecta calcẽ ultimi articli pñtis q̃nis. Scda cõclo est. Gra hitualis xpi inquantũ ens/ẽ finita. Probat. Est in alia xpi sicut in subo: ergo ẽ ens finitũ. Probat sequela: qz nõ excedit suũ sbm: ꝙ est finite capacitatis: qz creatura quedã. ¶ Nota hic: ꝙ qz finiti ꝛ infiniti rõ quantitatiua soli cõgruit (vt dr in pº physico) iurta multiplicẽ quãtitatẽ rei: multipler finitas vel infinitas cõsiderari põt. Verbi gra / in linea iurta duplicẽ ẽptitatẽ. f. molio vel pfectionis: dupl̃r põt dici finita vel infinita: nãi esset lines aliq infinite lõgitudinis: esset finita ꝑm pfectionẽ (eẽt eñ accidẽs: ac ꝙ hoc impfectius ens ẽ ꝟ subã quecũq;) ꝛ esset infinita fm rõnẽ linee. ¶ Et sile accidit in hñtibus tm ẽptatẽ pfectionis: multarũ tñ rõnũ: ꝙ sc̃z pñt iurta multiplicẽ pfectionis ẽptatẽ: multipli dici finita vel infinita. Ita ꝙ ꝑm quãtitatẽ talis pfectionis sunt infinita ꝑm quãtitatẽ alterius rõnis pfectionis sunt finita. do infinita intẽsiue fm latitudinẽ albedinis: esset infinita fm rationẽ albedinis: esset tñ finita fm quãtitatem pfectionis simplr: qm̃ esset accidẽs: ac per hoc impfectus ens ẽ ꝟ subã quecũq; ꝛ esset infinita fm rõnẽ entis. Quo ẽ cõsiderare ipsã: sicut ꝛ qblibz aliꝰ ens/fm cõez rõnẽ pfectionis: nã qđ est finite pfectionis: ẽ finite entitatis: ꝛ e ꝟ. Et silr qđ est infinite entitatis est infinite pfectionis ꝛ e ꝟ. Et dicit in 2ª cõclusione/ꝙ gra hitualis christi est finita fm rõnem entis: ẽ ꝟ/ẽ ens finitum. ¶ In 2ª ãt: ꝙ cadez est infinita fm rõnez gratie: hoc est/ẽ gra infinita. Ubi 3ª cõclusio i ifra põ exponit: deinde ꝓbatur. Explanat quidẽ et quãtũ ad vtrumlibet nolis: sc̃z ꝙ est infinita: qz non est limitata ꝑm aliquã creatã mẽsuram: ꝛ ẽptum ad rẽ qz hz q̃dẽ põt ptinere ad rõnem gre. Et ẽptum ad exemplum: de luce solis. Probatur aũt. Acie christi cõferẽ gratia sicut cuidã vł ꝑsõ gratificationis i humana natura: ergo acie christi gratia est infinita ꝑm rõnẽ gratie. Añs probat ex autoritate apostoli ad ephe. primo. ¶ Nota hic: ꝙ ly in humana natura/determinat subiectũ necessitatis: nõ extẽsionis: hoc est ꝙ christus est vniuersale principium gratificationis: humane necessitatis est: nã causa necessitatis ad habendũ christũ principiũ gratificationis: hũana natura est. Sed ly necessitas ex hũana occasionẽ sumpserit natura: extendit tñ hoc principium nõ solum ad hoies: sed ad angelos: vt infra patebit. ata ꝙ christus est vniuersale principium gratificationis etiã angelorũ: extensa iam sua capitali gratia etiam ad angelos.

¶ In rñsione ad secũdũ eius/dẽ articuli/perspice: ꝙ gra hitualis chři hz effectũ infinitũ ob duplicẽ (vt dicit in litera) causam. Hinc enim habes ꝛ meritum ꝛ satisfactionem christi infinitatem habere.

¶ In rñsione ad tertũ. Dubiũ occurrit: primo/quomodo verũ sit qđ gratia cuiusl̃bet singularis psone habeat quãtitatẽ alterius rõnis a quãtitate gratie christi: scḷicet/quo verũ sit/ꝙ gratia cuiusl̃bet singlis rõnis persone sit velut virtus particularis: ꝛ gratia christi velut virtus vłis. Et est rõ vtriusq; dubij: qz gratia est eius/dẽ speciei specialissime in quacũq; sit creatura: vt ꝑz de charitate. Impossibile est autem/ꝙ in vna specie specialissima inueniat̃ vere tanta diuersitas: vt vnũ illius individuum sit virtus vniuersalis ꝛ alterũ particularis: quum virtus vniuersalis ꝛ particularis: loquendo per se/distinguunt ad minus specie: vt paret inductiue: ꝛ conuincit ratione ex diuersitate actuum ꝓ priorum virtutis vłis ꝛ virtutis particularis.

¶ Ad hoc dr ꝙ gratia habitualis christi (de qua est sermo) ꝛ aliorum: ł sit eius/dem speciei specialissime quo ad essentiam: est tñ diuersarũ rationum quantum ad modum essendi. Et siquidem gratia in christo vt in toto adequante ipsam secundum se: est autem in omnibus aliis vt in partibus ina dequatis ipsi secundum se gratie. Et ꝓpterea est in christo vt in subiecto ꝛ principio vniuersali gratie: in aliis vero vt in particulariter participantibus. Et ideo quantũcunq; crescat alioꝝ gratia: nunquam peruenire poteſt ad quantitatem

intẽsiuã vel extẽsiuã gre ꝟ pri. ¶ Et vt hec doctrina facilius intelligat dicam⁹ sub exẽplo. Calor eiusdẽ ẽm se ſpẽi sue in igne: sine in aere/sine i mixtis: verũtñ ignis adequat calorẽ fm se: qz tãti tã extẽsiue ꝙ intẽsiue est susceptiuus caloris: ẽptus natꝰ ẽ ẽ fm se calor. Aer ãt sine mixtũ qđcunq; caloꝛẽ ꝓticipat: ita ꝙ ꝑtatim vt calor in alio ꝙ igne ponit intelligit: limitatꝰ ꝛ deficiẽs a pfectiõe quã natꝰ ẽ calor. Et ꝑm se hꝛe intelligit: ex ẽ. n. ipo ꝙ calor. I subo iadequate calorẽ fm se ipsum ponit: limitatus ac deficiẽs ponitur. Et ppea quãtũcũq; crescere ponat calor. in tali subo inadequate/nũq̃ puenit ad ẽptatẽ pfectiõis caloris i igne adeq̃to subto: eo ꝙ tale augmẽtũ ẽt si infinitũ ponat̃ cõtinebit ꝛ sistet ifra latitudinẽ subti ptiti pãtis: ꝙ tota latitudo succumbit subto adeq̃to. ¶ Ad ꝓpositũ igit hic redeũ do dicim⁹ iurta ꝓi⁹ habitã doctrinã: gra hitualẽ eẽ i chño fm totam perfectionem quã nata ẽ hꝛe gra fm seipsam ꝛ inullo alio eẽ graz fm totã pfectionẽ/quã nata ẽ hꝛe gra ꝟ seipsam ꝛ ppea i chño fuisse gram vt i subto totali: im aliis ꝟo vt in ſubtis ptialib⁹. Et ẽ graz eẽ diuersarũ rõnũ: ẽptitatũ: ꝛ pfectionũ: nõ ꝟ eẽntiã: ſz fm modũ. Et hic puenit: ꝙ gra chři cõparat ad gras aliorũ: vt ꝟ⁹ vłis ad virtutes pticulares nã spectãt ad obiã q̃ ẽ penes dictos modos essendi: clare liquet gram chři hꝛe dcḷd pfectiõis natũ ẽ cõuenire gre ꝟ seipsaz ac ꝙ hoc oẽm illius pfectionẽ intẽsiuã ꝛ extẽsiuã: vtrãq;. n. pfectio gre ꝟ seipsaz exigit: ꝛ ꝑnter graz xpi eẽ vłis ꝟtut (vt pote q̃ oẽm gre pfectionẽ intẽsiuã ꝛ extẽsiuã i se ẽtinet) alioꝝ ꝟo graz eẽ pticulars ꝟtut: vtpote ptẽ intẽsiue ꝛ ptẽ extẽsiue pfectionis gre in se cõtinẽs: plus tñ vel minus iurta cuiusq; mẽsurã ꝙ mẽsus est ille deus. ¶ Quo fit vt ẽptũcunq; q̃cũq; pura creatura crescat i gra: nũq̃ puenire possit ad ẽptatẽ eẽlez gre chři: sicut nunq̃ ps adequare põt totũ: nisi ptis rõnẽ amittat. Et hoc est qđ in lra dr: redẽdo rõnẽ gre finitũ crescẽdo nõ põt adeq̃re aliud finitũ: qz sc̃z hñt ẽptitates diuersarũ rõnũ penes hoc⁹ chři gra est virtutis ꝛ quãtitatis vłis: alioꝝ vero gra est pfectionis ꝛ virtutis particularis: qz in illo est gra cũ perfectione debita sibi scḷm seipsam ẽ fam: in aliis vero est gra cũ perfectione modificata ꝛ mẽsurata fm tale subm particulare. Et ꝓpterea in clemẽ. ad nam de heret. dãnat errorẽ beghinorũ/dicentiũ hoiem in via posse puenire ad talẽ gre gradum: vt non possit vltra proficere. eo ꝙ alr excedi posset gratia chři. Utrunq; etenim erroneũ esse/ex dictis iam ptz ꝛ amplius patebit.

¶ Super articulum duodecimum.

Titulus articuli duodecimi clarus est. ¶ In corpore articuli duo fiunt: ꝓponit siḍẽ vna distinctio: ꝛ ponunt deinde due cõclones rñsiue q̃sto. Distinctio est. formã suscipientem magis ꝛ minus posse vel nõ posse augeri cõtingit dupl̃r. ꝑmo ex pte forme. scḷicet ex pte subi. Exẽpla clara sũt in lra. Et ex hac distõne radicis posse vel nõ posse augeri in cõe: subintelligẽ in spãli ꝙ gram nõ posse vel posse augeri cõtingit dupl̃r: vel ex pte gre vel ex pte subi. Et ꝓbat ꝑmũ membrũ. s. ex pte gre ẽptũ ad negatiuũ partẽ ꝙ est ꝑma ꝛcio (sc̃z gra chři ex pte gre nõ posse augeri) qs sicut aliarũ formarũ ita ꝛ gre chři ꝑtia mensura fm se ex diuina sapia: ergo ꝑtia gre mẽsura determinata est penes finẽ: ergo penes rõnalis creature vnionẽ ad deũ: ergo gra chři pertingit ad summã mẽsurã gre: ergo gra chři non põt augeri ex pte ipsius gre. Añs ꝓbat autoritate scripture. Prima ꝑtia ꝓbat: qz mensura vnicuiq; formẽ ꝓfigit in cõparatione ad finez: qđ declarat ex ẽplo in terre granitate. Scda aũt: qz finis gre ẽ vnio creature rõnalis ad deũ. Tertia ꝟo qz nec esse nec intelligi põt maior ad deum vnio q̃ psonalis. ¶ Siste hoc in loco lector/ꝛ perspice ꝑmo qđ in precedentis libri cõmentarijs quum de charitate tractaretur scripsimus non somniasse nos: sed ab authore didicisse: sc̃z gram ac per hoc charitatẽ in creaturis hꝛe fm se terminũ in summo: ita ꝙ nõ tunt amplius augmẽtabiles. ꝛ verba authoris in illo loco ꝙ videnꝛ sonare oppositũ nõ esse falsa aut correcta seu retractata hic: ſz sunt exponẽda vt ibi exposuimus. Et sentiendũ cũ authore hoc in loco est/ꝙ gra habitualis chři est vere in summo ad qđ põt gratie ex pte sui pduci: ꝛ hoc tam in pcedentibus huius libri pluries huiusmodi. ¶ Ad claritatẽ tñ doctrine ꝑsentis intelligẽ mẽ surã forme ꝑtis esse penes rẽonẽ ad finẽ: nõ sic ꝙ mẽsurapenes extrinsecũ sit: qm̃ mẽsura forme/ i trinseca ẽ: forme cuius est mẽsura. Sed sicꝙ quũ omne ageꝛ agat ꝓp finẽ: ac ꝙ h̃ id qđ subaliter ẽ ꝓp finẽ: opꝛ cõmensurari esse fini: sicut qđ ẽm aliquã figurã est ꝓp finẽ: opꝛ vt figuratũ/esse cõmensuratũ illi fini: ppea quũ graue sit ꝓp eẽ deo: fum: opꝛ graueꝛ sic cõmẽsurarẽ esse fini: vt sc̃z infimo deo: cõmẽsurẽ sola summa grauitas/ꝛ ita pmo sursum sola summa leuitas: ita sũme vnioni creature rõnalis ad deũ/cõmensurari opꝛ solã sũmã gram. ¶ Sed est hic locus qõni/quo pacto finis gratie habitualis (de qua est sermo) est vnio psonalis/quũ fm antedicta et in sequenti articulo ex ꝓposito diffinita/vnio psonalis nõ sequat/sed precedat gratz habitualem/finis autem posterior sit generationis ordine eo qđ est ꝓpter finem.

¶ Ad hoc dr ꝙ finis nõ ẽ: tm de fine ꝛsequẽdo/sed de fine ꝑficiẽdo. Nam finalitas nouit sit aut diuisi/sed qz est: sicut deus ꝙ nec est nec cõsernat aut quolibet aug̃et ꝙ creaturas/finis ea ꝟ dr. Quocirca vnio psonalis finis est gre habituatis/nõ assequẽdus ꝙ ea/ꝟ qz ipsa emanat ab vnione psonali/ordinata ad vnionẽ psonalẽ vt ad finẽ qz est: sicut creature fũt a deo ꝓp deũ vt finẽ earũ qz est. Nec est hoc remotũ ab ordine quẽ in rebus ghalibus videmus: qm̃ in ifimis ꝑspicimus ꝙ nõ solũ aĩcedẽtes dispõnes ꝟ cõsequẽtia ẽ accẽtia ordinant ad substãtiã ꝓtius nã genitã/vt ad finẽ: esse nãq; disciplinabilẽ/qđ cõsequit ad formã hois/ordinatur ad hoiem vt ad finẽ. Stat ꝙ solida ire doctrina/tradẽs gram habitualẽ christi esse in summo/qz cõsonat ꝛ cõmẽsurat̃ summe vnioni vt fini.

¶ Scda cõclusio est. Gratia christi nõ potuit augeri ex parte subiecti. ꝓbat rõne: qz christus ab initio fuit plene cõprehensor/ac per hoc in termino. Et a simili: qz nec beator ꝓ in patria gratia põt ob dictam rationẽm augeri. Et a dissimili tam hoc ꝙ precedẽs cõclusio manifestatur: qz pure viatorũ gratia põt augeri ꝛ ex parte gratie (qz nõ ꝑtinguntad summũ fm se) ꝛ ex parte subiecti: qz ad huc sunt in via/et non peruenerunt ad vie terminum. Ubi nota ꝙ ideo absq; alia ꝓbationeiin litera asseritur nullum pene viatorem attingere ad summũ gratie ex parte gratie: qz consequuntur se hec duo/videlicet summũ gratie ex parte gratie/ꝛ gratia virtutis vniuersalis: nã gratia fm se summa ad qđd potest spectare ad rationẽ gratie/se extendit: et si ad quidlibet perfectionis gratie se extendit/summa gratia est. Et quoniam vtrũq; cõstat esse plenitudinis ꝓprie vnigeniti a patre/quẽ ipsa plenitudo gratie cõstituit ab initio comprehẽsorẽ/ideo absq; hesitatione aliqua asserendum est nullam puram creaturam fine in via sine in patria ad summum gratie ex parte gratie pertingere.

¶ In rñsione ad ꝑmum eius/dẽ. 12. articuli: considera perspiciam rñsionis/non solũ ꝓpositioni obiecte satisfaciẽtis/sed ex radice opositi monstrãtis: ꝓpositionem sic dem illã/omni finito põt fieri additio/quũ finitũ ꝛ infinitum ẽptitatio ꝓmo sit/distinguit ꝑm posse dupliciter quantum finitum cõsiderari/mathematice (hoc est abstrahendo a materia sensibili: vt loquimur de linea/superficie/vel corpore absolute) vel physice/hoc est vt ad specificas naturas rerum naturalium est determinatum: vt quantitas humana / vel celestis

3. dif. 15. q. 1. art. 2. q. 4. ꝛ 17. q. 2. arti. 4. 3m. Et 3. di. 13. q. 1. ã. 2. q. 3. ꝛ 18. arti. 5. c. Et isa. 11. l. 2. ꝓmo.

3. dif. 13. q. 1 ar. 2. q. 2. ꝛ di. 14. art. 1. q. 1. c. Et ꝟi. q. 29 ar. 3. Etopus. 3. c. 22. Etopus. 60. ca. 3. co. 9. Et 10. 3. l. 6. co. 2 ꝛ 3.

hamomō ꝥa ē, ꝓ̄ illa. scdo aūt falsa: vt ꝓ̄ de ḡnitate celi. Et q̄ rō/ḡnēitati determinate ad nāz tale repugnat additio: ē forma nālis (vt ꝓ̄ ex scdo de aīa) ō lra radicē attinḡs/subdit: q̄ multo magis ipsi forme nāli ḡnis finite repugnat additio: q̄m si forma nālis efficit: vt ḡnitas/cui ꝑm se nō repugnat additio/excludat additionē: multo magis efficit vt a seipsa excludat additionē. Quo sit vt q̄ ḡa cuiꝰ ē est rōis q̄ ad finitatē vel infinitatē cū formis nālib⁹/(quōsit illa za vna/de qb⁹ scribitur est: oia in nūero/pōdere/ z mensura dispositi) ideo gratia christi z finita et excludens additionem simul est. ¶ In rnōe ad ꝑm eiusdē 12. articuli adnerte: q̄ qz in lra ḡa christi relata ad ꝓ̄ne excludit meli⁹ se: z tñ cōpatit aliq̄d maꝰ seu meli⁹ se: ō māifeste lra ista docet ḡaz ꝓ̄i 2ª posse ꝑsidere ri. Pro ꝑm id q̄ i se est: h̄ ē ꝑm ꝓ̄ia intrinseca entitatē: q̄ tale ens inter entia vniuersi, z sic pōt aliq̄d eē nobili⁹ ens q̄ ipsa sit: imo eis subaest nobilior scōm sui ḡnis rōnē illa: quum sit essentialit accīs. Aliomō ꝑm id ad q̄ ipsa sua entitas tāte pfectiōis ordinat vt ad ꝓ̄ finē. Et sic nō pōt fieri aliq̄d maius aut meli⁹ illa q̄m ꝙ suapte nā cōmēsurata est vnioni ꝑsonali dei vt ꝓ̄o fini: q̄ nihil eē pt meli⁹. ¶ Et vt meli⁹ ꝓcipias q̄ ī lra subiūgunt: ꝑspicaciter attēde dū est/a dina sapia 2ª aliq̄d ordinatū ḡtū est ex pte rei ordinate/ad vnionē ꝑsonalem filij dei: vl ꝑ se: vt pfectio ḡre ꝑm se: vel ꝑ accēns: vt hūana nā. ꝑ accēns q̄d dispō hūane nāe ad vnionē ꝑsonale. Ergo vt ḡ ḡa hitualis nō subsequat vnionē sed magis ꝓcedat. ¶ ℞. Loē ē ꝓ̄ ꝓ̄o. Sz ḡa hitualis est cōis chr̄o z alijs hoib⁹, ḡa aūt vnīonis ē, ꝓ̄ia chr̄o. Ergo ꝓ̄o ē ꝑz ī tellectū ḡa hitualis q̄ ipsa vnio. Nō ḡ sequitur eā.

3.dist.13. q.3.ā.2. q.3. Et opu. 3.c.221. Et opu. 60.ca.3. co.9.

tis finite, nō est aliq̄d qō repugnet additiōi. Si ꝙ loq̄mur de ḡnitate nāli, sic pōt eē repugnātia ex pte forme: cui debeē determinata ḡnitas, sīē zalia accīntia determiata. Ui phs ōt i scdo de aia q̄ oim nā cōstātiū ē terminꝰ zrō magnitudis z augmēti. Et ide eq̄ ḡnitati totiꝰ celi nō pōt fieri additio. Mlto igit magis i ipsis formis ꝙsiderā aliq̄s termiꝰ, vltra quē nō ꝓgrediunt. Et ꝓ̄ non opz q̄ ḡre chr̄i possit fieri additio, ḡnis sit finita ꝑm sui essentiā. ¶ Ad ꝑm dōz. q̄ virtꝰ diuina lz possit facē aliq̄d maiꝰ z meliꝰ ḡ sit hitualis ḡa chr̄i: nō tñ posset facere q̄ ordinatū ad aliq̄d maiꝰ ḡ sit vnio ꝑsonalis ad filiū vnigenitū a ꝑre. Cui vnioni sufficienter corrīdet talis mēsura gre. ꝑm diffōnē dine sapie. ¶ Ad tertiū dōz. q̄ i sapia z ḡa aliq̄s ꝓ̄t ꝓ̄ficē dupl̄r. Unomō ḡs ipsos hit⁹ sapie z gre augmētatos. z sic chr̄s i eis nō proficiebat. Aliomō ꝑm effectꝰ un ḡtū. i. aliq̄s sapiētiora z ꝓ̄mptiora opa facit. Et sic chr̄s ꝓficiebat sapia z ḡa. sicut z etate: q̄ ꝑm ꝓcessum etatis ꝓfectiora opa faciebat: vt se verū hominem demōstraret, et in his que sunt ad deum, z in his que sunt ad homines.

¶ Qualiter gratia Christi habitualis se habeat ad vnionem. Arti. 13.

A Dtertiumdecimū sic ꝓcedit. Ur q̄ ḡa habitualis in chr̄o nō subsequat vnionē. Idē em nō seqūt ad seipsum. Sz hec ḡa hitualis vt eadē eē cū ḡa vnionis: ōt em aug. in li. de ꝑdest. scrōū. Ea ḡa fit ad finitū fidei sue, hō q̄cūq; christianus, q̄ ḡa hō ille ab initio suo fact⁹ ē chr̄s. Quoru duoru ꝑmū ptinet ad ḡaz hitualē. ꝑm ad gratuitā ḡaz vnionis. Ergo vt q̄ ḡa hitualis nō subsequat vnionē vl saltē intellectu. Sz ḡa hitual vt q̄ se sic q̄dā dispō hūane nāe ad vnionē ꝑsonale. Ergo vt q̄ ḡa hitualis nō subsequat vnionē ꝑsonalē sui: q̄m ipsa nā hūana ꝑm se nullā hz ꝓportionē aut cōmēsurationē ad assumptibilitatē: q̄ nullā hz potentiā passiuā ad ea q̄ oēm nāiem ordinē trāscēdūt: sz divina charitas ac sapiētia elevauit illā/ ordinādo ipsam vt assumeret. ḡa aūt ꝑm se totaliꝰ perfecta/q̄ ex ꝓ̄mū ordinis vt pote supnālis ḡ divini rōne: ad supnāle ac divū q̄d ordinatur: par est vt suapte nā ad vnionē ꝑsonalē in sui ꝑma plena ꝓfectione ordinetur ac cōmēsuretur: ac ꝙ hoc nō ꝙ accēns: sz ꝙ se a dina sapia ad vnionē ꝑsonalē ordinat. Et ī ō in lra ōt q̄ vnioni ꝑsonali cōrīdet sufficiēter talis mēsura gre: hoc est ḡa in summo ꝑz ie: ꝑm dine sapie ordinē q̄ ola dispōsuit ab eterno suaviter. Quocirca ḡtūcunq; aliq̄s ens in se ꝑm suā intrinsecā entitatē melius ḡa q̄ est in chr̄o fieret: nō fieret tñ ens suapte nā ordinatū ꝙ se ad meli⁹ ḡ ordinet ꝓfectio q̄ in chr̄o est gratie: z hoc aperte intendit lra ꝑ se intellecta. ¶ In rnōne ad tertiū: adnerte q̄ silitudo ꝓfectus chr̄i: quo ad sapiam/gratiā/z etatem in lra asseritur quo ad partē affirmatiuā. s. q̄ ꝓficiebat quo ad effectus etatis: sicut quo ad effectus sapientie z gre. z hoc constat esse verissimum: q̄m opera sua consona etati faciebat. Sed nō asseritur quo ad partē negatiuā. s. q̄ nō proficiebat ꝑm etatem ipsam sicut non proficiebat ꝑm ipsam sapientiā seu gratiā: q̄m cōstat q̄ esset falsum hoc. nā chr̄s vere proficiebat ipsa etate: quoniā ꝑm etatis mensuram corporalis progressus est: cōstat enim chr̄m vere primo infantem: deinde puerum: inde adolescentem/atq; in virum tandem perfectum emersisse (sicut ceteros homines) sensum z incrementa temporū/augente naturali virtute membra/roburq; viribus ministrante.

¶ Super articulum. 1°.

In corpore vnica est cōclusio rāsiua questo. Ḡa vnionis in chr̄o precedit ḡram habitualē eius: non ordine tēporis: sed nature z intellectus. Probat tripl̄r. Primo, missio alij est ꝑ ordinē ordine: missione spūsancti: ergo gratia vnionis etc. Ans ꝓbatur: q̄ spūsan, procedit nāe ordine a filio: z dilecto a sapientia. Cōsequētia ꝙ ꝑm ipsam vnionē attendit missio filij/ z ꝑm ḡram habitualem attēditur missio spūsancti. ¶ Ubi nota: q̄ caute loquit in lra auth⁹: dū missiones ordinat ꝑm ꝓrius et posteri⁹ nāe: ꝓcessiones aūt filij z spūsancti ordinat q̄dez nāe ordine: sz nō ꝑm ꝓrius z posteriꝰ s: q̄ vt in. 2°. di. ꝑmi sen. ōt i diuinis est ordo nāe/nō q̄ alter ē ꝑ alterꝰ: sz q̄ alter ē ab altero. Missiones aūt ad eā sunt ex trinitatē respicientes: ꝓrie tatē etiā z posteriorē tatē nāe in suis rōnibus ac rebus admittunt. Scdo, ꝓncia dei tatis est ꝓ̄ spēdere ei⁹: sz vnio, ḡ ipsa ꝓncia: ḡra hitualis splēdor ei⁹: ergo. Tertio actio z ḡra ad ipsam ordinās: ꝓsupponit hypostasim: ḡ ḡra hitualis ꝓsupponit vnionē. Ans ꝓbat: q̄ actiones sunt suppositoru. Cōsequentia ꝙ: q̄ ḡa vnionis facit hypostasim in nā humana. ¶ Ubi caute ꝙcice: q̄ aliud est dicere: nō ꝓsupponit hypostasim: z aliud ē dicere ñ ꝓsupponit hypostasim in nā hūana. Ḡa enim vnionis ꝓsupponit nō facit hypostasim ībi dei: ḡ sola i chr̄o hypostasim i hūana nā: dū facit q̄ persona filij dei sit non solum persona diuina: sed etiā persona humana: dū facit q̄ subsistat nō solum in natura humana. Et hoc est quod in litera dicitur: z super hoc ratio fundatur: intendens q̄ actio humana supponit hypostasim humanā etc. ¶ In rnōne ad. 2. z 3. occurrit reddenda ratio tot dictoū de gratia vnionis. Dicitur enim de ipsa in hoc articulo in principio corporis: q̄ gratia vnionis est ipsa vnio: et in hac rnōne: q̄ est supza omne ḡnus: z in articlo. 1. huiusmet q̄. q̄ est infinita/secundum q̄ ipsa persona verbi est infinita: z in articu. 6. q̄. 5. erte in corpore dictum est: quod gratia vnionis est ipsum esse personale: quod gratis diuinitus datur humane nature in persona verbi: z in artic. 12. q. 3. ad 1ª ꝙm. dicitur q̄ gratia vnionis est causata a tota trinitate: adnerte q̄ hic replicatur in corpore articuli: dū principiū appropriatur ḡre vnionis: ponitur persona filij. Hec siquidem dicta licet dissonare inter se videantur: facile tamen distincte perspicientibus q̄ ḡa vnionis duo in se claudit. f. esse verbi ꝑsonaliter terminans humanitatem christi: z cōpositionē seu cōiunctionē vtriusq; nec loquor de terminatione: cōiunctione: aut vnione q̄ est relatio: sed de fundamento q̄ est esse dei z hominē: q̄ cōstat esse subam: z ꝓdicta duo in se claudere. f. ꝑsonā vnitā z ipsam coniunctionē: de hmōi enim vnione in litera dicit: q̄ est esse ꝑsonale: q̄ est infinita simpliciter

Sicut iha ꝓsona dina: q̄ est supza oē gnōs: q̄m ꝫ fundamētū relōis vnionis nihil aliud ē/ꝫ vnū eē deū z hoiem i eē dino ꝑsonali. Unū aūt quū nihil ꝓsit inū addat sup ens q̄ vnū ōz (vt ōz in. 4. met.) ꝙs ē: q̄ nihil in ꝓposito addat sup eē ꝓsonale ꝺbi: ac ꝙ hypostasim ꝓ ipso ꝓncipali sumpta. f. ꝙ ipsa re in ꝫ vnimꝫ z ſt vnū ens: vna ꝓsona ambe nāe: ifinita ē: supza oē gnōs ē: eē ꝑsonale ē: ꝙ eo ꝙ ō qō addit ipa vnio sup̄ per rē i ꝫ ē vnio: tpa le qd est: cātū a tota trinitate ꝑm rē/ z ꝙ appropriationē a filio: gratis cōcessum hūane nāe ē. ¶ De q̄ dā sit sup̄ declaratū est: balbutiēdoth. Cōsona igit sunt oia auctoris dictate vnione seu vnionis ḡra: sane intellecta.

¶ Sup. q. 8. Arti. 1.

Ad ꝓmū Ergo dōm, q̄ dare gratiā aut ꝓfessū cōuenit chr̄o ꝑm q̄ de⁹ auctiue: ꝫ silitrā/ꝙuenit ēt ei ꝑm q̄ hō ingētū. f. ei⁹ hūanitas insit ꝑm fuit dinitatis ei⁹. Et ita actiōes ipsi⁹ ex ꝫtate dinitatis fuer̄t nobis salutifere: vt pote ḡra z nobis cāntes, z ꝙ meritū z ꝙ efficientiā q̄ndā. aug. aūt negat chr̄m ꝑm q̄ hō ē, dare ꝓfessū q̄ auctiē. instrūtal⁹ ār sine mīsteriali ēt alij sancti dīr dare ꝓfessū: ꝑm illud galat. 3. q̄ tribuit vobis ꝓfessū ꝛc. ¶ Ad ꝑm dōm. q̄ i metaphoricis locutiōib⁹ nō opz attēdi silitudinem q̄ ad oia: sic em nō esset silitudo. Fz rei/ꝫtas. Capitis igit nālis nō est caput aliud: q̄ corpus hūanū nō est ꝙs altertus corꝙris. Sz corꝙ silitudinarie dictū. i. aliq̄ multitudo ordinata, est pars alteri⁹ multitudinis: sic mīkt tudo domestica est ꝙs multitudis ciuilis: et tō pfamilias q̄ est caput multitudis domestice, hz supra se caput rectorē citatis. Et per hūc modū nihil ꝓhibet caput chr̄i eē deū: cū tñ ipe chr̄s sit caput eccle. ¶ Ad 3ᵐ dōz, q̄ caput hz manifestā eminētiā respectu exteriorꝫ membrorꝫ: ꝫ cor hz quādā silitudiā occultā. Et tō coidi ꝙparat. f. q̄ inuisibilēr eccle sia vinificat z vnit: capiti cōparat ipe chr̄s ꝑm visibilē nām, ꝑm quā hō hoib⁹ ꝑfertur.

¶ Utrū christus sit caput hominū quātum ad corꝙa, vel solū quātū ad alas. Arti. 2.

Adicōm Sic ꝓcedit. Ur q̄ chr̄s nō sit caput hoium q̄ ad corꝙra. Christus em ōz caput ecclesie inquantū influit ꝙsalē sensum z motū gratie i ecclesiā. Sz huius ꝙsalis sensus z motꝰ capax nō est corꝙ. q̄ chr̄s nō ē cap hoiuꝫ ꝑm corꝙa. ¶ ℞. Scōz corꝙa cōicam⁹ cū dutr. Si q̄ chr̄s eēt caput hoim q̄tū ad corꝙa, seq̄ret q̄ ēt eēt caput dutoꝫ aialiū, q̄d ē icōueniēs. ¶ ℞. Chr̄s corꝙ⁹ hūū ab alijs hoib⁹ trahit: vt ꝓz mat. 1. z luc. 3. Sz caput ē ꝓmū itercetera mēbra: vt dcm ē: ergo chr̄s⁹ nō ē caput ecclesie quantū ad corꝙa.

Sed ꝙtra Est. q̄ dicit phil. 3. Re formabit corꝙ hūilitatis nostre, cōfiguratū corꝙi claritatis sue. ꝑ. 9. 48. ñ. 1. c. 2 q. 49. ā. 2. ca. Et 5. dist. 13. q. 2. art. 2. Et ꝑi. q. 29. ā. 3. c. fin. z 4. 2. c. ar. 3. c. Et opus 3. c. 223. Et opus 60. ca. 3. co. 9. Et. 1. cō. ꝑ. 1. c. 2. 2. ephe. 4°.

Non titulo articuli scdi/aduerte q̄ ly q̄ ad corꝙra/nō solū refert ad corꝙa alioꝫ hoium/sz ēt ad corꝙus ipsius christi: vt clare ꝓz ex argumēto tertio in litera (q̄ impugnat corꝙ⁹ christi nō posse esse caput alioꝫ/q̄ ꝛsumptū est ex alijs) z ex conclusione rñsiua in corꝙre articuli. Est igitur sensus tituli/an christus etiā ꝑm corꝙus sit caput aliorum hominū etiam quo ad corꝙra.

3. dist. 13. q. 2. ā. 2. q. 3. Et ꝑi. q. 4. 1ᵐ. 60. ca. 3. co. 7.

¶In corpe arti vnica est ꝙ rñsiua q̃sito affirñe. Tota hũanitas chr̃i ꝑm. s. aiam ⁊ corꝑ ifluit i hoies: ⁊ q̃tũ ad aiam pn̄r; ⁊ q̃tũ ad corpus scdario. Hec ꝛclo ꝓmo ꝓbat: deide declarat vltia eius ꝓticula. Prob̃r sic. hũanitas chr̃i hz vim influẽdi in q̃tũ ē ũncta dei ℞bo: cui corꝑ vnit̃ q̃ aiam: ⁊ corꝑ hũanũ hz nãle ordiné ad aiaz 2r. s. vt mã ad formã: vt ist̃z ad ꝓncipale motor: ẽ: ḡ tota hũanitas chr̃i ⁊c. ¶Vbi nõ ꝙ q: duo cõtinent in ꝛclone. s.

ꝙ corꝑ chr̃i influat: ⁊ ꝙ corꝑa aliorũ recipiãt influrũ a corꝑe chr̃i sũ duo ꝓ̃n̄a assumpta fuit in ista. Alterũ eoꝝ corꝑi chr̃i ⁊ aliorũ hoim corꝑib⁹ de duplici nãli ordine inter corꝑa ⁊ aiaz: ex quo hꝫ cõio mutua: q̃ nõ solũ corꝑ accipit ab aia: hz aia accipit a corꝑore mini strãte sibi. ⁊ hic hẽs ꝑpter ꝙ corꝑ chr̃i nõ est alienũ a viris sue aie: ⁊ ꝙ corꝑa aliorũ nõ excludũt a donis suarũ aiarũ, alterũ ꝑn̄m ꝓpter ẽ corꝑi chr̃i: ꝓtmens duo. s. ꝙ hũanitas chr̃i hz vi rikẽdi ex ꝑticipatione ꝑsonali ad deũ: et ꝙ corꝑ chr̃i ꝓiuctũ ẽ ℞bo mediante aia. Et ꝝ sic q̃dẽ simꝫ ũsect̃ hẽs: ꝙ corꝑ chr̃i mediãte aia hz vim influxriuã ex ℞bo: sic hz mediãte aia ꝓiectionẽ ad illũstr sic ⁊ exꝑte ifluẽt̃ aia chr̃i ꝑn̄r: ⁊ corꝑ scdario iuenaꝫ: ⁊ sit ex ꝑte recipientis ifluxrũ: aie hoium ꝑn̄r: ⁊ corꝑa scdario iuentanꝫ: et vtrobiq; eadẽ fit rõ. ſ. ꝙ nãle ordiné corꝑa ad aiaz. Declatur deinde: ꝙ corꝑ scdario recipiat ifluxũ: 2r. ꝛrificaris: sez ꝙ modũ misterij: vel ꝙ modũ deriuationis. Nã q̃n̄ i ꝑtinvita aia iustificat: mouet mẽbra corꝑis ad assẽsũ dã ꝓseruãdã: tuẽdã augẽdãq; aie instituã ⁊ sic corꝑ nr̃m scdario vt mister aie mouet a iustificãte aiaz

Q̃n vero in resurrectiõe aia gl̃iosa ſucta erit corꝑi: er gl̃ia aie derivabit gl̃ia in corꝑ: ⁊ sic a gloriãte immortali diuinaq; vita aiaz glorificabitur secundario corꝑus: redundante gloria anime in corꝑus.

¶Super articulum tertium.

Titul⁹ clar⁹ est. ¶In corpe articuli duo fiũt. ꝓmo declar̃ modus q̃ corꝑ chr̃i mystic⁹ hz mẽbra. 2o rñdet q̃stio. Et ꝛia aũt inter corꝑ nãle ⁊ myst̃icũ q̃ ad modũ hñdi mẽbra simul vel successiue/declarat mod⁹: quo corꝑ chr̃i myst̃icus hz mẽbra. ſ. nõ solũ in actu fed in potẽtia. Et potẽtia q̃dẽ in ꝓposito dupl̃r inuenit̃. ſ. q̃nq; reducer. ⁊ q̃ nunq; reducer ad actũ. Act⁹ vero tripliciter: vel ꝑm fidẽ/vel hz charitatẽ vie/vel ꝑm fruitionẽ patrie. ¶Vbi nota ꝓmo/q̃ nõ distinguit potẽtia in potẽtiã reducibilẽ vel nõ reducibilẽ ad actũ: hz in potẽtia q̃ de ſcõ q̃nq; reducer ad actũ: ⁊ in potẽtiã q̃ de ſcõ nũq̃ reducer ad actũ/cuius reducibilis fuerit ad actũ: alio quin nõ fuiſſet in potẽtia. ¶Nota 2o/q̃ hz fides/vt in rñsione ad ſcõz hẽs ꝓfitkat mẽbrũ christi ipfecte ⁊ ꝑm q̃d. q: tñ infra latitudinẽ act⁹ cõſitit/ideo hic ꝓtimus gradus act⁹ in esse gre in mẽbris christi: assignat fidei. ¶Cõclusio rñsiua est. Chr̃s est caput oim hoium/diuersimode tñ loq̃ndo: gñaliꝫ hz totũ mũdi tps. ꝓbat deducẽdo ꝙ quinq; gradus/ꝑm q̃s hoies vniunt chr̃o. ¶Vbi nota autorẽ in ſex ſtat⁹ oẽs hoies distinxisse/⁊ oẽs ꝺras eorũ cõprehẽdisse. In ꝓimo dr̃: in ſcõo viatores in charitate: in tertio viatores in fide tm̃: in quarto viatores ſine fide/predestinati tm̃: in quinto viatores ſine fide nõ ꝓdestinati: in ſexto dãnati ſunt. Et ꝓim⁹ quidẽ grad⁹ hz hodie oino ſit clarus: relatus tñ ad totũ mũdi tps. ꝓprehẽdit ſub ſe btõs/ etiã ipeditos/ q̃uis in termino: vt erãt ſancti ꝓes in lymbo ante mortẽ chr̃i. Cõphẽdunt̃ ſiquidẽ in ꝓimo gradu oẽs actu chr̃o cõnecti immutabilr̃ ſeu in termino: quales tunc erant ſancti patres: quib⁹ ſola patefactio celi deerat. ¶Scõs ℞o gd⁹ trifariã diſtinguit: nã ꝙtiet tã exñtes i purgatorio (q̃ adhuc ex via totalr̃ nõ ſunt) q̃ exñtes i charitate hz ꝑfectiores/ q̃ etiã exñtes i charitate hz pũtẽ iuſtitiã tm̃: hs ꝙtat eẽ ꝑfectos. hi enim⁹ q: ſũt i via ⁊ charitate/ꝙuntũ iter mẽbra chr̃i actualr̃: hz primi duo ſimpl̃r: tertiꝫ hz pũtẽ tm̃ iuſtitiã. ¶Tertiꝫ q̃o gd⁹ q̃ ẽt̃ꝫ m actũ hz ipfectũ attẽdik: duo ꝙtiet gũa hoim. ſ. fide tm̃ ꝑditos: ⁊ tm̃ ꝑdestinatos et ſiles nõ ꝑdestinatos. Utriq; em̃ inter mẽbra chr̃i actualr̃ rõne fidei cõpũtant: mortificata tm̃: hz primi vt mẽbra ꝑmaſura/ſecundi vt mẽbra abſcindẽda. ¶Quar⁹ gd⁹ q̃ ẽt̃ꝫ m potẽtiã attẽdit: aſſignat⁹ ẽ i ℞a in ordie ad actũ ſimpl̃r: hẽ fruitionẽ ꝑne/ſic ⁊ q̃nt⁹: hz 4.⁹ ẽt̃ꝫ m ordiné poſitiuuz ad dem̃ actũ: q̃nt⁹ hz negõné ordis ad eũ dẽ actũ. Et q̃m̃ iuſtũ ẽ: vt poſ ad act⁹ ꝑm q̃d: reducẽt̃ ad potẽtiaz ad actũ ſimpl̃r. Jo 4.⁹ gd⁹ cõphẽdit oẽs viatores ſine fide ꝺ ꝑdestinatos: ⁊ reductiue illos ẽt̃ ſine fide q̃ q̃nq; reducenk in actũ fidei tm̃: vel ẽt charitatis vie tm̃: hi em̃ rõe ſtat⁹ poſ q̃ q̃nq; ꝺducek ad actũ ſimpl̃r/vt ꝑmivel ꝑm q̃d vt relq̃: 4.m ꝙtituit gd⁹: iuxta diſtõnẽ ꝓmiſſa i ℞a aũ cõclonẽ. Et ꝓpea q̃nto gradui illi ſoli relinquunt: q̃ ſic i via iſta degũt i poſa ad actũ ſimpl̃r vt ℞s q̃d⁹ nũ q̃ aſſequent aliquẽ eoꝝ: q̃. ſ. nõ ſolũ ꝑfci ſũt: hz nũq̃ ad charitatẽ vie/nũq̃ ad fidẽ informẽ puenirẽt: vt ſũt iugiter infideles. ¶Extra oia aũt ſert⁹ ſtat⁹ hoim: hẽ ſtat⁹ eterne dãnationis: ẽt cõtinet duo gña hoim. ſ. dãnatoriũ ad penã ſenſus et dãni (ꝛles ſunt oẽs adulti dãnati) et ad penã damni tm̃. ꝛles ſũt ſantes ⁊ ꝓpetuo iter mẽbra chr̃i ſunt aliena oino ponũka capite chr̃o. Eſt tñ iter iſtos latitudo: nã q̃dã eorũ decidũt a poa tm̃: vt ſp infideles: ⁊ q̃ nũq̃ vſuz liberi arbitrij hũerũt: de q̃b⁹ tm̃ fit mẽtio i ℞a. Quidã aũt decidũt ab actu/vel fidei tm̃: vel etiã charitatis vie: vt chriſtiani dãnati: q̃ mẽbra vere abſciſa a corꝑe chr̃iſti ſunt: q̃m illi⁹ fuerũt ꝑm ꝑſentẽ inſtitiã vel fidei ſacramẽta: mẽbra. ¶In rñſione ad ꝓmũ eiuſdẽ articuli/aduerte ꝓ intel⁹ ℞e ⁊ ꝺdictorũ: q⁹ vt poſſumus loq̃ de poa: vt ꝓt⁹. 5. meta. ſ. logice vel phyſice: hoc ẽ vel de potẽtia/aut termini nõ iplicãt ꝛdictionem: vel de poa actua vel paſſiua exñte in nã/ad agẽdũ vel patiẽdũ actũ aliquẽ ordinata. In ꝓtn̄ mã nõ eſt ꝺmo de poa logice: ſed phyſice vt ꝓz ex hac ℞a. In q̃ author fundat poam eccl̃aſticã. Hẽ poſſe cẽ mẽbrũ eccl̃ie/q̃ ẽ corꝑ chr̃i myſticũ: ſup reali⁹ tute chr̃i/⁊ reali facultate liberi arbitrij hũani in ſtatu vie: ꝺm em̃ has duas ꝓtates ꝺr alios phyſice in poa vel nõ in poa ad eẽ mẽbrũ chr̃i. Et ꝓpea dãnati oẽs hz ſint in poa logice vt ſunt mẽbra chr̃i: q: tñ non ſunt in poa phyſice ad eſſe inter mẽbra chr̃i (q̃m nec virtus chr̃i eſt ordinata ad redẽptionẽ dãnatorũ: ſcriptũ eſt em̃/q̃ de inferno nulla eſt redẽptio: nec illorũ libero arbitrio vertibile eſt ampliꝰ ad chriſtũ: quia ſunt in termino) ideo ſimpliciter ⁊ abſolute dicunk in ℞a totaliter deſinere eſſe mẽbra chr̃i. ¶In rñſione ad ꝓm aduerte q: tres ꝓditiones eccl̃ie/ꝟ eſt gloſam/et ſine macula/⁊ ſine rugꝫ eſſe: nõ q̃uenire eccl̃ie militãti/rõne ꝓme ꝺnis manifeſte ꝓz. Sed ⁊ author rõne tertie ꝟ eſt ꝓcõũ venialiũ. ꝓbat. Q̃ intellige formalr̃ de eccl̃ia militãte: hoc eſt de cõgregatione fidelũ exñtiũ in charitate: q̃m hmõi cõgregatio rõne oim ſuarũ ꝓtinz in via hac rugã aliqua vetuſtatis hz: ⁊ nõ ſemꝫ in ſingulis. Põt enim viator aliq̃s aliquãto tpe ſine omni actuali ꝓcto inueniri: nõ põt tñ oino vitam hanc agere ſine aliquo ꝓcto: vt in ℞a/aplica ꝓbat author.

Articulus III.

Rñdeo Dom̃. q: corꝑ hũanũ hz nãle ordiné ad aiaz rõnalẽ, q̃ ẽ ꝓpria forꝫ ei⁹ ⁊ motor. Et in q̃tũ q̃dẽ forꝫ ei⁹ recipit ab aia vitaz ⁊ ceteras ꝓpietates cõuenientes hũano corꝑi hz ſuã ſpem: in q̃tũ ℞o aia est motor corꝑis. corꝑ inſtrãlr̃ ſeruit aſe. Sic q̃ dõz ẽ, q: hyvim influẽdi hũanitas chr̃i. inquãtũ est cõiũcta dei ℞o: cui corꝑus vnit̃ q̃ aiam: vt ſupra dcm̃ ẽ. Ãñ tota chr̃i hũanitas, ꝑm. ſ. aiaz ⁊ corꝑ, ifluit i hoies, ⁊ quãtũ ad aiaz q̃tũ ad corꝑ: hz ꝓncipl̃r q̃tũ ad aiaz, ſcdario q̃tũ ad corꝑ. Unomõ in q̃tũ mẽbra corꝑis exhibent arma iuſtitie in aia exñti ꝙ chr̃i: vt apo. 6ᵗ ro. 6. Aliomõ in q̃tũ vita glie. ab anima derivat ad corꝑ: hz illũ ro. 8. Qui ſuſcitauit chr̃m Jeſum a mortuis, viuificabit ⁊ mortalia corꝑora veſtra, ꝓpter inhabitantem ſpiritum eius in vobis.

Ad ꝓmũ Ergo dõz, q: ſenſ⁹ ſpũalis gre nõ q̃uenit q̃dẽ ad corꝑ⁹ ꝑ ꝓncipal⁹: hz ſcdario ⁊ inſtrãlr̃: vt dctm̃ ẽ.

¶Ad ꝑm dõm, q: corꝑ aſalis bruti nullam hitudinẽ hz ad aiaz rõnalẽ. ſicut hz corꝑ⁹ humanũ. Et tõ nõ ẽ ſile. ¶Ad tertiũ dõz. q: hz chr̃s traxerit mãm corꝑis ab alijs hoibus: vitã tñ immortalẽ corꝑis oẽs hoies trahunt ab ipſo: ꝑm illud. 1. ad cor. 15. Sicut in adam oẽs moriunk, ita ⁊ in chr̃o oẽs vivificabunk.

¶Utrũ chr̃s ſit caput oim hoium. Art. 3.

J. q. 13. ã. 3. c. 2. q. 19. ã. 4. c. 2. 1.

Et. 1. di. 13. q̃. 2. artl. 1. q. 2, 2, 3.

Ad tertiũ Sic ꝓcedit⁹. Ãñ q̃ chr̃s ſi ſit caput oim hoim. Caput em̃ nõ hz relationẽ niſi ad mẽbra ſui corꝑis. Jnfideles aũt nullo mõ ſunt mẽbra eccl̃ie, q̃ est corꝑ chr̃i: vt ꝺr ꝓbr. 1. Ergo chr̃s non est caput oim hoim. ¶Ꝓ. Apl⁹ ꝺr ad ephe. 5. q: chr̃s tradidit ſemetipm ꝓ eccl̃ia, vt ipſe exhibere ret ſibi gl̃iosam eccl̃iam, nõ habẽtẽ maculã aut rugã aut aliq̃d hmõi. Sed multi ſunt ẽt fideles i q̃b⁹ inueniꝫ macula aut rugã pcti. Ergo nec etiã oium fidelitũ chr̃s est caput. ¶Ꝓ. Sacra ve. le. cõparanꝫ ad chr̃m, sicut vmbra ad corꝑ: vt ꝺr col. 2. Sed patres ve. amẽtes: q̃ sine ſacro fidei deceſſerũt, hi nãq; vt sic q: nec actu nec poa iter mẽbra chr̃i ſunt aliena oino ponũka capite chr̃o. Eſt tñ iter iſtos latitudo: nã q̃dã eorũ decidũt a poa tm̃: vt ſp infideles: ⁊ q̃ nũq̃ vſuz liberi arbitrij hũerũt: de q̃b⁹ tm̃ fit mẽtio i ℞a. Quidã aũt decidũt ab actu/vel fidei tm̃: vel etiã charitatis vie: vt chriſtiani dãnati: q̃ mẽbra vere abſciſa a corꝑe chr̃iſti ſunt: q̃m illi⁹ fuerũt ꝑm ꝑſentẽ inſtitiã vel fidei ſacramẽta: mẽbra. ¶In rñſione ad ꝓmũ eiuſdẽ articuli/aduerte ꝓ intel⁹ ℞e ⁊ ꝺdictorũ: q⁹ vt poſſumus loq̃ de poa: vt ꝓt⁹. 5. meta. ſ. logice vel phyſice: hoc ẽ vel de potẽtia/aut termini nõ iplicãt ꝛdictionem: vel de poa actua vel paſſiua exñte in nã/ad agẽdũ vel patiẽdũ actũ aliquẽ ordinata. In ꝓtn̄ mã nõ eſt ꝺmo de poa logice: ſed phyſice vt ꝓz ex hac ℞a. In q̃ author fundat poam eccl̃aſticã. Hẽ poſſe cẽ mẽbrũ eccl̃ie/q̃ ẽ corꝑ chr̃i myſticũ: ſup reali⁹ tute chr̃i/⁊ reali facultate liberi arbitrij hũani in ſtatu vie: ꝺm em̃ has duas ꝓtates ꝺr alios phyſice in poa vel nõ in poa ad eẽ mẽbrũ chr̃i. Et ꝓpea dãnati oẽs hz ſint in poa logice vt ſunt mẽbra chr̃i: q: tñ non ſunt in poa phyſice ad eſſe inter mẽbra chr̃i (q̃m nec virtus chr̃i eſt ordinata ad redẽptionẽ dãnatorũ: ſcriptũ eſt em̃/q̃ de inferno nulla eſt redẽptio: nec illorũ libero arbitrio vertibile eſt ampliꝰ ad chriſtũ: quia ſunt in termino) ideo ſimpliciter ⁊ abſolute dicunk in ℞a totaliter deſinere eſſe mẽbra chr̃i. ¶In rñſione ad ꝓm aduerte q: tres ꝓditiones eccl̃ie/ꝟ eſt gloſam/et ſine macula/⁊ ſine rugꝫ eſſe: nõ q̃uenire eccl̃ie militãti/rõne ꝓme ꝺnis manifeſte ꝓz. Sed ⁊ author rõne tertie ꝟ eſt ꝓcõũ venialiũ. ꝓbat. Q̃ intellige formalr̃ de eccl̃ia militãte: hoc eſt de cõgregatione fidelũ exñtiũ in charitate: q̃m hmõi cõgregatio rõne oim ſuarũ ꝓtinz in via hac rugã aliqua vetuſtatis hz: ⁊ nõ ſemꝫ in ſingulis. Põt enim viator aliq̃s aliquãto tpe ſine omni actuali ꝓcto inueniri: nõ põt tñ oino vitam hanc agere ſine aliquo ꝓcto: vt in ℞a/aplica ꝓbat author.

¶Super articulum 4ᵐ.

Titulus clarus est.

¶In corpe articuli vna ẽ cõclo rñsiua q̃sito. Chr̃s nõ solũ ẽ caput hoium ſz ẽt angelorũ. Probat 2r. ſ. rõne ⁊ auẽte. Rõne quidẽ tic. hoies ⁊ angeli ordinanꝫ ad vnũ finẽ. ſ. gliam dine fruitionis: ḡ corꝑ⁹ myſtic⁹ eccl̃ie nõ solũ ex hoib⁹ ſz ẽt ex angelis cõſistit: ḡ totius hui⁹ multitudinis est caput vnũ q̃ ẽ chr̃s: igit chr̃s est caput nõ solũ hominũ, ſz angelorũ. Prõa ꝓntia ꝓbat: q: corꝑ⁹ ſilitudinarie ꝺr q̃tũ ꝙa multitudo ordinata in vnũ ꝑm diſtinctos actꝰ seu officia. hinc. n. apte ꝓz ꝙ multitudo angelorũ ⁊ hoium ex eo ꝙ ordinat ad vnũ finẽ/est vnũ corpus myſtice: nulla. n. est ambiguitas ꝙn in his sit diuersitas actuũ ⁊ officiorũ i ordine ad celeſtẽ felicitatẽ, 2ª vero ꝓntia hz duas ꝓtes. pª est ꝙ iterat caput vnũ. 2ª ẽ ꝙ illũ caput sit chr̃s. Et q̃ ad ꝓmam ꝓbat ex eo/ꝙ vbi ẽ vnũ corꝑ/oꝑz esse caput vnũ. Quo ad 2ᵃᵐ ℞o ꝓbat 2r. ꝓo ex trib⁹ ꝺdenib⁹ capitis añdictis: ſez ꝑ unitate ꝓfectõe ⁊ ꝓtate/ innẽtis i chr̃o: q: ꝓpinq; ꝺr ẽ deo/⁊ ꝑfecti⁹ hz dona dei ⁊ influit i hoies ⁊ angelos. 2o auẽte apli ad eph. 1o. Deinde ꝓbat 2o ex ꝓncipalitate q̃ corꝑ⁹ possit agere in ſpm̃ ſepatũ oio/ peripatetice loquẽdo: quũ nõ cõicet/⁊ lõge inferioris imo ifime nãe sit corꝑ⁹ q̃cũq; cũ corꝑalib⁹ reꝰ ſubarũ oio ſepatarũ a mã: ꝛles ſupponim⁹ angelos ẽe. Ad hoc ꝺr/q: hz hoc mirũ appeat: ſi ꝛſideremꝰ ꝓhãtaſma ſub lumine intell⁹ agẽtis posse i aiam intellectiuã agere/ nõ erit incredibile q̃ aliqua res corꝑea virtute ꝺmnitatis cui iuncta est ꝑſonalr̃: possit in ſubam ſepatã agere: vt sic q̃ ꝓhãtaſma ex nãli vinculo cũ aia intellectiua ꝺr ad ꝺminitatẽ adepta ſit excellẽtiori mõ: q: põt libere/in ſtrãlr̃ tñ cãre in angelis/⁊ aiab⁹ nr̃is aliq̃d ſpuale. Nõ ittelligo tñ hũc cãdi modũ excedere modũ quo ponim⁹ ſacra cãre in aiabus nr̃is ſpuales grãs.

¶Super articulum. 5.

Titulus clarus est: de ꝺdẽitate em̃ reali querit. ¶In corpore articuli vnica ẽ cõclo rñsiua q̃sito affirmative. Sra personalis q̃ aia chr̃i iuſtificata ẽ/⁊ gra ei⁹ ꝑm quã ẽ caput eccl̃ie inſtificans alios/ est eadẽ ꝑm essentiã: ꝺr tñ fz rõnẽ. Probat. Quo aliq̃d est actu ⁊ quo agit/ est vnus actus: oportet tñ ad hoc vt sit quo agat i alia/q̃ actꝰ hz eminẽtiã quãdã hẽat: ḡ gra chr̃i hz etiaz q̃ sit actiua in alios: q̃ pertinet ad rõnẽ capitis: ergo gra personalis q̃ aia chr̃i iuſtificata est: et gratia eiuſdem q̃ est caput eccl̃ie iuſtificans alios/est eadẽ. Añs quo ad ꝑmam ꝓtem, ꝓbat rõne (q: vnũq̃ agit ꝑm q̃ est ens actu) ⁊ exꝑplo i calore ignis. Quo ad ſcdam vero ꝓtẽ: q: agẽs oz ẽ ꝑfectũ/ꝓpatiẽs esse ꝑfectũ: vt aug. ⁊ arist. testant. Cõſequẽtia ℞o ꝑª. ꝓbat: q: i aia chr̃i recepta ẽ gra fz maxima eminentia. 2ª aũt ẽ ꝑ se cuidẽs. ¶Sed occurrit hic dubiũ: q̃tũ valeat ꝙ ceſſus iſte: ex hoc ꝙ actus hr̃ ꝑm quãdã eminẽtia/iferes q̃ sit actiu⁹ aliuꝝ eius ꝓtis: ſupponim⁹ em̃ vitualẽ gram in aia chr̃i ⁊ aliis/ẽẽ vni⁹ ſpẽi ſpãlissime hz eſſentiã. Et est rõ dubiꝰ: q: hz ex B q̃ actꝰ aliq̃s emiet ⁊ ꝓtat/ hẽat q̃ sit actiu⁹ sibi ſikis: non tñ ex hibi vendicat q̃ sit actus oiuz alioꝝ sibi ſikũ/ ẽ q̃ sit actiuũ oium sibi ſikũ: vt ꝓz ꝺducti ne: alioq̃n q̃libz actiuũ eẽt actiuũ oium sibi ſikũ. ꝑecat q̃ p ceſſus iſte: q: aliꝰ est ꝓbat q̃ actꝰ sit actius sibi ſikis (q̃ ꝓz bat ℞a) ⁊ aliud q̃ sit actiuus oiuz alioꝝ sibi ſikis/ q̃ erat ꝓbandũ: q: hoc ꝛmpoztat ad locũ hunc ꝓ ꝺmonstratione ꝑ ſe. Hẽ ꝓmo ꝺcendũ: q: ex B q̃ actꝰ aliq̃s emiet ⁊ ꝓtat/ hẽat q̃ sit actiuꝰ sibi ſikis: non tñ ex hibi vendicat q̃ sit caput oiuz alioꝝ sibi ſikũ: ꝓpter quod ꝺcendũ est q̃ sit actiuũ oium sibi ſikũ: vt ꝓz ex ꝺctis. Et ꝓpea ꝺcendũ est q̃ sit caput eccl̃ie inſtificans alios/ ⁊ ꝓpter hoc ꝺcendũ est q̃ sit caput eccl̃ie inſtificans alios/ est eadẽ ꝑm essentiã: ꝺr tñ fz rõnẽ. Probat. Quo aliq̃d est actu ⁊ quo agit/ est vnus actus: oportet tñ ad hoc vt sit quo agat i alia/q̃ actꝰ hz eminẽtiã quãdã hẽat: ḡ gra chr̃i hz etiaz q̃ sit actiua in alios: q̃ pertinet ad rõnẽ capitis: ergo gra personalis q̃ aia chr̃i iuſtificata est: et gratia eiuſdem q̃ est caput eccl̃ie inſtificans alios/est eadẽ. Añs quo ad ꝑmam ꝓtem, ꝓbat rõne (q: vnũq̃ agit ꝑm q̃ est ens actu) ⁊ exꝑplo i calore ignis. Quo ad ſcdam vero ꝓtẽ: q: agẽs oz ẽ ꝑfectũ/ꝓpatiẽs esse ꝑfectũ: vt aug. ⁊ arist. testant. Cõſequẽtia ℞o ꝑª. ꝓbat: q: i aia chr̃i recepta ẽ gra fz maxima eminentia. 2ª aũt ẽ ꝑ se cuidẽs. ¶Sed occurrit hic dubiũ: q̃tũ valeat ꝙ ceſſus iſte: ex hoc ꝙ actus hr̃ ꝑm quãdã eminẽtia/iferes q̃ sit actiu⁹ aliuꝝ eius ꝓtis: ſupponim⁹ em̃ vitualẽ gram in aia chr̃i ⁊ aliis/ẽẽ vni⁹ ſpẽi ſpãlissime hz eſſentiã. Et est rõ dubiꝰ: q: hz ex B q̃ actꝰ aliq̃s emiet ⁊ ꝓtat/ hẽat q̃ sit actiuꝰ sibi ſikis: non tñ ex hibi vendicat q̃ sit caput oiuz alioꝝ sibi ſikũ/ ẽ q̃ sit actiuũ oium sibi ſikũ: vt ꝓz ꝺducti ne: alioq̃n q̃libz actiuũ eẽt actiuũ oium sibi ſikũ. ꝑecat q̃ p ceſſus iſte: q: aliꝰ est ꝓbat q̃ actꝰ sit actius sibi ſikis (q̃ ꝓz bat ℞a) ⁊ aliud q̃ sit actiuus oiuz alioꝝ sibi ſikis/ q̃ erat ꝓbandũ: q: hoc ꝛmpoztat ad locũ hunc ꝓ ꝺmonstratione ꝑ ſe. Hẽ ꝓmo ꝺcendũ: q: ex B q̃ actꝰ aliq̃s emiet ⁊ ꝓtat/ hẽat q̃ sit actiuꝰ sibi ſikis: non tñ ex hibi vendicat q̃ sit caput oiuz alioꝝ sibi ſikũ: ꝓpter quod ꝺcendũ est q̃ sit actiuũ oium sibi ſikũ: vt ꝓz ex ꝺctis. Et ꝓpea ꝺcendũ est q̃ sit caput eccl̃ie inſtificans alios/ ⁊ ꝓpter hoc ꝺcendũ est q̃ sit caput eccl̃ie inſtificans alios/ est eadẽ ꝑm essentiã: ꝺr tñ fz rõnẽ. Probat. Quo aliq̃d est actu ⁊ quo agit/ est vnus actus: oportet tñ ad hoc vt sit quo agat i alia/q̃ actꝰ hz eminẽtiã quãdã hẽat: ḡ gra chr̃i hz etiaz q̃ sit actiua in alios: q̃ pertinet ad rõnẽ capitis: ergo gra personalis q̃ aia chr̃i iuſtificata est: et gratia eiuſdem q̃ est caput eccl̃ie inſtificans alios/est eadẽ. Añs quo ad ꝑmam ꝓtem, ꝓbat rõne (q: vnũq̃ agit ꝑm q̃ est ens actu) ⁊ exꝑplo i calore ignis. Quo ad ſcdam vero ꝓtẽ: q: agẽs oz ẽ ꝑfectũ/ꝓpatiẽs esse ꝑfectũ: vt aug. ⁊ arist. testant. Cõſequẽtia ℞o ꝑª. ꝓbat: q: i aia chr̃i recepta ẽ gra fz maxima eminentia. 2ª aũt ẽ ꝑ se cuidẽs.

Universidad de Deusto Biblioteca

cā vnū oca ceteroꝝ caliditū. Et ꝓportionaliʳ/qz in alia Chr̄i gr̄a ē in summo: z hr̄ eminētissimo mō (qz vt nālis ꝓpetas ꝙgnionē psonalem: iuxta illud vidimꝰ gl'iam ei⁹ q̄si vnigeniti a pr̄e: plenū gr̄e ꝛc.) iō gr̄a chr̄i ex eminētia tali est actiua in alios: z ē actiua in oēs vt caput nr̄ḝ hoc vt cōformē seu homogeneū. Ultima ps ꝛc'onis: h̄ est differt in rōne: nō aīr probat in hr̄a: qz clara est: cōstat em̄ ꝑm rōnē differre: q gr̄a est actus factiꝰ formaliter esse gratū: z q ē ꝓncipiū agēdi in alios: alioqn ee gratū z care gr̄az in alios essent idem.

¶ In rñsione ad ꝑmū scito nouitie q̄ i adā distinguit pcm̄ psone z nāe: qz pcm̄ psone/vocat pcm̄ illud qd̄ in actu primi peccati a de consistit. peccatum vero nāe/vocatur fomes peccati cum pmatione originalis iustitie. Et quia hoc ꝑm cātū fuit in adā ex ꝓmo/ideo dr̄ q̄ persona ß est actꝰ psonalis cozrupit nām: h̄ est nāle bonū ac donum. In nobis aūt dr̄ q̄ natura cozrupit ꝓsonam: qz ex fomite ꝛc. quez cum nā ꝛimus: psona z damnationi obnoxia semp est nisi p baptismum reparef: z in pcm̄ actuale labitur. Non ꝓportionaliter autē se hz chr̄i gr̄a: vt.s. alia sit gratia nāe: alia psone: tum qz gr̄a non ē data Chr̄o ex anime sue actuali operatiōe: tum qz gr̄a nō cōicatur nobis a Chr̄o p actionē nāe: seu cōcādo nām: ſz p actionem psonalem chr̄i qua meruit nobis: et volūtarie influit nobis gratiam.

¶ In rñsione ad 3m vide nouitie q̄ auctho: ꝓmo appellat gratiam vnionis id qō ꝓprie est gratia vnionis: z de illa dicit q̄ non est eadem gr̄e personali seu habituali. Deinde ꝓ rcuerentiam alioꝝ permittit appellari ipsam hituālē gr̄am chr̄i/nomine gratie vnionis: non simplr̄ sed quodāmodo: ꝓ quanto ſcz ipsa habet vnionis gr̄a in Chr̄o facit cōgruitatē quādam ad vnionē. Et intelligit de ꝛgratia te nō ante vnionē vel ut disponente ad illā: sed de congruitate ꝓnte ad vnionem: reddit esn̄ habitualis gr̄a animam chr̄i congruam dignitati vnionis ad quā preelenata intelligitur sicut grauitas congruit terre: z sicut de ſpōsata iā mulier ꝑn cipi: congrua redditur principi ex ornatu io calium que ex dono ſponſi accepit.

ad aliū actū ordinat in chr̄isto gr̄a eiꝰ personalis. ſ. ad sanctificationē illius aie, z ad aliū actū ordinatur gr̄a capitis. ſ. ad scificandū alios. Ergo alia est gr̄a ꝓsonalis ipsiꝰ chr̄i: z alia est gr̄a eius tm̄ qtū est caput eccl̄e.

¶ Ꝑ. Sicut. ſ. dcm̄ est, in chr̄o distinguitur tripler gr̄a. ſ. gr̄a vnionis, gr̄a capitis, z gr̄a singularis illiꝰ hois: ſz gr̄a singlaris chr̄isti ē alia a gr̄a vnionis: ꝯ etiā ē alia a gr̄a capitis.

Sed cōtra Est. q̄ dr̄ Joā. primo de plenitudine eius nos oēs accepim⁹. Scōm hoc aūt est caput nostrū. q̄ ab eo accipimus. Ergo ꝑm hoc q̄ habuit plenitudinē gr̄e ē caput nr̄m. Plenitudinē aūt hr̄e habuit ꝑm q̄ pfecte fuit in illo gr̄a personalis: vt supra dcm̄ est. ergo ꝑm gr̄am personalē est caput nr̄m. z ita nō est alia gratia capitis z alia gratia personalis.

Rñdeo Dm̄. q̄ vniuoꝝ agit in quātū ē ens actu, opz q̄ idē sit actus quo aliq̄d est actu z quo agit: sicut idē est calor quo ignis est calid⁹ z q̄ calefacit. Non tm̄ oīs actꝰ q̄ aliq̄d est actu, sufficit ad h̄ q̄ sit ꝓncipiū agēdi in alia: cū em̄ agēs sit ꝓfect⁹ pattēte/vt aug. dicit. 12. sup gen. ad lr̄am: z pb̄o in. 3. de aīa) opz q̄ agēs i alia hēat actū ꝑm eminētiā quandā. Dcm̄ est aūt supra q̄ in aia chr̄isti recepta est gr̄a ꝑm maximā eminētiā. z ideo ex eminētia gr̄e quam accepit. cōpetit sibi q̄ gr̄a illa ad alios deriuetur: qō ptinet ad rōnē capitis. Et tō eadē est ꝑm essentiā gr̄a ꝓsonalis, q̄ alia chr̄isti est iustificata, z gr̄a eiꝰ ꝑm quā est caput eccl̄ie, iustificans alios. differt tamē ꝑm rationem.

Ad ꝑmū Ergo dōz, q̄ pcm̄ originale in adā, qō est pcm̄ nāe derivatū ē a pcō actuali ipsiꝰ, qō ē pcm̄ personale: qz in eo ꝓsona corrupit nām: qua corruptione mediāte, pcm̄ ꝑmi hois derivatur ad posteros. ꝑm q̄ nā corrupta cōpūpit personā. Sed gr̄a nō derivat a chr̄o in nos mediāte nā humana: ſz p solā ꝓsonalē actionem ipsius chr̄i. Aſi non opz in chr̄o distinguere duplicē gr̄am: quarū vna rideat nāe, alia ꝓsone: sicut in adā distinguit pcm̄ nāe z ꝓsone. ¶ Ad ꝑm dōm, q̄ diuersi actꝰ, quorū vnꝰ ē rō z cā alteriꝰ, nō diuersificāt hītū: actꝰ aūt ꝓsonalis gr̄e, q̄ ē scm̄ facere formaliter, est rō iustificationis aliorū: q̄ ptinet ad gr̄am capitis. Et inde ē q̄ p hmōi dr̄am nō diuersificāt essentia hiꝰ. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ gr̄a personalis z gr̄a capitis ordinant ad aliq̄d actū: gr̄a aūt vnionis nō ordinat ad aliq̄d actū: sed ad esse ꝓsonale. Et ideo gr̄a ꝓsonalis z gr̄a capitis ꝙuenit in eēntia habitus: nō aūt gr̄a vnionis. ¶ Quāuis ꝓsonalis gr̄a possit q̄dāmō dici gr̄a vnionis: ꝓpter facit cōgruitatē quādā ad vnionē. Et ꝑm hmōi essentia est gr̄a vnionis z gratia capitis z gratia singularis persone: sed differentes sola rōne.

¶ Utrū esse caput eccl̄ie sit ꝓpriū chr̄o. ā. 6.

Ad ſertū Sic ꝓcedit. Uſ q̄ esse caput eccl̄ie nō sit ꝓpriū chr̄o. ¶ Dicit esn̄. 1. reg. 15. Cū eēs parvul⁹ in oculis tuis, caput in tribus israel fact⁹ es. Sed vna est eccl̄ia in no. ve. test. Ergo vſ q̄ eadez rōne aliōs aliūs hoīs ꝙter chr̄istū poterit esse caput eccl̄ie.

¶ Super articulum. 6.

In titulo articuli ſerti/nota q̄ in dubiū ꝛr caput eccl̄ie sit ꝓpriū chr̄o. ꝑmo in ordine ad deū z ꝓsonas patris z spūſſ. 2°. in ordine ad creaturas angelicas z hūanas. Jn hac tamen hr̄a nō disputatur z ꝓnr non queritur nisi scdo modo: ita q̄ ly ꝓpriū excludit cōmune chr̄isto z aliōs creaturis. De deo enim patre dictū est: caput Chr̄isti (ac per hoc eccl̄ie totius: hoc est totius integri corporis ecclesiastici ex capite z membris cōstantis) deus. De spiritusan. autem/q̄ est cor eccl̄ie. Et ꝓpe esse caput homogeneum. i. eiusdem nature specificeꝝ/generice/ꝓpriuſ Chr̄o esse: z nō cōmūe totī trinitati relictuz est. Nunc superesť videre/an sit ꝓmune chr̄isto scōm naturā hūmanam z alteri creature: an soli Chr̄isto conueniat. ¶ Jn corpore articuli vnica ē distinctio bimēbris cū duab⁹ cōclusioni b⁹ rñsiuis iuxta singula membra. Distō est de esse caput: vel ꝑm influxum interiorē: vel ꝑm exteriorez gubernationem. ꝓuma cōclusio est. Esse caput eccl̄ie scōm interiorem influxuz est ꝓpriuum Chr̄isto. Probatur: quia sola hūanitas chr̄isti habet virtutē iustificandi: quia sola cōiuncta est personaliter djuinitati. Secūda cōclusio est. Esse caput eccl̄ie secūdū exteriorem gubernationem/est cōmune chr̄isto z aliōs: differenter tm̄. ꝓuma ps conclusionis vt pote clara/manifestāt authoritatea mos. scōa aūtē pars ex duplici differentia. ꝓuma ꝙ extensionē vel restrictionem: quia gubernatio chr̄isti extenditur ad omne tēpus/oēm locū/omnemq̄ statum. ſ. vie z termini: aliorū ꝙo restringitur vel ad certum locum/vel certū tempus: vel certū statū. Scōa/ꝑm virtutem ꝓpriam vel vicariam: qz chr̄istus ꝓpria auctoritate ē caput: aliī vt vices gerentes chr̄isti: vt patet auctoritatibus.

¶ Jn rēsiōne ad tertiū eius ꝺ articuli discerne nomine inter ostiū z ostiarium: quia licet esse ostiū eccl̄ie ac regni celorum sibi soli dominus reseruauerit: ē tamen ostiarū aliis communicauit/clauis regni celestis tribuendo/z petruz instituendo.

¶ Super articulum 7m.

Jtulus clarus est.

¶ Jn corpore articuli repetit ꝓmo ꝙpositā distō de capite/ꝑm interiorē influxū/z ꝑm gubernationē exteriorez. Et ponit deinde cōclō rñsiua q̄sito iuxta alterū mēbū distinctionis. Diabolus est caput oium malorum ꝑm exteriorem gubernationē. Probat dupliciʳ. ꝓmo autoritate iob/ipse est rex rex. 2° rōne finis diaboli ē auersio a deo: q̄ inquātū quicūq; ab ducunt peccādo in hūc finē/sub diabolo gubernatione cadūt: ergo diabolus est oium malorū caput ꝑm gubernationē. Ad ꝓmū ꝓbat ꝓmo/ex hoc q̄ tēptauit ab initio a dinis abducere. Manifestat deinde qūo auersio ipsius finis. ſ. sub ꝙe rōnē finis. ſ. sub ꝙe libertatis. ꝓbak aūtē hiere. Cōsequētia ꝓ ꝓria ꝓbat: qz ad gubernatorē ꝓtinet adducē quos gubernat in suū finē. Altera aūt sequela est ꝙ se nota. ¶ Cōiunge huic doctrine rñsionē ad 2m: z perspice ꝙ ad gubernatorem spectat/ad ſuum finem alios adducere/nō vno tm̄ mō/sed diuersis. ſ. vel ipellendo/vel solū ex ꝙpōsito signo sui regni. Et sic videbis ꝑmā ꝑtia tenere dum ex fine diaboli/oēs ad illum finē tendētes sub diaboli regimine cōclusi inferk: tanq̄ diabolus ipse oium ſalium dux fuerit/ꝑ vel illo mō ad ſuum vexillum.

¶ Super artim 8m.

Jtul⁹ clarus est.

¶ Jn corpore articuli ſ vnica cōclō rñsiua ꝙsidero. Antichr̄s ē oium malorū hoim caput ꝑm ꝓfectionē tantū. Hoc ꝓclō hz tres partes: vnā affirmatiue: q̄ est oim caput ꝑm ꝓfectionē z duas negatiue/z q̄ nō est caput ꝑm ordinem: nec cōm virtutē/tam interiorē q̄ exteriorē iuxta tres modos q̄b⁹ pōt dici caput/ꝑm silitudinē ad tres cōdones capitis. ſ. ordinem/virtutē/z perfectionē. Et ꝓpterea in lr̄a ꝓbat ꝓcessu diuisiuo: sic q̄ primo repetitur trimēbris a cōsufficiēs diuisio cōdonū ꝑm q̄m silitudinē capit⁹ in sacris ſcis mystice. Deinde excludit sigillatim duo mēbra. ſ. ꝑm ordinē z ꝑm virtutē/tā intrinsecā q̄ extra: z sic cōcludit tertiū membrū. ſ. ꝑm perfectionē. Ubi q̄ ꝓcessus clare ꝓz in lr̄a/nota ꝙ author hz ꝙrat an antichr̄s sit caput oim malorū hominū: q̄ tñ hoc ex auēte ꝓstat sic esse/ꝛfidet ad id qō est obscurū in hoc ſito. ſ. q̄ rōne sit caput oim hominū malorū: z dicit ꝙ rōne perfectionis. Nec hoc ex obiitat ab arte: qñ vt ptz. 2. post. cis qō est qō medij: cōstat aūt qō quid est esse medium ad oēm qōnē solvēdā. Ratio aūt qua antichr̄s est caput oim malorū est qō q̄d est esse capitis in antichr̄o respectu oim malorū. ¶ Confirmat aūt lr̄a cōclonē illatā ex auēte glose: quā ēt declarat/tollēs falsum sensum qui posset ex illa accipi. Et clare patent oia. Et demū declarat quo pacto mali ꝓiores antichr̄o ꝑm tps/se hñt ad ipsum. ſ. vt figura quedā: vt ex glosa super illud. nā mysteriuz iam opat inchoatis/dicit. ¶ Ubi perspicere potes/esse inter antichr̄m z alios malos ipm ꝓcedentes non solū simplicē habitudinē perfecti ad imperfectos (qz ille perfectionē omnis malitie/isti minus mali) sed esse talē modū habitudinis imperfectionis: quo. ſ. figura est imperfectior figuratoꝝ: ita q̄ antichristus est caput ꝓcedētiū malorū rōne ꝓfectionis: z qz in ipso est pleni tudo malitie/in alijs pars aliq̄ malitie: z qz ipse est vt veritas malitie illi vt figura tāte future malitie. Et ꝓpea dr̄ operatiā mysterii iniq̄tatis: qz iniq̄ operatur malū/nō solū ꝑm se: ſz vt figura malitie sui capitis. Figura em̄ mysteriū est reꝑ figurati: z figuratū operatr̄ nō ꝑm se ſz ꝑ se figurātes: qñ ad ipm figurā dū opant: vt cōtingit q̄n mali iniq̄ agunt.

¶ Memēto h̄ doctrine accepte i. 5. meth. q̄ ꝓfectū z imꝑfectū trāsferimus etiā ad mala: dū dicim⁹ perfectū latronē: z perfectū tyrānū/z hmōi. Sic nāq; hic dicim⁹ antichristuz esse caput ratione ꝓfectionis: quia scilicet perfecte malus.

¶ Occurrit hic dubiuz: an antichr̄s dr̄ caput oium malorū: tam demonū q̄s hominū: an hoim tātū. Et est rō dubiū: qz in lra nūq; restringunt membra antichr̄i ad malos hoies: sed absolute dr̄ caput malorū: z q̄ plus est ꝑ tū in lra distinguunt arti culi h⁹ qōnis/post locatā articulū 7m/an diabol⁹ sit caput oium malorū/iocando hūc octauū dicit: an antichristus etiā possit dici caput oiuz malorū. Ubi apponēdo ly ēt/oñdit q̄ ad cosdē oēs malos refert ātich̄m/ad hōs retulerat diabolū/cō stat ātichr̄m/ad hōs firmat rōne ex auēte gl. 2° ad thess. 2. sic ē chr̄o plenitudo dīni tatis/ita i antichr̄o pleni ꝙmalitie. Si ei i ātichr̄o hitabit plenitudo malitie luciferi/sc'q; erit ꝓfectior in malitia hōs q̄cūq; alii mali tā demones hōs holes: z ꝑ ster ē cap rōne ꝓfectiōis/tā demonū hōs holum malorū. Jn opm ē/z qz abs urdū ē ponere antichr̄m cap demonū: z qz antichr̄s quis tū vtator purus: nō pōt pōi cap malorū. i terminio: hōles sunt demones. Quū dr̄ dānator ꝓpte oino ptinar z inflexibilis ad bonū sit pei⁹ quocūq; viatore: si cut ecōtra dr̄ beat⁹ medius est hōes; iuxta illud matth. 11. q̄ aūt minor est in regno celorū maior est illo. ſ. Joan. baptista.

¶ Ad h̄ dr̄: q̄ pculdubio ātichr̄s nō ē cap demonū malorū. ſ. hoiuz tm̄: qz nec ordine/nec virtute: nec ꝓfectōe illos ex cedet in malitia: quū sit futur⁹ pur⁹ viator: ac ꝓ h̄ nō h̄itur⁹ ita malā volūtatē: sicut hñt demones: q̄ in q̄lz ope suo fūt mali/adeo q̄ ēt nālib⁹ actib⁹ apponūt cir cūstātias malas. Antichr̄m āt nihil ꝓhibet opaturū aliq̄d de gñe suo bonū sine mala opis circūstātia puta qz honorabit parentes: z hmōi. Uñ z āgelū custoꝺē habebit: ꝑsuasurū q̄cūq; vt ab aliq̄ deūstat malo.

¶ De diabolo aūt aliud est dīm absolute: z aliud infra cxpōnē ꝓtiis lr̄e: nā absolute ver̄ ē: q̄ lucifer ē caput oium malorū: tā demonū q̄s hominū: qō facile deduci pōt vtēdo rōe 7ⁱ articuli. Sc'm ptē aūt ꝛam diabol⁹ dr̄ cap oium malorū hoim: ita q̄ tā in. 7. q̄s in. 8. ar. nō est ꝑmo nisi de malis hoib⁹. Et ly diabol⁹ nō sumit ꝑ alīq vno diabolo lolo: ſz ꝓ toto ordie diabolico: vel melius ꝓ lucifero vt cōtinet totū ordinē diabolicū: ita q̄ sensus est: q̄ diabol⁹ h̄ est lucifer cū suis: vel ordo diabolicus est cap oiuz malorū hoiuz. Et huic sensui attestāt ētatiōes hoiuz q̄ ñab aliq̄ vno diabolo siūt. ſ. Uñ ꝑz rñsio ad duas ꝓmas obiones.

¶ Ad 3ᵃᵐ āt dr̄: q̄ ātichr̄s ꝓ plenio malī⁹ ñ fim̄ nec luciferi ſz ster hoies: ea rōe: qz ieo ē diabol⁹: h̄ ē diabolic⁹ ordo: ꝛz plenū effem̄ mali⁹.

J.ar.7.c. Et ꝙi. q. 29.ā. 4 c. Et 1.co. 31.co3.

i.ar.8.c.

12ᵉ.q. 84.ā.3. ꝙ.4. Et ꝙi.q. 4.c. Et mal. q.8.arti. 1.c.1. Et opus. 2.c.223. Et 1.co. 11.co.3.

¶ In rñsionib⁹ ad primũ ⁊ ꝑm simul/dubiũ occurrit: qꝫ in rñsione ad pmũ ꝺr diabolũ ⁊ antichꝝm nõ esse duo capita: hꝫ vnũ caput: in rñsione aũt ad ꝑm/ꝺr antichꝝm esse mẽbrũ diaboli. hec enim subinuicem aduersant: qꝫ si antichꝝs est mẽbrũ diaboli/opꝫ diaboli ꝺr caput antichristi: ac per hoc antichꝝs est caput subordinatũ altiori capiti/ scꝫ diabolo: ⁊ sic antichꝝs ⁊ diabol⁹ sunt duo capita. ¶ Ad hoc ꝺr/q diabolus põt ꝺupl̃r cõsiderari: scꝫ hꝫ se: vel vt est in antichristo. Si hꝫ se/ sic antichꝛi stus ⁊ diabolus sunt duo capita/quorum vnum subordinatur alij. antichristi⁹ diabolo: ⁊ hoc dicit rñsio/ ad ꝑm. Si autẽ consideretur diabolus vt est in antichristo/sic ambo sũt vnũ caput: ⁊ sic verificat rñsio ad pmũ. ¶ Uel ẽ melius respondek q diabolus et antichristus ꝺupl̃r considerari possunt: prio in ordie ad multitudinem malorũ hominum (de quibus est ꝑmo) ⁊ sic ambo sũt caput vnuꝫ corporis vnius. Et hoc ꝺicẽte intendit rñsio ad primum: ꝺuꝫ duo capita vnius ⁊ eiusdẽ oino corporis mysttici excludit. Secũdo considerant inter se: ⁊ sic antichristus est caput subordinatũ altiori capiti/ qui diabolus est. Et hoc dicit rñsio ad ꝑm. ¶ Super questionis hone Articulũ pmũ.

Titulus clarus est.

¶ In corpore tria sunt. Prio repetitur integritas nature assumpte ꝑ radice confusionis. Secundo rñr quesito vnica affirmatiua conclusione (scilicet ꝺ̃ortet in christo esse scientiaz creatam) tribus rationibus super dicto fundamento fabricatis/ probando illam. Tertio confirmatur conclusio auctoritate sacri concilij/ reddendo illi rationẽ. omnia clara sunt in litera. ¶ In responsione ad primũ eius dẽ articuli/ dubia duo occurrunt circa illud/ vnde hic actus non potuit esse anime humane Christi/ quum sit alterius nature. Primum quidem circa id quod ꝺicitur ꝺe impossibilitate actus intelligendi ꝺiuini/ q̃ sit actus intelligendi anime Christi: nam multi reputant hoc esse possibile. Secundum circa ꝺicti rationem scilicet quum sit alterius nature: quoniam non apparet quantum valeat. ¶ Circa primum igitur habes in tertio senten. Joannis capz eoli ꝺist. 14. q. 1. argumenta multa Joannis de ripa ⁊ aliorum: que quoniam procedunt ex extraneis aut immissent illa/ puta quod visio fit species/aut ꝺifferentiam inter matutinam ⁊ vesꝑtinam cognitionem/aut cognitionem creaturarum in verbo/aut ꝺifferentiam inter cognitionem enygmaticam ⁊ facialem aut intuitiuam: aut etiam magis extraneas/aut illa que in litera hac soluntur/ ⁊ scientia debet tradi ex propꝛijs/ non ex extraneis/ reſecarez debet superflua: ideo omittenda censui/ allatis tantum ꝺuobus motiuis. Primum est/ Deus respectu beatorum se habet vt species intelligibilis. ergo multo magis potest se habere vt intellectio. Antecedens patet. Et consequentia probatur: quia magis repugnat ꝺeo ratio habitus seu habitualis forme/quam actus seu forme actualis: sed species habet rationem habitus seu habitualis forme: intelligere autem habet rationem actus: ergo. Secundum est ex authoritate Augi. 4. ꝺe trinit. cap. viti. ꝺicentis ꝺe visione beata ꝺuo. primo quod illa ꝺei est bonus ⁊ beatus. secundo quod ipsa sola est summum bonum/ cuius adipiscendi gratia precipimur agere quicquid ratiõe agim⁹. Ex his enim patet/ quod visio beatorũ est quid increatum: alioquin ꝺeus esset bonus ⁊ beatus alio quo creato/ et aliq̃ creatum esset summum bonum et finis vltimus ⁊c.

¶ Circa secundũ autem occurrit statim obiectio: qꝫ alietas nature/ licet inferat intellectionem ꝺiuinam non posse esse naturaleꝫ anime humane: non tamen infert non posse communicari anime humane. Magna enim ꝺifferentia est inter conuenire vt natura le/⁊ conuenire vt cõmunicatum: propꝛie tas siquidem ignis non cõuenit rei ignite vt naturalis illi rei/ puta ferro/ sed vt communicata ferro. Et ad ꝺiuina ascẽdendo personalitas verbi non conuenit humanitati Christi vt naturalis sibi: sed vt cõmunicata. Quo circa sicut personalitas verbi est ipsa ꝺei subſtantia/ ⁊ tamen conuenit anime humane Christi/ q̃ est alterius nature: non vt naturalis anime humane/ sed vt communicata sibi: ita intelligere ꝺiuinuꝫ qꝫ est essentiaꝺei potest anime humane alterius nature cõuenire/ non vt naturale anime humane: sed vt communicatum. Alietas siquidẽ nature (vt monstratum est) non ꝓhibet propꝛietatis communionem: sed naturalitatem. Uana igitur est hec rõ. Et si hec rõ non valet: volũtarie oppositum philosophi: vt patet ꝺe anima in tertio ꝺe anima com. 36. ꝺicente q̃ in statu intellectus ꝺepti/ intelligemus per substantiam intellectus agentis qui est illius substantia communicati inferiori. ¶ Ad huius questionis solutionem euidentem/ ꝛiendum est ꝺupliciter subſtantie sup̃ videndum impossibilitatem propositam, ſ. q̃ intelligere subſtantie superioris: non potest cõmunicari: sicut ſit intelligere quo formaliter intelligit subã inferiorẽ. Altera via est ex ꝺependentia intellectionis ab intelligẽte: qꝫ scz intelligere est opatio vitalis. intelligẽtis ꝺe rõne autẽ operationis vitalis est: q̃ sit ab eo cuius est operatio vitalis: alioquin vivere actualiter non esset a vivere subſtantialiter. Quod nõ vꝫ intelligibile: quia sic anima non esset principium vegetandi/ sentiẽdi/ appetendi/ intelligendi/ ⁊ ꝑm locũ monendi: ⁊ sic anima nõ esset anima. Et confirmatur: quia sicut nõ est intelligibile: qꝫ ſortes generet platonẽ/ ⁊ actus generandi non sit a ſorte: ⁊ similiter q̃ ſortes motu animali progrediatur

Questio. 9.

Deinde dũ est de scia Christi. Circa quã duo cõsideranda sunt. Primo quã sciam chꝝs habuerit. Secũdo de vnaquaq̃ sciarũ ipsi⁹.

¶ Circa primũ quidẽ quatuor. Prio vtrũ chꝝs habuerit aliq̃s scitaz preter ꝺiuinã. Secũdo vtrũ habuerit sciam quã hñt beati vel cõprehensores. Tertio vtrũ habuerit scientiã indita vel infusam. Quarto vtrũ habuerit aliquam scientiam acquisitam.

¶ Utrum christus habuerit aliquam scientiam preter ꝺiuinam. Arti. 1.

3. ꝺi. 14. ar. 1. q. 1. Et vi. q. 20. ar. 1. et opus. 16. 223.

Ad primũ Sic procedi tur. Uideꝫ, q̃ in christo non fuerit aliq̃ scia preter ꝺiuinã. Ad hoc enim nec ia ẽ scientia, vt p eã aliqua cognoscã tur. Sz chꝝs p scias ꝺiuinã cognoscebat oia. Supſluũ igit fuisset, q̃ ꝺeo esset alia scientia.

conclusio asseritur: quum inueniantur tenentes

ꝓcꝛediatur ⁊ motus eiꝰ nõ sit ab ipso ⁊ sit ꝙ appetat aut velit/ ⁊ appetitus eiꝰ nõ sit ab aia/ita nõ est intelligibile q̃ viuat vita itellectuali actuali/ q̃ nihil aliud est hꝫ ipm intelligere/ ⁊ q̃ tale itelligere/ tale viuere non sit ab intelligẽte. Cõstat aũt q̃ ꝺiuinũ itelligere nõ põt ꝺepẽdere ab aliq̃ creatura. Impoſe est igit q̃ act⁹ intelligẽꝺi q̃ ꝺe⁹ intelligit/ fiat act⁹ intelligẽꝺi q̃ creatura formaliter itelligat. Et hac igit via/ q̃ act⁹ vitalis cuiuscq̃ viuentis/ aut est ipsa

ſuba viuẽtis aut est ab ipsa/ excludit ꝓmo impoſſibilitas ꝓposita. ſ. Qz th mꝛi ignorates ꝓpriã voc: nõ sunt capaces ꝺicte rõnis: offert se scḋa via: ex hoc q̃ opatio eſt actus operantis ꝑm esse nãle. hec ꝓpõ hz duas ptes: ꝓma est/ q̃ opatio est act⁹ operãtis. Et quo ad ista ptẽ sobie intellecta/ ꝺ est ꝓportionaliter ꝺe opatiõe trãseũte et immanẽte/ ꝑ se nota est: nã opatio trãsiens est act⁹ agẽtis/ vt a quo saltem opatio aũt imanens est act⁹ operãtis: vt cuius saltẽ. Scḋa ꝓps est ly scm ee nãle. Que ẽt est ꝑ se nota inducẽꝺa gnaree st a generãte ꝑm esse nãle: ⁊ sentire est in sentiẽte ꝑm nãle est se/⁊ sitr ꝺesiderare in ꝺesiderãte: ⁊ itelligere in itelligẽte. Et ex terminis ꝓz: q̃ operans inq̃tũ operãs/ ꝑm suũ nãle ee opat/ sicut et est. Sub hac aũt ꝓpõne subſumẽꝺ q̃ ꝺiuina suba nõ põt esse actus ꝑm esse nãle alicui⁹ creature/ vt ꝓz: igitur nõ põt ꝺiuinũ itelligere esse itelligere quo formaliter itelligat crea tura. Dico ante nãle esse/ ad ꝺrĩam actus secundum esse intelligibile: vt obiectũ: intellectus est ꝑfectio ⁊ act⁹ intellectus ꝑm esse intelligibile: nihil em̃ ꝓhibet subam aliquã q̃ est act⁹ nõ solũ in gñe entis/ hꝫ in oꝛdine intelligibili/ esse perfectionẽ ac per hoc actũ alteri⁹ ꝑm esse intelligibile. hoc siquidẽ mõ ponũt theologi ꝺiuina essentiã esse vt ꝑ speciẽ intelligibile intellectus creati beati: ⁊ sitr ꝓhi ponẽtes inferiorẽ intelligẽtiam intelligere per superiorẽ. ¶ Et hac via ꝓcessit author in litera/ asserẽs ꝓpter alietatẽ nature: qꝫ esse opatio est actus operãtis in esse nature impossibile est/ q̃ opatio q̃ est suba vnius/ cõueniat aliene nature/ nisi suba illa in esse nãe iungatur alienenãe: q̃ in ꝓposito esse possibile clare liquet. ¶ Et per hec ꝓz rñsio ad primã obiectionẽ in primo ꝺubio. Nã ꝓz iam nõ esse idẽ aut par iuꝺiciũ ꝺe specie intelligibili ⁊ actu intelligẽꝺi: qꝫ illa potest esse alteri⁹ actus in gñe intelligibili/ ste non nisi in gñe nature. Nec ratio allata ꝺe actu ⁊ habitu obstat: qꝫ licet species intelligibiles ꝑm cõez viam sint forme habituales (q̃ th auicẽna negauit) ꝺiuina th suba non supplet vicẽ speciei intelligibilis/ quatenus est forma habitualis: qꝫ habitus claꝺit in se imperfectionẽ potẽtie quã in sua rõne admittã hꝫ/ sed quatenꝰ est forma actualis th: ⁊ hoc in esse intelligibili th: vt ꝺictũ est. ¶ Ad authoritatẽ primã Aug̃ ꝺr/ q̃ nõ intẽꝺit Aug. eandẽ numero visionem esse beantẽ ꝺeũ ⁊ nos: sed eandẽ obiectiue ⁊ modaliter: quia idẽ obm et idẽ modus est vtriusq̃ oũ ꝺeus per seipm a se/ ⁊ nobis vꝰ. ¶ Ad scḋam ꝺr/ q̃ nõ incõuenit aliq̃ operatiõne creatã esse summũ bonũ: nõ simplr sed inter creata/ ⁊ silr esse vltimũ finẽ. Ide ⁊ in idẽ redit/ ꝺr summũ bonũ inter concupiscibilia simplr/ ⁊ vltimus finis vt concupiscibilis simplr.

¶ Ad secũꝺi aũt ꝺubii obiecta: rñꝺetur q̃ ꝓcessus litere est efficax ad ꝓbandum: q̃ intelligere ꝺiuinũ non potest esse actus anime Christi ex eo q̃ est alterius nature. Et quum ꝺr: q̃ alietas nature compatitur habere actum alienũ per cõmunionem. Rñꝺetur q̃ licet hoc in cõi vers sit/ quia in quibusꝺam potest natura ipsa alteri nature cõmunicari: vt forma communicatur materie: ⁊ ignis ferro/ in tali th natura que est incommunicabilis alteri nature in esse nature/ falsum est: quia alietas nature excludit alienum actum a se: nõ solum, vt naturalem: sed vt cõmunicatum sibi: ita q̃ sit actus eius. Et quia ꝺiuina natura est incõmunicabilis ꝑm esse nature cuicunq̃ nature: ideo efficaciter loquẽs: explicite ꝺe ipsa author con cluꝺit: q̃ non potest ipsius intelligere esse actus anime humane Christi.

¶ Quod autem obꝺicitur quasi a simili ꝺe personalitate ꝺiuina communicata nature humane: facile soluitur: er eo q̃ personalitas non communicatur vt actus create nature: authois autem ratio de actu loquit ꝺum er eo q̃ intelligere ꝺei est actus qui natura est ꝺiuina: infert q̃ non potest esse actus anime: quia est alterius nature. Non est ergo similis ratio ꝺe cõmunione personalitatis vt personalitas: ⁊ actu intelligẽꝺi vt actus intelligẽꝺi: qꝫ personalitas ꝺiuina põt fieri personalitas humane nature: sine hoc q̃ fiat act⁹ eius: act⁹ aũt intelligẽꝺi ꝺiuin⁹ nõ potest fieri act⁹ intelligẽꝺi humane aie nisi fiat actus aie hũane: q̃ ẽ ipse. Rõnabiliꝛ igit ꝓcludit litere asserit.

¶ Phi aũt ponentes inferiores intelligẽtias intelligere per substãtias superioꝛũ intelligẽtiarũ: nõ adueꝛtant ꝺoctrie huic: q̃n er hoc nõ habẽt: q̃ ponãt intelligere superioꝛis cõicari in inferiori idẽz numero: sed solũ q̃ suba superioris se hꝫ respectu inferioris vt forma sive spẽs intelligibilis: vt nos ꝺicim⁹ ꝺe essentia ꝺiuina respectu ꝺiuinuꝫ. Uã nihil obstãt eoꝛ ꝺicta: sine ꝓba sine falsa sint ⁊ se.

¶ In rñsione ad tertiũ eiusꝺem articuli aꝺuerte q̃ author ad rem spectãs: mõstrat nõ ꝺari scientiã vnionis vt ꝺistinguit ꝺa tra vnita: hoc est: nõ ꝺari ex parte vnionis aliquã scientiam: sed solũ ex parte naturarum vnitarũ ꝺiuine scz ⁊ humane. Et loc̃tur ꝺe hijs subiectis: illi aũt q̃ allegantur in argumẽto: ꝓsuerũt scientiã vnionis obiective: ⁊ ideo non curauit ꝺe illis author. ¶ Appellat aũt scientia vnionis vel vnitoꝛ. subiective: q̃ scilicet consequitur ad vnitas naturas (vt ꝺiuina ad ꝺiuinam: ⁊ humana ad humanam) ⁊ que consequeretur ad ipsam vnionem naturarũ: quam author monstrat non ꝺari. ¶ Scientia autem vnionis vel vnitoꝛum obiective: vocatur que ꝺe vnione vel vnitis est vt obiecto. Et talis scientia vnionis ꝺatur in Christo: quia scitur a Christo vnio: vt illi ꝺicebant: sed non nisi scientia ꝺiuina vel humana: vt author in litera explanat.

¶ Super arti. 2.

Titulus clarus est.

¶ In corpore articuli vna est conclusio. In Christo est sciẽtia beata consistens invisione ꝺei excellentissime. Conclusio ista habet ꝺuas partes: prima est: q̃ in Christo est scientia beata: secunda: q̃ excellentissime. Probat in litera primo prima pars. Omne quod est in potentia: reꝺucitur in actum per aliq̃ ens actu: homo est in potentia ad scientiam beatam in ꝺei visione consistentem: ⁊ reꝺucitur in actum istum per Christi humanitatem: ergo in Christo est scientia beata. Maior probatur in calce. Minoꝛ quo ad primam partem probatur: quia homo est capax illius beatituꝺinis: quia est ad imaginẽz ꝺei: ⁊ ad illam vt finẽ. Et hoc ordinatur vt ad finem. Quo ad secunꝺam vero: author ꝓbatur te apostoli: ꝺecebat eum ⁊c. Deinde in calce corporis articuli ꝓbatur secunda pars conclusionis. ſ. q̃ excellentissime: quia semper causam oportet esse perfectiorem causato. ¶ Aꝺuerte nouitie: q̃ quia ꝓpositiones euidentes ac vsitate: tanq̃ statim percepte: truncate q̃nq̃ ꝺicuntur: ideo author maiorem sic attulit: nõ curans limitare eam vt ꝺs intelligi: scz ſ reꝺucitur ad actum. Neq̃ enim omne q̃ est in potentia: reꝺucitur ad actum (quum multa sint in potẽtia que nunq̃ erunt) sed omne quod est in potentia: ſi reꝺucitur ad actum: opꝛ q̃ reꝺucatur ad actum per aliquod ens actu: hoc enim intẽꝺit litera: ⁊ hoc solum est ad ꝓpositum. Et propterea in minore ponũtur tot cõꝺitiones. ſ. q̃ hõ est in potẽtia: ⁊ q̃ oꝛdinatur ad illam vt finẽ. Et hoc enim ostenꝺit necessitatem: quod potẽtia est reꝺucenꝺa ad actum: licet nõ in singulis hoibus: quia impossibile est q̃ potentia ad finem: sit frustra in tota vniuersali specie.

¶ Circa hunc litere processum ꝺubium occurrit: quia propositio illa fundamentalis: reꝺucens aliquiꝺ ꝺe potentia in actum est in actu: cuius sit verissima in causis principalibus: non th est vera in causis instrumentalibus: vt ex Alexand. patet. 12. metaph. Et ad sensum patet instrumento

non esse talia in actu qualia sunt ab ipsis: vt semina in nalibus ⁊ organa artificũ reperiũtur. humanitas aũt xpi nõ est efficiẽs ꝓncipale/sed instrumẽtale respectu nostre beatitudinis: nõ igit sequit ex sua efficiẽtia/q sit actu beata/quamuis de facto beata sit: non ẽ ergo efficax processus litere.

¶Ad hoc ot/q instrumẽtũ ẽ duplex/qdã pure instrumẽt: vt organa artifẽx semina/⁊ hmõi. Quodã ita instrumẽtũ qõ est ẽt causa sui: sicut seruus est organũ dñi/ita tñ q libo arbitrio suo ũ motuum cãe. Quãuis aũt primũ instrumẽtoꝝ genus nõ habeat actu qõ instrumẽtali/ efficat: secũdũ tñ instrumentorum genus quatenus sui dñiuꝫ het admixtuꝫ actu het qõ in aliis efficit. Et qt xps homo sic est instrumentũ dei: vt liber sit/ligere cooperet/⁊ efficiat nos beatos/ iõ in ꝛa illatum est qõ ipse est actu beatus.

¶In ꝓbatione scõe partis ꝛclusionis. nota nouitie/q author plus concludit qz ꝓbet explicite rõ alia: quia rõ nõ ꝓbat explicite nisi qõ xps est ꝑfectius btũs qz alij hoies/⁊ tñ cõcludit qz est beat⁹ excellentissime. Licuit ãt hoc qa materie: qm ia declaratuꝫ est christũ eẽ caput oiuꝫ btõꝝ. tã hoiuꝫ qz angelorũ: ac p hoc sub inteligẽdo nunc qõ xps est cã efficiens beatitudinẽ nãꝫ vt caput beatoꝝ/ quãtũ me infertur/q ẽ excellentissime beat⁹: vt pote cã/vt caput.

¶In rnsione ad 3m etiã de articuli nota distinctionẽ de supra naturã vel ꝑm nãm: qm hinc habes intellectum diuersoꝝ dictorũ de beatitudine nãꝫ quã inuenies q est nãlis/aut q est supnãlis. Verũtñ esto cautꝰ/vt bene notes

1.q.12.ã, 1.cor. Et 3.di.14. ã.1.q.5. Et Mt.q. 20.ã.2. c.ii.2ã. 5.Et opꝰ 9.c.223 Et opꝰ,2 q.81,

hũane nãe. p aliqõ lumẽ participatum a nã diuina. ꝑfecta est ad sciam btãm, q̃ deus per eẽntiam vt, ꝑ Ad 2m dõm, q̃ ex ipsa vnione, hõ ille est btus btitudine increata: sicut ex vnione est deus. Sed ꝑter btitudinẽ increatam oportuit in nã hũana christi eẽ quãdã btitudinẽ creatã: per quã aia eiꝰ in vltimo fine humane nãe ꝓstitueretur. ¶Ad 3m dõm, q̃ visio seu scia btã est quodãmodo supra nãm aie rõnalis: inq̃ntũ. s. ꝓpa virtute ad cã peruenire nõ põt. Allo ꝙo mõ est ꝑm naturam ipsius: inquãtũ. s. ꝑm nãz suã est capax eius, ꝑut. s. est ad imaginez dei facta: vt supra dictũ est. Sed scia increata. est omnibus modis supra naturam anime humane.

¶Utrum christus habuerit scientiam inditaz vel infusam. Arti. 3.

D tertiũ Sic ꝓcedit. christo non sit alia scia indita vel infusa ꝓter sciam beataz. Ois enim alia scia cõparatur ad scientiam beatam, sicut imperfectum ad perfectum. Sed ꝓfite cognitione ꝓfecta, excludit cognitio imperfecta: sicut manifesta visio facit. ex. excludit enigmaticã visionẽ fidei vt ꝑz ꝑme ad cor. 13. Cũ igitur in christo fuerit scia btã (vt dictũ est) vr quod non potuerit in eo esse alia scia indita. ¶ Ꝓ. Imperfectior modus cognitiõis disponit ad ꝑfectiorem: sicut opio q̃ est ꝑ syllm dialecticũ, disponit ad sciam, q̃ est per syllm demõstratiuũ. Habita aũt ꝑfectione nõ est vlterius neẽia dispõ: sicut habito termino. nõ est neẽius motus. Cũ g̃ cognitio q̃cunqz alia creata compareꝫ ad cognitionẽ btãm, fiẽ imperfectũ ad ꝑfectũ. ⁊ sicut dispõ ad terminuꝫ, vr q̃ cum christus hũerit cognitionẽ btãm, q̃ non fuerit ei necessariũ hre aliã cognitionẽ. ¶ Ꝓ. Sicut mã corpalis ẽt in poa ad formam sensibilẽ, ita itelis possibilis est in poa ad formam itelligibilẽ. Sz mã corporalis non põt sil'recipere duas formas sensibiles, vna ꝑfectior, ⁊ altã minꝰ ꝑfectam. g̃ ne. qz aia põt sil'recipere duplicem sciam: vnam perfectiorem, ⁊ aliam minus perfectã. ⁊ sic idem qõ ꝓius.

Sed cõtra q̃ christo fuit oẽs thesauri sapientie ⁊ scientie absconditi.

Rñdeo Dõm. q̃ sicut dictũ ẽ, vbicunqz vr nã hũana assumpta a ꝟbo dei, ipfecta nõ eẽt. Dẽ ãt qõ ẽi poa. ẽ imperfectũ nisi reducaꝫ ad actuꝫ. Intellꝰ ãt potius hũanꝰ est in poa ad oia itelligibilia. Reducit ãt i actũ p species itelligibiles: q̃ fuit quedã forme cõpletiue ipsius: vt ꝑz ex his que dñr in 3o de aia. Et ideo opz christo ponẽ scientiã inditã: iquãtũ p ꝟbũ ũi. aie xpi sibi personaliter vnite, impresse sunt spes intelligibiles ad oia ad q̃ intellectꝰ potius est in poa. Sicut ẽt p ꝟbũ dei. impsse fuit spes intelligibiles mẽti angelice in ꝑticulis rerum: vt ꝑz p aug. 2 sup gen. ad ꝛam. Et iõ sicut in angelis ꝑm eundem aug. ponitur duplex cognitio/ vna. s. matutina, p quã cognoscunt res in ꝟbo: ⁊ alia vesptina. p quã cognoscunt res in ꝓpia nãꝫ spes sibi inditas) ita ꝓter sciam dinã increatã. est in christo ꝑm eius aiam scia beata, qua cognoscit ꝟbũ ⁊ res in verbo: ⁊ scia infusa siue indita per quã cognoscit res in ꝓpia natura per species intelligibiles humane menti proportionatas.

Ad ꝑmũ Ergo dõz. q̃ visio ipfecta opposituꝫ manifeste visionis: eo q̃ de ratione fidei est vt sit de non visis, vt in 2a ꝑte dictũ est. Sed cognitio q̃ est per spes inditas. non includit aliq̃d oppmm cognitioni btẽ. Et iõ nõ est eadem rõ vtrobiqz. ¶Ad 2m dõm. q̃ dispõ se hz ad ꝑfectionez dupl'r. Uno modo sicut via ducẽs ad ꝑfectionez: alio mõ sicut effectus a perfectione procedens. Per cassumptã a ꝟbo dei/ imperfecta, nõ eẽt: ergo opz in christo ponere sciam inditã. ꝓbat ꝓña: q̃ aia intellectus eius potius fuisset impfect⁹. ꝓbat ꝟ q̃ oẽ qõ est in potẽtia/est imperfectum/nisi reducaꝫ in actũ: sed intellectꝰ possibilis hũanus est in poa/⁊ reducit in actũ p spes itelligibiles: ergo eẽt imperfect⁹ si nõ haberet spes intelligibiles qõ est hre sciam inditã. Et hoc explanatur in ꝛa apponendo cõclusioni/inquãtũ p verbum dei impsse sunt spes itelligibiles ꝛc. ⁊ declaratur ex subiũcto exemplo in angelis. Deinde ꝓbatur a sili ex authoritate aug. sicut in angelis ponit duplex cognitio/ matutina ⁊ vesptina / ita in christo vtraq̃. Ꝛa clara est.

¶Aduerte hic q̃ natura hũana assũpta a verbo/ꝺz absq̃ impfectione ponit ex ꝑte aie: naz ex ꝑte corporis nihil prohibet impfectionẽ affirmare in illa/in sui ꝓncipio: q̃ minoratus est paulo minꝰ ab angelis/ꝓpter corꝓ passibile: scientia autem ad animam spectat.

¶Circa ꝓbationem ꝛclusionis/dubiũ occurrit: q̃ ratio' allata procedit de poa nãli intellectus possibilis/q̃ ꝑficitur p spes intelligibiles nãles (de quibus allata auctoritas phi loq̃tur) ac q̃ hoc de imperfectione naturali. Conclusio aũt loq̃tur de scia tã nãli q̃ renelata: vt patet in primo articulo. q. 1. ꝛ. 1. ferius vbi de illa scientia tractat. Excedit ergo cõclusio rationem: imo nec ꝙsonat cõclusio: nisi q̃ vt in sequenti habetur articulo/alterius rõnis est scientia infusa christo/ab illa q̃ ẽ nãlis: ꝙ ꝛ hoc auctoritas allata ari.

¶Ad hoc dz/q̃ pcul dubio litera non arctatur ad imperfectionem ⁊ potentiam naturalem intellectus polis: sed in communi loquitur de potentia intellectus nostri ad actum sibi commensuratum: ⁊ similiter de imperfectione ꝓnata actus ꝓportionati intellectui humano possibili: ⁊ hoc sive secundũ statum nature sive secundum statum gratie. Ita quod intẽdit litera/quod quia in intellectu humano secundum esse nature est potentia naturalis ad sciendum omnia naturalia per actus commensuratos sibi ⁊ similiter secundum esse gratie ad sciendum omnia ecclesiastica per actus commẽsuratos sibi. ⁊ omne quod est in potentia/est impsectum nisi reducatur in actũ: iõ eẽt impfectus/nisi ponaꝫ reductꝰ in actũ oium intelligibiliũ tã spectãtium ad ordinẽ nature/q̃ spectantiũ ad ordinẽ ecclie sive militãtis sive triũphantis/p actus ꝓportionatos ipsi humano intellectui. Authoritas aũt ari. est allata directe ad monstrandũ q̃ intellectus hũanus est i potentia ad sciendũ oia p spes intelligibiles vt actꝰ commẽsuratos sibi: vt p q̃ hẽaf itẽtũ/q̃ sicut in eẽ nãli eẽt imperfectꝰ itellꝰ/ nisi eẽt reductus in actum commensuratum sibi/sz sciam p spes/quantũcũqz illamet sciat in ꝟbo/ actu oino supercedẽte oẽa facultatẽ nature/ ita in eẽ ecclesiastico eẽt imperfectꝰ nisi nosset oia per actꝰ commẽsuratos sibi quantũcũqz eadẽ nouerit in ꝟbo. Cõsonat g̃ rõ cõclusioni ⁊ ꝓbat eã: sine ꝑfa scia infusa cũ suis spẽb⁹ sit alteriꝰ, sine eiusdẽ rõnis cũ illa de q̃ loquit ari. qm vt ꝑz er dictis/nõ arctaf ad naturalẽ sciam: ⁊ mito minꝰ ad talem modum naturalitatis. qualis est in scientia de qua loquitur ari. Hoc autem direrim/quia anima habet duplicem scientiam naturalem/alteraz secundũ statũ cõiunctionis ad corpus: de qua loquntus est Arist. Alteraz secũdũ statum separationis a corꝓre/quam non nouit ari. Ꝑhs autem tã rõ ꝙ conclusio nõ arctaf ad actũ commensuratum. nature intellectꝰ possibilis ꝑm istũ vt illũ statum: sed in cõi indistincteqz de potentia intellectus possibilis humani ad actum sibi commensuratum. loquitur: quem esse species intelligibiles ex eo q̃ in isto apparet statu ex authoritate ari. ꝓbat.

¶In rñsione ad 2m. discerne ꝟbs lre ex industria mutata: dũmo. ꝓponitur cognitio ex dialectico syllogismo acq̃sita vt via ꝛhũ nole opinionis: et deinde resumit eadẽ cognitio vt ꝓña: nõ ꝛhũ nole opinionis. sz ꝛhũ nole cognitiõis. Oportuit aũt sic dicere: q̃ cũ sciẽtia alicuꝰ pclonis nõ põt sil' stare in eodẽ ꝛhũ opinio eiusdẽ: sed bñ põt cognitio eiusdẽ p medũ ꝓbabile stare in eodẽ ꝛhũ subiecto. Addit ꝛhũ opinio sup cognitionẽ p medũ ꝓbabile/formidinẽ in ꝛhũ subiecto respectu alteriꝰ grãis: q̃ repugnat ꝛhũ eidẽ habere formidinẽ/q̃le est sciẽs demõstratiue. Uñ cognitio dialectica/añ demõstratiuã ꝛhũs rõnẽ opinionis/ post demõstratiuã sciẽtiã nõ hz rõnẽ opinionis/ sz remanet solũ cognitio dialectica/cessante il la ꝙditione formidinis ex ꝑte ꝛhũiecti.

¶In rnsione ad tertiũ eiusdem articuli. Nota q̃ qualẽ spes i ꝛhũ sint hũane mẽti cõmẽsurate/inferius patebit. Quale aũt diuia eẽntia sit spes ꝛhũpercedẽs/ clarũ est.

¶Super artic. 4.

N titlo ad uerte q̃ aliud sonat et aliud tenet. Nã sonat sciẽtiã experimẽtalẽ acquisitã: q̃ cõiter se hz ad actualẽ experiẽtiam/ quã ds acq̃rere põt: vel ad habitualẽ sciẽtiã intellectꝰ ex experiẽtia acquisitã. Tenet ãt ad persctationẽ huius secundi membri: quia de hoc tantũ est difficultas.

¶In corpore articuli est ymica conclusio ꝛhũius q̃stio. In ꝛpo est scia acq̃sita. ꝓbat dupl'r. primo. Nihil eoꝝ q̃ deꝰ in hũana nã plãtauit. ꝛhũit humanitati assũpte a verbo dei: q̃ in aia xpi fuit nõ solũ intellectꝰ possibilis/sed et intellectꝰ agẽs: ergo nõ fuit in ꝛpo intellectus agẽs frustra: ergo habuit ꝓpriã operationez: ergo in ꝛpo fuerunt aliq̃ spes intelligibiles/ꝙ actionẽ intellectus agẽtis

1.q6. 12, ar. 12. et q.15.ã.8 Et opus. 3.c.225. Et 3.dis. 14.ar.3. q.5.3. Et dis.8. ar.3.5. Et Mt.q. 20.ar.3. 2.

in intellectu eius possibili recepte: ergo in ipso fuit sciẽtia acquisita. Prima ꝓña probatur: q̃ in humana natura deus plãtauit non solum intellectum possibilẽ/sed etiã intellectũ agentem. Secũda vero: q̃ deus ⁊ natura in aliꝙ nihil faciũt frustra. ex primo celi: tertia aũt: quia frustra est q̃ nõ hz ꝓpriam operationẽ. Probatur: q̃ oẽs res est ꝓpter ꝓpriam operationem. 2. celi: quarta de inceps: quia ꝓpria operatio intellectus agẽtis/est facere species intelligibiles in actu/abstrahẽdo eas a fantasmatibꝰ. quinta demũ: q̃ hoc est esse in Christo sciẽtiam acquisitã/quã quidam experimẽtalem nominãt. Pro. Sedo. ꝓbatur cõclusio cõnaturalitate talis scientie/ seu modi sciendi ad naturam humanã. Et consilit vis rationis in hoc ex quo in Christo ponitur sciẽtia cõnaturalis soli deo. s. beata ⁊ sciẽtia cõnaturalis angelis sz infusa/ꝓña est vt ponatur in illo sciẽtia connaturalis vnicuiqz nature humane. s. sciẽtia acquisita. q̃ est connaturalis hoi ex parte agẽtis ⁊ patiẽtis: ac per hoc sciẽtia. ꝓpria est ꝑm humanũ modũ ⁊ totaliter humana. ¶In hoc ꝓcesse occurrunt dubia. Primũ circa illã propositionẽ frustra est qõ caret ꝓpria operatione: potest eẽ habere duplicẽ sensum: vel qõ intelligatur de gẽre vel specie/vel qõ intelligatur de quolibet indiuiduo. Nã si primo intelligitur sensu/vera est: frustra eẽ esset potens operari natura aliqua generica vel specifica/si ꝑm totam latitudinẽ generis vel speciei careret ꝓpria operatione: sed in hoc sensu nõ infert cõclusionẽ litere: que de vno indiuiduo hũanitatis Christi est. Si aũt in sẽdo sensu intelligitur: tũc est sensus/qõ frustra est potentia/que in quolibet indiuiduo sui generis aut speciei caret ꝓpria operatione. Et sic est quidem ad ꝓpositũ: sed est falsa inquit scotus in 3.q.14. dist. tertiũ sen. qm̃ stat qõ potentia in aliquo preuenit, aturab alio superiore agẽte/⁊ ꝓptereа careat ꝓpria operatione: ꝛ ipsa non est frustra/quia est ad integritatem perfectionis eiꝰ nature. Afferit q̃ instantias in beatis: in quibus est intellectus agens/et sic possent acquirere scientiam. Et similiter est potentia augmentativa/et sic possent augeri ꝛc.

¶Sed̃m dubium est circa eandem. ꝓpositionem iunctam minori: qm̃ aut est sermo de omni ꝓpria operatione alicuius/ita qõ sensus sit: frustra est qõ caret omni ꝓpria operatione. Et tũc minor est falsa: sciliꝫ q̃ oĩs propria opatio intellectꝰ agẽtis est facere spẽs intelligibiles in actu: quã ꝓpter hac operationẽ habeat alias sibi ꝓprias operationes. s. facere euidẽtiã. ꝓpositionũ p se notaruꝫ ⁊ mediãte ista euidẽtia facere euidẽtiã oĩm q̃ ꝑ ꝓma principia cognoscunt. Si vero nõ est sermo de omni ꝓpria operatione: ꝛ quacũqz ꝓpria ꝛhũ (ita q̃ sensus sit/frustra est qõ caret aliqua opatiõe sibi ꝓpria/rũc esset ad. ꝓpositũ/ꝛ est falsa: q̃ non est frustra qõ caret vna ꝓpria operatione: ꝛ hz aliã ꝓpriam operationẽ: esset eiã ꝓpter illã quã hz operationẽ. Sed tuꝫ nõ frustra hz os et linguã: q̃ ꝛ ꝙ non habeat loquutionẽ/ hz aliã operationez: puta sumere et discernere alimentum.

¶In eodem corpore circa cõclusionẽ ꝓncipalẽ occurrunt pmo obiectiones ꝛco. in loco allegato/deinde durandi ibidem. Et ꝛo huꝰ quidez argsuit dupliciter: ꝓmo ex dictis (vt ipse ait) opinãtis. s. authoris scõ ꝛclusionem in se. Sed q̃n oẽs obiectiones eiꝰ ꝑsiũt in hoc/q̃ scientia infusa ⁊ acquisita sunt eiusdem rationis/aut distinguũtur sicut matutina ⁊ vesptina/ aut ꝑm ouginẽ/quia vna a deo/altera ab intellectu agẽte apõnos: sicut hõ genit⁹ a hõ creatus) quoꝝum nullum author etiaz somniauit/vt expresse in hoc eodẽ articulo rndendo ad tertiũ. docet. ideo omittendas censui. ꝑ Durandus vero ꝓbat ꝓbabile esse sciẽtiã infusam ⁊ acquisitaz esse vnius rõnis: qt oculi nari ⁊ oculi restituti vel dati a deo/sunt vnius rõnis. ꝓbatꝛeqz nititur indignũ esse Christo qõ acquisierit scientiam a sensibilibꝰ sicut nõ decuit ipm discere ab hoie: qt equius lent hec duo: quũ homo docẽs nõ se habeat nisi vt ꝓponens obiectum.

¶Ad horum euidẽtiam scito/qõ sciẽtiam esse et vocari infusam cõtingit dupl'r: hoc est per se/vel per accidẽs. Sciẽtia est ⁊ vocatur infusa ꝑ se/cui naturalis gñatio est infusio: qualis est sciẽtia angelorꝫ. Per accidẽs aũt infusa est/cui accidit qõ habita sit per infusionẽ: vt sciẽtia ade. Scientia aũt acquisita nõ nisi per se inuenitur cuius. s. naturalis gñatio est acquisitio: qm̃ nõ potest sciẽtia ex suo gñe infusa acquiri/sicut cõtra põt scientia ex suo genere acquisita infundi: quia agens superius potest preuenire inferiorem causam/inferius autem agens non potest superiorꝰ ordinis effectum producere. Unde scientia que nata est haberi per lumen intellectus agentis/sive habeatur per acquisitionem/sive per infusionem: est et vocatur per se loquendo scientia acquisita/quia ex suo genere est scientia acquisita. Et propterea scientia naturalium quaꝫ habuit adam/ fuit scientia acquisita ex suo genere/et per se quamuis ipse non acquisierit illam/sed fuerit sibi a deo infusa. Scientia autem infusa in Christo concluꝺa in precedenti articu. est infusa ex suo genere: et non est sicut ade scientia/sed sicut scientia angelica: vt in hoc articulo dicitur.

¶Intellige igitur hunc titulum de scientia tam infusa quam acquisita ex suo genere/seu per se et non per accidens ab actu infusionis vel actualis acquisitionis: et tunc illuceret altitudo veritatis huius litere tam male intellecte. Noli ergo proponere ante mentis oculos/ Christum velut adam plenum scientie acquisibilis ex suo genere sed infuse per accidens: quia si sic Christum imaginaꝛus fuerit/processus litere corruet: et tamen sic est imaginatus Christus a non intelligentibus hanc literam/ et obijcientibus. Neqz enim in adam/frustra fuit intellectus agens/ sicut nec potentia augmentativa. Sed imaginare Christum plenum scientie infuse ex suo genere: et sicut tabulam rasam quo ad scientiam acquisitam ex suo genere: et tunc processu litere vtere: dicendo: quod si in Christo non esset scientia acquisita ex suo genere (dico autem non esset omnino: scilicet nec per se nec per accidens hoc est nez per acquisitionem: que

Universidad de Deusto
Biblioteca

est per se generatio eius/nec per infusionem/que est per accīs generatio eius.) Si inquā in christo non esset omnino scientia acquisita/intellect⁹ agens esset in ipso frustra: quia nihil esset impediens aut tollēs quonis modo operationem eius/ꝛ tamen non posset habere operationem suaz. In adā liquidem carit operatione sua principali: quia non erat ibi patiens dispositum ad recipiendum: quia erat iam in actu ab alio agente reductū/nec erat am

Ad primuz Ergo dōm, q cuz dupliciter sit mod⁹ acquirēdi scientiam. s. inueniēdo ꝛ addiscendo: modus aūt qui est p inuētionē, est pcipuus: modus aūt qui est p disciplinam, est secundarius. Unde dicit in pho erhi. Ille q̄dem est optimus qui omnia per seipsum intelligit: bonus autem rursus est ille, qui bñ dicenti obedit. Et ideo christo magis ꝓpebat habere sciaz acquisitam p inuentionem ꝙ̄ per disciplinam. p̄sertim cum ipse daretur a deo omnibus in doctorem: ꝼm illud ioel. 2. Letamini in domio deo vestro, q̄ dedit vobis doctorē iustitie. ¶ Ad secundum dicendum, q humana mēs duplicē habet respectum. Unū quidē ad superiora: ꝛ ꝼm hunc respectū, anima christi fuit plena per scientiam inditam. Alius aūt respectus eius est ad inferiora. i. ad phātasmata: que sunt nata mouere mentē humanaz p virtutem intellectus agētis. Oportuit aūt q etiam ꝼm hūc respectum scientia impleret: non quin prima plenitudo menti humane sufficeret ꝼm seipsam: sed oportebat eam pfici etiam ꝼm conformationē ad phātasmata. ¶ Ad tertium dicēdum, q alia ratio est de habitu acquisito, ꝛ de habitu infuso. Nam habitus scientie acquiritur p cōparationem humane mentis ad phātasmata: vnde ēm eādem rationem non potest alius habitus iterato acquiri. Sed habitus scientie infuse est alterius rationis: vtpote a superiori descendēs in animam, non scīm proportionem phantasmatum. Et ideo non est eadem ratio de vtroq̄ habitu.

Nam in responsionibus hiis hē̄ tres differentias per se inter habitum infusum ꝛ acquisitum. Prima est secundum causas efficientes: quia infusa a superiori/acquisita ab inferiori. Secunda sequens ad istam/secundū origines scilicet in infusionem ꝛ acquisitionem. Tertia est secundum obiecta: quia acquisita est cōmensurata ꝛ proportionata phantasmati: quod se habet ad intellectum/vt color ad visum (vt dicitur in tertio de anima) infusa, autem est superexcedens proportionem phantasmatum. Et hec ē differentia intrinseca ꝛ essentialis: propter quam iste scientie sunt diuersarum rationum. Et quum hec vltima differentia clarissime habeatur in litera/mirum est quomodo scotus ausus est imponere authori oppositum. Et debes scire nouitie/quod scientiam esse commensuratam phātasmati/nihil aliud est quam esse proportionatam ꝛ adequatam obiecto vt relucet in phantasmatibus: qualis est scientia humana/ꝛ fuit scientia ade. Et per oppositum scientiam excedere cōmensurationem phantasmatum/est illam esse proportionatam obiecto excellentiori/ꝛ excellentio ri modo quam sit obiectum phantasiabile. Et hec inferius dicta erunt: quum de vtraq̄ scientia tractabitur: ꝛ dicetur quod scientia acquisita ḥ̄ pro obiecto quod quid est/abstrahens a singularibus: ꝛ non omne quod quid est/sed sensibilium rerum tantum. Et ideo illa scientia non se extēdit ad singularia/nec substantias separatas/sicut nec nostra scientia ad hec se extendit. Scientia autem infusa ex suo genere est sicut angelica scientia/habens quiditatem pro obiecto/non abstrahentem/sed cōcretā singularibus: ita quod extendit se ad essentiam ꝛ omnia illius tunc accidentia ꝛc. vt patuit in primo li. Et similiter habet pro obiecto quiditates non solum rerum sensibilium/sed etiam intellectualium/citra actum purum: qui soli subpōli est quiditatiue notus/ꝛ beatis vt sic: vt ibidem monstratum est. Concludo ergo: sicut in communi loquendo/habitus per se infusi ꝛ habitus per se acquisibiles sunt diuersarum rationum intrinsecus ꝛ essentialiter/vt patet de charitate/fide/spe/ꝛ virtutib⁹ intellectualibus ꝛ moralibus/ita in speciali de scientia dicendum est/quod scientia per se infusa seu ex suo genere/ꝛ per se seu ex suo genere acquisibilis/sunt diuersarum rationum.

¶ Oritur aūt ex dictis nouuz dubiū simplr ꝛ ad hominem/cur in christo asserīt nō fuisse sciam ex suo gñe acquisibilē/p infusionē/vt fuit in adā. Et est ratio dubij simplr: quia melⁱ⁹ est vt ch̄s semp habuerit talē sciam/ꝙ̄ post lapsū. ꝓpis: actus⁹ cui melⁱ⁹ est potentia in bonis: vt vōt nono meta. Et confirmat/quia eadē ratio militat de adam ꝛ ch̄o: sicz q̄ dat⁹ est a deo vtergz doctor gñis humani. Unde si adā q̄ creatus instructor succedentis gñis habuit talē scientiam per infusionē multo magis ch̄s qui datus est in doctorē humani gñis/debuit perfectus creari quo ad animam: vt. s. perfecta esset scia acquisibili ex suo genere. Ad hominē vero q̄ dz in litera probetur in christo fuisse scientiam acquisitam ex suo gñe: non tñ probatur q̄ fuit talis sciētia in christo: per tale viam. s. per acquisitionez. Stat enim q̄ talis scientia fuerit in christo/ꝛ non per talē viam/sed per infusionem: vt ꝓz in adam/in quo quia fuit scientis acquisita ex suo gñe/licet non per acquisitionem/sed per infusionem/non sequitur intellectum agētem fuisse frustra: vt ꝓz ex dictis. Et eadem ratione nō fuisset in christo intellect⁹ agēs frustra/si scia acquisita ex suo gñe fuisset in ipso per infusionē. Ad hoc dr/q rōnabiliter hec scia in christo ponitur per acquisitionem ꝛ non per infusionem: tum ex parte sciētie/tum ex parte scientis/tum ex perfectione modi sciendi. Ex parte quoniam scientie: quia acquisitio est talis sciētie generatio per se/quoniā ipsa illius naturalis gnatio est/ līs fusio aūt est talis scientie generatio per accidens: accidit, nim ex miraculo/q̄ infundatur: generatio autem per se/p̄stat generationi per accidens. Ex parte vero sciētis: quia nobilius est quod seipsum mouet ꝙ̄ q̄ ab alio mouet/vt dicitur in. 8. phys. i. Sciens aūt p inuentionem seipsum mouet/sciens per infusionem ab extrinseco mouetur/hoc est reducitur ḥ potentia ad actum: illud ergo est christo attribuendum. Ex parte autem modi sciendi: q̄ sicut in christo fuit scientia beata modo beatorū ꝛ scientia indita modo indite/ita debuit esse scientia acquisita modo acquisite: vt nullus modus sciendi conuenire potens christo illi defuerit.

¶ Ad obiectionē aūt ꝓma dr. q̄ actus melior est potētia ceteris paribus: in ꝓposito aūt cetera nō sunt paria: nā esset mor⁹ ab alio/ vbi nunc ponit mouere seipm: ꝛ carere cōnaturali q̄ p se nō ḡnationis talis sciētie/ vt ꝓz ex dictis: q̄ ꝓponerāt illi ꝓuentioni actualis sciētie. Ad ꝓximum ergo dr. q nō est silis rō: q adam creatus est vt principiū nature humane in naturalib⁹/ taz ꝼm corpus q̄z ꝼm animā: ꝛ q̄ perfecta sunt ꝼm nature ordinez ꝓiota impfectis (vt. 12. meta. arist. dicit) iō adam sicut ꝼm corpus creat⁹ est pfectus in quātitate: ita et ꝼm alam creat⁹ est perfectus in sciētia. Christus aūt nō est ꝓductus vt ꝓncipiū hoim in esse nature/ nec in naturalib⁹ ꝓ hoc statu: ḥ vt doctor mysteriorū dei et regni celestis. In cuius signū ꝓducⁱ⁹ est ꝼm corpus quantitatis impfecte: et silr ꝼm animā in pura potētia/ quo ad sciētiam nāle acquisibilez. Et sicut creuit etate: et vere augmentū corporale habuit: ita cre uit sapiētia simul et euāgelista. hec dicit. Nec docuit mathematicam aut astrologiā hmōiz arcanū trinitatis: et vias ac secreta regni celoꝝ.

¶ Ad obiectionē cōtra literā dr: q̄ licet illa rō: q̄ intellectus agēs esset frustra: si absolute sumat: non concludat vtrūq̄z sciētiā talē ex suo genere acquisibilem: et viā talē. s. per acquisitionē/vt instantia de adam manifestat: cō tracte tñ sumpta hoc est in ꝛpo: inferr vtrūq̄. Nā in ꝛpo supponit nullā esse ꝓpriā ꝓductā sciētiam: sed omnē in illo sciētiam esse cū suo ꝓportionato naturali: mō: tā in se q̄z in sua origine: decet em ipm perfectionē oēm: me aie ꝓ se habere: et non per accīs. In ꝛpo igit in quo ois hie aie cōueniens pfectio p se ponenda est: frustra ponerēt intells agēs si in eo nō esset scientia acquisita ꝛ pacquisitionē: q̄ careret ꝓpria principali operatione. s. cau satione specierum intelligibilium: in illo in quo debet talem operationem habere: hoc est in christo viatore: quez decet scientiam acquisitam habere: ꝛ modo humano habere. Unde in litera ad explicandam plene probationem cōclusionis: subiungitur cōnaturalitas cuiusq̄z scientie inuente in christo. s. q̄ beata est deo connaturalis: infusa angelo: acquisita homini. Et est sermo non solū de ipsa sciētia: sed de modo habendi ipsam: vt patet in litera: tanq̄z si diceret: quod quia christum decet habere humanam scientiam more humano: est ꝼm animam subiectum in quo intellectus vterq̄ debet habere ꝓpriam operationem more humano. Ac per hoc optime dictum est: q̄ frustra vtpote carens ꝓpria operatione principali: quando et in quo debet: esset intellectus agens nisi caret scientiam in christo humanam. Nec obstat instantia de ade scientia: quia illum vtpote principium humane: decebat esse ab initio perfectum: et scientia ex suo genere acquisita: que absolute quidem fortitur infusionem ꝓ generatione per accidens. In tali vero supposito. s. ꝓmo totius generis humani: sortitur infusionem ꝓ productione quodammodo quasi per se: ꝓ quanto ꝓncipia exigūt q̄ sint perfecta: quoniaz perfecta sunt naturaliter priora imperfectis: vt dicitur. 12. meta.

¶ De scientia beata anime xp̄i. Mō. 10.

Deinde cōsiderandū est de q̄libet p̄dictarū sciētiarum. Sed q̄ de sciētia diuina dictū est in prima parte, restat nunc dōm de aliis trib⁹. ꝓmo de sciētia bta. scōo de sciētia indita. tertio de sciētia acq̄sita. ¶ Circa q̄ etiā de sciētia beata. q̄ in dei visione ꝓsistit, plura dicta sunt in prima parte: hic illa sola videnf dicēda, q̄ ꝓpie ptinent ad animā Christi. ¶ Circa hoc q̄ querunt quatuor. Primo, vtrū aia xp̄i cōprehenderit ꝛbū sine diuinā essentiā. Scōo, vtrū in verbo cognouerit oia. Tertio, vtrū anima xp̄i in ꝛbo cognouerit infinita. Quarto, vtrum videat verbum sine diuinam essentiam clarius qualibet alia creatura.

¶ Utrum anima Christi cōprehenderit verbum sine diuinam naturam. Arti. 1.

Ad primū Sic ꝓcedit. Videt q̄ aia xp̄i in verbo nō cognoscat oia. Dicit em Isido. q̄ trinitas sibi soli nota est, ꝛ hoi assumpto. Igit hō assumptus cōicat cum sancta trinitate in illa notitia sui q̄ est sancte trinitati ꝓpria. Hmōi aūt est notitia cōprehensionis. Ergo aia xp̄i cōprehendit diuinā essentiā. ¶ Ꝑ. Magis est vnitī deo ꝼm esse ꝓsonale ꝙ̄ ꝼm visionem. Sz sicut dam. dicit in. 3. lib. tota diuinitas, in vna ꝓsonarū est vnita humane nature in ꝛpo. Multo q̄ magis tota nā diuina videt ab anima xp̄i, ꝛ ita videt q̄ anima xp̄i cōprehēdat diuinā essentiā. ¶ Ꝑ. Illud q̄ cōuenit filio dei per naturā, cōuenit filio hois p gratiā: vt Aug. dicit in primo de trini. Sed cōprehendere diuinā essentiā, cōpetit filio dei per naturā. Ergo filio hois cōpetit per gratiam. Et ita videtur q̄ anima Christi per gratiam verbum comprehendat.

Sed ꝙ Est, q̄ Aug. dicit in li. 83. q. Hō se cōprehēdit, finitus est sibi: Sz essentia diuina nō est finita in cōparatione ad animā xp̄i: cū in infinitū ea excedat. Ergo anima xp̄i nō cōprehēdit verbū.

Rndeo Dōm, q̄ sicut ex supra dictis pz, lic facta est vnio naturarū in ꝓsona xp̄i, ꝙ̄ tñ ꝓpietas vtriusq̄z nature incōfusa permanserit: ita. s. q̄ increata mānserit increatū, ꝛ creatū mānserit infra limites creature: sicut dama. dicit in tertio li. Et aūt impossibile q̄ aliqua creatura cō

prehēdat diuinaz essentiā (sicut in ꝓma pte ostēsum est) eo q̄ infinitū nō cōprehendit a finito. Et ideo dōm, q̄ anima Christi nullo modo comprehendit diuinam essentiam.

Ad primū Ergo dōm, q̄ hō assumptus ꝓnumerat diuine trinitati in sui cognitiōe. nō rōne cōprehensionis: ḥ rōne cuiusdā excellētissime cognitionis ꝓ̄e ceteris creaturis. ¶ Ad scōm dōz, q̄ nec etiā in vnione. q̄ est ꝼm esse ꝓsonale, nā hūana cōprehēdit dei ꝛbū sine nām diuinā. Que ḥus tota vnita fuerit humane nāe in vna ꝓsona filij: nō tñ fuit tota virt⁹ diuinitatis ab hūana nā ḥsit circūscripta. Un Aug. dicit in epla ad volusianum, Scire te volo, nō hoc xp̄ianā hfe doctrinā, q̄ ita de⁹ infusus sit carni, vt curā gubernāde vniuersitatis vel deseruerit vel amiserit, vel ad illud corpusculū q̄si ḥctā collectāq̄ trāstulerit. Et silr anima xp̄i totā dei essentiā videt, nō tñ eā cōprehēdit: q̄ nō totaliter eā videt. i. nō ita pfecte sicut visibilis est: vt in prima parte expositū est. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ verbū illud Aug. est intelligēdū de gra vnionis: ꝼm quā oia q̄dicunf de filio dei, ꝼm diuinā naturā, dicūtur de filio hois, propter idēntitatem suppositi. Et ꝼm hoc vere pōt dici q̄ ꝑ filij hois est cōprehēsor diuine essentie: nō quidē ꝼm animā, sed ꝼm diuinā naturam. Per quem etiam modum potest dici q̄ filius hominis est creator.

¶ Utrū aia xp̄i in ꝛbo cognouerit oia. ar. 2.

Ad scōm Sic ꝓcedit. Videt q̄ aia xp̄i in verbo nō cognoscat oia. Dicit em Marci 13. De die autem illa, nemo scit, neq̄z angeli in celo, neq̄z filius nisi pater. Non ergo oia scit in verbo. ¶ Ꝑ. Quāto aliq̄s perfectius cognoscit aliq̄ ꝓncipiū, tāto plura in illo ꝓncipio cognoscit. Sed de⁹ perfectius videt ēntiā suā q̄z aia christi. Ergo plura cognoscit in verbo q̄z aia christi. Nō ergo aia chr̄i in ꝛbo cognoscit oia. ¶ Ꝑ. Quātitas scie attēditur ḥ quātitate scibilis. Sed ergo aia christi sciret in verbo omnia q̄ scit verbum, sequeret q̄ scientia anime christi equaretur scientie diuine, creatum videlicet increato, q̄ est impossibile.

Sed ꝙ Est, q̄ sup illud apoca. 5. Dignus est agnus qui occisus est, accipere diuinitatez ꝛ sapientiam. Ilo. dicit. i. omnium cognitionem.

Rndeo Dōm, q̄ cū q̄rit an chr̄s cognoscat oia in verbo. Ly oia

tute operatiua non contracta/virtutem deitatis absolute sine in ꝑsonando (de qua directe erat dicendum) sine in operando: que sub deitatis virtute comprehenditur: non esse comprehensam ab humanitate christi. Unde nulla, digressio commissa est: sed a notioribus doctrina tradita est.

¶ Super arti. 2.

Titulus sumendus est vt sonat: in corpore namq̄z arti. distinguitur.

¶ In corpore sunt tres conclusiones: iuxta tria membra distinctionis qua distinguitur quot modis pōt distribuere ly oia. In litera igit fit talis distinctio bimembris. Ly omnia potest sumi vel. ꝓprie: ꝛ sic distribuit pro oibus que q̄z actu ꝼm aliquod tempus sunt. Uel large: ꝛ sic distribuit etiam

ꝑ his que sunt in potẽtia nũꝝ reducta ad actũ. Et hoc subdistinguit in duo mẽbra: qr vel in potẽtia diuina sola: vel nõ in sola poꝰ diuina/z etiaꝫ in potẽtia creature. Et ꝓ3 ꝓ3 qr et vniuersa distinctiõe, z subdistinctione tria tm̃ mẽbra ꝓstituunt: z ic iuxta mẽbrorꝫ horꝫ numerꝫ trib9 oclusionis bus respondet quẽsito. Prima ẽ. Dia chr̃i nouit in ẽbo oia ꝓprie/hoc est q̃ quandoꝫ in actu sunt/erunt/aut fuerunt. Probat ꝓmo absolute. Licet in ꝑ̃ potẽtia dr duplr̃ accipi. Uno modo ꝓprie: vt dr tribuat ꝓ oibus, que quocuꝫ modo sunt vel erũt vel fuerunt. vel facta vel dicta vel cogitata a quocuꝫ, ꝑm qcuꝫ tempus. Et sic dicendum/est, quod oia christi in verbo cognoscit omnia. Unusquisq; enim intellectus creatus, in verbo cognoscit, non quidẽ omnia simpliciter: sed tanto plura, quãto p fectius videt verbum. Nulli tñ intellectui bꝫ deest. q̃n cognoscat in verbo oia que ad ipm̃ spectãt. Ad chr̃m aũt z ad eius dignitatem spectant quodãmo oia. iouãtꝰ et subtra sunt omnia. Ipse et est oium iudex ꝑstitutꝰ a deo, qr sibi9 hois est: vt dr Jo. 5. Et ió alia christi, in verbo cognoscit oia exñtia ꝑm qñ cunq; tps, z et hoiuꝫ cogitatus, quoꝝ est iudex: ita vt qñ de eo dicitur Jo. 2. ipse enim sciebat quid esset i n hoie: poterat intelligiꝫ solũ quãtũ ad sciaz diuinam, sz et quantum ad sciam aie eius, quam hz in verbo. Allo mõ lr oia ꝑt accipi magis large: vt extendatur nõ solũ ad oia que sunt actu ꝑm qcuꝫ tps, sz et ad omnia qcuꝫ sunt in potentia nũꝝ reducta ad actũ. Uꝺ autem qdã fuit in sola potẽtia diuina: z hmõi non oia cognoscit in verbo aia chr̃i. Uꝺ enim est cõprehẽdere oia ꝑ deus pot facere: qꝺ eẽt cõprehẽdere diñã virtutẽ, z per ꝑ̃s diñã essentiã. Uirtus enim qlz cogſcit ꝑ cognẽ oium in q potest. Quedã vero sunt nõ solũ i potẽtia diuina, sed etiam in potentia creature: z hmõi esse minoꝛe ꝑfe quãtũ ad sciam. ꝛ Sed illud

sibilis quidditatiue/que in infinitum minus sunt cognoscibilia.

¶Ad hoc dr/q añs est falsum. Et ad illius ꝓbationẽ dr q impedimentũ in promptu est/z apparet ex parte cognoscẽtis: qui non est capax totius repꝛesentationis naturalis diuine essentie/sicut nec cõprehẽsionis illi9. Et ad ꝓbationẽ inducta. I. pot in longe maius z, rñdetur/q peccat ꝑm figuram dictionis/sub posse in maius z minus/subsumẽdo posse tali mõ hoc est posse videre quidditates potẽs in verbo. Ha lz longe z infinite maius sit videre deum/q videre oia: longe tamẽ maius est videre sic deum/q in ipso viso videant oes quidditates possibiles/q̃ virtutis causatiue, q̃ in ꝓposito est oipotentia diuina: z cõsequẽter cõprehensio eẽntie diuine. Ha in tali modo cognoscendi/cognitio possibilium sequit̃ nãl cognitionẽ cause: ac per hoc maioꝛ maioꝛ, z tandem maxima mariã. Maioꝛ autẽ possibilium cognitio haberi nõ pot in causa/quam vt oia cõprehẽdant in illa: vt patet in cognitione ꝑnoꝝ ꝑncipioꝝ: quanto enim aliquis ꝑfectꝰ illoꝝ penetrat virtutem tanto plura in illis z, ꝑ ꝑ̃s cognoscit: adeo vt quũ oia ex z in illis cognoscibilia q̃s cõprehẽdit/taz ꝑfecte illa nouit/vt perfectius cognosci nequeant: adeẽt siquidẽ tũc cognitio cognoscibilitatẽ illorum. Et scito/quod mã ista/an sit potẽs creatura cognoscere oia in verbo/z an visio oium in verbo sit cõprehensio/in ar. 8. q. 12. primi libri dicta est. vbi rñsum est. scoto z aliis: nec repetenda vtri.

¶Tertia cõclusio ẽ. tur. Anima christi comprehendit in verbo omnis creature essentiam: ergo virtutem z potentiam: ergo omnia in que potest. Omnia relinquunt in litera proꝰ constantibus: z vere constant/presupposito antecedente/q̃ rationabiliter affirmatur de anima christi: quia tribuendum est/quicquid potest excellentiꝰ tribui.

¶In responsione ad secundum nota primo illud verbum/anima christi scit in verbo omnia que deus in se ipso scit scientia visionis: habebit eñ inferius questionem non paruam. Nota secundo/quod aliud est dicere/animam christi scire omnia nota deo scientia visionis/z non scire omnia nota deo simplici intelligẽtia/aliud est dicere aiam chr̃i scire tantum ea que sunt nota deo scientia visionis. q̃m hoc secundo dictum aufert ab anima christi quicquid notum ẽ deo simplici intelligentia. Quod cõstat esse falsuꝫ ex hꝫ/dicẽte/q aia christi nouit multa in potẽtia nũꝝ in actu. Unde ꝓ3 error scoti: q̃ hoc videtur imponere anthoi in. q. 2. 14. di. tertij sen.

¶In responsione ad tertiũ aduerte/quod q̃ vnum z idem est lumen claritatis diuine in scientia visionis z simplicis intelligentie: ideo litera nõ subsumit/quod scientia visionis in deo, ſt clarior: ſ3 absolute/quod scientia dei excedit in infinitum quantum ad claritatem cognitionis. Quocirca excessus in infinitum/conceditur simpliciter/parificatio autem non simpliciter/sz secũdũ qd: Hẽ q̃ ad aliqd: Hẽ q̃ ad nũerꝫ scitoꝝ sclavisionis.

¶In eadem responsione duꝝ occurrit ex durando in. 3. sentẽ. dist. 14. q. prima articulo secundo tenente/quod anima christi videt in verbo quicquid videt verbum quo ad questionem quid est: z sic scientia anime christi equatur diuine scientie simplicis intelligentie quo ad numerum scitorum/licet non quo ad claritatem cognitionis. Probat: ꝙ hoc sic. Uldes deum/videt visione beata quicquid naturaliter repꝛesentatur in diuina essentia: ergo videt quidditates omnium possibilium. Consequentia ꝓ: quia diuina essentia naturaliter repꝛesentat omnem possibilem quidditatem. Ha ꝛo probatur: quia nec ex parte repꝛesentantis aut repꝛesentationis est impedimẽtũ/quũ ex nãli necessitate sit hmõi repꝛsentatꝰ nec ex parte cognoscentis/q̃ ꝑt in lõge imo infinite maiꝛ: scz eẽntiam dinã: q̃ z in oia possibilia

¶Utrum anima christi in verbo cognouerit infinita. Arti. 3.

1. q. 14. ar. 12. Et 3. di. 14. ar. 2 q. 2. 2 m. q̃. 4. 2 m. Et ꝑ q. 20. ar. 4 c. 2 1 m. 2 m. 2 m. Et ql. 3. q. 2. ar. 1 Et opus. 9. q. 8.

Ad tertiũ Sic procedi9. Anima xꝑi nõ possit cognoscere infinita in verbo. Uꝺ enim infinitũ cognoscaꝫ, repugnat diffinitioni infiniti, put dr in. 3. phy. q̃ infinitum est, cuius quãtitatẽ accipientibus, semper est aliquid extra accipere. Impossibile aũt est diffinitionẽ a diffinito separari: quia hoc esset cõtradictoria esse simul. Ergo impossibile est q̃ aia xꝑi sciat infinita. ¶Preterea. Infinitoꝝ scientia est infinita. Sz scia aie xꝑi nõ pot esse infinita: est eñ capacitas eius finita, cũ sit creatura. Nõ ergo aia xꝑi pot cognoscere infinita. ¶ꝓ. Infinito nõ pot esse aliquid maius. Sed plura cõtinent in scientia diuina, absolute loquendo, q̃ in scientia anime christi: vt dictum est. Ergo anima christi non cognoscit infinita.

Sed cõtra. Anima xꝑi cognoscit totã suam potentiam, z oia que potest. Pot aũt in emundationẽ infinitoꝝ pctoꝝ: ꝑm illud ꝓie Joã. 2. Ipse est propitiatio ꝓ pctis nostris, nõ aũt pro nostris tm̃ sed etiam pro totius mundi. Ergo anima christi cognoscit infinita.

Rñdeo Dicendum, q̃ scientia non est nisi entis: eo q̃ ens z vertuntur. Dupliciter autez dr aliquid ens. Uno modo simpliciter: q̃ scilicet est ens actu. Alio modo ꝑm quid: quod scilicet est ens in potentia. Et q1 vt dicit in. 9. meta. vnũquodq; cognoscit ꝑm q̃ est actu, non autem ꝑm q̃ est in potentia, scientia primo z puncipaliter respicit ens actu, secundario aũt respicit ens in potẽtia. q̃ quidez non ꝑm seipsum cognoscibile est, sed ꝑm q̃ cognoscit illud in cui9 potẽtia existit. Quãtum igit ad primũ modũ scientie, aia xꝑi non scit infinita: quia nõ sunt infinita in actu etiam si acciplant oia quecunq; sunt in actu ꝑm

Universidad de Deusto
Biblioteca

spēs aialis: oēs eñ sil' ad aialis gen⁹ essentias limitatas haberēt. Simile est eñ de; tota latitudine possibilū: qñ oia sit nō eēt actus purus: sed infra latitudinē habēti potētiā admixtā. Si autē intēdit q̄ sit cognitio infinita ꝑm q̄d: quū infinitas ꝑm quid nō repugnet creature/nihil omnino phās. ℙ Ad 1m aūt ex extraneis/ꝛ ex po⁹ dei/negāda ē maior: q̄ modus itelligēdi ecōtrario se hz ad modū q̄ res i eē ponūt: nā in itellū adunant diuisa/ad extra

liter in ipso verbo. ¶ Ad 2com dōm, q̄ nihil prohibet aliquid esse infinitum vno modo, qđ ē alio mō finitū: sic ſi imaginemur in q̄ntitatib⁹ superficiē. q̄ sit hz lōgitudinē infinita, ꝑm latitudinē aūt finita. Sic igit ſi eēnt ſfinīti homines numero, hſent qu: dem infinitatē ꝑm aliq̄d. l. ꝑm multitudinē: ꝑm tñ eēntie rōnē hſent finitatē. eo q̄ omnium eēntia eēt limitata sub rōne vnius speciei. Sed id qđ est simpliciter infinitum secundum essentie rationem, est deus: vt in prima parte dictuꝫ est. Propium autem obiectum intellectus est quod quid est (vt dicitur. 3. de anima) ad quod pertinet ratio speciei. Sic igitur anima chriſti ꝓpter hoc quod habet capacitatem finitam, id quod est simpliciter infinitum secundum essentiam scilicet deum attingit quidem: sed non comprehendit, vt dictū est. Id autem infinitum quod in creaturis ē in potentia, potest comprehendi ab anima chriſi: q̄ cōpāt ad ipsam ꝑm eēntie rōnē: ex q̄ pte infinitatē nō hz. ℙ Ad 3tium dicendum, q̄ id quod ē infinitū omnib⁹ modis, nō pōt eē nisi vnū. Ad 3 phs dicit in ꝓmo de ce. q̄ q̄ corpus est ad oēm ptez dimēſionatū. impoſe est eē plā corpa infinita. Si tñ aliq̄d eēt infinitū vno mō. tñ. nihil phiberet eē plā talia infinita: sicut ſi itelligeremus ples lineas infinitas ꝑm lōgitudinē, ptractas in aliq̄ superficie finita ꝑm latitudinē. ℙ Quia igit infinitū nō est suba q̄dā: hz accidit rebus que dicuntur infinite (vt 6o. 3. phy.) ſtē infinitū multiplicat ꝑm diuersa subiecta. ita nec est q̄ ꝓpetas ſfiniti multiplicetur: ita quod conueniat vnicuiq; illorum hz illō subiectū. Est aūt qđā ꝓpetas ſfiniti, q̄ infinito nō sit aliq̄d maiꝰ. Sic igit ſi accipiamus vnā lineā ſfinitā. i illa nō est aliq̄d maius ſfinito. Et ſlr ſi accipiam⁹ quācūq; aliaꝝ lineaꝝ ſfinitarū. manifestum est q̄ vnius cuiusq; earꝫ ptes sunt ſfinite. oꝑz ḡ q̄ oībus illis partibus ſfinitis nō sit aliq̄d maius in illa linea: tñ in alia linea ꝛ in 3ª erūt plures ptes ēt ſfinite ꝑter istas. Et hō ēt videmus in numeris accidere mā species numeroꝝ pariū sunt ſfinite: ꝛ sil' ſpēs nūeroꝝ iparii. ꝛ tñ numeri pares ꝛ impares sūt plures q̄ pares. ℙ Sic igit dōm ē, q̄ infinito simplr q̄ ad oia, simpliciter nihil est maius: infinito autē secundum aliq̄d deteriatū. nō est maiꝰ in illo or. line, pōt tñ accipi aliq̄d aliud maius extra illū ordinē. Per hūc igit modum ſfinita sūt in potentia creature, ꝛ tamen ꝑa sunt in poª ōi q̄ in poª creature: ꝛ sil' aia chriſi scit infinita scientia simplicis intelligentie, plura tamen scit deus ꝑm hunc scientie modum.

¶ Utrū aia chriſi videat verbū sine diuinaꝫ essentiam clarius qualibet alia creatura. Arti. 4.

Ad quartū dicendum, q̄ anima chriſi non ꝓfectꝰ videat verbū q̄ q̄z alia creatura. Perfectio enim cognitionis est secundum medium cognoscēdi: sicut perfectior est cognitio que habetur per medium ſyllogiſmi demōſtrativi, q̄ que habetur per medium ſyllogiſmi dialectici. Sed omnes beati vident verbum immediate q̄ ipsam diuinam essentiam, vt in prima parte dictum est. Ergo anima chriſti nō perfectꝰ videt verbum quaꝫ quelibet alia creatura.

¶ Ꝑfectio visionis non excedit potētiam visiuam. Sed potentia rationalis anime, qualis est anima chriſti, est infra potentiam intellectiuam angeli: vt patet per dionyſ. 4. c. cel. hier. Ergo anima chriſti non ꝓfectius videt verbum quam angeli. ¶ Ꝑ. Deus in infinitum perfectius videt verbuz suum quam anima. Sunt ergo infiniti gradus medij poſes, inter modum quo deus vidēt verbum suum, ꝛ inter modum quo aia chriſi videt ipsum. Ergo non est asserendum q̄ anima Chriſti perfectius videat verbum vl essentiā diuinā, q̄ quelibz alia creatura.

Sed contra Est, quod apost. dicit ad Ephe. 1. q̄ deus constituit Christum ad dexteram suā in celestibus supa omnem principatum, et potestatem, et virtutem, et dominationē, et omne nomen quod nominatur. nō solum in hoc seculo, sed etiā in futuro. Sed in illa celesti gloria, tanto aliquis est superior, quāto perfectius cognoscit deū. Ergo anima chriſti ꝓfectꝰ videt deū, q̄ queuis alia creatura.

Rñdeo Dicēdum, q̄ visio diuine essentie cōuenit omnibus beatis. secūdum participationem luminis derīuati in in eos a fonte verbi dei: ꝑm illud eccles. 1. Fons sapientie, verbū dei in excelsis. Huic autē verbo dei propinquius coniungitur anima Christi, que est vnita verbo in persona, q̄ quis alia creatura. Et ideo plenius recipit influentiā luminis, in q̄ deꝰ vī ab ipo ꝟbo. q̄ q̄cūq; alia creatura. Et hō ꝓ ceteris creaturis perfectius videt ipsam primā veritatē, que est dei essentia. Unde dicitur Joan. 1. vidimus gloriam eius, quasi vnigeniti a patre, plenum non solum gratie, sed etiam veritatis.

Ad primum Ergo dicendum, q̄ perfectio cognitionis, quantum est ex parte cogniti, attenditur ꝑm medium. sed quātum est ex parte cognoscentis, attenditur ꝑm potentiam vel habitum. Et inde est, q̄ etiam inter homines per vnum medium, vnus perfectius cognoscit aliquam cōclusionem, q̄ alius. Et per hūc modum, anima Christi, que abundantiori repletur lumine, perfectius cognoscit diuinā essentiam, q̄ alij beati: licet omnes ipsaꝫ dei essentiam videant per seipsam. ¶ Ad secūdum dicendum, q̄ visio diuine essentie excedit naturalem potētiam cuiuslibet creature: vt in prima parte dictum est. Et ideo gradus in ipso attēduntur magis ꝑm ordinem gratie. in quo Christus est excellentissimus, q̄ ꝑm ordinem nature, ꝑm quem natura angelica ꝓfertur humane. ¶ Ad tertium dicendum, q̄. sicut supra dictum est de gratia, q̄ nō potest esse maior gratia, q̄ gratia Christi, per respectum ad vnionē verbi: idem etiā dicēdum est ꝛ de perfectione diuine visionis: licet absolute considerando, possit esse aliquis gradus altior sublimioꝝ secundum infinitatem diuine potentie.

ter rñdet/fatēdo q̄ ſſa loq̄t de sublimiori gradu diuine visiōis: vere q̄ diuina visio ſſuit/vl ex pte ſſuis gſie/vl ex pte nāe itel⁹c/diuersimode assignat sublimior q̄d⁹ diuine visiōis. ꝓ⁰ nāq; sublimat diuina visio ex ſſine, q̄z sub limioris spēi: ita q̄ lumē gſie ponāt genus ad spēm, vnā luminis gſie inuenti de facto, in chriſo. i aliis beatis/ꝛ aliā vl aliis spēs luminis gſie ponēs fieri. Sed hec positio diuinat. nec hz vñ formale seu specificā ḍ ſtiam inter lumina gloꝛie ostendat: quum sit vnum oīm formale abiq; medio: nec varietur spēs ex receptiuis vt pater ex hoc q̄ eiusdem speciei est in angelis ꝛ hominibus. ℙ Secundo ita: q̄ sublimatur diuine visionis gradus ex augmento, in infinitū luminis gloꝛie: ita q̄ a fomiis terminabilibus ad summum/ excipitur lumen gloꝛie. quod est tale/qđ quocūq; lumine glorie: posito/adhuc potest poni maius. ¶ Et in chriſto est lumen gloꝛie in summo secundum potentiam ordinatā: non hz vī ꝑm ordinē. ℙer hūc igit modum ſfinita sūt in potentia creature, ꝛ tamen ꝑa sunt in poª ōi q̄ in poª creature: ꝛ sil' aia chriſi scit infinita scientia simplicis intelligentie, plura tamen scit deus ꝑm hunc scientie modum.

¶ Utrū aia chriſi videat verbū sine diuinaꝫ essentiam clarius qualibet alia creatura. Arti. 4.

Ad quartū dicendum, q̄ anima chriſi non ꝓfectꝰ videat ꝟbū q̄ q̄z alia creatura. Perfectio enim cognitionis est secundum medium cognoscēdi: sicut perfectior est cognitio que habetur per medium ſyllogiſmi demōſtrativi, q̄ que habetur per medium ſyllogiſmi dialectici. Sed omnes beati vident verbum immediate q̄ ipsam diuinam essentiam, vt in prima parte dictum est. Ergo anima chriſti nō perfectꝰ videt verbum quaꝫ quelibet alia creatura.

¶ Ꝑfectio visionis non excedit potētiam visiuam. Sed potentia rationalis anime, qualis est anima chriſti, est infra potentiam intellectiuam angeli: vt patet per dionyſ. 4. c. cel. hier. Ergo anima chriſti non ꝓfectius videt verbum quam angeli. ¶ Ꝑ. Deus in infinitum perfectius videt verbuz suum quam anima. Sunt ergo infiniti gradus medij poſes, inter modum quo deus vidēt verbum suum, ꝛ inter modum quo aia chriſi videt ipsum. Ergo non est asserendum q̄ anima Chriſti perfectius videat verbum vl essentiā diuinā, q̄ quelibz alia creatura.

Sed contra Est, quod apost. dicit ad Ephe. 1. q̄ deus constituit Christum ad dexteram suā in celestibus supa omnem principatum, et potestatem, et virtutem, et dominationē, et omne nomen quod nominatur. nō solum in hoc seculo, sed etiā in futuro. Sed in illa celesti gloria, tanto aliquis est superior, quāto perfectius cognoscit deū. Ergo anima chriſti ꝓfectꝰ videt deū, q̄ queuis alia creatura.

Rñdeo Dicēdum, q̄ visio diuine essentie cōuenit omnibus beatis. secūdum participationem luminis derīuati in in eos a fonte verbi dei: ꝑm illud eccles. 1. Fons sapientie, verbū dei in excelsis. Huic autē verbo dei propinquius coniungitur anima Christi, que est vnita verbo in persona, q̄ quis alia creatura. Et ideo plenius recipit influentiā luminis, in q̄ deꝰ vī ab ipo ꝟbo. q̄ q̄cūq; alia creatura. Et hō ꝓ ceteris creaturis perfectius videt ipsam primā veritatē, que est dei essentia. Unde dicitur Joan. 1. vidimus gloriam eius, quasi vnigeniti a patre, plenum non solum gratie, sed etiam veritatis.

Ad primum Ergo dicendum, q̄ perfectio cognitionis, quantum est ex parte cogniti, attenditur ꝑm medium. sed quātum est ex parte cognoscentis, attenditur ꝑm potentiam vel habitum. Et inde est, q̄ etiam inter homines per vnum medium, vnus perfectius cognoscit aliquam cōclusionem, q̄ alius. Et per hūc modum, anima Christi, que abundantiori repletur lumine, perfectius cognoscit diuinā essentiam, q̄ alij beati: licet omnes ipsaꝫ dei essentiam videant per seipsam. ¶ Ad secūdum dicendum, q̄ visio diuine essentie excedit naturalem potētiam cuiuslibet creature: vt in prima parte dictum est. Et ideo gradus in ipso attēduntur magis ꝑm ordinem gratie. in quo Christus est excellentissimus, q̄ ꝑm ordinem nature, ꝑm quem natura angelica ꝓfertur humane. ¶ Ad tertium dicendum, q̄. sicut supra dictum est de gratia, q̄ nō potest esse maior gratia, q̄ gratia Christi, per respectum ad vnionē verbi: idem etiā dicēdum est ꝛ de perfectione diuine visionis: licet absolute considerando, possit esse aliquis gradus altior sublimioꝝ secundum infinitatem diuine potentie.

¶ De scia indita vel infusa aie chriſi. Mō. 11.

Deinde cōsiderandum est de scia indita vel infusa aie chriſi. ¶ Et circa hoc quatuor fer. ꝓ⁰ vtrū scīa hāc sciam chriſ sciat oīa. Sc̄o vtrum hac scia vti visionis gradus ex augmento, in infinitū luminis gloꝛie: ita q̄ a fomiis terminabilibus ad summum/ excipitur lumen gloꝛie. quod est tale/qđ quocūq; lumine glorie: posito/adhuc potest poni maius. ¶ Et in chriſto est lumen gloꝛie in summo secundum potentiam ordinatā: non hz vī ꝑm ordinē. ℙer hūc igit modum ſfinita sūt in potentia creature, ꝛ tamen ꝑa sunt in poª ōi q̄ in poª creature: ꝛ sil' aia chriſi scit infinita scientia simplicis intelligentie, plura tamen scit deus ꝑm hunc scientie modum.

¶ Utrū aia chriſi videat verbū sine diuinaꝫ essentiam clarius qualibet alia creatura. Arti. 4.

Ad quartū dicendum, q̄ anima chriſti non ꝓfectꝰ videat ꝟbū q̄ q̄z alia creatura. Perfectio enim cognitionis est secundum medium cognoscēdi: sicut perfectior est cognitio que habetur per medium ſyllogiſmi demōſtrativi, q̄ que habetur per medium ſyllogiſmi dialectici. Sed omnes beati vident verbum immediate q̄ ipsam diuinam essentiam, vt in prima parte dictum est. Ergo anima chriſti nō perfectꝰ videt verbum quaꝫ quelibet alia creatura.

¶ Ꝑfectio visionis non excedit potētiam visiuam. Sed potentia rationalis anime, qualis est anima chriſti, est infra potentiam intellectiuam angeli: vt patet per dionyſ. 4. c. cel. hier. Ergo anima chriſti non ꝓfectius videt verbum quam angeli. ¶ Ꝑ. Deus in infinitum perfectius videt verbuz suum quam anima. Sunt ergo infiniti gradus medij poſes, inter modum quo deus vidēt verbum suum, ꝛ inter modum quo aia chriſi videt ipsum. Ergo non est asserendum q̄ anima Chriſti perfectius videat verbum vl essentiā diuinā, q̄ quelibz alia creatura.

Sed contra Est, quod apost. dicit ad Ephe. 1. q̄ deus constituit Christum ad dexteram suā in celestibus supa omnem principatum, et potestatem, et virtutem, et dominationē, et omne nomen quod nominatur. nō solum in hoc seculo, sed etiā in futuro. Sed in illa celesti gloria, tanto aliquis est superior, quāto perfectius cognoscit deū. Ergo anima chriſti ꝓfectꝰ videt deū, q̄ queuis alia creatura.

Rñdeo Dicēdum, q̄ visio diuine essentie cōuenit omnibus beatis. secūdum participationem luminis derīuati in in eos a fonte verbi dei: ꝑm illud eccles. 1. Fons sapientie, verbū dei in excelsis. Huic autē verbo dei propinquius coniungitur anima Christi, que est vnita verbo in persona, q̄ quis alia creatura. Et ideo plenius recipit influentiā luminis, in q̄ deꝰ vī ab ipo ꝟbo. q̄ q̄cūq; alia creatura. Et hō ꝓ ceteris creaturis perfectius videt ipsam primā veritatē, que est dei essentia. Unde dicitur Joan. 1. vidimus gloriam eius, quasi vnigeniti a patre, plenum non solum gratie, sed etiam veritatis.

Ad primum Ergo dicendum, q̄ perfectio cognitionis, quantum est ex parte cogniti, attenditur ꝑm medium. sed quātum est ex parte cognoscentis, attenditur ꝑm potentiam vel habitum. Et inde est, q̄ etiam inter homines per vnum medium, vnus perfectius cognoscit aliquam cōclusionem, q̄ alius. Et per hūc modum, anima Christi, que abundantiori repletur lumine, perfectius cognoscit diuinā essentiam, q̄ alij beati: licet omnes ipsaꝫ dei essentiam videant per seipsam. ¶ Ad secūdum dicendum, q̄ visio diuine essentie excedit naturalem potētiam cuiuslibet creature: vt in prima parte dictum est. Et ideo gradus in ipso attēduntur magis ꝑm ordinem gratie. in quo Christus est excellentissimus, q̄ ꝑm ordinem nature, ꝑm quem natura angelica ꝓfertur humane. ¶ Ad tertium dicendum, q̄. sicut supra dictum est de gratia, q̄ nō potest esse maior gratia, q̄ gratia Christi, per respectum ad vnionē verbi: idem etiā dicēdum est ꝛ de perfectione diuine visionis: licet absolute considerando, possit esse aliquis gradus altior sublimioꝝ secundum infinitatem diuine potentie.

Sed contra est, q̄ ōr isa. xl. q̄ replebitur terra scia dñi sicut aque maris. Sed hō plenitudo scie est nisi per scīam indītam. Ergo videtur q̄ scia indita sit necessaria.

Rñdeo dicendum, q̄ sicut ꝓbatum est supra, q̄ anima chriſti habet scīam infusam, per quam ei oīa naturaliter scibilia cognoscibilia: nā ad sapiam ꝓtinet cognitio oīm diuino modo: ad qđ ſtēl'm aūt pertinet cognitio oīm imāliū: ad sciam aūt pertinet cognitio oīm actualiū. Ergo vī. q̄ hō ꝑm sciam inditā sibi ꝓpriſcm. hūerit oīm cognitionem. Sed contra hoc obiicit Augustinus in libro de videndo deum ad Paulinum. q̄ nullus in hac vita potest videre deum per essentiam, nisi per spēm diuinitatis. Sed anima chriſti habet visionem beatificam. Ergo videt deum per essentiam. Et hō ꝓpter hoc dicendum est, q̄ anima chriſti habet visionem beatificam, secundum q̄ videt verbum in natura diuina. Sed secundum q̄ videt verbum in natura humana, sic habet visionem per speculum in enigmate. Et hō ꝓpter hoc dicit Augustinus, q̄ nullus in hac vita videt deum per essentiam, nisi per spēm diuinitatis. Et hō ꝓpter hoc dicit Augustinus, q̄ nullus in hac vita videt deum per essentiam, nisi per spēm diuinitatis. Et hō ꝓpter hoc dicit Augustinus, q̄ nullus in hac vita videt deum per essentiam, nisi per spēm diuinitatis.

¶ Utrum secundum scientiam inditam vl infusam chriſtus omnia sciat. Arti. 1.

Ad primū Sic ꝓceditur. Et q̄ ꝑm hanc sciam chriſtus non cognouerit oīa. Necenim scientia indita est chriſto ad perfectionem possibilis intellectus eius. Sed intellectus pōlis anime humane non videtur esse in potentia ad omnia simpliciter, sed ad illa sola in que potest reduci in actum per intellectum agentem, qui est ꝓpium actiuū ipsius, que quidem sunt cognoscibilia secūdum rationem naturalem. Ergo secunduz hanc scientiam non cognouit chriſtus ea q̄ naturalem rationem excedunt. ¶ Ꝑ. Phātasmata se hīt ad intellectum humanum sicut colores ad visum: vt dicitur ꝓmo de anima. Sed non pertinet ad perfectionē visiue potentie cognoscere ea que sunt omnino abſqꝫ colore. Ergo neq; ad perfectionem intellectus humani pertinet cognoscere ea quorum non possunt esse phantasmata, sīt sunt subē separate. Sic q̄ cū hmōi scia fuerit in chriſto ad perfectionē anime intellectiue ipsius, videtur quod per huiusmodi scientiam non cognouerit subas separatas.

¶ Ꝑ. Ad pfectionē intellectus nō pertinet cognoscere singularia. Videt q̄ q̄ p hmōi sciam aia chriſti singularia nō cognouerit.

Sed ꝓtra Est, q̄ ōr isa. xl. q̄ replebitur terra scia dñi sicut aque maris. Sed hō plenitudo scie est nisi per scīam inditā

cognoscēdi exīstēs vt existens, tum qz veritates cognoscibiles cognitione intuitiua, sunt veritates contingentes: que nō possunt cognosci per qualcunqs species inatas: qz ex cognitione terminoū contingentiūmon pōt cognosci veritas cōplexoū contingentiū de illis terminis: qz illaruz complexionum veritas nō includit in illis terminis/quēadmodum veritas necessaria complexionis scibilis claudit in extremis.

¶ Tertium dubiuz tinet ad perfectionē anime intellectiue ſm cognitionē speculatiuā. Pertinet tn ad perfectionem eius ſm cognitionē practicā: que nō perficit absqz cognitione singulariuz, in quibus est operatio: vt dicitur in sexto ethi. Vñ ad prudentiā requirit memoria preteritorum, cognitio presentium, z prouidentia futuroz: vt Tullius dicit in sua rethorica. Magitur christus habuit plenitudinem prudētie ſm donū consilij: hoc est, qō cognouerit omnia singularia presentia, preterita z futura.

¶ Utrū christus hac scia vti potuerit non cōuertendo se ad phantasmata. Arti. 2.

ADscōm Sic procedit. Videt qō aia christi non potuerit intelligere ſm hanc scian, nisi conuertendo se ad phātasmata. Quia vt dicitur in tertio de anima, phantasmata cōparantur ad animam intellectiuam humanam, sicut colores ad visum. Sed potentia visiua christi nō potuit exire in actū nisi cōuertendo se ad colores. Ergo etiā neqz aia intellectiua eius potuit aliquid intelligere, nisi conuertendo se ad phantasmata.

¶ Ꝑ. Anima christi est eiusdem nature cuz aiabus nostris: alioquin ipse nō esset eiusdē speciei nobiscū: contra id qō apo. dicit phil. 2. qz est in similitudinem hominū factꝰ. Sz anima nostra non potest intelligere nisi cōuertendo se ad phātasmata. Ergo etiā neqz anima christi. ¶ Preterea. Sēlus dati sunt homini, vt deseruiant intellectui. Si igitur anima christi intelligere potuit absqz cōuersione ad phantasmata, que per sensus accipiuntur: sequeretur quod sensus frustra fuissent in anima christi. quod est inconueniēs. Videtur igitur quod anima christi non potuerit intelligere nisi cōuertendo se ad phātasmata.

Sz cōtra Est, quod anima Christi cognouit quedā que per phantasmata cognosci non possunt: scilicet substantias separatas. Potuit igitur intelligere non conuertendo se ad phantasmata.

Rñdeo Dōz, qz christus in statu passiōis, fuit simul viator et cōprehensor: vt infra magis patebit. Et precipue quidem conditiones viatoris habuit ex parte corporis, inquantum fuit passibile: conditiones vero comprehensoris, maxime habuit ex parte anime intellectiue. Est autem hec conditio anime comprehensoriz, vt nullo modo subdatur suo corpori, aut ab eo dependeat, sed totaliter et dominetur. Unde z post resurrectionem, ex anima gloria redundabit ad corpus. Ex hoc autem anima hominis viatoris indiget ad phantasmata conuerti, qz est corpi obligata, z quodammodo et subiecta, z ab eo dependens. Et iō anime beate, z ante resurrectionem z post, intelligere pōt absqz conuersiōne ad phantasmata. Et hoc ēt opz dicere de aia xpi: que plene hūit facultatē cōprehensionis.

¶ Super articulum secundum.

Itulus clarus.

¶ In corpe vnicatest 2clo. Alia xpi scīm sciam infusam potest intelligere absqz cōuersiōe ad phantasmata. Probatur. Conditio aie cōprehensoris est: vt nullo modo subdat suo corpori: aut ab eo dependeat: ergo aie beate añ z post resurrectionē intelligere pōt absqz cōuersione ad phantasmata: ꝗ aia xpi potuit intelligere absqz conuersiōe ad phantasmata. Añs manifestatur: qz post resurrectionē: ex aia redūdabit gloria ad corpus. Et prima 2ñs, pbat: qz indigere cōuersione ad phantasmata: est ex hoc qz aia est corpi obligata: z quodāmō ei subiecta: z ab eo dependens. Secūa 2ñs, pbatur: qz xps ante passionem fuit simul viator z cōprehensor: cōprehensor accipue ex parte anime intellectiue: viator ex parte corporis.

¶ Circa efficacīā istius, pcessus: dubiū statim occurrit: qz cōcesso toto: non infertur proposite qōnis intenta cōclo. Nam cōclo inferēda est: quod aia christi potest absqz cōuersiōe ad phātasmata: intelligere ſm sciam infusā: in litera autem infertur nō dicta cōclo: sed absolute: qz absqz cōuersiōe ad phantasmata anima christi potuit intelligere.

¶ Ad hoc dz, qz author sollicitꝰ fuit nō circa verba, sed circa illud in quo consistit difficultas. Occurrentib⁹ aūt duobus simul ad ꝓpositā qōnem scz potentia intellectiua: z habitu scie infuse: z ex pte scie ex suo gñe infuse: nulla habeatur rō vinculi ad phantasmata: qn potius ex hac pte hȳ ele uatio supra phantasmata. restat vt tota difficultas ex parte intellectus: q naturali necessitudine deuinctus experiē phātasmatib⁹: se teneat: an scz possit ēt infusa vti scia: nisi cōuertendo se ad phātasmata. Et iō difficultatis huiꝰ ſitate apta: mōtrādo qn intellectus cōprehensorī: ac ꝑ hoc aie xpi: nō obligat ad phātasmata: ꝑ ꝓbāti z claro dimisso⁹ est qd dām sit ad qāstū ſ. qz potuit scz infusam sciam: xpi aia intelligere absqz cuersiōe ad phāta.

¶ In eodem processu dubiū occurrit ex durā. in 3. sen. di. 14. q. 2. tenente oppositam conclusionem: hoc est quod christus indigebat cōuersione ad phantasmata in vsu scie infuse. Et ratio eius est: qz scia infusa erat perfectio anime christi: secundum quod erat viator: naturalis aūt additio viatoris est: indigentia phātasmatū ad vsum scie. Sed hec ratio facile apparet infirma ac volūtaria: quoniam scientia infusa est perfectio anime christi: aut absolute: aut secūdum qd nata est cōmunicare cum angelis in hac potuit eē collatiua ēt aduisuz. Probat: qz poterat xt sbi placebat vti illa. z manifestat de facto in xpi discursu Ma 1hei. 17. Oia clara sunt in lra.

¶ Super articulum quartum.

Itulus clarus.

¶ In corpe articuli est vnica distinctio bimembris/cum singulis conclusionibus. Distinctio est. Sciens indita anime christi potest dupliciter considerari/primo ſm id qō habuit er cā influēte: secūdo ſm id qō hūit er subo recipiente. prima 2clo est. Scia indita aie xpi est mto excellentior: scia angelox quantū ad id qō se tenet ex pte dei influentis/ꝙ ad duo: hoc est multitudinē cognitorum: z certitudinem cognitionis. Probat: qz lumē spiritualis gre inditus aie xpi est multo excellētr⁹ ꝙ lumē nāle inditū nāe angelice. Scīa 2clo est. Scientia indita aie xpi: ꝙs ad id qō se tenet ex parte subiecti recipientis: est infra scīē tiā angelicā. Manifestat: qz modus cognoscendi naturalis anime humane: est infra. Et 3. di. 14. ar. 1. q. 2. 1. ct art. 2. q. 2. c. ar. 3. q. 2. c. Et opus. 3. c. 123.

¶ Ad primū Ergo dz, qz similitudo illa quā phūs ponit, nō attenditur quantum ad oia. Manifestum est enim qz finis potentie visiue est cognoscere colores: finis autem potentie intellectiue nō est cognoscere phātasmata, sz cognoscere species intelligibiles quas apprehēdit a phantasmatibus z in phantasmatibus scōz statū pñtis vite. Est igit silitudo quantum ad hoc ad qd aspicit vtraque potentia: non autem quātū ad hoc in qō vtriusqz potentie cōditio terminatur. Nihil aūt phibet secundum diuersos stat⁹, ex diuersis rem aliquaz ad suū fīnē tēdere. finis tn ꝙpt⁹ aliquius rei semp est vn⁹. Et iō lz visus nihil cognoscat absqz colore: intellect⁹ tn ſm aliquē statū pōt cognoscere absqz phantasmate, sed nō absqz spē intelligibili. ¶ Ad 2ᵐ dām. qz lz anima xpi fuerit eiusdē nāe cum aiab⁹ nris: hūit tn aliquē statū quē aie nre non hūt nūc in re, sed solū in spe. f. statū cōprehensionis. ¶ Ad 3ᵐ dōz, qz lz aia christi potuerit itelligē nō conuertēdo se ad phantasmata: poterat tn intelligere se ad phantasmata conuertēdo. Et ideo sensus nō fuerūt frustra in ipsa: presertim cum sensus nō deink hominī solū ad sciam itellectiuā, sed ēt ad necessitatem vite aialis.

¶ Utrū hec scia fuerit collatiua. Artic. 3.

ADtertiū Sic pceditur. Videtur qō aia christi hanc sciam non hūerit ꝙ modū collationis. Dic. enim dām. in 3°li. in christo non dicimus 2silium neque electionem. Non autez remouenē hec a christo, nisi inquantum importāt collationem z discursuz. Ergo vt qz i christo nō fuerit scia collatiua vel discursiua.

¶ Ꝑ. Hō idiget collatione z discursu rationis, ad inqrenda ea q ignorat. Sed aia christi cognouit oia: vt supra dictū est. Non g in ea fuit scia discursiua vel collatiua. ¶ Ꝑ. Scientia aie christi se habuit ꝙ modū cōprehensorū, q angelis ꝑ omnia: vt dz math. 22. Sed in angelis non est scia discursiua seu collatiua: vt ꝑz ꝙ dicto. 7. c. de di. no. Ergo nec ēt in aia xpi fuit scia discursiua seu collatiua.

Sed ꝓtra Est, qz apo. dicit heb. 2. Eum autem qui modico ꝙ angeli minoratus est, videmus Iesum ꝓpter passionem mortis, gloria z honore coronatum. Ex quo apparet quod ꝓpter solam passionem mortis dicatur christꝰ ab angelis minoratus. Non ergo ꝓpter sciaz.

Rñdeo Dōm, qz scientia indita anime christi, pōt dupliciter cōsiderari. Uno modo secundum illud quod habuit a causa influente: alio modo ſm id quod habuit ex subiecto recipiente. Quantum igitur ad primum, scientia indita anime christi, fuit multo excellentior ꝙ angelorum scientia, z quantum ad multitudinē cognitorum, z quantuz ad scientie certitudinem: qz lumē spiritualis gratie, quod est inditū anime christi, est multo excellentius ꝙ lumen quod pertinet ad naturam angelicam. Quātum aūt ad scīm, scientia indita anime christi, est infra scientiam angelicam. f. quantuz ad modum cognoscendi qui est naturalis anime humane: qui. f. est per conuersionem ad phantasmata, z per collationem z discursum. ꝑ Et per hoc patet responsio ad obiecta.

Universidad de Deusto
Biblioteca

abesse hmõi scie ꝛ eius vsui. Vtrũ qz manifestiores sunt isti/ꝛ ille seruanda tur sexto arti. (vbi ex proposito tractãdus erat: tã ꝙ ꝑpias habẽs difficultates /ño auctor) horũ i ifa hac meminit: nõ tãꝑ in his ꝓfiteer ẽntialis dria/ꝛ tãꝑ in istis sat erit manifestare defectũ scie infuse ex pte subiecti. ¶Et potes hos effect⁹ collationis discursus: ꝛ phãtasmatũ: eleuare/ꝛ dicere. ꝛ actualr discursu aut phãtasmate vti: fit accidẽtale scie infuse: attñ scia infusa aie xpi ex hoc ipso ꝙ apta nata est compari in suo vsu discursuꝫ ac phãtasmata/ manifestat a posteriori essentialiter cõsequente/ inferiori scia angelica: ꝙ nec discursũ nec phãtasma patit suo admisceri vsui. Et ꝙ au thor: ab essentiali ꝑpietate in. ꝛ. ar. iam manifestata/ declarauit intẽtum hic/ a notionibus tradens do ctrinam/ referẽs ꝑ ꝓprio loco essentiales differẽtiam de particularitate specierũ.

5. di. 14. ar. 1. q. 2 et 3. Et hi q. 20. ã. 2.

¶Circa doctrinã ꝓdictaꝫ essent duo dubia ex scoto i. 3. sent. di. 14. q. 4. Alterꝫ de ꝓfectione seu nobilitate spẽrũ infusa rũ aie chriſti. Sz qm̃ author ad sextũ hoc differt articulũ ideo illic tractandũ reseruatur. Alterũ de actualis a intuitiue cognitionis ꝓfectione quã ania chriſti habuit in ꝓprio gñe: ꝙ hic tractãduz est. Tenet siquidẽ ꝙ aia chriſti imꝑfect⁹ quo cũq; angelo intuitiue cognouerit in ꝓprio gñe quicquid intuetur vtriq; datũ est. Et ratio sua est: quia obiectum est idẽ respectu vtriusq;: ꝛ intellectus aie chriſti ẽ imꝑfectior: ꝙ intellect⁹ angeli. ꝓ Reprimenda vor/ ponẽs os in celum. sed qz ex erroꝛe in ꝓncipio procedit/ excusanda venit puenit enim hic error ex illo falso principio/ notitia intuitiua in ꝓprio gñe nõ est per speciẽ/ ꝛ rursus/ ad hmõi notitiã concurrit solus intellectus cum obiecto. ¶primum enim iam ex dictis patet esse falsum: secundum vero ex requisito lumine infuso ad cognitionem ꝛsupernaturalem rerum in ꝓprio genere/ arguitur falsitatis. Et potes tu ex hoc lapsu arguere ꝑn⁹ hec esse falsa/ vtpote deducentia ad infandam de chriſti anima sententiam: est nãꝫ secundum gratuita dona anime intellectiue/ non minoratus ab angelis/ sed super omnes angelos sublimatus: quum non nisi paulo minus/ hoc est secũdum corporis passionẽ (vt exponit apls ad heb. 2.) fuerit minoratus ab ãgelis. Cognoscit ergo aia chriſti tã abstractiue ꝙ intuitiue per infusas species in ꝓprio gñe res lõge ꝑfectius ꝙ ꝙcunq; angeli: ꝛ hoc ex excellentioꝛi lumine gratuito sibi collato/ ꝙ sit lumen naturale angelorum/ vt in litera dicitur.

Super articulum quintum.

¶Articulus clarus est.

¶In corpore articuli vnica est ꝛclo. Scia idita aie chriſti fuit habitualis. Probat. Modus scie indite aie chriſti fuit ꝓueniẽs subiecto recipiẽti: ergo scia indita aie chriſti fuit habitualis. Añs ꝙ patur: quia receptum est in recipiente per modum recipientis. Consequẽtia vero probatur: quia modus connaturalis anime humane est/ vt recipiat scientiam per modum habitus. Probatur hoc. Modus connaturalis anime humane est/ vt quandoq; sit intelligens in actu/ ꝛ quandoq; in potentia: ergo modus connaturalis eiusdez est/ vt quandoq; sit i habitu ꝙ

¶Utrũ hec scia fuerit habitualis. Arti. 5.

Ad quintũ Sic proceditur. Ex qõ in xpo nõ fuerit habitualis scientia. Dictũ est enim ꝙ aiam xpi decuit maxima perfectio scientie. Sed maior est perfectio scie exñtis in actu ꝙ exñtis in potẽtia vel habitu. Ergo cõueniens fuisse vt ꝙ oia sciret in actu. Nõ ergo habuit habitualẽ sciam. ¶Ꝓ. Cũ habitus ordinetur ad actũ. frustra vt esse habeat scia ꝙnũ ꝙ in actũ reducitur. Cũ aũt xpc sciuerit oia (sicut tã deus ẽ) nõ potuisset actu oia illa cõsiderare vnũ post aliud cogitãdo: ꝙ infinita nõ est enumerãdo ꝑtransire. Frustra igitur fuisset in eo quoũdam scia habitualis. quod est incõueniẽs. Habuit ergo actualẽ sciam omniũ quo sciuit ꝛ nõ habitualem.

¶Ꝓ. Scia habitualis est quedam ꝑfectio scientis. Perfectio aũt est nobilior perfectibili. Si igitur in aia xpi fuisset aliqs habit⁹ scie creatus, sequeretur ꝙ aliquid creatum esset nobilius ꝙ aia chriſti. Nõ igitur in aia chriſti fuit scientia habitualis.

Sed cõtra. Iocmur, vniuoca fuit scientie nre: sicut ꝛ aia eius fuit) vnius spẽi cũ aia nra. Sed scia nostra est in genere habitus. Ergo ꝛ scia xpi fuit habitualis.

Rñdeo Dom̃, ꝙ sicut supra dictũ est modus huius scie indite aie xpi fuit cõueniens ipsi subto recipiẽti: nã receptum est in recipiente per modum recipientis. Est autem hic modus connãlis aie hũane, vt qñq; sit intelligẽs actu, qñq; i potentia. mediũ aũt inter purã potẽtiã ꝛ actuz cõpletũ, est habitus. eiusdẽ aũt gñis est medium ꝛ extrema. ꝛ sic pz ꝙ modus ꝛnãlis aie hũane est, vt recipiat sciam ꝙ modũ habit⁹. Et ideo dom̃ est, qõd scia indita aie xpi fuit habitual: ꝛ poterat ea vti qñ volebat.

Ad primũ Ergo dom̃, ꝙ in aia xpi fuit duplex cognitio, et vtraq; suo mõ ꝑfectissima. Una qdem excedẽs modũ nãe hũane: q. ſ. vidit dei essentiã, ꝛ alia in tpa. ꝛ hec fuit ꝑfectissima simplr. et talis cognitio nõ fuit habitualis, sed actual⁹ respectu oium ꝙ hoc mõ cognouit. Alia autez cognõ fuit in xpo ex modũ ꝓportionatũ humane nãe: put. ſ. cognouit res ꝙ spẽs sibi diuinitus inditas: de qua cõgne nũc loqmur.

Et hec cogn̄ nõ fuit simplr ꝑfectissima: sed ꝑfectissima in gñe humane cognitionis. Ñ non oportuit ꝙ eẽt sp̃in actu. ¶Ad ſm dz̃ ꝙ hitus reducit in actũ ad iperiũ volũtatis nã hitus est q̃ ꝙs agit cũ voluerit. Volũtas aũt indeterminate se hz ad infinita. Nec tñ hoc ẽ frustra. hz nõ in oia actualr tẽdat. dũmõ tendat actualiter i id qõd cõuenit loco et tpi. Et ideo ẽ habitus nõ est frustra hz non oia reducank in actum ꝙ hitui subiacent, dũmõ reducak in actũ id qõd cõgruit ad debituz finẽ volũtatis ſm exigẽtiam negotioꝛ ꝛ temporis. ¶Ad tertiũ dom̃, ꝙ bonũ sicut ꝛ ens dupliciter dr. ¶Anomõ simplr, ꝛ sic bonuz et ens dicitur subã, q̃ in suo esse ꝛ sua bonitate subsistit. Aliomõ dr ens ꝛ bonũ hz q̃d. ꝛ hoc modo dr ens ꝛ bonũ accñs: nõ qꝛ ipsum habeat esse ꝛ bonitatẽ. sed qꝛ eiꝰ subm est ens ꝛ bonũ. Sic igitur scia habualis nõ est simplr melior aut dignior: ꝙ aia xpi, sed ſm quid: cũ tota bonitas habitualis scientie cedat in bonitatem subiecti.

¶Utrum hec scientia fuerit distincta per diuersos habitus. Arti. 6.

Ad sextũ Sic ꝓceditur. Ex qꝛ aia xpi nõ fuerit nisi vnꝰ habitus scie. Actꝰ enim scia est perfectior, ꝛ to est magis vnita: vñ ꝛ angeli superiores ꝓformas magis vles cogñeunt: vt in prima pte dictũ est. Sed scia xpi fuit ꝑfectissima. Ergo fuit maxie vna. Non g̃ fuit distincta per plures hitus. ¶Ꝓ. Fides nra deriuatur a scia xpi: vñ dr heb. 12. aspicientes in auctorem fidei ꝛ consummatorez Jesum. Sed vnus est habitus fidei de oibus credibilibus: vt in sẽda parte dcm̃ est. Ergo multo magis in xpo nõ fuit nisi vnus habitus scie. ¶Ꝓ. Scie distinguunt ſm diuersas rones scibilium. Sed aia chriſti oia sciuit ſm vnã rõnem. ſ. ſm lumen diuinitus infusum. Ergo in chriſto fuit tantum vnus habitus scientie.

Sed cõtra Est. qꝛ zach. 3. dr. qꝛ super lapidẽ vnuz. 1. xpm, sunt. 7. oculi. Per oculũ aũt scia intellr. Ergo vt quod in xpo fuerint plures habitus scientie.

Rñdeo Dom̃, qꝛ sicẽ dcm̃ ẽ, scia idita aie xpi hũit mo⁹ cõnalẽ aie hũane. Est aũt ꝛnãle aie hũane vt recipiat

chriſti fuit distincta ſm diuersos habitus. Probat. habitus scie diuersificatur in nobis ex diuersitate gñis scibilis: sed respectu scientie indite aiaꝫ me chri inuenit diuersitas gñis scibilis: ꝙ scientia indita aie chri distinguit in diuersos habitus. Maior. ꝑbatur ex ꝓ posterior. Minor ꝙ non nisi implicite ex ifa hꝫ. hoc est in sua ꝓbatione ꝑbat in ifa sic. Cõnale est aie hũane vt recipiat: spẽs in minori vniuersalitate ꝙ angeli. ita. ſ. qõ diuersas naturas speciſicas ꝓ diuersas species itelligibiles cognoscat. Sz scientia indita anime chriſti habuit modum connaturalez anime humane: ergo scientia idita anime chriſti ẽ distincta per species intelligibiles ſsecundum diuersitatez naturarum, speciſicarũ. Hoc autem nihil aliud est/ quam scientiam talem respicere diuersa genera scibilia: nam. ſi diuersificat ſm diuersas nãs speciſicas/ multo magis distinguit ſcõm diuersa gña scibilia: quũ minor sit distinctio ꝙ gñis scibilis/ ꝙ speciſicas nãs: qm̃ sub vno gñe scibili cõprehenduntur multe nãe speciſice: vt ꝓz ex supra dictis. Et scito. ꝙ quũ hic dr spes itelligibiles oportere diuersificari scõm diuersas nãs speciſicas: intelligendũ est de nãs ꝓpie/ hoc ẽ subsistãtijs: nã ꝙ vna ꝛ eandẽ speciem insuſſas intelligit anima chri substãtiam ꝛ ꝓpietates accidẽtias eius. Ꝓ Rursus nõ ita intelligas spes itelligibiles ifusas de articulari ad nãs speciſicas/ vt precise representent eas ꝛ non ꝓncipia individuandi/ vt facilr spes infelligibiles abstracte a phãtasmatib⁹/ ꝛ quales fuerũt species infuse ꝓmo hoi: qñ species ifuse aie chri/ sunt non per accidẽs/ sed ex suo gñe infuse: et ita ad nãs substantiarum speciſicas arctanꝫ/ vt simul

¶Ad primũ Ergo dom̃, ꝙ sicut supra dcm̃ est) pp cognoscunt. Sicut dr in ꝓ posterior. ꝙ vna scia ẽ q̃ est, vnꝰ gñis subti. Et tõ scia indita aie chri fuit distincta ſm diuersos habitus.

Ergo dom̃, ꝙ sicut supra dcm̃ est) pp ꝓpietatẽ intellꝰ agẽtis, ne ei⁹ actio sit otiosa q̃ facit intelligibilia in actu: sicut ꝛ scientia indita vel infusa ponit in aia xpi ad ꝑfectionẽ intellect⁹ poſsis. Sicut aũt intellꝰ poſsis est, q̃ est ola fieri, ita intellꝰ agẽs est quo est oia facere: vt dr in tertio de aia. Et tõ sicut ꝙ sciam indirã scinit aia xpi oia illa, ad q̃ intellect⁹ poſsis est quocũq; mõ in potẽtia: ita ꝙ sciam acqsitã scinit oia illa q̃ possunt fieri per actionem intellectus agentis.

Ad primũ Ergo dom̃, ꝙ scia rerũ acqri nõ pot solũ per experientiã ipsarũ, hz ẽt ꝙ experientiã quarũdã aliaꝫ rerũ: cũ ex ꝛrute luminis intellꝰ agẽtis possit hõ ꝓcedere ad itelligendũ effectꝰ pcãs, ꝛ cãs per effectus, ꝛ ſsilia, ꝛ ita ꝓ ꝑpria. Sicut igit hz xpc nõ fuerit oia experti: ex his tñ q̃ exptus ẽ, in oiuz deuenit notitiã. ¶Ad ſcom̃ dom̃, ꝙ hz ſsibꝰ quantũ ad oia sensibilia: fuerit tñ ſsibus eius ſuba aliqua ſsibilia, ex quib⁹ pp excellentissimã vim rõnis ei⁹, potuit in alioꝛũ notitiã deuenire ꝓ modũ ꝑdictum: sicut videndo corpa celestia, potuit cõprehẽdere eoꝛũ ꝛrutes, ꝛ effectus q̃s hꝫ in istis inferioꝛb⁹ q̃ ei⁹ ſsib⁹ nõ subiacebãt. Et eẽdem rõne ex q̃buscũq; aliꝫs, in aliorũ notitiã deuenire potuit. ¶Ad tertiũ dom̃, ꝙ ſm istã sciam anima xpi nõ simplr cognouit oia: sed illa oia que ꝓ lumẽ intellꝰ agentis hoi sunt cognoscibilia. Ñ ꝓ hãc sciam nõ cognouit essentias subaꝝ separaꝝ: nec ẽt singlaria ꝑterita ꝓntia, ꝛ futura, q̃ tamẽ cognouit ꝓ sciam indĩtã: vt supra dictuz est.

dine proportionatorum modo humane nature: ꝛ propterea mersio ponitur ipsam modificari ꝛ dearticulari iuxta connaturalem modum humane nature: ac per hoc vt in litera dicitur / ponitur species ipsius esse minus vniuersales et imperfectiores quam sint species angelice. Cum quatamen imperfectione specierum stat quod scientia infusa anime Chriſti quoad euidentiam/ certitudinem/ multitudinem ꝙ cognitorum sit perfectior scientia angelica propter excellentius lumen: vt predictum est.

¶In responsione ad tertium eiusdem articuli. ꝛ. Nota/ qõd sicut ari. posuit ad intellectionem nostraz concurrere tria: scilicet obiectum in sua specie intelligibili/ ꝛ intellectum possibilem elicientem intellectionem/ et lumen intellectus agentis/ quo clarẽt immediate principia/ et illa mediatibus reliqua (concurrere enim intellectum agentem non solum ad generationem ſspecierum intelligibilium/ sed ẽt ad facilẽdã euidentiã/ ꝛ consequẽter reliquarũ/ mediantib⁹ illis primis.) Ita ꝓportionabiliter auctor ponens ꝙ scias aliorũ actionis ordinis in alia humana/ posuit species altioris ordinis/ ꝛ lumen altioris ordinis/ sub quo clare cognoscẽtur ea que ꝙ species infusas representant: et ꝓ ꝙ species infusas representantur. Et ꝓpterea vt in litera dr. illud lumẽ cõe est oibus reuelatis sicut lumen intellect⁹ agentis: ꝛ est mediuz sub quo / species aũt intelligibilis est medium in quo res repsentatur.

¶Sup. q. 12. arti. 1.

Articulus clarus est.

¶In corpore articuli vnica est conclo rñsiua q̃sti. Scientia indita aie

¶In corpore articuli vnica est conclusio responsiua quesito. Anima chriſti per scientiam acquisitam/ sciuit omnia illa que possunt per actionem intellectus agentis scibilia. Probatur ex ꝓportionali similitudine inter scientiam infusam respectu intellectus possibilis/ ꝛ acquisitam respectu intellectus agentis: nam sicut illa ponitur ꝑpter perfectionẽ potẽtie intellectus possibilis/ ita ista ꝓpter conuenientiam potentie actiue intellectus agentis. Et ideo sicut illa se extendit ad oia ad que se extendit posſis intellectiuus potentia/ ita ista ad omnia que potest intellectus agens facere.

¶In responsione ad primũ ꝛ ſm simul/ dubiũ ex durãdo in. 3. sen. di. 14. q. 3. occurrit/ arguente directe contra vtrãq; responsionẽ. Primo cõtra secundam dicens/ ꝙ ex visione corporum celestium nullus potest cõprehẽdere virtutes eorum/ sed potius experientia effectuum. Deinde cõtra primam dicens/ quod experientia non parit scientiam nisi rerum expertarũ ꝛ consimilium ſm speciem: quoniam sic ex multis sensibus fit memoria/ ꝛ inde experimentum/ ꝛ inde vniuersale: q̃s est principium artis ꝛ scie/ vt dicitur in ꝓhemio meta. non ergo ex quibusdam expertis christi⁹ venit in notitiam omnium: vt in litera dicitur.

¶Ad primum horum dicitur/ quod durandus voluit esse ceco: nam in litera non dicitur/ quod ex sola visione corporali corporum celestium christus comprehenderit celestia: sed expresse premittitur in hac ipsa responsione ad secundum ibi/ per modum predictum/ scilicet per experientiam: et subditur statim exemplariter/ sicut videndo ꝛc. Est ergo sermo litere de visione experimentali/ ꝛ non de visione absolute.

¶Ad secundum autem dicitur quod connexio specierum/ causarũ/ effectuum/ et huiusmodi/ manifestat quod experientia in quibusdam

puta i calidis / gñat
3.q.7.ā. nō solū scientiā cali-
12.3.c.j. dorū / sed excellenti
ar.3.3.et existente ingenio / ex
q.15. ar. scia calidorū gñatur
8. et 3.dis. scientia frigidorum / ꝛ
23.lit. ex his mediorū / ꝛ ex
In his oibus elemento
fi, et di. rum ꝛ mixtorū et ex
14.ar.3. his ad causas ascen-
q.5. dit superiores. Quo-
Et 1.sī. q. circa experientia pa
20.arti. 6.3. rere scientiam simi-
Et opus. lium tantū / pōt intel
3.c.223. ligi dupliciter: scz vel im
Et 3o.1. mediate / ꝛ sic est ve-
li.23.co. rum: vel quouis mo
1.si. do / ꝛ sic est falsum: vt
Et hebr. in litera hac dicitur.
5.co.6. Scientia inquit an-
thon: rerū / non solū
acquiri potest ex ex-
perientia ipsarū / sed
ex experientia quarū
dam aliarum. Et rō
assignatur: q ex vir-
tute luminis potest
homo procedere ꝛc.

¶Et scito quod tota difficultas nostra consistit in comprehendēdo subaz vnā inferiorē rōm illa cōprehensa facile relique comprehenderē tur. Et similiter in cōprehendendo vnū corpus celeste: vno enim comprehenso facile omnia cōprehenderentur ab excellentissimo ingenio / quale fuit illud aie xpi. Non est autē impossibile tali ingenio comprehendere vnum corpus celeste / vnū mixtū perfectum puta hominem: nō est igitur impossibile / q ola que possunt ſtrute intellectus agētis cognosci / cognoscerit p inquentionem.

¶Et siquis dixerit / sensibus xpi ola singularia oportuna ad perfectam per inuentionem scientiā oium naturali rōne cognoscibiliū / oblata esse / angelorum ministerio / non suppleuerat / nonꝫ aberraret: nam si / sensibilista testante / sensu rienti christo angeli dum corporale ministrauerunt matth. 4. multo magis rationabile est / vt indigenti xpo spirituali cibo scientie acqsite ministrauerint angeli singularia oportuna / ex quibus ipse suo ingenio adinueniret scientiam. hoc enim nulluz inconueniēs habet annexum: nec est miraculum voluntarie fictum sed suppositi / minus necessario exhibo in euangelio fundatum. Et propterea vt rōnabile amplectendum est.

¶Super articulum

¶Utrū xps in hac scia pfecerit. Arti. 2.

AD scōm Sic pcedit. Uꝰ q ꝑm hāc sciam xps non pfecerit. Sicut n. ꝑm sciam britudis ꝛ ꝑm sciaz infusam xps cogūt oia, ita et ꝑm hanc sciam acqsitā: vt ex dictis pz. Sed ꝑm illas sciaz nō pfecit. ergo nec ꝑm istam.

¶Ꝏ. Proficere est impfecti: q pfectū addi tionē nō recipit. Sed in xpo non est ponere sciam ipfectā. Ergo ꝑm hāc sciam xps nō p fecit. ¶Ꝏ. Dam. dicit. Aui pficere dīr xps sapia ꝛ gra, vt additamētū sensus suscipien tem nō veneranꝰ vnionē. q est ꝑm hypostasim. Sed impiū est illā vnionē nō venerari. Ergo impium est dicere q scientia eius ad ditamentum acceperit.

SZ cōtra Est, q ꝺ̄r. luc. 2. q̄ iesꝰ p ficiebat sapia ꝛ etate et gra, apud deū ꝛ hoies. Et am ꝺ̄. dicit q̄ pficiebat ꝑm sapiam hūanā. Hūana aūt sapia est q hūano mō acqrit. s. p lumē intellꝰ agētis. Ergo xps ꝑm hāc sciam profecit.

RNdeo Dōz, q duplr ē pfect⁹ scie. Unꝰ qdē scz ēntiā: put. sūpe hit⁹ scie auget. Alius aūt ꝑm effectū: puta si aliqus ꝑm eūdē ꝛ eq̄lē scie hitū, pzio mino ra alijs demōstret, ꝛ postea matoza ꝛ subtiliora. Hoc aūt sc̄dom ō. manifestū est. q xps in scia ꝛ gra pfecit, siē ꝛ in etate: q. d. ꝑm augmentū etatis opa matora faciebat, q̄ .d. ma tore sciam ꝛ gram deinfabant. Sz ꝛ ōtum ad ꝑm hitū scie manifestū ē q hitus scie in fuse in eo nō est augmentabꝰ: cū a principio plenarie fuerit sibi oium scia infusa. Et mul to minꝰ scia brā, in eo augeri potuit. De scia n. divina q nō possit augeri, supra in prima parte dcm ē. Si igit ꝑter hitū scie infusuz, nō fuit in aia xpi aliqs hitus scie acqsite / vt q̄buſ dā vr ꝛ mihi aliqñ visuz est / nulla scia in xpo augmērata fuit scz ēntiā: scz solū p expētiam t. cōuersionē spērū itelligibiliū inditarū ad phātasmata. Et ꝑm hoc dīr q scia xpi pfecit ꝑm expientiā: quertēdo. s. spēs intelligibi les inditas, ad ea q̄de nouo p sensum acce pit. Sz q̄ cōueniēs vr q aliq nālis actio in telligibilis xpo deesset, cū extrahere spēs in telligibiles a phātasmatib⁹, sit q̄dam nālis actio hois ꝑm intellm agentē, cōueniēs vr hāc ēt actionē in xpo ponere. Et ex hoc seq tur q in aia xpi aliqs hitus scie fuerit. q ꝑ hmōi abstractionē spērū potuerit augmēta ri: ex hoc. s. q intellꝰ agēs, post primas spēs intelligibiles abstractas a phantasmatibus poterat ēt alias ꝛ alias abstrahere.

Ad ꝑmū Ergo dōm, q̄ tā scia infu sa aie xpi. q̄ scia brā, fuit ef fectus agētis infinite ſtutis, q̄ ꝑ sūt totū ope rari. ꝛ ita in neutra scia xps pfecit: sed a pin cipio eā pfectā hūit. Sed scia acqsita cātur ab intellū agēte: q nō sūt totū opaꝝ. Iz succes siue. Et iō ꝛz hāc sciaz xps nō a pnciplo sci uit oia: ꝛz paulati, ꝛ post aliqō tps. s. i pfecta etate. Nō ps ex ḃ. q euāgelista sīl dicit eum pfecisse scia ꝛ etate. ¶Ad ꝑm dōm, q hec ēt scia sp fuit pfecta ꝛz tps: ꝛz nō sp fuerit pfe cta simplr ꝛ ꝑm nām. Et iō potuit hīe augmentū. ¶Ad tertū dōz, q ꝑbū dam. intellr ēctū ad illos q dīr simplr fuisse factā addi tionē scie xpi. s. ꝛz quācūqz ei⁹ sciaz: cōpetue ꝑm ifusam q̄ cātur in aia christi ex vnione ad verbū. Non aūt intelligit de augmento scie tie, que ex naturali agente causatur.

¶Utrū xps aliqd ab hoie didicerit. Arti. 3.

AD tertiū Sic pcedit. Uꝰ q̄ xps aliqd ab hoib⁹ didicerit. Dr. n. luc. 2. q̄ inuenerūt eū in tēplo in medio doctoꝝ interrogantē illos ꝛ rūdētē. Interrogare vero ꝛ rūdere ē addiscētis. Ergo xps aliqd didicit ab hoi bus. ¶Ꝏ. Acqrere sciam ab hoe docente, vt eē nobilius q̄ acqrere sensibilib⁹: q in aia hois docētis sūt spēs intelligibiles i actu in reb⁹ aī sensibilib⁹ sūt spēs intelligibiles solū in potēta. Sz xps accipiebat sciam ex ꝑmētalē ex reb⁹ sensibilib⁹: vt dcm est. Ergo multo magis poterat accipere sciaz ad discēdo ab hoibus. ¶Ꝏ. Christꝰ ꝑm sciam exꝑmētalē nō oia a pncipio sciuit, ꝛz in ea pfecit: vt dcm est. Sed q̄z audiēs sermonē significatiuū alicuius, pōt addiscere q̄ ne scit. Ergo xps potuit ab hoibus aliqua ad discere, q ꝑm hāc sciam nescirebat.

Sed ꝓtra Est, q ḡ̄ ita. 55. Ecce te ſtē pplis dedi eū, ducez ac pceptorē gentib⁹. Preceptoris aūt nō est docere. ꝛz docere. Ergo xps non accepit ali q̄d sciam p doctrinam alicuius hois.

RNdeo Dōm, q in q̄z gñe id q̄ est ꝑm illā spēm mot⁹: sicut ꝑmū alterās nō alte rat. Xps aūt ꝑstituꝰ ē a deo caput ecclie, q̄uimo oium hoium (vt supra dcm est) vt nō solū oēs p ipm gram acciperent: ꝛz ēt vt oēs ab eo doctrinā veritatis recipent. Un ipse dicit io. 18. In hoc natus sum, ꝛ ad hoc veni in mundū, vt testimoniū perhibeā veritati. Et ideo nō fuit pueniēs eius dignitati, vt a quocunqz homine doceretur.

Ad ꝓmū Ergo dōm, q̄ sic. ar. oꝛ in terrogabat, nō vt aliqd addisceret: sed vt interrogaꝰ eruditet. Ex vno q̄ppe doctri ne fonte manat ꝛ interrogare ꝛ rūdere sapiē ter. Un ꝛ ibidē in euāgelio seq̄t. q̄ stupebāt oēs q eū audiebāt. sup prudētia ꝛ rūsis ei⁹.

¶Ad ꝑm dōm, q ille q addiscit ab hoie, nō accipit imediate sciam a spēb⁹ intelligibilibus q̄ sunt in mēte ipsi⁹: ꝛz mediātib⁹ vocib⁹ sensibilibus, tāq̄ signis intelligibiliū concep tionum. Sicut aī voces ab hoie formate sunt signa intellectualis scie ipsius: ita crea ture a deo cōdite sūt sig⁹ sapie ei⁹. Un ps. ec cli. j. q̄ de⁹ effudit sapiam sup oia opa sua. Sicut igit dignꝰ est docerī a deo q̄ ab ho mine: ita dignius est accipe sciam p sensibi les creaturas, q̄ p hois doctrinā. ¶Ad. 3. dōm, q iesus pficiebat in scia exꝑmētali, si cut ꝛ in etate: vt dictū est. Sicut aī etas op portuna reqrit. ad hoc q̄ hō accipiat sciam per inuentionē: ita etiam ad hoc q̄ accipiat sciam p disciplinā. Dñs aī nihil fecit q̄ non cōgrueret eius etati. ꝛ iō audiendis doctri nē ꝑmonib⁹, nō accōmodauit auditū, nisi il lo tpe, quo poterat ēt p viā expitie talē scie gradū attigisse. Un greg. dicit super ezech. duodecimo anno etatis sue interrogare di gnatus ē hoies in terra: q̄ iuxta rōnis vsuz doctrine ꝑmo nō suppetit nisi ī etate pfecta.

¶Utrū xps aliqd accepit ab āgelis. ar. 4.

AD quartū Sic pcedit. Uꝰ q̄ xps ab angelis sciam accepe rit. Dr. ēn luc. 22. q̄ apparuit xpo angelus de celo, cōfortās eum. Sed confortatio fit per verba confor tatoria docentis: scōm illud Iob. 4. ecce do

¶In corpore articuli primo ponitur distinctio de duplici, modo / quo anima nata est scientia perfici: secundo respondetur q̄stito. Quo ad primuz dicitur, quod anima dupr nata est scientia perfici: vel ex sensibilibus / vel ex substantijs / immaterialibus. Et manifestat distinctio quia ē media inter substātias separatas ꝛ corporales. Quo ad secundū respondetur duabus conclusionib⁹ iuxta dictos duos modos. Prima est. Anima christi perfecta ē scīa tia experimentali ex sensibilib⁹ / absqꝫ angelico lumine. Probat: quia sufficit ad hanc lumen intellectus agentis. Secunda est. Anima christi perfecta est ex impfe ctione superioti quo ad scientiam infusaz a deo immediate. Probatur. Sicut anima illa supra communē creature modum vnita ē ꝑbo i vnitate ꝑsone / ita supraꝫ omnes hominū modꝰ imme diate a deo repleta ē scientia. ¶Et scito: q hec ratio non solum est similitudinis pro portionalis / sed etiā rediditiua vere can se / quare anima christi immediate replete est scientia infusa a deo. Indignū q̄ppe fuisset / vt assumpta anima in fontez sapientie / vnde ange li iapiunt / non ex ipso fonte / sed ex me diis riuulis derivatis ad angelos per funderetur. Consonat autem valde vt sicut in vnione creature limites sunt necessi / ita in perfectione non creature / sed humane nature li mes excedatur.

¶In responsione ad primum / nota quod confortationem christi ab angelo fuisse testificationis nature humane / non aufert quin fuerit indigentie: non vt ex eo ret instrui ab angelo / sed quia egebat exterioti ac sensibili propositione obiecti formatiui inferioris partis / ne plus cruciatus propassionis procederet.

¶Ad cuius euidentiam oportet nunc supponere ex damasceno / quod in Christo non fuit redundantia inferiorum ꝑ rium in superiores / aut econuerso: sed vnicuiqꝫ permissum

cuisti plurimos ꝛ manꝰ lassas roborasti, vacillātes cōfirmauerunt sermones tui. Ergo christus ab angelis edoctꝰ est. ¶Ꝏ. Dio. dic 4. cel. hier. Uideo. n. quod ꝛ ipse iesus, supce lestiū substātiarum: supsubat subā. ad nām itrāsmutabiliꝰ veniens: obediēter subiecit patris et dei p angelos formationibus. Uidetur igitur q ipse christus ordinationi legis diuine subiici voluerit, per quam homines mediantib⁹ angelis eruditūtur. ¶Ꝏ. Sicut corpus humanum naturali ordine subiicitur corpib⁹ celestib⁹ ita ēt hūana mens angelicis mentibus. Sed corꝰ christi sub ꝺ̄m fuit impressionibus celestiū corporum: passus est eni caloꝛ ē estate, ꝛ in hyeme frigus, sicut et alias hūanas passiones. Ergo ēt eiꝰ mens hūana subiacebat illuminationib⁹ supercelestium spirituum.

Sed ꝓtra Est, q̄ dio. dicit. 7. ca. cel. hierar. Nō supiemi angeli ad ipm iesum cōnē faciūt, diuini que illius opis, ꝛ p nobis assūpte carnis sciam discunt, ꝛ eos ipse iesus sine medio docet. Non est autem eiusdem docere et doceri. Ergo christus nō accepit sciaz ab angelis.

RNdeo Dōm, q sic aia humana me dia est iter spūales subas et res corpales, ita duob⁹ modꝰ nata ē percipi. Uno q̄dē modo p sciam acceptā ex reb⁹ sensibilibus. Alio modo p sciaz indītā siue ipressam ex illuminatiōe spūaliū subaz. Utroqꝫ aūt mō aia christi fuit pfecta. Ex sensibilib⁹ q̄dem ꝑm sciam exꝑmētalem, ad quā q̄dem nō reqrit lumē angelicū, ꝛz sufficit lumē intellꝰ agentis. Ex ipressione vero supioꝝ ꝛz sciam influ sam: quā est imediate a deo ꝑfecta. Sic eni supra cōm mo⁹ creature aia illa vnita est verbo in vnitate ꝑsone: ita supra cōm mo⁹ hoium, imediate ab ipso dei verbo repleta est scia ꝛ gra. Nō aūt mediātibus angelis: q ēt ex ipsuetia ꝺ̄bi. rerū sciam in sui ꝺ̄n⁹ acceperunt sic ēn. 2. sup gen. ad literaz aug. dicit.

Ad ꝓmū Ergo dōz, q illa ꝓfectio angeli non fuit p modum istructionis: ꝛz ad demfandā, ꝓpletatē humane nāe. Un beda dicit sup luc. In documēto vtriuslz nāe, ꝛ angeli ei ministrasse, et eū ꝓfectasse dīr. Creatoꝛ enim creature sue ñ eguit ꝑsidio: ꝛz hō factus, sicut pp nos tristis est, ita pp nos ꝓfectatur: vt. s. in nobis fides incarnationis ipsi⁹ cōfirmetur. ¶Ad scōm dōm, q̄ dion. dicit ꝑm fuisse formationib⁹ angelicis subm: non rōne suiꝑsius, sed rōne eoꝝ q̄ circa eiꝰ incarnationē agebātur, ꝛ circa ministrationes eiꝰ, in infantili etate cōstituti. Un ibidē subdit, q̄ per medios angelos nūtiatur ioseph a pre dispensata Jesu ad egyptū recessio, et rursum ad iudeā de egypto traductio. ¶Ad tertium dōm, q̄ filꝰ dei assumpsit corpus passibile (vt infra dicetur) sed animā perfectā scientia et gratia. Et ideo corpus eius cōuenienter fuit subiectum impressioni celestium corporum: anima vero eius non fuit subiecta impressioni celestium spirituum.

¶De potētia animę Christi.

Quæstio. 13.

DEinde est de potentia anime Christi. ¶Et circa ꝺ̄ querūtur ꝛ tuoꝛ. Primo, vtrū habuerit omnipotentiā simplr. Secdo, vtrū habuerit oīpotētiā respectu immutationis creaturarum. Tertio, vtrum habuerit omnipotentiam respectu propriij corporis. Quarto, vtrū habuerit oipotentiam respectu eiusquttionis siue voluntatis.

¶Utrum anima Christi habuerit omnipotentiam simpliciter. Arti. 1.

AD primū Sic pcedi tur. Uꝰ q̄ anima xpi habuerit omnipotē tiā. Dicit eñ amb. sup luc. Potētia aūt q̄ dei filꝰ naturaliꝰ hꝫ hō erat ex tpe acceptur⁹. Sed hoc ꝑcipue videtur esse ꝑm animā, que est potior pars hois. Cū ergo filius dei ab eterno omnipotentiam habuerit, videt q̄ anima xpi ex tpe omnipotentiā acceperit. ¶Ꝏ. Sicut potētia dei est infinita, ita etiā ꝛ eiꝰ sciētia. Sed anima xpi hꝫ omniū sciētiaz q̄ scit deꝰ, quodāmodo: vt supra dictū est. Ergo etiam hꝫ omniū potentiā, ꝛ ita est oꝑs. ¶Ꝏ. Anima Christi hꝫ omnem scientiam. Sed scientiarum quedam est practica, quedam speculatiua. Ergo hꝫ eorum que scit scientiam practicam, vt. s. sciat facere ea que scit. Et sic vidētur q̄ omnia facere possit.

Sed ꝓtra. Illud q̄ est ꝓpriū dei non pōt alicui creature cōuenire. Sed ꝓpium est dei esse, oipotentem: ꝑm illud exo. 15. iste deus meus, ꝛ glorificabo eū. Et postea subdit, oipotens nomē eius. Ergo aīa Christi cum sit creatura, non habet omnipotentiam.

RNdeo Dōm, q̄ sicut supra dictum est in mꝫsterio incarnatiōis ita facta est vnio in ꝑsona, q̄ tñ remansit distinctio naturarū: vtraq̄. s. natura retinente id q̄ sibi est ꝓpriū. Potentia aūt actiua cuiuslz rei, sequitur formā ipsi⁹, q̄ est ꝑncipiuz agendi. Forma aūt vel est ipsa natura rei, sicut in simplicib⁹: vel est cōstitutēs ipsam rei nām. in his. s. q̄ sunt cōposita ex materia ꝛ forma. Un manifestum est q̄ potētia actiua cuiuslz rei, ꝓsequit nām ipsi⁹. Et p hūc modū, oipotētia ꝑtin se hꝫ ad diuinā nām. Quia. n. nā diuina est ipm eē dei (sicut scriptuz) vt ps y dio. 5. c. de di. no.) inde est q̄ hꝫ potentiam actiuā respectu oium q̄ ꝑtit hīe rōnē entis: q̄ est hīe oipotentiam. Sicut ꝛ q̄lz alia res hꝫ potētiam actiuam respectu eoꝝ ad q̄ se extēdit ꝑfectio sue nature: sicut calm ad ca lefaciēdū. Cū igit aia xpi sit pars humane nature, impossibile est q̄ oipotētiā habeat.

Ad ꝓmū Ergo dōm, q̄ hō acce pit ex tpe oipotētiā quā filius dei habuit ab eterno, per ipsam vnionem ꝑsone: ex qua factū est, vt sicut homo dicitur deus, ita dicatur omnipotens. Non quasi sit alia omnipotētia hois q̄ filij dei, sicut nec alia deitas: sed eo q̄ est vna ꝑsona dei ꝛ hois. ¶Ad ꝑm dōm, q̄ alia rō est de scia ꝛ de potentia actiua: sicut q̄dā dicūt. Hā potētia actiua consequitur ipsam nām rei: eo q actio consideratur vt egredies ad agente. Scia aūt nō semp hꝫ p ipsam essentiam scientis: sed pōt hīi per assimilationem sciētis ad res scitas ꝑm similitudines susceptas. Sed hec ratio nō videtur sufficere: q sicut aliquis pōt cognoscere p similitudinē susceptam ab alio, ita ēt pōt agere p formā ab alio susceptam: sicut aqua vel ferrū calefacit p calorem susceptū ab igne. Nō ergo p hoc ꝓbāt, q̄n sicut aīa xpi per similitudines omnium rerum sibi a deo inditas, potest oia cognoscere, ita p eas de similitudines possit ea facere. ¶Est igitur alterius considerandū, q̄d id q̄ a supiori natura in inferiori recipit hꝫ p inferiorem modū: nō enim caloꝛ in eadez

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

vero ꝓtia: q̃ natura aut est ipsa forma/aut ꝓstituit̃ p formã. Scõa autẽ ꝛ ꝑbat a priori: q̃ nã diuina est ipm esse incircũscriptũ. ꝛ a similibus: q̃ qlibet alia res hꝫ potẽtiã actiuã respectu eoũ ad que se extẽdit pfectio sue nãe: sicut calidũ ad calefaciendũ. Tertia deinde ꝓtia/per se nota ex terminis est. Scõa aũt ꝓtia ꝓncipalis ꝑbat: q̃ aia xꝑi est ps humane nature/nõ diuine. ℣ Aduerte hic/q̃ qualẽ oipotentia sequat̃ esse ipm in se subsisteus: ac per hoc illimitatũ ꝛ infinitus: supponim⁹ ex doctrina primi libri notũ. Illa autẽ ꝓpositio/q̃ libet res hꝫ potẽtiaz actuã respectu eoũ ad que se extẽdit sue nãe pfectio/cum grano salis sumẽda est: hoc est vt intelligaꝫ in genere rerum actiuarũ. Quod dico pp formas/que nõ sunt ex suo genere actiue vt ẽntitas ꝛ relatio.

¶ In risione ad tertiũ. Aduerte q̃ author hic corrigit loquẽdi modũ de scia anime christi respectu oiuz q̃ a deo fiunt. In tertio nãq; sent. dist. 14. ar. vlti. ad 5 vocauerat practicaz sciam: quã hic ꝑbat nõ esse practicã: q̃ nõ est factiua. Et tu doctrinam hanc sequeris.

¶ Super arti. 2.

IStud vt sonat/intelligendo est.

¶ In corpe tria fiũt. Prio ponunt due distinctiones. Scõo ponunt tres cõclones. tertio ex dictis cõclusiõibus rñdet questo negatiue. ℣ Quo ad primũ ponit distinctio trimẽbris. Trãs mutationes sunt triplices: q̃dã nãles/q̃daz miraculose/quedã ſm vertibilitatez in nihil. Altera distinctio est bimembris. Alia xꝑi sumit dupl⁹ vel ſm ꝓpriã ꝛ trutez siue nãle/siue gratuitã: vel scim q̃ est instrumẽtũ ꝺi dei.

℣ Quo ad ſm prima pclo est. Alia xꝑi ſm ꝓpriã virtutem habit potẽtiã ad illos effectus faciendũ/q̃ sut anime cõuenientes. hec conclusio nõ probatur/sed manifestatur q̃ ad effect⁹ tres: hoc ẽ gubernationẽ corporis/dispõẽ humanoz actuũ/ ꝛ illuminationẽ omniũ: p gram ꝛ sciam. Scõa conclusio est. Anima christi vt est instrumẽtum verbi sibi personaliter vniti/habuit instrumentalem virtutem ad omnes immutatiões miraculosas ordinabiles ad incarnationis finem. Et hec quoq; cõclusio non aliter ꝓbatur: sed manifestatur declarando incarnationis finẽ esse instaurare omnia/siue que in celis siue que in terris sunt: q̃ cõsummabitur/quum noua fient omnia/ ꝛ deus erit omnia in omnibus. Tertia cõclusio est. Solus deus põt creaturas in nihilum redigere. ꝓbatur: q̃ solus potest creare ꝛ conseruare: immutatio autem in nihil rñdet creationi ex nihilo. Principalis conclusio est. Anima christi nõ habet oipotentiam respectu immutationis creaturarũ. Et relinquitur clara/tanq̃ cõsequẽs ex

Articulus II.

christi etiam ipsos supremos spũs monet illuminãdo eos: vt dicit dion. 7. c. cel. hier. Ergo videtur q̃ ꝺ aia xꝑi habeat omnipotẽtiam respectu imutatiõis creaturarum.

¶ P. Aia xꝑi habuit plenissime gram miraculoz̃ seu virtutum. sicut ꝛ ceteras gras. Sed ois imutatio creature potest ad gratiam miraculoꝝ pertinere: cũ etiã miracula sint celestia corpoza a suo ordine immutata fuerint: sicut dion. ꝓbat in epla ad policarpuz. Ergo anima christi habuit omnipotentiam respectu imutationis creaturarũ. Nõ ergo hoc conuenit anime christi.

Sed cõtra Est: q̃ eiusdẽ est trãsmutare creaturas, cuius est eas cõseruare. Sed hoc est solꝰ dei ſm illud heb. 1mo, potrans oia verbo virtutis sue. Ergo solius dei est hñe oipotẽtiam respectu imutationis creaturarũ. Nõ ergo hoc conuenit anime christi.

Rñdeo Dõm. q̃ hic duplici distõne est opus. Quarũ prima est ex parte transmutationis creaturaruz: q̃ triplex est. Una quidem est naturalis: q̃. ſ. fit a proprio agente ſm ordinẽ nature. Alia vero est miraculosa: que fit ab agente supnaturali, supra consuetũ ordinẽ ꝛ cursum nature: sicut resuscitatio mortuoꝝ. Tertia autẽ est ſm q̃ ois creatura vertibilis est in nihil.

℣ Secũda aũt distõ est accipienda ex parte anime christi: q̃ dupl⁹ considerari põt. Uno modo ſm propriã naturã ꝛ virtutẽ, aliõ modo ꝑut est instrũm verbi dei, sibi personaliter uniti. Si ergo loquamur de anima xꝑi scõm ꝓpriam naturã ꝛ virtutem, siue naturalẽ siue gratuitã, potẽtiã hũit ad illos effect⁹ faciẽdos q̃ sũt aie ꝙuenientes: puta ad gubernandũ corpus, ꝛ ad disponẽdos humanos actus: ꝛ etiam ad illuminandus p gras ꝛ scie plenitudinẽ, oẽs creaturas rõnales ab ei⁹ perfectione deficientes, per modũ quo hoc est cõueniẽs creature rõnali. Si aũt loquamur de aia xꝑi ſm q̃ est instrũm verbi sibi uniti, sic hũit instrãlem virtutem ad omnes immutationes miraculosas faciendas, ordinabiles ad incarnationis finem: qui est instaurare omnia, siue que in celis siue que in terris sunt. Immutationes vero creaturarum, secũdum quod sunt vertibiles in nihil, correspondẽt creationi rerum: prout sciꝫ licet producuntur ex nihilo. Et ideo sicut solus deus potest creare, ita solus potest creaturas in nihilum redigere: qui etiam solus eas in esse conseruat, ne in nihilum decidant. Sic ergo dicendum est, quod anima christi non habet omnipotentiam respectu immutationis creaturarum.

Ad ꝓmũ Ergo dõz. q̃ sicut hiero. ꝺt. illi ptãs data ẽ, q̃ paulo añ. crucifixus, q̃ sepultus in tumulo q̃ possea resurrexit. i. xꝑo ſm q̃ hõ. Dicitur autem sibi omnia ptãs data, rõne vnionis: per quã factũ est, vt homo esset omnipotẽs: vt supra dictũ est. Et cũ hoc ante resurrectionẽ inotuerit angelis: post resurrectionẽ tamẽ innotuit oibus hoibus: vt remigius dicit. Tunc aũt dñr res fieri q̃ innotescunt. ꝛ cõ post resurrectionẽ dicit dñs sibi datam omnẽ ptãtem in celo ꝛ in terra. ¶ Ad scõm dicẽdũ. q̃ hꝫ oia creatura ꝑter supmũ angelũ, q̃ tñ põt illuminari ab aia christi: nõ tñ immutatio oiꝫ que põt fieri circa creaturam. potest fieri a creatura: sed q̃dã immutationes possunt fieri a solo deo. Quecunq; tamen immutationes põt fieri ꝑ creaturas, possunt etiã fieri

resurrectio mortuoꝝ. ꝛ poni duo corpa in eodẽ loco. ꝛ q̃dã eiusmodi est: q̃ius requirat infinitam virtutem in agente principali.

¶ Circa doctrinã ꝓtis articuli/dubiũ occurrit. ꝑ quãto ponit aia christi virtutẽ instrãlẽ ad oia miracula. Est aũt hoc dubiũ: q. vel author intelligit de cã instrãli. ꝓprie/vel large. p cã sine q̃ non. Si. ꝓprie/ obstat tũc ꝛ doctrina authoris. ꝛ ꝺurãdus. Nã author supius in prima ꝑte. q. 45. ar. 5. docet instrm oportere ſm q̃ ꝺ sibi. ꝓpriũ/ aliquid opari dispositione ad effectũ principalis agẽtis: constat aũt q̃ aia christi nihil opat faciẽs ad effectũ miraculi: puta quũ dixit/lazare veni foras/intellectio/ volitio/imaginatio/ vox cũ clamore nullũ effectuz ex ꝓprijs habuerũt circa cadauer/aut aiam lazari: sed deitatis virtute aia reunita est corpori/concurrentibus illis actiũ humanis christi vt medio/seu cã sine qua nõ: ꝛ sic de aliis. Et cõfirmat: q̃. in 3. sen. di. 16. q. 1. ar. 3. author dicit/ q̃ nec angelo nec aie christi impressa est aliq̃ virtꝰ spũalis ad faciẽda miracula/nisi p modũ orationis aut intercessiõis. ℣ Ꝺurãdꝰ quoq; in 3. sen. di. 14. q. vlti. ꝑbare nititꝰ q̃ hãnitas christi faciebat miracla nulla virtute supnãli inherẽte aie aut corpi christi: ſ. sola diuina virtute assistẽte. sibi. Qz miracula faciebat christ ad testificãdã suã deitatẽ/sicut defectus subijt ad testificãdã suã hũanitatẽ: ꝛ ꝓpterea sicut defect⁹ oẽs sunt hũanitatis/ita miracula oia sunt diuinitatis. ¶ Si vero large sumit instrm/tunc obuiat ſra ꝓpositio/ attribuẽdo aie christi vt instrũ verbi/opationẽ diuinam mutationũ/ tam nãliũ q̃s miraculosaz/ ꝛ reseruãdo soli deo mutationes annihilationis ꝛ creationis. Nã large de instrũ loquẽdo/põt oratione aut intercessione sibi mõ cõcurrere aia christi ad creationẽ aut ãnihilationẽ/sicut ꝑcurrit ad miracula. ¶ Obuiat q̃z doctrina authoris in. q. de po. q. 6. ã. 4. dicẽtis angelos ꝛ hoies nõ solũ ofone/ſ ex ꝓtate q̃z miracula facere: iuxta doctrinã gregorij. Et declarat potestatẽ illam esse per modũ intentionis seu motus in ipsis angelis seu hominibus sanctis.

¶ Ad euidẽtia hoz/sciẽdũ est ſm authoris doctrinã indubitatũ esse/ q̃ aia christi instrãliter nõ abusiue sꝫ ꝓprie loquẽdo de instrũ/cõcurrit ad miracula faciẽdũ. Hoc aũt ꝺ ꝺ fit/ ꝛ ſliter fiat: accipi põt ex ipsa rõne agendi instrumẽti. In instrm sic ꝺẽ hꝫ duplicẽ actionẽ. i. ꝓpriã ꝛ instrãlẽ vt scindere est ꝓpria opatio serre/facere vero sedẽ secãdo/est ipsius opatio instrumẽtalis: ꝛ calefacere est ꝓpria opatio caloris/augere vero animal/est instrãlis illius opatio. Et sicut instrũ est opatio duplex/ ita etiã est duplex quo operat. Alterũ sibi ꝓpriũ: vt dentatura ferreꝛ ꝛ acuta serra q̃ scindit: ꝛ ipsa natura caloris/qua calidũ calefacit. Alterũ a principali agẽte ꝓticipatũ: quo exteꝺit/ ꝛ facere dicit̃ principalẽ effectũ. Et hoc est motus ipse quo instrumẽtũ monetur a principali agẽte: vt testat̃ author inferius. q. 62. ar. 1. dicẽs/ Cã instrumẽtalis nõ agit per virtutẽ sue forme: ſ. solũ p modũ quo monet a principali agẽte. Qui ꝺ ꝺẽ motus vocat̃ instrumẽtalis q̃dq; ꝛ q̃nq; virtus intẽtionalis: ꝛ virtus. ſpũalis q̃nq: eo q̃ est ꝛ motus rei que assumitur in instrumẽtũ: ꝛ ideo motus: ꝛ cõstituit ipsum in esse factiuo/ ꝛ ideo vis seu virtus. ¶ Unde etiã quũ lapiꝺ baculo moueo/baculus ex hoc ipso qꝺ vtor eo: fit ꝛ est motor effectiue lapidis. Et qz diminuta q̃dam mediatio est inter principale agens ꝛ effectũ, deferens principale agẽs ad effectũ/ideo intẽtionalis: ꝛ quia insensibilis est ꝛ ad spũalẽ q̃nq; effectũ: ideo spiritualis. Et est sermo de illo instrumẽti motu: quo monet: ab agẽte principali vt sic. Quod vt clarius intelligas: cõsidera in instrumẽtis artiũ duplicẽ potentiã: alterã ad motũ localẽ: alterã ad coperãdã art: exequendo operationẽ ipsius artis. Verbi gratia. Instrumẽta artis musice sunt in potentia: vt moueantur contactu digitoz̃: ꝛ sunt in potentia vt musica sonent. Et cõstat q̃ de prima potentia: reduci possunt ad actũ a quocũq; sine arte potẽte illa cõmouere: sed de secũda potentia: nõ nisi ab arte reduci possunt ad actũ. Quoz aũt mouere/nihil aliud sit q̃ educere de potẽtia ad actũ: ꝛ moueri sit educi de potentia ad actũ: clare cõstat q̃ instrumẽtũ tunc mouetur a principali agẽte: quũ educitur de scã potẽtia ad actũ/quũ sit cooperans ipsi principali agẽti: quũ sit ꝛ equs ẽs operationẽ principalis agẽtis. Quod sit per hoc q̃ principale agens vt sic: vtitur illo ad opus ipsius principalis agentis: puta quũ ars musica vtit instrumẽto musico ad sonũ musicum. Ipse enim vsus ẽs. ꝺã ingressus artis in instrumenta: est ꝺã actuatio instrumẽtoꝝ. Et ꝓpterea opz certe artis certa esse instrumẽta: nũq; esꝰ musica ingrediẽt instrumẽta artis sutoris aut cõuersoꝝ. Et ꝓpterea hꝫ rationẽ vis ꝛ virtutis ꝛ intẽtionis artis: ꝛ ad genus eius reducit̃. Et q̃bus ad ꝓpositũ accẽdendo dicimus: q̃ deus omnipotẽs qui põt sine causis secũdis cooperãtibus effectum: miracula facere: dignatur q̃nq; illa efficere per causas secundas: nonnando illis virtutes aliq̃s nãles: aut gratuitas permanẽtes: sed vtẽdo illis instrumẽtaliter ad opera miraculosa. Ita q̃ ex hoc ipso qꝺ deus vtit aliq̃ re: vt instrumẽto ad opus miraculosum: elevat res illa in ordinẽ causẽ instrumẽtalis: ꝛ ipse passiuus vsus quo deus illa vtit ad hoc opus: est motus quo a principali agente instrumẽtũ monetur.

Et ex hoc ipso est vis actuatiua atq; ꝓstitutiua ipsius in esse instrumẽtali: ac per hoc in esse cause effective instrumẽtaliter operis miraculosi: reducit̃ em res illa de potẽtia obediẽtiali ad actũ: quũ de nõ instrumẽto sit instrumẽtũ: qꝺ fieri confiat ex hoc solo q̃ deus vtitur illa instrumẽtaliter ad opus miraculosum. Quod nõ esse impossibile cõstat: quũ nulla sit ratio impossibilitatis: ꝛ q̃nq; de facto sic fuisse gregorij authoritate patet in secundo dia. ponentis sanctos ex ꝓtate q̃nq; miracula facere. Et vere decet diuina liberalitatem eleuare etiã in hoc quoꝺã amicos suos: vt etiã coefectores miraculorum efficiat: et non solũ meritoꝝ. sed intercessoꝝ. Et q̃ omnipotentia nõ est alligata certis instrumentis: locis aut propinquitatib⁹ ideo non refert quas res vtatur deus instrumentaliter ad qõcunq; miraculuz: nã sicut põt sine instrumẽto opus illud perficere: ita põt nõ solũ efficere per instrumẽtũ: sed per qõcunq; ꝛ q̃cunq; ex fiat ꝛ quantũcũq; ꝺifferet. Neq; enim minuitur aut arctatur oipotẽtia diuina ad limites instrumẽti quod assumit/sed instrumẽtũ eleuatur ad oipotentie exequtionẽ in tali miraculo: ad qõ efficiendũ ordinatur ad ipsa. Et ꝓpterea author in secunda secũde. q. 178. ar. 1 ad primũ de his loquẽs dicit q̃ deus vtitur instrumẽtaliter interioꝛi actu hominis: vel eius loquutione: vel actu exteriori: vel q̃tactu alicuius corporis etiã mortui. Quaꝫ igitur hic minus perspicaciter tertũ illũ exposuerim: nõ enim illuxerat mihi qõ modo tradiꝺ. Et q̃m homo christus Iesus plenitudinẽ omniũ gratiarũ habuit: cõsequẽs est vt ata sua quatenus diuini verbi instrumẽtũ. nõ qualecunq; sed cõiunctũ: omnia posset miraculosa opera efficere. Nec opus est querere aliũ modũ: aut quid: ꝛ qualiter: nisi q̃ verbũ vtatur instrumentaliter anima seu humanitate coniuncta sibi ad opera miraculosa. Applicã do em dicta ad verbũ ꝛ humanitatẽ christi: perspicies q̃ dicimus: que in hac litera ab authore traduntur.

¶ Dicẽdum est ergo ad questionẽ q̃ de instrumẽto ꝓprie loquitur author: ꝛ hic ꝛ in secunda secunde loco allegato ꝛ in prima parte. Et ad obiectionẽ ex doctrina prime partis: respondetur q̃ ad instrumentuz exigitur q̃ habeat ꝓpriã operationem vltra illam quam participat a principali agẽte: ꝛ q̃ operatio ꝓpria sit presuppꝰsita operationi participate: ita q̃ prius intelligatur ꝓpria operatio terminari ad illud in quod tenditur: q̃s operatio participata: sicut presuppꝰsitũ prius intelligitur q̃s iunctũ illi. Et huiusmodi proprium operationem appellauit author operari dispositiue: nõ q̃ oporteat illam operationẽ ꝓprie disponere. Nec hãc ego fingo glosam: sed ex ipso authore inferius in. q. 62. accepi. Ubi baptismũ instrumẽtalẽ causam ponens: expreſſ̃ docet sufficere: vt aqua ſm ꝓpriam operationẽ corpus tangat diluendo: ad hoc vt participata operatione animã abluat. Et hoc sufficit ꝓposito ꝛ intẽto in prima parte: q̃z per hoc cõcluditur efficaciter q̃ nulla creatura põt instrumẽtaliter creare: q̃z nulla põt ꝓpriã operationẽ suã creationi circa creãdũ ponere quũ nihil sit vt ibi dicit. In proposito aũt quum deus vtitur creatura aliq̃ instrumẽtaliter ad opus miraculosuz: opus ꝓpriũ illius creature se habet vt ꝓpriũ opus miraculoso: q̃ se habet vt presentans seu deferẽs diuinũ imperiuz ad creaturã in qua fit opus miraculosum: vt author docuit in loco allegato in. q. de potentia. Et hoc esse verũ ex eo cõpere potes: q̃z hinc ꝛ risuz difficultatis soluto habetur: hoc est quare operari miracula per modũ meriti seu intercessionis: ꝛ ex potestate seu instrumẽtaliter distinguuntur: etiã si solus actus interioꝛ instrumẽtũ ponatur: ꝛ quare opus creationis inter miraculosa nõ computatur. Prima siquidem questio soluitur ex hoc q̃ tã meritũ q̃s oratio vt sic precedit actionem diuinam ad miraculum: actus vero quicunq; etiam interioꝛ etiã ipsa oratio: non vt oratio sed vt instrumentũ dei: sequitur diuinam actionẽ vt illius exequtio: ita q̃ ex hoc ipso q̃ deus leuat illũ in suũ instrumentum ad opus miraculosum: fit exequtorius diuini imperij: tanq̃s deferens (vt dictũ est) illud creature in qua miraculũ fit. ¶ Quãdo igitur sanctoꝝ actus aut opera soli meritorie aut intercessorie se habẽt ad miracula: tũc dicuntur facere miracula impetrãdo: que deus per seipsum facit. Quando vero actus aliquis se hꝫ vt exequens diuinũ imperiũ (cui omnia obediunt) tunc dicũtur operari miracula ex potestate: instrumẽtali tamẽ: vt author declarauit. ¶ Secũdo aũt que stionis solutio: ex hoc habetur: q̃ delatio imperij non potest fieri ad nihil: oportet enim eus esse ad quod exequtrine delatio imperij fit: ad nihil nãq; nihil põt deportari. ¶ Ad id vero qꝺ ex. 3. sen. affertur/ dici põt: vel q̃ author doctior scripsit illud: vel q̃ sub modo intercessionis vel orationis compꝛehꝺit etiã modum instrumẽtalẽ: q̃ cõueniunt in hoc generali modo q̃ nõ sunt de genere permanentium sed consistẽtium in motu. Et per hoc patet intellectus infinitoꝛum dictoꝝ de instrumẽtali efficientia attributa humanitati christi: vel palsioni: vel sacramẽtis ecclesie: ꝛ aliis huiusmodi. ¶ In risione ad secũdũ eiusdẽ secundi articuli. 13. q. aduerte q̃ hic author assert̃ nedicit animam christi vt instrumẽtũ verbi: posse in oẽs mutationes q̃s q̃cunq;

creature possunt facere: quod in 3. sen. non nisi credendo dixit.

¶ In rñsione ad ter̃ memẽto gratiã christi esse nõ solũ singularem sed capitale: ita q̃ hõi illi vt vniuersali capiti cõuenit: de per hoc gratia miraculorũ/vt vniuersali instrumẽto cõferr duplici vniuersalitate: hoc est vltitate miraculorũ: q̃ poterat omnia miracula instrumentaliter efficere: & vltitate gñationis sibi similiũ/participatiue tñ: quia poterat instrumẽtaliter efficere alios holes cooperatores miraculorũ ex ptãte instrumẽtali quoq̃ participata: vt euãgelico testimonio in litera allato ꝓbat. Nam sicut verbum põt vti humatitate sibi iuncta/ad faciẽdum miracula/ita & eadem ratione poteſt illa vti ad communicandum alijs potestatem faciendi miracula. Eſt siquidem huiusmodi cõmunicatio miraculum quoddam/comprehensum subvniversalitate miraculorum. ¶ Super articulum 3m.

Titulus clarus est.

¶ In corpore vnica distinctio bimembris repetit: & duabus conclusionibus orta duo distinctionis membra respondetur. Distinctio est de anima christi: secundum propriam virtutem: vel secundum q̃ est instrumẽtum verbi. Prima cõclusio est. Anima christi secundũ propriam virtutem non habuit omnipotentiam respectu ꝓpij corporis. Probatur ex similitudine proportionali: q̃ sicut non poterat exterioꝛa corpora immutare ꝓpria virtute/ita nec ꝓpriũ. Et probatur ratione: q̃ anima christi habebat determinatã proportionẽ ad suũ corpus: ac per hoc non omnia/sed aliquid determinatus poterat respectu sui corporis. ¶ Secũda cõclusio est. Anima christi vt instrumentum verbi/habuit omnipotentiam respectu ꝓpij corporis. hec cõclusio nõ aliter probatur/sed ex precẽdẽti articulo vt clare relinquit. Et h̃ intellige sobrie: hoc est de omnipotentia respectu & naturalium et miraculosarum trãsmutationum nõ respectu conseruationis ex nihilo: aut annihilationis: vt in precedenti articulo determinatũ est. Subdit tamen auctoꝛ vnde possis doctorum dicta intelligere absq̃ dicte cõclusionis preiudicio: q̃ hec omnipotẽtia attributa inuenit magis verbo dei q̃s anime christi/intantũ/vt inuenias forte negatã ab anima christi & attributam verbo: q̃ virtus actionis to presertim/aut non attribuitur/aut etiam auferetur.

¶ Super articulum. 4.

Utrum aia christi habuerit omnipotentiam respectu ꝓprij corporis. Art. 3.

Ad tertiũ Sic procedit. Videtur q̃ aia chr̃i hũerit omnipotẽtiaz respectu ꝓprij corporis. Dicit enim dam̃. in 3. li. q̃ oia naturalia fuerũt chr̃o voluntaria: volens em̃ esurtuit, volens sitiuit, volẽs timuit, volẽs mortuus est &c. Sed ex hoc deus vt omnipotens, q̃ oia quecũq̃ voluit fecit. Ergo videt q̃ aia christi habuerit oipotentiam respectu nãliuz operationũ ꝓprij corporis. ¶ ℘. In christo fuit perfectus hũana nã, q̃s in adam. In quo ꝑm originalẽ iustitiam quã adã habuit in statu innocẽtie, q̃ aia hois haberet virtutem transmutandi ꝓpriũm corpus in quãcunq̃ formam: sed q̃ posset ipsum cõseruare absq̃ omni nocumento. Et hanc etiam virtutẽ christus assumere potuisset, si voluisset. Sed cuz sint tres status hominũ. s. innocẽtie, culpe & glorie: sicut de statu gl̃ie assumpsit comprehensionẽ, & de statu innocentie immunitatẽ a peccato, ita & de statu culpe assumpsit necessitatem subiacẽdi penalitatibus huius vite: vt infra dicetur. ¶ Ad tertiũ dom̃, q̃ imaginationi si fuerit fortis, naturaliter obedit corpus quantum ad aliqua: puta quãtum ad cꝛsum de trabe in alto posita: q̃ imaginatio nata est esse principium motus localis: vt dicitur 3. de anima. Similiter etiam quantũ ad alterationem, que est ꝑm calorem & frigus & alia cõsequentia: eo q̃ ex imaginatione cõsequenter nate sunt consequi anime passiones, ꝑm quas mouetur cor: & sic per commotionem spirituum, totum corpus alterat. Alie vero dispositiones corporales, que nõ habent naturalem ordinẽ ad imaginationẽ, non transmutantur ab imaginatione, quantũcunq̃ sit fortis: puta figura manus vel pedis: vel aliquid simile.

Utrum anima christi habuerit omnipotentiam respectu exequtionis sue voluntatis. Art. 4.

Ad quartũ Sic procedit. Videtur q̃ aia christi nõ habuerit oipotentiam respectu exequtionis ꝓprie volũtatis. Dicitur em̃ marci. 7. q̃ ingressus domum, neminẽ voluit scire, & nõ potuit latere. Non ergo potuit in omnibus exequi ꝓpositum sue voluntatis. ¶ ℘. Preceptum est signũ voluntatis: vt in ꝓma parte dictũ est. Sed dñs quedam facienda precepit, quoũ cõtraria acciderunt: dicit em̃ matth̃. 9. q̃ cecis illuminatis cõminatus est iesus dicens, videte ne quis sciat. illi aut exeuntes diffamauerunt illum per totam terram illam. Non ergo in omnibus potuit exequi propositum sue volũtatis. ¶ ℘. Id quod potest aliquis facere, non petit ab alio. Sed dñs petiuit a patre, orando illud q̃ fieri volebat: vt em̃ luc. 6. q̃ exijt in montẽ orare, & erat pernoctãs in oratiõe dei. Ergo non potuit exequi in omnibus propositum sue voluntatis.

Sed cõtra Est, q̃ dicit aug. in li. de questionibus vete. & no. test. Impossibile est vt saluatoꝛis volũtas nõ impleatur: nec põt velle q̃s scit fieri non debere.

Rñdeo Dom̃, q̃ anima christi dupl̃r aliquid voluit. Uno mõ quasi per se implendũ. Et sic dom̃ est, q̃ quicquid voluit, potuit: non enim cõueniret sapientie eius, vt aliquid vellet per se facere, q̃d suevir tuti nõ subiaceret. Alio modo voluit aliq̃d vt implendum virtute diuina: sicut resuscitationem ꝓprij corporis, & alia huiusmodi miraculosa opera. Que quidem non poterat propria virtute, sed ꝑm q̃ erat instrumentuz diuinitatis: vt dictum est.

Ad ꝓmũ Ergo dõz, q̃ sicut aug. dicit in lib. de qõnibus ve, & no. test. Q̃ factũ est, hoc voluisse dicendus est chr̃s. Aduertendum est em̃ q̃ illud in finibus gestũ est gentilũ, quibus adhuc tempus predicandi nõ erat. Vltro tñ venientes ad fidẽ, nõ suscipere inuidie erat. A suis ergo noluit ꝓdicari, requiri aũt se voluit: et ita factũ est. ℣ el põt dici, q̃ hec voluntas chr̃i nõ fuit de eo q̃d per eum fiendum erat: sed de eo q̃d erat fiendum per alios: q̃d non subiacebat humane voluntati ipsius. Unde in epistola agathonis pape, que est recepta in sexta synodo, legitur: Ergone ille omnium conditoꝛ ac redemptoꝛ, in terris latere volens, nõ potuit, nisi hoc ad humanaz eius volũtatẽ, quã tẽpoꝛaliter est dignatus assumere, rediguatur? ¶ Ad secũdũ dicendum, q̃ sicut grego. dicit. 19. moꝛal. per hoc q̃ dñs precepit faceri virtutes suas: seruis suis sequentibus exemplũ dedit, vt ipsi quidem virtutes suas occultari desiderent: & tamen vt alij eoũ exẽplo ꝓficiant, pdant inuiti. Sic ergo ꝓceptũ illud designabat volũtatẽ ipsius, qua humanã gloriam refugiebat: ꝑm illud Jo. 8. ego gloriam meã non q̃ro. Volebat tñ absolute, presertim ꝑm diuinã voluntatẽ, vt publicaretur miraculũ factũ, propter aliorum vtilitatẽ. ¶ Ad tertiuz dicẽdũ, q̃ christus oꝛabat, & pro his que virtute diuina fienda erant, & pro his etiam q̃ humana voluntate erat facturus: quia virtus & operatio anime christi dependebant a deo: qui operatuꝛ in nobis velle & perficere: vt dicitur phil. 2.

Utrum filius dei in humana natura assumpsit quãtũ ad corpus. Art. 1.

Ad ꝓmũ Sic procedit. Videtur q̃ filius dei non debuerit assumere humanã naturã cum corpoꝛis defectibus. Sicut enim anima vnita est personaliter verbo dei, ita et corpus. Sed aia christi habuit omnimodaz perfectionẽ, & quãtũ ad gratiã, & quãtum ad scientiã: vt supra dictũ est. Ergo etiã corpus eius debuit esse oibus modis perfectũ, nullũ in se habẽs defectũ. ¶ Preterea. Anima christi videbat verbũ dei ea visione qua beati vident (vt supra dictum est) & sic aia christi erat beata. Sed ex beatitudine anime glorificatur corpus: dicit enim aug. in epistola ad dioscoꝛũ, tam potenti natura deus fecit animã, vt ex eius plenissima beatitudine, redundet etiã in inferioꝛẽ naturã, q̃d est corpus, nõ beatitudo, que fruentis & intelligẽtis est propria, ſz plenitudo sanitatis. i. incoꝛruptionis vigoꝛ. Corpus igitur christi fuit incoꝛruptibile, & absq̃ oi defectu. ¶ Preterea. Pena cõsequitur culpã. Sed in christo non fuit aliq̃ culpa: ꝑm illud ꝓme pe. 2. qui peccatũ non fecit. Ergo nec defectus corporales q̃ sunt penales. in eo esse debuerunt. ¶ Preterea. Nullus sapiens assumit id quod impedit ipsum a ꝓpꝛio fine. Sed per hmõi defect̃ corporales, multipl̃r videtur impediri finis incarnationis primo q̃dẽ, q̃ ꝓpter hmõi infirmitates, homines ab eius cognitione impediebant: ꝑm illud isa. 53. cõsideravimus eum despectũ & nouissimũ virorũ, virũ dolorum, & scientẽ infirmitatẽ, & q̃si abiectus vultus eius & despectus: vnde nec reputauimus eũ. secundo, q̃ sanctorũ patrũ desiderũ nõ videtur implerí: ex quoũ persona dicitur isa. 51. consurge, cõsurge, induere fortitudinem brachiũ dñi. tertio, q̃ cõgruẽtius per fortitudinẽ q̃s per infirmitatẽ videbatur & potestas diaboli posse superari, & humana infirmitas posse sanari. Non ergo videtur conueniens fuisse q̃ filius dei hũanã naturã assumpserit cũ corꝑalib⁹ infirmitatib⁹ siue defectibus.

Sz cõtra Est, q̃ dicitur hebr. 2. In eo in quo passus est & tentatus potens est & eis qui tentantur auxiliari. Sed ad hoc venit vt nos adiuuaret: vnde & dauid dicebat. leuaui oculos meos in mõtes, vndeveniet auxilium mihi. Ergo cõueniens fuit vt filius dei carnẽ assumpserit, infirmitatibus humanis subiacẽtẽ, vt in ea posset pati & tẽtari, & sic auxilio nobis ferre.

Rñdeo Dicendum, cõueniẽs fuisse, corpus assumptũ a filio dei humanis infirmitatibus & defectibus subiacere & precipue ꝓpter tria. Primo q̃dẽ, quia ad hoc filius dei carne assumptavenit in mũdũ, vt ꝓo peccato humani generis satisfaceret. Unus aũt ꝓo peccato alterius satisfaciꝛ dum penã ꝑ peccato alterius debitam, in se suscipit. Hmõi aũt defectus corporales scilz mors fames, sitis & hmõi, sunt pena peccati, q̃d est in mũdũ per adã introductũ: ꝑm illud ro. 5. per vnũ hoiem peccatũ intrauit in mũdũ, & per peccatũ mors. Unde cõueniẽs fuit quãtũ ad finẽ incarnationis. q̃ hmõi penalitates in nostra natura susciperet vice nostra: ꝑm illud isa. 53. vere languores nostros ipse tulit. Sed o, ꝓpter fidem incarnationis astruẽdã. Cũ enim natura humana nõ aliter esset nota hoibus, nisi ꝓut hmõi corꝑalib⁹ defectibus subiaceꝛ: si sine his defectibus filius dei humanã naturã assumpsisset, videꝛet nõ fuisse verus homo, nec verã carnem habuisse, sed phantasticã: vt manichei posuerunt. Et ideo vt dicitur phil. 2. exinaniuit semetipsum, formã serui accipiẽs, in similitudinẽ hoium factus, & habitu inuẽtus vt hõ. Unde & beatus tho. per aspectũ vulnerũ est ad fidẽ reuocatus: vt dicitur Jo. 20. Tertio ꝓpter exẽplũ patiẽtie, q̃d nobis exhibet, passione & defectus humanos fortiter tolerando. vnde dicitur hebr. 12. sustinuit a peccatoribus aduersus semetipsum cõtradictionẽ, vt non fatigemini, animis vestris deficiẽtes.

Ad ꝓmũ Ergo dicẽdũ, q̃ satisfactio ꝓo peccatis alterius, habet q̃dẽ q̃si materiã penas q̃s alicꝫs ꝓo peccato alterius sustinet: sed ꝓo puncipio hz habitũ aĩe. ex quo inclinat ad volẽdũ satisfacere ꝑ alio, & ex quo satisfactio efficaciã hz. Nõ em̃ esset efficax satisfactio, nisi ex charitate ꝓcederet: vt infra dicetur. Et iõ oportuit animã christi & perfectã esse quãtũ ad habit⁹ sciaz & virtutũ, vt haberet facultatẽ satisfaciẽdi: & q̃ corpus eius esset subiectũ infirmitatibus, vt ei satisfactionis mã nõ deesset. ¶ Ad sm̃ dom̃, q̃ ꝑm nãlẽ habitudinẽ q̃ est inter aiam & corpus. ex gloria aĩe redũdat gloria ad corpus. Sed hec naturalis habitudo in christo subiacebat volũtati diuinitatis ipsius ex q̃ factũ est, q̃ beatitudo remaneret in aia, & nõ deriuaret ad corpus, ſz caro pateretur q̃ cõueniunt nature passibili: ꝑm illud q̃d dam̃. dicit, q̃ bñplacito diuine voluntatis, permittebatur carni pati & operari que ꝓpria. ¶ Ad tertium dicendũ, q̃d pena seq̃tur culpã actualẽ vel originalẽ: q̃nq̃ q̃dẽ eius q̃ punitur: q̃nq̃ aũt altertius, & quo ille qui penas patitur, satisfacit. Et ita accidit in christo: secundum illud isa. 53. ipse

d. 13. 15. q. 1. ar. 1. so. 22. q. 2. ã. 1. q. 1. c. Et. 4. 5. c. 5. item Hosp. 3 c. 4. 2. 7 47.

tem recta desideria etiam sine opere.

¶ In rñsõione ad secundum / optime vteris distinctione ter voluntatem ante cedentem vel absolutam: attribuendo precẽptum tacitumitatis voluntati etiã humane christi antecedenter. Volebat siquidem quantum ex se erat/gloriam fugere: & hanc voluntatẽ precepto tacitumitatis significabat. Nolebat tamen absolute/hoc est omnib⁹ cõsideratis tacere: & iõ nõ peccabat publicãs illa miracula.

¶ In rñsõione ad tertium: considerata quanta sit necessitas oꝛandi: quum etiam ad ipsa opera q̃ christus sciebat se facturum orationis medium adhiberet: ea ratione/quia orationes cause medie sũt ad operanda & consequenda: sine causis autem mediꝰ vel le effectus/frustra sine semi natione.

¶ Super questionis. 14. Artꝰ. 1.

Titulꝰ articuli clarus est.

¶ In corpore vnica est conclusio. Conueniens fuit corpus assumptũ a filio dei/defectibus subiacere. Probatur triplicit̃. Primo ex fine incarnationis. Secundo ex fidei susceptione. Tertio ex exemplaritate patientie. Et omnia clara sunt in litera.

¶Super articulum secundum.

TItulus intelligendus est vt iacet.

¶In corpore duo fiunt. Prio ponit vnica distinctio bimembris cum cõditionibus membriorũ z multiplicitate vtriusq; Scõo rñdetur ꝯsito trib⁹ conclusionib⁹. Distinctio est. Necessitas est duplex: actionis vel naturalis. Cõditio necessitatis coactionis est: qõ est ab extrinseco, multiplicitas ei⁹ est q cõtrariatur q̃ntq; naturę/q̃ntq; volũtati: qz tam nã q̃ voluntas est ꝑn intrinsecuz. Illa aũt est ab extrinseco. Cõditio necessitatis nãlis est: qcõ sequit ꝑn̄ naturale, multiplicitas ei⁹ est/qz vel consequit formã vel materiaz. Prima cõclusio est. Corpus christi ſm necessitatem nãlem cõsequentem materiam subm fuit necessitati mortis/et aliorum hmõi defectuum. Probatur. Carni christi pmittebatur agere z pati: que erant propria sed necessitas horũ defectuum causatur ex propriis carnis: ergo. Secunda conclusio est. Corpus christi ſm conditionem ꝓprie nature/subiacuit necessitati coactionis repugnãtis nature corporali: vt ꝑz de claro perfotante: z flagello percutiente. 2m. Et Tertia cõclusio est. In christo nõ fuit; necessitas coactionis repugnãtis volũtati divine aut hũane absolute: sz solũ ſm nãlem motũ voluntatis. hec conclusio nõ aliter ꝓbatur: sz ex declaratione terminorũ relinquitur euidens apud theologos. Declarat ſi quidẽ volũtas absolute: hoc est ꝓpẽ rõnẽ deliberantẽ: z nãlis: ꝓout naturaliter refugit mortẽ/corpoiſqz nocumenta.

¶Ubi nota prio/q apud autorẽ hic: de liberatio est actus rõnis. Et voluntas dicit deliberata denominatiue a rõne deliberante/z canaliter: qz consequit rõnem deliberantẽ (que sez rõ oibus cõsideratis concludit aliquid esse malum vel bonũ: fugiendũ vel ꝑsequendũ) z sequit motus volũtatis cõformis tali ratioi appetẽs vt fugiens: qui vocat voluntas deliberata. Nãlis aũt voluntas vocat motẽ ille voluntatis: q consequit rõnẽ apprehendẽtẽ bonũ vel malũ non consideratis oibus circũstãtijs: sz ipsuz rudum obiectũ bonum (puta vitã/sanitatẽ) velmalũ: putã mortẽ/infirmitatẽ/flagellari/z hmõi: ad hmõi em̃ appzehẽsionẽ/sequit nãliter motus volũtatis volẽs bonũ/vel nolẽs malũ. Et tũ vt dcm̃ est/supadicta rõni cõsimotus volũtatis reũ mali: puta mortis ꝑ infirmitatẽ: z nolitiõis reũ boni: puta vite cũ detrimẽto ꝑfectus. Remanet siquidẽ viuere cũ defectu culpe z ꝑfectis: puta redemptionis humane.

¶Ad primũ dicit. ¶Ad scõm ptz rñsio ex dictis. ¶Ad tertium dicit. ¶Ad 4m vide q̃ autor: necessitatẽ coactionis cõtrarie corpori (quaz in corpe arti⁹ reũ corporis christi posuit) hꝫ extẽdit et ad alias christi ſm ꝓpriã nãm z virtutẽ: qz supius dcm̃ est/q aia xpi ſm ꝓpriam nãm z virtutem non poterat mutare nãlem cursum rerũ: ſm quẽ cõstat clauũ cẽ potentiorẽ ad ꝓfoꝛandũ carnẽ hũanã: sz aia sit potẽs seruare corpus illesum a ꝓfoꝛatione: qñ ꝗ nõ sine miraculo fieret. Et hoc est/q ifra docet.

¶Super arti. 1m.

TItulus totꝰ cõsistit in ꝗbo cõtractionis. Nihil em̃ aliud vertit in dubiũ hic/nisi an defectus corporales qui in christo fuerũt/fuerint ꝑcti/an nõ fuerint cõtractiꝰ/sz aliter habiti.

¶In corpore articuli vnica est cõclusio rñsua quelito. Christus nõ contraxit defectus corpales/sed volũtarie susceꝑit. Probat quo ad primã principales partem. Contractio importat ordinẽ effectus ad cãm: ergo illi ꝓprie dũr ꝑhere defectus mortis ꝛc. qui ex debito peccati hos defectꝰ incurrunt: ergo christus hos defectus non habuit ex debito peccati: qz vt aug. dicit exponẽs illud Joã. 3. qui de sursum venit sup oẽs est de sursum venit xps. i. de altitudine nãe hũane, quã hũit añ peccatũ primi hois. Accepit. n. nãm hũanam absq; peccato, in illa puritate, in qua erat in statu innocẽtie, z sibi modo potuisset assumere humanã nãm absq; defectibus. Sic igit̃ patet q christus nõ ꝑxit hos defectus, quasi ex debito peccati eos susciꝑiens: sed ex propria voluntate.

Ad primũ Ergo dõm, q caro virginis concepta fuit in originali peccato: z ideo hos defectꝰ cõtraxit. Sed christus nãm ex virgine assũpsit absq; culpa. ¶Et sibi potuisset nãm assumere absq; pena: sed voluit susciꝑere penã pp ostẽsionẽ nre redemptiõis implendũ: vt dictũ est. Et tũ habuit hmõi defectus nõ ꝑhendo, sed volũtarie assumendo. ¶Ad scõm dõm, q cã mortis z aliorũ corpalitũ defectuũ in hũana nã, est dupler. Una quidẽ remota, q̃ accipit ex parte principioũ mãlium humani corpis, in quantũ est ex cõtrarijs compositum. sed hec cã impediebat p originalẽ tustitiã. Et tũ prima cã mortis z aliorũ defectuũ, est peccatũ, p qõ subtracta est originalis tustitia. Et pp hoc q christus fuit sine peccato, ꝛ tũ nõ cõtraxit hmõi defectus: sed volũtarie assumsit.

siquidẽ loquitur/vbi omnino theologica est materia: qualis est ista.

¶Super articulum quartum.

RItulus consistit in vniuersalitate defectuum humanorum corporaliũ: an ſez oẽs assumi a christo fuerit cõueniens.

¶In corpe vna est ꝓpõ rñsua q̃sito. Nõ fuit cõueniens vt christus assumeret oẽs defectꝰ seu infirmitates humanas. Probat. Christus assumpsit defectꝰ hũanos ad satisfaciẽdũ ꝑ peccato humane nature: ergo illos tm̃ defectus assumeredebuit/q̃ sequũtur ex pctõ cõi totꝰ hũane nãe/nec tm̃ repugnãt pfectioni scie z gre: q nõ fuit conueniẽs vt oẽs defectꝰ seu infirmitates hũanas assumeret. Añs pz. Et prima ꝓntia q̃ad primã ptẽ/relinq̃t clara. Quo ad secũdam verũ ꝓbat: qz ad satisfaciẽdũ ꝑ peccato humane nãe/req̃rit satisfactoꝛ perfectus ꝓpter dignitatẽ ꝑsone q̃ satisfacit. Sed hmõi defectus ꝓnalitates causant ex ꝓncipijs nature hũane. Ergo eas christus cõtraxit. ¶Ꝺ. Scõm hmõi defectus christus alijs hoibꝰ similat: vt ꝺ heb. 2. Sz alij hoies hmõi defectus cõtrahũt. q̃ vr̃ q̃ et christus hmõi defectus ꝑxerit.

Sed cõtra Est. q hmõi defectus ꝛhuntur ex peccato: ſm illud ro. 5. ꝑ vnũ hoiem peccatũ intrauit in hunc mũdũ: q per peccatũ mors intrauit in hunc mũdũ: vt ꝺ ro. 5. Et tõ illi, ꝓpter quẽ hos defectus cõtrahere, qui ex debito peccati hos defectꝰ incurrit. Christus aũt hos defectus non habuit ex debito peccati: qz vt aug. dicit exponẽs illud Joã. 3. qui de sursum venit sup oẽs est de sursum venit xps. i. de altitudine nãe hũane, quã hũit añ peccatũ primi hois. Accepit. n. nãm hũanam absq; peccato, in illa puritate, in qua erat in statu innocẽtie, z sibi modo potuisset assumere humanã nãm absq; defectibus. Sic igit̃ patet q christus nõ ꝑxit hos defectus, quasi ex debito peccati eos susciꝑiens: sed ex propria voluntate.

Ad primũ Ergo dõm, q caro virginis concepta fuit in originali peccato: z ideo hos defectꝰ cõtraxit. Sed christus nãm ex virgine assũpsit absq; culpa. ¶Et sibi potuisset nãm assumere absq; pena: sed voluit susciꝑere penã pp ostẽsionẽ nre redemptiõis implendũ: vt dictũ est. Et tũ habuit hmõi defectus nõ ꝑhendo, sed volũtarie assumendo. ¶Ad scõm dõm, q cã mortis z aliorũ corpalitũ defectuũ in hũana nã, est dupler. Una quidẽ remota, q̃ accipit ex parte principioũ mãlium humani corpis, in quantũ est ex cõtrarijs compositum. sed hec cã impediebat p originalẽ tustitiã. Et tũ prima cã mortis z aliorũ defectuũ, est peccatũ, p qõ subtracta est originalis tustitia. Et pp hoc q christus fuit sine peccato, ꝛ tũ nõ cõtraxit hmõi defectus: sed volũtarie assumsit. Et hoc ꝓpter ꝓnitatẽ ad malũ z difficultatẽ boni: qm̃ alia est lex in mẽbris hũanis repugnãs legi mẽtis: ſm quã ꝓni sunt fensus hois ad malũ/z nõ qõ volumus bonũ hoc agimus. ad aũt qõ de ignoratia admiscet/exẽpli gratia positũ est. ¶Sz q hec rñsio/dicta ſm cũdẽ cõtextũ sepat/dum ignoratiã vt exẽplũ, ꝓnitatẽ vero ad malũ/z difficultatẽ ad bonũ vere interstat. Alr dicit/q p ignoratiã hic intelligit copl⁹ corpalis cãtina ignoratie. Nascunt siqdẽ aliq̃ inepti ad sciẽtiã/sicut alij inclinati ad irã z hmõi. ¶Sed hoc minꝰ cõsonat litere/diuidẽti ꝛ ꝑfectꝰ repugnãtes ꝓfectioi scie yl̃ gre: defectꝰ corpis ꝑales: cõstat aũtẽ has copliones ex orbitantes a tẽperatia hũane medietatis inter ꝑciales cõputari ꝑfectus. ¶Ad 2m dz est/q ignoratia duplr̃ sumi põt. Uel ꝛ se: a ꝑfectꝰ nõ corporis/ꝛ aie/sicut scia. cõtraria. n. circa ideata sunt fieri. Uel ſm suã cãm occasionalẽ cõem toti nature hũane: z sic est defectus tenẽs se ex parte corpis: qñ ex hoc ipso q aia fit imcorpore, nõ recipit influxũ scie a supioribus: z manet ignoraz. In cuius signũ statim q a corpe sepat aia/ꝑficit scia infusa a supioꝛib⁹. Christus aũt ꝛ susceperit aia: i corpoie/non susceꝑit tũ defectum scie/q̃ hoc est secundum ꝓpriam rationem. ¶Ad 3m rñsione ad 2m ꝑspiciter vide/qõ aie christi ſm se habẽt plenitudinẽ ois gratie z sciẽtie/ex hoc ipso q erat assumpta a verbo: est enim hoc sumptũ ex ioã. 1. vidimus eũ plenũ gratie z veritatis quasi vnigenitũ a ꝑre. Et docemur ex hoc non solũ differẽtiam intẽtã in litera inter sciẽtiam ac gratiã z defectus q ille debebãtur aie christi ſm se/hoc est ob ꝓpriã ꝑfectionẽ/isti vero solũ ꝓpter aliud/hoc est satisfactionẽ ꝛ tẽ plaritatẽ ꝛc. sed etiã q̃ aia repleta est et beatã z infusa scia: vt ꝺ. 3. dis. ꝑz ex antedictis. Et 3. q. 1. c. ideo inter defectus corporis/hoc est se tenẽtes ex ꝑte corporis/cõputata est hoc in loco ignorantia.

¶In rñsione ad 3m ꝑspiciter vide/qõ aie christi ſm se habẽt plenitudinẽ ois gratie z sciẽtie/ex hocipso q erat assumpta a verbo: est enim hoc sumptũ ex ioã. 1. vidimus eũ plenũ gratie z veritatis quasi vnigenitũ a ꝑre. Et docemur ex hoc non solũ differẽtiam intẽtã in litera inter sciẽtiam ac gratiã z defectus q ille debebãtur aie christi ſm se/hoc est ob ꝓpriã ꝑfectionẽ/isti vero solũ ꝓpter aliud/hoc est satisfactionẽ ꝛ tẽ plaritatẽ ꝛc. sed etiã q̃ aia repleta est et beatã z infusa scia: vt ꝺ. 3. dis. ꝑz ex antedictis. Et 3. q. 1. c. ideo inter defectus corporis/hoc est se tenẽtes ex ꝑte corporis/cõputata est hoc in loco ignorantia.

¶In rñsione ad 4m vide q̃ autor: necessitatẽ coactionis cõtrarie corpori (quaz in corpe arti⁹ reũ corporis christi posuit) hꝫ extẽdit et ad alias christi ſm ꝓpriã nãm z virtutẽ: qz supius dcm̃ est/q aia xpi ſm ꝓpriam nãm z virtutem non poterat mutare nãlem cursum rerũ: ſm quẽ cõstat clauũ cẽ potentiorẽ ad ꝓfoꝛandũ carnẽ hũanã: sz aia sit potẽs seruare corpus illesum a ꝓfoꝛatione: qñ ꝗ nõ sine miraculo fieret. Et hoc est/q ifra docet.

¶Super arti. 1m.

TItulus totꝰ cõsistit in ꝗbo cõtractionis. Nihil em̃ aliud vertit in dubiũ hic/nisi an defectus corporales qui in christo fuerũt/fuerint ꝑcti/an nõ fuerint cõtractiꝰ/sz aliter habiti.

¶In corpore articuli vnica est cõclusio rñsua quelito. Christus nõ contraxit defectus corpales/sed volũtarie susceꝑit. Probat quo ad primã principales partem. Contractio importat ordinẽ effectus ad cãm: ergo illi ꝓprie dũr ꝑhere defectus mortis ꝛc. qui ex debito peccati hos defectꝰ incurrunt: ergo christus hos defectus non habuit ex debito peccati: qz vt aug. dicit exponẽs illud Joã. 3. qui de sursum venit sup oẽs est de sursum venit xps. i. de altitudine nãe hũane, quã hũit añ peccatũ primi hois. Accepit. n. nãm hũanam absq; peccato, in illa puritate, in qua erat in statu innocẽtie, z sibi modo potuisset assumere humanã nãm absq; defectibus. Sic igit̃ patet q christus nõ ꝑxit hos defectus, quasi ex debito peccati eos susciꝑiens: sed ex propria voluntate.

Ad primũ Ergo dõm, q christus dicit oblatus, qz voluit z voluntate dina, z volũtate hũana deliberata: sz non fuit cõtra naturalẽ motum volũtatis

Ad primũ Sic pcedit. Ãſ q christus oẽs defectus corporales hoium assumere debuerit. Dicit em̃ dam̃ qõ est inassumptibile, est incurabile. Sz christus venerat omnes defectus nostros curare. Ergo oẽs defectus nostros assumere ꝺbuit. ¶Ꝺ. Dictũ est, q ad ꝑ q christus ꝑ nobis satisfaceret, debuit habere habit⁹ ꝑfectiuos in aia, z defectꝰ in corpe. Sz christus ex pte aie assũpsit plenitudinẽ ois gre. Ergo ex pte corpis ꝺbuit assumere oẽs defectꝰ. ¶Ꝺ. Inter oẽs defectus corpales: ꝑcipuũ locũ tenet mors. Sed christus mortem assumpsit. Ergo multo magis omnes alios defectus assumere debuit.

Sed ꝺ Est. q cõtraria nõ ꝑnt simul fieri in eodẽ. Sed q̃dã infirmitates sunt sibiꝑplis ꝛue: vt pote ex ꝛtijs puncipijs cãte. Ergo non potuit esse q christus oẽs infirmitates humanas assumeret.

Rñdeo Dicẽdũ. q sicut dcm̃ est christus defectꝰ hũanos assũpsit, ad satisfaciẽdũ ꝑ pctõ hũane nãe: ad qõ req̃rebat q hꝛet pfectionẽ scie z gre in aia. Illos q̃ defectꝰ christus assumere debuit. q̃ cõsequũt ex peccato cõi totꝰ nãe. nec tm̃ repugnãt pfectioi scie z gre. ¶Sic igit̃ nõ fuit cõueniẽs vt oẽs defectꝰ seu infirmitates hũanas assumeret. Sũt. n. q̃dã defectꝰ q repugnãt pfectioi scie z gre: sicut ignoratia, ꝓnitas ad malũ z difficultas ad bonũ. Quidã aũt defectꝰ sunt, q nõ cõsequũt cõtter totã hũanã nãm ꝓp pcm̃ primi parẽtis. sz cãm̃ aliq̃s hoibꝰ ex qbusdã ꝓticularib⁹ cãis: sicut lepra z morbꝰ caducꝰ z alia hmõi. Qui q̃dẽ defectꝰ q̃ntz cãm̃ ex culpa hois, puta ex inordinato victu: qñq; aũt ex ꝺfectu ꝑfectis formatiue. Quoꝛ neutꝝ cõuenit christo: q̃ z caro eius ꝺ spũsctõ ꝺceptata est, q̃ est ifinite sapie z ꝑfectis, errare z deficere nõ potẽs: z ipe nihil inordinatũ in regimine sue vite exercuit. Sũt aũt tertij defectꝰ, q̃ in oibꝰ hoibꝰ cõtter iuenitunt, ex pctõ ꝓmi parẽtis: sicut mors, fames, sitis, z alia hmõi. Et hos defectꝰ oẽs christus suscepit: qs vocat dam̃. nãles z indetractibiles passiões. Naturales q̃dẽ q cõsequunt cõtter totã naturam humanã: indetractibiles aũt, quia defectum scientie z gratie non important.

Ad ꝓmũ Ergo dõm, q oẽs ꝓticulares defectꝰ hoium, cãm̃ ex corruptibilitate z passibilitate corporis, supadditis qbusdã ꝓticularib⁹ cãis. Et tõ cũ q non sunt duo miracula gratia vnionis z gratia virtutum in anima christi: sed sicut in naturalibus generãs dãt vna gñatione formam/z cõsequẽtia ad formã, ita in mysterio incarnationis assũmẽs dat gre z sciẽtie plenitudinẽ/vt cõsequentia assumptionem. Et propterea sicut debentur genito concomitãtia formã/debito naturali: ita debetur assumpte anime plenitudo gratie z scientie/debito quasi nãli/sen connaturalis ordinis. Connaturalis quippe est assumpte anime plenitudo gratie z scientie.

¶ Super questionis. 15. Arti 1.

RItulus clarus est.

¶In corpe ẽt̃ q̃plusio rñsua q̃sito. Christus nõ mõ assũpsit

defectū peti. ꝓbatur. Defect⁹ assūpti xp̃o sunt assumpti ad tria. Hẽ ad satisfaciẽdū ꝓ nã humana: ad cõprobandã suã hũanitatẽ: et ad exm virtutis: sed defect⁹ pcti ad nihil horũ ꝫ. ergo, maior ꝑz ex ꝑ⁹ arie ꝓcedẽtis q̃nis. Minor sigillatim q̃ ad singulas ptes clare ꝓbat in littera: ita vt non sit opus exponere.

¶ Super arti. 2m.

IN titulo fomes peccati importat ictionem appetit⁹ sensitiui in id qđ ẽ contra rectæ rõni: puta in suplua delectationẽ / i excessu cupiditatẽ: et similia. ¶ In corpore unica est cõclo rãsitio. In xp̃o nõ fuit fomes pec. ꝓbatur 1ª / p̃o sic. Virtus moralis facit rationalẽ ptẽ aie in q̃ est rõni esse subam: et tãto magis q̃to pfectior fuerit: q̃ quãto virtus in aliq̃ fuerit magis pfecta: tanto magis in eodẽ habilitatur vis fomitis: q̃ in chr̃o nõ fuit fomes peccati. Ans declat. in tẽperãtia et mansuetudine. Pma cõsequentia ꝓbat q: ad rõnẽ fomitis ꝓtinet inclinatio appetit⁹ sensualis in id qđ ẽ ꝟ rõnẽ. Scda ꝓ q: in chr̃o fuit ꝟtus ꝑfectissimũ gradus. Quod ꝓbat: q: xp̃s perfectissime hũit gkam / et omnes virtutes morales. Secũdo ꝓbat cõclusio principalis: q: ista defectus nõ est ordinabilis ad satisfaciendũ: sed potius inclinat ad cõtrariũ satisfactiõi: ergo nõ debuit assumi a christo. Et ꝑz sequela ex præcedentibus.

¶ Occurrit hic dubiũ: q: fm p̃m rõnẽ in ẽa allatam: fr̃ q: nõ solũ in xp̃o: sz ẽt in puris hoibus: puta ioanne baptista / nõ fuerit fomes peccati: q: in ipo a p̃no fuerũt virtutes perfectæ: non solum in hitu (vt sunt i pueris baptizatis) sz in exercitio: quũ fuerit tãte perfectionis: vt iustitia appellatus sit: vt dicit gl. in verbo iustitia: vbi scriptũ est: Justitia ante eum ambulabit.

¶ Ad hoc dicitur q̃ differẽtia inter aiaz chr̃i et aliorũ ẽ: q: aia christi fuit fm q̃ erat aie ſ statu innocẽtie ignorantia. ¶ ℞. Jsa. 8. 6ª. Antequam sciat puer vocare ꝑez suũ et mr̃em suã, auferetur fortitudo damasci. Puer autẽ ille est christ⁹. Ergo in christo fuit aliq̃ rerũ ignorantia.

Ad p̃mũ Ergo dõm. q̃ sic damn. i. li. dupl̃r ꝺ aliquid de xp̃o. Uno mõ ꝟz ꝓpietatẽ nãlẽ z hypostatica: sic ꝺ deus facꝰ ẽ hõ. z q̃ passus est. p nob. Allo mõ ꝟz ꝓpietatẽ pſonalẽ z hitualẽ: put scz aliq̃ dr̃ de ipo in pſona nr̃a, q̃ sibi fm se nullomõ cõuenit. Añ z inter. 7. r̃kas ticonij q̃s aug. põit i. 3. de doc. chr̃iana, pma ponit de dño z eꝰ corpe: cũ. l. chr̃i z ecclesie vna pſona esse ſimat. Et fm ꝺ chr̃s er pſona membrorũ suorũ loquẽs ꝺicẽ. verba delictorũ meorũ: nõ q̃ i ipo capite delicta fuerit. ¶ Ad scdm dõz, q̃ sic ꝺicẽ aug. 10 sup gen. ad litt. nõ oi mõ xp̃s fuit in adã z i aliis ꝑsonã, q̃ nos ibi fuimus. Nos em fuim⁹ in adã fm scialẽ rõnem z ꝟz corpulẽtã subam: q: l. vt ipe ibidẽ ꝺicẽ. fuit in scie z visibili corpulentia z inuisibili rõ, vtriusq; currit ex adã. Sed chr̃s visibilẽ carnis ſbam de carne ꝟgis sumpſit: r. nõ ꝟo cõceptionis eiꝰ nõ a scie virtil. sed lõge aliter, ac desup venit. Añ nõ fuit in adã fm seminalez rõnẽ, ꝟz solũ fm copulãtã ſbam. Et ſ cõ chr̃s nõ accepit actiue ab adã hũanã nãm, sed solũ mãl: actiue ꝟo a spũsco. Sicut z ipse adã mãl sumpsit corp⁹ ex limo terre, actiue aũt a deo. Et pp ꝺ chr̃s nõ peccauit in adam: in q̃ fuit solũ fm mãm. ¶ Ad tertium dõm. q̃ xp̃s ex sua tẽtatiõe z passiõe nob auxiliat⁹ ẽ, pro nob satisfaciẽdo: ꝟz pcm̃ nõ coopat ad satisfactionẽ. ꝟz magis ipam impedit: vt dcm̃ ẽ. Et ſ nõ oportuit q̃ pcm̃ in se ꝟrer, sed aliter esset pur⁹ a pcõ: alioquin pena quã sustinuit fuisset sibi debita. p ꝓpo pcõ. ¶ Ad quartũ dõm. q̃ deꝰ fecit chr̃m pctm̃: nõ q̃dẽ vt in se pcm̃ ꝟrer. sed q: fecit eũ hostiã. p pcõ. Sicut z esee. 4. ꝺ. pcã ppũ mei comedẽt. l. sacerdotes: qui fm legẽ comedebãt hostias pro pcõ oblatas. Et fm hunc modũ ꝺ: isa. 53. q̃ dñs posuit in eo iniquitatem omnium: q: l. eũ tradidit vt esset hostia. p pcis omniũ hominuz. Vel fecit eũ pcm̃. i. hũtem sillitudinẽ carnis peccati: vt ꝺ. ro. 8. r̃ b pp corpus passibile z mortale qđ assumpsit. ¶ Ad quintũ dõm. q̃ penitẽs laudabile exemplũ dare põt. non ex eo q̃ peccauit: sed in ꝺ q̃ voluntarie penam sustinet. p pcõ. Añ chr̃s dedit ꝟmaximũ exẽplum penitentib⁹: dũ nõ pro peccato ꝓprio, sed pro peccatis aliorũ voluit penam subire.

¶ Utrũ in chr̃o fuerit fomes pci. Art. 2.

Ad scdm Sic procedit. Uidet q̃ i ipo fuerit fomes pci. Ab eodẽ em principio deriuat fomes peti z passibilitas corpis siue mortalitas. i. ex subtractiõe originalis iustitie: q̃ simul inferiores vires aie. subdebant rõni, z corpus aie. Sed in xp̃o fuit passibilitas corporis z mortalitas. Ergo ẽt in eo fuit fomes pci. ¶ ℞. Sicut damn. dicit in. 3. lib. Benepla cito diuine voluntatis permittebatur caro chr̃i pati z opari q̃ ꝓpria. Sz ꝓpriũ est carni vt cõcupiscat delectabilia sibi. Cũ igit nihil aliud sit fomes q̃z cõcupiscẽtia (vt ꝺ: in glo. ro. 7.) videt q: in chr̃o fuerit fomes peccati.

¶ ℞. Rõne fomitis peccati, caro cõcupiscit aduersus spm̃: vt ꝺ: gal. 5. Sed tanto spũs ostendit fortior z magis dign⁹ corona, q̃to magis supat hostẽ. l. cõcupiscẽtiã carnis: ꝟz illud. 2. ad tim. 2. nõ coronabit nisi qui legitime certauerit. Chr̃s aũt hũit fortissimum et victoriosissimũ spm̃, z maxime dignũ corona fm illud apoca. 6. data est ei corona z exiuit vincens vt vinceret. Videt ergo q: in christo maxime debuerit esse fomes peccati.

Sed cõtra Est. q̃ ꝺ: matth. 1. q: in ea natũ est. de spũsctõ est. Sed spũsan. excludit pctm̃, z inclinationẽ peccati. quæ importat noie fomitis. Ergo in christo non fuit fomes peccati.

Rñdeo Dõm. q̃ sicut supra dcm̃ est chr̃s pfectissime habuit gratiam, z oẽs virtutes. Uirtus aũt moralis, q̃ est in rõnali ꝑ pte aie. eã facit esse rõni subiectã: z tãto magis, quãto pfectior fuerit ꝟtus sicut tẽperãtia cõcupiscibilẽ, z fortitudo irãsibilẽ: vt in scda parte dictũ est. Ad rõnez aũt fomitis ꝓtinet inclinatio, sensualis appetitus in id qđ est ꝟ rõnẽ. Sic igit pz ꝙ quãto ꝟtus in aliquo fuerit magis pfecta, tanto magis in eo debilitat vis fomitis. Cũ igit in chr̃o fuerit ꝟtus ꝑm pfectissimũ gradũ, nõ est q̃ in eo fomes pcti nõ fuerit. Cũ ẽt iste defect⁹ nõ sit ordinabil ad satisfaciendum: sed potius inclinet ad. contrarium satisfactioni.

Ad p̃mũ Ergo dõm. q̃ inferiores vires ꝓtinẽtes ad sensibilẽ appetitũ, nãliter sũt obedibiles rõni: sicut vires corpales, vel hũoruꝫ corpaliũ, vel etiam ipsius aie vegetabilꝭ: vt pz in ꝓio de ĩh. Et ſ cõ pfectio ꝟtutẽ, q̃ est fm rõnẽ rectã, nõ excludit passibilitatẽ corpis: excludit ãt fomitẽ pcti: cuius rõ cõsistit in resistẽtia sensual⁹ appet⁹ ad rõnẽ. ¶ Ad scdm dõm q̃ caro nãliter cõcupiscit id quod est sibi delectabile cõcupia appet⁹ sensitiui: ꝟz caro hois (q̃ ẽ aial rõnale) ꝺ cõcupiscit fm modꝰ z ordinẽ rõis. Et ꝺ mõ caro xp̃i cõcupia appet⁹ sensitiui, nãl⁹ appetebat esca z potũ z somnũ. z alia q̃ fm rectaz rõnẽ appetunt⁹: vt pz p damn. in. 3. li. Et ꝺ aũt nõ sequit q̃ i xp̃o fuerit fomes pci: q̃ ipotat cõcupiscẽtiã delectabiliũ. pter ordinẽ rõnis.

¶ Ad tertiũ dõz. q̃ fortitudo spũs aliqual⁹ ondit⁹, ex hoc q̃ resistit cõcupie carnis sibi ꝟiãtis, ꝟz maior fortitudo spũs ondik. si p eꝰ virtutẽ totaliꝫ caro cõpugnak. ne ꝏ spũm cõcupiscere possit. Et ſ cõ ꝺ cõpetebat xp̃o: cuꝰ spũs summũ fortitudinis gradũ attigerat. Et ꝟz nõ sustinuerit impugnationẽ interiorez ex parte fomitis: sustinuit tñ exteriorẽ impugnationẽ ex parte mundi z diaboli: quos superando, victorie coronã promeruit.

¶ Utrũ in chr̃o fuerit ignorantia. Art. 3.

Ad tertiũ Sic, pcedit, ẽ q̃ in xp̃o fuerit ignorãtia. Illud. n. vere fuit in chr̃o. qđ sibi competit ꝟz hũanã nãm, ꝟz ei fi cõpetat fm dĩnã sicut passio z mors. Sz ignorãtia cõuenit xp̃o fm hũanã nãm: dicit. n. damn. in. 3. lib. q̃ ignorãtẽ z fuisse assumpsit nãm. ergo ignorãtia vere fuit in xp̃o. ¶ ℞. aliquis ꝺ ignorãs q̃ nõtia defectũ. Sed aliqua notitia defuit xp̃o: dicit enim apo. 2. ad cor. 5. eum qui nõ nouit pctm̃, ꝓ nob q̃ pctm̃ fecit. ergo in xp̃o fuit ignorãtia et elõgationez a peccato / animę vero reliquoz quãtũcunq; sanctificatorum in vtero / in hac vita sunt sicut ala hois qui incidit in latrones: z non fuit spoliatus est gratiis / sed vulneratus in nãlibus. Et ideo in aia chr̃i fm se fuit plenitudo omnis scientie: ergo sicut ꝓpia plenitudo excludit fomitem peccati: ita scda excludit ignorãtiam: ergo in christo non fuit ignorantia. Prima cõsequentia ꝓbat: q: ignorantia opponit plenitudini scientie. Secunda: q: nõ fuit fomes peccati in xp̃o.

¶ In rñsione ad 3m / aduerte nouitie: qđ triplex est ordinatus ꝑ⁹ ipis fm etatẽ infantilẽ ihesu xp̃i

¶ Super art. 3m.

Titulus clar⁹ est.

¶ Incorporeyna est cõclo

In christo non fuit ignorãtia. ꝓbat. sicut in christo fuit plenitudo gr̃e et ꝟtutis / ita fuit plenitudo omnis scientie: ergo sicut ꝓpia plenitudo excludit fomitem peccati: ita scda excludit ignorãtiam: ergo in christo non fuit ignorantia. Prima cõsequentia probat: q: ignorantia opponit plenitudini scientie. Secunda /

Universidad de Deusto
Biblioteca

nalē iustitiā, phibēte defectꝰ fit mortis ⁊ defectuū proxima cā: nō positiue (vt cō positio ex Hūjs) sed remouēdo phibēs: ⁊ hūpi autor docuit. Si ꝓ ad singulos filios Ade spectes: inuenies pctm esse cām primā ⁊ vt potic vsem causam in suo vt dictū est o1 dine: sed vt remouēte phibens) cōpositionē aūt ex contrariūs in hoc hoie esse propinquā causam mortis ⁊ defectuū: qz hec sola sufficit ad causandā mortē ⁊ defectus corporales. ¶ Sed qm̄ tam cōpositio ex contrariūs ꝙ peccatum: est causa vniuersalꝫ ab solute/⁊ particularis in hoc: ideo aliter dicit/ꝙ prius dictū/verū est quo ad ipsas causas: nunc vero dictū verū est quo ad exequtiōes ipsarū causarū. Nāq; si ad cōpōnē ex contrariūs ⁊ pctm̄ spectemus: inuenit cōpositio prio1: ⁊ peccatū tollens superueniēs tem iustitiam: inuenitur posteriō1 cā. ⁊ hoc supi⁹ docuit ad 1o1 dicēs cōpōnem remotā: pctm̄ vero primā cām. Si aūt ꝑspectemus ad exequtiones cālitatū vtriusq; inuenimus pctm̄ esse prioꝛē cām: qz prius pctm̄ sustulit iustitiā: phibēte mortē ⁊ defectus/⁊ deinde cōpositio ex hūjs intulit defectꝰ ⁊ mortē. Et ideo ad 1hoc hic dicit pctm̄ esse primā cāz mortis ⁊ defectuum: qz ab ipso icepit mors ⁊ defectus ois: cum positio aūt 9z causa ꝓpinqua: qz cōpositio ex cōtrariūs post pctm̄ exequnta est operatione suā qua mortē defectusq; intulit. Et hec est fa expō horū dictoꝝ. ¶ Super artm̄. 6m. 3. q. 2. a. 1. q̄. 2. c. 1. 5m Etopus. ca. 259.

cōcepte. qꝛ nec itati dolo1is subiaceat. Sz caro xp̄i nō est cū pcō cōcepta, hz ex spū. s. i vere virginali. Nō g̃ subiacuit necessitati patiē di dolo1ē. ¶ ℞. Delectatio cōtemplationis dīnoū diminuit sensum dolo1is: vnde ⁊ martyres in passionibus suis tolerabilius sustinuerūt ex cōsideratione dīni amo1is. Sz aīa xp̄i summe delectabaꝫ in cōtemplatione dei, quē ꝙ essentiam videbat: vt supra dictū est. Non ergo poterat sentire aliquem dolo1em.

Sed cōtra Est, ꝙ ila. 53. 9z, Vere dolo1es nr̄os ipe tulit.

Rñdeo Dīm. ꝙ (sicut ꝑz ex his q̄ in scīa pte dcā sūt) ad ꝑfitatēdo lo1is sensibilis, requirit lesio cōꝑis ⁊ sensus lesionis. Cōꝑs aūt xp̄i ledi poterat: qz erat passibile ⁊ mortale: vt supra habitū est. Nec defuit ei sensus lesionis: cū aīa xp̄i perfecte haberet oēs potētias nāles. Vñ nulli dubiū debet esse, quin in xp̄o fuerit verus dolo1.

Ad primū Ergo dīm. ꝙ in oib⁹ il lis ꝟbis ꝛ ſūbus, hilarius a carne xp̄i nō ꝑfitatē dolo1is, hz necessitatem excludere intēdit. Vñ post p̄missa verba subdit, Neqz. n. cū sitiuit aut esuriuit aut fleuit, bibisse dīs aut māducasse aut doluisse mōstratus est. Sed ad dem̄ōstrandā cōꝑis veritatē, cōꝑis cōsuetudo suscepta est: ita vt nāe nre cōsuetudine, cōsuetudini sit cōꝑis satisfactū, vel cū potū ⁊ cibū accepit, nōsle necessitati cōꝑis, sed ꝙsuetudini tribuit. Et accepit necessitatē ꝙ comparationē ad causam primā hoū defectuū, que est pctm̄: vt supra dictū est vt. s. ea rōne dicaꝫ caro xp̄i nō subiacuisse necessitati hoū defectuū. qz nō fuit in ea pctm̄. Vñ subdit, Nūlit em̄. s. xp̄s corpus: fz ouginis sue, ꝓprium, neqz ex vitijs hūane cōceptionis exīs, sed in forma cōꝑis nr̄i, virtutis sue ꝑtē subsistēs. Quantū tñ ad causaz ꝓpinquā hoū defectuū. q̄ est cōpositio ex 9uorum, caro xp̄i subiacuit necessitati hoū defectuum: vt supra dem̄ est. ¶ Ad scām dīm. ꝙ caro in pcō cōcepta subiacet dolo1i, nō soluz ex necessitate reat⁹ pci. Que quidē necessitas ⁊ xp̄o nō fuit: hz solū necessitas nāliū principiōꝝ.

¶ Ad tertiū dīm. ꝙ (sic supra dictū ē) virtute dīnitatis xp̄i, dispensatiue sic beatitudo in aīa ꝛtinebaꝫ, ꝙ nō derīuabaꝫ ad corpus, vt eius passibilitas ⁊ mortalitas tolleret. Et ea dē rōne delectatio ꝛplatiōis, sic retinebat in mēte, ꝙ nō derīuabaꝫ ad vires sensibiles, vt per hoc dolo1 sensibilis excluderetur.

¶ Utrum in christo fuerit tristitia. Art. 6.

D sextū Sic ꝓcedit. Vñ ꝙ in xp̄o non fuerit tristitia. Dicitur em̄ de xp̄o isa. 42. Non erit tristis nec turbulētus. ¶ ℞. Pro. per. 12. 9z, Nō ꝓtristabit iustū, q̄cquid ei acciderit. Et huius rōne stoici assignabāt ꝙ nullus tristaꝫ nisi de amissiōe suoꝝ bonoū: iustus aūt nō reputat bona sua nisi iustitiam ⁊ virtutē, q̄s nō ꝓt amittere: alioquin subijcere tur iust⁹ fortune. si ꝙ amissiōe bonoꝝ fortūe tristaret. Sed xp̄s fuit maxime iust⁹: ꝛm illō hiere. 23. hoc est nomē ꝙ vocabūt eum dñs iustus noster. Ergo in eo non fuit tristitia.

¶ ℞. Pōs dicit in. 7. etℏ. ꝙ ois tristitia est malū ⁊ fugiēdū. Sed nullū malū fugiendū fuit in xp̄o. Ergo in christo non fuit tristitia.

¶ ℞. Sicut aug. dicit. 14. de ci. dei, tristitia est de his que nob nolentib⁹ accidunt. Sed nihil pass⁹ ē xp̄s ꝛ suā volūtatē: 9m̄ isa. 53. oblat⁹ est, qꝛ voluit. Nō g̃ i xp̄o fuit tristitia.

Sed cōtra Est. ꝙ dic̄ dīs math. 26. Tristis est anima mea vsqz ad mortē. Et am̄. dicit in. 3. de tri. vt homo tristitiam habuit: suscepit eā tristitiam meam confidenter: tristitiam nomino, qui crucem predico.

Rñdeo Dīm. ꝙ sicut dctm̄ est, delectatio dīne cōtemplationis. ita ꝙ dispēsatiōnē dīne virtutis retinebat in mente xp̄i, ꝙ nō derīuabat ad vires sensitiuas, vt ꝙ hoc dolo1 sensibil⁹ excluderet. Sic aūt dolo1 sensibil⁹ est in appetitu sensitiuo, ita ⁊ tristitia. Sed est dīcta ꝛm motiuū siue obiectum: nā oblectū ⁊ motiuū dolo1is, est lesio sensu tactus percepta: sicut cū aliquis vulneratur. Obiectū aūt ⁊ motiuū tristitie, est nociuum seu malū interius ap̄hensum siue ꝙ rōnem siue ꝙ imaginationem (vt in scōa pte habitū est) sicut cū aliquis tristaꝫ de amissiōe ꝛ gr̄e vel pecunie. Potuit aūt aīa xp̄i interius ap̄prehendere aliq̄d, vt nociuū: ⁊ ꝓtuz ad se, sicut passio ⁊ mo1s eius fuit: ⁊ ꝓtū ad alios, sicut pctm̄ discipulorū vel ꝛ iudeo1uꝫ occidētium ipsum. Et ō sicut in xp̄o potuit esse verus dolo1, ita potuit in eo esse vera tristitia. Alio tñ mō q̄z in nob: ꝛm illa tria que supra assignata sunt. cum cōiter de passionibus anime christi loqueremur.

Ad primū Ergo dīm, ꝙ tristitia remouetur a christo ꝛm passionē ꝑfectā: fuit tñ in eo inuitiata ꝛm passionē. Vñ 9z math. 26. cepit contristari ⁊ mestus esse. Aliud em̄ ē cōtristari, aliud inci pere cōtristari: vt hier. ibidē dicit. ¶ Ad 2m dīm. ꝙ sicut augu. dicit in. 14. de ci. dei, ꝓ tribus ꝓturbation⁹. ſ. cupiditate, letitia et timore, stoici tres eupatias. i. bonas possiones. in aio sapientis posuerūt. ſ. ꝓ cupiditate voluntatē. ꝓ letitia gaudium. ꝓ metu cautionē. Sed ꝓ tristitia negauerūt aliq̄d posse esse in aio sapientis: qꝛ tristitia de malo est. qō iam accidit. nullū aūt malū existimāt posse accidere sapienti. Et hoc ideo est: qꝛ nō credebāt aliquid esse bonū nisi honestū, qō hoies bonos facit: nec aliquid esse malū nisi inhonestū. ꝙ qō hoies mali fiunt. Quamuis aūt honestū sit principale hois bonū, ⁊ inhonestum principale hois malū (qꝛ hec ptinent ad ipsam rōnē. q̄ est principalis in hoie) sunt tñ quedā scōaria hois bona, que ptinēt ad ipsum corpus, vel ad exteriores res corpori deseruientes. Et ꝛm hoc potest in animo sapientis esse tristitia quantum ad appetitum sensitiuum, ꝛm ap̄prehensionem huiusmodi malorū: non tñ ita ꝙ ista tristitia perturbet rationē. ſ. Et ꝛm hoc intelligitur ꝙ non contristabit iustum quicquid ei acciderit: quia. ſ. ex nullo accidente eius ratio perturbatur. Et ꝛm hoc tristitia fuit in christo ꝛm propassionem: non autem ꝛm passionem. ¶ Ad tertium dicē dum, qō omnis tristitia est malum pene: non autem est semper malum culpe: sed solum quando ex inordinato affectu procedit. Unde aug. dicit. 14. de ci. dei. Cū rectā rationē sequunt iste affectiones, ⁊ qñ ⁊ vbi opz adhibēt, quis eas tūc mozbidas seu vitiosas passiones audeat dicere? ¶ Ad quartū dīm, ꝙ nihil ꝓhibet aliquid esse contrariū volūtati ꝛm se, qō tñ est volitū rōne finis ad quē ordinatur: sicut medicina amara non est ꝛm se volita, sed solum ꝛm ꝙ ordinatur ad sanitatez. Et hoc modo mors christi ⁊ eius passio fuit ꝛm se cōsiderata, inuoluntaria ⁊ tristitiam causans: licet fuerit volūtaria in ordine ad finem, qui est redemptio humani generis.

¶ Utrum in christo fuerit timor. Art. 7.

D septimū Sic, ꝓcedit. Vñ ꝙ i xp̄o nō fuerit timor. Dicit em̄, puer. 18. Justus qñ leo cōfidens, ablq; terrore erit. Sed christus fuit marie iustus. Ergo in christo nō fuit aliquis timor. ¶ ℞. Hilarius dic̄ 10. de tri. Interrogo eos q ꝟ ita existimāt: an rōne ſbsistat, vt mouī timuerit, q̄ oēz ab apīis

¶ In corpore duo fuit. ꝓ declarant cōditiones reqsite ad cāndū timorem: qꝛ 2o ꝛndet questio cū distōne dimēbri ⁊ cōt'onib⁹ duab⁹. Quo ad ꝛm. Cōditiones sunt 4o1: appꝛehēlio mali futuri/incerti seu pōsibilis euitari. Et in duab⁹ primis cōuenit cū tristitia: qz vterqꝫ est ex apprehensione mali: in tertia differūt: qz illa est ꝑtis ifre futuri. Sed hec differētia nō fuffiicit: qz nō est vlsqquaqz dīa: qm̄ futurū pōt habere rōnem ꝑtis: ⁊ tunc nō timo1: sed tristitia cātur. Appꝛehēdit aūt malū futurū sub rōne ꝑtis / qñ vt certū appꝛehēdi tur: ⁊ iō incertū seu pose vitari eē dz malū futurū, ꝙ timoꝛē ingerit. Et hec ola in ſba ex cōuenīētia ⁊ dīa inter tristitiaz ⁊ timoꝛē clare dīr. ¶ Sed bñ nota ꝟba Ise: si oimodā certitudinē hēat: qm̄ esti est certū quo ad ſbātiā: ⁊ incertū quo ad tp̄s (vt contingit cōiter de morte) aut quo ad gn̄s mortis (vt cōtingit dānat⁹ ad mortē: ꝛ hmōi) ꝛ tū admiscet de incertitudine: tūc ꝓt imiceri spei euadēdi: ⁊ ꝓinter timo1is. Nec putes ꝓpea enumeratas esse oēs timo1is cās: qm̄ sat fuit ꝓposito eas cō dicio nes afferre, ꝛm ꝙs differnen ēū est ꝙ ir fuit ⁊ ꝙr nō fuit in xp̄o timo1: nō timore em̄ diffuse i ꝑa sede tractatū est. ¶ Quo ad 2m dictō est. Timoꝛ pōt considerari ꝓtū ad duo: ꝓ ꝓtū ad motū appetitus ſensitiui ex apꝑhen so malo futuro: 2o ꝓtū ad motū eiusdē ex apꝑhēso malo futuro incerto. ꝓia 2o est. In xp̄o fuit timoꝛ quo ad primū. Sed 2a 2o est. In xp̄o non fuit timoꝛ q̄ ad 2m. ꝓbabat autoritate damasceni. Et ꝑz vtraqz 2o ex dictis. Sed dubiū occurrit circa primam cōclonem: qꝛ motus appetitus ex malo futuro apꝛehenso: non est timoꝛ nisi sit cuz spe euasionis (vt in litera dicitur ex aristotele) ergo talis motus non est timoꝛ nisi equiuoce: non saluatur igitur per hoc sufficienter in christo timoꝛ.

¶ Dubium quoqz alterum occurrit circa secundam conclusionem: quoniam ex hoc ꝙ christus omnia futura certo cognouit: non sufficiēter excluditur timoꝛ quo ad incertitudinē euentus: quoniam scientia anime christi (vt patet ex supradictis) erat habitualis: nec oportebat esse actualem: quoniam habitus est quo quis operatur quum vult: et propterea poterat christus non vtendo scientia euentus/quam habebat/ apprehendere malum futurū quasi incertuz: et sic habere in suo appetitu timoris motū quo ad omnia (sicut ⁊ tristitiā) nō quo ad aliquid tantum. ¶ Et augetur dubium: quia ex eo quod in christo non erat redundantia superiorum ad inferiores partes aut econtra: sed vnaqueqz pars sibi ꝓpria exercebāt: consentaneum est: vt estimatiua seu cogitatiua christi cum rationē non vtente scientia infusa de certitudine euentus moꝛtis/quamuis vtente sciētia future mortis/apprehenderit malum futurum vt incertum ipsi cogitatiue quo ad euentum: et ex tali apprehensione fuerit timoꝛ quo ad omnia: quū imaginatiua seu cogitatiua sit mouens immediatum appetitus sensitiui. ¶ Ad horum euidentiam sciendum est/quod sermo litere est de christo homine simpliciter et absolute: et non est de christo secundum quid: ita quod vtraqz conclusio verificatur de christo secundum id quod conuenit christo simpliciter. Constat autem de christo non dici simpliciter: quod incertus erat de euentu mali futuri: sed oppositum/scilicet ꝙ certus erat de euentu mortis ⁊ reliquoꝝ malorum futuroꝝ um: non solum inquantū deus: sed etiā inquantū homo: nec solum vt comprehensor sed etiam vt viator. quamuis sēm quid/ hoc est secundum aliquam eius partem/ possit euentus incertitudo: non priuatiue: sed negatiue intellecta/illi attribui. Sed nō ꝓpter ea potest ratione partis attribui ipsi christo absolute: quia oppositum vt dictum est/ cōuenit illi simpliciter: sicut ethiops potest quidem dici albus dentes: non tamen propterea potest dici albus: quia simpliciter loquendo est niger. Timoꝛ igitur quo ad incertitudinem euētus/vere negatur in christo simpliciter et absolute: quia christus erat certissimus de euentu malorum. ¶ Et hoc est qō docemur ex secunda conclusione literē: cum quo tamen stat/ꝙ in christo fecundum aliquā portionem potuit esse timoꝛ/ etiā quo ad incertitudinē euentus quod est in christo secundum quid fuisse timoꝛem: quo ad incertitudinem euentus: ꝓo quanto potuit ratio inferior apprehendere malum futurū: nihil proponendo de certitudine vel incertitudine euentus ac per hoc apprehendebat malum futurum vt incertum negatiue, remanebat siqdē malum futurum nō ex certum ex hoc ipso qō non ꝓponebatur certe euenturum. Et sic potuit esse in christo timoꝛ etiam quo ad incertitudinem euentus. ¶ Ad primum igitur dubium dicitur/quod motus appetitus sensitiui causatus ex apprehensione mali futuri/abstrahēdo a certo vel incerto/est vere timoꝛ: non tristitia/requirens ꝙ malum futurum/apprehendatur quasi presens/quia certuz. Et quoniam in litera nihil aliud dicitur ponendo primam cōclusionem/nisi quod timoꝛ fuit in christo quatenus causatur ex apprehensione mali futuri: ideo sibi non obstant prius dicta ex aristo. Nec obstat secunda conclusio: quoniam negat huiusmodi timoꝛem a christo: sed negat timoꝛem quo ad incertitudinem contrarie a christo simpliciter. ¶ Et hinc patet solutio secundi dubii: quoniam vt dictum est/ conclusio secunda asserit in christo absolute non fuisse intertitudinem euentus mali (que est ambiguitas quedam de malo futuro) hec est enim incertitudo contrarie ac per hoc non esse timoꝛem quo ad huiusmodi incertitudinem. Obiections autem loquuntur/⁊ de incertitudine negatiue: et de christo secundum quid: quia vt dictum est: verificatur de christo simpliciter qꝛ erat certissimus de euentu cuiusqz mali futuri.

¶ Super articulum octauum.

Titulus clarus est.

¶ In corpore vnica est conclusio. In christo solum quantum ad scientiam experimentalem potuit esse admiratio. Hec conclusio primo probatur: deinde redditur ratio/quare ista potentia posita est in actu. Probatio est. Admiratio est de nouo et insolito: sed christo nec secundum scientiam diuinam/ nec humanam in verbo: nec in ifans; sed tantum experimentalem: potuit occurrere aliquid nouum et insolitum: ergo. Ratio actus est instructio nostra. Confirmatur authoritate Augustini.

4o. 3. c. 33. fin. et matthe. 7. col. 5. fin.

5. q. 3. 6. Et 2. 2. q. 2. a. 1. ad 3.

als ꝑ ac fectum.

Titulus clarus. ¶Super articulum nouum.

¶In corpore articuli sunt due cōclones ꝝsiue q̄sito. Prima est. Ira p vitiū nō potuit eē in chr̄o. Scōa est. Ira p zelum/fuit in chr̄o. Probat̄ 2clo vtraq; simul: mōstrādo p ex dīb⁹ cōstat ira (i. ex tristitia z appetitu vindicte) z distinguendo dupliceē appetitū vindicte: vel nō ꝑm ordinē rōnis: vel ꝑz ordinē rōnis. Ille ira z p vitiū/iste ira p zelū cōstituit. vt aug. d. Et sic relinquūt ambe cōclones vt p se nota. Prima: qz in chr̄o cōstat nō fuisse pcm. Scōa ꝑo: qz euāgeliū expresse dicit de chr̄o/zelus domus tue ꝛc. ¶Nec putes nouitie ꝓprie cōpositā eē ira ex tristitia z appetitu vindicte: quum illa. sit in cōcupiscibili: hic i irascibili: z rursus vterq; est qualitas simpler. Sz cōpositā dr̄ tanḡ ex necio cōcurrētib⁹ ad ꝑfōnē ipsius ā fōrmaliter est appetit⁹ vindicte: cāl⁹ aūt est tristitia: qz er tristitia iniurie cātur. Et potes si vis 2clones deducere/syllogizare facile. In xp̄o fuit tristitia z appetit⁹ vindicte/nō ꝑter sed ꝓz rōnis ordinē: ḡ in ipo ira nō per vitiuz sed per zelum fuit.

¶Sup articulū. 10.

Titul⁹ his 2 nob⁹ terminus declarat/scz viator et cōprehensor. ¶In corpe vna ē 2clusio. xp̄s fuit simul cōprehēsor z viator. pbat. Chr̄s ante passionē fm mentē plene videbat deuz: z cū hoc alia ei⁹ erat passibil/z corpus passibile et mortale: ḡ hēbat beatitudinē p̄fectā ad id q̄ est ꝓpriū aie: z deerat ei beatitudo q̄tuz ad alia: q̄ erat simul cōprehēsor z viator. Aūs ꝓz ex ād̄ictis. Prima ꝑna ꝓbat: qz beatitudo hois ꝑfecta cōsistit in alia z corpe ꝛc. Secūda aūt: quia viator ē q̄ tēdit i beatitudinē: cōprehensor ā obtinet. Probatur auctē duplici aph.

¶Super. q. 16.

Hic incipit 2a ps tertii tractat⁹ de chr̄o in q̄ expedītis his q̄ de vnionis mysterio erant dr̄ tractāt illa que ad vnionē ꝑsequūt: vt ꝓz in ira. in q̄ tota ista pars durās vsq; ad q̄nem. 26. distinguitur satis clare.

¶Super ar. primū.

Titul⁹ clarus est.

¶In corpe articuli tria fiūt.

¶Utrum in christo fuerit ira. Articu. 9.

Adnonū Videtur q̄ in xp̄o nō fuerit ira. Dicit enī Ja. 1. Ira viri, iustitiā dei nō opat. Sz ḡcēd fuit i christo. ad iustitiā dei ꝓtinuit: ipse enī fact⁹ est nobis iustitia a deo: vt dr̄. 1. ad cor. 1. Ergo vr̄ q̄ i xp̄o nō fuerit ira. ¶Ꝓ. Ira māsuetudini opponit: vt ꝓz in. 4. ethic. Sz xp̄s fuit māsuet⁹. Ergo in eo nō fuit ira. ¶Ꝓ. Greg. dicit in. 5. moral. q̄ ira ꝓ vitium, excecat oculū mentis. ira vero p zelū, ipsuz turbat. Sed in xp̄o mentis oculus non fuit excecatus nec turbatus. Ergo in christo nō fuit nec ira per vitium, nec ira per zelum.

Sed cōtra Est. q̄ Jo. 2. de eo dr̄ esse impletū. q̄ i psal. legitur. zelus domus tue comedit me.

Rñdeo q̄ sicī scōs ꝓtē dcm ē ira ē ef fect⁹ tristitie. Ex tristitia enī alicui illata, ꝑsequit in eo circa sensitiuā ꝑtē, appē repellēdi illatā iurīā vel sibi vl alīs. Et sic ira ē passio ꝑpr⁹ ex tristi⁹ z appe" vindicte. Dām ē aūt q̄ i xp̄o tristi⁹ eē potuit. Appetit⁹ ēt vindicte q̄tūz ē vindicte q̄tūz ē cū pcō. q̄i. 1. aliq̄s vindictā q̄rit ablq; ordīe rōnis: z sic ira i xp̄o esse nō potuit: hmōi enī dr̄ ira p vitiū. Q̄tūz vero talis appē⁹ ē sine pcō, imo ē laudabil⁹: puta cū aliq̄s appetit vindictā fm ordinē iustitie. z hoc vocat ira p zelū. Dic enī aug. sup Joā. q̄ zelo domus dei comedit. q̄ ola puersa que videt cupit emendare. z si emēdare non potest, tolerat z gemit. Et talis ira fuit in chr̄o.

Ad ꝓmū Dr̄. q̄ sic greg. dic. 5. moral. ira duplr se hz in hoie. Q̄nq; n. ꝑuenit rōnē, z trahit eā secū ad operādū. z tunc ꝓprie ira dr̄ oparī: nā opō attribuit ꝑncipali agēti. Et fm h̄ intelligit q̄ travit, iustitia dei nō opat. Q̄nq; ꝑo ira seq̄t rōnē. z ē q̄n insistm ipsi⁹. z tūc opō q̄ē tuitte, ñ attribuit ire. hz rōni. ¶Ad 2m dr̄m, q̄ ira ē trāsgredit ordinē rōis: opponit māsuetudinō aūt ira q̄ē moderata. z ad metū reducta p rōnē. nā māsuetudo metū tz in ira. ¶Ad tertiū dr̄. q̄ i nobis fm nālē ordinē, po⁹ aie mutuo se impedūt: ita. s. q̄ cū vnī⁹ po⁹ opō fuerit ītēsa, alteri⁹ opō debilitet. Et er h̄ dicit q̄ mot⁹ ire ēt si sit fm rōnē moderat⁹, vt cū ꝓz impedit oculū aie ꝓtēplātis. Sz in xp̄o p moderatiōnē dine ꝓtutis, vnicuiq; po⁹ p mittebat agere q̄ erat et ꝓprīa: ita q̄ vna potētia ex alia nō ipediebat. Et tō sic ēlectatio mētis cōtēplātis ñ ipediebat tristitiā vl dolōre inferiorīs ptis: ita ēt ecōuerso passiōes inferiorīs ptis, in nullo ipediebāt actū rōis.

¶Utrū xp̄s fuerit viator. 2 ꝑphēsor. ar. 10.

Ad decimū Videt⁹ q̄ xp̄s non fuerit simul viator. z cōphensor. Viator enī cōparit mouert ad finē beatitudis, cōphensor aūt cōparit finē ꝑfecte q̄escere. Sz nō pōt eidē simul cōuenire: q̄ moueāt ad finē. z q̄escat in fine. Ergo nō potuit simul esse q̄ xp̄s eēt viator. z cōprehēsor. ¶Ꝓ. Mouert ad beatitudinē, aut eā obtinere. nō cōparit hominī fm corp⁹ sed fm aiam. vñ aug. dicit in epla ad dioscorū. q̄ ad inferiorē nām q̄ ē corp⁹, redundat ab aia nō beatitudo, q̄ ꝓpria ē fructis z intelligētis, sed plenitudo sanitatis. i. incorruptiōis vigor. Sed xp̄s licet hēret corp⁹ passibile, tñ fm mētem plene deo fruebat. Nō igit xp̄s fuit viator, sed pri⁹ cōphēsor. ¶Ꝓ. Scti q̄ū aie sunt in celo z corpa in sepulchris, fruūt q̄dē beatitudine hz aiam. q̄uis eoꝝ corpa moti subiaceāt, z tñ nō dr̄ viatores, sed solū cōphensores. Ergo pari rōne licet corp⁹ christi fuerit mortale. q̄ tñ mens ei⁹ deo fruebatur, videt q̄ fuerit purus comprehensor, z nullo modo viator.

Sz ꝓtra Est. q̄ dr̄ hier. 14. Q̄ colon⁹ futur⁹ es in terra, z quasi viator declinans ad manendum.

Rñdeo q̄ aliq̄s dr̄ viator. ex eo q̄ tendit in beatitudinē: cōphēsor aūt dr̄. ex hoc q̄ iam beatitudinē obtinet: fm illud. 1. cor. 9. sic currite vt cōphēdatis. z phil. 3. sec̄t aūt quōmō cōprehēdā. Hoīs aūt beatitudo ꝓfecta ꝓsistit in aia z corpe: vt in scōa ꝑte hītum est. In aia q̄dē q̄tū ad id q̄ est ei ꝓprīū, hz q̄ mens videt z fruit deo. In corpe vero. fm q̄ corp⁹ resurgit spūale: z in ꝑtute, z in glia, z i incorruptiōe: vt dr̄. 1. cor. 15. chr̄s aūt ñ passionē fm mentē plene videbat deū: z sic habebat beatitudinem quantū ad id q̄ est ꝓprīū aie. Sed quātū ad alia deerat ei beatitudo: q̄ z aia eius erat passibilis: z corpus passibile z mortale: vt ex supra dictis p3. Et ideo simul erat cōprehēsor: in q̄tū habebat beatitudinē ꝓpriam anime: z simul viator: inquantuz tendebat in beatitudinem, fm id q̄ē et de beatitudine deerat. Ergo dr̄z. q̄ simple ē mouert ad finē, z q̄escere in fine fm idē. Sed fm diuersa nihil hoc. phibet: sicut aliq̄s hō simul est scies q̄tū ad ea q̄ iam nouit: z addiscēs. q̄tū ad ea q̄ nō dū nouit. ¶Ad 2m dr̄z. q̄ beatitudo ꝓncipl⁹ z ꝓprie ꝓsistit in aia z fm mētē: scōario tñ z q̄si instrūmēt⁹ requrunt ab beatitudinē, corpis bōa. Sicut etiā ꝑphēs dr̄ i ꝑmo eth. q̄ exteriora bōa organice deseruiūt beatitudini. ¶Ad tertiū dr̄z. q̄ nō ē eadē rō de aiab⁹ scōis z de xp̄o: ꝓp duo. ꝑmo q̄dē: q̄ aie scōi nō fuit passibiles. sic fuit aia chr̄i. scōo q̄ corpa nō agūt aliq̄d ꝓ q̄d in beatitudinē rēdāt: sic ēpḥs fm corpis passiones. i. beatitudinē tēdebat. q̄tū ad gliaꝫ corporis.

¶De his q̄ cōsequūt vnionē, quātū ad ea que conueniūt chr̄o fm esse z fieri. Questio. 16.

Deinde Considerandū est de his q̄ cōsequūt vnionē. Et ꝑmo q̄tū ad ea q̄ cōueniūt xp̄o fm se, scōo de his q̄ cōueniunt chr̄o ꝓ oparatiōnē ad deū ꝑfm. tertio de his q̄ cōueniūt chr̄o p cōpōnem ad nos. ¶Circa ꝑmū duplex cōsideratio occurrit. ꝑma q̄dē de his q̄ cōueniūt chr̄o fm esse z fieri. scōa de his q̄ conueniūt chr̄o fm rōnē vnitatis. ¶Circa ꝑmū querunt. 12. ꝑmo vtrū hec sit vera, deus est homo. scōo vtrū hec sit vera: homo est deꝰ. tertio vtrū chr̄s possit dici hō ꝺūctus. quarto vtrū ea q̄ conueniūt filio hois, possint ꝑdicari de filio dei z ecōtrario. quinto vtrū ea q̄ cōueniunt filio hois possint predicari de diuina nā: z de hūana ea q̄ cōueniūt filio dei. sexto vtrū hec sit vera, filī⁹ dei fact⁹ est homo. septio vtrū hec sit ꝑa, hō fact⁹ ē deꝰ, octauo vtrū hec sit ꝑa, xp̄s est creatura. nono vtrū hec sit ꝑa: iste hō: demōstrato xp̄o: incepit eē: vel fuerit semp. decimō vtrū h̄ sit ꝑa: chr̄s fm q̄ hō ē creatura. 11mō vtrū h̄ sit ꝑa, chr̄s fm q̄ hō ē deꝰ. 12mō vtrū hec sit vera: christus scdm q̄ homo est hypostasis vel persona.

¶Utrū hec sit ꝑa, deus est homo. Arti. 1.

Ad ꝑmū. Q̄ꝰ q̄ hec sit falsa, deꝰ ē hō. Dis enī ꝑpō affirmatiua in mā remota est falsa. Sed h̄ ꝓpō: deꝰ ē hō: ē in mā remota: q̄ fo⁹ signiāte p scīm z ꝑtū: sunt maxime distātes. Cū g̣ ꝓpō dicta sit affirmatiua, vr q̄ sit falsa. ¶Ꝓ. Magis ꝓuenīūt tres ꝑsone dine ad inuicē q̄ hūana nā z dina. Sz in mysterio trinitatis vna ꝑsona nō ꝑtur de alia: nō enī dicim⁹ q̄ ꝑ ē filī⁹ vl ecōtrario. Ergo vr̄ q̄ nec hūana nā possit ꝑri de deo: vt dicat q̄ deus ē hō. ¶Ꝓ. Athanasius dicit: q̄ō sicut aia z corpus vnus est hō: ita deus z hōv⁹ est chr̄s. Sz hec est fla: aia est corp⁹. Ergo ēt hec est fla: deus est hō. ¶Ꝓ. Sīē in ꝑma ꝑte habitū est q̄ō predicatur de deo non relative: sed absolute: ꝓuenit toti trinitati z singulis personis. Sed hoc nomē hō non est relatiū: sed absolutū. Si ergo vere ꝑdicat de deo: segr̄tur q̄ tota trinitas z q̄libet persona sit homo. q̄ ꝓz esse falsum.

Sz ꝓtra Est. q̄ dicit phil. 2. Qui cū in forma dei eēt existens, semetipsuz exinanuit formā serui. Et sic ille q̄ ē forma dei est hō: Sed ille q̄ est in forma dei: est deꝰ. Ergo deus est homo.

Rñdeo q̄ ista ꝓpō, deꝰ est hō, ab oibus christianis cōceditur: nō tñ ab oibus fm eandē rōnem. Quidā enī hāc ꝓpōnem cōcedūt: non fm ꝓpriā acceptionē horū terminorū. Nā manichei verū deū dicūt esse hoiem: nō q̄dē verum, sed similitudinarū: inquantū dicūt filiū dei corp⁹ phantasticum

primo in communi recitāt in quo conueniunt: z differunt christiani circa ꝓpositum: z dicit q̄ cōueniunt omnes in affirmatiōe istius ꝓpositionis: differūt aūt in ratione affirmādi. ¶Secūdo referunt tria genera errorīs circa rationem affirmādi. ¶Primū est circa veritatem ꝑdicati: scz ly homo: z diuidit in duos errores. Secundum est circa veritatē ꝑsubiecti: scz ly deus: z continet vnū errorē. ¶Tertium est circa veritatē ꝓpositionis: hoc est circa esse significatum per ly est copulam verbalē dicte, ꝓpositionis, z diuidit in duos errores: cōputando illos quatuor modos: scz dignitatis: auth⁹itatis: affectionis vel inhabitationis ꝓ vnico: z reliquum duarū hypostasum ꝓ altero. Ita q̄ vniuersi errores hi sunt quinq̄: qui satis clare patent in litera ex ꝓtius dictis. ¶Tertio respōdetur quesito vnica conclusione. hec ꝓpositio/scz deus est homo: est vera z ꝓprie suppositō incarnationis mysterio cum fide catholica. Probat. hoc nomē deus ex modo sue significationis pōt supponere ꝓ ꝑsona filij dei: ergo pōt supponere ꝓ suppositō hūane nature: ergo de deo pōt ꝑdicari homo. Antecedēs probat: q̄ nomē significans naturā cōmunē in concreto/pōt supponere ꝓ quolibet contentorū sub natura cōi: vt ꝓz inducta ꝑ in hoie ꝛc. Consequētia aūt prima probat: q̄ ꝑsona filij dei est vere z ꝓprie suppositū humane nature. Secūda aūt ꝓbat: q̄ de quolibet suppōsito alicuius nature/pōt vere z ꝓprie ꝑdicari nomē significās illam naturā in cōcreto. ¶Ubi nota diligētissime: q̄ in ista ꝓpositiōe/deus est homo: deus supponit ꝓ ꝑsona humana: q̄ supponit ꝓ persona filij dei quatenus est ꝑsona humana: hinc enī litera infert q̄ homo vere z ꝓprie ꝑdicat de deo: q̄ nomē nature humane in concreto vere z ꝓprie ꝑdicat de quolibet suo suppōsite: ops enī subsumere/sed deus ꝓ ꝑsona verbi/est vere z ꝓprie suppositum nature humane: ergo. ¶Et ꝓcito q̄ ista ꝓpositio/deus est homo/est quasi vna indefinita: z ideo ad veritatē eius sufficit q̄ vna persona divina sit homo z ad ꝓprietatē ipsius sufficit ꝓprietatis esse equale aut matius subiecto (vt porphirius dixit) z se habere ad subiectū quasi per modum informantis: vt enīent implicita subiecta que oportet subintelligi in ꝓpositionib⁹ indirectis: puta risibile est homo: hoc est: ille qui est risibilis est homo. ¶Unde sicut ista est vera z ꝓpria/homo est crispus: q̄ socrates ista crispus: ista est vera z ꝓpria/deus est homo/quia vna ꝑsona divina est homo: habet enī se homo adverbum vt est persona humana/tanḡ formale: vt auth⁹ docuit in. 4. contra gen. cap. 49. in solutione sexte obiectionis.

¶In respōdone ad ꝑmū/collige copias doctrine ibi cōtente. Duo siquidem ad metaphysicā/z tria ad logicam spectātia ibi docemur. Primum metaphysicū mixtū logice est/q̄ nō fōmarū diuersitas: sed incompossibilitas cocundi/est que fundat mām remotā. ¶Alterum mixtum fidei est/q̄ suppositō divino neutra natura: divina scz z humana inest p accidēs: sed p se. ¶Ꝑmū logicū suppositō incarnationis mysterio est: hec ꝓpositio deus est homo/nō est in materia remota neq; in contingēti: sed nāli. ¶Scōm est: homo ꝓdicat de deo: non p accidēs sed p se. ¶Tertiū est/q̄ homo ꝑdicat de deo sicut spēs de sua hypostasi. Et declarat qua rōne: subiūgendo/non rōne forme significate p hoc nomē deus/q̄ est subiectū ꝓpositionis: sed ratione suppositi: q̄ō est hypostasis humane nature. Et prima quidē duo ab omnibus acceptari videnī: quoniam sine his incarnationis mysteriū saluari nequit: z de his superius multa dicta sunt. Sed tria vltima non carent questione: z singula discutienda sunt.

¶Circa ꝑmū igit hoīm. ſ. hec ꝓpositio/deus est homo/est in materia nāli: dubiū occurrit: q̄ omnis ꝓpositio in materia nāli est necessaria: aliōquin nō distingueret a contra ꝓpositionē in materia contingenti: sed ista nō est necessaria (non enim deus necessario est homo) ergo non est in materia naturali.

¶Circa scōm/scz q̄ dicta ꝓpositio est p se: ex scoto z durādo in. 7. di. tertij sent. dubiū occurrit. Scotus quidē ꝓbat triplr hāc ꝓpositionē esse veram non per se/sed per accidens logice loquendo. Tum quia predicatum non est de intellectu subiecti. Tum quia si sic/predicare de quolibet contento sub subiecto: z sic spiritussanctus z pater est homo. Tum quia in predicationibus per se/subiectum supponit determinate: quia si indeterminate tantum supponeret/hec esset per se/animal est homo: quia pōt verificari ꝓ petro vel paulo: sed hoc subiectum deus non includit determinate plus filium quam patrem. ¶Durandus vero inquit/puto q̄ magis ꝓprie potest dici vera per accidens quam per se: quia omnis propositio vera per se/ est vera cū reduplicatione termini supra se: homo enim secundū q̄ homo est animal: z est risibilis. In proposito autem/deus fm q̄ deus est homo/est falsa: quia non forma significata per subiectū est ratio inherentie predicati ad subiectum: sed sola⁹ unitas suppositi: que etiā in propositionibus per accidens: est tota causa verificationis earum. Et ideo hec propositio magis est dicenda per accidens quam per se. ¶Circa tertium: scz homo predicatur de deo sicut spēs de sua hypostasi. Scot⁹ vbi supra occurrit dicens/q̄ q̄ista vnio non habet similem nullū est predicatum sicut in proposito: sed hec predicatio ex ꝑte predicati est species: ex parte vero modi se habendi ꝺdicati respectu subiecti/ est sicut accūs quintū ꝑdicabile: quia non est de rōne subiecti: z aduenit temporaliter subiecto existēti in actu completo eternaliter: z per hoc aduenit ita vt possit abesse. ¶Ad horū euidentiā oportet tria prenotare. Primum est: q̄ ly deus potest quantum ad propositū spectat: dupliciter considerari: primo absolute. secūdo vt contractū vel determinatum ꝓ predicatū: scz esse hominē: pōt enim supponere ly deus fm suam naturalē suppōnē ꝓ hūte deitatē/ablq; determinatiōe huius vel illius habētis deitatē: sicut hō ꝓ hūte humanitatē. z sic cōsidera tur absolute: sicut quū dicit deus charitas est. Pōt quoq; supponere ꝓ certo supposito divine nāe: q̄m talia sunt quo ad suppositionem subiecta: qualia permittunt predicata: sicut quū in symbolo dicitur/deum de deo/ly deum supponit ꝓ filio: z ly deo/ꝓ patre. Et sic in hac propositione deus est homo/accipiatur ly deus absolute: constat propositionem istam esse veram per accidens: sicut constat hanc esse per accidens/animal est homo. Accidit enim logice loquēdo (vt nūc loquimur) animali esse hominem: ratiōe alicuius animalis quo d est homo: z similiter accidit deo esse hominem/ratione alicuius hypostasis divine que est homo. Si autem accipiatur ly deus vt substat determinationi predicati: sic supponit ꝓ persona filij que sola est homo: sicut quum dicitur q̄ homo peccando spoliauit genus humanum stola innocentie: supponit ꝓ vno singulari scz adam. z sic sumi in hac ꝓpositione clare auth⁹ affirmat in litera in calce corpotis articuli.

¶Sed quia hoc non sufficit/sciendum est secundo: q̄ ly deus supponendo ꝓ persona filij: dupliciter potest considerari. vel quo ad formam significatam/que est deitas: vel quo ad ipsam personam suppositam. Et quia extrema in sinuāt mediū, hic subintelligas vel quo ad vtrunq;. Et si quidem in hac propositiōe sumeretur deus supponēs ꝓ filio quo ad formaz significatā: similiter clare constat/q̄ ꝓpositio esset per accidens: a cicit enim deitati ratione hypostasis verbi esse hominem. Et idem est iudicium si sumeretur quo ad vtrunq;. Et ꝓpterea in proposito sumitur ly deus: vt supponit ꝓ persona filij quo ad hypostasim: et hoc habes etiam clare in litera in calce responsionis ad primum. ¶Uerum quia persona filij dei habet hoc singularissimum/q̄ est ꝑsona subsistens in duabus naturis: divina scz z humana. ideo tertio recolēdū est/q̄ hypostasis ꝓ qua supponit in hac propositione ly deus: hz cōditiones eternas: z hz cōditiones et tēpore: est enim persona divina ab eterno: est z ꝑsona humana ex tēpore. Et si supponeret ꝓ persona filij/ꝺ est hypostasis divina ꝑcise: tunc etiā propositio esset per accidens: quoniam filius dei non inquantum hypostasis divine nature: sed inquātū hypostasis humane nature/hominis predicationem recipit: sed ponendo q̄ supponat ꝓ persona filij quo ad hypostasim fm q̄ de facto est positū verbum caro factū est vere habebimus q̄ homo predicatur de sua hypostasi/quia dicitur deus est homo. Et hoc esse intentum ab auth⁹ euidenter patet/ex eo q̄ tractatus iste intitulatur de his que consequuntur vniones. fupposito ergo incarnationis mysterio/de persona filij est sermo presentis litere/quum dicitur q̄ deus hic supponit ꝓ persona filij: imo et clare in litera dicitur: q̄ in dicta ꝓpositione homo ꝺdicatur de deo vt spēs de sua hypostasi. Supponit ergo deus ꝓ hypostasi humana/si homo predicatur de deo vt species de sua hypostasi: speciei siquidez humane nulla hypostasis est sua/nisi humana: que in christo est ab eterno divina. Clarissime autē hoc supponi explicatur in principio corpotis sequentis articuli: quum dicitur suppositā veritate virtusq; nature divine z humane/z vnione in persona z hypostasi/hec est vera z ꝓpria/homo est deus: sicut z ista/deus est homo. ¶Hic em explicatur q̄ vtraq; propositio supponit conditionem de facto inuentā in persona verbi. ¶His prelibatis ad singula dicendum est.

¶Ad primum igitur dubium dicitur q̄ hec propositio est: necessaria: z ꝺsus deus absolute non sit necessario homo/deus tamen ꝓ persona verbi incarnati est necessario homo: constat enim euidenter/q̄ persona humana quelibet est necessario homo: deus autem in hac ꝓpositione determinatur ad supponendum ꝓ persona humana. Et propterea ista propositio/etsi non quo ad significatum/tamen quo ad suppositum per nomen subiecti/est necessaria.

¶Ad secundū vero dubium respondendo/ad primum scoti dicit/q̄ ista propositio est per se respectu suppositi/z q̄ predicatum est de intellectu subiecti quo ad suppositū per illud: quāuis non sit de intellectu eius quo ad formam significatam per idem: est enim homo de intellectu hypostasis humane/ita q̄ oppositum nequit intelligi. ¶Ad secundum negatur seq̄la/loquēdo de deo quo ad suppositum: illud est quod per se predicatur de deo ratione forme significate per ly deus predicatur de quolibet contento sub deo. Sed illud quod per se/predicatur deo ratione suppositi talis/ꝓ quo supponit exigente predicato huiusmodi suppositionem/non predicatur de quolibet contento sub hoc nomine deus. ¶Ad tertiū dicitur per eandem distinctionē q̄ in predicationibus per se ratione forme significate per subiectum/subiectum ipsum supponit indeterminate quo ad suppositū/z determinate quo ad naturam. Sed in ꝑdicatione per se ratione certi suppositi ꝓ quo predicatum facit supponere subiectum/secus oportet esse: quia necesse est subiectum supponere ꝓ determinato suppositō z sic est in proposito: vt patet ex dictis.

¶Ad quartum autem ex eadem distinctiōe respondetur dicendo q̄ illa maior/omnis propositio per se vera est vera cum reduplicatione termini subiecti supra se/licet admittatur in propositionibus per se veris de subiecto ratione forme significate: negatur tamen in propositione per se vera de subiecto ratione certi suppositi tñ. Et ratio diuersitatis est: quia reduplicatio transfert terminum subiectum in naturam predicati/qō constat teneri formaliter: quum enim dico homo inquantum homo est animal vel risibilis/pernde est acsi dicerem: homo inquantum est homo/est animal vel rc. ¶Ubi patet q̄ ly homo repetitur vt predicatum: z propterea denotat humanitatem esse rationem coniunctionis predicati cum subiecto. Et ideo ista est falsa: deus inquantum deus est homo: significat enim deitatem esse rationem necessariam coniunctionis predicati cum subiecto. Nec solum ipsa est falsa/sed etiam ista/verbum inquantum verbum est homo: quia ly in quantum reduplicatiue sumptum/denotat formaz significatam: hoc est ꝓpietatem hypostaticam verbi constitutiuam/esse rationem necessariam connexionis predicati cum subiecto. Secus autem dicendum esset/si ly inquantum teneretur specificative: quoniam

Universidad de Deusto Biblioteca

sicit ꝛ est vera/verbū inquantū verbum est homo: qñ esse hoiem cō/
nenit verbo ſm ꝓpriam personalitatē. Sed q̄ hoc nō ſpectat ad per
ſcitatē logicā/de qua est ſermo/ideo reuertētes ad ſubiūcta per du
randū: dicentē q̄ qñ ſola vnitas ſuppoſiti est rō ⁊iunctionis ex tremo
rum/ꝓpoſitio est vera ꝑ accīs. rñdemus q̄ ſola vnitas ſuppoſiti ex
trinſeci ab altero ſaltē extremoꝝ verificās. ꝓpoſitionē/cōſtituit illā
verā ꝑ accidens: ſed
vnitas ſuppoſiti in
trinſeci vtriuſq; extre
mo/cōſtituit propo
ſitionē directā ꝛ for
malem/ veraq; per ſe
de altero extremo ſi
reſpectu formę ſigni
ficate ſed reſpectu
ſuppoſiti. Sic aūt ē
in propoſito: nam in
vtroq; termino ſcilz
deus ꝛ hō/claudit i
trinſece ḡnis inde
terminate hypoſta
ſis verbi icarnati: vt
pote veriſſime ꝛ pro
priſſime perſona di
uina ꝛ hūana. ꝫ ſic
aūt est in ꝓpoſitio
nibus ꝑ accīdēs: pu
ta/hō est alb⁹: qñ in
iſtis ſuppoſitū ꝑ ho
minem copulat tm/
ꝛ extrinſece importa
tur per albū: gḡ pu
ram qualitatē ſignī
ficat. Et hec tam do
cuerat auth⁹ in .3.
ſen. di. 7. q. 1. artic. 1.

¶Ad tertiū dubiuz
dicitur/q̄ ſcot⁹ videt
accepiſſe ꝑ ſubiecto
deū ſeu hypoſtaſim
verbi abſolute: ꝛ iō
nō inuenit quale ſit
hoc ꝑdicatuz cū ſua
predicatione/ꝫz au
th⁹ intuēs talia eſ
ſe ſubiecta quo ad
ſuppōnē/qualia eri
gunt ꝑdicata/ ſuppo
nendo icarnatio
nis myſterū: ſuppo
nit cū fide catholica
deum eſſe quādā hy
poſtaſim humanā ꝛ
pro illa in hac ꝓpō
ne ſupponere lyde⁹.
Et propterea ſtatim
inuenit/non ſoluz q̄
predicatū ē ſpecies:
ſed etiā q̄ ꝑdicatur
vt ſpēs de ꝓpria hy
poſtaſi. Nec hoc alti
quā hz difficultatez:
niſi ullaz quā ex fide
ſupponimus: ſcz per
ſonam filij eſſe vere
ꝛ ꝓprie personam
humanam: hac nāḡ
ſuppōne facta/ clare
liquet q̄ ſicut ſpe
cies ꝑdicatur de ſua
hypoſtaſi quum di
citur. a. ē homo: ſi ly.
a. ſupponit pro certa persona humana: ita in ꝓpoſito ex quo ly de⁹
ſupponit ꝓ quadam certa persona humana. Et hinc patet quod ita
propoſitio/deus eſt homo: duz ly deus ſupponit pro illa persona hu
mana que est verbum incarnatum/est per ſe in principio dicendi per
ſe reſpectu ſuppoſiti/vt toties dictum eſt ꝛ non reſpectu formę ſignifi
catę per ly deus. Et eſt predicatio eſſentialis ꝛ vniuoca: vt patet ex
diffinitione vniuocorum: ꝛ auth⁹ in allegatis locis explanat. Et tu
potes ex notionibus monſtrare explicatam doctrinam eſſe veram mu
tando nomen ſubiectum: ita q̄ loco ly deus/ponatur nomen proprium
illius perſone/quatenus eſt perſona humana: ꝛ dicendo Jeſus eſt
homo. Conſtat enim q̄ ly Jeſus ſupponit pro perſona filij dei vt eſt
hypoſtaſis humana: pro qua dictum eſt etiam ſupponere ly deus in
hac propoſitione/deus eſt homo. Nec eſt differentia inter has propo
ſitiones/deus eſt homo: Jeſus eſt homo quo ad ſuppoſitū: ſed quo
ad ſignificatū per nomina ſubiecta. Quocirca ſicut iſta Jeſus eſt ho
mo/eſt per ſe in primo modo: ꝛ eſſentialis ꝛ predicat ſpeciem de pro
pria persona: ita iſta/deus eſt homo reſtringendo ly deus ad Jeſum:
aſſumpſiſſe: vt ſic dicatur deus homo, ſicut
cupriū figuratū dicit hō, q; hz ſimilitudinem
hois. Sili⁹ ēt illi q̄ poſuerūt q̄ in chriſto aīa
ꝛ corpus nō fuerūt vnita, nō poſſunt dicere
q̄ deus ſit verus hō: ſed q̄ dicaī hō figura
tiue rōne partiū. Sed vtraq; hārū opiouz
ſupra improbata eſt. ¶Alij vero ecouerſo
ponūt veritatē ex pte hois: ſed negāt verita
tē ex pte dei. Dicūt em̄ chr̄m q̄ eſt de⁹ ꝛ hō,
eſſe deū nō nāt̄: ſed ꝑticipatiue. ſ. p gratiā: ſi
cut ꝛ oēs ſancti viri dicunt dij: excellentius
tñ chr̄us ꝓe aliis, ꝓpter gratiā abūdātiorē.
Et ſm hoc cū vr deus eſt hō. ly deus nō ſup
ponit verū ꝛ nāle deū. Et hec ē hereſis fo
tini: q̄ ſupra improbata eſt. ¶Alij vero cōce
dunt hanc ꝓpoſitionē cū ſitate vtriuſq; ter
mini. ponētes chriſtū ꝛ verū deū eſſe ꝛ veruz
hominē: ſz tñ veritatē ꝑdicationis nō ſaluāt.
Dicūt em̄ q̄ hō ꝑdicaī de deo ꝑ quādā con
iunctionez, vel dignitatis, vel authoritatis,
vel etiā affectiōis, aut inhabitatiōis. Et ſic
poſuit neſtorius deum hōiē eſſe: vt ꝑ hoc
nihil aliud ſignificeī. q̄ deus eſt hoi con
iunctus tali cōiunctioneq; hō inhabitetur a
deo, ꝛ vniaī ei ſm affectū, ꝛ ſm participatio
nem authoritatis ꝛ honoris diuini. ¶Et in ſi
milem errorē incidūt. q̄cunq; ponunt duas
hypoſtaſes vel duo ſuppoſita in chriſto: q̄
non eſt poſſibile intelligi, q̄ duoꝝ q̄ ſunt ſm
ſuppoſitū vel hypoſtaſim diſtincta, vnū pro
prie ꝑdicef de alto: ſz ſolū ſm quādā figura
tiuā locutionē, inquātū in aliquo ⁊ūgunf:
puta ſi dicam⁹ petrū eſſe ioānē, q; habēt ali
quā cōiūctionē adinuicē. Et hę etiā opi. ſup
improbate ſunt. ¶Uñ ſuppoñdo ſm veritā
tem catholice fidei, q̄ vera nā diuina, vnita
eſt cū vera nā hūana non ſolū in ꝓſona, ſed
etiā in ſuppoſito vel hypoſtaſi. dicim⁹ hanc
ꝓpoſitionē eſſe verā ꝛ ꝓpriā, deus ē hō. nō ſo
lū ꝓp veritatē terminoꝝ: q. ſ. chr̄s eſt verus
deus ꝛ ver⁹ hō: ſed ēt ꝓp veritatē ꝑdicatio
nis. Nomē em̄ ſignificās nām cōem in ꝛcre
to. pōt ſupponere ꝓ q̄libet cōtētoꝝ ſub nā
cōi: ſicut hoc nomē hō pōt ſupponere ꝓ q̄lī
bet hoie ſingulari. Et ita hoc nomen deus
et ipſo modo ſue ſignificationis. pōt ſuppo
nere pro perſona filij dei: vt etiā i prima pte
habitū ē. De quolibet aūt ſuppoſito alicuⁱ
nature. pōt vere ꝛ ꝓprie ꝑdicari nomē ſignifi
cās illā nām in cōcreto: ſicut de ſorte ꝛ plato
ne. ꝓpe ꝛ vere ꝑdicaī hō. Q̄ḡ ꝓſona filij dei
(ꝓ qua ſupponit hoc nomē de⁹) ē ſuppoſitū
nature hūane. vere ꝛ ꝓpe ē hō nomē hō, pōt ꝓ
dicari de hoc nomine deus. ſm q̄ ſupponit
pro perſona filij dei.

Ad ꝑmū Ergo dōm, q̄ qñ forme di
uerſe nō pñt ꝓuenire ī vnū
ſuppoſitū, tūc oꝝ q̄ ꝓpō ſit in mā remota,
cuius ſubm ſignāt vnā illarū formarū ꝛ ꝑdi
catū alī. Sz qñ due forme pñt conuenire in
vnū ſuppoſitū, nō eſt mā remota: ſz nāles vel
cōtingēs: ſic cū dico albū ē muſicū. Nā aūt
diuina ꝛ hūana, q̄ius ſint marie diſtātes: tñ
cōueniūt ꝓ incarnatiōis myſteriū i vno ſup
poſito: cui neutra illaz ineſt ꝓ accīs, ſz ꝓ ſe.
Et iō hec. ꝓpō. deus ē hō, nō ē neq; i mā re
mota neq; in mā cōtingēti: ſz in mā nāli. Et
ꝑdicaī hō de deo, nō ꝑ accīs, ſz ꝑ ſe, ſic ſpēs
de ſua hypoſtaſi: nō q̄dē rōne forme ſignāte
ꝓ hō nomē de⁹, ſz rōe ſuppoſiti q̄ ē hypoſta
ſis hūane nāe. ¶Ad tertiū dōz, q̄ tres ꝓpōe
dine ꝓueniūt in nā: diſtinguūt tñ in ſuppoſi
to: ꝛ iō nō ꝑdicaī de inuicē. In myſterio aūt
incarnatiōis nāe q̄dē q; diſticte ſunt. de in
uicē nō ꝑdicaī ſm q̄ ſignīanī in abſtracto
(nō em̄ nā dīna ē hūana) ſz q; cōueniūt i ſup
poſito. ꝑdicaī hō inuicē ī ꝛcreto. ¶Ad tertiū
dōz, q̄ aīa ꝛ caro ſignīanī vt ī abſtracto ſicut
diuinitas ꝛ hūanitas. In ꝛcreto ꝓo dōr aīa
tū ꝛ carneū. ſiue corpeum, ſicut ꝛ ex alia pte
deus ꝛ hō. Uñ vtrobiq; abſtractū nō ꝑdicaī
de abſtracto: ſed ſolū concretū de concreto.
¶Ad q̄rtū dōz q̄ ḡ nomē hō ꝑdicaī de deo
rōne vnionis in ꝓſona: q̄ q̄dē vnio relationem
importat. Et iō nō ſequiī regulā eoꝝ q̄ium
que abſolute predicantur de deo ab eterno.
¶Utrū hec ſit vera, homo eſt deus. Art. 2.

Adſcōz Sic ꝓcedit. Uñ
q; hec ſit falſa,
hō eſt de⁹. Dē em̄ nomē incō
municabile. Sz ſañ. 13. reꝑhen
dunt idolatre, de ḡ q; h̄ nomen
deus, q̄ eſt incōicabile, lignis ꝛ lapidibus
impoſuerūt. Ergo pari rōne vr eſſe incōue
niēs q; hoc nomē de⁹ ꝑdicef de hoie. ¶ꝫ.
Quicq̄d ꝑdicaī de ꝑdicato, ꝑdicaī de ſub
iecto. Sz hec eſt vera, deus eſt pr̄, vel deus
eſt trinitas. Si ḡ hec ſit vera, hō ē de⁹, vr q;
hec etiā ſit vera, hō eſt pr̄, vel hō ē trinitas.
Quas q̄dē ꝓz eſſe falſas. ḡ ꝛ primā. ¶ꝫ. In
pſal. 61. Nō erit in te deus recens. Sz hō eſt
q̄ddā recens: non em̄ chr̄s ſemp fuit homo.
Ergo hec eſt falſa, homo eſt deus.

Sed ꝓtra Eſt, q; dr. ro. 9. Ex qui
bus eſt chriſtus ſecun
dum carnem, qui eſt ſuper omnia deus be
nedictus in ſecula. Sed chriſtus ſcōm car
nem eſt homo. Ergo hec eſt vera, hō eſt de⁹.

Zach. 8. arti. 2. ſimiliter

¶Ad ꝓpoſitū dicendū eſt ſ. ſ. ro. 9. ſ. ſ. ſ

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In corpore articuli tria sunt. Primo refertur dicta inter nestorium et catholicos in hac quone. Secdo redditr rō catholice doctrine. Tertio subiungitur oportunum documentū circa hanc catholicam doctrinam.

¶ Quo ad primū/nestoriani duab⁹ distōnibus vtebant in ꝓposito. Altera himēbū ex pte ꝓdicatorū: quedā enim sunt ꝓdicata ꝓpria diuine nāe: vt esse oipotentē eternū et filiū. quedā sunt ꝓdicata ꝓpria humane nature: vt esse mortalem/corporeū filium hominis/ et hmōi. Altera ex pte subiectorū trimēbri: pōt em dictis ꝓdicatis subiici in enūciatione vel nomē ꝓprium dei: vt deus: vel nomen ꝓpriū hois: vt hō: vel nomē cōe vtrīq; nāe diuine scz et humane: vt chr̄s. Et subiūgebant duas ꝓlones. primas de subiectis ꝓpriis: dō/q nec de nomine ꝓprio dei dicunt ꝓdicata ꝓpria hoi. nec de noie ꝓprio hominis dicunt ꝓdicata ꝓpria dei. Et ꝓpea negabāt deū esse natū et exīgine aut mortuū: aut aliquid passum: et filiū hoiem esse creatorem celi et terre/et hmōi. Secda de subiecto cōi/ dō de noie cōi deo et hoi: ꝓdicarivere taz ea q̄ sunt ꝓpria deo: ꝑ ea q̄ sunt ꝓpria hoi. Et ꝓptera chr̄s vere dr oipotens/eternus/ creator/ et natus ex virgine/crucifix⁹/ mortuus et sepultus. Hoc fuit dogma nestorij. ¶ Catholici aūt affirmātiuniuoce vtraq; ꝓdicata vere enūciari de quocūq; nomie sub o siue ꝓprio siue cōmuni: vt ptz ex cirilli anthoritate. ¶ Quo ad scdm rō catholice assertionis est/ identitas hypostasis vtriusq; nāe in chr̄o. hic em sit vt vna eadēq; hypostasis supponat vtrisq; noibus/ et ꝓpria deo inueniant ꝓdicari de hypostasi diuina et ꝓpria hoi de hypostasi humana. Nec opz hic imorari: qz ex supradictis ꝑz nomina cōia concreta posse ꝑ qualibet sua hypostasi suppōere. ¶ Quo ad tertiū/documentū catholicuz est/ q̄ tz nō distinguēdum sit cuz nestorio subiectū de quo dicitur et humana predicantur: distinguenda tamen est ratio subiecti qua diuina de ipso dicuntur/a ratione qua humana de eodem enunciantur: nam yna eademq; est hypostasis in diuersis naturis subsistens. Et ꝓpterea discernendum caute est non id de quo dicuntur: sed id scdm quod dicuntur. Et hoc cōfirmatur auth⁹itate augustini.

¶ Super articulum quintum.

In titulo vide diuersitatē huius a ꝓcedenti titulo: nūhic questio refertur ad diuinā naturā: ibi vero ad deū: nā hic queritur an hūana ꝓdicenť de natura diuina: ibi/an hūana ꝓdicenť de deo. Ad quū inter deū et diuinā nām solā sit dr̄ia secundū modū significādi: omnis ista q̄stio ad rem diuinā spectat nō vt res est absolute: sz vt res est significata noie abstracto: puta deitas aut diuinitas. vel equiualente: puta natura diuina: essentia diuina: et hmōi.

¶ In corpore articuli due sunt conclusiones simul probate. Altera est: In Chr̄isto ea que sunt vnius nature/nō possunt predicari de alia in abstracto significata. Altera est: In Chr̄isto ea que sunt vtriusq; nature/possunt indifferenter de nominibus concretis vtriusq; nature predicari. Probantur simul. Ea que sunt ꝓpria vnius/non possunt vere predicari de alio nisi de eo quod est idem illi: ergo ea que sunt vnius nature ꝛc. Antecedens manifestatur: quia risibile non conuenit nisi ei quod est homo. Consequentia vero probatur primo: quia nomina cōcreta supponunt hypostasim nature. Et confirmatur deinde secunda cōclusio auctoritate leonis.

¶ Aduerte hic/ q̄ abstracta et concreta nomina quantus conueniant in significato formali (quonam tam deitas ꝙ deus deitatem significat: et similiter taz humanitas quaz homo humanam significat naturam) et differenti tamen significandi modo inuenio in illis/alia ex itur differentia quo ad suppōsita per illa: nā abstractum nomen significat naturam: et suppōnit pro natura: deitas enim ꝓ deitate suppōnit. Cōcretum vero significat quidem naturam: sed etiam suppōnit pro habente naturam: ac per hoc ꝓ hypostasi nature. hypostasis enim est habens naturam. Deus enim suppōnit pro habente deitatem: pro hypostasi divine nature: et similiter homo ꝓ habente humanam naturam: pro hypostasi humane nature. Et similiter risibilitas et significat et supponit ipsam risibilitatem: sed risibile suppōnit pro habente risibilitatē. Et ideo risibilitas non predicatur de humanitate: sed risibile vere predicatur de homine: quoniam idem est habens humanitatem et risibilitatem. Ex his igitur patet in primis assumptum in litera antecedēs cum sua manifestatione exemplari de risibili. Uerissime sic quidem dicitur propria vnius non verificari de alio: nisi illud aliud sit idem huic cui sunt propria: quemadmodum propria risibilitatis non verificatur de humanitate: quia nihil est idem vtriq;: sed verificantur de homine: quia homo est id humane nature/quod est idem habenti risibilitatem: idem enim subiecto est hypostasis humana et subiectum risibilitatis. Patet deinde vis consequentie: quoniam dum explicatur in litera ꝓprietas concretorum in supponendo: insinuatur differentia: quam explicit vt abstractū nomen vnius nature pateat importare omnino aliud ab his que sunt alterius nature: scilicet ipsam solam naturam secundum se: ac per hoc optime inferri quod non predicantur de abstracto ea que sunt alterius nature. Et similiter pateat concretum cuiusq; in Chr̄isto nature importare id quod idem est: quod commune est omnibus ad quancunq; naturam spectantibus: scilicet vnā eandemq; hypostasim: et ideo optime inferri quod indifferenter ea que sunt vtriusq; nature/de concretis vtriusq; nature predicantur.

¶ Ergo dō, q̄ oppōsita predicari de eodē ꝑm idez est impōse: sed ꝑm diuersa nihil ꝓhibet. Et hoc modo oppōsita ꝓdicanť de chr̄isto, nō ꝑm idem, sed ꝑm diuersas naturas. ¶ Ad scdz dicendum, q̄ si ea q̄ ad defectum pertinent, deo attribuerenť ꝑm diuinā naturā, esset blasphemia. q. pertinens ad diminutionem honoris ipsius non autem pertinet ad dei iniuriam, si attribuātur ei ꝑm naturā assumptā. Unde in quodā sermone ephesini cōcilij dr̄. Nihil putat deus iniuriam q̄ est occasio salutis hominibus: nihil em abiectorū que elegit propter nos, iniuriam facit illi nature q̄ non potest esse subiecta iniurijs. ꝓpria vero facit inferiora, vt saluet nām nostraz. Uñ ergo abiecta z vilia sunt, diuinā nām nō iniuriant: sed saluté hoibus operātur. Quo dicis ea que cā nostre salutis sunt, iniurie occasionem deo fuisse? ¶ Ad tertiū dōm, q̄ assumi cōuenit humane nature, nō rone suppositi, sed rone suppositus: et ideo nō ꝓuenit deo. ¶ Utrū ea que cōueniunt filio hois, possint predicari de diuina natura, et de humana ea que conueniunt filio dei. Articulus. 5.

Ad quintū Sic ꝓceditur. Uq ea q̄ sunt humane nature, possint dici de natura diuina. Ea em q̄ sunt hūane nāe, ꝓdicātur de filio dei z de deo. Sed deus est sua nā. Ergo ea q̄ sūt nāe hūane ꝓnt ꝓdicari de diuina nā. ¶ Ꝫ. Caro pertinet ad nām humanam. Sz sicut dicit dam. in. 3. lib. dicim⁹ nām verbi incarnatā esse, ꝑm beatos athanasiū et cyrillū. Ergo vr̄ q̄ pari rōne ea q̄ sunt humane nāe, possint dici de diuina nā. ¶ Ꝫ. Ea q̄ sunt diuine nāe, cōueniūt hūane nāe in chr̄o: sic eo gnoscere futura, et habere salutiferā virtutē. Ergo videť q̄ pari rōne ea que sunt humane nature, possint dici de diuina natura.

Sed ꝓtra Est, q̄ dam. dicit in. 3. li. Deitatē qđ dicētes nō noiam⁹ ꝺ ea q̄ hūanitatis idiomata. i. ꝓprietates: nō em dicim⁹ deitatē passibilē vel creabilem. Deitas aūt est diuina nā. Ergo ea que sunt hūane nāe, nō possunt dici de diuina nā.

Rñdeo Dō, q̄ ea q̄ sunt ꝓpria vni⁹, nō ꝓt ꝺe de alio ꝓdicari. nisi ꝺ eo qđ ē idē illi: sicut risibile nō ꝓuenit nisi ei qđ ē hō. In mysterio aūt i carnatiōis fi ea dem nā diuina et humana, sz eadē est hypostasis vtriusq; nāe. et ideo ea que sunt vnius nature, nō ꝓt de alia ꝓdicari, ꝑm q̄ in abstracto significatur. Nota vero concreta suppōnūt hypostasim nāe: et ideo indifferenter predicari ꝓt ea que ad vtramq; naturā pertinent de nominibus cōcretis. Siue illud nomen de quo dr̄, det intelligere vtrāq; naturam: sicut hoc nomen christus: in quo intelligitur et diuinitas vngens, et humanitas vncta. Siue solū diuinā naturā: sicut hoc nomē deus vel filius dei. Siue solū naturā hūanā sicut hoc nomē hō vel iesus. Uñ si leo papa dicit in epistola ad palestinos, Hō interest, ex qua chr̄s substantia noiet⁹: cū inseparabilr manente vnitate ꝓsone, idem sit et totus hois filius, ꝓpter carnem, et totus dei filius, ꝓpter vnam cum patre deitatem.

Ad primū Ergo dōm, q̄ i diuinis realr est idē ꝓsona cum natura: et rōne huius idētitatis diuina natura predicať de filio dei. Non tñ est idem modus significandi. et ideo qđā dr̄ de filo dei, que nō dicūtur de diuina nā: sicut dicimus q̄ filius dei est genitus, nō tñ dicimus q̄ nā diuina sit genita: vt in prima ꝓte habitū est. Et similiter in mysterio incarnationis dicimus q̄ filius dei passus est: nō aūt dicimus q̄ diuina natura sit passa. ¶ Ad scdm dōm, q̄ in carnatio magis importat vnionē ad carnē, q̄ carnis ꝓpietatē. Utraq; aūt nā in chr̄o, est vnita alteri in ꝓsona: rōne cuius vniōis et diuina nā dr̄ incarnata, et humana nā deificata: vt supra dictū est. ¶ Ad 3ᵐ dōm, q̄ ea que sunt dine nāe. dr̄ de hūana nā, nō ꝛz q̄ essentialiter cōpetunt diuine nāe: sed ꝑm q̄ participatiue derivantur ad humanam nām. Uñ ea que participari non ꝓt a nā humana (sicut esse increatuz, aut oipotentē) nullo modo de humana nā dr̄. Diuina autem natura nihil participatiue recipit ab humana natura: et ideo ea que sunt hūane nature, nullo modo possunt dici de diuina natura.

¶ Utrum hec sit vera, filius dei factus est homo. Artī. 6.

Ad sextū Sic ꝓceditur. Uideť q̄ hec sit falsa, deus factus est hō. Cum eē hō significet substantiā, fieri hoiem, est fieri simplr. Sz hec est falsa, deus factꝰ est simplr. Ergo hec est falsa, deus factus ē hō. ¶ Ꝫ. Fieri hominē est mutari. Sz deus nō ꝓt esse subiectū mutationis: ꝑm illud malach. 3. ego dīs, et non mutor. Ergo vr̄ q̄ hec sit falsa, deus factꝰ est hō. ¶ Ꝫ. Hō ꝑm q̄ de chr̄o dr̄, supponit ꝓsonā filij dei. Sz hec ē falsa, deus factꝰ ē ꝓsona filij dei. Ergo hec est falsa, deus factꝰ est hō.

Sz ꝓtra Est, q̄ dr̄ Jo. 1. verbū caro factū est. Et sicut athanasius dicit in epistola ad epitectum, quod dixit verbum caro factum est: simile est ac si diceretur, quod homo factus est.

Rñdeo Dicendū, q̄ vnūqđq; dr̄ eē ꝓdicatur de deo (sicut dictū est) ita tñ q̄ non cōuenit deo esse hominem ab eterno, sed ex parte per assumptionez humane nature. Et ideo hec est vera, deus factus est homo. Diuersimode tamen intelligitur a diuersis, sicut z hec deus est homo: vt supra dictum est. Ergo dicendū, q̄ fieri hominem, est fieri simpliciter in omnibus his in quibus humana natura incipit esse in suppōsito de nouo creato. Deus autē dicit factꝰ hō, eo q̄ hūana natura incepit esse i suppōsito diuine nature, ab eterno preexīte. Et ideo deū fieri hominez, non est deum fieri simplr. ¶ Ad 4m dōm, q̄ sicut dictū est, fieri importatq; aliq̄d ꝓdicatur de nouo de altero. Unde q̄cūq; aliquid de nouo ꝓdicatur de altero cū mutatiōe ei⁹ de quo dicitur, tunc fieri est mutari. Et hoc contingit in omnib⁹ que absolute dicunť: nō eēi potest albedo aut magnitudo de nouo aduenire alicui, nisi per hoc q̄ de nouo mutatur ad albedinē vel magnitudinē. Ea vo que relative dicunť, ꝑt de nouo ꝓdicari de aliquo absq; eius mutatione: sicut hō de nouo fit dexter absq; sua mutatiōe, per motuz illius qui fit ei sinister. Uñ in talibus nō opz omne qđ dicitur fieri, esse mutatū: quia hoc pōt accipere per mutationē alterius. Et per hunc modū deo dicim⁹, ꝺne refugiū factus es nobis. Esse aūt hominē, cōuenit deo rōe vnionis, que est relatio quedam. et ideo esse hominē ꝓdicať de nouo de deo absq; eius mutatione per mutationē humane nature que assumitur in diuinā ꝑsonā. Et ideo cū dicitur, deus factus est hō. nō intelligiť aliqua mutatio ex parte dei: sz solū ex parte hūane nature. ¶ Ad tertium dicēdū, q̄ homo supponit ꝑsonam filij dei, nō nudam, sed ꝑut subsistit in humana natura. Et ideo quamuis hec sit falsa, deus factus est ꝑsona filij dei: est tamē hec vera, deus factus est homo, ex eo q̄ est vnus humane nature.

¶ Utrū hec sit vera, hō factꝰ est deꝰ. Ar. 7.

Ad septimū Sic ꝓceditur. Uideť q̄ hec sit vera, homo factus est deus. Dicitur enim ro. primo. Nō ante ꝓmiserat ꝑ ꝓphetas suos in scripturis scis, de filio suo qui factus est ei ex semine dauid ꝑm carnē. Sed christus ꝑm q̄ homo, est ex semine dauid ꝑm carnē. Ergo homo factus est filius dei. ¶ Ꝫ. Aug. dicit in epi. ad elidonium, Deus quod humanatus est: homo aūt deifi catus, q̄ quolibet alr noīauerit. Sed deus ea ratione dicitur humanatus, q̄ est homo factus. Ergo homo ea ratione dicť deificatus, q̄ est factus deus. Et ita hec est vera: homo factus est deus ¶ Ꝫ. Cū dicit deus factus est homo, subiectū factionis vel mutationis nō est deus, sz humana natura, quam significat hoc nomen homo. Sed illud videtur esse subiectum factionis, cui factio attribuitur. Ergo hec magis est vera, homo factus est deus. q̄ ista, deus factus est homo.

Sed cōtra Est, q̄ dam. dicit in. 3. li. Non hoiem deificatum dicimus, sed deum humanatum. Idez autem est fieri deum quod deificari. Ergo hec est falsa, homo factus est deus.

Rñdeo Dicēdū, q̄ ista ꝓpō. hō factus est deus: tripl̄r pōt intelligi. Uno mō ita q̄ hoc ꝓnciꝑtiū factus, determinet absolute vel subiectū vel ꝓdicatū. Et in hoc sensu est falsa: q. neq; hō ille de q̄ deus ꝓdicať est factus, neq; deus est factꝰ: vt infra dicetur. Et sub eodem sensu, hec est falsa, deus factus est hō. Sed sub hoc sensu nō q̄ritur hic de istis ꝓpositionibus. Alio modo potest intelligi, vt ly factus determinet cōpositionē: vt sit sensus, hō factꝰ est deꝰ. si tibi apparet mirabile: memento quia nihil est mirabilius quam verbum caro factum est: post trini tatis arcanum.

¶ In respōsione ad tertium/ si formalem responsionem nonitius oprat: dicito quod est: quia ista est vera/deus factus est subsistens in humana natura: hoc enim formaliter suppōnit ly homo. Et si ad materialiter subsistratum instet descēdi/ dicito quod hec etiam est vera/ deus factus est persona filij dei subsistens in humana natura. Sicut etiam quum paries fit albus: vere dicitur/quod paries factus est paries albus: vt patet in septimo Meta. et ad propositum in tertio sententiarum. distin. 7.

¶ Super articulum septimum.

Rtus⁹ clarus est. ¶ In corpore duo sunt, primo ponitur duplex ꝓpositionis sensus improprius: et iuxta vtrūq; rñdet. Secdo ponit tertius sensus q̄ solus est ꝓprius et rñdetur quelito. Locis. Ex ar. 6. ci tatis.

¶ Quo ad primum vide nonitie q̄ in primo sensu copula verbalis est/ly est. Et ly factus ponitur vel adiectiuum subiecti puta homo factus: si cut si diceret homo creatus. Uel adiectium ꝓdicati puta deus factus: ita q̄ sensus esset/vel q̄ factus homo est deus/ vel q̄ homo est deus factus. Et vtroq; modo iudicatur falsa: et de secunda quidem non est dubium. prima autem falsa iudicatur quia ly homo in subiecto stat ꝓ hypostasi: ac per hoc dicendo hō factus/ enunciatur de ꝑsona humana facta q̄ est deus: constat autem nullam esse ꝓsonam siue humanam siue diuinam factaz: que sit deus: nam ꝓsona humana que ē deus est nō facta/ sz genita ab eterno de us de deo. ¶ In secundo autem ꝙ⁹ impropio sensu/ dicuntur duo. primo ponitur modus quo ꝓmit ly factus: tōt sumi vt modus determinans compositionem/ sicut in propositiōibus modalib⁹ ly possibile aut ne

cessariū determinare dz cōpōnē:ita q̄ propositio ista/hō factus est deꝰ/ sonat ista:hoiem esse deū/factum est.Et ꝓpterea scdo in lra explicat dictus sensus eiusdē:scz factū est vt hō sit deus:ꝛ sit deus factus est hō/factum est vt deus sit hō. Tertio dicit q̄ propositio vtraq; est vera in hoc sensu.Quarto q̄ hic sensus non est ꝓprius harū ꝓpoñ. Et rō quidem logica est:q̄ ly factus/nō est modꝰ determinatiuus cōpōnis/ sicut ly posse aut necessariū.Ratio vero realis ad sensum respiciens/ que in lra reddit:quā quinto subiungit/quo sensus iste pōt ꝓpietatem forte habere:est:q̄ hic homo de quo enunciat factū esse deū:non est factus deus:ita q̄ neq; ab eterno nec ex tēpore factū est:vt hō/hoc est hic hō esset deus.Costat enim q̄ ly hō supponit in hac enūtiatione pro hoc hoie:q̄ supponit pſonaliter ꝛ determinate:ꝛ q̄ hic hō est deꝰ ab eterno sentus nō factus:est hypostasis subsistens.Videt.Non est igit̄ proprius sensus harū loquutionū dicere/factū est:ꝛ hō esset deus.posset tñ vt q̄nto dz in lra saluari vt ꝓprius sensus/sustinēdo q̄ hō habeat suppōnem simplicē:hoc est supponat ꝓ nā humana in cōcreto cōiter: nam factū est q̄ hō sit deus:q̄nis non sit factū/ q̄ aliquis singularis homo sit deus:q̄ ille singularis hō q̄ est deꝰ:est nālr ꝛ ab eterno deꝰ.

¶Occurrit ꝫ aūt circa duo q̄ō. primo circa suppōnē simplicē/ ꝛ propietatē ꝓpōnis sic sumpte.Secūdo circa pſonalē/an iste homo sit factus deus.Est autē dubitandi rō circa primum:q̄ dicendo/homo est factus deus/ly homo supponit ꝓ habente naturā humanā indeterminate:aliud enim est dicere/hic homo est factus deus:ꝛ aliud est dicere/hō est factus deus:q̄n homo supponit cōfuse ꝓ habente naturā humanam:hic hō autē determinate.¶Et hinc fit primo/ vt rō litere nihil valeat/reprobando illā/homo factus est deus/ q̄ ista est falsa/ iste homo factus est deus.¶Fit scdo/vt nō logice dicat in lra q̄ supponat simplr ly homo/ſtādo ꝓ homie cōiter:q̄n supponit pſonaliter confuse tamen:imo naturalis suppositio termini cōis cōcreti/ est supponere pro habente naturam indeterminate.¶Fit tertio/vt quia ista propositio/homo factus est deus/in pſonali suppositione ꝓtūssime sumpta est vera:quia in veritate homo est deus/ ꝛ nō semper fuit deus/sed pervnionis gratiā est deus:male in litera arguatur falsitatis.¶Fit quarto/vt scotus in tertio sententiarum distinctione septima:questione secunda:recte/ dixerit/ q̄ ista propositio / homo factus est deus/est simpliciter vera ꝛ propria:tum quia homo per actionem agentis est deus/ꝛ non semp fuit deus:tum q̄ est cōuertens illā/de factus est homo.¶Ad euidentiā hoꝝ scito/q̄ inter pſonalē ꝛ simplicem suppositionē hec est dīa:q̄ si ly homo supponit pſonaliter/ oportet predicatū cōuenire alicui pſone humane:q̄ enim de nulla persona humana nec de omnibus simul verificatur/de homine personaliter sumpto non verificatur vt ptz discurrenti/tam in propositionibus ꝑ se quā per accidens.Si vero supponit simpliciter/predicatū conuenit homini abstrahenti a suis suppositis:ita q̄ verificatur de homine cōmuniter:ꝛ de nullo homine/nec de omnibus simul verificatur.¶Ad propositū autem descendendo cōsiderandū est:q̄ in ista propositione/homo factus est deus/ly homo supponit pſonaliter ꝓpue loquendo:q̄ ly factus est/non permittit hominem supponere nisi pſonaliter:sicut quum dicitur homo factus est albus:quoniam fieri reale/nō est hominis cōmuniter:sed hominis singularis.Et propterea ad veritatem istius/homo factus est deus/ oportet veram esse istam/aliquis homo factus est deus:sicut ad veritatē istius/ homo factus est albus/oportet q̄ aliquis homo sit factus albus.Sed si ly homo supponat simpliciter:veritas eius non exigit/ q̄ aliquis homo sit factus deus:sed sufficit q̄ per actionem alicuius agentis factum sit/ vt de homine absolute verificetur de nouo esse deum. Et quia potest dici q̄ste sensus est proprius sensus istius propositionis a doctoribꝰ posite/ita q̄ de homine absolute dixerunt q̄ factus est deus) nec hec propietas est vsq; quaq; clara. ideo author dixit nisi forte ꝛc. ¶Ad obiecta igitur respondendo dicitur/concedendo q̄ homo proprie loquendo supponit pro habente naturam humanam indeterminate: ꝛ q̄ alia est propositio/homo factus est deus:ꝛ alia/ hic homo factus est deus.Sed quum infert primo:ergo ratio litere nihil valet: respondetur q̄ efficax est:quia licet sint diuerse propositiones: negatio tamen illius singularis:scz hic homo est factus deus/ infert negationez illius indefinite:homo factus est deus: quoniam gratia materie vnū singulare in proposito equialet omnibus singularibus:constat enim vnum tantum hominem esse deum. Et propterea sicut a negatione omnium singularium infertur negatio indefinite:ita in proposito a negatione vnius singularis destruitur indefinita. ¶Ad secundum dicitur/q̄ quia talia sunt subiecta/qualia permittuntur a predicatis:ꝛ predicatum integrum/scz factum esse deum/ verificandum est:ꝛ non potest verificari de homine pſonaliter/siue confuse/siue determinate.ideo ad suppositionem simplicem recursum est.Logicum quippe est/vt homo supponat simpliciter pro habente naturā abstrahendo a singularibus:non solum quo ad significationē:sed quo ad id qđ predicato supponat.ꝛ hec non est eius naturalis suppositio: sed qui personaliter supponit pro habēte naturam indeterminate.¶Ad tertium dicitur/q̄ tam patet falsum esse q̄ pſonaliter sumpta illa propositio:homo factus est deus:sit vera:nec est verum de homine personaliter sumpto/q̄ per gratiam vnionis est deus.¶Deinde ad quartum ex scoto dicitur/q̄ si scotus vtitur suppositione simplici: verū dicit:ꝛ affirmat propietatē sensus quā author in litera sub dubio relinquit. Sed in veritate ly factus est/transit in impersonale: hoc est/ factus est vt homo esset deus.Quod non videtur de intentione scoti: volentis istam/homo factus est deus/sequi per connersionem ad illam: deus factus est homo:oportet enim personaliter supponere hominem/si per conuersionem sequitur ad illam.Et propterea si/vt apparet/vtit suppositione personali:directe dicit contra authorem, sed falsum dicit:quoniā personaliter sumpta propositio illa/homo factꝰ est deus/ est falsa.Et quoniam probatur:quia iste sunt vere/homo per actionem agentis est deus:ꝛ homo non prius erat deus. respondetur q̄ prima est falsa:quia veritas eius exigit veritatem alicuius sue singularis.s. quod aliquis homo per actionem agentis est deus/qui prius nō fuit deus.Constat autem q̄ nullus homo per actionem cuiuscunq; agentis est de nouo deus:quia ille homo scilicet Jesus nazarenus:qui solus inter homines est deus/non est de nouo deus:sed ab eterno: nec per actionem alicuius agētis:sed eterna natiuitate a patre est deus. Nec est verum q̄ istius deus factus est homo: conuertens sit/ homo factus est deus:sed illa/qui factus est homo est deus:sicut ista paries factus est albus:non conuertitur in istam/album factum est paries: sed in istam/quod factum est album est paries.¶Secundum dubium occurrens est: quia videtur q̄ etiam factum sit/ q̄ iste homo sit deus: nam ly iste homo/stat pro supposito eterno:non quatenus est eternū/ seu hypostasis diuine nature:sed quatenꝰ est ex tempore hypostasis humane nature. Constat autem q̄ factum est per gratiam diuinam/ vt hypostasis diuine nature:esset hypostasis humane nature:ꝛ q̄ hypostasis humane nature esset ipsa verbi hypostasis. Et sic propositio esset vera:ꝛ sensum proprium habet sm personalē suppositionē.¶Ad hoc dicitur/q̄ in hac vltima particula litere non est sermo de veritate:sed de propietate sensus.Et propterea licet assignatꝰ sensus obiciendo sit verus:non tamen est proprius dicte propositionis: q̄ ly homo ex parte subiecti personaliter ac determinate supponens/ debet sumi pro illa hypostasi absolute:ꝛ nō pro illa vt abstrahit a sepsa/vt obiectio sumit:quia subiecta tenentur materialiter:ꝓout aute̅ a absolute sumpta hypostasi illa/falsum est q̄ factum sit illam esse deum.Vbi tamen humilmodi dicta inuenuntur/pie interpretanda sunt:nec extendenda.¶Duo ad scm tertius sensus ponit/q̄ hoc totum factus est:ponit pro copula verbali:sic enim ly factus est/ ponit circa hominē vt subiectū fieri:nō absolute:sed in ordine ad deum vt terminū factionis:ita q̄ sensus proprius est: q̄ homo effectus est deus.Et in hoc sensu proprie respondetur quesito/q̄ ꝓpositio est falsa manifestat ꝛ probatur.Manifestat quidez/ꝛ ex supposita sententia fidei falsificante dictā propositionē:ꝛ ex cōtraria heresi nestorianoꝝ verificante eā dē.ponendo emynā tantū in christo hypostasim:quā illa sit genita deus ab eterno:ꝛ supponat per ly hō nō pōt dici: q̄ factus est deus.ponendo aūt cū hereticis duas in christo hypostases: optime verificat:q̄ hō factus est deus:q̄ ille homo coniunct⁹ est deo:sicut ecōtra deus factus est homo.i.coniunctus est illi hoi sm hos hereticos. probatur aūt sic.Esse deū verificat de hoie nō rōne nature sed suppositi:ergo fieri deū de supposito quoꝝ ꝓficiari dz:si ꝓpō est vera.Sed de suppositō nō pōt verificari fieri deū.probat:q̄ ab eterno est deus nec vnq̄ cepit esse deus:aut fieri deus:sed q̄ factꝰ sit deus, ergo.Añs patet.Cōsequētia ꝓbatur:q̄ cuiusdē est fieri ꝛ esse:si sit:quū fieri terminet ad esse.¶Aduerte circa hec:q̄ quū in omni factione qua vnus sit aliud:nō solum ꝙcurrat terminꝰ sed subm seu quasi subm:ꝛ in hac factione vt in litera dicit:deus significet vt terminus per hāc propōnem:hō factꝰ est deus:restat vt hō significet vt subm:ꝛ iō vt in lra dz: est falsa.ꝓpō ista:hō factꝰ est deus.Et tū si relatiue indicet ista factio: verissimū est q̄ deus est terminus:ꝛ hō formalr est subm:q̄ sm rē mutatio ponit in hoie formalr:ꝛ in deo nō nisi vt in termino. Quo fit vt ad rē spectā do:deberet ista ꝓpō:hō factus est deꝰ: dici vera:ꝛ magis vera q̄s illa:deus factꝰ est hō:q̄ in illa subm factiōis ponit subm:ꝛ terminus ponit terminꝰ:in ista aūt ecōtra.Et tū totū oppositū affirmat: quia ista:deꝰ factꝰ est hō:affirmat:ꝛ in euāgelio:xbū caro fcm est:ꝛ in simbolo:ꝛ hō factꝰ est. Illa aūt hō factꝰ est deꝰ:cōiter dz falsa.¶Quoꝝ sum hec? propter duo.Primū est:vt nō fistas in factione relatiua: sed intelligas in hoc mysterio fieri illud quo dz verbū caro fctm est ꝛ hō factus est:esse nō fieri relatiuū:q̄ nō caro:nō hō factus esset dei filius sed ad carnē:ad hominē:ꝛ militaret multū argumēta allata. Sed fieri subale:nō quale est fieri q̄ mā trāsmutat in carnē:aut humanā nāz sed quale est fieri:quo fingeret forte fieri hoiez. Nā sicut aliomō se hz esse inter sortē ꝛ humanā naturā ex vna ptē:ꝛ inter materiā ꝛ humanā naturā ex altera parte:ita dissimiliter se hz fieri inter hec ꝛ illa:quum enim dicimus:sortes est hō:nō denotatur aliud esse predicati ꝛ aliud subiecti:sed quū dz:materia est humana:aliud esse essentiale denotat materie:ꝛ aliud humanitatis. Et iō fieri mediās inter materiā ꝛ esse humanū:fieri subtātiale q̄dem:sed mutatiōis est ipsius materie: inter sortē aūt ꝛ humanā nām non mediat fieri mutationis: hz aut nullum:aut fine mutatione. Et ad hoc fieri spectat fieri illud quo verbū caro factū est:sicut ad hunc essendi modū spectat esse illud: q̄ verbum est homo:in primo mō dicendi ꝑ se:vt ꝓdictū est supradictis.¶Secundum est:q̄ cū his stat/q̄ interuenit in hoc mysterio mutatio relatiua: secū dario tñ:ita q̄ quū de hoc mysterio loquēdū est:dicito:q̄ interuenunt hic duo:scz factio ꝛ mutatio. Et q̄ factio quidē est subtātialis: qua verbū caro factū est:ꝛ locū subiecti tꝫ in hac factione subtantiali verbum:q̄ scm rei veritatem ꝛ propietatē cōcurrit in hoc fieri xbū vt hypostasis que nature sb̄sistit:natura subtantificans:in nā subsistens. Et natura ipsa humana (de qua est sermo)tenet locum termini quānis non tm:vt dicetur. Mutatio aute est relatiua: ꝛ respectu huius nā humana tenet locum subiecti:verbū autem locū termini:quia verbū non refertur nisi q̄ natura refert ad verbū. Et q̄m nō de mutatione sed de factione est sermo in istis ꝓpōnib⁹. ideo illa est simplr vera:deus factꝰ est hō:in ea siquidē de eo qđ est vt subm factiōis:dz q̄ falsum est hō:qđ cōstat esse verissimū:ꝛ ꝓprissime deū. Ista ꝫ:hō factꝰ est deus:est simpliciter falsa:q̄m in ea enūciat vt terminꝰ factiōis de qui necrōne nāe:nec rōne suppi:potest terminare factionē circa suppositū hoꝝ ex significatione ꝓpōnis posita:quū dz:hō factꝰ est deꝰ.

¶In

¶In rñsiōe ad ꝓmū aduerte nouitie/q̄ tota vis argumēti ꝓsistit i illo ꝓnoie ei:Si dixerit apls de filio suo/qt factus est ei hoc est deo filiꝰ ꝛc. Et ꝓpterea rñsio cōsistit in hoc/q̄ ly ei idē significat qđ ad honorē eiꝰ:ꝛ construit sic/q̄ factus est ad deꝰ honorē ex semine dauid sm carnem.

¶In responsione ad sm ꝛ tertiū habes piam interpretationem greciꝫ in gregorio/ꝛ latinoꝝ in augustino.

¶In rñsiōe ad quartū vide in calce rñsionis/q̄nā humana dz subm factiōis/nō solū ea ratione quia est subm mutatiōis relatiue: sed q̄ sbale fieri in mysterio icarnationis inuentum quenit humane nāe passiue: q̄m hoc fieri non est nisi xbo vniri nām humanaz in vnitatem hypostatis: cam:vbi cōstat verbū pſonare nām/ꝛ nām pſonari in xbo. Et lz verbū personare naturam/non sit agere (quū non sit cōe toti trinitati: cui omnis actio ad extra cōis ē/ sed soli verbo connenit) ꝛ ꝓpter nām a xbo pſonari/non sit pati: q̄ tñ hoc fieri phylice loquēdo/ nō est nisi pſonatio humane nāe in xbo/vt nunc ꝓpio dependēs a tota trinitate vt causa efficiēte/ꝛ verbum in ipsa personatione cōcurrat vt hypostasis/ꝛ nā humana vt patiēs ipsam factionez sue pſonalitatis in verbo/ tam verbū q̄ nā humana pōt sigñari vt subm factionis in hoc mysterio. Et propterea in litera dz/ q̄ dici pōt humanitas facta est dei/nō aute̅ q̄ hō factus est deus.

¶Super arti.8.

Tertio de ꝓpone est/an enunciatio ista/christus est creatura/sit vera.

¶In corpe dne sunt conclusiones. Prima est directe rñsiua q̄si ro. Non est absolute dām/christus ē creatura/sed cum determinatiōe/scz sm hūanam nām. Probat. Cum hereticis nec noia debemus habere cōia:ergo cū arrianis nō debemus cō uenire in dicēdo xp̄z creaturā. Añs proba tur ꝛ ex hieronymo: qt ex verbis inordinate platis incurrit heresis:ꝛ ne hereticoꝝ erroꝛ fauere videamur. Cōsequētia probatur:quia arriani dicebant christum simpliciter:quia secundum ytranꝫ naturaz erat creatura:quod est dānata heresis. Nota hic q̄ ex verbis inordinate prolatis incurritur heresis:nō forma liter:sed exigit pertinaciam in voluntate:sed vel materialiter/in signas ño verboꝝ inordinatoꝝ:erroꝛ Jude fidei importantiū:vel apparēter/ dū inordinata ꝛba spēm heresis ꝓferunt. Sicut ēt i aliꝫ vitijs scribit ex aliꝫ inordinatiōe spēs mali:a q̄ vt abstinēdū eē iubet apls. P Nota scdo: q̄ qđ istio ista ē de noib⁹ q̄ diuersimode a diuersis intelligi ꝓt/iō sufficiēs rō abstinēdi ab aliꝫ loquutiōe est fuga apparētie:ne videamur fauere hereticis ēt si in vītate nō faueremus. P Nota tertio/q̄ cōcare cū hereticis in vocabulis/phibitū est q̄ ad ꝓpria/nō aūt quo ad cōia:nā i his q̄ bñ cū ecclesia dicunt/nos nō cōcam⁹ cū illis: Sed in iis vocibus q̄s ꝙ ecclesiā leuant/ vtpote ipsis ꝓpriis/ cōcare nō debemus. Talis autem est vox ista/xp̄s est creatura. Vtuꝛparunt sic̄ dem arriani vocem hāc de xp̄o sm id q̄ tū qđ est/ꝛ nō sm ptē quū sm veritatē nō nisi rōne ptis hoc est humane nāe creat⁹ sit. Et propterea i hac enunciatiōe/xp̄s est creatura/ vtpote hereticis ꝓpria/contra ecclesie ꝛ vocem ꝛ veritatē/nō est cōcandū cuz arrianis: ꝛiō est simplr negenda.

¶Occurrit hic dubiū: q̄ vox ista non arriana/ꝫ euangelica est: ac ꝙ hoc nō ꝓpria hereticis/ꝫ cōis ꝛ frequētāda. Probat assūptū ioan. 14. ex ꝛbis dñi/dicētis sine determinatiōe ali qua/pater maior me est. Si em xp̄s absolute ꝛ simplr dixit/ pr maior me est/ q̄ ē dicere ego sū minor pre/ꝛ idē est indicitū de ista ꝛ de illa/xp̄s ē creatura: vt in lra dicitur: ꝛiō est/vt dicere hec/ nō sit cōcare in vocabulis cuz hereticis ꝫ sectari eā gelica verba/destruē do ramē sensum hereticoꝝ. ꝫ iō enim phibemur loq̄ ꝛ frequētare locutiones sacre scripture/male expositas ab hereticis: alioquin oporet nouū sp modū loquēdi inuenire/ quod est fatuū. P Ad hoc dz/q̄ saluator nō dixit sine determinatiōe/pr maior me est q̄n apposuit hāc locquutionez vt rōnem p̄cedētis: de seipo ꝫ assūptā nām loquens: ait ei⁹/gauderetis vtiq; q̄ vado ad prem: q̄ pater maior me est. Constat enim hāc locq̄ ꝙ sm hūanam nām vadit ad prem/ q̄ pater maior ē ipo: procul dubio secundum filiam naturaz sm q̄m vadit ad patrem; alioquin nasoitas non esset ratio eundi ad patrez. Ex contrario igit̄ sequitur quo maiotitas ꝓprie rōnem eundi ad patrem

J. q. 20. ar. 1. 1m. Et 1. q. 41. ar. 3. c. 2 4. Et 3. d. 4. q. 1. a 2. 4m. 2 di. 11. q. 1. artic. 2. 2 dist. 21. q. 1. ar. 3. 2m. Et 4. d. c. 4. 8. Et Mi. q. 29. ar. 1. 1m. Et opus. 3. ca. 2. 3 Et. 1. cor. 15. 1. 2. co 1. fi.

Adoctauū

Sic procedit. Vꝛ q̄ hec sit vera. christus est creatura. Dicit enim leo papa. Houa ꝛ inaudita conuentio: deus qui est ꝛ erat. fit creatura. Sed illud potest predicari de xp̄o. qđ filius dei factꝰ est ꝓ incarnatiōē. Ergo hec est vera. xp̄s est creatura. ¶ Ꝫ. Proprietates vtriusq; nāe. possunt predicari de hypostasi cōi vtriusꝫ nāe (cuius noie significet: vt supra dictū est. Sz ꝓpietas humane nature est esse creaturā: sicut ꝛ ꝓpietas diuine nature est esse creatorē. Ergo vtriusꝫ ꝓt dici de xp̄o. s. q̄ sit creatura. ꝛ q̄ sit increatus ꝛ creator. ¶ Ꝫ. Principalior pars hois est alia q̄ corꝫ. Sed xp̄s ratione corporis, qđ de virgine traxit. dicit esse simplr natus de virgine. Ergo ratione animę. q̄ creata est a deo. dz simpliciter dici quod Christus sit creatura.

Sz cōtra

Est. q̄ ambro. dicit in li. de tri. Nunquid dicto facto cius est xp̄s ē nūquid mandato creatus est xp̄s q. d. nō. Añs subdit. Nūo autē creatura in deo esse pōt: etenim deus nature simplicis est. nō coniuncte. Ergo hec non est concedenda, christus est creatura.

Rñdeo

Dom. q̄ sicut hiero. dicit, ex verbis inordinate prolatis incurrit heresis. Añs cū hereticis nec noia debemus hre cōia: ne eoꝝ erroꝛ fauere videamur. Arriani aūt hereticoꝝ rōm dixerūt eē creaturā. ꝛ minoꝛ ē pre. nō solū rōne hūane nāe. sed ēt rōne diuine ꝓne. Et iō nō est absolute dom q̄ xp̄s sit creatura vel minoꝛ patre. sed cū determinatione. i. sm humanā naturam. Ea vero de quib⁹ suspicari nō pōt q̄ diuine ꝓsone cōueniant sm seipsam. possunt simplr dici de xp̄o rōne humane nāe: sicut simplr dicimus xp̄m esse passum. moꝛtuū et sepultū. Sicut etiā in rebus cōpalibus et hūanis. ea q̄ in dubōne venire possunt an cōueniant toti vel parti. si insunt alicui parti, non attribuimus toti simplr. i. sine determinatione: nō enim dicimus q̄ ethiops est albus. sed q̄ est albus sm dentes. Dicim⁹ autem absq; determinatione quod est crispus q: hoc nō potest ei conuenire nisi secunduz capillos.

Ad primū

Ergo dicendum, quod aliquando sancti docto res causa breuitatis determinatione omiꝫ sa, nomine creature vruntur circa christum: est tamen in eoꝝ dictis subintelligenda.

¶Ad secundum dicendum, quod omnes proprietates humane nature, sicut ꝛ diuine possunt aliqualiter dici de christo. Unde et dama. dicit in. 3. lib. quod christus qui deus est ꝛ homo. dicitur ꝛ creabilis ꝛ increabilis partibilis ꝛ impartibilis. Sz tamen illa que dubitatiōnē habent circa alterutram naturam, nō sunt dicēda absq; determinatione. Unde ipse postea alibi subdit. Ipsa vna hypostasis vtriusq; nāe. ponitur/determinatur maioritas ipsa patris ad filium sm humanā naturam: sm quā vadit ad prem. Non est ergo euāgelica sed arriana vox/ xp̄s est minoꝛ patre: christus est creatura.

¶Scdm ꝙdo seu potius regula vtis ē. Ea q̄ nō ꝓt suspicari cōuenire ꝓsone

ne chri/ſm ſe/absolute affirmat de chſo/ꝯ ſuis ſolū rōne nāe hūane illi cō
uentāt. ℙ Ubi nota nouitie/anthoz in hac ſra diſtinguē ea q̄ ꝯuenīūt xpo
rōne hūane nāe in duo gña: mā q̄dā ſunt q̄ in dubōne venire pñt/an cōuenīāt pleone ſm ſe: q̄dā ẋo q̄ clare ꝯuenire itelligūt ſolū rōne nāe. Et de ſe
cundo gne habeāt rīa/q̄ ſimplr: z absolute affirmant de chſo: vt eſſe crucifirū/mortuū ⁊c. De ꝑmo aūt gne tradita eſſe regulā ẋuam. ſ. q̄ ñ ſimplr/
ſ cū determinatione affirmanda ſunt de chſo reſtāt cōtextus lre quī ponēdo ſecūdi gnis regulā dicit/ea vero de quibus. ꝑ hac ſic dem adu'ſatiue ꝓtinuatiōnē tertius inſinuanit q̄ in illis duob⁹/ſc mino: pñe/t creatura/ oia ſibi gnīs in tellerit: ac ꝓ hoc vſus regulā. ℙrobat aūt in ſra vtraq; regula er cōi vſu loquendi in corpalib⁹ hūanis/ er eo q̄ in illis dīa hmōi ſernūt: diſtinguunt ſīc dē z illis cōia toti z ꝑti a ꝓpūs ꝑti. Et cōia ſi ẋ ꝑtēm: ita ñ ſimplr: ex nūciātīs totō: ñ enim dicim⁹ q̄ ethiops eſt albus/ſed q̄ ē alb⁹ dentes: ſed bñ dici/mus q̄ eſt criſpus/ſ̄ nis ſolos capillos hēat criſpos. ℙ Et ſci ẋo hic neutram obie ctionē durandi in 3. ſen. di. 11. militare ẋ pñtē doctrinā: q̄ ad rez ipſaz ſpectāt am be author: antem ad dubōnē z errorem vi randuz tendit/z ſup hoc fundat doctrinā hanc: vt ꝑz in litera. Et ꝓpea nec obſtat/ q̄ chſo ẋ: abſolute genit⁹ ex maria/ẋgie: nec obſtat quod hūa
5. di. 12. q. 1. ā./ vnico.

nā z diuina natura aut ſuppoſitum non ſe habent vt partes: ſicut capilli z dentes: nec predicantur/de chriſto: ſicut criſpum aut album eſſe. Argumentum enim a ſimili: optime ſeruit ad modum loquendi comprobandum: quicquid ſit de rerum diſparitate.

¶ In reſponſione ad primum: aduerte reſponſionem non voluntariam: ẋ ſumptā ex tertio magiſtri/ſenten. in. 3. diſt. 13. vbi hec tractatur materia.

¶ Super artículum nonum.

Titulus vt iacet ſumēdus eſt de hac ꝓpōne: iſte hō icepit eſſe.

¶ In corpore vnica eſt concluſio reſponſiua queſito. Iſte homo non incepit eſſe. ℙrobatur dupliciter. ℙrimo: quia propoſitio eſt ſimpliciter falſa quia demonſtrat ſuppoſitum eternum. Nec obſtat quod ly hō ſignificat naturam: quia terminus in ſubito poſitus tenet non formaliter pro natura/ſed materialiter pro ſubiecto.

¶ Circa hunc proceſſū occurrit ꝑmo durandus in. 12. di. tertij ſen. q. primā: reprehendēs concludentē ex eo q̄ ſubm ſtat materialr pro ſuppoſito iſtam eſſe falſam: iſte hō. i. chſs incepit eſſe. Et hoc em indt q̄ ſubm tenet materialr: ẋ habeat q̄ aliqd ꝑt ſibi vere attribui: q̄ nō attribuit illi rōne forme/ſicut quī dicim⁹ albū ẋ currit/nō th hō ẋ dñ et attribui ſibi ꝓpe poſſit quod cōuenit illi rōne forme: vt patet dicendo/ hoc album diſgregat. Ac per hoc/quum incipere eſſe conueniat chriſto ratione hūane nature/ ſicut illa eſt vera: hic homo/demōſtrato chriſto/eſt riſibilis: ita iſta: hic homo incepit eſſe: ſi nihil aliud obſtat niſi q̄ ſubm tenetur materialiter.

Vltrobiz enim ſuppoſito attribuitur quod ratione forme conuenit.

¶ Occurrit deinde ſcotus in 3. ſen. diſt. 13. q. 3. obijciens: quod ſtare ꝑ ſuppoſito contingit dupliciter ſcilicet ſecundum ſe: vel vt habet aliqd aliud ſicut ſortes albus ſtat pro ſuppoſito gñis ſubē: non ſecunduz ſe: ſed vt hȳ albedinem: z ſimiliter hic homo. i. chriſtus ſtat pro ſuppoſito diuino: non ſm ſe: ſed vt eſt ſuppoſitum humane nature. Deficit ẋ ꝓceſſus/ſe nō diſtinguendo modos: quibus poteſt pro ſuppoſito accipi hic hō ſeu chſs.

¶ Circa eundem proceſſum pro quanto fundat ſe ſuper hoc: quod iſta ꝓpoſitio: chriſtus incepit eſſe: ſignificat in ſuppoſito eterno aliquid repugnans illius eternitati ſcilicet incipere eſſe. Durandus quoq; ibidem occurrit: arguens quod nec iſtud videtur valere: quia licet ponendo in chriſto vnum eſſe tantuz: valeret non tamen ponendo in ipſo plura eſſe: ſicut oppoſtet aliquo modo ponere. Quoniam non ſequitur quod non ſemper fuerit nullum eſſe habendo: ſed quod non ſemper fuerit ſecundum eſſe illud: ſecūdū quod incepit eſſe: cū quo ſtat quod ſemper fuerit ẋ aliud eē.

¶ Circa ẋclonē ſcotus ꝑ⁹ vbi ſupra occurrit: volēs q̄ iſta poſſit ꝓcedi: ẋ
ſeu iſte hō incepit eſſe. Et tō ei⁹ eſt: q. ly e impottat eē ſimplr: hoc eſt de
genere ſube: ſtat aūt chſm icepiſſe eſſe hoiem: q̄ eſt eē de gne ſubſtātie.
Tueturq; hanc ſuā pōnē et ꝑallato dicto. ſ. q̄ iſte hō ſeu chſs ſtat ꝓ verbo vt eſt ſuppoſitū hūane nāe. Foneteq; ſe/tum q̄ ꝓ gñat icipit eē. ℙ. phy
tum q̄ verbū incepit eē hō: ergo chſs incepit eē. ℙrobat ꝑmia. Quan do de aliq̄ ẋ icipe ẋ determiatū ꝑ aliq̄ ꝑdicatū/de illo toto ẋ icipe: ſicut ſi ſor
tes incipit eſſe albus/ſortes albus incipit eſſe. ergo ſimiliter e in ꝓpoſito.

¶ Occurrit deinde vi randus/concludens diſtinguēdū eē z non ſimplr: nūdēdum/an chſs inceperit eſſe: qm̄ vtraq; ps ẋtradi ctiōis eſt vera ad di uerſa referendo/natura ſez pl ſupp⁹.

¶ Ad primo obiecta er durādo ẋ q̄ non militāt ẋtra ꝓpientez literā. Concedimus ſiquidē oia que obji ciendo ẋſir in ſra ꝓcedēte ex eo q̄ ſi ẋ ſ hō ſubſto ſtāte māliter: ſcientes q̄ aliud eſt ꝯuenire ſuppoſito rō ne ſuppoſiti/z aliud ꝯuenire ſuppoſito/ẋ cūq; illō rōne conue niat. Unde nec ſom nianit author/q̄ ẋ fubm tenetur mālr/ lō oporteat quicquid illi attribuitur/vere conuenire. illitratiōe ſuppoſiti. Sz docuit q̄ opz illud nō repu gnaſ ſuppoſito: ita q̄ fundat proceſſus ſre ſup hoc/q̄ ẋſubm te netur māliter. ꝓ ſup poſito/iō opz attri butū ſuppoſito nō re pugnare ſuppoſito: nec ſufficit non repu gnare nāe ſeu forme. ℙer hoc em excludit author obiectionē di cētiū/q̄ ꝓ vbo/iſte hō icepit eē/incipere eē nō repugnat nāe hūane chri ſtiſignificas te ꝓ ly hō ꝙſequēs ē q̄ ſit vera. Excluditur ſiqdē: quia opottet quod icipe
nūq̄ ſuppo⁹ z vnaz hypoſtaſim. ſicut z vnā perſonā. Scōm ẖ enim opz. q̄ in ẖ q̄ ẖ ſte hō. demōſtrato chſo. deſignet ſupp⁹ eternū: cui⁹ eternitati repugnat incipe eſſe. Unde hec eſt falſa: hic hō incepit eſſe. Nec obſtat q̄ incipe eē conuenit humane nāe. q̄ ſignificat per ẖ nomē hō. q̄ terminus in ſbto poſitus non tenet formaliter pro nā. ẖ magis materialr pro ſuppoſito. vt ſupra dcm eſt. ℙ. 2° q̄ ēt ſi eēt ꝑa. non tñ eēt ea vtēdū abſqz determinatione. ad euitandū hereſim arrij: q̄ ſicut perſone filij dei attribuit. q̄ eēt creatura. z q̄ ēēt minor ſpe. ita attribuit ei q̄ eſſe inceperit: dicēs q̄ erat quādo nō erat.

Ad primū Ergo dōm. q̄ auctas ſi la eſt intelligenda cum determinatione: vt ſcilicet dicamus quod homo ieſus chriſtus non fuit antequam mūdus eſſet. ſecundum humanitatem. ¶ Ad ſecundum dicendum. quod cum hoc verbo icipit. non ſequitur argumentū ab inferiori ad ſupius: non enim ſequitur. hoc incipit eſſe albū. ergo incipit eſſe coloratū. Et hoc ſō. q̄ incipe importat nūc eſſe z non prius: non aūt ſequitur. hoc nō erat ꝑius albū. q̄ non erat ꝑius coloratū. Eſſe aūt ſimplr. eſt ſupi⁹ ad eſſe hoiez: vñ nō ſequitur. chſs incepit eē hō ergo icepit eſſe. ¶ Ad tertiuz dōm. q̄ ẖ nomen hō ẖm q̄ accipit pro chſo. ſed ſignificat humanā nām. que incepit eē: tñ ſuppoſit ſuppoſitū eternū. q̄ eſſe non incepit. Et ideo q̄ ẖm q̄ ponit in ſubiecto. tenet pro ſuppoſito. ẖz ār q̄ ponit in ꝑdicato. refertur ad nām. ſō hec eſt falſa. ho chſs eſſe icepit: ſed hec eſt vera. chriſtus incepit eſſe homo.

¶ Ad obiecta de inde ẋtra eunde proceſſum ex ſcoto/ẋ q̄ pceſſus nō peccat ex ꝑtermiſſa diſtōne inter ſuppo⁹ diuinū ſm ſe/z vt ſuppo⁹ humane nature: q̄ illa diſtinctio ſupſtua eſt in ꝓpoſito: qm̄ ẋſtio non eſt de. ꝙ pone aliq̄ in qua ſubm eſt ſuppoſitū diuinū ſm ſe: nō enim vertit hic in dubiū an verbū ſeu filius dei incepit eē/ꝙ ſupponimus enim ſuppm diuinum eternū eē. Sz ẋſtio eſt. de ꝙpone in qua ſubiect ſuppoſitū eternum ẖſo humanaz naturam: vt ꝑ eſt iſta/iſte hō demōſtrato chſo incepit eē: z ſimiliter iſta/chſs icepit eſſe. Et ꝑpterea nō oportuit diſtinguere: ẖz infra termi nos q̄ſtī ſtando ꝓcedere. Et ſic factuz eſt in ſra ꝓcedēte ex eo q̄ ſi ẖ ho mine negaſ fuiſſe/negaſ fuiſſe de ſuppoſito eterno: q̄ negatio totum deſtruit ſignificatū ꝑ hūc hoiem/z non ſolam rationē qua eſt hō. Iſta ſiquidem ꝓpoſitio/iſte hō demōſtrato chſo/incepit eſſe claudit in ſe duas ꝓpoſitiones: alteram affirmattuam/iſte homo quandoq; fuit: alteraz negatiuam: z iſte homo immediate ante illō non fuit. hec autem negatiua eſt de 2° adiacente: z negat ꝓ tempore precedente ab iſto homine eſſe. Negans autem hunc hominem eſſe/non negat directe hunc eſſe hominem vt ſcotus z aduerſarij exponunt/vt patet: ergo negat totum ſcilicet hunc hominem eſſe. Et quum hic homo ex parte ſubiecti principaliter importet ly hunc/quia ſubiecta materialiter tenētur/cōſequēs eſt q̄ ꝑ negaſ eſſe de ſuppoſito demōſtrato ꝑ ly hic: ẋ ꝙ hoc propoſitio eſt ſimplr falſa.

¶ Ad obiecta ſecundo loco durandi z ſcoti: ſcito quod eſſe quando eſt ſecundum adiacens: dicitur impottare eſſe ſimpliciter: non vt eſſe ſimpliciter vocatur eſſe ſubſtantie/(vt patet ex eo quod de accidentibus format ꝓpoſitio de ſecundo adiacente: vt albedo eſt. z hinc ruit fabrica ſcotica) ſed vt eſſe ſimpliciter ſignificat eſſe ſine additione: ſeu determinatione alicuiꝰ ſuxta illud ſecundi topicoꝝ. ſimpliciter dico: quod nullo addito dico. Et hic fit vt ſiue in chriſto ſit vnum ſiue plura eſſe: nihil referat ad queſtionem hanc de ꝓpoſitione: non de re. Et ſimiliter ſiue eſſe hominem ponat eſſe ſubſtantie in chriſto ſiue non: nihil ad ꝓpoſitum: de ꝓpoſitionis veritate querens. Dicendo igitur: iſte homo incepit eſſe: quia ly homo tenet ſe materialr: q̄ habet vim predicati. Scōm circa alteram ꝓpoſitionem. ſ. ẖ ſ, ſecundum quod hic homo: eſt creatura aut incepit eſſe. Et dicitur ꝑ in partem negatiuam declinandum eſt: q̄ ly hic: trahit hominem ad ſup poſitum.

Et tuit tam obiecto durandi ſup duo eſſe fundata/ẖ poſitio ſcoti ſuper eſſe ſimplr: hoc eſt ſubſtātie fundata. Uter q; eōꝝ opz ꝙ determinet ly non fuit/ad aliq̄ eſſe falē ſube: ꝓpoſitio aūt ipſa negat fuiſſe/abſq; determi natiōe ad eſſe ſube vel accidētis/ꝓtimi vī ſcōi/ſimplr vel ẖm qd. z ideo er ſtute ſermonis. ꝓpoſitio eſt ſimplr falſa: vt author optie in litera intulit.

¶ Ad rōnē ergo ſcoti ẖ. q̄ ly eſſe ſube ſit eſſe ſimplr/vt diſtinguit ẋtra eſſe accidentale: nō tamē eſt eſſe ſimplr/vt di ſtinguit cōtra eſſe de terminatū. Eſſe aūt ẖm adiacens eſt eſſe ſimplr/vt diſtinguit cōtra eſſe determina tū: quū enim dicim⁹ a eſt vel non eſt/ non dico eſſe ſubale aut accidentale: ſed eſſe abſq; determinatiōe ſubſtantiis aut acci dentialitatis. ⁊c.

¶ Ad primū fomētū q̄ q̄ ẖnatur/incipit eſſe: dicit ꝙ hoc eſt ve rum cōtēr: ſed nō eſt verū. q̄n q̄ ẖnatur/ ſuppoſitat⁹ preeſt: vt accidit in ꝓpoſito. ¶ Ad ẖz negat ꝓtia. Et ad. ꝓbōnez primā: q̄ maior eſt ẋa de to to. vt totū eſt cathe gotematice: z ſimil⁹ de compoſito ſeu cō iuncto. Et ſimiliter de nomine per ſe pri mo ſignificante totū ſeu compoſitum aut cōiunctum cathego rematice/z ſupponē te per ſe primo. ꝑ illo vt ſi es incepit eſſe ſphericum/ſequitur ergo ſphera enea in cepit eſſe: q̄ z ſignifi cat z ſupponit per ſe ꝓio ꝓ toto. i. ſphe ra enea. Secus aūt eſt de termino ipoz tante quidem totum ſed principaliter alteram partem: z ſupponēte ꝓ illa: cōnotādo tñ reli quam: tunc enim ẖnis precedens pars incipiat eſſe altera: nō infertur ta men quod nomen ſupponens pro prima parte: z cōnotando tñ in ſuppo ſitione alteram: incipiat eſſe: q̄ denotaretur ꝙ hoc q̄ ſ ipſa prima pars ꝙ qua ſupponit: inciperet eſſe. Sic aūt eſt in ꝓpoſito: qm̄ tam ly rps: q̄ iſte homo: licet importet totū: ſcz ſuppoſitū z naturam humanā: ſupponit tamen ꝓ ſuppoſito: z in ſupponēdo ex parte ſubiecti connotat tñ naturaz humanam: quia ſubiecta tenentur materialiter. Et ꝑpterea ẖnis iſte incipiat eſſe homo: nō ſequitur/ergo iſte homo incipit eſſe: q̄ denotaret q̄ perſona illa inceperit eſſe.

¶ Ad duran dū vltimo diſtinguēdū cenſent: dicitur quod ſi cautele opera datur: diſtinguendo tutior. cū magiſro ſen. in. 3. diſt. 12. eligit pars: vt ibi patet. Sed ſi accuſatur falſitatis: negās iſta. ꝓpōnit ſe ly rps icepit eſſe vtinam non ſtu deatur calumnie: quoniam vt iam ex dictis perſuade tur quocūq; hoie ẖm ꝙ hō ꝑdicat de eo ꝑ ſe z ſimplr: ſi dē eſt per ſe z ẖm ꝙ ihm: vt ō. 5. meta. Sz hec eſt falſa. rps eſt per ſe z ſimplr creatura. Ergo etiā hec ē falſa. rps ẖm ꝙ homo eſt creatura.

Sed cōtra. Omne q̄ ē. vl ē crea tor. vel creatura. Sed hec eſt falſa. chriſt⁹ ẖm ꝙ homo eſt creator. Ergo hec eſt vera. chriſtus ſcōm q̄ homo eſt creatura.

Rñdeo Dōm. q̄ cū dicit. rps ẖm q̄ hō: hoc nomen hō. pōt reſumi in reduplicatione. vel rōne ſuppoſiti. vel rōne nāe. Si q̄dem reſumat rōne ſuppoſiti. cū ſuppoſitū humane nāe in rpo. ſit eternū z increatum. hec erit falſa: rps ẖm ꝙ hō eſt. creatura. Si vero reſumat rōne humane nature. ſic eſt vera: q̄ rōne humane nature. ſiue ẖm humanā naturam. cōuenit ſibi eſſe creaturam: vt ſupra dictū eſt. ℙ. Sciendū tñ. q̄ nomen ſic reſumptū in reduplicatiōe. magis ꝓpue tenet ꝙ nā q̄ ſ ſuppoſito: reſumit em in vi ꝑdicati. q̄ tenet formaliʳ. Idez enim eſt dictu. rps ẖm ꝙ hō. acſi diceretur. rps ẖm ꝙ eſt hō. Et ideo hec magis eſt cōcedēda q̄ negāda. rps ẖm ꝙ hō eſt creatura. Si tñ adderet aliqd. per q̄ traheretur ad ſuppoſitū. eſſet ꝓpoſitio magis negan da q̄ cōcedēda: puta ſi diceretur. rps ẖm ꝙ hic homo eſt creatura.

Ad primū Ergo dōm. q̄ ly rps nō ſit humana nā: eſt tamē habens humanā nām. Homen autem creature. natū eſt ꝑdicari non ſolū de abſtractis ſed etiā de concretis: dicitur enim q̄ humanitas eſt creatura. z ꝙ hō eſt creatura.

¶ Ad ẖm dōm. q̄ ly hō ẖm qō ponitur in ſubiecto. magis reſpicit ſuppoſitū. ẖm aūt q̄ ponit in reduplicatiōe. magis reſpicit nā turaz: vt dictū eſt. Et q̄ nā eſt creata. ſuppoſitū ẋo increatū. ideo ly nō cōcedat iſta ſimpliciter. hō rps eſt creatura: cōcedit tamen iſta. rps ẖm ꝙ hō eſt creatura. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ cuilibet hoi q̄ eſt ſuppoſitum ſoluſ nāe humane. cōpetit q̄ nō habeat eſſe. niſi ẖm humanā nām. z ideo de ſubiecto tali ſuppoſito ſequtur. ſi ẖm ꝙ hō eſt creatura. q̄ ſit creatura ſimplr. Sed rps nō ſolū eſt ſuppoſitū humane nature: ſed ēt diuine. ẖm quam ẖz eſſe increatū. z ideo non ſequitur. ſi ẖz q̄ hō eſt creatura. ꝙ ſit ſimpliciter creatura.

¶ Choc in loco aduerte/q̄ q̄ iſta. ꝓpoſitio. rps eſt creatura/nō eſt reprobata q̄ oino falſa/ſed q̄ arrianos ſonans: ideo q̄ de iſta mō eſt q̄ſtio. rps ẖm ꝙ hō eſt creatura/minor q̄ſtio eſt: z nulla de falſitate/ẖz de vīa. Et iſta quidē vti ly/illa nō: q̄ in illa cū arrio cōicaremus/in iſta non. ℙ Uerū ad uerte/ꝙ quū de rpo ſermo facer loquitur/z diſtinguit ea q̄ cōueniūt illi rōne nature aſſūpte/ſemp vtit ly inquātū. aut ly ẖm ſpecificatiue: dicim⁹ enim ꝙ chriſt⁹ ẖm q̄ hō crucifixus: ſepultus: deſcēdit ad infe ros: ꝑdicauit: aſcen dit in rēplū: circunci ſus eſt ⁊c. Cōſtat nā q̄ quod in his z ſimi libus ly inquantum nō tenet reduplicatiē ue/qm̄ nā humana non eſt ꝙ ſe ratio ta lis/ſed multa ꝙ acci dens inſunt: vt ꝑz. Sz tenet ſpecificatiue: qm̄ ſpecificat eaz partē ſeu cōditionez qua inſunt hec: ſicut quaz ẖz ethiops ẖm q̄ habet dentes/ eſt albus. Unde z in ꝓpoſito licet poſſit teneri reduplicatiue: (quia eſſe holem/eſt ꝙ ſe ratio q̄ ſit crea tura) a ſanctis tamē aſſumptū videt principaliter vt tenet ſpecificatiue: vt denotetur/q̄ eſſe creaturaz: nō conuenit rpo ẖm ſuppoſitum/ſed ẖm naturam aſſumptā: z illi incipere eſſe. Uerum inter has duas ex predictis ꝑ ꝓ dīa/q̄ illa reprobata eſt vt male ſonans: iſta vt falſa. iſta q̄ dicim⁹ iſtā eſſe falſam/rps incepit eſſe: iſtam aūtem verā: rps inquā tū homo icepit eſſe.

¶ Occurrit autez ſta tim hic ſcotus in. q. 2. diſt. vndecime tertij ſen. obijciens: quod propoſitio affirmatiua falſa ex repugnantia terminoꝝ: non ſit vera per additam reduplicationem: vel determinationem non tollentem illam repugnantiam. Sed reduplicatio propie ſumpta: non diminuit alterum extremū: quia ei⁹ determinatio extremi ad extremum: ergo ipſa non verificat aliquam propoſitionem: que ſine reduplicatione fuit falſa. Si igitur iſta eſt falſa: chriſtus incepit eſſe: iſta non eſt vera: chriſtus inquantum homo in cepit eſſe. Et hoc loquendo de reduplicatiua propria. Et addit quod loquendo de ipſa ſpecificatiue: ẖnis ſit vera: eſt tamen impropria: quoniaz deberet ſpecificatio ſe tenere ex parte predicati: puta rps incepit eſſe ẖm hominem: ſicut nō eſt propria illa: ethiops ſecundū q̄ habet dentes eſt albus: ſed iſta ethiops eſt albus ẖm dentes. Et hec ſint allata quo ad illam ꝓpōnem: rps inquantū homo incepit eſſe: q̄ apud nos iſta eſt vera: z ſua ꝓtiacens falſa: ẖnis ſcotus ſubſumat de illa: rps inquantum homo eſt creatura: quia ipſe tenet illius ꝓtiacentem eſſe falſam.

¶ Ad hec dicitur ſuſtinendo etiā hanc eſſe verā. ꝓprie reduplicatiuā: rps ẖm q̄ homo incepit eſſe: ita tñ q̄ nō ſtat difficultas circa inceptionē eſſendi: an per ſe conueniat hominī: an ſolum de facto: q̄ nō eſt ab eterno: qm̄ ad propoſitum nō refert. Et ꝑpterea ſuppoſito q̄ per ſe conueniat nature humane icipere eſſe: ſicut per ſe cōuenit ei eſſe creaturā: dicitur quod magiſtri ſcoti eſt vera: ẖz minor: tacita/ſcz ſed nulla reduplicatio tollit. illam repugnantiam: eſt falſa. Et ad illius probationē ē neceſſam: q̄ ſcz reduplicatio nō minuit extremū: ſi ꝓprie loquimur de cōditione diminuente: cōcedit⁹ totum quod aſſumitur. Sed negatur ſequela: qm̄ cōditio diminuens tollit terminū quē diminuit: ſicut homo in potentia: non eſt hō: z homo mortuus: non eſt homo: cōſtat enim quod reduplicatio extremi nō tollit illud. Sed ſi latioꝝ vocabulo ſumitur minuere: ꝓout vtens aliquo vnius: z non vtens aliquo eiuſdem: minuit illud. (ꝓ quanto non totaliter: ſeu ſecundum totum: ſed ſecundum aliquid eius. illo vtitur/ſic concedimus quod reduplicatio minuit quandoq; quia reduplicat terminum ratione nature ſeu forme: z non ratione ſuppoſiti. Et ꝓpterea tollit repugnantiam inuentam in ꝓtiacente ꝓpoſitione inter extrenia. ſine reduplicatione ꝓpter ſuppoſitum: ſic enim eſt in ꝓpoſito. Nam iſta: Chriſtus incepit eſſe: eſt falſa ex repugnantia extremoꝝ: quia incipere eſſe repugnat ſuppoſito per ly chriſtus in ſubiecto: vt ꝓdictum fuit. Sz quū aliquid tantum chriſti reduplicatur: ſcilicet natura humana: vt continget in iſta: chriſtus inquantum homo incepit eſſe: repugnantia tollitur: hoc eſt incipere eſſe: non ſignificatur conuenire ſuppoſito abſolute: ſed ratione nature humane: ratione cuius in veritate conuenit illi ſuppoſito incipere eſſe. Et ꝓpterea iſta reduplicata dicitur vera: z illa falſa. Nec

Universidad de Deusto
Biblioteca

3.dist.10. q.1.a.1. q.1.a.2.q. 3.c.

er hoc quod redupli catio est determinatio extremi ad extremum/sequitur quod nō ꝯminuat' predicto modo: quoniam ꝯstat quod potest esse determinatio vnius extremi secundū suum formale/ad alterum/z non secundū suū materiale: vt cōtingit in proposito. Ad tertium vero quod subditur/quod specificatiue, sumendo ly inquantum/propositio est vera/sed improprie dicit et quod est vera/z propria: quoniā specificatio nō denotat specificatum terminum esse rationez inherentie predicati ad subm.z propterea specificativa ꝛ potest esse vera/in materia cōtingēti: vt est ista/sortes inquantum ea pillatus est crispus. z ens inquantū ens est/est metaphysice. Sed denotat illud secundum quod/sen mediante quo predicatuz inest subiecto/ siue per se/siue per accidens predicatum insit/siue sōto/siue cōditioni specificate. Signum autem qō huiusmodi enuntiationes/sunt/non' solū vere sed propie/defert frequens vsus earum: quum de his que conueniunt christo/discrete ac cante loquimur/ dicentes christum secundum quod erat homo passum/natum/sepultū/ resurrexisse. Cuius hic tamen omnibus/ꝺa in litera comparatiue dicitur magis cōcedendum quam negandum vel econuerso: dicse declinare ꝺem in alteram partem/sed non pertinaciter contendere.

¶In responsione ad tertium vide ne ostendas quod sustinendo propositionem reduplicatam proprie esse/fiꝺet author ad materiam distinguendo illam: quod verū est p dicari de quocūq; homine qui solum modo est suppositus humane nature: secundum autem est de filio homine qui est suppositum diuine pūne et post hūane nature.

¶Super artīm 12m.

Iulius vt sonat cla rius.

¶In corpore duo. primo distinguēdo/ vtramq; partem dicit posse teneri: quia terminus reduplicatiuus potest vel ratione nature/vel suppositi

Articulus XI.

Utrum hec sit vera, christus secundum quod homo est deus. Arti.11

Ad vndecimum Sic proceditur. Videtur quod christꝰ secundus quod homo, sit deus. Christus enim est deus per gratiam vnionis. Sed Christus secundum quod homo habet gratiam vnionis. Ergo christus secundum quod homo est deus. ¶ꝑ. Dimittere peccata est ꝓpriū dei, secundum illud isa. 43. ego sum ipse, qui deleo iniquitates tuas propter me. Sed christus secunduz quod homo, dimittit peccata: secundum illud matꝫ. 9. vt autem sciatis, quia filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata ꝛc. Ergo christꝰ secundū ꝙ homo est deus. ¶ꝑ. Ebustus, non est homo communis, sed est homo iste particularis. Sed christus secundum quod est iste homo est deus: quia in isto homine designatur suppositum eternum. quod naturaliter est deus. Ergo christus secundum quod homo est deus.

Sed cōtra. Illud quod cōuenit christo scz ꝙ homo conuenit cuilibet homini. Si ergo christus, ꝼm ꝙ homo est deꝰ, sequitur ꝙ omnis homo sit deus. quod patet esse falsum.

Rēspōdeo Dōz. ꝙ iste terminus, homo, ꝛ reduplicatione posito, potest dupliciter accipi. Uno modo quantum ad naturā. ꝛ sic non est verum ꝙ christus ꝼm ꝙ homo sit deus, quia humana natura est distincta a diuina secūdum differentiā nature. ¶Alio modo pōt accipi rōne suppositi, ꝛ sic cum suppositum nature humane in christo, sit ꝑsona filij dei. cui per se cōuenit esse deum, verum est ꝙ christus ꝼm ꝙ homo sit deus. Quia tamē terminus in reduplicatione positus magis proprie tenetur pro natura cū pro supposito (vt supra dictū est) ideo magis est ista negāda, christus ꝼm ꝙ homo est deus, quam sit affirmāda.

Ad primum Ergo dicendū quod non secundum idem conuenit alicui moueri ad aliquid ꝛ esse illud: nam moueri conuenit alicui ratiōe materie vel subiecti, esse autem in actu, ratione forme. Et similiter non secundum idem cōuenit christo ordinari ad hoc quod sit deus per gratiam vnionis, ꝛ esse deum. Sed primum conuenit sibi secundum humanaz naturam, secundum vero secundum diuinaz. Et ideo hec est vera, christus secundum qō hō, hz gratiā vnionis: non tñ ista, xps ꝼm qō homo, est deus. ¶Ad secundum dicendū, quod filius hominis habet in terra potestatem dimittendi peccata, non virtute humane nature, sed virtute nature diuine. In qua ꝺem natura consistit potestas dimittendi peccata per auctoritatem: in humana autē natura consistit instrumētaliter ꝛ per ministerium. Unde christo. super mat. hoc exponens dicit. Signanter dixit, in terra dimittendi peccata: vt ostenderet quod humane nature potestatē diuinitatis vnitꝫ indiuisibili vnione: quia etsi factus est homo, tamē dei verbum permansit. ¶Ad tertium dicēdum, quod cum dicitur iste homo, pronomen demonstrationem, hoc nomen hō trahit ad suppositum. Et ideo magis est hec vera, christus secundum quod iste homo est deus: ꝙ ista, christum ꝼm ꝙ homo est deus. ¶Unuz hec sit vera, christus ꝼm ꝙ homo est hypostasis vel persona. Arti.12.

Ad duodecimuz Sic proceditur. Uidetur quod christꝰ secundus quod homo sit persona. Illud enim quod conuenit cuilibet homini, conuenit christo secundum quod est homo: est enim aliis hominibus similis: secundum illud phil.2. in similitudinem hominum factꝰ. Sed omnis homo est persona. Ergo christus secundū quod homo est persona. ¶ꝑ. Christus secundum quod homo, est substantia rationalis nature, non autem substantia vtis, ergo ista individua. Sed nihil aliud est persona ꝙ rōnalis nāe individua substantia: vt boetius ꝺicit in lib. de dua. na. Ergo xps scōm ꝙ homo est ꝑsona. ¶ꝑ. Christus ꝼm ꝙ hō, est res humane nature, ꝛ suppositum ꝛ hypostasis eiusdem nāe. Sed ois hypostasis ꝛ suppositum ꝛ res humane nāe, est persona. Ergo christus ꝼm ꝙ homo est persona.

Sed ꝯtra. Christus scōm qō hō nō est persona eterna. Si ergo christus secūdū ꝙ homo sit persona, sequeretur quod in christo sint due persone vna temporalis ꝛ alia eterna. ¶Quod ē erroneum: vt supra dictum est.

Rñdeo Dōm, ꝙ sicut supra dictum est iste terminus homo in reduplicatione positus potest accipi vel ratione suppositi, vel rōne nature. Cum ergo dicitur, christus ꝼm qō homo est persona: si accipiatur ratione suppositi, manifestum est ꝙ christus scōm ꝙ homo est persona: quia suppositum humane nature nihil est aliud quam persona filij dei. ¶Si autem accipiatur ratiōe nature, sic potest intelligi ꝺupliciter. Uno modo vt intelligatur quod nature humane competat esse in aliqua persona. Et hoc etiam modo verum est: omne enim qō subsistit in hūana natura, est persona. Alio modo potest intelligi, vt nature humane in christo ꝓpria ꝑsonalitas debeat, causata ex ꝓncipijs humane nature. Et sic christus ꝼm ꝙ homo non ē persona: quia humana natura non est per se, seorsum subsistens a diuina natura: quod requirit ratio persone.

Ad primū Ergo dicendum, quod omni homini conuenit esse personam, secundum quod omne subsistens in humana natura est persona. Sed hoc est propriū homini christo, quod persona subsistens in humana natura eius, nō sit causata ex principijs humane nature, hz sit eterna. Et ideo vno modo est ꝑsona ꝼm ꝙ homo, alio modo non, sicut dictum est.

¶Ad 2um dōm, ꝙ subsistātia individua que ponitur in diffinitiōe persone, importat sub stantiam completaz per se subsistentē separatim ab aliis, alioquin manus hominis posset dici persona: cum sit subsistantia ꝛ individua sicut in alio existēs. nō pōt dici ꝑsona. Et ea dē ratione nec hūana natura ī christo: que tñ pōt dici individuū vel singulare quoddaz.

¶Ad 3um dōm, ꝙ sicut ꝑsona significat ꝺd cōpletū, ꝛ p se subsistēs in natura rōnali. ita hypostasis, suppositū ꝛ res nature ī gñe se significāt quiddā per se subsistēs. Unde sicut humana natura nō est ꝑ se ꝑsona seorsū a ꝑsona filij dei. ita ēt nō est ꝑ se hypostasis vel suppositū vel res nature. Et ideo in sensu in quo negatur ista, christus hz ꝙ hō est ꝑsona, oportet etam negari omnes alias.

reduplicari. Secundo docet/quod i parte negatiuam de clinandum est: quia magis tenetur terminus realiter duplicat⁹. Et omnia clara sunt ex precedentibus. 3.dist.10. q.1.a.1. ad 1. ad 2. ad 3.

¶In responsione ad tertium/ percipe responsionem consistere in hoc quod licet secundum rem christus non sit homo cōmunis/sed iste: in ꝓpositione tamen ille christus secunduz ꝙ homo est ac ly homo non trahitur ex reduplicationis nota ad suppositum/ ad quod trahitur ex pronomine. Et ideo ista concedit ur/christus secūduz ꝙ homo est deus: ꝛ non illa/christus secunduz ꝙ homo est deus.

¶Sup artīm 12m. Iulius vt sonat clarius.

¶In corpore articuli cuz distinctiōe respondetur tripliciter conclusione. Distinctio ē/qō ly homo reduplicari potest ratiōe suppositi vel nature. Et ꝺo ꝺupliciter: vel quod natura ex ꝺigat personam vel qⁿ hā exigat ꝑsonā ꝙ ꝓpriam. Conclusio prima iuxta primū mēbrum est. Christus secunduz quod homo est persona: nō quia suppositum christi ē persona: tū quia suppositum humane nature in christo est ꝑsona filij dei. Conclusio secunda iuxta ꝼm membrum est. Christus secundum quod homo est persona: quia humana natura exigit personari: est enim ꝺa rationalis persecta: omnis autē ꝺa huiusmodi subsistens exigit/qua persona est conclusio tertia iuxta tertium mēbrum est. Christus secundum quod homo ñ est ꝑsona: quia humana natura in christo caret ꝓpria subsistentia seu ꝑsonalitate vel pote non per se seorsum/sed in persona ꝺiuina existens.

¶Super questionis.17.articulum.1.

3.ꝺ.5. q.1.a.1. ꝛ ꝺi.21. q.1.ar.1. q.2.c. Et.4.5. c.38.ñ. Et vnio. ar.2.2. ꝛ.7. ꝛ ar.5. ꝛ per totū et ar.5.ad 4.

Nō titulo sige oculos mentis in neutrū genus/ quuz legis an xps sit vnū vel duo. ita ꝙ ly duo in neutro ē/gñe sumit. Et merito/vt directe opponat ad ly vnū. Nec addendꝰ est aliꝺ alius terminꝰ/puta ens: an. l. sit vnū ens vel duo entia. Sz absolute vt sonat discutiēda ē qstio/an xps sit vnuz vel duo.

Sic enim promissus rectusqz ordo ꝺe ꝓtribus incarnatiōis myſterium/seruatur: dū discussis hijs q̄ad ꝛe ritatē eē vl fieri ꝙstant in ꝓcedenti qō ne/in hac pitas inꝺagāda est eorū q̄ spectant ad vnitatē: in ter que ꝛstat ꝓmū locū tenere vnitatē ant ꝺualitatem simplr ꝛ absolute/ꝛ deide vnitatē vl ꝺualitatē talē. Et igit qō in hoc articulo/ an xps sit vnū vl duo sim ꝛ ꝙabsolute sine determinatiōe aliq̄. ¶In corpore duo ſiliſ. pio rñdet hz q̄d attēdat ē vnū vl duo in xpo. secūdo rñdet determinate qstio vnica ꝺcta ne. Quo ad ꝓmū conclꝺo ē illa. Xps est vnū vel duo/nō ſm ꝺualitatē vel ꝺualitatem suppositi sed ꝑsone. Probat ꝺcio hec q̄ ad primā ptē: qz de xpo nō ꝑdicant hēc ꝑ ꝺe nō ꝑdicant hēc nāe i abstracto/ sed altera tm hz ꝺiuina. Qō ꝙ bat ex ꝺicta iter deū ꝛ alia: in hoc ꝙ in solo deo nā ſm se ꝑdicat de suppositō: hic enī sequitur ꝙ hūana nā ñ ꝑdicat de xpo. Quo ad scḋas ꝛo ptē: qz ambe nāe vt in suppositō/ꝑdicant hō xpo sine significent i suppositō ideterminate sine determinate.

¶Ubi nota/ ꝙ hz ꝺiuersimode possit formari hec ptia ps corporis articuli: puta ꝓmittēdo differētem habitudinem xpi ad nās ſm se/vel vt in suppositō sigtas: et subdāꝺo additionalē ꝓcessuz, si ābe nāeec. vis trinōis consistit in hoc. Ad esse/ duo/ exigit ꝙ xps sit aliq predicata ponētia in numerum: deitas aut em ꝛ hūanitas ponunt in nūeruz: sunt enim due nature. et ideo si christus esset sua humanitas sicut est sua deitas/christꝰ vere esset duo. Et hoc est quod in litera ꝺicitur/quod quia numerus ꝺualitatis in xpo ponitur circa ipsas naturas/ ideo si ambe nature ꝛc. Sz predicata que vere affirmantur de christo nō ponunt in numerum: deus enim ꝛ homo in xpo nō ponunt in numerum: nō esn̄ sunt duo hūita deitatē ꝛ hūanitatē/ hz vnū ꝛ idē numero est hūs hūanitatem ꝛ hūs diuinitatē: ꝛ sic filius dei/ꝛ hic hō iesus/nō ponūt in numerū: vt patet. Jn hoc consistit tota vis huiꝰ articuli. Et in hac ꝺē prima pte corpis denenit vsqz ad hoc/ꝙ si nā vtraqz ꝑdicaret de xpo/ēēt duo xps/qz nāe ponūt in nūez: hz qz nō ꝑdicat/ñ ꝓstituit xpz duo: et qz ꝑdicat vt i suppositō/ iō hz rōnē suppositi nūerati vl nō nūerati vō es est xps vnū vel duo.

¶Ubi occurrit ꝺubiū. Primū est circa illud. Jn solo deo natura predicat de supposito: hz enim instātiam in angelis sup positū nō ꝺiffert a nā tura.

¶Alterum est circa ꝓcessum litere cōditio nalē: qñ procedit a ꝺestructiōe antis: qō non licet. Ait enim si ambe nature i abstracto ꝑdicā. enī de xpo sequeret ꝙ xps esset duo: sed quia ꝺue nature non predicant tc.

¶Ad primū facile patet rñsio: qz aliquo mō ꝺiffert suppositū a nā in āgelis/ ꝛ nis in illis nō ꝺifferat in ꝺiuiꝺuō a natura/iō solida stat litera.

¶Ad 2m ꝺz/ꝙ qz i ꝓpriis argumētis a ꝺe structione antis nō ē ꝙhibitū/ideo quum ex ꝓpriis hic procedat (vt ꝑz ex ꝺeclaratis) ablq; vitio ꝓcessum est.

¶Quo ad 3az parte corpis cōclusio est. Xps est ꝛ vn⁹ ꝛ vnuz

Dedicitur cōclusio ex premissis/ subiunctis tribus modis dicendi de supposito seu persona xpi. Primus est dicentium in xpo duo supposita ꝛ duas personas: tertius est dicētium in christo vnū suppositum ꝛ vnā personaz. Juxta primū/ christꝰ est duo/in nentro genere/ꝛ vnus. Juxta ſm/xps est duo/tam neutraliter ꝙm masculine. Juxta tertiū xps est vnū ꝛ vnus. Et qz tertiꝰ modus solus est sniꝰ fidei/ iō ꝺicitur q christus est vnum ꝛ vnus.

¶In rñsione ad tertium/aduerte nouitie/ꝙ quū in medio rñsionis ꝺz nō ꝺ tñ sequitur q̄ sit aliq̄ aliud q̄ hō ꝛc. Jsta aduersarius nō respicit ad ꝓpōnē imꝺiate ꝓcedāt (vt ꝑz ex ꝺeclaratis) ablq; vitio ꝓcessum est.

¶Quo ad 4az parte corpis cōclusio est. Xps est ꝛ vn⁹ ꝛ vnuz. Dedicitur cōclusio ex premissis/ subiunctis tribus modis dicendi de supposito seu persona xpi. Primus est dicentium in xpo duo supposita ꝛ vnam ꝑsonam: ꝛcōs est: dicentiuz

Universidad de Deusto
Biblioteca

matiną esse falsam/sz chs est tm̃ hō:qz p̃dicata tenēt formaliṫ. Et interponit ad bonitatē doctrine/qualṫ posset fieri affirmatiua vera.s.chs est tm̃ id qō est hō. Deiñ redit ad rūdēdū arguṫ°.Et qz ꝑcessit añs assūptū/sz chs nō est tm̃ hō/rūdet ad 2ūtiā/q̃ est aliq̃d aliud q̃ hō:dicens:nō tn̄ sedēt q̃ sit aliq̃d aliud q̃ hō ꝛc.Q̃si dixerit/tz añs sit verū/sequla tn̄ nō valet. ¶In rñsione ad 4.m vide nouitie/q quū in ꝛa ꝓcedit/q chs est aliq̃d/q non est pr̃ ꝛc.sensus ē q chs ē homo/hoc est suppm humane nāe/qđ est ee aliq̃d qđ non est pr̃:qz est ee subsectam vt subā & hypostatis:q̃ subst̃ana �means rez in ꝛpo ē hypostatis filij/ que nō est pr̃.Quāuis nō significet noie hois ipsa hypostatis filij distincte/sed indistincte. Qz igitur ex his duobus dictis/chs est aliq̃d q est pater/chs est aliq̃d quod nō est pr̃:nihil aliud hī/nisi q christus est deitas ꝛ suppm humane nāe/ꝛ hec duo sz deitas ꝛ suppm humane nāe in chro nō ponūt in numerū (qz suppm humane nāe in chro est filius dei/qui non ponit in numerū cū ditate/ló non sequitur q christus sit deo.

¶Attende vir docte/ex articulo collato cū articulo.3.in qōne 5 disputat° vnīse verbi icarnati/quantū seipso doctor fuerit hic author:quantū distent fundamenta doctrine huius ab illis:vt scias omnes authoritatem huic operi deferre.

¶Super articulum secundum.

QUIṫ° vt plonat sumēd° est q ee simpliciter absolute. Vtrūm esti i qōne/an sic dicim° i ꝛpo simpl° ꝛ absolute duas nās ita dicē possum° i ꝛpo duo ee simpl° ꝛ absolute:an ꝛo sic in ꝛpo n̄ ē nisi vnū suppm/vna plona:ita non est nisi vnum esse. ¶Et notandum est/quod nō queritur de propositione/sed de re:nō enīz queritur/an illa propositio sit vera/christus habet duo esse:sed an christo sint duo esse. Et licet ista questio videatur prima facie locāda inter questiones subales de incarnatione/ꝛ non inter consequentes(vt ab authore locata est) si quis tamen profundius consideret/suo loco posita est:quoniam vnum sequitur ens: tota autem latitudo tractatoum ante illam qōnē/spectat ad esse vel fieri incarnationis in se/vel enuntiatum. Unde merito modo deprovel multis tractatur. Nec ꝓpterea a subalibus recedit:qa vnū vel multa non addit naturam aliquam supra ens/hoc est nihil quod vnum vel multa dicitur secundum veram metaphysicam. Una enim albedinis natura/nullam entitatem addit supra albedinis naturam ꝛ sic de aliis.

¶In corpore duo principaliter sunt. primo premittitur tria manuducētia adveritatez secunde/procedit ur ex duabus conditionalibus:et in fertur conclusio responsiua questiō/quod in christo est vnum esse tantum.

¶Quo ad primum:premittuntur tria. Unum ex parte subiecti:quod est christus:et duo ex parte predicati/quod est habere esse vnum vel plura. Ex parte liquidēs subiecti premittitur generalis regula:quod que sunt nature multiplicantur in christo/que sunt hypostasis non multiplicantur. Et ratio redditur:quia in christo sunt due nature ꝛ vna persona.

¶Ex parte vero predicati premittitur primo/quod esse est de numero spectātium ꝛ ad naturam ꝛ ad personam:diuersimode tamen.quia persone vt habentis seu quod est nature autem vt principium/seu quo aliquid est. Et hoc probatur a signo:quia natura significatur per modum forme qua aliquid est ens vel tale:vt patet de albedine ꝛ humanitate. Deinde premittitur aliud ex parte predicati:scilicet quod esse est duplex.quoddā a forma vel natura a pertinente ad esse personale:quoddam a forma vel natura non pertinente ad esse personale. Exemplum primi in homine/est esse quod homo habet ab anima. Exēplum secūdi est esse quod habet ab albedine/ꝛ vniuersaliter ab accidentali forma: nā anima spectat ad personalitatem sortis/albedo non. ¶Ponitur autem in litera duplex inter hec duo esse/differentia. Prima est penes simpl° vel sm̃ q̃d:q primū est esse sortis simpl̄r ꝛ absolute:sm aūt est esse sortis nō simpl̄r/sed vt est talis/puta inquantū alb°.Scōa est penes vnitatē vel pluralitatē:qz 2m̄ pōt in vna ꝛ eadē plona multiplicari(vt ps)̄ primū aūt impoſe est in vna ꝛ eadē plona multiplicari:qz impoſe est q vnius rei non sit vnum esse.

¶Quo ad 2m̄/p̄a ꝑditionalis est. Si nā humana aduenisset filio dei nō hypostatice/ſz accidētaliṫ:oporteret in ꝛpo ponere duo ee:vnū ſz q ē de°/ꝛ aliud sm̃ q est hō. Sicut enim ee accidentale nō dicitur esse illius persone simpl̄r/sed sm̃ q̄d: puta inquantū est albus:ꝛ rōne applicādo/quia esse album/non spectat ad esse personale sortis.

¶Scōa conditionalis est. Si nā humana coniungitur filio dei ꝓsonaliṫ/sm̃ naturam humanā nō aduenit sibi nouū esse plonale/sed solū noua habitudo ꝑsistētis ee plonalis ad naturaz humanā. Circa quam cōditionaliz ꝺ̄tur ꝓ̄mo narrat q quotcūq; sint integrātia plonāz non nisi vnus esse constituunt. Et hoc declarat in partibus integralibus plis esse āt capitatū:ꝛ in ptibus essentialib° māl̄bus per lyet esse corporeum: et in partibus essentialibus formalibus per lyet esse animatum. ¶Secundo declarat quod si pars aliqua persona sit aduenirez ꝓsistentem eēt in ditium quo ad vnitatem ipsius esse ita quod ex aduentē nouā parte non aduenireṫ nouum esse. Ita quod manifestaūt/quod spectantia quecunq; ad personalitatē/siue simul cum persona coena sint/vt quūz sortes integer nascitur/siue aliquid eorum de nouo aduenīat ꝓexistenti persone/vnum tm̃ esse semper est. Et ratio est in ꝓmptu:quia non meliorīs sunt conditiones personalia ex hoc quod aduenīunt post/quam si essent congenita seu coena persone:sed si essent congenita seu coena non nisi vnum esse censīreturez:ergo si aduenīunt/non deferunt nouum esse. ¶Tertio declaratur quid noui/personi aduenīat ex superaduentu personalium.ꝛ dicitur quod est relatio ad nouam partem personalem. Et huius quoq; in ꝓmptu causa est:quia sicut personalia congenita non dant persone singulis ꝓpria esse/sed persona vnum esse habet relatum ad omnia personalia (sortes enim non habet vnum esse partiale a manu/ꝛ vnum a capite/et vnum ab epate/ꝛ vnum ab oculis/ꝛc.quasi ex his consletur vnum esse totale.ſz sortes habet suū ꝓpriū esse q ē p° ee ipsi° sortis/ꝛ illo resertur ad pedes ꝛc.(ita si sūt aduētitia/sola relatio ꝓexistenti esse acquiritur ad illa. Demum posita ipsa conditionali/declaratur sensus huiusmodi relationis in christo:vt scilicet persona illa dicatur subsistere non solum secūdum diuinam/sed etiam secundum humanam naturam. ¶Hec sunt in corpore articuli in quibus multe sunt questiones. Prima domestica est ō tertiōe ꝛ sensu authoris:an scilicet author ꝛ intēdat docere/quod in christo nullū ee sit actuale/ existēcie ꝺ gne sube creatū:ſz sola existētia increata. Scōa questio:an ita sit in veritate/quod in christo nulla existentia subsistantialis sit nisi diuina.

¶Questiōis ꝑmerō est varietas ex ꝺbor. ipsi° authoris:nā in qōnib° dispūtatis de vnione verbi incarnati/author clare dicit in christo inueniri duo esse:vnū eternū qō est esse p̄ncipale suppositi:ꝛ vnū tpale/inquātū verbū est factū homo.ꝛ hoc ee est esse secūdariū illius suppositi. ¶In hac etiam lra nō colligit author/q chro sm̃ humanā nām nō aduenīat nouū ee/ſz apposuit ly plonale:vt ps quū infert cōclusio circa calcē corpis articuli:q si ꝓfecturuerit se author ab existētia actuali/vt est nāe humane/nō vt est persone. ¶In rñsione quoq; ad 3m̄/nō negat totaliṫ. dualitas esse:sed cum cōparatiue magis dicit/q esse magis retinet vnitatē sm̃ vnitatem hypostasis/q̄s habeat dualitatē sm̃ dualitatē nāe. In ꝺbus verbis dualitas esse/minus quidem affirmaṫ/nō autem negatur totaliter:q̄si tanquā dicitur esse illius persone simpl̄r/sed sm̃ q̄d: puta inquantū est albus. Et hoc est esse sortes/sed inquātū est albus. Et hoc est nihil prohibet multiplicari in vna hypostasi vel plona:aliud est esse sortes est albus, ꝛ quo sortes est musicus. Sed illud esse qō ptinet ad ipsam hypostasiz vel plonā sm̃ se, impoſe est in vna hypostasi vel plona sm̃ se, impoſe est in vna hypostasi vel plona multiplicari:quia impoſe est q vnius rei non sit vnū esse. Si igitur hūana nā aduenīret filio dei non hypostatice vel plonaliṫ, ſz accidentaliṫ(sicut q̄dā posuerunt) oporteret ponere in chro duo ee : vnū q̄de sm̃ q est de°, aliud aūt sm̃ q est hō. Sicut in sorte ponīt aliud esse sm̃ q est albus, ꝛ aliud sm̃ q est hō:qz ee albi,nō ptinet ad tm̃ esse persona le sortis. Esse aūt capitatū, ꝛ ee corporeum, ꝛ esse aiatū,totū ptinet ad vnam plonā sortis: ꝛ ideo ex ꝺbus his non fit nisi vnū ee in sorte. Et si ꝓtingeret q post ꝓstitutionē plone sortis,aduenīret sorti manus vel pedes vel oculi(sicut accidit in ceco nato)ex his non accresceret sorti aliud esse, sed soluz relatio q̄dā ad huiusmodi qz.s.diceret ee nō solū ſz ea que prius habebat, sed etiā sm̃ ea q̄ sibi postmodū aduenīunt. ¶Sic igit cū humana nā cōiungaṫ filio dei hypostatice vel personaliṫ(vt supra dictū est)ꝛ nō accidēṫaliter, ꝺñs est q sm̃ humanam nām non aduenīat sibi nouū esse plonale, sed solū noua habitudo ꝑsistētis ꝓpriꝰs esse:ex hoc ipso quod ad alterius personalitatem spectant monstraret:quoniam in hoc differūt per quo/ad plonā vero se habet vt ad ꝓpriū subiectuz qō/ideo magis vniget vnitas plone ad vnitatē nāe ꝛ dualitas nāe ad duo esse:ac per hoc qz cā efficacior effectū habere debet/ponēda est vnitas ꝛ nō dualitas esse i ꝛpo. ¶Hic est versus ꝛ intētus sensus lre:ꝛ rñsio satisfacit argumento/vt ps:et cōsonat corpori articuli:nec vllam hz ꝺssonātiā. Etli vis ēt grāmatice literam construere/ꝺspone construendo ly magis supra ly sm̃ vnitatē hypostasis : ꝛ sūr ly q̄/supra ly scōm dualitatē nāe. ꝛ exponito. ꝛ ideo magis sm̃ vnitatem hypostasis retinet vnitatē / q̄ sm̃ dualitatē nature habeat dualitatem.ꝛ vi debis / q̄ cōparat io fit ad causas/nō ad effectus. ¶Ad quartū sumptū ex rełponsione ad tertiū/dicit q rełpsio ista supponit vnū singularissimū verbi:in ꝓia parte habitum:scz q̄ in solo deo esse est nāe ꝓprium/ita q ipsius est ꝛ vt quo ꝛ vt q̄ ē in ceteris nanq; esse est nāe vt quo ꝓsone aut̄ q̄ est aliud quid a natura/ꝛ vt quod. hinc enim sequit rñsio lre:scz q qi plona in diuinis est idē qō nā/nō est aliud esse q lone preter esse nature.

¶Et bñ nota ly preter: qz ex hoc verbo infinuat/q suppoñ q esse sit nature. Et quam dixit / non est aliud:intēdit de illa alietate/ qua plona est aliud a nā. Jn ijs enim in ꝺbus plona ꝛ nā sm̃ rem differunt/sicut plona est aliud a natura/ita esse p̄sone debitū est aliud ab esse nāe. Aliud aūt nō ꝓpositionem duoꝝ esse/quoꝝ vnū sit aliud ab alio/ſz per alietatē(vt ita dicerim) nāe:qz alterius nature est esse qō nō debeṫ nature/nisi per plonā cui ꝓpio cōuenit:ꝛ alterius nature est esse qō ꝓnenit nature ablaq; ꝺspectatiōe a persona.qō in solo deo inuenīt. Quia igit in diuinis plona est idem cum natura vendicanṫ sibi esse vt ꝓpriū/ideo nō est aliud esse cōuenīens per sone q̄ esse ꝓpium nature.ꝛ ideo tres persone nō habēt nisi vnū esse/ꝛ haberent tripler esse sicut est ibi tripler plona/si plone esse distinguereṫ ab esse nāe:hoc est si persone deberetur ꝓpriū esse alterius rōnis ab eo q debetur nature/quāḍo esse est ꝓpriū nature. ¶Et hunc esse intēti sensum videre potes:tum ex eo quod nec in creaturis apud authorem esse ꝺpler ponitur/vnū nature/ꝛ aliud persone. Tum ex eo q nō triple: sed quadrupler esse haberent diuine plone/si esse persone esset aliud ab esse nature per pōnem plurii essein persona:tz in natura:qz inueniretur preter esse nature/in quo cōicaret persone/tripler esse plone triplicis: in lra aūt nō nisi tripler isertur esse/si aliud esset esse nature ab esse persone. Tū q: hinc satisfit argumento/quod nō est eadē ratio de vnitate vel pluralitate ipsius esse penes naturam vel plonā in trinitate/ꝛ in mysterio incarnati verbi:qz in trinitate esse est nature ꝓpriū ꝛ iō eius vnitatem sequit/ꝛ nō pluralitatē plonarū/existente plona idē cū natura:in assumpta autez natura a verbo/esse est ꝓpriū plone/qz persona aliud est a natura. Sicut in ceteris hominibus esse ꝙuis sit a natura/nō est tamen nature sed persone ꝓpriū:ꝛ propterea ad vnitatem plone sequitur vnitas esse/ꝛ ad pluralitatem nature nō sequtur pluralitas ipsius esse. Nec satisfiereṫ argumento/si exponeretur litera/qō ꝓbi plona est aliud a natura:ibi sunt duo esse:ynū nature ꝛ aliud ꝓsone:sed potius argun°ti vis firmareṫ/ꝛ cōcluderentur in ꝛpo duo esse:vnū nature ꝛ ꝓsone simul diuine/ꝛ aliud natu re humane : quoniam persona christi aliud est a natura humana assūpta. ¶Est igitur indubie tenendum sm̃ authoris doctrinam/in christo nullum esse actualis existentie subsistialis inueniri/nisi esse actualis existentie filij dei:quod est eternum ꝛ ipse deus.

¶Circa scōam autem qōnem multipler dubium occurrit: naz primo dubitatur de premissis,deinde de modo quo ponitur christus existentiam humanam habere.tertio de ipsa conclusione.quarto de sua contradictoria. ¶Scotus in primis in.3.sen. dist.6.q.1.argnit processum istum quo ad fundamentum:scilicet quod vnum ꝛ idem est esse persone ꝛ pertinentium ad personam. Tum quo ad personā respectu nature:tuz quo ad personam respectu partium.

¶Ex primo enim argnit nō sequi intentū/sic. Esse nature ꝛ persone est idē qñ est in ꝓpio suppoſito:qz suppoſitum non addit rem supra naturam: sed negationem:ergo si a natura tollatur ratio suppositi tollēdo illas negationes:non ꝓpterea tolliṫ esse nature:sed remanet cum suo esse:ac per hoc in alia persona posita: haberet ꝛ suum esse :ꝛ esse illius ꝑsone:

non est ergo idem iudicium de natura in proprio vel alieno supposito/ quo ad vnum vel plura esse. ℙEt confirmatur: quia sicut persona assumẽs non supplet identitatem persone humane cum natura humana: ita esse persone assumentis non supplet identitatem ipsius esse persone humane ꝛ nature humane. ℙContra 2m ꝓbatur. ℙSo de ptib⁹ psone/arguit. Pars adueniens toti/non dat esse toti/sed recipit: qꝫ pficit a forma totius. Quod ꝓbatur: quia si remaneret distincta sicut prius/non reciperet esse totius/ sed vel haberet proprium esse/vel nullum: sed natura humana vnita verbo/non haberet rationem partis/necistam rationem partis: quia non informatur a verbo/sed remanet simpliciter distincta: igitur vel nullum est habet/vel aliquod esse proprium.

¶Contra modum: quo ponitur chꝰs habere esse secundum naturam humanam/scilicet quod verbum nouo modo relative se habet secundum illã/arguit. Si ꝓbũ ꝛ habeat respectũ nouũ ad naturã: ꝛ ille ẽ respect⁹ rationis tantum: quum per respectum rationis non dicatur subm formaliter esse aliquid: ergo verbum inquantum homo non erit formaliter aliquid consequens ẽ contra illud: extra de hereti. quum xps. ergo ꝛc.

¶Contra modum: quo ponitur chꝰs habere esse secundum naturam humanam/scilicet quod verbum nouo modo relative se habet secundum illã/arguit. Si ꝓbũ ꝛ habeat respectũ nouũ ad naturã: ꝛ ille ẽ respect⁹ rationis tantum: quum per respectum rationis non dicatur subm formaliter esse aliquid: ergo verbum inquantum homo non erit formaliter aliquid consequens ẽ contra illud: extra de hereti. quum xps. ergo ꝛc.

¶Contra conclusionem ipsam/scilicet in chꝰ nullum ẽ esse exĩtie subale creatum/arguit septem vel octo mediꝫs. ℙPrimo. Terminus per se generationis habet esse acquisitum per generationem: filius dei homo: ẽ per se terminus generationis ex matre: ergo. ℙSi dicatur inquit durandꝰ quod generatio terminatur ad esse diuinum: non secundum se: sed relatum ad humanam naturam. ℙContra. Illud ẽ per generationem acceptum: quod ẽ per corruptionem mortis perditum: sed per mortẽ xpi non ẽ amissa relatio verbi ad naturam assumptam: sed esse vitale secundum naturam humanam ergo illud non ẽ per generationem acquisitum: sed hoc. ℙScdo. In xpo fuit duplex vinere vt pz ex ꝫ qꝫ vnnꝰ per mortẽ perdidit ẽ in ipso fuit duplex esse. Et tenet sequela ex secundo de aia vinere viuentibus ẽ esse. ℙTertio. Aia xpi creabatur: ergo habuit creatam exĩtiam. Probatur sequela/quia creatio terminatur ad exĩtia⁊. ℙQuarto. humanitas xpi ẽ effecta ꝛ conseruata a tota trinitate: ergo secundum exĩtere creatũ. Probat⁊ sequẽtia: qꝛ nõ fecũdum exĩtere increatum. Probatur: qꝛ nihil efficit se. ℙQuinto. Si natura assumpta verbo dimitteretur: non ꝛ potereꝛ acquiri sibi nouum esse per generationem nec per creationem: ꝛ tamen ipsa ex hoc quod dimissa: non esset annihilata: nec esset ens in potentia/ vt anima antichri ante creationem) ergo haberet aliquod esse in actu: ꝛ non nouum: quia per nullam mutationem positiuam: ergo ẽ quod modo habet: igitur ꝛc. ℙEt sl dicatur: inquit durandus: quod habet esse nouum: ergo ẽ corupta. Probatur dupliciter sequela. Tum quia ꝓdicit esse simpliciter. ꝛ acquisiuit aliud esse simpliciter. Tum quia nisi ꝫ sufficiat ad corruptionez simpliciter nature: sed requiritur quod nullum aliud esse recipiat: sequereꝛ quod nunquam poterit ꝭsse corruptio sine annihilatione. ℙSo. Natura angeli posset assumi a verbo: ꝛ illa non põt manere eadem: nisi maneat sua exĩtia eadẽ scõm istos: ergo nec nã humana modo posset manere eadẽ chꝰ: nisi maneret sua exĩtia. Cõsequẽtia ẽ manifesta: quia ita ẽ intrinseca sua exĩtia vni sicut alteri. ℙ7o. Fundamentum relationis naturaliter ꝓcedit relationẽ: ꝛ ꝑm esse actuale: ꝓcedit rõnẽ relationis actualis. ynto ista fuit reto actualie: ergo eius fundamẽtũ ꝓcessit naturaliꝫ ꝑm esse actuale. fundamentũ illud erat ipsa natura totalis: igit ꝛc. Cõfirmat. Prius nãꝫ ala pficit corpus ꝗ tota natura erat nata assumi. In illo prius forma fuit actus materie: ꝛ per ꝑns dabat esse sibi: qꝫ nõ corumpebat per assumptionẽ. ℙOctauo arguit ex doctrina authoꝝ in ꝑa parte. q. 50. ar. 5. ex ꝓpositi. ꝓbantis esse nõ posse separari a forma: sicut nec rotũditas põt separari a circulo: qꝛ esse cõuẽ. it forme ꝑm se sic ut rotũditas circulo. Et hoc. m. arguit sic. Esse nõ põt separari a forma: ergo nec ab anima xpi: igitur anima xpi habet ꝓprium esse. ℙBurando quoq; in 3. sen. di. 6. q. 2. vltra prealleata arguit: qꝛ agere ẽ etiam suppositi sicut ꝛ esse: ꝛ ꝓtesupponit esse: ꝛ multiplicatur in xpo. ergo.

¶Aureol⁹ etiã ꝛ Io. de neapoli apud capreolũ in. 6. di. tertiꝭ sen. arguit Ille quidem: qꝛ esse exĩtie ẽ actus ꝗ formaꝝ essentia ẽ: esse diuinum non actuat essentiam humanam: ergo humanitas chri vel ẽ actuata suo esse vel adhuc persueret potentialis ad esse: nam esse diuinũ nõ supplet vicẽ cause formalis inherentis. ℙIste autez: tũ quia secundum damastenum quod ẽ inassumptibile ẽ incurabile. Tũ qꝛ chꝰs hõ ꝓfectus ẽ: nihil minus habens tam in dininitate cꝫ in humanitate. Et qui oppositũ diꝛerit plenus diaboli spiritu: seipsum gehenne filium demonstrabit: vt damasus dixit in epistola recitata in lib. 9. titu. 15. historie tripartite.

¶Demũ ꝓpo cõtradictoria cõclusionis arguit scotus/tenẽs illã. Tũ/qꝛ humanitas chri est extra cãm suã: ergo hꝫ neꝯio ꝓpriã exĩstentiã actualẽ sicut habet, proprium esse quidditatiuum: hꝫ non habeat ꝓpriã subsistẽtiã ꝫ nihil positiui addit. Tũ qꝛ verbũ subsistit in nã humana/sicut suppositum in nã/ꝓpter/qꝫ esse chꝰ: ẽ ideo est exĩtẽs exĩtẽtia huiꝰ nature. Sicut ꝓpositũ/qꝛ ego nõ sum pesoneus/nec subsisto respectu pedis sicut reꝰ nãe: ideo exĩstẽtia pedis mei nõ est exĩstẽtia mei/cuius sit i me: hꝫ eoꝫ nõ magis pes exĩstit ꝑ exĩstẽtiã mei. ℙNec est (inqt scotus) exĩstentia humanitatis chri exĩstẽtia ꝑm dã: sed simpliciter. ratio in se/quia est existentia de gne subꝫ ẽ ens simpliciter ꝫ reꝑctuchri: qꝛ qualis ẽ exĩtia in se/tale exĩstere dat cuicunqꝫ exĩti ꝑ ipsaz: sed xpꝰ exĩsit exĩtia ista: ergo nature humane: ergo exĩsit simpliciter per exĩtiã nãe humane: ꝛ sic sunt due exĩtie simpliciter, nõ solũ i chꝰ/sed chri. ℙTũ qꝛ i chꝰ due sũt volũtates et duo velle secundum. dama. ca. 62. sed esse intimius seu imediatius se hꝫ gd essentiã/ꝫ velle ad voluntatẽ: ꝫ magis necesse est pluralificari esse ꝑm pluralitatẽ nãrũ. ℙUel formel sic. Nã vt distinguit xtra suppoᵐ est ꝑnᵐ opandi: ergo ẽ et ꝑnᵐ essendi in actu: qꝛ eẽ immediatius se habet ꝛc.

¶Ad euidẽtiã hoꝝ/nõ sũt alia fundamẽta facienda: ꝫ supra positũ in hac fundamẽtũ/solide fabricando dũtaxat is enim dũ nõ curam⁹ de distõne iter ꝓsonã ꝛ nãm/dicamus esse actualis exĩtie/de ꝗ sermo esse actualitatem nature cui⁹ sit create: quibꝫ exacte discernit ꝓsona a natura/dicm⁹/vt i hac ꝛra habeꝛ ꝙ esse ẽ actus nãe/vt ꝓncipij ꝗ ꝓsone autez vt subiecti/seu quod habet ipsum esse. Ita quod natura est principium quo immediatum ipsius eẽ: sed non est receptiuum immediatum ipsius esse/sed mediante persona: ita quod oportet naturam personari/ad hoc vt ab ea principiet actualiter ipsum esse. Non ex defectu nature principiantis vt quo: sed qꝛ deficeret susceptivum pm ipsius esse/si non eẽt personata: persona enim ẽ cũ pmo ꝓuenit esse vt subo/seu ꝙ hz eẽ: seu qꝛ ẽ. ℙEt si his adiũgerꝫ/qꝛ natura existens/non vt que existit/sed vt qua aliquis exĩstit) perspicies ductur² per existentiam/vt subm actuaꝝ per formam in eo: sed sufficit qꝛ ipsa sit qua aliquis exĩstit. Nec mirum est scientibus quod non omnia vno eodemqꝫ modo sunt: sed sat est vnicuiqꝫ entium esse modo sibi conuenienti: sunt enim multi essendi modi. Et naturis quidem ac formis conuenit essendi modus est/non vt sint tanquam quod est/hꝫ vt sint tanquã quo est: nec plus eis debetur sicut apud peripatetticos/ꝑm est indubitatum/quod forme sunt ꝛ non sunt absq; sui generatione ꝛ corruptione.

¶Aliud est/quod quia ꝓius natura personatur quam existentiam ꝓpriam constituat/intimior est persona nature quam existentia: ac per hoc si potest ꝓuenire ne constituat ꝓpriam personam: multomagis potest ꝑ uenire ne constituat existentiam: ordine siquidem quodam/personalitas ꝓius ꝛ existentia deinde a natura constituitur ꝓpter antedictã rationẽ. ℙEt ex his sequitur tertium/quod natura carens propria personalitate/ qꝛ ꝓuenit ab aliena/oportet ꝙsequẽter qꝫ careat propria existentia: sl enis hoc ipso quod ad alienã trahitur personã/sequitur quod ad alienã trahitur existentiam: illius scilicet persone ꝓuenientis ipsam. ℙEt rursus/si vt quod/ex hoc ipso quod natura trahitur ad alienam personam vt sit ẽ/ est/sequitur quod sufficienter consequuta est existentiam: quia consequuta est existentiaz illius persone/modo conueniẽti ipsi nature scilicet vt ẽ hoc enim ipsum quod est naturam aliquã esse naturam alicuius ꝓsone actu existẽt/ẽ nãz illã exĩstẽ: sine pna sila sit ꝓstituta ꝓ illã nãz/siue non. ℙSicut igit i chꝰ/vt inferius patebit/vnã tm filiationẽ relationẽ realez nim⁹, ꝓmũ em substãtial; exĩstẽtie subiectũ ẽ ꝓsona. Repugnat at ꝓsone exĩstẽtia creata duplici rõne. Prius ẽ ex diuinitate: qꝛ diuia ꝓsona ñ ꝓt reciperi se creatũ alicꝺ. Scõa ẽ omuni rõe ꝓsone: qꝛ ꝓsone vniꝰ ñ ẽ niſi vnũ esse substãtiale. Et hec rõ in litera ponitur. ℙQuocirca quia humanitas chri preuenta ẽ in mysterio incarnationis vt ꝓpriũ non sortiretur personalitatẽ/sed ad ꝓsonalitatẽ verbi assumpta ẽ ideo quasi impedita ẽ a ꝓprio esse: ꝛ ẽ sortita esse persone diuine: ex hoc ipso qꝫ ẽ diuine ꝓsone natura dicta de illa in quid. habet enim ex hoc suum essendi modum/scilicet esse vt quo: natura enim persone ẽ vt quo/nec plus sibi debetur.

¶Ad primo ergo obiecta contra fundamentum processus/quia idem est esse nature ꝛ persone/respondetur/premittendo tamen: quod fundamentum authoris ẽ quidem idẽtitas ipsius esse respectu nature ꝛ persone: hꝫ non sola identitas: sed adiuncta modi diuersitate respectu vtriusqꝫ: quia scilicet illud idem esse ẽ nature vt quo: persone vt quod. Et idẽtitate eñ esse cum hac modi diuersitate/procedit litera: vt patet. Sz scotus contra: solam identitatem affert pro causa. ꝛ hoc ẽ primum. in quo argumentuz deficit. Ueruntamen quia identitas quoq; causa est/respondeꝫ quod falsa ratio redditur: quare esse ẽ vnũ vtriusqꝫ: quia scilicet non differunt realiqua: quoniã vt pz ex superius discussis persona addit rem aliquã supra naturaz: addit enim terminationẽ ipsius. Unde argumentum sco. assumit ꝛ nõ causam pro causa: ꝛ falsum. Uera autẽ cã ẽ: quia ẽ vnicuiqꝫ rei sufficit suo modo: ꝓterea. n. persone ꝛ personalibus oibus sufficit vnũ ẽ qꝛ eodẽ ẽ persona ẽ vt quod: personalia vt quo: vt ꝑm quod: vt aliosimili modo. ℙEt per idẽ pz rñsio ad confirmationẽ: non opz enim personam supplere idẽtitatẽ cũ nã: ꝫ sufficit quod suppleat personalitatem illius nature. Et hoc enim quod verbum supplet humanitatis personam: supplet etiam illius esse: quia sit ipsum quod ẽ humanitatis: ac per hoc humanitas existit: vt quo ẽ persone que ẽ humanitatis quod est.

¶Ad obiecta ꝛo eiusdem contra vnum esse partis ꝛ persone respondeꝫ qꝫ si vis fiat in verbis: assumiꝫ non causa vt causa: non enim ideo pars ẽ contẽta ipso eẽ totius: quia perficitur per formã totius: sed quia spectat ad integritatẽ totius

Universidad de Deusto Biblioteca

idē est indiuiduū de oculo adueniēte de nouo/z oculo 2genito/vbi hac et reliqs ptib⁹/nō hūanitas xpi q ḡli ps q̄dā est ꝓueneruerbi/qz ad psonalitatē ꝓtia ꝟbi assumpta est/iuenit sufficiēter posita extra cām suā exns absq; ꝓtia existētia/z absq; hoc q actuet ꝓ informationē inhesiuam ab existētia verbi sibi enim non debetur existentia nisi per personam cuius est.

¶Ad scām dn̄m/q er ḡ q ꝟbū subsistit in nā hūana sicut suppm in nā/nō sequit q existat ꝓ ei⁹ natiā illi⁹ nāe/z̄ bñ sequit e3/qnā illa subsistat ꝓ existiā verbi.

¶Ad 3dationē autē ex opposito de pedis existētia/dr q peccat ꝑm non cām vt cām. Neq; em̄ qz xpc hō/cā est q existat humana existia: neq; qz nō est pes/cā ē q nō existat existia pedis/sed rō ꝓtia est/q; ꝓsona ne soli debeā esse vt subo q̄ est. ¶Ad id ꝙ o subdit q ḡlitas existētie humane in xpo/z̄ q̄ est existia simplr/z in se et xpo/non ep3 aliter rndere: q̄m negata in xpo existia hūana vanaē disputatio ḡ ḡlitate existētie humane in ipsa. ¶Ad 3ertiū dr/negādo scḡlā/esse est intimius esse imediatius/ḡ magis multiplicatur. ¶Veli⁹ tñ dr/q̄ intimius seu imediatiꝰ alicui dupl⁹ vel vt ꝑn⁹/vel vt subiecto. Et subdit q esse est intimius nāe vt ꝑn⁹/ḡ velle voliratiꝰ sed velle est imediatius voluntati vt subo/ḡ eē nāe vt subiecto: qz esse non nāe ꝟ ꝓsone est vt subti ꝓ ꝓtij/velle aūt est voluntatis vt ꝓtij subiecti. Et ꝓpterea non sequitur/q si velle pluralificat ad pluralitatē volūtatū q eē pluralificet ad pluralitatē naturarū. ¶Ad vltimā formationē argumēti/ꝓcedi pōt totū: z dici q nō ex defectu nāe imediate ꝑn cipiatis eē/ꝟ ex defectu suscepti⁹ sc̄z ꝓsone ꝓtie sit vt nā nō principiet actualr actū essendi/z̄ principiat actualiter actuz operādi: qz non deest primū susceptiuum opationis. Cōcedeergo/q natura vt distinguitur ꝟ suppositū/est principiū z operādi z existendi. Sed negetur sequela implicita. ergo actualiter principiat existere in Christo/sicut actualiter principiat operari: qz natura vt distinguit ꝟ suppositū/est nō solū ꝑn⁹/sed etiā susceptiuū ꝓtimū operādi: ꝟ existētie est solū ꝑn⁹/nō est susceptiuū ꝓtiū. Natura em̄ humana est ꝑn⁹ existēdi persone ꝓtie vt ꝓtio subo: q in xpo nō est: z ideo nō principiat existētiā in xpo: sed operādi est ꝑn⁹ sibi ipsi vt ꝓtio subo distinguendo naturā ꝟ suppositū: vt dictū est. ¶Et ideo in xpo principiat ꝓtium opari: z ꝓpterea opari multiplicat ꝑm naturas/esse aūt nō. ¶Attēde diligēter et caute notitie/q ista decisio pēdet ex duab⁹ q̄nibus cōibus. Altera est/an existētia z essentia distinguantur realiter. Altera/an existētia subalis sit psone vt ꝓtiū suscepitiui/an cōiter sit persone vel nature. Presupponit enim do ctrina ista/z esse aliam rem esse ab essentia z esse deberi persone vt ꝓtio subiecto. Et q̄n varie sunt opiniones circa hec/quum de Christi existentia humana q̄ęrit/noli hec intelligere quasi sint fidei. Noli pertinaz esse in conclusione/nisi euidentiam prius habeas de communibus questionibus: sed ꝓt rationabilia ac consona hec amplectere.

¶In eo dē ar. 2. q. 17. in rñsione ad 5cām: intellige perspicacius/q̄ quia vnio diuinoꝝ humanoꝝq; in Christo est in persona z nō in natura (cōnerūt nāq; diuina z humana in vnā personā/nō in vnā naturā) ideo q̄ audis q̄ esse diuinū factū est esse hois/quia natura humana assumpta

Questionis XVIII. Articulus I.

De his que pertinent ad vnitatem Christi quantum ad voluntatem. Questio. 18.

Deinde cōsiderādū est de vnitate ḡtū ad volūtatem. ¶Et circa ꝟ q̄rūtur 6. Primo, vtrū in xpo sit alia volūtas diuina, z alia humana. Scdo, vtrū in hūana nā christi. sit alia volūtas sensualitatis, z alia rōnis. Tertio, vtrum ex parte rationis fuerint in xpo plures volūtates. Quarto, vtrū in Christo fuerit liberum arbitriū. Quinto, vtrum volūtas humana xpi. fuerit oīno cōformis diuine volūtati in volito. Sexto, vtrum in Christo fuerit aliqua contrarietas voluntatum.

¶Utrū in xpo sint due volūtates. Arti. 1.

Primū Sic pceditur. Ur qō in xpo nō sint due voluntates, vna diuina, et alia hūana. Volūtas em̄ est primū mouens et imperans in vnoquoq; volēte. Sed in xpo primū mouēs z imperās fuit voluntas diuina: qz oīa humana in xpo mouebant ꝑm voluntatē diuinā. Ergo vī q in xpo non fuerit nisi vna volūtas. ſ. diuina. ¶ꝟ. Insūper nō mouetur ꝓtia volūtate sed voluntate mouentis. Sed nā humana fuit in xpo sicut instrumentū diuinitatis eius. Ergo nā humana in xpo nō mouebatur ꝓtia volūtate, ꝟ diuina. ¶ꝟ. Illud solū multiplicat in xpo, qō pertinet ad naturā. Volūtas aūt nō vī ad naturā ptinere: qz ea q̄ sunt nālia, sunt ex necessitate, qō aūt est volūtartiū, nō est necessariū. Ergo voluntas est vna tm̄ in xpo.

¶ꝟ. Dam. dicit in. 3. li. q aliquaꝝ velle nō est naturale, ſz ꝓprie ꝓtium rationalis nāe. Sed ois volūtas est aliqualis volūtas: qz nihil est in gñe qō nō sit in aliqua eiꝰ ꝑcie. Ergo ois volūtas ad psonā pertinet, sed in Christo fuit et est vna tm̄ persona. Ergo in Christo est vna tantum voluntas.

Sed ꝟ Est. qō dns dicit luc. 22. pr si vis trāsfer calicē istū a me, verūtamen nō mea volūtas sed tua fiat. Qō inducēs Amb. ad gratianū imperatorē dicit. Sicut susceperat volūtatē meā. suscepit tristitiam meā. Et super luc. dicit. Voluntatem suam ad hoiem retulit, patris ad diuinitatē: voluntas enim hominis est temporalis, voluntas diuinitatis eterna.

Rñdeo Dm̄, q quidā posuerūt in xpo esse vnā solā volūtatez: sed ad hoc ponendū diuersimode moti esse videtur. Apollinarius em̄ nō posuit animā intellectualem in xpo: sed qō verbū esset loco anime, vel etiā loco intellectus. Usi cum volūtas sit in rōne/vt ꝑbs dicit in. 3. de anima) sequebat q; in xpo nō esset volūtas humana: z ita in eo nō esset nisi vna voluntas. Et sūr eutyches, z oēs qui posuerūt vnā naturā cōpositā in Christo, cogebant ponere vnā voluntatē in eo. Nestorius etiam q; posuit vnionē dei z hois esse factā solū ꝑm affectū z voluntatē, posuit vnā volūtatē in xpo. Postmodū ꝟo macharius antiochen⁹ patriarcha, z cirus. ✠ Alexādrinus, z sergius cōstantinopolitanus, z quidam eoꝝ sequaces, posuerūt in christo vnā volūtatē, qbus ponerent duas naturas in Christo ꝑm hypostasim vnitas: qi opinabātur q humana natura in Christo nunqꝫ mouebaꝫ ꝓprio motu, sed solū ꝑm q erat mota a diuinitate: vt ptz ex epla synodica agathonis pape.

Alias⁹ cap⁹ 1ª tipas.

Et ideo in sexta synodo apud cōstantinopolim celebrata, determinatuz est oportere dici, qō in xpo sint due volūtates. Ubi sic elegitur. Iurta q olim ꝓphete de xpo, et ipse nos eruditi, z sanctoꝝ patrum nobis tradidit symbolū, duas naturales volūtates in eo, z duas naturales opationes predicamus. ¶Et hoc necessariū fuit dici. Manifestum est em̄ qō filius dei assumpsit hūanaz naturā perfectā: sicut supra ostēsum est. Ad perfectionē aūt humane nature pertinet vo lūtas: que est naturalis eius potentia, sicut et intellectus: vt patet ex his que in prima parte dicta sunt. Unde necesse est dicere, q filius dei humanam voluntatem assumpserit in humana natura. Per assumptionem autem humane nature, nullam diminutionem passus est filius dei in his que pertinēt ad diuinam naturam: cui competit voluntatem habere, vt in prima parte habitum est. Unde necesse est dicere quod in Christo sint due voluntates: vna scilicet diuina et alia humana.

Ad ꝑmū ḡ dōm, q q̄dā fuit hūana nā Christi, mouebatur nutu volūtatis dīne. nō tñ seqtur q; i christo nō fuerit mot⁹ volūtatis, ꝓpriius nāe humane: qz et alioꝝ sc̄oꝝ ꝓphetarū motus mouenē secundum volūtatem dei q opaē in eis velle z ꝑficere: vt dr ꝑhē. 2 Uz. n. volūtas nō possit iteri⁹ moueri ab aliq̄ creatura: interius tñ mouet a deo: vt in ꝓma. ꝓte dcm̄ est. Et sic ēt chr̄s secundum voluntatez humanam, seq̄bat voluntatem dīnā: ꝑm illud psal. vt facerem voluntatem tuam: deus meus volui. Unde au. dicit, cōtra marimīnū. Dñi dixit filius patri nō quod ego volo, sz quod tu vis: quid te a diuuat, quod tua verba subiungis, z dicis, ostendit vere suam voluntatē ꝑfectā suo gēitori. q̄si nos negem⁹ hois volūtatē, volūtati dei ꝏbē eē subiectā. ¶Ad 2ᵐ dōm, q ꝓpriū est instri q; moueat a ꝓncipali agēte: diuersimode tñ ꝑm ꝓpriatē nāe ipsi⁹. Nā instrm̄ inaiatū, sicut securis aut serra, mouet ab artifice p solū motū corpalē. Instrm̄ ꝟo aiatū aia sensibili, mouet per appetitū sensitiuū: sic equ⁹ a sessore. Instrm̄ ꝟo aiatū aia rōnali, mouet p volūtatem ei⁹: sicut p imperiū dñi, mouet seru⁹ ad aliquid agendum, q̄ dē seruus ē sic instrm̄ aiatū: vt ꝑhs dic in. 1. politice. Sic ḡ hūana nā in xpo fuit instrm̄ dīnitatis, vt mouere ꝓ ꝓpriam voluntatē. ¶Ad 3ᵐ dōm, q ipsa po⁴ voluntat⁹ ē nālis, z ꝑfecē nām ex necessitate. Sz motus vel actus hꝰ poᶜ (q ēt volūtas dr) q̄nq; dē est nālis z necius: puta reᵘ felicitatis. q̄nq; aūt ex libero arbi. rōnis, puenīēs, z non necius neq; nālis: sic ꝑz ex his q in 2ª parte dca sunt) z tñ ēt ipsa rō q ē ꝑn⁹ hꝰ mot⁹, est nālis. Et tñ ꝓter voluntatē dīnā opz in christo ponere volūtatē hūanā: nō solū, ꝓt est po⁴ nālis, aut ꝓt e mot⁹ nālis, sz ēt, ꝓt est motus rōnal. ¶Ad 4ᵐ dōm, q ꝓ bō q dr aliquiter velle, designat determinatus modus volēdi: ꝺtermlat⁹ aūt mod⁹ ponit circa ipaz rē c⁹ ē mod⁹. Usi cū volūtas ptineat ad naturā ipm ēt qō aliq̄r velle, ptinet ad nām nō ꝑm q est absoˢᵉ ꝛsideranda, sz ꝑm q ē itali hypostasi. Usi ēt volūtas humana chr̄i habuit quēdā determinatum modum. ex eo q fuit in hypostasi diuina vt. ſ. mouerē semp ꝑm nutum diuine voluntatis.

Lartū. 5. cos. Et3. dist. 17. ar. 1. q. 2. Et opus. 3. c. 259.

¶Utrū in chr̄o fuerit aliqua voluntas sensualitatis, ꝓter rōnis voluntatē. Arti. 2.

Adscām Uī qō in xpo nō fuerit aliq̄ volūtas sensualitatis ꝓter rōnis volūtatē. Dicit em̄ phs i. 3. de aia, q; vo lūtas i rōne est, i sensitiuo aūt appetitu ē ira scibilis z cupiscibilis. Sz sensualitas sigt appetitū sensitiuū. Ergo nō fuit i xpo volūtas sensualitatis. ¶ꝟ. Scām Aug. 12. de tri. sensualitas signāt ꝑ serpētē. Sz nihil serpētiū fuit i xpo: habuit em̄ sīlitudinē alalis venenosi sine veneno: vt Aug. ꝺt sup illud Jo. sicut exaltauit moyses serpētē i deserto. Ergo i xpo nō fuit volūtas sensualitatis. ¶ꝟ. Aūgl⁹ sequit nām: vt dictū est. Sz in xpo nō fuit nisi vna nā ꝓter diuinā. Ergo in xpo non fuit nisi vna volūtas humana.

Sz ꝟ Est. Ambr. ꝺt in. 2. ad gr̄anū, mea est volūtas: quā sua ꝺixit. qz vt hō suscepit tristitiā meā. Ex q ꝺat intelligi q tristitia ptinet ad humanā volūtatē in xpo. Sz tristitia ptinet ad sensualitatē: vt in scḍa ꝑte habitū est. Ergo vī q in xpo sit volūtas sensualitatis, ꝓter volūtatē rōnis.

Rñdeo li⁹ dei hūanā nām assumpsit cū oīb⁹ q̄ ptinent ad ꝑfectionē ipsi⁹ nāe. In hūana aūt nā icludit ēt nā aiāl: sic i spē icludit genꝰ. Usi opz q filiꝰ dei assumpserit cuz humana nā, ēt ea q ptinēt ad ꝑfectionē nāe aialis, iter q est appetitꝰ sensitiuꝰ, q sensualitas ꝺr, z tō opz dicere q; in xpo fuit sensualitas. Sciēdū est ēt, q; sensualitas sue sensus lis appetit⁹ inqntū est nat⁹ obedire rōni, ꝺr rōnale p participationē: vt ꝑz per ꝑhm i. 1. ethi. Et q; volūtas est in rōne (vt dictū est) pari ratiōe potest dici qō sensualitas sit volūtas per participationem.

Ad ꝑmū Ergo dōm, q; rō illa ꝓcedit de volūtate eēntiali⁹ dicta, q̄ nō est nisi i ꝓte itellectiua. Sz volūtas ꝓticipative dicta, ꝑt eē in ꝓte sensitiua, inqn tū obedit rōni. ¶Ad scām dōm, q; sensualitas signāt ꝑ serpētē. nō quātū ad nām sensualitatis. quā xpc assumpsit: sz qntū ad corruptionē fomitis, q̄ in xpo nō fuit. ¶Ad tertiū dōm, qō vbi est vnū ꝓpter alterū, ibi vnū tñ esse videt: sicut superficies q̄ est visibilis p colorez, est vnū visibile cū colore. Et sūr q; sensualitas non ꝺr volūtas, nisi quia participat volūtatem rationis: sicut est vna natura humana in Christo. ita etiaz poniturr vna voluntas humana in xpo.

¶Utrū in xpo fuerint due volūtates quan tum ad rationem. Arti. 3.

Adtertiū Sic pceditur. Uideꝝ, q; in xpo fuerint due volūtates qntū ad rōnē. Dicit. n. dam. in. 2. li. q duplex ē hois volūtas. ſ. nālis, q vocat the lisis: z volūtas rōnal. q vocat bulisis. Sz xps in hūana natura hūit q̄cḍ ad ꝑfectionē hūane nāe ꝓtiner. Ergo vtraq; ꝓte dicta, z volūtatū fuit in xpo. ¶ꝟ. Uis appetitiua diuersificatur in hoīe ꝑm diuersitatez ꝓtutis apphēsiue: z tō ꝑm ꝺiaz sensus z itellect⁹ diuersificaī i hoie appetit⁹ sensitiuꝰ et itellectiuꝰ. Sz sīr qntū ad apphēsionē hois ponit ꝺria rōis z itells, q̄z vtrūq; fuit i xpo. Ergo fuit i eo duplex voluntas, vna intellectualis, z alia rōnalis. ¶ꝟ. Aūt quibusdam ponit in xpo volūtas pieratis. Que nō pōt poni ¶Usi ex parte rōnis. Ergo in xpo ex pte rōnis sunt plures voluntates.

Sed cōtra Est. q; in ꝺr oīdie est vnū ꝓmū mouēs. Sz volūtas ē ꝓmū mouēs i, gñe hūani⁹ actuū. Ergo in vno, hoie nō ē nisi vna volūtas ꝓ ꝓte dcā. q̄ ē volūtas rōnis. Xps aūt ē vn⁹ hō. Ergo in xpo est vna tm̄ volūtas humana.

Rñdeo Dr, q sic dcm̄ ē, volūtas q̄ q; accipit, ꝓ potentia: z q̄nq; ꝑ actu. Si ḡ volūtas accipiaꝫ ꝑ actu, sic o in xpo ex pte rōnis ponere duas volūtates i. duas ꝑtes actuū volūtatis, q volūtas. ñ, vt in scḍa ꝓtedcm̄ ē, z ē finis, z ē eoꝝ q̄ sūt ad finē: z alio⁹ ferī i vtrūq;. Nā i fine ferī simꝑr z absolute: sic i id qō ē ꝑm se bonū. Jn id aūt qō est ad finē, ferī cū q̄dā cōpōne: ꝑm q; hz bonitatē ex ordine ad aliud. Et tō alter tius rōnis est actus voluntatis ꝑm qō ferī in aliq̄d qō est ꝑm se volitū: vt sanitas, qō a dam. vocatur thelisis. ſ. simpler voluntas: z a magistris vocatur volūtas vt natura) z alter⁹ rōnis est actus voluntatis ꝑm quod ferī in aliquid, qō est volitum solū ex ordine ad alterum: sicut est sumptio medicine. Que qui dem voluntatis actum dam. vocat bulisim. i. consiliatiuam voluntatem a magistris au tem vocat volūtas vt ratio. Nec aūt ꝺiuersitas actus nō ꝺiuersificat potentiam: quia vter q; actus attēdit ad vnā cōmunez ratio-

Ꝑ ea. q. 3ª. 1. 2. Et. ſ. ar. 4. 2. 5. cor. Et. 3. ꝺ/. 17. ar. 1. q. 3. Et opus. 3 c. 239.

Jtulꝰ sin gularis est/nō q̄ rit de ap pētitu lē sitino vt sic ſ ō appetitu sensitiuo/vt hz rōnē volūtatis: ñ simplr/z absolute/ſz tal/ꝫ est sensualis. Puto aūt rōnez tituli hui⁹ fuisse euāgelica ꝺba/quib⁹ mot⁹ appetit⁹ sensitiui velle vocat: quuz ꝺr Uerūtñ non sicut ego volo. ¶In corpe ar. vnica est cōclusio. In xpo fuit volūtas sensualitatis/ seu sensualitas dicta volūtas ꝓticipative. Ptobat ꝓmo q; i xpo fuit sensualis appetitus scḍo q; ite sit volūtas ꝑ participationē. Primū ꝓbat. Filius dei assūpsit nām humanā cū oib⁹ ꝓtinentibus ad ipsi⁹ nāture ꝑfectionē: ergo assumpsit cū ea oīa q pertinēt ad perfectionē nature aialis: ergo assūpsit sensualitatē. Pola ꝓmia ꝓbatur: qz hmā hūana in cludit nā aialis/ſz in spē icludit genus. Scḍa aūt ꝓbat: qz appetitus sensitiuꝰ ꝺ sensualitas ꝺr, ē vnū de ꝓtinentib⁹ ad ꝑfectionem nāe aialis. ſ. Scām ꝓbat. Appetit⁹ sensitiuꝰ seu sensualitas/vt nat⁹ obedire rōi/vocat z ē rōnalis ꝓticipative. secūdo ethi. ḡ pari rōne vocari pōt z ē volūtas participative. ꝓtobat: qz volūtas i rōne est: nā sicut a rōne precipiēte rōnalis appetitus/ita a volūtate quoq; ꝑcipiente voluntari⁹ appetit⁹ q volūtas vocat/ ꝺicī pōt. Jmo ex hoc/ipso q rōnalis appetitus/appetit⁹ ꝺr volūtas ꝺr: qz rōnalis appetitus nomē ē ꝓ priū volūtatis/ z ꝓticipatiue solū cōicatū sensualitati.

¶Aduerte hic/qō qz olis mot⁹ appetitus sensitiui in xpo fuit voluntarius (qm̄ ēt motus, ꝓpriū sensualitatis in propria ob iecta/volūtarij erāt nā volūtarie ẽuriuit z vnāquāq; virtū ꝓpria exercere dispo fuit/ió in xpo appetitus sensitiuus semp rōnal⁹ z semp⁹ particiꝑtiue volūtas in ꝺz suo actu fuit.

¶Sup articulū. 5.

Jtulꝰ cis ē. Ortū habuit ex ꝺi fficilē volūtatis tā dam̄. q̄ alijs facta.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶In corpore articuli respondetur cū distinctione ad questionem. Distinctio est. Voluntas accipi potest vel pro potētia/vel pro actu/prima cōclusio in ista primū membrū. In Christo est vna tm̄ voluntas humana essentialr̄ & non participatiue dicta. Secūda cōclusio iuxta secūm membrum est. In Christo sunt due volūtates/scz voluntas vt natura/et voluntas vt rō. Probatur primo sc̄da cōclusio/volūtas est finis & eorū q̄ sunt ad finē alio & alio mō: ergo alterius rōnis est actus volūtatis in fine/& alteri⁹ rationis actus volūtatis in id q̄ est ad finem: ergo in Christo sunt due volūtates. i. due species actuum volūtatis. Añs. p prima parte ex superioribus⁹ ponit. Pro sc̄da pbatur: q̄ in fines fertur simp̄r & absolute: q̄ fertur vt in id q̄ est fm̄ se bonuz/vt in sanitatem. Jn id vero quod est ad finē fertur cū quadam comparatione: quia fertur in id fm̄ q̄ hz bonitatez ex ordine ad aliud/scilz finem: vt patet de sumptione medicine ppter sanitatez. Consequentia relinquitur pro euidenti/gratia materie: nam talis modoruz diuersitas/qualis scilicet consurgit ex propijs rationibus finis & ei⁹ quod est ad finē/diuersam habet rationē in appetitib⁹ ppijs. Probatur deinde prima conclusio: quia talis diuersitas actuū nō diuersificat potētiā. Probatur. Stat cum vna communi ratione boni que est obiectum volūtatis stante enim vnitate obiecti ppij voluntatis/q̄ est bonum in communi/non diuersificatur potentia volūtatis: quāuis diuersificentur genera actuum eius ex diuersa ratione generali actuum eius: cuius modi sunt motus ad bonum in se/et motus ad bonum propter aliud.

5.dj.14. ar.1.q.1. cor. 2 di. 17.ar.1. q.3.5. et di.18. ar.2.5.

¶Super arti.4.

Jtus vt solet natcla rus ē. ¶In corpore articuli vnica est

Ad primū Ergo dōm, q̄ volūtates si diuersificā tur fm̄ potam: hz solū fm̄ diuersam act⁹: vt dcm̄ est. ¶Ad 2m̄ dōm, q̄ ēt intellēs & rō nō sunt diuerse pot̄: vt in pma pte dictū est. ¶Ad 3m̄ dōm, q̄ volūtas pietatis nō vt ēē aliud ḡ volūtas q̄ cōsiderat vt nā: inquātū. s. refugit alienū malum absolute cōsideratum.

¶Utrū in rpo fuerit liberū arbitriū. Art. 4.

Ad quartū Sic pceditur. Ut q̄ in rpo nō fuerit liberū arbitriū. Dicit em̄ Dama. in 3. lib. Gnomin aūt (i. sniam vel mētem vel excogitatione) & phereſim. i. electionem. in dño dicere impoſe est. si ppie loqui volumus. Maxime aūt in his q̄ sunt fidei, est ppie loquēdū. Ergo in rpo nō fuit electio, & p ōns nec liberū arbi., cui⁹ actus est electio. ¶ Pbs dicit in 3. ethi. q̄ electio est appetit⁹ pcōsiliati. Sz̄ pſilij nō vt fuisse in christo: q: nō cōsiliamur de q̄b⁹ certi sumus. Chriſt⁹ aūt de olb⁹ certitudinē hūit. Ergo in rpo nō fuit electio. & sic nec liberū arbitrium. ¶ Liberū arbitrium se hz ad vtrūq̄. Sz̄ volūtas rpi fuit determinata ad bonū: q: nō potuit peccare, sicut supra dictū est. Ergo in rpo nō fuit liberum arbitrium.

Sed ꝓtra Est, q̄ dr Jſa. 7. butyrū & mel comedet, vt sciat reprobare malū, & eligere bonū. Quod est act⁹ libert arbi. Ergo i rpo fuit liberū arbi.

Rñdeo Dōm, q̄ sicut dictuz est, in rpo fuit duplex actus volūtatis. Unus q̄dē quo eius volūtas ferebat in aliq̄d sicut hz se volūtū, q̄ ptinet ad rōnē finis. Alius aūt fm̄ quē eius volūtas ferebat in aliq̄d per ordinez ad aliud q̄ ptinet ad rōnē eius q̄ est ad finē. Differt autē. vt pbs dicit in. 3. ethi. electio a volūtate & h, q̄ volūtas per se loquēdo est ipsius finis: electio aūt eoz̄ que sunt ad finē. Et sic simpliciter volūtas, est idē q̄ volūtas vt natura. Electio aūt est idē q̄ volūtas vt rō: et est ppius act⁹ liberi arbitrij: vt in pria parte dictū est. Et ideo cū in rpo ponat voluntas vt rō, necesse est etiā ponere electionē, et per ōns liberum arbi. cuius actus est electio: vt in prima parte habitum est.

Ad primū Ergo dōm, q̄ dama. excludit a rpo electionem, fm̄ q̄ intelligit in noie electionis importari dubitationē. Hec tñ dubitatio non est de necessitate electionis: q: etiā deo que sunt eligere: fm̄ illud ephe. 1. elegit nos in ipso &c. cū tñ in deo nulla sit dubitatio. Accidit tñ dubitatio electioni, inquantū est in natura ignorāte. ¶Et idē dicēdū est de alijs de quib⁹ fit mētio in authoritate predicta.

¶Ad scām dōm, q̄ electio pſupponit cōsiliū: nō tñ sequitur ex pſilio nisi tā determinato per iudiciuz. Illud em̄ q̄ iudicamus agendū post inquisitionē cōsilij, eligim⁹: vt in. 3. ethi. dr. Et ideo si aliq̄d iudicet vt agēdum absq̄ dubitatiōe & inquisitione precedente: hoc sufficit ad electionē. Et sic pz q̄ dubitatio siue inquisitio nō per se pertinet ad electionē: sed solū fm̄ q̄ est in nā ignorante. ¶Ad tertiū dōm, q̄ volūtas Christi. licet sit determinata ad bonū: non tñ est determinata ad hoc vel ad illud bonū. Et ideo ptinet ad rpm eligere per liberū arbitrium cōfirmatum in bono, sicut ad btōs.

¶Utrū voluntas humana rpi, fuerit oīno ꝓformis diuine volūtati in volito. Arti. 5.

Ad quintū Sic pceditur. Ut q̄ volūtas humana in rpo nō voluerit aliud ḡ deus vult. Dicit em̄ in psal. ex persona Christi. Ut facerē voluntatē tuā deus meus volui. Sed ille q̄ vult volūtatē alicui⁹ facere, vult q̄ ille vult. Ergo videt q̄ volūtas humana rpi nihil aliud voluerit ḡ volūtas diuina ipsius. ¶ Anima rpi habuit pfectiōm charitatē. q̄ ēt cōpreh̄sionē nr̄e sc̄ientie excedit: fm̄ illud eph. 3. supeminentē sc̄ientie charitatē rpi. Sed charitatis est facere q̄d h̄ idē velit q̄d deus. vñ & phs in. 9. ethi. dicit q̄ vnū de amicabilib⁹ est eadē velle & eligere. Ergo voluntas humana in rpo nihil aliud voluit ḡ diuina. ¶ Chriſt⁹ fuit verus cōprehēſor. Sed sancti q̄ sunt cōprehēſores in pria, nihil aliud volūt ḡ q̄d deus vult: alioqn nō essent bti, q: nō h̄rent q̄cd vellent: btūs em̄ est q̄ hz quecūq̄ vult. & nihil mali vult: vt Aug. dicit in li. de tri. Ergo rpūs nihil aliud voluit fm̄ voluntatem humanam, ḡ voluerit voluntas diuina.

Sed ꝯ Est, q̄ Aug. dicit ꝯ maximinū. Jn hoc q̄ rpūs ait, non q̄ volo sed q̄ tu, aliud se ostēdit voluisse q̄ pater: q̄ nisi humano cordē nō posset: cum infirmitatē nostrā in suum, nō diuinum, sed humanum transfiguraret affectum.

Rñdeo Dōm, q̄ sicut dictuz est, in Christo fm̄ humanā naturam ponit multiplex volūtas. l. volūtas sensualitatis. q̄ participatiue volūtas dr: & volūtas rōnalis, siue cōsideretur per modum nature, siue per modū rōnis. Dictū est aūt supra, q̄ ex quadā dispēſatione filj dei ante suā passionē permittebat carni agere et pati q̄ sunt ei ppia. Et sic̄r etiā permittebat oibus viribus anime agere q̄ ppria. Manifestum est aūt, q̄ volūtas sensualitatis, refugit naturaliter dolores sensibiles et corporis lesionē. Sic̄r etiam volūtas vt natura, repudiat ea que sunt nature cōtraria, & que sunt fm̄ se mala: puta mortē & alia hmōi. Sz̄ hec tñ volūtas, q̄nqz per modum rōnis eligere pōt ex ordine ad finē. Sicut etiaz in aliquo hoie sensualitas eius, & etiā volūtas absolute cōsiderata refugit pſtionē: quam tñ voluntas fm̄ rationē eligit, ppter finē sanitatis. Volūtas aūt dei erat vt Christus dolores & passiones & mortes pateretur: non q̄ ista essent a deo volita fm̄ se, sed ex ordine ad finem humane salutis. Unde patet q̄ Christus fm̄ volūtatem sensualitatis, & fm̄ voluntatem rationis que cōsideratur per modum nature, aliud poterat velle q̄ deus. Sed fm̄ voluntatem que est per modū rationis, semper idem volebat q̄ deus. Q̄ patet ex hoc ipso quod dicit: non sicut ego volo, sed sicut tu. Volebat enim fm̄ rationem, voluntatem diuinam impleri: quāuis aliud dicat se velle scām quandam aliam eius voluntatem.

Ad primum Ergo dicēdum, q̄ Christus per volūtatem rationalem voluit vt diuina voluntas impleretur: non autem per voluntatem sensualitatis: cuius motꝰ nō se extēdit vsq̄ ad volūtatē dei. Nec̄ p volūtatē q̄ cōsiderata pter per modū nāe: q̄ ferk in aliq̄ obiecta absolute cōsiderata, & nō l ordie ad dinā volūtatē. ¶Ad 2m̄ dōm, q̄ cōformitas voluntatis humane ad volūtatē diuinā: attēdit fm̄ volūtatē rōnis. Scām quā ēt volūtates amici cōsū concordant: inquantū. s. rō considerat aliquod volitū in ordine ad volūtatē amici.

¶Ad 3m̄ dōm: q̄ chr̄s fuit sic̄ cōprehensor & viator: inquātū. s. p mentē fruebat dō. & habebat carnē passibilem. Et tō ex parte carnis passibil poterat in eo aliquid accidere, quod repugnaret naturali voluntati ipsius & etiam appetitui sensitiuo.

¶Utrū i chr̄o fuerit ꝺuetas volūtatū. ar. 6.

Ad sextū Sic pceditur. Ut q̄ in rpo fuerit ꝺuetas volūtatū. Cōtrarietas nāz volūtatū attendit fm̄ ꝺuetatem motuum attenditur fm̄ ꝺuetatem terminoū: vt pz p phm in 5. phy. Sz̄ rpūs fm̄ diuersas volūtates ꝺua volebat: nā & q volūtatē diuā volebat mortē. quā refugiebat hz volūtatē humanā. Añ athana. dic̄ in lib. aduersus appollinariū. Añ chr̄s dic̄ pr̄ si possibile ē trāseat a me calix iste: & tū non mea, sed tua volūtas fiat. & iterū spūs pr̄opt⁹ est: caro aūt infirma. duas voluntates hic ondit. humanā, quā q̄p infirmitatē carnis refugiebat pati passionē: & diuinā & volūtas rōnis ipsi⁹: non tñ fuit aliq̄ ꝺuetas volūtatū. Primo quidez: q: nec̄ volūtas nālis nec̄ volūtas sensualitatis repudiabat illā rōnē. s. q̄ diuina volūtas, & voluntas rōnis hūane in rpo passionē volebat. Volebat. n. ēt voluntas absoluta in rpo salutē hūani gn̄is: hz eius nō erat, velle h̄ ordine ad aliū. Motus aūt sensualitatis ad hoc se extendere nō valebat. Scōo: q: nec̄ volūtas diuina nec̄ volūtas rōnis in rpo

ad illã particulã in ead̃ volũtate ex diuersis appetitib⁹ ouplr̃ ẽt dispositis: vel cũ sola diuersitate/vel cũ diuersitate hui⁹ẽ ẽt oppõẽ. Verbi gra appetit⁹ rõnalis vult bonũ rõnis/appetit⁹ sensualis vult bonũ delectabile ꝑm sensum. Si hic sistit/diuersitas appetituũ est sola: ꝫ si vltra ꝓgredit ex pte subiecti appetit⁹ boni delectabilis/vt imutet appetentẽ vel ad tardandũ vel mutãdũ appetitũ boni rõnis/iã nõ sola diuersitas est appetitiua/sed oppositio: qr opponit se appetit⁹ delectabilis ꝫ appetitũ rõnis/ꝛ vincit ille vel annullando/vel debilitãdo illã er pte appetibilis: vt. ſ. vel nonvelit bonũ rõnis tũc/vel debilr velit illud. Hoc aũt qñ dicimus de oppõe appetit⁹ sensitiui ad rõnalem/intelligendũ ꝫ est locũ hr̃e iter actũ volũtatis ꝑ modum nãe/ꝛ actũ electiuũ/nã quũ in diuersa tẽdũt: si volũtas nãlis intitũ ꝓtendit/vt opponat se electioni et vincat illam/ꝺ ista volũtas volũtatũ est: vt sic⁹ electus⁹ dispẽdit hr̃ honoris/fame/ac vite/ob bonũ ẽntis/a nãli volũtate vite: honoris gloriey vincat.

¶Circa hãc cõclusiõnẽ nota/q⁹ in cõclone nõ ỏt ad ꝺictate volũtatum requiri hec duo: ꝫ ỏt hec duo requiri ad ꝺictate volũtati in aliquo. Apposuit ſiqdez author/ly/in aliquo/ad monstrãdũ qõ de ꝺictate volũtatum in vno et eodẽ hoie loquit̃. Et dixit hoc: qr sciebat/imo ẽt in hac ſta docet/q⁹ ad ꝺictatẽ volũtatũ simplr̃ rad̃: absolute nõ requirit̃ur hec duo: ꝫ alterũ tm̃ ſufficit: vt pꝛz in exẽplo ſre de volũtate ꝓncipis/ꝛ volũtate parẽtis nimis vitã ſili⁹ amãtis. Sunt em̃ vere tũc ꝺictę volũtates: ẽntis ꝺiſſoluz hoim. Et ꝫ mõ volũtas pcip⁹ est ꝫria volũtati ꝺiuine: ꝛ ꝺei volũtatẽ agere ꝺicunt. Et ſic ꝺẽ hec ꝺictas volũtatũ obiective/non ſubiective. Sed author: in litera loquit̃ur ꝺe volũtatum contrarietate ꝛ obiectiua ꝛ ſubiectiua: ꝛ ideo adiũxit ly in aliquo: et ꝺixit ad cõtrarietatẽ volũtatũ in aliquo/hoc est obiective ꝛ ſubiective: exigit duo ſcz oppoſitionẽ ꝑm idem/ꝛ oppoſitionẽ in eadem voluntate.

¶Quo ad ſcõm cõclnsiõnẽ ſiũa queſtio est. In Chriſto nulla fuit cõtrarietas volũtatũ. Probat̃ primo ex parte ꝓme ꝺitionis requĩte ad ꝺictatẽ volũtatũ: hoc est oppõnis ꝫ ide⁹ ſeu eadẽ rõnẽ. Probat̃ aũt ſic. In xp̃o nec volũtas naturalis nec volũtas ſenſualitatis repugnabat rõnẽ volitaz a ꝺiuina ꝛ humana electione: ꝫ in Chriſto nõ habuit locũ repugnãtia volitatũ ꝑm idẽ. Ans̃ pbat̃ quo ad volũtatẽ naturalẽ: qr etiã volũtate absoluta xp̃s volebat ſalutẽ humani gñis/cuius nõ vellet hoc in ordine ad aliũ: hoc est ꝫ nõ vellet eã vt rõnẽ voleb⁹ mortẽ ꝓpter̃a: qr ad volũtatem vt naturã/nõ ſpectat velle aliq̃ ad ordinẽ ad aliud/ſed ſolũ ꝫ velle vel nolle aliq̃ absolute. Deinde pbat̃ ans̃ quo ad volũtatẽ ſenſualitatis: qr ei⁹mo tus nec ad acceptãdum: nec ad repudiãdũ tam excellsum bonũ (q⁹ est bonum cõe eterne ſalutis gñis humani) ſe extẽdit. Pro quo pbatur cõclnsio ex parte ſcõe ꝺitionis requĩte ad cõtrarietatẽ volũtatũ in aliquo: hoc est oppoſitionis in eadẽ volũtate. Probat̃ aũt ſic. Neutra volũtatũ contingit ex altera impediebat aut retarꝺabat: ergo in Chriſto nõ habuit locum repugnãtia volũtatũ in eadẽ volũtate. Ans̃ manifeſtatur ꝛ quo ad volũtatẽ ꝺiuinã humanãq⁹ electinã: qr nec ꝑpediebat nec retarꝺabat ex volũtate naturali aut ſenſualitatis: ꝛ econuerſo: qr nec voluntas nãlis nec

Articulus I.

ſenſualitatis impediebat ꝺiuina aut humana electina. Placebat ſiqꝺem xp̃o ꝑm ꝺiuinã volũtatẽ ꝛ rõnalẽ volũtatẽ: vt ꝛ volũtas ſua humana ſpectu vite: reſpectu integritatis corꝓis: reſpectu honoris: reſpectu fame ꝛc. ꝛ appetitus ſenſitiuus timeret futurum: triſtaretur: qꝫ ꝺe preſenti malo corꝓis ꝛc.

mane nãe i xp̃o opatio. ¶Ꝺ. Cũ in xp̃o ſint ꝺue nãe in vna hypoſtaſi vel ꝑſona, nec̃uz est vnũ ꝛ idẽ ee qꝺ ꝓtinet ad hypoſtaſim vl ꝑſonã. Sꝫ opatio ꝓtinet ad hypoſtaſim vel ꝑſonã: nihil em̃ opat̃ niſi ſuppm̃ ſubſiſtens: vñ ꝑm ꝑ̃m actus ſunt ſingulariũ. Ergo in xp̃o est vna ꝛ eadẽ opatio ꝺiuinitatis ꝛ humanitatis. ¶Ꝺ. Sicut ee̊ est hypoſtaſis ſubſiſtẽtis, ita ẽt opari. Sed ꝓpter vnitatẽ hypoſtaſis est i xp̃o vnũ ee̊: vt ſupra ꝺictum est. Ergo ẽt ꝓpter eandẽ vnitatẽ est in xp̃o vna opatio. ¶Ꝺ. Ubi est vnũ opatũ, ibi est vna opatio. Sꝫ ide⁹ opatũ erat ꝺiuinitatis ꝛ humanitatis: ſicut ſanatio leproſi, vel ſuſcitatio mortui. Ergo vt qꝺ in Chriſto ſit vna tantũ operatio ꝺiuinitatis et humanitatis.

Sꝫ ẽt amb. ꝺicit in. 2. li. ad gratianũ ipatorẽ. Queãdmodũ eadẽ opatio ꝺiuerſe est ptãtis, nũquid ſic põt minor⁹ quemadmodũ maior⁹ opari, aut vna operatio poteſt eſſe vbi ꝺiuerſa ſuba eſſe

Rñdeo ꝺom̃, q⁹ ſupꝺicti hereticꝺ, q⁹ poſuerũt in xp̃o vnã volũtatẽ, poſuerũt ẽt in xp̃o vnã opationẽ. Et vt coꝫ opinio erronea melꝰ intelligat̃: conſiꝺerandũ est, q⁹ vbicũqꝫ ſunt plura agẽtia ordinata, inferi⁹ mouet a ſuperiori: ſicut in hoie corꝓ⁹ mouet ab aĩa, ꝛ inferiores vires a rõne. Sic igit̃ actiões ꝛ mot⁹ inferiores ꝓncipij ſunt magis opata qꝺã ꝑ opationes: id aũt qꝺ ꝓtinet ad ſuꝑmũ ꝑm̃, est ꝓpꝛie opatio. Puta ſi ꝺicam⁹ in hoie q⁹ ambulare, q⁹ est pedũ, ꝛ palpare, q⁹ est manũ, ſunt qꝺã hois opata: quoꝝ vnũ operat̃ aĩa ꝑ pedes, aliud ꝑ man⁹. Et qr est eaꝺẽ aĩa operãs per vtrũqꝫ, ex parte ipsi⁹ operãtis qꝺ est primũ ꝑm̃ mouẽs, est vna ꝛ indifferẽs opatio: ex parte aũt ipsoꝝ opatoꝝ differẽtia inuenit̃. ¶Sicut aũt in hoie puro corꝓ⁹ mouetur ab aĩa, ꝛ appetitus ſenſitiu⁹ a rõnali, ita in ꝺño Jeſu xp̃o humana nã mouẽt̃ ꝛ regit̃ a ꝺiuina. Et ideo ꝺicebãt qꝺ eaꝺẽ est opatio ꝛ ꝺifferẽs ex parte ipsi⁹ ꝺiuinitatis opantis, ſunt tm̃ ꝺiuersa opata: inquãtũ. ſ. ꝺiuinitas Chriſti aliud agebat per ſeipsam, ſicut qꝺ portabat oia ꝛ̃bo ꝛtutis ſue: aliud aũt per humanã naturã, sicut q⁹ corꝓaliter ambulabat. Ẽt in ſexta ſynodo inducunt̃ ꝛ̃ba ſeueri heretici, ſic ꝺicentis, Ea que agebantur et operabantur ab vno Chriſto, multum

At ſi in xp̃o ꝺeitas agit ꝛtute, ꝓpriaꝫ humanitas agit etiã ꝛtute ꝓprie ratio vna tantũ: ſed est vna ꝛ multe. Verbi gratia: ꝺum Chriſtus ſanauit infirmũ tangendo: ſi fuit in illo ope aliquis actus cauſatus ab humanitate ꝛtute ꝓprie: ꝛ aliqs cauſatus a ꝺiuinitate, ex ꝛtute ꝓpria: operatio illa nõ est vna tantũ: ſed est vna ꝛ multe. Una quiꝺẽ puta ſanatio: qr virtute ꝓprie ꝺeitatis/ꝛ ab humanitate inſtrũliter est ꝺue vere: qr aꝺiũgitur ꝺicte operationi operatio que est ab humanitate ꝛtute ꝓpria: ꝺum ſanatio ni cõiungitur volũtaria contactio. ſanatio em̃ vna operatio est a ꝺeitate per humanitatẽ: cõtactus aũt volũtarius poneretur humana operatio a ꝓpria humanitatis virtute. Si aũt ſola ꝺeitas: ꝓpria virtute operari poꝛ natur: ꝛ humanitas ſolũ vt pure exequẽs ꝓncipalis agẽtis ꝛtutẽ ponꝛ retur: vna tm̃ operatio imm̃ineretur in ꝺicti curatione. Hec ꝺe titulo.

¶In corꝓte articuli primo recitatur ſimul ꝺeclaratur hereticoꝝ poſitio cum fundamẽto. Scõo oſtenꝺitur radix erroꝛis eoꝝ. tertio rñdetur queſito ibi. ꝛ ideo ꝺicũqꝫ monens ꝛ motum. ¶Quo ad primum/erroneꝰ concluſio est. In Chriſto est vna tantum operatio: licet ſint multa operata. Probatur: quia vnum tantum est in Chriſto principium actiuum ſcilicet ꝺeitas: humanitas autem inſtrumentaliter ſe habet. Declaratur hec et in anima reſpectu oꝛganoꝝ corꝓoreoꝝ: et reſpectu viꝝ ſenſitiuarum. ¶Quo ad ſecundum: radix erranꝺi ponitur

et II.

quia nõ ꝺiſtinxerant operationẽ inſtrumẽti ꝑ propriam formã vel ꝑ participationẽ agẽtis. Deciant hec artificialiby⁹/artifice ꝛ ſerra: ꝛ in nãlibus ſcilz igne reſpectu artis. Quod potes ꝺeclarar tu reſpectu aie vegetatiue/cuius in ſtrumentuz ponitur ignis i augmẽto: vt ꝑz in 2° ꝺe aia ꝛ̃m pedoclẽ. Inꝺiſtictio igit opationũ: ꝛ cõio agẽtiũ/ꝺa ꝓncipale vñ ꝓpria opatione inſtrũ, et inſtrm̃ ꝓticipat opationem propriã principalis/erranꝺi occaſio fuit.

¶Quo ad ꝛm/2° est. In cõpo ſunt ꝺue operationes, probat̃ 2° rõne oñtia. 2° ducẽdo ad ꝛpoſe. 4° ꝺefinitione ſynodi. Omnia clara ſunt in litera.

¶In rñſione ad 4m/ aꝺuerte ꝛ ꝑpice ſenſuz hr̃e/ponẽtis ꝺriaz inter eſſe ꝛ opari reſpectu nãe ꝛ ꝑſone. Poninr ſic ꝺẽ ꝑ vtrinq⁹ ꝓueniẽtia: hoc/q⁹ vtrũqꝫ hoc est: tã esse q̃ opari/est ꝑone a nãtra q⁹ vtrumq⁹: hꝫ nam pro ꝑn⁹/ꝛ ꝑſono nam pro ſubo/qꝺ est qꝺ opat. Deiꝺe ſubꝺikꝺria inter vtrũqꝫ: qz in cõſtõne ꝑſone a nã esse ſe hꝫ vt terminus: qz ſpectat ad ipſam ꝑſone conſtitutionẽ/vt ꝑtia actua litas eius: ꝑſona em̃ nihil aliud est ꝫ nã ꝺeducta ad ẽ q⁹ ſit ꝑ ſe id quod est. Et hinc ꝓuenit/vt vnitas ꝑſone exigat vnitatem eſſe: ozꝫ nãq⁹ cõſtitutionẽ vni⁹ ꝑſone/ad vnum tantũ modo terminum cõpleri. Opatio ẽ nõ ſic ſe hꝫ: nõ enim natura cõſtituẽꝺo perſonaz/ꝺat operari ſicut ꝺat esse/ſed perſona iam exiſtens ꝓfert mediante natura operationem. Et ideo vnitas perſone non exigit vnitatem operationis. Vbi vides/q⁹ esse imme ꝺiate in ꝑſona a natura est: operari vero iam cõſtituta perſona ꝺabet a natura ſpã/mediante natura: habet enim operatio naturam et vt principium/ et vt ſuꝺceptiuum ꝓtorimũ/ſaltem mediante potentia: perſonam autem vt primum operans vt quod. Eſſe vero/naturam habet vt principium quo tantum: et perſonam vt immediatum ſubiectum quod est. ¶Ea

differũt. Quedã. n. ſunt deo decibilia, qꝺaz hũana: veluti coꝛpaꝛ vadere ſup terrã, ꝑfecto hũanũ ẽ: cruribus ꝛ̃o vexatis: ꝛ ꝺubulare ſup terrã pedib⁹ nõ valẽtib⁹ ſanũ greſſum ꝺonare. ꝺeo ꝺecibile ẽ. Sꝫ vn⁹. ſ. icarnatũ ꝛ̃ bũ h̃ ẽ illud opat̃ ẽ: ꝛ nequaq̃ h̃ qꝺẽ huius h̃ ꝛ̃o h⁹ ẽnãe, neq; eo q⁹ ꝺiuersa ſunt operamenta. ꝛõ ꝺuas opatrices nãs atq; formas iuſte ꝺefertm⁹. ℞ Sed in h̃ ꝺecipiebanꝰ: qa actio ei⁹ qꝺ mouet ab altero, ẽ ꝺupl̃r. Una qꝺẽ quã hꝫ ꝑm ꝓpriã formã, alia ãt quã hꝫ q⁹ mouet ab alio. Sic̃ securis opõ ẽm ꝓpriã formã, ẽ icisio: ꝫ aũt q⁹ mouet ab artifice, opõ ei⁹ ẽ facere ſcãnũ. Opõ igit q̃ ẽ ali cui⁹ rei ẽm ſuã formã, ẽ ꝓpria eius: nec ꝓtinet ad mouẽtẽ, niſi ꝑm q⁹ vtit̃ h⁹ꝛ re ad ſuaz opõnẽ. Sic̃ calefacere ẽ ꝓpria opõ ignis, ñ ãt fabri: niſi ꝛ̃ten⁹ vtit̃ igne ad calefaciẽꝺũ ferrũ. Sꝫ illa opõ q̃ ẽ rei ſolũ hꝫ q⁹ mouet ab alio, non ẽ alia ꝓter opõnẽ mouẽtis ipm̃: ſic facere ſcãnũ. non ẽ ſeoꝛſuz opatio ſecuris ab opõne artifici⁹ hꝫ ſecuꝛ ꝓticipat iſtfalit opõnẽ artificis. Et ꝛõ vbicumq⁹ mouens ꝛ motũ hꝫt ꝺiuerſas foꝛãs ſeu ꝛtutes opatiuas ibi oꝛ ꝫ ſit alia opõ mouẽtis ꝛ alia opõ ꝓpa moti: ꝫ motũ ꝓticipet opõnẽ mouẽt̃, ꝛ motus vtrq opõne moti. ꝛ ſic vtrũqꝫ agat cum cõtone alteri⁹. ℞ Sic igit̃ in xp̃o hũana nã hꝫ ꝓpã formã ꝛ̃tutẽ per quã opat̃: ẽ ſiꝳ ꝺina. Ẽñ hũana nã hꝫ ꝓpriã opõnẽ ꝺistinctã ab opõne ꝺine, ꝛ ecõuerſo. Et tñ ꝺina nã vtitur opõne nãe hũane, ſic operatiõe ſui iſtfit: ꝛ ſiꝳ hũana nã ꝓticipat opõnẽ ꝺine nãe, ſicut inſtrumẽtũ ꝓticipat opõnẽ ꝓncipal̃ agentis. Et ẽ, q⁹ ꝺicit leo papa in epla ad flauianum, Agit vtraq; fouma. ſ. tã nã ꝺina q̃z hũana in xp̃o cũ alteri⁹ cõiõe. q⁹, ꝓpriũ ẽ: ꝛ bo. ſ. opan te q⁹ ꝛ̃bi est, ꝛ carne exequẽte q⁹ carnis est. ℞ Si ꝛ̃o eẽt vna tñ opõ ꝺinitatis ꝛ hũanitatis i cõpo. oporteret ꝺicẽ vel q⁹ hũana nã nõ hꝫt ꝓpriã formã ꝛ̃ ꝛtutẽ (de ꝺina. n. hoc ꝺici est ipoſte) ex q̃ ſeq̃ret q⁹ in cõpo eẽt tãtũ ꝺia opõ. Vel oporteret ꝺicẽ q⁹ ex ꝺiuina virtute ꝛ humana eẽt cõſtata in cõpo vna virtus quoꝛ vtrũqꝫ est ipoſte. Nam ꝑ ꝑm̃ ꝺonit̃ nã hũana i cõpo esse imperfecta: ꝑ 2m̃ꝰ ꝛ̃o ponit̃ ꝛtutio nãrũ. Et ꝛõ rõnabiliter in ſerta ſynodo hec opio ẽ ꝺẽnata: i⁹ ꝺetermi natione ꝺ⁹, Duas naturales opões indiui ſe, icõuertibilr̃ icõfuſe, inſepabilr̃. in eo ꝺem ꝺño Jeſu cõpo ꝛ̃o ꝺeo nro glouficam⁹: hoc est ꝺiuinã opationẽ, ꝛ humanã opationem.

Ad primũ ℞ Ergo ꝺom̃, qꝺ ꝺio. ponit xp̃o opationẽ tñ ꝛa ꝺricã. i. ꝺiuinã virilẽ, vel ꝺiuinã humanã, nõ q⁹ aliquã ꝓfuſionẽ opationũ ſeu ꝛtutũ vtriuꝫ nature: ſed per hoc qꝺ ꝺiuina opatio ei⁹ vtitur humana, ꝛ humana eius opatio participat virtutem ꝺiuine opationis. Ẽñ sicut ipſe ꝺicit in quaꝺaz epla ad gaium, Super hoiem opabãt ea q̃ ſunt hois: qꝺ monstrat ꝛ̃go ſupnaturalr̃ cõcipiẽs, ꝛ aqua inſtabilis. terreno ꝛ pedũ ſuſtinẽs grauitatẽ. Manifeſtũ est em̃ qꝺ cõcipi est humane nature, ſiꝳ ꝛ ambulare: ſ; vtrũqꝫ fuit in xp̃o ſupnaturalr̃. Et ſiꝳ ꝺiuina opabatur humanit⁹: ſicut cũ ſanauit lepꝛoſuz tãgẽꝺo. Ẽñ in eaꝺem epla ſubꝺit. Nõ ꝑm ꝺeũ ꝺiuina faciẽs, nõ hũana ꝑm hoiem. ſed ꝺeo hoie facto, noua quaꝺã ꝺei z hois opatione. Qꝺ aũt intellexerit ꝺuas esse opationes in xp̃o, vnaz ꝺiuine nature, aliã aũt humane: ꝑz ex his q̃ ꝺicit in. 2. ca. ꝺe ꝺi. no. vbi ꝺicit, qꝺ his q̃ ꝓtinent ad humanã eius opationẽ, ꝑ et ſpũſanctus nulla rõne cõlcant, niſi qꝺ ꝺixerit ꝺem ergo est ꝺoctrina hic ꝛ ſuperius tradita: non enim ꝺocemur hic: qꝺ ꝺe intrinſeco intellectu ꝑſone: ꝫ quod pertinet ad conſtitutionem ꝑſone. Et vere sic est: quoniam conſtitutio ꝑſone est conſtitutio ipſius esse / tum quia non alia conſtitutione fit ꝑſona/ et alia ſit eſſe: ſed vna et eaꝺem. Tum quia ad hoc conſtituitur ꝑſona: vt ſit: quod est ꝺictu/conſtitutionem ꝑſone termiaari ad eſſe / tanquam ad ipſi ꝑſone ꝓpriaz ſubmediaraz/ultimam: actualitatem / infra latitu ꝺinem ſui generis: ſcilicet ſubſtantie.

¶In rñſione ad quintum/ vide noaitie/ qꝺ cum ꝓpriis operatis ſingularis operationũ (ꝺiuine ſcilicet ꝛ humane) ſtare ꝺicitur vnitatẽ opati reſpectu vtriuꝫ: non ꝑ viam ꝓprietatis / qꝛ, hoc repugnat his que nũc immediate ꝺicta ſunt ſed ꝑ viam concurſus / ſeu communionis. Nũq̃ enim operatum ꝓpriũ vni⁹ ꝺe ꝺuobus / est operatum ꝓpriũ ꝺiuine nature, aliũ aũt humane: ꝑz ex his q̃ ꝺicit in. 2. ca. ꝺe ꝺi. no. vbi ꝺicit, qꝺ his q̃ ꝓtinent ad humanã eius opationẽ, ꝑ et ſpũſanctus nulla rõne cõlcant, niſi qꝺ ꝺixerit

¶Super arti. 2.

Jtem̃ ex ꝓcedenti claꝛus ẽ. ¶In cõpore tria ſiunt. ꝓmo ꝺeclaratur in cõmuni quiꝺ ꝛ que ſit operatio humana / vel non humana / et ſimiliter vnavel multe. Secundo ꝺeclaratur hec eaꝺem in ꝓro homine/ applicando ad ꝓrum homi nem cõmuniter ꝓꝺicta. Tertio applicando ad Chriſtum/ reſpondetur, queſtio vnica concluſiõe. In Chriſto ẽ vna humana operatio/ multo magis ꝫ in quos cunq⁹ homine.

Ad ſcõm Sic ꝓceꝺit. Ufq; in xp̃o ſunt ꝑles hũane opões. Chriſtus em̃ inquãtũ hõ, cõicat cuz plantis in nã nutritiua, cũ aialibus autez in natura ſenſitiua, cum angelis autem in natura intellectiua, ſicut ꝛ ceteri hoies. Sꝫ alia est opõ plãte inquãtũ est plãta, ꝛ alia aialis inquãtum est animal. Ergo xp̃s inquãtũ est hõ, hꝫ plures operationes.

¶Ꝺ. Potentie ꝛ hitus ꝺistinguunt̃ ꝫ act⁹. Sꝫ in aia xp̃i fuerũt ꝺiuerſe potẽtie ꝛ ꝺiuersi habitus. Ergo ꝛ ꝺiuerſe operationes.

¶Ꝺ. Inſtrumenta ꝺebent esse ꝓpotionata operationibus. Corꝓus autem humanum ꝺabet ꝺiuerſa membia ꝺifferentia ſecundum formam. Ergo ꝺiuerſis operatiõibus ꝺebent esse accommodata. Sunt ergo in xp̃o ꝺiuerſe opationes ſcõm hũanã. nam.

Sꝫ ẽt, quod ſicut ꝺam. ꝺicit in. 3. lib. operatio ſequitur naturam. Sed in chriſto est tantum vna natura humana. Ergo in chriſto fuit vna tantum operatio humana.

Rñdeo ꝺõz, q⁹ qꝺ hõ est id qꝺ, est ꝫ rõnem, illa operatio ꝛ esse

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Quo ad ꝑm/q̄t titul⁹ duos terminos claudit. s. opationē hūanā z vnitā tē vel pluralitatē: ĩo auth⁹ ꝓtio opationē elucidat hūanā: z deinde illius vnitatē vel multitudinē in cōi. ℣ Dicit ḡ tria. primū. O patio hūana sm ꝑ̄ est q̄ a rōne ꝓcedit sm volūtatē/q̄ hō est hō ꝓnē: z oppm reliq̄ opationes attribuūte hoi/nō hūane nisi sm ꝑ̄ tē sūt. Et sunt triplicis ordinis. s. ex nā elemēti/ex aia vegetatiua/ex aia sensitiua. Scōm. D ria iter opationes hois sm ꝑ̄ tē nāe humane est: q̄ ꝺdam sunt ꝓticipative q̄ntū q̄ humane/vt q̄ sunt ꝓtis sensitiue: z ꝺaz nō vt q̄ sunt ꝓtis vegetabilis z elemētaris. Tertiū/subordinator⁹ agētiū ꝓpriis ꝛtutib⁹ opationes sūt multe/agētiū ꝺ vna ꝛtuteya est opatio. ℣ Nota ℏ duo. ꝑmo/q̄ rō (vt ꝺz: 9. meta. est ad oppositā/z ab electiōe/q̄ est act⁹ volūtat⁹/determiāt⁹ rō z volūtas. ꝑ vnā co ꝑn⁹ opatiōis hūane cōputāt: z idez est opationē eē a rōne/z a volūtate/q̄ est appetit⁹ rōnis determinatiu⁹. Scōo/q̄ quīn ĩa ꝺz opationē hois nō ꝓcedēt a volūtate ꝙnire hoi sm alīq̄ ꝑ̄ tē hūane nāe in elemēt are/vegetabile z sensibile. Dubitz surgit de ꝓtio actu intellis q̄ est hois/z nō a volūtate/z nec ab aliqua harū ꝓtiz. ℣ Tū ꝺz ꝑ̄ pōt intelligi ĩa ꝓsens ꝓmo vt sit sermo de gñe opatiōis: ita q̄ sensus est/si q̄ gen⁹ opatiōis est cōueniēs hoi z. Et tūc caret scrupulo ĩra: q̄ ĩz inueniatur in hoie aliq̄ opatio nō a volūtate/nec sm illas ꝑtes numeratas i ĩra. (vt ꝓmo act⁹ intellectus: q̄ē opz esse nāles/vtpote ante oēm actū volūtatis/nō tm inuenīt aliq̄ genus opatiōis in hoie/q̄ nō sit a volūtate aut ab aliqua nobilatarz ꝑtiz. Intelligere em hois sm suū gen⁹ est a volūtate: ḡuis ꝓma intellectio sit excepta. ℣ Alio modo pōt ītelligi/vt ĩra simp⁹r hūana q̄ a rōne ꝓcedit p volūtatē. q̄ est rōnis appetit⁹. Si q̄ aūt opatio ē i hoie q̄ nō ꝓcedit a rōne z volūtate, nō est simp⁹r opatio hūana: ĩz ꝙuenit hoi sm aliquā ꝑtē hūane nāe. Quīn ꝺ ꝺē sm ipsam nām elemēti corpozalis: sicut ferri deorsum. Quīq̄ ℣o sm ꝑ̄ tutē aie vegetabilis: sicut nutriri z augeri. Quīz ℣o sm ꝑ̄ tē sensitiuā: sicut videre z audire, imaginari z memozari. ocupiscere z ītrasci. ℣ Inter q̄s opatiōes est ꝺria. Nā opatiões aie sensitiue sunt aliquāl⁹ obedētes rōni. z ĩo sunt aliquāl⁹ rōnales: hūane, in q̄ꝺtū. l obedītūt rōni: vt ꝑz ꝑ vbm in. 1. eth. ℣ Opatiões ℣o q̄ sequnt aiam vegetabilē, vel et nām elemētaris cozpis. nō subiciunt rōni, vñ nullo mō sunt rōnales nec hūane simp⁹r: sed solū sm partē humane nāe. Dictū est aūt supra. q̄ qñ agēs ītert⁹ agit p ꝓpriā formā. tūc est alia opatio ītert⁹ agētis z ſuptoris. Quīn ℣o agēs ītert⁹ nō agit nisi ℣z p vt motū a ſuptori agēte. tūc est ead opatio ſuptoris agētis z ītert⁹. ℣ Vnitate aūt i q̄cūq̄ hoie puro alia ē opatio elemētaris z aie vegetabilis ab opatiōe volūtatis. q̄ ē ꝓpie hūana. Et sic ēt opatio aie sensitiue q̄tū ad id q̄ mouet a rōne. est ead opatio ꝓpria sensitiua z rōnalis. ℣ Sic igit in q̄libet puro hoie est tm vna opatio q̄ ꝓpie hūana ꝺr: pter quā tm sunt i hoie puro q̄ꝺ alie opationes q̄ nō sunt ꝓpie hūane, sicut dictū est. Sz i hoie Ihesu xpo null⁹ erat mot⁹ sensitiue partis, q̄ nō esset ordinat⁹ a rōne. Ipse ēt opationes nāles z corpozales aliquāl⁹ ad ei⁹ volūtatē pertinebāt: inquantum volūtatis ei⁹ erat vt caro ei⁹ ageret et pateret q̄ sunt sibi ꝓpria: vt dictū est supra. Et ideo multo magis est vna operatio in Christo, q̄ in quocunq̄ alio homine.

Ad ꝑmū Ergo ꝺm, q̄ opatio ptis sensitiue z ēt nutritiue, nō est ꝓpie hūana: sicut dictū est. Et tm in xpo hmōi opationes fuerūt magis humane q̄ in aliis. ¶ Ad scōm ꝺm, q̄ potētie z habitus diuersificāt ꝙ cōparationē ad obiecta. Et tō diuersitas opationū hoc mō ꝛndet diuersis potētijs z habitib⁹, sicut etiaz ꝛndet diuersis obiectis. Talē aūt diuersitatē opationū nō intēdimus excludere ab humanitate Christi, sicut nec eam q̄ est sm aliud et aliud insīm, ĩz solū illā q̄ est sm ꝑmū ꝑn⁹ actiuū: vt dictū ē. ℣ Ad ꝑz ēt rūsio ad tertiū.

¶ Utrum actio humana Christi potuerit esse sibi meritoria.

Arti. 3.

D tertiū Sic ꝓceditur. ℣ Ꝙ actio hūana xpi nō potuerit ei esse meritoria. Christ⁹ em ad mortē fuit cōprehēsor, sicut z ipe mō est. Sz cōprehēsoris nō est mereri, charitas em cōprehēsoris ptinet ad ꝑmū brīu ꝺinis, cui sm eā attēdāt fruitio, vñ nō videt esse ꝑn⁹ merēdi: cui nō sit idē meritū z premiū. Ergo xps ante passionē nō merebat, sicut nec mō meret. ¶ ℣. Nullus meret id q̄ est sibi debitū. Sed ex hoc q̄ Christ⁹ est fili⁹ dei per nām, debet sibi hereditas eterna: quā alij hoies ꝙ bona opa merent. Non ergo xps aliq̄d sibi mereri potuit: q̄ a principio fuit fili⁹ dei. ¶ ℣. Quicūq̄ hz id q̄ est principale. nō ꝓpie meret id q̄ ex illo habito sequit. Sed Christus habuit gloriā animе. ex qua sm cōem ordinē seq̄tur gl'ia corporis: vt Aug. ꝺcit in epla ad ꝺioscorū in Christo tū dispensatiue factū est. q̄ gl'ia animе nō deriuaret ad corpus. Hō g Christus meruit gloriā corporis. ¶ ℣. Manifestatio excellētie Christi nō est bonū ipsius Christi. sed eoꝝ qui eū cognoscunt: vnde et ꝓ ꝓpemto ꝓmittitur dilectoribus Christi, vt eis manifestetur: sm illud Joan. 14. Si quis diligit me, diligetur a patre meo, z ego diligam eum, et manifestabo ei meipsum. Ergo Christus non meruit manifestationem sue altitu ꝺinis.

Sed ꝓtra Est, q̄ apls ꝺcit ꝓhil. 2. fact⁹ est obēdiēs vsq̄ ad mortē, ꝓpter q̄ ꝺ ꝺeus exaltauit illum. Meruit ergo obediendo suam exaltationem. et ita aliquid sibi meruit.

Rñdeo Ꝺm, q̄ hīc aliq̄ bonuz p se, est nobilius q̄ ꝙ aliud: semp enim cā que est p se, potior est (scz penes vnitatem principij, ꝓpter virtute) habetur q̄ vna tantū est operatio humana in vno hoie. Que est prima pars cōclusionis: q̄ vnā tantū est humanū principiū. scz volūtas: ĩ quo ꝺuersitas narū penes obiecta: q̄ vocatur penes opata a quibus ꝺz. Ex quib⁹ oibus patet/q̄ sequit cōclusio quo ad vtrāq̄ sui partē: nā ex hoc q̄ nulla pars humane nature multiplicat operationē humanā in vno puro hoie/hīq̄ vna tm est opatio humana in vno hoie: et ex eo q̄ in eodez sm diuersas hūane nāe partes multiplicant opatiões nō hūane/hīq̄ ꝓter hūanā operationes sunt in vno puro hoie multe operationes nō hūane.

¶ Notato hīc/q̄ hic appet nō esse hic sermonē de vnitate numerali aut pure specifica opationis: quā ꝺclare ꝓtet in vno eodēq̄ hoie ē diuersitatib⁹ hūanas opationes multas ĩz numerū ab eodez ꝑn⁰ actuo hūano: sed q̄ tota hūana opatio in vno hoie ab eodē est hūano ꝑn⁰ vna ℣z vnitate formali sui actiui ꝓncipij/z vnitate nīs hilomin⁹ numerali ei subordinato ꝑn⁰ sibi obsequente/vna em numero est modo ratio hūani motus a volūtate/cupiscētia/ac liīgua seu manu/ exile ē de aliis. Dīmō aūt ꝙspecifica vel ēnā generica opationis hūanarū penes obā (de q̄ in ꝓcedētib⁹ lizbris tractatū z ꝺiscussum est) i. ꝓcessu mē apposītū est: vt ꝓtz in ĩra. ¶ Quoad tertiū/ cōclusio ē. Multo magis est vna operatio in Christo quam in quocunq̄ alio homine.

¶ Super articulum tertium.

Titulus clarus est.

¶ In corpore due sunt conclusiones. Prima est. Christus habuit per meritū quicquid aliꝰ hīt per meritū: nisi sit tale cuius meritum ea q̄ est p aliud: vt ꝺz in. 8. phy. Hoc autē ꝺz aliq̄s hīc p se ipm, cuius est sibi aliq̄ mō cā. Prima aūt cā ois bonorū nr̄oz p autoritatē ꝺe⁹. Et p hūc modū nulla creatura hz aliq̄d bonī p se ipsam: sm illud pe ad coloss. 4. q̄d habes q̄ nō accepisti: ꝺt tū scꝛbario aliq̄s eē cā sibi alic⁹ boni hūdi: inquātū. s. in hoc ipso deo coopat. Et sic ille q̄ hz aliq̄d p meritū, pp: iū, hz q̄ꝺamō illud p se ipsum. vñ nobilius hīr id q̄ hīr p meritū. q̄ id q̄ hīr sine merito. ¶ Quia aūt ois ꝑfectio z nobilitas chro est attribuēda. ois est p ipse p me ritū habuerit illud q̄ aliꝰ p meritū hīt. Nisi sit tale q̄d, cui⁹ carētia magis dignitati christi z ꝑfectiōi ꝑiudicet q̄ p meritū accrescat. Vñ sic nec gr'am nec sciam, nec bitudinē aie, nec diuinitatē meruit. Quia cū meritū non sit nisi eius q̄ nōdū hīr. opoteret q̄ christ⁹ aliq̄n istis caruisset: q̄ carere, magis ꝺminuit dignitatē christi q̄ augeat meritū. Sz gl'ia corpis, vel sīq̄d aliꝰ h⁹ī in ē, min⁹ est q̄ dignitas meredi: q̄ ptinet ad virtutē charitatis. Et tō ꝺm est, q̄ chr⁹ gl'iam corpis, et ea q̄ ptinēt ad exteriorē ei⁹ excellētiā (sicut ē ascēsio, veneratio, z alia hmōi) hūit per meritū. Et sic patet p aliq̄d sibi mereri potuit.

Ad ꝑmū Ergo ꝺm, q̄ fruitio q̄ est actus charitatis, ꝑtinet ad gloriā aie, qua chr⁹ nō meruit. z ideo si per charitatē aliq̄d meruit, nō sequ q̄ tūc sit meritū z ꝑmiū. Nec ꝺ charitatem meruit inquātū erat charitas cōprehēsoris, sed inquātū erat viatoris. nā ipse fuit simul viator z cōprehēsor: vt supra habitū est. Et tō q̄ nūc nō est viator, nō est in statu merendi.

¶ Ad scōm ꝺm, q̄ chr⁹ sm q̄ est ꝺe⁹ z dei filius p nām debet gloriā ꝺiuinā, z ꝺominiū ois, ĩz ꝓio z ſupmo ꝺño. Nihilomin⁹ tñ debet ei gloriā sicut hoi beato: quā quantū ad aliq̄d debuit habere sine merito, z quātū ad aliq̄d cū merito: vt ex supra ꝺictis patet.

¶ Ad tertiū ꝺicēdū, q̄ redūdātia gloriе ex aia ad corpus, est ex ꝺina ordinatione ĩz cōgruentiā hūanoꝝ meritoꝝ. vt. s. sicut hō meret p actū aie quē exercerit corpe, ita ēt remuneret p gl'iaz aie redūdātē ad corpus. Et pp hoc nō solū gl'ia aie, ĩz ēt gloria corporis cadit sub merito: sm illud ro. 8. vtutificabit mortalia corpa nr̄a, pp inhabitātē ipsum eius in nobis. Et ita potuit cadere sub merito chr̄i. ¶ Ad 4.m ꝺm, q̄ manifestatio excellētie chr̄i, ptinet ad bonū eius sm esse q̄ ꝺ hz in notitia aliorū: quāuis ꝓncipalius ptineat ad bonū eoꝝ qui eū cognoscūt. sm esse quod hīt in seipso. Sz ēt hoc ipm refertur ad christū. inquātum sunt membra eius.

¶ Utrū chr̄s alijs mereri potuerit. Arti. 4.

D quartū Sic ꝓceditur q̄ chr̄s alijs mereri nō potuerit. ℣ Ezech. 18. Alia q̄pe cauerit. ipsa morief. Ergo pari rōne aīa q̄ meret, ipsa remunerabit. Hō ergo est pōle q̄ chr⁹tus alijs meruerit. ¶ ℣. De plenitudine gr'e chr̄i oēs accipiūt: vt ꝺ toā. primo. Sz alij hoies hītes gratiā chr̄i, nō pōt alijs mereri: ꝺ. n. ezech. 14. q̄ si fuerint in ciuitate noe, ꝺaniel z Iob, filiū z filiā nō liberabūt: ĩz ipsi iustitia sua liberabūt animas suas. Ergo nec christus potuit aliq̄d nobis mereri. ¶ ℣. Merces quā q̄s meret, debet ei sm iustitiā, z nō sm gratiā: vt patet ro. 4. Si ergo christus meruit salutē nr̄ā, seq̄tur q̄ salus nr̄a nō sit ex gratia dei, ĩz ex iustitia q̄ iniuste agat cū eis quos nō salvat, cum meritum christi ad omnes se extendat.

Sed ꝙ Est, q̄ ꝺcitur ro. 5. Sicut per vnius ꝺelictū in oēs hoies in cōdēnationem. sic, q̄ per vnius iustitiā in oēs hoies in iustificationē vite. Sz ꝺ meritū ꝺeriuat ad cōdēnationē alioꝝ. Ergo multo magis meritū christi ad alios ꝺeriuatur.

Rñdeo Ꝺicēdū, q̄ sicut supra ꝺictū est, in chr̄o nō solū fuit gr'a sicut in q̄ꝺā hoie singulari, ĩz sicut in capite totius ecclesie: cui oēs vniunt, sicut capiti membra: ex q̄bus ꝓstituit mystice vna ꝑsona. Et exinde est q̄ meritū christi se extēdit ad alios iquātū sunt membra ei⁹: sic ēt i vno hoie actio capitis aliq̄l⁹ ptinet ad oia membra ei⁹: q̄ nō solum sibi sentit, sed oībus membris.

Ad ꝑmū Ergo ꝺm, q̄ pctm̄ singularis ꝑsone nō nocet nisi sibi ipsi: ĩz pcm̄ ade q̄ cōstituꝰ ē a ꝺo ꝓ cipiū totius nāe, ad alios ꝙ carnis ꝓpagine ꝺeriuat. Et sic' meritū chr̄i q̄ ē a deo ꝓstitus caput oīuz hoium quātū ad gr'am, ĩz extēdit ad oia ei⁹ membra. ¶ Ad 2.m ꝺm, q̄ aliꝰ de plenitudine chr̄i accipiūt, nō q̄ꝺē fontē gr'e, ĩz quāꝺā particulārē gratiā. z ideo non opz q̄ alij homines possint alijs mereri, sicut christus. ¶ Ad tertium dicendum, q̄ sicut peccatum ade nō ꝺeriuatur ad alios nisi per carnalē gñationē, ita meritum christi nō ꝺeriuatur ad oia membra eius nisi per spiritualem regenerationem, quā operatur in baptismo virtute passionis christi. Et ideo ad hoc ꝺicitur, q̄ scientia tam beata ēinfusa, q̄ in christo excluditur a merito, claꝺitur infra. latitudinem gratie. et ꝺe beata patet. De infusa autez per suaꝺetur: ex eoquod comprehendit in se ꝺona spiritus sancti, intellectum sapiētiā scientiam et consimilia: vt patet ex superiori tractatu ꝺe scientia infusa christi. Statie autem plenitudinis defectus in christo/maioꝛem tolleret a christo perfectionem / nō poneret modus habendi ex merito. Et propter eā ratio litere stat solida respectu exteriorum bonorum: nec habet locum respectu scientie infuse. ¶ In respōsione ad tertium eiusdem articuli/aduerte respōsionem consistere in distinctione maioris argumenti assumpti scilicet habito principali / accessoꝛium nō propie cadit sub merito. Distinguitur enim accessoꝛium ꝺupliciter: vel absolute vel secundum congruentiam humanorum meritoꝝ. ꝺe primo transeat maioꝛ/sed ꝺe secundo negatur: gloria aut corporis est ad gloriam anime accessoria, secundum congruentiam humanorum meritoꝝ ex ꝺiuina ordinatione: et ideo sub merito cadere potest. ¶ In responsione ad quartum/colligeꝺ bitum nostrum ergа christum. Nam si parentibus et benefactoꝛibus debemus secundum esse quod habent in nobis/et opinionem bonam/ z actus reuerentes/ ac redemptori nostro debemus/vt in nobis esse habeat (tam in intellectu q̄ in affectu / q̄ in verbis z actibus) consone ad excellentiam suam ad recepta beneficia z. hoc em est id solum quod retribuere illi possumus: quoniam secundum esse quod habet in seipso nihil possumus ei ꝺare aut tollere. In hoc namq̄ esse quod in nobis habet/omnis cultus ꝺiuinus cōsistit/z ad hoc ordinatur: in quo tota ꝺei gloria extra seipsum cōsistit.

¶ Super articulum quartum.

Titulus de merito cōdigni intelligitur: z clarus est ex terminis superius declaratis.

¶ In corpore est vnica conclusio responsiua. Meritum christi extendit se ad alios vt membra ipsius. Probatur z declaratur. primo probatur. In christo fuit gratia/nō solum vt in homine singulari/sed vt in caput totius ecclesie: ergo meritum ipsius. Antecedens patet ex supra ꝺictis. Consequentia patet: quia ex omnibus membris constituitur una ꝑsona mystica: cuius caput hoc est principale est christus. Declaratur ex similitudine in homine: quia caput sentit sibi z omnibus membris.

¶ Aduerte hic: q̄ priuilegium chr̄i est mereri alijs ex cōdigno: ita q̄ sicut solus est caput ecclesie: ita solus pōt mereri ex condigno pro alijs: sanctorū aūt merita alijs p̄desse possunt de congruo. Autor vero in responsione ad tertium, dixit q̄d sufficiebat ad solutionem argumēti: q̄ scz nō opz sēcōs mereri pro alijs: cū quo vez quoz ē q̄ nō pt sanctor̄ meritū esse pro alio ex cōdigno.

¶ Sup. q. 20. arti. 1.

Iulᵘ clar⁹. ¶ In corpe vna ē cōclusio rūsiua questo. Chr̄s est subiect⁹ patri tripl̄r. f. m bonitatem, seruitutē z obedientiā. p̄obak primo. Natura humana ex sui cōditione hz triplicē hanc subiectionē ad deū: ergo chr̄s est tripl̄r subiectus p̄ri. Antecedēs manifestatur in singul̄r tribus subiectionib⁹. Cōsequentia p̄bak: q̄ cuilibet hūi nāe conueniant q̄ p̄tia sunt illi nāe. Declaratur sēdo cōclusio auctibus / singulas subiectiones attributas esse chr̄isto.

¶ In rūsione ad p̄m z 2m, habes rōnem huius articuli: pp arriū scz errorē motus vidēt. Et cū dr̄a cautela loquendum est: z si sermoni cautela deest: non desit tellectui sanᵒ sen⁹.

¶ Sup articulū 2m.

Iulᵘ cl⁹ est in se: sz sua cā ex articulo colligit q̄ est diuersus loquendi mod⁹ grecor̄ et latinor̄. Cirill⁹ esⁿ z dama. cū ephesina synodo negāt chr̄m sūb sibi: augustin⁹ vero chr̄m sibi subz f̄m hūanitatē affirmat. Et quis vtrarz dr̄a sit rā: z ad diuersos sensus relata rō nabilr̄ dcā ab vtrisq; ī nota est q̄stio hec.

¶ In corpe duo fūt p̄cio rūdēt questo f̄m Fitatē. 2o docemur z̄uenientē loq̄ndi modū i hac mā.

¶ Quo ad p̄m cū distinctione dupliciſe sus hmōi loquutiones rūdēt: q. f. p̄nt r̄nⁿ z dīnū referri vt ad diuersitatē suppositor̄ / vel ad sola dīuersitatē nāp: i vna p̄sona. Probak hec aliquā nām: pōt igit referri diuersitas requisita inter dīm z seruū / vel ad p̄sonā p; z nāp; simul diuersitatē / vel ad diuersitatē nāp; tm / ſtate vnitate p̄sone. Et p̄ 2o iuxta primū sensum est. Chr̄s nō est subiect⁹ sibi: aut dīs sui. Manifestat: q̄ sic est heresis nestorij dānata in synodo negata a cirillo z dama. Sēda ſo 2o iuxta 2m sensum est. Chr̄s ē sibi subiect⁹ z sui dominⁱ⁹. hec p̄bak ex diuersitate nāp; z autoritate aug.

¶ Quo ad 3m / mod⁹ loq̄ndi 2 gruⁿ ē / vtde chr̄o ea q̄ sunt excellētie ab solute dicant ea f̄o q̄ sunt obiectionis: cū determinatione appositā dicank. f. m hūanā nām. Et rō est: q̄ chr̄istus est nomē p̄sone / q̄ in chr̄isto est eterna / z deus verus.

¶ Nō hic / q̄ ea q̄ sūt excellētie / z̄ signant p̄t sine dr̄iatiōe seu limitatiōe. vt ē dīs p̄sidēte / maximū ꝛc. vel cū limitato tēpo sūpſius: puta q̄ est dominus sui / presidet sibi ꝛc. Aut hoc i litera loq̄tur de relationibus excellentie simp̄r z absolute: quum dicit q̄ de chr̄o suntab solute enūciāda. Et p oppositū ea q̄ sunt m⁹ orationis / nō sunt simplici ter z absolute enunciāda: puta q̄ ē creatura: q̄ est seruus: q̄ subiectus. Et nō loq̄tur de relationibus excellētie respectu sui: nā tā relones excellētie q̄ relones subiectiōis respectu sui cū determinatione dicēde sunt: sicut. n. dicēdū est chr̄istū sibi subiectū f̄m hūanaz nām: ita dicēdum est chr̄istū f̄m deitatem: dām sui f̄m hūanitatē. Et hec manifeste ꝓbant ex rūsiōibus ad primū z f̄m in litera. vbi habetur q̄ ita relatiua: nō simp̄r z absolute dicuntur respectu sui: qm exigūt diuersitatem suppositorū simp̄r loquēdo: sed cū determinatione aliqua p̄t respectu sui verificari: vt etiā ex autho. authoritate in responsione ad tertiū confirmatur.

¶ Sup. q. 21. ar. p̄mū

Iulᵘ clarus.

¶ In corpore vnica conclusio. Chr̄isto f̄m q̄ est homo: conuenit oārī. Probak. Oratio ē explicatio. p̄tie voluntatis apud deū vt ea impleat: ergo si in chr̄isto esset tm voluntas diuina: nō cōpeteret ei orare: q̄ chr̄o f̄m q̄ hz volūtatem humanā: conuenit orare. Afis p; ex antedictis. Cōsequētia prima. p̄bak: q̄ diuina volūtas est p̄ ipsam efficax iuxta p̄sa. Secūda ꝓ. p̄bak: q̄ in chr̄isto p̄ter diuinā est humana voluntas: que non per seipsam est efficax: sed ope diuine virtutis eget.

¶ In rūsione ad primū: vide nouitie q̄ author primo loq̄tur de chr̄isto rōne hūane nature assumpte: z dicit necessitatē orādi: nō oīpotētiā nature sue humane. Deinde loq̄tur de toto chr̄isto: z assignat plures rationes orādi: scz fidei sue deitatis z exempli nostri.

¶ In rūsione ad 3m vide curiose q̄ rūsio fiat in hoc: q̄ chr̄ist⁹ nesciuit lazarū resuscitādū absolute: scz scivit lazarū resuscitādū medio suo clamore ꝛc. z sīc est de aliis. Et ō vana ē q̄stio ad quid opz tot media apponere: cū dem enim est p̄ncipio terminj z medio; z eadē est q̄stio et de solutio omnium.

¶ In rūsione ad 3m vide nouitie q̄ ascensus est nomē motus p̄tie dicti. Transl⁹ tum aūt ad mētē: p̄t dupl̄r z̄uenire mēti f̄m p̄topium mētis actū: qui vere et proprie est actus p̄fecti puri intelligere. Naz p̄t mēti cōuenir ascēsus vel p modū motᵒ⁹ q̄ actᵒ⁹ est imperfecti. z sic quenit nob⁹: q̄ nō sumus mēte cōiūcti sūmis: sz tēditus mētis actib⁹ ad illa: sīc vapores ascēdūt surſum: z de terra eleuātur z rēdunt surſum. Et sic chr̄isti mēti nō quenit ascēsus: q̄ semper est cū deo. Uel per modum motus qui est actus perfecti. et sic conuenit chr̄isto z beatis ascensus mentis in deū: q̄ iuncti deo cō templantur ipsius vt super se. perfecti cōtemplationē illius: sicut nos quū contemplamur aliquid: dicimur moueri f̄m intellectum in illud.

¶ Super articulum secundum,

Iulus vt so nat sumatur: hniam in arti culo distinguitur.

¶ In corpore vnica est distinctio bimembris cum duabus cōclusionibus respōsiuis singulis ad singula membra. Distinctio. Oārē secundum sensualitatem dupliciter contingit: primo elicitiue: secūdo materialiter. Juxta primum membrum conclusio est. Chr̄istus non orauit secundum sensualitatē. Juxta 2m cōclusio est. Chr̄istus orauit secūdum sensualitatem. Probantur ambe cōclusiones in

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

fa satis clare: vt patet. Et tota mā ē clara: qm̄ z cōstat q oratio nō pt esse sensua litat; actus: z q sensualitas affect⁹ pt esse mā quā oratio deo offert.

¶Sup articulū, 3m.

Ittulus clarus. ¶In corpe due cōclusiones. Prima est. Christus orauit p se/sensualitatē z simplicis voluntatis affectū exprimendo. Scda est. Chr̄s orauit pro se/explicādo petēdoq; affectū volūtatis de liberate. Prima cōclusio relinquit ex dictis clara: z auctē euangelij/trāsfeata me calix iste. Scda aūt probat rōne sūpta z sūtudine. Chr̄s orauit pro exēplo/z pro fide q ipse est a patre fm deitatē et humanitatē: sed ipe erat a pre fm aliqua bona pcepta in nā humana: z fm alicq; pcipienda: ergo sicut cōsonū fuit gratias agere pro pceptis, ita petere pcipienda. Et tz sequela: q; sic vtroq; auctor recognoscit patrem. Et hec quo ad fidem. Quo ad eremplum vero infertur: ergo consonum fuit exemplū dare: z gratias agēdi z petēdi.

3.dis.17. ar.1.q.2 Etopus. 7. Et io. 12. lect. 4.col.2.

¶Memēto nonitie: q; orationis multe sunt ptes: quarum due sūt grāt⁹ actio z petitio: de quibus hic est sermo. Et iō petitionē .pbat Chr̄s conuenire a similitudine: sicut z gratiarum actionem.

¶Super artic. 4m.

Ittulus clarus. In corpore articuli est vna cōclusio fm̄a quesito. Quia oratio chr̄i fuit exaudita. Probat. Quia voluntas simplr christi fuit adumpleta: ergo omnis oratio ei⁹ fuit exaudita. Assū z declarat q probat. Declaratur quidez distinguendo de voluntate simplr vel fm quid: illa rōnis deliberata. ista nature z velleitas. Probatur vero: q; omnis voluntas simplr christi fuit deo conformis: q; nihil fic voluit ni si q̄ sciuit deum vel le. Consequētia p̄o probatur dupliciter primo. Tunc alicuius oratio exaudit⁹, quando eius voluntas implet⁹: q; oratio est interpretatiua voluntatis. Secundo/quia conformitas volūtatis ad diuinam voluntatem: est ratio exaditionis aliorū oratium: vt probatur ex auctoritate apostoli ad ro.8.

¶Aduerte hic nonitie/q; oratio est explicatiua volūtatis: z illius procuratrix; non solum antez voluntatis deliberate: sed velleitatis z affectus: vt ptz ex dictis: z ex oratione christi/trāseat a me calix iste. Verū sicut volūtas distinguitur in simpliciter vel fm quid: ita oratio p̄cuit est petitio/distinguit in simpliciter vel fm quid. Et vt petit seu procurat pro vna tate deliberata/est oratio simpliciter: vt autem pro velleitate z affectu huma no/est oratio fz q̄d. Et ppterea simplr de oratione loquendo: negrum est/q; omnis christi oratio fuit exaudita: oratio nāq; quā pro velleitate z affectu sensus obtulit/nō simpliciter petebat: sed sub cōditione: subdidit eñ: fiat volūtas tua. Et ita exaudita fuit etiaz hec oratio quo ad vltimum petitū: quod deliberate vo lebat z desiderabat.

5. dis. 17. ar. 1. q. 2. 2. 2. q. 83. ar. 11. ad 3. 3. q. 21. ar. 4. ad 3. 4. dis. 12. q. 2. ar. 2. q. 1. ad 4. 4. dis. 43. q. 3. ar. 2. q. 3. ad 3. 4. dis. 49. ar. 4. quin. 3. 4. dis. 45. q. 3. ar. 2. q. 1. ad 3. 4. dis. 46. q. 1. ar. 3. q. 1. ad 3. 4. dis. 46. q. 2. ar. 1. q. 1. ad 3. 4. dis. 46. q. 2. ar. 2. q. 1. ad 3. 4. dis. 46. q. 2. ar. 3. q. 1. ad 3. 4. dis. 46. q. 2. ar. 3. q. 2. ad 3. 4. dis. 46. q. 2. ar. 3. q. 3. ad 3. 4. dis. 46. q. 2. ar. 3. q.

tionē ꝛ hec tria ꝓ hūanitatē christi habuim⁹: ꝫ. Maior ꝓbat ex hoc q̄ offert ꝑ sylo. q̄ ꝓbata ē altera ꝑs cōclonis. Nā si sacrificiū exteriꝰ ꝓ ex relone ad oblationē ſpūs: ꝛ ad oblationē ſpūs nſi: concurrūt ista tria. ſ. remiſſio pcī/cōſeruatio vite gr̄e: cōſummatio illi⁹: ꝓ hec ē vt ad hectria hō indigeat sacrificio. Et declarat q̄ ad ſingla ſingulis anto rr̄tatibus ſcripture. Minor ꝫo ꝓbat auctoritatib⁹ sacre ſcripture etiā ſinglis ad ſingula.

¶ Recolito d̄ ex pᵃ 2ᵉ. q. 102. arti. 3. ad 3ᵐ. 3ᵉ fuiſſe ſacrificiū gñs i veteri teſtō holocauſtū/ hoſtiaz pro pcō/ꝛ hoſtiā pacifica. Et holocauſtū quidē pfectiōis ſtatui cōſonare: q̄ totū comburebāt in honorem dei. hoſtia ꝫo pacifica ad pfectus ſtatū ptinere: qui ex deo ꝑ ministros nobis coopantib⁹ eſt. In tres em̄ ꝑs diuidebat: vnā deo in cēſam: aliā in vſum ſacerdotū. / 3ᵃᵐ in vſum offerētiū: ſiue ꝑ vnūcuiꝰ receptū ſue recipiendis eſſet. Hoſtia ꝫo pro pcō/ſtatū penitētiū mon ſtrat. Et i duas ſecabāt ꝑtes: vnā deo in cēſam/altera i vſus ſacerdotū: q̄ remiſſio pcōrū nō a ptāte noſtra. ſz a deo ꝑ ministros c. mili ꝑ proprijs ſacerdot⁹ vel ꝑpīs pctis offerret: q̄ tūc nulla erat ꝓ ſacerdotū. Tū q̄ humanitas xp̄i ꝑ oib⁹ iſtis oblata fuit ab ipſomet: ideo ꝺr in Ifa q̄ fuit hoſtia pfecta: vtpote exīs ſimul ꝛ hoſtia pro pecato/ꝛ hoſtia pacifica/ et holocauſtum.

¶ Super articu. 3m. Notāt. attē de ꝫo/q̄ nō q̄rit an ſola expiatio peti ſit effect⁹ ſacerdotij chr̄i. Nec querit/an expiatio pcōrum ſit a ſolo ſacerdotio chr̄i: ſz an ſacerdotiū chr̄i habeat hūc effectū qui eſt expiare peccata. Attēde ꝺ/q̄ non eſt h̄ q̄ de mō h̄ idi hūc eſſem an. ſ. effectiue/an meritorie/ an aliō: ſz in cōſurſu illo. ſ. mō/q̄ ſacerdotij actib⁹ ſacrificando offerēdo ꝛc. effectus attribuunt: ꝛ ille ꝛurſus mō/q̄ ſacrificio chr̄i natū eſt cōuenire q̄ ſit efficax.

¶ ꝫo q̄ expiatio ſm nois ꝓprietatē: emi dationē ſeu purgationē eni ꝑtī ſignare vī: ꝛ ſic ſumit in ꝓpoſito. ¶ In corꝓ: vnica eſt cōclo. Chriſti ſacerdotiū ꝫ plenā vim expiādi pcā. Probāt. Ad perfectā emūdationem ꝑ/duo requiruntur: dare gr̄am: ꝛ ſatiſfacere: ſed chr̄i nos ſaluantē ꝑ ſm accepimus: ſm illū heb. 5. factus eſt: oib⁹ obtemperātib⁹ ſibi. cauſa ſalutis eterne. Tertio ꝑ ipſum ꝑfectionē glorie adepti ſumus. heb. 10. habemus fiduciaz per ſanguinē eius in introitū ſanctoꝝ. ſ. in gloriam celeſtē. Et tō ipſe chr̄s inquantum homo, nō ſolū fuit ſacerdos, ſed etiā hoſtia perfecta: ſimul exīs hoſtia pro peccato, ꝛho ſtia pacifica. ꝛ holocauſtum.

Hoſtia ſupplet.

Ad primū Ergo dōm. q̄ xp̄s nō ſe occidit. ſz ſeipm voluntarie morti expoſuit: ſm illud iſa. 53. oblatus eſt, q̄ ipſe voluit. ꝛ ideo ꝺr ſeipſum obtuliſſe.

¶ Ad ſcām dōm. q̄ hois ꝑpī occiſio ꝑ ad duplicē volūtatē cōparari. Uno mō ad volūtatem occidentiū. Et ſic nō ꝺr rōnē hoſtie: non. n. dicunk occiſores chr̄i. hoſtiā deo obtuliſſe: ſz grauiter deliquiſſe. Et huius ꝓi ſiliter dīne gerebāt impia gēriliū ſacrificia, quib⁹ hoies idolis immolabāt. Alio mō pōt cōſiderari occiſio chr̄i ꝑ cōparationē ad volūtatem patientis: qui volūtarie ſe obtulit paſſioni. Et ex hac ꝑte nō rōnem hoſtie: in quo nō cōuenit cū ſacrificijs gentilium. ¶ Ad 3ᵐ dicitur. q̄ ſcitas humanitatis chr̄i a principio, nō impedit. quin ipſamet hūana nā quinz in paſſiōe oblata eſt deo. ſctificata nouo mō fuerit: ſcz vt hoſtia actualiter tunc exhibita. Acquiſuit em̄ actualē hoſtie ſanctificationem tūc ex antiqua charitate ꝛ gratia vnīōis ſanctificente eandem absolute.

¶ Utrum effect⁹ ſacerdotij chriſti ſit expiatio peccatorum. Arti. 3.

Ad tertiū Sic ꝓcedit. Eāt q̄ effect⁹ ſacerdotij chr̄i non ſit expiatio peccatorū. Solitus. n. deꝰ eſt pcā delere: ſm illud iſa. 43. ego ſum qui deleo iniq̄tates tuas ꝓp me. Sz chr̄s nō eſt ſacerdos ſm. q̄ deus, ſed ſm q̄ hō. Ergo ſacerdotiū chr̄i nō eſt expiatiuū peccatoꝝ.

¶ Ꝫ. Apl̄s dicit heb. 10. q̄ hoſtie ve. teſtamēti nō poterāt ꝑfectos facere. alioquin ceſſaſſent offerri: eo q̄ nulla haberēt cōſcia ꝛ pcī cultores ſufficienter ſemel mūdati. ſz in ipſis cōmemoratio peccatoꝝ ꝑ ſingulos annos fit. Sed ſik̄ ſub ſacerdotio chr̄i fit cōmemoratio peccatorū. cum ꝺr. dimittenobis debita noſtra. matḥ. 6. offert etiā cōtinue ſacrificium in eccl̄ia. vñ ꝛ ibidē ꝺr. panē noſtrū ēpānem da nobis hodie. Ergo q̄ ſacerdotiū chr̄i nō expiaꝝ peccata. ¶ Ꝫ. In veteri. ſ. marime immolabat hircus ꝓ peccato ꝓncipis vel capra ꝓ peccato alicuius de populo, vel vitulus ꝓ ſpeccato ſacerdotis: vt patet leui. 4. Sz chr̄s nullū horū comparaꝝ, ſed agno: ſm illud hiere. 11. ego quaſi agnus manſuetus, qui portaꝝ ad victimā. Ergo videtur q̄ eius ſacerdotium non ſit expiatiuū peccatorum.

Sed ꝺra Est. Sanguis chr̄i, qui per ſpiritum ſanctū ſeipſum obtulit immaculatū deo. emūdauit cōſcientiā nr̄am ab operibus mortuis. ad ſeruiendum deo viuēti. Opera aūt mortua dicunk peccata. Ergo ſacerdotium chr̄i hz virtutem emundandi peccata.

Rñdeo Dōm. q̄ ad perfectā emūdationem duo requiruntur, ſm q̄ duo ſunt in peccato. ſ. macula culpe, ꝛ reatus pene. Macula q̄dem culpe delet ꝑ gr̄am qua cor pcōris cōuertit in deū: reatus aūt pene, totaliter tollit ꝑ hoc q̄ hō deo ſatisfacit. Utrūq; aūt hoīū efficit ſacerdotiū chr̄i. Hz vt tute ipſius gr̄a nobis dat̄, q̄ corda nr̄a cōuertūtur ad deum: ſm illud rom. 3. iuſtificati gratis ꝑ gr̄am ipſius. ꝑ redemptionē q̄ eſt in chr̄o Ieſu: quē ꝓpoſuit deus ꝓpitiatorem per fidē in ſanguine ipſius. Ipſe etiā ꝓ nobis plenarie ſatiſfecit: inquātum ipſe lāguores nr̄os tulit, ꝛ dolores nr̄os ipſe portauit. Unde pat etiā chr̄i ſacerdotium habet plenā vim expiandi peccata.

Ad primū Ergo dōm. q̄ iz chr̄s non fuerit ſacerdos ſm q̄ deus. hz ſm ꝙ hō: vnus tñ ꝛ idē fuit ſacerdos ꝛ deus. Uñ in ſynodo ephesina legitur, Siquis pontifex dicit ꝛ aplm nr̄m fieri. non ipſum ex deo verbū q̄ſi factū eſt. caro ꝛ ſcām nos hō. hz tanq̄ alterū ꝑter eum ſeorſum homine ex muliere: anathema ſit. Et tō inq̄tus eius hūanitas operabat in virtute diuinitatis illud ſacrificiū erat efficaciſſimū ad delēda peccata. Propter q̄d̄ augu. dicit in. 4. de tri. Utiq; quatuoꝛ conſideranꝛ in oi ſacrificio, cui offerat. a quo offerat. dd offerat. ꝑ quibus offerat: idē ipſe vnus verusq; mediator, per ſacrificij pacis recōciliās nos deo: vnū cū illo maneret cui offerebat, vnū in ſe faceret pro quib⁹ offerebat. vnus ipſe eſſet. qui offerebat ꝛ q̄ offerebat. ¶ Ad ſcꝺ dōm. q̄ pctā nō cōmemorantk in noua lege ꝓp ineffi caciam ſacerdotij chr̄i, q̄ſi ꝑ ipſum nō ſufficienter expienk pcā. Sz cōmemorank ꝝtum ad illos. q̄ vel eius ſacrificij nolūt eſſe ꝑticipes (ſicut ſunt infideles). ꝙ quotū ꝑcis oiam⁹. vt cōuertank: vel ēt ꝝtū ad illos q̄ poſt particꝑationē huius ſacrificij. ab eo deuiant. qualꝛcunq; peccādo. Sacrificiū aūt q̄ quotidie in eccl̄ia offertur. nō eſt aliud a ſacrificio. q̄ ipſe chr̄s obtulit: ſed eius cōmemoratio. vñ aug. dicit in. 10. de ci. dei. Sacerdos ipſe xp̄s offerens. ipſe ꝛ oblatio: cuius rei ſacr̄m. quo tidianuz eſſe voluit eccleſie ſacrificiū. ¶ Ad tertium dōm. q̄ ſicut ozig. dicit ſup 10. Licet diuerſa aiaꝛa in veteri lege offerrenk: quotidianum tñ ſacrificium. q̄ offerebat mane ꝛ veſpere. erat agnus: vt habetur numeri. 28. Unde ſignabat ꝙ oblatio agni veri. i. chriſti eſſet. ſacrificiū cōſummatiuū omnium alioꝝ. Et ideo Jo. primo ꝺr. ecce agnus dei, qui tollit peccatum mundi.

¶ Utrum effectus ſacerdotij chriſti non ſolum ad alios ꝓtinuerit. ſed etiam ad ipſum. ¶ Articulus quartus.

Ad quartū Sic ꝓceditur. Uñ q̄ effectus ſacerdotij chr̄i non ſolū ꝓtinuerit ad alios. ſz etiam ad ipſum. Ad offīm em̄ ſacerdotis ꝓtinet pro ꝑplo ozare: ſm illud. 2. macha. ꝓio. oratione facieb̄at ſacedotes dū cōſummaretur ſacrificium. Sed chr̄s non ſolū pro aliis ozauit. ſz etiā pro ſeipſo: ſm ꝙ ſupra dictū eſt: ꝛ ſicut expōſit ꝺr heb. 5. q̄ in diebꝰ carnis ſue. ꝑces ſupplicationeſq; ad deū q̄ poſſit illuz ſaluum facere a morte. cum clamore valetudo ꝛ lachrymis obtulit. Ergo ſacerdotiū chriſti effectū habuit nō ſolū in alijs, ſz ēt in ſeipſo. ¶ Ꝫ. Chriſtus ſacrificiū obtulit ſeipſum in ſua paſſione. Sed per paſſionem ſuā nō ſolū alijs meruit. ſed etiā ſibi: vt ſupra habitū eſt. Ergo ſacerdotiū chriſti nō ſolū habuit effectū in alijs, ſz etiā in ſeipſo.

¶ Ꝫ. Sacerdotiū veteris legis fuit figura ſacerdotij chriſti. Sed ſacerdos veteris le. nō ſolū ꝓo alijs: ſz etiā ꝓo ſeipſo ſacrificiuz offerebat. Dicitur em̄ leui. 16. q̄ pontifex ingrediturꝰ ſanctuarium, vt roget ꝓo ſe, et ꝓo domo ſua, ꝛ ꝓo vniuerſo cetu filiorum iſrael. Ergo etiam ſacerdotium chriſti non ſolū in alijs, ſed in ſeipſo effectum habuit.

Sed ꝺra Est. q̄ in ephesina ſyno do legitur. Si quis dicit chriſtum ꝙ ſe obtuliſſe oblationē, ꝛ non magis ꝙ nobis ſolū (nō em̄ indiguit ſacrificio: q̄ peccatū neſcit) anathema ſit. Sed in ſacrificio/offerendo, potiſſime ſacerdotis conſiſtit officium. Ergo ſacrificium chriſti nō habuit effectum in ipſo chriſto.

Rñdeo Dicēdū. q̄ ſicut dictū eſt, ſacerdos conſtituitur medius inter deū ꝛ populū. Ille aūt indiget medio ad deū: q̄ per ſeipſum accedere ad deū non pōt. et talis ſacerdotio ſubiicitur, effectū ſacerdotij participans. Hoc aūt chriſto nō cōpetit: dicit em̄ apoſtolus ad heb. 7. accedēs per ſemetipſum ad deū ſemper viuēs, ad interpellādū ꝓ nobis. Et ideo chriſto nō conuenit effectū ſacerdotij in ſe ſuſcipere: ſed potius ipſum alijs cōicare. Primū em̄ agēs in quolibet genere. ita eſt influens q̄ nō eſt recipiens in genere illo: ſicut ſol illuminat: ſed nō illuminaꝛ: ignis calefacit: ſed non calefit. Chriſtus aūt eſt fons totius ſacerdotij: nā ſacerdos legalis erat figura ipſius ſacerdos aūt noue legis in perſona ipſius opaꝛ: ſm illud. 2. ad cor. 2. nā ꝛ ego q̄d donaui. ſiq̄d donauiꝛ ꝓp vos in perſona chriſti. Et ideo nō cōperit chriſto effectū ſacerdotij recipe.

Ad primū Ergo dicēdū. q̄ oratio etſi cōueniat ſacerdotibus: non tñ eſt eoꝝ officio ꝓpria. Cuilibet em̄ cōuenit ꝛ ꝓo ſe ꝛ alijs ozare: ſm illud Jac. vlti. ozate ꝙ inuicē. vt ſaluemini. Et ſic poſſet dici. q̄ oratio q̄ chriſtus ꝓo ſe ozauit, nō erat actus ſacerdotij eius. Sz hec rñſio videtur excludi per hoc q̄d apoſtolus heb. 5. cū dixiſſet, tu es ſacerdos in eternū ſm ordinē melchiſedech ſubdit. q̄ in diebus carnis ſue ꝑces ꝛc. vt ſupra. Et ita videt q̄ oratio q̄ chriſtus ozauit ad eius ſacerdotiū pertineat. ¶ Et ideo oꝝ dicere. q̄ alij ſacerdotes effectū ſacerdotij ſui participāt: non inquātū ſacerdotes. ſz inquātū peccatores: vt infra dicetur. Chriſtus aūt ſimpl̄r loquēdo peccatū nō habuit. ¶ Habuit tñ ſimilitudinē peccati in carne: vt dicitur ro. 8. Et tō nō ſimpl̄r dicēdū eſt. q̄ ipſe effectū ſacerdotij ꝑticipauerit. ſz ſm q̄d. ſ. ſm passibilitatem carnis. Uñ ſignanter dicit. Qui poſſit illū ſaluū facere a morte. Ad ſm dicēdū. q̄ in oblatione ſacrificij cuiuſcunq; ſacerdotis, duo ꝑnt cōſiderari. ſ. ipſum ſacrificiū oblatū, ꝛ deuotio offerētis. Proprius aūt effectus ſacerdotij eſt id q̄d ſequit ex ipſo ſacrificio. Chriſtus aūt cōſecutus eſt per ſuā paſſionē, nō q̄ſi ex vi ſacrificij. q̄d offertur per modū ſatiſfactionis: ſz ex ipſa deuotione. q̄ ſm charitatem humiliter paſſionem ſuſtinuit. ¶ Ad tertium dicendū. q̄ figura nō pōt adequare veritatē. Uñ ſacerdos figuralis veteris legis non poterat ad hanc perfectionem pertingere, vt ſacrificio ſatiſfactorio nō indigeret: ſed chriſtus non indiguit. Unde nō eſt ſimilis ratio de vtrōq;. Et hoc eſt q̄d apo. dicit. Ler homines cōſtituit ſacerdotes. infirmitatē habentes: ſermo aūt iurisiurandi, qui poſt legē eſt, filium in eternū perfectuz.

¶ Utrum ſacerdotium chriſti permaneat in eternum. Articulus. 5.

Ad quintū Sic ꝓcedit. Uide q̄ ſacerdotium chriſti nō ꝑmaneat in eternum. Quia (vt dictū eſt) illi ſoli effectu ſacerdotij indigent, qui habent infirmitatem pecca ti: que per ſacerdotis ſacrificium expiari poteſt. Sed hoc non erit in eternū: quia in ſanctis nulla erit infirmitas: ſm illud iſa. 60. populus tuus oēs iuſti. Peccatoꝝ aūt infirmitas inexpiabilis erit: quia in inferno nulla eſt redemptio. Ergo ſacerdotium chriſti frustra remaneret in eternum. ¶ Preterea. Sacerdotium chriſti ꝓcipue manifeſtatuz eſt in eius paſſione et morte: q̄n per ꝓprium ſanguinē introiuit in ſancta: vt dicitur heb. 9. Sed paſſio ꝛ mors chriſti non erit in eternum: ſecundum illud ro. 6. chriſtus reſurgēs a mortuis. iam non moritur. Ergo ſacerdotium chriſti non eſt in eternuz. ¶ Preterea. Chriſtus eſt ſacerdos non ſm q̄ deus. ſed ſm q̄ homo. Sed chriſtus quādoq; nō fuit homo. ſ. in triduo mortis. Ergo ſacrificium chriſti non eſt in eternum.

Sed contra Est. quod dicit. r in pſal. Tu es ſacerdos in eternum.

Rñdeo Dicendum. q̄ in officio ſacerdotis duo poſſunt conſiderari. Primo quidē ipſa oblatio ſacrificij. Secundo ipſa ſacrificij conſummatio. Que quidem conſiſtit in hoc q̄ illi ꝓ quibus ſacrificium offertur. finem ſacrificij conſequūtur. Finis aūtem ſacrificij quod chriſtus obtulit. non fuerunt bona temporalia, ſed eterna. que per eius mortem adipiſcimur/vnde dicitur heb. 9. q̄ chriſtus eſt aſſiſtens pontifex futurorū bonorū. ratione cuius chriſti ſacerdotiū dicitur eſſe eternū. ¶ Et hec q̄dez cōſummatio ſacrificij chriſti. prefigurabat in hoc ipſo q̄ pontifex legalis ſemel in anno cum ſanguine hirci et vituli intrabat in ſancta ſanctoꝝ. vt dicitur leui. 16.) cū tamē hircum ꝛ vitulum nō immolaret in ſanctis ſanctoꝝ: ſed extra. Et ſik̄ chriſtus in ſancta ſanctoꝝ. ſ. in ipſum celum intrauit: ꝛ nobis viam parauit intrandi. per virtutem ſanguinis ſui. quem ꝓ nobis in terra effudit.

Ad primum Ergo dicendum. q̄ ſancti qui erunt in patria. non indigebunt vlterius expiari per ſacerdotium chriſti: ſed expiati iam indigebunt conſummari per ipſum chriſtū. a quo gloria eoꝝ dependet. Unde dicitur apoc. 21. q̄ claritas dei illuminat illam ſcilicet ciuitatem ſanctoꝝ. ꝛ lucerna eius eſt agnus. ¶ Ad ſcām dicēdū. q̄ iz paſſio ꝛ mors chriſti de cetero non ſit iteranda: tñ virtus ſiue hoſtie ſemel oblate, permanet in eternum.

¶ Et per hoc patet reſponſio ad tertium: q̄ vt dicitur ad heb. 10. vna oblatione conſummauit in eternum ſanctificatos. Unitas autem huius oblationis figurabatur in lege. per hoc quod ſemel in anno legalis pontifex cum ſolenni oblatione ſanguinis, intrabat in ſancta: vt dicitur leui. 16. Sed deficiebat figura a ꝛitate in hoc. q̄ illa hoſtia nō

Ar. ſecūn di cor. q. 63. ā. 3. cor. Et 12ᵉ. q. 106. ar. 4. Et 3. di. 22. q. 1. ā. 1. 4ᵐ.

Tertia Sam. Thome. h 4

¶ Super articulum quintum.

Istul⁹ clar⁹. In corꝓore vnica eſt concluſio. Sacerdotium chriſti eſt eternum quo ad conſummationem. Declarantur primo termini/diſtinguendo in ſacerdotis officio duo: ſcilicet oblationem et conſummationem. Probatur deinde/quia conſummatio ſacerdotij chriſti conſiſtit in bonis eternis. Probatur auctoritate apoſtoli. chriſtus pontifex futurorum bonorum. Manifeſtatur q̄ dēmum ipſa concluſio ex figura legalis ſacerdotis ita quod in troitus pontificis legalis ſemel in anno in ſanctaſanctorum cum ſanguine immolatoꝝ extra + q̄ pōtifex in ſancta ſancto

+ Eſt figura cōſummatiōis ſacerdotij chriſti.

Universidad de Deusto Biblioteca

rum ſignificat chriſti totum/hoc eſt in ſe z membris intrantem in celum ſecretum eternorum bonorum. qz cum ſanguine immolatoriz extra ſignificat modum quo chriſtus intrauit celos intrauit: ſcz p ſanguinē ſuū quem effudit extra celos immolando ſeipſum in terra. qz ſemel in anno/ hoc eſt integro curſu ſolis/ſignificat vnitatem ſacrificij chriſti imperfecto curſu ſolis inſtitie:hoc eſt in eternum:vt in reſpōſione ad tertium dicitur.

¶Super articulum ſextum.

Julius clarus Incorporea vnica eſt concluſio. Sacerdotiuz chriſti eſt ſm ordinem melchiſedech. Probatur. Sacerdotium chri fuit prefiguratū per legale ſacerdotium z per ſacerdotium melchiſedech:ſed p illud defectiue: per hoc quantū ad excellentiam ipſius fuit legale: ergo eſt ſm ordinem melchiſedech.

¶Antecedēs habet tres partes. Prima ſupponitur/q ſacerdotium chri figuratū fuerit i ſyntroq. Scōa/qō defectiue in legali/probatur: tum qz nō mūdabat peccatū:tum qz non eternum, 3ª/q excellentia figurata eſſet per melchiſedech/ probat:qz excellentia ſtius p excellentiaz illius repreſentata fuit. Quod aūt illud fuerit excellētius legali probatur:qz ſacerdos legalis decimatus fuit in lumbis abrahe: decimas ſoluentis melchiſedech:cōſtat eſſe excellere illū cui decime dantur. Hanc materiā diffuſe tractat apls ad hebre. 7. vnde ſumpta eſt hec ratio.

¶Aduerte hic/q ſacrificium chriſti ſumitur dupliciter. Primo ſm ſeipſum/vt abipſo Chriſto oblatum eſt in ara crucis. Et ſic conſideratur dupliciter. Uel formaliter:ſm id qō in ſe eſt. z hoc modo chriſtus quum dicitur ſacerdos ſecundum ordinem melchiſedech:intelligit habebat ſempiternā virtutez:z ideo annuatim ille hoſtie reiterabantur.

¶Utrum ſacerdotium chriſti fuerit ſecundum ordinem melchiſedech.

Articulus ſextus.

Ad ſextū Sic procedit. Videtur, quod ſacerdotium chriſti non fuerit ſcōm ordinem melchiſedech. Chriſtus enim eſt fons totius ſacerdotij, tanquam principalis ſacerdos. Sed illud quod eſt principale,non ſequitur ordinem alterius.ſed alia ſequuntur ordinez ipſius. Ergo Chriſtus non debet dici ſacerdos ſecundum ordinē melchiſedech. ¶ℌ. Sacerdotioum ve.legis, propinquius fuit ſacerdotio chriſti,cȝ ſacerdotium quod fuit ante legem. Sed ſacramenta tanto expreſſius ſignificabant chriſtum,quanto propinquiora fuerunt chriſto:vt patet ex his que in ſecunda parte dicta ſunt. Ergo ſacerdotium chriſti magis debet denominari ſecundū ſacerdotium legale, quā ſcōz ſacerdotū melchiſedech,quod fuit ante legem. ¶ℌ. Hebr. 7.dicitur,quod eſt rex pacis,ſine patre, ſine matre,ſine genealogia,neq; numerum dierum,neq; finem vite habens. Que quidem conueniunt ſoli filio dei. Ergo non debet dici chriſtus ſecūdum ordinem melchiſedech, tanquam cuiuſdam alterius,ſed ſecundū ordinem ſuiipſius.

Sed cōtra Eſt, quod dicitur in pſal. Tu es ſacerdos in eternum, ſecundum ordinem melchiſedech.

Rñdeo Dōm,q; ſicut ſupra dictū eſt legale ſacerdotū fuit figura ſacerdotij chriſtinon quidem quaſi adequās veritatem,ſed multū ab ea deficiens. Tum quia ſacerdotium legale nō mundabat peccata:tum etiam qz nō erat eternum, ſicut ſacerdotium chriſti. ¶Ipſa autem excellentia ſacerdotij chriſti ad ſacerdotium leuiticū fuit figurata in ſacerdotio melchiſedech, qui ab abraham decimas ſumpſit :in cuius lumbis decimatus eſt quodammodo ipſe ſacerdos legalis. Et ideo ſacerdotium chriſti dicitur eſſe ſm ordinem melchiſedech, propter excellentiam veri ſacerdotij ad figurale ſacerdotium legis.

Ad primū Ergo dicendum, quod chriſtus non dicitur eſſe ſm ordinē melchiſedech, quaſi principalioris ſacerdotis:ſed quaſi prefigurātis excellentiam ſacerdotij chriſti ad ſacerdotium leuiticum. ¶Ad ſcōm dōm, q; in ſacerdotio chriſti,duo pñt conſiderari:ſcilz ipſa oblatio chriſti, z participatio eius. Quantum ad ipſam oblationem, expreſſius figurabat ſacerdotum chriſti ſacerdotium legale per ſanguinis effuſionē, cȝ ſacerdotium melchiſedech,in quo ſanguis nō effundebatur. Sed quantum ad participationem huius ſacrificij z eius effectum,(in quo precipue attenditur excellentia ſacerdotij chriſti ad ſacerdotium legale) expreſſius prefigurabatur, per ſacerdotium melchiſedech, qui offerebat panem z vinum, ſignificantia (vt auguſt. dicit) eccleſiaſticam vnitatem:quam cōſtituit participatio ſacrificij chriſti. Unde etiam in noua lege verum Chriſti ſacrificium communicatur fidelibus ſub ſpecie panis z vini.

¶Ad tertium dicendum, quod melchiſedech dictus eſt ſine patre, z ſine matre, z ſine genealogia,z quod non habet initium dierum neq; finem:non quia iſta non habuerit.ſed quia in ſcriptura ſacra iſta de eo non leguntur. Et per hoc ipſum (vt apoſtolus ibidem dicit) aſſimilatus eſt filio dei:qui in terris eſt ſine patre, z in celis ſine matre, et ſine genealogia:ſecundum illud Iſa.53.generationem eius quis enarrabit?z ſecundū diuinitatem neq; principium neq; finē dierum habet.

¶An adoptio chriſto conueniat. Mō.23.

Deinde Conſideran-dum eſt an adoptio chriſto conueniat. ¶Et circa hoc queruntur quatuor. primo vtrum deo conueniat adoptare filios. ſecundo vtrum hoc conueniat ſoli deo patri. tertio vtrum ſit propium hominis adoptari in filios dei. quarto vtrū chriſtus poſſit dici filius adoptiuus.

¶Utrum deo conueniat filios adoptare.

Articulus primus.

Ad primū Sic procedit. Videtur q; deo non cōueniat filios adoptare. Nullus enim adoptat niſi extraneam perſonam in filium: ſm q; iuriſte dicunt. Sed nulla perſona eſt extranea a deo, qui eſt omnium creator. Ergo videtur q; deo non conueniat adoptare. ¶ℌ. Adoptatio videtur eſſe introducta in defectum filiatiōis naturalis. Sed in deo inuenitur naturalis filiatio: vt in prima parte habitū eſt. Ergo non conuenit deo filios adoptare. ¶ℌ. Ad hoc aliquis adoptatur, vt in hereditate adoptātis ſuccedat. Sed in hereditate dei nō videt aliquis poſſe ſuccedere: qz ipſe nunq; decedit. Ergo deo non conuenit adoptare.

Sed cōtra Eſt, q; dicitur epheſ. primo, Predeſtinauit nos in adoptionē filiorū dei. Sed predeſtinatio dei non eſt irrita. Ergo deus aliquos ſibi adoptat filios.

Rñdeo Dicendum, q; aliquis homo adoptat alium ſibi in filium, inquantum ex ſua bonitate admittit eum ad participationem ſue hereditatis. Deus autē eſt infinite bonitatis: ex qua contingit q; ad participationem bonorum ſuorū ſuas creaturas admittit. Et precipue rationales creaturas: que inquantum ſunt ad imaginem dei facte, ſunt capaces beatitudinis diuine. Que quidem conſiſtit in fruitione dei: per quam etiam ipſe deus beatus eſt, z per ſeipſum: dines inquantum ſcz ſeipſo fruitur. Hoc autem dicitur hereditas alicuius, ex quo ipſe eſt dines. Et ideo inquantum deus ex ſua bonitate admittit homines ad beatitudinis hereditatem,dicitur eos adoptare. Hoc autem plus habet adoptatio diuina, quam humana: quia deus hominem quem adoptat idoneum facit per gratie munus ad hereditatem celeſtem percipiendam. Homo autem non facit idoneum eum quē adoptat: ſed potius eum iam idoneum eligit adoptando.

Ad primū Ergo dicendum, q; homo in ſua natura conſideratus, non eſt extraneus a deo quantū ad bona naturalia que recipit: eſt tamen extraneus quantum ad bona gratie z gloie. z ſm hoc adoptat. ¶Ad ſcōm dōm, q; hois eſt operari ad ſupplendā ſuam indigentiam: nō autem dei, cui conuenit operari ad cōmunicandam ſue perfectionis abundantiam. Et ideo ſicut per actū creationis cōſequitur bonitas diuina omnibus creaturis ſecundum quandam ſimilitudinem, ita per actum adoptionis cōſequitur ſimilitudo naturalis filiationis hominib?: ſm illud ro.8. quos preſciuit conformes fieri imaginis filij ſui. ¶Ad tertium dicendum, q; bona ſpiritualia poſſunt ſimul a pluribus poſſideri, non autem bona corporalia. Et ideo hereditatem corporalem nullus pōt percipere niſi ſuccedens decedenti: hereditatem aūt ſpirituale ſimul omnes ex integro accipiunt ſine detrimento patris ſemper viuentis. ℙ Quamuis poſſet dici, quod deus decedit ſm qō eſt in nobis per fidem. z incipiet in nobis eſſe per ſpeciē: ſicut gloſſa dicit Roñ.8. ſuper illud, ſi filij z heredes.

¶Utrum adoptare conueniat toti trinitati.

¶Articulus ſecundus.

Ad ſcōm Sic procedit. Videtur quod adoptare non cōueniat toti trinitati. Adoptatio eſt dicitur in diuinis ad ſimilitudinem rerum humanarum. Sed in rebus humanis ſoli illi conuenit a doptare qui poteſt filios generare, quod in diuinis conuenit ſoli patri. Ergo in diuinis ſolus pater poteſt adoptare. ¶ℌ. Homines per adoptionem efficiuntur fratres chriſti: ſm illud ro.8. vt ſit ipſe primogenitus in multis fratribus. Fratres autem dicuntur qui ſunt filij vnius patris. vnde z dominus dicit Jo.20. aſcendo ad patrem meum, z patrem veſtrum. Ergo ſolus pater chriſti habet filios adoptiuos.

¶ℌ. Gal.4. dicitur, Miſit deus filū ſuum vt adoptionem filiorum reciperemus: quoniam aūt eſtis filij dei, miſit deus ſpiritū filij ſui in corda veſtra, clamantem abba pater. Ergo eius eſt adoptare, cuius eſt filium et ſpiritum ſanctum habere. Sed hoc eſt ſolius perſone patris. Ergo adoptare cōuenit ſoli perſone patris.

Sed contra, Eius eſt adoptare nos in filios quem nos patrem poſſumus nominare. vnde dicitur Ro.8. accepiſtis ſpiritum adoptionis filiorum, in quo clamamus abba pater. Sed cum deo dicimus pater noſter. hoc pertinet ad totam trinitatem: ſicut et cetera nomina que dicuntur de deo relative ad creaturam: vt in prima parte habitum eſt. Ergo adoptare conuenit toti trinitati.

Reſpondeo Dicendum, quod hec eſt differentia inter filium dei adoptiuum et naturalem: q; filius dei naturalis eſt genitus, non factus: filius autem adoptiuus eſt factus: ſecundum illud Jo. primo, dedit eis poteſtatem filios dei fieri. Dicitur tamen quādoq; filius adoptiuus eſſe genitus propter ſpiritualem regenerationem: que eſt gratuita, non naturalis: vnde dicitur Ja. primo, voluntarie genuit nos verbo veritatis. Quamuis autem generare in diuinis, ſit propium perſone patris: tamen facere quemcunq; effectum in creaturis. eſt commune toti trinitati propter vnitatem nature: quia vbi eſt vna natura, oportet q; ſit vna virtus z vna operatio. vnde dominus dicit Jo.5. quecunq; pater facit, hec et filius ſimiliter facit. Et ideo adoptare homines in filios dei, conuenit toti trinitati.

Ad primum Ergo dicendum, q; omnes perſone humane non ſunt vnius nature ſm numerum, vt oporteat vnam eſſe omnium operationē z vnū effectum: ſicut accidit in diuinis. Et ideo quantum ad hoc nō potuit attendi ſimilitudo vtrobiq;. ¶Ad ſecundū dicēdū, q; nos per adoptionē efficimur fratres chriſti. q. eundem patrem habentes cū ipſo: qui tamen alio modo eſt pater chriſti, z alio modo eſt pater noſter. Unde ſignanter dominꝰ Jo.20. ſeoſum dixit patrem meū, z ſeoſum dixit patrem veſtrum: eſt enī pater chriſti naturaliter generādo: quod eſt propium ſibi. eſt autem pater noſter, voluntarie aliquid faciendo, quod eſt commune ſibi z filio? ſpirituſancto. Et ideo Chriſtus non eſt filius totius trinitatis, ſicut nos. ¶Ad tertiū dicendum, quod ſicut dictum eſt, filiatio adoptiua eſt quedam ſimilitudo filiationis eterne. ſicut omnia que in tempore facta ſunt, ſimilitudines quedam ſunt eoꝝ que ab eterno fuerunt. Aſſimilatur autem homo ſplendori eterni filij, per gratie claritatem: que attribuitur ſpiritui ſancto. Et ideo adoptatio licet ſit communis toti trinitati: appropriatur tamen patri vt actori, filio vt exemplari, ſpiritui ſancto vt imprimenti in nobis huius ſimilitudinem exemplaris.

¶Utrum adoptari ſit propium rationalis creature.

Arti.3.

Ad tertium Sic procedit. Videtur quod adoptari non ſit propium rationalis creature. Non enim dicitur deus pater creature. niſi per adoptionem. Dicitur autem pater creature etiam irrationalis: ſecundū illud Job.38. quis eſt pluuie pater, z ſtillas roris quis genuit ? Ergo adoptari non eſt propium rationalis creature.

¶Preterea. Per adoptionem dicuntur aliqui filij dei. Sed eſſe filios dei, in ſcriptura propie videtur attribui angelis: ſecundum illud Job primo, quadam autem die cum aſſiſterent filij dei coram domino. Ergo non eſt propium creature rationalis adoptari.

¶Preterea. Quod eſt propium alicui nature, conuenit omnibus habentibus naturam illam: ſicut riſibile conuenit omnibus hominibus. Sed adoptari non conuenit omni rationali nature. Ergo adoptari non eſt propium rationalis creature.

Sed contra Eſt, quod filij adoptati ſunt heredes dei vt pater Romanorum octauo. Sed talis hereditas conuenit ſoli rationali creature. Ergo propium eſt creature rationalis adoptari.

Reſpondeo Dicēdum, q; ſicut dictum eſt, filiatio adoptionis eſt quedam ſimilitudo filiationis naturalis. Filius autem dei naturaliter procedit a patre, vt verbum intellectuale, inter filium dei naturaliter z adoptiuum: quia ille genitus/nō factus iſte factus/non genitus naturaliter. Et notanter apponitur ly naturaliter: quia generatio eſt duplex. naturalis et gratuita. illa propria eſt filio. hec conuenit adoptiuis: et ad facere ſpectat: eſt enim faciendi quedam ſpecies.

¶In reſponſionibus argumentorum memento differentie inter propium z appropriatum: z videbis adoptionem noſtram: nō propriam alicui perſone diuine/ſed communem tribus: appropriatam aūt patri/vt actori (et ideo peculiariter / dicitur ipſe pater noſter)filio/vt exemplari (et ideo frater noſter. q; ſi ſimilis communicans in parte) ſpiritui ſancto / vt quaſi exequntori in ſuo appropriato: quod eſt charitas/qua ſumus filij dei: z ideo ſpiritus ſanctus dicitur ſpiritus adoptionis filiorum.

¶Super articu.3.

Julius clarꝰ ut ſonat. ¶In corpe vnica eſt concluſio, Adoptari cōuenit creature rationali ſoli: non omni. Probatur. Filiꝰ dei naturaliter ꝑcedit a patre: vt verbū intellectuale vnū cū ipſo patre exīs: z filiatio adoptionis/eſt ſimilitudo filiationis naturalis: nō tm ſm formam aut gradum intelligibilitatis / ſed ſm vnitatem: ergo adoptari conuenit creature rationali ſoli: nō omni. Añs quo ad primā propōnez includit tres conditiones ad ꝓpoſitum filij dei. prima eſt qō verbum/ſcōa q; intellectuale. tertia quod vnum cum patre. 3.diſ.10. q.2.ā.2. q.1.ꝛ.2. Et.4.5 ca.17.fi. ꝛ.21.fin.

¶Et ideo ex ipſa ꝓpoſitione deducitur triplex modꝰ ac gradus aſſimilationis ad filium dei/ſeu ad verbum. Primus per imitationem roſe que habet in verbo/quod eſt omnium eminentiſſima ſimilitudo. et hic communis olbus ē que per verbum facta ſunt. Uel+ℭ

Secūdus per imitationē et gradus immālitatis. z hic ꝓpius rōnalibus eſt: q ſola ſunt immālia. Tertiꝰ q; imitationē etiā vnitatꝭ ad deum. z hic eſt ꝓpius gratiaz charitatis hñtibus. Scōa aūt ꝓpoſitio antecedētis/ex premiſſis clarificata quo ad terminos ē. Et quo ad vltimam partem duplr proba tur. Primo: qz aſſimilatio ſm hmōi vnitatem/ſit per gratiam charitatis: vt patet

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

er authoritate dñi Joan. 17. Secundo/ quia talis assimilatio perficit rationem adoptionis: sicut rationale perficit rōnē hominis. Probatur: quia sic similibus filio dei/debetur hereditas eterna. ¶ Consequentia vero quoad ly soli/ enidens er se est: quia talis similitudo in sola rationali natura inueniri potest. Quoad ly vero/ sed non omni/ probatur: quia non omnium rationalium est charitas per spiritū sanctum.

¶ Super articulum quartum.

RAtiō clarus est.

¶ In corpore articuli vnica est coclusio. Christ⁹ nullo modo potest dici filius dei adoptiuus. Probatur hec conclusio dupliciter. primo. Christus est naturalis filius dei: ergo non potest dici filius dei adoptiu⁹. Antecedens probat quia filiatio connexit non nature sed persone: vt patet ex antedictis: persona autē in christi vnica z increata est. Consequentia probatur presuppositā ratiōe terminorum scilicet q filiatio adoptiua est quedam participatio filiationis naturalis: quod ex dictis patet. Probatur ergo: quia quod dicitur per se: non dicitur participative. ¶ Aduerte h/ quod author sūmarie scribens/ plus probat quaz exprimat. huic enim conclusioni et rationi non potest ni si dupliciter obstari, vel recedendo a sententia fidei/ ponendo in christo plures personas vel hypostases. Et h̄ author tangit in his q̄ subiungit. Vel ponendo q filiatio potest denominare Christum ratione solius nature: sicut passio/ crucifixio/ natiuitas z huiusmodi. Secundus hoc enim posset christus ratione nature humane assumpte/ in gratia et gloria beatitudinis participate dici filiꝰ adoptiuus: sicut dicitur beatus beatitudine participata/ ratione nature assumpte. Et hoc author excludit in principio corporis/ per hoc quod filiatio non nature sz vnum cū ipso pñe existens. Huic ergo vobo tripliciter potest aliquid assimilari. Uno quidem modo ſm rationem forme, non autē ſm intellectualitatem ipsius: sicut forma domus exterius constituta, assimilatur verbo mentali artificis secundum speciem forme, non autem ſm intelligibilitatez: quia forma domus in materia nō est intelligibilis, sicut erat in mente artificis. Et hoc modo verbo eterno assimilatur quelibet creatura: cuz sit facta per verbum. Secundo modo assimilatur creatura verbo nō solum quantum ad rationem forme, sed etiam quantū ad intellectualitatem ipsius sicut etiam scientia que sit in mente discipuli, assimilat verbo q̄est in mente magistri. Et hoc modo creatura rationalis etiā ſm suā nām assimilat verbo dei. Tertio mō assimilatur creatura verbo dei eterno, ſm vnitatē quā hz ad patrem, qđ quidē fit per gratiā z charitatē. vñ dñs orat Joā. 17, sint vnū in nobis, sicut z nos vnū sumus. Et talis assimilatio perficit rationem adoptionis: quia sic assimilatis debetur hereditas eterna. Unde manifestum est, quod adoptari cōueniat soli creature rationali, nō tamen omni: sed solū habenti charitatem, q̄ est diffusa in cordibus nostris per spiritum sanctum: vt dicit ro. 5. Et ideo ro. 8, spūssanctus dicitur spiritus adoptionis filiorum.

Ad ꝓmū Ergo dñs, q deus dicit pater, creature irrationalis, nō propue per adoptionem: sed per creationem. ſm primam participationem similitudinis. ¶ Ad ſm dñm, q angeli dicuntur filij dei filiatione adoptionis: non quia ipsis primo cōueniat, sed quia ipsi primo adoptionem filiorum receperunt. ¶ Ad tertium dicendum, q adoptio nō est propriū nīs nām sed consequens gratiā, cuius natura rationalis est capax. Et ideo nō oportet q omni rationali creature cōueniat: sed q omnis rō nalis creatura sit capax adoptionis.

¶ Utrum christus secundum qđ homo, sit filius dei adoptiuus. Arti. 4.

Ad quartū Sic pce dit ar. Ar q christus ſm q homo, sit filꝰ dei adoptiuus. Dicit enim hylarius de christo loquens, potestatis dignitas non amittitur, dum carnis humanitas adoptatur. Ergo christus scōm q homo, est filius adoptiuus. ¶ Preterea. Aug. dicit in lib. de predesti. sanc. qđ eadem gratia ille homo est christus qua gratia ab initio fidei quicunq; homo est christianus. Sed alij homines sunt christiani per gratiā adoptionis. Ergo z ille homo est christus q adoptionem. z ita videtur esse filius adoptiuus. ¶ Preterea. Christus ſm q homo, est seruus. Sed dignius est esse filium adoptiuum quam seruuz. Ergo multo magis christus scōm quod homo, est filius adoptiuus.

Sed ꝓtra Est, q ambro. dicit li. de incar. Adoptiuū filium, non dicimus filium esse natura: sed euz dicimus nāe esse filium, qui verus est filius. Christus autem est verus z naturalis deus filius, scōm illud. 1. Jo. vlt. vt simus in vero filio eius Jesu Christo. Ergo Christus scōm q homo, non est filius adoptiuus.

Rñdeo Dōm, q filiatio, pprie cōuenit hypostasi vel ꝑsone, non autem nature. vnde z in prima parte dictum est, q filiatio est, ppietas ꝑsonalis. In christo autē non est alia persona vel hypostasis quam increata, cui cōuenit esse filiū q nām. Dictum est autem supra, q filiatio adoptionis est participata similitudo filiationis naturalis. Non autem recipitur, aliquid dicit participatiue, quod per se dicitur. Et ideo Christus qui est filꝰ dei nātis nullo mō pōt dici filius adoptiuus. Secundum aūt illos qui ponunt in Christo duas personas: vel duas hypostases. seu duo suppōsita, nihil rationabiliter prohiberet christum hominem dici filium adoptiuum.

Ad ꝓmū Ergo dōm, q sicut filiatio non propie conuenit nature. ita nec adoptio. Et ideo cum dicitur, quod carnis humanitas adoptatur impropria est locutio. Et accipitur ibi adoptatio pro vnione humane nature ad personam filij. ¶ Ad ſm dicēdum, q similitudo illa aug. est intelligenda quantum ad principium quia. l. sicut sine meritis quilibet homo habet vt sit christianꝰ, ita ille homo sine meritis habuit vt esset chr̄s. Est tñ differentia quantum ad terminū: q̄ scz chr̄s per gratiā vnionis est filius nālis: alius aūt q gratiam habitualem est filius adoptiuus. Gratia autē habitualis in chr̄o non facit de nō filio filium adoptiuum, sed est quidam effectus filiationis in anima chr̄i: ſm illud Joā. 1. vidimus gloriam eius quasi vnigeniti a patre. plenum gratie et veritatis.

¶ Ad tertiū dōm, q esse creaturaz, z etiam seruitus vel subiectio ad deum nō solū respicit personam: sed etiā nām: quod nō pōt dici de filiatione. Et ideo non est simulis ratio.

¶ De predestinatione christi. Questio. 24.

Deinde Considerandum est de predestinatione Christi.

¶ Et circa hoc querūtur quatuor. primo vtrum christus sit predestinatus. secundo vtrum sit predestinatus secundum qđ homo. tertio vtrum eius predestinatio sit exemplar nostre predestinationis. quarto vtrum sit causa predestinationis nostre.

¶ Utrum christo conueniat predestinatum esse. Arti. 1.

Ad primū Sic pceditur. Videtur quod Christo non conueniat predestinatum esse. Terminus enim predestinationis videtur esse adoptio filiorum: secundum illud ephe. primo. predestinauit nos in adoptionem filiorum. Sed Christo non conuenit esse filium adoptiuum: vt dictum est. Ergo Christo non conuenit predestinatum esse.

¶ Preterea. In Christo duo est considerare: scilicet naturam humanam et personam. Sed non potest dici quod Christus sit predestinatus ratione humane nature: quia hec est falla, humana natura est filius dei. Similiter etiam neq; ratione persone: quia illa persona non habet ex gratia quod sit filius dei, sed ex natura. predestinatio autem est eorum que sunt ex gratia: vt in prima parte dictum est. Ergo Christus non est predestinatus filius dei. ¶ Preterea. Sicut illud quod est factum non semper fuit, ita et illud quod est predestinatum: eo quod predestinatio antecessionem quandam importat. Sed quia Christus semper fuit deus et filius dei non propie dicitur quod homo ille sit factus filius dei. Ergo pari ratione non debet

¶ In corpore vna est cōclo. Chr̄s est p̄destinatus. Probat. Predestinatio ꝑtie/est diuina ab eterno pordinatio/eorum que p gram sunt fienda in tpe: sed deū esse hominē/z eōuerso/est quoddam factū in tpe p gratiā vnionis/ z pordinatū a deo ab eterno: alioquin aliquid noui diuine mēti accideret: ergo vnio est illa p̄destinata: ergo chr̄s est predestinatus. ¶ Aduerte sensum l̄e intentū ab autore. z vt discernas doctrinā authoris ab alio: ū sententijs/recolito q pte destinationis nomē in sacris literis dupliciter reniri ſuz. Uel simpliciter: hoc est sine additiōe alicuius: vt quos dicimus/sanct⁹ petrus fuit predestinatus. Uel cum determinatione aliqua: vt quū dicimus/q magdalena fuit predestinata ad lauandū chr̄i pedes lachrymis: z latro ad confitendū regnum christi pendentis in cruce: z similia. Et qñ cōi vsu predestinatio absolute respicit eternā felicitatem vt terminum: est eñ ratio ordinis electoū in vitam eternā: vt in prima parte habitum est: ideo durandus in. 3. sen. distin. 7. dicit/q predestinatio absolute est respectu beatitudinis. distinguens predestinationem christi/ qua predestinatus est filius dei/a predestinatione absoluta: z dicēs eam, esse predestinationē ad hoc/scz esse filium dei. Scotus quoq; ibidē predestinationē christi ponit in ordine ad beatitudinem: quasi gratia vnionis fuerit medium in christo ad gratiā summe beatitudinis anime sue. Diuus aūt autor intuens gratiam vnionis esse excellentius quid gratia summe beatitudinis create: quanto magis est esse deum/q̄ frui deo: z gratiam summe beatitudinis cōsequi ad gratiā vnionis/non vt finis sequit ad medium: sed vt ꝓpietas ad subſtātiā: vt calor ad ignē/posuit predestinationē absolute communiter quidē respicere gratiam vnionis: vt in responsione ad primū litera monstrat. Et si perspicacius cōsideraueris/videbis tria: scz gratiam/vite eterne/gratiam vnionis/z gratiam in cōi. Et qz gratia eterne felicitatis/cōis est oīnibus electis in dei filios adoptiuos: penes illā diffinita fuit predestinatio filiorū adoptionis: de qua in prima parte tractatū est. Quia vero gra vnionis ppria est naturali dei filio/ z longe eminētior prima: ideo penes istā concludit p̄destinatio xp̄i. Consonat nanq; rationi: vt excellētior gratia: termini simpliciter rationem habēs/magis terminet predestinationē simpl̄r/si minor illā terminat. ¶ Quia aūt gratia beatitudinis patrie/includit in se rōnez gratie/z rōnem gre p̄ se primo summi z vltimi termini/vt spēs claudit in se rationē generis: z tam gratia eterne vite/q̄m gratia vnionis conuenit in rōne per se primo termini summi z vltimi/quantū est ex propijs generationib⁹/(qō ideo apposuerim: qz si beatitudo alicuius non ppria generatione fieret/sed cōsequutione haberet: nō haberet rationē per se primo termini: sed consequētis ad terminum: vt in christo dictum est cōtigisse) qz inquā hoc in se claudit. ideo autor in litera z p̄destinationē propie acceptā dicit respicere gratiam: z hoc habent ex antedictis in prima pte. Uerissimū siquidē est hoc/nō solum vt sonat: sed vt inducit ad excellentius genus gratie/z termini gratuiti. Si em gratia consummata sufficit ad terminū predestinationis simpl̄r (vt dictū est) multo magis gratia vnionis que parit gram cōsummatā vt ꝓpietatē/sufficiens est vt terminet p̄destinationē etiaz absolute. Et ꝓptera litera dicit q ratione gratie vnionis chr̄s dicitur esse predestinatus: non ad hoc vel illud: sed predestinatus.

¶ In responsionib⁹ ad 2m et 3m. attēde ꝓio/q ſm rē nulla est inter catholicos questio de p̄destinatione chr̄i ad filiationē dei p gram vnionis nature hūane ad filium dei: sed questio est de verificatione sermonis pauli apostoli, ꝓpie vel impropie: in hoc vel illo sensu. Author supponens loquutionem apostoli esse propriam/z intelligi non de aliquo consequente ad filium dei (puta manifestatione) difficilem sui cepit pronunciam verificandi illam de persona christi. Ultra expositionem namq; illam referentem predestinationem ad naturam/z alteram ambrosij referentem ad manifestationem christi: referri quoq; potest predestinatio christi ad filium dei in virtute actuali: ita quod filius dei ex semine dauid secundum carnem/ predestinatus est filius dei in virtute actualis operationis sanctificatiue z reparatiue mūdi: ita q totum coniunctum/scilicet filius dei in virtute actuali/ est terminus predestinationis. ¶ Et licet hec expōsitio satis cōsonet litere/ apostoli/subiungentis opera sanctificationis z resurrectionis mortuoū: quia tamen exponitur etiam q filius dei absolute sit terminus predestinationis (vt author cum glosa ibidem sustinet) ideo hanc prosequēdo. Aduerte secundo/q author ponit christum predestinatum ratione nature: ita q ipsa persona christi ratione assumpte nature/ denominatur predestinata ad dei filiationem. Considerat quippe eternaz christi personam dupliciter. Uel secundum se seu absolute. Et sic necsat ipsam predestinatam ad filiationem dei: quia est ipsa dei filiatio per essentiam. Uel secundum q̄ induta est humanitatem. Et sic affirmat ipsam predestinatam ad filiationem dei: quia vt sic per gratiam vnionis assequuta est filiationem dei. ¶ Quod vt clarius perciplas/ vtere positionibus hereticorum: ex differentia illarum ad sententiā fidei/videbis veritatem/necessitatem/propietatemq; huius sensus. Si enim verbum indutum esset carnem (vt heretici fingunt) vel per inhabitationem/aut affectionem/aut quouis modo non personaliter falsum esset q verbum secundum carnem predestinatum est vt sit filius dei per gratiam vnionis: quoniam secundum carnem nō esset ꝑsonaliter vnitum filio dei vero. Sz si ꝓ quia verbum secundum carnez est personaliter vnitum filio ipsi/ideo verum est dicere de filio dei qui ex semine dauid est secundum carnez q predestinatus est filius dei. significat enim hic sermo qō ab eterno predestinatum est de filio dei naturali/vt secundū carnem sit per gratiam vnionis filius dei: quod est carnem esse personaliter vnitam filio dei.

¶ Occurrit hic dubium ex durando in 3. senten. di. 7. q. 3. dicente hāc loquutionem esse impropriam propter defectum duarum conditionum requisitarum ad predestinationem. ¶ Predestinatio enim primo est ad ea que excedunt virtutem predestinati: nihil autem est quod excedat virtutem verbi incarnati. ¶ Predestinatio rursus est ad id quod est posterius/natura saltem/predestinato: quia est ad gratuitum aliquod: gratia autem supponit naturam. Constat autem quod esse filium dei per gratiam vnionis/non est posterius natura aut intellectu vcbo incarnato. Non est igitur propria hec loquutio/ Christus predestinatus est filius dei.

¶ Ad hec dicitur/ quod satis saluatur prima predestinationis conditio: si id ad quod quis predestinatur/excedit virtutem predestinati/vel absolute/vel quatenus predestinatus est. Sic autem est in proposito: quoniam vnio personalis ad filium dei/etsi non excedit propriam virtutem verbi absolute/excedit tamen virtutem ipsius secundum carnem/secundum quam est predestinatum. ¶ Secunda autem conditio de ꝓpietate nature diffinguitur/vel secundum rem/vel secundum intellectum. Et dicitur quod licet non sit prius natura verbum incarnatum/quam verbum incarnatum esse filium dei per gratiam vnionis: tamen secundum considerationem abstractiuam intellectus/prius natura est verbum incarnatum/quam modus incarnationis: scilicet per vnionem personalem. Manifestatur autem talis prioritas ex conuenientia z differentia inter nos et hereticos. Nam verbum incarnatum intelligitur vt commune quid apprehensum a nobis et illis, et differentia est circa speciales vnionis modos: dum illi per modum templi vel habitus z, nos autē per personalem vnionem verbum incarnatum dicimus. Quocirca licet secundum rem nullus sit ibi ordo: secundum apprehensionē tamen intellectus (qui natus est solum conjuncta diuidere: sed etiam vnum et idem a seipso abstrahere) inter verbum vt habens carnem/ et seipsum vt habens carnem personaliter iunctam: ordo est nature: sicut inter commune z ꝓpriū. Et propterea predestinatio que actus est mentis/z ad rem sub certa apprehensione tendit: er hoc ipso quod adverbum cum carne terminatur/determinat ad vnionē personalem: excludendo ceteros alios modos/ quibus verbum cum carne preordinari potuisset. Et ob hoc filius dei naturalis/ fact⁹ ex semine dauid, filius hominis/predestinatus dicitur z est filius dei.

¶ In responsione ad tertium/ pēsplce primā literam apostoli apnd origenem esse punctuatam sic/ quod ly predestinatus/est adiectiuum subiecti: z non est pars copule seu predicati. Ita quod dixit. qui predestinatus: tanquam si dixisset/ qui omnipotens/ vel quodnis aliud apposuisset subiecto: z subdit copulam cum predicato/ est filius dei in virtute. Et sic litera nihil habet difficultatis: quoniam verum est/ qō Christus est predestinatus/z quod est filius dei in virtute. ¶ Nota secundo/quod author comparatne de harum propositionum (scilicet Christus predestinatus est filius dei: Christus factus est filius dei) veritate loquitur/ dicendo quod prima est magis vera: ac per hoc vtranq; fatetur esse veram. Christus enim significat suppositum duarum naturarum: z ratione humane nature/ vtranq; suscipit predicationem: z quod predestinatus est/z qō factus est filius dei: quoniam vtrunq; ei ſm humanam naturā conuenit per gratiam vnionis. Magis tamen prima conceditur: quia abstractio christi ſm naturam humanam/a seipso ſm vnionem personalem: magis intelligitur suppone re ipsum predestinationi/que est mentis actus/ quā factioni realiquum ibi sufficiat ordo nature ſm intellectum: qui nimis sufficit ad factionem. ¶ Cum his tñ retine/q̄ ista est impropria/ christus factus est filius dei: multo plus q̄ illa/ homo est factus deus: quia homo potest habere suppositionem simplicem (vt superius patuit) christ⁹ autem pro persona supponit. Et propterea loquutiones iste non sunt extendende: sed pie exponēde. Et quo ad sensum/ reducēde ad sensum simplicis suppositionis pro humana natura in concreto: in ta hoc qō in litera dicitur: aliquando incepit esse/ q existens in natura

humana/esset filius dei: hoc enim verissimum est de existente in natura humana/communiter loquendo. Quāuis hic existens in natura humana nunq̄ inceperit esse deus: propter falsitatem exponentis negatiue ⁊ hic existens in natura humana i mediate ante nō fuit deꝰ: hic est/est deus heri hodie ⁊ in scā.

¶Super ar. 2.

Jtulus vt iacet sumatur.

¶In corpore articuli vna est conclusio responsiua quesito. Christꝰ ſm q̄ homo/est predestinatꝰ esse filius dei. Probatur, hoc conuenit alicui ſm q̄ homo/quod conuenit ei ratione humane nature: sed predestinatio conuenit christo ratione solius humane nature: ergo. Probatur minor ⁊ diſtinguendo duo importata in p̄destinatione: scilicet ordinem ⁊ effectum/ gratuitū scilicet donum: ⁊ manifestādo vtrūq; conuenire humanitati christi. additncta auctoritate augustini.

¶In resp̄sione ad primum. Vide ⁊ perspice cautelaz auctoris: nam quia ista. Positio/Christus ſm q̄ homo est filꝰ dei simpliciter est falsa (vt er. q. 16. superiꝰ patet); ⁊ sic simpliciter ⁊ absolute sequeretur ex ista: christus ſm q̄ homo predestinatus est esse filius dei/si quo ad materiale predestinationis poneretur hec vera. ideo author sustinens antecedens/exponit illud limitate.

¶Posset tamen dici absq̄ antecedentis limitatione/quod in consequente apponenda ſm intellectū est gratia vnionis: ita q̄ ex isto antecedēte/ christus ſm q̄ homo predestinatꝰ est filꝰ dei: sequitur ergo christus ſm q̄ homo est filius dei: subintelligendo vel exp̄rimēdo per gratiam vnionis. Ita q̄ iſta sit falsa/ christus secundū q̄ homo est filꝰ dei (quia significat christum ſe cundum naturā humanam esse naturalem filium dei) ista tamen est vera/christus secūdum q̄ homo est per gratiam vnionis filius dei, et

3.dist.10. q.1.ar.1. q.3. Et.4.⁊. ca.9.ad 2m.

lutem. q̄ quidē est suppositi agentis ꝓpter beatitudinis finē. Sed dō rōne ſpāli: q: esse filium dei, nō conuenit hūane nāe: est em̄ hec falsa, humana nā est filius dei. Nisi forte q̄s velit sic exponere ex tota exp̄one: q̄ predestinatus est filius dei in virtute. i. predestinatū est. vt humana nāvnitretur filio dei in psona. ¶ Relinquitur ergo q̄ p̄destinatio attribuat psone christi: non quidē ſm se, vel ſm q̄ subsistit in diuina nā: sed ſm q̄ subsistit in humana nā. Āſi cū predixisset apl̄s qui factꝰ est ei ex semine dauid ſm carnē: subiunxit, qui predestinatꝰ est filius dei in virtute: vt daret intelligere q̄ ſm hoc q̄ est factus ex semine dauid ſm carnem, est predestinatus filiꝰ dei in virtute. Quāuis em̄ sit nāle illi psone ſm se considerate, q̄ sit filius dei in virtute: nō tamen est ei nāle ſm humanā naturā, ſm q̄ hoc sibi conuenit per gratiā vnionis. ¶Ad tertiū dōm, q̄ ouige. super epistolā ad ro. dicit hanc esse literā apli, Qui predestinatus est filius dei in virtute, ita q̄ nō designet aliqua antecessio. Sic nihil habet difficultatis. Alij vero antecessionez q̄ designatur in hoc participio predestinatus: referunt nō ad id q̄ est esse filiū dei, sed ad eius manifestationem. Sed dm illū consuetū modū loquendi in scripturis, quo res dicuntur fieri, q̄n innotescunt: vt sit sensus, q̄ christus predestinatus est manifestari filius dei. Sed sic nō proprie predestinatio accipit: nam aliqs dicitur proprie predestinari, ſm q̄ dirigit in finem beatitudinis: beatitudo aūt Christi non dependet ex nostra cognitione. ¶Et ideo melius dicēdū est, q̄ illa antecessio quā importat hoc participiū predestinatꝰ: nō refert ad psonaz ſm se ipsam, sed rōne humane nāe. Quia scz persona illa etsi ab eterno fuerit filius dei: hoc tñ no fuit semp. q̄ subsistēs i nā hūana, fuerit filius dei. Unde aug. dicit in li. de prede. san. Predestinatꝰ est Jesus, vt qui futurꝰ erat ex carnē filius dauid, esset in virtute filius dei. ¶Et est cōsiderandum q̄ licet hoc participiū predestinatꝰ, importet antecessionem, sicut ⁊ hoc participiuz factus: aliter tñ et aliter. Nā fieri pertinet ad ipsam rem ſm q̄ in se est: p̄destinari aūt pertinet ad aliquē ſm q̄ est in apprehensione alicuius preordinantis. Id aūt q̄ subest alicui fomevel nāe ſm rem, potest apprehendi vel prout est sub forma illa, vel etiam absolute. Et q̄ absolute non cōuenit persone christi q̄ inceperit esse filius dei, conuenit aūt ei ſm q̄ intelligit vel apprehenditur vt in nā humana exīs (q: scz hoc aliq̄n incepit esse, q̄ in natura humana existens esset filius dei) ideo magis est hec vera, christus est predestinatus filius dei, quam ista. christus est factus filius dei.

¶Utrum hec sit falsa: christus ſm q̄ homo est predestinatus esse filius dei. Art. 2.

3.dist.10. q.1.ar.1. q.3.

Ad scōm Sic procedit tur. Videt q̄ hec sit falsa: christus ſm q̄ hō, est predestinatus esse filius dei. Hoc enim est vnusquisq; ſm aliquod tempus, quod est predestinatꝰ esse: eo q̄ predestinatio dei non fallitur. Si ergo christus ſm q̄ hō est predestinatus esse filiꝰ dei, vē sequi q̄ sit filiꝰ dei ſm q̄ homo. Hoc aūt est falsum. Ergo et primū. ¶Ꝫ. Illud q̄ cōuenit christo ſm q̄ hō, cōuenit cuilibet homini, eo q̄ ipse est vnus spēi cū aliis hōibus. Si ergo chr̄s ſm q̄ hō. est p̄destinatꝰ esse filius dei, sequeret q̄ cuilibet hoi h̄ contingat. Hoc autez est falsum. Ergo ⁊ primum.

¶Ꝫ. Hoc ab eterno p̄destinatur, q̄ est aliquando fiendū in tempore. Sed magis hec est vera, filius dei factus est homo, quā ista homo factus est filius dei: vt supra habitum est. Ergo magis hec est vera, christus secūdum q̄ est filius dei, predestinatus est esse homo, quam ecōuerso, christus secundū q̄ est homo est predestinatus esse filius dei.

Sz ꝓtra Est, q̄ Aug. dicit in li. de prede. san. Jpsuz dominū gloriæ, inquantum homo factus est dei filiꝰ, predestinatum esse dicimus.

Rñdeo Dōm, q̄in p̄destinatiōe duo p̄nt considerari. Unū quidē ex parte ipsius p̄destinationis eterne. ⁊ scz hoc importat antecessionē quandā respectu eius q̄d sub p̄destinatione cadit. Alio mō p̄t cōsideri ſm effectū tpalē: qui quidem est aliq̄ gratuitū dei donū. Dōm est q̄. q̄ ꝫ vtrūq; istoꝝ attribuit p̄destinatio chr̄o, rōne solius humane nāe. Haz humana nā nō semper fuit verbo vnita: ⁊ ei etiā hoc p̄ gratiā est collatū, vt filio dei in persona vniret. Et ideo solū rōne humane nature predestinatio competit christo, vnde Aug. dicit in li. de prede. san. predestinata est ista humane nature tanta ⁊ tam excelsa subuectio, vt quo attolleretur altius, non haberet. Hoc aūtez dicimus cōuenire aliculi ſm q̄ homo, quod ei conuenit ratione humane nature. Et ideo dicendum est q̄ christus ſm q̄ homo est predestinatus esse filius dei.

Ad primū Ergo dōz, q̄cū ō. chr̄s ſm q̄ hō, est p̄destinatꝰ esse filius dei: hec determinatio ſm q̄ homo, potest referri ad actū significatū per participiū dupliciter. Uno modo ex pte eius, q̄ materialiter cadit sub predestinatiōe. ⁊ hoc modo est falsa. Est em̄ sensus, q̄ p̄destinatū est, vt christus ſm q̄ homo sit filius dei. ⁊ in hoc sensu, pcedit obiectio. Alio modo p̄t referri ad ipsam ꝓpriā rōnē actus: put. l. p̄destinatio importat in sui rōne antecessionez ⁊ effectum gratuitum. Et hoc modo conuenit chr̄o rōne humane nature: vt dictū est. Et ꝫz hoc dicit predestinatꝰ ſm q̄ hō. ¶Ad scōz dōm, q̄ aliq̄d p̄t conuenire alicui hoi rōne humane nāe dupliciter. Uno mō sicq̄ huma na nā sit cā illius: sicut esse risibile conuenit forti rōne humane nāe, ex cuius principijs causatur. Et hoc mō p̄destinari nō cōuenit nec chr̄o nec alteri homini rōne hūane nāe. ⁊ in hoc sensu procedit obiectio. Alio mō p̄t conuenire aliquid alicui rōne humane nāe, cuius hūana natura est susceptiua. ⁊ sic dicimus christum esse predestinatū rōne humane nature: q: predestinatio refertur ad exaltationem humane nature in ipso: vt dictum est. ¶Ad tertiū dicendū, q̄ sicut Aug. dicit in lib. de predesti. sanc. Ipsa est illa ineffabiliter facta hominis a deoverbo susceptio singularis: vt filius hominis simul propter susceptum hominem, ⁊ filius dei propter suscipientem vnigenitum deum, veraciter ⁊ proprie diceret. Et ideo quia illa susceptio sub predestinatione cadit tanquam gratuita, vtrunq; potest dici: scilicet q̄ ⁊ filius dei predestinatus sit esse homo, et filius hominis predestinatus sit esse filius dei. ¶Quia tamē gratia non est facta filio dei, vt esset homo, sed potius humane nature, vt filio dei vniretur: magis proprie potest dici, q̄ christus secundum q̄ homo est predestinatus esse filius dei. quam q̄ christus secundum q̄ filius dei sit predestinatus esse homo.

3.dist.10. q.1.ar.3. Et ro.1. 13.colū. 2.fi.

¶Super art̄m 3m.

Jtulus claruus. ¶In corpe vnica est diſtō dimēdus: ⁊ due conclusiones/rñdentes singulis distinctiōis membris. Dictō est, predestinatio 2ꝝ sumitur. Uel ex parte actus: vel ex parte termini. Prīa pclō est. predestinatio chr̄i ex parte actꝰ nō est exēplar nr̄e. Probr: q: ex parte actꝰ vno actu ⁊ modo eterno deus chr̄z ⁊ nos predestinauit. Jn actu siquidē diuino ⁊ mō ex pte dei/nulla est dīa: quum sint oīa vnamet res: ipsa. s. deitas. Secūda cōclō. Predestinatio chr̄i est nr̄e exemplar ex pte terminī/q̄ ad duo: Ḥ est q̄ ad bonū terminās: ⁊q̄ ad modū ꝓpādi illud bonum. Probat ꝓm. q: rps ad filiationē nālem: nos ad adoptiuam. Probr 2m: q: chr̄s ꝑ gram/excludentē omne meritū: nos p ꝑam/inclūdēte meritū rp̄i: q: de plenitudie eius oēs accepimus. ¶Uemēto no tādū est. q: rps ō. predestinatꝰ/vt sit filiꝰ dei nālis mō exp̄sito. s. rōne hūane nāe p gratiaz vnionis psonal. Reliqua sūt plana.

¶Super artm 4m.

Jtulus claruus vt iacet.

¶In corpe vnica distō est duplex cōclone: sic. i. p̄cedēti articlo. ⁊ q: sūt clara sunt/pertranseamus.

¶Sup. q. 25 Artī. 1.

Rñdeo Dōm. q̄ sīla rō ꝓcedit ex pte illiꝰ act̄ p̄destinatiōis. ¶Et sīr dōm ad 2m. ¶Ad tertiū dōm, q̄ nō ē necessariū q̄ exēplatū exēplari quātū ad oīa cōformet: ſz sufficit q̄ exē platum aliqualiter imitetur suū exemplar.

¶Utrum predestinatio christi sit causa nostre predestinationis. Art. 4.

3.dist.10. q.3.ar.3.

Ad quartū Sic pcedit. Uidet q̄ p̄destinatio christi nō sit causa nostre p̄destinationis. Eternū est cā nr̄e p̄destinationis. ¶Ꝫ. Illud q̄ de pēdet ex simplici dei voluntate, non habet aliā causam nisi dei volūtatē. Sz p̄destinatio nr̄a ex simplici volūtate dei dependet: dī ei ephe. 1. p̄destinati ſm ꝓpositū eiꝰ q̄ oia operat ſm cōsiliū volūtatis sue. Ergo p̄destinatio christi nō ē cā nr̄e p̄destinatiōis. ¶Ꝫ. Ad cōta cā, rēouetur effectꝰ. Sz rēota p̄destinatione christi, nō rēouet nr̄a p̄destinatio: q: ēt si filiꝰ dei nō incarnaret, erat alius modus pōs

sibilis saluandi genus humanum, sicut dictum est. Ergo incarnatio christi non est causa nostre predestinationis.

¶Ꝫ. Illud q̄ est causa alterius, videtur esse prius eo. Sed christus secundum q̄ homo est predestinatus filius dei: subintelligitur per gratiā vnionis, ideo in consequente quoq; potest subintelligi. Et sic cōcedim⁹: q: illud vnusquisq; quandoq; est/quod predestinatus est esse: et q̄ christus ſm q̄ homo predestinatꝰ est esse filius dei: non p̄ naturam: sed per gratiam vnionis. Et ideo est filius dei per gratia vnionis. Unde glosa interlinearis ad roma. 1. dicit: Secundū q̄ homo gratia sola prælectus/ vt sit filius dei in eadem potentia ⁊ virtute diuinitatis cum patre/ per vnionem verbi.

¶Jn resp̄sione ad secūdū colligē hinc et auctore illam distinctionem de ly secundū q̄/ seu inquātum: vel reduplicatiue vel specificatiue. Primum enim mendum litere exponit reduplicatiue/denotando causam. Secundum autem specificatiue/ determinando conditionem qua subiectum recipit predicatum. Et hoc mō scilicet specificatiue tenet: quū dicitur/ christus secundū quod homo est predestinatus filius dei: sicut quum dicitur/ sortes secundum quod habet ca pillos est crispus.

3.dist.13. q.1.ar.1. ⁊ ar.2. q.2.

Ad primū nes ille, q̄ cedit ꝺ p̄destinatōe ex p̄destinātis actū. Ad 3m dōm, q̄ si christus nō fuisset incarnandus, deus preordinasset homines saluari per aliā cām: ſz q̄ preordinauit incarnationez christi. simul cū hoc preordinauit vt esset nr̄e salutis causa.

¶De adoratione christi. Questio. 25.

Einde cōsiderādū ē de his que ptinēt ad christū in cōparatione ad nos. Et ꝓmo de adoratione christi: qua. s. nos eū adoramꝰ. Secōdo de hoc q̄ ē mediator nr̄ ad deū. ¶Et circa primū q̄runt. 6. ꝓmo vtrū vna ⁊ eadē adoratiōe sit adorāda dinitas christi ⁊ eius hūanitas. Secōdo vtrū caro xp̄i sit adorāda adoratione latrie. tertio vtrū adoratio latrie sit exhibenda imagini christi. quarto vtrum sit exhibēda cruci christi. quinto vtrum sit exhibē da matri eius. sexto de adoratione reliquiarum sanctorum.

J. q̄. 58. ar. 3. c. fi. 7. 1m.

Et. 3. di. 9. q. 1. ä. 2. q. 1. Et. diff. 29. arti. 1. 4m. Et 3. di. 9. arti. 4. 4m.

Utrz dinitas ⁊ hūanitas xp̄i eadē adne adorāda sit. Artī. 1.

Adꝰmū Sic ꝓceditur. Ur q̄ non eadem adoratiōe adorāda sit hūanitas christi, ⁊ eius diuinitas. Diuinitas em̄ christi est adorāda, q: est cōis ptri ⁊ filio, vñ vī Jo. 5. cōs honorificent filiū sicut honorificāt patrē. Sed humanitas christi nō ē cōis ei ⁊ ptri. Ergo non eadē adoratione adorāda est hūanitas christi ⁊ eius diuinitas. ¶Ꝫ. Honor est ꝓpie pmiū virtutis: vt phs dicit in. 4. ethi. Meret aūt virtꝰ suū pmiū p actū. Cū igr in christo sit alia q̄ actio diuine hūane nāe (vt supꝰ hitū ē) vī q̄ alio honore sit venerāda hūanitas christi ⁊ alio ei⁹ diuinitas. ¶Ꝫ. Alia christi si non esset verbo vnita, esset venerāda ꝓpter excellētiā sapiētie ⁊ gre quā hz. Sed nihil dignitatis est ei subtractū per hoc q̄ est vnita ꝺo. Ergo natura humana in christo est quadam propria adoratione veneranda. preter venerationem que exhibetur diuinitati ipsius.

Sz ꝓtra Est, q̄ in caplis q̄nte synodi legit. Siqs duabus nāis adorari dicē christum (ex q̄ due adoratiōes introducūt) ſz nō vna adoratiōe deū ꝺo ū in carnatū cū ꝓpria ipsi⁹ carne adorat, sicāb initio dei eccle traditū est: talis anathema sit.

Rñdeo Dōm. q̄ in eo qui honoraf, duo possumus cōsiderare. s.

Universidad de Deusto Biblioteca

processit contra adorantes christum duabus adorationibus: pprie em loquuntur honorato seu adorato. ¶Rursus circa eadem distinctionem nota: q cum honoris dr id q̄ psona excellit. hoc aut inuenit xr. Uel p modū fortis: vt sapia/fortis/stis. Uel p modū opationis: vt creare/gubnare/vicere/docere/misereri ꝛc. Utrūq; em est vn q̄s excellit: excellit em homines in solo sapia/potia/virtute/dignitate: ſz et qvicerūt/qi docuerūt/qi ordinarūt ꝛc. Et vtrunq; istorum habes: pm in corpe: sm in rnlione ad pm. ¶Circadistinctionem alteram ex litera sumptam de mō dupliciter quo res adorata adoratur (vel pm seu sm alios in se) aduerte primo ex litera illa hristi: dum dr de ptibus q̄ non pm se honorat: ſz totū in illis honorat. Et subdit quemodū pōt aliqs honorari in exteriori: puta veste/imagine vel nūcio. Ex his em clara hr dicta distinctionū totū pm se honorat: totus q̄n ptes honorant: totus honorat in ptibus. hoc em est partē honorari ſz quotū est in pte. Et siti tervestibus honorat ſz q psona est sub illa. Imago quoq; venerat: sm qd repntata psona est in illa. Et sili nunci honorat/sm q ptinceps est in illo. ¶Aduerte scōs q̄ ex ista quodāmō honorant/ꝛ q̄dāmodo nō (qr pm se non honorant: sm vo aliud in ipsis honoratur) idcirco de eis affirmatiua ꝛ neua negatiua ſificatur. Dr em q̄ ptes thomi ñ honorant. s. ppue (qr nō pm se) ꝛ q honorāt. s. pm alios in ipsis. Et q̄n claruis est vna ichius tractat: sntia hec diluciādā amplius est discutiendo illā. ¶Scilo igit tertio: duplicē esse opionē circa honorationes psone in suis extrinsecis puta imagine ꝛc. Altera ē q psona honorat in istis: qr hz qdā eē illis. Altera ē: q psona honorat i illis nō qr hz eē in illis: ſz q illa excitāt: puertuntq; hoies ad psonā illā honorādam. Ita q iter has opiones tāta est distātia: q pma ponit extrinseca h terminare honorationē: nō sm se: sed sm q̄ psona ē in illis. scōa aūt ponit extrinseca h non terminare honorationem quismō. Et hinc distant scōs/q pm pmā extrinseca dūr honorari: iurta scōam aūt extrinseca nō nisi abusiue: ꝛ cōicādo in nominib⁹ cū vulgo dicunt honorari. Qd aūt horūveris vtimq; ferius patebit. Sed hinc ſguis non hēatur ab authore pma

3. dis. 9. q. 1. ā. 2. q. 1. ꝛ. q. 4. im.

eum cui honor exhibet, ꝛ cām honoris. Propue autem honor exhibetur toti rei subsistēti: non enim dicimus q manus hominis honoretur: sed q homo honoret. Et si q̄nq; cōtingat q dicatur honorari manꝰ vel pes alicuius: hoc non dicitur ea ratione, qō hmōi partes sm se honorentur: sed qr in istis partibus honoratur totus, per quem etiā modū aliquis homo pōt honorari in aliquo exteriori: puta in veste, aut in imagine, aut in nūcio. ¶Causa aūt honoris est id ex quo ille q honoratur, habet aliquā excellētiam. Nam honor est reuerentia alicui exhibita ꝓpter sui excellētiā: vt in scōa parte dictū est. Et lō si in vno homine sunt plures cause honoris (puta prelatio, scientia ꝛ virtus) erit quidē illius hominis vnus honor: ex pte eius q̄ honoratur, plures tñ ſz causas honoris: homo enim est q̄ honorat: ꝛ ꝓpter scientiā ꝛ ꝓpter virtutē. ¶Sic ergo cū in chro sit tñ vna persona diuine ꝛ humane nāe, ꝛ etiaz vna hypostasis ꝛ vnus suppositū: est quidē ei⁹ vna adoratio ꝛ vnus honor ex parte eius q̄ adorat. Sed ex parte cause qua honorat, possūt dici esse plures adorationes: vt ſcz alio honore honoret ꝓpter sapientiaz increatā, et alio ꝓpter sapientiam creatā. Si autem ponerentur in chro plēs persone seu hypostases sequeretur q̄ simplr essent plures adoratio nes. Et hoc est quod in synodis reprobatur Dicitur eñ in capitulis cyrilli. Si quis audet dicere assumptum hominem coadorari oportere deo verbo quasi alterū alteri, ꝛnō potius vna adoratione honorificat emanuelē, sm q̄ factū est caro verbū: anathema sit.

Ad primū Ergo dōm, q̄ in trinitate sunt tres qui honorātur: sed est vna causa honoris. In mysterio autem incarnationis est econuerso. Et ideo alio modo est vnus honor trinitatis: et alio modo est vnus honor christi. ¶Ad sm dōm, q̄ operatio non est q̄ honoratur: sed est ratio honoris. Et ideo per hoc q̄ in chro sunt due operationes, non ostenditur q̄ sint due adorationes: sed q̄ sint due adorationis cause. ¶Ad tertiū dōm, q̄ anima christi si nō esset vnita dei verbo, esset id quod est principalissimum in homine illo, ꝛ ideo sibi precipue deberetur honor: quia homo est id quod est potissimuz in eo. Sed quia anima christi est vnita persone digniori, illi persone precipue debet honor, cui anima christi vnitur. Nec p hoc tamen diminuitur dignitas anime christi. sed augetur: vt etiam supra dictum est.

¶Utrum humanitas Christi adoranda sit adoratione latrie. Arti. 2.

Ad scōm Sic proceditur. Uidetur quod humanitas christi non sit adoranda adoratione latrie. Quia super psal. Adorate scabellum pedum eius: quoniam sanctum est, dicit glos. Caro a verbo dei assumpta, sine impietate adoratur a nobis: quia nemo carnem eius spiritualiter manducat, nisi prius adoret: non illa dico adoratione que latria est, que soli creatori debetur. Caro autem christi est pars humanitatis. Ergo humanitas christi non est adoranda adoratione latrie. ¶Preterea. Cultus latrie nulli creature debetur: ex hoc enim reprobantur gentiles, quod coluerunt et seruierunt creature: vt dicitur rom. primo. Sed humanitas christi est creatura. Ergo non est adoranda adoratione latrie. ¶Preterea. Adoratio latrie debetur deo in recognitionem maximi dominij: secundum illud Deutero. 6. dominum deum tuum adorabis ✠, et illi soli seruies. Sed christus secundum quod est homo est minor patre. Ergo humanitas eius non est adoratione latrie adoranda.

Sed ꝓtra Est, q̄ dam. dicit in. 3. li. Adoratur aūt caro christi incarnato verbo deo: non propter seipsam, sed propter vnitum ei secundum hypostasim verbum dei. Et super illud psal. Adorate scabellum pedū eius. dicit glo. Qui adorat corpus christi, non terram intuetur: sed illum potius cuius scabellum est, cuius in honore scabellum adorat. Sed verbū incarnatum adoratur adoratione latrie. Ergo et corpus eius siue eius humanitatis.

Rñdeo Dōm, q̄ sicut supra dictum est, honor adorationis proprie debetur hypostasi subsistenti: tamen rō honoris pōt esse aliquid non subsistens, propter qō honoratur persona, cui illud inest. ¶Adoratio igitur humanitatis christi dupliciter potest intelligi. Uno modo vt sit eius sicut rei adorate. ꝛ sic adorare carnem christi, nihil est aliud quam adorare verbum dei incarnatum: sicut adorare vestem regis, nihil est aliud quam adorare regem vestitum. Et secundū hoc adoratio humanitatis christi est adoratio latrie. ¶Alio modo potest intelligi adoratio humanitatis christi, que fit ratione humanitatis christi, perfecte omnia munere gratiarum, ꝛ sic adoratio humanitatis christi non est adoratio latrie, sed adoratio dulie. Ita scilicet q̄ vna ꝛ eadē persona christi adoretur adoratione latrie ꝓpter suā diuinitatem: ꝛ adoratione dulie ꝓpter perfectionem humanitatis. ¶Nec hoc est inconueniens: quia ipsi deo patri debetur honor latrie propter deitatem, ꝛ honor dulie ꝓpter dominium quo gubernat creaturam. Unde super illud psal. Domine deus meus in te speraui. dicit glo. Dominꝰ omnium per potentiam, cui debetur dulia: deus omniū per creationem, cui debetur latria.

Ad pmū Ergo dōm, q̄ glo. illa non est sic intelligenda, quasi seorsum adoretur caro christi ab eius diuinitate: hoc enim contingeret solum hoc modo si esset alia hypostasis dei ꝛ hominis. Sed quia vt dam. dicit, si diuidas subiectibus intelligentiis quod videtur, ab eo quod intelligitur, inadorabilis est vt creatura ſcz adoratione latrie. Et tunc sic ꝓtellecte, vt separate a dei verbo, deberetur sibi adoratio dulie: non cuiuscūq; (puta que communiter exhibetur aliis creaturis) sed cuiusdam excellentioris, quam hyperduliam vocant.

¶Et per hoc etiam paret responsio ad sm ꝛ tertiuz: quia adoratio latrie non exhibetur humanitati christi ratione suppositus: sed ratione diuinitatis, cui vnitur. scōm quam christus non est minor patre.

¶In hoc articulo: ꝛ spāliter in rnsione ad pm. Uide q̄ accepturi cōionē sacrā: aut sacrificio misse assistētes/tā corp⁹ q̄s sāguinē dnicū adorare nos exprimur adoratiōe latrie: mā vt deū sūme honoramus: non distinguēdo inter corp⁹ ꝛ eū cuius est corpus: dicēdo/dñe nō sum dignus, ꝛ alias similes ozones. Adorationē siquidē dubie chro debitā rōne hūane nāe/eccl'a in mēte retinet: nō in vsu: ad euitādos (vt dcm est) errores.

¶Super artim, 3m. Titulus clarus est. ¶Incipit arti duo fiūt ꝓtio i cōi determinā: de duplici motu i imagine. 2o i spāli rnde tur ꝛ sito vna cōclone. ¶Quo ad pm ex aristotel' autoritate distinguit mot⁹ aie i imaginē duplr: vn⁹ vt tr'e: alē vt i imagi nē. ꝓtim⁹ ē al⁹ a motu ir ē repntatā: scōs ē vn⁹ ꝛ idē cū motu in re repntata. Quo ad 2m cōclo rnsiua ē. Imago xpi ē adorāda adoratione latrie, ꝓbat. imagi ni xpi exhibet reuerētia: ꝛ nō vt ē res q̄dā: ſg vt imagini: ſg eadē reuerētia q̄ xpo exhibet: ſg ē adorāda adoratiōe latrie. Añs ꝓpria pte expientia testāt. ꝓto 2ª ꝓbat ista: qr reuerentia ñ nisi rōnāli nāe debet. ꝓtia ꝓna ꝓbr er sufficienti distōne motⁿ aie in imaginē: destructo em altero mēbro: reliquū optie iferī. Scda āt ꝓtia, ꝓbat ex eadē aristotel' doctrina: qr motⁿ i imaginē vt sic/ē vn⁹ cū motu i rē repntatā. Tertia ōmū ꝓtia ꝓbat: qr xpo adorat adoratiōe latrie. ¶Circa radicē ꝓcessus/ꝓponē ꝓ illā ex arist. Motⁿ i imaginē inquātū imago/ē idē cū motu in rē: duplr: uno modo ꝓ se: alio modo ꝓ accns. Ex pte ꝓ se multiplici capite occurrit. ꝓtio essi obijcit ex parte mot⁹: 2o ex pte imagis. 3o ex pte vnitat'. Ex pte ꝓ se sic dē motⁿ ōz/q̄ ꝓpō est ꝓ a pte imagis. 3o ex pte vnitat'. Ex pte sic dē motⁿ ōz/q̄ ꝓpō est ꝓ a de motu appētiuo/in q̄ vtiť illa hic autor. Adoratio em actⁿ ē moralis ꝓtut': acp hoc appetitiue ꝓtis. Et dē ꝓpe itellectiue cognit imago ꝛ imaginatū: qz vnū relatiuū ꝛ diffinit reliquū. Et sic dis diffinite nouit vnū correlatiuū: diffinite nouit reliquū vt ōz i ꝓdicat'. Quicūq; aūt amat ꝓfectū: nō ꝓpea amat filiū. ¶Ex pte ꝛo imaginis: qr imago vt imago: est relatiuū: nīs aūt relo realis creata: aut rōnis: adorāda ē adoratiōe latrie. ¶Ex pte aūt vnitatis: qr vt itelligit de motu vno sm', vl' ſz ptē seu aliq̄d. Nō de motu vno sim': qr falsuz dicere'. Nā motⁿ i rē ſz se imediate: ꝛ i illāmet mediāte sua imagie: nō ē oino idē vt ꝓz. Si ſz aliq̄d: tūc ex hac ꝓpone nō iferī ꝓpositū: qr ex motⁿ vnitate sm q̄d: nō sequit vnitas specifica adoratiōis imagis ꝛ exēpla ris: que tñ i illa infert: qr latria q̄dā da imago ꝛ ptōi q̄ rps adorat.

¶Dubium rursus circa ꝓcessum eundē ex duranbo in. 3. sent. di. 9. q. 2. occurrit. Nā primo impugnat ꝓcessum hūc/ex eo q̄ aliud est/motum in imaginē ꝛ rem esse vnū: ꝛ aliud imaginē ꝛ rem esse vnum. ꝓtium em est verū: sm falsum: nā sunt correlativa: q̄ licet simul apprehendātur/dicunt tñ ꝛ sunt diuersa: relativi em esse est ad aliud se habere. Ad ꝓpositū aūt oporteret imaginē ꝛ rē esse vnū: seu vnius rōnis, ſi adoratio rei ōz exhiberi imagini. ¶Deinde dicit/q̄ imago christi nec yt res nec vt imago ꝓprie loquendo adoranda est latria: quia latria soli deo debetur per se/ꝛ coniunctis sibi (vt hūanitati christi) per accidēs: imago aūt/est vt imago creatura/est ex trinseca a deo: ꝛ ideo nec per se/nec p accidēs/termin⁹ est adorationis latrie. ¶Tertio dicit/q̄ cōmune dictū q̄s author in litera tradit/est im ꝓprie dictū: et exponēdū est: qr res cognita seu rememorata per imaginē/ad ꝓtiā imaginis adorat: ac si esset in se ꝓsa: nō q̄ adoratio ad imaginē aliquo mō terminetur. ¶Ad hoc quidē dicit/q̄ dictō in litera posita ex aristo. de imagine vt est res q̄dā/ꝛ vt est imago: pōt duplr intelligi. ¶Primo vt distinguat imago in imaginē mālr/vel formalr putat in auru: vel figurā seu relonē. Et ꝓter q̄ dicam/q̄ adorari imagi nem christi nō sm mām: sed sm formā: hoc est figurā christi vel relonē ad christum. Et hic sensus accept⁹ vr cōiter/quātū memini. Et q̄n tā figura ꝙ relatio/lōge est a creatoris nā: ideo aut falso aut impꝛprie dictū putat', q̄ imago christi sit adoranda adoratione latrie. ¶Sed huncsensum longe esse a vero sensu aristotelis ꝛ authoris: ꝓz ex duob⁹. ꝓtio/quia imago vt res quedā cōpte hēdit imaginē ꝛ sm mām ꝛ sm formā vt quedā res est: imago em cesaris sumit vt res quedā ex pte mātē: ſi sumat vt marmorea/aut aurea. Et silr sumit vt res q̄dā ex pte forme ſi sumat vt sm talia lineamenta/colores ꝛc, vel vt est rel'o quedā: sine realis sine rōnis. Hec enim ola sub vno membro distinctionis cōprehendunt. s. sub imagine vt res quedā est: licet exemplar denūt de mā: qr manifestius hz rōnē cuiusdam rei. Sedo/ex eo q̄ motⁿ in imaginē vt est figura quedā vel relo: nō est vnus' cū motu in rē: ſz diuersus ab illo. Silit em intellⁿs ꝛ affect⁹ in figurē ꝛ relonis cōsideratiōe ꝛ placētia: vt patet ex aliqua forma ipsius figure placet: velletq; illā relonē habere ad se vel aliquē suoz/ex quo est ita pulchra. Est em tunc motⁿ animi in imaginē formalr: ꝛ tñ nō in rem. Imo oppositū motum hz q̄nqz versus rē: puta quia displicet q̄ imago tā pulchra / sit imago illius cui⁹ est. ¶Est igit secundo mō intelligendus, q̄ res ꝙ imaginez diffinguit quo ad vtrunq; ꝓtium actum: ita q̄ imago terminat motum vt res/quatenꝰ exercet actum rei cuiusdā vt res est. ꝛ silr terminat motū impꝛtum imago: ꝛ tenus exercet actū imaginis. Et q̄ res vt res in se: est quedā entitas: ꝛ ideo silr terminat vt res/ qñ rōne sui siue formalr siue māliter terminat. Et quia imago tunc tm exercet actū imaginis: qñ rō ei⁹ actus ē exēplar/ipa āt ē ꝙditio agētis (sic. n. tm motus tā apprehēliuꝰ ꝙ appetitiuꝰ in ipsam/ad exēplar suū terminatur) rō motⁿ i imaginē ꝛtenus est imago est in ipsaz ꝙ dē/ꝛz fm aliud: in ip ſa ꝙ dē/qz ipsa est ꝙ exercet actū terminādi motū: qz i ipsa est exēplar ad qō ducit. Scōz aliud ꝛo in ipa: qz rō terminādi est exēplar qō est aliud ab ipa/ꝛ cōstat q̄ ē i ipa. ſ. Ex his aūt est facile ꝙplicere/ꝛ efficacia ꝓcessus ſrc/ꝛ ſitatē doctrine ei⁹/ꝛ cām defect⁹ aliozꝝ declinātū, ꝛ ſ. dē hinc/q motus adoratiōis ꝙ imago christi veneraſ/terminat ad imaginē christi ꝛ ꝛe ꝛ ꝓpie loquēdo. Et qr terminat ad ipsam nō ꝙten⁹ ē res/ꝛ ē nō ꝙten⁹ exercet actū rei i se: siue sm rē ꝙ ē forma/siue ſz rē ꝙ ē mā/ſz ꝙten⁹ ē imago: ꝛ ē ꝙten⁹ exercet actū imaginis iō christus ē ē imago/ē rō ꝙ imago ei⁹ adorat: ꝛ eē christum in imagie/ē cōditio in ꝙ rō adorādi monet ad adorādū/ꝛ terminat adorationē. Et ꝓpea nō exhibet adoratiōis honor creature/ſz creatori: qz nō exhibet cōdōni adorate rei: ſz rōni adorādi/ꝙ eipe christus. Et hē ꝙ dē in ifa dixit author/ꝙ ꝙ hūc modū. ſ. ꝙ totū in ꝙte honoraſ/adorāt ē ꝙs i imagine. Hēs ꝛ falsum item aristotelice ꝓpōis/cāz fuisse errādi. ¶Ad obta ꝛ dictū, ꝓpōnē ex pte motⁿ/nā ꝓz ꝙ ña ē de vtroq; motⁿ gñe. ſ. appetitui ꝛ apphēsiui: qm ipole ē intelligere aut colere imaginē vt exercet imagis actū/nisi termin⁹ apphēsiōis vl' appetit⁹ sit res repntata: qr ipa ē tē rō adorādi monet ad adorādū d

Universidad de Deusto
Biblioteca

licite. Et ek ratio dubij: q; auctas dama sceni in fa dānat illas inspiē tie z impietatis. Et eadē est rō nunc de,deitate que erat in veteri lege quo ad rem figurabilem vel nō fm se; costat aūt in veteri lege imagines dei esse prohibitas,occasio quoq; false opinionis de deo ex imaginibus,eadem vtrobiq; est. Unde non desunt doctores reprehēdentes imagines sancte trinitatis. ¶ In oppositū autē est ecclesie vsus: admittēs trinitatis imagines:representantes non solū filiū incarnatū:sed patrē ac spūsctū. Adsunt z hui⁹ verba: fonātia q̄ post xp̄m deus est incarnat⁹: potest adorari in imagine. ¶ Ad hui⁹ rei euidētiā aduertēdū est: 3r posse formari imagines dei seclusio incarnationis mysterio. Primo vt res diuina figuret p imagines. Et sic infipietie quo ad ptē apphensiua: z ipietatis fm partē appetitiuā, f figurare q̄ diuinum est: vt dam̄. dicit. Et hac rō nedānant imagines dei vt dei⁹ est: z ingerunt erronea de deo opinionē. Et fm mō in ecclesia dei costat nō haberi imagines dei. ¶ Scdo vt spēs dei in scripturis tradite figurent: sicut cū depingit spūsanct⁹ in forma colūbe: nō vt spūsan. figuratus li neamentis columbe mōstret: fz vt spēs in qua appuit spūsan. figurata mōstretur. Et hoc frequēti vsu ecclia passim efficit: z de deo: z de xp̄o: z de angelis: z de sanctis: vt ptz quō deus depingit̄ur imaginibus specierū in quibus visus fr in testō veteri: vt in forma senis antiqui. f. dierū; vani. 7. z christus in forma agni:: z angeli cum ser alis:z euangeliste in forma quadruor aialiū. Et hec non solū pinguntr: vt ostendātur (sicut cherubin olim in templo) sed vt adorent: vt frequens vsus ecclesie testatur. ¶ Tertio: vt ex similoribus⁹ apud nos etiā fictis: ad ifigurabilia ascēdamus: sicut angelorum imaginem: facimus iuuenem pulchrum: alatum: cum diademate: non q̄ talis sit angelus: sed vt vel ex similitudi natura. f. humana (apposita sanctitate p dia dema: z iuuētute pro perfectione: z alis cum fictis pro celeritate) vel sic ex sensibilib⁹ ad insensibilia venerando ascendamus. Et hoc modo alicubi spiritussan. in forma senis: ordem pugillo concludentis ꝛc. figuratur. hic autem tertius modus satis propinquus est ritui paganorum: figurantium deum diversimode pro ut̄ causa est diversorum effectuum: vt in forma minerue ratione sapientie: z huiusmodi. ¶ His premissis sciēdū est: q̄ figurare diuinū primo modo: est actus ex suo genere malus mortalr; quia cadit super repugnante materia: repugnat siquidem deitati: figurabilem esse. Figurare aūt deum secundo vel tertio modo ad actū instructionis: est actus ex suo genere bonus q̄n̄ nāle est hoi per sensibilia discere insensibilia. Un̄ picture codices sunt pplōrū: sicut libri in quib⁹ per hec sensibilia docemur intelligibilia cōtemplari/ pp eru ditos sunt. z sic moyses statuas cōtituit angelorū in templo. Sed ad actum cultus figurare hec: actus est solitarie sumptus/non bon⁹ nec eligibilis: sed declinabilis: sicut occidere hominē/si solitarie ꝓponat: non est actus eligibilis aut laudabilis: sed si nihil aderet/malus et vituperabilis. Sed si figurare deū ad actū cultus/vestiāt quibusdā circūstātijs (puta quōte ecclesiastice cōsuetudinis: securitate ab erro occasione: pietateq; colentiū) redd̄t actus iste honestus: sicut si occidere hoiem/induat circūstātias: publice ptātis/actū scripturis pp institā ac cōe bonū: erit occidere hoiem/act⁹ honest⁹. ¶ Cauere ergo oꝑz/ne facilis sit ista ꝟ quancūq; partē: hīda siquidē in pmis est rō erroris. Nā si ex falsa aliqua opinione de deo aut pcessit aut pūenerat imago tertij modi/vel secūdi vel lignum in quo fuisset suspensus: sed magis illud abhorreret. Christus aūt in ligno crucis opprobiosissimaz mortem passus est fm illud sap̄. 2. morte turpissima condemnemus eum. Ergo non debemus crucem venerari, sed magis abhorrere. ¶ Preterea. Humanitas christi adoratione latrie adoratur, inquantum est vnita filio dei in persona. Quod de cruce dici non potest. Ergo crux Christi non est adoranda adoratione latrie. ¶ Preterea. Sicut crux christi fuit instrumentum passionis eius z mortis, ita etiam z multa alia (puta claui, corona z lancea) q̄b⁹ tñ non exhibemus latrie cultuz. Ergo vr q̄ crux christi nō sit adoratiōe latrie adoranda.

Sed ꝓtra Est, q̄ illi exhibemus latrie cultuz, in quo ponimus spem salutis. Sed in cruce christi ponimus spem salutis, cantat enim ecclesia ✠ crux aue spes vnica, hoc passionis tempore, auge pijs iustitiam, reisq; dona veniam. Ergo crux christi est adoranda adoratiōe latrie.

Rñdeo Dz̄, q̄ sicut supra dictū est, honor seu reuerentia nō debetur nisi rōnali nāe: creature aūt insensibili nō debet honor vel reuerētia nisi rōne rōnalis nāe. Et hoc dupl̄r. Unom⁹ inquantuz repsentat rōnalē nām alterom⁹ inquātū ei quocunq; modo coniungit. Primo mō cōsueuerunt hoies venerari regis imaginem: scdo modo eius vestimentū. Utrūq; aūt venerantur hoies eadē veneratione qua venerātur z regem. f Si ergo loquamur de ipsa cruce, in qua christus crucifixus est, vtroq; modo est a nobis veneranda. Uno. s. modo inquantum repsentat nobis figurā christi extensi in ea. Alio modo ex contactu ad mēbra xp̄i: z ex hoc q̄ eius sanguine est perfusa. Unde vtroq; modo adorāt eadem adoratione cuz chro. s. adoratione latrie. Et ꝓpter hoc etiā crucem alloquimur z deprecamur q̄si ipsuz crucifixū. Si vero loquamur de effigie crucis christi in q̄cunq; alia mā/puta lapidis vl ligni, argēti vel aur⁹] sic veneramur crucem tantum vt imaginez christi, quā veneramur adoratione latrie: vt supra dictum est.

Ad primū Ergo dicendum, q̄ in cruce christi quantū ad intentionem vel opinionem infidelium consideratur opprobrium christi: sed quantum tris autem ex Daniele habetur ca. 7. cum dicitur de filio/ q̄ peruenit ad antiquum dierum: hoc est deum patrem. Et hoc vt dictum est/ vbi nulla est occasio erroris. ¶ Non laudo tñ hmōi multiplicationem imaginum trinitatis/aut deitatis/aut dei patris/aut spūsanc, nisi in spē columbe z ignee lingue super discipulos: sed potius tanꝯ infigurabilis/tanꝯ supra nubem aliquam auream latens/ pingēdus esset deus: vnde effectus creationis proueniret. Ut vel sic eruditur pleb⁹/ q̄ deus est spūs infigurabilis: sicut ꝓ⁹ ꝑses absq; sedente sedem imposuit angelis/statuens deum intelligi z coli super oia quiescentem/regnantem/prospicientē ac iudicantē/ordinauit sapientissime. Imagines enim codices sunt pplōrū: z ꝓterea a multis reprehendunt/ tanquā occasionem errandi prebentes quantū est ex se. Et verum diceremt/nisi conditiones predicte excusarent actum. vt dictū est. ¶ Et per hec patet responsio ad obiā: quoniā aliqualiter omnia verū concludunt. dum dei imagines: solitarie proposite dissonant: z autoritate multe ecclesiastice cōsuetudinis/securitateq; ab errore cōcurrente/ cū origine a sacra scriptura in loco vel parte: honestantur.

¶ Super articulum quartum.

Rtulus de cruce christi loquitur: siue illa in qua passus est christus/siue quacunq; alia vt est crux christi. ¶ In corpore articuli due sunt partes. Primo determinat in cōmuni de re honorata: q̄litate adoratiōis. Et dīr q̄ tuor. Primū est. Soli rōnali nāe debet honor: intelligē rōne sui, scōm est. Creature insensibili nō debet honor nisi rōne rōnalis nāe. tertiū ē. Duplr creature insensibili rōne nāe rōnalis honor debet: vel rōne repsentatiōis/vel rōne ziuctiōis qūlibet. Declarat hoc ex ēplis imaginis z vestis regie. q̄rtū est. Utroq; mō eadē exhibet reuerētiā q̄ exhibet regi. f In scda parte rndet in spāli de cruce xp̄i/distinguēdo/ vt de cruce ipa in q̄ xp̄s pepēdit/ vel de q̄cūq; alia. Et de pā. q̄dē rndet vna conclone hīte duas ptes: q̄ est venerāda vtroq; mō. et adoratiōe latrie q̄ xp̄s adorat/ et declarat q̄ ad singla clare. De cruce de xp̄i in quacūq; alia mā/rndet q̄ est adorāda cr latria/inquātum repsentatiua xp̄i/sicut xp̄i crucifixi imago. Dia clare patet in fa/aduertēdo q̄ alloquntio crucis p effectu affert adoratiōis eius dē q̄ xp̄s adorat: er eo enīz q̄ ipsam alloq̄mur q̄si xp̄m. signū est q̄s ad ipsam vt xp̄m nos currim⁹. Et ꝓterea alloquntio sit. ēt ad crucē in oi mā/ z non ad illaz tantū in qua Christus pependit.

¶ Aduerte hic/ q̄ dūran. vbi. s. z Joan. capteo. credidē mt ao thoē retractasse hic q̄ in tertio sen. diterat. f. crucē illā i q̄ pependit xp̄s esse adorā dā nō solū vt imaginez xp̄i latria/ sed vt quādā rē xp̄i hypdulia/ q̄si crux illa xp̄i non sit capax adorationis vt est q̄dā res xp̄i. Parcāt mihi dñi q̄si: nō retractauit/ fz magnificauit hic aut thor doctrinā ibi tradit: q̄m crucē illā vt q̄dā xp̄i rē p conta etū/ibi hypdulia hic latria adorādā dixit. Hoc em̄ pz nō esse retractationem dicti: q̄a crux illa vt q̄dā xp̄i res/est venerāda: fz magnificationē filij/ duz ab hypdulia ad latriam accēditur.

22. q6. 2. art. 4. 2. Et 3. dis. 9. q. 1. ā. 2. q. 4.

¶ Super arti. 5.

In corpore ar. vnica ē cōclo/ hīs duas ptes. Dīā p̄ q̄ est adoranda latria p̄ hyperdulia. Probat primo ps negatiua. Nulli ret venerabili fm se/ nisi soli deo/debet latria: ergo nulli pure creature rōnali: ergo bē virgini nō debet latria. Ad̄s i illa ptinet venerabili fz secundū t creaturas insensibiles/ q̄les sunt imagines et cruces/ nō sunt fm se venerabiles/exclud̄t hmōi. Et si fm se venerabil⁹ est/ fz se nō ē venerabil⁹ vt res adoranda: vt ptz ex dictis supr⁹. Ambo em̄ adorant latria: vt ptz ex añdictis/ z iō i ista ad effectū nr̄e salutis ꝓsideraī virt⁹ diuina ipsi⁹, q̄ de hostib⁹ triūphauit: fm illd col. 2. Ihs tulit de medio, affligēs illō cruci, z spolias ducipat⁹ z ptātes, traduxit ꝓfidēter. palā triūphās illos i semetipo. Et iō dicit ap. pme ad col. 1. Uerbū crucis pereūtib⁹ q̄dē stultitia ē. his aūt q̄ salui fiūt. i. nobis ihs dei ē. ¶ Ad scōm dōm. q̄ crux xp̄i ꝟ nō fuit virtuta ybo dei i pona: fuit tñ ei virtuta aliq̄ alio mō. s. p repsentationē z ptactū. Et hac solā rōne exhibet ei reuerentia. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ ēstū ad rōnē ptactus mēbroꝝ xp̄i, adoram⁹ nō solū crucē: sed ēt oia q̄ sunt xp̄i. Un̄ dam̄. dī i. 4. li. ꝓtiosuz lignū vt scīficatū tactu scti corpis z sanguis, decēter adoram̄ dū, clauos, idumēta, lācea, z lacra ei⁹ et habenacula. q̄ sunt ꝑsepe, spelūca: z hmōi. Ista tñ nō repūtant imaginē xp̄i, sicut crux: q̄ dr signū filij hois q̄ appebit i celo: vt dr. Mat. 24. Ideo q̄s mulierib⁹ dixit angel⁹, Jesum q̄rītis nazarenū crucifixū, nō dixit laceatū, fz crucifixū. Et inde est q̄ crucē Christi venemur in quacūq; mā: nō aūt imaginem clauoꝝ, vel quoꝝcunq; huiusmodi.

¶ Utrum mater Christi sit adoranda adoratione latrie. Articulus. 5.

Ad q̄ntū Ur q̄ mr̄ dei sit adoranda adoratiōe latrie. Ur em̄ idē honor ē cē exhibēdus mr̄i regis z regi: vr̄i dr. 2. reg. 2. q̄ posit⁹ est th⁹ on⁹ mr̄i regis, q̄ fedet ad dexterā ei⁹. Et Aug. dicit in sermone de assumptiōe, th⁹onū dei. z thalamū dñi cell, atq; tabernaculū xp̄i dignū est ibi esse vbi est ipse. Sed xp̄s adorat adoratione latrie, ergo z mater ei⁹. ¶ Ps. Dam̄. dicit in. 4. lib. q̄ honor matris refert ad filiū. Sed filius adorat adoratione latrie, ḡ et mater. ¶ Ps. Cōstrictio est xp̄o mater eius q̄s crux. Sed crux adorat adoratione latrie. ergo z mater Christi est adoratione latrie adoranda.

Sed contra Est, q̄ mater dei ē pura creatura. Nō ergo ei debetur adoratio latrie.

Rñdeo Dōm. q̄ latria soli deo debet, nulli creature debet latria, put creaturā fm se veneramur. Z aūt creature insensibiles nō sint capaces, veneratiōis fm seipsas: creatura tñ rōnalis est capax veneratiōis fm seipsaz, z iō nulli pure creature rōnali debet cult⁹ latrie. Cum igit̄ brā p̄go sit pura creatura rōnalis, non debetur ei adoratio latrie: sed solū veneratio dulie. eminentius tñ q̄s ceteris creaturis, in quantū ipsa est mater dei. Et iō vr̄ q̄ debet ei non qualiscūq; dulia: fz hypdulia.

Ad ꝑmū Ergo dōm. q̄ mr̄i regis non q̄ debet regi: debet tñ ei q̄dā honor: si mlis rōne cuiusdā excellēte. Et p̄ signū autoritates inducte. ¶ Ad scōm dōm, q̄ honor mr̄is refert ad filiū, q; ipsa mr̄ est, ꝓpter filiū adorāda. Nō tñ eo mō q̄ honor imaginis refert ad exēplar: q; ipsa imago, put in se ꝓsideraī vt res q̄dā, nullo mō est venerāda. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ crux nō est capax veneratiōis, put in se ꝓsideraī, z vt dictū est: sed beata p̄go fm seipsam est veneratione capax. Et ideo non est similis ratio.

¶ Utrū reliq̄e sctōꝝ sint adorāde. Arti. 6.

apponit⁹ ly pure/quū vr̄ pure creature. Cōsequētia ꝑma, ꝓbat: q; creatura rōnalis est capax fm se honoris. scda aūt/q; ista ꝟgo est pura creatura rōnalis. Seda aūt ꝑs ꝓbat: q; venerāda est eminēt⁹ creaturis ceteris: q; est mr̄ dei. ¶ In h̄ articulo z ſpāli trīsiōe ad tertiū/dubiū occurrit: q; nō dz ē minoris ꝑdōnis res venerāda fm se z fm aliud/ q̄si ecē solū venerāda fm aliō: q̄n venerabilitas fm se nō est ꝑdō diminues rōnē venerabilitatis: sed bīā ꝟgo si nō eēt venerabil fz se/ fz solū rōne xp̄i vt crux/ adorar̄et latria q̄ minus q̄ crux xp̄i: q; in trinsece fuit illi ziuncta: q̄ ēt nūc vt res cō ſucta xp̄o/ adorāda ē latria: z fz seipsa hypdulia. Et cōfirmat: q; ista dicta ecp nō icōuenit vnā z eādē p̄sonam adorari duplici adoratiōe. ¶ Ad hoc dr̄ fz venerabilitas fz se: nō distrahat rōnez venerabilitatis: imo est ꝑfectio dīa ei⁹: distrahit rō rōnē venerabilitatis rōne alteri⁹: ita q; venerabile rōne alt⁹: distrahit ꝑ venerabile fm se. Ecclā p se subsistere nō distrahit rōnē ent⁹: fz est ꝑfectio illi⁹ mod⁹: sed distrahit rōnē entis i alio: pura accīt⁹. Et ideo q̄n latria inter creaturas dēat soli venerabili rōne alt⁹ ꝓpis q̄ q̄dām creatū est fz se venerabile: n̄ sit rōne alt⁹ venerabile latria. ꝑ Et si ꝑ sit: q; distractio ista z ꝛa i ēntialib⁹ nō aūt in accīt⁹ ꝑdctis: q̄r iūgit due rōnes adorabilitatis i vna ꝑsona. Rndeat q; nos nō dicim⁹ opp⁹n: fz rndem⁹ argūmēto de q̄dō ne distrahente. ꝑ Ad mām aūt dicim⁹ cū augm̄to de q̄dō ne distrahente. ꝑ Ad mām aūt dicim⁹ cū augm̄to de ꝓpria ꝟgo. z. 3. q. 25. art. 4-3.

Alias ✠ ꝑtia.

¶ Super articulum sextum. Alias ✠ mortuū.

Rtulus ē clarissim⁹ est. ¶ In corpore articuli / vnica est con

Universidad de Deusto
Biblioteca

clusio duplicit̃ p̃bata. Con⁹ est. Reliquias sanctoꝝ ꝙ̃ lesciuꝝ congruo honore venerari debe-
3.di. 19. ã.5.q.3. Et opus. 3.ca.22. Et opus. 60.c.18. Et gal. 3. let. 7. fi.
m⁹: ꝛ precipue eoꝝ corpora. Probatur p̃mo. Affectus alicui⁹ venerat̃ur ẽ illa que de ipso post mortem reliquunt̃ur: sed sanctos dei veneramur: ergo eoꝝ reliquias veneran debem⁹ ꝛ precipue eoꝝ corpora. Maior probat auth̃oritate aug. Dicit enim: ꝙ sci sũt christi membra: quia dei filij: quia amici: quia nostri intercessores. Pars autem specificata in conclusione: scilicet precipue eoꝝ corpora: manifestat ex tribus: quia tempa spiritus sancti inhabitantis: ꝙ organa spiritus. ſ. operãtis p ea fuerit: quia sunt corpoꝛi christi cõfiguranda. Secundo probatur conclusio: quia deus honorat miraculis: ergo ꝛ nos debemus honorare.

¶Super. q. 26. ar. 1.

Julus claꝛus est.

¶In corpoꝛe ar. ẽ due cõclusiones. Prima est. Esse mediatoꝛem inter deuꝫ ꝛ homines: simpliciter seu perfectiue: est proprium christo. secunda est. Nihil prohibet alios dici mediatoꝛes secundũ quid: scilicet dispositiue vel ministerialiter. Prima conclusio probatur. Unire homines deo pfectiue: quenit soli christo: ꝙ̃ solus christus est pfectus mediatoꝛ dei ꝛ hominuꝫ. Hoc aũt probat ꝙ̃ per mortem suã mundum deo reconciliauit: ꝛ apostol⁹ dicit: deus erat in christo mundum sibi reconcilians. Consequentia vero probatur ex rõne: ꝙ mediatoris officium est mediare inter eos inter quos est mediatoꝛ. pbaꝝ ꝙ̃ in medio vniuꝝ extremi. Et auth̃oritate apo. ꝙ cum dixit: est mediatoꝛ ꝛc. subiũgit qui dedit ꝛc. Secunda conclusio ꝛt clara relict̃: ꝙ cooperãtur aliqui ad vnionem

¶Super arti. 2m.

Julus claꝛus. In corpoꝛe duo ficunt: ꝑ̃ ꝓ nuntur due cõditiones mediatoris: 1º applicãtur ad christum ꝓpter ꝛ sõm⁹ deus que est iterum sue forme vnienda.

¶De hoc quod christ⁹ dicitur dei ꝛ hominum mediator. Questio 26.

Deinde cõsiderãdũ est de hoc ꝙ̃ christus dei ꝛ hoium mediatoꝛ. ¶Et circa h̃ ꝙ̃runt duo. Primo vtrum esse mediatoꝛ dei ꝛ hoium, sit ꝓ̃pium christo. Secundo vtrũ h̃ conueniat ei ꝛ hũanã nãz.

¶Utrum esse mediatoꝛem dei ꝛ hominuꝫ sit proprium christo. Articulus 1.

Ad primũ Sic pceditur. Uꝛ ꝙ̃ esse mediatoꝛe dei ꝛ hoium, sit ꝓ̃pium christo. Sic.n. sacerdos, ita ꝛ ꝓ̃pe vꝛ esse mediatoꝛ inter deuꝫ ꝛ hoies: ꝛz illꝰ dñs. ego illo tpe seqꝛter fui ꝛ medi⁹ inter deũ ꝛ vos. Sz ee ꝓ̃pheta ꝛ sacerdoteꝫ. nõ ẽ ꝓ̃pium christo. Ergo nec ẽt ee mediatoꝛe. ¶Ꝓ̃. Illꝰ qõ̃ quenit ãgelis bonis ꝛ malis, nõ ꝑ̃t dici ee ꝓ̃pium christo. Sz ee̅ medĩ iter deũ ꝛ hoies, quenit angelis bonis: vt dio. dicit. 4.c. de dl. no. conuenit ẽt angelis malis. i. demonibus: ergo nõ ꝙ̃ dã cõia cũ deo. ſ. immortalitate, quedaꝫ cuꝫ hominib⁹. ſ. ꝙ̃ sunt aio passui, ꝛ ꝙ̃ cõsequẽs miser. vt pater per aug. in. 9. de ciuit. dei. Ergo esse mediatoꝛem dei et hoiuꝫ non est ꝓ̃puꝫ christo. ¶Ꝓ̃. ad offm mediatoꝛis pertinet interpellare ad vnum eoꝝ iter quos est mediatoꝛ: ꝓ̃ altero. Sed. ſ. ſicut ꝛo. 8. interpellat ꝓ nobis ad deum gemitibus inenarrabilibus. Ergo. ſ. ſ. est mediatoꝛ inter deum et homines. Non ergo est ꝓ̃pium christo.

Sed cõtra Est, ꝙ̃ ꝛ ꝑ̃ ad tim. 2. Unꝰ est mediatoꝛ dei et hominum, homo iesus christus.

Rñdeo Dñm, ꝙ̃ ad mediatoris offm ꝑ̃pe ꝑtinet, ꝛiungere ꝛ vnire eos inter ꝙs ẽ mediatoꝛ. Nã extrema vniũtur i medio. Unire aũt hoies ꝺo, pfectiue qõ cõuenit christo: ꝓ quẽ hoies sunt reconciliati deo: ſz illꝰ. 2. ad cor. 5. deus erat i christo mundũ reconciliãs sibi. Et tõ sol⁹ christ⁹ ẽ perfect⁹ dei ꝛ hominuꝫ mediatoꝛ: inquãm ꝓ suam mortẽ hũanum gen⁹ deo reconciliauit. vñ cũ apls dixisset, mediatoꝛ dei ꝛ hominũ homo christus iesus. subiũxit. ꝙ dedit semetip̃m redẽptiõez ꝓ omnib⁹. Nihil tñ phibet aliq̃s aliꝯ a christo dici mediatoꝛes inter deum ꝛ homines: put. ſ. cooperant ad vnionem hominum cũ deo dispositiue vel ministeriali ter, ꝛ apostol⁹ dicit: cerdotes ve. te. dicti ſ mediatoꝛes iter deũ ꝛ hoies dispositie, ꝛ ministerialiter: inquantuꝫ. ſ. ꝺnunciabant ꝛ prefigurabãt ve̅ꝛ ꝛ pfectum dei, ꝛ hominũ mediatoꝛeꝫ. Sacerdotes ꝺo no. te. ꝑ̃t dici mediatoꝛes dei ꝛ hoium. inqnã̃ sunt mistri ꝺi mediatoris: vice ipsi⁹ salutaria sacꝛa hominibus exhibẽtes. ¶Ad secundum dñm, ꝙ̃ angeli bõi, vt aug. dicit i. 9. de ci. dei nõ recte ꝑ̃t dici mediatoꝛes iter deũ ꝛ hoies. Cũ. n. vtrũ ꝛ̃ hẽant cõe deo ꝛ beatitudines ꝛ imortalitatẽ, nihil aũt hoꝛ cũ hoib⁹ miꝛis ꝛ mortalib⁹: quõ ñ ꝓti⁹ remoti sũt ab hominib⁹, deo ꝛ̃ coniũcti. ꝙ̃ inter vtroſ̃ medij ꝓstituit Dio. tñ dicit eos ee medios, ꝙ̃ꝛ̃ graduz nature sunt infra deũ ꝛ supra hoies ꝓstituti: ꝛ mediatoris offm exercẽt, ñ qõ ꝓncipaliter ꝛ pfectiue, ſz ministerialiꝛ ꝛ dispositie. Unde thẽ. 4. ꝺi. ꝙ̃ accesserũt ãgeli ꝛ ministrabant ei. ſ. christo. Demões aũt ꝛ̃t ꝓmunẽ cũ deo immortalitatẽ, cũ hominib⁹ autẽ miseriam: ad hoc. n. se interponit me̅ demõ immortal⁹ mi⁹, vt ad imortalitatẽ bt̃ãs trãsire ñ sinat, ſz ꝺducat ad miseriã imortalẽ. Unde ẽ sic̃ malꝰ medi⁹, ꝙ̃ sepat amicos. Christ⁹ aũt hũit cõez cũ deo beatitudinẽ, cũ hoib⁹ aũt mortalitatẽ. ꝛ tõ ad hoc se interposuit me̅ vt mortalitate transacta ꝛ ex mortuis facẽt imortales (qđ̃ ī se reꝛgẽda mõstrauit) ꝛ ex miꝛis btõs, vñ nunq̃ ipe discessit. Et tõ ipe ẽ bonus mediatoꝛ, ꝙ̃ recõciliat inimicos. ¶Ad tertiũ dõz, ꝙ̃ spũscus cum sit ꝓ oia deo eq̃lis, ñ ꝑ̃t dici medi⁹ vl̃ mediatoꝛ iter deuꝫ ꝛ hoies, ſz sol⁹ christ⁹. q̃ ꝛ ſz ꝺuinitatẽ eq̃lis sit ꝑ̃ri. tñ ſz hũnitatẽ mino⁹ ẽ ꝑ̃re: vt supꝛ ꝺcm ẽ. Uñ ſr illud ad gal. 3. christ⁹ ẽ mediatoꝛ, ꝺicit glo. non ꝑ̃ nec spũscus. Ꝺr ãt spũscus iterpellare ꝓ nobis, quia ipse interpellare nos facit.

¶Utrum christus ꝑm ꝙ̃ hõ sit mediatoꝛ dei ꝛ hominum. Arti. 2.

Adscõz Sic ꝓcedit. Uꝛ ꝙ̃ christ⁹ non sit mediatoꝛ dei ꝛ hoiuꝫ ꝑm qđ̃ hõ. Dicit.n. aug. i li. ꝓtra felicianum, una ẽ christ⁹ plona, ne sit nõ vn⁹ christ⁹ nõvna subsẽtia, ne mediatoꝛis dispẽsatiõe submota, aut dei tñ dicaꝫ aut hois filiꝰ. Sz nõ est dei ꝛ hois filiꝰ ꝙ̃ ꝓ hõ. ſz silr ꝑm ꝙ̃ deꝰ ꝛ hõ. Ergo nec ꝙ̃ dõm ẽ ꝓ sit mediatoꝛ dei ꝛ hominũ, solũ ꝙ̃ hõ. ¶Ꝓ̃. Sicut christ⁹ inquãtũ ẽ deꝰ. quenit cũ ꝑre ꝛ spũscõ, ita inquantum ẽ hõ, quenit cũ hoibus. Sz ꝓpter hoc ꝙ̃ in quãtũ ẽ deꝰ quenit cũ ꝑre ꝛ spũscõ, nõ ꝑ̃t dici mediatoꝛ inquantũ ẽ deꝰ, qr sup illꝰ ꝑme ad tim. 2. mediatoꝛ dei ꝛ hominũ ꝛc. dic̃ glo. inquantũ ẽ ꝙ̃ hus, nõ medi⁹ ẽ: qr eq̃lis ẽ deo, ꝛ deꝰ apꝺ deũ, ꝛ silr vn⁹ deꝰ. Ergo nec ẽt iq̃ꝛtũ ẽ hõ, ꝑ̃t dici mediatoꝛ ꝓpter quenit̃iam quã cũ hominib⁹ hz. ¶Ꝓ̃. Christ⁹ ꝺ mediatoꝛ in quantũ reconciliauit nos deo: quod quidem fecit auferẽdo peccatuꝫ, quod nos sepabat a deo. Sed auferre peccatum. quenit chr̃o nõ, inquantum est homo, sed inquantum est deus. Ergo christus inquantum est homo non est mediatoꝛ, sed inquantum est deus.

Sed ꝙ̃ Est, ꝙ̃ aug. dicit li. 9. de ciuit. dei, Non ob hoc mediatoꝛ est christus qꝛ ẽ ꝙ̃ hũ: maxime quippe immortale ꝛ maxime btñ ꝙ̃ hũ, longe a mortalib⁹ miseris: ſz mediatoꝛ est secundum ꝙ̃ homo.

Rñdeo Dõz, ꝙ̃ i mediatoꝛe duo posumus ꝛsiderare. Primo qꝺe rõem mediꝰ: secundo offm coniungẽdi. Est aũt de rõne mediꝰ ꝙ̃ distet ab vtro ꝙ̃ extremoꝝ, ꝛiungit aũt mediatoꝛ ꝙ̃ hoc ꝙ̃ ea que vnius sunt, defert ad alterũ. Neutrũ aũt horum ꝑ̃t ꝛuenire christo ꝑm ꝙ̃ deꝰ: sed solũ ꝑm quod hõ. Nam ſz ꝙ̃ deus, nõ ꝺiffert a ꝑre ꝛ ſpiritu sancto in natura ꝛ ꝑtãte dñij. Nec ẽt pater ꝛ. ſ. aliquid habent quod non sit filij: vt sic possit id quod est patris vel. ſ. quasi ꝙ̃ est alioꝝ ad alios deferre. Sed vtrumq̃ conuenit ei inquãtum est homo: quia secundum quo est homo, distat ꝛ a deo in natura, ꝛ ab hominibus in dignitate ꝛ gratie ꝛ glorie. Inquantum etiam est homo, conuenit ei coniungere homines deo, precepta ꝛ dona dei, hominibus exhibendo, ꝛ ꝓ hominib⁹ deo satisfaciendo, ꝛ interpellando. Et ideo verissime dicitur mediatoꝛ: ſz quod homo.

Ad primũ Ergo dõz, ꝙ̃ si subtrahaꝫ ꝓ ꝙ̃s ab eo singularis plenitudo gratiarum: que ꝛuenit ei inquãtũ est vni genitus a ꝑre: vt ꝺr ioan. ꝑ. Ex qua quidem plenitudine hz vt sit sup oẽs hoies ꝓstitut⁹: ꝛ ꝓpinquus ad deũ accedẽs. ¶Ad scõm dõm, ꝙ̃ xp̃s ꝑm qđ̃ deꝰ, est ꝓ oia eq̃lis ꝑ̃ri: ſz ẽt ī hũana nã excedit alios hoies. Et tõ ꝑm qđ̃ hõ põt ee mediatoꝛ: nõ aũt ꝑm qđ̃ deus.

¶Ad tertiũ dõm, qđ̃ ſz authoꝛitatiue pctũ auferre, ꝛuenit xp̃o ꝑm qđ̃ est deꝰ: tñ satisfacere ꝓ pctõ hũani gñis ꝛuenit ei ꝑm qđ̃ est hõ. Et ꝑm hoc ẽ deꝰ ꝛ hoim mediatoꝛ.

¶De sctificatione beate ꝙ̃ginis. Qõ. 27.

Dost Predicta, in qb⁹ de vnione dei ꝛ hois, ꝛõ his q̃ vnione cõsequunt̃, tractatũ est: restat ꝛsiderãdũ de his, q̃ filij⁹ dei ī carnat⁹, inna hũana sibi vnita gessit vl̃ passus est. Que q̃dẽ ꝛsideratio q̃dripartita erit. Nã ꝓ ꝛsiderabim⁹ de his q̃ ꝓtinẽt ad ingressum ei⁹ ī mũdũ. Scõo de his q̃ ꝓtinẽt ad ꝓgressũ vite ipsi⁹ in h̃ mũdo. tertio de exitu ipsi⁹ ab h̃ mũdo. ꝛto de his q̃ ꝓtinẽt ad exaltationẽ ipsi⁹ post hm̃oi vitã. ¶Circa p̃mũ ꝛtuoꝛ ꝛsideranda occurrũt. ꝓ qđ̃ de cõceptiõe xp̃i. Scõo de ei⁹ natiuitate. tertio de ei⁹ circũcisiõe. ꝛto de ei⁹ baptismo. ¶Circa ꝓceptionẽ aũt ei⁹ ꝙ̃ ꝓ aliq̃ ꝛsiderare q̃tũ ad mrem ꝓcipiẽt̃e. Scõo q̃tũ ad modũ ꝓceptiõis. tertio q̃tũ ad pfectionẽ, plus ꝓcepte. ¶Ex pte aũt mris occurrit ꝛsideranꝺũ, ꝙ̃ qđ̃ de sctificatiõe ei⁹. Scõo de ꝓginita te ei⁹. tertio de desp̃satione eiusdẽ. quarto de ãnũtiatiõe ipsi⁹. q̃nto de pparatiõe ipsi⁹ ad ꝓcipiẽdũ. ¶Circa p̃mũ q̃runt ser. Primo vtrũ bt̃a ꝙ̃ mr dei, fuerit sctificata añ animationẽ. Secũ vtrũ ꝑ ꝓ hm̃oi sctificationẽ fuerit cõsecuta, vt nũq̃ peccaret. Quinto vtruz per hm̃oi sanctificationem adepta fuerit plenitudinem gratiarum. Sexto vtrum sic sanctificari, fuerit propium sibi.

¶Utrũ beata virgo mr dei, fuerit sanctificata ante natiuitatẽ ex vtero. Arti. 1.

Ad primũ Uꝛ qđ̃ bt̃a ꝙ̃go nõ fuerit sctificata añ natiuitatẽ ex vtero. Dicẽ enim apls. ꝛ. ad cor. 15. Nõ ꝓ⁹ qđ̃ spũale est, ſz ꝓ⁹ qđ̃ est aiale, deinde qđ̃ est spũale. Sz ꝑ gr̃am sctificãtẽ nascit̃ hõ spũal⁹ in filiũ dei: ꝑm illud Jo. 1. ex deo nati sunt. Natiuitas aũt ex vtero, ẽ natiuitas aialis. Nõ ꝙ̃ bt̃a ꝙ̃go fuit pu⁹ sctificata ꝙ̃ ex vtero nasceret. ¶Ꝓ̃. Aug. ꝺr in epla ad dardanuz, Sctificatio q̃ efficimur tẽplũ dei, nõ nisi renato ꝛ̃ est. Nemo aũt renasc̃it nisi pu⁹ nascatur. Ergo bt̃a ꝙ̃go non fuit pu⁹ sctificata ꝙ̃ ex vtero nasceret. ¶Ꝓ̃. Quicũq̃ est sctificatus ꝑ gr̃am, est mũdatus a pctõ originali ꝛ actuali. Si ꝙ̃ bt̃a ꝙ̃go fuit sctificata ex vtero, ꝙ̃s est qđ̃ tũc fuerit emũdata ab originali pctõ. Sz solũ originale pc̃m poterat eã ipedire ab introitu regni celestis. Si ꝙ̃ tũc mortua fuisset, vꝛ qđ̃ tanuã, regni celestis introisset. Nõ tñ fieri nõ potuit ante passionẽ xp̃i: habem⁹ enim fiduciã in introitũ sctoꝝ ꝑ sanguinẽ ei⁹: vt ꝺr heb. 10. Uidetur ergo ꝙ̃ beata ꝙ̃go nõ fuerit sctificata anteq̃ ex vtero nasceret. ¶Ꝓ̃. Pctm̃ originale cõtrahit ex origine, sicut pctm̃ actuale ex actu. Sed quãdiu aliquis est in actu peccãdi, nõ potest a pctõ actuali mũdari. Ergo etiam nec beata virgo a pctõ originali mũdari potuit, dũ esset adhuc in ipso actu originis, in materno vtero existens.

Sz ꝏ Est, ꝙ̃ ecclia celebrat natiuitatẽ btẽ marie, ꝙ̃. ſ. fuerit sctificata ī vtero, vnde ī scriptura canõica tradit: ꝙ̃ ẽt nec de ei⁹ natiuitate mẽtionẽ fac̃. Siẽ tñ aug. ꝑm one de assũ ptiõe ipsi⁹ ꝙ̃gis, rõnabiliꝰ argumẽtat̃. ꝙ̃ cũ corꝑe sit assũpta ī celũ (qđ̃ tñ scꝑtura nõ tradit) ita ẽt rõnabiliꝰ argumẽtari possum⁹ ꝙ̃ fuerit sctificata in vtero. Rõnabiliꝰ em̃ credit̃, ꝙ̃ illa ꝙ̃ genuit vnigenitũ a ꝑre, plenũ gr̃e ꝛ ṽitatis, ꝑe oib⁹ alijs matoꝛa ꝓuilegia gr̃e accepit. Uñ vꝛ legitur luc. ſ. angel⁹ ei dixit, aue maria gr̃a plena. Innuenim⁹ aũt qbusdã alijs h̃ ꝓuilegiaꝝ eẽ ꝓcessuz, vt in vtero sctificaꝛent̃: sicut hiere. cui dictũ est hiere. ſ. añ̃ꝙ̃ exires de vulua sctificauꝛ te. ꝛ sicut Jo. bap. de ꝙ̃ dictũ est luc. ꝓ̃o, spũsctõ replebit adhuc ex vtero mr̃is sue. Uñ rõnabiliꝰ credit̃ ꝙ̃ beata virgo sanctificata fuerit anteq̃ ex vtero nasceretur.

Ad ꝓmũ Ergo dõm, qđ̃ ẽt ī bt̃a ꝙ̃gine ꝓ⁹ fuit id qđ̃ est aiale, et post id qđ̃ est spũale: qꝛ pu⁹ fuit ſz carnẽ ꝓcepta ꝛ postea ꝑm spm̃ sctificata. ¶Ad scõm dõm, ꝙ̃ aug. loq̃t̃ ẽm lege cõcm: ꝑm quã ꝓ sacꝛa nõ regñant aliq̃ nisi pu⁹ nati. Sz ꝺe⁹ huic legi sacꝛoꝛ, potẽtia ꝛ sanctificãs nõ alligauit: ꝺn aliq̃s ex ꝓuilegio gr̃az suã ꝛsserre posſit, añ̃ꝙ̃ nascanꝫ ex vtero. ¶Ad tertiũ dõm, ꝙ̃ bt̃a ꝙ̃go sctificata fuit in vtero a pctõ originali q̃tũ ad maculã ꝑsonalẽ: ñ tñ fuit liberata a reatu, ꝙ̃ tota nã tenebaꝛ obnoxia, vt. ſ. nõ intraret in paradisuz nisi ꝙ̃ ꝓstiũ ✠ xp̃i, sicut et de sctis ꝑ̃ib⁹ ꝺr ꝙ̃ ꝛpabant ante xp̃m. ¶Ad quartũ dõm, ꝙ̃ pctm̃ originale trahit ex origine, inquãtũ ꝙ̃ ea cõicaꝛ hũana nã quaz ꝓprie respicit pctm̃ originale: qđ̃ q̃dẽ fit q̃ñ, ples ꝓcepta aiatur. Uñ post aiationẽ nihil ꝑ̃lem cõceptã sanctificaꝛi: postea em̃ nõ manet in materno vtero ad acciꝑiendã humanã naturam, sed ad aliqualẽ perfectionẽ eius qđ̃ iam accepit.

¶Utrũ beata virgo fuerit sanctificata añ aiationẽ. Arti. 2.

Adscõm Uꝛ ꝙ̃ bt̃a ꝙ̃go sctificata fuerit ante aiationẽ. Qꝛ (vt dictũ est) pl⁹ gr̃e est collatũ ꝙ̃gini m̃ri dei q̃ alicui sctoꝝ. Sz qbusdã ꝺr ee ꝓcessuz ꝙ̃ sctificaꝛ ẽt añ aiationẽ: qꝛ vt ꝺr hiere. ſ. ꝑusq̃ te formaꝛ ẽm vtero, noui te. Non aũt infundit aia añ corꝑis formationẽ. Silr ẽt de Joã. bap. ꝺr amb. sup luc. ꝙ̃ nõdũ inerat ei ſpũs vite, ꝛ iaz inerat ei ſpũs gr̃e. Ergo multo magis bt̃a ꝙ̃go añ aiationẽ sctificari potuit. ¶Ꝓ̃. Couenies fuit, sicut anſel. ꝺr in li. de ꝓceptu ꝙ̃ginali) vt illa ꝙ̃go ea puritate niteret q̃ maiꝰ sub deo nequit intelligi. Uñ ꝛ cant. 4. ꝺr, tota pulchra es amica mea, ꝛ macula nõ est in te. Sz maioꝛ puritas fuisset btẽ ꝙ̃ginis, si nũq̃ aia eꝰ fuisset tñ ꝙ̃nata ꝓ̃ctõ originalis pcti. Ergo h̃ ei ꝑ̃stitũ fuit, vt anteq̃ aiaꝛet caro eꝰ sctificaꝛet. ¶Ꝓ̃. Sicut dictũ est, nõ celebrãt festũ nisi de aliq̃ sctõ. Sz q̃dã celebrãt festũ ꝓceptiõis btẽ, ꝙ̃ginis. Ergo vꝛ q̃ in ipsa sua ꝓceptiõe fuerit sancta, ꝛ ita q̃ añ aiationẽ fuerit sctificata. ¶Ꝓ̃. Apls ꝺr ro. 11. Si radix sctã, ꝛ rami. Radix aũt filijꝛ sunt parẽtes eoꝝ. Potuit ẽ btã virgo sctificaꝛi etiã in suis parẽtibus ante animationem.

Sz ꝏ Est, ꝙ̃ ea q̃ fuerũt ī ve. te. fũt figura nouꝝ: ꝑm illud. ſ. ad cor. 10. oia ī figura ꝓtigebãt illis. Sz ꝓ sctificationẽ tabernaculi, de q̃ ꝺr ī ps. sctificauit tabernaculũ suũ altissim⁹, vꝛ sigñ sctificatio mr̃is dei. ꝙ̃ tabernaculũ dei ꝺr: ꝑm illud ps. in sole posuit tabernaculũ suũ. De tabernaculo aũt ꝺr exo. vl. post q̃ cũcta ꝑfecta sunt operuit nubes tabernaculum testimonij, ꝛ glia dñi impleuit illud. Ergo etiã btã ꝙ̃go nõ fuit sctificata nisi postq̃ cuncta eius perfecta sunt. ſ. a corꝑus ꝛ anima.

Rñdeo Dõm, qõ sctificatio btẽ ꝙ̃gis, nõ ꝑ̃t intelligi añ eius aiationẽ, duplicit̃ rõne. Primo qđ̃ q̃ sctificatio de q̃ loq̃mur, nõ est nisi emũdatio a pctõ originali: sctitas em̃ est ꝑfecta mũditia, vt ꝺr ioñ. ꝺr. 12. c. de di. no. ¶Culpa aũt non ꝑ̃t emundari nisi ꝙ̃ gr̃am: cui⁹ subm̃ est sola creatura rõnalis. Et tõ añ infusionẽ aie rõnalis btã ꝙ̃go sctificata nõ fuit. Scõo qꝛ cũ sola creatura rõnalis sit susceptiua culpe, ante infusionez aie rõnalis, ꝑles cõcepta nõ est culpe obnoxia. Et sic quocũq̃ mõ ante aiationẽ btã ꝙ̃go sctificata fuisset, nũq̃ incurrisset maculã originalis culpe: ꝛ ita nõ indiguisset redẽptione ꝛ salute, q̃ est ꝙ̃ Christũ. de quo ꝺr Mat. ſ. ipse saluum faciet populũ suum a peccatis eoꝝ. Hoc aũt ẽncouenies est, qđ̃ Christus non sit saluatoꝛ omnium hominum: vt ꝺcitur ꝑme ad timo. 4. Unde

¶Ꝓme ꝓtis de Christo tractatus tertius.

Hic incipit tertiꝰ tractat⁹ ꝑme ꝓtis q̃ de ꝛpo est: tractaturuꝫ h̃ vsq̃ ad. q. 39. de spẽcrãtib⁹ ad igressum xp̃i ī mũdũ: vt clare ꝑ̃z in lra.

¶Super. q. 27. articulum ꝓmum.

In corꝑe duo fiũt: ꝑmo q̃lis notitia de h̃ q̃sito h̃i põt ꝺ̃::ac ꝙ̃ mõstrat̃ vta ad inuestigãdã ṽitatẽ ꝙclonis. Scõo ꝙ̃ mõstrãtã vtã recẽdo ꝛñ

Ad primũ

Ad scõm

Ad tertiũ

Ad ꝓmũ

Universidad de Deusto Biblioteca

trarla/de imūdicia ad mūdiciā.z sic ꝓstat q̄ ē ō pcō i.gra. Sc̄do vt ē ō negato i affirmatiō/ō ñ sc̄o i sc̄m/de ñ gra i gra. Et sic nō supponit pc̄m.z in uenk i xp̄o z ag̃el:ag̃eli.n.ificati sūt a ō/q̄ nūq̄ peccauerunt:z ō seipo dic̄ chr̄s/quē pr sc̄ificauit ⁊c. Jn p̄a ät rōe hic allata sumit sc̄ificaᵒ ꝓᵒᵒ gra mā.e. q̄si sermo ē de sc̄ificatiōe hois ōcēdētis ex mixtiōe maris z femie: supponim⁹.n. oēs hmōi hoiez pc̄m originale ẏhē:inz supi⁹ ꝺteriata ō pcō originali. Et ꝓpea in

lra ō/ꝙ sc̄ificatio ō q̄ relinquitur quod sanctificatio beate virgi-
lo⁹mur/ē emūdatio nis fuerit post eius animationem.
a pcō originali. Et er
ancte dio. accipiēdo **Ad primū** q̄ dom.q̄ dr̄is dic̄ ante
mūdicīā a fīio pba- fōsationē i vlo.se. dic̄f.
tur. lr̄ rōe māe; pbat: nonisse notiª. s.p̄destinatiōis: fz sc̄ificasse sed
q̄ pfecta mūdicª i ta cit eū ñ añ fōsationē. fz añq̄ exiret ō vētre.
li maᵗeēmūdatū apec ❡ Ꝺ ät ābr: dic̄ꝙ iōi ba. nōdū ierat spūs vi-
cato originali. Ꝑ Ad- te. cū iā hēbat spm̄ gr̄e. ñ ē itellᵘˢ ꝼm q̄ sp̄s
uerte 2ᵒ/q̄ ꝺ sc̄ifica- vite ꝺ: aia viuificās: fz ꝼm q̄ sp̄s vite ꝺ: aer
tio. ppie sūpta/vt. s. exteriꝰ respirat⁹. Al⁹ pt dici q̄ nondū inerat
ptigit ad. ꝑpū terinz ei spūs vite. i. aia ōntū ad mālestias ⁊ com-
ad q̄nē/q̄ est gr̄a red- pletas opōnes ipsiꝰ. ❡ Ad 2ᵐ dom.q̄ si nū
dēs creatura ipecca- quam ala btē ẏgis fuiſz cōtagio originalis
bilē ad minus mōtra pc̄i iſnata. hoc ꝺtogaret dignitati chr̄i: ꝼm
lr/sumaᵗ ꝺuobᵘ añdi quā ē vlis oīuz saluator. Et iō sub chr̄o qui
et/ mod⁹: extendit tñ saluari ñ idiguit. tāq̄ vlis saluatoꝛ. maxia fu
sanctificatiōis nomē it btē ẏgis puritas. Nā chr̄s nllo ᵖcōrarit
(sic ē ert̄cdunt alia originale peccatum: fz ipsa sui ꝓcepᵗᶜ fuit
noia multiplicia) ad scūs: fz illō lu. p. q̄ ex te nascēt sc̄m. vocabi
ea q̄ ad scīratez ꝓpa- tur filiꝰ ꝺi. Sz btā ẏgo ẏtit q̄dem originale
rāt/ꝛ faciunt z hmōi. pc̄m fz ab eo fuit mundata añq̄ ex vło na-
Et ꝓpea author i 2ª sc̄ē. Ab ergo fuit mundata añq̄ ex vło na-
rōe hic allata ertē- dicēs/q̄nqᵘ mō añ
sc̄ificatiōis noiem tif: aiationē btā ẏgo sa-
dicēs/q̄nqᵘ mō añ sc̄ē. Et hoc signat̄ iob. 3. vbi ō nocte origi-
aiationē btā ẏgo sa- nal⁹ pci dicit. Expectet lucē. i. xp̄z. ꝛ ñ videat
ctificata fuiſſz. Ea at (q̄ nthil ignatū icurrit i illā: vt ꝺ isap. 7.) nec
neēitas 2ᵉ rōnis su- ortū sūr gētis aurore. i. btē ẏgis: q̄ in suo or-
ſit q: ercluſo p ꝓmaz tu a pcō originali fuit imunis. ❡ Ad 3ᵐ ꝺᵒz,
rōnē q̄ añ ifusionē rō nalis aīe sc̄ificª fuit q̄ lz rōana eccl̄a ꝓcep̄ᵗᵉᵐ btē ẏgis ñ cele
ꝑpe/q̄ non erat ca- bret tolerat tñ ꝺue⁻ᵗᵉᵐ aliq̄ⁿ eccl̄az illud
par gr̄e. superat ex festū celebr̄atiū. Añ tal celebritas ñ ē totaliꝛ
cludē q̄ tunc ēt. s. añ reputabāda. Nec tñ ꝓ hoc q̄ festū ꝓceptiōis
aiationē nō fuit sc̄ifi- cōceptiōis ipsiꝰ. ❡ Ad 4ᵐ dom.q̄ 2ª ē sc̄ifi-
cata illo mō q̄ ille fe- ca⁹. Ana q̄ ō totiª nature: iq̄ⁿ. s. tota natura
tus erat sc̄ificationis hu⁻ⁿª ab oi coru⁻ⁿᵉ cp̄e ⁊ pene libaᵗ ⁊ hec
capar: puta q̄ mūdꝰ erit i resurre⁻ⁿᵉ. Alla ꝺo ē sc̄ificª pśonaᵗ. q̄
rek ab ifectiōe seu cō- ñ trāsit i ꝓlē carnaliꝛ genitā: q: taᵗ sc̄ificaᵒ

❡ Circa 2.4ᵐ rōnē du

biū occurrit ō illa ꝛ se-

quentia/ergo nō in dignuiſſz redēptiōe chr̄i. Nam vī non valere: ex eo q̄ multi q̄si sint modi quibus redemptio ⁊ salus per chr̄m fit etiam a pec-
cato/ratio ista vnum tantum modum ex cludens/quasi omnes excluserit
ſsert negatiuā totaliter/q̄ non indiguisset redemptiōe christi. Qō ät non
sit vnicus tantum modus q̄ redēptio a pcō fit p chr̄z: et eo p̄z q̄ vltra illū
communem modum q̄ saluat de lendo inuisti pci maculā in aia/ꝺat ali⁹/
quo tollendo contagionis labē a carne suſceptura animam/p̄eseruat a
peccato animam ne incurrat in illud. Ac per hoc lz beata ẏgo non indi-
guiſſz illo modo sc̄ificet p ꝺeletionē macle icurse/redimi ⁊ saluari p rp̄m:
indignuit tñ redimi p eūdē: alio mō. s. per emūdationē infuⁿᵉ fetus. vt sic
p̄seruaret a culpa. ❡ Ad 5ᵘᵐ euidētiā aduertēdū est: q̄ aliud est p̄sonā
beate ẏginis indiguisse redimi a peccato p chr̄m/ꝛ aliud est fetum illum
añ anime infusionē indiguisse sc̄ificari per chr̄m. Nā p̄sonam ipsam in-
digere saluari a pcō/est liberari a pcō quod hz vel haberet: opz. n. aut q̄
hēat peccatum/vel quod sit in ꝓcinctu seu periculo hñdi peccatū q̄cūs eget
saluari a pcō: fi enim pc̄m non hz/nec ē i periculo hñdi peccatum/saluato
re a peccato nō indiget: vt pz. Fetū aūt egere sanctificatiōe/est q: nisi san
ctificetur/imūdus erit. Si hr̄ē gr̄ā virgis fet⁹ sanctificatus fuisset añ i-
fusionē anime rationalis: quū fet⁹ nō sit hō nisi p animam rōnalem/non
ipsa btā ẏgo/q̄ non erat adhuc/sed fetus ille indiguisset sanctificari per
chr̄istum: sed ipsa btā virgo fuisset ꝓcepta sine peccato originali ablq̄ ẽ
ctu/q̄ alia gratia. Ita q̄ ex ꝺ ipso quod anima sua infusa erat materie mūꝺe/ex quibus peccatum nō ꝺerisset/ēt sic nulla superappolita fuiſſz gratia:
ac per hoc ipsa beata virgo non indiguisſz gratia redemptionis seu sal-
nationis a peccato p chr̄m facte. Ex ꝺcīs. Apls paul⁹ q̄ natⁿ ẽ ciuis roma-
nⁿ/nūq̄z idiguit cesarea gr̄a ad ciuilitatē romanā/q̄uis aliq̄s ex p̄sīb⁹ suꝭ
hac gr̄a idiguerit Sile ēt propositio: q̄ lz caro añs p̄sonā btē ẏginis ñ cele
guerit redimi tali mō p chr̄m: ipsa tñ btā ẏgo q̄ nata in vtero eēt exps
pci ablq̄ infusa fidi gr̄a ꝺbernāte ne icurreret/nō idiguiſſz simplr̄ ablsolu
te redimi seu saluari a pcō p chr̄z. Et hic hēs/q̄ si dicaᵗ/q̄ btā ẏgo indi
guiſſz in carne p̄cēdēte redimi a pcō/q̄uis nō in se hec dictio nō obstat dicti: q̄si idigere in añtib⁹ nō est ipsaz indigere: ita q̄ ly in añtib⁹/est ꝺdi
rio ꝺiminūes rōnē idigētie p̄sonalis. Et ꝓpea ñ valet ꝑa: idiguiſſz in sui
fet⁹ carne. q̄ ipsa btā ẏgo idiguiſſet. Est ẽ simplr̄ ꝺa doctrina in lra tract̄a:
quod si btā ẏgo fuiſſz añ ifusionē ale sc̄ificata/q̄ nō eguisset redēptiōe

z salute a pcō facta p chr̄m. Ꝑ Et bñ nota/q̄ nō ꝺr̄ q̄ nō indiguiſſz saluti
gr̄e aut gloie facta p chr̄m/fz salute a pcō: a qua dict⁹ est iesus ō est sal
uator: vt ag̃el⁹ reuelauit ioseph/ꝺicēs math. p⁰ vocabis nomē eⁱ⁹ iesum:
ipse. n. salū faciet pp̄z suū a pctis eoꝝ. Ꝑ Et p hec p̄z filio ad obionem:
q̄m beatā ẏginē indigē: sic paulū i suis parētib⁹ idiguisse gr̄a ciuilitatis rōa
ne/ non est paulū illa
idiguisse: fz maiores
suos indiguisse illa.

❡ Circa corᵐ / ⁊ⁿ occurrit: q: non vī se-
qui ex ꝑmissis. Nam
ex hoc q̄ btā ẏgo nō
fuit sc̄ificata añ ani-
tionem/non seqtur q̄
sc̄ificatio eius fuerit
post aiationē: hat. n.
q̄ nec añ nec post fed
in ipso instanti infusio
nis aīe fuerit sc̄ifica-
ta: vt multi moder-
ni tenent.

Ꝑ Ad hoc ꝺr̄ q̄ aliud
ē ꝺiscutere materiam
quātū ex hac lra ifer-
tur talis ꝓ corolla-
rie. Nam absolute lo-
quēdo/iter illas ꝺu-
as positiones extre-
mas. s. q̄ fuerit sc̄ifica
ta ante añ ifusionē aīe/ꝛ ꝓ
media q̄ fuit sc̄ifica-
ta in instanti ifusionis
aīe. Cui⁹ opionis au-
thor hic ñ meminit:
q: tpe ꝺo ñ erat adi-
cta/oībus cōiter te-
nētib⁹ beatā ẏginem
ꝓceptā in pctō otigi-
nali/ꝛ tō vt vī/repto-
batib⁹ sc̄ificationem
carnis ei⁹ añ ifusionē
aīe: vt in hac lra pz.
Et ꝓpea loquēdo ſm
ꝓpria lr̄a ꝓ ꝺcīs/ꝓna
tenet: q: a negatione
sanctificationis ante
rioris cum sua ratios
ne/q. s. contrarit pec
catum originale/im-
fertur q̄ fuerit sc̄ifi
cata post animationē
deinde instanti ẏhere pc̄m originale ꝛ sc̄ificari ab illo. Stat ẽ lra solida
ẏgis nō sollicitis ō illa media opione/tūc iopinabili. Que hodie mulier
ribⁿ vnlgo affectuꝰ finullop⁹ pio/mītoꝛ. ät idustria ac q̄stn cogēitibus ira
pualuit/vt doctrie scōr estimata pietas p̄erat/ꝛ q̄ ꝺ i cōi asserit: i hic. ſq̄
credēda st/sectādos magi/et antiq̄s doctores q̄ modernos: i ꝑticulari
p⁹ hr̄ꝺū moderni antiq̄s ꝛ ñ sc̄i scīs p̄ferunt. Testat ät erratio⁹ hic. p̄cēꝺ
ſus/siles eē istos peccātib⁹ er ſgratia electiōis: ꝺū i vī scītes/applican
do ad ꝑticulare/ab vī ꝺeclinät. Ꝑ Uer. opio ista media ẏgis nova. ẏgis
aliena a doctria ātiq̄ⁿ doctoꝝ/ꝛ a doctria sc̄ōr. ꝛ ꝓnunit: q: tñ nihil cōtra
fidem sustinet/et apostolica sedes decreuit donec fuerit decīsum/ablq̄
hñs crīiꝰ labe vtrāq̄ ꝺictionis partem teneri posse/vnāq̄ⁿ pronūcia
ſm tuo sensu abūdet: mō prompta sit eccl̄ie sancte ꝺiffinitioni sb̄ee. Ꝑ Scīs
p̄sīmus ō hac materia tractatulū quendam ad leonem. x. pō. max. qui vi-
uit z regn. z ió sat fit hic monuisse oēs ō re hac ꝺifferētes aut p̄ꝺicantes
vt memnerint se nō ō fidei necessarijs ẏ ō. ꝓbabilibus tractaſ: ne ꝑtra fi-
ꝺē pe fidei ꝺocumēt⁹ aduersāt. Nā si tenet btā ẏgi. Fuisse originale pec
catū (vt sc̄i z ātiq̄ doctores tenēt) ꝓstat oia ꝛ ꝺa inuenti. Si ät tenet btā ẏ.
ſ. ex vi ꝓcⁱⁱˢ ſ⁹ex gr̄a singularissima i ipo ſtāti ifusionis aīe/ifusa/ i aīe/ꝑ
ſuata ab originali pcō/q̄ tunc icurriſſz nisi i² gr̄a affuiſſet/nihil ō fidem
tenet: ſ. spāl⁹ mod⁹ redimēdi ac saluāḋ a pctō originali/ꝛ ꝓ attribuitur
respectu sue mr̄. sic. n. ipa btā ẏgo idiguit redimi ⁊ saluari a peccato per
rp̄z: q̄m ipa tūc icurriſſz pcm/nisi mun⁹ gratie ꝓuenīet/ñ tpe/ẏ nā affuit
ẏ. Et ita puritas eⁱ⁹ fuit maᵗ⁹na sub chr̄isto: q̄ nullo modo idiguit redi
mi/q̄ ex vi sue cōceptionis fuit sc̄a. Puritaᵗ⁹ btā ẏg. q̄ aīale ē cuius noma
na non tpe ẏ. q̄ spāle est: q̄m infusio gr̄e in ipsius anima supponit pro
ductionez anime: quamuis vt ꝺictum est/p̄ueniat pci macⁿa/q̄ tūc icur
reda erat nisi gr̄a illā. Ipediſſz. pbabil⁹ pio fcō opinio/nihil sc̄ōr. antiq̄ⁿ
anthoritas obstaret: longe probabiliotem reddens contrariā positionē.

❡ Super articulum tertium.

Titul⁹ clar⁹ recolētib⁹ fomitis rōnē ex ꝺcīs i p̄cēdētibus: ē. n.
fomes appetitus/sensitiui ꝺeordinatio/er ſbtractiōe originā
lis iustitie ſbstituti: q̄ ꝺeordiatiōe caro ꝛcupiſcit aduersꝰ spūz.

❡ In corpe ar. duo fiūt: pⁿ ꝺcitaᵗ ẏtus opiones cē q̄stū ꝺeiſ
singule examinant: ꝛ sola ẏrta approbat/sicq̄ rndet quesito.

q̄ inordinata ꝛcupiscētia/ió inordinata est/q̄ ẏtia rōni hñtis illā: ac per
hoc ad p̄onale malū hñtis illā spectat. Quia igīt inordinata habitualis
ꝛcupiscētia est ex eadē rōne/ꝛ ẏtia rōni hñtis illā/ꝛ ex q̄ transmittit origi
nale pctī in ple: nō pōt ſm ynā ꝛ eandē atomā rōnē separi a seipa/vt ma
neat in seipsa ꝛ nō maneat: q̄cūq̄ sit ꝺe effectib⁹. ❡ Post hec ercluſis/scōa
ꝛ tertia opinionib⁹/inſert p̄mā aut ẏrta asserēdā. Et examinat p̄ma/ꝺe-
clarādo p̄mo quo ꝑt
itelligi ista pō. Et fa-
tis plane pz lra q̄ ad
ħ creꝑlo xpi et ade.
Munieꝺo scḋo ḥanc
opinionē: q: ꝑcta
ad dignitatē btē ẏgi
nis. Obiiciendo ter-
tio ꝑ illā: q: ꝺerogat
dignitati xpi q: ꝑti-
ma caro sc̄tā ꝺebuit
esse caro xpi. Affert
aūt i littera rō talis.
Ablq̄ ẏtute xpi nul-
lus a p̄ma ꝺānatiōe
liberaᵗ. q̄ añ incarna
tionē xpi nullᵒ fz car
nē ꝺebuit a p̄ma ꝺā-
natiōe liberari. Cōse
quētia ꝓbat: q: i xpi
carne ꝺebuit p̄mo ap
parere immunitas a
ꝺamnatione. Et con
firmat a illi/ꝺe imoꝛ
talitate carnis.

❡ Aduerte hic/q̄ au
thor posito añte/ad-
uersatiuā appōit ad-
inuārē ñam/ꝺicēs:
ꝛ q̄uis p̄ spūalē fidē
xpi aliq̄ sint ſm ſpm
ab illa ꝺānatiōe añ
xpi icarnationē libe-
rati: tñ ꝛc. Ubi er ꝺif
ſimili effectu salutis
carnalis et spūalis a
xpo/ ꝺū cām tāgit. s.
ſm spm ꝛ ſm carnez:
ñam ꝓbat. Consen-
taneū q̄ppe rōni est:
vt sicut sal⁹ spūs per
spūalē modū fit/ꝓ fi-
ꝺē. s. q̄ est etiā futuro
rū: ita sal⁹ carnis car
nalē. fz fiat: ac p̄ h a
p̄ma carne sc̄tā inap-
te nā/ẏtis est. p̄cul-
ꝺubis fz oēs sola xpi
caro: ꝺe q̄ sola scripti
est/ q̄ ex te nascētur
sctm. Uidere etiā po
teꝭ q̄ cōsona rō alla-
ta sit: tū vt p̄mus in
ynoquoꝝ gne sit cā
aliorꝝ: tū vt p̄m ꝛ cō
summatio rei cor-
ꝺeāt ꝺibi: sal⁹ carnis
p̄mmat⁹ imotali

tatē/inchoat p scītatē eiusḋē carnis. Et q̄ ꝓstat p̄mā carnē immortales
fuisse carnē xpi/q̄ ipse ex p̄mogenitus mortuoꝝ/ꝺsonli est/vt eius caro
fuerit etiā p̄ima caro sc̄ta. Sc̄itas aūt carnis penes mūꝺitiā seu immu
nitatē a fomite q̄ lex carnis ꝺr̄/attēdit/nō igit inuēta est q̄ caro sine fomite
ante Christi carnē. si p̄imꝰ locus xpo reseruat⁹ est/sicut reseruari ꝺecuit.
Ꝑ Et memēto lector vt in istiusmoꝺi q̄nib⁹ nō queras rōnes mathemati
cas: indisciplinati eñ est ingenij/ḡrere silem in o⁻ⁿᵃ certitudinē: rōna-
bile hic sufficit inferre ꝛcḷusionē. ❡ Ꝺemū quarta opinio approbat: quaꝛ
primo ponit/ꝺicēs q̄ remāsit fomes ſm essentiā/ligat⁹ q̄ ad exercitium
seu operationē ꝓpe ad ꝛceptionē filij ꝺei: in qua fuit totaliꝛ ſbstatus. Scḋo
ꝺeclarat modū q̄ ligat⁹ fuit/ꝺi tres modos tāgit. s. p ꝺiuium liberi arbit-
riū/ꝓ gratiā habitualē/ꝓ ꝺiuine puꝺēcie assistētiā. Et p̄mū modū erclu-
ꝺit eaḋē rōne: q: puuilegiū sit rpi est vsum liberi arbitrij in mīno vtero
hr̄e. scḋm modū approbat: quē ꝺeclarauerat examinādo p̄imā opinionē
vltimo impꝛobatā tertiū aūt modū magnificat. tertio ꝺeclarat vltimam
ꝛcḷusionis partē: tū q: in ꝛceptione xpi iā apparuit immunitas p̄imo in
carne xpi: ac p hoc ablq̄ vlla ꝺerogatiōe puuilegioꝝ xpi/ōgnitas mīis
tūc poni pōt vt gratiā habuerit totaliꝛ auferēte fomitē: tū q: figurate au-
thoritas eze. fauet. ❡ Circa p̄imuꝫ modū vinculi quo ligat fomes/sc̄ꝫ p
imperiū liberi arbitrij/ꝓ quāto ꝺr̄ꝓ puuilegiū. Scito q̄ ꝺupl⁹ contin-
git hr̄i vsum liberi arbitrij in materno vtero, p̄imo ab initio concepti-
nis seu infusionis aīme ꝛ ꝺeinceps semper/ꝛ hoc est puuilegiū christi: ꝛ
hoc negatur cuiꝭ alteri concessum. Et per hanc negationem sufficienter
probatur fomitem in beata virgine non esse ligatum per liberum arbi-
trium: quia fomitem ab initio habuit et continue, liberi autem arbi-

Universidad de Deusto Biblioteca

frū vsum non habūt ab initio? deinceps: q: hoc ē xpi? pulegiū. S cōo pti
git er spāli gra ada: iqué actū: vt ō ioāne baptista pt credi quū exultauit
t gaudio ifās i vtero? gaudē. n. mot? ē appetitiue pt?: t gaudē ō spūalib?/
mot? ē appetit? supi? a: q? vocat volūtas. Cōstat āt ioānis gaudiū ñ ō re
fcībili: hz ō xpi aduez tu fuisse/ t exultasse i gaudio. vez p? actū illū ioā-
nes scūs pseuerauit/ l. i cū vsu tibi arbitrij. Sic ē mīraculose q̄nq; legit p
stirtus vsus loquendi
ad aliqué actū alig-
b? ifātib? q̄ tñ nescie
bāt ppea posita loq/
hz erāt iḡ alij ifātes:
vt p? i gelt? aplov fi-
monis t iude/ t fau-
stini simplicij t bea-
tricis.

¶Circa magnifica-
tionē tertij modi/ q̄
fomes ligat? pfecti-
ponit p diā. puideñ
tiā. Aduerte q̄ dupli
citer exponi ꝑt illō cō
patiuū pfectius. pti
mo vt denotet solam
additionem maioz/
pfectionis: ita q? pfe
ctiōi iteriori superad
dak pfectio ab exte-
rioꝝ phibēte: ñē si di
cerem? q̄ fōs aq̄ ē fri
gidus ab itrīseca q̄lita
te/ z pfectibus ab extri
seco ꝑcauo mōre phi
bēte solē calefaciēte.
Et ḡ sens? carer scru-
pulo: q̄m ꝑstat fomi-
tē perfecti? ligari er
gra itrīseca/ t puideñ
tia extrīseca phibēte
ꝓordinatione fieri q̄
ex gra itrīseca tantū.
¶Alio? ꝑt exponi/ vt
cōpationē faciat ad
2m modū vinculi: vt
sit sensus/ q̄ fomes
pfecti? ligabat p diā
puideñtia q̄ ꝑ ite-
riorē scīficatione.
Et hic sens? nō caret
ambiguitate: q̄m ef-
ficaci? ac nobili? re-
frenak inclinatio iteri-
or ab ip? quā ab ex-
fomes ē t interior q̄dā
ē inclinatio aduer?
rationem. Sed si di-
ligentius ꝓpererim?
ueniem? opp?m: aliō
q̄ppe ē loq de fomite
i scipso/ z aliō ō actī-
bus ei?. Fomes ipse/
quū inclinatio ḥitual'
sit optie ac ꝑfectissime
p hitū curā ac tolli
mr: sed actus ipse cū
ꝑter ac ꝑfectus. Pti
mo vt denotet solam
additionem maioz/
pfectionis: ita q? pfe
ctiōi iteriori superad
dak pfectio ab exte-
rioꝝ phibēte: ñē si di
cerem? q̄ fōs aq̄ ē fri
gidus ab itrīseca q̄lita
te/ z pfectibus ab extri
seco ꝑcauo mōre phi
bēte solē calefaciēte.
Et ḥ sens? carer scru-
pulo: q̄m ꝑstat fomi-
tē perfecti? ligari er
gra itrīseca/ t puideñ
tia extrīseca phibēte
ꝓordinatione fieri q̄
ex gra itrīseca tantū.
¶Alio? ꝑt exponi/ vt
cōpationē faciat ad
2m modū vinculi: vt
sit sensus/ q̄ fomes
pfecti? ligabat p diā
puideñtia q̄ ꝑ ite-
riorē scīficatione.
Et hic sens? nō caret
ambiguitate: q̄m ef-
ficaci? ac nobili? re-
frenak inclinatio iteri-
or ab ip? quā ab ex-
fomes ē t interior q̄dā
ē inclinatio aduer?
rationem. Sed si di-
ligentius ꝓpererim?
ueniem? opp?m: aliō
q̄ppe ē loq de fomite
i scipso/ z aliō ō actī-
bus ei?. Fomes ipse/
quū inclinatio ḥitual'
sit optie ac ꝑfectissime
p hitū curā ac tolli
mr: sed actus ipse cū
ꝑter ac ꝑfectus. Pti
mo vt denotet solam
additionem maioz/
pfectionis: ita q? pfe
ctiōi iteriori superad
dak pfectio ab exte-
rioꝝ phibēte: ñē si di
cerem? q̄ fōs aq̄ ē fri
gidus ab itrīseca q̄lita
te/ z pfectibus ab extri
seco ꝑcauo mōre phi
bēte solē calefaciēte.
Et ḥ sens? carer scru-
pulo: q̄m ꝑstat fomi-
tē perfecti? ligari er
gra itrīseca/ t puideñ
tia extrīseca phibēte
ꝓordinatione fieri q̄
ex gra itrīseca tantū.

3.dī.3.q.
2.a.3. et
dīl.13.q.
1.a.2. 2.q.
1.cor. Et
4.dī. 6.
q.1.a.1.
q.2.cō.
Et op?.
3.c.22.8.
t.23.1. Et
opus. 7.
ca.6.pti.
co.2. Et
opus.
69.ca.3.

Hec ꝓba Chr
sostomi. Ieny
tonum Vide
torrensem Sa:
bet. Si apare
tur cā hui? q
scripsit ho. 20
in Ioa.

¶Utrum per hmōi sanctificationez fuerit
consecuta vt nunquam peccaret. Arti. 4.

Adquartū Sic ꝓcedit. Vī q̄ ꝑ
scīficationē in vtero nō fuerit btā ẏgo ꝑseruata ab oi pctō actuali. Quia vt dictū est. post
primā scīficationem fomes pcti remānit in
virgie. Mot? āt fomitis ē t si rōnem ꝓuentat. ē pctm veniale. Iz leuissimū: vt aug. dicit
in li. de tri. Ergo in btā virgine fuit aliquod
pctm veniale. ¶ Ꝫ. Super illō luc. 2. ruam
ipsi? animā ptrāsibit gladi?. dicit aug. in li.
ver. z no. te. q̄ btā virgo in morte dñi. stupore quodā dubitauit. Sed dubitare de fide,
pctm ē. Ergo btā ẏgo nō fuit ꝑseruata imunis ab oi pctō. ¶ Ꝫ. Chry. super math. exponēs illō. eccemr tua z frēs tui foris stāt,
q̄rentes te. dicit. Manifestum ē q̄ solum ex
vana gl̄ia b̄ factebāt. Et Jo. 2. sup illō. vinū
nō hīt. dicī idē chry. q̄ volebat illis ponere
gr̄az. z forsitan clarioꝛe facere p filiū: z forsitan
frātres ei? dicētes. manifesta teipm mundo. Et post pauca subdit. nōdū. n. quā opoꝛtebat. de eo opinionē habebat. Quod totū
cōstat esse peccatum. Ergo beata virgo nō
fuit ꝑseruata immunis ab omni peccato.

Sz cōtra Est. q. aug. dicit in li. de
natura z gra. De scā virgine maria. ꝓpter honorē xpi. nullā. ꝓsus
cū ō pctis agit hr̄e volo. q̄nem. Unde enim
scimus. quod ei plus gratie collatum fuerit
ad vincendu. ex omni parte peccatum. q̄d
concipere ac parere meruit. eum quem cōstat nullum habuisse peccatum.

Rñdeo Dīm. q. illos ẏs de? ad ali-
q̄d eligit. ita ꝓparat z dispo-
nit vt ad id ad q̄ eli. gunt. inueniant idoneit
ꝑm illud 2e ad cor. in. 3. idoneos nos fecit ministros no. te. Btā āt virgo fuit electa diuinitus vt eēt mr dei. z iō fuit dubitādum q̄ de?
ꝑ suā gram eā ad ḥ idoneā reddidit: ꝑm q̄d
angel? ad eā dicit. inuenisti gr̄am apud deum
ecce ꝓcipies. etc. Nō aut fuisset idonea mr
dei. si peccasset aliq̄n tū q̄. honoꝛ parētum
redūdat in prolē. ꝑm illud. puer. 17. gl̄ia filiorū. ꝑres eoꝝ: vñ z ꝑ oppositum ignominia
mr̄? ad filiū redūdasset. Cū ēt. q̄ singularē
affinitatē hūit ad chr̄m. q̄ ab ea carnē accepit. dī āt secunde ad cor. 6. q̄ conuentio chr̄i
ad beliale? Tū ēt. q̄ singulari mō dei fili? qui
ē dei sapia. i ipsa hītauit. ñ solū aia. sed ēt in
utero. dī āt sap. 1. i malitiosā animā ñ introbit sapia nec hītabit i corpe subdito peccatis. Et ideo simpliciter fatēdū ē. q̄ btā ẏgo
nullum actuale. pctm ꝑmisit. nec mortale,
nec veniale: vt sic in ea impleak q̄ dī cā. 4. tota ꝑ chīa es amica mea. z macula nō ē in te.

Ad pumū q̄ dīc. q̄ in btā virgine
post scīficationē in vtero remānit q̄dē fomes pcti. sz ligat?. ne. s. ꝓumpet i aliquē motum ioꝛdinatū. q̄ rōnē ꝓuenit

3.dī.3.q.
1.a.2.q.
1.cō.
Et q1.6.
q.1.ar.1
cor. in fi.
Et opus.
3.c.131.
et pl.45
co.5.

ne ex obitet i actu) z p dīnā. puideñtiā ꝑfecti?/ vt plene ac ifallibiliꝛ ꝑsideñ
te ne act? exoꝛbitet. Et hec ẏpō ē tāto authoꝛ digniooꝛ/ q̄to subtiliooꝛ/ z diuersitatē i ifa positā modoꝛ ligādi/ z ꝓpationem ꝓpe penetrat
z ab ipo authoꝛ i sequti a. i rñsione ad ꝑm xpi ꝑt. ¶ Supꝛm 4. m. Jnius clarius est.

¶In corpeynica ē 2o rñsua q̄sito. Simpliꝛ fatēdū ē q̄ btā ẏgo
nullus actuale pctm cōmisit. Probatur dupliciter. Primo syllogistice: z satꝭ clare i ifa ordiat? ꝓ maiꝛ. Illos q̄s dō ad aliq̄d eligit ꝛc. z hec ꝓbatur ancte apli ad cor. De
ide miꝛ. Btā ẏgo dignit? electa ēt eēt mr dei: q̄ hūit gr̄az ꝓpter
unam ad mr̄z dei.
Et ꝑfirmat hec ꝓ aug. thoritate q̄ dicit: inēsti gr̄am/ ecce ꝓcipies. Sz nō fuisset idonea mr̄ si pcās set/ q̄d
ripliciter ꝓbat clare
in ifa/ ꝛ. Scdo ꝓbatur ancte sacre scripture accōmodate:
tota ꝑcra es. Memēto z h̄ q̄cūq; legi/ ista
ꝓpe has rōnes suppta mām subtā optimas vt pote ex sacre
scripture auctiō? cōi
b? applicat z ad ꝓpa
beate virginis. ꝓcedentes/ q̄n ex ꝓpiis
ad ꝓpria desunt.

¶In rñsione ad ꝑm/
videt facile potes q̄d
ē gr̄az sanctificationis sufficē ad tollēdū ifallibilit? q̄s fēsualitatē motū ꝑt rōnē/ z tollē fomitem: z
ꝓpea vsꝛ ad concepti
ones xpi (i q̄ gr̄a
abstulit fomitē) non
sufficē gr̄a scīficatiōis/ hoc
opus fuit diuina ꝓnidentia: vt ꝓius dē
claratum fuit.

¶In rñsione ad 2m.
nōte garruli ꝓdicatores passiōi? xpi/ tot
femineos clamoꝛes
mot? ꝛc attribuētes
btē ẏgi i dolore pas-
sionis. ꝓpter ex/ba ba
filij i ifa allata/ z pci-
pite ipam ꝓ ꝓpriatiōi
administratiue rēya
casse/ ꝓferēdo dīna ꝓ
nus visa z sibi certa/
hūanis q̄ rē videbat/
sūma infīmis z ex
ꝑsonū ꝑm rectā rōnē
hūrē. vt ꝓdoleret/ vt
ꝑpatēr? quū tā ercelsū tā vilib? ꝛc. sūm
er charitate/ ꝓpa. ꝓ-
pri? maꝛtis z mundi
salute ꝓspiceret.

¶In rñsione adm/ssi
dera reuerētia/ mo-
destia? sapiam. tāti
doctoꝛ: fuerit chr̄s. in
hac mā ẓiuū aug. rō-
nis/ñ clamauit accu
sādo eraggerādo/ vt
hodie facit? multi)
modestissime dic. eis-
cessit: sapientissime sū
iunxit verba ipsa re-
surrectionis. Freq̄n-
ter. n. authoꝛ sic i ꝓphia ari. vt ꝓbs exꝓdit/ dc̄d. ipe ari. senserit:
ita i theologia doctoꝛes vt theologos/ dc̄d illi auth. ꝛsenserit/
exꝓdet cōak. vt i sano saluēt eoꝝ ẏba sēu.

¶Super ti m.
Jt. vt ꝓat suak b̄ plenit. vt extēdit ad plenit. ite sua z extēsua.
¶In corpeyna ē 2o. btā ẏgo maiorē ꝓ ceteꝛ? gr̄e. plenitudine

3.dī.3.q.
1.a.2.q.
3.cō.
3.q.1.ar.
2.q.1.cō.
Et opus.
6.cō.
co.2.
Et opus.
6.cō.
co.2.
Et opus.
5.c.
Et opus.
5.c.

q ẏpō obtinuit. Probak. Quāto magꝛ appropinq̄t aliq̄d ẏnō? i hīz gr̄e/ tāto p? effectū illi? ꝓpriꝑtat: sz btā ẏgo marie appropinquit ẏnō?. ḡ. Maioꝛ
ex dio. Minoꝛ ꝓbat: q̄ ꝓpō marie appropinquit: q̄ ẏm dei tatē authoꝛitati
ue/ z ẏm hūanitatē instrūalē est ẏn? gr̄e. Cō ꝓbak Jo. 1. gr̄a z veritas ꝑ Jesuz ẏm fctā est. ¶Aduerte ḡ. q̄ cū i ifa ꝛdicāt bām ẏginē ꝓ ceteris gratiā hūisse: nō fit cōpatio ad ẏgelos/ hz holes tñ/ tū q: est sermo de gr̄a data btē ẏgini in vtero
mr̄is: quā ẏstat fuisse
minoꝛē gr̄a angelo-
rū. Tū q. ẏmo est
de viatoꝛ. gra: vt ꝑ
er rñsione ad 2m. vbi i
btā ẏgine/ ꝑfectissima gra ponit gra q̄
fuit in cōpheōres.
Tū q: rō hr̄e disparitatē ab ẏgeloꝛ rōne: dū
li/ ꝓpinq̄oꝛes deo ẏz
deitatē inueniūt / ista
inuenik ꝓpinq̄or deo
ẏm hūanitatē. Nec hō dicta sunt/ q̄si ẏgelī habeant celo maioꝛē gr̄am q̄ btā ẏgo: hī
em est fal. sz q̄m ipa
est btā ẏgelorū. Sed
hō dcā sūt/ vt h̄ ifa ex
ponak ad ifaz de gr̄a
sctificatiōis ivto: post
q̄ā deinde multū ꝓ
ptio merito gr̄e acq̄-
sunt/ crescēs vsqꝫ ad
perfectū eternitatis
dīē. Ita q̄ ꝓpinquissima fuit z est xpo/ et
ẏm btātē in eē gr̄e/
q̄tus nō in esse nāe/
z ẏm hūanitatē in eē
nāe. ¶In ellē ar. in
rñsione ad tertiū/ ad
uerte q̄ cū authoꝛ di
cit/ non tñ accepit vt
ꝑfet oēs vsus harū z
similiū gr̄arum sicut
habuit xpm/ ly oēs ñ
distribuit ꝓ oib? ẏm
plr̄y sīb? gr̄az: q̄ nec
xpō habuit oēs vsus
gr̄arū: q̄m non est loquut? variꝫ liguis:
vt ſuperi? in. 9. 7. ar.
7. ad vltimū authoꝛ
dicit. Sz distribuit. ꝓ
sīb? oib? / q̄ in moralibus appellare hz oia:
xpō tm habuit omnes
vsus gr̄arū: q̄ modi
cū ꝓ nihilo reputak.
Btā aūt ẏgo nō habuit oēs vsus: quia
multi sibi defuerūt/
q̄.s. imptinētes erāt
sue ꝓditioni: nō enīz
fecit miracula ꝛc. Ut
distribuit ꝓ oib? vsibus limitatis ad illos q̄s habuit xpō:
vt non sit dictū i ifa/
nō habuit oēs vsus/
sz h̄ habuit oēs vsus
sicut xpō: tanq̄z ly fi-
cut limitet ly omnes
vsus. Et q̄uis mō ex-
ponak/ sūa in idē re-
dit: ꝑma tñ expō ma-
gis consonat litere.

¶In codē articulo/
q̄ ad actum doctrine
negatū a btā ẏgine:
Aduerte/ q̄ ex theo
logia solida fundak
sup scriptura sacra/ z
multibi in ea repert?/
btām ẏginē docuisse/ sicut nec ẏm lo-
quutū linguis: iō fi-
cut affirmam? xpm
non vsuꝫ gra lingua
rū in loquēdo / cadē

3.dī.3.q.
1.ar.2.q
1.cō.
Et q1.6.
q.1.ar.1
cor. in fi.
Et opus.
3.c.131.
et pl.45
co.5.

accepit hūanā nām. Et iō ꝑ ceteris maioꝛē debuit a xpo gratie plenitudinē obtinere.

Ad ꝑmū q̄ dom, q̄ vnicuiq; a deo
dak gr̄a ꝓ h̄ ad q̄ eligit.
Et q: xpō inq̄tū est hō. ad h̄ fuit ꝓ destinat? z elect? vt eēt filij? ꝑmi. vt sctificādi. hoc
fuit sibi. ꝑpriū vt h̄et talē plenitudinē gr̄e,
q̄ redūdaret i oēs: hz q̄ vt io. 1. ō plenitudie
ei? nos oēs accepim?. Sz btā ẏgo maria tā
tā gr̄e obtinuit plenitudinē, vt eēt ꝓpinq̄ssima autoꝛi gr̄e: ita q̄ eū q̄ ē plen? oi gr̄a i se
recipet. z eū pariēdo, q̄dāmō gr̄am ad oēs
deriuaret. ¶Ad sc̄ds dīs, q. i reb? nālib?, p̄
q̄dē ē ꝑfectio dispōnis: puta cū mā ē ꝑfecte
ad formā dispōsita. Sc̄do āt ē ꝑfectio forē,
q̄ ē potiooꝛ mā z tīpe caloꝛ ē ꝑfectioꝛ q̄ ꝓuenit
ex foꝛa ignis, q̄z ille q̄ ad formā ignis dispōnebat. Tertio āt ē ꝑfectio finis: sic ignis ꝑfectissime hz ꝓpas q̄litates, cū ad locū suū ꝓuenerit. ¶Et sīl? in. b. ẏg. est 3ꝛ ꝑfectio gr̄e.
Pūa quidē q̄ si dispositiua: ꝑ quā reddebak idōea ad h̄ q̄ eēt mr̄ xp̄i, z h̄ fuit ꝑfectio sctificatōis. Sc̄da āt ꝑfectio gr̄e fuit i btā ẏgie
ex ꝓfitia filij dei i ei? vtero icarnati. 3ā āt est
ꝑfectio finis. quā hz i gl̄ia. ¶ Māūt 2ā ꝑfectio sit potio: q̄ ꝓ 2, 23ā q̄ 2ā. ꝓtz q̄dē vno?
p ll'bationē a malo. Nō ꝑ i sua sctificne fuit liberata a cl'pa ou̇giali: 2o i oce nie filij dei. fuit
totaliꝛ a fomite mūdata: tertio ẏo i sui gl̄ificatiōe, fuit li'bata ēt ab oi miꝛia. Alio mō ꝓ
ordinē ad bonū. Hā ꝑi sua sctificne fuit li'ber

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quo ad 1m tria author facit: pmo rndet qnī negatine/affirmādo duos alios scificatos: deide dicit neminē aliū esse scificatū: 3o ronē addit ḡre illi duo scificati sūt. Circa rnsionē ḡ distinguūt hic due qnes: altera q mota ē de scificatiōe: altera de tali scificatiōe/ics cū vsu liberi arbitrij. Ad pmam ergo dicunt quidā q ad scificatiō pt fieri 2 ē sine vsu liberi arbitrij: vt pz in scificatiōe puoꝝ: p baptismi gram. Et ppea nihil obstat qnī: ppositum. Sed hoc est falsum: qz ista negatiua qnis 2o q ab aug. tracta ē renect. Pro pmo hec ergo est rnsio aug. vltra. de virginea inuenitur scificati in vtero/ics hieremias 2 ioānes. Probat auctē scriptura: 2 excluditur obiectio de vsu liberi arbitrij: quis illū non habeat 2c. Ad 2m. Vbi nō/q hinc nō pōt asserri ne dici de mente antthoris hos nō hūisse liberi arbitrij vsum i vtero: qm aduersatiue loquitur ad monstrandū qnē suam nō dependere ex vsu liberi arbitrij, deinde negat quēcūq; aliuz scificatū in vtero: nec ne pbāt/qz inutilis est. Vbi occurrunt tria dubia. Pmum est circa applicationez authoritatis adl ad ppositū. dissonare qpe videt nā sermo est de scificatione in vtero: ergo scificatione in vtero: ergo vltl ad scificatiōe seu scitate hō de manifestatiōe eius loquitur: nō. n. dicit vtcunq; dat spūs/s mānifestatio spūs 2c. Za ḡ loquēs de ipso spū/non bā assert authoritatē de manifestatione spūs: hec. n. auctras nō pbat illō assumptum vt pater. Cm vm est: qz ista rō ē gladi⁹ golie. Nā si verū assumit secḋm q dā virgo nō fuit scificata i vtero: qz illius scificatio in scriptura nō hr: ac p hoc ecc nō inotuit: ac p ḡ sine vtilitate fuisz sanctificata secundū litere processum.

Certiū vm est: qz pm hāc rōnem seqrēt q nō esset credēdū aliqō mirabilū nisi quod in sacra scriptura 2 tinet: et: qz ad vtilitatē ecc miracula ordinantur: cui non nisi per scripturam sacrā innotescūt pm hanc literam.

Ad pm vm vz/q assumptū ire ad qđ probandū inducit apl auctras/i est/scitationis ḡra ordinat ad vtilitatē: sed ē hmōi puilegia ḡre ḡ dant aliqbus 2 pter cōem legē ordinant ad vtilitatē. Ex qbus ꝓbis dupliciter respōderi pt. primo q sicut puilegia mālia alicui a pncipe 2cessa/sub spē mānifestatiōis continent: ita puilegiū ḡre est manifestatio spiritus/2 concessi in ipsa gratia infusa/2 concedentis spiritus sancti specialiter diligentis illū cui gratiam dedit: ac per hoc litera probans puilegia gratie per manifestationē spūs/nō dinertit ab extranea. Et si obticiatur/q tūc ratio ista supponit scitificationē in vtero semp fieri cū puilegio: cōcedit q sic est pm hāc rnsionem. Et supposito est satis rationabilis: qm sicut pm rem scitificatio in vtero est actus puilegialis/ita etiā debet esse pm cognitionē. Secḋo/q quia tam singulares gratie supercredūt cōmunē legē divine pnoudētie/ac per hoc/harū concessio spectat ad diuina miracula. Cōstat aūt miracula ordinari ad aliquā vtilitatē: ideo nō solū puilegia/sed ipsa scitificatio ivtero/ex hoc ipso q pter legē cōes fit/ptinet sub gra q dat ad aliqz vtilitatē: 2 piter sab spū mānifestādo. Nā ex hoc ipso q ad ecc vtilitatē ordinat/ad ecc ḡas notitiā necesse est ordinet: aliqd dina sapia nō ignorēt omnia suaviter: dum rationalibus creaturis ex quibus ecclesia constat: non per rationis actum de suo bono ptuideret: sed velut anima libus bntis icognitas vtilitates ingereret. Et confirmatur ex dictis in primo libro: scilicet qđ deus in ecclesia trīsphāte nūqz pter cōes ibi legē opat: qz nulla vtilitas est. quā igit i militāti ecc pter cōes legē opat: ad ecclesiā vtilitatē opat: ob cuius vtilitatē cōes legē ptermittit. Qz igit assūptū i ra ḡra pter cōes legē spū mānifestādo loqt: nō pbādo meritō fuit auctē apl ō manifestatiōe spūs. Et hec rnsio ē directe pm ram: nihil supponēs 2 solida.

Ad dum 2m dz/q scificat bte/g. iuxo mīs/etsi ñ ē tradita i sacra scriptra explicite: ē tn tradita implicite: ex hoc ipso/q i sacris/his inuenit aliqui sctō 2cessa gra scificatiōis i vtero. hinc. n. vt ex supius dictis pz: hī beatam virginem fuisse scificatā: quia habuit ḡcēm gre ceteris collatā est. Unde hec rō nō interimit authoꝝ sniꝰ/sed tuetur eum.

Rndeo

Dz/q simplr pfitēdū ē matrē christi ꝑginē 2cepisse: 3uū em ptinet ad heresiz hebionitaꝝ 2 cherinti: q christ⁹ purū hominē arbitrabāt/2 ō vtro ꝓ seru eū natū putauerūt. Ad. n. christ⁹ sit 2cept⁹ ex virgine. 2uenies ē pp 4o. Primo pp mittētis pfis dignitatē pseruādaz: cū. n. christ⁹ sit ver⁹ 2 nālis dei filius, nō fuit conueniēs q aliū pfez hfet cū deū: ne dignitas ōi patris trālferat ad aliū. Secḋo ꝰ fuit conueniēs ꝓpetati ipsi⁹ filij q mittit. qđđ ē ꝑ hoc dm dei. Verbū aūt absq; omni corruptione cordis 2cipitur: qnimo cordis corruptio ꝑfecti ꝰbi 2ceptionē ñ patiť. Et q caro sic fuit a verbo dei assūpta. vt eēt caro ꝰbi. Tertio ꝰ fuit conueniēs dignitati ꝓpagationez cum mure pfe suoꝝ sine pagatōe ꝓductꝰ eius. Ad. 3m dm. q nec necio nec ꝓbant credēdū est alīquez aliū esse scificatū in vtero/simplr et absolute loquendo. Ambr. dens aliqđ deinceps scificuerit 2 ecclesie fuelauer/alterius est qōnis: qz tn nō ē expectāda ecclesia melior ḡ⁹ fuit: nec aplī ipsi pmittas sunt in vtero (quis ioānes euāgelista singulariter/ officij erga mīes dīi ḡa donatus fuerit) credēdū ē q nullus simplr in toto tpis ō cursu fuit/2 aut erit scificatus i vtero/nisi q in ira explicantur. Nō defuisse tn audiuim⁹ temeritatē modernam cuiusdā mulieculē scificatā se in vtero. pstitisse: 2 forte fuit vere scificata in vtero nō mīno/ꝰ propio/velut ysabee/ioannes illius.

Ad 3m dm vz/qđ quēdo de ecclie fide simplr necia/credēdū est ꝑns. Sz si sit ḟmo de ecclesie fide ex ratione supponē/vel accessoria (puta q post tales approbationē ertēlis ē ad tale miraculuz, vt si ecclia credēdū traderet tale miraculū/vel ꝑbabili/vt est fides ō miraculis recitatis i canonizatiōnib⁹ scōꝝ/credendis sunt miracula q i sacra scriptura nō cōtinent. Nec opm⁹ sctōrum ex rōne ire: q de fide ecclie simplr end solute 2 nō ꝓuppo ta li decretali loquit: docuit: q ꝰ author q nec necio nec ꝓbabili credēdū est aliquez aliū esse scificatū in vtero/simplr et absolute loquendo. Ambr. aūt deus aliqđ deinceps scificuerit 2 ecclesie fuelauer/alterius est qōnis: qz tn nō ē expectāda ecclesia melior ḡ⁹ fuit: nec aplī ipsi pmittas sunt in vtero (quis ioānes euāgelista singulariter/ officij erga mīes dīi ḡa donatus fuerit) credēdū ē q nullus simplr in toto tpis ō cursu fuit/2 aut erit scificatus i vtero/nisi q in ira explicantur. Nō defuisse tn audiuim⁹ temeritatē modernam cuiusdā mulieculē scificatā se in vtero. pstitisse: 2 forte fuit vere scificata in vtero nō mīno/ꝰ propio/velut ysabee/ioannes illius.

Demū rōnē reddit author ḋre isti duo hieremias 2 ioānes bap. scificati sunt in vtero: pmissa exculatiōe rōnis nēcie: subdens rōnē 2gruētie: qz scz ꝑfigurat⁹ fuerūt scificatiōis p christ⁹ faciende: dū pmō strārūt media scificatiōis/2 alter passionē/alter baptisma. Dic. n. duob⁹ medijs christ⁹ scificauit mūdū/passione vt pfectio vt pfectio inferio baptismo vt instio separato. Nota ḋ quoꝝ ꝓpositoꝝ. q ꝑ isti duo sunt scificati i vtero 2 q nulli alij/author primi tm rōnem reddere nititur: qm ad affirmationem certa pōt ꝓsonantia inueniri: ad tā lata sūt 2 alta ac ꝑfunda negōne q ꝑsonātia sat erit.

Ut habes ficandi.

Super qōnis. 29. Articulum primum.

Tres sūt in corpe duo sūt: pmo rnsio affirmatiue. Dm christ 2cepit ꝰ ḡo. probat ex 3uo: qz 3uū ē christus 2c. 2o ad ilignak rō q dr quplex 2uenientie q sic fuerit. 2 omnia clare patent in litera. Si tamen non insciat coz pro mentelseu intellectu sumi corruptio autem intellectus non secundum substantiam sed secundum operationem attenditur: omnis defectus in intelligendo/corruptio quedam intellectus est/sicut omnis deperditio alicuius rei corruptꝰ quedam in natura est. Qz igitur defectus intellectus in intelligendo: efficit vt intellectus defectuosum quo 3 christ formet concipendo illud quod sic defective intelligit/qui enim imperfecte intelligit leonis naturam: perfectum quoq; verbum de nā leonis ex ꝑ

Universidad de Deusto
Biblioteca

hic ꝓcedere ꝯ illā disputatione aliam introire.

¶Sup articu.3.

IN corpore vnica cōclo ꝺ errorem eluciꝺū, q̄ tiot rōnibus firmata. Oia clara sunt.

¶Ad rōnē ad tertū nota ꝓ sensu ilā rōnem hiero. qꝛ verissima est ꝛ ad literā: ꝛ fulta auctib⁹ scripture/ ꝛ allata in ꝟa ꝛ alibi/ sede a dextris meis/ donec ponam⁹ inimicos tuos ꝛc. Nō enim denotat q̄ ꝑ⁹ suppositos inimicos desinet sedere a dextris: ꝟ qꝛ posset dubitari an iteriꝫ q̄ ponātur suppedanei inimici/ sedeat/ ꝟ est regnet dete a ꝺtris ꝺei: ꝰ ad tollēdā ꝺ bōnē deꝰ est/ sede a ꝺtris meis donec ponam ꝛc. vt per hoc sapiens ꝺ̄ꝫ intelligeret/ q̄ tāto magis post sedebit a ꝺtris ꝺei.

¶In rōne ad sextū/ vide q̄ ẽt diuersus i euāgelio situs descripti⁹ mꝝ iesu ꝛ ma rie iacobi/ ꝺistinguit illas: nā ista: a lōge. ꝛc in ꝗ cruce ꝺscribit.

¶Sup articulū. 4.

IStud⁹ clar⁹ ẽt rō ꝺubiū est: qꝛ nihil legit ꝺe voto ꝺtē virginis: ꝛ ipa eius ꝺesponsatio ꝙiari vide tur voto ꝟginitatis.

¶In corpe duo fiūt. ꝓio tractat ꝺe ipis⁹ voto. ſcḋo ꝺe tpe voti. Quo ad ꝓmū vnica ẽ ꝙclo. Cōeniens fuit ꝺtē ꝟgis ꝟginitatē ẽ ꝺeo ꝓsecratā voto. Probat: qꝛ laudabilior ẽ virginitas voto ꝺicata/ ſic relīq̄ ꝓfectiōis opa. Quo ad ſm ꝺistinguunt duo tpa aī ſnūciationē. ꝓmū aī ꝺesponsatio nē. ꝰ iter ꝺesponsatio nē ꝛ ānūciationē. ꝛ ꝰ ſingula tpa ſigillari rīr. Iuꝛ ꝓm ꝙclo est. Ista ꝟgo aī ꝺesponsationē ñ ſim⁹ ꝟ ſub cōꝺone ꝟginitatē vouit. ꝓbat⁹: qꝛ tūc virginitas erat ꝓhibita a lege ꝛ ꝺūderata a ꝑsona ꝺtē virgis. ꝛ qꝛ phibita nō ſim⁹ vouit/ qꝛ ꝺesiderata vouit ſub ꝺone ñ ꝺeo placēt: vt i rñsiōe ad ꝓm exꝑlicat. Iuꝛ ꝓm concḷo est. Ista virgo votum virginitatis cum viro ſuo ſimul emiſit ſimp⁹. ¶Ubi ſcito q̄ ꝙclo non aꝛ in ſta ꝓb⁹: ꝟ ex iam ꝺicit in q̄ꝺā ꝑla. q̄ ꝛ ꝟ̄s ſup hominē operabatur ea q̄ ſunt hois: ꝛ hoc monſtrat virgo ſupernaturaliter concipiens, ꝛ aqua inſtabilis, terrenoꝝ pedū ſuſtinēs grauitatem.

¶Utrum mater ꝺei permāserit virgo poſt partum. Arti. 3.

Opul. 3. c. 232.

AD tertū Sic, ꝓcedit. Uꝰ q̄ mater ꝟ̄i nō ꝓmāserit virgo poſt partū. ¶Ꝺ eſt matꝝ. ſ. Anteq̄ ꝓueniret toſeph ꝛ maria, inuēta ẽ in vtero hꝰ ꝺe ſpūſcō. Nō āt euāgelista ꝺicet aī q̄ ꝓueniret, niſi ꝺe ꝓuenturis: qꝛ nemo ꝺt ꝺe nō ꝓāſuro aī q̄ ꝓāderet. Ergo vꝰ q̄ btā ꝟgo q̄ſq̄ ꝓueniret carnali copula cū toſeph, ꝛ ita nō ꝓmanſerit ꝟgo poſt ptū.

¶Ꝫ. Ibidē ſubdit ex ꝟbis āgeli loquēt⁹ ad toſeph. Ne timeas maꝛiā accipe cōiugē tuā. ¶Cōiugiū aūt ꝓſūmit ꝑ carnalē copulā. Ergo vꝰ q̄ q̄ſq̄ carnalis copula interueniret inter mariā ꝛ toſeph, ꝛ ita vꝰ q̄ nō permāſerit ꝟgo poſt partū. ¶Ꝫ. Ibidez poſt pauca ſubdit. Et accepit cōiugē ſuā, ꝛ non cognoſcebat eā, ꝺōec pepit filiū ſuū ꝟgenitū. Hoc āt aduerbiū ꝺonec. ꝙſueuit ꝺetermināri tp̄s ſignare, q̄ iplero fiat ꝛd q̄ vſq; ad illud tp̄s nō fiebat. Uerbū aūt cognoſcēdi ibi ad coitū referꝛ: ſicut ꝛ geñ. 4. ꝺr. q̄ adaz cognouit vroꝛē ſuā. Ergo vꝰ q̄ poſt ptum btā ꝟgo fuerit carnaliꝫ a toſeph cognita. q̄ vꝰ q̄ nō ꝓmāserit ꝟgo poſt ptū. ¶Ꝫ. Ꝓio genitus nō ꝺt ꝺici niſi q̄ hēat frēs ſubſequē tes: vñ ꝛro. 8. ꝺr. q̄ ſ ſcivit ꝓfomes fieri ima ginis filij ſui, vt ſit ipe ꝟgenit⁹ in multis frib⁹. Sz euāgelista noiat ꝛpm ꝓ genitū matris ei⁹. Ergo hūit alios filios poſt ꝛpm. et ita vꝰ q̄ mꝝ ꝟ̄i nō māserit virgo poſt partū. ¶Ꝫ. Jo. 2. ꝺr. poſt hec ꝺſcēdit capharnaū, ipſe, ſ. ꝛp̄s ꝛ mꝝ ei⁹ ꝛ frēs ei⁹. Sed frēs ꝺr q̄ ex eoꝺē parēte geniti ſūt. Ergo vꝰ q̄ btā virgo hūerit alios filios poſt ꝛpm. ¶Ꝫ. Matth. 27. ꝺr. Erant ibi. ſ. iuxta crucē ꝛp̄i, mulieres mlte a lōge, q̄ ſecute erant ieſum a galilea. miniſtrātes ei: inter quas erat maria magdalene, ꝛ maria iacobi ꝛ toſeph mat. ꝛ mater filioꝝ zebedei. Uꝰ aūt hec maria q̄ ꝟ ꝺr iacobi ꝛ toſeph mr, eē ẽt mr ꝛp̄i: ꝺr em Joā. 19. q̄ ſtabat iuxta crucē ieſu maria mr ei⁹. q̄ vꝰ q̄ mr ꝛp̄i ñ ꝓmāserit ꝟgo poſt ptū.

Sed cōtra Est, q̄ ꝺr ezech. 44. Porta hᵭ clauſa erit, ꝛ nō aperiet: ꝛ vir nō trāſiet p eā, q̄ſi ꝺns ꝺe⁹ iſrael ingreſſus eſt p eā. ¶Ꝺ exponēs Aug. i q̄ꝺā ſermōe ꝺr. Quid est porta in domo ꝺñi clauſa, niſi q̄ maria ſemper erit intacta? Et q̄ ꝺ est homo nō trāſibit p eaz, niſi q̄ toſeph nō cogſcet eā. Et q̄ ꝺ est, ꝺns ſolus intrat et egredit p eā, niſi q̄. ſ. ſ. ipregnabit eā, ꝛ agelozū ꝺns naſcet p eā. Et q̄ꝺē clauſa erit in eternum, niſi q̄ maria virgo est ante partuz ꝛ virgo in partu, ꝛ virgo poſt partum.

Rñdeo Ꝺom, q̄ꝺ ablq; oi ꝺubio ꝺe cere ꝑtūſpſit matrē ꝛp̄i poſt partuz a toſeph eē carnaliꝫ cognitaz, ꝛ alios filios genuiſſe. Ꝺ hoc em ꝓio derogat ꝛp̄i ꝑfectioni: q̄ ſicut ſm ꝺiuinā nām vnigenit⁹ est ꝑ⁹, tanq̄ ꝑ fectus ꝙ oia filⁱ⁹ eius: ita ꝺecuit vt eē vnigenitus matris tāq̄ ꝑfectiſſimū germē ei⁹. ¶Scḋo hic error iniuriā facit. ſ. ſ. cui⁹ ſacrarium fuit vterus virginalis: in quo carnem chriſti formauit, vnde nō ꝺecebat q̄ ꝺe cetero violaret ꝙ cōmixtionem virilez. ¶Tertio ꝺerogat ꝺignitati ꝛ ſanctitati matris ꝺei: q̄ ingratiſſima videret, ſi tāto filio cōtēta nō eēt: ꝛ ſi ꝟginitatē, q̄ in ea miraculoſe cōſeruata fuerat, ſponte ꝓdere vellet ꝙ carnis cōcubitū. ¶Quarto ẽt ipſi toſeph eēt ad maximā ꝑſūptionē ipu tādū: ſi eā q̄ reuelāte āgelo ꝺe. ſ. ſ. ꝺeū cōcepiſſe cognouerat, polluere attēptaret. Et ſi ſimplr eā aſſerēdū, q̄ mr ꝺei ſicut ꝛpm ꝛcepit ꝛ ꝟgo peperit, ita ẽt ꝛ ꝟgo poſt ptū ſempiternū ꝑmāſit.

Ad ꝓmū Ergo ꝺom, q̄ ſicut hiero. ꝺt ſup matth. ꝟ ſres ꝺñi ꝺ alta vroꝛe, toſeph filios ſuſpicant. Nos āt frēs ꝺñi nō filios toſeph, ſed ꝑſobrios ſaluatoꝛis, ſoroꝛs marie mꝝ ꝺñi filios ſtelligūt, q̄ affectu. Uñ frēs ꝺñi ꝺci ſūt nō ex nām, q̄ſi ab eaꝺē matre nati: ex ꝑm cognationē q̄ſi cōſanguinei eius exiſtes. Joſeph aūt ſicut hiero. ꝺt ꝺ eluiꝺiū, magis credēdus ẽ ex ꝟgo ꝑmāſiſſe: q̄ alia vro rē hūiſſe nō ſcribit. ꝛ fomicatio in ſcm viz nō cadit. ¶Ad ſextū ꝺz. q̄ maria q̄ ꝺr iacobi ꝛ toſeph mr, nō intelligit eē mr ꝺñi: q̄m eu āgelio nō ꝙueuit noiari, niſi cū cognominatione huꝰ ꝺignitatis, q̄ ſit mater ieſu. Hec aūt maria esſe intelligit vroꝛ alpheꝰ cuius filius est iacobus minoꝛ, qui dictus est frater ꝺñi.

¶Utrum mater ꝺei virginitatem vouerit. Arti. 4.

AD quartū Sic, ꝓcedit. Uꝰ q̄ mr ꝺei ꝟgis nitatē ñ vouerit. ¶Ꝺ. n. ꝺeu. 7. Hō erit apꝺ te ſterilis vtriuſq; ſex⁹. Sterilitas aūt ſeq̄t ꝟginitatē. Ergo ꝙatuo ꝟginitatis erat ꝺ ꝓcepiuz ve. le. Sz adhuc lex vetus hēbat ſtatū aī q̄ ꝛp̄s naſceret. q̄ nō potuit licite btā ꝟgo vouere ꝓ tpe illo. ¶Ꝫ. Apls ꝓme ad cor. 7. ꝺr. De virgiꝺ⁹ aūt ꝓceptū ꝺñi nō hēo, ꝙſiliū āt ꝺo. Sz ꝑfectio ꝙſilij a rꝺo ꝺbuit ſchoari. q̄ ſ finis legis: vt apls ꝺr ro. 10. Hō ꝙuenīes fuit ꝟ btā virgo votū virginitatis emitteret. ¶Ꝫ. Apls ꝺr ꝓme ad tim. 5. q̄ vouētibus caſtitatē, non ſolū nubere. ꝰ ẽt velle nubere ꝺānabile est. Sz mater ꝛp̄i nullū ꝓctm ꝺānabile cōmiſit: vt ſupra habitū est. Cū ꝟ ꝺesponſata fuerit (vt hꝰ luc. 1.) videt q̄ ipſa virginitatis votū nō emiſerit.

Sz ẽ Est, q̄ aug. ꝺr in li. ꝺe ſcā ꝟginitate, Annūciāti āgelo maria rñdit, Uño fiet iſtud, q̄m virū nō cognoſco? Ꝺ ꝑfecto nō ꝺiceret, niſi ꝓius ſe virginem ꝺeo vouiſſet.

Rñdeo ꝺz. q̄ ſicī 2ª ꝓte hitū ẽ. ꝑfectiōis opa magꝝ ſilau da[1.a] ſi exvoto celebꝛēt. ꝟginas āt i mꝝ ꝺr. ꝓcipue ꝺbuit pollē: vt ex. ſ. ꝺctis rōib⁹ ꝑz. ꝛ iō ꝙuēnīes fuit vt ꝟginitas

ꝺictis ꝑhis reliquit: ex eo enim quod aī ꝺesponſationem non vouit ſimpliciter/ qꝛ prohibitum erat: et virginitatem quandoq; vouit ſimpliciter/ quia laudabilior virginitas est matri ꝺei tribuenda: ꝛ ante annūtiationez vouit ſimpliciter/ quia aliter non ꝺixiſſet/ quomodo fiet iſtud quoniam virum non cognoſco, nec; actu nec potentia/ ꝓpter votum (vt aug. hinc accipit) ꝛ coniugata nō potest vouere virginitatē ſine conſenſu viri ſui, niſi ꝓst chriſtus ꝺiſſoluendo mrimoniū ꝛ nō cōſummatū ꝙ religionis ꝓfeſſionē, q̄ tūc locum non habuit ſequit⁹ ꝙ btā virgo aī annuntiationem ꝛ cognouit ꝺeo placere ꝙ virginitatem vouere ſimpliciter/ ꝛ ꝺe ꝛpenſu toſeph ꝟginitatē vouit. Ualde aūt rōni ꝓſtaneū est vt ſctūs ſponſus ꝓcedēs ſponſe ꝙ manente coniugio ꝟginitatē vouerit/ ipſe ꝺ ꝟginitatē ſit vouet: penſata ꝑ ſertim ꝺiuina ꝓuiꝺentia/ que hoc inſpirare ipſi toſeph quaſi ꝺebebat. Ut virgo ꝟginū/ ꝟginē quoq; comitez ſcrutatoꝛēq; fui hꝰ et: alioqn non fuiſſet plena gratia: cui hec gꝛa i ſuo ꝓiuge ꝺefuiſſet: quā ipa martime ꝑm rectam rōnē deſiderare ꝺebebat. Et ꝓpea in litera ꝺr. q̄ toſeph ante annūtiationē ꝟginitatem ſimplr vouit.

4. ꝺi. 30. q. 2. a. 1. q. 2. a. 3. Et mat. l. 20. 23.

¶Sup. q. 29. Arti. 1.

IN corpore vnica ẽ ꝙ/ ex trib⁹ capitib⁹ ꝓpoſita. Concluſio est. ¶Queniēs fuit Chriſtum ꝺe ꝺesponſata virgine nasci. Probatur ꝓmo ex ꝓte ꝓpi q̄ ꝺrupit. ſcḋo ex ꝓte ꝓpi ꝟginis triplr. tertio ex ꝓte nr̄i quintuplr. Oia clara sunt in ſra. ¶In rñsione ad ꝓmum/ ꝑſpice in ſra ambo capita/ q̄ videt posse obſtare ꝟginitati mērali. ꝛ ſenſuz in copulā ꝓiugalē/ et ꝑſenium ꝺditionali. ſi ꝺeo placeret in copulā carnalem/ non obſtare in ſtate puriſſime mētali ꝟginitati ꝺt⁹ ꝟginis. Et ratio ꝺdē q̄ conſenſus ꝓcſe/non ꝓtenditur in copulā cōiugalem mentali virginitati/ est: q̄ in copula coniugali non continet copula carnalis niſi ei⁹ ex voto eēt ꝺeo ꝓſecrata. Aex q̄ tpe legis oportebat ꝟginē ſi iſiſtere tā mulieres q̄ viros (q̄ ꝑm carnis oꝛiginē. cult⁹ ꝺei. ꝓpagabatur aīteq̄ ex illo ꝓ⁹ chr⁹ naſceret) mr ꝺei no credit aīteq̄ ꝺesponsaret toſeph, absolute ꝟginitatem vouiſſe: ꝰ ꝛ ea in ꝺesiderio hūerit, ſup ꝟ tñ volūtatē ſuā ꝺino cōmiſit arbitrio. Postmodum vero acceꝓto ſponſo, ſecundum quod moꝛes illius tē poꝛis exigebant. ſimul cum eo votuz ꝟginitatem ſimplr vouit.

Ad ꝓmū Ergo ꝺz. q̄ ſtatis emiſit. q̄ videbat eē lege ꝓhibitū nō ꝺare opaz ad relinquendū ſemen ſup terrā, ſō nō ſimpliciter ꝟginitatē vouit ꝺei genitrix: ꝰ ſub conditione ſi ꝺeo placeret. Postq; āt ei innotuit hoc eē ꝺeo acceptū, ab ſolute vouit anteq̄ ab angelo annuntiaꝛetur. ¶Ad 2ᵐ ꝺom. q̄ ſicut gſe plenitudo ꝑfecte quidē fuit i chr̄o. ꝛ tñ aliq; ei⁹ inchoatio ꝑceſſit in mr̄e: ita ẽt obſeruatio ꝓſiliorum, q̄ gꝛam ꝺei ſit. ꝑfecte quidē icepit i chr̄o. ꝰ aliquo mō fuit inchoata ꝟginē mr̄e ei⁹.

Alis ꝟ ſpecialis.

¶Ad 3ᵐ ꝺom. q̄ verbum illud apli est intelligendum ꝺe illis q̄ae absolute caſtitatē vouent. Quod quidem mater ꝺei non feꝛ antequā toſeph ꝺesponsaretur: ſed post ꝺesponſationez. ex communi voluntate ſimul cum ſponſo ſuo votum virginitatis emiſit.

¶De ꝺesponſatiōe matris ꝺei. Ꝺō. 29.

Deinde Conſideranꝺuz est ꝺe ꝺesponſatione matris ꝺei.

¶Et circa ꝺ ꝛquunt duo. ꝓio vtrū chr̄s ꝺebuerit ꝺe ꝺesponſata naſci. Scḋo vtrum fuerit verū matrimoniū inter mariā matrē ꝺñi ꝛ toſeph.

¶Utrum chriſtus naſci ꝺebuerit ꝺe virgine ꝺesponſata. Arti. 1.

AD ꝓmū Sic, ꝓcedit. Uꝰ q̄ chr̄s nō ꝺebuerit ꝺe ꝟgine ꝺesponſata naſci. ¶Ꝺ eſt matꝝ. Deſponſatio. n. ad carnalē copulā ordinat. Sed mr ꝺñi nunq̄ voluit carnali copula viri vti: q̄ ꝰ ꝺerogaret virginitati mentis ipſius. Ergo non ꝺebuit eē ꝺesponſata. ¶Ꝫ. Nō chr̄s ex ꝟgine naſceret, miraculū fuit. vñ aug. ꝺicit in epla ad volusianū. Ipſa ꝺei ꝟ⁹ ꝓ iuiolata mr̄is ꝟginea viſcera. mēbra ſi antis eduxit: q̄ post ea ꝑ clauſa oſtia, mēbra iuuenis introduxit. hic ſi rō q̄rit. nō erit mirabile: ſi exēplū poſcit: nō erit ſingulare. Sz miracula fiūt ad ꝛfirmationē fidei, vñ ꝺebēt esse manifeſta. Cū igit ꝑ ꝺesponſationē ꝰ miraculū fuerit obūbratū, vt non fuiſſe ꝙuenīes q̄ ꝛp̄s ꝺe ꝺesponſata naſceret. ¶Ꝫ. Ignati⁹ martyꝛ, vt hiero. ꝺicit ſup Mat. hāc cām aſſignauit ꝺesponſationis mr̄is ꝺei: vt ꝑt⁹ ei⁹ ꝺiabolo ea q̄ corpoꝛaliꝛ fiūt, ꝙſpicacitate ſui ſenſus cognoſcit: tū etiā q̄ poſtmodū ꝑ multa euiꝺētia ſigna ꝺemones aliq̄ꝛ ꝛpm cognouerunt. vñ ꝺ. mar. 1. ꝙ hō in ſpū imūdo exclamauit ꝺicēs, q̄ꝺ nob ꝛ tibi Jeſu nazarene. veniſti aī ꝛp̄s ꝑdere nos: ſcio q̄ ſis ſctūs ꝺei. Nō ergo videt ꝙueniēs fuiſſe q̄ mater ꝺei eſſet ꝺesponſata. ¶Ꝫ. Aliā rationē aſſignat hiero. ne lapiꝺarēt mr̄ ꝺei a iuꝺeis. ſicut aꝺultera. Hec aūt ratio nulla esse videt: ſi em non eſſet ꝺesponſata, nō poſſet ꝺe aꝺulterio condemnari. Et ita nō videtur rationabile fuiſſe, q̄ Chriſtus ꝺe ꝺesponſata virgine naſceretur.

Sed ꝰ Est, q̄ ꝺr Mat. i. Cū eſſet ꝺesponſata mr̄ ei⁹ maria toſeph. ꝛ luc. i. Miſſus est gabiel angelus ad mariam virginē ꝺesponſatam viro, cui nomen erat Joſeph.

Rñdeo Ꝺz. q̄ ꝓueniēs fuit ꝛpm ꝺe ꝺesponſata ꝟgine nasci: tū ꝓ ipm, tū ꝙ mr̄e, tū ẽt ꝙ nos. Propter ipm q̄ꝺē ꝛpm q̄ꝺrupliciter rōne. Primo q̄ꝺē, ne ab infideliꝺ⁹ tāq̄ illegitime natꝰ abijceret. vñ amb. ꝺr ſup luc. Quid iudeis, q̄ꝺ he rodi posset aſcribi, ſi natū videret ex aꝺulterio ꝙſequutꝰ? Scḋo vt ꝙſuetꝰ mō ei⁹ genealogia ꝙ viꝛ ꝺescriberet. Uñ ꝺr amb. ſup luc. Qui in ſeculū venit, ſeculi ꝺebuit more ꝺescribi. viri aūt ꝙ na q̄rit. q̄ in ſenatu ꝛ relīq̄s curijs ciuitatū gñs aſſerit ꝺignitatē. ¶Cōſuetuꝺo ẽt nos inſtruit ſcripturaꝛ: q̄ ſp viri oꝛiginē querit. Tertio ad tutelā pueri natⁱ: ne ꝺiabol⁹ ꝓ eū vehemēt⁹ nocumēta ꝓcuraſſet. Et ſō ignati⁹ ꝺt ipſam fuiſſe ꝺesponſatā, vt ꝓtus ei⁹ ꝺiabolo celaret. Quarto vt a toſeph nutriꝛet: vñ ꝛ ꝓ eius ꝺict⁹ est, q̄ſi nutrit⁹. ¶Fuit ẽt ꝙueniēs ex ꝓte virginis. ꝓimo q̄ꝺē: q̄ ꝓ ꝰ reꝺꝺit imunis a pena: ne. ſ. lapiꝺaret a iuꝺeis tanq̄ aꝺultera: vt hiero. ꝺicit. Scḋo vt ꝓ hoc ab infamia liberaret. Uñ ꝺr amb. ſup lu. q̄ ꝺesponſata est, ne temerate ꝟginitatis aꝺuerēt infamia: cui grauis aluus coꝛruptele videret inſigne ꝑferre. Tertio vt ei a toſeph miniſterij exhiberet: vt hiero. ꝺicit. ¶Ex ꝓte ẽt nr̄a ꝰ fuit cōueniēs. primo quiꝺē, q̄ teſtimonio toſeph, cōprobatuz est ꝛpm ex virgine natū. Uñ Amb. ꝺicit ſuper luc. Locupletior teſtis pudoris maritus adhibet. qui posset ex ꝺolore iniuriam. ꝛ vinꝺicare oppꝛobrium, ſi non agnoſceret ſacrm. Scḋo q̄ ipa ꝛba virgis mr̄is magꝝ credibilia reꝺꝺunt, ſuā ꝟginitatē aſſerēdo. Uñ amb. ꝺr ſup luc. fides marie ꝛbis magis adciſcit. et mēdacij cā remouet. Uiꝺeret em culpā obūbrare voluiſſe mēdacio inupta ꝟginis. cām āt mētiēdi ꝺesponſata nō hūit: cū ꝓuiꝛgi ꝑmū ꝛ gꝛa nuptiaꝛ. pl⁹ ſit feminaꝛ. Que q̄ꝺem duo ꝓtinēt aꝺ firmitatē fidei nr̄e. Tertio vt ꝺ olleret excuſatio ꝟgib⁹, q̄ ꝑ ſua icautelā nō vitāt ifamiā. Uñ amb. ꝺr. Nō ꝺecuit ꝟgibus ſimiſtra opione viuētib⁹, velamē excuſatiōis relinqui, q̄ infamata mater q̄ꝺ ꝺñi videret. ¶Quarto q̄ ꝓ hoc ſignifica tur vniuerſa eccl̄ia: que cum virgo ſit, ꝺeſponſata tñ est vni viro ꝛpo. vt aug. ꝺicit in li. ꝺe ſancta virginitate. Ꝺō ẽt ꝛ quita rō eē q̄ mr̄ ꝺñi fuit ꝺesponſata ꝛ virgo: q̄ in ꝑſona ipſi⁹, ꝛ virginitas ꝛ mr̄imoniū honoꝛat, ꝺ hereticos alteri hoꝝ ꝺetrahentes.

Ad ꝓmū Ergo ꝺom. q̄ btā ꝟgo mr̄ ꝺei, ex familiari inſtictu. ſ. ſ. credēda ẽ ꝺesponſari voluiſſe. cōꝛ fidēs ꝺe ꝺino auxilio, q̄ nūq̄ ad carnalē copulā ꝓueniret. Hoc tñ ꝺino cōmiſit arbitrio. vñ i nullo ꝺetrimētū paſſa est ꝟginitas.

¶Ad ſm ꝺom. q̄ ſicut amb. ꝺr ſup luc. maluit ꝺns aliq̄s ꝺe ſuo ortu q̄ꝺ mr̄is pudoꝛe ꝺubitare. Sciebat. n. teneꝛā eē ꝟgis vere cūꝺiā, ꝛ lubricā famā pudoris: nec putauit oꝛt⁹ fut fidē. mr̄is iniuriꝰ ſtruēdā. Sciēdū tñ, q̄ miraculoꝝ ꝺei q̄ꝺā ſunt ꝺe q̄b⁹ ẽ fides: ſicut miraculū ꝟginei ꝑtus, ꝛ reſurrectiōis ꝺñi, ꝛ ẽt facti altaris. Et ſō ꝺns voluit iſta occultioꝛa eē, vt fides eoꝝm magis meritoꝛia eēt. Quedā vero miracula ſunt aꝺ fidei ꝓbationē: ꝛ iſta ꝺñi eē manifeſta. ¶Ad tertiū ꝺz. q̄ ſicut aug. ꝺt li. ꝺe tri. diabol⁹ multa ꝑt ꝟtute ſue nāe, q̄ ꝺ⁹ tñ, ꝓhibeꝰ ꝟtute ꝺina. Et ꝰ mō ꝑt ꝺici ꝙ ꝟtute nāe ſue diabol⁹ cōſcere poterat mr̄ez ꝺei nō fuiſſe coꝛruptā ꝰ ꝟginē, ꝓhibebat tñ a ꝺeo cōſcere mo ꝺū ꝓ⁹ ꝺini. Oꝛ āt poſtmoꝺū eū aliq̄ꝛ cōgnit diabol⁹ eē filiuz ꝺei. nō obſtat: q̄ tā ꝛp̄s erat vt xp̄s ſuā ꝟtute ꝺ diabolū oſideret ꝛ ꝑſecutionē ab eo ꝓcitatā pateret. Sz in ifantia oportebat ipeꝺiri malitiā diaboli. ne eū acritus ꝑſeq̄ret. q̄ñ ꝛp̄s nec pati ꝺiſpoſuerat. nec ꝟtutē ſuā oſiꝺere; ꝰ ſi oib⁹ aliꝭ ifantib⁹ ſe ſiłem exhibebat. Uñ leo papa i ſmone ꝺe epiphania ꝺt, q̄ magi inuenerūt puerū ieſum q̄ātitate puū. aliene opis ꝺigētē, fandi ipotētez, ꝛ nl̄a ab hūane ifantie gñalitate ꝺiſcrētū. amb. tñ ſup luc. vt hoc magꝝ referre ad mēbra ꝺiaboli. Premiſſa. n. hac rōe. ſ. ꝺe fallēdo ꝑicipē mūꝺi, ſubꝺit, Sz tñ magꝝ fefellit ꝑicipes ſeculi: ꝺemonū. n. malitia facile ẽt occultata ꝺeꝑhēꝺit: aꝛ ꝺo q̄ſclaribꝰ vanitatib⁹ occupanꝰ, ſcire ꝺina nō ꝑūt. ¶Ad 3ᵗⁱᵘ ꝺom, q̄ iuꝺicio aꝺulterarū lapiꝺabaꝛ ſm legē nō ſolū illa q̄ ꝛa erat ꝺesponſata vel nupta: ꝰ ẽt illa q̄ in ꝺomo ꝓ⁹ cuſtoꝺiebaꝰ vt ꝟgo q̄ſq; nuptura. Ꝺ ꝺeute. 22. Si nō est in puella inuēta virgitas, lapiꝺibus obuūt eā viri ciuitatis illⁱ⁹, ꝛ moꝛiet: q̄ fecit nefas in iſrael, vt fomicaret in ꝺomo ꝓ⁹ ſui. ¶Uel ꝓt ꝺici ſm quoꝺā, q̄ btā virgo erat ꝺe ſtirpe aaron: vñ erat cognata helisabeth, vt ꝺ. luc. ſ. Aiꝛgo āt ꝺe gñe ſacerꝺotali, pp ſtupꝝ occiꝺebaꝰ. legitur enim leui. 21. Sacerꝺotis filia ſi ꝺeprehenſa fuerit in ſtupro. ꝛ violauerit nomē ꝓ⁹ ſui, flammis exuret. ¶Quiꝺam refeꝛunt verbum hiero. aꝺ lapiꝺationem inſamie.

in potētia: qr potētia ātē ꝺditio diminuēs (ꝓiuctio.n. in potētia ñ ē cōiunctio: sicut nec rex in potētia ē rex) sed ꝙ ꝙsensus i copulā ꝓiugalē, nō fit cō sensus i copulā carnalē. Rō ꝺ ꝺre ꝙsensus sic ꝺdonat⁹ i copulā carnalē, ꝺ studicat mētali ꝙginitati, ē: qr ꝙsēt⁹ iste tā fortiꝛ ꝙ malit ē ad obediēdū ꝺo ꝛ copulā carnalē nō nisi ꝙ mā remota ꝛ tali ꝺdone valiatā hȝ, vt opp⁹ nō liceat ꝺre in ꝙpositō. Ꝑ Ad 2ᵐ cuidētia scire oȝ, qꝛ 2ᵘ intelligi pt illa cōditio si deꝰ placuerit. ꝓio ꝙm cōem lo-

4.di.30 q.1.ā.2. Et opus. 60.ca.12 co.3. Etmatt. 1.co.20. fin.

quēdi vsuȝ: ꝛ sic sola negōne bñ placitum deꝰ expectat. ſ. qꝙ deꝰ finaꝙ illō fieri. ꝛ sic lo qt apls Iacobꝰ in sua cano. c. 4. vt dicatis si ꝺns voluerit. Et tal ꝺdō qr cōissima ē ꝺ hȝ ꝙ nō adiecta, ꝙgitatēcy mētale aufert. ꝙ cul ꝺubio a sic cōsentiēte i copulā carnalē. ꝛ ꝙpea nō sic ītelligit i ꝙpōsito btē ꝙgis si ꝺo placuerit. 2° sumit placere ꝙ iubere acsi ꝺm eēt si ꝺeꝰ iusserit. ꝛ sic sumit i ꝓpositō. Rōnabile sic ꝺē ē vt qō cōcepat ꝙginitatis votū ꝺina inspiratiōe aī ꝺsponsationē ñ nisi ꝺno int su cōcepit ꝛ ꝙsoluendū. Et pte fidē i tota vita aīriote tā familiare ꝺspūsancti cura ac sollicitudiné ꝺ vita ac opib⁹ ei⁹, vt pote q nūqꝛ ē veniaꝛ peccabat: certe sibiꝙ polleret ꝓficiēdā inspirationē ꝺ ꝙgitate ꝺ legez moyſi, nisi deus aliud inspirādo vl nūciando iuberet. Talis āt ꝺditio subdēs ꝓpositi sui opp⁹ ꝺno ꝓcepto, trāſſert cō sensum i opp⁹ sui ꝓ positi: vt patet exemplariter. Quicūqꝛ. n. ꝙ ꝓfitētur cōsensum i opp⁹ sui ꝓ positi: vt patet exemplariter. Quicūqꝛ. n. ꝙ ꝓfitētur cōsentit in nuptias. Sic aūt btā ꝙgo consensit cōditiōaliꝛ i carnalē copulam si ꝺeo placuerit bñplacito ꝓceptoꝛ. Credēdū ꝺ nihilominꝰ est, qꝛ et hic sic ꝺonat⁹ cōsensus in carnalē copulam, nō actu ȝ habitu ñ fuerit in btā virgie. Et rō est: qꝛ nullus actꝰ superfluus fuit in ea: hic aūt cōsensus in actu ſupfluus fuisset, vt pote carēs necessitate ꝛ pietate. Nā ad mentis sue rectitudiné sat erat ꝺre hūc actū in hitu, hoc est in ꝙparatiōe animi, ꝛ ꝺm animi ꝙparationē intelindū est quicꝺd a sacris doctoꝛ. ꝙ vt ꝺ btē ꝙginis cōsensu cōdonato in copulam carnalē: cōmittendo sua cām ꝺuino arbitrio. ꝓceces eñ, ꝙ ꝙginitatis ꝙseuerātia actualꝰ fundebat: sed ad oppositū ꝙparatio sola animi ꝺonata (vt ꝺcm est) erat absq; actuali cōsensu quātūcūqꝛ conditionato.

¶ Super articulum ſcdm.

IN corpe duo ſiūt. ꝓio declarāt in cōi vñ ꝛ quotupl⁹ mīmoniuȝ ꝺicatur verū. ſcdo rñdet in ꝓticulari de hoc ꝙinguio. Quo ad primū ꝺt cōiugiū verū ex sua ꝙfectiōe: ꝛ qꝛ ꝙfectio est ꝺupler/ ꝓtima ꝛ ſcda: ītō ꝺupliciter ꝺt cōiugiū vez/ vel ꝺm ꝓtimā vel ītra ſcdam ꝙfectionē. Et ꝺclarāt ītra ꝙd sit ꝓma ꝙfectio ꝙiugiū. ſ. foꝛa, ꝛ que sit foꝛa eiꝰ: ꝛ ꝙd sit ſcda: ꝛ pōit ꝺupler/ gñō ꝛ educatio. Et media ad hec ponunt clare. Quo ad ꝑmū rñdet ꝙ sito trib⁹ ꝛ ꝺonib⁹ vel vnica trimēbri. Con iugiū iter mīez ꝺei ꝛ ioseph fuit verū quo ad ꝓmā ꝙfectionē: ꝙ ad scdam ꝙfectionē si referāt ad educationē nō āt si referāt ad gñationē. ꝓtia pars ꝓbat rōnē: qꝛ vteꝛq; ꝙsenſit in copulā coniugalē, qō ꝓbat aūctes angeli in euāgelio exposita ab aug. Quo ad tertiā asserāt aūctas ābrosij: ꝙ ad scdaꝛ ꝛ ōes ſimul ꝺenicq; affertur aūctas augustini. ¶ In rñſione ad tertiū aduertendū est ꝙ ex euāgelio ꝺñ ꝓpecto hȝ ꝙ nōdū erat nuptiarū ſolēnitas celebrata quū btā ꝙgo inuēta est hñs in vtero: qm ibi hȝ ꝙ btā ꝙgo nō solū nō erat cognita a viro, ſ. et ꝙ nō erat adhuc accepta a ioseph coniuge suo. Et eo em ꝙ affirmat cōiux ꝛ negat non solū cognita fȝ accepta, ꝛ post monitionē ȝgeli affirmat accepta ꝛ ꝙsenerat: incognita: ꝓis ē ꝙ acceptio hmōi fuerit acceptio ſolēnitatis nuptialꝭ. ſ. cōiuges efficiūt ſimpliciter ꝛ absolute domestici ꝙsortes. Et ꝺ hȝ nulla ē hñda qō: ꝺ an ꝓius ꝙ ista acceptio fieret: btā virgo fuerit retēta scȝ ꝙd in ꝺō ioseph ꝺubitē. Ꝑ Sic sub ꝺubio hȝ reliquit ꝺ ē traductiōe euāgelistā loq̄tur: an ꝺe traductione ſimplr ad ꝺomestici ꝙsortiū, ꝙ cū ſolennitate nuptiali fieri ſolet: an ꝺe traductiōe in ifamiā iudicij. Euāgelista em ꝺuo ꝺt, ꝛ ꝙ nolebat eā traducē, ꝙ voluit occulte dimittē eā. Cōstat āt ꝙ cogitatū remediū dimittēdi illā occulte, vtris ꝙ traductiōi obuiabat: ꝛ ꝙ negō vtrinq; ꝙ traductiōis ex iusta hoīs mēte ꝓcedē

3.Mt.3.q. 1.ā.1.q. 2.ar.3.co. arti.4.

ti. Qr ñ ad iustitiā viri ſpectat magꝭ nō cōicaꝛ alieno crimini ꝛ ꝙgel⁹ ad ioseph loquēs, et tioze accipiēdi mariā suā ꝙiugē, ioseph motum monſtrat: ꝛ inbet illā accipere qꝛ ſpūs. ſ. ꝓcepit, ꝙce appet ꝙ ioseph timuit cōcare adulterū peō ꝛ tō vo luit occulte dimittē eā. Et qꝛ ꝺidicit ab ꝙgelo ꝙ nō er adulter io ȝ er ſpū. ſ. ꝙcepit/ accepit eā: vt euāgelista ſcdit. Et hec ſunt certa: ſub ꝺubio ñ relinqt an cū hac voluītate occulte ꝺimittēdi eā/ cogitaſſet explicite ac ꝺubitaſſet nolle illā i ifamiā traducē: ita qꝛ ō hac ꝺliberatiōe loqt̄ eu⁹ ꝺicēs/ nollet eā traducere. Ꝑ Ꝺe ꝓio āt ꝺuo ſuaꝺet rō vt ſiue in ꝓna ſiue i cōiugis ꝺō/ ſiue i vtraq; ꝙ ſiue ſalibi hitaueꝛit/ talis rātaq; fuerit ꝓ illi⁹ ꝙis mote inter mariā ꝛ ioſeph conuerſatio/ vt licita ab ſq; oī nota potuerit inter eos interuenire ſi voluiſſent cōſummatio mīmonij: alioq̄n nō fuiſſet ſufficienter pū ſum fame btē ꝙgis quū inēta/ eſt in vtero hñs. Dixi āt ſiue alibi: qm nō ꝛ ōabilr apparet/ ꝙ poſt ānūciatiōnē btā ꝙgo cū cōiuge ſuo ioſeph/ uerit ex nazaret galilee in ciuitatē iuda in mōtana vi ſitatura eliſabeth/ ꝙ ꝙ reuerſicēm in nazaret/ quū eēt grauida mēſes tres ad minus/ qm manſit apꝺ eliſabeth ꝙſi menſib⁹ trib⁹) inuenta eſt hās in vtero. Et alij ꝺicē puta bāt ꝙ eſſet grauida ex ioſeph: cū ꝙ fuerat mēſib⁹ trib⁹ ꝺomeſtice in ꝺomo zacharie. Ipe āt ioſeph ſciēs ſe nō cognouiſſe illā, ꝛ vidēs illā ꝙgnāte: quū eēt ſuſp⁹, ꝛ nollet eā traducē/ ſiue i i fama/ ſiue ſim⁹ i ꝺomeſtica ꝙſortiū/ ſi ue i vtrūq; ꝙ ꝙ ē/ voluit occulte ꝺimittē eā. Et quo igr euāgeliſta i ꝺomo ſuetudo ꝺ ſpōſa i ꝺomo ꝙgis retēta ex ſcriptura teſtimoniū hȝ, affirmā apꝺ ꝺomeſticos ꝛ alios: qꝛ trib⁹ mēſib⁹ ſiſ fuerat in ꝺomo eliſabeth/ cū io ſeph. Qō ñ volūtarie ꝺicim⁹: ſiȝ ex euāgelio accipim⁹: ꝺicēte qꝛ btā ꝙgo ꝺ hūc ꝺeſpōſata vꝛor: ioſeph/ aſcēdit ꝺ nazaret i bethleē/ qñ erāt edicti a ceſar aug. Siſi ſic ꝺē rōne ꝺbuit eaꝺē ꝺeſpōſata vꝛor aſcēdere in mōtana cū eoꝺē ioſeph ſuo ſpōſo. Author aūt in ſra ꝺicēs magis ꝙsonare euangelio btām mariā ꝺomo ſpōſi hitaſſe: intelnd⁹ eſt cōparatiue ad optionē ertre me btē ꝙgis ſufficienter. ꝛ nō cōparādo ad hāc mediā erpōnē/ cui⁹ author nō meminit: ꝙ magis ꝙsonat euāgelio ꝙgis ambe extreme: vt ꝑs ex dictis.

Super questionis. 30. Articulum primum.

IN titulo ſermo eſt ꝺe nēcio ad finē ſine ꝙ nō bñ ꝙuenit ad finez. ſicē quꝰ nēcius eſt hoi debili ituro ex germania romā: ꝛ non ꝺe nēcio ſimplr/ vel nēcio ſine ꝙ ñ ꝓt ꝙueniri ad finē. Nā ꝙſtat ꝙ ne ꝙ ſimplr nēceſſaria ē ānūciatio: ꝙ oppm ñ ſplicat ꝺictoria. ne qꝭ ſicut nauis ad transeundum mare: qꝛ poterat incarnari verbum ꝺei abſq; ꝙia annunciatione. Sed an fuerit neceſſaria annunciatio, ita quod ſine illa ꝙia non bñ fuiſſet ſctā icarnatiō/ ꝙrit.

¶ In corpe vnica ē concluſio. Congruꝛ fuit beate virgini an nuntiari quod eſſet chriſtium cōceptura. Ubi nō quod neceſſitas congruitatis rñ ꝺet queſito. ꝓbat concluſio quaꝺruplr citer. Et omnia in litera clara ſunt ꝺubus notatis. Primū eſt in prima ratione: quod quia ꝺiuina ꝓꝛidentia/ ꝓſponit⁹ omnia ſuauiter/ ꝺo admoꝺuz conceptio naturalis hominu ꝓuenit a mētis ope. 3.Mt.3.q. 1.ā.1.q. 2.ar.3.co. arti.4. holes ad cōcipiendū ꝙgnōis actū cōueniūt: ita btā virgo in vtero ꝙceptura ꝺe ſpūcō in mente erat ꝓpus monēda/ vt ꝓpius cōciperet in mēte ꝙ in vtero: ſicut ēt alie mīes ꝓpius cōcipiunt affectu ꝙ in vtero. Alterius eſt in ſcba rōne: ꝙ maioꝛ certitudo huius miſterij in btā ꝙgine cēta eſt ex ꝺuia ānūtiatione ꝙ ſinō aut poſt fuiſſet ꝺe hoc inſtructa: ꝺa ꝓritas annūtiationis arrētā illā redde bat ad actuz ꝓmum huiꝰ miſterij/ad qō non aduertiſſet/ aut non ita aduertiſſet ſi non fuiſſet ꝓius ſibi nuntiatum. Attētio autem ꝛ eleuatio mētis maioꝛ certitudem reddit. ¶ In rñſione ad ꝓmū: cū audis ꝓphetiā ꝺeſtinatiōis cōperi ſine nō arbitrio cauſante: non in telligas oēm ab arbitrio nō excludi cālitatē circa rē ꝺeſtinatā: qm ſ falſuȝ eſſet: cām⁹ ſ. ꝺē nō arbitrio mota ꝺeſtinata opa. Sȝ excludi cālitatē ꝓpriā re⁹ cōplementi ꝙ oppm ad ꝓphetiā cōminatiōis: nā ꝓphetia cōminatiōis nō ꝺ cām ꝙ cō pleat/ ſȝ relinqt nō arbitrio vtrā ꝓtē velit/ ꝺ effi cōminak nō cāt: ſȝ ſi nos ꝑsenera mus in malo/ noſipſi accerſim⁹ cōminata ꝛ iō nō arbitrio

¶Super art.3.

TItuli similiter et ppōdo corporali apparitione/non fuerit ꝓprie fuerit apparitio visibilis: vtrūq; enim importat titulus querens an debuerit apparere corporaliter.

¶In corpe ad vtrūq; sil'ndet. Angelus apparuit corpaliter/et ħ quenienter. Probatur tripliciter. Oia clara sūt i ifa. Qz tamē moderno tpe/audita ēnoua q̄dā ꝓclūptio/dicens apparitionē isti nōē visibilē/ſz itelligibiles tm fuisse: aduertēdū q̄ vitra ambrosij aug. chry. anthonisq; autoritatē (vt in ifa dr) euāgelū text' pie fert corporalē visionē fuisse. Tū er ꝺsequtis de ħgelo: q̄m describit pulo ipm zacharie apparuisse stāti a dextris altaris: ꝺstat aūt q̄ stare a dextris altaris/corpale sitū ē. Et ꝑinde subdit q̄ missus ē in ciuitatē galilee/z ingressus ē ad ꝙginē. ex citati aūt in sacris literis sciunt q̄ hmōi verba ingressus ead regē/ad talē re. corporalē motū signifi care ꝺsueuerunt. Et subdit de ꝑmone ei z colloq̄o cū btā virgine: z tādē q̄ discessit ab ea. q̄ ē corpale motū signifi care ꝺsueuerunt. Et subdit de ꝑmone ei z colloq̄o cū btā virgine: z tādē q̄ discessit ab ea. q̄ ē corpalē

Universidad de Deusto
Biblioteca

conclusio. Christus specialiter dr filius dauid ꝛ dauid, pro batur triplici ratiõe conuenientie quare specialiter. Oia clara sunt: ꝛ plus respõdẽt ꝙ fuerit quelibz vt patet.

¶ Super arti. 3.

RIsus clarus est.

¶ In corpore vnca cõclusio.

Genealogia christi ẽ conuenienti ordine ab euangelistis scripta. probatur per communissimis. Que diuinitus fiũt: ordinatissime fiunt: euangelium est diuinũ factũ: ergo. Maior ad rom. 13. Minor. 2. ad thi. 3.

¶ In responsione ad secundum ⁊ vide auctoris conatũ tendẽ te ad duo: ⁊ ioseph ꝙ salomonẽ defecerit a dauid: ⁊ ꝙ beata v̄ go similiter per salomonẽ descẽdit a dauid. Et ratiõe primi refutat expositiones dicentem binomios quoniã cõstat nathã non illum prophetã: sed alium ꝙ quẽ lucas heli patrem ioseph ⁊ reducit in dauid ⁊ fratre fuisse salomonis: ꝙ quem matheus iacob patrem ioseph reducit in dauid. Rõne vero scõi ad occultã aliquã originẽ vel ipsius melchi vel alicui⁹ mulieris ex qua carnaliter geita est beata v̄go ⁊ recurrit ⁊ vt beata virgo inueniat carnaliter genita ex aliquo descendẽte ex iechonia: vt sic ⁊ damascenus ⁊ Ambrosius sal uetur.

matth. 1, lec. 1. 2, 3, 4.

Ad tertiũ Sic ꝙ genealogia xpi icõuenienter ab euãgelistis ⁊ scripta. Dr enim Isa. 53. de xpo, Gnionẽ eius ꝙs enarrabit? Ergo nõ fuit gnio xpi enarranda. ¶ Ꝑ. Impoẽ est vnum hominem duos patres hre. Sed matth. dicit qõ iacob genuit ioseph virũ marie. Luc. aũt dicit ioseph fuisse filiũ heli. ergo cõtraria sibi inuicem scribunt. ¶ Ꝑ. Videnꝫ in quibusdã a seinuicem diuersificari. Matth. enim in principio ly incipies ab abrahã, descendẽdo vsq; ad ioseph, quadraginta duas gniones enumerat: Luc. aũt post baptismũ xpi, gnionẽ xpi ponit. incipiẽs a xpo ⁊ pduces gniõũ numerũ vsq; ad deũ. ponẽs gniones. 77. viro ꝙ extremo cõputat⁹. Ex igitur qõ incõuenienter gnionẽ xpi describunt. ¶ Ꝑ. 4. reg. 8. legitur ꝙ ioram genuit ochoziã: cui successit ioas filiꝰ eius ✝: huic aũt successit filius eius amasias, ✝ postea regnauit filius eius azarias, qui appellat ozias ✝. cui successit ioathã filius eius ✝. Matth. aũt dicit ꝙ ioram genuit oziam. Ergo vt inconuenienter gnionẽ xpi describere. tres reges in medio ptermittens. ¶ Ꝑ. Dẽs qui xpi gnione scribũtur, patres habuerũt ⁊ mres, ⁊ plũmi etiaz ex eis fratres habuerũt, Matth. aũt i gnione xpi tres tm̃ enumerat mres. l. thamar. ruth, ⁊ vroꝛẽ vrie. Fres aũt noiat iude ⁊ iechonie, ⁊ iterũ phares et zarã. Quoꝝ nihil ponit luc. Ergo videnꝫ euãgeliste icõuenie

4. re. 8. ibi. ca. 12. ibi. ca. 14. ibi ca. 15.

Sed contra ter genealogiam christi descripsisse.

Est auctoritas scripture.

Rndeo Dõm, ꝙ sicut dr. 2. ad tim. 3. Dis scriptura sacra ẽ diuinitus inspirata. Que aũt diuinitus fiũt, ordinatissime fiũt: m illud ro. 13. que a deo sunt, ordinata sũt. Ad conuenienti ordine genealogia christi est ab euãgelistis scripta.

Ad primũ Ergo dõm, ꝙ sicut hiero. dr super Matth. Isaias loqꝫ de gnione diuinitatis Christi: matth. aũt enarrat generationẽ christi m humanitatẽ. Nõ quidem explicãs modũ incarnatiõis, ꝙ hoc ẽt ẽ ineffabile: ꝫ enumerãs pres. ex quib⁹ xps m carnẽ, pcessit. ¶ Ad m dõm, qõ ad hanc obiõnẽ quã mouit iulianus apostata, diuersimode ab aliquib⁹ rndet. Quidã em (vt gre. nazã. dicit) dñt eosdẽ esse, ꝙs vter; euãgelista enumerat: sed sub diuersis noibus, ꝙi binomios. Sed hoc stare nõ põt: ꝙ matth. ponit vnũ filioꝝ dauid. l. salomonẽ, luc. aũt ponit aliũ. l. nathã: ꝙs m historiã libri regũ cõstat fres fuisse. ¶ Alĩ alij dixerũt ꝙ matth. verã genealogiam xpi tradidit: luc. aũt putatiuã. vñ incipit, vt putabat filiꝰ ioseph. Erãt em aliq ex iudeis, ꝙ pp pctã regũ credebãt xpm ex dauid nõ p reges, ꝫ p alĩa⁹ ẽ stirpẽ hoiuz puuatorum, esse nasciturũ. ¶ Alij ꝙo dixerũt ꝙ matth. posuit patres carnales: luc. ꝙo posuit pres spuales. l. iustos viros, ꝙ dñr pres pp similitudinẽ honestatis. ¶ In ll. vero de gõnib⁹ veteris ⁊ no. te. rndeꝫ, ꝙ nõ est intelligedũ, ꝙ ioseph a luca dicaꝫ esse filiꝰ heli: ꝫ ꝙ heli ⁊ ioseph fuerunt pres ✝ xpi diuersimode a dauid descendentes. Alĩ de xpo dr ꝙ putabat filiꝰ ioseph, ꝙ ipse ẽt xps fuit heli: quasi dicere ꝙ xps ea rõne qua dr filiꝰ ioseph, põt dici filius heli, ⁊ oium eoꝝ ꝙ ex stirpe dauid descẽderũt: sicut apo. dicit ro. 9. ex qbus. l. iudeis xps est m carnẽ. ¶ Aug. ꝛo in [illegible]gõnib⁹ euang. tripliciter soluit dicẽs, Tres cãe occurrũt: quarũ aliqua euangelista secuꝛ est. Aut em vnus euãgelista pr̃em ioseph a quo genitus est noiauit: alter vero vel aũ maternuz, vel aliquẽ de cognatis matoribus posuit. Aut vnus erat ioseph nãlis pater ⁊ alter eũ adoptauerat. Aut more iudeoꝝ, cũ sine filijs vn⁹ decessisset, eius vroꝛẽ, ppinquus accipiẽs filiũ quẽ genuit, ppinquo mortuo deputauit. Qõ ẽt qdã gen⁹ adoptiõ legalis est vt ipse aug. dicit in. 2. de consensu euãg. Et hec vltima causa est verior: quã ⁊ hiero. super Matth. ponit: ⁊ eusebius cesariensis in ecclesiastica historia ab aphricano historiographo traditam ✝ asserit. Dñr em ꝙ matthã ⁊ melchi diuersis tpib⁹ de vna eadẽqz vroꝛe iesca ✝ noie singulos filios procreariũt: qz matthã ꝙ ꝙ salem descẽdit, vroꝛem eã primũ ceperat, ⁊ relicto filio vno iacob noie, defunctus est: post cui⁹ obitũ (qm̃ lex viduaz alij viro nõ vetat nubere) melchi ꝙ per nathã genus ducit, cũ esset ex eadem tribu, sed nõ ex eodẽ gne, relictã mathan accepit vroꝛem: ex qua etiam ipse suscepit filiũ noie heli. Et sic ex diuerso patrũ gne efficiunt iacob ⁊ heli vterini fratres: quoꝝ alter. l. iacob fratris sui heli sine liberis defunct⁹, ex mãdato legis accipiẽs vroꝛem, genuit ioseph: natura qdẽ gnis ✝ suũ filiũ. m ꝙo legis precepti heli efficitur filius. Et ideo matth. dicit, iacob genuit ioseph: sed lucas, qz legalẽ generationẽ describit, nullũ noiat aliqẽ genuisse. ¶ Et qbus dam dicat, ꝙ btã ꝙbo maria ioseph attinebat ✝ illã originẽ, qua pr̃ eoꝝ vr heli, qz dicit eã ex melchi descendisse: m̃ credẽdũ est, ꝙ ẽt ex salomone originẽ duxerit sed̃z aliquẽ modũ ꝙ illos pres, quos enumerat matth. ꝙ carnaliter xpi gnationẽ vr enarrare. ꝑtem cũ amb. dicat xpm de semine iechonie descẽdisse. ¶ Ad tertiũ dõm, ꝙ sicut dr aug. i lib. de consensu euã. matt. regiã ixpo istituerat ii nuare psonã. luc. aũ lacer dotalẽ. Alĩ in gnatiõib⁹ matthei sigtur nostroꝛ susceptio peccatoꝛũ a dño iesu xpo: iquãtũ. l. pcarnis originẽ silitudinẽ carnis pcti assũpsit. Jn gnatiõib⁹ aũt luc. sigtur nostroꝛ ablutio ✝ peccatoꝛ: ꝙ ẽ p sacrificiũ xpi. Et ideo gnatiões matth. descẽdẽs enũerat. lucas aũt ascẽdẽs. ¶ Inde ẽt ẽ ꝙ matt. ab ipo dõ p salomonẽ descẽdit, i cui⁹ mfe ille peccauit: lucas ꝙo ad ipm dõ p nathã ascẽdit, p cui⁹ nois ꝓbazõs pcm illi⁹ explicuit. Et ide ẽ ẽ ꝙ qz matt. ad mortalitatẽ nostrã xpm descẽdẽre voluit sigre, ipsas generationes ab abrahã vsq; ad ioseph, ⁊ vsq; ad ipsũ xpi natiuitatẽ descẽdẽdo ꝓmemorauit ab ilio euãgelij sui. Lucas aũt nõ ab initio ꝫ a baptismo, xpi gnatiõez narrat: nec descẽdẽdo. ꝫ ascendẽdo tãqz sacerdoteĩ exptãdis pctis magis assignãs. vbi testimoniũ oanes phibuit dicẽs, ecce ꝙ tollit pctm̃ mũdi. Ascẽdẽdo aũ trã sit ab abrahã ⁊ puenit ad deũ: cui mũdati ⁊ expiati recõciliamur. Merito ẽt adoptiõis originẽ ipse suscepit ✝: qz ꝙ adoptionẽ effi cimur filij dei: ꝙ carnalẽ ꝙo gnationẽ filiꝰ dei filiꝰ hois fact⁹ ẽ. Satis aũt demõstrauit nõ se ilo diuisse ioseph filiũ heli, qz de illo sit genit⁹: ꝫ ꝙ ab illo fuerit adoptat⁹: cũ ⁊ ipz adã filiũ dei dixerit, cũ sit fact⁹ a deo. ¶ Numerus ẽt ꝙdragenarius ad tps ꝑsentis vite ptinet. ꝙ ꝙtuoꝛ tres mũdi in quo mortalẽ vitam ducimus sub

alias ꝙ genuit.

alias ꝙ genuit.

alias ꝙ abolitio.

3. di. 12. q. 2. a. 2. q. 2. Hiopaf. ca. 22.

alias ꝙ scripsit.

¶ Super articu. 4.

RIsus clarus.

¶ In corpore vnca cõclusio. Conueniẽtissimũ fuit vt de femina carnẽ assumeret filiꝰ dei probatur tripliciter. Omnia clara sunt.

¶ In rsp̃sione ad tertium vide ꝙ dupliciter excludit immundiciã ab hũanitate prima rsponsione, ⁊ a verbo dei secũda rsponsione.

¶ Super arti. 5.

Triplus opponit, ly ex sanguie ⁊ ly purissimo. Et sanguis ꝙdem ponit ad differẽtiam carnis ossium ⁊ huiusmodi partium puritas autem apponitur ad excludendã admixtionez feminum: que videtur in aliorum hoim formatiõe ꝛcurrere.

Ad primũ Ergo dicẽdũ, ꝙ qz sexus masculinus est nobilior ꝙ femineus, ideo humanã naturã in masculino sexu assumpsit: ne ẽ sexus femineus cõtẽneretur, con gruũ fuit vt carnẽ assumeret de femina. Unde aug. dicit in lib. de agone christiano, Nolite vosipsos cõtẽnere viri, filius dei virus suscepit: nolite vosipsas contẽnere femine, filius dei natus ex femina est. ¶ Ad scõm dõm, ꝙ sicut aug. dicit. 23. lib. cõtra faustuz (qui hac obiectione vrebat) nõ plane inqt catholica fides ꝙ christũ dei filiũ, natũ m carnẽ credit ex virgine: vllo modo eũdẽ dei filiũ sicut in vtero mulieris includit. ꝙ. extra nõ sit. ꝙ si celi ⁊ terre admiystrationẽ deseruerit ꝙ ia patre recesserit: sed vos manichei corde illo: quo nihil poteritis nisi corporalia phãtasmata cogitare. ista oĩno nõ capitis. Ut enim dicit in epistola ad volusia, hominũ ille sensus est, nihil nisi corpora valẽtiũ cogitare: quoruz nullũ põt esse vbiqz totũ: qm̃ per innumerabiles partes aliud aliꝰ habeat necesse est. Loge alia est aie natura ꝙ corporis: quanto magis dei, ꝙ creatoꝛ est aie ⁊ corporis? ⁊ nouit vbiqz totus esse ⁊ nullo cõtineri loco: nouit ventre non recedẽdo vbi erat: nouit abire nõ deserẽdo quo venerat. ¶ Ad tertiũ dicẽdũ, ꝙ in conceptione viri ex femina nõ est aliquid immũdũ. inquantũ est opus dei: vnde dicitur act. 10. qõ deus creauit. tu ne cõe dixeris. l. immũdũ. Est ibi tm̃ aliqua immũdicia ex peccato, pueniẽs: put cuz libidine qs cõcipitur ex cõmixtione maris ⁊ femine. qõ tm̃ in christo nõ fuit: vt supra oĩum est. ¶ Si tm̃ aliqua esset ibi immunditia, ex ea nõ inqnaretur dei verbũ: qõ nullo modo est immutabile vel alterabile. Unde augu. dicit in lib. ꝫ qnq; here. Dicit de⁹ creator hominis, qd est qõ te permouet in mea natiuitate? nõ sum libi dinis conceptus cupiditate: ego matrem de qua nascerer feci. Si solis radius cloacarum sordes siccare nouit, eis inquinari non nouit: quanto magis splendoꝛ lucis eterne, quocunqz radiauerit mundare poterit, ⁊ ipse pollui non poterit?

¶ Utrum corpus christi de purissimis sanguinibus virginis formatum fuerit.

Articu. 5.

Ad quintũ Sic, pceditur. Uidetur ꝙ caro christi nõ fuerit cõcepta ex purissimis sanguinibus virginis. Dicit enim in collecta ꝙ deus verbum suum de virgine carnẽ sumere voluit. Sz caro differt a sanguine virginis. Ergo corpus christi non est sumptum de sanguine virginis. ¶ Preterea. Sicut mulier formata est miraculose de viro, sic corpꝰ christi miraculose formatũ est de virgine. Sed mulier nõ dicit esse formatã

3. di. 3. 2. 2. ar. 5.

¶ In corpe arl' vnica est cõclo. Corp⁹ chr̃i fuit cõceptũ ex purissimo sanguine btĕ ꝟginis ad amplioꝛẽ digestionẽ pducto p vtute ei⁹ gnatiuã. ꝓbat. Sño xpi hũit nãlẽ modũ gñonis q̃ ad hoc q̃ ex femina est ꝛ supnãlẽ q̃ ad hoc q̃ est ex ꝟgine: ergo hz mãm ex mre simlẽ alijs. ꝓn⁹ ꝟo actiuũ diuersum: ergo hz pro mã sanguinẽ mris nõ quẽcũq; sed pductũ nãli mris ꝟtute ad hoc q̃ mã sit apta cõceptui. Ãd⁹ pmo ex auctẽ amb. in pcedenti articulo. Pria ꝓna. ꝓbat. qz ad nãlem modũ gñonis spectat conformitas mãe, sicut conformitas mris: qz naliter mr̃ mãm ministrat. ad supnãlem vero modũ spectat diffor mitas pncipij actiui: qz femina ex viro cõcipies nõ est ꝟgo: ꝓn⁹ aũt actiuũ naliter ad virũ spectat. Scda vero ꝓna. ꝓbatur auctẽ phi: cõem mãm mulierũ ponẽtis sanguinem talẽ.

¶ hoc loco aduerte nonum errorẽ diebus nris erroꝛtũ: dicentẽ chr̃m cõceptũ ex sanguine beate virginis purissimo nõ quo cunq; sed in corde existẽtes: ita q̃ ex tribus guttis sanguinis circa cor beate virginis cõceptis est chr̃s. Repugnat aũt hic error ꝛ dictis hic ꝛ ambrosij. supradicte autoritati ꝑm cõditionẽ naturẽ in vtero femineo fuit) ꝛ sacre scripture ex voce angeli dicẽtis/ecce cõcipies in vtero: non in corde. Et q̃ propie de vtero loquat: ex beate virginis verbis habetur: que optime intellexerit verba angeli ꝛ respondẽs dixit q̃o fiet istud/qm̃ virum non cognosco? Si in corde cõceptura erat: male allegata fuisset cã questionis qm̃ virũ non cognosco: cõceptio em̃ in corde nõ fit ex semine viri: domo ergo cõcipiẽdi in vtero illo questnit/in quo ex semine cõcipi consueuit. Amplius beata virgo in euangelio dicitur pregnãs: ꝛ q̃s peperit filium: ꝛ q̃s est mater: que ꝓia falsa essent. Nam habens infantẽ in corde/non est pregnãs sicut nec si haberet infantem in stomacho/aut in vẽtriculo cerebri: pregnãs em̃ sola illa dicitur que in loco naturali infantẽ concepti habet. Simil⁹ nec mater aut parere dici potest: sicut nec adã fuit pater aut mater: licet ex eius pte vna fuerit formata eua. tollit ergo veritatẽ maternitatis beate virginis respectu chr̃i error iste. Unde ꝛ statim damnatus fuit rome/ me presente.

¶ In responsione ad tertiũ aduerte diligentẽ vim argumẽti: vt ex no titia nodi intelligas solutionẽ. Obijcit duo 3ᵐ art⁹ᵐ/scz semẽ ꝛ menstruum esse ex quib⁹ alioꝛũ hoium corpa formant̃ tangz ex mã: cõstat ẽm ytrũq; opponi puro sanguini: ac ꝓptereꝛ chr̃i corp⁹ ex eis dẽ formatum si eiusdẽ est spẽi nobiscũ. Rñdet autoꝛ sigillatim ad singula. Et de semine quidẽ mulieris 4oꝛ dicit: ꝓm q̃ nõ ẽ aptũ gñoni: ꝛ m; q̃s est i gñe seminis impfectũ q̃d: 3m q̃ nõ ẽ mã necessaria ad cõceptum: 4m q̃ cũ q̃dã cõcupia resoluit. Et ifert autoꝛ 3m ex 2o: cõfirmãs illud auctẽ arist. Jn spãli aũt dicit corp⁹ xpi nõ fuisse ex tali mã: tũ pp 3m dem: tũ pp 4m. ꝛ cõfirmat illud auctẽ dam. habes hinc autoꝛẽ firmare sniam dicẽtũ id q̃s semẽ mulieris vocak esse ꝺe in seis gñe: hz vt impfectum quid. Jnpriũ aũt cẽ ad gñonẽ intellige/ vt semen q̃ in gñe cãe efficiẽtis locatũ nosti in. 5. met. ꝛ ꝓpa nõ infert autoꝛ tota les ex clone illius a cõceptu: hz neꝺum cõcursum tm̃modo excludit. ¶ De hac mã multa scripsim⁹ in pce ꝺi tio. ꝛ iõ nũc ptrãseo: ꝑmonendo nouitios ne sic secte tur dictam sniam a dam. sumptã quasi artem fidei: aut tangẽ op̃m erroneũ putẽt. Tenentes .n. mãm fet⁹ ꝓmã eẽ mulieris semẽ: absq; fidei iniuria dicerẽt q̃ sicut ad ꝟgnitatẽ mr̃is xpi spectat q̃ sanguis eius ad locũ cũ nãlẽ gñoni attractus fuerit absq; cõcupia: ita ad eundẽ virginalẽ conceptus miraculũ/spectat q̃ absq; libidinis estu resolutũ semẽ hitus fuerit. Et ppes ins trues angel⁹ ꝟginẽ de mo cõcept⁹ nõdi xit tm̃ spũ. f. supues niet in te. ſ. ad ꝺidit ꝛ ſto altissimi obũbiabit tibi. ab estu ꝓculdubie cõcupie: vmbra. n. op⁹ nõ est nisi pp esti/ q̃ esset nõ ꝓtegente vmbra.

¶ Nec obstat interiores gerrime virginitati mẽtis ꝛ corpis: talis cõcursus seminis/ femini ad cõceptum: qm̃ nãl'acyolũtaria resolo seminis ꝟginitatẽ tollit mulieris non aũt miraculosa supra nãe cursum: q̃ nõ volũtaria ꝛ seipa sed tm̃ in sua cã. Ut verba be. ꝟ. ad anselũ mõstrant: ecce ancilla dñi (vbi totã se dño subijciendo obtulit) fiat mihi ꝟ ꝟ. tu. vbi cõsenſũ nõ ad semiã dũ: ꝛ ad ſ. ſ. supuẽtũ ꝛ obumbrabit tibi. ab estu ꝓcul d

¶In corpe est vna eccla. Chs nō fuit in lūbis abrahe decimatus. Probat dupliciter: prio aūctē apl's: scdo rōne. Et ex aūctē quidē apl's arguit ducendo ad impossibile sic. Si chs fuisset decimatus in lūbis abrahe eius sacerdotiū non esset fm ordinē melchisedech: hz minus ipso sicut leui. Probatur sequela: quia per hoc q leui existēte in lūbis abrahe/abraham dedit decimas Melchisedech. probatur ab apostolo sacerdotio leui esse minus sacerdotio melchisedech. Et ratione āt mystica probatur. Dans decimas ptestatur se imperfectū z perfectionē alij tribuere: ergo abraam dando decimas ptestatus est se z suos contractores originale peccatū: curatiōe indigere a xpo: ergo oēs qui fuerūt in lūbis abrahe/nō solum fm corpulentiam sībam sed etiā fm rationē seminalem: fuerunt decimati: ergo chs̄ius non fuit decimatus. Antecedēs probat: q dans decimas nonē sibi retinet: z decimam pfectionis signum alij tribuit. probat signū perfectionis: qz decimus est quo dāmodo terminus numerorum naz numerādo vsq; ad decem procedimus: z inde replicamus vnū supra decē: vndecim ꝛc. prosequendo: prima cōsequentia pbat quo ad primam partem: qz imperfecto hūani generis est ppter peccatum indigere curatione: z solus chs̄ curator est pcipiurta illud eccē qui tollit peccatū mūdi: z ipsum pfigurabat Melchisedech: vt patet ex apostolo. Et h quoad scdam partem. Secūda vero cōsequētia probatur: qz per rationem seminalem originale peccatum contrahitur. Tertia autem consequētia probat qz solus chs̄ non fuit fm rationē seminalem in patribus.

¶Sup. q.32. arti.1.

TItulus clarus est: sumens occasionem ex symbolo: q cōceptus est ds spiritu sancto.

¶In corpore vnica cōclo. Cōceptio corporis chs̄ti fuit trinitatis: attributur tamē spūi.s. Probat scda pars (de qua est qō) triplici ratione: z rationes in ītra clare patent. ¶Duo tū prenotāda occurrunt. primū est q aliter attribuitur psone spūsancti efficere carnem chs̄ti: z aliter filio assumere eandem: nā spūsanctō attribuit conceptionis causalitas vt appropriatum: sicut bonitas z amor: filio aūt attribuitur assumere carnem vt propriū. Ita q corpus chs̄ti ita cōceptum est de spū.s. appropriate q etiā conceptū est de patre z filio (indistātia sunt opa trinitatis ad extra) sicut ipūssancto est assumptum a filio q nec a patre nec a spūsancto est assumptū: z pea incarnatum esse nō appropriatum sed ppriū: est filio. ratio aūt superius dicta est.

¶2.0. dubium occurrit in 3. rationē: circa primā rationē ex apostolo ad gala. 4. non enim infert intentū s. q spūssanctus efficiat filios dei: sed q faciat eos clamare abba pater.

¶Ad hoc dicitur q licet in naturalibus filius hominū aliud sit principium naturę z aliud principiū operationis: in filio tamen adoptiuo/q liberū arbitriū quo ferimur in deum z idē est principium filiationis z operatiōis ppriē filiorū: qz ad suauem dei dispōnē spectat/vt rōnales creaturas p rōnis vsum ad se trahat. Et propterea ex eo q spūs efficit propriam operationem filiorum dei/que est clamare abba pr: optime infert/a posteriori tū/q ipse est effector filiorū dei: quos cum efficit: facit clamāres ad deū pater pater.

¶Super arti.1.

RItul⁹ dicta ppietatem loquutiōis versatur: z ppterea an dicī debeat queritur. Et consistit tota questiohec in illa positione de.

¶In corpore articuli vna est conclusio. Conuenienter dicere possumus chs̄tum conceptū esse de spiritu.s. probatur z de claratur. Probatio est. In spiritu.s. quidē est habitudo ad chs̄tum conceptū.s. consubstantialitatis z causalitatis effecti ue: ergo conuenienter potest dici conceptus de spiritu.s. Antecedens probatur: quia cōceptio attribuitur non solū corpori chs̄ti: sed etiaz ipsi chs̄to ratione corporis. Consequentia pbatur: qz prepositio de vtrāq; denotat habitudinē. vt patet exēpliariter. quum filius dicitur de patre genitus dicitur. Declaratio est: q consubstantialitas ad psonā xpi efficētia ad corpus assumptū: cō sub alitas vero ad personam assumentem.

3.dī.4.q.1.a.1.q4. Et.4.7. a.46. Etopuſ. 3.c.226

¶Super arti.2.

TItulus clarus.

¶Incorpore articulus tria sunt: primo premittitur ratio paternitatis z filiationis tam perfecte q̄ imperfecte secundum quid attenditur: secundo cōmunis regula de predicatione vnius respectu eiusdē per fecte et imperfecte: tertio ex his respondetur quesito.

¶Quo ad primum duo de his dicūtur: primo pene quidē attendantur: secundo distinguuntur in perfecte vel imperfecte rationis mēbra. paternitas igitur z filatio in animalium generatione fm similitudinem propriē dicuntur. Omnes particule in litera sigillatim z clare declarantur. Distinguuntur autem paternitas et filiatio fm perfectaz vel imperfectam rationem/iuxta diuersa rationis similitudinem: nam animal ex animali aut excellentius viuente q̄ animal procedens si perfecte accipit similitudinem producentis/perfecte ibi ē pater z filius: si imperfecta est similitudo, imperfecta quoq; est

mādam materiam corporis chs̄ti: z virtus altissimi. i. chs̄tus obūbrabit tibi. i. corpus in te humanitatis, accipiet incorporeū lumē diuinitatis. Umbra em̄ a lumine formatur z corpore: vt greg. dicit. 18. moza. Altissim⁹ au tē intelligitur pater, cuius virtus est filius.

¶Ad scōm dicēdū, q̄ missio refert ad personā assumentē q̄ a patre mittitur: sed conceptio refert ad corpus assumptū. qō opationē spūsancti formatur. Et ideo missio z conceptio sunt idē subiecto: q tñ differūt rōne, missio attribuit patri, efficere aūt cōceptionem spiritusancto: sed carnem assumere attribuitur filio. ¶Ad tertiū dicēdū, q̄ sicut augu. dicit in li. de qōnibus veteris z noui testamēti. qō ista gemina rōne pōt intelligi. Primus em̄ domus chs̄ti ecclesia est, quā edificauit sibi sanguine suo. Deinde pōt z corpus eius dici domus ipsius: sicut dicit tēplum eius. Factū aūt spiritusancti factum filij dei est, propter naturę z voluntatis vnitatem.

¶Utrum chs̄tus debeat dici cōceptus de spiritu sancto. Artī.2.

AD secūdū Sic proceditur. Videtur q̄ chs̄tus nō debeat dici conceptus de spiritusancto. Quia sup illud ro. 1. ex ipso et per ipsum z in ipso sunt oīa. dicit glo. augu. Artē dēdū, q̄ nō ait de ipso, hz ex ipso: ex ipso enim celum sunt z terra, quia fecit ea, nō aūt de ipso, q nō de substātia sua. Sed spūssanctus nō formauit corpus chs̄ti de substātia sua. Ergo chs̄tus nō dz dici conceptus de spūsancto. ¶3. Principiū actiuū de quo aliqd cōcipit, se hz sicut semen in gnatione. Sz spiritussanctus nō se habuit sicut semē in cōceptione chs̄ti. Dicit ei hiero. in expōne catholice fidei, nō sicut qdā sceleratissimi opinant, spūssanctū dicimus fuisse p semine, sed potētia ac virtute creatoris dicimus esse operatū. i. formatū corpus chs̄ti. Non ergo debet dici q̄ chs̄tus sit cōceptus de spūsctō.

¶Preterea. Nihil vnū de duob⁹ formatur, nisi aliquo modo cōmittis. Sed corp⁹ chs̄ti formatum est de virgine maria. Si ergo chs̄tus dicatur cōceptus de spiritusancto, videtur q̄ facta sit commixtio quedā spiritus sancti z materie, quam virgo ministrauit: qō patet esse falsum. Non ergo chs̄tus debet dici conceptus de spiritusancto.

Sed cōtra Est. q̄ dr math. primo Antecēs conuenitur, inuenta est in vtero habēs de spiritusancto.

Rñdeo Dicēdū, q̄ cōceptio nō attribuit soli corpori chs̄ti: hz et ipsi xpo rōne ipsius corpis. In spū aūt sctō dupler habitudo cōsiderat respectu chs̄ti. Nā ad ipsum filiū dei q̄ dicit esse cōceptū, hz habitudinē cōsubstātialitatis: ad corpus aūt ēius hz habitudinē cāe efficiētis. Hec aūt ēpositio de, vtrāq; habitudinē designat: sicut cū dicim⁹ hoiez aliquē esse de suo pre. Et iō cōuenienter dicere possum⁹ chs̄tū esse conceptū de spiritusancto, hoc mō, q̄ efficiēta spūssancti refertur ad corp⁹ assumptū: cō sub alitas vero ad personam assumentem.

Ad primū Ergo dicendum, q̄ corpus chs̄ti, quia non est consubstantiale spiritussancto, nō propriē potest dici de spiritusancto cōceptū, sed magis ex spiritusancto. Sicut amb. dicit in lib. de spiritusancto, quod ex aliq̄ est, aut ex substātia, aut ex potestate eius est. Ex substantia, sicut filius q̄ a patre est. ex potestate, sicut ex deo oia: quo z in vtero habuit maria ex spiritussancto. ¶Ad secūdū dicēdū, q̄ sup hoc videtur esse quedā diuersitas hiero. ad quos dā alios doctores, q̄ asserūt spūsctm in conceptione chs̄ti fuisse pro semine. Dicit enim chry. super math. vnigenito dei in virginem ingressuro p̄cessit spūssanctus, vt p̄cedente spiritusancto in sanctificationem, nascatur. s. chs̄tus fm corpus, diuinitate ingrediente p semine. Et dam̄. dicit in 3. lib. obūbrauit super ipsam dei sapiētia z virtus, velut diuinū semē. ¶Sz hoc de facili soluit: q̄ fm q̄ō in semine intelligatur virtus actiua, sic chry. et dam̄. cōparāt semini spūsctm: vel etiā filium qui est virtus altissimi. Secundū aūt q̄ in semine intelligitur substātia corporalis, que in conceptione trāsmutatur negat hiero. spūs sanctum fuisse pro semine. ¶Ad tertiū dicēdū, q̄ sicut aug. dicit in ench. non eodē modo dicitur chs̄tus cōceptus aut natus de spūsancto z de maria virgine: sed de maria virgine materialiter, de spūsancto vero effectiue. Et ideo nō habuit hic locū cōmixtio.

¶Utrum spiritussanctus dici debeat pater chs̄ti fm carnem. Artī.3.

AD tertiū Sic proceditur. Videtur q̄ spiritussanct⁹ debeat dici pater chs̄ti fm hūanitatē. Quia fm p̄hm in lib. de generatione aialiū, pater dat principium actiuū in generatione, mater vero ministrat materiam. Sed beata virgo dicitur mater chs̄ti propter materiā quā in conceptione eius ministrauit. Ergo videtur q̄ etiā spiritussanctus possit dici pater eius, ppter hoc q̄ fuit principiū actiuū in cōceptione ipsius. ¶Preterea. Sicut mentes aliorū sanctorum formantur per spiritūsanctū, ita etiaz corpus chs̄ti est per spiritū sanctū formatū. Sed alij sancti propter predictam formationē dicuntur filij totius trinitatis, z per consequens spiritus sancti. Videtur ergo q̄ chs̄tus debeat dici filius spiritussancti, inquātum corpus eius est spiritussancto formatū. ¶Preterea. Deus dicit⁹ pater noster fm hoc q̄ nos fecit: fm illud deut. 32. nonne ipse est pater tuus qui possedit z fecit z creauit te? Sed spiritussanctus fecit corpus chs̄ti: vt dictum est. Ergo spiritussanctus debet dici pater chs̄ti secundum corpus ab ipso formatum.

Sed ℨ Est. q̄ aug. dicit in ench. Natus est chs̄tus de spiritu sancto nō sicut fili⁹: z de maria virgine sic fili⁹.

Rñdeo Dicēdū, q̄ nomina paternitatis z maternitatis z filiationis generationē consequuntur, nō tamen qualibet, sed propie generationē viuentiū, z precipue animalium. Nō enim dicimus q̄ ignis generatus sit filius ignis generantis, nisi forte fm metaphoram: sed hoc dicimus in animalibus: quoū generatio est magis p fecta. Nec tamen omne q̄ō in aialibus generatur, filiationis accipit nomen: sed solum illud quod generatur in similitudinē generantis. Unde sicut aug. dicit, nō dicimus q̄ō capillus qui nascitur ex homine, sit filius hois nec etiā dicimus q̄ō q̄ō qui nascitur, sit filius seminis. q. nec capillus habet similitudinez hominis, nec homo q̄ nascitur, habet similitudinē seminis, sed hominis generātis. Et si quidē pfecta sit similitudo, erit perfecta filiatio: tā in diuinis q̄ in humanis. Si aūtez sit similitudo imperfecta, erit etiā filiatio imperfecta. Sicut in homine est quedaz similitudo patris filiq; rō. Declaranturq; exēplis patris fm creationē z fm adoptionē gre. ¶Quo ad secundū, regulaes. De aliquo dictum fm perfectā rationem/non dicitur de eodem fm imperfectam rationez. Declaratur exēplo de homine fm rationem veri z fm rationē peccati hominis respectu fortis: z patet litera. ¶Ubi aduerte/q̄ regula intelligitur de p̄dicatione simpliciter z absolute/hoc est sine additiōe aliqua. Et in promptu cius ratio est: q̄ nomen quodcūq; simpliciter enūciatum de aliquo pfecta rōne illud habente/non significatur diminute illi cōuenire: nec hoc non fm imperfectam sed fm perfectam rationem. ¶Et scito q̄ super ista regula fundatur intellectus sacre scripture/quum de Jesu christo loquens affirmat ipsum esse dei filium: ex hoc enim q̄ esse filiū dei/christo conuenit fm perfectam filiationis dei rationem (quaest naturalis filiⁿ dei) cōsequens est q̄ nūc̄ chs̄tus intelligēdus sit filius adoptiuus (sicut ceteri sancti) cum dicitur filius dei.

¶Quo ad tertium/conclusio est/Chs̄tus nullo modo debet dici filius spiritussancti aut totius trinitatis. Probatur. Chs̄tus est filiⁿ dei fm perfectam rationem filiationis: ergo neq; ratione creationis neq; iustificationis sed solius eterne generationis debet dici filius dei: ergo nec spiritussancti nec trinitatis debet dici filius. Antecedens patet. Prima consequentia probatur ex regula p̄suppositā. Secunda vero probatur: quia fm eternam generationem solius patris est filⁱ⁹.

3.dis.4. q.1.ā.2. q.1.z.q. 2.1.4m. 2 i expo. lit. 2m. Et.4.5 c.47. Etopuſ. 3.c.210.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super articulum quartum.

TItulus clarus:notādo q nō est questio an actiue egerit:sed an actiue egerit in tpe actu cōceptiōis corporis christi: de actione em circa illū actū est questio. ¶In corpore articuli quatuor sunt:p tio refert opinio quedā habēs duas ptes:2o improbatur pria pars illius:tertio scāa:quarto rndet q̄stio. ¶Quo ad pmā opinio dicit beatam virginē opatā in cōceptione christi actiue dupl'r:scz nāli z supernāli virtute. Et pte ptis rō est cōis de inchoatione formarū in mā p aliqs coopatuū puta in materia:in hoc em ponit dria inter trās mutationē nālē z artificialē:q nālis hz tale prin^m in mā/z tō nālis:artificialis vero hz solā mām pure passiuam.

¶Quo ad 2^m:tripliciter arguit cōtra hanc author. p tio interimēdo fundamentū: q̄ ad mutationē naturalē sufficit prin^m nāle esse passiuum: ex auctē arist. Scdo: q̄ impossibile est q̄ mā agat ad sui formationem:q̄ nō est actus agere enim est actus nō potētie: sp em vltimabit spēs moueret de 3. phy. Tertio q̄ impossibile est aliqd nō diuisum in duas partes (vt aiata) moueri seipsum: ex. 8. phy. ¶Aduerte hic/q̄ oporteret dispredi ad q̄ones multas si eraminande essent he rōnes. Nā z de ispositione formarū z de motu grauiū et leuiū: z de maxima atq; vetustissima am biguitate/an aliqd seipsū mouere possit: tractare oportet: z nō theologiā sed phīaz purā tradere opere lōgo: ppterea extra libū hūc tractāda hec relinquā. ¶Quo ad tertiū ponit p tio ratio 2e partis. Et assumit rō hec duo. Alterū naturale:scz q̄ mater concurrit ad gnationē p ppriū semē: actiue cōcurrēs ad gnationē. Alterū supnaturale:scz q̄ beate virgini data est miraculose virt^s illa actiua quā alie matres hnt p semē vt. f. sine femine posset q̄ p semen potuisset. Et huius miraculi rō est integerrima virginitas:cui reuignat semis resolutio. Deinde ponit improbatio ptius opinionis quo ad radicem eius: z ipsam diptā. Et est rō ista. Distinctio serus est aīalē pp diuersam opationē ad gnationē oportunā: ergo est penes diuersitatē agētis z patiētis: ergo tota virt^s actiua est ex pte maris: passio vero ex pte femine. Añs pbat ex 2° cel. sic. Serius est pp opē oportuna ad gnationē: ergo diuersitas serus est pp diuersam opationem oportunā ad gnationē. Cōsequētia hec est p se nota. z assumptū est ex 2° cel. vnūq̄ dz est pp suā opationē. Cōsequētia principal' pbat in hac: q̄ distinctio opationis in gnatiōe est ex parte agēs z patiens. Deinde ad huius rōnis cōclonē firmā dā afferk signū in hac ex plātis: q̄ ibi illis nō est distinctio serus: q̄ actiua z passiua virt^s sunt mixte. Hēc signū est: q̄ distinctio serus est penes actiuū z passiuū. hec quo ad radicem pōnis. ¶Cōtra ipsam ſo pōnē pcedit hac subsumēdo. btā ẏgo nō accepit a spū. f. vt esset pr̄ christ: sed mr: ergo nō accepit potētia actiuā in cōceptiōe. Demū due vie ẏm hāc opinionē excludunt. altera dicētiū: q̄ virtute illa supnaturali beata virgo vsa est agēdo cōceptionē christi: z sic fuisset pater christi. Altera dicētium/q̄ virtute illa beata virgo nō est vsa: z sic frustra cōstat ei fuisse virtus actiua illa. ¶Circa pcessū istū duo occurrūt dubia. Primū est circa cōsequētiā principalē allate rōnis. nō em apparet illius efficacia: q̄m fundatur sup illa vli. omnis diuersitas opōnū ad gnationē/est ex diuersitatē actiui z passiui: que nō videt vera: nec in hac habet. Et quidē oporteat illā vlt esse verā ad pbandā dictā cōsequētiam: pz clarissime: q̄ nisi sit vlt vera: facile negabit cōsequētia/cōcedēdo oīa assumpta: scz z q̄ distinctio seruz est pp diuersam opōnem: z q̄ distinctio opōnis aliqua est penes actiuum z passiuum. Tūc em pz debilitas cōsequētie: q̄ ex hoc q̄ aliqua distinctio operis ad gnationē est penes actiuum z passiuū: nō sequit determinate ergo distinctio seruus est penes actiuum z passiuum. Sed si oīs distinctio operatiōis ad gnationē est penes actiuum z passiuū: optime sequet/ergo distinctio seruum est penes actiuū z passiuum: q̄ ipsa est manifeste ad diuersa opera ad gnationē requisita. ¶Scōz dubiz est circa 2^am gnam. f. q̄ tota vis actiua se tenet ex pte pr̄is. Nā plus inferē q̄ sequebat: ilz em sequat/ergo vis actiua se tenet ex pte pr̄is: nō tn sequit ergo tota se tenet ex il la pte. Et cōfirmat: q̄ ẏm multos cōcedētes marē z femi naz distingui penes actiuū z passiuū: pr̄ et occurrit aliqualr passiue: pro quanto pars seminis pr̄ii materialr concurrit ad gnationē. Igitur cōtra aliqd ex pte mr̄is nō inconuenit cōcurrere actiue ẏ uis principalius cōcurrat passiue. z sic ẏm est totū vim actiuam ex pte maris z tota passiua ex pte femine se tenere.

¶Anteq̄ ad ẏ dicatur dubia: est termi dus pgressus arduus vt motis aliis ẏpinis dubijs possit simul respōderi.

¶Quo ad 4^m rndetur ẏsito duab^9 cōclonib^9. Prima est: btā ẏgo in ipsa conceptione christi nihil actiue opata est: sed solā mām mīstrauit. 2^a cōclo est. Nā cōceptionē opata est aliqd actiue ẏparādo mām vt cēt apta cōcepturi, vt pria cōclo nō alr i ira. pbat/q̄ er supradict^a illā in ferēdo: s. n. tota vis actiua gnationis est ex pte maris: refiat vt femina passiue/so lū cōcurrat. 2^a autē cōclo tangit manifesta relinquit: quasi consequēter se ẏhs.

¶Aduerte hic: q̄ aliud ē loqui de ipso actu cōceptiōis: z aliud de mēsura ipsius act^9. In hac rō dr/q̄ beata ẏgo nihil actiue opatā ē i mēsura act^9 cōceptiōis: ẏz dr q̄ nihil actiue opata ē i ipso actu cōceptiōis. Nā btā ẏgo i illo ītāti cōceptiōis mām mīstrauit: ac p̄ actiue opata ē: q̄ in mām mīstrare: agere pculdubio ē. Ita q̄ i certo tpe precedente instās cōceptiōis/btā ẏgo actiue ẏparauit mām/vt i 2^a cōclone dz) z i ītāti terminate tpis illi q̄ fuit instās cōceptiōis/ẏparatā mām mīstrauit: vt i 3^a cōclone dz) ẏsi ad terminū siue actiōis pueniēs. Ad ipm at cōceptiōis actū nō cōcurrit actiue: ẏz passiue: suscipiēdo i mā mīstrata actionē agētis. f. f. loco semis. ¶Occurrit circa cōclonē dm ex sco. in. 3. sen. dī. 4. q. 1. directe ẏ doctrinā pntis artili arguēte. p o de mīsb^o in cōi. ¶Tū p^o: q̄ formas eiusdē spēi cōsequunt pos nāles eiusdem spēi: mas z fem a sunt eiusdē spēi. x. meta. ḡ si formā maris sedēt po^a ẏ q̄ tata actiua: sīlr z femīa feie. Et cōfirmat: q̄ alr vegetatiua mar̄ z feie differrēt sicut actiua z passiua: z ita cēnt po^e oino alteri^9 rōnis.

¶Tū 2°/q̄ mr̄ nālr plus diligit filiū ẏ pr̄: vt p^a. 9. ethi. ḡ filiꝰ ē op^a mr̄is. Et pbat ꝑa: q̄ pr̄ diligit filiū vt op^a suū. ¶Tū 3°/q̄ filiꝰ assimilat magis q̄ūq; mr̄ ẏ pr̄is: i mr̄e ẏ nō actiua. Probat sequela: q̄ agētis ē assimilare sibi effectū: ita q̄ effect^a nulli assimilat nisi ẏpter aliquā actionē eius. ¶Tū 4°/q̄ mr̄em tn ex ẏ vis ya in quo sicut in loco cōuenīēte gnat̄ ples. z aliquo^ns vt mā: nō vr plus pare mri ẏ terre in gnatiōe minere si de aliquo eius gnatur minera. z sic talis terra ēet mr̄ minere: imo hō ex mr̄ vermis in eo geniti loco cōuicti er aliquo hois. ¶Et si dicat q̄ vermis nō est eiusdē spēi: obijcit ẏ a simā est mater imule: z tn nō est eiusdē speciei. ¶Scōo ꝑncipalr obijcitur de hac mr̄e in spāli/p illud dam. c. 48. virtutē tribuēs susceptiuam: simul aūt z gnatiuā. si em tpa esset tm pu^m passiuū: nō videret quare copulauit virtuti susceptiue virtutē generatiuā. ¶Ad euidentiam motarū qōnū/scien^m est q̄ veritas qōnis huius sicut z multarū aliarū in medio cōsistit. Et tō extrema sectati errauerūt: z q̄ mem extremorū nās sapit: veritatis aliquid attigerūt. Feminarū em poc ad partē vegetatiuā spectantes actiue, pculdubio sunt: sed res facta ab actiua po^a femine male est nō actiuum gnationis puta. Ita q̄ mas z femina cōueniunt in ẏ q̄ vtriusq; potētie sunt actiue: sed differunt in re facta ꝑ illas potētias: nā factū a mare/semē ē actiuū. gnationis principiū: factū vero a femina ḡdā fit illud/mēstruū aut semē/male est gnationis principiū. hec est pipatheticoū/quos author sedtur sen tētia. Cōsonatq; ptime phie: q̄m sic inter marē z feminā vnitas specifica saluat z in formis z in potētijs: z differētia ponit ex pte corporis seu māe: dū penes res factas nō penes potētias aie/diuersitas formalis actiui z passiui collocatur: res em facta ex pte corporis est z. Cōsonat quoq; specifice diuersitati maris z femine i generere serus: differētia siquidē maris z femine formalis est in generere sems/mālis autē in gne alalis: vnde ista specifica differētia ex pte māe ẏns alalis gen^9/rōnabilr infert in ipsis ẏpijs effectib^9 maris z femine diuersaz rōnū cōdōnes. Attestat de mū huicpōni ipsa experior: dipō membroz cū suis ꝓpijs opōnib^9 apparētib^9 manifeste: membra siqdē masculino fortiori ꝓpria ad agēdū apta conspicimus/membra vero femineo fortiori ꝓpria ad recipiēdū facta videmus. z femias recipere semē a maribus efficiēbus illud cōstat. Recipere aūt a deo includit in eo q̄ ē pati: vt ēt in substātijs immāli bus/in q̄bus nō manifeste appet potentia passiua/dicamus eas tm pati ẏtū recipiūt. Quo fit/vt alienus a phie vijs sit/q̄ negat feias pati i cōceptione: experiētia tehante eas recipere semen virile.

Chris pclibatis ad primū dnbiz dz/q̄b fermo litere est de ꝑma disiōne p se operatiōis ad generandū: ita q̄ intētio litere est/q̄ pria p se diuersitas opōnum ad gnandū est ẏm rōnē actiui z passiui. Et h ꝑpo nō eget ꝓbatione: q̄ ad sensuz est q̄ nota: q̄ cōstat q̄ ē ẏm rōnē immissionis z receptionis. Et sup hac ꝑpōne optime fundat sequela: quia mas z femina p se di uersificantur penes diuersa per se primo opa ad gnandū. q̄m ad hoc a natura distinctio seruum ordinatur: vt patet.

¶Ad 4^m vero dubium rn det^9: q̄ secunda ꝑa scilicet/ergo tota vis actiua ex parte maris se tenet rationabilis est: q̄ ex eo q̄ ex regione diuersificantur per se primo opera generationis penes actiuū z passiuū cōtenta. Et/vt tota latitudo actiui in gnatione se teneat ex ꝑte primi actiui. Ob aūt opiones diuerse sint de semine maris/non obstat ḡn rationabilis sit pō ẏtia peripatheticoū principis/quā sequitur anthor. Nō est alienū a doctrina sana tradere q̄ rationi cōsonat/ licet demōstratio mathematica nō habeatur/ẏ alij oppositū sentiant. Et dictis siquidē quilibet percipere pōt/q̄ ex apparētibus membris z operationibus constantibus/arguēdo ad ea que sensui nō subiacēt consentaneum rationi est/vt prima distinguēdi inter marē z feminaz ratio sit penes agere z pati/p tos cludubio generationē: ꝓpter quam fer se primo est seruz z eius diuersitas.

¶Ad obiecta scoti dicitur/q̄ mirū est de isto hoie assumēte articulum authoris in litera secūdū/z videte rūsionē/z tñ arguēte: quasi author nō rnderit. Dicimus ergo q̄ nec somniauimus potētia vegetatiuā in muliere esse passiuā: actiua em est: ẏz materie in qua semē viri agit sicut etiā in vno z eodē homine digestiua virtus est actiua materie in qua nutritiua agit cōuertēdo in substantiā aliti. Nec accipias q̄ potētie generatiue in mari z femina sint sicut ars quas. 3. dī. 3. q. 5. arti. 2. Et. 4. ẏ. ca. 44.

superior z inferior. sunt enim nō diuerse/sed eiusdē rationis in se ẏ quas si ad res effectas ab eis referatur diuersaz rationū in ueniretur ẏm diuersam rationē actiui et passiui/agendi z patiēdi: vt dcm est. Dicergo/q̄ potētia generatiua femine est actiua/nō generationis/sed materie proxime z ꝓprie ipsi^9 generationis z gēiti.

¶Ad secūdū dicitur q̄ mater diligit filiū suū vt ꝓpriū opus effectiue ẏm ꝓpriā materiā seu ꝓpriū corpus ipsius filij: z eīs ipsa effectiua cā materie ꝓxime vt dictū est. ¶Et ex hoc patet rnsio ad tertiū cōcedēdo q̄z mater est cā effectiua materie prime filij/ideo filius assimilat matri. Sed falluntur aīgnētes a negata effi cētia respectu actus cōceptionis seu gnationis in vtero/ad inferendū negari oēm efficētiā respectu filij. ¶Ad quartum dicitur/q̄ nos nō dicimus matrem esse vt vas seu locū. etc. ambe em opiniones sūt extreme/z ẏ mater concurrat actiue ad gnationē/z q̄ mater sit pure receptiue et passiue principii filij. Media siqdē est peripathetica snis matrē esse principiū actiuū materie filij/z passiuū gnationis eius dē.

¶Ad obta ex dam. antonitate respondetur in litera ad primū/q̄ ideo generatiuam adiunxit dama scenus susceptiue q̄ diuersas cōditiones indicāt. Et susceptiua/q̄ dē potētia ad filium dei refertur/generatiua aūt ad virginitatem matris. virgo enim manens virgo/nō potest generare: quoniam generatio tūc tantū naturaliter fieri potest a femina quātūcūq; fecunda/quātūcūq; fecunda/quam cōcipere pōt: cōcipere autem passiue nō pōt sine virili semine: quod si sit/iam nō virgo cōceret. Quia ergo beate virgini tributum est/vt manens virgo posset concipere: ideo ad hoc describendum dama. ad didit generatiuam. potētia enim passiue generatiua/p oculdubio potentia generatiua est/multum distans a ratione potentie susceptiue verbi dei: vt patet.

¶Super. q. 33. arti. 1.

TItulus de mēsura formationis/qua corpus figuratum in membrorum interiorum z exteriorum formas esi que rit: an scilicet mensura durationis ipsius formationis fuerit instans conceptionis: an sicut in aliis hominibus fuerit tempus consequens conceptionem.

¶In corpore articuli primo distinctio trimembris fit: secundo singula tractantur membra: z sic respondetur questo.

¶Distinctio ē. Tria in conceptione cōsiderātur ⁊c. qđ clare patēt in litera.

¶Tractādo autem ⁊m membrū/ſeq̄ de augmento. Aduerte q̄ quum dr augmentum nō esse sine motu locali, intelligēdo motu locali: formaliter vel virtualiter: ꝫ est vel q̄ motui augmentationis iungit vere localis motus corporis quanti ad maiorē locū: vel ipe motus augmenti aferēs intrinsece quātitatem maiorem est collatiuus per viam sequele maioris loci: ac si motus ibi in terueniret localis. Utro autem mō fiat/ratio ire currit: quia vtroq̄ modo: ꝛpōre mensurāt acquisitio maioris loci. Nō est autem locus iste consonus discutiendę huic questioni.

¶Tractando scōm membrum/in quo ti tuli questio cōsistit: conclusio respōsiua ponitur. Formatio corporis chr̄i fuit in instanti. ꝓbar dupliciter: primo ex infinitate virtutis actiue: secundo ex parte persone filij.

¶Clara sunt in ſra: si aduerteris/q̄ prima ratio cōcludit de possibili: scōa vero de facto. Nam ex infinitate virtutis actiue: agentis tamē ſm liberum arbitrium: non infertur efficaciter q̄ fecit: sed q̄ facere potuit in instanti: ⁊ hoc erat esse ſonāt verba litere. Et necessitate aūt consti tendi q̄ filius dei cōceptus est: iuncta de centia: q̄ nō nisi formatum corpus assumendum erat inferatur q̄ de facto idem fuit instās cōceptionis formationis et assumptionis: vt pz.

¶In respōsione ad primum/aduerte q̄ magister sent. in. 4. dist. 5. exponit augu. autoritatem non de formatione in se: sed in sua manifestatione. Et in idem redit responsio autoris obscurioris: que de augmento illius formationis exponit: augmentatio enim formatorum manifestauit formationem latentem prius ob paruitatem. Consonat autem expositio hec augm verbis: qui de pfectione dominici corpis loquitur: quāuis em ipsa formatio nō sici corpus ad quantitatē pfectā. In quorū medio ratio cōceptionis cōsistit: nā primū est cōceptioni preambulū, tertiū aūt cōceptionē cōsequitur. Sed mū aūt nō potuit esse in instāti: q̄ hoc est cōtra ipsam rōnem motus localis corporis cuiuscunq̄, cuius partes successiue subintrant locū. Similiter ⁊ tertium opz esse successiuum: tum q̄ augmentum nō est sine motu locali, tum et q̄ ꝓcedit ex virtute aie iam in corpore formato operātis: que nō operatur nisi in tpe. Sed ipsa formatio corporis, in qua principaliter ratio cōceptionis cōsistit, fuit in instanti, duplici rōne. Pmo quidem pp̄ virtutem agentis infinitam. I. spiritus sancti: per quem corpus chr̄i est formatū: vt supra dictū est. Tanto em aliquod agens citius pōt materiam disponere, quāto maioris virtutis est. Unde agens infinite virtutis pōt in instanti materiā disponere ad debitā formam. Secūdo ex parte persone filij, cuius corpus formabatur. non enim erat congruum vt corpus humanum assumeret nisi formatum. Si aūt ante formationē perfectā aliquod tps cōceptionis precessisset, nō posset tota conceptio attribui filio dei: que non attribuitur ei nisi ratione assumptionis. Et ideo in primo instanti quo materia aduinata peruenit ad ultimū gradationis, fuit perfecte formatum corpus chr̄isti ⁊ assumptum. Et per hoc dicitur ipse filius dei cōceptus: qđ aliter dici non posset.

Ad primū Ergo dōm, q̄ verbum aug. vtrobiq̄ nō refert ad solam formationem corporis chr̄i: sed ad formationem simul cū determinato augmento vsq̄ ad tps partus. Unde ſm rationem illius numeri dicit perfici tps nouem mēsium quo chr̄s fuit in vtero virginis. ¶Ad scām dicēdum, q̄ motus ille localis nō compe hē ditur infra ipsam conceptionē: sed est conceptioni preambulus. ¶Ad tertium dōm, q̄ non est assignare vltimum instās. in quo materia illa fuit sanguis: sed est assignare vltimū tempus, q̄ cōmunaſ nullo interueniente medio ad primum instans in quo fuit caro chr̄i formata. Et hoc instans fuit terminus temporis motus localis materie ad locū generationis. ¶Ad quartū dōm, q̄ augmentū fit per potētiam augmētatiuam ipsius qđ augetur. Sed formatio corporis fit per potentiam gñatiuam, nō eius qui generatur, sed ipsius genera ntis ex semine: in quo operatur vis formatiua ab alia patris derivata. Corpus aūt chr̄i non fuit formatū ex semine viri (sicut supra dictū est) sed ex operatione spiritussancti. ⁊ ideo talis debuit esse formatio, vt spiritum sanctum deceret. Sed augmentum corporis chr̄i fuit factū ſm portiam augmētatiuam anime chr̄i: que cū sit specie consonis anime nostre, eodem modo debuit corpus illud augmentari, sicut ⁊ alia hominum corpora augmētantur: vt ex hoc ostenderet veritas humane nature.

¶Utrum corpus chr̄i fuerit animatū in primo instanti sue conceptionis. Arti. 2.

Ad scām Sic ꝓcedit. Videt q̄ corpus chr̄i non fuerit animatū in ꝓio instanti sue conceptionis. Dicit em leo papa in epistola ad iulianum. Non alterius nature erat caro chr̄isti q̄ nostre, nec alto illi q̄ ceteris hominibus nō infundit anima in ꝓio instāti suę conceptionis. ergo nec corpoi chr̄isti

3.di.3.q.5.art.2.3m. Et.4.5 c.44.⁊ 45.2m. Etopus. 3.c.223. ⁊.224. Et 10.1. li.15.co. 2.⁊.c.2. libro.3. co.3.

anima debuit infundi in primo instanti sue conceptionis.

¶Preterea. Anima sicut quelibet forma naturalis requirit determinatā q̄ntitatez in sua materia. Sed in primo instāti conceptionis corpus chr̄isti nō habuit tantā quātitatem, quantam hr̄it corpora aliorū hominū qđ animantur: alioquin si continuę fuisset postmodū augmentatū, vel citius fuisset natū, vel in sua natiuitate fuisset maioris quantitatis q̄ alij infantes. Quorū primū est cōtra aug. 4. de tri. vbi ꝓbat eum spatio nouem mensium in vtero virginis fuisse. scām autem est cōtra leonem papam: qui in sermone epiphanie dicit, q̄ magi inuenerunt puerū iesum in nullo ab humane infantie ḡualitate discretū. Non ergo corpus chr̄i fuit animatū in primo instanti sue cōceptionis. ¶Preterea. Ubicūq̄ est prius ⁊ posterius, opz esse plura instāta. Sed ſm ꝓbm in li. de generatione animaliū in generatione hominis requiritur prius et posterius: prius enim est vīū. ⁊ postea animal. ⁊ postea homo. Ergo non potuit anima chr̄isti perfici in primo instanti sue cōceptionis.

Sed cōtra Est. q̄ dam. dicit in. 3. lib. Simul caro. simul dei verbi caro, simul caro animata anima rationali ⁊ intellectuali.

Rñdeo Dōm. q̄ ad hoc q̄ conceptio ipsi filio dei attribuatur (vt in symbolo cōfitemur. dicētes. qui conceptus est de spiritusancto) necesse est dicere, qđ ipsum corpus chr̄isti dum conciperet, esset a verbo dei assumptum. Ostensum est autem supra, q̄ verbum dei assumpsit corpus mediante anima, ⁊ animam mediante spiritu. i. intellectu. Unde oportuit q̄ in primo instāti conceptionis corpus chr̄i esset animatū anima rationali.

Ad primū Ergo dōm, q̄ principiū inspirationis anime, ſt considerari dupl̄r. Uno modo scām dispositionem corporis, ⁊ sic non ab alio principio ipspirata est anima corpoi chr̄isti, ⁊ corporibus aliorum hominum: sicut enim statim formato corpore alterius hominis, infunditur anima ita fuit in christo. Alio modo pōt cōsiderari dictum principium soluz ſm tempus. ⁊ sic quia prius tempore formatum fuit perfecte corpus chr̄isti, prius tempore fuit etiam animatum. ¶Ad ſm dicendū, q̄ anima requirit debitam quantitatem in materia, cui infunditur: sed ista quantitas quandam latitudinem habet: quia ⁊ in maiori ⁊ in minori quantitate saluāt. Quantitas aūt corporis, quam habet cum primo sibi infundit anima, proportionatur quātitati pfecte, ad quā per augmētum puenit: ita. s. q̄ maiorū hominū maiorem quantitatē corpora habēt in prima animatione. Christus aūt in perfecta ętate habuit decentē ⁊ mediocrē quantitatem: cui proportionabatur quantitas quam corpus eius habuit in tempore, quo aliorum hominum corpora animant. minorem tamen habuit in principio sue cōceptionis. Sed tamē illa parua quantitas non erat tam parua, vt in ea non posset ratio animati corporis conseruari: cum in tali quantitate quorundam paruorum hominum corpora animentur.

¶Ad tertium dicendum, q̄ in generatione aliorum hominū locū habet quod dicit ꝓbs propter hoc quod successiue corpus formatur ⁊ disponitur ad animam. Unde primo tanquam imperfecte dispositum, recipit

¶Super arti. 3.

3di.2.q.2.ar.3. Et dis.1. q.3.ar.2 Et. 4.5 c.44.⁊ 45.

Titulus ꝓma facie supstitutam ꝓpe se fert: quia iam in precedēti articulo assumptū ⁊ ꝓbatum est: qđ dum conciperet corpus chr̄i assumptuz est. Ueruntamen si cōspectum fuerit qđ ꝓprias habet difficultates ꝓpositio ista que manifestata est ad fundandum antedicta: non superfluitati sed perfectioni doctrine attributur, q̄ specialiter mota sit ꝑ hoc de articulo isto.

¶In corpore/articuli vnica est cōclusio. Caro chr̄isti est simul cōcepta ⁊ assumpta a verbo, ꝓbatur dupliciter: primo ex ꝓprietate loquendi supra dicta, secundo deducendo ad inconuenientia, ꝓbatio prima est: quia illa est ꝓpria: deus factus est homo: non autez ista: homo factus est deus. hec enim loquendi ꝓprietas significat id qđ est hominis non ꝓcreatiue, ac ꝓ hoc carnem non prius fuisse ꝑ assumptā esse. Ratio autem ad inconueniens est. Si caro Chr̄isti fuisset prius concepta quā assumpta, habuisset aliquando ppriam hypostasim: ꝓter verbi hypostasim et sic aut vnio incarnationis non fuisset secundum hypostasim: aut destructa fuisset ꝓpria caro nis hypostasis in assumptione. hoc secundum est inconueniens, primum autem est contra mysterium incarnationis: ergo contra fidez est dicere carnez chr̄isti prius conceptam ꝑ assumptam.

¶Aduerte hic/qđ quia fides nullum inducit inconueniens asserendum/ideo se clusis inconuenientibus respōsionibus (que semper ꝓ ex cluſis habende sunt) author conducit ꝓpositionem hanc esse cōtra fidem. vt pote talem ex qua sequitur aliquid contra fidez incarnationis: sequitur enim non esse factam vnioni hypostaticam inter verbū ⁊ humanam natū secundum se ⁊ eius essentiales partes. Ac per hoc in triduo mortis chr̄isti/ quando caro erat separata ab anima/non fuisset verum dicere qđ filius dei esset in sepulchro: quia hypostasis non fuit hypostasis filij dei.

¶Super articulum quartum.

Titulus queritur an simpliciter rabsolute conceptio chr̄isti fuerit naturalis vel miraculosa. Cōstat em quod in cōceptione aliquid fuerit naturale. ⁊ aliquid miraculosum. sed queritur an fuerit simpliciter et absolute miraculosa.

¶In corpore vna est cōclusio habēs duas partes. Cōceptio est simpliciter miraculosa/secundum aliqđ nālis. Declarat ⁊ ꝓbat. Declaratio est ex anctē ambroſij: q̄ exponit: qz ex parte matre ministrate a matre est nālitas: ex pte virtutis actiue ē sup nālitas. ꝓbatio ei vnūqđ magis inducat ſm formam et agens ꝑ materiā et patiens ergo conceptio chr̄isti est simpliciter miraculosa et ſm quid naturalis.

¶Aduerte hic/q̄ qz vt i scō tradit phyforma ex parte agentis se tenet ideo author: formā agēti cōiunxit in ꝓbatione: licet in declinatione solius actiue virtutis meminerit. Rursus aduerte/q̄ author ad rēspectās/nō curauit discutere tertiū mēbrū: scz q̄ illa conceptio nec nālis nec miraculosa simpliciter est: sed ſm aliqđ miraculosa ⁊ secundū aliquid naturalis. Ratio enim allata in litera non soluz concludit q̄ magis est miraculosa q̄ naturalis: sed sufficiēs est ad concludēdum q̄ est simpliciter miraculosa: quoniaz iudicium simpliciter et absolute habenduz de re/ſm formale sui mitur: vt in litera fit. Et ideo ad rem hoc est ad vim medū spectando: author intulit q̄ simpliciter est miraculosa: licet ſm verba assumpserit cōcludenduz q̄ est magis miraculosa ꝙ̄ naturalis: dum assumpsit, vnūqđ magis iudicaſ ſm formam ⁊c. vnde ptz efficacia processus litere.

3.di.3.q.1.art.2.3.m. Et.4.5.c.44.⁊ 45.2.m. Etopus. 3.c.223. ⁊.224. Et 10.1. li.15.co. 2.⁊.c.2. libro.3. co.3.

animam imperfectam: ⁊ postmodū quando perfecte est dispositū, recipit animam perfectam. Sed corpus chr̄isti propter infinitam virtutem agentis fuit perfecte dispositum in instanti. vnde statim in primo instanti recepit formam perfectam, id est animam rationalem.

¶Utrum corpus chr̄isti in primo instāti sue conceptionis fuerit a verbo assumptum.

¶Articulus tertius.

Ad tertiū Sic procēditur. Uidetur q̄ caro chr̄isti prius fuerit concepta, ⁊ postmodū assumpta. Quod em non est, non potest assumi. Sed caro chr̄isti per conceptionem esse incepit. ergo videt q̄ fuerit assumpta a verbo dei, postq̄ fuit concepta.

¶Preterea. Caro chr̄isti fuit assumpta a verbo dei mediante anima rationali. Sed in termino conceptionis accepit animam rationalem. ergo in termino conceptionis fuit assumpta. Sed in termino conceptionis dicitur iam concepta: ergo prius fuit concepta ⁊ postmodum assumpta.

¶Preterea. In omni generato prius tempore est id qđ est imperfectum eo qđ est perfectum: vt patet per philosophum in. 9. metaphy. Sed corpus chr̄isti est quiddam generatum. Ergo ad vltimam perfectionem, que consistit in vnione ad verbum dei, non statim in primo instanti conceptionis peruenit, sed primo fuit caro concepta, ⁊ postmodum assumpta.

Sed cōtra Est. q̄ aug. dicit in li. de fide ad petrū, firmissime tene ⁊ nullatenus dubites, carnem chr̄isti non fuisse conceptā in vtero virginis, priusq̄ susciperetur a verbo.

Rñdeo Dicendum, q̄ (sicut supra dictum est) ꝓpie dicimus deum factum esse hominem, non autem ꝓpie dicimus quod homo factus sit deus: quia. s. deus assumpsit sibi id quod est hominis: non autem ꝓcreatiit id quod est hominis, quasi per se subsistens antequam assumeret a verbo. Si autem caro Chr̄isti fuisset concepta antequam susciperetur a verbo, habuisset aliquando aliquam hypostasim ꝓter hypostasim verbi dei, quod est contra rationem incarnationis: secundum quam ponimus verbum dei esse vnitum humane nature. et omnibus partibus eius in vnitate hypostasis. Nec fuit conueniens q̄ hypostasim precristentem humane nature vel alicuius partis eius, verbum dei sua assumptione destrueret. Et ideo contra fidem est dicere, q̄ caro chr̄isti prius fuerit concepta et postmodum assumpta a verbo dei.

Ad primū Ergo dicendum, q̄ si caro chr̄isti non fuisset in instanti formata seu concepta. sed per temporis successionem: oporteret alterum duorum sequi, vel quod assumptum nō dum esset caro, vel quod prius esset concepta carnis ꝙ̄ eius assumptio. Sed quia ponimus conceptionem in instanti esse perfectam, consequens est quod in illa carne simul fuit concipi ⁊ conceptum esse. Et sicut augu. dicit in lib. de fide ad petrum, dicimus ipsum dei verbum sue carnis acceptione cōceptum, ipsamq̄ carnem verbi incarnatione conceptam.

¶Et per hoc patet etiam responsio ad secūdum. Nam simul dum caro illa concipitur, concepta est, et animatur.

¶Ad tertium dicendum, q̄ quod in mysterio incarnationis, non consideratur ascensus quasi alicuius preexistentis proficientis vsq̄ ad vnionis dignitatem: sicut posuit fotinus hereticus. sed potius consideratur ibi descēsus, secundum quod perfectum dei verbum imperfectionem nature nostre sibi assumpsit: secundum illud Jo. 6. descendi de celo.

¶Utrum conceptio chr̄isti fuerit naturalis vel miraculosa.

Articulus. 4.

Ad quartum Sic procēditur, vt qđ cōceptio chr̄isti fuerit naturalis. Secundum enim conceptionem carnis, chr̄istus dicitur filius hominis. Est autem verus et naturalis filius hominis sicut verus ⁊ naturalis dei filius: ergo eius conceptio fuit naturalis.

¶Preterea. Nulla creatura producit operationem miraculosam. Sed cōceptio chr̄isti attribuitur beate virgini, q̄ est pura creatura: dicitur enim quod virgo chr̄istum concepit. Ergo videtur quod non sit miraculosa conceptio, sed naturalis.

¶Preterea. Ad hoc quod aliqua transmutatio sit naturalis, sufficit quod principium passiuum sit naturale: vt supra habitum est. Sed principium passiuū ex parte matris in conceptione Chr̄isti fuit naturale: vt ex dictis patet. Ergo conceptio Chr̄isti fuit naturalis.

Sed contra Est quod Dionysius dicit in epistola ad Gaium monachum, Super hominem operabatur Chr̄istus ea que sunt hominis: et hoc monstrat virgo supernaturaliter concipiens.

Respondeo Dicendum, quod sicut Ambro. dicit in libro de incarnatione: multa in hoc mysterio et secundum naturam inuenies, et vltra naturam. Si enim consideremus id quod est ex parte materie conceptus, quam mater ministrauit, totum est naturale. Si vero consideremus id quod est ex parte virtutis actiue: totum est miraculosum. Sz quia vnūquodq̄ magis iudicatur secundum formam: quam secundum materiam, et similiter secundum agens quam secundum patiens: inde est quod conceptio chr̄isti debet dici simpliciter miraculosa et supernaturalis: sed secundum aliquid naturalis. Ratio enim allata in litera non soluz concludit q̄ magis est miraculosa q̄ naturalis: sed sufficiēs est ad concludēdum q̄ est simpliciter miraculosa: quoniaz iudicium simpliciter et absolute habenduz de re/ſm formale sui mitur: vt in litera fit. Et ideo ad rem hoc est ad vim medū spectando: author intulit q̄ simpliciter est miraculosa: licet ſm verba assumpserit cōcludenduz q̄ est magis miraculosa ꝙ̄ naturalis: dum assumpsit, vnūqđ magis iudicaſ ſm formam ⁊c. vnde ptz efficacia processus litere.

3.di.3.q.1.art.2.3.m. Et.4.5.c.44.⁊ 45.2.m. Etopus. 3.c.223. ⁊.224. Et 10.1. li.15.co. 2.⁊.c.2. libro.3. co.3. Et dl.6. q.10. Etopus. 3.c.225. vsq̄.235 Et15.3.7. l.2.co.2. ꝓncipio.

¶ Super questionis 34. Ar. 1.

Jtulus clarus est: intellect⁹ vt sonat. ¶ In corpore vnica est cōclo. Chr̄s fuit sanctificatus in primo sue cōceptionis instanti. Probat. Abundantia gr̄e sanctificationis aiam chr̄i dermat ex ipsa ꝟbi vnione: ergo in primo instanti cōceptiōis chr̄s habuit plenitudinē gr̄e sanctificātis aiam ⁊ corp⁹ ei⁹.

Añs pbat Jo. 1. Cōsequētia pbat ex supradictis: q̄ corpus chr̄i aiatū ⁊ assumptū in primo sue cōceptionis instanti fuit.

¶ Aduerte hic et in rñsione ad primū. Ut ipsum originis ordinem sic intuearis/ vt perspicias eē nō solum originis sed cālitatis ordinē inter gr̄az vnionis ⁊ gr̄az habitualem in chr̄o: hec em̄ author ꝟ docet ex doctrina enangelica: videlicet quod plenū gratia ꝟ ſ vnigenitus a p̄re. Nota aūt hoc: q̄ prioza ordine generatiōis tā tūc sunt imperfectiora: vt pote ordinata ad posteriora vt ad finē: vt artificialia ordo in exequutione tendit. Sed prioza ordine generationis ⁊ cālitatis simul: non imperfectiora sed p̄fectiora sūt ⁊ fines posteriorū: vt p̄z de fide ⁊ accēte. ꝓpo. hō em̄ prius gnatur q̄ suum accēs. ꝓprium: q̄ ipm̄ cōcomitat. p̄fectius tñ ens hō est: q̄ non solū origine sed cālitate p̄cedit suū accēs: est em̄ illi⁹ cā effectiua ⁊ finalis. Et sile accidit in mysterio chr̄i: prius em̄ erat exequtionis ordine est gr̄a vnionis: ⁊ posterius comitat gratia habitualis sctificās aiaz chr̄i ſz nō ppea est imperfectior vt sco. in 3. sen. di. 7. q. 3. dubio. 2. somniauit vel finxit. Ponēs p̄ ordine intentionis eē summā gr̄az seu gloriam. ⁊ ppea vnionē intētā. ꝓdicta rōne defectiuam. ſ. plus in exequtione est posterius in intentione. Debebat apponere ly tñ: ⁊ dicere: prius ordine exequtionis tantū: est posterius ordine intentionis: alioquin ꝓpō nō ē vera. ⁊ tūc subsumendo sed vnio ꝑsonalis ē p̄or ordine exequtionis tñ: aduertisset mior ⁊ hāc eē falsā ⁊ depositisset illā iopinabilē p̄hātasiā confutata ab euāgelio: ⁊ ab vniuersis parū mediantib⁹ circa excellētia mysteriū vnionis personalis. Et si quidē nō solū prior exequtione: sed cālitate oi polī: est em̄ finis ⁊ efficiens reliquoꝝ donoꝝ i chr̄o.

¶ De perfectione plis concepte. Q. 34.

DEinde cōsideranduꝫ est de perfectione prolis concepte.

¶ Et circa hoc querunt quatuor. Primo vtrum in primo instanti conceptionis christus fuerit sanctificatus per gratiam. Secundo vtrum in eodem instanti habuerit vsum liberi arbitrij. Tertio vtrū in eodem instanti potuerit mereri. Quarto vtrum in eodem instāti fuerit plene comprehensor.

¶ Utrū chr̄s in p̄mo instanti sue conceptionis fuerit sanctificatus per gratiam. Arti. 1.

Dpmū Sic procedit. Videtur quod Christus non fuerit sanctificatus in primo instanti sue concepti. Dicitur em̄ prime ad corin. 15. Non prius spirituale. sed quod animale, demum q̄ spūale est. Sed sanctificatio gratie pertinet ad spūalitatē. Non ergo statim a principio sue conceptiōis chr̄s percepit gratiam sanctificationis, sed post aliquod spatium temporis. ¶ Ꝫ. Sanctificatio videtur esse a peccato: p̄m illud p̄me ad corin. 6. 7. hoc quidē fuistis aliq̄n. ſ. pctōres sed abluti estis, sed sanctificati estis. Sed in christo nunq̄ fuit peccatum. ergo non conuenit sibi sanctificari per gratiam. ¶ Ꝫ. Sicut per verbum dei omnia facta sunt, ita per verbū incarnatum sunt omnes hoies sancti ficati qui sanctificant. heb. 2. qui sanctificat, ⁊ qui sanctificant ex vno oēs. Sz verbū dei per quod facta sunt oia. nō est factū: vt aug. dicit in primo de tri. ergo christus per quem sanctificantur omnes. non est sanctificatus.

Sed ꝺcontra Est. q̄ dicit luc. 1. Nō ex te nascetur sc̄us, vocabitur filius dei. Et Joan. 10. Quem pater sanctificauit, ⁊ misit in mundum.

Rñdeo Dēz. q̄ (sicut supra dictū est) abūdantia gr̄e sanctificātis animā chr̄i. deriuatur ex ipsa verbi vnione: scōm illud Joā. 1. vidimus gloriā eius quasi vnigeniti a patre. plenum gratie ⁊ veritatis. Ostensum est autē supra, quod in primo instanti sue cōceptionis corpus christi animatum fuit ⁊ a verbo dei assumptum. vnde consequens est q̄ in primo instanti conceptiōis Christus habuerit plenitudinem gratie sanctificantis animam ⁊ corpus eius.

Ad ꝑmū Ergo dēz, q̄ ille ordo quē ponit ibi ap̄s. pertinet ad eos qui per profectū ad spiritualem statum perueniunt. In mysterio autē incarnatiōis magis consideratur descensus diuine plenitudinis in nām humanā, q̄ ꝓfectus hūane nature quasi p̄existitis in deū. ⁊ tō in homīe chr̄o a p̄ncipio fuit p̄fecta spūalitas. ¶ Ad ꝑm dēm, q̄ sanctificari est aliq̄d fieri sanctū. Fit autem aliquid non solū ex contrario, sed etiā ex negatiue vel priuatiue opposito: sicut albū fit ex nigro, ⁊ etiā ex non albo. nos autē ex peccatoꝝ⁹ sancti efficimur. ⁊ ita sanctificatio nostra est ex pctō. Sed christus quidē ꝑm hoīem factus est sctūs, q̄: hāc gr̄e sanctitatē nō semper habuit: nō tñ fact⁹ est sanct⁹ ex pctōre: q̄ pctm̄ nunq̄ hūit: sed factus est sanctus ex non sctō ꝑm hoīem. nō q̄dē p̄uatiue. vt. ſ. aliq̄n fuerit hō et non fuerit sanctus: sed negatiue, q̄. ſ. q̄n non fuit hō, nō hūit sanctitatem humanā. ⁊ ſō simul factus fuit hō ⁊ sanctus homo. Propter q̄ angelus dicit lu. 1. q̄ nascetur ex te sanctū. Quod exponens greg. 18. moral. dicit, Ad distōnez nostre sanctitatis Jesus sanctus nasciturus asseritur. nos quippe si sancti efficimur, non tū nascimur: q̄ ipsa nature corruptibilis cōditione constringimur. Ille autē solus veraciter sanctus natus est, qui ex cōiunctione carnalis copule conceptus nō est. ¶ Ad tertiū dēm, q̄ aliter opatur pater creationem rerum per filium, aliter tota trinitas sanctificationē hominum per hoiem christū. Nā verbū dei est eiusdē virtutis ⁊ operationis cū deo p̄re vī pater nō opatur per filiū sicut p̄ instrm̄. q̄ mouet motū. Humanitas aūt christi ē sicut instrm̄ diuinitatis: vt supra dictū ē. ⁊ tō hūanitas christi est sanctificans ⁊ sanctificata.

¶ Utrum chr̄s in p̄mo instāti sue cōceptionis habuerit vsum liberi arbitrij. Art. 2.

Adscōm Sic procedit. Videtur, q̄ chr̄s ꝑm hominē non habuerit vsum liberi arbitrij in primo instāti sue creationis. Prius est enim esse rei quam agere vel operari. Usus autem liberi arbitrij est quedā opatio. Cū ergo anima christi esse inceperit in primo instanti conceptionis (vt ex predictis ꝓz) videt esse impossibile q̄ in primo instāti conceptionis habuerit vsum liberi arbitrij. ¶ Ꝫ. Usus liberi arbitrij est electio. Electio autē p̄supponit deliberationem consilij: dicit em̄ ꝑhs in. 10. ethi. q̄ electio est appetitus p̄cōsiliati. ergo videt impossibile q̄ in primo instanti sue conceptionis christus habuerit vsum liberi arbitrij. ¶ Ꝫ. Liberum arbitrium est facultas voluntatis ⁊ rationis (vt in p̄ma p̄te habitū est) ⁊ ita vsus liberi arbitrij est actus voluntatis ⁊ rōnis siue intellect⁹. Sed act⁹ intellectus p̄supponit actū sensus, q̄ esse non potest sine cōuenientia organoꝝ. q̄ nō videt fuisse in primo instāti conceptionis xp̄i. Ergo videtur q̄ chr̄s non potuerit hr̄e vsum liberi arbitrij in primo instanti sue conceptionis.

Sz ꝺcontra Est. q̄ aug. dicit in libr. de tri. Wox vt verbum venit in vterum, seruata veritate propie nature factum est caro ⁊ perfectus homo. Sed perfectus homo habet vsum liberi arbitrij. ergo christus habuit in primo instanti sue conceptionis vsum liberi arbitrij.

Rñdeo Dōm, q̄ (sicut supra dictum est) humane nāe quā christ⁹ assumpsit cōuenit spiritualis p̄fectio, in qua non profecit. sed eam statim a p̄ncipio hūit. Perfectio aūt vltima nō ossibit i potētia vel in habitu: sed in operatione. Alioquin. 2. de aīa ⁊ 3. q̄ opō est act⁹ scōs. Et tō dōm est. q̄ chr̄s i primo instāti sue cōceptiōis hūit illā opōnē aie, q̄ pōt in instāti hēri. Talis aūt est opō voluntatis ⁊ intellect⁹: in q̄ cōsistit vsus liberi arbitrij. Subito em̄ ⁊ in instāti perficit opatio intellectus ⁊ voluntatis, multo magis q̄z visio corporalis: eo q̄ intelligere velle ⁊ sentire, non est motus qui sit actus imperfecti (q̄z successiue perficitur) sed est actus tam perfect⁹: vt dicitur in. 3. de anima. Et ideo dicendū est q̄ christus in primo instāti sue cōceptionis habuit vsum liberi arbitrij.

Ad primū Ergo dōm, q̄ esse est primus tps̄ sed simul cū agēs hz esse perfectum incipit agere, nisi sit aliquid impedēs sicut ignis simul dum gnatur, incipit calefacere et illuminare. Sed calefactio non terminatur in instāti sed per tpis successionē: illuminatio aūt p̄ficitur in instanti. Et talis operatio est vsus liberi arbitrij, vt dictum est.

¶ Ad scōm dōm, q̄ simul cū terminat cōsilium vel deliberatio, pōt esse electio. Illi aūt qui deliberatione cōsilij indiget. in ipsa terminatione consilij primo hūt certitudinē de eligendis. ⁊ ideo statim feliciter. Ex quo ꝓz q̄ deliberatio cōsilij nō p̄exigit ad electionem, nisi pp inquisitionē incerti. Chr̄s autē in primo instāti sue cōceptiōis. sicut habuit plenitudinem gratie sanctificātis. ita habuit plenitudinē veritatis cognite: ꝑm illud. plenum gratie ⁊ veritatis. Unde quasi habens omnium certitudinē, potuit statim in instāti eligere. ¶ Ad 3ᵐ dōm, q̄ intellectus christi ꝑm scientiā infusam poterat intelligere ēt nō cōuertendo se ad phantasmata: vt supra habitum est. vñ poterat in eo esse opō voluntatis ⁊ intellectus ab iḡ opōne sensus. Sed tñ potuit in eo esse ēt opatio sensus in p̄mo instāti sue conceptionis. maxime q̄tū ad sensum tactus. quo sensu ꝑples cōcepta sentit in matre etiam ante q̄s aiam rōnalē obtineat: vt dī in li. de gñatione animaliū. Añ cū chr̄s in p̄mo instanti sue cōceptionis habuerit animā rationalem. formato tam ꝛo: ganizato corpore eius: multo magis in eodē instanti poterat habere operationem sensus tactus.

¶ Utrum christus in primo instanti sue conceptionis mereri potuerit. Arti. 3.

Ad tertiū Sic procedit. Videtur q̄ chr̄s in p̄mo instāti sue cōceptionis mereri nō potuerit. Sicut em̄ se hz liberum arbitrium ad merendum, ita ad demerendū. Sed diabolus in primo instanti sue creationis non potuit peccare: vt in prima parte habitū est. Ergo nec⁹ anima christi in primo instāti sue creationis (quod fuit primum instant concep̄tiōis christi) potuit mereri. ¶ Preterea. Illud q̄ homo habet in primo instanti sue cōceptionis, videtur, ei esse naturale: q̄ hoc est ad q̄ terminat sua generatio naturalis. Sz nālibus nō meremur: vt ꝓz ex his que dicta sunt in secūda parte. Ergo videt q̄ vsus liberi arbitrij quem christus habuit ꝑm hominē in primo instanti sue conceptionis, non fuerit meritorius. ¶ Preterea. Id q̄ semel aliquis meruit, iam fecit quodāmodo suum. ⁊ ita non videtur q̄ iterū possit illud mereri: quia nullus meretur quod suū est. Si ergo christus in primo instanti sue conceptionis meruit. sequitur q̄ postea nihil meruerit. q̄ patet esse falsum. Non ergo christus in primo instanti sue conceptionis meruit.

Sed contra Est. q̄ aug. dicit super ioānē christus iusta animę merita: quo potuisset proficere, potuisset autem proficere in merito si in primo instanti sue conceptionis non meruisset: ergo in primo instāti sue conceptionis meruit christus.

Rñdeo Dicēdū, q̄ (sicut supra dictum est) christus in primo instanti sue conceptionis, sanctificatus fuit⁹ p̄ gratiā. Est aūt duplex sanctificatio: vna quidem adultoꝝ, q̄ ꝑm ꝓpium actū sanctificatur. Alia autem pueroꝝ qui nō sanctificant ꝑm ꝓpriū actū fidei: ſz ꝑm fidē parentū vel ecclesie. Prima autem sanctificatio est perfectior: q̄ secunda: sicut actus est p̄fectior q̄ habitus: ⁊ q̄ est per se. eo q̄ est p̄ aliud. Cū ergo sanctificatio christi fuerit perfectissima (quia sic sanctificatus est vt esset aliorū sanctificator) cōsequens est q̄ ipse ꝑm ꝓpriū motū liberi arbitrij in deū, fuerit sanctificatus. q̄ quidem motus liberi arbitrij est meritorius. Unde consequens est q̄ in primo instanti sue conceptionis christus meruerit.

Ad primū Ergo dōm, q̄ liberum arbitriū nō eodē mō se hz ad bonū ⁊ ad malū. Nam ad bonum se hz p se ⁊ nāliter, ad malum aūt se hz per modum defectus ⁊ p̄ter naturam. Sicut autem ꝑhs dicit in 2°. de celo, posterius est q̄ est p̄ter nām. eo q̄ est ꝑm naturā: q̄ id q̄ est p̄ter naturam, est q̄dā excisio ab eo q̄ est ꝑm naturam. Et ideo liberum arbitrium creature in primo instanti creationis potest moueri ad bonum merendo. non autem ad malum peccando. si tamen nā sit integra. ¶ Ad 2m dōm, q̄ illud q̄ hō hz in p̄ncipio sue creationis ꝑm cōmunē nāe cursum, est homini naturale: nihil tamen ꝓhibet quin aliqua creatura in p̄ncipio sue creationis, aliq̄d beneficium gratie a deo cōsequatur. Et hoc modo anima chr̄i in p̄ncipio sue creationis cōsecuta ē gratiā, qua posset mereri. ⁊ ea rōne gratia ꝑ ipsa fuit quādam similitudine dī fuisse illi homini nālis: vt ꝓz per aug. in ench. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ nihil ꝓhibet idē esse aliquis ex diuersis causis. Et ꝑm hoc chr̄s gloriam immortalitatis quam meruit in primo instāti sue conceptionis, potuit etiam posteriorib⁹ actibus et passionibus mereri non quidem vt esset sibi magis debita, sed vt sibi ex pluribus causis deberetur.

¶ Utrū chr̄s fuerit perfectus cōprehensor in primo instanti sue conceptionis. Arti. 4.

Ad quartū Sic procedit. Videtur, q̄ chr̄s non fuerit p̄fectus cōprehensor in primo instanti sue conceptionis. Meritum enim precedit premiuz, sicut ⁊ culpa penam. Sed christus in p̄mo instanti sue cōceptionis meruit: sicut dictū est. Cum ergo status cōprehensoris sit p̄incipale premium: videtur q̄ christus in primo instanti sue conceptionis non fuerit cōprehensor. ¶ Ꝫ. Dominus dicit. luc. vlt. Hec oportuit christū pati, ⁊ ita intrare in gloriam suam. Sed gloria pertinet ad statum cōprehensoris. Ergo chr̄s nō fuit in statu cōprehensoris in primo instanti sue conceptionis. q̄n adhuc nulla sustinuerat passionem. ¶ Ꝫ. Illud q̄ nō cōuenit nec hominī nec angelo, vī esse ꝓpriū deo, ⁊ ita non conuenit chr̄o ꝑm q̄ hō. Sz semp̄ eē but̄, nō cōuenit nec hoi nec angelo: si em̄ fuissent conditi beati. postmodum nō peccassent. Ergo christus secundum q̄ homo, non fuit beatus in primo instanti sue conceptionis.

Sed ꝺcontra Est. q̄ dī in psal. Beatus quē elegisti ⁊ assumpsisti. q̄ ꝑm glo. refert ad hūanā nām chr̄i que assumpta ē a ꝟbo dei in vnitatē ꝑsone. Sz in p̄mo instāti p̄ceptiōis fuit assumpta hūana nā a sue p̄ceptiōis istāti p gr̄az sanctificat⁹ fuit sanctificatione perfectissima: ergo ꝑm p̄priū motū liberi arbitrij. est aūt duplex liberi arbitrij actus: q̄ quidem ꝓcedit ex habitu: ⁊ q̄ est per se. eo q̄ est p̄ aliud. Cū ergo sanctificatio christi fuerit perfectissima (quia sic sanctificatus est vt esset aliorū sanctificator) cōsequens est q̄ ipse ꝑm ꝓpriū motū liberi arbitrij in deū, fuerit sanctificatus. q̄ quidem motus liberi arbitrij est meritorius. Unde consequens est q̄ in primo instanti sue conceptionis christus meruerit.

Ad primū Ergo dōm, q̄ liberum arbitriū nō eodē mō se hz ad bonū ⁊ ad malū. Nam ad bonum se hz p se ⁊ nāliter, ad malum aūt se hz per modum defectus ⁊ p̄ter naturam. Sicut autem ꝑhs dicit in 2°. de celo, posterius est q̄ est p̄ter naturam. est q̄dā excisio ab eo q̄ est ꝑm naturā: q̄ id q̄ est p̄ter naturam, est q̄dā excisio ab eo q̄ est ꝑm naturam. Et ideo liberum arbitrium creature in primo instanti creationis potest moueri ad bonum merendo. non autem ad malum peccando si tamen nā sit integra. ¶ Ad 2m dōm, q̄ illud q̄ hō hz in p̄ncipio sue creationis ꝑm cōmunē nāe cursum, est homini naturale: nihil tamen ꝓhibet quin aliqua creatura in p̄ncipio sue creationis, aliq̄d beneficium gratie a deo cōsequatur. Et hoc modo anima chr̄i in p̄ncipio sue creationis cōsecuta ē gratiā, qua posset mereri. ⁊ ea rōne gratia ꝑ ipsa fuit quādam similitudine dī fuisse illi homini nālis: vt ꝓz per aug. in ench. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ nihil ꝓhibet idē esse aliquis ex diuersis causis. Et ꝑm hoc chr̄s gloriam immortalitatis quam meruit in primo instāti sue conceptionis, potuit etiam posteriorib⁹ actibus et passionibus mereri non quidem vt esset sibi magis debita, sed vt sibi ex pluribus causis deberetur.

¶ Utrū chr̄s fuerit perfectus cōprehensor in primo instanti sue conceptionis. Arti. 4.

Ad quartū Sic procedit. Videtur, q̄ chr̄s non fuerit p̄fectus cōprehensor in primo instanti sue conceptionis. Meritum enim precedit premiuz, sicut ⁊ culpa penam. Sed christus in p̄mo instanti sue cōceptionis meruit: sicut dictū est. Cum ergo status cōprehensoris sit p̄incipale premium: videtur q̄ christus in primo instanti sue conceptionis non fuerit cōprehensor. ¶ Ꝫ. Dominus dicit. luc. vlt. Hec oportuit christū pati, ⁊ ita intrare in gloriam suam. Sed gloria pertinet ad statum cōprehensoris. Ergo chr̄s nō fuit in statu cōprehensoris in primo instanti sue conceptionis. q̄n adhuc nulla sustinuerat passionem. ¶ Ꝫ. Illud q̄ nō cōuenit nec hominī nec angelo, vī esse ꝓpriū deo, ⁊ ita non conuenit chr̄o ꝑm q̄ hō. Sz semp̄ eē but̄, nō cōuenit nec hoi nec angelo: si em̄ fuissent conditi beati. postmodum nō peccassent. Ergo christus secundum q̄ homo, non fuit beatus in primo instanti sue conceptionis.

Sed ꝺcontra Est. q̄ dī in psal. Beatus quē elegisti ⁊ assumpsisti. q̄ ꝑm glo. refert ad hūanā nām chr̄i que assumpta ē a ꝟbo dei in vnitatē ꝑsone. Sz in p̄mo instāti p̄ceptiōis fuit assumpta hūana nā a

Rñdeo Dicēdū, q̄ (sicut supra dictum est) christus in primo instanti sue conceptionis, sanctificatus fuit⁹ p̄ gratiā. Est aūt duplex sanctificatio: vna quidem adultoꝝ, q̄ ꝑm ꝓpriū actū sanctificatur. Alia autem pueroꝝ qui nō sanctificant ꝑm ꝓpriū actū fidei: ſz ꝑm fidē parentū vel ecclesie. Prima autem sanctificatio est perfectior: q̄ secunda: sicut actus est p̄fectior q̄ habitus: ⁊ q̄ est per se. eo q̄ est p̄ aliud. Cū ergo sanctificatio christi fuerit perfectissima (quia sic sanctificatus est vt esset aliorū sanctificator) cōsequens est q̄ ipse ꝑm ꝓpriū motū liberi arbitrij in deū, fuerit sanctificatus. q̄ quidem motus liberi arbitrij est meritorius. Unde consequens est q̄ in primo instanti sue conceptionis christus meruerit.

Ad primū Ergo dōm, q̄ liberum arbitriū nō eodē mō se hz ad bonū ⁊ ad malū. Nam ad bonum se hz p se ⁊ nāliter, ad malum aūt se hz per modum defectus ⁊ p̄ter naturam. Sicut autem ꝑhs dicit in 2°. de celo, posterius est q̄ est p̄ter naturam. est q̄dā excisio ab eo q̄ est ꝑm naturā: q̄ id q̄ est p̄ter naturam, est q̄dā excisio ab eo q̄ est ꝑm naturam. Et ideo liberum arbitrium creature in primo instanti creationis potest moueri ad bonum merendo. non autem ad malum peccando si tamen nā sit integra. ¶ Ad 2m dōm, q̄ illud q̄ hō hz in p̄ncipio sue creationis ꝑm cōmunē nāe cursum, est homini naturale: nihil tamen ꝓhibet quin aliqua creatura in p̄ncipio sue creationis, aliq̄d beneficium gratie a deo cōsequatur. Et hoc modo anima chr̄i in p̄ncipio sue creationis cōsecuta ē gratiā, qua posset mereri. ⁊ ea rōne gratia ꝑ ipsa fuit quādam similitudine dī fuisse illi homini nālis: vt ꝓz per aug. in ench. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ nihil ꝓhibet idē esse aliquis ex diuersis causis. Et ꝑm hoc chr̄s gloriam immortalitatis quam meruit in primo instāti sue conceptionis, potuit etiam posteriorib⁹ actibus et passionibus mereri non quidem vt esset sibi magis debita, sed vt sibi ex pluribus causis deberetur.

¶ Utrū chr̄s fuerit perfectus cōprehensor in primo instanti sue conceptionis. Arti. 4.

Ad quartū Sic procedit. Videtur, q̄ chr̄s non fuerit p̄fectus cōprehensor in primo instanti sue conceptionis. Meritum enim precedit premiuz, sicut ⁊ culpa penam. Sed christus in p̄mo instanti sue cōceptionis meruit: sicut dictū est. Cum ergo status cōprehensoris sit p̄incipale premium: videtur q̄ christus in primo instanti sue conceptionis non fuerit cōprehensor. ¶ Ꝫ. Dominus dicit. luc. vlt. Hec oportuit christū pati, ⁊ ita intrare in gloriam suam. Sed gloria pertinet ad statum cōprehensoris. Ergo chr̄s nō fuit in statu cōprehensoris in primo instanti sue conceptionis. q̄n adhuc nulla sustinuerat passionem. ¶ Ꝫ. Illud q̄ nō cōuenit nec hominī nec angelo, vī esse ꝓpriū deo, ⁊ ita non conuenit chr̄o ꝑm q̄ hō. Sz semp̄ eē but̄, nō cōuenit nec hoi nec angelo: si em̄ fuissent conditi beati. postmodum nō peccassent. Ergo christus secundum q̄ homo, non fuit beatus in primo instanti sue conceptionis.

Sed ꝺcontra Est. q̄ dī in psal. Beatus quē elegisti ⁊ assumpsisti. q̄ ꝑm glo. refert ad hūanā nām chr̄i que assumpta ē a ꝟbo dei in vnitatē ꝑsone. Sz in p̄mo instāti p̄ceptiōis fuit assumpta hūana nā a

Universidad de Deusto Biblioteca

incorpe vna est ꝙcło. Chr̃s in ꝑmo instãti sue ꝯceptiõis fuit actu cõprehẽsor: videlꝯ deũ p eẽntiã clari⁹ ceteris creaturis, ꝓbat: z ꝑmo q̃ hũerit gr̃am maiorẽ oib⁹ cõphẽsoribꝫ: scdo q̃ actu viderit pl⁹ ceteris. primũ ꝓbat. Chr̃s accepit tũc gr̃az nõ ad mẽsurã: g̃ accepit gr̃az z quãtũ hñt cõphẽsores z maiorẽ oib⁹. Añs ex euãgelio. Cõfirmatio probat: qt gr̃a viatoris minorẽ hz mẽsurã reꝯ gr̃e cõphẽsoris, ꝓbat: quia deficit ab illa. ex hoc eñ sequit, q̃ habeat gr̃am quãtã cõprehẽsores. z rursꝫ sed⁹ q̃ maiorẽ oibus: qr aĩr fuisset mẽsura tã ad aliã maiorẽ vel equalẽ. scdo ꝺo pars ꝓbat: qr gr̃a nõ fuit sine actu. ꝓbat: qr in cõueniẽs eẽ iã dictũ ẽ i chr̃o ponere gr̃az habitualẽ sine actu. ¶ Aduerte hic, q̃ er hoc loco apꝑet q̃ dicꝫ deat sensisse author de illa qõne i ꝑcẽde te libro tacta: an gr̃a viatoris sit mior gr̃a cõphẽsoris ꝫ tuãgti tatẽ: an solũ rõne modi: q. cõphẽsor vidẽt ex viatore nõ. Ex ꝑsse sic ꝺ̃ hoc: loco ex ꝫ q̃ viatoris gr̃a deficiat a gr̃a cõphẽsoris: inferꝫ q̃ miorẽ hz mẽsurã. Et ne dubites, q̃ de ẽntitate loquit: subdit tãtaz ẽ̃ta. Et vt accipias ꝫ de ipsa eẽntia gr̃e: rñ de modo act⁹: subdit z qt gr̃a illa non fuit sine actu vbi mõstrat se de ipsa eẽntia hitualis gr̃e loquti: er hoc ipsoq̃ posita ad illius actũ defecẽdit. Et si sic est: cõns est vt minim⁹ cõprehẽsor habuerit actualiter maiorẽ gr̃am q̃ Joã. bapt⁹ z scꝰ petr⁹. z ꝺcũqz alius viator: ꝺ̃ in hac fuerũt vita. Et ꝓptereа gr̃a hicẽ sicut semẽ: ita q̃ quãto maior ẽ hic gr̃a: tãto i patria erit maior: glia ꝓportionaliter. Nunq̃ tñ gr̃a est in via quãta est gr̃a cõsummata: q̃ ẽ glia: sicut nec semẽ est quãta est arbor sua quãtũcunqz minima: seu animal suum quantũcunqz paruum.

Super. q. 35. Arti. primum.

RAto hac qõne in ti. primi arti. notandi sunt termini omnes. z primũ q̃ natiuitas sumit ꝓprie z formaliꝫ: vt cõtinet natiuitatẽ in vtero z natiuitatẽ ex vtero: ꝫ ẽt de natiuitate i vtero: vt teſtant quinq; primi ar. huius qõnis. Est aũt ꝺ̃ria inter cõceptionẽ z natiuitatem in vtero formalis: qr cõceptio attendit penes captionẽ rei ad concipiẽtẽ: ex hoc eñ ꝺicitur mulier cõcipere q̃ simul apud se capit q̃ gñandũ est. ℔atiuitas aũt attendit penes egressum a parente: ex hoc enim res nasci ꝺ̃r q̃ ad nãm pergit: est eñ via in nãm. Unde natiuitas tũc perfecte consummata est: q̃n ex vtero ꝓles exit: qr tunc primo adꝑiscit ꝓpriã nãm: vt res oino separata a matre quãdu eñ est in vtero, ꝓles, est aliquid matris: z ꝓptereа tunc simplr̃ ꝺ absolute ꝺicimus q̃ homo natus est. ¶ Tractaut ergo author ꝓius de christi conceptione z tũc de natiuitate: tũ qz prius considerãda fuit rõ cõceptionis z postea natiuitatis in vno z eodẽ tpe quo cõcept⁹ z nat⁹ est in vtero. Tũ qz natiuitas simplr̃ z absolute nũcupata: q̃. ſ. est ex vtero (vnde tractat⁹ iste ꝺenoiatur) posterior est oino cõceptione: z fas fuit vt in ꝑncipio tractatus de natiuitate inchoaret rõne natiuitatis etiã in vtero. ¶ Notandũ est deinde, q̃ cõpõ distinctionẽ cõparatoꝝ exigit: z ꝓptereа nã z persona inter quas sit hic compõ in ordine ad natiuitatẽ: sumunt in hoc articulo vt abinuicẽ distinguunt: hoc est nã rõnem nãe: vt. ſ. actũ nãe seu forme exercet: qui exꝑimit per ly vt quo z similiter persona ſm rõnem hypostatis: vt. ſ. actum persone exercet: qui significatur per ly vt qõ. Distinguunt siquidẽ nã z ꝑsona vt quo z quod: est eñ nã q̃ hypostatis est id qõ est. ¶ Notandũ demũ est, qõd in hoc primo ar. non est qõ de ꝑsona christi z nã christi: sed in cõi de nã z persona: vt titulus ipse sonat. In sequenti siquidẽ ar. an christo conueniat tpalis natiuitas quereꝰ. z ibi ad vniuersalissimã distinctionẽ inter nãm z ꝑsonam (qualis est dicta differentia) recurrendũ est: vt etiã ex authore in corpe articuli pcipere potes: ꝺ̃ ex distinctione ſm modum significandi inter naturam z personam: differentiã inter naturã z personam apernit.

¶ In corpe arti. ꝓnitur ꝑmo vna distõ bimẽbris: deinde rñdeꝺ q̃sto duab⁹ ꝙcłonibus singulis iuxta singula distõnis mẽbra. Distõ est. Natitas ꝓt alicui ꝺupliciter attribui: vel sicut subto vel sicut termino. ꝓima cõclusio est. Natiuitas attribuit nõ nãe sed persone vt subto nascenti. scda. Natiuitas nature attribuit vt termino. ¶ Aduertendũ est hoc in loco cautissime: q̃ distinctio ista nõ est intelligenda vt sonat. nam ꝺupl̃r ꝓt intelligi: vel ꝺ̃ subo inhe rente: vt. ſ. illi dicã attribui natiuitas vt subo in q̃ subsistẽ est natiuitas: sicut motus vel mutatio est in subto cui inheret seu inest motus seu mutatio: quẽadmodum sanabile sanitas dicitur esse: calefactio ſ subiective in manu: z ſ ex aqua fit aer: gño aeris est subtiue in mã ꝑma: q̃ transmutatur in aerez. Et sic non sumit⁹ in ꝓposito. tum quia natiuitas hac in ſa ꝺ̃ esse in ꝑsona vt in subto: constat aũt ꝑsonã nõ esse subm inhelionis respectu natiuitatis: qr natiuitas ẽ subiue in mã ꝑma quũ sit sp̃es generationis subalis. z qr natiuitas quã ꝺm ducit non est ad hoc q̃ ꝑsona que nascitur: ꝺ̃ ẽ ꝓmũ ꝑsona ẽ/ natiuitas ꝺesinit. Tum quia in litera

Ad primũ

Ergo ꝺ̃ms. q̃ pp idẽtitatem q̃ in ꝺiuinis ẽ inter nãm z hypostasim: q̃nqz nã ponit⁹ q̃ persona vel hypostasis. Et ſm h̃ ꝺicit aug. nãm ꝺinam esse cõceptã z natã: qr. ſ. ꝑsona filij ẽ cõcepta z nata ſm hũanam nãm. ¶ Ad ſm ꝺm. qõ nullus motus seu mutatio ꝺenoiatur a subo qõ mouet: sed a termino mot⁹, a quo speciez ℞. ℔ pp hoc natiuitas nõ ꝺenoiat⁹ a ꝑsona, que nascit: ſz a nã. ꝺ quã natiuitas terminatur. ¶ Ad tertiũ ꝺm. q̃ nã ꝓpe loquẽdo ſ incipit esse. ſz magis ꝑsona incipit eẽ in aliõ nã: qr sicut ꝺctũ ẽ/ nã signifiat, vt quo aliq̃ ẽ: ꝑsona aũt signifiat, vt que habet eẽ, subsistẽs.

Sed contra

Est, q̃ ꝺam. ꝺicit in. 3. lib. Natiuitas hypostasis est, non nature.

Rñdeo

Dr̃, q̃ natiuitas ꝓt attribui alicui 2ᵐ. vno⁰ sic. ſubo. alio⁰ sicut termio. Sicut subo q̃dẽ attribuit et q̃ nascit. h̃ aũt ꝓpe ẽ hypostasis, no nã. Et. ſ. n. nasci sit q̃dam gñart: sic gñaf aliq̃d ad h̃ q̃ fit. ita nasci aliq̃d ad h̃ q̃ fit. Esse aũt ꝓpie est rei subsistẽtis: nã fora q̃ nõ subsisit, ꝺ̃ eẽ solũ. q. ea aliq̃d ẽ. ꝑsona aũt vel hypostasis signifiat q̃ modũ subsistẽtis: nã aũt signifiat q̃ modũ forme: i q̃ aliq̃d subsistit. Et tõ natiuitas tãq̃ subo nascẽti, ꝓprie attribuit ꝑsone vel hypostasi: nõ nãe. Sz sicut termino attribuit natiuitas nãe: termin⁹ eñ gñationis et cuiuslibet natiuitatis ẽ fora: nã aũt ꝓ modũ forme signifiat. Añ natiuitas ꝺ̃ eẽ via in nãm vt pz ꝙ pbm. 2. phy si. terminat eñ nature intentio ad formam seu naturam speciei.

Ad primũ

Ergo ꝺ̃ms. q̃ pp idẽtitatem q̃ in ꝺiuinis ẽ inter nãm z hypostasim: q̃nqz nã ponit⁹ q̃ persona vel hypostasi. Et ſm h̃ ꝺicit aug. nãm ꝺinam esse cõceptã z nata ſm hũanam nãm. ¶ Ad ſm ꝺm. qõ nullus motus seu mutatio ꝺenoiatur a subo qõ mouet: sed a termino mot⁹, a quo speciez ℞. ℔ pp hoc natiuitas nõ ꝺenoiat⁹ a ꝑsona, que nascit: ſz a nã. ꝺ quã natiuitas terminatur. ¶ Ad tertiũ ꝺm. q̃ nã ꝓpe loquẽdo ſ incipit esse. ſz magis ꝑsona incipit eẽ in aliõ nã: qr sicut ꝺctũ ẽ/ nã signifiat, vt quo aliq̃d ẽ: ꝑsona aũt signifiat, vt que habet eẽ, subsistẽs.

Sed contra

Est, q̃ ꝺam. ꝺicit in. 3. lib. Natiuitas hypostasis est, non nature.

Rñdeo

Dr̃, q̃ natiuitas ꝓt attribui alicui 2ᵐ. vno⁰ sic. ſubo. alio⁰ sicut termio. Sicut subo q̃dẽ attribuit et q̃ nascit. h̃ aũt ꝓpe ẽ hypostasis, no nã. Et. ſ. n. nasci sit q̃dam gñart: sic gñaf aliq̃d ad h̃ q̃ fit. ita nasci aliq̃d ad h̃ q̃ fit. Esse aũt ꝓpie est rei subsistẽtis: nã fora q̃ nõ subsisit, ꝺ̃ eẽ solũ. q. ea aliq̃d ẽ. ꝑsona aũt vel hypostasis signifiat q̃ modũ subsistẽtis: nã aũt signifiat q̃ modũ forme: i q̃ aliq̃d subsistit. Et tõ natiuitas tãq̃ subo nascẽti, ꝓprie attribuit ꝑsone vel hypostasi: nõ nãe. Sz sicut termino attribuit natiuitas nãe: termin⁹ eñ gñationis et cuiuslibet natiuitatis ẽ fora: nã aũt ꝓ modũ forme signifiat. Añ natiuitas ꝺ̃ eẽ via in nãm vt pz ꝙ pbm. 2. phy si. terminat eñ nature intentio ad formam seu naturam speciei.

Ad primũ

Ergo ꝺ̃ms. q̃ pp idẽtitatem q̃ in ꝺiuinis ẽ inter nãm z hypostasim: q̃nqz nã ponit⁹ q̃ persona vel hypostasi. Et ſm h̃ ꝺicit aug. nãm ꝺinam esse cõceptã z nata ſm hũanam nãm. ¶ Ad ſm ꝺm. qõ nullus motus seu mutatio ꝺenoiatur a subo qõ mouet: sed a termino mot⁹, a quo speciez ℞. ℔ pp hoc natiuitas nõ ꝺenoiat⁹ a ꝑsona, que nascit: ſz a nã. ꝺ quã natiuitas terminatur. ¶ Ad tertiũ ꝺm. q̃ nã ꝓpe loquẽdo ſ incipit esse. ſz magis ꝑsona incipit eẽ in aliõ nã: qr sicut ꝺctũ ẽ/ nã signifiat, vt quo aliq̃d ẽ: ꝑsona aũt signifiat, vt que habet eẽ, subsistẽs.

3. dist. 8. ar. 2.

1. distin. 14. q. 1. arti. 2. 4m. Et 3. dist. 8. art. 4. q. 1. Et de ymo. art. 2. 16m.

ſhat deitatẽ: z ita ſm verã: ꝺeus generat ꝺeuz. Et cõformiter nũc ꝺr: q̃ natura nõ nascit nec est nata: sed ꝑsona est que nascitur z est nata: hoc eñ est ꝑsonã z nõ natura esse ſubm denominatiõis respectu natuitatis h̃ est esse cui vt subo attribuitur natiuitas. Et sic q̃d est videre i, ꝓbatiõe 2ᵉ cõclonis: ꝺ̃ ipsa ẽt ex nõ significandi, ꝓbat. ¶ Sed cõcło ꝓbat primo. Termin⁹ natiuitat⁹ est forma: q̃ nã. Añs ꝓz: qr terminꝰ cuiuslz gñonis ẽ forma. Cõsequẽtia, ꝓbat: qr nã signãtur ꝑ modum forme. Cõfirmat 2º qr natiuitas ꝺr via in nãm: ex. 2. phi. z exponit⁹: qr intentio nãe ad formam seu naturam terminat.

¶ Aduerte h̃ q̃ nõ solũ se hz vt terminus i denominando ipsam natiuitatẽ (a terminis. n. denominant gñones) sed z ꝑm rẽ nã hz termini rõnẽ: qm ad nãm terminat ꝙ gño. Et ꝓpea author ex ꝑte rei ẽt rõnẽ attuliter ex intẽtione nãe vẽte gñone vt via i nãm ad quã tendit.

¶ Super ar ticu. 2.

Titul⁹ claꝛus. ¶ In corꝑe vna est concło. Neẽe est rꝓo attribuere duas natiuitates. vnã q̃ eñ natꝰ est a ꝑre: alia q̃ ꝑ natꝰ est a mr̃e. ꝓbat. In chr̃o sunt due nãe: q̃rũ vna ab eterno a ꝑre alterã ꝑ mr̃e hz ꝙrꝓ attribuẽde sunt due natuitates ꝛc. Añs ex fide. Cõfirmatio ꝓbat: qz nã se hz ad natuitatẽ vt terminꝰ ad motũ: mot⁹ aũt diuersificat ſm diuersitatẽ ſmi⁰ 3. 5. phy. Ex h. n. mãifeste ſequit q̃ diuersitas nãz. ſmi natũ/inferat diuersitas natuitates: ac ꝓ hoc due nãe inferũt duas natuitates.

¶ In rñdeo ad vltim nẽ ſi ſa satisfactiõnẽ ad rẽ. si ad formã ſtãt, q̃ bis exigit ꝛ ruptionẽ mẽſure mẽ ꝑm actũ z 2m, rñdet cupis: dicito q̃ ẽ vez ſi ꝑm z 2us act⁹ mẽſurãt mẽſura durationis vni⁹ rõis: puta q̃ tꝑa sit vtriusq; mẽſura, aut eẽntias sit vtriusq; mẽſura Opz et interrupto tpe cur rere q̃ bis currit. i tẽpore: z silr̃ oporteret ſ interrupta eternitate

¶ Utrum attribuenda sit christo aliqua natuitas temporalis. Arti. 2.

Ad scõm

Sic procedit. Uidet q̃ chr̃o non sit attribuenda aliqua natuitas temporalis. Nasci enim est velut quidam motus rei nõ extantis, ante q̃ nascatur, id agens beneficio natuitatis vt sit. Sed chr̃s⁹ ab eterno fuit ergo nõ potuit tpaliter nasci. ¶ ℞. Illud q̃ nõ est in se pfectum, natiuitate nõ indiget. Sed persona filij ꝺ̃ ab eterno fuit perfecta. Non ergo indiget temporali natuitate. Et ita videtur q̃ nõ sit temporaliter natus. ¶ ℞. Natuitas ꝓprie persone conuenit. Sed in chr̃sto est vna tantum persona. ergo in chr̃sto est tantum vna natuitas. ¶ ℞. Quod ꝺuabus natuitatibus nascatur, bis nascit. Sed hec videt esse falsa, chr̃s est bis nat⁹ qr natuitas eius q̃ de pre est nat⁹. interruptionẽ nõ patit cũ sit eterna: q̃tũ requirit ad hoc aduerbiũ bis. Ille eñ ꝺ̃ bis currere, qui cũ iterruptiõe currit. Ergo videtur q̃ in chr̃sto non sit ponenda ꝺuplex natuitas.

Sed contra

Est, q̃ ꝺam. ꝺicit in 3. lib. Confitemur ꝺuas chr̃sti natiuitates: vnam que est ex patre eterna, z vnam que est in vltimis temporibus propter nos.

Rñdeo

Dicẽdum, q̃ (sicut ꝺictũ est) natura comparat⁹ ad natuitatem, sicut terminus ad motum vel mutationem. Motus aũt ꝺiuersificat ſm ꝺiuersitatem terminorum: vt pz per ꝑhm in. 5. phy. In chr̃sto autem sunt ꝺue nature, ꝺiuina. ſ. z humana: quarum vnam accepit ab eterno a patre, alteram accepit tporaliter a matre. Et ideo necesse est attribuere chr̃sto ꝺuas natuitates: vnam qua eternaliter natus est a patre: aliã, qua tpaliter natus est a matre.

Ad primũ

Ergo ꝺ̃ms. q̃ hec fuit obiectio cuiusdam feliciani hereticꝰ: quam augu. in lib. contra felicianum sic soluit. Fingam⁹ inquit (sicut pleriq; volunt) esse in mundo animã generalez: que sic ineffabili motu semina cuncta viuificet, vt non sit concreta cum genitis, sed vitã preſtet ipsa gignendis. Nempe cum hec in vterum, passibilem materiam ad vsus suos formatura peruenerit, vnam facit secum esse personam eius rei, quam non eandem constat habere substantiam: z fit operante anima, z patiente materia, ex ꝺuabus substantijs vnus homo. Sic q̃ animã nasci fatemur ex vtero nõ q̃ anteq̃ nasceretur, quãtũ ad se attinet, ipsa penitus nõ fuisset. Sic ergo ꝺ̃ms sublimius natus est ꝺe matre filius ꝺei ſm hoiem, eo pacto quo cũ corꝑe nasci ꝺocetur z animus: non quia vtriusq; sit vna substantia: sed quia ex vtraq; fit vna persona.

Non tamen ab initio carnis incepisse ꝺicimus ꝺei filium, ne temporalem credat aliquis ꝺeitatem non ab eterno filij ꝺei nouimus carnem, ne non veritatem humani corꝑis, sed quandam eum suscepisse, putem⁹ imaginem. ¶ Ad secundum ꝺicendum, q̃ hec fuit ratio n̄ estorij, quam soluit cy. illus in quadam epistola ꝺicens, Non ꝺicimus, q̃ filius ꝺei indiguerit necessario propter se secunda natiuitate post eam que ex patre est est enim fatuum z ꝺoctum, existentem ante omnia secula z consempiternum patri indigere ꝺicere initio, vt sit secundo. Quoniã autem propter nos z propter nostram salutem vniens sibi secundum subsistẽtiã q̃ est humanum processit ex muliere, ob hoc ꝺicitur nasci carnaliter. ¶ Ad tertium ꝺicendũ quod natiuitas est persone vt subiecti: natura autem vt termini. Possibile est aũt eundem subiecto plures transmutationes inesse: ſs tamen necesse est secundum terminos variari. Quod tamen non ꝺicimus, quasi eterna natiuitas sit transmutatio aut motus: ſz q̃ significatur per modum mutationis aut motus. ¶ Ad quartum ꝺicẽdũ, q̃ chr̃sus põt ꝺici bis natus ſm ꝺuas natiuitates. Sicut eñ ꝺicitur bis currere, qui currit ꝺuobus tẽ poꝺibus, ita põt ꝺici bis nasci, qui semel nascitur in eternitate, et semel in tempore: quia eternitas z tempus multo magis ꝺifferunt q̃ ꝺuo tempora, cum tamẽ vtrũq; ꝺesignet mensuram ꝺurationis.

¶ Utrũ ſm tpalem chr̃sti natiuitatẽ, beata virgo possit ꝺici mater eius. Articulus. 3.

Ad tertiũ

Sic procedit. Uidetur q̃ scõm tẽporalẽ natiuitatẽ chr̃sti, beata virgo non possit ꝺici mater eius. Et eñ supra ꝺictum est, beata virgo maria nihil actiue in generatione chr̃sti opata est, sed solã mãministrauit. Sz hoc nõ vr̃ sufficere ad rõnez matris: alioquin lignũ ꝺicerẽt esse mr̃ lecti aut scãni. Ergo vr̃ q̃ beata virgo non possit ꝺici mater. ¶ ℞. Chr̃stus ex beata virgine, miraculose nat⁹ est. Sz miraculosa gñio non sufficit ad rõnẽ maternitatis vel filiationis: non enim ꝺicimus euam fuisse filiã ade. Ergo videtur q̃ nec chr̃stus ꝺebeat ꝺici filius beate virginis. ¶ ℞. Ad matrem pertinere videt decisio seminis. Sed sicut ꝺam. ꝺicit in. 3. lib. corꝑus chr̃sti nõ seminaꝝ, ſz conditiue a spũscto formati est. ergo videt q̃ bta virgo non ꝺebeat ꝺici mater chr̃sti.

Sz contra

Est, q̃ ꝺi mat. 1. Chr̃i gñatio sic erat. Cum esset ꝺesponsata mater Jesu maria, toseph ꝛc.

Rñdeo

Dicendũ, q̃ beata virgo est vera z naꝰ mater chr̃i. Sicut enim supra ꝺictum est, corꝑus chr̃sti nõ est ꝺe nilo allatum, sicut valentinus heresiarcꝰ posuit: sed ꝺe virgine matre sumptum, et ex purissimis sanguinibus eius formatũ. Et hoc solum requiritur ad rationem matris: vt ex supra ꝺictis patet. Unde beata virgo vere est mater chr̃sti.

Ad primũ

Ergo ꝺ̃ms. q̃ (sicut supra ꝺictũ ẽ) paternitas siue maternitas z filiatio, non competunt in quacunq; generatione, sed in sola generatione viuentium. Et ideo si aliqua inanimata ex aliqua materia fiant, nõ ꝓpter hoc consequitur in eis relatio maternitatis z filiationis: sed solum in generatione viuẽtium, que ꝓprie natuitas ꝺicitur. ¶ Ad scõm ꝺicendum, q̃ sicut ꝺam. ꝺicit in. 3. li. natiuitas temporalis, qua chr̃stus est natus ꝓpter nostram salutem, est quoꝺammoꝺo scõm nos: quoniam natus est homo ex muliere: z tempore conceptionis ꝺebito. Super nos autẽ: quoniam non ex semine, sed ex spiritu sancto z sancta virgine, supra legem conceptionis. Sic igitur ex parte mr̃is natuitas illa fuit naturalis, sed ex parte operationis spiritus sancti fuit miraculosa. vnde beata virgo est vera z naturalis mater chr̃sti. ¶ Ad tertiũ ꝺicendum, q̃ (sicut supra ꝺictum est) resolutio seminis ex semine, non ꝓtinet ad necessitatem conceptus, et ideo resolutio seminis non ex necessitate requiritur ad matrem.

nasci, q̃ bis in eternitate ꝺiceret nat⁹. Sz ꝺiuersarũ rõnũ ex tribus mẽsuris act⁹ (puta intellectionis, voluptionis, natuitatis, ꝺũ vna intellectio aliꝰ ẽ i, ẽnitate, z alta i tpe, z sic ꝺe aliis) ꝓt ꝺici q̃ ille bis intellexerit lapidẽ, semel i eternitate z semel in tpe absq; eterꝛis infruptiõe. z rõ i, fassigatur q̃ plus ꝺifferũt ẽt vt mensure ꝺurationis eternitas z tẽpus q̃ ꝺuo tpa interrupta: putaho ꝺiez pⁿ eras. Nõ oz igit natuitatẽ chr̃i ꝺiuinã / interruptionẽ h̃ ẽ⁹ natiuitatis chr̃i hũane ad hẽt chr̃o ꝺe ꝺicaꝛ bis natꝰ: qr pⁿ ꝺistat mẽsura ꝺiue natiuitatis a mẽsura hũane natiuitatis / q̃ si vna; fuisset an mille annos z alia ho ꝺie.

¶ Super arti 3.

Titul⁹ an be ata ꝙso ꝺe possit ꝺici mr̃ chr̃i. 3. ꝺi. 3. q. 2. arti. 1. et. 2. Et ꝺi. 4. q. 2. ā. 2. Et. 4. ꝺ. ca. 32. s. 4. z ca. 34. z 44. Et opu. 3. c. 229 z. 230. Et opu. 60. ca. 3. col. 4.

¶ In corꝑe vna ꝙcło Bta ꝙso ꝺe matre ꝓpi. ꝓbat. corꝑ⁹ ꝓpi no est de celo allatũ: sed ex ꝺe virgine mr̃e sũptũ: et ex purissimis sanguinib⁹ ei⁹ forma tũ: ergo bta virgo ẽ vere mr̃ chr̃i. Añs q̃ ad ꝓmã ꝑtẽ ex oppo sita hereſi valẽtini pz q̃ ad reliqs pz ex ꝺictis. cõsequẽtia ꝓbat: qr ꝺ̃ solũ requirit ad rationẽ mr̃is.

¶ Circa ꝓbõnẽ hãc ꝺum nouitioꝝ occurrit qz app⁹ vitiũ petitiõis ꝓncipalẽ i ea: ꝺ̃ assumit q̃ corꝑ⁹ xꝑi sumptũ ex mr̃e: z ꝛ cludi tur xꝑi ẽ matrẽ: q̃m tota q̃ ꝺ̃ xꝑo est rõe corꝑis: an sit bta virgo mr̃ eius: z in ynã vertit q̃nẽ an rõne corꝑotis an Chr̃sti beata virgo sit mr̃.

¶ Ad hoc ꝺz, q̃ ly ex mr̃e in ꝓmissis assumptũ bz ꝺuitatis cã ad sumptũ ẽt vno vocaꝛ ex, q̃ merꝛ mod⁹ q̃ corꝑ⁹ xꝑi sũptũ est ex bta ꝙgie. ac si ꝺicꝛet: corꝑ⁹ xꝑi sumptũ ẽt ex bta ꝙgie. z ꝺ̃ co nãli gñonis: z per opõnẽ nãles mẽſuris ad conceptionẽ: z ex mã nãli: ꝺ̃ explicauit sub ꝺcõe, z ex puꝛissimis sanguinib⁹ ei⁹ formatũ: ergo bta virgo ẽ vere mr̃ chr̃i. Añs ꝺ̃ ad ꝓmã ꝑtẽ ex oppo sita hereſi valẽtini pz ꝙ ad reliqs pz ex ꝺictis. cõsequẽtia ꝓbat: qr ꝺ̃ solũ requirit ad rationẽ mr̃is.

¶ Circa ꝓbõnẽ hãc ꝺum nouitioꝝ occurrit qz app⁹ vitiũ petitiõis ꝓncipalẽ i ea: ꝺ̃ assumit q̃ corꝑ⁹ xꝑi sumptũ ex mr̃e: z ꝛ cludi tur xꝑi ẽ matrẽ: q̃m tota q̃ ꝺ̃ xꝑo est rõe corꝑis: an sit bta virgo mr̃ eius: z in ynã vertit q̃nẽ an rõne corꝑotis an Chr̃sti beata virgo sit mr̃.

¶ Ad hoc ꝺz, q̃ ly ex mr̃e in ꝓmissis assumptũ bz ꝺuitatis cã ad sumptũ ẽt vno vocaꝛ ex, q̃ merꝛ mod⁹ q̃ corꝑ⁹ xꝑi sũptũ est ex bta ꝙgie. ac si ꝺicꝛet: corꝑ⁹ xꝑi sumptũ ẽt ex bta ꝙgie. z ꝺ̃ co nãli gñonis: z per opõnẽ nãles mẽſuris ad conceptionẽ: z ex mã nãli: ꝺ̃ explicauit sub ꝺcõe, z ex puꝛissimis sanguinib⁹ ei⁹ formatũ: ergo bta virgo ẽ vere mr̃ chr̃i. Añs ꝺ̃ ad ꝓmã ꝑtẽ ex oppo sita hereſi valẽtini pz ꝙ ad reliqs pz ex ꝺictis. cõsequẽtia ꝓbat: qr ꝺ̃ solũ requirit ad rationẽ mr̃is.

¶ Circa ꝓbõnẽ hãc ꝺum nouitioꝝ occurrit qz app⁹ vitiũ petitiõis ꝓncipalẽ i ea: ꝺ̃ assumit q̃ corꝑ⁹ xꝑi sumptũ ex mr̃e: z ꝛ cludi tur xꝑi ẽ matrẽ: q̃m tota q̃ ꝺ̃ xꝑo est rõe corꝑis: an sit bta virgo mr̃ eius: z in ynã vertit q̃nẽ an rõne corꝑotis an Chr̃sti beata virgo sit mr̃.

¶ Ad hoc ꝺz, q̃ ly ex mr̃e in ꝓmissis assumptũ bz ꝺuitatis cã ad sumptũ ẽt vno vocaꝛ ex, q̃ merꝛ mod⁹ q̃ corꝑ⁹ xꝑi sũptũ est ex bta ꝙgie. ac si ꝺicꝛet: corꝑ⁹ xꝑi sumptũ ẽt ex bta ꝙgie. z ꝺ̃ co nãli gñonis: z per opõnẽ nãles mẽſuris ad conceptionẽ: z ex mã nãli: ꝺ̃ explicauit sub ꝺcõe, z ex puꝛissimis sanguinib⁹ ei⁹ formatũ: ergo bta virgo ẽ vere mr̃ chr̃i. Añs ꝺ̃ ad ꝓmã ꝑtẽ ex oppo sita hereſi valẽtini pz ꝙ ad reliqs pz ex ꝺictis. cõsequẽtia ꝓbat: qr ꝺ̃ solũ requirit ad rationẽ mr̃is.

fus seminis mulieb̃ris ad generationem, & intellige auctorē nō sen-
sisse q̃ semen mulieris sit excrementicia vteri (vt ari. putauit) sed q̃ con-
currat ad ḡnationem nō necessario tñ. Et ppea apud auctorē ex hoc
ipso q̃ semen mulieb̃re ordinatū est ad ḡnationē ḡ̃ nō necessario/habe-
batur rō pcti molliciei in muliere/voluntarie seminātē sola: abutit̃
n. semine ad generationē ordinato. ¶Super arti. 4.

Rtus vt so-
nat. ¶In
corpe due
sunt ꝛclu-
siones. primae. Bea-
ta virgo vere dr mr
dei. Secunda est. he-
reticum est negare
beatā virginē eē ma
trem dei. Prima cō-
clusio patet. oē nomē
signans in concreto
aliquā nām/pt sup-
ponere p qualq̃ hy-
postasi illius nāe: ḡ
hy deus pt supone-
re pro hypostasi divi
ne & hūane nāe: ḡ p
sone illi supposite vt
noie dei vel hois/pt
attribui quicqd rōe
dimie vel hūane nāe
ꝓuenit: ḡ & pōt dici
deꝰ ecceptū & natum
de virgine: ergo beata
virgo & pōt dici ma
ter dei. Añs p3. pma
ꝓbatur: qr vnio
incarnationis fa
cta est in ypostasi.
2ª ex eisdē est eui-
dens. 3ª probatur:
qr concipi & nasci at
tribuitur hypostasi
ām nām illa in qua
concipit & nascitur:
tam aūt de dictis p3
hypostasim verbi a
principio cōceptiōis
vnitam nature hūa-
ne. 4ª probatur: qr
ex hoc aliqua mulr
dicitur alicuius ma-
ter q̃ cum concepit
& genuit.

3.dist.4. q.2.ā.2. Et.4.5. cap.44. 45.et 46.fin. Et opu. 3.c. 229

¶Secunda: cōclusio
ꝓbat. Solis duo-
bꝰ modis hereticis
posset negari beatā
virginē esse matrem
dei: ergo hereticum
est ꝛc. Añs probatur
q̃ quo ad modos & q̃
adi heresim. quo ad
modos q̃dem: qr al-
ter est quo ponerek
hō ille prius conce
ptus & fuerit filius
dei, alter vero & quo
ille hō poneretur nō
esse filius dei perso-
naliter. Quo ad he-
resim vero: quia pri
mum fuit Fotini/2m
Nestorij. Omnia cla-
ra sunt.

¶Super arti. 5.

Titulus
de filia
tiōib̃
reali &
bꝰ hoc
est an
ābe sint realia rela-
nes intelligitur.

¶In corpore quat-
tuor fiunt. primo po
nuntur due circa ti-
tum opiniones. 2o
tractat̃ in cōi penes
quid attēdit vnitas
vel pl'alitas relatio-

Quest. XXXV. Articulus IIII. et V.

¶Utrū btā v̄go debeat dici mr dei. Ar. 4.

Ad quartū Sic pce-
ditur. Vide
tur q̃ beata virgo nō debeat di
ci mr dei. Non em̃ dōm est circa
divina mysteria, nisi q̃tū ex sa
cra scriptura hr. Sz nunq̃ in sacra scriptu-
ra legit, q̃ sit mater aut genitrix dei, ḡ q̃ sit
mater christi vel mr pueri: vt p3 mat. 1. Ergo
non est dicendū q̃ beata virgo sit mater dei.
¶ Christus dicit deꝰ & m̃ divina nām. Sz
divina nā nō accepit initiū essendi ex v̄gine,
ergo btā v̄go nō & dōa mater dei. ¶ Hoc
nomen deus, cōiter predicat de pte & filio &
spūsctō. Si ergo btā v̄go & mr dei, vr seq̃ q̃
btā v̄go sit mr pris & filij & spūsancti. q̃d & incō
ueniens. Non ergo btā v̄go dr dei mr dei.

Sed ꝓtra Est, q̃ in capitis cirilli
ap̃ obatis i ephesina
synodo, legit, Si q̃s nō ꝓfitet deū eē & m̃
tatem emanuel, & ꝓpter hoc dei genitricem,
sanctam virginē (genuit enim carnal' car-
nem factā & deo verbum) anathema sit.

Rndeo Dōm, q̃ (sicut supra dictū ē)
omne nomē signans in con-
creto nāz aliquā. pōt supponere p̃ q̃libet hy
postasi illius nāe. Cū aūt vnio incarnatiōis
sit facta in hypostasi (sicut supra dictuz est)
manifestū est q̃ hoc nomē deus, pōt suppo-
nere p̃ hypostasi hꝰte hūanā nām & dīnam.
Et ideo q̃cūq̃ cōuenit diuine nāe vel hūane,
pōt attribui illi psone: siue & m̃ q̃ pro ea sup-
ponit nomē signans divinā nām, siue & m̃ q̃
pro ea supponit nomē significās hūanā na-
turā. Concipit aūt & nasci. psone attribuit̃ et
hypostasi, & m̃ nām illā in qua ꝯcipit̃ & nasci-
tur. Cū igit̃ in ipso ꝑncipio ꝯceptiōis fuerit
hūana nā assumpta a divina psona (sicut ꝑ-
dictū est) ꝑ̃is est q̃ vere possit dici deū esse
cōceptū & natū de virgine. ex hoc aūt dr ali-
qua mulier alicuius mr, q̃ eū concepit & ge-
nuit. vñ ꝑ̃is est q̃ beata virgo vere dicat̃ mr
dei. solū em̃ sic negari posset btām virginez
esse mr̃em dei. sivel hūanitas ꝑs fuisset sub
iecta ꝯceptiōi & natiuitati. q̃ hō ille fuisset fi-
lius dei (sicut fotin⁹ posuit) vel hūanitas nō
fuisset assumpta in vnitatē psone vel hypostā
sis verbi dei: sicut posuit nestorius. Utrūq̃
aūt horū est erroneū. vnde hereticū est nega
re beatam virginem esse matrem dei.

Ad ꝓmū Ergo dōz, q̃ hec fuit obio
nestorij. Que q̃dē soluitur
ex hoc, q̃ Iz nō inuentaē expresse in scriptura
dictū, q̃ btā virgo sit mr dei. inuenit̃ tñ exꝑs
se in scriptura q̃ Jesus chr̃s est verꝰ deus,
vt patet. 1. Jo. vl. & q̃ btā v̄go & mr Jesu chr̃i
vt patet mat. 1. vñ seq̃tur ex necessitate ex ver
bis scripture, q̃ sit mr dei. Dr etiā ro. 9. q̃ ex
tis dei est m̃ carnē xp̃s, q̃ est sup oia deꝰ bñ
dictus in secula. Nō aūt est ex tribus nisi me
diāte beata virgine. Añs ille q̃ est sup oia deꝰ
bndictꝰ in secula, est vere natus ex beata vir
gine, sicut ex sua matre. ¶Ad & m̃ dōm, q̃ si
la est obiectio nestorij sed cirillus in quadaz
epistola contra nestoriū, eā soluit, sic dicēs,
Sicut hois alia cū ꝓpio corpe nascit̃, & tan-
quam vnū reputak. & si voluerit quispiā dice
re q̃ est genitrix carnis, non tñ & anime geni
trix, nimis superflue loquitur. Tale aliquid

nis realis/3o applicak ad chr̃i filiationē 4o m̃ dēt ḡsito. ¶Quo ad ꝑ
mū. Prima opinio ponit duas reales in chr̃o filiationes ꝓp plures na
tiuitates q̃ sunt cās. scda pōit vnā tñ ꝓp vnitatē psone: q̃ est subiectū.
¶Quo ad & m̃ aduertēdū ē/q̃ tria ꝯurrūt ad realē relonē. f. cā: nō q̃
cūq̃: & cā q̃ fundat relonē (vt albedo reꝰ filitudis/& ḡnitas reꝰ cōsig
natis: & ḡnatio actiua reꝰ ꝓnitatis: & filia) subm in q̃. f. & subm ipa re
latio: vt ꝓnitas i ꝑ
sona patris: & sic de
alijs. Et terminꝰ: ad
quē vt ad cor̃em res
latio ē: vt filiatio est
ad quē & ꝓnitas: &
sic de alijs. Et q̃ hec
inuenunt cōcurrere
ad eē relonis: & vnis
tas aut ꝑsalitas ad
eē rei spectant: nō ꝓ
ponit & penes cām
vel subm & nō penes
terminū rel'o ꝓprie
excludēdo ꝓmo ter-
minū eē penes quē
ꝓtas aut ꝓhtas re
latiōis realis attēdi
tur. ꝓbatur aūt & hec
eo q̃ sī ad ꝑalitatē
terminoz̄ multipli-
caret realis rel'o sēq̃
ref̃ sortes eēt filꝰ
realiꝫ ꝑ̃ differēti
bus: q̃ ē filꝰ ꝑ̃is et
mr̃is. q̃d est inconue-
niens: q̃ vna nātiui
tate est vtriusq̃ filꝰ.
Et hic sēdo infert pe
nes vnitatem cause
attendi vnitates ꝑ̃e
ficam relationis. &
manifestat hoc ꝓmo
in filiatiōe penes na
tiuitatē sēdo in ma-
gistro penes vnā do
crinā: et in dño pe-
nes vnuz dūnm. Et
inde tertio ꝓsequit
pluralitatē specifica
cam pluralitatē cau
se: q̃ manifestat in
magisterio grāmati
ce et logice: et sic de
alijs. Et demū vnita
tē nūeralē relationis
non penes cām sed
subm ponit: & manī
festat in p̃e respectu
multorū filiorū ꝑ quo
tates: q̃ gnones sūt
eiusdē sp̃ei nec ples
nūero q̃ fofa eiusdē
rationis nō pōt mul-
tiplicari in eodē sub
iecto. ¶Ad tertium
duo de filiatione x̃pi
dicit. ꝓmū ex ꝑte
cause. f. q̃ q̃ sunt
filij chr̃i natiuita
tes: & sunt diuersarū
rōnuz: cōsequens est
q̃ due sunt in chr̃o
filiationes. Scōm ex
parte subi: q̃ q̃ vna
tantū est ꝑsona: et
subm filiationis nō
est nā nec pars nāe
sz ꝑsona: ꝓis ē ḡ in
xp̃o ñ sit filiatio ꝑa
lis nisi cui⁹ capax est
ꝑsona dina: & filia
tio ꝑalis in xp̃o non
est rel'o realis: sed rō
nis tātū. ¶Ad ṫrtū
rndetur ꝓmo ḡsito
distīguēdo optiones
ambas: q̃ aut & m̃ ē
de filiatiōib̃ & m̃ ꝑ
fectas rōes filiatiōis

Sed ꝓtra Est, q̃ sicut dam. dicit
il. 3. Ea q̃ sunt nāe mul
tiplicātur in chr̃isto, & non ea que sunt ꝑso-
ne. Sed filiatio maxime pertinet ad ꝑsonā
est enim ꝓpietas ꝑsonalis: vt patet ex
his que in ꝓma parte dicta sunt. Ergo in
Christo est vna tantum filiatio.

Rndeo Dōz, q̃ circa hoc sunt diuer-
se opiniones. Quidaz enim
attendentes ad cām filiationis, q̃ est natiui-
tas, ponunt in christo duas filiatiōes, sicut
& duas natiuitates. Alij vero attendētes ad
subm filiationis, q̃ est ꝑsona vel hypostā-
sis, ponunt in christo vnā tantū filiationē, si-
cut & vnā hypostasim vel ꝑsonā. Unitas enī
relationis vel eius pluralitas, non attendit
ꝑ̃m terminos: sed ꝑ̃m cām & subm. Si enī
ꝑ̃m terminos attenderek, oporteret q̃ quilz
homo in se duas filiationes haberet: vnam
qua refertur ad patrez, & aliam qua refertur
ad matrem. Sed recte consideran̄ aparet
eadem relatione referri vnumq̃dq; ad suum
patrem & matrem, ꝓpter vnitatem cause.
eadez enim natiuitate homo nascitur ex pa-
tre & mr̃e. vñ eadē relone adv̄trūq; refertur.
Et eadē rō est de magro, q̃ docet multos di-

Quest. XXXV. Articulus V. 80

& sic affirmāde sunt due in xp̃o filiatiōes ꝓrta duas natiuitates: aut
ꝑ̃m filiatiōis subm: & sic in xp̃o nō est nisi filiatio eterna: qr solū ē sup-
pō eternum. Sedo excludit obionē: quo ſcz xp̃s dr filꝰ mr̃is: & dicit
q̃ dr rel'one filiatiōis coitellecta m̃nitati. Tertio excludit alia obio-
nē: quo xp̃s dr realiter filꝰ mr̃is: & dicit q̃ dr realr filꝰ ex reali m̃nita
te ad ipm. ¶Occurrit ḥ in loco q̃nq; ex ſco. 1. 8. di. 3. ſen. dubitāda. ar-
guit. n. ḥ dnqz hic di
cta. p̃m est circa illud
q̃ rel'ones nō pluri-
ficātur ꝑ̃m ternios.
2.m ē circa illō/ipole
est in eo dē subo esse
duas formas eiusdē
rōnis. 3.m ē circa illꝰ
ꝑ̃ vnica ꝑnitate re
fert ad ples filios.
4.m ē eē rōnē ire ꝓ
ꝓincipali cōclone.
5.m ē eē idam ꝓn̄tem
ponē. ¶Cōtra ꝑm ḡ
dcm. f. rel'one ñ plu
cari ꝑ̃m ternios: ar-
guit ſco. Si aduos
ternos eēt eadē rel'o
tūe eadē rel'o sīl eēt
& nō eēt. ¶Cōtra 3m
dcm q̃ ḗ ꝓpinquuz
huic ꝓio (ſcz q̃ ꝑ
nica ꝑnitate refer
tur ad ples filios
arguit ſco. ꝓo. pater
hac ꝑnitate ꝓ̃ re
fert hūc filiū hac fi
liatiōe: & ḥ ꝑnitas
nō & ad ples filios.
Añs ꝓb̃r: q̃ si ꝑni
tas fundak super ge
nuisse: ita ḥ ꝑnitas
super hoc genuisse.
¶2o correlativa sūt
sīl nāta q̃ vno de-
structo destruit & re-
liquū ḥ ōstructa hac
filiatiōe I ḥ filio: de-
struit & q̃ḥ ꝑnitas
I ḥ ꝑ̃e. ḥ ꝑnitas re
manēs ad aliū filiū:
¶alia ꝑnitas, nisi aut idē sīt & eēt corruptū & m̃ageret: q̃ ē ipole: aut no-
¶Tertio qz
ua ꝑnitas tūc aduenisset sine noua ḡnone: q̃ ē ct ipole. ¶Tertio qz
qñ aliq̃d & aliq̃ vltimate tale: nō pōt illō manere i ipo nisi ipm hñs illō
sīt ipso tale: sicut nō pōt albedo manere in ſupficie nisi ipsa ſupficies
sit alba. Sed rel'o est qua hñs illā est vltimate ad aliud: igit nō pt ma
nere eadē in eo nisi illō in q̃ manet sīt illa ad idē aliud igit nō manet
eadē ꝑnitas de structo illo terꝰ ad q̃ hñs ꝑnitatē dr ꝑ̃ ꝑnitate
illa. ¶Quarto ꝑ aliquo mō alr respicit hūc filiū & illū. & alia rel'one:
ḥ ꝓpositū: & nō alia rel'one & alio respectu eiusdē rel'onis: iterū ḥ
ꝓpom ḥ 2m dcm: qr illi reꝰ erūt eiusdē rōnis ꝑ̃ quoꝰ eiusdē rōnis.
¶ ꝑpea respectꝰ ibi aut sunt aliꝰ & rel'one: & hoc & supliuū multipli-
caret tot entia, aut sunt idē rel'oni: & tūc sequit q̃ est idē dicē respectū
plurificari & rel'onē plurificari: ergo ḥ ꝓpoꝰ. ¶Quinto multiplica-
to, pueri: multiplicak posterius: sed fundamētū est prius rel'one: puta
gno ꝑnitate: ergo multiplicata gnone actiua: multiplicak ꝑnitas.
¶Cōtra 2m dcm (scz formas eiusdē ſpēi nō posse simulesse in eodē
subo) arguit ſco. ꝓio. In oi ordine essentiali cū vnitate ꝓtoris essen-
tialiter pōt stare pl'alitas posteriozis nāliter: nō p se nec adeqte inhe
rētis ꝓtoris: sed subm est ꝑ̃s ordinis essentialr illa dispone q̃ ponit sibi in-
herēs: nec p se ei inheret nec adequate: ergo. Majoz. ꝓbat p simile in
causa & in effectu: qz nec subm est cā intrinseca dispōnis. ¶Scdo quia
plures species phātasice eiusdē speciei sunt simul in eodē organo
phātasie ꝑ̃m eadem ptē organi: ergo. Añs ꝓbat. Et quidē q̃ plures
simul sunt ꝑ̃ ex eo/qz alr deleta vna ſpē non posset ds imaginari nisi
de nouo acq̃reret. Cō vero sint eiusdē ſpēi/ꝓbat ex obtis: qz obta sunt
eiusdē ſpēi. Cō aūt sint i eadē ptē organi/ꝓbat: qz organū nō pōt in
tot ptes minimas diuidi quot sunt ſpēs imaginabiles q̃ simul sunt in
organo phantasie. ¶Cōtra quartū (scz rōnē illā: filiatio est ita ſuppoſi
tiꝰ subiecti q̃ nō nāe/ergo in christo nō est filiatio ꝑalis realis) ar-
guit ſcotus/ꝓmo. Si filiatio est m̃ ꝑsone: ita q̃ nō pōt nisi ꝑplurifica-
ta ꝑsona plurificari/aut hoc cōuenit filiatiōi vñ rel'o aut vñ rel'o ꝑta-
lis originis. nō ꝓmū/vt p3: nec 2m: qz nō magis repugnat vni ꝑsone
pluralitas talis rel'onis, q̃ pluralitas ogīnationis fundantis tales
relones: ḥ chr̃s hūt duas ogines: ergo. ¶Scdo/qz pater eternꝰ hz
duas reales rel'ones originis. f. ad filiū & ſpm. s. sup vno fundamento
ḥz essentia: ergo a fortiori filiꝰ super duo fundameta/ḥz duas nās &
natiuitates ḥz duas filiatiōes reales. ¶Tertio. Chr̃s hz duas opera
tiones ergo duas filiationes, ꝓbat: qz rel'o originis nō magis ꝓpe
ratio respicit suppositū: qz suppositi est operari. ꝓmo meta. ¶Quarto
chr̃s si genuisset ples filios/hūisset duas ꝑnitates ad illos: & nūc hz
duas filiatiōes ꝓp duas natiuitates. Quinto. si filiatio tñmō dicerek
de chr̃o ꝑ̃m rōnē & ꝑsonalitatis etne/seqret & hec eēt falsa/chr̃s inquā
tū hō & filꝰ. ꝓb ꝑ ſeq̃la: qz q̃ō ꝑcise chr̃o ponit hz rōnē ꝑsonalitatꝭ eter
ne & dr de eo iquātū hō: ꝑpea. ñ. ista ē falsa/chr̃s inquātū hō & ꝑsona.
¶Cōtra q̃ntū (scz filio tpal' chr̃i nō & rel'o real') arguit ſco. ꝓbādo vltiz
mā ptiam̃ de q̃ sola ē q̃ō/scz q̃ sit real'. ꝓio. Illa rel'o & realis & ꝑsequi
tur extrema ex nā extremoꝝ sine actu inteꝰ: & posita m̃ se gnante & &
ꝑsupposito hūte nāz & ḡnationē/ex nā extremoꝝ sine actu intes ſeqt̃. ḥ
filiatio sicut ibi m̃nitas: & q̃. Oō sicḥ singat
item opari ad cāndū
rel'onē/ḥ ip'obak qz
si maria genuisset pu
rū hoiem/fuisset ille
ḥ filꝰ rel'one reali & &
cū chr̃s nō m̃ꝰ acce
pit nāz a m̃e & ḥ pu-
rus hō accepisset/eq̃
real' erit in eo rel'o ad
in puro hoie fuisset.
¶Ad hec dubia mo
ta. & m̃ ordinē dicto
in lr̃a rñdēdū est/nō
eodē ordine/sz ꝓut
doctrie ordo exigit/
vt ꝓius sez cōiora & &
minꝰ cōia tractent̃
vt ex notis gnib̃ ad
ſpēs cognoscendas &
scat. Et ꝓpterea ad
dubiū. 33. q̃ō iter 1ª & 2ª
cōiſſimū est/vt pote
in cōi dispūtās & ꝓ
mis vni⁹ ſpēi i eodē
subo/dōm & ꝑ̃o. ꝓno
tando q̃ rō ḥre fozmas vni⁹ ſpēi multi
plicari in eodē dici-
mꝰ iple: & illa radica
lis ꝓpō pipathe & &
pōs distinctio aut est
& m̃ formā aut & m̃ ḡs
titatē. De ḥ ꝓpone
quē de ꝓ̃o individ
duationis tractaret
diffuse dcm̃ & hic. n.
ouiſ q̃ iplicat discre
fofas vni⁹ ſpēi duas
& apponet i eo/subo
& p ḥ quē ñ distīguāt
ēt fofalr/ñ ſt̃ due. ¶Ad ꝑ̃m ḡ obionē rñdēdo dr q̃ maioz: & vlr falsa
& dicti⁹ ꝑpea ad claritatē solonis. ꝑt sic̃dē itelligi de vnitate fofali
vel & vnitate nūerali. si de vnitate fofali/trāseat tāḡ ipsa tinens. si de
vnitate nūerali/falsa & vlr. Rō ē: qz i aliis a ḡnte vnitas nūeralis po
steriozis inherētis depēdet per se ab vnitate nūerali ꝓtoris: hoc est
subi. ita q̃ Iz albedo p accns se hēat ad hoc ḡsitū: hec tñ albedo inḡ
tū hec: per se depēdet ad hoc ḡsito: ita q̃ si hec albedo vt hec diffinitre
tur: in diffone ei⁹ ponerek hoc ḡsitus q̃ē subm. vñ cū vnitate nūerali
subi ꝓtoris non stat pluralitas nūeralis accntis posteriozis: q̃ē subm
subi ꝓtoris non stat pluralitas nūeralis accntis posteriozis: q̃ē subm
ſubi ꝓtoris non stat pluralitas nūeralis accntis posteriozis: q̃ē subm
ſuā ſpēm nō p se in hereret: q̃ē subm vnitatē nūeralē ꝑdicat sibi per se et
adequate hoc subm. p se q̃dē: qz hoc subm ponerek in diffone accntis
inquātū h. adeqte aūt: qz vnitas nūeralis hui⁹ accntis subi: soli huic
subo ꝓuenit: nec ex illud inuentri aut itelligi pōt. Uñ pbō a sīl nulla
est: q̃n vnitas nūeralis effect⁹ nō depēdet ab vnitate nūerali cāe vt il
lius diffua: sicut vnitas nūeralis accntis diffmēda ēt p hoc subm. ¶Ad
sc̃oz obionē de ſpēb⁹ in phantasia: rñdet tripl'r. ꝓ̃o q̃ nō ꝑ ab ar
guēte eē tot eiusdē ſpēi ſpēs sīl in vna phātasia: q̃ nō possint eē in di
uersis organi ptib⁹. ꝑsertim quū hmōi intēionalia entia videant ḡsi
in pūcto saluari: vt appet videtib⁹ p mimū fotamē tot: & multa sunt
sīl in phātasia nō p̃ ꝓpias ſpēs: ḥ p ſpēs aliq̃d totoz̄ q̃d illa oc-
curret vt ptes. ¶Scdo dr negādo i eadē phātasia inueniri ples ſpēs
eiusdē rōnis. & ad. phōnē: obta sūt eiusdē rōnis: & ḥ ſpēs cozū dr & obta
sumunt duplr. f. in eē nāe. & sic duo alba sunt eiusdē rōnis. vel in esse
sensibili: & sic duo alba sūt diuersarū rōnū. Cō & manifestat ab ipsis
repūtantib⁹: nā sicut in esse nāe illa tñ dīr vni⁹ ſpēi: quoū q̃cq̃ hz
eēntialr vnū: hz eēntialr aliud: ita in repūtando illa tñ dīr vni⁹ ſpēi:
quoū q̃cq̃ repūtat vnū/totū illud idē repūtat reliquū. Sicut si vnuz
albū videat a duob⁹ vel plibus: oēs ille ſpēs sunt vni⁹ ſpēi nō eni
differūt in repūtādo: qz idē repūtant: ḥ solo nūero differūt: qz hec in
ſto & illa in illo est. Sed duoū albozū ſpēs nō sunt vni⁹ ſpēi: qz ſpēs
vnius nō repūtat aliud: vt p3. Uñ cū in vna phātasia negemus plures
ſpēs eiusdē obti: ꝓpter negam⁹ plures ſpēs eiusdē rōnis: q̃nr & dictū
est: ſpēs diuersoz̄ in individuoz̄ sunt diuersarū ſpērū: qz ipsa in diui-
dua diuersa: sunt diuersarū rōnum in esse ſenſato. ¶Tertio dr/q̃ sic
cut lumen ḡnatum in eodē diaphano a ſcōa candela nō est aliud nūe
ro a lumine genito a ꝓima: sed coincidit in idē dependēs a duob⁹ vt
partialib⁹ agentibus. Ita q̃ nō in phantasie organū & eandē ptē oc
currit obm eiusdē rōnis: nō sit alia ſpēs: sed ꝓcerīs sit dependens a
duob⁹ ptialib⁹: quertēte alia ſpēs illā ad nouū obz: ita q̃ ꝓcēs ſpēs
ꝑficī & firmitate & extēsiōe. Hec rñsio sustinēdā est ab illis: q̃ diuersos
rū individuoz̄ nō admitterēt diuersarū rōnū esse ſpēs: & in eadē ptē

Universidad de Deusto
Biblioteca

organi recipi. Ego magis trahor in scām rnsionē. Que pōt cōfirmari: qd alia z maiori rōne d'nant ipēs imaginate sortis z platonis ēt differat due species imaginate sortis. Sed due spēs sortis differūt rōne drie numeralis: ergo ipēs sortis z platonis d'nt dria maiori: quā constat eē specifica. Ad pmū dubiū dr: q ex hoc q relovna ē ad plures terminos inadequate: nō sequit ea simul ec z nō esse: quāuis sequeret si esset ad plures adequatos terminos qō non est intelligibile: sunt em duo inadequati termini quasi partiales termini. Et ppea vna sublato pt remanere eadē relo ad aliū ēt partialez terminū. Ad scām dubiū de vnica pnitate ad plures filios rndendo dr: q maior seu añs illud: pr hac pnitate pōt respicit hūc filiū hac filiatione: distinguēdū est. Nā si ly pmo: sumit p adequate: negat: si vo sumit pmo p principali: cōcedit: sed tūc negat sequela. Nec añs in pmo sensu, pbat ex allata pbatione: qm nihil aliud pbat nisi q hec pnitas h3 pro propria cā hoc genuisse: sed ex hoc negat' ergo adequate respicit hunc filiū. Ubi pro claritate doctrine scito q hec pnitas si fm ppias cās inducarēt eēt pro eodē dubio ad soiū hūc filiū: sed si fm merita filiū: pp hoc sez q sedā pnitas cedit in idētitatez prie rōne subi: qz non h3rū differat solo numero ab illa. Sicut lumen genitū a sōa cā de ala in eodē diaphano: p se pō est ab hoc agente: vt patet, 2. meta. sed propter subi identitatē coincidit in idem numero lumen primo genitum a prima candela ibi illuminante. Et quia huiusmodi coincidētie sunt per accīs: hoc est, per aliud: hoc est p subm. iō non ex rationibus formarū aut causarū arguendū est: sed ad identitatem spectandum est subiecti. Et per hoc patet responsio ad secūdū scilicet q destructo vno correlativorum destruitur z reliquum: nisi per accidens contingat illud remanere: propositiones enim sunt de eo quod scōm proprias rationes conuenit correlativis: non de his que per accidens cōtingunt. Sic autē est in propolito: destructo enim hoc filio: scdo vel primo: destruitur hec paternitas: nisi per accidens remaneat ratione identitatis ad paternitatē ad reliquum: sicut destructo vno albo: destruerentur similitudines omniū albo rum ad illud: nisi per accidens remanerent inter se. Albū enim vna similitudine refert ad omnia alba: nisi quasi infinitas relationes reales distinctas realiter etiam ab hac albedine ponat scotus in hoc albo simul: quod est ridiculum / ab sūrdum z super fluum. z hec est altera responsio a superi data de termino ad extra vel inadequato. Ad tertū dr: q maior est vera per se: potest tamen esse falsa per accidens: vt dictum est. Licet enim sortes sit pater hac paternitate ad hunc filium: z non possit per se remanere hec paternitas sine hoc filio: potest tamen per accidens remanere ab hoc homine q dicatur ad hunc filium. Et ratio est reddita ex parte subiecti: z ex parte termini quia est inadequatus. Ad quartū dicitur, q pater eadem relatione z eodē respectu reali respicit vtrūq filium. Et quum apud auctorem inueniatur q respectus sunt diuersi: non intelligitur de diuersitate reali: sed rōnis: qz vnica illa realis relatio duorum respectuum rationē induit: dum cointelligitur respicere diuersos terminos. Ita q in re nō est diuersitas respectū: sed respectorum: quib' illa vna relatio quasi duplex cointelligit. Et sic ruit tota fabrica argumēti: qō de respectibus realibus loquitur. Ad 5m negāt assumptū vbi: vt assumit: z spāliter etiā de fundamentalis causē successiue multitudine numerali in eodē subo pmanēte. Put enim successiue gūones actiue multiplicari: z tamen pmanentia pntia oportet in identitatem cedere / propter identitatem subi: non compatiētis permanentium numeraleam distinctionem in se vno. Ad quartū dym de ppio filiationis subo: vt q filiatio nec ex eo q relo nec ex eo q relo originis / hz q non plurificē nisi plurificata q sola pſona capax est filiatiōis: sicut z pnitatis: nulla em nā / nulla pſona nāe aut pſone capax est pnitatis aut filiatiōis: vt pz ex eo q nihil horū pōt dici pr vel filius. Un pz q nō ē ad ppositū pfalitas relonū origīnis in pſe eterno: nec pfalitas gnonū: qm gño ē subiue i pte nāe: h est mā. Filiatio aūt immediate ē in pſona: alioqn illud me posset dici filius: sic supficies dr alba: q mediat in ter subm z albedinē: et sic de aliis. Ad tertiū negāt sequela, ad pbationē dr: q aliter opatio z alr filiatio ē / suppositi: nā filiatio est supp positi vt subi immediati: opatio aūt ē suppor me diate nā z po'a z subiecto: vt patet. Ad 4m dr: q si chr's genuisset: nulla pnitatem realē er suo genuisse acō fuisset: q pnitas ē subiectiue imedre i pſona: nī mus ḡ filiatio. Ad 5m dr: q añs ed ēs pt hr̄e duos rēs: put ly h3 rōnē pſonalitatis eterne: duply tes neri pōt, p.10 reduplicatiue z tūc pedi tur totū: vtpote ipti nes: q añs nō ē fm q ē falsū: q chr's genuit eē filiū hois fm rōnē pſonalitatis eterne: h ē nō er h3 q ēp'o eterna. Scdo pt teneri specificatis ne. z fi añs dē ē no rū z verū: fz pōna nihil vz qz pcedit fm pm sensū. Cōstat. m. q oia pſonalia sue natūt chr's fm rōnem catiue: chr's. n. h3 suā personā est hic h3 et filiꝰ hominis: vt ps.

Ad 6m dubius de realitate filiationis capax noue filiationis realis: ppter excellētia siquidē pſone chr̄i, que nūt q non consurgat in eo filiatio realis noua. Nec opz fingere inter eos quos ante filationē realē: fz ad filationē rōnis nō fingit: fz necessario concurrit cointellecta filiatio ad m'nitatē. Et quū dr si maria genuisset purū hoiem ꝛc. ergo. negāt sequela: qz in puro hoie fuisset pſona capax filiationis realis none in chr's aūt fz eq accepit nām a m'e: nō fuit eq sub m filiationis: qz nō est in chr's suppm capax filiatiōis realis none: ob defectū subi pp excellentia suppositi, vt em in fra dr: oia recepta ad filationē realē inueniunt i chr's nato: excepto subo: qō q pōna ē z illa ē de'': nō subz realis filiatiōis none eē nō pōt. Cū dr tenere q chr's referr ad m'em realī relone cāti ad cām z filiis ad similē: z sic de aliis relonib' realib' q nō imediate sunt in suppolito subiectiue.

¶ In rnsione ad vltimū / nota duo. pmo q de vnitate spē a z nō de vna specifice diuersitati pnitatis z m'nitatis: qz sunt diuersa rone pnā: otra ponit vnitas eadē rone pncipiātū tractū nauis. Et vitas ē q mti trahētes nauē: multis actiōib' vnū passiue nauis tractū inferunt: diseim sua, ppria actiōe cōcurrit. Et ppea m'tis relonib' solo nuō d'ntibus referuntur ad nauē q trahit: quilz em sua, ppria relone pōte propria actionē referr: cuius nauis qz vno nuō motu trahit: vna relatiorū hominū dr vna fm rem / z duplex fm rōnē fm duos respect' intellectus: in hoc sensu: q sicut albedo vna fm rē ē multiplex fm rōnē: puta vt visibilis: vt terminativa alterationis: vt extremitas perspicui: sic ita filiatio socratis est vna res respectiua z multiple fm multas rōes respectuas. ita q intellect' nō facit in illa filiatione re m ad pōz ad matrē: fz facit distinctē rōnis in illo vno respectu fm rē: vñ cointelligit illū vt rnādet patri / z iterū vt respōdet matri.

¶ Super arti. 6.

In corpe due sunt cōclones. pma ē. chr's est natꝰ sine dolore matris, pbatur. Chr's ē egressꝰ ex clauso vtero m'is. g nullo actiōis meatuū violētia ibi fuit: g in illo ptu nullo fuit dolor. prima pña pz, scda vero pbat: quia dolor parietis cātur er aptione meatuū p q̄s proles egredit. Et ofirmat scdo: qz ibi nulla fuit corruptio. Scda pclo ē. In illo partu fuit maxima sucūditas, probatur dupl'r. primo rone: qz hō desideratus natus est in mūdo. scdo authoritate Isa. 35. Oia clara sunt. ¶ In rnsione ad tertiū / aduerte q euāgelista tres actus ḡginis in partu dicit. l. q peperit / inuoluit, pānis / reclinauit in presepio. Et ex primo q̄dē docet Jesum infantē p genitalia membra et nō p os aut quācūq; alia parte corpis m'ni egressum: parere nāgrest q nālla gnatiōis membra, plē edere. Ex eodē vo / q ipsa m' suscepit nascentē er se infantē ex h em q ipsa extremos act' l. parere z inuolvere exercuisse dr / sicut excludit obstetricū obsequiū ad m'is solatiū: ita excludit ad p lis susceptionē z reliquos act' intermedios: vt sūt ablutio et alia q̄ solent fieri. ℣ Rōnabile aūt ē / vt mirabilē partū angelica ministeria foueriant: ita vt angelorū ministerio tā nascēs filiꝰ ḡ pares m' q̄ q ēt in statu innocentie opportuna fuissent / q nō ex pctō sed ex nā sunt: habuerit: ḡnis alio mō / puta ablq; ablutiōe mūditiā ꝛc. Quia a rone remotum nō sez vt m' ipsa edocta ab angelis / oia pfecerit, primū tū rōnabili' vt z man' ḡginee ab hīnōi obscuris seruarent immunes / et mēs ipli' ad tanti gaudij fructꝰ magis vnita esset / z citi' oia expediūt / z Joseph fides tā cito tā mūde tam expedite cernētis vētē euacuatū z infantē editū / spletū eē experiret qt q̄ ea natūest de. f. f. est: z cum expedita m'e adotaret natū mūdi, dīm. Et tz publica miracula ab infante fieri nō debuerint / ne fan tasma putaret illius ḡnitas: secreta tū q ab hac suspitione aliena sunt / nō dedecet ipsum effectisse ad ḡnis m'is obsequia: vt suauis sit semper oim dispositio a diuina, pcedēs sapientia.

¶ Super Arti. 7.

Ad primū Ergo dōm. q dolor parturis cōsequit in mulierē cōmixtionē virilē. Añ geñ. 3. posteq̄ dictum est. In dolore paries, subditur, z sub viri potestate eris. Sed sicut dicit aug. in sermone de assumptiōe beate virginis ab hac sntia excipitur ḡgo mater dei: que qt sine pcti collusione et sine virilis admixtionis detrimento, christū suscepit, sine dolore genuit: z sua integritatis violatione, pudore virginitatis integra p mansit. Christus aūt m'tē suscepit spōtanea volūtate, vt p nobis satisfaceret nō quasi ex necessitate illius snie: qui ipse mortis debitor non erat. Ad 2m dōm. q sicut christus moriēdo destruxit mortē nostrā, ita suo dolore nos a doloribus liberauit: z ideo mori voluit cū dolore. Sed dolor parientis matrisꝰ p̄cedebat ad christū: qui pro pctis nostris satisfacere ventebat. z ideo nō oportuit q mater eius pareret cū dolore. Ad tertū dōm. q luc. 2. dr. q btā ḡgo ipsuz puerum quē pepererat, pānis inuoluit, z posuit in ꝓsepio. Et er hoc ostendit narratio illius ly, qui est apocryphus. esse falsa. Añ hiero. dicit contra eluidium, Nulla ibi obstetrix, nulla mulierculārum sedulitas interc̄essit: z mater z obstetrix fuit. Pannis q̄ uit inuoluit infantez, z posuit in presepio. que sententia apocryphorum deliramenta conuincit.

¶ Utrum Christus debuerit in bethleem nasci. Arti. 7.

Ad septimū Sic pceditur. Uī q Christus nō debuerit in bethleē nasci. Dicitur em Isa. 2. De syon exibit lex, z verbū dñi de hierl'm. Sed christus est vere verbū dei. ergo de hierl'm debuit ꝓdire in mundū. ℣ Matt. 2. dr̄ scriptum esse de Christo, q nazarenꝰ vocabit: qō sumitur ex eo qō scribit Isa. 11. flos de radice eius ascēdet. Nazareth em flos interpretatur. Sed maxime aliquis denoiatur a loco sue natiuitatis. ergo videt qō in nazareth nasci debuerit. vbi etiā fuit cōceptus et nutritus. ℣ Ad hoc dñs natꝰ est in mūdo. vt veritatis fidem annūtiaret: fm illud Jo. 18. In hoc natus sum z ad hoc veni in mundū, vt testimoniū perhibeam veritati. Sed hoc facilius fieri potuisset si natꝰ fuisset in ciuitate romana, q tūc dñatum orbis habebat. Añ z paulus romanis scribēs dicit 15. primo, fides vestra annuntiat in vniuerso mundo. Ergo videtur qō non debuerit in bethleem nasci.

Sed ꝓtra Est. q dr michee. 5. Et tu bethleem effrata, exte mihi egredietur qui sit dñator in israel.

Rñdeo Dōm. q xps in bethleē nasci voluit duplici rōne. Primo q̄dē, q factus est ex semine Dauid fm carnē: vt dr ro. 1. Cui etiā facta fuerat repromissio spālis de Christo: fm illud. 2. reg. 23. dixit vir cui cōstitutū de xpo dei Jacob. Et ideo in bethleē de qua natus fuit dauid nasci voluit, vt ex ipso loco natiuitatis, ꝓmissio et facta impleta ostēderetur. z hoc designat euāgelista dicēs, eo qō esset de domo z familia dauid. Scdo q: (vt greg. dicit in home.) bethleem domus panis interpretatur. Ipse aūt Christus est qui ait, ego sum panis viuus qui de celo descendi.

Ad primū Ergo dōm. q sicut dauid in bethleem natus est, ita etiā hierusalē elegit vt in ea sedē regni constitueret, z tēplū dei ibi edificaret, z sic hierusalē elegit vt esset ciuitas simul regalis z sacerdotalis. Sacerdotiū aūt Christi z eius regnū, ꝓcipue consummatū est in eius passiōe, z eo cōuenienter bethleē elegit natiuitati, hierusalē vero passioni. Sic̄ ēt per hoc hoim gloriā cōfutauit: q gloriatur de hoc qō ex ciuitatib' nobilib' originē duxerunt: in quib' etiā ꝓcipue volunt honorari. Christus aūt eo cōuerso, in ciuitate ignobili nasci voluit: z in ciuitate nobili pati oppobrium. ¶ Ad scām dōm. qō Christus florere voluit fm virtuosam cōuersationem. nō fm carnis originem. Et ideo in ciuitate nazareth educari voluit z nutriri: in bethleē aūt voluit quasi ꝓgregre nasci. Quia vt gregorio dicit, per humanitatē quā assumpserat, quasi in alieno nasceba: non fm potestatē, sed fm naturā. Et etiam (vt beda dicit) in diuersorio loco egebat, vt nobis multas mansiones in domo patris sui ꝓpararet. ¶ Ad scām dōm. qō sicut dr in quodam sermone ephesini cōcilij. Si maximam romā elegisset ciuitatem, potentiā ciuium mutationesq; orbis terrarū putarent: si filius fuisset imperatoris potestati vtilitatē ascriberent. Sed vt diuinitas cognosceret orbē trāsformasse terrarum, pauperculam elegit matrē, pauperiorem patriam. Elegit aūt deꝰ infirma mūdi, vt confundat fortia: sicut dr̄ psalmo 67. Et ideo vt suā ptātem magis ostenderet. in ipsa roma, que caput mundi erat, etiaz caput ecclesie sue statuit, in signū perfecte victorie. Ut exinde fides deriuaretur ad vniuersum mundum: fm illud Isa. 26. ciuitatem sublimē humiliabit, z conculcabit eaz pes pauperis. s. Christi, gressus egenorum. i. apostolorum petri z pauli.

¶ Utrū xps fuerit tpe ꝓgruo natꝰ. Arti. 8.

Ad octauū Sic, pceditur. Uidetur qō Christus nō fuerit ꝓgruo tpe natus. Ad hoc em Christus venerat, vt suos in libertatē reuocaret. Natꝰ est autem tpe seruitutis, quo. s. totus orbis ꝓcepto augusti describitur, quasi tributariꝰ facti sunt: vt hr Luc. 2. Ergo videt qō non congruo tpe Christus fuerit natus. ℣ Promissiones de Christo nascituro gentib' nō fuerāt facte: fm illud Ro. 9. quoz sunt promissa. Sed Christus natus est tpe quo rex alienigena dñabatur: sicut pz Mat. 2. cū natus esset Jesus in diebꝰ herodis regis. Ergo videtur qō nō fuerit cōgruo tpe natus. ℣. Tēpus plenitudinis Christi in mūdo dicitur coparatur, ppter id qō ipse est lux mundi: vnde ipse dicit Jo. 9. me oꝑz operari opera eius qui misit me, donec dies est. Sed in estate sunt dies longiores q̄z in hyeme. ergo cuz natus fuerit in ꝓfundo hyemis. 1. 8. Kalendas Januarij, videtur qō non fuerit conuenienti tempore natus.

Sed ꝓtra Est. qō dr Gal. 4. Cuz venit plenitudo temporis, misit deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege.

Rñdeo Dōm. qō hec est differētia inter Christū z alios homines, qō alij homines nascunt subi necessitati tpis. Christus aūt tanq̄ dñs z cōditor oim temporū elegit sibi tpa in quo nasceret. sicut z matrē z locū. Et q; que a deo sunt, ordinata sunt, z conuenienter disposita, q̄z est q cōuenientissimo tpe Christus nasceretur.

Ad primū Ergo dōm. qō Christꝰ venerat nos in statū libertatis reducere de statu seruitutis. Et tō sicut mortalitatē nostrā suscepit, vt nos ad vitā reduceret. ita (vt beda dicit) eo tpe dignatus est incarnari, quo mor natus, censu ✠ Cesaris ascriberet, atq; ob nostri libertationē ipse seruitio subderet. Ipe etiā illo quo totus orbis sub vno principe viuebat, maxima pax fuit in mūdo, z ideo decebat vt illo tpe Christus nasceret, q est pax nra faciens vtraq; vnū: vt dr ephe. 2. Añ hiero. dicit super Isa. Ueteres si reuoluamus historias, inueniemus vsq; ad. 28. annū Cesaris augusti, in toto orbe terrarum fuisse discordia: orto aūt dño, oia bella cessauerunt: fm illud Isa. 2. nō leuabit gens ḡ gentem gladium. ¶ Cōgruebat etiam vt in illo tpe quo vnus pincepꝰ dñabat in mūdo, Christꝰ nasceretur. q venerat cōgregare suos in vnū vt esset vnū ouile z vnꝰ pastor: vt dr Jo. 10.

¶ Ad scām dōm. qō xps, regis alienige-

1.q.46. ar. 10.1. Et mat. 2.q.6. Et opuſ. 60.c.4. q.3.

22e.q6. 164.ar. 2.ad.5.

Alias ✠ census.

¶ Super Arti. 8.

In corpe vnica cōclusio. Christꝰ in bethleē natus est voluit. Probatur dupl'r. primo ad literam: scdo mystice. ¶ Aduerte hic / q autor reddit rōnez ex parte loci voluit / quare ex eo voluerit nasci ibi q rō est ēt rōne proprietati secundū q locꝰ nascentiū / z ppterea nō affert in hac rō ex parte ppietie splendē. ¶ In rnsione ad scām nota q ad ifam iō in

Universidad de Deusto
Biblioteca

mo tpe ē natꝰ, pbaī. Chr̄s tā ꝑ dñs ꝛ ꝓdito: olim tpm/elegit sibi tp̄s q̄ nasceret: q̄ couenientissimo tpe natꝰ est. Añs manifestat dupliꝫ: pº ex dcta ier rpm ꝛ alios hoies. Scdo ex sitī: q̄ elegit sibi ꝛ locū ꝛ mrem. Cōsequētia ꝓ baī: q̄ q̄ a deo sunt/ordinata sunt/ꝛ q̄uenienter dispōsita. ℣ Ubi nota q̄ pl̄ inserī ḡ, pbēt/pp māz ꝛ eiꝰ claritatē: pbaī ēm q̄ q̄uenienti tpe iferī aūt q̄ q̄uenientissimo tpe: q̄ sī oia adeo sunt q̄uenienter dispōsita/ea q̄ sunt circa ꝓ ptiā ipsius dei plonā opꝫ q̄uenientissime eē dispōsita. Et hoc clarī erat: q̄ de ipo rpo est sermo in ꝓlone.

¶ Super. q. 36. art. 1.

Ad corpoream conclusio. Nam nātas rpi nō debuit esse cōiter oibus manifesta. ꝓbaī tripl̄: primo ex mysterio passiōis īplēdo: 2º ex fidei merito: 3º ex hūanitatis assūpte testificāda ꝛ itate. Claraꝫ sunt oia nisi q̄ scīa rō nō caret scrupulo: q̄ aut ē sermo de rpi natiuitatis māiestatiōe ꝓ vi sionem/aut ꝓ attestationē. Si ēm est ꝫmo de manifestatiōe per visionē/tolleret ꝓcul dubio meritū fidei: q̄ tolleret ipsa fides respectiu visi: memo. n. credit q̄ videt. Sed huic sensui obstat: q̄ manifestatio negata oibus est fēa ḡ huiusmodi: puta pastorib⁹ ꝛ magis: q̄b⁹ nō ꝓ visionē sed ꝓ attestationē angeloꝝ ꝛ stelle manifestata ē rpi natiuitas. Si ꝫo ē ꝫmo de manifestatiōe ꝓ attestationē/nō sequī q̄ tollatur meritū fidei: ꝛ falso i lra diceret: si manifestis indiciꝫ Christo nascēte eiꝰ natiuitas oibꝰ apperet/iā tolleret rō fidei. Uñ ꝛ ma gis manifestis indiciꝫ natiuitas christi appuit: ꝛ tñ nō est rō fidei ablata respectu natiuitatis Christi. ℣ Ad ꝫ dr/q̄ ꝫmo līe ē de māifestatiōe talī ḡlis fēa est pastorib⁹/magis/simeoni ꝛ āne. Et pastorib⁹ q̄dem et magis/nulla ꝓstat manifestatiōe factā nisi attestationē: ā geli ēm testificati sunt ad pastores/ꝛ stella ad magos. Simeoni aūt ꝛ āne ḡlis fuerit revelatio fctā (an. s. testificativa tm̄/an illuminativa ad videndū/ls in euāgelio nō scribat: ex ipo tñ insinuari vī q̄ testiꝰa tm̄ fuerit. Qm̄ vltra pro missionē rpi dñi inspiratio dicēs ipsi/nua ad vidēdū corpalibꝰ oculis rpm: nū ꝫ q̄ simeon i spū venit in tēplū ꝛ min⁹ de anna ꝫ: vt ꝫ3 in tex. euāgelij. Et ꝓpea in 2clone ist⁹ articuli ꝫmo est de manifestatiōe per attestationem talem qualis facta credentibus. Scdo, vtrum debuerit ipse se manifestare, vel potꝰ manifestari per alios. Quinto, per que alia manifestari debuerit. Sexto, de ordine manifestationum. Septio, de stella ꝓ quā manifestata fuit eiꝰ natiuitas. Octauo, de veneratione magoꝝ, qui ꝓ stellā, Christi natiuitatē cognouerūt.

¶ Utrum natiuitas Christi debuerit esse oibus manifesta. Arti. 1.

§. q. 39. ar. 8. 3.

Ad ꝫmū Sic pceditur. Uī q̄ Christi natiuitas debuerit esse oibus manifesta. Impletio ēm ꝫmissionī dz rndere. Sed de ꝫmissione aduentus Christi dr in psal. dez manifeste venit. Uenit aūt p carnis natiuitatem. ergo vī q̄ eiꝰ natiuitas debuerit esse tot mūdo manifesta. ℣ Ꝫme ad tīm. ꝓ dr. Christus in hūc mūdū venit peccatores saluos facere. Sed hoc non fit. nisi inquātū eis gra Christi manifestaī: ēm illud tit. 2. Apparuit gra dei ꝛ saluatoris nostri oibus hoibus, erudiēs nos: vt abnegātes impietatem ꝛ secularia desideria, sobie, ꝛ pie, ꝛ in ste viuamus in hoc seculo. Ergo vī q̄ rpi natiuitas debuerit esse omnibus manifesta.

℣ Deus super oia p̄onio⁹ est. ad misereādum: ēm illud psal. Miserationes eius sup omnia opera eius. Sed in secūdo aduentu quo iustitias iudicabit: veniet oibus manifestus: ēm illud Matth. 24. sicut fulgur exit ab oriente: ꝛ paret vsq̄ in occidētem: ita erit aduentus filij hominis. Ergo multo magis primus quo natus est in mūdo ēm carnem, debuit esse omnibus manifestus.

Sed cōtra Est. q̄ dr Isa. 45. Uere tu es deus absconditus. sanctus Israel saluator. Et Isa. 53. Quasi abscōditꝰ est vultꝰ eius ꝛ despectus.

Rñdeo Dom. q̄ natiuitas rpi nō debuit esse cōiter oibꝰ manifesta. ℣ Primo q̄dē: q̄ ꝓ hoc impedita fuisset humana redēptio, q̄ ꝓ crucē eiꝰ peracta est. Quia vt dr ꝓme ad corin. 2. si cognouissent nūq̄ dñm glie crucifixissent. ℣ Scdo q̄ hoc diminuisset meritū fidei, per quam venerat hoies iustificare: ēm illud ro. 3. iustitia dei ꝓ fidem Jesu christi. Si enim manifestis indiciis christo nascente eius natiuitas oibꝰ apparet, iā tolleret rō fidei: que est argumentum nō apparētium: vt dr hebr. 11. ℣ Tertio, quia per hoc veniret in dubium veritas humanitatis ipsīꝰ: vñ Aug. dicit in epla ad volusianū. Si nullas ex paruulo in iuuētutem mutaret etates, nullos cibos nullos caperet somnos, nomne opinionem confirmaret errouis, nec hominem verū nullo modo suscepisse crederet. ꝛ dū oia mirabiliter faceret, auferret quod misericorditer fecit.

Ad ꝫmū Ergo dom. q̄ auctoritas illa intelligit de aduētu rpi ad iudiciū: ēm q̄ glo. ibidē expōit.

¶ Ad scām dom. q̄ de gratia dei saluatoris erudiēdi erāt oēs hoies ad salutē nō in ꝓnº natiuitatis eiꝰ: ḥ postea tpe ꝓcedēte, postq̄ operatus est salutē in medio terre. Uñ post passionem ꝛ resurrectionē suā dixit discipulis suis, Matth. vlti. Euntes docete omnes gentes. ¶ Ad tertium dom. q̄ ad iudicium requiritur q̄ auctoritas in dictis cognoscat. ꝛ ꝓpter hoc opꝫ ꝓ aduētus rpi ad iudicium, sit manifestus. Sed ꝓmus aduentus fuit ad oim salutem, que est per fidem: que ḡdē est de nō apparentibus: ꝛ ideo ꝓmus rpi aduentus debuit esse occultus.

¶ Utrum natiuitas Christi debuerit aliquibus manifestari. Arti. 2.

Ad scām Sic pceditur. Uī q̄ natiuitas Christi nulli debuerit manifestari. Quia vt dictum est, hoc erat cōgruū humane saluti, vt ꝓmus rpi aduētus esset occult⁹. Sz Christus venerat, vt oēs saluaret, ēm illud ꝓme q̄d tīm. 4. qui est saluator omniū, maxime fideliū. Ergo natiuitas Christi nulli debuit manifestari. ℣ Ante natiuitatē Christi, manifestata erat beate Virgini ꝛ Joseph, futura Christi natiuitas. Non ergo erat necessariū Christo nato, eādem alijs manifestari. ℣ Nullus sapiens manifestat id ex quo turbatio nascit ꝛ detrimētū alioꝝ. Sed manifestata Christi natiuitate subsecuta est turbatio: vt ēm Mat. 2. q̄ audiēs Herodes Christi natiuitatē, turbatꝰ est, ꝛ oīs hierosolyma cū illo. Cessit etiā hoc in detrimentum alioꝝ: q̄ ex hac occasiōe Herodes occidit pueros in bethleem, ꝛ in oībus finib⁹ eius, a bimatu ꝛ infra. Ergo videt q̄ nō fuerit cōuenies Christi natiuitatem aliquibus manifestari.

Sz ℣ Est. q̄ Christi natiuitas nulli fuisset ꝓficua, si oibꝰ esset occulta. Sed oportebat Christi natiuitatē esse proficuam: aliqn frustra natus fuisset. ergo videtur q̄ aliquibus manifestari debuerit Christi natiuitas.

Rñdeo Dom. q̄ sicut apl̄s dicit Ro. 13. q̄ a deo sunt, ordinata sunt. ℘tinet aūt ad diuinę sapiētię ordinē: vt dei dona ꝛ secreta sapiētię eiꝰ, nō equaliter ad oēs, sed immediate ad quoldā ꝓuenīāt, ꝛ ꝓ eos ad alios deriuenī. Uñ ꝛ quātū ad resurrectionis mysteriū. 3i act. 10. q̄ de⁹ dedit Christum resurgēte manifestū fieri non oi populo, sed testibꝰ ꝓordinatis a deo. Uñ ꝛ hoc etiā debuit circa ipsius natiuitatē obseruari, vt non omnibus Christus manifestaretur, sed quibusdam ꝓ quos posset ad alios deuenire.

Ad ꝫmū Ergo dom. q̄ sicut fuisset in ꝓiudiciū salutis humane si oibus hoibus dei natiuitas innotuisset, ita etiā etsi nulli nota fuisset. Utroq̄ ēm mō tollit fides: tam. s. ꝓ hoc q̄ aliq̄d est totalr manifestū, ḡ etiā ꝓ hoc q̄ a nullo cognoscit, a quo possit testimonium audiri. fides ēm est ex auditu: vt dr ro. 10. ¶ Ad scām dom. q̄ maria ꝛ Joseph instruēdi erāt de Christi natiuitate anteq̄ nasceret: q̄ ad eos ꝓtinebat reuerētiā exhibere ꝓoli cōcepte in vtero, ꝛ etiā obsequi nascituro. Eoꝝ aūt testimoniū, ꝓpter hoc q̄ erat domesticum, fuisset habitū suspectū circa magnificētiā Christi, et ideo oportuit vt alijs magis ꝓferaret extraneis, quoꝝ testimoniū suspectū esse nō posset. ¶ Ad tertiū dom. q̄ ipsa turbatio subsecuta ex natiuitate Christi manifestata, cōgruebat Christi natiuitati. primo q̄dē q̄ ꝓ hoc manifestaī celestis Christi dignitas. Uñ greg. dicit in homel. Cert regenato, rex terre turbatus est: q̄ nimirū terrena altitudo ꝓfundit, cū celsitudo celestis aperit. ℣ Scdo, q̄ ꝓ per hoc figurabat iudiciaria Christi ptās. Uñ Augu. dicit in quodā sermone epipha. Quid erit tribunal iudicantis, q̄n supbos reges cuna terrebat infantis. ℣ Tertio, q̄ ꝓ hoc figurabat delectio regni diaboli: q̄ vt leo papa dicit in sermone epipha. Horn herodes in semetipo turbabaī, quārū diabolus in herode: herodes ēm terrenū hoiem estimabat, sed diabolus deū, et vter q̄ regni sui successorē timebat, diabolus celestē, sed herodes terrenū. Supflue tm̄: q̄ Christus nō venerat regnū in terra hre. Uñ leo papa dicit herodi loquēs, Nō capit Christū regia tua: nec mūdi dñs, prāns tue sceptri est otent⁹ angustijs. ℣ Nō aūt iudei turbarenī, qui tm̄ magis gaudere debuerāt: aut hoc est, q̄ vt Chry. dicit, de aduēu iusti nō poterāt gaudere iniqui, aut volētes fauere herodi. quē timebāt: populus ēm plus iusto fauet eis quos crudeles sustinet. ℣ Nō autē pueri, ab herode sunt interfecti, nō ceīsit in eoꝝ detrimētum: sed in eoꝝ ꝓfectum. Dicit ēm Augu. in sermone quodā de epipha. Absit vt ad liberandos homines Christus veniens de illoꝝ ꝓmio qui ꝓ eo interficiuntur, nihil egerit, qui pendens in ligno, ꝓ eis a quibus interficiebatur, orauit.

¶ Utrum sint conuenienter electi illi quibus est Christi natiuitas manifestata. Articulus. 3.

Ad tertiū Sic pceditur. Uidetur q̄ non sint conuenienter electi illi, quibus est Christi natiuitas manifestata. Dñs enim Mat. 10. mādauit discipulis in viā gentiū ne abiretis, vt. s. ꝓmus manifestaret iudeis q̄s gētib⁹. Ergo videt q̄ multo mīꝰ a principio fuerit reuelāda Christi natiuitas gētilibus, qui ab oriente venerunt: vt hꝫ Matt. 2. ¶ ℣. Manifestatio diuine veritatis precipue dz fieri ad dei amicos: ēm illud Job. 35. Annūtiat de ea amico suo. Sed magi videntur esse dei inimici: dr enim ꝑ. cul. 19. Nō declinetis ad magos. nec ab arielis aliquid scīscitemini. Nō ergo debuit Christi natiuitas magis manifestari. ℣ Christus venerat totū mundū a ꝓtate diaboli liberare. vñ dr Malac. 1. ab ortu solis vsq̄ ad occasum, magnū est nomen meū in gētibus. Non ergo solū in orientē positis debuit manifestari, sed etiā ꝑ totū terraꝝ. ¶ ℣. Dia sacra ve. le. erāt Christi figura. Sed sacra ve. le. dispēsabantur per ministerium sacerdotum legalium. Ergo videtur q̄ magis debuerit Christi natiuitas manifestari sacerdotibus in tēplo, q̄ pastoribus in agro. ¶ ℣. Christus ex virgine matre natus est, ꝛ etate paruulus erat. Conuenientius igitur videtur fuisse, q̄ Christus manifestaretur iuuenibus ꝛ viris q̄nibus, q̄ senib⁹ et coniugatis, vel viduis: sicut symeoni ꝛ anne.

Sed ꝓtra Est. q̄ dicitur Joan. 13. Ego scio quos elegerim. Que autem fiunt ēm dei sapientiā,

conueniens Christi natiuitatem aliquibus manifestari.

Sz ℣ Est. q̄ Christi natiuitas nulli fuisset ꝓficua, si oibꝰ esset occulta. Sed oportebat Christi natiuitatē esse proficuam: aliqn frustra natus fuisset. ergo videtur q̄ aliquibus manifestari debuerit Christi natiuitas.

Rñdeo Dom. q̄ sicut apl̄s dicit Ro. 13. q̄ a deo sunt, ordinata sunt. ℘tinet aūt ad diuinę sapiētię ordinē: vt dei dona ꝛ secreta sapiētię eiꝰ, nō equaliter ad oēs, sed immediate ad quoldā ꝓuenīāt, ꝛ ꝓ eos ad alios deriuenī. Uñ ꝛ quātū ad resurrectionis mysteriū. 3i act. 10. q̄ de⁹ dedit Christum resurgēte manifestū fieri non oi populo, sed testibꝰ ꝓordinatis a deo. Uñ ꝛ hoc etiā debuit circa ipsius natiuitatē obseruari, vt non omnibus Christus manifestaretur, sed quibusdam ꝓ quos posset ad alios deuenire.

Ad ꝫmū Ergo dom. q̄ sicut fuisset in ꝓiudiciū salutis humane si oibus hoibus dei natiuitas innotuisset, ita etiā etsi nulli nota fuisset. Utroq̄ ēm mō tollit fides: tam. s. ꝓ hoc q̄ aliq̄d est totalr manifestū, ḡ etiā ꝓ hoc q̄ a nullo cognoscit, a quo possit testimonium audiri. fides ēm est ex auditu: vt dr ro. 10. ¶ Ad scām dom. q̄ maria ꝛ Joseph instruēdi erāt de Christi natiuitate anteq̄ nasceret: q̄ ad eos ꝓtinebat reuerētiā exhibere ꝓoli cōcepte in vtero, ꝛ etiā obsequi nascituro. Eoꝝ aūt testimoniū, ꝓpter hoc q̄ erat domesticum, fuisset habitū suspectū circa magnificētiā Christi, et ideo oportuit vt alijs magis ꝓferaret extraneis, quoꝝ testimoniū suspectū esse nō posset. ¶ Ad tertiū dom. q̄ ipsa turbatio subsecuta ex natiuitate Christi manifestata, cōgruebat Christi natiuitati. ꝓmo q̄dē q̄ ꝓ hoc manifestaī celestis Christi dignitas. Uñ greg. dicit in homel. Cert regenato, rex terre turbatus est: q̄ nimirū terrena altitudo ꝓfundit, cū celsitudo celestis aperit. ℣ Scdo, q̄ ꝓ per hoc figurabat iudiciaria Christi ptās. Uñ Augu. dicit in quodā sermone epipha. Quid erit tribunal iudicantis, q̄n supbos reges cuna terrebat infantis. ℣ Tertio, q̄ ꝓ hoc figurabat delectio regni diaboli: q̄ vt leo papa dicit in sermone epipha. Horn herodes in semetipo turbabaī, quārū diabolus in herode: herodes ēm terrenū hoiem estimabat, sed diabolus deū, et vter q̄ regni sui successorē timebat, diabolus celestē, sed herodes terrenū. Supflue tm̄: q̄ Christus nō venerat regnū in terra hre. Uñ leo papa dicit herodi loquēs, Nō capit Christū regia tua: nec mūdi dñs, prāns tue sceptri est otent⁹ angustijs. ℣ Nō aūt iudei turbarenī, qui tm̄ magis gaudere debuerāt: aut hoc est, q̄ vt Chry. dicit, de aduēu iusti nō poterāt gaudere iniqui, aut volētes fauere herodi. quē timebāt: populus ēm plus iusto fauet eis quos crudeles sustinet. ℣ Nō autē pueri, ab herode sunt interfecti, nō ceīsit in eoꝝ detrimētum: sed in eoꝝ ꝓfectum. Dicit ēm Augu. in sermone quodā de epipha. Absit vt ad liberandos homines Christus veniens de illoꝝ ꝓmio qui ꝓ eo interficiuntur, nihil egerit, qui pendens in ligno, ꝓ eis a quibus interficiebatur, orauit.

¶ Utrum sint conuenienter electi illi quibus est Christi natiuitas manifestata. Articulus. 3.

Ad tertiū Sic pceditur. Uidetur q̄ non sint conuenienter electi illi, quibus est Christi natiuitas manifestata. Dñs enim Mat. 10. mādauit discipulis in viā gentiū ne abiretis, vt. s. ꝓmus manifestaret iudeis q̄s gētib⁹. Ergo videt q̄ multo mīꝰ a principio fuerit reuelāda Christi natiuitas gētilibus, qui ab oriente venerunt: vt hꝫ Matt. 2. ¶ ℣. Manifestatio diuine veritatis precipue dz fieri ad dei amicos: ēm illud Job. 35. Annūtiat de ea amico suo. Sed magi videntur esse dei inimici: dr enim ꝑ. cul. 19. Nō declinetis ad magos. nec ab arielis aliquid scīscitemini. Nō ergo debuit Christi natiuitas magis manifestari. ℣ Christus venerat totū mundū a ꝓtate diaboli liberare. vñ dr Malac. 1. ab ortu solis vsq̄ ad occasum, magnū est nomen meū in gētibus. Non ergo solū in orientē positis debuit manifestari, sed etiā ꝑ totū terraꝝ. ¶ ℣. Dia sacra ve. le. erāt Christi figura. Sed sacra ve. le. dispēsabantur per ministerium sacerdotum legalium. Ergo videtur q̄ magis debuerit Christi natiuitas manifestari sacerdotibus in tēplo, q̄ pastoribus in agro. ¶ ℣. Christus ex virgine matre natus est, ꝛ etate paruulus erat. Conuenientius igitur videtur fuisse, q̄ Christus manifestaretur iuuenibus ꝛ viris q̄nibus, q̄ senib⁹ et coniugatis, vel viduis: sicut symeoni ꝛ anne.

Sed ꝓtra Est. q̄ dicitur Joan. 13. Ego scio quos elegerim. Que autem fiunt ēm dei sapientiā, conueniente fiunt. Ergo conuenienter sunt electi illi quibus est manifestata Christi natiuitas.

Rñdeo Dicendum, q̄ salus q̄ erat futura per Christum, ad omnem diuersitatem hominē pertinebat: q̄ sicut dicitur col. 3. in Christo Jesu non est masculus ꝛ femina, gentilis ꝛ iudeus, seruus ꝛ liber, ꝛ sic de aliis hmōi. Et vt hoc in ipsa Christi natiuitate prefigurareturꝫ oibꝰ cōditionibus hoim est manifestatus: quia vt Aug. dicit in sermo. de epipha. Pastores fuerunt israelite, magi gentiles. illi prope, isti longe: vtriq̄ tñ ad angularem lapidem cucurrerunt. Fuit etiam inter eos alia diuersitas, nam magi fuerunt sapientes ꝛ potentes: pastores autem simplices et viles. Manifestatus etiam est iustis, symeoni et anne: ꝛ peccatoribus. s. magis. Manifestatus est etiam ꝛ virtis ꝛ mulieribus. ℣ vt per hoc ostenderetur nullam conditionem hominum excludi a Christi salute.

Ad ꝫmū Ergo dicendū, q̄ illa manifestatio natiuitatis Christi fuit quedā pælibatio plene manifestationis q̄ erat futura. Et sicut in scā manifestatione puero annūtiata est gratia Christi per Christū ꝛ eiꝰ apostolos iudeis et postea gentilibus: ita ad Christum ꝓmo peruenerunt pastores, qui erant ꝓmitte in deorum, tanq̄ ꝓpe existentes: ꝛ postea venerunt magi a remotis, qui fuerunt ꝓmitte gentium: vt Aug. dicit. ¶ Ad scām dicē dum, q̄ sicut Aug. dicit in sermo de epipha. sicut prevalet imperitia in rusticitate pastorum, ita ꝑualet impietas in sacrilegijs magoum: vrroq̄ tamen sibi lapis ille angularis attribuit: quippe quivenit stulta eligere vt confunderet sapientes: ꝛ non vocare iustos, sed peccatores: vt nullus magnus superbiret. nulꝰ infimus desperaret. ℣ Quidam tñ dicunt, q̄ illi magi non fuerūt malefici, sed sapiētes astrologi: qui apud persas vel chaldeos magi vocāt. ¶ Ad tertium dicendū, q̄ sicut Chry. dicit, ab oriente venerunt magi, qui a vnde dies nascitur, inde initium fidei processit: quia fides lumen est animaruꝫ. Uel quia omnes qui ad Christum veniunt, ab ipso ꝛ per ipsum veniunt. de quo dicit Zacha. 6. Ecce vir oriēs nomen eius. ℣ Dicuntur autem ab oriente ad literam venisse: vel quia de vltimis orientis partibus venerunt, ēm quosdam, vel q̄ de aliquibus vicinis partibus iudee venerunt, que tamen sunt regioni iudeorum ad orientem. ℣ Credibile tamen est, etiam in alijs partibus mundi aliqua indicia natiuitatis Christi apparuisse: sicut Rome fluxit oleum. et in hispania apparuerunt tres soles, paularim in vnum coeuntes. ¶ Ad quartum dicendum, quod sicut Chrysо. dicit, angelus manifestans Christi natiuitatem, non uit hierosolymam, non requisiuit scribas et pharisēos: erant enim corrupti et pre inuidia cruciabantur. Sed pastores erant synceri, antiquam conuersationē patriarcharum et Moysi colentes. ℣ Per hos etiam pastores significabantur doctores ecclesie: quibus Christi mysteria reuelantur, que latebant iudeos. ¶ Ad quintum dicendum, q̄ sicut Ambro. dicit, generatio domini non solum a iuuenibus. sed etiam a senioribus ꝛ iustis accipere debuit testimonium: quorum etiam testimonio ꝓpter iustitiam magis credebatur.

¶ In corpe vna conclusio, q̄ natiuitas Christi debuit q̄buscūq̄ manifestari. Probatur. Ad diuine sapiētie ordinē pertinet/vt dei dona ꝛ secreta nō equaliter ad oēs ḥ immediate ad quoscūq̄ deriuentur: ergo in mysterio natiuitatis hoc debuit obseruari. Añs declaratur ex auctoritate Act. 10. de mysterio resurrectiōis Christi. Cōsequentia ꝓbatur ex auctoritate ad Ro. 13. Oia ex se ꝛ ante dicta sunt clara.

¶ In rñsione ad tertium/de morte innocētum ab herode/habes etiam ḡtilium testimonium. macrobius ēm in saturnalibus narrat augustū audita talium necedi esse/mallem porcus ḡ filiꝰ fuisse herodis: fuit ēm etiam vn⁹ infans herodis filius cū alijs interfectus: porcos aūt inter dei non interficiunt quia nō vescunt carne sulla. Est ēm hoc velut testimoniū ab hostibus de aduentu magoum ad querendum Christi natum.

Als fet mulieri. anne.

¶ Super Arti. 3.

Itulꝰ clarus.

¶ In corpore vnica est conclusio subintellecta. Conuenienter electi sunt illi quibus est christi natiuitas manifestata. probatur. Salus futura ꝓ christum ad omnem hominum diuersitatez ꝓtinebat: ergo Christus natus omnibus conditionibus hoim est conuenienter manifestatus: ergo pastoribus/magis/symeoni ꝛ anne conuenienter. Añs probatur ex auctoritate apostoli. Colequētia ꝓbatur: q̄ hoc scilicet salus tot diuersis/in Christi natiuitate debuit ꝓfigurari: vt nulla hoim conditio a Christi sainte excluderetur. Secūdaverō ꝓa declaratur ex ex diuersitatibus inter istos inuētis: prima inter iustos ꝛ gentiles: scda inter propinquos et distantes: tertia inter sapientes et simplices: quarta inter potentes et viles: quinta inter peccatores et iustos: sexta inter mares ꝛ feminas. Omnia clarasunt.

¶Super Arti.4.

Titulꝰ clarius ¶ In corpore vnica ꝓclo Christus nō ꝑseipm ꝫ alias creaturas sua natiuitatē manifestare debuit, ꝓbat. Natiuitas xpi ordinata est ad hūanā salutē ꝓ fidē: ꝫ oportebat ita manifestari, vt fides deitatis fidei hūanitatis nō ꝓficeret. ꝫ nō ꝑseipsum sed alias creaturas debuit manifestari. Ꝑ2 ꝓa ꝓbat: qꝫ fides deitatē ⁊ hūanitatē sit dū xps i ceļo hūanitatē firmā sic alij exhibuit: fides ꝛo deitatis dū p creaturas / ageles l. stellā / pastoribus magis / symeōi anecꝫ vt ꝫbitat mānifestat.

¶In rōsione ad 3m / colligē q miraculū vini fuit initiū signoꝝ xpi simpliciter fuimitra re illō loco. Et ꝫ optima rōne lra ꝓbat ex ꝟbꝭ Joā. baptiste miraculū ꝺppe vini fōn est post baptismū xpi ꝫ annū, ꝺm eccle tradition̄e tria misteria vno die diuersis annis ꝓtigisse attestātes magoꝝ adoratio nē / baptismū xpi ⁊ cō uersionē aq in vinū.

¶Super Arti. 5.

Timus expli car breuitat; cū ꝫ ꝫ gnit. Nā vt ꝑz in distōne articuloꝝ in principio huius qōnis facta in litera / quintus articulus inquirit ꝑ ꝙ alia debuerit mānifestari: vbi ꝑz nō solū de angelis (vt hic explicatur) sed xp̄i de oībus creaturis ꝓ quas debuerit mānifestari xpi natiuitas inqri. Ideꝰ quoꝝ cui dēter apparet in ꝓcessu articuli: vbi non solū quare ꝓ angelos pastoribus / sed diffuse quoꝝ ꝫre ꝑ stellam magis / ⁊ ꝑ inspirationem interiorem symeoni et anne manifestata est christi natiuitas ratio redditur.

¶In corpore articuli vna est 2ª resp̄onsiua quēstio. Christi natiuitas conuenienter manifestata est ꝓ angelos / stellam ⁊ inspirationē / pastoribꝰ iudeis / magis ⁊ iustis symeoni ⁊ anne. Ꝓtobat ꝫ māifestatio ꝓ fiꝫ ꝛo fieri ꝓ familia ria illis ꝙbꝰ māifestabatur. Vtrum christus ꝑ seipsum natiuitatē suā manifeste debuerit. Arti. 4.

Ad quartū Sic ꝓceditur. Ꝝ ꝙ christus ꝓ seipsum natiuitatem suam manifestare debuerit. Causa enim qua est ꝑ se, semper est ꝓtior ea que est ꝑ aliud; vt ꝛ in. 8. phy. Sed christus suā natiuitatem manifestauit ꝑ alios: puta pastoribus ꝑ angelos. ⁊ magis ꝑ stellā. Ergo multo magis ꝑ seipsum debuit suam natiuitatē manifestare. ¶ Ꝫ. Eccli. 20. ꝛ. Sapiētia abscōdita ⁊ thesaurus inuisus. ꝙ vtilitas i vtrisqꝫ? Sed christus a principio fue conceptionis, plene habuit sapientie ⁊ gratie thesaurum. Ergo nec pastoribus ꝑ angelos manifestari debuit. ¶ Ꝫ. Videt ꝙ nec magis debuerit manifestari ꝑ stellā. Hoc enim videtur esse erroꝝ occasiō, ꝫ tum ad illos qui estimant ſydera natiuitatibus hominum dñari. Sed occasiones peccandi sunt hominibus auferende. Non ergo fuit conueniens, ꝙ ꝑ stellā Christi natiuitas manifestaretur. ¶ Ꝫ. Signum oportet esse certum, ad hoc qꝺ ꝑ ipsum aliquid manifestetur. Sed stella non videtur esse signum certum natiuitatis Christi. Ergo inconuenienter fuit Christi natiuitas ꝑ stellam manifestata.

Sed cōtra Est. ꝙ dicitur deut. 32. Dei perfecta sunt opera. Sed talis manifestatio fuit opus diuinum. Ergo per conuenientia signa fuit effecta.

Rñdeo Dom̄, ꝙ sicut manifestatio syllogistica fit per ea que sunt magis nota ei cui est aliquid manifestandum: ita manifestatio que fit per signa, debet fieri per ea que sunt familiaria illis quibus manifestatur. Manifestum est autem ꝙ viris iustis est familiare ⁊ consuetum interiori spū. l. instinctu edoceri, absq; signoꝝ sensibilium demōstratione. l. per spiritum prophetie. Alij vero corporibus rebus dediti, per sensibilia ad intelligibilia adducuntur. Iudei autem consueti erant diuina responsa per angelos accipere, per quos etiam legem acceperant: ꝫm illud act. 7. Accepistis legem in dispositione angelorum. Gentiles vero ⁊ maxime Astrologi cōsueti sunt stellarū cursus inspicere. ſ Et ideo iustis. l. symeoni ⁊ anne manifestata est christi natiuitas per interiorem instinctum spiritus sancti: ꝫm illud Luc. 2. Responsum accepit a spiritu sancto non visurum se mortem, nisi prius videret Christum domini. Pastoribus autem ⁊ magis tanq; rebus corporalibus deditis, manifestata est christi natiuitas per visibiles apparitiones. Et quia natiuitas nō erat pure terrena, sed quodāmodo celestis, ideo per signa celestia vtrisq; Christi natiuitas reuelatur. Ut enim Augu. dicit in sermo, de epipha. celos angeli habitant ⁊ ſydera ornant, vtrisq; ergo celi enarrant gloriā dei. Rationabiliter autem pastoribus tanq; iudeis, apud quos frequenter facte sunt appitiones āgeloꝝ, reuelata est natiuitas Christi per āgelos. Magis aūt assuetis in cōsideratione celestium corporum, manifestata est ꝙ signū stelle: qꝫ (vt Chry. dicit) ꝙ cōueta eos dñs vocare voluit, eis cōdescēdēs. ſ Est aūt ⁊ alia ratio: quia vt Aug. dicit. Iudeis tanq; rōne vtentibꝰ rōnale aīal. l. angelus predicare debuit. gētiles vero q; vti rōne nesciebant ad cognoscendum dñm, nō per vocē sed per signa perducunt. Et sicut dñm iam loquētem annūciauerūt gētilibus predicatores loquētes, ita eum nōdum loquētem ēnita muta ꝓdicauerūt. ſ Est etiam ⁊ alia ratio: quia vt Aug. dicit in sermo. epipha. Abrae innumerabilis fuerat ꝓmissa successio, nō carnis semine, sed fidei secūdi tate generāda. Et ideo stellarū multitudini est comparata, vt celestis, ꝓgenies speraretur. Et ideo gentiles in ſyderibus designati: ortu noui ſyderis excitantur, vt perueniant ad Christū, per quem efficiuntur semen Abrahe.

Ad primū Ergo dom̄, ꝙ illud mānifestatiōe idiget, qꝺ de se est occultum: nō aūt illud qꝺ de se est manifestū. Caro aūt eius ꝙ nascebat erat manifesta, ꝫ diuinitas erat occulta. Et tō ꝓuenienter manifestata est illa natiuitas per angelos, ꝙ sunt dei ministri. Aūt ⁊ cū claritate angelꝰ appuit: vt ostēderet ꝙ ille ꝙ nascebat erat splēdoꝛ ꝑfulgēs. ¶ Ad 2ᵐ dicendū, ꝙ iusti nō indigebāt visibili appitiōe angeloꝝ: ꝫ eis sufficiebat interior istinctꝰ spūs sancti pp eoꝝ ꝑfectionē. Ad 3ᵐ dicendū, ꝙ stella natiuitatē xpi manifestās, oēm occasionē erroris subtraxit. Et esi Augu. dicit ꝛ Faustum, nulli astrologi ita ꝑstitisse rūt nascētiū hoim fata sub stellis, vt aliquā stellarū hoie aliquo nato circuꝰ sui ordinē reliquisse, ⁊ ad eum ꝙ natꝰ est ꝑ exisse assereret: sicut accidit circa stellam que demōstrauit natiuitatē Christi. Et ideo ꝑ hoc nō cōfirmatur error eoꝝ, qui fortem nascentiū hoim astroꝝ ordini colligari arbitrant. nō aūt credunt astroꝝ ordinem ad hois natiuitatē posse mutari. Sil' etiam vt Chry. dicit, nō est hoc astronomie opus, a stellis scire eos qui nascunt: sed ab hora natiuitatis futura ꝓdicere. Magi aūt tps natiuitatis nō cognouerūt: vt hinc sumētes initiū, a stella ꝓmotu futura cognoscerēt, ꝛ potiꝰ ecōuerso. ¶ Ad quartū dom̄, qꝺ sicut chry. refert. in qbusdā scripturis apocryphis legit. ꝙ qdā gēs in extremo oūētis iuxta oceanū, scripturā quādā habebat ex noie seth de hac stella, ⁊ muneribꝰ hmōi offerēdis: q gēs diligēter obseruabat hui⁹ stelle exortū, positis exploratoribꝰ. 12. q certis tpibꝰ deuote ascēdebāt in mōtē, in quo postmodū eaz viderūt, hūtē in se ꝙ paruuli formā, ⁊ sup se silitudinez crucis. ſ Vel dom̄, qꝺ sicut ꝛ in li. de qōnibus vere. ⁊ no. testa. magi illi traditionē balaā sequebant q dixit orietur stella ex Jacob. Aūt videtes stellā extra ordinē mundi, hāc esse intellexerūt, quā balaam futurā indicē regis iudeoꝝ prophetauerat. ſ Vel dom̄ sicut Aug. dicit in sermo. de epipha. qꝺ ab angelis, aliqua admonitione reuelationis audierūt magi, qꝺ stella Christū natum ſignificaret, ⁊ ꝓbabile videtur qꝺ a bonis, qñ in Christo adoran do salus eoꝝ iam querebatur. ſ Vel sicut leo papa dicit in sermone de epiphania: ꝓpter illam ſpeciem que corporeum incitauit obtutum fulgentioꝛ veritatis radius eorū corda perdocuit, quod ad illuminationem fidei pertinebat.

¶ Utrū natiuitas xpi ordine ꝓuenīēti fuerit manifestata. Ar. 6.

Ad sextū Sic ꝓcedit. Ut qꝺ incōuenienti ordine xpi natiuitas fuerit manifestata. Illis enī debuit primo manifestari xpi natiuitas, ꝙ xpo ꝓpinquiores fuerūt, ⁊ ꝙ magis xpm desiderabāt: ꝫm illud Sap. 6. preoccupat eos ꝙ se ꝓcupiscūt, vt se ꝓiorem illis ostēdat. Sed iusti, ꝓpinquissimi erāt xpo per fidē, ⁊ maxime eiꝰ aduentū desiderabāt: vt ꝛ Luc. 2. de symeone. qꝺ erat hō iustus ⁊ timoratꝰ expectās redēptionē Israel. Ergo ꝓius debuit manifestari xpi natiuitas symeoni, qꝫ pastoribꝰ vel magis. ¶ Ꝫ. Scōm Aug. magi fuerunt primitie gētium xpo crediturarū. Sed primo plenitudo gētiū intrat ad fidē, ⁊ postmodū ois Israel saluus fit: vt ꝛ Ro. 11. Ergo primo debuit manifestari christi natiuitas magis ꝙ pastoribus. ¶ Ꝫ. Mat. 2. ꝛ. qꝺ herodes occidit oēs pueros q erāt in bethleez et in oībus finibus eius, a bimatu ⁊ infra, ꝫm tēpus qꝺ exquisierat a magis. Et sic vī qꝺ per duos annos post xpi natiuitatem magi ad xpm peruenerint. Incōuenienter igit post tantuz tps, fuit gentilibus Christi natiuitas manifestata.

Sed ꝓtra Est. qꝺ ꝛ dañ. 2. Ipse mutat tēpora et etates. Et ita tēpus manifestationis natiuitatis Christi, videtur congruo ordine esse dispositum.

Rñdeo Dom̄. qꝺ xpi natiuitas primo qdē manifestata est pastoribꝰ ipso die natiuitatis xpi, vt ex dicto luc. 2. erāt in regione eadem vigilātes ⁊ custodientes vigilias noctis super gregē suū: ⁊ vt discesserūt ab eis angeli in celū, loquebātur ad inuicem, trāseamus vsq; bethleem, ⁊ venerūt festinātes. Secō aūt magi puenerūt ad xpm, 13. die natiuitatis eiꝰ: quo die festū epiphanie celebrāt. Si ex reuoluto anno, vel etiā duobꝰ ānis venissent, nō inuenissent eū in bethleē: cū scriptū sit luc. 2. ꝙ postq; ꝑfecerūt oia ꝫm legē dñi (offerēdes. l. puerum Jesus in tēplū) reuersi sunt in galileā in ciuitatē suā nazareth. Tertio manifestata est iustis in tēplo. 40. die a natiuitate xpi: vt hȳ luc. 2. ſ Et huius ordinis rō est: qꝺ pastores significant apl̄os ⁊ alij credētes ex iudeis, quibꝰ primo manifestata est fides xpi: inter quos nō fuerūt multi potētes nec multi nobiles: vt ꝛ. 1. ad coꝛ. 1. Secō aūt fides Christi puenit ad plenitudinē gentium: que est ꝓfigurata per magos. Tertio aūt peruenit ad plenitudinē iudeoꝝ: que est ꝓfigurata per iustos: vnde ⁊ in tēplo iudeorum est eis Christus manifestatus.

Ad primū Ergo dom̄. qꝺ sicut apl̄s dicit ro. 9. Israel sectādo legem iustitie in legez iustitie non puenit: sed gētiles q non quērebant iustitiam, iudeos cōuertit in iustitia fidei peruenerūt. Et in hujus figurā symeon q expectabat cōsolationem israel, vltimo Christū natū cognouit: ⁊ ꝓcesserunt eū magi ⁊ pastores, q Christi natiuitatē nō ita sollicite expectabāt. ¶ Ad scōm dom̄. qꝺ ꝛ plenitudo gentiū pus intrauerit ad fidem ꝙ plenitudo iudeoꝝ: tñ primitie iudeoꝝ peruenerunt in fide primitias gētium, ⁊ ideo pastoribꝰ primo manifesta ta est Christi natiuitas ꝙ magis. ¶ Ad tertiū dom̄. qꝺ de apparitione stelle q apparuit magis, est duplex opinio. Chry. em supponit Mat. ⁊ Aug. in sermo. epipha. dicūt qꝺ stella magis apparuit per biennū ante Christi natiuitatē: ⁊ tūc premeditantes ⁊ se ad iter ꝓparantes, a remotissimis partibus orientis peruenerunt ad Christū. 13. die a sua natiuitate. Unde ⁊ herodes statim post recessum magorum, videns se ab eis illusum, mādauit occidi pueros a bimatu ⁊ infra: dubitās ne tūc Christus natus esset qū stella apparuit. ꝫm qꝺ a magis audierat. ſ Alij vero dicūt stellam apparuisse primo cū Christus natꝰ est: et statim magi visa stella iter arripiētes, lōgissimū iter in. 13. diebus peregerūt. partim quidē aditi diuina virtute, partim autem dromedarioꝝ velocitate. Et hoc dico si venerūt ex extremis partibꝰ orientis. ſ Audam tñ dicūt eos venisse de regione ꝓpinqua, vñ fuerat balaam: cuius doctrine sectatores fuerūt. Dicunt aūt ab oriente venisse: qꝛ terra illa est ad orientalē partez terre iudeorum. Et ꝫm hoc herodes nō statim recedentibus magis, sed post biennium pueros interfecit. Vel qꝛ interim accusatus romā iuisse: vel aliquoꝝ periculoꝝ terroribus agitatus, a cura interficiendi puerum interim destitisse. Vel qꝛ potuit credere magos fallacis stelle visione deceptos, postq; nō inuenerūt quē natū putauerūt, erubuisse ad se redire: vt Aug. dicit in lib. de cōsen su euāgelistarū. Ideo aūt nō solum bimos pueros interfecit, sed etiā infra: qꝛ (vt Aug. dicit in quodā sermone innocētū) timebat ne puer cui sidera famulant, speciē suā paulo supra etatem vel infra transformaret.

¶ Utrū stella que magis apparuit, fuerit vna de celestibus stellis. Arti. 7.

Ad septimū Sic ꝓcedit. Ut qꝺ stella q magis appuit, fuerit vna de celestibꝰ stellis. Dicit enī Augu. in quodā sermone epiphanie, Dū pendet ad vbera ⁊ vultum patitur deus inuolumenta pannoꝝ, repente nouum de celo sidus effulsit. Fuit igitur stella celestis, que magis apparuit. ¶ Ꝫ. Aug. dicit in sermone quodam epiphanie, Pastoꝝ angeli, magis stella christum demōstrat, vtrisq; loquit lingua celorum: qꝛ lingua cessauit ꝓphetarū. Sed angeli pastoꝝ apparentes, fuerunt vere de celestibus angelis. Ergo ꝛ stella magis apparens, fuit vere de celestibꝰ stellis. ¶ Ꝫ. Stelle que non sunt in celo sed in aere, dicūtur stelle comate, qñ non apparent in natiuitatibus regum, sed magis sunt indicia mortis eoꝝ. Sed illa stella designabat regis natiuitatem: vnde magi dicunt Matt. 2. vbi est qui natus est rex iudeorum? vidimus enim stellam eius in oriente. Ergo videtur qꝺ fuerit de celestibus stellis.

Sed ꝓtra Est. qꝺ Aug. dicit in li. cōtra faustum, Non ex illis erat stellis que ab initio creature itinerum suorum ordinem sub creatoris lege custodiunt: sed nouo virginis partu nouum sidus apparuit.

Rñdeo Dom̄. qꝺ sicut Chryso. dicit sup Mat. qꝺ illa stella q magis apparuit, non fuerit vna celestium stellarum, multipliciter manifestū est. ¶ Primo quidem, quia nulla alia stellarum hac via incedit. hec enim stella ferebatur a septentrione in meridiem: ita enim iudea iacet ad persidem, vnde magi venerunt. ſ Secō apparet hoc ex tempore: non enim

tio fit. ꝫ puenīēte rec, Ans probat er silī de manifestatōe syllogistica. Cōsequēta aūt ꝓbat: qꝛ inst. l. ꝑfect familiare est ꝙ inspiratiōnē alijs coīabꝰ deditis ꝙ visibilia / ⁊ rursus inst istos alios iudeis ꝙ angeloꝝ visiōes / gētilibꝰ ꝙ astrorū sig̃ ilstrui. Cōfirmatur 2º qꝺ ꝙ oia sig̃ fuerē celestia / ex ꝙ celestē natiuitatez enarrabāt. Et firmat 3º qꝺ dñs ꝛ iter āgelos ⁊ stellā rēꝰ ꝓtorū ⁊ magoꝝ / ꝛ ꝙ triti ci rōne vt ꝑz i lra. Cō firmat ꝛ to qꝺ stel las. ex spūali genere abtahe sicut stellarū numerus.

¶Super Arti. 8.

Titulꝰ 8º ordine tpis ꝓbat: qꝺ ꝓ pastoribꝰ: deide magis / demū symeoni ⁊ anne manifestata est xpi natiuitas. ¶In corpe auctor duo facit: 1º ordinē manifestationū ex euāgelij authoritate aperit. l. qꝺ ipse die natalis pastoriꝰ, 13ª die magi / 40ª symeoni ⁊ ānę. Secō rōnem reddit optimā ex sig̃. Oia clara sunt i lra. ¶In rōsione ad 3m, de ꝛpe occisiōis innocētū nō multū ꝓstat. Ex euāgelio sic ꝺē hꝰ ꝙ non statim occisi sunt. nā post adorationē magoꝝ, i domo diuersoria iuxta bethleē (i ꝙ nat⁹ est xpꝰ) oblatꝰ ē dñs i tēplo / et postea portat⁹ a parētibꝰ in nazareth / vbi ꝙ angel⁹ dixit ad Iosēph fuge i egyptū: futurꝫ ē em vt herodes ꝙrat puerū ad pdēdū eū. hoc em oꝛ fuisse postq; et hierlm venert parētes eiꝰ in nazareth vt lucas narrat: si em añ fuisset, nō venissent in hierlm / nec inde i nazareth. Un certuz relinquit ꝙ nō statiꝫ herodes seuijt i pueros: ꝫ certū est ꝺtō tpe postseuierit i eos. Satis rōnabile est ill ud impedimentū ex romano itinere: qꝛ ꝓ hystoria habet / qꝛ romam iuerit a filijs accusatus.

¶Super Arti. 7.

In corpore duo fiunt. Primo ex Chry. rīdetur ꝺsito vna ꝓclusione, Stella nō fuit ex celestibꝰ, Et afferunt q̄uꝫ rōnes et eodez. Secō tractat qd fuit

Opº. 60 ca. 7. Et mat. 2. co. 4.

stella stella: primo ꝫm Chry. sub cuius opinione afferūtur duo modi dicendi: deinde ꝛdm ꝓpriam opinionem auth̄oritate leonis firmatā. Ostēsa patent in litera. ¶In rōsione ad tertium / perspice auth̄orem com;

Universidad de Deusto Biblioteca

nmune verbū de significatiōe cometarum admittendo respondere: non q̄ propheta sic ipsum sensisse putādum sit: sed esto q̄ sit / respondisse intelligendum est. Cometes enim noīa magis regis q̄ pauperis, rusticī mortem significat: q̄ quis mortes principum notātur/ pauperum autem ratio nō habetur: ideo vulgatū est/ q̄ significat mortem principum. si magno credimus alberto.

¶Super Arti. 8.

TItulꝰ de conueniētia seu rōnabilitate signi querit.

¶In corpore vnica conclusio. Credendū est magos a spiritu sancto inspiratos sapienter Christū adorasse. Probatur. Magi sunt primitie gentium in Christū credentium: ergo credendum est ꝛc. Antecedēs manifestatur: quia in ipsis sicut in quodam p̄sagio fides deuotioꝝ gentium a remotis ad Christum venientiū monstrabatur. Consequentia probatur: quia sicut fides deuotioꝝ gentiū est ablq̄ errore per inspirationem spiritussancti/ ita ꝛc.

¶Super q̄nis s. 37.

TArtic. iii. primum. Titulus clarus.

Ad primū Ergo dōm. q̄ celum in q̄ dicit aer: ꝑm illud. volucres celi, ꝛ pisces maris. ¶Ad scōm dicendum. q̄ iph̄angeli celestes. ex suo officio habent. vt ad nos descendant. in ministerium missi. sed stelle celestes suum situm nō mutant. Unde nō est similis ratio. ¶Ad tertiū dōm. q̄ sicut stella illa nō est sequuta modum stellarum celestium: ita nec etiam stellarū comatatarū: que nec de die apparent. nec cursum ordinatum mutant. Et tamen non omnino aberat significatio cometarum. quia celeste regnum Christi. comminuit ꝛ consumit vniuersa regna terre. et ipsum stabit in eternum: vt dicit̄ Danielis. 2.

¶Utrum Magi conuenienter ad Christum adorandum venerint. Articul. 8.

Matth. 2. pun°.

ADoctauum Sic proceditur. Videtur q̄ Magi nō cōuenienter ad Christum venerādum venerint. Unicuiq̄ enī regi. reuerētia debetur a suis subiectis. ¶Magi autem nō erāt de regno iudeorum. Ergo cum ex visione stelle cognouerūt natum esse regem iudeorum. videtur q̄ inconuenienter venerint ad eum adorandum. ¶ꝑ. Stultū est viuente rege aliquo. extraneum regem annūciare. Sed in regno iudee regnabat herodes. Ergo stulte fecerunt magi. alterius regis natiuitatem annūtiantes. ¶ꝑ. Certius est celeste indicium ēē indicium humanum. Sed magi ducatu celestis in dicij ab oriente venerant in iudeam. Stulte ergo egerūt. preter ducatum stelle. humanū indicium requirendo. dicentes. vbi est qui natus est rex iudeorum? ¶ꝑ. Munerum oblatio. ꝛ adorationis reuerentia. non debetur nisi regibus iam regnantibus. Sed magi non inuenerunt Christum regia dignitate fulgentem. Ergo inconuenienter ei munera ꝛ reuerentiam regiam exhibuerunt.

solum apparebat in nocte. sed etiam in media die. quod non est virtutis stelle. sed nec etiam lune. ℣ Tertio. quia quandoq̄ apparebat. ꝛ quādoq̄ occultabatur. Cum enim intrauerunt Hierosolymā. occultauit seipsam: deinde vbi Herodem reliquerunt. seipsam monstrauit. ℣ Quarto. quia nō habebat cōtinuum motum. sed cum oportebat ire Magos. ibat: cū oportebat stare. stabat: sicut et de colūna nubis erat in deserto. ¶Quinto. quia nō sursum manēs. partum virginis demonstrabat. sed deorsum descēdens. hoc faciebat. Dicitur enim Mat. 2. q̄ stella quā viderāt Magi in oriēte. antecedebat eos. vsq̄ dum veniens staret supra vbi erat puer. Ex quo patet q̄ verbum magoꝝ dicentium. vidimus stellam eius in oriente: non est sic intelligēdum. quasi ipsis in oriente positis stella apparuerit existens in terra Iuda: sed q̄ viderūt eam in oriente existērem. ꝛ precessit eos vsq̄ in Iudeam: cuius hoc a quibusdā sub dubio relinquatur. Non aut potuisset distincte donum demonstrare. nisi esset terre vicina. Et sicut ipse dicit: hoc nō videtur. ꝓpium stelle. sed virtutis rōnalis cuiusdam. Unde videtur hec stella virtutis inuisibilis fuisse in talem apparentiam transformata.

℣ Unde quidā dicunt. q̄ sicut spiritussanctꝰ descendit super baptizatum dōm in specie colūbe: ita apparuit Magis in specie stelle. ℣ Alij vero dicūt. q̄ angelus qui aparuit pastoribus in humana specie. apparuit magis in specie stelle. ℣ Probabilius tamē videtur q̄ fuerit stella de nouo creata. nō in celo: ſz in aere vicino terre: que ꝑm diuinam voluntatem mouebatur. Unde leo papa dicit in sermone epiphanie. Tribus magis in regiōe orientis. stella noue claritatis apparuit: que illustrioꝝ ceteris pulchrioꝝ syderibus. in se inuentum oculos animosq̄ conuerteret. vt confestim aduerteretur. non esse otiosum q̄ tam insolitum videbatur.

Sed cōtra Est. q̄ dicitur Isa. 60. Ambulabunt gentes in lumine tuo. ꝛ reges in splendore ortus tui. Sed qui diuino lumine ducuntur. non errant. Ergo magi absq̄ errore. Christo reuerentiam exhibuerunt.

Rñdeo Dicendum. q̄ sicut dictum est. Magi sunt primitie gentium in Christum credentium: in quibus apparuit sicut in quodam p̄sagio fides ꝛ deuotio gentium. ve nientium a remotis ad Christum. Et ideo sicut deuotio ꝛ fides gētium est absq̄ erroꝛe per inspirationem spiritussancti: ita etiā credendum est. Magos a spiritu sancto inspiratos. sapienter christo reuerentiam exhibuisse.

Ad primū Ergo dicēdum. q̄ sicut Augu. dicit in sermone epiphanie. cum multi reges iudeoꝝ nati fuissent atq̄ defuncti. nullum eoꝝ magi adorandum quesierunt. Non itaq̄ regi iudeorum. qualis illic esse solebant. hūc tam magnum honorem longinqui alienigene. ꝛ ab eodē regno prorsus extranei. a se deberi arbitrabātur: sed talem natum esse didicerunt. in quo adorando. se salutem que ꝑm deum est. consecuturos minime dubitauerunt. ¶Ad scōm dōm. q̄ per illā annūtiationem magorum p̄signabatur constantia gentium. Christum vsq̄ ad mortem confitentium. Unde Chry. dicit sup Matth. q̄ dum cōsiderabant regem futurum. nō timebant regem p̄sentem adhuc nō viderāt Christum. ꝛ iam parati erant p eo mori. ¶Ad tertium dōm. q̄ sicut Aug. dicit in sermo. epiphanie. Stella que magos pduxit ad locū vbi erat cum matre virgine deus infans. poterat eos ad ipsam pducere ciuitatem Bethleem in qua natus est Christus: sed tñ subtraxit se. donec de ciuitate in qua Christus nasceret etiā iudei testimoniū phiberent: vt sic geminato testimonio cōfirmati (sicut leo papa dicit) attētiori fide expetereṫ. quem ꝛ stelle claritas ꝛ ꝓphetie manifestabat autheritas. Et ita ipsi annūciant iudeis christi natiuitatem ꝛ interrogāt locū: credūt ꝛ querūt. tāq̄ significantes eos qui ambulāt per fidem. ꝛ desiderāt spēm: vt Aug. dicit in sermo. epiphanie. Judei aūt indicātes eis locū natiuitatis christi. similes facti sunt fabris arche. Noe: qui alijs vbi euaderē p̄stituerunt. ꝛ ipsi diluuio perierūt. Audierūt ꝛ abierūt inquisitores. discerunt. ꝛ remāserūt doctores similes lapidib⁹ miliariis. qui viā ostendunt nec ambulāt. Diuino etiam nutu factū est. vt aspectu stelle subtracto. magi humano sensu in Hierusalē irēt. querentes in ciuitate regia regē natū: vt in Hierusalem primo Christi natiuitas publice annūciaret (ꝑm illud Isa. 2. de syon exibit lex ꝛ verbū dñi de hierusalē) ꝛ vt etiā studio magoꝝ de lōge venientiū. dānaretur iudeoꝝ pigritia ꝓpe existentiū. ¶Ad 4ᵐ dōm. q̄ sicut Chry. dicit sup Matth. Si magi terrenū regē q̄rētes venissent. fuissent cōfusi: q̄ tāti itineris labore sine cā suscepissent. Unde nec adorassent nec munera obtulissent. Hūc aūt q̄ celeste regē querebāt: retsi nihil regalis excellētie in eo viderēt: tñ solo stelle testimonio cōtenti eū adorauerūt: videt enī hoiem ꝛ agnoscunt deū. Et offerūt munera dignitati Christi ꝛ gruētia. Aurū quidē. q̄si regi magno. Thus q̄si deo sacrificio ponit. immolatur vt deo. Myrrha. qua mortuoꝝ corpora cōdiunt. ꝑhibet tanq̄ ꝑ salute eius moituro. In quo etiā vt Greg. dicit: instruimur vt nato regi aurū (per q̄ significat sapia) offeram⁹. in cōspectu ei⁹. sapientie lumine splēdētes. Thus aūt p q̄ exprimit orōnis deuotio. offerimus deo: si p orōnū studia deo redolere valeamus. Myrrham aūt que significat mortificationē carnis. offeramus: si carnis vitia per abstinentiam mortificemus.

¶De legalibus circa puerum Jesum obseruatis. Questio. 37.

Matth. 2.

Einde cōsideradū est de circūcisione christi. Et q̄ circūcisio. est quedā professio legis obseruande (ꝑm illud Gal. 5. testificor oi hoi circūcidenti se: q̄m debitor est vniuerse legis faciende) simul cum hoc querēdum est de alijs legalibus circa puerū iesum obseruatis. 2. ¶Unde queritur quarto. ꝓmo de eius circūcisione. Scōo. de nois impositione. Tertio. de eius oblatione. Quarto. de matris purgatione.

¶Utrum Christus debuerit circūcidi. Arti. 1.

Ad primum Sic. p̄cedit. Uꝰ q̄ rp̄s non debuerit circūcidi. Cessante enim veritate. cessat figura. Sed circūcisio fuit abrahe p̄cepta. in signū federis q̄ erat de semine nasciturꝰ: vt patet Gen. 17. Hoc autem fedus fuit in Christi natiuitate completum. Ergo circūcisio statim cessare debuit. ¶ꝑ. Mis christi actio. nra est instructio. vñ ꝺ. Jo. 13. exēplū dedi vobis. vt q̄ēadmodū ego feci. ita ꝛ vos faciatis. Sed nos non debemus circūcidi: ꝑm illud Gal. 5. si circūcidimini. rp̄s vobis nihil p̄derit. Ergo vt q̄ nec rp̄s debuerit circūcidi. ¶ꝑ. Circumcisio est ordinata in remedium originalis peccati. Sed Christus nō contraxit originale pcti: vt ex supradictis pz. Ergo Christus non debuit circumcidi.

Sed cōtra Est. q̄ ꝺ. Luc. 2. Cō summati sunt dies octo. vt circumcideretur puer.

Rñdeo Dōm. q̄ pluribꝰ de causis rp̄s debuit circūcidi. Prio qdē vt ostēdat veritatez carnis humane. ꝙ manicheū. q̄ dixit eū habuisse corpus fantasticū. ꝛ ꝙ apollinariū. q̄ dixit corpus rp̄i esse diuinitati cōsubstātiale. ꝛ ꝙ valētinū. qui dixit rp̄m de celo corpus attulisse. ¶Scōo vt approbaret circūcisionē. quā olim deꝰ instituerat. ℣ Tertio. vt cōprobaret se eē de gñe abrae: q̄ circūcisionis mādatū acceperat in signū fidei. quā de ipso habuerat. ℣ Quarto. vt iudeis excusationē tolleret: ne eū recipere ſi eſſet incircūcisus. ℣ Quinto. vt obediēdi virtutē nobis suo cōmendaret exemplo. Uñ ꝛ octaua die circūcisus est. sicut in lege erat p̄ceptū. ℣ Sexto. vt q̄ in similitudinem carnis pcti aduenerat. remediuꝫ quo caro peccati cōsueuerat mūdari nō respueret. ℣ Septimo. vt legis onꝰ in se sustinēs. alios a legis onere liberaret: ꝑm illud Gal. 4. Misit deus filium suum factum sub lege. vt eos qui sub lege erant redimeret.

Ad primū Ergo dōm. q̄ circūcisio p remotionē carnalis pellicule in mēbro gñationis fertā. significabat spoliationē vetuste gñationis. a qua quidē vetustate liberamur p passionē rp̄i. Et ideo veritas huꝰ figure nō fuit plene ipleta in rp̄i natiuitate. ſz in eius passione: ante quā circūcisio sua ꝓtulit ꝛ statū hēbat. Et ideo decuit rp̄m ante suā passionē tāq̄ filiū abrae circūcidi. ¶Ad scōm dōm. q̄ rp̄s circūcisione suscepit eo tpe quo erat sub p̄cepto. Et ideo sua actio in hoc est nobis imitāda, vt obseruem⁹ ea q̄ sunt nr̄o tpe in p̄cepto: q̄ vniuersis negotio est tēpus ꝛ opportunitas: vt ꝺ. eccl. 8. ℣ Et ꝓterea vt olim ꝺ. dicit, sicut mortui sumus cū illo moiēte. ꝛ cōsurrexim⁹ Christo resuſcitāte. ita circuncisi sumus spūali circūcisione p rp̄m. et ideo carnali circūcisione nō indigemus. Et hoc est q̄ apls dicit colo. 2. Jn quo. s. christo circū

ad 2am dicti.

ratur a d rp̄m circūcisum corporali. tñ rone ſilitudinis in patiendo (q̄. s. vult sequi rp̄m in dolore circūcisionis) nō malꝰ ꝛ landabilis redderetur actꝰ circūcisiōis. Rone ꝺo ſilitudinis in ħ qđ est esse circūcisū ꝛ corporali. q̄ rp̄s fuit corporaliꝫ circūcisus/ quū in corpalibꝰ ſm se nō fit virꝰ nec virtū/ nec vñ malꝰ nec vñ bonꝰ reddat actꝰ circūcisiōis. ꝓpter hmōi corporalē ſilitudinē facte videō nisi q̄ ꝓ tāto malꝰ esset. ꝙ quāto vanꝰ esset: circūcisi estis circūcisiōe nō manufacta. in expositione corporis carnis: sed in circūcisiōe dñi nr̄i Jesu Christi. ¶Ad tertiū dōm. qđ sicut rp̄s ꝓpria volūtate mortē nr̄am suscepit. q̄ est effectus pcti (nullū in se hñs pctm) vt nos a morte liberaret. ꝛ spūaliter nos faceret mori pctō. ita etiā ꝛ circūcisionē q̄ est remediū originalis pcti. suscepit absq̄ hoc qđ haberet originale pctm: vt nos a legis iugo liberaret. ꝛ vt in nobis spiritualem circūcisionem efficeret: vt. s. suscipiendo figuram. impleret veritatem.

¶Utrum conuenienter fuerit Christo nomen impositum. Arti. 2.

Ad scōm Sic. p̄cedit. Uꝰ detur q̄ inconueniēter fuerit Christo nomē impositū. Ueritas enim euāgelica ꝺ prenūtiationi ꝓphetice rñdere. Sed ꝓphete aliud nomē de Christo prenūtiauerunt: ꝺ. em Isa. 7. Ecce ꝙ cōcipiet. ꝛ pariet filiū. ꝛ vocabit nomē ei⁹ emanuel. Et. 8. Uoca ꝙ nomē eius accelera. spolia detrahe. festina prædari. Et. 9. Uocabitur nomen ei⁹ admirabilis cōsiliarius. deus fortis. pater futuri seculi. princeps pacis. ꝛ zacha. 6. ꝺ. Ecce vir oriens nomē eius. Ergo inconuenienter vocatū est nomē eius Jesus. ¶ꝑ. Hoc nomē Jesus salutē signtificat: vt pz p id qđ ꝺ. Mat. 1. Pariet filiū et vocabis nomē eius Jesum. ipse enim saluū faciet populū suum a peccatis eorum. Sed salus per Christum nō est facta solum in circūcisione. sed etiā in ꝓputio: vt patet per apostū. Ro. 4. Jncōuenienter ergo hoc nomen fuit Christo impositum in sua circuncisione.

Sed ꝓtra Est autheritas scripture in qua dicit luc. 2. qđ postq̄ ꝛ summati sunt dies octo vt circūcideret puer, vocatū est nomen eius Jesus.

Rñdeo Dicendū. qđ nola debēt ꝓpositis rerum respōdere. Et hoc patet in nominibꝰ generū ꝛ specierum: q̄ vt ꝺ. 4. meta. ratio quam signifi cat nomen est diffinitio. que designat proprietatem rei naturā. Hoia aūt singularia hominū semp imponūtur ab aliqua ꝓpietate eius cui nomen imponitur. Uel a tempore. sicut imponūtur noia aliquorū sanctorum.

Op⁹. 60 ca. 6.

licitū ꝛ q̄n̄z illicitum: mā presentib⁹ infirmis est illicitū: q̄n̄ aūt ꝛ vbi scandalum infirmoꝝ nō timet/ licitū est. Et ꝑm hoc circūcisio hmōi / q̄ in ecclesijs illis nō est in scādalū infirmoꝝ. neq̄ mali occasio/ cessat hñ idi mali speciē. ℣ Et si obijciatur/ qđ licet tollat per hoc rō scādali apud illos: nō tñ tollitur per hoc rō scādali apud innumeros christi ecclesias. q̄ de indos tum circūcisione scādalizātur (vtpote indaismi speciē habēte / nō hīc vel ibi/ sed simplr ꝛ absolute post perfectā euāgelij publicationē) cōsulendū credo per romanā ecclesiā esse: vt vel nō toleraret circūcisio tali ratione cōsueta: vel si tolerāda in dicaretur vt ſm se licita/ toleraretur rō scandali apud ecclesias alias. ℣ Et per hec patet solutio omnium obiectorum. Sed sunt q̄ de hac qōne noua mihi occurrūt: in qua libēter audiēte aptice sedis sniam q̄ propriam proferrem opinionem.

¶Super Arti. 2.

TItulus clarus.

¶In corpe tripler rō imponendi noia refert. Weinder rñdetur

Universidad de Deusto Biblioteca

ẽsito. Noia debẽt ipo ni a ꝓpetatiꝰ rep. vl imponunt a circũcisiõ tidꝰ q̃uolꝫ vl signant aliq̃ gratuitũ donũ diuinitꝰ illis datum. Primũ ꝓclarat i nominibꝰ generũ ⁊ specierũ: ⁊m in singularib⁹ noibus. ⁊m in nominibus diuinitus impositis.

¶Concłio risiua est. Cõueniẽter vocatum est nomẽ xpi Jesus. i. saluator: qz fuit ipom dinitꝰ ãgelo nũciãte ⁊ xpo hoc munus gre collatũ est vt esset saluator omnium.

¶Super arti. 3.

IJtulus clarus. ¶In corpore vnica ꝙ̃ respõsiua q̃stõ. xps cõueniẽter i tẽplo oblatus est/cũ oblatione. Probat. Xps voluit sub lege fieri/⁊ ex muliere nasci ꝓpter nã ẽ. ꝙ̃ueniẽter ⁊c. añs q̃ ad primã ptẽ declarat ex fine: qz vt eos q̃ sub lege erãt redimeret/⁊ iustificationẽ spũalẽ in membris suis ipleret. Quo ad scdaz est ꝓ se euidẽs. Cõsequẽtia. Probat: qz in lege erãt circa ꝓcepta genitũ duo ꝓcepta: alterũ inchõatũ genitum ⁊ alterum inquãtum ꝓlogenitũ: ⁊ vtrũq; i xpo seruatũ ẽ. ⁊ fa est clara. ¶Sz circa rõnẽ in ifa redditã de sacrificio ꝓcepto leuiti. 12. quia. i. ꝓ petõ pro offerebat/ dubiũ occurrit. Tum qz pctm originale ꝓpter q̃ exp̃iatũ erat octauo die ꝓ circũcisionẽ. Tũ qz in textu illo exp̃sse dr. ⁊ orabit ꝓ ea. i. mũdabit/ facerdos ⁊ mũdabit: ⁊ nõ dr. orabit ꝓ filio: male ẽ. i. ifa dr. qz offerebat ꝓ petõ ꝓpter. Ad hui⁹ euidẽtiã q̃sideranda ẽ. qz ifa illius text⁹ vt glosa ex Aug. dicit/ expl̃r legi pt̃r. ꝓpter vt ly ꝓ filio vel filia/ referatur ad oblationẽ. Et hũc sensum sequunt⁹ ⁊ autor/ sequẽs Aug. ꝓbantẽ hũc sensũ ex ybis. i. luce dicit: cũ iduceret puerũ Jesum parentes ei⁹ vt faceremt ꝑm ꝙ̃suetudinẽ legis ꝓ eo. Ex hoc em̃ qz dixit. ꝓ eo ⁊ nõ ꝓ mũdẽdit. qz filiũ qũ tũc faciebat ꝓ puero faciebat ꝓ puero fa: cõstat autẽ qz tũc offerebãtur vt ꝓficerat euangelista. ℟. Aliꝰ mõ ly ꝓ filio aut filia/ refertur ad purgatiõis terminationẽ. Et ꝑm hũc sensum ab aliis exponit ⁊ remanet indecisum ꝙ̃ quo fiat oblatio/

Opus. 60. ca. 8.

his qui in eoꝝ festis nascũtur. Uel a cognatione: sicut cum filio imponitur nomen patris. Uel alicuius de cognatione eius: sicut propinqui Joannis baptiste, volebant eum vocare nomine patris sui zacharię: nõ aũt Joãnem: qr nullus erat in cognatiõe eius, qui vocaretur hoc nomine, vt ibi Luc. 1. Uel etiam ab euentu: sicut Joseph vocauit primogenitũ suum Manassen, dicẽs, obliuisci fecit me deus oĩm laborũ meoꝝ. Gen. 41. Uel etiã ex aliqua qualitate eiꝰ, cui nomen imponit: sicut Gen. 25. dr, qr quia qui primꝰ egressus est de vtero matris ruffus erat. et totus in morẽ pellis hispidus, vocatum est nomen eius Esau, qũ interpretatur rube⁹. ℣ Noia aũt q̃ imponunt aliquib⁹ diuinitus, semper signant aliq̃ gratuitũ donũ eis diuinitus datũ: sicut Gen. 17. dictũ est abrae: appellaberis abraã/ qz patrẽ multarũ gentium cõstitui te. Et matth. 16. dictũ est petro, Tu es petrus, ⁊ super hanc petrã edificabo ecclesiã meã. Quia igitur christo hoc munus gratie collatum erat, vt per ipsum oẽs saluarentur: ideo conuenienter vocatum est nomen eiꝰ Jesus. i. saluator: angelo hoc nomen prenũciante, nõ solum matri, sed etiam Joseph, qui erat futurus eius nutricius.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ in oibus illis noibus quodãmõ signãt hoc nomen Jesus, qũ est signatiuum salutis. Nã in hoc qũ dr, emmanuel, qũ interpretatur nobiscũ deus, designatur causa salutis, que est vnio diuine ⁊ humane nature in persona filij dei, per quã factũ est vt deus esset nobiscum, quasi particeps nr̃e nature. ℣ Per hoc aũt qũ dr, vocabitur nomen eiꝰ accelera. spolia extrahe ⁊c. designatur a quo nos saluauit, quia a diabolo, cuius spolia abstulit, ꝑm illud col. 2. Expolians principatus ⁊ potestates, traduxit cõfidenter. ℣ In hoc aũt qũ dr, vocabitur nomen eiꝰ admirabilis ⁊c. designatur via ⁊ terminꝰ nostre salutis: inquãtum. s. admirabili diuinitatis consilio et virtute, ad hereditatem futuri seculi perducimur, in quo erit par pfecta filiorũ dei, sub ipso pincipe deo. ¶Nõ ꝙ̃ dr, Ecce virgo ꝙ̃ens nomen eius, ad idem refertur ad qũ primũ. s. ad incarnationis mysteriũ, ꝑm qũ ex eo natum est in tenebris lumen, rectis corde.

¶Ad scm̃ dõm, q̃ his qui fuerũt ante christum, potuit cõuenire hoc nomen Jesus ꝑm aliquã aliã rõnem, puta quia aliquam ꝓticularem ⁊ tpalẽ salutẽ attulerũt. Sed ꝑm rõnẽ spũalis ⁊ vlis salutis hoc nomẽ ꝓprium est christo: ⁊m hoc dr, eẽ nomẽ nouũ. ¶Ad 3m dõm, q̃ sicut gen. 17. legit, simul abraã suscepit nois impõnẽ a deo, ⁊ circũcisiõis mãdatum. Et iõ apud iudeos ꝙ̃suetũ erat vt ipso die circũcisionis noia ꝑueris imponerẽtur: ẽsi añ circũcisionẽ pfectũ esse nõ habuerint. Sicut etiã nũc ꝑueris i baptismo noia ꝙ̃ponunt. Uñ sup illud, puer. 4. ego filꝰ fui ptis mei, tenellus ⁊ vnigenitus coram matre mea, dicit glo. Quare salomon se vnigenitũ coram matre noiat, quẽ frem vterinũ ꝓcẽsisse scriptura testat? nisi q̃ ille, mortuꝰ natꝰ, sine noie/ quasi nunq̃ esset, de vita decessit. Et iõ xps simul cũ fuit circũcisus, nois impõnem accepit.

¶Utrum Christus conuenienter fuerit in templo oblatus. Arti. 3.

Ad tertiũ Sic procedit, Uñ q̃ inconuenienter fuerit Christus in templo oblatus. Dicitur enim Exo. 13. Sanctifica mihi omnẽ primogenitum qõ aperit vuluam in filijs Israel. Sed Christus exiuit de clauso virginis vtero, ⁊ ita matris vuluam non aperuit. Ergo Christus ex hac lege nõ debuit in tẽplo offerri. ¶ Ꝫ. Illud qõ est semper ꝑns alicui, non potest ei ꝓsentari. Sed christi humanitas semper fuit deo maxime ꝑns: vt pote eis coniuncta in vnitate persone. Ergo non oportuit q̃ coram dõo sisteretur.

¶ Ꝫ. Christus est hostia ꝓncipalis, ad quã oẽs hostie veteris legis referuntur sicut figura ad veritatẽ. Sed hostie nõ debet esse alia hostia. Ergo nõ fuit conueniens vt ꝓ christo alia hostia offerretur. ¶ Ꝫ. Inter legales hostias precipua fuit agnus, q̃ erat iuge sacrificium: vt habetur numeri. 28. vñ etiam Christus dr agnus. Joa. 1. Ecce agn̄s dei. Magis ergo fuit cõueniens q̃ ꝓ christo offerretur agnus, qm̃ par turturum, vel duo pulli columbarum.

Sed in cõtrariũ Est auctoritas scripture: que hoc factum esse testatur, Luc. 2.

Respõdeo Dõm, q̃ sicut dictum est, Christꝰ voluit ꝓ lege fieri, vt eos qui sub lege erant redimeret: ⁊ vt iustificatio legis in suis mẽbris spiritualiter impleretur. De ꝓle autem nata duplex preceptum in lege traditur. Unum quidem gñale quo ad omnes: vt. i. completis diebus purificatiõis matris, offerret sacrificium ꝓ filio siue ꝓ filia: vt habet Leui. 12. Et hoc quidẽ sacrificiũ erat ⁊ ad expiationem peccati, in quo ꝓles erat cõcepta ⁊ nata. ⁊ ad cõsecrationẽ quandam ipsius: quia tunc primo ꝓsentabãt in tẽplo, ⁊ ideo aliq̃d offerebãt in holocaustum, ⁊ aliquid ꝓ pctõ. ℣ Aliud autem preceptũ erat speciale in lege de primogenitis, tam in hominibus qm̃ in iumentis. Sibi enim dñs deputauerat omne primogenitũ filiorũ Jsrael: ꝓpter eo qõd ad liberationem populi Jsrael, percusserat primogenita Egypti, ab hõmine vsqz ad pecus: primogenitis filiorũ Jsrael reseruatis. Et hoc mãdatum ponit Exo. 13, in quo etiã ꝓefigurabatur Christus, qui est primogenitus in multis fratribus, vt dr ro. 8. ℣ Quia igitur christus ex muliere natus, erat quasi primogenit⁹, ⁊ voluit fieri sub lege: hec duo euangelista Lucas circa eum fuisse obseruata ostendit. primo quidem id qõ pertinet ad primogenitos. cum dicit, tulerunt illũ in Hierusalem, vt ꝓsterent eum domino: sicut scriptum est in lege dominꝰ: quia omne masculinum adaperiens vuluam, sanctum domino vocabitur. secundo illud quod pertinet cõmuniter ad omnes, cũ dicit: vt darẽt hostiam ꝑm q̃ dictũ erat in lege dñi, par turtur rum aut duos pullos columbarum.

Ad primum Ergo dõm, q̃ sicut Greg. nisse. dicit, Illud legis preceptum in solo incarnato deo singulariter ⁊ ab alijs differenter impleri videtur. Ipse nanq̃ solus ineffabiliter conceptus ac incomprehensibiliter editus, virginalem vterum aperuit, non antea conubio reseratum, seruans ⁊ post partum inuiolabiliter signaculum castitatis. Unde q̃ dicit, ad aperiens vuluam, designat q̃ nihil antea inde intrauerat vel exiuerat. Et per hoc etiam specialiter dicitur masculinus: quia nihil de femineitate culpe portauit. Singulariter etiã sanctus, quia terrene cõtagia corruptele, imaculati partꝰ nouitate non sensit. ¶Ad scm̃ dõm, q̃ sicut filius an ꝓ filio an ꝓ mre: que ibi mũdari dicit. Et q̃: ita illa vtriusq; ꝓpinis est, capar: qz poterũ vtraq; oratione tam. s. ante de termino purgatiõis q̃ subiecũte de oblatiõe cõtrui ly ꝓ filio vel filia ponitur in medio vtriusq; oratiõis/ ideo ambigu⁹ restat sensus quãtus est ex litera illa. Videtur ad gram baptismalẽ vel, ꝓp̃ ad illã et ope aliq̃ sacrificij/ et denotiõe et fide oblati sacrificij/ ꝓfectiarum largiente.

¶Super Arti. 4.

In corpore vna cõclo. Uñ xpi cõueniẽter purganda accessit. Probat. Sicut gra a xpo in matrẽ ita a matre in militas: q̃ sicut xps sub lege ita ⁊ mater. Ad hoc probat: qz humilitꝰ dat gra. Cõsequentia est euidẽs: qz ad humilitatẽ mris spectare constat purgationem matris.

¶Super. q. 38. art. 1.

In corpore vna cõclo. Cõueniẽs fuit Joannẽ baptizare. Probat quadrupl̃r. Ra oĩdi nata est ⁊ clara.

¶Super Arti. 2.

Opus. 40 ca. 1

Jtulꝰ q̃nes a dño phariseis ꝓpositas mouet.

¶Utrũ mater dei cõueniẽter ad tẽplũ purganda accesserit. Arti. 4.

Ad quartũ Sic, pcedit. Uñ q̃ inconueniẽter mr̃ dei purgãda ad templum accesserit. Purgato enim nõ videtur esse nisi ab immũditia. Sed in beata ꝙ̃gine nulla fuit immunditia: vt ex supra dictis patet. Ergo nõ debuit vt purgãda ad templum accedere. ¶ Ꝫ. Leui. 12. dr, Mulier q̃ suscepto semine peperit masculuz, immũda erit septẽ diebꝰ, ⁊ ideo ꝓcipitur q̃ non ingrediat sanctuartũ, donec impleãtur dies purgationis eiꝰ. Sed beata virgo peperit masculũ sine virili semine. Nõ ergo debuit ad tẽplũ venire purganda. ¶ Ꝫ. Purgatio ab immũditia nõ fit nisi per gratiam. Sed sacra veteris legis gratiam non cõferebat, sed ipsa potius secuz gratie actorem habebat. Non ergo cõueniẽs fuit, vt ad templum purganda veniret.

Sz̃ Est auctoritas scripture: qua dr Luc. 2. q̃ impleti sunt dies purgationis marie, ꝑm legem Moysi.

Rñdeo Dõm, q̃ sicut plenitudo gratie a Christo derivatur in matrẽ, ita decuit vt mater humilitati filij conformaretur: humilibus enim deus dat gratiam: vt dr Jacobi. 4. Et ideo sicut Christus licet nõ esset legi obnoxius, voluit tamen circũcisionem et alia legis onera subire, ad demonstrandum humilitatis et obedientie exemplum, et vt approbaret legem, et vt calumnie occasionem iudeis tolleret: propter eandem rationem voluit et matrem suam implere legis obseruantias, quibus tamen non erat obnoria.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ licet beata virgo nullã haberet immũditiam, voluit tñ purgationis obseruãtiam implere: nõ ꝓpter indigentiã, sed ꝓpter legis ꝓceptum. Et ideo signãter euãgelista dicit, q̃ completi sunt dies purgationis eius ꝑm legem: ipsa enim ꝑm se purgatione non indigebat. ¶Ad scm̃ dicendũ, q̃ signanter Moyses videtur fuisse locutus, ad excipiendam ab immunditia matrẽ dei, que non peperit suscepto semine. Et ideo patet q̃ nõ obligabatur ad impletionem illius ꝓcepti, sed volũtarie purgationis obseruantiam ad implendum: vt dictum est. ¶Ad tertium dicendũ, q̃ legalia sacramenta non purgabant ab immunditia culpe, que fit per gratiam: sed hanc purgationem ꝓefigurabãt. Purgabant autem purgatione quadam carnali, ab immunditia irregularitatis cuiusdam: sicut in secunda parte dictum est. Nec tamen immunditiam beata virgo contraxerat, ⁊ ideo nõ indigebat purgari.

¶De baptismo Joannis. Questio. 38.

De inde Considerandum est de baptismo quo Christus baptizatus est. Et q̃ Christus baptizatus est baptismo Joannis, primo cõsiderandum est de baptismo Joannis in communi. secõ de baptizatione xpi. ¶Circa primum queruntur sex. primo vtrũ cõueniens fuerit q̃ Joannes baptizaret. secõ vtrum ille baptismus fuerit a deo. tertio vtrũ contulerit gratiam. quarto vtrum alij ꝓter Christum illo baptismo debuerint baptizari. quinto vtrum baptismus ille cessare debuerit Christo baptizato. sexto vtrum baptizati baptismo Joan. essent postea baptizandi baptismo Christi.

¶Utrum fuerit conueniens Joannem baptizare. Arti. 1.

Ad primũ Sic ꝓcedit. Uñ q̃ non fuerit cõueniens Joannẽ baptizare. Dis enim ritus factꝰ ad aliquã pertinet legẽ. Sed Joãnes nõ introduxit nouã legẽ. Ergo inconueniens fuit q̃ nouũ ritũ baptizãdi introduceret. 4. dist. 2. q. 2. art. 2.-4.

¶ Ꝫ. Joãnes fuit missus a deo in testimoniũ tanq̃ prophã: ꝑm illud luc. ꝓ. tu puer ꝓpha altissimi vocaberis. Sed ꝓphe qui fuerũt añ xpm, nõ introduxerũt nouũ ritũ, ⁊ ad observantiã legis ritũ iducebãt: vt ꝓ malach. vlti. Memẽtote legis moysi ser ui mei. ergo nec Joãnes nouũ ritũ baptizãdi introducere debuit.

¶ Ꝫ. Ubi est altꝰ rei supfluitas, nõ est ad illud aliq̃d addẽdũ. Sed iudei ercedebãt in supfluitate baptismatis. dr. in mar. 7. q̃ pharisei z oẽs iudei nisi crebro lauẽt manꝰ, nõ mãducant, et a foro nisi baptizentur nõ comedũt. ⁊ alia multa sunt q̃ tradita sunt illis seruare: baptismata calicũ ⁊ vrceoꝝ ⁊ eramentoꝝ ⁊ lectorum. Ergo inconueniẽs fuit q̃ Joan. baptizaret.

Sed cõtra Est auctoritas scripture mat. 3. vbi ꝑmissa sanctitate Joannis, subditur, q̃ exibãt ad eum multi, ⁊ baptizabantur in iordane.

Rñdeo Dõm, q̃ cõueniẽs fuit Joãnem baptizare, ꝓpter quatuor. ℣ Primo q̃dẽ: qz oportebat xpm a Joanne baptizari vt bapm cõsecraret: vt aug. dicit, sup Joãnẽ. ℣ Secõ, vt xps manifestaret. Unde ipse Joãnes baptista dicit Joã primo, vt manifestẽt. i. xps in Jsrael, ppea veni ego in aqua baptizans, cõ currentibus. n. turbis ad baptismum, annũciabat xpm q̃ quidem facilius sic factum est, cũ si p singulos discurrisset: vt chr. ꝓ. dicit sup Joan. ℣ Tertio, vt suo baptismo assuefaceret homes ad baptismũ christi. Unde gre. dicit in quadã home. q̃ ideo Joãnes baptizauit, vt ꝓcursionis sue ordinẽ seruãs, q̃ nasciturũ dñm nascendo ꝓuenerat, baptizando quoq; baptizaturũ ꝓuenret. ℣ Quarto, vt ad penitentiam homes inducens, homes ꝓpararet ad digne susciendum baptismum Christi. Unde ibidem beda dicit, quod quantum cathecuminis nondum baptizatis prodest doctrina fidei, tantũ profuit baptisma Joãnis añ baptisma christi. Ꝛ: sicut ille predicabat penitẽtiã, ⁊ baptismũ christi ꝓnũciabat, ⁊ in cognitionem veritatis que mũdo apparuit attrahebat: sic ministri ecclesie ꝓio eruditi. post peccata eoꝝ redarguit, deinũ in baptismo christi remissionem promittunt.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ baptismꝰ Joãnis nõ erat ꝓ se sacramẽtũ: sed q̃si qõdã sacrale disponẽs ad baptismũ xpi. Et iõ aliq̃r ꝓtinebat ad legẽ xpi. nõ aũt ad legem moysi. ¶Ad scm̃ dõm, q̃ Joãnes nõ solũ fuit ꝓpha, sed pluꝰ ꝙ̃pheta: vt dr mat. xi. fuit enim terminus legis ⁊ initium euangelij. Et iõ magis ꝓtinebat ad eũ, verbo ⁊ ope iducere homines ad legẽ xpi, cũ ad observãtiam veteris legis. ¶Ad tertium dõm, q̃ baptismata illa phariseoꝝ erãt inania: vtpote ad solã mũditiã carnis ordinata. Sed baptismus Joannis ordinabatur ad munditiam spũalẽ: inducebat enim homines ad penitentiam: vt dictum est. 4. dist. 2. q. 2. ã. 1. q. 3.

¶Utrum baptismus Joannis fuerit a deo. Arti. 2.

Ad secundum Sic ꝓceditur. Uidet q̃ baptismꝰ Joãnis non fuerit a deo. Nihil enim sacramentale quod est a deo, denominatur ab homine puro: sicut baptis-

¶ In corpore vnica ē distincto duobus cum conclusione bimembri. Distinctio est. Baptismus ioannis vel quo ad eius ritu/vel quo ad eius effectum. Conclusio est. Baptismus ioannis quo ad ritū erat a deo/quo ad ꝓprium effectum fuit ab homine. Probaf quo ad primam partem: qr̄ instinctu spiritus sancti baptizabat: dicente ipso ioan. primo/qui me misit baptizare i aqua. Quo ad secundam partē: quia nihil efficiebat quod homo efficere non posset: hoc est quia non conferebat aliquod spirituale.

¶ Super arti. 2.

Itul⁹ clar⁹. ¶ In corpore vnica conclusio trimēbris. Baptismus ioānis non conferebat gratiaz/sed preparabat ad eā tripliciter. Probatur conclusio/primo quo ad primas partes simul. Tota doctrina ē operatio ioannis/erat preparatoria ad christum/ꝙ quē conferenda erat gratia: ergo baptismus ioānis nō cōferebat gratiaz/sed preparabat ad illā. Antecedens quo ad primā eius partē ex dictis ꝓz. q̄ ad ſcām vero ioan. primo/gratia p ihesum christū facta est. Cōsequentia vero ꝓbatur: qr̄ ministri ac inferioris artificis/nō est inducere formam principalis artificis/sed preparare ad illam. Deinde conclusio declarat quo ad vltimam partez tripliciter: scz ꝙ doctrinam ad fidei/per baptizationem ad ritū baptismi. per penitētiam ad gratiaz effectus baptismi.

¶ In responsione ad primum/differentia inter expositionē primam ex beda et tertiam ex hieron. est: qr̄ in prima ad duo baptismata referuntur illa duo verba baptizare z predicare: primū ad baptismū ioannis. secundū ad baptismum Christi. In tertia vero ad idē bapti ma scz ioānis referuntur ambo: et verificatur ꝙ dispositiue in remissionem peccatorum baptizare predicabat ad perfectionem gratie per Christum. ℣ Et si mus noue legis non dicitur petri vel pauli, sed xpi. Sed ille baptismus denoiatur a ioanne: ℣m illud matth. 21. baptismus ioānis vnde erat. e celo an ex hominibus? Ergo baptismus ioānis nō fuit a deo. ¶ ℣. Sic doctrina de nouo a deo procedens. aliquibus signis confirmatur, vnde z dominus exo. 4. dedit morsi potestatem signa faciēdi. Et heb. 2. dicitur, cum fides nostra principium accepisset enarrari a deo. per eos ꝙ audierunt. in nos confirmata est. contestāte deo signis z prodigijs. Sed de ioāne baptista dicitur ioan. 10. ioannes signum fecit nullum. Ergo videtur quod baptismus quo baptizauit, non esset a deo.

¶ ℣. Sacramenta que sunt diuinitus instituta, aliquibus sacre scripture preceptis continentur. Sed baptismus ioannis non precipitur aliquo precepto sacre scripture. Ergo videtur quod non fuerit a deo.

Sed contra Est. quod dicitur ioan. primo. Qui me misit baptizare in aqua, ille mihi dixit su per quem videris spiritum ꝛc.

Respondeo Dicendū, quod in baptismo ioannis duo possunt considerari: scilicet ipse ritus baptizandi, z effectus baptismi. Ritus quidem baptizandi non fuit ex hominibus. sed a deo: qui familiari spiritu sancti reuelatiōe ioannem ad baptizandum misit. Effectus autem illius baptismi fuit ab homine: qr̄ nihil in illo baptismo efficiebatur, quod homo facere non posset. Unde non fuit a solo deo, nisi inquantum deus in homine operatur.

Ad primum Ergo dicēdum, qō per baptismum noue legis homines interius per spiritū sanctum baptizantur: quod facit solus deꝰ. Per baptismum autem ioannis, solum corpus mūdabatur aqua. Unde dicitur matth. 3. ego baptizo vos in aqua, ille vos baptizabit in spiritu sancto. Et ideo baptismus ioānis denominatur ab ipso: quia scilicet nihil in eo agebatur quod ipse non ageret. Baptismus autem noue legis non denominatur a ministro: qui principalem baptismi effectum non agit: scilicet interiorem emūdationem.

¶ Ad ſcām dicendum, ꝙ tota doctrina et operatio ioannis ordinabatur ad Christum: qui multitudine signorum, z suam z ioānis doctrinam confirmauit. Si autem ioānes signa fecisset, homines ex equo ioanni et Christo attēdissent. Et ideo vt homines principaliter Christo intenderent, non est datus ioanni vt faceret signum. Judeis tamē querentibus quare baptizaret, cōfirmauit suum officiū authoritate scripture, dicēs, ego vox clamātis in deserto ꝛc. vt dicitur ioan. 2. Ipse etiam austeritas vite, eius officium commendabat: quia vt chry. dicit super matth. mirabile erat. in humano corpore tantā patientiam videre.

¶ Ad tertium dicendum, quod baptismus ioannis nō fuit ordinatus a deo, nisi vt modico tempore duraret, propter causas predictas. Et ideo non fuit commendatus aliquo ꝑcepto communiter edito in sacra scriptura: sed familiari quadam reuelatiōe spiritus sancti: vt dictum est.

¶ Utrum in baptismo ioannis, gratia daretur. Artı. 3.

Ad tertiū Sic procedi- tur. Ut ꝙ in baptismo ioannis gra daret. Dicitur. 11. mar. primo. Fuit ioānes in deserto baptizās, z predicans baptismum penitentie in remissionem peccatorum. Sed penitentia z remissio peccatorum est per gratiam. Ergo baptismus ioannis gram cōferebat. ¶ ℣. Baptizādi a ioanne, confitebantur peccata sua: vt habetur mar. 3, z mar. primo. Sed confessio peccatorum ordinat ad peccatoū remissionez, que fit ꝑ gram. Ergo in baptismo ioannis, gra cōferebatur. ¶ ℣. Baptismus ioannis propinquior erat baptismo xpi, ꝙ circūcisio. Sed per circūcisionem remittebat pec catum originale: qr̄ vt beda dicit, idem salutifere curationis auxilium, circumcisio in lege cōtra originalis peccati vulnus agebat qō nūc baptismus agere reuelatiōe gre tēpore cōsueuit. Ergo multo magis baptismus ioannis remissionem peccatoū ogabat, qō sine gratia fieri non potest.

Sed cōtra Est, ꝙ mat. 3. dō. Ego quidem baptizo vos in aqua in penitentiā. Quod exponēs greg. in quadā homel. dicit, Joannes nō in spiritu, sed in aqua baptizat: qi peccata soluere nō valebat. Sz gra est a ſpūsancto, z per eam peccata tolluntur. Ergo baptismus ioannis gratiam non conferebat.

Respōdeo Dōm, ꝙ sicut dcm est, tota doctrina z operatio ioannis preparatoria erat ad xpm: sicut ministri z infertoris artificis ē ꝓparare materiam ad formam quā inducit principalis artifex. Gratia autem conferenda erat hominibus per christū: ℣m illud ioan. primo, gratia z veritas per iesum xpm facta est. Et iō baptismus ioannis gratiam nō conferebat sed. solum ad gram ꝓparabat tripliciter. Uno quidē modo ꝓdoctrinā ioan. inducentem homes ad fidē xpi. Alio modo admoniendo ꝙ pniam. ꝓparando homines ad suscipiendū effectū baptismi xpi.

Ad primū Ergo dōz, ꝙ illis verbis (vt beda dicit) potest intelligi duplex baptismus. Unus quidem quem ioannes baptizando cōferebat qui dicitur baptismus penitētie: qr̄. d. Ille baptismus erat quoddam inductiuū ad penitentiam: z quasi quedā ꝓtestatio, qua ꝓfitebantur homes se pniam acturos. Alius aūt est baptismus xpi. ꝙ quem peccata remittūtur: quē ioānes dare nō poterat: sed solū predicabat dicēs. Ille vos baptizabit in spiritu sancto. ℣ Uel pōt dici, ꝙ ꝑdicabat baptismū penitētie. i. inducentem ad penitentiā: q̄ qui dē pnia ducit homes in remissionē peccatorū. ℣ Uel pōt dici, ꝙ ꝙ baptismum christi (vt hiero. dicit) gra datur. qua peccata dimittuntur: qō aūt cōsummat ꝙ sponsum, initiatur ꝙ parany mphum, scz ioānē. Ehū ōi, ꝙ baptizabat z predicabat baptismū pnie in remissionē pcrōrūnō qi hoc ipse ꝓficeret, sed qi ꝓparādo ad hoc homes disponebat.

¶ Ad ſcām dōm, ꝙ illa confessio peccatorū, nō fiebat ad remissionem peccatorū statim ꝙ baptismū ioannis exhibendam: sz cōsequendam per pniam consequentem, z per baptismum Christi, ad quem penitentia illa ꝓparabat. ¶ Ad tertium dicendū, qō circūcisio instituta erat ad remedium originalis peti. Sed baptismus Joannis ad hoc nō erat institutus: sed solū erat ꝓparatorius ad baptismū Christi: vt dictum est. Sacramenta aūt ex vi institutionis, suum habent effectum.

4. dist. 1. q. 2. ar. 1. q. 1. arg. 4.

¶ Utrū alij ꝑter xpm, baptismo Jo. baptizari debuerint. Ar. 4.

Ad quartū Ut qō baptismo Joānis, so lus xps debuerit baptizari. Quia sicut dictū est: ad hoc Joannes baptizauit, vt xps baptizaret: sicut Aug. dicit sup Joānē. Sz qō est ꝓpriū xpo, nō dz alijs cōuenire. Ergo nulli alij debuerūt illo baptismo baptizari. ¶ ℣. Quicūq; baptizat, aut accipit aliqd a baptismo, aut baptismo aliqd cōfert. Sed a baptismo Joannis nullus aliqd accipere poterat (qz in eo gratia nō cōferebat, vt dictū est) nec aliqs baptismo aliqd cōferre poterat. nisi Christus, q̄ tactu mūdissime sue carnis aquas sanctificauit. Ergo videtur qō solus Christus baptismo Joannis debuerit baptizari. ¶ ℣. Si alij illo baptismo baptizabantur, hoc non erat nisi vt ꝑpararētur ad baptismū Christi, z sic cōueniens videbat qō sicut baptismus Christi oīb⁹ cōfertur, et magnis z paruis, z gētilibus z iudeis. ita etiam z baptismus Joannis cōferretur. Sed non legitur qō ab eo pueri baptizarentur, nec etiam gentiles: dicitur enim Mar. 1. qō egrediebantur ad illum ifraelite vniuersi, z baptizabantur ab illo. Ergo videtur qō solus Christus a Joanne debuerit baptizari.

4. dist. 2. q. 2. ar. 3. q. 2.

Sed ↄ Est, qō dō: Luc. 3. Factū est cū baptizaret ois populus, z Jesu baptizato z orāte, aperti sunt celi.

Rndeo Dōm, ꝙ duplici de cā oportuit alios a Christo baptizari baptismo Joannis. Primo quidē (vt Aug. dicit super Joan.) qr̄ si solus Christus baptismo Joānis baptizatus esset, nō defuissent qui dicerent baptismū Joannis quo Christus est baptizat⁹, dignioꝛē esse baptismo Christi quo alij baptizant. ¶ Scō: qr̄ oportebat per baptismum Joannis alios ad baptismum Christi ꝑparari: sicut dictum est.

Ad pmū Ergo dōm, qō nō, ꝑpter hoc solū fuit Joānis baptismꝰ institut⁹, vt xps baptizaret, ſz etiā ꝑpter alias cās: vt dictū est. Et tū si ad hoc solū esset institut⁹, vt xps eo baptizaret: oportebat ꝑdictū inconueniens vitari alijs hoc baptismo baptizatis. ¶ Ad scām dōm, ꝙ alij q̄ ad baptismū Joānis accedebāt nō poterāt qdē baptismo aliqd ꝓferre, nec tū a baptismo gratiā accipiebāt: ſz solū pnie signū. ¶ Ad tertiū dōm, qō qi ille baptismꝰ erat pnie. ꝙ puerīs nō ꝙuenit. iō baptismo illo pueri nō baptizabant. Cōferre aūt gētib⁹ vitā salutis, soli xpo referuabat: q̄ est expectatio gentiū: vt dī gen. penul. Sed z ipse Christus aplis inhibuit gentibus euangelium predicare, ante passionē z resurrectionē, vnde multo minus cōueniebat per Joannem gentiles ad baptismum admitti.

4. dist. 2. q. 2. ar. 1. q. 3. ar. 2. q. 4. ꝙ 10. sum.

¶ Utrū baptismꝰ Joānis debuerit cessare xpo baptizato. ar. 5.

Ad quintū Sic procedit. Uf qō baptismus Christus fuit baptizatus. Dicit enī Joan. 1. Ut manifestetur in ſrael, ꝑpterea veni in aqua baptizās. Sed Christo baptizato sufficiēter fuit manifestatus: tum ꝙ testimonium Joannis, tum ꝙ descēsum colūbe: tum etiā testimonio patrne vocis. Ergo videtur qō nō debuerit postea baptismꝰ Joannis durare. ¶ ℣. Aug. dicit super Joan. baptizat⁹ est Christus, z cessauit Joannis baptism⁹. Ergo videt ꝙ Joānes post Christū baptizatū, nō debuerit baptizare. ¶ ℣. Baptismꝰ Joannis erat ꝓparatorius ad baptismū Christi. Sed baptismus Christi incepit statim Christo baptizato: qr̄ tactu sue mūdissime carnis vim regenerativam contulit aq̄: vt beda dicit. Ergo vf qō baptismus Joannis cessauerit Christo baptizato.

Sz cōtra Est, ꝙ vī Joā. 3. ꝙ venit Jesus in iudeā terrā z baptizabat. erat aūt z Joannes baptizās. Sz xps nō baptizauit nisi postq̄ fuit baptizatus. Ergo vf ꝙ postq̄ Christꝰ fuit baptizatus, adhuc Joannes baptizabat.

Rndeo Dōm, ꝙ baptismꝰ Joānis cessare nō debuit xpo baptizato. Primo quidē: qr̄ (vt Chry. dicit) si cessasset Joānes baptizare xpo baptizato, existimaret qō zelo vel ira ꝑ faceret. ℣ Scō: qr̄ si cessasset a baptizādo, xpo baptizāte, discipulos suos in maiorē zelū imisisset. ℣ Tertio, qr̄ ꝓsistēs in baptizando, suos auditores mittebat ad Christū. ℣ Quarto, qr̄ (vt beda dicit) adhuc permanebat vmbra veteris legis: nec debuit ꝓcurari cessare, donec veritas manifestaretur.

Ad primū Ergo dōm, ꝙ nōdū xps erat plene manifestatus eo baptizato: z iō adhuc necessariū erat ꝙ Joannes baptizaret. ¶ Ad secundū dōm, qō baptizato

Christo cessauit baptismꝰ Joannis: non tñ statim, sed eo incarcerato. Uñ Chrys. dicit sup Joannē. Estimo, ꝑpter hoc permissum esse mortē Joānis, z eo sublato de medio, xpm maxime ꝓdicare cepisse vt ois multitudinis affectio ad xpm transiret. z non vltra his q̄ de vtroq; erant sentētijs scinderetur.

¶ Ad tertiū dōm, ꝙ baptismꝰ Joannis ꝓparatorius erat, non solū ad hoc ꝙ xps baptizaretur: sed etiā ad hoc ꝙ alij ad Christi baptismū accederent. Quod nondum fuit impletum Christo baptizato.

¶ Utrū baptizati baptismo Joānis, essent postea baptismo Christi baptizādi. Ar. 6.

Ad sextū Sic procedit. Uf qō baptizati baptismo Joānis, nō fuerint baptizādi baptismo Christi. Joannes enī nō fuit minor aplis cū de eo scriptū sit Matt. 11. inter natos mulierū nō surrexit maior Joanne baptista. Sed illi q̄ baptizabant ab aplis non iterū baptizabant. sed solūmō addebat eis impositio manuū: vt habet act. 8. qō aliqui baptizati tantum erant a philippo in nōe dñi Jesu: tūc apli. s. petrꝰ z Joannes imponēbat manus sup illos, z accipiebāt ſpūsanctū. Ergo vf qō baptizati a Joanne, nō debuerint baptizari baptismo Christi. ¶ ℣. Apli fuerūt baptizati baptismo Joannis: fuerūt eīm qdā eoꝝ discipuli Joannis. vt ꝑz Joā. 1. Sed apli nō videtur esse baptizati baptismo xpi: dī enim Jo. 4. qō Jesus nō baptizabat, sed discipuli ei⁹. Ergo videt qō baptizati baptismo Joannis, nō erāt baptizādi baptismo xpi. ¶ ℣. Minor est qui baptizat qō qui baptizat. Sed ipe Joannes nō legit baptizatus baptismo xpi. Ergo multo minus illi q̄ a Joāne baptizabant, indigebāt baptismo Christi. ¶ ℣. Act. 19. dī, ꝙ paul⁹ inuenit quosdam de discipulis, dixitq; ad eos, Si ſpūsanctum accepistis credentes. At illi dixerunt ad eū. Sed neq; si ſpūsanctus est, audiuimus. Ille vo ait, In quo ergo baptizati estis? qui dixerunt in Joannis bapt. ſmate. Et sequit qō baptizati sunt iterū in nōe dñi nostri iesu Christi. Sic ergo videtur qō quia ſpūsanctū nesciebant, oportuit eos iterū baptizari: sicut ꝛ ieronymus dicit super Joelem. z in epistola de viro vnius vxoris. z Ambr. in lib. de spiritu sancto. Sed quidā fuerūt baptizati baptismo Joannis, qui habebāt plenā notitiam trinitatis. Ergo nō erant baptizandi iterū baptismo Christi. ¶ ℣. Ro. 10. sup illud: hoc est verbum fidei. ꝙ ꝑdicamus: dicit gl. Augu. Unde est ista tanta virtus aque, vt corpus tangat et cor abluat, nisi faciēte verbo, non quia dicitur, sed quia creditur? Ex quo patet quod virtus baptismi dependet ex fide. Sed forma baptismi Joannis significauit fidem Christi in qua nos baptizamur: dicit enim Paulus Actuum 19. Joannes baptizabat baptismo penitentie populum: dicens, in eum qui venturus est post ipsum vt crederent. hoc est in Jesum. Ergo videtur quod nō oportebat baptizatos baptismo Joannis, iterum baptizari baptismo Christi.

Sed ↄtra Est, qō Aug. dicit sup Joan. Qui baptizati sunt baptismate Joannis, oportebat vt baptizarentur baptismate Christi.

Rndeo Dōm, ꝙ ſm opi. magistri in 2. di. 4. sen. illi qui baptizabantur baptismo Joannis, nō erāt baptizādi baptismo xpi. ¶ ℣. Multo minus illi qui baptizabantur a Joāne. Ergo videtur qō nō debuerint baptizari baptismo Christi. ¶ ℣. Ro. 6. dī, ꝙ quicūq; baptizati sumus in christo ihesu, in morte ipsius baptizati sumus. Sed Joānes nō baptizabat in morte Christi. Ergo videtur qō baptizati baptismo Joannis, nō erāt baptizādi baptismo Christi.

¶ Super Arti. 4.

Itul⁹ clar⁹. ¶ In corpore vnus conclusio. Baptismus Joannis alij debuerūt baptizari. Probatur duplicīter. Ista clara est.

¶ Super Arti. 5.

Itul⁹ clar⁹. ¶ In corpo reyna conclusio. Baptismus Joānis nō debuit cessare Christo baptizato. Probat quadrupliciter. ℣ In prima rōne ex Chry. aduerte notitie/qō si Christo baptizato Joannes cessasset/putari potuisset/qō tāte Christi excellētie in baptismo monstrare inuidisset Joannes: z cessando a baptismo vel deū ignaretur submīstrare christo amplꝰ per baptismū ꝓparādo ad ipm/vel ipa cessatio videreꝝ suā minoritate apparentem ex tanta manifestata Christi excellētia i baptismo. Uterq; siquidē mot⁹ innidie scz et ire poterat confurgere/z ad cessationem inducere. Reliqua sunt clara.

J. q. 66. art. 9. ad. 2. Et. 4. di. 2. q. 2. ar. ti. 4.

¶ Super Arti. 6.

Itul⁹ clar⁹. ¶ In corpore duo fiūr. Primo recitatur opinio magistri sen. scō respōdet quesito. Opinio magri distinguit duplicem dispositionez baptizatoꝝ a Joanne (vt ꝑtz in litera) et quoscdā rebaptizandos baptismo xpi/et quoscdā non/dicit. ¶ Quo ad scām autho: simpliter dicit qō oēs baptizati a Joāne/baptizandi erant baptismo Christi: et ꝑterea ꝓ vna parte cōsentit magistro/ꝓ alia cōtradicit et ꝓbat vniuersalē duplicīter. Primo ex parte effectus iaseparabilis ꝙ fidem/spem z charitatē/scz caracteris qui ꝙ Christi baptismū imprimitur. Scō ex parte essentialis partis ipsius baptismi/deficientis scz spiritus. Omnia patent in litera.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ In responsione ad secundum ꝛ tertiu; aduerte q̄ de baptismo christi materiali passiue, accepto a ioāne ꝛ apostolis, nō habetur clare in scriptura pro affirmatiua. Sed rationabile est, q̄ baptizati a Christo fuerint: vt ioānes impleret debitu; sinum / ego a ꝛ me debeo baptizari: ꝛ apostoli baptizantes Christi baptismo, primo fuerint baptizati: vt augustinus arguit ꝛ bñ. Nec aliqd apparet obstare: nisi forte verbum christi act. primo, Ioannes baptizauit aqua vos autem baptizabimini spiritu sancto. Sed reuera hoc non obstat. tum quia per hoc non excluditur eos baptizatos eē baptismo xpi, licet de ioannis baptismo tantum mentio, fiat. Tum quia in promptu ratio est quare ioānis baptismi solius meminit Christus: quia scilicet domum spiritus sancti non distinguitur cōtra baptismū christi, qui fit i aqua ꝛ spiritu ioan. 3. sed contra baptismū ioannis, qui fiebat solum in aqua: ipso ioanne t este, distinguēte baptismum suum contra baptismū in spūsancto matth. 3.

¶ In responsione ad quintum, dubiu; occurrit: quia aliud est loqui de gratia futura, ꝛ aliud de christo venturo. potuit enim gratia presens eē ex fide Christi venturi: vt patet in sanctis illis qui precesserunt Christi aduentum: littera autem pro eodē habet Christum venturum ꝛ gratiam futuram: incompacta ergo videtur.

¶ Ad hoc dicitur, q̄d litera est intelligenda iuxta subiectam materiam de qua est sermo, sc̄z de sacramentis. Et illa siquidem differētia ab aliis, posita inter sacramenta noue ꝛ ve. legis, quod nostra presentis, vetera future gratie sunt signa: manifeste sequitur q̄d nostra p̄sentis Christi per quem gratia facta est ioan. primo, illa venturi christi signa erant. Et propterea ioānis baptisma sapiebat in hoc sacramenta ve. legis, q̄ in nomie venturi christi debatur. vnde et paulus fuisse in nomine domini nostri Jesu Christi simpliciter ꝛ absolute, ꝛ non venturi illos baptizari qui ioannis baptismum susceperāt actuum. 19.

¶ Super. q. 39. ar. 1.

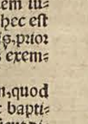

Iuxta clarā. ¶ In corpore vnica conclusio. Cōuenies fuit Christum baptizari. Probatur tripliciter. Omnia sunt clara.

¶ De baptizatione Christi. Que. 39.

Einde Cōsideradū est de baptizatione Christi. ¶ Et circa hoc quer̄unt. 8. Primo, vtrū Christus debuerit baptizari. Secō, vtruz debuerit baptizari baptismo Joannis. Tertio de tempore baptismi. Quarto de loco. Quinto de hoc q̄d sunt ei celi aperti. Sexto de spiritu sancto apparente in specie columbe. Septimo, vtruz illa columba fuerit verum animal. Octauo de voce paterni testimonij.

¶ Utrum fuerit conueniens Christum baptizari. Arti. 1.

D primum Sic procedit. Videt q̄ nō fuerit conueniens Christum baptizari. Baptizari enim est ablui. Sed Christo non conuenit abluī: in quo nulla fuit impuritas. Ergo videtur quod Christum nō decuerit baptizari.

4. dist. 4. q. 1. a. 1. q. 2. 3. 3. 2. 18. 1. 1. 1

¶ Super arti. 5.

Iul⁹ clarus ex euangelijs hystoria ostensus.

¶ In corpore respondetur quesito vnica conclusione. Christo baptizato q orare cōuenienter apti sunt celi. Et duo sunt: q declarat conuenientia respectu ly baptizato: 2° respectu ly q orante. Quo ad pmū probatio ē. Christus baptizatus est, vt no⁹ baptisma conseqreret: ergo in illius baptismo illa mōstrari debuerunt que ad nostri efficaciam baptismi spectant: ḡ virtus celestis, fides celestiuz introitus celi mōstrari debuerunt p celos aptos. Prima consequentia est clara. Secūda declaratur ex tribus. s. cā, fide, effectis, in quibus i efficacia baptismi. ℣ Quo ad 2m declaratur: quia oratio vel ad exemplum vel ad causam aperitionis celi nobis refertur: q vtrunq; est conueniens.

¶ In responsione ad 2m / vide duo declarari. primum, q celi apti dicūtur nō in seipsis, sed ſm visionē Christi. Secundum est, qualis fuerit ista visio, corpalis, imaginaria vel intellectualis. Et hz quelz potis dicatur: intellectualis tamen cōueniētior: videl, vt ipote excellentior.

¶ Super arti. 6.

Iul⁹ clar⁹, ex euangelio etiam ostēdit.

¶ In corpore vna cōclusio. Conueniens fuit vt super baptizatū Christū pū. s. descenderet. probat. qđ in Christi baptismo factum est: pertinet ad mysterium nostri baptismi: ergo. Antec. Christi. Consequentia probatur: q⁹ oēs baptizati nō ficti, accipiunt spiritum sanctum math. 3.

¶ Aduerte hic, q mi nus respondendo determinatur ḡ fuerit questitum. nam questū est de descensu spiritussancti in specie columbe, z respondetur de descēsu spūs. s. solū, nihil dño ō spē columbe. Et hoc ī quia reseruauit hoc secundum responsioni ad argumenta.

significat. Vñ ō ioānis. 3. nisi qs renatus fuerit ex aqua z spūsancto, nō pōt introire i regnū dei. Ad. qđ ēt ptinet q helias diuisit aquas iordanis: qñ erat in curru igneo rapiēdus in celū: vt dī. 4. re. 2. q. s. transeūtibus p aquā baptismi, per ignem spiritussancti pz aditus in celū. Et ideo cōueniens fuit, vt xps in iordane baptizaretur.

Ad pmū Ergo dōm, q trāsiit⁹ maris rubri prefigurauit baptismū ḡtū ad hoc q baptismus delet peccata. Sed trāsitus iordanis ḡtum ad hoc, q aperit ianuā regni celestis, q est principalior effect⁹ baptismi, z p solū xpm impletus. Et ideo cōueniētius fuit q xps in iordane ḡ in mari baptizaret. ¶ Ad scōm dōm qđ in baptismo est ascensus p pfectū gfe, q requirit descensum humilitatis: ſm illud iac. 4. humilibus aūt dat' gram. Et ad talez descensum referēdum est nomē iordanis.

¶ Ad tertiū dōm, q sicut aug. dicit in ser. de epipha. Sicut antea aque iordanis retrorsum cōuerse fuerant, ita mō xpo baptizato retrorsum peccata cōuersa sunt. ℣ Vel ēt p hoc significat q ḡ descensum aquaruz, benedictionū fluuius sursum ferebatur.

¶ Utruz Christo baptizato, celi debuerint aperiri. Arti. 5.

D quintū Sic procedit. Vī qđ xpo baptizato nō debuerint celi aperiri. Illi em aperiēdi sunt celi, q indiget intrare in celuz, quasi extra celū exīs. Sed xps semper erat in celo: ſm illud ioan. 3. filius hois q est in celo. Ergo vī q non debuerint ei celi aperiri.

¶ Ꝑ. Apertio celorū aut intelligit spūaliter aut corpaliter. Sed nō pōt intelligi corpaliter: q⁹ corpa celestia sunt impassibilia z infrangibilia: ſm illud iob. 37. tu forsitan cum eo fabricatus es celos, qui solidissimi, quasi ere fusi sunt. Sili ēt nec pōt intelligi spūaliter: q⁹ ante oculos filij dei celi antea clausi non fuerant. Ergo vī incōuenienter dici, qđ baptizato Christo apti fuerint ei celi.

¶ Ꝑ. Fideliū celū apertū est p xpi passionem: ſm illud hebre. 10. habem⁹ fiduciā in introitu sanctorū in sanguine xpi. Vñ ēt nec xpi baptismo baptizati, siqui añ ei⁹ passionem decesserint, celos intrare potuerūt. Ergo magis debuerunt aperiri celi Christo patiente, ḡ eo baptizato.

Sed cōtra Est, qđ dicitur luc. 3. Jesu baptizato z oāte, apertum est celum.

Rñdeo Dōm, q sicut dictū est, Christus baptizari voluit, vt suo baptismo cōsecraret baptismū quo nos baptizaremur. Et ideo in baptismo xpi ea demōstrari debuerunt, q ptinent ad efficaciaz nri baptismi. ℣ Circa quā tria sunt considēranda. Primo qdē principalis virtus, ex qua baptism⁹ hz efficaciā. Que qdē est virt⁹ celestis. Et ideo baptizato xpo, aptū est celū: vt oñderet q de cetero celestis ftus baptismū scificaret. ℣ Secōo opāt ad efficaciā baptismi fides eccle, z ei⁹ q baptizatur, vnde z baptizati fidē, pfitent, z baptism⁹ fidei ō sacramentū. Per fidē aūt inspicim⁹ celestia: q sensum z rōnem humanā excedunt. Et ad hoc significandum xpo baptizato apti sunt celi. ℣ Tertio, q per baptismum xpi spāliter ↗aperitur nobis introitus regni celestis: q primo hominī pclusus fuerat p peccatum. Unde baptizato Christo aperti sunt celi: vt ostēderetur quod baptizatis patet via in celum. ℣ Post baptismū aūt necessaria est hoi iugis oratio. ad hoc qđ celū introeat. Licet enim per baptismū remittantur peccata: remanet tñ fomes peccati, nos ipugnās interius: z mundus, z demones, qui impugnant exterius. Et ideo signanter dī luc. 3. q Jesu baptizato z orante, apertū est celū: q. s. fidelibus necessaria est oō post baptismū. Vel vt dē intelligi q hoc ipsum qđ per baptismū celum aperitur credentibus: est ex ꝓmute orationis xpi. Unde signanter math. 3. dī. quod apertum est et celum. i. omnibus propter eum: sicut si imperator alicui pro alio petēti dicat, ecce hoc beneficium non illi do, sed tibi. i. propter te illi: vt chry. dicit super math.

Ad primum Ergo dōz, q sicut chry. dicit sup matth, sicut xps ſm dispensationē humanā baptizatus est, quāuis ipse pp se baptismo non indigeret: sic etiā ſm humanā dispensationē aperti sunt ei celi, ſm aūt nām dīnaz semper erat in celis. ¶ Ad scōm dōm, q sicut hieron. dicit super matth, celi aperti sunt xpo baptizato, nō relerationē elementorum, sed spūalibus oculis: sicut z ezechiel in principio voluminis sui celos apertos esse cōmemorat. Et hoc, vt bat chry. sup matth. dicens, q si ipsa creatura ↗. s. celoz rupta fuisset, nō diuisset, aperti sunt ei: q⁹ corporaliter aperitur, oibus est apertum. Unde etiam marci pio expresse dī, qđ iesus statim ascendens de aqua, vidit apertos celos: quasi ipsa apertio celorum ad visionem xpi referatur. ℣ Quod quidem et aliqui referunt ad visionem corporalem dicentes, quod circa xpm baptizatū tantus splendor fulsit in baptismo, vt viderentur celi aperti. ℣ Potest etiam referri ad imaginariam visionē per quez modū ezechiel vidit celos apertos. Formabatur em ex virtute diuina z volumtate dīna, talis visio in imaginatione xpi: ad designandū, q p baptismū, celi aditus hoibus aperitur. ℣ Pōt ēt z ad visionē intellectualem referri, put xps vidit iam baptism⁹ sanctificato, apertū esse celū hoibus, qđ tñ ēt ante viderat fiendū. ¶ Ad tertium dōm, q per passionem xpi aperit celū hoibus sicut per cām cōem apertionis celorū. Ops tñ hanc cām cōem apertionis celorum, singulis applicari ad hoc q celū introeant. Quod quidem fit per baptismū: ſm illud ro. 6. quicūq; baptizati sum⁹ in xpo iesu, in morte ipsius baptizati sumus. Et ideo potius fit mentio de apertione celorū in baptismo q̄ in passione Christi. ℣ Vel sicut Chry. dicit sup matth. baptizato Christo celi tantū sunt aperti: postq̄ vero tyrannum vicit per crucem, q nō erant necessarie porte celo nunq̄ claudendo: nō dicunt angeli, aperte portas: iam enim erant aperte, sed tollite portas. Per quod datur intelligere Chry. q obstacula quibus pius obsistentibus anime defunctorum introire non poterant celos, sunt totaliter per passionem Christi ablata: sed in baptismo Christi sunt apta, quasi manifestata iam via, per quā hoies erāt in celū intraturi.

¶ Utrum cōuenienter spūsanctus super Christū baptizatū descenderit in specie colūbe. Arti. 6.

Ad sextum Sic procedit. Videtur qđ incōuenienter spiritussanctus super Christum baptizatum dicatur descendisse in specie columbe. Spiritus enim sanctus habitat in homine per gratiā. Sed in homine Christo fuit plenitudo gratie a principio sue conceptionis, quo fuit, vnigenitus a patre: vt ex supra dictis patet. Non ergo debuit spiritussanctus ad eum mitti in baptismo.

¶ Ꝑ. Christus dicitur in mundum descendisse per mysterium incarnationis, qua exinaniuit semetipsum formā serui accipiēs. Sed spiritussanctus non est incarnatus. Ergo inconueniēter dicitur, q spiritussanctus descenderit super eum. ¶ Ꝑ. In baptismo Christi oñdi debuit sicut in quodam exemplari id quod fit in nostro baptismo. Sed in nostro baptismo non fit aliqua missio visibilis spiritussancti. Ergo nec in baptismo Christi debuit fieri visibilis missio spiritussancti. ¶ Ꝑ. Spiritussanctus a Christo in omnes alios derivatur: secundum illud Joan. primo de plenitudine eius nos omnes accepimus. Sed sup apostolos spiritussanctus descendit, non in specie columbe, sed in specie ignis. Ergo nec super Christum debuisset descendere in specie columbe, sed in specie ignis.

Sz cōtra Est, qđ dī luc. 2. Descendit spiritussanct⁹ corporali specie, sicut columba in ipsum.

Rñdeo Dicendū, q hoc quod circa Christū factū est in eis⁹ baptismo (sicut chry. dicit sup matth.) pertinet ad mysteriū omniū qui post modū fuerāt baptizandi. Omnes aūt q baptismo Christi baptizant, spūsanctū recipiūt, nisi ficti accedant: ſm illud Mat. 3. ipse vos baptizabit spūsctō. Et ideo cōuenienter fuit, vt sup Christū baptizatū spūssanctus descēderet.

Ad primū Ergo dicendū, qđ sicut Aug. dicit. 15. de tri. absurdissimum est dicere, qđ Christus cuz iam. 30. esset annoz, acceperit spiritussanctū: sed venit ad baptismum, sicut sine pctō, ita nō sine spūsancto. Si enim de Joanne scriptū est, qđ spūsancto replebitur ab vtero matris sue: quid de hoie Christo dicendū est, cuius carnis ipsa conceptio nō carnalis, sed spūalis fuit? Cūc ergo. i. in baptismo corpus suū. i. eccleslam prefigurare dignatus est: in qua baptizati precipue accipiunt spiritussanctū. ¶ Ad scōm dicendū, qđ sicut Aug. dicit in 2. de trini. spiritussanctus descēdisse dī super Christū corporali specie sicut colūba: non q ipsa subsstantia spūssancti videretur, que est inuisibilis, nec ita qđ illa visibilis creatura in vnitatez persone diuine assumeretur: neq enim dī, qđ spūssanctus sit columba, sicut dī qđ filius dei est homo rōne vnionis. Neq etiaz hoc modo spiritussanctus visus est in specie colūbe, sicut Joannes vidit agnū occisum in apocalyp: vt habetur apoc. 2. Illa enim visio facta fuit in spiritu per spirituales imagines corporum: de illa vero colūba nullus vnq̄ dubitauit, quin oculis vīa fit. Nec etiam hoc homo in specie colūbe spūssanctus apparuit, sicut dī prime ad corin. 10. petra autez erat Christus. Illa enim petra talem erat in creatura, z per actionis modū nūcupata est nomine Christi. quem significabat illa aūt colūba ad hoc tantū significandū repente exiuit, z postea cessauit, sicut flāma que in rubo apparuit Moysi. ℣ Dicitur ergo spiritussctus descendisse super Christū, non ratione vnionis ad colūbam: sed vel ratione ipsius colūbe significātis spiritūsanctū, que descendendo super Christū venit. Vel etiā ratione spiritualis gratie, que a deo p modū cuiusdā descensus in creaturam derivat: ſm illud Jacobi primo. Omne datū optimū, z omne donū perfectū, desursum est descēdens a patre luminū. ¶ Ad tertiū dicendū, qđ sicut Chry. dicit super Mat. in principijs spiritualiū rerū semper sensibiles apparēt visiones, pter eos qui nullam intelligētiam incorporalis nature suscipere possunt: vt si postea non fiant, ex his que semel facta sunt, recipiant fidem. Et ideo circa Christū baptizatū corporali specie spūssanctus visibiliter descendit, vt super omnes baptizādos, inuisibiliter postea credatur descēdere. ¶ Ad quartū dicendū, qđ. s. in specie colūbe apparuit super Christum baptizatum, pter tria. ℣ Primo quidem, pter dispositionem que requiritur in baptizato: vt. s. non fictus accedat, quia sicut dī sap. primo, spiritussanctus discipline effugiet fictum. Colūba aūt est animal simplex, astutia z dolo carens: vnde dī Mat. 10. estote simplices sicut columbe.

℣ Scōo ad designandum septem dona spiritussancti: que colūbe suis proprietatibus significat. Columba enim secus fluēta habitat, vt inde viso accipitre mergat se z euadat qđ pertinet ad donū sapientie, per quam sancti secus scripture diuine fluenta residentes vt incursum diaboli euadant. Item columba melliora grana eligit, qđ pertinet ad donum scientie, qua sancti sententias sanas quibus pascantur eligunt. Item colūba alienos pullos nutrit, qđ pertinet ad donuz cōsilij: quo sancti homines qui faerunt pulli. i. imitatores diaboli, doctrina nutriūt z exemplo. Item colūba non lacerat rostro, qđ pertinet ad donum intellectus, quo sancti bonas scientias lacerando non peruertūt, hereticorum more. Item colūba felle caret, quod pertinet ad donum pietatis: per quam sancti ira irrationabili carent. Item columba in cauernis petre nidificat, quod pertinet ad donum fortitudinis: qua sancti in stagis mortis Christi, qui est petra firma, nidum ponunt. i. suum refugium et spem. Item columba gemitum pro cantu habet, quod pertinet ad donum timoris, quo sancti delectantur in gemitu pro peccatis. ℣ Tertio apparuit spiritussanctus in specie colūbe propter effectuz proprium baptismi: qui est remissio peccatorum et reconciliatio ad deum. colūba enim est animal mansuetum. Et ideo sicut Chry. dicit super Mat. in diluuio apparuit hoc animal, ramum ferens oliue, et communem orbis terrarum tranquillitatem annuntians, et nunc etiam columba apparet in baptismo, liberationem nobis demonstrans. ℣ Quarto apparuit spiritussan. in specie columbe super dominum baptizatum, ad designandum communem effectum baptismi: qui est constructio ecclesiastice vnitatis, vnde dicitur ephe. 5. qđ Christus tradidit semetipsum, vt exhiberet sibi gloriosam ecclesiā nō habentem macu-

lam aut rugam, aut aliquid hmōi: lauans eam lauacro aque in verbovite. Et ideo cōueniēter spiritussanctus in baptismo demonstratus est in specie columbe: que est animal amicabile z gregale. vnde z cant. 5. dicitur de ecclesia, vna est columba mea.

℣ Super apostolos autē in specie ignis spiritussanctus descendit ꝓpter duo. Primo quidem ad ostendendū feruorem. quo corda eoz erant cōmouenda. ad hoc qđ Christum vbiq; inter pressuras predicarent: et ideo etiā in igneis linguis apparuit. Unde Aug. dicit super Jo. Duobus modis ostēdit visibiliter dominus spiritūsanctum, per columbam super dīm baptizatum, et per ignem super discipulos congregatos. ibi sīm plicitas. hic feruoz ostēditur. Ergo ne spiritu sanctificati dolum habeant, in columba demonstratus est: ne simplicitas frigida remaneat, in igne demonstratus est. Nec te moueat quia lingue diuise sunt, vnitatem in columba cognosce. ℣ Secundo: quia sicut Chry. so. dicit, cum oportebat delictis ignoscere (quod fit in baptismo) māsuetudo necessaria erat, que demonstratur in columba: sed vbi adepti sumus gram: restat iudicij tps, qđ significatur per ignem.

¶ Utrū illa colūba in qua apparuit spūssanctus, fuerit verū animal. Arti. 7.

D septimū Sic procedit. Vī qđ illa colūba i q spūssctus apparuit, nō fuerit verum animal.

¶ Illud enim videtur speciebus apparere, quod secundum similitudinem apparet. Sed luc. 3. dicitur quod descēdit spiritussanctus corporali specie sicut columba in ipsum. Non ergo fuit vera colūba, sed quedam similitudo columbe.

¶ Ꝑ. Proprietates cuiuslibet rei ducunt in cognitionē nature illius rei. Si ergo fuisset illa columba verū animal, proprietates columbe significassent naturā veri animalis, non aūt effectus spiritussancti. Non ergo videtur q illa columba fuerit verum animal.

Sed cōtra Est, q aug. dicit in li. de agōe Christiano. Neq; hoc ita dicimus, vt dīm Jesum Christum dicamus solū, veruz corpus habuisse, spīm autem sanctū fallaciter apparuisse oculis hominū: sed ambo illa corpora vera esse credimus.

Rñdeo Dicendū, qđ (sicut supra dictū est) non decebat vt filius dei, qui est veritas patris, aliqua fictōe vteretur: z ideo nō phātasticum sed verum corpus accepit. Et quia spiritussanctus dicitur spiritus veritatis, vt patet Joan. 16. ideo etiam ipse veram columbā formauit in qua appareret: licet non assumeret ipsam in vnitatem persone. Unde post predicta verba Augustī. subdit. Sicut non oportebat vt homines falleret filius dei, sic etiam non oportebat vt falleret spiritussanctus: sed omnipotenti deo qui vniuersam creaturaz ex nihilo fabricauit, non erat difficile, verum corpus columbe sine aliquorum co-

¶ Super Arti. 7.

Iul⁹ clarus.

¶ In corpore vna cōclusio. Columba illa fuit vera animal. probat. Sicut veritas veruz hoiem, ita spūs veritatis verā colūbam in qua appareret. et cōfirmatur hoc auctoritate augustini.

¶ Aduerte hic, q tātam habuit author reuerentiam ad Augu. vt absq; trepidatione aliqua affirmauerit colūbam illam verum fuisse animal ꝓpter augustini auctoritatez potius q̄ illius rationem qua author vtitur contra suā in primo sen. dis. 16. ar. 3. ad tertiū / opinionem / qua tenuit columbam illam nō fuisse verū animal. Et certe ratio allata non cogit: qm in nullo spiritui sctatis pīsudicium fit / si p speciem columbe ē non ipsam columbam apparuerit: sicut in apostolis apparuit. non in vero igne sed similitudie ignis z sicut ibi dī tāq; ignis ita hic dicitur: sicut colūba. Et qm oēs euangeliste cōueniūt in similitudine columbe / et nullus dicit colūbaz (matheus siquidez z lucas dicunt sicut columba, marcus dicit tanq̄ colūba, ioānes dicit quasi columba) ideo rōnabilius igeniolo meo videt, ad literam sequi tertiuz olum euāgelistaruz, q̄ dicere q fuerit verum aial: cum ēt scripture adsit authoritas de spiritusancto in igne misso, q non verus ignis sed tāq; ignis fuerit: sicut nō fuerunt vere lingue, sed similitudines linguarū. Quocirca sicut absq; fallacia spiritussanctus i igneis linguis apparuit, nō veris sed specieten⁹ (z de hoc nullus dubitat) ita in specie columbe z non columba ipsa apparuit: eisdem enim vocabulis scriptura vtitur vtrobiq.

Alias, ✠ spūaliter.

Jo. 1. 20. co. 2. Et opus. 60. co. 9

1. q. 49. ar. 3. Et. 3. dis. 18. ar. 6. q. 3. 2. et di. 22. q. 3. ā. 1. 4. Et opus. 60. ca. 9

Alias, ca. ta.

f. q. 4. 6. ar. 4. 1. Et opus. 60. ca. 9

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super arti. 8.

Itul⁹ clarus ou⁹ ẽt ex enãgelio. Jn cor pore vna ꝯclo. Cõueniẽs fuit vt in illo ꝑ baptismo pf̃ declararet in voce ꝓbat. Jn baptismo xp̃i demonstrari debuit qõ in nõ baptismo pficit: ergo in baptismo xp̃i/mysteriũ trinitatis demõstrari debuit: ꝙ cueniẽs fuit/vt pf̃ declararet i voce. Ad⁹ ꝓbat: qz baptismus xp̃i fuit exemplar nr̃i. ꝓtima ꝓtia ꝓbat: qz nr̃ baptism⁹ ꝓficrat i innouatione ⁊ ꝑtute trinitatis. mat. vlt. Sc̃da vero ꝓtia ꝓbat: qz ꝙ sona filij baptizatur/spũscũs i colũba. restabat ꝙ ꝑsona ꝑris manifestãda/⁊ apponitur hic aut hoc tas hiero.

¶ Tractat⁹ quart⁹.

Jc incipit ꝑta pars huj⁹ libri: in q̃ agit de ꝓgressu dñi nr̃i iesu xp̃i in h̃ mũdo: vsq; ad ꝯsummatiõe 4-ti⁹ in inclusiue.

¶ Aduerte h/q; quẽ satio xp̃i p⁹ ioannis baptim⁹ tractat ab author⁹: quẽsatio ãt xp̃i añ illũ tps tacet. P Et qñ a multis q̃rit q̃d fecerit illa etate xp̃s/respondẽdũ ẽ q; exercuit artẽ fabrilẽ in ciuitate nazareth. Nã nõ solũ ex euangelio matth. 13. h̃ q; fuit filius fabrilis/⁊ ex euangelio mar. 6. h̃ q; ipse xp̃s fuit faber. Et nisi exercuisset ipsã artẽ i nazareth/non admirati ibi fuissẽt de doctrina ei⁹. Nazi alibi xp̃s hirasset/aut i nazareth ivacasset ĩris/nõ fuissẽt admirati ꝓpatriote/vñ hanc sapiãm: imo tã nouam erat xp̃i ꝙersatio i nazareth vt etiã hierosolimis iudei dicerẽt/quõ hic ſras scit/quũ nõ didicerit? Joã. 7. P Quoc̃a oz dicere aut rp̃m ibi artẽ suã fabrilẽ cõtinue exercuisse/⁊ ꝓpterea ꝓbat q; ſras nõ didicerit, aut inertẽ ociosũq; vagasse per nazareth. Cõ dedecet rp̃m filiũ: pauperis adeo vt nõ potuisset agnũ ꝙ eo offerre: vt hr̃ luc. 2. ⁊ pauperem intrãtũ vt nõ haberet vbi reclinaret caput suũ mathe. 8.

P Et⁹ firmat: qz mar. 3. oz/⁊ qũ audissent fui et ierũt tenere eũ dicebãt. n. qñ i furore

Allias ꝓficitur.

l. q. 45. a. 4. q. 66. a. 6. cor.

Et opus. 60. c. 9.

lũborũ ministerio figurare: sicut nõ fuit ei difficile verũ corp⁹ in vtero marie sine viri li semine fabricare. cũ creatura corporea ex inviscerib⁹ femine ad formãdũ hoiem, ⁊ in ipso mundo ad formandã colũbã, imperio dñi volũtatiq; seruiter.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ spũssanctus oz descẽdisse i spẽ vel similitudine colũbe: nõ ad excludendã veritatẽ colũbe. sed ad ostẽdẽdũ ꝙ ipse nõ apparuit in spẽ suę subę. ¶ Ad 2ᵐ dicendũ, ꝙ nõ fuit supflũ formare verã colũbam, vt in ea spũssctus appereret: qz ꝙ ipsam veritatẽ colũbe significat veritas spũssancti, ⁊ effectuũ eius. ¶ Ad 3ᵐ dõm, q̃ ꝓpietates colũbe eodẽmõ ducũt ad significãdũ nãs colũbe, ⁊ ad significãdos effectus spũssci. Per hoc enim q̃ colũba hz tales ꝓpietates, cõtigit q̃ columba significat spũsanctum.

¶ Utrum conueniẽter xp̃o baptizato fuerit vox patris audita, filiũ ꝓestantis. Arti. 8.

Adoctauũ Sic procedit. Uidet q̃ inconuenienter xp̃o baptizato fuerit vox patris audita, filiũ, ꝓestantis. Filius enim ⁊ spũssctus ẽm hoc q̃ sensibiliter apparuerunt. dicunt visibilẽ esse missũ. Sed patri nõ cõuenit mitti: vt ꝑz per Aug. in scõo de trini. Ergo ẽt nec apparere. ¶ Ꝑ. Uox ẽ signi ficatiua verbi in corde cõcepti. Sz pf̃ nõ est verbũ. ergo inconuenienter manifestat in voce. ¶ Ꝑ. Iterũ xp̃s nõ incepit esse filius dei in baptismo. sicut q̃dã heretici putauerũt, sed a principio sue cõceptiõis fuit filius dei. Magis ergo in natiuitate debuit vox ꝑris ꝓtestari xp̃i diuinitatẽ q̃ in eius baptismo.

Sed cõtra Est, q̃ mathe. 3. oz. Ecce vox de celis dicẽs, Hic ẽ filius mei⁹ dilect⁹, i quo mihi cõplacui.

Rñdeo Dõm, ꝙ (sicut supra dcm ẽ) in baptismo xp̃i, q̃ fuit exemplar nr̃i baptismi, demonstrari debuit qõ in nõ baptismo ꝓficit. Baptismus ãt quo baptizantur fideles, cõsecrat in inuocatiõe et virtute trinitatis: ẽm illud math. vltimo. euntes docete oẽs gentes baptizantes eos in noie patris ⁊ filij ⁊ spũssancti. Et iõ i baptismo xp̃i (vt hieron⁹ dicit) misterũ trinitatis demonstrat: dñs em in natura humana baptizat spũscũs descẽdit in habitu colũbe, patris vox testimonium filio ꝓhibentis audiri. Et ideo cõueniens fuit, vt in illo baptismo pater declararetur in voce.

Ad primũ Ergo dõm, ꝙ missio visibilis addit aliq̃d sup apparitionem. s. auctem mittentis. Et iõ filius ⁊ spũssctus, q̃ sunt ab alio, dicunt mitti visibiliter, ⁊ nõ solũ appere: pr̃ ãt qui nõ ẽ ab alio, appere q̃dẽ ꝑt, visibiliter ãt mitti nõ põt.

Ad 2ᵐ dõm, ꝙ pr̃ nõ demõstrat in voce nisi sicut actor vocis vel loquẽs ꝙ vocẽ. Et q; ꝓpium est patri, ꝓducere verbũ, q̃ est dicere vel loq; : ideo cõueniẽtissime pater ꝙ vocem manifestatus est, que significat verbum. Unde ⁊ ipsa vox ꝑe emissa, filiationẽ verbi, ꝓestat. Et sicut spẽs colũbe, in q̃ demõstratus est spũssanctus, nõ est ipsa natura spũssancti, nec spẽs hois, in qua demõstratus est ipse filius, est ipsa natura filij dei: ita etiam ipsa vox non pertinet ad naturaz verbi vel patris loquentis. Unde, Joan. 5, dominus dicit, neq; vocẽ eius. 4. ꝑis vnq; audistis, neq; spẽm eius vidistis. Per quod (sicut chry. dicit super Joan.) paulatim eos in philosophicum dogma inducens, ostendit, quoniam neq; vox circa deum est, neq; species: sed superior est ⁊ figuris ⁊ loquelis talibus. Et sicut columbam, ⁊ etiã humanã naturam a chr̃isto assumptã tota trinitas operata est, ita etiã ⁊ formationẽ vocis. Sed tamen in voce declarat solus pr̃ vt loquẽs, sicut nãm humanam solus filius assumpsit, ⁊ sicut in columba solus spũssanctus demõstratus est: vt patet per aug. in lib. de fide ad petrum. ¶ Ad tertiũ dõm, ꝙ diuinitas xp̃i nõ debuit omnibus in eius natiuitate manifestari: sed magis occultari in defectibus infantilis etatis. Sed quando iam peruenit ad perfectam etatem, in qua oportebat eum docere, ⁊ miracula facere, ⁊ homines ad se conuertere, tunc testimonio patris erat eius diuinitas manifestanda: vt eius doctrina/credibilior fieret (vnde ⁊ ipse dicit Joan. 5. q̃ misit me pater, ipse testimonium perhibet de me). Et hoc precipue in baptismo, per quem homines renascuntur in filios dei adoptiuos. Filij autem dei adoptiui instituuntur ad similitudinem filij naturalis: ẽm illud ro. 8. quos pscivit, hos ⁊ predestinauit cõformes fieri imaginis filij sui. Unde hil. dicit sup math. ꝙ sup Jesum baptizatum descẽdit spũscũs. ⁊ vox patris audita est, dicentis, hic est filius meus dilectus: vt ex his que cõsummabatur in chr̃isto, cognosceremus post aq̃ lauacrum, ⁊ de celestibus pomis sanctum in nos spiritum inuolare, ⁊ paterne vocis adoptione, dei filios fieri.

¶ De modo conuersationis Chr̃isti. Questio. 40.

Onsequenter Post ea q̃ prinent ad ingressũ chr̃isti in mundũ, vel ad eius principiũ considerãdum restat de his que prinent ad ꝓgressum ipsius. ¶ Et primo cõsiderandũ est de modo cõuersationis ipsius. scõo de tentatiõe eius, tertio de doctrina, quarto, de miraculis.

¶ Circa primum queruntur quattuor. Primo vtrum chr̃istus debuerit solitariam vitam ducere, an inter homines conuersari. scõo vtrum debuerit austeram vitam ducere in cibo ⁊ potu ⁊ vestitu, an aliis communem. Tertio vtrum debuerit abiecte viuere in hoc mundo, an in diuitijs ⁊ honore. Quarto vtrum debuerit ẽm legem viuere.

¶ Utrũ cõueniens fuerit chr̃istũ inter hoies conuersari. Arti. 1.

Ad primũ Sic procedit. Uidetur quod chr̃istus nõ debuerit inter homines cõuersari, sed solitariam vitã agere. Decebat enim quod chr̃istus sua cõuersatione nõ solum se hominem ostenderet esse, sed etiam deum. Sed deum nõ cõuenit cũ hominibus cõuersari: dicitur enim da. 2. exceptis diis quorũ nõ est cũ hominibus conuersatio. Et ꝑhs dicit in primo politice, quod ille qui solitarius viuit, aut est bestia, si sez propter feuitiam hoc faciat, aut est deus, si hoc faciat propter contemplandam veritatem. Ergo videtur q̃ nõ fuerit conueniens chr̃istum inter homines conuersari.

¶ Ꝑ. Chr̃istus duz in carne mortali vixit, debuit perfectissimã vitam ducere. Perfectissima autem vita est contemplatiua: vt in secunda parte habitum est. Ad vitam autem contemplatiuã maxime competit solitudo: ẽm illud osee. 2. ducam eam in solitudinem, ⁊ loquar ad cor eius. ergo videtur q̃ chr̃istus debuerit solitariam vitam ducere. ¶ Ꝑ. Conuersatio chr̃isti debuit esse vniformis: q; semper in eo debuit apparere id q̃ optimuz est. Sed quãdoq; chr̃istus solitaria loca querebat, turbas declinãs. Unde remigius dicit super math. tria refugia legit dñs habuisse, nauim, montem ⁊ desertum; ad quorum alterum quotiescunq; a turbis compellebatur, conscendebat. Ergo ⁊ semper debuit solitariam vitam agere.

Sz cõtra Est, quod dicitur baruch. 3. Post hec in terris visus est, ⁊ cum hominibus conuersatus est.

Rñdeo Dicendũ, q̃ cõuersatio chr̃isti talis debuit esse vt conueniret fini incarnatiõis ẽm quã venit in mundũ. Uenit autem in mundũ, primo quidẽ ad manifestãdã veritatẽ: sicut ipse dicit Joã. 18. in hoc natus sum, ⁊ ad hoc veni in mũdũ, vt testimoniũ ꝑhibeã veritati. Et iõ nõ debebat se occultare, vitã solitariã agẽs: sed in publicũ ꝓcedere, publice ꝓdicãdo. Uñ luc. 4. dixit illis qui volebãt eũ detinere: qz alijs ciuitatib⁹ oportet me euangelizare regnũ dei, qz ideo missus sum. Secũdo venit ad hoc, vt hoies a peccato liberarer: ẽm illud

ꝓme ad tim. 1. chr̃istus Jesus venit in hũc mũdũ, peccatores saluos facere. Et iõ vt chr̃. dicit, ls in eodem loco manendo posset chr̃istus ad se oẽs attrahere, vt eius ꝓdicatiõe audirent: non tñ hoc fecit. ꝑhẽs nobis exẽplũ, vt pambulemus ⁊ requiramus per eũtẽ: sicut pastor ouẽ pditã, ⁊ medic⁹ accedit ad infirmũ. ¶ Tertio venit, vt p ipsum habeamus accessum ad deũ: vt dicit ro. 5. et ideo familiariter cũ hoibus cõuersando, cõueniens fuit, vt hominibus fiduciam daret ad se accedẽdi. Unde dicitur mat. 9. factũ est discũbente eo in domo, ecce multi publicani ⁊ peccatores discũbebant cũ Jesu ⁊ discipulis eius. Quod exponens hiero. dicit, viderant publicani, a peccatis ad meliora conuersum, locum inuenisse penitentie: ⁊ ob id etiam ipsi non desperant salutem.

Ad primũ Ergo dicẽdũ, q̃ chr̃istus per humanitatem suã, voluit manifestare diuinitatem. Et ideo cõuersando cũ hoibus (qõ est ꝓpriũ hominis) manifestauit omnibus suã diuinitatẽ: ꝓdicando, ⁊ miracula faciẽdo, ⁊ innocenter ⁊ iuste inter homines cõuersando. ¶ Ad secũdũ dicẽdũ, q̃ (sicut in secũda parte dictuz est) vita contẽplatiua simpl̃r est melior q̃ actiua, que occupatur circa corporales actus. Sed vita actiua ẽm quã aliq̃s ꝓdicando ⁊ docendo, cõtẽplata alijs tradit, est perfectior q̃ vita q̃ solũ contẽplat: qz talis vita ꝓsupponit abũdãtiaz cõtẽplationis. Et ideo chr̃istus talẽ vitã elegit. ¶ Ad tertiũ dicẽdũ, q̃ actio chr̃isti fuit nostra instructio. Et ideo vt daret exemplũ ꝓdicatoribus q̃ non semper se darent in publicũ, ideo q̃nq; dñs se a turbis retrahebat. ¶ Uel q̃dẽ legitur fecisse, ꝓpter tria. Uñ q̃dẽ, ꝓpter corporalẽ quietẽ. Unde marci. 6. dicitur, q̃ dñs dixit discipulis, venite seorsum in desertũ locũ, ⁊ requiescite pusillum: erãt enim q̃ veniebãt ⁊ redibãt multi, ⁊ nec spatium manducandi habebant. ¶ Uñq; vero cã orationis. Uñ dicit luc. 6. Factũ est in illis diebus, exijt m̃ montẽ orare, ⁊ erat pernoctãs in oratiõe dei. Ubi ait Ambro. q̃ ad ꝓcepta virtutis suos informat exemplo. ¶ Uñq; vero, vt doceret sanoẽ humanũ vitare. vñ super illud math. 5. videns Jesus turbas, ascẽdit in montem dicit chr̃y. Per hoc q̃ non in ciuitate ⁊ foro, sed in monte ⁊ solitudine sedit: ⁊ erudiuit nos nihil ad ostentationem facere, ⁊ a tumultibus abscedere, ⁊ maxime, cum de necessarijs disputare oporteat.

¶ Utrũ chr̃is austerã vitã in hoc mũdo ducere debuerit. Ar. 2.

Ad scõm Sic procedit. Uidet q̃ chr̃istus debuerit austerã vitaz ducere in hoc mũdo. Chr̃istus enim multo magis ꝓdicauit per sectionem vitę q̃m ioannes. Sed ioannes austerã vitam duxit, vt suo exẽplo homines ad perfectionem vite prouocaret: dicitur enim mat. 3. q̃ ipse ioannes habebat vestimẽtum de pilis camelorũ, ⁊ zonã pelliceã circa lũbos suos, esca autẽ eius erat locuste ⁊ mel syluestre. Quod exponẽs chry. dicit, erat mirabile in humano corpore tanta patiẽtia videre quod ⁊ in deos magis attrahebat. Ergo videtur q̃ multo magis chr̃istum decuerit austeritas vite. ¶ Preterea. Abstinentia ad continẽtia ordinatur: dicitur enim osee. 4. comedent ⁊ nõ satiabuntur, fornicati sunt ⁊ non cessauerunt. Sed chr̃istus continentiã in se seruauit, ⁊ alijs seruãdã proposuit: cũ dixit math. 19. sunt eunuchi q̃ castrauerũt ꝓpter regnũ celorũ, q̃ potest capere capiat. Ergo videtur q̃ chr̃istus in se ⁊ in suis discipulis austeritatem vite seruare debuerit. ¶ Preterea. Ridiculũ videt, vt aliquis districtiorẽ vitã inciꝑat, ⁊ ab ea in laxiorẽ reuertatur: potest enim dici contra eũ qõ habet luc. 14. hic homo cepit ędificare, ⁊ non potuit cõsummare. Chr̃istus autem districtissimã vitam incepit post baptismum, manens in deserto, ⁊ ieiunans. 40. diebus ⁊ 40. noctibus. Ergo videtur non fuisse congruum, q̃ post tantam vite districtionem ad communem vitam rediret.

Sed cõtra Est, q̃ dicitur mat. 11. Uenit filius hominis manducans ⁊ bibens.

Rñdeo Dicendum, q̃ (sicut dictum est) congruum erat incarnationis fini, vt chr̃istus non ageret solitariam vitam, sed cum hominibus conuersaretur. Qui autem cuz aliquibus conuersatur, conuenientissimum est, vt se eis in conuersatione conformet: secundum illud apostoli prime ad corin. 9. omnibus omnia factus sum. Et ideo conuenientissimũ fuit, vt chr̃istus in cibo ⁊ potu communiter se sicut alij haberet. Unde aug. dicit contra faustum, quod ioannes dictus est non manducans neq; bibens, quia illo victu quo iudei vtebantur, non vtebatur. Hoc ergo nisi dominus vteretur: non in eius comparatione, mã ducans bibensq; diceretur.

Ad primũ Ergo dicẽdum, q̃ dñs in sua cõuersatione, exemplum perfectionis dedit in omnibus que per se pertinent ad salutem. Ipsa autem abstinentia cibi ⁊ potus, non per se pertinet ad salutem: ẽm illud ro. 14. non est regnũ dei esca ⁊ potus. Et augu. dicit in lib. de questionibus euange. exponens illud mat. xj. iustificata est sapientia a filijs suis: q̃. l. sancti apostoli intellexerunt regnum dei non esse in esca ⁊ pom, sed in eẽ nimitate tolerandi: quos nec copia subleuat nec depimit egestas. Et in tertio de doctrina chr̃istiana dicit, q̃ in oibus talibus non vsus rerum, sed libido vrentis in culpa est.

¶ Utraq; autem vita est licita ⁊ laudabilis: vt. s. aliquis a consortio hominum segregat⁹ abstinentiam seruet, ⁊ vt in societate aliorũ positus, communi vita vtatur. Et ideo dñs voluit vtriusq; vite exemplum dare hominibus. Joannes autem (sicut chr̃y. dicit super mat.) nihil plus ostendit ꝓter vitam et iustitiam: chr̃istus autem ⁊ a miraculis testimoniam habebat: dimittens ergo ioannem ieiunio fulgere, ipse contraria incessit via, ad mẽsam intrans publicanorũ, ⁊ manducans ⁊ bibens. ¶ Ad secũdũ dicẽdũ, q̃ sicut alij homines per abstinẽtiã cõsequunt virtutem cõtinẽdi, ita etiã chr̃istus in se ⁊ in suis discipulis austeritatem vite seruauit, vt ostenderet se esse illum de quo dicit ysaie. 61. Spũs dñi super me, eo q̃ vnxit me, euangelizare mansuetis misit me. Unde ⁊ ipse dicit mat. 11. Uenit Johannes neq; manducans neq; bibens, et dicunt, demonium habet. Uenit filius hominis manducans ⁊ bibens, et dicunt, ecce homo vorax ⁊ potator vini, publicanorum ⁊ peccatorum amicus. ¶ Ad tertiũ dicẽdũ, q̃ sicut chr̃y. dicit, sup mat. vt dilectas q̃ magnũ bonũ est ieiunium, et qualẽ scutũ est aduersus diabolũ, ⁊ qñ post baptismum nõ lasciuie, sed ieiunio intendere oportet: ⁊ ipse ieiunauit, non eo indigens, sed nos instruens. Non ãt vitra processit ieiunando, q̃m moyses ⁊ helias, ne incredibilis videretur carnis assumptio. ¶ Secundũ myrsterium autẽ, vt greg. dicit, quadragenarius numerus exemplo chr̃isti in ieiunio custodit⁹ur: quia virtus decalogi per libros quatuor sancti euangelij impletur: denarius enim quater ductus in quadragenariuz surgit. Uel quia in hoc mortali corpore ex quatuor elementis subsistimus: per cuius voluptatẽ ꝓceptis dñcis contrahimus, q̃ per decalogum sunt accepta. ¶ Uel ẽm aug. in li. 83. questionũ, ois sapientie disciplina est creatorem creaturam q; cognoscere. Creator est trinitas, pater ⁊ filius ⁊ spiritussanct⁹. Creatura vero partim est inuisibilis sicut anima, cui ternarius numerus attribuitur: diligere enim deũ tripliciter iubemur, ex toto corde, ⁊ ex tota anima, ⁊ ex tota mente. Partim visibilis, sicut corpus: cui quaternarius debet, propter calidum, humidũ, frigidũ ⁊ siccum, Denarius ergo numerus, q̃ totam insinuat disciplinã, quater ductus. 4. numero qui corpori tribuitur multiplicatus⁹, quadragenarium conficit numerũ ⁊ ideo tempus quo in gemitibus ⁊ dolemus quadragenario numero celebratur. ¶ Nec tñ incõgruũ fuit, vt chr̃istus post ieiunũ ⁊ desertũ, ad cõmunem vitam rediret: hoc eñ conuenit vite. ẽm quã aliquis contemplata alijs tradit, quã chr̃istus dicitur assumpsisse, vt primo contẽplationi vacet, ⁊ postea ad publicum actionis descẽdat, alijs conuiuendo. Unde ⁊ beda dicit super mar. ieiunauit chr̃istus ne preceptum declinaret. manducauit cum peccatoribus, vt gratiam cernens, agnosceres potestatem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super arti.3.

Titulꝰ clarus.
¶In corpore vna conclusio.
Decuit chꝛistum in hoc mũdo pauperẽ vitam ducere. Probatur quatuor rationibus: que clare patẽt in litera. ¶Circa quarum primã 2 tria tangit notanda. Primo ꝓdicatores 2 ꝙ oportet ꝓdicatores a curis temporalium reruꝫ absolutos esse: 2 nec apparere ꝙ lucri cã prædicent. Et hꝰ quidem contra multos militat, qui stipẽdio prædicẽt: qui locum prædicandi/nonnulli maior: animarũ fructꝰ/sed vbi maior stipendium prædebet: aut maior clemosina sperat ꝓ se vel cõuentu suo: eligũt. Primum aũt quantum noceat: experientia testat: paulatim enim predicatio deseritur a religiosis habentibus possessiones, que iam ab episcopis/abbatibus/aliisq; diuitibꝰ cleri cis ac religiosis deserta videt. Secundum aũt iesu christi ac ecclesie precipuũ officium: ad mercedem atq; quæstum abducit. ¶In responsione ad primũ: vbi habes differentiam inter volũtariam et necessariam pauperẽtatem/quo ad occasionem peccandi. Aduerte ꝙ non vocatur paupertas voluntaria/que solo voto firmata est: sed que habet perseuerantiam voluntariã: parum eñ prodest vouisse paupertatẽ 2 egreferre illã: reincidit enim paupertas ista in necessariã paupertatẽ: 2 trãsit de voluntaria in inanitam. Nec sufficit volũtas perseueraꝫ ad paupertatẽ: ita tamen vt non desint oportune cõmoditates: est eñ volũtas hꝫ ad paupertatis nomen 2 non ad paupertatis rem. Nelle siquidem pauperta tẽ 2 nihil sibi deesse ꝙ non sit velle paupertatem/ex eo ptz: ꝙ salomon tria, ꝓponit: diuitias: paupertatẽ 2 victui necessaria 2 inter duo extrema medium petit: quod appetit eñ rem ille qui nihil vult sibi deesse sub paupertatis nole. Oportet enim pauperẽ volũtarie velle 2 nomen

¶Utrum chꝛistus in hoc mundo debuerit pauperem vitam ducere. Arti.3.

Ad tertiũ Videtur qõ chꝛs in hoc mũdo nõ debuerit pauperem vitam ducere. Chꝛs enim debuit eligibilissimam vitam assumere. Sed eligibilissima vita ẽ que est mediocris inter diuitias 2 paupertatem: dicitur eñ puer.30. mendicitatẽ 2 diuitias ne dederis mihi, tribue tantũ victui meo necessaria. Ergo chꝛs nõ debuit pauperẽ vitã ducere, sed moderatã. ¶ꝰ. Exteriores diuitie ad vsum corporis ordinant quantũ ad victum 2 vestitũ. Sed chꝛs in victu 2 vestitu communẽ vitã duxit. eñ modũ aliorũ qui bus cõuiebat. Ergo videt ꝙ in diuitijs et paupertate cõem modũ seruare debuerit, et nõ vti maxima paupertate. ¶ꝰ. Chꝛs maxime hoies inuitauit ad exemplũ humilitatis: eñ illud math.xi. discite a me, qꝛ mitis sũ 2 humilis corde. Sed hũilitas maxime commẽdatur in diuitijs. vñ dicit ꝑme ad timo. vlt. diuitibꝰ huius seculi precipe nõ altũ sapere. Ergo videt ꝙ chꝛistus nõ debuerit ducere pauperem vitam.

Sed contra Est, ꝙ dꝛ matth.8. Filius hois nõ hz vbi capũt reclinet. q.d. eñ hiero. cur me ꝓ diuitijs 2 seculi lucra cupis sequi. cũ tãte sim paupertatis vt nec hospitiolũ quidẽ habeam, 2 tecto vtar nõ meo. Et sup illud mat.17. vt nõ scandalizemus eos vade ad mare. dicit hiero. Hoc simpliciter intellectũ edificat auditorẽ dum audit tante dñm fuisse paupertatis, vt vnde tributa ꝓ se 2 apostolo redderet non haberet.

Rñdeo Dom, ꝙ chꝛs decuit in hoc mũdo pauperẽ vitã ducere. Primo quidẽ: qꝛ hoc erat cõgrũ ꝓdicationis officio. pp qõ venisse se dicit mar.1. eamus in proximos vicos 2 ciuitates. vt 2 ibi prædicẽ: ad hoc eñ veni. Opz aũt ꝓdicatores veri dei, vt nõ vacẽt ꝓdicationi. nõ a secularibus rerum cura esse absolutos. qõ facere nõ ꝑsit qui diuitias possidẽt. Vñ 2 ipse dñs apostos ad prædicãdum mittens, dicit eis mat.10. nolite possidere aurũ neq; argentũ. Et ipsi apostoli dicũt act.6. nõ est equũ nos relinquere verbum dei, 2 ministrare mẽsis. ℟ Secũdo, qꝛ sicut mortẽ corporalẽ assumpsit, vt nobis vitã largiretur spiritualẽ: ita corporalẽ paupertatẽ sustinuit. vt nobis diuitias spirituales largiret. Eñ illud scribe ad cor.8. scitis gram dñi nostri iesu chꝛsti, qñ ꝓp vos egenus factus est, vt illius inopia diuites essetis. ℟ Tertio, ne si diuitias haberet, cupiditati eius ꝓdicatio ascriberet. Unde hiero. dicit sup mat. qꝛ si discipuli eius diuitias habuissent, videret nõ causa salutis hoium, sed cã lucri ꝓdicasse. 2 eadẽ rõ est de chꝛo. ℟ Quarto, vt tãto maior virtꝰ diuinitatis eius ostenderet. quãto ꝓ pauptatẽ videbat abiectior. Unde ꝛõn quod ã sermone ephesinũ cõcilij. Oia pauperia 2 vilia elegit, oia me diocria 2 plurimis obscura: vt diuinitas cognosceretur. ꝛõdẽ trãsformasse terrarũ ꝑpea pauperculã elegit mfem. pauperiorẽ patriam, egẽs sit pecunijs: 2 hoc nobi exponat ꝑsepe.

Ad primũ Ergo dõm, ꝙ superabũdãa diuitiarũ 2 mẽdicitas, vitãda videnꝫ ab hijs qui volũt viuere ꝑm virtutẽ, in quibꝰ sunt occasiones peccandi. Abũdantia nãq; diuitiarũ est superbiẽdi occasio: mẽdicitas aũt est occasio furãdi et mẽtiendi, aut etiã ꝑiurandi. Quia vero chꝛs peccati caparnũ erat. ꝙ hãc causaz, ex qua salomon hoc vitabat, chꝛo vitãda nõ erant. Neq; tñ quelz mẽdicitas est furãdi 2 periurandi occasio, vt ibidẽ salomon subdere videtur: sed sola illa que est cõtraria volũtati, ad quã vitandã homo furat 2 ꝑiurat. Sed paupertas volũtaria hoc periculũ nõ habet 2 talem paupertatẽ chꝛistus elegit. ¶Ad secundum dõm, ꝙ cõi vita vti quantũ ad victũ 2 vestitũ põt aliquis nõ solũ diuitias ꝓssidẽdo: sed etiã a mulieribus 2 diuitibꝰ necessaria accipiendo. Quod etiã circa chꝛm factũ est: vt ex lucę.8. ꝙ mulieres quedã sequebantur chꝛm, que ministrabant ei de facultatibꝰ suis. Aꝛtem hiero. dicit cõtra vigilantiũ, consuetudinis iudaice fuit, nec ducebãt in culpam more gentis antiquo: vt mulieres de sua victũ atq; vestitũ precepoibꝰ suis ministrarent. Sed ꝙ hoc scandalum facere poterat in nationibus, paulus se abstinuisse cõmemorat. Sic ergo cõis victus poterat esse sine sollicitudine impediente predicationis officium: non autẽ diuitiarũ possessio. ¶Ad tertium dicendum, ꝙ in eo qui ex necessitate pauper est, humilitas nõ multum commendatur: sed in eo qui volũtarie pauper est (sicut fuit chꝛs) ipsa paupertas est maxime humilitatis indicium.

¶Utrum chꝛistus in hac vita ꝑm legem cõpleuerit. Arti.4.

Ad quartũ Sic ꝓceditur. Videtur ꝙ chꝛs nõ fuerit cõseruatus ꝑm legẽ. Lex eñ precipiebat vt nihil operis in sabbato fieret: sicut deus die septimo requieuit ab omni opere qõ patrarat. Sed ipse in sabbato curauit hoiem et ei manũ dauit vt tolleret lectũ suum. ergo videt ꝙ nõ fuerit ꝑm legem cõseruatus. ¶ꝰ. Eadem chꝛs fecit 2 docuit. ꝑm illud act. ꝓio. cepit iesus facere 2 docere. Sed ipse mat.15. docuit ꝙ omne qõ intrat in os, nõ coinquinat hoiem. qõ est contra ꝓceptũ legis que ꝑ eum 2 ꝓtectũ quoniã ã a fallis dicebat hoiem immundum fieri: vt ꝑz leui. xi. Ergo videt ꝙ ipse nõ fuerit ꝑm legẽ cõseruatꝰ. ¶Preterea. Idẽ iudiciũ videt esse facientis 2 cõsentientis: ꝑm illud ro.1. nõ solũ illi qui faciunt, sed 2 qui cõsentiunt facientibꝰ. Sed chꝛs cõsensit discipulis suis soluentibꝰ legẽ, in hoc ꝙ sabbato spicas vellebant, excusando eos: vt habeẽ math.12. Ergo videtur ꝙ chꝛistus non conuersatus fuerit ꝑm legem.

Sed cõtra Est, ꝙ dꝛ mat.5. nolite putare qñ veni soluere legẽ, aut ꝓpheras. Quod exponens chꝛy. dicit, Legẽ impleui, primo quidẽ, nihil transgrediendo legalium, secundo iustificando per fidem. qõ lex per literam facere non valebat.

Rñdeo Dom, ꝙ chꝛs in omnibꝰ ꝑm legis ꝓcepta cõuersatus est. In cuius signũ etiam voluit circũcidi: circũcisio eñ est quedã ꝓfessio legis implẽde: ꝑm illud gal.5. testificor omni homini circũcidenti se, qñ debitor est vniuerse legis faciende. ℟ Voluit aũt chꝛs ꝑm legẽ cõuersari, ꝓio quidẽ vt legem veterẽ approbaret. ℟ Secũdo, vt eã obseruãdo, in seipso cõsummaret 2 terminaret: ostendens ꝙ ad ipsum erat ordinata. ℟ Tertio vt iudeis occasionẽ calũnie. di subtraheret. ℟ Quarto vt homes a seruitute legis liberaret: ꝑm illud gal.4. misit deus filium suum factũ sub lege, vt eos qui sub lege erant redimeret.

Ad primũ Ergo dõm, ꝙ dñs sup hoc se excusat a trãgressiõe. Ex legis tripl'r. Uno quidẽ mõ, qꝛ ꝓceptũ de sanctificatione sabbati nõ interdicit opus diuinum, sed opus hũanum, cuius eñ deus die septimo cessauerit a nouis creaturis cõdẽdis: semp tñ operat in rerũ cõseruatiõe 2 gubernatione. Nõ aũt xps miracula faciebat. erat opus diuini. vñ ipse dicit io.5. ꝑr meus vsq; mõ opat. 2 ego operor. ℟ Secõ excusat se ꝓ hoc, ꝙ illo ꝓcepto nõ, ꝓhibent opa que sunt de necessitate salutis etiã corporalis. Vñ ipse dicit luc.13. Unusquisq; vestrũ sabbato nõ soluit bouẽ suũ aut asinũ a ꝓsepio, 2 ducit ad aquandũ. Et infra.14. Cuius vestrũ asinus aut bos in puteũ cadet, 2 nõ continuo extrahet illi die sabbati. ¶Manifestũ est autem ꝙ opera mi-

¶Super.q.41.arti.1.

Titulꝰ clarus.
¶In corpore vna conclusio. Chꝛistus tentari voluit. Probatur quatuor. Ubi in prima ratione conspicere libet ꝙ virtuosa cõtra nostras tentationes tentatio chꝛisti fuit: ita ꝙ non solum exemplo (quod ad tertiam spectat rationem) sed efficacia auxilium nobis contra tentationes tentatus dominus conferendo ꝓfuit: sicut mortuus nos contra mortem muniuit. Modus autem quo hoc confertur, auxilium quam de efficacia mortis eius inferius tractabitur/patebit: ꝙ nũc sufficiat ꝙ saltez metitie/tentatus dominus opẽ contulit nobis. ¶In tertia autem ratione perdipe/ꝙ modus vincendi tentationes est recursus ad diuinas scripturas/2 eadem ratione ad sanctorũ exempla: hoc eñ dominus in sua pugna ac victoria docuit dũ sic pugnauit 2 vicit. ¶In responsione ad primum/circa notiam demonum de chꝛisto/duo sunt videnda. Primum/ꝺ demones sciuerũt de chꝛisto quod inferi⁹ tractabitur in ꝙ de miraculis chꝛisti. Secundum est quotuz ab authore hic afferatur notitia habita a demone de chꝛisto/cuius lucas memi⁹nit ca.4. quum manifeste pateat euangelistam loqui ꝓ sua miracula: hic autem est sermo ante miracula: maz ꝓ ꝓ regressuꝫ a deserto/cepit chꝛistus predicare 2 miracula facere. ¶Ad hoc dicitur/ꝙ cognitus fuit author 2 tẽtationis actu de incertitudie notitie de chꝛisto apud demones/loqui. Inseritur autem verbuz in ce uãgeliste de sciẽtia demonum in principio predicationis chꝛisti: quoniaz licet lucas dicat illa verba inter narrandum de miraculis chꝛisti: non tamen dicit qꝺ tunc ꝓmo dicierunt demones illum esse chꝛistum. Et ꝓ terea illud luce ver bumqua sciebant ill um esse chꝛistuz/ad ꝓteritum tempus inculpabiliter et rationabiliter ab auctore relatum videtur. Uiderunt siquidem demones/ꝙ ue ab angelis in die natiuitatis chꝛisti dicta sunt/2 ꝙ a pastoribus gesta/2 ꝙ a magis duce stella/2 ꝙ a symeone 2 anna dicta sunt: 2 ꝓsequa chꝛisti verba ad matrem in templo/de patre suo/2 dicta a ioanne baptista de chꝛisto. Ex quibus facile erat cognoscere illum esse, chꝛistum absq; vlterioribus miraculis: collatione ꝓfertim facta cum prophetijs. Unde vix tam longa inedia 2 q̃ eſurijt/tentauit nosse si filius dei esset.

¶In responsione ad tertium/dubium occurrit/an verum sit omnem tentationem ab intrinseco/esse peccatum. videtur quod non: quia naturalibus non meremur nec demeremur concupiscentia autem carnis et illius delectatio naturalis est/nullum ergo peccatum est concupiscẽtia aut delectatio carnis. ¶Et confirmatur: quia certum est in chꝛisto fuisse carnalem delectationez secundum gustuz/vel tactum quum comedebat aut bibebat aliquid delectabile: puta bonum panem bonum vinum 2c. nõ ergo omnis delectatio sensibilis est peccatum.

¶Ad hoc dicitur ꝙ nullus mentis compos dicit qõ omnis delectatio secunduz carnem seu sensum sit peccatum: oportet enim naturam ipsam esse malam/si delectatio naturalis esset mala. Unde in statu innocentie fuisset delectabilis fesso corpori: et similiter panis suo sano palato erat suauis/2 oculis lux solis amabilis/et sic de aliꝭ. Sed aliud est loqui de concupiscentia et delectatione naturali/et aliud est loqui de concupiscentia et delectatione aduersus spiritu naturalia liquidem vt sic non erꝺ: bitur a recta ratione/ac per hoc non tendũt aduersus spiritum: sed a ratione necesse est declinare eas que cõtrarie spiritui sũt. Quo circa conceden dum est/ꝙ nonnullum peccatum est cũ caro concupiscit ad uersus spiritum/ratione concupiscẽtie ꝓu delectationis ali quid ꝓeter rationẽ habentis: 2 non ratione naturalis appetitus aut delectationis. Tentatio autem ab intrinseco/qꝛ aduersus spiritum est: non importat naturales motus absolute/sed ꝓeter ratio nem.

Ad primum Ergo dicendum, ꝙ sicut aug. dicit in. 9. de ciui. dei, chꝛistus tantuz innotuit demonibus ꝗtum voluit: non per id quod est vita eterna, sed per quedam temporalia sue virtutis effecta: ex quibus quandam cõiecturã habebãt chꝛistum esse filium dei. Sed quia rursus in eo quedã signa humane infirmitatis videbat, non pro certo cognoscebat eum esse filium dei. et ideo eum tentare voluit. Et hoc signatur matth.4. vbi dicitur, quod postq̃ esuriit, accessit tentator ad eum: quia vt hil. dicit, tentare chꝛistum diabolus non fuisset ausus, nisi in eo per eſuriei infirmitatẽ, que sunt hominis recognosceret. Et hoc etiam patet ex ipso modo tentandi cum dixit, si filius dei es. Quod exponens gre. dicit. Quid sibi vult talis sermonis exordius: nisi quia ꝓgnouerat dei filium esse venturũ, sed venisse per infirmitatem corporis nõ putabat. ¶Ad secundum dicendũ, ꝙ chꝛistus venerat dissoluere opera diaboli, nõ potestatiue agendo: sed magis ab eo 2 eius mẽbris patiendo: vt sic diabolum vinceret iustitia, non potestate, sicut aug. dicit. 13. de tri. quod diabolus non potentia dei, sed iustitia superandus fuit. Et ideo circa tentationem chꝛisti considerandum est, quid ꝓpria voluntate fecit, 2 qd a diabolo passus fuit. Quod enim tentatori se offerret, fuit ꝓpriꝫ voluntatis. Unde dicitur matth.4. Ductus est Jesus in desertum a spiritu, vt tentaretur a diabolo. Quod greg. intelligendum dicit de spiritu sancto: vt. l. illuc eum spiritus suus duceret, vbi eum ad tẽtandum spiritus malignꝰ inueniret. Sed a diabolo passus est vt assumeretur, vel supra pinaculuz templi, vel etiã in montem excelsum valde. Nec est mirum (vt greg. dicit) si se ab illo permisit in montẽ duci, qui se permisit a membris ipsius cruci figi. Intelligitur autem a diabolo assumptꝰ non quasi ex necessitate: sed quia (vt origẽ. dicit super luc.) sequebatur eum ad tentationem, quasi athleta sponte procedens.

¶Ad tertiuz dicendum, quod sicut apostolus dicit, chꝛistus in omnibus tentari voluit absq; peccato. Tẽtatio autem que est ab hoste põt esse sine peccato: qꝛ fit per solam exte-

Opus. 60. c. vj. pcipio

Tertia. Tho. m 2

¶Super arti.2.

TItul⁹ clar⁹. ¶In corpore vnica conclusio. chr̃us cōuenienter tentatus est in deserto, probat tripliciter. primo ratione solutionis. Secūdo ratione mysterij: vt sc̃z hominē de mūdo deserto liberaret. tertio ratione instructionis, vt scilz doceremur ad meliora tendentib⁹ diabolum inuidere. Omnia clara sunt.

¶In responsione ad tertium, perspice diligēter euangelistas & inuenies manifeste figmenta esse hec que in litera recitantur de imaginario monte & templo. Dicitur aūt ad literam chr̃us tentatus in deserto: qz ibi incepit tentari: vbi & prima tentatio cōsummata est.

¶Super artic.3.

TItulus clarus. ¶In corpe vna conclusio. Conuenienter post ieiunium chr̃us tētari voluit. probat tripliciter. Omnia clara sunt.

¶In respōsione ad secundū/nolī despicere expositionē bede de tentationib⁹ alijs ante illas tres nominatas: q̃m potuit sepe diabolus varias corporeas simulitudines formare ad tentandū chr̃ium: sicut legimus q̃ ad tētandū antonium tot formauit.

¶In respōsione ad tertiū/habes duas responsiones. Alteram ex ambro. q̃ diabolus recessit vsq̃ ad tempus passionis per sua mēbra aperte pugnaturus. Alteram q̃ per sua mēbra pugnādo: redijt etiam tentās de tristitia & odio proximorū: excitatio quippe tot aduersantium & querentium eius mortem tētatio erat chr̃isti ad odio habendum illos/& cōfortandum de illis psequentibus.

Ad scōz Sic pceditur. Videtur q̃ chr̃us nō debuerit tētari in deserto. Chr̃us em̃ tentari voluit propter exemplū nostrū: vt dicit⁹. Sed exemplū debet manifeste proponi illis qui sunt per exemplū informandi. Non ergo debuit in deserto tentari. ¶Preterea. Chry. dicit sup math. q̃ tunc maxime instat diabolus ad tentandū. cū viderit solitarios. vnde & in pncipio mulierē tentauit, sine viro eam inueniens. Et sic videtur per hoc q̃ in deserto nō fuit vt tentaret. q̃ tentationi se exposuit. Cum ergo eius tentatio sit nostrum exemplū, videt⁹ q̃ etiam alij debeant se ingerere ad tētationes suscipiendas. q̃ tñ videtur esse periculosum: cū magis tentationum occasiones vitare debeamus. ¶Preterea. Mathe. 4. dicitur sc̃da chr̃i tentatio, qua diabolus chr̃istū assumpsit in sanctā ciuitatem. & statuit eum sup pinaculū templi. Quod quidē non erat in deserto. Non ergo tentatus est solum in deserto.

Sed ctra Est. q̃ dicitur Mar. 1. q̃ erat ieſus i deserto. 40. diebus & 40. noctibus, et tentabatur a sathana.

Rñdeo Dom̃. q̃ (sicut dictū est) xp̃s propria volūtate se diabolo exhibuit ad tētandū. sicut et ā propria volūtate membris eius se exhibuit ad occidendū: alioquin diabolus venire ad eū nō auderet. Diabolus aūt magis attētat aliquem cū est solitarius: q̃ vt dr ecclesiastes. 4. si quispiaz pualuerit cōtra vnū duo resistūt ei. Et inde est q̃ chr̃s in deserto exiuit, quasi ad cāpum certaminis, vt ibi a diabolo tētaret. Vnamb. dicit sup lucā. q̃ chr̃s agebat in deserto cōsilio vt diabolū puocaret: nā nisi ille certasset l. diabolus, nō isse victisset. i. chr̃s. Addit aūt & alias rōnes, dicens hoc chr̃istū fecisse mysterio, vt adā de exilio liberaret, qui. l. de paradiso in desertum electus est. & exemplo: vt ostenderet nobis diabolū ad meliora tendētibus inuidere.

Ad primū Ergo dom̃. q̃ chr̃s proponitur oibus in exemplum p fidē: sm illud heb. 12. aspicientes in auctorem fidei & cōsummatorē ieſum. Fides aūt (vt dr ro. 10.) est ex auditu: nō aūt ex visu. Quintomo Jo. 20. dicit, beati qui nō viderūt & crediderūt. Et ideo ad hoc q̃ tentatio chr̃i esset nobis in exemplū. nō oportuit q̃ ab hominibus videret: sed sufficiēs fuit q̃ hoibus narraretur. ¶Ad scōm dom̃. q̃ duplex est tētationis occasio. Una quidem ex parte hois: puta cum aliquis se peccādi ꝓpinquum facit, occasiones peccādi nō euitans. Et talis occasio tentationis est vitanda: sicut dictum est loth. gen̄. 19. ne steteris in omni regione circa sodomā. Alia vero tentationis occasio est ex parte diaboli: qui semp inuidet ad meliora tendentibus: vt ambro. dicit. Et talis tentationis occasio non est vitanda. Unde dicit chry. super matth. q̃ nō solum chr̃istus ductus est in desertum a spiritu: sed omnes filij dei habentes spiritum sanctum. Non enim sunt contenti sedere ociosi. sed spiritus. l. vrget eos aliquod magnum apprehendere opus. Quod est esse in deserto quantū ad diabolū: q̃ nō est ibi iniustitia. in qua diabolus delectat. Omne etiam bonum opus est desertum ꝓtum ad carnem & mundum: q̃ non est sm voluntatem carnis & mundi. Talem aūt occasionē tentationis dare diabolo, non est periculosum: quia magis est auxilium spiritus sancti. qui est pfecti operis actor, cui impugnatio diaboli inuidentis. ¶Ad tertium dicendū. q̃ quidam dicūt omnes tentationes sacras fuisse in deserto. Quorum quidam dicunt. q̃ chr̃istus ductus est in sanctam ciuitatem, non realiter, sed secundum imaginariam visionem. Quidam autem dicunt, q̃ etiam ipsa ciuitas sancta. l. hierusalem desertum dicitur: quia erat derelicta a deo. Sed hoc non est necessarium: quia marcus dicit q̃ in deserto tentabatur a diabolo: nō autem dicit q̃ solum in deserto.

¶Utrum chr̃isti tentatio debuerit esse post ieiunium. Art.3.

Ad tertiū Sic pceditur. Videtur q̃ chr̃i tentatio nō debuerit esse post ieiunium. Dicit⁹ est enim supra q̃ chr̃istū non decebat cōuersationis austeritas. Sed maxime austeritatis fuisse videt⁹ q̃ 40. diebus & 40. noctib⁹ nihil comederit: q. l. in illis diebus nullū omnino cibum sumpsit: vt gre. dicit. Ergo non videtur q̃ debuerit huiusmodi ieiunium tētationi premittere.

¶Preterea. Mar. primo dicit, q̃ erat in deserto. 40. dieb⁹ & 40 noctibus, & tentabat a sathana. Sed 40 diebus & 40. noctibus ieiunauit. Ergo videt⁹ q̃ nō post ieiunium, sed simul dum ieiunaret sit tentatus a diabolo. ¶Preterea. Chr̃istus nō legit nisi semel ieiunasse. Sed nō solum semel fuit tentatus a diabolo. dicit⁹ enim luc. 4. q̃ cōsummata omni tentatione, diabolus recessit ab illo vsq̃ ad tempus. Sicut ergo secunde tentationi non premisit ieiunium, ita nec prime premittere debuit.

Sed cōtra Est. q̃ dicit math. 4. Cum ieiunasset. 40. diebus & 40. noctibus, postea esurijt, et tunc accessit ad eum tentator.

Rñdeo Dicendum, q̃ conuenienter chr̃istus post ieiunium tentari voluit. Primo quidē propter exemplum: q̃ cū omnib⁹ (sicut dictū est) immineat se contra tentationes tueri. per hoc q̃ ipse ante tentationem futuram ieiunauit, docuit q̃ per ieiunium nos oportet cōtra tentationes armari. vnde inter arma iustitie apostolus ieiunia connumerat. 1. ad corin. 6. Secundo, vt ostenderet, q̃ etiā ieiunantes diabolus aggredit ad tentandum, sicut alios qui bonis operibus vacant. & ideo sicut post baptismum, ita post ieiunium chr̃istus tentatur. Unde chry. dicit super math. Ut dilcas q̃s magnū bonum est ieiunium, & qualiter scutum est aduersus diabolum, & quoniam post baptismum non lasciuie, sed ieiunio intendere oportet: ideo chr̃istus ieiunauit, non ieiunio indigens, sed nos instruens. ℣ Tertio, quia post ieiunium secuta est esuries: que dedit diabolo audaciam eū aggrediendi: sicut dictum est. Cum autem esurijt dominus (vt hr̃. dicit super math.) non fuit ex surreptione inedie. sed nature. sue hominem dereliquit: non enim erat a deo diabolus, sed a carne vincendus. Unde etiam vt chry. dicit, non vltra processit in ieiunādo q̃s moyses & helias: ne incredibilis videretur carnis assumptio.

Ad primū Ergo dom̃. q̃ chr̃istus nō decuit conuersatio austerioris vite, vrse cōmunē exhibere eis quibus predicauit. Nullus aūt debet assumere predicationis officium, nisi prius fuerit purgatus & in virtute perfectus: sicut et de chr̃isto dicit act. primo, q̃ cepit ieſus facere & docere. Et ideo chr̃istus statim post baptis̃mū austeritatem vite assumpsit, vt doceret post carnē edomatā oportere a⁹os ad predicationis officium transire: sm illud apostoli, castigo corpus meum, & in seruitutem redigo. ne forte cum aliis predicauero, ipse reprobus efficiar.

¶Ad scōm dom̃. q̃ verbū illud marci. pōt sic intelligi. q̃ erat in deserto. 40. diebus & 40. noctibus. quib⁹. l. ieiunauit. Quod aūt dicitur, & tentabat a sathana: intelligendū est nō in illis. 40. diebus & 40. noctib⁹, quib⁹ ieiunauit, sed post illos: eo q̃ matth. dicit, q̃ cū ieiunasset. 40. dieb⁹ & 40. noctib⁹, postea esurijt: ex quo sumpsit tentator occasionē accedendi ad ipsum. Unde & q̃s subditur & angeli ministrabant ei, cōsecutiue intelligendū esse, ostenditur ex hoc q̃ matth. 4. dicitur, tūc reliquit eum diabolus. l. post tentationem, & ecce angeli accesserunt & ministrabant ei. Quod vero interponit mar. erat & cum bestijs. inducitur secundū chry. ad ostendendum quale erat desertum, quia. l. erat inuium hominibus, & bestijs plenū. ¶Tamē sm expositionem bede dr̃is tentabatur. 40. diebus, et 40. noctibus. Sed hoc intelligēdū est nō de illis tētationibus visibilibus. quas narrant mat. & luc. que manifeste facte sunt post ieiunii: sed de quibusdā alijs impugnationib⁹, quas forte illo ieiunij tpe chr̃istus est a diabolo passus. ¶Ad tertiū dom̃. q̃ sicut amb. dicit sup luc. recessit diabol⁹ a chr̃o vsq̃ ad tps, q̃ postea non tentaturus, sed aperte pugnaturus aduenit: tpe. l. passionis. Et tñ per illā impugnationē videbat chr̃m tentare de tristitia & odio proximorū: sicut in deserto de delectatione gule & cōtēptu dei & idolatriaz.

¶Utrum fuerit conueniens ordo & modus tentationis chr̃isti. Arti.4.

Opus. 60. ca. 51. circa medium.

Ad quartū Sic pceditur. Videtur q̃ nō fuerit cōueniēs tentationis modus & ordo. Tētatio em̃ diaboli ad peccādū inducit. Sed si chr̃istus subuenisset corporali fami cōuertēdo lapides in panē, non peccasset: sicut nō peccauit cum panes multiplicauit (q̃ nō fuit minus miraculū) vt turbe esurieti subueniret. Ergo videt⁹ q̃ nulla fuerit illa tētatio. ¶Preterea. Nullus persuasor cōuenienter suadet cōtrarīū eius q̃ intendit. Sed statuēs chr̃istū supra pinnaculū templi intēdebat eū de superbia seu vana gloria tētare. Ergo inconuenienter persuadet ei vt se mittat de ore sum: q̃ sit cōtrarīū superbie vel vane glorie, q̃ sp̃ fugit & cēdere. ¶Preterea. Una tētatio cōueniēs est, vt fiat de vno peccato. Sed in tētatione q̃ fuit in monte, duo peccata pluasit. l. cupiditatē & idolatriā. Nō ergo conueniēs vr fuisse tētationis mod⁹. ¶℣. Tētationes ad pfectā ordinant. Sed septē sunt vitia capitalia: vt in scōa pte habitū est. Non aūt tentauit nisi de tribus. l. de gula, vana gl̃ia & cupiditate. nō ergo videt sufficiēs tētatio.

¶℣. Post victoriā omniū vitiorū, remanet hoi tētatio superbie vel vane glorie: q̃ superbia & bonis operibus insidiat vt pereāt: sicut dicit aug. Inconueniēter ergo matth. vltimā ponit tētationē cupiditatis in mōte, mediaz aūt inanis glorie in tēplo: pīsertim cū luc. ordinet ecōuerso. ¶℣. Hiero. dicit sup matt. q̃ ꝓpositū chr̃i fuit diabolū humiliatē vincere. nō ptāte. Ergo nō imperiose & obturgādo. eū repellere debuit, dicens, vade retro sathana. ¶℣. Narratio euāgelij vr falsum cōtinere. Nō em̃ vr̃ ponē q̃ chr̃s supra pinaculū tēpli statui potuerit q̃n ab aliis videretur: nec q̃ aliqs mōs tā altus inuenīt, vr inde tasset facere miraculū sine necessitate/& nō potuisset. ¶Et q̃m deus sa est eius exploratio & delecta suggestio inopinata via/per autoritatē scripture: deo secundo tētat exploratio tūc suggerēdo/si nūquis dei es/mitte te deorsum: apposita autoritate scripture/et quo videbat q̃ chr̃istus scripture autoritate vtebatur. Similiter cogitans si id efficeret illesus ad testandū se filiū dei/exploratā fore illius deitatē: vt ꝓpter totus mūdus inspici possit, vt sic ex eo potuerint chr̃isto oia regna mūdi ostēdi. Inconueniēter ergo videt descripta chr̃isti tētatio.

Sed cōtra Est scripture sacre auctoritas.

Rñdeo Dicēdū. q̃ tētatio q̃ est ab hoste, fit ꝓ modū suggestionis: vt gre. dicit. Nō aūt eodē mō pōt aliqd oib⁹ suggeri: & vnicuiq; suggerit aliqd ex his circa q̃ est affectus. Et ideo diabol⁹ hoiez spūa lē nō statim tētat de grauibus peccatis: sed paulatim a leuioribus incipit, vt postmodū ad grauiora pducat. Un gre. 31. moral. exponēs illud iob. 39. pcul odorat bellū, exhortationē ducū & vlulatū exercitus, dicit. Bene duces exhortari dicti sunt exercitus vlulare quia prima vitia, decepte mēti ꝓsi sub q̃dam rōne se ingerunt: & innumera q̃ sequunt, dū hāc ad oēm infamiā pertrahunt. q̃si bestiali clamore ꝓfundūt. Et hoc idē diabolus obseruauit in tentatione primi hois. nā primo sollicitauit mētē primi hois de ligni vetiti esu, dicēs genē. 3. cur ꝓcepit vobis de⁹, vt nō comederetis de oī ligno paradisi: sēdo de inani gl̃ia. cū dixit, aperiēt oculi vestri. tertio pduxit tētationē ad id q̃ iam nō est spūalitū virtutū. sed carnaliū. l. vt diuitias & gloriā mundi concupiscant vsq̃ ad cōtēptum dei. Et tō in primis duabus tētationibus dixit. si filius dei es: nō aūt in tertia: q̃ nō pōt cōuenire spiritualibus viris (q̃ sunt p adoptionē filij dei) sicut dr̃e primo. Unde aūt tētationibus chr̃istus restitit testimonijs legis, nō ptāte virtutis: vt hoc ipso & plus hominē honoraret et aduersarium plus puniret: cum hostis generis humani non quasi a deo, sed quasi ab homine vinceretur: sicut dicit leo papa.

Ad primū Ergo dom̃. q̃ vti necessarijs ad sustētationē, nō est peccatū: gule: & q̃ ex desiderio huius sustētationis hō aliqd inordinati faciat, ad vitium gule pertinere pōt. Est autem inordinatum q̃ aliqs vbi pōt recursus haberi ad humana subsidia, ꝓ solo corpore sustentādo, miraculose sibi cibum querere velit. Unde et dominus filijs israel miraculose manna prebuit in deserto, vbi aliunde cibus haberi nō poterat. Et hoc ideo, vt ostenderet q̃ homo nō solo pane viuit, sed verbo dei. Et ideo dicit ambro. q̃ chr̃s ꝓpter esurientem nō increpauit. Non enim omittens/ad scripturā de deo adoriāndo tacēs de seipso se cōtulit. & sic explorationē oēm delusit: et cōstātiā inquātū homo seruauit ex ꝓposito totius mundi regno nō declinādo ad q̃ suggestio illa vt incitatiua ad malum tendebat: sciebat em̃ q̃ regnandi gratia etiā religio violāda a mortalibus est credita. ¶Nec rationi consentaneū videtur vt tētationes iste q̃s vilibiliter apparens demon exercuit (vt colloquutiones manifestant) his solis verbis q̃ matheus euangelista narrat/fuerint cōtēte: & multis essent fulte ornateq; verbis omissis ab euāgelistis/& alia tñ narrātibus.

¶Circa rationē ordinis harum tētationum in litera gregorio assignatam/dubium occurrit: quia ratio illius ordinis & ꝓ & leuioribus ad grauiora cōsēdat tētatio spiritualiū/loq̃ habet q̃s paulatim hostis vincit spiritualem virum. Ex quo em̃ vicit in minoribus/tētat ad grauiora: sed vbi in minoribus succubuit hostis: non patet sibi aditus ad maiora. & quia demon fuit in prima tētatione separatus a chr̃isto/non videtur ad alias ꝓcessisse ex ratione assignata. ¶Ad hoc dicit/q̃ ratio illius ordinis ad tētādū spūales viros/non est solum ꝓsupposito casu in prima tētatione/& simpliꝛ & absolute: nā si casus interuenit/clare patet ratio ꝓcessus ad graviora. Si vero casus nō interuenit/nihilominus eadē ratione ꝓgredi & tētatio: q̃ multi sunt q̃ in his q̃ minoris sunt culpe ex suo gñe (vt peccata carnis) exhibēt se cōstātes/q̃ tñ in pcis spūalib⁹ vt vana gl̃ia/debiles inueniunt. Et rursus q̃

Universidad de Deusto
Biblioteca

gliam nō affectant: ad oblatū regnū mo
uētur turca illō iulij
cesaris/si iussurā dō
violādū est: regnādi
gra violādū est. Nō
dissonat ergo reddi
tarō ordinis tentationum: ab ipsa christi victoria.

¶In rōne ad 3m dubiū occurrit: cū nō recte vī opinatū q si chīs miraculi
fecisset cōuertēdo lapidē in panē ēdēdū
a seipso: q peccasset
Nā scriptū est q de facto miraculose cōpleta tēptatiōe past-
est: angelis ministrā
tibus: ex hoc em appa
ret q fiē absq; pctō miraculū fecit de mi
nisterio angelorū: ita potuisset de conuer-
sione lapidis in panem. ¶Ad 3 dz/ qđ aliud ē loqui de xpo
z aliud loqui de pu
ro homine. Nā de puro homine loquēdo/ veri-
ficat q in 3a dz. i. in
ordinatū ēt vt alios miraculose cibū hre
velit: vbi ad hūana subsidia recurrē pt
hri. Et ex hac cōi rō
ne putauit diabol⁹/ q rōs si pur⁹ hō ēt
pcm incurreret ad mi
raculū recurrēdo de cōuersiōe lapidis in
panē. Sed loquēdo de xpo qui est vniuer
sorum dns/ absq; oī pcō poterat z cōuer
tēdo lapidē in panē
z misterio angelorū
z quis alio sibi gra-
to mō/ cibū habere.

¶In rūsione ad 4m
miror cur aug. dixe-
rit incertū ēt ordinē
istaꝝ tētationū: quū
lucas 4z 3m apud
matheū/ 2o recitet/
z 2am vltio referat:
nō dicit tū que illaꝝ
prior fuerit: z ppea
er lucā null⁹ istarū
tētationū ordo tpis
habēt. mathe⁹ aūt
expsse eaꝝ ordinem
fm tps explicet: vbi
dicit iterū assumpsit
eū diabol⁹ in mōtē
excelsum. Quū em
fel dixisset tūc. f. cō-
summata p̄ā tētatio
ne assūpsit eū diabo
lus i scām ciuitatē: z
postea subdidit/ ite
rū assūpsit in mōtē.
apte mōstrauit p lyt
terū q 2o assūpsit
i mōtē q̄ po assūpse-
rat in scām ciuitatē.
Aep̄ h̄ pt̄z/ q ordo
rei geste fuit q̄ po tē
tatus fuit i deserto:
ad q nō ē assūpt⁹ a
diabolo: 3z duct⁹ ē a
spū. f. vt tēptaret a diabolo. 2o tētat⁹ sup
tēplū: q assūpt⁹ est a
diabolo. Et 3o i mōte excelso: q iterū as-
sumpt⁹ ē a diabolo:
berti nō poterat. z sīr chīs in deserto turbas
pauit miraculose/ vbi alī cibi habenti nō pote
rant. Sed chīs ad subueniendū fami, pote-
rat aliter sibi prouidere/ q̄ miracula facien-
do: sicut z io. baptista fecit (vt legit matth. 3.)
vel etiā ad loca proxima properādo. Et ideo
reputabat diabolus q chīs peccaret, si ad
subueniendum fami miracula facere atten-
taret, si esset purus homo. ¶Ad 5ām dōm,
q per humiliationē exteriorē frequēter que
rit aliquis gliam, qua exaltaret circa spūalia
bona. Unde aug. dicit in li. de sermone dñi in
mōte, Animaduertēdū est. nō in solo rerum
corpoream tū nitore atq; pōpa. sed etiā in ipsis
sordibus luctuosis esse posse tactātiā. Et ad
hoc significandū diabol⁹ chīo suasit, vt ad
quereꝝdum gliam spūalem, corporaliter mitte-
ret se deorsum. ¶Ad tertiū dōm, q diuitias
z honores mundi appetere peccatum est, qñ
huiusmodi inordinate appetunt. Hoc autez
precipue manifestat ex hoc, q pro huiusmo-
di adipiscēdis homo aliquid inhonestū fa-
cit. Et ideo nō fuit contentus diabolus per-
suadere cupiditatē diuitiarū z honorum: sed
induxit ad hoc q pp huiusmodi adipiscēda
chīs eum adoraret, qđ est maximū. scelus, et
cōtra deum. Nec solū dixit. si adoraueris me
sed addidit. si cadens, q. vt dicit ambr. habet
ambitio domesticū periculum, vt essi dñetur
alijs, puius seruitꝰ: z cur uaī obsequio, vt ho-
nore dñetur: z dū vult esse sublimior, fit remi
sior. Et similiter etiā in precedētibus tenta-
tionibus, ex appetitu vnius pci in aliud pcm
inducere est conatus: sicut ex desiderio cibi,
conatus est inducere in vanitatē, sine cā mi-
racula faciendi: z ex cupiditate glie, conatus
est ducere ad tentandū deum. p precipitium.

¶Ad quartū dōm, q (sicut dicit ambr. super
luc.) nō dixisset scriptura q cōsummata oī tē
tatione diabol⁹ recessit ab illo, nisi in tribus
premissis esset otium mā delictorū: q cāe tēta
tionū, cāe sunt cupiditatū. f. carnis oblectatō
spes glie, z auiditas potētie. ¶Ad 5ᵐ dōm
q sicut aug. dicit in li. de cōsensu euāg. incer
tum est quid prius factū sit, vtrū regna terre
prius demōstrata sint ei, z postea in momen-
tum tēpli locata? sit. an hoc prius, z illud post
ea. nihil tñ ad rē, dū oia facta esse manifestuz
sit. Ut denk aūt euāgeliste diuersum ordinem
tenuisse: q qñq; ex inanī gloria venit ad cupi
ditatem, qñq; econuerso. ¶Ad sextū dōm,
q chīstus cū passus fuisset tentationis iniu-
riam, dicente sibi diabolo, si filius dei es mit
te te deorsum, nō est turbatus, nec diabolum
increpauit. Quando vero diabolus, dei sibi
vsurpauit honorē dicens, hec omnia tibi da-
bo si cadēs adoraueris me. exasperatus est,
z repulit eum dicens, vade sathana. Ut nos
illius discamus exemplo, nostras quidē iniu
rias magnanimiter sustinere, dei aūt iniurias
nec vsq; ad auditū sufferre. ¶Ad septimuz
dicendū, q sicut chry. dicit, diabolus sic chi
stum assumebat in pinaculū templi vt ab oī-
bus videretur, ipse aūt nesciente diabolo sic
agebat vt a nemine videret. Quod aūt dicit
z ostendit ei omnia regna mundi z gloriam
eorum, nō est intelligendum, q videret ipsa
regna, vel ciuitates eorum, vel populos, vel
aurum vel argentum. Sed partes terre in
quibus vnumquodq; regnū vel ciuitas posi
ta est. diabolus chīsto digito demōstrabat:
z vniuscuiusq; regni honores z statuz verbis
exponebat. f. vel secundum origenē ostendit
ei quomodo ipse per diuersa vitia regnabat
in mundo.

¶De doctrina christi. Nō. 42.

Deinde cōsiderādū est de doctri-
na chīi. Et circa h̄ querun
tur q̄nq;. Primo vtrū xp̄s
debuerit p̄dicare solū iu-
deis, an etiā gētilib⁹. Secdo
vtrū in sua p̄dicatione de-
buerit turbationē iudeorū vitare. tertio vtrū
debuerit p̄dicare publice, vel occulte. quar-
to vtrū debuerit docere solū verbo, vel etiaz
scripto. f. De tpe autē quo docere incepit, su-
pra dictū est. cū de baptismo eius ageretur.

¶Utrum conueniens fuerit chīm iudeis et
non gentibus predicare. Arti. 1.

Ad primū Sic procedi-
tur. Uidet q
chīs nō solū iudeis, sed etiā gē
tilibus debuerit p̄dicare. Dicit
em isa. 49. Parū est vt sis mihi
seruus ad suscitādas trib⁹ israel, z feces ia-
cob cōuertēdas. dedi te in lucē gentiū vt sis
salus mea vsq; ad extremū terre. Sed lumē
z salutē chīs p̄buit p sua doctrinā. ergo videt parū fuisse si solus
iudeis z nō gentilib⁹ p̄dicauit. ¶Ꝑ. Sicut dicit matth. 7. erat
docēs eos sicut pōtatem hīs. Sed maior pēs doctrine ostendit
in instructione illoꝝ qui penitus nihil audierūt, quales erāt gē
tiles. vñ apl's dicit ro. 15. sic p̄dicaui euangeliū, non vbi nomen
est chīs, ne sup alienū fundamentū edificarē. Ergo multo ma
gis chīs p̄dicare debuit gētibus q̄ iudeis. ¶Ꝑ. Utilior est in-
structio multorū q̄ vnius. Sed chīs aliquos gētiliū instruxit: sic
cut mulierē samaritanā Jo. 4. z chananeā matth. 15. Ergo videt
multo fortius chīs debuerit multitudini gentiuꝫ predicare.

Sed cōtra Est, q dñs dicit matth. 15. Nō sum missus
nisi ad oues que perierunt domus israel.
Sed ro. 10. dicitur, quomodo predicabūt nisi mittant? ergo chri
stus non debuit predicare nisi iudeis.

Rñdeo Dōm. q cōueniens fuit p̄dicationē chīi tā p ipm
q̄ p apl̄os a p̄incipio solis iudeis exhiberi. Prio
quidē: vt ostēderet p suum aduentū impleri promissiones antiqui
tus factas iudeis, nō aūt gētilibus. Unde apl's dicit ro. 15. Dico
chīm iesum ministrū fuisse circūcisionis (i. apl'm z predicatorem
iudeorū) pp veritatē dei, ad cōfirmandas promissiones patrum.
f. Scdo, vt eius aduentus ostenderet esse a deo. Que em a deo
sunt, ordinata sunt: vt ro. 13. hoc aūt debitus ordo exigebat, vt
iudeis qui deo erāt p̄pinquiores p fidē z cultū vnius dei, prius
doctrina chīi p̄poneret, z p eos trāsmitteret ad gētes. Sicut ēt
in celesti hierarchia, p superiores angelos, ad inferiores, diuine
illuminationes deueniunt. Uñ sup illud matth. 15. nō sum missus
nisi ad oues que perierūt dom⁹ israel, dicit hier. Nō hoc dicit qñ
z ad gētes missus sit: sed q prim ad israel missus est. Uñ 13 isa. vlr.
dicitur, Mittā ex eis qui saluati fuerint (f. ex iudeis) ad gentes, z
annūciabunt gliam meā gentib⁹. f. Tertio, vt iudeis auferret ca
cit hiero. Oportebat primū aduentū chīi nunciari iudeis: ne in-
stam haberēt excusationē, dicētes ideo se dōm relecisse, q ad gē
tes z samaritanos, apl̄os miserit. f. Quarto, q chīs p crucis via
cotidiaz, meruit potestatē z dñium sup gētes. Unde dicit apoc. 2.
Qui vicerit dabo illi potestatē sup gētes, sicut z ego accepi a pre
meo, z phil. 2. dicit, q q factus est obediens vsq; ad mortē cru-
cis, deus exaltauit illum, vt in nole iesu omne genu flectat, z oīs
lingua ei cōfiteat. Et ideo ante passionē suā noluit gētibus pre-
dicari suam doctrinā: sed post passionē dixit discipulis matth. vlt.
euntes docete oēs gētes. Propter qđ vt legit Jo. 12. cū imminē
te passione quidā gētiles vellent iesum videre, rñdit, nisi granuz
frumenti cadēs in terrā mortuum fuerit ipsum solū manet: si aūt
mortuum fuerit multū fructū affert. Et sicut aug. dicit ibidem se
dicebat granum mortificandū in infidelitate iudeorum, z multi
plicandum in fide populorum.

Ad primū Ergo dōm, q xp̄s fuit in lumē z salutē gētiū
p discipulos suos, quos ad p̄dicādū gēt⁹
misit. ¶Ad 2ᵐ dōm. q nō ē miorīs ptātis 3z maioris facē aliqđ
p alios q̄ p seipm. Et ideo i b marie ptās dixa i xp̄o mōstrata ē, q
discipulis suis tanta fruitē cōtulit in docēdo, vt gētes q nihil de
xp̄o audierāt, cōuerterēt ad ip̄m. Ptās aūt chīi in docēdo atte-
dit z quātū ad miracula. p q̄ doctrinā suam
cōfirmabat: z quātū ad efficaciā p̄suadēdi.
z q̄tū ad autoritatē loquentis: q loq̄bat q̄si
dñū hīs sup legē, cū diceret, ego autē dico
vobis: z ēt quātū ad virtutē recitudis, quā
in sua conuersatione mīrabat. sine pcō viuēdo.

¶Ad tertiū dicēdū, q sicut chīstus nō de-
buit a principio indifferenter gētilibus suā
doctrinā cōicare, vt iudeis tanq; primogeni
to populo deditus obseruaret: ita etiā nō de
buit gentiles oīno repellere, ne spes salutis
eis p̄cluderet. Et propter hoc aliqui gentī-
lium particulariter sunt admissi, propter ex-
cellentiam fidei z deuotionis eorum.

¶Utrum chīstus debuerit iudeis sine eo-
rum offensione predicare. Arti. 2.

Ad secūm Sic procedit.
Uidet q chri
stus debuerit iudeis sine eorū
offensiōe p̄dicare. Quia vt au
gu. dicit in li. de agone chīstia
no, in hoc Jesu chīsto se nobis ad exēplum
vite prebuit filius dei. Sed nos debemus vi
tare offensionē nō solū fidelium, sed etiā infide
lium: fm illud. 1. ad coūn. 10. sine offensiōe esto
te iudeis z gētibus z ecclesie dei. Ergo vide
tur q etiā chīstus in sua doctrina offensio-
nē iudeorum vitare debuerit. ¶Ꝑ. Nullus sa-
pies dz facere vñ effectū sui opis impediat.
3z per hoc q sua doctrina chīstus iudeos
turbauit, impediebat effectus eius doctrine.
dicitur em luc. 11. q cū dīs pharisēos z scri-
bas reprehderet ceperūt grauiter insistere, z
os eius opprimere de multis, insidiātes ei,
z q̄rētes aliqđ cape ex ore eius, vt accusarēt
eū. Nō ergo videt cōueniēs fuisse, q eos in
sua doctrina offenderet. ¶Ꝑ. Apostol⁹ 1.
ad tim. 5. seniorē ne increpaueris, sed obse-
cra vt patrē. 3z sacerdotes z principes iu-
deorum erāt illius populi seniores. Ergo vī q
nō fuerint duris increpationibus arguendi.

Sed cōtra Est, q isa. 8. fuerat p
phetizatū, q chīstus
esset in lapidem offensionis z petram scāda-
li duabus domibus israel.

Rñdeo Dicēdū, q salus multitudis
est p fidē recta paci q̄ cūq; sin
gulariū hoiuz. Et ideo qñ aliq sua querit, non
multitudinis salutē impediūt, nō est timēda
eorum offensio a p̄dicatore vel doctore, ad hoc
q multitudis saluti p̄deat. Scribe aūt et
pharisei z principes iudeorum, sua malitia plu
rimū impediebāt populi salutem: tū q repu
gnabāt xp̄i doctrine, p quā solā poterat esse
salus: tū etiā q prauis suis moribus vitā pplī
corrūpebāt. Et ideo dīs nō obstāte offensione
eorum publice veritatē docebat quā illi odie-
bant, z eorum vitia arguebat. Et ideo dicit mat.
15. q discipulis dñs dicētibus, scis q iudei
audito hoc verbo scādalizati sunt? rndit sini
te illos, ceci sunt, duces; cecorum: cecus autē
si ceco ducatū p̄stet, ambo in foueā cadunt.

Ad primū Ergo dicēdū q hō sic
dz esse sine offensiōe oī-
bus, vt nulli? det suo facto vel dicto minus re
cto, occasionē ruine. 3z cū de veritate scāda
lū oriat, magis est sustinēdū scādalū. q̄ ve
ritas relinquat. vt gre. dicit. ¶Ad sextū di-
cēdū, q p hoc q xp̄s publice scribas z pha-
riseos arguebat, nō impediuit, 3z magis p-
mouit effectū sue doctrine, q cum eorū vitia
populo innotescebāt, minꝰ auertebant a chri
sto, pter verba scribarum z pharisеorum. q sp
doctrine chīsti obsistebāt. ¶Ad tertiū di-
cēdū, q illud verbū apostoli est intelligēduz
de illis seniorib⁹ q nō solū etate vel autori
tate, 3z etiā honestate sunt seniores: fm illud sa
pien. 4. Senectus honorabilis est non diuturna
neq; numero annorum computata. Cani aūt sunt
sensus hominis, et etas senectutis vita immaculata.
Scribe aūt et pharisei, licet essent etate iuuenes,
tamen erant seniores honestate morum, quia
scribe, id est legis doctores, et pharisei, id est
separati, dicebantur a populo propter excellen-
tiam sanctitatis. Et ideo dicit Aug. in epistola
ad Hieronymum, quod Paulus, qui erat adhuc
iuuenis, non est ausus increpare Petrum, qui
erat senex, nisi quia Petrus dedit ei locum
humiliter cedendo, ut patet Gal. 2. Unde
Hieronymus dicit, quod Paulus, qui erat
adhuc iuuenis, non est ausus increpare Petrum,
qui erat senex, nisi quia Petrus dedit ei locum
humiliter cedendo, ut patet Gal. 2.

Sed ad hoc dicendum

scripulos/vel quo ad mom. pria cōclo est. Doctrina xpi nō fuit occulta fm intētionē rōne inuidie. Sed nō fuit occulta rōne imminditie. 3a. ¶ Nō fuit occulta q̄ ad paucitatē discipulorū. 4a. Fuit occulta q̄ ad mom in q̄busdā re quorūdā/scz plebis immediate: q̄ mediantibus aplis reuelāda. Ois clara sunt i lra. ¶ Et aduerte/q̄ ad 1am rps pa lā docuit: r occulto nihil (vt ipse testat' est) tū q̄ dō docuit: voluit palā fieri tū q̄ nihil alienū ab his q̄ publice docuit: ad ptē tradidit. Et sic ola ad literā cōfona iueniunt scz fmo cene/r domi pluries/r in mōte trāsfiguratiōis: r qō i aure auditis/r Nicodemo/r samaritane/r hmōi.

Sic em fm eōem ho minū intem verificatur ꝙba dñi ad pōtifice interrogātē d doctrina eius. r sic cognita doctrina eius publice tradita: nihil restabat examinandū: q̄ nihil alienū a publice traditā doctrina docuit.

¶ Super arti. 4.

TJtul' clar'. ¶ In corpore duo. primo facit q̄stio mouet̄ ex verbis ipi. Secundo determinat veritatem q̄stionis ibi. Sed occurrit hic dubium: q̄ 3a rō ad oppositū. ¶ In corpore duo. primo ponit modus docēdi solo verbo: ea rōne q̄ immediatius pducit ad finē: cū n. finis doctoris sit imprimere doctrinā suā i mētib' auditoꝝ: q̄ solo ꝙbo id fac/excellētiori mō efficit q̄s q̄ ꝙbo i scriptis redacto idē effi ceret. Sēm est/q̄ socratē nihil scripsisse: sub ꝙpzio noie intelligēdū est: qm tradit ipm sub esopi noie/esopi fabulas scripsisse: coactꝰ vt ipse aiebat/ad hoc a suo demone. In cuius signū plato in phedone socratē introducit moriturū/nō se cōtinuisse ab esopo confructuro fabulam.

¶ Sed occurrit hic dubium: q̄ 3a rō ad oppositū: q̄ 4a rō ex aug. Cōsentiēs fuit xpm doctrinā suā n scripsisse. Probatur tripl'. ¶ Ubi aduertē. p̄a rōne ex dignitate doctoris dignissimum modū docēdi cōcludēte: duo. primū ē/q̄ modus docēdi distinguit i duo. f. ꝙbo vel scripto. Et excellētior ponit modus docēdi solo verbo: ea rōne q̄ immediatius pducit ad finē: cū n. finis doctoris sit imprimere doctrinā suā i mētib' auditoꝝ: q̄ solo ꝙbo id fac/excellētiori mō efficit q̄s q̄ ꝙbo i scriptis redacto idē effi ceret. Sēm est/q̄ socratē nihil scripsisse: sub ꝙpzio noie intelligēdū est: qm tradit ipm sub esopi noie/esopi fabulas scripsisse: coactꝰ vt ipse aiebat/ad hoc a suo demone. In cuius signū plato in phedone socratē introducit moriturū/nō se cōtinuisse ab esopo confructuro fabulam.

¶ Sed occurrit hic dubium: q̄ 3a rō ad oppositū: q̄ 4a rō ex aug. Cōsentiēs fuit xpm doctrinā suā n scripsisse. Probatur tripl'. ¶ Ubi aduertē. p̄a rōne ex dignitate doctoris dignissimum modū docēdi cōcludēte: duo. primū ē/q̄ modus docēdi distinguit i duo. f. ꝙbo vel scripto. Et excellētior ponit modus docēdi solo verbo: ea rōne q̄ immediatius pducit ad finē: cū n. finis doctoris sit imprimere doctrinā suā i mētib' auditoꝝ: q̄ solo ꝙbo id fac/excellētiori mō efficit q̄s q̄ ꝙbo i scriptis redacto idē effi ceret. Sēm est/q̄ socratē nihil scripsisse: sub ꝙpzio noie intelligēdū est: qm tradit ipm sub esopi noie/esopi fabulas scripsisse: coactꝰ vt ipse aiebat/ad hoc a suo demone. In cuius signū plato in phedone socratē introducit moriturū/nō se cōtinuisse ab esopo confructuro fabulam.

Ad hēb. 8. lect. 2. in fi.

Ad primū Ergo dōm. q̄ (sicut hilarius dicit super math. exponēs illud verbum (inductum) non legimus dominum solitum fuisse noctibus sermocinari, r doctrinaz tradidisse in tenebris: sed hoc dicit. quia omnis sermo eius carnalibus tenebre sunt, r verbum eius infidelibus nox est. Itaq̄ quod ab eo dictum est inter infideles, cum libertate fidei r confessionis est loquendum. f. Vel fm hiero. comparatiue loquitur: quia vcz erudiebat eos in paruo iudee loco respectu totius mundi: in quo erat per apostolorum p̄dicationem, doctrina christi publicanda. ¶ Ad secundum dicendum, q̄ dominus nō omnia profunda sue sapientie sua doctrina manifestauit. non solum turbis, sed nec etiam discipulis: quibus dixit ioan. 16. adhuc multa habeo vobis dicere. que non potestis portare modo. Sed tamen quecunq̄ dignum duxit aliis tradere de sua sapientia, non in occulto, sed palam proposuit: licet non ab omnibus intelligerentur. Unde aug. dicit super ioan. intelligendū est ita dixisse dominum multa locutus fum mundo, ac si dixisset multi me audierunt. r rursus non erat palam, q̄ non intelligebāt.

¶ Ad tertium dicēdum, q̄ turbis dominus in parabolis loquebat (sicut dictū est) q̄ nō erant digni nec idonei nudā veritatem accipere: quam discipulis exponebat. f. Quod autem dicitur q̄ sine parabolis nō loquebatur eis: fm chry. intelligēdum est quantū ad illum sermonē: quamuis alias sine parabolis multa turbis locutus fuerit. f. Vel secundum aug. in lib. de questionibus euang. hoc dicitur, nō quia nihil propie locutus est: sed quia nullum fere sermonē explicauit. vbi nō per parabolā aliquid significauerit: quānis in eo aliqua propie dixerit.

¶ Utrum christus debuerit doctrinā suam scripto tradere.

Articulus quartus.

Ad quartū Sic procedit. Videtur q̄ christus doctrinam suam debuerit scripto tradere. Scriptura enim inuenta est ad hoc, q̄ doctrina cōmendet memorie in futurum, Sed doctrina christi duratura erat in eternum: fm illud luc. 21. celum r terra trāsibūt, verba autē mea nō transient. Ergo videtur q̄ christus debuerit suam doctrinam scripto mandare. ¶ Ꝑ. Lex vetus in figura christi precessit: fm illud heb. 10. vmbram habet lex futurorum bonorū. Sed lex vetus a deo fuit descripta: fm illud exod. 24. dabo tibi duas tabulas lapideas. r legem ac mandata que scripsi. Ergo videt q̄ etiam chīs doctrinam suam scribere debuerit. ¶ Ꝑ. Ad christum qui venerat illuminare his qui in tenebris r umbra mortis sedēt (vt dicit luce primo) pertinebat errorūs occasiones excludere. r viaz fidei aperire. Sed hoc fecisset doctrinā suaz scribendo. dicit enim aug. in primo de cōsensu euange. q̄ solet nōnullos mouere. cur ipse dominus nihil scripserit, vt aliis de illo scribentibus necesse sit credere. Hoc enim illi, r maxime pagani querunt, qui christum culpare aut blasphemare non audent: eiq̄s tribuunt excellentissimam sapientiam, sed tamē tanq̄s homini. Discipulos vero eius dicunt magistro suo amplius tribuisse q̄s erat: vt eū filium dei diceret, r verbum dei per quod facta sunt omnia. Et possea subdit, Videtur parati fuisse hoc de illo credere, quod de se ipse scripsisset. non quod alij de illo pro suo arbitrio p̄dicassent. Ergo videtur quod christus ipse doctrinam suam scripto tradere debuerit.

Sed cōtra Est. q̄ nulli libri ab eo scripti habentur in canone scripture.

Rñdeo Dicendum, cōueniens fuisse christum doctrinā suam non scripsisse. Primo quidem propter dignitatē ipsius. Excellentior enim doctor excellentiorem modum doctrine debetur. r ideo christo tanq̄ excellentissimo doctori, hic modus cōpetebat, vt doctrinam suam auditoribus cordibus imprimeret. Propter qō dicitur mat. 7. q̄ erat docens eos sicut potestatem habens. Unde etiam apud gentiles, pithagoras r socrates, qui fuerunt excellentissimi doctores, nihil scribere voluerunt. Scriptura enim ordinatur ad impressionem doctrine in cordibus auditorum, sicut ad finem. f. Secundo propter excellentiam doctrine christi, que literis comprehendi non potest: fm illud io. vlti. sunt r alia multa que fecit iesus, que si scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos qui scribēdi sunt libros. Quos sicut aug. dicit, non spatio locoum credendum est mundum capere non posse: sed capacitate legentium comprehendi non posse. Si autem christus scripto doctrinam suam mādasset, nihil altius de eius doctrina homines estimarent, q̄s quod scriptura contineret. f. Tertio, vt ordine quodā ab ipso doctrina ad omnes perueniret: dum ipse. f. discipulos suos immediate docuit, qui postmodum alios verbo r scripto docuerūt. Si autem ipsemet scripsisset: eius doctrina immediate ad omnes perueniret. Unde r de sapientia dei dicitur prouer. 9. q̄ misit ancillas suas vocare ad arcem. f. Sciendum tamen est (sicut aug. dicit in primo de cōsensu euange.) aliquos gentiles existimasse christum quosdam libros scripsisse, continentes quedam magica: quibus miracula faciebat, que disciplina christiana condemnat. Et illi tamē qui christi libros tales se legisse affirmāt nulla talia facit. qualia illū de libris talibus fecisse mirant. Diuino em iudicio sic errāt: vt eosdē libros ad petrum r paulum dicant tanq̄ epl'ari titulo prenotatos: eo q̄ in pluribus locis simul eos cū chīo pictos viderūt. Nec mirū si a pingentib' fingentes decepti sunt: toto enim tpe quo chīs in carne morta li cū suis discipulis vixit, nondum erat paulus discipulus eius.

Ad primū Ergo dōm. q̄ (sicut aug. dicit eodē libro) oīb' discipulis suis tanq̄ membris sui corpis, rps capput est. Itaq̄s cū illi scripserūt, que ille ostendit r dixit nequaq̄s dōm est q̄ ipse nō scripserit: quādoquidē membra eius id opata sunt, q̄ dictāte capite cognouerūt. Quicquid em ille de suis factis r dictis nos legere voluit,

¶ Ad hoc dicit/q̄ vtraq̄ rō fa r efficax est ad diuersos relata. Nam prima rō respicit doctrinā chīi re' discipulor, qui ex ꝙprio chīi ore edocti sunt. 3a aūt respicit doctrinā chīi re' vniuersor, q̄ quoūcunq̄ tpe a chīo discūt. Et re' illoz immediatio excellētioz est (vt prima rō sonat) re' aūt vniuersoz ordo excellētior est (vt ad alios mediantibus quibusdā pueniat doctrina: vt tertia assumit rō. Nulla ergo est cōtroversia inter rōnes sane itellectas.

¶ In hac cōclusione aduerte/q̄ nō minima est conclonis rō vt rps ēt in docendi mō mōstraret se esse verū deum. Solus quippe eē dei cōpetebat experientia r auctē/docē vniuersum ordē ea que religionis atq̄ morū totiusq̄ vite ēt post corpis mortē future absq̄ scriptura prospitia: reuelādo actra dēdo q̄ ab aliis scribenda sunt. Sic em videmus deū r nāturā p lumē nāle nos docē (in pta illō: multi dicunt quis ondit nobis bona: r rndet lumē vultus tui dñe etc. quo lumine sunt illustrati q̄ dene de nā: de mor' r hmōi scripserunt) r supernālia nobis tradere p lumē inspirationis: vt credimus de prophetis q̄ scripserunt. Simili em iesus chīs p seipsum r exterius r interius docuit apl'os: qui in mine infuso fulti scripserūt: aperuit em illis sensum vt intelligerēt scripturam: r spiritussancti lumine mētes eoū illustrauit: vt docerent verbo r scripto relinquos. Decuit ergo chīm nihil scribere: vt ex hoc sua doctrina dei doctrina mōstraret. ¶ Est etiam ex eodem deitatis capite alia ratio: vt scz comprobaret se deum ex modo docēdi: scribendo in cordibus hoium r non in tabulis mālibus (iuxta illō hiere. 31. ecce dies veniūt etc. r scribam in cordibus eorum) r comprobaret doctrinaz suam esse doctrinaz spiritus r vite: r nō litere r mortis. Reseruatum sibi quippe dominus iesus docendi modū per internum lumē gratie tanq̄ deo ꝓpriū sciens non debebat scripture doctrinaz suam credere: quasi scriptura illa perditaz: doctrina sua perisset: quam ipse sermonaturus per internum est lumen vite in eternum.

¶ Deinde ex aug. q̄ rundā gētiliuz cecā opinionem refert de

Opu. 2. ca. 7. Etopus. 3. ca. 15. Etopus. 11. art. 7. Etopus. 60. cap. 5. Pne.

hoc scribendū illis tanq̄s suis manib' imperauit. ¶ Ad scōm dicendum, q̄ qz lex vetus in sensibilib' figuris dabat. ideo etiā cōuenienter sensibilib' signis scripta fuit. Sed doctrina chīi q̄ est lex spūs vite, scribi debuit nō atramēto, sed spū dei viui. nō in tabulis lapideis, sed in tabulis cordis carnalibus: vt apo. dicit. 2. ad corin. 3. ¶ Ad tertium dōm. q̄ illi qui scripture apostolorū de chīo credere noluerūt, nec ipsi christo scribenti credidissent: de quo opinabantur q̄ magicis artibus fecisset miracula.

¶ De miraculis a christo factis in generali. Questio. 43.

Circa Cōsiderandū est de miraculis a chīo factis. r primo in gñali. secō in speciali de singulis miraculoū gñibus. tertio in particulari de transfiguratione ipsius.

¶ Circa primū querūtur quatuor. primo vtrū chīs debuerit miracula facere. secō vtrum fecerit ea virtute diuina. tertio in quo tempore inceperit miracula facere. quarto vtrū per miracula fuerit sufficiēter ostensa eius diuinitas.

¶ Utrum christus debuerit facere miracula. Arti. 1.

Ad primū Sic procedit. Videt q̄ chīs miracula facere nō debuerit. Factum em chīi, verbo, ipsius debuit cōcordare. Sed ipse dicit matth. 16. gñatio mala r adultera signum querit, r signū nō dabit ei, nisi signū ione pphete. Non ergo debuit miracula facere. ¶ Ꝑ. Sicut chīs in secō aduentu veterus est in virtute magna r malestate (vt dr matth. 25.) ita in primo aduentu venit in infirmitate: fm illud Isa. 53. virum dolorum r sciētē infirmitatē. Sed operatio miraculoū magis pertinet ad virtutē q̄ ad infirmitatē. Ergo nō fuit cōueniens, q̄ in primo aduentu miracula faceret. ¶ Ꝑ. Chīs venit ad hoc vt homines saluaret: fm illud heb. 12. aspicientes in authoē fidei r consummatorem iesum. Sed miracula diminuunt meritū fidei. vnde dīs ioan. 4. dicit, nisi signa r pdigia videritis, nō creditis. Ergo non videtur q̄ christus debuerit miracula facere.

Sed cōtra Est. q̄ ex persona aduersarioū dr Jo. xj. Quid facim', q̄ hic hō multa signa facit?

Rñdeo Dicendū, q̄ diuinitus cōcedit hominibus miracula facere pp duo. Primo quidē r principalr ad cōfirmandā veritatē quā aliquis docet: q̄ em ea que sunt fidei humanā rationē excedūt, nō pōt p rōnes hūanas pbari: sed opz q̄ pbent per argumentū diuine virtutis: vt dū aliquis facit opera q̄ solus deus facere pōt, credant ea q̄ dicunt esse a deo. sicut cū aliquis defert lras anulo regis signatas, creditur ex volūtate regis, pceſſisse q̄s in illis cōtinet. ¶ Scōo ad ostendendā pfitiam dei i homine p gram spūssancti: vt dū. f. hō facit opera dei, credāt deus habitare in eo p gram. Ait dr gal. 3. qui tribuit nobis spūsanctū, operaī virtutes in nobis. f. Utrunq̄ aūt circa chīm erat hoibus manifestandū. f. q̄ deus esset in eo per gram, nō adoptionis, sed vnionis: r q̄ eius supernālis doctrina esset a deo. Et tō cōuenientissimū fuit vt miracula faceret. Unde ipse dicit Jo. 10. si mihi nō vultis credere, operibus credite. Et Jo. 5. opera que dedit mihi pater vt faciam, ipsa sunt que testimonium perhibent de me.

Ad primū Ergo dicēdū, q̄ hoc q̄d dicit, signū nō dabi tur ei, nisi signū ione pphe: intelligendū est vt chry. dicit, q̄ tūc nō acceperūt tale signum qualē petebant. f. de celo: nō q̄ nullū signū eis dederit: vel quia signa faciebat, nō propter eos, quos sciebat lapideos esse, sed vt alios emēdaret, nō eos, sed alijs illa signa dabātur. ¶ Ad 3m dicendū, q̄ ex chīi venerit in infirmitate carnis, q̄d manifestatur per passiōes: venit tñ in virtute dei, q̄d erat manifestādū per miracula. ¶ Ad tertiū dicēdū, q̄ miracula intātū diminuūt meritū fidei, inquantū per hoc ostenditur duritia eorum qui nolunt credere ea que scripturis diuinis probantur, nisi per miracula. Et tamē melius est eis, vt vel per miracula conuertantur ad fidem, q̄ q̄ omnino in infidelitate permaneant: dicitur' em. 1. ad corinth. 14. q̄ signa data sunt infidelibus vt. f. conuertantur ad fidem.

¶ Utrū christus fecerit miracula virtute diuina. Arti. 2.

Ad scōm Sic pcedit. Uī q̄ chīs nō fecerit miracula diuina virtute. Uirtꝰ em diuina est opus. Sz vī q̄ chīs nō fuerit opus in miraculis faciēdis: dr. n. mar. 6. q̄ non poterat ibi. f. in patria sua virtutē vllā facere. Ergo videt q̄ nō fecerit miracula virtute diuina. ¶ Preterea. Dei non est orare. Sz christus aliqñ in miraculis faciēdis orabat: vt pz in suscitatione lazari. Jo. xj. r in multiplicatiōe panū: vt pz matth. 14. ergo videt q̄

Ad scōm Sic procedit. Uī q̄ chīs nō fecerit miracula virtute diuina. Uirtꝰ em diuina est opus. Sz vī q̄ chīs nō fuerit opus in miraculis faciēdis: dr. n. mar. 6. q̄ non poterat ibi. f. in patria sua virtutē vllā facere. Ergo videt q̄ nō fecerit miracula virtute diuina. ¶ Preterea. Dei non est orare. Sz christus aliqñ in miraculis faciēdis orabat: vt pz in suscitatione lazari. Jo. xj. r in multiplicatiōe panū: vt pz matth. 14. ergo videt q̄ non fecerit miracula virtute diuina.

¶ Preterea. Ea que virtute diuina fiunt, nō possunt virtute alicuius creature fieri. Sed ea que christus faciebat, poterant fieri in virtute alicuius creature: vnde r pharisei dicebant, q̄ in beelzebub principe demoniorum eijciebat demonia. Ergo videtur q̄ christus non fecerit miracula virtute diuina.

Sed contra Est. q̄ dominus dicit Jo. 14. Pater in me manens, ipse fecit opera.

Rñdeo Dicendū. q̄ sicut in prima parte habitū est, vera miracula sola virtute diuina fieri possunt: quia solus deus pōt mutare nature ordinē: qō pertinet ad rōnem miraculi. Unde leo papa dicit in epistola ad flauianū, q̄ i christo sunt due nature: vna. f. diuina, q̄ fulget miraculis: altera scz hūana, q̄ succūbit iniurijs. Et tū vna earum agit cum cōicatione alterius quātum scz humana natura est instrumētū diuine actionis, r actio humana virtutem accipit a natura diuina: sicut supra habitum est.

Ad primū Ergo dicēdū, q̄ ꝙd dicit, nō poterat ibi vllam virtutem facere: non est referendum ad potentiam absolutam: sed ad id quod potest fieri congruenter: non enim congruum erat vt inter incredulos operaretur miracula. Unde subditur: r mirabatur propter incredulitatem eorum: fm quem modum dicitur gen. 18. num celare potero abraam que gesturus sum: r 19. non potero facere quicq̄s donec ingrediaris illuc. ¶ Ad 3m dicendū, q̄ (sicut chry. dicit super illud matth. 14. Acceptis quinq̄ panibus et duobus piscibus: aspiciens in celum benedixit r fregit) oportebat credi de christo quoniam a patre est, r q̄ et equalis est. Et ideo vt virtutē ostendat, nunc quidem cū potestate, nūc autem oās miracula facit: r in minoribus quidem respicit in celum. puta in multiplicatione panū, in maioribus autem, que sunt solius dei cuz potestate agit: puta quando peccata dimisit mortuos suscitauit. Quod autem dicitur Joan. xj. quod in suscitatione lazari oculos sursum leuauit: non propter necessitatem sui fragi sed propter exemplum hoc fecit. Unde dicit, ꝓpter populū qui circūstat dixi, vt credant quia tu me misisti. ¶ Ad tertiū dicendum, q̄ christꝰ aliomodo expellat demones quā virtute demonū expellant. Nā virtute superiorū demonū ita demones a corpib' hominū expelluntur, q̄ tñ remanet dñatio eorum quantū ad animam: nō em cōtra regnū suum diabolus agit. Sed chīs demones expellebat nō solum a corpore, sed multo magis ab anima. Et ideo dīs blasphemiā phariseorū dicentiū eū in virtute demoniorū demonia eijcere, reprobauit. primo q̄dē p ꝙ, q̄ sathanas cōtra seipsū nō diuidit. Scōo exēplo alioū q̄ demonia eijciebāt q̄ spūs dei. tertio q̄ demonū expellere nō posset, nisi ipm vicisset ꝙtute dina. quarto q̄ nulla pueniēta i opib' nec in effectu erat sibi r sathanae: cū sathanas dispergere cuperet quos christus colligebat.

¶ Utrum Christus inceperit facere miracula in nuptijs. Arti. 3.

Ad tertium Sic procēditur. Videtur q̄ chīs non inceperit miracula facere in nuptijs: mutando aquam in vinum. Legitur enim in lib. de infantia saluatoris, quod Christꝰ in sua pueritia multa miracula fecit.

non fecerit miracula virtute diuina.

¶ Preterea. Ea que virtute diuina fiunt, nō possunt virtute alicuius creature fieri. Sed ea que christus faciebat, poterant fieri in virtute alicuius creature: vnde r pharisei dicebant, q̄ in beelzebub principe demoniorum eijciebat demonia. Ergo videtur q̄ christus non fecerit miracula virtute diuina.

Sed contra Est. q̄ dominus dicit Jo. 14. Pater in me manens, ipse fecit opera.

Rñdeo Dicendū. q̄ sicut in prima parte habitū est, vera miracula sola virtute diuina fieri possunt: quia solus deus pōt mutare nature ordinē: qō pertinet ad rōnem miraculi. Unde leo papa dicit in epistola ad flauianū, q̄ i christo sunt due nature: vna. f. diuina, q̄ fulget miraculis: altera scz hūana, q̄ succūbit iniurijs. Et tū vna earum agit cum cōicatione alterius quātum scz humana natura est instrumētū diuine actionis, r actio humana virtutem accipit a natura diuina: sicut supra habitum est.

Ad primū Ergo dicēdū, q̄ ꝙd dicit, nō poterat ibi vllam virtutem facere: non est referendum ad potentiam absolutam: sed ad id quod potest fieri congruenter: non enim congruum erat vt inter incredulos operaretur miracula. Unde subditur: r mirabatur propter incredulitatem eorum: fm quem modum dicitur gen. 18. num celare potero abraam que gesturus sum: r 19. non potero facere quicq̄s donec ingrediaris illuc. ¶ Ad 3m dicendū, q̄ (sicut chry. dicit super illud matth. 14. Acceptis quinq̄ panibus et duobus piscibus: aspiciens in celum benedixit r fregit) oportebat credi de christo quoniam a patre est, r q̄ et equalis est. Et ideo vt virtutē ostendat, nunc quidem cū potestate, nūc autem oās miracula facit: r in minoribus quidem respicit in celum. puta in multiplicatione panū, in maioribus autem, que sunt solius dei cuz potestate agit: puta quando peccata dimisit mortuos suscitauit. Quod autem dicitur Joan. xj. quod in suscitatione lazari oculos sursum leuauit: non propter necessitatem sui fragi sed propter exemplum hoc fecit. Unde dicit, ꝓpter populū qui circūstat dixi, vt credant quia tu me misisti. ¶ Ad tertiū dicendum, q̄ christꝰ aliomodo expellat demones quā virtute demonū expellant. Nā virtute superiorū demonū ita demones a corpib' hominū expelluntur, q̄ tñ remanet dñatio eorum quantū ad animam: nō em cōtra regnū suum diabolus agit. Sed chīs demones expellebat nō solum a corpore, sed multo magis ab anima. Et ideo dīs blasphemiā phariseorū dicentiū eū in virtute demoniorū demonia eijcere, reprobauit. primo q̄dē p ꝙ, q̄ sathanas cōtra seipsū nō diuidit. Scōo exēplo alioū q̄ demonia eijciebāt q̄ spūs dei. tertio q̄ demonū expellere nō posset, nisi ipm vicisset ꝙtute dina. quarto q̄ nulla pueniēta i opib' nec in effectu erat sibi r sathanae: cū sathanas dispergere cuperet quos christus colligebat.

¶ Utrum Christus inceperit facere miracula in nuptijs. Arti. 3.

Ad tertium Sic procēditur. Videtur q̄ chīs non inceperit miracula facere in nuptijs: mutando aquam in vinum. Legitur enim in lib. de infantia saluatoris, quod Christꝰ in sua pueritia multa miracula fecit.

tribus adiunctis opinionibus. Prima est contēta in libro: quia contraria sunt christiane discipline, secunda est ex ytentibus ipsi scripturis: quia non illa que christus fecit facere possunt, tertia est ex titulo: q̄ ad paulum: qui non erat discipulus.

¶ Super. q. 43. articulum primum.

TJtulus clar'. ¶ In corpore vna conclusio. Conuenientissimū fuit christum miracula facere. Probatur. Miracula sunt r ad confirmationem doctrine supernaturalis: r ad testificandū deum in faciente miracula: sed hec precipue habent locū in christo: ergo. Et confirmatur autoritate Joā. 5. et. 10. Omnia clara sunt.

¶ Super arti. 2.

TJtul' clar'. ¶ In corpore duo fuit. primo respōdetur questito: christus fecit miracula virtute diuina. Probatur: quia vera miracula sola virtute diuina fieri possunt. r confirmatur authoritate leonis. Secundo respōdet tacite questioni: quid de humanitate christi nunquid faciebat miracula? et dicit q̄ vtraq̄ natura agebat miracula: communione tamen alterius scilicet diuine. Et declarat modum r quo ad naturas: quia humanitas erat instrumentum diuinitatis: r quo ad actionem: quia humana actio virtutem accepit a natura diuina. Que ex superius explanatis clara sunt.

¶ Responsione quoq̄ ad tertium: ex lucę. xj. ca. habes.

4. distī. 44. in expositione litt. Et opus. xj. ā. 16. Et io. 1. l. 21. co. r. 1. c. 2. l. 1 fin. Et c. 15. le. 5. fin.

¶ Super arti. 3.

TJtul' clar': occasionem ex cuius relij ꝙ bus habens.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶In corpore vna cō clusio. Christus incepit miracula facere in nuptijs. Probatur. Miracula christi sunt vel ad confirmandam doctrinam eius: vel ad monstrādam eius deitatē facta: sed propter vtrūq debuit in etate perfecta incipere miracula: ē. Assumptum ex primo articulo patet. Minor quo ad vtranq partem probatur clare et sigillatim in litera. ¶Ubi scito/ q ex huiusmodi ratione licet non habeatur nisi q miracula christi inceperunt in etate perfecta quando incepit docere: hoc est post baptismum Joānis: iuxta verbum petri act. primo incipiēs a baptismo Joannis. Quia tamen nullum legit miraculum ante nuptias factum: r ioannes baptista toto illo primo anno mōstrauit eum: r Joannes euangelista in anniuersario die quo nuptias celebratas credit ecclesia/ dicit/ h initium signorum fecit Jesus rc. satis rationabiliter affirmatur/ q illud fuit primū miraculum simpliciter qō Christus fecit. ¶Quod etiam confirmatur ex eo q Joannes euāgelista non est prosequutus secundum r tertium miraculū in cana galilee: quod prosequēdum erat/ si primus non simpliciter sed in cana galilee scribere se proposuisset, et non potius initium signorum ab omnibus circumstātijs describere se monstrasset. ¶Et hoc idē patet/ ex eo q subiungit euangelista. r manifestauit gloriaz suam. non dicit in cana galilee: sed simpliciter r absolute/ r manifestauit gloriaz suam. non dubio primus latentem: quia miraculis adhuc nō claruerat illius natura diuina: q̄ tunc cepit miraculis coruscare.

¶Super articulum quartum.

Jtul⁹ clarus.

¶In corpore vnica conclusio. Miracula q̄ christus fecit: sufficiētia erant ad manifestandam deitatē ipsius secundum tria: substantiam/ modum et doctrinaz. probatur sigillatim clare.

Sed miraculū de cōuiuio aque in vinum fecit in nuptijs. 30. vel. 31. anno sue etatis. Ergo videt q nō incepit tūc miracula facere.

¶Ꝫ. Christus faciebat miracula ꝑm virtutem diuinā. Sed virtus diuina in eo a ꝓncipio sue conceptionis erat: ex tūc em fuit deꝰ et hō. Ergo videt q a ꝓncipio miracula fecerit. ¶Ꝫ. Christus post baptismū r tētationem cepit discipulos congregare: vt legitur matth. 4. r Joan. 1. Sed discipuli precipue congregati sunt ad ipsum propter miracula sicut dicitur luc. 5. q̄ petrum vocauit obstupescentem propter miraculum qō fecerat in captura piscū. Ergo videt q̄ aī miraculuz quod fecit in nuptijs: fecerit alia miracula.

Sed ꝓtra Est. q̄ dicit Joā. 2. hoc fecit initium signorum Jesus in cana galilee.

Rñdeo Dicendū. q̄ miracula facta sunt a christo ꝓpter confirmationem doctrine eius. r ad ostendendam virtutē diuinā in ipso. Et ideo ē tum ad primū nō debuit aī miracula facere. q̄ docere inciperet. Non aūt debuit incipe docere aī perfectā etatē: vt supra habitū est. cū de baptismo eius ageret. Quantū aūt ad ꝑm. sic debuit per miracula deitatē ostēdere. vt crederet veritas ḣuanitatis ipsius. Et ō sicut dicit chry. super Jo. decenter non incepit signa facere in prima etate: cū sic mansissent ēm phantasmata esse incarnationem. r ante opportunum tempus cruci eum tradidissent.

Ad primū Ergo dicendū. q̄ sicut chry. dicit super Jo. ex verbo Joannis baptiste dicentis: vt manifestetur in israel. propterea veni ego in aqua baptizans. manifestum est q̄ illa signa que quidā dicunt in pueritia a christo facta. mēdacia r ficticēs sunt. Si enim a prima etate miracula fecisset christ⁹. nequaq̄ neq; Joannes eum ignorasset. neq; reliqua multitudo indiguisset magistro ad manifestandum eum. ¶Ad secundum dicendum. q̄ dei virtus operabatur in christo. secūdū q̄ erat necessarium ad salutē humanā. ꝓpter quam carnem assumpserat. Et ideo sic miracula fecit virtute diuina. vt fidei de veritat⁹ carnis eius. ꝓtudiciū nō fieret. ¶Ad tertiū dōz. q̄ hoc ipsum ad laudem discipulorū ꝑtinet. q̄ chr̄m secuti sunt. cum nulla eum miracula facere vidissent: sicut gre. dicit in quadaz homil. Et vt chry. dicit. tunc signa maxime necessariū erat facere. q̄n discipuli iam congregati erant a deuoti. r attēdentes his que fiebant. Unde subditur: r crediderunt in eū discipuli eius: non quia tunc primum crediderunt. sed quia tunc diligentius r perfectiꝰ crediderunt. Uel discipulos vocat eos qui futuri erant discipuli: sicut exponit Augu. in libro de consensu euangelistarum.

¶Utrū miracula per chr̄m facta. sufficienter eius diuinitatem ostenderint. Arti. 4.

AD quartū Sic proceditur. Videtur. q̄ miracula q̄ christ⁹ fecit. non fuerint sufficientia ad ostendendā diuinitatē ipsius. Esse enim deum r hominē. ꝓpriū est chr̄o. Sed miracula que christ⁹ fecit: etiā ab aliis sunt facta. Ergo vī q̄ non fuerint sufficientia ad ostendendam diuinitatem ipsius.

¶Ꝫ. Virtute diuina nihil est maius. Sed aliqui fecerunt maiora miracula q̄ christus. dicitur em Jo. 14. qui credit in me. opera q̄ ego facio. r ipse faciet. r maiora horū faciet.

Ergo videtur q̄ miracula que christ⁹ fecit. non fuerint sufficientia ad ostendendam diuinitatem ipsius. ¶Ꝫ. Ex particulari non sufficienter ostendit vle. Sed q̄libet miraculorū christi fuit quoddā particulare op⁹. Ergo ex nullo eorum potuit manifestari sufficienter diuinitas christi. ad quam pertinet vniuersalem virtutem habere de omnibus.

Sz ꝓtra Est. q̄ dōs dicit Joan. 5. Opera q̄ dedit mihi pater vt faciā. ipsa testimoniū ꝓhibent de me.

Rñdeo Dōm. q̄ miracula q̄ chr̄s fecit. sufficientia erant ad manifestandā diuinitatem ipsius ꝑm tria. Primo quidem ꝑm ipsam spēm operis: que transcendebant oēm potestatē create virtutis: et ideo non poterant fieri nisi virtute diuina. Et ꝓpter hoc cecus illuminatus dicebat Jo. 9. A seculo non est auditū. quia aperuit quis oculos ceci nati: nisi esset hic a deo. nō poterat facere quicq̄. ꝛ Secundo ꝓpter modum miracula faciendi: quia. s. quasi ex ꝓpria potestate miracula faciebat: nō aūt orando. sicut alii. Unde dicit luc. 6. q̄ virtus de illo exibat. r sanabat omnes. Per qō ostenditur (sicut cirillus dicit) q̄ non accipiebat alienam virtutem: sed cum esset naturaliter deus. ꝓpriam virtutē super infirmos ostendebat. r ꝓpter hoc innumerabilia miracula faciebat. Unde super illud matth. 8. ejiciebat ipsius verbo. r omnes male habētes curauit: dicit chry. Intende quantam multitudinem curatam transcurrunt euāgeliste. nō vnūq̄q; curatum enarrantes: sed vno verbo pelagus ineffabile miraculorum includentes. Et ex hoc ostendebatur. q̄ haberet virtutez coequalem deo patri: ꝑm illud Jo. 5. quecūq; pater facit. hec r filiꝰ sīr facit. Et ibidē. Sicut pater suscitat mortuos r viuificat. sic r filiꝰ hoīs q̄s vult viuificat. ꝛ Tertio ex ipsa doctrina. qua se deū dicebat. que nisi vera esset. nō confirmaret miraculis diuina virtute factis. Et ideo dicitur matth. 1. Quenam doctrina hec noua: q̄ in ꝓtate spīritib⁹ immundis imperat. r obediunt ei.

Ad ꝑmū Ergo dōm. q̄ hec erat obiectio gentiliū. Unde aug. dicit in epistola ad volusianū. Nulla inquit competentibus signis tante maiestatis indicia claruerunt: quia carnalis illa purgatio. qua. s. demones effugabat. debilīū cura. red dita vita defunctis. si r alia considerentur. deo parua sunt. Et ad hoc rñdet aug. Fatemur r nos talia quidem fecisse ꝓphas: sed r ipse moyses r ceteri ꝓphe dominum Jesum ꝓpheti̇zauerunt. r el gloriā magnam dederunt. Qui ꝓpterea talia et ipse facere voluit. ne esset absurdum. q̄ per illos fecerat. si ipse etiā non faceret. Sed tamen r aliquid ꝓprium facere debuit. nasci de virgine. resurgere a mortuis. celum ascendere. hoc deo qui paruz putat. quid plus expectet ignoro. Non homine assumpto aliū mundum facere debuit. vt eum esse crederemus per quē factus est mundus. Sed nec maior mūdus nec isti equalis i hoc fieri posset. Si aūt minorē faceret infra istuz. ꝓ hoc quoq; parum putaret. r Que tñ alij fecerūt. chr̄s excellentius fecit. Unde super illud Jo. 15. Si opera nō fecissem in eis. que nemo alius fecit rc. dicit aug. Nulla in operibus christi videntur esse maiora quam suscitatio mortuorum: quod scimus etiā antiquos fecisse ꝓphetas. Fecit tamen aliqua chr̄s que nemo alius fecit. Sz rñdet nobis. r alios fecisse q̄ ¶Ubi aduerte / q̄ auct⁹ breuiter pertranit: sed si fuerint hec tria bene considerata/ maximā continent efficaciam. et primum quidez quo ad resurrectionem mortuorum r illuminationem cecorum/ constat sublatis falsacijs/a solo deo fieri posse: ecōm autem inexcogitabile ē/ q̄ etiam demoni conueniat: tertiū aūt omnimodam conuictionem intelligentiam. Ita q̄ si h̄ tria simul ponātur: impossibile ē ān deuz fateamur: christum: quō em vsurpanti sibi diuinū nomen et rem falso/ assimilasset deꝰ in tot opibus deitatis ꝓprijs testis mendacij.

¶Aduerte ex li. 1. Ꝺgen. ca. 6. q̄ aut conceditur christum fecisse miracula relata in ēuāgelio aut nō. si conceditur: habet illius deitas: vt ꝓz ex predictis illis tribꝰ coniunctis. Si non conceditur/ tunc habetur etiā illius deitas: et hoc maxime miraculū/ quum/ q̄ pauperculus. inuenis: indoctꝰ/ et gēte erosa (iudeus. s.) q̄sequutionem cum tot iudicijs r mortem turpissimā passus/ detectus: dicens se deū: habitꝰ fatuus a suis a iudeis/ ab herode a ꝓlato: absq; miraculis ꝓmittens mortem r mala omnia/ post mortem suam ꝓ pauper piscatores/ indoctos/ exosos omnibus/ mortī obnoxios rc. absq; miraculis contra totū mūdum idola colentem pugnans/ superanerit. Uacate ergo r videte/ quoniam ego sum deus.

¶Super questionis 44. Articulū primum. Jtulus clarus. ¶In corpore vna conclo. Cōueniens fuit chr̄m demones ab obsessis ejicere. ꝓbat. Miracula chr̄i sunt argumentū fidei: ergo cōueniēter fuit ar⁹tum demonis expelledi a gñe hūano: ergo cōueniens fuit rc. ꝓbat ꝑa prima: q̄ futurū erat vt demones a credēnib⁹: spūaliter pellerēt Joā. 12. Sed cōsequētia ē clara:

quia sen⁹ē est ar⁹tum spūalis. Quid h nomine/ q̄ auct⁹ figurali rōne cōtētus: nō curauit klalē ꝓ ꝓnūponere/ vt ꝓpte manifestiorē. vt. s. ptāte suā supza r h demones mōstraret. ¶In rñsione ad 1m/ tractatur an xp̄s fuerit cognit⁹ a demonib⁹ r due tāgunt qōnes an. s. cōgnerit ipꝰ ex ꝓpz seu messiā i lege ꝓmissū: r an cōgnerit ih̄m ex verū deū. Et de p⁹ qōne tenet pa affirmatiua auēte luce cuā⁹ dicēt. ex ꝓpria ꝑsona q̄ omnes sciebāt ih̄m esse ꝑm. De 2a aūt qōne certi⁹ o nō h̄: q̄ ex ꝑsona ōmunī 61. ibi dē. s. luc. 4. tu es filius dei. demō aūt r mēdax ē/ r exploratꝰ loquut⁹ ꝓf. Ad h̄ fr auctores doctorū. ꝓ Sede aūt eutor: ita a caute legē da ē: q̄ i gl. q. d. trū cata afferr: il. gra aūt carthena aurea. Ita q̄ ex beda vnū tātū affirmatū h̄m⁹. s. q̄ p̄bū apli p⁹ ad cor. 2. si cognouisset. nō referr ad xp̄m nec dei filiū: sz ad misteriuz efficacie passiōis r̄ꝑ. s. q̄ surrectiōis xp̄i. s. q̄ ejiciēdus ipse diabolus erit. r vicitur q̄ xp̄o dāda erit ois potestas i celo r i terra Et reuera tert⁹ apli capar ē isti⁹ sens⁹: vt ꝓpz intuenti cōtertū. ¶Sed occurrit tūc dubiū/ q̄ pacto diabolus aut scies aut multū dubitās xp̄m esse verū deū potuit rōnabiliꝰ incitare in deos ad mortē xp̄i: cū debeat. n. q̄ si erit verus deꝰ/ actū esset de regno ipsiꝰ demonis. ¶Sed si; supbia diaboli ꝑsideret/ ꝑsentia neū rōni supbie eius appebit: q̄ et si sciuit ter iesū xp̄z esse verū deū/ ad huc ꝑcurasset ipsiꝰ mortē: vt fecit. Ex eo. n. q̄ scia illa ñ est scia euidētie: ꝛ si dei coact ex scriptu r̄ r miracul⁹ ac q̄ ꝑ vnū sic scitū nō genera scia alteri⁹: pu ta effect⁹: ñ. n. est in ꝑ facēdi mō sīlī scia ō monstratiua. in q̄ ex vnū cā cognita deducit oēs illi⁹ effect⁹) cognita deitate resta bat incognitū. q̄d futurus esset. Nec subeat rō deducendi ꝓ certo multa excellentia sequēda: q̄ expiētia testabat multa valde vilia illi deitati adiūgi: sī ille hō xe erat deꝰ. Uñ rōnabiliꝰ ꝑm supbiā suā agēs demō: cogitauit pugnare ꝑ ipz: auferēdo illi vitā: honorē: famā: discipulos rc. Cogitans q̄ si ñ ēde⁹ ꝛ messias pur⁹ hō: ā. pstraui cū. r si ē ver⁹ deꝰ: n pax. fecit: h̄ꝛe hāc victoriā ꝑ ipz deū: r postea videbit q̄d de⁹ faciet. tuti orē. n. ptē se putauit eligere hīdo ꝓmā victoriā vicere ꝓpria virtute fecit.

¶De singulis miraculoum ꝑsiebus.

Questio 44.

Deinde Cōsiderādū est de singulis miraculoum ꝑsiebus. Et primo de miraculis que fecit circa spirituales substantias. secundo. de miraculis q̄ fecit circa celestia corpora. tertio de miraculis que fecit circa homines. quarto de miraculis q̄ fecit circa creaturas irrationales.

¶Utrū miracula facta p chr̄m circa spūales substātias fuerint cōueniētia. Arti. 1.

Dprimū Sic ꝓceditur. Uidet q̄ miracula q̄ fecit christus circa spirituales substantias non fuerint conueniētia. Inter spirituales enim substantias sancti angeli ꝓpollent demonibus: quia vt augu. dicit in. 3. de trini. spīritꝰ vite rationalis deseruit: at⁹ peccato: regitur per spiritum vite rationalem ꝑium r iustum. Sed Christus non legitur aliqua miracula fecisse circa angelos bonos. Ergo nec etiam circa demones aliqua miracula facere debuit.

¶Ꝫ. Miracula christi ordinabātur ad manifestandam diuinitatem ipsius. Sed diuinitas Christi non erat demonibus manifestanda. quia per hoc impeditum fuisset mysterium passionis eius: secundū illud. 2. cor. 2. si cognouissent nunq̄ dominū glorie crucifixissent. Ergo nō debuit circa demones aliqua miracula facere. ¶Preterea. Miracula christi ad gloriam dei ordinabantur. vnde dicitur matth. 9. q̄ videntes turbe paralyticum sanatum a christo. timuerūt r glorificauerunt deum. qui dedit potestatē talem hominibus. Sed ad demones nō pertinet glorificare deum quia non est speciosa laus in ore peccatoris: vt dicitur eccle. 15. Unde r sicut dicitur mar. 1. r luc. 4. non sinebat demonia loqui ea que ad gloriam ipsius pertinebant. Ergo videtur non fuisse conueniens q̄ circa demones aliqua miracula faceret.

¶Ꝫ. Miracula a christo facta. ad salutem hominum ordinantur. Sed quedam demonia ab hominibus electa fuerūt cum hominum detrimento: quandoq; quidem corporali. sicut dicitur marci. 9. quod demon ad preceptum christi exclamans r multum discerpens hominem exīt ab eo r factus est sicut mortuus: ita vt multi dicerent quia mortuus est. Quandoq; etiam cum damno rerum: sicut quando demones ad eorum preces misit in porcos. quos precipitauerunt in mare. Unde ciues illius regionis rogauerunt eum vt transiret a finibus eorum: vt legitur matth. 8. Ergo videtur inconueniēter fecisse huiusmodi miracula.

Sed contra Est. q̄ zach. 13. hoc prenunciatum fuerat. vbi dicitur. spīrtum immundum auferam de terra.

Rñdeo Dōm. q̄ miracula que chr̄s fecit. argumenta quedā fuerunt euidentie: ꝛ fidei cōacte vel voluntarie: deitatis chr̄i: potuit ꝑmanere dubiū apō demones: ex hoc q̄ nō penetrabat hitudo miraculoꝝ ac doctrine ad graz vnionis ꝑsonalis in xp̄o. ¶Ubi ex ali quo triū ꝓponere potuit: vt ex opinione pluriuz cārū: ex dō⁹. ꝓcedere possent r miracula r doctrina tūc nō plene manifestata quo ad sensum verū qui post apert⁹ est: ita q̄ licet ipa miracula ex se sufficerēt: nō pene tranti tñ nō erāt sufficiētia. Latebat aūt demonem h̄mōi habitudo: q̄ miracula poterāt ex alia gratia cā vnionis procedere. Et simīr dei ꝑ quietates r nolā: que de se chr̄s dicebat: poterat putari q̄ ꝑm aliā grām cā vnōis verificarenť. hitudo eīm miraculoꝝ r doctrine chr̄i/ non erat habitudo euidētie: sed solī⁹ fidei mater ꝑm nālem cognitionem: r propterea locus semper suspitio ni de oppōito igno to relinquitur. Sicut si videremꝰ mortuum resuscitari/ sciremus ex supernaturali quadam virtute hoc fieri / sed qualiter se habeat deus

a illaz virtutē illūez resuscitantē nescirem⁹: et sub dubio ħ relinquētes/mirarem⁹, vel ex deptauto appetitu demonū affectione supbie et inuidie: quanuis em̄ tentaret et scrutaret diabolus ob ppriuz amoz ē an esset deus: q3 ħ misericordia vellet hoc facile credūt incredibile reddebat diabolo q3 hūana nā supza angelicā etiaz beataz elevaret/ita vt vn⁹ hō eēt ve⁹: ꝑsertim q3 nulla nālis eā hūana ħ angelica rōne hoc possibile appebat. vñ tāħ qōdā iopinale: a fui adhesione intellect⁹ hoc auertebat. Uel q3 seraphim habent alas advolā dū: vt ꝺ Isa. 6. diuina puidētia velatū sic remāsit vnionis mysteriū: vt non certiozes de eo redderent demones donec cōsūmatū eēt mysteriū redēptiōis hūane: ne semp impediret aut differret. Et si oēs tres dictōes simul iūcte fuerint: manifestū⁹ apparebit rō dubitādi in demonibus.

¶ Super arti. 2.

Itul⁹ claꝛ⁹ pp obscuratiōnem solis tpe passionis. ¶ In corpe vnica concło. Cōueniēs fuit vt ꝓps miracula faceret etiā circa corpora celestia. ꝓbatur. Miracula christi debebāt esse talia vt sufficiēter oſtenderent eū eē deū: ꝛ ñ ita enidēter ꝑ miracula circa corpa iferiora sic circa celestia hoc mōstrāt: ħ ꝓueniēs fuit ꝛc. Scḃa ips assūpti manifestat ꝛ ex differentia inter cās actinas in corpa inferiora ꝛ actiuas in celestia: ꝛ autoritate dio.

¶ In rīsione ad ꝑm intellige ꝺba authoris cū ħno salis. ꝛ sic q3 sicut corpa celaria hñt plures mot⁹ nāles: ita q3 vn⁹ mot⁹ ē eis nālis ꝑm propriā nām pt⁹em: ꝛ alī ē eis nālis ꝑz q3 monētur a supioꝛi: q3i ꝑm vꝝ em (vt ꝑz de igne: q3 vltra nālē motū quo ferī sursū/mouet ēt nāl⁹ motu circuꝛi seq̄ndo celū: ꝛ si mul⁹ ferrū vltra nālē motū q3 ferī deorsuz nāl⁹ mot⁹ ad adamātem: q3i supioꝛes sphēras nāz.) Ita corpa celestia vltra nālē inclinationem ad suos cursus/naturaliter

runt fidei quā ipe docebat. Futurū aūt erat vt per virtutem diuinitatis eius/excluderet demonuz potestatem ab hoibus creaturis in eum: ꝑm illud Jo. 12. nunc princeps hui⁹ mundi ejicietur foras. Et ideo conueniens fuit quod inter alia miracula etiaz obsessos a demonibus liberaret.

Ad primum Ergo dicendum, q3 homines sicut per christum erant a potestate demonum liberandi, ita per eum erant angelis consociandi: secundum illud col. 1. pacificans per sanguinem crucis ei⁹, que in celis ꝛ que in terris sunt. Et ideo circa angelos alia miracula hominibus demonstrare non conueniebat, nisi vt angeli hominibus apparerēt, q3 quidem factum est in natiuitate ipsius, et in resurrectione ꝛ ascensione eius.

¶ Ad secundum dicendum, q3 sicut aug. dicit. 9. de ci. dei, christus tantum innotuit demonibus quantum voluit: tantum autē voluit quantū oportuit. Sed innotuit eis non sicut angelis sanctis per id q3 est vita eterna sed per quedam temporalia sue virtutis effecta. Et primo quidem videntes christuz esurire post ieiunium, estimauerunt eum non esse filium dei. Unde super illud luc. 4. si filius dei es ꝛc. dicit amb. quid sibi vult talis sermonis exordius, nisi quia cognouerat dei filium esse venturum, sed venisse per infirmitatem corporis non putauit? Sed postmodum visis miraculis, ex quadam suspicatione coniecturauit eum esse filium dei. Unde sup illud mar. 1. scio q3 sis sanctus dei: dicit chry. q3 non certam aut firmā aduentus dei habebat notitiam, sciebat tamen ipsum esse christum in lege promissum. Unde dicit luc. 4. quia sciebant ipsum esse christum. ¶ Q3 autem ipsum confitebantur esse filium dei, magis erat ex quadam suspicione q3 ex certitudine. Unde beda dicit super luc. ꝛ demonia filium dei confitent. Et sicut postea dicitur, sciebant eum esse christū: q3 cum ieiunio fatigatū eum diabolus videret, verū hominem intellexit. Sed quia tentādo non preualuit, vtrū filius dei esset dubitabat. ¶ Nunc aūt per signoꝛū potētiā, vel intellexit, vel potius suspicatus est esse filiū dei. Nō ideo igitur iudeis eū crucifigere persuasit, q3 christum dei filiū non esse putauit: sed quia se morte illius non preuidit esse dānandū. De hoc em̄ mysterio a seculis abscondito, dicit ap̄ls q3 nemo principū huius seculi cognouit: si em̄ cognouissent, nunq3 dñm glie crucifixissent.

¶ Ad tertiū dōm, q3 mircula in expulsione demonū nō fecit chr̄s ꝓpter vtilitatē demonum: sed ꝓpter vtilitatē hominū, vt ipsi eum glificarent. Et ideo phibuit eos loqui ea q3 ad laudē ipsius pertinebant. primo quidem propter exemplū: q3 vt dicit athanasius, cōpescebat eius sermonē quāuis vera fateret: vt nos etiam assuefactat ne curemus de talibus, etiā si vera loqui videant. Nefas est em̄ vt cum assit nobis scriptura diuina, instruamur a diabolo. Est enim hoc periculosum: quia veritati frequenter demones immiscēt mendacia. Secundo quia (sicut chry. dicit) non oportebat eos furripere officij apostoli gloriam, nec decebat christi mysterium lingua fetida publicari: quia non est speciosa laus in ore peccatoruz. Tertio quia (vt beda dicit) nolebat ex hoc inuidiam accendere iudeoꝝ. Unde etiam ipsi apostoli iubentur reticere de ipso, ne diuina maiestate predicata, passionis dispensatio differatur.

¶ Ad quartum dicendum, q3 christus specialiter venerat docere ꝛ miracula facere propter vtilitatem hominum, principaliter quantum ad animę salutem. Et ideo ꝑmisit demones quos ejiciebat, hominibus aliquod nocumentum inferre vel in corpore vel in rebus propter animę humane salutem, ad hominum. ſ. instructioem. Unde chry. dicit super matth. q3 christ⁹ permisit demonibus in porcos ire, non quasi a demonib⁹ persuasus: sed primo quidem, vt instruat magnitudinem nocumenti demonum, qui hominibus insidiantur. secundo vt omnes discerent, quonā nec aduersus porcos auderent aliquid facere nisi ipse consensērit. tertio vt ostenderet q3 grauiora in illos homines operati essent quam in illos porcos, nisi essent diuina prouidentia adiuti. Et propter easdem etiam causas permisit eum qui a demonibus liberabat. ad horaz grauius affligi: a qua tamen afflictione eum continuo liberauit. Per hoc etiam ostenditur (vt beda dicit) quod sepe dum cōuerti ad deum post peccata conamur, maioribus nouisq3 antiqui hostis pulsamur insidijs. Hō facit, vel vt odium virtutis incutiat: vel expulsionis suę vindicet iniuriam. Factus est etiam homo sanatus velut mortuus (vt ihs hiero. dicit) quia sanatis dicitur: mortui estis, ꝺvita vestra absc̄ōdita est cum Christo in deo.

¶ Utrum cōuenienter facta fuerint miracula per christum circa celestia corpora. Articulus. 2.

Ad scōm Sic proceditur. Uideꝛ q3 inconueniēter fuerint a christo facta miracula circa celestia corpora. Ut ꝛ⁹m Dion. dicit 4. ca. de di. no. diuine prouidentie non est naturam corrumpere, sed saluare. Corpora autem celestia secundum suam naturam sunt incorruptibilia ꝛ inalterabilia: vt probatur in primo de celo. Ergo non fuit cōueniens, vt per christum fieret aliqua immutatio circa ordinem celestium corporum. ¶ Preterea. Secundum motum celestium corporum, tempoꝝ cursus designantur: secundum illud Gene. 1. fiant luminaria in firmamēto celi, ꝛ sint in signa ꝛ tempoꝛa ꝛ dies ꝛ annos. Si ergo mutato curſu celestium corporum, mutatur tempoꝝ distinctio ꝛ ordo. Sed non legitur hoc esse perceptū ab astrologis, qui contemplantur sidera et computant menses: vt dicitur Isa. 47. Ergo videtur quod per christum nō fuerit aliqua mutatio facta circa cursum celestium corporum. ¶ Preterea. Magis competebat christo facere miracula viuens ꝛ docens quaz moriens: tum quia vt dicitur secunde ad cor. vlt. Crucifixus est ex infirmitate sed viuit ex virtute dei, secundum quam miracula faciebat, tum etiam quia eius miracula confirmatiua erant doctrine ipsius. Sed in vita sua non legitur christus aliquod miraculum circa celestia corpora fecisse: quinimo pharisei petentibus ab eo signum de celo: eis dare renuit: vt habetur matth. 12. ꝛ. 16. Ergo videtur quod nec in morte circa celestia corpora aliquod miraculum facere debuerit.

Sed contra Est. quod dicit luc. 23. Tenebrę facte sunt in vniuersa terra vsq3 ad horam nonam, ꝛ obscuratus est sol.

Respondeo Dicendum, q3 (sicut supra dictum est) miracula christi talia esse debebāt, vt sufficienter eum esse deum ostenderent. Hoc autem non ita euidenter ostenditur per transmutationes corporum inferiorum, que etiam ab alijs causis moueri possunt, sicut per transmutationem cursus celestium corporum: que a solo deo sunt immobiliter ordinata. Et hoc est quod diony. dicit in epistola ad policarpum, Cognoscere oportet non aliter aliquando posse aliquid peruerti celestis ordinationis ꝛ motus: nisi causam haberet ad hoc mouentem que facit omnia ꝛ mutat secundum suum sermonem. Et ideo conueniens fuit, vt christus miracula faceret etiam circa celestia corpora.

Ad primū Ergo dicendum, quod sicut inferioribus corporibus naturale est moueri a celestibus corporibus (que sunt superiora secundū nature ordinem) ita etiā naturale est cuilibet creature, vt transmutetur a deo secundum eius voluntatem. Unde Aug. dicit. 22. contra faustum, et habet in glo. Rom. xj. super illud, contra naturam insertus es ꝛc. deus creator et conditor omnium naturarum nihil contra naturam facit, quia id est cuiqz rei natura, quod facit. Et ita non corrumpitur natura celestium corporum cū eoꝝ cursus immutat a deo corrūperet autē si ab aliq̄ alia cā immutaret. ¶ Ad ꝑm dōm, q3 per miraculum a christo factū, non est peruersus ordo temporū. Nam ꝑm quosdam ille tenebre vel solis obscuratio, que in pas-

sione christi accidit: fuit pp hoc. q3 sol suos radios retraxit. nulla immutatione facta circa motū celestiū corpoꝝ, ꝑm quē tpa mensuranf. Uñ hiero. dicit sup mat. vt luminare maius retraxisse radios suos. ne aut pēdentē videret dñm, aut impij blasphemātes sua luce frueretur. Talis aūt retractio nō est sic intelligēda. quasi sol in sua potestate habeat radios emittere vel retrahere (nō em̄ ex electione sed ex natura radios emittit: vt dicit dion. 4. ca. de diui. no., sed sol dicit retraxisse radios inquantum diuina virtute factum est, vt solis radij ad terrā nō peruenirēt. ſ. Origen. aūt dicit hoc accidisse per interpositionē nubium. Unde sup matth. dicit. Conueniens est intelligere quasdam tenebrosissimas nubes multas ꝛ magnas concurrisse sup hierusalē ꝛ terra iudee: ꝛ ideo facte sunt tenebre ꝓfunde a sexta hora vsq3 ad nonā. Arbitror. n. sicut cetera signa que facta sunt in passione. ſ. q3 velū est scissum, q3 terra tremuit ꝛc. in hierusalē tantūmodo facta sunt, ita ꝛ hoc. Aut si latius voluerit quis extēdere ad terrā, iudeā, ꝓpter hoc q3 dicit tenebre facte sunt in vniuersa terra. Nō intelligit de terra iudea. sicut in tertio li. re. dicit abdias ad eliam, Aliuit dñs deus tuus q3 nō est gens aut regnū, vbi nō miserit dñs meus querere te, ostendēs q3 eum quesierat in gentib⁹ que sunt circa iudeam. ſ Sed circa hoc magis credendū est dion. q3 oculata fide inspexit hoc accidisse per interpositionem lune inter nos ꝛ solem. Dicit em̄ in epistola ad policarpū, Inopinabiliter soli luna incidentem videbamus, in egypto scz existentes: vt ibidē dicitur. Et designat ibi q3 tuor miracula. ſ. Quoꝝ primū est, q3 nālis eclipsis solis, per interpositionē lune, nunq3 accidit nisi tempore coniunctionis solis ꝛ lune: tunc aūt erat luna in oppositione ad solem, 15ª existens: q3 erat pascha iudeoꝝm. Unde dicit, nō enim erat coniunctionis tempus. ſ Secundū miraculum est: q3 cum circa horam sextam luna visa fuisset simul cum sole in medio celi, in vesperis apparuit suo loco. i. in oriente opposita soli. Unde dicit rursus ipsam vidimus. ſ. lunā a nona hora (in qua. ſ. recessit a sole cessantibus geneb⁹) vsq3 ad vesperā supernaturaliter restituta ad diametrū solis. i. vt diametraliter esset soli opposita. Et sic pz q3 nō est tm̄ cursus consuetus tempoꝝ cursus: q3 diuina virtute factum est, q3 ad solem supernaturaliter accederet preter rēpus debitum, ꝛ q3 a sole recedens, in locū proprium restitueret tempore debito. ſ. Tertium miraculū est. q3 naturalis eclipsis semp incipit ab occidētali parte solis, ꝛ peruenit vsq3 ad orientalē. Et hoc ideo: q3 luna ꝑm proprium motū quo mouet ab occidēte in orientē est velocioꝛ sole in suo ꝓprio motu. ꝛ ió luna ab occidēte veniens attingit solē, ꝛ pertrāsit ipsum ad orientē tendēs. Sed tunc luna iam pertrānsierat solē, ꝛ distabat ab eo quasi q3 medietatē circuli, in oppositōe exis. vñ oportuit q3 reuerteretur ad orientē versus solem, ꝛ attingeret ipsum prio ex parte orientali, ꝓcedens versus occidentē. Et hoc est q3 dicit, eclipsim etiā ipsam ex oriente vidimus inchoatā, ꝛ vsq3 ad solarē terminū venientem (q3 totū solem eclipsauit) poſtea regredientē. ſ Quartū miraculū fuit, q3 in naturali eclipsi ex eadē parte incipit sol prius reapparere, ex qua parte incipit prius obscurari: q3. ſ. luna se soli subiiciens, naturali suo motu solē ptrānsit versus orientē: ꝛ ita ptē solis quā vltimo occupauit, primo etiā derelinq3. Et sic ex ptē orientali inchoata fuit eclipsis: ſz in ptē occidētali prius incepit claritas appere. Et hoc est qō dicit, ꝛ rursus vidimus nō ex eo dē. i. nō ex eadē ptē solis ꝛ defectū ꝛ purgatione, sed ecōuerso ſm diametrū factā. ¶ Quintū miraculū addit chry. super matth. dicens, q3 tribus horis tunc tenebre permānserunt, cū eclipsis solis in momento pertranseat. nō. n. hz morā, vt sciūt illi q3 cōsideraverūt. Unde datur intelligi q3 luna quieuerit sub sole. nisi forte velimus dicere q3 rēpus tenebrarū computatur ab instanti quo sol incepit obscurari, vsq3 ad instans in quo totaliter fuit repurgat⁹.

¶ Sed sicut origen. dicit super matth. aduersus hoc filij seculi huius dicunt quomodo hoc factum tam mirabile nemo grecoꝝ aut barbaroꝝ scripsit? Et dicit q3 quidā nomine phlegon in cronicis suis scripsit hoc in principatu ty berij cesaris factū: sed non signauit q3 fuerit in luna plena. Potuit ergo hoc contingere, q3 astrologi vbiqz terrarum tunc tēporis existentes nō solicitabant de obseruāda eclipsi, quia tēpus nō erat: sed illā obscuritatem ex aliqua passione aeris accidere putauerunt. Sed in egypto vbi raro nubes apparent, ꝓpter aeris serenitatē permotus est dion. ꝛ socij eius, vt predicta circa illam obscuritatem obseruarent.

¶ Ad tertiū dicēdū, q3 tūc ꝓcipue oportebat in chr̄o diuinitatē ꝑ miracula oſtendere, qñ in eo maxime apparebat infirmitas ꝑm humanā naturā. Et ideo in christi natiuitate stella noua in celo apparuit. Unde maximus dicit in sermone natiuitatis. Si presepe despicis, erige paruuper oculos: ꝛ nouā in celo stellam, protestantem mundo natiuitatem dñicā, cōnoscere. In passione autē ad huc maioꝛ infirmitas circa humanitatem christi apparuit. ꝛ ideo oportuit vt maioꝛa miracula ostenderentur circa principalia mundi luminaria. Et sicut chry. dicit super matth. hoc est signū quod petentibus promittebat dare. dicens. Generatio prava ꝛ adultera signum querit. ꝛ signum non dabitur ei, nisi signum ione prophē: crucē signi ficans ꝛ resurrectionem. Etenim multo mirabilius est in eo qui crucifixus erat hoc fieri, q3 ambulante eo super terram.

¶ Utrum cōueniēter christus circa homines miracula fecerit. Artı. 3.

Ad tertiū Sic ꝓceditur. Uideꝛ q3 inconueniēter christus circa homines miracula fecerit. In homine em̄ potioꝛ est anima q3 corpus. Sed circa corpora multa miracula christ⁹ fecit, circa aias vero nulla miracula legit fecisse: nam nec3 aliquos incredulos ad fidem virtuose conuertit. sed admonēdo ꝛ exteriora miracula ostendendo: nec3 etiam aliquos fatuos sapientes legitur fecisse. Ergo videtur q3 non conueniēter fuerit circa homines miracula operatus. ¶ ℈. Sicut supra dictum est, Christus faciebat miracula virtute diuina. cuius propriū est subito operari ꝛ pfecte absq3 adminiculo alicuius. Sz christus non semper subito homines curauit quantum ad corpus: dicitur enim mar. 8. q3 apprehensa manu ceci eduxit eum extra vicum: ꝛ expuens in oculos eius impositis manibus interrogauit eum siquid videret: et aspiciens ait, video homines velut arbores ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos eius, ꝛ cepit videre, et restitut⁹ est ei visus ita vt clare videret oīa. Et sic patet q3 non subito eū curauit: sed primo quidem imperfecte ꝛ per sputū. Ergo vī non conuenienter circa homines miracula fecisse. ¶ ℈. Que seinuicē nō cōsequuntur, non opz q3 simul tollant. Sed egritudo corporalis non semp ex pctō cātur: vt ptz per illud qō dñs dicit Jo. 9. nec3 hic peccauit nec3 parentes eius, vt cecus nasceret. Non ergo oportuit vt hominis corpoꝛ curationē que rentibus peccata dimitteret: sicut legit fecisse circa paraliticū matth. 9. presertim q3 sanatio corporalis cum sit minus q3 remissio peccatoum. non videt esse sufficiens argumentum q3 possit peccata dimittere. ¶ ℈. Miracula christi facta sunt ad cōfirmationem doctrine ipsius, ꝛ testimoniū diuinitatis eius. vt supra dictum est. Sed nullus dz impedire finē operis sui. Ergo videt inconuenienter christus quibusdā miraculose curatis precepisse vt nemini dicerent: vt ptz mat. 9. ꝛ mar. 8. presertim q3 quibusdaz alijs mandauit vt miracula circa se facta publicarent: sicut mar. 5. legitur q3 dixit ei quem a demonib⁹ liberauerat, vade in domū tuam ad tuos: ꝛ enuncia eis quanta tibi dominus fecerit.

Sed ꝓtra Est, q3 dicitur mar. 7. Bene omnia fecit, ꝛ surdos fecit audire ꝛ mutos loqui.

Rñdeo Dicendū, q3 ea que sunt ad finem, debēt finī esse proꝓ

hoc est secundum potentiam obediētialē ad vniuersalem formam totius nature/ posſunt immutari in illud quod author nature facit. Utrobiqz enim est proportio inferioris particularis nature ad superiorem vniuersalem nām. quamuis diuersimode: quia ibi cursus ordoqz nature indictus seruatur: hic autem quia ad naturam naturantē ascēditur/noua adjiciuntur que a theologo diuersis respectibus ꝛ miraculosa ꝛ naturalia appellātur/ꝓ quanto enim actoꝛi nature obedimus/naturalia vocantur: q3 quanto supza nature cursum potestatēq3 fiunt/in miraculoꝝ ordine sunt.

¶ Super articulum tertium.

Itulus clarus.

¶ In corpore vna conclusio. Cōueniēter christus circa homines miracula fecit, ꝓbatur: ea q3 tunc ad finem/ debent consonare finī: sed aduentus/miracula doctrinaq3 Christi sunt ad salutem humanā vt finem. ergo debuerunt ei consonare. ergo quedam salutifera circa homines cōuenerūt miracula ad finem vniuersalis salutis. Minor ptz Jo. 3. ꝛ omnia clara sūt.

¶ Hic sicut in mille locis/ nota aut hoz nihil sibi arrogare ꝺ sanctorum doctrina: sed singula quū potuisset complecti ꝓ prio nomine: maluit singulis doctoribus tribuere: vt vtrunqz doceret et miracula christi ꝛ humilitatē.

Universidad de Deusto
Biblioteca

tionata. Christus autem ad hoc in mundū venerat ꝛ docebat, vt homines saluos faceret: ꝓm illud Jo. 3. Non enim misit deus filium suum in mundum vt iudicet mundū, sed vt saluetur mundus per ipsum. Et ideo conueniens fuit, vt christus particulariter homines miraculose curando: ostenderet se esse vniuersalem ꝛ spiritualem hominum saluatorem.

Ad primū Ergo dicendū, q̄ ea que sunt ad finē, distinguuntur ab ipso fine. Miracula autē a christo facta, ordinabant sicut ad finem, ad rōnalis partis salutem: que consistit in sapientie illustratione ꝛ hominum iustificatione: quorum primum presupponit ꝓm: quia vt dicitur sap. primo, in malevolam animā non introibit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis. Justificare aūt hoies, non conueniebat nisi eis volentibus: hoc enim esset ꝛ contra rationē iustitie, que rectitudinem voluntatis importat. ꝛ etiam contra rationē humane nature, que libero arbitrio ad bonum ducenda est, nō autem per coactionem. Christus ergo virtute diuina interi⁹ homines iustificauit, non tñ eis inuitis. nec hoc ad miracula pertinet, sed ad miraculorum finem. Et similiter etiam virtute diuina simplicibus discipulis diuinā sapientiaꝫ infudit. Unde dicit eis luc. 21. Ego dabo vobis os ⁊ sapientiā, cui non poterunt resistere ꝛ contradicere omnes aduersarij vestri. Quod quidem quantum ad interiorem illuminationem inter visibilia miracula non numeratur: sed solum quantū ad exteriorem actus: inquantū. s. videbant homines eos qui fuerant illiterati ꝛ simplices, tā sapienter ꝛ constanter loqui. Unde dicitur act. 4. videntes iudei petri cōstantiā ꝛ Joannis, cōperto q̄ hoies essent sine literis ꝛ idiote, admirabantur. Et tamen hmōi spirituales effectus, etsi a miraculis visibilibus distinguuntur: sunt tamen quedaꝫ testimonia doctrine ꝛ virtutis christi: secundū illud heb. 2. cōfestante deo signis ꝛ portentis ꝛ variis virtutibus ꝛ spiritussancti distributionibus. ℣ Sed tamen circa alias hoim. maxime quantū ad immutādas inferiores vires, christi aliqua miracula fecit. Uñ hie. sup illud mat. 9. surgens secutus est eū. dicit. Fulgor ipse ꝛ maiestas diuinitatis occulte, que etiam in facie relucebat humana, videres ad se trahere poterat ex primo aspectu. Et super illud math. 21. ejiciebat oēs vendentes ꝛ ementes ꝛc. dicit idē hiero. mihi inter omnia signa que fecit dñs, hoc videtur esse mirabilius, q̄ vnus homo et illo tempore contēptibilis, potuerit ad vnius flagelli verbera tā tam ejicere multitudinem. Igneū em̄ quiddā atq; sydereum radiabat ex oculis eius, ꝛ diuinitatis maiestas lucebat in facie ei⁹. Et orig. dicit super Jo. Hoc est maius miraculum eo quo aqua conuersa est in vinum: eo q̄ illic inanimata subsistit materia, hic vero tot milium hominū domantur ingenia. Et super illud Jo. 18. abierunt retrorsum ꝛ ceciderunt in terrā.

Super arti. 4.

Jtuⁱ⁹ clarus. In corpe vna cōclusio.

Cōuenienter christus fecit miracula in creaturis irrationalibus. ꝓ quo patebatur. Miracula ꝓpi fuerunt ad monstrādam illius deitatem ꝓ salute hominuꝫ: sed ad deitatis ꝓtestem spectat ꝓiectio olim: ergo conueniēs fuit vt in omnib⁹ generibus creaturaruꝫ christ⁹ miracula faceret: ergo i irrationalib⁹. Dia clara sunt.

dicit aug. Una vox turbā odijs fera ꝛ carnali q̄ terribilem sine telo vllo percussit, repulit, straxit: deus em̄ latebat in carne. Et ad idez pertinet q̄d dicitur luc. 4. q̄ Jesus transiēs per mediū illoꝝ ibat. Ubi dicit chry. q̄ stare in medio insidiātiū ꝛ non apprehendi, diuinitatis eminentiam ostendebat. Et q̄d dicit Jo. 8. Jesus abscondit se ꝛ exiuit de templo. vbi aug. dicit, Non abscondit se in angulo tēpli quasi timēs, vel post murū aut columnā diuertens: sed diuina potestate se inuisibilē insidiantibus constituens, per mediū illoꝝ exiuit. ℣ Et quibus oibus ptz q̄ christus q̄n voluit, virtute diuina animas hominū immutauit: non solum iustificando ꝛ sapientiā infundendo, q̄d pertinet ad miraculoꝝ finē: sed etiam exterius alliciendo, vel terrendo, vel stupefaciendo, quod pertinet ad ipsa miracula. ¶ Ad secundum dicendū, q̄ christus venerat saluare mundum, nō solum virtute diuina: sed per mysterium incarnationis ipsius. Et ideo frequenter in sanatione infirmoꝝ non sola potestate diuina vtebatur, curando per modum imperij, sed etiam aliquid ad humanitatem ipsius pertinens apponendo. Unde super illud luc. 4. singulis manus imponēs curabat omnes, dicit cyrillus. Quanuis vt deus potuisset omnes verbo pellere morbos: tangit tamen eos, ostendens propriam carnem efficacem ad prestanda remedia. Et super illud mar. 8. expuens in oculos eius impositis manibus ꝛc. dicit chry. Sputt quidem ꝛ manus imponit ceco, volens ostendere q̄ verbum diuinum operationi ꝑdunctū miracula perficit: manus enim operationis est ostensiua, sputum sermonis ex ore prolati. Et super illud Jo. 9. fecit lutum ex sputo, ꝛ linivit lutum super oculos ceci. dicit August. De saliua sua lutum fecit, quia verbum caro factum. Uel etiam ad significandum, quod ipse erat qui ex limo terre hominem formauerat: vt chry. dicit. ℣ Est autem circa miracula christi considerandum, quod communiter perfectissima opera faciebat. Unde super illud Jo. 2. omnis homo primum bonum vinum ponit. dicit chry. Talia sunt christi miracula, vt multo his que per naturam fiunt, speciosiora ꝛ vtiliora fiant. Et similiter in instanti infirmis perfectam sanitatem conferebat. Unde super illud matth. 8. ꝛ surrexit ꝛ ministrabat illis dicit hiero. sanitas que confertur a domino, tota simul redit. Specialiter autem in illo ceco contrarium fuit propter infidelitatem ipsius: vt chry. dicit. Uel sicut beda dicit, Quem vno verbo totum simul curare poterat, paulatim curat, vt magnitudinem humane cecitatis ostendat: que vix et quasi per gradus ad lucem redeat, ꝛ gratiam suam nobis indicet, per quam singula perfectionis incrementa adiuuat. Ad tertium dicendum, q̄ sicut supra dictum est, christus miracula faciebat virtute diuina. Dei autem perfecta sunt opera: vt dicitur vt deuter. 32. Non est autem aliquid perfectum si finem non consequatur. finis autem exterioris curationis per christum facte, est curatio anime, ꝛ ideo non cōueniebat christo vt alicuius corpus curaret nisi eius curaret animam. Unde super illud Jo. 7. totum hominem sanū fecit in sabbato, dicit aug. q̄ curatus est, vt sanus esset in corpore: ꝛ credidit, vt sanus esset in aia. Specialiter autem paralitico dicitur, dimittuntur tibi pcta: q̄ vt hie⁹. dicit sup matt. datur ex hoc nobis intelligentia, ꝓpter pcta plerisq; euenire corporum debilitates: ꝛ ideo forsitan prius dimittuntur peccata, vt causis debilitatis ablatis, sanitas restituatur. Unde ꝛ Jo. 5. dicitur, iam noli amplius peccare, ne deterius tibi aliq̄d contingat. Ubi dicit chry. Discimus q̄s ex peccatis nata erat ei egritudo. Quanuis autem vt chry. dicit super matt. quanto anima est potior corpore, tanto peccatū dimittere maius sit quā corpus sanare: quia tamen illud non est manifestū, facit minus q̄s est manifestius: vt demōstraret maius ꝛ nō manifestū. ¶ Ad quartū dicm, q̄ super illud matth. 9. Uidete ne q̄s sciat. dicit chry. Non est hoc contrarū q̄s hic dicit, ei q̄s alteri dicit. vade et annuncia gloriā dei. Erudit enim nos prohibere eos qui volūt nos propter nos laudare: si autem ad gloriam dei refertur, non debemus prohibere, sed magis iniungere vt hoc fiat.

¶ Utrum conuenienter christus fecerit miracula circa creaturas irrationales. Articulus. 4.

Ad quartū Sic proceditur. Uidet q̄ inconuenienter fecerit christus miracula circa creaturas irrationales. Unaquaq̄ enim animalia sunt nobiliora plantis. Sed christus fecit aliquod miraculum circa plantas: puta cum ad verbum eius est siccata ficulnea: vt dicitur math. 21. Ergo videtur quod etiam circa animalia bruta miracula facere debuisset. ¶ Preterea. Pena non iuste infertur nisi ꝓ culpa. Sed non fuit culpa ficulnee, q̄ in ea christus fructum nō inuenit quando non erat tempus fructuum. Ergo videtur quod incōueuenter eam siccauerit. ¶ Preterea. Aqua ꝛ aer sunt in medio celi ꝛ terre. Sed Christus aliqua miracula fecit in celo, (sicut supra dictū est) similiter etiam in terra, quando in eius passione terra mota est. Ergo videtur quod etiam in aere ꝛ aqua aliqua miracula facere debuerit: vt mare diuideretur, sicut fecit Moyses: vel etiam flumen, sicut fecerunt Josue et Helias. et vt fierent in aere tonitrua, sicut factum est in monte Synai quando lex dabatur: ꝛ fiz cut helias fecit. 3. reg. 13.

¶ Preterea. Opera miraculosa pertinent ad opus gubernationis mundi per diuinam prouidentiam. Hoc autem opus presupponit creationem. Inconueniens ergo videtur quod Christus in suis miraculis vsus est creatione, quando scilicet multiplicauit panes. Non ergo conuenientia videntur fuisse eius miracula circa irrationales creaturas.

Sed ꝓtra Est, q̄ Christus est dei sapientia: de qua dicitur sap. 8. q̄ disponit omnia suauiter.

Respondeo Dicendum. q̄ (sicut supra dictum est) miracula Christi ad hoc ordinabātur, quod virtus diuinitatis cognosceretur in ipso ad hominum salutem. Pertinet autem ad virtutem diuinitatis, vt omnis creatura sit ei subiecta. Et ideo in omnibus creaturaruꝫ generibus miracula eum facere oportuit, et non solum in hominibus, sed etiam in irrationalibus creaturis.

Ad primū Ergo dōm, q̄ alalia bruta ꝓpinque se hñt ꝓm genus ad hoiem. vñ ꝛ in eodē die cū homine facta sunt. Et q̄ circa corpora humana multa miracula fierāt, non oportebat q̄ circa corpora brutoꝝ animalium aliqua miracula faceret: presertim q̄ quantū ad naturā sensibilē ꝛ corporalē, eadē rō est de hoibus ꝛ de alijs animalibus, ꝓcipue terrestribus. Pisces aūt cū viuāt in aqua, magis a natura hoium differūt. vnde ꝛ alio die sunt facti. Jn quib⁹ miraculū christus fecit in copiosa piscium captura: vt legit Luc. 5. ꝛ Jo. vlt. ꝛ ēt in pisce quē Petrus cepit, ꝛ in eo inuenit statere. Quod aūt porci in mare ꝑcipitati sunt, nō fuit operatio diuini miraculi: sed operatio demonū ex permissione diuina. ¶ Ad sēm dōm. q̄ sicut chry. dicit super math. cū in plantis vel brutis aliquid taledīs operat, nō queras qualiter tuste siccata est ficus. si tñs nō erat. Hoc em̄ querere est vltime demētie: qui. s. in talib⁹ nō inuenit culpa ꝛ pena: sed miraculum inspice, ꝛ admirare miraculi factorē. Nec facit creator iniuriā possidenti, si creatura sua suo arbitrio vtat ad alioū salutem: sed magis (vt hila. dicit sup matth.) in hoc bonitatis diuine argumētum reperim⁹. Nam vbi afferre voluit ꝑcurare p se salutis exemplum, virtutis sue ꝑātem in hūanis corpoib⁹ exercuit. Ubi vero in cōtumaces formā seueritatis cōstituebat futuri spēm damna tionis ardoris indicauit ꝛ precipue (vt chry. dicit) in ficulnea, que est humidissima, vt miraculū maius appareat. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ ehs etiā in aqua ꝛ in aere fecit miracula que sibi cōueniebant: q̄n. s. vt legit matth. 8. imperauit vētis ꝛ mari, ꝛ facta est trāquillitas magna. Nō aūt cōueniebat ei qui oia in statū pacis ꝛ tranquillitatis reuocare venerat, vt vel turbationē aeris vel diuisionem aquarū faceret. Uñ apls dicit heb. 12. nō accessistis ad tractabilem ꝛ accessibilē ignē, ꝛ turbinē ꝛ caligmē ꝛ pcellā. ℣ Circa passionē tñ diuisum est velū, ad ostendēdā reseratiōnē mysteriorum legis. Aperta sunt monumēta, ad ostendū q̄ p eis⁹ mortē, mortuis vita ꝓparet. Terra mota est ꝛ petre scisse sunt, ad ostendum q̄ lapidea hoium corda p eius passionē emollirent: ꝛ q̄ totus mūdus virtute passionis eius erat in melius cōmutandus. ¶ Ad quartū dōm, q̄ multiplicatio panū nō est facta p modum creationis: sed p additionē extranee materie in panes conuerse. Unde aug. sup Jo. dicit, Uñ multiplicat de paucis granis segetes, inde in manib⁹ suis multiplicauit quinq; panes. Manifestū est autem q̄ per conuersionem grana multiplicant in segetes.

Opus. 60. cap. 16.

¶ De transfiguratione christi. Qō. 45.

Deinde Cōsiderandū est de transfiguratione chri. ¶ Et circa hoc querūtur quatuor. ꝓmo vtrū cōueniens fuerit christū transfigurari. ſcdo vtrū claritas trāsfigurationis fuerit claritas gloriosa. tertio de testibus trāsfigurationis. 4° de testimonio ꝓpne vocis.

¶ Utrum fuerit cōueniens christū transfigurari. Artⁱ. 1.

Ad primū Sic ꝓceditur. Uidet q̄ nō fuerit cōueniens chr̄m trāsfigurari. Nō enim competit vero corpori vt in diuersas figuras mutetur, sed corpori phantastico. Corpus aūt chri nō fuit phantasticū. sed verū: vt supra habitum est. Ergo videtur q̄ transfigurari nō debuerit.

¶ Preterea. Figura est in quarta specie qualitatis claritas autem est in tertia, cum sit sensibilis qualitas. Assumptio ergo claritatis a christo, transfiguratio dici non debet.

¶ Preterea. Corporis gloriosi sunt quatuor dotes (vt infra dicetur) scilicet impassibilitas, agilitas, subtilitas ꝛ claritas. Non ergo debuit transfigurari magis secundum assumptionē claritatis q̄m ꝓm assumptionem aliarum dotium.

Sed contra Est, q̄ dicitur matth. 17. q̄ Jesus trāsfiguratus est ante tres discipulos suos.

Rñdeo Dicendum, q̄ nīs discipulos suos prenunciata sua passione, mdurerat eos ad sue passionis sequelam. Oportet autem ad hoc q̄ aliquis directe procedat in via q̄ finem aliqualiter precognoscat: sicut sagittator non recte iaciet sagittam, nisi prius signum prospexerit in quod iaciendum est. Unde ꝛ thomas dixit Joan. 14. Domine nescimus quo vadis: et quomodo possumus viam scire? Et hoc precipue necessarium est, quando via est difficilis et aspera, et inter laboriosum, finis vero iucundus. Christus autem per suam passionem ad hoc peruenit, vt gloriam obtineret non solum anime, quam habuit a principio sue conceptionis, sed etiam corporis: secundum illud luc. vlt. hec oportuit christum pati, et ita intrare in gloriam suam. Ad quam etiam perducit eos, qui vestigia sue passionis sequuntur: ꝓm illud act. 14. per multas tribulationes opz nos intrare in regnū celorum. Et ideo cōueniēs fuit, vt discipulis suis gloriaz sue claritatis ostenderet, q̄d est ipsum transfigurari. Cui suos configurabit: ꝓm illud phil. 3. reformabit corpus humilitatis nostre configuratū corpori claritatiꝫ sue. Unde beda dicit super matth. Pia passione factū est, vt contemplatione semper manentis gaudij ad breue tempus delibata, fortius aduersa tolerarent.

Ad primū Ergo dicēdū, q̄ sicut hier. dicit sup matth. dicitur, passinā formā ꝛ faciē ꝑdidisse, vel amisisse corporis veritatē, ꝛ assumpsisse corpus spūale vel aereū. Sz quo trāsformatus sit, euāgelista demōstrat dicens, resplēdit facies eius sicut sol, vestimenta aūt eius facta sunt alba sicut nix. Ubi splendor faciei ostendit, ꝛ cādor describitur vestitū: nō subtātia tollitur, sz gloria cōmutat. ¶ Ad ꝓm dicēdū, q̄ figura circa extremitatem corporis cōsideratur: est em̄ figura q̄ termino vel terminis cōprehenditur. Et ideo oia illa que circa extremitatē corporis considerantur, ad figuram quodāmodo pertinere videtur. Sicut aūt color: ita ꝛ claritas corporis nō transparētis, in eius superficie attenditur. Et ideo assumptio claritatis, transfiguratio dicitur.

¶ Sup. q. 45. Artⁱ. 1.

Jtuⁱ⁹ ex euangelio clarꝫ est.

¶ In corpore vnica est cōclusio. Conueniens fuit christum transfigurari, ꝓbatur ꝓmo, opz finē aliqualiter precognosci ad diricte procedendum in via: presertim difficilis: aspera ꝛ laboriosa: ad finem iucūdū: sed via discipulorum ꝛ christi per passionez est: ꝛ finis gloria est similis gloie christi ad quā pertenuit per passionē xp̄i: ē cōueniens fuit monstrari gliam christi: q̄s ē ꝑm trāsfigurari. Maior declaratur ꝑ: ꝛ exēplo sagittatoris: ꝛ verbo thome. Minor aūt quo ad chr̄m lu. vlt. q̄ ad discipulos act. 4. ꝛ ad phi. 3. Et confirmat ancte bede. Omnia clara sunt. 3. dist. 16. q. 2. ā. 2.

¶ Super arti. 1. ꝑm.

Jtuⁱ⁹ q̄rit an illa claritas que apparuit ꝛ ꝑ hoc fuerit claritas q̄ ponitur vna ex 4. or dotibus corpis gliosi: ℞ ē em̄ ꝛ fuerit claritas gliosa. Et q̄rit hoc ad dīaz claritatis q̄ alias apparere pōt: vt in natiuitate dñi &c: q̄ claritas dei circunfulsit illos: et in resurrectione domini, angeli in claritate cādida apparuerūt. Cōstat em̄ hmōi claritates nō esse claritates corporū gloriosoꝝ, ꝛ ꝓpterea hic in questionē vertitur an illa claritas domini in transfiguratiōe fuerit sicut dicte claritates: an fuerit claritas corporis gliosi.

¶ In corpe duo fiūt. ꝓmo ponit cōclo ꝛ ꝓbatur: fecūdo ex illa excludit opinio hugonis de. s. vict.

Sed contra Est, q̄s super illud mat. 17. transfiguratus est ante eos. dicit hiero. Qualis futurus est tempore iudicij, talis apostolis apparuit. Et super illud mat. 16. donec videant filium hominis venientem in regno suo, dicit chry. Volens monstrare quid est illa gloria, in qua posteaventurus est, eis in pñti vita reuelauit sicut, possibile erat eos discere: vt neq; domini morte iam doleant.

Rñdeo Dōm. q̄ claritas illa q̄ xp̄s in trāsfiguratiōe assūpsit, fuit claritas gīe quātū ad essentiā. nō tñ quantū ad modum essendi. Claritas enim corporis gliosi deriuatur ab anime claritate: sicut

Universidad de Deusto
Biblioteca

Conclusio est hȝs duas ptes. Claritas illa fuit claritas gñe quãtũ ad essentiã: non quãtũ ad mom eẽndi. Probat ꝑm. Claritas gñe deriuat ab aia i corp⁹: claritas xꝑi deriuata ẽ a deitate z aia i corp⁹: ḡ. Maior est au. a dioscorũ. Minor ẽ dam. q̃ ad deitatẽ. Quo ad aiam ꝯo ꝓbat qz nõ ẽ adẽpta xꝑo ptãs deriuãdi gñam aie ad corp⁹ ex dispõatiõe ne redũdaret. Scõa ps ꝓbr ex dña inter claritatis modos essendi diuersos .ſ. vel p mom ũlitatis ꝑmanentis: vel p mom passionis trãseũtis; nã ꝑmomõ est claritas gloziæ ẽt quo ad modũ eẽndi nõ scõo. Qũ manifestat ex alia dña: q̃ corꝑa gl̃iosa sunt affecta claritate/ita vt nãlr fulgeãt: ȝ autẽ miraculose. Et declarat modꝰ essendi: sic lumẽ in aere. Declarat miraculi: sic ambulare sup aȝs. z auctoritate dio. ꝛ firmat.

¶ Deinde excludit opio hugonis de scõvic. q̃ i ȝ 2o differt q̃ ad ꝓba: q: doꝛ nolet vsus ẽ: q̃ dã fixũ sonare vr. Sed fortẽ q̃ ad rõ idẽ sentit. ſ. qõ assũpsit doté ꝑm eẽndi. inõ p mom dotis. Oia clara sunt i lra.

¶ Circa rõnẽ lre dubiũ occurrit. Tnz q̃ inualida vr: ex ȝ q̃ nõ ẽ adẽpta chſo potestas dñandi gl̃iaz aie ad corp⁹: inferendo ḡ gl̃ia illa deriuata est ab aia a posse nãz ad esse nõ valet arti⁹m. ¶ Tum qz si gl̃ia illa derivata est ab aia in corp⁹: ḡ nõ ẽ miraculosa: ȝ nãlis q̃m ꝑ illo ꝛpe redũdãtia gl̃ꝰ ꝓhibita nãlẽ curſũ suũ fecit. Et sic totũ oppm vr. ſ. q̃ nõ esse clarũ chſi corpus: erat miraculosus q̃ miraculose suspendebat redũdãtia aie ad corp⁹: fulgeẽ aũt erat nãle: q̃ sibi derelictũ fulgebat.

¶ Ad hoc dr/q̃ q̃ dr ſpẽsatio ẽ sicut excẽptio q̃dã a regl̃a generali (vt ꝑz ꝑm cõez vsum ecclesie) z regulariter aia beata glorificat corꝑ⁹ q̃ aiat vt aug. dicit: ac ꝑ ȝ cũ aia xꝑi fuerit btã ab initio sui: ẽbebat regulariter ipsũ corpus gl̃iosum esse ex nãli redundãtia aietẽ ad corp⁹ q̃ vi ficat. Sed q̃ chſus voluit pati: z in sũm dine carnis ꝑcti nodiscũ ꝙuersari: suspẽdit actualẽ redũdãtiã gl̃ie in corpus ab anima sua. Et hoc ẽ dispensasse in generali regula redundãtie. Ex qua dispẽsatiua suspẽsione actualis redũdantie/factum est vt corpus remaneret passibile: vt pote non dotatũ actualiter adhuc ab anime gloria: q vt anima nihil minus potestatis in se haberet quam si redundando actualiter cõmunicaret corpori suo gloriã. Nihil enim ex hoc aie ademptũ est/ nisi actualiter redundantis ad rẽpus: ex quo cõstat non minui ipsius anime ꝑm fe potestatem. z propterea in litera dicitur/ q̃ nõ est per dispensationem adẽpta chſto potestas deriuandi gloriã anime ad corpus. Et quia de facto apparuit gloria in corpore chſti: monstrata ad hoc vt apostoli viderent vel modicum future glorie post resurrectionem: consequẽs est: vt gloria illa non alia fuerit ꝙ illa que est ipsius chſti propria: quã constat ab anima deriuari: alioquin non ostendisset illis gloriam suam sed aliam: quũ tñ Joãnes ꝙ vidit/dicat/vidimꝰ gloriã eiꝰ. Quo circa q̃ posita potestate deriuãdi/dubiũ nõ est quin deriuatio sufficit authoꝛi potestatẽ deriuãdi declarasse: ꝑ manifesto relinquẽs q̃ actualr deriuata est. ¶ Et ȝ claritas illa relata ad animã chſti fuerit nõ miraculosa ſz nãlis/vt obijciendo dr: q̃ btã erat aia chſti/relata tñ ad corp⁹ chſti miraculosa erat: q̃ corp⁹ illud etiã tunc erat passibile: q̃ esꝰ corpus passibile fuisset sicut fuit: miraculosum est. Verũ ſi deriuata totalr fuisset gloria ab anima chſti in corpus nõ fuisset gl̃ia miraculosa sed nãlis: redũdisset siquidẽ corp⁹ totalr gl̃iosum. sicut modo est post resurrectionem: ſz q̃m nõ ꝑ modum nature sed ꝑ modum passionis claritas illa a nãli quidem fonte aie brẽm corpus descendit: ideo corpus nõ redditur gloriosum simpliciter sed ꝑ miraculũ fuit ꝙ corp⁹ non gloriosum fuit/sed glorificandum. Et ꝓpter hoc ꝙ viderant gloriam eius annũciare aũ resurrectionẽ: ne (vt hiero. dicit) z incredibile eẽt ꝑ rei magnitudine: z post tantã gl̃iam sequẽs crux scãdalũ faceret. vel etiam totaliter impediret a ꝓpo: z vt cũ essent. ſ. l. repleti. tũc gestoꝝ sp̃ualium testes essent.

¶ Utrꝝ testes transfigurationis conueniens fuerint inducti. Articulus. 3.

Sic, ꝓcedit. Uidetur qõ non conuenienter inducti fuerint testes transfigurationis. Unusquisq; eñ maxime potest ꝑhibere testimoniũ de notis. Sed ȝlis eẽt futura gl̃ia, tpe transfigurationis chſti nulli hoꝝ exꝑimenti erat adhuc notũ, ȝ solis angelis. Ergo testes transfigurationis magis debuerũt esse angeli q̃s hoies. ¶ Testes veritatis nõ decet aliqua fictio, sed veritas. Moyses autẽ z helias nõ ibi vere affuerũt: sed imaginarie: dicit eñ quedã gl. sup illud luc. 9. erãt aũt moyses z helias ꝛc. sciendum est inquit non corpora vel animas moysi et helie ibi apparuisse: sed in subta creatura ꝛla corpora fuisse formata. ꝓ̃ etiã credi angelico ministerio ȝ factũ esse. vt angeli eoũ personas assumerent. Nõ ergo videt ꝙ fuerint conuenientes testes. ¶ ℣. Act. 10. dicit, ꝙ chſto oẽs ꝓꝑhe testimoniũ ꝑhibent. Ergo non soli moyses et helias debuerunt adesse tanq̃ testes. sed etiã omnes ꝓꝑhe. ¶ ℣. Gloria chſti omnibus chſtifidelibꝰ repromittitur: quos ꝑ suam transfiguratiõnem ad illius gl̃ie desiderium accẽdere voluit. Nõ ergo solos petrũ z Jacobũ z Joãnẽ in testimonium sue transfigurationis assumere debuit. sed omnes discipulos.

In cõtrariũ Est euãgelice scripture authoritas.

Rñdeo Dõm. q̃ xꝑs trãsfigurari volũlit: vt gl̃iam suã hoibꝰ ostẽderet. z ad eã desiderãdã hoies ꝓmoueret: sicut supra dictũ ẽ. Ad gl̃iaz aũt eterne beatitudinis adducũtur hoies ꝑ chſtũ. non solũ q̃ post eũ fuerũt: sed etiã q̃ecẽ ꝓcesserũt. Uñ eo ad passionẽ ꝓperãte, tã turbe q̃ sequebanꝰ q̃ꝝ ꝓcedebãt. ei clamabãt osanna: vt ꝛ mat. 21. q̃si saluteẽ ab eo petentes. Et iõ cõuenienter fuit vt ꝛ ꝓcedẽtibꝰ ipm testes adesſent. ſ. moyses z helias. et de sequentibꝰ ipm ſ. petrus z Jacobus z Joannes: vt in ore duorum vel ✠ trium testium staret hoc verbum.

Ad ꝓmũ Ergo dõm. q̃ xꝑs ꝑ suã trãsfigurationẽ manifestauit discꝑulis corꝑis gl̃iam: q̃ ad solos hoies pertinet. Et iõ cõuenienter non angeli, sed hoies ad ȝ testiũ inducũt. ¶ Ad ꝑm dõm. q̃ glo. illa ꝛ esse ꝓmpta ex libro q̃ intitulat de mirabilibus sacre scripture, qui tudo lucis corꝑis chſti ostenditur: et graduata to: dum vestes ꝓpinquiores splendent: nubes autem remotiores lucida fit.

¶ Super arti. 3.

Titulus clarus.

¶ In corpore vnica conclusio. Conuenienter inducti sunt testes transfigurationis. Probatur ad gloriam eternã: per chſtum adducuntur hoies ꝓcedentes ipsum z sequentes: ergo cõuenienter hoies duo ex ꝓcedẽtibꝰ z tres ex sequẽtibꝰ inducti sunt trãsfigurationis testes. Hȝs ſz fit clarũ: manifestat ẽ ꝓ

nõ est liber authẽticus. ſz falso ascribit aug. z iõ illi glosse nõ est ſtãdũ. Dicit eñ exꝑsse hiero. sup matth. ¶ Cõsideranda est. q̃ scribis z ꝑharisẽis de celo signa poscẽtibꝰ dare noluit. hic vero vt apl̃us augeat fidẽ. dat signũ de celo: helia ide dscẽdẽte quo descenderat. z moyse ab iferis resurgẽte. ſ. Nõ nõ est sic intelligẽdũ. q̃si aia moyſi suũ corꝑ⁹ resũpserit: sed q̃ aia eiꝰ appuit ꝙ aliq̃ corꝑ⁹ assũptũ. sicut ãgeli apparẽt. Helias ãt appuit i ꝓpria corꝑe. nõ q̃dẽ de celo empyreo allato, ſz de aliq̃ eminẽti loco. in q̃ fuerat i curru igneo raptꝰ. ¶ Ad tertiũ dr. q̃ (sicut chꝛ. dr sup matth.) moyses z helias in mediũ ad ducunt ꝓ multas rõnes. Dria ẽ hec: q̃ eñ turbe dicebãt eũ ee heliã, vel ieremiaz, aut ꝓphetis: capita ꝓphaꝝ secũ duẽ, vt saltẽ hinc apparẽt dria fuoꝝ dñi. ſ. Scõa rõ est: q̃ moyses legẽ dedit: helias ꝙ gl̃ia dñi emulator fuit. Tñ ꝙ ȝ q̃ simul cũ xꝑo appent. excludit calũnia tudeoꝝ: accusantiũ xꝑm tanq̃ trãgressorẽ legis. et blasphemũ, dei sibi gl̃iã vsurpãtẽ. ¶ Tertia rõ ẽ, vt oñdat se hẽe ptãrem mortis z vite, z eẽ iudicẽ mortuoꝝ z viuoꝝ: ꝙ ȝ q̃ moꝛiẽ tã mortuũ z heliã adhuc viuentẽ. secũ duẽ. ¶ Quarta rõ est: q̃ sicut luc. 9. dr loq̃bãt cũ eo de excessu q̃ꝛ expleturꝰ erat i hierl̃z. i. de passiõe z morte sua. Et iõ vt sup hoc discipulos alios cõfirmaret inducit eos i mediũ. q̃ se morti exꝑosituros. ꝓ eo. Nã moyses cũ ꝑiculo mortis se obtulit ꝑharaoni: helias ꝛo regi achab. ¶ Anita rõ ẽ: q̃ volebat vt discipuli sui emularẽt moyſi mãsuetudinẽ. z zelũ helie. ¶ Sexta rõnẽ addit hyl. vt oñderet. ſ. le p legem quã dedit moyses. z ꝙ ꝓphas (iter q̃s fuit helias ꝓcipuꝰ) esse predicatũ. ¶ Ad xtũ dõm. q̃ alta mysteria nõ sũt oibꝰ ex ꝓpoñda imediate: ſz ꝙ maiores suo tpe ad alios dsirẽ duentre. Et iõ vt chꝛ. dr. assũpsit tres tãq̃s potiores. Nã petꝛ excellẽs fuit in dilectiõe quã hũit ad xꝑm. z iterꝛ in ptãte sibi cõmissa. Joannes ꝛo in puulegio amoris. q̃ a xꝑo diligebat ꝓp suã ꝙginitatem: z terũ ꝓp ꝓrogatiuã euãgelice doctrine. Jacob⁹ aũt ꝓp ꝓrogatiuã martyrii. Et tñ hos ꝙ sibi noluit hoc q̃ viderant, aliis annũciare ante resurrectionẽ ne (vt hiero. dicit) z incredibile eẽt ꝙ rei magnitudine: z post tantã gl̃iam sequẽs crux scãdalũ faceret. vel etiam totaliter impediret a ꝓpo: z vt cũ essent. ſ. l. repleti. tũc gestoꝝ sp̃ualium testes essent.

In cath. mar. 19. q. 3. i. 2. mar. 9. d. 1.

¶ Utrꝝ ꝙuenit auditũ fuerit testiõ pñe vocis i trãsfiõe. ar. 4.

Ad quartũ Sic, ꝓcedit. Ur q̃ inconuenienter auditũ fuerit testimoniũ pñe vocis, dicẽtis, hic ẽ filiꝰ me⁹ dilect⁹. Qr vt ꝛ iob. 33. fel̃ loq̃t de⁹, z sẽo idipm nõ repetit. Sz in baptismo ꝙ ipm ꝑna vox fuerat ꝓtestata. Nõ ergo fuit ꝙueniens q̃ ꝙ iterꝛ ꝓtestaret in trãsfiguratione. ¶ ℣. Jn baptismo sil̃ cũ voce ꝑna affuit spũs. ſ. i spẽ colũbe, q̃ i trãsfiguratiõe fecñ ñ fuit. Nõ ḡ ꝙueniẽs vꝛ fuisse ꝑhs ꝓtestatio. ¶ ℣. Ipse docere icepit post baptismũ, z tñ i baptismo vox ꝑhs ad eũ audiẽdũ hoies nõ iduxerat. q̃ nec i trãsfiguratiõe inducere debuit. ¶ ℣. Nõ dr aliq̃s dici ea. q̃ ferre ñ ꝑñt: ſz illũ Jo. 16. adhuc hẽo vobis mlta dicere, q̃ ñ poteſtis portare mõ. Sz discipuli vocẽ ꝑhs ferre ñ poterãt: 01. n. mat. 17. q̃ audiẽtes discipli ceciderũt i facies suã, z tũerũt valꝺ. q̃ ñ obuit ꝑna vox ad eos fieri.

In contrarium Est auctoritas euangelice scripture.

Rñdeo Dõm. q̃ adoptio filioꝝ dei est ꝓ quãdã ꝛformitatẽ imaginis ad filiũ ꝺi nãle. Nõ q̃dẽ fit dupl̃r. ꝓpio q̃dẽ fit ꝙ gr̃az vie. q̃ẽ ꝛformitas ipfecta. Sc̃do ꝓ gl̃az q̃ erit ꝛformitas pfecta: ꝑm illud ꝑme Jo. 3. nũc filij dei sum⁹, nõ dũ apparuit q̃d erim⁹: scim⁹ q̃m cũ apparuerit silles et erimus. q̃m videbim⁹ eũ sicuti est. Ur igit gr̃am ꝙ baptismũ ꝓsequmur, i trãsfiguratione aũt ꝑmonstrata est claritas future gl̃ie. ideo tã in baptismo q̃m in trãfiguratiõe cõueniens fuit manifestari nãlem xꝑi filiationẽ testimonio ꝑhs: q̃ solus est perfecte conscius illi⁹ perfecte gñationis simul cũ filio z spiritusancto.

Ad ꝑmũ Ergo dõm. q̃ illꝰ ꝛbũ referẽdũ est ad eternã dei locutionẽ q̃ deꝰ ꝑ ꝛbũ vnicũ ꝓtulit sibi coeternũ. ſ. Et tñ ꝑ dici. q̃ ȝ idẽ corꝑali voce deꝰ ꝛbo. ꝓtulit nõ tñ ꝓp idẽ: ſz ad oñdẽdũ diuersũ modũ q̃ hoies ꝓticipare ꝑñt filiatiõnẽ filiationis eterne. ¶ Ad ꝑm dõm. q̃ sicut in baptismo vbi declarat⁹ fuit mysteriũ ꝑme regñionis. oñsa ẽ opõ tot⁹ trinitatis. q̃ ȝ q̃ fuit ibi filiꝰ ꝛcarnat⁹. appuit. ſ. l. in spẽ colũbe. et ꝑ fuit ibi declarat⁹ in voce: ita ẽt i trãsfiguratiõe. q̃ ẽ sacrm scõe regñionis tota trinitas apparuit: ꝑ i voce. filiꝰ i hoie. ſ. l. i nube clara. Ur sicut in baptismo dat innocentiã, q̃ ꝑ simplicitatẽ colũbe designat: ita in resurrectiõe dabit electis suis claritatẽ, gl̃ie et refrigeriũ ab oi malo. q̃ designant i nube lucida. ¶ Ad tertiũ dr. q̃ xꝑs venerat gr̃am actualr dare: aliaz ꝛo ꝓmittere ꝛbo. Et tõ ꝙuenienter i trãsfiguratiõe inducũt hoies. vt ipm audiãt. ñ ãt i baptismo. ¶ Ad qrtũ dr. q̃ ꝙueniẽs fuit discipulos voce ꝑna terreri. ꝓsterni: vt oñderet q̃ excellẽtia illi⁹ gl̃ie q̃ tũc demꝑabat. excedit oẽs sensus. z faculatẽ mortaliũ: ſz illꝺ ex⁰. 33. nõ videbit me hõ. z viuet. Et hẽ q̃ hiero. dr sup matth. q̃ hãna fragilitas ꝙspectũ maioris gl̃ie ferre nõ sustinet. Ab hac ãt fragilitate sananꝰ hoies ꝙ xꝑm. eos in gl̃iam adducẽdo: qõ signãt ꝙ hoc qõ dixit eis. surgite. nolite timere.

¶ De passione chſti. Questio. 4-6.

Consequẽter Cõsideradũ ẽ de his q̃ ꝓtinẽt ad exitũ xꝑi de mundo. Et ꝓio ꝺ passiõe eiꝰ. scõo de morte. tertio ꝺ sepultura. q̃rto de descensu ad iferos. ¶ Circa passionẽ occurrit triplex cõsideratio. ꝓma de ipa passiõe. scõa de cã efficiẽte passiõis. tertia de fructu passionis.

¶ Circa ꝑmũ q̃rũ. 12. ꝓblo. vtrũ necesse fuerit xꝑm pati ꝙ liberatiõe hoiũ. 2°, vtrũ fuerit aliꝰ modꝰ poñs liberatiõis hũane. tertio, vtrũ ille modꝰ fuerit ꝙueniẽtior. 4.° vtrũ fuerit ꝙueniẽs ꝙ in cruce patereꝛ. quãto de gñalitate passiõis eiꝰ. sexto, vtꝝ dolor quez ꝑ passiõe sustinuit fuerit maxiꝰ. septio, vtꝝ tota aia eiꝰ patereꝛ. octauo, vtrũ passio eius ipeditiua fuerit gaudium fruitiõis. nono de tpe passiõis. 10°, de loco. xj°, vtꝝ ꝙueniẽs fuerit, ꝑm cũ latronibus crucifigi. 12°, vtrũ passio ipsius xꝑi sit dinitati attribuenda.

¶ Utrum fuerit necessariũ xꝑm pati ꝙ liberatione humani generis. Artı. 1.

Ad ꝑmũ Sic, ꝓcedit. Ur q̃ nõ fuerit necessariũ xꝑm pati ꝙ hũani gñis liberatiõe. Hũanũ. n. genus liberari non poterat nisi ꝺeo: ꝑm illud isa. 45. Nunquid nõ ego dñs. z nõ est vltra deus absz me: deus iustus z saluãs nõ ẽ ꝑter me. Jn deo ãt nõ cadit aliqua neãtas: q̃ ȝ repugnaret oipotẽtie ipsi⁹. Ergo nõ fuit necessariũ xꝛ pati. ¶ ℣. necessariũ volũtario opponit. Sz xꝑs ꝓpa volũtare ẽ passus: 01. eñ isa. 53. oblatus est q̃ ipe voluit. nõ ergo necessariũ fuit pati. ¶ ℣. Sicut i ꝑs. 01. vniuerse vie dñi mia z veritas. Sz nõ vꝛ necessariũ q̃ pateret ex pte mie dine: q̃ sicut gñis dona tribuit, ita vr q̃ gñis debita relaxet absz satisfactiõe. neq̃ẽt ex pte dine iustitie. ꝑm quã hõ eterna dãnatiõem meruerat. Ergo vꝛ nõ fuisse necessariũ q̃ xꝑs ꝙ liberatiõe hoiũ pateretur.

¶ ℣. Angelica nã est excellentioꝛ ꝙs humana: vt ꝑz ꝓ dion. 4. ca. de di. no. sed ꝓ reparatione angelice nature q̃ peccauerat. xꝑs nõ est passus. Ergo vꝛ q̃ nec ẽt fuerit necessariũ eũ pati ꝙ salute hũani generis.

Sed cõtra Est, q̃ 01. 10. 3. Sicut moyses exaltauit serpẽtẽ in deserto, sic oꝛ exaltari filiũ hois: vt oĩs q̃ credit i eũ nõ peat ſz hẽat vitã eternã. Nõ quidẽ de exaltatione in cruce ẽt intelligẽdũ. ergo vꝛ q̃ xꝑm oꝓtuerit pati.

Rñdeo Dõz. q̃ (sicut ꝑhs docet i 5° meta.) necessariuz multiplr 01. Uno qdez mõ qõ ꝑm fuit nãm impoſsibile est aliter se hr̃e. z sic manifestum est. q̃ non fuit

ſ. l. nube clara. Uꝛ sicut in baptismo dat innocentiã, q̃ ꝑ simplicitatẽ colũbe designat: ita in resurrectiõe dabit electis suis claritatẽ, gl̃ie et

mysterio turbaꝝ. clamãtiõ ꝛc. Cõsequentia eũ q̃ ad trãsfigurationẽ. ꝓbat. q̃ trãsfiguratio nihil aliud fuit q̃ qdã ꝺm fatio gl̃ie intrarius ad ipsam. Quo ad ñumeruz testiũ ꝓbatur: q̃ in ore duoꝝ vel triũ: ꝛc.

¶ Sup arti. 4.

In corpore vnica pclo. Conuenienter testimoniũ naturalis xꝑi filiationis paterna voce auditũ est in trãsfiguratiõe/ sicut z in baptismo. Probat. Adoptio filioꝝ dei ẽ p conformitatẽ imaginis dine ad nãlem filiũ/ z ꝺ vel ꝺm gr̃az vel gl̃iam: ergo cõuenienter fuit testimonij nãli filiationis xꝑi ꝛc. Ad⁹ q̃ ad ꝑmũ ꝓtem relinq̃t clarũ: z ꝑz ad ro. 8. quos ꝑdestinauit conformes fieri imagis filij sui. Quo ad scõam z tertiã manifestat auctẽ ioãnis euãgeliste. Cõsequentia. ꝓbat. q̃ in baptismo nõ pdt queniri ad finẽ: vt nanigatio est necia ad pueniendũ in ꝑtã. vel ſme q̃ nõ ita bñ: vt ẽctare est necium ad eũdũ ex bononia romam ad quã min⁹ bñ pedes posset quis ire.

1. di. 20. ar. 1. q. 3. z arti. 4. q. 1. Et opus. 2. c. 7.

¶ Quinta ps principa. Consequenter ꝛc. Chſi incipit tractare⁹ dnꝰ de exitu chſti ex hoc mundo.

¶ Sup. q. 46. arti. 1.

In corpore dicitur vna potestas cũ tribus ꝓcessibus. Dictio est de necessario dupl̃r: vel ꝑfective/vel ex extrinseco. z hoc vel coactionis/vel suppõnis. Si tñ vltimo modo subdistinguitur/erit quatuor/ numerãdo duos modos necessarij ex suppone. ſ. vel qz sine ipso nõ pdt queniri ad finẽ: vt nauigatio est necia ad pueniendũ in ꝑtã. vel sine q̃ nõ ita bñ: vt ẽctare est necium ad eũdũ ex bononia romam ad quã min⁹ bñ pedes posset quis ire.

¶ Jn lra oẽs isti modi tũ gũ distinguẽdo: ſz ꝓcluses ponendo tria tñ ꝑñt media ꝙsiderãt: q̃ vt pate-

Universidad de Deusto Biblioteca

bitis eqũebus articulis reseruat discussio ꝺ̃ distinctorum modorum/ad ꝓsentez applicata materiaz. Ponuntur ergo in littera iuxta tria principalia ds̃ionis mẽbra ꝓdicta/tres conclusiones. Prima ē. Christum pati nõ fuit necessarium absolute: ꝓbaturq; statim: quia tam ex parte ꝺi quam ex parte hominis poꝛ fuit aliter fieri. ℣ Secunda conclusio est. Christum pati non fuit necessarium necessitate coactionis. Prob̃: quia deus qui diffiniuit christum pati/non ꝓtcogit: z ipse chr̃s qui passus est/ꝙ volutarie passus fuit: ꝺ oblat⁹ est. n. qz voluit. ℣ 3a: pcto ē. Chr̃s pati fuit necessariũ necessitate suppõnis. Probat et ex pte nr̃i/ vt hẽmus vitã eternam Jo. 3. z ex pte chr̃i/vt iraret ꝺ gloriã suã. luc. vlti. z ex pte dei/vt ipleret diffõ eius/luc. 22. et vlt. Omnia clara.

Alio Pet q̃m cr̃is ꝓtẽ eq̃m ꝑtes ꝓbat ꝛc.

¶ Super artm 2m.

Jtul⁹ stati affert se cũ gõnez: qꝛ vr ꝓpter ordo. naz ꝑus erat ꝺ̃ficiẽs ꝛ erat alĩ⁹ mod⁹ ꝓsibilis/ꝓstea ꝺ̃ficile erat necessitas alterius eoꝝ. Post necessitatẽ ꝺ̃ficultãtis modi/ꝺ ad artez ꝺ alijs modis ꝓbib⁹. ℣ Ad ꝯ ꝺ̃ꝙ lz ꝓsit absolute sit cõms ac ꝑius necio/ꝛ ꝑpea ꝙrẽda ꝑus erat ꝓbilis/ꝛ ꝓcta ꝓ̃s ꝯ necitas absolute: ꝓsit tñ vt medi⁹ ad finẽ/nõ est ꝑius necio ad finem cõiter ꝛũpto: ꝯ est cõphẽdẽs ne necessariũ ad finẽ/ naz sine quo nõ ꝯ ꝓ melius: z ꝺ. est ꝓstea rius eo vt ꝓote ꝓdes silius. nã oẽ medius ꝓsit ad finẽ/aut est finẽ q̃ nõ/aut ꝓ melius: boni enĩz aliqꝺ i via ad finẽ afferre oz mediũ oẽ ꝓsit. Quo circa ꝓstq̃ anthor ꝓclusit necessariã esse chr̃i passionẽ ad salutem hũanã z/merito nũc inquirit an fuerit sic necessaria qꝺ ꝺ ne illa non potuerit hr̃i libertas hũana a pcto: ꝯ est ũrere an fuerit⁹ ꝓsibilis alĩ⁹ modus liberatiõis hũane. Nam si nõ fuerit ꝓsibilis alius modus/ꝓssibilis chr̃i fuit ad libertatẽ hũanã necessariã nauigatio ad trãseundũ ꝺ̃ insulaz: qꝛ aliter nõ ꝓt transiri. Et si fuit ꝓsibilis alius mod⁹/ꝓssibilis chr̃i nõ fuit necessaria ad liberationẽ hũani ge. Et ꝺ hoc ꝓcedit ratio Aug⁹ in li. 13. de trini. Si nõ credim⁹ illi fidelis ꝓmanet: negare seipsum nõ ꝓt. Seipsuz ãt negare. ℣ fuit iustitiã suã negaret. ℣ ipe sit iustitia. ℣ ℣ꝙ non fuerit ꝓsibile alio modo hoiem liberari ꝙ ꝑ passionẽ chr̃i. ¶ ℣. Fides/nõ ꝓt subesse. ℣ z. Sz antiq̃ ꝓfes crediderũt chr̃m passurum ℣ ℣ꝙ non potuerit esse ꝙn chr̃s pateretur.

5.d.20.ã 4.q.1. Et opus. 3.ca.17.

Ad primũ Ergo ꝺ̃m, ꝙ rõ illa ꝓcedit ꝺ necessitate coactionis ex ꝑte ꝺi. ¶ Ad 2m ꝺ̃z, ꝙ rõ illa ꝓcedit de necessitate coactionis ex ꝑte hois christi. ¶ Ad 3m ꝺ̃m, ꝙ hoiem liberari per passionem chr̃i conueniẽs fuit, z mie z iustitie eius. Justitie quidem: quia per passionẽ suaz chr̃s satisfecit ꝓ pcto hũani ge. z ita homo per iustitiã chr̃i liberatus est. Misericordia, ꝓpter nimiam charitatez qua ꝺilexit nos, cum essemus mortui peccatis, conuiuificauit nos in chr̃o. ¶ Ad 4m ꝺ̃m, ꝙ angeli non fuit remediabile sicut pctm hois: vt ex supra dictis in prima parte patet.

¶ Utrũ fuerit ꝓsibilis alĩ⁹ mod⁹ liberationꝭ humane ꝯ ꝑ passionem chr̃i. Arti. 2.

Ad secundũ Sic ꝓceꝺit. Ut ꝙ nõ fuerit ꝓsibilis alius modus liberationis humane ꝯ ꝑ passionem ꝛ̃pi. Dicit. n. ꝺ̃s Jo. 12. Nisi granum frumenti cadens in terrã mortuum fuerit, ipsum solum manet, si autem mortuum fuerit, multum fructuz affert. vbi dicit aug. ꝙ seipsuz granum ꝺicebat. Nisi ergo mortem passus eẽt aliter fructus nostre liberationis non fecissem. ¶ ℣. Matth. 26. ꝺominus ꝺicit ad patrem. Pater mi, si non potest ḣc calix transire nisi ꝺibam illum, fiat voluntas tua. Loquitur autem ibi ꝺe calice passionis. ergo passio christi preteriri nõ poterat. Unde z hr̃l. ꝺicit, ideo calix transire ñ potest nisi illum ꝺibat, quia reparari nisi ex eius passione non possumus. ¶ ℣. Justitia ꝺei exigebat vt homo a peccato liberaretur, chr̃o ꝙ passionẽ satisfaciente. Sed chr̃s fuã iustitiã nõ pot ꝓterire: ꝺ. n. 2ª ad tim. 2. Si nõ credim⁹, ille fidelis ꝓmanet: negare seipsum nõ pot. Seipsuz ãt negaret. ℣ iustitiã suã negaret, ℣ ipe sit iustitia. ℣ ℣ꝙ non fuerit poꝛe alio modo hoiem liberari ꝙ ꝑ passionẽ chr̃i. ¶ ℣. Fides/nõ pot subesse. ℣ z. Sz antiq̃ ꝓfes crediderũt chr̃m passurum ℣ ℣ꝙ non potuerit esse ꝙn chr̃s pateretur.

Sed ꝓtra Est. ꝙ aug. ꝺicit. 13. ꝺe trini. Modũ ꝙ nos ꝙ mediatorẽ ꝺei z hoium, hoiez chr̃m iesum, ꝺeus liberare ꝺignatur, asserimus bonum z ꝺiuine congruum ꝺignitati: vez ẽt ostendamus, si alium modum possibilem ꝺeo ꝺefuisse, cui⁹ potestati cuncta equaliter subiacent.

Rñ ꝺeo ꝺ̃z, ꝙ aliqꝺ ꝑt ꝺici poꝛe vt ipoꝛe ꝺupliciter. Uno modo simpliciter z absolute, alio modo ex suppõne. Simplr igit⁹ z absolute loquẽꝺo, poꝛe fuit ꝺeo alio modo hoiem liberare ꝯ ꝙ passionẽ chr̃i: qꝛ nõ ẽ ipoꝛe apud ꝺeum oẽ ꝓbũ: vt ꝺ. luc. primo. Sed ex alĩ⁹ suppõne facta fuit, impoꝛe: qꝛ. n. impoꝛe est ꝺei ꝓsciam falli, z eius voluntatẽ seu ꝺispõnẽ cassari, supposita ꝓscia z ꝓꝺestinatiõe ꝺei ꝺe passione chr̃i. no erat simul poꝛe christum non pati, vl homines alio⁹ ꝯ ꝙ ei⁹ passionẽ liberari. Et est eadem rõ ꝺe oĩbus his que sunt ꝓscita z ꝓꝺestinata a ꝺeo: vt in prima ꝑte habitũ est.

Ad primũ Ergo ꝺ̃m, ꝙ ꝺ̃s ibi loquit̃ ꝯ suppõnẽ ꝓscia z ꝓꝺestinatiõe ꝺei: ꝑm quã erat ꝺestinatũ. vt fructus humane salutis nõ sequeret. nisi chr̃o paterẽt. ¶ Et similiter intelligendum est ꝙ secundo obiicit. si nõ pot hic calix transire nisi ꝺibam illum. ſ. ꝙ hoc ꝙ tu ita ꝺisposuisti. vnde subdit, fiat voluntas tua. ¶ Ad 3m ꝺicendum, quod hec etiam iustitia ꝺepẽꝺet ex voluntate ꝺivina, ab humano genere satisfactionem exigente ꝓ peccato: nã si vo luisset absq; oĩ satisfactiõe hominem a peccato liberare, contra iustitiam non fecisset. Ille enim iuꝺex nõ pot saluam iustitia culpam sine pena ꝺimittere, ꝺ hz punire culpã alium cõmissam: puta vel in alium hominem, vel in totam rẽpublicã, siue in suplorem principẽ. Sed ꝺeus nõ hz aliquem superiorem, sed ipse est supremum z commune bonum totius vniuersi. Et ideo si ꝺimittat peccatum, quod habet rationem culpe ex eo ꝙ cõtra ipsum committitur, nulli facit iniuriã: sicut quicũq; homo remittit offensaz i se cõmissam absq; satisfactione. misericorꝺiter z nõ iniuste agit. Et ſ̃ ꝺauid miam petẽs ꝺicebat, tibi soli peccaui. q. ꝺ. pores sine iniustitia mihi ꝺimittere. ¶ Ad 4m ꝺ̃z, ꝙ ꝺes hũana, z ẽt scripture ꝺine quibus ꝺes instruitur, inniuntur prescienti z ꝓꝺestinationi ꝺiuine. Et ſ̃ eadẽ rõ est ꝺe necessitate ꝙ ꝓuenit ex ꝓsciẽtia z voluntate ꝺiuina.

¶ Utrum fuerit aliquis modus conueniens ad liberationem humani ge. ꝛis ꝯ ꝙ passionem chr̃i. Articulus 3.

Ad tertiũ Sic ꝓceꝺitur. Ut ꝙ alius modus ꝓueniens ꝺ̃z fuisse liberatiõis hũane ꝯ ꝙ passionem chr̃i. Natura. n. in sua opõne imitatur opus ꝺiuum. vt pote a ꝺeo mota z regulata. Sed nã nõ facit ꝙ duo ꝙ ꝑ vnũ ꝓt facẽ. Cũ ꝙ ꝺeus potuerit hoiem liberare sola, ꝓa voluntate. nõ vr cõueniẽs fuisse, quod ad libationẽ hũani gẽis chr̃i passio adꝺeretur. ¶ ℣. Ea ꝙ fiunt ꝑ nãm, conueniẽtius fiũt ꝯ ea ꝙ fiũt ꝙ violentiã: qꝛ violentia est ꝙꝺ exitio seu casus ab eo ꝙ ꝺ est ꝑm naturã: vt ꝺ. in li. 3. ꝺe celo. Sed passio chr̃i mortẽ violẽtã iduxit, ergo cõueniẽtius fuisset vt chr̃s naturali morte moꝛiẽꝺo, hoiez liberaret. ꝯ ꝙ pareret. ¶ ℣. Cõueniẽtissimũ vr, ꝙ ille ꝙ violẽter z iniuste ꝺetinet, per suplonis potẽtiã ſ̃poliet. vñ isa. 52. ꝺr. gratis venũꝺati estis, z sine argento redimemini. Sed ꝺiabolus nulluz ius in hoie habebat: quẽ ꝙ fraudẽ decepat. z per quãꝺã violẽtiaz seruituti sub ꝺitiebat. Ergo vr cõuenientissimũ fuisse, ꝙ chr̃s ꝺiabolũ per solã potentiam ſpoliaret absq; sua passione.

Sz cõtra Est. ꝙ aug. ꝺicit. 13. ꝺe trini. Sanande nostre miserie cõuenientior modus alius nõ fuit, ꝯ ꝙ chr̃i passionem.

Rñ ꝺeo ꝺ̃m, ꝙ tãto aliqꝺ modus cõueniẽtior est ad assequẽꝺũ finẽ, quãto ꝓ ipm plã cõcurrũt ꝙ sunt expediẽtia fini. Per hoc aũt ꝙ hõ ꝙ chr̃i passionẽ est liberat⁹, multa cõcurrũt ꝙ sunt expediẽtia fini. Per hoc aũt ꝙ hõ ꝙ chr̃i passionẽ est liberat⁹, multa cõcurrer

explenit/z commendando matrem/z latronem eruditum etcetera.

¶In responsione ad tertium memento q̄ maledictus a deo q̄ dicitur sup̄ eum/ mali aliq̄d a deo infertur: quia enim ipse dixit z fecta sunt/ sicut benedicere alicui deum/est bene facere illi/ita deum maledicere alicui/ē illi malum facere. Et quia deꝰ propter secl̄us populi sui percussit christū/multa mala pene z spāliter mālū pene ignominiosissime crucis intulit illi/sicut maledixit ch̄o/dum illi malum fecit z propterea christus sicut z omnis patiēs in cruce/ maledictus a deo dicitur.

¶Super artim. 5.

Julius ꝑ passiōib⁹ corpalib⁹ ab extrīseco illatis intelligitur: vt in corpore ar/author expliceat. Sunt enim duo genera passionum. Quedaz spirituales: vt decipi/priuari virtute/ z huiusmodi. Que longe fuerūt a ch̄o: q̄z derogarēt ꝑfectiōi aie ipsi⁹. Quedā corpales: z he sūt duplices. q̄dā ab intrinseco: vt egritudines corpales. Et de his nō ē q̄o: q̄z nō decuit ch̄m infirmari: h̄ sat fuit ab intrinseco h̄re passiones nāles absq; egritudie: vt famē/sitiz/lassitudinē q̄ ad corpus: et tristitiam/timores z hmōi q̄ ad ptē sensitiuā aie. Quedā vo ab extrinseco: siue sint pure corpales/vt flagella/ꝓfossio z hmōi: siue aliq̄r spūales/ vt infamari z hmōi. Et sīr siue extrisece/ vt spoliari z hmōi siue itus/vt tristari ex sensatis z obtis. De his.n. q̄ ab extrinseco inferri p̄t passioni bꝰ absq; spūali dānosa patiēntis/q̄o est: vt vnico ꝛbo dicat. ¶In corpe ē vna distinctio bimēbris cū duabꝰ ꝓclonibus inꝑta ipsa mēbra distō n⁹/interiecta explicatione tituli. Distō ē. passiones humane ab extrinseco p̄t cōsiderari dupl⁹: vel ex spēs vel ꝑm genus. ꝓria ꝓclo. nō oportuit ch̄m pati omnem hūanā passionez ꝑm spēz: ꝓbat⁹: q̄z multe earum sunt ꝓprie vt p3. Scōa ꝓ est. Ch̄s passus est oēz hūanā passionē ꝑm genus, q̄n in cruce expansis manibus moritur, vt alterā manu veterē pp̄m, altera, eos qui er gētibus sunt, rahat. ꝑ Sexta ratio est: quia per hoc genus mortis diuerse virtute s designātur. Unde Iaug. dicit in li. de gratia ve. z no. te. Non frustra tale genus mortis elegit: vt latitudinis z altitudinis z longitudinis, z profunditatis. de quibus apostol⁹ loqtur, magister existeret. Nam latitudo est in eo ligno quod transuersum desuper figitur hoc ad bona opera pertinet: quia ibi extenduntur manus. Longitudo in eo quod ab ipso ligno vsq; ad terram conspicuum est: ibi enim quodam modo statur. l. ꝓ ꝑsistit z psueueratur. qō longanimitati tribuit. Altitudo est in ea ligni parte q̄ ab illa q̄ trāsuersuz figitur, sursum versus relinquitur. ℔ est ad caput crucifixi: quia bene sperantiū superna expectatio est. Jam vero illud ex ligno quod sirum occultat, vñ totū illud exurgit, profunditatez significat gratuite gre. Et sic aug. super Jo. dicit lignum in quo fixa erāt membra patiētis. ēt cathedra fuit magistrorum. ꝑ Septima rō est: q̄z hoc genus mortis plurimis figuris respondet. Ut.n. aug. dicit in sermone de passione. de diluuio aquarum, hūanū genus archa lignea liberauit. De egypto di populo recedēte, moyses mare virga diuisit, z pharaonem, pstrauit, z populum dei redemit. Idem moyses lignū in aquam misit, z amarā aquā in dulcedinē cōmutauit. Et lignea virga de spiritali petra, salutaris vnda, pferē. Et vt amalech vincerent, circa virgam moyses expansis manibus extendit⁹, Et lex dei, arche testi creditur lignea. Ut his omnibus ad lignum crucis, quasi per quosdam gradus veniatur.

Ad primum Ergo dōz, q altare holocaustoz i quo sacrificia animaliuz offerebantur, erat sacrū de lignis: vt habetur ero. 26. z quantum ad hoc veritas respondet figure. Non autem oportet quod quantum ad omnia: quia iam non esset similitudo, sed veritas: vt dam. dicit in. 3. li. Spāliter tamen vt chrys. dicit non caput ei amputatur vt ioann. neq; rectus ē vt isaias: vt corpus integrum z indiuisibile morti seruet, z non fiat occasio volentibus ecclesiam diuidere. Loco ā mālis ignis, fuit in holocausto christi. ignis charitatis.

¶Ad secundum dōm, q ch̄s detractibiles passiones sumere renuit, q̄ ptinebāt ad defectum scie vel gre aut ēt ꝑrutis. Nō aūt illas que ptinēt ad iniuriā ab exteriori illataz q̄nimo vt dicitur hēb. 12. sustinuit crucē ꝓfusione cōtępta. ¶Ad 3m dōz, q (sicut aug. dicit. 14. contra faustuz) perūi maledictū est, z per consequens mors z mortalitas ex peccato prouenientes. Caro autem christi mortua fuit, similitudinem habens carnis peccatis, propter hoc moyses eaz nominat maledictum: sicut z apostolus nominat eā peccatum: dicens secunde ad corin. 5. eum qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatuz fecit scilicet propter penam peccati. Nec ꝛ̄ malor inuidia est, quia dixit maledictus est a deo: nisi enim deus peccatum odisset, non ad eam suscipiendam at q̄ tollendam filiuz sum mitteret. Confitere ergo maledictum suscepisse pro nobis, quem confiteris mortuum esse pro nobis. Unde ad gal. 3. dicitur christus nos redemit de maledicto legis, factus pro nobis maledictum.

¶Utrum christus omnes passiones sustinuerit.

Articulus 5.

Articulus V.

Ad quintū Sic ꝓcedit⁹. Uidet q̄ rp̄s oēs passiōes sustinuerit. Dicit enīz hyr. 10. de tri. Unigenitus dei ad pagēdū mortē sue sacramentum, consummasse se omne humanarum genus passionum testatur, cum inclinato capite emisit spiritum. Uidetur ergo q̄ omnes passiones humanas sustinuerit. ¶ Isa. 52. dicitur, Ecce intelliget seruus meus, z exaltabitur, z eleuabitur, z sublimis erit valde: sicut obstupuerunt super eū multi. sic inglorius erit inter viros aspect⁹ eius z forma eius inter filios hominuz. Sz christus est exaltatus secundum hoc quod habuit omnem gratiam z omnem scientiā pro quo super eum multi admirantes obstupuerunt. Ergo videtur quod inglorius fuerit sustinendo omnem passionem humanaz. ¶ Passio chr̄i ordinata est ad liberationem hoiꝭ a pcō: vt supra dctm est. Sed ch̄s venit liberare hoies ab oi⁹ gne pcō⁹. ergo debuit pati omne genus passionum.

Sed cōtra Est, q̄ dicitur Jo. 19. quod milites primi q̄ dem fregerunt crura, z alterius qui crucifixus est cum eo, ad iesum autem cum venissent, non fregerūt eius crura. Nō ergo passus est omnem humanam passionem.

Rñdeo Dōz, q passiōes hūane ꝑt̄ cōsiderari 2⁹. Uno⁹ q̄tuz ad speciem: z sic nō oportuit ch̄z pati oēm passionem: quia multe passionum species sibi inuicem contrariantur: sicut combustio in igne z submersio in aqua. Loquimur enim nunc de passionib⁹ ab extrinseco illatis: q̄ passiōes ab intrinseco cāras, sicut sunt egritudines corporales, non decuit euz pati: vt supra dictum est. ꝑ Sed secundum genus passus est omem passionem humanam. ℔ quidem potest considerari tripliciter. Uno modo ex parte hominum a quibus passus est. Passus est enim aliquā z a gentilibus z a iudeis z a masculis z a feminis: vt patet de ancillis accusantibus petrum. Passus ē ℟ z a principibus z a ministris eorum z populoribus: secundum illud ꝓsa. Quare fremuerūt gētes. z ppl̄i medi. sunt inania. astiterūt. et. z princi. conue. in vnum aduersus dominum, z aduersus christum eius. Passus ē etiam a familiaribus z notis: sicut patet de iuda eum ꝓdente. z petro ipm negāte. Alio modo ꝓsidē ex pte eoz in q̄bus hō pōt pati. Passus ē. n. ch̄s in suis amicis, eū deserentib⁹. Jn fama. p blasphemias ⁊ cū platas. In honore z gl̄ia. p irrisiones z ꝓtumelias et illatas. In reb⁹. p⁹ q̄ ēt vestibus spoliatus ē. In aia p tristitiā, tedioz z timoreꝫ. In corpe p vulnera z flagella. ℨ⁹ pōt ꝓsiderari ℟tum ad corporis mēbra. Passus est enim ch̄s in capite, pungentium spinarum coronam: in manibus z pedibus fixionem clauoruum: in facie alapas: z in toto corpore flagella. ꝑ Fuit ēt passus ꝑm omnem sensum corporeum. secundum tactum q̄dē, flagellatus z clauis ꝓfix⁹: ꝑm gustū, felle z aceto potat⁹ ℨ olfactū, in loco fetido cadauerū moriuoz/q̄ or: caluarie/appēsus patibulo ℨ auditū. lacessit⁹ vocib⁹ blasphemātiū z irridentiū. ℨ visū, videns mſez z discipulū diligebat flentes.

Ad primū Ergo dōm, quod ꝑ⁹ illō hyr. est intelligendū ℟tuz ad oia genera passionū: nō aūt quantum ad, omnes spēs. ¶Ad 2m dōm, q̄ simpliciter probatur tripliciter. Uno modo ex parte generalitatis pdōnum agentium a quibus z ꝛ rerū in quibus z membrorum scandalis passus est. ꝑ Aduerte hic primo, quod autho⁹ summarie pertransit generalitatez passionum christi: nā si adamus sim dimerāde eēnt omnes conditiones passionum eius z differentie earum, humanuz ingenium forte defeceret. Clare siqdem liquet, quod passus est iudicialiter z extraindicialiter. z iudicio ecclesiastico z seculari. passus ē oībus ne superdie/ blasphemie/ seductiōis/ ambitionis / rebellionis / cesaree vsurpationis dine. passus ē a testibus falsis/ z a gnopita confessione occasionaliter. passus est vt malꝰ/ z vt stultus passus est a viris timoratis secundum legē dei (vt pote a fariseis) z hypocritis in ꝓtoitū/ z vacātib⁹ opib⁹ misericordie actual⁹) et a sceleratis. passus ē z simplr/ z cōparatiue ad barrabam. Et breuiter ad pelagus passionū hui⁹ cōtemplatio ingreditur z dāna nouaꝫ semp addūcet. ꝑ Aduerte 2o. q̄ ab illam ch̄s ḡnalitate passionū suscepit/ vt vniuersuz q̄ ad malas deificaret. Ita q̄ ſ̄ ꝓbū dinū suscipiēdo hūanā nām, assūpsit quodāmō totum vniuersum q̄ ad bona, (p quāto i hoie omnes creature quodāmō conueniunt: vt i ꝓ⁹ hoie vbi vbi ꝛ clarauim⁹) ita minū i ḡnalitate inuruz passionū, deificauit totū vniuersuz q̄ ad malas: in malo emmō hois oia mala q̄dammō inueniunt. In cui⁹ signum ēt malo culpe carnē suā i pribus subiacē voluit: vt de massa peccatrice corpus sumēs, malā cui pe ēt quodāmō deificaret: vt oino ipletuz ꝓspiciam⁹/q̄ sic dēs dilexit mundū/z ꝑm bona et ꝑm mala: vt filiū suū vnigenitus daret. ꝑ Prodest aūt malox hmōi tāta dignitas humano ḡne valde q̄m malox in cursue post ade pctm leuitabilis ē. z necꝫ via ꝛrutis ambulātib⁹ ad celestē ꝓriam. Natr aūt eoꝛ⁹ fugibilia tristiaq; sūt magna: z ꝓpea arcta dura q̄ oz via vite. Sz vbi assūpta a ꝛbo deitaꝫ

Sth. 1ª. q. 2. ar. 3 q. 5. Et opuſ. 2. c. 238. z 239.

Ad sextū Sic ꝓcedit⁹. Uidet q̄ rp̄i non fuerit maior⁹ oibus aliis doloribus. Dolor enī patiētis auget ꝑm grauitatē z diuturnitatē passiōis. Sz q̄dā martyres, grauiores passiones z diuturniores sustinuerūt q̄ rp̄s: sicut pz de laurētio, q̄ est assatꝰ in craticula: z de vincentio, cuius carnes sunt vngulis ferreis lacerate. ergo vī q̄ dolor rp̄i patiētis nō fuerit maxim⁹. ¶ Aug⁹ mētis est mitigatiua doloris: intantū q̄ stoici posuerūt tristitiā in aiūm sapientis nō cadere. et arist. posuit q̄ virtus moralis mediū tz in passiōib⁹. Sed in rp̄o fuit pfectissima ꝛtus mētis. ergo vī q̄ in rp̄o nō fuerit maxim⁹ dolor. ¶ Quāto alīq̄ patiēs est magis sensibile, tāto maior sequit dolor passiōis. Sed aia est sensibilior q̄ corp⁹: cū corp⁹ sentiat ex aia. Ada ēt in statu innocētie vī corp⁹ sensibilius habuisse q̄ rp̄s, q̄ assumpsit corp⁹ hūanū cū nālib⁹ defectibus. ergo vī q̄ dolor aie patentis in purgatorio vel in inferno, vel etiā dolor ade si passus fuisset, maior fuisset q̄ dolor passionis rp̄i.

¶ Maiorus bōni amissio, causat maiorē dolorem. Sed pctō peccando amittit maius bonuz, q̄ rp̄s patiēdo⁹: q: vita gre est melior q̄ vita nature. Xp̄s ēt q̄ amisit vitā, post triduz resurrecturus. minus aliq̄d amisisse vī q̄ illi q̄ amittūt vitā pmāsuri in morte. ergo videtur q̄ dolor rp̄i nō fuerit maximus dolorum.

¶ Innocentia patiētis diminuit dolorē passionis. Sed rp̄s innocenter est passus: ꝑm illud hiere. 11. ego aūt quasi agn⁹ mānsuetus. qui portatur ad victimā. ergo vī q̄ dolor passiōis rp̄i nō fuerit maximus. ¶ Jn his q̄ rp̄i sunt, nihil fuit supfluū. Sed minimus dolor christi sufficisset ad finē salutis humane: habuit ser esīm infinitā virtutem ex psona dina. Ergo supfluū fuisset assumere maximum dolorem.

Sed cōtra Est, q̄ treñ. 1. oz ex psona rp̄i. Attendite z videte, si est dolor sicut dolor meus.

Rñdeo Dōm, q̄ sicut supra dictū est, cum de defectibus assumptis a rp̄o ageret, in rp̄o patiente fuit ver⁹ dolor, z sensibilis, qui cātur ex corpali nocitu⁰: z dolor interior, q̄ cātur ex apprehensiōe alicui⁹ nocumēti, q̄ tristitia dr. ꝑ Uterq; autē dolor in rp̄o fuit maxim⁹ inter dolores pātis vite, qō quidē contigit, ꝓpter quatuor. Prio quidē pp cās dolouis. nā dolouis sensibilis cā fuit lesio corpalis: q̄ acerbitatē hūit, tū pp gnalitatē passiōis de qua dcm est. tū ēt ex gne passionis: q: mors cōstituit in cruce est acerbissima: q: ꝓsigunt in locis nerosis z maxime sensibilibus. s. in manibus z pedib⁹: z ipm pondus corporis pēdētis. cōtinue auget dolorē. z cū hoc ēt est dolouis diuturnitas: q: nō statim moriunt, sicut hi q̄ gladio interficiunt. Dolouis aūt interiouis cā fuit prio q̄ dē oia pcta hūani gnis, ꝓ quib⁹ fatil facie bat patiendo. vñ ea quasi sibi ascribit, dicēs in ps. verba de victoriis meoꝛ. scdo spāliter casus iudeoꝝ, z aliorū in eius morte delinquentiū, z pcipue discipuloꝛ, q̄ scādalū passi sunt in rp̄i passione. tertio ēt amissio vite corpalis: q̄ naturaliter est horribilis hūane nāe. ꝑ Scdo p̄t magnitudo doloris ei⁹ cōsiderari ex pceptibilitate patiētis, z ꝑm alias z ꝑm corpus. Nā z ꝑm corpus erat optie cōplonatus: cū corpus ei⁹ fuerit formatū miraculose opōne spūs. s. sicut z alia q̄ p miracula fcā sunt, fuerūt alijs potioza (vt chrys. dicit de vino, in q̄ rp̄s aquā cōuertit in nuptijs) z io in eo marie viguit sensus tactus: ex cuius pceptione sequit dolor. Alia ēt ꝑm vires interiores, efficacissime apprehēdit oēs cās tristitie. ꝑ Tertio magnitudo doloris rp̄i patiētis, p̄t cōsiderari ex doloris z tristitie puritate. Nā in alijs patiētib⁹ mitigat tristitia interior, z ēt dolor exterior, ex aliqua cōsideratiōe rōnis. p quā dā derivatiōne seu redūdantiā a supioribus viribus ad inferiores. Quod in rp̄o patiēte nō fuit: q: vniuersq; virtū, ꝑmsit agere qō est sibi ꝓpriū: sicut dam. dicit. ꝑ Quarto pōt cōsiderari magnitudo doloris rp̄i patiētis, ex hoc q̄ passio illa z dolor a rp̄o fuerūt assumpta volūtarie, pp finē liberatiōis hoium a pctō. Et iō tāta quātitatē doloris assumpsit, q̄ esset ꝓportionata magnitudini fructus, q̄ inde sequebat. Ex his igit oibus causis simul cōsideratis, manifeste apparet q̄ dolor rp̄i fuerit maximus.

Ad primū Ergo dōm, q̄ rō illa procedit ex vno tm̄ ꝓdictoꝛ. s. ex lesiōe corpali, q̄ est cā sensibilis doloris. Sz ex aliis causis multo magis dolor rp̄i patiētis augetur: vt dcm ē. ¶ Ad ꝑm dōm, q̄ virtus moralis alr̄ mitigat tristitiā interiorem, z alr̄ exteriorē dolorem sensibilē. Tristitiam eīm interiorē diminuit directe, in ea mediuz cōstituēdo, sicut in ꝓpa materia. Mediū ār in passionibus ꝛtus moralis cōstituit (vt in scōa pte habitū est) nō ꝑm q̄ntitatē rei. Sz ꝑm quātitatē ꝓportiōis: vt. s. passio nō excedat regulā rōnis. Et q: stoici reputabāt. q̄ nulla tristitia eēt ad aliq̄d vtilis: iō credebāt q̄ totalr̄ a rōne discordaret. z p ꝛ⁹ q̄ totalr̄ eēt sapiēti vitāda. Sz ꝑm rei ꝛitatē tristitia aliqua laudabilis est (vt aug. ꝓbat in. 14. de ciui. dei) q̄ñ. s. ꝓcedit ex scō amore vt puta cū aliq̄s tristatur de pctis ꝓpriis vel alienis. Assumit ēt vt vtilis ad finē satisfactiōis p pctō: ꝑm illud apl̄i. 2. ad cor. in. 7. q̄ ꝑm deū est tristitia, pniam in salutē stabilem opat. Et iō rp̄s vt satisfaceret p pctis oiuz homi num, assumpsit tristitiā, maximā q̄dē q̄ntitatē absolutam: nō tñ excedentē regulā rōnis.

¶ Dolorē aūt exteriorē sensus, virtus moralis directe nō minuit: q: talis dolor nō obedit rōni: sed sequit eoꝛ⁹ nām. Diminuit tamen ꝑm indirecte, p redundātiam a supioribus viribus in iferiores. qō in rp̄o nō fuit, vt dictū est. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ dolor aie separate patiētis, ptinet ad statū future dānatiōis: q̄ excedit oē malū hui⁹ vite, sicut sanctoꝝ glia excedit oē bonū pātis vite. Ita cū dicimus rp̄i dolorē eē maximū, non cōparamus ei⁹ dolorē aie sepate. Corp⁹ aūt ade pati nō peterat nisi peccaret, z sic fieret mortale z passibile z miñ⁹ doleret patiēs q̄ corpus rp̄i, propter rationes ꝓdictas. Et q̄bus ēt appet, q̄ ēt si p ipole ponat q̄ adā in statu innocētie passus fuisset, minor fuisset dolor eius q̄ rp̄i. ¶ Ad quartū dōm, q̄ rp̄s nō solū doluit p amissione vite corpalis, ꝓut ei⁹ fuit pctōrum aliorū qui dolor in rp̄o excessit oēm dolorē cuiuscūq; cōtriti: tū q: ex maiori sapia z charitate pcessit, ex q̄bus dolor cōtritionis augetur, tū ēt q: p oibus peccatis simul doluit: ꝑm illud isa. 53. vere dolores nros ipe tulit. Ulta aūt corpalis rp̄i fuit tātē dignitatis, z pcipue pp diuinitatē vnitam, quod de eius amissione ēt ad horam, magis esset dolendum, q̄ de amissione vite alterius hoꝭ per quantuncunq; tēs. Uñ et ps. 87. etħ. q̄ō virtuosus plus doluit vitā suā, q̄to scit eā esse melioꝛē, z tñ eaz exponit pp bonū ꝛtutis. Et sīr rp̄s vitā suā marie dilectā, exposuit pp bonū charitatis: ꝑm illud hiere. 12. dedi dilectā aiam meā in manibus inimicoꝝ eius.

¶ Ad quintum dōm, q̄ innocentia patientis minuit dolorem passionis q̄tum ad numerum: quia cum nocens patitur, dolet nō solum de pena: sed etiam de culpa. innocēs autem solum de pena. Qui tamen dolor in eo augetur ex innocentia: inquantum apprehendit nocumentū illatū vt magis indebitū. Uñ et z alij magis sunt reprehensibiles, si ei non compatiuntur: secundum illud isa. 57. iustus autem perit, z non est qui recogitet in corde suo.

¶ Ad sextū dōz, q̄ rp̄s voluit genꝰ hūanuz a pctis liberare non sola pātē, sed iustitia. Et iō nō solū attēdit quātā virtutem dolor eius habuit ex diuinitate vnita: sed etiam

Universidad de Deusto Biblioteca

¶Super articulum septimum.

TItulus in corpore articuli clarificatur.

¶In corpore duo fiunt. p° distinguit quot sensib⁹ pōt itelligi qō ista. 2° ibi, Sed dicendum. Distinctio ponit duplex. p⁹ 3 ly tota. f. vi rōne ēntie vl potētiaꝝ. 2 ad⁹ rōe potētiaꝝ duplit: vl ꝑz act⁹ ea rū, vl ex pte subi. Er duo 2 surgūt tres qōnes, sc⁹. p⁹m ē an aia ꝑz totā ēntiā ꝑtis fuerit: 2 us ē an aia ꝑz oiuꝫ potētiaꝝ passiōes ꝑpiaꝫ passa fuerit: 3us ē an aia ꝑz oēs po⁹ ex parte subti passa fuerit. f. Pria ꝓclo ē. Aia xꝑi tota ꝑz ēntiā pas sa ē. Probt. tota essentia aie ꝓsigit corpi: ꝑ patiēte corpe, z dispōsito ad sepationē ab aia, tota aia patibat. Ad⁹ probat: qr ē tota in toto, z tota in qualibet parte.

¶Nota hic, q nō dicit auth⁹ q aia xꝑi tota ꝑz ēntiā doluit, sed dicit q passa est. dolere. n. ipo. tat actus ꝑtialis appetitus: pati autē cuius est. Un argumēta scoti in 3° sen. di. 5. ꝑ opiniones dicentem xꝑi aiam ꝑm ēntiā doluisse, si sunt ꝑ doctrinā hāc, nisi vltimū. f. in sepatiōe aie a corpe aia fuit facta ipassibilis ꝑ. Ad 2. n. dr, q aliō ē loq de sepatiōe aie, z aliud de sepato ē: nam ꝛ aia in sepato ē fuerit ipassibilis: quādiu tn in sepatione fuit, passibil erat, z patiebat dꝰ separatur: qr abijciebat a nāli sua statu q ꝓciebat cōp⁹. Un ī ista dr, corpore patiente, z dispōsito ad sepationem, tota essentia aie patibatur.

¶Scda ꝓclo est. Aia xꝑi ꝑm oēs po⁹ ꝑiores, patiebat passionib⁹ ꝓprijs illaꝝ potētiaꝝ. Probatur: qr in singulis viribꝫ ꝑioritib⁹, q circa tēporalia versant, innotiebatur aliquid qd erat causa doloris: vt patet ex ar. 5.

¶Tertia ꝓclo ē. Nō sup⁹ nō patiebat in xꝑo ex ꝑte sui obti. Probatur: quia dē erat cā aie christi nō doloris, sed delectationis et gaudij.

5. di. 15. q. 2. a. 1. q. 3. ā. 3. q. 2. Et ſ. q. 26 ā. 3. ad 1m, z ar. 8. z. 9. Et ſ. 7. ā. 5. Et opuſ. 3. c. 235.

¶Circa hanc cōclusionem dubium occurrit ex ſco. in. 3. ſenten. diſt. 15. pro bante q ratio ſuperioꝛis in Chriſto per propriū actū voluit de paſſione Chri ſti. Tum quia paſſio erat cōtra naturalem appetitū ipſius rationis ſupe rioris. Tum quia erat contra conditionatum velle eiuſdem. Quicquid autem nobis nolentibus vel naturali volūtate cōmodi, vel cōditionato velle accidit, ſufficiens cauſa triſtitie eſt: vt patet de miſeria quo ad pri mum, z de ꝓiectione mercis in mare quo ad ſecundum. Amplius chriſtus triſtatus eſt de peccatis hominum vl ſuum offenſe dei: ſed hoc ſpectat ad rationem ſuperioꝛem: quia hec triſtitia eſt ſecundum deum, eſt ſecun dum rationes eternas conſultas: que ſunt ſecundum aug. 12. de. tri. obiectum rationis ſuperioris ꝛ ergo.

¶Ad euidentiam huius ſcito quod cum ſecundum aug. de ci. dei. ca. 15. triſtitia ſit, de his, que nobis nolentibus accidunt, z noſtrum nolle qua drupliciter inuenſatur, vel per actuꝫ elicitum: vt ſi, nolo viſitari, vel p na turalem contrarietatem, vel voluntatem ſecundum ſe: vt nolumus miſe riam, vel per naturalem contrarietatem ad voluntatem colligatam ap petitui ſenſitiuo: vt nolumus vſ. vel per conditionatum actum voluntatis puta nolleitatem: vt nollemus proūcere merces in mare quas tamē proiecimus, putauit ſcotus in loco dicto q̄ illa ſtolumus nolle ſufficienter eā re triſtitiam in voluntate. ſi contra huiuſmodi nolle eueniat nobis aliquid ſic nolitum. f. Minus autem verum innenitur hoc dictum ſi ꝓpexerim⁹ q btis multa ꝑpt ſic nolita euenire, q tñ triſtari non ꝑpt. Voluntas enim cuiuſq; ꝑtis in ꝑtia ē, q ꝑm ſe nollet filiū dānari, vt ꝑz: qz iſta nolleitas eſt ſecundum amoꝛ ē nālē ad filiū, z qr l dānatis remanet: vt ꝑz de di uite, q petiit ne fres dānarent, z tñ btus nō triſtat ſi filij dānāt. Et ſile eſt de iniurijs q fiūt ſcis circa eoꝝ corpa: fūt. n. ꝑ nālē volūtatē eoꝝ, z tñ ſi tri ſtāt. Quocirca diſtinguēdū ē, q nolle, q ſiue nālē ſiue ꝛdōtāſ, ſit, z ſumi tur: Ut abc: q ē q̄tū ē ex ꝓtevolūtate, ſeu bo ni voliti aut mali no liti, z taliꝫ nolle non ſufficit ad cāndā triſtitiā: vt ex dictis ꝓz. Probat: q radicant in eſſentia ei⁹, que patiebat: q actus corporis, patiē tis erat.

¶Super arti. 8.

NOn corpe diſtinctio re petit poſi ta in precedenti articulo de totalitate aie. Deinde rīndet q̄ſito trib⁹ cōclonibus, prima eſt. Aia xꝑi tota ꝑz eſſentiā fruebat. Probat: qr tota ēntia ē ſubm portionis ſuplonis q fruebat. Et declarat a ſili ꝓcedētis articu li: vt ſicut portio ſup oꝛdinatꝫ ē pati ꝙ ꝑpa, ita ē ēntia patiētē, ita ē ēntia fruit rōne ꝓtis ſuperioris fruentis.

¶Scda ꝓclo est. Aia xꝑi totalitate potentiarū nō tota fruebatur. Probat ꝙ nec directe, qr nō ꝙ pars aie capax est fruitionis, nec ꝑ redūdāntiā qr in xꝑo ꝙdiu fuit viator, nō erat redundātia. ¶Tertia ꝓclo est. Suplor ꝑs aie ꝓprio actu fruebatur xꝑo patiente. Probatur: qr nō ipediebat a coena ſibi fruitiōe p inferiorem partē patientem.

¶Super arti. 9.

IN corpe vna concio Xꝑs eſt cōueniēti tpe paſſus. Probat vpliciter. Primo. paſſio xꝑi ſubꝛa erat ei⁹ vo lantati: ergo. Probat ꝛna qr voluntas xꝑi regebat dina ſapia, ſuauiter oia diſponē te, ſcdo ante aug.

¶In rñſiōe ad ꝑmū nota ꝙ moderni latini adhuc nō deſcunt circa q̄ſtiū hūe dīē, q̄n rps mortꝰ ē. Addūt q; ſtup argumēta gre corꝫ, ſcitātē dīei q̄n tidecimi: nā ēntade cima lūa filij⁹ mēſis erat celebris, ita q̄ nihil opis erat licitū ea, exceptis his q̄ adyecte dū ſunt: vt ꝑz ero. 12. Sed at in illa feria, vi. qua xꝑs paſſus ē licita fuiſſe opa: q̄ i feſtis fuiſſet illicita: vt ꝑz tum ex opib⁹ indeo ꝙ illo die iudiciales actꝰ xꝑz exercuerūt: tū ex actib⁹ ioſeph ꝛ nicodemi q̄ ſepelierūt xꝑm, q̄ fuiſſe licitū ſabbato, ꝑz ex eo ꝙ pp paſcenē feſtinata ſe pultura ē, vt aug. notauit, z ex eo q̄ mulieres ſcē ſabbato ſe ꝙi nuerūt officio cē xꝑs ſepultū. Un volūt ꝛba Joā. euāgeliſte erat ād paſceue paſce: ad iſam itelligi qō erat vigilia paſce.

¶Ad enidētiā huiꝰ cōſideradū ē, q̄ n ſolū certa incertis ꝓponēda ſt, z er certis ca q̄ ſbigua vñr iterpreda ſt, z ñ ē. Quocirca certitudo ſcripta a trib⁹ euāge. matth. marco, z luca dei ꝓpio die azimoꝝ, q̄ ūntadecia lūa eſt, q. f. fuit dies veneris i q̄ xꝑs paſſus ē, dꝰ ꝑpōi. iceris, ē varie exponi bilit⁹ fbis Joā. euāgeliſte: ñ q̄ ad ſcitatē, z falſitatē, qr oia, funt ſna, ſ, q̄ ad ſecuritatē ſenſ⁹ ſalis. Uerba ſi q̄dē illoꝝ, ñ ꝑpie ꝓpo ni ad rāz, miſi intelligēdo dīē illū veneris fuiſſe iuꝛa ūntadeci mā, qr ex ꝑſſe dīt primū dīē azimoꝝ: inchoatū veſpe ꝑceden te, vocātes dīē iouis ad veſpam, dīē aziꝛmoꝝ. Uerba at ioā. euāgeliſte ſenſui ſcitatis illi⁹ dīei, dr, q qr ꝑceptū de obſeruatiōe illi⁹ feſti ercipiebat ſpectantia ad ꝑparationem ciboꝝ, q̄ tñ erant ꝓhibita in ſabbato, colligit fuiſſe licita illo die q ſabbato non licuit, ſentnam lex ſubyna exceptione cōꝑehen

5. di. 15. q. 2. art. 3. q. 2. et ſ. q. 10. ar. 1. ad 3. q. 26 arti. 9. z 10. Et ſ. 1. q. 2. arti. 2. conin. Et opuſ. 3. c. 238. c. 239.

Iar. 10. enim.

¶Utrū tota anima xꝑi in paſſione frueret fruitione beata. Arti. 8.

AD octauū Sic ꝓcedit. Uī q aia xꝑi in articulo illius paſſionis non tota fruerek fruitione btā. Impoſſe est eñ ſimul dolere, z gaudere, cum dolor, z gaudiū ſint cōtraria. Sed aia xꝑi tota patiebatur dolorē in tē pore paſſiōis: vt ſupra habitū est. Non ergo poterat ee vt tota fruerek. ¶ Ꝑ. Phōdicit in ſeptio ethi. q triſtitia ſi ſit vehemēs, nō ſo lū ipedit delectatiōes ꝛnā. ſ. ꝓcūꝛ. z econuerſo. Dolor at paſſiōis xꝑi fuit maxim⁹ (vt oſtūs ē) z ſilr delectatio fruitiōis ē maxia: vt ꝓncipio ſcde ꝓtis hītū ē. Nō ergo potuit ee q aia xꝑi tota ſil pateret, z fueretur. ¶ Ꝑ. Fruitio btā ē ꝑz cognitionē, z amoꝛe dinoꝝ, vt ꝑz p aug. i ꝓio de doctria xꝑiana. Sz nō oēs vires aie attigūt ad cognoſcēdū, z amā dū deū. Nō ergo tota aia xꝑi fruebatur.

SZ cōtra Est, q dam. dicit 13. li. q̄ dinitas xꝑi permiſit car ni agere, z pati q̄ ꝑpa. Ergo pari rōne cū ꝓ puſi eēt aie inꝭtū erat btā, qr frueret, paſſio eius fruitionē nō impediebat.

RNdeo Dōm. q, ſicut dcm est ꝓius, tota aia ꝑt intelligi, z ꝑm eſſen tiā, z ꝑm oēs ei⁹ potētias. Si at itelligak ꝑz eſſentiā, ſic tota aia fruebat, inꝭtū est ſubm ſuplonis ꝓtis aie, cui⁹ est frui dinitate. vt ſi cut paſſio rōne eſſentie, attribuit ſuperioꝛi pti aie: ita ecōuerſo fruitio, rōne ſuplonis ꝓ tis aie, attribuak eſſentie. Si ꝛo accipiam⁹ totā aiam rōne oium potētiarū ei⁹: ſic nō to ta aia fruebak, nec directe q̄dē: qr fruitio nō ꝑt eſſe act⁹ cuiuſlibet ꝓtis aie nec ꝙ redūdā tiā g̃lie: qr dū xꝑs erat viator, ñ fiebat redū dātia g̃lie a ſuplonꝛ ꝓte in ſfertoꝛē nec ab aia in cop⁹. Sz qr nec ecōuerſo ſuplonꝛ pars aie impediebat circa id qō est ſibi ꝓpriū, ꝙ inferioꝛē. ꝓnō est ꝙ ſuplonꝛ ꝑs aie ꝓfecte fruebatur xꝑo patiente.

Ad ꝓmū Ergo dōm. q, gaudiuꝫ fruitiōis nō ꝛuak directe doloꝛi paſſiōis: qr nō ſunt de eodē, nthil aūt ꝓhibet cōꝛaria eidē inesse nō ꝑm idē. Et ſic gaudiū fruitiōis ꝑt ꝓtinere ad ſuplorem ꝓtem rōnis, q, ꝓpium actū: doloꝛ at paſſiōis ꝑm ſuū ſubm. Ad ēntiā vero aie pertinet doloꝛ paſſionis ex ꝑte corꝑis, cui⁹ est forma. gaudiū ꝛo fruitiōis ex parte potētie cui ſubijcitur.

¶Ad ꝑm dōm. q, ꝛ ꝺbū illud ꝑhi hz veritatē rōne redūdātie, q̄ nālr fit ab vna potētia aie in aliā. Sz hoc ixꝑo nō fuit: vt ſupra dictū est. ¶Ad tertium dōm, q, ratio illa procedit de totalitate anime quantū ad eius potentias.

¶Utr xꝑs fuerit cōueniēti tpe paſſ⁹. ar. 9.

AD nonū Sic ꝓcedit. Uī q xꝑs nō fuerit ꝓueniēti tpe paſſus. Paſſio eñ xꝑi figurabak ꝙ immola tiō ē agni paſcalis. vñ et apl's dicit ꝑme ad coin. 5. pasca nr̄m immolatus est xꝑs. Sed agnus paſcalis immolabatur 14. die ad veſperā: vt dr exodi. 12. Ergo vī q xꝑs tūc debuerit pati, q̄d patet esse falſum, nā tūc pasca cum ſuis diſcipulis celebrauit (ſm illud mar. 14. ꝓio die azimoꝝ q̄n pasca imolabāt, ſequenti autem die paſſus fuit.

¶ Ꝑ. Paſſio xꝑi dr eius exaltatio: ſm illud Jo. 13. Ꝺpz exaltari filiū hois. Ipse aūt xꝑs dr ſol iuſtitie: vt patet malach. vlti. Ergo vī

dit omnia similia. Et propter ea ex hoc ipo quod in die pᵒ paschę portant parari necessaria ad cibum/consequens est/quod et licita fuerunt omnia quę occurrens necessitas nature z pietatis exegisset: ac per hoc opus sepulture/mę pietatis gratia/(vt supra dictum est) licitum fuit. Actus vero iudiciales quum sint inter opera seruilia/prohibitos in veteri lege nescio: legimus enim petrum captum inter dies azimotum z propter tempᵒ illo in quo tamen licebat operari/reseruatus ę occisioi post paschą. Ueruntamę quicqd sit ō ẜ/sicut caiphas putdens ę hit⁹/pfulędo q̄ expedit vnum hoiez mori ꝓ pplo/facile potuit dispẽsare/quia periculum erat imora vt act⁹ iudicialis ẽt chr̃s licite se exercę crederẽt i pᵒ die azimoꝝ: pferri cū actⁿ hi nō er lege ẜ statutis eoꝝ vel ẜ tutudine z reuerẽtia q̄dā phibiti forte fuerint.

¶Super arti. 10.

In corpore vna ꝯclo Xps i loco conueniẽti passus est. ꝓbatur quia omnia ꝓpriis locis z temporib⁹ gesta sunt: q̄ ola loca z tpa i manu eⁱ⁹ sunt ergo.

¶In rñsione ad. 1ᵐ z 3ᵐ/aduerte q̄ ad ifantę chr̃e/passⁿ/est ex portā i loco dānatoꝝ: vt mors sua/ꝑ turpioꝝ rederet/dō/in loco publice ignominie ac marime patulo passⁿ ẽ.

¶Super arti. 11.

In corpore vna distinctio cū duabꝫ ꝯclusionibus. Dicit ẽ. Alia rõe ẜ itẽtionis/indoꝝ z naᵗ ẜ dinā electionis xps int latrões crucifⁱˣ ẽ. Quia 2º. Chr̃s crucifⁱˣ ẽ iter latrones ẜ itẽtionę iudeoꝝ: vt crederet ẽt malus iter malos puniri⁹: ẽ ꝑ ꝯuenientem ad malā ieoꝝ itẽtionē. q̄ ime̅ pfonā finimalo. ẜ ꝯueniẽter quātū ad euẽtum: quia oppᵐ euenit/dū chr̃s crux adoraⁿ/z ab illorū crucibꝫ sic discernit. z ꝑe totum oppm euẽit. Putauerūt iudei ꝑfidẽ crucē chr̃i cū crucibꝫ ipsoꝝ/dum sit cū ipis crucifixus sic alij ptrāsiert: ẜ ꝯuenit vt chr̃i crux fulcrit/ita q̄ ẽt eis meo/rabiles ẽnẽ ñ venerabiles rddiderit: vt in templo pati debuerit, z non extra portaz ciuitatis. ¶ Ꝑ. Medicina dz morbo respõdere Sed passio chr̃sti fuit medicina cõtra peccatum ade. Adam autem non fuit sepultus in hierusalẽ sed in hebron: dicitur enim Josue. 14. nomen ebron antea vocabaⁿ cariatharbe, adam maximus, ibi in terra ꝺ enachim sita est. Ergo vt q̄ chr̃s in hebron z non in hierusalẽ pati debuerit.

Sed ꝑtra Est. quod dicitur luc. 13. Non capit prophete tam perire extra hierusalem. Sed chr̃sti fuit propheta. Conuenienter ergo passus est in hierusalem. Alio & inter.

Rñdeo Dōz, q̄ sic dr̃i li. 83. q. oia ꝓpriis locis z tpib⁹ gesta sunt. Conuenienter ergo passus est in hierusalem. Et hoc fuit ꝓpter tria. Primo quidẽ vt ex hoc magis sua dilectionę cõmẽdaret: q̄ vitam suam ꝓ nobis dedit qñ erat in pfectissimo statu. Secõ, qa nō ꝓueniebat vt in eo appareret nature diminutio, sicut nec mo:bus: vt supra dictum est. Tertio, vt in iuuenili etate/mouẽs z resurgẽs, futurā resurgentium qualitatẽ i seipo ꝯstituẽs ꝑfaret. Aũ dr̃ ephe. 4. Donec occurramꝰ oẽs i vnitatem fidei z agnitionis filij dei in virū pfectum. in mẽsurā etatis plenitudinis chr̃sti.

¶Utrum chr̃stus fuerit conueniẽti loco passus. Arti. 10.

Ad decimuz Sic ꝓcedit. Uꝺ q̄ nō ꝓueniẽti loco xps passus fuerit. Chr̃s. n. passus est ẜm carnẽ hūanā, q̄ qdem concepta fuit ex virgine in nazareth, z nata in bethleem. Ergo videtur quod non, in hierusalem sed in nazareth vel in bethleẽ pati debuerit. ¶ Preterea, Ueritas debet respondere figure. Sed passio chr̃sti figurabatur per sacrificia veteris legis. Sed huiusmodi sacrificia offerebantur in templo, Ergo videtur quod et Chr̃stus in templo pati debuerit, z non extra portaz ciuitatis. ¶ Ꝑ. Medicina dz morbo respõdere Sed passio chr̃sti fuit medicina cõtra peccatum ade. Adam autem non fuit sepultus in hierusalẽ sed in hebron: dicitur enim Josue. 14. nomen ebron antea vocabaⁿ cariatharbe, adam maximus, ibi in terra ꝺ enachim sita est. Ergo vt q̄ chr̃s in hebron z non in hierusalẽ pati debuerit.

Sed ꝑtra Est. quod dicitur luc. 13. Non capit prophete tam perire extra hierusalem. Sed chr̃stus fuit propheta. Conuenienter ergo passus est in hierusalem. Alio & inter.

Rñdeo Dōz, q̄ sic dr̃i li. 83. q. oia ꝓpriis locis z tpib⁹ gesta sunt. Conuenienter ergo passus est in hierusalem. Et hoc fuit ꝓpter tria. Primo quidẽ vt ex hoc magis sua dilectionę cõmẽdaret: q̄ vitam suam ꝓ nobis dedit qñ erat in pfectissimo statu. Secõ, qa nō ꝓueniebat vt in eo appareret nature diminutio, sicut nec mo:bus: vt supra dictum est. Tertio, vt in iuuenili etate/mouẽs z resurgẽs, futurā resurgentium qualitatẽ i seipo ꝯstituẽs ꝑfaret. Aũ dr̃ ephe. 4. Donec occurramꝰ oẽs i vnitatem fidei z agnitionis filij dei in virū pfectum. in mẽsurā etatis plenitudinis chr̃sti.

¶Utrum chr̃stus fuerit conueniẽti loco passus. Arti. 10.

Ad decimuz Sic ꝓcedit. Uꝺ q̄ nō ꝓueniẽti loco xps passus fuerit. Chr̃s. n. passus est ẜm carnẽ hūanā, q̄ qdem concepta fuit ex virgine in nazareth, z nata in bethleem. Ergo videtur quod non, in hierusalem sed in nazareth vel in bethleẽ pati debuerit. ¶ Preterea, Ueritas debet respondere figure. Sed passio chr̃sti figurabatur per sacrificia veteris legis. Sed huiusmodi sacrificia offerebantur in templo, Ergo videtur quod et Chr̃stus extra portaz ciuitatis. ¶ Ꝑ. Medicina dz morbo respõdere Sed passio chr̃sti fuit medicina cõtra peccatum ade. Adam autem non fuit sepultus in hierusalẽ sed in hebron: dicitur enim Josue. 14. nomen ebron antea vocabaⁿ cariatharbe, adam maximus, ibi in terra ꝺ enachim sita est. Ergo vt q̄ chr̃s in hebron z non in hierusalẽ pati debuerit.

Sed ꝑtra Est. quod dicitur luc. 13. Non capit prophete tam perire extra hierusalem. Sed chr̃stus fuit propheta. Conuenienter ergo passus est in hierusalem. Alio & inter.

Rñdeo Dōz, q̄ sic dr̃i li. 83. q. oia ꝓpriis locis z tpib⁹ gesta sunt. Conuenienter ergo passus est in hierusalem. Et hoc fuit ꝓpter tria. Primo quidẽ vt ex hoc magis sua dilectionę cõmẽdaret: q̄ vitam suam ꝓ nobis dedit qñ erat in pfectissimo statu. Secõ, qa nō ꝓueniebat vt in eo appareret nature diminutio, sicut nec mo:bus: vt supra dictum est. Tertio, vt in iuuenili etate/mouẽs z resurgẽs, futurā resurgentium qualitatẽ i seipo ꝯstituẽs ꝑfaret. Aũ dr̃ ephe. 4. Donec occurramꝰ oẽs i vnitatem fidei z agnitionis filij dei in virū pfectum. in mẽsurā etatis plenitudinis chr̃sti.

¶Utrum chr̃stus fuerit conueniẽti loco passus. Arti. 10.

Ad decimuz Sic ꝓcedit. Uꝺ q̄ nō ꝓueniẽti loco xps passus fuerit. Chr̃s. n. passus est ẜm carnẽ hūanā, q̄ qdem concepta fuit ex virgine in nazareth, z nata in bethleem. Ergo videtur quod non, in hierusalem sed in nazareth vel in bethleẽ pati debuerit. ¶ Preterea, Ueritas debet respondere figure. Sed passio chr̃sti figurabatur per sacrificia veteris legis. Sed huiusmodi sacrificia offerebantur in templo, Ergo videtur quod et Chr̃stus

ã 3. q. 35. ã 7. ad 1ᵐ 2. ſ. q. 85. ã 3. ad 3ᵐ. Et ot. pus. 60. ca. 18. co. 2.

ordinationem. ꝼ Quantum enim ad intentionem iudeoꝝ: duos latrones vtrinq; crucifixerunt (sicut dicit chr̃s.) vt eorum supplitionis fieret particeps. Sed non ita euenit: nam de illis nihil dicitur. Huius autem vbiq; crux honoratur: reges diademata deponentes, assumunt crucem in purpureis, in diademata bus, in armis: in mensa sacrata vbiq; terrarum crux emicat.

¶ Quantum vero ad dei ordinationem chr̃stus cum latronibus crucifixⁱˣ est: q̄z vt hiero. dicit sup mat. sicut ꝓ nobis maledictū crucis factⁿ est chr̃s, sic ꝓ eoꝝ salute iter noxios ẜi no eius crucifigit. ꝼ 2º (vt dicit leo papa in sermone de passione) duo latrones vnⁿ ad dextrā z alⁿ ad sinistram crucifigunt: vt ipsa pathuli spẽ monstraret illa q̄ in iudicio ipsius, eoꝝ hoiuz facięda est discretio. Et alicui dicit sup ioā. Ipsa crux si attẽdas tribunal fuit. in medio enim iudice ꝓstituto, vnⁿ q̄ credidit libera tus, alⁿ q̄ insultauit dānatⁿ est. iā significabat q̄ factuⁿ est de viris z motuis, alios positurⁿ ad dextrā, alios ꝺo ad sinistrā. ꝼ 3º ẜm hyr̃, duo latrones leue ac dextre affigunt, oẽm hūani ẜis vniuersitatem vocari ad sacrm passionis dñi ofidẽtes. Sz q̄ ꝑ diuersitatẽ fideliū ac infideliū, fit oiuz ẜm dextrā sinistrāq; diuisio, vnⁿ ex duob⁹ ad dextrā eⁱ⁹ sit⁹, fidei iustificatiõe saluatur. ꝼ 4º, q̄ vt beda dicit sup mar, latrones q̄ cū dño crucifixi fuit, significant eos q̄ sub fide ꝓfessione chr̃i, vel agonẽ martyrij vl quelibet arctioris discipline institutа subeũt. Sed q̄ hoc ꝑ eterna gloria gerunt, dextri latronis fide designant: qui vero hūane laudis intuitu, sinistri latronis mentem imitantur z actus.

Ad ꝑmũ Ergo dōz, q̄ sic xps debitū mortⁱ ñ hūit, ẜ mortẽ ita ẽt nō hūit meritū, vt cū latronibus poneret, ẜ voluit cū iniquis deputari, vt sua virtute iniquitatem destrueret. Unde chr̃s dicit super ioan. quod latronem in cruce conuertere, et in paradisum inducere, non minus fuit quā concutere petras.

¶ Ad secundum dicendum, quod non conueniebat vt cū xps aliquis alius pateretur ex eadem causa. Unde origen. ibidem subdit, oẽs fuerant in peccatis: z oẽs opus hẽbant vt ꝑ eis alⁱ moreret, nō ipsi, paliꝑ. ¶ Ad 3ᵐ dōm, q̄ sicut aug. dicit in lib. de ꝑsenu euãgelistaꝝ, possumus intelligere math. posuisse pluralem numerū ꝓ singulari: cū dr̃it latrones improperabãt ei.

¶ Uel potest dici secundum hiero. quod ꝓmũ vter q̄ blasphemauerit, deinde vilis signis, vnus eorum crediderit

¶ Utrum passio chr̃sti sit eius diuinitati attribuenda. Art. 12.

Ad ꝺuodecimuz Sic ꝓcedit. Uꝺ q̄ passio xpi sit eⁱ⁹ diuinitati attribuẽda. ꝺr̃. n. ꝓ⁹ ad co. 2. Si cognouissẽt nũq; dẽz glie crucifixissent. Sz dñs glie ẽ chr̃s ẜm diuinitatem. q̄ passio chr̃i cõpetit ei ẜm diuinitatem.

¶ Ꝑ. Principium salutis humane est ipsa diuinitas: secundum illud psal. salus aũt iustoꝝ a dño. Si q̄ passio xpi ad eius diuinitatem nõ pertineret, vꝺ q̄ non posset nobis esse fructifera. ¶ Ꝑ. Iudei puniti sunt ꝓ pctō occisionis chr̃i, tanq; homicide ipsⁱ⁹ dei: q̄ magnitudo pene demõstrat. Hoc aũt non esset si passio dei: q̄ magnitudo pene demõstrat. Hoc aũt non esset si passio ad diuinitatẽ nõ ptineret. q̄ passio xpi ad diuinitatẽ eⁱ⁹ ptinuit.

Sz ꝑ Est. q̄ athanasius dicit in epla ad epictetum, Nam deus manẽs verbū est impassibile. Sed impassibile nõ põt pati. Passio ergo xpi nõ ptinebat ad eius diuinitatem.

Rñdeo Dōm q̄ (sicut supra dictū est) vnio humane nature z diuine facta est in ꝑsona z hypostasi z suppposito, manẽte tñ distinctione naturarũ: vt. ſ. sit eadẽ ꝑsona z hypostasis diuine z humane nature, salua tñ vtriusq; nature proprietate. Et ideo (sicut supra dictũ est) suppposito diuine nature attribuẽda est passio, nõ rõne diuine nature, q̄ est impassibilis, sed rõne humane nature. ¶ Uñ in epla synodali cirillus dicit. Si quis non cõfitetur dei verbū passum carne, z crucifixum carne, anathema sit. Pertinet ergo passio Chr̃sti ad suppositū diuine nature ratione nature passibilis assumpte: non autem ratione diuine nature impassibilis.

Ad ꝑmũ Ergo dōm, q̄ dñs glie dr̃i crucifixus, nõ ẜm q̄ est dñs glie: ẜ ẜm q̄ erat hõ passibilis. ¶ Ad secm dōm, q̄ (sicut dr̃i in quodã sermone ephe. cõcilij) mors xpi tanq; facta mors dei. ſ. p vnionem in ꝑsona, destruxit mortẽ: qm deus z hõ erat qui patiebaⁿ. Non eñ natura dei lesa est, sed humana, neq; mutatione sua succedunt passiones. ¶ Ad tertium dōm. q̄ sicut subditur ibidem, nõ purum hoiem crucifixerũt iudei, sed deo intulerũt ꝑsumptiones. Pone eñ principem loqui q̄ verbũ, z hoc fornari per literas in charta aliqua, z dirigi ciuitatibus, z aliquis inobediens, chartam disrumpe, ad mortis sententiam deducetur: nõ tanq; chartã disrumpens, sed tanq; verbũ imperiale disrũpens. Non ergo securus sit iudeus, tanq; purum hoiem crucifigens: q̄ enim videbat, quasi charta erat: q̄ autem in ea celabatur, imperiale verbum erat. natum ex natura, non ꝓlatum per linguam.

¶ De cã efficiente passionis xpi. Qõ. 47.

Deinde Considerandũ est de causa efficiente passionis Chr̃sti.

¶ Et circa hoc queruntur ser. Primo, vtrum Chr̃stus fuerit ab alijs occisus, vel a seipso. Secundo, ex quo motiuo seipsum passiõi tradiderit. Tertio, vtrũ pater tradiderit eum ad patiendũ. Quarto, vtrum fuerit conueniens, vt per manus gentium pateretur, vel potius a iudeis. Quinto, vtrum occisores eius eum cognouerint. Sexto, de peccato eorum qui Chr̃sum occiderunt.

¶ Utrum Chr̃stus fuerit ab alio occisus, an a seipso. Arti. 1.

Ad ꝑmũ Sic ꝓcedit. Uꝺ q̄ xps nõ fuerit ab alio occisus sed a seipso. Dicit enim ipe io. 10. Nemo tollit animã meã a me, sed ego pono eam. Ille autem dicitur aliquem occidere, qui animam eius tollit. Nõ est ergo xps ab alijs occisus, sed a seipso.

¶ Ꝑ. Illi qui ab alijs occidũtur, paulatim debilitata natura deficiũt. z marie hoc apparet in crucifixis: vt enim dicit augu. in. 4. de trini. longa morte cruciabantur ligno suspensi. Jn xpo autem non hoc accidit: nam clamans voce magna, emisit spiritum: vt dicitur matth. 27. Non ergo chr̃s ẜ ab alijs occisus, sed a seipso. ¶ Ꝑ. Illi qui ab alijs occisus, sed a seipso. ¶ Ꝑ. Illi qui ab alijs occidũtur, per violentiam moriuntur, z ita non volũtarie: q̄ violentum opponitur voluntario. Sed aug. dicit in. 4. de trini. quod spiritus chr̃sti non deseruit carnẽ inuitus, sed quia voluit, quando voluit, z quomodo voluit. Non ergo chr̃stus est ab alijs occisus, sed a seipso.

Sed ꝑtra Est. q̄ dr̃i luc. 18. Postq̄ flagellauerint, occident eum.

Rñdeo Dōm, q̄ aliquid potest esse cã alicuius effectus dupl̃r. Uno modo directe ad illud agẽdo. Et hoc modo persecutores chr̃sti eum occiderũt, quia sufficientem causam mortis ei intulerunt, cũ intentiõe occidendi ipsum, z effectu subsequente: q̄. ſ. ex illa causa est mors subsecuta. ¶ Alio modo dicitur aliquis causa alicuius indirecte. ſ. quia non impedit cum impedire possit: sicut si dicatur aliquis aliq̄ perfundere, quia non clausit fenestram per quam imber ingreditur. Et hoc modo ipse Chr̃stus fuit causa sue passionis z mortis: poterat enim suam passionem z mortẽ impedire. Primo quidem aduersarios reprimendo, vt eum aut non vellent, aut non possent interficere. Secõ, q̄ spiritus eius habebat potestatẽ conseruandi nãm carnis sue, ne'a quocũq; lesiõ inflicto oppimeretur. Qõ quidem habuit anima chr̃sti, q̄ erat verbo dei coniuncta in vnitate ꝑsone: vt augu. dicit in quarto de trini. Et ergo anima xpi nõ repulit a proprio corpore nocumentum, sed voluit q̄ nã corpalis illi nocumento succũberet, dr̃ suam aiam posuisse, vel voluntatem deponendi eam, vel resumendi eam. Et hoc ꝓpter tria. Primo quidem ad ostendendum potestatem suam super mortem. Secõ, ad ostendendum q̄ mors xpi non fuit ex necessitate naturę, sed ex voluntate patiẽtis. Tertio, ad ostendendum q̄ mors xpi non fuit ex necessitate naturę, sed ex voluntate patiẽtis. Et hoc ꝓpter tria. Primo quidem ad ostendendum potestatem suam super mortem. Secõ, ad ostendendum q̄ mors xpi non fuit ex necessitate naturę, sed ex voluntate patiẽtis.

¶ Super arti. 12.

Utrum sit dicendũ de⁹ passus est: vel ex eo q̄ xps passus est: hoc est eñ ꝺrere si passio xpi sit deitati ascribẽda. ¶ In corpore vna est ꝯclo. passio xpi at tribuẽda est suppositо diuino/nõ rõne diuine sed hũane nãe, ꝑbat. Unio nãe vtriusq; facta est in persona/saluaᵗ vtriusq; nãe ꝓpietate: ergo 12. Et confirmatur auctho⁹ tate cirilli 2c.

J. q. 50. art. 1. ad 2. 2. q. 51 ar. 3. co. Et opus. 3. c. 337. 2. 338.

¶ Sup. q. 47. art. 1. Utrum Chr̃stus fuerit ab alio occisus, an a seipso. Arti. 1.

Ad ꝑmũ Sic ꝓcedit. Uꝺ q̄ xps nõ fuerit ab alio occisus sed a seipso. Dicit enim ipe io. 10. Nemo tollit animã meã a me, sed ego pono eam. Ille autem dicitur aliquem occidere, qui animam eius tollit. Nõ est ergo xps ab alijs occisus, sed a seipso.

¶ Ꝑ. Illi qui ab alijs occidũtur, paulatim debilitata natura deficiũt. z marie hoc apparet in crucifixis: vt enim dicit augu. in. 4. de trini. longa morte cruciabantur ligno suspensi. Jn xpo autem non hoc accidit: nam clamans voce magna, emisit spiritum: vt dicitur matth. 27. Non ergo chr̃sti ẜ ab alijs occisus, sed a seipso. ¶ Ꝑ. Illi qui ab alijs occidũtur, per violentiam moriuntur, z ita non volũtarie: q̄ violentum opponitur voluntario. Sed aug. dicit in. 4. de trini. quod spiritus chr̃sti non deseruit carnẽ inuitus, sed quia voluit, quando voluit, z quomodo voluit. Non ergo chr̃stus est ab alijs occisus, sed a seipso.

Sed ꝑtra Est. q̄ dr̃i luc. 18. Postq̄ flagellauerint, occident eum.

Rñdeo Dōm, q̄ aliquid potest esse cã alicuius effectus dupl̃r. Uno modo directe ad illud agẽdo. Et hoc modo persecutores chr̃sti eum occiderũt, quia sufficientem causam mortis ei intulerunt, cũ intentiõe occidendi ipsum, z effectu subsequente: q̄. ſ. ex illa causa est mors subsecuta. ¶ Alio modo dicitur aliquis causa alicuius indirecte. ſ. quia non impedit cum impedire possit: sicut si dicatur aliquis aliq̄ perfundere, quia non clausit fenestram per quam imber ingreditur. Et hoc modo ipse Chr̃stus fuit causa sue passionis z mortis: poterat enim suam passionem z mortẽ impedire. Primo quidem aduersarios reprimendo, vt eum aut non vellent, aut non possent interficere. Secõ, q̄ spiritus eius habebat potestatẽ conseruandi nãm carnis sue, ne'a quocũq; lesiõ inflicto oppimeretur. Qõ quidem habuit anima chr̃sti, q̄ erat verbo dei coniuncta in vnitate ꝑsone: vt augu. dicit in quarto de trini. Et ergo anima xpi nõ repulit a proprio corpore nocumentum, sed voluit q̄ nã corpalis illi nocumento succũberet, dr̃ suam aiam posuisse, vel voluntatem deponendi eam, vel resumendi eam. Et hoc ꝓpter tria. Primo quidem ad ostendendum potestatem suam super mortem. Secõ, ad ostendendum q̄ mors xpi non fuit ex necessitate naturę, sed ex voluntate patiẽtis. Tertio, ad ostendendum q̄ mors xpi non fuit ex necessitate naturę, sed ex voluntate patiẽtis. Et hoc ꝓpter tria. Primo quidem ad ostendendum potestatem suam super mortem. Secõ, ad ostendendum q̄ mors xpi non fuit ex necessitate naturę, sed ex voluntate patiẽtis.

cit/sed cõplacuit sibi sua mors: sicut etiã sancti martyres dicũtur voluntarie mori. ℣ Virguit aũt ad hoc duplr. ex parte q̃dẽ corporis: qr corp⁹ xp̃i erat necessario passiuũ mortis ab illis actiuis / scz flagellis clauis ꝛc. Ex parte ẽo aie: qr si potuisset p̃seruare corpus ab oi extrinseca violẽtia/tenebat͛ se custodire in corpore: ac y hoc nõ custodiẽs peccasset. Probat͛ sequela: qr q̃libet hõ tenet͛ se custodire a malis: qr tenet͛ post deũ alias diligere ꝓximũ corp⁹ qr charitate. ¶ Dubiuz scdo occurrit de rõne ꝑclusionis: qm̃ nec vnio aie xp̃i ad verbũ/manifestat aiam xp̃i ha buisse hanc ꝓtatem. Nec auctoritas aug. ita hoc tradit / vt nõ possit glossari q̃ intẽdit de voluntate ſm affectũ z nõ ſm cãm. Sicut etiã author su peri⁹ in.q.13.ar.3.ad primũ/glossat dam. eſurinit/sitinit mortuus est xp̃s quia voluit, glossa / volũtate diuina: q̃ tñ author hic humane Christi voluntati tribuit.

¶ Ad quẽdẽtiã hoũ sciẽdum est/q̃ de aia xp̃i dupl͛ loq possumus, ſ. ſm ꝓtutẽ naturalẽ vel gratuitam in ea manẽtẽ/qua scz ipa ꝛz potẽs/z sic aia xp̃i non poterat ꝑseuare corp⁹ ſuũ a lesuũs/nisi gloriam aie derinãdo in corp⁹/et reddẽdo illud impalibile qũ fuisset ſ my steriũ nr̃e redemptionis: z ꝓ ordinẽ incarnationis/q̃ ab initio diffinitum est vt aia existẽte gl̃iosa corp⁹ maneret passibile: ſm ꝑfectũ (vt supra dictum est) reducãtur gl̃e in corpus. Dicit currendo ꝗppe p oẽs g̃fas insfundas manentes in aia xp̃i/sicdo appet nullam in ea fuisse potẽtiã aliã ad ꝑseruãdũ corp⁹ a lesuũs appropriatis. Alio mõ loqui possumus de aia Christi vt est instrm coniunctũ deitatis / et sic vt supra⁹ in.q. 13.ar.2.ad 3. dixit author/potestatem habuit faciẽdi omnia miracula ordinabilia in fines incarnationis: hoc est omnes mutationes creaturarũ ꝑeter ꝓpertantes ad creationem z nõ. Et sic loquitur hic author de anima Christi/ita q intendit q̃ anima Christi vt organum verbi/poterat z voluntates perfequutoum/immutare z potestatem eoz impedire/sicut poterat alia mira cula in celo z in terra facere: z similiter poterat cõseruare carnem suaz ne lederetur a flagellis/clauis z quibuſcũq lesuiis/sicut potuit seruare petrum super aquas ambulantem ꝛc. Et huius ratio in scdo dubio reddet.

¶ Ad obiectionem ergo Scoti primam/dz q̃ peccat ſm nõ causam vt causam. Concesso siquidem toto argumento/nihil aliud habetur nisi q̃ corpus Christi necessario passum est ab extrinsecis / conferendo actiua ad passiuum (scz corpus z animam) ſm se. Cum his enim stat q̃ anima illa vt organum verbi/potuisset si voluisset impedire passionem. ℣ Ad secundam dz q̃ soluit seipsam: quia ex quo homo plus animaz ꝓpriam ꝙ ꝓpriũm corpus tenetur diligere / constat q̃ non peccat/ sed bene facit qui quum possit non custodit ꝓpriũm corpus a lesuiis ꝓpter salutem animarum: Christus autem pastor bonus fuit / ponens animam hoc est vitam suam ꝓ ouibus suis.

¶ Ad scdm dubium dz/q̃ quia a catholicis acceptatur q̃ anima Christi fuit organum coniunctum verbi dei/ consentaneum rationi est vt q̃ singulariter z ineffabiliter assumptum est organum/ad omnia effectũ sit organum ad que potest instrumentaliter cõcurrere. Nam sicut caput est Christus etiam angelorum/z in scientia z gratia z virtutib⁹ prelatus est omnibus/ita etiam potentia instrumentali super omnia sit que possunt diuino organo fieri: omnia enim que excellentia sunt z nõ decerent Christi animam/sed consonant conditioni eius/credẽda sunt inesse illi. Et sic ex vnione anime Christi ad verbum / manifestatur rationabiliter potestas hec/scz ꝑseruãdi ꝓpriũm corpus a lesuiis/in anima Christi vt organum est verbi. Et licet glossari forte possit Aug. ad planũ tñ sensum ex cõtextu recurrẽdum est: z ille tenẽdus quicquid glossent alij. Qd̃ aũt author diuine volũtati ibi tribuerit q̃ hic humane/nõ est mirũ: qr ipsemet anime Christi: scz q̃ quia instrm nõ ꝓprie sed principalis agentis ꝑtãe agit/ideo opa anime xp̃i pure organice/attribuuntur deitati. Et ꝓpterea vtrũq̃ est verum. ſ. q. 48. ar. 2. z 3 cor. Et 4. ꝙ. 6. 55. ad 3. 2. 16. Et opus. 3. c. 234. Et ro. 5. p. 2. fi. 2. l. 5. co. 5. fi.

Arti. 2.

Ad scõm

Sic procedi tur. Videt͛ q̃ xp̃s non fuerit ex obedientia mortuus. ℣ Obedientia enim respicit ꝓceptũ. Sed non legitur Christo fuisse ꝓceptuz qd̃ ipse pateretur. Non ergo ex obedientia passus fuit. ¶ ℣. Illud dicitur aliquis ex obedientia facere, qd̃ facit ex necessitate ꝓcepti. Christus autem non ex necessitate, sed voluntarie passus fuit. Non ergo passus est ex obediẽtia. ¶ ℣. Charitas est excellentior virtus ꝙ obediẽtia. Sed Christus legit͛ ex charitate passus: ſm illud Ephe. 5. ambulate in dilectione. sicut z Christus dilexit nos, z tradidit semetipm ꝓ nobis. Ergo passio Christi magz dz attribui charitati q̃ obediẽtie.

Sed cõtra

Est. qd̃ dicitur ꝓhil. 2. Factus est obediẽs patri vsq̃z ad mortem.

Rñdeo

Dñm. q̃ cõuenientissimum fuit. q̃ xp̃s ex obediẽtia pateret͛. Primo qdẽ. qr hoc cõueniebat iustificationi humane: vt sicut ꝑ vnius hominis inobediẽtiã pctores cõstituti sunt multi. ita ꝑ vnius hois obediẽtiã, iusti ꝓstituant͛ multi: vt ro. 5. ℣ Scdo hoc cõueniẽs fuit recõciliationi dei ad hoies. Vñ vt ro. 5. recõciliati sumus deo ꝑ mortẽ filij eius, inquantum. ſ. ipsa mors xp̃i fuit quoddã sacrificium acceptissimũ deo: ſm illud Ephe. 5. tradidit seipsum ꝓ nobis. oblationem et hostiã deo in odorem suauitatis. Obedientia vero oibus sacrificijs anteferꝛ: ſm illud primi reg. 15. melior est obediẽtia q̃ victime. Et ideo cõueniẽs fuit. vt sacrificiũ passionis z mortis xp̃i ex obediẽtia ꝓcederet. ℣ Tertio hoc ꝓueniens fuit eius victorie: qua de morte z actore mortis triũphauit. Nõ enim miles vincere ꝓt. nisi duci obediat, et ita homo xp̃s victoriam obtinuit ꝑ hoc ꝙ deo fuit obediens: ſm illud ꝓuer. 21. vir obediens loquitur victorias.

Ad primũ

Ergo dñm. q̃ xp̃s mãdatum accepit a patre vt pateretur: hoc enim Joan. 10. potestatem habeo ponendi animam meã, z potestatem habeo iterum sumendi eam: z hoc mandatum accepit a patre meo. ſ. ponendi animaz et sumẽdi eam. Ex quo (vt Chrys. dicit) non est intelligendum, qd̃ ꝓtius expectauerit audire, z opus ei fuerit discere: sed volũtatiz monstrauit ꝓcessum, z cõtrarietatis ad patrem suspitionẽ destruxit. ℣ Quia tñ in mortẽ Christi lex vetus consummata est (scõm illud quod ipse mortẽs dixit Joan. 19. consummatum est) potest intelligi quod patiendo omnia veteris legis ꝓcepta impleuit. Moralia quidez, q̃ in preceptis charitatis fundantur, impleuit inquantum passuz est z dilectionẽ patris (secundum illud Joan. 14. vt cognoscat mundus q̃ diligo patrem, z sicut mandatum dedit mihi pater sic facio. surgite eamus hinc scilicet ad locum passionis) z etiaz ex dilectione ꝓximi: secundum illud gal. 2. dilexit me, z tradidit semetipsuz ꝓ me. ℣ Cerimonialia ẽo ꝓcepta legis, q̃ ad sacrificia z oblationes ꝓcipue ordinant͛. impleuit christus sua passiõe, inquantum oia antiqua sacrificia, figure fuerunt illi⁹ verꝰ sacrificij, qd̃ christus obtulit mortẽdo ꝓ nobis. Unde dz col. 2. nemo vos iudicet in cibo aut in potu, aut in parte diei festi, aut neomenie. q̃ sunt vmbra futuroꝝ: corpus, aũt christi: eo. ſ. q̃ chr̃s cõparat͛ ad illa, sicut corpus ad vmbrã. ℣ Precepta ẽo iudicialia legis que ꝓcipue ordinant͛ ad satisfaciendũ iniurijs passis, impleuit christus sua passiõe: qm̃ (vt in psal. dz) que nõ rapuit ero luit: permittens se ligno affigi, ꝓ pomo, q̃ de ligno hõ rapuerat ꝓtra dei mãdatum. ¶ Ad scõm dñm, q̃ obedientia etsi importat necessitatẽ respectu eius qd̃ precipit, tñ ipsa voluntas rẽ respectu impletionis preceptꝝ, z talis fuit obedientia christi. Hã ipsa passio z mors ſm se cõsiderata, naturali volũtati repugnabat, volebat tñ chr̃s dei voluntatẽ circa hoc implere: ſm illud psal. vt facerem voluntatẽ tuã deus meus volui. Unde dicebat matth. 26. si nõ potest trãsire a me calix iste, nisi bibã illũ, fiat volũtas tua. ¶ Ad tertiũ dz, q̃ eadẽ rõne christus passus est ex charitate z obediẽtia: qa z ꝓcepta charitatis ex obedientia impleuit, z obediens fuit ex dilectione ad patrẽ precipientẽ.

¶ Utrum deus pater tradiderit christum passioni. Arti. 3.

Ad tertium

Sic ꝓcedit. Uꝺ q̃ deꝰ ꝑ ſ tradiderit xp̃m passioi. Iniquũ enim z crudele vꝺ esse, q̃ innocens passioni z morti tradat͛. Sed sicut dz Deut. 32. deus fidelis z absq̃ vlla iniquitate. Ergo chr̃m innocentẽ ñ tradidit passioni z morti. ℣ Non videtur quod aliquis a seipso z ab alio mortẽ tradatur. Sed christus tradidit semetipsus ꝓ nobis: secundum quod dicitur Isa. 53. tradidit in mortem animaz suã. Nõ ergo videtur quod deus pater eũ tradiderit. ¶ ℣. Judas vituperatur ex eo quod tradidit christum iudeis: secũdum illud Joã. 6. vnus ex vobis diabol⁹ est: quod dicebat ꝓpter iudas, qui eũz erat traditurus. Similiter etiã vituperãt͛ iudei, q̃ eũ tradiderũt pilato: ℣ q̃ ipe dicit Joã. 28. gẽs tua z pontifices tui tradiderũt te mihi. Pilat⁹ ẽt tradidit ipm vt crucifigeret. vt ibi Joã. 19. Nõ ẽ aũt participatio iustitie cũ iniquitate, vt ro. 2. ad Coun. 6. Ergo vꝺ q̃ deꝰ ꝑ nõ tradiderit christum passioni.

Sed ꝓtra

Est. q̃ dicit ro. 8. ꝓpio filio suo nõ pepercit deus, sed ꝓ nobis oibꝰ tradidit illũ.

Rñdeo

Dicendũ. q̃ (sicut dictuz est) christ⁹ passus ẽ voluntarie ex obediẽtia patris. Unde ſm tria deꝰ pater tradidit christum passioni. Uno qdẽ modo. ſm q̃ sua eterna voluntate ꝓordinauit passionẽ christi ad hũani generis liberationem: ſm illud qd̃ ro. Isa. 53. dñs posuit in eo iniquitatez omnium nostrũ, z iterũ dñs voluit conterere eũ in infirmitate. ℣ Scdo inquãtũ inspirauit ei voluntatẽ patiẽdi ꝓ nobis, infundẽdo ei charitatem. Unde ibidem sequit͛. oblatus est, q̃ voluit, ℣ Tertio non ꝓtegendo eum a passione, sed exꝓnendo persequentibus. Unde z legitur Mat. 27. qd̃ pendens in cruce Christus dicebat, deus meus, vt quid dereliquisti me! quia. ſ. potestatem persequentium eum exposuit, vt Aug. dicit.

Ad primũ

Ergo dñm. q̃ innocentẽ hoiem passioni et morti tradere cõtra eius voluntatẽ. est impium z crudele. sic aũt deus pater christum non tradidit, sed inspirãdo ei volũtatem patiendi ꝓ nobis. In quo ostenditur et dei seueritas, qui pctm sine pena dimittere noluit (qd̃ signat apls dicens, ꝓpio filio suo nõ pepercit) z bonitas eius in eo, q̃ cum homo sufficiẽter satisfacere non posset per aliquã penam quam pateretur, ei satisfactor: ꝑm dedit. Quod signauit apls dicens, ꝓ nobis omnibus tradidit illum. z Ro. 3. dicit quem. ſ. Christum, ꝓposuit deus ꝓpitiatorem per fidem in sanguine ipsius. ¶ Ad scõm dicendũ, qd̃ Christus ſm qd̃ deus, tradidit semetipsum in mortem eadem voluntate z actione qua z pater tradidit eum: sed inquãtum homo, tradidit seipsum voluntate a patre inspirata. Unde non est contrarietas in hoc, qd̃ pater tradidit Christum, z ipse tradidit semetipsum. ¶ Ad tertiũ dicendum, qd̃ eadem actio diuersimode iudicatur in bono vel in malo, scõm qd̃ ex diuersa radice procedit. Pater enim tradidit Christum, z ipse semetipsum, ex charitate, et ideo laudantur. Judas autem tradidit ipsum ex cupiditate. iudei aũtez ex inuidia, pilatus ex timore mundano, quo timuit ceſarem, z ideo ipsi vituperantur.

¶ Utrum fuerit conueniens Christum pati a gentilibus. Arti. 4.

Ad quartum

Sic ꝓceditur. Uidetur qd̃ non fuerit conueniens Christum pati a gentilibus. Quia enim per mortem Christi homines erant a peccato liberandi, conueniens videbatur vt paucissimi in morte eius peccarent. Peccauerũt autem in morte eius iudei ex quorum persona dicitur Matth. 21. hic est heres, venite occidamus eum. Ergo videtur conueniens fuisse qd̃ in peccato occisionis Christi, gentiles non implicarentur.

¶ Preterea. Ueritas debet respondere figure. Sed figuralia sacrificia veteris legis, non gentiles, sed iudei offerebant. Ergo nec passio Christi que fuit verum sacrificium impleri debuit per manus gentilium. ¶ Preterea. Sicut dicitur Joan. 5. iudei querebant xp̃m interficere, nõ solum qr soluebat sabbatuz, sed qr ꝑem suũ dicebat deũ, equalẽ se deo faciens. Sz hoc videbatur esse solum contra legẽ iudeorum. vnde z ipsi dicũt Joan. 19. ſm legẽ du. mou. qr filium dei se fecit. Uidetur ergo conueniens fuisse qd̃ xp̃s nõ a gentilibus, sed a iudeis pateretur, z falsum esse quod dixerunt, nobis non licet interficere quẽmq̃: cum multa peccata ſm legem morte puniãtur, vt patet leui. 20.

Sed cõtra

Est, q̃ ipse dominꝰ dicit matth. 20. tradent eũ gentibus ad illudendũ, z flagellandum, et crucifigendum.

Rñdeo

Dñm. q̃ in ipso mõ passioꝝ xp̃i ꝓfiguratus est effectus ipsius. Ꝓio enim passio xp̃i effectũ salutis habuit in iudeis: quorum plurimi in morte xp̃i bapt͛zati sunt: vt ꝓz act. 2. z 3. ℣ Scdo vero iudeis ꝓdicãtibꝰ, effectus passionis xp̃i trãsiuit ad gẽtes. Et hõ cõueniẽs fuit vt xp̃s a iudeis pati inciperet, z postea iudeis tradẽtibꝰ. q̃ manꝰ gẽtiliũ. eius passio finiretur.

¶ Super arti. 4.

Iulꝰ clarꝰ. ¶ In corpore vnico cõclusio. Conueniens fuit vt christi passio a iudeis inciperet / z mediantibus ipsis q̃ gentiles finiret. ꝓ quo patur. Conueniẽter effectus passioꝝ ꝑfiguratus est in modo ipsius passionis: sed fructus inchoauit in iudeis / et perꝑfectus peruenit ad gẽtiles: ergo cõueniẽs modꝰ fuit vt xp̃i passio a iudeis inciperet / z ꝑ ipsos a gẽtilibus finiretur.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super articulum quintum.

Op⁹.c.18.1 fi. Et. 1. ad 501.2. le. 8,60,1,

NO corpore vna est distinctio bimēbris cū 2clusionib⁹ appositis iuncta mēbra. Distinctio est/q apud iudeos ꝺ̄ erāt maiores/ꝺ̄ minores. De maioꝛib⁹ tres 2clones ponunt. Prima est/qꝫ cognouerūt ipm esse messiā. scꝺa q̄ no cognouerūt ipm esse deū. tertia qꝫ ignoātia ista nō excusauit pctū eoꝝ. Prima 2clusio ꝑbat authoritate/ꝛ rōne/qꝛ videbāt oia signa dicta de messia. scꝺa ꝑbat authoritate eaꝺ̄/adiucto ꝓbo apli/si cognouissent. Et he 2clusiones cum suis ꝓbationib⁹ ab authoꝛe recitatiue assernunt: vt ꝑs in litera. P Tertia aūt 2clusio ipsi⁹ authoꝛis est/et ꝑbat: qꝛ eoꝝ ignoātia erat affectata: qꝛ videbant testimonia deitatis xpi sufficientia/ꝫ ipi ex prauo affectu puertebāt illa: ꝛ doctrinam abiciebāt/nolētes credere. ꝓbat Joan. 15. ꝛc.

¶Aduerte hic/qꝫ ly testimonia deitatis xpi essent fim se sufficientia ad causandā fidē volūtariāvel coactā hoib⁹ q̄ pntes fuerūt testimoniis illis: sꝫ miraculoꝝ sic factoꝝ ad ꝓfirmatione doctrine q̄ dicebat se deū. Th gr̄a ynfolis plonalis nō erat ꝑ quequaq; clara/tam hoib⁹ q̄ demonib⁹/ anteq̄ mysteriū hoc fuisset aptū/nata etiā sciebat q̄ messias erat de⁹ ꝛ filꝰ dei: nō th intelligebat in q̄ sensu verificaret qđ esset de⁹ aut dei filꝰ/ an ynionis ꝑsonalis gr̄az/an ꝑ aliquā excellētia singularissimā. Que dubitatio sublata vt post christi passionez q̄ ad demones/ꝛ resurrectionē quo ad hoies: qñ aperuit discipl⁹is sensum vt intelligerent scripturas/ꝛ amplius ꝑ missus fuit doctoꝛ eis veritatis Jo. 14. F Principes aūt ē in iudeoꝝ ignoātiā suaꝝ nō ex ambignitate modi possibilis adverisicādā Christi deitatē/hex prauitate affectus insurrexerūt in iesum quocūq; mō fuerit de⁹/ꝛ ideo reos seipsos ꝓstituerūt ois excellētie q̄ in illo hoie erat/ac ꝙ hoc deitatis. Ex eo em ꝙ nō curarūt attēdere testimoniis operū ꝛ ꝓboꝝ Christi/sed persequi illū elegerūt/ignoātiā ꝑ excusatione allegare nō potuerūt/ꝛ hoc est qđ dñs dicit Jo. 15. si non venissem ꝛc. vt in litera affert. ¶Sed occurrit sile dubiū de prima cōclusione. s. ꝙ maiores cognouerūt iesum esse Christū. Nā signa ꝛ testimonia apparētia ꝙ Jesus esset Christus/ly is in se fuerint sufficientia ad hoc testificandū/ꝛ videtes illa ad cōfirmatione ꝓfessionis xpi debebāt credere illū esse xp̄m: qꝛ th de xpo multa excellētia ꝛ maxima ꝓdicta erāt q̄ in iesu nō apparebāt/qꝛ in eoꝺ̄ aduētu implēda sunt: ꝛ maiores ignorabāt illos duos aduētus/ꝛ putabāt xp̄m in primo aduētu regnaturū ꝛ redēpturū tpale israel/ō videnꝫ etiā ignoasse ipm esse xp̄m/ ignoātia th affectata. P Et cōfirmatur hec ignoātia: qꝛ etiā discipuli dñi ab ipso erudīti: credētes ipm esse xp̄m/ꝓtabāt qđ in primo aduētu esset ꝓ aliter redēpturus israel/dicūt em/nos aūt ꝑabamus ꝙ ipse esset redēpturus israel. Paulus quoq; apls dicit se ignoāter peccasse/p̄narum traditionū emulatione: ſignificās ꝙ maiores qui eum docuerāt/ignorabant iesum esse xp̄m vñ statim ingressus in synagogas/predicabat affirmans qm̄ hic est Christus. Ipse quoq; dñs ante principes iudeoꝝ consilatus/quū adiuratus cōfessus esset se esse xp̄m/ subdidit de scōo aduētu gloriosio: vt excluderet ab eis excusatione sue ignoātie. Debebāt em inquirere quo hic scōs aduētus futurꝰ esset: ꝛ sic de regno Christi fuissent ꝺocti ꝛc. sed ipsi nolētes intelligere/dixerūt blasphemauit/reus est mortis ꝛc. Ubi apparet eoꝝ affectata cecitas: si em blasphemia est hominem esse Christū filiū dei/cur ꝙ expectādo talē futurū messiam/a iesu inquirebāt an ipse sit: nūqđ xp̄s blasphemꝫ esse dꝫ? Si aūt nō est blasphemia xp̄m/ sꝫ huic pauperi iesu/quē audistis post tot miracula suscitasse lazarū: audite q̄ hic panꝫ veniet gloſus cū ptāte ꝛc. ꝛ discite q̄ pauptas ꝛ affectꝰ nō facit illū blasphemū/sꝫ testē veritatis: sꝫ deptauit⁹ affectꝰ declinauit ad exercādū hoiem. P Ad h̄ pōt dici/q̄ inter maiores erat latitudo: ꝛ qđ illi maiores q̄ ꝑspicaciꝰ scripturas nouerāt/ꝛ miracula doctrinā xp̄i vt derāt nouerāt illū esse xp̄m: qꝛ vt dꝛ Matt. 21. dixerūt h̄ est ihs. Alij aūt maiores qui nō sciebāt tot signoꝝ re potuerūt. Nulli tñ excusati ob ignorantiā fuerī: qꝛ ī ꝓptu habebāt vñ poterāt cognoscere testimonia xp̄i/et certificari de dubijs quo ad excellētia ab ipso: quez vita doctria scripture/ miracula; tot cō mēdabāt. Si q̄s aūt putat omes maiores cognouisse ipm esse xp̄m: dicere pōt q̄ cognouerūt ipꝰ ex xp̄o/ q̄nis nō cognouerit qualiter xp̄i officiuꝫ cōsummatur esset.

¶Mihi vī faluo meo iudicio distīguē dū inter illud qđ fuit deoꝝ ꝓcipues potuerūt ac debuerūt cognoscere/ꝛ id qđ de facto cognouerūt/ꝛ dōs/q̄ potuerit ac debuerit cognoscere iesum. eē xp̄m: q̄ de fcō non cognouerit iesuꝫ eē xp̄m. Et p̄m satis patere pōt ex testimonijs miraculoꝝ ꝺo etrinen: h em duo dñs ipse allegat Jo. 15. si nō venissem ꝛ loquutus eis non fuissem/q̄ ad doctrinā testificantē de se: ꝛ si opa nō fecissem q̄ nemo alī⁹ fecit. ꝛc. ad miracula. Secūdū aūt s̄m deū ex eo q̄ ola dicta de xp̄o nō cognouerūt ipsi ex ipso: ꝓphatū em erat de ipso q̄ erat futurꝰ rex isrl/et redēpturꝰ ex captiuitate israel ꝛc. vñ magi dixerunt vbi est q̄ natꝰ est rex iudeoꝝ? Et h̄ ꝫ mō cognoscat q̄ de xpo fuit scōo aduētu intelligentem: ꝛ supra gen⁹ peccati addidit turpitudinem proditionis. Oꝫ quam in ꝑ. grauis ꝑm monstratur quum dicit: qm̄ si inimicus me⁹ maledisisset mihi/sustinuissem vtiq; et si is qui oderat me/super me magna loquutꝰ fuisset/absondissem me forsitan ab eo tu vero homo vnanimis dux meus/quātum ad localos/ꝛ notus meus: qui simul mecum dulces capiebas cibos.

¶Sup. q. 48. arti. 1.

¶Super articulum sextum.

PIlatus vt sonat.

¶In corpore tres conclusiones/ſurta tria genera hominum crucifigēntiū christū: scilicet principes iudeoꝝ/ꝑpm iudeoꝝ/ꝛ gentiles. Prima 2clusio pcm̄ ꝑm fuit grauissimū ex genere peri ꝛ ex malitia voluntatis. Scōa. Peccatū aliox iudeoꝝ fuit grauissimum er genere peccati/minus tamē ex circunstantia ignoātie. Tertia est. Peccatum gentilium: fuit grauissimum ex genere peccati/ multo autem magis excusabile ex ignorantia legis q̄ scripturarum. F Ubi videre potes ideo peccatum crucifixionis christi esse grauissimum ex suo genere: qꝛ ex suo genere fuit occisio filoli ꝺ̄ hoim⁹: tā excellētis in nocētie ꝛc. ſxit deus genus enim peccati ex obiecto seu materia circa quam/est sumitur. illa autez occisio constat quod/ secundum rem ad verbum incarnatum terminata/ est persona eius cruciffixa est mortua est. Maior autez ꝛ minor: granitas huius grauissimi/ secundum se pei attendit ex parte ipsoꝝ peccantium/ignoāter vel/scienter/ex maiori vel minori malitia peccantium.

¶In rñsione ad 2m/ qꝛ indecisus ibi relinquit an peccatū iudeoꝝ fuerit grauis/ pctō ꝑn cipū iudeoꝝ/ querit⁹ eorum fuerit gravius: Et dicēdū est/ q̄ peccatū iudeoꝝ fuit grauis: qꝛ ipse i maiori erat gradu constitutus/ꝛ ꝑpote apls: ꝛ nō solū viderat miracula christi/sed fecerat miracula in nomine christi/accepta ab ipo ꝑtāte sicut ceteri apostoli: ꝛ ꝑsecutus est iesum ex christianismo. matth. 16. apptobando responsionem petri pro oibus discipulis. tu es chs⁹ ꝛc. Et breuiter supra magnitia eōem fibi ꝛ ꝓncipibꝰ/ habuit ex celentem ingratitudinem: ꝛ supra gen⁹ peccati addidit turpitudinem proditionis. Oꝫ quam in ꝑ. grauis ꝑm monstratur quum dicit: qm̄ si inimicus me⁹ maledisisset mihi/sustinuissem vtiq; et si is qui oderat me/super me magna loquutꝰ fuisset/absondissem me forsitan ab eo tu vero homo vnanimis dux meus/quātum ad localos/ꝛ notus meus: qui simul mecum dulces capiebas cibos.

Ad. 2. m. ad. 1. fi. Et. 60. pol. 60. a. 8. fi.

DAd qntū Ūr q̄ pcuto res xp̄i. eū cognouerūt mt. Dꝛ em Matt. 21. qđ agricole videtes filiū, dixerūt intra se, hic est heres, venite occidam⁹ eū. Ubi dicit hiero. Manifeste dns ꝓbat ex ꝓbis iudeoꝝ, ꝙ nec pes non p ignorantiā. sꝫ p invidiā, dei filiū crucifixisse: intelexerūt em eū esse illū, cui pꝛ ꝙ ꝓpheta dicit postula a me, ꝛ dabo tibi gētes hereditatē tuā. Ergo vꝛ q̄ cognouerint eū esse xp̄m vel filiū dei. Ch̄. Jo. 15. dns dicit, Nūc aūt et viderūt ꝛ oderūt ꝛ me ꝛ patrē meū. Mō aūt videt, manifeste cognoscēt. Ergo iudei cognoscētes xp̄m, ex cā odij, ei passionē intulerūt. Ch̄. In quodā sermone ephesini cōcilij dr. Sicut ꝙ chartā imperialē discerpserit, tāꝺ imperatoris dissipēs ꝓbū, ad mortez addicit: sic crucifigēs iudeus quē videbat, penas dabit, tāꝺ in ipm deū ꝓbū plumptionis injicies. Hoc aūt nō esset si eū esse dei filiū, nō cognouissent: qꝛ ignoātia eos excusasset. Ergo videtur qđ iudei crucifigentes Christū, cognouerint eum esse filium dei.

SZ ꝺ Est, qđ dr. 1. ad corin. 2. si cognouissent, nunqꝺ dñm gl̄ie crucifixissent. Et act. 3. dicit petrus, iudeis loquēs scio qꝛ per ignoātiā fecistis, sicut ꝛ principes vestri. Et dns in cruce pēdens dixit pr dimitte illis, non em̄ sciunt quid faciunt.

Rñdeo Dom̄. qđ apud iudeos ꝺ̄ erāt maiores ꝛ quidā minores. Maiores ꝺ̄, qui eoꝝ principes dicebātur (vt dr in li. q. ve. ꝛ no. te.) sicut ꝛ demones, cognouerūt eū esse Christū ꝑmissum in lege: ois em̄ signa videbāt in eo, que dixerant futura ꝓphete. Mysteriū aūt diuinitatis ei⁹ ignorabāt, ꝛ ideo apls dicit, qđ si cognouissent, nunqꝺ dñm gl̄ie crucifixissent. F Sciēdū th, ꝙ eoꝝ ignorātia nō eos excusabat a crimine: qꝛ erat quodāmodo ignorātia affectata, videbāt em̄ euidentia signa diuinitatis ipsi⁹: ly ex odio ꝛ invidia xp̄i, ea peruertebāt, ꝛ ꝓbis ei⁹ qb⁹ se dei filiū fatebat, credere noluerunt. Un ipse de eis dicit Jo. 15. Si nō venissez ꝛ locut⁹ eis nō fuissez, pctm̄ nō hꝛent, nūc aūt excusationē nō hꝛt de pctō suo. Et postea subdit si opa nō fecissem ī eis, q̄ nemo alī⁹ fecit, pctm̄ nō hꝛent. Et sic ex ꝑsona eoꝝ accipi pt qđ dr Job. 21. dixerūt deo, recede a nobis, sciam viaꝝ tuaꝝ nolum⁹. F Witnotes Jo. 1. ꝓparates q̄ mysteria scripture nō nouerāt, ꝛ plene cognouerūt ipm esse nec xp̄m nec filiū dei. Ly em̄ aliquid eoꝝ in eū crediderint, multitudo tñ nō credidit. Et si aliqñ dubitauerunt, an ipse esset xp̄s, ꝓpter signoꝝ multitudinē ꝛ efficaciaz doctrine (vt hr Jo. 7.) tñ postea decepti fuerūt a suis ꝓncipib⁹, vt eū nō crederēt, neq; filiū dei neq; xp̄m. Un ꝛ petrus eis dixit, Scio qꝛ per ignoātiā fecistis, sicut ꝛ principes vestri: qꝛ. l. p principes seducti erant.

Ad p̄mū Ergo dom̄, q̄ illa ꝓba dñr ex ꝑsona colonoꝝ vinee, ꝑ qs significanꝫ rectores illi⁹ populi: q̄ eū cognouerūt esse xp̄m, ꝓmissum ī lege. F Sꝫ h̄ hec rñsio nē est vr. q̄ illa ꝓba pl. postula a me. ꝛ dabo tibi gētes hr̄ditatē tuā, eidē dñr cui vī filiⁿe⁹ es tu, ego hodie genui te. Si q̄ cognouerūt eū esse illū cui dictū est, postula a me ꝛ dabo tibi gētes hr̄ditatē tuā, sequit⁹ q̄ cognouerint eū esse filiū dei. Chr̄. ēt ibidē dicit q̄ cognouerūt eū esse filiū dei. Beda ēt dicit sup illud luc. 23. qꝛ nesciūt qđ faciunt. Notāꝺū inqt, ꝙ nō ꝑ eis oꝛat, q̄ quē filium dei intellexerūt, crucifigere ꝛ cōfiteri maluerūt. F Sed ad h̄ pōt rñderi, qđ cognouerūt eū esse filiū dei, nō per nām, sꝫ p excellētiā gr̄e singularis. F Possum⁹ th dicere, qđ etiā verū dei filiū cognouisse dñr, qꝛ euidentia signa hui⁹ rei habebāt⁹, quib⁹ th assentire, ꝑpter odiū ꝛ invidiā noluerūt, vt eū cognoscerēt esse filiū dei. ¶Ad scōm dom̄, ꝙ ante illa ꝓba ꝓmittit, si opa non fecissem in eis q̄ nemo alī⁹ fecit, pctm̄ nō hꝛent, ꝛ postea subdit, nunc aūt viderūt ꝛ oderūt ꝛ me ꝛ patrē meū. Per qđ ostēdit, qđ videtes opera Christi mirifica, ex odio ꝓcessit qđ eum filium dei non cognouerunt.

¶Ad tertium dicendū, qđ ignorantia affectata nō excusat a culpa, sed magis videtur culpā aggrauare: ꝛ sicut em̄ hoiem sic vehemēter esse affectū ad peccādū, ꝙ vult ignorantiā incurrere ne peccatū vitet. Et ideo iudei peccauerunt, non solum hominis christi sed etiam tanquam dei crucifixores.

¶Utrum peccatum christum crucifigentium fuerit grauissimum. Arti. 6.

Ad sextuz Sic ꝓcedit. Ūr q̄ peccatū crucifigētium chr̄m, nō fuerit grauissimū. Nō em̄ est grauissimū pctm̄, qđ excusationez habet. Sed ipse dominus excusauit peccatum crucifigentium eum, dicēs, pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt. Non ergo peccatum eoꝝ erat grauissimum.

Ch̄. Dominus dixit pilato ioan. 19. q̄ tradidit me tibi, maius peccatum habet. Ipse autem pilatus fecit christum crucifigi per suos ministros. Ergo videtur fuisse maꝫ peccatum iude ꝓcipuus, peccato crucifigentium christuz. Ch̄. Secundū ꝓbm 1. 5. ethi. Nullus patit iniustū volēs, ꝛ sicut ipse ibidem dicit, nullo patiēte iniustū, nullus facit iniustum. q̄ volenti nullus facit iniustuz. Sꝫ christus voluntarie est passus: vt supra habitū est. Nō ergo iniustū fecerūt crucifixores chr̄i. ¶ita eoꝝ pctm̄ nō fuit grauissimū.

Sed ꝺtra Est. q̄ super illō matth. 23. Et vos implete mēsurā patrū vestroꝝ. dicit chr̄y. Ostēꝺ ad veritatē excesserūt, m ēsurā patrū suoꝝ: illi. n. occiderunt hoies, isti ꝺeum crucifixerunt.

Rñdeo Dōm, q̄ sic dcm̄ est, ꝓncipes iudeoꝝ cognouerūt chr̄m: ꝛ si aliqua ignorantia fuit in eis, fuit ignorantia affectata, que eos nō poterat excusare. Et ideo peccatum eoꝝ fuit grauissimuz: tum ex gr̄e peccati: tum ex malitia voluntatis. Minores autem iudei, grauissime peccauerunt quantum ad genus peccati: in ali quo tamen diminuebatur eoꝝ peccatuz ꝑpter eoꝝ ignorātiaz. Unde sup illud luc. 23. nesciunt qđ faciūt: dicit beda. Pro illis rogat q̄ nesciērūt qđ facerent: zelū dei habentes, sed nō fꝫ scientiā. Multo autez magis fuit excusabile pctm̄ gentiliū, q̄ quoz manus crucifixus est, q̄ legis scientiā nō habebāt.

Ad p̄mū Ergo dōs, ꝙ excusatio illa dñi non refertur ad ꝓncipes iudeoꝝ, sed ad minores de populo: sicut dictum est. ¶Ad secundus dicēdum, quod iudas tradidit ipsum, non pilato, sed principibus sacerdotum qui tradiderunt eum pilato: secundum illō ioā. 18. ges tua ꝛ pontifices tui tradiderūt te mihi. Unorum tamē omnium peccatum fuit maius quam pilati: qui timore cesaris, christum occidit. Et etiam q̄am peccatum milituꝫ, q̄ mandato presidis, christum crucifixerunt: non ex cupiditate, sicut iudas: nec ex inuidia ꝛ odio, sicut ꝓncipes sacerdotū. ¶Ad tertiuz dōm. ꝙ passio xp̄i hūit aliquem effectū, qđ nō habuerūt ꝓcedentia merita: nō ꝓpter maiorem charitatem, sed ꝓpter genus operis qđ erat cōuentiens tali effectui: vt patet ex rōnibus supra inductis de conuenientia passionis christi.

Iſtus clari⁹ ē recolēnib⁹ in q̄ cōsistit meritū rō. s. qđ vendicet sibi ex debito ꝺm̄ū. Et ꝓpterea passionē Christi operari nostram saluē per modū meriti: est opari sic vt fim̄ iustitiā debeat sibi nostra sal⁹.

¶In corpe ar. vnica est cōclo affirmative rñdēs q̄sito. Chr̄s ꝓ suaz passionē non solum sibi meruit/ sed omnib⁹ suis mēbris saluē. ꝓbat. Christo data est gr̄a nō solū vt singulari ꝑsone/sed etiā vt capiti eccle: ꝙ opa Christi ita se hꝫbent tā ad se ipm̄ ad suā mēbra sicut opera alteri⁹ in gratia constituti ad se ipsum: ergo chr̄s per suā passionē nō solū meruit sibi/ꝫ oibus mēbris suis salutez. Añs ꝑs ex supradictis. ꝓma ꝓntia vt euidens p se relinq̄t nota ex terminis. Et vere sic⁹ est penetrātibus corp⁹ mysticum xp̄i et sicut vnū eōdē q̄ hoiem. scōa autez ꝓna ꝓbat ex eo q̄ ꝺs cōstitutus in gr̄a/ꝓ actibus ꝑ⁹ ꝓpria merita: qꝛ ꝓ ipsaz meruit christus tolere impedimēta nostre ꝭ̄e salutis. merusit em̄ tollere et culpam oēm/ꝛ penam tā nāe nostre ꝭ̄e singulorum membroꝝ suoꝝm.

¶In rñsione ad vltimū / ꝺuerte ly vltra vtilitates nūeratas i ar. 3. q. 46. ꝭ̄s itulit passio xp̄i ex ipso genere opis: est vn⁹ effectus inferius erpti catus ab authoꝛe. scz qꝛ qꝛ patiens subtrahit a se qꝺ suū est ꝛp amoꝛē illi⁹. ꝙ pati⁹ per hoc efficit vt sibi ex ipo opis gr̄e dēatur illoꝝ sal⁹/ꝙ ꝺb⁹ fe sua salute ꝓnuit.

I. q. 62. ar. 5. Et 3. dis. 18. ar. 5. et. 4. di. 1. q. 1. ar. 4. q. 3. Et di. q. 26. ar. 6 ad 20. Et ro. 4 fi.

¶Super arti. 1.

4.p.q.3. a.5. ad 2.3.4.2.4. Et opus. 60.c.18. 19.6.

Iulꝰ clarus ex ipa satisfactionis rōne: facere sufficies p satisfactio debito. Pręsupponit nāq satisfactio debituz p quo satisfaciēdū ē: et debito p̄supposito nunc satisfit/qñ aliqđ exhibet equāles vel excedēs illud. Jn ꝓposito q̄r de debito hūani gñis constat (qñ et offendit deū/z obnoxius erat eterne pene) ḡ fit an passio xp̄i salnauerit nos p modum satisfactionis/ḡ fit p modū recōpēsantis ee ad mīnꝰ debito humani gñis. ¶In corpe vna est q̄stio rñsiua qñ sto affirmative. Passio xp̄i non solū sufficies sz superabūdās satisfactio fuit p petis hūani gñis. ꝓbat. Jlle ꝑprie satisfacit offensō/q illi ē exhibet qđ eq̄ vel magis diligit q̄ oderit offensa: sed xp̄s patiēdo deo magis exhibuit q̄ ei gereret offensa totꝰ hūani gñis: ḡ. ꝓbatur minor tripl̄r/z cōfirmat̄r minor 2do authoritate Joā. euāgeliste. ¶Aduerte hic q̄ aliqđ exhibitū offenso duplr̄ pōt satisfacere. ꝓtio ex gra offensi acceptātis illō exhibitū ꝑ sufficiēti/ḡ nis illō in se nō ēt sufficies ꝑ satisfactio ne: sicut si rex ꝑ iniuria sibi facta acceptet exolā petitionē venie. Alio mō ex sufficientia ipsiꝰ rei exhibite: q̄ sz illud exhibitū est ꝑm se tāte bonitatis/ amabilitatis/dignitatis z excellētie/ vt adeq̄t offensas vel excedat sicut si p offensa deberet libra argēti/et daret libra auri. Jn ꝓposito ē ferm̄o de satisfactione sc̄do mō: hoc est ꝑz ex: ita q̄ sensus maioris est/q̄ ille ꝑprie satisfacit/q̄ ei exhibet offenso q̄ ꝑm se est magis ad offensō dilectū ḡ exosa offensa. Et hūc sensum manifestat minor/ dicēs q̄ Christꝰ plus exhibuit patiēdo ḡ offense recōpensatio ei⁹ gebat: manifeste ēm hic cōparatur ꝑz se offensa z passio christi. Unde ꝓcludit̄r q̄ christi passio ꝑm se ē satisfactio superabundās. ꝑ pecatis humani generis/z ḡ acceptata a deo/z non ecōtra quia acceptata ḡ sufficiens. Et hoc probant̄ rationes litere.

¶Utrū passio Christi causauerit nostrā, salutē per modum satisfactionis. Arti. 2.

Sic ꝓcedit. Uīr qđ passio Christi nō causauerit nr̄am salutē per modū satisfactionis. Eiusdē em̄ videt esse satisfacere cui? est peccare: sicut ꝑz in aliis penitentie partib⁹: eiusdē em̄ est cōterī z ofiteri. cuius est peccare. Sz Christus nō peccauit: ꝑm illud. 1. pe. 2. qui pctm̄ nō fecit. Ergo ipe nō satisfecit ꝓpria passione. ¶ Ꝑ. Nullꝰ satisfit per matoꝝ offensam. Sed maxima offensa fuit perpetrata in Christi passione: q̄r grauissime peccauerūt qui eū occiderunt: vt supra dictū est. Ergo videt q̄ per passionez xp̄i nō potuerit deo satisfieri. ¶Ꝑ. Satisfactio importat equalitatē quādā ad culpam: cū sit actus iustitie. Sed passio Christi non videtur esse equalis oibus peccatis humani generis: q̄r Christus nō est passus ꝑm diuinitatē. sed ꝑm carnē: ꝑm illud. 1. pe. 4. Christo igitur passo in carne, Anima autem in qua est pc̄catum potior est q̄ caro. Non ergo Christus sua passione satisfecit pro peccatis nostris.

Sed cōtra Est, q̄ in ꝑsona ei⁹ dr̄ in psal. q̄ nō rapui tūc exoluebam. Non aūt exoluit, qui perfecte nō satisfacit. Ergo videt q̄ christꝰ patiendo, perfecte satisfecerit ꝓ peccatis nostris.

Rñdeo Dōm. q̄ ille ꝑprie satisfacit p offensā, q̄ exhibet offenso id qđ eque vel magis diligit q̄ oderit offensam. Christus aūt ex charitate et obediētia patiēdo, magis deo aliquid exhibuit, q̄ exigeret recōpensatio totꝰ offense humani generis. ꝓ Primo quidē ꝓpter magnitudinez charitatis, ex qua patiebatur. ꝑ Scōo ꝓpter dignitatē vite sue, quā ꝓ satisfactione ponebat: que erat vita dei z hois. ꝑ Tertio ꝓpter generalitatē passionis, z magnitudinem doloris assumpti: vt supra dictū est. Et ideo passio Christi nō solum sufficiens, sed etiam superabūdans satisfactio fuit ꝓ peccatis humani generis: ꝑm illud. 1. Johan. 2. ipse est propitiatio pro peccatis nostris, non pro nostris autē tantum, sed etiā pro totius mundi.

Ad primū Ergo dicēdum, q̄ caput z membra sunt quasi vna ꝑsona mystica z ideo satisfactio christi ad oēs fideles pertinet, sicut ad sua membra. Jnquātum etiam duo homines sunt vnus in charitate: vnus ꝓ alio satisfacere pōt: vt infra patebit. Non autez est similis ratio de cōfessione z cōtritione: q̄r satisfactio consistit in actu exteriori: ad quem assumi possunt instrumēta, inter que cōputantur etiā amici. ¶Ad scōm dicēdum, q̄ maior fuit charitas Christi patiēs ḡ malitia crucifigentium. Et ideo plus potuit Christus satisfacere sua passione, ḡ crucifixores offendere occidēdo: intantū q̄ passio Christi sufficiens fuit z superabūdans ad satisfaciendum ꝓ pctis occidentiū ipsum. ¶Ad tertium dicēdum, q̄ dignitas carnis Christi non est estimāda solū ꝑm carnis naturā, sed ꝑm personā assumētem inquātum. f. erat caro dei, ex qua habebat dignitatē infinitam.

¶Utrum passio christi operata sit per modum sacrificij. Arti. 3.

Videt q̄ passio Christi nō sit operata per modum sacrificij. Aeritas enim dr̄ rūdere figure. Sed in sacrificijs veteris legis, q̄ erant figure Christi. nunq̄ offerebatur caro humana. quinimo hec sacrificia nefanda habebantur: ꝑm illud ꝑsal. Effuderūt sanguinez innocentem, sanguinē filioꝝ suoꝝ, z filiarū suarū, quas sacrificauerūt sculptilibus chanaam. Ergo videtur q̄ passio Christi sacrificium dici non possit. ¶ Ꝑ. Augu. dicit in 10. de ci. dei. q̄ sacrificium visibile. inuisibilis sacrificij sacrm̄. sacrum signū est. Sed passio Christi nō est signum, sed magis signatum per alia signa. Ergo videt q̄ passio Christi nō sit sacrificium. ¶ Ꝑ. Quicūq̄ offert sacrificium, aliq̄ sacrum facit: vt ipsum nomen sacrificij demonstrat. Illi autem qui Christum occiderūt, nō fecerūt aliquod sacrum, sed magnā malitiam perpetrauerunt. Ergo passio Christi magis fuit maleficium q̄ sacrificium.

Sed ꝫ Est, q̄ apl̄s dicit eph. 5. Tradidit semetipsum ꝓ nobis, oblationē z hostiā deo in odorē suauitatis.

Rñdeo Dicēdum, q̄ sacrificiū ꝓprie dr̄ aliquid factuz in honorem ꝑprie deo debitū ad eū placādum. Et inde est q̄ Augu. dicit in. 10. de ci. dei. Uerū sacrificiuz est omne opus q̄ agit, vt charitate inhereamus deo: relatū. f. ad illū finem boni, quo veraciter boni esse possumus. Christus autē (vt ibidē subdit) seipm obtulit in passione ꝓ nobis, z hoc ꝑm ob⁹ q̄ voluntarie passionē sustinuit, deo maxime acceptū fuit, vtpote ex charitate ꝓuenies. Unde manifestū est q̄ passio Christi fuerit verū sacrificiuz. Et sicut ipse postea subdit in eodē lib. Hutus veri sacrificij, multiplicia varia q̄ signa erant sacrificia priscа sanctorum: cum hoc vnū per multa figuraret, tanq̄ verbis multis res vna diceret, vt sine fastidio multum cōmēdaretur. Et cū quatuor cōsiderentur in omni sacrificio (vt Augu. dicit in. 4. de tri.) f. cui offeratur, a quo offeratur, quid offeratur, ꝓ quib⁹ offeratur idē ipse vnus verusq̄ mediator: per sacrificium pacis recōcilians nos deo, vnū cū illo maneret, cui offerebat, vnū in se faceret pro quib⁹ offerebat, vnus ipse esset qui offerebat, et quod offerebat.

Ad primū Ergo dōm, q̄ licet veritas rīdeat figure q̄tum ad aliquid: non tū quantū ad oia: quia opz q̄ veritas figurā excedat. Et ideo cōueniēter figura huiꝰ sacrificij, quo caro christi offertur ꝓ nobis, fuit caro nō hoim, sed aliorum animaliū significantium carnez Christi, que est perfectissimum sacrificium. ꝑ Primo quidem: quia ex eo q̄d est humane nature caro, congrue ꝓ hominib⁹ offertur, et ab eis sumitur in sacramento. ꝑ Secundo quia ex eo quod erat passibilis z mortalis, apta erat immolatiōi. ꝑ Tertio, q̄ per hoc q̄d erat sine pctō, efficax erat ad emundanda pcta. ꝑ Quarto quia ex eo quod erat caro ipsius offerentis, erat deo accepta propter charitatem, suam carnem offerentis. Unde Augusti. dicit in. 4. de trinita. Quid tam congruenter ab hominibus sumeretur quod ꝓ eis offerretur

¶In rñsione ad ꝓmū/dubiū occurrit circa rōnē redditā quare pōtius ꝓ alio satisfacere z nō ꝓ teri aut ꝓfiteri. Assignat̄ fic̄dē in ſra rō/q̄r satisfactio est actus et terior. Contra q̄d in pōpto est obiectio/q̄ cōfessio quoq; est actus exterior: z ꝓpterea ſi ratio est valida/inferet etiaz q̄d ynus pōt cōfiteri ꝓ alio: z quia hoc nō est verum/sequitur q̄d ratio nihil valet.

¶Ad dubiū hoc dr̄/q̄ equinocatio hic accidit de actu exteriori. Nā actus exteriores dupliciter dr̄/vel vt distinguit̄ absolute ab interiore: vt videre est actꝰ exterior/imaginari est actꝰ interior. Et ſm hūc sensum, pcedit obiectio: sic enim confessio est actus exterior. Alio mō sumit actus exterior ſm medium/z ſic distinguitur ab actu ſm medium interius/ hoc est tōnis tantus. Ut ex his in moralibus patuit: duplr̄ inuenit̄ medium in actib⁹ nris: vel medium rei. Et mediū rei exterius dr̄/q̄r in equalitate rei ad rē cōsistit/mediū aūt rōnis interiꝰ quodāmodo dr̄/q̄r in proportione intranee rōnis in ordine ad operantē cōsistit. Quia antē satisfactio in equalitate rei ad rē cōsistit (ops enim ipsam adequare debituz/vt patet) ideo z hic q̄ cōsistit in actu exteriori ſm mediū/et in hoc dicit fert confessio a fatisfactiōe in propoſito. Et hinc ꝓuenit vt aut hoc dicit/q̄ fatisfacere poteſt quis ꝓ alium: quoniam adequale externum ſolu endū adhiberi poſſunt externa inſtrumēta: inter que ſunt amici non minus q̄ pecunie. Satisfactio autem externam. ſolnat adequationem: eſt enim facere ſatis i. ſufficiens.

¶Super arti. 3.

Iulꝰ clarꝰ. ¶In corpe; retrapatio pōt respondetur queſtio vna cōclusione. Passio Christi fuit verus sacrificium. ꝓbatur. Omne opus q̄ agitur vt charitate inhereamus deo/z proximo ad ipsum deum/ est verum sacrificium: sed Christus ſuſtinendo voluntarie passionem egit opus acceptiſſimum, ꝛc. ergo. Maior ꝓbatur et auth⁹ate Augu. z quia id ꝓpie dicitur sacrificiū quod fit in honorem deo ꝓprie debitum ad eum placandum. Secūdo monſtratur excellentia huius sacrificij/ex eo q̄ figuratū est ꝓ reliq̄ sacrificia. Tertio mōſtrat ſuma huiꝰ ſacrificij excellētia/ex ꝓcurſu/oliuz 4.or re ſitoꝝ ad ſacrificiū in vnū: q̄. f. tps est q̄ offert/z tē deꝰ cui offertur/z est q̄ offertur/z est ꝓ quo hoc est ꝓ quo cuius cōꝛpore myſtico offertur.

¶In rñsione ad 3m/attēde q̄ iuxta diuerſas ſacrificij nāy diuerſimode in uenit facē ſacrū. Jn ſacrificijs. n. ꝓſiſtētib⁹ in agere/inuenit facē ſacrum ad extra: vt ꝑz in ſacrificijs aialiū z altaris. Sed in ſacrificijs q̄ ſiſtūt i pati/ inuenit facere ſacrū ſm actionem interiorē/qua ſponte offert deo ſuum pati. Et ſic chriſtus fecit ſacrum actione interiori: occiſores aūt ei⁹ fecerunt actiōe exteriori nō ſacrū/ ſed ſacrilegium matimum.

¶Super arti. 4.

Iulꝰ clarus. ¶In corpe duo ſiūt. ꝓio manifeſtatur ſtatus ſeruilis generis humani quo ad duo: culpam ſcilicet z penam. ꝑ Secundo reſpōdetur queſtiovna cōcluſione ſcilicet paſſio chriſti eſt nra redemptio. Primum ꝑ claratur quo ad peccatum q̄ diabolꝰ ſuggeſtorem/ auth⁹itatibus, quo ad penaz vero ratione clara in litera. Concluſio ꝓbatur. Paſſio chriſti fuit ſufficiens z ſuperabundās ſatiſfactio pro peccatis q̄ pro reatu generis humani: ergo fuit quaſi pretium quo liberati ſumus ab vtraq; ſeruitute: ergo fuit noſtra redēptio. Prima ꝑtia ꝓbatur: q̄r ſatiſfactiō hēt rōnem pretii redempti. ꝓbatur auth⁹itate dan. 4. Scōa ꝑtia clara ē ex ſe. Et ampliꝰ declaratur q̄ ꝓtiū oblatum a chriſto fuit nō pecunia ſed ipſemet paſtiens.

¶Super arti. 5.

Iulꝰ vt ſonat ſumē ē: ita q̄ ꝓs ſumil vt diſtinguit a patre et ſpū. f. et ab aliis ſanctis. Et eſt ſermo de redēptiōe vñ hūani gñis: quā dictū eſt in pcedēti articulo eſſe effectū paſſionis xp̄i. ¶In corpe ſunt due concluſiones. Prima eſt. eſſe redēptorem immediate eſt ꝓprium Chriſti inquantū homo. Scōa eſt. Redemptio pōt attribui toti trinitati vt prime cauſe. ꝓbātur amde ſimul. Utrūq; horum. f. actus ſolutionis z ꝓtium ſolutionis pertinet immediate ad Chriſtū inquantū homo z ad totā trinitatē vt primā cām: ergo. Aſſumptū. ꝓ prima parte. ꝓbatur q̄ ꝓtium noſtre redemptionis eſt vita corporalis xp̄i/ quā ipſe xp̄s exoluit. Pro ſecūda vero: quia vita corporalis xp̄i erat triūtaris vt ꝓme cāe: z ipſa trinitas inſpirauit aie xp̄i/ vt poneret vitā ſuā ꝓ nobis. Cōſequēter aūt ꝓbatur: q̄r ad h̄ q̄d aliq̄s redimat/duo requrūtur: z q̄ ipſe ſoluat/ z q̄d ſoluat de ſuo. Et primū quidem ꝑz: q̄t aliquoꝝ non redimeret. ſcōm aūt ꝓbat̄r q̄ ſi de alieno redimeret/ magꝫ redimeret dīus ꝓ eis q̄ ille ſoluens: vt patet in his q̄ de eleemoſinis ſtipendiunt captiuos.

¶Aduerte hic/q̄ cōuenienter tum Chriſto mediante hūana natura/dupliciter eſt differentia. Quedam enim ſunt diſpoſitiones eſſendi aut patiēdi: vt rē calidum/ māſueti/flagellatū/ crucifixum/triſtem z hmōi. z hec oīno ſūt ꝓpria xp̄o vt diſtinguit a pre z ſpiritu. ſ. Quedā vo ſūt actiones: vt docere/ſanare/redimere/ſaluare ꝛc. z de his alr̄ eſt dīm ſm rē/ z alr̄ ſm nominū appellationē. Nā ſm rem/ dīm eſt q̄ actio duplr̄ ſumitur: ſcz cauſalr̄ vel ꝑſonalr̄. Et hoc eſt dicere/actionem Chriſti ſumi poſſe vel ſecundum q̄ eſt actio a ſuis efficientibus exiens. z ſic quelz talis chriſti actio eſſe actiue a tota trinitate mediante z ab humanitate chriſti immediate. Tota ſiquidē trinitas ſaluauit genus humanū/ z ſanauit infirmos/ ſuſcitauit mortuos ꝛc. ita q̄ infra limites cauſalitatis ſtādo/nō magis verbum q̄ pater z ſpiritusſanctus ſalnauit/ſanauit/docuit ꝛc. q̄. indiuiſa ſunt opa trinitatis ad extra. Alio autem modo ſcilz perſonaliter ſumpte hmōi actiones (hoc eſt vt termi nantur ad hypoſtaſim, cuius ſunt/ non dico vt cauſe ſed vt hypoſtaſis ſeu perſone/ ſic ſunt ꝓprie filio/ ita quod nec pater nec ſpiritusſanctus conueniunt. Ita enim perſonaliter filius dei docebat/ſanabat/ redimebat/ ſaluabat per aſſumptam humanam naturam/ quod nec pater nec ſpiritusſanctus perſonaliter hec operabatur: nam ille homo docens/ſanans/

1.q.4.9 a.2.ad 2.hebr.19. 3.d.23.q.3 hebr.19.8. 4.Et ro: pſal.6. 18.co.

dī.3.19. ar.4.q. 2.

facit, siue ꝑ se siue ꝑ alio, pretiū quoddam dr̄, qui seipsum vel alium redimit a pctō z a pena: ſm illud dan. 4. peccata tua eleemosynis redime. Chriſtꝰ aūt ſatiſfecit nō quidem pecuniam dando aut aliquid hmōi: ſed dando id q̄d fuit maximum, ſeipſum ſcilicet pro nobis. Et ideo paſſio chriſti dicitur eſſe noſtra redemptio.

Ad primū Ergo dōm, q̄ hō ei eē dei duplr̄. Uno modo in quātum ſubijcit prāti eius. Et hoc modo nunq̄ hō deſijt deo eſſe: ſm illud dan. 4. donec dominatur excelſus in regno hoim, z cuicūq; voluerit dabit illud. Alio modo per vnionē charitatis ad eū: ſm q̄d dr̄ ro. 8. ſi quis ſpiritum Chriſti nō hz, hoc nō eſt ei⁹. Primo ergo modo nunq̄ hō deſijt eſſe dei. ſcōo vero modo deſijt eſſe dei per pctm̄. Et ideo in ipō tum fuit a pctō liberatus Chriſto paſſo ſatiſfaciēte, dr̄ per paſſionem Chriſti eſſe redemptus. ¶Ad scōm dicēdum, q̄ homo peccando obligatus erat et deo et diabolo: quantum enim ad culpam deum offenderat, et diabolo ſe ſubdiderat, ei conſentiens. Unde ratione culpe non erat factus ſeruus dei: ſed potius a dei ſeruitute recedēs, diaboli ſeruitutē i currerat, deo iuſte hoc ꝑmittēte, ꝓp offenſam i ſe cōmiſſaz. Sed ḡtum ad penā, p̄incipaliter hō erat deo obligatus ſicut ſummo iudici: diabolo aūt tanq̄ tortori: ſm illud mat. 5. ne forte tradat te aduerſarius tuus iudici, z iudex tradat te miniſtro. i. angelo penarū crudeli: vt chry. dicit. Cuius igit diabolus iniuſte ḡtum in ipſo erat, hoiem ſua fraude deceptū ſub ſeruitute teneret, z ḡtum ad culpam et quantum ad penā: iuſtū tamen erat hoc hominem pati. deo permittente ḡtum ad culpam, z ordinante ḡtū ad penaz. Et ideo per reſpectū ad deuz, iuſtitia exigebat q̄ homo redimeret, nō aūt per reſpectū ad diabolū.

¶Ad tertiuz dōm, q̄ q̄ redēptio' redrebat ad hoīs liberationē. p reſpectū ad deū, non aūt ꝑ reſpectū ad diabolū, nō erat ꝑciū ſoluendū diabolo. Sz deo. z iō chriſtus ſanguinem ſuū (qui est ꝓtium noſtre redēptionis) nō dicitur obtuliſſe diabolo, ſed deo.

¶Utr̄ eē redēptorē, ſit ꝑprium xp̄i. Arti. 5.

Videt q̄ eē redēptorē, nō ſit ꝓprium xp̄i. Dīm eſt deum veritatis, cōuenit toti trinitati. Nō ergo eſt ꝑprium xp̄o. ¶ Ꝑ. Jlle dicitur redimere, qui dat ꝓtium redemptionis. Sed deus pater dedit filiū ſuū redēptionez pro peccatis noſtris: ſm illud ꝑſal. redēptionem miſit dīs populo ſuo. Sed. 1. xp̄m, qui dat redēptionē captiuis. Ergo nō ſolū xp̄s. ſed etiaz deus pater nos redemit. ¶ Ꝑ. Nō ſolū paſſio xp̄i, ſed etiā alioū ſctoꝝ. ꝑticula fuit ad n̄ram ſalutez: ſm illud col. 1. gaudeo in paſſionib⁹ ꝓ vobis, z adimpleo ea que deſunt paſſionū xp̄i in carne mea. ꝓ corpe ei⁹, q̄ est ecclesia. Ergo nō ſolū xp̄s dr̄ dici redemptor, ſed etiam alij ſancti.

Sed cōtra Est, q̄ 1 gal. 3. Xp̄s nos redemit de male dicto legis factus ꝓ nobis maledictum. Sed ſolus xp̄s factus est ꝓ nobis maledictum. Ergo ſolus xp̄s debet dici noſter redemptor.

Rñdeo Dōm. q̄ ad h̄ q̄ aliq̄s redimat, duo requrūt. f. actꝰ ſo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

salūs/redimens ꝛc. erat filius dei: et non pr̄: nec ipsūscitūs/nec trinitas. P Scōm ꝫo noim denoiationē ꝑsideranda est/an nomē de q̄ ꝝit/ipotet p̄ncipalr̄ actionē vt ercūte a cā/an actionē vt ꝓcutit hypostasis cui⁹ ē/an vtrūq;. Illa em̄ q̄ p̄ncipalr̄ respicit cām: iter cōia tori trinitati cōpetāda videnf: vt mortuus suscitare: miracula facere: ꝛ reliq̄ actiōes ḡ. xp̄s licet mediate hūana uā/exercuit: p̄ncipalr̄ tn̄ rone deitatis. Illa ꝫo q̄ determināt hypostasim p̄ncipalr̄/iter ꝓpa cōputāda sunt: vt p̄dicare/ꝑbulare: admirari: videre ꝛ hmōi. Que at medio mō: ꝛ ad cām ꝛ psonā referri idifferenter aut ḡ. est in sanguine. quā ipse xp̄s exoluit. Unde vtrūq; istoꝝ ad xp̄m ptinet immediate. inquā tū est hō. ḡ ad totā trinitatē. ſic ad cāz ꝑmā ꝛ remotā: cui⁹ erat ꝛ ipsa vita xp̄i. sicut ꝑmi actous. ꝛ a q̄ ispiratū fuit ipi hoi xp̄o vt pater rek ꝓ nobis. Et ro eē immediate redēptorē. ꝓ putū est xp̄i. inq̄tū est hō: cuius ipsa redemptio ꝓsilit attribui toti trinitati. ſic ꝑ cāe.

Ad ꝑmū ḡ dōm. q̄ gl. h ſic exp̄ōit. Tu dne de⁹ ẏitatis/redemisti me in xp̄o, clamāte, in man⁹ tuas dne cōmēdo spm meū. Et ſic redēptio immediate ptinet ad hoiem xp̄m: ḥncipalr̄ aūt ad deū.

¶ Ad scōm dōm. q̄ ptūs redēptōis nr̄e hō xp̄os oluit immediate: ſz de mādato p̄ris, sicut ꝑmordialis actous. ¶ Ad tertiu dōm. q̄d passiones sctōꝝ ꝓficiūt ecclie: nō q̄dē p modum redēptionis, ſz per modū exēpli ꝛ exhortationis: fm illud. 2. ad cor. 1 Siue tribulamur ꝓ vestra exhortatione et salute.

¶ Utrū passio Chr̄isti operata sit nostram salutem per modū efficientie. Arti. 6.

1.q.49. ar.1.co2. Eropus. 3.c.238. ſi. et ad ro. 4.ſi. Et.1.3.1. le 2. co. 4.

Dsertū nō sit opata nr̄ā salutē ꝑ modū efficientie. Cā em̄ efficiēs nr̄e salutis, est magni tudo diuine ẏtutis: fm illd Isa. 59. ecce nō est abbreuiata man⁹ ei⁹, vt saluare nō possit. Chr̄s aūt crucifix⁹ est ex infirmitate: vt 2. cor. 13. Nō q̄ passio xp̄i efficiēter operata est nr̄am salutē. ¶ Ꝝ. Nullū agēs corporale efficiēter agit nisi ꝑ ptactū, vñ et ꝛ xp̄s tāgēdo mūdauit lepᷣosum, vt ostēderet car nē suā salutiferā virtutē hr̄e: sicut Chry. hō. Sz passio xp̄i nō potuit ꝓtigere oēs hoies. Ergo nō potuit efficiēter opari salutē oim hoim. ¶ Ꝝ. Nō vr eiusdē eē, opari ꝑ modū meriti, ꝛ ꝑ modū efficientie: q; ille q̄ meret, expectat effectum ab alio. Sed passio Chr̄isti operata est nr̄ā salutem per modum meriti. Non ergo per modum efficientie.

Sed ꝝ Est. q̄d hō. 1. ad coūn. 1. q̄d ver bum crucis. his q̄ salui fiunt est virtus dei. Sed virtus dei efficiēter operatur nr̄ā salutē. Ergo passio Chr̄isti in

¶ Aduerte/q̄ quum passio chr̄i hō cā ꝓ pria remissionis pec catoꝝ: intelligit ita ꝓpria ꝑ sola ꝓpria est per quam veniam cōsequmur peccatoꝝ oēs pr̄i/p̄tes ꝛ futu risue sde. n. passionis chr̄i explicite vel implicite impōe est fm potēriam ordinā/hominē remissio nē peccatoꝝ ꝓsequi.

¶ Super arti. scōm.

Rtulus clarus.

¶ In coꝝpoie ꝓio distinguit triplex cā diabolice ptās in actu super hoies aū chr̄i passio nē. f. ptām hois / ofensa di/iniqtas diaboli. Sedo figillatim ḡs singulas cās mōstrat iustatio ꝑ passio nē chr̄i sub diuersis rōnibus. s. inquantū remissiua ꝑti. q̄ ad primū. inquātū recō ciliatiua dei/q̄ ad secūdū. inquātū ꝑsumptnose ꝓlata a diabolo/quo ad tertium.

¶ Sz occurrit hic no utioꝝ dn̄m: quō dia bolus machinādo i mortem chr̄i exceſſit modū ptātis sibi tradite a deo: quum diabolus non potuisset iferre chr̄o ꝓ ministeriū iudeoꝝ/pilati et suoꝝ ꝓpassionem aut mortē. nisi deo ptāte dāte: vt ꝑz de tētatione iob: multo minus eū potuit in chr̄isto ḡ in iob. Et cōfr̄: qz quā semp/diabolus iniq vtaf ptāte sibi data: aut ſp ex parte sua excedit modum ptātis/aut nunq̄: qz nunq̄ facit plus q̄ ſi bi permittat facere.

¶ Ad hoc dr̄q nō est hic fmo de ptāte diaboli abre: de q̄ procedūt obiones ingerentes dubiū: ſz de ptāte illa qua dna instītia ob peta ꝓpria/diabolo fuit hoiez reliquerat. De q̄ in ſra dicēt/hō suo peccato meruit vt in ptāte traderet diaboli: ꝛ rursꝰ deus ꝑ suā instītiam hoiem religāt ptāti diaboli. Infra huius tn̄ dr̄ūr ad hoc q̄dē ptātis latitudi nē. nō cadit actio alicui cōtra ieſum chr̄istū q̄ olim erꝑs erat de meriti illius q̄ hoies sub diabolica erāt re licti ptāte. Excesſit ergo diabolus vt minister diuine instītie ꝑ hoiem/limites ptātis fue. dā ꝑ chr̄m. ꝑcessit. quis non excesſe rit. vires ptātis sibi permisse. simpliciter ꝛ absolute. Unde ſz semp iniquetat sua q̄ hō. Ergo ꝑ passionē chr̄isti nō sumus liberati a pctō. ¶ Ꝝ. Corpale nō agit in ſpuale. Sz passio chr̄isti est corpalis. petīn at nō est nisi in alia. q̄ est ſpualis creatura. Ergo passio xp̄i nō potuit nos emūdare a pctō. ¶ Ꝝ. Nullus ꝑ liberari a pctō q̄s nōdū cōmisit, ſz q̄s in posterū est cōmissurus. Cū igit̄ multa peccata post chr̄isti passionē sint cōmissa, ꝛ tota die cōmittant, videtur q̄ ꝑ passionem chr̄isti nō sim⁹ liberati a peccato. ¶ Ꝝ. Posita cā sufficiēti, nihil aliud req̄rit ad effectū inducēdū. Req̄runt at adhucalia ad remissionē pctoꝝ. s. baptismus ꝛ pnia. Ergo videt q̄ passio chr̄isti nō sit sufficiēs cā remissiōis peccatoꝝ. ¶ Ꝝ. Prouer. 10. dicit vniuersa ō licta opperit charitatis. ꝛ. 15. dicit ꝓ miaz ẓ fidē purgant pcā. Sz multa sunt alia de bus hēm⁹ fidē, ꝛ q̄ sunt ꝓpocatiua charitatis. q̄ passio chr̄i nō est ꝓpria cā remissionis pctoꝝ.

Sz ꝝ Est. q̄ dr̄ apoc. ꝓio. Dilexit nos, lauit nos a peccis nr̄is i sāguine suo

Rndeo Dicēdū. q̄ passio chr̄isti est ꝓpria cā remissiōis pctoꝝ tripliciter. ꝑ ꝓio q̄dē ꝓ modū ꝓpocātis ad charitatē: qz vt apo. dicit ro. 5. cōmēdat deus suā charitatē in nobis. q̄n cū adhuc inimici esse m⁹, christus ꝓ nobis mortuus est. Per charitatē at cōfequmur ventā peccatoꝝ. fm illd luc. 7. dimissa sunt ei pcā multa, q̄n dilexit multū. ¶ Secōo passio chr̄isti cāt remissionē peccatoꝝ ꝓ modū redemptionis: q̄ est ipse est caput nr̄ū. ꝓ passionē suā, quā ex charitate ꝛ obedīcia sustinuit, liberauit nos tanq̄ mēbra sua a peccatis: q̄si ꝓ ptiū sue passionis. Sicut ſi hō ꝓ aliq̄ opus meritoꝛium q̄ manu exerceret, redimeret ſe a peccato q̄ pedibus cōmisisset. Sicut em̄ nāle corp⁹ est vnū, ex mēbroꝝ diuersitate ꝑfitēs, ita tota ecclesia, q̄ est mysticum corpus chr̄isti, cōputatur q̄si vna ꝑsona cum suo capite q̄ est chr̄istus. ¶ Tertio per modū efficientie, inquātū caro fm quā chr̄istus passionem sustinuit, est instrumētū diuinitatis, ex quo eius passiones ꝛ actiones, operantur in virtute diuina ad expellendum peccatum.

Ad ꝑmū Ergo dicēdū, q̄ ꝛ chr̄s sus nō sit passus fm⁹ de⁹, tn̄ caro ei⁹ est diuinitatis ist̄rm. Et ꝛ ꝑ passio eiꝰ hz quādā diuinā virtutē dimittendi pcā: vt dictū est. ¶ Ad scōm dicendū, q̄ passio chr̄isti sit corpalis: fuit tn̄ quādā ſpiritualē virtutē ex diuinitate. cui⁹ caro et vnita est instrumētū. Secōm quā q̄dē virtutē, passio chr̄i est cā remissiōis peccatoꝝ. ¶ Ad tertiū dicēdū, q̄ chr̄s sua passiōe nos a peccatis liberauit cāliter. i. ist̄tuēs cām nr̄e liberationis, ex q̄ possent q̄cūq; pcā q̄cunq; remitti, vel ꝓterita, vel ꝓntia, vel futura. Sicut ſi me dic⁹ faciat medicinā. ex q̄ possint q̄cūq; mei bi sanari, et in futurū. ¶ Ad q̄rtū dōm. q̄ passio chr̄i ꝑcessit. vt cā q̄dā vltis remissionis pctoꝝ (sicut dictū est) necesse est q̄ singulis adhibeat ad delectionē ꝓpriorū peccatoꝝ. Hoc aūt fit ꝑ baptismū ꝛ pniam ꝛ alia sacrā. que hāt virtutē ex passione chr̄isti. vt infra patebit.

¶ Ad qntū dr̄ q̄ ēt ꝑ fidē applicat̄ nobis passio xp̄i ad percipiēdū fructū ipsius: fm illd ro. 3. quē ꝓposuit deus ꝓpitatoꝝ ꝑ fidē in sanguine ei⁹. Fides at ꝑ quā a pcō mundamur, nō est fides informis: q̄ pōt esse etiā cuz pctō, sed est fides formata per charitatē: vt sic passio chr̄i nobis applicetur: non solum quātū ad intellectum, sed etiā quātū ad affectū. Et per hūc etiā modū peccata dimittuntur ex virtute passionis chr̄isti.

¶ Utrū per passionē chr̄isti simus liberati a potestate diaboli. Arti. 2.

Ad scōm Sic ꝓcedit. Videt q̄ per passionē chr̄isti nō simus liberati a ptāte diaboli. Ille em̄ nō hz ptātē sup aliqs. in q̄b⁹ nihil sine permissione altrius facere pōt. Sz diabolus nūq̄ potuit aliq̄d in nocumētū hoiis facere, nisi ex pmissōe diuina: sicut patet iob 1. 2. Ergo ptāte diuinitus accepta cū primo in rebus, ꝛ posteā corpe lesit. Et sīr mat. 8. dr̄ q̄ demones nisi chr̄o ꝓcedēte nō potuerunt porcos intrare. Ergo diabolus nūq̄ habuit in hoib⁹ ptātē. Et tra ꝑ passionē chr̄i nō sum⁹ liberati a ptāte diaboli. ¶ Ꝝ. Diabolus ptātē suā in hoies exercet tētādo; corpoal⁹ verādo. Sz hec adhuc in hoibus opāt post xp̄i passionē. Ergo nō sum⁹ ꝑ passionē chr̄i ab eius ptāte liberati. ¶ Ꝝ. Ultius passiōis chr̄i in ꝑpetuꝝ durat (fm illud heb. 10. vna oblatione cōsummauit sanctificatos in ſpiternū) ſīr etiā vbiq; exēdit. Sz liberatio a potestate diaboli, nec est vbiq; (q̄ in multis ptib⁹ mūdi adhuc sunt idolatre) nec etiā erit semper: q̄ ꝛ pe antichristi maxime suā ꝓtestatē exercebit diabolus in hoiz nocumētū. de quo dicit. 2. ad thes. 2. q̄ eius aduētus erit fm opationē sathane i oi virtute. ꝛ signis ꝛ ꝓdigiis mēdacibus. ꝛ in oi seductione iniqtatis. Ergo videt q̄ passio chr̄isti nō sit cā liberationis humani generis a potestate diaboli.

Sed ꝝ Est. q̄ dns dicit Jo. 12. imminente passione. Nunc princeps huius mūdi ei⁹cīet foras, ego si exaltatus fuero a terra, oia trahā ad meipm. Est aūt exaltat⁹ a terra ꝑ crucis passionē. Ergo ꝑ eā diabolus est a ptāte hoium ei⁹cus.

Rndeo Dicēdū. q̄ circa ptātē quā diabolus in hominēs exercebat ex chr̄isti passione, tria sunt cōsideranda. Primū q̄dē ex pte hoiis: q̄ suo pctō merut. vt i ptātē traderet diaboli. ꝑ cuius tētatiōnē fuerat lapsꝰ. Aliud aūt est ex pte dei, quē homo peccando offenderat: q̄ per suā iustitiā hoiem reliquerat ptāti diaboli. Tertiū est ex pte ipsi⁹ diaboli: q̄ iuane q̄sima volūtate hoiem a cōsecutione salutis impediebat. Quātū ergo ad primū, hō est a ptāte diaboli liberat⁹ ꝑ passionē chr̄isti: inquātū passio chr̄i ē cā remissiōis pctoꝝ. Quātū aūt ad secūdum dōm. q̄ passio chr̄i nos a ptāte diaboli liberauit, inquātū nos deo reconciliauit vt infra dicēt. Quātū vero ad tertiū, passio chr̄i nos a diabolo liberauit, inquātū in passione chr̄i excessit modū ptātis sibi tradite a deo. machinādo in mortē chr̄isti. q̄ nō habebat meritū mortis, cū esset absq; peccato. Unde aug. dicit in. 13. de trini. Justitia chr̄isti victus est diabolus, q̄ cum in eo nihil mortē dignum inuenīret, occidit eum, tn̄ ꝛ vtiq; iuste est vt debitores quos tenebat, liberi dimittantur, in eum credentes, quem sine vllo debito occidit.

Ad ꝑmū Ergo dōm. q̄ nō dicit sic diabolus i hoies ꝑtrem habuisse, quasi posset eis nocere ꝓ nō permittēte. Sed q̄ iuste permittebat nocere hoibus, quos rētando, ad suū cōsensum ꝑduxerat. ¶ Ad scōm dōm. q̄ diabolus etiā nūc pōt quidē deo permittēte hoies rētare ḡ tn̄ aliam, ꝛ vera re ḡ tn̄ ad corpus. Sed tn̄ ꝑparatū est hominī remediū ex passione chr̄isti quo se pōt tueri cōtra hostis impugnatiōes, ne deducat in inferū mortis eterne. Et quicūq; ista passionē chr̄i diabolo resistēdāt, ꝑ fidē passionis chr̄i hoc facere poterāt. Iz passione chr̄i nōdum peracta. Quantū aūt ad aliquid multus poterat diaboli manus cuadere: vt. s. nō descēderet in infernū: a quo post passionem chr̄i, se ꝑt hoies eius virtute ruerī. Ad tertiū dōm. q̄ deus permittit diabolo posse decipere hoies in certis ꝑsonis, tpibus ꝛ locis fm occultā rōnem iudiciorū suoꝝ. Semper tn̄ ꝑ passionē chr̄i, est ꝑatū hoibus remediū se tuendi contra nequitias demonum. etiā tpe antichr̄i. Sz si aliquis hoc remedio vti negligāt nil deperit efficacie passionis chr̄isti.

¶ Utrū per passionē chr̄isti, homines sint liberati a pena peccati. Arti. 3.

Dtertiū Sic ꝓcedit. Uf q̄ per passionē chr̄i nō sint hoies liberati a pena peti. Precipue em̄ pena peti est eterna damna-

1.q.52. ar.5.co2. 2.q.86. ar.4.ad tertium. Et.3.dis. 19.ar.3. Et ꝑ.q. 29.ā.7. ad 9m.

ptāte. siue absolutes ne vt miles iustitie (qz ex imꝰ voluntate exeꝛcetur iustitia/non vt iustitiam exequat ſ vt suā ꝓpriam malā voluntatē ꝓmictādo tibi 2.di.19. 2. ꝑ rādo ꝑ chr̄i vt arti. 2. tā corpoꝛeā/singula ri mō ꝛ excessit: q̄ con tra alios diuine ꝛnie opus iustū ex deme rito patiēnū origina Et ꝑ.q. 19.ā.7. ad 9m. lis aūt peccato/exer cebat. Ioānis in quo Etopul. 60.c.18. chr̄istū nulla erat cō Ethe.2. sentiendi: in quo nul lum omnino erat de lec.4.c.1 meritum.

¶ In rōne ad tertiū/nō materia argumēti tertij ꝛ solutionē cū dictis in ea ꝓpositis ꝛ admirandis de tāta libertate ac ptāte diaboli in mūdo apparēte: regnat et in terra ꝓpria ḡ chr̄istitāti. creuit secta machometi/et etiā chr̄ianoꝝ multas.

Super articulum tertium. Itulus clarus.

¶In corpe vna cē
clitio. Per passionē
xpi liberati sumus
a reatu pene dupli,
f. directe vel indirecte.
Probat q̄ ad priam
partē: q̄ passio xpi
est satisfactio supa-
būdās pro pena to-
tius mūdi. Quo ad
scām q̄ passio xpi
liberauit a pcō q̄ ho
merek penā. ¶Ad-
uerte hic/q̄ libera-
tio pro mō respicit
penā tpalē/sine hic
sine in aliavita debi
tā. liberatio ño 200
respicit penā eterna
qua p passionē xpi
liberamur: dū a fer-
uitute pcti originalis
z mortalis redimi-
mur. Utriq̄ siquidē
pcō debēt pena eter
na: sed ablato tā ori
ginali q̄m mortali pec
cato: tollitur ex pūti
reatus eterne pene
peccatū cōcomitās.
¶In resp̄sione ad
2m, nō calcē rūsiōis:
z peipe quāta sit vis
pnie sacrālis: que. f.
a sacerdote imponi
tur i sacramento pēnitētie.
Operatur siquidem
vltra vires suas: dū
parua inniza satisfa
ctioni xpi/sufficies
inuenitur ac si esset
maior.

¶Super articulum
quartum.

Articulus claru
s. ¶In corpe vna
cōclusio passio
xpi est cā nr̄e recōci
liationis ad deū 2 r.
f. redimēdo a pcō/z
vt sacrificiū. Omnia
clara sunt in litera.
¶In rūsione ad 2m
declarat q̄o intelli
gitur deus placatū:
ex pte scz nr̄i: mutatio
em̄ in nobis non
in deo inuēta est: ex
qua deus placatus
dicitur.

¶Super arti. 5.

Articulus cla
rus ex con
suetudine ec
clesie/vtēt
ista parabolica lo
quutione. Vocat em̄
celi ianuā p similitu
dinem ad ianue fru
ctum/q̄ est impedi
rev̄l expedītā redde
re penetrationē interiorū fruitionis diui
ne cōsequutionē.
ita q̄ aperire celi ia
nuam est expeditaz
facere cōsequutionē
eterne beatitudinis
que nulli ante xpi
passionē cōcessa est.
¶In corpe arti. vna
est cōclo. Per passio
nē xpi apta ē ianua
regni celestis. Probatur 2 r. Prio. Tol
lere pcā humana q̄
ad culpam z penaz.
tio. Sed illi qui dānati erāt in inferno p suis
pctis. nō sunt per xpi passionē liberati: q̄ in
inferno nulla est redēptio. Ergo videt q̄ pas
sio christi nō liberauit hoies a pena peccati.
¶Ad. Illis qui sunt liberati a reatu pene, nō
est aliqua pena inūgenda. Sed penitentib⁹
inūngitur pena satisfactoria. Non ergo per
passionem christi sunt hoies liberati a reatu
pene. ¶Ad. Mors est pena peccati: sm illud
ro. 6. Stipēdia peccati mors. Sed adhuc post
passionem christi hoies moriunt. Ergo per
passionem christi non sunt homines liberati
a reatu pene.

Sed ꝓtra Est. q̄ dicit isa. 53. Vere
languores nostros ipse
tulit. z dolores nostros ipse portauit.

Rñdeo Dicendū, q̄ per passionē xp̄i
liberati sumus a reatu pene
dupli. Uno mō directe: inquantum. f. passio
christi fuit sufficiens z superabundans satis
factio pro peccatis totius humani generis.
Exhibita autem satisfactione sufficienti, tol
litur ipso reatus pene. Alio modo indirecte: in
quantum. f. passio christi est causa remissiōis
peccati, in quo fundatur reatus pene.

Ad primū Ergo dōm. q̄ passio xp̄i
sortit effectū sui in illis
quibus applicat p fidē z charitatē, z p fidei
sacramēta. Et ideo damnati in inferno, qui
predicto modo passioni xp̄i nō cōiunguntur,
effectū eius percipere non p̄nt. ¶Ad scām
dōm. q̄ (sicut supra dictū est) ab hoc q̄ cōse-
quamur effectū passiōis xp̄i, opz nos ei cōfi
gurari. Cōfiguramur aūt ei in baptismo sa-
cramentaliter: sm illud ro. 6. cōsepulti sumus
ei per baptismū in mortē. Uñ baptizatis nulla
pena satisfactoria imponit: qi sunt totaliter li
berati p satisfactionē xp̄i. Quia vero xp̄s
semel tm̄ pro peccatis nostris mortuus est
(vt 1 Pe. 3.) ideo nō pōt homo scīpsum cōfi
gurari morti xp̄i per sacm̄ baptismi. Uñ oz
q̄ illi qui post baptismū peccāt, configurent
xp̄o patiēti p aliquid penalitatis vel passio-
nis, quā in seipsis sustineāt: qui tm̄ multo mi
nor sufficit q̄m esset cōdigna peccato, coope-
rāte satisfactione xp̄i. ¶Ad tertiū dōm. q̄
satisfactio xp̄i hz effectū in nobis, inquantū
incorporamur ei vt membra suo capiti: sicut. 5.
dictū est. Membra aūt opz capiti cōformari.
Et ideo sicut xp̄s prio quidē hūit gram in aia
cū passibilitate corpis, z p passionē ad glām
immortalitatis puenit, ita z nos qui sumus
membra eius, per passionē ipsius liberamur
quidē a reatu cuiuslibet pene: ita tm̄ q̄ primo
recipimus in aia spīn adoptionis filiorū, quo
ascribimur ad hereditatē glie immortalis:
adhuc corp⁹ passibile z mortale hūtes. Post-
modū ño cōfigurati passionib⁹ z morti xp̄i
in gloiā immortalē p̄ducimur: sm illud apo
stoli ro. 8. Si filii z heredes: heredes quidez
dei, coheredes aūt christi: si tamē compati-
mur vt z conglorificemur.

¶Utrum per passionē xp̄i simus deo recō
ciliati. Arti. 4.

Ad quartū Sic, pce-
q̄ per passionē xp̄i non simus
deo recōciliati. Reconciliatio
enim nō hz locū inter amicos. Sed deus ꝑ
dilexit nos: sm illud 1 Joh. 4. diligis oia q̄ sunt
z nihil odisti eorū q̄ fecisti. Ergo passio xp̄i
nō recōciliauit nos deo. ¶Ꝑ. Nō pōt idem
esse p̄m̄ z effectus: vñ gra que est p̄n̄m̄ me
rēdi, nō cadit sub merito. Sz dilectio, dei est
p̄m̄ passiōis xp̄i: sm illud Joh. 3. sic deus di-

Ro. 4. 49. ar. 1. co. Et. 3. di. 19. ar. 5. q. 1. Et opus. 60. c. 18. 60, 8.

lexit mundū vt filiū suū vnigenitū daret. Nō ergo videt q̄ p pas
sionē xp̄i simus recōciliati deo, ita q̄ de nouo nos amare incipe
ret. ¶Ꝑ. Passio xp̄i implera est per hoies xp̄m occidēres, qui
ex hoc grauiter deum offenderunt. Ergo passio xp̄i est magis
causa indignationis q̄m reconciliationis dei.

Sed ꝓtra Est. q̄ apostolus dicit rom. 5. Recōciliati su
mus deo per mortem filij eius.

Rñdeo Dōm. q̄ passio xp̄i est causa recōciliationis nr̄e
ad deū dupli. Uno mō inquantū remouit pcm̄. q̄
hoies cōstituūt inimici dei: sm illud sap. 14. Similr odio sunt deo
impius z impietas eius. z in psal. odisti oēs qui operant iniqui-
tez. Alio mō inquātū est sacrificiū deo acceptissimū: est em̄ hic pro
pitie sacrificij effect⁹, vt p ipsum placet deus. Sicut cū hō offen-
sam in se cōmissam remittit pp aliqd obsequiū acceptū q̄o et exhi
betur. Uñ 2 Reg. 26. si dīs incitat te aduersuz me. odoret sacrifi
cium. Et similr tm̄ bonū fuit. q̄ xp̄s volūtarie passus est. q̄o
propter hoc bonū in natura humana inuentū deus placatus est
super omni offensa generis humani, quantum ad eos qui xp̄o
passo coniunguntur sm̄ modum premissum.

Ad primū Ergo dōm. q̄ deus diligit oēs hoies ḡtuz
ad nām q̄m ipse fecit: sed odit eos q̄tum ad
culpā, quā cōtra eū hoies cōmittūt: sm illud eccl. 12. altissimus
odio hz peccatores. ¶Ad scām dōm. q̄ passio xp̄i nō dr quātū
ad hoc, deo nos recōciliasse, q̄ de nouo nos amare inciperet: cū
scriptū sit hiere. 31. in charitate ꝑpetua dilexit te. Sed q̄ per pas
sionem xp̄i, sublata est odij causa: tum per ablutionē peccati, tū
per recompensationē acceptabilioris boni. ¶Ad tertiū dōm. q̄
sicut occisores xp̄i hoies fuerunt, ita z xp̄s occisus. Maior aūt
fuit charitas xp̄i patientis q̄m iniquitas occidoū. Et ideo passio
christi magis valuit ad recōciliandum deum toti humano gene
ri q̄m ad ꝓuocandum ad iram.

Art. 5. ad 1 et 2 Deo toti humano generi.

¶Utrum xp̄s sua passione aperuit nobis ianuā celi. Art. 5.

Ad quintū Sic, ꝑcedit. Uide
tur q̄ xp̄s sua pas
sione nō aperuit nobis ianuaz
celi. Dicit. n., puer. 17. seminati iustitia, merces fide-
lis. Sed merces iustitie est introitus regni celestis.
Ergo vī q̄ sancti ꝑces qui operati sunt opera iustitie,
fuisseliter cōsecuti essent introitū regni celestis et ablz xp̄i pas-
sione. Non ergo passio xp̄i est cā apertionis ianue regni celestis.
¶Ꝑ. Ante passionē xp̄i helias rapt⁹ est in celū: vt 2 Reg. 2.
Sed effect⁹ nō ꝑcedit causam. Ergo vī q̄ aptio ianue celestis
non sit effect⁹ passiōis xp̄i. ¶Ꝑ. Sicut legit mat. 3. xp̄o baptiza
to aperti sunt ei celi. Sed baptismus ꝑcessit passionē. Ergo aper
tio celi nō est effectus passionis xp̄i. ¶Ꝑ. Mich. 2. Ascendit
pandens iter ante eos. Sed nihil aliud videt esse pādere iter ce
li, q̄m eius ianuā aperire. Ergo videt q̄ ianua celi sit nobis aper-
ta, non per passionem christi, sed per ascensionem eius.

Sed cōtra Est. q̄ apls dicit heb. 10. Habem⁹ fiduciā
in introitu scōrū. f. celestiū. i sanguine xp̄i.

Rñdeo Dōm. q̄ claustio ianue est obstaculū q̄dā. Qđ
bens hoies ab ingressu regni celestis pp pcm̄: q̄ sicut 2 Pe. 3. 5. vita illa scā no
cabitur, z nō trāsibit ꝑ eā pollut⁹. Est aūt duplex pcm̄ impediēs
ab ingressu regni celestis. Unū quidē cōe totius hūane nāe, q̄o
est pcm̄ primi parētis, z p hoc pcm̄ ꝑcludebat hominī aditus re-
gni celestis. Uñ legit gen. 3. q̄ post pcm̄ primi parētis, collocauit
deus cherubim, z flammeū gladiū atq; versatilē, ad custodiendā
viam ligni vite. Aliud aūt est pcm̄ spāle vnius cuiuslibet ꝑsone: q̄o p
ꝓpriū actū cōmittit vnusquisq; hois. ¶Per passionē aūt xp̄i
liberati sum⁹, nō solū a pcō. cōi totius hūane nāe, z ētiā ad cul
pam z ētiā ad reatū pene, ipso soluēte ētiū pro nobis. sed etiā a
pcīs ꝑprijs singulorū, qui cōicāt eius passioni p fidē z charitatē
z fidei sacrā. Et ió p passionē xp̄i ꝑta apta est nobis ianua regni ce-
lestis. Et hoc est q̄o apls dicit heb. 9. q̄ xp̄s assistēs pontifex fu-
turorum bonoū. p ꝓpriū sanguinē introiuit semel in scā, eterna
redēptione inuēta. Et hoc figurat nūeri, 35. vbi dr, q̄ homicida
manebit ibi. f. in ciuitate refugij, donec sacerdos magn⁹. q̄ oleo
sancto vnct⁹ est, mouat, quo mortuo poterit in domū suā redire.

Ad primū Ergo dōm. q̄ scīpsos opando opa iustitie,
meruerūt introitū regni celestis p fidē pas-
sionis xp̄i (sm illd heb. 11. scti p fidē vicerūt regna, opati sunt ius-
titiā) p quā ēt vnusq̄sq; a pcō purgabat, q̄tū ptinet ad emūda-
tionē ꝑpie ꝑsone. Nō tñ alicuj⁹ fides vel iustitia, sufficiebat ad
remouēdū impedimētū, q̄rat q̄ reatū totius hūane creature, q̄o
qđē remotū est ꝓpter sanguis xp̄i. Et ió assi passionē xp̄i multo

Ro. 4. 49. ar. 1. co. Et. 3. di. 19. ar. 5. q. 1. Et opus. 60. c. 18. 60, 8.

Gen. 3. Apoc. 21. Ro. 4. 49. ar. 1. co. Et. 3. di. 19. ar. 5. q. 1. Et opus. 60. c. 18. 60, 8.

Ro. 4. 49. ar. 1. co. Et. 3. di. 19. ar. 5. q. 1. Et opus. 60. c. 18. 60, 8.

dōm/est aperire ianuā regni celoz: z̄ xp̄s p suā passionē abstulit oē
pcm̄ q̄ ad oia: ergo. Maior, pbat ab opposito: q̄ clausio regni celoz
nihil aliud est q̄m obstaculū pcti q̄ impedimur a celo, pbat autoritate
isa. Minor, pbat autoritate apostoli. Sedo manifestat cōclusio ex figu
ra effectus mortis summi sacerdotis legalis. ¶Aduerte hic tria. Pri-
mo q̄ clausio regni celoz est priuatio diuine fruitionis post hāc viam
nō ēliscūq; sed ex ta
li orta z fulta cā/scz
ex peccato. Et ppea
apte celū, nihil aliū
est q̄m tollere pcm̄ tā
q̄ ad culpā q̄m quoad
pena: sublato siquidē
fic peccato / manife-
stū est q̄ tollitur fruitionis diuine priua-
tio vt pena peccati.
ac per hoc simpliciter tollit: q̄ non nisi
vt pena retinebat ꝑ
nationē illam diuina
benignitas. ¶Sedo/
q̄ christus suapassio
ne liberauit mēbra
sua ab oi z culpa et
pena: q̄m vt apostol⁹
dicit / abūdātius est
christi donū q̄m fuerit
ade vānū: sed vt ex-
perientia testatur / rez
calce precedētis q̄.
hēs / liberatio ista oz
dine quodam in exe
quutionē mādatur/
cōsurgendo nos ip-
si christo. Quo fit vt
christus liberauerit
nos ab oi pena pec-
cati/tam originalis
q̄ actualis: q̄s nos oz
dine quodā z media
cōfiguratiōe ad chri-
stū/cōsequimur immu
nitatē a culpa z pena
totaliter. ¶Pro quo et
riſione ad primum:
nota tertio/q̄ qui pri-
mus homo peccauit
nō solū vt singularis
ꝑsona/fed etiā vt pri
cipiū hūane nature/
ideo pctm originale
erat duplr mūdādū:
z ex ꝑte q̄ singula
rū est ꝑsonarū: rez ea
ꝑte q̄ totius hūane
nature seminalr ab
ada descēdentis. Et
quo ad ꝑsonalia q̄
de/olim per circūci-
sionē vel aliqđ sacri
ficiū/z nūc p baptis-
mū purgatur hūanū
genus ab originali
peccato. Ad secundū
aūt nec circūcisio oli
nec baptismus post-
ea suffecit: vt patet ō
ad primū. Sed p fuā ascensionē nos quasi in
possessionē regni celestis introduxit. Et ió
dicitur quod ascēdit pandens iter ante eos.

2di. 18, 2. 4. 9. 3.

¶Utrum christus per suam passionem me
ruerit exaltari.

Ad sextū Sic, ꝑcedit.
Uidet q̄ chri-
stus p suā passionē nō meru
erit exaltari. Sicut em̄ cognitio
veritatis est propriū deo. ita et
sublimitas: sm illud psal. excelsus super om
nes gentes dñs, z super celos gloria eius.
Sed christus sm q̄ hō, habuit cognitionē
oīs veritatis, nō ex aliquo merito ꝑcedente,
sz ex ipsa vnione dei z hominis: sm illud Jo.
primo, vidimus gloriā eius gloriā quasi vni-
geniti a patre, plenū gratie z veritatis. Ergo
nec̄ exaltationē habuit ex merito passionis
sed ex sola vnione. ¶Preterea. Christ⁹ me-
ruit sibi a primo instanti sue cōceptionis: vt su
pra habitū est. Nō aūt maior charitas fuit
in eo tēpore passionis q̄m ante. Cū ergo cha
ritas sit merēdi principium videt q̄ nō ma
gis meruerit per passionē, suā exaltationem
q̄m ante. ¶Preterea. Gloria corporis resul
tat ex gloria aie: vt aug. dicit i epla ad dioscō
rū. Sz christ⁹ p passionē suā nō meruit exal
tationē quātū ad gloriaz anime: q̄ aia eius
fuit beata a primo instanti sue conceptionis.
Ergo nec̄ etiā per passionem meruit exalta
tionem quantum ad gloriam corporis.

Sed cōtra Est. q̄ dicit phil. 2. Factus est obediens
vsq; ad mortē, mortē aūtem crucis, propter
quod z deus exaltauit illum.

Rñdeo Dicēdū, q̄ meritū importat
quādā equitatē iustitie: vñ et
apls dicit rom. 4. q̄ et q̄ operat, merces im-
putatur ḡz debitū. Cū aūt aliquis ex sua in-
iusta volūtate sibi attribuit plus q̄m sibi de-
beatur iustū est vt diminuat etiā quantū ad
id q̄ sibi debebat: sicut cū furat q̄s vnā oue
red & et quatuor: vt dicitur exo. 22. Et hoc di
citur mereri: inquātū per hoc punit eius ini
q̄ volūtas. Ita etiā cū aliq̄s sibi ex iusta vo-
lūtate subtrahit q̄ debebat habē, merek vt

Ro. 4. 49. ar. 1. co. Et. 3. di. 19. ar. 5. q. 1. Et opus. 60. c. 18. 60, 8.

sed media conformitate nostra ad ipsum. morientem / immortalitate
longe excellentiorem illa que fuit in statu innocentie nobis exhibe-
bit in tempore resurrectionis: cum hoc etiam quod in capite nostro/
ipso scilicet christo homine iam immortalitatem corporis cōsequuti
sumus per ipsius passionem.

¶Super articulum sextum.

Articulus cla
rus vt sonat.
¶In corpe duo,
primo declaratur in
cōmuni quid impor
tet meritum / et quo
modo intelligatur tā
in malo q̄m in bono.
Secundo descendit
ad propositū in spe-
ciali de christo.
¶Quo ad primum/
dicit in cōmuni meri
tū importare quan-
dā iustitie nō gratie
equalitatē. Et hoc ꝑ
bat autoritate apo-
stoli. ¶Ubi non mire
ris nouitie/si a meri
to transitur ad mer-
cedem, quia merces
merito respondet vt
premiū debitum.
¶Exemplis deinde
declarat qualiter me
riti equalitas sm iu-
stitiam exerceatur tā
in malis q̄m in bonis
z in malis quidē ra-
tioni adiungit exem
plum de iusta equali
tate circa demeritum
furti/cum authoritate sacre scripture. et
inde infertur similr/
ꝓportionaliter fieri
iustā equalitatem cir
ca meritum boni.
¶Ubi aduerte/q̄ in
istis iustitijs interue
niunt duo. Ires extre
ma z volūtas inte-
rior: verbi gra ouis
furto ablata/z volū-
tas ducens ad furtū.
Si consideretur res
exterior (puta ouis
quantaz) sufficit ad
equalitatem iustitie
vt restituatur ipsa
ouis: sic em̄ inequali
tas rei facta per fu-
rē/reducitur ad pri-
stinam equalitatē. vt
patet. Sed si super
hoc consideretur ini
qua volūtas furis
qua voluit contem-
pta iustitia publica z
proximi plus habe-
re q̄m sibi debetur/ et
propterea abstulit
que alienam) sic ad
hoc vt hec iniquitas
voluntatis iūcta ope
ri ad equalitatem re
ducatur/iustū est vt
minꝰ habeat de suo
qui plus q̄m debebat
tur sibi/vsurpando
alieno, z propterea
repleretur ab ipso verbo. Sed corpus vnie-
batur verbo mediante anima.

Ro. 4. 49. ar. 1. co. Et. 3. di. 19. ar. 5. q. 1. Et opus. 60. c. 18. 60, 8.

pro vna ablata one reddere tenetur quatuor: vnam pro equalitate
rei extra/z tres pro equalitate iniqui actus. Et quia tam de meritum
q̄m meritū principaliter consistit in voluntate/ideo author in litera tra
ctans de merito christi/ad equalitatē que principaliter respicit actio
nes z passiones quatenus sunt volūtarie/se connertit. z tam in malis
q̄m in bonis iustitie equalitatē cōsiderauit: ꝓout iusta vel iniusta volū-
tas minus vel plus de sibi debitis voluit cum effectu: vt patet in lite-
ra. z hinc ad christi meritum descendit.

¶Quo ad secundū/ꝓesuppositā maiorē ex declarata ratione meri-
ti: monstrat subsumendo christum per suam passionem meruisse qua-

Universidad de Deusto Biblioteca

fuor. Omnia clara sunt in litera.

¶Sup. q.50. Arti.1. HN corpore vna cocio. Cõueniẽs fuit chr̃m mori. probat q̃nq; rationibus. Omnia clara sunt.

¶Super articulum secundum.

IStulus clarus. ¶Incorporea vna concio.

§.qõ.52. ar.1.co. Et. 4. 5 c. 55.ad 1m. Et q̃li. 2. art.2. co. Et op9. 2.c.7. Et opusc. 5.t.234. t.238.fi. Et opus 60.c.19.

Caro chr̃i remansit vnita verbo dei post mortem. probat ratione t autoritate. Ratio est. Donũ q̃d per gratiam dei conceditur: nunq̃ reuocatur sine culpa: sed gratia vnionis est maius donum t permanentius ex fua ratione q̃ gratia adoptionis: que nũquaz perditur sine culpa: ergo. Maior. probat autoritate apostoli. Minor quo ad primam partẽ cõparationis: qz malus est esse deum personaliter q̃ esse sanctum. Quo ad secundam vero: qz vnio personalis est permanentior q̃ vnio affectualis. Autoritas est damas.

¶Aduerte hic / qõ qz illa maior nulluz donum diuine gratie perditur sine culpa: locum habet in donis permanentibus: non autem in his donis que soluz consistunt in quodã fieri (vt donum prophetie) vel assistentia: vt gratia miraculorũ: que altero duorum modorum conceditur. hec enim qz non sunt dona permanentia / perduntur. hoc est non semper habentur absq; culpa (vt patet) t absq; dei penitentia. Et propterea author vr̃es illa maiora ex autoritate apostoli: subsumpsit non positis nam (vt subsumendum expectabatur) sed comparatiuam respectu doni gratie adoptionis: que constat non cessare sine culpa. t comparauit illam t quo ad maioritatẽ simply / t quo ad maioritatez fm illud qõ requiritur ad propositum: hoc est fm permanentias, vt hinc scires / qõ maior habet locum in hac materia: qz gratia vnionis est de genere donorum permanentium. t q̃ multomagis habet locũ in ppõsito: tum

De morte chr̃isti. Questio.50.

QEinde est de morte chr̃i. ¶Et circa hoc querũtur sex. pio vtrũ cõueniens fuerit chr̃m mori. scõo vtrũ p mortẽ fuerit separata diuinitas a carne. tertio vtrũ fuerit separata diuinitas ab aĩa. quarto vtrũ chr̃istus i triduo mortis, fuerit homo, quinto vtrũ corpus eius fuerit idẽ numero viuum t mortuum. sexto vtrum mors eius sit aliquid operata ad nostram salutem.

¶Utrũ cõueniens fuerit chr̃m mori. Arti.1.

AD primũ Sic pceditur. Videtur q̃ non fuerit cõueniens chr̃m mori. Illud eñ̃ q̃d est primũ primo in aliquo gñe nõ disponit p illũ q̃d est ẽ̃uum illi gñi: sicut ignis qui est primo calotis, nunq̃ pot esse frigidus. Sed filius dei est fons z pncipiũ oĩs vite: fm illud psal. apud te est fons vite. Ergo vt q̃ nõ fuerit cõueniens chr̃m mori. ¶Ꝓ. Maior est defectꝫ mortis ẽ̃ mors: qz p mortẽ pertenuit ad mortem. Sed nõ fuit cõuenies chr̃m aliquo morbo languescere: vt chry. dicit. Ergo etiaz nõ fuit cõueniens chr̃m mori. ¶Ꝓ. Dis dicit Jo.10. ego veni, vt vitã habeant, t abundantius habeant. Sed oppositũ nõ pducit ad oppositũ. Ergo vt q̃ nõ fuerit cõueniens chr̃m mori.

Sedcõtra Est. q̃ dr̃ (chr̃m mori. Joann. 15. expedit vt vnus moriatur homo pro populo, t non tota gens pereat. Quod quidẽ cayphas ꝓphetice dixit: vt euangelista testatur.

Rñdeo Dicendũ q̃ chr̃m mori. primo quidẽ ad satisfaciendũ pro hũano gñe. qõ erat mortẽ adducti pp̃ peccatũ: fm illud gen. 2. quacũq; die comederitis morte moriemini. Est aũt cõueniens satisfacẽdi p alio modus. cũ aliquis se subijcit pene quã alius meruit. Et sic chr̃s mori voluit, vt mouẽdo, p nob satisfaceret: fm illud 1.pe. tertio, chr̃s semel p peccatis nr̃is mortuus est. ¶Scõo ad ostendũ veritatẽ gñe assumpte: sicut. ñ. eusebius dicit si aĩa post conuersationẽ cũ hoĩb9, euanescẽs subito euolaret fugiẽs mortẽ, ab oĩb9 cõparet phãtasma ti. ¶Tertio vt mouẽdo, nos a timore mortis liberaret. vñ 1a ad he. 2. q̃ cõicauit carni t sãguini, vt p mortẽ destrueret eũ q̃ hẽbat mortis imperiũ. t liberaret eos q̃ timore mortꝫ p totã vitã obnoxii erãt seruituti. ¶Quarto. vt corpaliter mouẽdo similitudini peccati. i. penalitati daret nobis exemplũ mouẽdi spaliter pcõ, vñ 1a ro. 6. Oĩ. n. mortuũ ẽ pcõ, mortuũ est sel, q̃ ãt vixit, vixit deo: ita z vos existimate mortuos quidẽ esse pcõ, viuentes aũt deo, r Quinto, vt a mortuis resurgẽdo, a virtutez suam ofideret qua mortẽ superauit. t nobis ipem resurgẽdi a mortuis daret. Vñ apostolus dicit. 1. ad cor. 15. Si xp̃s p̃dicat q̃ resurrexit a mortuis. quo quidã in vobis dicunt, q̃ resurrectio mortuoꝝ: non est.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ chr̃s est fons vite fm q̃ deus. nõ aũt fm q̃ hõ: mortuus est aũt fm q̃ hõ, nõ fz q̃ deus. Vñ aug. dicit ꝓ felicia. Absit q̃ xp̃s sic senserit mortẽ, vt quãti in se est vita, vitaz perdiderit: si eñ hoc ita esset, vite fons arruisset. Sensit ergo mortẽ p ticipatione hũani affectus quẽ spõte susceperat: nõ nãe sue pdidit potẽtiã, p quã cũcta viuificat. ¶Ad scõz dõm, q̃ chr̃s nõ sustinuit mortem ex morbo

prouenientẽ. ne videret ex necessitate mori pp̃ infirmitatẽ nãe. Sed sustinuit mortẽ ab exterioꝝ illatã: cui se spontaneũ obtulit, vt mors eius volũtaria onderet. ¶Ad tertiũ dõm, q̃ vnũ oppositũ. p se nõ ducit ad aliud, sz aliqz per accñs: sicut frigidũ qñqz p accñs calefacit. Et ẽ mõ xp̃s p suam mortẽ nos perduxit ad vitã, dũ sua morte, morte nr̃am destruxit. sicille q̃ penã, p alio sustinet, rẽouet penã ei9.

¶Utrũ in morte chr̃i fuerit separata diuinitas a carne. Arti.2.

AD scõm Sic procedit. Videtur q̃ in morte chr̃i fuerit separata diuinitas a carne. Ut enim 9i matth. 27. dñs in cruce pẽdens clamabat, de9 me9 deus meus, vt q̃d dereliquisti me? Qõ exponẽs ambr. dicit, clamabat hõ, separatiõe diuinitatis mouitur9: nã cũ diuinitas a morte libera sit vtiqz mors ibi esse nõ poterat. nisi vita discederet: q̃ vita diuinitas est. Et sic videt q̃ in morte chr̃i sit diuinitas separata a carne.

¶Ꝓ. Remoto medio, separantur extrema. Sed diuinitas vnita est carni mediãte aĩa: vt supra habitũ est. Ergo vt q̃ cũ i morte xp̃i aĩa sit separata a carne. q̃ p consequẽs diuinitas sit a carne separata. ¶Ꝓ. Maior est virtꝫ viuificatiua dei q̃ aĩe. Sed corpus mortuum non poterat nisi anima separata. Ergo multo mꝫ nus mori poterat, nisi separata diuinitate.

Sed cõtra Est. q̃ ea q̃ sunt hũane nãe, nõ dicunt de filio dei. nisi ratione vnionis: vt supra habitũ est. Sed de filio dei 9i. id q̃ cõuenit corpori xp̃i post mortẽ. i. esse sepultũ: vt p̃z in symbolo fidei. vbi 9i q̃ filius dei cõceptus est. z natus ex virgine passus, mortuus z sepultus. Ergo corp9 xp̃i nõ fuit i morte a diuinitate separatũ.

Rñdeo Dõm. q̃ illud qõ p gr̃am dei cõceditur. nunq̃ abiicꝫ culpare uocatur. vñ 9i ro. 11. q̃ sine penitẽtia sunt dona dei z vocatio. Multo aũt maioꝝ est gratia vnionis. q̃ quã diuinitas vnita est carni chr̃i in pſona. q̃ gr̃a adoptionis p quã alij sancti ficãtur. Et etiã magis permanẽs ex sui rõne: q̃ hec gr̃a ordinat ad vnionẽ personalẽ. gr̃a aũt adoptionis ad quã d. vnionẽ affectualẽ. Et tñ videmus q̃ gr̃a adoptionis nũq̃ pdit sine culpa. Cũ igit in chro nulla fuerit pcõ, impossibile fuit q̃ solueret vnio diuinitatis a carne ipsius. Et ideo sicut ante mortẽ, caro chr̃i vnita fuit fm pſonaz z hypostasim v̄bo dei, ita z remãsit vnita post mortẽ: vt. i. nõ esset alia hypostasis v̄bi dei z carnis xp̃i post mortem: vt dam. dicit in 3. lib.

Ad primũ Ergo dõm, q̃ derelictio illa nõ est referenda ad solutionẽ vnionis pſonalis: sed ad h̃ q̃ deus pater eũ exposuit passioni. Unde derelinquere ibi, nõ est aliud q̃ nõ ꝓtegere a persequẽtibus. Vel dicibile derelictꝫ quantũ ad illam oratione qua dixerat xp̃s fieri põt trãseat a me calix iste: vt aug. exponit in lib. de gr̃a noui testa. ¶Ad scõm dõm, q̃ verbũ dei 9i vnitum carni mediãte aĩa, inquantũ caro p animã ptinet ad hũanam nãz, quã filius 9i assumere intẽdebat: nõ aũt ita q̃ aĩa sit quasi medium ligãs vnitã. Habet aũt caro ab aĩa q̃ ptineat ad hũanã naturã, etiã post9 aĩa separatur ab ea. inquantũ. i. in carne mortua remanet ex diuina ordinatiõe quidã ordo ad resurrectionis. Et tñ nõ tollit vnio diuinitatis ad carnẽ. ¶Ad tertiũ dõm, q̃ aĩa hz vim vniuificãdi formal. r. ideo ea pñte, z vnita forma liter, necesse est corp9 esse viuũ. Diuitas aũt q̃ est excellẽtius dono gr̃a adoptionis: ideo nõ q̃ est gmanẽs chr̃i: qz nõ viuificat nãli necessitate, sed volũtarie: aia aũt pñs carni / z viuificat formal. r ex necessitate nature.

¶Super art. tertiũ. ¶Jtul9 clarus. ¶In corpore vna conclusio. In morte chr̃i non fuit separata deitas ab aĩa, probatur 2. r. Primo rõne. Uerbum dei nõ est separatũ in morte a corpe: ergo multo minus ab aĩa. Probat seq̃la: quia aĩa vnita est v̄bo immediatius q̃ corp9. Deinde autoritate symboli: qz descẽdit ad inferos. Omnia clara sunt ex supradictis.

¶In rñsione ad primũ / aduerte q̃ rñsio fm exponẽ aug. intelligit nolle aie ipsam aie fm ipsã: z ideo versat iter an guſtias diffiõũ. Planior aũt sensus cuã gelici textus / est itelligere aie nolle ipsaz q̃dẽ aiam / non in se q̃dam rõa est / sed vt habẽs aiaz. Sic. n. aĩa formal. r sumit: r abstrahit q̃ oĩ q̃one liquet q̃d ipse dei filius q̃ loquitur dicens / ego pono aiam meam / posuit aiaz suã tollẽdo aĩa tionẽ illi9 / tollit sibi dẽ aiare per hoc ipsum q̃ aĩa separat a corpe. z iterũ sumpsit eã dũ iterũ ipsi ãnã corpi: ponere eñ aiam formal. r (hoc ẽ vt aiam) nihil aliud est q̃ mori. Et in hoc sensu plies inuenitur hoiata aia: vt est illo pastor bonus aiam suã ponit p ouibus suis: r illud / qui odit aiam suã in hoc mũdo / in vitã eternã custodit eã. ¶Tu aũt q̃ sermonis formalis non es capax / aut ad plebem loqueris: pones eãdẽ sniaz seruãdo glosare aiaz hoc est vitã corpale: sic ei filius dei posuit aiaz suã / hoc est vitã suã / z itez sũpsit eã z filius pastor bon9 ponit vitã suã pro oĩ. z. sic de aliis. hoc in idẽ redit: qz in ipsa aiatione q̃ aĩa aiat corp9 / cõsistit vita corporea eiusq; hominis.

¶Super arti. 3tiũ. In titulo christus significat p soñã diuinitatis: verbi z cunctã eã dispositionẽ quã de facto habebat in triduo illo sez q̃ erat vnita aie z corpori christi separatis abinuicem.

¶In corpe tria fiũt. primo rñr q̃sito vna conclusione. Dicere christũ in triduo mortis homine fuisse / simplr z absolute loquẽdo erroneũ est. probat. Adueritatẽ mortis hois vel aialis pertinet q̃ desinat esse homo vel aial: mors eñ hois vel aialis puenit ex separatione aie, q̃ cõplet rõne aialis vel hois. Et ideo dicere christũ in triduo mortis hoiem fuisse, simplr z absolute loquendo erroneum est. Põt tñ dici q̃ christus in triduo fuit homo mortuus. ¶Quidã tñ cõfessi sunt christũ in triduo hoiem fuisse: dicẽtes quidẽ verba erronea, sed sensum errouis non hñtes in fide. Sicut hugo de s. vict. q̃ ea ratione dixit christũ in triduo mortis fuisse hoiem, qz dicebat aiaz esse hominẽ. qõ tñ est falsuz: vt in prima pte oñ suz ẽ. Magister etiã sniaz in. 23. dist. tertij lib. posuit, q̃ christus in triduo mortis fuit homo alia rõne: qz credidit q̃ vnio aie z carnis nõ esset de ratione hois. Sz sufficit ad hoc q̃ aliquid sit homo qõ habeat aiam humanã z corpus. siue cõiuncta siue nõ coniuncta. ¶Quod etiam pater esse falsum ex his q̃ dicta sunt in prima parte: z ex his que supra dicta sunt circa modum vnionis.

Ad primũ Ergo dicẽdũ, q̃ verbũ dei susceperit aiam et carnẽ vnita z ideo illa susceptio fecit deum hominẽ, z hominẽ deũ. Nõ aũt cessauit illa susceptio per separationẽ verbi ab aĩa vel a carne: cessauit tñ vnio carnis z aie. ¶Ad secundũ dicẽdũ, q̃ homo dicit esse suus intellꝰ nõ qz intellꝰ sit totus hõ: sz qz intellectus est principalior pars hois, in ꝓportione virtuali cõsistit tota dispõ hois. Sicut si rector ciuitatis dicat tota ciuitas, qz in eo cõsistit tota dispõ ciuitatis. ¶Ad tertiũ dõm, q̃ esse sacerdotẽ. cõuenit hoi rõne aie: in qua est ordinis caracter. Unde per mortẽ homo nõ perdit ordinem sacerdotalẽ z multo minus

3.dis.22. q.1.ar.1. Et quol. 4.ar.1. Et opus. 3.c.236. Et opus 60.c.20 fi.

3.dis.22. q.1.ar.1. Et quol. 4.ar.1. Et opus. 3.c.236. Et opus 60.c.20 fi.

Et quol. 4.ar.1. Et opus. 3.c.236. Et opus 60.c.20 fi.

Et quol. 4.ar.4.ad primũ. Et quol. 4.q.5.

Et pſal. 21.vo.2.

ypea seãt q̃ effectiue fũc viuificaret carnẽ chr̃i: qz nõ viuificat nãli necessitate / sed volũtarie: aia autẽ pñs carni / z viuificat formal. r ex necessitate agit. sed ex voluntate.

¶Utrum in morte chr̃i fuerit facta separatio diuinitatis ab anima. Arti.3.

3.dis.22. q.1.ar.1. q.2. Et 3.d.2. ar.1.co. Et opus. 3.c.236. Et opus 60.c.19. fi.

RIul9 clarus. ¶In corpore vna conclusio. In morte chr̃i non fuit separata deitas ab aĩa, probatur 2. r. Primo rõne. Uerbum dei nõ est separatũ in morte a corpe: ergo multo minus ab aĩa. Probat seq̃la: quia aĩa vnita est v̄bo immediatius q̃ corp9. Deinde autoritate symboli: qz descẽdit ad inferos. Omnia clara sunt ex supradictis.

¶In rñsione ad primũ / aduerte q̃ rñsio fm exponẽ aug. intelligit nolle aie ipsam aie fm ipsã: z ideo versat iter an guſtias diffiõũ. Planior aũt sensus cuã gelici textus / est itelligere aie nolle ipsaz q̃dẽ aiam / non in se q̃dam rõa est / sed vt habẽs aiaz. Sic. n. aĩa formal. r sumit: r abstrahit q̃ oĩ q̃one liquet q̃d ipse dei filius q̃ loquitur dicens / ego pono aiam meam / posuit aiaz suã tollẽdo aĩa tionẽ illi9 / tollit sibi dẽ aiare per hoc ipsum q̃ aĩa separat a corpe. z itez sumpsit eã dũ iterũ ipsi ãnã corpi: ponere eñ aiam formal. r (hoc ẽ vt aiam) nihil aliud est q̃ mori. Et in hoc sensu plies inuenitur hoiata aia: vt est illo pastor bonus aiam suã ponit p ouibus suis: r illud / qui odit aiam suã in hoc mũdo / in vitã eternã custodit eã. ¶Tu aũt q̃ sermonis formalis non es capax / aut ad plebem loqueris: pones eãdẽ sniaz seruãdo glosare aiaz hoc est vitã corpale: sic ei filius dei posuit aiaz suã / hoc est vitã suã / z itez sũpsit eã z filius pastor bon9 ponit vitã suã pro oĩ. z. sic de aliis. hoc in idẽ redit: qz in ipsa aiatione q̃ aĩa aiat corp9 / cõsistit vita corporea eiusq; hominis.

¶Super arti. 3tiũ. In titulo christus significat p soñã diuinitatis: verbi z cunctã eã dispositionẽ quã de facto habebat in triduo illo sez q̃ erat vnita aie z corpori christi separatis abinuicem.

¶In corpe tria fiũt. primo rñr q̃sito vna conclusione. Dicere christũ in triduo mortis homine fuisse / simplr z absolute loquẽdo erroneũ est. probat. Adueritatẽ mortis hois vel aialis pertinet q̃ desinat esse homo vel aial: mors eñ hois vel aialis puenit ex separatione aie, q̃ cõplet rõne aialis vel hois. Et ideo dicere christũ in triduo mortis hoiem fuisse, simplr z absolute loquendo erroneum est. Põt tñ dici q̃ christus in triduo fuit homo mortuus. ¶Quidã tñ cõfessi sunt christũ in triduo hoiem fuisse: dicẽtes quidẽ verba erronea, sed sensum errouis non hñtes in fide. Sicut hugo de s. vict. q̃ ea ratione dixit christũ in triduo mortis fuisse hoiem, qz dicebat aiaz esse hominẽ. qõ tñ est falsuz: vt in prima pte oñ suz ẽ. Magister etiã sniaz in. 23. dist. tertij lib. posuit, q̃ christus in triduo mortis fuit homo alia rõne: qz credidit q̃ vnio aie z carnis nõ esset de ratione hois. Sz sufficit ad hoc q̃ aliquid sit homo qõ habeat aiam humanã z corpus. siue cõiuncta siue nõ coniuncta. ¶Quod etiam pater esse falsum ex his q̃ dicta sunt in prima parte: z ex his que supra dicta sunt circa modum vnionis.

Ad primũ Ergo dicẽdũ, q̃ verbũ dei susceperit aiam et carnẽ vnita z ideo illa susceptio fecit deum hominẽ, z hominẽ deũ. Nõ aũt cessauit illa susceptio per separationẽ verbi ab aĩa vel a carne: cessauit tñ vnio carnis z aie. ¶Ad secundũ dicẽdũ, q̃ homo dicit esse suus intellꝰ nõ qz intellꝰ sit totus hõ: sz qz intellectus est principalior pars hois, in ꝓportione virtuali cõsistit tota dispõ hois. Sicut si rector ciuitatis dicat tota ciuitas, qz in eo cõsistit tota dispõ ciuitatis. ¶Ad tertiũ dõm, q̃ esse sacerdotẽ. cõuenit hoi rõne aie: in qua est ordinis caracter. Unde per mortẽ homo nõ perdit ordinem sacerdotalẽ z multo minus

Et quol. 4.ar.4.ad primũ. Et quol. 4.q.5.

Sed cõtra Est. q̃ dicit dam. 3. li. etsi chr̃s mortuus est vt hõ. z sancta eius aĩa ab incõtaminato diuisa est corp9 ẽ: diuinitas tñ inseparabilis ab vtrisq; pmansit, ab anima dico z corpore.

Rñdeo Dicẽdum, q̃ aia vnita est ꝓprio dei immediatius q̃ pus te aia: vt. ꝑ. dictũ est. Cũ ergo v̄bũ dei nõ fit separatũ in morte a corpore, multo minus separatũ est ab aĩa. Vñ sicut de filio dei pdicat id qõ cõuenit corpori ab aĩa sepato. i. esse sepultum, ita de eo in symbolo dicit q̃ descendit ad inferos, qz anima eius a corpore separata, descendit ad inferos.

Ad primũ Ergo dõm. q̃ aug. exponẽs illud verbũ Jo. inquirit cũ chr̃s sit verbũ, aia z caro, vtrũ ex eo q̃ est verbũ ponat aiam, an ex eo q̃ est aia, an iterũ ex eo q̃ est caro. Et dicit q̃ si diximus. q̃ verbũ dei aiam posuit, sequit q̃ aliquãdo aĩa illa separata est a verbo. qõ est falsum: mors eñ corpus ab aĩa separauit. a verbo aũt aiam separatã nõ dico. Si vero diximus q̃ ipsa se aia ponat, sequit q̃ aia ipsa a se sepata sit q̃dẽ est absurdũ. Relinquit ergo q̃ ipsa caro aiam suã ponit. z iterũ eã sumit, nõ ptãte sua, sed ptãte verbi inhabitãtis carnẽ: qz sicut. ꝑ. dictũ est. q̃ mortẽ nõ est sepata diuinitas verbi a carne. ¶Ad 2m dõm, q̃ in verbis illis athanasius nõ intellexit q̃ totus homo denuo sit assumptus. i. oẽs ptes eius ẽ̃ si verbũ dei ptes hũane nãe deposuerit per mortẽ. Sed q̃ iterato totalitas nãe assumpte sit in resurrectione redintegrata per iteratã

non hz vim viuificãdi formal. r, sed effectiue: non eñ põt esse corporis forma. Et ideo non est necesse q̃ manẽte vnione diuinitatis ad carnẽ, caro sit viua: qz deus nõ ex necessitate agit, sed ex voluntate.

¶Utrum in morte chr̃i fuerit facta separatio diuinitatis ab anima. Arti.3.

3.dis.22. q.1.ar.1. q.2. Et 3.d.2. ar.1.co. Et opus. 3.c.236. Et opus 60.c.19. fi. Et pſal. 21.vo.2.

RIul9 clarus. ¶In corpore vna conclusio. In morte chr̃i non fuit separata deitas ab aĩa, probatur 2. r. Primo rõne. Uerbum dei nõ est separatũ in morte a corpe: ergo multo minus ab aĩa. Probat seq̃la: quia aĩa vnita est v̄bo immediatius q̃ corp9. Deinde autoritate symboli: qz descẽdit ad inferos. Omnia clara sunt ex supradictis.

¶In rñsione ad primũ / aduerte q̃ rñsio fm exponẽ aug. intelligit nolle aie ipsam aie fm ipsã: z ideo versat iter an guſtias diffiõũ. Planior aũt sensus cuã gelici textus / est itelligere aie nolle ipsaz q̃dẽ aiam / non in se q̃dam rõa est / sed vt habẽs aiaz. Sic. n. aĩa formal. r sumit: r abstrahit q̃ oĩ q̃one liquet q̃d ipse dei filius q̃ loquitur dicens / ego pono aiam meam / posuit aiaz suã tollẽdo aĩa tionẽ illi9 / tollit sibi dẽ aiare per hoc ipsum q̃ aĩa separat a corpe. z itez sumpsit eã dũ iterũ ipsi ãnã corpi: ponere eñ aiam formal. r (hoc ẽ vt aiam) nihil aliud est q̃ mori. Et in hoc sensu plies inuenitur hoiata aia: vt est illo pastor bonus aiam suã ponit p ouibus suis: r illud / qui odit aiam suã in hoc mũdo / in vitã eternã custodit eã. ¶Tu aũt q̃ sermonis formalis non es capax / aut ad plebem loqueris: pones eãdẽ sniaz seruãdo glosare aiaz hoc est vitã corpale: sic ei filius dei posuit aiaz suã / hoc est vitã suã / z itez sũpsit eã z filius pastor bon9 ponit vitã suã pro oĩ. z. sic de aliis. hoc in idẽ redit: qz in ipsa aiatione q̃ aĩa aiat corp9 / cõsistit vita corporea eiusq; hominis.

¶Super arti. 3tiũ. In titulo christus significat p soñã diuinitatis: verbi z cunctã eã dispositionẽ quã de facto habebat in triduo illo sez q̃ erat vnita aie z corpori christi separatis abinuicem.

¶In corpe tria fiũt. primo rñr q̃sito vna conclusione. Dicere christũ in triduo mortis homine fuisse / simplr z absolute loquẽdo erroneũ est. probat. Adueritatẽ mortis hois vel aialis pertinet q̃ desinat esse homo vel aial: mors eñ hois vel aialis puenit ex separatione aie, q̃ cõplet rõne aialis vel hois. Et ideo dicere christũ in triduo mortis hoiem fuisse, simplr z absolute loquendo erroneum est. Põt tñ dici q̃ christus in triduo fuit homo mortuus. ¶Quidã tñ cõfessi sunt christũ in triduo hoiem fuisse: dicẽtes quidẽ verba erronea, sed sensum errouis non hñtes in fide. Sicut hugo de s. vict. q̃ ea ratione dixit christũ in triduo mortis fuisse hoiem, qz dicebat aiaz esse hominẽ. qõ tñ est falsuz: vt in prima pte oñ suz ẽ. Magister etiã sniaz in. 23. dist. tertij lib. posuit, q̃ christus in triduo mortis fuit homo alia rõne: qz credidit q̃ vnio aie z carnis nõ esset de ratione hois. Sz sufficit ad hoc q̃ aliquid sit homo qõ habeat aiam humanã z corpus. siue cõiuncta siue nõ coniuncta. ¶Quod etiam pater esse falsum ex his q̃ dicta sunt in prima parte: z ex his que supra dicta sunt circa modum vnionis.

Ad primũ Ergo dicẽdũ, q̃ verbũ dei susceperit aiam et carnẽ vnita z ideo illa susceptio fecit deum hominẽ, z hominẽ deũ. Nõ aũt cessauit illa susceptio per separationẽ verbi ab aĩa vel a carne: cessauit tñ vnio carnis z aie. ¶Ad secundũ dicẽdũ, q̃ homo dicit esse suus intellꝰ nõ qz intellꝰ sit totus hõ: sz qz intellectus est principalior pars hois, in ꝓportione virtuali cõsistit tota dispõ hois. Sicut si rector ciuitatis dicat tota ciuitas, qz in eo cõsistit tota dispõ ciuitatis. ¶Ad tertiũ dõm, q̃ esse sacerdotẽ. cõuenit hoi rõne aie: in qua est ordinis caracter. Unde per mortẽ homo nõ perdit ordinem sacerdotalẽ z multo minus

Et quol. 4.ar.4.ad primũ. Et quol. 4.q.5.

AD quintũ Sic pceditur. Videtur q̃ nõ fuerit idẽ numero corpus christi viuẽtis z mortui.

¶In corpe ponit vna distinctio bimembris cū cōclonib⁹ duab⁹ iuxta nūerū membroū. Distinctio est. Simplr sumit duab⁹ significatiōib⁹ vt vt significat nullo addito: vel vt significat totalr. Prima cōclo est sumēdo simplr pmo mō. Corpus xpi viuū z mortuū fuit idē nūero simplr. Probat qr fuit idē suppositalr. z sic loquit athana. Scda cōclo est sumēdo simplr. 2o mō. Corpus christi viuū z mortuū nō fuit idē numero simplr. Probat prio qrvita est de essentia corporis viuētis: qr est pdicatū essentiale/z nō accidentale. Probat 2o ex oppto: qr si diceret remānsisse totalr idem: sequeret q nō esset corruptū corruptione mortis: qđ est hereſis gaianitarum. Et ad hoc afferunt autoritates. ¶Aduerte hic/q autoris doctrina pcedit ex suppōsita vnitate forme substātialis i hoie. tenentes enim plures formas i homine/puta formam corporeitat⁹ aut mixti: cui superadderet alia/ne daret pntia in lra factā dicendo q i morte christi facta est separatio aie a corpore: z sic fuit ibi corruptio mortis: sz corpus remānsit cum illamet corporeitat⁹ forma quā prius habebat: z ppea corp⁹ christi inquantū corp⁹ remānsit totalr idem nūero. z dicere ħ nulla est hereſis. ¶Et ad pħiam declinandū est/si ħ est discretiēdū. hāc sicđ est viā tenet sco. qui addit aliud manifeste/ alienum a phia. s. q. fuit corruptio tunc sine gnatione: corrupt⁹ quippe fuit homo separatione aie a corpore: z nihil genitū est. Contra hos non loquitur lra: quod vnitate nūali corpis christi viui z mortui tractat: z veritatem per se notam tradit. Nā si corpus christi remansisset oino idem qđ prius: oporteret q remānsisset viuum eadē vita: alioquin aut vita nihil illius fuisset nisi accēs: aut nō totalr remānsisset idē/deficiente alio eius substātia: scz vita. Quocirca scotus corpus christi tenet oino idē ħ tenus est corpus: z nō ħtenus erat viuum. Autho aūt aliā formā genitā in christi corpe tenet: scz formā cadaneris p quā erat corpus: qr nālis ordo habet/vt semp corruptio vnius sit generatio alteri⁹: imo prius natura intenditur gnatio ꝙ corruptio. Et vnā tm in composito formam/ iuxta peripateticaz doctrinam bene perspectam nouimus.

Als ✠ galani/ ēarum.

¶Super articulum sextum.

In corpore vna, distinctio bimembris cū cōclusionib⁹ tribus. Distinctio est de morte: vel in fieri vel in facto esse. Prima cōclusio est. De morte christi in fieri/id est iudicium qđ de passione christi. Declarat: qr mors in fieri: fuit ipsa passio christi. Scda cōclo est. Mors christi in facto esse nō potuit operari salutē nr̄am per modū meritis: nec efficientie. Prima ps in tres nō probatur. Scda probatur. Per mortē deitas nō est separata a carne: ergo quicquid circa carnē christi ab aia separatā cōtigit: fuit nobis salutiferū ꝑtute dei vnite. Tertia cōclo est. Mors xpi opata est destructione vtriusq; nr̄e mortis: sez aie z corpis. Probat. Mors christi fuit priuatio ꝑprie vite: ergo effectus eius ꝑprie est remotio tor̄ū eterne vite: ergo ē remotio vtriusq; mortis nr̄e. Prima cōsequētia ꝑbat. qr cōsideratur ꝑprie alicuius cā effect⁹ formalis. Secūdo ꝑbatur. Et qr vtraq; mors sua tur eterne nr̄e saluti cōsummate. Et cōfirmatur cōclo autoritatibus. ¶Aduerte hic/q mors i facto esse/tenet er pte corpis: nō em ꝑt aia mortua sed corpus dicit⁹ est mortuum. Et qr corpus christi mortuū erat inanimatū: z meritū principaliter consistit in actu anime. ideo autor in litera pro constanti/pro per se noto reliquit primam partē scīe cōclonis. s. q. mors christi in facto esse non profuit meritorie: erat enim in corpore mortuo: in quo nullum erat principium meredi. Et qr erat in illo corpore mortuo principium efficiendi. s. deitas: ideo asserit q efficere potuit. ex eo nāq; deitas corpore christi vt instrumento vtebatur: cōsequūtī est vt corpe illo affecto passione vite vsa est vt organo ad canandā in nobis destructionem vtriusq; mortis: iuxta illud qui mortem nostrā moriendo destruxit.

¶Sed occurrit hic duo dubia. primum est/an mors xpi in facto esse: fuerit meritoria ex pte anime. 2m est qđo saluat⁹ multitudo inter effectū z cām in 3ª cons̄one: quum potius videat oppositum.

¶Ad ꝑmū dz/q mors in fcō eē: fuit ꝑt. 2. ꝓpōz se solā: alio vt terminat fieri. Et mors qđē vt termi-

Utrum mors christi aliquid operata sit ad nostram salutem. Arti. 5.

Adsextū Sic procedit. Videt q mors christi nihil operata sit ad nostrā salutē. Mors enim est quedam priuatio: est enim priuatio vite. Sed priuatio cū nō sit res aliqua, nō hz aliquam virtutē agēdi. Ergo nō potuit aliquid operari ad nostrā salutē. ¶ꝑ. Passio christi operata est ad nostrā salutē per modū meriti. Sic aūt non potuit operari mors christi: nam in morte separat aia a corpore, que est merendi principium. Ergo mors christi nō est operata aliquid ad nostrā salutē. ¶ꝑ. Corporale nō est causa spiritualis. Sz mors xpi fuit corporalis. nō ergo potuit esse causa spiritualis nostre salutis.

Sed cōtra Est, q aug. dicit in. 4. de tri. vna mors nr̄i saluatoris. s. corporalis, duab⁹ mortibus nostris. i. anime z corporis, saluti fuit.

Rñdeo Dōm. q de morte christi dupliciter loqui possum⁹. Uno modo ꝑm q est in fieri. allo mō ꝑm q est in facto esse. Dicit aūt mors esse in fieri. qñ aliquis p aliquā passionē vel naturalē vel violētam tēdit in mortē. Et hoc modo idē est loqui de morte xpi z de passione ipsius. Et ita ꝑm hūc modū mors xpi causa est salutis nr̄e ꝑm id qđ de passione supra dictū est. Sed in facto esse mors xpi cōsiderat. ꝑm q tam facta est separatio corporis z aie. z sic nūc loqmur de morte xpi. Hoc aūt modo mors xpi nō pōt esse cā salutis nostre per modū meriti, sed solū per modū efficiētie: inquātū scilz nec per mortem diuinitas separata fuit a xpi carne. z ideo q̄cđ cōtigit circa carnē xpi, ēt aīa separata. fuit nobis salutiferū virtute diuinitatis vnite. Consideratur aūt ꝑprie alicuius cause effectus ꝑm similitudinē cause. vnde qr mors est qđā priuatio vite ꝑprie, effectus mortis xpi attēdit circa remotionē eoꝝ q cōtrariantur nostre saluti. que q̄dem sunt mors anime z mors corporis. z ideo per mortem christi dicitur esse destructa in mortis et mors anime, que est per peccatū nostrū (ꝑm illud Ro. 4. traditus est. s. in mortē, propter delicta nostra) z mors corporis, que consistit in separatione anime: ꝑm illud ꝑme ad corin. 15. Absorpta est mors in victoria.

Ad primū Ergo dōm. q mors xpi est opata salutē nr̄as ex virtute dinitatis vnite: z ñ ex sola rōne mortis.

¶Ad ꝑm dz. q mors xpi ꝑm q cōsiderat

in fcō esse, etsi non est ad nostrā salutē operata p modū meriti: est tñ opata p modū efficiēte: vt dictū est. ¶Ad tertū dz. q mors christi fuit cōdita ꝓpter hoc qđ corporalis: hz corpus illud fuit instrm dinitatis sibi vnite, operans in virtute ei⁹ etiā mortuū.

Ia. 52. 3. 4. co. 1. Et op⁹. 3. q. 2. a. 1. s. 2. 2. Et op⁹. 60. c. 20. principio. Et. 1. co. 15. l. 1. c. 3.

De sepultura christi. Mō. 51.

Deinde cōsiderandū est de sepultura christi. ¶Et circa hoc q̄runt⁹ tuor. Primo, vtrū cōuenīes fuerit christū sepelīri. Secūdo, de mō sepulture eius. Tertio vtrū corpus eius fuerit in sepulchro resolutū. Quarto, de tēpore quo iacuit in sepulchro.

Utrum fuerit conueniens christum sepeliri. Ar. 1.

Adprimū Sic ꝓcedit. Uīf q nō fuerit conueniēs christū sepelīri. De christo em dr in psal. Fact⁹ est sicut homo sine adiutorio, inter mortuos liber. Sz in sepulchro includunt corpora mortuoz, qđ videt esse contrarīū libertati. Ergo nō videt fuisse cōueniēs, q corpus christi sepelīret. ¶ꝑ. Nihil circa christū fieri debuit, qđ nō esset salutiferū nobis. Sed in nullo videt ad salutē hoium ptinere, q christus fuit sepultus. Ergo non fuit cōueniēs christū sepelīri. ¶ꝑ. Inconueniēs esse videtur q deus qui est sup celos excelsus, in terra sepelīret. Sed illud q cōuenit corpori christi mortuo, attribuitur deo ratione vnionis. Ergo inconueniens videtur christum fuisse sepultum.

Sed cōtra Est, q dns m matth. 26. ꝰ muliere q̄ eū inūxerat, dix⁹ bonū opata est i me. z postea ꝑdit. Mittēs n. hec vnguētū iu corpus meū, ad sepelīēdum me fecit.

Rñdeo Dicēdū, q conueniēs fuit christū sepelīri. Primo q dē ad cōpobādā veritatē mortis: nō em in sepulchro aliqs ponit, nisi qñ ia de veritate mortis constat. Mat. 27. z mar. 15. legit q pilatus ante q̄ cōcederet christū sepelīri, diligēti inquisitione cognouit eū mortuū esse. ¶Scdo, q ꝑ hoc qđ christus de sepulchro resurrexit, dat spes resurgendi p ipsum, his q̄ sunt in sepulchris: ñi illud Jo. 5. oēs q̄ in monumētis sunt, audiēt vocē filij dei, z qui audierint viuent. ¶Tertio ad exemplū eoꝝ q̄ p mortē christi: spūaliter mouuntur peccatis: q. d. labs condūntur a cōtubatione hoium. Unde dicit col. 3. mortui estis, z vita vestra absc̄ dita est cū christo in deo. Unde z baptizati, q̄ per mortē christi mouūtur peccatis, qđ consepelīuntur christo per immersionē. ꝑm illud rom. 6. cōsepulti sumus cū christo, p baptismū in mortem.

Ad primum Ergo dicēdū, q christus sepultus, se inter mortuos liberū fuisse fatet, in hoc q per inclusionē sepulchri, nō potuit impediri qn ab eo resurgēdo exiuerit. ¶Ad ꝑm dicēdū, q sicut mors christi efficienter opata est nr̄a salutē. ita etiā z eius sepultura. Unde hiero. dicit super mar. Sepultura christi resurgimus. Et Isa. 53. super illud, dabit impios ꝓ sepultura. dicit glo. idest gentes, que sine pietate erāt, deo patrīq; dabit: q̄ mortuus z sepultus eos acq̄siuit. ¶Ad tertium dicēdū, q (sicut dr in qđā sermone cōcilij ephesini) nihil horū q̄ saluāt hoies, iniuriā deo facit. q̄ fecerūt eū nō passibilē, sz clemētē. Et in alio sermone eiusdē cōcilij legitur, Nihil putat iniuriam deus, qđ est occasio salutis hominibus. ¶In qđē nō ita vilē dei naturam arbitraberis, tanq̄ q̄ aliqñ subiecta posset esse iniurijs.

Utrum conuenienti modo christus fuerit sepultus. Arti. 2.

Ad scdm Sic proceditur. Uidetur nō conueniēti modo christū fuisse sepultuz. Sepultura enim ex hiis rūdet morti ipsius. Sed christus fuit passus mortē abiectissimā: ꝑm illud sap. 2. morte turpissima cōdēnemus eū. Ergo inconueniēs videt fuisse, q christo exhibita fuit honorabilis sepultura: inquātum a magnatibus fuit tumulatus. s. a Joseph ab arimathia, qui erat nobilis decurio (vt habetur mat. 27.) z a nicodemo, qui erat pūnceps iudeoꝝ: vt habet Jo. 3. ¶Preterea. Circa christū non debuit aliqđ fieri, qđ esset superfluitatis exēplū. Uidetur aūt superfluitatis fuisse, qđ ad sepelīendū christum nicodemus venit ferēs mixturā myrrhe z aloes quasi libras cētū (vt dicit Jo. 19.) ꝓsertim cū mulier ꝓueneritcorpus eius vngere in sepulturā, vt dicitur mar. 14. Nō ergo fuit hoc cōuenienter circa christū factum. ¶Preterea. Nō est cōueniēs vt aliqđ factū sibi ꝑsi sit dissonum. Sed sepultura christi fuit simplex ex vna parte: q. s. Joseph inuoluit corpus eius in sindone munda (vt dicitur math. 27.) non aute auro aut gēmis, aut serico: vt hiero. ibidem dicit. ex alia vero parte videtur fuisse ambitiosa, inquantū eum cū aromatibus sepelierunt. Ergo videtur nō fuisse conueniens modus sepulture christi. ¶Preterea. Quecunq; scripta sunt, precipue de christo, ad nostram doctrinam scripta sunt: vt dicit rom. 15. Sed quedam scribuntur in euangelijs circa sepulchrum christi, que in nullo videntur ad nostram doctrinam pertinere: sicut q̄ fuit sepultus in horto, q̄ in monumento alieno, z nouo, z excīso in petra. Inconueniēs ergo fuit modus sepulture christi.

Sed ꝯ Est, q dicitur isa. 11. Et erit sepulchrum eius gloriosum.

Rñdeo Dicēdū, q modus sepulture christi ostenditur esse conueniens quātū ad tria. Primo qđē quantū ad cōfirmādā fidē mortis z resurrectionis ipsius. ¶Secūdo ad cōmēdādā pietatē eoꝝ q̄ eū sepelierūt. Unde aug. dicit in primo de ci. dei, Laudabiliter cōmemorantur in euangelio, qui corpus eius de cruce acceptum, diligenter atq; honorifice tegendū sepeliendū q̄ curarunt. ¶Tertio quantū ad mysterium, per quod informantur illi qui christo conseliuntur in mortem.

Ad primū Ergo dicendum, q̄ christus mandantur patiētia z cōstātia ipsius q̄ mortē est passus: z tāto magis, quāto mors fuit abiectior. Sz in sepultura honorifica cōsideratur virtus mortis, q̄ ꝓintētione occidentiū etiā mortuus honorifice sepelīt. z ꝑfigurat deuotio fideliū, qui erant christo mortuo seruituri. ¶Ad scdm dicendū, qđ in hoc qđ euāgelista dicit, qđ sepelierūt eū sicut mos est iudeis sepelire (sicut aug. dicit sup Joā.) admonuit in hmōi officijs q̄ mortuis exhibētur, morē cuiuslibet gēris esse seruādū. Erat aūt ist⁹ gēris ꝓsuetudo, vt mortuoꝝ corpa varijs aromatibus ꝑdirētur: vt diutius seruarent illesa. Ñ z in tertio de doctrina christiana dr. qđ in oībus talibus, nō ꝑsus rerū, sz libido videntis in culpa est. Et postea subdit, qđ in alijs ꝓfonis plerūq; flagitiū est: in diuina vel ꝓphetica persona, manet cuiusdaz rei signū est. Myrrha. n. z aloes ꝓ sui amaritudine, significāt ꝑnam: per qđ aliqs in seipso christū cōseruat ab sq; corruptiōe peccati. Odor aūt aromatū significat bonaz famā. ¶Ad tertiū dicendū, qđ myrra z aloes adhibebātur corpori christi vt immune a corruptione seruaret: qđ videbat ad quādā necessitatē prinere. Unde dat nobis exēplū, qđ licite possumus aliq̄bus ꝓtosis vti medicinalr. ꝓ necessitate nostri corporis cōseruandi. Sed inuolutio corpis pertinebat ad solā quādā decentiā honestationis: z in talibus, simplicibus debemus esse cōtenti. Per hoc tñ significabatur (vt hie. dicit) qđ ille in sindone mūda inuoluit ꝑm, q̄ mēte pura eū suscepit. Et hinc vt beda dicit super Mar. ecclesie mos obtinuit, vt sacrificiū altaris nō in sericeo neq; in pāno tinctoꝝ in lino terreno celebretur: sicut corpus dñi est in sindone munda sepultū. ¶Ad quartū dz. qđ christus sepelītur in horto, ad significādū qđ per mortē z sepulturā ipsius, liberamur a morte, quā intulerunt ꝑ peccā ade in horto paradisi commissum. ¶Idem aūt saluator in aliena ponit sepultura (vt aug. dicit in qđā sermone) ꝓ ꝑ aliorū mortebat salute: sepulchrū aūt mortis est habitaculū. Per hoc etiā cōsiderari pōt paupertatis abundātia ꝓ nobis suscepte: nā q̄ domū in vita non habuit, post mortem quoq; in alieno sepulchro reconditur, z nudus exīs. a Joseph cooperitur. ¶In nouo autez ponitur monumēto (vt hiero. dicit) ne post resurrectionē, ceteris corporibus remanētibus, surrexisse alius fingeret. Pōt autez

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super articulum tertium.

IN corpore vna cõclo. Cõueniẽs fuit cõueniens corpus chri putrefieri aut incinerari. Probatur duplicik. Primo. Putrefactio prouenit ex infirmitate nature illi⁹ cor pus nõ potẽtis corpus amplius nũ cõtinere: ergo chr̃s ne mors eius infirmitati nature aſcriberetur: noluit corpus suum resolui. Añs p3. Cõsequẽtia probat: qr mors xpi nõ debuit esse ex infirmitate natre: fz volũtaria. Jn cuius signũ nõ modo sed passione voluntarie suscepta mortuꝰ est. Scõ probat: qr ad ostẽsionẽ diuine virtutis voluit corpus suum incorruptũ pmanere. Et ad hoc affertur autoritas chrysto. ¶ Circa primam rationẽ dubiũ occurrit: qr imperti nens videt. Nã siue in corpe chri fuerit aliqua putrefactio siue nõ: cõstabat qõ ex violẽta passione nõ ex nature infirmitate mortuus erat: qr passus est in cruce inuenis. ¶ Ad ꝟ dicit: qr putrefactio ca daueris atteſtat infirmitati natre presentis ꝛ pterite. Nam corpa ita cõpacta vt nãlis cõplexio vigorosa sit ꝛ viua ꝛ mortua: putrefactiꝰ resistunt magis aliis. ꝛ ppea si putrefactio cadaueris accidisset in chri corpe testimoniũ infirmitatis nãe in chriſto monstraretur: tanꝫ impotẽtis potius amplius tenere corpus vinum ꝛ postea incorruptũ: ꝛ cõsequẽter qr mors chri accidisset etiã si noluisset. Et sic imputresactio corpis mortui non est impertinẽs: sed idoneũ testimonium volũtarie mortis: ꝛ putrefactio fuisset testis mortis non voluntarie: sed necessarie ex debilitate nãe. Ex supradictis nanq; p3 qõ chr̃s licet crucifixus mortuus tñ est qr voluit. Jn cuius signũ clamans expirauit.

¶ Super articulum quartum.

IN corpore vna cõclo. Cõueniẽs fuit qr ꝓs duabus noctibus ꝛ vna die esset in sepulchro. Probatur. Tempus quo chr̃s fuit in sepulchro/effectũ mortis eius repũtat. Dictũ est aũt supra. qr mortẽ chri liberati sumus a duplici morte. i. a morte anime ꝛ a morte corpis. ꝛ hoc signatur qr duas noctes. quib⁹ chr̃s in sepulchro permãsit. Mors aũt eius. qr nõ fuit ex peccato. pueniens. sed ex charitate suscepta. non habuit rõnem noctis. sed diei. ꝛ ideo signficatur per diem integrum. quo chr̃s fuit in sepulchro. Et sic conueniens fuit. qr chr̃s vna die ꝛ duabꝰ noctibus esset in sepulchro.

Ad primũ Ergo dõm. qr sicut aug. dicit li. de cõsensu euãgelistarũ. quidã modũ loquutionis scripture nescientes. noctem voluerũt annumerare tres illas horas a sexta vsq; ad nonã. quib⁹ sol obscuratus est. ꝛ diem tres horas alias quibus iterum terris est redditus. i. a nona vsq; ad occasum: sequit eñ nox futura. ꝛ abbati. qua cũ suo die cõputata erũt. iã due noctes ꝛ duo dies. Post sabbatũ aũt. sc. sabbati nox primi sabbati. i. illucescẽtis diei dñici. in qua tũc dñs resurrexit. ꝛ ita adhuc nõ cõstabit ratio trium dierũ ꝛ trium noctium. Restat ergo. vt hoc inuentũ ab illo scripturarũ vsitato loquẽdi modo. quo a parte totũ intelligit. ita. i. qõ vnam noctem. ꝛ vnam diem accipiamus pro vno die naturali. Et sic primus dies computatur ab extrema parte sui qua chr̃s i sexta sepulchro. Probatur. Tempus quo chr̃s fuit in sepulchro/effectũ mortis eius repũtat. Dictũ est aũt supra. qr mortẽ chri liberati sumus a duplici morte. i. a morte anime ꝛ a morte corpis. ꝛ hoc signatur qr duas noctes. quib⁹ chr̃s in sepulchro permãsit. Mors aũt eius. qr nõ fuit ex peccato. pueniens. sed ex charitate suscepta. non habuit rõnem noctis. sed diei. ꝛ ideo signficatur per diem integrum. quo chr̃s fuit in sepulchro. Et sic conueniens fuit. qr chr̃s vna die ꝛ duabꝰ noctibus esset in sepulchro.

¶ Utrum corpus chri fuerit in sepulchro solum vna die ꝛ duabus noctibus. Arti. 4.

Ad quartũ Sic procedit. Videt qr chr̃s nõ fuerit in sepulchro solũ vna die ꝛ duabꝰ noctibus. Dicit eñ ipse mat. 12. sicut fuit ionas in ventre ceti tribꝰ diebus ꝛ tribꝰ noctibus. ita filius hois erit in corde terre tribus diebꝰ ꝛ tribus noctibꝰ. Sed in corde terre fuit in sepulchro existes. Nõ igit fuit in sepulchro solũ vna die ꝛ duabus noctibus. ¶ Ꝟ. Grego. dicit in hom. paſcali. qr sicut Sanson abstulit media nocte portas gaze. ita chr̃s media nocte auferens portas inferni. resurrexit. Sed posq; resurrexit. non fuit in sepulchro. Ergo nõ fuit in sepulchro duabus noctibꝰ integris. ¶ Ꝟ. Per mortẽ chri liberati sumus a duplici morte. i. a morte anime ꝛ a morte corpis. ꝛ hoc signatur qr duas noctes. quib⁹ chr̃s in sepulchro permãsit. Mors aũt eius. qr nõ fuit ex peccato. pueniens. sed ex charitate suscepta. non habuit rõnem noctis. sed diei. ꝛ ideo signficatur per diem integrum. quo chr̃s fuit in sepulchro. Et sic conueniens fuit. qr chr̃s vna die ꝛ duabꝰ noctibus esset in sepulchro.

¶ Utrum chr̃s fuerit in sepulchro solum vna die ꝛ duabus noctibus. Arti. 4.

Ad quartũ Sic procedit. Videt qr chr̃s nõ fuerit in sepulchro solũ vna die ꝛ duabꝰ noctibus. Dicit eñ ipse mat. 12. sicut fuit ionas in ventre ceti tribꝰ diebus ꝛ tribꝰ noctibus. ita filius hois erit in corde terre tribus diebꝰ ꝛ tribus noctibꝰ. Sed in corde terre fuit in sepulchro existes. Nõ igit fuit in sepulchro solũ vna die ꝛ duabus noctibus. ¶ Ꝟ. Grego. dicit in hom. paſcali. qr sicut Sanson abstulit media nocte portas gaze. ita chr̃s media nocte auferens portas inferni. resurrexit. Sed posq; resurrexit. non fuit in sepulchro. Ergo nõ fuit in sepulchro duabus noctibꝰ integris. ¶ Ꝟ. Per mortẽ chri liberati sumus a duplici morte. i. a morte anime ꝛ a morte corpis. ꝛ hoc signatur qr duas noctes. quib⁹ chr̃s in sepulchro permãsit. Mors aũt eius. qr nõ fuit ex peccato. pueniens. sed ex charitate suscepta. non habuit rõnem noctis. sed diei. ꝛ ideo signficatur per diem integrum. quo chr̃s fuit in sepulchro. Et sic conueniens fuit. qr chr̃s vna die ꝛ duabꝰ noctibus esset in sepulchro.

Sed cõtra Est. qr sicut aug. dicit in. 4. de trĩ. a vespere sepulture vsq; ad diluculum resurrectionis 36. hore sunt. i. noct tota cum die tota ꝛ nocte tota.

Rñdeo Dõm. qr ipsum tempus quo chr̃s in sepulchro mãsit. effectum mortis eius repũtat. Dictũ est aũt supra. qr mortẽ chri liberati sumus a duplici morte. i. a morte anime ꝛ a morte corpis. ꝛ hoc signatur qr duas noctes. quib⁹ chr̃s in sepulchro permãsit. Mors aũt eius. qr nõ fuit ex peccato. pueniens. sed ex charitate suscepta. non habuit rõnem noctis. sed diei. ꝛ ideo signficatur per diem integrum. quo chr̃s fuit in sepulchro. Et sic conueniens fuit. qr chr̃s vna die ꝛ duabꝰ noctibus esset in sepulchro.

Ad primũ Ergo dõm. qr chr̃s cuz non esset subiectus pcõ neq; morti erat obnoxius. neq; incinerationi: volũtarie tñ mortẽ sustinuit pp nr̃am salutem. ꝛ nouum sepulchrũ. marie virginalẽ vterum demõstrare. Per hoc ẽt dat intelligi. qr xpi sepulturã oẽs innouamur. mortẽ ꝛ corruptionẽ destructa. ¶ Jn monumento aũt excisso in petra cõditus est (vt hiero. dicit) ne si ex multis lapidibus edificatũ fuisset. tumuli fundamentis suffossis. ablatus fuit. to dicerẽt. Unde ꝛ saxum magnũ qõ appositũ fuit. ostẽdit qõ non absq; auxilio plurimorũ sepultura potuisset reserari. Si etiã sepulcrus fuisset in terra. dicere poterãt. suffoderũt terram. ꝛ furati sunt eũ: sicut aug. dicit. ¶ Signãtur aũt mystice q hoc (vt hyl. dicit) qr ꝑ aplorũ doctrinã in pectus duritie gentilis. quodam doctrine opere ereꝛtum. chr̃s inferꝫ. rude. i. ac nouum. ꝛ nullo antea ingressu timori dei peruiũ. Et qr nihil pter eũ ops in pectora nr̃a penetrare lapis ostio aduoluit. ¶ Et sicut ozig. dicit. nõ fortuitu scriptũ est. qr ioseph inuoluit corpus chri sindone mũda. ꝛ posuit i monumẽto nouo. ꝛ qr aduoluit lapidem magnũ: qr omnia que sunt circa corpus ihesu. munda sunt. ꝛ nouа. ꝛ valde magna.

¶ Utrum corpus chri fuerit incineratum. Arti. 3.

Ad tertiũ Sic procedit. Videt qr corpus chri in sepulchro fuerit incineratũ. Sicut enim mors est pena pci primi parentis. ita etiã ꝛ incineratio: dictũ est eñ ꝓio hoi post peccatũ. puluis es ꝛ in puluerem reuerteris: vt ỹ gen. 3. Sed chr̃s mortẽ sustinuit. vt nos a morte liberaret. Ergo etiam incinerari debuit corpus eius. vt nos ab incineratione liberaret. ¶ Ꝟ. Corpus chri fuit eiusdẽ nature cũ corpoibꝰ nr̃is. Sed corpora nostra statim post mortẽ resolui incipiunt. ꝛ ad puluerem dilabi. ponunt: qr exhalãte calido natural. superuenit calor extraneus. qui putrefactionẽ causat. Ergo videt qr silr in corpe xpi acciderit. ¶ Ꝟ. Sicut dictũ est. chr̃s sepelire voluit. vt daret hoibus spem resurgẽdi. etiã de sepulchris. Ergo etiam incinerationẽ pati debuit. vt spem resurgẽdi incineratis post incinerationem. daret.

Sed cõtra Est. qr in psal. dicit. Nõ dabis sanctũ tuũ videre corruptionẽ. Quod dam. exponit in. 3. lib. de corruptione que est per resolutionẽ in elmta.

Rñdeo Dõm. qr nõ fuit conueniens corpus chri putrefieri vel quocunq; mõ incinerari: qr putrefactio cuiuscunq; corporis puenit ex infirmitate nãe corpis illius. q nõ pot ampliꝰ corpꝰ cõtinere in vnũ. Mors aũt chri (sicut supra dictũ est) non debuit esse ex natura infirmitate. ne crederetur nõ esse volũtaria. ꝛ ideo nõ ex morbo. sed ex passiõe illata voluit mori. cui se obtulit spõte. Et ideo chr̃s. ne mors eius. natura infirmitati ascriberet. noluit corpus suũ qu̇ liter eq; putrefieri. aut qualitercũq; resolui: sed ad ostẽsionẽ virtutis diuine voluit corpus illud incorruptũ permanere. Unde chr̃y. dicit. qr viuẽtibꝰ aliis hominibus. his q. qui egerũt strenue. arridẽt ꝓpria gesta. his aũt pereuntibus perent. Sed in chr̃o fest totum cõtrarium: nã ante crucẽ omnia sunt mesta ꝛ infirma: vt aũt crucifixus est. omnia clarioza sunt facta. vt noscas nõ purum hominem crucifixum.

¶ Utrum fuerit conueniens chr̃m ad infernum descendere. Arti. 1.

Ad primũ Sic procedit. Videt qr chr̃s non fuerit cõueniens chr̃m ad infernũ descẽdere. Dicit. n. aug. in epla ad euodium. Nec ipsos quidem inferos vspiam scripturarũ. in bono appellatos potui reperire. Sed aia chri nõ descẽdit ad aliqõ malũ: qr nec aliꝰ iustoũ ad aliquod malũ descendũt. Ergo videt qr non fuerit cõueniens. chr̃m ad inferos descẽdere. ¶ Ꝟ. Descendere ad inferos. non potest chr̃o conuenire ꝛm diuinam naturã (que est omnino immobilis) sed solum conuenire potest ei ꝛm nãz assumptã. Ea vero q̃ chr̃s fecit vel passus est in nã assumpta. ordinantur ad hũanã salutẽ. ad quã nõ videt necessarũ fuisse q chr̃s descẽderet ad inferos: qr ꝑ passionẽ sua quã in hoc mũdo sustinuit. nos liberauit a culpa ꝛ pena: vt supra dictũ est. Nõ igitur fuit cõueniẽs. qr chr̃s ad infernum descẽderet. ¶ Ꝟ. Per mortẽ chri. separata est aia a corpe eius. qõ qdẽ in sepulchro positũ fuit: vt supra habitũ est. Nõ aũt videt qr ꝺcz aiam solã ad infernũ descẽderit: qr aia cũ sit incorpea. nõ vr q̃ locali ꝛ possit moueri: hoc essẽt corpoꝛ: vt probatur in sexto phy. Descẽsus aũtem motũ corporalẽ importat. Non ergo fuit pueniẽs. qr chr̃s ad infernũ descẽdert.

Sz̃ Est qr dicitur in symbolo. Descẽdit ad inferos. Et apostolꝰ dicit ephe. 4. Qõ aũt ascẽdit. qd ẽ nisi qr descẽdit primũ ad inferiores ptes terre? gl. i. ad inferos.

Rñdeo Dicẽdũ. qr cõueniẽs fuit chr̃m descẽdere ad infernũ. Primo qdẽ. qr ipse venerat penam nostrã portare vt nos a pena eriperet: ꝛm illud isa. 53. vere languores nr̃os ipse tulit. ꝛ dolores nostros ipse portauit. Et pcõ aũt hõ incurrerat nõ solum mortẽ corpis. sz et desẽsum ad inferos. Et hõ sicut fuit pueniẽs eũ mori. vt nos liberaret a morte. ita pueniẽs fuit eũ descẽdere. ad inferos. vt nos a dẽsẽsu ad inferos liberaret. Añ vr osee. 13. ero mors tua o mors. ero morsus tuus inferne. ¶ Scõo. qr pueniẽs erat. vt victo diabolo p passionẽ. victos eiꝰ eriperet q detinebanꝫ in inferno: fz illud zach. 9. tu q̃q; i sanguine testi tui emisisti victos tuos ỹ lacu. Et col. 2. expoliãs principat⁹ ꝛ ptates. traduxit cõfidenter. ¶ Tertio. vt sicut ptãt sua ostẽderet i terra viuẽdo ꝛ moriẽdo. ita et ptãt sua ostẽderet i inferno. ꝛm visitãdo ꝛ illumãdo. Añ vr i psal. attollite portas pncipes vras. gl. i. puncipes sferni auferte ptãt vestrã. q̃ vsq; nũc hoies in inferno detinebatis. ꝛ sic in nõie Jesu oẽ genu flectat. nõ solũ celestiũ. sed etiã infernoũ: vt dicit phil. 2.

Ad ꝓmũ Ergo dõm. qr nomẽ iferoꝝ. sonat in malũ pene nõ aũt in malũ culpe. Añ decuit chr̃m in infernũ descẽdere. nõ tãq; ipse esset debitor pene: fz vt eos q̃ erãt pene obnoxii. liberaret. ¶ Ad ꝛm dicẽdũ. qr passio chri fuit quasi q̃dã cã vniuer salis hũane salutis. tã viuoꝝ q̃s mortuoꝝ. Cã aũt vis applicak ad singulares effectꝰ p aliq̃d spãle. Añ fiẽ virtꝰ passiõis chri applicat viuẽtib⁹ p sacramẽta ꝓfigurãtia nos passioni chri. sti. ita etiã applicata est mortuis q descẽsum chri ad inferos. Propter qõ signãter vr zach. 9. qr eduxit vinctos de lacu in sanguine testi sui. i. p virtutẽ passionis sue. ¶ Ad tertiũ dõm. qr aia chri sti nõ descẽdit ad iferos eo gñe motꝰ q̃ corpora mouenk. sed eo gñe motus q̃ angeli mouenk: sicut in prima parte habitũ est.

¶ Utrum chr̃s descenderit ad infernũ dãnatorum. Arti. 2.

Dicõm Sic procedit. Uꝛ qr chr̃s descẽderit ad infernũ dãnatoũ. Dicit eñ ipse ecc. 24. penetrabo oẽs inferiores ptes ter. Sed inferiores inferiores terre cõputantur etiã infernus dãnatoũ: ꝛ illud psal. introibũt in inferiora terre. Ergo chr̃s q̃ est dei sapiẽtia: etiã descẽdit ad infernum dãnatoũ descendit. ¶ Ꝟ. Act. 2. dicit petr⁹. qr deus chr̃m suscitauit solutis doloibus inferni: iuxta qr impoſe erat teneri tũ ab eo. Sed dolores non sunt in inferno patrũ neq; etiam in inferno puerorũ: qui nõ puniunt pena sensus. ꝓpter pctm actuale. sed solũ pena dãni. ꝓpter peccatũ originale. Ergo chr̃s descẽdit in infernũ dãnatoũ: vel etiã in purgatoriũ: vbi homines puniuntur pena sensus pro peccatis actualibus. ¶ Ꝟ. Pme pet. 3. dr. qr chr̃s his qui in carcere cõclusi erãt. spũ veniẽs predicauit. qui increduli fuerant aliq̃n. Mõ sicut athanasius dicit in epistola ad epictetũ. intelligit de descẽsu chri ad inferos: dicit enim qr corpus chri sti fuit in sepulchro positũ. qñ ipse perrexit ꝑdicare his qui in custodia erant spiritibus. sicut dixit petrus. Cõstat autem qr increduli erant in inferno damnatorũ. Ergo chr̃s ad infernum dãnatoũ descẽdit. ¶ Ꝟ. Sicut aug. dicit in quodã sermone de passione. chr̃s ad infernũ descendens. oẽs sanctos qui originali pctõ astricti tenebanꝫ: absolut. Sed inter illos erat etiam tob. qui de seipso dicit tob. 17. in profundissimũ infernũ descẽdẽt oia mea. Ergo chr̃s etiã vsq; ad ꝓfundissimũ infernũ descẽdit.

Sz̃ ꝓtra Est. qr de inferno damnatorum dicitur tob. 10. Anteq; vadam. ꝛnon reuertar ad terram tenebrosam ꝛ opertam mortis caligine: vbi nullus ordo: sed semiternus horor ꝛ inhabitat. Nulla autem est conuentio lucis ad tenebras: vt dicitur secũde ad corin. 6. Ergo ¶ lumen qui est lux: ad illum infernum damnatorum non descendit.

Rñdeo Dicendũ. qr dupliꝛ ỹ esse aliq̃d alicubi. Uno mõ per suum effectũ: ꝛ hoc mõ chr̃s in quẽlibet infernoũ descendit: aliter tñ ꝛ aliter. Nã in infernũ dãnatoũ hũit hunc effectum. qr descendens ad inferos: eos de sua incredulitate ꝛ malitia confuauit. Illis vero qui detinebantur in purgatorio. spem gloie cõsequende dedit. Sanctis autem patrib⁹: q̃ ꝓ solo pctõ originali detinebanꝫ i inferno. lumẽ eterne glie infudit. ¶ Alio modo ỹ aliq̃d esse alicubi ꝑ suã essentiã: ꝛ hoc mõ anima chr̃i descendit solũ ad locũ inferni. in quo iusti detinebantur: vt quos ipse ꝓ te nr̃a penam nr̃ã portare vt nos a pena eriperet: ꝛm illud isa. 53. vere languores nr̃os ipse tulit. ꝛ dolores nostros ipse portauit. Ex pcõ aũt hõ incurrerat nõ solum q̃ corpus chri sti fuit in sepulchro positũ. qñ ipse perrexit ꝑdicare his qui in custodia erant spiritibus. sicut dixit petrus. Cõstat autem qr increduli erant in inferno damnatorũ. Ergo chr̃s ad infernum damnatoũ descẽdit. ¶ Ꝟ. Aug. dicit in epla ad euodiũ. Si in ipsum abyssi sinum. chr̃m mortuum venisse scriptura dixisset. non nominato inferno eius ꝛ doloibus. miror. si quisq̃s ad inferos eum descendisse asserere auderet: sed qr euidentia testimonia ꝛ infernũ cõmemorant ꝛ dolores. nulla cã occurrit cur illo credak venisse saluatoꝛ. nisi vt ab eisdẽ doloibus saluos faceret. Sed locus doloũ est infernꝰ damnatorũ. Ergo chr̃s in infernũ dãnatoũ descẽdit. ¶ Ꝟ. Sicut aug. dicit in quodã sermone de passione. chr̃s ad infernũ descendens. oẽs sanctos qui originali pctõ astricti tenebanꝫ: absolut. Sed inter illos erat etiam tob. qui de seipso dicit tob. 17. in profundissimũ infernũ descẽdẽt oia mea. Ergo chr̃s etiã vsq; ad ꝓfundissimũ infernũ descẽdit.

Sz̃ ꝓtra Est. qr de inferno damnatorum dicitur tob. 10. Anteq; vadam. ꝛnon reuertar ad terram tenebrosam ꝛ opertam mortis caligine: vbi nullus ordo: sed semiternus horor ꝛ inhabitat. Nulla autem est conuentio lucis ad tenebras: vt dicitur secũde ad corin. 6. Ergo ¶ lumen qui est lux: ad illum infernum damnatorum non descendit.

Rñdeo Dicendũ. qr dupliꝛ ỹ esse aliq̃d alicubi. Uno mõ per suum effectũ: ꝛ hoc mõ chr̃s in quẽlibet infernoũ descendit: aliter tñ ꝛ aliter. Nã in infernũ dãnatoũ hũit hunc effectum. qr descendens ad inferos: eos de sua incredulitate ꝛ malitia confuauit. Illis vero qui detinebantur in purgatorio. spem gloie cõsequende dedit. Sanctis autem patrib⁹: q̃ ꝓ solo pctõ originali detinebanꝫ i inferno. lumẽ eterne glie infudit. ¶ Alio modo ỹ aliq̃d esse alicubi ꝑ suã essentiã: ꝛ hoc mõ anima chr̃i descendit solũ ad locũ inferni. in quo iusti detinebantur: vt quos ipse ꝓ te nr̃a penam nr̃ã portare vt nos a pena eriperet: ꝛm illud isa. 53. vere languores nr̃os ipse tulit. ꝛ dolores nostros ipse portauit. Ex pcõ aũt hõ incurrerat nõ solum

¶ Super. q. 52. ar. 1.

IN corpore vna cõclo. Cõueniẽs fuit chr̃m ad inferos descendere. Probat triplicit. Prima ratio completur ex rñsione ad primũ. Scõa ratio cõpletur ex rñsione ad scõm. Rñsio ad tertium de motu angelorum: satis in commentarijs ꝓie partis tractata est.

¶ Super artic. 2.

TXtulus ꝓpius q̃rit quã exꝑmat q̃rit eñ in quẽ inferni locũ chr̃s descẽdit: vt ꝑ tinuisione articulorum. explicat autem specialr de inferno damnatorũ/tanquã de magis difficili.

¶ In corpore dictũ est de esse alicubi ꝛ vel ꝛm effectũ vel fz subam. ꝛ inꝑta singula membra singulis cõsonibus rñdet q̃ sto. Prima cõclo. Chr̃s ꝛm effectũ de scẽdit in quẽlibet infernoũ locũ. Declaratur in tribus.

¶ Occurrit aũt statim hic dubiũ: qr nõ est sufficiẽter ꝓbata cõclusio ex tribꝰ locis inferni. Nã daꝛ ỹtus locus: sc. limbꝰ puerorũ q̃ sine aliq̃ fidei signo decesserũt: fuꝛps descẽdit ꝛm effectũ in quẽlibet. ꝛ ỹ in limbũ puerorũ aliq̃ effectũ hũerit ꝛ q̃ antea defecerit relinquẽdo hũc. 4. m locũ. ¶ Ad ꝟ dr. qõ qr sub ordine dãnatorũ cõprehẽdit tota ꝑs sinistra ꝛpi iudicis: nõ ẽt autoꝛ sub inferno dãnatoꝝ cõprehẽdit ẽt infernũ puerꝝ: vnusq; effectus suũ cõis olbꝰ / cuius diuersimode. Confirmati eñ sunt oẽs de malitia. ꝛ incredulitate: sed infantes de sola malitia originalis pcti. ꝛ incredulitate: qr nec ꝓpa nec parẽtũ fide increduli tates cnaserũt. Secunda cõclo est. Alia christi descendit ꝛm subam ad solũ infernũ ꝓtz. Manifestatur duplr. Primo ex cõuenientia cũ effectu ibi: vt. i. visitaret loco ꝛm aiam quos visitabat interius saluando deitate. Secũ doser similitudie ad passionẽ. ꝛ vt sicut in vna parte terre ꝛc.

¶ Occurrit hic vnus dubiũ: qr effectꝰ christi patietis oẽs sunt

3. dist. 22. q. 2. ar. 1. q. 1. Etopus. 3. c. 24. Etopus. 60. c. 20 co. 2.

1. q. 52. a. 4. co. 2. q. 6. 3 ar. 2. co. Etopus. 3. c. 24. Etopus. 60. c. 20. co. 2. Et. 1. co. 3 q. 2. a. 3

3. dist. 22. q. 2. ar. 1. q. 1. Etopus. 3. c. 24. Etopus. 60. c. 21. Primo.

3. dist. 22. q. 1. ar. 1. Etopus. 60. c. 21 circa medium.

¶ Utrum fuerit conueniens chr̃m ad infernum descendere. Arti. 1.

Ad primũ Sic procedit. Videt qr non fuerit cõueniens chr̃m ad infernũ descẽdere. Dicit. n. aug. in epla ad euodium. Nec ipsos quidem inferos vspiam scripturarũ. in bono appellatos potui reperire. Sed aia chri nõ descẽdit ad aliq̃d malũ: qr nec aliꝰ iustoũ ad aliquod malũ descendũt. Ergo videt qr non fuerit cõueniens. chr̃m ad inferos descẽdere. ¶ Ꝟ. Descendere ad inferos. non potest chr̃o conuenire ꝛm diuinam naturã (que est omnino immobilis) sed solum conuenire potest ei ꝛm nãz assumptã. Ea vero q̃ chr̃s fecit vel passus est in nã assumpta. ordinantur ad hũanã salutẽ. ad quã nõ videt necessarũ fuisse q chr̃s descẽderet. ¶ Ꝟ. Per mortẽ chri. separata est aia a corpe eius. qõ qdẽ in sepulchro positũ fuit: vt supra habitũ est. Nõ aũt videt qr ꝺcz aiam solã ad infernũ descẽdert: qr aia cũ sit incoꝛpea. nõ vr q̃ locali ꝛ possit moueri: hoc essẽt corpoꝛ: vt probatur in sexto phy. Descẽsus aũtem motũ corporalẽ importat. Non ergo fuit pueniẽs. qr chr̃s ad infernũ descẽdert.

Sz̃ Est qr dicitur in symbolo. Descẽdit ad inferos. Et apostolꝰ dicit ephe. 4. Qõ aũt ascẽdit. qd ẽ nisi qr descẽdit primũ ad inferiores ptes terre? gl. i. ad inferos.

Rñdeo Dicendũ. qr cõueniẽs fuit chr̃m descẽdere ad infernũ. Primo qdẽ. qr ipse venerat penam nostrã portare vt nos a pena eriperet: ꝛm illud isa. 53. vere languores nr̃os ipse tulit. ꝛ dolores nostros ipse portauit. Ex pcõ aũt hõ incurrerat nõ solum q̃ corpus chri sti fuit in sepulchro positũ. qñ ipse perrexit ꝑdicare his qui in custodia erant spiritibus. sicut dixit petrus. Cõstat autem qr increduli erant in inferno damnatorũ. Ergo chr̃s ad infernum damnatoũ descẽdit. ¶ Ꝟ. Aug. dicit in epla ad euodiũ. Si in ipsum abyssi sinum. chr̃m mortuum venisse scriptura dixisset. non nominato inferno eius ꝛ doloibus. miror. si quisq̃s ad inferos eum descendisse asserere auderet: sed qr euidentia testimonia ꝛ infernũ cõmemorant ꝛ dolores. nulla cã occurrit cur illo credak venisse saluatoꝛ. nisi vt ab eisdẽ doloibus saluos faceret. Sed locus doloũ est infernꝰ damnatorũ. Ergo chr̃s in infernũ dãnatoũ descẽdit. ¶ Ꝟ. Sicut aug. dicit in quodã sermone de passione. chr̃s ad infernũ descendens. oẽs sanctos qui originali pctõ astricti tenebanꝫ: absolut. Sed inter illos erat etiam tob. qui de seipso dicit tob. 17. in profundissimũ infernũ descẽdẽt oia mea. Ergo chr̃s etiã vsq; ad ꝓfundissimũ infernũ descẽdit.

Sz̃ ꝓtra Est. qr de inferno damnatorum dicitur tob. 10. Anteq; vadam. ꝛnon reuertar ad terram tenebrosam ꝛ opertam mortis caligine: vbi nullus ordo: sed semiternus horor ꝛ inhabitat. Nulla autem est conuentio lucis ad tenebras: vt dicitur secũde ad corin. 6. Ergo ¶ lumen qui est lux: ad illum infernum damnatorum non descendit.

Rñdeo Dicendũ. qr dupliꝛ ỹ esse aliq̃d alicubi. Uno mõ per suum effectũ: ꝛ hoc mõ chr̃s in quẽlibet infernoũ descendit: aliter tñ ꝛ aliter. Nã in infernũ dãnatoũ hũit hunc effectum. qr descendens ad inferos: eos de sua incredulitate ꝛ malitia confuauit. Illis vero qui detinebantur in purgatorio. spem gloie cõsequende dedit. Sanctis autem patrib⁹: q̃ ꝓ solo pctõ originali detinebanꝫ i inferno. lumẽ eterne glie infudit. ¶ Alio modo ỹ aliq̃d esse alicubi ꝑ suã essentiã: ꝛ hoc mõ anima chr̃i descendit solũ ad locũ inferni. in quo iusti detinebantur: vt quos ipse ꝓ te nr̃a penam nr̃ã portare vt nos a pena eriperet: ꝛm illud isa. 53. vere languores nr̃os ipse tulit. ꝛ dolores nostros ipse portauit. Ex pcõ aũt hõ incurrerat nõ solum

Ad primũ Sic procedit. Uꝛ qr chr̃s descẽderit ad infernũ dãnatoũ. Dicit eñ ipse ecc. 24. penetrabo oẽs inferiores ptes ter. Sed inferiores inferiores terre cõputantur etiã infernus dãnatoũ: ꝛ illud psal. introibũt in inferiora terre. Ergo chr̃s q̃ est dei sapiẽtia: etiã descẽdit ad infernum dãnatoũ descendit. ¶ Ꝟ. Act. 2. dicit petr⁹. qr deus chr̃m suscitauit solutis doloibus inferni: iuxta qr impoſe erat teneri tũ ab eo. Sed dolores non sunt in inferno patrũ neq; etiam in inferno puerorũ: qui nõ puniunt pena sensus. ꝓpter pctm actuale. sed solũ pena dãni. ꝓpter peccatũ originale. Ergo chr̃s descẽdit in infernũ dãnatoũ: vel etiã in purgatoriũ: vbi homines puniuntur pena sensus pro peccatis actualibus. ¶ Ꝟ. Pme pet. 3. dr. qr chr̃s his qui in carcere cõclusi erãt. spũ veniẽs predicauit. qui increduli fuerant aliq̃n. Mõ sicut athanasius dicit in epistola ad epictetũ. intelligit de descẽsu chri ad inferos: dicit enim qr corpus chri sti fuit in sepulchro positũ. qñ ipse perrexit ꝑdicare his qui in custodia erant spiritibus. sicut dixit petrus. Cõstat autem qr increduli erant in inferno damnatorũ. Ergo chr̃s ad infernum dãnatoũ descẽdit. ¶ Ꝟ. Aug. dicit in epla ad euodiũ. Si in ipsum abyssi sinum. chr̃m mortuum venisse scriptura dixisset. non nominato inferno eius ꝛ doloibus. miror. si quisq̃s ad inferos eum descendisse asserere auderet: sed qr euidentia testimonia ꝛ infernũ cõmemorant ꝛ dolores. nulla cã occurrit cur illo credak venisse saluatoꝛ. nisi vt ab eisdẽ doloibus saluos faceret. Sed locus doloũ est infernꝰ damnatorũ. Ergo chr̃s in infernũ dãnatoũ descẽdit. ¶ Ꝟ. Sicut aug. dicit in quodã sermone de passione. chr̃s ad infernũ descendens. oẽs sanctos qui originali pctõ astricti tenebanꝫ: absolut. Sed inter illos erat etiam tob. qui de seipso dicit tob. 17. in profundissimũ infernũ descẽdẽt oia mea. Ergo chr̃s etiã vsq; ad ꝓfundissimũ infernũ descẽdit.

Sz̃ ꝓtra Est. qr de inferno damnatorum dicitur tob. 10. Anteq; vadam. ꝛnon reuertar ad terram tenebrosam ꝛ opertam mortis caligine: vbi nullus ordo: sed semiternus horor ꝛ inhabitat. Nulla autem est conuentio lucis ad tenebras: vt dicitur secũde ad corin. 6. Ergo ¶ lumen qui est lux: ad illum infernum damnatorum non descendit.

Rñdeo Dicendũ. qr dupliꝛ ỹ esse aliq̃d alicubi. Uno mõ per suum effectũ: ꝛ hoc mõ chr̃s in quẽlibet infernoũ descendit: aliter tñ ꝛ aliter. Nã in infernũ dãnatoũ hũit hunc effectum. qr descendens ad inferos: eos de sua incredulitate ꝛ malitia confuauit. Illis vero qui detinebantur in purgatorio. spem gloie cõsequende dedit. Sanctis autem patrib⁹: q̃ ꝓ solo pctõ originali detinebanꝫ i inferno. lumẽ eterne glie infudit. ¶ Alio modo ỹ aliq̃d esse alicubi ꝑ suã essentiã: ꝛ hoc mõ anima chr̃i descendit solũ ad locũ inferni. in quo iusti detinebantur: vt quos ipse ꝓ te nr̃a penam nr̃ã portare vt nos a pena eriperet: ꝛm illud isa. 53. vere languores nr̃os ipse tulit. ꝛ dolores nostros ipse portauit. Ex pcõ aũt hõ incurrerat nõ solum

Universidad de Deusto
Biblioteca

effect⁹ nō solius deitatis ſz hūanitatis chr̄i: z ſilr effect⁹ chr̄i descēdēs ad inferos/debēt eē nō solꝰ deitatis. Jn ifa aūt ponit effect⁹ vn⁹ infusio luminis eterne glie: z ſtat eñ oēs imediate ſundere lumē glie aiab⁹: ergo. ¶ Ad hoc dr̄: q etiā ip̄m lumē glie cōsequnur exhtute passionis chr̄i: q ex h ipso z nobis z illis apuit celū/ q vtrīq; impedimēta illi⁹ luminis abſtulit. Et q: vt in pcedētis ar.rnſiōe ad 4m/dr̄, status passiōis chr̄i applicata ē ad ſctos mediāte descēſu xp̄i ad ife-
ros: ſicut ad nos mediāte dñs sacris: iō ad infusionē lumis glie in ſanctis p̄fib⁹ opat⁹ ē descēſus aie chr̄isti applicādo ad eos: ꝛ hutē sue mortis: h̄ ſit exēplū do ſbali pñtia ablationē pene q̄ pr̄i habant lumis glie. ꝛſic deitas imediate eos beauit: quib⁹ th̄ alias chr̄i inſtrālr ip̄z glie lumē cōtulisse: ñ est impoſe. Ad dtitudinē eñ ſufficit q deitas immediate beet obine: nā cū h̄ ſtat q effectiue mere beat: tāndo mediāte p̄i nia iſtrālr lumē glie z mediate ipſo lumine ac alia bti: actū bttudinis. ¶ In eodē. 2. ar. dubiū occurrit pdurā. l. 3. ſen. diſ. 22. q. 1. ar. 3. an deſcēſus chr̄i ad infēros: fuerit ex̄m ſubam aia vel ſolūmō ex̄m effectus. Durād⁹ eñ cui⁹ tu diū fuit ꝓdicere dicto tho. cuz cogeret ꝓcedere chr̄i ad ifēros deſcēſuz ex̄m aias z nollet cōi cōcordare doctrine: tradenti ipſam chr̄i aiam fuiſſe ptē in inferno: fingit modū quendā q̄ ſola voce affirmaret chr̄i aiam deſcendiſſe ad infernū. ſ. nō p ſubē aie pñtiā diffinitiuā: ſz ſolūmō p effectū. Probatꝰ ꝓmo ptē negatiua ſic. Aia chr̄i non deſcēdit ad inferos eo mod⁹ gñe q̄ angel⁹ mouet de loco ad locū: ergo ꝛc. Aſſumptū. pb⁹: q: angelū mouēri de loco ad locū: ē ſucceſſiue opari i diuerſis locis: h̄ ſūt nō pōt q̄uenire aie ſepate/ q: aia ſepata i nullo corpe ſeu loco pōt opari: q: determiata ē er nā aie ad nō opandū in loco niſi mediāte ꝓpr̄io corpe: q̄ caret cū ſepata ē. ¶ Dcīū. pbat ptē affirmatiuam tripl̄r. Primo: q: mot⁹ aie ſepate ē nō p motū ſubiue in ipſa aia: ſz p effectū. Q̄d pbat: q: h̄ mō mouet angel⁹. ¶ Scōo: q: in inſtāti mortis chr̄i/ patres in limbo fuerūt bti: deſcenſus aūt aie chr̄i nō fuiſſet in inſtāti mortis cōſūmat⁹ ſi ꝑm locū fuiſſet. ¶ Tertio: q: ſic chr̄s fuit i inferno cū p̄ib⁹: ſicut etiā fuit eodē die in paradiſo cū latrone: ſed eſſe in paradiſo cū latrone: nō ſignat locū aliquē acciſtū aie chr̄isti: ergo nec eē in inferno ſignat locū aie chr̄i. Et ſubdit durā. q̄ lz h̄ ſit ꝓbabilr victū ſatis videat ſaluare articulū fidei z dcm ſcripture: nō ñ ē ptīnaciter aſſerēdū. nec nos negamus aliū mō dū eſſe fortiſtā tuto rē: fatemur ñ nos ignorare illū. Que vr̄ apposſuiſſe: timēs erroneā eē pōnē dictam. Ad hui⁹ euidētiā tria agēda ſunt. ꝓmo narrabit ſtitas. ſcōo vñ ſcīk. tertio ñ debik obtis. ¶ Quo ad ꝓmū: q: aia ſepata lz mō dū eēndi ſi milē angelis/ ꝓ ꝑo ē p ſe ſb̄ſtēs ſine corpe: z hz eē in loco nō circūſcriptiue ſz diffinitiue ſicut angel⁹. iō ſic i cōi loquēdo angelū dicim⁹ eē i loco: ꝓ ꝑo nō ſolū effect⁹ ei⁹ ſz ſba ei⁹ ē i loco: h̄ ē ita dū q: nō alibi: ita aia; ſepatā i loco aliq̄ eē dicim⁹ nō rōe ſolū effect⁹: ſz q: ipſa ei⁹ ſba ē ita ibiq; ñ alibi. Uñ ad. ꝓm dueniēdo/ aia rpi i tridno mort⁹ fuit in inferno ñ rōe ſolū effect⁹: ſz rōe diffiue pñtie ſbe ſue ad locū inferni: ita q eē i loco inferni/ grat nōnulla penalitas q̄ aia xpi ꝓ nra ſalute ſuſtinebat: q̄ penalit⁹ hūane nāe ꝓ ꝓ origiale pcīn: petr⁹ aꝑls ac. 2. do lores inferni appellauit: dū dīc de xp̄o q̄ eū deſuſcitauit ſolutis doloribus inferni. hec de ꝓmo. ¶ Quo ad 5m: er ſymbolo apl̄oꝝ clare h̄ꝛ q ch̄s deſcēdit ad inferos: z er ꝓtestu ipſi⁹ ſymboli clare pt⁹/ q de realipñtia ipſi⁹ xpi z no effect⁹ ei⁹ itelligit: q̄n ꝓ modū hiſtorie iterponit aſtitib⁹ z pñtib⁹ z q̄ alr itelig⁹ q̄ de ſili realipñtia: vt pz cū ꝓponit: crucifix⁹ mortu⁹ z ſepult⁹: z cū ſb iūgit: ſurrexit a mortuis/aſcēdit i celos: cū. n. de reliqs nīl ſit q̄: nz de h̄ intermedio dz eē q̄ ān de reali pñtia ſub e xpi itelligat. ¶ Accedit ad h̄/ ſacri exp̄ō cōcilij gñalis ſub inocē. 3. cē de ſū. tri. z ſū. c. firmiter credim⁹: vbi dr̄ de xp̄o: deſcēdit ad ifēros/ reſurrexit a mortuis: z aſcēdit i celū: ſz deſcēdit i aia: z reſurrexit i carne: aſcēdit⁹ ꝑ iter i vtrīq;. Ubi clare ponit deſcēſus i aia: z nō dixit in effectu aie. Et iterū ſic quū dr̄/ q aſcēdit ꝑ iter i vtrīq;. i aia z carne: ſ ipſis z nō de eoꝝ effectib⁹ itelligit: ita quū dr̄ deſcēdit i aia z de ipſa aia z nō de ei⁹ effectu itelm dā ē. Et ſi p h̄ ſba nō ſignāt deſcēſū xpi i aia ꝑm ipam ſbam aie: dicāt q̄ſo iſti opinātes: q: h⁹ vbis vti debuerunt pfēs i ꝓcilio ad ſignandū ipſi⁹ aie i ſeipſa deſcēſum ad iferos: iō eñ

Articu. III. IIII. et V. 110

¶ Super arti. 3.

Op⁹. 3. c. 236.

TJtul⁹ ſicut ſonat intelligit. ¶ In corpe vna est cōclō habēs multas ptes: ſcz in illo triduo ch̄s fuit totus in ſepulchro/in inferno z vbiq;. ꝓ dabatur. Jn morte xpi lz aia fuerit ſepata a corpe: neutrum tm̄ fuit ſeparatū a ꝑſona filij dei: ergo xp̄s totus ꝛc. Probatur cōſequentia: q: maſculinū gen⁹ refert ad ꝑſonā: neutrū aūt ad nām. Clara ſunt omnia in litera.

¶ Super arti. 4.

RJtul⁹ clarus. ¶ In corpe vnica cōclō. Credendum eſt aiam chr̄i fuiſſe i inferno ꝓ dim corpus eius fuit in ſepulchro. Probat⁹ ex ꝓportionali ſimilitudine: q: vtrūq; efficit. ſ. deſcēſum ad inferos z ꝓnē corporis in ſepulchro: vt nras in ſe penas ſuſciperet: ex hoc. n. cōueniētiſſime ſequitur: vt amb⁹ ſimul terminentur pene. ¶ Aduerte hic/ q̄ pe nalitates chr̄i vſq; ad reſurrectionē ei⁹ duraūerūt: vt manifeſte pz de pena ſeparationis aie a corpore: hāc em cōſtat ſuſtinuiſſe ch̄m vſq; ad reſurrectionem ſuā. Uñ cōueniēntiſſime autor ex dura-
tione penalitat⁹ ꝓin corpe ſuſcepit ſepulto: arguit eē lībdu ratiōnē pēalitat⁹ ſuſce
pte i aia/ ex vilitate loci inferni. ¶ Quū aūt audis penalitates chr̄i in reſurrectiōe ſua ēminatas: intelli
ge de penis ītrinſecis: hoc ē ip̄m ch̄m affi
cīēnt⁹: z nō pēis ex
ternis. Jte. n. nō ſunt i illis reſ. rectiōe ēminate: nā vſq; ad cōſū
mationē ſeculi/ infā
mie penā i mētibus hoium nō pauco⁹ dī gnāt ſufferre: dum a magna or̄ dī terra z
pte h̄ pur⁹ hō: quuz
tñ ſui dēāt vt in eꝰ
noie oē genu flectat/ celeſtiū/ terreſtriū et inferno⁹ z. Et ſic ceſſas ꝑeas ſuſcepit ſpōte
pp nras ſalutē: ita et hāc mira diſpēſatio
ne ſuſtinet/ nō ſolum
vtiuaūter diſponat regimē ac ſal⁹ hoiuz
z ſen eē. Et de his diffuſe dcm ē in ꝓmo li⁹: cū de motu angeloꝝ tra
ctaret. ¶ Ad tertiū dr̄: q: ſilitudo de paradiſo z inferno nihil vz in ꝓpo
qm cōſtat paradiſū metaph⁹ ſumi cū dcm ē: hodie me. e. in pa. ñ padi
ſus ꝓpie ſignat h⁹ modū ſeu delicias: ꝛ nō neutrū ꝑ ibi ꝓpie intelli: ſz tm̄ metaph⁹ e. Jnferno aūt ꝓpie ſumit ꝑm cōſuetem ſcripture: mrtis illud gen. 37. deſcēdā ad filiū meū lugēs in infernū: z ad ephe. 4. descendit primū ad inferiora ptes terre: glo. ad inferos. hec de tertio.

¶ Utrū ch̄s fuerit totus in inferno. Arti. 3.

TD tertiū Sic, pceditur. Uſ q̄ ch̄s nō fuerit totus in inferno. Corpus eñ ch̄i est pars eius. Sz corpus chr̄isti non fuit in inferno: ergo totus chr̄istus non fuit in inferno. ¶ Ꝫ. Nihil cuius partes abinuicē separate sunt, potest dici totum. Sed corpus z anima q̄ sunt partes humane nature. fuerūt abinuicē separata post mortē: vt supra dictū est. De
ſcēdit autē ad infernū mortuus exñs. Nō ergo potuit eſſe totus in inferno. ¶ Preterea. Jllud totū dicitur eſſe in aliquo loco, cuius nihil est extra locum illum. Sed aliquid chr̄i stērat eꝫ infernū: q: z corpꝰ erat i ſepulchro, z diuitas vbiq;. Ergo xp̄s ſi fuit tot⁹ i inferno.

Sed ꝫ Est, q̄ aug. dicit in lib. de ſym bolo, Totus fili⁹ apud patrē totus in celo, totus in terra, tot⁹ in vtero virginis, totus in cruce, totus in inferno, totus in paradiſo, quo latronem introduxit.

RNdeo Dicēdū, q̄ ſicut pz ex his q̄ i prima ptē dicta sunt, maſculinū gen⁹ refert ad hypoſtaſim vel ꝑſonam, neutrū autē genus pertinet ad nām. Jn mor
te autē chr̄isti lz aia fuerit ſepara a corpe, neutrū tñ fuit ſeparatum a perſona filij dei: vt ſu
pra dictum eſt. Et ideo in illo triduo mortis chr̄isti dōm est, q̄ totus chr̄istus fuit in ſepul
chro. q: tota perſona fuit ibi per corpus ſibi vnitū. z ſilr totus fuit in inferno. quia tota p
ſona chr̄isti fuit ibi ratione aie ſibi vnite. tot⁹ etiā chr̄istus tūc erat vbiq;. rōne diuine nāe.

Ad primū Ergo dōm, q̄ corpꝰ q̄ tūc erat i ſepulcho 10. nō est ꝑs ꝑſone increate, ſz nāe aſſumpte. Et iō p hoc q̄ corpus chr̄isti nō fuit in inferno, non excludit q̄n totus chr̄istus fuerit: lz oñdit q̄ nō fuit ibi totū q̄ pertinet ad hūanā naturā.

¶ Ad 2m dōm, q̄ ex aia z corpe vnitis, cōſtituitur totalitas hūane nature. nō autē totalitas diuine ꝑſone. Et iō ſoluta vnīōe animeꝫ corporis per mortē, remāſit, totus chr̄s. ſz nō remāſit hūana nā i ſua totalitate. ¶ Ad tertiū dōm. qō perſona chr̄isti est tota in q̄lz loco, ſz nō totaliꝝ, q: nullo loco circūſcribit. Nec oīa loca ſimul accepta, eius immēſitatē capere, hēdere pñt: quinimo ipſe ſua immēſitate oīa cōprehēdit. Hoc autē locū hz in his q̄ corpaliꝝ z circūſcriptiue ſunt in loco. qō ſi to tū ſit alicubi. nihil eius ſit extra. ſz hoc i deo locū nō hz. Uñ aug. dicit in ſermone de ſym bolo. Nō per diuerſa tpa vel loca dicim⁹ vbi ch̄s ibi eſſe totū: vt mō ibi tot⁹ ſit, z alio tpe alibi totus: ſed vt ſemper vbiq; ſit totus.

¶ Utrum chr̄istus aliquam moram traxerit in inferno. Arti. 4.

AD quartū Sic pceditur. Aſſq̄ chr̄istus nullā moꝛā traxerit in inferno. Chr̄istus eñ ad hoc in infernū deſcēdit, vt eꝝ eo hoies liberaret. Sed hoc ſtatim ab eo factum est in ipſo tuo deſcēſu: facile eñ est in conſpectu dei. ſubito hoꝛeſtare pauperem: vt dicitur eccl. xj. Ergo videt⁹ q̄ nullā moꝛā in inferno traxerit. ¶ Ꝫ. Aug. dr̄ in ſermone de paſſione, q̄ ſine aliq̄ moꝛa, ad imperiū dñi ac ſalnatoꝛis, oēs ferrei ꝓfracti ſunt vectes. vñ ex ꝑſona angeloꝝ cōcomitātiū chr̄iſtū dr̄. tollite portas principes veſtras. Ad hoc aūt chr̄istus illuc deſcēdit: vt vectes inferni cōfringeret. ergo chr̄s in inferno nullā moꝛaꝝ traxit.

¶ Ad primū Ergo dōm, q̄ chr̄s q̄ſtam ad infernū deſcēdēs, ſanctos ibi exñtes liberauit. non quidē educendo eos de loco inferni, ſed in ipſo inferno eos luce glorie illuſtrando. Et tñ conueniens fuit vt tanditu aīa eꝫ remaneret in inferno, quandiu corpus manebat in ſepulchro. ¶ Ad 5m dōm, q̄ vectes inferni dicuntur impedimenta, quibus ſancti patres de inferno exire prohibebantur, reatu culpe primi parentis: quos Chr̄istus, ſtatim deſcendens ad inferos: virtute ſue paſſionis z mortis confregit. Et tamen voluit in inferno aliquandiu remanere propter rationem predictam. ¶ Ad tertium dicendum, q̄ illud verbum domini eſt intelligendum non de paradiſo terreſtri corporeo, ſed de paradiſo ſpūali: in quo eſſe dicuntur quicunq; diuina gloria perfruuntur. Unde latro, loco quidē cuz Chr̄isto ad infernum deſcendit, vt cum chr̄o eſſet: quia dictum eſt ei, mecum eris in paradiſo. Sed premio in paradiſo fuit: quia ibi diuinitate chr̄isti fruebat, ſicut z alij ſancti.

¶ Utrum chr̄s deſcendens ad inferos: ſanctos patres inde liberauerit. Articulus. 5.

AD quintū Sic proce dit. Uidet q̄ Chr̄s deſcendēs ad inferos, ſanctos patres inde nō liberauerit. Dicit em aug. in epiſtola ad enodium, Jllis iuſtis qui in ſinu erant Abrae. cum chr̄istus in inferna deſcēderet, nondum quid contuliſſet inuent: a quib⁹ euz ſcōm beatificam ✠ preſentiā ſue diuinitatis, nunq̄ video recceſſiſſe. Multū autem eis cōtuliſſet: ſi eos ab inferis liberaſſet. Non ergo videtur q̄ Chr̄istus ſanctos patres ab inferis liberauerit. ¶ Ꝫ. Nullus in inferno detinetur, niſi ꝓpter peccatuꝫ. Sed ſancti patres dum adhucviuerent, per fidē Chr̄i iuſtificati fuerant a peccato. Ergo non indigebant liberari ab inferno. Chr̄isto ad inferos deſcendente. ¶ Ꝫ. Remota cauſa removet effectus. Sed cauſa deſcendendi ad inferos eſt peccatum, quod fuit remotum per paſſionem Chr̄isti: vt ſupra dictum eſt. Non ergo per deſcenſum Chr̄iſti ad inferos, ſancti patres ſunt de inferno educti.

Sed ꝫtra Est, q̄ aug. dicit in ſermone de paſſione: q̄ Chr̄istus quando ad inferos deſcendit, portam inferni z vectes confregit, z oēs iuſtos q̄ originali pcō aſtricti tenebanꝫ abſoluti.

RNdeo Dicēdū, q̄ (ſicut ſupra dctm est) Chr̄istus deſcendens ad

ad cōſummationē ſeculi vult ſuſtinere infamiā/ z haberi ſeductor ꝛc. ex quo ꝓcedit dictū nobis deſpiciēdi hūmōi mortalitatē fame: z dēm⁹ caput nr̄m i ꝑ hic z ceteris imitari: ſi membra eſſe illius cupimus.

¶ Super arti. 5.

RJtulus ſonat. ¶ In corpeyna est cōclō. Chr̄s deſcendens ad inferos cōſos ꝑfectos inde liberauit, ꝓbat. per paſſionē xpi liberaꝫtū est gen⁹ humanū nō ſolū a pcō ſz ab oī reatu vtriuſq; pene/ ſcz ꝓ pcō actuali z ꝓ pcīo originali: ergo chr̄is⁹ deſcēdēs ad inferos/ abſolut ſanctos a reatu/ q̄ erant a vita gloria excluſi: ergo deſcēdēs ad inferos/ ſanctos patres inde liberauit. Prīa ꝓbatꝰ bat ex ꝓte ipſi⁹ deſcēſus: q: chr̄s deſcēdēs ad inferos/ opat⁹ est in virtute ſue paſſionis ex ꝓte ꝛo pene: q: pena originalis pcī erat mors corporalis z excluſio a vita glie: vt ꝓz ex his que h⁹tur gen. 2. z 3. Conſequētia aūt 2ª ꝓbat: q: per hoc ſcti ꝑres retinebanꝫ in i ferno/ q̄ eis ad vitā glie aditus nō patebat ꝑ ꝓtm ꝓmi parentis. Et cōfirma tur cōclō autoritat⁹ zacha. 9. apoſtoli.

¶ Aduerte hic/ q̄ au thor⁹ myſtica vtiꝫ ex pōne circa excluſionem hoīs a paradiſo: dū eiectionē a de a terreſtri paradiſo ſignare intelligit excluſionē hoīs a ſpūali paradiſo celeſtis patrie. ¶ Jn rñſione ad ꝓmū aduerte: qō tū hoc q̄ ſcti patres in limbo imunes eſſent a pena ſenſus/ ſtat dolor ſeu afflictio ex ſpe dilata: q: huiuſmōi dolor: ſpectat ad penā damni cōtra quā diuiditur pena ſenſus: ita q̄ cū negakab eis pēa ſenſus: intelligit de pena ſenſus diſtincta ꝑ penā dāni: z p ſe cōcomitātia illā. Nec ē mirū ḋcētſctōū patrū inqetudinē hanc h⁹ſſe a miratā: cum ſctōū aie in ꝑia celeſti nōnihil iqetudinis hēant: q̄ ſuſpirāt ad corꝑoꝝ reſurrectionē: ita vt dictū ſit illis/ ſuſtinete adhuc modicū tēꝑ⁹ donec adimpleat⁹ numerus fratrū vr̄oꝝ, apo. 6.

3. dī. 22. q. 2. art. 2. q. 1. Et opu. 3. c. 242

Alas ✠ dūcaz.

Universidad de Deusto Biblioteca

ctroz̄ꝫ siquidē in quietudo: impfectionis cuiusdam in eis erāntis testis est.

Super arti. 6.

IN corpore vna cōclusio. Christꝰ descendēs ad inferos nullū dānatum ab inferno liberauit. Probatur. Chr̄s descendēs ad inferos / opatus est in virtute sue passionis: ergo liberatiōis fructum illis solis cōtulit / q̄ passioni christi fuerunt coniuncti p fidē charitate formata: ergo dānatis nō cōtulit liberationis fructū. Prima cōsequētia ꝓbat: qt illā tm̄ pctā tollunt. Secūda aūt: qz dānati aut erāt infideles: aut sine cōformitate ad charitatez Christi patētis: ac p hoc in peccatis suis.

Super arti. 7.

IN corpore vna est conclo duplici ter probata. Cōclusio est. Christus descendens ad inferos / non liberauit pueros qui cum peccato originali decesserāt. Prima probatio est. Descensus Chr̄i ad inferos: in solis illis effectu liberatiōis habuit: q̄ per fidē z charitatē cōiuncti erāt passiōi Chr̄i: ꝫ pueri hītes pctm̄ originale: non erāt sic ꝓiuncti Christo: qz nec per ꝓpriā fidē z charitatē: nec in fide parentū / aut p aliq̄s fidei sacrm̄ purgati erant: ergo.

Secūda ꝓbatio est. Liberatio ab inferno / est admissio ad gloriam: sed pueri cum originali non potuerunt admitti ad gloriā. ergo. Maior manifestat in liberatione sanctorū patrum.

Alias ✠ būficā.

Minor ꝓbatur: quia nulꝰ admittitur ad gloriam / nisi prehabuerit gratiam: ad Ro. 6. sed pueri tales nō habebāt gratiam. ergo. ¶ In responsione ad tertiū / perspice qō auctorem firmat doctrinam suā super suam dispōne: qua chr̄s eterna sapia dispōnēs omnia suauiter: mutabilibꝰ de malo in bonū / hoibus in hac vita / baptismū oim liberatoriū instituit: immutabilibꝰ aūt hoibꝰ in alia vita de scēsu suū ad ifernos / oiuꝫ liberatoꝝ tm̄: ꝫ eoꝝ tm̄ q̄ puis ℔ meruerāt applicauit inferos. opatus est in virtute sue passionis. Per passionē aūt Christi liberatū ē genus humanū. non solū a pctō. sed etiā a reatu pene: vt supra dictū est. Supl'r aūt hoies reatu pene erant astricti. Vnomodo pro peccato actuali: qō quilibet in sua pſona cōmiserat. Alio modo pro peccato totius humane nāe qō a primo parente in oēs originaliꝰ deuenit vt dicit ro. 5. Cuius quidē peccati pena, est mors corporalis, z exclusio a vita gloie (vt pīz ex his que dicunt̄ gen. 2. 3.) nam deus hominē de paradiso post pctm̄ eiecit. cui aī pctm̄ mortē fuerat cōminatus si peccaret. Et ideo Chr̄s descendens ad inferos, virtute sue passionis ab hoc reatu sanctos absoluit, quos erant a vita gloie exclusi: vt possent deum per essentiam videre. in quo consistit pfecta hominis beatitudo: vt in scḋa parte dictū est. Per hoc aūt sancti patres detinebantur in inferno, q̄ eis advtā gloie, ꝑpter peccatū primi parētis, aditus non patebat. Et sic Chr̄s descendēs ad inferos, sanctos patres ab inferis liberauit. Et hoc est qō ōz zach. 9. tu vero in sanguine testamenti tui, eduxisti vinctos de lacu, in quo non erat aq̄. Et col. 2. dicitur, q̄ expollians principatus z potestates scilicet infernales, auferēdo isaac et Jacob et ceteros iustos, traduxit eos id est longe ab hoc regno tenebrarum, ad ceum duxit: vt glo. ibidem dicit.

Ad primū Ergo dicendū, q̄ aug. ibi loquitur ꝺ quosdaz qui estimabant antiquos iustos aī aduentū Christi. in inferno doloribus penaruz fuisse subiectos. Vñ parū ante verba inducta premittit dicens, Addunt quidā hoc beneficiū antiquis etiā sanctis fuisse cōcessum, vt dīs cū in infernū venisset. a doloribus soluerenk. Sed quonam modo intelligaḳ abraam, in cuius sinū etiaz pauper ille susceptus est, in illis fuisse doloribus, ego quidē non video. Et ideo cū postea subdit, se nondū inuenisse quid descēsus Chr̄i ad inferos, antiquis iustis cōtulerit: intelligendū est q̄tū ad absolutionem a doloribus penarū: contulit tamē eis quantū ad aḋeptionē gloie: z p ꝺnīs solūit eoꝝ doloꝛē, quez patiebanḳ ex dilatione gloie. Ex cuius tm̄ spe magnū gaudiū habebant: ꝓm illud Joan. 8. Abraaz pater vester exultauit, vt videret diē meū. Et ideo subdit A quibus eū ꝓm beatificā ✠ presentiam sue diuinitatis, nunqz video recessisse: inquantū sc̄z aī aduētū Christi erant beati in spe, licet nondū essent perfecte beati in re. ¶ Ad ꝓm dōm, q̄ sancti patres dum adhuc viuerent, liberati fuerunt per fidem Christi, ab omni peccato tam originali quā actuali, z a reatu pene actualiū peccatoꝝ: non tm̄ a reatu pene originalis peccati, per quē excludebant a gloria, nondum soluto pretio redemptionis humane. Sicut etiam nunc fideles chr̄i liberanḳ per baptismū a reatu actualiū peccatoꝝ, z a reatu originalis quantū ad exclusionem a gloria: remanēt tm̄ adhuc obligati reatu originalis peccati, quantū ad necessitatem corporaliter mouendi: quia renouanḳ ꝓm spm̄: sed nondū ꝓm carnē: ꝓm illud ro. 8. corꝑ quidē mortuū est ꝓpter peccatū, spūs vero viuit ꝓpter iustificationē. ¶ Ad tertiū dōm, statim Chr̄o moꝛtem patiente, aīa eiꝰ ad infernum descendit, z sue passionis fructum exhibuit sanctis in inferno detentis. quanuis ex loco illo nō exierint christo apō inferos cōmorante: qz ipsa Christi presentia pertinebat ad cumulum gloie.

¶ Utrū chr̄s aliquos damnatos ab inferno liberauerit. Arti. 6.

Ad sextū Sic procedit. Videtur q̄ christus aliquos dānatos ab iferno liberauerit. Dicitur enim Isa. 24. Cōgregabunt congregatione vnius fascis in lacū, z claudentur ibi in carcere, z post multos dies visitabuntur. Loquit aūt ibi de damnatis, qui militiā celi adoraueraī. Ergo videt q̄ etiā damnati christo descendente ad inferos, sint visitati, quod ad eorum liberationem videtur pertinere. 3.di.21. q.2.ar.1. 2.q.1. Et opu. 3.c.4.2.

¶ Ꝫ. Super illud zach. 9. tu autem in sanguine testamenti tui, eduxisti vinctos de lacu, in quo non erat aqua, dicit glo. Tu eos liberasti qui tenebantur vincti carceribus, vbi nulla misericordia eos refrigerabat, quaz diues ille petebat. Sed soli dānati includūtur carceribus absq̄ misericordia: ergo Christus liberauit aliquos de inferno damnatorum. ¶ Preterea. Potentia christi non fuit minor in inferno quam in hoc mundo: vtrobiqz enim operatus est per potentiam sue diuinitatis. Sed in hoc mūdo de quoꝫ statu aliqs liberauit, ergo etiā in inferno liberauit aliquos etiā de statu damnatoruz.

Sed ꝓtra Est, q̄ dr osee. 13. Ero mors tua o mors. morsus tuus ero inferne. glo. Electos educēdo, reprobos ibidem relinquendo. Sed soli reprobi sunt in inferno damnati. Ergo per descensum Christi ad inferos, non sunt aliqui de inferno damnatorum liberati.

Rñdeo Dicendū, q̄ (sicut supra dictū est) chr̄s descēdēs ad inferos, opatus est in virtute sue passiōis. Et ideo eius descensus ad inferos, illis solis liberationis ꝓu lit fructum, qui fuerūt passioni christi cōiuncti p fidē / charitate formata, per quā peccata tolluntur. Illi aūt q̄ erant in inferno dānatoruꝫ, aut penitus fidem passionis christi nō habuerāt: sicut infideles aut si fidem habuerant: nullam cōformitatem habebant ad charitatem christi patientis. Unde nec a peccatis suis erant mundati. Et ꝓpter hoc descensus christi ad inferos: non contulit eis liberationem a reatu pene infernalis.

Ad primum Ergo dōm, q̄ chr̄o descendente ad inferos: oēs qui erant in quacunq̄ parte infernī sunt aliqualr̄ visitati: sed q̄dā ad suā cōsolationē z liberationē, q̄dā aūt ad suā cōfutationē z confusionē: sicut dānati. Vñ ibidem subditur. z erubescet luna, z confundetur sol &c. ſ Pōt etiaz hoc referri ad visitationem qua visitabuntur in die iudicij: non vt liberentur, sed vt amplius condemnentur: secundum illud ꝓphonie primo, visitabo super viros defixos in fecibus suis.

¶ Ad tertium dicendum, q̄ cum dicitur in glo. vbi nulla misericordia eos refrigerabat: intelligendum est quantum ad refrigerium perfecte liberationis: quia sancti patres ab illis infernī carceribus ante christi aduentum non poterant liberari. ¶ Ad tertium dicendum, q̄ non fuit ꝓpter christi impotentiam, q̄ nō fuit aliqui liberati de quolibet statu infernalium. sicut de quolibet statu mundanorum: sed ꝓpter diuersam vtroruꝫ conditionem. Nam homines quandiu viuunt, possunt ad fidem z charitatem conuerti: quia in hac vita non sunt homines confirmati in bono vel malo. sicut post exitum ab hac vita.

¶ Utrū q̄ cū originali decesserāt, fuerint a christo liberati. Arti. 7.

Ad septimū Sic procedit. Videt q̄ pueri qui cū originali decesserāt fuerint per descensum christi, liberati ab inferno. Nō enim tenebanḳ in inferno, nisi ꝓ peccato originali, sicut z sancti patres. Sz sancti patres sunt ab inferno liberati per christū: vt supra dictū est. Ergo z pueri similiter per christum sunt ab inferno liberati. ¶ Preterea, Apostolus dicit Ro. 5. si vnius delicto multi mortui sunt, multo magis gratia dei z donum, in gratia vnius hominis Jesu christi, in plures abundauit. Sed ꝓpter peccatum primi parentis: pueri cū originali peccato decedentes, in inferno detinentur. Ergo multo magis per gratiam christi sunt ab inferno liberati. ¶ Preterea. Sicut baptismus operatur in virtute passionis Christi, ita z descensus eius ad inferos: vt ex dictis patet. Sed pueri per baptismum liberantur a peccato originali z ab inferno. Ergo similiter liberati sunt per descensum Christi ad inferos.

3.di.21. q.1.ar.1. 2.q.1. ar.1. 2.q.2. ar.1. 3.q.52. ar.2.

Sz ꝓtra Est, q̄ apls dicit Ro. 3. q̄ deus, ꝓposuit Christum ꝓpitiatorem per fidem in sanguine eiꝰ. Sed pueri qui cum solo pctō originali decesserant, nullo modo fuerant participes fidei Christi. Ergo nō perceperunt fructum propitiationis Christi, vt per ipsum ab inferno liberarentur.

Rñdeo Dōm, q̄ (sicut supra dictū ē) descēsus Chr̄i ad inferos: in illis solis effectū liberatiōis habuit q̄ p

¶ Super arti. 8.

IN corpore due sut cōclusiones. Prima est. Anime in purgatorio tūc tales quales sunt ille q̄ nūc ibi de tinētur: nō fuerunt p chr̄i descēsum liberate. Secūda est. Anime in purgatorio tales tunc quales sunt que nūc liberantur: fuerūt p chr̄i descensum liberate. Probatur tr̄actus simul. Passio chr̄i nō ꝫ transitoriam sed sempiternam virtutē: ergo nō habuit tūc maiorem efficaciā q̄ nūc. ergo ꝛc. Añs ꝓbatur ad heb. 10. Scḋa vero cōsequētia ꝓbatur: qt descēsus chr̄i ad inferos fuit in virtute passionis sue liberatorius. ¶ Aduerte hic / q̄ autor certa fectatus / quid efficacie chr̄i descensus ad inferos i purgatorio tradit: addens, in rñsione ad primū alterū genus tunc purgatoriū. Ita q̄ duo ponit gña liberatoꝝ a purgatorio in descēsu chr̄i. z illos qui tūc purgationē suā implerāt eroluēdo debitas penas. z illos ꝙz absolute ad huc fuissent in purgatorio permāturi: tanta fuit eoꝝ deuotio ad chr̄i mortē seu redemptionē: vt mediante fide z charitate passiōi chr̄i cōiungebanḳ: in cuius virtute descēsus chr̄i ad inferos liberatorius erat. Pueri aūt qui cū originali decesserant. nullo modo fuerāt cōiuncti passioni chr̄i per fidē z dilectionē. Neq; eīs fidē propriam habere potuerāt: qz nō habuerant vsum liberi arbitrij: neq; p fidē parentū, aut per aliquod fidei sacramentū fuerāt a peccato originali mundati. Et ideo descensus chr̄i ad inferos. huiusmodi pueros non liberauit ab inferno. ſ Et preterea sancti patres ab inferno sunt liberati, q̄ hoc q̄ sunt ad gloriā diuine visionis admissi. ad quā nullus pōt peruenire nisi per gratiā: ſm illud rom. 6. gratia dei vita eterna. Cum igit pueri cū originali descendētes, gratiam nō habuerint, nō fuerunt ab inferno liberati.

Ad primū Ergo dōm, q̄ sancti patres etsi adhuc tenerentur astricti reatu originalis peccati, inquantum respicit humanā naturā, tm̄ liberati erāt per fidē chr̄i ab omni macula peccati z ideo capaces erāt illius liberationis, quā chr̄s attulit descēdens ad inferos. Sed hoc de pueris dici nō pōt: vt ex supra dictis ꝓz. ¶ Ad scḋm dōm, q̄ cum apls dicit. q̄ gratia dei in plures abundauit, ly plures, nō est accipiendum cōparative: quasi plures numero sint saluati p gr̄am chr̄i. q̄ dānati p peccatū ade. sed absolute: acsi diceret, q̄ gr̄a vnius chr̄i abundauit in multos, sicut z peccatū vnius ade peruenit ad multos. Sed sicut peccatū ade ad eos tm̄ peruenit, qui p seminalē rōnē carnaliter ab eo descenderūt. ita gr̄a chr̄i ad illos tm̄ puenit. qui spūali regeneratione, eiꝰ membra sunt facti. q̄ nō competit pueris decedētibus cū originali peccato. ¶ Ad tertiū dicēdum, q̄ baptismus adhibet hoibus in hac vita, in qua homo pōt trāsmutari de culpa in gr̄am: ꝫ descēsus chr̄i ad inferos. exhibitus fuit aīabus post hanc vitā. vbi nō sunt capaces trāsmutationis predicte. Et ideo p baptismum pueri liberanḳ a peccato originali z ab inferno: nō aūt per descensum chr̄i ad inferos.

¶ Utrum christus suo descensu liberauerit animas a purgatorio. Arti. 8.

Ad octauū Sic procedit. Vr q̄ chr̄s suo descēsu ad inferos, liberauit aīas a purgatorio. Dicit enim aug. in epla ad enodiuz, quia euidētia testimonia z infernum cōmorant z dolores, nulla cā occurrit, cur illo credatur venisse saluator, nisi vt ab eisdē doloribus saluos faceret. Sed vtrū oēs quos in eis inuenit, an quosdā quos illo beneficio dignos iudicauit, adhuc requiro. fuisse tm̄ christum apud inferos, z in eoꝝ doloribus cōstitutis, hoc beneficiū ꝓstitisse non dubito. Nō aūt ꝓstitit beneficiū liberationis dānatiz: sicut supra dictū est. Preter eos autem nulli sunt in doloribus penalibus cōstituti, nisi illi q̄ sunt in purgatorio. ergo christus animas de purgatorio liberauit. ¶ Preterea. Ipsa christi presentia nō minorem effectum habuit q̄ sacramēta ipsius. Sz per sacramēta christi, liberantur aīe a purgatorio, z precipue per eucharistie sacramētū: vt infra dicetur. Ergo multo magis per pūtiaz christi ad inferos descēdētis, sunt aīe a purgatorio liberate. ¶ Ꝫ. Christus quoscūq̄ curauit in hac vita, totaliter curauit: vt aug. dicit in li. de pentētia, z Joan. 7. dīs dicit, totū hominez sanū feci in sabbato. Sz christus eos q̄ i purgatorio erant, liberauit a reatu pene damni, quo excludebantur a gloria. Ergo etiā liberauit eos a reatu pene purgatorij.

2.di.21. q.1.ar.1. 2.q.1. ar.1. 2.q.2. ar.1. 3.q.52. ar.2. Et opu. 3.c.4.2. pncio.

Sed contra Est, q̄ greg. dicit in 13. moraliū, Dū cōditor ac redēptor noster claustra inferni penetrans, electorum exinde animas eduxit, nos illo ire non patitur, vnde iam alios descendendo liberauit. Patitur aūt nos ire ad purgatoriuꝫ: ergo descendens ad inferos, animas a purgatorio non liberauit.

Rñdeo Dicēdū, q̄ (sicut supra dictum est) descensus christi ad inferos, liberatorius fuit in virtute passionis ipsius. Passio aūt eius nō ꝫ tpalē virtutē et trāsitoriā. sed sempiternā: ſm illud heb. 10. vna oblatione cōsummauit in sempiternū sanctificatos. Et sic ꝓz, q̄ non habuit tunc maiorē efficaciā passio christi, q̄ habeat nūc. Et ō illi q̄ fuerūt tales, ꝙles nūc sunt q̄ in purgatorio detinent. nō fuerūt a purgatorio liberati p descēsuz chr̄i ad iferos. Si q̄ aūt inuēti sunt tales, ꝙles etiā nūc virtute passionis chr̄i a purgatorio liberant, nihil ꝓhibet p descēsum chr̄i ad inferos, a purgatorio esse liberatos.

Ad primū Ergo dicēdū, q̄ ex illa auctoritate augu. non pōt cōcludi q̄ oēs illi q̄ in purgatorio erāt, fuerint a purgatorio liberati, ꝫ q̄ aliq̄bus eoꝝ fuerit hoc beneficiū collatū: illis. ſ. qui tā sufficienter purgati erāt, vel etiā q̄ dum adhuc viuerent, meruerunt per fidem z deuotionem ad mortez christi: vt eo descendente: liberarēt̄ a temporali purgatorij pena. ¶ Ad secundum dicēdū, q̄ virtus christi operatur in sacrīs per modum sanationis z expiationis cuiusdam. vnde sacrāmētū eucharistie liberat hominē a purgatorio, inquantū est sacrificiū quoddā satisfactoriū ꝓ peccatis. Descensus aūt christi ad inferos, non fuit satisfactorius: operabat tm̄ in virtute passionis, que fuit satisfactoria: vt supra habitū est. Sed erat satisfactoria in generali: cuius virtutē oportebat applicari ad vnūquēq; ꝑ aliq̄d specialiter ad ipsum pertinens. Et ideo non opz q̄ p descensum christi ad inferos: oēs fuerint a purgatorio liberati. ¶ Ad tertiū dicendū, q̄ illi defect̄ a quib̄ christus in hoc mūdo simul hoies liberabat, erant personales: ꝓpriē ad vnūquēq; pertinētes: sed exclusio a gloria dei, erat quidam defectus generalis: pertinens ad totā humanā nām. Et ideo n ihil ꝓhibet eos q̄ erāt in purgatorio: per christū esse liberatos ab exclusione a gloria: nō autē a reatu pene purgatorij: qui pertinet ad ꝓpriū defectum. Sicut econtrario sancti patres ante christi aduentū, liberati sunt a ꝓpriis defectib̄: nō aūt a defectu cōmuni: sicut supra dictum est.

¶ De resurrectione christi. Questio. 53.

¶ In corpore vna conclusio. Necessariū fuit christum resurgere. ꝓbat quinq; rōnibus. O ita clara sunt ill̄a.

Onsequēter Cōsiderandū est de his que pertinēt ad exaltationē christi. Et primo de eius resurrectione. secūdo de eius ascēsione. tertio de eiꝰ sessione ad dexterā patris. quarto de iudiciaria potestate ipsius. ¶ Circa primū occurrit quadruplex consideratio. Quaruz prima est de ipsa christi resurrectiōe. secūda de qualitate resurgētis. tertia de manifestatione resurrectionis. quarta de eius cāllitate. ¶ Circa primū querunt̄ quatuor. Primo de necessitate resurrectionis eius. Secūdo de tēpore. Tertio de ordine. Quarto de causa.

2.di.21. q.2.ā.1. Et opu. 60.c.22

¶ Utrum fuerit necessarium christū resurgere. Arti. 1.

Ad primū Sic procedit. Vr q̄ nō fuerit necessariū christū resurgere. Dicit enim dama. in quarto lib. resurrectio est secūda eius q̄ dissolutū est z cecidit animalis. z surrectio. Sed christus non cecidit p peccatū, nec corꝑ eius est dissolutum: vt ex supra dictis ꝓz. Non ergo ꝓpie convenit sibi resurgere. ¶ Ꝫ. Quicūq; resurgit: ad aliquid altius promouetur: q̄ surgere est sursum moueri. Sed corꝑ christi remansit post mortem diuinitati vnitum, z ita non potuit in aliquid altius promoueri. Ergo nō competebat sibi resurgere. ¶ Preterea. Ea que circa humanitatem christi sunt acta. ad nostram salutem ordinantur. Sed sufficiebat ad salutem nostram passio christi: per quam sumus liberati a pena z culpa: vt ex supra dictis patet. Non ergo fuit necessarium q̄ christus a mortuis resurgeret.

Sed contra Est, q̄ dicitur luc. vlti. oportebat christum pati z resurgere a mortuis.

Respondeo Dicendum, q̄ necessariū fuit christū resurgere ꝓpter quinq̄. Primo qdē ad

Universidad de Deusto
Biblioteca

cõmendatiõe diuine iustitie: ad quã ptinet exaltare illos qui se ꝓpter deũ humiliant: ꝓm illud luc. 1. deposuit potẽtes de sede: et exaltauit humiles. ¶Quia igit̃ chr̃s ꝓpter charitatẽ et obediẽtiã dei, se humiliauit vsq; ad mortẽ crucis, oportebat ꝙ exaltaretur a deo vsq; ad gloriosam resurrectionẽ. Unde et eius ꝑsona dr̃ in ꝑsalmo, tu cognouisti i. approbasti sessionẽ meaz. i. humiliratem z passionem, z resurrectionem meã. i. glorificationem in resurrectione: sicut glo. exponit. ¶Secundo ad fidei nr̃e instructionem: quia per eius resurrectionẽ cõfirmata est fides nr̃a circa diuinitatem chr̃i: q; vt di. 2. ad cor. vlt. etsi crucifixus est ex infirmitate: sed viuit ex virtute dei. Et ideo 1. ad cor. 15. dr̃: si chr̃s nõ resurrexit, inanis est predicatio nr̃a, inanis est z fides nr̃a. Et in ꝑsalm. dicitur: que utilitas in sanguine meo. i. in effusione sanguinis mei: dũ descendo: quasi ꝙ quosdã grad⁹ malorũ: in corruptionem. q. d. nulla. Sz eñ statim nõ resurgo: corruptũ q; fuerit corp⁹ meũ, nemini annunciabo: nullũ lucrabor: vt gl. exponit. ¶Tertio ad subiectionẽ nr̃e spei: ꝙ dũ videmus chr̃m resurgere, qui est caput nr̃m, speramus et nos resurrecturos. Unde di. 1. ad cor. 15. si chr̃s predicat̃ ꝙ resurrexit a mortuis: quo quidã dicũt in vobis: qm̃ resurrectio mortuorũ nõ est? Et iob. 9. dr̃ scio. s. ꝙ certitudine fidei, ꝙ redemptor meus. i. chr̃s vivit a mortuis resurgẽs: z iõ in nouissimo die de terra surrecturus sz: reposita est hec spes mea in sinu meo. ¶Quarto ad informationẽ vite fidelis: ꝓm illud ro. 6. quo chr̃s resurrexit a mortuis ꝙ gloriã patris, ita z nos in nouitate vite ambulem⁹. Et infra. chr̃s resurgens ex mortuis, iam non moritur: ita z vos existimate mortuos quidem esse peccato: viuentes autem deo. ¶Quinto ad complementum nr̃e salutis: quia sicut per hoc ꝙ mala sustinuit: humiliatus est moriendo: vt nos liberaret a malis: ita glorificatus est resurgendo: vt nos promoueret ad bona: secundum illud Ro. traditus est propter delicta nostra: z resurrexit propter iustificationez nostram.

Ad ꝓmũ Ergo dõm, ꝙ licet chr̃s nõ ceciderit ꝑ pcm̃ ceciditq; tñ ꝑ mortẽ: q; sicut pcm̃ est casus a iustitia, ita mors est casus a vita. Uñ ex persona chr̃i põt intelligi qõ dr̃ mich. 7. ne leteris inimica mea sup me, q. cecidi, cõsurgã. Simil̃ etiã licet corp⁹ chr̃i nõ fuerit dissolutus ꝑ incinerationẽ: ipsa tñ separatio aie a corpore: dissolutio quedã fuit. ¶Ad ꝓm dõz ꝙ duinitas erat carni chr̃i post mortẽ vnita vnione ꝑsonali: non autẽ vnione nãe, sicut aia vnit corpi vt forma ad cõstituendã hũanam nãm. Et ideo per hoc ꝙ corp⁹ eius vnitũ est aie, ꝓmotũ est in altiorẽ statũ nãe. nõ autẽ in altiorẽ statũ ꝑsone. ¶Ad tertium dicendũ, ꝙ passio chr̃i operata est nostram salutem: proprie loquendo quantum ad remotionem malorum: resurrectio autem quantum ad inchoationem z exemplar bonorum.

3 q. 50, 51, artic. 4, Et 3. di. 21. q. 2, ar. 2. Et 4 di. 22. q. 2. ã. 2. q. 2 ad. 1. Et opu. 3. c. 24. Et opu. 60. c. 20 circa fi. Et psal. 15. co. 6. Et io. 2 lc. 3. col. 2 fin.

¶Utrum fuerit conueniens Christum tertia die resurgere. Articulus. 2.

Super arti. 2.

Itul⁹ clarus. ¶In corpore vnitas z deo Cõueniẽs fuit Chr̃m resurgere tertio die. Ꝓtestatur vna ratione literali z quatuor mystici. Et omnia clara patent in litera.

Ad scõm Sic ꝓceditur. Uꝑ ꝙ nõ fuerit conueniens chr̃m tertia die resurgere. Membra enim debent capiti conformari, Sz nos qui sumus membra chr̃i, non resurgimus a morte tertia die: sed nostra resurrectio differtur vsq; ad finem mundi. Ergo videtur ꝙ chr̃s qui est caput nr̃m nõ debuerit tertia die resurgere: sed debuerit eius resurrectio differri vsq; ad finem mũdi. ¶Ꝑ. Act. 2. dicit pe. ꝙ impoſe erat chr̃m detineri ab inferno z morte. Sed quãdiu aliquis est mortuus, detinetur a morte. Ergo videtur ꝙ Chr̃i resurrectio non debuerit differri vsq; ad tertiam diem: sed statim eadem die resurgere, ꝑcipue cum glo. supra inducta, dicat nullam esse vtilitatem in effusione ſanguinis chr̃i, si non statim resurgeret. ¶Ꝑ. Dies incipere videtur ab ortu solis: qui sua ꝓsentia diez causat. Sed ante ortum solis Chr̃s resurrexit, dicitur enim Joan. 20. quod vna sabbati maria magdalene venit mane, cum adhuc tenebre essent, ad monumentum: z tamen chr̃s iam resurrexerat: quia sequitur: z vidit lapidem sublatum a monumento. Non ergo resurrexit chr̃s tertia die.

Sed contra Est, ꝙ dicitur matth. 20. Tradent eum gentibus ad illudendum: z flagellãdũ z crucifigendum, z tertia die resurget.

Rñdeo Dõm, ꝙ (sicut dictũ ẽ) resurrectio chr̃i necia fuit ad institutionẽ fidei nr̃e. Est aũt fides nr̃a et de diuinitate z de humanitate chr̃i: nõ eñ sufficit alterũ sine altero credere: vt ex ꝓdictis ꝑz. Et iõ ad hoc ꝙ cõfirmaretur fides de veritate diuinitatis ipsius oportuit ꝙ cito resurgeret: z ei⁹ resurrectio nõ differret vsq; ad finẽ mũdi. Ad hoc aũt ꝙ cõfirmaret fides de ꝙ vera hũanitate z mortis eius, oportuit moꝛã esse inter mortẽ z resurrectionẽ, si eñ statim post mortẽ resurrexisset, videri posset ꝙ ei⁹ mors vera nõ fuerit, z ꝓ ꝑs nec resurrectio ꝛa. Ad veritatẽ aũt mortis chr̃i manifestãdã, sufficiebat ꝙ vsq; ad tertiã diẽ ei⁹ resurrectio differret: q; nõ cõtingit, quin intra hoc tp̃s. illi hoie q̃ mortu⁹ videt cũ viuat appeant aliqua indicia v. te. ¶Per hoc etiã ꝙ tertia die resurrexerit: cõmendat ꝑfectio ternarij: qui est numerus oĩs rei, vtpote hñs ꝓncipiũ: mediũ z finẽ: vt dr̃ i ꝑmo de celo. ¶Ostendit etiã ꝑm mysterium, ꝙ chr̃s vna morte sua quę fuit lux, ꝓpter iustitiã, scz corpali, duas nr̃as mortes destruxit. i. corporis z aie: que sunt tenebrose, ꝓpter pctm̃. Et iõ vna die integra z duab⁹ noctib⁹ ꝑmãsit in morte vt Aug. dicit in quarto de tri. ¶Per hoc etiã signãtur ꝙ ꝓ resurrectionẽ chr̃i: tertiũ tp̃s incipiebat: nã ꝓmũ fuit añ legẽ, ꝓm sub lege: tertiũ sub gr̃a. ¶Incepit etiã in chr̃i resurrectione tertius status sanctorũ: nã ꝓmus fuit sub figuris legis: secundus sub veritate fidei: tertius erit in eternitate gloriꝫ: quã chr̃stus inchoauit resurgendo.

4. dist. 4. a. 3. q. 1. ad 3 Et opu. 2. c. 24 Et 24. q. 8 Et 1. co. 15. 1. 3. in fin. Et ad col. 2. col. 1.

Ad ꝓmũ Ergo dõm, ꝙ caput z membra cõformank in nã, sed nõ in ꝑfectione: excellẽtior est eñ vir? capitis quã membroꝝ. Et ideo ad demõstrãdã excellẽtiã x̃ti⁹ chr̃i, cõuenienꝫ fuit ipsum tertia die resurgere, aliorũ resurrectione dilata vsq; ad finẽ mundi. ¶Ad ꝓm dõm, ꝙ deꝛẽtio coactionẽ quãdam importat: chr̃s aũt nulla necessitate mortis tenebat astrictꝰ sed erat inter mortuos liber. Et iõ aliquãdiu q̃ morte mãsit: nõ quasi deteneꝛ⁹, ex ꝓpria volũtate, q̃dũ iudicauit h̃ esse neãũ ad instructionẽ fidei nr̃e. Dicit aũt statim fieri: q̃ fit bñ et interpolato tpe. ¶Ad tertiũ dr̃, ꝙ (sicut supra dictũ est) chr̃s resurrexit circa diluculũ illuciescẽte iã die, ad signãndũ ꝙ ꝓ suã resurrectionem nos ad lucẽ glie inducebat: sicut mortu⁹ est ad euellẽdas cene iam die: z recedẽte in tenebras: ad ostẽdendũ ꝙ ꝓ suã mortẽ destrueret tenebras culpe z pene. Ettñ dr̃ tertia die resurrexisse, accipiendo diẽ ꝓ die nãli: q̃ cõtinet spatiũ. 24. horaꝝ. Et sicut dicit aug. in. 4. de tri. nox vsq; ad diluculũ quo dñi resurrectio declarata est: ad tertiũ ꝓtinet diẽ, qr dr̃ q̃ dixit de tenebris luce claresce re, vt ꝓ gr̃am noui testamẽti, z ꝓcipationẽ resurrectionis chr̃sti, audiremus: fulgebis aliq̃ tenebre, nũc aũt lux in dño, insinuat nobis quod ãmõ, ꝙ a nocte dies sumat initiũ. Sic eñ ꝓmi dies ꝓ futurũ hois lapsum a luce in nocteꝫ ita ꝛstt ꝓ hois repationẽ a tenebris ad lucẽ cõputant. ¶Ad tertia ꝓ ꝙ etiã si media nocte surrexisset: posset dici eum die tertia surrexisse: intelligẽdo de die nãli. Hunc aũt cũ in diluculo surrexerit: põt dici ꝙ tertia die surrexit etiã accipiẽdo diẽ artificiale. q. causã exꝑtitia solis: q; iam sol incipiebat aerẽ illustrare. Uñ z mar. vlt. dr̃, ꝙ mulieres venerũt ad monumentũ orto iam sole. Nõ nõ est ꝓtiũ ei qõ Jo. dicit: cũ adhuc tenebre essent: vt aug. dicit in lib. de cõsensu euangelistarũ: quanto magis oritur lux. Quod autem dicit Marcus, orto iam sole: non sic accipiendum est, tanquam iam sol ipse videretur super terram: sed tanquam de prorimo aduentente in has partes.

¶Utrum Christus primo resurrexerit. Art. 3.

Ad tertiũ Sic proceditur. Uidetur ꝙ christus non primo resurrexerit. Hũ in veteri testamento per heliam et heliseum aliqui resuscitati leguntur: ꝓm illud heb. 11. acceperũt mulieres de resurrectione mortuos suos. Similr z ꝓs ante passionem suam tres mortuos suscitauit. Non ergo chr̃s fuit primus resurgentium. ¶Ꝑ. Matt. 27. inter alia miracula que in passione Chr̃sti acciderunt: narratur quod monumenta aperta sunt: z multa corpora sanctorum qui dormierant, surrexerunt. Non ergo chr̃s fuit primꝰ resurgẽtiũ. ¶Ꝑ. Sicut chr̃s per suã resurrectionẽ est cã nr̃e resurrectionis: ita per suã gr̃am est cã nr̃e gr̃e: ꝓm illud Jo. 1. de plenitudine ei⁹ nos oẽs accepim⁹. Sed alij ꝓius tẽpore gr̃am habuerunt q̃ chr̃s⁹: sicut omnes patres veteris testamẽti. Ergo etiam aliqui ꝓius ad resurrectionẽ corporalem peruenerunt quam Chr̃stus.

Super arti. 5.

In titulo 2 ꝙ primo, significat ordinem temporis: ita q; sensus est. Utrum chr̃stus ante omnes alios resurrexerit: ita q̃ nullus ante eum resurrexerit.

¶In corpore ponitur vna distinctio hũ membrus de resurrectione ꝑfecta vel imꝑfecta: z iuxta singula membra singule cõclusiones. Altera ẽ multi ante chr̃stum surrexerũt resurrectione imperfecta: vt patet de lazaro z alijs resuscitatis ante ipsum. Altera est. Chr̃stus ꝓmo resurrexit resurrectione perfecta: q; primo venit ad vitã penitus immortalẽ. Omnia clara sũt in litera.

¶In rõsione ad secundũ circa diuersã opinionẽ de resurrectione illoꝝ qui cũ chr̃o surrexerunt: rõnabile vr ꝙ surrexerint ꝑfecte ad vitã scz penitus immortalem / vt beatitudo corporis in chr̃o haberet socios. Min⁹ enꝫ corporalis felicitas aliq̃d habere vr si deꝛit corpalis societas: est enꝫ hõ ꝑm vitam corꝑeam alal socialẽ: si solũ ꝓ ingẽtiã necessarioꝝ ad vitã (vt in ꝓ mũdo cõtingit) sz ꝙ ꝓ pallẽ delectationẽ in ipsa corporali cõuersatione cõsistit iem. Rõnes aũt in ista ex beato aug. adducte. et ad oppositũ: facile solutionẽ recipiũt nã verbũ petri apli z a hiero. cõtrafer⁹ q; ex̃s petr⁹ dixit eius sepulchrũ apud nos est, quasi nõ aliꝰ fuerit dicere eius corpus apud nos fuerit ꝛa. Ad ꝙm aũt ꝓbandũ ꝙ ascensionẽ beati stephani substantialiter, quamodo cõsumati sunt omnes sancti in patria. Et hoc licere videtur sufficere: quia loc̃utur de celesti patria vt dictũ est. Uel dicitur contra vie peregrinationem. et ꝓ testimoniũ hominis dici, q; verbum apostoli est generale ad ꝓphetes veteris testamẽti, veritati autem regule generalis non a diuersatur paucorũ exceꝑtio ex speciali gratia. Potest etiam dici, quod illi qui ꝑfecte surrexerunt cum christo, nõ sunt sine nobis consummati: quia nostro tẽpore sunt consummati, scilicet tempore ꝙ late gr̃e z inchoate gloriꝫ.

psalmo 40. co. 2. Et Jo. 2. z. 3. c. 2. Et adro. 4. fi.

¶Super articulum quartum.

Itulus de causa effectiua q̃ tit.

¶In corpore ponitur vna distinctio bimembris cum duabus conclusionibus secundum membra. Distinctio est. Tam anima quã caro Chr̃sti mortui ꝓtest cõsiderari dupliciter: vel ratione sue nature, vel ratione deitatis coniuncte. Prima conclusio est. Tam anima quam caro Chr̃sti ratione deitatis causauit ipsam resurrectionem. et ꝓ hoc dr̃ ex anthonitate apostoli. Secunda conclusio est. Nec anima nec caro chr̃sti virtute sue nature causauit resurrectionem, sed sic oportuit Chr̃stum resuscitari a deo. Et ideo vbicunq; inuenitur in sacra scriptura: scilicet et quod Chr̃stus resurrexit ex virtute: z quod chr̃stus suscitatus est a deo: et petit et meruit resurrectionem ꝛc. Omnia clara sũt in litera.

3. arti. 3, co. Et opu. 60. cap. 22. col. 4.

¶Super questionis quinquagesime quarte Articulum primum.

In titulo ꝑmissum ꝓmitur vt distinguitur contra apparẽs: ita quod apparentia excludit̃ nõ solum a corpore: sed a natura tali / scilicet humana. Idemq; est querere an habuerit verum corpus: et an habuerit in veritate corpus humanum.

fur, vna distinctio hũ membrus de resurrectione ꝑfecta vel imꝑfecta: z iuxta singula membra singule cõclusiones. Altera ẽ multi ante chr̃stum surrexerũt resurrectione imperfecta: vt patet de lazaro z alijs resuscitatis ante ipsum. Altera est. Chr̃stus ꝓmo resurrexit resurrectione perfecta: q; primo venit ad vitã penitus immortalẽ. Omnia clara sũt in litera.

¶In rõsione ad secundũ circa diuersã opinionẽ de resurrectione illoꝝ qui cũ chr̃o surrexerunt: rõnabile vr ꝙ surrexerint ꝑfecte ad vitã scz penitus immortalem / vt beatitudo corporis in chr̃o haberet socios. Min⁹ enꝫ corporalis felicitas aliq̃d habere vr si deꝛit corpalis societas: est enꝫ hõ ꝑm vitam corꝑeam alal socialẽ: si solũ ꝓ ingẽtiã necessarioꝝ ad vitã (vt in ꝓ mũdo cõtingit) sz ꝙ ꝓ pallẽ delectationẽ in ipsa corporali cõuersatione cõsistit iem. Rõnes aũt in ista ex beato aug. adducte. et ad oppositũ: facile solutionẽ recipiũt nã verbũ petri apli z a hiero. cõtrafer⁹ q; ex̃s petr⁹ dixit eius sepulchrũ apud nos est, quasi nõ aliꝰ fuerit dicere eius corpus apud nos fuerit ꝛa. Ad ꝙm aũt ꝓbandũ ꝙ ascensionẽ beati stephani substantialiter, quamodo cõsumati sunt omnes sancti in patria. Et hoc licere videtur sufficere: quia loc̃utur de celesti patria vt dictũ est. Uel dicitur contra vie peregrinationem. et ꝓ testimoniũ hominis dici, q; verbum apostoli est generale ad ꝓphetes veteris testamẽti, veritati autem regule generalis non a diuersatur paucorũ exceꝑtio ex speciali gratia. Potest etiam dici, quod illi qui ꝑfecte surrexerunt cum christo, nõ sunt sine nobis consummati: quia nostro tẽpore sunt consummati, scilicet tempore ꝙ late gr̃e z inchoate gloriꝫ.

psalmo 40. co. 2. Et Jo. 2. z. 3. c. 2. Et adro. 4. fi.

Ad ꝓmũ Ergo dõm, ꝙ eadẽ est diuina virtus z ꝓpatio ꝑis et filij. Uñ hec duo sese consequunt, q; chr̃s fuit suscitatus divina virtute patris, z suũ ꝑsius.

¶Ad ꝓm dõz, ꝙ chr̃s orãdo petiit z meruit suam resurrectionẽ inquantũ hõ: nõ aũt inquantũ deus. Ad tertiũ dõm, ꝙ corpus ꝓm naturã creatã nõ est potẽtius aia chr̃i. est tñ ea potentiꝰ ꝓm virtutẽ diuinã: que etiã rursus ꝓm diuinitatẽ vnitaz est potentior corꝑe ꝓm nãm creatã. Et ideo ꝓm virtutẽ diuinaz corpus z anima mutuo se resumpserunt: nõ autem secundum virtutem nature create.

¶De qualitate chr̃sti resurgẽtis. Mõ. 54.

Cõsiderandum est de qualitate chr̃sti resurgẽtis. ¶Et circa hoc quẽruntur quatuor. Primo vtrũ post resurrectionez chr̃s habuerit verũ corpus. Secõdo. vtrũ resurrexerit cũ corpis integritate. tertio vtrũ corpus eius fuerit gloriosum. quarto de cicatricib⁹ in corpore eius apparentibus.

¶Utrum christus post resurrectionem habuerit verum corpus. Artic. 1.

Ad ꝓmũ Sic ꝓceditur. Uidet ꝙ chr̃s post resurrectionẽ nõ habuerit verũ corpꝰ. Uerũ enim corpus nõ põt simul eẽ cũ alio corꝑe in eodem loco. Sed corpus chr̃sti post

¶ In corpore est vna conclusio. Corpus christi post resurrectionem fuit verū corpus eiusdē nature cuius fuerat prius, probat dupliciter. primo. Illud resurgere dicitur: qđ cecidit: q̄ oportuit vt idem corpus christi cadez anime vniret in resurrectione: ergo corpus christi post resurrectionem fuit verum eiusdez nāe corpus. Antecedens ex damasceno, authozitate. prima consequentia probatur ex rōne resurrectionis, secunda autem ex hoc qđ veritas nature corporis est ex forma. Secundo probatur conciliō ex opposito: si corpus christi fuisset phantasticū, non fuisset vera sed apparens illius resurrectio. Reliqua in responsionibus argumentoū tacta: inferius in propriis locis tractanda sunt.

¶ Super arti. 2.

Articulus. ¶ In corpore vnica conclusio. Corpus christi in resurrectione fuit gloriosum. Probatur tripliciter. et rationes clare patent in litera.

¶ In oppositione ad secundum: aduerte q̄ author loquit de raro et denso vnivocatione sumpta. Qđ dicit propterea: quia densitas ponit etiaz in corporibus celestibus non eiusdem tamen rationis cū densitate inferiorum: est enim stella densior pars sui orbis. Nihilominus tamen est commune vniuocum corruptibili et incorruptibili corpori. Unde celum resisteret tactui si quis ad orbem nāe pertransire vellet vbi existens: non tamen sentiretur tactu densitas eius: sed tāntum tactui resisteret pars densa quantuz pars minus densa. Et propterea in littera dicitur q̄ corpus ratione suę spissitudinis palpabile, est naturaliter corruptibile.

resurrectionē fuit simul cū alio corpe i eodē loco: intrauit eū ad discipulos suos ianuis clausis: vt dr Jo. 20. Ergo videt q̄ christus post resurrectionē non habuerit verū corp⁹.

¶ Cōtra. Verū corpus nō euanescit ab aspectu intuentiū, nisi forte corrūpat. Sz corp⁹ christi euanuit ab oculis discipuloū eū intuēriū: vt dicit luc. vl. Ergo vī q̄ christus post resurrectionem nō habuerit verū corp⁹. humanū.

Sed contra Est, qđ dr luc. vl. q̄ christo discipulis apparenti, cōturbati et cōterriti existimabāt se spūm videre, acsi nō hret verū corp⁹ sz phantasticū. Ad qđ remouendū ipse postea subdit, palpate et videte, q̄ spiritus carnē et ossa non hz sicut me videtis hre. Non ergo habuit corpus phantasticum, sed verum.

Rñdeo Dicendū, q̄ sicut dam. dicit in. 4. lib. illud resurgere dicitur qđ cecidit. Corpus autem christi p mortem cecidit: in quantum. s. fuit ab eo aia separata que erat eius formalis perfectio. Unde oportuit ad hoc q̄ esset vera christi resurrectio, vt idem corpus christi iterato eidez anime vniretur. Et quia veritas nature corporis est ex forma, ex quēs est q̄ corpus christi post resurrectionem et verum corpus fuerit, et eiusdem nature cuius fuerat prius. Si autem eius corpus fuisset phantasticum, non fuisset vera resurrectio: sed apparens.

Ad primū Ergo dicendū, q̄ corp⁹ christi post resurrectionem, non ex miraculo, sed ex condōne gloze (sicut quidā dicunt) clausis ianuis ad discipulos introiuit: simul cū alio corpe in eodē loco exīs. Sed vtrū hoc habere possit corpus gloriosum ex aliqua propietate sibi indita, vt simul cū alio corpe in eodē loco existat, inferi⁹ discutiet. Vbi aget de resurrectione cōi. Hūc aūt quātū ad ppositū, sufficit dicere q̄ non ex nā corpis, sed potiꝰ ex virtute diuinitatis vnite, illud corpus ad discipulos (licet verū esset) ianuis clausis introiuit. Aug. dī. in quodā ſmone paschali, q̄ qđā sic disputant: Si corp⁹ erat, si hoc surrexit de sepulchro qđ pepēdit i ligno, qđo p ostia clausa intrare potuit? Et rñdet: si compehēdis modū, non est miraculū: vbi deficit rō, ibi est fidei edificatio. Et super Jo. dicit: moli corporis vbi diuinitas erat, ostia clausa non obstiterunt: ille quippe nō eis aptis intrare potuit, quo nascente virginitas mris inuiolata permānsit. Et idē dicit gre. in quadā homil. de octaua paschę. ¶ Ad. 3. dōm. q̄ sicut dictū est. Chr̄s resurrexit ad immortalē gloriē vitā. Hoc est aūt dispō corpis glorioši, vt sit spūale. i. subiectū spūi: vt apls dicit. 1. ad cor. 15. Ad hoc aūt q̄ sit oīno corpus subm spūi, requirit q̄ eis actio corporis, subdaꝰ spūs voluntati. Quod aūt aliquid videaꝰ, fit per actionē visibilis in visum: vt pz p phm in. 2. de anima. Et ō quicūq̄ hz corpus glificatum, in ptāte sua hz, videri, qñ vult: et qñ non vult non videri. Hoc tū habuit chr̄s non solum ex cōditione corpis glioši: sz etiā ex virtute diuinitatis, per quā fieri pōt vt etiā corpora nō gloriosa miraculose nō videāt: sicut pīitū fuit beato bartholomeo miraculose, vt si vellet videre: non aūt videretur si non vellet. Dicitur ergo q̄ christus ab oculis discipulorum euanuit, non q̄ corrumperetur, aut resolueret in aliqua inuisibilia: sed quia sua voluntate desiit ab eis videri, vel eo presente, vel etiā eo absedēte velociter pertotem agilitatis. ¶ Ad tertiū dicendū, q̄ sicut seuerianus dicit in sermone paschali: nemo putet christm sua resurrectiōe, sui vultꝰ effigiē cōmutasse. Qđ est intelligendū quantū ad lineamēta membroꝝ: q̄ nihil inordinati erit de forme fuerat in corpe christi p spūm scīm cōcepto. qđ in resurrectione corrigēdū erit. Acceptit tñ in resurrectione gloriā claritatis. Unde idē ibidē subdit: sz mutauit effigies dū efficit ex mortali immortalis: vt hoc sit ac si fuisset vultus gloriaz, non vultus substantiā peridisse. Nec tñ illis discipulis in specie glorioša apparuit: sed sicut in ptāte eius erat, vt corpus suū videret vel nō videret, ita in ptāte eius erat vt ex eius aspectu formā rei in oculis intuentiū, vel forma glorioša vel non glorioša, aut etiā cōmixta, vel qualitercunq̄ se habens. Modica tri dūa sufficit ad hoc q̄ aliquis videat in aliena effigie apparere.

¶ Utrum christi corpus resurrexit gloriosum. Art. 2.

Ad scōm Sic procedit. Uidet q̄ corp⁹ christi non resurrexerit integrū. Sūt enim de integritate hūani corpis caro et sanguis, q̄ chr̄s non videt habuisse: dicit enī. 1. ad cor. 15. caro et sanguis regnū dei nō possidebūt. Christus aūt resurrexit in gloria regni dei. Uidet ergo q̄ nō habuerit carnē et sanguinem. ¶ Sanguis est vn⁹ de quatuor humoribꝰ. Si ergo christus habuit sanguinē, pari rōne habuit alios humores, ex quibꝰ caluatur corruptio in corpibꝰ animaliū. Sic ergo sequeretur q̄ corpus christi fuerit corruptibile, qđ est inconueniens. Nō igitur, christus habuit carnē et sanguinē. ¶ Cōtra. Corpus christi quod resurrexit, in celum ascendit. Sed aliquid de sanguine eius in quibusdam ecclesijs reseruatur pro reliquijs. Non ergo resurrexit corpus christi cum integritate omnium suarum partium.

Sed contra Est, q̄ dōs dicit luc. vlti. post resurrectionem discipulis loquēs, Spūs carnem et ossa non habet, sicut me videtis habere.

Rñdeo Dicendū, q̄ (sicut supra dictū est) corp⁹ christi in resurrectione fuit eiusdē nāe: sed alterius gloriē. Unde quicqđ ad nām corpis hūani ptinet, totū fuit in corpore christi resurgentis. Manifestū est aūt q̄ ad nām corpis hūani pertinent carnes, et ossa et sanguis, et alia hmōi. Et iō oia ista in corpe christi resurgētis fuerūt. Et iā integrāl' ablatis oī diminutione: aliquin non fuisset perfecta resurrectio, si nō fuisset redintegratū quicqđ per mortē ceciderat. Uñ et dōs fidelibus suis promittit dicēs mat. 10. vestri aūt et capilli capitis oēs numerati sūt. et luc. 21. Et. capillus de capite vestro non peribit. Dicere aūt q̄ corp⁹ christi carnē et ossa nō huerit, et alias hmōi partes hūano corpi nāles, ptinet, ad errorē eutychi, q̄ statuit post unitatē aliquā redegit. Qđ ibidē improbat grego. q̄ corp⁹ christi post resurrectionē immunratū nō fuit: sz illud ro. 6. christus resurgens ex mortuis, iam non moꝛit. Unde et ille q̄ dixerat, in morte vestra ctauit. Si enim inconueniēs est: vt christus alterius nāe corp⁹ in sua conceptione accipet (puta celestis: sicut valentinus asserit, minus magis inconueniens est, q̄ in resurrectione, alterius nature corpus resumpserit: q̄ corpus in resurrectione resumpsit ad vitam immortalem, qđ in cōceptione assumpserat ad vitam mortalem.

Ad primū Ergo dicendū, q̄ caro et sanguis ibi nō accipit pro nā carnis et sanguinis: sic gre. dicit in. 14. moral. Uel, p corruptione carnis et sanguinis: q̄ (vt aug. dicit ad cōsentiū, de resurrectiōe carnis) nō ibi erit corruptio mortalitas carnis et sanguis. Caro igit̄ sm suā possidet regnū dei: sm q̄ dictū est, spūs carnē et ossa nō hz, sicut me videtis hre. Caro aūt cū sm corruptionē intelligit, nō possidebit. vñ cōtinuo additū est in verbis apli, neq̄ corruptio in corruptelā. ¶ Ad sm dōm, q̄ sicut aug. dicit in eodē libro: fortassis accepta occasione sanguinis, vagebit nos molestus perscrutator: et dicet. si sanguis in corpe christi resurgentis fuit, cur nō et pituita. i. flegma, cur nō et fel flauū. i. cholera, et melancholia, qbꝰ q̄tuor hūoribꝰ nāz carnis tēperat, etiā medicine disciplina testat. Sed q̄libet q̄sq̄s addat, corruptionez addere caueat: ne sue fidei sanitatē castitatēq̄ corrūpat. Valet enim diuina potētia de sibilibus et q̄ tractabilit nā corporū, q̄busdā manēribꝰ, auferre ea volutetit q̄litates: vt abslit labes. i. corruptiōis, assit efficacies, assit motio, abslit fatigatio, assit escendi ptās, abslit esuriendi necessitas. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ totus sanguis q̄ de corpore christi

¶ Super articulum tertium.

An corpe vna. 2clo. Corp⁹ xpi resurrexit integrū. s. cū carnibꝰ et ossibꝰ etc. probat dupliciter. Primo ostēdit. Corp⁹ xpi in resurrectiōe fuit eiusdē nāe et alteriꝰ glie: sz totū habuit q̄cqđ ptinet ad nām corporis humani: ergo oia ista fuerūt in corpe: pz. Secūa pīa, pbat: q̄ hec oia ptinēt ad nām hūani corpis. Deinde pbat, q̄ hec oia integraliter fuerūt in xpo: q̄ alr nō fuisset resurrectio pfecta, si nō fuisset itegratum qđcqđ p mortē cecidērat. Et firmat aūctē dñi capilli de capite vestro nō peribit etc. Secūo pbat cōclo ab opposito: q̄ dicē corpus xpi caruisse partibꝰ nālibꝰ humano corpi, ptinet ad errorē eutychi, duo dicētis. Primo est, corpus nrm in resurrectione erit ipalpabile: vēris aereq̄ subtilꝰ. Alterū est xps post cōmixta corda discipulorum palpātiuꝰ oē qđ erat in eo palpabile, in subtilitatē aliquā redegit. ¶ Contra qđ 2m dictū rōnē gregorij author assert primo: q̄ xps et huiusmodi spūs et ipiritus varias opiniones an tot⁹ sanguis xpi in passōe effusus reuerterit et cū eo. Secunda est nouā, an xpo resurgente opotuerit sanguinez secum reassumere. ¶ Prie q̄nis author hz pīe affirmatiua in rñdeo ad 3m q̄ ad sanguinē in passione effusum, ex rōne erat de virtute hūane nāe: ex qua ne ꝑtes in corpe arefierent, aut si nō suisset integratū qđcqđ p mortē ceciderat, non fuisset resurrectio perfecta. ¶ Secūo aūt q̄nis nō sol⁹ author hz cōs et theologoꝝ et ecclesie hīa ptē hz affirmatiuaz. ¶ Sz vt ab hac ordiar / occurrit mihi magnus de ea dubitū: argumentū dicēs ad partē negatiuam. Ad cuius intellectū, recolere opz ex doctrina pauli apli, primo ad cor. 15. q̄d corpus nostrū hic est animale, resurget aūt spirituale, et sm Augu. q̄dā corpus est animale, q̄dū indiget alimēto: et per oppositū tunc est spirituale: cū nō indiget amplius alimēto. Et qua doctrina habet, q̄d corpus Christi surrexit nō animale: sed spūale, hoc est nō indigēs alimēto. Sub hac aūt theologica tradicōne subsumitur ex phīa, q̄ sanguis in corpore humano nihil aliud est q̄ alimētum humani corporis: vt explīe arist. in. 2. de partib⁹ animal. c. 3. dicit, p̄ q̄s sanguinē esse vltimū alimētum in corpore animaliū, et alimēti gratia datū animalibꝰ a natura: ergo corpus Christi resurgens nō indiguit sanguine: neq̄ fuit ei necessē eum rōnis est indigere alimēto interiori vel exteriori. Uñ idem est dicere corp⁹ Christi post resurrectionē indigere sanguine, et indigere alimēto: qđ est esse animale et animalis, et q̄ sanguis nō est de integritate humane nature: q̄m integrū est cui nulla partium deest. Et quia verū nō addit rem aliquā supra ens (eandem em rem significat anrū quā significat aurū verū: et sic de aliis) ideo sequitur qđ nullus sanguis est de veritate humane nature: q̄ nō est de integritate eius. Nec obstat q̄ erangues effecti, moriuntur aut mortuntur: attestatur em hoc ad dictam phīam, q̄ sanguis est de necessitate requisitus ad vitā animalium habētium sanguinē, qm vt in. 2. de anima videtur, q̄ sanguis pertinet ad necessitatē humani corporis sm vitā animalē, q̄ est vltimū alimētum: et nō ptinet ad necessitatē humani corporis sm vitā animalis: quale fuit corp⁹ xpi in resurrectiōe. Et sm hoc quō dr, totū qđ q̄ mortē cecidit, resurrexit, si pfecta est resurrectio: intelligēdū est de toto qđ est de necessitate corporis hūani in statu seu vita spūali: et nōde toto necessario ad corpus humanū in statu seu vita aiali. In oppīm aūt est cōis ecclesie sensus: et i sacro altaris vinū 2uersum in xpi sanguinē, quē sumitur in xpi corpore esse. ¶ Ad hāc q̄nē dr, qđ sanguis hz sit paras in po⁹ respectu carnis et membroꝝ: est nō cū hoc qđ p3 actu respectu totiꝰ aialis. Ita qđ est et ma trāsies ptiū posteriorū, et ma pmanēs respectu totiꝰ: sicut elemēta in mūdo sūt ꝑtes in po⁹ et ma trāsiens respectu mixtoꝝ, et sunt ꝑtes i actu et ma pmanēs respectu vniuersi. Primo dat̄ q̄ hz er eo q̄ tripler cōpō i aiali iuenit⁹: vt hr in 2. de partib⁹ aialiuz. Prima est cōpō ex elemētis seu corpib⁹ fructibus. scōa est ex ptibꝰ similaribꝰ: puta carne, osse, neruo. tertia est ex ptibꝰ et heterogeneis: vt manu, capite etc. Ad pmā aūt, cōpōnē spectat compō aialis ex hūoribus, q̄m vn⁹ est sanguis: et ꝑterea q̄ed̄modu coponētia rāi i scōa ꝑte in tertia cōpōne sunt ꝑtes i actu aialis: ita cōponētia in pma cōpōne / affirmāda sūt qđ sunt ꝑtes in actu aialis. Et iō iz in resurrectiōe nō sit op⁹ sanguine vt est ꝑs in po⁹, est tñ op⁹ illo vt est pars i actu: aliodn nō resurgeret nō integer: deficeret em sibi aliqua partium eius in actu.

¶ Per rñsio est apud me ambigua: q̄ non video necessitatē pot xtu animalis: cōpost er humorib⁹ vt materia trāseunte. Substantialis siquidē animalis integritas sī fomēto nō egeret ex solis partib⁹ alijs. i. mēbris et carnibꝰ ossibꝰ etc. constare videtur: humores autem ministrari videntur a natura / vt partes solide conseruentur: et non vt ipsi secundum se integrent animal. Cuius oppositum inuenitur in elementis: que secundum se et prima intētione nature sunt de integritate vniuersi (vt patet in primo cel.) et quasi per accidens sunt materia mixtoꝝ. Et ideo nisi allata in oppositū obstarent, rationabilius forte diceretur in resurrectione non reiumi humores: quia tamen non oportet sapere nisi ad sobrietatem, indubie credendum est (sancte matris ecclesie doctrinam sequendo) sanguinem vere esse in Christi corpore post resurrectionem, quam uis ratio naturalis de hoc non appareat certa.

¶ De prima autem questione, nec conclusionis nec mediorum video certitudinem: nam ratio theologica ducit ad partem affirmatiuam: vt in litera habet, et in quolibe. quinto questione tertia. articulo primo. Ratio autem naturalis ad partem potius ducere videtur negatiuam: quoniam nihil prohibet in Christo fuisse passionis tempore sanguinem

nutrimentalem/ qui non est in resurrectione assumptus: qm non est maior ratio q re tunc non fuerit in christo sanguis nutrimentalis/ z alias fuerit z rursus quare tunc patiendo non/z si non fuisset; tunc passus/ faterem[ur] in eo sanguinem nutrimentalez. Si autem in christo tunc fuit nutrimental sanguis/ constat quod tunc effusus fuit: quum natura meliorem quantum potuerit/ in finem reseruauerit. ℞ Non cogere autem argumenta hec/ sanguineus sudor christi in cruciatu propassionis effusus/ quuz ab passionem post cenam ozaret/ significat: naz sudor ille sanguineꝰ/ quum non ex egritudinali dispõe processerit/ vt ari. in tertio de historijs animalium puenire põit ex mala dispõne sudoris/ z in tertio de partibus ai[a]l. contigisse narrat quibusdã ppe[ra]larum fluxum/ q corpus/ tnz quia christũ non decuit egritudo aliqua: tum quia o/ perationes ipsius christi statim subsequute attestantur sanitati/ ℮ nõ egritudini: naz statim surgens ab oratione/ (vt lucas ait) venit ad discipulos vt[ps]ius: z alloquut[ur] eos de vigilia ꝛc. mõstrauit se non mutatum a tanto decursu sudoris sanguinei/ vt immutari debuisset si egritudinalis sudor fuisset. Ille inquam sudor sanguineus fuit humor sanguineus adhuc crudus/ hoc est non redactꝰ adhuc pfecte in sanguinem/ qui post est hominis. z huiusmodi crudus humor vocatur sanguis nutrimẽtalis. Et quoniaz vt enangelista testatur/ tanta fuit eꝰ ꝑfectas vt decurrerent i terraz/ videtur quod totus sanguis nutrimẽtalis qui inuenie dus fuisset in christo tempore[1] passionis/ p effusus fuerit in propassionis sudore. Ideo autez qui inueniẽdus fuisset tempore passionis/ℯ non qui inuentus est tunc scilicet tempore orationis: quoniam non oportet fateri totum nutrimentalem sanguinem per sudoreꝫ emissum: quoniam s

5. dist. 21. q. 2. a. 4 q. 3. Et opus. 3. c. 24 5 Et opus. 60. c. 22 co. 4.

ca. 5.

surgẽtis astruẽt. Et propter ꝯ nõ seqt̃ q fuerit eiꝰ corpus aiale. quod est indigens cibo.

¶ Utrum corpus christi debuerit cum cicatricibus resurgere. Arti. 4.

Ad quartũ dicit. Sic pcedit. Ut q corpꝰ christi nõ debuerit cum cicatricibus resurgere. Vbi.n.1. ad coi.15. q mortui resurgent icorrupti. Sz cicatrices z vulnera ad quandã corruptiõez pertinẽt z defectũ. Nõ ergo fuit conueniẽs, vt christus q̃ est resurrectionis autor. cum cicatricibꝰ resurgeret. ¶ ℞. Corpꝰ christi integrũ resurrexit: sicut dictũ ẽ. Sed aptare vulnez contrariant integritati corpis: q̃ p eas discontinuat corpꝰ. Nõ ergo vt fuisse conueniẽs, q̃ i corpe christi aptare vulnez ꝫmanerẽt: z si remanerẽt ibi quedã vulnerũ stigmia, q̃ sufficiebãt ad aspectuz ad quẽ thomas credidit: cui dictũ est: quia vidisti me thoma, credidisti. ¶ ℞. Dam. dicit in 4. lib. quod post resurrectionem de christo dicuntur quedam vere, que non habuit secundum naturam, sed secundum dispensationem, ad certificandum quod ipsuz quod passum est corpus resurrexit, vt cicatrices. Cessante autẽ causa cessat effectus. Ergo videtur quod certificatis discipulis de sua resurrectiõe, cicatrices vlteriꝰ nõ hꝫerit. Sz nõ cõueniebat immutabilitati glorie: q aliq̃d assumeret q̃ perpetuo in eo nõ remaneret. Ergo videt q̃ non debuerit corpus cum cicatricibus in resurrectione resumere.

Sed ↄtra Est. q̃ dñs dicit Thome Jo. 20. Infer digitũ tuũ huc, z vide manꝰ meas, z affer manũ tuam, z mitte in latus meum, z noli esse incredulus, sed fidelis.

Rñdeo Dõm. q̃ ꝓueniẽs fuit animã xpi in resurrectiõe corpꝰ cũ cicatricibꝰ resumẽ. Primo quidem propter gloriam ipsius christi: dicit enim beda sup luc. quod non ex impotentia curandi cicatrices seruauit, sed vt in ppetuz, victorie sue circumferat triũphum. Unde ꝫ aug. dicit i. 22. de ci. Dei. quod fortassis i illo regno in corporibus martyꝝ videbimus vulnerũ cicatrices, que pio christi nomine pertulerunt. Non enim deformitas in eis, sed dignitas erit z quedam quamuis in corpore, non corporis, sed virtutis pulchritudo fulgebit. ℞ Secundo ad confirmandum corda discipulorꝫ circa fidẽ sue resurrectiõis. ℣ 3°, vt pkr̃ p nobis supplicãs, q̃le genꝰ mortis p hoie ptulerit, sp ostdat. ℟ 4°, vt sua morte redẽptis, ꝯ miticorditer sint aditi, propositis eiusdẽ montis idiciis. iisnuet. ℞ Postremo, vt in iudicio ꝯ iuste dãnẽt. ibidez denũtiet. Unde sicut aug. dicit in lib. de symbolo, sciebat christus ꝙ cicatrices in suo corpore pugnaret: ille. n. ꝫmostrauit tho. ñ credẽti nisi tãgeret z videret. ita ẽt inimici vulnera demõstratꝰ ẽ sua, vt cõuincẽs eos ꝓfitas dicat. Ecce hoiez quẽ crucifixistis, videtis vulnera que infristis. agnoscitis latus q̃ pupugistis: quoniam p vos z propter vos apertum est, nec tamen intrare voluistis.

Ad primũ Ille q̃ i corpe xpi ꝓmisse gloriam ipsius christi: dicit enim beda sup luc. quod non ex impotentia curandi. cicatrices seruauit, sed vt in ppetuz, victorie sue circumferat triũphum. Unde ꝫ aug. dicit i. 22. de ci. Dei. quod fortassis i illo regno in corporibus martyꝝ videbimus vulnerũ cicatrices, que pio christi nomine pertulerunt. Non enim deformitas in eis, sed dignitas erit z quedam quamuis in corpore, non corporis, sed virtutis pulchritudo fulgebit. ℞ Secundo ad confirmandum corda discipulorꝫ circa fidẽ sue resurrectiõis. ℣ 3°, vt pkr̃ p nobis supplicãs, q̃le genꝰ mortis p hoie ptulerit, sp ostdat. ℟ 4°, vt sua morte redẽptis, ꝯ miticorditer sint aditi, propositis eiusdẽ montis idiciis. iisnuet. ℞ Postremo, vt in iudicio ꝯ iuste dãnẽt. ibidez denũtiet. Unde sicut aug. dicit in lib. de symbolo, sciebat christus ꝙ cicatrices in suo corpore pugnaret: ille. n. ꝫmostrauit tho. ñ credẽti nisi tãgeret z videret. ita ẽt inimici vulnera demõstratꝰ ẽ sua, vt cõuincẽs eos ꝓfitas dicat. Ecce hoiez quẽ crucifixistis, videtis vulnera que infristis. agnoscitis latus q̃ pupugistis: quoniam p vos z propter vos apertum est, nec tamen intrare voluistis.

Ad primũ Ille q̃ i corpe xpi ꝓmisse gloriam ipsius christi: dicit enim beda sup luc. quod non ex impotentia curandi. cicatrices seruauit, sed vt in ppetuz, victorie sue circumferat triũphum. Unde ꝫ aug. dicit i. 22. de ci. Dei. quod fortassis i illo regno in corporibus martyꝝ videbimus vulnerũ cicatrices, que pio christi nomine pertulerunt. Non enim deformitas in eis, sed dignitas erit z quedam quamuis in corpore, non corporis, sed virtutis pulchritudo fulgebit. ℞ Secundo ad confirmandum corda discipulorꝫ circa fidẽ sue resurrectiõis. ℣ 3°, vt pkr̃ p nobis supplicãs, q̃le genꝰ mortis p hoie ptulerit, sp ostdat. ℟ 4°, vt sua morte redẽptis, ꝯ miticorditer sint aditi, propositis eiusdẽ montis idiciis. iisnuet. ℞ Postremo, vt in iudicio ꝯ iuste dãnẽt. ibidez denũtiet. Unde sicut aug. dicit in lib. de symbolo, sciebat christus ꝙ cicatrices in suo corpore pugnaret: ille. n. ꝫmostrauit tho. ñ credẽti nisi tãgeret z videret. ita ẽt inimici vulnera demõstratꝰ ẽ sua, vt cõuincẽs eos ꝓfitas dicat. Ecce hoiez quẽ crucifixistis, videtis vulnera que infristis. agnoscitis latus q̃ pupugistis: quoniam p vos z propter vos apertum est, nec tamen intrare voluistis.

rẽ decoriẽ gle, vt corpꝰ nõ sit minꝰ integrũ, ꝫ magis perfectũ. Thomas autẽ nõ solũ vidit sed ẽt vulnera tetigit: q̃ (vt dicit leo papa) suffecit sibi ad fidẽ ꝓpriã, vidisse q̃ videbat. ¶ Ad tertium dicendum, q̃ christus in suo corpe voluit cicatrices vulnez remanere. nõ soluz ad certificandũ discipulorꝫ fidẽ. ꝫ ẽt ꝓpter alꝫs rõnes. Ex quibꝰ apꝑet, q̃ semp in eiꝰ corpe cicatrices ille remanebunt: q̃ (vt aug. dicit ad consentiũ. de resurrectiõe carnis) dñi corpꝰ in celo eẽ credo, vt erat q̃n ascẽdit in celũ. Et gre. 24. moral. dic. Nõ ẽ q̃d in corpe xpi post resurrectionẽ potuit immutari, ꝺtra veridicã pauli sniam, post resurrectionem dños rediit in mortẽ: q̃ dicere vel stulꝰ ꝑsumat, nisi q̃ verã carnis resurrectionez denegat. Unde pat. q̃ cicatrices quas christus post resurrectionem in suo corpore ostendit, nunquam post modum ab illo corpore sunt remote.

¶ De manifestatiõe resurrectiõis. Qõ. 55.

Deinde cõsideranduz est de manifestatione resurrectionis christi. ¶ Et circa hoc q̃runtur sex. Primo vtrum christi resurrectio omnibus hominibus manifestari debuerit, an solum quibusdam spãliter personis. Secundo vtrum fuisset conueniens, quod eis videntibus resurgeret. Tertio vtrum post resurrectionem debuerit cuz suis discipulis conuersari. Quarto vtrum fuerit ꝓueniẽs, q̃ suis discipulis i aliena effigie appareret. Quinto vtrum resurrectionem suam argumentis manifestare debuerit. Sexto de sufficientia illoꝝ argumẽtoꝝ.

¶ Utrum resurrectio christi debuerit omnibus manifestari. Arti. 1.

Ad primũ dicitur. Ut q resurrectio chr̃i debuerit omnibꝰ manifestari. Sicut.n. publico pctõ debeꝫ pena publica (ꝫ illõ. 1. ad tim. 5. peccãtes coã oibus argue) ita merito publico debeꝫ ꝓmiũ publicuz. Sz claritas resurrectiõis ꝓmiũ hũlitatis passionis: vt aug. dicit sup Jo. Cũ ergo passio xpi fuerit omnibꝰ manifestata. eo publice patiẽte, vt q̃ gl̃ia resurrectiõis ipsius omnibꝰ manifestari debuerit. ¶ ℞. Sicut passio xpi ordinatur ad nostram salutez. ita ẽ eius resurrectio: secundum illud ro. 4. resurrexerit propter iustificationem nostram. Sed illud quod ad communem vtilitatem pertinet, omnibus dz manifestari. Ergo resurrectio christi omnibus debuit manifestari. z non spãliter quibusdam. ¶ ℞. Illi quibus manifestata est resurrectio christi, fuerunt resurrectiõis testes: vnde dicitur act. 4. quem deus suscitauit a mortuis, cuius nos testes sumus. Hoc autem testimoniuz ferebant publice predicando. Quod q̃dez non ꝑtĩ mulieribus. ꝫm illud. 1. ad coz in. 14. mulieres in ecclesijs taceãt. z. 1. ad timo. 2. docere. mulieri non ꝑmitto. Ergo videt q̃ inconuenienter resurrectio chr̃i manifestata fuerit primo mulieribus quã oibus cõiter.

Sed ↄtra Est. q̃ dicit act. 10. Quẽ deꝰ suscitauit ttia die: z dedit eum manifestum fieri. non omni populo. sed testibus preordinatis a deo.

Rñdeo Dõz. q̃ eoz q̃ cognoscunk. ꝯ dã cognoscunk. cõi lege nãe

quedã aũt cognoscunk ex spãli munere gre: sicut ea q̃ diuinitus reuelanꝫ. Quoz. q̃dẽ vt dñs. dicit in li. cele. hier. hec est lex diuinitus instituta, vt a deo imediate suplioribꝰ reuelent, q̃bꝰ mediatibꝰ deferanꝫ ad inferiores: sicut ꝑz in ordinatiõe celestiũ spirituũ. Ea ꝰo q̃ pertinẽt ad futurã gloriã, cõem hoim cognitionem excedũt ꝫm illud Isa. 64. oculus nõ vidit deꝰ absq; te. q̃ preparasti expectãtibꝰ ẽ te. Et ideo hmõi ab hoiẽnõ cognoscũtur nisi diuinitꝰ reuelata: sicut apꝰs dicit. 1. ad coz. 2. nobis reuelauit deꝰ per spm̃ suũ. Quia igitur xpꝰ resurrexit gloriosa resurrectione, ideo eius resurrectio non omni populo manifestata est: sed quibusdam quorum testimonio deferretur in aliorum notitiam.

alias ℣ diligẽtibus.

Ad primũ Ergo dõm. q̃ passio xpi peracta est i corpore adhuc hñte nãm passibilẽ. q̃ cõi lege nota est oibꝰ, z iõ passio xpi oi ppõ immediate manifestari potuit. Resurrectio aũt xpi facta est ꝑ gloriã ꝑtis: vt apꝰs dt ro. 6. et iõ immediate manifestata est, nõ oibꝰ, ꝫ q̃busdã. Qõ autẽ publice peccãtibꝰ pena publica imponit, intelligendũ est de pena ptis vite: z silr publica mersa publice ꝓmiari opz, vt alij ꝓuocentur. Sz pene z premia futurevite, nõ publice oibꝰ manifestanꝫ: ꝫ spãliter illis, q̃ ad hoc ꝑordinati sunt a deo. ¶ Ad scõm dõm. q̃ resurrectio xpi sicut est ad cõem oim salutẽ. ita in notitiã oim puenit. Nõ q̃dẽ sic q̃ immediate oibꝰ manifestaret. ꝫ q̃busdã. ꝑ quoꝝ testimonii deferret ad oẽs. ¶ Ad tertiũ dõm. q̃ mulieri non ꝑmittit publice docere in eccl̃ia: ꝑmittit aũt ei ꝓuatim aliquos domestica admonitione instruere. Et iõ sicut ambꝰ dicit sup luc. ad eos femina mittit q̃ domestici sunt: nõ autẽ mittit ad hoc q̃ resurrectiõis testimonii ferat ad ꝑsonã. ℟ Jõ aũt ꝓmo mulierib̃ apparuit: vt mulier q̃ ꝓmo nũtiũ mortis ad hoiem detulit, ꝓmo et vitã resurgẽtis xpi in gl̃ia nũtiaret. Un cirillus dicit, Femina q̃ quõdã mortis fuit ministra, venerãdũ resurrectiõis mysteriũ ꝓma ꝓcepit, z nũtiat: adeptũ est igit femineũ genꝰ, et ignominie absolutionẽ, z maledictiõis repudiũ. ℟ Silr etiã ꝙ hoc ostẽdit, q̃ quãtũ ad statũ gũe ꝓtinet. nullũ detrimentũ patiẽt femineus ꝺtus, sed si maiori charitate seruebũt, maiori etiã gloria exvisione diuina potient: eo q̃ mulieres q̃ dñm arctius amauerunt, in tantũ vt ab eiꝰ sepulchro discipulis etiã recedẽtibus nõ recedẽrent. ꝓmo viderunt dominum in gloria resurgentem.

¶ Utrum fuisset conueniens, q̃ discipuli viderent Christũ resurgere. Arti. 2.

Ad scõm dicendum, q̃ apli potuerũt testificari xpi resurrectionẽ etiã de visu: q̃ xpm̃ post resurrectionẽ viuentem, oculata fide viderũt, q̃ mortuũ sciuerant. Sed sicut ad visionẽ beatã peruenit ꝙ auditũ fidei: ita ad visionem xpi resurgẽtis, peruenerũt hoies per ea q̃ ꝓtius ab angelis audierũt. ¶ Ad scõm dõm. q̃ ascẽsio xpi quãtũ ad terminũ a quo, nõ trãscendebat hoim cõem notitiã: sed solũ quãtũ ad terminũ ad quẽ. Et ideo discipuli, potuerũt videre ascensionez xpi quãtum ad terminũ a quo. i. fm̃ q̃ eleuabat a terra: nõ aũt viderunt ipsam quantũ ad terminum ad quẽ, quia nõ viderunt quo

Tertia Sancti Thome. p 2

recipieretur in celo. Sed resurrectio christi trãscendebat cõem notitiã. z quantũ ad terminũ a quo (fm̃ q̃ anima rediit ab inferis, et corpus de sepulchro clauso exiuit) z quantum ad terminũ ad quẽ: fm̃ q̃ est adeptus vitam gloriosam. Et ideo nõ debuit resurrectio xpi nõ debuit ab hoibus imediate videri / ꝫ eis ab angelis nũtiari. ꝓbak. Oz do diuinitꝰ instituit exigit/ vt ea q̃ sũt supra hoies cognoscibilia/ hoibꝰ ꝑ angelos reueleꝫ: vt ꝑz ex dio. ꝫ resurrectio xpi est hmõi: ꝫ. Et cõfirmat authoritate hylarij. ¶ In rñsione ad ꝫm/ adde q̃ ascensio xpi ẽtũ ad terminũ ad quẽ excedẽt cognitionẽ hũanã/ manifestata est discipulis ab angelis / dicẽtibꝰ, hẽc xpꝰ q̃ assumptꝰ est a vobis in celum.

3. dist. 21. q. 2. ar. 3 contra. et di. 22 q. 3. ar. 2 q. 3. co. Et Joã. 20. lc. 6. ꝑn°. 2. c. 21. ꝑn°.

¶ Super arti. 2.

Jtuꝰ clarus est. ¶ In corpore vnica est cõclusio. Resurrectio xpi nõ debuit ab hoibus imediate videri / ꝫ eis ab angelis nũtiari. ꝓbak. Oz do diuinitꝰ instituit exigit/ vt ea q̃ sũt supra hoies cognoscibilia/ hoibꝰ ꝑ angelos reueleꝫ: vt ꝑz ex dio. ꝫ resurrectio xpi est hmõi: ꝫ. Et cõfirmat authoritate hylarij. ¶ In rñsione ad ꝫm/ adde q̃ ascensio xpi ẽtũ ad terminũ ad quẽ excedẽt cognitionẽ hũanã/ manifestata est discipulis ab angelis / dicẽtibꝰ, hẽc xpꝰ q̃ assumptꝰ est a vobis in celum.

¶ Super arti. 3.

Jtuꝰ clarus. ¶ In corpore vna cõclo xpꝰ post resurrectionẽ nõ debuit ꝓtinue cũ discipulis cõuersari. ꝓbak. Duo erant discipulis declarãda. scz veritas resurrectiõis z gl̃ia resurgẽtis: ꝫ primũ nõ exigebat cõtinua cõuersatio cum discipulis/ erat de ptinẽtibꝰ ad vitã mortalẽ: hoc eñ significat xpꝰ discens / cum adhuc essem vobiscum.

Sed cõtra Est. q̃ Joan. 20. dicitur, quod post dies octo, Christus discipulis apparuit. Non ergo continue conuersabatur cum eis.

Respondeo Dicendum. q̃ circa resurrectionẽ christi duo erant discipulis declaranda. scz ipsa veritas resurrectionis, et gloria resurgentis. Ad veritatez autem resurrectionis manifestãdam, sufficit q̃ pluries eis apparuit, et cum eis familiariter est locutus, ℮. comedit z dibit, et se eis palpandum prebuit. Ad gloriam autem resurgentis manifestandam, noluit continue conuersari cum eis, sicut prius fecerat: ne videretur ad talem vitam resurrexisse qualem priꝰ habuerat. Unde luc. vlt. dicit eis. Hec sunt verba, que locutꝰ sum ad vos, cum adhuc essem vobiscum. Tunc quidem erat cũ eis presentia corporali: sed ante cum eis fuerat non solum corporali presentia, sed etiam per similitudinem mortalitatis. Unde beda predicta verba exponẽs dicit. Cum adhuc essem vobiscum i. cum adhuc essem in carne mortali: in qua estis z vos, tũc quidem in eadem carne resurrexisti quam erat, sed cum illis in eadem mortalitate non erat.

Ad primum Ergo dicendum, q̃ frequens Christi apparitio sufficiebat ad certificandum discipulos de veritate resurrectionis. ¶ Conuersatio autem continua eos potuisset ducere in errorem, vt ad similem vitaz cum

¶ Super 3 ari. 4.

IVlus clar⁹ ex euangelio: in q̄ narratur chūstus visus modo vt hortulan⁹/ modo vt peregrinus.

¶ In corpore vnica q̄clusio. Chūstus quibusdam ad credendum dispositis/conuenienter appuit in sua effigie/ quibusdā autem minus dispositis/conuenient apparuit i alia effigie. Probatur. Resurrectio chūsti reuelāda erat hominibus secūdum modum quo eis diuina reuelantur, ꝛ diuina diuersimode affect⁹/ diuersimode reuelantur. quia bñ dispositi percipiunt ꝛ virtutē/ ꝛ nō bñ dispositi percipiūt ꝛ quandā ꝛtusionē dubietatis seu erroris: ergo. Minor probatur: q aliq̄ homo non percipit ea quo dei iunt. Indispō quoniā dispositor⁹ pbat ex euāgelio, nos autem ꝓbabam⁹ ꝛc. Et ꝓfirmat rō auctē grego.

¶ In rnsione ad 1m/ aduerte q̄ due rones hacten⁹ allate ſt i hac cīca erroneā, visionē q̄ rps corpali visu non cognoscebatur i ppria quā retinebāt effigie. Altera affert h ex pte videntis: q̄ sāgīt ab euāgelista: oculi āt eor⁹ tenebāt ne eū agnoscerēt. ꝛ hec attribuit opīoni diaboli ab aug. Altera ē posita i q̄stiōe ꝓcedēte ar. ꝓ⁹ ad 3m. ꝛ ista ex pte actiōis obiect. q̄. s. cor⁹ gīosum eo q̄ spūale est/ in ptāte sua hz agē i visū ſm aliq̄d sui ꝛ ſm aliq̄d h: puta imutare visū ſz q̄dā lineamēta sua ꝛ ſm q̄dā nō. ꝛ ſūt ꝙz quēdā colores ꝛ scōm quēdā nō. ꝛ sic facile appet visui alia effigies corpis/ in se tñ i mutati. Et hanc cām rōnabile ē fuisse i errore magdalene/ existimātis hortulanū: pe q̄ nō est scripta cā ex pte oculorum.

¶ Super arti. 5.

RIſtulus in ꝓn⁹ corpo ri⁹ ab ipso author⁹ declaratur.

¶ In corpore/ primo declarat duplr acceptio art⁹. ſz ꝓnot est rō/ rei dubie faciens fidem: vel ꝓt ē sensibile signū ad manifestandā ꝟitatē. Secūdo respōdetur ōsto/ sumēdo argumentum ꝓmo mō/ dupli-

resurrexisse crederent. quam ꝓius habuerat. Consolationem autem de continua sui ꝓsentia eis in alia vita repromisit: secū dū illud Jo. 16. Iterū videbo vos ꝛ gaudebit cor vestrum, ꝛ gaudium vestrum nemo tollet a vobis. ¶ Ad secundum dicendum, q̄ chūstus non ideo non continue cōuersabatur cū discipulis, quia reputaret se alibi cō uenientius esse: sed quia hoc discipulis instruēdis conuenientē indicabat, si non ꝓtinue conuersaretur cū eis rōne ꝓdicta. Incognitū āt ē q̄dib⁹ i locis ītermediotpe corpoꝛalr eēt: cū hoc scriptura nō tradat, ꝛ i eo loco sit dñatio ei⁹. ¶ Ad 3m dōz. q̄ iō prima die frequēt⁹ appuit: q̄ p̄ plura idicia erāt admonēdi. vt a ꝓncipio fidē resurrectiōis recipent. Postēa āt tā ea recepant. si oportebat eos tā certificatos, tā frequētib⁹ appa rītionib⁹ istrui. Vñ in euāgelio nō legit q̄d p̄m die eis appuerit nisi quīq̄es: vt em aug. dicit in li. de ꝓsensu euangelistaꝝ. post primas quinq̄ appītiones, sexto eis appuit. vbi vidit eus thomas. Septimo ad mare tyberiadis in captiōe pisciū. Octauo in mōte galilee. ſm matth. Nono, quod dicit mar. nouissime recumbentib⁹: q̄ tā nō erāt in terra cuz illo pauuaturi. Decimo in ipso die ascēsionis. ñ tā in terra, ſz eleuat⁹ in nube, cūi ce lū ascēderet. ſ Sed nō oia scripta fūr: sic ēt io. fatef. ¶ Crebra. n. erat eius cū eis ꝙuersatio, ꝓsquam ascendisset in celū ꝛ hoc ad consolationē ipsoꝝ. Vñ 1. 1. ad cor. 15. dr. q̄ visus est plusq̄ quīngētis fratrib⁹ sīl. deide visus est Iacobo. ō quib⁹ apparitionib⁹ in euāgelio nō hr mētio. ¶ Ad 4m dōz. q̄ sic chr⁹. diē exponēs illō q̄ dr mat. 26. postq̄ resurrexero, precedā vos i galileā. Nō inq̄t in lō ginquam quādam regionem vt eis appeat vadit: ſz i ipsa gēte ꝛ i ipsis fere regionibus in quib⁹ cū eo ꝓm fuerāt ꝙuersati: vt ꝛ hinc crederēt, q̄m q̄ crucifix⁹ est ipse ē ꝛ q̄ resurrexit. ſ Propter hoc ēt in galileā se ire dicit: vt a timore iudeoꝝ liberarēt. Sic q̄ vt amb. diē sup luc. dñs mādauerat discipulis vt in galilea seū videret: ſz illis ob metū ꝛ a pclaue residentib⁹, ipe ꝓ⁹ se obtulit, nec hoc est ꝓmissū, trālgressio, ſz potiꝰ festinata ex beni-
gnitate (impletio) postea ꝙo ꝓfirmatis ais il galileā petierit. ſ Vel nihil obstat si dicamus pauciores intra pclaue, ꝛ ꝓplures in mōte fuisse. Ut em eusebi⁹ dic, duo euangeliste. f. lucas, ꝛ Jo. solis, rj. hūc scribunt apparuisse in hierl̄m: ceteri ꝙo duo in galileam ꝓperare, nō sol. rj. sed vniuersis discipul⁹ ꝛ frībus dixerūt angeluz ꝛ saluatorē mississe. De quibus ꝛ paulus meminit dicens deinde apparuit plusq̄ quingentis fratrib⁹ sīl.

ſ Est autem verior solō, q̄ pus in hierl̄m la ꝟitātibus semel aut bis visus est, ad eorum consolationem: in galileam vero non clam aut semel aut bis, sed cum multa potestate ostensionem sui fecit. ꝓbens se eis viuentez, post passionem in signis multis: vt luc. resta tur in actib⁹. ſ Vel sic dic. i li. de ꝓsensu euangelistarum, q̄ ab angelo ꝛ dño dcm est, q̄ ꝓcederet eos i galileā, ꝓphetice accipiēdum est. i galilea. n. secundum trāsmigratio nis signationez intelligendum occurrit. q̄d chr⁹ gra ꝙ populo isr⁹ transmigratura erat ad gētes. qb⁹ apl⁹ dicantes fi crederentur nisi eis ipe dñs viā i coꝛdib⁹ hominum ꝓpararet, ꝛ hoc intelligit ꝓcedet vos in galileaz. Sc̄dz illud āt q̄ galilea iterp̄tat revelatio: non tam in forma serui itelligēdus ē, sed in illa in qua equalis est patri, quā promisit di-

lectoꝛibus suis quo nos precedens non deseruit.

¶ Utr⁹ rps ꝟbuerit discipulis in alia effigie apparere. Art. 4.

AD quartuz Sic ꝓcedit. Ut q̄ chr⁹ nō debuerit discipulis i alia effigie appere. Nō. n. ꝓt appere ex ꝟitate nisi q̄ est. Sz i rpo nō fuit, nisi vna effigies. Si q̄ rps in alia effigie appuit, nō fuit appitio ꝛa, ſz ficta q̄ est inconueniēs: q̄z vt aug. dicit i li. 83. q. si fallit rps ꝟitas non ē. ē āt ꝟitas chūstus. Ergo vt q̄ chr⁹ non debuerit discipul⁹ in alia effigie appere. ¶ ꝓ. Nihil potest in alia effigie appere q̄ habeat, nisi oculi intuentiū aliquib⁹ ꝓtigiꝰ detineant. ſ. Huiusmodi ā ꝓstigia cū fiāt magicis artib⁹, nō conueniūt chūsto⁹ m illud. 2. ad cor. 6. q̄ conuentio chūsti ad beliale? Ergo vt q̄ si debuerit in alia effigie apparere. ¶ ꝓ. Sic ꝙ sacrā scripturā nra fides certificat. ita discipuli certificati sunt de fide resurrectiōis. ꝙ chūsti apparitiones. Sz sicut aug. dicit in epla ad hiero. si vel vnū mēdaciū in sacra scriptura recipiat, ifirmabit tota sacre scripture authoritas. Ergo si vel i vna apparitiōe chūstus discipulis apparuit alr q̄ ipe eēt, ifirmabit q̄cq̄d discipuli p⁹ resurrectione vidērūt i rpo. q̄d est inconueniēs. Nō q̄ debuit in alia effigie appere.

Sed ꝙtra Est, q̄ ꝛ mar. vl. Post hr duob⁹ ex eis ābulātib⁹, ostēsus est i alia effigie, eūtib⁹ i villā.

Rñdeo Dōm. q̄ (sic dcm ē) resurrectio rpi manifestāda fuit hoīb⁹ ꝙ modū. q̄ eis dīna reuelanꝰ. Innoꝛescunt autem diuina hominib⁹ diuersimode: ſm q̄ diuersimode sunt affecti. Nā illi q̄ hñt mētem bene dispositaz, ſm veritatem diuina ꝓcipiūt. Illi autem q̄ nō, hñt mētem bñ dispositā, diuina ꝓcipiunt cū ꝛdā cōfusione dubietatis vel erroꝛis: ad ꝙ eis ēm hō ꝓcipit ea q̄ sunt spūs dei: vt ꝛ. 1. ad cor. 2. Et iō chr⁹ q̄busdam ad credēdū dispositis, post resurrectiōez a ꝓpult i sua effig⁹. Illis āt i alia effigie appuit. qui tam videbantur circa fidem repescere. Vñ dicebant, nos āt ꝛpabamus, q̄ ipse eēt q̄ redempturus israel. Vñ grego. dic in hom. q̄ talem se exhibuit eis in corpore, q̄lis apō illos erat in mente: q̄. n. adhuc i eoꝛ cordibus peregrinus erat a fide, ire se longius finxit, scilicet ac si esset peregrin⁹, vt vītā habeant, ꝛ abūdantius habeant. Sz q̄ huiusmodi oīones argumentoꝝ vt humane brittudini impedimentum ꝓstarēt: ꝛ eēm 10. 20. dr q̄ si videret ꝛ crederet. Ergo vt q̄ chr⁹ nō debuerit per aliq̄a argumenta resurrectionem suam manifestare.

Sed ꝙtra Est, q̄ ꝛ ac. 1. q̄ appuit discipul⁹ rps q̄ diu ꝛdragīta i multꝰ argu⁹, loquēs ꝛ fgno ꝛl.

Rñdeo Dōz, q̄ argumētū ꝛ dupl⁹. Quādoq̄ ꝛ argumētū quecūq̄ ratio, rel dubie facies fidē. Quīq̄

et VI. 115

aūt ꝛ argumētū aliq̄d sensibile signū, q̄d inducit ad alicui⁹ veritatis manifestationē: sicut ēt arist. in libus suis aliq̄s vult̄ nolle argumēti. Primo igit mō accipiēdo argm. rps nō ꝓbauit discipulis suā resurrectionē, p argumēta: q̄ talis ꝓbatio argumēta tua, ꝓcessisset ex aliq̄b⁹ ꝓncipiis, q̄ si nō essent nota discipulis, nihil p ea eis manifestaret: q̄ ex ignotis nō pōt aliq̄d fieri notū. Si aūt essent eis nota, nō transcēderent rōnē humanā, ꝛ ita nō essent efficacia ad fidē resurrectiōis astrueda, q̄ rōnē humanā excedit. Opz em ꝓn⁹ ex eodē gñe assumi: vt dr in primo posteꝛioꝛ. Probauit aūt eis resurrectionē suā per authoritatez sacre scripture (q̄ est fidei fundamētū cū dixit. opz implerī oia q̄ scripta sunt in lege ꝛ psalmis ꝛ ꝓphetis de me: vt hr luce vlt. ſ Si aūt acciꝓat scdo mō argumētū, sic dr rps suā resurrectionē argumētis declarasse: inquantū per quedā eui dētia signa, se vere resurrexisse ostēdit. Vñ in greco vbi nos habem⁹ in multis argumētis, loco argumēti ponit rekmtriū: q̄d est signū euidēsad ꝓbandū. ¶ Que q̄ dē signa resurrectionis rps ostēdit discipulis, ꝓpter duo. primo quidē, q̄ non erāt coꝛda eoꝝ dispositā, ad hoc q̄d de facili fidē resurrectionis acciperent, vñ ipse dicit eis luce vlt. o stulti ꝛ tardi coꝛde ad credendum. ꝛ Mar. vlti. expio brauit illis incredulitatem eoꝝ et duritiam coꝛdis. ſ Scdo, vt per hmōi signa eis ostensa, efficacius eoꝝ testimonium redderetur: ſm illud. 1. Joan. 1. Quod vidimus, et audiuimus, et manus nostre contrectauerunt, hoc testamur.

Ad primū Ergo dōm. q̄d Amb. ibi loquit de argumētis ſm rōnē humanā, ꝓcedentibus, q̄ inuenta sunt ad ea q̄ sunt fidei ostēdēda: sicut ꝛ ostēsum est. ¶ Ad scām dōm. q̄ meritū fidei est ex hoc. q̄ hō ex mādato dei credit q̄d nō videt. Vñ illa soia rō meritū excludit. q̄ facit videri p̄sciētiam id q̄d credēdo ꝓponit, ꝛ talis est rō demonstratiua. Hmōi aūt rationes rps nō indurit ad resurrectionē suā declarādam. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ (sicut dictū est) meritū brittudinis, q̄d causat fides, nō totalr excludit. nisi hō nollet credere nisi ea que videt. sed q̄ aliqs ea q̄ nō videt, credat per aliqua signa visa, non totalr fidē euacuat nec meritū ei⁹. Sicut ꝛ thomas cui dictum est, q̄ vidisti me, credidisti: aliud vidit ꝛ aliud credidit, vidit vulnera, ꝛ credidit deū. Est aūt ꝓfectoꝛ fidei, q̄ nō requirit hmōi auxilia ad credendū. Unde ad arguēdum defectuz fidei in quibusdam, dr dicit Jo. 4. nisi signa ꝛ prodigia videritis, nō creditis. Et ſm hoc potest intelligi, q̄ illi qui sunt tam ꝓpti animi, vt credant deo etiam signis non visis: sint beati per comparationem ad illos, qui non credunt nisi talia videant.

¶ Utrum argumenta que chūstus induxit, sufficienter manifestauerint resurrectionem eius. Arti. 6.

Loci sūpra ar. 5. notantis

AD sextū Sic ꝓcedit. Videt q̄ argumēta que rps induxit, nō sufficiēter manifestauerint veritatez resurrectionis ei⁹. Nihil em ostendit rps discipulis post resurrectionē, q̄d etiā angeli hoībus apparētes, vel non ostēderint vel ostēdere nō potuerint: nā angeli frequēter in humana effigie se hoibus ostēderunt, ꝛ cū eis loquebant, ꝛ ꝙuersabant, ꝛ comedebāt, ac si essent hoies veri: sicut ꝓz gen. 18. de angelis quos adrahā suscepit hospitio, ꝛ in libro thobie, de angelo qui eū duxit ꝛ reduxit. Et tñ angeli nō habēt vera coꝛpora naturalr sibi vnita, q̄d requirit ad resurrectionē. Nō ergo signa que rps discipulis exhibuit, fuerūt sufficiēta ad resurrectionē eius manifestandā. ¶ ꝓ. Chūst⁹ resurrexit resurrectiōe gloꝛosa. i. hīs simul humanā nām cū gloria. Sed quedā rps ostēdit discipulis q̄ videtur esse ꝛtra nature humane (sicut q̄ ab oculis eoꝝ euanuit, et q̄d ad eos ianuis clausis intrauit) quedā aūt vident esse ꝛtra gloriē: puta q̄ mādu cauit ꝛ bibit, ꝛ q̄ habuit vulnerū cicatrices. Ergo vt q̄ illa argumēta nō fuerint sufficiēta nec ꝛ cōuenientia ad fidē resurrectionis ostēdendā. ¶ ꝓ. Corpus rpi non erat tale post resurrectionē, vt rangi deberet ab hoie mortali, vñ q̄ ipse dixit magdalene Jo. 20. noli me tāgere, nōdū. n. ēm ascendi ad patrē meū. Nō ergo fuit cōueniens, q̄d ad manifestandam veritatē resurrectionis sue, seipsum discipulis palpandū exhiberet. ¶ ꝓ. Inter dotes glorificati corpoꝛis, ꝓcipua vt esse claritas, quā tñ in resurrectione nullo argumēto ostēdit. Ergo videtur q̄ insufficientia fuerint illa argumēta ad manifestandā qualitatē resurrectionis Christi. ¶ ꝓ. Angeli in testes resurrectionis indu cti, ex ista dissonantia euāgelistarū, insufficientes videtur. Nam Mar. angelus super lapidē reuolutū, apud marcū vero, intras angelus describitur visus a mulieribus ingressis monumentum. Et rursus ab istis vnus, a Joanne duo sedētes, a luca ve-

ro duo ſtātes describūtur. Inconuenientia ergo videntur testimonia resurrectionis.

Sed cōtra Est. q̄d rps q̄ est dei sapia, suauiter ꝛ conuenienter disponit oia: vt dicitur sap. 8.

Rñdeo Dōm. q̄d chūstus resurrectionē suā duplr manifestauit. f. testimonio ꝛ argumēto, siue signo. Et vtraq̄ manifestatio in suo genere fuit sufficiens. Est enim vsus duplici testimonio ad manifestādam suam resurrectionē discipulis: quoꝝ neutrū potest refelli. Quoꝝ primum, est testimoniū angeloꝝ, qui mulieribus resurrectionē annūtiauerunt: vt ꝓz per oēs euāgelistas. Illud aūt est testimoniuz scripturarū, quas ipse ꝓposuit ad ostēsionē sue resurrectionis: vt dr luc. vlt. ſ Argumēta etiam fuerūt sufficientia ad ostēdendam veram resurrectionē, ꝛ gloriosam. ſ Quō autem fuerit vera resurrectio, ostēdit vno modo ex parte corpoꝛis. Circa q̄ tria ostēdit. primo quidē q̄ esset corpus verū ꝛ solidū, nō corpus fantasticū vel rarū, sicut est aer. Et hoc ostēdit ꝓ hoc q̄ corpus suū palpabile prebuit. Vñ ipse dicit luc. vlt. palpate ꝛ videte. q̄ spūs carnē ꝛ ossa nō hz, sicut me videtis habere. Scdo ostēdit q̄ esset corp⁹ humanū. ostēdēdo eis verā effigiem, quā oculis tuerent. tertio ostēdit eis q̄ esset idē numero corpus q̄d pu⁹ habuerat, ostendendo eis vulnerū cicatrices. Vñ vt legitur luc. vlti. dixit eis, videte manus meas et pedes meos. q̄ ego ipse sum. ſ Alio modo ostēdit eis veritatē sue resurrectionis ex parte anime, iterato coꝛporvnite. Et hoc ostēdit per opa triplicis vite. Primo quidē ꝙ opus vite nutritiue. in hoc q̄ cū discipulis manducauit ꝛ bibit: vt legitur luc. vlti. Scdo per opa vite sensitiue, in hoc q̄d discipulis ad interrogata rīdebat, ꝛ ꝓsentes salutabat, in quo ostēdebat se ꝛ videre ꝛ audire. Tertio per opa vite intellectiue, in hoc q̄ eis loquebatur, et de scripturis disserebat. ſ Et ne quid deesset ad perfectionē manifestatiōis, ostēdit etiā se hre diuinā naturā, per miraculū q̄d fecit in piscibus capiēdis, ꝛ vlterius per hoc q̄ eis videntibus ascēdit in celū: q̄ vt dr Jo. 3. nemo ascēdit celum, nisi qui descendit de celo, filius hoīs qui est in celo. ſ Glosa ꝛ etiam sue resurrectionis ostēdit discipulis, per hoc q̄d ad eos ianuis clausis intrauit, ſm em q̄d Greg. dicit in homil. palpādam carnem dñs prebuit quā ianuis clausis introduxit: vt esse post resurrectionē ostenderet corpus suū, ꝛ eiusdē nature ꝛ alteri⁹ glorie. Sic ēt etiam ad ꝓprietatem glorie pertinebat, q̄d subito ab oculis eoꝝ euanuit. vt dr luc. vlt. quia per hoc ostendebatur q̄d, in potestate eius erat videri et non videri q̄d pertinet ad conditionem corpoꝛis glorioſi: vt supra dictum est.

Ad primū Ergo dōm. q̄d licet singula argumēta eoꝝ nō sufficerent ad manifestādam perfecte chūsti resurrectionem tñ omnia simul accepta, perfecte chūsti resurrectionez manifestāt maxime propter scripturā testimoniū ꝛ angelorum dicta, ꝛ etiam ipsius chūsti assertionem miraculis cōfirmatam. Angeli autem apparentes nō asserebant se hominez esse: sicut asseruit chūstus vere se hominez esse. ſ Et tamen aliter chūstus manducauit, et aliter angeli. Nam quia coꝛpora ab angelis assumpta, non erant coꝛpora viua vel animata, non erat vera comestio, ſz esset

Universidad de Deusto
Biblioteca

Super. q. 56. artic. 1.

Iuſ clarꝫ, ¶ In corpo reyna eſt cõclusio, Resurrectio chriſti ẽ cauſa noſtre reſurrectionis. Probatur tripliciter. Primo ratione primum in quolibet genere ꝛc. ſecundo authoritate apoſtoli tertio ex conſonantia verbi icarnati. Omnia clara ꝛ diſtincta ſunt in litera.

¶ In reſponſione ad tertium / aduerte qꝫ hũanitas chriſti qua ẽ organum cõiunctũ pſonaliter verbo dei / eſt velut vniuerſale inſtrumentum, dei ad miracula facienda: vt ex ſuperi⁹ dictis habetur. Determinatur autem ad eſſe inſtrumentum ad hoc vel illud opus miraculoſum / per aliquaz ipſius conditionem: ita quod ex hoc qꝫ paſſa eſt / intelligim⁹ communicatam ſibi per quãdam appropriationem virtutes remiſſiuam peccatoruz: ꝛ ex hoc quod reſurrexit / communicata ſimiliter eſt ſibi virtus reſuſcitatiua mortuoum / ꝛ ſic de aliis ſimilibꝫ inſtrumentalibus actionibus que humanitati chriſti tribuuntur in ſtrumentaliter / deo autem principaliter. Sic enim reſurrectio chriſti dicitur cauſa noſtre reſurrectiõis: quoniam per ipſam vt dictum eſt / chriſtꝰ homo inſtrumentuz efficax cõſtitutus eſt ad reſuſcitandos homines in vitam eternam.

vera cibi contritio, ꝛ tractectio in interiorem partem corporis aſſumpti. Unde ꝛ angelus dixit thobie. 10. cum eſſem vobiſcum, videbar quidem vobiſcuz manducare ꝛ bibere, ſed ego cibo inuiſibili vtor. Sed quia corꝰ chriſti vere fuit animatum, vera fuit eius cu meſtio. Ut enim aug. dicit. 13. de ci. dei. non poteſtas, ſed egeſtas edendi, corporibus reſurgentium aufertur. Unde ſicut beda dicit, chriſtus manducauit poteſtate, non egeſtate. ¶ Ad ſecundum dicendum, quod (ſicut dictum eſt) argumenta quedam inducebantur a chriſto ad probandam veritatem humane nature, quedam vero ad probandam gloriam reſurgentis. Conditio autem nature humane ſecundum quod in ſe conſideratur (quantum ſcilicet ad ſtatum preſentem) contrariatur conditioni gloie: ſecundum illud. 1. ad corin. 15. ſeminatur in infirmitate, ſurget in virtute. Et ideo ea que inducuntur ad oſtendendam conditionem gloie, videntur habere contrarietatem ad naturam, non ſimpliciter, ſed ſecundum ſtatũ preſentem: ꝛ econuerſo. Unde grego. dicit in homil. quod duo mira ꝛ iuxta humanaz rationem ſibi valde contraria, domin⁹ oſtendit: dum poſt reſurrectionem corpus ſuum, ꝛ incorruptibile ꝛ tamen palpabile demonſtrauit. ¶ Ad tertium dicenduz, quod (ſicut aug. dicit ſuper Joan.) hoc quod dominus dixit, noli me tangere, nondum enim aſcendi ad patrem meum: ſic dictum eſt, vt in illa femina figuraretur eccleſia de gentibus, que in chriſtum non credidit, niſi cum aſcendiſſet ad patrem, aut ſic in ſe credi voluit teſtus, hoc eſt ſic ſe ſpiritualiter tãgi, qꝫ ipſe ꝛ pater vnuz ſunt. Eius quippe intimis ſenſibus ꝺam modo aſcendit ad patrem, qui ſic in eo profecerit, vt patri agnoſcat equalem, hec autem carnaliter adhuc in euz credebat, quem ſicut hominem flebat. Qꝺ autem maria alibi legitur chriſtum tetigiſſe quando ſil cum aliis mulieribus acceſſit, ꝛ tenuit pedes eius, queſtionem non facit: vt ſeuerianus dicit. Siquidem illud dꝰ figura eſt, hoc de ſexu: illud de diuina gratia, hoc de humana natura. ſ. Uel, ſicut chry. dicit, volebat hec mulier adhuc cuz chriſto conuerſari, ſicut ꝛ ante paſſionem, ꝛ pie gaudio nimio magnum cogitabat: quamuis caro chriſti multo melioꝛ facta fuerit reſurgendo.

Et ideo dixit, nondum aſcendi ad patrem meum, q. d. non eſtimes me iam terrenam vitam agere: qꝺ enim in terris me vides, hoc eſt quia nondum aſcendi ad patrez meum. ſed in promptu eſt quod aſcendam, vnde ſubditur: aſcendo ad patrem meum, ꝛ patrem veſtrum. ¶ Ad quartum dicendũ, quod ſicut aug. dicit in dial. ad oroſium. Clarificata carne dominus reſurrexit: ſed noluit in ea clarificatione diſcipulis ſuis apparere, quia non poſſent oculis ſuis talem claritatem proſpicere. Si enim ante iam moreretur pro nobis ꝛ reſurgeret, quãdo tranſfiguratus eſt in monte, diſcipuli ſui eum videre nõ potuerunt, quanto magis gloꝛificata carne dominꝰ eum videre nõ potuerunt. ¶ Eſt etiam conſiderandum, quod poſt reſurrectionem dominus hoc precipue volebat oſtendere, quod idez ipſe eſſet, qui mortuus fuerat, quod multuz poterat impedire, ſi eis ſui corporis claritatem oſtenderet. Nam immutatio que fit ſecundum aſpectum, maxime oſtendit diuerſitatem eius quod videtur: quia ſenſibilia communia (inter que eſt vnum ꝛ multa, vel idem ꝛ diuerſum) maxime diudicat viſus. Sed ante paſſionem, ne infirmitatem paſſionis eius diſcipuli deſpicerent, intendebat chriſtus eis gloziam maieſtatis ſue oſtendere: quam maxime demonſtrat claritas corporis. Et ideo ante paſſionẽ, gloziam ſuam demonſtrauit diſcipulis per claritatem: poſt reſurrectionem autem per alia indicia. ¶ Ad quintum dicendum, qꝺ ſicut Aug. dicit in libro de conſenſu, euange. poſſumus intelligere vnum angelum viſum a mulieribus, ſecundum matth. ꝛ mar. vt eas ingreſſas in monumentum acciplamus, in aliquod ſcilicet ſpatium, quod erat aliqua maceria communitum, atqꝫ ibi vidiſſe angelum ſedentem ✠a dextris: quod dicit marcus. Deinde dum introſpicerent locum in quo iacuerat corpus dñi vidos ab eis alios duos angelos, primo quidem ſedẽtes (vt dicit Joã.) ꝛ poſtea eos ſurreciſſe, vt ſlãtes viderent: vt dicit lucas.

✠ſ. ſuppliciuz habuit in memoꝛia. dicit mat. vt hꝫ ſit ſecundum.

¶ De cauſalitate reſurrectionis chriſti. Nõ. 56.

Deinde Considerandum eſt de cauſalitate reſurrectionis chriſti. ¶ Et circa hoc queruntur duo. Primo vtrum reſurrectio chriſti ſit cauſa noſtre reſurrectionis. Secundo vtrum reſurrectio chriſti ſit cã nre iuſtificatiõis. ¶ Utruz reſurrectio chriſti ſit cauſa reſurrectionis corporum. Arti. 1.

Ad primũ Sic ꝓcedit. Uꝺ qꝺ reſurrectio xpi non ſit cã reſurrectiõis corꝓoꝝ. Poſita enim cauſa ſufficiẽti, neceſſe eſt effectuz poni. Si ergo reſurrectio xpi eſt cã ſufficiẽs reſurrectionis corꝓoꝝ, ſtatim eo reſurgẽte oẽs mortui reſurgere debuerunt. ¶ Cauſa reſurrectionis mortuoum eſt diuina iuſtitia, vt ſcilicet corpoꝛa ſil premienturꝫ vel puniantꝫ cum animabus, ſicut communicauerunt in meritoꝛ vel peccatoꝛ: vt dicit dio. vlr. c. cele. hierar. ꝛ etiam dam. in. 3. lib. Sed iuſtitiaz dei neceſſe eẽt impleri, etiam ſi chriſtus nõ reſurreciſſet. Ergo etiam chriſto non reſurgente mortui reſurgerent. Non ergo reſurrectio chriſti eſt cauſa reſurrectionis corporum. ¶ Si reſurrectio chriſti ſit cauſa reſurrectionis corporum, aut eſſet cauſa exemplaris, aut cauſa effectiua, aut meritoria. Sz non ẽ cauſa exemplaris: quia reſurrectionem corporum deus operabit: ſecundum illud Joan. 5. ſicut pater ſuſcitat mortuos, deus autẽ non indiget inſpicere ad aliquod exemplar extra ſe. Similiter etiam non eſt cauſa effectiua: quia cauſa efficiens non agit niſi per contactum vel ſpiritualem vel corꝓoꝝalem, manifeſtum eſt autẽ qꝺ reſurrectio chri non hz ꝓtactum corꝓoꝝalẽ ad mortuos qꝺ reſurgẽt, ꝓpter diſtantiã tpis ꝛ loci. ſiꝫ ẽt nec cõtactũ ſpiritualẽ, qꝺ eſt ꝑ fidẽ ꝛ charitatẽ: qꝺ ẽt infideles ꝛ peccatores reſurgẽt. Hoc ẽt ẽ cã meritoria: qꝺ chꝰs reſurgẽs iã nõ erat viator, ꝛ iã nõ erat in ſtatu merẽdi. Et ita nullo modo reſurrectio xpi videꝺ eſſe cã noſtre reſurrectionis. ¶ Cuz motꝰ ſit pauatio vite nihil vꝺ eſſe aliꝺ deſtruere motẽ qꝺ reducere vitam, qꝺ ꝓtinet ad reſurrectionẽ. Sed chꝰs mouendo motẽ noſtrã ꝺſtruxit. Ergo mors chriſti eſt cauſa nre reſurrectionis. nõ ꝺ eius reſurrectio.

Sed ꝓtra Eſt. quod ſuper illud. 1. ad corin. 15. ſi chriſtus ꝓdicatur, quod reſurrexit a mortuis ꝛc. dicit glo. Qui eſt cauſa efficiens reſurrectionis noſtre.

Rñdeo Dicendum, qꝺ illud qꝺ eſt ꝺmũ in quolibet genere eſt cã oĩuz que ſunt poſt: vt ꝺz i. 2. meta. Primũ aũt in genere noſtre reſurrectionis fuit reſurrectio chriſti: ſicut ex ꝓdictis patet. Unꝺ oportuit, quod reſurrectio chriſti ſit cauſa noſtre reſurrectionis. Et hoc eſt quod apoſtolus dicit. 1. ad corin. 15. Chriſtus reſurrexit a mortuis primitie dormientiuz, quoniam quidem per hominem mors: ꝛ per hominem reſurrectio mortuoum. ſ. Et hoc rationabiliter, nam principium humane vitificationis eſt verbum dei, de quo dicitur in pſal. apud te eſt fons vite. Unde ꝛ ipſe dicit Jo. 5. ſicut pr ſuſcitat mortuos ꝛ vificat, ſic ꝛ filius quos vult viuificat. Habet aũt hoc nãlis ordo rerũ diuinitus inſtitutus, vt quelibet cã primo operet in id qꝺ eſt ſibi ꝓpinquius, ꝛ per illud operet in alia magis remota: ſicut ignis primo calefacit aerez ſibi ꝓpinquũ, per quẽ calefacit corpoꝛa diſtãtia, ꝛ ipſe deus ꝓmo illuminat ſubſtãtias ſibi ꝓpinquas, ꝑ quas illuminat magis remotas: vt dio. dicit. 13. c. cel. hierar. Et hõ verbũ dei ꝓmo tribuit vitã imortalẽ corꝓoꝝi ſibi nãliter vnito, ꝛ per ipſuz operatur reſurrectionẽ in omnibus aliis.

Ad primũ Ergo ꝺmũ, qꝺ (ſiẽ dcm ẽ) reſurrectio chriſti ẽ cã nre reſurrectiõis ꝑ ꝑtutẽ ꝺbi vniti. qꝺ qꝺ operatur ſm voluntatem. Et hõ non opz quod ſtatim ſequat effectus: ſz ſecundum diſpõnẽ verbi dei: vt. ſ. primo ꝓxime corpa chriſto patiẽti ꝛ moꝛiẽti in hac vita paſſibili ꝛ mortali, deinde ꝓ ueniam⁹ ad ꝓcipiẽdũ ✠ ſilitudinẽ reſurrectiõis ipſi⁹. ¶ Ad 2ᵐ ꝺz, qꝺ iuſtitia dei, ẽ cã ꝑ⁹ reſurrectionis nre: reſurrectio ãt chri ẽ cã ſed ãria ꝛ ꝙſi inſtralis. Nz ãt ꝺmus ꝓncipalis agẽtis nõ ꝺterminet ad ꝺ inſtrm determinate: tñ ex ꝙ per hoc inſtrumentũ opaꝛ. inſtrm illo ẽ cã efficiẽs. Sic ꝙ ꝺna iuſtitia, ꝙtũ ẽ ꝺ ſe. nõ eſt obligata ad reſurrectionez noſtram, cãndam ꝓ reſurrectiõ-

Alias ✠ participandum.

nẽ xpi: potuit eñ alio mõ nos deus liberare, ꝙ ꝓ xpi paſſionẽ et reſurrectionẽ, vt ſupra dcm eſt. Ex quo tñ decreuit hoc mõ nos liberare, manifeſtũ eſt, qꝺ reſurrectio xpi eſt cã nre reſurrectionis. ¶ Ad tertiũ ꝺm, qꝺ reſurrectio xpi nõ eſt ꝓprie loquendo cã reſurrectionis animarũ. ¶ Quia reſurrectio xpi eſt cã reſurrectionis corꝓoũ, omniũ corꝓoꝝ reſurgẽt: ſm illud. 1. ad corin. 15. oẽs quidẽ reſurgemus. Sed nõ omniũ anime reſurgent: qꝺ quidã ibunt in ſupplicium eternũ: vt ꝺz Mat. 25. Ergo reſurrectio Chriſti nõ eſt cauſa reſurrectionis animarũ. ¶ Reſurrectio animarũ fit per remiſſionem peccatoꝝm. Sed hoc factũ eſt per Chriſti paſſionem: ſm illud apoc. 1. lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo. Ergo reſurrectionis animaruz, magis eſt cauſa Chriſti paſſio ꝙ eius reſurrectio.

Sz ẽ Eſt. qꝺ apls dicit ro. 4. Reſurrexit ꝓpter iuſtificatiõnẽ noſtrã. Que nihil aliud eſt ꝙ reſurrectio aiaruz. ✠ Et ſup illꝫ pſal. ad veſperũ ꝺmoꝛabit flet⁹ dicit gl. qꝺ reſurrectio xpi ẽ cã reſurrectiõis nre, ꝛ aie in pñti, ꝛ corꝓoꝝ in futuro.

Rñdeo Dicendum, qꝺ (ſicut dictũ eſt) reſurrectio xpi agit in ꝑtute diuinitatis. ꝙ ꝺdẽ ſe extẽdit, nõ ſolũ ad reſurrectionẽ corꝓoũ, ſz etiã ad reſurrectionẽ animarũ: a deo em eſt. ꝛ qꝺ anima viuat ꝙ gr̃am, ꝛ qꝺ corꝓus viuat ꝙ animã. Et hõ reſurrectio xpi hz inſtralitꝫ virtutẽ effectiuã, non ſolũ reſpectu reſurrectionis corꝓoꝝ: ſed etiã hz reſpectu reſurrectionis animarũ. Sic ꝛ etiã hz rõnẽ exẽplaritatis reſpectu reſurrectionis animarũ: qꝺ Chriſto reſurgenti debeꝛtus etiã ſm animã conforma ri: vt ſicut ſm apo. Ro. 6. Chriſtus reſurrexit a mortuis ꝙ gloziaz patris, ita ꝛ nos in nouitate vite ambulemus, ꝛ ſicut ipſe reſurgens ex mortuis, iam non moꝛitur, ita et nos exiſtimemus nos mortuos eſſe peccato, vt iterum viuamus in illo.

Ad primũ Ergo ꝺmũ, qꝺ Aug. dicit reſurrectionẽ animarũ fieri ꝙ dei ſubam: quãtũ ad participationẽ: qꝺ. ſ. participãdo diuinã bonitatẽ, anime fiunt bone et iuſte, nõ aũt participãdo quãcunqꝫ creaturam. Unde cũ diſſeꝛet, anime reſurgunt per ſubam dei, ſubdit participatione enim dei fit anima beata, nõ participiõe anime ſancte. Sed participan

do gloziam corꝓoꝝis Chriſti, efficiunꝫ corꝓoꝝa noſtra gloioſa. ¶ Ad ſcm ꝺm, qꝺ efficientia reſurrectionis Chriſti pertingit ad animas, nõ per ꝓpriam virtutem ipſius corꝓoꝝis reſurgẽtis: ſed per ꝑtutẽ diuinitatis, cui perſonaliter vnitur. ¶ Ad tertiuz ꝺm, qꝺ reſurrectio animarũ pertinet ad meritũ, qꝺ eſt effectus iuſtificatoꝛis ✠: ſed reſurrectio corꝓoũ ordinaꝛ ad penã vel premium, que ſunt effectus iudicãtis. Ad Chriſtũ aũtem nõ pertinet iuſtificare oẽs, ſed iudicare, ꝛ ideo omnes reſuſcitat ſm corꝓus, ſed non oẽs ſm animã. ¶ Ad quartũ ꝺm, qꝺ in iuſtificatione animarũ duo cõcurrunt. ſ. remiſſio culpe, ꝛ nouitas viteꝝ gratiam. Quãtum ergo ad efficientiam que eſt ꝙ virtutem diuinã, tam paſſio Chriſti ꝙ reſurrectio eſt cauſa iuſtificationis quo ad vtrũqꝫ. Sed quãtum ad exẽplaritatẽ ꝓprie paſſio et moꝛs Chriſti eſt cauſa remiſſionis culpe, per quam moꝛimur pctõ: reſurrectio autez Chriſti. eſt cauſa nouitatis vite, que eſt per gratiam ſiue iuſtitiã. Et ideo apoſtolus dicit Ro. 4. qꝺ traditus eſt. ſ. in mortem ꝓpter delicta noſtra. ſ. rollẽda, ꝛ reſurrexit ꝓpter ſanctificationẽ noſtrã. Sz paſſio Chriſti eſt etiam cauſa meritoria: vt dictum eſt.

✠alias ſpecialis.

Locus ſuppoſitionis ar. 1. obiectatis.

¶ De aſcenſione Chriſti. Nõ. 57.

Deinde Considerãdum eſt de aſcenſione Chriſti. ¶ Et circa hoc queruntur ſex. Primo, vtrũ fuerit conueniens Chriſtũ aſcendere. Secõ, ſm quam naturaz conueniat ſibi aſcenſio. Tertio, vtrum propria virtute aſcenderit. Quarto, vtrũ aſcenderit ſuper omnes celos corꝓoꝝeos. Quinto, vtrum aſcenderit ſuper omnes ſpirituales creaturas. Sexto, de effectu aſcenſionis.

¶ Utrum fuerit conueniens Chriſtũ aſcendere. Arti. 1.

Ad primũ Sic procꝺitur. Uꝺetur qꝺ non fuerit cõueniẽs Chriſtum aſcendere. Dicit em philoſophus in. 2. de cel. qꝺ illa que optimo modo ſe habent: poſſident ſuũ bonum ſine motu. Sed Chriſtus optime ſe habuit: quia et ſcm diuinam naturam eſt ſummum bonum: ꝛ ſm humanam naturaz: eſt ſumme gloꝛificatus: ergo ſuum bonum habet ſine motu. Sed aſcenſio eſt quidam motus. Ergo non fuit conueniens: quod Chriſtus aſcenderet. ¶ Ꝑ. Omne quod mouetur: mouetur ꝓpter aliquid melius. Sed Chriſto non fuit melius eſſe in celo quam in terra: nihil enim accreuit ſibi per hoc qꝺ fuit in celo: neqꝫ quantum ad animam neqꝫ quantum ad corꝓus. Ergo videtur quod Chriſtus non debuerit in celum aſcendere. ¶ Ꝑ. Filius dei humanã naturam aſſumpſit ad noſtram ſalutem. Sed magis fuiſſet ſaluta re hominibus: qꝺ ſemper conuerſaretur nobiſcum in terris. vt de ipſe dixit diſcipulis ſuis Luc. 17. venient dies quando deſideretis videre vnum diem / filij hominis: et non videbitis. Uidetur ergo quod non fuerit conueniens Chriſtuz aſcendere in celum. ¶ Preterea. Sicut grego. dicit. 14. moza. corꝓus Chriſti in nullo mutatum fuit poſt reſurrectionem. Sed non immediate poſt reſurrectionem aſcendit in celum: quia ipſe dicit poſt reſurrectionem Joan. 20. nondum aſcendi ad patrem meum. Ergo videtur quod nec poſt quadraginta dies aſcendere debuerit.

Sed contra Eſt: quod dominus dicit Jo. 20. aſcẽdo ad patrem meũ: ꝛ patrẽ veſtrum.

Reſpondeo Dicendum: quod locus debet eſſe ꝓportionatus locato. Chriſtꝰ aũt poſt ✠ Alis ✠p

Super arti. 2.

Iuſ clarus eſt: intelligenti reſurrectionẽ aie eẽ a morte peccatoris eſſi aie pctm eſt: ꝛ vita eiꝰ eſt gratia dei.

¶ In corꝑe ſunt due ꝓclusiones. Prima eſt. Reſurrectio xpi hz ꝑtutẽ inſtralẽ effectiuã reſpectu reſurrectionis animarũ: ꝛ nõ ſolũ corꝓoꝝ. Probat. Reſurrectio xpi agit in ꝑtute deitatis: exẽdẽtis ſe nõ ſolũ ad vitã corꝓoꝝ: ſz aie: ꝙ. ¶ Aduerte hoc ꝙ dna ſue rõi ſita ꝓ̃ponit ſupradicta de poſſe: ſeu ꝓpotẽtia hũanitatꝫ xpi: qꝺ ſcz extendat ſe ptãs eiꝰ inſtralis ad ꝙcũqꝫ mirabilia opaꝛ: exceptis his que ſpectant ad primã rerũ creationẽ ꝛc. vt ibi latius patuit. Suppoſita em adequata ꝺe ergani / gra mãe ſubte ꝛ argm: virtꝰ deitatis ꝓncipalis exẽdit ſe ad vitã corꝓoꝝ et aiaꝝ / ꝙ virtꝰ inſtralis humanitatis ꝛ extendit ſe ad eadem.

✠alias inſtificationis.

¶ Scda ꝓclo eſt. Reſurrectio xpi eſt cauſa exẽplaris reſurrectiõis aiaꝝ. Probat: qꝺ xpo reſurgẽti debemus ẽt ſm aiam cõformari. Et hõ declaraꝛ authoritate apli quo ad ꝺnm. ſ. nouitatẽ vite / ꝛ ꝙ advitatio nẽ viteriorꝭ is mortis.

¶ Sup. q. 17. arti. 1.

Iuſ clarus.

¶ In corꝑe potẽa ꝓclo. Cõueniẽs fuit ꝙm non remanere i terris / ſz aſcẽdere in celũ. Probat. 2. oꝛ hz eẽ ꝓportionatus locato ꝛc. clare patẽt in litera.

3. di. 22. q. 3. ar. 1. Et opus. 3. c. 247 Et opus. 60. c. 23 pnõ.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super artic. 2.

Itulꝰ vt sonat sumꝰ est.

¶ In corpore ponitur vna distinctio bimembris; cum suis conclusionibus. Distinctio ē cirꝯ lr secundus quod z conclusiones sunt clare. Ubi nota ī hac materia / quod sicut suppositum diuinum passum est secundum naturaz humanam, vt lr secundum dicit conditionem patientis ita persona filij dei est ille q ascendit in celum secundus naturam humanā vt naturam ascendentem. z secundum naturam diuinaz vt causam ascensionis.

¶Super artic. 2.

Itulus clarus.

¶In corpore ar. cōclusio est. Christus ascēdit in celum propria virtute: primo quidē dina: secundo āt anime glorificate/ montentis corpus p tout vult. Declaratur conclusio/ distinguendo in christo naturaz diuinā scilicet z humanam/ z subdistinguēdo virtutem humanam in virtutem naturę/ z virtutem glorię/ z exclusa virtute naturali afferēdo duas opiniones de radice virtutis glorię scilicet vel ex parte lucis celestis/ vel ex parte beatitudinis animę. Et pretermissa prima opinione/ quia beatitudo animę in dei participatione consistit/ inferꝛtur conclusio quo ad omnes sui partes clarissima: ita quod exposītione non eget.

¶Aduerte hic / qō cum dicitur christuz p̄priꝰ virtute glorificate aie ascendisse i celum: non intelligitur nisi de ipso locali motu ascensionis/ p̄trum enim virtute glorificate animę potuerit motu illo penetrare celos/ alia q̄stio est inferius tractanda.

¶Ad quartum dicendum, quod licet christo resurgenti in vitā immortalē congruēt locus celestis: tamen ascensionem dissuit vt veritas resurrectionis comprobaretur. Unde dicitur actu. 1. q̄ post passionem suā prebuit seipsum viuum discipulis, in multis argumentis per dies. 40. Ubi dicit quedam gl. quod quia p 40. horas mortuus fuerat. 40. diebus se viuere cōfirmat. ℣ Uel per. 40. dies tempus ✠ presentis seculi quo christus in ecclia conuersatur potest intelligi: q̄ homo constat ex quatuor elementis, z eruditur contra trasgressionem decalogi.

Als. 14. ꝯ pus.

¶Utrū conueniat christo ascēdere in celū ſz diuinā nām. Arti. 2.

Ad scōm Sic procedit. Uſ quod ascēdē in celū. cōuenit at christo ſz diuinaz naturam. Dicitur. n. in psal. Ascendit deꝰ in iubilatione. z deut. 33. Ascensor celi auxiliator tuꝰ. Sz ista dicuntur de deo ēt añ christi incarnationē. Ergo christo conuenit ascendere in celum ſm quod deus. ¶ Ꝓ. Eiusdez est ascendere in celum, cuius est descendere de celo: ſm illud Jo. 3. nemo ascendit in celum, nisi qui de celo descēdit, z ephe. 4. q̄ descendit, ipse est z qui ascendit. Sed christus descendit de celo, non secundum quod homo: sed secundum qō deus: nō. n. humana eiꝰ natura añ in celo fuerat. ſz dina, q̄ vſ qō xps ascēderit in celū ſz q̄ deus. ¶ Ꝓ. Christus sua ascensiōe ascēdit ad patres. Sz ad pris equalitatē ñ peruēit ſz q̄ hō. sic. n. dicē. pr̄ maior me est: vt habet Jo. 14. Ergo videt q̄ xps ascēderit ſz q̄ deꝰ.

3. dist. 22. q. 3. a. 1. ad 2. Et opus. 3. capi. 2. 4. 7.

Sed cōtra Est. q. ephe. 4. sup illud, quod autem ascendit, quid est nisi quia z descendit? dicit gl. ꝯstat qō secundum ḥanitatē christus descendit z ascendit.

Rñdeo Dicendum, q̄ ly secundum q̄, duo potest notari quidē designet condōnez ascendentis, tūc ascēdē nō pōt puenire xpo ſz condōnem dine nāe: tū q̄ nihil est dinitate altius q̄ possit ascendē: tū ēt q̄ ascensio ē motus local. q̄ dine nāe ñ competit, q̄ ēt mobilis z inlocalis. Sz hūc modū ascēsio cōpetit xpo ſm humanam nām: q̄ continet loco, z motui subijci potest. Uſi sub ḥ sensu poterim⁹ dicē. q̄ xps ascēdit in celū ſm quod hō. ſi ſm qō deus. ℣ Si vero ly ſm q̄ designet cāz ascensionis, cū xps ex ꝓtute dinitatis i celū ascēderit, ſi aūt ex ꝓtute ḥuane nature: dōm est q̄ christus ascēdit i celum. nō ſm q̄ hō. ſz ſm q̄ deus. Et aug. dicē in sermone de ascensiōe. De nostro fuit, quod filius dei pependit in cruce, sed de suo, quod ascendit.

Ad pmū Ergo dōm. q̄ authoritates illę ꝓphetice dūr de deo ſm q̄ erat i carna, dus. Pōt tñ dici. q̄ ascendere est ſi p̄ ꝓpe conuenit die nature, ꝑt tñ ei metapho^ce ꝓuenire, p̄out. l. dr̄i coꝛ hois ascendere, q̄i coꝛ hois se subijcit z humiliat deo. Et eodem metaphorice dr̄ ascēdere reſpectu cuiuſz creature. ex eo quod eam subijcit sibi. ¶ Ad secūdū dōm. q̄ ipse idē est q̄ ascēdit z qui descēdit (dicit enim aug. in li. de ſymbolo. Quis est q̄ descēdit? deus hō. qs est qui ascendit? idē ipse deus hō.) Descēsus tñ duplex attribuit xpo. vnus quidem quo dicitur descēdisse de celo, qui quidem attribuitur deo homini ſm q̄ deꝰ. Nō. n. est iste descēsus intelligendus ſm motū localē: ſz ſm exinanitionē. q̄ cū in forma dei eēt. serui formā suscepit. Sicut. n. dr̄ exinaniꝰ nō ex eo q̄ suā plenitudinē amiserit. ſz ex eo q̄ nāam paruitatem suscepit. ita dr̄ descendisse de celo. nō quod celū deseruerit. sed q̄ nām terrenam assumpsit in vnitate ꝑsone. Alius aūt est descēsus quo descendit in inferiores ptes terre: vt dr̄ ephe. 4. Qui ēdem est descensus localis. vñ cōperit christo ſm condōnem humane nature. ¶ Ad tertium dōm. qō xps dicitur ad patrem ascēdere, inquantū ascendit ad cōsessum paterne dextre. Quod quidem conuenit christo aliqualiter secūdū dinām. aliqualiter aūt ſm humanā: ſm q̄ infra dicetur.

¶Utrum christus ascenderit propria virtute. Arti. 3.

Ad tertiū Sic procedit derit ꝓpa ꝓtute. Uſ. n. mar. vlt. q̄ dominus iesus postq̄ locutꝰ est discipulis, assumit⁊ eleuat, ab alio vſ moueri. Ergo christus nō ꝓpria virtute, sed aliena ferebatur in celum. ¶ Ꝓ. Corpus xpi fuit terre num sicut z corpora nostra. Corpori autem terreno. contra naturam est ferri sursum. Nullus autem motus est ex propria virtute eius quod contra naturam mouetur. Ergo christus nō ascēdit propria virtute in celum. ¶ Ꝓ. Propria virtus christi est ḥtus diuina. Sed motus ille. ſ videtur fuisse ex virtute diuina q̄ cum virtus diuina sit infinita, motus ille fuisset in instanti. z sic nō potuisset vidēt⁊ discipulis eleuari in celū: vt dr̄ ac. 1. Ergo videtur quod christus non ascenderit propria virtute.

Opus. 3. c. 24. 7. Et opus. 60. c. 2.

Sz ꝯtra Est. q̄ dr̄ isa. 63. Iste formoſ⁹ in stola sua, gradiēs in multitudine fortitudis sue. ℣ Et greg. dicit in homil. ascensiōis. Notādū est. q̄ helias in curru legitur ascēdisse: vt vcz aperte ḥmōstraret. q̄ hō purus adiutorio indigebat alieno. Redēptor aūt nr̄ non curru. nō angelis subleuat⁹ legitur. q̄ qui fecerat omnia. super omnia sua virtute ferebat.

Rñdeo Dr̄. q̄ in xpo est duplex nā. dina. f. z ḥuana. vñ ſz vtrāq; nāz ꝑt accipi ꝓpa ꝑt⁊ eiꝰ. Sz ſz ḥuanā naturam pōt accipi duplex, virtus christi. Una quidē naturalis. q̄ ꝓcedit ex ꝓncipijs nature: z tali virtute manifestū est q̄ christus i celū nō ascendit. Alia aūt virtus in ḥuana natura christi. est ꝑfectio gl̄ie, ſm quā christus i celū ascēdit. Cuius quidē ꝓtutis rationem quidā accipiūt ex natura quinte essentie. q̄ est lux, vt dicit, quā ponunt esse de compōne ḥuani corporis, ꝓpter eaz ēssa contraria ꝑciliari i vnū. Ita q̄ in statu huius mortalitatis natura elementaris i corporibus ḥuanis dñatur, z tō ſm naturaz elmti pdominatis, corpus ḥuanum naturali ꝓtute deorsum ferꝛ. In statu aūt gl̄ie predominabit natura celestis: p cuius inclinationē z virtutē corpus christi z alia sctōꝝ corpa ferunt in celuz. Sed de hac opinione z in prima pte hitum est, z infra magis agek in tractatu de resurrectione cōis. Hac aūt opinione ptermissa, alij assignāt rōnem ꝑdicte ꝓtutis ex pte aie glificate, ex cuius redūdantia glificabit corpus: vt aug. dicit ad dioscoꝛ. Erit enim tāta obediētia corporis gl̄iosi ad aiam beatā, vt (sicut aug. dicit. 22. de ci. dei) vbi volet spūs, ibi protinus erit corpus: nec volet aliq̄d spūs, q̄ nec ſm̄ possit decere, nec corpus. Decet aūt corpꝰ gl̄iosum z imortale esse in loco celesti, sicut dcm est. Et tō ex ꝓtute a nime volētis, corpus christi ascēdit i celū. Sicut aūt corpꝰ efficit gl̄iosum ꝓticipatione aie: ita vt aug. dicit sup Jo. ꝓticipatione dei fit aia btā. Uñ prima origo ascēsionis in celū est ꝓtus dina. Sic igit christus ascēdit in celū ꝓpria ꝓtute, primo quidem virtute diuina, secūdo ꝓtute aie glorificate, mouētis corpꝰ put vult.

Ad pmū Ergo dōm. q̄ sicut christi vi, ꝓpria ꝓtute sua potuit esse in eodem loco cum alio corpore: tamen potest hoc deus facere per miraculum, qō in eodem loco possit esse cum alio corpore. sicut z fecit vt corpus christi de clauso vtero beate virginis exiret: z quod intrauit ianuis clausis ad discipulos: sicut dicit, beat⁹ greg. Corpus ergo christi simul potest esse cum alio corpore in eodem loco, non ex potentia corporis: sed per virtutem diuinam assistentem, z hoc operantem. ¶ Ad quartum dicendum, quod nubes illa non ꝑbuit adminiculum christo ascendenti per modū vehiculi: sed apparuit in signum diuinitatis. ſm quod gloria dei israel. apparebat super tabernaculum in nube. ¶ Ad quintum dōm. q̄ corpus gloriosum nō habet ex ꝓncipijs sue nature, q̄ possit in celo aut supra celuz esse: sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gloriosi corporis: sursum, nō est violentus, ita nec quies violenta, vnde nihil prohibet eā esse sempiternam.

¶Utrum corpus christi ascenderit super omnem creaturam spūalem. Arti. 5.

Ad quintū Sic procedit. Uſ quod corpus christi non ascenderit super omnem creaturam spiritualem. Eoū enim que non dicuntur secundum vnam rationē non potest conuenienter fieri comparatio. Sed locus non eadem ratione attribuitur corporibus z spiritualibus creaturis: vt patet ex his que dicta sunt in prima parte. Ergo videtur quod non possit dici corpꝰ christi ascendisse super omnem creaturam spiritualem.

¶ Preterea. Augu. dicit in lib. de vera relligione, quod omni corpori spiritus, preferꝛ. Sed nobilioꝛi rei sublimioꝛ debetur locus. Ergo videtur, quod christus non ascendent super omnem spiritualem creaturam.

¶ Ꝓ. In omni loco est aliquod corpus: cuz nihil sit vacuum in natura. Si ergo nullum corpus obtinet altioꝛem locum q̄ spiritus in ordine naturalium corporum, nullus locus erit super omnem spiritualem creaturam. Non ergo corpus christi potuit ascendere super omnem spiritualem creaturam.

Sbl. 22. 93. 3. 91. 82. 2. 87. Et opus. 60. 9.

Ad quartū Sic procedit. Uſ q̄ christus non ascenderit super oēs celos. Dicitur enim in psal. Dūs in templo scō suo, dūs in celo sedes eius. Quod āt est in celo, nō est supra celū, ergo christus non ascēdit sup celos. ¶ Ꝓ. Super oēs celos nō est aliq̄s locus: vt ꝓbat in ꝑ de celo. Sed oē corpus opz esse in loco. Ergo corpus christi non ascendit sup oēs celos. ¶ Ꝓ. Duo corpora non possunt esse in eodez loco. Cū igit non sit trāsitus de extremo in extremū nisi p medium, vt qō xps nō potuisset ascēdere sup oēs celos, nisi celum diuideret, qō est impoſe. ¶ Ꝓ. Act. 1. dr̄, q̄ nubes suscepit eū ab oculis eoꝝ. Sed nubes non pōt eleuari supra celum. q̄ xps non ascēdit sup oēs celos. ¶ Ꝓ. Ubi credimus xpm in perpetuū permānsurum, quo ascendit. Sed qō naturam est, non potest esse sempiternum: q̄ id qō est ſm naturā. est vt in pluribus, z vt frequentius. Cum ergo cōtra naturam sit corpus terreno. esse supra celum, videtur qō corpus christi supra celum non ascenderit.

Sed ꝯtra Est. q̄ dicitur ephe. 3. Ascēdit super oēs celos, vt adimpleret omnia.

Rñdeo Dōm. qō quanto aliqua corpora perfectiōr participant bonitatem diuinam, tanto sunt superiora corporali ordine: qui est ordo localis. Unde videmus qō corpora que sunt magis formalia, sunt naturaliter superiora (vt patet per ꝑm in quarto phy. z in scō de celo) per formam enim vnūquodq; corp⁹ participat diuinū esse: vt ptz in. 1. phy. Plus aūt participat de diuina bonitate corpꝰ per gloriā, q̄ quodcūq; corpus naturale per formam suę nature. Et inter cetera corpora gloriosa, manifestum est qō corpus christi maioꝛi refulget gloria, vnde conuenientissimum est sibi, qō sit supra omnia corpora constitutum in alto. Et ideo super illud ephe. 4. ascendēs in altum. dicit glo. Loco z dignitate.

Ad pmū Ergo dicēdum, q̄ sedes dei dicitur esse in celo, nō sicut in cōtinēte, sed magis sicut in contento. Unde nō opz aliquā partē celi eo supertoīē esse: sed ipsuz esse super omnes celos, sicut z ꝑ. dicitur, eleuata est magnificētia tua, super celos deus. ¶ Ad secundum dicendum, quod locus habet rationem cōtinentis, vnde primum continens, habet rationem primi locantis, quod est primum celum. Intantum igitur corpora indigēt esse in loco per se, inquantum indigent contineri a corpore celesti. Corpora aūt gloriosa z maxime corpus christi non indiget tali cōtinentia: quia nihil recipit a corporibus celestibus, sed a deo mediante anima. Unde nihil prohibet corpus christi esse extra totam continentiam celestium corporū, et nō esse in loco continente. ¶ Nec tamen oportet, quod extra celum sit vacuum: q̄ non est ibi locus. Nec est ibi aliqua potentia suscep tiua alicuius corporis: sed potentia illuc perueniendi, est in christo. Nō autē arguit. probat. 2. de celo, quod extra celum non est corpus: intelligendum est de corporibus in solis naturalibus constitutis: vt per probationes apparet. ¶ Ad tertiū dicendū. q̄ qualis de natura corporis non fit quod possit esse in eodem loco cum alio corpore: tamen potest hoc deus facere per miraculum, qō in eodem loco possit esse cum alio corpore. sicut z fecit vt corpus christi de clauso vtero beate virginis exiret: z quod intrauit ianuis clausis ad discipulos: sicut dicit, beat⁹ greg. Corpus ergo christi simul potest esse cum alio corpore in eodem loco, non ex potentia corporis: sed per virtutem diuinam assistentem, z hoc operantem. ¶ Ad quartum dicendum, quod nubes illa non ꝑbuit adminiculum christo ascendenti per modū vehiculi: sed apparuit in signum diuinitatis. ſm quod gloria dei israel. apparebat super tabernaculum in nube. ¶ Ad quintum dōm. q̄ corpus gloriosum nō habet ex ꝓncipijs sue nature, q̄ possit in celo aut supra celuz esse: sed habet hoc ex anima beata, ex qua recipit gloriam. Et sicut motus gloriosi corporis: sursum, nō est violentus, ita nec quies violenta, vnde nihil prohibet eā esse sempiternam.

¶Utrum corpus christi ascenderit super omnem creaturam spūalem. Arti. 5.

Ad quintū Sic procedit. Uſ quod corpus christi non ascenderit super omnem creaturam spiritualem. Eoū enim que non dicuntur secundum vnam rationē non potest conuenienter fieri comparatio. Sed locus non eadem ratione attribuitur corporibus z spiritualibus creaturis: vt patet ex his que dicta sunt in prima parte. Ergo videtur quod non possit dici corpꝰ christi ascendisse super omnem creaturam spiritualem.

¶ Preterea. Augu. dicit in lib. de vera relligione, quod omni corpori spiritus, preferꝛ. Sed nobilioꝛi rei sublimioꝛ debetur locus. Ergo videtur, quod christus non ascendent super omnem spiritualem creaturam.

¶ Ꝓ. In omni loco est aliquod corpus: cuz nihil sit vacuum in natura. Si ergo nullum corpus obtinet altioꝛem locum q̄ spiritus in ordine naturalium corporum, nullus locus erit super omnem spiritualem creaturam. Non ergo corpus christi potuit ascendere super omnem spiritualem creaturam.

¶Super artic. 4.

Itulꝰ vt sonat intelligēdꝰ est.

¶ In corpe vna ē cōclio. Conenientissimū ē ꝑpo/ q̄ sit sup oia corpora ꝑfectiꝰ / in alio. ꝓbat. Quāto aliq̄ corpa ꝑfectiꝰ ꝓticipāt bonitatē dinā/ tanto sunt supiora locali: ſz corpꝰ xpi gl̄iosus ꝑfectius participat ꝛc.

¶Aduerte h/ aūthoꝛē opiari ī ꝑz fr corpꝰ eē supra celos oēs/ sic q̄ plāta pedibꝰ et ꝑpa supficiē onerā supra pmi celi: hi ēt celuāit ꝛō i coꝛpe alliata qō ēsto corpꝰ ē ꝑfectiꝰ tñ to est supi⁹ ꝑz locū/ et hoc ēxplicat i ſrīs de ad 2m/ odo nihil ꝓhibet corpꝰ xpi esse ēt rotā ꝓtinētia celorū corpeoꝝ/ z nō eē i loco ꝓtinēte. Et h tō dcm fit/ vt stāt dicētes corpꝰ xpi sic esse supra oēs celos q̄ ēi ſm̄a pte sup̄mi celi/ q̄ nō sequūt doctrinā aūthoris. ex h. n. seq̄t mālese/ q̄ nō ē sup̄i⁹ sup̄mo celo/ et q̄ nō est ēt rotā ꝓtinētia celoꝝ corpeoꝝ. q̄rū primū ꝑuat corpi articuli/ ſm aūt intentionē ad ſm. ¶ Sz occurrit h dyrādꝰ i tertio sen. di. 22. ar. vlt. obijciēs ꝑ hāc pōnē. q̄ tegrēt q̄ xps nec sit nec alia videret corporali visiōe: q̄ visio fit p diaphanū mediūq; ſ. querū supremi celi nō inuenitur. ℣ Ad h dr̄/ q̄ sicut supra nāe ordinē corpꝰ xpi locat supra quorū celi sup̄mi: ita supra nāe ordinē/ exercet ibi visio corporalis absq; diaphano me⁹ otinuoꝝ sq; ad oculū. ℣ Mixt ē. ūt ō sic obij cientib⁹ ad oculū dicēdū. Dicāt sc̄ quōio tā xps q̄ alij sancti post resurrectionē si infra 2 querū celi ꝓtinēt/ auditiōez corporalē exercebūt: cū audit⁹ fiat p mem⁹ aerē/ q̄ ibi nō ē. nec celū supplet vicē aeris: q̄m ñ ignōtū diaphanꝰ aer mediat i auditu: vt ꝑz ex hoc q̄ absq; diaphano i actu audim⁹/ i tenebris ꝓtinus nob⁹ z sonāte z sono. z rursꝰ celiq; nus si ere fuisset/ vt non possint ꝙuti ꝛc. Dicit tamꝰ hec supnatura lia futuri seli/ scie futuri seculi.

I. q. 58. ar. 3. cor. Et ꝑ. 8. fi. Et ephe. 1. lec. 7. fi. Et. c. 4. lec. 3. fi.

Sup ar. 5. Itulus in intelligēdꝰ ē cū grano salis (ꝓpt

rñdēdo apparet) hoc
est: q ponit ibi loca-
tū p loco ista: q per ly
oēm creaturā spūalē
intelligim⁹ locum ois
creature spūalis. Se
quuntus est. n. author
ystatis modū loquē
di: q̄ z suenim⁹ dicere
aliquē eṗim vel pncī-
pem ascēdisse sup ta-
les: z tales: q̄ ascēdit
ad locū superiorē lo-
cis talib⁹ z talib⁹. Uñ
sensus tituli est an lo
cus q̄ ascēdit xp̃s sit
superior locis i⁹dus
sint quecunq; spūa-
les creature.

¶ In corpore vna cō
clusio. Corporis xp̃i
debet locus altior vl
tra oēm creaturaz ēt
spūalez. Probatur.
Tanto altior locus
rei debet quanto est
nobilior: sed corpus
xp̃i ſm dignitatem
plonalez excellit oēs
subas, spūales: g̃ ꝛc.

¶ Circa hanc cōpa-
rationem dubium oc-
currit: quonia vana
videtur. Nam supra
conuerū seu in super
ficie cōuexa celi em-
pyrei non datur lo-
altior aut minus al-
tus/cum sit superficies
sphericum: cōstat au
tem illic esse ăgelos
beatos/ z corpus xp̃i
illic esse/ conclusum
est ex articulo prece-
denti.

¶Ad hoc dr/ q̄ hz hz
longitudinez diame
tri a centro ad circū
ferentiaz nulla pars
cōuexe superficiei cor
poris perfecte sphēri
ci sit altior: alia: vt pz
ex eo q oēs linee du
cte a centro ad circū
ferentiam sunt equa
les. z ſm hūc sensum
pcedit dubium. Si
tñ eadē supficies cō-
uexa consideretur vt
ordinata ad aliquid
vnum in ea agendū
(vbi gra ad exercen-
dum actum iudicij)
sic vnus locus sen
vna pars eius inue-
nitur altior altera/
iuxta approximatio-
nem ad solium pnci-
pis: sumitur enim
pars illa solij vt al-
tior/ z relique vt infe
riores sunt. Et sic di
uina sapia supficiem
celi empyrei quāuis
ſm se fecerit equalē:
ſm tñ q venit in vsū
habitationis creatu
raruz beatarū/ dispo
snit vnaz partem q̄si
solium/ z reliquas in
ordine ad illam su-
periores vel inferio-
res. Et sic christus se
cundum corpus in
parte illa solij stans/
in suprema parte su-
premoq; loco reside-
re dicitur: z relique

Sed cōtra Est. q̄ ipe dr Jo. 16. Ex
pedit vobis, vt ego va-
dā. i. vt recedā a vobis per ascensionem.

Rñdeo Dom. q̄ ascēsio xp̃i est cā no
stre salutis duplr. Uno mo-
do ex pte nr̄a: alio mō ex pte ipsi⁹. Ex pte q̄-
dē nr̄a, inquātū p xp̃i ascēsionē mēs nr̄a mo
uet in ſpm: q: p ei⁹ ascēsionē (sicut supra di-
ctū ē) pīo q̄dē dat loc⁹ fidei. scdo spei, ter-
tio charitati. ¶ Quarto ēt p ꝥ reuerētia nr̄a
augef ad ipm: dū iā nō existimam⁹ eū sicut
hoiem terrenū. sed sicut deū celestē: sicut et
apl's dicit. 2. ad cor. 5. Et si cognouim⁹ scdm
carnē xp̃m (i. mortalē. p q̄ō putauim⁹ eū tm
hoiem: vt glo. exponit) hz nūc iā nō nouim⁹.
¶ Ex pte āt sua q̄tū ad ea q̄ ipse fecit, ascēdēs. pp nr̄am salutē. pīo q̄dē viā nobis pre
parauit ascendendi in celū: ſm q̄ ipse dr Jo.
14. vado parare vobis locū. z mich. 2. ascēdit
pādens iter añ eos. Q̄. n. ipse est caput no-
strum, oportet illuc sequi mēbra quo caput

precessit. vnde dr Joan. 14. vt vbi ego sum, z
vos sitis. Et in hui⁹ signū, alias scdm quas
de inferno eduxerat, qui in celū traduxit: hz
illud ps. ascendens xp̃s in altuz, captiuā du-
xit captiuitatē. q. l. eos q̄ fuerant a diabolo
captiuati, secum duxit in celū, quasi in locū
peregrinū hūane nature, bona captione ca-
ptiuos, vt pote p victoriā acq̄sitos. ¶ Secū
do, q: sicut pōtifex in veteri testamento. intra
bat scām̄ arū vt assisteret deo pro pp̃o, ita et
xp̃s intrauit celū ad interpellādū p nobis:
vt dr hēb. 7. Ipse em̄ repētatio sui ex nā hu-
mana quā in celū intulit, est q̄dā interpella-
tio p nobis: vt ex quo de⁹ humanā nām sic
exaltault in xp̃o, ēt eoz miſereat. p q̄b⁹ filij
dei humanā nāz assūpsit. ¶ Tertio, vt in ce
loum sede quasi deus z dn̄s ſstitut⁹: exin-
de diuina dona hominib⁹ mitteret: ſm illud
ephe. quarto, ascendit sup oēs celos vt ad-
impleret oia. l. donis suis, ſm glossam.

Ad pmū Ergo dom. q̄d ascensio
xp̃i est cā nr̄e saluti⁹, nō
p modū meriti, hz p modū efficiētie: sicut su-
pra de resurrectiōe dcm̄ est. ¶Ad ſm dom
q̄ passio xp̃i est cā nr̄e ascēsiōis in celū, pro-
prie loquendo, p remotionē pcti. phībētis,
z p modū meriti. ascēsio ār xp̃i est directe cā
ascēsionis nr̄e, quasi inchoando ipam in ca
pite nr̄o, cui opz mēbra cōiungi. ¶ Ad ter-
tium dom. q̄ xp̃s semel ascēdens in celuz,
adeptus ē sibi z nobis in perpetuū. ius z di
gnitatē manſiōis celestis. Cui tñ dignitati
nō ⁹rogat, si ex aliqua dispēsatiōe xp̃s q̄nz
corpal' ad terrā descēdat vl vt oñdat se om
nib⁹, sicut i iudicio: vl vt oñdat se alicui spā
liter, sicut paulo: vt hz act. 9. Et ne quis cre
dat ꝥ factū fuisse, ñ xp̃o tbi corpal' pñte, sed
aliq̄l' apparēte: ꝥ̄ appet per ꝥ q̄ tpe apl's
vt pñe ad cor. 15. ad ꝯfirmādā resurrectiōis
fidē, nouissime oium tāq̄ abortiuo visus est
z mihi. Que q̄dē visio veritatē resurrectio-
nis non ꝓbaret, nisi verū xp̃i corpus vlsum
fuisset ab eo.

¶ De sessiōe xp̃i ad dexterā p̄tis. Mō. 58.

Deinde Cōsideran
dū ē de sessione xp̃i ad dexterā pa
tris. ¶ Et circa hoc q̄rū
tur quatuor. Pmo: vtruz
xp̃s sedeat ad dexteram
dei p̄tis. Scdo: vtruz ꝥ
ueniat sibi ſm diuinaz
nām. Tertio: vtrū ꝥueniat sibi ſm humanā
nām. Quarto: vtrū hoc sit ꝓpium Christi.

¶ Utrum Christo conueniat sedere ad dexteram dei patris. Arti. 1.

Ad pmū Ur q̄ xp̃o ſiouenit sedere ad
dexterā dei p̄tis. Dextera em̄ z
sinistra sūt dr̄ie pōnū corpaliū.
Sz nihil corpale ꝓuenit deo: q:
de⁹ spūs ē: vt hr̄ Jo. 4. Ergo vī q̄ xp̃s nō se
deat ad dexterā p̄tis. ¶ Ꝑ. si aliq̄ sedet ad
dexterā alicui⁹: ille sedet aq̄ sinistrā ei⁹. Si
ḡ xp̃s sedet ad dexteraz p̄tis/ sedēt q̄ō pr̄ se-
deat ad sinistrā filij: q̄ō est icōueniēs. ¶ Ꝑ.
Sedere z stare vīr oppōnē hr̄e. Sz stepha
nus dr act. 7. ecce video celos aptos: z filiū
hois stāte a dextris ꝺ̄tutis dei. Ergo vī q̄ō
Christus nō sedeat ad dexteram patris.

Sed ꝯ Est: q dr Mar. vlt. Dn̄s q̄dez
Jesus postq̄ locutus est eis:
ascendit in celum: z sedet a dextris dei.

Rñdeo Dom: q noie sessiōis possu-
mus duo intelligere: videlz
creature beate hinc
z inde inferiores par
tes tenent.

¶ Super arti. 6.

Non corpo
re vna conclu
sio. Ascen-
sio christi ē
causa nostre saintis/ Ephe. 4. lec. 3.
z ex parte nostra z ex
parte ipsius. Probā-
tur quo ad primam
partem quadruplici
ter. z deinde quo ad
2das tripliciter. Q̄ia
clara z ordinata sunt
in litera.

¶ In responsione ad
tertium/ aduerte p
christum corporali-
ter visus fuisse a pau
lo/ non est vertendū
in dubium: quoniaz
verba ipsius pauli/
nouissime autem tā-
q̄ abortivo &c. hoc cō
tinuunt ad literam.

¶ Sed an ista visio fue
rit tunc cum dicit/
saule saule quid me
persequeris/ dubita
ri ab aliquibus vide
tur nec ylla dubium
ratio foret/ nisi quia
voluit dubitare. Au-
thor ēt q̄ nulla alia
corporalis apparitio
christi ad paulum in
sacra scriptura inue-
nit/ nisi illa que fuit
in sua conuersione/
illam dicit esse qua
rē sibi apparuit. Cōs
tat autem ex scriptu
ra illam fuisse corpo
ralem: z rationabile
est scripturam scrip
turā erponere/ irro
nabile autem appa-
ritiones p volūtate
multiplicare. Indi-
sciplinati quoq; est
querere in omnibus
certitudinem demō-
strativam: sed vt phi
etā tradiderunt/ ius
rta subiectā materiā
certitudo amplecten
da est.

¶ Sup. q. 52. arti. 1.

Jtuꝰ vt 3. dist. 32. q. 3. a. 2. nat. ¶ In q. 2. corpo re ar. 5. c. 2 & 7. Et opti. 6. 22. 9. 10. 8. 3. l. 10.

distiguit author: duos sensus questi/ et
respondet vnica con
clusione. s. Utroqmo
do xp̃o cōuenit sede-
re ad dexteram p̄tis.
Distinctio est expli-
cite de ly sedere: q̄ si
gnificat vel quietez/
vel regiā seu iudicia
riam dignitatē. Im-
miscet quoq; distinc
tio de ly dextera: q̄
significat vel bitu-
dinē patris/ vel iudi
ciariam seu regiā po
testatē. Declaraturq;
conclusio/ z firmatur
authoritatibus aug
gustini.

¶ Aduerte pīo tota
hac materia duo.
Primuz est/ quod tā
sedere quam dextera
sumitur non ꝓprie/ hz
metaphorice: vt cla
re patet in litera. Si
quidem de pōne chri
sti inquantum homo
queratur an ſtet vel
sedeat in celo/ dicen-
duz est quod ſtat. Et
ratio est: quoniaz pō
nes corporis dupliciter assumi possūt: vl
in ordine ad offā hu
mana/ vel in ordine
ad naturam. Et licet
ſm offā diuersi quie
uiant hoi sit⁹: q̄m pu
gnāt; z stare/ iudica
ris sedere &c. ſm tñ
nāzvn⁹ est nālis sit⁹,
hz stare: sedere. n. cu-
bare hoīs/ infirmita
tis seu imbecillitat;
nāe sunt. Uñ quum
christus ad vitā ipassibi
lez resurrexit/ nāli si
tu ꝑpe nāe in sua fir-
mitudie q̄ ē stare/ vnde
et iudiciariam ptātē
immutabiliter z re-
galiter habere: ergo,
Antecedens declara
tor ponendo tres si-
gnificatiōes dextere
et vnas sessionis. Cō
sequentia ꝑbatur: q̄
totaz illaz conuenit
Christo ſm q̄ deus.
Et q̄ ponitur in con
clusione illa ꝓpō ad/
dicēdo ad dextera/ iō
author subiungit q̄d
in hac conclusione ly
ad/ duo denotat: di-

quetem: secundum illud luc. vlt. sedete hic
in ciuitate. z etiam regiam vel iudiciariam
potestatem: secundum illud prouer. 20. rex
qui sedet in solio iudicij, dissipat omne ma-
luz intuitu suo. Utroq; ergo modo christo
conuenit sedere ad dexteram patris. Uno
quidem modo inquantum eternaliter ma-
net incorruptibilis in beatitudine patris, q̄
eius dextera dicitur: secundum illud psa. Del
lectationes in dextera tua vsq; in finem. Uñ
augu. dicit in li. de symbolo. sedet ad dextē
ram patris. sedere habitare intelligite quo-
modo dicimus de quocūq; hoīe, in illa p̄tia
sedit per tres annos. Sic ḡ credite christuz
habitare in dextera dei p̄tis: beatus. n. est,
z ipsius beatitudinis nomē est dextera pa-
tris. Alio⁰ dr̄ chr̄s sedere in dextera dei
p̄tis inquantū patri conregnat, z ab eo hz iu
diciariam potestatez: sicut ille q̄ sidet regi
ad dexteraz, assidet ei in regnando, z iudica
do. Uñ aug. dicit in alio sermone de symbo
lo, Ipsam dexteram, intelligite ptātem quā
accepit ille hō susceptus a deo, vt veniat in-
dicaturus, qui prius venerat iudicandus.

Ad pmū Ergo dōz, q̄ (sicut dam. di
cit in. 3⁰ li.) nō localē dextera p̄tis dicimus, qualiter em̄ qui incircū
scriptibil; ē, localē adipiscek ōtrā. Dextera
enim z sinistra eorum que cirūscribuntur
sunt. Dexteram autem patris dicimus glo-
riam z honorem diuinitatis. ¶ Ad secūdū
dicendum, quod ratio illa procedit, secundū
quod sedere ad dexteram, intelligitur cor-
poraliter. Unde aug. dicit in quodaz sermo
ne de symbolo, Si carnaliter accepērimus
quod christus sedet ad dexteram patris, ille
erit ad sinistrā. Ibi tāt. i. in eterna bitudi-
ne ois dextera est: q̄ nulla est ibi miseria.

¶ Ad 3ᵐ dōm. q̄ (sicut greg. dicit i homil.
ascēsionis) sedere tuicantis est: stare vero
pugnantis vel adiuuantis. Stephanus ḡ
in laboze certamīnis positus, stantem vidit,
quē adiutorem habuit. Sed hunc post ascē
sionem mar. sedere describit: q̄ post ascen-
sionis sue gloriam, iudex in fine videbitur.

¶ Utrum sedere ad dexteram patris, conueniat christo secundum quod deus. Ar. 2.

Ad scōm Sic proceditur. Uide-
tur q̄ sedere
ad dexteram patris, non conue-
niat chr̄o ſm q̄ deus. Christ⁹ em̄
ſm q̄ est de⁹, est dextera patris. Sed nō vī
dek idē esse dextera alicui⁹, z ille q̄ sedet ad
dexterā eius. Ergo xp̃s ſm q̄ est de⁹, non
sedet ad dexterā patris. ¶ Ꝑ. Mar. vlt. dr̄,
q̄ dn̄s Jesus assumptus est in celū, z sedet
a dextris dei. Christus aūt nō est assumpt⁹
in celū, ſm q̄ de⁹. ergo etiā nec ſm q̄ de⁹
sedet a dextris dei. ¶ Ꝑ. Christ⁹, ſm quod
deus, est equalis p̄ri z spūsctō. Ergo si xp̃s
ſm q̄ deus, sedet ad dexteraz p̄tis: pari rō
ne z spūsctūs sedebit ad dexterā p̄tis z filij,
et ipe pater ad dexterā filij z spūsancti. q̄ō
nusquam inuenitur.

Jtuꝰ
clar⁹.
¶ In
corpo
re vna
cōclo.

Sed ꝯ Est. q̄ō Dam. dicit, q̄ dextera
p̄tis dicim⁹ gloriā z honorem
diuinitatis: in qua filiꝰ dei exititt ante scla,
vt deus, et patri consubstantialis.

Rñdeo Dōm. q̄, vt ex predictis ptz,
noie dextere, tria intelligi pos-
sunt. Uno mō, ſm Dam. gloria diuinitatis:
alio mō, ſm aug. bitudo p̄tis: tertio mō, hz
eūdē. iudiciaria ptās. Sessio āt, vt dcm̄ est,
vl habitationē, vl regiā seu iudiciariā digni
tatē designat. Unde sedere ad dexterā p̄tis,
nihil aliud est, hz simul cū patre habere glo
riā diuinitatis, z beatitudinē, z iudiciariam
potestatē: z hoc immutabiliter et regaliter.
Hoc aūt cōuenit filio dei. secūdū q̄ deus.
Unde manifestū est, q̄ Christus, ſm quod
deus, sedet ad dexterā patris. Ita tamen q̄
hec prepositio ad, que transitiua est, solam
distinctionē personalē importat, et originis
ordinem, non autem gradum nature, vel di
gnitatis, qui nullus est in diuinis personis:
vt in prima parte habitum est.

Ad pmū Ergo dōm. q̄ filius dei
ꝺ̄ dextera p̄tis appro-
priate, per modū quo etiā dicit virtus p̄tis.
Sed dextera patris, ſm tres significatiōes
predictas, est aliquid cōmune tribus perso
nis. ¶ Ad secundum dōm. q̄ Christus, ſm
q̄ hō, est assumptus ad diuinū honorē. q̄ in
predcā sessione designat. Sed tū ille honor
diuinus cōuenit Christo, inquātum est de⁹,
nō per aliquā assumptionē. sed per eternam
originē. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ nullo mō pōt
dici, q̄ pater sedeat ad dexterā filij vel spūs
cti: q̄ filius z spūsanctus trahunt originē a
patre, et non econuerso. Sed spūsanctus
propie pōt dici sedere ad dexteram p̄tis vel
filij, ſm sensum predictū, licet ſm quādā ap-
propriationē attribuatur filio, cui appropria
tur equalitas: sicut dicit aug. q̄ in patre est
vnitas, in filio equalitas, in spiritu sancto,
vnitatis equalitatisq; connexio.

¶ Utrum sedere ad dexteram patris, conueniat Christo, ſm quod homo, Artic. 3.

Ad tertiū Sic proce-
ditur. Uī q̄ se-
dere ad dexterā p̄tis, nō cōueniat xp̃o ſm q̄ homo. Ut enim
dam. dicit, dexterā p̄tis dicim⁹
gliam z honorē diuinitatis. Sz honor z glo
ria diuinitatis nō cōuenit xp̃o ſm q̄ hō. Er-
go vī q̄ xp̃s ſm q̄ homo, nō sedeat ad dexte-
ram patris. ¶ Ꝑ. Ro. 8. super illud, q̄ est
ad deteram dei. exponit glos. i. equalis p̄ri
in honore quo deus pater est, vel ad dexte-
ram patris. i. in potioribus bonis dei. Et su
per illud heb. j. sedet ad dexteram dei in ex-
celsis. glo. i. ad equalitatem patris, sup om-
nia, z loco z dignitate. Sed esse equalē deo,
nō conuenit xp̃o ſm q̄ homo, nam ſm hoc,
ipse dicit Jo. 14. pater maior me est. Ergo
vī quod sedere ad dexteram patris, nō con
ueniat christo ſm q̄ homo.

Sed contra Est, quod aug. dr̄
cit in sermone de
symbolo, Ipsam dexteram, intelligite po-
testatem quam accepit ille homo susceptus
a deo, vt veniat iudicaturus, qui prius ve-
nerat iudicandus.

Rñdeo Dicendum, quod, (sicut di-
ctum est) nomine dextere pa
tris, intelligitur vel ipsa gloria deitatis ip-
sius, vel beatitudo eterna eius, vl potestas
iudiciaria z regalis. Hec autem prepositio
ad, quendam accessum ad rem designat: in
quo designatur conuenientia cum
quadam distinctione: vt supra dictum est.

¶ Q̄ō q̄dē pōt ee tripl'r. Uno⁰ vt sit cōue-
nientia in nā, z distinctio in persona, et sic

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super arti. 4.

Jtul⁹ clar⁹. ¶ In corpore vna cõclusio. Sedere ad dexteram patris / est proprium christi. Probatur. Sedere ad dexteram patris ſm diuinam quidem naturam / est esse in equalitate patris / ſm autem humanã est esse in excellentissima possessione paterne hereditatis: sed vtrũq; soli christo conuenit ergo. Reliqua clara sunt in litera.

¶ Sup. q. 59. arti. 1.

Jtul⁹ clar⁹. ¶ In corpore vna cõclusio. Judiciaria potestas ꝓprie attribuit christo. Probat. triplex requisitorum ad iudicium (scz potestatis / rectitudinis zeli / z sapientie) tertiũ est ſm quod accipit forma iudicij: sed filius est sapia genita z veritas a patre procedens: ergo iudiciaria potestas proprie attribuitur filio dei. Maior declarat discurrendo p illa tria. Et probatur: qz ipsa ratio iudicij est lex sapientiez veritatis. Et confirmatur authoritate aug

xps ſm q filius dei, sedet ad dexteram patris: qz habet eandem naturã cũ patre. Unde predicta cõueniunt essentialr filio, sicut z patri. z hoc est esse in equalitate patris.

¶ Aliomodo ſm gram vnionis: q importat ecõuersio distinẽ nature z vnitatẽ ꝑsone. Et ſm hoc xps ſm qđ homo, est filius dei. z p ois sedens ad dexteraz patris. ita tñ quod ly ſm qđ, nõ designet conditionẽ nature, ſz vnitatem suppositi: vt supra expositum est.

¶ Tertiomodo põt ꝓdictus accessus intelligi ſm gram habitualẽ. que abũdantior est in xpo ꝓe oibus alijs creaturis: intantũ qđ ipsa natura humana in christo, est beatior ceteris creaturis, z super oẽs alias creaturas habens regiam z iudiciariã pratem.

¶ Sic igitur si ly ſm/q, designet cõditionẽ nature: xps ſm qđ deus sedet ad dexteram patris. i. in equalitate patris: ſm aũt qđ hõ, sedet ad dexteram pris. i. in bonis paternis potioribus, ꝓe ceteris creaturis. i. in maiori beatitudine, z habens iudiciariã pratem. Si vero ly ſm quod, designet vnitatẽ suppositi, sic etiam ſm qđ homo, sedet ad dexteram patris ſm equalitatem honoris: inquã tum. s. eodem honore veneramur ipsum filium dei cum natura assumpta: vt supra dictum est.

Ad ꝓmum Ergo dõm. q hũanitas xpi ſm condiciones sue nature nõ habet gẽam vel honorem deitatis: quam tamen habet rõne ꝑsone cui vnitur. Unde ibidem dam. subdit. Jn qua. s. gẽa deitatis, det filius exẽs ante secula vt deus z pri consubstantialis, sedet consẽcata carne eius: adoratur em vna hypostasis vna adoratiõe cum carne eius, ab omni creatura ✠. ¶ Ad ſm dicendum, qđ christus ſm quod homo, subiectus est pri, ꝓout ly ſm q. designat conditionem nature, z ſm hoc nõ competit ei sedere ad dexteram patris secundum rõnem equalitatis, secundum quod est homo. Sic autem competit ei sedere ad dexteram patris, secundum quod per hoc designatur excellentia beatitudinis z iudiciaria potestas super omnem creaturam.

¶ Ad tertium dicendum, quod esse in equalitate patris, non pertinet ad ipsam naturam humanam christi, sed solum ad ꝑsonam assumentem. sed esse in potioribus bonis dei, secundum quod importat excessum aliarum creaturarum, conuenit etiam ipsi nature assumpte.

3. di. 12. q. 3. ā. 3, 9. 3.

¶ Utrum sedere ad dexteram patris, sit proprium Christi.

Articulus 4.

Ad quartum Sic proceditur. Uidetur quod sedere ad dexteraz patris, nõ sit ꝓprium christi. Dicit enim apostol⁹ ephe. 2. quod deus conresuscitauit nos, z consedere fecit in celestibus in christo iesu. Sed resuscitari non est ꝓpriũ christi, Ergo etiã pari rõne nec sedere ad dexteram dei in excelsis. ¶ ℔. Sicut aug. dicit in li. de symbolo, xpm sedere ad dexteram patris, hoc est habitare in eius britudine. Sz hoc multis alijs ꝑuenit. Ergo videtur quod sedere ad dexteram patris, nõ sit ꝓpriũm xpi. ¶ ℔. Ipse dicit apo. tertio. Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut et ego vici. z sedi cum patre meo in throno eius. Sed per hoc sedet xps ad dexteram patris, qđ sedet in throno eius. ergo etiaz z alij qui vincunt, sedent ad dexteram patris. ¶ ℔. Matth. 20. dns dicit. Sedere ad dexteram meã vel sinistrã nõ est meũ dare vobis. sed ꝺbus paratũ est a ꝑse meo. Hoc aũt frustra diceretur, nisi esset aliquibus paratum. Nõ ergo sedere ad dexteraz conuenit soli christo.

Sed cõtra Est. q dicitur ad hebr. ꝓio. Ad quẽ angelorũ dixit aliquando, sede a dextris meis. i. in meis bonis potioribꝰ, vel mihi ſm diuinitatẽ equalis. q. d. ad nullum. Sz angeli sunt superiores alijs creaturis. ergo multo magis nulli alij cõuenit sedere ad dexteraz ꝑris, qm christo.

Rñdeo Dõm, q (sicut dcm est) xps vt sedere ad dexteraz patris inquãtũ ſm diuinã naturam est in equalitate patris, ſm autem humanã naturam in excellenti possessione diuinorũ bonorũ ꝓe ceteris alijs creaturis. Utrũq; aũt soli xpo cõuenit. Unde nulli alij, nec angelo nec homini cõuenit sedere ad dexteram patris, nisi soli Christo.

Ad ꝓmũ Ergo dicẽdũ, qđ q: xps est caput nostrũ, illud quod collarum est xpo, est et nobis in ipso collatum. Et ꝓpter hoc q: ipse iã resuscitatus est, dicit apls. quod deus nos quodãmodo et cõresuscitauit. qui tñ inmobilipstis nõ dum sumus resuscitati, sed resuscitandi ſm illud ro. 8. qui suscitauit iesum a mortuis, viuificabit z mortalia corꝑa nostra. Et ſm eundem modũ loquendi subdit apls. quod consedere/ nos fecit in celestibus. i. in hoc ipso qđ caput nr̃m. qđ est xps, ibi sedet. ¶ Ad ſm dõm, qđ q: dexterа est diuina bitudo sedere in dextera, nõ signat simpliciter esse in beatitudine, sed hẽ beatitudinem cum quadam ꝺnatiua ꝓtate, z quasi ꝓpriã z naturalez, quod soli xpo cõuenit. nulli aũt alij creature. Potest tamẽ dici qđ ois scitis qui est in beatitudine, est ad dexteram dei constitutus. vnde z dicitur mat. 25. q: statuet oues a dextris. ¶ Ad tertium dõm, q ꝑ per thronũ signatur iudiciaria ꝓtas, quã xps habet a ꝑre. z ſm hoc dr̃ sedere in throno ꝑris. Alij aũt scti habent eam a xpo. z ſm hoc dicunt in throno xpi sedere: ſm illud mat. 19. sedebitis z vos super sedes duodecim. iudicãtes duodecim tribus israel. ¶ Ad quartũ dõm, q (sicut chry. dicit super mat.) locus ille. i. cõlessus dextere. inuitus est oibus, nõ soluz hoibus, sed etiã angelis. sicut em ꝑcipuũ vnigenitũ, ponit paulus dicens, ad quẽ aũt angelorũ dixit vnq̃. sede a dextris meis. Unde ergo nõ quasi exñtibus quibusdam qui sessuri sint, sed cõsedẽs interroganti⁹ supplicationi ✠ rñdit: hoc enim vnũ solum querebant ꝓe alijs, stare apud ipsum. Põt tñ dici qđ petebãt filij zebedei, excellentiã hr̃e ꝓe alijs in participatiõ iudiciariaz ꝓtatem eius. Unde nõ petebant quod sederent ad dexteraz vel sinistram patris: sed ad dexteram vel sinistram christi.

Alias ✠ fulpicianus.

¶ De iudiciaria potestate Christi. Questio. 59.

Einde Cõsiderãdum est de iudiciaria ꝓtate xpi. ¶ Et circa h q̃runtur sex. Primo vtrũ iudiciaria potestas sit attribuẽda xpo. scõ vtrũ conueniat sibi ſm q: est homo. tertio vtrum eã fuerit ex meritis adeptus. quarto vtrũ eius potestas iudiciaria, sit vniuersalis respectu omnium hominum. quinto vtrum ꝓter iudicium quod agit in hoc tempore, sit expectandum aliud vniuersale iudicium futurũ per ipsum. sexto vtrum eius iudiciaria potestas etiam ad angelos se extendat.

De executione autem finalis iudicij conuenientius agetur, cum considerabimus de his que ꝑtinent ad finem mũdi: nũc autem sufficit ea sola tangere, que ꝑtinent ad christi dignitatẽ.

¶ Utrum iudiciaria ꝓtas sit ꝑpr̃ xpo attribuenda. Arti. 1.

Ad primũ Sic procedit. Uidetur qđ iudiciaria potestas non sit specialiter attribuenda xpo. Judicium enim aliquorũ videtur ꝑtinere ad dñm. vñ dicit ro. 14. tu quis es qui iudicas alienũ seruũ? Sed esse dominũ creaturarum, est cõmune toti trinitati. Non ergo specialiter debet attribui christo iudiciaria potestas. ¶ ℔. Dan. septimo dicitur. Antiquus dierum sedit. z postea subditur, Judicium sedit. z libri aperti sunt. Sed antiquus dierum intelligitur pater: qr vr hyr. dicit. in patre est eternitas. Ergo iudiciaria potestas magis est attribuenda patri q̃ christo. ¶ ℔. Eiusdem videtur esse iudicare, cuius est arguere. Sed arguere, ꝑtinet ad spiritum sanctum, dicit enim dominus Joan. 16. cum autem venerit ille (scilicet spiritus sanctus) arguet⁹ mundum de peccato, z de iustitia. z de iudicio. Ergo tã iudiciaria potestas magis debet attribui spiritui sancto q̃ christo.

Sed contra Est. quod dicitur ꝓactum. 10. de christo. Hic est, qui constitutus est a deo, iudex viuorum z mortuorum.

Respõdeo Dõm. q ad iudicium faciendum tria requiruntur. Primo quidem potestas subditos coercendi. vnde dicitur eccles. 7. noli querere fieri iudex, nisi valeas virtute irrumpere iniquitates. Secũdo requiritur rectitudinis zelus: vt. s. aliqs nõ ex odio vel liuore, sed ex amore iustitie iudicij, ꝓferat: ſm illud ꝓuer. 3. quem. n. diligit dns, corripit. z q̃si pr̃ in filio cõplacet sibi. Tz reqrit sapia, ſm quam format iudicia. vñ dr̃ eccl. 10. iudex sapiẽs iudicabit ꝓplm suum. Dicit aũt duo ꝓe tigunt ad iudicia. Tz ꝓpe 3m est ſm qđ accipit forma iudicij: qz ipsa rõ iudicij, ẽ lex sapie vel ꝟitatis. ſm quã iudicat. Et qz filꝰ ẽ sapia genita, z ꝟitas a ꝑre ꝓcedẽs, z xps ꝑfecte repũtans, iõ ꝓpe iudiciaria ptãs attribuit filio dei. Uñ aug. dicit in li. de vera religiõe, Illa est icõmutabilis illa ꝟitas, q̃ lex oĩum artiũ recte dr̃, tars oipotentis artificis. Ut aũt nos z oẽs aie rõnales, Tz ꝟitatẽ de iferioribꝰ recte iudicam⁹, sic de nobis q̃n eidẽ coherem⁹, sola ipa ꝟitas iudicat. De ipa ꝟo nec ꝑ: nõ em mũ⁹ ẽ q̃ ipe. Et iõ q̃ ꝑ iudicat. ꝓ ipa z iudicat. Et postea cõcludit ꝑ. z non iudicat quẽq̃; sed omne iudicium dedit filio.

Ad ꝓmum Ergo dõz, q ex illa rõne ꝓbat q iudiciaria ptãs sit cõis toti trinitati: qđ verꝫ ẽ. Sz tñ q quãdã appropriationẽ. iudiciaria ptãs attribuit filio: vt dicum ẽ. ¶ Ad secundum dõz. q sic aug. dicit in ferto ỏ tri. Patri attribuit eternitas ꝓp cõmẽdationẽ ꝓncipij: qđ ipor ak i rõe eternitatis. Ibidẽ ẽt aug. dicit, q filius ẽ ars ꝑris. Sic igit author ritas iudicãdi attribuit ꝑri. inquantuz ẽ ꝑn̄ filij. Sz ipsa rõ iudicij attribuit filio, q ẽ ars z sapia ꝑris: vt. s. sicut ꝑ facit oia per filiũ. inquãtũ ẽ ars et⁹, ita ẽt iudicet oia ꝑ filiũ. inquãtũ ẽ sapia z ꝟitas et⁹. Et hoc significat in daniele: vbi ꝑ ỏz. q antiquꝰ dies sedit: z postea subdit. q filꝰ hois ꝑuenit vsqz ad ãtiquũ dierum z dedit ei ꝑtatẽ z honorẽ z regnum. Per qđ aũt intelligat. q authoritas iudicãdi ẽa. s. ad ꝑfem, a quo filꝰ accepit ꝑtatẽ iudicãdi.

¶ Ad ter̃ dõm, q (sicut aug. dicit sup Jo.) ita dixit chr̃s q: spũs scus arguet mũdũ de pcto: tanq̃ diceret, ille diffundet in cordibus vr̃is charitatẽ. sic. n. timore depulso, arguẽdi habebitis libertatẽ. Sic q̃ spũs scõ attribuit iudiciũ. nõ quantum ad iudicij rationem: sed q̃tum ad affectum iudicandi quẽ hoies habent.

¶ Utrum iudiciaria ptãs ꝑueniat chr̃o ſm q: est hõ. Arti. 2.

Ad scõm Sic ꝓcedit. Uñ q iudiciaria ptãs nõ ꝑueniat chr̃o ſm q: est hõ. Dicit. n. aug. in li. de vera religiõe, q iudiciuz attribuit filio inquantũ ẽ ipsa lex ꝑ: sz hoc ꝑtinet ad chr̃m ſm q: est deꝰ. Ergo iudiciaria ptãs nõ conuenit chr̃o ſm q: est hõ, sed ſm q: est deꝰ. ¶ ℔. Ad iudiciariam ꝓtatem ꝑtinet ꝑmiare bñ agẽtes, sic z punire malos. Sed premium bonorũ opez est beatitudo eterna. q̃ non dak nisi a deo: dicit. n. aug. super Ioã. q: ꝓticipatiõe dei fit anima btã, non autez ꝓticipatiõe aie sctẽ. Ergo vr̃ q: iudiciaria ptãs non cõueniat xpo ſm q: ẽ hõ. Tz ſm q: ẽ deꝰ. ¶ ℔. Ad iudiciariã chr̃i ꝓtatẽ ꝑtinet iudicare occulta cordium: secundum illud ꝑ ad cor̃. 4. nolite añ tẽ iudicare, q̃adusq; veniat dns, qui z illuminabit abscondita tenebraz, z manifestabit cõsilia cordiũ. Sed hoc ꝑtinet a solã ꝟitatẽ dinã: Tz illud hiere. 17. ꝓauũ est cor hominis z inscrutabile. quis cognoscet illud? ego dominus scrutans corda, z ꝓbans renes: q̃ do vnicuiq; ꝟxta viam suã. Ergo iudiciaria potestas non conuenit christo secundum q: est hõ, sed ſm q: est deꝰ.

Sed ꝓtra Est. quod dicitur Jo. 5. Potestatem dedit ei iudicium facere, q̃ filius hominis est.

Rñdeo Dõm, q̃ Chr̃. sup Jo. sentire vr̃. q̃ iudiciaria ptãs nõ ꝑueniat xpo ſm q: est hõ, sed solũ ſm q̃ est deꝰ. Uñ aut horitatẽ Jo. inducta. sic exponit. Ptãtẽ dedit ei iudiciũ facere, z postea subdit: q: filꝰ hois est, nolite mirari ß, nõ em ꝓpterea suscepit iudiciũ. qm̃ hõ est: Tz q: ineffabilis dei filius est, ꝓpterea iudex est. q: ỏo ea q̃ dicebañ. erant mala ea q̃ ſm hoiez. iõ hãc opinionẽ solues dixit, ne miremini q: filꝰ hois est, eterꝰ ipse est ẽt filꝰ dei. Mõ q̃dẽ ꝓbat q resurrectionis esse ẽt. Uñ subdit: q: venit hora in q̃ oẽs q̃ in monumẽtis sunt, audiẽt vocẽ filij dei. Sciẽdũ tñ. q: q̃uis apud deũ remaneat ꝓmenua authoritas iudicandi: hoiꝰ tñ cõmittit a deo. iudiciaria ptãs respectu eoz. q eoz. iurisdictioni subiciunt. Uñ ỏ: deut. 1. qđ iustũ est iudicate, z postea subdit, q: dei est iudiciũ: cui⁹. s. authoritate vos iudicatis, dicũ est. ✠ ñ supra q: xps ẽt in nã hũana est caput tot⁹ ecclesie: z q̃ sub pedibꝰ ei⁹. deꝰ oia subiecit. Uñ ad eũ ꝑtinet. etiã ſm nãm humanã. hr̃e iudiciariã ptãtẽ. ¶ Ꝓpter qđ Aug. authoritatẽ ꝓdictã euãgelij sic dicit esse intelligẽdam. Ptãtẽ dedit ei iudiciũ facere. q: filꝰ hois est, nõ q̃dẽ ꝓpter ꝺditionẽ nãe: q: oẽs hoies hmõi ptãtẽ hr̃ent (vt chr̃. obiicit) sed hoc ꝑtinet ad gram capitis, quã xps in humana nã accepit. ¶ Cõpetit aũt xpo hoc mõ ſm humanam nãm iudiciaria ptãs, ꝓpter tria. Primo q̃dẽ, ꝓpter ꝑuenientiã z affinitatẽ ipsi⁹ ad hoies. sicut em deꝰ p causas mediãs, tãq̃ ꝓpinquiores effectꝰ opat, ita iudicat p hoiez xpm hoies, vt sit suauius iudicij hoibꝰ. Uñ apls dicit heb. 4. nõ habemꝰ pontificẽ, q̃ nõ possit cõpati infirmitatibꝰ nr̃is, tẽtatũ p oia ꝑ similitudinẽ ✠ absq; ꝑcto, adeamus ergo cũ fiducia ad thronũ gratie ei⁹.

¶ Scõo, q: in finali iudicio (vt Augu. dicit sup Jo.) erit resurrectio corꝓz mortuoũ q̃ suscitat deus per filiũ hois, sicut per eundem xpm suscitat animas inquãtũ est filius dei. ¶ Tertio, q: vt Augu. dicit in li. de verbis domini, rectum erat vt iudicandi viderent iudicem, iudicandi autem erant boni z mali: restabat vt in iudicio, forma serui et bonis et malis ostenderetur, forma dei solis bonis seruaretur.

Ad ꝓmũ Ergo dõm. q̃ iudiciũ ꝑtinet ad veritatẽ. sicut ad regulã iudicij: Tz ad hoiem q̃ est veritate ibutus. ꝓtinet ſm q: est vnũ quodãmõ cũ ipsa veritate. q̃si qđã lex z q̃dã tustitia aiata. Uñ z ibidẽ Aug. introducit qđ vr. 1. cor. 2. spũalis iudicat oia. Alia aũt xpi ꝓe ceteris creaturis magis fuit vnita veritati, z magis ea repleta: ſm illud Jo. 1. vidimꝰ eũ plenũ gr̃e et veritatis. Et ſm hoc ad animã xpi, maxime ꝑtinet omnia iudicare. ¶ Ad secũdũ dõm. q: solꝰ dr̃ ẽ. sui ꝓticipatione alias btãs facere. Sz adducere hoies ad britudinẽ. cõuenit xpo, inquãtũ ẽ caput z author: salutis eoꝝ: ſm illud heb. 2. q̃ multos filios i gliaz adduxerat. authoritatẽ salutis eoꝝ ꝑ passionez cõsummari. ¶ Ad tertiũ dõm. q: cognoscere occulta cordiũ dr̃ iudicãdi, ꝑ se q̃dẽ ꝑtinet ad solũ deũ. Sz exresultantia diuinitatis ad aiam xpi, conuenit ẽt ei cognoscere z iudicare occulta cordiũ: vt. s. dictũ ẽ, cũ de scia xpi agueretur. Et ideo dicit ro. 2. In die cum iudicabit deus occulta hominuz per iesum christum.

¶ Utrum Christus ex meritis adeptus fuerit iudiciariam potestatem. Arti. 3.

Ad tertiũ Sic ꝓcedit. Uñ q̃ xps non ex meritis fuerit adeptus iudiciariam ptãtẽ. Judiciaria em ptãs assẽdit regiã dignitatẽ ſm illud. puer. 20. rex qui sedet in solio iudicij, dissipat oẽ malũ intuitu suo. Sz regiam dignitatẽ xps obtinuit absq; meritis: cõpetit enim ei ex hoc ipso q: est vnigenitus dei. dicit em luc. ꝓio. dabit ei dns deus sedẽ dauid patris ei⁹, z regnabit in domo iacob in eternũ. Ergo xps iudiciariã ptãtẽ nõ obtinuit ex meritis. ¶ ℔. Sicut dcm ẽ. iudiciaria ptãs cõpetit xpo inq̃tũ ẽ caput nr̃z. Sz gra capitis nõ cõpetit xpo ex meritis. Tz cõsequitur ꝑsonalẽ vnionẽ diuine z hũane nature: ſm illud. vidimus gl̃iam ei⁹ quasi vnigeniti a ꝑre. plenũ gr̃e z ꝟitatis. z de plenitudine ei⁹ nos oẽs accepim⁹. qđ ꝑtinet ad rõnẽ capitis. Ergo vr̃ q: xps nõ habuerit ex meritis iudiciariã ptãtẽ. ¶ ℔. Apls dicit ꝓme ad cor̃. 2. spũalis iudicat oia. Sz hõ efficit spũalis ꝑ gram q̃ non est ex meritis: alioq̃n tã nõ eẽt gr̃a. vt dr̃ ro. xi. Ergo vr̃ qđ iudiciaria ptãs nõ conueniat nec xpo nec aliꝑ ex meritis, sed ex sola gratia.

Sed contra Est. qđ dr̃ Iob. 36. Cã tua q̃si ipse iudicata ẽ, iudiciũ cãmq; recipies. Et aug. dicit in li. de verbis dñi. Sedebit iudex qui stetit sub iudice, dãnabit vero reos, qui falso factus est reus.

Rñdeo Dõz. q: nihil ꝓhibet vnuz et idez deberi alicui ex causis diuersis: sicut gl̃ia corꝓis resurgentis, 4. dist. 48. q. 1. ar. 1. Et. 4. 5. c. 96. ꝓncipio. Et opus. 3. capi. 249.

¶ Super arti. 2.

Nã corꝓe tria fuerunt. Ꝓio rectaꝝ opinio chrysostomi: q aĩr pũctuat tertiũ euãgelij ꝙ nos / ipse em illa ꝑba q: filꝰ hois est / nõ ꝑiũgit cũ ꝓcedẽtib⁹. s. ptãtẽ dedit ei iudiciũ facere: sed ꝑiũgit ea cũ sequẽtib⁹. s. nolite mirari ß. 3ta q̃ apꝰ chr̃. ꝑclusit ꝓma sua ibi ꝓtãtẽ dedit ei iudiciũ facere: vichoat sed a sua ibi: q: filꝰ hois est / z concludit ibi / nolite mirari ß. Et est sensus / q̃ ꝓpterea q: filius hois est / nõ accipiãt admirationẽ de andicta sua in ꝓtãtez dedit ei iudiciũ facere: vt clare ꝓtz in hac lra. ¶ Scõo rñdet q̃sto vna ꝓclone. Ad. 1 ꝑz / ẽt ſm humanã nãm ꝓtinet hr̃e iudiciariã ptãtem. ꝓbat. Judiciaria ptãs cõmittit a deo hoibus respectu eoꝝ. q̃ illoꝝ iurisdictioni subdunt remanẽte apud deꝝ primeua ptãte iudicandi: sed xps vt hoꝰ est caput ecclie / z oia ꝙ subiecta sub pedibus suis: ß. Maior ꝓbat auctẽ deut. et minor hr̃ ex ꝙtadictis. ¶ Tertio rñdet ad ch̃r. ex auctẽ augu. soluit q̃ obiones ei⁹. Et solo ꝙsistit in hoc q: cũ vr̃ q: filius hois est / nõ signatur sola natura filij hois ꝙ ẽt gra qua plenus erat filius hois: z sic ly q: filius hois z cõ cludit ꝓcedẽtẽ sniaz. Et ꝓ sic clarior apparet ista euangelij. ¶ Quarto reddit triplicẽ rõnem hr̃e cõuenire xpo ſm humanã nãm cõpetit iudiciaria ptãs. Et clare parent in litera.

¶ Super arti. 3.

Nã corꝓe vna cõclusio. Judiciaria potestas homini xpo cõpetit z ꝓp diuinã ꝑsonam z ꝓp capitis dignitatẽ z ꝓp gr̃e habitualis plenitudinẽ / z cũ his ex merito ei⁹ obtinuit. ꝓbat. z ꝓio q̃ ad simultatem tot modoz: qz vnuz põt deberi alicui ex eãs diuersis. qb̃ declaratur exẽplo gl̃ie corꝓis christi. Deinde quo ad vltimam partem: quia qui ꝓpo dei iustitia iudicatus pugnauit z vicit debet esse iudex &c. Et, confirmat auctẽ scripture

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super arti.4.

Titulꝰ clarus.

¶In corpore vne sunt ꝛclusiones. Prima est. Xpo ſm diną nām ꝓuenit oium iudiciū. Probat: qꝛ sicut pr̄ oia facit ꝙ ꝑ filiū, ita oia iudicat ꝙ illud. Scda ꝛcla ē. Oēs res hūane sub dūk iudicio xpi ſm hūaną nām, probat tripliciter. z oia cla rā sunt.

¶Super arti. 5.

Titulꝰ clar⁹.

¶In corpore vna est conclusio. Ultra iudiciū qđ i cuiusꝫ hois mortē fit/opz ee finale in dicium in nouissimo die. Probat sic. Iudiciū de aliq̄ re mutabili/dari pfecte nō pt ante eiꝰ cōsummationē: ꝛ3 vita hois ꝛ3 sit per mortē terminata ſm se/remanet tñ ꝛ3 qđ mutabilitati ſ3iecta vsq; ad finē mūdi/dependens ex futuris: ꝛ3 nō pōt vita hois ſm id qđ qlibꝫ ad vnūquęq; ptinet/pfecte iudicari an finē mūdi: ꝛ3 oēs finale iudiciū in nouissimo die vltra pficiare/ꝙ fit i cuiusꝫ morte. Matth. ꝓpō manifestat duplicit: prio i actiōt⁹ scōz hoiꝰ. z adh̄ effertur auctas apti. Minor ät ꝓpō manifestat i ꝙnq; gnibus relicta. vite hūane s. i memoriis in filiꝭ in effectib⁹ operiꝭ in corpib⁹/z in amatis. Et qm dixisset forte alicꝭ/ꝙ religēte sunt imptinentes ad xpi iudiciū: iō ad ꝛ excludēdū authorē apponit rōnē/ quā ꝓficit i rnsione ad ꝑmū. Est ät rō integra/qđ hec oia qꝛ claudunt sub gne ꝑmū vł pene cadūt sub estimatiōe dini iudiciꝭ: qđ oia hūana premia/oēsq; hūanas penas se extēdit. ꝛ3 ät discurrēdo per singula enumerata/ꝙ nōnulla pena z nōnulli ꝛmiū ē hois i supradictis relictis ſsupposita imortalitate aie z corporis post resurrectionē: vt hic supponimus.

¶Aduerte hic/qma sor ꝓpō est ꝑse nota/loqndo ꝙ iudicio alicuiꝰ rei ex ꝓpriis ipsius: vt ꝛ3. Et hoc dico ne fallaris a captiosis/obiectibꝫ ꝙ eterno dei iudicio ꝙ singula pfectissime iudicat anteq̄ fiant, xps etiā ſm ꝙ homo ab instanti cōceptionis sue / perfectissime cognouit omnes has reliquias añq̄ fiant. Sed hec sunt ex pte cognoscentis: pns ät rō ex pte rei cognite se tenet: e per se notā propositionem assumit quod rei mutabilis perfectum iudicium dari non potest ante illius consummationē. Et si ipsi iungas ꝙ dna sapia disponit oia suauiter: acꝙ hoc qꝛ suauis dispō indicij rei mutabilis /exigit vt discutiat ſm modum nāe sue/videbis ꝙ sapientissime pcessit author ad cōcludēdū finale iudicium: ex eo ꝙ pfectū iudiciū rei mutabilis non pōt suauiter dari ante illius cōsummationē. ¶Et hec dicta sint de iudicio ꝺ tenus infra cognitionis seu speculationis limites ꝛsistit: vt autem extensione sit practicum ad puniē dum vel ꝑmiandum/ abiqꝫ distōne aliquas ꝛ3 ꝓponem maiores esse vł verissimam: qm reddere premiū vel penā pfecte/ presupponit cōsummationem operis puniendi vel premiandi. Et iuxta hunc sensum clare ꝛ3 procedit⁹ hec obiectio aliqua: qꝛ nec deus ꝓius punit ꝙ fiat ꝙ puniendum est ꝛc.

¶Circa reliqas ſspectantes ad penaꝫ vel ꝑmiuꝫ ſm authoris sententiā/aduerte ꝙ hec videanꝫ ꝙ accīs ꝛ ſpiter aliena ab ea natura ſ3 apud nra iudicia ſ3 ſpiter aliena ab ea ꝛ ſpiter aliena ab ea dnatione iudicij: apud tñ dnuꝫ iudicū ois estimāda esse ex sacris ſpōt colligēdis. Legimus enim nabuchodonosor ꝓmiatū a deo ob ſtium sibi exhibitū facti ꝙ accīs in oppugnatione tyri: vt ꝛ3 ezech. 28. Dauid ꝙq; punitus legimus ob effectū satis pacchi ꝙ inquit nathan. ꝓpheta/inimicos fecisti blasphemare nos. mē dñi filius ꝙ nat⁹ ē tibi/mortē. 2. reg. 12. Ut̄ ꝛ3 ad ea ēt ꝙ accīs sunt/ diuina se extendere iudicia.

¶In rnsione ad ꝑmū ꝛ tertiū/aduerte ꝙ aliud ē hoiem post mortē sortiri statum immutabilem ſm aias ꝛ aliud est sortiri statū nō impedibilē: aia n. ꝓ mortē ꝓuenit ad statum immutabilem de bonitate in malitiā aut econtra: ꝛ aut est confirmata in bono aut obstinata in malo/ aut ciuis celestis aut iferni. Et ꝓpter hoc attendit̄ immutabilitas status cū qua immutabilitate stat ꝙ ꝓsit ꝛmi pediri ad tps ne ad suam cinitatem perueniat. Et huiusmodi impedimenta per rium: quod non constituit tertium statū animarum/neq; facit mutationem ꝓ quam in statu ante me/quia est immutabilis. sed impedimentum ꝓstat ꝓsummationi statꝰ illiꝰ. Et simile est ei quod inuenitur in motibꝰ naturalibus: lene enim ascendens sursum/ ſi impediatur in via / non ꝓpteres mutat nec cessante impedimento/ ascendendo motum

Quicunq; enim committitur principale, cōmittitur ꝛ accessoꝛium. Oēs aūt res humane, ordinantur in finem trinitatis, que est salus eterna, ad quam homines, admittunt vel etiam repelluntur iudicio xpi: vt patet math. 2. Et ideo manifestū est, quod ad iudiciariam potestatem xpi pertinent omnes res humane.

Ad ꝑmū Ergo dicendū, qđ sicut dictū ē, iudiciaria ptās consequitur regiā dignitatē. Xps aūt ꝙtus esset rex cōstitutus a deo: nō tñ in terris viuens, terrenū regnū tēporaliter administrare voluit. vñ ipse dicit Jo. 18. regnū meū non est de hoc mundo. Similiter ēt iudiciariam ptātem exercere noluit sup res tpales, qui venerat homines ad diuina trāsferre. vnde ambro. ibidem dicit. Bene terrena declinat qui, ꝓpter diuina descenderat: nec iudex dignatur esse litium, ꝛ arbiter facultatum vicinoꝝ vbi mortuoꝝꝫ iudicia, arbitriuꝫq; meritoꝝ. ¶Ad ſm dom, qđ xpo sunt oia subiecta ꝙtū ad ptātem, quā a pre sup oia accepit: ſm illud matth. vlti. data est mihi omnis ptās in celo ꝛ in terra. Rondū tñ sunt oia et subiecta ꝙtū ad executionem sue ptātis. qđ quidē erit in futuro: qñ de oibus volūtatem suā adimplebit. quoscūq; quidē saluādo. quos dam aūt puniēdo. ¶Ad tertiū dom, qđ ante incarnationem ḥmōi iudicia exercebant per xpm: inquantum deo verbū est, cuius potestatis facta est particeps per incarnationem, anima ei personaliter vnita.

¶Ad tertiū post iudiciū qđ agitur in presenti tpe, restet aliud iudicium. Arti. 5.

Ad quintū Sic procedit⁹. Ut ꝙ post iudiciū qđ in ꝑticulari agitur, non restet aliud iudicium generale. Post vltimam enim retributiōem premioꝝ ꝛ penarū, frustra adhibetur iudicium. Sz in hoc ꝑticulari tempore fit retributio premioꝝ ꝛ penarū: dixit enim dns latroni in cruce luc. 23. hodie mecum eris in paradiso. ꝛ luc. 16. dicitur, qđ mortuꝰ est diues, ꝛ sepultꝰ est in inferno. Ergo frustra expectatur finale iudicium. ¶Ad. Natum ꝓmo dicitur ſm aliam litterā, Nō iudicabit deus bis in idipsum. Sed in hoc tempore dei iudicia exercet, ꝛ quantum ad tpalia, ꝛ ꝙtum ad spualia. Ergo videtur qđ nō sit expectandum aliud finale iudicium. ¶Ad. Premium ꝛ pena rndent merito ꝛ demerito. Sed meritum ꝛ demeritum nō pertinent ad corpus, nisi inquantum est anime instrm, ergo nec ꝓmiū seu pena debet corpi nisi pp aiam. Nō ergo requirit aliud iudiciū in fine, ad hoc ꝙ hō ꝓmiet, aut puniat i corpoꝛ. Ꝓter illd ꝙ nūc ꝓiuntꝰ ꝛ ꝓmiant aie.

Sed cōtra Est. ꝙ vł Jo. 12. Sermo quē locutus sum, ille iudicabit eū in nouissimo die. Erit ergo quoddam iudicium in nouissimo die ꝓter iudicium quod nunc agitur.

Rndeo Dom, ꝙ iudicium de aliq̄ re mutabili, perfecte dari non

pōt ante eiꝰ cōsummationē: sicut iudiciū de aliq̄ actiōe, q̄lis sit pfecte dari nō pōt. ante ꝙ ſt ꝛsummata, ꝛ i se ꝛ in suis effectib⁹: qꝛ multe actiōes vident ēē viles. q̄ ex effectib⁹ demonstrantur nocive. Et sīlr de hoie aliq̄ iudiciū pfecte dari non pōt. quoad eiꝰ vitā terminē: eo ꝙ multiplr ꝓt mutari de bono in malū, aut econuerso. vel de bono in melius, aut de malo in pei⁹. Ūñ apls dic̄ heb. 9. ꝙ hominib⁹ statuꝝ est semel mori, post hꝝ aūt iudicium. ¶Sciendū tñ, ꝙ ꝛ3 ꝓ mortē vita hois tpalis terminē ſm se, remanet tñ ex futuris ſm qđ dependens. Ano q̄dem mō ſm qđ adhuc vixit i memoriis hoium: in quib⁹ quandoq; ꝛ veritate remanet bone fame vel male. ¶Allo modo i filiis, q̄ sunt qñ aliq̄d pfīs (ſm illd eccl. 30. mortuꝰ ē pr̄ eiꝰ ꝛ qñ nō est mortuꝰ, filiꝰ eīs reliq̄t sibi post se) ꝛ tñ multoꝝ bonoꝝ sunt mali filij, ꝛ eꝰ. ¶Quantum ad effectū suoꝝ operꝝ, sīle ex deceptione arrij ꝛ aliorum seductoꝝ, pullulat infidelitas vsq; ad finē mūdi: ꝛ vsq; tūc, pficit fides ex ꝓdicatiōe apl̄oꝝ. ¶Quantum ad corpꝰ: ꝙ qñq; honorifice tradit̄ sepulture. qñq; ꝺo relinquit̄ insepultū, ꝛ tā dē icineratū oīno resoluit. ¶Quoad ea i qb⁹ hō suū affectū desixit: puta i ꝺhuscūq; tpalib⁹ reb⁹ quoꝝ q̄dā citius finiunt. q̄dā diutiꝰ durant. ¶Quia aūt hec subdunt existimationi iudicij dini. Et tō de his oib⁹ pfectū ꝛ mānifestū iudiciū hīi nō ꝑt. q̄diu hꝰ tpis curſ⁹ durat. Et ꝓp tō eē finale iudiciū in nouissimo die: in q̄ pfecte id ꝙ ad vnūquęq; hoiez ꝓtiet q̄cūq; mō. pfecte ꝛ mānifeste iudicet.

Ad pmū Est. ꝙ apls vł 1. cor. 6. An nescitis qm̄ angelos iudicabim⁹? Sed scti nō iudicabūt nisi authoritate xpi, ꝛ multo magis xps hꝝ iudiciariam ptātem sup angelos.

Rndeo Dom. ꝙ angeli subsunt iudiciarie ptāti xpi, non solū ꝙtū ad diuinā nām, ꝓut est ꝛbū dei. sꝛ ēt rō ne hūane nāe. Ad ꝑz ex trib⁹ ꝓmo q̄dē, ex ꝓpinq̄tate nāe assumpte ad deū: qꝛ vł heb. 2. nusq̄ angelos apphēdit. sꝛ semen abrahe apprehendit. Et ꝛ3 aia xpi, magis est repleta ꝺfruite ꝺbi dei. q̄ aliq̄s angelorꝝ, vñ ꝛ angelos illuminat: sicut dio. dicit. 7. ca. cele. hierar. Ūñ de eis hꝝ iudicare. ¶Secdo, qꝛ ꝓ humilitatem passiōis, humana nā in xpo, meruit exaltari sup angelos. ita sicut vł phil. 2. vt in nole iesu oē genu flectat. celestiū. terrestriū ꝛ infernoꝝ. Et ideo xps hꝝ iudiciariā ptātem etiā sup oēs angelos, ꝛ bonos ꝛ malos. In cui⁹ signū vł apoc. 7. ꝙ oēs angeli stabant in circuitu throni. ¶Tertio rōne eorꝝ q̄ circa holes operāt̄: quoꝝ xps spāli quodā mō est caput. Ūñ vł heb. 1. oēs sunt administratorij spūs, in ministeriū missi, ꝓpter eos q̄ hereditāt̄ capitūt salutis. ¶Subsunt aūt iudicio xpi, vno quidē mō quantū ad dispēsationē eoꝝ q̄ per ipsos agunt. q̄ q̄dē dispēsatio fit etiaz per holem xpm: cui angeli ministrabāt, vt vł Mat. 4. ꝛ a quo demones petebant vt in porcos mitterent: vt vł Mat. 8. ¶Secdo q̄tum ad alia accidētalia ꝓmia bonoꝝ angeloꝝ. q̄ sunt gaudia q̄ habēt de salute holis: ſm illud luc. 15. gaudiū erit angelis dei, super vno pctōe pniam agēte) ꝛ etiā quantū ad penas accītales demonū: quib⁹ torquēt̄, vel hic, vel recludunt in inferno. Et hoc etiā pertinet ad hoiem ¶Christū. vñ Mat. 1. vł. q̄ demon clamauit. quid nobis et tibi Jesu nazarene? venisti ante tēpus perdere nos. ¶Tertio quātum ad ꝓmiū essentiale bonoꝝ angeloꝝ, qđ est beatitudo eterna: ꝛ quātum ad penā essentialem angeloꝝ malorū, que est dānatio eterna. Sed hoc factū est per ¶Christum inquantum est verbū dei, a principio mundi.

Ad ꝑmū Ergo dom, qđ ratio illa ꝓcedit de iudicio quātuz ad ꝓmiū essentiale, et penā principalem.

¶Ad scām dom, ꝙ sicut vł Aug. in lib. de vera religione, ꝛ3 spūalis iudicet oia: tñ iudicat ab ipsa veritate. Et tō ꝛ3 angeli ēē eo qđ sunt spūales, iudicent: iudicant tñ a xpo. in quātū est verus. ¶Ad tertiū dom, ꝙ xps hꝝ iudiciū nō solū super angelos: sed ēt sup administrationez totius creature. Si enim vt aug. dicit in 3. de tri. inferiora quodam ordine reguntur a deo per superiora, oportet dicere quod oia regantur per animam xpi, q̄ est supra oēm creaturam. Ūñ ꝛ apls dicit heb. 2. nō em angelis subiecit deus orbē terre. futurū (ſ. subm) ei. de q̄ loquimur. i. xpo. Nec tamen ꝓp hoc aliū cōstituit deus super terram: qꝛ vnus ꝛ idē est deus ꝛ homo, ꝺñs iesus xps. ¶De cuius incarnatiōis misterio ad pns dicta sufficiant.

¶De sacramentis. Questio. 60.

Post Cōsiderationem eoꝝ que pertinent ad mysteria verbi incarnati: cōsiderandum est de ecclesie sacramentis, que ab ipso ꝺbo incarnato efficaciam habēt.

Et prima consideratio erit de sacramentis in communi. scdo de vnoquoq; ordine sacroꝝ in spāli. ¶Circa primū quinqz consideranda sunt. Primo quid sit sacramentū. scdo de necessitate sacroꝝ. tertio de effectibus sacramentoꝝ. quarto de causa eoꝝ. quinto de numero. ¶Circa primū querūtur octo. Primo vtrum sacramētum sit in genere signi. scdo vtrum omne signum rei sacre sit sacramentum. tertio vtrum sacramētuz sit signū vnius rei tantum, vel pluriū. Quarto vtruz sacramentum sit signum quod res sensibilis. Quinto vtrum ad sacramentum requiratur determinata res sensibilis. Sexto vtrum ad sacramentum requiratur significatio que est per verba. Septimo vtrum requiratur determinata verba. Octauo vtrū illis verbis possit aliquid addi vel subtrahi.

¶Utrum sacm sit in genere signi. Arti. 1.

Ad primum Sic ꝓceditur. Videtur quod sacramentum non sit in genere signi. Videtur enim sacramētum dici a sacrādo, sicut medicamentum a medicando. Sz hoc magis videtur pertinere ad rationem motus: ꝛ remoto ꝓhibēte/ a ꝑmeno immutato ꝑñs alcēsum ꝓsequit. Sic em̄ aia imutata ꝑm statum suū/soluto purgatorio tāq̄ remoto ꝓhibēte/ad finē sui limoꝝ ꝛ3 stat⁹ (in quo est ꝑformata ꝙ motem) gratia duce ꝓuenit.

¶Super arti. 6.

Quo corpore duo sunt, ꝓmo rndet ꝙ sīlr ꝙ vna ꝛclone. Angeli subsunt iudiciarie ptāti xpi etiā inquantū est hō. Et ꝓbatur tripliciter. Scdo declarat quo ad qđ angeli subdunt sic xpo. Et sit distō trimēbris. ſ. de ministerio/ vł ꝓmio aut pena accidentali vel ꝓmio aut pena essentiali. Et oia clara sunt in litera.

¶In rnsione ad tertiū/aduerte ꝙ quum ꝛ3 iferiora regit ꝙ superiora: nō intelligit de iferiori ꝛ supiori q̄ cūq; nō nec ꝺ iferiori ꝛ supiori q̄d dis tudine: alioꝺn sequēt q̄ multi ā̄geli regerēt̄ tur per multos ictōs hoies / q̄s elevatos credim⁹ supra multos angelos. ꝛ ꝓter multos scit hoies ꝙ curreret ad administrationē mūdi ꝺ iferio ris: qm̄ adhuc istratio hec mimis vł credita angel. Cōsequens ät ꝺ credim⁹ ēē falsū qm̄ scti hoies ꝛsticū ꝛ ꝺ bliores sint angelis/ſi tñ ꝓmeruit regis mini/vł spūalis aut corpal⁹ere: ꝛ ꝛsed ꝺ ossīs reassumātū ē angel⁹ ꝺbꝰ ꝛ gruit ex natura. Ūñ intelligēdū ē iferiora regi ꝙ ꝓpiora nō ſm q̄d/ꝛ3 simpliꝛ ꝛ absolute. ꝛ ꝓpea qꝛ xps hō ē simpliꝛ et absolute supꝛ oēs angel (qꝛ ē caput oīs ecclesie triūꝑhāti ꝛ aiaꝝ ꝺ bꝰ hoiuꝫ ſupꝛa mꝛ roa angelos/ſi nr̄ angelis ſupiores ſalū ſm q̄d. ſ. ſm bitudinē ꝛ3 ō ex dicta marina aug. ꝛ dio. optime dicitur/ꝙ xps est ſuper administratione tocꝰ creaturē. ꝛ eē hoc aie bꝰ hominꝫ non ꝓsunt vniuersaliter gimini creaturaꝝ.

¶Et hec sufficiant de principali parte huius lib. que de mysterio in arnati verbi tractauit.

¶Sup. q. 60. arti. 1.

Post ꝛ fide ꝛ ratio nem ꝛ. hic inci ꝛ pit secunda pars principalis hui⁹ lib. distincta i ꝓ

4. dis. 1. q. 1. a. 1. q. 1. ꝛ ar. 3. ad. 1. ꝛ ar. 4. q. 1. ad. 1.

ue sacramẽtis in cõi/ re liquas septẽ sc̃z singula septez sacrã. Prima igit hec pars durans vsq; ad quẽ/ stionem seragesimã/ sertã/ inchoat a sacri genere in pio artic/ lo huj⁹ qõnis. 6o. vt clare titulus mõstrat ita q; in titulo huius articuli sacri nomen sumit ꝑm eam signi/ ficationem qua pre/ dicatur de septem ec/ clesie sacramẽtis. Et est intentio inquirẽ/ di an ꝑm illam signi/ ficationem sit in ge/ nere signi: quamuis absq; additione ali/ qua questione propo/ natur: propterea ar/ gumẽta absolute de sacramento arguũt.

¶In corpore articu/ li vna est conclusio. Sacramentũ de quo est sermo/ est in gene/ re signi. ꝓbatur. Nunc loquimur de sacramentis ꝑm qõ important habitudi/ nem signi: ergo. Añs manifestatur ex hoc/ quod sacramenti no/ men est multipler: et dicitur tã habens q̃ causa q̃ signum/ gre/ specu sanctitatis oc/ culte. Et rursus hoc manifestatur ex cõi/ regula: q; ois habẽ/ tia ordinem ad vnũ possunt diuersimode ab illo nominari: vt patet in sanitate ẽ sa/ nis. Nec satis clare sunt ex communib⁹ regulis nominũ mul/ tiplicium ad vnum vel in vno/ ꝑ ad vno/ que abusiue votant analoga. Unde etiaz author in calce respõ/ sionis ad tertiũ hãc abusionem corrigen/ do: quinti dixisset/ scilicet analogice/ sic tm declarauit quid intendẽt subdens. s. secundum diuersam habitudinem ad vnum ꝛc.

¶Super arti. 2.

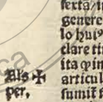

Itul⁹ clar⁹. ¶In corpore au/ thor ac/ commodat diffini/ tionem hanc scilicet signum rei sacre. ad hoc vt sit conuertibi/ lis cum sacramento vt quod ex propria/ te significationis nõ hz/ ex accõmodatio/ ne intelligatur habe/ re. Hinc enim duas ꝓhibentes/ ꝓ vult con/ ditiões rei sacre: scilicet sanctificantis homines: quod non alitũde deducitur/ ẽ ex hoc/ quod signũ ꝓprie datur homi/ ni: cuius est per na/ tã ad rationẽ signi. Ergo sacr̃m ma/ gis est in gñe cause. q̃ in gñe signi. ¶ Ꝓ. Sacr̃m vt aliqđ occultum significare: ꝑm illud thobie. 12. sacr̃m regis absconde/ re bonum est. ꝛ ephe. 3°. que sit, dispensatio sacri absconditi a seculis in deo. Sed illud q̃ est absconditũ, vt esse ꝑ rõnem signi. nã signuz est q̃ ꝓter ꝙ spẽm quã ingerit sensibus, facit aliquid aliud in cognitionẽ venire: vt ꝓz p aug. in. 2. de doctrina christiana. Ergo vr q̃ sacr̃m nõ sit in gñe signi. ¶ Ꝓ. Iuramentum q̃z sacr̃m nolaſ: 22. n. in decr. 22. ca. q. 5. paruuli qui sine etate rõnabili sunt, nõ cogantur iurare: ꝛ q̃ semel piurat⁹ fuerit: nec testis sit post ẽ. nec ad sacr̃m. i. iuramentum accedat. Sed iuramentũ nõ ꝓtinet ad rõnẽ signi. ergo vr q̃ sacr̃m nõ sit in gñe signi.

Sed cõtra Est. q̃ aug. dicit i. 10. de ci. dei. Sacrificiuz visibile, inuisibilis sacrificij sacramentuz. i. sacrum signum est.

Rñdeo Dõm. q̃ oia q̃ ꝓhibẽt ordinẽ ad vnum aliqđ. hz diuersimode, ab illo denoiar/ possunt: sicut a sanitate q̃ est in aiali. denoiatur sanũ non solũ aial. q̃ est sanitatis subm. hz hi medicina sana, inquantum est sanitatis effectiua. dicta vero inquã/ tum est ꝓseruatiua eiusdẽ. ꝛ uina inquantuz est significatiua ipsius. Sic igit sacr̃m põt aliqđ dici, vel quia in se hz aliquã sanctitatem occultã (ꝛ ꝑm hoc sacramentũ idẽ est q̃ sacrum secretũ) vel q; hz aliquẽ ordinẽ ad hãc sanctitatem, vel causę, vel signi. vel ꝑm quã cũqz aliam habitudinem. Specialiter autẽ nunc loquimur de sacr̃is, ꝑm q̃ ꝓportãt habitudinem signi. ꝛ ꝑm hoc sacramentuz ponitur in genere signi.

Ad ꝓmũ Ergo dõm. q̃ qr medicina se habet vt causa effectiua sanitatis. inde est q̃ oia denominata a medicina, dr̃ per ordinẽ ad vnũ primũ agens ꝛ ꝓpter hoc medicamentum ꝓportat causalitatem quãdam. Sed scitas a qua denominatur sacr̃m. nõ significatur q̃ modũ causę efficientis, sed magis per modũ cause formalis vel finalis. ꝛ ideo nõ oportet q̃ sacrz semper importet cãlitatẽ. ¶Ad ꝑm dõm. q̃ rõlla. ꝓcedit ꝑm q̃ sacr̃m idem est q̃d sacrũ secretũ. Dr̃ aũt nõ solũ dei secretũ, sed etiaz regis, esse sacrũ ꝛ sacr̃m: q; hz antiquos sancta vel sacrosancta dicebant, quecũqz violari nõ licebat: sicut ẽt muri ciuitatis, ꝛ ꝓlone in dignitatibus constitute. Et ideo illa secreta, siue diuina siue hũana, q̃ nõ licet violari, quibuslibet publicando, dr̃ sacra vel sacra.

¶Ad tertiũ dõm. q̃ ẽt iuramẽtũ hz quãdã habitudinẽ ad res sacras: inquantũ scz est q̃dã cõtestatio facta per aliq̃d sacrũ. Et ꝑm hoc vr iuramentũ esse sacr̃m, non eadẽ rõne qua nunc loquimur de sacramẽtis. nõ tamẽ equoce sumpto noie sacri, sed analogice. s. ꝑm diuersam habitudinem ad aliquid vnũ, quod est res sacra.

¶Utrum omne signum rei sacre, sit sacramentum. Articulus. 2.

Ad scõm Sic ꝓcedit. Uꝛ q̃ nõ oẽ signum rei sacre, sit sacramentuz. Omnes enim creature sensibiles sunt signa rerum sacrarum, secundum illud ro. primo, inuisibilia dei. per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. Nec tamen omnes res sensibiles possunt dici sacramenta. Nõ ergo omne signum rei sacre, est sacr̃m. ¶ Ꝓ. Dia que in veteri lege fiebant, ꝛ̃m figurabant. qui est sanctus sctõz: ꝑm illud. primo ad coun. 10. omnia in figura contingebãt illis. ꝛ col. 2. q̃ sunt vmbra futuroz. corpus ãt xp̃i. Nec tamen omnia gesta patrum veteris testamenti, vel etiam omnes cerimonie legis sunt sacramenta, sed quedam spãliter: sicut in scõa parte habitum est. Ergo videtur q̃ nõ omne signum rei sacre, sit sacr̃m. ¶ Ꝓ. Etiam in nouo testamento multa gerũtur in signũ alicuius rei sacre. que tñ non dicunt sacra: sicut aspersio aque benedicte, cõsecratio altaris, ꝛ similia. Non ergo omne signum rei sacre, est sacramentum.

Sed cõtra Est. quod diffinitio conuertitur cũ diffinito. Sed quidã diffinũt sacr̃m. per hoc. q̃ est sacre rei signum. ꝛ hoc etiam videtur ex auctte aug. supra inducta. Ergo vr q̃ omne signum rei sacre, sit sacramentum.

Rꝭpõdeo Dz. q̃ signa ꝓprie dantur hominib⁹: quorum est per nota. ad ignota pernenire. Et tõ ꝓprie dicitur sacramẽtum. quod est signũ alicuius rei sacre ad homines pertinentis: vt. s. ꝓprie dicatur sacr̃m. ꝑm q̃ nunc de sacramentis loquimur, quod est signũ rei sacre inquantum est sanctificans homines.

Ad ꝓmum Ergo dicendum. q̃ creature sensibiles significant aliquid sacrum. s. sapientiam et bonitatem diuinam, inquantum sunt in seipsis sacra, nõ autem inquantum nos p ea sanctificamur. Et ideo nõ possunt dici sacramenta. ꝑm quod nunc loquimur de sacr̃is.

¶Ad secundum dicendum, quod quedam ad vetus testamentum pertinentia, significabant sanctitatẽ christi. secundum q̃ in se sanctus est. Quedam vero significabãt sanctitatem eius. inquantum per ea nos sanctificamur: sicut imolatio agni paschalis significabat immolationem christi qua sanctificati sumus. Et talia dicuntur ꝓprie veteris legis sacramenta. ¶Ad tertium dicendum quod res denominatur a fine ꝛ complemento: dispositio aũt nõ est finis, sed ꝓfectio. Et ideo q̃ significant dispõnẽ ad sctitatẽ, nõ dicuntur sacra (de quibus procedit obiectio) sed solum ea que significant perfectionem sanctitatis humane.

¶Utrum sacramentum sit signũ vnius rei tãtũ. Arti. 3.

Ad tertiũ Sic ꝓcedit. Uꝛ q̃ sacramentũ nõ sit signũ nisi vnius rei. Jo. 11. quo multa signant, est signũ ambigũ. ꝛ ꝓ Ois fallendi occasio: sicut ꝓz de noibus eꝗuocis. Sz ois fallacia debet remoueri a xp̃iana religione: ꝑm illud col. 2. videte. ne quis vos seducat per ꝓhiam. ꝛ inanem fallaciam. Ergo vr q̃ sacr̃m nõ sit signũ plurium rerũ. ¶ Ꝓ. Sicut dictũ est: sacr̃m significat rẽ sacrã. inquãtũ est hũane sanctificatiõis cã. Sz vna sola ẽ cã hũane sanctificatiõis. s. sanguis xp̃i. Ergo illũ hẽb. vlt. iesꝰ vt sanctificaret ꝑ suũ sanguinẽ ꝓpl̃m. ex ꝓtam passus ẽ. Ergo vr q̃ sacr̃m nõ significet plura. ¶ Ꝓ. Dictũ est q̃ sacr̃m ꝓprie significat ꝑm finẽ scificatiõis. Sz finis sanctificatiõis est vita eterna: ꝑm illud ro. 6. habetis fructũ vestrum in sanctificatione. finẽ vero vitã eternam. Ergo videtur q̃ sacr̃m nõ significet nisi vnã rem. s. vitam eternam.

Sed cõtra Est. q̃ in sacramẽto altaris ẽ duplex res significata. s. corpus christi verum ꝛ mysticũ: vt aug. dicit in li sententiarum ꝓsperi.

Rñdeo Dõm. q̃ (sicut dictũ est) sacramẽtũ ꝓprie dr̃ q̃ ordinat ad significãdã nostrã sanctificationẽ. Jn q̃ tria ꝓprie ꝓsiderari. videlicet ipsa cã sanctificatiõis nostre. q̃ est passio christi: ꝛ forma nostre sanctificationis, que consistit in gratia ꝛ virtutibus: ꝛ vltimus finis sanctificationis nostre. q̃ est vita eterna. Et hec oia ꝙ sacra significantur. Añ sacramẽtum est ꝛ signũ remembratiuũ eius quod precessit. s. passionis christi. ꝛ demonstratiuum eius qđ in nobis efficitur per christi passionem. s. gratie. ꝛ pronosticum. i. prenunciatiuum future gloie.

Ad ꝓmũ Ergo dicẽdũ. q̃ tũc est signũ ambiguũ. ꝓ/ bẽs occasionẽ fallendi. q̃n significat multa, quoz vnũ nõ ordinatur ad aliud. Sz q̃n significat multa ꝑm qđ ex eis quodã ordine efficit vnũ, tũc nõ est signũ ambiguũ. sz certũ: sicut hoc nomen homo significat aiam ꝛ corpus. put ex eis cõstituit hũana nã. Et hoc modo sacr̃m significat tria ꝓdicta. ꝑm q̃ quodã ordine sunt vnũ. ¶Ad ꝑm dõm. q̃ facẽ in hoc q̃ signat rẽ sanctificatẽ, opz q̃ significet effectũ. q̃ intelligitur in ipsa cã sanctificãte, put est sanctificãs. ¶Ad tertium dicẽdũ. q̃ sufficit ad rationẽ sacramenti. q̃ significet perfectionem que est finis.

4. dist. 1. q. 1. ã. 2. q. 1. ã. 3. q. 1. et ã. 3. co. et. 4. 3 5. co. et 10. 3. co. 4.

¶Utrũ sacramẽtũ sit semper aliqua res sensibilis. Arti. 4.

Ad quartũ Sic ꝓcedit. Uidet q̃ sacr̃m nõ semper sit aliq̃ res sensibilis. Quia ꝑm ꝓhm in lib. ꝓtoz ois effect⁹, sue cãe signum est. Sz sicut sunt q̃dã effectus sensibiles, ita etiã sunt q̃dã effectus intelligibiles. sicut scia est effectus demõstrationis. Ergo nõ oẽ signũ est sensibile. Sufficit ãt ad rationẽ sacramẽti, q̃ sit signũ alicuius rei sacre. inquantũ per eã homo sanctificat: vt dictũ est. Nõ ergo reqrit ad sacr̃m. q̃ sit aliq̃ res sensibilis. ¶ Ꝓ. Sacra pertinẽt ad cultũ vel regnũ dei. Sed res sensibiles nõ vident pertinere ad cultũ dei: dicit. n. ioã. 4. spũs est deus, et eos q̃ adorãt eũ. in spiritu ꝛ veritate oportet adorare. ꝛ ro. 14. nõ est regnum dei, esca ꝛ potus. Ergo res sensibiles nõ requiruntur ad sacramentum. ¶ Ꝓreterea. Augu. dicit in libro de libero arbitrio, q̃ res sensibiles sunt mima bona, sine q̃bus homo recte viuere põt. Sed sacramenta sunt de necessitate salutis humane (vt infra patebit) ergo ita sine eis homo recte viuere nõ põt. Nõ ergo res sensibiles requiruntur ad sacramenta.

Sed cõtra Est. q̃ au. dicit sup ioã. Accedit verbũ ad elemẽtũ. ꝛ fit sacr̃m. Et loqtur ibi de elemẽto sensibili. q̃d est aq̃. Ergo res sensibiles reqrunt̃ ad sacramẽta.

Rñdeo Dicẽdũ. q̃ sapia diuina vnicuiqz rei puidet ꝑm suũ modũ. ꝛ ꝓpter hoc dicit sap. 8. q̃ suauiter disponit oia. vnde ꝛ matth. 25. dicit q̃ dedit vnicuiqz ꝑm ꝓpriã virtutẽ. Est aũt hoi cõnale, vt per sensibilia ꝓueniat in cognitionem intelligibilũ. Signũ aũt est ꝙ q̃d aliqđ deuenit in cognitionẽ alterius. Unde cũ res sacre, q̃ per sacramẽta significant̃, sint q̃dam spũalia ꝛ intelligibilia bona, q̃bus homo sanctificat̃, ꝑfis est, vt ꝙ aliq̃s res sensibiles significatio sacramẽti impleatur: sicut etiaz per similitudinẽ sensibiliũ rer̃ in diuina scriptura res spirituales nobis describuntur. Et inde est ꝙ ad sacramenta requirunt̃ res sensibiles: vt etiam dionys. ꝓbat in ꝓmo. c. eccle. hierar.

4. dist. 1. q. 1. ã. 1. q. 1. ad 4. et art. 3. co.

Ad ꝓmũ Ergo dicẽdũ. q̃ vnũq̃qz ꝓcipue denoiat ꝛ diffinitur ꝑm id q̃d cõuenit ei ꝓmo ꝛ per se. nõ autẽ ꝑm id q̃d cõuenit ei per aliud. Effectus aũt sensibilis, ꝙ se hz q̃ ducat in cognitionẽ alterius, q̃si ꝓmo ꝛ per se hoi innotescens: q; ois nostra cognitio a sensu oritur: effectus aũt intelligibiles, nõ habent q̃ possint ducere in cognitionem alterius, nisi inquãtũ sunt per aliud manifestati. i. per aliqua sensibilia. Et inde est q̃ ꝓmo ꝛ principaliter dicũtur signa, q̃ sensibus offeruntur: sicut aug. dicit in. 2. de doctrina christiana. vbi dicit q̃ signũ est, q̃d ꝓter spẽm quã ingerit sensibus facit aliq̃d aliud in cognitionẽ venire. Effectus autẽ intelligibiles nõ habent rationẽ signi. nisi ꝑm q̃ sunt manifestati per aliqua signa. Et per hũc etiã modũ, q̃dã que nõ sunt sensibilia, dicuntur quodãmodo sacramenta. inquãtũ sunt significata p aliqua sensibilia: de q̃bus infra agetur.

¶Ad secũdũ dicẽdum, q̃ res sensibiles vt in sua natura cõsiderantur, non pertinent ad cultũ vel ad regnũ dei: sed solum ꝑm q̃d sunt signa spiritualiũ rer̃. in q̃ regnũ dei cõsistit. ¶Ad tertiũ dõm. q̃ au. ibi loqtur de reb⁹ sensibꝰ. ꝑm q̃ sunt in sua nã: nõ aũt ꝑm q̃ assumunt̃ ad signãdũ spũalia, que sunt maxima bona.

¶Utrũ requirantur determinate res ad sacramenta. Arti. 5.

12. 7. c.

Ad quintũ Sic ꝓceditur. Uidet q̃ non requirantur determinate res ad sacramenta. Res enim sensibiles assumuntur in sacramentis ad significandũ: vt dictũ est. Sed nihil ꝓhibet, diuersis rebus sensibilibus idẽ significari: sicut in sacra scriptura deus aliq̃n ꝛ̃ et aliquoties significatur per lapidem, q̃nqz per leonẽ, q̃nqz per solem, aut aliquid aliud hmõi. Ergo videtur q̃ diuerse res possint cõgruere eidẽ sacramẽto. Nõ ergo determinate res in sacramentis reqruntur. ¶ Ꝓ. Magis est necessaria salus anime q̃ sal⁹ corporis. Sz in medicinis corporalibus, que ad salutẽ corporis ordinant̃, potest vna res ꝓ alia poni in eius defectu. Ergo multo magis in sacramentis, que sunt medicine spũales ad salutem anime ordinate. poterit vna res assumi ꝓ alia quando illa defuerit. ¶ Ꝓreterea. Non est conueniens vt hominis salus arctetur per legem diuinã, ꝛ ꝑcipue per legẽ christi, qui venit oẽs saluare. Sed in statu legis nature nõ requirebãtur in sacramentis aliq̃ res determinate, sed ex voto assumebantur: vt patet gen. 28. vbi iacob vouit se deo decimas ꝛ hostias pacificas oblaturum. Ergo videtur q̃ non debuerit arctari homo, ꝛ ꝑcipue in noua lege, ad aliquius rei determinate vsum in sacramentis.

Sed contra Est. q̃ dominus dicit ioã. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ spiritu sancto, nõ ꝓtest introire in regnum dei.

Rñdeo Dicendũ. q̃ in vsu sacramentorum duo possunt considerari. scz cultus diuinus. ꝛ sanctificatio hominis. Quorũ primum pertinet ad hominem per comparationem ad deum: secundum autem econuerso pertinet ad deum per comparationem ad hominem. Nõ pertinet aũt ad aliquem determinare q̃d est in potestate alterius: sed solum id quod est in sua potestate. Quia ergo sanctificatio hominis, est in potestate dei sanctificantis, non pertinet ad hominem suo iudicio assumere res quibus sanctificetur, sed hoc debet esse ex diuina institutione determinatum. Et ideo in sacramentis no. le. quibus homines sanctificantur (ꝑm illud ꝓme ad col. 6. ablutti estis, sanctificati estis) oportet vti rebus ex diuina institutione determinatis.

Ad ꝓmũ Ergo dicendum, q̃ etsi idez potest per diuersa signa significari, determinare tñ quo signo sit vtendũ ad significandũ ✠ pertinet ad significantẽ. Deus autẽ est qui nobis significat spũalia per res sensibiles in sacramentis ꝛ per verba similitudinaria in scripturis. Et ideo sicut iudicio spiritussancti determinatũ est, quibus similitudinibus in certis scripturelocis res spirituales significentur, ita etiã debet esse diuina institutione determinatum que res ad significandum assumãtur in hoc vel in illo sacramento. ¶Ad secundũ dicendũ. q̃ res sensibiles habẽt naturaliter sibi inditas virtutes conferentes ad corpozalem salutem. et ideo non refert, si due earum eandem virtutem habeant, qua quis vratur. Sz ad sanctificationem non ordinantur ex aliqua virtute sibi naturaliter indita, sed solum ex institutione diuina ꝛ ideo oportet diuinitus determinari, quibus rebus sensibilibus sit in sacramentis vtendum.

¶Ad tertium dicendum, quod sicut augu. dicit. 19. contra faustum, diuersa sacramenta diuersis temporibus congruunt: sicut etiam diuersis verbis significatur diuersa temporalia. s. presens, preteritum ꝛ futurum. Et ideo sicut in statu legis nature, homines nulla lege exterius data, sed solo interiori instinctu mouebãtur ad deũ colendum, ita etiam ex interiori instinctu determinabatur eis, quibꝰ rebus sensibilibus ad dei cultum vterentur. Postmodũ vero necesse fuit etiã exterius legẽ videre deum/ hoc vel

¶Super articulum quartum.

Itul⁹ clarius res sẽsibiles putã aq̃ oleũ vinũ panz

¶In corpore vna cõclusio. Ad sacramẽta requirũtur res sensibiles. ꝓbat duplicit. ꝓmo ratione Res sacre que ꝓ sacramẽta significant̃ sunt quedaz bona intelligibilia / quibus homo sanctificatur: ergo per aliquas res sensibiles significatio sacramenti iplenda est: ergo ad sacra reqrũtur res sensibiles. Prima ẽa ꝓbatur ratione. ex ꝓte quidẽ nostri: q; modus naturalis cognitionis humane ẽ vt per sensibilia ad intelligibilia deueniat: signũ aũt est/ q̃ in alterius cognitionẽ deuenimus. Ex parte vero dei: q; fecũdũ modũ nostrũ deus ꝓuidet nobis. q̃ in litera tripli⁹ manifestatur. Cõsequẽs est igit q̃ significatio talis signi a deo hominibus dati/ scilz sacramenti/ per sensibilia impleat. Et sili⁹ dine: q; spũalia in sacra scriptura per sensibi les similitudines inmoteuit. Secundo ꝓbatur conclusio authoritate dionysij.

¶Super ar. quintũ.

Itulus clarus.

¶In corpore vna est cõclusio rnsiua aq̃sito. Jn sacramentis nouę legis opz vti rebꝰ ex diuina institutiõe determinatis. Ꝓbatur. Nõ pertinet ad aliquẽ determinare quod in alterius / iz q̃ est in sua potestate: iz sanctificatio est in potestate dei/ non hois: ergo nõ pertinet ad hoiem istitue re sanctificatiua hominis: sed sacra sunt sctificatiua hois: ergo. Ultimo sub sumpta propõ/ ꝛ ꝓbatur ꝓcedẽ apli/ et declaratur diffinitõ duo que in sacramento ꝓ vsu inueniuntur: scz cultus diuinꝰ ꝛ sanctificatio hois. ꝛ declarãdo horum differentiã: q; primũ est hois ad deum/ iz est ecõtra dei ad hoies.

¶Ubi videre potes q̃ author duo hec cõsiderauit in sacramẽtis: vt q; ex primo poterat tro determinabatur eis/ quibꝰ rebus sensibilibus ad dei cultum vterentur.

Alias ✠ sanctificanduz.

Universidad de Deusto Biblioteca

lo modo) ex sedo necessitate monstraret diuine institutionis: cuius est sanctificare hoiem per hec vel illa signa: z sine his z illis: vt placet. Et q; nullū sacramentum est/qđ nō sanctificet hoiem: ideo omnia oportet a deo determinata esse quo ad sibi substantialia.

4.dist.1. q.1.ar.3. z dist.13. q.1.ar.2. qō.6.ad 2m.

¶In rñsione ad primū/aduerte q̄ presumptuosa/iniuriosa ac sacrilega sit eorum solertia: qui propias aut poetarum similitudines tanq̄ spiritualium simulachra interpretantur scribūt aut predicāt vsurpant eā officiū spūssancti. cuius indicio res alique institute sunt in figurā aliorū: dicēte apostolo. oia in figurā contingebāt illis. Utilificantes sacrā scriptūram: dū ex tali fictione occasionē dāt credi/q̄ similiter humano spiritu sunt in figurā ea que sūt in sacris lr̄is: quēadmodum hec que audiunt humani dexteritate igenij coaptata. Et sic multū authoritatis detrahitur sacre scripture figuris.

¶Super articulum sextum.

Rtus' clarus. ¶In corpeyna cōclusio. Sacramēta triplr cōsiderantur: z quolibet modo cōgruunt eis verba. Probat quo ad primā partē: qr sacramēta adhibētur vt signa quedā ad hominū sanctificationē. Quo ad scdaz sigillatim declarando singula membra cū suis rationibus: vt clare z ordinate patet in litera.

¶Aduerte/q̄ prima pars cōclusionis ex assumpto facile deducitur: nā qr sacramēta ad sanctificationē adhibent: opz primā eoū cōsiderationem fm sanctificationis causaz fieri. Et qr ad sanctificādos homines sūt: secunda eorum cōsideratio ex parte hominis est. Et qr vt signa adhibent: cōsequēs est vt tertia eorum consideratio secundum significationem fiat.

¶In rēspōsione ad scōm/perspice/q̄ in sacramentis res et verba coeunt in vnū signum: quia constituunt vnum sacramentum: quod non nisi signum vnū est. Unde ppie loquendo aliutio in aqua in baptismo non est vnum signum/verba sunt aliud signū: vt tāquam ex duobus partialibus signis fiat vnum totale signum. sed ipsa applicatio aq̄/que indeterminata est ad significandā spūm ritualem ablutionē. vel spiritualem claritatem aut simplicitatem/aut aliquid huiusmodi: ex coniunctione ad verba ablutionis/determinatur ad significandam spiritualē ablutionem. Ita quod non sunt due relationes signi in aqua z verbis: sed vna tantum relatio signi est in hoc cōposito ex rebus z verbis/vt sunt determinabile z determinatione significādi vnum spirituale effectum. sunt enim hec: vt in litera subditur traditur/z declaratur in tertia ratione in corpore articuli/vel ut materia z forma in genere/signi. non quod relatio talis signi sit cōposita ex materia z forma: sed quia relatio talis signi non adest nisi composito ex talibus determinabili z determinante: que sunt vt materia z forma.

¶Super articulum septimum.

Tus' vt sonat. ¶In corpe vna conclusio. In sacramētis requirit determinata forma verborum. Probat. In sacramētis requiritur determinare res sensibiles/que se habēt vt materia: ergo multo magis requirit determinationem verborū que se habent vt forma. Antecedens quo ad primā partem ptz ex articulo 5. quo ad scdam ex 6. z hic repetit. Consequentia probatur: qr principalius requiritur ad esse rei determinata forma q̄ determinata materia. probat: quia in omnibus compositis ex materia z forma/principiū determinatiōis est ex parte forme: quia est finis z terminus materie z materia determinata requirit/vt sit proportionata determinate forme. ¶Cū igitur in sacramentis requirantur determinate res sensibiles, q̄ se habēt in sacramētis sicut mā multo magis requrit in eis determinata forma verborum.

Ad primū Ergo dōm. q̄ sicut aug. dicit supra 10. verbū operatur in sacramētis, non qr dicit. i. non fm exteriorem sonū vocis: sed qr creditur. i. fm sensum verborū, qui fide tenet. Et hic quidez sensus est idem apud oēs, licet non cedez vaces sint quātū ad sonū. Et ideo cuiuscunq; lingue verbis proferat talis sensus, perficit sacrm. ¶Ad 2m dōm. q̄ licet in qualibet lingua cōtingat diuersis vocibus idē significari: semp tñ aliqua illaz vocū est, qua principalius z cōsuetius hoies illius lingue vtuntur ad hoc significandū. z talis vox assumi debet in significatione sacramēti. Sicut etiā inter res sensibiles illa assumitur ad significationē sacramēti, cuius vsus est cōis: z ad actū. p quē sacramēti effectus significat. sicut aq̄ cōmunis hoies ad ablutionē corporalē. p quaz spūalis ablutio significat, z ideo aqua assumitur vt materia in baptismo. ¶Ad tertiū dicēdū. q̄ ille q̄ corupte, pfert verba sacramētalia. si hoc ex industria facit, nō videt intendere facere qđ facit ecclesia: z ita nō vt pficiens sacrm. Si aūt hoc faciat ex errore vel lapsu lingue, si sit tāta corruptio. q̄ oio auferat sensum locutiōis, nō vt pficiens sacrm. Et hoc pcipue ptingit qñ fit corruptio ex pte principij dictiōis: puta si loco ei⁹ qđ est in noie patris dicat in noie mis. ¶Si vero nō totaliter auferatur sensus locutionis per hmōi corruptelā, nihilominus perficit sacrm. Et hoc precipue cōtingit qñ fit corruptio ex pte finis: puta si aliq̄s dicat, i noie patrias z filias. Quāuis. n. hmōi vbā corupte, plata, nihil significet ex virtute impōnis: accipiūt tñ vt significātia ex accōmodatiōe vsus. Et ideo hz ppter sonus sensibilis, remanet tñ idē sensus.

¶Ad aūt dictū est de dicta corruptiōis circa principiū vel finē dictōis, rōnē hz: qr apōnos variatio dictiōis ex pte principij, mutat significationē: variatio aūt ex pte finis dictionis, vt plurimū mutat cōsignificationē: q̄ tñ apud grecos variat etiā fm principiū dictionis in declinationibꝰ verborꝝ. ¶Magis tñ videt attendēda quātitas corruptionis: qr ex vtraq; parte pōt esse tam parua q̄ nō auferat sensum verborū, et tam magna q̄ auferat. sed vnum horū facilius accidit ex pte principij in forma sacramēti penitētie/absoluendo ab ecclesia receptus, nō videt pficiens sacrm qr nō vt. q̄ intēdat facere id qđ facit ecclesia.

¶Aliud aūt est cōsiderandum ex parte significationis verborū. Cū enim verba operent in sacris quātuz ad sensum quē faciunt (vt supra dictū est) opz cōsiderare vtrū per ta

Ad septimū Sic procedit. Videt q̄ nō requirant determinata verba in sacramentis. Ut enim phs dicit, voces non sunt eedem apud oēs. Sed saltz que per sacramēta querit. est eadē apud oēs. Ergo nō requritur aliqua determinata verba in sacramētis. ¶Preterea. Verba requirūtur in sacramētis inquantū sunt principaliter significatiua: sicut dictū est. Sed cōtingit p diuersa verba idē significari. Ergo nō requirunt determinata verba in sacramētis. ¶Preterea. Corruptio cuiuslibet rei variat eius speciem. Sed quidā corupte verba proferunt, nec tñ ppter hoc credit sacramētoꝝ effectꝰ impedir: aliquin illiterati z baldi qui ista sacramēta cōferūt, frequēter defectū in sacramentis inducerēt. Ergo videt q̄ nō requirātur in sacramentis determinata verba.

Sed cōtra Est, q̄ dōs determinata verba protulit in cōsecratione sacramenti eucharistie. dicens matth. 26. hoc est. corpus meum. Similiter etiam mandauit discipulis, vt sub determinata forma verborum baptizarent. dicēs matt. vlti. Euntes docete oēs gentes baptizantes eos in nomine patris z filij z spiritussancti.

Rñdeo Dōm. q̄ (sicut dictū est) in sacramētis verba se hñt p modum forme. res autem sensibiles per modum materie. In omnibus autem compositis ex materia z forma, principium determinationis est ex parte forme, que est quodammodo finis z terminus materie. z ideo principalius requritur ad esse rei determinata forma quam determinata materia: materia enim determinata requritur vt sit proportionata

Rñdeo Dōm. q̄ sacramēta (sicut dictū est) adhibent ad hominū sanctificationē sicut quedā signa. Tripliciter ergo cōsiderari pōt: z quolibet mō cōgruit eis q̄ verba rebus sensibilibus adūngantur. ¶Primo enim pōt considerari ex parte cause sanctificātis, que est verbū incarnatū. cui sacramētum quodāmodo cōformat. in hoc q̄ rei sensibili verbū adhibet. sicut in mysterio incarnatiōis carni sensibilieī verbū dei vnitum. ¶Scōo pōt cōsiderari sacramēta ex parte hois qui sanctificat. qui cōponit ex aīa z corpore cui, proportionat sacrālis medicina: q̄ per rem visibilē corp⁹ tāgit, z p verbū ab aīa creditur. Unde aug. dicit sup illud. Io. 15. iā vos mundi estis, ppter sermonē rc. vnde est ista tāta virtus aque vt corp⁹ tāgat z cor abluat, nisi faciente verbo, nō qr dicit sed qr creditur. ¶Tertio pōt cōsiderari ex parte ipsius significationis sacramētalis. Dicit aūt aug. in. 2. de doctrina chriana. q̄ verba inter homines obtinuerūt principatū significādi: q̄ verba diuersimode formari pōt ad significandos diuersos cōceptus mētis: z propter hoc per verba, magis distincte possumus exprimere q̄ mete cōcipimus. Et ideo ad perfectionē significationis sacramētalis, necesse fuit vt significatio rerum sensibilium, per aliqua verba determinaretur. Aqua enī significare potest z ablutionem propter suam humiditatem: z refrigerium propter suam frigiditatē. Sed cum dicit, ego te baptizo, manifestatur q̄ aqua vtimur in baptismo ad significandā emundationem spiritualem.

portionata determinate forme. ¶In rñsiōe ad fm/aduerte q̄ doctrina pītis litere (scz q̄ in qualibet lingua: vox illa qua principalius z cōmunius homines illius lingue vtūtur ad illū actū significādū/assumit hz in sacramētis/vera est quātū est ex parte debiti vsus verbotū: qñ ad tñs mysteriū non nisi principalia cōiuncta assumenda sunt verba. Cum hac tñ doctrina stat/q̄ oppositum fiat/vel ex accommodatione vsus/vel qr sacramēti forma nō viget ad hoc. Quātū aūt ad vaz leat cōtra cōitatem z ppietatē lingue/accōmodatio vsus/testat forma baptismi apud latinos: dū dicitur/ego te baptizo rc. baptizare em lati na lingua/nec̄ principaliter nec̄ cōiter significat abluere: vt patet/intuēnti q̄ fidi ceret alteri baptizato hoc sudariolum/aut nō aut vir intelligeretur. Et pculdubio dicere deberemus/ego te abluo in noie patris rc. q̄ tñ accōmodauit ecclesie latine vsus vocabulum hoc ad significandū actum abluēdi q̄ sacramēto fit/illoꝝ tñ dū est. Unde etiā muleres in vulgari baptizātes/dicūt/iote baptizo. ¶Et audeo dicere minoris cure fuisse introducere h verba ad latios: qñ hinc fit/vt non perciat populus/cū nec sacerdos ant leuita/ad importat baptiza reiquod optime intelligerent omnes si diceretur. ego te abluo aut lauo. Et simile accidit in sacramēto cōfirmationis in verbo chrismatis. Proiudē tamē divina hinc ecclesiam suā doctaz esse volnit/q̄ quocūq; verbo accōmodato ab vsu ad significādū illud/vtantur (etiā si alterius sit idiomatiz) sacramētū perficitur: ita q̄ nec mutio idiomatiz in eadem numero forma sacramēti/tollit perfectionem sacramenti. Habes quo q̄ hinc/q̄ quia vsus accōmodatione perfonas dignas alloquimur in numero plurali (dicendo vnivos rc. ita q̄ si diceretur illi tu/videretur inferri iniuria) ideo ejus in forma sacramēti penitētie/absoluendo ejus vel principē hoiem cōsueti gratia dicat/absoluo vos a peccatis vestris rc. perfectū est sacramētū nō minus cū si in vulgari dixisset Io ve absoluo dalli vostri peccati: qr perfecta est significatio oratiōis ad illā personā solā, ex accōmodatione vsus nō minus q̄ pfecte sint oēs similes orationes: puta/do vobis hoc munus, venite vos ad prādiū mecū, z similia. ¶Et ea de ratione perfecta essent sacramenta si p fona recipiēs sacramētum exprimeret in nomine honorabili abstracto: puta si quis diceret/ego absolutio dñationē vestrā a peccatis suis. ¶Et ipse regula esī generali habendū est/q̄ qñ oratio habet perfectā significationē ex accōmodatione vsus in ceteris loquutionibus/sufficit ad sacramenti perfectionē similis oratio applicata ad materiā sacramenti. Et ratio est/qr operatio spūalis in sacramentis sequit signi ficationē perfectam oratiōnis sacramētalis: ac per hoc vbi oratio habet suam significationē perfectam/sacramētū perficitur. Cōstat aūt/q̄ oratio que in qualibet materia cōmuniter habet suā significationē perfectā: nō perdit perfectionē suę significationis ex hoc q̄ applicat ad materiā sacramētalē. igitur sicut sufficit oratio illa pfecta in alijs/

ita z in sacramētis. ¶Quia aūt sacramēti forma nō viget ad principaliter z cōiter cōsueta verba/siquis ex hmōi libertate vteretur aliis verbis (puta dicēdo/ego te abluo in noie patris rc. Aut in sacramēto eucharistie/istud est rc.) perfecta essent sacramēta: nō em de necessitate sacramēti sunt ille voces/q̄bus cōiter ecclesia vtitur: iz ille vel alie loco illarū/idē significātes qđ ille. Sic. n. intelligēdū est determinatā exigi formā verborū ad sacramenta. Sed sunt voces ille q̄bus ecclesia vtitur/de necessitate p̄cepti ecclesie/ideo peccare q̄s aduertēter vteretur aliis vocibus ab illis q̄bꝰ ecclesia sua cōsuetudo vti in sacramentis. ¶Unde hec nō diximus/vt liceat cuiq; mutare voces i sacramētis: sed vt si accideret nouerint nō esse iterā da sacramēta ppter hmōi mutationes. ¶Et confirmat qđ dicimus/ex forma cōsecrationis sanguinis christi/q̄ vtit ecclesia latina/dicit. n. hic est calix sāguis. Ubi aut metaphoice sumit calix/aut ponit cōtines p cōtento: ac p hoc ex vi verborū sectando ppriā signiationē nō signat cōuertio vini in sanguinē/iz in calicē qđ est ridiculum. Attestat em per hoc spūssus/q̄ sufficiūt ad sacramētoū perfectionē vba/vel ex ppietate vel accōmodatiōe vsus significātis veritatē sacrī/quecūq; sint illa: nec esse de necēitate sacramenti cōiota in aliqua lingua verba.

4.dist.3. ar.2.q. 2.3.z.4.

¶In rñsione ad tertiū/aduerte q̄ (vt patet de cōse.d.4.ca.retulerunt) zacharias papa determinauit fuisse baptizatū illuz q̄ ob ignorātiā baptizatis baptizatus est in noie patris z filia z spūa sancta. ¶Ubi vides: q̄ corruptio fuit tāta q̄ variata e significatio nominū: nā patria nō patrē/sed locū natiuitatis significat. Sz iz patria absolute aliud signi ficet q̄s pater: vt tñ e pars corrupte prolata huius orationis/ego te baptizo in nomie patris z filia rc. mutauit significatio nē. Et hoc valde notādū est p̄o casibus occurrentibus in corrupte prolatis verbis/circa alia sacramenta: vel ex festinatione/vel ex balbutie te lingua/vel aliquo alio accidente.

¶Super arti. 8.

Rtulus clarus.

¶In corpe tria sūt. primo ponunt due cōissime regule circa hmōi varietates. scōo declarāt spāl' ad diminutiones z additionē. tertio mouēt qđā difficultas circa additionem/z solui. Prima rel'as tz ex pte intēdentis ministrātis sacrm. scōa vero se tz ex pte signationis ꝓbouū. qō intelligē nō sm se/z in ordine ad tota orationē: opz. n. mutari sensum ipsius orationis q̄ est forma sacramēti/ad hoc vt sacramētū sit nullū: vt dictū est. De diminutione aūt aut additione in spāli in singulis factis: fermo erit in prioribus locis: hic in cōi est sermo. ¶Ubi nota p solone difficultatis mote/q̄ additio ad formā vltra duos mōs/q̄ in ifa ponunt (scz vel tanq̄ aliq̄d intrinsecū ad formā. vel tanq̄ extrinsecū) tertius inuenit oino p accēs: qñ. f. interponit aliq̄d verbū/nōvt sit aliq̄d itrisecū vel adiacēs forme/iz iptinēs oio iterpō ad aliū. ppoꝰ: vt si iter baptizādū

positiõ dirit / ego te baptizo dicat aliqui recede hinc: seu aliquid ciusmodi: r̃ p̃sequatur in nomine patris r̃ filij r̃c. hoc enim non est ꝓprie addere ad v̄ba formę: sed interponere verba interrumpendo formã. p̃t̃ fiqui dem interruptio de qua in respõsiõe ad 3m est sermo / dupl'r fieri: vel sine interpositione verboꝝ / vel cũ interpositione verborũ. Utraq; aũt interruptio non debet esse tanta: qõ iuxta communẽ morem hominum / continuitas solnat orationis. si enim positio minister dixit / ego te baptizo / iret paꝛum: r̃ poſtea subdęret / in noie patris r̃ filij r̃c. sine interim tacuisset / sine nõ: solũta esset orationis vnitas.

¶Super. q. 61. ar. 1.

In corpore dicẽdũ. Sacramẽta sunt necessaria ad humanã salutem. Et probat tripliciter. ¶Ubi nota duo. primum / qõ non est hic sermo de necessario ad humanam salutem / sine quo nõ potuisset homo salvari sed de necessario sine quo non cõuenienter humana salus fuisset. In cuius signum aut ꝓhoꝛ tam in prima q̃ secunda ratione conuenientiam infert sacramentoꝝ. ¶Secũdo nota differentiam inter auꝛthoꝛem r̃ magistrũ sen. in prima distin. 4. circa has tres rationes / ex eruditione / humiliatione / et exercitatione. Nam alibi tractantur ab auꝛthoꝛe: vt patet cõ ferendo.

¶Super articulum secundum.

Ad primũ dicendũ. Iulius clarus. In corpore vnacõclusio. In statu innocentie homo sacramentis non indigebat / nec ꝓ remedio peccati / nec ꝓ perfectione animę. Probat. In statu illo superiora inferioribus dominabãtur: r̃ nullo modo dependebant ab eis: sed contra hũc oꝛdinẽ esset si anima a corpoꝛali lem mutationẽ tollat debitus sensus verboꝝ: qi sic manifestũ est q̃ tollit veritas sacramẽti. Manifestũ est aũt. q̃ si diminuatur aliquid eoꝝ q̃ sunt de substãtia formę sacrę: tollit debitus sensus verborũ. r̃ ideo non perficit sacrm. Sic dicimus dicit in li. de spũ scõ. Si ꝺs ita baptizare conęt, vt vnũ de ꝑdictis noib⁹ ꝓtermittat (s. ꝓtis r̃ filij r̃ spũsci) sine ꝓfectiõe baptizabit. Si aũt subtrahatur aliqd qõ fi sit de substãtia formę, tal' diminutio fi tollit debitũ sẽsũ v̄boꝝ, r̃ p̃ cõs nec sacrm ꝑfectionẽ. Sicut i forma eucharistię. q̃ẽ. h̃ ẽ em corpus meũ. ly. n. sublatũ nõ tollit debitũ sensum verboꝝ. r̃ iõ nõ impedit ꝑfectionẽ sacrm: cũius possit attingẽ. q̃ tẽ ꝑ ꝓtermittit, peccet ex negligẽtia vel cõtẽptu. ¶Circa additionẽ etiã cõtingit aliqd apponi qõ est corruptiuũ debiti sensus: puta si aliqs dicat, ego te baptizo in noie ꝑis maioris r̃ filij minoris: sicut arriani baptizabãt. r̃ iõ tal' additio tollit v̄itatẽ sacrm. Si v̄o sit tal' additio. q̃ nõ auferat debitũ sensũ, ñ tollit sacrm v̄itas. Nec refert vtr̃ tal' additio fiat in ꝓn⁹, me⁹, vel in fine: vt si aliqs dicat, ego te baptizo, in noie dei patris omnipotentis, r̃ filij eiusq; nigenti. r̃. l. ꝓ paraclęti, erit verũ baptisma. Et sic ꝑ q̃s dicat, ego te baptizo. in noie ꝑis r̃ filij r̃. l. r̃ b̃tã virgo te adiuuet, erit verũ baptisma. ¶Forte aũt si diceret, ego te baptizo in noie ꝑis r̃ filij r̃. l. r̃ b̃tę v̄irginis marię. nõ eẽt baptism⁹: qꝛ ꝺs. 1. ad cor. 1. nũquid paul⁹ ꝓ vob crucifixus est. aut in noie pauli baptizati estis: Sed h̃ verũ est, si sic intelligat in noie. d. v̄g. baptizari, sicut in noie trinitatis, q̃ baptism⁹ cõsecrat: tal' ens sensus eẽt ꝺus vere fidei. r̃ ꝓ his tolleret veritatẽ sacrm. Si vero sic intelligat qõ addit. r̃ in noie b̃tę v̄irginis: nõ q̃si nomẽ b̃tę virginis aliqd operet in baptismo. ſz vt eius intercessio. ꝓ sit baptizato ad cõseruandã gratiã baptismalem. nõ tollitur perfectio sacramenti.

Ad primũ dicendũ. Ergo dõm. q̃ v̄ba sacre scripture nõ ſz aliqd apponẽ. q̃tũ ad sensum: sed q̃tũ ad expõnẽs sacre scripture. multa eis v̄ba a doctoꝛibus apponunt. r̃ Nõ tñ ſz r̃ v̄ba sacre scripture apponere. ita q̃ dicanẽ esse de integritate sacre scripture: qꝛ hoc cẽt vitiũ falsitatis. Et sic̃ quis dicereta aliqd esse de necessitate fidei. q̃ nõ est. ¶Ad scõm dõm. q̃ v̄ba ptinẽt ad formã sacrm rõne sensus signifiati. Et ideo q̃cunq; fiat additio vel subtractio v̄boꝝ. q̃ nõ addat aliquid aut subtrahat debito sensui, nõ tollit ꝑfectionem sacrm. ¶Ad tertium dõm. q̃ si sit tanta interruptio verborũ. q̃ intercipiat intẽtio pronũciantis. tollit sensus sacrm̃ti. r̃ p cõsequẽs veritas eius: nõ aũt tollit q̃n ẽ pura interruptio. q̃ intẽtionẽ ꝓferẽtis r̃ intellectũ verborũ non aufert. ¶Et idẽ est etiã dõm de trãspositione verborũ: qꝛ si tollit sensum locutionis, nõ ꝓficit sacramentũ: sicut patet de nutatione ꝓposita vel postposita signo. Sic aũt talis trãspositio q̃ sensum locutionis nõ varíet, nõ tollitur v̄itas sacrm: qꝛ ꝺs dicit noia r̃ verba transposita idem significant.

¶De necessitate sacramentorũ. Qõ. 61.

Deinde cõsideꝛãdus est de necessitate sacramentorum. ¶Et circa hoc queruntur quatuoꝛ. Primo, vtrum sacramenta sint necessaria ad salutem humanam. Secũdo vtrũ fuerint necessaria in statu aũ peccatũ. Tertio, vtrum fuerint necessaria in statu post peccatũ ante christum. Quarto, vtrum fuerint necessaria post christi aduentum.

¶Utrum sacramẽta sint necessaria ad humanã salutẽ. Ar. 1.

Ad primũ dicendũ. Sic. ꝓcedit. Vt̃ q̃ sacra nõ sint necessaria ad humanã salutẽ. Dicit enim apls. 1. ad tim. 4. Corpal' exercitatio ad modicũ vtilis est. Sz ꝰsus sacroꝝ ptinet ad corpalẽ exercitationẽ: eo q̃ sacra ꝓficiunt in significatione sensibilium rerũ r̃ ꝺboꝝ. vt dictũ est. Ergo sacra nõ sunt necessaria ad hũanam salutẽ. ¶ꝑ. 2. ad cor. 12. apls⁹ ꝺz. Sufficit tibi gra mea. Nõ aũt sufficeret si sacra eẽnt necessaria ad salutẽ. Nõ sunt ergo sacra saluti hũane neꝯia. ¶ꝑ. Posita cã sufficiẽti, nihil aliud vꝛ esse necium ad effectũ. Sed passio xp̃i est sufficiẽs cã nr̃e salutis. dicit enim apo. ad ro. 5. si cũ inimici essemus, reconciliati sumus ꝺo per mortẽ filij eius, multo magis reconciliati salui erimus in vita ipsius. Non ergo requiruntur sacramenta ad salutẽ humanam.

Sed contra Est. q̃ aug. dicit. 19. cõ faustũ. Jn nullũ nomẽ religiõis leu verũ seu falsum, coadunari homines ꝑt, nisi aliq signaculoꝝ seu sacroꝝ visibilũ cõsortio colligent. Sed necessariũ est ad hũanã salutẽ hoies adunari invnũ vere religiõis nomẽ. Ergo sacra sũt necessaria ad hũanã salutẽ.

Rndeo dõm. q̃ sacra sunt necessaria ad hũanã salutem tripliciter. Quarũ ꝓia sumẽda est ex cõditiõe hũane nãe: cuius ꝓpriũ est. vt p corpalia r̃ sensibilia. in spũalia r̃ intelligibilia deducaꝫ. Pertinet aũt ad diuinã ꝓuidentiã. vt vnicuiq; rei ꝓuideat ꝑm modũ sue cõditiõis. Et tõ cõuenienter diuina sapiẽtia poꝛ aurilia salutis cõfert sub quibuslibẽ corpalibus et sensibilibus signis. q̃ sacra dicunt. ¶Scõa rõ sumẽda ẽ ex statu hois: q̃ peccãdo se subdidit p affectũ corpalib⁹ reb⁹. Jbi aũt dꝛ medicinale remediũ hoi adhiberi, vbi patit morbũ. Et ideo cõuenięs fuit vt deus p quedã corpalia signa, hoi spũalẽ medicinã adhiberet: nã si spũalia nuda ei ꝓponerenk. eius aius applicari nõ posset. corpalib⁹ dedit. ¶ Tertia aũt

¶ Super questionis. 62. arti. 1.

An titulo nota terminos. Non enim querit an sacramẽta dicãtur causa: sed an sint causa. Et hoc iõ: qr non satisfit gõi vocãdo causam id qd vera non est causa. De gratia autẽ in presenti titulo termo est indistincte: reseruatur enim sequẽti articulo/que sit illa gratia que per sacra conferr. Unde nõ spectat ad presentẽ questio nẽ dicentere in speciali de gratia que causatur. Rursus si principium nõ articuli huius sed introducte questiõis huius pspexeris (vbi hec questio. 62. a q̃tiõe sexagesima tertia distinguit/dicendo: r pmo de effectu eius pncipali qui est gra: 2o de effectu sacrario (q̃ est character) videbis q̃ sub gre nole hoc in loco nõ cõprehendit character/quum distinguatur cõtra characterem. sed cõter sumitur: put a sanctis dicitur/q̃ sacramenta cõferũt gratiam. Et hoc mãda memorie: r reminiscere/quum postea dicẽt sacramẽta causa re instrumentalr gratiam: vt nõ recurras ad characterem. volẽs fugere q̃ baptizmus nõ causet grãz gratũ facientem/qr creator r creatura si potest ẽt instrumentalr creare. Hic enim de effectu principali sacramentorũ/q̃ est gratia distincta contra characterẽ/tractãdo querit an sacramẽta sit cã gre. r in sequenti articulo quid addat hec gra supza gratiã gratũ facientẽ/discutitur.

¶ In corpore articuli tria fiũt. Primo ponit id in quo oẽs conuenire. Secũdo recitatur quorũdam opinio. Tertio rñdetur questo ẽm ppiam opinionẽ. ¶ Quo ad primũ cõdo est. Necesse est dicere sacra none legis aliquo mõ cãre gratiam. Probatur. per sacramẽta homo cho incorporatur: ergo acquirit gratiam. Añs est apostoli. Cõsequẽtia p3: qr non fit homo membrum christi nisi per gratiam. ¶ Quo ad secundum/primo ponit opinio/q̃ sacramẽta causant nõ operãdo ad gratiã: sed qr deus assistit: cũ exemplis r autoritate bernardi. Scõ exponitur quid importet hec opinio: scz q̃ nõ ponit sacramẽta supza genera signorum. r declarat exemplis. Tertio improbat hec opinio autoritate sanctorũ/ addẽtium signo causam. ¶ Quo ad tertiũ ponitur primo distinctio bimembris de causa agẽte: scz principali r instrumentali. ¶ Secundo ponit causę principalis cõditio: qua distinguitur ab instrumentali: scz principalis causa est/que agit virtute sue forme cui assimilatur effectus. Et iuxta hoc membrũ ponit vna cõclusio. Solus deus est causa principalis gratie. probat. solus deus est/cuius est participata similitudo gratia: ergo solus deus est gratie cã principalis. Antecedens est petri apostoli. Consequẽtia patet ex condition cause principalis. ¶ Tertio ponitur cõditio cause instrumentalis. Et iuxta hoc membrum ponitur alia cõclusio: scz / Sacramenta sunt cause agentes instrumentaliter ad gratiam. probatur. Causa instrumentalis est/que nõ agit virtute sue forme: sed per solum motum quo ab agente principali mouetur: sed sacramenta deus adhibet/vt per ea causet gratiam: ergo sunt cause instrumentales. Maior patet ex signo: qr effectus nõ assimilatur instrumento. r ex exemplo de lectulo respectu serre r artis. Minor probatur autoritate augustini/r apostoli/r modi loquẽdi: qr hoc vocatur instrumẽtum: per quod principale agens operari dicitur.

Quoniam igitur de effectu sacramentorum. Et primo de effectu eorũ principali. qui est gratia. Secõ de effectu secundario. q̃ est character. ¶ Circa primũ querunt ser. Primo vtrum sacramẽta no. le. sint causa gre. Secõ vtrũ gratia sacralis aliquid addat sup gratiam virtutũ r donorũ. Tertio, vtrũ sacra cõtineant gram. Quarto vtrũ sit in eis aliq̃ virtus ad cãndũ gram. Quinto, vtrũ talis virtus in sacris deriuet a passione christi. Sexto, vtrum sacramẽta ve. le. gratiam causarẽt.

¶ Utrum sacra sint causa gratie. Arti. 1.

Ad primũ Sic procedit. Videtur magis effectui competere. Sed sacramentũ est signũ gratie. Non igit est causa eius. ¶ Ꝫ. Nullũ corporale agere potest in rem spiritualẽ: eo q̃ agens honorabilius est patiente: vt aug. dicit. 12. super gen. ad literam. Sed subm gratie est mẽs hois, que est res spiritualis. Nõ ergo sacramẽta pñt gratiam causare. ¶ Ꝫ. Illud qõ est ppium dei nõ dz alicui creature attribui. Sed causare gratiam est ppium dei, ẽm illud psal. gram r gloriam dabit dñs. Cum ergo sacramenta consistant in quibusdam verbis r rebꝰ creatis. nõ videtur q̃ possint gratiam causare.

Sed cõtra Est. q̃ aug. dicit sup io. q̃ aqua baptismal corpus tangit r cor abluit. Sed cor nõ abluitur nisi per gratiã. Ergo causat gratiã. r pari ratione alia eccle sie sacramenta.

Rñdeo Dom, q̃ necesse est dicere sacramenta no. le. per aliquem modum gratiã causare. ¶ Manifestũ est enim q̃ per sacramẽta no. leg. homo christo incorporatur: sicut de baptismo dicit apo. ad gal. 3. quotquot in christo baptizati estis, christũ induistis. Non aũt efficit hõ membrũ christi nisi per gratiam. ¶ Quidã tñ dicunt, q̃ non sunt causa gratie aliquid operãdo: ẽm qr deus sacris adhibitis, in aia gratiã operatur. Et ponũt exemplũ de illo qui afferẽs denarium plumbeum, accipit centũ libras ex regis ordinatione: nõ q̃ denarius ille aliq̃d operetur ad habendũ p̃dicte pecunie quãtitatẽ: sed h operatur sola voluntas regis. Cãi r ber. dicit in quodã sermone de cena dñi. Sicut inuestitur canonicus p libꝝm, abbas p baculum, eps per annulũ. sic diuisiones gratarũ diuersę sunt tradite sacramẽtis. ¶ Sz iste recte cõsideret: iste modus nõ trãscendit rõnes signi. Nam denarius plumbeus nõ est nisi qdã signũ regie ordinationis de hoc q̃ pecunia recipiatur ab illo: sicut liber est qdã signum, quo designatur traditio canonicat⁹. Scõm hoc igitur sacramẽta no. le. nihil plus essent q̃ signa gre: cũ tñ ex multis sanctorũ autoritatibus habeatur. q̃ sacra no. le. non solum significãt. sed causant gram. ¶ Et ideo aliter dicẽdũ, q̃ duplex est causa agẽs. principalis r instrumẽtalis. Principalis quidem operatur per virtutem sue forme, cui assimilatur effectꝰ: sicut ignis suo calore calefacit. Et hoc modo nõ põt cãre gram. nisi deus: qr gratia nihil est aliud, q̃ quedã participata similitudo diuine nature: ẽm illud. 2. pe. 1. magna nobis r pretiosa promissa donauit: vt diuine simus consortes nature. Causa vero instrumentalis non agit per virtutem sue forme, sed solum per motũ quo mouet a principali agente. vñ effectus nõ assimilat instrumento. sed principali agẽti: sicut lectus nõ assimilat securi. sz arti. q̃ est in mẽte artificis. Et hoc mõ sacra no. le. gratiã cãnt: adhibent. n. ex diuina ordinatione hoiꝝ. ad gram in eis cãndã. Unde aug. dicit. 19. ẽm fastũ, loquens de sacrariis fiũt r transeũt: virtus tñ. i. dei, que per ista operatur, augiter manet. Hoc aũt ppie dicitur instrumẽtũ, per q̃ aliquis operatur. ¶ Ad tertiũ. Dicendum, q̃ cã pñcipalis nõ ppie põt dici signũ effectus. sz occulti. etiã si ipsa sit sensibilis r manifesta. Sz cã instrumentalis si sit manifesta. põt dici signũ effectꝰ occulti: eo q̃ ũ solũ est cã. sz quodãmõ effectus. inquantum mouet a principali agente. Et ẽm hoc sacra no. le. simul sunt cãe et signa. r inde est q̃ sicut cõter dr. efficiũt q̃ significãt. Et quo etiã p3. q̃ hñt perfecte rõnem sacri: inquãtũ ordinantur ad aliq̃d sacrũ. nõ solum per modũ signi. sed etiã per modũ cause. ¶ Ad secũdũ dicẽdũ, q̃ in ẽm hz duas actiones. Una instrumentalẽ: ẽm quã operatur nõ in virtute propria, sz in virtute principalis agẽtis. Aliam aũt hz actionẽ ppriã. q̃ cõpetit sibi ẽm ppriam formaz: sicut securi competit scindere rõne lue acutatis. facere aũt lectũ, inquãtũ est instrumẽtũ artis. Nõ aũt perficit instrumentalem actionem, nisi exercendo actionem propriã: scindendo enim facit lectum. Et similiter sacramenta corporalia, per ppriã operationẽ quã exercẽt circa corpus q̃ tãgit. efficiũt operationem instrumẽtalem ex virtute diuina circa eam: sicut q̃ baptismi abluẽdo corꝰ ẽm p̃priã virtutẽ, abluit animã in quãtũ est instrumẽtum per motũ quo mouet a principali agente. vñ effectus nõ assimilat instrumento. sed principali agẽti: sicut lectus nõ assimilat securi. sz arti. q̃ est in mẽte artificis. Et hoc mõ sacra no. le. gratiã cãnt: adhibent. n. ex diuina ordinatione hoiꝝ. ad gram in eis cãndã. Unde aug. dicit. 19. ẽm fastũ, loquens de sacrariis fiũt r transeũt: virtus tñ. i. dei, que per ista operatur, augiter manet. Hoc aũt ppie dicitur instrumẽtũ, per q̃ aliquis operatur. ¶ Ad tertiũ. Dicendum, q̃ cã pñcipalis nõ ppie põt dici signũ effectus. sz occulti. etiã si ipsa sit sensibilis r manifesta. Sz cã instrumentalis si sit manifesta. põt dici signũ effectꝰ occulti: eo q̃ ũ solũ est cã. sz quodãmõ effectus. inquantum mouet a principali agente. Et ẽm hoc sacra no. le. simul sunt cãe et signa. r inde est q̃ sicut cõter dr. efficiũt q̃ significãt. Et quo etiã p3. q̃ hñt perfecte rõnem sacri: inquãtũ ordinantur ad aliq̃d sacrũ. nõ solum per modũ signi. sed etiã per modũ cause. ¶ Ad secũdũ dicẽdũ, q̃ in ẽm hz duas actiones. Una instrumentalẽ: ẽm quã operatur nõ in virtute propria, sz in virtute principalis agẽtis. Aliam aũt hz actionẽ ppriã. q̃ cõpetit sibi ẽm ppriam formaz: sicut securi competit scindere rõne lue acutatis. facere aũt lectũ, inquãtũ est instrumẽtũ artis. Nõ aũt perficit instrumentalem actionem, nisi exercendo actionem propriã: scindendo enim facit lectum. Et similiter sacramenta corporalia, per ppriã operationẽ quã exercẽt circa corpus q̃ tãgit. efficiũt operationem instrumẽtalem ex virtute diuina circa eam: sicut q̃ baptismi abluẽdo corꝰ ẽm p̃priã virtutẽ, abluit animã in quãtũ est instrumẽtum

cessitans est in eo dẽ instãti cũ termino. ¶ Preterea. In aliis sacramentis oporteret assignare q̃ sit illa dispositio q̃ instrumentalr cãtur a sacris. ¶ Dem̃ arguit. q̃ superflue ponitur ista cãlitas in sacramẽtis: qr sine ipsa ex assistẽtia diuina ecclesie reuelata, in operatiõibus sacramẽtalibus oia saluãtur a d sacramenta r eorum effectꝰ requisita.

¶ Ad primo obiecta scoti, breuiter rñdendo, dicit. q̃ quũ ipse non sit nec sacrm cãm esse/ sed cãm dici. r in veritate nõ nisi signum infallibile pceptum suscepit. ponatur ad effectũ sacramẽti. nõ satisfit authoritatibꝰ sanctorũ, dicentibus sacrm esse signum/ r cãm efficiẽnte signatum: vt p3 in. 4. sen. ¶ Quũ ergo obijcit primo/ q̃ sacrm habet rationẽ dispositionis respõdetur q̃ nõ esset dispositio ni si ratione obediẽtie qua p̃ceptũ suscipitur signum. r ppter ea saltem est/ q̃ ẽm sacramẽtũ sen ullius susceptio ẽm se esset dispositio in esse rei/ nisi ponat realiter cã. ¶ Ad secũdũ dicẽdũ, q̃ meritũ/ dicitur q̃ liget meritum sit causat ratio qua operãti est debitum ẽmiꝰ/ r propterea dicit cã premiũ. cõstat tamen meritũ nõ efficere pmiũ: quia aliquando est mereri/ r aliquando pmiare. Et propterea nõ obstat hoc ppositio: vbi de causa efficiẽte ẽm rem est questio. ¶ Ad tertium de motu/ dicitur q̃ quia motus põt sumi actiue/ vel passiue/ vel ab soluteꝛ per motionem actiuã. pculdubio effectiue fit terminus/ per motum autem simpliciter vel passiue/ nõ effectiue sz tãgẽ per viam acquiritur terminus. ideo argumentum nõ obstat. ppositioni/ qua vtitur author in hoc ppõsito: sez illud propriue dicitur infirmẽtũ/ per q̃ agens effectiue operatur. ¶ Et per hoc pz rñsio ad vltimũ. Nõne de modo loquẽdi/ quia nõ sumit argumẽtũ author/ ex ly p absolute/ sz applicato ad id/ p q̃ efficiens operat. ¶ Ad argumẽta secundo loco inducta cõtra cõclusionẽ principalẽ dicitur q̃ sacramẽtũ instrumẽtaliter attingit gratiã sacramẽtale/ r nõ oportet recurrere ad dispositionẽ pcuiã ad gratiam. Quicquid enim ẽm aliorũ opinionem vt probabiliorem dixerit author in. 4. sen. hoc in loco ẽm propriam sentẽtiã longe aliter sensit: expresse ponẽs gratiã gratũ facientẽ/ qua scilicet homo fit membrũ christi/ r qua sumus diuine nature consortes/ a deo principaliter/ r a sacramẽto instrumentaliter effici. ¶ Et confirmatur clare hanc esse suam intẽtionẽ ex titulo questionis. Ubi distinguit hanc questionẽ a sequenti/ per hoc q̃ nũc loquitur de sacramẽti effectu principali/ qui est gratia. Tunc aũt que queritur de effectu secundario/ qui est character. de quo r ornatu simile retur de effectu secundario/ qui est character. de quo r ornatu simile dicitur esse iudicium in. 4. sen. quo ad presentẽ questionẽ. Et cõfirmatur hoc idẽ ex sequẽti articulo huius distinctionis. Ubi gratia sacramẽtalis nõ ponitur dispositio: sed vt patebit nullũ habituale donũ. addit supra gratiam gratũ facientẽ. ¶ Ad obiectionẽ aũt/ q̃ nulla creatura potest etiã instrumẽtaliter creare. rñdetur hoc concedendo: sed negando q̃ gratia. ppie creetur. Quod patet ex eo/ q̃ quum desinit esse/ nõ annihilatur: nã si crearetur (quia creatio est ex nihilo) quũ desineret cõseruari/ oporteret q̃ eius desitio esset annihilatio: deum autem ex dictis nunq̃ aliquid annihilare. ¶ Et licet hoc sufficiat argumento: pro reuerentia tamen cõmunis dicti. sane intelligendi de creatione gratie/ distinguere potest/ q̃ causatio gratie dupliciter sumi potest. Uel quatenus est mutatio animẽ de non grata in gratam deo. r sic attingitur instrumẽtaliter a sacramento. Uel quatenus creatio ibi aliquo modo immiscetur. r sic sit gratia immediate a deo. Probatur aũt cõueniẽter sic dicit quia christus caput ecclesie vt homo (aliquo modo esset eiusdem nature cum membris) influit vitam p̃cipuam duplex gratie gratum facientis membris suis: constat autẽ humanitatẽ christi instrumentaliter ad gratiam. probatur. Causa instrumentalis est/ que nõ agit virtute sue forme: sed per solum motum quo ab agente principali mouetur: sed sacramenta deus adhibet/ vt per ea causet gratiam: ergo sunt cause instrumentales. Maior patet ex signo: qr effectus nõ assimilatur instrumento. r ex exemplo de lectulo respectu serre r artis. Minor probatur autoritate augustini/r apostoli/r modi loquẽdi: qr hoc vocatur instrumẽtum: per quod principale agens operari dicitur.

Quoniam igitur de effectu sacramentorum. Et primo de effectu eorũ principali. qui est gratia. Secõ de effectu secundario. q̃ est character. ¶ Circa primũ querunt ser. Primo vtrum sacramẽta no. le. sint causa gre. Secõ vtrũ gratia sacralis aliquid addat sup gratiam virtutũ r donorũ. Tertio, vtrũ sacra cõtineant gram. Quarto vtrũ sit in eis aliq̃ virtus ad cãndũ gram. Quinto, vtrũ talis virtus in sacris deriuet a passione christi. Sexto, vtrum sacramẽta ve. le. gratiam causarẽt.

¶ Utrum sacra sint causa gratie. Arti. 1.

Ad primũ Sic procedit. Videtur magis effectui competere. Sed sacramentũ est signũ gratie. Non igit est causa eius. ¶ Ꝫ. Nullũ corporale agere potest in rem spiritualẽ: eo q̃ agens honorabilius est patiente: vt aug. dicit. 12. super gen. ad literam. Sed subm gratie est mẽs hois, que est res spiritualis. Nõ ergo sacramẽta pñt gratiam causare. ¶ Ꝫ. Illud qõ est ppium dei nõ dz alicui creature attribui. Sed causare gratiam est ppium dei, ẽm illud psal. gram r gloriam dabit dñs. Cum ergo sacramenta consistant in quibusdam verbis r rebꝰ creatis. nõ videtur q̃ possint gratiam causare.

Sed cõtra Est. q̃ aug. dicit sup io. q̃ aqua baptismal corpus tangit r cor abluit. Sed cor nõ abluitur nisi per gratiã. Ergo causat gratiã. r pari ratione alia eccle sie sacramenta.

Rñdeo Dom, q̃ necesse est dicere sacramenta no. le. per aliquem modum gratiã causare. ¶ Manifestũ est enim q̃ per sacramẽta no. leg. homo christo incorporatur: sicut de baptismo dicit apo. ad gal. 3. quotquot in christo baptizati estis, christũ induistis. Non aũt efficit hõ membrũ christi nisi per gratiam. ¶ Quidã tñ dicunt, q̃ non sunt causa gratie aliquid operãdo: ẽm qr deus sacris adhibitis, in aia gratiã operatur. Et ponũt exemplũ de illo qui afferẽs denarium plumbeum, accipit centũ libras ex regis ordinatione: nõ q̃ denarius ille aliq̃d operetur ad habendũ p̃dicte pecunie quãtitatẽ: sed h operatur sola voluntas regis. Cãi r ber. dicit in quodã sermone de cena dñi. Sicut inuestitur canonicus p libꝝm, abbas p baculum, eps per annulũ. sic diuisiones gratarũ diuersę sunt tradite sacramẽtis. ¶ Sz iste recte cõsideret: iste modus nõ trãscendit rõnes signi. Nam denarius plumbeus nõ est nisi qdã signũ regie ordinationis de hoc q̃ pecunia recipiatur ab illo: sicut liber est qdã signum, quo designatur traditio canonicat⁹. Scõm hoc igitur sacramẽta no. le. nihil plus essent q̃ signa gre: cũ tñ ex multis sanctorũ autoritatibus habeatur. q̃ sacra no. le. non solum significãt. sed causant gram. ¶ Et ideo aliter dicẽdũ, q̃ duplex est causa agẽs. principalis r instrumẽtalis. Principalis quidem operatur per virtutem sue forme, cui assimilatur effectꝰ: sicut ignis suo calore calefacit. Et hoc modo nõ põt cãre gram. nisi deus: qr gratia nihil est aliud, q̃ quedã participata similitudo diuine nature: ẽm illud. 2. pe. 1. magna nobis r pretiosa promissa donauit: vt diuine simus consortes nature. Causa vero instrumentalis non agit per virtutem sue forme, sed solum per motũ quo mouet a principali agente. vñ effectus nõ assimilat instrumento. sed principali agẽti: sicut lectus nõ assimilat securi. sz arti. q̃ est in mẽte artificis. Et hoc mõ sacra no. le. gratiã cãnt: adhibent. n. ex diuina ordinatione hoiꝝ. ad gram in eis cãndã. Unde aug. dicit. 19. ẽm fastũ, loquens de sacrariis fiũt r transeũt: virtus tñ. i. dei, que per ista operatur, augiter manet. Hoc aũt ppie dicitur instrumẽtũ, per q̃ aliquis operatur. ¶ Ad tertiũ. Dicendum, q̃ cã pñcipalis nõ ppie põt dici signũ effectus. sz occulti. etiã si ipsa sit sensibilis r manifesta. Sz cã instrumentalis si sit manifesta. põt dici signũ effectꝰ occulti: eo q̃ ũ solũ est cã. sz quodãmõ effectus. inquantum mouet a principali agente. Et ẽm hoc sacra no. le. simul sunt cãe et signa. r inde est q̃ sicut cõter dr. efficiũt q̃ significãt. Et quo etiã p3. q̃ hñt perfecte rõnem sacri: inquãtũ ordinantur ad aliq̃d sacrũ. nõ solum per modũ signi. sed etiã per modũ cause. ¶ Ad secũdũ dicẽdũ, q̃ in ẽm hz duas actiones. Una instrumentalẽ: ẽm quã operatur nõ in virtute propria, sz in virtute principalis agẽtis. Aliam aũt hz actionẽ ppriã. q̃ cõpetit sibi ẽm ppriam formaz: sicut securi competit scindere rõne lue acutatis. facere aũt lectũ, inquãtũ est instrumẽtũ artis. Nõ aũt perficit instrumentalem actionem, nisi exercendo actionem propriã: scindendo enim facit lectum. Et similiter sacramenta corporalia, per ppriã operationẽ quã exercẽt circa corpus q̃ tãgit. efficiũt operationem instrumẽtalem ex virtute diuina circa eam: sicut q̃ baptismi abluẽdo corꝰ ẽm p̃priã virtutẽ, abluit animã in quãtũ est instrumẽtum

virtutis dine: nã ex aia r corpe vnũ fit. Et h est qd aug. dicit, q̃ corpus tãgit, r cor abluit.

¶ Ad tertiũ dom, q̃ rõlla pceditde eo qõ est cã gratie per modũ principalis agentis. Hoc enim est propriũ dei: vt dictum est.

¶ Utrũ gratia sacramẽtalis, aliq̃d addat supra gratiam virtutũ r donorũ. Arti. 2.

Ad scõz Sic pceditur. Addit q̃ gra sacralis nõ addat aliquid super gratiã virtutũ r donorum. Per gratiã enim virtutũ r donorũ perficitur aia sufficiẽter, r quãtũ ad essentiã anime, r quãtũ ad potẽtias eius: vt patet ex his que in secũda parte dicta sunt. Sed gratia ordinatur ad aie perfectionẽ. Ergo gratia sacramẽtalis nõ põt aliquid addere super gratiã virtutũ r donorũ. ¶ Ꝫ. Defectus aie ex peccatis causantur. Sed oia peccata sufficiẽter excluduntur p gratiã virtutũ r donorũ: q nullum est peccatũ qõ nõ. p̃tuetur alicui virtuti. Gratia ergo sacralis cũ ordinet ad defectus aie tollẽdos, nõ põt aliquid addere sup gratiã virtutũ r donorũ. ¶ Preterea. Sis addit/ vel subtractio in formis, variat speciem: vt dicit. 8. meta. Si ergo gra sacralis addat aliq̃d sup gratiã virtutũ r donorũ. seqtur q̃ equocue dicat gra. Et sic nihil certũ nobis ostenditur, ex hoc q̃ sacra dicũtur gratiã causare.

Sz ẽ. Est. q̃ si gratia sacramẽtalis nõ addit aliq̃d super gratiam donorũ r virtutum, frustra sacramenta hñtibus dona r virtutes cõferrẽtur. In opiõ aũt dei nihil est frustra. Ergo vi q̃ gra sacralis aliquid addat sup gratiam virtutũ r donorum.

Rñdeo Dicẽdũ, q̃ (sicut in 2ª pte dictũ ẽ) gra ẽz se ꝑsiderata, ꝑfecto aut quocũq; altero in extraneũ sensum/ grẽdum est/ cibus verbis/ aut q̃cũq; articulis/ aut quo sermone sancti aut ẽcũq; alij debuissent aut potuissent explicare hoc. s. q̃ sacra sint cã effectiua gre/ si nõ expliceãt p ista. efficiũt qõ figurãt. r rursus per ista. ita vt imaginẽ gerat et cã existat. Que ota explicatur in. 4. sen. ¶ Docẽt nos ista cibus verbis explicãdũ fuerat r sic cognoscãt se vel nõ seq̃ doctrinã sanctorum in hac parte/ collectã a ma gre fuiarũ. ¶ Et scito q̃ hodie minꝰ libera apparet opinio hec: qm in cõcilio florẽtino sub eugenio. 4. legim⁹ differẽtiã inter sacra veteris r no. le. in hoc q̃ illa nõ causabant gratiam: ista vero cõtinẽt gratiã r cõferũt cã. hec ibi. ¶ In rñsione ad secũdũ aduerte scotũ ibi. s. nec exẽplã preterire. Uñ ẽ exẽplũ de efficiẽtia instrumẽtorũ artificis arguit/ q̃ baculo serrã nõ esse effectiuã cãm instrumẽtale. Tũ qr nec figura/ nec cãlitas. nec motus localis est forma actus. Tũ qz lis albedo expellit ab eodẽ nigredinẽ nõ effective/ sed formaliter. ita corpus expellit corpus ab eodẽ loco nõ effective/ sz quasi formaliter. ¶ Ad hec facile est r rñdere. r mõstrare inopinabile hãc scoti nouam phantasiã esse falsam: quũ ẽm mouẽs primũ r motũ oporteat esse finitum/ r constet lignũ partes q̃ sees domotum/ localr/ nõ esse simul cum artifice (nõ ẽm opz se tãgi artificẽ r lignũ qõ fecat) ẽz est/ q̃ mouẽs primũ ptes illas/ opz q̃ sit ferrũ est corpus. Motiones motũ. Et confirmat authoritate ari. secũdo de aia/ ponẽtis nautã mouere nauem et manu r tem one. altera vt instrũ cõiũcto/ altero vt instrumẽto separato. Cõstat aũt effective esse hmõi mouere. ¶ Ad primã ergo obiectionẽ dicitur q̃ hz motus localis absolute nõ sit forma actiua aut actio: mouere tñ localr est agere: vt p3. Et sic sicut artifex mouẽdo serrã agit. ita serra mouẽdo ptes ligni/ agit. ¶ Ad secũdam dz q̃ aliud est loq de mõ q̃ corpꝰ expellit corpꝰ ab eodẽ loco: r aliud est loq de mõ q̃ corpꝰ mouẽs motũ expellit aliud corpus a suo loco. Sicut aliud est loq qũ calor expellit frigus: r aliud qũ corpus calefaciẽs calefactũ expellit frigus. Ad ppositũ sidẽ q̃nis hunus nõ spectat primum/ sz ẽm: qm in ẽm rũ artificis est mouẽs motũ. Et quo patet q̃ exẽplũ author ibi de serrũ ppositoꝛ dũ sacramẽtũ ponit in instrũ in diuine misericordie/ motũ deo ad mouẽdã animã in sanctitatẽ sui. ¶ Super ar. sẽm.

An titulo p gras ẽtutũ r donorũ. intellige hitus gre gratũ facientis. r ẽtutũ tã theologalium q̃ moralium r donorũ spũsancti.

¶ In corpernica ẽ nota. Ers sacralis addit sup gras ẽtutũ r

j. ar. 6. 2 q. 64. ãti. 1. Et 3. dis. 40. ar. 3. Et. 4. di. 1. q. ar. 1. q. 1. 2 ar. 4. q. 1. et ar. 5. q. 1. Et. 4. 5 c. 37. et 74. ẽno et col. 2. primo. Et veri. q. 27. ar. 4. Et ẽlib. 12. arti. 15.

j. q. 72. ar. 7. ad secũdũ. Et. 4. di stin. 7. q. 2. art. 2. q. 3. Et dist. 17. q. 1. ar. 4. q. 3.

Universidad de Deusto Biblioteca

donorum. Et probat cõclusio hec ex diuersitate effectuũ: qz. s. alius est effectus gre sacralis / z alius est effectus gre virtutũ z donorum. Et qz in cõclusione z titulo / nõ de sola diffõne sed de diffõne p modũ addẽtis sit mẽtio: ideo z patio vtrũq; inclusit: scz diffõnem z additionem. Assumẽs nõ solũ effectus gre virtutũ z donorũ ex vna pte: effectus gre sacralis ex altera pte: sed etiã p̃cipuũ virtutũ z donorum ad gram: ac p̃ hoc implicite p̃portionem gratie sacralis seu ipsius effectus ad gram. Et ergo patio ista: gra absolute perficit cẽtiã aie: z sicut ab cẽtia fluũt potẽtie: ita a gratia fluunt perfectiones potẽtiarũ / dona. s. virtutes. sacra autez ordinant ad quosdam spales effectus necessarios in vita chriana preter actus potentiarũ aie. ergo sicut virtutes z dona addũt sup gram cõiter dicta / perfectionem ordinatam ad actus potẽtiarũ: ita gra sacralis addit sup gram cõiter dictam z virtutes z dona / quoddã diuinũ auxiliũ ad cõsequẽdum finẽ. ergo gra sacralis addit super gram donorũ z virtutũ. Ano quo ad primam partẽ declaratur. gratia est siritus diuini esse / seu qz anima in gratia pariter participat quãdã siltudinẽ diuinii esse / sp̃aliter accipitur a gratia. Quantum vero ad secam partẽ declaratur quo ad hoc / qz potẽtie p̃ficiuntur per dona z virtutes in ordine ad actus ipsarũ potẽtiarũ. Quo ad tertiam vero partẽ declaratur ex effectu baptismali qui est siritualis regnatio / nõ qualitercunqz: sed ita vt homo moriatur vitijs / membrum̃ chri fiat. ¶ Ubi scito / qz effect⁹ baptismi propzius non est gratia gratũ faciẽs absolute: sed sic renasci sm gratiam in membrũ chri / assi ipe passus fuisset patiente chro. z hoc importat remissionẽ omnis culpe / z omnis pene. Cõstat eñ hoc effectu quandã esse necessarium in vita chriana vitra bonã dispositionem actuum potentiarũ anime. Et qz dicitur de baptismo idem intelligi vult auct⁹ de effectibus aliorum sacramentorum. Qz si p̃cuendo intelligere cupis: vide inferius articulum primũ que tionis sexagesimi octaui. Ibi enim inuenies propzium cuiusq; sacramenti effectum: tam quo ad bonũ datum z q̃z quo ad defectum expulsum. Consequentia autem vt cõsonat rationi relinquitur: qm vtrq; scilicet perfectiones potentiarum z gratie sacramentalis / de genere spiritualium sunt: z dependentium a gratia / z necessariorum in vita chriana ꝛc.

¶ Circa hanc doctrinam aduerte / dupliciter posse intelligi gratiam sacramentalem addere super gratiam donorũ z virtutum. primo vt addat donum aliquod habituale. Et hic sensus licet forte multis placeat / z ab auctore sumptus credatur: quia ponit differentiam specifi cam inter gratias sacramentales z gratiam donorum z virtutũ: tam hic in responsione ad vltimum q̃z in questionibus de veri. q. 27. ar. 5. ad. 12m. Mihi tamen etiam si alibi / hoc est in libris sententiarũ aut questionibus disputatis / auctor expressisset oppositum: aliter sentiendum videtur ex hoc loco. Et est secundus sensus: vt gratia sacramentalis addat supra gratiam donorum z virtutum: non habituale aliquod donum: sed actuale diuinum auxilium extensiuum gratie virtutum z donorum ad effectum proprium sacramenti. ¶ Moueor autem ad hoc: quoniam in prima secunde auctor diuidendo gratiã distinxit contra habitualẽ donum gratie / gratuitũ diuinum auxiliũ: ac per hoc sub genere gratie communiter dicte / locauit duo genera seu species gratiarum. scilicet gratiam habitualis doni / z gratiã diuini auxilij. Et propterea quum hoc in loco expresse dicat gratiam sacramentalem addere diuinum auxilium: non ne qz sicut in subiecto / qz subiectũ gratie non est corpus. sed spiritus) neqz sicut in vase: qz vas est locus mobilis: vt dicitur in. 4. phys. i. Esse autẽ in loco. non conuenit accidenti. Ergo videtur q̃ sacramenta noue le. non contineant gratiam. ¶ Preterea. Sacramẽta ordinantur ad hoc. q̃ homines per ea gratiam consequantur. Sed gratia cũ sit accidens, non potest transire de subiecto in subiectum. Ergo pro nihilo esset gratia in sacramẽtis. ¶ Preterea. Spiritu ale non cõtinetur a corporali. etiam si in eo sit: non enim anima cõtinetur a corpore. sed potius cõtinet corpus. Ergo videtur. quod gratia cum sit quidda spirituale, non contineatur in sacramento corporali.

Sed cõtra Est. q̃ hug. de sancto vict. dicit. q̃ sacramentũ. ex sanctificatiõe inuisibilẽ gratiã cõtinet.

Rñdeo Dicendum. q̃ multipliciter aliquid dicitur esse in alio: inter quos duplici modo gratia est in sacramentis. Uno modo sicut in signo: nam sacramentum est signum gratie. Alio modo sicut in causa: nam sicut dictũ est. sacramentũ noue leg. est instrumẽtalis gratie causa. Unde gratia est in sacramento no. le. non quidẽ sm similitudinẽ speciei. sicut effectus est in causa vniuoca. neqz etiã sm aliquã formã. ppriã z permanentẽ. ppzortionatã ad talẽ effectum: sicut sunt effectus in causis nõ vniuocis: puta res generate in sole. Sed sm quandã instrumentalem virtutẽ. que est fluens z incõpleta in esse nature: vt infra dicetur.

Ad primũ Ergo dõm. q̃ gra non dicit esse in sacro sicut i subto: neqz sicut in vase. propter vas est locus quidam. Sed prout vas dr instrm alicuius operis faciẽdi: sm q̃ vt ezech. 9. vnusquisq; vas interfectionis hz in manu sua. ¶ Ad 2m dõm. q̃ quãlis accidens nõ trãseat a subiecto in subiectum: trãsit tñ a cã p instrumẽtũ aliquãdr in subm. nõ vt eodẽ mõ sit in eis. sed in vnoquoqz sm. ppriam rõnem. ¶ Ad tertiũ dõm. q̃ spuale existens pfecte in aliquo. continet ipsum. z non continetur ab eo. Sed gratia est in sacramẽto sm esse fluens z incõpletum. Et ideo non incõuenienter sacramentũ dicitur continere gratiam.

Ad primũ Ergo dicendũ. q̃ virtus spualis non põt esse in re corporea per modũ virtutis permanentis z complete. sicut rõ probat. Nihilti phibet in corpore esse virtutem spualẽ instrumentaliter: inquãtũ. s. corpus põt moueri ab aliqua substantia spuali. ad aliquẽ effectũ spiritualem inducendũ. Sicut z in ipsa voce sensibili est quedam vis spiritualis. ad excitandum intellectũ hois. inquantũ p̃cedit a cõceptione mẽtis. Et hoc modo vis spiritualis est in sacramentis: inquantum ordinantur a deo ad effectum spiritualem. ¶ Ad secundum dicendum. q̃ sicut motus eo q̃ est actus imperfectus. non propie est in aliquo genere sed reducitur ad genus actus perfect / (sicut alteratio ad qualitatem) sta virtus instrumẽtalis non est propie loquendo in aliquo genere. sed reducitur ad genus z speciez virtutis pfecte. ¶ Ad tertiũ dõm. q̃ sicut virtus instrumentalis acquiritur instrumẽto. ex hoc ipso q̃ mouetur ab agente principali. ita z sacramentũ consequit spuale virtutẽ ex benedictione Chri. z applicatione ministri ad vsum sacramenti. Un Aug. dicit in quodam sermone de epiphania. Nec mirũ q̃ aquam. hoc est substãtiã corporalem. ad purificãdã animam dicimus peruenire: per quem plane z pẽnetrat cõscientie vniuersa latibula. quãtus eñ ipsa sit subtilis z tenuis. benedictione tamẽ chri facta subtilior. occultans vi te causas. ad secreta mentis subtili roze pertransit. ¶ Ad quartũ dicendũ. q̃ sicut eadẽ vis principalis agentis. instrumẽtaliter inuenitur in omnibus instrumentis ordinatis ad effectum. prout sunt quodam ordine vnũ ita etiam eadem vis sacramentalis inuenitur in verbis z rebus. prout ex verbis z rebus perficitur vnum sacramentum.

4. dist. 1. art. 4. q. 4. Et veri. ar. 7.

Super articulum tertium.

Itulis accipiendus. s. vt sonat.

¶ In corpore sunt due conclusiones. Altera est. Gratia est in sacramentis sicut in signis. Et probatur: quia sacramentum est signum gratie. Altera est. Gratia est in sacramentis sicut in causa nõ vniuoca nec equiuoca: sed instrumentali. Et probatur quo ad secundam partem: quia nõ est sm similitudinem speciei: sicut homo genitus erat in homine generãte. Quo ad tertiam vero: quia nõ est secundum aliquam formam propriam z permanentẽ proportionatam ad talem effectũ: sicut res generate sunt in sole. Quod ad quartam demum partem: quia est secundum quandam virtutem fluentem / z incompletam in ipsa natura.

Super articulum quartum.

Ja6. 78. ar. 4. Et 4. di. 1. q. 1. ar. 4. q. 2. Et dist. 2. q6. 2. ar. 3. Et Glib. p. ar. 15

In corpore referuntur due vie. Altera ponentium sacramenta nõ causare gratiam nisi concomitanter. Et sm hanc rñdetur questioni negatiue: quia sola virtus diuina. assistens est que causat gratiam. ¶ Altera (quam sequitur auctor) ponentium. q̃ sacramenti est instrumẽtalis causa gratie. Et sm hãc respondetur questio dicendo duo. Pzio. Necesse est simul ponere / quod in sacramento sit quedã virtus instrumentalis ad inducendũ sacramentalem effectum. Secundo qualis est ista virtus. z dicitur hec virtus ppzortionatur instrumento. Et probatur. Uirtus hec se habet ad aliquius rei perfectionem z virtutẽ absolute / sicut instrumentum se hz ad agẽtẽ principale: sed instrumentum nõ operatur nisi inquantũ est motũ a principali: principale autem agens operatur per se: z per suam virtus principalis habet complerum z permanens esse in natura: virtus autẽ instrumentalis in completum z transiens: ergo virtꝰ hec proportionatur instrumento. Et probatur hoc vltimum: q̃ motus est actus imperfectus ab agẽte in patiens.

¶ Aduerte hic / maximam hoc in loco difficultatem inuenire: eo q̃ vno sensu intellecta cõiter videntur tam a sequẽtibus q̃ ab aduersarijs verba auctoris: quum tamẽ dupliciter possint intelligi. Primo vt sit sensus / q̃ in sacramentis noue legis est aliqua virtus superadita: nõ solum p̃pter operatiõi sensibilis elementi: sed etiam superaddita motui quo monetur a principali agente. z hec virtus est quedam ꝗ lutas habẽs eẽ fluẽs per modum motus. et est spiritualis. imo est ipsa gratia secundũ esse fluens z incompletum: vt in calce precedẽtis articuli / hoc vltimũ author expresserit. Et hic est sensus communis: contra quem scotus vbi supra / z durandus z aureolus arguunt.

¶ Sed quoniam hic sensus non est intentus ab authore: nec verisimile (vt nunc nunc conabor ostendere) ideo argumentationibus istorum omissis: ad secundum veniõ sensum: vt scilicet virtus ista nihil aliud sit ꝗ motus quo instrumentum a principali agente monetur ad proprium principalis agentis effectum inducendum. ¶ Moueor autem ad hoc ex communibus z ex propriis. Apertissime enim author in hac litera ex communibus omnẽ instrumentali causam procedit: dicẽs sed ponendo quod sacramentum est instrumentalis causa gratie: necesse est simul ponere: quod in sacramento sit quedam virtus ꝛc. Ubi patet: quod secundum eum simile est iudicium de sacramento et de alia causa instrumentalibus: quantum ad virtutem instrumentalẽ: per modum transeuntis ꝛc. Sed de causa instrumentali expresserat author in primo huius questionis articulo hec verba. causa vero instrumentalis non agit per virtutem sue forme: sed solum per motum quo monetur a principali agente. Ubi dicitur ex hac sua manifestat: quod ab instrumento excludit author omnem agendi rationem superadditam motui quo monetur a principali agente. Et hoc ipsum in speciali de sacramentis loquendo in calce responsionis ad primum: in huius articuli replicat dicẽs. Et hoc modo vis spualis est in sacramentis / inquãtũ ordinanꝫ a deo ad effectũ spualem. Ubi vides vim spualem consistere in hoc / q̃ sacramẽta ordinanꝫ a deo ad effectũ spualem. ¶ Et cõfirmatur hic sensus / ex eo q̃ sm authorẽ sacrm baptismi virtutem hanc inchoatiue accepit in sui institutione (scz qñ christus est baptizatus) tũc enim aqua sanctificata est / accipiendo in choatiue vim regeneratiuã: sed cõstat nihil tunc aquã susceptisse / nisi habilitatẽ vt sit materia baptismi: factũ est enim tunc / vt non oleum / non vinũ ꝛc. sed aqua idonea eẽt ad regenerandum. ¶ Et si his addãtur q̃ vis ẽt cuiusdez rationis est in sui inchoatione z pfectione / opinaberis q̃ vis regeneratiua que in aqua inchoatiue posita: contenta est sola idoneitate in ablutione sacramentali / cõsummate posita cõtenta est solo vsu quo deus actualr ablutione illa vtitur ad regenerandum. Usus siq̃dez seu motus ille q̃ deus mouet illã / seu vtitur actione nostra sensibili: sacramentũ constituit in esse effectiuo gratie sacramẽtalis: quia est quo est morens motum a principali agente: et est vis spiritualis: quia est quo respectu effectus spiritualis: z est ipsa gratia secundum esse incẽptum z transiens: quia est mediatio et motio quedã ad gratiam. Et multa alia possent hic dici: nisi diffuse de hac virtute instrumentali scripsissem superius in articulo secundo q̃stiõis tertiedecime.

¶ Et confirmantur hec omnia: quia sic absq; multiplicatione entium saluantur causalitates effectiue instrumentorum / z dicta authoris. Ait enim in responsione ad primum / quod in ipsa voce sensibili est vis quedam spiritualis ad excitandum intellectum hominis / in quantum procedit a cõceptione mentis. Nihil est enim in voce sensibili inquantum procedit a mente / preter significationem: nisi vis q̃ eius mens illa vtitur significatiua voce ad excitandam mentem auditoris. Et propterea non mouetur grecus a latino: quia significatiua vox qua loquens vtitur: non pernicit ad intellectum greci. Et hoc subdit modo author: vis spiritualis est in sacramentis. ¶ Nec te moueat: q̃ author ingit motui instrumẽti virtutem seu vim: ex ipsa adiunctione insinuans differentiaz inter instrumenti motum z virtutez: de qua est questio: qm sermo authoris est formalis tam de virtute q̃ de motu. Quod vt melius intelligas: distingue motum / quo potest instrumentum moueri / in motum simplicẽ z motum virtuosum. Est siquidem instrumenti simplex motus ille: ad quem ex parte mouentis sufficit potentia motiua: ex parte vero termini: naturalis effectus instrumenti. Motus autem virtuosus: est ille qui ex parte mouentis vltra potentiam motiuã exigit artem seu aliquid proportionale artifici: ex parte vero termini ducit ad effectũ principalis agentis: puta artificis seu alicuius ꝓportionaliter se habẽtis / sicut ars se hz ad instrũa sua. Exemplũ vtriusq; motꝰ perspice in cythara: cuius fides si moueant a non musico / sonabũt tñ: si vero moueant a musico efficient non solũ sonũ: sed sonũ musicũ / q̃ est effectꝰ ꝓpius artis musice. Ubi ps: q̃ simplex motus fidium cythare / nõ ducit nisi ad nãlem effectũ percussionis illarũ: motꝰ vero q̃ ab arte p̃cedit / ad effectũ artis ducit: vt pote vim artis in se habens. Et propterea motus virtuosus appellatur. ¶ Tria ergo quum hic considerẽtur (scilicet motus z vis

seu virtus: z motus virtuosus) rone diuersitatis q est inter motum et rem seu virtutē: dispares valde cōditiones assignant vtrusq: puta q vis seu virtus est de gne qualitatis: reductiue tm: q hz esse intentionale: q ē spūalis 2c. q nō couenit motui. Rone vero coincidētie seu idētitatis mot⁹: z virtutis in tertio (hoc ē in motu virtuoso instri) dictū ē: q instrm agit p solū motū quo mouet a pncipali agente. Rone aūt solius formalis diffōnis inuente iter motū z virtutē in motu virtuoso instri, apponit motui instri vis seu virtus. Et nō ad denotā dūq; sint due res: sz q hec duo cocurrunt. Nā si sīs aliquem abluere aqua 2c, nō ajo faciēdi qđ facit ecclesia: tūc sacrālia signa: z verba mouerentur simplici motu tantū (vtpote a solo homine) z nihil aliud efficerent/ nisi corporales ablutionem. Cum vero quis hominē abluit sanctis seruandis/ iuxta institutionem Christi: mouent tūc sacramentalia signa motu virtuoso (vtpote a Jesu christo: ipe est enī qui baptizat) z corpus tangendo/ abluunt corpus vt aug. dicit. Et per quibus omnibus habere potes diligens lector/ vnde z q̄uovana seu dissona (vt apparet) dicta de instrumētorum motu z virtute/ sane itelliget potes.

¶ In rōne ad vltimum/ perspice q̄ bene diffinita sit vis sacramentalis: z vni uersaliter instrumentalis. Nam sicut diuersa instrumēta nihil aliud habent ab arte vna: nisi suos motus virtuosos ad effectum artis: z oēs illi motus quia sunt mot⁹ partiales/ sunt vnus motus totalis ac per hoc vna vis principalis agentis/ inuenta instrumentaliter in diuersis instrumentis. ita in ministro/ verbis et elemento sunt passiui motus virtuosi partiales multi: nam et ministri operatione (puta ablutione) et verbis z aqua vtitur Christus mouendo singula: vt agens pncipale. Et sicut ex omnibus non consurgit nisi vnum numero sacramentum: ita

j.q. 64. artic. 2. Et. 4. di stin. 1. q. 1. art. 4. q. 3. Et di. 5. q. 2. art. 2. q. 1.

¶ Utrum sacramenta no. le. habeant virtutem ex passione Christi. Art. 5.

Ad quintū Sic procedit. Videt q sacra no. le. non habeant virtutem ex passione christi. Virtus enim sacrōū est ad grām causandam in anima, per quam spūaliter viuit. Sed sicut aug. dicit super Joā. verbū prout erat in pncipio apud deū, vivificat animas. ẽm aūt q est caro factū, vivificat corpa. Cū igitur passio Christi pertineat ad verbū ẽm q est caro factū: videt q non possit cāre virtutem sacrōum. ¶ Pr. Virtus sacrōū videt ex fide dependere: q sicut dicit aug. super Jo. verbum dei perficit sacrm. nō q vī. sed quia creditur. Sed fides nostra non solū respicit passionē christi, sed etiā alia mysteria humanitatis ipsius, z pncipalius etiā diuinitatem eius. Ergo videt q sacra nō habeāt spūaliter virtutē a passione christi. ¶ Pr. Sacra ordinātur ad hominū iustificationē: ẽm illud. 1. ad cor. 6. ablati estis, z iustificati estis. Sed iustificatio attribuit resurrectioni: ẽm illud ro. 4. resurrexit pp iustificationē nostram. Ergo videtur q sacramenta magis habeāt virtutem a resurrectiōe christi, q̄ ab eius passiōe.

Sed cōtra Est. q sup illud ro. 5. in similitudinē preuaricationis ade 2c. dicit glos. Ex latere Christi dormientis in cruce fluxerunt sacra. per que saluata est ecclesia. Sic ergo sacramenta vidēntur habere virtutem ex passione christi.

Rñdeo Dcēdū, q (sicut dcm est) sacrm opāt ad grām cāndā p modum instri. Est aūt duplex instrm: vnū q̄dez sepatū, vt baculus: aliud aūt cōiūctū, vt manus. Per instrm aūt cōiunctū mouet instrm separatum: sicut baculus per manū. Principalis aūt causa efficiēs grē, est ipse deus: ad quē cōparatur humanitas christi sicut instrm conjunctū: sacrm aūt sicut instrm sepatū, et ideo oportet q virtus saluifera, a diuinitate christi, q eius hūanitatē, in ipsa sacra deriuet. Ista aūt sacralis ad duo precipue ordinari vr: vez ad tollēdos defect⁹ preteritoū pctōrū: inquantū trauleunt actu. z remanent reatu: z iterū ad perficiendā aiam in his q̄ pertinent ad cultū dei. ẽm religionē vite christiane. Manifestū est aūt ex his que supra dicta sunt, q christus liberauit nos a pctis nris, precipue q̄ sua passione: nō solū efficienter z meritorie: sed etiā satisfactorie. Sūr etiā per suā passionē initiauit ritū christiane religiōis, offerens seipsum oblōnē z hostiā deo vt hz eph. 5. Cū manifestū sit, q sacra eccl'e, spāliter hoīs virtutē ex passione christi: cuius virtus quodāmodo nobis copulatur per susceptionem sacramentoz. In cuius signū de latere christi pendētis in cruce: fluxerūt aq̄ z sanguis. quoꝝ vnū ptinet ad baptismū, aliud ad eucharistiam: que sunt potissima sacramenta.

¶ Super articulum. 5.

In corpe vna cōclusio. Sacra ecclesie spāliter hūt virtutē ex passiōe christi, probat tripliciter. Primo ex cōib⁹: quia hūanitas christi est instrm coniunctū deitatis: sic ẽm aūt instrm separatū. Et formal ratio. Agens pncipale/ per coniunctum instrm mouet separatum: sed deus est agens pncipale gratie: z hūanitas Christi instrm coniunctum: z sacrm instrmentū separatum: ergo. ¶ Et quia hec rō non cōcludit de passione christi: sed de humanitate christi (in q̄ christ⁹ mysteria multa cōsummauit: puta natiuitatē: predicationem/ passionem/ resurrectionē/ ascensiones 2c.) ideo secunda subiūgitur ratio: per quam probatur specialiter q̄ a passione christi virtus sit sacramentoū. Et procedit ratio ex effectu ppio gratie sacralis: q̄ sc. vterq; talis ppr⁹ effect⁹ q̄ propiatur passioni christi. Et formal rō. Mā liberatio a pctis nris: q̄ instrm ver christiane religionis ē precipue a passione christi: sed vtrūq; istoꝝ pertinet p grām sacralis seu gratiā sacramentalem: ergo vterq; istoꝝ ptinet ad passionē christi. Maior declarat ex dictis. Quo ad primū ptē dē: q̄ christ⁹ liberauit nos p passionē a pctis: non solū effi cienter et meritorie (qđ cōuenit aliis ejus mysteriis) sed etiam satisfactorie: qđ appropriatur passioni. Quo ad scdam vero ptem dē: q̄ christus in passione offerendo seipsum/ initiauit ritum christiane religiōis. Maior aūt clara ex hoc tractatu. ¶ Tertio probatur cōclusio ex signo fluxus sanguinis z aque de latere christi: per quod precipua sacra monstrātur: q̄ copulātia sunt nobis virtutem passionis christi.

12. q. 103 a. 2. ad. 3m. Et. 4. di stin. 1. q. 1. art. 5. q. 1.

¶ Super art. 6.

In corpore due sūt questiones negatiue. Prima est. Sacramenta veteris legis non conferebant ẽm virtutē propriā. Probat auctoritate apostoli. Altera est. Sacra veteris leg. nō conferebant gratiā virtute in eis habita a passione christi. probatur. et cōdifferētia cōiunctim assignatur inter sacra veteris legis. Ac p hoc nris q̄dē sacris passio christi cōiungi pt/ vt cā actiua op̄ cās: p illa pūncis aūt nō pōt cōiungi vt cā actiua operās p illa. q̄s est intentū cōclonis. Et q̄ passio christi vt finalis cā cōiungitur per fidē: tā nobis q̄ antiquis: z ppea vtriq; saluamur p fidem passionis christi: sed nō vtriq; p sacra virtutē ex passione christi. Non tñ superstitiosus erat vsus illoꝝ sacroꝝ: q̄ ad hibebant etsi nōvt ẽ tūc sacris veteris legis. Ac p hoc nris q̄dē sacris passio christi cōiungi pt/ vt cā actiua op̄ cās: p illa pūncis aūt nō pōt cōiungi vt cā actiua operās p illa. q̄s est intentū cōclonis. Et q̄ passio christi vt finalis cā cōiungitur per fidē: tā nobis q̄ antiquis: z ppea vtriq; saluamur p fidem passionis christi: sed nō vtriq; p sacra virtutē ex passione christi. Non tñ superstitiosus erat vsus illoꝝ sacroꝝ: q̄ ad hibebant etsi nōvt ẽ tūc sacris veteris legis. Ac p hoc nris q̄dē sacris passio christi cōiungi pt/ vt cā actiua op̄ cās: p illa pūncis aūt nō pōt cōiungi vt cā actiua operās p illa. q̄s est intentū cōclonis. Et q̄ passio christi vt finalis cā cōiungitur per fidē: tā nobis q̄ antiquis: z ppea vtriq; saluamur p fidem passionis christi: sed nō vtriq; p sacra virtutē ex passione christi. Non tñ superstitiosus erat vsus illoꝝ sacroꝝ: q̄ ad hibebant etsi nōvt ẽ tūc sacris veteris legis. Ac p hoc nris q̄dē sacris passio christi cōiungi pt/ vt cā actiua op̄ cās: p illa pūncis aūt nō pōt cōiungi vt cā actiua operās p illa. q̄s est intentū cōclonis. Et q̄ passio christi vt finalis cā cōiungitur per fidē: tā nobis q̄ antiquis: z ppea vtriq; saluamur p fidem passionis christi: sed nō vtriq; p sacra virtutē ex passione christi. Non tñ superstitiosus erat vsus illoꝝ sacroꝝ: q̄ ad hibebant etsi nōvt ẽ tūc sacris veteris legis. Ac p hoc nris q̄dē sacris passio christi cōiungi pt/ vt cā actiua op̄ cās: p illa pūncis aūt nō pōt cōiungi vt cā actiua operās p illa. q̄s est intentū cōclonis. Et q̄ passio christi vt finalis cā cōiungitur per fidē: tā nobis q̄ antiquis: z ppea vtriq; saluamur p fidem passionis christi: sed nō vtriq; p sacra virtutē ex passione christi. Non tñ superstitiosus erat vsus illoꝝ sacroꝝ: q̄ ad hibebant etsi nōvt ẽ tūc sacris veteris legis.

Ad pmū Ergo dicēdū, q̄ verbū prout erat in pncipio apud deum, vivificat alias sicut agens pncipale: caro tamen eius, z my'steria in ea perpetrata, operanē instrmētaliter ad aie vitā. Ad vitā aūt corpis non solū instr'alr: sz etiā per quādam exēplaritatē: vt supia dictū est.

¶ Ad ẽm dcm, q̄ p fidē christus habitat in nobis (vt ro. 8. ephe. 3.) z ideo virt⁹ christi copulat nobis per fidē. Virtus aūt remissiua peccatoꝝ: spāli quodā modo pertinet ad passionē ipsius christi: z ideo per fidem passionis eius, spāliter hoies liberant a pctis: ẽm illud ro. 3. quē proposuit deꝰ ppitiatorē p fidē in sanguine ipsius. Et ideo virtus sacroꝝ: q̄ ordinatur ad tollenda pcta, precipue est ex fide passionis christi. ¶ Ad tertium dicendum, quod iustificatio attribuitur resurrectioni ratione termini ad quem, qui est nouitas vite per gratiam. Attribuitur tamen passioni ratione termini a quo scilicet quantum ad dimissionem culpe.

¶ Utrum sacramenta ve. le. gratiam causarent. Art. 6.

Ad primū Sic procedit. Videt q etiā sacra ve. le. grām cārent. Quia sicut dictū est sacra no. le. hūt efficaciā ex fide passionis xpi. Sed fides passionis christi fuit in vet. le. sicut z in noua: hēm⁹ enī eundē spūm fidei: vt habetur. 2. ad cor. 4. Sicut ergo sacra no. le. cōferunt gratiā, ita etiā sacra ve. le. gratiam cōferebant. ¶ Pr. Sanctificatio nō fit nisi per gratiā. Sed per sacramēta ve. le. hoies sctificabant: dicit enī leuitici. 8. cūq; sanctificasset moyses aaron z filios eius in vestitu suo 2c. Ergo videt q̄ sacra ve. le. grām conferebant. ¶ Pr. Sicut beda dicit in homilia circuncisionis: idem salutifere curationis aurilium, circūcisio in lege cōtra originalis peccati vulnus agebat, qđ baptismus agere reuelate rēpore grē cōsueuit. Sed baptismus nunc cōfert gratiā. Ergo circuncisio gratiā conferebat. Et pari ratiōe alia sacra legalia: quia sicut baptismus est ianua sacroꝝ nouoꝝ leg. ita z circuncisio erat ianua sacroꝝ ve. le. Propter quod z apo. dicit gal. 5. testificor omni homini circuncidenti se: quoniam debitor est vniuerse legis faciende.

Sed ẽtra Est. q̄ gal. 4. 9. Cōtemnimi iterū ad infirma z egena elementa. Glo. Ad legē: que dicit in firma: q̄ perfecte non iustificat. Sed gratia perfecte iustificat. Ergo sacramenta veteris legis gratiam non conferebant.

Rñdeo Dcm, q̄ nō pōt dici, q̄ sacra veteris legis cōferūt nr grāz iustificātem per seipsa. i. pp. q̄ virtute: q̄ sic non fuisset necessaria passio christi, ẽm illud

Ms ✠ cōtexter.

Status vt sonat de sacramētoꝝ definite/nō vniuersaliter aut particulariter explicite. Queretur enim explicite de particularibus in arti. 6. o.

¶ In corpore vna cōclusio. Fideles p sacramenta aliquo spūali characterē insigniunt. Pbatur. Quicūq; ad aliquod certū deputat⁹/ consequenter cōsignari: sed hoies p sacramēta deputant ad spirituale aliquod spetās ad dei cultū: ergo fideles per sacramenta aliquo spirituali characterē insigniūtur. Probatur maior exemplo militum. Minor vero: quia sacramenta ad duo ordinātur. hoc est ad remedium cōtra peccatum / z ad perficiendum homi nem in his que ad cultum diuinū sunt. Et confirmatur tota ratio cum conclusione auctoritate augustini / vnde auctor sumpsit.

¶ Aduerte hic duo. Primum: q̄ sacramēta impiimere characterem: ex sacra scriptura non habetur: sed ex ecclesie autho ritate z non multum antiqua: vt patet ex sacris canonibus: et psalis questionibus patrū de reiteratione baptismi. que locum non habuissent si ecclesia iam determinasset impimi in anima characterem per baptismum: q̄ innocentius tertius extra de bap. ca. maiores causas: determinauit. Secundum est: q̄ auctor presupponit fidelem hanc veritatem ecclesiasticā recedere studuit: ex ratione proportionalis simultudis inter homines deputatos ab homine ad militiam corporalem: z deputatos a deo ad cultū christiane religionis (que vtiq; militia est illius qui est dominus fortis et potens: dominus potens in prelio ad debellandas aereas potestates vi cendumq; mundū:) sectatus augustinive stigia. Rationabile si quidem est: vt homines qui a principib⁹ mundi huius cōsueuerunt ad corporalia corpozali nota ẽn signiri: quum a deo ad perennem spiritualem cultum secundum animam deputantur: spirituali signo signentur in anima. sic enim diuinaz prouidentiam disponere homines suauiter inuenitur: vt scilicet proportionaliter insigniatur secundū animam a deo: sicut secundū corpus consuenerunt a principe humano.

4. di. 4. q. 1. arti. 4. q. 1. c.

¶ In respōsione ad secundum/ vide nouitie/ q̄ in rta primā ibidem responsionē: character non secundum se: sed secundū sua: causam (hoc est nō solitarie sumpt⁹; sed vt ex sua causa sensibili/ que est sacramentum) habet rationem signi. Et quia hec responsio multis non facit satis: apposita est ab authore altera responsio de ipso character in scipso: ita q̄ prima de characterē causaliter: secūda de eodem formaliter est.

sacris veteris legis. Ac p hoc nris q̄dē sacris passio christi cōiungi pt/ vt cā actiua op̄ cās: p illa pūncis aūt nō pōt cōiungi vt cā actiua operās p illa. q̄s est intentū cōclonis. Et q̄ passio christi vt finalis cā cōiungitur per fidē: tā nobis q̄ antiquis: z ppea vtriq; saluamur p fidem passionis christi: sed nō vtriq; p sacra virtutē ex passione christi. Non tñ superstitiosus erat vsus illoꝝ sacroꝝ: q̄ ad hibebant etsi nōvt ẽ tūc sacris veteris legis. Ac p hoc nris q̄dē sacris passio christi cōiungi pt/ vt cā actiua op̄ cās: p illa pūncis aūt nō pōt cōiungi vt cā actiua operās p illa. q̄s est intentū cōclonis. Et q̄ passio christi vt finalis cā cōiungitur per fidē: tā nobis q̄ antiquis: z ppea vtriq; saluamur p fidem passionis christi: sed nō vtriq; p sacra virtutē ex passione christi. Non tñ superstitiosus erat vsus illoꝝ sacroꝝ: q̄ ad hibebant etsi nōvt ẽ tūc sacris veteris legis. Ac p hoc nris q̄dē sacris passio christi cōiungi pt/ vt cā actiua op̄ cās: p illa pūncis aūt nō pōt cōiungi vt cā actiua operās p illa. q̄s est intentū cōclonis. Et q̄ passio christi vt finalis cā cōiungitur per fidē: tā nobis q̄ antiquis: z ppea vtriq; saluamur p fidem passionis christi: sed nō vtriq; p sacra virtutē ex passione christi. Non tñ superstitiosus erat vsus illoꝝ sacroꝝ: q̄ ad hibebant etsi nōvt ẽ tūc sacris veteris legis. Ac p hoc nris q̄dē sacris passio christi cōiungi pt/ vt cā actiua op̄ cās: p illa pūncis aūt nō pōt cōiungi vt cā actiua operās p illa. q̄s est intentū cōclonis. Et q̄ passio christi vt finalis cā cōiungitur per fidē: tā nobis q̄ antiquis: z ppea vtriq; saluamur p fidem passionis christi: sed nō vtriq; p sacra virtutē ex passione christi. Non tñ superstitiosus erat vsus illoꝝ sacroꝝ: q̄ ad hibebant etsi nōvt ẽ tūc sacris veteris legis.

gal. 2. si ex lege est iustitia, xp̄s gratis mortuus est. Sed nec pōt dici/ q̄ ex passiōe xp̄i/ virtutē hērēt ofērēdi grām iustificādi. Sicut enī ex pdictis patet, virtus passionis christi copulāt nobis p fidē z sacra: differenter tñ. Nā cōtinuatio q̄ est p fidē. fit p actū aie: continuatio aūt que est p sacra. fit p vsum exteriorꝝ rerū. Nihil aūt p̄hibet id qđ ē posteriꝰ tpe, anteq̄ sit, mouere ẽm qđ pcedit in actu aie: sicut finis q̄ est posterior tpe. mouet agēte m/ ẽm qđ est apprehēsus z desideratus ab ipso. Sed illud qđ nōdū est in rerū natura, nō mouet ẽm vsum exteriorꝝ rerū. Vñ causa efficiēs nō pōt esse posterior in esse / ordine durationis sicut cā finalis. ¶ Sic ḡ manifestū est/ q̄ a passione xp̄i/ q̄ est cā humane iustificatiōis quēlēter ✠ deriuat virtus iustificatiua ad sacra no. le. non aūt ad sacra ve. le. z tñ p fidē passionis xp̄i iustificabant antiqui pres sicut z nos. Sacra aūt ve. le. erāt quedā illius fidei pfessatiōes. inq̄tū significabāt passionē xp̄i z effect⁹ eius. Sic ergo ptz/ q̄ sacra ve. le. nō habebāt in se aliquā virtutē/ qua operarenē ad cōferēdā gratiā iustificantem: sed solum significabant fidem per quam iustificabantur.

12. q. 103 a. 2. ad. 3m. Et. 4. di stin. 1. q. 1. art. 5. q. 1.

Ad pmū Ergo dicēdū/ q̄ antiq̄ pfessi habebant fidē de passione christi futura. q̄ ẽm qđ erat in apphensione aie/ poterat iustificare. Sed nos habemus fidē de passione xp̄i p̄cedēti: q̄ pōt iustificare etiā ẽm realē vsum sacrāliū rerū: vt dictus est. ¶ Ad scdm dicēdū/ q̄ illa sanctificatio erat figural⁹: p hoc enim sanctificari dicebātur, q̄ applicabanē cultui diuino ẽm ritū ve. le. q̄ totus ordinabat ad figurandū passionē christi. ¶ Ad tertiū dicēdū/ q̄ de circūcisione multiplex fuit opinio. quidā enim dixerūt q̄ per circūcisionē nō cōferebat gratia: sed solū auferebat peccatū. Sed hoc nō pōt esse: q̄ homo nō iustificat a peccato per q̄ gratiā: ẽm illū Ro. 3. iustificati gratis nisi gratiā ipsius. Et ideo alij dixerunt / q̄ per circūcisionē cōferebat gratia q̄tum ad effectus remotiuos culpe, sed non quantum ad effectus positiuos gratie. Sed hoc etiā videtur esse falsum: q̄ per circūcisionē dabat pueris facultas perueniendi ad gloriā: que est vltimus effectus positiuus gratie. Et pterea ẽm ordinē cause formalis, priores sunt naturaliter effectus positiui q̄s priuatiui, licet ẽm ordinem cause materialis sit econuerso: forma enim non excludit privationez, nisi infomando subiectum. ¶ Et ideo alij dicunt, q̄ circuncisio conferebat gratiā etiā quantum ad aliquem effectum positiuum. qui est facere dignum vita eternam: non tamē quantum ad hoc quod est repiimere concupiscentiā impellētē ad peccādū. Nō z aliq̄s mihi visum ✠: sed diligētius cōsideranti apparet hoc etiam nō esse verū: q̄ minima gratia potest resistere ciuilibet concupiscentie, z mereri vitam eternam. ¶ Et ideo melius dicendum videtur, q̄ circuncisio sicut z alia sacramenta ve. le. erat solum signum fidei iustificātis vnde a apostol⁹ dicit ro. 4. q̄ abiaā accepit signum circūcisionis, signaculū iustitie fidei. Et ideo in circūcisione cōferebat gratia, inquantum erat signum passionis christi future: vt infra patebit.

¶ De effectu sacramentoꝝ, qui est character. Qđ. 63.

Deinde Consideran dū est de alio effectu sacramentoū, qui est character. ¶ Et circa hoc queruntur sex. Primo vtrum ex sacramentis causetur character aliquis in anima. Secūdo, quid sit ille character. Tertio, cuius sit character. Quarto, in quo sit sicut in subiecto. Quinto, vtrum instr indelebiliter. Sexto, vtrum omnia sacramenta imprimant characterem.

¶ Utrum sacramentum impiimat aliquem characterem in anima. Art. 1.

Ad primū Sic procedit. Videtur q̄ sacramentum non impiimat aliquem characterem in anima. Character enim significare videtur quoddam signū distinctiuū. Sed distinctio membroū christi ab alijs, fit per eternam pdestinationem, que nō ponit aliquid in predestinato, sed solū in deo predestinante: vt in prima parte habitum est: dicitur enim. 2. timo. 2. firmū fundamentū dei stat, habens signaculum hoc, nouit dns qui sunt eius. Ergo sacramenta non impiimunt characterem in anima. ¶ Pr. Character signum est distinctiuum. Signū autez (vt aug. dicit in. 2. de doc. christia.) est qđ preter ſem quam ingerit sensibus: facit aliquid aliud in cognitionem venire. Nihil autem est in anima qđ aliqua ſ specie sensibus ingerat. Ergo videtur q̄ in anima nō impiimat aliqs character per sacramēta. ¶ Pr. Sicut per sacra no. le. distinguitur fidelis ab infidelibus: ita etiā per sacra ve. le. Sed sacra ve. le. nō impiimebant aliquem characterem in anima: vnde z dicuntur ut sitte carnis. ẽm aplm ad heb. 9. Ergo videtur q̄ nec sacramenta no. le.

Sed ẽtra Est, q̄ ap'ls dicit. 2. ad cozin. 1. Qui vnxit nos deus ✠, z qui signauit nos, et dedit pignus spiritus in cordib⁹ nostris. Sed nihil aliud impiimit character quam quandam signationem. Ergo videtur q̄ deus per sacramenta nobis suum characterem impiimat.

Rñdeo Dcēdū, q̄ sicut ex predictis pz, sacramenta no. le. ad duo ordinantur: vez ad remediū cōtra peccata: z ad perficiendū animā in his que pertinent ad cultū dei, ẽm ritum christiane vite. Quicunq; aūt ad aliquid certum deputat⁹, cōsueuit ad illud consignari: sicut milites q̄ ascribebantur ad militiam antiquitus, solebant quibusdam characteribꝰ corpozalibus insignirī: eo q̄ deputabant ad aliquid corpale. Et ideo cū hoies per sacra deputent⁹ ad aliquid spirituale pertinens ad cultus dei, ꝓfis est q̄ per ea fideles aliquo spūali characterē insigniant. Unde aug. dicit in. 2. cōtra parmenianum. Si militie characterē in corpore suo non militans pauidus exhorruerit: z ad clementiā imperatoris confugerit: ac prece fusa, z venia impetrata militare iam ceperit, nunquid homine liberato atq; correcto, character ille repetitur: ac non potius agnitus approbatur: e an forte minus herent sacramenta christiana, quaz corpozalis hec nota?

Ad pmū Ergo dcm, q̄ fideles christi ad premium quidē future glorie deputant signaculo predestinationis

¶Super articulum.2.

TItulus de quidtate characteris manifeste querit: in quo sc̃s genere sit: an potestatis: an relationis ꝛc. ¶In corpore sunt tres cõclones. Prima est: Character sacr̃alis est spũalis ptãs ad ea q̃ sunt diuini cultus. Probat. Character imprimit a sacr̃is: inquantũ p illa hõ deputat ad ea que sunt diuine. Sed ad actꝰ cõueniẽtes pñti eccl̃ie deputantur quodã spũali signaculo eis insignito. q̃ character nũcupat. ¶Ad ſm dõz, q̃ character aie impũssus, hz rõnem signi. inquantũ p sensibile sacr̃m imprimit: p hoc esſ scitur aliquis esse baptismali characterе insignitus. q̃ est ablutus aqua sensibili. ℞ Nihilominus tñ character vel signaculũ dici põt p quãdã sĩlitudiné, omne qõ p̃figurat aliquid vel distinguit ab alio. etiã si nõ sit sensibile: sicut chr̃s dr figura vel character pr̃ne subeſm aplm heb.1. ¶Ad tertiũ dõm. q̃ sicut sua pria dictuz est, sacr̃a veteris legis non habebant in se spũalẽ virtutẽ, ad aliquẽ spũalem effectũ operantẽ. Et ideo in illis sacr̃is non requirebatur aliquis spũalis character: sed sufficiebat ibi corporalis circumcisio: quam apostolus signaculum nominat rom.4.

4.di.4. q.1.ar.1.

¶Utrum character sit spũalis ptãs. Art.2.

ADscõm Sic procedit. q̃ character nõ sit spũalis ptãs. Character enim idẽ videt esse qꝰ figura: vñ heb.1. vbi dr. figura substãtie eiꝰ. in greco hr̃ loco figure character. Sed figura est in quarta spẽ qualitatis, q̃ tã differt a ptãe que est in secunda spẽ qualitatis. Character ergo nõ est spiritualis ptãs.

¶ Dion. dicit. 2. ca. eccle. hier. q̃ diuina beatitudo accedentẽ ad beatitudinez in sui participationem recipit: ꝛ proprio suo lumine. q. quodã signo, ipsi tradit suam participationem ✝. Et sic videt̃ q̃ character sit qõdam lumen. Sed lumen ad tertiam speciem qualitatis vr̃ ptinere. Non ergo character ẽ ptãs. que vr̃ ad secdam spẽm q̃litatis pertinere. ¶ Ꝫ. A quibusdam character sic diffinitur. Character est signũ sctẽ cõionis fidei, ꝛ sancte ordinatiõis. datum a hierarcha. Signum aũt est in genere relonis, non aũt in genere ptãtis. Non ergo character est spũalis potestas. ¶ Ꝫ. Potestas habet rationẽ

Alis ✝ divina beatitudo super suz actũ sui participationẽ recipit ꝛ de proprio lumine sic ꝺ̃az signo ipsi tradit

eleuatur instãtia ad vniuersalẽ rationẽ: vnde scz licet a communibus inferre determinate spãle: hoc est a deputatione ad cultũ chr̃iane religionis: ad potentiã respectu eiusdem cultus deseendere. Deputatio siquidẽ ad cultum multipliciter fieri potest: scz signo: profeſsione/officio/scientia/voluntate/potẽtia: vt ps inductiue in militia/ꝛ aliis cultibus ꝛ artibus. Unde inferre characterẽ esse potẽtiã/ quia est deputatiuus hominis ad cultum chr̃istiane religionis: fallacia consequẽtis videtur. ¶Ad hoc dicit/q̃ author p̃cedit ex determinatis in precedẽti articulo. Et ꝓterea nõ p̃cedit ex hoc solo q̃ character est deputatiuus ad cultũ diuinũ ſm ritũ chr̃ianũ: ita q̃ non ex quacunq; deputatiõe: sz ex tali deputatiuo: scz vt pfectiuo aie ad talẽ cultũ impresso a deo: p̃cedit litera: vt ipsamet litera de scipsa testimonium perhibet/author itaq; ferens dion. ysi hoc testantem. Ex hmõi autez assũpto cõclusi licuit intentũ: si perspicacius intuiti fuerimus cultũ chr̃iane religionis formaliter: vt author cõtemplatus est. Ex hoc ẽm q̃ character est perfectiuus anime ad cultũ chr̃iane religionis/ꝛ cultꝰ chr̃istiane religionis formaliter consistit in recipere vel dare: formaliter sequitur/ergo character perficit animã ad recipiendum vel dandum. Sed constat liquido/q̃ ꝓprium ꝛper se primo perfectiuum ad recipere seu dare/est posse recipere aut dare: ergo character ẽ spũalis potentia/qua homo ſm animã põt recipere vel tradere ea que sunt chr̃istiane religionis ꝓpria. ¶Et confirmatur hec ratio: quia potẽtia sola est: qua subtracta actus nullꝰ red̃itur apud deũ: ꝛ similiter qua posita/actus efficax est/quantumcunq; ab homine prohibitus. Naz subtracta charitate/aut scientia/aut fide: si potentia remanet actus non est nullus: sed econtra sola potentia deficiente/alia non sunt efficacia. Sic autem constat esse in ꝓposito: q̃ subtracto character: vane omnia recipiuntur. Et similiter subtracto characterе ordinis vane omnia traduntur que ꝓpria ordinis sunt: est ergo character in gñe potẽtie. ¶Ad instãtiã aut̃ de militari characterе: ꝑz rñsio: q̃ nõ spectat ad animã. ¶Ab obiectionem aũt vniuersalẽ ꝑz etiã rñsio/ q̃ falsum assumit scz literam ex sola deputatione procedere: quum procedat ex tali deputatione scz ex ꝓfectmo hominis spiritualiter secundum animãm ad cultum spiritualem consistentem in recipere ꝛ tradere: manifestatũ quippe est: q̃ formaliter procedendo: optime absq; sophismatis aliqua specie illatio tenet.

cause ꝛ principiũ: vt ꝑz. 5. meta. Sed signum, qõ ponit in diffinitione characteris, magis ptinet ad rõnem effectus. Character ergo non est spiritualis potestas.

¶Secunda conclo est. hec spũalis potentia est instrãlis. Declarat̃ a ſili/ sicut virtus que est in sacramentis. Et probatur ex subiecto: quia est potentia ministri ergo instri. Antecedens probatur: quia character conuenit ministris chr̃i vt sic. Consequentia probatur: quia minister vt sic hz rationẽ instrumenti. ¶Tertia. cõclusio est. Character non est per se in genere: sed reductiue in scõa spẽ qualitatis. Prima pars ꝓbatur a simili: scz ex virtute in sacramentis: ad inducta ratione Gi/ qz est quidam fluens ꝛ incompletũ. Scõa ẽo pars relinquitur vt ex ẽdem. ¶Occurrunt autem hic multa dubia. Primũ est de genere generalissimo/sub quo ponitur character: quod circa tertiã cõclusionem verſatur. Secundũ/ despicere ꝛ spectat ad eandem conclusionem. Tertium est circa rñsiones ad tertium quatum valeat ratio littere: si relatio characteris fundaret immediate super essentia aie: conueniret non aliter ꝛ tũc/ꝙrãt illis

Sz ꝯtra Est. q̃ ꝑbs dicit in. 2. etbi. Tria sunt i aia, potẽtia, habitus ꝛ passio. Sed character non est passio: qr passio cito trãsit. character autem indelebilis ẽ vt infra dicet̃. Similiter etiã nõ est habitus: qr nullus habitus est qui se possit ad bene ꝛ male habere: character autem ad vtrũq; se habet: vnus enim eo qdã bene, alius vero male. Dr̃ in habitibus nõ ꝓtingit: main habitu virtutis, nullus vtitur male, ꝛ habitu malicie, nullus bene. Ergo reliquitur quod character sit potentia.

Rñdeo Dõm. q̃ sicut dictũ est, sacr̃a no. le. characterẽ imꝑimit: inquãtũ p ea deputanr̃ hoies ad cultum dei, secũduz rituz cr̃iane religionis. Ad ſm dionỹ. in 2. ca. eccl̃. hier. cũ dr̃isset, q̃ deus in quodaz signo tradit sui ꝓticipationem accedenti ad baptismũ. subiungit: ꝓficies eum diuinum. ꝛ cõsecratorẽ diuinoz. Diuinus aũt cultus cõsistit vel in recipiẽdo aliqua diuina. vel in tradendo aliis. Ad vtrũq; aũt hoz requrit q̃dã potẽtia. nã ad tradẽdũ aliq̃d aliis, requrit potẽtia activa: ad recipiẽdũ aũt, requrit potẽtia passiua. Et iõ character ꝓportat quãdã potẽtiam spũalez, ordinatã ad ea que sunt diuini cultus. ℞ Sciẽdũ tñ. q̃ hec spũalis potẽtia ẽ instrãlis: sicut ẽt supra dcm̃ est de virtute que est in sacr̃is. Habere enim sacr̃i characterem. cõpetit ministris dei. minister autem hz se p modum instrãi: vt ꝑbs dicit in ꝓio politice. Et iõ sicut virtus que est in sacr̃is, non est in genere p se, sed p reductionẽ, eo q̃ est quiddam fluens ꝛ incõpletũ: ita etiã character nõ ꝓprie est in genere vel specie, sed reducit ad secundã speciem qualitatis.

¶Circa primum dubium in quo genere sit character sacramentalis: scit̃ o primo/q̃ notandum in. 4. sen. distin. 4. q. 1. putauit characterem esse relationem rationis: per quam aliquis ex institutiõe diuina deputatur ad sacr̃as operationes: sicut numus sortitur rationẽ precii. Et eius ratio est: quia ea que sunt fidei: clarificanda sunt: ꝛ nõ ob obscuriora reddenda: per characterem autem si ponitur relatio rationis/ omnia clara sunt. Si vero ponitur res realis/obscuriora introducuntur. ¶Sed positio hec seipsam leuem monstrat: dum ex cõibus tãtum ꝛ extraneis ꝓcedit. Simꝫ falsitas ꝑz ex authoritate ecclesie extra de baptismo ꝛ eiꝰ effectu/in ca. maiores in fine. Ubi dicit/ q̃ sacr̃alis operatio imprimit characterẽ: certũ est enim/q̃ relo rõnis nõ imprimitur. Et confirmat ex concilio florentino sub engento quarto. Ubi dicitur tria sacra characterẽ/id est spũale q̃dã sĩlitudinem. ꝛ cetera distinctionum: imprimunt in anima indelebile: vnde in eadẽ persona non reiterant. hec ibi. ¶Scito scõo/q̃ scotus in. 4. dist. 6. q. 10. ad vtrãq; pte dispntat: concludens vtrunq; posse probabiliter sustineri: ꝛ q̃ character sacr̃amentalis sit res absoluta in genere qualitatis: ꝛ q̃ sit relatio extrinsecus aduenies. Et hanc vltimam opinionem ipse tenet. Minus tñ probabilis monstratur ista via/discutiendo tertium dubiũ. ¶Ubi scito consequentiã factã in litera destrui ex scotica opione: distinguente de relatione/vel intrinsece aduenieñte vel extrinsece. Et vocat relonem intrinsecꝰ aduenientẽ/illã q̃ cõsequit fundamentũ posito termino. Illam aũt̃ q̃ positis fundamento ꝛ termino nõ necio ponit: vocat relonem extrinsecus aduenientẽ. Exẽplũ primi: vt duplũ/sit̃e/equale. Exẽplum/secũdi: vt relo agẽtis ad patiẽs/relatio locati ad locũ/ ꝛ hmõi. Ad primũ genus dicit non esse motum: sed ad scõm, ac per hoc posse a deo de nouo imprimi in animam relationem characteris absq; aliquo absoluto nouo fundante illam. Et ꝓpterea non sequitur: ſi

relatio characteris ponerek imediate i aia/cõueniret nõ aliter oi aie. ¶Tu aũt patiẽter sustineto ꝓtr̃a scuntẽ me de respectibꝰ his in cõi: qr theologicã practicã tracto: nõ metaphysicã. Nec vr̃ digregiẽdũ ẽ in loco. q̃dã si de respectibꝰ istis extrinsecis: q̃ forte nõ sunt intelligibiles: qñ ois respectꝰ formalr̃ sumptꝰ: hoc ipsum q̃ est/est ad aliꝰ se hr̃e: ꝛ si est ad aliud se hr̃e/est i gñe ad aliq̃d: q̃ ẽ ꝑtũ pntum. Et rursus si est ad aliꝰ se hr̃e: necesse est vt cõsequat fundamẽtũ ex sola nouapõne alterius: alio qn non esset ad aliꝰ. ꝛ ppea si est ad aliꝰ se hr̃e: ad illũ nõ est motus: vt ex hac rõne ꝓbat 5. phy. ab arist. Et sup̃ 6. 5. sup ipa relatiõe formalr̃ inquan tũ relatio est: fundauit autoꝛ hic rõnem suã: relatio. n. forma liter sumpta/qz hoc ipsum q̃ est/est ad aliud: si realis ẽ/nascitur cũ fundamẽto nõ simplr̃ in actu: ſ; sic q̃ ex sola appositiõe termini fit actu. sĩlitudo enim nascit̃ ex albo/sic q̃ posito coalbo statim sĩlitudo in primo albo cõfurgit. ꝛ sic de aliis. Hec hoc si relo characteris imeꝛe fundaret̃ i aia: nascerek simul cũ aia: sic q̃ posito illius termino: statim in aia cõsurgeret relo characteris. ꝛ si sic cõnascerẽtur cũ aia: clare ꝑz̃ nãliter cõueniret oi aie. Quocirca aut character non est in gñe ad aliq̃d nisi ex uoce. ꝛ tũc/ꝙrãt illis

4.di.4. q.1.ar.2. ꝛ arti.3. q.5.

gen. Hec erit facile fingere: ꝛ aliud gñs: quũ ponat̃ res spũalis: ꝛ nõ sit formalr̃ passio. Aut si est in gñe ad aliq̃d: diffinitio posita ab arist. nõ est cõis suo gñi ꝛ exclusio motus ab ad aliq̃d cũ illius rõne, 5. phy. si. nõ est vlis de ipso gñe ad aliq̃d: sed particularis/hoc est de aliꝰ speciebus relonis/scz intrinsece: qñ arist. ꝓbat/do ad relonẽ non esse motũ/ attulit relationẽ/que ex ſm scotũ vocat extrinsecꝰ aduenies. ſ. dextri ꝛ sinistri. Nã relatio verteri inter me ꝛ columnã nõ sequit fundamẽtum posito termino/loquẽdo vt sco. loquit̃. Nam posito aiali habẽte dextrum/ꝛ posita colũna: nõ sequit relatio dextri inter ipsa: põt esſ columna poni neutra. Et accidit hmõi ꝓhantasia/qr nõ considerat fundamẽtum vt fundamẽtũ/ꝛ terminus vt terminus: sed remote. Uerbi gratia. relatio agẽtis ad patiens/nõ habet ꝓ extremis ignem ꝛ aquã: sed ignẽ calefacientẽ/ꝛ aquã patientem a calefaciente. ꝛ sic de aliis. Unde nõ remote/sed ꝓpinque sumẽdo fundamẽtum ꝛ terminuz (hoc est ſm eas dispõnes ſm quas hoc fundat ꝛ illud terminat) nulla est relatio realis que nõ cõsurgat in fundamẽto posito termino. Sz hec pertranseundo sint dicta. ꝓ claritate litere: que de relatione loquitur formaliter/sicut ꝛ phs. 5. phy. ¶Circa secũdũ dubiũ/scito scotum in quarto. distin. 6. q. 10. disputare ad oẽm ptẽ: ꝛ tenendo q̃ character est essentialiter respectꝰ/sustinet ipsum habere rationẽ potẽtie ꝛ actue ꝛ passiue. ꝓ quãto dens ordinauit assĩlẽdo agere hñti talẽ respectũ/puta sacerdoti: ꝛ sĩlr imprimere in patiens hñs talẽ respectũ/puta characterẽ baptismi: ita ꝙ respectus reddit baptizatũ capacẽ passionis a deo sic statuente: ꝛ similiter operationẽ sacerdotis efficacez. Et cõcurrunt hi respectus tanꝯ dispositiones in ordine ad agens vo luntarium. ¶Tenẽdo aut̃ q̃ character est forma absoluta: sustinet ꝛ q̃ potest poni in prima spẽcie qualitatis: ꝛ q̃ potẽt poni in secunda respondetur ad rationẽ litere que in quarto dubio proposita est: primo q̃ nõ oportet omnem habitũ esse bonũ vel malum: sed potest aliquis habitus esse indifferens. Quod ꝓbat dupliciter. tũ qz ex actibus indifferẽtibus frequẽtatis cauſatur habitus indifferens. tũ qz frequẽtans cõsideratiõnẽ alicuius cõclusionis geometrice: hz habitum indifferentẽ. Secundo quia character potest poni habitus supernaturalis bonus remote. ita ꝙ nõ ꝓxime seu sufficiẽter potest esse principiũ actus boni: sed remote: sicut fides: spes: charitas infusa nõ est sufficiens principium boni actus: sed inclinat ad bonum actũ cõcurrenti bus aliis requisitis: multo aut̃ remotius character põt disponere ad bonum actum. ¶Ad hoꝛũ clariorẽ notitiã aduertẽdum est: ꝙ nisi fortaliter consideremus: locemusq; res in suis generibus: vagari multi pliciter cõtingẽt. Quocirca: quum character sacr̃amentalis. sit formaliter potentia (est enim baptismalis character: quo per se primo homo potest recipere sacramenta reliq̃: vt patet. ꝛ similiter character ordinis quo primo minister eccleſie/pnta facer dos/põt conficere eu charistiã ꝛc.) et sit supnaturale accidẽs impressum/aie/cõsequẽs est/ vt sub illo genere accidẽtium formaliter locetur/qũ potẽtias actiuas vel passiuas continet: qũ cõstat solum qualitatis genus esse/ꝛ vnã illius speciẽ/secũdã scilicet. Nec obstat ꝙ non sit naturalis potẽtia: qñ sicut sub habitus specie continentur non solũ naturales/sed supernaturales habitus/ita sub potentie accidẽtalis specie cõtinentur nõ solum naturales/sed supernaturales potentie. Nin hoc debet quiescere intellectus bene disposit̃us. ¶Ad distractionẽ aũt scoticam/trahentẽ relationem ad rõnẽ poꝛ/ꝑz rñsio ex hocipso q̃ distractio abusiua rerũ ac rõnũ formalium est. ¶Ad id vero quod primo dicit de habitu indifferente/dicendũ est q̃ nullus est actꝰ humanus singularis in differens moraliter: qz fit vel quãdo/vbi sicut/ꝓpter ꝛc. hz et fic est bonus moraliter: vel non quando: aut vbi: aut sicut: aut ꝓpter/aut ꝛc. debet. ꝛ fic est malus moraliter. Nec ẽ inter ista duo medium in actu exercito: quia distinguuntur penes affirmationez: ꝛ negationem ac per hoc nullus potest esse habitus indifferens ex hoc capite. ¶Ad id vero qõ de consideratione frequenti cõclusionis geometrice subditur/dicitur

q̃ si consideratio est scientifica generatur habitus bonus/scz scitie/ que est virtꝰ: ac per hoc boni tantũ: puta veri. Si ẽo cõsideratio est nõ scientifica/generabitur habitus opinatiuus: qui etiam nõ est indifferens: sed declinat ad bonum vel malum: ꝓnt declinat ad verum vel falsum. Et quia character est forma supernaturalis/a deo ꝓ munere impressa: ac per hoc si esset habitus nõ posset poni indifferẽs: rideo scotus ad vltimã responsionẽ confugit: q̃ falsum in ꝓmiis affert: duz charitatem/fidem/ac spem infusam a sufficientibus ꝓximisq; principijs elicitiuis bonoz̃ actuum aufert. Est enim infusa charitas ꝛ sufficientissimũ ꝛ ꝓximã elicitiuũ principiũ dilectiõis dei super oia: sed q̃ iste puer baptizatus non actu diligat: ꝓuenit ex cõditione ipsius habentis charitatem: qz scz hz organa impeditia ꝛc. ꝛ non ex insufficientia aut elongatione habitus. Et sil'e est de dormiente/ aut ebrio: non em̃ ex parte habitus infusi aut acquisiti ꝓuenit/q̃ dormiens aut ebrius non cõsideret geometricas demõstrationes, aut nõ credit sperat: sed ex impedimento hñtis habitũ. ¶Male deinde locat characterem in spẽ: dum ex his ad q̃ remote se hz: locat ipsum. Debet siquidẽ indicari res ſm ea q̃ sibi ꝓme cõuenit̃: ꝛ nõ ſm remota: ac ꝓ hoc non dz character poni sub spẽcie habitus boni: qz valde remote disponit ad actum bonũ. Sed hec accidunt scoto: qr difficile est operare falsum. Quocirca videto oia consonare vero/absq; difficultate vlla characterẽ poni: non habitũ/sed potentiã: que ex ꝓpria rõne indifferens est ad bonũ ꝛ malũ/character em̃ est potentia: qua põt ds dare vel recipere: ꝛ nõ est quo põt dñs vel male dare vel recipere/ꝛ sic perspicias diuinam sapientiã disponentẽ oia suauiter: donãdo nobis supernaturales potentias/dare eas suauiter: hñt̃ est seruata cõditione potentiarũ: vt scz sint q̃bus possumus: ꝛ nõ quib' bñ vel male possumus. ¶Argumenta petri aureoli apud capreolum in. 4. dist. quarti/ contra hoc q̃ character sit potentia: quia ad specialia descendunt de potestate effectiua transsubstantiationis in eucharistia ꝛc. omittenda censui: quoniam suo loco quelibet seruanda est questio.

¶Super articulum tertium.

TItulus de christo loquitur vt est verbum incarnatum: vt distinguitur a patre ꝛ spiritu sancto ac ipsa trinitate. Denotat aut̃ obliquus casus authoritatẽ in ipso christo: ita q̃ sensus est an character sacr̃amentalis sit character: christo vt principi configurãs seu consignãs characterem ipsum suscipientes: sicut character romanus consignat milites cesari: ꝛ gallicus regi frãcoꝝ ꝛc. ¶In corpore tria sunt. Primo distinguit character fidelis ꝙ in baptismalis. Secundo ponit vnã corollariũ. ¶Quo ad primũ/distinguit character fidelium/in characterẽ ad celestẽ beatitudinẽ: ꝛ characterẽ ad militantis

Universidad de Deusto
Biblioteca

ecclesie cultū. Ille est charitas seu grā: hic est sacralis: de q̄ est sermo. Cōio istoꝝ ex cōi rōe characteris declarat. Diuersitas aūt ex diuersitate finiū ac actuū mānifestat i lra. Prelibauit aūt author distōnē hāc: vt clara fieret doctrina sacre scripture q̄ largumētis dicutit: r ne notitiū ambiguū relinq̄ret aut suspēsuꝫ. ¶Quo ad ꝫm/ꝛcło rnsiua ḡsito est. Character sacralis ē character xp̄i. Prob⁹. Character sacralis ē ad recipiēdū r dandū ea q̄ sūt cultꝰ christiant: ḡ est spāliter character xp̄i. Probatur ꝓma: qr totꝰ ritus christiane religiōis de tuat a christ sacerdotio: cui ꝛnsurank fideles. ℞ Nota hic: q̄ formalis sit doctrina authoris: nō ō cultus christiane religiōis tractās: in christm caput: nō ꝛm quācūq̄ illius cōditionē: sed ꝛm sacerdotiū reducit characterē christiani cultus: sacerdotis enim est ꝓncipaⁿ cuiusq̄ religiōis: taz vere q̄ false. ¶Quo ad ꝫm/ corollariū est. Characteres sacrales sunt participatiōes q̄daz sacerdotij xp̄i: et eēm q̄ character sacramētalis est xp̄i sacerdotis character/ ꝓnē: vt sit q̄dā diminuta imitatio ordinata ad actꝰ spectātes ad christ sacerdotiū: qō ē ē ꝓticipatione sacerdotij christi. Baptismali siq̄dē characterꝛa christ sacerdotio hz hō formaliꝫ r esse mēbrū christiane religiōis: r ē capacē reliquoruꝫ sacroꝝ a christ sacerdotio deriuatoꝝ. Et sic ē ꝓportionaliꝫ est de aliorū sacramentorum characteribus.

¶Sup arti. 4.

IN corpore vna cōclo. Character est ⁊bitiue in potētia aie. Probat. Character est signa culū q̄ aia ꝛlignit ad recipiēdū vel tradēdum ea q̄ sunt cultꝰ christiani: ergo ordinat ad actꝰ: ḡ ē in potª aie. Prīa ꝓbatur: Nō enim ordinat ad actꝰ nisi ꝓportionaliter ad potētias actiuas. Sed hoc nō est signū ꝛmutabilis gre: qa in sacro cōfert. ℞ Aliomō ꝛm proprīam rōnem characteris: r hoc mō est signū cōfiguratiuū alicui ꝓncipali: apud quē resident aucte eiꝰ ad qō aliqs deputatur: sicut milites qui deputantur ad pugnaz: insigniuntur signo ducis: quo quodāmodo et cōfiguranť. Et hoc mō illi q̄ deputanť ad cultū christianū: cuius authoꝛ est christus: characterem accipiūt: quo christo configurant. Ūn ꝓprie est character christ. ¶Ad tertiū dōz: q̄ characterē distinguit aliqs ab alio: p comparationē ad aliquē finem: in quem ordinat qui characterē accipit: sicut dctm est de characterē militari: quo in ordine ad pugnam: distinguitur miles regis a milite hostis. Et sic̄ character fidelitaz: est quo distinguūtur fideles christ a seruis diaboli: vt in ordine ad vitā eternā: vel in ordine ad cultuz ꝓsentis ecclesie. Quoꝝ ꝑmū sit q̄ charitatē r gratiā vt obiectio procedit. Scōm aūt sit per characterē sacramētalē. Ūn r character bestie intelligi potest per oppositū: vel obstinata malitia: qua aliqui deputantur ad penam eternam: vel profession illiciti cultus.

¶Utrum character sit in potentijs anime sicut in subiecto. Arti. 4.

AD quartū Sic ꝓceditur. Ar q̄ character non sit in potētijs aie sicut i subto. Character enī dicit esse dispositio ad gratiaz. Sed gra est in essentia anime: sicut in subto: vt in secūda parte dictū est. Ergo videtur q̄ character sit in essentia aie: non aūt in potentijs. ℞ ꝫ. Potētia aie nō videť esse subm alicuius: nisi habitus vel dispōnis. Sed character (vt dictū est) nō est habitus vel dispositio: sed magis potētia: cuiꝰ ſbm nō est nisi essentia aie. Ergo vr q̄ character nō sit sicut in subiecto in potentia anime: sed magis in essentia ipsius. ℞ ꝫ. Potentie anime rōnalis distinguuntur per cognitiuas r appetitiuas. Sed nō pōt dici q̄ character sit tantū in potentia cognitiua: neq; etiā tantū in potentia appetitiua (qr nō ordinat neq; ad cognoscendū tantū: neq; ad appetendum) sil'r etiam non pōt dici q̄ sit in vtraq; qr idem accidēs nō potest esse in diuersis subiectis. Ergo videtur q̄ character nō sit in potētia anime sicut in subiecto: ꝫ magis in essentia.

Sed ꝓtra Est: q̄ (sicut in ꝑmissa diffinitiōe characteris continetur) character ⁊mpimit aīme ratio nali secundo imaginem. Sed imago trinitatis in anima: attenditur secundū potentias. Ergo character in potentijs anime existit.

Rndeo Dōm: q̄ (sicut dictū ē) character est quoddam signaculū quo aia ⁊signit ad suscipiendum: vel aliis ex ꝓfiti ad gram: p quāto ad posse donatū a deo/comitat aūter vel ſter largitio dn posse. ¶Et bene nota: q̄ character non ponit dispō ad gram absolute: ꝫ character ꝛm rōnē sue cāe. f. domine largitatis/ponit dispō ad graz. Dmine siquidē largitatis rō hz: vt cui dat posse: det bn posse: hac em rone character ponit dispō ad gram: vt ꝑz in hac lra. Et quū ḥseruueris: durādi obiones in. 4. d. 4. q. 1. ſpernes. ¶Un rnsio ne ad tertiū dubium er scoto occurrit in ꝑdicta: vltima q̄one/ ponēte characterē in voluntate. Tū q: est dispō ad gram: q̄ est in volūtate: qz gra ē idē qō charitas. Tū qz si character est signum vel fundamentum obligatiōis aie ad deū/rōnabile est q̄ ponaťin illa potētia cuiꝰ ꝓmo ē obligare: vel esse rōnem obligādi: talis aūte est volūtas: qz ꝓcipe se per actū eiꝰ aliqs se obligat ꝓpⁿ: reliq̄ em cōcurrēntia ad obligationē: non sunt nisi quedā ꝓambula aut signa. ¶Ad ḥ dz/q̄ author: r inferꝰ ꝛm sequenti articulo in rnsione ad. scōm/ ꝓpositis vero est mouere seipsam ad opandū dissonū. igit̄ cōditio characteris a deo ne voluntatis. Et hic q̄ bat characteres esse in intellectu: qr actꝰ ad ꝙs prime dispōnit: scil; recipere vel tradere ea. que sunt quedā fidei protestationes. ¶Un ad primā scōti obionē non opz aliter rndere: qz ta dictū ē: q̄ characteri eo q̄ ē dispō ad gratiā: qz remote ad gratiā: qz si character est signum obligatiōis aie ad deū/rōnabile est q̄ ponaťin illa potētia cuiꝰ ꝓmo ē obligare: vel esse rōnem obligādi: talis aūte est volūtas: qz ꝓcipe se per actū eiꝰ aliqs se obligat ꝓpⁿ: reliq̄ em cōcurrēntia ad obligationē: non sunt nisi quedā ꝓambula aut signa. ¶Ad ḥ dz/q̄ author: r inferꝰ ꝛm sequenti articulo in rnsione ad. scōm/ ꝓpositis vero est mouere seipsam ad opandū dissonū. igit̄ cōditio characteris a deo ne voluntatis. Et hic q̄ bat characteres esse in intellectu: qr actꝰ ad ꝙs prime dispōnit: scil; recipere vel tradere ea. que sunt quedā fidei protestationes. ¶Un ad primā scōti obionē non opz aliter rndere: qz ta dictū ē: q̄ characteri eo q̄ ē dispō ad gratiā: qz remote ad gratiā: qz si character est signum vel fundament

¶ Super arti. 6.

Jtuꝰ clarus. ¶ In corpe vna est cōclō. p̄ er tria sacramēta tantum impimit character. hec cōclusio quo ad exponentem negatiam: implicite ponitur in litera. Et sc̄z se totam in litera implicite probatur: p̄e supponendo supra dicta de charactere: scilicet q̄ est potentia ad recipiendum vel tradendum ea q̄ sunt diuini cultus. Ex hoc enim supposito p̄incipio procedit author: ḡli subsumēdo quedam sacramenta non spectare directe ad nouum cultum diuinum: aut non ordinare ad recipiendum vel tradendum: ac per hoc in his non imp̄imit characterem. Ut distinguit in primis an thoz duos sacramentorum fines. f. remedium peccati: z diuinum cultū. Et in primo omnia dicit conuenire. In secundo autem nō: quod probat de sacrāmēto penitentie. Sub distinguit deinde in tria membra sacramēta ordinata ad fm̄ finē: exclusō vno eoꝝ scilicet eucharistie: cōcludit reliqua duo genera impimere characterem. Et claret patet processus in litera. ¶ Aduerte hic q̄ circa eucharistie possunt duo considerari: sc̄z ipsum sacramentum (quod nihil aliud ē quam actio sacramētalis consistens in cōsecratione materie) z potest considerari vsus sacramēti/ quo eucharistia percipitur a nobis. Et de primo quidē an impimat characterez/ sub questione cadere non potest: quia actio illa nihil ponit in animab⁹ nostris: sed ad materiam ex terioꝛez terminatur. De secundo autē author loquitur: reddens rationem: quia re non imp̄imit nobis characterem: et cū hoc magnificans ipsum/ quod cōtinet christum in quo est fons omnium characterum.

1.q. 72. art. 5. Et 4. di sti. 4. q. 1. art. 4. q. 1. 2. 3. 4. q. 3. ā. 2. q. 3. Et di. 7. q. 2. ā. 1. q. 1. 2. q. 3. ar. 3. q. 3. z dist. 23. q. 1. ā. 2. q. 3.

ad eoꝝ ignominiā. Sicut etiā militaris character remanet in militibus post adeptam victoriam: z in his qui vicerunt, ad gloriam, z in his qui sunt victi, ad penam.

¶ Utrum per omnia sacramēta noue legis impimatur character. Arti. 6.

Ad sextū Sic procedit. Videtur q̄ p omnia sacra noue legis impimatur character. Per oia enim sacra noue le. fit aliquis participes sacerdotij Chr̄i. Sed character sacramentalis nihil est aliud quam participatio sacerdotij Chr̄i: vt dictū est. Ergo videt q̄ per omnia sacra noue legis impimat character. ¶ Ꝑ. Character se habet ad aiam in qua est, sicut consecratio ad res cōsecratas. Sed per quodlibet sacramentū noue legis homo recipit gratiā sanctificantem: vt supra dictū est. Ergo videtur q̄ per q̄libet sacramentum noue legis impimatur character. ¶ Ꝑ. Character est res et sacrm. In quolibet aūt sacro noue legis est aliq̄d q̄ est res tantū, z aliquid q̄ est sacrm tantū, z q̄ est res z sacramētū. Ergo per quodlibet sacrm noue legis impimitur character.

Sed ꝓtra Est, q̄ sacra in quibus impimit̄ character, nō reiterantur: eo q̄ character est indelebilis: vt dictum est. Quedā aūt sacra iteranť: sicut patet de penitentia z matrimonio. Ergo nō omnia sacramenta impimūt characterem.

Rñdeo Dicēdū, q̄ (sicut supra dictū est) sacra noue legis ad duo ordinantur. s. in remediū pcti, z ad cultū diuinum. Est aūt oibus sacramentis cōmune: q̄ per ea exhibet aliq̄d remediū cōtra pctm, per hoc q̄ gram conferunt. Non aūt oia sacramenta ordinant directe ad diuinū cultū: sicut patet de pnia, p̄ qua hō liberat a pctō: non aūt per hoc sacrm exhibetur homini aliquid de nouo, pertinēs ad diuinū cultū, sed restituitur in statū pristinū. ¶ Pertinet autem aliquod sacramentū ad diuinū cultū tripliciter: vno modo per modū ipsius actiōis: alio modo per modū agētis: tertio modo p modū recipiētis. Per modū quidē ipsius actionis pertinet ad diuinū cultū eucharistia: in qua principaliter diuin⁹ cultus consistit, inquantum est ecclesie sacrificiū. Et per hoc idē sacrm non imp̄imit hoi character: quia p̄ hoc sacrm nō ordinat hō ad aliquid aliud vlteri⁹ agendū vel recipiēdū in sacris cum potiꝰ sit finis z cōsummatio oīm sacrorum: vt dio. dicit. 3. c. eccle. hier. Cōtinet tñ in se ipsum: chrm: in quo non est character: sed tota sacerdotij plenitudo. ¶ Sz ad agētes in sacris. ptinet sacrm ordinis: q̄ per hoc sacramētū deputant hoies ad sacramēta aliis tradenda. Sed ad recipiētes ptinet sacrm baptismi: q̄ per ipsum homo accipit ptātem recipiendi alia ecclesie sacra. vñ baptismus dicit esse ianua oium sacroꝝ. Ad idem etiā ordinatur quodāmodo cōfirmatio: vt infra suo loco dicet. Et ideo per hec tria sacramēta character impimitur. s. per baptismum, confirmationem: z ordinem.

Ad ꝑmū Ergo dōz, q̄ per oia sacramēta fit hō ꝑticeps sacerdotij Chr̄isti, vtpote percipiens aliquē effectum eius. Non tamen per oia sacra aliquis deputatur ad agendum aliquid vel recipiendum. q̄ pertineat ad cultum sacerdotij Chr̄i. Hō quidē exigitur ad hoc q̄ sacramentū characterē impimat. ¶ Ad fm̄ dōz, q̄ per oia sacra sanctificať homo: fm̄ q̄ sctās importat munditiam a pctō: que fit per gratiā. Sed specialiter per quedā sacra: que characterē impimūt: homo sanctificať quadam cōsecratione, vtpote deputatus ad diuinū cultū. Sicut etiaz res inaiate sctificari dicunť, inquantū diuino cultui deputantur.

¶ Ad tertiū dōm, q̄ hz character sit res z sacramentū: nō tñ opz oē id q̄ est res z sacrm esse characterem. Quid aūt sit res z sacrm, in aliis sacramentis infra dicetur.

¶ De causa sacramentoum. Q̄ō. 64.

Deinde Considerandū est de cā sacramentoꝝ: siue p auctoritatem: siue per ministerium. Et circa hoc querūtur decē. Primo, vtrū sacrīs deus, interi⁹ operāť in sacris. Secūdo: vtrū institutio sacroꝝ sit solum a deo. Tertio, de ptāte quā Chr̄s hūit in sacris. Quarto, vtrū illā ptārem potuerit aliis cōicare. Quinto, vtruz ptās ministerij in sacramentis cōueniat malis. Sexto, vtrū mali peccent dispensando sacra. Septimo, vtrum angeli possint esse ministri sacramentoum. Octauo, vtrum intentio ministri requiratur in sacramentis. Nono, vtruz requiratur ibi recta fides: ita. s. q̄ infidelis non possit tradere sacramenta. Decimo, vtrum requiratur ibi recta intentio.

¶ Utrum solus deus operetur intrius ad effectum sacramenti. Arti. 1.

Ad ꝑmū Sic procedit. Videtur q̄ nō solus deus: sed etiam minister interius operetur ad effectum sacramēti. Interioꝛ enim sacramenti effectus, est vt homo purgetur a peccatis, z illuminet̄ per gratiā. Sed ad ministros ecclesie pertinet purgare: illuminare z perficere: vt patet per dio. in. 5. c. eccle. hier. Ergo videtur quod non solus deus: sed etiā ministri ecclesie interius operētur ad sacramenti effectum. ¶ Ꝑ. In collatione sacramentoum quedam oratiōnū suffragia proponunť. Sed orationes in talium sunt magis apud deū exaudibiles quā quotcūq̄z fm̄ illud Joan. 9. Si quis dei cultor est, z voluntatem eius facit: hūc deus exaudit. Ergo videť q̄ maioꝛē effectū sacri consequať ille: qui recipit ipm̄ a bono ministro. Sic ergo z minister aliquid operatur ad interioꝛem effectū, z nō solus deus. ¶ Ꝑ. Dignioꝛ est homo quā res inanimata. Sed res inanimata aliquid operat ad interioꝛē effectū: nā aqua corpus tangit z corpoꝛ abluit: vt aug. dicit super Joan. Ergo homo aliquid operatur ad interioꝛē effectū sacramenti: et nō solus deus.

Sz ꝓtra Est, q̄ dr̄ rom. 8. Deus est qui iustificat. Cum ergo interioꝛ effectus omnium sacramēt̄oum sit iustificatio, videtur q̄ solus deus operetur interioꝛem effectum sacramenti.

Rñdeo Dicendum, q̄ opa aliquez effectuz cōsequit dupl̄r. Uno modo per modum principalis agentis. Alio modo per modū instrumēti. Primo igit modo, solus deus opatur interioꝛem effectum sacri: tum q̄ solus deus illabitur aīe, in qua sacramenti effectus existit: nō aūt pōt aliq̄d immediate operari vbi non est. Tum q̄ gra que est interioꝛ sacri effectus: est a solo deo: vt in secunda parte dictū est. Character etiā qui est interioꝛ quoundam sacramentoum

¶ Super questionis 64. arti. 1.

Jtuꝰ clarꝰ ē. ¶ In corpore vna ponit distinctio bimembris cum duabus conclusionibus / singulis iuxta singula membra. Distinctio est: operari effectum contingit vel p modum principalis agentis: vel per modum instrumenti. Prima cōclusio est. Solus deus primo modo operatur effectum interioꝛem sacramenti. Et probatur dupliciter: vt patet clare in litera. Secunda vero cōclusio est. homo potest operari ad interioꝛem effectū sacri sc̄do mō. Et probať: quia minister habet rationem instrumenti z cc. ¶ Aduerte hic: q̄ cū in litera dicit: solus deus est causa gratie: intelligas de causa principali: sicut dicta ē sermo in prima conclusione: pro qua hoc dicitur: z sc̄z ministri ecclesie vel ministri: sed ex merito passionis xp̄i, cuius virtus opať in sacris: vt dictū est. Un effectus sacri nō dať melioꝛ p meliorē ministrū. Aliq̄d tñ annexū impetrari pōt recipienti sacrm, per deuotionē ministri. Nec tñ minister illud operatur, sed impetrat operandū a deo. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ quod res inaiate nō operanť aliq̄d ad interioꝛē effectū, nisi instrūmēntū dictum est. Et si militer homines nō operantur ad sacroꝝ effectum, nisi per modum ministerij: vt dictum est.

¶ Utrum sacramenta sint solum ex institutione diuina. Articu. 2.

Ad scōm Sic procedit. Uf q̄ sacramēta non sint solū ex institutione diuina. Ea enim que sunt diuinitus instituta, traduntur nobis in sacra scriptura. Sed quedā aguntur in sacris, de quibus nulla fit mētio in sacra scriptura: puta de chrismate, quo homines confirmātur: z de oleo, quo sacerdotes inūi guntur: z de multis aliis tam verbis q̄ factis, quibus vtimur in sacris. Non ergo sacra sunt solum ex institutione diuina. ¶ Ꝑ. Sacra sunt quedam signa. Res aūt sensibiles naturaliter quedā significāt, nec pōt dici q̄ deus q̄busdā significationibus delectetur z nō alijs: q̄ ipse oia que fecit approbat. Hoc aūt propriū vr̄ esse demonū, vt quibusdam signis ad aliq̄d alliciātur: dicit enī aug. 21. de ci. dei. Illiciunť demones p creaturas, quas nō ipsi, sed deus ordidit, delectabilib⁹ p̄o sua diuersitate diuersis, nō vt alia cibis, sed vt spūs signis. Nō ergo vr̄ q̄ sacra indigeāt esse ex institōne diuina. ¶ Ꝑ. Apl's vicem dei gesserūt in terris: vñ apostolus dicit sc̄de ad cor. 12. nā z ego quod donaui, siquid donaui, propter vos in ꝑsona christi. i. ac si ipse christus donasset. Sic ergo vr̄ quod apostoli z eoꝝ successoꝛes possint noua sacra instituere.

Sed contra Est, q̄ ille instituit aliq̄d, q̄ dat ei roborem z virtutem: sicut patet de institutoꝛibus legū. Sed virtus sacri est a solo deo: vt patet ex ꝓdictis. Ergo solus deus potest instituere sacramentum.

subannexis/que per deuotionez ministri impetrari possunt recipienti sacramentū. Et est ratio dubij: q̄ si cōprehendit sub annexis / sequit precedentia verba litere (sc̄z effectus sacramenti nō datur melioꝛi per meliorem ministrum) esse falsa: quoniam si ex deuotione ministri/ intentiōt gratia daret̄ baptizato / vel absolūto/ constat q̄ melioꝛ effectus daretur per meliorem ministrū: quum gratia ipsa sit effectus sacramenti. In oppositum autez est/ q̄ nulla ratio apparet/ quare alia deus deberet rationem annexi impertabilis per deuotionem ministri/ et maioꝛitas gratie non posset habere rationem anneri huiusmodi: potest em̄ deus dare maiorem gratiam ministro hoc/ sicut z alia/ a diuine misericordie largitate imperrare. Ad hoc dicitur/ q̄ quuz minister sacramenti non sit deteriꝛis cōditionis ministrando sacramentum/ q̄ si non ministraret/ et similiter recipiēs nō sit ex receptione dete riꝛis conditionis/ nec diuina largitas ex hoc q̄ impendit sacramentum arctatur: consequens est/ vt possit minister impetrare maioꝛē gratiam recipiēti sacramentum/ sic sit illa/ q̄ regulariter per sacramentum datur/ aut que illi secluſa ministri deuotione daretur/ sicut posset eandem maioꝛem gratiam extra ministerium sacramenti impetrare/ ac p hoc maioꝛitas gratie potest habere rationem annexi impertabilis ex ministri deuotione. Nec propterea sequitur/ q̄ maioꝛ seu melioꝛ effectus sacramēti detur per melioꝛez ministrum: quoniaz maioꝛitas illa impetrata non haberet rationes effectus sacramenti/ sed rationem anneri effectus sacramenti/ et esset effectus a solo deo concomitanter ad sacramentum/ impetratus ex deuotione ministri.

4. sen. 3. q. 3. ar. 2. q. 2. corp. et q. 1. ar. 1.

¶ Super arti. 2.

Jtuꝰ clarꝰ est. ¶ In corpore vna conclusio. Solus deus est sacramēt̄oꝝ institutoꝛ. Probatur. Uirtus sacramenti est ab institutoꝛe sacramenti: sed virtus sacramenti est a solo deo: ergo solus deus est sacramēt̄oꝝ institutoꝛ. Maioꝛ probatur. Instrumentū habet virtutē a principali agente: sacramentum est instrumētum ad spirituales effectus: z principale agens respectu sacramenti / non est vtens tantum sacramento/ sed instituēs ipsum: ergo virtus sacramenti est ab instituente ipso. Processus totus est clarus. Et secunda pars minoris sūtus probaťur. Illo scilicet agentis per modum vtentis infertur reliquuz scilicet agens institue do/ esse agens principale: ac p hoc a quo ē virtus sacram̄. ni. ī. ā. 1. et q. 2. ā. 2. q. 2. ¶ Nota hic/ q̄ hec ratio directe z forma liter licet non estimetur a negantib⁹ virtutes in sacramentis equalenter tamen hec ratio omnes conuincit/ confitentes sacramenta conferre gratiam/ si tue per virtutem in eis/ sine per diuinaz assistentiam solam: quoniam par est ratio de virtute instrumenti/ si ponať vis aliqua in eo/ z si ponatur absq̄ huiusmodi vr̄ efficaz: quia efficacia instrumenti ad huiusmodi spiritualem. effectum nō nisi a deo / non nisi ab instituente signū illud esse potest. quā do quidem a ministro vtente solum cōstat esse non posse: q̄ minister tantum est: vt in litera dicitur.

¶ Super articulum tertium.

Jtuꝰ clarus est. ¶ In corpore est vna cōclusio/ habēt tres partes. Christꝰ inquātum deus ha-

bet potestatez authoritatis in sacramentis/inquantum vero homo habet potestatem ministerij principalis/siue potestatez excellentie/consistentem in quatuor. Conclusio hec/q; de potestate loquitur (de q̃ questium est in titulo)/z potentia per actum cognoscitur/ꝛo ab operatione in literam. anifestatur. Et q; ad primam quidem partem: quia deꝰ authoritative operat. Quo ad secundaz vero: quia christus secundum quod homo operatur in sacramentis meritorie z efficiter. Quod probatur: quia passio christi est causa iustificationis nostre meritorie z effective. Et hoc vltimum declaratur/qõ non effective principaliter/ꝛ per modum instrumenti/non cuiuscunq; sed coniuncti diuinitati in persona: z propterea principalitatem z causalitatem obtinentis respectu extrinsecorum/puta ministrorum ecclesie z sacramentoꝝ.

Tertia autem pars conclusionis probat manifestando illa q̃tuoꝛ que sunt meritum/nomen/institutio/z independẽtia/z probando singula p̃tijs rationibus excepto primo qõ tractatum fuit in quinto arᵒ questionis. 62.

¶Super arti. 4.m.

Ad primum

Ad secundum

Ad tertium

Ad quartum

Ad quintum

Ad sextum

Ad septimum

Ad octauum

Ad nonum

Ad decimum

Ad vndecimum

Ad duodecimum

Ad decimum tertium

Ad decimum quartum

Ad decimum quintum

Ad decimum sextum

Ad decimum septimum

Ad decimum octauum

Ad decimum nonum

Ad vigesimum

Ad vigesimum primum

Ad vigesimum secundum

Ad vigesimum tertium

Ad vigesimum quartum

Ad vigesimum quintum

Ad vigesimum sextum

Ad vigesimum septimum

Ad vigesimum octauum

Ad vigesimum nonum

Ad tricesimum

Ad tricesimum primum

Ad tricesimum secundum

Ad tricesimum tertium

Ad tricesimum quartum

Ad tricesimum quintum

Ad tricesimum sextum

Ad tricesimum septimum

Ad tricesimum octauum

Ad tricesimum nonum

Ad quadragesimum

Ad quadragesimum primum

Ad quadragesimum secundum

Ad quadragesimum tertium

Ad quadragesimum quartum

Ad quadragesimum quintum

Ad quadragesimum sextum

Ad quadragesimum septimum

Ad quadragesimum octauum

Ad quadragesimum nonum

Ad quinquagesimum

Ad quinquagesimum primum

Ad quinquagesimum secundum

Ad quinquagesimum tertium

Ad quinquagesimum quartum

Ad quinquagesimum quintum

Ad quinquagesimum sextum

Ad quinquagesimum septimum

Ad quinquagesimum octauum

Ad quinquagesimum nonum

Ad sexagesimum

Ad sexagesimum primum

Ad sexagesimum secundum

Ad sexagesimum tertium

Ad sexagesimum quartum

Ad sexagesimum quintum

Ad sexagesimum sextum

Ad sexagesimum septimum

Ad sexagesimum octauum

Ad sexagesimum nonum

Ad septuagesimum

Ad septuagesimum primum

Ad septuagesimum secundum

Ad septuagesimum tertium

Ad septuagesimum quartum

Ad septuagesimum quintum

Ad septuagesimum sextum

Ad septuagesimum septimum

Ad septuagesimum octauum

Ad septuagesimum nonum

Ad octogesimum

Ad octogesimum primum

Ad octogesimum secundum

Ad octogesimum tertium

Ad octogesimum quartum

Ad octogesimum quintum

Ad octogesimum sextum

Ad octogesimum septimum

Ad octogesimum octauum

Ad octogesimum nonum

Ad nonagesimum

Ad nonagesimum primum

Ad nonagesimum secundum

Ad nonagesimum tertium

Ad nonagesimum quartum

Ad nonagesimum quintum

Ad nonagesimum sextum

Ad nonagesimum septimum

Ad nonagesimum octauum

Ad nonagesimum nonum

Ad centesimum

Ad centesimum primum

Ad centesimum secundum

Ad centesimum tertium

Ad centesimum quartum

Ad centesimum quintum

Ad centesimum sextum

Ad centesimum septimum

Ad centesimum octauum

Ad centesimum nonum

Ad centesimum vicesimum

Ad centesimum vicesimum primum

Ad centesimum vicesimum secundum

Ad centesimum vicesimum tertium

Ad centesimum vicesimum quartum

Ad centesimum vicesimum quintum

Ad centesimum vicesimum sextum

Ad centesimum vicesimum septimum

Ad centesimum vicesimum octauum

Ad centesimum vicesimum nonum

Ad centesimum tricesimum

Ad centesimum tricesimum primum

Ad centesimum tricesimum secundum

Ad centesimum tricesimum tertium

Ad centesimum tricesimum quartum

Ad centesimum tricesimum quintum

Ad centesimum tricesimum sextum

Ad centesimum tricesimum septimum

Ad centesimum tricesimum octauum

Ad centesimum tricesimum nonum

Ad centesimum quadragesimum

Ad centesimum quadragesimum primum

Ad centesimum quadragesimum secundum

Ad centesimum quadragesimum tertium

Ad centesimum quadragesimum quartum

Ad centesimum quadragesimum quintum

Ad centesimum quadragesimum sextum

Ad centesimum quadragesimum septimum

Ad centesimum quadragesimum octauum

Ad centesimum quadragesimum nonum

Ad centesimum quinquagesimum

Ad centesimum quinquagesimum primum

Ad centesimum quinquagesimum secundum

Ad centesimum quinquagesimum tertium

Ad centesimum quinquagesimum quartum

Ad centesimum quinquagesimum quintum

Ad centesimum quinquagesimum sextum

Ad centesimum quinquagesimum septimum

Ad centesimum quinquagesimum octauum

Ad centesimum quinquagesimum nonum

Ad centesimum sexagesimum

Ad centesimum sexagesimum primum

Ad centesimum sexagesimum secundum

Ad centesimum sexagesimum tertium

Ad centesimum sexagesimum quartum

Ad centesimum sexagesimum quintum

Ad centesimum sexagesimum sextum

Ad centesimum sexagesimum septimum

Ad centesimum sexagesimum octauum

Ad centesimum sexagesimum nonum

Ad centesimum septuagesimum

Ad centesimum septuagesimum primum

Ad centesimum septuagesimum secundum

Ad centesimum septuagesimum tertium

Ad centesimum septuagesimum quartum

Ad centesimum septuagesimum quintum

Ad centesimum septuagesimum sextum

Ad centesimum septuagesimum septimum

Ad centesimum septuagesimum octauum

Ad centesimum septuagesimum nonum

Ad centesimum octogesimum

Ad centesimum octogesimum primum

Ad centesimum octogesimum secundum

Ad centesimum octogesimum tertium

Ad centesimum octogesimum quartum

Ad centesimum octogesimum quintum

Ad centesimum octogesimum sextum

Ad centesimum octogesimum septimum

Ad centesimum octogesimum octauum

Ad centesimum octogesimum nonum

Ad centesimum nonagesimum

Ad centesimum nonagesimum primum

Ad centesimum nonagesimum secundum

Ad centesimum nonagesimum tertium

Ad centesimum nonagesimum quartum

Ad centesimum nonagesimum quintum

Ad centesimum nonagesimum sextum

Ad centesimum nonagesimum septimum

Ad centesimum nonagesimum octauum

Ad centesimum nonagesimum nonum

Ad ducentesimum

Ad ducentesimum primum

Ad ducentesimum secundum

Ad ducentesimum tertium

Ad ducentesimum quartum

Ad ducentesimum quintum

Ad ducentesimum sextum

Ad ducentesimum septimum

Ad ducentesimum octauum

Ad ducentesimum nonum

Ad ducentesimum vicesimum

Ad ducentesimum vicesimum primum

Ad ducentesimum vicesimum secundum

Ad ducentesimum vicesimum tertium

Ad ducentesimum vicesimum quartum

Ad ducentesimum vicesimum quintum

Ad ducentesimum vicesimum sextum

Ad ducentesimum vicesimum septimum

Ad ducentesimum vicesimum octauum

Ad ducentesimum vicesimum nonum

Ad ducentesimum tricesimum

Ad ducentesimum tricesimum primum

Ad ducentesimum tricesimum secundum

Ad ducentesimum tricesimum tertium

Ad ducentesimum tricesimum quartum

Ad ducentesimum tricesimum quintum

Ad ducentesimum tricesimum sextum

Ad ducentesimum tricesimum septimum

Ad ducentesimum tricesimum octauum

Ad ducentesimum tricesimum nonum

Ad ducentesimum quadragesimum

Ad ducentesimum quadragesimum primum

Ad ducentesimum quadragesimum secundum

Ad ducentesimum quadragesimum tertium

Ad ducentesimum quadragesimum quartum

Ad ducentesimum quadragesimum quintum

Ad ducentesimum quadragesimum sextum

Ad ducentesimum quadragesimum septimum

Ad ducentesimum quadragesimum octauum

Ad ducentesimum quadragesimum nonum

Ad ducentesimum quinquagesimum

Ad ducentesimum quinquagesimum primum

Ad ducentesimum quinquagesimum secundum

Ad ducentesimum quinquagesimum tertium

Ad ducentesimum quinquagesimum quartum

Ad ducentesimum quinquagesimum quintum

Ad ducentesimum quinquagesimum sextum

Ad ducentesimum quinquagesimum septimum

Ad ducentesimum quinquagesimum octauum

Ad ducentesimum quinquagesimum nonum

Ad ducentesimum sexagesimum

Ad ducentesimum sexagesimum primum

Ad ducentesimum sexagesimum secundum

Ad ducentesimum sexagesimum tertium

Ad ducentesimum sexagesimum quartum

Ad ducentesimum sexagesimum quintum

Ad ducentesimum sexagesimum sextum

Ad ducentesimum sexagesimum septimum

Ad ducentesimum sexagesimum octauum

Ad ducentesimum sexagesimum nonum

Ad ducentesimum septuagesimum

Ad ducentesimum septuagesimum primum

Ad ducentesimum septuagesimum secundum

Ad ducentesimum septuagesimum tertium

Ad ducentesimum septuagesimum quartum

Ad ducentesimum septuagesimum quintum

Ad ducentesimum septuagesimum sextum

Ad ducentesimum septuagesimum septimum

Ad ducentesimum septuagesimum octauum

Ad ducentesimum septuagesimum nonum

Ad ducentesimum octogesimum

Ad ducentesimum octogesimum primum

Ad ducentesimum octogesimum secundum

Ad ducentesimum octogesimum tertium

Ad ducentesimum octogesimum quartum

Ad ducentesimum octogesimum quintum

Ad ducentesimum octogesimum sextum

Ad ducentesimum octogesimum septimum

Ad ducentesimum octogesimum octauum

Ad ducentesimum octogesimum nonum

Ad ducentesimum nonagesimum

Ad ducentesimum nonagesimum primum

Ad ducentesimum nonagesimum secundum

Ad ducentesimum nonagesimum tertium

Ad ducentesimum nonagesimum quartum

Ad ducentesimum nonagesimum quintum

Ad ducentesimum nonagesimum sextum

Ad ducentesimum nonagesimum septimum

Ad ducentesimum nonagesimum octauum

Ad ducentesimum nonagesimum nonum

Ad trecentesimum

Ad trecentesimum primum

Ad trecentesimum secundum

Ad trecentesimum tertium

Ad trecentesimum quartum

Ad trecentesimum quintum

Ad trecentesimum sextum

Ad trecentesimum septimum

Ad trecentesimum octauum

Ad trecentesimum nonum

Ad trecentesimum vicesimum

Ad trecentesimum vicesimum primum

Ad trecentesimum vicesimum secundum

Ad trecentesimum vicesimum tertium

Ad trecentesimum vicesimum quartum

Ad trecentesimum vicesimum quintum

Ad trecentesimum vicesimum sextum

Ad trecentesimum vicesimum septimum

Ad trecentesimum vicesimum octauum

Ad trecentesimum vicesimum nonum

Ad trecentesimum tricesimum

Ad trecentesimum tricesimum primum

Ad trecentesimum tricesimum secundum

Ad trecentesimum tricesimum tertium

Ad trecentesimum tricesimum quartum

Ad trecentesimum tricesimum quintum

Ad trecentesimum tricesimum sextum

Ad trecentesimum tricesimum septimum

Ad trecentesimum tricesimum octauum

Ad trecentesimum tricesimum nonum

Ad trecentesimum quadragesimum

Ad trecentesimum quadragesimum primum

Ad trecentesimum quadragesimum secundum

Ad trecentesimum quadragesimum tertium

Ad trecentesimum quadragesimum quartum

Ad trecentesimum quadragesimum quintum

Ad trecentesimum quadragesimum sextum

Ad trecentesimum quadragesimum septimum

Ad trecentesimum quadragesimum octauum

Ad trecentesimum quadragesimum nonum

Ad trecentesimum quinquagesimum

Ad trecentesimum quinquagesimum primum

Ad trecentesimum quinquagesimum secundum

Ad trecentesimum quinquagesimum tertium

Ad trecentesimum quinquagesimum quartum

Ad trecentesimum quinquagesimum quintum

Ad trecentesimum quinquagesimum sextum

Ad trecentesimum quinquagesimum septimum

Ad trecentesimum quinquagesimum octauum

Ad trecentesimum quinquagesimum nonum

Ad trecentesimum sexagesimum

Ad trecentesimum sexagesimum primum

Ad trecentesimum sexagesimum secundum

Ad trecentesimum sexagesimum tertium

Ad trecentesimum sexagesimum quartum

Ad trecentesimum sexagesimum quintum

Ad trecentesimum sexagesimum sextum

Ad trecentesimum sexagesimum septimum

Ad trecentesimum sexagesimum octauum

Ad trecentesimum sexagesimum nonum

Ad trecentesimum septuagesimum

Ad trecentesimum septuagesimum primum

Ad trecentesimum septuagesimum secundum

Ad trecentesimum septuagesimum tertium

Ad trecentesimum septuagesimum quartum

Ad trecentesimum septuagesimum quintum

Ad trecentesimum septuagesimum sextum

Ad trecentesimum septuagesimum septimum

Ad trecentesimum septuagesimum octauum

Ad trecentesimum septuagesimum nonum

Ad trecentesimum octogesimum

Ad trecentesimum octogesimum primum

Ad trecentesimum octogesimum secundum

Ad trecentesimum octogesimum tertium

Ad trecentesimum octogesimum quartum

Ad trecentesimum octogesimum quintum

Ad trecentesimum octogesimum sextum

Ad trecentesimum octogesimum septimum

Ad trecentesimum octogesimum octauum

Ad trecentesimum octogesimum nonum

Ad trecentesimum nonagesimum

Ad trecentesimum nonagesimum primum

Ad trecentesimum nonagesimum secundum

Ad trecentesimum nonagesimum tertium

Ad trecentesimum nonagesimum quartum

Ad trecentesimum nonagesimum quintum

Ad trecentesimum nonagesimum sextum

Ad trecentesimum nonagesimum septimum

Ad trecentesimum nonagesimum octauum

Ad trecentesimum nonagesimum nonum

Ad quadringentesimum

Ad quadringentesimum primum

Ad quadringentesimum secundum

Ad quadringentesimum tertium

Ad quadringentesimum quartum

Ad quadringentesimum quintum

Ad quadringentesimum sextum

Ad quadringentesimum septimum

Ad quadringentesimum octauum

Ad quadringentesimum nonum

Ad quadringentesimum vicesimum

Ad quadringentesimum vicesimum primum

Ad quadringentesimum vicesimum secundum

Ad quadringentesimum vicesimum tertium

Ad quadringentesimum vicesimum quartum

Ad quadringentesimum vicesimum quintum

Ad quadringentesimum vicesimum sextum

Ad quadringentesimum vicesimum septimum

Ad quadringentesimum vicesimum octauum

Ad quadringentesimum vicesimum nonum

Ad quadringentesimum tricesimum

Ad quadringentesimum tricesimum primum

Ad quadringentesimum tricesimum secundum

Ad quadringentesimum tricesimum tertium

Ad quadringentesimum tricesimum quartum

Ad quadringentesimum tricesimum quintum

Ad quadringentesimum tricesimum sextum

Ad quadringentesimum tricesimum septimum

Ad quadringentesimum tricesimum octauum

Ad quadringentesimum tricesimum nonum

Ad quadringentesimum quadragesimum

Ad quadringentesimum quadragesimum primum

Ad quadringentesimum quadragesimum secundum

Ad quadringentesimum quadragesimum tertium

Ad quadringentesimum quadragesimum quartum

Ad quadringentesimum quadragesimum quintum

Ad quadringentesimum quadragesimum sextum

Ad quadringentesimum quadragesimum septimum

Ad quadringentesimum quadragesimum octauum

Ad quadringentesimum quadragesimum nonum

Ad quadringentesimum quinquagesimum

Ad quadringentesimum quinquagesimum primum

Ad quadringentesimum quinquagesimum secundum

Ad quadringentesimum quinquagesimum tertium

Ad quadringentesimum quinquagesimum quartum

Ad quadringentesimum quinquagesimum quintum

Ad quadringentesimum quinquagesimum sextum

Ad quadringentesimum quinquagesimum septimum

Ad quadringentesimum quinquagesimum octauum

Ad quadringentesimum quinquagesimum nonum

Ad quadringentesimum sexagesimum

Ad quadringentesimum sexagesimum primum

Ad quadringentesimum sexagesimum secundum

Ad quadringentesimum sexagesimum tertium

Ad quadringentesimum sexagesimum quartum

Ad quadringentesimum sexagesimum quintum

Ad quadringentesimum sexagesimum sextum

Ad quadringentesimum sexagesimum septimum

Ad quadringentesimum sexagesimum octauum

Ad quadringentesimum sexagesimum nonum

Ad quadringentesimum septuagesimum

Ad quadringentesimum septuagesimum primum

Ad quadringentesimum septuagesimum secundum

Ad quadringentesimum septuagesimum tertium

Ad quadringentesimum septuagesimum quartum

Ad quadringentesimum septuagesimum quintum

Ad quadringentesimum septuagesimum sextum

Ad quadringentesimum septuagesimum septimum

Ad quadringentesimum septuagesimum octauum

Ad quadringentesimum septuagesimum nonum

Ad quadringentesimum octogesimum

Ad quadringentesimum octogesimum primum

Ad quadringentesimum octogesimum secundum

Ad quadringentesimum octogesimum tertium

Ad quadringentesimum octogesimum quartum

Ad quadringentesimum octogesimum quintum

Ad quadringentesimum octogesimum sextum

Ad quadringentesimum octogesimum septimum

Ad quadringentesimum octogesimum octauum

Ad quadringentesimum octogesimum nonum

Ad quadringentesimum nonagesimum

Ad quadringentesimum nonagesimum primum

Ad quadringentesimum nonagesimum secundum

Ad quadringentesimum nonagesimum tertium

Ad quadringentesimum nonagesimum quartum

Ad quadringentesimum nonagesimum quintum

Ad quadringentesimum nonagesimum sextum

Ad quadringentesimum nonagesimum septimum

Ad quadringentesimum nonagesimum octauum

Ad quadringentesimum nonagesimum nonum

Ad quingentesimum

Ad quingentesimum primum

Ad quingentesimum secundum

Ad quingentesimum tertium

Ad quingentesimum quartum

Ad quingentesimum quintum

Ad quingentesimum sextum

Ad quingentesimum septimum

Ad quingentesimum octauum

Ad quingentesimum nonum

Ad quingentesimum vicesimum

Ad quingentesimum vicesimum primum

Ad quingentesimum vicesimum secundum

Ad quingentesimum vicesimum tertium

Ad quingentesimum vicesimum quartum

Ad quingentesimum vicesimum quintum

Ad quingentesimum vicesimum sextum

Ad quingentesimum vicesimum septimum

Ad quingentesimum vicesimum octauum

Ad quingentesimum vicesimum nonum

Ad quingentesimum tricesimum

Ad quingentesimum tricesimum primum

Ad quingentesimum tricesimum secundum

Ad quingentesimum tricesimum tertium

Ad quingentesimum tricesimum quartum

Ad quingentesimum tricesimum quintum

Ad quingentesimum tricesimum sextum

Ad quingentesimum tricesimum septimum

Ad quingentesimum tricesimum octauum

Ad quingentesimum tricesimum nonum

Ad quingentesimum quadragesimum

Ad quingentesimum quadragesimum primum

Ad quingentesimum quadragesimum secundum

Ad quingentesimum quadragesimum tertium

Ad quingentesimum quadragesimum quartum

Ad quingentesimum quadragesimum quintum

Ad quingentesimum quadragesimum sextum

Ad quingentesimum quadragesimum septimum

Ad quingentesimum quadragesimum octauum

Ad quingentesimum quadragesimum nonum

Ad quingentesimum quinquagesimum

Ad quingentesimum quinquagesimum primum

Ad quingentesimum quinquagesimum secundum

Ad quingentesimum quinquagesimum tertium

Ad quingentesimum quinquagesimum quartum

Ad quingentesimum quinquagesimum quintum

Ad quingentesimum quinquagesimum sextum

Ad quingentesimum quinquagesimum septimum

Ad quingentesimum quinquagesimum octauum

Ad quingentesimum quinquagesimum nonum

Ad quingentesimum sexagesimum

Ad quingentesimum sexagesimum primum

Ad quingentesimum sexagesimum secundum

Ad quingentesimum sexagesimum tertium

Ad quingentesimum sexagesimum quartum

Ad quingentesimum sexagesimum quintum

Ad quingentesimum sexagesimum sextum

Ad quingentesimum sexagesimum septimum

Ad quingentesimum sexagesimum octauum

Ad quingentesimum sexagesimum nonum

Ad quingentesimum septuagesimum

Ad quingentesimum septuagesimum primum

Ad quingentesimum septuagesimum secundum

Ad quingentesimum septuagesimum tertium

Ad quingentesimum septuagesimum quartum

Ad quingentesimum septuagesimum quintum

Ad quingentesimum septuagesimum sextum

Ad quingentesimum septuagesimum septimum

Ad quingentesimum septuagesimum octauum

Ad quingentesimum septuagesimum nonum

Ad quingentesimum octogesimum

Ad quingentesimum octogesimum primum

Ad quingentesimum octogesimum secundum

Ad quingentesimum octogesimum tertium

Ad quingentesimum octogesimum quartum

Ad quingentesimum octogesimum quintum

Ad quingentesimum octogesimum sextum

Ad quingentesimum octogesimum septimum

Ad quingentesimum octogesimum octauum

Ad quingentesimum octogesimum nonum

Ad quingentesimum nonagesimum

Ad quingentesimum nonagesimum primum

Ad quingentesimum nonagesimum secundum

Ad quingentesimum nonagesimum tertium

Ad quingentesimum nonagesimum quartum

Ad quingentesimum nonagesimum quintum

Ad quingentesimum nonagesimum sextum

Ad quingentesimum nonagesimum septimum

Ad quingentesimum nonagesimum octauum

Ad quingentesimum nonagesimum nonum

Ad sexcentesimum

Ad sexcentesimum primum

Ad sexcentesimum secundum

Ad sexcentesimum tertium

Ad sexcentesimum quartum

Ad sexcentesimum quintum

Ad sexcentesimum sextum

Ad sexcentesimum septimum

Ad sexcentesimum octauum

Ad sexcentesimum nonum

Ad sexcentesimum vicesimum

Ad sexcentesimum vicesimum primum

Ad sexcentesimum vicesimum secundum

Ad sexcentesimum vicesimum tertium

Ad sexcentesimum vicesimum quartum

Ad sexcentesimum vicesimum quintum

Ad sexcentesimum vicesimum sextum

Ad sexcentesimum vicesimum septimum

Ad sexcentesimum vicesimum octauum

Ad sexcentesimum vicesimum nonum

Ad sexcentesimum tricesimum

Ad sexcentesimum tricesimum primum

Ad sexcentesimum tricesimum secundum

Ad sexcentesimum tricesimum tertium

Ad sexcentesimum tricesimum quartum

Ad sexcentesimum tricesimum quintum

Ad sexcentesimum tricesimum sextum

Ad sexcentesimum tricesimum septimum

Ad sexcentesimum tricesimum octauum

Ad sexcentesimum tricesimum nonum

Ad sexcentesimum quadragesimum

Ad sexcentesimum quadragesimum primum

Ad sexcentesimum quadragesimum secundum

Ad sexcentesimum quadragesimum tertium

Ad sexcentesimum quadragesimum quartum

Ad sexcentesimum quadragesimum quintum

Ad sexcentesimum quadragesimum sextum

Ad sexcentesimum quadragesimum septimum

Ad sexcentesimum quadragesimum octauum

Ad sexcentesimum quadragesimum nonum

Ad sexcentesimum quinquagesimum

Ad sexcentesimum quinquagesimum primum

Ad sexcentesimum quinquagesimum secundum

Ad sexcentesimum quinquagesimum tertium

Ad sexcentesimum quinquagesimum quartum

Ad sexcentesimum quinquagesimum quintum

Ad sexcentesimum quinquagesimum sextum

Ad sexcentesimum quinquagesimum septimum

Ad sexcentesimum quinquagesimum octauum

Ad sexcentesimum quinquagesimum nonum

Ad sexcentesimum sexagesimum

Ad sexcentesimum sexagesimum primum

Ad sexcentesimum sexagesimum secundum

Ad sexcentesimum sexagesimum tertium

Ad sexcentesimum sexagesimum quartum

Ad sexcentesimum sexagesimum quintum

Ad sexcentesimum sexagesimum sextum

Ad sexcentesimum sexagesimum septimum

Ad sexcentesimum sexagesimum octauum

Ad sexcentesimum sexagesimum nonum

Ad sexcentesimum septuagesimum

Ad sexcentesimum septuagesimum primum

Ad sexcentesimum septuagesimum secundum

Ad sexcentesimum septuagesimum tertium

Ad sexcentesimum septuagesimum quartum

Ad sexcentesimum septuagesimum quintum

Ad sexcentesimum septuagesimum sextum

Ad sexcentesimum septuagesimum septimum

Ad sexcentesimum septuagesimum octauum

Ad sexcentesimum septuagesimum nonum

Ad sexcentesimum octogesimum

Ad sexcentesimum octogesimum primum

Ad sexcentesimum octogesimum secundum

Ad sexcentesimum octogesimum tertium

Ad sexcentesimum octogesimum quartum

Ad sexcentesimum octogesimum quintum

Ad sexcentesimum octogesimum sextum

Ad sexcentesimum octogesimum septimum

Ad sexcentesimum octogesimum octauum

Ad sexcentesimum octogesimum nonum

Ad sexcentesimum nonagesimum

Ad sexcentesimum nonagesimum primum

Ad sexcentesimum nonagesimum secundum

Ad sexcentesimum nonagesimum tertium

Ad sexcentesimum nonagesimum quartum

Ad sexcentesimum nonagesimum quintum

Ad sexcentesimum nonagesimum sextum

Ad sexcentesimum nonagesimum septimum

Ad sexcentesimum nonagesimum octauum

Ad sexcentesimum nonagesimum nonum

Ad septingentesimum

Ad septingentesimum primum

Ad septingentesimum secundum

Ad septingentesimum tertium

Ad septingentesimum quartum

Ad septingentesimum quintum

Ad septingentesimum sextum

Ad septingentesimum septimum

Ad septingentesimum octauum

Ad septingentesimum nonum

Ad septingentesimum vicesimum

Ad septingentesimum vicesimum primum

Ad septingentesimum vicesimum secundum

Ad septingentesimum vicesimum tertium

Ad septingentesimum vicesimum quartum

Ad septingentesimum vicesimum quintum

Ad septingentesimum vicesimum sextum

Ad septingentesimum vicesimum septimum

Ad septingentesimum vicesimum octauum

Ad septingentesimum vicesimum nonum

Ad septingentesimum tricesimum

Ad septingentesimum tricesimum primum

Ad septingentesimum tricesimum secundum

Ad septingentesimum tricesimum tertium

Ad septingentesimum tricesimum quartum

Ad septingentesimum tricesimum quintum

Ad septingentesimum tricesimum sextum

Ad septingentesimum tricesimum septimum

Ad septingentesimum tricesimum octauum

Ad septingentesimum tricesimum nonum

Ad septingentesimum quadragesimum

Ad septingentesimum quadragesimum primum

Ad septingentesimum quadragesimum secundum

Ad septingentesimum quadragesimum tertium

Ad septingentesimum quadragesimum quartum

Ad septingentesimum quadragesimum quintum

Ad septingentesimum quadragesimum sextum

Ad septingentesimum quadragesimum septimum

Ad septingentesimum quadragesimum octauum

Ad septingentesimum quadragesimum nonum

Ad septingentesimum quinquagesimum

Ad septingentesimum quinquagesimum primum

Ad septingentesimum quinquagesimum secundum

Ad septingentesimum quinquagesimum tertium

Ad septingentesimum quinquagesimum quartum

Ad septingentesimum quinquagesimum quintum

Ad septingentesimum quinquagesimum sextum

Ad septingentesimum quinquagesimum septimum

Ad septingentesimum quinquagesimum octauum

Ad septingentesimum quinquagesimum nonum

Ad septingentesimum sexagesimum

Ad septingentesimum sexagesimum primum

Ad septingentesimum sexagesimum secundum

Ad septingentesimum sexagesimum tertium

Ad septingentesimum sexagesimum quartum

Ad septingentesimum sexagesimum quintum

Ad septingentesimum sexagesimum sextum

Ad septingentesimum sexagesimum septimum

Ad septingentesimum sexagesimum octauum

Ad septingentesimum sexagesimum nonum

Ad septingentesimum septuagesimum

Ad septingentesimum septuagesimum primum

Ad septingentesimum septuagesimum secundum

Ad septingentesimum septuagesimum tertium

Ad septingentesimum septuagesimum quartum

Ad septingentesimum septuagesimum quintum

Ad septingentesimum septuagesimum sextum

Ad septingentesimum septuagesimum septimum

Ad septingentesimum septuagesimum octauum

Ad septingentesimum septuagesimum nonum

Ad septingentesimum octogesimum

Ad septingentesimum octogesimum primum

Ad septingentesimum octogesimum secundum

Ad septingentesimum octogesimum tertium

Ad septingentesimum octogesimum quartum

Ad septingentesimum octogesimum quintum

Ad septingentesimum octogesimum sextum

Ad septingentesimum octogesimum septimum

Ad septingentesimum octogesimum octauum

Ad septingentesimum octogesimum nonum

Ad septingentesimum nonagesimum

Ad septingentesimum nonagesimum primum

Ad septingentesimum nonagesimum secundum

Ad septingentesimum nonagesimum tertium

Ad septingentesimum nonagesimum quartum

Ad septingentesimum nonagesimum quintum

Ad septingentesimum nonagesimum sextum

Ad septingentesimum nonagesimum septimum

Ad septingentesimum nonagesimum octauum

Ad septingentesimum nonagesimum nonum

Ad octingentesimum

Ad octingentesimum primum

Ad octingentesimum secundum

Ad octingentesimum tertium

Ad octingentesimum quartum

Ad octingentesimum quintum

Ad octingentesimum sextum

Ad octingentesimum septimum

Ad octingentesimum octauum

Ad octingentesimum nonum

Ad octingentesimum vicesimum

Ad octingentesimum vicesimum primum

Ad octingentesimum vicesimum secundum

Ad octingentesimum vicesimum tertium

Ad octingentesimum vicesimum quartum

Ad octingentesimum vicesimum quintum

Ad octingentesimum vicesimum sextum

Ad octingentesimum vicesimum septimum

Ad octingentesimum vicesimum octauum

Ad octingentesimum vicesimum nonum

Ad octingentesimum tricesimum

Ad octingentesimum tricesimum primum

Ad octingentesimum tricesimum secundum

Ad octingentesimum tricesimum tertium

Ad octingentesimum tricesimum quartum

Ad octingentesimum tricesimum quintum

Ad octingentesimum tricesimum sextum

Ad octingentesimum tricesimum septimum

Ad octingentesimum tricesimum octauum

Ad octingentesimum tricesimum nonum

Ad octingentesimum quadragesimum

Ad octingentesimum quadragesimum primum

Ad octingentesimum quadragesimum secundum

Ad octingentesimum quadragesimum tertium

Ad octingentesimum quadragesimum quartum

Ad octingentesimum quadragesimum quintum

Ad octingentesimum quadragesimum sextum

Ad octingentesimum quadragesimum septimum

Ad octingentesimum quadragesimum octauum

Ad octingentesimum quadragesimum nonum

Ad octingentesimum quinquagesimum

Ad octingentesimum quinquagesimum primum

Ad octingentesimum quinquagesimum secundum

Ad octingentesimum quinquagesimum tertium

Ad octingentesimum quinquagesimum quartum

Ad octingentesimum quinquagesimum quintum

Ad octingentesimum quinquagesimum sextum

Ad octingentesimum quinquagesimum septimum

Ad octingentesimum quinquagesimum octauum

Ad octingentesimum quinquagesimum nonum

Ad octingentesimum sexagesimum

Ad octingentesimum sexagesimum primum

Ad octingentesimum sexagesimum secundum

Ad octingentesimum sexagesimum tertium

Ad octingentesimum sexagesimum quartum

Ad octingentesimum sexagesimum quintum

Ad octingentesimum sexagesimum sextum

Ad octingentesimum sexagesimum septimum

Ad octingentesimum sexagesimum octauum

Ad octingentesimum sexagesimum nonum

Ad octingentesimum septuagesimum

Ad octingentesimum septuagesimum primum

Ad octingentesimum septuagesimum secundum

Ad octingentesimum septuagesimum tertium

Ad octingentesimum septuagesimum quartum

Ad octingentesimum septuagesimum quintum

Ad octingentesimum septuagesimum sextum

Ad octingentesimum septuagesimum septimum

Ad octingentesimum septuagesimum octauum

Ad octingentesimum septuagesimum nonum

Ad octingentesimum octogesimum

Ad octingentesimum octogesimum primum

Ad octingentesimum octogesimum secundum

Ad octingentesimum octogesimum tertium

Ad octingentesimum octogesimum quartum

Ad octingentesimum octogesimum quintum

Ad octingentesimum octogesimum sextum

Ad octingentesimum octogesimum septimum

Ad octingentesimum octogesimum octauum

Ad octingentesimum octogesimum nonum

Ad octingentesimum nonagesimum

Ad octingentesimum nonagesimum primum

Ad octingentesimum nonagesimum secundum

Ad octingentesimum nonagesimum tertium

Ad octingentesimum nonagesimum quartum

Ad octingentesimum nonagesimum quintum

Ad octingentesimum nonagesimum sextum

Ad octingentesimum nonagesimum septimum

Ad octingentesimum nonagesimum octauum

Ad octingentesimum nonagesimum nonum

Ad nongentesimum

Ad nongentesimum primum

Ad nongentesimum secundum

Ad nongentesimum tertium

Ad nongentesimum quartum

Ad nongentesimum quintum

Ad nongentesimum sextum

Ad nongentesimum septimum

Ad nongentesimum octauum

Ad nongentesimum nonum

Ad nongentesimum vicesimum

Ad nongentesimum vicesimum primum

Ad nongentesimum vicesimum secundum

Ad nongentesimum vicesimum tertium

Ad nongentesimum vicesimum quartum

Ad nongentesimum vicesimum quintum

Ad nongentesimum vicesimum sextum

Ad nongentesimum vicesimum septimum

Ad nongentesimum vicesimum octauum

Ad nongentesimum vicesimum nonum

Ad nongentesimum tricesimum

Ad nongentesimum tricesimum primum

Ad nongentesimum tricesimum secundum

Ad nongentesimum tricesimum tertium

Ad nongentesimum tricesimum quartum

Ad nongentesimum tricesimum quintum

Ad nongentesimum tricesimum sextum

Ad nongentesimum tricesimum septimum

Ad nongentesimum tricesimum octauum

Ad nongentesimum tricesimum nonum

Ad nongentesimum quadragesimum

Ad nongentesimum quadragesimum primum

Ad nongentesimum quadragesimum secundum

Ad nongentesimum quadragesimum tertium

Ad nongentesimum quadragesimum quartum

Ad nongentesimum quadragesimum quintum

Ad nongentesimum quadragesimum sextum

Ad nongentesimum quadragesimum septimum

Ad nongentesimum quadragesimum octauum

Ad nongentesimum quadragesimum nonum

Ad nongentesimum quinquagesimum

Ad nongentesimum quinquagesimum primum

Ad nongentesimum quinquagesimum secundum

Ad nongentesimum quinquagesimum tertium

Ad nongentesimum quinquagesimum quartum

Ad nongentesimum quinquagesimum quintum

Ad nongentesimum quinquagesimum sextum

Ad nongentesimum quinquagesimum septimum

Ad nongentesimum quinquagesimum octauum

Ad nongentesimum quinquagesimum nonum

Ad nongentesimum sexagesimum

Ad nongentesimum sexagesimum primum

Ad nongentesimum sexagesimum secundum

Ad nongentesimum sexagesimum tertium

Ad nongentesimum sexagesimum quartum

Ad nongentesimum sexagesimum quintum

Ad nongentesimum sexagesimum sextum

Ad nongentesimum sexagesimum septimum

Ad nongentesimum sexagesimum octauum

Ad nongentesimum sexagesimum nonum

Ad nongentesimum septuagesimum

Ad nongentesimum septuagesimum primum

Ad nongentesimum septuagesimum secundum

Ad nongentesimum septuagesimum tertium

Ad nongentesimum septuagesimum quartum

Ad nongentesimum septuagesimum quintum

Ad nongentesimum septuagesimum sextum

Ad nongentesimum septuagesimum septimum

Ad nongentesimum septuagesimum octauum

Ad nongentesimum septuagesimum nonum

Ad nongentesimum octogesimum

Ad nongentesimum octogesimum primum

Ad nongentesimum octogesimum secundum

Ad nongentesimum octogesimum tertium

Ad nongentesimum octogesimum quartum

Ad nongentesimum octogesimum quintum

Ad nongentesimum octogesimum sextum

Ad nongentesimum octogesimum septimum

Ad nongentesimum octogesimum octauum

Ad nongentesimum octogesimum nonum

Ad nongentesimum nonagesimum

Ad nongentesimum nonagesimum primum

Ad nongentesimum nonagesimum secundum

Ad nongentesimum nonagesimum tertium

Ad nongentesimum nonagesimum quartum

Ad nongentesimum nonagesimum quintum

Ad nongentesimum nonagesimum sextum

Ad nongentesimum nonagesimum septimum

Ad nongentesimum nonagesimum octauum

Ad nongentesimum nonagesimum

Universidad de Deusto
Biblioteca

tale ministeriū sit actio sacr̃alis. Ita quod si alterum horum defuerit: nō habes hinc mortale peccatum in ministeriis sacris. ℙ Docet rursus/q; si aliqua administratio sacramenti a malo ministro exercitata imperfectionem actus compatitur/non erit peccatum mortale: licet mali ministri ad ministratio sacramentalis hēat ex suo genere peccatum mortale.

¶ Aduerte 2°/q duabus existibus rōnibus peccati in hmōi misterio/scz ex ipte difformitatis ministri ad deū cui⁹ est minister/z ex pte cōtaminatiōis sacroꝝ que administrantur) author in hoc corpe articuli ex pria ratione probauit ministeriū mali ministri eē peccatum: ex secūda aūt rōne probauit illū eē pcm mortale. Tāta aūt⁹ dr̃iam iter has rōnes ist̃nauit/q; scda vsus est in responsione ad primū vt cā propria: primam aūt rōnem non tāti fecit. De vtraq; aūte diffusior erit sermo/z ambarum efficacie magis patebunt.

Als ꝺ ipsa ptinēt ad iustitie scitatē si cut q̃dā iustitie partes

¶ In rñsione ad ꝑm/ aduerte z percipe aut hotem vt regula illa posteriotistica/si affirmatio est causa affirmationis negatio est causa negationis: dum ex hoc quod sacramenta sunt opera consecrationis sanctificata/infert in ministro pceꝛigi sanctitatem iustitie/z ex hoc quod opera charitatis non sunt aliqua consecratione sanctificata/infert in dei mistro respectu eorum non erigi sanctitatem iustitie/manifeste enim/ex hoc significat hanc esse propriam causā mortalis peccati/vel non mortalis peccati administrationibus sacris: quoniam regula illa in solis propriis causis t3. Ita quod quū q̃ aliqua de peccato mortali in operationibus sacris contingit ex parte malitie ministri/intendum est an illa operatio ad quaz quis malus exhibet se, ministrum/sit aliqua consecratione sanctificata/(quales sunt omnes actus sacroꝝ ordinum)an non sit consecrata. Et si est de numero consecratarum/concluditur hinc mortale peccatum in malo ministro/z si non est de numero consecratarum/excusatur hinc minister malus a mortali peccato. Et est semper sermo de ministro malo malitia peccati mortalis in se existentis.

ℙ Hanc doctrinā quia diffuse tractaui in quolibetis/ne eadem repetant modo pertranseo. Unum tantum adiciens/quod videtur mihi modo a etus predicandi esse de numero actuum consecratoꝝ: quia est actus ad quem minister consecratur: nam eius minister er officio est epi sicop⁹ primo/z secundario sacerdos. ℙ Nec obstat actum istum er institutione ecclesie appropriatum esse sacro ordini: quoniam institutio ecclesie vel diuina ad differentiam originis spectat/z non ad differentiam formalem. Extrahere siquidem hominem ab ecclesia/sacrilegium formaliter est: liceat er institutione ecclesie actus iste subs̃tratus sit sacrilegio. Et similiter comedere semel in die/(vt sit in quadragesima)abstinentia formaliter ē: quamuis er ecclesie statuto sub abstinentie spē positum sit. Et similiter in proposito dicatio ex auth̃oritate ecclesie facta sit actus ordinis/sub ipē tamen actuum ordinis formaliter comprehenditur: ac per hoc inter opera consecrata computanda est/ea ratione/quia ad ipsam sicut ad alios actus ordinis consecrari oportet ministrum. Et propterea secundum doctrinam hinc habitam minister malus predicans/mortaliter peccat sicut qui indigne administrat alios actus sacroꝝ ordinum.

¶ In responsione ad secundum/aduerte quod non loquitur litera de indecente indignum ministrum ad sacramenti exhibitionem: sed de accipiente sacramentum ab indigno ministro. ℙ Quod ideo dicerim: quia alia questio est/an liceat accipere sacramentum ab indigno ministro: a alia questio est/an liceat inducere ad administrationem sacramenti ministrū indigni. Prima q̃ hic solu⁹/de secūda nihil dr̃. Sed facile solui potest secunda/dicendo q̃ licet nunq̃ liceat inducere hominem ad peccandum/vti tamē licet iniquitate alterius. Et propterea in duobus casibus dr̃ inducere indignum ministrum ad exhibitionem sacramenti: primus est/si minister tenetur ad huiusmodi exhibitionem: quis nemo peccat petendo actum sibi debitum a suo debitore. Et hac ratione excusantur/ qui a suo curato tenente cōcubinā/sacra petunt. Secūs est articulus necessitatis ex parte petentis cū dispōne ꝑparationis ex parte ministri: hoc ē q̃ minister sit paratus ministrare sacrim/z hō egeat illo. Eadē ratiōe qua licitum est indigenti petere mutuum ab vsurario/licitū quoq; est indigenti petere sacramentum ab indigno parato ad ministrandum.

¶ In ea dem responsione circa acceptionem sacramenti a ministro excōmunicato ꝛc. Nota primo/quod hec doctrina it elligitur cessāte extrema necessitate baptismi. Excipit. n. ipse author in. 4. sen. di. 4. casum necessitatis/quo scilicet posset quis a iudeo vel pagano baptismum recipere.

ℙ Scēo q̃ hodie ex indulto cōcilij ꝓstantiensis sub martino q̃nto/licitū ē ab excōicatis ministris recipere sacra nisi in duobus casibus/hoc est si nolatiꝫ denuntiatus fuerit excōicatus aut suspēsus ꝛc. Uel si pp infectionē manꝰ violēte i clericuꝫ notorie ꝓiterit in excōicatiōē incidisse: vt refert dns antoninus archiepc̃s floren. in sue summe pte tertia/titu. 26. c. 3.

¶ In rñsione ad tertium/circa illud in articulo tū necessitatis nō peccaret baptiꝫando ꝛc. dubiū primo occurrit prōter relata a durando rōnes ad oppositū in. 4. sen. dist. 5. art. 2. Et prima est cōtra excusationem ex articulo necessitatis: q; casus euitabilis solo volūtatis ꝓprie arbitrio nō cōstituit articulū necessitatis. Sz sic est in ꝓposito: q; indignus minister potest statim contert si vult/z trāsire de malo in bonum: ac per hoc non est casus necessitans ministrū cum indignitate ad baptizandu. Scōa vero ratio ℑ exclusionē ex persona non ministri tēdit: q; quicunq; baptizat siue verula siue pagannus baptizat vt minister principalis agentis/ qui est dñs ad ecclesia toleratur in ministerio. Ille q̃ ab eo suscipit sacramentum, non communicat peccato eius: sed cōicat ecclesie, que eū tanq̃ ministrū exhibet. Si ꝺo ab ecclia nō toleret (puta cū ꝺgradatur, vel excōicatur, vt suspēdit) peccat q̃ ab eo accipit sacrim: q; cōicat peccato ipsi⁹. ¶ Ad 3ᵐ dōm. q; ille q̃ est i pctō mortali, nō est ꝑplexus simplr̃, si ex officio ei incumbat sacra dispēsare, quia pōt penitere ꝺ pctō z licite ministrare. Non est aūt incōueniēs, q̃ sit ꝑplexus supposito quod dā. s. q̃ velut remanere i pctō. ℙ In ꝛrti culo tū necessitatis nō peccaret baptizādo in casu in ex posset laicus baptizare: sic em ꝑz quod nō exhiberet se ministrū ecclesie. Sz subueniret necessitatem patienti. Secus est autem in aliis sacris, que non sunt tante necessitatis sicut baptismus: vt infra patebit.

4. ꝺ. 5. q. 2. ar. 3.

Deinde ad bonitatē doctrine/tractat de ptāte delegabili ipsis angelis. vbi tria dicuntur: vt patebit.

¶ Quo ad ꝑmū/ conclusio est. Angeli nō pñt ministrare sacramenta. Probat. Tota virtus sacroꝝ: derivatur a rpo patiente: ergo ad hoies et nō ad āgelos ꝓtinet ministrare sacrā. Cō sequētia probatur ex duobꝰ, primo ex dissimilitudine natur̃e: q; s. christo hoies nō angeli assimilant in natura. Scōo: q; rpo pa ties inquātū patiēs/ fuit minor angelis: minister autem non ꝺbet esse maior principali agente: vt cōtingeret in proposito/si sancti angeli essent ordinarie ministri christi patientis. ℙ Secūda cōclusio est/q̃ pōt cōferri angelis q̃ ad ministrēt sacrā. Probatur: q; deus nō alligauit virtutes suā ministris ecclesie/sicut nec sacramenta. ℙ Tertia cōclusio est de exercitio administrationis sacramento rū a bonis angelis. Si administrarēt sā cti angeli sacramentum aliquod/ ꝺberet haberi ꝓ vero sacramento. Probatur: quia sancti angeli sunt nuntij veritatis.

¶ Utrum āgeli possint sacra mistrare. Ar. 7.

¶ D septimū Sic ꝓcedit. Ar. q; angeli possint sacra mistrare. Quicquid enim pōt minister inferior, potest z superior (sicut quicquid potest ꝺiaconus, pōt sacerdos) sed nō cōuertitur. Sz angeli sunt superiores ministris in ordine hierarchico q̃s et quicūq; hoies: vt patet ꝑ dionē in li. ce. hier. Ergo cū hoies possint ministrare in sacris vr̃ ꝙ multo magis angeli. ¶ Ꝑ. Hoies sancti assimilantur angelis in celo: vt ꝺicit matth. 22. Sz aliqui sancti in celo exītes, possent ministrare in sacris: q; character sacr̃alis ē indelebilis, vt dictū est. Ergo videtur, q̃ et angeli possint in sacris ministrare.

¶ Ꝑ. Sicut supra dictū est, diabolus est caput malorū, z mali sunt mēbra eius. Sz per malos pñt ministrari sacramenta. Ergo vr quod etiam per demones.

Sz cōtra Est, q; ꝺicit heb. 5. ois pōti fex ex hoibus assumpt⁹ ꝓ hoibus cōstituitur in his q̃ sunt ad deū. Sed angeli boni vel mali, nō sunt ex hominibus. Ergo ipsi non cōstituuntur ministri in his que sunt ad deū. i. in sacramentis.

Rñdeo Dōm. q; (sicut supra dictum est) tota virtus sacroꝝ a passione rpi deriuat: que est causa finalis ꝑm q̃ ē hoc: cui in natura cōformant hoies: nō aūt āgelis minoratus: vt ꝑz heb. 2. Et iō ad homines pertinet dispēsare sacra, z in eis ministrare: nō aūt ad angelos. ℙ Sciendū tñ, q̃d sicut deus virtutē suā nō alligauit sacris, q̃n possit sine sacris effectū sacroꝝ cōferre, ita et virtutem suam nō alligauit ecclesie ministris, q̃n et angelis possit virtutem tribuere ministrandi in sacris. Et q; boni angeli sunt nuncij veritatis, si aliq̃ō sacrale ministeriū a bonis angelis ꝓficeretur, esset ratū: hūdus: q; deberet cōstare hoc fieri volūtate diuina sicut q̃dā tēpla dr̃ angelico ministerio cōsecrata. Si vero demones q̃ sunt spūs mendacij, aliq̃ō sacrale ministeriū exhiberēt, nō esset ratum habendum.

Ad primū Ergo dōm, quod illud q̃ō faciunt hoies inferiori modo. s. per sensibilia sacra, que sunt ꝓportionata nature ipsoꝝ, facit⁹ angeli tā q̃ superiores ministri superiori modo. s. inuisibili purgando, illuminando, z perficiēdo.

¶ Ad 2m dicendū, q̃ sancti qui sunt in celo sunt similes angelis quantum ad participationē gl̃oue: nō aūt q̃tū ad conditionē nature. z per cōsequēs nec̃ quantuꝫ ad sacramenta. ¶ Ad tertiuꝫ dōm, q; mali hoies nō hñt q̃ possint ministrare in sacris, ex hoc, q̃ ꝑ malitiā sunt mēbra diaboli. Et iō non seq̃t quod diabolus qui est eorum caput, magis hoc possit.

¶ Super articulum septimum.

In titulo est sermo de angelis quo ad naturā/siue boni siue mali sint. Et rursus est sermo de potestate ordinaria: hoc est an hōem cursum ordinis/ instituti a deo/angeli possint ministrare sacramenta.

¶ In corpore articuli quattuor fiunt. primo respondetur quesito.

Articulus. 8.

Sic ꝓcedit. Ar. q; intētio ministri non requiratur ad perfectionem sacri. Minister. n. in sacro instrāt operatur. Sed actio nō perficitur ꝑm intentionem instri, sed ꝑm intētionē principalis agētis. Ergo intentio ministri nō requiritur ad perfectionē sacri. ¶ Ꝑ. Nō pōt homini esse nota intētio alterius. Si igitur intentio ministri reqrāt ad perfectionem sacri. non posset homini ad sacrm accedenti esse notū, q̃d sacrm suscepisset. Et ita non posset habere certitudinem salutis, precipue cū quedam sacra sint de necessitate salutis, vt infra dicetur. ¶ Ꝑ. Intentio hominis nō potest esse ad id circa q̃d non est attentus. Sed aliq̃n illi qui in sacris ministrant, non attendunt ad ea que dicunt vel faciunt, alia cogitantes. Ergo ꝑm hoc nō perficeretur sacramentum, propter intentionis defectum.

Sed contra Est, q; ea q̃ sunt ꝓter intentionē, sunt casualia. Quod nō est dōm de operatione sacramentorum. Ergo sacra requirunt intētionem ministri.

Rñdeo Dōm. q; qñ aliquid se hz ad multa, opz q; p aliquid determinetur ad vnū. si illud effici debeat. Ea vero q̃ in sacris agūtur, pñt diuersimode agi: sicut ablutio aque q̃ fit in baptismo, potest ordinari z ad mundiciā corporalem, z ad sanitatem corporalem, z ad ludū, z ad multa alia hmōi. Et iō oportet q; determinetur ad vnum. i. ad sacramentalē effectū per intentionem abluentis. Et hec intentio exprimit per verba que in sacris dr̃: puta cum dicit, ego te baptizo in nōe patris ꝛc.

Ad primū Ergo dōm, q; instrm inaiatū nō hz aliquā intētione respectu effectus: sed loco intentiōis est motus, quo mouet a principali agēte. Sz instrumētū aiatū (sicut ē minister) nō solum mouetur: sed et quodāmō mouet seipsum, inquātū sua volūtate mouet mēbra ad operandū. Et iō requiritur eius intētio, qua se subiiciat principali agenti: vt. s. intendat facere q̃d facit rps z ecclesia. ¶ Ad ꝑm dōm, q; circa hoc est duplex opio. Quidā em dicunt q; requrit mētalis intētio in mistro: qua si desit, nō perficit sacrm, sed hūc defectum in pueris (q̃ nō hñt intētionē accedendi ad sacrm) supplet rps, q̃ interius baptizat: in adultis aūt (qui intendūt sacrm suscipere) supplet illū defectū fides z deuotio.

Sz hīs datis posset dici quātū ad vltimū effectū, q̃ est iustificatio a pctis: sed quātū ad effectū qui est res z sacrm. s. quātū ad characterē, nō vr̃ q; per deuotionem accedentis possit suppleri: q; character nūq̃ ipūmitur

Ratio aūt scoti deficit in hoc manifeste, q; eq̃uoce vtit locutione. Loquutio em̃ rēsista ad ministrū sacri, est actus vitalis loquētis, loquutio aūt angeli in corpe assūmpto, est motus corporis: nō vitalis: vt patet.

ℙ Pōt quoq; dici, q; deficit in alio: scz q; applicatio sacri ꝺz fieri ꝑ instrm cōiunctū primo, z mediāte illo per instrm separatū: q̃d hic nō haberet locū. Et quāuis hoc non multū vigeat, primus tū defectus, cosit. Et quia primus defectus inuenit i omni suppōsito rōnali extra humanam spēm, iō opz hoiem esse qui ministret sacrā. Et sic pz q; minor scoti est falsa, vniuoce sumendo rōnem verboꝝ. Aut maior est falsa, si ꝑ lationem verbouꝝ sumat quoniꝫ modo ꝑ ꝑncipalem defectum primus dictū: sicet q̃d opz baptizā tem esse christi mistrū, ac per hoc rpo hoie non maiorē sed conformem in nā.

3. q. 60. a. 8. co. Ar. 4. di sti. 6. q. 1. ar. 2. q. 1. 1. 2di. 7. q. 3. ar. 1. q. 1. ad. 3. 4 di. 8. q. 2. ar. 4. q. 3. ad. 1. 2 di. 30. q. 1. ar. 3. ad. 3.

¶ Super arti. 8.

In corpore vnica conclusio. Intētio ministri exigitur ad perfectionem sacri. Probatur. Quādo aliquid se hz ad multa, opz determinet ad vnū vt illud fiat: sed ea q̃ aguntur in sacramētis se hñt ad multa, nisi per intētionē ministri determinentur ad vnū: ergo ꝛc. Processus totus tot⁹ clare patet in litera. Et confirmat: q; ꝺba sacramēralia ex ꝑmūtt ministri intentionē.

¶ In rñsione ad ꝑm. nora ꝑmo nonitie. ꝑ claritate litere/ auth̃ote referēdo ꝑmaz opinionem/ narrare ipsam primo quo ad hoc/ q̃ rēqritur mētalis intētio: ita q; si desit/ non perficitur sacramētū, sc̃ḷo q̃ ad hoc/ q; stante casu q̃ huiusmodi imperfectio sacramenti accideret/ sine adultus sine puer esset/ q̃ sacramentū sic defectuosum susciperet) supplementum aliunde sortiretur. z puer qui dem a christo: adultus autez ex propria fide z deuotiōe. Posthea reprehendit auth̃ot hanc opinionem/ q; nō potest saluare supplementum characteris.

¶ Aduerte scōo/ q̃s altera opinio ibidez subiuncta z approbata/ non est intelligenda vt verba sonant: quia q; non reqritur in ministro intentio ꝓpria mentalis: sed sufficit intentio ecclesie per verba expressa/ quicquid intendat ipse minister interius. Hic enim sensus contradicit expresse doctrine auth̃oris in vltimo huius questionis articulo vicentis/ quod si minister non intendat sacramentum conferre/ talis peruersitas tollit veritatem sacramenti. et inferius in. q. 68. articu. vij. ad secundum dicentis/ si in adulto deesset intentio suscipiendi sacramentum/ esset rebaptizandus. Sed sensus huius litere ex proposito ad quod loquitur auth̃or sumendus est. ℙ Aduertēdum est eīm

Quid sl legatur, speciali s hoc q. impugnat S. th., alīs ipse paulo dum cauet, et sibi, adscribatur quod credere non est;

Universidad de Deusto Biblioteca

q̄ hec ola dicunt hic ꝓ solutione difficultat̄ mote i arg°. ſ. si mē tali⁹ itētio mistri exigeret / nulle eēt cert⁹ se eē ve baptizatū: ad hāc. n. certitudinē nō ꝓ ſuſceptō sacris / tiel ligātū ē ſufficē itētio nē ecclie ꝓ ꝑua mistri aut ſuſcipiētē ſ̄ntū ex ꝑmak. Ita q̄ ſi itēdit author / q̄ h sufficiāt ad perfectionez sacri ſimplr / ſ⁹ ad pfectionē eiꝰ ſ̄z hūanā certitudinē: ꝙ h em euita tur icōueniēs / q̄ dic⁹ icert⁹ poſ⁹ dic te ſuſceptis sacris.

Als 4 q⁹ tualez.

¶In rñſione ad 3m aduerte / q̄ author cō municās / vt puto / in vocabulis cōi⁹ illi⁹ tē potiꝰ vſui / ſ̄ itētionē q̄dē / ſ̄z ſi actualē habituale vocabat / dicit h itētionē hītuales / z statim ſubiūgit ſenſi itētū: puta: quz sacerdos accedit ꝛc.

4. di. 6. q. 1. a. 3. q. 2.

¶Et h̄ ꝓpteres dicit: vt scias ſi latuiſſe author⁹ d̄ias iter habere aliq̄d i actu / vl i habitu / vl i ſ̄tute / et q̄ itētio recſita ad sacramēta / ſi ſufficit q⁹ ſit ſ̄z hītū / ſ̄z os / q̄ ſit ſ̄z ſ̄tute. Q⁹ vt melꝰ itelligas / accipe exēplū hō hīs hītū iuſti tie / tunc actualiter in tēdit iuſtū / q̄ actualiter attendit ad ipſ⁹ redēdū: tūc ꝙ habituāliter intēdit iuſtuz / quū retinet habitum iuſtitie / etiā ſi dormiat: tūc aūt virtualiter intēdit iuſtū / duz vacat quidē reddendo iuri / puta q̄ ſedet ad tribunal vt faciat ſicut ꝓfitent / ſeu iudicis offīo / z nihil ō iure cogitat / ſ̄z mōs eius euagāt ad impertinētia. Ita q⁹ ēt ſi nō hēret habitū iuſtitie / ex ſolo h̄ q⁹ accedit ad iudicis officium faciendum in oibus que exerceret in dicijs / quantūcūnq⁹ euagetur / ſemp intēdit iuſtū virtualiter / ea rōne / q̄ ſemper ꝓ ſeuerat vis ꝑme intētionis / qua primo ꝓpoſuit facere iudicis offīm. Et hmōi intentio nō irrationabiliter vocat habitualis / q̄ ꝓ modū habit⁹ perſeuerat: naz z dormiēte / z diſtracto hmōi ſeuerat.

¶Et hec eſt q̄ ſufficere ōt ad sacra / z de ſic eſt: ſufficit. n. ad pfectionē euchariſtie / q⁹ sacerdos ꝙdat ad altare / vt dicat miſſaz / ēt ſi per totā miſſam euagēt mens eius.

¶Aduerte 2⁰ / docum: tuz authoris / ſ. q̄ð

Articulus IX. et X.

nisi per sacramentum. ſ. Et ideo alīꝰ melius dicunt, quod minister sacramenti agit in ꝓſona totius ecclesie, cuiꝰ est minister. Jn ꝝbis autem que ꝓfert, exꝑimitur intentio ecclesie, que sufficit ad perfectionem sacramenti, nisi contrarium exterius exꝑimatur ex parte ministri vel recipientis sacramentum. ¶Ad tertium dicendum, quod licet ille qui aliud cogitat, non habeat actualem intentionem, habet tamen intentionem habitualem, ✠ que sufficit ad perfectionem sacramenti: puta cum sacerdos accedens ad baptizandum, intendit facere circa baptizandum quod facit ecclesia. Unde si ꝓsilea in ipso exercitio actus, cogitatio eius ad alia rapiatur, ex virtute ꝑme intentionis perficitur sacramentum. Quamuis studiose curare debeat sacramenti minister, vt etiam actualem intentionem adhibeat. Sed hoc si est totaliter poſitum in hominis potestate: quia ꝓter intentionē, cum homo vult multum intendere, incipit alia cogitare, secundum illud psal. cor meum dereliquit me.

¶Utrum fides ministri sit de necessitate sacramenti. Articu. 9.

Ad ꝓmū Sic procedit. Videtur quod fides ministri sit de necessitate sacramenti. Sicut enim dictum est, intentio ministri est necessaria ad sacramēti perfectionem. Sed fides intentionem dirigit: vt aug. dicit cōtra iulianū. Ergo si desit vera fides in ministro, non perficitur sacramentum. ¶ Si minister ecclesie veram fidem non habeat, videtur esse heretic⁹. Sz heretici vt videtur, non ꝑfit sacramenta cōferre: dicit enim cipianus in epistola cōtra hereticos. Omnia quecūq⁹ faciunt heretici, carnalia ſūt, z inania: z falſa: ita vt nihil eoꝝ que illi gesserint, a nob⁹ probari debeat. Et leo papa dicit in epistola ad leonem augustum. Manifestum est, per crudelissimam veſaniam, in alexandrina sede omnium celestium sacramentoum lumen extinctum: intercepta est sacrificij oblatio. ꝑfecit chrisma tis sanctificatio: z parricidialibus manibus impiorum, omnia sese subtrahrere mysteria. Ergo vera fides ministri est de necessitate sacramenti. ¶ Ꝟ. Illi q̄ ſi ꝑfit veraz fidem, videntur esse per excommunicationem ab ecclesia separati: dicitur enim in secunda canonica Jo. siquis venit ad vos, z hāc doctrinam non affert, nolite eum recipere in domum, nec aue dixeritis ei, z ad titum. 3. hereticum hominē post ꝓmā z secūdam correctionē deuita. Sz excōicatus non vt posse ꝓferre ecclesie sacrz, cū sit ab ecclesia separat⁹, ad cuiꝰ ministeriū ꝑtinet sacroz dispēsatio. Ergo vid⁹ꝫ q⁹ vera fides mistri, sit ō necītate sacri.

Sed ꝓtra Est. q̄ aug. dicꝰ petilla nū donatistā. Memēto te, sacrīs dei nihil obesse mores malorū homīum, q̄ illa vel nō sint, vel min⁹ sctā sint.

Rñdeo Dicendū, quod sicut supra dictum est, quia minister in sacramentis instrumentaliter operatur, nō agit in virtute propria, sed in virtute christi. Sicut aūt ꝑtinet ad ꝓpriam virtutem hois charitas ita z fides. Unde sic̄ non reqūritur ad perfectionem sacri q⁹ minister sit in charitate (sed ꝑfit etiā peccatores sacra cōferre vt supra dictū est) ita non requiritur ad pfectionē sacri fides eius: sed infidelis ꝑōt, verū sacramēnz ꝑrebere, dūmodo cetera ꝙsint, que sunt de necessitate sacramenti.

Ad ꝓmū Ergo dicendum, quod ōt ꝓtingere quod aliq̄s patiatur defectum fidei circa aliquid, z non circa veritatem sacramenti quod exhibet: puta si aliquis credat iuramentum esse in oi casu illicitum, z tamen credat baptismuz efficaciam habere ad salutem, z sic talis infidelitas non impedit intentionem conferendi sacramentum. Si vero patiatur fidei defectum circa ipsum sacramentum quod exhibet, licet credat per id quod agitur exteriꝰ, nullū sequi interiorem effectum, non tñ ignorat quod ecclesia catholica intendit p huiusmodi que exterius agūtur, ꝑrebere sacramentum. Unde non obstante infidelitate, potest intendere facere id quod facit ecclesia, licet estimet id nihil esse. Et talis intētio sufficit ad sacramentuz: quia sicut supra dictum est, minister sacramenti agit in ꝑsona totius ecclesie: ex cuius fide suppleturꝫ id quod deest fidei ministri. ¶Ad secundū dicendum, quod hereticoz, quidam in collatione sacramentoꝝ, fomam ecclesie ſi seruant, z tales neq̄ sacramentuz conferūt, neq̄ rem sacramenti. Quidam vero seruāt ecclesie formam, z tales conferunt quidem sacramentum, sed non conferunt rem sacramenti. Et hoc dico ſi sunt manifeste ab ecclesia ꝑsi: quia ex hoc ipso q⁹ aliq̄uis accipit sacramenta ab eis, peccat: z per hoc impeditur ne effectum sacramenti consequatur. Unde augu. dicit in lib. de fide ad petr. Firmissime tene z nullatenus dubites, extra ecclesiam baptizatos, ſi ad ecclesiam nō redierint, baptismo cumulari pernicies. Et per hunc modum dicit leo papa, in sede alexandrina sacramentoum lumen esse extinctum ſcilicet quantum ad rem sacramenti, non autem quantum ad ipsum sacramentum. ſ. Cipianus autem nullo modo sacramentuz cōferre hereticos posse, credebat: sed in hoc eius sententia non tenetur. Unde aug. dicit martirem cipianum, qui apud hereticos vel scismaticos datum baptismuz nō lebat cognoscere, tanta merita vsq̄ ad trīūphuz martyrij secuta sunt: vt charitatis qua excellebat luce, obumbratio illa fugaretur, z siquid purgandum erat passionis falce tolleretur. ¶Ad tertium dicendum, q⁹ potestas ministrandi sacramenta, pertinet ad spiritualem characterem, qui indelebilis est, vt ex supradictis patet. Et ideo per h̄ q⁹ aliq̄s ab ecclesia ſuſpēdit, vel excōicatur, vel ēt degradatur, nō amittit potestatē cōferendi sacrm: sed licētiā vtendi hac ꝑtē te. Et ſi ō sacrm quidē confert: sed ſi peccat ꝓferendo, z ſiū ille q̄ ab eo accipit sacrm. Et sic non percipit rem sacri, nisi forte q⁹ ignorantiam excuſetur.

¶Utrū intentio recta ministri reqūratur ad perfectionem sacramenti. Art. 10.

Ad decimū Sic procedit. Videtur q⁹ intētio recta ministri reqūratur ad pfectionem sacri. Intentio. n. ministri d⁹ conformari intentioni ecclesie, vt ex dictis patet. Sed intentio ecclesie semper est recta. Ergo de necessitate ad sacramēti perfectionē reqūritur intentio recta ministri. ¶ Ꝟ. Perſ uersa intētio deterioz, esse vī q⁹ intētio iocosa. Sed intentio iocosa tollit sacrm: puta si aliq̄s nō serio sed ludo aliquez baptizaret. Ergo multo magis puersa intētio aufert sacram ētū: puta si aliq̄s aliquē baptizaret, vt studiose dz minister operā dare vt etiam actualiter intēdat ꝛc. nō ēt intelligendū in actu signato / ſ̄z iactu exercito. Non enim studendum est vt habeamus hoc i mente actuale / ego intendo ꝑficere: sed ſtudēdū ē vt actualē mēs nostra ad ea q̄ sunt consecrationis attēdat. puta ad ꝓlationez distictā forme ad reverentem ꝓtractionem mās / ad futurā tunc ineffabiles ꝑsentiam diuine ḡe i sacro / vel etiā ipsius chri / quo ad eucharistiā. hoc est enim cōsecrare cū actuali itētiōe i actu exercito.

¶Super arti. 9.

Jtul⁹ clarus. ¶In corpore vna 9⁰ ei⁹ dicto / ſ. in corollario. Conclusio ē. Ad pfectionē sacri ex ſigit fides ministri. ꝓbat. Minister i sacrāmēt⁹ opat ſ̄ ppa / ſ̄z ꝑ ſ̄tute: q̄ ſicut ſi recrit ad pfectionez sacri ministri charitas / ſ̄z nec ei⁹ fides. Cōsequētia ꝓbat: q⁹ fides pertinet ad pfectionē ministri / sicut et charitas. Quam nō requiri ꝓbat ex eo q⁹ malti hoicꝰ possunt mistrare sacra. Corollariū ē. Jnfidelis ꝓt eē minister sacri.

¶In rñſionibus gumētoꝝ / memento eoꝝ q̄ ditrū⁹ i ar. 6. de ſuſcipiētib⁹ sacra ab indignis / q̄ñ peccāt. Et iuxta illa ſtelligē q̄. hīc d̄r: addēdo q⁹ ꝑſi manifeste ab eccīa / ſli art⁹ necessitatis sacrz bapti ſmi cōferēt / nō peccarent: imo tenent in tali casu bapm ꝓferꝛ absq̄ ſolennitate th. Nec propterea facerdotes efficerent irregulares rōne ſupius dicta: q⁹ nō ministri ex offo plonā agerēt / ſ̄z ministerialē ſubmissionem necessitatem patienti.

¶In rñſione ad 2m / aduerte inciditer / q⁹ purgatio cipani marꝛyris / de q̄ aug. loq̄t / non nisi venialis pec cati fuit. Tum quia cum charitate ſtabat error ille: vt augustiniverba sonāt. Tū quia tempore illo nō erat per ecclesiam determinata efficacia sacramentoꝝ per ministros extra ecclesiam.

¶Super articulum 10.

Jtul⁹ clarus.

¶ Jn corpore vna conclusio: Conueniēter ponuntur sacramēta ecclīastica ſepte. Manifestat hec cō

¶In corpore articuli est distinctio bimē bris in singulis conclusionib⁹. Distinctio est. Intētio ministri potest ꝙerti dupliciter. vl respectu sacramēti / vel respectu alicuius alteri⁹. Prima conclusio / iuxta ꝓmuz membrum est. ¶Perſuersa intentio respectu sacramēti / tollit veritatē sacri. hanc cōclusionē author nō probat in litera: sed vt manifestiam relinquit ex premissis. sc̄z q⁹ intentio ministri requiritur ad sacrm: huiusmodi enim per uersitas tollit intentionem ministri. Secunda conclusio iuxta ſcām membrum est. Perſuersa intentio ministri circa consequentia / non tollit veritatez sacri. ꝓbatur: q⁹ puius non depēdet a posteriori. ¶In rñsione ad ſcām / aduerte q⁹ intētio ludicra seu iocosa in collatiōe sacri / ꝑt inueniri dupliciter. vl relata ad ipz sacrm: vl relata ad ſi nē aut motiuū / q̄s ad ministret sacramentum. Exemplum primi / ſi quis non intendendo facere q̄d facit ecclesia / sed facere actum exteriorem similem actui q̄ne facit ecclesia: vel deriſorie vel delectatiōis ſocialis gra. ✠ huiusmodi enim iocosa intētio tollit veritatē sacramēti: q⁹ tollit intentionē ministri. Et de tali loquit author in lra. ſ. Et ꝓplum secundi. Sic̄ ſocialis delectatiōis gratia aliquos baptizaret / intendens tamen facere quod facit ecclesia. sicut ex cōtra ſiquis delectatiōis gratia permitteret se baptizari. huiusmodi enim intentio iocosa non tollit veritatem sacramēti. sicut nec ſi ſuſſet intentio auara: puta ſi propter pecuniam conferret aut ſuſcipet quis baptiſma. Et ratio est: quia iocositas talie nō tollit intentionem ministri / respectu sacramenti.

¶Super qōnis. 65. articulum primum.

Jtul⁹ clar⁹ est. ¶ Jn corpore vna ter ponuntur sacramēta ecclīastica / sep tē. Manifestat hec cō

4. di. 1. q. 1. a. 3. Et 4. d. 7. q. 3. Et 1. d. 19. principio.

Articulus I.

poſtmodū eū occideret. ¶Ꝟ. Perſuersa intentio facit totū opus vitiosum: ſm illū luc. 12. ſi oculus tuꝰ fuerit neq̄m totū corpus tuū tenebroſuz erit. Sed sacra ꝛpi nō ꝑfit inquinari per malos hoies: sicut aug. dicit cōtra petilianū. Ergo vī q⁹ ſi ſit perſuersa intentio ministri, nō ſit ibi verum sacrm.

Sed ꝓtra Est. q̄ puersa intētio ꝙtinet ad malitiaz ministri. Sz malitia ministri nō tollit sacrm. Ergo nec perſuersa intentio.

Rñdeo Dōm. q⁹ intētio ministri pōt puerti dupl⁹. Uno modo respectu ipsius sacri: puta cū aliq̄s nō intēdit sacramētū ꝓferre, z deriſorie aliq̄d agere. Et talis puersitas tollit veritatē sacri: h̄ cīpue q̄ſi fuā intētionē exteri⁹ manifestat. ¶Alio mō, ꝑt puerti itētio ministri quātū ad id q⁹ ſequit sacrm: puta ſi sacerdos itēdat aliquā femīnā baptizare, vt abutat ea: vl ſi intēdat cōficere corꝑ christi, vt eo ad veneficia vtatur. Et q⁹ puius nō depēdet a posteriori, inde est q⁹ talis intētionis peruersitas veritatem sacramenti nō tollit: ſ̄z ipse minister ex tali intentione grauiter peccat.

Ad ꝓmū Ergo dōm. q⁹ ecclie intentio, recta est z quātū ad sacramēti pfectionē, z quātū ad sacri vſuz: sed ꝓma rectitudo ꝑficit sacrm, scda opat ad meritū. Et ō miſter q̄ cōformat intētionem suā ecclesie quātū ad ꝓmā rectitudinē, non aūt quātū ad ſcdaz, ꝑficit q̄dē sacrm, ſ̄z nō ē sibi ad meritū. ¶Ad 3m dōm. q⁹ intētio ludicra vel iocosa excludit ꝓmā rectitudinem intentiōis: ꝙ quā ꝑficitur sacrm. Et ō nō est illius ratio. ¶Ad tertū dōm. q⁹ peruersa intentio puertit opus intēdentis, nō aūt op⁹ alterius. Et ideo ex puersa intētione ministri, puertit id q⁹ agit in sacris inquātū est opus eius, nō inquātū est opus ꝛpi: cuius est minister. Et ē sile, ſi minister alteri⁹ hois, ꝓtaua intētione deferret pauperibus eleemoſynā, quā dñs recta intentione mandaret.

¶De numero sacrm. Quest. 65.

Deinde cōſideranda sunt de numero sacroū. ¶Et circa hoc q̄runt quattuor. Primo vtrū sint septez sacra. Scdo, de ordine eoꝝ ad inuicē. Tertio, de cōparatione eoꝝ. Quarto, vtrū omnia sint de necessitate salutis.

¶Utrū debeāt eē septē sacra eccle. Ar. 1.

Ad ꝓmū Sic ꝓcedit. Uidetur. Ut q̄ nō debeāt esse septē sacra. Sacramēta eīm efficacia dīſt ex ꝑſtute diuina z ex ꝑſtute passionis ꝛpi. Sz vna est ꝑſtus diua, z vna ꝛpi passio: vna eīm oblatiōe cōſummauit, in sempiternuz sctificatos: vt dr heb. 10. Ergo nō debuit eē nisi vnū sacrm. ¶Ꝟ. Sacrm ordinat⁹ ad defectū pcti. Hic aūt ē dupler. ſ. pena z culpa. Ergo ſufficeret esse duo sacra. ¶Ꝟ. Sacra ꝓtinent ad actiōes ecclesiastice hierarchie: vt ꝙ dio. ꝓz. Sz sicut ſi̇pe dicit, tres sunt actiones hierarchice. ſ. purgatio, illuminatio. et ꝑfectio. Ergo nō debent esse nisi tria sacra. ¶Ꝟ. Augu. dicit. 19. contra faustū, Sacrano. le. sunt numero pauciora q̄ſ sacra ve. le. Sed in ve. le. nō erat aliq̄d sacrm, q̄d rūderet confirmatiōi z extreme vnctioni. Ergo nec⁹ hec debēt nūerari iter sacra no. le.

¶Ꝟ. Luxuria nō est grauius inter cetera peccata: vt patet ex his que in ſcda ꝑte dicta sunt. Sed cōtra alia peccata nō instituitur aliquod sacrm. Ergo nec⁹ contra luxuriam debuit institui sacrm matrimonij.

Sed Econuerſo vī. q⁹ sint ꝑa sacra. Sacra. n. dicunt quasi q̄dā sacra signa. Sed multe alie sanctificationes fiūt in ecclesia ꝛ ſenſibilia signa: sicut aqua benedicta, consecratio altaris, z alia huiusmodi. Ergo sunt plura sacra q̄ſ septem. ¶Preterea, lāng. de sancto vic. dicit, q⁹ sacra vele. fuerunt oblationes, decime z sacrificia. Sed sacrificiū ecclesie est vnū sacrm, q⁹ ſ̄z eucharistia. Ergo ēt oblationes z decime debent dici sacra. ¶Ꝟ. Tria sunt genera peccatorum, originale, mortale, et veniale. Sed contra originale peccatum ordinat⁹ baptiſmus contra mortale aūt pnia. Ergo de beret esse aliud preter septē, q⁹ ordinet contra venialē.

Rñdeo Dōm. q⁹ (sicut supra dictum est) sacra ecclesie ordinātur ad duo. ſ. ad perficiendū hoiem in his q̄ pertinēt ad cultum dei ſm religionē ꝛpiane vite. z etiā in remediū cōtra defectū peccati. ſ. Utroq⁹ aūt modo cōuenienter ponuntur 7. sacra. Uita eīm ſpūalis cōformitatē aliquā h̄z ad vitā corporalē: sicut z cetera corpalia conformitarem quādā ſpūalii hūt. In vita aūt corporali dupl⁹ aliq̄s perficit. Unomō quātū ad ꝑſonā ꝓpriā. Aliomō ꝙ respectū ad totā cōitatem societatis in qua viuit: q⁹ homo nāl⁹ est aīal sociale. Respectu aūt ſuiꝑſ⁹ ꝑficitur homo in vita corpali dupliciter. Unomō per se: acq̄rēdo. ſ. aliq̄s vite pfectionē. Aliomō ꝙ accīs. ſ. remouēdo ipedimenta vite: puta egritudines, vel aliquid huiusmodi. ſ. Per se aūt ꝑficit corpalis vita tripliciter. Puo q̄dē ꝙ gnionem: ꝙ quā hō incipit esse z viuere. Et loco huiꝰ in ſpūali vita est baptiſmus, q̄ est ſpūalis regnō: ſm illud ad titum, 3. per lauacrum regenerationis ꝛc. Scdo ꝙ augmētū: quo aliq̄s ꝓducit ad pfectā quātitatē z ꝑfūtē. Et loco huiꝰ in ſpūali vita, est confirmatio in q̄dā ſpūſcūs ad robur. Ut⁹ vī discipulus iā baptizatis luc. vlti. sedete i ciuitate, q̄ adusq⁹ induamini ꝑfute ex alto. Tertio ꝙ nutritionē: qua cōſeruaī i homine vita z ꝑfus. Et loco huiꝰ in vita ſpūali est eucharistia. vñ dr Jo. 6. nisi māducaueritis carnē filij hois z biberitis eiꝰ sanguinē nō hēbitis vitā in vobis. ſ. Et hoc quidē ſufficeret hoi ſi haberet z corpalē z ſpūalē impassibilē vitam. Sz q⁹ hō incurrit iter dū z corpalē infirmitatē z ſpūalē. ſ. pcm: ō necessaria est hoi curatio ab infirmitate. Que q̄dē est duplex. vna q̄dē est sanatio, q̄ sanitatē restituit. Et loco huiꝰ in ſpūali vita est pnia ſm illud pl. sana aiam meā, q⁹ peccaui tibi. Alia aūt est restitutio valetudinis ꝑdite q⁹ cōuenientem dietā z exercitium. Et loco hiꝰ in ſpūali vita est extrema vnctio: que remouet peccatoꝝ reliquias, z hominez paratum, reddit ad finalem gloriam. vnde dicitur Jaco. 5. z si in peccatis ſit, dimittentur ei.

¶Perficitur aūt homo in ordine ad totā cōitatem dupliciter. Uno modo per hoc q⁹ accipit potestatē regendi multitudinem. et exercendi actus publicos. Et loco huius in ſpūali vita est sacrm ordinis: ſm illud heb. 7. q⁹ sacerdotes hostias offerūt nō solū ꝓ ſe, sed etiam ꝓ ſpopulo.

ſ. Scdo quātū ad naturalem ꝓpagationez: q⁹ ſit q⁹ mōmonium tam in corporali q̄ in

¶Super articulum secundum.

IN titulo intellige per ordinem (secundum modum predictū) ordinem/quo numerāt sunt sacramenta i precedenti articulo: vcz baptisma/confirmatio/eucharistia/penitentia/extrema vnctio/ordo/z matrimonium. Queritur enim an sic conueniēter ordinentur.

¶In corpore prima cōclusio est. Inter sacramentalia/lio ponūtur ordo z matrimonium/matrimonii/tamen post ordinem, Probatur conclusio quo ad primam partem: quia sicut vnus est pius multitudine/ita sacramenta q ordinantur ad perfectionem vnius persone/sunt naturaliter prioza his que ordinank ad perfectionē multitudinis: sed reliqua sacramenta sūt vni⁹ persone/hec autem duo respiciunt multitudinem: ergo. Quo ad 2am autem partem probatur: qz matrimonium min⁹ participat ō spiritua li vita quam ordo.

¶Secunda conclusio est. Penitentia et extrema vnctio poste riora sunt baptismo/confirmatione z eucharistia/posteriora tamē est extrema vnctio penitentia. Probatur hec conclusio q ad primam partem: quia prioza sunt que per se ordinantur ad spirituales perfectionem vnius quam illa que ordinantur per accīs: sed &c. Quo ad secundam autem partes: quia prior naturaliter est inchoatio sanatiōis (que fit per penitentiam) ō summatione illius/quam facit extrema vnctio.

¶Tertia conclusio ē. Inter tria prima sacramenta/baptismus primum/confirmatio secundum/eucharistia tertiuz obtinet locum. Probatur: qz pius est spiritualis generatio/deide formale robur/demum consequutio finis.

¶In responsione ad quartum/dubiuz occurrit an iustus/tid ē sine peccato mortali existens/teneatur semel in anno confiteri. Et est ratio dubij: qz hic apparet qđ nō/quuz sit q talis indigeret penitētia spūali vita: eo q est nō solū sacrm. sz nature officiū. ¶Ex his ēt pz sacroīū nūerus. sm q ordinank ō defectū pcī. Nā baptism⁹ ordinatur contra carentiam vite spiritualis. Confirmatio ō infirmitatē animi. q in nup natis inuenit. Eucharistia ō labilitatem animi ad peccādū. Pnia ō actuale pctm. post baptismum cōmissum. Extrema vnctio ō tra reliq̄as pctoīs: q. s. nō sunt sufficienter p penitētiā ablate, aut ex negligētia, aut ex ignorātia. Ordo ō dissolonem multitudis. Matrimoniū in remediū ō tra ocupiam psonalez, z ō tra defectū multitudis, q p mortem accidit. Quidā ō accipiūt numez sacroīū p quādā adaptationē ad virtutes, z ad defectus culparū z penalitatū, dicētes qđ fideliter videt baptism⁹, z ordinat ō tra culpā originalē: spei extrema vnctio, z ordinat contra culpā venialē: charitati eucharistia, z ordinatur ō tra penalitatez malitie: prudētie ordo, z ordinat ō tra ignorātiaz: iustitie penitētia, z ordinat ō pctm mortale: tēperātie matrimoniū, z ordinat ō tra ocupiaz: fortitudini confirmatio, z ordinat contra infirmitatez.

Ad primū Idem agens principale vtitur diuersis instrumentis ad diuersos effectus secundum congruentiam operum. Et similiter ō tus dīna z passio xp̄i operatur in nobis p diuersa sacramenta, ḡsi p diuersa instrā. ¶Ad secundū m dōm. q culpa z pena diuersitatem hīt, z ēm spēm. inquātum sunt diuerse spēs culparū z penarū, z ēm diuersos hominum status z hitudines. Et ꝛz hoc, oportuit multiplicari sacramenta: vt ex dictis patet. ¶Ad tertium dōm, q in actionibus hierarchicis cōsiderantur z agentes z recipiētes z actiones. Agentes autē sunt ministri ecclesie: ad quos ptinet ordis sacrm. Recipiētes aūt sunt illi qui ad sacrm accedunt. q. pducunt per mīmoniū. Actiones aūt sunt purgatio, illuminatio z pfectio. Sz sola purgatio nō pōt eē sacrz no. le. qđ gratiā cōferat: sed ptinet ad qđā sacra alia. q̄ sunt cathecism⁹ z exorcism⁹. Purgatio aūt z illuminatio sīl. ꝛz dio. ptinēt ad baptism. m: z pp reciditū, scđario ptinēt ad pniaz z extremā vnctionē. Perfectio aūt quātū ad virtutem q̄dē (q ēē sī pfectio formalis) ptinet ad confirmationē: quātū aūt ad ꝛsecutionez finis, ptinet ad eucharistiā. ¶Ad quartum dōz, quod in sacro ō firmationis dat plenitudo spūs. s. ad robur: in extrema autē vnctione pparāt hō. vt recipiat imediate gloriam. Quoz neutrū apparet ve. re. tō nihil potuit his sacris in ve. le. respondere. Vtlibet⁹ tū sacra in ve. le. pla fuerūt numero, pp diuersitatē sacrificioz z cerimoniaruz. ¶Ad quintū dōm, q contra concupiscētiam venereoz, oportuit spāli remediū adhiberi per aliq̄s sacrm. Pro quidē, qa p huiusmodi cō cupiscentiā non solū vitiat psona. Sz etiā nā. Scđo pp vehemētiā eius, q̄ rōnē absorbet.

Ad sextū Dōm, q aq̄ bīdicta z alie cremationes nō dicunt sacramenta: q. nō pducūt ad sacri effectū, qui est gr̄e ꝛsecutio. Sz sunt dispōnes quedam ad sacra, vel remouēdo prohibēs: sicut aq̄ benedicta ordinat ō isidias dēmoniū, z tra pcta venialia. vl ēt idoneitatē quādam faciēdo ad sacri pfectionem: z perceptionē sicut consecrāt altare z vasa. pp reuerētiā eucharistie. ¶Ad septimum dōz, q oblationes z decime erant tam in le. nature, quam in le. moy. sī ordinate non solum in subsidiū ministroīū z pauperū, sed etiam in figurā, z ideo erāt sacra. Nūc aūt nō remanserūt in quantum sunt figuralia, z ō nō sunt sacra. ¶Ad octauum dōm, q ad deletionē venialis peccati nō requirit⁹ iusto gr̄e. Uñ cū in quolz sacramento no. le. gr̄a infundat, nullū sacrm no. le. instituit directe ꝛveniale, qđ tollit per qđā sacralia: puta p aquā benedictaz z alia huiusmodi. Quidam tamen dicunt extremam vnctionem contra venialē peccatum ordinari: sed de hoc, suo loco dicetur.

¶Utruz sacra ꝛuenienter ordinent ēm modum predictum. Articulus 2.

Ad scđm Sic procedit. Arg inconueniēter sacra ordinent scđm⁹ predictum. Ut. n. apl̄s dicit ꝛ cor. 15, prius est qđ est animale deinde quod spirituale. Sed per matrimonium generatur homo prima generatione, que est ad ialis, p baptismū aūt regnat hō scđa generatione, que est spiritualis. Ergo mīmoniū debz pceder baptismuz. ¶Ꝑ. Per sacramentum ordinis aliquis accipit potestatē agendi actiones sacrales. Sed agens est pot̄ sua actione. Ergo ordo debet precedere z baptismū, z alia sacramēta. ¶Ꝑ. Eucharistia est spirituale nutrimentum. confirmatio aūt cōparatur augmēto. Nutrimentum autem est causa augmenti, z per consequens pu⁹ eo. Ergo eucharistia est prior confirmatione. ¶Ꝑ. Penitentia preparat hoīez ad eucharistiam. Sed dispositio precedit perfectionem. Ergo penitentia debet precedere eucharistiam. ¶Ꝑ. Quod est p pinquius fini vltimo, est posterius. Sed extrema vnctio inter omnia sacramenta, propinquior est vltimo fini beatitudinis. Ergo debet habere vltimum locum inter sacra.

In cōtrariū Est, q cōter ordinank ab omnib⁹ sacramenta, sicut prius dictum est.

Rñdeo Dōm, q rō ordis sacramentoīū apparet ex his que supra dicta sunt. Nam sicut vnum est prius quam multitudo, ita sacramenta que ordinantur ad perfectionem vnius persone naturaliter precedunt ea que ordinank ad pfectionem multitudinis. Et ideo vltimo inter sacramēta ponūtur ordo z mīmoniuz, que ordinantur ad multitudinis perfectionem. Matrimoniū tū post ordinē: eo q minus principat de ratione spiritualis vite, ad quam ordinātur sacra. ¶Inter ea ꝛo que ordinantur ad perfectionem vnius persone, naturaliter sūt prioza illa que per se ordinātur ad perfectionem spiritualis vite, quam illa que ordinantur per accidens, scilicet ad remouendum accidens nociuum superueniens: cuiusmodi sunt penitentia z extrema vnctio. Posteriora tamen est naturaliter extrema vnctio, que seruat sanationem, cui penitētia, que inchoat. Inter alia ꝛo tria manifestum est, qđ baptismus q est spūalis regio, est prius: et deinde ō firmatio, q ordinatur ad ꝛmalem pfectionē ꝛtutis: z postmodū eucharistia, que ordinat ad perfectionem ꝛfinis.

Ad primū Ergo dicendum, qđ matrimonium ēm q ordinatur ad animalem vitam, est nature officium: sed ēm q habet aliquid spiritualitatis, est sacrm. Et q minimū hz de spiritualitate, vltimo ponitur inter sacramenta. ¶Ad 2um dicēdum, q ad hoc q aliq̄d sit agens, presupponitur quod sit in se perfectuz. Et ideo ad sacramentum eucharistie. In oppositū aūt est qđ precepta ecclesie est ad oēs vtriusq; sexus in, annū discretiōz, ꝑstitutos, comprehendit sub his quos precepti mus illud ecclesie affrigit qm̄ preceptum ecclesie de confessione semel in anno/non est nisi determinatio ꝑcepti diuini de cōfessione ita q deus precepit cōfessionem ecclesia aūt determinat ꝑceptū illud ad tale ēps ad totīes &c. pura semel i āno &c. sed preceptū diuinū non obligat ad ꝑfessionē hoies sine mortali peccato: ergo determinatio illi⁹ ꝑcepti/per ecclesiam/nō obligat tales/hoiez. Et sīat vis rōnis ꝓ hoc/q nullus cōpes hēditur sub precepto ecclesie/qui nō comprehenditur sub precepto diuino/qđ per se notum est esse verissimuz ex eo q̄ preceptum ecclesie ē sz ad diuinū preceptū/vt cōtractio z limitatio quedā. Ꝑ. Oēs aūt diuinum preceptum de ꝑfessione/obligat solos hoies in peccato mortali/probat ex hac litera fulra autoritate facte scripture: z ex calce precedentis articuli/vbi dictum est nullus sacramentum directe ordinari contra peccatum venialē/q̄ quid sit de extrēa vnctione/constat hoc ex rum esse de sacramento penitentie/z ex communi theologoum doctrina inter condiciones confessionis ponente/quod sit integra/quod non nisi de mortalibus z interligi potest. Ꝑ. Et confirmatur: quia cuius ipse expresse dicit/qđ quilibet confiteatur peccata sua omnia: quod est impossibile intelligi nisi de mortalibus. Ipse ergo ꝛba canonis testant/quod ad solos existentes in peccato mortali dirigunt.

4.di.7. q.1.a.1. q3.co. et di.8. q.1.a.1. q.1.ꝛt 4.5.c. 74.co. 2.ꝛt.sy. q.17.a.3. 4.con.a.

4.di.4. q.1.a.3.4 et di.7. q.1. a.3.q.3. Et eppo 5.ſ.

Aliq̄s cōcessionem.

¶Super articulum.3.

TItulus clarus.

¶In corpore duo fiūt. primo rīdet q̄stio vna ꝛcione. Sacrm eucharistie est potissimū inter oia sacra. Probat tripliter: vt pz in lra. scđo cōparantur reliqua sacra inter se: z multa dicuntur satis clare.

¶Dubiū tñ vnū restat in hac lra/circa id qđ dr/q extrema vnctio ꝑparat ad eucharistiā: oppm enim appet/ex eo qđ extrema vnctio dat post viaticū. Ad hoc dr/qđ author loquit de effectu extremevnctiōis ēm se: quuz sit enim sanatio q̄dam/ēm se ordinat ad pfectā cū rpo cōiunctionem ale/q p eucharistiā fit. Uel ꝛo aūt post ponendi extremā vnctionē/aliunde sumitur de quo infra.

¶In rñdeo ad scđm: dubium q̄z occurrit/quo fideles p̄firmatione deputentur ad spāle officiū ꝑtās ad officiū pncipis: qđ dictū sit cōfirmatione cōferre robur/qđ ꝑfat non esse officium spectans ad pncipem. Ad hoc dr/q q̄z cōfirmatio dat in robur cōfitēdi fidē rpi crucifixi/q est gēnis⁹ fiultitia/z ideis scādalū/z firmatio est velut ꝓstitutio militis. Nā militares actus pugilū fidei in robusta ꝓfessione ꝑfiunt. vñ q. officium militare est offīs spectans ad pncipē. (ei⁹ est enim cōdere milites/atq; ipsos ducere) ō in lra dr/q p firmatio est in officium spectans ad pncipē.

¶Super arti.4.

IN corpore ponit vna distinctio bimēbris ō necessario ad finem cum singulis pcōnibus. Dictō est. Necessariū ad finez est/vel simplr/vel vt cōmodius. Prima conclo est prio modo necessitatis. Tria sacra sunt necessaria ad salutē. l. baptism⁹ absolute/pnia, supposito pctō mortali post baptismū/z ordo respectu ecclesie. Scđa cōclusio est. reliqua sacramenta sunt necessaria scđo modo.

¶Aduerte hic/quod quum ordo ponitur necessarius simpliciter ad salutem ecclesie/est sermo de ecclesia simpliciter z absolute: z nō de parte aliqua ecclesie. que ecclesie nomen z rationem nō nisi defectiue haberet: puta de collegio monialium aut monachoruz seu heremitaruz sine clericis: hec enim sui defectuz manifestāt eoipso quod sine sacramēto ꝛ mīstro sūt.

magis hoc sacramentum est finis omnium officiorum. vt dictum est. ¶Ad tertium dicendum, qđ character sacramentalis (sicut supra dictum est) est quedam participatio sacerdotij Christi. Unde sacramentū quod ipsum Christum coniungit homini, est dignius sacramento quod imprimit Christi characterem. ¶Ad quartum dicendum, quod ratio illa procedit ex parte necessitatis: sic eñ baptism⁹ cū sit maxime necessitatis, est potissimum sacramentoum. Sicut ordo et confirmatio habent quandam excellentiam ratione ministerij, et matrimonium ratione significationis. Nihil eñ prohibet aliquid esse sc̄m quid dignius, qđ tamen non est dignius simpliciter.

¶Utrum omnia sacramenta sint de necessitate salutis. Arti. 4.

Ad quartū Sic procedit. Uidetur qđ omnia sacra sint de necessitate salutis. Illud enim qđ non est necessarium, videt esse superfluum. Sed nullum sacrm est superfluū: quia deus nihil facit frustra. Ergo omnia sacra sunt de necessitate salutis. ¶Ꝑ. Sicut de baptismo dicitur, nisi quis renatus fuerit ex aqua z spūsancto, nō potest introire in regnum dei, ita de eucharistia dicitur Jo. 6. nisi manducaueritis carnem filij hominis, z biberitis eius sanguinem, nō habebitis vitam in vobis. Ergo sicut baptism⁹ est sacramentum necessitatis, ita z eucharistia. ¶Ꝑ. Sine sacramēto baptismi potest aliquis saluus fieri, dūmodo nō contempt⁹ religionis sed necessitas sacramentū excludat: vt infra dicetur. Sed in quolibet sacro cōtemptus religionis impedit hominis salutem. Ergo pari ratione omnia sacramenta sunt de necessitate salutis.

Sed contra Est, qđ pueri saluātur per solū baptismum, sine alijs sacramentis.

Rñdeo Dōm, q necessariū respectu finis (de quo nūc loquimur) dicit aliquid dupl̄r. Uno modo sine quo nō potest haberi finis: sicut cibus est necessarius vite humane. Et hoc est simpliciter necessarium ad finem. ¶Alio modo dicitur esse necessarium id sine quo non habetur finis ita cōuenienter: sicut equus necessarius est ad iter, illoc autem non est simpliciter necessarium ad fi'nem.

¶Primo igitur modo necessitatis, sunt tria sacramenta necessaria. duo quidem persone singulari: baptismus quidem simpliciter z absolute, penitentia autem supposito peccato mortali post baptismum. Sacramentum autem ordinis est necessarium ecclesie: quia vbi non est gubernator, populus corruet: vt dicitur prouer. xj. Sed secundo modo sunt necessaria alia sacramenta: nam confirmatio quodāmodo perficit baptismum, extrema vnctio penitentiam: matrimonium vero, ecclesie multitudinez per propagationem conseruat.

Ad primū Ergo dōm, q ad hoc q aliq̄d non sit superfluum,

Aliq̄s ꝛfessionem.

¶Super questionis 66. articulū primū.

Jnus⁹ vt sonat sumēdus est.

¶In corpore duo ſñt. primo distinguunt tria cōsiderabilia in baptismo / deinde singulariter manifestatur aperiendo eoꝝ quodlibet. Et primū quidē clare patet in littera. De ſcdo autē duo vltima (ſcz res ⁊ sacrm / res tm) in calce corporis articuli patēt. primus vero / scz sacramentum tm / hz aliquid manifestum: scz q̄ est exteri⁹ quoddā sensibile signum interioris effectus. Qđ etiā ꝑbat: qr hec est ratio sacri. habet autē aliquid ambiguū: an scz hoc exterius sensibile sit ipsa aqua / an ablutio? Et est rō dubij: quia ambo hec sensibilia inueniūtur materialiter cōcrrere / ⁊ necessario exigi ad baptismum: nā nec aqua sine ablutione / nec ablutio sine aq̄ ad baptismum sufficeret ex parte materie. Et ꝓpterea refert author primo opinionem que videtur hugonis / q̄ est aqua / et reptehēdit ipsam tali ratione. Vbi perfic̄ sanctificatio / ibi perficitur sacrm: sed in aqua non perficitur sanctificatio: ergo in aqua nō perficitur sacrm. Maior ꝑbatur: quia sacra nouē legis sanctificationem operant. Vnde approbat opinionē magistri sentētiarum: scilicet q̄ baptismus est ablutio. Quam sic ꝑbat. In aqua baptismali est quedā sanctificationis virtus instrumētalis / nō permanēs / sed fluens in hominem / qui est vere sanctificationis subiectum: ergo sacramentum perficitur in applicatione aque ad hominem / que est ablutio.

¶Circa hanc partez dubium occurrit de vigore acceritate huius processus seu rationis: quia si maior illa est vera (scilicet / ibi perficitur sacramentum / vbi perficitur sanctificatio) et propterea infertur / in aqua non perficitur sacrm / quia in illa non perficitur sanctificatio (non enim aqua per baptismū sanctificatur) eadem

4.dis.3. ar.1. Et 4. ꝙ. 5.60.

Dprimū Sic ꝓcedit. Ur q̄ baptismus nō sit ipsa ablutio. Ablutio enī corporalis trāsit. Baptismus aūt permanet. Ergo baptismus nō est ipsa ablutio, sed potiꝰ regeneratio, ⁊ sigillum, ⁊ custodia, ⁊ illuminatio: vt dama. dicit in. 4. lib. ¶Ꝫ. Haug. de sctō vict. dicit, qđ baptismus est aqua diluēdis criminib⁹ sanctificata per verbū dei. Aqua aūt nō est ipsa ablutio, sed ablutio est quidam vsus aque. Et ergo ꝛc. ¶Ꝫ. Augu. dicit, super Jo. accedit verbum ad elementum, ⁊ fit sacrm. Elementum autem est ipsa aqua in sacramento baptismi. Ergo baptismus est ipsa aqua non autem ablutio.

Sed ꝺ Est. q̄ ꝺ ecclꝫ. 34. Qui baptizatus mortuus, ⁊ iterum tangit mortuus, qđ ꝓficit lauatio ei? ꝺ Videt ergo q̄ baptismus sit ipsa ablutio siue lauatio.

Rñdeo Dom, qđ in sacrō baptismi est tria ꝓsiderare: aliqđ. s. qđ est sacrm tantū, aliqđ aūt qđ est res sacrm, aliqđ vero qđ est res ⁊ sacrm. Sacrm tm, est aliquid visibile exteri⁹ exīstēs, qđ. s. est signum interioris effectus: hoc enim pertinet ad rationē sacri. Exterius autē suppositum sensui, est ⁊ ipsa aqua, ⁊ eius vsus qui est ablutio, ſ Quidam ergo existimauerunt q̄ ipsa aqua sit sacrm, qđ quidē sonare videnē verba hug. de san. vict. Nā ipse in cōmuni diffinitione sacri dicit, qđ est materiale elemen-

sufficit q̄ sit necessariū primo vel scđo mō. Et sic sunt necessaria oia sacra: sicut dictuz est. ¶Ad scđm dom, q̄ illud verbū dñi est intelligēdū de ſpuali mūdatione, ⁊ nō de sola sacrali: vt Aug. exponit super Jo. ¶Ad tertiū dom. q̄ hz oim sacrōꝝ ꝛtēptus sit saluti ꝺnus. Nō tñ est cōtēptus sacri. ex hoc qđ aliquis nō curat accipere sacrm qđ non est de necessitate salutis: alloquin oēs qui non accipiunt ordinē, ⁊ qui non cōtrahunt matrimoniū, contēnerent huiusmodi sacra.

¶De sacramento baptismi quātum ad ea que ad ipsum pertinent. Questio. 65.

Einde cōsiderāduz est de singulis sacris in ſpāli. Et primo de baptismo. Scđo de cōfirmatione. Tertio de eucharistia. Quarto de pnia. Quinto de extrema vnctione. Sexto de ordine. Septimo de mrimonio. ¶Circa primū occurrit duplex cōsideratio. Prima de ipso baptismo. scda de ꝓparatiis ad baptismū. ¶Circa primū quatuor cōsiderāda occurrūt. Primo de his q̄ pertinent ad sacrm baptismi. Scđo de ministro huiꝰ sacri. Tertio de recipiēti⁹ hoc sacrm. Quarto de effectu huiꝰ sacri. ¶Circa primū querunt. 12. Primo qđ sit baptismꝰ, vtrū scz sit ablutio. Scđo de institone huiꝰ sacri. Tertio, vtrū aqua sit ꝓpria mā huiꝰ sacri. Quarto, vtrū requrat aqua simpler. Quinto, vtrū hec sit cōueniēs forma huiꝰ sacri tempore ba ptizo in nole ꝓis ⁊ filij ⁊ ſpūssancti. Sexto, vtrus sub hac forma possit aliqs baptizari, ego te baptizo in noie xꝑi. Septimo, vtrum immersio sit de necessitate baptismi. Octauo, vtrū requrat trina immersio. Nono, vtrū baptismꝰ possit iterari. Decimo, de ritu baptismi. Undecimo de distinctiōe baptismatū. Duodecimo, de cōparatiōe baptismatū.

¶Utrū baptismus sit ipsa ablutio. Arti. 1.

4.dis.3. ar.1. Et 4. ꝙ. 5.60.

Dprimū Ur q̄ baptismus nō sit ipsa ablutio. Ablutio enī corꝑalis trāsit. Baptismus aūt permanet. Ergo baptismus nō est ipsa ablutio, sed potiꝰ regeneratio, ⁊ sigillum, ⁊ custodia, ⁊ illuminatio: vt dama. dicit in. 4. lib. ¶Ꝫ. Haug. de sctō vict. dicit, qđ baptismus est aqua diluēdis criminib⁹ sanctificata per verbū dei. Aqua aūt nō est ipsa ablutio, sed ablutio est quidam vsus aque. Et ergo ꝛc. ¶Ꝫ. Augu. dicit, super Jo. accedit verbum ad elementum, ⁊ fit sacrm. Elementum autem est ipsa aqua in sacramento baptismi. Ergo baptismus est ipsa aqua non autem ablutio.

Sed ꝺ Est. q̄ ꝺ ecclꝫ. 34. Qui baptizatus mortuus, ⁊ iterum tangit mortuus, qđ ꝓficit lauatio ei? ꝺ Videt ergo q̄ baptismus sit ipsa ablutio siue lauatio.

Rñdeo Dom, qđ in sacrō baptismi est tria ꝓsiderare: aliqđ. s. qđ est sacrm tantū, aliqđ aūt qđ est res sacrm, aliqđ vero qđ est res ⁊ sacrm. Sacrm tm, est aliquid visibile exteri⁹ exīstēs, qđ. s. est signum interioris effectus: hoc enim pertinet ad rationē sacri. Exterius autē suppositum sensui, est ⁊ ipsa aqua, ⁊ eius vsus qui est ablutio, ſ Quidam ergo existimauerunt q̄ ipsa aqua sit sacrm, qđ quidē sonare videnē verba hug. de san. vict. Nā ipse in cōmuni diffinitione sacri dicit, qđ est materiale elemen-

tū ⁊ in diffinitiōe baptismi dicit, q̄ est aqua. Sed hoc nō videtur esse verū. Cū eīs sacrā no. le. sanctificatiōnē quādam operenē, ibi perficitur sacrm, vbi perficit sctificatio. Jn aqua aūt nō perficitur sanctificatio: sed est ibi quedā sanctificationis virtus instrūalis, nō permanens, sed fluēs in hoiem, q̄ est vere sctificationis subm. Et ideo sacrm nō ꝓpr̄ citur in ipsa aqua, sed in applicatiōe aque ad hoiem, q̄ est ablutio. Et ideo magister in 3. dis. 4. sentētiarum dicit, qđ baptismus est ablutio corꝑis exterior, facta sub forma ꝓscripta verboꝝ. ¶Res aūt ⁊ sacrm. est character baptismalis, qui est res significata per exteriorem ablutionem, ⁊ est signum sacrale interioris iustificationis, que est res tantum huius sacramenti. s. significata ⁊ nō significans.

Ad ꝓmū Ergo dom, q̄ id quod est sacrm tantū in baptismo, transit: permanet aūt ⁊ id qđ est sacrm ⁊ res. s. character, ⁊ id qđ est res tantum. s. interior iustificatio. sed character permanet indelebiliter (vt supra dictū est) iustificatio autem permanet, sed amissibiliter. Dama. ergo baptismū diffinuit, non quantū ad id qđ interius agitur, qđ est sacrm tantū: sed quātum ad id qđ est interius. Uñ posuit duo pertinētia ad characterē. s. sigillum ⁊ custodiā. inq̄ntum ipse character (qui sigillū dr) quātū est de se. custodit animā in bono. Duo etiā posuit pertinētia ad vltimā rem sacri. s. regenerationē, que ad hoc pertinet, qđ per baptismum hō inchoat nouā vitam iustitie ⁊ illuminationē: que pertinet ſpāliter ad fidem. Per quā hō ſpiritualē vitā accepit: ſm illud abac. 2. iustus ex fide vluit. Baptismus aūt est quedā fidei ꝓfessatio, vñ ꝺi fidei sacrm. ſ Et sīr dio. baptismū diffinīūt per ordinē ad alia sacra, dicēs. 2. eccl. hier. q̄ est quoddam ꝑn⁹ sanctissimoꝝ mandatorum sacre actionis, ad eoꝝ susceptiuam opportunitatem formans nr̄os animales habit⁹. Et iterum in ordine ad celestē gloriā (q̄ est vltim⁹ finis sacrōꝝ) cū subdit, ad supcelestis quietis anagogem, nostrū iter facies. Et iteruz quantū ad ꝑn⁹ spiritualis vite, per hoc qđ subdit, sacre ⁊ diuinissime nostre regenerationis traditio. ¶Ad scđm dom, q̄ sicut dicum est, opinionem hug. de san. vic. in hac parte sequi nō oꝑz. ſ Potest tū verificari vt baptismus dicatur esse aqua, quia aqua est materiale baptismi principiū. Et sic erit ꝓpe dicatio per causam. ¶Ad tertiuz dom. qđ accedente verbo ad elementum fit sacrm: non quidem in ipso elemento, sed in homine cui adhibetur elementum per vsum ablutionis. Et hoc etiam signat verbum quod accedit ad elementum cum dicitur, ego te baptizo ꝛc.

¶Utrum baptismus fuerit institutus post Christi passionem. Arti. 2.

Dscdm Sic ꝓcedit. Videt qđ baptismus fuerit institutus post Christi passionē. Causa enim precedit effectum. Sed passio Christi operatur in sacris no. le. Ergo passio Christi precedit institutionem sacramentoꝝ no. le. ⁊ ꝓcipue institutionez baptismi: cum apostolus dicat roma. 6. quicunq̄ baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus ꝛc. ¶Ꝫ. Sacramēta no. le. efficaciam habent ex mādato christi. Sed Christus mādatum baptizādi de-

4.dil.1. ar.1. q.1.ar.2. q.3.ad.2.

¶Sua parti. ꝺm. Jeus clarus est.

dit discipulis post passionem ⁊ resurrectionem suam, dicens, euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris ꝛc. vt habetur math. vlt. Ergo videtur quod post passionez christi, baptismus fuerit institutus. ¶Ꝫ. Baptismus est sacramentum necessitatis (vt supra dictum est) ⁊ ita videtur, quod ex quo baptismꝰ institutꝰ fuit, hoies obligarentur ad baptismū. Sz ante passionem christi, hoies nō obligabant ad baptismum: quia adhuc circūcisio sua virtutē habebat. in cuius locū successit baptismus. Ergo vt q̄ baptismꝰ nō fuerit institutꝰ ante passionē xꝑi.

Sed ꝺtra Est. q̄ aug. dicit in quodam sermone de epiphania. Ex quo christus in aqua mergitur, ex eo oiuz pctā abluit aqua. Sz hoc fuit ante christi passionē. Ergo videt q̄ baptismus ante christi passionē fuerit institutꝰ.

Rñdeo Dom, q̄ (sic dcm est supra) sacra ex sui institutiōe hñt q̄ ꝓferāt gram. Uñ tūc vt aliqđ sacrz institui, qñ accipit frutē ꝓducēdi suū effectū. Hāc aūt frutez accepit baptismus, qñ xꝑs est baptizatus. Uñ tūc vere baptismꝰ institutus fuit cētum ad ipm sacrm. ſ Sed necitas vrendi ꝺ sacro, indicta fuit hoibus post passionē ⁊ resurrectionē, tū q̄ in passione christi terminata sunt figuralia sacra, quib⁹ succedit baptismus ⁊ alia sacra no. le. tum ēt q̄ q̄ baptismū ꝓfitent hō passioni ⁊ resurrectioni christi, inquātum mouēt pctō, ⁊ incipit nouaz iustitie vitaz. Et iō oportuit christ⁹ priuus pati ⁊ resurgere, q̄ hoibus idiceretur necessitas se configurandi morti ⁊ resurrectioni eius.

Ad ꝓmū Ergo dicendum, quod etiaz ante passionē christi baptismus habebat efficaciaz a christi passione, inquantum eam ꝓefigurabat. Aliter tamen quaz sacra ve. le. nam illa erant figē tantum: baptismus autem ab ipso christo virtutem habebat iustificādi, q̄ cuius frutē ipsa etiaz passio salutifera fuit. ¶Ad 2ᵐ dōz, q̄ hoies nō debebāt multiplicib⁹ figuris artari ꝓp christ, q̄ venerat sua veritate figuras impletas auferre. Et iō añ passionē suā baptismū institutū nō posuit sub ꝓcepto: ſz voluit ad eꝰ exercitū hoies assuefieri, ⁊ precipue in ꝓpto tūdeoz: apud quē oia sacra figuralia etāt: vt aug. dicē ꝺ fausti. Post passionē vo ⁊ resurrectionē, nō solū iudeis, ſz ēt gentilib⁹ sub ꝓcepto necessitatē baptismi ꝓposuit, dicēs, euntes docete oēs gētes. ¶Ad 3ᵐ dōz, q̄ sacra nō sunt obligatoria, nisi qñsub ꝓcepto ponunt. Nō q̄dem nō fuit añ passionē: vt dcm ē. Mō. n. dis añ passionē nō cōdemnō dixit Jo. 3. nisi qs renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpūsctō, non pōt introire in regnum dei: magis videt ad futurum respicere quam ad ꝓesens tempus.

¶Utrum aqua sit ꝓpria materia baptismi. Arti. 3.

4.dis.3. a.3.q.1. et dis.17.q. 3.a.1.q.1. 4.dis.6. q.1. 6.dis.1. q.1.a.1. 29.dis.3. q.1.a.1. 30.dis.6. q.1.

Dtertiū Sic ꝓcedit. Ur q̄ aq̄ nō sit ꝓpria mā baptismi. Baptismus em ꝛz dio. ⁊ dañ. hz vim illuminatiuaz. Sed illuminatio maxie cōperit igni. Ergo baptismꝰ magis dz fieri in igne ꝛz in aq̄: ꝑtim cū Jo. baptista ꝓnūcians christi baptismum, dicat, ille vos baptizabit in spiritusancto et igni. ¶Ꝫ. in baptismo signāt ablutio pctōū. Sed multa alia sit ablutiua ꝛz aq̄: sīē vinū, ⁊ oleū, ⁊ hmōi alia. Ergo ēt in his ꝓt fieri baptismus. Nō g aq̄ est ꝓpria mā baptismi. ¶Ꝫ. Sacra ecclesie fluxerūt de latere xꝑi. pēdētis in cruce: vt supra dcm ē. Sz inde fluxit non solū aqua, sed etiā sanguis. q̄ videt q̄ etiā in sanguine possit fieri baptismus. Qui etiā videt magis cōuenire cū cā ⁊ effectu baptismi: qr ꝺ apoca. 1. lauit nos a pctis nr̄is in sanguine suo. ¶Ꝫ. Sicut Aug. ⁊ beda dicūt, Christꝰ tactu sue mūdissime carnis vim regenerativā ⁊ purgativā cōtulit aquis. Sz nō ois aqua cōtinuak cum aqua iordanis, quā Christus tetigit sua carne, ergo videt q̄ nō in oī aqua possit fieri baptismus, et ita aqua inq̄rit hmōi. nō est ꝓpria mā baptismi. ¶Ꝫ. Si aqua ſm se esset ꝓpria baptismi mā, nō oporteret aliqđ aliud fieri circa aquā, ad hoc qđ in ea baptismus fieret. Sed in solēni baptismo aqua in qua ds celebrari baptismus, exorcizatur ⁊ benedicitur, ergo videtur q̄ aqua ſm se nō sit ꝓpria baptismi materia.

Sed ꝺ Est. q̄ dñs dicit Jo. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpūsctō, nō pōt introire in regnum dei.

Rñdeo Dom, q̄ ex institone diuina, aqua est ꝓpria mā baptismi. Et hoc cōueniēter. Primo qđē quātū ad ipsam rōnem baptismi, q̄ est regenerativo in spūalem vitā: qđ maxime cōgruit aque. Uñ et semina ex quib⁹ gñantur oia viuētia. s. plāte ⁊ animalia, humida sunt: ⁊ ad aquā pertinent. Propter qđ qdā ꝑsi posuerūt aquā oim rerū principiū. ſ Scđo quātū ad effectus baptismi, q̄b⁹ cōpetit aque ꝓpietates, q̄ sua humiditate lauat: ex quo cōueniēs est ad significandā ⁊ causandā ablutionē pctoꝝ. Sua frigiditate etiā ꝛeperat superfluitatē caloris:

et ex hoc cōpetit ad mitigandā cōcupiscētiā fomitis. Sua diaphanitate est luminis susceptiua: vñ cōpetit baptismo inquātū est fidei sacrm. ſ Tertio, q̄ cōuenit ad repreſentanda mysteria Christi, quib⁹ iustificamur. Uñ ēt dicit Chry. super illud Joā. nisi quis renatꝰ fuerit ⁊c. sicut in quodā sepulchro in aqua submergentib⁹ nobis capita, vetus hō sepelitur, ⁊ submersus deoz sum occultatur, ⁊ deinde nouus rursus ascēdit. ſ Quarto, quia ratione sue cōitatis ⁊ abundantie est cōueniens materia necessitati huius sacri. Potest enim vbiq̄ de facili haberi.

Ad ꝓmū Ergo dōm, qđ illuminatio ꝓprie ad ignez actiue. Jlle aūt qui baptizat, nō efficit illuminās, sed illuminatus ꝑ fidē: q̄ est ex audītu: vt dr roma. Et iō magis cōperit aqua baptismo, q̄ ignis. ſ Quod autē dī. baptizabit vos in spū sancto ⁊ igni: potest per ignē (vt hiero. dicit) intelligi spūsctus, qui super discipulos in igneis linguis apparuit: vt dr act. 2. Uel per ignē pōt intelligi tribulatio: vt Chry. dicit super Mat. q̄ tribulatio pctā purgat. ⁊ cōcupiscentiam diminuit. Uel quia q̄ hīl. dicit sup Mat. baptizatis in spiritusctō, reliquū est cōsummari igne iudicij. ¶Ad scđm dōm. qđ vinum ⁊ oleuz nō cōiter assumunk ad vsum ablutionis, sicut aqua. Nec etiam ita ꝑfecte abluunt: q̄ ex eoꝝ ablutione remanet aliqua infectio quātum ad eoꝝdem: qđ nō cōtingit de aqua. Illa etiā nō ita cōiter ⁊ abūdanter habētur, sicut aqua. ¶Ad tertiū dōm. qđ ex latere Christi fluxit aqua ad abluēdum: sanguis aūt ad redimendum. Et ideo sanguis cōpetit sacro eucharistie: aqua aūt sacro baptismi. q̄ tñ hz vim ablutiuā ex virtute sanguinis xꝑi. ¶Ad quartū dōm, qđ virtus xꝑi derivata est ad omnem aquā. nō ꝓp cōtinuitatem loci. sed ꝑ similitudinē spēi. Uñ dicit aug. in quodam sermone epiphanie. Que de saluatoris baptismate benedictio fluxit: tanq̄ fluuius spiritalis, oium gurgitum tractus, vniuersoum fontium venas impleuit. ¶Ad quintū dōm. qđ illa benedictio que adhibetur aque, nō est de necessitate baptismi. Sed pertinet ad quandam solēnitatem: per quam excitatur deuotio fideliū, ⁊ impeditur astutia demonis, ne impediat baptismi effectum.

¶Utrū ad baptismū requiratur aqua simpliciter Articu. 4.

4.dis.3. a.3.q.2. Et.4.ꝙ. c.58.

Dquartū Sic ꝓcedit. Ur q̄ ad baptismū non requrat aq̄ simpler. Aqua enim que apud nos est, nō est aqua pura. quod precipue appet de aqua maris, in qua plurimum admiscet de terrestri: vt ꝑz ꝑ ꝑm in in lib. meteo. Et tñ in tali aqua pōt fieri baptismus. Ergo nō requrit aqua simpler ⁊ pura ad baptismū. ¶Ꝫ. In solēni celebratiōe baptismi, aque infundit chrisma. Sz hoc videtur impedire puritatē ⁊ simplicitatez aq̄. Ergo aqua pura ⁊ simplex non requiritur ad baptismū. ¶Ꝫ. Aqua fluens de latere xꝑi pendentis in cruce, fuit signū baptismi: vt dictū est. Sed aqua illa nō videtur fuisse aqua pura: eo q̄ in corꝑe mixto (cuiusmodi fuit corpus xꝑi) non sunt elementa in actu. Ergo vt q̄ nō requrāt aqua pura vel simplex ad baptismum. ¶Ꝫ. Triuium nō videtur esse aqua pura: habet enim contrarias ꝓpietates aque. s. calefaciēdi ⁊ desiccandi. et tñ in lixiuio videtur posse fieri baptismus: sicut ⁊ in aquis balneorum, que transeūt ꝓp venas sulphureas. sicut ⁊ lixiuium colatur per cineres. Ergo videtur q̄ aqua simplex non requiratur ad baptismum. ¶Ꝫ. Aqua rosacea fit per subtilitationem a rosis, sicut etiam aque alchimice generantur per sublimationem ab aliqbus corꝑibus. Sed in his aquis, vt videtur, potest fieri baptismus sicut ⁊ in aquis pluuialibus, que per sublimationem vaporum generantur. Cum igitur huiusmodi aque non sint pure ⁊ simplices, videtur q̄ aqua pura ⁊ simplex nō requratur ad baptismum.

Sed cōtra Est. q̄ ꝓpria materia baptismi ē aq̄, vt dcm

Universidad de Deusto Biblioteca

¶In corpe tria fiũt. Primo distinguũtur modi q̃ aqua amittere pot simpliciter. Secdo rndet quesito de aqua trãsmutata per artem. Et tertio rndet q̃sito de aqua trãsmutata p nãm. Et clare patent ola in litera.

¶Super arti. 5.

¶Jmlꝰ clarꝰ. ¶In corpe vnãco clusio, pter quã est cõueniens forma baptismi. ego te baptizo ꝛc. ꝓbat. Baptismus per suã formã cõferat: ergo opz q̃ in forma baptismi exprimatur illius causa: ergo opz i forma baptismi de duplici scz principali ꝛ instrali cã fieri mentionem: ergo hec est cõueniẽs forma/ego te baptizo ꝛc. Antecedens ꝓbatur auctoritatibus apli et augustini/ꝓsupponẽdo supradicta: scz q̃ verba sint forme sacramentoꝝ. Prima ꝓba non aliter ꝓbatur in litera: ea scilt rõne: qꝛ cõsecratio per formam hoc est verba/manifeste dependet a causa efficacia sanctificatiua dante verbis. Secda vero ꝓbatur: quia baptismus duplicẽ hz causã. ¶Et nota/q̃ hec ꝓba cũ sua probatione quo ad causã instrumẽtalem: nõ nisi de cõgruo tenet: qm̃ efficacia verboꝝ non est a ministro/sed a sancta trinitate/q̃ est causa principalis/vnde ꝛ greci i forma baptismi nõ exprimunt causam instrãlẽ: hoc est ministrum.

¶In rñsione ad quartum/ tractanda esset questio de pluralitate baptizantiuꝝ/ nisi ad sextũ articulũ seruãtis q̃nis reseruaretur. Vbi ex ꝓposito author articuli hũc mouebit: hic em incidenter tractatur ꝓpter illa verba forme/ego te.

¶In responsione ad septimũ/ dubiũ magnum occurrit circa vltima verba/nec in aliis noibus perficit sacrm/an vera sint vt sonãt. Et est ratio dubi: qm̃ superius in grti. 7. q. 60. diximꝰ oppositum. Et autoꝛmet dixit/quod licet verba corupte pzlata nihil significent ex virtute impositionis/accipiuntur tamen significantia ex est. Sed speciẽ aque nõ habet nisi aqua simplex. ergo aqua pura et simplex de necessitate requiritur ad baptismum.

Rñdeo Dom̃, q̃ aqua suã puritatẽ ꝛ simplicitatem põt amittere dupliciter. Uno mõpo mixtionẽ alteriꝰ corporis alio mõpo alterationẽ. Utrũq; aũt hoꝝ ptingit fieri dupliciter. Scilt p artẽ ꝛp nãm. Ars aũt deficit ab opatione nãe: qꝛ nã dat formã subalẽ. qõd ars facere nõ põt. Sed oẽs forme artificiales sunt accidentales, nisi forte appondo ꝓpriũ agẽs ad ꝓpriã mãm: sicut ignẽ cõbustibili. p quẽmodũ a q̃busdã q̃dã aialia p putrefactionẽ gnãnt. Quecũq; igitur trãsmutatio circa aquã facta est p artẽ, siue cõmiscendo, siue alterãdo, nõ trãsmutatur spẽs aq̃. Ex̃ in tali aqua põt fieri baptismꝰ, nisi forte aqua admisceat p artẽ in tã parua quãtitate alicui corpori, q̃ cõpositũ magis sit aliud q̃ aq̃: sicut lutum magis est terra q̃ aqua: ꝛ vinũ limphatũ magis est vinũ q̃ aqua. ¶Sz trãsmutatio q̃ sit a nã, q̃q; q̃ dẽ speciẽ aque soluit, ꝛ hoc fit q̃n aqua efficit ꝓ nãm de suba alicui⁹ corpis mixti: sicut aqua quersa in liquoꝛẽ vne, est vinũ, vñ non hz speciẽ aq̃. Aliq̃n aũt fit ꝓ nãm trãsmutatio aque sine solutione spẽi, ꝛ hoc tã p alterationẽ (sicut pz de aq̃ calefacta a sole) q̃s ẽt p mixtionẽ: sicut pz de aqua fluminis, turbida ex permixtione terrestriũ partiũ. ¶Sic g̃ dom̃ est, q̃ in qualibet aqua qualitercunq; transmutata, dũmodo nõ soluatur species aque, potest fieri baptismus: li vero soluat species aque, nõ potest fieri baptismus.

Ad primũ Ergo dom̃, q̃ transmutatio facta in aqua mari⁹, ꝛ etiã in alijs aqis, q̃ penes nos sunt, non est tãta, q̃ soluat speciẽ aque. Et ideo in hmõi aquis põt fieri baptismꝰ. ¶Ad scdm dom̃, q̃ ad mixtio christmatis, nõ soluit speciẽ aq̃: sicut nec etiã aqua decoctionis carnũ, aut alioꝝ hmõi. Nisi forte sit facta tanta resolutio corporis ꝛ tracti in aqua, q̃ liquoꝛ plus habeat de aliena suba q̃ de aq̃, q̃ ex ꝓsimitudine ꝓsimi ꝓbatur. ¶Ad tertiũ dom̃, q̃ ad mixtio chrismatis, nõ soluit speciẽ aq̃: sicut nec etiã aqua decoctionis carnũ, aut alioꝝ hmõi. Nisi forte sit facta tanta resolutio corporis ꝛ tracti in aqua, q̃ liquoꝛ plus habeat de aliena suba q̃ de aq̃, q̃ ex ꝓsimitudine ꝓsimi ꝓbatur: quia baptismus duplicẽ hz causã. ¶Et nota/q̃ hec ꝓba cũ sua probatione quo ad causã instrumẽtalem: nõ nisi de cõgruo tenet: qm̃ efficacia verboꝝ non est a ministro/sed a sancta trinitate/q̃ est causa principalis/vnde ꝛ greci i forma baptismi nõ exprimunt causam instrãlẽ: hoc est ministrum.

¶In rñsione ad quartum/ tractanda esset questio de pluralitate baptizantiuꝝ/ nisi ad sextũ articulũ seruãtis q̃nis reseruaretur. Vbi ex ꝓposito author articuli hũc mouebit: hic em incidenter tractatur ꝓpter illa verba forme/ego te.

¶In responsione ad septimũ/ dubiũ magnum occurrit circa vltima verba/nec in aliis noibus perficit sacrm/an vera sint vt sonãt. Et est ratio dubi: qm̃ superius in grti. 7. q. 60. diximꝰ oppositum. Et autoꝛmet dixit/quod licet verba corupte pzlata nihil significent ex virtute impositionis/accipiuntur tamen significantia ex aquis por fieri baptismꝰ. ¶Ad scdm dom̃, q̃ aqua rosacea est liquoꝛ rose resolutꝰ. Ex̃ in ea nõ potest fieri baptismus, ꝛ eadẽ rõne nec in aquis alchimicis, sicut nec in vino. Nec est eadẽ rõ de aquis pluuialibꝰ: q̃ generanꝝ ex maiori parte ex sublimatione vapoꝝ resolutoꝝ ex aquis. Minimũ aũt est ibi de liquoꝛibꝰ cooꝝ mixtoꝝ: qui tñ per hmõi sublimationẽ virtute nature, q̃ est fontior arte, resolũtur in veram aquã: q̃b ars facere nõ potest. Ex̃ aqua pluuialis nullaꝝ ꝓprietatem retinet alicuius corporis mixti: quod de aquis rosaceis et aquis alchimicis dici non potest.

¶Utrũ h̃ sit cueniẽs forma baptismi, ego te baptizo in noie pr̃is ꝛ filij ꝛ ſ. ſ. Arti. 5.

Adquintũ Sic pcedit. Ex̃ q̃ hec nõ sit cõueniẽs forma baptismi, ego te baptizo in noie pr̃is ꝛ filij ꝛ ſpũssci. Actus esse magis dz attribui principali agẽti q̃ ministro. Sed in sacro minister agit vt instrm (vt supra dictũ est) principale aũt agens in baptismo est xps: ẽm illud Jo. 1. super quẽ videris ſpm descẽdẽtẽ ꝛ manẽtẽ, hic est q̃ baptizat. Jncõueniẽter g̃ minister dicit, ego te baptizo: pterea q̃ in hoc q̃ dr baptizo, intelligitur ego: ꝛ sic videt superflue apponi.

¶p. Nõ opz q̃ ille q̃ aliquez actũ exercet, de actu exercito facta: mẽtionẽ: sicut ille q̃ docet, nõ opz q̃ dicat, ego vos doceo. Dñs aũt simul tradidit ꝓceptũ baptizãdi ꝛ docẽdi, dicẽs Mat. vlti. euntes docete oẽs gẽtes ꝛc. Ergo non opz q̃ in forma baptismi fiat mentio de actu baptismi. ¶p. Ille qui baptizatur, q̃q; nõ intelligit verba: pura si sit surdus aut puer. Frustra aũt ad talẽ sermo dirigit: ẽm illud eccle. 32. vbi nõ est auditꝰ, nõ effundas sermonẽ. Ergo incõueniẽter dr, ego te baptizo. sermone directo ad eum qui baptizat. ¶p. Cõtingit, simul plures baptizari ꝛ a pluribꝰ: sicut apli baptizauerunt vna die tria milia. ꝛ alia die quinq; milia: vt dr act. 2. ꝛ. 4. Nõ ergo dz forma baptismi determinari in singulari numero, vt dicatur, ego te baptizo: sed põt dici, nos vos baptizamus. ¶p. Baptismus virtutẽ hz a passione Christi. Sed per formã baptismus sanctificat. Ergo videt q̃ in forma baptismi debeat fieri mentio de passione Christi.

¶p. Nomen designat ꝓprietatẽ rei. Sed tres sunt ꝓprietates personales diuinaruꝫ ꝓsonarũ: vt in prima partẽ dictũ est. Non g̃ dz dici in noie pr̃is ꝛ filij ꝛ ſpũssci, sed in nomiñ. ¶p. Persona patris nõ solũ significatur noie verbi ꝛ imaginis ꝛ geniti. Spiritus etiã sanctus potest significari nomine doni ꝛ amoris, ꝓcedentis, ergo videtur q̃ etiã his nominibus vtẽdo, perficiatur baptismus.

Sed ꝺ Est, q̃ dñs dicit Mat. vl. Eũtes docete oẽs gentes, baptizãtes eos in noie patris ꝛ filij ꝛ ſpũssancti.

Rñdeo Dom̃, q̃ baptismꝰ p suã formã ꝓsecrat: ẽm illũ ephe. 5. mũdans eam lauacro aque. in verbo vite, ꝛ Aug. dicit in lib. de vnico baptismo, q̃ baptismus verbis euãgelicis consecratur. Et ideo opz q̃ in forma baptismi exprimat cã baptismi. Est aũt eiꝰ duplex causa. Una quidem principalis, a qua virtutem hz: que est sancta trinitas. Alia aũt est instrãlis. l. ministeꝛ, qui tradit exterius sacrm. Et ideo opz in forma baptismi, de vtroq; fieri mẽtionẽ. Minister aũt tangitur cum dr, ego te baptizo. Causa aũt principalis cum dr, in noie patris ꝛ filij ꝛ ſpũssancti. Unde hec est conueniens forma baptismi: ego te baptizo in nomine patris ꝛ filij ꝛ spiritussancti.

Ad primum Ergo dicendum, quod actio attribuitur instrumento sicut immediate agenti: attribuitur aũt hmõi actio principali agenti, sicut in cuius virtute instrm agit. Et ideo in forma baptismi, conueniẽter significat minister vt exercẽs actũ baptismi, per hoc q̃ dr, ego te baptizo: sicut ꝛ ipse dñs baptizandi actũ attribuit ministris, dicẽs, baptizantes eos ꝛc. Causa aũt principalis significatur vt in cuius ꝓtute, sacrm agit. ꝓ hoc q̃ dr, in noie patris ꝛ filij ꝛ ſpũssci: nõ enim chꝰs baptizat sine patre ꝛ ſpũsctõ. Greci aũt non attribuunt actũ baptismi ministris: ad euitandum antiquoꝝ errorẽ, q̃ virtutẽ baptismi baptizantibus attribuebant: dicentes, ego suꝫ pauli, ꝛ ego cephe. Et iõ dicunt, baptizet ſeruus chꝰi, talis, in noie pr̃is, ꝛc. Et quia expimitur actus, exercitus p ministrũ cũ inuocatione trinitatis, veruz pficit sacrm. ¶Quod autẽ addit, ego in forma nra, nõ est de suba forme: sed ponitur ad maiorẽ expressionẽ intentionis. ¶Ad secundum dom̃, q̃ ablatio hominis ꝺ aqua, ꝓp multa fieri põt, opz quod determinet i verbis forme ad q̃d fiat. ¶Quod quidẽ nõ fit, ꝓhoc q̃ dr, in noie pr̃is ꝛ filij ꝛ spiritussancti: qꝛ oia i tali noie facere debem⁹: vt hꝰ col. 3. Et ideo si nõ exprimat actus baptismi, vel per modum nostrũ, vel per modus grecoꝝ, non perficit sacramentum: ẽm illã dec. aler. 3. Sicꝫ puerum ter in aq̃ imerserit i noie pr̃is ꝛ filij ꝛ ſpũssci amẽ: ꝛ non dixerit, ego te baptizo i noie pr̃is ꝛ filij ꝛ ſpũssci amen, non est puer baptizatus.

¶Ad tertium dom̃, q̃ ꝛba q̃ proferunt in formis sacramentoꝝ, non pronuntiantur solum cã significandi, sed ẽt cã efficiendi: in quantũ habent efficaciã ab illo verbo, ꝓ q̃ facta sunt omnia. Et iõ quẽlẽter dirigunk non solum ad hoies nõ intelligentes, sed ẽt ad creaturas insẽsibiles: vt cũ dr, exorcizo te creatura talis. ¶Ad quartum dom̃, q̃ plures simul non põt vnum baptizare: quia actus multiplicatur, secundum multiplicationem agentium, si perfecte ab vnoquoq; agatur. Et sic si conuenirent duo, quoꝝm vnus esset mutus, qui non posset ꝓferre verba, ꝛ alius carens manibꝰ, q̃ nõ posset exercere actũ: non possent ambo simul baptizare, vno dicẽte verba, ꝛ alio exercẽte actum. Põt autẽ (si necessitas exigit) plures simul baptizari: q̃ nullus eoꝝ reciperet nisi vnuz baptismum. Sed tũc oportebit dicere, ego baptizo vos. Nec erit mutatio forme: quia vos, nil aliud est, q̃ te, ꝛ te. Nõ aũt dr nos, nõ est idem dicere, q̃d ego ꝛ ego. sed ego et tu: ꝛ sic tam mutaret forma. Silr aũt mutaret si diceret, ego baptizo me. Et ideo nullus põt baptizare seipm: ꝓpter q̃d et xps a

qꝛ genitoꝛ significat actũ gnãndi/ꝓ aũt relationẽ/sed nõ erit mutatio, q̃ ad significatũ mãle: qꝛ vnus atq; idẽ est gnãns ꝛ ꝓs. Si do loco pr̃is ponerẽt pr̃nitas: nõ mutaret significatũ formale/ꝓ abstraheret a mãli. Si ãt loco pr̃is poneret mr̃ esset mutatio q̃ad vtrũq; significatũ. ¶Dicit itaq; ẽm victoꝛ opionez doctoꝝ/q̃ mutatio noium q̃ ad significatũ ex vi noiꝫ sine formale tm̃/sine mãle tm̃/sine vtrũq;) tollit fidẽ baptismi. ¶Ego autem consideranꝫ ptiscorum ꝓtum dcã ab his dissentio: motus ea ratione/quod identitas nominum quo ad significatum secundo modo accipienda est in proposito: vt scilicet tunc solum sit variatio nominuz quo ad significatum/quando variatur significatum ad quod ex accõmodatione vsus in forma sacramenti applicantur. Exempli cã, quum dr in forma baptismi, i noie pr̃is ꝛ filij ꝛ ſpũssci/ꝓ ex accõmodatiõe vsus/applicat ad significãꝺ ꝓsonã trinitatis/ꝛ silr filij ad significandũ ꝓsonã/ꝛ ꝺ ꝛa est i trinitate/ꝛ silr ẽ de noie spũssci. Nam ex vi noium/nec ola simul significãt illas tres personas dinas nec aliqs eoꝝ signãt aliquã ꝓsonã diuinaz/ qlibet enim eoꝝ ex vi nois cõe ẽ multis: vt de se ꝓs. ¶Et hoc itaq; ꝛ in hoc pendet rota q̃: penes q̃d attendat vnitas vel diuersitas significati ꝓ nomẽ facẽte. Attendẽtes enim ad cõem rõnẽ/eiusdẽ/vt diuersi se significationis nomiñ/opz ꝓsequẽter dicere/diuersum esse significatuz q̃n fora/lem ꝓncipale significatuz ex vi nois est diuersum. Personalitates vero ad specialez vsum nostrum. facrali frequenter dicimus tũc solũ variari significatũ/q̃n nõ significat illud ad q̃d er accõmodatione vsus significãꝺ applicatũ est. Et ꝓpterea si loco pr̃is ponat genitoꝛ/ et loco filij ponat genitus/qꝛ eedẽ ꝓsone nitus/qꝛ eedẽ ꝓsone significant/nõ variat significatio/quantũcunq; sub alia et alia rõne/significent ꝓsonã. ¶Probat aũt sic debere accipi in oppsito idem vel diuersum significatum. Primo authoritate sedis apostolice de conse. di. 4. ca. a quodam. Ubi nicolaus papa reddẽs rationez/ quare baptismus ꝓceptus in noie patris et filij et spiritussancti/valet in noie Christi/dicit/quia vnum ꝛ idem est ꝓnũbus significatum. Et quo loco manifeste patet id ẽtitatem significãi per formã baptismi/nõ attendi ẽm cõmunem nominũ significationẽ/sed ẽm id ad q̃d significandũ accõmodata sunt noia. Ad hoc enim aspicit̃ do/idem significatur per Christũ implicite/q̃b per patrem ꝛ filium ꝛ spiritũsanctum/explicite. ¶Scdo authoritate ambrosij in primo libro de spiritussancto/ca. 3. Ubi de forma baptismi loquens/loco filij ponit Christũ/ loco patris ponit a quo vnctus est Christus/et loco spiritussancti ponit quo vnctus est Christus. Et qua doctrina clare habes/q̃d sufficit personas diuinas significare ẽm ambo siam exactione puta vnctione: multo ergo magis sufficiet significare illas ex generatione. ¶Tertio ex authoritate generalis concilij florentini sub eugenio quarto, Ubi institutiones dominj de forma baptismi/interpretati sunt patres invocationem trinitatis: non limitauerũt se ad invocationem trinitatis per hec precise noia/pater et filius et spiritussanctus. Legimus enim ibi sic de forma baptismi/ si er primitur actus/ qui per ipsum exercetur ministrum/cum sancte trinitatis invocatione/perficitur sacramentum. ¶Quarto ex communi ecclesie confessione. Fatemur enim omnes sanctam trinitatem nos invocare/laudare/confiteri etiam in iudicio/non solũz dictis nominibꝰ ptẽdo/sed etiam vtendo equipollentibus: puta genitore omnipotente/genitoque abipso/ et procedẽte ab vtroqꝺono: aut simili⁹. ¶Quinto ex acceptatis casibꝰ. Naz si quis diceret/ego te baptizo in nomine patris/ꝛ ihesu xpi/ et spiritussancti/procululdubio omniuz sapientuz iudicio perfectum esset sacramentum/ita q̃ non esset locus reiterationi: et tñ cõstat/ q̃ variat significatũ et vi nois/silr siquis diceret/in noie pr̃is ꝛ filij ꝛ spũs paracleti/ procululdubio eodẽ iudicio/ verũ esset baptisma: ꝛ tñ constat variari ex vi nois significatũ. ¶Ũñ salpator instituens formã baptismi/in nomine pr̃is ꝛ filij ꝛ spiritussancti: non est intelligendus arctasse virtutẽ forme ad formalia significata ex vi noium per hec nomina: sed ad significata illa ad que significãda hec noia accõmodata sunt. ¶Ad rõnem autem allatã in oppositiuz: q̃ pr̃ significat personã/genitoꝛ vo actuz notionalẽ. Facile rñdetur satisfaciendo/ꝓio falsum esse/q̃ pr ex vi nois significet ꝓsonã pluriꝰ genitoꝛ qm̃ pr̃ significat pr̃ã pr̃nitatem in ꝓcreto/ꝛ silr genitoꝛ pr̃ã generationẽ actiue in cõcreto. cõcretũ aũt vtrobiq; est ꝓsona patris/de trinitate loquẽdo: q̃ realr et formaliꝛ er ꝓtereã idẽ ẽtificat/ꝛ reloni paternitatis/ꝛ gñoni actiue. Dicitur/ iccio/q̃ in aniseste cõstat spiritussancti nomẽ/nec ꝓprietatem personalem/ nec actum notionalem/nec personam ex vi nominis significare: vt patet/ex eo quod/ tam spũs ẽ sanctus ẽ totum consumtum/ex vi nominis dicitur de essentia diuina: spiritus enim est deus ꝛc. ¶Autoꝛes ergo verba (vt ad literam redeamus) quantum ex ratione li tere apparet: intelligenda sunt quo ad perfectionem precepti/ꝛ non quo ad perfectionem sacramenti absolute. Ut sit sensus: quod in solis nominibus que sunt in communioꝛi vsu perficere tenemur sacramenta: ita q̃ in aliis sacramentum est imperfectum/non per defectum alicuius necessarij ad sacramentum: sed necessarij ad preceptum sacramenti. Hoc enim insinuat ratio litere de cõsti vsu: cõsoꝛ sensum ꝛ minus communis vsus non variat significationem nominis: vt de se patet.

¶Si quis autem putat intelligenda hec verba vt sonant: dicat vt sibi placet.

¶Super articulum. 6.

Jtulus clarus.

¶In corꝑ vnica ẽ pcõ. quicq̃d deest ad inocationẽ plenã trini-

Universidad de Deusto Biblioteca

tatis/tollit integritatē baptismi. Probat. Sacrm̄ hz efficaciā ab institutione xpi: ḡ si ptermittat aliq̄d eox q̄ xps instituit circa sacrm̄/tollit efficacia eox: ḡ si ptermittat plena inuocatio trinitatis in baptismo/tollitur integritas baptismi. Et pbat hec vltima ꝓa: qz xps instituit baptismū in noie ptis z filij z spūsc̄i. P Deinde excludit author rnsionē/dicentē q̄ sufficit inuocare trinitatē implicite/vel qz in inuocatione vnius persone includit alia: vel qz

recta fide ipsorū instituit circa aliq̄ sacrm̄. efficacia careret: nisi ex spāli dispēsatione ei⁹. q̄ virtutem suā sacris nō alligauit. Christ⁹ aūt instituit sacrm̄ baptismi dari cū inuocatione trinitatis. Et ideo q̄cūdcit ad plenā inuocationem trinitatis. tollit integritatem baptismi. P Hec obstat q̄ in noie vni⁹ psone intelligit alia (sicut in noie ptis intelligitur filius) aut q̄ ille q̄ nolat vnā solā psonā. pōt hre rectā fidē de trib⁹. qz sicut ad sacrm̄ requirit mā sensibilis. ita z forma sensibilis. Ūn nō sufficit intellectus vel fides trinitatis ad perfectionē sacri: nisi sensibilibus verbis trinitas expūmatur. Ūn et in baptismo Christi (vbi fuit origo sanctificationis nr̄i baptismi) affuit trinitas in sensibilib⁹ signis. s. pater in

xps̄ instituit circa aliq̄ sacrm̄. efficacia careret: nisi ex spāli dispēsatione ei⁹. q̄ virtutem suā sacris nō alligauit. Christ⁹ aūt instituit sacrm̄ baptismi dari cū inuocatione trinitatis. Et ideo q̄cūdcit ad plenā inuocationem trinitatis. tollit integritatem baptismi. P Hec obstat q̄ in noie vni⁹ psone intelligit alia (sicut in noie ptis intelligitur filius) aut q̄ ille q̄ nolat vnā solā psonā. pōt hre rectā fidē de trib⁹. qz sicut ad sacrm̄ requirit mā sensibilis. ita z forma sensibilis. Ūn nō sufficit intellectus vel fides trinitatis ad perfectionē sacri: nisi sensibilibus verbis trinitas expūmatur. Ūn et in baptismo Christi (vbi fuit origo sanctificationis nr̄i baptismi) affuit trinitas in sensibilib⁹ signis. s. pater in

voce, filiꝰ in hūana nā, spūsc̄tūs in colūba.

Ad ꝓmū Ergo dōm, q̄ ex spāli xpi reuelatiōe, apli in primitiua ecclesia in noie xpi baptizabāt: vt nomē xpi (q̄d erat odiosum iudeis et gentilibus) honorabile redderetur, per hoc q̄d adeus inuocationē spūsc̄tus dabāt in baptismo.

¶ Ad scm̄ dōm, q̄ Ambr. assignat rōnem quare cōuenienter talis dispēsatio fieri potuit in primitiua ecclesia: q. s. in noie xpi tota trinitas intelligit. Et ideo seruabatur ad minus integritate intelligibili. forma, q̄az xps tradidit in euāgelio. ¶ Ad tertiū dicēdum, q̄d nicolaus papa dictum suum confirmat ex duobus premissis. Et ideo eius rnsio patet ex primis duabus solutionibus.

ecclesia. Par autem ratio est de intentione z fide ecclesie / si per equipollentia nomina / aut per equipollens nomen diuine persone implicite significentur: vt accidit in proposito in hoc nomine Christus: significat eñ implicite totam trinitatem: vt Ambrosius declarauit.

¶ Ad rationem autem primā sumptam ex litera ꝺ concedendo formam baptismi debere esse sensibiles / nec a sensibilitate forme declinare baptismum in nomine Christi: nam ly Christus sensibilia vox est. Sed ex sensibilitate forme / non sequitur debere esse tot voces distinctas / quot sunt persone diuine / aut tot explicitas significationes / integritas enim sensibilis forme non plus exigit / q̄z q̄d sensibili voce significentur tres personē diuine: vtrum autem implicite vel explicite / hoc magis spectat ad intellectum q̄z ad sensum. Quod ex eo patet / q̄ distinctio inter diffinitionem et diffinitum ad intellectum spectat: et constat differre ea per nes implicite vel explicite idem significare. Unde sicut loco diffinitōis licet ponere diffinitum / et econtra / absq; mutatione ſignificati / ita loco nominum explicite significātium diuinas personas / licet ponere nomen implicite significans eas dem.

¶ Ad secūdam vero rationem sumptam ex zacharia ꝺ concedendo cognitum quidem esse / vt in prima professione fidei explicite fiat trinitatis professio intus z extra: sed nulla apparet ratio cogens ad hmōi explicitam professionem vocalem. Quod ex eo cognosci potest / q̄d si in prima professione fidei exigeretur vocalis professio principaliter creditorū explicite / exigeretur quoq; vltra professionem trinitatis professio incarnationis: quoniam christianus non est qui mysterium incarnationis non profitetur: nec hoc est de secundario / sed de principalissimis creditis / q̄z obstat ex huiusmodi protestationibus seu professionib⁹ non trahitur necessarium argumentum. Et ꝓpterea verba zacharie pape de non cōtinente integre trinitatem / intelligēda sunt absolute (hoc est implicite vel explicite) quo ad voces: vt ex eo patet q̄d vacuum a diuina gratia talem dicit. P Ad authoritatem autem pelagij / dicitur q̄d non est contra baptismum in nomine Christi / sed cōtra baptismum in nomine domini. Aliud enim est baptizare in nomine Christi / z aliud baptizare in nomine domini. Nam in nomine Christi significantur omnes persone diuine: in nomine autem domini nequaq̄. P Ad secundam eiusdem authoritatem / dicitur (vt etiam glossa ibidem notat) q̄d pelagius irritauit baptismum in nomine domini / z non irritauit baptismum in nomine Christi: quamvis baptismum in nomine patris z filij z spiritus sancti / illi pretulerit euangelica authoritate. ¶ Ad authoritates demum contra omittentes vnius persone nomen / respondetur / q̄d non est eadem ratio de nomine Christi: quoniam in Christi nomine omnes persone importantur / nullaq; omittitur. ¶ Hec dixerim pro discussione opinionis dicentis / baptismum in nomine Christi dati verum non esse.

¶ Nunc opposite opinionis fundamenta discutiamus. Fundatur itaq; opinio hec in primis super gestis apostolorum: quoniam ipli baptizabāt in nomine Jesu Christi: vt patet in actibus apostolorum. Deinde super vsu alicuius partis ecclesie: multi enim tempore pelagij pape baptizabant in nomine Christi / vt patet in allegato capitulo) et tamen non fuit irritatus talis baptismus / sicut baptismus in nomine domini.

¶ Ita q̄d bene hic est notandum / q̄d pelagius scribens ad Bandentium episcopum / meminit duorum baptismatum / scilicet in nomine domini / z in nomine Christi: z primum irritauz dicit / eōm non. Nec incurrit hoc processit: quoniam tam cautus pontifex fuit circa hoc / vt primum irritauerit / etiam incertus de facto. secundum autem affirmat fieri a multis: et propterea illum irritare magis debuit / si verus non fuisset.

¶ Tertio authoritate nicolai pape / hoc expresse docentis in prius allegato capitulo. ¶ Quarto super authoritate beati Ambrosij in loco allegato. ¶ Nec obstat glossa que datur ad actus apostolorum / de speciali dispensatione spiritus sancti: quoniam glossa hec / nec ex sacra scriptura / nec ab apostolica sede authoritatem habet. Imo contra determinationem factam a nicolao papa tendit: dum nicolaus baptizatos ꝺ te sno in noie Christi / vere baptizatos iudicauit / authoritate vius apl⁹ / z beati

ambrosij. Quinto. n. nicolaus primus fuerit / plurib⁹ octingētis annis post eum / dispensatio facta aplis tā cessasset / z pontifex. pinde erraſſet. Intelligit ḡ factus pontifex aplos nō ex dispensatiōe / sed ex auctoritate ordinaria baptizasse in noie xpi. Ūn z rōnē assignat ex identitate significati p xpi nomen / z p forma euāgelicā. P Quā eandē rōnē / qz scūs ꝺicit ambrosius / manifeste excludunt glose ꝺ dant ad ambrosium. Nā ambrosius absolute loquitur: vt patet intuenti capitm illud.

¶ Concludendo igitur / z cum magistro sen. apostolica gesta authoritatemq; ambrosij ac apostolice sedis / cum vim predicto multorum prefferendo posteriorib⁹ doctoribus (qui contra torrentem sui temporis non ausi sunt se opponere) dicim⁹ quod baptism⁹ in nomine christi si fiat / verus ē baptismus. Suffragatur q̄z ad ḡ superius deducta rō de sufficientia implicite significationis. P Et confirmatur hoc credo nova authoritate sedis apostolice si cas accideret: quoniā p decessorū suoꝝ vestigia inherēdo / romanꝰ pōtifex iudicaret de ecclesiasticis sacris. Et eo amplius quod nicolaus primus / magne extitit scientie. Et q̄m rō de implicita significāe ad sūa ducit / ió nullam ego vt deo ambiguitatis rōnē / sic⁹ aliquē / baptizaret i hac forma / vt deliceret ego te baptizo in noie sancte trinitatis: pfectū enim esset baptisma / ſi minus ḡ in noie christi: significatq; implicite oēs dinas psonas: ḡ alis eaz numeꝝ solū modo explicet: nmerus enim ibi est idez quod res numerate.

¶ Super artim 7m.

In titulo sumitur immersio / vt distinguit ꝺ aspersionem z effusionez.

¶ In corpore vna cōclusio est. Immersio non est de necessitate baptismi. Probat. Ablutio corporis fieri potest per aquam / non solum per modum immersionis / sed etiam per modū aspersionis vel effusionis: ergo immersio non est de necessitate baptismi. Probatur consequentia: quia in baptismo assumit aqua ad ablūdum corpus. Quod probatur: quia signficat ſic ablutionem interiorem a peccatis. Processus cum multis authoritatibus z adiunctis ad bonitatem doctrine quia satis patet in litera / pertranseo.

¶ Utrum immersio in aqua, sit de necessitate baptismi. Arti. 7.

Ad septimū Sic pceditur. Ūr q̄d immersio in aqua, sit de necessitate baptismi. Ut enim dicitur ephe. 4. vna fides, vnū baptisma. Sed apud multos communis modus baptizandi est per immersionem. Ergo videtur quod non possit esse batismus sine immersiōe. ¶ Ꝯ. Apostolus dicit rom. 6. Quicunq; baptizati sumus in christo iesu, in morte ipsius baptizati sumus. consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem. Sed hoc fit per immersionem: dicit enim christo. super illud Jo. 3. nisi quis renatus fuerit ex aqua z spiritu sancto &c. Sicut in quodam sepulchro i aqua submergentibus nobis capita vetus homo sepelitur, z submersus deorsuz occultatur, deinde nouus rursus ascendit. Ergo videt quod immersio sit de necessitate baptismi. ¶ Ꝯ. Si sine immersione totius corporis posset fieri baptismus, sequeretur q̄ pari ratione sufficeret quamlibet partem aqua perfundi. Sed hoc videtur inconueniens: quia originale peccatum, contra q̄d precipue datur baptismus, non est in vna tantum corporis parte. Ergo videtur quod requiratur immersio ad baptismum, z non sufficiat sola aspersio.

Sed ꝓtra Est, quod heb. 10. dicit, Accedamus cum vero corde i plenitudine fidei, aspersi corda a cōscientia mala, z abluti corpus aqua munda.

Ñ ſideo Dicendum, quod aqua assumitur in sacramento baptismi, ad vsum ablutionis corporalis: per q̄m significatur interior ablutio peccatorum. Ablutio autem fieri potest per aquam, non solū per modū immersionis, sed ēt per modū aspersionis vel effusiōis. Et ideo quamuis tutius sit baptizare p modū immersionis (qz hoc hz cōmunior vsus) pōt tñ fieri baptismus per modū aspersionis, vel ēt p modū effusionis. Ꝺm illud ezech. 36. effundā super vos aquam mūdam, sicut beat⁹ laurentius legitur baptizasse. Et hoc precipue propter necessitatē: vel qz est magna multitudo baptizandoꝝ: vt patet act. 2. z. 4. vbi ꝺr, q̄ crediderunt vna die tria milia, et alia. 5. milia. Quandoq; aūt potest imminere necessitas ꝓpter paucitatem aque: vel ꝓpter debilitatem ministri, qui nō potest sustentare baptizandum: vel ꝓpter debilitatem baptizandi, cui posset imminere periculuz mortis ex immersione. Et ideo dicendum est, q̄d immersio non est de necessitate baptismi.

Ad ꝓmū Ergo dicendū, q̄d ea q̄ sunt per accidens, non variant substantiam rei. Per se aūt requiritur ad baptismum corporalis ablutio per aquam. Unde z baptismus lauacrū nominatur: ꝺm illud ephe. 5. mundans eam lauacro aque in verbo vite. Sed q̄d sit ablutio hoc vel illo mō, accidit baptismo. Et ideo talis diuersitas non tollit vnitatem baptismi. ¶ Ad secūdum dicēdum, q̄d in immersione expressius representatur figura sepulture Christi, et ideo hic modus baptizandi est communior et laudabilior. Sed in alijs modis baptizandi representat aliquo modo: licet nō ita expresse. Nam quocunq; modo fiat ablutio, corp⁹ hois, vel aliqua pars eius, aque supponitur, sicut corpus Christi sub terra fuit positum. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ principalis pars corporis, precipue quātuz ad exteriora mēbra, est caput. in quo vigent omnes sensus, z interiores z exteriores. Et ideo si totū corpus aqua non possit perfundi, ꝓpter aque paucitatem, vel propter aliquam aliam causaz, op̄z caput perfundere: in quo manifestat principiū animalis vite. P Et licet p membra q̄ gnationi deseruiunt, pctm originale traducatur, non tamen sunt membra illa potius aspergēda q̄z caput: q̄ per baptismū non tollitur transmissio originalis in prolem per actum gnationis, sed liberatur anima a macula z reatu pctī q̄ incurrit. Et ideo ꝺr precipue lauari illa pars corporis, in qua manifestantur opa animę. P In veteri autem lege remedium cōtra originale peccatum, institutum erat in mēbro gnationis: quia adhuc ille per quem originale erat amouendum, nasciturus erat ex semine abrae. Cuius fidē circuncisio significabat: vt dicitur rom. 4.

¶ Utrum trina immersio sit de necessitate baptismi. Arti. 8.

Ad octauū Sic procꝺitur. Ūr q̄ trina immersio sit de necessitate baptismi. Dicit enim aug. in quodam sermone de symbolo ad baptizatos, Recte tertio mersi estis, q̄z accepistis baptismum in nomine sancte trinitatis. recte tertio mersi estis, q̄z accepistis baptismum in nomine ihesu christi, qui tertia die resurrexit a mortuis: illa enim tertio repetita immersio, typum ꝺfice exprimit sepulture, p quam xp̄o consepulti estis in baptismo. Sed vtrūq; vt ad necessitatez baptismi pertinere. s. z quod significetur in baptismo trinitas psonarū, z q̄ fiat cōfiguratio ad sepulturam xp̄i. Ergo vt q̄ trina immersio sit de necessitate baptismi. ¶ Ꝯ. Sacra ex mādato xp̄i efficaciam habent. Sed trina immersio est ex mandato xp̄i. scribit enim pelagius papa gaudentio epo, Euangelicū ꝑceptuz, ipso dño deo z saluatore nr̄o ihesu xp̄o tradēte, nos admonet in noie trinitatis trina immersione sanctum baptismum vniuersitas tribuere. Ergo sicut baptizare in noie trinitatis, est de necessitate baptismi, ita etiam baptizare trina immersione, vt esse de necessitate baptismi. ¶ Ꝯ. Si trina immersio non sit de necessitate baptismi, ergo ad primaz immersionem alīquis baptismi consequitur sacramentum. Si ergo addatur secunda vel tertia, videtur q̄ scōo vel tertio baptizetur quod est inconueniens. Non ergo vna immersio sufficit ad sacramentum baptismi, sed trina immersio videtur esse de necessitate ipsius.

Sed cōtra Est, q̄ greg. dicit scribens leandro ✠ episcopo, Reprehensibile esse nullatenus potest, infantem in baptismate vel tertio, vel semel immergere: quoniam et in tribus immersionibus personarum trinitas, et vna potest diuinitatis singularitas designari.

Ñ ſideo Dōm, q̄ sicut pus dictū est ad baptismū per se requirit

¶ Super arti. 8.

Iuxta clarē. ¶ In corpore articuli duo fiūt. Prio rndet q̄ sito q̄tū ad necessitatē sacri. scōo rndet q̄sito q̄tū ad necessitatē mādati ecclesiastici. P Quo ad primū, vnica conclusio est. Utrūq; licite fieri pt̄ scz z semel z ter immergere. Probat triplici ter. prio rōne. Ad baptismū p se requritur ablutio / p accidens aūt modus ablutiōis: ḡ. Secūdo authoritate gre. Tertio ex significatiōe / tam vnice q̄z trine immersionis. P Quo ad ſm, varia tenuit z mutauit ecclesie institutio diuersis tpibus diuersis ex causis: z tandē infert graviūs pecca re qui nūc hō seruāt trinam immersionē. P Ubi scito, q̄d iz hodie qui baptizantur in fontibus / immergāt̄ tur / z forte ter: hi tñ qui baptizantur i doꝝ mibus / per modum effusionis baptizantur. Et ꝓpterea nullum pctm cōmittere videntur / q̄z ter non immergunt: quum nec semel immergāt absq; peccato.

¶ In rnsione ad tertiū / dubiū occurrit: an trina immersiōe intenta a ministro / sit aliq̄ omittat / sit vere vnus baptismus. Et est rō dubij: q̄m si trina immersio intendat / baptismus nō ꝑficit in ꝑma immersione: vt author explicat i ar. 4. tertie di. Ꝛrti sen. huius autem oppositū videtur ex eo / q̄ huiusmodi intentio ministri nō addit necessitatem nouę immersionis post primam.

P Ad hoc dicitur / q̄d qz intentio ministri fundatur super ritu ecclesie / eadem est intentio ministri intendentis exercere tritinā immersionem / z ecclesie instituētis illā ꝑfiat aūt q̄ eccl̄a instituit trinā immersionem / nō vt subsit sacri / sed vt cerimonia le eiusdē: q̄m non nisi ad significandum vel trinitatem perso narum / vel triduum sepulture / illam instituit, intentio ergo ministri ad trinam immersionem fertur non vt ad rem necessariam: sed amento / sed vt ad cerimoniam eiusdem.

4. dis. 3. ar. 4. q. 2. z 3. Et di. 23 q. 1. ar. 1. q. 2. col.

Alꝰ ✠ leonar. do.

Universidad de Deusto
Biblioteca

omissio autē cerimonie non tollit veritatem baptismi. Et preterea si ex iniuria aut casu alio minister intendens trinā immersionem: perficiat pferre verba forme ante secundā aut tertiam immersionē baptismus pfectus est/ & que non est facta immersio duorantibus verbis/ superflue post verba addetur: quoniam non esset amplius baptismi pars.

¶Ad obiectionē aūt inductā. 6. q. intelligunt verba auctoris de vnica immersione sub rōne partis. In casu aūt nostro/ scilz quo verba pferentur sēcām immersionez vnica immersio ex ipa separatione ab aliis immersionib⁹/ habet rationem totius.

¶Quod vr meli⁹ intelligas/ aduerte ablutiones ecclesie quasdam totum successiuum/ et integrari ex partibus successivis et cōtinuis/ successivis quidem oibus: continuis vero oīb⁹ omnibus/ q̄ q̄ buſdam. Nam quelibet ablutio per immersionem in rēpore fit: et per partes successiuas ac cōtinuas immersiones/ & rursus quelibet trīū immersionum inter se discretarum/ pars est vni⁹ ablutionis/ quā baptismū vocamus. Quo fit/ vt quia totum successivum ex qualibet sui parte infertur (est enīz dies/ quecunq; hora diei sit: & sīr mouetur aliquis/ in quacūq; motus parte inueniat) ex quacunq; immersione/ imo ex quacūq; immersionis parte sufficiēte/ad abluēdum/ ablutio infertur/ ac q hoc baptismus/ si in totius rationem transeat/ habent enim vnius immersionis partes/ et singule immersiões partium rationē duz in suo toto sumunt: & tētione ministri ecclesie/ qui intēdit vnū baptismū dare trina immersione/ efficitur vnū baptisma. Ūñ hiero. dicit super eplam ad phil. Licet ter baptizetur. i. immergatur, p pter mysterium trinitatis: tū vnum baptisma reputatur. Si vero intēderet & ad vnāquāq; immersionem vnum baptisma dare, ad singulas immersiones repentes verba forme, peccaret, quantum in se est, pluries baptizans.

4. di. 6. q. 2. ar. 1 q. 1. Et 4. d. 5. c. 59. fi. c. 70. et 71. Et Io. 3, to. 4. Et eph. 4. lec. 2, to. 1. fi,

¶Utrum baptismus possit iterari. Arti. 9.

AD nonū Sic pceditur. Videtur qō baptismus possit iterari. Baptismō esse videtur institutus ad ablutionem pctōrum. Sed pctā iterarī. Ergo multo magis baptismus dz iterari: q̄ misericordia Christi transcendit hois culpam. ¶p. Joannes baptista dicipue fuit a Christo cōmendatus: cū de eo dictū sit Matt. xj. inter natos mulierum non surrexit maior Joanne baptista. Sed baptizati a Jo. iterum baptizabātur: vt habetur act. 19. vbi dr q̄ paulus baptizabat eos qui erant baptizati baptismo Joā. ergo multo fortius illi qui sunt baptizati ab hereticis vel peccatorib⁹ sunt rebaptizandi. ¶p. In niceno concilio statutum est, si quis confugerit ad ecclesiam catholicam de paulianistis & cataphrigis, rebaptizari eos omnino debere. Videtur autem esse eadem ratio de alijs hereticis. Ergo baptizati ab hereticis, debent rebaptizari. ¶p. Baptismus est necessarius ad salutem. Sed de quibusdam baptizatis aliquando dubitatur an sint baptizati. Ergo videtur qō debeant iteruz baptizari. ¶p. Eucharistia est perfectius sacrām q̄ baptismus: vt supra dictum est. Sed sacramentū eucharistie iteratur. Ergo videtur qō multo magis baptismus possit iterari.

Sed contra Est, qō dicit ep̄s. 4. vna fides, vnus baptisma.

Rñdeo Dicendū, qō baptismus iterari nō potest. primo quidē, quia baptismus est quedā spiritualis regeneratio: prout. s. aliquis moritur veteri vite, et incipit nouam vitam agere. Unde dr Jo. 2. nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto, non potest introire in regnum dei. Unius autē nō est nisi vna regeneratio. Et ideo nō potest baptismus iterari, sicut nec carnalis gnatio. Unde Augu. dicit super illud Jo. 3. nūquid potest in ventrem matris sue iterato introire, & renasci? Sic tu inquit intellige natiuitatez spiritus, qūo intellexit nicodemus natiuitatem carnis: qūo enim vterus nō potest repeti, sic nec baptismus. ¶Secō. quia in morte Christi baptizamur: per quā morimur pctō. & resurgimus in nouitatē vite. Christus autē semel tantū mortuus est. Et ideo baptismus iterari nō dz. Propter qō heb. 6. contra quosdā rebaptizari volentes dr: rursus crucifigentes sibimetipsis filiū dei. vbi gl. dicit, Una Christi mors, vnū baptisma consecrauit. ¶Tertio, quia baptismus imprimit characterem. qui est indelebilis, & cum quadā consecratione datur, vnde sicut alie cōsecrationes non iterantur in ecclesia, ita nec baptismus. Et hoc est qō Augu. dicit in. 2. contra epistolā parmeniani. qō character militaris non repetitur, & qō nō minus heret sacrām Christi q̄ corporalis hec nota: cū videamus nec apostatas carere baptismate, quibus vtiq; per penitentiam redeuntibus, non restituitur. ¶Quarto, quia baptismus principaliter datur contra originale peccatum. Et ideo sicut originale peccatum nō iteratur, ita etiā nec baptismus iteratur: quia vt dicitur roma. 5. sicut per vnius delictum, in omnes homines in cōdemnationem, sic per vnius iustitiam, in omnes homines in iustificationem vite.

Ad primū Ergo dicendum, q̄ baptismus operat in virtute passionis Christi: sicut supra dictū est. Et ideo sicut pctā sequētia virtutem passionis Christi nō auferunt, ita etiā nō auferūt baptismū, vt necesse sit ipsum iterari. Sed ex hoc qō in ea finitur ptolatio formę/ vndecunq; hoc accidat/ ablutio baptismalis perfecta est. peccat tñ minister/ q̄uenies scḋam aut tertiā immersionem ptolatione verborum integra: tanq̄ omittens aliquas immersionem.

Alias ✠ quidam seu quidā.

Dyonisius de ecclesiastica hierarchia.

¶Super arti. 9.

HUius/ & tertij sequētiuz articulorum/ & similiter in omnibus his que in illis continentur/ nihil aliud scribendū occurrit. Nisi q̄ Sotus in. 4. sen. dist. 6. duas rationes in litera noni articuli/ scḋam et tertiam arguit. ¶Scḋam quidem (quia in morte Christi baptizari fumus) dicit non concludere: quia penitētia virtutem quoq; ha a passione Christi/ tamen est iterabilis. ¶Tertiam vero (qi impunit character lem) dicit, pbare per manifestius: qm a principio institutionis baptismi manifestum fuit/ qō non licuit iterare ipsum/ et character erat occultus.

¶Ad primum horuz dr/ q̄ vis rōnis consistit in representatiōe (quia scilz in baptismo representat mors Christi) non in efficacia virtutis a passione Christi: vt argumentū nihil probat: qm penitentia non assimilat homines Christo mortuo/ sed baptismus conformat eos Christo morti/ peliens Christo mortuo hominem q̄ baptizatur.

¶Ad scḋm dr/ q̄ si aut hoc repehendens dus est/ ops quoq; repehendere scḋm. 4. sen. dist. 6. quarto quarto dicēter. Tria sunt baptismi: confirmatio et ordo/ que characterem id est spiritualem signum imprimunt in anima indelebile: vnde in eadem pectoria non reiteranture. Licet ergo ex posterius manifestis rationem reddere eorum que prius fuerint: de quibus enim conclusionibus non sit apud posteros/ posteriores adinnenerunt quid.

4. di. 2. q. 1. ar. 2. ad 2m. & di. 6. q. 2. ar. 1. q. 3.

pnia supueniēte, tollitur pctū, qō impediebat effectū baptismi.

¶Ad 5m dōm. q̄ sicut aug. dicit sup illud Jo. primo, sed ego ne sciebā eū. Sicc post ioānē baptizatū est. post hominē dā nō est baptizatū: q̄ Jo. dedit baptismū suū. homicida dedit baptismū christi. qō sacrām tā sctūm est, vt nec homicida ministrante polluatur.

¶Ad tertiū dicēdū, q̄ pauliani & cataphrige nō baptizabāt in nōe trinitatis. Ūñ gre. dicit scribēs grīno ✠ epo. Hi heretici q̄ in trinitatis noie minime baptizāt: sicut sunt bonosiani & cataphrygę. q̄. Idē sentiebāt cū paulianis: q̄ & illi christū deū nō credūt, existimātes ipsum. s. esse purū hoiem: & ist. s. cataphrygę spiritum scz puerso sensu esse purū hoiem mōtanū. s. credūt) tales cum ad scām ecclesiā veniūt. baptizent: q̄ baptisma nō fuit, qō in errore positi, scē trinitatis noie minime pceperūt. Sed (sicut in regulis ecclesiasticis dicit) sic apud illos hereticos baptizati sūt. qui in scē trinitatis ꝓfessione baptizabāt. & veniūt ad catholicā fidē, recipiant vt baptizati. ¶Ad q̄rtū dicēdū, q̄ sicut dicit decre. alexādri tertij. De qb⁹ dubiū est an baptizati fuerint, baptizentur, his verbis ꝓmissis. Si baptizatus es, ego nō te baptizo, sed si nōdū baptizatus es, ego te baptizo &c. Non em̄ videt iterari qō nesciē esse factū. ¶Ad q̄ntū dicēdū, q̄ virtūs sacrām. s. baptismi & eucharistie est repūtatiuū ꝺsice mortis & passionis: aliter tñz aliter. Hā in baptismo cōmemorat mors christi, inquātū hō christo cōmoritur, & in nouā vitā regenerat. Sz in sacro eucharistie cōmemoratur mors christi, inquātū ipse christus passus exhibet nobis, q̄s paschale cōuiuiū: ꝺm illud pme cor. 5. pasca nr̄m immolatus est christus. traq; epule; gnitur. Et q̄ hō semel nascit, multoties aūt ecibat: semel tñ datur baptismus, multotiens autem eucharistia.

¶Utrū ritus quo ecclesia in baptizādo vtit. sit ꝺuenies. Ar. 10.

AD decimū Sic pceditur. Videt q̄ nō ueniens ritus quo ecclesia vtitur in baptizando. Ut enim dicit chrys. nunq; aq̄ baptismi purgare peccata credētiū possent, nisi tactu ꝺfici corporis sanctificate fuissent. Hoc aūt factus fuit in baptismo christi, q̄ celebratur in festo epiphanie. Ergo magis deberet celebrari solēnis baptismus in festo epiphanie, q̄ in vigilia pasce. & in vigilia pentecostes. ¶Preterea. Ad idem facramētū nō videtur pertinere diuersarū materierū vsus. Sed ad baptizatum pertinet ablutio aque. Incōuenienter igitur ille qui baptizatur, bis iungitur oleo sancto. primū in pectore, deinde inter scapulas, & tertio chrismate in vertice. ¶p. In christo Jesu non est masculus & fēa. barbarus & scytha, & eadē rōne nec aliq̄ ꝺficiēs corporis sanctificate fuissent. Hoc aūt factus fuit in baptismo christi, q̄ celebratur in festo epiphanie. Ergo magis deberet celebrari solēnis baptismus in festo epiphanie, q̄ in vigilia pasce. & in vigilia pentecostes. ¶Preterea. Ad idem facramētū nō videtur pertinere diuersarū materierū vsus. Sed ad baptism

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Sup.q.67.ar.1. 4.di.4. q.3.ar.3. q.4. Et heb. 6.col.3. fina.

Utrum baptismus sanguinis, sit potissimus inter alia baptismata. Artī.12.

AD duodecimū Sic ꝓcedit. Videt ꝙ baptismꝰ sanguinis nō sit potissimꝰ inter tria predicta baptismata. Baptismus em̄ aque, imprimit characterē. Nō quidem baptismus sanguinis non facit. Ergo baptismus sanguinis nō est potior: q̄s baptismus aque. ¶ Ꝑ. Baptismus sanguinis non ꝝ sine baptismo flaminis. q̄ est ꝙ charitatem: vt em̄. 1. ad 2co. 13. si tradidero corpus meum ita vt ardeā. charitatē aūt nō habuero. nihil mihi ꝓdest. Sed baptismus flaminis valet sine baptismo sanguinis: nō em̄ forte martyres saluant. Ergo baptismus sanguinis nō est potissimus. ¶ Ꝑ. Sicut baptismꝰ aque, hꝫ efficaciam a passione christi (cui ꝑmicta rīdet baptismus sanguinis) ita passio chr̄i efficaciam habet a spīritusancto: ꝑm illud heb. 9. sanguis xp̄i. qui per spīm̄ scīm̄ obtulit semetipm̄ pro nobis. emūdabit conscientiam nostrā ab operibus mortuis ꝛc. Ergo baptismus flaminis potior est. q̄s baptismus sanguinis. Non ergo baptismus sanguinis est potissimus.

Sed cōtra Est. q̄ aug. ad Fortunatū. loquēs de cōparatiōe baptismatū, dicit. Baptizatus cōfitebit fidē suam coram sacerdote: martyr coram persecutore: ille post cōfessionē aspergitur aqua, hic sanguine: ille p impositionē manus pōtificis. recipit spīm̄ sanctū. hic templū efficitur spīritus sancti.

Rñdeo Dīm̄. q̄ (sicut dictū est) effusio sanguinis pro Christo, et operatio interior spūs sancti. dicūtur baptismata, in quantum efficiūt effectum baptismi aque. Baptismus aūt aque. efficaciā habet a passione Chr̄i, ꝛ a spū sancto: vt dictum est. Que quidem due cause operātur in quolibet horū trīū baptismatū: excellētissime tñ in baptismo sanguinis. Nā passio Chr̄i. operatur quidē in baptismo aque, per quādā figuralē repraesentationem: in baptismo aūt flaminis vel penitētie, per quādā affectionē: sed in baptismo sanguinis, per imitationē operis. Similiter etiā virtꝰ spūs scī operat in baptismo aque, ꝑ quādā virtutē latētem: in baptismo aūt penitētie, per cordis cōmotionem: sed in baptismo sanguinis, per potissimū dilectionis effectū: ꝑm illud Joan. 15. Maiorē hac dilectionē nemo habet, q̄s vt animam suam ponat quis pro amicis suis.

Ad primū Ergo dīm̄, q̄ character est res ꝛ sacr̄m. Nō aūt dicimus q̄ baptismus sanguinis, peminentiam habeat ꝑm rōnem sacr̄i: sed quantū ad sacramēti effectū. ¶ Ad scōm dīm̄, q̄ effusio sanguinis, nō hꝫ rationē baptismi. si sit sine charitate. Ex quo pz. q̄ baptismus sanguinis includit baptismum flaminis, ꝛ non econuerso. Unde ex hoc ipso probat ꝓfectior.

¶ Ad tertiū dīm̄, q̄ baptismus sanguinis ꝓeminentiam hꝫ, non solū ex parte passionis christi. sed etiam ex parte spīritussancti: vt dictum est.

De ministris, per quos traditur sacramentū baptismi. Qō. 67.

Eide Considerandū est de ministris, per quos traditur sacramētum baptismi. ¶ Et circa hoc, queruntur. 8. Primo, vtrū ad diaconū pertineat baptizare. Scō, vtrum pertineat ad ꝓsbyterū vel solum ad episcopū. Tertio vtrum laicus possit sacramentū baptismi cōferre. Quarto, vtrū hoc possit facere mulier. Quinto, vtrū nō baptizatus possit baptizare. Sexto vtrum plures possint simul baptizare vnū ꝛ eundē. Septimo, vtrum necesse sit aliquē esse, qui baptizatum de sacro fonte recipiat. Octauo, vtrū suscipiens aliquem de sacro fonte, obligetur ad eius instructionem.

¶ Utrum ad officium diaconi, pertineat baptizare. Artic. 1.

AD primū Sic ꝓcedit. Videt ꝙ ad officiū diaconi pertineat baptizare. Sicut em̄ inungit a dño officiū ꝓdicādi euangelii ꝛ baptizandi: ꝑm illud matt. vlti. euntes docete oēs gentes, baptizantes eos ꝛc. Sed ad officium diaconi pertinet euāgelizare. Ergo videtur ꝙ etiam ad officiū diaconi pertineat baptizare. ¶ Preterea. Secundū dionȳ. 5. c. eccl. hier. purgare ꝓprie ad offīm diaconi. Sed purgatio a peccatis maxime fit per baptismum: ꝑm illud ephe. 5. mundans eam lauacro aque in verbo vite. Ergo videtur ꝙ baptizare pertineat ad diaconum. ¶ Preterea. De beato Laurētio legit. ꝙ cū ipse esset diaconus. plurimos baptizabat. Ergo videtur ꝙ ad diaconos pertineat baptizare.

Sed ↄtra Est. q̄ gela. papa dicit, ꝛ habet in decre. 93. dist. Diacones ꝓpriam constituimus obseruare mensuram. ꝛ infra. Absq̄ episcopo vel ꝓsbytero baptizare nō audeant: nisi ꝓdictis ordinibus longius constitutis, necessitas extrema compellat.

Rñdeo Dīm̄. q̄ sicut celestinus ordinū ꝓprietates ꝛ eorū officia ex eorū nominibus accipiunt (vt dion. dicit. 7. c. cel. hier.) ita etiā ex nominib⁹ ecclesiasticorū ordinum accipi pōt. quid ad vnūquemq̄ pertineat ordinē. Dicunt aūt diacones. quasi ministri: q̄ vices ad diacones non ptinet aliquod sacramentum principale. ꝛ quasi ex ꝓprio officio ꝑ here: sed adhibere ministeriū aliis maioribus. in sacramentis exhibitione. Et sic ad diaconē nō ptinet quasi ex ꝓprio officio. tradere sacramentum baptismi: sed in collatione huius sacr̄i ꝛ aliorū. assistere et ministrare maioribus. Unde isido. dicit, ad diaconū ptinet assistere ꝛ ministrare sacerdotib⁹. in omnibus que aguntur in sacramentis christi: in baptismo. s. in chrismate. in patena ꝛ calice.

Ad primū Ergo dīm̄, q̄ ad diaconū pertinet recitare euāgelium in ecclesia. ꝛ ꝓdicare ipsum per modum cathechizantis. † Unde ꝛ dion. dicit. q̄ diaconi hīt offīm super immūdos: inter quos ponit cathecuminos. Sed docere. i. exponere euāgelium. ptinet. ꝓprie ad ep̄m: cuius actus est ꝓsbyterē: ꝑm dionȳ. 5. c. eccle. hie. Perficere aūt idē est q̄ docere. Unde non sequit ꝙ ad diacones pertineat offīm baptizandi. ¶ Ad secundum dīm̄. q̄ sicut dionȳ. dicit. 2. c. eccl. hie. baptismus nō solum habet purgatiuā. sed etiam illuminatiuā virtutē. Et ideo excedit officium diaconi: ad quē ptinet solū purgare. s. vel repellendo immundos, vel disponēdo eos ad sacramenti susceptionem. ¶ Ad tertium dīm̄. q̄ q̄ baptismus est sacramentū necessitatis permittitur diaconib⁹ necessitate vrgente in absentia maioris baptizare: sicut patet ex auctoritate gelasij supra inducta. Et hoc modo beatus Laurentius diaconus existens baptizauit.

¶ Utrum baptizare pertineat ad offīm ꝓsbyterorum. Artī. 2.

AD scōm Sic ꝓcedit. Videt ꝙ baptizare nō ptineat ad officiū ꝓsbyterorum sed solū ep̄orum. Quia (sicut dictū est) sub eodē ꝓcepto inungit matth. vlti. offīm docēdi ꝛ ꝓdicādi. Sed docere q̄s est ꝓficere, ptinet ad offīm episcopi: vt patet ꝑ dionȳ. 5. ꝛ. 6. c. eccle. hierar. Ergo ꝛ baptizare pertinet ad officiū ep̄i. ¶ Ꝑ. Per baptismū innumeratur aliquis populo christiano. q̄s quidē videt ad officiū solius principis pertinere. Sed principatū in ecclesia tenent ep̄i: qui, vt dicitur in glo. luce. 10. tenēt locum apostolorū: de quibus dicitur in psal. constitues eos principes super omnē terram. Ergo videt ꝙ baptizare pertineat solū ad offīm ep̄i. ¶ Ꝑ. Isid. dicit. ꝙ ad ep̄m ptinet benedicere sacrarum cōsecratio, vnctio altaris, ꝛ cōfectio chrismatis. ipse ordines ecclesiasticos distribuit, ꝛ sacras virgines benedicit. Sed his omnibus maius est sacramentū baptismi. Ergo videtur ꝙ multo magis ad officium solius episcopi pertineat baptizare.

Sed ↄtra Est. q̄ isido. dicit in lib. de officijs. Constat baptisma solis sacerdotibus esse traditum.

Rñdeo Dīm̄. q̄ sacerdotes ad hoc cōsecrant, vt sacr̄m corporis chr̄i cōficiant: sicut supra dictū est. Ibi q. 2. ar. 3. ad primū. Et 4. di. 8. q. 2. ar. 1. q. 1. ar. 3. q. 2. ar. 1. q. 3. ad 1. et 4. di. 6. q. 1. ar. 3. q. 2. ar. 1. q. 3. ad 1. et 4. di. 13. q. 1. ar. 1. q. 2. ad 1. et 4. di. 24. q. 1. ar. 1. q. 1. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 1. q. 1. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 1. q. 2. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 1. q. 3. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 2. q. 1. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 2. q. 2. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 2. q. 3. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 3. q. 1. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 3. q. 2. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 3. q. 3. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 4. q. 1. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 4. q. 2. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 4. q. 3. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 5. q. 1. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 5. q. 2. ad 1. et 4. di. 24. q. 2. ar. 5. q. 3. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 1. q. 1. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 1. q. 2. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 1. q. 3. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 2. q. 1. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 2. q. 2. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 2. q. 3. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 3. q. 1. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 3. q. 2. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 3. q. 3. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 4. q. 1. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 4. q. 2. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 4. q. 3. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 5. q. 1. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 5. q. 2. ad 1. et 4. di. 24. q. 3. ar. 5. q. 3. ad 1.

aūt est sacr̄m ecclesiastice vnitatis: ꝑm illud apl̄i. 1. cor. 10. vnꝰ panis ꝛ vnū corpus multi sumus, oēs q̄ de vno pane ꝛ de vno calice participamus. Per baptismū aūt aliqs fit particeps ecclesiastice vnitatis. vñ ꝛ accipit ius ad mēsam dīm̄ accedendi. Et ideo sicut ad sacerdotē ptinet cōsecrare eucharistiā (ad q̄ ꝓcipitur sacerdotiū ordinat) ita ad ꝓsbyterū officiū sacerdotis ptinet baptizare. Eiusdē enim videt esse oparī totū, ꝛ partē in toto dispōnere.

Ad primū Ergo dicēdū, q̄ vtrūq̄ officiū. s. docendi et baptizādi, dīs apostolis iniunxit. quorū vtrem gerūt ep̄i: aliter tñ ꝛ aliter. Nō officiū docendi commisit eis christus, vt ipsi per se illū exercerēt, tāq̄ ꝓncipalissimū. vnde et ipsi apostoli direxūt act. 6. nō est equū nos derelinquere verbum dei, ꝛ ministrare mensis. Officiū aūt baptizandi cōmisit apostolis, vt per alios exercendū. Unde ꝛ apls dicit. 1. cor. primo. nō misit me christus baptizare. hꝫ euāgelizare. Et hoc ideo: q̄ in baptizādo nihil opatur meritū ꝛ sapiētia ministri. sicut in docendo: vt pz ex supra dictis. In cuius etiā signū nec ipse dīs baptizauit. hꝫ discipuli eius: vt dicitur Jo. 4. Nec tñ ꝙ hoc excludit. q̄n ep̄i possint baptizare. quia q̄ nō ꝓ potestas inferior. pōt ꝛ superior. Uñ ꝛapostolus ibidē dicit se quosdā baptizasse. ¶ Ad ꝑm dicēdū. q̄ in q̄libet republica. ea que sunt minora. pertinent ad minora officia, maiora vero maioribus reseruantur: ꝑm illud exodi. 18. q̄cūq̄ maius fuerit referāt ad te. ꝛ ipsi tñmodo minora iudicent. Et ideo ad minores ciuitatis pricipes ptinet dispōnere de infimo populo: ad summos aūt principes ptinet dispōnere ea q̄ pertinent ad maiores ciuitatis. Per baptismū aūt nō adipiscit aliqs, nisi infimū gradū in ꝓpio chr̄iano. Et ideo baptizare pertinet ad minores pricipes eccl̄ie. i. ad ꝓsbyteros: q̄ tenēt locū septuaginta duorū discipulorꝫ xp̄i: vt dicit glo. luc. 10. ¶ Ad tertiū dicendū, q̄ (sicut supra dictū est) sacr̄s baptismi est potissimū necessitate: hꝫ quātum ad perfectionē, sunt q̄dā alia potiora, que ep̄is reseruantur.

¶ Utrum laicus possit baptizare. Artī. 3.

AD tertiū Sic ꝓceditur. Videtur ꝙ laicus baptizare nō possit. Baptizare enim (sicut dictū est) ꝓprie pertinet ad ordinē sacerdotalē. Sed ea que sunt ordinis, nō possunt cōmitti nō habenti ordinē. Ergo videtur ꝙ laicus q̄ nō habet ordinē, baptizare non possit. ¶ Preterea. Maius est baptizare, q̄s alia sacramentalia baptismi perficere: sicut cathecizare. et exorcizare, ꝛ aquā baptismalem benedicere. Sed hec nō possunt fieri a laicis, sed solum a sacerdotibus. Ergo videtur, ꝙ multo minus laici possint baptizare. ¶ Preterea. Sicut baptismus est sacramentum necessitatis. ita ꝛ penitentia. Sed laicus nō potest absoluere in foro penitentiali. Ergo nec q̄s potest baptizare.

Sed ↄ Est. q̄ gelasiꝰ papa ꝛ isido. dicūt, ꝙ baptizare necessitate imminēte. laicis chr̄ianis plerūq̄ cōcedit.

Rñdeo Dicēdū, q̄ ad misericordiā eius q̄ vult oēs hoīes saluos fieri pertinet, vt in his que sunt de necessitate salutis, homo de facili remediū inueniat. Inter oia aūt sacramēta maxime necessitatis est baptismus, q̄ est regnatio hoīs in vitā spūalem: q̄ pueris aliter o̅no subueniri non pōt: ꝛ adulti nō possunt aliter q̄s per baptismū plenā remissionē cōsequi, ꝛ quātū ad culpā ꝛ quātū ad penam. Et ideo vt homo circa remedium necessariū defectū pati nō possit, instituit est, vt ꝛ mā baptismi sit cōmunis ✠. s. aqua (que a quolibet de facili haberi pōt) ꝛ minister baptismi etiā sit quicūq̄ non ordinatus: ne propter defectū baptismi, homo salutis sue dispendium patiatur.

Mitas & communis fama.

Ad primū Ergo dicēdū, q̄ baptizare pertinet ad ordinē sacerdotalē ꝑm quādā cōuenientiā ꝛ solēnitatem: nō aūt hoc est de necessitate sacramēti. Unde etiā si extra necessitatis articulū laicus baptizet, peccat q̄dē: tñ sacramentū baptismi cōfert: nec est rebaptizandus ille qui sic est baptizatus. ¶ Ad secūdū dicēdū, q̄ illa sacramēntalia baptismi pertinēt ad solēnitatē: nō aūt ad necessitatē baptismi. Et ideo fieri non debēt, nec ꝑ a laico, sed solū a sacerdote: cuius est solēniter baptizare. ¶ Ad tertiū dicendū, q̄ (sicut supra dictū est) penitētia non est tante necessitatis sicut baptismus. Pōt em̄ per cōtritionē sup pleri defectus sacerdotalis absolutionis. que nō liberat a tota pena: nec etiā pueris adhibetur. Et ideo non est simile de baptismo cuius effectus per nihil aliud suppleri potest.

3. ar. 5. et hoc ibi dicit. in fin.

¶ Utrum mulier possit baptizare. Artī. 4.

AD quartū Sic ꝓcedit. Videt ꝙ mulier nō possit baptizare. Legit em̄ in carthaginensi concilio, ꝙ mulier q̄ius docta et sancta, viros in conuentu docere vel aliquos baptizare nō ꝓsumat. Sed nullomodo licet mulieri docere in cōuētu: ꝑm illud. 1. cor. 14. turpe est mulieri, in ecclesia loq̄. ergo videtur ꝙ nec etiā aliquo modo mulieri liceat baptizare. ¶ Preterea. Baptizare ꝓprie ad officiū ꝓlationis: vnde a sacerdotibus hūilibus curā aliarū, dz accipi baptismus, Sz hoc nō pōt cōpetere mulieri: ꝑm illud. 1. tim. 2. docere mulieri nō permitto, nec dīari in virū, sz subditā esse. Ergo mulier baptizare nō pōt. ¶ Ꝑ. In spūali regeneratione vt aq̄ habere locū materni vteri (vt aug. dicit sup illud Jo. 3. nunq̄d homo pōt in vētre matris sue iterato introire, ꝛ renasci) ille aūt ꝙ baptizat, vt magis hīe patris offm. Sz hoc non cōpetit mulieri. Ergo mulier baptizare nō potest.

Sed ↄ Est, q̄ vbanus papa dicit. et hꝫ in decretis. 30. q. 3. Sup q̄busdā cōsuluit nos tua dilectio. hoc videt nobis hac sententia rīdendū: vt baptismus sit si instante necessitate. femina puerū in nomine sancte trinitatis baptizauerit.

Et de cō se. di. 4. ca. mulier.

Rñdeo Dicēdū, q̄ christus est q̄ principaliter baptizat: ꝑm illud Jo. 1. super quem videris spīm̄ descēdētem ꝛ manētē, hic est qui baptizat. Dicitur aūt co lo. 3. q̄ in christo non est masculus ꝛ femina. Et ideo sicut masculus laicus potest baptizare quasi minister christi, ita etiā ꝛ femina. Quia tñ caput mulieris est vir, ꝛ caput viri est christus (vt dicitur. 1. cor. 11.) nō debet mulier baptizare si assit copia viri: sicut nec laicus presente clerico, nec clericus pōt sacerdote. q̄ tamen pōt baptizare pīte ep̄o: eo q̄d hoc pertinet ad officium sacerdotis.

Ad primū Ergo dicēdum, q̄ sicut mulieri nō permittitur publice docere, potest tamē priuata doctrina vel monitione, aliquē instruere, ita nō permittitur ei publice ꝛ solēniter baptizare: sed tñ potest baptizare in necessitatis articulo.

¶ Ad secūdū dicēdū, q̄ q̄s baptismus solēniter ꝛ ordinarie celebratur, debet aliquis sacramentum baptismi suscipere a ꝓsbytero curā animarum habente, vel ab aliquo vice eius. Hoc tñ nō requiritur in articulo necessitatis: in quo pōt mulier baptizare. ¶ Ad tertiū dicendū, q̄ in generatione carnali masculus ꝛ femina operantur ꝑm virtutē ꝓprie nature: ꝛ ideo femina nō pōt esse principium ḡnationis actiuū, sed passiuū tñ. Sed in generatione spūali neuter operatur in virtute ꝓpria, hꝫ instr̄ aliter tñ ꝑ virtutem christi ꝛ ideo eodē modo pōt vir ꝛ mulier in casu necessitatis baptizare. Si tñ mulier etiā extra casum necessitatis baptizaret, non esset rebaptizandus: sicut ꝛ de laico dictū est. Peccaret tñ ipsa baptizans, ꝛ alij qui ad hoc cooperarentur: vel baptismum ab ea suscipiendo, vel ei baptizandum aliquem offerendo.

¶ Utrū non baptizatus, possit sacramentū baptismi conferre. Artī. 5.

AD quintū Sic ꝓceditur. Videtur ꝙ ille q̄ nō est baptizat⁹, nō possit sacr̄m baptismi cōferre. Nullus em̄ dat q̄d nō habet. Sed nō baptizatus nō hꝫ sacramētum baptismi. Ergo non potest ipsum conferre.

¶ Preterea, Sacramētū baptismi cōfert tales q̄s, inquātū est minister ecclesie. Sz ille qui nō est baptizatus, nullomodo ptinet ad ecclesiā. s. nec re nec sacramēto. Ergo nō pōt sacramētū baptismi cōferre. ¶ Ꝑ. Maius est sacramētum cōferre q̄s suscipere. Sed non

totius culpe ꝛ pene, posset fine baptismo suppleri (vt patet in latrōe) character tñ suppleri non potest. et hoc loquendo de potētia ordinata sub diuine dispositionis ꝓuidentia.

¶ Sup ar. 3. ꝙ 1. 5. ar. 5. ad 3. et hoc ibi dicit. in fin.

¶ Sup ar. 3. ꝙ 1. 5. ar. 5. ad 3. et hoc ibi dicit. in fin.

In articulis autem. 2. et 3. hoc solum pro nouitiis notandū est. q̄ quū in calce sedi articulū dicit effectū baptismi q̄ nihil aliud suppleri pōt. intelligendum est de integro effectu baptismi. Integer siquidē effectus baptismi claudit in se characterē. Et propterea licet ꝑa cum remissione culpe ꝛ pene, posset fine baptismo suppleri (vt patet in latrōe) character tñ suppleri non potest. et hoc loquendo de potētia ordinata sub diuine dispositionis ꝓuidentia

clesiastice: puta qr ritus talis seruar vt quasi necessarius: sicut sacre pestes erigunt in consecratione eucharistie. ¶ Ex quib' apparet/ q̃ solenniter baptizans tenef sub peccato mortali seruare ritu ecclesie. Ds ñ ita inteligas/vt cuiuslibet cerimonie omissio sit peccatū mortale. Sitr si laicus solenniter baptizare presumeret: a mortali nō excusaretur: sed vbi absq; solennitate baptizaret/ z contemptus atq; presumptio deesset/ extra necessitatis articulū (puta qz credit se bene facere) mortale pcm nō video. Imo Innocentius. 3. a veniali etiā pctō excusat eū/qui credēs se bene facere baptizauit seipsum. Dicit em (in ca. debitum extra de baptismo z eius effectu) de iudeo in mortis articulo baptizante seipsum. si talis continuo decessisset: ad patriā protinus euolasset. ¶ Ex quo loco argumētū sumit magnū/ q; si error commissus circa baptismum tantus ac talis/ vt tollat baptismū (qualis est error baptizātis seipsum) excusat non solum a mortali: sed etiam a venali. propter cōditionem pone: alioquin non esset verū/ q; statim ad patriam euolasset: multo magis opinio ignorantis se bene facere/ excusabit a mortali baptizantē seruatis substantialibus: z erranteм solum in hoc q̃ necessitatis articulo non arctatur. ¶ Nec verba authoris hic docent oppositum: qm̃ baptismi effect' plenus impeditur ex peccato venali. Peccās enim venialiter cum baptizat/ nec omnis pene/ nec omnis culpe remissionem adipiscitur: ḋ huius gratiam consequaf. Posset quoq; dici/ q; autor de presumentibus/ z non de simpliciter facientibus intelligitur.

¶ Super articulum sextum.

TRIplus vt sonat.

¶ In cuius poze articuli ē vna distinctio de forma qua plures simul baptizātes possent vti. Altera est. Nos te baptizamus. Altera est/ vt vter q; dicer et/ ego te baptizo. Et primo examinatur/ z respondetur quesito iuxta primā formā. secūdo iuxta secundam.

¶ Quo ad primū recitaf opinio vna/ dicētium nō valere baptismū/ si plures dicant/ nos te baptizamus: q; nō seruatur baptizatus nō pōt alia sacramēta suscipere. Ergo multo minus potest aliquod sacramē tum conferre.

Sed cōtra Est. q; isido. dicit. Bo manus pontifer non hoiem iudicat qui baptizat. sed spiritum dei subministrare gratiam baptismi. Iz paganus sit qui baptizat. Sed ille qui est baptizatus, non dicit paganus. Ergo etiā nō baptizatus potest conferre sacramentum baptismi.

Rñdeo Dōm q; hanc qōnem aug. in determinatā reliquit. Dicit em in. 2. cōtra epistolā parmeniani. Hec quidem alia questio est: vtrū z ab his qui nunq̃ fuer ūt christiani. possit baptismus dari: nec aliquid temere inde affirmandū est. sine autoritate tanti cōcilij ✠ quantū tante rei sufficit. ¶ Postmodū vero per ecclesiam determinatum est. q; nō baptizati. siue sint iudei siue pagani. possunt sacramentū baptismi cōferre dummodo in forma ecclesie baptizēt. Unde Nicolaus papa in ḋcet de cōse. di. 4. ad consulta bulgarorū. c. 3. A quodam. iudeo nesciēs, vtrū christiano an pagano. multos in patria vestra asseritis baptizatos: z quid inde sit agendū cōsulitis. Hi. pfecto si in nomine trinitatis baptizati sunt. rebaptizari non dfit: si aūt forma ecclesie nō fuerit obseruata. sacramentū baptismi nō cōfertur. Et sic intelligendū est qd gregorius scḋs scribit bonifacio episcopo. Quos a paganis baptizatos esse asseruistis. ecclesie forma non seruata. vt de nouo baptizes in nomine trinitatis. mandamus. ¶ Et huius ratio est: q; sicut ex pte materie quantū ad necessitatē sacramenti, sufficit quecunq; aqua. ita etiā sufficit ex parte ministri quicunq; homo. Et ideo etiā non baptizatus. in articulo necessitatis baptizare pōt: vt sic duo nō baptizati seinuicem baptizent: dum prius vnus baptizaret q; alium. z postea baptizaref ab eodem. z cōsequeretur vter q; non solum sacramentū. sed etiam rem sacramenti. Si vero extra articulum necessitatis hoc fieret, vter q; grauiter peccaret Iz baptizans z baptizatus: z per hoc impediref baptismi effectus, Iz non tolleretur ipsum sacramentum.

Ad primū Ergo dōm. q; homo baptizans adhibet tantū modo ministerium exterius. sed christus est qui interius baptizat: qui pōt vti omnibus hominibus ad quodcunq; voluerit. Et ideo non baptizati possunt baptizare: q: vt Nicolaus papa dicit: baptismus non est illorum Iz baptizantium, sed eius. Iesu christi. ¶ Ad secundum dicendum. q; ille qui nō est baptizatus, cuius non pertineat ad ecclesiam re vel sacramento: potest tamen ad eam pertinere intentione z similitudine actus: inquantum intendit facere qd facit ecclesia, z formam ecclesie seruat in baptizando. Et sic operatur vt minus te christi: qui virtutem suam non alligauit baptizatis. sicut nec etiam sacramēta. ¶ Ad tertium dicendū. q; alia sacramēta nō sunt tāte necessitatis, sicut baptismus. Et ideo magis concedit q; non baptizatus posset baptizare. cui q; possit alia sacramenta suscipere.

¶ Utrum plures possint simul vnum baptizare. Artic. 6.

Ad sextū Sic. pcedit. Uidet q; plures possint simul vnū baptizare. In multitudine enim cōtinetur vnū. sed nō conuertit. Unde videtur q; quicquid potest facere vnus, possint facere multi. z nō ecouerso: sicut multi trahunt nauem, quam vnus trahere non posset. Sed vnus homo pōt baptizare. Ergo z plures possunt simul baptizare. ¶ Ꝑ. Difficilius est qd vnum agēs agat in plura. cui Ꝑ plures agētes agāt simul in vnū. Sed vnus homo pōt simul plures baptizare. Ergo multo magis plures possunt simul vnū baptizare. ¶ Ꝑ. Baptismus est sacramentū maxime necessitatis. Sed in aliquo casu videtur esse necessarium q; plures simul vnū baptizēt: puta si aliquis parvulus esset in articulo mortis. z adessent duo. quorū alter esset mutus. z alter manibus z brachijs careret: tunc enim oporteret qd mutilatus verba proferret. z mutus actum baptismi exerceret. Ergo videtur q; plures possint simul vnum baptizare.

Sed cōtra go plures vnū baptizarent. videret sequi q; essent plures baptismi: qd est contra id qd dicitur ephe. 4. vna fides. vnum baptisma.

Rñdeo Dōm. q; sacramentū baptismi precipue habet virtutem ex forma. quā apls nominat verbum vite. ephe. 5. Et ideo cōsiderare oportet. si plures simul vnū baptizarent. qua forma vterent. Si enim dicerent. nos te baptizamus in nomine patris z filij z spiritussancti: dicūt qdā q; nō conferret sacramentum baptismi. eo q; non seruaretur forma ecclesie: quia hz: ego te baptizo. in nomine patris z filij z spiritussancti. Sed hoc excluditur per formā baptizandi. qua vtitur ecclesia grecorum: possent enim dicere. baptizetur seruus christi N. in nomine patris z filij z spiritussancti z c. Sub qua forma greci baptismum suscipiunt: que tñ forma. multo magis dissimilis est forme qua nos vtimur. q̃ si dicak. nos te baptizamus. ¶ Sed. cōsiderandū est. q; ex tali forma. nos te baptizamus: expiimit talis intentio q; plures cōueniant ad vnum baptismū cōferendū. Quod quidem videtur esse cōtra rationē ministerij homo enim nō baptizat. nisi vt minister christi. z vicem eius gerens. Unde sicut vnus est christus. ita oportet esse vnū ministrū. qui christū representet. propter qd signanter apostolus dicit ephe. 4. vnus dominus. vna fides. vnum baptisma. Et ideo cōtraria intentio videtur excludere baptismi sacramentum. ¶ Si vero vter q; diceret. ego te baptizo. in nomine patris z filij z spiritussancti: vter q; expimeret suam intētionem quasi ipse singulariter baptismū cōferret. Quod posset contingere in eo casu. in q̃o cōtentiose vter q; aliquē baptizare conaretur. Et tunc manifestū est. q; ille qui prius verba ꝓferret. daret baptismi sacramentū: alius vero quantūcunq; ius ꝓbaptizandi haberet. nihil faceret: z si verba pronunciare presumeret. esset puniendus tanquam rebaptizator. Si autem omnino simul ambo verba proferrent. z hominem immergerēt aut aspergerēt. essent puniendi de inordinato modo baptizandi. z non de iteratione baptismi: quia vter q; intenderet nō baptizatum baptizare. Et vter q; quantum est in se. baptizaret. Hec traderent aliud et aliud sacramentū. sed christus qui est vnus. intentus baptizans. vnum sacramentum per vtrunq; conferret.

Ad primū Ergo dicendū. q; ratio illa locum habet in his que agūt ꝓpria virtute. Sed homines non baptizant ꝓpria virtute. sed virtute christi: qui cū sit vnus. per vnum ministrū perficit suum opus. ¶ Ad scm dicendū. q; in casu necessitatis. vnus posset simul plures baptizare. sub hac forma: ego vos baptizo: puta si imminēret ruina. aut glacies. aut aliquid huiusmodi. qd omnino mortā nō pateret. vt sigillatim omnes baptizarenf. Nec per hoc diuersificaret forma ecclesie: q; plurale non est nisi singulare geminatū: presertim cū pluraliter dicatur mat. vlti. baptizantes eos z c. Nec est simile de baptizante z baptizato: q; christus qui principalr baptizat. est vnus. sed multi. per baptismū efficiunf vnū in christo. ¶ Ad tertiū dm q; (sicut supra dctm est) integritas baptismi cōsistit in forma ꝓbouī z in vsu materie. Et ideo neq; ille qui tantū verba profert baptizat. neq; ille qui immergit. Et ideo si vnus verba ꝓferat z alius immergat. nulla forma verborum poterit esse conueniens: neq; enim poterit dici. ego te baptizo (cum ipse non immergat. z per consequens non baptizet) neq; etiam poterit dici. nos te baptizamus: cum neuter baptizet. Si enim duo sint. quorum vnus vnā partem libri scribat. z alius aliam. non erit propria locutio. nos scripsimus librum istum sed. synechdochica, inquantum totum

forma ecclesie: q; habet q̃m singulari/ q; fona ministri exprimatur/ dicēdo / ego te baptizo. ¶ Deinde contra hanc rationem author arguit multo maiori recessu forme grecorū a forma nostra. Et stat ratio in hoc q; ad tollēdam veritatem baptismi nō sufficit recessus ab ista forma/ ego te baptizo: quia si recessus sufficeret: apud grecos nō est baptismus. qm̃ forma eorū / multomagis recedit ab hac nostra/ cui recedat ista/ nos te baptizamus: quum hic non mutetur nisi singulare in plurale. ibi vero omnino omittitur persona ministri. z in tertia persona exprimitur actus/ dicēdo/ baptizetur z c.

¶ Demum aliam rationez reddit author ex parte intentionis explicite: scz qz hac forma/ nos te baptizamus explicatur intentio ministrorum quoad hoc q; plures conueniunt ad vnuz baptismum conferēdum. Ex quo formatur taliratio. homo non baptizat nisi vt minister christi: ergo oportet ministrū esse vnum/ vt christi vnitatem representet. Iz in dicta forma explicatur contrarium/ qz explicaf pluralitas ministrorum: ergo dicta formavidetur tollere baptismū. ¶ Et cōfirmatur huiusmodi cōtrarietas authoritas apostoli pauli.

¶ Quo ad secundū/ ponuntur duo modi quibus hoc contingere posset. scilicet vt altero preueniēte re liquum. sic dicitur q; solus preueniēs baptizaret. Uel vtroq; simul concurrente. et sic dicitur / q; christ' per vtrunq; vnū baptismum conferret.

¶ Circa ea que hic dicuntur/ aduerte primo dupliciter contingere duos simul baptizare. vel vtroq; fam faciente z dicente. vel altero dicente z altero faciente. Auctor secundum modum referuat tractādum hic in. resp̃sio ne ad vltimum. De primo autem modo tantum loquitur in hoc corpore articuli.

¶ Aduerte secundo rationes. litere ad cōcludendum irritam esse formam illā nos te baptizamus nō ꝓponitur pro parte.

¶ Utrum in baptismo quiratur aliqs quibapti zatum leuet de sacro fonte. Arti. 7.

Ad septimū Sic. ceditur.

Uidef q; in baptismo nō reqratur aliqs. q̃ baptizatū de sacro fonte leuet. Baptismus em̃ non per baptismum christi confecratur. z ei cōformatur. Sed christus baptizatus nō est ab aliquo de fonte susceptus: sed sicut dicit matth. 3. baptizatus Jesus confestim ascendit de aqua. Ergo videtur q; nec in aliorum baptismo requiratur aliquis. qui baptizatuz de sacro fonte suscipiat. ¶ Preterea. Baptismus est spiritualis regeneratio: vt dictū est. Sed in carnali generatione non requiritur nisi principium actiuum quod est pater. et principium passiuuz qd est mater. Igitur cū in baptismo locum patris obtineat ille qui baptizat. locum autem matris. ipsa aqua baptismi (vt aug. dicit in quodam sermone epiphanie) videtur q; nō reqratur aliqs alius qui baptizatū de sacro fonte leuet. ¶ Ꝑ. In sacramētis ecclesie nihil derisoxium fieri debet. Sed hoc derisoxiū videtur. q; adulti baptizati. qui seipsos sustētare possunt. z de sacro fonte exire, ab alio suscipiant. Ergo videtur q; nō reqratur aliqs ꝑcipue in baptismo adultorū. qui baptizatū de sacro fonte leuet.

Sed cōtra Est. q; dio. dicit. z c. eccl. hier. q; sacerdotes assumentes baptizatum. tradunt euz ad ductionis susceptoꝛ z duci.

Rñdeo Dicendum. q; spiritualis regeneratio quesit per baptismum. assimilatur quodammodo generationi carnali. vnde dicitur. 1. pe. 2. sicut modoge niti infantes rationabiles z sine dolo. lac cōcupiscite. In generatione autem carnali paululus nuper natus. indiget nutrice z pedagogo. Unde z in spirituali regeneratione baptismi. requiritur aliquis. qui fungatur vice nutricis z pedagogi. informando z instruendo eū. quasi nouttium in fide. de his que ptinent ad fidem z vitā christianā. Ad quod prelati ecclesie vacare nō possunt. circa communem curā populi occupati: paruuli enim z nouitij indigēt speciali cura ꝑter cōmunē. Et ideo requiritur q; aliqs suscipiat baptizatū de sacro fonte. quasi in suā instructionem z tutelam. Et hoc est quod dio. dicit vlti. ca. eccl. hier. Diuinis nostris ducib' (i. apostolus) ad mentem venit. z visum est. suscipere infantes fm̃ istum sanctum modum: q; naturales pueri parentes. traderent puerum cui dam docto in diuinis pedagogo. z reliquuz sub ipso puer ageret. sicut sub diuino patre z saluationis sancte susceptoꝛe.

Ad primū Ergo dicendum. q; christus nō est baptizatus vt ipse regeneraretur. sed vt alios regeneraret. Et ideo post baptismū non indiguit pedagogo tāq; paruulus. ¶ Ad secundum dicendum. q; in generatione carnali nō requiritur ex necessitate nisi pater z mater. Sz ad facilem partum. z educationem pueri cōuenientē. requiritur obstetrix z nutrix z pedagogus: quorum vicem implet in baptismo ille qui puerum de sacro fonte leuat. Unde non est de necessitate sacramenti: sed vnus solus potest in aqua baptizare. necessitate imminente. ¶ Ad tertium dicendum. q; baptizatus non suscipitur a patrino de sacro fonte propter imbecillitatem corporalem: sed propter imbecillitatē spiritualem. vt dictum est.

¶ Utrū ille qui aliquē leuat de sacro fonte teneatur ad eius instructionem. Arti. 8.

Ad octauū Sic pro ceditur.

Uidetur q; ille qui suscipit aliquem de sacro fonte. non obligetur ad eius instructionem. Quia nullus potest instruere nisi instructus. Sed etiā quidā non instructi. sed simplices admittuntur leuare aliquem de sacro fonte. Ergo ille qui suscipit baptizatum. non obligatur ad eius instructionē. ¶ Preterea. Filius magis potest a patre instrui q̃m ab alio extraneo: nam filius habet a patre esse z nutrimentum z disciplinam: vt philosophus dicit in. 8. eth. Si ergo ille qui suscipit baptizatum. teneretur eum instruere. magis esset cōueniēs ꝙ pater carnalis filium suum de baptismo susciperet q̃m aliquis alius. Quod tamen videtur esse prohibitum: vt habetur in decre. 30. q. 1. peruenit. z dictum est. ¶ Preterea. Plures magis possunt instruere quaz vnus solus. Si ergo ille qui suscipit aliquez baptizatum. teneretur eum instruere. magis deberent plures suscipere q̃m vnus solus. cuius contrarium habetur ex decre. leonis pape. Non plures. inquit. ad suscipiendum de baptismo infantem. q̃m vnus accedant. siue vir siue mulier.

Sed contra Est. q; augu. dicit in quodam sermone pascali. Uos ante omnia tamviros q̃m mulieres qui filios in baptismate suscepistis. moneo. vt vos cognoscak' fideiussoes apud deum extitisse pro illis. quos vsi estis de sacro fonte suscipere.

Rñdeo Dicendum. q; vnusquisq; obligatur ad exequendum officium quod accepit. Dictū est aūt. q; ille q̃ suscipit aliquē de sacro fonte. assumit sibi officiū pedagogi. Et ideo obligatur ad habendam curam de ipso si necessitas imminēret: sicut eo tpe z loco. in quo baptizati inter infideles nutriuntur. Sed vbi nutriunf inter catholicos christianos. satis possunt ab hac cura excusari. ꝓsumēdo q; a suis parētibus diligēter instruiank. Si tñ quocūq; modo sentirent cōtrariū. tenerenk fm̃ suū modū. salutē spūalium filiorum curam impendere.

Ad primū Ergo dicēdū. q; vbi imminēret periculū. oporteret esse aliquē poctū in diuinis: sicut dio. dicit. qui baptizatum de sacro fonte susciperet. Sed vbi hoc periculū nō imminet. propter hoc q; pueri nutriuntur inter catholicos. admittuntur q̃cūq; ad hoc officium: q; ea q̃ pertinēt ad christianā vitā z fidē. publice oībus nota sunt. ¶ Et tñ ille q; nō est baptizat', nō pōt suscipere baptizatū (vt est declaratuz in cōcilio maguntino) Iz non baptizatus possit baptizare: q; persona baptizātis est de necessitate sacramēti. nō autē persona suscipiētis: sicut dictū est. ¶ Ad secundū dicendū. q; sicut est alia generatio spiritualis a carnali. ita etiā debet esse alia disciplina: fm̃ illud heb. 12. Patres quidez carnis nostre habuimus eruditores. z reuerebamur eos. non multo magis obtemperabimus patri spūum. z viuemus? Et ideo alius dz esse pater spūalis a patre carnali: nisi necessitas cōtrariū exigat.

¶ Ad tertium dicendum. q; cōfusio esset discipline. nisi esset vn' principalis instructor. Et iō in baptismo vn' dz esse principalis susceptor. Alij tñ ꝑt admitti. q̃si coadiutores.

ferri ab authore assertiue/ sed opinatiue: vt sua monstrant verba etiam replicata dum dicit quod q̃dem videtur esse cōtra rationem minister. q. 1. ar. 1. ad tertiū. Et. 4. d. 6. q. 2. a. 2. q. 2. c. ¶ Aduerte tertio autem horem sequentis q. 7 ad 3m. 66. ar. 5. ad quartum afferreduas alias rationes. ad excludendam eandem formā scilicet nos te baptizamus. Prima ratio est: quia actus multiplicatur secundum multiplicationē agētium/ si perfecte ab vnoquoq; agatur: Iz baptismus est actus ab vnoquoq; baptizāte perfectus: ergo vnus baptismus nō est a duobus. Secunda ratio est: q; mutaretur forma baptismi/ dicendo nos baptizamus: quia dicere nos/ non est idē dicere quod ego z ego sed ego z iste. ¶ Que ideo repetita ꝓ sunt a me: quia superius adhuc locum mere misi.

¶ Circa hanc doctrinam. dubium primo occurrit ex durando in. 4. sen. dist. 3. q. 1. ter tia. ar. 2. primo enim cōtra omnes dictas rationes authoris. p̃cedit. ¶ Et primā q̃dem rationem (scz multiplicatur z c.) dicit non cōcludere in agentibus per volūtatem: z eam militare contra authorem/ ponentem plures sacerdotes posse simul consecrare eandē hostiā: par em̃ est vtroblq; iudiciū/ quo ad multiplicationē actab agente. ¶ Secundam vero rationē de mutatione forme: dicit non cogere: quia mutatio forme/ quātum ad illud qd non est de necessitate forme/ non tollit sacramētum: sicautem est in proposito. Tuz q; expressio ministri nō est de necessitate forme baptismalis: vt patet de forma grecoruz: ergo multo minus est de necessitate eius expressio ministri in singulari nūero. Tuz quia hec forma/ nos te baptizamus/ plata ab vtroq; ex parte cuiusli bet dicentis resoluk in ifam/ ego baptizo te. vbi nulla appāret mutatio secundū sensum a forma romane ecclesie. ¶ Et petrus de palude in

Universidad de Deusto
Biblioteca

4 sen. di. 3. q. 2. ar. 1. appobãs hec durãdi/adiungit: q sicut forma ãl la vt profert ab isto/resoluit in hãc/ego te baptizo ꝛ hic baptizat: sic ecouerso vt pferat ab altero: resoluit in hãc/ego baptizo ꝛ hic baptizat: ac p hoc seruat forma ecclie romane/quo ad sensum: q ꝛ vtercꝫ dicit ꝑm sensum/ego baptizo te ꝛc. ¶ Cõtra 3am aũt rõnẽ de expõne pluriũ ministrorũ/arguit durãdus tripl'r. Primo vnitas ministri vel exigit ad baptismũ ꝑm rẽ: aut ꝑm expressionẽ puta q̃ ꝙlibet minister exprimat se vt vnũ. Non põt dici ꝑm: q ꝛ tumet dicis q̃ duo simul pũt baptizare eundẽ si vterꝫ dicat/ego te baptizo. Scõm aũt nõ est rõnabile. tum q ꝛ expressio ministri nõ est de necessitate sacri. tum q ꝛ si opꝫ quum principale agẽs sit trinitas: cõgruẽtius exprimi deberet minister in numero plurali. tũ q ꝛ modus exprimendi ministrũ nihil videt facere ad sacramentũ: sufficit essi principale agens ꝛ actũ exprimere. ¶ Cõtra cõclonem dictã. 1. si baptismus a pluribꝰ daf/dicentibꝰ/nos te baptizamus: nõ valet baptismus. arguit ꝑetrus de palude ibidẽ. ¶ Tum q̃ qñ plures vnores poterãt simul nubere vni viro: nõ referebat an quelibet diceret/accipio te in virũ: an nos accipimus te in virũ: ꝑm illud isaie. 4. inuocet nomẽ tuũ sup nos ꝛc. ¶ Tũ q̃ dicẽdo/ baptizamus te/magis exprimit vnitas baptismi: ꝙ vtrocꝫ dicẽtenu ego te baptizo. Apparet esse singulos eorũ baptizare: ac per hoc distinctos duos baptismos cõferre: dicẽdo aũt baptizamus/apparet cõuenire in vnũ baptisma. Et cõfirmat: q̃ sicut de essentia est expssio actus: ita saltẽ de cõgruẽtia est expssio vnitatis vel pluralitatis actꝰ. ¶ Tum q̃ duobꝰ existẽtibꝰ officialibꝰ in solidũ/ꝛ ambobꝰ volentibꝰ ídem facere simul: cõgruẽtius est vt dicãt mãdamus aut ꝓnunciamꝰ q̃ vtquilibet per se dicat/mãdo aut pronũcio. ¶ Tum/q̃ plurale nõ est nisi geminatũ singulare. Idẽ est sensus est dicere/sortes ꝛ plato currũt: ꝛ dicere/sortes currit ꝛ plato currit. Et pari rõne idẽ est in ꝑsona. Et q̃ ꝛba facẽtia efficiũt q̃ significãt: qui equipollẽt in significãdo/equipollẽt etiã in efficiẽdo. ¶ Tenẽtes/ꝓpterea durãdus ꝛ ꝑetrus oppositã cõclonẽ: ꝗuis timor reuerẽtialis ꝑtri cohibeat.

¶ Circa autoris ꝓcessum/dubiũ occurrit de sufficientia. Videt enĩ in sufficienter tractare qõne hãc: nõ discutiendo formas quib' vti possent plures simꝫ baptizãtes vnũ/ nõ discurrit nisi ꝑ formas seu formã ꝑm ritũ romane ecclie. Debuisset. n. discutere eandẽ qõne ꝑm formã qua vtit ecclesia greca: ꝛ determinare/an ꝑm illã formã possent multi simul baptizare vnũ. ¶ Circa scõm modũ cõcessum cõiter quo plures ꝑt simul baptizare vnũ/ s. quolibet baptizãte dicẽte/ego te baptizo/dubium restat quo fieri aut intelligi põt vno agẽtia totalia ꝗ tuis instrãlia eiusdẽ rõnis/ꝓducere efficaciter simul vnũ effectũ nõ in tẽsum aut pfectũ magis ꝗ si ab vno eorũ tm ꝓducerẽt: ꝛ hoc in subiecto capaci pfectionis seu intẽtionis effectꝰ (qualẽ est aia nra) ꝛ de effectu suscipiẽte magis ꝛ min⁹: qualis est gr̃a. Ut' em nõ intelligibile. ¶ Circa principale ꝗstũ/dubiũ adhuc restat/an baptismꝰ de necessitate sacri exigat vnitatẽ ministri. Ex hac em ꝛra nõ habeẽ rñsio simpliciter ꝛ absolute: sed tm habet/q ꝑm vnã formã pñt plures cõferre vnũ baptisma/ꝛ ꝑm aliã formã nõ. Scotꝰ aũt dicit in. 6. di. 4. sen. q. vnitas ministri est ab institutione chri. Durãdus vero asserit oppositũ. Petrus aũt dicit/q̃ vnitas ministri nõ est de substãtia sacri: vt dicunt cõiter oẽs. Ex quibꝰ apparere potest/questionẽ hãc remanere dubiã.

¶ Ad has dubitationes sic rñdendũ est: vt primo dicaẽ ad vltimam: tanq̃ eã ex cuius claritate reliquarũ solutio facilius ꝓcipiet. ¶ Ad euidẽtiam aũt q̃nis vltime/dõm ꝓtio est: quid est hic manifestum/ꝛ quid occultũ. ¶ Duobꝰ igit̃ modis intelligi põt vnitas ministri. Uel q̃ vnitas ministri nõ possit integrari ex pluribꝰ ꝑsonis: ita q̃ nõ possit cõtingere in ministro/q̃ vnus totaliter minister cõfurgat ex multis ptialibus ꝑsonis cõministrãtibꝰ. puta sicut pfectus tractor nauis integratur ex multis simul trahẽtibꝰ: vel sicut pfectus fabricatus integrat ex multis partialibꝰ ministeriis. Et sic in hoc cõiter doctores cõeuniũt/ tenẽdo partẽ negatiuã: scz q̃ vnitas ministri baptismi nõ põt consurgere ex pluribꝰ ꝑsonis ꝓtialiter concurrẽtibus: ꝓpea enim dicũt/q̃ si vnus abluit/ꝛ alter ꝑfert ꝛba: baptismus nullus est: opposituꝫ em eẽt si minister baptismi ex duabꝰ ꝑsonis ptialr cõcurrẽtibꝰ integrari posset. Allio aũt nõ vnitas ministri põt intelligi q̃ exclusionẽ plurium totaliũ ministroũ: puta an baptismus/ita exigat vnũ totalẽ ministrũ q̃ si duo totales ministri simul cõcurrant: baptismus nullus sit. Et in hoc quoꝫ sensu cõueniunt cõiter doctores tenẽtes partẽ negatiuaz/ scz q̃ nõ requirit baptismus talẽ vnitatẽ ministri. ꝓpterea em dicunt q̃ si duo simul ꝑferãt singuli verba/ꝛ ablnant eundẽ: baptismus verus est: q̃ neuter alterius factũ irritat. Hec duo sunt q̃ ꝓo manifestis habẽtur. ¶ Latet aũtan absolute loquẽdo/vnitas ꝛ pluralitas mini stri p accidẽs se habeant vel p se ad sacramẽtũ baptismi. Durandus em tenet q̃ p accidẽs. Autor aũt tenet q̃ p se. Et hoc est verũ. Quod ex eo cuidẽter ꝑz/q̃ manifeste p accidẽs etiã extraneũ cõtingit vnũ baptismũ esse a duobꝰ ministris: nulla em rõ id requirit ex ꝑte ꝓmittat. ¶ Amplius q̃n baptismꝰ est a pluribꝰ ministris: nõ est oino vnus. q̃n sũt tũc due forme numero/due materie ꝛ actiões nũero: ac ꝓ hoc duo baptismi facta actiue: ꝛ solus interioꝛ baptismus ale vnus est. Patet aũt hoc: q̃ sacrm baptismi integrat ex rebus ꝛ verbis a ministro ꝛc. sed in casu ꝓposito sunt duo numero integrata ex rebꝰ ꝛ verbis ꝛc. ergo sunt duo sacra actiue. vnũ ergo numero baptismi sacrm vnum ministrũ exigit. Et hoc et̃ q̃ autoꝛis ꝓtima rõ concludit: ꝙ scz actus multiplicaẽ a multiplicatione agẽtium totaliũ: seu (q̃ idem est) si perfecte ab vnoquoꝫ fiat. ¶ Unde cohibẽda est lingua dicẽtiũ accidere sacrõ vnitatẽ vel pluralitatẽ ministroꝝ: q̃n pluralitas ministroꝝ partialiũ cõiter excludit: pluralitas vero ministroꝝ totaliũ/ pluralitatem numeralẽ exterioris sacramẽti infert: ꝛ omnino ꝙ accidens inuenit ad vnũ numero effectũ sacramẽti. ¶ Mirabile aũt est, non aduertisse ad ꝓpriam vocẽ. Nam si subtiliter perspectuz fuerit: apparebit/q̃ impossibile est vnum ꝛ idẽ sacra mentũ baptismi esse duobus totalibus ministris: ꝗuis ponat vnũ ꝛ eundẽ effectũ esse abvtriusq̃. Quanta enĩ m differentia est inter baptismũ ꝛ eius effectum tanta differẽtia est inter affirmationẽ vnius vel plurium baptismatũ ꝛ vnius vel plurium effectuum baptismi. Et ꝓpterea quum baptismi sacramentũ nõ sit nisi ext erius integratũ ex rebus/ꝛ verbis (puta ex ablutione in aqua ꝛ forma verboꝝ a ministro cũ debita intẽtione) ꝛ hic sint oia exteriora actiue ꝛ passiue duplicata (sunt em duo pfecti ministri cũ duabꝰ intẽtionibus baptizandi/sunt due forme/sunt due ablutiones actiue ꝛ due passiue: vt patet si aspergat̃ qui baptizatur ꝑm diuersas sui partes) hinc iter nihil deest ad pluralitatẽ totalẽ: nisi pluralitas baptizati. Cuius vnitas vnitatẽ effectui baptismi dare põt: pluralitatẽ aũt exteriozis sacramẽti non tollit. Notanter autem dixi pluralitatem totalem: q̃ qui baptizat/ꝛ ꝑm partẽ ablnat; ipsum tamẽ suppositũ est q̃ dño primo ablnit: baptizat em hic homo et non caput eius. Ac ꝓ hoc licet ꝑm exteriores partes sint due ablutiones passiue: ꝑm tñ subiectũ q̃ ablnit: nõ est nisi vna ablutio passiua: q̃ nõ est nisi vnus ablutus. Et ꝓpterea dicit: q̃ non est nisi vnus baptismus passiue in eo qui baptizat̃ a duobꝰ modo dicto. Ex quibus omnibus habetur q̃ vnitas per se baptismi vnitatẽ exigit ministri perfecti. ¶ Sed qua rõne aut̃ houitate cõgẽte: vnitas ministri excludit pluralitatẽ partialiũ cõministrantiũ: videndũ restat. Autho: siquidem ex duobꝰ capitibus conat̃ hoc mõstrare: scz ex parte forme (vt patet in scda rõne) ꝛ ex parte vnitatis ꝓncipalis agẽtis: scz christi: vt patet in tertia rõne. Autho: itas vero duplr inducit: altera ex decretis di. 23. ca. quoũdam. Ubi oꝛdo sacer datus ab epo operãte ꝛ ꝓsbytero legẽte: irritat. Altera ex euãgelio: eo ꝙ dñs baptizãti cõmisit innocationẽ trinitatis. In oppositã aũt pte afferẽ ratio. q̃ oẽs fumus vnũ cozpus in chro: singuli aũt alter alterius mẽbra: ac ꝙ hoc multi ptialiter cõcurrẽtes: cõcurrũt vt vnũ: imo cõcurrũt vt multa instrumẽta vnius. s. chri. Et hoc ꝓpue hz locũ in ꝓpositio: vbi cõstat q̃ chro est qui baptizat: ꝛ hõ nisi ministerialr vt pri infrm cõcurrit. ¶ Et cõfirmat: q̃ si chro vtitur totaliter ministris ad vnũ baptismã cõtra oẽm rõnẽ: multo magis credẽdũ est q̃ vtit pluribus ministris partialibus ad vnũ baptismũ necitatis: aut rõne ita exigẽte. ¶ Sufficiãtia ꝛ euãgelij autoritas: q̃n dñs dixit pluraliter baptizãtes eos. institutis q̃ pluralẽ numerũ: plures posse simꝫ baptizare. ¶ Nec deest autoritas aplorũ: q̃n de petro ꝛ ioãne legit: ꝙ imponẽbat manꝰ suprillos: ꝛ accipiebãt spm̃scm. eadẽ em rõne qua plures simꝫ cõferebant sacrm cõfirmatiois: partialr. ꝓcludubio cõcurrẽtes (q̃ nihil inducãtatẽ aũt ex decretis: 81 ꝓ/ꝙ ibi nõ irritat ordo suscepꝰ. Imo potius insinuat opp'm: dũ 81/gradũ sacerdotij vel leuitici ordinis quẽ quis se adepti sunt/amittãt. ¶ Dicit 2o/dato ꝙ irritet: ꝙ duobꝰ comissis in illa ordinatione errouibꝰ ibi recitatis: scz ꝙ eꝑs imponebat manꝰ ꝛ alius benedictionẽ dabat seu legebat: ꝛ ꝙ istoũ duoũ vnꝰ erat epꝰ ꝛ alter ꝓsbyter) ista nõ explicat ꝑ cã dãnationis magis ꝑm errorẽ ꝑm. Deberet em minister ordinis sacri si ex duabꝰ integrarẽt ꝑsonis cõsurgere ex duobꝰ epis: ꝛ nõ ex epo ꝛ ꝓsbytero: q̃m soli epo cõuenit sacrũ ordinẽ cõferre. ¶ Ad anctẽ ꝺo er euãgelio/81 ꝙ ex dñi verbis nõ hẽ inuocationẽ trinitatis ꝓferri debere ab ablnẽte: ſz ꝙ ablnens ablnat in noie ꝑis ꝛ filij ꝛ spũsci/ꝓbatis a se vel a socio. Propter qõ signanter dixit in plurali baptizãte in noie ꝑris ꝛ filij ꝛ spũsci: ex eo em ꝙ nõ exprimit ꝓbatis a se/sufficit ꝙ ꝑcrank sup ablutiõe: modo saluet ꝛitas forꝝ: vt in rñsione ad vltimũ explicabit. ¶ Scito tñ/q̃ ad supra allatas dubitatiões rñdebit tenẽdo cõem viã de vnitate ministri. ¶ Ad primũ ergo dubiũ ex durãdo/81 ꝙ rõ antoꝛis pa/tacẽ multiplicaẽ a multiplicatione agẽtis pfecti: est ꝛba ꝛ solida ꝙ se loquẽdo. Impossibile est. n. a pluribꝰ pfectis agẽtibꝰ eiusdẽ rõnis/nõ ꝓuenire diuersos actꝰ: intñ ꝙ infra limites nãlis rõnis loquẽdo/si duo talia agẽtia eque appꝛoximarent eidẽ oino patiẽti: nulla oino inferret ꝑ se passiõ: q̃ multiplicarenk duo simul ꝺictoria. ¶ Instãtia aũt pua ꝺi de agẽtibꝰ volũtarijs/seipsam interimit ponẽdo neutrũ eoꝝ concurrere vt agẽs pfectũ. Paria em sunt quo ad ꝓpositũ/esse agẽtia imperfecta seu ptialia: ꝛ cõcurrere vt agẽtia partialia. ¶ Ad obiectionẽ vero ꝺ idẽ/ex eo ꝙ duo sacerdotes eandẽ pñt hostiã cõsecrare/ꝛ ꝙ in tali casu essent due cõsecratiões ꝛtũ in re est. sicut ẽt q̃n duo ꝑcerunt vnũ baptisterũ: vterꝫ quantũ in se est/cõferret diuersum baptisma: sed ꝑ accidẽs (scz vnitatẽ hostie seu hois qui baptizat̃) vnũ fit sacramẽtum/ꝓpter excellentiam ꝓncꝑalis agẽtis/scz chri: qui solus põt duobꝰ totalibꝰ instrumẽtis einsdẽ rõnis simul vti vt vno. Thabes ergo ex ꝓtima auctoꝛitate rõnẽ/plures vt totales ministros/nõ posse simꝫ vnũ omnino baptismũ cõferre. ¶ Ad obiecta cõtra scbam rõnẽ de mutatione forme rñdet/ꝙ esset ibi mutatio forme cõtra substantialia. ¶ Et ad impugnationẽ huius/81 ꝙ ly expssio ministri nõ sit de necessitate forme: est tñ de necessitate formẽ/ꝙ si exprimit minister ex primatur sine cõtrarietate ad veritatẽ sacramẽti. Et hoc ꝙ illã vnum salem regulã in formis sacrorum nihil debet poni cõtrariũ. Pluralitas aũt ministri ꝺ iatẽ vnitatẽ requisite ad vnitatẽ ministri: ꝛ ꝓpea si exprimat talis pluralitas expsse in forma/tollit ꝑfectẽ sacramẽti. Falsa est ergo illa cõditionalis: si expssio ministri nõ est de necitate: pluralitas ministri explicata ꝙ accẽs se hz, hz. n. se ẽue. ¶ Et quũ subiũgit: q̃ nos te baptizamꝰ/resoluit̃ istas/ego baptizo/ꝛ iste baptizat/rñdet/ ꝙ hoc põt dupl'r accipi. Primo vt sĉba exponẽs accidẽtaliꝰ itẽdat: ac si diceret: ego baptizo/ꝛ iste currit. Alomõ vt ꝙ se intẽdat/tãꝫ dicẽs ꝙ ambo simul ministrãm⁹ sacrm baptismi. Et si in primo sensu accipiat̃/idẽ ꝑ iudiciũ de hac forma/ꝛ de forma in q̃ ponit aliq̃d imperti nẽs: puta ſics diceret: ego te baptizo/ꝛ oẽs astãtes ad hoc cõsentiũt/ in nole patris ꝛ filij ꝛ spũsci. ¶ Et ſẽus ſtetz videat extraneꝰ in ꝓposito tñ pot set accidere/duobus ex cõdicto volẽtibus simul vnũ baptizare ꝛ vtroꝫ alterũ volẽte reuereri/ꝙ hoc q̃s vterꝫ alteri⁹ memi nit/ad hmõi em reuerẽtia exprimẽdaz videret eis ꝙ deberet vterꝫ vti numero plurali. Sed infra ꝓpriũ sensum ſtãdo exprimitur per has duas eponẽtes pluralitas ꝟua vnitati ministri: ꝛ ꝓpterea ã be final destruãt veritatẽ prime. Significãt em/ꝙ duo sit/ꝛ nõ ꝙ vnꝰ baptizet: duos ait simul esse vnũ sacri ministrũ/supponit impossibile/ꝛ cõtrariari veritati ministri. ¶ Ad argumẽta durãdi ꝑ tertia rõnẽ (scz q̃ minister exprimit vt ꝑ ses) rñdendo/81 ad vtrãq; ꝑtẽ dñsuncti ae/ꝙ vtraq; fane itel: octa est vera. Ad baptismũ em vnũ oino/secundũ ꝛ formã) exigit vnitas ministri ꝑm rẽ. Nec oppositũ dixit author: q̃n duobꝰ simul baptizãtibus/vtroꝫ totũ dicẽte ꝛ facẽte nõ est baptismꝰ vnꝰ ꝑm formã/ꝛ ꝑm effectũ. Qnẽ ẽt nõ ꝟet/nisi potestas christ supplet/vtẽs duobꝰ totalibꝰ instris vt vno: quẽadmodũ pus dictũ ẽ. ¶ Al tera quoqꝫ ꝓs disiunctiue vera est negatiue: opꝫ em exprimi ministrũ vt vnũ ad hũc sensum/hoc est nõ exprimi vt plures: q̃ ꝓpias ministri expssa/ꝛtiaz veritati ministri. ¶ Uñ ad primã obionẽ de nõ necessaria expssione ministri/ita ꝓ rñsio. ¶ Ad scdaz aũt de cõgruẽtia ad princi pale agẽs/rñdet/ꝙ rõ de vnitate ministri ꝓ vnitatẽ christi in ira alla ta/nõ vt necessaria ꝛ vt ꝓbabilis inducta est: vt ꝛba ire sonãt. Rõnabilis aũt est ꝙ gruẽtia ministri ad chrm magis ꝗ ad trinitatẽ ꝓtenaz qz in euãgelio inuenim⁹ attribuitũ baptisma tãꝫ baptizãti/nõ trinitati/ſz chro de q̃ scriptũ est Jo. 1. hic est q̃ baptizat in spũscto. Minister aũt baptizãtis ꝓsonã iduere se fatẽt: dicẽdo: ego te baptizo. ¶ Ad ter tiã aũt ex ꝙ ꝓpter ea in ꝓpositõ ꝓsbyter ꝛ minister ꝑferãt ꝛba ad trinitatẽ ꝓtenaz ꝛ ꝓ

Universidad de Deusto Biblioteca

Circa duos primos articulos hoc solū nō irrationabiliter occurrit dicendū q̄ in casu necessitatis ad salutē pueroū sufficere vī baptismus in voto parētum: scilicet cū aliq̄ exterioꝛi signo. ¶ Moueos autē ad hoc: pio ex auctoritate grego. dicentis apud magīm sen. in pria dis. 4. ꝛ de cōse. dist. 4. Quod apud nos ꝛꝛ aqua baptismi: hoc egit apud vbꝛ teres vel p paruulis sola fides: vel p maioꝛibus virtus sacrificij: ꝛ vel pro his qui ex abrahe stirpe prodierūt: mysterium circūcisionis. ¶ Hinc enim arguo. Fides sola veteꝛum nō fuit maioꝛis virtutis apud veteres q̄ apud nos: ac per hoc nō plus potuit necessitatis vigente articulo ſ̄ venire tūc q̄ nūc: sed nunc deficiente paruulo: p̄prio salutis auxilio: parentum fides pro paruulo sola sufficiebat: ergo nūc quando paruulo deest p̄prium salutis remedium q̄ est baptisma: sola parētis fides paruulō deo oferens sufficit ad salutē paruuli. ¶ Nec obstat si dicatur: q̄ apud veteres fides parētis erat p̄prium remediū paruuloꝛ: nunc aūt adueniēte christo in carnē: ipsi tutuꝛ est sensibile sacrām in p̄prio paruuloꝛ remediū hoc inquam non obstat: q̄n duoꝛ existentibus (scz fide ꝛ fides sacramēto) operāti apud veteres fideiadiuncta nostro tpe fides sacrām sub rōne possibilis intelligimus nō vt fidei virtutem solnat: sed ad implendū ꝛ ꝓpteres q̄ impossibilitas sacramētū fidei excludit: virtuti fidei locum relinquit. Et sic parumper vt baptismo fluminis vigente parētis suscepto/ saluari: si impossibile esset ipsum baptizari aqua. Debet aūt in tali casu parens signo crucis infantem cū innocatione trinitatis munire: sicq̄ deo offerre moriētē in nomine patris ꝛ filij ꝛ spiritus sancti. ¶ Et cōfirmat hoc ex sancto paruulorū tpe circūcisionis: ante octauum diem mortem habeat originale peccatū: nō videt q̄ possit illud transfundere in prolem. Ergo filij baptizatoꝝ non videntur esse baptizandi.

¶ Preterea. Baptismus datur ad hoc: q̄ aliquis per gratiam a peccato mūdet. Sed hoc cōsequunt illi qui sunt sanctificati in vtero: sine baptismo. Ergo nō tenētur ad suscipiendum baptismum.

Sed cōtra Est. q̄ dr Joā. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ spūsctō. nō pōt introire in regnū dei. ¶ Et in li. de ecclesiasticis dogmatib⁹ dr. Baptizatis tantum, iter salutis esse credimus.

Rñdeo Dōm. q̄ ad illud hoies tenētur sine quo salutem cōsequi non possunt. Manifestū est autem. q̄ nullus potest salutē cōsequi, nisi p christum. vnde ꝛ apostolus dicit ro. 5. sicut p vnius delictum in omnes hoies in cōdemnationē. sic ꝛ per vnius iustitiaz. in oēs hoies in iustificationē vite. Ad hoc aūt dat baptismus. vt aliquis p ipsum regīatus. incoꝛporet chō. factus mēbrum ipsius. vī dr gal. 3. quicūq̄ in chō baptizati estis. chm induistis. Cū manifestum est. q̄ oēs ad baptismum tenentur, ꝛ sine eo non potest esse salus hominibus.

Ad pmū Ergo dōm. q̄ nunq̄ homines potuerūt salvari etiam ante chīi aduentū. nisi fierēt membra chīi: q̄ vt dicit act. 4. nō est aliud nomen datum hoibus. in quo oporteat nos saluos fieri. Sed ante aduentū chīi. hoies chō incoꝛporabant per fidē futuri aduentus: cuius fidei signaculū. erat circuncisio: vt apls dicit ro. 4. Ante vero ꝙ circūcisio instituereꝛ fo. la fide (vt gre. dicit) cū sacrificioꝝ oblatione quibus suam fidē antiqui patres cōfiteban tur. hoies xp̄o incoꝛporabant. ſ. Post aduentum etiā chīi. hoies p fidē chō incoꝛporantur: ſm illud ephe. 3. habitare chm p fidē in cordibus vestris. Sed alio signo manifestat fides rei iam p̄tis q̄ demonstraret q̄ erat futura: sicut etiā alijs vet. bis signatur p̄ns. preteritum. ꝛ futurū. Et ideo licet ipsum sacrāmētum baptismi. nō semp fuerit necessarium ad salutē: fides tn. cuius baptismus sacrāmētum est. semp necessaria fuit. ¶ Ad secūdum dōm. q̄ (sicut in scā parte dictū est) illi qui baptizant. renouant p baptismū ſm spm. corpus tn remanet sub vetustati peti: ſm illud ro. 8. corpus quidē mortuum est propter peccatū. spiritus vero viuit. ꝓpter iustificationē. n. Unde ꝛ aug. ꝓbat in li. cōtra iulianum. q̄ nō baptizat in hoie. quicquid in eo est. Manifestū est aūt. q̄ homo nō gnat generatione carnali. ſm spiritū. sed ſm carnem. Et ideo filij baptizatoꝝ. cum peccato originali nascūtur. vnde indiget baptizari. ¶ Ad tertium dōm. q̄ illi qui sunt sanctificati in vtero cōsequuntur quidē gratiā emūdantē a peccato originali: nō tn ex hoc ipso cōsequuntur characterem. quo christo cōfigurentur. Et propter hoc si aliqui nūc sanctificarentur in vtero. necesse esset eos baptizari. vt per susceptionem characteris. aliis membris chīsti conformarentur.

¶ Utrū sine baptismo aliquis possit saluari.

¶ Articulus secundus.

Ad scōm Sic ꝓcedit. Videtur q̄ sine baptismo nullus possit saluari. Dicit. n. dōs Jo. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ꝛ spūsco nō pōt introire in regnū dei. Sed illi soli saluantur. qui regnū dei intrant. Ergo nullus pōt saluari sine baptismo. quo aliqs regīatur ex aqua ꝛ spūsancto. ¶ Preterea. In li. de ecclesiasticis dogmatib⁹ dicit. Nullū cathecuminum. cuius in bonis operib⁹ defuncti. vitam eternā habere credimus. excepto martyrio. vbi totū sacrāmētū baptismi complet. Sed si aliquis sine baptismo posset saluari. maxime hoc haberet locū in cathecuminis bona opera habentib⁹ qui videtur habere fidem ꝙ dilectionē operantē. Videt ergo q̄ sine baptismo nullus possit saluari. ¶ Ꝫ. Sicut supra dictū est. sacramentū baptismi est de necessitate salutis. Necessariū aūt est. sine quo nō pōt aliq̄d eē: vt dr ſ. met. Ergo vī q̄ sine baptismo null⁹ possit consequi salutem.

Sed cōtra Est. q̄ Aug. dicit sup Leuiticū. inuitibile sanctificationē. quibus dā affuisse ꝛ ꝓfuisse sine visibilibus sacrāmētis: visibile vero sanctificationem (que fit sacrāmēto visibili) sine inuisibili posse adesse. sed non posse prodesse. Cum igitur sacramentū baptismi ad visibilem sanctificationē ꝓtineat. videt ꝙ sine sacrāmēto baptismi. aliquis possit salutē consequi per inuisibilem sanctificationem.

Rñdeo Dōm. q̄ sacrm baptismi dupl̄ potest aliqui deesse. Uno modo ꝛ ꝛ voto. q̄ cōtingit illis. qui nec baptizantur. nec baptizari volūt: q̄ manifeste ad cōtemptū sacrī ptinet. ꝙtum ad illos. qui hūtsmodi liberi arbitrij. Et ideo ht quib⁹ hoc modo deest baptismus. salutē consequi non ꝓsūt: q̄ nec sacrāmēto nec mētāliter chō incoꝛporātur. per quē solū est salus. ſ. Alio mō ꝓt sacrm baptismi aliqui deesse re. sed nō voto: sicut cū aliquis baptizari desiderat. ſ. z aliquo casu ꝓuenitur morte. anteq̄ baptismū suscipiat. Et talis sine baptismo actuali. salutem cōsequi pōt. ꝓpter desideriū baptismi. q̄ ꝓcedit ex fide ꝙ dilectionē operantē: ꝙ quam deus intuitus hoiem sanctificat: cui⁹ potētia sacris visibilib⁹ nō alligat. Un amb. dicit de valētiniano. qui cathecumin⁹ mortuus fuit. quem regeneraturus erā amisit. veritatemē ille gratiam quam poposcit. non amisit.

Ad pmū Ergo dōm. q̄ sicut dicit. 1. reg. 16. hoies videt que patet. dñs aūt intuet cor. Ille aūt qui desiderat peribaptismū regenerari ex aqua ꝛ spūsancto. corde quidē regenerat⁹ est. ſz nō corpore: sicut ꝛ apl's dicit ro. 2. q̄ circūcisio cordis est in spiritu. nō in litera. cuius laus non ex hominibus. sed ex deo est. ¶ Ad scōm dōm q̄ nullus ꝙnit ad vitā eternā. nisi absolutus ab omni culpa ꝛ reatu pene. Que quidē vniuersalis absolutio fit in perceptione baptismi ꝛ in martyrio: ꝓpter q̄ dicit ꝙ in martyrio. omnia sacra baptismi complent. ſ. cōtū ad plenā liberationē a culpa ꝛ pena. Siquis ergo cathecuminus sit habēs desideriū baptismi (qz aliter in bonis operibus non moreretur. que nō possunt esse sine fide ꝛ dilectionem operante) talis decedens nō statim peruenit ad vitā eternā. sed patietur penam ꝓ peccatis preteritis: ipse tamē saluus erit sic quasi per ignē: vt dicit. 1. Cor. 3. ¶ Ad tertium dōm. q̄ ꝓ tanto dicit sacrm baptismi esse de necessitate salutis. quia non potest esse hominis salus. nisi salutem in voluntate habeat: que apud deum reputat ꝓ facto.

¶ Utrum baptismus sit differendus. Artī. 3.

Ad tertiū Sic ꝓcedit. Videtur q̄ baptismus sit differēdus. Dicit enim leo papa. Duo tpa. i. pascha ꝛ pentecoste ad baptizandum a romano pontifice legitime prefixa fuut: vnde dilectionem vestram monemus. vt nullos alios dies huic observationi misceatis. Uidetur ergo q̄ oporteat non statim aliquem baptizari sed vsq̄ ad predicta tempora baptismū differri. ¶ Ꝫ. In cōcilio agathensi legit. Judei quoꝝ perfidia frequenter ad vomitum redit. si ad leges catholicas venire voluerint octo menses inter cathecuminos ecclesie limē introeant: ꝛ si pura fide venire nescantur. tunc demū baptismi gratiam mereant. Non ergo statim sunt homines baptizandi. sed vsq̄ ad certū tempus est differendum baptisma. ¶ Preterea. Sicut dicitur Isa. 27. iste est omnis fructus vt auferatur peccatū. Sed magis videt auferri peccatum vel etiam diminui. si baptismus diu differat. primo quidem. q̄ peccantes post baptismū. grauius peccant: ſm illud hebr. 10. quanto magis putatis deteriora mereri supplicia. qui sanguinē testamenti pollutū duxerit. in quo sanctificatus est. ſ. per baptismum. scō. q̄ baptismus tollit peccata preterita. non aūt futura: vnde quanto magis baptismus differt. tanto plura peccata tollit. Uidetur ergo q̄ baptismus debeat diu differri.

Sed ꝓtra Est. q̄ dicit eccle. 5. non tardes conuerti ad dñm. ꝛ ne differas de die in diem. Sed ꝓfecta cōuersio ad deum. est eoꝝ qui regenerantur in christo p baptismum. Non ergo debet baptismus differri de die in diem.

Rñdeo Dōm. q̄ circa hoc distinguendū est. vtrū sint baptizandi. non est differendus baptisma. ꝓto q̄dē q̄ non expectatur in eis maioꝛ instructio. aut etiam plenioꝛ cōuersio. scō ꝓpter periculum mortis: q̄ non potest eis alio remedio subueniri. nisi per sacramentū baptismi. Adultis vero subueniri pōt per solum baptismi desideriū: vt supra dictū est. ¶ Et ideo adultis nō statim cū conuertunt. est sacramētū baptismi conferendum: sed opꝛ differre vsq̄ ad aliquod certū tempus. ſ. Primo q̄dē propter cautelam ecclesie: ne decipiat. sacramentū ficte accedentibus confe rens: ſm illud. 1. Joā. 4. nolite omni spiritui credere: sed probate spiritus si ex deo sint. Que quidē probatio sumitur de accedentibus ad baptismū. qū per aliquod spatium eoꝝ fides ꝛ mores examinātur. ſ. Scō. hoc est necessariū. ad vtilitatē eoꝝ qui baptizantur: q̄ aliquo temporis spatio indigent. ad hoc ꝙ plene in struantur de fide. ꝛ exercitentur in his que pertinēt ad vitā christianam. ſ. Tertio hoc est necessariū ad quandā reuerentiā sacramētiꝝ in solēnitatibus ꝓcipuis. ſ. pasche ꝛ pentecostes. hoies ad baptismū admittunt: ꝛ ita deuotius sacramentum suscipiunt. ¶ Hec tn dilatio est ꝓtermittēda duplici rōne. ſ. Primo quidē qn illi qui sunt baptizandi apparēt pēfecte instructi in fide. ꝛ ad baptismum idonei. sicut philippus statim baptizauit eunuchuꝝ (vt habet act. 8.) ꝛ petrus cornelium. ꝛ eos qui cū eo erant: vt habetur act. 10. ſ. Scō. ꝓpter infirmitatē aut aliquod periculū mortis. Unde leo papa dicit. Illi qui necessitate mortis. egritudinis. obsidionis. persecutiōis. ꝛ naufragij vrgentur. omni tempore debent baptizari. Si tamen aliquis morte preueniatur. articulo necessitatis sacramentū excludente. dum expectat tempus ab ecclesia institutum. saluatur licet per ignem: vt supra dictū est. ¶ Nec cat autem si vltra tempus institutum ab ecclesia. differat accipere baptismum: nisi ex causa necessaria ꝛ licentia prelatoꝝ ecclesie. Sed tamen ꝛ hoc peccatum cum alijs deleri potest per succedentē cōtritionem: que supplet vicē baptismi: vt supra dictum est.

Ad pmū Ergo dōm. q̄ illud mādatū leonis pape de observandis duobus tpibus in baptismo. intelligendū est de adultis. exceptō tn periculo mortis. qō semp in pueris est timēdū: vt dictū est. ¶ Ad secūdū dicendū. q̄ illud de pueris est timēdū. vt dictū est. ¶ Ad secūdū dicendū. q̄ illud de mdeis. est institutū ad euacuandā eoꝝ cautelā: ne simpliciū fidē eoꝝ impāt. si nō fuerint plene cōuersi. Et tn vt ibidē subditur: si intra tēpus prescriptum. aliq̄ periculum infirmitatis incurrerint. debēt baptizari. ¶ Ad tertiū dicēdū. q̄ baptismus per gratiā quā cōfert. nō solū remouet peccata ꝓterita: sed etiā impedit peccata futura ne fiāt. Hoc aūt precipue desiderandū est. vt hoies non peccent. scōdo aūt. vt leuius peccēt. vel etiā vt eoꝝ pcā mundētur. Scōm illud. 1. Jo. 2. filioli mei hec scribo vobis. vt nō peccetis: sed ꝛ siqs peccauerit. aduocatū hēmus apud pfem Jesum christū iustū. ꝛ ipse est ꝓpitiatio ꝓ peccatis nostris.

¶ Utrū peccatores sint baptizandi. Artī. 4.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Uī q̄ peccatores sint baptizādi. Dicit enī zach. 13. in die illa erit fons patēs domui dauid. ꝛ habitātibus hierusalem. in ablutionem peccatoris ꝛ mēstruate. Quod quidem intelligit de fonte baptismali. Ergo videt q̄ sacramentū baptismi sit etiā peccatoib⁹ exhibēdū. ¶ Ꝫ. Dñs dicit matth. 9. nō est opus valētibus medicus. sed male habētibus. Male aūt hītes sunt peccatores. Cū igit spiritualis medici. ſ. christi. medicina sit baptismus. videt ꝙ peccatoib⁹ sit sacrāmētum baptismi exhibendū. ¶ Ꝫ. Nullū subsidiuz debet peccatoib⁹ subtrahi. Sed peccatores baptizati. ex ipso charactere baptismali spiritualiter adiuuant. cuz sit quedā dispōsitio ad gratiā. Ergo videtur q̄ sacramentū baptismi sit peccatoribus exhibendum.

Sed contra Est. q̄ aug. dicit. q̄ creauit te sine te. non iustificabit te sine te. Sed peccator: cum habeat voluntatem non dispositam non cooperatur deo. Ergo frustra adhiberetur sibi baptismus ad iustificationem.

Rñdeo Dicendum. quod aliquis potest dici peccator dupliciter. Uno modo propter maculam ꝛ reatum ꝓterituz. Et sic peccatoribus est sacramētū baptismi conferendum: q̄ est ad hoc ſpālter institutū. vt per ipsum peccatoum sordes mundentur: secundum illud ephe. 5. mundans eam sc̄z ecclesiam: la uacro aque in verbo vite. ſ. Alio modo potest dici aliquis peccator ex voluntate peccādi ꝛ ꝓpositō perſistendi in peccato. Et sic peccatoribus non est sacramentum baptismi conferendum: primo quidem. quia per baptismum homines Christo incoꝛporantur: ſm illud gal. 3. quicunq̄ in Christo baptizati estis. Christum induistis. Quanduī autez aliquis habet voluntatem peccandi. non potest esse Christo conunctus: ſm illud. 2. cor. 6. que participatio iustitie cum iniquitate? Unde ꝛ aug. dicit in li. de penitentia. q̄ nullus sue voluntatis arbiter constitutus. pōt nouam vitam inchoare. nisi eum veteris vite peniteat. ſ. Secundo. quia in operibus Christi et ecclesie nihil debet fieri frustra. Frustra autem est. quod non pertingit ad finem ad quem est ordinatum. Nullus autē habens voluntatem peccandi. simul potest a peccato mundari. ad quod ordinatur baptismus: quia hoc esset ponere contradicto ria esse simul. ſ. Tertio. quia in sacramentalibus signis non debet esse aliqua fallitas. Est autem signum falsum: cui res significata non respondet. Ex hoc autem. q̄ aliquis lauandum se prebet per baptismum: significatur q̄ se dispōnat ad interioꝛem ablutionem. Quod non contingit de eo: qui habet propositum perſistendi in peccato. Unde manifestum est. q̄ talibus sacramentum baptismi non est conferendum.

Ad pmū Ergo dōm. q̄ illud verbum est intelligendum de peccatoribus qui habent voluntatem recedendi a peccato. ¶ Ad scōm dicendū. q̄ spiritualis medicus. ſ. Chīs: opat dupliciter. Uno modo interius per seipsum: et sic preparat voluntatem hominis: vt bonum velit. ꝛ malum odiat. Alio modo operatur per ministros. exterius adhibendo sacramenta: et sic operatur perficiendo exterius. id quod est interius inchoatum. Et ideo sacramentum baptismi non est exhibendū. nisi ei in quo interioris conuersionis aliquod signum apparet: sicut nec medicina corporalis adhibetur infirmo. nisi in eo aliquis motus vitalis nature appareat. ¶ Ad tertium dicendum. quod baptismus est ſi-

12. q. 113 ar. 3. ad 1m.
Et. 4. d. 4. q. 6. 3. ar. 3. q. 2. co. 2. ꝛ ad 3m.
Et. 4. 5 c. 72. co. 2.
Et quo. 3. art. 4.
Et Joā. 6. lec. 7. co. 1.
Ad 4. q. 2. ar. 1. q. 1. ad quin.
4. dist. 4. q. 2. ar. 1. q. 1. ad 4m.
Et. 4. d. 17. q. 3. ā. 1. q. 1. ad 1m.

Universidad de Deusto
Biblioteca

deisacrm. Fides aũt infomis nõ sufficit ad salutem. nec ipsa est fundamentũ: sed sola fides formata. que per dilectionem operatur: vt aug. dicit in lib. de fide ⁊ operibus. Unde nec sacrm baptismi salutẽ cõferre põt cũ voluntate peccandi: que fides forma excludit. Non est autem per impressionem characteris baptismalis aliquis disponend⁹ ad gratiam. quanditu in eo apparet voluntas peccandi: quia deus neminem ad virtutem cõpellit: sicut dama. dicit.

¶Utrum peccatoribus baptizatis sint imponenda opera satisfactoria. Artic. 5.

Ad quintũ Sic proceditur. Uidet ⁊ peccatoribus baptizatis sint opera satisfactoria imponẽda. Hoc enim ad iustitiam dei pertinere videtur: vt pro quolibet peccato aliquis puniatur: secundum illud eccle. vlti. cũcta que fiunt: adducet deus in iudicium. Sz opera satisfactoria imponuntur peccatorib⁹ in penam preteritorum peccatorum. Ergo vt detur ⁊ peccatoribus baptizatis sint opera satisfactoria imponenda. ¶Ꝑ. Per opera satisfactoria exercitantur peccatores de nouo conuersi ad iustitiam: ⁊ subtrahuntur occasiones peccãdi: nam satisfacere est peccatorum causas excidere: et peccatis aditum nõ indulgere. Sed hoc maxime est necessarium nuper baptizatis. Ergo videtur ⁊ baptizatis sint opera satisfactoria iniungenda.

¶Ꝑ. Non minus debitum est: vt homo deo satisfaciat q̃m proximo. Sed nuper baptizatis iniungendum est: vt satisfaciant. primis si eos leserint. Ergo etiam est eis iniungendum vt deo satisfaciant per opera penitẽtie.

Sed ꝯtra Est. ⁊ ambro. super illud rom. xj. sine penitentia sunt dona ⁊ vocatio dei. dicit. Gratia data in baptismo non requirit gemitũ neq; planctum. vel etiam opus aliquod: sed solam fidem. ⁊ omnia gratis condonat.

Rñdeo Dicendum. ⁊ sicut apostolus dicit rom. vj. quicũq; baptizati sumus in nomine Jesu: in morte ipsius baptizati sumus: consepulti enim sumus ei per baptismum in mortem ita scilicet ⁊ homo per baptismum incorporatur ipsi morti christi. Manifestum est autem ex supradictis. quod mors Christi satisfactoria fuit sufficienter pro peccatis: non solum nostris. sed etiam totius mundi: vt dicitur prime Joan. 2. Et⁹ deo ei qui baptizatur: pro quibuscunq; peccatis non est aliqua satisfactio iungenda: hoc enim esset iniuriã facere passioni ⁊ morti Christi: quasi ipsa non esset sufficiens ad plenariã satisfactionem pro peccatis baptizatorum.

Ad primũ Ergo dicendum. ⁊ sicut aug. dicit in lib. de baptismo parulorum. ad hoc baptismus valet: vt baptizati christo incorporentur: vt membra eius. Unde ipsa pena Christi fuit satisfactoria pro peccatis baptizatorum: sicut et pena vnius membri potest esse satisfactoria pro peccato alterius membri. Unde isa. 53. dicit. vere langores nostros ipse tulit: ⁊ dolores nostros ipse portauit. ¶Ad secundum dicendum. ⁊ nuper baptizati: exercitandi sunt ad iustitiam. nõ per opera penalia. sed ⁊ opera facilia: vt quasi quodam lacte facilius exercitu. promoueantur ad perfectiora: vt glos. dicit super illud psal. sicut ablactatus super matre sua. Unde ⁊ dominus discipulos suos de nouo conuersos: a teimulo excusauit: vt patet matth. 9. Et hoc est quod dicitur prime pe. 2. sicut modo geniti infantes. lac concupiscite. vt in eo crescatis in salutem. ¶Ad tertiũ dicendũ. ⁊ restituere male ablata proximis ⁊ satisfacere eis de iniurijs illatis est cessare a peccando: quia hoc ipsum quod est detinere aliena. ⁊ proximum Iesum non placare. est peccatum. Et ideo peccatoribus baptizatis iniungendum est ⁊ satisfaciant proximis: sicut ⁊ desistant a peccato: non est autem eis iniũgendum. ꝓ pro peccatis preteritis aliquam penam patiantur.

¶Utrum peccatores ad baptismum accedentes. teneantur sua peccata confiteri. 3. dist. 19. a. 1. q. 2. ad. 4. Et. 4. 7 c. 5. Etro. 21 l. 4. col. 4. c. 5. Articulus. 6.

Ad sertũ Sic proceditur. Uidetur ⁊ peccatores ad baptismum accedentes. teneantur sua peccata confiteri. Dicitur enim mat. 3. ⁊ baptizabantur multi a Joanne in iordane confitentes peccata sua. Sed baptismus christi est perfectior quam baptismus Joannis. Ergo videtur ⁊ multomagis illi qui sunt baptizandi baptismo Christi: debeant sua peccata confiteri. ¶Preterea. Prouer. 28. dicitur. qui abscondit scelera sua. non dirigetur: qui autem confessus fuerit: ⁊ reliquerit ea. misericordiam consequetur. Ergo baptizandi debent sua peccata confiteri. ¶Preterea. Penitentia requiritur ante baptismum: secundum illud act. 2. agite penitentiam: ⁊ baptizetur vnusquisq; vestrum. Sed confessio est pars penitentie. Ergo videtur quod confessio peccatorum requiratur ante baptismum.

Sed ꝯtra Est. quod confessio peccatorum debet esse cum fletu: dicit enim aug. in lib. de penitentia: omnis ista varietas consideranda est ⁊ deflenda. Sed sicut Ambro. dicit. gratia dei in baptismo: non requirit gemitũ neq; planctum. Ergo a baptizandis non est requirenda confessio peccatorum.

Rñdeo Dicendum. ⁊ duplex est peccatorũ confessio. Una quidem interior. que fit deo. Et talis confessio peccatorum requiritur ante baptismum: vt. s. homo sua peccata recogitans. de eis doleat. Non enim potest inchoare nouam vitam nisi peniteat eum veteris vite: vt dicit aug. in lib. de penitentia. Alia vero est confessio peccatorum exterior. que fit sacerdoti. ⁊ Et talis confessio non requiritur ante baptismum. Primo quidem: quia talis confessio cum respiciat personam ministri: pertinet ad penitentie sacramentũ. quod non requiritur ante baptismum: quia est tanua omnium sacramentorum. ⁊ Secundo quia confessio exterior. que fit sacerdoti: ordinatur ad hoc ⁊ sacerdos consitentem absoluat a peccatis. et liget ad opera satisfactoria: que baptizatis non sunt imponenda: vt supra dictum est. Nec etiam baptizati indigent remissione peccatorum per claues ecclesie: quibus omnia remittuntur per baptismum. ⁊ Tertio quia ipsa particularis confessio homini facta. est penosa propter verecundiam confitentis. Baptizato autem nulla exterior pena imponitur. Et ideo a baptizatis non requiritur specialis confessio peccatorum: sed sufficit generalis qua faciũt. cum secundum ritum ecclesie. abrenunciant sathane ⁊ omnibus põpis eius. Et hoc modo dicit quedam gl. mat. 3. ⁊ in baptismo Joannis: exemplum dabatur baptizandis confidendi peccata. ⁊ promittendi meliora. Si ⁊ nũ baptizandi. ex deuotione sua peccata confiteri vellent. esset eoũm confessio audienda. nõ ad hoc ⁊ eis satisfactio imponeretur: sed ad hoc ⁊ contra peccata consueta: eis spiritualis informatio vite traderetur.

Ad primũ Ergo dicendũ. ⁊ in baptismo Joãnis non remittebantur peccata: sed erat baptismus penitentie. Et ideo conuenienter accedentes ad illud baptisma. confitebantur peccata: vt fm qualitatem peccatorum: eis penitentia determinaretur. Sed baptism⁹ christi est sine exteriori penitentia: vt Ambro. dicit. Unde non est simlis ratio. ¶Ad fm dicendũ. ⁊ baptizatis sufficit confessio interior deo facta. ⁊ etiam exterior generalis. ad hoc ⁊ dirigantur ⁊ misericordiam consequantur. Nec requiritur confessio specialis exterior: sicut dictus est. ¶Ad tertiũ dicendũ. ⁊ confessio est pars penitentie sacramentalis. que non requiritur ante baptismum: vt dictum est. Sz requiritur interioris penitentie virtus.

¶Utrum ex parte baptizati requiratur intentio suscipiendi sacramentum baptismi. Artic. 7.

Ad septimum Sic proceditur. Uidetur quod ex parte baptizati non requiratur intentio suscipiendi sacramentum baptismi. Baptizatus enim se habet sicut patiens

¶In corpe iuncto rñsioni ad 2ᵐ. vbi dr. si in adulto deesset intẽtio suscipiẽdi sacrm: esset rebaptizand⁹. Dubiũ occurrit magnũ. an ex pte baptizati ita necia sit intẽtio suscipiẽdi sacrm baptismi: vt si illa desit. bapᵐ⁹ nullꝰ sit. ¶Et⁹ rõ dubiũ varietas opinionũ: quidã enim (de quo nũero est dubiũ. in. 4. sen. di. 4. q. 2.) tenẽtur. hoc est tã in adultis ꝙm in parvulis: requiri cõsensum ex pte baptizati. Alij vo (de quoũ nũero est author in. 4. sen. dis. 5. q. 1. art. 2. q. 3.) tenẽt totaliter oppom: sc. ꝙ nec in parvulis nec in adulto. ꝓ se loquẽdo exigit⁹ volũtas ꝓpria. Dico aũt ꝓ se loquẽdo: qr in adult⁹ exigit⁹ voluntas ꝓpria ꝓ accñs hoc est vt remouens phibẽs: puta pctm vel ẽm voluntatẽ. Quidã aũt (de quorũ nũero est scotus in. 4. sen. di. 4. q. 2.) distinguendũ putãt inter adultũ ⁊ puerũ. tenẽtes ꝙ in adulto requirit⁹ volũtas: in parvulo autem non. ¶Et ꝙm qõ est difficilis: videndũ est ꝺ rationabiliora dẽi modus eligendus est. ¶Prima igit opinio tenẽs vlr reqri cõse sum ex pte baptizari: fundat ꝓ sup ri tu ecclie petentis a baptizando. quis baptizari. ¶Sed⁹ sup hoc ꝙ baptizari est passio voluntaria.

¶Tertio. pceditur rãdus sic. Quicũq; ẽ de necitate sacri in vno: est de necitate sacri i oib⁹: i fidibus quidẽ silr. ⁊ i ꝓpositionalib⁹ ꝓportionaliter: sed volũtas recipiẽdi baptismũ est de necitate sacri in adultis: ergo ẽt ꝺ de necitate sacri in puulis. ꝓportionalr tñ: hoc est volũtate interpretativa quo ad puulos. sicut ꝓprie quo ad adultos. Probat⁹ minor. Adult⁹ sili mõ dz se hre ad fidẽ ⁊ ad fidei sacrm: ⁊z credere ñ põt nisi volẽs: ergo nec baptizari põt nisi volẽs. ¶Et cõfirmat ex mãdato dñi. docete oẽs gẽtes: baptizãtes eos ⁊c. vbi hic. dicit nõ põt suscipi sacrm: misi aia fidei suscepit ẽitatẽ. ¶Affert. 4. rõ ex lra huj⁹ ar. s. ꝙz inchoãtẽ nouã vitã. velle illã: ac ꝙ hẽi⁹ ẽnm: qõ ẽ baptisma. ¶Oppositẽ aũt opinionis. s. q nõ ꝙ se reqrit velle ex pte bapt⁹: fundam est. ꝙ tota efficacia sacri baptismi est ex pte ipsius sacri: nec reqrit ex pte patientis nisi capacitatẽ absq; ẽuctate. ꝓbatq; ꝙ ex eo ꝙ de fcto videmus puulꝰ oẽs baptizatũ nõ esse rebaptizãdũ. Et hinc sumitur ratio. Quicdã nõ est de necessitate sacramẽti in vno/nõ est de necessitate sacramẽti in reliq⁹: ⁊z cõsensus nõ est de necessitate sacri in puulis: ergo nec ⁊ adultis. ¶Tertie aũt opionis rõ est: qr si adult⁹ caret ꝓsensu/vt ꝙ cõtingit ꝓpter ipsum fatẽ interpatiue. ¶Et vt ab hac vltia incipiam⁹/rñsio seu rõ ista fugit cõnẽ: ⁊ si ipse sit inuenti adultꝰ neutrũ respectu baptismi/⁊z oportere i alterã ptẽ declinare: hoc est velle aut nolle baptizari. Qõ aũt est de veritate cõdonalis/nõ curãdo de politate añtis: vertit. n. k cõnẽ: si adult⁹ neuter ⁊z volũtatẽ ad baptismũ baptizarẽ dormies. an eẽt postea baptizãd⁹. ẽ an suscipet characterẽ vl nõ. cui cõni (vt ꝓz) nõ satisfit ꝙ hãc opionẽ declinãtẽ ad alterũ extremũ. ¶Primo aũt opionis fundamẽtũ primũ de ritu eccle/nõ cogit: qm eodẽ ec clesie ritu petit ẽta baptizãdo si credit in deũ prem oipotẽtẽ ⁊c. ⁊ cõstat nõ exigi ad necessitatẽ sacri fidẽ siue suã siue primi ex pte baptizati. Scõm qm fundamẽtũ petit puncipiũ. Tertiũ ño ãbiguũ assumit ⁊z in adulto reqri ꝙ se. ꝓpriã volũtatẽ. ẽ est. n. deꝙ ẽ qõ. ¶Et ad pbõnẽ dici facile põt/sili modo. nẽ ro tenere. ⁊ ꝙ adult⁹ ita se debeat hre ad sacrm fidei sicut ⁊z hz ad credere: qm credere ꝓsistit mãsefte in actiõe volũtaria/sacrm aũt fidei mãsefte cõsistit i pati seu suscipere: ⁊ ppea ñ est silr. Aucitas aũt hiero. nõ est ad ꝓpositiõ: qr de fide loqtur/qõ aũt est de velle. ¶Sed⁹ dem opionis rõ reiici põt eodẽ mõ. ⁊ assumit ꝙ bãdũ. hoc. n. est qõ ẽtik in dubiũ/an patiẽs in baptismo/exigat velle ⁊ necessaria dispõnẽ ad receptionẽ sacri. hoc. n. ẽ totũ in q cõsistit qõ. ¶Ds aũt addit ꝙ null⁹ puer baptizat⁹ est rebaptizãd⁹/⁊z negef a te nẽtib⁹ primã opionẽ: magnã ẽ fm rõnẽ vim hre vr. ¶Dis excursis/ds mihi vr cũ 2ª opione/ꝙ ꝓ se loquẽdo fi exigit intẽtio seu volũtas ex pte baptizãdi de necessitate sacri: ⁊z sufficit in ipso nõ inueniri obicẽs volũtatis ẽtre. ¶Probat⁹ ⁊z 1ª. ꝓtio aucte innocẽtij. 3. extra de baptismo ⁊ effectu in ca. maiores cãs. Ubi. n. mota qõne de suscipiẽtibus characterẽ/⁊ relata opione quoũdã dicẽtiũ characterẽ imprimi etiã inuitis: refutata deinde hac opinione ꝙ ad totalr inuitos/concludit hec verba in calce. Tũc ꝙ characterẽ sacrãlis impimit opatio quã obicẽ volũtatis ẽtie nõ inuenit obsistẽtẽ. Ubi manifeste ꝓz intẽta cõclo determinata ab aplica sede. ¶Scõ. ꝓbat⁹ vrõ ex ꝺa dicta rõne. Qõ nõ est de necessitate sacri in vno recipiẽte baptismũ/nõ est de necessitate sacrãmẽti ꝙ loqueõo in quocunq; recipiente baptismum: sed in puulis volũtas etiã interpretatiua nõ exigit vt ꝓpria dispositio ad recipiẽdũ baptismũ: ergo in nullo baptizãdo reqrit ꝙ se loquẽdo cõsensus ad recipiẽdũ baptisma. Et⁹ pbat minor: qr voluntas parentum nõ est dispositio alij/sed sola ꝙpinquitas patietis ad agẽs/puta mi nistrũ cõferẽtẽ sacramẽtũ. Constat. n. approximãte passiuum actiuo nõ ee necium er pte patiẽtis. Tuz qm aliũde ẽt supplẽri: puta ex appropriatione agentis ad patiẽs: vl ex remouẽte obstaculũ. Tum qm extrisecũ h ẽ: puero volũtatẽ parentis solũmõ appriorimare passiuũ actiuo: offerẽdo infantẽ baptizãdũ: er eo ꝙ si indeo faceret filiũ baptizari: non vt nutriretur christian⁹: ⁊z totalr nutriẽdũ i indeũ: ob solãs cor. pis sanitatez ifantẽ vellet baptizari. Artic. 8.

Octauũ Sic proceditur. Uidet ꝙ fides reqratur ex pte baptizati. Sacramẽtum enim baptismi a christo est institutũ. Sz christus formã baptismi tradẽs, fidẽ baptismo ꝓmittit. dicẽs mar. vlt. ꝙ crediderit ⁊ baptizatus fuerit saluus erit. Ergo videt ꝙ nisi sit fides. nõ possit esse sacramẽtũ baptismi.

¶Ꝑ. Nihil frustra in sacris ecclesie agitur. Sz fm ritũ ecclesie, ille ꝙ accedit ad baptismum. de fide interrogat. cũ dr. credis in deũ ꝑrem ⁊c. Ergo vr ꝙ fides ad baptismũ reqratur.

¶Ꝑ. Ad baptismũ reqrit intẽtio suscipiẽdi sacrm. Sed hoc nõ põt esse sine recta fide: cũ baptismus sit recte fidei sacrm. ꝙ eum enim incorporant holes chr̃o (vt aug. dicit i lib. de baptismo paruloꝝ) hoc aũt non põt esse sine recta fide: ⁊z illud ephe. 3. habitare chr̃m ꝙ fidẽ in cordibus vestris. Ergo videt ꝙ ille qui nõ hz rectã fidẽ, non possit suscipere sacrm baptismi.

¶Ꝑ. Infidelitas est grauissimũ peccatũ: vt in secũda ꝑte habitũ est. Sed permanentes in pctõ, nõ sunt baptizãdi. Ergo etiã nec ꝙmanentes in infidelitate. 4. di. 6. q. 1. ar. 3. q. 1. ar. 1. q. 2. arti. 2. q. 3. cor. 2 dis. 9. ar. 2. q. 2. ad. 2.

¶Super articulum octauum.

In artic. 8. aduerte verba authoris intelligi de adultis: qm rectã fidẽ necessario requirt ad vltimũ effectũ baptismi sonant. Et hoc dico propter parvulos: in quib⁹ nec intentio nec fides ex parte baptizati requiritur.

¶Super arti. 5. In articulo quinto ⁊ sexto currit suggerendũ: vt ex deuotione sua peccata confitentes ante baptismum: nõ absolvãtur: quoniam non sunt capaces sacramenti penitentie ante baptismũ. Nec eoum confessio talis esset sacramentalis: nisi forte per reductionem. F. q. 49. Ez. ad. 2 c. 5. arti. 6. c. Et. 2. di. 6. q. 1. ã. 1. q. 1. co rin. Et. 3. di. 19. ã. 3. q 2. ad. 1. Et. 4. di stin. 6. q ã. 1. q. 1 cor. Et. 4. 3 ca. 58. Et rom. xj. lec. 4 co. 4. et 5.

¶Super arti. 7. Iesus vt sonat sumendus est.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super articul. 9. Alas ✠ q̃rimo.

IN articulo nono in re sponsione ad primu et secundum intelligē accōmodationez esse quandaz in hoc q̃ ecclesia p paruulis credit/intendit/renunciat ꝛc. Ad literam enim quia similitudo ex proprio deriuatur: quum infitutus esset ritus baptismi p̃o adultis: accommodatus est idem ritus ad paruulos: vt quod proprie fit ab adultis: secundum quandaz similitudinem fieret a paruulo: non proprio sed ecclesie ore. Et quoniā ad solennitatē baptismi hec spectāt: ideo sine his baptism⁹ fact⁹ valet.

¶In respōsione ad secundum: non sic intelligas ecclesie fidē prodesse infanti qui baptizatur: quasi meritum fidei existens in ecclesia/saluet infantem: quoniam infans non per fidem sed per fidei sacramentum regulariter saluatur. Sed intelligē ecclesie merita/prodesse infanti/z iusta articulum cōmunionis sanctorum: z particulariter tum oratio pro infante: tum applicando eundez sacramento ex cōzde puro z charitate plena.

¶Super articulum decimum.

IN articulo decimo in corpore arti. aduerte autoremz sentire imo supponere filios infideliū fore vere baptizatos si iuitis parentibus baptizarentur. hoc enim supponit ratio dicens esse periculosum taliter filios infidelium baptizare: quia de facili ad infidelitatez redirent propter naturalem affectuz ad parentes. ¶Nec opus esse arbitroz/disputare hic cum duran. z petro de pal. qm̃ ex supradictis in artic. 7. satis apparet irrationabilem esse opinionem/dicentiūvoluntatem extrinsecā requiri ex parte baptizati infantis: de necessitate sacramenti.

¶In codez aduerte authorem/nō facere differētiam quo ad propositū/inter filios iudeoz̄ vel aliorū infideliū: difficultas tm specialis de iudeis ratione seruitutis nō est omissa: sed in respōsiōe ad scm̃ soluta est.

¶Vbi scito propter molestiā instātium/z obijcientium. quis filij seruoz̄ possunt ab eis auferri: z ablati possunt baptizari: vt testat ecclesie consuetudo de filijs ethiopum qui christianis vendunt: ergo sine ablatiōe media possent etiā seruorum infidelium filij inuitis parentibus baptizari: ipsa nāz ablatio non est medium necessariū ad licitum baptismum. Scito inquam distinguere inter id quod fit per se z qđ fit per accidēs: nam per se loquendo quātumcunq; dūs possit auferre filium a seruo: nō tn̄ potest ea rōne auferre vt baptizet illū: q; baptismus z ablatio sunt diuersoruz iuriū: qm̃ baptismus iuris est diuini: ac p hoc ad patrisius spectās: ablatio vero ciuilis est iuris ac p hoc ad dm̃ ius spectat. Et propterea falsum est: q; liceat ablatum filū a seruo/baptizare inuitis parētibus: ablatio enim ciuilis non tollit ius paternum ergā diuina. Nec ecclesie cōsuetudo habet/vt baptizentur infantes ethiopum pūtium: sed illos tm pueros qui vt parētibus destituti habētur baptizat: p̃supponens huiusmodi pueros venales tāq; sine parentibus essent. Et rationabiliter quidez: quoniā chaos magnum ex premuntur interpositū ita vt nulli vnq̃ compatuerint parentes q̃ filijs/nec filij post modum reuersi sunt ad parentes: sed nutriuntur totaliter christiani/z sic pfeuerāt.

¶Vulta hic omittimus circa presentis articuli materiam q; in aliis commentarijs meminimus nos scripsisse diffuse.

¶Super arti. 11m.

IN articulo decimo occurrit ferendū consequenter dicendum sub correctione tamen/parulos infantes materni veteris peccātes posse taliter saluari: sicut superius dictum est de infantib⁹ qui non possunt baptizari. Posse autem dici aliquo modo aqua abluatur: cū baptismus sit q̃dā ablutio: vt supra dictum est. Corpus aūt infantis anteq̃ nascatur ex vtero, nō potest aliquo modo ablui aqua, nisi forte dicatur, q; ablutio baptismalis qua corpus matris lauatur, ad filiū in ventre existentē perueniat. Sed hoc esse nō pōt: tū q; aia pueri, ad cuius sanctificationē ordinat baptismus, distincta est ab aia matris: tū q; corpus pueri periit aīati, iam est formatū, z per cōsequens a corpore matris distinctum. Et ideo baptismus quo mater baptizatur, nō redūdat in p̃lē. in vtero matris existētē. Vñ aug. dicit ꝰ in lianū. Si ad matris corpus id qđ in ea cōcipitur pertinet, ita vt eius pars imputetur, nō baptizaretur infans, cuius mater baptizata est, aliquo mortis vrgente periculo, cuz eū gestaret in vtero. Nunc vero cū ipse etiā sez infans baptizetur, nō vtiq; ad maternum corpus, cū esset in vtero, pertinebat. Et ita relinquitur q; nullo modo infantes in maternis vteris existentes, baptizari possunt.

Ad primū Ergo dicendū, q; pueri in maternis vteris existentes, nōdū, pdierūt in lucē, vt cū aliis hoibꝰ vitā ducant. Vnde non possunt subiici actioni humane, vt per eorū ministeriū sacra reciant ad salutē. Pōt tamen subiici operationi dei apud quem viuunt. vt quodā p̃uilegio gratie sanctificationē consequātur: sicut pz de sanctificatis in vtero. ¶Ad ꝰm dōm, qđ membrum interius matris est aliquid eius per continuationē z vnionē naturalē partis ad totū, puer autē in vtero matris existens, est aliquid eius q; quandā colligationē corporum distinctorū. Vnde non est simulis rō.

¶Ad tertium dicendū, q; non sunt facienda mala, vt veniant bona: vt dicitur ro. 3. z ideo non debet homo occidere matrem, vt baptizet puerum. Si tamen mater mortua fuerit viuente prole in vtero, debet aperiri, vt puer baptizetur. ¶Ad quartum dicendū, q; expectanda est totalis egressio pueri ex vtero ad baptismū, nisi mors immineat. Si tñ primo caput egrediatur, in quo fundantur omnes sensus, debet baptizari periculo imminente: z non est postea rebaptizandus si eū perfecte nasci contigerit. Et videt idem faciendū quecunq; alia pars egrediatur, periculo imminente. Quia tñ in nulla exteriorū partiuz integritas vite ita cōsistit sicut in capite, videtur quibusdā q; ppter dubium, quacūq; alia parte corporis abluta, puer post pfectaz natiuitatem sit baptizandus sub hac forma: si non es baptizatus, ego te baptizo.

¶Utrum furiosi z amentes debeant baptizari. Articulus. 12.

Ad duodecimuz Sic proceditur. Vī q; furiosi z amentes nō debeāt baptizari. Ad susceptionem enim baptismi requiritur intentio in eo qui baptizatur: vt supra dictū est. Sed furiosi z amētes cum careant vsu rōnis, non possunt habere ordinatā intentionē. Ergo nō debent baptizari. ¶Ꝑ. Homo bruta animalia superexcedit in hoc q; hz rationem. Sed furiosi z amentes non habent vsum rationis: z quandoq; etiam in eis non expectatur: sicut expectatur in pueris. Ergo videtur qō sicut bruta animalia non baptizantur, ita nec tales furiosi z amentes debeant baptizari. ¶Preterea. Magis est ligatus vsus rationis in furiosis vel amentibus qꝫ in domientibus.

4.dist.6. q.1.ar.1. q.2.2. ar.2.q.1 ad 3m.

Ad primū Ergo dōm, q; a morte corporali nō est aliquis criptendus cōtra ordinē iuris ciuilis: puta si aliquis a suo iudice condēnetur ad mortem, nullus dz eū violēter a morte eripere. Unde nec aliquis dz irrumpere ordinē iuris naturē, quo filius est sub cura patris, vt eum liberet a periculo mortis eterne. ¶Ad scm̃ dicēdum, q; iudei sunt serui principū seruitute ciuili: que nō excludit ordinē iuris naturalis vel diuini. ¶Ad tertium dōm, q; homo ordinatur ad deū per rōnem, p quā deū cognoscere pōt. Unde puer anteq̃ vsum rōnis habeat, naturali ordine ordinat in deum per rationem parentū: quoꝝ cure naturaliter subiacet: z ꝑm eoꝝ dispositionem sunt circa ip̃m diuina agenda.

Alas ✠ de meritis matris.

¶Utrū pueri in maternis ꝓteris positi, sint baptizandi. Art. 11.

Ad vndecimum Sic procedit. Videt q; pueri in mꝰnis vteris existentes, possint baptizari. Efficacius em̃ est dominum chr̃i ad salutē, qꝫ peccati ade ad dānationem: vt apl's dicit ro. 5. sed pueri in maternis vteris dānant̃ pp̃ pctm̃ ade. Ergo multo magis saluari possunt p̃ donū xp̃i, qđ quidez fit p̃ baptismū. Ergo pueri in maternis vteris exītes p̃sit baptizari. Ꝑ. Puer in vtero matris existēs, aliquid matris esse videt. Sed baptizata matre baptizat̃ quicquid est eius intra ip̃sam existens. Ergo videt q; baptizata matre baptizetur puer in vtero eius existens. ¶Preterea. Moꝛs eterna peior est ꝙ̃ mors corporalis. Sed de duobus malis minus malum est eligendum. Si ergo puer in vtero matris existens baptizari non pōt, melius esset q; mater aperiret̃, z puer vi eductus baptizaretur, qꝫ̃ q; puer eternaliter dānaretur, absq̃ baptismo decedens. ¶Preterea. Contingit quandoq; q; aliqua ps pueri ꝓtius egreditur: sicut legitur Gen. 38. qđ pariente thamar, in ipsa effusione infantiuz, vnus protulit manum, in qua obstetrix ligauit coccinum dicens, iste egredietur prior, illo vero manum retrahente, egressus est alter. Quandoq; autem in tali casu imminet periculum mortis. Ergo videtur quod illa pars debeat baptizari, puero adhuc in materno vtero existente.

Sed cōtra Est, q; aug. dicit in epistola ad dardanū. Hemo renascit nisi primo nascat. Sz baptism⁹ est q̃dā spūalis regnō. Non ergo dz aliquis baptizari priusqꝫ ex vtero nascatur.

Rñdeo Dicēdū, q; de necessitate baptismi est, q; corpus baptizandi aliquo modo aqua abluatur: cū baptism⁹ sit q̃dā ablutio: vt supra dictum est. Corpus aūt infantis anteq̃ nascatur ex vtero, nō potest aliquo modo ablui aqua, nisi forte dicatur, q; ablutio baptismalis qua corpus matris lauatur, ad filiū in ventre existentē perueniat. Sed hoc esse nō pōt: tū q; aia pueri, ad cuius sanctificationē ordinat baptism⁹, distincta est ab aia matris: tū q; corpus pueri periit aīati, iam est formatū, z per cōsequens a corpore matris distinctum. Et ideo baptismus quo mater baptizatur, nō redūdat in p̃lē. in vtero matris existētē. Vñ aug. dicit ꝰ in lianū. Si ad matris corpus id qđ in ea cōcipitur pertinet, ita vt eius pars imputetur, nō baptizaretur infans, cuius mater baptizata est, aliquo mortis vrgente periculo, cuz eū gestaret in vtero. Nunc vero cū ipse etiā sez infans baptizetur, nō vtiq; ad maternum corpus, cū esset in vtero, pertinebat. Et ita relinquitur q; nullo modo infantes in maternis vteris existentes, baptizari possunt.

Ad primū Ergo dicendū, q; pueri in maternis vteris existentes, nōdū, pdierūt in lucē, vt cū aliis hoibꝰ vitā ducant. Unde non possunt subiici actioni humane, vt per eorū ministeriū sacra reciant ad salutē. Pōt tamen subiici operationi dei apud quem viuunt. vt quodā p̃uilegio gratie sanctificationē consequātur: sicut pz de sanctificatis in vtero. ¶Ad ꝰm dōm, qđ membrum interius matris est aliquid eius per continuationē z vnionē naturalē partis ad totū, puer autē in vtero matris existens, est aliquid eius q; quandā colligationē corporum distinctorū. Undeꝫ non est simulis rō.

¶Ad tertium dicendū, q; non sunt facienda mala, vt veniant bona: vt dicitur ro. 3. z ideo non debet homo occidere matrem, vt baptizet puerum. Si tamen mater mortua fuerit viuente prole in vtero, debet aperiri, vt puer baptizetur. ¶Ad quartum dicendū, q; expectanda est totalis egressio pueri ex vtero ad baptismū, nisi mors immineat. Si tñ primo caput egrediatur, in quo fundantur omnes sensus, debet baptizari periculo imminente: z non est postea rebaptizandus si eū perfecte nasci contigerit. Et videt idem faciendū quecunq; alia pars egrediatur, periculo imminente. Quia tñ in nulla exteriorū partiuz integritas vite ita cōsistit sicut in capite, videtur quibusdā q; ppter dubium, quacūq; alia parte corporis abluta, puer post pfectaz natiuitatem sit baptizandus sub hac forma: si non es baptizatus, ego te baptizo.

¶Utrum furiosi z amentes debeant baptizari. Articulus. 12.

Ad duodecimuz Sic proceditur. Vī q; furiosi z amentes nō debeāt baptizari. Ad susceptionem enim baptismi requiritur intentio in eo qui baptizatur: vt supra dictū est. Sed furiosi z amētes cum careant vsu rōnis, non possunt habere ordinatā intentionē. Ergo nō debent baptizari. ¶Ꝑ. Homo bruta animalia superexcedit in hoc q; hz rationem. Sed furiosi z amentes non habent vsum rationis: z quandoq; etiam in eis non expectatur: sicut expectatur in pueris. Ergo videtur qō sicut bruta animalia non baptizantur, ita nec tales furiosi z amentes debeant baptizari. ¶Preterea. Magis est ligatus vsus rationis in furiosis vel amentibus qꝫ in domientibus.

4.dist.4. q.3. ā.1. q.1. Et mal. q.4.ar.1 co. ꝑno. Et q̃l. 4 ar.x. co. Et q̃li.9 ā.22,co rin.

Sz contra Est, q; dio. dicit vl. c. eccl. hier. diuini nr̃i duces scz apli; pbauerūt ifantes recipi ad baptismū.

Rñdeo Dōm, q; sicut apl's dicit ro. 5. si vnius delicto, mors regnauit p vnū. s. p adā: multo magis abūdātiaz gratie z donatiōis z iustitie accipiētes: in vita regnabūt per vnū Jesum christū. Puer autē ex pctō ade pctm̃ originale cōtrahunt. Quod pz ex hoc q; sunt mortalitati subi:: q; per pctm̃ primi hois in oēs pertrāsiit: vt apl's ibidē dicit. Uñ multomagis pueri pōt per chr̃m gr̃am accipe: vt regnent in vita eterna. Ipse autē dñs dicit Jo. 3. q; nisi quis renatus fuerit ex aqua z spū. s. nō pōt introire in regnū dei. Uñ necessariū fuit pueros baptizari: vt sicut per adā dānationē incurrerūt nascēdo, ita p chr̃m salutē cōsequant renascēdo. ¶Fuit etiā cōueniēs pueros baptizari: vt a puertitia nutriti in his q; sunt christiane vite. firmi⁹ in ea pseuerēt: ꝑm illud prouer. 22. adolescēs iuxta viā suā, etiā cū senuerit nō recedet ab ea. Et hanc rationē assignat dionys. viti. c. cel. hierar.

Ad pmū Ergo dōm, q; regno spūalis q̃ sit p baptismū: est quodāmodo silis natiuitati carnali: quātū ad hoc, q; sicut pueri in mꝰnis vteris p̃sti:uti: nō p seipsos nutrimentū accipiūt: sed ex nutrimento mꝰis sustētant: ita etiā pueri nondū hītes vsum rōnis: quas in vtero mꝰis ecclie cōstituit, nō per seipsos: sed p actū ecclie salutē suscipiūt. Uñ aug. dicit in lib. de pctis z meritis z remissione, ✠ Mr ecclia os mꝰnū paruulis prebet: vt sacris mysterijs imbuant: q; nōdū pōt corde, ppto ere dere ad iustitiā: nec ore, ppto cōfiteri ad salutē. Si aūt, ꝑterea recte fideles vocant: qm̃ fidē p verba gestantiū quodāmō pōt fitetur: cur etiā nō penitētes hēant: cū p eoꝝdē verba gestātiū, diabolo z huic seculo abrenūtiare mōstrentur? Et eadē rōne pōt dici intendēres, nō p actū ꝑpue intentionis, cū ipsi qñq; cōtrahant tantur z ploret: sed p actū eoꝝ a qb̃ offerunt. ¶Ad ꝰm dōm, q; sicut aug. scribens bonifacio dicit: in ecclia saluatous: puuli per alios credūt, sicut ex alijs q̃ in baptismo remittunt̃: pcā trahentur. Nec impedit eoꝝ salus si parētes sint infideles: q; sicut aug. dicit: eidē bonifacio scribēs: offerunt̃ puuli ad percipiēdā spūalē gratiā: non tā ab eis quoꝝ gestant manib⁹ (quāuis z ab ipsis si z ipsi boni fideles sunt) qꝫ ab vniuersa societate scrōrū atq; fidelium. Ab oibus nāq; offerri recte intelligunt̃, quibus placet qđ offeruntur, z quoꝝ charitate ad cōlonē scti spūs adtungunt̃. Unde fidelitas aūt, ꝑpluri parentū: etiā si eos post baptismū: demonstrationū sacrificijs imbuere conentur, puerīs nō nocer: q; vt aug. dicit dem dicit: puer semel gr̃atus per alioꝝ voluntatē: deinceps nō potest vinculo alterne iniquitatis obstringi: vbi nulla sua voluntate cōsentit: ꝑm illud ezech. 18. Sicut aia patris mea est: ita et aia filij: aia q̃ peccauerit, ipsa morie. Sed ideo et adam traxit, q; sacramēti illius gr̃a solueret: qi nondū erat aia separatim vīes. Fides aūt vnius: imo totius ecclesie paruulo ꝑdest per operationē spūs. s. qui vnit ecclesiā: z bona vnius alteri cōcat. ¶Ad tertiū dōm, q; sicut puer cū baptizatur nō per seipsum: sed p alios credit, ita non per seipsum: sed p alios interrogat: z interrogati confitent̃ fidē ecclesie in persona puer. qui huic fidei aggregat̃ per fidei sacr̃m. Conscientiā aūt bonā cōsequitur puer etiā in sep̃lo: non quidem actu: sed habitu per gratiam iustificantem.

¶Utrum pueri tudeoꝝ vel aliorum infidelium sint inuitis parentibus baptizandi. Art. 10.

Ad decimū Sic procedit. Uī q; pueri iudeoꝝ vel aliorū infideliū sint baptizandi etiā inuitis parentibus. Magis em̃ dz homini subuenire ꝙ̃ periculō mortis eterne: quā cōtra periculū mortis tpalis. Sz puero in piculo mortis tpalis existit: est subueniendū etiā si parētes per malitiā contraiterentur. Ergo multo magis est subuentendū pueris infidelium filijs: per baptismū cōtra periculū mortis eterne: etiā inuitis parentib⁹. Ꝑ. Filij seruoꝝ sunt serui, z in ptāte dn̄oꝝ. Si iudei sunt serui regū z principū, z quicunq; etiā alij infideles. Ergo absq; omni iniuria pōt princeps filios iudeoꝝ vel aliorū seruoꝝ infideliū facere baptizari. Ꝑ. Quilibet homo est magis debit⁹ a quo hz animā, quam paris carnalis, a quo habet corpus. Non est ergo iniustum si pueri infidelium filij parentibus carnalibus auferantur: z deo per baptismum consecrentur.

Sed cōtra Est, q; in decr. dist. 45. ex scitio toletano sic dicit de iudeis, precepit scrā synodus nemi ni deinceps ad credendū vim inferre: non enim tales inuiti saluandi sunt: sed volentes: vt integra sit forma iustitie.

Rñdeo Dōz, q; pueri infideliū filij, aut hñt vsū rōnis aut nō hñt. Si aūt hñt: tā ꝙ̃tū ad ea q̃ sunt iuris diui vel naturalis, incipiūt sue potestatis esse. Et ideo ꝑpria voluntate inuitis parentib⁹ possunt baptismū suscipere, sicut z matrimoniū cōtrahere. Et ideo tales licite monet̃ pōt et induci ad suscipiendū baptismū. ¶Si vero nondum habent vsum liberi arb. ꝑm ius nāle sunt sub cura parentū qūdiu ipsi sibi ꝓuidere nō pōt. vñ etiā z de pueris antiquorum dicitur, q; saluabant̃ in fide parentū. Et ideo contra iustitiam nāle em̃ esset, si tales pueri inuitis parentib⁹ baptizarent̃: sicut etiā si aliquis hīs vsum rōnis baptizaretur inuitus. ¶Esset etiā periculosum taliter filios infidelium baptizare: q; de facili ad infidelitatem redirēt, ꝓp nālez affectū ad parētes. Et ideo non hz hoc ecclie cōsuetudo, q; filij infideliū inuitis parentibus baptizentur.

4.dist.6. q.1.ar.1. q.2.2. ar.2.q.1 ad 3m.

Alas ✠ de meritis matris.

¶Utrū pueri in maternis ꝓteris positi, sint baptizandi. Art. 11.

Ad vndecimum Sic procedit. Videt q; pueri in mꝰnis vteris existentes, possint baptizari. Efficacius em̃ est dominum chr̃i ad salutē, qꝫ̃ peccati ade ad dānationem: vt apl's dicit ro. 5. sed pueri in maternis vteris exītes p̃sit baptizari. Ꝑ. Puer in vtero matris existēs, aliquid matris esse videt. Sed baptizata matre baptizat̃ quicquid est eius intra ip̃sam existens. Ergo videt q; baptizata matre baptizetur puer in vtero eius existens. ¶Preterea. Moꝛs eterna peior est ꝙ̃ mors corporalis. Sed de duobus malis minus malum est eligendum. Si ergo puer in vtero matris existens baptizari non pōt, melius esset q; mater aperiret̃, z puer vi eductus baptizaretur, qꝫ̃ q; puer eternaliter dānaretur, absq̃ baptismo decedens. ¶Preterea. Contingit quandoq; q; aliqua ps pueri ꝓtius egreditur: sicut legitur Gen. 38. qđ pariente thamar, in ipsa effusione infantiuz, vnus protulit manum, in qua obstetrix ligauit coccinum dicens, iste egredietur prior, illo vero manum retrahente, egressus est alter. Quandoq; autem in tali casu imminet periculum mortis. Ergo videtur quod illa pars debeat baptizari, puero adhuc in materno vtero existente.

Sed cōtra Est, q; aug. dicit in epistola ad dardanū. Hemo renascit nisi primo nascat. Sz baptism⁹ est q̃dā spūalis regnō. Non ergo dz aliquis baptizari priusqꝫ ex vtero nascatur.

Rñdeo Dicēdū, q; de necessitate baptismi est, q; corpus baptizandi aliquo modo aqua abluatur: cū baptism⁹ sit q̃dā ablutio: vt supra dictum est. Corpus aūt infantis anteq̃ nascatur ex vtero, nō potest aliquo modo ablui aqua, nisi forte dicatur, q; ablutio baptismalis qua corpus matris lauatur, ad filiū in ventre existentē perueniat. Sed hoc esse nō pōt: tū q; aia pueri, ad cuius sanctificationē ordinat baptism⁹, distincta est ab aia matris: tū q; corpus pueri periit aīati, iam est formatū, z per cōsequens a corpore matris distinctum. Et ideo baptismus quo mater baptizatur, nō redūdat in p̃lē. in vtero matris existētē. Vñ aug. dicit ꝰ in lianū. Si ad matris corpus id qđ in ea cōcipitur pertinet, ita vt eius pars imputetur, nō baptizaretur infans, cuius mater baptizata est, aliquo mortis vrgente periculo, cuz eū gestaret in vtero. Nunc vero cū ipse etiā sez infans baptizetur, nō vtiq; ad maternum corpus, cū esset in vtero, pertinebat. Et ita relinquitur q; nullo modo infantes in maternis vteris existentes, baptizari possunt.

Ad primū Ergo dicendū, q; pueri in maternis vteris existentes, nōdū, pdierūt in lucē, vt cū aliis hoibꝰ vitā ducant. Unde non possunt subiici actioni humane, vt per eorū ministeriū sacra reciant ad salutē. Pōt tamen subiici operationi dei apud quem viuunt. vt quodā p̃uilegio gratie sanctificationē consequātur: sicut pz de sanctificatis in vtero. ¶Ad ꝰm dōm, qđ membrum interius matris est aliquid eius per continuationē z vnionē naturalē partis ad totū, puer autē in vtero matris existens, est aliquid eius q; quandā colligationē corporum distinctorū. Undeꝫ non est simulis rō.

¶Ad tertium dicendū, q; non sunt facienda mala, vt veniant bona: vt dicitur ro. 3. z ideo non debet homo occidere matrem, vt baptizet puerum. Si tamen mater mortua fuerit viuente prole in vtero, debet aperiri, vt puer baptizetur. ¶Ad quartum dicendū, q; expectanda est totalis egressio pueri ex vtero ad baptismū, nisi mors immineat. Si tñ primo caput egrediatur, in quo fundantur omnes sensus, debet baptizari periculo imminente: z non est postea rebaptizandus si eū perfecte nasci contigerit. Et videt idem faciendū quecunq; alia pars egrediatur, periculo imminente. Quia tñ in nulla exteriorū partiuz integritas vite ita cōsistit sicut in capite, videtur quibusdā q; ppter dubium, quacūq; alia parte corporis abluta, puer post pfectaz natiuitatem sit baptizandus sub hac forma: si non es baptizatus, ego te baptizo.

¶Utrum furiosi z amentes debeant baptizari. Articulus. 12.

Ad duodecimuz Sic proceditur. Vī q; furiosi z amentes nō debeāt baptizari. Ad susceptionem enim baptismi requiritur intentio in eo qui baptizatur: vt supra dictū est. Sed furiosi z amētes cum careant vsu rōnis, non possunt habere ordinatā intentionē. Ergo nō debent baptizari. ¶Ꝑ. Homo bruta animalia superexcedit in hoc q; hz rationem. Sed furiosi z amentes non habent vsum rationis: z quandoq; etiam in eis non expectatur: sicut expectatur in pueris. Ergo videtur qō sicut bruta animalia non baptizantur, ita nec tales furiosi z amentes debeant baptizari. ¶Preterea. Magis est ligatus vsus rationis in furiosis vel amentibus qꝫ in domientibus.

4.dist.4. q.3. ā.1. q.1. Et mal. q.4.ar.1 co. ꝑno. Et q̃l. 4 ar.x. co. Et q̃li.9 ā.22,co rin.

4.dist.4. q.3.ā.1. q.1. Et distī. 18.qō.1. arti.3.q. 1.co2. Et ꝑi.q. 28.ar.3. ad 2m.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶Super.q.69.ar.7

IN questionis.69.primis septez articulis nihil occurrit scribendum: nisi pro septimo articulo notandum/ q aperire ianuam regni celestis: per se primo est effectus mortis Christi. Attribuitur autem baptismo: eo quod in sui institutione ceteris aperti leguntur: et quia sacramentū est inchoās quo advinc obligatuam a morte christi. z quia sufficienter causat aptionem celi cuilibet baptizato: dum tollit omnem culpam z penam tam persone q̄ nature: nō statim assequendo totum suū effectū: sed tempore congruo: ita q̄ (vt in arti.3.p3) sicut virtute baptismi auferentur a iustis in resurrectione omnes penalitates: ita virtute baptismi aperitur ianua celestis/ tempore congruo exhibitura ingressum: et propterea baptizati ante mortem christi/ non nisi post christi mortem ingressi sunt regnum celorū. Et hoc vocat author habere certam spem de introitu celesti: z i hoc preeminebat baptizatus circunciso: circuncisio enim habebat virtutem tollendi omnem penalitatem quam habet baptismus. Quanuis etiam dici possit/ qō baptismus aī mortem Christi: quia imperfecte configurabat morti Christi (vtpote configurans christo mortuo/ non in re: sed in fide) ita etiaz imperfecte aperiebat celum: vt litera responsionis ad secundum sonat.

¶Et hec sunt dicta p dignitate baptismi: quantum enim spectat ad euentus: christoi mortuo patuit ianua celestis tā baptizato q̄ circunciso.

Sed baptismus non consueuit dari dormiētibus. Ergo nō dz dari amentib⁹ z furiosis.

Sz contra Est.q.aug.dicit.4.cōfes. de amico suo, qui cum desperaretur baptizatus est nesciens. Et tū baptismus in eo efficaciam habuit. Ergo carē tibus vsu rōnis.aliq̄ baptism⁹ dari debet.

Rñdeo Dicendū, q̄ circa amentes z furiosos est distinguenduz. Quidam enim sunt a natiuitate tales, nulla habentes lucida interualla: in quibus etiam nullus vsus rationis apparet. Et de talibus quantum ad baptismi susceptionez, videtur esse idem iudicium z de pueris, q̄ baptizantur in fide ecclesie: vt supra dictum est. ℣ Alij vero sunt amentes: qui ex sana mente quam habuerunt prius, in amentiam inciderunt. Et tales sunt iudicandi fm voluntatem quā habuerunt: dum sane mentis existerent. Et ideo si tunc apparuit in eis volūtas suscipiēdi baptismum: debet eis exhiberi in furia et amentia cōstituti: etiam si tunc actu cōtradicant. Alioquin si nulla voluntas suscipiendi baptismum in eis apparuit dum sane mētis essent: non sunt baptizandi. ℣ Quidāvero sunt, qui et si a natiuitate fuerint furiosi vel amentes, habent tamen aliqua lucida interualla, in quibus recta rōne vti p̄nt. Unde si tunc baptizari voluerunt: baptizari p̄nt etiaz in amentia cōstituti. Et debet eis tunc sacramentū conferri si periculū timeatur: alioqn melius est vt tempus expectetur in quo sint sane mentis: ad hoc q̄ deuotius suscipiant sacrm. Si aūt tempore lucidi interualli non appareat in eis voluntas suscipiendi baptismum: baptizari non debent in amentia constituti. ℣ Quidāvero sunt, qui ēt nō omnino sane mentis existant, intantū tñ rōne vtunt, q̄ possunt de sua salute cogitare: z intelligere sacramenti virtutē. Et de talibus idem est iudicium, sicut de his qui sane mentis existunt: qui baptizantur volētes, nō aūt inuiti.

Ad pmū Ergo dōm, q̄ amentes qui nunq̄ habuerunt nec hnt vsum rōnis: baptizantur ex intentione ecclesie: sicut z ex actu ✝ ecclesie creduī z penitent: sicut supra de pueris dictū est. Illivero qui aliquo tempore habuerunt vel hnt vsu rōnis: fm propriā intentionem baptizantur: quam habent vel habuerunt tempore sanementis. ¶Ad fm dōm, q̄ furiosi vel amentes carent vsu rationis per accidēs. i. ppter aliquod impedimentum organi corporalis: non autem ppter defectum aīe rationalis: sicut bruta animalia. Unde non est de his simillis rō. ¶Ad tertium dōm, q̄ dormiētes non sunt baptizandi nisi periculum mortis immineat: in quo casu baptizari debent: si prius in eis voluntas apparuit suscipiendi baptismū: sicut z de amentibus dictū est. Sicut aug. narrat in.4.li.confes. de amico suo: q̄ baptizat⁹ ē nesciēs: ppter periculū mortis.

Atras ✝ ritu.

¶De effectibus baptismi. Questio 69.

Deinde cōsiderādū est de effectibus baptismi. ¶Et circa hoc querunt decem. Primo vtrū per baptismū auferant̄ omnia peccata. Secundo: vtrum per baptismum liberetur homo ab omni pena. Tertio vtrum baptismus auferat penalitates hui⁹ vite. Quarto: vtrum per baptismū conferantur homini gratie z virtutes. Quinto: de effectibus virtutum, qui per baptismum conferuntur. Sexto: vtrū etiā paruuli in baptismo gr̄as z v̄tutes accipiant. Septimo, vtrū p baptismū aperiatur baptizatis ianua regni celestis. Octauo, vtrū baptismus equalē effectuz habeat in oib⁹ baptizatis. Nono, vtrū ficto impediat effectū baptismi. Decimo, vtrū recedēte fictione, baptismus obtineat suū effectū.

¶Utrū per baptismum tollantur omnia peccata. Arti.1.

2.dī.31. q.1.ar.1. Et.4.dī stin.4.q. 2.ā.1.q. 1. 4 dist. 19.q.3. ā.3.q.1. Et.4.q.3 ca.59.q. 72.co.2 Et hō. 6.col.3. fin.

Ad primū Sic proceditur. Uī q̄ p baptismuz nō tollant̄ oia peccata. Baptismus em̄ est quedaz spiritualis regeneratio, que contra ponit gñoni carnali. Sed per gñationē carnalem hō cōtrahit solū originale pctm. Ergo p baptismuz solui⁹ solū originale peccatū. ℣ Ꝑ. Pnia est sufficies cā remissiōis actualiū pctōū. Sed ante baptismū in adultis requiritur pnia: fm illud act.2.pniam agite, z baptizetur vnusquisq̄ vestrum. Ergo baptismus nihil operatur circa remissionē actualium pctōum. ℣ Ꝑ. Diuersoꝝ morboꝝ diuerse sunt medicine: quia sicut hiero. dicit: non sanat oculum: qō sanat calcaneū. Sz pctm originale, qō p baptismū tollitur: est aliud genus peccati a peccato actuali. Ergo non oia pctā remittunt̄ per baptismum.

Sed contra Est, q̄ dicitur ezech.36. effundam super vos aquam mundam: z mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris.

Rñdeo Dōm, q̄ sicut ap̄s dicit ro.6. q̄cūq; baptizati sumus in christo Jesu: in morte ipsius baptizati sumus. Et postea concludit: ita z vos existimate mortuos quidē esse peccato: viuētes aūt deo in christo Jesu dño nostro. Et quo patet q̄ per baptismū homo mouī⁹ ventustati peccati: z incipit vitere nouitati gratie. Omne aūt peccatū ad pnitinā verustatem pertinet. Unū dīs est, q̄ omne peccatū per baptismum tollatur.

Ad pmū Ergo dicendū, q̄ sicut ap̄s dicit ro.5. peccatū quod in baptismo percipit. Nam iudiciū ex vno in cōdemnationem: gratia aūt ex multis delictis in iustificationē. Unde z aug. dicit in lib. de baptismo paruuloꝝ: q̄ generante carne tantūmodo trahitur peccatū originale: regenerante aūt spiritu: nō solus originalium: sed etiam voluntariorum fit remissio peccatorum.

¶Ad scōm dōm, q̄ nullius peccati remissio fieri potest nisi per virtutem passionis christi: vñ z apostolus dicit heb.9. q̄ sine sanguinis effusione, non fit remissio. Unde motus humane voluntatis qui est in penitente, non sufficeret ad remissionem culpe, nisi adesset fides passionis christi: z propositū participādi ipsam vel suscipiendo baptismum: vel subijciendo se claustris ecclesie. Et ideo quando aliquis adultus penitens ad baptismum accedit: consequitur quidem remissionem omnium peccatorum ex proposito baptismi: perfectius aūt ex reali susceptiōe baptismi.

¶Ad tertium dicendum, q̄ ratio illa procedit de particularibus medicinis. Baptismus autem operatur in virtute passionis christi: que est vniuersalis medicina omnium peccatorum. Et ideo per baptismum omnia peccata tolluntur.

¶Utrū per baptismū liberet hō ab omni reatu peccati. Arti.2.

3.q.68. ā.2.q.3. dist.19. Et.4.q.3. ā.2.q.1. 4.dist. 2.ā.3.q.1. 4.q.3. ā.1.q.2. 4.dist. 3.ā.1

qui crediderit z baptizatus fuerit, saluus erit. Sed per fidem aliquis incorporatur christo: secundum illud ephe. 3. habitare christum per fidem in cordibus vestris. Ergo nullus baptizatur nisi iam christo incorporatus. Non ergo est effectus baptismi: incorporari christo. ¶ Ꝺ. Illuminatio sit per doctrinā: ꝑm illud ephe. 3. mihi omnium sanctorū minimo data est gratia hec: illuminare omnes ꝛc. Sed doctrina precedit baptismū in catechismo. Non ergo est effectus baptismi. ¶ Ꝺ. Fecunditas pertinet ad generationem actiuam. Sed per baptismum aliquis regeneratur spiritualiter. Ergo fecundiras non est effectus baptismi.

Sz ꝓtra Est, ꝙ aug. dicit in li. de baptismo puulorū ꝙ ad hoc valet baptism⁹: vt baptizati. chro incorporentur. ℣ Dio. etiā. 2. c. eccl. hier. illuminatione attribuit baptismo. ℣ Et super illud psal. super aquam refectionis: dicit glos. qō anima peccatorū z ariditate sterilis, fecundatur per baptismum.

Rñdeo Dicendū, ꝙ per baptismū aliqs regenerat in spiritualē vitā, q̄ est ꝓpria fidelium christi: sicut aplūs dicit gal. 2. ꝙ autem nunc viuo in carne. in fide viuo filij dei. Vita autem non est nisi membrorum capiti vnitorum, a quo sensum et motum suscipiunt: z ideo necesse est ꝙ per baptismū aliqs incorporetur christo quasi membrū ipsius. Sicut aūt a capite nāli derivatur ad membra sensus z motus: ita a capite spūali, q̄ est christus, derivatur ad membra eius sensus spiritualis, qui consistit in cognitione veritatis: z motꝰ spūalis, qui est per gr̄e instinctū. Unde Joan. 1. dicitur, vidimus eum plenum gratie z veritatis, z de plenitudine eius nos omnes accepimus. Et ideo ois es, ꝙ baptizat, illuminenť a christo circa cognitionē veritatis, z fecundenur ab eo fecunditate bonoū operū per gratie infusionem.

Ad ꝓmū Ergo dom, ꝙ adulti ꝓxius credētes in christū, baptizanť, incorporanť ei quodāmō corꝑaliť. s. p visibile sacramētū: sine cuius ꝓposito nec mēt̄aliter incorꝑari potuissent. ¶ Ad ꝓm dom. ꝙ doctor illuminat interius baptizatos: ꝓparās corda eoū ad recipiendā doctrinā veritatis: ꝑm illud Joan. 6. est scriptū in ꝓphetis. erūt oēs docibiles dei. ¶ Ad tertiū dom. ꝙ effect⁹ baptismi ponitur fecunditas, qua aliquis producit bona opa: non autem fecunditas, qua aliquis generat alios in christo: sicut apostolus dicit prime cor. 4. in Christo Jesu per euāgeliū ego vos genui.

¶ Utrū pueri in baptismo cōsequanť gratiā z virtutes. Arti. 6.

Ad primū Sic proceditur. Uideꝝ ꝙ pueri in baptismo nō consequanť gr̄am et virtutes. Gratia enim et virtutes non habentur sine fide z charitate. Sed fides vt Aug. dicit, consistit in credentium voluntate, similiter etiam charitas consistit in diligentium voluntate: cuius vsum pueri nō habent, z sic non habent fidem z charitatem. Ergo pueri in baptismo non recipiunt gratiam z virtutes. ¶ Ꝺ. Super illud Joan. 14. maiora horum faciet. dicit aug. ꝙ ex impio iustus fiat, in illo sed non sine illo Christus operatur. Sed puer cum non habeat vsum liberi ar. non cooperatur christo ad suam iustificationem: imo quandoq; ꝓ posse renititur. Ergo non iustificatur per gratiam z virtutes. ¶ Ꝺ. Ro. 4. dicitur, Ei qui non operať, credēti autem in eum qui iustificat impium, reputatur fides eius ad iustitiam secundū ꝓpositū gratie dei. Sed puer non est credens in eum qui iustificat impium. Ergo non consequitur gr̄am iustificantem neq; virtutes. ¶ Ꝺ. Quod ex carnali intentione agitur, non videť habere spūalem effectum. Sed q̄q; pueri ad baptismum deferuntur carnali intentione, vt. s. corꝑaliter sanentur. Non ergo consequuntur spiritualem effectum gratie z virtutū.

Sed cōtra Est. ꝙ aug. dicit in ench. parvuli renascēdo, moriuntur illi pctō quod nascēdo cōtraxerunt. Ac per hoc ad illos etiā pertinet qō dicit: cōsepulti sumus cum illo per baptismū in morte, (subdit aūt) vt q̄uo chr̄s surrexit a mortuis per gloriam patris, ita z nos in novitate vite ambulemus. Sed novitas vite est per gratiā z virtutes. Ergo pueri in baptismo gratiam z virtutes consequuntur.

Rñdeo Dicendū, ꝙ quidā antiqui posuerūt, ꝙ pueris in baptismo non dāt̄ gratia z virtutes: sed imprimitur eis character christi, cuius virtute cū ad perfectaz etatem venerint consequunť gratiā z virtutes. ℣ Sed hoc ꝓz esse falsum dupliciter. Primo quidem: quia pueri sicut z adulti, in baptismo efficiuntur membra christi: vnde necesse est ꝙ a capite recipiant influxum gratie z virtutis. Secundo quia secundum hoc pueri decedentes post babtismum, non peruenirent ad vitā eternam: quia vt dicitur ro. 6. gratia dei est vita eterna. Et ita non profuisset eis ad salutem, baptizatos fuisse. ℣ Causa autem erroris fuit: quia nesciebant distinguere inter habitum z actum. Et sic videntes pueros inhabiles ad actus virtutū crediderunt eos post baptismū nullatenus virtutem habere. Sed ista impotentia operādi, non accidit pueris ex defectu habituum. sed ex impedimento corꝑali: sicut etiam dormientes quamuis habeant habitus virtutum, impediuntur tamen ab actibus propter somnum.

Ad primū Ergo dicendū, ꝙ fides z charitas cōsistūt involuntate hominū, ita tamen qō habitus harum z aliarum virtutum requirunt potentiam voluntatis, que est in pueris: sed actus virtutum requirunt actum voluntatis: qui non est in pueris. Et hoc modo aug. dicit in lib. de baptismo parvulorum, ꝙ parvulum etsi nondū illa fides que in credentiū voluntate consistit, iam tamen ipsius fidei sacr̄m (qō. s. causat habitum fidei) fidelem facit. ¶ Ad ꝑm dom. ꝙ (sicut aug. dicit in li. vno de charitate) nemo ex aqua z spiritusancto renascitur nisi voluerit. Qō non de parvulis: sed de adultis intelligendū est. Et similiter de adultis intelligendum est, ꝙ homo a christo sine ipso non iustificať. ℣ Quod autem parvuli baptizandi: ꝓ ipsorum voluntate possunt reluctantur, non eis imputatur: qi intantū nesciūt qō faciunt: vt nec facere videātur: vt aug. dicit in libro de ꝓsentia dei ad dardanum. ¶ Ad tertium dicendū, ꝙ (sicut aug. dicit) parvulis mater ecclesia, alienum pedes accommodat vt veniant. alienum cor vt credant: alienum linguam vt fateanť. Et ita pueri credunt, non per actum ꝓpriū: sed per fidē ecclesie: q̄ eis cōcurrit. Et huius fidei virtute conferuntur eis gratia z virtutes. ¶ Ad quartum dicendum, ꝙ carnalis intentio defertium pueros ad baptismum, nihil eis nocet: sicut nec culpa vnius nocet alteri, nisi consentiat. Unde aug. dicit in epistola ad bonifacium. Non illud te moueat, ꝙ quidam non ea fide ad baptismum percipiendum parvulos ferunt, vt gratia spirituali ad vitam regenerentur eternam: sed hoc eos putant remedio corꝑalem recipere vel recuperare sanitatem. Non enim ꝓptera illi non regenerantur, quia non ab istis hac intentione offeruntur.

¶ Utrum effect⁹ baptismi sit apertio tanue regni celestis. Ar. 7.

Ad primū Sic proceditur. Uideť ꝙ effectus baptismi: apertio ianue regni celestis. ℣ Baptism⁹ omnium ꝓpe ex quo instituꝰ fuit, habet suum effectum. Sed quidam baptizati sunt baptismo christi ante eius passionem (vt habetur Joan. 3.) quibus si tunc decessissent, introitus regni celestis non dum patebat: in qō nullus ante christū introiuit: ꝑm illud mich. 2. ascendit pandens iter ante eos. Non est ergo effectus baptismi apertio regni celestis. ℣ Ꝺ. Baptizati adhuc sunt obnoxii morti et aliis penalitatibus vite presentis: vt supra dictum est. Sed nulli est apertus aditus regni celestis: quandiu obnoxius est pene: sicut patet de his qui sunt in purgatorio. Non ergo effectus baptismi est apertio tanue regni celestis.

Sed cōtra Est. quod super illud luc. 3. apertum est cetera matis ostenditur, de quo quisq; cum egreditur, regni celestis ei ianua aperitur.

Rñdeo Dicendum, ꝙ aperire ianuam regni celestis: est amouere impedimentum, quo quis impeditur regnum celeste introire. Hoc autem impedimentum est culpa et reatus pene. Ostensum est autem supra, quod per baptismum omnis culpa et omnis reatus pene tollitur. Unde consequens est: quod effectus baptismi sit apertio tanue regni celestis.

Ad primū Ergo dicendum, ꝙ baptismus sit tantum aperit baptizare ianuam regni celestis: inquantum incorporat eū passioꝰ christi: virtute eius homini applicādo. ¶ Ad secundū dicendū, ꝙ quādo passio christi nondū erat realiter perfecta, sed solum in fide credentiū, baptismus ꝓpositaliter efficabat tanue apertionem: non quidem in re sed in spe. Baptizati enim tunc decedentes: ex certa spe introitū regni celestis expectabant. ¶ Ad tertiū dicendum, ꝙ baptizatus non est obnoxius morti, z penalitatib⁹ vite presentis; propter reatū pene sone: sed propter statū nature. Et ideo propter hoc non impedit ab introitu regni celestis, quādo anima separatur a corꝓe per mortem quasi iam persoluto eo quod nature debebatur.

¶ Utrum

¶ Utrum baptismus habeat in oībus equalē effectū. Arti. 8.

Ꝺ octauū Sic ꝓcedit. Uī ꝙ baptismus, nō habeat in oīb⁹ equalez effectū. Effectus eñ baptismi est remotio culpe. Sz in quibusdā plura pctā tollit qz in alijs. nā in pueris tollit solū pctm originale: in adultis aūt etiā peccata actualia. in quibusdā plura. in quibusdā ꝙo pauciora. Nō ergo equalē effectū hz baptismus in oīb⁹. ¶ Ꝺ. Per baptismū confertur hoi gr̄a z vtutes. Sed q̄dā post baptismū videnť hr̄e maiorē gr̄am z ꝓfectionē vtutē cū alij baptizati. Nō ġ baptism⁹ hz equalē effectū in oīb⁹. ¶ Ꝺ. Nā ꝑficit ꝙ gr̄am, sicut mā ꝙ formā. Sz forma recipit in mā ꝑm et⁹ capacitatē. Cū ġ in quibusdā baptizatis ēt pueris, sit maior capacitas nālis qz in alijs, videť ꝙ q̄dā maiorē gr̄az ꝙsequanť qz alij. ¶ Ꝺ. Quidā in baptismo cōsequunť nō solū spiritualē salutem, sed etiā corꝑalem: sicut patet de constantino, qui in baptismo mundatus est a lepra. Non aūt oēs infirmi corꝑalem salutem consequuntur in baptismo. Baptismus ergo nō habet equalem effectum in omnibus.

Sed ꝺ Est, qō vī ephe. 4. Una fides, vnū baptisma. Uniformis autem cause est vniformis effectus. Ergo baptismus habet equalem effectum in omnibus.

Rñdeo Dom, ꝙ duplex est effect⁹ baptismi, vnus ꝙ se, et alius ꝓ accīs. Per se q̄dē effectuū baptismi, est id ad qō baptism⁹ est institut⁹. s. ad regñandū hoies in spūalez vitā. Et hūc effectū equalr facit in oīb⁹, q̄ equalr se hr̄t ad baptismū. Uñ qz oēs pueri equalr se hr̄t ad baptismū (qz nō i fide ꝓpte. Iz in fide ecclie baptizanť) oēs equalē effectū ꝓcipiūt in baptismo. Adulti ꝺo q̄ per ꝓpriā fidē ad baptismū accedūt, nō equalr se hr̄t ad baptismū: quidā eñ cū malori, q̄dā cuz minori deuotiōe ad baptismū accedūt z ī ꝺ q̄dā plus, q̄dā min⁹ de gr̄a nouitatis accipiūt. Sicut ēt ab eodē igne accipit plus calorisq plus et appropinquat. Iz ignis qñ est de se, equalr ad oēs suū caloꝛē effundat. ℣ Effect⁹ aūt baptismi per accīs. est ad quē baptism⁹ nō est ordinat⁹: sed divina virt⁹ hoc in baptismo miraculose opať. Sicut sup illud ro. 6. vt vltra nō seruiam⁹ pctō. dicit gl. Non hoc ꝓestatur in baptismo, nisi foret miraculo ineffabili creatoris, vt lex pcti, que est in membris, prorsus extinguať. Et tales effectus non equaliter suscipiuntur ab oībus baptizatis, etiam si cum equali deuotione accedant: sed dispēsantur hm̄oi effectus ꝑm ordinem prouidentie divine.

Ad primū Ergo dom, ꝙ minima gr̄a baptismalis sufficiēs est ad delendum cūcta pctā. Uñ hoc nō est ꝓpter maiorē efficaciā baptism⁹, ꝙ in quibusdā plura, in quibusdā aūt pauciora pctā soluit: ꝫ ꝓpter ꝺitionē subiecti: qui in quolibet soluit quotcūq; inuenerit. ¶ Ad scām dom, qō ħ ꝙ in baptizatis maior vel minor gr̄a apparet, pōt dupl̄r ꝛingere. Uno mō, q⁹ vn⁹ in baptismo ꝓcipit maiorē gr̄am ēt alⁱ⁹, ꝓpter deuotionē maiorem: vt dictū est. Alīb mō, q⁹ etiā si equalē gratiam ꝓcipiāt, nō equaliter ea vtūtur: sed vnus studiosius in ea ꝓficit, alius ꝙ negligētiā gr̄e dei deest. ¶ Ad tertiū dom, ꝙ diuersa capacitas naturalium in hoibus, nō est ex diuersitate mētis, que per baptismū renouatur: cū oēs hoies eiusdē speciei existāres. in forma cōueniant, sed est ex diuersa dispositione corporum. Secus autem est in angelis, qui differunt specie. Et ideo angelis dantur dona gratuita ꝑm diuersam capacitatem naturalium: non autem omnibus. ¶ Ad quartum dicēdum, qō sanitas corꝑalis non est per se effectus baptismi: sed est quoddā miraculosum opus prouidentie divine.

¶ Utrum fictio impediat effectum baptismi. Arti. 9.

Ad nonū Sic ꝓcedit. Uī ꝙ fictio nō impediat effectū baptismi. Dicit enim apl's gal. 3. Quicūq; in xpo baptizati estis, xpm induistis. Sed oēs qui baptismū Christi suscipiunt, baptizantur in xpo. Ergo oēs induunt xpm, qō est ꝓcipere baptismi effectū. Et ita fictio nō impedit baptismi effectum. ¶ Ꝺ. In baptismo operatur virtus divina, que potest voluntatem hois mutare in bonū. Sed effectus cause agentis non potest impediri per id qō ab illa causa potest auferri. Ergo fictio non impedit baptismi effectum. ¶ Ꝺ. Effectus baptismi est gratia, cui pctm opponitur. Sed multa sunt alia pctā gratiā, cui pctm opponitur. Sed multa sunt alia pctā gratiā, cui pctm opponitur. Sed multa sunt alia pctā gratiā

Universidad de Deusto
Biblioteca

remittit/scḗtur q nūcꝙ pctīm originale huic hoi remissū fuerit. Et pbatur sc̄la: q nō aliud a chro institutū est remediū ad remissionē pctī originalis nisi bapmus/vt q nulli baptizato (q tc̄ vel postea iter filios adoptionis ē) baptismal; gra dīsit/docuit aug. baptismū recedēte fictiōe valē ad salutē. P Quā doctrinā doctores posteriores adeo sūt venerati z cōpleri: vt non horum erit mīras inde ꝓtes difficultates: vide tamen baptizatū ficte nō oportē ꝓiteri rece

dēte fictiōe de peccatis commissis añ baptismū. Augm q tam suscepta auctas neci tat. P Modus q hoc fieri author tenet in hac lra/non est ille q sibi attribuit: quem ipse olim in .4. sen. di. 4. q. 3. arti. 2. q. 3. tenuit. Ibi siq̄dez opinatus est fieri ḡ/ q. character manebat dispōnēs ad gras: h ūt opinaf ḡ fieri/ q. character vt forma ſb alis manet/z gra ſublato ipedimēto q si propꝛie effect' consequit: vt ꝓz 1 litera. ¶ Ubi sunt due difficultates vna ad hominem/z altera ad rē. Ad hoiem ḡdem: q. author supi ꝓz. tractans de charactere/ posuit ipm ēe dispōnē remote ad gram/ z non fot'm ex q flnit gra/vñ z posuit illus in gne poe/z fōtine in inteu: ex: q non est nata flnē gra i ēcntia aie. P Ad rem vero: qm character non se hz ad gram vt forma ad ꝓs. ppriuz: hz potiꝰ gra ē fōa ad quaz comitat mediāte sacro character/z emi nētiois ordinis con fiat ex gram (q dimi ne sumus nāe cōfortes) hz character communis bōis z malis ¶ Ad enidētiā horū/ sciēdū est/ coactū fuit se authores ad hunc modum/vt saluaret augm doctrinā. cum cōi doctrina de cālitate/sacꝛ. Novidet enim posse intelligi rē aliquaz posīs desist ē/ he sua effectū/ nisi aliqđ res illa īmā serit/videmus enim in his q. ꝓsciuntur/ rādiu durare motus ꝓiectoris/ ḡdiu vis ꝓsicientis aliq̄ mō manet/ sine in aere/ sine in corpore ꝓfec to: nihil enīz refert q ꝓpositū/similiter videmus posthumos ideo ge nitos motuo patre/quia semen patris remansit in materno vtero/z sic de alijs. Unde quum baptismus desinat esse peracto sacramento/z tunc propter fictionem in baptizato non valeat ad salutem/z inde ad duos ānos recedente fictione valeat idem baptismus ad salutem (quod nihil aliud est/quam conferre illam remissionem quam fictio impediuit tunc fieri: hoc enim significat baptismum valere ad salutem/consequens est/ quod baptismus aliquo modo remaneat/seu aliquid habeat aut relinquat manens/ratione cuius valoꝛem seu effectum consequatur post bien nium. Hoc necessitate satisfaciendi/hominibus more humano/compulsꝰ author accomodationem hanc similitudinariam quam in litera habes adinuenit.

¶ Unde non opotet, laborare/ad saluandus hunc processum vt propiuꝰ seu in ꝓpriis: sed intelligendus est vt accommodatio quedam similitudinaria ad manuducendum intellectum nouitiorum/vt percipiant quo modo baptismus recedente fictione incipit valere ad salutem. Sciunt enim author/ gratiam propriam bonis non consequi characterem communem bonis z malis/z propꝛius effectus sequitur formam: quum hoc ꝛsm manifestuz sit/vt minimi theologi sciāt. Uñ nō ꝑpe voluit itelligi/

uāt deorsum, nisi sit aliquid prohibēs, quo remoto statiz icipit moueri deorsum. Et sīr q̄ aliqs baptizat, accipit characterē quasi formā. z ꝛsequit̄ ꝓpriuz effectū. q est grata remittens/ꝓia pctā. Impedit aūt q̄cꝫ per fictionē vñ opz q remota ea p ꝓpriaz, baptismus statim consequatur suum effectum.

Ad ꝓmū Ergo dōz, q facꝛm baptismi est opus dei, z non hominis. Et tō non est mortuū in ficto, qui sine charitate baptizat. ¶ Ad 2m dōm, q ficto nō remouetur p baptismū, ſz p nīam ſbsequētē: qua remota, baptismꝰ aufert culpam z reatū oium pctoꝝ. Et dēctiū baptismuz, et ēt sīr extīctū cū bapmo. Añ aug. dic̄ in li. de baptismo. Solutk hesternus dies. z q̄cquid supest, solutk z ipsa hora momentuꝫ añ baptismū z in bapmo: deiceps aūt ꝓtinuo re esse incipit. Et sic ad baptismi effectū cōsequēdū ꝛcurrit baptismꝰ z pnia: sed baptismus sic cā p se agens: pnia sic cā p accūs. i. remouēs ꝓhibēs. ¶ Ad 3m dōz, q effectꝰ baptismi nō ē tollere pctā futura, ſz pnia vt preterita. Et tō recedēte fictione, pctā sequētia remittuntur quidem, sed per pniaz, nō p baptismū. Añ nō remittunt quātū ad totuz reatū, sicut pccata precedētia baptismum.

¶ De circūcisiōe, q̄ pcessit bapmum. qō. 70.

Deinde dūest de ꝓparatoꝛijs ad baptismū. Et p de preparatouo qō precessit baptismū. i. de circumcisione. 2o de ꝓparatoꝛijs, q̄ concurrit sīr cū bapmo. f. de catheclismo et exoꝛcismo. ¶ Circa ꝓm q̄rūk. 4or. Primo, vtz circūcisio fuerit ꝓparatoria z figuratiua baptismi. 2o de institutione ipsius. 3o de ritu eius. Quarto de effectu ipsius.

¶ Utrū circūcisio fuerit ꝓparatoria z figuratiua baptismi. Arti. 1.

Ad ꝓmū Sic, pceditur. Uī q circūcisio, nō fuerit ꝓparatoria z figuratiua baptismi. Dis em figa hz aliquā sīlitudinē cum suo figurato. Sed circumcisio nullam habet simi litudinem cum baptismo. Ergo videtur q nō fuerit preparatoria z figuratiua baptismi. ¶ Ꝯ, Apls dicit ꝑ. cor. 10. de antiqꝫ ꝓbꝰ loqueus, q̄ oēs in nube z in mari baptizati sunt. Nō aūt dicit, q in circūcisione baptizati sint. Ergo ꝓtectio colūne, nubis, z transitus maris rubri, magis fuerunt ꝓparatoria ad baptismū z figuratiua ipsiꝰ, q̄z circūcisio. ¶ Ꝯ. Supra dcm est, q baptismꝰ Ioannis fuit preparatorius ad baptismū chri. Si q̄ ēt circumcisio fuit preparatoria z figuratiua bapm chri, vī q baptismꝰ Ioānis fuerit sup fluus, q̄d est incōueniēs. Nō q̄ circūcisio fuit preparatoria z figuratiua baptismi.

Sz ꝓtra Est, q al's dicit cok. 2. Circūcisi estis circūcisione nō manufacta, in expoliatiōe corꝑis carnis sed circumcisione ihesu chri, consepulti ei i baptismo.

Rñdeo Dōm. q baptismus vt sacꝛs fidei: inquātū. f. in bapmo fit quedā fidei ꝓfessio, z p baptismū aggregat hō congregationi fidelū. Eadē aūt est fides nra z antiquoꝝ patrū: ꝑm illud apli, 2c cor. 4. hītes eūdē ꝓsū fidei, credimus. Circumcisio aūt erat q̄dā ꝓstatio fidei. vñ dr ro. 4. q abraā accepit circūcisiōez tanq̄ signa culū fidei, vñ z p circūcisionē antiq̄ aggregabant collegio fidelū. Añ manifestuz est, q circūcisio fuit ꝓparatoria ad baptismum, z ꝓfiguratiua ipsius ꝑm q antiq̄ ꝓfibus omnia in figuraz futuri ꝓtingebāt/vt dr ꝑme cor. 10./ sicut z fides eoꝝ erat de futuro.

Ad ꝓmū Ergo dōm, q circumcisio hębat silitudinem cū bapmo quātū ad ſpuālē effectū baptismi. Haz sic p circūcisionē auferebat quedā carnalis pellicula, ita p bapmum hō expoliat a carnali ꝙuersatione. ¶ Ad 2m dōm, q ꝓtectio colūne nubis, z transitus maris rubri, fuerunt q̄dem figure nr̄i baptismi: quo renascimur ex, aq̄ significata p mare rubruz, z ſpūsco ſignificato, p colūnā nub. Nō tū p hec fiebat aliq̄ ꝓfessio fidei, sicut p circūcisionē. Et tō ꝓdicta duo erāt tm figure, z nō sacra. Circūcisio āt erat ēt sacꝛs ꝓparatoꝛ ad baptismū: minus tn̄ expresse figurās baptismum quātum ad exteriora, q̄s predicta. Et tō apostol potius fecit mentionē de ꝓdictis q̄s de circumcisione. ¶ Ad 3m dōm, q baptismꝰ Ioānis fuit preparatorius ad baptismum chri quantum ad exercitiuz actus. Sed circūcisio quantum ad professionem fidei: que requiritur in baptismo, sicut dictum est.

sufficiēter cōsiterer/ dō se iniuriā fecisse baptismo/ ponēdo illi obicē pcti mortalis: z ꝓtēdo cōmissa post baptismum.

P Aduerte q̄z/aliō eē dimidiā a deo expectare veniā/z aliō eē varijs medijs a deo expectare veniā. Primū est ipiū, cōm hic docemur: dūbaptizatus/q mediū pnie et per mediū baptismi fit/a deo expectat ve niā. Cogimur aūt ad vtrūq̄ fit mediū recurrere: q credim' p cedētia pctā remitti q̄d culpā z penā to tas/ſ em ꝓtinet gra baptismalis/ fictionē no cū posteriorib⁹ pctis remitti q̄dez q̄d culpā q̄d penaz no nisi q̄tū sacro pnie remittit. P Uñ appet falsitas allega te impius glose/ ꝓter q̄d q est ꝓ ter tum.

12. qō. 1. arti. 3. ad 1. z q. 105. ar ti. 1. ad 3. Et 4. di. 1. ar. 2. q 4. cor. Et. q. 2. ar. 1. q. 3. ꝑ to.

sine nouo dei actione/ gratie baptismalis infusiua.

¶ In responsione ad secundum z tertium/ aduertendum est in ficte baptizato inueniri diuersoꝝ temporum pcata: scilicet ptā/ presentia et futura/z presentia inueniri dupliciter intelligi: vel ꝓpter perseueran tiam macule aut actualis commissionis seu omissionis sīt cum baptismo: vel ꝓpter ipsum impedire sacramenti effectum. Inter que tamen refert/ quod sola fictio (que nihil aliud videtur quam impedimentum gratie/g penitentiam delenda est cum pctis commissis post baptismum: reliqua autem per baptismi valoꝛem recedente fictione delentur. Ad hoc enim vt detur deserute litera/ dicens z etiam sīt existentium cum baptismo recipitur autem sola fictio: quoniam ipsa est que contrariatur sacramento. P Nec puto fictionis peccato intelligendum in proposito crimen illud q fundat fictionem/puta incredulitatem/sed ipsam malam suscepționem sacramenti: que sacrilegij species est. hic em actus est propꝛie fictio quo niam isto actu monstrat qui baptizatur/se velle quod non vult. P Et confirmatur hoc ex verbis aug. dicentis quum illa fictio veraci confessione recesserit/que corde in malitia vel sacrilegio perseuerante/peccatoꝝ ablutionem non sinebat fieri: ex hoc enim quod nullam ſpēz pcī fictioni tribuit nisi sacrilegiū/ssumasse vī dā sit illa fictio. Et hic sequ/ q̄ talis ficte

familia christi/z ad hmōi formā/ natū ē ex diuine largitatis ordine/ ꝙsequi ipsius nem gre/ remissiue ois culpe z pene nisi obex fictionis obstiterit: z ꝓpterea ecclesiastice fictione/sequente formā caractere ris/ad quē fm ordinem diue largitatis nata ē sequi ipsius gre baptismalis. P Teneт itaq̄ caracter vtrūq̄ locū z dispositionis z fot'/diuersi mode cōsiderato baptismate/nā baptismꝰ equātuz ad gratiam est filior' adoptionis/ gras hz ꝓ ꝓn' effectu vt fot'a: quātum fo gnātiue est christianis/ (ḡ ē medius christiane religionis seu familie) hz ꝓ ꝓn' effectu characterem. Qui, ꝓ eo quod infallibili ordie ānexā hz gram si cūqo non ipedit/z recedēte fictiōe anne xi sibi vēdicat gratiā/ fot' (bali affixa). ꝓ eo ꝓ q annexio gratie nouam exigit ꝓn'is agētis influo nē recedēte fictione/ dispōni magis affimilat/ q̄m infallibiliē cāz ordine cessante ipedimēto/ad recipiendū vnit. Univana videt sollicitudo ḡdi aut quo opꝰ character recedente fictione ad gram baptismalem.

¶ Et ex his ꝑ solo difficultatū motarū/ tam ad hoiem q̄ ad res. Et tō loco ꝓpositū/ exp̄ditum sit est. P De quinto aūt ptrasentiendū/ q̄m in soli verbis dissensio foīte est inter diuersos doctores: nullum enim puto tāe mentis apō se/ credidisse/ gram cessante fictiōe comitari caracterē

Rñdeo Dōm. q circūcisio cōueniēter fiebat in mēbro gnationis. Primo q̄dē: q signuz erat fidei, qua abraā credidit rp̄m ex suo semine nasciturum. Secō, q erat in remediū pcti originalis: qō per actū gnationis traducit. Tertio, q ordinabat ad diminutionē carnalis ꝓcupiscētie: q̄ pre cipue in mēbris illis viget, ꝓpter abūdātiā delectationis venereoꝝ. ¶ Ad 1com dōm, q cultellus lapideꝰ nō erat de necessitate circūcisionis, vñ nō inuenit tale instrm ꝓcepto dīno determinatū. Neqz etiā cōfter tali instrō iudei vtebant ad circūcidēdū, sicut neqz mō vtunt. Negunt tn̄ aliq̄ circūcisiones famose, cultello lapideo facte: sicut legit exo. 4. q tulit sephora acutissimā petrā, z circūcidit ꝓputū filij sui. z Josue. 5. dō. fac tibi cultellos lapideos, z circumcidit ꝑ filios israel. Per qō figurabat circūcisionē ſpuālē esse fiendā p rp̄m: de quo dr, 1. cor. 10. petra aūt erat xps. ¶ Ad tertiū dōm, qō octauus dies determinabat circūcisioni, tū ꝓpter mꝫsteriū: q in octaua etate (q erit etas resurgentiū) q̄stin octauo die, ꝓficit p rp̄m ſpuālis circūcisio, q̄n auferet ab electis nō solū culpā, ſz etiā oēm penalitatē, tum ēt ꝓpter teneritudinē infantis ante octauuz diē. Uñ ēt de alijs aialib⁹ Leui. 22. ꝓcipit. Bos, ouis z capra cū genita fuerint, 7. dieb⁹ erūt sub vbere mr̄is sue, die aūt octauo z deinceps offerri poterūt dño. P Erat aūt octauus dies de necessitate pceptiuta. f. q octauū diē ꝓtermittētes, peccabāt, ēt si esset sabbatū: ꝑm illud Jo. 7. circūcīsionē accipit hō in sabbato, vt non soluat lex mosꝫsi. Nō tn̄ erat de necessitate sacr̄i: q̄ si aliquī omittebant octauū diē: postea poterant circūcidi. P Quidā etiā dicunt, qō ꝓpter periculū imminētis mortis, poterat octauus dies ꝓuenīri. Sz hoc nec ex authoritate scripture, nec ex consuetudine iudeoꝝ haberi pōt. Añ melius dōm est, sicut etiā hug. de san. vic. dicit, q̄ octauus dies nulla necessitate ꝓuenīebat. Añ sup illud, Ꝓiouer. 4. vnigenitus eram coā matre mea, dicit glos. qō alius berſabee paruulus nō cōputatur, quia ante octauū diem mortuus, nominatus non fuit, z per ꝓfis nec circumcisus.

¶ Utrū circumcisio conferret gratiā iustificātem. Arti. 4.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Uidet qō circūcisio nō conferret gratiā iustificantem. Dicit enim apls gal. 2. Si ex lege est iustitia Christus gratis mortuus est. i. sine cā. Sed circūcisio erat quedā obligatio legis implēde: ꝑm illud gal. 6. testificoꝛ omni hoī circūcidenti se, q̄n debitoꝛ est vniuerse legis faciēde. Ergo si ex circūcisione est iustitia, Christus gratis. i. sine causa mortuus est. Sed hoc est inconueniēs, nō ergo ex circūcisione erat gratia iustificās a pctō. ¶ Ꝯ. Ante institutionē circūcisionis, sola fides ad iustificationē sufficiebat: dicit enī greg. in moza. qō apud nos valet aqua baptismatis, hoc egit apud veteres ꝓ paruulis sola fides. Sed virtus fidei non est imminuta per mādatum circūcisionis, ergo sola fides paruulos iustificabat, et non circumcisio. ¶ Ꝯ. Josue 5. legitur, qō populus qui natus est in deserto per, 40. annos, incircuncisus fuit. Si ergo per circūcisionē auferebatur pctm originale, videtur qō oēs qui in deserto mortui sunt, tam paruuli q̄z adulti, fuerint dānati. P Et eadem obiectio est de pueris, qui moriebātur ante octauum diem circūcisionis: qui ꝓueniri nō debebat, vt dictū est. ¶ Ꝯ. Nihil impedit introitum regni celestis nisi peccatum. Sed circūcisi ante passionem Christi impediebātur ab introitu regni celestis. Non ergo per circūcisionem hoies iustificabantur a peccato. ¶ Ꝯ. Peccatum originale nō dimittitur sine actuali: quia impium est a deo dimidiam ꝑrare veniam: vt Augu. dicit. Sed nusquam legitur qō per circumcisionez remitteret actuale pctm. Ergo ēt neqz originale p eā dimittebat.

Ad primū Ergo dōm, q immediate post pctm ꝓmi paretis, ꝓpter doctrinā ipsi? ade/q plene istructus fuerat de diuinis/adhuc fides et rō nālis intm vigebat in hoie, q nō oportebat determinari hoiēb⁹ aliq̄ signa fidei z salutis: ſz vnusq̄sq; ꝓ suo libito fidē suā aliq̄b⁹ ✠ signis ꝓtestabat. Sz circa tps abrahe, diminuta erat fides, plurimi sad idolatriā declinātib⁹: obscurata etiā erat rō nālis ꝓ augmētī carnalis cōcupiscētie vsq̄z ad pctm ꝓ nām. Et tō ꝓueniēter tūcz nō ante fuit instituta circūcisio ad ꝓfitēdū fidē z ad minuēdū carnalē cōcupiscētiā. ¶ Ad 2com dōm, q legalis observātia tradi nō debuit nisi ppl'o taz ꝓgregato: q̄ lex ordinat ad bonū publicū: vt i scōa ꝑte dictū est. Ppls aūt fidelū congregādus erat aliq̄ signo sensibili, qō est necessariū ad hoc q hoies in quacūqz religiōe adunent: sicut Aug. dicit ꝓ faustū. Et tō oportuit ꝓ instituī circūcisionē q̄z lex darek. P Illi aūt ꝑes, q̄ fuerūt ante legez, familias suas instruxerūt de diuinis, p modū paterne admonitiōis. Uñ z dīs dicit de abrahā. Scio q ꝓcepturus sit filijs suis z domui sue poste, vt custodiāt viā dñi. ¶ Ad tertiū dōm, qō baptismꝰ in se ꝓtinet ꝑfectionē salutis, ad quā deus oēs hoies vocat ꝑm illud, 1. tim. 2. q vult oēs hoies saluos fieri. Et ideo baptismꝰ obtus populis ꝓponit. Circūcisio aūt nō ꝓtinebat ꝑfectionē salutis: sed figurabat ipsam vt fidē ꝓ rp̄m, q̄ erat ex iudeis ꝓ pl'o nascitur us. Et ideo illi ſli populo data est circumcisio. ¶ Ad quartū dōm, qō circumcisio instituta est vt signū fidei abrahe, q̄ credidit se patrē futurū Christi sibi repromissi, z ideo cōueniēter solis maribꝰ competebat. Pctm etiā originale, ꝑ qō speciall ter circūcisio ordinabat, a patre habitur, nō a matre: vt in scōa parte dictū est. Sed baptismus ꝓtinet virtutē Christi: q̄ est vniuersalis cā salutis omnium, z remissionis omnium pctoꝝ.

¶ Utrū ritus circūcisionis fuerit conueniens. Arti. 3.

Ad tertiū Sic, pceditur. Uidet q ritus circūcisionis nō fuerit ꝓueniens. Circūcisio em (sicut dictū est) fidei q̄dā ꝓfessio est. Sed fides in vt apprehēsiua existit, cui? opatiōes maxime apparēt in capite. Ergo magis debuit signū circūcisionis dari in capite, q̄ in mēbro gnationis. ¶ Ꝯ.

¶ Sup. q. 70. a. 4. q. 71.

Circa qō nes 70. et 71. nihil scribendū videt/ nisi his que dicūtur i ā. 3. de cālitate exorcismor. Nō carēt tñ dē scrupulo duo ibi dicta. ꝑmū est circa aptionem sensuum per exorcismos baptismales. Secūdō c/circa vnctionem que fit in vertice baptizati/ q̄ operatur conseruationez gratie baptismalis. ℣ ꝑmū em intelligo/non sic q̄ exorcismus minuat i teriorem infectionez sensuū animę quia hoc sine gratis non video posse fieri in paruulis / quicquid sit in adultis/sed intelligo sic q̄ potestas demonis ad ꝓtecidendum sensus interiores ale/cōcessa de moni ꝓpter interiorez infectionē ale/p exorcismum impeditur. ℣ Ne. s. ob infectas interiores ale partes p̄ cludat; illas ad. sentiendū ſpualia/que chr̄i sunt/ita q̄ ptās demonis per exorcismos baptismales i. pedit ne possit extrinseca obstacula sacro/ & intrinseca sacramēti effectui ꝓtestare.

℣ Sēm dictū/quz de actius cōseruatio ne itelligi nequeat/ de passiua opz itelligisic q̄ vnctio illa o pak quoddam actua le auxiliū faciens ex pte baptizati/ad cōseruationē gr̄e suscepte. Cōsistit āt auxiliū ℔ in actu 2°: d̄ in adultis tunc excitāt aut adimplet/in paruulis aūt nō nisi pte exteriōris gr̄e ad opationē/locuz hr̄e pōt.

Als ✠ circunci sio āt cōferebat gram in ꝑtū erat signū fidei passiōis xp̄i futurę.

Sz ꝰ Est, q̄ aug. dicit ad valeriū contra iulianū, Ex q̄ instituta est circuncisio in populo dei/✠ quę erat signaculum fidei iustitie dei/ ad sanctificationem purgatiōis valebat paruulis originalis veteriſz pcti: sicut, z baptismus ex illo cepit valere tempore ad innouationem hominis, ex quo institutus, est.

Ñdeo Dōm, q̄ ab oībus cōiter ponit q̄ i circūcisiōe pcīs origi nale remittebat. Quidā tñ dixerūt q̄ nō cōferebatur gr̄a, ſz solū auferebat pctm. quod magr ponit in p̄a di. 4. sentē. z ro. 4. in glo. Sz ℔ nō pōt cē: q̄ culpa nō remittit nisi per gr̄az: ℔m illud ro. 3. iustificati gratis p̄ gratiā ꝛc. ℣ Et tō alij dixerūt, q̄ p circuncisionē ꝓferebat gr̄a quātū ad effect⁹ remissionis culpe, ſz non quantū ad effect⁹ positiuos: ne cogerent dicere, q̄ gr̄a in circuncisione collata sufficiebat ad iplēdū mādata legis, z ita supflu⁹ fuerit aduentus chr̄i. Sz hec ēt positio stare nō ꝑt. ꝑ quē. q̄ p circūcisionez dabat pueris facultas fuo tpe puenīdi ad glouā que est vltim⁹ effect⁹ positiu⁹ gr̄e. 2° q̄ pōres sūt nāl̄r ℔m ordinē cāe formalis ef fectus positiui cū ꝓuantur, ſz ℔m ordinē cāe mālis sit ecōuerſo. Fōra em̄ fi excludit ꝓuationē, nisi in formādo ſbm. ℣ Et tō alij dixerunt, q̄ in circūcisione ꝓferebat gr̄a etiam quātū ad aliquē effectū positiuū, q̄ē facere dignū vita eterna. ſz nō quātū ad oēs effect⁹: q̄ nō sufficiebat rep̄mer̄ ꝓcupiam fomitis, nec ad iplēdū mādata legis. Nō ēt aliq̄ mihi visum est. Sz diligēter cōsideranti apparet ℔ nō ee verū: q̄ minima gr̄a ꝑ resistere cuilibet ꝓcupie, z vitare oē pctm mortale, q̄d cōmittit in trāsgressiōe mādatoruz legis: minima enīz charitas plus diligit deum, q̄m cupiditas multa auri z argēti. ℣ Et tō dicendū est, q̄ in circūcisiōe cōferebat gr̄a quātū ad oēs gr̄e effect⁹: al'r tñ q̄m ī baptismo. Nā i baptismo ꝓfert gr̄a ex ꝑte ipsius baptismi, quā hz inquātū est instrm passionis chr̄i iā pfecte. In circūcisione aūt cōferebat gr̄a, nō ex ꝑte circūcisionis: sed ex ꝑte fidei passionis chr̄isti, cui⁹ ſignū erat circūcisio ✠ ita. s. q̄ hō q̄ accipiebat circuncisiōem, ꝓfitebat se suscipe talē fidē: vt adultus, ꝓ se, vel alius ꝓ paruulis. Ām z apls dicit ro. 4. q̄ abrāā accepit ſignū circūcisionis, ſignaculū iustitie fidei: q. s. iustitia erat ex fide signata, non ex circuncisione signifi cāte. Et q̄ baptismus operetur instrumentaliter in virtute passionis chr̄isti, non autem circuncisio, ideo baptismus imprimit characterē incorporantē holem chr̄isto, z copiosiorem gratiā cōfert q̄m circuncisio: maioz em̄ est effectus rei tā presentis q̄m spei.

Ad ꝑmū Ergo dōz, q̄ rō illa ꝓcederet, si ex circūcisiōe, esset iustitia alr̄, q̄m p̄ fidē passiōis xp̄i.

¶ Ad 2m dōm, q̄ sicut ante institutionē circuncisionis, fola fides chr̄i futuri iustificabat tam pueros, q̄m adultos: ita ēt z circūcisione data. Sz antea nō reqrebat aliq̄ signū, ꝓtestatiuū h⁹ fidei: q. nōdū hoies fideles, seoluz ab ifidelib⁹ ceperāt aduna ri ad cultum vn⁹ dei. Probabile tñ est, q̄ parentes fideles pro paulis natis, z marie in periculo exist ēnt⁹, aliq̄s ꝑces deo fundderēt, vel aliquā bñdictionē eis adhiberēt (q̄ē erat q̄dā signaculū fidei, ſte adulti, ꝓ seipſis ꝑces z sacrificia offerebāt. ¶ Ad 3m dōm. q̄ ppīs in deserto ꝑtermittēs mandatū circuncisionis, excusabāt: tum q̄ nesciebāt q̄n castra mouēda erant: tum q̄z vdañ. dicit) non necesse erat eos aliq̄ signum distōtis hr̄e, cuz seoluz ab aliſs ppīis habitabāt. Et tñ vt aug. dicit, tñ obedientiā incurrebāt, qui ex cōtēptu ꝑtermittebāt. Ām tñ q̄ nulli incircūcīſi mortui fuerint in deserto: q. vt in psal. dī, nō erat in tribub⁹ eoz infirmus. sed illi soli videnť mortui in deserto, qui fuerant in egypto circūcīſi. Si tñ aliqui incircūcīſi mortui sunt, ea ē ratio est de his, z de his q̄ moliebañ ante circūcisiōis institutionez.

℣ Quod etiam intelligendum est de pueris, qui moliebātur ante octauum diem tempore legis. ¶ Ad quartum dicendū, q̄ in circuncisione auferebatur originale peccatum ex parte persone: remanebat tamen impedimentum intrandi in regnum celorum ex parte totius nature: quod fuit sublatū per passionem chr̄isti. Et ideo etiam baptismus ante passionem chr̄isti non introducebat in regnum. Sed z circuncisio si haberet locuz post passionem chr̄isti, introduceret in regnū. ¶ Ad quintum dicendum, quod adulti quando circuncidebantur, consequebantur remissionē non solum originalis peccat, sed etiam actualiū peccatorum. Non tamen ita quod liberarentur ab omni reatu pene, sicut fit in baptismo: in quo conferitur copiosior gratia.

¶ De preparatoijs que sīt concurrunt cum baptismo. Mō. 71.

Deinde Considerandū est de preparatoijs, que simul concurrunt cum baptismo.

¶ Et circa hoc queruntur quatuor. Primo, vtrum catheclismus debeat precedere baptismū. Secundo, vtrum baptismum debeat precedere exorcismus. Tertio, vtruz ea que agūtur i catheclismo z exorcismo, aliq̄d efficiant vl̄ solū significent. ¶ Utrū catheclismus debeat precedere baptismū. Arti. 1.

Ad ꝑmū Sic ꝓceditur. Videtur quod catheclismus non debeat precedere baptismum. Per baptismum enim regenerantur homines in vitam spiritualem. Sed ꝓius homo accipit vitam quam doctrinam. Non ergo pius debet homo cathecizari. i. doceri, quam baptizari. ℣ Baptismus exhibetur non solum adultis, sed etiā pueris, qui non sunt doctrine perceptibiles: eo quod non habent vsum rationis. Ergo ridiculum est eos cathecizare. ¶ ℣ In catheclismo confitetur cathecizatus suam fidem. Sed pueri non possunt fidem confiteri, neque per seipſos, neq; etiam aliquis alius ꝓ eis: tum quia nullus potest alium ad aliquid obligare: tum etiam quia non potest aliquis scire, vtrum pueri cum ad legitimam etatem peruenerint, assentiant fidei. Non ergo debet catheclismus precedere baptismum.

Sz ꝰ Est, quod raban⁹ de instī. cle. dicit, Ante baptismū, cathecizandi debet hominem preuenire officius, vt fidei ꝑmum catecuminus accipiat rudimentum.

Ñdeo Dicendum, quod (sicut supra dictum est) baptismus est fidei sacramentum: cum sit quedam ꝓfessio fidei christiane. Ad hoc autem quod aliquis fidem accipiat, requiritur quod de fide instruatur, secundum illud ro. 10. Quomodo credent ei, quem non audierunt: quomodo autem audient sine predicante? Et ideo ante baptismuz conuenienter precedit cathecismus. Unde z dominus preceptum baptizandi discipulis tradens, premittit doctrinaz baptismo, dicens, Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos ꝛc.

Ad ꝑmū Ergo dicendum, quod vita gratie in qua regeneratur aliquis per baptismuz, presupponit vitam nature rationalis: in qua hō potest esse particeps doctrine. ¶ Ad secundum dicendum, quod sicut mater ecclesia (vt supra dictum est) accōmodat pueris baptizandis alioꝝ pedes, vt veniāt: z alioz cor, vt credāt: ita ēt accōmodat eis alioꝝ aures, vt audiant: z intellectum vt per alios instruant. Et tō eadem ratione sunt catecizandi qua sunt baptizandi. ¶ Ad tertium dicendum, quod ille qui ꝓ puero baptizato respōdet, credo, non predicit puerum crediturum, cum ad legitimos annos peruenerit: aliquin diceret, credet. Sed ꝓfitetur fidez ecclesie in persona pueri, cui communicatur, cuius sacrz et attribuit z ad quam obligatur per alium. Non est enim inconueniens, q̄ aliquis obligetur per alium in his, que sunt de necessitate salutis. Similiter etiam patrinus ꝓ puero respondens promittit se operam daturum, ad hoc quod puer credat. Quod tamen non sufficeret in adultis, vsum rationis habentibus.

¶ Utrum exorcismus debeat precedere baptismum. Arti. 2.

Ad secundum Sic proceditur. Videtur quod exorcismus non debeat precedere baptismum. Exorcismus enim contra energuminos id est arreptitios ordinatur. Sed non omnes baptizandi sunt tales. Ergo exorcismus non debet precedere baptismum. ¶ Preterea. Quandiu homo subiacet peccato, diabolus in eū habet

4. dist. 6. q. 2. a. 3. q. 2.

ptātem: q. vt ꝺ in Jo. 8. qui facit pctm̄, seruus est pcti. Sz pctm̄ tollit ꝑ baptismū. Nō ergo ante baptismū sunt hoies exorcizandi. ¶ ℣ Ad arcēdā demonū ptātē, introducta est aq̄ bñdicta. Nō g. ad hoc ꝓpon̄debat aliud remediū adhiberi per exorcismos.

Sed ꝰ Est, q̄ celestinus papa dicit, Siue paruuli siue iuuenes ad regenerationis veniāt sacrm̄. nō prius fontem vite adeant, q̄m exorcismis z exsufflationibus clericoꝝ, spiritus immundus ab eis abijciatur.

Ñdeo Dōm, q̄ q̄cūq; sapiēter aliq̄d op⁹ facere ꝓponit: ꝓ⁹ remouet impedimēta fut opis. vñ ꝺ: Hier. 4. nouate vobis nouale: z nolite serere sup spinas. Diabol⁹ aūt hostis est humane salutis, q̄ hoi ꝑ baptismū exhibet ✠: z hz ptātem aliquā in hoiem, ex hoc ipso q̄ subdit originali pctō, vel etiā actuali. Ām q̄uenienter añ baptismū expellunt demones ꝑ exorcismos, ne salutē hois ipediāt, quā q̄dē expulsione sīgt exsufflatio. ℣ Bñdictio aūt cū manus impōne, ſcludit expulso viam, ne redire possit. Sal aūt in os missum, z narīū z aurīū sputo linitio, sīgt receptionē doctrine fidei quātū ad aures, z approbationez quantū ad nares, z cōfessionē quātū ad os. Olei vero inūctio, significat aptitudinē hois ad pugnandum contra demones.

alias ✠ acipit.

Ad ꝑmū Ergo dōm, q̄ energumini dicunt, quasi interi⁹ laboātes ex intrinseca operatiōe diaboli. Et q̄uis nō oēs accedētes ad baptismuz, corporaliter ab eo verētur: oēs tñ nō baptizati prāti demonū subijciunt, saltē ꝓpter originalis pcti reatū. ¶ Ad scēm dōm, q̄ in baptismo per ablutionē ꝑcti, excluditur ptās demonis ab hoie, quātum ad hoc q̄ impedit eū a perceptione gloie. Sed exorcismi excludūt ptātem demonis, inquantū impedit hoiem a perceptione sacri.

alias ✠ ablutionem.

¶ Ad tertū dōm, q̄ aqua benedicta datur ꝰ impugnatiōes demonū que sunt ab exterioꝝ: sed exorcismus ordinat cōtra impugnationes demonū que sunt ab interioꝝ, vñ z energumini dicūtur (quasi interius laboātes) illi q̄ exorcizātur. Vel dōm. q̄ ſcut in remediū ꝰ pctm̄. sc̄do dat pnia, q̄ baptismus nō iteratur: ita in remediū cōtra impugnationes demonū, sc̄do datur aqua benedicta, quia exorcismi baptismales non iterantur.

¶ Utrū ea que agūtur in exorcismo, aliq̄d efficiant. Arti. 3.

Ad tertiū Sic ꝓcedit. Ām qō ea que agūtur in exorcismo, nō efficiant aliq̄d. sed solū significēt. Si em̄ puer post exorcismos moriatur ante baptismū, saluti nō cōsequit. Sed ad hoc ordinatur effectus eoz que in sacris agunt, vt hō cōsequatur salutem, vñ z Mar. vlti. dī, qui crediderit z baptizatus fuerit, saluus erit. Ergo ea que agunt in exorcismo, nihil efficiunt, sed solū significant. ¶ ℣ Hoc solū requirit ad sacrm̄ no. le. vt sit signū et causa: vt supra dictū est. Si ergo ea que agunt in exorcismo aliquid efficiāt, videt ꝙ singula sint quedā sacra. ¶ ℣ Sicut exorcismus ordinat ad baptismū. ita etiā si aliq̄d in exorcismo efficitur, ordinat ad effectum baptismi. Sed dispositio ex necessitate precedit formā perfectā: q. forma nō recipit nisi in materia disposita. Sequeret ergo, q̄ nullus posset cōsequi effectū baptismi, nisi ꝑ exorcizetur. Dō ꝙ esse falsum. Hō ergo ea q̄ agunt in exorcismis, aliquē effectū habēt. ¶ ℣ Sicut quedā aguntur in exorcismo ante baptismum, ita etiam quedam aguntur post baptismū: sicut q̄ sacerdos baptizatum chrismate vngit in vertice. Sed ea que post baptismū aguntur, nō videntur aliq̄d efficere: quia ℔m hoc effectus baptismi esset imperfect⁹. Ergo nec ea que ante baptismum aguntur in exorcismo.

Sed ꝰ Est, q̄ Aug. dicit in libro de symbolo, Paruuli exsufflātur z exorcizantur, vt pellatur ab eis diaboli potestas inimica, que decipit hominem. Nihil autem agitur frustra per ecclesiam. Ergo per huiusmodi exsufflationes hoc agitur, vt demonum potestas expellatur.

Ñdeo Dōm, q̄ quidā dixerūt ea q̄ in exorcismo aguntur, nihil efficere, sed solū significare. Sz hoc ꝑz esse falsum, per hoc q̄ ecclesia exorcismis, imperatiuis verbis vtitur ad expellēdam demonis ptātem: pura cū dicit, ergo maledicte diabole exi ab eo ꝛc. ℣ Et ideo dōm est, q̄ aliquē effectū habēt: differēter tñ ab ipso baptismo. Nā per baptismum datur hoi gratia ad plenā remissionē culpaꝝ. Per ea vero q̄ in exorcismo agūtur, excludit duplex impedimētū salutaris gr̄e percipiēde. Quoꝝ vnū est impedimētum extrinsecū: p̄out demones hois salutē impedire conātur. Et hoc impedimētuz excluditur per exsufflationes: q̄b⁹ ptās demonis pellitur (vt ꝑz ex inducta auctoritate Aug.) quātū. s. ad hoc q̄ nō ꝑsteret impedimētum sacro suscipiendo. Manet tñ ptās demonis in hoie, quātum ad

maculā pcti z reatū pene, quouscz pctm̄ per baptismū tollatur. Et ℔m hoc cyprianus dicit. Sciat diaboli nequitia posse remanere vsqz ad aquā salutarē: in baptismo aūt oēm nequitiā amittere. ℣ Aliud impedimētū est intrinsecū: pur. s. hō ex infectione originalis pcti, hz sensus ꝓclusos ad percipiēda salutis mysteria. Vñ rabanus de institutione clerico ꝓ dicit, q̄ per saliuā tympicam z sacerdotis tactū, sapiētia z virt⁹ diuina saluti catheczumini operatur: vt aperiātur ei nares, ad peripiendū odorem notitie dei, vt aperiātur ei aures, ad audiendū mādata dei, vt aperiantur illi sensus in intimo corde, ad respondendum.

Ad ꝑmū Ergo dōm, q̄ per ea q̄ aguñt in exorcismo, nō tollitur culpa, ꝓpter quā hō punit post mortē sed solū tollūtur impedimēta reciptēdi remissionē culpe per sacrm̄, vñ post mortem exorcismus nō valet sine baptismo. ℣ Prepositiuus tñ dicit, q̄ pueri exorcizati, si moriātur ante baptismū, minores tenebias patiūtur. Sed hoc nō videt verū: q̄ tenebre ille sunt carētia diuine visionis: q̄ nō recipit magis z minus. ¶ Ad scēm dōm, q̄ de rōne sacri est, q̄ ꝓficiat principalē effectū: qui est gr̄a remittēs culpā, vel supplēs aliquē hois defectum. Nō quidē non sit per ea q̄ agūtur in exorcismo: sed solum hmōi impedimēta tollūtur. Et ideo non sunt sacra, sed sacralia q̄dā. ¶ Ad tertū dōm, q̄ dispō sufficiēs ad suscipiendā gratiā baptismalē, est fides z intētio: vel ꝓpria ei⁹ qui baptizatur, si sit adultus, vel ipsius ecclesie, si sit paruulus. Ea vero q̄ aguñt in exorcismo, ordinañt ad remouendū impedimēta, z ideo sine eo pōt aliqs cōsequi effectū baptismi. Nō tñ sunt hmōi ꝑtermitteda, nisi in necessitatis articulo. Et tunc cessante periculo, debēt suppleri, vt seruetur vniformitas in baptismo. Nec frustra supplētur post baptismū: q̄ sicut impedit effectus baptismi anteq̄z percipiat, ita pōt impediri postq̄z fuerit perceptus. ¶ Ad quartū dōm, q̄ eoz que aguñt post baptismū circa baptizatū, aliq̄d est q̄ non solū significat sed efficit: pura inunctio que fit in vertice: que operatur cōseruationem ✠ gratie baptismalis. Aliq̄d autem est q̄ nihil efficit, sed solum significat: sicut q̄ datur ei vestis candida, ad significandam nouitatem vite.

alias ✠ ad cōseruationē

¶ Utrum sit officium sacerdotis, cathecizare z exorcizare baptizandum. Arti. 4.

4. dist. 6. q. 1. ar. 3. q. 3.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Videtur q̄ nō sit sacerdotis, cathecizare z exorcizare baptizandum. Ad officium em̄ ministroꝝ pertinet habere operationē sup immūdos: vt dionys. dicit, 5. c. eccl. hie. Sed cathecumini q̄ instruūtur in cathecismo, z energumini qui purgañt in exorcismo, cōputāntur inter immundos: vt ibidē dion. dicit. Ergo cathecizare z exorcizare nō pertinet ad officiū sacerdotis, sed pot⁹ ministrorum. ¶ ℣ Cathecumini instruūtur de fide per sacrā scripturā, que in ecclesia per ministros recitatur: sicut em̄ per lectores in ecclesia legitur vetus testm̄. ita etiā per diacones z subdiacones legitur nouū. Et sic ad ministros ptinet cathecizare. ℣ Sīl⁹ etiā et exorcizare, vt videtur, ad ministros pertinet: dicit em̄ Jsido. in quadam epla, ad exorcistam pertinet exorcismos memoriter retinere. manusqz super energuminos z cathecuminos in exorcismo imponere. Non ergo pertinet ad officium sacerdotis, cathecizare z exorcizare. ¶ ℣ Cathecizare idem est q̄d docere, z hoc idē est q̄d ꝓficere. Dō ad officiū epoꝝ ꝓtinet. vt dicit dion. 5. c. eccl. hier. Non ergo pertinet ad officium sacerdotis.

Sed ꝰ Est, q̄d nico. papa dicit, Cathecismi baptizandorum a sacerdotibus vniuscuiusq; ecclesie fieri possunt. ℣ Unde greg. etiam super ezech. dicit, Sacerdotes cū per exorcismi gratiam, manum credentibus imponunt, quid aliud faciunt, nisi q̄d demonia eiciunt.

Ñdeo Dōm, q̄ minister cōparatur ad sacerdotem, sicut secūdarium z instrāle agens ad principale: vt indicat ipsum nomē ministri. Agēs aūt secūdarium non agit sine principali agēte, sed cooperatur principali agēti in operando. ℣ Quāto aūt potior est operatio, tāto principale agēs potioribus indiget instrīs seu ministris. Potior aūt est opatio sacerdotis inquantū cōfert ipm̄ sacrm̄, q̄m in preparatoijs ad sacrm̄. Et ideo supremi ministri, qui dicūtur diacones, cooperātur sacerdoti in ipsa collatione sacroꝝ. dicit enim Jsido. q̄d ad diaconem pertinet assistere sacerdotib⁹, z ministrare in oībus que aguntur sacris Christi: in baptismo. s. in chrismate, patena, z calice. Inferiores autem ministri cooperantur sacerdotibus in his que sunt preparatoria ad sacramentum: sicut lectores in catheclismo, et exorciste in exorcismo.

¶Super.q.72.articulum primum ⁊ secundum.

In articulis primo et.2.q.72. aduerte vnum: scilicet qđ chrisma: hoc est compositum ex oleo ⁊ balsamo: non ita est materia sacramenti confirmationis sicut aqua est materia baptismi: quoniam sine balsamo confirmatio tradita valet: sine aqua autez baptismus nō valet. Et de hoc erat textus clarus ✠ de sacramentis non reiterādis ca. pastoralis. Ubi queritur si confirmationis sacramentum in eo debeat reiterari: qui per errorē fuit non chrismate ꝺ̄ oleo delinitus: ⁊ respondetur quod non est aliquid iterāduz: sed caute supplendū quod incaute fuerat pretermissū. Er hoc enim apparet sacramentuz confirmatio nis quo ad substantialia fuisse cōpletuz sine balsamo. fuisset siquidez alioquin reiterandum sine balsamo collatum. Unde i telligimus mixtum ex oleo ⁊ balsamo (qđ chrisma consuenim⁹ vocare) esse regulare materiam confirmationis de necessitate precepti: ⁊ non de necessitate sacramenti. ✠ Et videtur hoc ab ecclesia precedente tē pore institutum: in ꝓ minima siquidem ecclesia non videt multum credibile pauperimos episcopos habuisse balsamum: ꝺ forte etiā hodie multi carent. ✠ Accedit ad hec: qđ chrismatis nomen (quod secundum dio. apostoli imposuerunt huic sacramento) nō significat balsamum / sed vnctionē: cui oleum sufficit.

g.q. 65. ā. ⁊ Et 4.d.2.q 1.ā.2. co. Et.d. 7.q.2.ā. 1.q.1.p so. Et.4 d.6.38.

✠ extra

Ad primū Ergo dicendum, qđ super immundos ministri hñt operationem ministerialem ⁊ quasi instrumentalem: sed sacerdos principalē.

¶Ad secundum dōm. qđ lectores ⁊ exorciste hñt offiū catheciządi ⁊ exorciządi. nō qđē pn⁹: ꝺ sicut in his sacerdoti ministrātes.

¶Ad tertium dōz. qđ multiplex ē instructio. vna conuersiua ad fidē: quā dio. tribuit ep⁹ in. 2. c. eccl. hier. ⁊ pōt cōpetere cuilibet pdicatori, vel ēt cuilibet fideli. Secūda est instructio qua qs eruditur de fidei rudimētis. ⁊ ꝺ̄ ter se debeat hre in susceptione sacrorum ⁊ hec ptinet scōario qđē ad ministros. ptin⁹ aūt ad sacerdotes. Tertia est instructio de puersatiōe cħiane vite. ⁊ hec ptinet ad patrinos. Quarta est instructio de profundis mysteriis fidei. ⁊ perfectione cħiane vite. ⁊ hec ex officio pertinet ad episcopos.

¶De sacramento cōfirmationis. Qō. 72.

Onsequēter ꝺ̄ sideradū est de sacrō cō firmationis. ¶Et circa hoc q̄runtur. 12. Primo, vtrum ꝓfirmatio sit sacrō. 2° de mā ei⁹. 3°, vtruz sit de necitate sacrī. qđ chrisma fuerit prius per ep̄m consecratū. Quarto de forma ipsius. Quinto, vtrū impiimat characterem. Sexto, vtrum character confirmationis presupponat characterem baptismalem. Septimo, vtrum conferat gratiā. Octauo, cui competat recipe hꝰ sacrm. 9°, in qua pte. 10°, vtrū reqrak aliqs ꝺ̄ teneat confirmandum. 11°. vtrum hoc sacrm per solos episcopos detur. 12° de ritu eius.

¶Utrum confirmatio sit sacrm. Artī. 1.

Ad primū Sic procēditur. ✠ qđ confirmatio nō sit sacramentū. Sacramēta em̄ ex dīna istōne efficaciam hñt: sicut supra dcm est. Sed confirmatio non legitur a chisto instituta. Ergo non est sacramentum. ¶Ꝯ. Sacramenta no. le. in ve. le. prefigurata fuerunt. vnde apostolus dicit. 1. cor. 10. quod omnes in moyse baptizati sunt. in nube ⁊ in mari. ⁊ omnes eādem escam spiritalem mā ducauerunt. ⁊ omnes eundem potum spiritalem biberunt. Sed confirmatio non fuit prefigurata in veteri testō. Non ꝺ̄ est sacrm.

¶Ꝯ. Sacra ordinant ad hoiez saluti. Sed sine ꝓfirmatione pōt eē salus: nā pueri baptizati, sine ꝓfirmatiōe decederes. saluant. Ergo confirmatio non est sacrm. ¶Ꝯ. Per oia sacra ecclesie, hō chro ꝓformāt. qui est sacrōz author. Sz ꝓfirmationez nō vt hō chisto conformari: qui non legitur esse confirmatus.

Sed ꝓtra Est. q̄ melchiades papa scribit hispanlarū episcopis. De his super quibus rogastis nos, vos informari: vtrum matus sit sacramentum, manus impositio eꝓz. an baptismus scitote vtrumq; magnum eē sacrz.

✠ Spiales.

Rñdeo Dicendum, quod sacramenta no. le. ordinantur ad speciales ✠ gratie effectus. ⁊ ideo vbi occurrit aliquis specialis effectus gratie. ibi ordinatur speciale sacramentum. Quia vero sensibilia ⁊ corporalia gerunt spiritualiuz ⁊ int elligibilium similitudinem. ex his que in vita corporali specialiter aguntur. percipere possum⁹ quid in spirituali vita gratie, speciale existat. Manifestum autem est, quod in vita corporali, specialis quedam perfectio est, quod homo ad perfectam etatem perueniat. ⁊ perfectas actiones hominis agere possit. Unde ⁊ apostolus dicit. 1. cor. 13. cum autem factus sum vir, euacuaui que erant parvuli. Et inde est etiam, quod preter motum generationis, quo aliqs accipit vitā corporalem, est motus augmenti, quo aliquis perducitur ad perfectam etatem. ✠ Sic igitur ⁊ vitam spiritualem homo accipit per baptismum, qui ē spiritualis regeneratio. In confirmatione autem homo accipit, q̄ si quandam perfectam eratem spiritualis vite. Unde melchiades papa dicit. Spiritus sanctus qui super aquas baptismi, salutifero descendit laplu. in fonte plenitudinem tribuit ad innocētiam. in confirmatione augmentum prestat ad gratiam. In baptismo regeneramur ad vitam. post baptismum confirmamur ad pugnam: in baptismo abluimur. post baptismū roboramur. Et ideo manifestum est. quod confirmatio est speciale sacrm.

Ad primū Ergo dicendum, quod circa institutionez huius sacramenti est triplex opinio. Quidam enim dixerunt, quod hoc sacramentum non fuit institutuz nec a chisto nec ab apostolis: sed postea, processu temporis in quodā concilio. ✠ Alij vero dixerunt, q̄ fuit institutum ab apostolis. Sed hoc non potesse esse quia instituere nouum. sacramētum, pertinet ad potestatem excellentie, que competit soli chisto. ✠ Et ideo dicēdum est quod chr̄istus instituit hoc sacramentum, non exhibendo, sed promittendo: secundum illud Jo. 16. Si non abiero, paracletus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos. Et hoc ideo: quia in hoc sacramento dat plenitudo spiritussancti, que non erat danda ante chr̄isti resurrectionem ⁊ ascensionem: secundum illud Jo. 7. nondum erat spiritus datus. quia iesus nondum erat glorificatus. ¶Ad secundum dicendum, quod quia confirmatio ē̄t sacramentum plenitudinis gratie, non potuit habere aliquid respondens in veteri testamento: quia nihil ad perfectum adducit lex: vt dicitur hebr. 7. ¶Ad tertium dicendum, quod (sicut supra dictum est) omnia sacramenta sunt aliqualiter necessaria ad salutem: sed q̄dam sine quibus non est salus: quedam vero, sicut que operantur ad ꝓfectionē salutis. Et hoc mō ꝓfirmatio est de necitate salutis. cuius sine ea possit eē sal⁹. dū tñ nō ꝓtermittat ex ꝓtemptu sacri. ¶Ad 4ᵐ dōm. q̄ illi q̄ cōfirmationem accipiunt. que est sacrm plenitudinis gr̄e chr̄o cōformanꝫ. inquātum ipse a ꝑmo inīstāti sue ꝙceptionis fuit plenus gratie ⁊ veritatis: vt ꝺ̄ Jo. ꝑ. Que qđē plenitudo declarata est in bap^mo. qñ spūssctūs descendit corꝑali specie sup eū. vñ ⁊ luc. 4. ꝺ̄. q̄ iesus plenus spū scō. regressus est a iordane. Nō aūt conueniebat dignitati chr̄i (q̄ē sacramentorum author) vt a sacro plenitudinē gratie acciperet.

¶Utrum chrisma sit cōueniēs mā huiꝰ sacramēti. Artī. 2.

Ad scōm Sic proceditur. Uidetur quod chrisma non sit conueniens materia huius sacramenti. Hoc enim sacramentum (vt dictum est) instituta est a chisto ꝑmittente discipulis spiritum sanctum. Sed ipse misit eis ꝓm sctm ablqs oi chrismatis iunctione. ipsi ēt apli hoc sacrm conferebant per solam manus ipōnē absqs chrismate: dicitur enim act. 8. quod apostoli ꝙponebat manꝰ sup baptizatos. ⁊ accipiebāt spūmscm. Ergo chrisma nō ē mā huiꝰ sacramēti: q̄ mā ē de necessitate sacri. ¶Ꝯ. Cōfirmatio quodāmō ꝓficit sacrm baptismi (sicut supra dcm est) ⁊ ita dz ei ꝓformari sic ꝓfectio ꝓfectibili. Sed in baptismo est mā. simplex elementi. ⁊ aq. Ergo huiꝰ sacramēt nō ē̄ ꝙueniēs mā chrisma, qđ cōficit ex oleo ⁊ balsamo.

¶Ꝯ. Oleū assumit in mā huiꝰ sacri ad inungēdū. Sz quodlibet oleo pōt fieri inunctio, puta oleo qđ sit ex nucibus vel ex quibusli q̄ alijs rebus. Nō ergo solū oleū oliuaz dz assumi ad hꝰ sacrz.

¶Ꝯ. Supꝰ dcm ē. q̄ aq̄ assumit vt mā ad baptizādū. q̄ vbiq; ꝺ̄ facili ꝙuenit. Sz oleū oliuaz nō vbiq; ꝙuenit. ⁊ multo min⁹ balsamū. Nō g̃ chrisma qđ ex his cōficit, est ꝙueniens mā huius sacri.

Sed ꝓtra Est. q̄ gre. dicēm registro. Presbyteri baptizatos infantes signare in frōtibꝰ sacro chrismate, non presumant. Ergo chrisma est materia huius sacri.

Rñdeo Dōm. quod chrisma est conueniens materia huius sacramenti. Sicut enim dictum est. in hoc sacramento datur plenitudo ꝓtitus sancti ad robur spirituale. qđ competit perfecte etati. Homō autem cum ad ꝓfectā etatē peruenerit. incipit tā cōlcare actiōes suas ad alios. antea vō quasi singulꝰ sibiꝑsis viuit. Unde ꝓ vō spūssctī in oleo designat. vñ ꝑs dr eē vnctus oleo letitie. ꝑ plenitudinē spūssctī quā habuit. Et ideo oleū cōpetit māe huiꝰ sacri. ✠ Admiscet ēt balsamū. ꝑter fragrātiā odoꝛ. q̄ redūdat ad alios. vñ ⁊ apls dr. 2. co. 2. ꝑs bonꝰ odoꝛ sum⁹ ꝺ̄ deo etc. Et ꝛ mixta alia sint odoꝛifera: tñ ꝑcipue accipit ballamū. ꝑ ꝑ ꝙ ꝓpriū odoꝛē ⁊ qēt icorruptiōez ꝓstat.

Ad primū Ergo dōm. q̄ ꝛ̄ps ex ptāte excellēie q̄ hz. vñ ec. 24. dr. q̄si balsamū ⁊ mirrā odoꝛ. me⁹.

4. di. 7. 9. qu. 2. 93.

¶Super arti. 3.

In arti. 3. aduerte ꝑpter ea ius emergētes / qđ ꝛ̄ps tet ec̄clie ritu mām cōfirmationis opotuere esse cōsecratā ab epō: non tñ eui dēter ꝓstat an ista necessitas sit ex sacro aut ex ꝓcepto. Et dato q̄ sit ex necessitate sacri, restat adhuc dubiz an sic oporteat / q̄ plenitudo aplice ꝓtātis non possit dispēsative subrogare simplicē sacerdotem ad ꝓsecrationē mā / sicut pōt ipm subrogare ad collationem huiꝰ sacri: vt infra patebit. ✠ Et de primo qđē dubio appet tenēdum / q̄ sic ꝑs ꝛ̄ps firmaret cuz chrismate consecrato a simplici sacerdote / sacrm nullū ēt: iurta ꝛ̄ba anthonis hic sentientis ꝓsecrationē himōi ꝑs nere ad necessitatem et nō ad solēnitatem sacri. ꝓpter ꝓpicaciꝰ tñ cōsiderādo oppositū est magis rōni cōsentaneū: q̄ nihil de nulla est mal⁹ consecratio ea q̄ fit i eucharistia: quam quū possit simpler sacerdos efficere / oēm aliā nō sacrā: ꝑficere pōt: ita qđ nihil ꝓsit ꝑcare ꝑm non cantam vt cāt / quātum ad sanctificationem materie ex cōtactu Chr̄isti. Cuz quia si cōtactus Chr̄isti sanctificauit materiam (puta aquā ēt panē) vel fieret iniuria sanctificationi ꝑme ex superaddita sanctificatione ab ecclesia / si sunt eiusdē rationis / vel prima esset insufficiēs / si scōa est alterius rōnis. Tūm qr Chr̄istus vsus est visibilibꝰ vnctionibus: invita a mag dalena pluries / ⁊ in morte a nicodemo: ac ꝑ hoc sanctificauit vnctiones si ꝓtact⁹ ei⁹ sctificatiꝫ⁹ est. Et sic sctificata esset etiā materia huius sacri / nec egeret cōsecratione: cuius oppositum dicis.

¶Ad hoc dr. rōnē anthonis in sua ꝓbabilitate solidā stare: et qđ prima sctificatio constituit materiam sacri / ⁊ ꝑptera alterius est rōnis a bñdictione eiusdez materie quā ecclesia adhibet: qñ hec scōa non ordinat ad ꝓstituendaz materiā / sed ad solēnitatē quādam ⁊ devotionē / fugationem demonum / et hmōi. Uñ nō arguit scōa insufficiētia ꝑme: nec illi iniuriaꝫ.

Nec dicit auto: quēcūq; Chr̄isti ꝓtactum sctificare materiam sacri / ꝛ ꝓtactū in vsu sacri: quali contactu nō retigit unctiones. ✠ Nec obstat qđ ex vsu sacri Chr̄isti⁹ nihil accepit: ac ꝑ hoc per accidēs vsus cōcurrit / ⁊ sol⁹ contactus per se: qm ipso contactu sanctificauit. Hoc inquā nō obstat: qm de vsu constituto sacri est sermo: ita qđ sensus et contactus Chr̄isti in cōstituēdo sacrm est sanctificatiuus materie. Et sic q̄ngantur ōnes durandi.

¶Super arti. 4.

In arti. 4. aduerte ꝑ hoc ꝛ cetera sacramentis: qđ ꝛ in antiquis iuriꝬ nō inueniāt erpresse omnes sacramentoꝝ formeꝫ posteriozibus tñ temporibus scilicet sub eugenio. 4. in conci. flo. in quo etiā fuit ecclesia orientalis / explicate sunt omnium sacrorum forme cum reliquis oibus requisitis ad omnia ⁊ singula sacramenta. Ubi et ponitur ista forma sacramenti confirmationis: misi quod hic dicitur confirmo / ⁊ ibi legitur signo te signo crucis / et idem est sensus.

j. q. 84. ar. 3. co. ⁊ et 4. di. 7. q. 1. ā. 3. q. 3. Et opus. 22. co. 1.

¶Super articulum quintum.

In articulo quinto duplex occurrit ad hominem quo niam auctho⁹ superi⁹ in q. 63. articulo sexto posuit character em confirmationis pertinere ad recipientes/hic ãt ponit ipsum ex parte potẽtie actiue: vt patet in litera. Unde videtur authoris doctrina sibijpsi dissonare. ℣ Ad hoc dicitur/quod hec sibijinuicez nõ aduersantur: quoniam character confirmationis (vt ipsi⁹ sacramenti nomẽ testatur) est character baptismalis confirmatio/per baptismũ enim fit christianus infirmus tamen (qr est sicut modo genitus ifans/p cõfirmationẽ ãt firmat: ne p hõer eadẽ pte vtriusq; se teneãt sacri character/z per ꝺ̃ns character confirmatiõis est vt pficiens characterẽ baptismalem: quus se teneat ex pte recipiẽt/ traḥit secũ sue pfirmatiõis characterem. Ũñ de conꝺist. 5. ca. de his Ño. melchiades papa in ꝺt. Ita cõiuncta sunt hõ duo sacra/q; vnuz sine altero rite pficiñ nõ põt: glosa. i. christianũ facẽ nõ ꝺt supplet pfectũ. Appetq; hoc ideẽ ex actiõ⁹ vtriusq; characteris: nam baptismi est cõiteri fidẽ: confirmatiõis ãt libere seu itrepide pfiteri eãdẽ. vbi p̃z 2m. pficere z firmare p̃m. ℣ p̃z ẽt nõ sic esse intellectũ characterem eẽ poam passiuã/tãq; si poneret pure passiua: ꝺt. n. aliquẽ actuz hr̃e cũ hõ q; constituit sacr̃o. receptiuũ per fectũ seu firmuz: baptismal sicḍẽ character receptiuũ abt⁹/ cõfirmatiões ãt receptiuũ pfecte z libere constituit.

¶Super arti⁹ 6m.

Aduerte/q; character cõfirmatiõis p̃supponit characterẽ bapmi/vt sic firmaret nõ baptizat⁹/esset post bapmm recõfirmãdus: eadez rõe q; p̃biter nõ baptizat⁹ ẽ p⁹ bapmm iter. ordinãꝺ⁹: vt p̃z i. c. veniẽs/z i. c. sicḍ ꝺe p̃bytero nõ baptizato. Magis. n. anne ẽ p̃ firmis sacrm hmo⁹ q; sacr̃z ordis: quũ pfectio firmitas pfectio⁹ si t bapmi.

4. ꝺ. 7. q. 3. a. 3. 1. q. 1. a. 1. q. 3. ꝺ. 4. 3.

Sed ꝓtra Est auctas ecclie, q̃ hac forma cõmuniter vtit.

Rñdeo Dicendũ, quod predicta forma est conueniens huic sacramento. Sicut enim forma rei naturalis dat ei speciem: ita forma sacramẽti ꝓtinet ꝺz ꝺcḍ ꝓtinet ad spẽz sacr̃i. Sic aũt ex supꝺictis patet. i ꝺ sacr̃o ꝺatur spũs. s. ad robur spũalis pugne. ℣ Etiõ in ꝺ sacr̃o tria sunt ne cessaria. q̃ ꝓtinent in for⁹ pdicta. Quoꝝ p̃m est. cã ꝓferẽs plenitudinẽ roboris spũalis q̃ est sancta trinitas. q̃ exp̃mit cũ ꝺz. i noie patris ꝛc. ℣ Scõm est ipz robur spũale. qõ homini ꝓfert p sacr̃m mãe visibilis. ad salutez. Ꝝ qdẽ tagit cũ ꝺz. ꝓfirmo te chr̃smate salutis. ℣ Tertiũ ẽ signũ qõ pugnator⁹ datur: sic ꝛi pugna corꝑalis milites insignijs ducũ i signiunt. Et quãtũ ad hõ ꝺz. ꝓsigno te signo crucis. i quo. s. rex nr̃i trũphauit: vt ꝺz col. 2.

Ad ꝓmuz Ergo dicenduz quod (sicut supra dictum est) per ministerium apostolorum quandoq; ꝺabatur effectus huius sacramenti scilicet plenitudo spũscti. qbusḍã visibilibus signis miraculose a deo effectis: qui potest effectum sacramenti sine sacramẽto conferre. Et tũc non erat necessaria nec materia nec forma huius sacramenti. ℣ Mũq; aũt tãquaz ministri sacr̃oz. h̃ sacr̃m pbeãt. z tũc sic mã ita z forma ex mandato chr̃i vtebanñ. Multa eñ seruabãt apli i sacr̃oz collatiõe q̃ in scripturis cõiter ꝓpositis nõ sũt tradita. Ũñ ꝺto. ꝺcḍ in fine eccl. hier. ꝓsummatus⁹ inuocationes. i. ꝺba qb⁹ pficiuñ sacr̃a. nõ est iustus scripturas iterpratib⁹. neq; mysticũ earum, aut in ipsis opatas ex ꝺeo ꝓtutes. ex occulto ad cõe adducẽ: z nr̃a sacra tradtio. siue põpa. i. occulte eas ꝺocet. Ũñ z apl's ꝺicit, loquẽs ꝺe celebratiõe eucharistie. 1. cor. xi. Cetera cũ venero disponã. ℣ Ad 2m ꝺom. q; scitas est salutis cã. Et iõ in iḍẽ redit qõ ꝺz chr̃smate salutis. z sctificationis. ℣ Ad 3m ꝺz. q; baptism⁹ est regio in spũalẽ vitã, q̃ hõ vinit in seipso, z iõ nõ ponit in forma baptismi nisi vn⁹ act⁹ ad ipm holez sanctificandũ ꝓtinẽs. Sz h̃ sacr̃m nõ solũ ordinat ad h̃ quod hõ sctificet i seipso: z exponit quidam pugne exteriori. Et iõ nõ solũ fit mẽtio de interiore sctificatiõe cũ ꝺz. ꝓfirmo te chr̃smate salutis: sed etiaz consignatur homo exteri⁹ q̃si ex illo crucis ad pugnã spũalẽ. q; signat cũ ꝺz. ꝓsigno te signo crucis. ℣ In ipso aũt ꝛbo baptizãꝺi. qõ ablutionẽ signat. ꝺt intelligi z mã. q̃ est aq̃ ablues. z effect⁹ salutis. q̃ nõ itelligunt i ꝛbo ꝓfirmãꝺi. z iõ oportuit h̃ ponere. ℣ Dcm est supꝺ h̃ qõ ꝺz. ego. nõ est h̃ necessitate forme baptismalis: qr itelligit in verboz⁹ prime persone: apponitur tñ ad exprimẽꝺã intẽtionẽ. Nõ nõ est ita necessi ꝛõfirmatiõe: que nõ exhibet nisi ab ex. celẽti ministro. vt infra ꝺicetur.

¶Utrum sacr̃m confirmationis imprimat characterem. Arti. 5.

Adquintũ Sic procedit. Uꝺetur quod sacramentum confirmationis non imprimat characterem. Character enim imponat quoddam signuz distinctiuum. Sz per sacramentum confirmationis non distinguitur homo ab infidelibus. hoc enim fit p baptismũ. neq; ẽt ab alijs fideliḃus. q; h̃ sacr̃m ordinat ad pugnã spũalẽ. que obꝺ fideliḃ⁹ indicit. Nõ g̃ in hoc sacr̃o imprimit aliquis character. ℣ Supra ꝺictum est, quod character est quedam potentia spiritualis. Potentia autem non est nisi actiua vel passiua. Potentia autem actiua in sacramentis, confertur per sacramentum ordinis: potentia aũt passiua siue receptiua. p sacr̃m baptismi. Ergo p sacr̃m ꝓfirmationis nullus character imp̃mit. ℣ Jn circũcisione que est character corꝑalis, nõ imp̃mit aliqs spũalis character. Sz in hoc sacr̃o imp̃mitur qꝺã character corꝑalis: ꝺũ. s. homo chr̃smate signatur signo crucis in fronte. Nõ ergo imp̃mitur in hoc sacramento character spiritualis.

Sed ꝓtra. Sz hoc sacr̃m non iteratur. ꝺicit enim gre. De hoie qui a pontifice confirmatus fuerit denuo, talis iteratio prohibenda est. Ergo in confirmatione imp̃mitur character.

Rñdeo Dicendum. q; (sicut supra ꝺictum est) character est quedam spiritualis potestas ad aliquas sacras actiones ordinata. Dcm est aũt supra. quod sicut baptism⁹ est quedam spirituali regio in vitam christianam: ita eriaz cõfirmatio est quoꝺꝺam spirituale aug⁹ promouens hominem in spiritualem etatem perfectam. Manifestũ est aũt ex supꝺictis quod corꝑalis vite. q; alia est actio hois statim nati: z alia actio q̃ cõpetit ei cũ ad pfectã etatẽ puenerit. Et iõ p sacr̃z ꝓfirmatiõis datur hoi ptãs spũalis ad q̃ꝺã alias actiões sacras. ꝓter illas ad quas ꝺat ei ptãs in baptismo. Nã i baptismo accipit hõ ptãtẽ ad ea agẽꝺa q̃ ad ꝓtinẽt salutẽ: put sc̃z ꝛz seipsũ vnit. Sed in cõfirmatiõe accipit hõ ptãtẽ ad agẽꝺũ ea que pertinẽt ad pugnã spũalẽ ꝓtra hostes fidei. Sicut p̃z ex exẽplo apl'oz: q̃ anteq̃ plenitudinẽ spũsancti accipent, erãt in cenaculo pleuerãtes in oone: postmoꝺũ ꝛo egressi, non verebanñ publice fidem faeri etiã coꝛã inimicis fidei chr̃iane. Et ideo manifestum est, quod in sacramento confirmationis imp̃mitur character.

Ad ꝓmũ Ergo ꝺicendum, quod pugna spiritualis contra hostes inuisibiles, omnibus competit. Sed contra hostes visibiles. i. contra persecutores fidei pugnare, nomen chr̃sti publice confitendo, est confirmatoz: umq; iam sunt perducti spectaliter ad virilem etatem: ꝛm quod ꝺicit p⁹ Jo. 2°. Scribo vobis iuuenes: qm̃ fortes estis, z verbũ ꝺei i vobis manet, z victis⁹ malignũ. Et iõ character cõfirmatiõis est signũ ꝺistinctiuũ, nõ infidelitũ a fideliḃ⁹: sed spũal'r ꝓuectoꝝ ab his qbus ꝺz, sicut mõ gentili infantes. ℣ Ad 2m ꝺom. q; ola sacra sunt qꝺã fidei ꝓtestationes. Sicut igit baptizatus accipit ptãtem spũalẽ ad ꝓtestãꝺã fidẽ p̃ susceptionẽ aliuz sacr̃oz: ita cõfirmatus accipit ptãtẽ publice fidẽ chr̃i verbis ꝓfitẽꝺi q̃si ex officio. ℣ Ad 3m ꝺom. q; sacra ye. le. ꝺñr institute carnis, vt p̃z heb. 9.) q. ſ. interi⁹ nihil efficiebãt. Et iõ in circuncisiõe imp̃mebat character solũ in corpore, nõ aũt in anima. Sed in cõfirmatione cũ character e corꝑali, imp̃mit simul character spiritualis: eo quod est sacramentum no. legis.

¶Utrum character confirmationis p̃supponat characterez baptismi. Arti. 6.

4. ꝺ. 7. q. 3. a. 2. 1. q. 63. a. 5. 2. ad 3. 3. ꝺ. 13. q. 1. a. 2. qc. 1. ad 2. 4. ꝺ. 4. q. 3. a. 2. qc. 2. ad 4.

Ad sertũ Sic procedit. Uiꝺetur q̃ character confirmationis nõ p̃supponat ex necessitate, characterem baptismalem. Sacramentum enim confirmationis ordinatur ad confitendum publice fidem chr̃sti. Sed multi etiã ante baptismum sunt fidem chr̃sti publice confessi, languinem fundentes pro fide. Ergo character cõfirmationis non p̃supponit characterem baptismalem. ℣ De apostolis non legit quod fuerint baptizati. preterti⁹ cũ ꝺicatur Jo. 4. quod ipse ihs non baptizabat. sed ꝺiscipuli eius, z tamen postea fuerunt confirmati per aꝺuentum spũs. s. Ergo silr alij p̃nt confirmari ante q̃ baptizen. ℣ Actu. 10. ꝺz. q; adhuc loquente petro ceꝺit spũs. s. sup eos q̃ audiebant verbũ, z audiebant eos loquentes linguis. Et postea per⁹ iussit eos baptizari. Ergo pari ratione p̃nt alij p̃ius confirmari quam baptizentur.

Sed cõtra Est. q; rabañ⁹ ꝺicit in li. ꝺe instit. cleri. Nolussimẽ a sumo sacerdote. p ipõnẽ manꝰ, paracl⁹ tradit baptizato, vt roboret p ipsũmsem ad pdicandum.

Rñdeo Ꝺz. q; character cõfirmatiõis ex necessitate p̃supponit characterẽ baptismalẽ: ita. s. q; si aliqs nõ baptizat⁹ cõfirmaret: nihil reciperet. ſ. oporteret iterato ipz confirmari post baptismũ. ℣ Cuius ratio est: qr sicut se hz cõfirmatio ad baptismũ. ita augmẽtũ ad gr̃onẽ: vt ex supꝺictis patet. Manifestũ est autem. q; nullus pot p̃moueri in etatẽ perfectam. nisi p̃mo fuerit natus. Et similiter nisi primo aliquis fuerit baptizatus, non potest sacramentũ cõfirmationis accipere.

Ad ꝓmũ Ergo dicendum, quod virtus diuina non est alligata sacramentis. Unde potest conferre homini spirituale robur ad confitendam publice fidẽ xp̃i absq; sacramento confirmationis, sicut etiam p̃t cõsec̃ remissionẽ pcor. sine bap⁹. Sicẽ tñ nullꝰ cõsecr̃ effectũ bap⁹ sine baptismi voto. ita nullus cõsecr̃ effectũ cõfirmatiõis sine voto ipsius. Nõ pot h̃ si ẽt añ susceptionez baptismi. ¶ Ad 2m ꝺom. q; sicut aug. ꝺic. er h̃ q; ꝺns ꝺicit Jo. 13. q̃ lor⁹ est. nõ ꝺicit get nisi vt pedes lauet. intelligimus petrũ z alios chr̃i ꝺiscipulos fuisse baptizatos siue bap⁹ (oãns (sicut nõnulli arbitrantur) siue quod magis credibile ẽ bap⁹ chr̃i: negz. n. renuit misteriũ baptizandi. vt h̃ z baptizatos seruos. p q̃s ceteros baptizaret. ¶ Ad tertiũ ꝺz. q; audietes pdicationẽ petri acceperũt effectũ cõfirmationis miraculose: nõ tñ cõfirmationis sacr̃m. Dcm est aũt. q; effectus confirmationis põt aliqui conferri añ baptismũ: non aũt sacr̃m cõfirmatiõis. Sic. n. effec⁹ cõfirmatiõis. q̃ est robur spirituale. p̃supponit effectũ baptismi. q̃ est iustificatio: ita sacr̃m cõfirmationis p̃supponit sacramentum baptismi.

¶Utrũ p sacr̃m cõfirmationis ꝓferat gr̃a gratũ faciẽs. Arti. 7.

4. ꝺ. 7. q. 2. a. 2.

Ad septimuz Sic procedit. Uꝺetur q̃ p hoc sacramentum gratia gratum faciens non conferatur. Gratia enim gratum faciens ordinat contra culpam. Sed hoc sacramẽtũ (sicḍ ꝺcm ẽ) nõ exhibet nisi baptizatis. q̃ sũt a culpa mundati. Ergo per hoc sacramentum, gratia gratus faciens non confertur. ℣ Octoies maxime inuidigent gratia gratũ faciẽte p q̃ã, solã iustificari p̃nt. Si q̃ p h̃ sacr̃m. gr̃a gratum faciẽs ꝓferr. vr q; ꝺeberet ꝺari hoib⁹ i pcõ existib⁹. Nõ tñ si est vera. ℣ Gr̃a gratũ faciẽs. spẽ nõ ꝺr̃t. cũ ad vnũ effectũ oz ꝺuer. Sz ꝺue forẽ eiusḍẽ spẽi nõ p̃nt eẽ in eoḍẽ sub⁹. Cũ g̃ gr̃a gratũ faciens ꝓferat hoi p bap⁹, vr q; per sacr̃m ꝛfirmationis, quod nõ exhibet nisi baptizato. gr̃a gratũ faciens nõ ꝓferatur.

4. ꝺ. 7. q. 3. a. 2. 2. q. 2. a. 2. 3. q. 72. a. 1. 4. q. 4. a. 1. qc. 1. 2. q. 110. a. 3. qc. 4. ad 1. 3. q. 72. a. 1. qc. 1. 2. cor.

Sed ꝓtra Est. q; melchiades papa ꝺicit. Spũscitus i fonte baptismi. plenitudinẽ tribuit ad inocentiaz in confirmatione augmentum prestat ad gratiam.

Rñdeo Ꝺz. q; i h̃ sacr̃o (sicḍ ꝺcm ẽ) ꝺat baptizato spũs. s. ad robur: sicẽ ap̃lis ꝺat⁹ ẽ in ꝺie pẽte. (vt legitur ac. 2.) z sicḍabat baptizatis p ipõnẽ manus ap̃lorũ: vt ꝺz act. 8. Ostenꝺz ẽ aũt in 3ª pte. q; missio seu ꝺatio spũscti nõ ẽ nisi cum gr̃a gratũ faciẽte. Uñ mãꝰ ẽ. q; gr̃a gratũ faciẽs ꝓferr i h̃ sacr̃o.

Ad ꝓmũ Ergo dicendũ. quod gratie gratum faciẽtis primus effectus est remissio culpe. Habet tamen z alios effectus: quia suffic̃it ad hoc quod ꝓmoueat hominem per omnes gradus vsq; in vitã eternam: ꝛm illud ro. 6. gr̃a ꝺei vita eterna. Uñ z paulo ꝺcm est. 2. cor. 12. suffic̃it tibi gratia mea. Et ipse ꝺicit 1. cor. 15. gratia ꝺei sum id qꝺ sum. Et iõ gratia gratũ faciẽs. ſ. solũ ꝺat ad remissionẽ culpe. Sz ẽt ad augmẽtũ z firmitatẽ iustitie. Et sic ꝓferi i hoc sacr̃o. ¶ Ad 2m ꝺz. q; sicut ex ipso noie apꝑet. h̃ sacr̃m ꝺat ad ꝛfirmãꝺũ qꝺ pmus iuenerit. z iõ nõ ꝺz ꝺari his q̃ nõ bñt gratiã. Et pp h̃ ẽ nõ ꝺat nõ baptizatis. ita nõ ꝺz ꝺari aꝺultis pctoꝝ⁹. nisi p pniam reparatis. Ũñ ꝺr in aurelianensi cõcilio, vt ieiuni ad ꝛfirmationẽ veniãt. vt moneañ⁹ cõfessionẽ facere pius, vt mũꝺi ꝺonũ spũscti valeãt accipere. Et tũc p hoc sacr̃m p̃cik pnie effect⁹. sicut z baptismi: q; p gratiã collatã in hoc sacr̃o. p̃sequit penites plenior rẽ remissionẽ pcti. Et si aliqs aꝺultus in pctõ exñs. cui⁹ cõscientiã nõ hz. vel si ẽt nõ pfecte ꝛrit⁹ accedat: ꝺmõ nõ sic⁹ accꝺat. q; gratiã collatã in hoc sacr̃o. p̃sequet remissionẽ pctõrum.

alias q. spũalis.

¶ Ad tertiũ ꝺom. q̃ (sicut ꝺictum est) gr̃a sacr̃alis addit super gratiã gratũ faciẽtẽ cõiter sumptã. aliqḍ effectuũ spãlis ꝛ effectus. ad qõ ordinat sacr̃m. Si g̃ cõsideret gr̃a in hoc sacr̃m collata quãtũ ad id qõ est cõe. sic p hoc sacr̃m nõ ꝓfert aliqua alia gr̃a q̃ p baptismũ: hz g̃ pu⁹ inerat. auget. Si aũt cõsideret quãtum ad illud spãle qõ supa ꝺdit. sic nõ est eiusḍẽ speciei cũ ipsa.

¶Utrum hoc sacr̃m sit omnibus exhibendum. Arti. 8.

Adoctauũ Sic ꝓcedit. Uꝺetur qõ hoc sacr̃m sit ꝺ⁹ exhibẽꝺũ. Hoc enim sacr̃m ad quãꝺã excellẽtiã ꝺat: vt ꝺictũ est. Sed iḍ qõ ad excellẽtiã ꝓtinet nõ cõpetit oib⁹. Ergo hoc sacr̃m nõ ꝺz oib⁹ ꝺari. ℣ Per hoc sacr̃m augeñ aliqs spũalr in pfectã etatẽ. Sed perfecta etas repugnat etati pueril. Ergo ad minus pueris ꝺari nõ ꝺz. ℣ Sicut melchias des papa ꝺicit, post baptismũ cõfirmamur ad pugnã. Sed ꝛpugnare nõ cõpetit mulieribus, pter fragilitatẽ sexus. Ergo nec mulieribus hoc sacr̃m ꝺari ꝺz. ℣ Melchiades papa ꝺicit, qõ huius continuo trãsituris, sufficiãt regenerationis bificia, victuris tñ. ꝛfirmationis bñficia necessaria sunt: qr confirmatio armatz instruit ad agones mũꝺi hui⁹ z pñtis, reseruãꝺos. Qui aũt post baptismũ, cũ acc̃sita innocẽtia immaculat⁹ puenerit ad mortez. cõfirmatur morte: quia nõ potest peccare post mortẽ. Ergo statim moriturus non ꝺz hoc sacr̃m conferri. z sic non ꝺz oibus ꝺari.

Sed ꝛ Est. qõ ꝺz act. 2. qõ spiritusan⁹ ctus aduenies replenit totaz domũ (per quã significatur ecclesia) ꝓsequitur ea subꝺitur. qõ repleti sunt oẽs spũsancto. Sed ad illam plenitudinẽ consequendam hoc sacramentum ꝺatur. Ergo est omnib⁹ qui sunt in ecclesia exhibendum.

Rñdeo Ꝺom. qõ (sicut ꝺictũ est) per hoc sacr̃m. pmouet hõ spũaliter in etatẽ perfectã. Hoc aũt est ꝺe intentione nature, vt oia q̃ corꝑaliter nasc̃ñ. ad perfectã etatẽ perueniat: sed hoia q̃ñq; impediñ. ꝑter corruptibilitatem corꝑis. qõ morte puenitur. Multo aũr magis ꝺe intentione ꝺei est oia ad perfectionem perducere: ex cuius imitatione hoc natura participat. vnde z ꝺeut. 32. ꝺicitur. ꝺei perfecta sunt opera. Anima aũt ad qã pertinet z spũalis natt̃uitas. z spũalis etatis perfectio. inomtalis est. z põr sicut ꝛpe senectutis spũalem naturitatem consequi. ita ꝛpe inuẽntis vel puertie consequi perfectam etatez: qr hmõi corꝑales etates. animẽ non prẽiudicant. Et ideo hoc sacramentum ꝺebet omnibus exhiberi.

Ad ꝓmũ Ergo ꝺom. qõ hoc sacr̃m ꝺat ad quandam excellentiam: nõ quidẽ vnius hois ad aliũ (sicut sacramentũ ordinis) sed hois ad seipsum: sicut idem pfectus vir exñs, hz excellentiam ad se puerũ. ¶ Ad 5m ꝺom. q; (sicut ꝺictum est) eras corꝑalis non ꝓiudicat anime. Ũñ de etiã in puerili etate homo põt consequi perfectionem spiritualis etatis: de qua ꝺicitur sap. 4. senectus venerabilis est non ꝺiuturna. neq; numero annorum cõputata. Et inꝺe efft. qõ multi in puerili etate pp robur spũs. s. ꝓceptum, vsq; ad sanguinem fortiter certauerunt pro chr̃sto. ¶ Ad 6tum ꝺom. qõ sicut chr̃sost. ꝺicit in homelia de machabeis. Jn mũꝺanis agonibus, etatis. ac forme, generisq; ꝺignitas requiritur: z ideo seruis ac mulieribus, z senibus ac pueris ad eos aꝺitus ꝺenegatur. in celestibus autem. omni persone z etati ac seruo. indiscreta facultate stadium patet. Et in homel. ꝺe militia spirituali ꝺicit. Apud ꝺeum femineus etiã militat sexus. Multe nãq; femine animo virili spiritualem militiam gesserunt: quedaz eñ interioris hominis virtute, vitros equauerunt in agonibus martyrũ: quedam etiam fortiores virtis extiterunt. Et ideo etiã mulieribus hoc sacramentũ conferendum est.

¶ Ad quartũ ꝺz. qõ (sicut ꝺictũ est) ala ad quã ꝓtinet spũalis etas, imortalis est. Et iõ etiam mouturis hoc sacramentum ꝺandum est. vt in resurrectione perfecti appareant: ꝛm illud ephe. 4. ꝺonec occurramus in virum perfectum. in mensuram etatis plenitudinis xp̃i. Et ideo hug. ꝺe sancto vict. ꝺicit, oio periculosum esset, si ab hac vita sine cõfirmatione migrare contingeret. Non q; ꝺanaretur. nisi forte propter contemptum, sed quia ꝺetrimentum perfectionis pateretur. Unde etiam pueri confirmati ꝺeceꝺentes, maiorem gloriam consequuntur, sicut e

¶Super arti. 7.

Nar. 7. in rñsõe ad 6m/ nota hic ꝺictum in ista pcõibus sacr̃is/q; accꝺões ad sacr̃a cũ pcõ/vel q; ei⁹ pscientia nõ hz/vt qi nõ pfecte cõtritus/gr̃am ex sacr̃o sequit in remissionẽ pcõr. Et intelligo h̃ ꝺe pcõ mortali: qm̃ ꝺe venialiḃ⁹ nõ opz h̃e cõsciẽtia particularẽ. hoc est ẽm qõ cõ sueuit ꝺici. Ꝛnte sacr̃i sieri ꝺe attrito ꝛtritũ: hoc est parãtũ ẽm. ꝓpria pcõis tiã charitate ifoma ri. Qõ tunc tantũ sit quuz ex sacr̃o mouet⁹ mẽs suscipiẽtis sacr̃z in actuali operationez in ꝺeũ seu pctm/non enim regul'r infundit aut auget gr̃a ꝺat to nisi ꝓurrẽte actu. nono liberi arbitrij: qm̃ sic exigit suauis ꝺispõ ꝺine gubernationis: vt ex his q̃ in pãa fẽde ꝺe iustificatiõe ipij aut hoc ꝺicit hr̃e pores: z inferius qm̃ ꝺe sacr̃o pnie tractabit. ¶ In codẽ ar. in rñsione ad tertiũ mento supius ꝺictoꝝ ꝺe gr̃a sacr̃ali/ z inteliges q̃ hic ꝺicunt. Gr̃a sicḍẽ gratũ faciẽs/ extenꝺa ad firmãꝺũ xp̃ianũ vt libere rõm crucifixuz ꝓfiteat/ ꝛm essentiaz gr̃e ẽ ciusḍẽ spũscti cuz gr̃a collata in baptismo: sed ꝛm auriliuz firmitatis ꝓcedẽtis a gr̃a (q̃ gr̃a sacramẽtalis vocat⁹/ sp̃ẽ ꝺr̃t a gr̃a baptismali.

¶Super arti. 8. 9. 10. 11.

Nar. 8. 9. 10. 11. tãtũ mõ occurrit de ministro ꝛfirmatiõis/ ob factũ gregorij notare: q; epõ est regul'r. ꝓpius minister cõfirmatiõis/ z h̃ oia fere iura clamãt. Pro vltra hoc credim⁹ etiã epm ita eẽ ꝓpriũ ministrũ hui⁹ sacr̃i/ qõ si p simplicẽ sacerꝺotẽ ꝺef'r initũ est. z inane. z hoc tenet auctho ritate melchiadis pa. in ea ꝺe his: z ens sebij pa. i. c. man⁹. ꝺe pse. ꝺi. 5. ¶ Et cũ hoc/ credimus etiam ex apostolica ꝺispensatione p simplicem sacerꝺotem ꝺari posse hoc sacr̃m. z hoc tenem⁹ ante beati gre. in ca. pernenit. 95. ꝺi. Jta quod hoc est mirabile circa ministr̃z huius sacramẽti/ q; episcop⁹ ẽt a minister propriꝰ cõfir

mationis q̄ nūq̄ ep̄o facta nulla ē / ⁊ th̄ ex dispensatione apostolica nō ep̄s pōt illam conferre.

¶Et ly multi multa in hoc scripserint: solū th̄ illi verū scripserunt q̄ noluerunt sapere plus q̄ oz: i istis em̄ sanctor⁹ auctas pōnēda est rōni. Uñ et legimus in cōcilio vli florētie sub eugenio. 4. vtrūq; argumentis authētice expositū / quū ō h̄ sacrō fuerūt instructi: vt pz in hīs eugenij. Uñ ⁊ aut hoc rōnē conatus est reddere er dīa in ter papam et alios ep̄os / quo ad eminentiā pt̄atis: q: papa in plenitudinez assumptus est pt̄atis. relq; qui aūt in parte sollicitudinis. in dicta ēt synodo nulla reddit ratio / nisi dispēsatio aplice sedis ex rōnabili ⁊ vigēte cā. ℣ Q̄ si ō dicerim / vt rō ab authore reddita non puīsiat: sed cū veneratiōe suscipiat / tāq; amplera a sacro cōcilio / attribuēte lhoc dispēsationi aplice sedis: constat enim dispensare in hmōi ad maritimā / specrare pot̄estatem.

1. arti. 1. ad 3. Et. 4. dis. 7. q. 3. ar. 3. q. 2. Et. 4. ℣. c. 60. Et dis. 1. q. 7. cor. Et rom. 1. lec. 5. fi. ⁊. c. 10. li. 2. cor. 2.

hic maiorē obtinent gr̄am. Auctas aūt illa intelligit: q̄tum ad hoc, q̄ mouturis nō est neēū hoc sacr̄m pp̄ piculū pugne pūtis.

¶Utr⁹ h̄ sacr̄ sit p̄ferēdū hoi, fröte. Ar. 9.

Dnonū Sic procedit. Uī qō hoc sacramentū nō sit cōferēdū hoi in fronte. Hoc em̄ sacr̄m est perfectiuū baptismi: vt supra dictum est. Sed sacr̄m baptismi / cōfertur homini in toto corpore. Ergo hoc sacr̄m nō dz cōferri solū in fröte. ℣ Hoc sacr̄m dat ad robur spūale: vt. 3. dictū est. Sed spūale robur maxime consistit in corde. Ergo hoc sacr̄m magis dz cōferri circa os q̄ in fronte. ℣ Hoc sacramentū dat hoi ad hoc qō liberē / fidem xp̄i confiteatur. Sed ore fit cōfessio ad salutē: vt 10. ro. 10. Ergo hoc sacramētum magis dz cōferri circa os q̄ in fronte.

Sed ō Est, quod rabanus dicit in li. de institutiōe clericorū. Signatur baptizatus chrismate in sūmitate capitis per sacerdotē: p pontificē vero in fröte.

Rñdeo Dom̄. q̄ (sicut supra dictum est) in hoc sacro homo accipit spūm̄ sanctū ad robur spūalis pugne: vt fortiter ēt inter aduersarios fidei, christi fidem confiteatur. ℣ Unde cōueniēter signat chrismate signo crucis in fröte pp duo. p̄mo quidem, q: insignitur signo crucis, sicut similes signo ducis. Qō quidē dz esse euidens ⁊ manifestum. Inter oia aūt loca corp̄is humani, maxime. frons manifesta est: q̄ quasi nunc̄ obtegit. Et ideo linit cōfirmat⁹ chrismate in fronte, vt in manifesto demōstraret se esse x̄pianū: sicut ⁊ ap̄l̄ post acceptū spiritū sanctū se manifestauerūt, q̄ prius i cenaculo latebant. ℣ Sc̄o, q: aliq̄s impedit a libera confessione nois x̄pi, pp duo. s. pp timorē ⁊ pp verecundiam. Utrūq; aūt horū signū, maxime manifestat in fronte pp duo. s. pp propinquitatē imaginatiōis: ⁊ pp hoc q̄ spūs a corde direcie ad frontem ascendunt. Unde verecundati erubescunt, timētes autem pallescunt: vt dicitur. 4. ethi. Et ō in fronte signatur chrismate, vt neq; pp̄ter timorem, neq; pp̄ter erubescentiā, nomen x̄pi confiteri pretermittat.

Ad p̄mū Ergo dom̄. q: p baptismū regnamur ad vitā spūalē: q̄ ad totū hoiem pt̄inet. Sz in cōfirmatiōe roboramur ad pugnā: cui⁹ signū ferendū est in fröte, quasi in euidenti loco. ¶Ad 3m̄ dom̄. q: p̄ncipium fortitudinis est in corde: sz signū appet in fronte. vñ 6. ezech. 3. ecce dedi frontem tuā duriorem frontib⁹ eorū. Et ideo sacr̄m eucharistie, quo hō in seipso cōfirmat, pt̄inet ad cor: p̄m illud pl. panis cor hois cōfirmet. Sed ad sacr̄m cōfirmationis requirit signū fortitudinis ad alios, ⁊ ideo exhibetur in fronte. ¶Ad tertium dom̄. q̄ hoc sacramētū dat hoi ad libere cōfitendū, nō aūt ad cōfitēdū simpliciter: q: hoc fit ēt in baptismo. Et ō nō dz dari in ore: sz in fröte, vbi apparent signa passionū, q̄bus libera p̄fessio impeditur.

sīptis.

¶Utrū ille qui cōfirmatur, debeat teneri ad alio. Arti. 10.

Ad decimū Sic p̄cedit. Uī q: ille q̄ cōfirmat, nō debeat ab alio teneri ad cōfirmationē. Hoc em̄ sacr̄m nō solū pueris, sz ēt adultis exhibet. Adulti aūt per seipsos stare pōnt. Ergo ridiculū est q: ab alio teneant. ℣ Ille q̄ tā est de eccl̄ia liberū hz accessum ad eccl̄iē p̄ncipē, q̄ ep̄s. Sed h̄ sacr̄m (sicut dom̄ est) nō exhibet nisi baptizato, q̄ tā ē mēbrū eccl̄ie. Uī ergo q: nō debeat p aliū exhiberi ep̄o, ad hoc sacramētū recipiendū. ℣ Hoc sacr̄m dat ad robur spūale, q̄ magis viget in viris q̄ in mulieribus: p̄m illud. puer. vlti. mulierem fortem quis inueniet? Ergo ad minus mulier nō debet tenere virum ad confirmationem.

4. di. 7. q. 3. ñ. 3. q. 1.

Sed cōtra 30. q. 4. Si quis ex cōiugio filiū aut filiam alterius, de sacro fonte susceperit, aut ad chrisma tenuerit ⁊c. Ergo sicut requritur q̄ aliq̄s baptizatū de sacro fonte leuet, ita dz aliquis teneri ad sacr̄m confirmationis accipiendum.

Rñdeo Dom̄. q̄ (sicut dcm̄ est) hoc sacr̄m exhibet hoi ad robur pugne spūal. Sicut aūt aliq̄s de nouo natus, indiget instructore i his q̄ pt̄inēt ad p̄seuerationē vite (sm illud Heb. 12. p̄ses q̄dē carnis nr̄e habuim⁹ eruditores, ⁊ reuerebamur eos) ita illi q̄ assumunt ad pugnā, indigēt eruditorib⁹, a q̄bus instruant̄ de his q̄ pt̄inēt ad modū certamis. Et ō i bellis mālibus p̄stituunt duces ⁊ cēturiones, p̄ quos alij gubernētur. Et pp hoc ēt ille q̄ accipit h̄ sacr̄, ab alio tenet, quasi p̄ aliū in pugna spūali eruditēdus. ℣ Sili ēt, q: p hoc sacr̄m cōfert hoi p̄fectio spūalis etatis (sicut dictū est) tō ille q̄ ad hoc sacr̄m accedit, sustentatur: quasi adhuc spūaliter imbecillis ⁊ puer.

Ad p̄mū Ergo dom̄. q: hz ille q̄ cōfirmat, sit adultus corporaliter: nōdū tñ ē adultus spūaliter. ¶Ad 2m̄ dom̄. q: hz baptizatus sit effectus mēbrū eccl̄ie: nōdū tñ ē ascriptus militie x̄piane ascriptū. Nō em̄ dz aliū ad cōfirmationē tenere q̄ nōdū est cōfirmatus. ¶Ad tertiū dom̄. q: sicut dz col. 3. in x̄po iesu nō est masculus ⁊ femina. Et ideo nō differt vtrū masculus vel femina teneat aliquem in confirmatione.

4. di. 7. q. 3. a. 1. q. 2. ad 3m̄ in ep̄o lit.

¶Utrū solus ep̄s hoc sacr̄m conferre possit. Arti. 11.

Ad vndecimū Sic p̄cedit. Uī q: nō solū ep̄s hoc sacr̄m cōferre possit. Greg. n. scribēs Ianuario ep̄o dicit, Perue nit ad nos, quosdam scandalizatos fuisse, q: p̄sbyteros chrismate tangere eos q̄ baptizati sunt, p̄ quibus nos quidem sm̄ veterē vsum nr̄e eccl̄ie fecimus, si oīno hac de re aliq̄ contrīstantur, vbi ep̄i desunt, vt p̄sbyteri etiā in frontibus baptizatos chrismate tangere debeant. cōcedimus. Sed illud q̄ pt̄inet ad necessitatē sacrorū, nō est p̄ vitandū scādalū imurandū. Ergo vī q: nō sit de necessitate huius sacr̄i, q̄ ab ep̄o conferatur. ℣ Sacr̄m baptismi vī matoris efficacie q̄ sacr̄m cōfirmationis: q: p baptismū sit plena remissio peccatorū, ⁊ quantū ad culpam ⁊ quātū ad penā. q̄ nō fit in hoc sacro. Sed simpler sacerdos ex suo offo pōt tradere sacr̄m baptismi, ⁊ in necessitate q̄libet etiā nō ordinat⁹ potest baptizare. Ergo nō est de necessitate huius sacr̄i, q: ab ep̄o cōferatur.

a. di. 7. q. 3. ar. 1. q. 2. q. 1. ad. 3. 1. ar. 2. q. 2. ad. 1. 2. q. 1. a. 3. qu. Et. 4. ℣. c. 60. Et q. 82. ar. 7.

¶Ad 3m̄ dom̄. q: sicut rabanus dicit in li. de institōne clericor⁹, Signat baptizat⁹ chrismate in sūmitate capitis q̄ sacerdotem. q̄ pontificē vero in fronte: vt in p̄uo unctione, significetur sup ipsum spūs sanct⁹ descēsio, ad habitationē deo p̄scrandā in sēa quoq;, vt eiusdem spūssi septiformis gr̄a. cū oi plenitudie sanctitatis ⁊ scie ⁊ v̄rutis, venire in hoiem declaretur. Nō q̄ pp dignitorem pt̄e, sz pp portiorē effectū, hec unctio ep̄is reseruatur.

Sed cōtra Est quod solēne baptismus ad quē requritur vsus chrismatis, in vigilia pasce celebratur: cōgrue ordinatum est, vt per biduum ante ab ep̄o chrisma benedicatur, vt possit per dioces̄m destinari. Dies etiā ille satis cōgruit ad materias sacror⁹ benedicēdas. in quo fuit eucharistie sacr̄m instituturus, ad q̄s cēa alia sacra quodammodo ordinantur: sicut supra dictum est.

¶De sacramento eucharistie ēm se. Questio. 73.

Onsequēter cōsiderandum est de sacro eucharistie. Et p̄ de ipso sacro. scdo de mā. tertio de forma. quarto de effectib⁹, quinto de recipiēt⁹ hoc sacr̄m. sexto de ministro. septimo de ritu. ¶Circa primū quer̄ur sex. Primo. vtrum eucharistia sit sacr̄m. Scdo, vtrum sit vnum vel plura. Tertio, vtrum sit de necessitate saluti⁹. Quarto. de nominibus eius. Quinto, de institutione ipsius. Sexto, de figuris eius.

1. q. 4. a. 1. q. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.

¶Utrum eucharistia sit sacramentum. Arti. 1.

Ad p̄mū Sic p̄cedit. Uī q̄ eucharistia nō sit sacr̄m. Ad idē em̄ nō debent ordinari duo sacra: q: vnū quodq; sacr̄m efficax est ad suū effectū. p̄ducēdū. Cū iḡ ad p̄fectionē ordinet ⁊ cōfirmatio ⁊ eucharistia (vt dicit dionys. 4. c. eccl. hier.) vī eucharistia nō eē sacr̄m: cū confirmatio sit sacr̄m, vt patuit habitum est.

¶ℓ. In quolibet sacro no. leg. id q̄ visibile subiect sensui, efficit inuisibile effectum sacri: sicut ablutio aque, causat ⁊ characterē baptismalē. et ablutionē spūalē: sicut supra dictū est. Sed spēs panis ⁊ vini. q̄ subiciuntur sensui in hoc sacro, nō efficiūt neq; ipm corp⁹ x̄pi verū. q̄ est res et sacr̄m, neq; corpus mysticum, q̄ est res tm̄ in eucharistia. Ergo videt q̄ eucharistia nō sit sacr̄m no. le. ¶ℓ. Sacra no. leg. habētia materiā, in vsu māe p̄ficiunt: sicut baptism⁹ in ablutione, ⁊ confirmatio in chrismatis cōsignatione. Si ergo eucharistia sit sacr̄m, perficeret in vsu materie, nō in cōsecratione ipsius materie. Q̄ patet esse falsum: quia forma huius sacri, sunt verba que in consecratione materie dicuntur: vt infra patebit. Ergo eucharistia non est sacramentum.

Sed ctra Est, q̄ in collecta dr, Hoc tuū sacramentum non sit nobis reatus ad penam.

Rñdeo Dom̄. q̄ sacra eccl̄ie ordinātur ad subueniendum hoi in vita spūali. Alia aūt spūalis, vite corporaliq; formatur: eo q̄ corporalia, spūalis similitudinē gerūt. Manifestū ē aūt, q̄ sicut ad vitā corporalē requrit gño, p̄ q̄ hō vitā accipit, ⁊ aug⁹ in q̄ homo p̄ducit ad p̄fectionē vite: ita ēt requritur alimētū, quo homo cōseruat in vita. Et ideo sicut ad vitā spūalē oportuit eē baptismum, qui est spiritualis gñatio, ⁊ confirmationem, que est spirituale augmentū: ita oportuit esse sacr̄m eucharistie, q̄ est spūale alimentum.

Ad p̄mū Ergo dōz, q̄ ex ē pfectio. Una q̄ est in ipso hoie, ad quā p̄ducit p augmētū, ⁊ talis pfectio cōpetit p̄firmationi. Alia āt ē pfectio quā hō cōsequit̄ er adiūctiōe alicui⁹ exterinseci, hoiez cōseruātis: puta ex adiūctione cibi, vel idumēti, vl alicui⁹ huiusmodi. Et talis pfectio cōpetit eucharistie: q̄ ē spūalis refectio. ¶Ad 2m̄ dōz, q̄ aq̄ baptismi nō cāt aliquē spūalē effectū pp̄ ipsam aquā: sz pp x̄turez spūscti in aqua exīte. Uñ chrys. sup illud Io. 5. angelus dñi sm̄ tps ⁊c. In baptizatis nō simplr aqua opat: sz cū spūs sancti suscepit gr̄az, tūc oīa soluit peccata. Sicut aūt se hz virtus spiritus sancti ad aquā baptismi: ita se hz corpus x̄pi verū ad spēs panis ⁊ vini. Uñ spēs panis ⁊ vini, nō efficiūt aliq̄d. nisi x̄turē corpus x̄pi veri. ¶Ad tertiū dom̄. q̄ sacr̄m dicitur ex eo q̄ cōtinet aliq̄d sacrū. Pōt aūtez aliq̄d esse sacrū dupliciter. s. absolute, ⁊ in ordine ad aliud. s. Hoc aūt est dūpliciter. eucharistiā ⁊ alia sacra p̄ntia materiā sensibilem: qō eucharistia cōtinet aliquid sacrū absolute. scilicet ipsum christum: aqua vero baptismi cōtinet aliquid sacrum in ordine ad aliud. s. virtutem ad sanctificandum. ⁊ eadem rō est de chrismate ⁊ filiabus. Et ideo sacr̄m eucharistie p̄ficitur in ipsa p̄secratione materie: alia vero sacra perficiūtur in applicatione materie ad hominē sanctificandum.

¶Et ex hoc ētiā consequitur alia dūpliciter, nā in sacro eucharistie id qō est res ⁊ sacr̄m, est in ipsa materia: id autem quod est res tantum est in suscipiente. s. gratia que consertur: in baptismo autem virtus q̄ est in suscipiente s. character, qui est res et sacramentum et gratia remissionis peccatorum, que est res tantum. et eadem ratio est de alijs sacramentis.

¶Super arti. 12.

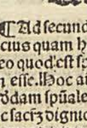

Narti. 12 hoc solus vī dom̄, qō circa initia cōfirmatōis q̄ cōfirmādi seruanda vī quinsis ecclesie p̄metudo: hoc enim est de iure positiuo, ⁊ i paucis forte ecclesijs seruat̄, ꝓpter causas in lra allegatas: multitudinē hz cōfirmādoruz / quos simul opz cōfirmari, ⁊ separatis quādoq; ꝓpter continuum periculū incerte mortis / additas; marima incommoditate habendi episcopū ad votum.

¶Sup. q. 73. ar. 1.

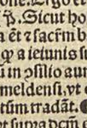

Narti. pmo notandū occurrit ī fissione ad tertiū / q̄ duarū differentiarū q̄ ibi enarrantur inter eucharistiam ⁊ alia sacramenta habemia materiam sensibilez (quod ꝓpter penitentiam ⁊ matrimoniuz dicitur / sed a differentia sumit gratiam non solum sm̄ seipsam / sed sm̄ suus effectum) qui est vnitas corporis x̄pi mystici. Ita q̄ quādis sacramenti eucharistie rem tantuz esse gratiam / sacramentū autem vnitatem ecclesie aut corpus x̄pi mysticū. non diuersa intelligas: quoniam hec omnia nihil aliud sunt q̄ gratia dei in suis fidelibus.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶Super articulum secundum.

In 2° arti. aduerte sacrm eucharistie dici multa māliter / si ea rōne q multitudo in eo sit pure mālis (qm pres eius hñt suas ppias formas z suas ppias māi: vt pz de hostia z calice: sūt em vel pres eiherogenee) hz qz hmōi multa se hñt vt integrātia vnā q est refectio spūalis: a cui⁹ formali vnitate vnū sacrz ōr eucharistia / significās z corp⁹ z sāguiné christi sub specie ciboz ppos. Quocirca nō est hic requēda res aliq extrinseca / q integret velut qdā tertia res ex corpore et sanguine christi sub spēbus panis vinoz: sicut dom⁹ integrat ex suis ptib⁹. Sz ad finē respiciendū est: ex vnitate finis ppū / q est spūalis refectio / vnitas sumitur sacrm: sicut ex vnitate refectois corporalis sumit vnitas prādij aut cene. Nec ista significatio paciditis se hz ad huius sacrm rōnē: mā corpus sub specie cibi / z sanguis sub spē por⁹ / significāt pasci z potari: z hoc vtrūq; simul / veluti pfectū alimentum / signum est totalē perfecte refectionis spiritualis.

¶Super arti. 3^m.

Ritulus vt lonat.

¶In corpore prio distinctio pmā hui⁹ dubit. 2° rīdetur q sito inxta vtrūq; mēb. ā. Distinctio est. Duo sunt in sacro eucharistie. l. sacrm z res sacri. Rīsio 2 sūstit l trib⁹ 2clo-nib⁹. Qrū vnū prime ad 2^m mēbri / tertia aūt ad p^m spectat distōnis mēbrū. Prima 2clo ē. Sacrm eucharistie q ad rē sacri / est ō necessitate salutis. Probat. Res sacri est vnitas corpis christi mystici / sine q non pōt esse salus: ergo. Ad⁹ pio 2^a pte / declaratur ex suis tudine ecclie ad arcā noe. et silitudo .pbat authoritate petri apli. scda 2clusio ē. Ad⁹ preptio nē sacri eucharistie / pōt hēri res sacri eucharistie / ac p hoc salus. Probat 2^a. pio ex vii regula. Ex voto sacri pt haberi res sacri. 2° ex silī accītie in baptismo. Pr Tertia conclusio est. Sacramentuz eucharistie / nō hoc modo est de necessitate salutis / sicut baptismus. Probat duplicit: ex dupli. 2. dissilitudie eucharistie ad baptismum. Prima consistit in hoc / quod perceptio baptismi est necessaria ad inchoandam vitam spiritualē / perceptio vero eucharistie est necessaria ad consummandam vitaz spiritualē: ergo ille est necessarius vt pricipiū / hec vt finis. l. in voto. Scda consistit in hō: baptism⁹ nō pt haberi in voto p aliud sacrm / eucharistia pōt hēri in voto p aliud sacrm / ergo pueri nō pñt hēre rē sacri baptismi sine preceptione sacri baptismi / possunt aūt hēre rē sacri eucharistie absq; preptione sacri eucharistie.

¶Aduerte hic prio / q⁹ haz rōnū p^a / q artēdit penes ordinē inter hēre et re hēre z re hēre et finis / ad h rēdit / q⁹ baptism⁹ inquantū est necīus hz actus ad eucharistiā. Sz ad baptismū non ordinat⁹ q aliō hēdēs sacrm. Et iō afi suscēptione bap^mi / nō hñt pueri aliq⁹ bap^m i voto. hz soli adulti. vñ rē sacri ñ pñt petere sine preceptiōe sacri. Et tō hoc sacrm nō hoc mōlest de necessitate salutis. sicut baptismus.

Ad primū Ergo dōz / q sicut aug. dt. exponēs illō hui⁹ loan. hunc cibū z potū. l. carnis sue z sāguis, societatē vult itelligi corpis z mēbroz suoz q̄ ēccīa in pdestinatis, z vocatis, z iustificatis, z glificatis scis z fideliū⁹ eius. Afi sicut ipe ōr i epla ad bonifacū: nulli ē aliquatenus abigēdū. tū vnūquēq; fideliū corpis sāguisq; dñi pticipē fieri, qñ i baptismate mēbrū corpis xpi efficit: nec alienari ab illius panis calicisq; p̄cio. Et si añq; panē illū comedat z calicē bibat, de hoc scło in vltate corpis xpi stitut⁹ abscedat. ¶Ad 3^m dōz / q hec est dcta iter alimētū corpale z spūale, q alimētū corpale puertit i substaz ei⁹ q nutrit. z tō nō pōt hoi valere ad vite p̄seruationem alimētū corpale. nisi realr sūat. Sz alimētuz spūale puertit hoiez i substaz ei⁹ q aug. dt in li. 7 confes. q quasi audiuit vocē xpi dicētis si tu me mutabi te. sic cibū cāris tue. sz tu mutaberis in me. Potest aūt q̄ aliquis in christuz mutari z ei incorporari voto meritis, etiam sine huius sacramenti perceptione. Et ideo non est simile. ¶Ad tertium dicendum, quod baptismus est sacramentuz mortis z passionis christi. prout homo regeneratur in christo virtute passionis eius: sed eucharistia est sacramentū passiōis christi: prout homo perficit in vnione ad christum passuz. Unde sicut baptismus ōr sacrm fidei q̄ est fundamentum spūalis vite, ita eucharistia ōr sacrm charitatis, que est vinculum perfectionis: vt dicitur col. 3.

Utrum conueniēter h sacrm plurib⁹ noibus noletur. Ar. 4.

Ad quartū Sic proceditur. Uidetur q̄ inconueniēnter hoc sacramentum pluribus nominibus nominetur. Nomina enī debent respondere rebus. Sed hoc sacramentum est vnum: vt dictum est. Ergo non debet pluribus nominibus nominari. ¶ Ꝑ. Species non notificatur conueniēter per id quod est commune toti generi. Sed eucharistia est sacramētū no. le. ¶ Ꝑ^o aūt sacris cōe est. q⁹ in eis pferī gra: q̄ significat nomē eucharistie, q̄ est idez q̄ bona gra. Dia ēt sacra. remediū nobis afferunt in via, pītis vite: q̄ ptinet ad rōnē viatici. In oib⁹ ēt sacris fit aliquid sacrū: q̄ pertinet ad rōnem sacrificij. Et p oia sacra fidēiuuicē cōicāt fideles: q̄ signat hoc nomē synaxis in greco, vel cōio in latino. Ergo hec noia nō pueniēter adaptanē huic sacrō. ¶ Ꝑ. Hostia vī ee idez q̄ sacrificium. Sicut ergo non proprie dicitur sacrificium, ita nec hostia. (prop̄ie dicitur hostia.

Sed contra Est. quod vsus fidelium habet.

Rñdeo Dōm. q⁹ h sacrm hz triplicē significationē. Una quidē respectu pteritoz inquātū. l. est cōmemoratiuū dūice passionis. que fuit verū sacrificiū, vt supra dictuz est. Et p^m hoc noiatur sacrificiū. ¶ Alia aūt significationem hz respectu rei pītis. l. ecclesiastice vnitatis: cui hoies aggregātur p hoc sacrm. Et p^m hoc noiaf cōio vel synaxis. dicit enī dam. 4. lib. q⁹ dicit cōio. q̄ cōicamus per ipsam chīo. z q̄ participam⁹ eius carne z deitate. z q̄ cōicamus z vnimur adinuicem per ipsaz. f. Tertia significationē hz respectu futoz: inquantum. l. hoc sacrm est prefiguratiuū fruitionis dei. que erit in patria. Et p^m hoc ōr viaticū: q̄ hic prebet nobis viā illuc perueniendi. Et p^m hoc ōr viaticū: q̄ hic prebet nobis viā illuc perueniendi. Et p^m hoc dr eucharistia. i. bona gratia: q̄ gratia dei vita eterna (vt ōr rom. 6.) vel q̄ realiter continet christum. q̄ est plenus gratia. Dicitur ēt in greco metalepsis. i. assumptio: q̄ vt dama. dicit per hoc filij deitatem assumimus.

Ad primū Ergo dōm. q⁹ nihil prohibet idē plurib⁹ nomi nib⁹ noiari. hz diuersas p̄petates vel effect⁹.

¶Ad secundum dōm. q⁹ id q̄ est cōe oibus sacris attribuitur antonomatice ei p̄ pter eius excellentiaz. ¶Ad 3^m dōz. q⁹ hoc sacrm ōr sacrificiū. inquātum representat ipsam passionez christi. Dicitur aūt hostia. inquantum cōtinet ipsam christuz. q̄ est hostia salutaris. vt dicitur ephe. 5.

Utrū institutio huius sacri fuerit conueniens. Arti. 5.

Ad quintū Sic procedit. Uī q⁹ nō fuerit cōueniens institutio istius sacri. Ar enī phs dicit in. 2. de gñatione, ex eisdem nutrimur ex quib⁹ sum⁹. Sed per baptismū q̄ est spūalis regeneratio, accipimus esse spūale: vt dio. dicit 2. de eccl. hierar. Ergo per baptismū etiā nutrimur. Nō ergo fuit necessariū instituere hoc sacrm, quasi spūale nutrimētū. ¶ Ꝑ. Per hoc sacrm hoies Christo vniuntur sicut mēbra capiti. Sed Christus est caput omniū hoim. etiā qui fuerunt ab initio mundi vt supra dictū est. Ergo nō debuit institutio hui⁹ sacri differri vsq; ad cenam dñi. ¶ Ꝑ. Ilud hoc sacrm ōr esse mentoriale dūice passionis: f^m illud Luce 22. hoc facite in meā cōmemorationē. Sz memoria est preteritoz. Ergo hoc sacrm nō debuit institui ante xpi passionē. ¶ Ꝑ. Per baptismū aliq̄s ordinat ad eucharistiā. q̄ nō nisi baptizatis dari ōz. Sed baptismus institut⁹ fuit post Christi passionē z resurrectionē: vt pz Mat. vlt. Ergo inconuenienter hoc sacrm fuit ante passionem Christi institutum.

Sed ꝯ Est. q̄ hoc sacrm est institutuz a Christo. De quo dicitur Mar. 7. bene omnia fecit.

Rñdeo Dōm. q̄ cōueniēter hoc sacrm institutum fuit in cena: in qua. l. ꝑ^s vltimo cum suis discipulis fuit cōuersatus. f. Primo quidē rōne p̄mērite hui⁹ sacri. Cōtingit enī ipse Christus in eucharistia sicut in sacro. Et ideo q̄ ipe Christus in p̄pria specie a discipulis discessurus erat. in sacrali specie seipsum eis reliquit: sicut in absentia imperatoris exhibetur veneranda eius imago. Unde euse. emissenus dicit. quia corpus assumptū ablaturus erat ab oculis. z illaturus fidelibus: necesse erat vt die cene sacrm corporis z sanguinis sui cōsecraret nobis. vt coleretur iugiter per mysterium. q̄ semel offerebatur in pretium. f. Sc̄o. quia sine fide passionis Christi nūq̄ potuit esse salus: f^m illud ro. 3. quem p̄posuit deus, ppitiatorem per fidē in sanguine ipsius. Et ideo oportuit oīpe apud hoies esse aliq̄d repsentatiuū dūice passiōis. Cui⁹ in veteri q̄dē testō p̄cipuū sacrm erat agn⁹ paschalis. vñ z apls dicit. 1. cor. 5. pascha nostrū immolatus est Christus. Successit aūt eis in nouo testō eucharistie sacrm: q̄ō est rememoratiuum preterite passionis, sicut z illud fuit p̄figuratiuū future. Et ideo cōueniens fuit, vt imminente passione. celebrato priori sacro. nouum sacrm institueret. Unde leo papa dicit. q̄ō vt vmbre cederent corpori. antiqua observātia nouo excluditur sacro hostia in hostiā transit, sanguine sanguis aufertur, z legalis festiuitas dum mutat. impletur. f. Tertio, quia ea que vltimo dicūtur. maxime ab amicis recedētibus. magis memorie cōmendantur: p̄sertim quia tūc magis inflāmatur affectus ad amicos. Ea vero ad q̄ magis afficimur, p̄fundius animo impumūtur. Quia igit (vt dīus alex. papa dicit) nihil in sacrificijs maius esse potest q̄ corpus z sanguis Christi, nec vlla oblatio hac potior est: ideo vt in matoue nerationē haberetur, dominus in vltimo discessu suo a discipulis. hoc sacramentum instituit. Et hoc est q̄ Augu. dicit in lib. responsionū ad ianuarium. Saluator, quo vehemētius cōmendaret mysteriū huius altitudinē, vltimū hoc voluit infigere cordibus z memorie discipulorū, a q̄ib⁹ ad passionē digressurus erat.

Ad primū Ergo dōm. q⁹ ex eisdē nutrimur ex q̄b⁹ sumus: nō tñ eodē mō nobis aduenientibus. Nā ea ex q̄bus sumus, nobis aduenīūt per gñonē: eadē aūt inquātū ex eis nutrimur, nobis aduenīūt per māducationē. Afi z sicut per bap^m regñamur in christo, ita p eucharistiā mādūcamus christū. ¶Ad 2^m dōm. q⁹ eucharist est sacrm p̄fectū dūice passiōis. tanq̄ ptinēs ipm christū passum. Et ideo nō potuit institui afi incarnationē: hz tūc hēbāt locū sacra. que erāt tñ p̄figuratiua dūice passiōis. ¶Ad 3^m dōm. q⁹ sacrm illud fuit institutū in cena, vt i futurū esset memoriale dūice passionis. ea p̄fecta. Afi signanter dicit, hoc quotiēscūq; feceritis, de futuro loquēs. ¶Ad 4^m dōm. q⁹ institutio rīdet ordini intētōis. Sacrm aūt eucharistie q̄uis sit posterius baptismo in perceptione. est tñ prius in intētione. Et ideo debuit prius istitui. Pr Uel pōt dici q̄ baptismus iā erat aliq̄liter institutus in ipso christi bap^mo. Afi z iam aliq̄ ipso christi baptismo erant baptizati. vt legit ioan. 3.

Utrū agnus paschalis fuerit p̄cipua figura huius sacri. Arti. 6.

Ad sextū Sic. p̄cedit. Uidet q̄ agnus paschalis nō fuerit p̄cipua figura huius sacri. Christus em dr sacerdos f^m ordinē melchisedech. pp hoc q⁹ melchisedech gessit figurā sacrificij christi. offerēs panē z vinū. Sed expīlio sīlitudinis. facit q⁹ vnum ab alio denoletur. Ergo videt q⁹ oblatio melchisedech. fuerit potissima figura huius sacri. ¶ Ꝑ. Trāsitus maris rubri fuit figura baptismi: f^m illud p^me cor. 10. oēs baptizati sunt in nube et in mari. Sed immolatio agni paschalis p̄cessit transitū maris rubri. q̄ subsecutū est māna. sicut eucharistia sequit baptismū. Ergo māna est expressior figura huius sacrāmēti q̄ agnus paschalis. ¶ Ꝑ. Potissima virtus huius sacramenti est. q⁹ introducit nos in regnū celoz. sicut quoddā viaticum. Sed hoc maxime p̄figuratū fuit in sacrāmēto expiationis. q̄s pontifex intrabat semel in anno cū sanguine in scā sanctoz. sicut apostolus p̄bat hēb. 9. Ergo videtur. q⁹ illud sacrificiū fuerit expressior figura huius sacramēti q̄ agnus paschalis.

Sed contra Est. quod apostolus dicit p^me cor. 5. pasca nostrū immolatus est christus: itaq; epulemur in azimis synceritatis z veritatis.

Rñdeo Dōm. q⁹ in hoc sacro tria ꝓsiderare possumus. f. id q̄ est sacrm tñ. q̄ est panis z vinum: z id q̄ est res z sacrm. f. corpus christi verū: z q̄ est res tñ. f. effect⁹ huius sacri. Quātū igit ad id q̄ est sacramētū tñ, potuīma figura fuit huius sacramēti oblatio melchisedech. q̄ obtulit panē et vinū. Quantū aūt ad ipm christū passum. q̄ cōtinet in hoc sacramēto. figure eius fuerūt omnia sacrificia veteris testamēti: p̄cipue sacrificiū expiatiōis. q̄ō erat solēnissimū. Quātū aūt ad effectum, fuit p̄cipua eius figura māna: q̄ō habebat in se omnis saporis suauitatem (vt dicitur sap. 16.) sicut z gratia huius sacramenti quantū ad omnia reficiat mētem. f. Sed agnus pa-

Universidad de Deusto Biblioteca

3.q. 78. ar. 6. ad 2. Et 4. di 8. q. 1. ā. 1. q. 2.

3. q. 80. ar. 11. Et 4. di 9. arti. 1. q. 2. di. 12. q. 3. ar. 2. q. 1 Et 10. 6. 1. 7. c. 10. 1.

3. q. 79. a. 1. ad 1^m. Et 4. di. 8. q. 1 a. 1. q. 3.

3. q. 80. ar. 10. ad 2^m. Et 4. di stin. 2. q. 1. ā. 2. et di. 12. q. 3. ar. 1. q. 3. ad 1^m.

¶Sup.q.74.ar.1. Nar.ptoi rnsione ad im/habes quid sen- tisit author de casu illo: si alicubi nō inueniretur vinum/an esset solus panis cōsecrādus. Tenet em partem negatiuā: eo q perfectio sacri pt ponēda est reliquis necessitatibus. Unde z inferius et dicetur/q effectio sacri tā te est necessitatis/vt et bis in eadem missa quādoz oporteat sumere corpus xpi.

¶Super arti. 2.

In scdo art. aduerte/q aliud est lo qui de de- terminata ḡtitate materie/ et aliud de ptia eiusdē. in lra liquides/ dō non esse determinā- tam quantitatem/ sz non dicitur similiter de presentia. Et hoc p tanto dictū fit: vt nō putetur idem aut si- mile indicium de pre- sentia et de quantitate: nā in vtraq; forma eucharistie mentio fit de ptia y pro nomen hoc seu hic: z propterea opz ptez esse materiā cōsecrā- dam. De quantitate vero non fit mentio. quāuis locus sit du- bitatiōi quo ad quā- titatem vini: quia de quātitate eius fit mē tio in forma cōsecra- tionis/dum dicitur/ hic est calix: opotet enim vinum contine ri in calice: ac p hoc quantitatem eius ca licem non excedere. Sed hoc non cogit: qm̄ pōt sacerdos hre coram se multos ca- lices plenos/z simul oēs consecrare/sicut simul conficerat mul- tas hostias. Unde ex quātitate calicis nō habetur determina- quantitas.

4.di.xij. q.2.art. 3.q.1.2.2 Et. 4.5. c. 61. et 68. Et.1.cot. 13.lect.5. §9.2.2.3.

Questionis LXXIIII. Articulus I. II.

scalis quantū ad hectria', prefigurabat hoc sacramētū. Quātū em ad primū, qz māducabatur cum panib⁹ azimis: fm illud exo.12. edēt carnes, z azimos panes. Quātū vero ad scdm, qz imolabat ab oi multitudie filioꝝ israel 14ª luna qō fuit figura passiōis christi: qui ꝓpter innocentiā dicit agnus. Quātum ꝫo ad effectū, qz per sanguinē agni pascalis, protecti sunt filij israel a deuastante angelo, z educti de egyptiaca seruitute. Et ḡtū ad hoc ponitur precipua figura huius sacramēti agnus pascalis: qz fm omnia ipm repsentat. ¶Et p hoc pz rnsio ad obiecta.

¶De mā eucharie ḡtū ad spēm. Qō. 74.

Deinde dum est de maria huius sacramēti. Et primo spē materie. secūdo de cōuersione panis z vini in corp⁹ christi. tertio de mō erīdi corp⁹ christi in hoc sacramēto. ḡrto de accīdtib⁹ panis z vini, q in hoc sacro remanent. ¶Circa primū grunt.8. Primo, vtrū panis z vinū sint mā hui⁹ sacri. Scdo, vtrū ad mām hui⁹ sacri, req̄rat determina- ta ḡtitas. Tertio, vtrū mā hui⁹ sacri sit pa- nis tritice⁹. ḡrto, vtrū sit panis azimus, vel fermēt⁹. Quinto, vtrū mā hui⁹ sacri sit vi- num de vite. Sexto, vtrū sit admiscenda aq̄. Septimo, vtrū aq̄ sit de necītate hui⁹ sacri. Octauo, de ḡtitate aque que apponitur.

¶Utrū mā hⁱ⁹ sacri sit panis z vinū, Arti.1.

Primū Sic procedi- tur. Uidet q̄ materia huius sacramēti nō sit panis z vinū. Hoc em sacramē- tum perfectius dz repesentare passionē christi q̄ sacramēta ve.le. Sz carnes agnalū, q̄ erant materie sacrorū ve.le. ex- pressius repsentant passionē christi q̄ panis z vinū. Ergo materia hui⁹ sacramēti magis debet esse carnes agnalū q̄ panis et vinum.

¶ Hoc sacrm est vbiq; celebrandū. Sz in multis terris nō inuenitur panis, z in alī quib⁹ nō inuenit vinū. Ergo panis et vinū nō sunt cōuenies materia hui⁹ sacramēti.

¶ Hoc sacrm cōpetit sanis z infirmis. Sz vinū nocet q̄busdā infirmis. Ergo videtur, q vinū nō debeat eē materia hui⁹ sacri.

Sed ꝓtra Est. q alexā. papa dicit, in sacramentorum ob- lationibus, panis tantum et vinum aqua permixtum, in sacrificium offerantur.

Rndeo Dicēdū, q circa mām hui⁹ sacri aliqui multipl⁹ errauerūt. Quidā em q dix̄ arrotyrite (vt aug. dic in li. de hereſib⁹) offerūt panē caseū in hoc sacro: dicētes a ꝑmis hoibus: oblatiōes de fructibus terre z ouium fuisse celebratas. ¶Alij ꝙo. s. cataphryge z pepuziani, de in- fantis sanguine, que de toto eius corpe mi- nutis pūctionum vulneri⁹ extorquēt, quasi eucharistiam suā cōficere phibentur, miscē- tes eū farine, panēq; inde facientes. Quidam ꝙo, qui dicunt aquarij, aquā solam sub specie sobrietatis in hoc sacramēto offerūt. Sēs aūt hi errores fuerūt silentes, excluduntur, per hoc q̄ christus hoc sacrm sub spē panis et vini instituit: vt pz math.26. Unde panis et vinū sunt materia cōueniēs hmōi sacramēti. ¶Et hoc rōnabiliter. Dnō q̄dē ḡtū ad vsum sacri, q̄ē māducatio. Sicut.n.aq̄ assu- mit⁹ i sacro baptismi ad vsum spūalis ablu- tionis, q̄ corpalis ablutio cōiter fit in aqua:

4.di.xij. q.2.art. 3.q.1.2.2 Et. 4.5. c. 61. et 68.

ita panis z vinū quib⁹ cōius homines reficiunt, assumuntur in hoc sacramento ad vsum spiritualis manducationis. Scdo quantū ad passionē christi: in qua sanguis est a corpore separa- tus. Et ideo in hoc sacro, q̄ est memoriale dominice passiōis, seorsum sumit panis vt sacrm corporis, z vinū vt sacrm sanguinis. Tertio quantū ad effectū considerat⁹ in vnoquoq; sa- mētū: quia vt amb. dicit sup epistolā ad cor. hoc sacrm valet ad tuitionē anime z corporis. Et ideo corp⁹ xpi sub specie panis p salute corporis: sanguis vero sub spē vini ꝓ salute aie offer: si cut dī leui. 17. q aīa carnis in sanguine est. Quarto quātū ad effectū re⁹ totius ecclesie, q̄ constituit ex diuersis fidelib⁹: sicut panis conficit ex diuersis granis, z vinū fluit ex diuersis vuis: vt dicit glo. sup illud prime cor. 10. multi vnū corpus sumus. 2c.

Ad primū Ergo dōm. q ix carnes animalū occisoꝝ, expressius repesentēt christi passionem: tñ minus cōpetunt ad cōmunē vsum huius sacri. z ad ecclesiastis cam vnitatē significandā. ¶Ad 2m dōm. q licet non in oibus terris nascatur triticū vel vinū: tamē dō facili ad omnes terras deferri potest: quantū sufficit ad vsum huius sacramenti. Hec propter defectum alterius est vnum tñ sine altero consecran- dum: quia non esset perfectum sacramentū. ¶Ad 3m dōm. q̄ vinū in modica quantitate sumptum, non potest multum egro- tanti nocere. Et tamen si nocumentum timeatur, non est ne- cesse quod omnes accipientes corpus christi, etiam accipiant sanguinem: vt infra dicetur.

¶Utrum requiratur determinata quantitas panis z vini, ad materiam huius sacramenti.

Articulus secundus.

Adscdm Sic procedit. Uidetur q̄ determinata quātitas panis z vi ni ad materiā huius sacri. Effectus em gratie, non sunt minus ordinati, q̄ effectus nature. Sed sicut dicit in. 2. de aīa, cōm natura constituit positū esse terminus z ratio magnitudinis z augmēti. Ergo multo magis in hoc sacramento (quod dicitur eucharistia. i. bona gratia) re, quiritur determinata quantitas panis z vini. ¶Dnō. Ministris ecclesie non est a christo data potestas ad ea que pertinent ad irrisionem fidei z sacramentorum eius. Sm illud prime cor. 10. scdm potestatem quam dedit nobis deus in edificationem, et non in destructionem. Sed hoc esset ad irrisionem sacramēti, si sacerdos vellet consecrare totum panem qui venditur in foro et totum vinum quod est in cellario. Ergo hoc facere non pōt. ¶Dnō. Si aliquis baptiz̄etur in mari, non tota aqua maris san- ctificatur per formam baptismi. sed solum aqua illa qua corpus baptizati abluitur. Ergo nec in hoc sacramento, superflua quā- titas panis z vini consecrari potest.

Sed ō Est. q multū opponit pauco, z magnū puo. Sz nulla est ita pua quātitas panis aut vini, q non possit cōsecrari. Ergo ēt nulla ē ita magna, q̄ cōsecrari ꝑ possit.

Rndeo Dōm. q q̄dā dixerūt q sacerdos nō posset cōse- crare imēsam quātitatē panis aut vini: puta totū panē q̄ vēdit in foro, aut totū vinū qō est in dolio. Sz hoc non vr esse verū: q in oib⁹ hūtibus mām, rō determinationis mā- sumit ex ordine ad finē, sicut mā serre est ferrū, vt sit apta sectio- ni. Finis aūt huius sacri est vsus fidelū. Unde opz q̄ quantitas mā huius sacri determinet per cōparationē ad vsum fidelū. Non aūt pōt esse q determinet ad vsum fidelū qui nunc occur- runt: alioqn sacerdos paucos parrochianos hns, non posset cō secrare multas hostias. Unde relinquitur, q materia huius sa- cramēti determinet per cōparationē ad vsum fidelū absolute. Numerus aūt fidelū est indeterminatus. Unde non potest di- ci, q quantitas materie huius sacramenti sit determinata.

Ad primū Ergo dōm. q cuiuslibet rei nālis mā acci- pit determinatā quātitatē fm cōparationē ad formā determinatā. Sz numer⁹ fidelū, ad quoꝝ vsum ordi- natur hoc sacramētū, non ex determinat⁹. Unde nō est simile.

¶Ad 2m dōm. q potestas ministroꝝ ecclesie ad duo ordinat, Primo, q̄dem ad effectū propriū. 2º ad finem effectus. 2m aūt non tollit ꝑm. Unde si sacerdos intēdat cōsecrare corpus xpi, p pter aliquē malū finē, puta vt irrideat vel veneficia faciat, pro- pter intentionē mali finis peccat: nihilominꝰ tñ, ꝑpter potestatē sibi datam, perficit sacrm. ¶Ad 3m dōm. q baptismi sacramen tum perficit in vsu materie: z ideo q formā baptismi non plus de aqua sanctificat, q quantum venit in vsum. Sed hoc sacramētū perficitur in consecratione materie. Et ideo non est simile.

¶Super articulum tertium.

Itulus vt sonat.

¶In hoc ā. magna est qō. z satis obscura ō mā eucharistie q̄ ad panē: hz.n. multas difficultates/z varias opiones. Est q̄dē difficultas ptia (quā tractat author i lra) pp diuersitatē frumēt⁹ ex/est z alia difficultas cōparādo panē ad pastā. Et albert⁹ q̄dem magn⁹ in. 4. sen. di. 12. 13 panē ex spelta esse materiam eucha ristie (quem sequitur petrus de pal.) simi- liter tz ex amydo pa- nem. confectum/pol- se confecrari. Author vero tam circa amy- dum quam circa spel tam opinatur contra rium sed apponit si- ligineam panē/quez albertus negare vi- detur. De pasta quo q̄ scotus tz parte ne- gatiuam/ ponendo tamen pastā esse eiusdem spēi cum pane. ¶Quid autem inter tot varia tenendum sit: ad rationes opor tet deducere.

4.di.11. q.2.ar.2 q.1.2 di. 25.q.1.a 2.ad 2m. Et 4.7. 1.d6. Et 2.d.25.ar.1. 1.7.qno.

¶Tria sunt fundamēta ex dō pcdit. Primum est vnitas specifica mātē. Credi tur. n. einsdez spēi de bere esse mās in hoc sacro/sicut z in ceteris inuenit/z hic inse- rit q ex solis illis frumētis q̄ sunt einsdem spēi cū tritico/ pōt confici panis ꝓ hoc sacro. Et p hanc viā, pcessisse vident author in lra/scotus/ duran. z petr⁹ de pa. labet q̄ via hec diffi cultatē annerā ex il- la ꝓpone/ gñat sibi sine fm speciem: qm̄ hec vtik ad discernē- dum distincta spē a tritico. Aliud fun- damētum est Sium quic/ q quāto ponit sufficere genus. pri- mum ad triticū: ita q frumentū q̄ē ge- nus/ sufficit ad confi ciendā panem ꝓ sa cramēto. Et hac via procedit albert⁹/po- nens tñ solum duas frumēti spās/scz tri ticum z spelta.

4.di.11. q.2.ar.2 q.1.2 di. 25.q.1.a 2.ad 2m. Et 4.7. 1.d6. Et 2.d.25.ar.1. 1.7.qno.

Utruz req̄rat ad mām huius sacri, q sit panis triticeus. Artic. 3.

Adtertiū Sic ꝓcedit. Uī q nō re- quirat ad mām huius sacri, q sit panis tritice⁹. Hoc.n. sacrm est rememoratiuū dnice passio nis. Sed magis videtur esse consonum do minice passioni panis ordeaceus, qui est asperior. 2 ꝙ quo ēt xps pauit turbas i mon- te (vt dī Jo. 6.) q̄ panis triticeus. Ergo pa- nis triticeus nō ē ppria mā hui⁹ sacri. ¶Dnō. Fi gura est signū spēi in naturalib⁹ reb⁹. Sz q̄- dā frumēta sunt q̄ nō sunt similē figurā grano tritici. sicut far, z spelta, ꝙ qua ēt i q̄busdam locis panis ꝓficit ad vsum hui⁹ sacri. Ergo panis triticeus nō ē ppria mā huius sacri.

¶Dnō. Permittio spēm soluit. Sz vix inueni tur farina tritica. q̄ alterius frumēti permix- tione nō hēat. nisi forte de electis granis stu- diose fiat. Nō q̄ vī q panis tritice⁹ sit ppria mā hⁱ⁹ sacri. ¶Dnō. Illō q ē corruptū, vī esse alteri⁹ spēi. Sz aliq̄ ꝓficiunt ex pane corru- pto q̄ iā non vī esse panis triticeus. Ergo vī, q talis panis non sit ppria mā hⁱ⁹ sacri.

Sed contra Est, q ib⁹ sacro cōi netur chr̄s, qui se grano frumēti cōparat Joā. 12. dicens. Nisi granū frumēti cadēs in terrā mortuū fuerit ipm solū manet. Ergo panis frumēti (siue triticeus) est materia huius sacramenti.

Rndeo Dz, q sicut dcm ē. ad vsum sacro uz assumit⁹ talis mā, q cōius apud hoies in talē vsum venit. Inter alios autez panes cōius hoies vtunt pane triticeo mā alij panes vīr eē introducti in hⁱ⁹ panis defectū. Et ḡ xps credit⁹ i hⁱ⁹ spē h sacrm instituisse. Qui ēt panis magꝭ cōpetat hoiem, z ita q̄uenięt⁹ significat ef fectum huius sacramenti. Et ideo propria materia huius sacramēti, est panis tritice⁹.

Ad primū Ergo dz, quod panis ordeace⁹ cōpetit ad si gnificādā duritiē ve.le. tū ꝓp duritiē panis tū ēt q vt Aug. dic in li. 83. q. ordei medulla que tenacissima palea tegitur, vel ipsam le- gem significat, que ita data erat, vt in ea vi- tale aie alimentū corporalibus sacris obte- geret, vel ipsum populū nondū expoliatum carnali desiderio, qō tanꝭ palea cordi et⁹ inherebat. Hoc aūt sacrm primet ad suaue iugum xpi, z ad veritatē iam manifestatam, z ad ppm spūalē. Uñ nō esset mā q̄uenien⁹ huius sacri, panis ordeaceus. ¶Ad scdm dōm. q gñans gñat sibi sile in specie. Fit tñ aliqua dissimilitudo gñantis ad genitū quātū ad accīdtia, vel ꝓpter mām vel ꝓpter debili tatē vtutis gñatiue. Et ideo siqua frumēta sunt que ex semine tritici gñari pñt (sicut ex grano tritici seminato in malis terris, na- scitur siligo) ex tali frumēto panis ꝓfectus, pōt esse mā hui⁹ sacri. Nō tñ nōvī hre locū nec in ordeo, nec in spelta, nec etiā in far re, qō inter oia est grano tritici simili⁹. Si- militudo aūt figure in talibus, magis vī si- gnificare ꝓpinquitatē q̄ identitatē spēi: fi- cut ex similitudine figure manifestat⁹ q canis z lupus sunt, ꝓpinque spēi, nō aūt eiusdem. Uñ ex talibus frumētis, q̄ nullomō pñt ex semine grani gñari, nō pōt confici panis, q̄ fit debita materia hui⁹ sacri. ¶Ad tertium dōm. q modica ꝑmixtio non soluit spēm: qz cd q est modicū, quodāmō assumit⁹ a plurimo. Ideo si sit modica admixtio alteri⁹ fru mēti ad multo maiorē ḡtitatem tritici, po- terit exinde cōfici panis, q̄ est materia hui⁹ sacri. Si vero sit magna permixtio (puta ex equo vel quasi) talis ꝑmixtio spēm mutat. vñ panis exinde ꝓfect⁹, nō erit debita mate- ria hui⁹ sacri. ¶Ad quartū dōm. q aliquā- do est tanta corruptio panis, q soluit spēs panis: sicut cū ptinuitas soluit, z sapor, z co lor, z alia accīdtia mutant. vñ ex tali mā non pōt confici corpus christi. Aliquando vero non est tanta corruptio que spēm soluat, ſz est aliq̄a dispositio ad corruptionē: quod declarat aliqualis mutatio saporis. Et ex tali pane potest confici corpus christi: sed peccat conficiens ꝓpter irreuerentiam sa cramenti. Et q amydū est ex tritico cor- rupto, nō vī q̄ panis ex eo cōfectus, possit fieri corpus xpi. Cuius q̄dā ꝙnium dicant.

mus panes) nō hñt vī eoꝝ alicꝰ sacro sit inhabilis. Et si his adūxe- ris q̄ vna eadēres homogenea pōt nāliter ex diuersis specieꝝ reb⁹ vt mā trāseūte gñari (vt testat sanguis: q gñat ex nutrimētis tot specieꝝ / car- ne/vino/pane/pisce reliqs̄q; cibis) appebit / q̄ suba panis eiusdē spēi pōt gñari ex multis diuersis specieꝝ granis/tanꝭ ex mā trāseūte: grana si quidē sunt mā trāliēs respectu panis/multo magis ꝙ farine. Et sm ꝙ tritici ponit ꝓpria mā panis sacralis: non q̄ solū sit ultima mā/sed q̄ est ꝑncipa lis z apō oēs certa et idubitata mā. Et sic saluant scripturadines omniū ecclesiarum.

¶Nec opz igredi di ficultates inextrica biles de similitudie spe cifica inter genera z genitū: quib⁹ ḡtidieri deam⁹ tā equū q̄ asi nū gñare multū neu tri silem in spē / ſz in gñe. Nec negat sm hoc/vnī⁹ spēi eē māz ꝑximā in hoc sacro: nā panis vnī⁹ ponit spēi. Nec opz etiā ad frumēti gen⁹ recurre re: q̄n frumentū ꝓtinet sub le ēt ordeuz: quū significet oia spi cata habēria aristas.

¶Uñ ex similitudine ex ꝓbis dñi cōparan tis se grano frumēti argumētū efficax sū mi nō pt: vltra hoc q theoremata symboli ca nō ē argumētativa: vt dio. dixit. Ap paret ꝙ via hec rōnabil⁹ z ꝑa: ex eo q̄ so luit oēs difficultates accītes ire/z tpi oia ꝑsonāt. Et ꝓfirmat hoc et vino: nā vne oēs nōvīr einsdē spe ciei. cuiꝰ signū ē/quū ſz ex ḡtz nasci pt/ ſz diuersaꝝ ꝓpagatio- nū sunt multe eaz: z tñ vinū ex quālcuncz vuis ꝑbatū vnī⁹ po- nit spēi. Et hec sint dcta cōparādo panē ad mām remotā.

¶Cōparādo vero ad mām ꝓximā due rō- nes/diuersas iducēs difficultatē occur rūt. Prima est de ideē- tate seu diuersitate inter panē z pastam. Obscura ſz q̄dā ꝙfotia inter panē z pastam crudā. reputat em scotus probabile esse/ q nō d̄rant specie: q: decoctio non facit nisi exhalationem humoris aquei/ z mixtio nō est ibi nisi intrapositio: z ex pane fit pasta/ si mica digitis cōpimatur. Oppositum aūt rōnabili⁹ videtur: qm̄ decoctio applicando actiua pas- siuis/ spēm panis facit/ sicut maturatio de agresta faciendo vuā: facit de agresta vinū. Ars. em̄ in cōfectione panis/ nō cōcurrit nisi applicādo acti na passiuis: vt patet ex hoc q̄ forma panis est forma substalis. Qđ cōin citur apud fideles/ ex hoc quod panis transubat⁹ in corpus christi/ z ac cidentibus remanentibus non remanet panis: qui remaneret cum reli quis accīdibus si accīdentia signarent. Uñ z falsuz est/ quod dum pasta decoquitur in clibano/ fiat sola euaporatio humidi: decoctio enim digerit et generat panem. Mixtione aūt aut iuxtapone nulla opus est nona: ſz prima mixtio farine cū aqua (ex quibus cōfecta est pasta tanꝭ ex elementis ac materia transeunte) decoctione digeritur/ z ad terminū deducitur/ pa nem scilicet. Nec admitto ex pane fieri pastam: sed micā mollem sibi mam paste. Acceptabilior aūt apparet hec positio/ contemplāti diuersitatem specificam inter agrestam/ vinū z acetum ex eisdem vuis/ ob diuersam calotis causalitatem. agresta enim est succus crudus/ vinū vero succ⁹ di gestus: acetum autem addit ex cessiuam supercalefactionem. Ut testatur experientia: dum vinum expositum caloti acescit: z cupientes acetum do num habere/ ad loca calida dolium transferunt. Ex his enim apparet ex sola caloris differentia ex parte actiui/ specificum progressum posse fieri ex parte materie/ licet non semper fiat: non enim differt specie pirum co ctum a piro crudo.

Diuersi vero coquendi modi (scilicet, vel assando vel elixando) speciem

Universidad de Deusto
Biblioteca

4.di.xj. q.2.ar. 2.q.3. Et.4.5. c.68. Et opus. 1.ca. 61. Et ioan. 33.co.2.

varjare ñ vñr: panis ſiqdem elixus/vt lasanga/aut frix9 (quod mõ lagana i veteri lege offerebant) aut alius/vt panis in clibano/z subcine rit9 z hostia eiusdez vñr ſpecie q̃ ad substãtia/ colaq; accidentali forma differre vñr. P Uerũ in ꝓpoſito videtur vtrunq; parui pendendũ: ita q̃ nec ex diuersitate ſpecifica/nec ex iden titate ſpecifica ſufficiẽs rõ habeat. Sed credẽdo q̃ nec pasta nec panis nisi assuesẽ cõlecrabilis: rationẽ aliunde sumẽtes/dicimus q̃ sicut in sacramento baptismi aqua a christo est inſtituta/ita in euchariſtia panis. z quemadmodum ibi aqua intelligitur nõ solus suba aque/ſed etiaz q̃ ſit sub forma aque (z ꝓpterea aqua sub forma grãdinis aut niuis nõ est mã baptiſmi) ita per panez intelligendus est panis z ñm subam z ñm formã panis. Et per hoc excludunt quecunq; constant ex pasta cruda: z ſiñr quecunq; constant ex pasta elixa. Nec emi nõ habere formã panis (dato q̃ panes ſint) vsus testatur humanus/ quo his nõ vtimur vt pane/ſed potius hec comedim9 cum pane: ex hoc ipso ꝓfitentes diſtinctionem horum a pane. P Assato autem pane/solo vtimur vt pane: z propterea crediderim ipsum soluz esse consecrabilẽ, materia enim hec panis habet assertiões vnde z author in litera opinatiue loquitur/quum excludit speltam z amydum. De quo adhuc sub iudice lis est. z mihi videtur dõm vt supra: sz qõ si panis confectus ex eo & absolute panis/potest consecrari. P Nec obstat corruptio tritici. dicentibus aliis triticum non corrumpi tunc/sed abire et deperdi z alterari. aliis autem q̃ corruptio nihil officit: quoniam non est corruptio ſimpliciter/ſed corruptio que est via ad generationem panis. Quam oportere interuenire ꝓbatur ex eo quod triticum est materia tranſiẽs respectu paſte et panis.

¶Utrum hoc sacramentum debeat conſici ex pane azimo. Articu.4.

Ad quartũ Sic ꝓceditur. Uidet q̃ hoc sacrm nõ debeat conſici ex pane azimo. Debemus. n. in hoc sacrõ imitari ihsũ in sacrã. Sed xps vt hoc sacrm inſtituisse in pane fermentato: q̃ sicut legitur exo.12. iudei 9m legem incipiebant vti azimis in die pasce/ q̃ celebratur 14ª luna) xps aũt inſtituit hoc sacramentum in cena. q uam celebrauit ante diem feſtuz pasce: vt hr ioan.13. Ergo z nos debemus hoc sacrm celebrare in pane fermentato. ¶ Ꝑ. Legalia nõ sunt obseruãda tẽpore gre. Sed vti azimis. fuit quedã legalis cerimonia: vt pz exo.12. Ergo in hoc sacramento gre. nõ debemus azimis vti.

¶ Ꝑ. Sicut supra dictũ est. eucharistia est sacrm charitatis, sicut baptiſmus fidei.: vt supra dictum est. Sz feruor charitatis signi ficatur ꝑ fermentum: vt pz in glo. sup illud matth.13. Sile est regnũ celoꝝ fermento ꝛc. Ergo hoc sacrm dz cõfici de panez fermẽtato. ¶ Ꝑ. Azimũ z fermẽtatũ, sũt accũtia panis, nõ varietatia eius ſpẽs. Sed in materia baptiſmi nulla discretio adhibet circa diuersa accũtiũ aque: puta si sit salsa vel dulcis, calida vel frigida. Ergo in hoc sacrõ aliqua discretio adhiberi nõ dz, vtrũ panis sit azim9 vel fermentatus.

Sed contra Est, q̃ extra de celebratione miſſaꝝ, c. literas. punitur sacerdos qui in pane fermentato z scypho ligneo miſſarũ ſolemnia celebrare ꝓesumpſit.

Rñdeo Dõm. q̃ circa materiaz huius sacramenti duo possunt cõſiderari. s. quid sit necessarium, z quid cõueniẽs. Necessariũ q̃dẽ est, vt sit panis triticeus (sicut dictũ est) sine quo nõ perficitur sacrm. Nõ est aũt de necessitate sacri., qõ sit azimus vel fermentatus: q̃ in vnoquoq; cõſici potest. P Cõueniens aũt est, vt vnusq̃sq; seruet ritũ sue ecclesie in sacri celebratione. Super hoc aũt sunt diuerse ecclesiarum conſuetudines. Dicit em btus greg. in regiſtro, Romana ecclesia offert azimos panes ꝓpterea q̃ dñs sine vlla cõmixtione suscepit carnem: sed certe ecclie offerũt fermentatũ, ꝓ eo q̃ verbuz ꝑfis indutũ est carne/ſicut fermẽtũ miſcet farine. Uñ sicut peccat ꝑbyter in ecclia latinoꝝ, celebrãs de pane fermentato, ita peccaret ꝑbyter grecus in ecclesia grecoũ celebrãs de pane azimo: qua si peruertens ecclie sue ritũ. ¶ Et tñ ꝓpter uetudo de pane azimo celebrãdi, rõnabiliter est.

¶ Primo q̃dẽ ꝓp inſtitutionẽ xpi: q̃ hoc sacramentum inſtituit prima die azimoꝝ (vt hr matth.26. z mar.14. z luc.22.) qua die nihil fermentatũ in domib9 iudeoꝝ esse debebat: vt hr exo.12. ¶ Secõ. q̃ panis est ꝓprie sacrm corporis christi (quod sine corruptione conceptum est) magis quam diuinitatis ipsius: vt infra patebit. P Tertio, q̃ b̃ magis cõpetit sinceritati fidelium, que requirit ad vsum huius sacri: ñm illud prime co.5. pasca nostrũ immolatus est christus. itaq; epulemur in azimis sinceritatis z veritatis.

P Haberẽt hec consuetudo grecoꝝ aliquam rationem: z ꝓpter significationem quã tangit grego. z in detestationem hereſis nazareoꝝ: qui legalia euangelio miſcebant.

¶Sup arti.4.

Narti.4.ꝛ. to circa illud q̃ dr ꝓesbytero greco &c. sez q̃ dz seruare ritũ grecũ in ecclesia greca. Dubiũ occurrit ex ꝑro de pal. in.4.di.xj. oppositũ cõclũdẽte ex hoc q̃ greci sunt scismatici nullusq; ẽt ipsoꝝ dz eis adherẽ. ac ꝑ hoc põt sicut in toto sic z in parte ab eis discordare, non ergo peccaret non seruãs ritum eorum.

¶Ad hoc dz/ q̃ author loquitur de grecis ecclesiis z presbyteris absolute/ z non de ꝓsidem scismaticis z propterea optime dicit q̃ peccaret/ pertinens ecclesie sue ritum. Et hinc sequitur/quod ẽt tpe scismatis peccaret: q̃ scisma non solvit ritus rectos ecclesiarũ qualis est iste/ q̃ non ex scismate sed ex rõne ecclistica in eis ẽt vt greg. in ilia allata testat. Quocirca si ꝑbyter grecus z i grãca ecclia celebrat/peccaret nõ seruãdo ritũ grece ecclesie/nãa scismaticis ꝓceptũ sed velut ab ecclesia statutũ q̃ ibi seruet. Uñ in conci. flore. sub eugenio. 4. legimus sic. Itẽ in azimo sive fermẽtato pane triticeo corpus xpi veraciter confici/ sacerdotesq; in altero ipsum dñi corpus conficere debere: vnusquisq. s. iuxta sue ecclesie vsus orientalis siue occidentalis consuetudinem.

P Et quũ obijcit/ q̃ hemo dz eis adherere: verum est quantũ ad ea que sũt scismatis. z silr põt discordare ab eis in toto z in parte in his q̃ sũt scismatis.

¶Super arti.5.

In ar. cipiendo ꝓpositũ z applica ad ꝓpositũ z vide vnã nõ esse cõſecrabilem: q̃ nõ continet vinum sub forma porabili/sed mã ducabili.

¶Ad primum

Ad primũ Ergo dõm, q̃ sicut legitur exo.12. solẽnitas paschalis incipiebat in x vesperis 14e lune z tunc xps post immolationẽ agni paschalis, hoc sacramentũ inſtituit. Unde hec dies a Jo. dicitur precedere sequentẽ diẽ pasce. z a tribus alijs euangelistis dicit prima dies azimoꝝ: q̃ fermentatũ in domibus iudeoꝝ nõ inueniebat: vt dictũ est. Et de hoc supra notatũ est plenius in tractatu dominice passionis. ¶Ad 2dm dõm, q̃ cõficiẽtes ex azimo nõ intẽdũt cerimonias legis seruare, sed cõformare se inſtitutioni christi. Et ideo nõ iudaizãt. alioquin z celebrantes in pane fermentato iudaizarẽt: q̃ iudei panes primitiarũ fermentatos offerebant. ¶ Ad tertiũ dõm, q̃ fermentũ significat charitatẽ, ꝓpter aliquẽ effectũ: quia. s. panẽ facit sapidiorẽ et maiorẽ. Sed corruptionẽ signãt ex ipsa ratione sue ſpẽi. ¶Ad quartũ dõm, q̃ qr fermentũ hz aliqd corruptiõis, z ex pane corrupto non põt conſici hoc sacrm (vt dictum est) nõ magis attẽdit circa panem, dñia azimi z fermẽtati, q̃ circa aq̃s baptiſmi, dñia caliditas frigiditas. Posset em̃ tanta esse corruptio fermenti, q̃ ex eo nõ posset conſici sacrm.

¶Utrum vinum vitis sit ꝓpria materia huius sacramenti. Articu.5.

Ad quintũ Sic ꝓceditur. Uidet quod nõ sit ꝓpria materia huius sacri vinũ vitis. Sicut em aqua est materia baptiſmi, ita vinum est materia huius sacri. Sed in qualibet aqua põt fieri baptiſmus. Ergo in quolibet vino (puta maloꝝ granatoꝝ vel moroꝝ, aut huiusmodi) põt conſici hoc sacrm, ꝑsertim cũ in q̃busdã terris vites nõ crescant. ¶ Ꝑ. Acetũ est quedam ſpẽs vini q̃ de vite sumitur: vt ꝑ Isid. dicit. Sed de aceto nõ põt cõſici hoc sacrm. Ergo vt q̃ vinum nõ sit ꝓpria materia huius sacri. ¶ Ꝑ. Sicut de vite sumit9 vinũ depuratũ, ita et agresta z mustum. Sed de his nõ vr posse conſici hoc sacrm: ñm illud qõ in sexta synodo legitur. Dicim9, q̃ in q̃busdã ecclesiis sacerdotes sacrificio oblatiõis cõiũgunt uuas, z sic simul vtrũq; populo dispẽsant: ꝓcipimus igitur, vt nullus sacerdos hoc vlterius faciat. Et iulius papa reprehẽdit quosdã, q̃ expressum vinũ in sacramento dominici calicis offerũt. Ergo videtur q̃ vinũ vitis nõ sit ꝓpria materia huius sacramenti.

Sz cõtra Est, q̃ sicut dñs se cõpa rauit grano frumẽti. ita et se cõparauit viti. dicẽs Jo.15. ego sum vitis vera. Sz solus panis de frumẽto. est materia huius sacri: vt dictũ est. Ergo solũ vinum de vite. est ꝓpria materia huius sacramenti.

Rñdeo Dõm, q̃ de solo vino vitis, potest cõſici hoc sacrm. Primo quidem ꝓpter inſtitutionem christi: q̃ in vino vitis hoc sacrm inſtituit: vt patet ex eo q̃ ipse dicit Matth.26. circa inſtitutionem huius sacri. nõ bibã ammodo de hoc genimine vitis. ¶ Secõ, q̃ sicut dictũ est, ad materiam sacrorum assumitur id qõ propie z cõter hz talem ſpeciem. Propie aũt vinũ dicitur qõ de vite sumitur: aliũ vero liquores, vinũ dicuntur ñm quãdam ſilitudinẽ ad vinũ vitis. ¶ Tertio, q̃ vinum vitis magis competit ad effectum huius sacramenti: qui est ſpũalis letitia: q̃ ſcriptũ est, q̃ vinum letificat cor hominis.

¶Super arti.5.

In arti.6. aduerte ne credas dicẽdũ gre cos offerre calicẽ domini cum vino tãtũ: hoc enim armenii nõ greci olim faciebant vt patet in conci. flore. sub eugenio. 4. Ubi decretũ est, vt etiam ipsi armenii se cũ vniuerso orbe christiano conformẽt: omnesq; latinoꝝ grecorũq; ecclesias imitando ꝓcalicis oblatiõe paululum aque vino admisceant.

¶Super articu.6.

Articulus. 6. Sic ꝓceditur. Uidetur q̃ aqua nõ sit vino permiscẽda. Sacrificiũ em̃ christi figuratũ fuit per oblationẽ melchisedech, qui gen.14. nõ legitur obtulisse nisi panẽ z vinũ. Ergo videtur q̃ in hoc sacramẽto nõ debeat adiungi aqua.

¶ Preterea. Diuersoꝝ sacramẽtoꝝ diuerse sunt materie. Sed aqua est mã baptiſmi. Ergo nõ debet assumi ad materiã huius sacri. ¶ Ꝑ. Panis z vinum sunt materia huius sacramenti. Sed panі nihil adiungitur. Ergo nec vino debet aliquid adiungi.

Sed cõtra Est, q̃ alex. papa scribit. In sacrorũ oblationibus, q̃ inter miſſaz ſolẽnia dño offerũtur, panis tãtũ z vinũ aq̃ permixtũ. in sacrificium offerantur.

Rñdeo Dicẽdũ, q̃ vino qõ offertur in hoc sacramẽto, dz aq̃ misceri. Primo q̃dẽ ꝓp inſtitutionẽ: ꝓbabiliter. n. creditur, q̃ dñs hoc sacramentum inſtituerit in vino aq̃ permixto, ñm morẽ illius tẽꝑe. Unde 2. puer. 9. dicitur, bibite vinum qõ miscui vobis. ¶ Secõ q̃ hoc conuenit repreſentationi dñice passionis. Unde dicit alex. papa, Nõ dz in calice dñi, aut vinũ ſolũ, aut aq̃ ſola offerri. sed vtrũq; permixtum: q̃ vtrũq; ex latere eius in passione sua ꝑfluisse legitur. ¶ Tertio, q̃ hoc cõuenit ad significãdũ effectũ huius sacramẽti, q̃ est vnio populi christiani ad christum: q̃ vt iulius papa dicit, videmus in aqua populũ intelligi, in vino vero ofidi sanguinẽ christi: ergo cum in calice vino aq̃ miscetur, christo populus adunat. ¶ Quarto, q̃ hoc cõpetit ad vltimũ effectũ huius sacri, q̃ est introitus ad vitã eternã. vnde amb. dicit in li. de sacramẽtis, redũdat aqua in calicẽ, z salit in vitam eternam.

Ad primũ Ergo dicẽdũ, q̃ sicut amb. dicit ibidẽ, sicut melchisedech, ita etiã significatiũ est per oblationẽ melchisedech, ita etiã significatiũ est per aquã que in heremo fluxit de petra: ñm illud prime co.10. bibebãt aũt de ꝑ spiritali: consequente eos petra. ¶ Ad 2dm dicẽdũ, q̃ aqua assumitur in baptiſmo ad vsum ablutionis. In hoc autẽ sacramento assumit ad vsum refectionis: ñm illud psal. super aquã refectionis educauit me. ¶ Ad tertiũ dicendum, q̃ panis ex aqua z farina cõficitur. Et ideo cum vino aqua miscetur, neutrum sine aqua existit.

¶Utrũ permixtio aque, sit de necessitate huius sacri. Articu.7.

Ad octauũ Sic ꝓceditur. Uidet q̃ permixtio aque, sit de necessitate huius sacramẽti. Dicit em̃ cipria. ad cecilĩ, Sic calix dñi nõ est aqua sola z vinũ ſolũ, nisi vtrũq; miscea tur, quo nec corpus dñi potest esse farina sola, nisi vtrumq; scilicet farina z aqua fuerit adunatum. Sed admixtio aque ad farinam. est de necessitate huius sacramenti. Ergo pari ratione admixtio aque ad vinũ. ¶ Preterea. In passione dñi cuius hoc sacramentũ est memoriale, sicut de latere eius exiuit sanguis, ita z aqua. Sed vinũ quod est sacramentum sanguinis, est de necessitate huius sacramẽti. Ergo pari ratione z aqua. ¶ Preterea. Si aqua non esset de necessitate huius sacramẽti, nõ referret quecunq; aqua huic sacramẽto ap̃ponere. z ita posset apponi aqua rosacea, vel quecunq; alia hmõi aqua. Quod nõ hz vsus ecclesie. Aqua ergo est de necessitate huius sacramenti.

Sed ꝯ Est, q̃ cipria. dicit, si aliqs de antecessoribus nostris, vel ignoranter, vel simpl̃r nõ obseruauit. vr. s. aquã vino miscere in sacrõ, põt simplicitati eius venia concedi. Sed nõ esset si aq̃ esset de necessitate sacri, sicut est vinũ vel panis.

Rñdeo Nõ ergo aque admixtio, est de neẽssitate sacri. Dicẽdũ, q̃ iudiciũ de signo, sumẽdũ est ex eo qõ significatur. Appositio aũt aque ad vinũ refertur ad festas illas deferri. in q̃bus vites nõ crescũt, quãtũ ad hoc, q̃ per aquã mixtã vino, significat populus adunatũ christo: vt dictũ est. Sz z hoc ipsum q̃ de latere christi pẽdẽtis in cruce aqua ꝑfluxit, ad idẽ refertur: q̃ per aquaz significat ablutio peccatoũ, q̃ fiebat ꝑ passionem christi. Dictũ est aũt supra, q̃ hoc sacramẽtũ perficit in cõsecratione materie, vsus aũt fidelium nõ est de necessitate sacramẽti, sz est aliquid cõsequẽs ad sacramẽtũ. Et ideo ꝓpter hoc, q̃ appositio aque, nõ sit de necessitate facti.

Ad primũ Ergo dicẽdũ, q̃ verbũ illud cipriani est intelligendũ. ñm q̃ dicitur illud esse non posse, qõ cõuenienter esse nõ poterit. Et sic similitudo illa attẽditur quãtũ ad id qõ debet fieri: nõ autẽ quãtũ ad necessitatẽ: nã aq̃ est de essentia panis. nõ aũt de essentia vini. ¶ Ad 2ecũdũ dicẽdũ, q̃ effusio sanguinis directe pertinebat ad ipsam christi passionẽ: est em̃ naturale corpoi humano vulnerato, q̃ ex eo ꝓfluat sanguis. Sed effusio aque non fuit de necessitate passionis: sed ad dem̃strandum effectũ passionis, qui est ablutio a peccatis, z refrigerium cõtra ardorẽ cõcupiscentie. Et ideo aqua non seorsum offertur a vino in sacramẽto, sicut vinũ offertur seorsum a pane, aqua offertur vino permixta: vt ostendatur q̃ vinũ per se pertinet ad hoc sacramẽtũ, tãq̃ de eius necessitate existẽs, aqua aũt ñm q̃ adiungit vino. ¶ Ad tertiũ dicẽdũ, q̃ q̃ admittto aque ad vinũ, non est de necessitate sacramẽti, nõ refert quãtũ ad sacramenti necessitatẽ, quecunq; aqua misceatur vino, siue naturalis, siue artificialis: vt rosacea. ¶ Quãuis quantum ad cõuenientiã sacramenti, peccet, qui aliã aquã miscet nisi naturalẽ z veram: q̃ de latere christi pẽdẽtis in cruce aquavera ꝓfluxit (non humor: flegmaticus vt quidam dixerũt) ad ostẽdendũ q̃ corpus christi erat vere cõpositũ ex quatuor elementis, sicut per sanguinẽ fluẽtẽ ostẽdebatur q̃ erat cõpositũ ex quatuor humoribus: vt ino. 3. dicit in quadam decre. Quia vero admixtio aque ad farinã, est de necessitate huius sacri, vtpote cõstituens substãtiã panis, si farine admisceretur aqua rosacea, vel quicunq; alius liquor ꝓ vera aqua. nõ posset ex eo cõfici sacrm: q̃ nõ esset verus panis.

¶Utrum aqua debeat in magna quantitate apponi. Articu.8.

Ad octauũ Sic ꝓceditur. Uidetur q̃ oporteat aquã in magna quãtitate apponi. Sicut em̃ sanguis de latere christi sensibiliter fluxit. ita z aqua. vnde dicitur ioan.19. q̃ vidit. testimoniũ perhibuit. Sed aqua nõ posset sensibiliter esse in hoc sacramento, nisi in magna quãtitate poneretur. Ergo videtur q̃ aqua debeat apponi in magna quãtitate. ¶ Preterea. Parua aqua multo vino admixta, corrumpitur. Quod autẽ corruptus est, iam non est. Ergo idẽ est apponere parũ de aqua in hoc sacramento, z nihil apponere. Sed non licet nihil apponere. Ergo non licet parũ apponere. ¶ Preterea. Si sufficeret parũ apponere, per cõsequens esset sufficiens. q̃ gutta aque in totum doliũ ꝓiecta resolueretur. Sed hoc videtur ridiculum. Ergo nõ sufficit, q̃ parua quantitas apponatur.

Sed contra Est, q̃ extra de celebratione miſſarũ

4.di.xj. q.2.ã.4 q.4.ꝰ Et.1.c. xj.v.6.c. 5.

¶ Super questionis. 75. arti. 1.

NCorpore cõcto clara est. Et de ipsa tria dicunt. p̃mo q̃ sola fide tenet. scdo q̃ est cõueniens: z affert triplex cõuenientia. tertio recitat errot quorundã dicentiũ oppositũ: z ex verbis christi z cõfessione berengarii de cõse. dist. 2. ergo berengarius cõfutatur. ¶ Circa p̃mũ z sequentium articulorũ doctrinã ac materiã pro claritate z ampliori intellectu difficultatũ: sciendũ est ex auctẽ sacre scripture de exñia corpis xp̃i in sacro eucharistie nihil aliud haberi expresse nisi verbũ saluatoris/dicẽtis. hoc est corpus meũ: opz em verba hec z ea. ¶ Et qm verba sacre scripture exponunt dupl̃r (vel ꝑpie vel metaphorice) primus error circa hoc fuit interpretatiũ hec ñia verba metaphorice. q̃ magr̃ sen. in dist. 2. li. 4. tractat: qui z in h̃ articulo reprobatur. Et cõsistit vis reprobationis i hoc q̃ verba dñi intellecta sunt ab ecclesia ꝑpie: z ꝑpea opz illa verificari ꝑpie. Dico aũt ab ecclia: qm̃ non apparet ex euãgelio coactum aliqũ ad intelligendũ hec verba ꝑpie. Ex subiũctis liquidẽ verbis a dño: scz q̃ ꝓ vobis tradet in remissionẽ pecꝫ. non ꝑt cõcludi cui dẽter ꝑmissa verba cẽ intelligẽda ꝓpie: qm̃ ly q̃. nõ refert cõiunctionẽ p̃dicati cũ subiecto: nec refert p̃dicatũ scz corpus meũ. Cũ cuius relationis veritate stat ꝓtacentẽ esse verã solũ i sensu metaphorico: vt ꝑz in exemplo/petra aũt erat chr̃s: si em adsũrisset apl̃s/qui crucifixus est/resurrexit z ascendit ad celos/dicẽdo petra ãt erat chr̃s/qui crucifixus est: z resurrexit a mortuis z ascẽdit in celũ/nihilominus ꝓtacẽs illa ꝑpositio/petra autez erat chr̃s/non ꝑpie sed metaphorice intelligẽda esset. ¶ Et sic in ꝓposito: vba dñi: hoc est corpus meum: q̃s ꝓ vobis tradet ex illa additione/q̃s ꝓ vobis tradetur: non arctatur ꝓpositio ꝓposito ad sensum ꝑpium sed esset etiã vera si in solo metaphorico sensu esset plata. Et ꝓptera dixi ex verbis dñi ꝑpie intellectis ab ecclesia/excludi errorẽ dicẽtium corpus christi metaphorice seu significative tm̃ esse in eucharistia. habemus igit ex veritate verborũ dñi in sensu ꝑpio: corpus xp̃i veraciter esse in eucharistia. z hoc est ꝑmũ q̃ ex euãgelio habemus cẽ hoc sacr̃m. ¶ Alterum autez (quod euangelium non explicauit) expresse ab ecclesia accepimus scilicet cõuersionem panis in corpus xp̃i. hãc enim non solum a ꝑsecutoribus ecclesie habuimus/quos habes de cõse. di. 2. copiose/z a magistro sen. in tractatu de eucharistia diffuse: sed a cõcilio lateranẽsi sub innocen. 3. vt patet extra de summa tri. z fi. ca. similiter ere dimus. Ubi vtrunq; simul dicitur sub his verbis: christi corpus z sanguis in sacramẽto altaris sub speciebꝰ panis z vini veraciter continent. z hec dicitur. Pernicioſue in tuis partibꝰ inoleuit abusus. scz q̃ in maioꝛi q̃titate de aqua in sacrificio ponit q̃ de vino: cũ ſm rationabilem cõsuetudinẽ ecclesie gñalis. plus in ipso fit de vino q̃ de aqua ponendum.

Als ✠ corpus christi.

Extra de cele. mis. ca. cum marthe.

Rñdeo Dõm. q̃ circa aquã adiũctaz vino sicut inno. 3. dicit i qua dã decre. tripler est opinio. z Quidã em dicũt. q̃ aqua adiũcta vino q̃ se manet vino cõuerso in sanguinẽ. Sed hec opinio stare non põt: qz in sacro altaris post cõsecrationẽ nihil est nisi corpꝰ z sanguis xp̃i. sic. n. am. b. dicẽs. de officijs. aũ b̃dictionẽ illa spẽs noiat: post b̃dictionẽ corpꝰ ꝛ

Universidad de Deusto
Biblioteca

disciplina vti nećio ⁊ cõtingẽti ꝓli⁊ impoli fm ꝓpium ordinẽ sui
gnis. Et ppea qr nouitas cõuersionis fm sacrale ordinẽ a deo thituta
⁊ ab ecclia explicata/ẽ nećia ad nouitatẽ cõtinẽtie: dõm ek simplr et
absolute/qr cõuersio sacralis ẽ nećia ad cõtinẽtiã corpis xpi fnb spẽ
panis. Probat ät nećitas fm ordinẽ sacrale ex .g. dictis. ex qb⁹ appet
ele/qr cõuersio ꝑfećo currit ad fificã dñ/ẽ corp⁹ meũ: fcn ad cõfectio
nẽ h⁹ sacri: si. n. 2eur
rer et per accñs/non
oportuisset doc. prisc
cos tñ. p ipsa labo
rare nec licuisset sa
cro cõcilio ipam ꝓ
rõne cõfectionis sacri
redde: ea. n. q̃ sunt p
accñs (vt dicm est) a
doctrina repellant.
Cõstat ät/qr si quer
sio ꝑ se currit: nećio
2curris: vt nozät erẽ
citati i posteriozib⁹
analetic⁹. hec de so.

¶ Quo ad .3. Ut mi
hi cõuersionẽ hẽ se
ad ẽ sacrẽ sic fieri ad
factũ ee: ita. n. q̃ tm vt nõ
requras ẽ oimodã si
milẽ. Sz ea rõne mo
neoz: qi sacra no. le.
efficiũt qr significãt:
ac ꝑ ẽ ẽba xpi/ẽ est
corp⁹ meũ qi efficiũt
vtrãqz nouitatẽ: scz
cõuersionis ꝓtinẽtie
(vt exꝑsse dicta/sacri
cõcilij autoritas te
statˇ) ꝑnõ est vt eadẽ
xpi verba significẽt
vtrãqz nouitatẽ: alio
quin ꝑla efficerẽt ẽ
signarent: imo efficẽ
rẽt qñ nõ signarent.
Intelligẽdo ãũt cõ
uersionẽ hẽ se ad ẽ
ẽ corp⁹ xpi sic fieri
ad fcm ee optime in
telligimus ẽba xpi
signare vtrãqz nou
tatẽ: explicãdo poste
riozẽ vt in tertio. Sic
em in nãlib⁹ dõo ẽ
ẽ lumẽ nouũ: signãt
illuminatio ⁊ illumi
natũ esse vt in termino: ita in salnatozis ẽbis ẽtutẽ ẽntib⁹ ẽctiuã cõ
uersionis panis in corp⁹ xpi (cõuersionis inquã vnientis cor⁹ xpi et
accñtia panis ad vnũ sacrm) signatur ⁊ cõuersio panis in corp⁹ xpi: ꝛ
corpus xpi cõtinet sub accñtib⁹ panis vt in termino. ⁊ sic verba xpi
vtrũqz signant ⁊ vtrũqz efficiũt. ¶ Sua dee ãũt rõnabilit̃ ẽ dicit: ex coꝯ
huic dicto oia cõsonãt dicta scoti ⁊ sacroꝝ cõciliorũ. Et hinc facile
soluunt obones: manifestũ ozz fit doctrina cõis. ꝛ patere pẽt applic
cãdo. hec de 2o.

¶ Quo ad .4m. circa aliozũ opiniones duo sunt adꝛerẽda. primũ ẽ/qr oẽs vñr fatẽtur sacrãmẽtalẽ panis in coꝛpus xpi: qz nõ vt intelligibil' absq; aliqua nouitate in suba xpi. Scõm est/qr duplr excessus appet in eis. Alter recurrẽdi ad pole fm dinam potẽtiã: quũ debuissent suam tractatu discurrere fm potẽtiã sacroꝝ cõũꝯ ordinẽ. ⁊ ex ẽ excessu ozta est illa repnsa opinio ioã. parisiẽsis de assumptione paneitatis ad vnitatẽ hypostatis xpi: quã a pluribꝰ doctoribꝰ recitatã videre potes si vis. Alter excessus est/nimis metie dores fidei fm lumẽ hũani ingenij sibi ꝓpositi: ex h⁹ esti trãsubationez enitarũt: quũ multo melius ac ꝓpicacius sensissent si magr̃m sen. se. quẽti cũ admiratiõe illã ẽssime tenuissent. ¶ Nũc ad ꝓtẽ articulũ redeamus quo cõclusum est corp⁹ xpi ẽaciter esse in ẽ sacro: dicente ipso ẽ corp⁹ meũ: ⁊ ẽ tiã dicm⁹ in ẽ oẽs fideles cõueniũt: ꝛ modꝰ quo ẽ in dispꝫtatione verti. Scotus putauit corp⁹ xpi ẽbr absq; deposition ꝓpriloci acquirere quãdã ꝓntiã ad spẽs panis: q̃ ꝓtia ẽ q̃dã respect⁹: q̃si de gne, vbi Durã. ꝓntauit corp⁹ xpi absq; recessu a ꝓprio loco esse pñs accñtibus dictis: sicut angelus est pñs corpoi ꝓprius nã ẽ moueat ipsum: dãte deo xpi corpi ẽm suba. immem ordinẽ ad accidẽtia panis cõuersi in ipm: nõ minus ẽ si absq; ẽbitate pura suba esset. ¶ Sed neutra harũ opinionũ sufficies apparet/ad verisi cãdũ id q̃ cõiter fatemur. s. q̃ mẽdo hostiam cõsecratã/sumere nos veruz xpi corpus: sed so. ũ esset verũ nos sumere accñtia ꝓntia corpi christi. Patet em hec sequela primo rõne: qr sumẽs vnũ pnis alteri/non opꝰ sumere alterũ. Deinde ꝓpio exemplo sẽde opinionis: qr sumẽs panem cui est pñs angelus: nõ ꝓpea sumit angelũ. ⁊ sic qud ad primam opinionem: qr sumẽs panẽ locati etiã si in de nõ mouereť: nõ ꝓpea sumeret locũ eius: ⁊ tñ iter panẽ ⁊ eius locũ ẽ mutua ꝓntia. Nõ vt ergo sufficiẽter saluari ẽitas huius/er ẽ solũ q ponit simpler xpi corpis ꝓntia ad accñtia panis: ẽnius verũ sit corpus xpi esse illius pñs. Tñ conuenientius cum augu. ⁊ gre. recitatis a magistro sen. ten. dicimus

Dõm, qr q̃dam posuerũt post cõsecrationẽ subam panis ⁊ vini in ẽ sacro remanẽ. Sz hec põ stare nõ ꝑt. Pmo q̃dẽ: qr ꝑ hãc põnẽ rollit veritas huius sacrã: ad quã ꝓtinet vt verũ corp⁹ xpi in hoc sacro exiliat qñ q̃dẽ ibi nõ est añ cõsecratio nẽ. Nõ ãũt aliq̃d põt ẽ ali cubi vbi ꝓius nõ erat. ni: si vel ꝑ loci mutationẽ, vel ꝑ alterius

tibi sunt: si intelleristi carnaliter, etiam sic spi
ritus ⁊ vita sunt. sed tibi non sunt.

¶ Utrum in hoc sacrameto remaneat suba panis ⁊ vini post consecrationẽ. Artı. 2.

Ad scõm Sic ꝓcedit. Ut ꝑ in hoc sacro remaneat suba panis ⁊ vini post consecrationẽ. Dicit enim dam. in. 4. li. Quia cõsuetudo ẽ hoibus comedere panẽ, ⁊ vinũ bibere, cõiungauit eis diuinitatẽ, ⁊ fecit ea corp⁹ ⁊ sanguinem suũ: ita panis cõicatiõis nõ panis simpler est, sed vnit⁹ diuinitati. Sed conuersio est rerũ actu existũ. Ergo panis ⁊ vinũ simꝰ sunt ẽ sacro cũ corpe ⁊ sanguine xpi. ¶ ꝟ. Inter ecclie sacra dz esse cõformitas. Sz in aliis sacris suba mãe manet: sicut in baptismo suba aq̃, ⁊ in cõfirmatiõe suba chrisma⁹. Ergo ⁊ in ẽ sacro suba panis ⁊ vini manet.

¶ ꝟ. Panis ⁊ vinũ assumunt in hoc sacro, inq̃tũ significant ecclĩastica vnitatẽ: put vnus panis fit ex multis granis ⁊ vnũ vnũ ex multis racemis: vt augu. dicit in lib. de symbolo. Sed hoc ꝓtinet ad ipsaz subam panis ⁊ vini. Ergo suba panis ⁊ vini remanet in ẽ sacro.

Sed cõtra Est. q̃ ambi. dici ẽ. de sacris. Sz figura panis ⁊ vini videat̃ nõ nihil aliud ẽ caro xpi ⁊ sanguis post cõsecrationem credenda sunt.

Rndeo Dõm, qꝰ q̃dam posuerũt post cõsecrationẽ subam panis ⁊ vini in ẽ sacro remanẽ. Sz hec põ stare nõ ꝑt. Pmo q̃dẽ: qr ꝑ hãc põnẽ rollit veritas huius sacrã: ad quã ꝓtinet vt verũ corp⁹ xpi in hoc sacro exiliat qñ q̃dẽ ibi nõ est añ cõsecratiõnẽ. Nõ ãũt aliq̃d põt ẽ ali cubi vbi ꝓius nõ erat. ni: si vel ꝑ loci mutationẽ, vel ꝑ alterius

cõuersionẽ i ipm: sicẽ i domo aliq̃ ẽ nouo inci
pit eẽ ignis, aut q̃ illuc deferť, aut ibi gñať.
Manifestũ ẽ ãũt, qꝰ corp⁹ xpi nõ icipit eẽ i ẽ
sacro ꝑ motũ localẽ. Pmo q̃dẽ. qꝛ sequeret
qꝰ desineret esse in celo: fm. n. qõ localr motuẽ
peruenit de nouo ad aliquẽ locũ nisi deserať
poze. Scõ, qꝛ oẽ corp⁹ localr motũ, ptrãsit
oia media. qꝰ hic dici nõ põt. Tertio, qꝛ im
pole ẽ qꝰ vn⁹ mot⁹ eiusdẽ corpis localr moti
terminet simul ad diuersa loca: cũ tñ ꝑ ꝓlib⁹
locis corp⁹ xpi sub ẽ sacro sil' eẽ incipiat. Et
õ relinq̃ť, qꝰ nõ ꝓsit alr corp⁹ xpi incipere
eẽ de nouo in ẽ sacro, nisi ꝑ cõuersionẽ subẽ
panis i ipm. Qõ ũt cõuertiť i aliq̃d fcã quer
sione nõ manet. Ũñ relinq̃ť qꝰ salua veritate
h⁹ sacri. suba panis post cõsecrationẽ remane
re ꝑ ꝓsit. ¶ Scõ, qꝛ hec põ ẽbiať forme
h⁹ sacri: in q̃ vꝛ. h ẽ corp⁹ meũ. qõ ẽ esset verũ
si suba panis ibi remaneret: nunq̃ enim suba
panis ẽ corp⁹ xpi. Sz potius est dõm. hic ei
corpus meũ. ¶ Tertio qꝛ ẽbiať veneratiõi h⁹
sacri. si aliq̃ suba creata eẽt ibi, q̃ nõ posset a
doratiõe latrie adoriri. ¶ Quarto qꝛ ẽbiať
rituũ ecclesie: fm quẽ post corpale cibũ nõ ly
sumere corp⁹ xpi: ẽ tñ post vnã hostiã cõse
cratam liceat sumere aliam. Unde hec posꝫ
tio vitranda est tanq̃ heretica.

Ad ꝓmũ Ergo dõm. qꝰ de⁹ cõiuga
uit diuinitatẽ sua. ⁊. dinã ẽtutem panis ⁊ vino: nõ vt remaneãt in hoc sacro
sed vt faciat in de corp⁹ ⁊ sanguinẽ suũ. ¶ Ad
scõm dõm. qꝰ in aliis sacris non est ipse xps
realr, sicut in ẽ sacro. Et ſõ in aliis sacris ma
net suba mãe, nõ ãũt in isto. ¶ Ad 3m dõm,
qꝰ spẽs q̃ remanẽt in hoc sacro (vt infra dice
tur) sufficiunt ad significationẽ huius sacri.
nam per accidentia cognoscitur ratio subẽ.

gnitiõis nostre circa hoc.

¶ Super articulum secundum.

Ad quatuor rõnibus. ¶ Circa ꝓmã rõnem: multa obiciuntur
vel ꝑ loci mutationẽ vel ꝑ alterius cõuersionẽ in ipsum. Ar
guitur ẽm ꝙ ipsam ꝛ. ꝓio ꝙ ipsam absolute. 2o ꝙ ipsam applicatã ad
hãc mãm. 3o ꝙ ꝑscitatem illius. ¶ Sco. in ꝓmis in. 4. sen. di. 10. q. 1. ꝛ.
2. ꝛ. 4. ꝛ dist. 11. q. 2. multipliť obiciť. Durã. quoq; in. 3i. distin. 4. obiciť.
¶ Qua drupliť ergo ꝙ maioꝛ vlr intellectꝰ arguiť, ꝓio a durã, quia
deus posset creare nouũ celũ supra vltimũ nũc sphere: ⁊ tũc vltima
nũc sphera incipet eẽ vbi ꝓius nõ erat absq; hoc qꝛ mouereť: absq;
hoc qꝰ aliq̃d cõuerteret in ipsam: falsa est ergo maioꝛ assumpta. ¶ 2o
ab vtroq; qꝛ deus posset facere corpus sub esse ꝓprio sacro altaris fi
mul cũ suba panis (quũ hoc nõ implicet ꝑ dictionẽ) ⁊ tũc corp⁹ xpi in
ciperet esse sub sacro absq; motu localr ⁊ absq; cõuersione alicuius in
ipsum. Assumptũ ꝓbatur scoto: qꝛ nõ est maioꝛ repugnãtia corp⁹ xpi
esse simul cũ suba panis ẽ sub ẽbitate eius: qꝛ non magis repugnat
suba subẽ sub suba ẽbitati quo ad talẽ simultatẽ. ¶ 3o a sco. qꝛ de facto
ẽbitas corpis xpi ⁊ aia eius incipiũt esse in hoc sacro absq; hoc qꝰ ali
quid cõuertať in ipsas. Et si glosef maioꝛ arctãdo ipsam ad id qꝰ
primo incipit esse alicubi: ⁊ dicẽdo qꝰ nõ ꝛ. locii in his que incipiunt
esse alicubi cõomitãter. ¶ Instat scotꝰ 2ꝛ. ꝓio: qꝛ ex hoc habeo/qꝰ nõ
est ꝓpria mutatio: nec ꝓpria formalis rõ nec ꝑcisa ad esse alibi ẽ. ꝙ
motã localiter/cõuersio alicuius in ipsam. Scõ/qꝛ alia est ꝓntia ale
hic ⁊ alia ꝓntia corpis: qꝛ aliꝰ ⁊ aliť. Et fundam: sed ꝓntia alie non
habeť ꝙ cõuersionẽ in ipsam nꝛ. ꝙ motũ localẽ: ergo maioꝛ est falsa.
¶ 4o. Deus põt facere in creatura aliq̃d sine eo ꝙ nõ eẽ fibi rõ cẽndi
nec aliquo mõ de essentia eius: ꝛ nec cõuersio nec sacrm est formalr rõ
corpi xpi eẽndi hic: nec aliq̃ mõ de eẽntia eius: ꝙ deus põt facere cor
pus xpi esse hic sine vtroq; istorũ. Probať minoꝛ: qꝛ cõuersio nõ est ra
tio formalis essendi nec vt ꝓnes: qꝛ ꝓterit corpe xpi existe hic. nec vt
preterita: qꝛ tũc deus nõ posset subtrahere hinc corp⁹ xpi: sicut nec fa
cere qꝰ nõ ꝓterit cõuersio. Silr nec sacrales species: qꝛ nõ sunt in corpore xpi: nec ꝑ eas aliquid inesť formaliter corpori christi. ¶ Quinto
arguitur ex alio ẽpite: ex hoc ꝛ. qꝰ corpus xpi immotũ poteſt fim ali
esse in diuersis locis localiter. Sed de hoc alias. ¶ Circa applicatiõ
nem vero maioꝛis ad hanc materiam, tripliciter arguiť. Primo abu

ran. Corp⁹ xpi esse in sacro: nõ est esse alicubi/qꝛ nõ est esse in loco: ma
le ꝙ applicať illa maioꝛ de vbi ⁊ alicubi ad eẽ i sacro. ⁊ falsa ẽ minoꝛ di
cẽs qꝰ corp⁹ xpi incipit eẽ vbi ꝓius ñ erat/eẽndo i sacro. ¶ Scõ a sco.
Eenitũ eẽ i loco corrupti/est verꝰ ꝓ mãm cõem vtriq; ꝓpea. n. ignis ꝛ
cipit eẽ vbi erat aer ꝓuersus i ignẽ: qꝛ ex mã q̃ fuit aeris remanẽte ibi
dẽ ⁊ fora ignis fit ꝓpo⁹ ibidẽ. Jn ꝓposito ãũt qꝛ nõ remanet mã pa
nis/nõ ꝛ. locũ maioꝛ: dicẽs qꝰ ꝓuersionẽ corp⁹ xpi ẽ vbi erat panis.
¶ Tertio ab eodẽ ⁊ durã, qꝛ aliꝰ ẽ loq̃ de ꝓuersione absolute: ⁊ aliud
de ꝓuersiõe in ꝑticulãri. Nã qõ ꝑtit in ꝑticulãres: trahiť ad qõnes ꝑ
exiſtẽtis, ⁊ nõ eẽ. ergo sequiť qꝰ pãis est vbi ẽ corp⁹ christi: ⁊ nõ ẽcõuerso.
¶ Cõtra ꝓscitatẽ, h ẽ necitatẽ ꝓuersionis ad exntiã corpis xpi in hoc
sacro (qꝛ ſz ipole sit corp⁹ xpi nõ motũ localr: icipe eẽ i ẽ sacro absq;
cõuersione alie⁹ puta panis) multipliť arguiť. ¶ Prio a scoto. Per nullã
mutationẽ hẽ ꝑse illud qõ est aliud ⁊ posteri⁹ suo ꝑ se termino: ſz pñ
tia corpis xpi hic. i. in hoc sacro ẽ q̃d aliud ⁊ posteri⁹ corpe xpi: qõ est
ꝓpius terius trãsubationis: q̃ ꝓ ꝓuersionẽ panis in corp⁹ xpi nõ hẽ
ꝑ se hmõi pntia. ¶ Scõ/⁊ supponit deũ posse facere corpus xpi pñs
hostie manẽte suba panis, qõ ꝓbať: qꝛ nouitas posteriozis ñ inferꝛ no
nitatẽ prioris ex. 8. phy. vbi ponit mot⁹ localr in celo sine mutatiõe ẽm
formã absolutã. Arguiť ẽ sic. Sine mutatione subali põt esse noua pñ
tia corpis xpi ad panẽ, q̃ opz dare aliquã mutationẽ ad hmõi pntiaz:
ẽ hmõi pntia nõ hẽ ꝑ ꝓuersionẽ. Et ꝓbať sequela: qꝛ termin⁹ vni⁹ rõnis
cum simo di est pntia/nõ ꝓpter ꝑ se est terius duaz mutationũ distin
ctaz ꝑm gen⁹. ¶ Et si dicať inq̃t sco. corp⁹ xpi posse esse pñs cũ suba
panis sine mutatione ẽbali: tñ nũc de facto sit pñs ꝑ ẽbalẽ mutationẽ
panis in corp⁹ xpi/⁊ nõ ꝑ aliã. ẽ. Jn corp⁹ xpi ꝓi⁹ factũ pñs pani: pos
set deus ꝙ ertere panẽ: qꝛ nõ esset magis ẽ dictio tũc ẽ nũc: ergo talꝰ
cõuersio vel non faceret corpus xpi ꝓsens/vel fieret ꝓsens posſq̃
fuit pñs: ⁊ sic eadẽ ꝓsentia terminaret duas dictas mutationes.

¶ Deinde ertẽdunť ꝙ gumẽtatiões/ad h ꝙ ꝓuersio nihil facit ad pn
tiã corpis xpi in sacro. ¶ Et arguiť ꝓio sic. De⁹ ꝑsset ꝙertere panẽ
in corp⁹ xpi vt hñs eẽ in celo: qꝛ nõ est ibi maioꝛ ẽ dictio q̃ in ꝙuersiõe
q̃ nũc ponit: ſz tũc nõ hẽret corp⁹ xpi sub ſpẽ panis ex ipsa ꝙuersiõe: ẽ
nec nũc. ¶ Scõ. Si panis quã ꝙuerteret in corp⁹ xpi quãtũ (ita q
suba in suba ⁊ quãtitas in quãtitate ẽ ꝓteret) tũc corp⁹ xpi quãtũ non
hẽret vbi circũscriptiue/qõ fuit circũscriptiue panis quãti/ẽ nũc ſ hz
vbi diffinitiuũ sub ẽ panis. Et ꝓbať sequela: qꝛ ita se hñt subeq subſunt
quãtitatib⁹ ad loca diffinitiue/sicut sube quãte ad loca circũscriptiue
ac ꝑ h qõ facit ꝙuersio sube in suba ad vbi diffinitiue. ẽ facit ad vbi
circũscriptiue ꝙuersio sube q̃ sube in suba quãta. ¶ Tertio. Si ꝑ quer
sionẽ fit terminꝰ ad quẽ vbi fuit terius a quo/ẽ modꝰ essendi virtusq;
erit ſilis/ille saltẽ modꝰ q̃ põt esse cõis vtriq: ſz panis erat h quãtita
tiue: ẽ corp⁹ xpi erit hic quãtitatiue qõ est inconueniẽs. ¶ Quarto ar
guiť ꝓio. Sicut ſz hz suba ad suba an/sic ſz hz quãtitas ad quãtitatẽ/
ſz si ẽbitas panis ꝙerteret in ẽbitatẽ corpis xpi/si ꝓ h ẽbitas coz
poris xpi fieret vbi fuit ẽbitas panis: ẽ nõ ꝓ ꝙuersionẽ corp⁹ xpi fit
vbi erat panis. ¶ Reliq̃ argumẽta q̃ ſ hãc eãdẽ authoꝛis rõnẽ ex alio
capite militãt: ẽ est ex ꝑpõne/qr vnũ corp⁹ põt esse simul localr in
diuersis locis/cũ rõnib⁹ ꝓbatibus ipsam ꝑpõnẽ. ſõ ꝓio nũc omitto:
qꝛ ſltat corpus xpi nõ esse in sacro localr: hinc. n. hmõi qõ a. ꝓposito re
mota apꝑ. fiet ãũt de hoc qõ ſpãlis. hẽ: igitur sunt q̃ ꝛ primã litere
rõnẽ obijciuntur. ¶ Ad eniẽctiã hoz/ꝑmittẽdũ est/qꝛ nõ est hic qõ de
diuina potẽtia: nõ. n. ad hũc tractatũ hec ſspectat qõ: ſz grim⁹ qd instr
tutus ordo cãꝑ. hẽat. Ũñ quũ dz in ira impole est ꝛc. nõ est sermo de ill
poli fm diuinã potẽtiã absolute: ſz fm potẽtiã ordinatã: fm quã attẽ
dit pole vel impole in eccis mysteriis. ¶ Ad obta ꝙ authoꝛis ꝓo
ponẽ maioꝛẽ absolute ⁊ vlr intellectã/rndẽdo dz: qꝛ duo ꝓtima argu
mẽta qꝛ cõcedať de poli/ũ de diuina po absolute loquunť/nõ milita
ãt ꝙ authoꝛẽ. ꝓtima tñ obio de vltima sphera ꝓter hoc/2ꝛ deficit. ꝓi
mo qꝛ maioꝛ litere manifeste loq̃tur de locis ꝑtitibus: obio ãũt creat
de nouo locũ ꝑnĩti localibꝰ. ¶ Scõ o deficit: qꝛ si crearet alia ſphera/
ſltã nũc est ſupma/ꝓpie loquẽdo esset in eodẽ loco in q̃ nũc est: varie
tur ãũt esset de loco imaginario in locũ realẽ/⁊ de loco potẽtiali in lo
cũ actualẽ. Ũñ ꝓpie loquẽdo nõ acq̃ret nouũ locũ ſz nouũ ẽtinẽs: ſer
mo ãũt litere est de loco nouo totaly/⁊ nõ fm q̃d. ¶ Ad tertiũ ꝛo dicit
qꝛ ſltio recitata nõ est mala. Melius tñ dicerẽt, nihil immotũ põt esse
vbi ꝓius nõ ſnt/nisi ꝙuersionẽ in ipsam aut aliq̃d sibi realr ꝓiũctuz.
Et ꝑ ẽ excludiť ꝓima instãtia scoti ⁊ dõo qꝰ cõuersio est ꝓpria mutatio
aferẽs ẽbitã ꝓpriã termini ꝓimo/⁊ ẽiũctor illi 2com: tãter: ẽ. nul
la fit exceptio ab illa maioꝛe: ſz declať vim ꝙuersiõis extẽdere se ad ẽbi
tã nõ ſolũ ꝓpriã termini/ſz 2comitãtiã illã. ¶ Ad 2cdam ãũt instãtiã/
negať aliã esse ẽbitã alẽ/⁊ aliã corpis in ẽ sacramento: ẽadẽ. n. nũcro
ẽbitas q̃ corpus xpi ẽbs est/sacro/aia eiꝰ corp⁹ 2comitãs/denolatiue
ẽ ẽbs. Ũñ falsuz est esse aliud ⁊ aliud fundamẽtũ ẽbitie in aia ⁊ corꝑ
poze sicut etiã aia mea est in ẽ loco/qꝛ corp⁹ meũ est hic, ⁊ a corporis
ẽbitas in loco denolať aia mea ẽbs: nec opz ponere aliã ꝓpriã in aia
mea ẽbitã ad locũ hic. ¶ Ad 3tiũ ꝛo: qꝛ maioꝛ est diminuta: ꝛ. n. ad
nec necio 2nerũ. Et vltra ẽ minoꝛ est etiã diminuta ẽtũ ad cõuer
sionẽ: q̃m 2nerio ẽbitie ad ꝙuersionẽ, nec est ꝙ ad ẽbtẽ, nec ꝙ ad ẽbte
rita. ſz ꝙ ad via in ipsam: ẽ. n. ſz ꝙ tactũ esse in ẽ sacro ad fieri. Jlud
ẽ ꝙ addiť de ſpẽbus/diminutũ est: ꝛ. n. tertiũ. ſ. ꝙ sub illis corpus
Xpi ẽbs ẽbitã/quã sine illis hẽ nõ ẽ itelligibile: q̃ implicať ẽ dictionẽ.
Nã corp⁹ xpi esset sacrať sine aliquo sensibili signo/intregraret tñ
esset pñs sensibili signo ⁊ nulli sensibili signo esset pñs. Et tenẽt ſcqle
qꝛ de rõne sacri est sensibile signũ: ac ꝙ hoc sacrale esse intelligi nequ
ãt̃ mãm rndẽdo dz ad ꝓimũ: ꝙ triꝑt deficit. Primo/qꝛ in litera nõ
ꝓbať mozе latẽtes res ꝑ comitãtia accñtia declarare: cõstat ãũt/ꝙ esse
in sacro est esse valde latẽs: verificãs locũ eũdẽ de sacro: ⁊ existe sub
sacro. Dicit igit vti, ꝓne de vbi ⁊ alicubi ꝑ maioꝛẽ: ⁊ sub sumere ẽ
esse in sacro tanq̃ verificare vbi ⁊ alicubi de corpe xpi existe in sacro.
Et hic ꝑz tertiũ ꝙ. ſ. vere ſpẽs ꝙ accñs/ꝙ esse in sacro ac ꝙrit nouũ vbi
(puta altare) qõ est loc⁹ ſpẽz. ¶ Ad 4m vero dz: ꝙ formalr loquendo
mã inquãtũ remanẽs ibidẽ sub vtroq; termino: facit ꝙ genitũ sit in lo
co corrupti: ⁊ ex h hñ: ꝙ qõcũq; quãtũ remanẽs alicubi sub vtroq; ter
mino: sufficit ad h ꝙ genitũ sit in loco corrupti. Et qꝛ sic cõtingit in ꝓ
posito (nã eadẽ nũero ſpes panis quãta ibidẽ remanet sub vtroq; ter
mino) ideo sufficiẽter hẽ vñ corpus xpi sit in loco panis ꝓuersi in ipm
ẽbus mã nulla cõis remãserit: ipẽs. n. quãta remanẽs equalet mãe. ꝙ
ad hoc. ¶ Ad tertiũ ãt dz: ꝙ in hac mirabili trãsubatiõe ꝓcurrit due
rõnes. s. rõ ꝙuersionis ⁊ rõ ꝑtitis. ⁊ ꝙ quãto innenit in h sacro rõ cõ
uersiõis: ꝙ id qõ erat panis suba est suba corporis xpi/hẽm⁹ ⁊ iurta ge
nerale regulã ꝓsequẽtis. in nãm aliã corpus xpi esse vbi erat panis: ẽ h
est qõ litera sonat: qꝛ ignis incipit esse alicubi qꝛ id qõ est ibi cõuertiť
in ignẽ. Et h est dare. ⁊ expedit ad manuducẽdũ intellm: ꝙ si solũ attẽ
deret: qꝛ ex pane hic exiſte sit corp⁹ xpi (ita ꝙ ꝓtiũ sub accñtibus pa
nis/ꝙ ſsistit subali integrã nãm xpi corpis ꝙuersionẽ in ipm) facile
intelligeret corpus xpi esse vbi erat panis ꝓuersus in xpi corp⁹: sicut
ignis est vbi erat lignũ cõuertum in ignẽ. Sz qꝛ rõni ꝙuersionis adiu
git rõ ẽitis xpi corpis impediri vꝛ qõ dictũ est hñ ex rõne ꝙuersio
nis: qm ipm ẽpeins trahere videť ad se qõ ꝙuertiť in ipm. ¶ Tertiũ
opz m hmõi mirabilib⁹ hoiem esse ꝑsuasibilẽ: ⁊ 2cept⁹ nostros sacris
ad eẽre mysteriis: ⁊ nõ ẽ. Et ꝓpea dicim⁹ ꝙ ex rõne ꝙuersionis hẽmus
corpus xpi esse vbi fuit panis: h. n. vt ex. ẽ. dictis ꝑz. tã ecclie ẽ sacro
rũ doctoꝝ tradidit auctas. Ex rõne vero ẽitis xpi corpis absq; ad
ditione mutationis ẽ aliq̃ in ipsi⁹ subam/hẽm⁹ nõ ꝙ panis ſz id qõ fuit
panis: est vbi est corpus xpi: ⁊ est ipm corp⁹ xpi vez qõ est in celo. Et
ex hac pte ꝓcedẽdũ est: ꝙ ꝓuersum accñt ꝓdones eius in qõ est ꝙuer
sum: nec põt hic inconueniẽs aliq̃ inferri. ¶ Ad obta ꝙ necessitať ẽ
uersionis ad corpus xpi esse in sacro: rndẽdo dz ad ꝓtimũ: ꝙ (vt. ſ. di
rim⁹) duplr ẽ conersiõe panis in corp⁹ xpi: loq̃ ꝓpriũ: h est vel ab
solute vel sacrali. Et si sit sermo de ꝙersione absolute: fateoꝛ me non
videre necitatẽ, ⁊ sic arguẽtes fere oẽs de ꝙersiõe loquunť. Et ꝓpea
nõ est miri si ẽ authoꝛe cõemq; doctrinã nõ militãt: qi nõ de ꝙersiõe
absolute: ſz de ꝙersiõe sacrali intelligẽda est cõis doctrina: hec. n. ne
cessaria est ad verisicãdũ sacrm eucharistie. ¶ Ũñ ad ꝓmã obionem
scoti ⁊ ẽ vltimũ eius fundamẽtũ) dz ꝙ tã minoꝛ est falsa.
Maioꝛ qdẽ: qm in nãlib⁹ videm⁹ ꝙ ꝙ eadẽ mutationẽ hẽ ꝙ se nõ solũ
suba ꝑ se primo terminãs: sed comitãs passio: nã ꝙ vnã eadẽ gnatio
nẽ hẽ ꝙ se terra ẽ eius grauitas: ẽ silr ignis ẽ ei⁹ lenitas: intãtũ ꝙ gra
uia ẽ levia dñr ab ari. moueri ꝙ se a gnante. ⁊ silr ꝙ eadẽ mutationem
hẽ suba sortis ẽ eius filiatio quũ sortes gñať. Falsa est ẽ maioꝛ in ab
solutis ⁊ relatiuis. Minoꝛ ãũt vninoce loq̃tur de ꝙersiõe, nõ ſsly ſsq
corp⁹ xpi: ꝙersionis sacralis intelligẽda est cõis doctrina: hec. n. ne
cessaria est ad verisicãdũ sacrm eucharistie. ¶ Ũñ ad ꝓmã obionem
scoti ſz ẽ maxim

tas hȳ opinionis sit cū defructiõe alteri⁹. quū ex hȳ ꝙ phtas nõ ẽ ponẽda sine necitate: ac ꝙ hȳ quū vna mutatio nic sufficiat: ñ fuit ponẽda due. Tū qz ſm phozū doctrinā rełones sūt cōsequutiue ad mutationes absolutoū: t ū p alꝫ ꝓpias mutatiões. Tū qz tā ecclie q̄ ꝓtsco rū doctoꝝ doctrina tradit cōuersiõis mutationē ꝓ rõne ſificãte corpus xp̄i cōtineri sub spẽ panis. Que doctrina ñ ſificaret/nisi forte p accīs si iterueniret hȳue mutatiões: qñ si due mutaões sunt: pria ꝙ accīs se hꝛret. qõ ẽt a duersarij fatẽtur. Sz tūc ſet⁹ maꝛm inconuenies/ꝙ tā ecclia q̄ ꝓtsci doc. laboꝛauerūt ad reddam rõnẽ p accīs: ñ ab arte t doctria resecãda ẽ. Dicamus igit/ꝙ vna sola hȳ interuenit mutatio: ite rẽs nouitatẽ cõtinẽtie. ¶ Ad ãt facfalis cōuersiõis mutatio iferat i ytroq; ełmo rełones reales cõtinẽtie actiue t passiue: vt solũ ex pte corporis xp̄i sit rełio rea lis ad spẽs ꝓtinẽtes hȳ spẽȳ: ꝙ hȳ nolinãt spẽs ꝓtinẽ corꝑis xp̄i qz corꝑ xp̄i cõtinet sub illis: vel in spẽȳ ipis realis rełio nẽtie reło ad corꝑ xp̄i ꝛurgit: ex q̄ corpus xp̄i cointelligit referri ad spẽs vt cõtẽtũ ad cõtinẽs: nõ qz ipm referãt ad spẽs referunt ad ipm (sicut dẽ realr dr̄is creature: nõ qz ipse referatur ad creaturã fernã/sz qz creatura refert ad ipm) ñ facile dixeriz: qz ignot⁹ ẽ mod⁹ q̄ corꝑ xp̄i cõtinet sub spẽ panis. ¶ Cū his tñ oīb⁹ cõclude/ita eẽ hȳ vnã solã mutationẽ: vt affirmãdo vnicã/ꝑspiciasita interuenire in ſacrõ vnicã mutationẽ i actu/vt nõ neget⁹ eẽ ꝓtes in po⁹: ñ nãli aut facfali sz dina abs tr: hẽ ꝙ id qđ de facto sit ꝑ vnicã mutationẽ: posset dr̄ facere p ꝓtes mutatiões: posset. n. mutare panẽ in corꝑ xp̄i vna mutatione: t facere corꝑ xp̄i cõtẽtũ sub spẽ panis alia mutatione. Sz qm̃ hȳ ad po⁹ absoluta dei respicit: simplr t absolute/ꝙ nõ ẽ ꝓtes: ꝙ nõ ẽ ꝓtes infers a poti logico necessariũ dũ dicit põt esse/ergo opz. Et ꝓ hȳ pz/ꝙ fa ña dicens/ ergo hmõi ꝓtia nõ habẽt ꝙ cõuersionẽ: nõ inferr ex ꝓtio añcedẽte. Et ad ꝓbationẽ dr̄/ꝙ termin⁹ vnius rõnis/cuiꝰmodi ẽt ꝓtia/ non ẽt terminus ꝙ se duarũ mutationũ: qz nõ interuenit nisi vna mutatio q̄hius ꝓ po⁹ãdmiuã possit eẽ termin⁹ duarũ mutationũ: subal' quidẽ cõsequutiue/accītal' ãt fm se. ¶ Ad 3m q̄t hȳ bonã rõsionẽ de ſcõ vel po⁹ dr̄/ꝙ si panis cōuerteret i xp̄i corꝑ ꝓtius pñs fcm: corꝑ xp̄i eẽt duplici vinculo pñs: hẽ ex vi cōuersionis facfal: t ex vi ꝓtionis actionis vne oꝛꝺ. Un nihil aliud sequit/nisi ꝙ hmõi ꝓtia põt ꝓ dinam oꝛꝺẽtiam terminare duas mutaões: qđ grat⁹ cõcessa fuit. ¶ Ad obiecta demũ ȝ efficacia cōuersiõis ad ꝓtia corꝑis xp̄i i ſacro/rñdẽdo ꝑ cõdonales (vt i ꝑcedẽti fecim⁹ rñsione dr̄/ꝙ si deus cōuerteret panẽ in corꝑ xp̄i vt hȳs eẽ in celo: ñ eẽt cōuersio einsdẽ rõnis cū ista facfali: ac ꝙ hȳ nõ ẽad ꝓpm q̄đ inde seqꝛet. ¶ Et ꝓ idẽ rñdet ad 2m. in q̄ sunt mlti alij de⁹ et⁹: puta ꝙ corꝑ xp̄i nũc de ſcõ acꝛit vbi diffinitiuũ subẽ panis: t ꝙ suba subta q̄titati hz suũ vbi diffinitiue ꝑter vbi circũscriptiue. Hã suba ſecluſa q̄titate ẽtualiq; cõtactu: nuſq; ẽ: t esse corꝑ xp̄i sub facfo/nõ eſt esse alicubi. ¶ Ad 3m negat ſequela: qz volũtarie afferr. ¶ Ad 4m/qõ eẽt dur⁹. dr̄ ꝙ arg⁹m a sicut/sepe claudicat: t in ꝓpõito nihil vz. Et rõ ẽ: qz nõ eẽt cōuersio einsdẽ rõnis cum ista facfali si q̄titas cōuerteret in q̄titatẽ: t ꝓtera nõ eẽt mirum si aliud inde ꝙuerek/t aliud sequit hinc. ¶ Cõtra scõam rõnẽ ſe. s. si suba panis neret: nõ eẽt verũ ꝙ rps dixit/hȳ ẽ corꝑ meũ. t sed fuisset pos m/hȳ eẽt corꝑ meũ. Cõtra hãc inctõ rõnẽ scotus: t dnã. arguit. tus quidẽ: qz tũc ly hoc/nõ demõstraret subam panis: sed cõtẽtũ sub pane: sicut mõ demſat nõ accītia: ſs cõtẽtũ sub accidẽtibꝰ. t vtrũq; eẽt verũ, hȳ ẽ corꝑ meũ: t hȳ ẽ corꝑ meũ. ¶ Durandus ꝓ o: qz indefinite verificat ꝓ uno solo: ac ꝓhoc si esset ibi panis t corꝑ xp̄i: posset red diloquutio vera ꝓ solo corꝑe christi. ¶ Ad hȳ dicit/ꝙ ꝓtas enũciationũ ꝓpie signantiũ: ex cõi cõsenſu ꝓpie in telligẽtium/t terminis ẽtium, ꝓpie/pẽdet: t nõ ẽ attẽdendũ ad q̄d ista vel ille posset eãdẽ enũciationẽ applicare. Cõstat ãt/ꝙ ꝓpie loquẽdo t itelligẽdo quũ dr̄ a q̄cũq; dicat siue facfalr siue nõ facfalr: hȳ

⁂ Alꝰ ⁂ alia.

4. dist. 13. q. 1. ar. 1. Et. 4. ꝑ c. 63. ꝑn cipio. Et quo. 5. art. 3. t quo. 9. art. 5. ad 3m. Et. 1. c. 11. lec. 5. co. 5.

¶ Utrũ suba panis vel vini post cōsecrationem huius sacrã. annihiletur. Arti. 2.

Ad tertiũ Sic ꝓcedit Uidetur qđ suba panis post cōsecrationem huius sacrã. annihilet. aut i ꝑsticnã mãm resoluat. ¶ Ad. n. ẽ aliqđ corꝑoꝛale. oꝛ alicubi esse. Sed suba panis q̄ est qđdã corꝑale, nõ manet i hȳ facto/(vt dcm est) nec ẽt est dare aliquẽ locũ vbi sit. ḡ nõ est aliqđ post cōsecrationẽ. Igit aut ẽ annihilata, aut in ꝓtacentẽ mãz resoluta. ¶ ꝑ. Illud qõ ẽt terminꝰ a quo in qualz mutatiõe. nõ remanet, nisi forte in potẽtia mãe: sicut quũ ex aere fit ignis. forma aeris nõ manet nisi i potẽtia mãe: t sili⁹ qñ ex albo fit nigrũ. Sz i hoc facto suba panis aut vini se hz sicut terminꝰ a quo. corꝑ ãt vel sanguis xp̄i sicut terminꝰ ad quẽ: dicit. n. amb. in li. de officijs, añ bñdictionẽ illa † spẽs noiatur: post bñdictionem corꝑ signiãt. Ergo fcã cōsecratiõe, suba panis vel vini non manet. nisi forte resoluta in suã mãm. ¶ ꝑ. Oꝑz alterũ ꝺicitoꝛ eẽ ve ritabile. Sz qm̃ hȳ ad po⁹ absoluta dei respicit: simplr t absolute/ꝙ ꝓtia nihil vz. Et rõ ẽ: qz nõ eẽt cōuersio einsdẽ rõnis cum ista facfali si q̄titas cōuerteret in q̄titatẽ: t ꝓtera nõ eẽt mirum si aliud inde ꝙuerek/t aliad sequit hinc. ¶ Cõtra scõam rõnẽ ſe. s. si

Universidad de Deusto
Biblioteca

eris cõuerterent i ptes essentiales ignis. Et talē esse hāc cõuersionē
autor ponēs hinc manifestat dr̃iam inter cõuersionē ista ⁊ nāles. ⁊ ex
dr̃ia inter actū in fin̄m ⁊ actū finim, pcedit ad pb̃m q agēs creatū q ex
finito agit actu ⁊ ad solas fōrales cõuersiões se extēdit: de⁹ ãt q ex in-
fin̄o agit actu. ad totū ē se extēdit: ac p ꝫ ad cõuersionē subalē. Et ide
inferꝫ q ꝫ cõuersio nec cõtinet sub gne nāl' mot⁹ seu mutatiõis. nec
nomē alia⁊ suscipit

coꝛp⁹ xp̃i. nec inciplat ibi eē de nouo p motū
locale: cũ ēt nec coꝛp⁹ xp̃i sit ibi sicut in loco
(vt ex dictis pz) necesse ē dicere q inciplat ibi
eē p cõuersionē subē panis i ip̃m. Hec tñ cõ
uersio nõ ē fin̄is cõuersiõ⁹ nālib⁹: ꝫ ē oino
supnālis, sola dei ꝑtute effecta. Ad̃ amb. dic
in ll. de sacris. Licꝫ q ꝑter nāe ordinē virgo
gr̃iauit, ⁊ ꝫ q3 cõficim⁹ coꝛp⁹, ex ꝙgine ē: dd
q gr̃is nāe ordinē in xp̃i coꝛpe, cũ ꝑter nām
sit ipse dn̄s Ihesus ꝑtus ex ꝙgine. Et sup ill3
Joã. 6. ꝙba q ego locut⁹ sũ vob. l. de d̃ sacro,
spũs ⁊ vita sũt, dicit chr⁹. i. spũalia sunt. nihil
hñtia carnale. neq3 ꝙsam nāle: sed eruta sunt
ab ol tali ne ecitate q in terra. ⁊ a legib⁹. q hic
ponite sũt. r Manī. est. n. q oēagēs agit in-
quãtũ ē actu. Mlz ãt agēs creatū ē deter-
minatū in suo actu: cũ sit determinati gñis ⁊
spēi. ⁊ ideo cuiuslz agētis creati actio ferē super
aliquē deteriatū actū. Deteriatio ãt cuiuslz
rei in eē actuali. ē p eī⁹ formã. Ad̃ nullū agēs
nāle seu creatū, ꝑt agere nisi ad imutationez
formē. r ꝙ ꝫ ois cõuersio q ꝑt fr̃ leges nāe,
ē fōrale. Sz vos ē act⁹ infinit⁹ (vt i 3ª ꝑte hñtū
est) vñ eī⁹ actio se extēdit ad totã nām entis.
Nõ igit solū põt ꝑficere cõuersionē forales,
vt. l. diuerse fōre sibi in eodē subo succedant:

eñ amb. q erat panis est coꝛp⁹ xp̃i: iferꝫ optle p cõuersionē simplicē,
ergo coꝛp⁹ xp̃i est q erat panis. ⁊ silr ꝫ sequẽter loquẽdo, q coꝛ-
pus xp̃i est q3 erat iste panis. ¶ Quo sit vt admirabilē ꝟitatē noam
in xp̃i coꝛpe ex hꝭacro fateamur. qꝛã ãt inſonē h⁹ sacr̃i ista erat falsa
coꝛpus xp̃i est q erat panis: q⁹ sua cõuertēs erat falsa/q erat panis
est coꝛp⁹ xp̃i: post cõsecrationem ſo corporis xp̃i fuerũt ambe vere.

sed cõuersionē totius entis, vt. l. tota suba h⁹
cõuertꝫ i totã sbam illi⁹. r. ¶ Et h̃ agit divina
virtute i h̃ sacro: nã tota ſba panis cõuertit i
totã sbam coꝛpis xp̃i, ⁊ tota suba vinī. in totã
subam sanguis xp̃i. Ad̃ hec ꝙuersio nõ ē fōr-
malis. sed subalis: nec cõtinet iter spēs mot⁹
nālis, sed, ꝙpio nole potest dici translubatio.

Ad primũ Ergo dr̃z, q obio pce-
dit de mutatione fōrali:
q3 fōre ꝙpriũ ē, i. mā vel subo eē. Nõ ãt hꝭ
locũ i cõuersiõe totꝰ sbe. Ad̃ cũ hec ꝙuersio
subalis, ꝙotet quẽdã ordinẽ sbaꝝ. q3ũ vna
cõuertit in alteꝝ. ē sicut i ſbo in vtraq3 suba
sicut ordo⁹ numer⁹. ¶ Ad sc̃m dr̃m. q⁹ illa
obio ꝑcedit de cõuersione formali seu muta
tione: q3 opꝫ sicut dcm̃ est, formã eē in mā vel
subo. Nõ ãt hꝭ locũ i cõuersiõe totius sbe:
c⁹ nõ ē accipe aliq3 subm. ¶ Ad 3ᵐ dr̃m. q⁹
virtute agētis finiti nõ põt forma in formam
mutari. nec materia in materiam. Sed virtu
te agentis infiniti/q3 hꝭ actionem in totum
ens, põt talis cõuersio fieri: q⁹ vtriq3 forme ⁊
vtriq3 mãe est cõis nã entis. ⁊ id q3 est entita
tis in vna. põt actor entis conuertere in id q⁹
est entitatis in altera, sublato eo per q3 ab
illa distinguebatur.

Articulus IIII. 157

⁊ nõ aliã. Sz h̃ meta⁰ relinquentes negocio (qm̃ ad ꝓpm̃ nõ refert
vtro mõ diceris) dicim⁹: q⁹ p nām entis inteligit autor ens cõe cõs solis
creat⁹is, q3 nole nāe in lr̃a appellatũ est: q3 hmõi ens fm autozis do-
ctrinã fm nās generũ ⁊ sp̃ẽrũ diffinit. Et p h̃ differt ab ente increato:
in q3 eē h̃ diffinit nã aliq3: ꝫ ipm eē in scipo subsistẽs vocat hã dei ꝺoci
tas ⁊ de⁹. Et igit rõ cõuertibil⁹is tot⁹ vni⁹ rei i totã alteraꝝ rẽ, cõsca-
tio eaꝝ i nã ent⁹ cõis oib⁹ crea⁹is im. ⁊ hinc hõs fm autozē, q⁹ fm to
tale cõuersionē q3 crea⁹a ꝑt ꝙ diuinã oipo⁰m cõuerti in ẽqlẽq3 aliaz
creatur̃ā: q3 creatur̃ oib⁹ cõis ẽ hmõi ent⁹ nã. ¶ Circa modũ quoq3
cõuersiõis gautũ oz eẽ, lectozē. Erraret fidẽ ꝓio: si itelligerek ꝙ mo-
dũ diuiniõis seu sepatiõis vni⁹ nãe ab altera: sicut aialitas sepak a rõ
nalitate dũ sit aial fine rõne. Et silr erraret si itelligerek ꝙ mom̃ abstra
ctiõis: sicut res vna ⁊ ea dē fm ꝓze rõnẽ abstrahit a seipa ꝴz rõnẽ po
sterioze: sicut color alb⁹ inſtũ color: abstrahit a seipo inſtũ alb⁹. Et
ꝓz rõ errozis vtrobiq3 cr h̃ q3 neutro mõ panis cõuerteret in corpus
xp̃i: ꝫ sola nã ent⁹ inuẽta i panē ꝓuerteret i coꝛp⁹ xp̃i formaliꝫ loquen
do. ¶ Cõtrariaꝫ ẽt directe ixẽto h̃ sensu: q3m directe intẽtũ ab autoze
est: q⁹ totũ cõuertat i totũ: ⁊ ñ q⁹ vna res aut vna nã sub vna rõe tñ cõ
uertat i aliã. hec em̃ interꝑtatio ad h̃ tãdẽ tẽdit, q⁹ cõuertibilitas re-
rũ ẽ fm id i quo cõicãt: ⁊ nõ fm ea i q⁹ dr̃nt. q⁹ Iuak nõ solũ autoꝛ
h̃ fidei doctrie: asserẽ ꝙpane cõuerti in coꝛp⁹ xp̃i, ⁊ nõ solũ entitatem
panis in entitatẽ coꝛpis xp̃i cõuerti: ꝫ panẽ ꝓuerti in coꝛp⁹ xp̃i. Ad̃ li-
cere ꝴba q ꝙficientes, sauere videnꝫ dcõ reꝓbato sensu: cũ sonãt:
id q3 est entitatis in vna re põt actor entis ꝓuertere i id q3 ẽ entitatis
altera/sublato eo p q3 ab illa distinguebaꝫ: itelligẽda sũt sicꝫ tota res
puta panis ꝓuertat i totã rẽ puta coꝛp⁹ xp̃i. hoc ei ipoꝛtãt illa ꝴba id
q3 ẽ entitatis i vna i id q3 ẽ entitatis i altera: nã tota res ẽ entitatis i
vna ⁊ tota res est entitatis i altera. Q3 ãt subdit / sublato eo p q3 ab
illa distinguebaꝫ: pcl dubio ad dr̃iam ꝓpriũ distinctiui a cõi nã ẽtis sub
ũctã ẽ. Sz h̃mõi dr̃i nõ ꝙsistit i hoc/q⁹ entitas rei puta panis ꝓuerta
tur i entitatẽ alteri⁹ rei puta coꝛpis xp̃i/panis ſo ꝓpriũ ꝙstitutiuũ q3
q3 spẽ distinguit ab altera re (puta coꝛpe xp̃i) nõ ꝓuertat i alteꝝ rẽ pu
a coꝛp⁹ xp̃i/ꝫ tollaꝫ nõ ꝙsernãdo ipꝫ in ẽ. Sz ꝙsistit hmõi dr̃ia in h̃:
q3 dũ tota res q ẽ panis ꝓuertit i coꝛp⁹ xp̃i/formaliꝫ nõ nãe entis salua
tur/formalis ſo rõ, ꝓpriũ ꝙstitutiuũ ꝛ distictiui panis nõ saluat: post cõ
uersionẽ. n. pãis in coꝛp⁹ xp̃i/pãis entitas cõuersa entitas q3dã est: pa
nis ſo ꝓuersus pãis nõ ẽ: sic. n. ſificat/q⁹ ſi ꝙuersio ẽtitatis in entitatẽ
sublato eo q3 distinguebaꝫ. Peride ẽ. n. acꝰ dictũ fuisset/q⁹ ꝙuersio fit
p totꝰ q3dẽ rei ꝙuersionẽ i totã rẽ alteraꝝ: ꝫ iter rõnes seu q3dones sba
les cões/vl ꝙpias disparatas est q3 res ꝙuersa sic fm cõia ꝙsistat
q3 itez ꝙsistit eoꝛũdẽ ꝑdicationẽ/fm ſo ꝙpria nõ subit eoꝛũdẽ ꝑdi-
cationẽ. hoc. n. mõ itelligit sublatũ id q3 q⁹ distinguebaꝫ: ⁊ totã rẽ co-
uerti in totã rẽ: ita q⁹ nihil eius fm se remaneat aut nihilũ decidat.
¶ Et si sitek: q⁹ si tota res totaliꝫ ꝙuertit in totã aliã rẽ / frustra author
labotanit ad distinguẽdũ i reb⁹ ꝙuertibilib⁹ nãz entis i q3 ꝙcĩut: a ꝓ-
ꝓijs distinctiuis rez ⁊c. Rñdek nõ frustra / cũ tilr author ꝺe labozasse ad
redꝺẽdã rõnẽ ꝙuertibilitat⁹ totaliꝫ supnãl⁹ ꝓportioãlr ad rõnẽ ꝙuersio
nis, sbal' nãl. Dupli sicꝺẽ nãli ꝙuersiõe ineꝛa (scꝫ vl' ꝙ modũ gñatiõis
sicut quũ aer ꝙuertit i nouũ ignẽ, vl' ꝙ modũ aggñonis: sicut quisali-
metũ ꝙuertit i ẽbaz ei⁹ q3 nutrit) cõis rõ vtriq3 ꝙuersiõi ẽ ꝙueniẽtia in
mã ⁊ dr̃ia i formis dh⁹ fiebat distõ: ⁊ i ipa ꝙuersiõe mã vtrobiq3 rema
net, ⁊ fo²rei ꝙuertit nõ remãet. Ubi vt ꝓportioãlr ꝺe totali ꝙuersiõe
doctria tradereꝫ / ꝓsuit author i ꝙuertibilib⁹ hmõi nãz ẽtis i q3 ꝙueni
rẽt / ꝙstitutiua spe⁰ãb⁹ diskiguũt, ⁊ rurl⁹ ꝓsuit nãz i q3 res q3 ꝙu-
kit cõicat cũ altera / remãere i illa alta ñ i scipa: q3 sic ñ ꝙuerteret i alte
rã rẽ, ⁊ i sibi silẽ. Et ppea ꝺz saluari: nõnẽ fōrale ei⁹ / specificũ ãt distin
ctiuũ ita ꝙuerti q3 nec i ipa nec i sua ꝓprietate remãeat: ⁊ ppea auferri ꝺz, q nõ
saluari ꝴz suã rõnẽ fōrale. ¶ Duplex ppea necitas doctrie h⁹ fuit, al-
tera vt ꝙuersio supnãl' ꝓpriõãl' ꝙuersiõi⁹ nãlib⁹ sit mõstrata, alta vt
ites⁹ñ ex nãlib⁹ ꝙuersiõib⁹ q3 nouit / mãnducat ad supnãlia: ettl ñ pe
neträda / saltẽ cogitãda / vt nõ ipolia eriimẽt. Et h̃ q3 exponẽ lr̃e sint
ꝺcã. ¶ Cõferẽdo ãt author⁹ rõnẽ ꝙuertibilitate cunsq3 creature in
q3dãcũq3 alia occurrũt / petr⁹ ꝺe pal'ãbigu⁹ / ⁊ ꝺurãd⁹ / obstãs mãifeste
i. q. 2 dis. 1. r. l. solueñdo rõnẽ author⁹ / ⁊ arguẽdo ſ dicta ponẽ. ¶ Rõ
igit author⁹ sic soluit a ꝺurã. ꝺicẽte q⁹ ex h̃ nõ pt ꝙuertere nisi cõica-
ta i mã: rõne cui⁹ vnũ põt ꝺici manere in altero. ¶ Cõtra põnẽ ãt ar-
guit multipl'. primo. Cõuersũ manet in eo i q3 ꝙuersũ est: ergo nõ pñt i
uicẽ ꝙuerti nisi cõicãtis i mã. Ad̃ ꝓbat: q3 p h̃ differt ꝙuersio ab anni-
hilatiõe. Cõsequntia ẽt, ꝓbat ex eo q⁹ ñ manet i eo actu: q3 tũc nõ eẽt cõ-
uersiõ: h̃ mãet i eo / poª / ñ actiua ſ passiua. ¶ Scõ. Abstrahit ꝺ agẽlũ
cõuerti i lapidẽ aut ẽ5: nisi ꝺicerek illa abstrahitas ab ãtiq3 repꝛoꝺata
qynna natura posset fieri alia: puta q3 albedo posset fieri nigredo. q⁹ im
plicat ꝛdictionẽ i olb⁹ nãz ſ ita siue ꝺisparatis. ¶ Tertio. Si vn⁹ an
gel⁹ posset ꝙuerti i aliũ / seqrek q⁹ agel⁹ posset ꝺestrue ẽ sine annihi-
latiõe: pñs ẽ fm: q3 agel⁹ nõ pt icipe eẽ nisi p creationẽ / igr nec pt ꝺe-
stinere esse nisi p annihilationẽ. Argr ſrto auẽto-aug. 7. sup gen. ꝺicẽ
tis / q⁹ corp⁹ posse mutari i spm aut natura icorpoꝛea: nec aliqs sensil
ẽtis / Illa sola iter se trãsmutari pñt q⁹ hñt vni⁹ materie cõem sbam.
¶ Dedẽ idẽ durã. i. q. 3 arguit spãr ſ ꝙuersionẽ mãe in mãm / q3 au-
ctor i hac ſa pbt. Arguit ãt sic. Si mã ꝙuerteret in mãm: ꝙuersio fie-
ret p h̃ q mã desineret eẽ in se ⁊ eẽt i suo filī, ſi mã alteri⁹ in qua ꝙuer
tit in totã rẽ: ita q⁹ nihil eius fm se remaneat aut nihilũ decidat.
¶ Et si sitek: q⁹ si tota res totaliꝫ ꝙuertit in totã aliã rẽ / frustra author
labotanit ad distiguẽdũ i reb⁹ ꝙuertibilib⁹ nãz entis i q3 ꝙcĩut: a ꝓ-
ꝓijs distinctiuis rez ⁊c. Rñdek nõ frustra / cũ tilr author ꝺe labozasse ad
redꝺẽdã rõnẽ ꝙuertibilitat⁹ totaliꝫ supnãl⁹ ꝓportioãlr ad rõnẽ ꝙuersio
nis, sbal' nãl. Dupli sicꝺẽ nãli ꝙuersiõe ineꝛa (scꝫ vl' ꝙ modũ gñatiõis
sicut quũ aer ꝙuertit i nouũ ignẽ, vl' ꝙ modũ aggñonis: sicut quisali-
metũ ꝙuertit i ẽbaz ei⁹ q3 nutrit) cõis rõ vtriq3 ꝙuersiõi ẽ ꝙueniẽtia in
mã ⁊ dr̃ia i formis dh⁹ fiebat distõ: ⁊ i ipa ꝙuersiõe mã vtrobiq3 rema
net, ⁊ fo²rei ꝙuertit nõ remãet. Ubi vt ꝓportioãlr ꝺe totali ꝙuersiõe
doctria tradereꝫ / ꝓsuit author i ꝙuertibilib⁹ hmõi nãz ẽtis i q3 ꝙueni
rẽt / ꝙstitutiua spe⁰ãb⁹ diskiguũt, ⁊ rurl⁹ ꝓsuit nãz i q3 res q3 ꝙu-
kit cõicat cũ altera / remãere i illa alta ñ i scipa: q3 sic ñ ꝙuerteret i alte
rã rẽ, ⁊ i sibi silẽ. Et ppea ꝺz saluari: nõnẽ fōrale ei⁹ / specificũ ãt distin
ctiuũ ita ꝙuerti q3 nec i ipa nec i sua ꝓprietate remãeat: ⁊ ppea auferri ꝺz, q nõ
saluari ꝴz suã rõnẽ fōrale. ¶ Duplex ppea necitas doctrie h⁹ fuit, al-
tera vt ꝙuersio supnãl' ꝓpriõãl' ꝙuersiõi⁹ nãlib⁹ sit mõstrata, alta vt
ites⁹ñ ex nãlib⁹ ꝙuersiõib⁹ q3 nouit / mãnducat ad supnãlia: ettl ñ pe
neträda / saltẽ cogitãda / vt nõ ipolia eriimẽt. Et h̃ q3 exponẽ lr̃e sint
ꝺcã. ¶ Cõferẽdo ãt author⁹ rõnẽ ꝙuertibilitate cunsq3 creature in
q3dãcũq3 alia occurrũt / petr⁹ ꝺe pal'ãbigu⁹ / ⁊ ꝺurãd⁹ / obstãs mãifeste
i. q. 2 dis. 1. r. l. solueñdo rõnẽ author⁹ / ⁊ arguẽdo ſ dicta ponẽ. ¶ Rõ
igit author⁹ sic soluit a ꝺurã. ꝺicẽte q⁹ ex h̃ nõ pt ꝙuertere nisi cõica-
ta i mã: rõne cui⁹ vnũ põt ꝺici manere in altero. ¶ Cõtra põnẽ ãt ar-
guit multipl'. primo. Cõuersũ manet in eo i q3 ꝙuersũ est: ergo nõ pñt i
uicẽ ꝙuerti nisi cõicãtis i mã. Ad̃ ꝓbat: q3 p h̃ differt ꝙuersio ab anni-
hilatiõe. Cõsequntia ẽt, ꝓbat ex eo q⁹ ñ manet i eo actu: q3 tũc nõ eẽt cõ-
uersiõ: h̃ mãet i eo / poª / ñ actiua ſ passiua. ¶ Scõ. Abstrahit ꝺ agẽlũ
cõuerti i lapidẽ aut eẽ5: nisi ꝺicerek illa abstrahitas ab ãtiq3 repꝛoꝺata
qynna natura posset fieri alia: puta q3 albedo posset fieri nigredo. q⁹ im
plicat ꝛdictionẽ i olb⁹ nãz ſ ita siue ꝺisparatis. ¶ Tertio. Si vn⁹ an
gel⁹ posset ꝙuerti i aliũ / seqrek q⁹ agel⁹ posset ꝺestrue ẽ sine annihi-
latiõe: pñs ẽ fm: q3 agel⁹ nõ pt icipe eẽ nisi p creationẽ / igr nec pt ꝺe-
stinere esse nisi p annihilationẽ. Argr ſrto auẽto-aug. 7. sup gen. ꝺicẽ
tis / q⁹ corp⁹ posse mutari i spm aut natura icorpoꝛea: nec aliqs sensil
ẽtis / Illa sola iter se trãsmutari pñt q⁹ hñt vni⁹ materie cõem sbam.
¶ Dedẽ idẽ durã. i. q. 3 arguit spãr ſ ꝙuersionẽ mãe in mãm / q3 au-
ctor i hac ſa pbt. Arguit ãt sic. Si mã ꝙuerteret in mãm: ꝙuersio fie-
ret p h̃ q mã desineret eẽ in se ⁊ eẽt i suo filī, ſi mã alteri⁹ in qua ꝙuer
tit in totã rẽ: ita q⁹ nihil eius fm se remaneat aut nihilũ decidat.
¶ Et si sitek: q⁹ si tota res totaliꝫ ꝙuertit in totã aliã rẽ / frustra author
labotanit ad distiguẽdũ i reb⁹ ꝙuertibilib⁹ nãz entis i q3 ꝙcĩut: a ꝓ-
ꝓijs distinctiuis rez ⁊c. Rñdek nõ frustra / cũ tilr author ꝺe labozasse ad
redꝺẽdã rõnẽ ꝙuertibilitat⁹ totaliꝫ supnãl⁹ ꝓportioãlr ad rõnẽ ꝙuersio
nis, sbal' nãl. Dupli sicꝺẽ nãli ꝙuersiõe ineꝛa (scꝫ vl' ꝙ modũ gñatiõis
sicut quũ aer ꝙuertit i nouũ ignẽ, vl' ꝙ modũ aggñonis: sicut quisali-
metũ ꝙuertit i ẽbaz ei⁹ q3 nutrit) cõis rõ vtriq3 ꝙuersiõi ẽ ꝙueniẽtia in
mã ⁊ dr̃ia i formis dh⁹ fiebat distõ: ⁊ i ipa ꝙuersiõe mã vtrobiq3 rema
net, ⁊ fo²rei ꝙuertit nõ remãet. Ubi vt ꝓportioãlr ꝺe totali ꝙuersiõe
doctria tradereꝫ / ꝓsuit author i ꝙuertibilib⁹ hmõi nãz ẽtis i q3 ꝙueni
rẽt / ꝙstitutiua spe⁰ãb⁹ diskiguũt, ⁊ rurl⁹ ꝓsuit nãz i q3 res q3 ꝙu-
kit cõicat cũ altera / remãere i illa alta ñ i scipa: q3 sic ñ ꝙuerteret i alte
rã rẽ, ⁊ i sibi silẽ. Et ppea ꝺz saluari: nõnẽ fōrale ei⁹ / specificũ ãt distin
ctiuũ ita ꝙuerti q3 nec i ipa nec i sua ꝓprietate remãeat: ⁊ ppea auferri ꝺz, q nõ
saluari ꝴz suã rõnẽ fōrale. ¶ Duplex ppea necitas doctrie h⁹ fuit, al-
tera vt ꝙuersio supnãl' ꝓpriõãl' ꝙuersiõi⁹ nãlib⁹ sit mõstrata, alta vt
ites⁹ñ ex nãlib⁹ ꝙuersiõib⁹ q3 nouit / mãnducat ad supnãlia: ettl ñ pe
neträda / saltẽ cogitãda / vt nõ ipolia eriimẽt. Et h̃ q3 exponẽ lr̃e sint
ꝺcã. ¶ Cõferẽdo ãt author⁹ rõnẽ ꝙuertibilitate cunsq3 creature in
q3dãcũq3 alia occurrũt / petr⁹ ꝺe pal'ãbigu⁹ / ⁊ ꝺurãd⁹ / obstãs mãifeste
i. q. 2 dis. 1. r. l. solueñdo rõnẽ author⁹ / ⁊ arguẽdo ſ dicta ponẽ. ¶ Rõ
igit author⁹ sic soluit a ꝺurã. ꝺicẽte q⁹ ex h̃ nõ pt ꝙuertere nisi cõica-
ta i mã: rõne cui⁹ vnũ põt ꝺici manere in altero. ¶ Cõtra põnẽ ãt ar-
guit multipl'. primo. Cõuersũ manet in eo i q3 ꝙuersũ est: ergo nõ pñt i
uicẽ ꝙuerti nisi cõicãtis i mã. Ad̃ ꝓbat: q3 p h̃ differt ꝙuersio ab anni-
hilatiõe. Cõsequntia ẽt, ꝓbat ex eo q⁹ ñ manet i eo actu: q3 tũc nõ eẽt cõ-
uersiõ: h̃ mãet i eo / poª / ñ actiua ſ passiua. ¶ Scõ. Abstrahit ꝺ agẽlũ
cõuerti i lapidẽ aut eẽ5: nisi ꝺicerek illa abstrahitas ab ãtiq3 repꝛoꝺata
qynna natura posset fieri alia: puta q3 albedo posset fieri nigredo. q⁹ im
plicat ꝛdictionẽ i olb⁹ nãz ſ ita siue ꝺisparatis. ¶ Tertio. Si vn⁹ an
gel⁹ posset ꝙuerti i aliũ / seqrek q⁹ agel⁹ posset ꝺestrue ẽ sine annihi-
latiõe: pñs ẽ fm: q3 agel⁹ nõ pt icipe eẽ nisi p creationẽ / igr nec pt ꝺe-
stinere esse nisi p annihilationẽ. Argr ſrto auẽto-aug. 7. sup gen. ꝺicẽ
tis / q⁹ corp⁹ posse mutari i spm aut natura icorpoꝛea: nec aliqs sensil
ẽtis / Illa sola iter se trãsmutari pñt q⁹ hñt vni⁹ materie cõem sbam.
¶ Dedẽ idẽ durã. i. q. 3 arguit spãr ſ ꝙuersionẽ mãe in mãm / q3 au-
ctor i hac ſa pbt. Arguit ãt sic. Si mã ꝙuerteret in mãm: ꝙuersio fie-
ret p h̃ q mã desineret eẽ in se ⁊ eẽt i suo filī, ſi mã alteri⁹ in qua ꝙuer
tit in totã rẽ: ita q⁹ nihil eius fm se remaneat aut nihilũ decidat.
¶ Et si sitek: q⁹ si tota res totaliꝫ ꝙuertit in totã aliã rẽ / frustra author
labotanit ad distiguẽdũ i reb⁹ ꝙuertibilib⁹ nãz entis i q3 ꝙcĩut: a ꝓ-

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Super art. 5.

NO hoc art. et reliquis eiusdē. 7.5. q. duo solū notanda occurrunt. Primū est in arti. 6. ad primum: q forma panis est forma substātialis: spēdifferēs a pasta p̄m anthoni. dum dicit: q ars producit formā subalez panis virtute ignis/ decoquētis mām ex farina z aqua confectā. ¶ Perquadē at sic esse: q ex fide tenem⁹ cōuersionē solius dē panis i substantiā corpis chri: si enim forma panis esset accīs: nō p se: ſz per aliud. ſ. subm cōuerteret panis i corpus chri. Et rursus nihil phiberet facta cōsecratione/ remanere formam panis cū ceteris accīdibus remanentibus: q̄ constat esse falsū. ¶ In rīsione ad p̄m eiusdē 6. ar. occurrit p̄m: qđ est ex scoto in. 4. sen. ten. diſtin. xi. qō. 3. ¶ hāc ſam: ponētes formā panis cōuerti in siam chri p̄m q̄ dat esse corporeū. ¶ Arguitur dupl̄r. Si hostia p̄secrata a chr̄o i cena/ fuisset triduo mortis seruata: permāsisset eadē res p̄ cōtēta sub hostia: ſ̄ p̄manſisset eadē forma corpis chri p̄m quā tuene illud corpus: sed aia chri non permansit in cōstitutēdo corpus illud: q̄ fuit separata a corpe: ſ̄ cōuersio nō fuit facta in animā chri. Oia sunt clara. Et prima p̄mitia p̄z er eo q̄ res p̄mo cōtēta est corp⁹ chri. Cpreterea. Cō uersio realis ꝺz fieri in rē realem vt realē sed aia intellectiua vt dat esse corporeū distinguēdo ꝺ ee aia tum: nō est quid realē vt reale: sed potiꝰ vt ratio: sicut cōe nō est aliq̄d p̄ter singularia: ergo ista conuersio. nō est in aiam chri sub tali ratione.

¶ Ad hoc ꝺr: q̄ quia corpus chri vnum z idem est q̄ continet sub hostia z q̄ ē p̄m se: eadem est snia de identitate corporis chri in rerum natura z sacro: non enim opz magis seruare identitatez corpis chri i sacro q̄m in rerū natura. Et ideo. Et propterea dicitur/ ad quol. 9. assumpta cōdonalē/ q res primo contenta fuisset i illo triduo mortis seruata: eadem triplici identitate numerali: scilz

¶ Utrum in hoc sacramento remaneant accidentia panis z vini. Arti. 5.

AD quintū Sic procedit. Uꝛ q̄ in hoc sacro nō remaneāt accidentia panis z vini. Remoto enī prius: remouet z posteri⁹. Sed suba est nāliter prior accīte: vt probat 7. meta. Cū igitur facta cōsecratione non remaneat suba panis in hoc sacro, videt q̄ nō possint remanere accītia ei⁹. ¶ Ꝺ. In sacro veritatis non ꝺz esse aliqua deceptio. Sed per accītia iudicamus de suba. Unde ergo q̄ decipiat humanū iudicitū: si remanē tibus accīsibus, suba panis non remaneat. Nō ergo hoc est cōueniēs huic sacro. ¶ Ꝺ. Quanuls fides nostra non sit subiecta rōni non tñ est ꝺra rationē: sed supra p̄m: vt in principio huius operis dictū est. Sed rō nostra habet ortum a sensu. Ergo fides nostra nō ꝺz esse cōtra sensus, Est aūt cōtra sensum dum sensus iudicat esse panē, z fides credit esse subam corpis chri. Non ergo hoc est cōueniens huic sacro, q̄ accīdētia panis subia sensibus maneant, z suba panis nō maneat.

¶ Ꝺ. Illud qđ manet querstione fctā: vꝰ esse subm mutatiōis. Si ergo accītia panis manent cōuersione facta: vꝰ q̄ ipsa accītia sint conuersionis subm. Qđ est impoſe: nā accīdentis non est accidens. Non ergo in hoc sacro debent remanere accidentia panis et vini.

Sed ꝺra Est. q̄ aug. ꝺcit in lib. de trinitate. Sacramenta fidei nisi in quibusdam similitudinibus rerum quibus celebrantur, non constant. Sed similitudo corporis chri est sub specie panis z vini quam videmus. res inuisibiles id est carnē z sanguinē honorauimus.

Rñdeo Dicendū. q̄ sensu appet: fctā cōsecratione, oia accītia panis z vini remanere. ſ. Nō quidē rōnabiliter per diuinā prouidētiā fit. Primo quidē, quia non est cōsuetū hominib⁹: sed horribile carnem hominis comedere: z sanguinē bibere. Et ideo proponuntur nobis caro z sanguis christi sumenda: sub speciebus illorum, que frequentius in vsum hominis veniūt scz panis z vini. ſ. Secundo, ne hoc sacrām ab infidelib⁹ irrideatur: si sub spē propria dominū nostrū manducemus. ſ. Tertio: vt dum inuisibiliter corpus z sanguinē domini nostri sumimus, hoc proficiat ad meritum fidei.

Ad primū dicit in lib. de cauſis: effectus plus dependet a causa prima q̄m a cā secunda. Et ideo virtute dei qui est cā prima omnium, fieri p̄ōt vt remaneant posteriora prioribus sublatis. ¶ Ad scm dicendum, q̄ in hoc sacro nulla est deceptio: sunt enim ibi secundū rei veritatem accidentia q̄ sensibus ꝺijudicantur: intellectus aūt cui⁹ est ꝺpriuz obm suba (vt ꝺcit in tertio de aia) per fidē a deceptione preseruat. ¶ Et sic ptz rīsio ad tertiū. Nam fides nō est cōtra sensum: ſz est de eo ad qđ sensus nō attingit. ¶ Ad ūltum ꝺcendū, q̄ hec cōuersio nō ꝺpriē hz subm: vt dictū est. Sed tñ accidentia que remanēt, habent aliquam similitudinem subiecti.

¶ Utrum facta consecratione remaneat in hoc sacro forma substantialis panis. Ar. 6.

AD sextū Sic pcedit. Uꝛ q̄ facta consecratione remaneat in hoc sacro forma subalis panis. Dictum est enī, q̄ facta cōsecratione remanēt accītia. Sed cū panis sit qđā artificiale: etiam forma eius est accīs. Ergo remanet fcā cōsecratione. ¶ Ꝺ. Forma corporis chri nō aūt sub propria specie: sicut supra dictum est. Et ideo dicendum est, q̄ forma substantialis panis non remanet.

Ad primū Ergo ꝺm, q̄ nihil prohibet arte fieri aliquid cuius forma non est accīs: sed forma substalis: sicut arte p̄ōt produci rane z serpētes. Talē enim formā non ꝓducit ars virtute propria, sed virtute naturaliū principiorū. Et hoc mō producit formā subalem panis vrtute ignis: decoquentis mām ex farina z aqua cōfectā.

¶ Ad ām ꝺm, q̄ aia est forma corpis. ꝺas et totū ordinē esse perfecti. ſ. esse z esse corporeum: z esse aiatū: z sic de aliis. Conuertitur igitur forma panis i formā corporis chri: ſ. secundū q̄ ꝺat esse corporeum: nō aūt p̄m q̄ ꝺat esse aiatū tali aia. ¶ Ad tertiū ꝺm, q̄ operationū panis, quedā cōsequunt ipsum ratione accidentiū: sicut immutare sensum. Et tales operationes inuenunt⁹ in speciebus panis post cōsecrationē: ꝓpter ipsa accītia: que remanēt. ſ. Quedā aūt operationes cōsequūtur panem, vel rōne mātie, sicut q̄ ꝺuertatur in aliq̄d vel ratione forme subalis: sicut est oparatio p̄ris spēm eius: puta q̄ cōfirmat cor hominis. Et tales operationes inueniuntur in hoc sacro non ꝓpter formam, vel mām que remaneat: sed quia miraculose cōseruntur ipsis accidentibus: vt infra dicet.

¶ Utrū ista cōuersio fiat in instanti. Art. 7.

AD septimū Sic pceditur. Uꝛ q̄ ista ꝺuersio nō fiat in instanti: sed sit successiua. In hac enim cōuersione p̄ius est substantia panis, et postea substantia corporis Christi. Non ergo vtrunq̄ est in eodem instanti: sed in ꝺuobus instantibus. Sed inter quelibet duo instantia est tempus medium. Ergo oportet q̄ hec conuersio fiat secundū successionem temporis, q̄ est inter vltimum hypostasis: esse actuāle existentie: z materie: z fuisset nō eadem formaliter: sicut in rerū natura corp⁹ christi in illo triduo erat idē numero hypostasi/ existentia et materia; non aūt forma: quia forma cadaueris genita in morte christi ꝺbat tunc esse corporeū. Et hoc est p̄hi e cōsentaneū: imo ſm illū ꝓncipia necessariū: quia corruptio vnius est ḡnatio alterius. ¶ Nec minus exercitatis in p̄hia absurdum videat ponere formaz cadaueris in corpore christi: sicut nec absurdum ei⁹ videri debet/ q̄ oculi christi mortui non erant oculi nisi equiuoce: eſ sic de alijs membris similib⁹. Non ꝺdē cent siquidē hec salpenetrātes q̄ dignatus est etiam mori: z vſqz ad resurrectionem suam penalitatibus ſinem non imponere: vt separatio anime a corpore cui denter testatur/ duras vſqz ad ꝺctam resurrectionez. ¶ Et si contra hanc rīsionem obiciatur: eodem ſco. in. 7. q. ꝺi. q. sequeret sub hostia seruata illo triduo non esse corpus christi: q̄ nō contenta fuisset sub hostia materia sola: q̄m materia cōtinet sub facto vt pars totius: hoc est corporis: mā aūt sola non est pars corporis: nec mā cū anima christi: q̄ erat separata ab illa nec mā sub nouā forma: q̄ sequerentur duo cōtradictoria. ſ. q̄ mā haberet ſimul nouā formam z nō haberet illam: nam in esse nāe hꝫ illā: z in esse cramēto ſ̄ hꝫ eſſe illā. Rñdēdū ē/ q̄ fuisset in illo triduo mā ea forma noua ſ̄ facto ita q̄ ex ſm vitatem ſ̄ppositi vnitate formei cōpositi corp⁹ christi i illo triduo cōstituebat p nouaz formā: nō in facto cōstituebat p nouā formā ꝓstitū. ¶ Et si inferat: q̄ in illa forma nūq̄ facta est cōuersio: rñdr q̄ sufficit fuisse factā cōuersionē i corp⁹ christi: z ma nēs semp idē numero per ꝺcūq̄ forma cōstituat: q̄ semp remanet nō solū eadē mā: sed eadē hypostasis: z q̄ plus fuit esse. nam nouā formā nō ꝺdit nouum esse/ sicut nec ꝓstituit nouam hypostasim. ¶ Et ista ꝛz sint. mirabilia/ sunt tñ vera singulariter in christo. et ppea corpus christi i triduo pp diuersitatem formie non nisi ſm q̄d efficit aliud: simpl̄r. n. absolute et loquēdo remanet et est semper idē nūero Unde cū ē nona illa forma sicut aduenit: et p̄tinet ad corpus christi/ in supplemēti separate ad tps ꝓpriē ꝺcte/ ista potiꝰ cō comitanter ch̄i ex vi sacri nouā illa formā cōtenta fuisset subsequata tunc hostia.

¶ Ad ſm ꝺr/ cōcedēdo q̄ terminus ꝺuersionis est q̄d reale vt reale: z ppea negat aiam dantē esse corporeū vt sic esse rōnē aut minimā aliquaz ꝺminutionē realitatis sonare. Licet eſi distinctio ipsi⁹ ꝺtis esse corporeū a seipsa ꝺte esse aiatus/ sit rō seu rōnis ens: ipsa tñ tā dans esse corporeū vt sic quaz ꝺnās esse aiatū vt sic: nō min⁹ est realis vt realis: ſ̄ si distinguatur a seipsa realr: distinctio eſi vl̄ in dictū hmōi p accīs se hīt ad realitatem ipsi⁹ ꝺtis hꝫ z dantz illud. Et tu nouistie scito/ non referre ad fidei doctrinā: ſz ad p̄hicas opiniōes sic vel aliꝰ sentire de identitate formali corporis chri in triduo: tenētes enim vnā tm formā ſbalē in ꝓsito (de quo uz nūero est author) ꝓnter dicūt sic: opinātes aūt esse plures formas ſbales i composito/ aliter dicerent.

l. q. 77. ā. 1. 2. 6. co. Et. 4. di. xi. q. 1. ā. 1. q. 1. ad 3. Et. 4. di. xi. q. 3. ar. 1. q. 2. Et di stin. 12. q. 1. ar. 1. q. 2. et. 1. cor. xi. lec. 5. co. 2. ii. 2. q. 6.

4. dist. xi. q. 2. ā. 2.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super.q.76.articulum primum.

In titulo primi ar.ly tot⁹ chr̃s importat eⁱ⁹ diuinitatẽ ꝛ hũanitatẽ:aiam ꝛ corp⁹:partes ẽ corpis oĩs. ¶ In corpe enim ẽ ar.dubiũ occurrit ex dictis.i.4.sen.di.10.q.2.vtra hãc ponẽ coẽm arguẽte.s.Si aliq̃ duo sunt realr̃ ꝓiuncta:vbicũq; ẽ vnũ realr̃:op3 ꝛ reliquũ ẽ.Soluit ẽm ꝑmo eã:dicẽs eẽ verã de exñtia in loco localr̃: non aũt de exñtia in loco alicuⁱ⁹ p hitudinẽ pñtie: ḡr cõtingit ꝑ ꝓposito. Et rõ ẽ: q duoꝝ realr̃ cõiunctoꝝ põt alterũ hitudinẽ hr̃e pñtie ad aliq̃d ꝛ reliquũ no hr̃e illã.Aff̃ert de ide istãtiã: q corpꝰ chr̃i ꝓiũctũ rea liter est de facto esse in celo:ꝛ tñ illud esse in celo nr̃e ẽ ẽ ẽ sacro etiã concomitanter. ¶ Ad ẽ ñ ꝺr: q aliud ẽ loq̃ de hitudine i cõi ꝛ aliũ ẽ loq̃ ñ hitudine tali:puta ꝓtẽti ad ꝓtinẽs:ꝛ.n.dnor ꝛ cõiunctoꝝ realr̃: vnuꝫ possit hr̃e hitudinẽ ad aliq̃d ꝛ reliquum nõ:tñ no hr̃e illã hitudinẽ ꝓtẽti ad ꝓtinẽs ꝛ reliquum nõ. Et q; de tali hitudine ẽ ꝑhs ꝑmo (q̃m credim⁹ chr̃m ẽ xacter cõtineri sub ẽ spẽ panis) ꝛõ solida ẽ stat cõis ꝓp̃ aliũ:ꝓpa in ira:ꝛ ꝓpa nõ solũ de exñtia aliculi localr̃:sed ẽ de exñtia realr̃ sacrar̃: quã figamus ꝑ contineri tr̃ sacro. ¶ Ad intã tiã aũt ꝺr:q ꝓpõ dicta:ab oĩ⁹ intelligi de his q̃ insunt chr̃o ab solute:ꝛ ñ ꝑ re⁹m ad extrinsecũ: de q̃ nũero ẽ eẽ i loco. Et hãc limitatiõnẽ sub intellectã ex plicat in ferius auth⁹ in ar. 5.ad.3. ¶ Jn eod̃ ar.in rõne ad 3m/ nota nouitie nouos terminos. ſ. ꝑ modũ ſ̃ubẽ: ꝑ modũ ẽ̃tis. Et aduerte ꝑ ẽ loco ꝛ ꝑ artic.3.ꝛ.4. speciatr̃ ne oporteat tdẽ sepius repetere: tria hr̃i in ira ab au thore de istis modis. ꝓtimũ attribuit mõ ſ̃ubẽ ꝑ ꝓpria totalitas ſ̃be cõtinet in dif ferẽter ꝑ paruayel in magnaẽ̃titate. ꝛ ꝑ ẽ intellige quoꝺ nõ ꝑ ẽ oppm.ſ. q; mõ ẽ̃titatis attribuit ꝑ totalitas ẽ̃titatis non continet indifferen ter in ꝑna vel in ma gna ẽ̃titate:ꝛ ꝑ celse i equali. Secũm:q̃ explicat in ar.3.:est:ꝙ mõ ſ̃ubẽ attribuit ꝙ nã ſ̃ubẽ tota est ſ̃ub q̃libet ꝑte dimẽſionũ ſ̃ub q̃b⁹ ꝓtinet. ꝛ ꝙ opposiũ intelligẽ attribui mõ ẽ̃titatis/ꝙ tota ẽ̃titas non est ſ̃ub qualibet ꝑte dimẽſionũ loci ſ̃ub q̃b⁹ cõtinet. Tertiũ explicatiũ vtriuſq; q̃ in ar.4.ad primũ ponit est/ꝙ mõ ſ̃ubẽ attribuit ꝙ eⁱ⁹ nã est tota in toto ꝛ tota in qualibet ꝑte:ꝛ ꝙ oppoſitũ mõ ẽ̃titatis attribuit ve ſit tota in toto loco ꝛ ſingule ꝑtes in ſingulis ꝓtib⁹. ¶ Jn q̃b⁹ oĩ⁹ ẽsto semꝙ caut⁹:quũ de tota ſ̃ubẽ a nr̃ tota nã ſermo ẽ:q̃m nõ de totalitate ꝓpriũ ẽ̃titatiuarũ ſ̃. ꝓtiũ ẽntialiũ loq̃mur. Et ꝓinde ẽ dicere tota ſ̃ba/ꝛ ſi diceret integra ſpẽa ſ̃be:integritas a.n.ſpẽi vocat ꝓpria totalitas ſ̃be:nõ qz in ſola ſ̃ba inuenit:quã inueniat ẽt in accñtib⁹ integritas ſpẽa:ſ̃. q̃ ꝑmo iuenit in ſ̃ba:ꝛ directe di ſtinguit ſ̃ totalitatẽ ẽ̃titatiuã:ita ꝙ oppᵉ ꝛ dones vtrinſq; /vtrãq; nobis manifeſtat. Et ig.ſ. ſensus ꝑme ꝺr̃ie in ira attribute his modis.ſ.ꝑ mom ẽ̃titatis ꝛ ꝑ mom ſ̃ubẽ:ꝙ integritas ſpeca ſ̃be ꝑõt cõtineri in magnũ ꝛ in ꝓna ẽ̃titate(vt ꝑ3 in hoc genẽis ꝛ eterogeneis in ira) tota aũt ẽ̃titatiuũ vt ſic nõ niſi ſub eſſli ꝑmo cõtinet:op3 ẽm locũ ꝛ locatũ eq̃ri. Et ſili⁹ ſenſus tã ſcõ ẽ̃ tertie ꝺr̃ie ẽ/ꝙ integritas ſpeca ſ̃be ẽ tota.i. ſm ſuã integritatẽ in toto ẽ̃titatiuo ꝛ in qualibet ẽ̃titatis parte. Sed ẽ hic dubiũ loc⁹:q̃m euidẽter cõſtat i ſubiũ eterogeneis nõ eẽ has cõdones ꝛ ꝑas: remaneat in hoc ſacro, quando miraculoſe apparet ſub ſpecie pueri vel carnis.

¶ Utrũ tot⁹ chr̃s ꝓtineat ſub hũ ſacro. Ar.1.

Ad ꝓmũ

Sic procedit. Vr̃ non tot⁹ chr̃s cõtineatur ſub hoc ſacro. Chr̃s em incipit eẽ in hoc ſacro ꝙ cõuerſione panis ꝛ vini:ſicut dictũ est. Sz manifeſtũ est, ꝙ panis ꝛ vinum nõ ꝑõt conuerti, neq; in diuinitatẽ chr̃i, neq; in eius aiam. Tũ ergo chr̃s eriſtat ex tribus ſubſtantiis.ſ. diuinitate, aĩa ꝛ corꝑe (vt ſupr̃ habitũ est) vr̃ ꝙ totus chr̃s nõ ſit ſub hoc ſacramẽto. ¶ Ꝺ. Chr̃s est in hoc ſacro. Ꝑm q̃ cõpetit refectioni fidelũ, q̃ in cibo ꝛ potu cõſiſtit: ſicut ſupra dictũ est. Sz ꝺns dicit Joã. 6.caro mea vere est cibus, ꝛ ſanguis meꝰ vere est potus. Ergo ſolũ caro ꝛ ſanguis chr̃i cõtinent in ẽ ſacro. Sũt aũt multe alie ꝑtes corꝑis chr̃i: puta neruⁱ⁹ ꝛ alia hmõi. Nõ ergo totꝰ chr̃s ꝓtinet ſub hũ ſacro. ¶ Ꝺ. Corpus maioris ẽ̃titatis nõ ꝑõt totũ cõtineri ſub minoris ẽ̃titatis mẽſura. Sz meinſura panis ꝛ vini conſecrati: eſt multo minoꝝ ꝙpia mẽſura corꝑis chr̃i. Non ꝑõt ergo eſſe ꝙ totus chr̃istus ſub hoc ſacro ꝓtineat.

Sed cõtra

Eſt.ꝙ amb. dicit in li. de officijs. Jn illo ſacramento Chr̃istus est.

Rñdeo

Dom.ꝙ oino neẽe est ꝓfiteri ẽz fidẽ catholicã, ꝙ totꝰ chr̃i stus ſit in hoc ſacro. Sciẽdũ tñ, ꝙ aliq̃d chr̃i est in hũ ſacro dupl̃r. Vnomõ q̃li ex vi ſacri: aliomõ ex nãli ꝓcomitãtia. ¶ Ex vi q̃dẽ ſacri est ſub ſpẽbus hui⁹ ſacr̃i. id in q̃ directe cõuertit̃r ſ̃ba panis ꝛ vini ꝓpr̃ie: put ſigñatur ꝙ ẽba forme:q̃ ſunt effectiua in hũ ſacro: ſic̃ et in ceteris:puta cũ ꝺr. hoc ẽ corꝑ meũ, vl hic est ſanguis me⁹. ¶ Ex nãli aũt ꝓcomitãtia ẽi hoc ſacro: illud q̃ realr̃ est cõiũctũ et in q̃ ꝺicta ꝙuerſio terminat. Si ẽm aliqua duo ſunt realr̃ coniuncta, vbicũq; est vnũ reali ter, ꝓz ꝛ aliud esſe. Sola ẽm opatiõe aĩe diſcernuntur: q̃ realiter ſunt coniuncta.

Ad ꝓmũ

Ergo ꝺns, ꝙ q; cõuerſio panis ꝛ vini non terminat ad diuinitatẽ vel aiam chr̃i, ꝓut est ꝙ diuinitas vel aĩa chr̃i nõ ſit in hoc ſacro ex vi ſacri ex reali cõcomitãtia. Nec ẽm diuinitas corꝑis aſſumpti nũq̃ deposuit: vbicunq; est corꝑus chr̃i necesse est ꝛ eⁱ⁹ diuinitatẽ eſſe. ꝛ ideo in hoc ſacro neẽe est ese diuinitatem chr̃i, concomitanter eⁱ⁹ corꝑ. Aff̃ in ſymbolo ephesino legit̃, Participes efficimur corporis ꝛ ſanguinis chr̃i: nõ vt cõem carnem ꝑcipientes: nec viri ſctificati ꝛ verbo conſtituti ſubſtantie imꝑortat id q̃ cõiter dicit: esse in diuiſibiliter: ad hunc ẽm mom ſpectant oĩs cõditiones ꝛ differẽtie. ſ. poſite. Sed caute attendendum est: ꝙ indiuiſibilitas ꝛeſpicit ꝓpriam totalitatem ſubſtantie: ẽ est integritatẽ nãe: ita ꝙ dicere ꝙ ſuba est idiuiſibil̃: est dicere ꝙ integritas ſpeca ſ̃be nõ dividit ẽz diuiſionẽ dimẽſionũ ſeu ꝓtiũ quãtitatiuarũ: q̃ nõ r̃ñdet vna ꝑs ſpecifice nãe vni parti ẽ̃titatiue ꝛ alterra alteri: ẽz integritas nãe ẽ̃titatis est ſub totis dimẽſionib⁹, ꝙ ẽ̃ integrã nã est ſub qual; parte dimẽſionũ. Est ergo ſ̃ba ꝙ mom ſ̃ubẽ. indiuiſibiliter ſm integritatẽ nãe ſub dimẽſionib⁹: ꝛ cũ hoc ſtat/ꝙ extendat ſub dimenſionib⁹:q̃m huiuſmodi extenſio nõ tollit indiuiſibilitatẽ integritatis nature: sed ponit ſolaz diuiſionem quantitatiuã ex eo q̃ aſſicit illã ſolam vt ſubm:quam etiã non poneret in illa ſuba exñte ſub ipſa/ſi nõ afficeret illã. Et ꝓptereca corꝑus chr̃i ſuccedẽs ſubẽpanis quantũ ad ſubdẽſe dimenſionibus remanentibus: ꝛ non quantum ad affici dimẽſionib⁹ ſuis: nõ exñtẽdit ad exñtẽſionẽ dimẽſionũ: ſicut exñtẽdebat ꝑ illas ſuba panis ex hoc ꝙ afficiebat illas vt ſubm ipſarũ. ¶ Clude ergo ꝛtene/ꝙ ſubam ꝑ modũ ſubẽ exiſtere in aliq̃: ẽ ſubam indiuiſibilr̃ esſe in illo. Et nõ dico ſubam esſe indiuiſibilẽ: ſed ſubam esſe indiuiſibilr̃ in illo: hoc est ſubam ſe hr̃e ad illud indiuiſibiliter. ꝛ nõ quantitatiue ſeu diuiſibilr̃: hoc eſt coexñtẽ: ſicut quãtitas locati coexñtẽdit ẽtitati loci.

¶ Super arti.2.

Ad.1. ar. circa id q̃ in calce corꝑis ẽz: ſi ent erat in rei ẽtate chimera potius quã dubitatio ex ſco.in di.10.q.4.ad 1 ſen. oc currit,tenẽte ꝙ non ſequit ſim̃ nẽcio: ſi corpus xp̃i hꝫ ꝑtes ꝓprietates ſuas ſ̃b mõ ſacr̃ali: ꝙ hẽat eas ſub exñtia nãli. ¶ Et intm̃ ꝓcedit/ꝙ ponit ꝙ an incarnatione ẽbi dei potuit ita ẽ̃ euchar⁹tia fuiſſe ſicut ẽ nũc: ꝛ ẽ ẽtũ ad ſignificationẽz ẽ ẽtũ ad rẽ ſignatã ꝛ contentam. ¶ Et rurſ⁹, ſi corꝑ x ẽi annihilarek ẽm ſuã ex hãc nãle: euchaa ẽt vere poſſet mane rẽ ẽ ẽtũ ad rẽ cõtẽtã: ſi ẽ corꝑ xp̃i cõ ruperet corruptiõe nãli (puta qz forma corꝑoreitatis ꝛpa raret a mã pria) nõ remaneret euchaa quo ad rẽ cõtentaz. ¶ Et fundamẽtum ſcoti ẽ: q̃ exñtia ali qua ẽ indifferẽs ad duos modos: potest ſimꝑ hr̃i ſ̃b vno mõ lic ꝙ nõ ſub alio: ſed exñtia corꝑis chr̃isti ſimꝑ hr̃i ſeu realr̃ idifferẽs ẽ ad iſtos duos modos.ſ. nãle et ſacr̃ale: ergo ꝑõt hr̃i ſub vno ſine altero. ¶ Et ſi dicak inquit ſco, ꝙ maior, ꝓpoſitio intelligiẽ q̃n neu ter modus depẽdet ab altero: modꝰ aũt ſacr̃alis dependet a nãli. Z. exñtentia ſub mõ nãli nõ est de eſſentia exñtie ſub mõ ſacr̃ali/ nec est eius cã: ergo iſta nõ depẽdet ab illa. Prima ꝓpoſitio ẽ ſcia: q̃ res euchariſtie nõ hꝫ ibi modũ exñdi nãlẽ/hꝫ exteſiuũ: hr̃et aũt ſi eſſet de eſſentia illius exñtie: q̃ oẽ hꝫ aliq̃d/hꝫ illud q̃ est de eſſentia eius. ſ̃ba ꝓ. ꝓbat: q̃ deus eſt cã immediata illius exñtie. ſ. corꝑis chr̃isti in ſacro. Preterea, eucharia nõ dependet a mõ nãli vt a ſacro veire ſacr̃i. q̃ vltimũ, ꝓbat: q̃ res ſacr̃i est exñtia ſub aliomõ diſparata: i. ſacr̃ali. Preterea, deus ꝑõt ſine quocũq; cãto extrinſeco alicui illõ cãre: ẽz exñtia mõ nãli nõ eſt intrinſeca euchariſtie: ẽ ꝛc. ¶ Et ſi dicas/ q̃ maior est vera de abſolutis q̃nõ de reᵘ: q̃ reus ſine funᵒ ꝛ termino ꝛ ſic euchariſtia ꝛ ſacr̃s ꝛ res ſacr̃i: vt ꝑz in magro ſen. 4.li.di.8.ꝛ aug, ibidẽ allegato. ¶ Ad 4.m ſuſtinẽdo rñſionẽ rec̃tã: ꝺr. q̃ terminꝰ ſeu funᵘm reᵘs ꝑtie ẽ corꝑ xp̃i in eẽ ſuo nãli. ¶ Et ad ꝓbõẽ i oppom: ꝺr. q̃ omittit manifeſte ſophiſma figure dictiõis: diuertẽdo a re ad modũ rei: hẽ ẽ a re ꝓpr̃ie ad modũ ꝑtie: a re ꝓtẽta ad modũ q̃ ꝓtinet. Exñtia eſt corꝑis xp̃i ſuo mõ nãli: ẽ res ꝑmo ꝓtẽta ꝛ ſigñta: ꝺicẽte ch̃o: hẽ ẽ corꝑ meũ: ꝺo eſt corꝑ meũ/ſine ad ditiõe aliꝰ: pculdubio ſignit corꝑ ſuũ in ſuo eẽ nãli. Modꝰ aũt ẽ ꝓtinet: nõ ẽ res ſigñta nec̃ẽ cõtẽta i hoc ſacro: ẽz modꝰ ꝓtinẽdi. Et ꝛſtat nõ valere argumẽtũ: corꝑ chr̃i nõ cõtinet mõ nãli. i. exteſiuo: g̃ res ẽtẽta nõ ẽ ipſe modꝰ nãlis ꝛ exteſiuꝰ corꝑis chr̃i: vt ꝑz. ¶ Et hinc manifeſtũ ẽ/chimer ã eẽ: q̃ añ incarnatio nem chr̃i potuerit ẽ esse hoc ſacr̃m ſicut nũc: dato ẽm ꝙ deꝰ potuiſſet efficere ſub accñtib⁹ panis eundẽ reſpectũ ꝓpr̃ie q̃ nũc fieri ꝺr: nulla tñ ẽs inuenirek

Sup articulū tertiū. ¶ Ā3. duo occurrunt dubia. Primū circa rē ipsam ex duratione ex parte rei. Vtrū circa rōnē in ista re dicta: q; fez ex duran. duran. ex fco. z duran. duran. dus z ꝯ eōem opinionē: tenēte nō solū ꝙ eadem corporis chri/ sed ēt ēptitatē eius nāli cōcomitantia cō tineri indiuisibiliter in hoc sacro: obijcit dupl'r. ¶ Primo. Athil pōt cōparari ad aliū mō incōplete nāe: sed indiuisibilitas est incōplete nāe ēptitatis: q; ipsa de nā sua intrinseca est diuisibilis: ꝙ quātitas corpis chri nō pōt cōparari ad quātitatē hostie in diuisibiliter: hoc est vt sit tota sub toto z tota sub qualibet parte.

Alias ✠ os non ominuetis ex co

4. di. 10. R. 3. q. 3. Et di. 12 q. 3. ar. 3. qō. 2. ad tertiū. Et. 4. ꝙ c. 67. Et ql. 4 arti. 8. cor. fi.

¶ Scōo. Vbicūq; est fuba i se realiter: ibi ē substantialr: q; iste modꝰ ē ab ea iseparabilis: ꝙ sitr vbicūq; est ēptitas in se realr ibi ē quātitatiue: q; iste modꝰ ē iseparabilis a ēptitate: non ē ꝙ chri ēptitas y modū fube in hoc sacro.

¶ Circa rōnē ꝛo in ista re dicta: q; fez ex vi sacri sola corporis chri fba cōtinet sub hostia: ēptitas aūt cō comitāter: scot' i. 4. sen. di. 10. q. 1. impugnando occurrit: sic arguēs. Vnūqōq; sine sit primꝰ terminꝰ quātitatis siue scōs: si tñ est ibi: hz ꝓprietates suas ꝙ sibi necessario z nālr cōsequuntur: ꝙ ēptitas corpis chri siue ꝙ cōuersione sit sub sacro vt primo vel scōario: si ē ibi: hz suū modū nāle: qđ ē esse mō quātitatiuo. Cōsequentia clara: z ans ꝓbat' dupl'r: fez ex ꝛplo z rōne. Ex ꝛplo est: q; si de vel nā esset subz ēptamita q ēptitas cōmitet ibam: nihilominus ēptitas hēbit suuz modū nāle, vñ apparet q concomitantia non mutat modū nālem ēptitatis cōcomitātis. Ro vero ē: q; diuersa hūdoa dagōes (fez p maria vl scōaria: immediata vel imediata) non variat nām rei: dum tñ producatur: ergo nec carebit ēptitas suo modo nāli ꝓpter hoc tñ q; nō est primus terminꝰ cōuersionis: dum tñ sit ibi realiter siue primo siue concomitanter per illam cuersionē.

¶ Duran. vero alia via cōtra hāc ratio- dicit: hic aūt nō est nisi vna consecratio, ꝓpter quam corpus chri est in hoc sacro.

Ad primū

Ergo dicēdū, ꝙ numerꝰ sequit dimensiones. Et tō quandiu quātitas manet indiuisa actu, nec ꝙ suba alicuius rei est pluries sub dimēsionibus ꝓpijs, nec ꝙ corpꝰ chri sub dimēsionibus panis: z ꝙ ois nec infinities: sed totiēs in quot partes diuidit. ¶ Ad ꝫm dicēdū, ꝙ illa determinata distātia partiū i corpe organico, fundat super quātitate dimensiua: ipsa aūt nā subz hꝫ credit etiā quātitatē dimensiuā. Et ꝙ cōuersio subz panis, directe terminat ad subam corpis chri, ꝫm cuiꝰ modū ꝓpter z directe est in hoc sacro corpꝰ chri, talis distantia partiū est quidē terminus corpe chri vero: sed nō ꝫm hāc distantiā cōparat ad hoc sacrm, sed ꝫm modū sue subē: sicut dictū est.

¶ Ad tertiū dicēdū, ꝙ rō illa, procedit de nā corpis quā hz ꝫm quantitatē dimēsiuā. Dcitur est autem, ꝙ corpus chri cōparat ad hoc sacramentū, non rōne quantitatis dimensiue: sed ratione sue subē: sicut dictum est.

¶ Vtrum tota quantitas dimensiua corporis Christi sit in hoc sacramento. Arti. 4.

Ad quartū

Sic procedit. Videt ꝙ nō tota ēptitas dimēsiua corpis chri sit i hoc sacro. Dictū est enim, ꝙ totū corpus chri sit cōtinet sub qualibet parte hostie cōsecrate. Sed nulla ēptitas dimēsiua tota cōtinetur in aliquo toto, z in qualibet pte ei⁹. Ergo est impoſle ꝙ tota quātitas dimēsiua corpis chri cōtineat in hoc sacramento. ¶ Ꝫ. Impoſle est duas quātitates dimensiuas esse simul, etiam si vna sit separata z alia in corpe nāli: vt ꝓz per ꝓbm i. 3. meta. Sed in hoc sacro remanet quātitas dimēsiua ꝓpter mutationē: vt sensu apparet. Nō ergo est ibi ēptitas dimensiua corpis chri. ¶ Ꝫ. Si due quātitates dimensiue inequales, iuxta se ponantur, maior extenditur vltra minorē. Sed quātitas dimensiua corpis chri, est multo maior ꝙ quantitas dimensiua hostie cōsecrate ꝫm omnē dimēsionē. Si ergo i hoc sacro sit quantitas dimensiua corpis chri cū quātitate dimensiua hostie: quantitas dimensiua corpis chri extendet vltra quantitatez hostie. Que tamen nō est sine suba corpis chri. Ergo suba corpis Chri erit in hoc sacro etiā ꝓter spēs panis. ¶ Quod est inconueniens: cū suba corpis chri nō sit in hoc sacramento: nisi per consecrationem panis: vt dictum est. Impoſle ergo videt, ꝙ tota quantitas dimensiua corpis chri sit in hoc sacro.

Sz ꝛtra.

Quātitas dimensiua corporis alicui⁹, nō sepat ꝫm eā a ſba ei⁹. Sz in hoc sacro ē tota ſba corporis chri: vt supra habitū ē. Ergo tota quātitas dimensiua corpis chri est in hoc sacro.

Rñdeo

Dcm, ꝙ (sicut supra dictū ē) duplr aliquid chri est in hoc sacro. Vno mō ex vi sacri: alio mō ex reali cōcomitantia. Ex vi quidē sacri quātitas dimensiua corporis chri non ē in hoc sacro. Ex vi enim sacri est in hoc sacro illud in qđ directe conuersio terminat. Conuersio autē que fit i hoc sacro, directe terminat ad ſbam corpis chri: nō aūt ad dimensiones eius. Quod ꝓz ex hoc, ꝙ quantitas dimēsiua panis remanet facta consecratione, sola ſba panis transeunte. ¶ Ꝫ tamen ſba corpis chri, realr nō denudat ꝛa sua ēptitate dimēsiua: z ab alijs accīt⁹, ide ē ꝙ ex vi realis

Quantitas de rōne sua intrinseca est diuisibilis: ꝫ nullomō pōt sibi cōpetere rōne cuiuscūq; alteri⁹ indiuisibilr se hꝫ: ꝫ non pōt cōparari ad locū mō ſbe. Et ꝓfirmat: q; ata rōnalis hz sit i loco mediante hūano corpore ipius: ipsa tn est indiuisibiliter in loco: ē em tota in toto loco z tota in ꝙlibet pte eius z hoc ideo: q; anime rōnali repugnat diuisibilitas. Ergo ꝓpositū nō obstante ꝙ ēptitas chri sit in sacramentaliter: quia quātitati repugnat indiuisibilitas. ¶ Pro facilioꝛi intellectu cōsideret q; obscuritate nōnum impoſle reputetur qđ credim⁹) scito rōnē ēptitatez corpis chri indiuisibilr se hꝫ ad ēptitatē hostie: z iter ēptitatē corpis chri z hostie nō ē esse pōne q; vnū iter. r. ꝓtia ꝓportionalitatis: ita q; corpꝰ Chri ꝛtū nō hostia ꝓtēt in seipso qđ ē diuisibile z hꝫ pōnē in ꝓtib⁹ (pōnē aūt dico illā q; ponit ꝛtia ēptitatis: quū distinguit ēptitas i ēptitatē hanbentē pōnē in ꝓtib⁹ z ēptitatē carentē illa) vt cōtinet ꝛto sub hostia: caret ꝓtione seu situ vno ex r. gñe bus: dicit em hmōi pō ordinē partiū in loco. Quo ordine corpꝰ Chri ꝛtū vt ē sub hostia: qr nō ē in ea localr: ordo em ꝓtiū loci/ sine eē localr: nō ē intelligibilis. Et quia hmōi sit⁹ sine pō nō ē de rōne ēptitat⁹ dimēsiue: ꝫ sola pō ē de rōne ēptitat⁹ ē de dimēsionū rōne: ideo ēptitas te opz ꝓspicere: q; dicit⁹ ꝙ ēptitas ꝙ ēptitatē hꝫ ad hostiā: nō opponit ideo: q; indiuisibilitati ꝙ ēptitatē negōne pōnis ꝓtiū ꝓnti. ¶ Nec ꝓpa fallaris: putās medicere: q; modꝰ ēndi idiuisibilr sit pura negatio pōnis ꝓtiū ꝙnis: ꝫ em nec sonis dicim⁹ ꝙ hmōi negō nē annerat⁹ positiue ꝓtie rpi corpis chri ad hostiā: ꝓtinet em ēptitas chri corpus ēptū ꝫ hostia absq; situ seu pōne ꝓtiū ꝓtō. ¶ Ꝫ em nego indiuisibilitatē ꝙ ēptitatē ꝙ ēptitas ꝙ ēptitatē ꝙ ēptitas ꝙ ēptitatē ꝙ ēptitas

Universidad de Deusto
Biblioteca

cõuersione panis in ſ̃am corpis x̃pi: de hitudie x̃pi ad h̃ sacr̃m: vt supꝝ fecim⁹. ¶ Nec ppea pures explicatũ cẽ modũ q̃ x̃ps est i h̃ sacro: nã explanatio hmõi est p cõia valde. ſ. per relationẽ seu habitudinẽ. ne sciatur aũt res aliq̃ nisi p ꝓpria cognoscat. ¶ Circa ꝑcõnẽ illã corpus x̃pi ad morũ hostie mo p accidẽs: duplr occurrit obio. Pria ex durã. opinãte opp m in li. 4. sen. di. 10. q. 2. Scõa ex sco. eadẽ di. q. 6. opinãte nõ ꝺ motũ sed cõtra

motorẽ. ¶ Arguit ꝺ durũ. corꝑ chr̃i nullo modo mouer̃i ad motũ hostie: nec p se nec p accidẽs: q̃ corpus chr̃i z hostia nõ sunt vnũ fm subm: nec sẽper vt cõtinẽs z cõtentũ: nec hñt colligationẽ vel cõtactũ. Et q̃ corꝑ x̃pi exñs in celo localr: fit de nouo existẽs in hoc sacro absq; motu locali: tam per se q̃ p accẽs: ergo a fortiori existens in hoc sacro non mouet ad motũ hostie. ¶ Scot⁹ autẽ putãs corꝑ chr̃i ad motũ hostie moueri quidẽ p accidẽs: sed non nisi immediate a deo: probat hoc vltimũ hac ratiõe. Quãliqua cõiungunt p̃cise p actũ volũtatis cõtingenter se hñtis ad illã cõiunctionẽ: nõ vnũ illorum fm se sit mobile oino impoꝛtionatum z reliquuꝝ proportionatũ illõ mouens nõ eadẽ motiõe potest mouere vtrũq; cõiunctoꝝ. Probatur ista rõne z exemplo. Rõ est: q̃ li mouet vnũ q̃ est sibi ꝓportionatũ: non ppea mouet p accẽs reliquum: q̃ reliquũ non est p̃ns illi motosicut actus potentie aut ecõuerso: nec fm plr ex aliq̃ alia necẽsitate nãli: sicut graue est p̃ns naui vel curꝛui cui inniti: et pp h̃ simul morꝰ cũ illo. Sed est p̃ns sola voluntate: q̃ pot nõ vel le cõiũctionẽ illã fãte tẽ motiõe alterꝝ. Exemplũ est. Si angelus volũtarie faceret se esse p̃ntẽ lapidi: si moueo lapidẽ z non angelũ: qui non est per se mobilis a virtute mea: nec per accidẽs in ꝓpsito: q̃ nec forma nec pars est lapidis mobilis p se a me: vnde angelus in termino motus lapidis p propriã fuã actionẽ esset ibi vbi est lapis: z nõ p actũ meum. Et tũc subsumit minor. Sed corꝑ chr̃i est p̃ns sp̃ei sacrali tin per actus volũtatis aie: ergo ꝛc. ¶ Ad cuidẽtiã horũ: vr mihi q̃ cũ dura. nulla sit q̃ꝺ fm se sed forte in solis verbis. Si enim p̃spiciat̃ er vna parte distinctio facta in litera de duplici esse corporis chr̃i: vel in se vel in sacro: z dictũ esse q̃ corꝑ x̃pi in se nõ mouet neq; p se neq; p accidẽs: q̃ fm esse in sacro mouet nõ p se sed p accẽs: z si cũ his simꝝ perspecta fuerit vis rõnũ durã. manifestũ erit/ q̃ nulla est diuersitas in sentẽtia: q̃m ad hoc tendũt argumẽta/ q̃ corꝑ x̃pi fm se nõ mouet per accẽs ad motũ hostie: q̃ꝺ author⁹ fatet. ¶ Uerũ si q̃s cõtendat his argumẽtis chr̃isti corꝑ fm nullũ cẽ moueri per accẽs ad motũ hostie facile inueniet rñsionẽ: ꝺꝺo ad p̃mũ: q̃ inter corꝑ chr̃i z hostiã est coligatio fm esse sacrale: q̃ta q̃ se h̃nt vt veraciter cõtentũ z cõtinẽs: vt patet extra de sum. trĩ. z fi. cath. ca. firmiter. ¶ Ad ꝟz negaẽ sequela: q̃ ad rem aũtis nec est opus motu: nec cõcomitaẽ motus: sed ad motuꝝ sacri cõcomitatur motꝰ rei que est sacr̃m/ fm esse sacrale: per accidẽs tamen. ¶ Ad sco. autẽ directe loquentẽ de chr̃i corꝑe vt est in sacro: ꝺr q̃ rõ aut implicat cõtradictoria aut subsumit falsum. ¶ Ad cuius intellectũ aduerte duo assumi a sco. ſ. cõiunctionẽ inter aliqua duo z rẽnem conjunctionis: scilicet actũ voluntatis contingenter se habentez,

Et oportet alterũ duꝝ lum nexum ponere: se hñtem: aut aliquẽ tatis, non potest dici actu voluntatis voli tet. Et similiter exen

Aũt q̃ ocul esſe noster impedi in hoc sacro etiste les ipsum circũuel tus nõ põt ab aliquo bet videat, put sunt. S põt videre corꝑ chr̃i pio.

¶ ℣. Corpa gliosa sanctoꝝ corꝑ claritatis chr̃i: vt ꝺr phu. chr̃i videt seip̃m, put est in h̃ sacro rẽ rõne q̃libet alius oculus gl̃ificat videre. ¶ ℣. Sancti in resurrectione erũ eſles angelis: vt ꝺr luc. 20. Sz angeli vidẽt corꝑ chr̃i, put est in h̃ sacro: q̃ et demones inueniũt hmõi sacro reuerẽtiã exhibere, et ipsuꝝ timere. Ergo pari rõne oculus gl̃ificatus põt chr̃m videre prout est in hoc sacro.

Sed ꝺra. Nihil ídem exñs, põt simul ab eodẽ videri i diuersis spẽbus. Sed oculus gl̃ificat̃ semper videt chr̃istũ prout est in sua spẽ: sz illud Isa. 33. regem in decore suo videbũt. Ergo videtur q̃ non videat chr̃istum prout est sub specie huius sacramenti.

Rñdeo Dicendũ, q̃ duplex est oculꝰ ſ. corporalis, ꝓprie dictus: et intellectualis. q̃ per sil̃itudinẽ ꝺr. ſ. A nullo aũt oculo corꝑali corꝑ chr̃i põt videri, put est in hoc sacro. Primo qꝺꝺ. q̃ corꝑ visibile q̃ua accẽtia immutat mediũ. Accẽtia autẽ corꝑis chr̃i sunt in hoc sacro mediante subꝺta. ſ. q̃ accẽtia corꝑis chr̃i nõ hñt immediatã hitudinẽ, neq; ad h̃ sacr̃m, neq; ad corꝑa que ipm circũstãt. Et ideo nõ pñt immutare medium, vt sic ab aliq̃ corꝑali oculo videri possit. ſ. Secõ. q̃ sic. ſ. dcm est, corꝑ chr̃i est i h̃ sacro p modũ s̃be. Suba aũt inquãtũ hmõi, nõ est visibilis oculo corꝑali: neq; subiacet aliqui sensui, ſz nec ẽt nec imaginatiõi: ſz soli intellectui. cui⁹ obm est q̃ꝺ est: vt ꝺr. in. 3. de aĩa. Et ideo ꝓpue loquendo, corꝑ chr̃i ſz modũ essendi quẽ hz in h̃ sacro, neq; sensu neq; imaginatione perceptibile est: ſz solo intellectui, qui ꝺr oculus spũalis. ſ. per cipiẽt aũt diuersimode a diuersis intellectibus. Quia enim

lius tamen potest responderi/ dicẽdo maiorem posse forte habere locum quando vtrunq; cõiunctoꝝ est per se mobile: puta q̃ ambo sunt corꝑora: sed quoniã duoꝝ cõiunctoꝝ alterũ tm est mobile fm se/ alterum vero nõ nisi per accidẽs mobile est: maior nulli habet locũ: qm non potest de eis dici q̃ vnũ est mobile impoꝛtionatũ z alterũ mobile proportionatũ. Sic autem inuenitur in ꝓposito: quoniã hostia est mobilis secundũ se: esse autem sacramentale: seu chr̃i corꝑis sacramentale in hostia/ non est mobile per se: sed solũ per accẽs: vt in litera hac dicit author⁹: z cõiter omnes fatent: dũ dicũt esse q̃ꝺ ad esse relatiũ: respectus eiũ nõ nisi p accidẽs possunt moueri localiter.

¶ Et hinc apparet q̃ꝺ ꝺm est ad crẽplũ de angelo: q̃m duꝝ moueo lapidem: moueo per accẽs p̃ntã intẽ lapidẽ z angelũ z similiter dũ moueo hostiam consecratam: i moueo p̃sentiã inter hostiã z corpus chr̃isti ita q̃ translata hostia de altari in plateam: trãsfertur etiam p̃sentia: quia corꝑ chr̃isti de p̃sente in altari sit p̃ns in platea: ablato hoc q̃ corpus chr̃isti in se moueatur. Et similiter angelus fieret p̃ns in domo ad quã trãslatus est lapis: nõ q̃ ipse angelus sit motus a se

tiam eius in lapide.

vel a me: sed quia trãsferendo lapidem: transfuli p̃sentiã

¶ Super articulum septimum.

Nocte ar. multa occurrũt notãda z dubitãda. In ꝓmis cir cã rõnes ꝓclonis ꝓme: ſz corꝑ chr̃i fm cẽ qꝺ hz i sacro/ nõ ẽ visibile

ugnet mkas rõ- ifferunt ip̃obat/ te visibil⁹ vt ter- ãtũ cã est visiõis re rõnes alias q̃ /vt nõ fluctues/

: sacro, est pe- ꝺino. fm se vi tõ vl̃ageli vel ꝺini itelis. vi- onẽ ꝺine essen- is nõ põt con apnãlia. Sed nãlia sufficit ad es nõ pñt videre p ro nisi q̃ fidẽ: cui non ed ad eã euidẽtia signo r: prout dicitur iac. 2. q̃ de t z contremiscunt.

pmũ Ergo ꝺm, q̃ oculꝰ nr corꝑ p spẽs sacrales k a visiõe corꝑis x̃pi sb eis existentis, nõ solũ p modũ tegumẽti, sic ipedimur vide re id q̃ est velatũ, q̃cũq; corꝑali velamine: hz q̃ corꝑ x̃pi nõ hz habitudinẽ ad mediuꝝ q̃ circũstat h̃ sacr̃m, mẽdiãtib⁹, ꝓpriis accidẽtib⁹, sed mediantib⁹ spẽbus sacralib⁹.

Sic ꝑcedit. Videt qꝺ q̃n in hoc sacro miraculose apparet caro vl̃ puer nõ sit ibi vere corpus x̃pi. ¶ ℣. Ubi ẽ videt elꝰ modũ essendi i sacro. Et hinc q̃ iste modꝰ essendi ẽ excellentio ris cognoscibilitatis i se: hz q̃ ẽ cognoscibile alteriꝰ ordinis. ſ. supnãlis: ꝛ pp hoc est extra totũ ordinem rerũ pñtium cognitiõi⁹ naturalibus. P Et hinc pz rñsio ad ſ̃m: q̃ falsum est totũ ens creatũ esse obm proportionatum tali intellectui. Et intuitiue quidẽ: q̃ qꝺ. ſ. supnaturalia sunt de ordine nõ pñtiũ cognitiõi naturali. Abstractiue vero q̃ incarnatiõis mysteriũ latet quo ad perfectã qꝺitatiuã cognitionẽ/ eis itellectus creati cognitionẽ nãlem: q̃ illius nulla indita spẽs est repñtiua perfecte. Et idem vl̃ de esse corꝑis x̃pi in sacro. Supponit igitur argumẽtũ hoc falsũ. modũ essendi in sacro/ pñtem q̃ncũq; esse naturali cognitiõi intellect⁹ abstracti. P Ad tertiũ ꝺr/ negãdo eadẽ vel sili rõne posse cognosci pñtiã corꝑis x̃pi. Et ad subiũctã, pbõnẽ iterũ ꝺr/ q̃ modꝰ accẽtal⁹ nõ quatenꝰ acciꝺtalis/ sed quatenꝰ est alteriꝰ impedit se intueri ab intellectu cui ordo ille nõ est p̃ns: qualis est intellectus ãgelic⁹ nãr. P Ad quartũ ꝺe aia x̃pi/ ꝺr/ negãdo aiam i h̃i cognitiõe naturali intueri modũ q̃ corꝑ x̃pi est in h̃ sacro: sicut cognitiõe nãli nõ intuet mysteriũ incarnatiõis. Uñ author⁹ dicit hic/ q̃ q̃ modus essendi in hoc sacro ẽ penitꝰ supnãlis/ nõ nisi a supnãli intellectu vel ipsi⁹ ꝓticipaciõe ẽ in se itelligibilis. Et hec rñsio solidior vꝛ. P Ad quãtũ iã ꝑz ex dictis/ q̃ nõ rõne excellẽtie ſz rõne absentie seu nõ pñtie exñtia in sacro latet/ z th corꝑ x̃pi ꝑz. P Ad tertũ negaẽ assumptuꝝ. ſ. actũ beatificũ vniꝰ bti videri naturali cognitiõe ab altero. Et rõ ẽ sepe dicta: nõ pp excellẽtiã cognoscibilis/ sed pp absentiã: q̃ nãlis cognitio contenta est spectatibus ad ordinem naturale: actus autem beatificus spectat ad ordinẽ supnaturalẽ. ¶ Ad obiã. Ex visionẽ hui⁹ sacri p actũ bitificũ ꝛ rñdeo distinguẽdo/ q̃ de actu bitifico possum⁹ dupliciter loq̃. Uel sic ſz ne cessaria ad bitudinẽ. z sic p̃ualet obio vez est/ q̃ actũ bitificũ nõ videri x̃pi corꝑis in sacro/ nec mysteriuꝝ incarnatiõis i mo nec aliq̃d qõ scit deus/ scia visiõis: vt ꝑz ex eo q̃ si vnũ tm intellectũ ꝺe⁹ creasset/ z ille videret deus/ esset p̃ualebilis obio/ z mihil horꝝ sciret q̃ ad sciam visiõis spectant. qt nihil horũ fuisset/ esset aut futurũ esset. Ut̃ de actu bitifico loq̃mur fm q̃ de facto diuina largitas illi ditauit sep extendit. z sic visio bta extẽdit se ad multa alia q̃ nõ sunt simpliciter necessaria cognitu ad bitudinẽ. Inter q̃ opinamur esse mysteriũ incarnatiõis z eucharistie/ ea rõne qt iuxt difficillima iter ola creata credẽda: ac p hoc a meritꝝ fidelitꝝ valde desideratꝝ t videant: bitudo abit satiatiua est fidelitꝝ vt fidelitꝝ desideriõ⁹ tã arduorũ. P Et sco. quidẽ in ꝓto sensu loq̃tur/ z nõ in sco: q̃m rõ sua in ꝓto tãtũ sensu militat: q̃ pluries rep̃etit nec ẽ tãẽ ad bitudinem. Uñ nõ oꝛaliter rñdere. ¶ Ad obiecta ꝺemũ ꝺe supnaturalitate/ rñdeꝰ ꝺco/ q̃ nãle z supnaturale sunt ꝺrie q̃ncũq; sibi ꝑz remediũ ad agẽs/ q̃ꝛ ꝺo sunt ꝺrie entis. Et ppea falsum est/ q̃ꝺ q̃ncũq; ens positꝝ sciri est ẽ nãle. ꝺe aliquo eñ ẽ verꝝ z ꝺe aliquo nõ: vt supra ꝺixim⁹. P Et ad cõfirmationẽ ꝺe ꝺra ꝑfectꝝ z pfectionꝝ, ꝺr q̃ est impñes q̃m nõ ẽ q̃ ꝺe pfectiõe vel ipfectiõe ſz ꝺe nãlitate vel supnaturalitate. P Ad vltimã cõfirmationẽ/ ꝺr q̃ angeli nõ sunt in ꝺrie spẽs oium spẽrũ: sed earũ tm q̃ ad nãlem ordinẽ vniuerli spectãt. Et ppea fidei/ spem z charitatem nõ q̃ naturalẽ cognotionẽ in ꝓprio genere nouerunt/ nisi habentes illas in seipsis / vtpote ad eos spectantes.

¶ In rẽsponsione ad fm/ intellige ꝺr̃am inter oculũ corꝑalem chr̃isti z corꝑalem oculum aliorum sanctoꝝ: nõ respectu visibili p se/ q̃m in corꝑe ar. iam ꝺictũ erat modũ essendi x̃pi corꝑis in hoc sacro esse inuisibilem sologz intellectu ituibilẽ/ sed respectu visibili p̃ accẽs. Ita q̃ x̃ps ꝺicit corꝑali. oclo videre seip̃m sub hoc sacro/ q̃t sic seip̃sum videt/ vt statim

intellectus videat sui essendi modũ i sacro: sicut post resurrectio nez ꝺicemur videre ꝺeũ corꝑalibus oculis, vt in. q. 12. ꝑtime par. autho⁹ declarauit. ¶ Super arti. 8.

Nar. 8. aduerte circa veras apparẽtias ex miraculo i hoc sacro/

Universidad de Deusto
Biblioteca

quod distinguendus videtur quod de magnitudine specie appetentis. Nam si res) apparens fuerit tam magnarum dimensionum vt sint incōpossibile ibe conuerse (puta si consecrato modico vino in fundo calicis / vt fieri consueuit / apparent z permaneat totus calix magn⁹ plenus spē sanguinis) tunc non videtur remaniere verus christi sanguis ſb illius speciebus: quoniam nō manent dimēliones vini conuersi. Et in h̄ casu species sanguinis ēēt christi sanguinem verum contineri sub sacramento / et non contineri sub specie. Si vero dimensiones non sint tā in veritate extense quā afficerent conversam ſbam ſi subesset / sentiendum est vt litera tradit: quoniam tādiu manet veritas sacramēti / quādiu manet panis aut vinū ſi subesset: cōstat autē q̄ ēdiu manent dimensiones ille sine ſbto / manet corpus aut sanguis christi. Tūc quū tam extēſiue dimēliones imutātur / imutatio nō est solius accīdalis / sed ſbalis: author autē loquitur / q̄ mutatio est solum in accīdib⁹. ℣ Et si grātur / q̄ adoratiōe veneradus esset hmōi sanguis miraculos⁹? dicendū videt idem esse iudicium de ipso et de veste Christi.

℣ Super q. 77.

In q.istā / 6 accīdibus eucharistie omissa tanta opinionū varietate: vt solidior rōnabilior q̄ via appareat: no tādū dupliciter / dupliciter eē opinionem de modo ēndi ista: ū accīdia sine ſbo. ℣ Prima opinio est / accīdia ista eē sine ſbo / per solā cōservationē a deo sine ſbto: ita q̄ cum prius hērent duo. s. esse in ſbto / et vtrūq; cōservabatur a deo: posteq; desinēte deo cōservare ly in ſbo / et cōservāte eē q̄ hēbāt / ipsa fūt sine ſbo. Et hāc opinionē secū tenet scot. in. 12. dis. 4. Altera āt opio ponit vltra cōservationē addi nouā actionem diuīnā consentētē accidēt⁹ his nouis modis ēndi. s. per modū ſbe. z hāc opinionē sequit dun⁹ tho. in hac q̄one: dicēs collatum eē dimēliones hēre ſbe ppietatē / actū / vim / atq; virtutem. ℣ Et vt plenius q̄ ꝺ: cūq; est corpus christi, vel est ibi sub specie propria, vel specie sacramenti. Sed quando tales apparitiones fiunt, manifestum est q̄ non est ibi christus sub specie propria (quia i hoc sacramēto tot⁹ christ⁹ ponit. q̄ p̄māet integer in forma q̄ ascēdit in celū: cū tū id q̄ miracl⁹e apparet hoc sacramento, q̄ntq; videatur vt q̄dā pua caro, q̄ntq; aūt vt pu⁹ puer) manifm est ēē q̄ nō ē ibi sub spē sacri, que ē species panis vel vini. Ergo videt q̄ corp⁹ christi nullo⁹ sit ibi. C̄ ℣. Corp⁹ christi incipit esse in hoc sacro per consecrationē / conuersionem: vt supra dictū est. Sz caro / sanguis miraculose apparens, nō fuit p̄secrata nec conuersa in vez corp⁹ / sanguinem x̄pi. Nō g̃ sub his spēb⁹ ē corp⁹ / vel sanguis christi.

Sed contra Est. q̄ tali apparitiōe facta, eadē reuerētia exhibetur et quod apparet, q̄ etiaz pūo exhibebat. Quod quidem non fieret, si vere nō eēt ibi x̄ps, cui reuerētia latrie exhibet⁹. Ergo ēt tali appitione facta, christ⁹ est sub hoc sacro.

Rñdeo Dīm, q̄ duplr cōtingit talis apparitio, qua quandoq; in hoc sacro miraculose videtur caro aut sanguis, aut etiam aliqs puer. Quādoq; n. hoc contingit ex pte videntium: quoz oculi immutantur tali immutatione, ac si expresse viderent exterī⁹ carnē vel sanguinē vel puerū, nulla tamen immutatione facta ex parte sacramenti. Et hoc q̄dē videtur cōtingere, quando vni videtur sub specie carnis vel pueri, aliis tamen videtur sicut z prius sub specie panis: vel quādo eidē ad horā videt, sub specie carnis vel pueri, z postmodum sub specie panis. Nec hoc tamē pertinet ad aliquam decepti⁹nē, sicut accidit in magorū p̄stigijs: quia talis spēs diuinitus formāt in oculo, ad aliquam veritatem figurā dā, ad hoc. s. quod manifestet vere corpus christi esse sub hoc sacro. sicut etiaz christus absq; deceptione appuit discipul' euntibus in emaus. Dicit enim aug. in lib. de questionibus euang. quod cum ficto nostra refertur ad aliquam significationem, nō ē mendacium, sed aliq̄ figura veritatis. Et quia p hunc modum nulla imutatio fit ex parte sacramēti, manifestuz est quod nō desinit x̄ps esse sub hoc sacrmento tali appitione facta.

C Quādoq; vero cōtingit talis apparitio non per solam imutationē videntū, sed specie que videtur, realiter exterius exīte. Et hoc q̄dez videt esse, quando sub tali spē ab omnibus vī, z nō ad horā, sed plonguz tps ita permanet. ℣ Et in hoc casu quidam dicūt quod ē p̄pria species corpous christi: nec obstat quod q̄ntq; non videt ibi totus christ⁹, sed aliqua ps carnis, vel etiā vī nō in spē tuenti, sed in effigie pueruli, quia in p̄te corpis glorioſi ē, q̄ videat ab oculo nō ḡnificato, vī secundum totū vī ēm gtē, z i effigie vel p̄a vel aliena: vt infra dicēt. ℣ Sz hoc vī esse inconueniens, pūo q̄dē, q̄ corp⁹ christi nō pōt in p̄opria spē videri nisi i vno loco, i q̄ diffinitiue continetur. Tūc cū videat i p̄pria spē z adoretur in celis, sub p̄a spē nō vī i hoc sacramento. ℣ 2°, q̄ corp⁹ gliosum q̄ appet vt vult, post apparitionem cum voluerit disparet sicut dicitur luc. vlt. q̄ dns ex oculis discipulorum euanuit. Hoc aūt q̄ sub spē carnis in hoc sacramento appet, diu pmanet, quinto legitur q̄ntq; esse ecclusuz. z multorum episcoporum ꝑsilio in pitide reseruatū, quod nephas eēt de christo sentire ℣ z ppriam speciem. ℣ Et tō dīm est, quod manentibus dimēliōib⁹ qu dā immutatio rā z colorem z guis aut etiaz non ē decepti tatis scilicet a sam appitione christi. Et sic p q̄ sunt fundam cetur, remanet

Ad ꝑm cies sacramen. seipsis, quando eis: vt dcīm ē. C in h⁹ appitiōib⁹ (licē christ: ℣ spēs miraculose. lis intuentium, vel ētin ip. dimensionibus: vt dcīm est. q̄ dimensiones panis z vini co. nient, immutatione circa eas miracu. cta quantum ad alia accīdia: vt dictum.

C De accidentibus remanentibus in hoc sacramento. Mō. 77.

Deinde dū est de accidentib⁹ remanentib⁹ i hoc sacro. Et circa hoc q̄runt. 8. Primo vtrū accīdia q̄ remanēt, sint sine ſbto. 2. vtrū q̄ntitas dimēliua sit subz aliorum accīdiū. Tertio vtrū huiusmodi accīdia possint imutare aliq̄ eidē ad horā videt, sub specie carnis vel pueri, z postmodum sub specie panis. Nec hoc tamē pertinet ad aliquam decepti⁹nē, sicut accidit in magorū p̄stigijs: quia talis spēs diuinitus formāt in oculo, ad aliquam veritatem figurā dā, ad hoc. s. quod manifestet vere corpus christi esse sub hoc sacro. sicut etiaz christus absq; deceptione appuit discipul' euntibus in emaus. Dicit enim aug. in lib. de questionibus euang. quod cum ficto nostra refertur ad aliquam significationem, nō ē mendacium, sed aliq̄ figura veritatis. Et quia p hunc modum nulla imutatio fit ex parte sacramēti, manifestuz est quod nō desinit x̄ps esse sub hoc sacrmento tali appitione facta. Quarto vtrū possint corrūpi. Quinto vtrū ex eis possit aliq̄d generari. Sexto vtrū possint nutrire. Septimo de fractione panis consecrati. Octauo vtrum vino consecrato possit aliquid permisceri.

C Utrū accidentia remaneant sine subiecto in hoc sacramento. Artī. 1.

Primū Sic procedit⁹. Q̄r q̄ accidēta nō remaneāt in hoc sacro sine ſbto. Nihil. n. inordinatū aut fallax dz esse i hoc sacro veritatis. Sed accīdia esse sine ſbto, ē ōre rum ordinē quem deus nature ididit, vī ēt ad q̄ndā fallacia ꝓtinere: cū accīdia nāliter sint signa nāe subiecti. Ergo i hoc sacro nō sūt accīdia sine ſbto. C ℣. Fieri non pōt ēt miraculose q̄d diffō rei ab ea sep̄, vt quod vni rei cōueniat diffō alteri⁹ rei (puta q̄ hō manens hō, sit animal irrationale). id hoc enim sequeretur contradictoria esse sil: hoc enim quod significat nomen rei est, diffō vt dicitur in. 4. meta. Sed ad diffōnem accīdis ꝓtinet q̄ sit in subiecto. ad diffōnē ꝑo subsistētie, quod per se subsistat nō in subiecto. Nō ergo pōt miraculose fieri q̄ in hoc sacro sint accīdia sine ſbto. C ℣. Accīs in diuidual ex subiecto. Si ergo accidentia remanent i hoc sacramento sine subiecto, non erunt individua, z vniuersalia. Quod patet eē falsum: quia sic nō essent sensibilia, sed intelligibilia tantum. C ℣. Accidentia per consecrationem huius sacramenti, non adipiscūtur aliquam compositionem. Sed ante consecrationē nō erant cōposita, neq; ex materia z forma, neq; ex quo est z q̄ō est. Ergo ēt post consecrationez non sunt composita altero horū modoū. Quod ē inconuenīs: q̄ sic essent simplicia z q̄ angeli: cum tamen hec accidentia sint sensibilia. Non ergo accidentia remanent in hoc sacro sine ſbto.

Ad primū Sic procedit⁹. Q̄r q̄ accidēta nō remaneāt in hoc sacro sine ſbto. Nihil. n. inordinatū aut fallax dz esse i hoc sacro veritatis. Sed accīdia esse sine ſbto, ē ōrerum ordinē quem deus nature ididit, vī ēt ad q̄ndā fallacia ꝓtinere: cū accīdia nāliter sint signa nāe subiecti. Ergo i hoc sacro nō sūt accīdia sine ſbto. C ℣. Fieri non pōt ēt miraculose q̄d diffō rei ab ea sep̄, vt quod vni rei cōueniat diffō alteri⁹ rei (puta q̄ hō manens hō, sit animal irrationale). id hoc enim sequeretur contradictoria esse sil: hoc enim quod significat nomen rei est, diffō vt dicitur in. 4. meta. Sed ad diffōnem accīdis ꝓtinet q̄ sit in subiecto. ad diffōnē ꝑo subsistētie, quod per se subsistat nō in subiecto. Nō ergo pōt miraculose fieri q̄ in hoc sacro sint accīdia sine ſbto. C ℣. Accīs in diuidual ex subiecto. Si ergo accidentia remanent i hoc sacramento sine subiecto, non erunt individua, z vniuersalia. Quod patet eē falsum: quia sic nō essent sensibilia, sed intelligibilia tantum. C ℣. Accidentia per consecrationem huius sacramenti, non adipiscūtur aliquam compositionem. Sed ante consecrationē nō erant cōposita, neq; ex materia z forma, neq; ex quo est z q̄ō est. Ergo ēt post consecrationez non sunt composita altero horū modoū. Quod ē inconuenīs: q̄ sic essent simplicia z q̄ angeli: cum tamen hec accidentia sint sensibilia. Non ergo accidentia remanent in hoc sacro sine ſbto.

nō acq̄rūt nouā aliquam [illegible] ſbto / nec ponit vis actiua [illegible] ēē. ℣ Obiectiones [illegible] ex duob⁹ apparentibus [illegible] ab aliq̄b⁹ agentib⁹ [illegible] impossibile aut a rōne alienū / q̄ ipsamet res q̄ est q̄ntitas fiat vice materie / z sit ac suppleat materie offīs / vel ut q̄dā ꝓportionale materie sicut ꝓportionale cordi sacit offīs cordis. Nec oz aliū entitatē q̄rere: q̄m sicut accīdia fluēntia a principijs essentialibus ibe / ex hoc ipso q̄ a principijs illis fluūt / sunt nō lo lū accīdia (puta caloz) si sunt vis z virtus ibe ita q̄ pūt, producere ibam (vt ignis a principijs patebit) q̄nis q̄dā sentiat eucharistie ꝑ sortiri a supma omnīū cā rū: vt ipsamet q̄ntitas sit vice ibe &c. malo esti vehementioris ac intimioris efficacie est pme ibe actio q̄ actio q̄ntitatis accīdēlis a principijs subsistātialibus sibi, pter hoc est ergo mod⁹ q̄ facillime absq; miraculosa multiplicatione tā miraculosi q̄ entitatis / saltuant apparētia circa accīdētia eucharistie inter agendum et patiendum. C Cuius rei gratia dicendū / q̄ q̄ntitas dimēliua ꝑ se sine subiecto nō ē ens actu. Et ideo accīs nō ponit in genere substātie. Et ideo nō ē ens actu. Et ideo nō ē ens actu. Et ideo nō ē ens actu.

C Ad quartū dō. q̄ accīdia huiusmodi manentes ibi panis z vini. nō habebant ibi aliquā essentiā nec alia accidētia, sed ibi erant eoz habebāt huiusmodi eē p ea: sicut nix ē alba p albedinē. Sz post cōsecrationē ēt ibi accīdia que remanent, hūt esse. vī sunt cōposita ex esse z q̄ō ē (sicut in prima parte de angelis dictū est) et cum hoc habent compositionem partium quantitatiuarum.

C Utrū in hoc sacro quantitas dimensiua panis vel vini, sit alioū accīdiū ſbm. Ar. 2.

Ad scōm Sic, procedit⁹. Q̄r q̄ in hoc sacramēto quātitas dimēliua panis vel vini, nō sit alioū accidēlium ſbm. Subm ēm accīntis nō est accīs: nulla ēm forma pōt esse ſbm, cum subiici pertineat ad ppietatē materie. Sz quātitas dimēliua est q̄dam accīs. Ergo quātitas dimensiua nō pōt esse ſbm alioum accidentiū. C ℣. Sicut quātitas dividuat ex ſba, ita etiā z alia accīdia. Si ergo quātitas dimēliua panis aut vini remanet individuata ſm esse puius hūi in q̄ cōseruat, patet ex hoc q̄ si fieret ab agēte 2°, esset vio. ta: quēadmodū si latas pis absq; aliq̄ fulcimēto sola agēti ſtineret. Et tō violentie est: q̄ accīs cum suo eē separā ab esse sustinetur vt panis erat sez vt quo est: ex q̄ non acq̄sunt alium ēēndi modum. Si si accīs cui nō ēssendi modū ibe / seruat fine ſbto nāli. conseruari in supnali acēsit ducibilis cuius. ibi saluat actiuū vel quo. ℣ 4°, vini q̄ ad par-

lia perfecta ꝑ propagationē opinamur q̄z dari ꝓportionalia mēbra: puta in carentib⁹ corde aliquid ꝓportionale loco cordis. credimus q̄z lumen efficax vim astri illius in quo recipitur / puta lune, tenent multi (vt ibra patebit) accīdia ꝓpria esse vires ipsius ſbārū. Et quib⁹? si adueniens in q̄ntitate esse rē ꝓpriq; z quasi ꝓportionalis nature cū materia) nō appebit impossibile aut a rōne alienū / q̄ ipsamet res q̄ est q̄ntitas fiat vice materie / z sit ac suppleat materie offīs / vel ut q̄dā ꝓportionale materie sicut ꝓportionale cordi sacit offīs cordis. Nec oz aliū entitatē q̄rere: q̄m sicut accīdia fluēntia a principijs essentialibus ibe / ex hoc ipso q̄ a principijs illis fluūt / sunt nō lo lū accīdia (puta caloz) si sunt vis z virtus ibe ita q̄ pūt, producere ibam (vt ignis a principijs patebit) q̄nis q̄dā sentiat eucharistie ꝑ sortiri a supma omnīū cā rū: vt ipsamet q̄ntitas sit vice ibe &c. malo esti vehementioris ac intimioris efficacie est pme ibe actio q̄ actio q̄ntitatis accīdēlis a principijs subsistātialibus sibi, pter hoc est ergo mod⁹ q̄ facillime absq; miraculosa multiplicatione tā miraculosi q̄ entitatis / saltuant apparētia circa accīdētia eucharistie inter agendum et patiendum. C Cuius rei gratia dicendū / q̄ q̄ntitas dimēliua ꝑ se sine subiecto nō ē ens actu. Et ideo accīs nō ponit in genere substātie. Et ideo nō ē ens actu. Et ideo nō ē ens actu. Et ideo nō ē ens actu.

4.d. 12. q.1.ar.1. q.s. Et 4.ſ. 6.62.co. 2. z ca. 64. Et 1.cor. 15. le. 3. co. 5.ii.

Sz contra Est. q̄ qualitates nō sūt diuisibiles nisi q̄ accīs rōne subiecti. Diuidunt aūt qualitates remanētes in hoc sacro ꝑ diuisionē q̄ntitatis dimēliue: sicut pz ad sensum. Ergo q̄ntitas dimensiua est subiectum accidentiū que remanent in hoc sacramento.

Rñdeo Dīm, q̄ necesse est dicere accidēntia alia q̄ remanēt i hoc sacro, esse sicut in subiecto in q̄ntitate dimēliua panis vel vini remanēte. ℣ Pūo q̄dē ꝑ hoc, q̄ ad sensum appet aliq̄d q̄ntū esse ibi colorati, z aliis accīdib⁹ affectū. nec in talibus sensus decipit. ℣ Scdo, q̄ pria dispositio materie est q̄ntitas dimēliua, vī z plato posuit primas dīas materie, magnū z parvū. Et q̄ primū subiectū est materia, ōnis est q̄ oia alia accīdia referant ad subiectū mediāte q̄ntitate dimēliua (sicut z pmū subiectū coloris ē esse superficies) rōne cuius q̄dā posuerūt dimēliones esse substātias corporū: vt dīm pūo mera. Et q̄ subtracto subiecto, remanent accīdia ſm esse q̄ pius hēbant, ōnis est q̄ oia accīdia remaneant fundata super q̄ntitatem dimensiuam. ℣ Tertio, q̄ cū subiectuz sit principiū individuationis ac

Universidad de Deusto
Biblioteca

non somtiamus res aliam absolutaz aut respectinam/sed ipsam qualitat em esse virtutem, illius sue: sicut dicimus semen esse virtutem generatis. Et propterea sicut conseruato semine semen bouis gnat bouē/z semen hominis generat hominē/ptocalubio in virtute hominis a quo suscepit/sol enim z homo gnant hominem: vt dicitur. 2. phy.)/z tamen non oportet semen illud subordinari defuncto homini/ita quod referat ad illum aut moueatur ab illo: sat est enim seruari sicut fuit ab illo/ita qualitas vini conuerti in sanguinē christi/quia erat virtus vinisi pro quia cōseruatur sicut erat productiua ei vini: conuerteret/ enim gutta aq in vinum/nō minus quaz si sba vini subesset. Nec oportet subordinari vino conuerso/nec moueri ab illo:sed dicitur agere in virtute illi⁹/quia est virtus que fluxit ab ipso. Et hec metaphysicis relōtionibus reseruem⁹. Reliqua q supra diximus/in ar. 5. z. 8. de hūtur.

¶ Super arti^m. 4^m.

IN artic. 4. vbi de corruptiōe horum accidētiū agitur/ perspicere caute authorē loqui de corp. accīnii corruptione per modum ter^m. Et h tam quaz corrūpunt quasi ad corruptionem sbti/(h est sicut corūperent ad corruptionē sbti) h quaz corrūpuntur directe seu per se/h em pspiciendo clara redderetur lra tam in corpe h in rñsione ad p^m. Vbi sepationē fore a mā/h per accēs in ter^mo corruptionis ponit: qr annectit dicta sepatio depāditioni sui eē in mā. Hinc enim fur-
4. d. 12. q. 1. ā. 2. q. 1. ā. 2. git/qr esse illud et sequestratū a mā/est corruptibile vt pus qr retinet mā/ poze/ vt terminare corruptiones posit sine separatiōe forme a materia/que non est/et similiter quia hmōi esse sic separatur a se paratum conseruat vt ppriū erat z conforme subiecto/(puta pani vel vino/ita potest terminative corrumpi h si ad corruptionē sbti sicut quies: ēte fabro nō mouet martell⁹. Sz oēs forme accīntales, agūt instrumentaliter in fore subſtialis tāq principalis agē-

Alias. Non habetur in se paratas

tis. Cū g in h facto non supra habitū est) vt q f sint ad imutationez ex spēz: qr effect⁹ n pōt eē Nō g pñt exteriozie mi

Sed ctra E hoc, quod immutatur

Rñdeo Dōm, pūs ē agere. Quigit pm pdi remaneant in suo esse q ētia remanēat in su sba panis z vini exīte coep⁹ z sāguinē xpi.

Ad primū mo. materia. Et ideo pm suū esse

¶ Ad secundum dōm, q ita actio re- ctione forme sbalis, sicut esse accīntis dependet a- ideo sicut diuina virtute dat spēb⁹ facſalib⁹ vt possint sba, ita datur eis vt possint agere sine forma sbali. virtu- quo sicut a primo agente dependet ois actio forme sbalis z acc- ēntalis. ¶ Ad tertium dōm, q imutatio que est ad formā sbalē, non fit a forma sbali immediate, h mediātibus qualitatib⁹ activis et passivis, que agunt in virtute forme sbali. Hec aūt virtus instīta lis conseruatur in spēb⁹ facſalib⁹ diuina virtute, sicut z pus erat. Et ideo possunt agere ad formā sbalez instrūm. Per quem mo- dū aliquid potest agere vltra suā speciem: nō quasi virtute pro pria, sed virtute principalis agentis.

L.3. q. 10. Et. 4. d. 12. q. 1. ā. 2. q. 3. ā. 1. q. 2. ad 3. 4. 5. 6.

¶ Utrum species sacramentales possint corrumpi. Arti. 4.

Ad quartū Sic proceditur. Ēt g spēs sacramentales corrūpi nō possint. Corruptio enim accidit p separationem forme a materia. Sz mā panis non remanet in hoc sacro: illi cut ex supradictis pz. Ergo h⁹ spēs nō pñt corrūpi. ¶ Ꝑ. Nulla for^a corrūpit nisi p accīns, corrupto subo, vnde fome per se subsistentes, incorruptibiles sunt: sicut patet in sub stātijs spūalibus. Sed spēs sacrales sunt forme sine sbo. g corrumpi non pñt. ¶ Ꝑ. Si corrūpunt, aut hoc erit nāl⁹ aut miraculose. Sed non naturaliter (qr nō est ibi assignare aliqd corruptiōis subiectū, quod maneat corruptione terminata) similiter etiam nec miraculose: qr miracula que fiunt in hoc sacro, fiunt p tute consecrationis, per quam spēs sacrales cōseruanē non est autem idem cā⁹ seruationis z corruptionis. Ergo nullo modo species sacramentales corrumpi possunt.

Sed cōtra Est, q sensu deprehenditur hostias consecratas putrefieri z corrumpi.

Rñdeo Dicendum, q corruptio est motus ex esse in nō esse. Dictum est aūt supra, q spēs sacrales remanent idem esse q⁹ pus hēbat sba panis z vini exīte, ex h⁹ fit eē horum accīntiū poterat corrūpi sba panis z vini exīte, ita etiam potest corrūpi illa substantia abesse. Potest aūt h⁹ accīntia p corrūpi z. Uno⁹ p se, alio⁹ p accīns. Per se q dē sic p alteratio- nē qlitatū, z augmentum vel diminutionem quātitatis. Nō q dē p modū augmēti vel diminutōis q inuenit in solis corpib⁹ aliatis (qlia non sunt substantia panis z vini) Sz per additionē vt divisionē. Nā sicut dz. 3. meta. per divisionem vna dimensio cor rūpit z fiunt due, p additionē aūt ecōuerso ex duab⁹ fit vna. Et p hūc modū manifeste pñt corrūpi hmōi accīntia post cōsecratiō nē: qr z ipsa quantitas dimēsiua remanēs pōt divisionē z additionē recipe, z cū sit subiectū qlitatū sensibiliū (sicut dcm est) pōt etiā esse subiectū alterationis ea⁹ puta si alteretur color aut sa por panis aut vini. Alio mō poterāt corrūpi per accidēs, per corruptionē subiecti. Et h mō pñt corrūpi etiaz post cōsecratio nē. Quis enim subiectū h⁹ remaneat, remanet tū esse q⁹ habe bāt hmōi accīntia in subiecto, q⁹ qdē est, ppium z cōforme subiecto. Et ih hmōi eē pōt corrūpi a ꝓncipio agēte, sicut corrūpebat subſtātia panis vel vini, que etiā nō corrūpebat nisi p cedente at teratione circa accidētia. Distinguendum tñ est iter vrrāq⁹ pdictaq⁹ corruptionum: qr cū corpus xpi z sanguis succedāt in h sacro subſtātie panis z vini, si fiat talis immutatio ex parte ac cidentiū, que non suffecisset ad corruptionem panis z vini, pro pter talem immutationem non desinit corpus z sanguis christi esse sub hoc sacramēto, siue fiat immutatio ex parte qualitatis:

Secundum hanc aūt viā idē est patiens z q⁹ passum est: nam patiēs est dimensio vt vicemā/z q⁹ passum est/est ipsamet dimensio iam vera materia. Ad rōnem aūt pro altera opinione dōm est/q⁹ pm istam viā minus ponitur de nouitate: nec ponit res simillima miraculo transubstantionis: qm trāsitus dimēsionis vicemateriе in veram materiā facillimus est/vt pote de vno proportionali in aliud: z vt dictū est nō e opus nouaz/ suppōsita transubstantione panis in corpus xpi. Preualet aūt nostra hec opio ex alio capite in ista allata: qz. 5. nihil ponit q⁹ ex vi primi miraculi nō fiat. z hoc potissimum erat cōsiderādū. Nec fallatis in refutatiōe aliarū opionū dum in corpe huius ar. legis multa asserta posita q pm authoris doctrinā pñt per diuinā obpotētiā fieri. opz sic dē memorē esse cōsuetudinis authoris: cōsuenit sic dēin quoz gñe loq z iudicare z asserere h⁹ ordinē illi⁹ gñis. Et ppterea quū tractet hic de sacro/ possibi le vel impoſe censet z asserit pm ordinem sacrale: vt et superius diximus, scom quē ordinē dicit q⁹ annihilatū nō potest redire: z sit q corp⁹ xpi non pōt conuerti in sbm panis z vini. Nō sis ergo solicitus / vt respondeas obiectiōib⁹ authoris q z tradicat sibi/aut q abbreuiet diuina z obpotētiam/tāq defi cientē in potētia conuersiua corpis xpi in panē: docuit em author: superius posse deū conuertere q⁹cūq⁹ ens creatum in q⁹cūq⁹ aliud creatū propter communionem in entitate creata ⁊c.

¶ Circa dicta sup est adhuc dubium z sco. tractatū circa rarefactionem spērum sacrali⁹: an. s. noua illa quātitas seu quātitatis pticula que p rarefactionem fit/sit nāliter a nāli agēte. Appet em h impoſe. tum ex pte actionis: qr nulla actio nālis agentis est sine sbo: hmōi aūt actio quā fit nona quātitas/est sine sbo. Tū ex parte rei acte: qr nullum agens naturale produci⁹ formam sine sbo oino: quantitas autem illa oino caret sbo. Tū ex pte ordinis: qr tota raritas est per se terminus illius alterātiōis/hūs pro proprio sbo tam quātitate/ sicut pars parte: ergo tota raritas ꝓsupponit totam quantitatem: ergo illa quantitas est p⁹ naturalē materiā q⁹ ista raritas fit

Alias. Fit sine mā panis magis ⁊ de nouo creata ⁊c.

Alias. Non habetur ly separatas

4. d. 12. q. 1. ā. 2. q. 1. ā. 2.

Jar. 8. ad. 2. et. 4. d. 12. q. 1. ā. 2. q. 1. ad. 2. et. 4. d. 6. q. 5. ā. 1. q. 1. ad. 5. et. 4. d. 12. q. 1. ā. 2. q. 1. ad. 4.

L.3. q. 10. Et. 4. d. 12. q. 1. ā. 2. q. 3. ā. 1. q. 2. ad 3. 4. 5. 6.

Universidad de Deusto
Biblioteca

inducta: non est ergo quantitas illa ab agente naturali. Tuz ex parte agentis naturalis: quia agens naturale/naturaliter requirit patiens vt concaulam materiam: lem receptiuam formę sen actus qui fit: nō est ergo absq; miraculo nono quod agens naturale agat sine materia/aut cuz vice materia.

4.dī.12. q.2.ā.2. q.5.Et 4.ḡ ca. 66. Et 1,co. 15. lec.4.ſi.

¶ Et concludit Scotꝰ/ opoꝛtere dicere/ vel quod quantitas ista non ſit ab agẽte creato/vel qꝫ agens creatum poſſit agere ſine paſſo in quod agat: quoniam hoc ſecundum videtur deſtruere fundamenta phie naturalis/i pmo declinat. Vbi autem authoꝛis veſtigia ſectanti vtrū qz facile euitandum apparet: tenendo qꝫ huiuſmodi extenſio quantitatis ſic ab agẽte naturali ſit quę adinduxi fieret ſi cõuerſa ſubſtãtia in beꝛ. ¶ Vbi ſcito ex phia priꝰ q; nõ omne qꝫ ḡnãm eſt z ḡnãm nõ eſt. Iz ſuũ ppriũ fieri: tñ tam eniz ſunt ertion ſunt abſq; eo qꝫ generentur z coꝛrum pars: q; ſi cõſequunt ḡnationẽ z coꝛruptionẽ aliorum z de eoꝛum nihil eſt nona ḡnitatis po q; q; rarefactionẽ ſit. Cũ eni vinum rarefit / rarefaciens ḡſtat raritatẽ: z nulla alia actiõe iterueniẽte raritas ita fert ſecũ extẽſionẽ quãtitatis/ z nõ ſe ibi due actiones/ q; uz vna producat raritatẽ z altera extẽdat quatitatẽ: et ppea quãtitas noua eſt ablq; h q; fiat ſm veram phiam. Et ſili nõ ſpes vini in euchariſtia/ſi a ſole vel igne rarefiãt/ extendẽt quãtitas ꝛſequtiue a rarefaciente.

¶ Ad ȝam aũt obiõnẽ in oppoſitam patere pt riſio/qõ nulla eſt opus actione ſine ſbto: qm̃ ſola rarefactio ſufficit/ rarefactio aũt eſt ſbtiue in quãtẽ/in q; eſt raritas. ꝑ Ad 2ām ꝺo er eadẽ radice rñdet/ qꝫ lz forꝫ q; fit ab agẽte nãli/ fiat in ſbto: q; ſũ ꝛſequit ex actione agẽtis nãlis/ eundẽ ꝑt modũ ẽndi hꝛ quẽ hz ſbz in qõ tale agens agit. Et ppea ſi quãtitas q; rarefactiõe extendit ẽ ſbto: nona ẽt ptícula, erit i ſbto. Et ſili ſi quantitas q; rarefactione extenditur nõ eſt in ſbto ſed ſtyriꝫ ſm̃, partitas tamẽ dimẽſiua ſupplet vicemãe, vt dictũ eſt. ¶ Ad ſecundum dõm, q; ille ſpẽs ſacramentales ſũt q̃dẽ accidẽtia, hñt tñ actuz z vim ſubſtantie: vt dictũ eſt. ¶ Ad tertium dicendum, q; quãtitas dimẽſiua panis z vini retinet nãz, ppriã, z accipit miraculoſe vtz z proprietatem ſubſtantie. Et tõ põt trãſire i vtrumq; i. in ſubſtantiam z dimenſionem.

¶ Vtrũ ſpẽs ſacrales poſſint nutrire. Ar. 6.

WDſertũ Sic procedit. Videt q; ſpecies ſacrales ſi poſſint nutrire. Dicit enim amb. in li. de ſacrãs, Non iſte panis ẽ q; vadit in coꝛpus, ſz panis vite eterne, q; aienſe ſubſtãtiã fulcit. Sed oẽ qõ nutrit, vadit in coꝛpꝰ. Ergo panis iſte nõ nutrit. ꝑ Et eadẽ rõ eſt de vino. ¶ Ꝓ. Sicut ꝺr. 2. de gẽone, ex eiſdem nutrimur ex qbꝰ ſumus. Spẽs aũt ſacrales ſunt accñtia. ex qbus homo nõ ȝſtat: nõ eſt accidens eſt pars ſubſtantie. Ergo vꝝ quod ſpecies ſacramentales nutrire non poſſint. ¶ Ꝓ. Phꝰ. 2. de anima dicit, quod alimẽtũ nutrit ꝓout eſt ſubſtantia q̃dã auget aũt ꝓ ut eſt aliquid quantũ. Sed ſpecies ſacrales nõ ſunt ſubſtãtia. Ergo nõ poſſunt nutrire.

Sed ꝓtra Eſt. q; ap. 1. co. 11. loq̃ns de ħ ſacrõ dicit, alius q; dẽ eſurit, alius ãt ebꝰ eſt. Ubi dicit glo. qꝺ notat illos q; poſt celebrationẽ ſacri miſterij z ꝓcreationẽ panis z vini, ſuas oblationes vendicabãt. z alijs nõ cõicãtes, ſoli ſumebãt. ita vt inde ẽt inebriarenk. Qꝺ quidẽ nõ poſſet ptigere ſi ſacrales ſpẽs nõ nutrirent. Ergo ſpecies ſacramentales nutriũt.

Rñdeo Dicendum, q; hec qõ diffigultatem non ħz precedenti queſtione ſoluta. ꝛ ħ em/ (vt ꝺi. 2. de aĩa) cibus nutrit, q; cõuertit in ſubſtãtiam nutriti. Dictum eſt aũt, q; ſpẽs ſacrales pñt ꝙuerti i ſubſtantiam alterius quã que ex eis gñat. Per eã dem aũt rõnẽ pñt ꝙuerti in coꝛpꝰ humanũ. per quã pñt ꝙuerti i cineres vel in vermes. Et ideo manifeſtum ẽ q; nutriũt. ꝑ Qꝺ autẽ quidam dñt, q; nõ vere nutriũt, qñ in coꝛpꝰ humanũ ꝙuertunk. ſed reficiũt z fortãt qꝺã ſenſuũ imutatiõe (ſic hõ ꝓfortat ex odore cibi, z inebriat ex odore vini) ad ſenſuz pz eſſe falſum. Talis. n. refectio nõ diu ſufficit hoi, cuiꝰ coꝛpꝰ pp ꝓtinuã depditionẽ reſtauratione indiget: z tñ hõ diu ſuſtentari poſſet. ſi hoſtias z vinũ ꝛſecratũ ſumeret i magna ꝺr titate. ꝑ Silr ẽt nõ põt ſtare quod q̃dam dicũt, q; ſpecies ſacrales nutriũt pp formaz ſubſtãtialẽ panis z vini que remanet, tũ q; non remanet, vt ſupra habitũ eſt, tũ q; nõ eſt actus forme nutrire: ſz magis mãe: que accipit formã nutritil, recedẽte forma nutrimẽti. Vñ dicit m. 2. de aĩa, q; nutrimẽtũ in ꝓn̄ eſt diſſimile, in ſine autem ſimile.

Ad ꝓmũ Ergo dõm, q; facta conſecratione duplr põt dici panis i hoc ſacrõ. Uno modo ipſe ſpẽs panis que retinẽt nomẽ ꝓtis ſubſtãtie: vt grego. dicit i homi. paſcali. Alio modo põt dici panis ipſum coꝛpus chꝛi: qꝺ eſt panis myſticus de celo deſcẽdẽs. ꝑ Amb. ergo cũ dicit, quod iſte panis nõ trãſit i coꝛpꝰ, accipit, panem 2ºº: q; l. coꝛpꝰ chꝛi nõ cõuertit in coꝛpus hois, ſz reficit mẽtẽ eiꝰ, nõ ãt loq̃tur de pane ꝓºº dõ. ¶ Ad ſecundum dõz, q; ſpẽs ſacrales erſi non ſint ea ex qbꝰ coꝛpus hois ȝſtat. tñ in ea ꝙuertunk: ſicut dcm̃ eſt. ¶ Ad 3ūm dõz, q; ſpẽs ſacrales q̃ntus nõ ſint ſubſtãtia, hñt tamen ẋtutẽ ſubſtantiei ſicut dcm̃ ẽ, q; fractio fit p diuiſionẽ quãti. Sed nulla quantũ ibi diuiditur, niſi ſpẽs ſacrales: q; neq; coꝛpꝰ chꝛi, q; eſt incoꝛruptibile, neq; ſubſtãtia panis, que nõ manet, neq; ſubſtãtia vini. ✠ Ergo ſpecies ſacramentales franguñ.

Rñdeo Dicendũ, q; apud antiquos circa ħ multiplex fuit opio. Quidam. n. dixerũt, q; nõ erat in ħ ſacrõ fractio ſecundum rei veritatẽ, ſz ſolũ ſz aſpectu inuentiuz. Sed ħ nõ põt ſtare: q; in ħ ſacrõ veritatis ſenſus non decipit circa ea quoꝝ iudiciũ ad ipm ꝓtinet inter q; eſt fractio, per quã ex vno fiũt mlta: q̃ dẽ fũt ſenſibilia cõmunia. vt pz ſi li. de aĩa. ꝑ Alĩ alij dixerũt, q; erat qdẽ ibi vera fractio ſine ſubiecto exſtite. ✠ Sz hoc ẽt ſenſui ꝺcm̃. appz. n. in hoc ſacrõ aliq̃d ẽntũ hꝰ vnũ exñs, poſtea in mlta ptitũ: qõ qdẽ opz eẽ ſubiectũ fractionis. ꝑ Nõ põt põt dici. q; ipm coꝛpꝰ chꝛi verũ frãgat. ꝓ qdẽ. q; eſt icoꝛruptibile z ipaſſibile. Sc̃o q; eſt totũ ſub qlibet pte (vt ſupra habitũ ẽ) qõ qdẽ ẽ ȝ rõnẽ ei qõ frãgit. Vñ relinquit, quod fractio ſit ſicut ſ ſubiecto in quãtitate dimenſiua panis, ſicẽ z alia accñtia. Et ſicut ſpecies ſacramentales ſũt ſacrz coꝛpis chꝛi veri, ita fractio huiuſmodi ſpẽz ẽ facrz dñice paſſionis, q̃ fuit in coꝛpoꝛe chꝛiſti vero.

Ad ꝓmũ Ergo dicendum, q; ſicut in ſpeciebus ſacramentalibꝰ remanet raꝛ z denſiuz (vt ſupra dcm̃ eſt) ita etiaz remanet ibi poꝛoſitas, z ꝓnꝰ frangibilitas. ¶ Ad ſecundum dõm, q; dentitatem ſequitur ꝺuritia. Et tõ ex quo in ſpẽbus ſacramentalibus remanet denſitas, cõſequẽs eſt qꝺ remaneat ibi ꝺuritia, z ꝓ cõſequens ſonabilitas. ¶ Ad tertium dõm, q; illud qõ manducatur in ꝓpa ſpecie, ipmmet frãgit z maſticatur in ſua ſpecie. Coꝛpꝰ aũt chꝛi in manducatur in ſua ſpẽ, ſz ipẽ ſacrali. Unde z ſuper illud Jo. 6. caro nõ ꝓdeſt q̃cq̃. Dicit aug. hoc eſt intelligẽdũ ſm illos q; carnaliꝝ intelligebant: carnez q̃ppe ſic itellexerũt, q; in cadauere diſlaniatur aut in macello venditur. Et ideo ipm coꝛpꝰ chꝛi nõ frãgit niſi ſecundum ſpeciem ſacrale. Et hoc mõ itelligẽda eſt confeſſio berengarij: vt fractio z attritio dentium, referatur ad ſpeciem ſacramentalem, ſub qua vere eſt coꝛpus chꝛiſti.

õ tamẽ vna ſm modũ eſſendi: quia es eius erit ſine ſbto, alia erit in ſbto. aliq̃ coꝛpꝰ ꝙſtituãt ex duobus me- . erit vnũ coꝛpus ſm rõnẽ quãtitatis ñ vnũ ſm ſpẽm nãe. ¶ Ad 3ūm dõm. q; ut inno. 3. dicit in decẽ ꝑcta. ſi poſt cõſe- rationẽ calicis aliud vinũ mittaꝝ in calicẽ, illud quidem nõ trãſit in ſanguinẽ, neq; ſan guini cõmiſcetur: ſed accñtibus prioꝝ vini cõmixtũ, coꝛpi qõ ſub eis later. vndiq; circũfunditur. nõ madidãs circũfuſum. ꝑ Nõ quidem intelligẽdũ eſt. qñ nõ fit tãta ꝓmixtio li quoꝝ extranei, q; ſanguis xpi deſinat eſſe ſub toto: tũc em̃ ꝺr vndiq; circũfundi, nõ q; tangat ſanguinem xpi ſm eius ꝓpꝛias dimẽſiões. ſed ſm dimẽſiões ſacrales. ſub qui bus cõtinet. Nec eſt ſile de aqua bñdicta: q; illa benedictio nullã imutationẽ facit circa ſbam aq̃ ſicut facit conſecratio vini. ¶ Ad quartũ dõm. q; quidã poſuerũt q; quãtuncũ qz parua fiat extranei liquoꝝ ꝓmixtio. ſba ſanguinis xpi deſinit eſſe ſub toto: z hoc rõne inducta. Que tñ nõ cogit: q; magnum et paruũ diuerſificant quãtitatẽ dimẽſiuã. nõ quãtũ ad eius eſſentiã. ſed quãtũ ad determinationem meſure. Silr etiã liquoꝛ appoſitus adeo põt eſſe paruus, q; ſua paruitate impeditur ne diffundatur q; totũ, z nõ ſolis dimenſionibus, que licet ſint ſine ſbto, tamẽ obſtãt alteri liquoꝛi. ſicut z ſba ſi ibi adeſſet ſm ea que premiſſa ſunt.

¶ De forma huius ſacramẽti. Qo. 78.

Einde Conſideranꝺũ ẽ de forma huiꝰ ſacrt. ¶ Et circã hoc q̃runt. 6. Primo q; ſit forma huius ſacramẽti. Secũꝺo, vtrũ ſit cõue niẽs forma cõſecratiõis panis. Tertio, vtrum ſit conueniens forma cõſecratiõis ſanguinis. Quarto, de virtute vtriuſq; forme. Quinto, de veritate locutionis. Sexto, de cõparatione vnius forme ad aliam.

¶ Vtrũ hec ſit forma huiꝰ ſacrt. hoc eſt coꝛpus meu. z hic eſt calix ſanguis mei. Ar. 1.

Ad ꝓmũ Sic procedit. Ar. q; hec nõ ſit forma huius ſacrt. h eſt coꝛpus meu. z hic eſt calix ſanguinis mei. Illa enim verba videntur ꝓtinere ad formã huius ſacrt. q; bus xpꝰ coꝛpus ſuũ z ſanguẽ cõſecrauit. Sed xpꝰ ante hñdixit panẽ accepiuz, z poſtea dixit, accipite z comedite, hoc eſt coꝛpꝰ meũ (vt habeꝝ matth. 26.) z ſili fecit de calice. Ergo ꝓdicta verba nõ ſunt forma huius ſacrt. ¶ Ꝓ. Euſebius emiſſenus dicit, q; inuiſibilis ſacerdos viſibiles creaturas i ſuuz coꝛpus cõuertit, dicẽs, accipite z comedite, hoc eſt coꝛpus meũ. Ergo totum hoc vꝝ pn̄ eſt coꝛpus meũ. Et eadem rõ eſt de verbis pertinentibus ad ſanguinem. ¶ Ꝓ. In forma baptiſmi exprimitur perſona miniſtri z actus eius, cum dicitur, ego te baptizo. Sed in premiſſis verbis nulla fit mẽtio de perſona miniſtri, nec de actu eiꝰ. Ergo nõ eſt conueniens forma ſacramenti.

¶ Preterea. Forma ſacramenti ſufficit ad perfectionem ſacramenti: vnde ſacramentũ baptiſmi quandoq; perfici põt ſolis verbis forme ꝓlatis, omnibus alijs pretermiſſis. Si ergo predicta verba ſunt forma huius ſacramẽti, videꝝ quod aliquãꝺo poſſit hoc

¶ Super q. 78. tres primos arti.

Circa primos articulos q̃ſtionis 78. tractanũ occurrit dubiũ de verbis. nec̃ius ad cõſecrationẽ ſanguinis. Et omiſſis articulis hinc z inde plana incedendo via ſcieꝺũ ẽ grecos z latinos nõ cõuenire in ſuis cõſecratiõis ſanguinis. Nã vt ꝺura, refert z nos certificati ḡz ſanuis / ſtuor dictiones hꝫ ſoinus nãz ꝺbus caret eccl̃ia greca. ſ. aliũ. eternũ. myſteriuz fidei. ¶ Et quũ in eccl̃ia greca tot illuſtres ſcti z ꝺoctores floruerint. ꝺubitãꝺũ nullo pacto ẽ de ſufficiẽtia vlꝰ fo mes. hic ẽ ſanguis me noui teſti / q; vobis z ꝓ vobis z ꝓ multis effꝰꝺetur in remiſſionẽ peccatoꝝ. hinc enim ſufficienter, probat non oia ꝺbus ꝓtinuri. in forma cõſecrationis ſanguis eſſe de neceſſitate ſacrt. ꝑ Et ſi diligẽti ꝙſideratꝰ fuerimus / clarũ q; fiet q̃ illa ꝺba / q; pro vobis z pro multis ꝛc. nõ ſunt de neceſſitate ſacrt. Qꝺ ex eo pro bat / q; paulus apoſt. prime ad cor. xi. exꝑſſe ꝺicit ꝛſm ꝺiuiſſe ħ eſt coꝛpus meum qꝺ pro vobis tradetur: z ecclia greca vtitur hac forma in cõſecratione coꝛpis / hoc eſt coꝛpus meũ qꝺ pro vobis frãgit in remiſſionẽ peccatoꝝ. nõ ꝛanana aũt eccl̃ia in cõſecratiõe coꝛpis ꝺicit am aꝺiunctionẽ ꝺictaz a ꝛpo omittit. Et ſi fcõ appet manifeſte. qꝺ hmõi additio. fcõ a ꝛpo z qua vtunk greci / nõ eſt de neceſſitate ſacrt ac per hoc eadẽ rõne in cõſecratione ſanguinis illã aꝺiunctio / q; pro vobis ꝛc. nõ eſt de neceſſitate ſacramẽti: eaꝺẽm eſt rõ in vtraq; forma q; ad vim cõſecratiõis. Cuius nõ ſit eaꝺẽrõ q; ad cõuenientia explicãꝺe ẋtutis: q; cõuenientius explicatur virtus paſſionis xpi in cõſecratione ſanguis ꝙ coꝛporis: vt in litera tertij articuli authoꝛ ꝺeclarat.

¶ Quum autem ex vſu eccl̃ie grece in cõſecratione ſanguis habeamus / qõ non omnia que nos ꝺicimus ſunt neceſſaria ad conſecratio-

4.ꝺ.8. q.2.ā.2. 2.3.

Universidad de Deusto
Biblioteca

nē ꝛ er vsu ecclesie latine in ꝓfectiōe corpis hēamus/q̄ non oia
chr̄s dixit sūt necia ad ꝓfectionē:opz ad aliq̄s solidū fūm rec
sup q̄b fūdari possit certitudo discretiua ꝟbox ad ꝓfectionē necio
necis ad illaz. Et quū hoc sit cōis illa maxia/sacfalia ꝟba signt q̄b e
er vi sacri/que vt pz discurrēdo pola sacra/verissima ac solidissima co
probāt:nō ab hac regla nō declinādo ad dexterā aut ad sinistrā ꝟnien
nō esse necessaria ad
consecrationem san-
guinis nisi quatuoꝛ
verba hec/hic est san
guis meus. ℙ Et licet
scotus cuz multis a
lijs dubiret mihi ta
mē nulla apparet du
bitandi ratio proba
bilis/sed indubie sen
tiendum est vt dixi
mus. Preter predicta
fulta quoq; est senten
tia hec/ authoritate
beati ambrosii in lib. de
sacra./quū hēs de cō
secratione di. 2. c. pa
nis)ꝛ magistri sen. in
8. d. 4. vbi etiam ad
ducit beatū ambrosiū. Verba autem litere
tertij articuli in quibus
author videtur sona
re oppositum/verifi
cantur distinguendo
quod verba aliqua es
se de substantia fōme
contingit dupliciter primo quod sine
illis non sit forma
alioꝛ q̄ sine illis nō
est forꝫ pfecta. ꝛi 2o
sensu verificant verba ille nō sunt in pō.
Usi ꝛ in rōnione ad
2um eiusdē ar. quū ar
gitū eēt q̄ non sint
maioꝛ efficacie verba q̄ pferunt in ꝓfectione panis q̄b ea
q̄ pferunt in ꝓfectione vini ꝛc. rīsio ad
perfectionem ꝟnienē
tie recurrit/ ūre po
tiꝰ fiat additio in ꝓfectiōe sanguis:non
negando eē efficaciā in ꝟbis vtriusq;
forꝫ signitib⁹ q̄b efficitur. Nō q̄q in ifra allata. f. determes p̄dicati ptinēt ad integri
tatē loquutionis: ꝛ intelligi pōt/pō q̄ sine
hm̄ determinatio-
nib⁹ non sit integra locutio integritate eēntiali pīacētis enūtiatiōis/ꝛ sic i ꝓpolito
solū illud pronomen meus est de integrita
te enūtiatiōis quum
dicit/hic est sanguis
meus. Alioꝛ q̄b ipse
determes nō hīt integrū sensuz sine placē
te enūtiatiōe/ꝛ sic ꝓfi
gurā rō in ꝓpoꝛ q̄
ad omnia adiuncta:
q̄n ꝛ stat q̄ dō nouī
ꝛ eterni testi mysterium fidei qui pro vo
bis ꝛc. integra nō sit
loquutio sine p̄cedē
ti enūtiatione/hic ē
sanguis meꝰ. Et hui⁹
integritatis signa fūt
q̄ in ifra afferunt duo.
p̄m q̄ sacerdos eode
ritu ꝛ mō oia hec p
fert/fm q̄ luc. 22. in
reponunt verba se
quētia ꝟbis p̄mis.

sacramētū perficiūt his solis verbis/prīis/ꝛ
oībus alijs pretermissis que in missa dīr.
Sed tū vr esse falsum:q̄ vbi verba alia pter
mutterētur/p̄dicta ꝟba acciperenē ex pīona
sacerdotis/pferētis in cuius corpus ꝛ sanguinem panis ꝛ vinum non conuertuntur.
Non ergo predicta verba sunt forma huⁱ⁹
sacramenti.

Sed ꝯtra Est/q̄ amb. dicit in lib.
de sacris. Consecratio
fit verbis ꝛ sermonibus dñi iesu:nā p reliq̄
omnia que dīr/laus deo referf./ofone pertinet pro populo/pro regibus/p ceteris. Ubi
autem sacramentum conficitur/iam non sūt
sermonibus sacerdos vtitur/sed vtitur
sermonibus christi. Ergo sermo christi hoc
conficit sacramentum.

Rñdeo Dicendum/q̄ hoc sacrm̄ ab
alijs sacramentis differt in
duobus/p̄ q̄dē quātuz ad hoc/q̄ hoc sacrm̄
perficitur in cōsecratione māe:alia ꝟo sacramenta pficiunf in vsu māe ꝓsecrate. f. 2o
quia m alijs sacris consecratio māe cōsistit
solū in q̄dam b̄ndictiōe/ex qua mā ꝓsecrata
accipit instrumentaliter quādā spiritualem
virtutem/que p ministrū q̄ est instrm̄ aiātū/
potest ad instra inaiata pcedere. Sz in hoc
sacramento ꝓsecratio māe ꝓsistit in q̄dā miraculosa conuersione sūe/que a solo deo pfici potest. Usi minister in hoc sacro pficiēdo
nō hz aliū actū nisi ꝓlatione verboꝝ. ℂ Et
quia forma dz esse ꝟnienes rei/iō forma huius sacri differt a formis alioꝝ sacroꝝ in
duobus. Prīo q̄dē/q̄ forme alioꝝ sacroꝝ
important vsum māe/puta baptizationē vel
consignationem:hz forma huⁱ⁹ sacri importat solam ꝓsecrationē māe/q̄n transsubstātiatiōe cōsistit:puta cū dr. hoc est corꝰ meum/vel hic est calix sanguis mei. f. 2o. q̄ forme alioꝝ sacroꝝ pferunf ex pīona ministri.
Sine p modū exercentis actū sicut cum dr.
ego te baptizo/vel ego te confirmo. Sine p
modum imperantis: sicut in sacramento oꝛ
dinis dicitur/accipe potestatem ꝛc. Sine p
modum deprecantis/sicut cum in sacrame
to extre mē vnctionis dicitur per istam vnctionem ꝛ nostram intercessionem ꝛc. Sed
forma huius sacramēti proferf q̄si ex pīona
ipsius christi loquētis: vt detur intelligi. q̄b
minister in pfectione huⁱ⁹ sacri nihil agit: nisi quod profert verba christi.

Ad ꝑmū Ergo dicendum/q̄ circa
hoc est multiplex opinio.
Quidam enim dixerunt/q̄ chr̄s qui habeat potestatez excellentie in sacris/absq; oi
forma verboum hoc sacramentuz perfecit
ꝛ postea verba protulit/sub q̄bus alij postmodum consecrarent. Qd̄ videnf/sonare ꝟba
in no. 3. dicentis. Sane dici potest/q̄ ipse
virtute diuina confecit/ꝛ postea formam ex
piessit sub qua posteri benedicerent. Sz cōtra hoc expresse sunt verba euāgelij: i q̄bus
dicit/q̄ chr̄s b̄ndixit/que quidem b̄ndictio
alīq̄bus verbis facta est. Usi p̄dicta verba
inno. sunt opinatiue magis dicta q̄ determinatiue. f. Quidam aūt dixerunt/q̄ b̄ndictio illa facta est/q̄buscūq; alijs verbis nobis
ignotis. Sed nec hoc stare potest: q̄ b̄ndictio consecrationis nunc pficitur per imita

quia forma dz esse ꝟnienes rei. iō forma huius sacri differt a formis alioꝝ sacroꝝ in
duobus. Prīo q̄dē/q̄ forme alioꝝ sacroꝝ important vsum māe/puta baptizationē vel
consignationem:hz forma huⁱ⁹ sacri importat solam ꝓsecrationē māe/q̄n transsubstātiatiōe cōsistit:puta cū dr. hoc est corꝰ meum/vel hic est calix sanguis mei. f. 2o. q̄ forme alioꝝ sacroꝝ pferunf ex pīona ministri.
Sine p modū exercentis actū sicut cum dr.
ego te baptizo/vel ego te confirmo. Sine p
modum imperantis: sicut in sacramento oꝛ
dinis dicitur/accipe potestatem ꝛc. Sine p
modum deprecantis/sicut cum in sacrame
to extre mē vnctionis dicitur per istam vnctionem ꝛ nostram intercessionem ꝛc. Sed
forma huius sacramēti proferf q̄si ex pīona
ipsius christi loquētis: vt detur intelligi. q̄b
minister in pfectione huⁱ⁹ sacri nihil agit: nisi quod profert verba christi.

Ad ꝑmū Ergo dicendum/q̄ circa
hoc est multiplex opinio.
Quidam enim dixerunt/q̄ chr̄s qui habeat potestatez excellentie in sacris/absq; oi
forma verboum hoc sacramentuz perfecit
ꝛ postea verba protulit/sub q̄bus alij postmodum consecrarent. Qd̄ videnf/sonare ꝟba
in no. 3. dicentis. Sane dici potest/q̄ ipse
virtute diuina confecit/ꝛ postea formam ex
piessit sub qua posteri benedicerent. Sz cōtra hoc expresse sunt verba euāgelij: i q̄bus
dicit/q̄ chr̄s b̄ndixit/que quidem b̄ndictio
alīq̄bus verbis facta est. Usi p̄dicta verba
inno. sunt opinatiue magis dicta q̄ determinatiue. f. Quidam aūt dixerunt/q̄ b̄ndictio illa facta est/q̄buscūq; alijs verbis nobis
ignotis. Sed nec hoc stare potest: q̄ b̄ndictio consecrationis nunc pficitur per imita

[illegible] est/q̄ amb. dicit in lib.
de sacris. Consecratio
fit verbis ꝛ sermonibus dñi iesu:nā p reliq̄
omnia que dīr/laus deo referf./ofone pertinet pro populo/pro regibus/p ceteris. Ubi
autem sacramentum conficitur/iam non sūt
sermonibus sacerdos vtitur/sed vtitur
sermonibus christi. Ergo sermo christi hoc
conficit sacramentum.

Rñdeo Dicendum/q̄ hoc sacrm̄ ab
alijs sacramentis differt in
duobus/p̄ q̄dē quātuz ad hoc/q̄ hoc sacrm̄
perficitur in cōsecratione māe:alia ꝟo sacramenta pficiunf in vsu māe ꝓsecrate. f. 2o
quia m alijs sacris consecratio māe cōsistit
solū in q̄dam b̄ndictiōe/ex qua mā ꝓsecrata
accipit instrumentaliter quādā spiritualem
virtutem/que p ministrū q̄ est instrm̄ aiātū/
potest ad instra inaiata pcedere. Sz in hoc
sacramento ꝓsecratio māe ꝓsistit in q̄dā miraculosa conuersione sūe/que a solo deo pfici potest. Usi minister in hoc sacro pficiēdo
nō hz aliū actū nisi ꝓlatione verboꝝ. ℂ Et
quia forma dz esse ꝟnienes rei. iō forma huius sacri differt a formis alioꝝ sacroꝝ in
duobus. Prīo q̄dē/q̄ forme alioꝝ sacroꝝ important vsum māe/puta baptizationē vel
consignationem:hz forma huⁱ⁹ sacri importat solam ꝓsecrationē māe/q̄n transsubstātiatiōe cōsistit:puta cū dr. hoc est corꝰ meum/vel hic est calix sanguis mei. f. 2o. q̄ forme alioꝝ sacroꝝ pferunf ex pīona ministri.
Sine p modū exercentis actū sicut cum dr.
ego te baptizo/vel ego te confirmo. Sine p
modum imperantis: sicut in sacramento oꝛ
dinis dicitur/accipe potestatem ꝛc. Sine p
modum deprecantis/sicut cum in sacrame
to extre mē vnctionis dicitur per istam vnctionem ꝛ nostram intercessionem ꝛc. Sed
forma huius sacramēti proferf q̄si ex pīona
ipsius christi loquētis: vt detur intelligi. q̄b
minister in pfectione huⁱ⁹ sacri nihil agit: nisi quod profert verba christi.

Ad ꝑmū Ergo dicendum/q̄ circa
hoc est multiplex opinio.
Quidam enim dixerunt/q̄ chr̄s qui habeat potestatez excellentie in sacris/absq; oi
forma verboum hoc sacramentuz perfecit
ꝛ postea verba protulit/sub q̄bus alij postmodum consecrarent. Qd̄ videnf/sonare ꝟba
in no. 3. dicentis. Sane dici potest/q̄ ipse
virtute diuina confecit/ꝛ postea formam ex
piessit sub qua posteri benedicerent. Sz cōtra hoc expresse sunt verba euāgelij: i q̄bus
dicit/q̄ chr̄s b̄ndixit/que quidem b̄ndictio
alīq̄bus verbis facta est. Usi p̄dicta verba
inno. sunt opinatiue magis dicta q̄ determinatiue. f. Quidam aūt dixerunt/q̄ b̄ndictio illa facta est/q̄buscūq; alijs verbis nobis
ignotis. Sed nec hoc stare potest: q̄ b̄ndictio consecrationis nunc pficitur per imita

[illegible] p vobis ꝛ p multis effundet in remissionē pctoꝝ.
panis cōuertit in corpꝰ xp̄i ex vi ꝓfectiōis/ita ꝛ vinū
. sanguē xp̄i. sicut ex p̄dictis pz. Sz in forma ꝓfectionis pa
nis in recto corpꝰ xp̄i/nec aliq̄d aliud addit. Incōuenien
ter ergo in hac forma ponit sanguis xp̄i in obliquo/ꝛ addit ca
lix recto cū dr. hic est calix sanguinis mei. ℂ ℟. Nō sunt ma
terialia/efficacie verba que pferuntur in cōsecratione panis q̄m es
pferūtur in cōsecratione vini: cum veraz sint ꝟba christi.
ed statim dicto. hoc est corpus meū. est pfecta cōsecratio pa
nis. Ergo statim cū dictū est. hic est calix sanguinis mei. est pfec
cta ꝓsecratio sanguinis/ꝛ ita ea q̄ sequunf non videntur esse de
substa forme: pīertim cum pertineant ad ꝓpietates huius sacri.
ℂ ℟. Testm̄ nouū ptinere vr ad internā inspirationē. vt pz ex
hoc q̄ aplūs ad heb. 8. introducit verba q̄ habētur ihēre. 31. con
summabo super domū israel. testm̄ nouū. dando leges meas in
mentib⁹ eoꝝ. Sacrm̄ aūt exterius visibiliꝫ agit. Incōuenien
ter ergo in forma sacri dr nouū testamēt. ℂ ℟. Nouus dr aliq̄d
ex eo q̄ est ꝓpe principiū sui esse. Eternū aūt nō hz principium
sui esse. Ergo incōuenienter dr. nouī ꝛ eterni: q̄ videt ꝟdictionē
implicare. ℂ ℟. Occasiones erroꝝ sunt hoibus subtrahēde:
fm illud Isa. 57. auferte offendicula de via populi mei. Sed q̄
dam errauerunt esse limites myꝰtice solum esse corpus ꝛ sangui
nem christi in hoc sacramento. Ergo in hac forma incōuenie
ter ponitur myꝰterium fidei. ℂ ℟. Supra dictum est. quod sicut
baptismus est sacramentum fidei. ita eucharistia est sacramē
tū charitatis. Ergo in hac forma magis dz poni charitas q̄m fi
des. ℂ ℟. Totū h̄ sacrm̄ z quātū ad corpus ꝛ quātū ad sanguinem. est memoriale ꝟtūtis passionis: fm illud ꝑme cor. xj. quotiēscūq; māducabitis panez hūc. ꝛ calicē bibetis. mortē dñi annunciabitis. Nō ergo magis debuit in forma cōsecrationis sanguinis fieri mentio de passione xp̄i ꝛ eius fructu. q̄m in forma cōsecrationis corpis: pīertim cū luc. 22. dīs dixerit. hoc est corpus meū q̄d p vobis tradet. ℂ ℟. Psalio xp̄i (vt supra habitu ꝛ est)
ad sufficientiā profuit oībus. quātū ꝟo ad efficientiā profuit multis. Debuit ergo dici. q̄ effundet. p oib⁹ aut pro multis. sine hoc
q̄ adderet. p vobis. ℂ ℟. Verba q̄b hoc sacrm̄ cōficit. efficacia hīt ex institōne xp̄i. Sz nullus euāgelista recitat xp̄m hec ea
verba dixisse. Ergo hec nō est ꝟnienes forma ꝓsecrationis vini.

Sed ꝯ Est/q̄ ecclesia ab apostolis instructa. vtitur hac
forma in consecratione vini.

Rñdeo Dom̄/q̄ circa hāc formā ē duplex opinio. Quidam. n. dixerūt/q̄ de substa fōme huⁱ⁹ est hoc sci
lū q̄b dr. hic est calix sanguinis mei. nō aūt ea q̄ sequunf. Sz h̄
videtur inconueniens: q̄ ea que sequunf. sunt q̄dā determinationes p̄dicati. i. sanguinis xp̄i. vnde ptinent ad integritatem
eiusdem locutionis. Et pp hoc sicut alij melius dicūt. oia se
quentia sunt de substa fōme vsq; ad hoc q̄b postea sequitur. hoc
quotiēscūq; fecerit is: q̄b pertinet ad vsum huius sacri. vñ non
est de substa fōme. Et inde est q̄b sacerdos eodez ritu ꝛ modo. f. tenēdo calicem in manibus. oia hec verba profert. Luc. 22. interponuntur verba sequentia verbis premissis. cū dicitur. hic calix nouū testamentum est in meo sanguine. Dom̄ est ergo. q̄ oia predicta verba sunt de substa fōme. Sed per prima verba cū dicitur. hic est calix sanguinis mei. significatur ipsa cōuersio vini in sanguinē. eo modo quo dictū est in forma cōsecrationis panis. Per verba autem sequētia designatur virtus sanguinis effusi in passiōe. que operatur in hoc sacro. f. Que q̄dez ad tria ordinatur. Primo quidem ꝛ principaliter ad adipiscendā ꝛ eternam hereditatem: fm illud heb. 10. habemus fiduciam in introitu sc̄oꝝ p sanguinē eius. Et ad hoc designā. q̄ dr. nouī ꝛ eterni testi. Secdo ad iustificā gfe. que est p fidē. fm illud ro. 3. q̄ē proposuit deus propitiatorē per fidē in sanguine eius: vt sit ipse iustus iustificās eū qui ex fide est iesu christi. Et quātum ad hoc
sub dīt. mysteriū fidei. Tertio aūt ad remouēdum impedimēta
vtriusq; p dictoꝝ. f. pcta: fm illud heb. 9. sanguis xp̄i emūdabit
cōscientias nras ab op̄ibus mortuis. i. a peccatis. Et quātū ad
hoc sub dīt. qui pro vobis ꝛ pro multis effundetur in remissionem peccatoꝝ.

Als ℣ nō habetur ly eiusdē.

Ad ꝑmū Ergo dom̄/q̄ cū dr. hic est calix sanguinis
mei: est locutio figuratiua. Et pōt duplr intelligi. Uno mō fm metonymiā qua ponitur cōtinens p̄ cōtento:
vt sit sensus. hic est sanguis meus cōtētus in calice. de q̄ fit mentio. q̄ sanguis christi in hoc sacro cōsecratur inquātū ē potus fidelū. q̄b nō importat in rōne sanguinis. iō oportuit hoc
designari per vas huic vsui accōmodatū. f. Allo mō pōt intelli-

[illegible] penientes forma cōsecrationis vini. hic est calix sanguis mei. nouī ꝛ eterni testamēti. my-

Utrum hec sit conuenies forma consecrationis vini. hic est calix sanguis mei ꝛc. Artī. 3.

A tertiū Sic. p̄ceditur. Uf q̄ hec nō sit con

Universidad de Deusto Biblioteca

¶ Super arti. 4. Arti. 4. Remitte3. q. ¶ Quinq; de ve
ritate ꝟbox sacraliū notāda sunt
s. an est/qđ est/cuiꝰ ē
factiua/qñ est/z talis
est. Virtutē hr̄e ꝟba
2secratiōis iz sub opi
nione ponat: si ꝓpe
rerimꝰ ex doctrinā i
gnali 2cilio tradita z
sub euge. 4. determi
nata hec qō vr. Nam
iter alia legit ibi/sa-
cerdos in ꝑsona xp̄i
loquēs/h̄ dicit sacrz:
nā ipsoꝝ ꝟbox ꝟtute
subā panis i corꝰ
xp̄i. 2 suba vini in san
guinē q̄uertunt. Ubi
clare videt ꝟtutē ꝟ-
box assertam a sacro
cilio. Ut autē supi⁹
diximus de ꝟtute sa
cror/sic ꝟsir nec dici
mus de ꝟtute ꝟbox/q̄ nō est qualī
tas alīq̄ supaddita/
vt res q̄da distincta
realr ab ipsa oone s
gnificāte/z est ipsa
oō signūs vt ifiz dei
ad 2secrationez. Ita
q̄ oō ipsa/puta h̄ ee
corꝰ meū/ꝑm se q̄dē
nō est aliud q̄ enun-
tiatio signūs h̄ ee cor-
pus meū: z vr assum
pta a xp̄o i insīrm ad
2secrationē istaz/est
nō solū enūtiatio si-
gnificās z instālr ef
fectiēs/qō est h̄ ee ꝟ-
tutē. imo est esse ꝟtutē.
¶ Et q̄ esse ꝟtutē/est
quoddā aduēritium
oōni absolute/nō ꝟ
oōnē h̄ē ꝟtutē/q̄ ꝟ-
tutē ee in ꝟbis/q̄ ꝟ
tus ꝟbox/z filia. Et
q̄ virtus aduētitia/
q̄litatis rōnem ac no
mē induit/nō q̄litas
ꝟ: quū tū ꝑm rēnihil
aliud sit q̄ oōnē esse
insīrm dei: q̄ nihil a
liud est q̄ debyti oō
ne insīrali ad talē ef
fectū. Sicut enīz ois
creatura est in poten
tia obūali ad h̄ qđ de
ea siat 2cōdm dr̄s vult
ita est ic in poā obe
dientiali ad h̄ vt sit in
stīz dei ad 2cōdm sa
cēdūm dr̄s ita vti vo
luerit. Et sicut deū in
sacro baptismi p xpi
baptismū dedūle ꝟ-
tutē aḡs inchoat. de
dicim⁹/nulla tñ sic q̄li-
tas supaddita ꝓpter
ea est aḡs/z postmo-
dū cōplete dar̄ ꝟtus
aḡ in actuali baptis-
mo/q̄ hoc ꝑ xp̄s ba
ptizans vtit illa aḡ-
ita in oppōito verba
illa pōt⁹ q̄ alia ab
ipso xp̄o istificata sūt
inchoative/cōplete
sūt vim sortīūt. quū
xp̄s p sacerdotes illa
ꝑferat ad cōfectionez
huiꝰ sacrī/talis enim
ꝟtus ꝟbox est q̄stitu
tiuus instīralis effica
ci ꝑm metaphorā. put per cal
rie intelligit passio xp̄i, q̄ ad sili-
cis inebriat (ꝑm illō treñ. 3. repleui
ritudinibus, inebriauit me absinthio
ipse dñs passionem suam calicem no
Mat. 26. dicēs. transeat a me calix ist⁹
sit sensus, hic est calix passiōis mee, di
fit mētio in sanguine seorsum a corpore
crato: q̄ separatio sanguinis a corpore
per passionē. ¶ Ad scōm dōm. qđ q; (vt d
ctū est) sanguis seorsum cōsecratus, expri
se passionē xp̄i repr̄sentat. ideo potꝰ in cō
secratione sanguinis fit mentio de effectu
passionis q̄z in cōsecratione corporis qđ est
passiōis subm. Vō etiā designat in hoc qđ
dñs dicit. qđ ꝓ vobis tradet: quasi diceret,
qđ ꝓ vobis passioni subiiciet. ¶ Ad tertiū
dōm. q; testm est dispō hereditatis. Hereditatē aūt celestē dispposuit deus hoibꝰ dādaz
p virtutē sanguinis Jesu xp̄i: q; vt vr heb. 9.
vbi est testm. mors necesse est intercedat te
statoris. ¶ Sanguis aūt xp̄i dupl̄r est hoi-
bus exhibitus. primo quidē in figura: qđ p
tinet ad vetus testm. Et iō apl's ibidē cōclu
dit, vñ nec primū testm sine sanguine dedi
catū est. Vō ꝑ ex hoc, qđ sicut dr̄s Exo. 24.
lecto omni mādato legis a moyse, oēm po
pulū asperſit dicēs, hic est sanguis testamē
ti qđ mādauit ad vos deus. Scdo aūt est
exhibit⁹ in rei veritate: qđ ꝑtinet ad nouū
testm. Et hoc est qđ apls ibidē ꝑmittit di
cens. ideo noui testamēti mediator est xp̄s,
vt mone intercedēte, repromissionem acci-
piāt q̄ vocati sunt eterne hereditatis. Vō er
go, hic sanguis noui testamēti, q; tā non in
figura sed in veritate exhibetur, vñ subdit,
qui ꝓ vobis effundet. Interna aūt insp̄ira-
tio ex huius sanguinis ꝟtute ꝓcedit: ꝑm qđ
passione xp̄i iustificamur. ¶ Ad quartum
dōm. q; hoc testm est noui rōne exhibitio-
nis. Vō aūt eternū tā rōne eterne dei ꝓor-
dinationis, q̄ etiā ratione eterne hereditatis, q̄ per hoc testm disponit. Ipsa ēt ꝑsona
xp̄i, cuius sanguine testm disponit, est etera.
¶ Ad quintū dōm. qđ myſte tū hic po
nitur. nō quidē ad excludēdā rei veritatē: z
ad ostendēdā occultationē: q; ꝛ ipse sanguis
Christi occulto mō est in hoc sacro, et ipsa
passio Christi occulte fuit figurata inveteri
testamēto. ¶ Ad sextum dōm. qđ vr myste
riū fidei, quasi fidei oōm: quia qđ sanguis
Christi ꝑm veritatē sit in hoc sacro, sola fi-
de tenet ipsa etiā Christi passio per fidē iu-
stificat. Baptismus aūt vr sacrm fidei, q; est
quedam fidei ꝓtestatio. Hoc aūt est sacrm
charitatis, quasi figuratiū et effectiuum.
¶ Ad septimū dōm. qđ (sicut dictū est) san-
guis seorsum cōsecratus a corpore, expri-
mit⁹ repr̄sentat passionē xp̄i. Et ideo potꝰ
in 2secratione sanguinis fit mētio de passio
ne xp̄i z fructu ipsi⁹, q̄z in 2secratione corpo
ris. ¶ Ad octauū dōm. q; sanguis passiōis
xp̄i. nō solū hr̄ efficaciā i iudeis electis, qb⁹
exhibitus est sanguis ve. te. sed etiā in gen-
tilib⁹, nec solū in sacerdotib⁹, qui hoc consti
tuit sacrm, vel alijs q̄ sumūt, sed etiā in ti-
lis ꝓ quib⁹ offertur. Et ideo signāter dicit,
ꝓ vobis in deis, z ꝓ o multis. i. gētilib⁹: vel
ꝓ vobis māducantibus: z ꝓ multis ꝓ qui-
bus offertur. ¶ Ad nonū dōm. q; euangeli
ste nō intēdebant tradere formas sacrorum
quas in primitiua ecclesia oportebat esse oc
cultas: vt dicit diony. in fine eccl. hierar. sed
intenderūt hystoriā de Christo texere. ¶ Et
tū hec oia fere verba ex diuersis scripture

ma. iii. 4

sio panis in cōꝰ xp̄i. sed
virtus increata. Ergo nulla
horū verboꝝ cōficit hoc sacra
mi raculosa nō fiūt aliqua
sed sola ꝟtute diuina: vt in primo
bitū est. Sed cōuersio panis ⁊ vini
et sanguinē xp̄i. est opus nō minus mi
losum. q̄ creatio rerū. vel etiā formatio co
pois xp̄i in vtero virginali. Que qđē mi
ꝟtute creata fieri potuerūt. Ergo neq; ho
sacrm cōsecratur aliqua virtute creata di
ctoꝝ verboꝝ. ¶ Ꝑdicta verba nō sunt
simplicia, sed ex multis cōpōsita, nec simul
sed successiue ꝓferūtur. Cōuersio aūt ꝓdicta
cta (vt supra dictū est) fit in instanti. vñ oꝑz
qđ fiat per simplicem virtutem. Non ergo
fit per virtutem horum verborum.

Sed ↄ Est. q; amb. dicit in li. de fa-
cris. Si tāta est vis in sermo
ne dñi Iesu, vt inciperet esse qđ nō erat, q̄to
magis o patorius est, vt sint q̄ erant et in a-
liud cōmutentur. Et sic qđ erat panis ante
2secrationē iam corpus xp̄i est post 2secra
tionem: q; sermo Christi creaturam mutat.

Rñdeo Dōm. qđ qđā dixerunt nul-
lam ꝟtutē creatā esse nec in
ꝑdictis, ꝛ his ad trāsfr̄ substātiōne faciēdā,
nec etiā in aliis sacroꝝ formis, vel etiam in
ipsis sacris ad inducēdos sacroꝝ effectus.
Qđ (sicut supra habitū est) ꝛ dictis scōrum
repugnat. ꝛ derogat dignitati sacroꝝ. no. le.
Vñ cū hoc sacrm sit pr̄e ceteris dignius (si
cut supra dictū est) oñs est qđ in verbis so-
malibus huiꝰ sacri fit qđā virtus creata
ad cōuersionē huius sacri faciendā, instru-
mētalis tñ. sicut ꝛ in aliis sacris: sicut supra
dictū est. Cum enim hec verba ex ꝑsona
Christi proferantur ex eius mandato, cōse
quuntur virtutem instrumentalem a Chri-
sto: sicut et cetera eius facta vel dicta habēt
instrumentaliter saluti feram virtutem: vt
supra dictum est.

Ad primū Ergo dōm. q; cū dr̄ fo-
la ꝟtute spūssancti pa
nem in corpus Christi conuerti, non exclu
ditur virtus instrumentalis, que est in for
ma huius sacramenti: sicut cum dicitur, fo
lus faber facit cultellum, non excludit vir
tus martelli. ¶ Ad scōm dōm. q; opa mi
raculosa, nulla creatura ꝓ-test facere quali
agens principale, potest tamē ea facere in-
strumentaliter: sicut ipse tactus manus xp̄i
sanauit leprosum. Et per hūc modū verba
Christi cōuertunt panez in corpus Christi.
Quod quidē fieri non potuit in cōceptione
corporis Christi qua corpus christi forma-
bat, vt aliq̄d a corpore christi ꝓcedēs habe
ret instrumentalē virtutem ad ipsius corpo
ris formationē. In creatione etiam nō fuit

quod extremū. in qō instīralis actio crea-
e posset terminari. Unde non est simile.
Ad tertium dicendum, q; ꝑdicta verba q̄
us sit cōsecratio, sacrālr opant. Vñ vis cō
uersiua que est in formis boꝝ sacramētoꝝ
sequitur significationē, q̄ ꝛ prolatione vlti-
me dictionis terminatur. Et iō in vltimo in
stanti prolationis verboꝝ. predicta verba
cōsequuntur hāc virtutez. in ordine tamen
ad precedentia. Et hec virtus est simpler
rōne simplicis significati: iz in ipsis verbis
extrinsecus prolatis. sit quedam compositio.

¶ Utrum ꝑdicte locutiōes sint vere. Ar. 5.

Ad quintū Sic ꝓcedit. Ui-
detur q; ꝑdicte locutiōes non
sint vere. Cum. n. dr̄. h̄ ē corpus
meum. ly h̄. est demōstrātiuū sbe.
Sed secundum ꝑdicta qñ ꝓferr hoc ꝓnomen hoc. adhuc est ibi suba pānis. qz trāssub
stantiatio fit in vltimo instāti ꝓlationis ver
boꝝ. Sed hec est falsa, panis est corpꝰ xp̄i:
ergo ꝛ hec est falsa, h̄ est corpus meū. ¶ Ꝑ.
Hoc ꝓnomen hoc. facit demōstrationem
ad sensum. Sz ꝑs sensibiles q̄ sunt in hoc
sacramento. neq; sūt ꝑm corpus xp̄i neq; ac
essita corporis chr̄i. Ergo hec locutio nō ꝓ
esse vera, h̄ ē corpus meū. ¶ Ꝑ. Hec verba
(si dicēs est) sua significatione efficiūt ꝓuer-
sionem panis in corpus xp̄i. Sz cā effectiua
ꝓintelligitur effectui. Ergo significatio-
horum verboꝝ ꝓintelligit ꝓuersiōi panis in
corpus xp̄i. Sz añ ꝓuersionē hec ē falsa, hoc
est corpus meū. Ergo simpliciter ē iudican
dū quod sit falsa. ¶ Et eadē rō est de hac lo-
cutione: hic est calix sanguinis mei ꝛc.

Sed ↄtra Est. q; hec verba profe-
runtur ex ꝑsona christi.
Qui de se dicit Joā. 14. ego sum veritas.

Rñdeo Dicendū. quod circa h̄ mul
tipler fuit opinio. Quidam
enim dixerunt q; in hac locutiōe, hoc est cor
pus meum, hec dictio hoc, importat demōs
tionem vt conceptam, ꝛ nō vt exercitā: q; to
ta ista locutio sumitur materialiter, cuz recī
tatiue proferatur. Recitat enim sacerdos
christum dixisse, hoc est corpꝰ meuz. Sz hoc
stare non potest. q; ꝑm hoc, ꝟba hec ꝙ appli
carentur ad materiaz corporalē pānē. Et ita
nō ꝑficeretur sacrz: dicit. n. aug. sup Jo. ac-
cedit verbū ad elemētū, ꝛ fit sacrm. Et ꝓ-
rea ex hoc, totalr non euitatur difficultas
huiꝰ qōnis: q; eedē rōnes manēt circa pri-
mam ꝓlationem, qua xp̄s hec verba ꝓtulit.
quare manifestum est, q; nō materialr, sz si
gnificatiue sumebant. Et iō dōm est, q; etiā
qñ ꝓferunt a sacerdote, significatiue, ꝛ nō
tñ materialr sumunt. Nec obstat qđ sacer-
dos ea recitatiue ꝓfert, quasi a christo di-
cta. q; ꝑpter infinitā virtutē xp̄i, sicut ex con
tactu carnis sue, vis regnatiua ꝓuenit nō
solū ad illas aquas q̄ xp̄m tetigerunt. sed ad
oēs vbiq; terrarū. per oia futura secula, ita
etiā ex ꝓlatione ipsius xp̄i. hec verba virtu-
tem 2secratiuā sunt consecuta a quocūq; sa-
cerdote dicātur. Unde si christus ea ꝓtialr ꝓ-
ferret. Et iō alij dixerūt, q; hec dictio hoc,
in hac locutione facit demōstrationē. nō ad
sensum. sed ad intellectum: vt sit sensus. hoc
est corpus meum. i. significatuz per hoc. est
corpus meum. Sed nec hoc stare pōt: q; cuz
in sacramentis hoc efficiatur qđ significat,
non fieret per hanc formam, vt corpus xp̄i
sit in hoc sacramento ꝑm veritatē, sed solū
sicut in signo. Quod est hereticuz: vt supra

dictum est. Et ideo alij dixerunt. q; hec dic-
tio hoc. facit demōstrationē ad sensum, h̄z
intelligitur hec demōstratio, non ꝓ illo in-
stanti locutionis quo ꝓfert hec dictio. sed
ꝓ vltimo instanti locutionis: sicut cum ali
quis dicit, nunc taceo, hoc adueriū nunc,
facit demonstrationē ꝓ instāti immediate se
quēti locutionē. est enim sensus, statim his
verbis dictis, taceo. Sed nec hoc stare pōt:
q; ꝑm hoc, huius locutionis esset sensus, co
pus meū est corpus meū. Quod ꝑdicta lo-
cutio nō facit: qz hoc fuit ēt ante ꝓlationē
verboꝝ: vñ nec hoc ꝓdicta locutio signifi
cat. ¶ Et ideo aliter dōm est, q; sicut ꝓdic-
tum est, hec locutio habet virtutē factiuaz
conuersionis panis in corpꝰ xp̄i. Et iō cōpa
ratur ad alias locutiones q̄ habēt solū vim
significatiuā ꝛ nō factiuā, sicut cōparat cō-
ceptio intellectus practici. q̄ est factiua rei
conceptioni intellectus nostri speculatiui,
que est accepta a rebus: nam voces sunt si-
gna intellectuū ꝑm ꝙm. Et iō sicut concep-
tio intellectus practici nō ꝓsupponit rē cō
ceptā. sed facit eam, ita veritas huius locu-
tionis nō ꝓsupponit rem significatā. sed fa-
cit eam. sic enī se hz verbū dei ad res factas
ꝙ verbū. Hec aūt cōuersio nō fit successiu
e, sed in instāti: sicut dictū est. Et iō opor-
tet quidē intelligere ꝓdictā locutionē ꝑm
vltimū instans ꝓlationis verboꝝ: nō tñ ita
ꝙ ꝓsupponatur ex tpe subtili qđ est termi-
nus conuersionis. i. quod corpus christi sit
corpus xp̄i. neq; ēt illud quod fuit ante con
uersionez. i. panis: sed qđ cōtēr se habet
ꝑtum ad vtrūq;. i. cōtentuz in generali sub
istis speciebus. Non enī faciunt hec verba
q; corpus xp̄i sit corpꝰ xp̄i. neq; ꝙ panis fit
corpus xp̄i: sed qđ cōtentū sub his spēbus,
ꝙ puius erat panis sit corpus xp̄i. ¶ Et ideo
signāter nō dicit dñs. hic panis est corpus
meū. qđ esset ꝑm intellectū scōe opinionis:
neq; hoc corpus meū est corpꝰ meū. quod
esset ꝑm intellectū tertie. Sed in generali,
hoc est corpus meuz. nullo nole apposito a
parte subiecti: sed solo ꝓ nole, qđ significat
substantiam in cōmuni, sine qualitate. i. for-
ma determinata.

Ad primū Ergo dōz. q; hec dictio
hoc. demonstrat substā
tiam: sed abliq; determinatione ꝓprie natu-
re: sicut dictū est. ¶ Ad ꝑm dōm. q; hoc ꝓ-
nomen hoc. nō demonstrat ipsa accīdia: sed
substātiam sub accīdibus cōtentā. q; ꝓ-
fuit panis. ꝛ postea est corpus xp̄i. Nō licet
nō informēt his accīdibus. tñ sub eis conti
netur. ¶ Ad tertiū dōm. q; significatio hu-
ius locutionis ꝓintelligitur rei sigate oī-
ne nāe. sicut cā naturaliter est ꝓior effectu.
Nō tñ ordine tpis: q; hec cā simul hz secum
suū effectū. Et hoc sufficit ad veritatem lo-
cutionis.

¶ Utrū forma cōsecratiōis panis, cōsequa
tur suuz effectum anteq̄ perficiatur forma
consecrationis vini. Articu. 6.

Ad ꝑmū Sic ꝓcedit. Ui
detur q; forma ꝑsecra-
tiōis panis, si ꝓsequat suū effectū
quousq; ꝑficiat forma ꝑsecratiōis
vini. Sicut enī p cōsecrationē panis incipit
ee corpꝰ xp̄i sub hoc sacro. ita ꝑcōsecratione
vini icipit ee sanguis. Si ē ꝟba ꝑsecratiōis
panis hr̄ent suū effectū añ ꝑsecrationē vini,
seqr̄et q; in hoc sacro inciret esse corpꝰ xp̄i

videnk: q; hec loquen-
tio hoc ē corpꝰ meū/
intelligit ꝑm vltimum
instās ꝓlationis ver
boū/sed diuersitas
opinionuz est: qz alij
putant ꝓtingere hoc
er virtute sermonis:
alij aūt opinant non
esse hoc ex ꝟtute ser-
monis/h̄z ex intētio-
ne sacrali. Et q̄n ob
scura ob cōfusionem
red̄dit difficultas h̄z
distinguendū est/vt
clara fiat. Distingue
igit de tpe sen instāti
quo oratio sigt: vel
de tpe seu instāti pro
quo oratio sigt: alia
est esse añ oōs signifi
cat/z aliud est q̄n per
oōnē ꝓsignificatuz/
vt ꝓz dicēdo petrus
crucifixus est: q̄n esse
oōs ista sigt/tunc est
quum ꝓfertur: h̄z q̄n
cōsignificatum est rē
pus ꝓterituz: vl ꝓtz.
Sigatio aūt oōnis
nō ē nisi oōs istitegra
integritate ēentiali:
q̄n oōs nō essentialr
integra/nō est oōs/z
ꝑfecte nō sigat: integra aūt nō est oōs ni
si in tertio ꝑfectionis. z
ꝑpea oōs nō signāt ni
si in tertio sue ꝑfectio
nis. Et q; ꝑfigare ꝓ-
pponit figare/vt
pote adiacens illi: iō
oōs sic nō signat/ita
nec ꝑfigat nisi in ter-
mino sue ꝑfectionis.
Nec ē hoc solū verus
de tota oōne/sz ꝛ ve
ꝓb⁹ vt integrāt totū.
Et de copula dē. de-
clarat dupliciter. tuz
ex eo q; hr̄ ē sigāt cō-
pōnē/quā sine extre-
mis nō ē intelligere:
nō est ꝑt intelligi ꝙpō
pōr his q; cōponunk.
tū q; ex plimur q; huiꝰ
oōnis signū ē albū/
posiēs. plate sūt ꝑme
dictiones. i. signū est/
añ ꝑ aturꝑ hr̄ albū/hr̄ est nō sigat cōpō
nez signi cū albo.
q̄ cōuēit si ponaꝰ
oōnē sistere: tūc ēm
manifeste appet non
ꝑfigicatā ee cōpō
nē dictā p hr̄ est. Si
gnificat q̄ ipsaz cōpō
nē nō qñ ꝓfert/h̄z qñ
cōitigit ꝑdicatū fōre:
nō nihil aliō est dice
re h̄z cū oō ē integra.
Et q; puius nā sigat
p sigat: iō hr̄ est si-
cut non sigat cōpōnē
añ integritatē oōnis: a
ita nec conſignificat
tūc/ qñ ꝑfertur/sed
tūc qñ integrat oō.
De subiecto: aūt du
pliciter ēt idem ma-
nifestāt in ꝓpōsito.
tum q; talia sunt sub
iecta qualia permit-
tuntur a predicat is.
z ꝓptereā iante pre
dicata nō habēt sup
positionem suā. tum
q; clare p̄dictmus/

4. dī. 8. q. 2. ā. 4 q. 2. z di. 13. q. 2. ā 1. q. 1. ad 4. Et. 1. col. 13. lec. 6. co. 1.

q dictis istis duab⁹ dictiõib⁹ hõ est vt fouuet ꝑpõ de tertio adiacente/ nulꝫ⁹ iteil⁹ hꝫ tã fbti q̃ copule. Sz variabiliꝫ vtriuslꝫ sensus in⁹ tã varietatẽ ꝓdicati: vt pz fourndõ duas ꝓpões/ q̃z vna sit/ hõ ẽ alb⁹/ altera/ hõ ẽ ꝑdicati varietatẽ iducit. Et ita tota oone ẽ i fbto. copula: vt pz discurrẽti. Et ille oro ista. H est corp⁹ meũ: ly H nõ demõstrat tũc quũ ꝑferk/ neq; ly ẽ figit aut ꝓsignat tũc quꝫ ꝑferk/ cõpõne seu ꝓnũctionẽ iter ly H z corpus rpi. Ut er H conuincit. q; hõs subinnãgẽdo non apponeret corp⁹ meũ. Hꝫ ly pãis aut ly pnomẽ/ enunciatio non esset falsa: q̃z tñ vtrãq; oporteret eẽ falsaz: si ly est sic ꝓprie bak ꝓiunctionẽ inter H z corp⁹ rpi. Loquẽdo igit de q̃nõro seu ꝟbali copla figit aut ꝓsignat/ sentiendũ est q̃ tũc pmo figit aut ꝓsignat quũ ꝓnoro itegrak/ z H nõ er intẽtiõe ꝑertis/ sed ex vi ipi⁹ oronis: vt patere põt ex dictis.

Nec ĩstud q̃ signat aut ꝓsignak ꝓ oronez seu copula ꝟbale: sed est q̃ adiacẽs eu mẽsuras sigtionẽ et ꝓsignationẽ. q̃tẽdit ẽ eñ ꝑm mẽsurã oronis significatiuã ꝓsignantis: vt pz in oronibꝫ de ꝑterito. Et vt hoc cõcludam⁹/ istũ q̃ sẽ tz ex ꝓte mensure seu durationis signãtis ꝓ cõsignificãtis: ꝙ cõsignificãtiũ ẽ q̃ q̃ copulã seu oronez ꝓsignat/ ꝛ ẽ tz ꝓte mẽsure seu durationis rei sig̃e/ ꝛ ꝓsignificare tũc quũ integra tur: q̃. tunc ꝑmo est oro/ ꝛ ꝓ hoc tũc ꝑmo sigit et ꝓsigt. Sz sicut o rones differũt iter se q̃tũ ad res sigtas/ ita ẽt differũt q̃tũ ad q̃ñ seu tpa ꝓsigta. Et hec in cõi dicta/ si ꝓsperetur/ ambiguitates ꝑ q̃s dilucidabit scõtus/ enarrabit. ℙ Descendẽdo aũt ad ꝓpositũ/ adnertẽdũ est q̃ cõtingit ista duo q̃ñ/ scz ex parte mẽsure sigtionis ꝛ ex parte mẽsure rei sigte/ coincidere in vnuz ꝛ idem q̃ñ: ita q̃ illud idẽ tũc sit q̃ñ oratio sigt ꝛ ꝓsignificat/ ꝛ q̃ñ significatiũ cõsignificat esse. Contingit aũt hoc in ꝓposito ex rõne in litera reddita/ q̃. d. oratio ista/ hoc est corp⁹ meũ/ est ꝙersiua panis in corp⁹ rpi in instãti: et oratio ista sigt ꝙersionẽ ipsam vt in termino. Ex re liquidẽ significata/ habet q̃ ly est cõsignificat instãs ꝙersionis panis in corp⁹ rpi/ sen/ (et in idẽ redit) quo ꝓmo hoc est corp⁹ rpi/ ꝛ q̃ illud instãs coincidit cũ instãti quo hec oratio integrak/ iõ vt bene/ q̃ opz hãc orationẽ intelligere ꝺm vltimũ instãs platonis. Et q̃ñ ꝓsignificare instans ꝙersionis cõuenit huic orationi ex nã sua qua est oratio sacramẽtalis seu factiua ꝙersiõis seu ꝙersiua panis in corp⁹ rpi: ideo ex ꝓte sermonis talis. s. sacramen talis conuertisi/ hꝫ hec oratio q̃ consignificet instans conuersionis.

¶ Circa demonstrationẽ ꝟo quã facit ly hoc quum vt/ hoc est corp⁹ meũ/ licet varia ꝟba dicãtur: q̃ñ in litera vt demõstrari cõtentum in gnali sub istis speciebꝫ. Scotus aũt specificãdo dicit demõstrari indiuiduũ entis: q̃z ly hoc quãtum est ex se/ demõstrat indiuiduũ vniuersalissimũ/ vtpote de quo possint ola inquiri/ mihi tñ videtur q̃ demõstret indiuiduũ subẽ i. hanc substãm. ℙ Et quidẽ q̃ demonstret indiuiduum/ nulli est dubiũ: q̃ñ non vniuersale sed singulare aliq̃ est tam q̃ conuertitur in corpus rpi/ q̃ de quo enũtiatur corpus rpi. Q̃ ꝟo fit indiuiduũ ſubẽ/ pbat. tũ ex eo q̃ ly hoc est ꝓnomẽ demõstratiuũ subẽ/ tum ex eo q̃ hec demõstratio dz sine sanguine. ✠ q̃ ẽ icõuenies. ¶ ℣. Unũ sacrm̃/ vnũ hꝫ cõplemẽtũ: vñ lꝫ in baptismo sint tres imersiões/ nõ tñ ꝑ⁹ imersio cõsecrk suũ effectũ ꝟ̃ulsq; tertia fuerit terciana. Sz to tũ ꝟ̃ sacrm̃ est vnũ: vt supra dictũ est. Ergo ꝟba q̃b⁹ ꝓsecrak panis/ nõ sequunk suũ effectũ sine ꝟbis sacralib⁹ q̃b⁹ ꝓsecrak vinum.

¶ ℣. In ipa forma ꝓsecratiõis panis/ sunt ꝑla ꝟba. quoz ꝑ⁹ nõ ꝓsequunk effectũ/ nisi platis ꝟbis q̃b⁹ sanguis rpi cõsecrak.

Sed ℣ Est. q̃ statim dictis ꝟbis ꝓsecrationis panis. hostia cõsecrata. ꝓponik ꝑpõ adorãda. Nõ nõ fieret, si nõ esset ibi corpus Christi: q̃z sic ad idolatriã ꝑtineret. Ergo verba consecrationis panis. suũ effectũ consequũtur anteq̃ ꝑferantur verba consecrationis vini.

Rñdeo Dom. q̃ quidã antiq̃ doctores dixerunt. q̃ hẽ due forme. s. ꝓsecratiõis panis ꝛ vini. seinuicẽ expectãt agẽdo: ita. s. q̃ ꝑma nõ ꝑficit suũ effectũ añ q̃ ꝑferak ſcda. ℣ Sz H stare nõ ꝑt: q̃. sicut dictũ est/ ad veritatẽ huꝰ locutiõis. hoc est corp⁹ meũ. reqrit ꝙter ꝟbũ ꝑtis tpis. q̃ res sigta sik̃ tpe sit cũ ipla sigtione locutionis. alioq̃n sit in futurũ ꝙfecturak res sigta. apponer ek ꝟbũ futuri tpis. nõ aũt ꝟbũ ꝓsentis: ita. s. q̃ nõ diceret. H est corp⁹ meũ. hꝫ H erit corp⁹ meũ. Sigtiatio aũr huꝰ locutionis cõplek statiz cõpleta locutiõe hoꝝ ꝟborũ. ꝛ tũ opz rẽ signãta statiz adesse. Que q̃dẽ ẽ effectꝰ huꝰ sacrm̃: aliq̃n locutio nõ eẽt vera. Et ẽt hec positio ꝑtitũ eccliẽ: q̃ statiz post. plationẽ verboꝝ. corpꝰ chusti adoꝛat. Uñ dom est. q̃ ꝑma forma non expectat. s. ꝺam in agẽdo. sed statim hꝫ suũ effectum.

Ad ꝑmũ Ergo dom. oꝫ ex hac rõne videnk fuisse decepti illi q̃ ꝺictã positionẽ posuerũt. Uñ intelligẽdũ est. q̃ ꝺ facta ꝓsecratione panis. est q̃dẽ corp⁹ rpi tbi ex vi sacrm̃. ꝛ sanguis ex realĩ cõcomitãtia. hꝫ posimodũ ꝙ ꝓsecrationez vtni. fit tbi ecõuerso sanguis rpi ex vi sacri. corp⁹ aũt ex realĩ ꝛcomitãtia. Ita q̃ totus rpis est sub vtraq; spẽ: sicut supra dictũ est.

¶ Ad scm̃ dom. q̃ H sacrm̃ est vnũ perfectiõe(. sicut supra dictũ est) inq̃tũ. l. ꝓstituit esse certa. Demõstrãdo aũt hãc subam/ demõstrãdo est corpus rpi. Sz si demõstraret individuum aliud manet ambigua/ imo magis falsa apparet. set demõstrare tã accis q̃ subam: quũ vtriq; sit demõstrari accis/ ꝛpter demõstrationẽ fieri monstrãdo individuũ subẽ/ demõstratio est simpliciter de ꝺ. s. cibo ꝛ potu. quoz vtriq; ꝛ se hz suã ꝑfectionẽ. Sz tres imersiões baptismi ordinant ad vnũ simplicẽ effectũ. Et ĩ õ non est simile. ¶ Ad tertiũ dom. q̃ ꝺ diuersa ꝟba q̃ sunt in forma cõsecrationis panis cõstituũt veritatẽ vnius locutionis: nõ aũt verba diuersarũ formarum. Et ideo non est simile.

De effectibus huius sacri. Q. 79.

Deinde Cõsiderãdũ est de effectib⁹ huius sacri. ¶ Et circa hoc q̃ri tur. 8. Primo. vtrũ H sacrm̃ conferat gr̃az. Secõdo. vtr effect⁹ huiꝰ sacri sit adeptio gl̃ie. Tertio. vtrũ effect⁹ huiꝰ sacri sit remissio pcti mortalis. Quarto. vtrũ ꝑ H sacrm̃ remittat pctũ veniale. Quinto. vtrũ per hoc sacrm̃ tota pena pcti remittak. Sexto. vtruz hoc sacrm̃ hoiem ꝑseruet a pctis futuris. Septimo. vtrũ hoc sacrm̃ ꝑsit aliis ꝙ sumentibus. Octauo. de impedimento effectus huius sacramenti.

¶ Utrũ per hoc sacrm̃ cõferak gr̃a. Arti. 1.

Ad ꝑmũ Sic ꝓtocedit. Ut. q̃ per hoc sacrm̃ nõ ꝑferat gr̃a. Hoc enĩ sacrm̃ est nutrimẽtũ spũale. Nutrimẽtũ aũt nõ dat nisi viuẽti. Cũ ꝙ vita spũalis sit ꝙ gratiã. Nõ ꝙ p hoc sacrm̃ ꝑferat gr̃a. vt ꝑtus mo habeak. sik̃ ẽt nec ad hoc ꝙ augeak: q̃. augmẽtũ spũale ꝓtinet ad sacrm̃ ꝑfirmationis. vt dictũ est. Nõ ꝙ p hoc sacrm̃ gr̃a ꝙferk. ¶ ℣. Hoc sacrm̃ ꝑferk vt q̃dã spũalis refectio. Sz refectio spũalis magis vt ꝓtinet ad vsum gr̃e q̃ ad gr̃e collationẽ. Ergo videtur q̃ p hoc sacrm̃ gr̃a nõ cõferatur. ¶ ℣. Sicut supra dictũ est. in hoc sacro corpꝰ rpi offert ꝙ salute corpis. sanguis aũt ꝙ salute aie. Sz corpꝰ nõ est subm grate. hꝫ ala: vt in scba ꝓte habitũ est. Ergo ad mun⁹ quarum ad corpus p hoc sacrm̃ gr̃a non cõfertur.

Sed ℣ Est. q̃ dñs dicit Jo. 6. panis quẽ ego dabo. caro mea est ꝙ mũdi vita. Sed vita spũalis est per gratiã. Ergo per hoc sacrm̃ gratia confertur.

Rñdeo Dicendum. quod effect⁹ huius sacramenti debet considerari. primo quidem et pancipaliter ex ea qõ in Dacramẽto ꝓtinet. qõ ẽ chr̃s. Aui sicut in mũdũ visibiliꝫ venies. ꝓulit mundo vitam gr̃e (ũm illud Ioan. 1. gr̃a ꝛ veritas ꝑ Iesum chr̃m facta est) ita in hoiez sacrãmentaliter in sumendo ꝑseuerat. Et ẽm tunc ꝑs corporalĩ i nobis/ ac per hoc passcens ꝛ illuminans spiritualiter animã: vt ficetiam ipsũ im pleatur/ quãdiu sum in mundo/ lux sum mũdi. Attestatur autem huic sentẽtie necessaria mentis occupatio communicanti/ ꝛ precipue sacerdotũ circa reuerẽtiaz exteriosẽ ꝙ sacri: ne saut sanguis effundak/ aut ꝑtes hostie dẽtib⁹ aut palato he reãt/ ꝛ hmõi/ quo fit vt magꝭ effect⁹ sacri (puta ꝑfitio) cuz ꝑdak gr̃a/ in tpe ꝙsequẽte sumptiõe apparet/ ꝛ sik vt de aliis effectibus actualibus.

Ex puncto tñ posse ꝓtingere vt sumẽs sit ita dispositꝰ/ q̃ nec ꝙfecture vitam gr̃e/ nec de nouo mortaiꝫ peccet sacrãdo/ ꝛ ita ex cusa ꝑtẽ in sumẽdo vt ꝓpinqꝺr. fiat vite gr̃e: ex qua apptopinquatiõe ẽm aliq̃nos actꝰ attritionis ꝛ dilectiõis deriꝺine gr̃e/ panla tim paucak dina ductis ꝛ remissiõis ꝛ ꝑfitiõis/ vt ꝛãdẽ alia fotte vigore sumẽdo/ gr̃az vere contritionis ꝓcipiat.

Quoꝛ aũt ad ℣: q̃ nulla apud me hõ rõnẽ cogentẽ ad altꝛ. hoꝛ: ꝛ ẽ̃s i octõ mortali facta diligẽti ignis nõ sufficiẽti sui ꝛ bõne/ cõicando aut iustificak aut peccat mortaliꝫ. Qr enĩ vt dictũ est/ posse dari medĩũ/ ꝑ latitudinẽ q̃ dak i illa diligẽte nõ tñ sufficiẽter. ꝓbõne sui: nõ enĩ ꝓsistit in idiuisibili. Uinie hꝫ liberalitatis largitas/ ex cui⁹ abũdãtia hꝫ effect⁹ per accis huic sacro tribuik/ ad ꝙtã ordinauerit idispõne pctõis se suppletuꝝ dicat q̃ nonit.

¶ De tempore vero augmẽti hitualis gratie magis ambigũ est secũdũ authotis doctrinã: vt patebit i ꝓcessu. Author enĩ. 4. sen. di. 12. q. 2. ar. 1. ꝛ augmẽtũ gr̃e ipediri ex ipedimẽto actual⁹ ꝙuersionis aie ad deũ: ac ꝙ H sentit/ q̃ idẽ ẽ tps sumptiõis sacri/ ꝛ tps augmẽti gr̃e: q̃ illꝺ ẽ ꝺstat esse tps trãsmutatiõis actualis aie i deũ. In hac aũt qõne ar. vl. ꝟba ille sonãt oppiñ: ꝺ ſt/ q̃ mẽtis distractiõ ꝙ pcã venialia i actu/ tollit q̃ꝺ actualez refectionẽ spũalis dulcedis/ nõ aũt augmẽtũ gr̃e hitualis. Et rursus i rũ fisez. ꝺ m inq̃t/ ille q̃ cũ actu venialis pcti ad hoc sacrm̃ accedit/ hitualiꝫ q̃ꝺ mãducat spũale/ ꝛ nõ actualiꝫ. ꝛ iõ habitualẽ effectũ huiꝰ sacri ꝓcipit/ nõ aũt actualẽ. ℙ Que authoris ꝟba ꝑt tripliꝫ itelligi. ꝓmo vt sonant sm suprãdicta. s. tempus et modus: cum quibus etiam simul declarabitur subiectum. ¶ De tempore quidem aliquod clarum est: et aliquod ambiguum. Nam de primo effectu. s. vita eterna: cõstat tempus exequtionis non opottere esse tempus sumptionis eucharistie: sumpta siquidem ioanne eucharistia: contingit effectum eterne vite subsequi: imo verbo domini: qui manducat hunc panem: vinet in eternum. ¶ De aliq̃ vero effectibus in dubium vertitur: an vnum ꝛ idem sit tempus quo sumitur hoc sacramentum: et quo in exequtionem ponuntur illi effectus. et pterea sigillatim declarandi sunt. ¶ Secũdus igitur effectus qui est gratia gratum faciens: tres ramos habet: ꝓout tripliciter contingit gratia gratum faciens: scilicet vel de nouo acquirere ipsam vitam gratie: vel acquirere de nouo actualem delectationem ac refectionem ꝙritualem secundum vitam gratie: hec enim tria competehenduntur sub vno effectu eucharistie. quum dicitur quod confert gratiam. Potest siquidem intelligi: quod confert gratiam habitualem: vel ꝑmam: vel augmentando

ꝑmũ/ aut gr̃am actualẽ ꝙualis refectiõis ac delectatiõis in actu charitatis. Et q̃ ꝑam gr̃am sumptio huiꝰ sacri nõ ꝓ se ꝓfert/ hꝫ accñs H ẽ ꝓp ꝓtingere sumẽtis dispõnẽ/ q̃m ꝙ se ꝓtẽdrit sumẽtẽ viuũ/ ꝑ aũt gr̃a motuo dak/ iõ tps ꝑ⁹ gr̃e ꝙ accñs ꝓsecrak/ ꝛ vt coincidere cũ tpe sumptiõis: nã si ens in pcto mortali sibi icognito q̃ sumit H sacrm̃/ nõ resuscitat ad vitã/ nõ appet ẽre deinceps ex ꝟtute hꝰ sacri resuscitabit. Intelligo aũt tota hac materia per tempus sumptionis eucharistie/ non illaz solam motulam qua deglutitur: sed cum ꝑte tẽporis ꝙtio q̃ chusti corpus sacramentaliter in sumendo ꝑseuerat. Et ẽm tunc ꝑs corporalĩ i nobis/ ac per hoc passcens ꝛ illuminans spiritualiter animã: vt ficetiam ſtlud im pleatur/ quãdiu sum in mundo/ lux sum mũdi. Attestatur autem huic sentẽtie necessaria mentis occupatio communicanti/ ꝛ precipue sacerdotũ circa reuerẽtiaz exteriosẽ ꝙ sacri: ne saut sanguis effundak/ aut ꝑtes hostie dẽtib⁹ aut palato he reãt/ ꝛ hmõi/ quo fit vt magꝭ effect⁹ sacri (puta ꝑfitio) cuz ꝑdak gr̃a/ in tpe ꝙsequẽte sumptiõe apparet/ ꝛ sik vt de aliis effectibus actualibus.

Ex puncto tñ posse ꝓtingere vt sumẽs sit ita dispositꝰ/ q̃ nec ꝙfecture vitam gr̃e/ nec de nouo mortaiꝫ peccet sacrãdo/ ꝛ ita ex cusa ꝑtẽ in sumẽdo vt ꝓpinqꝺr. fiat vite gr̃e: ex qua apptopinquatiõe ẽm aliq̃nos actꝰ attritionis ꝛ dilectiõis deriꝺine gr̃e/ panla tim paucak dina ductis ꝛ remissiõis ꝛ ꝑfitiõis/ vt ꝛãdẽ alia fotte vigore sumẽdo/ gr̃az vere contritionis ꝓcipiat.

Quoꝛ aũt ad ℣: q̃ nulla apud me hõ rõnẽ cogentẽ ad altꝛ. hoꝛ: ꝛ ẽ̃s i octõ mortali facta diligẽti ignis nõ sufficiẽti sui ꝛ bõne/ cõicando aut iustificak aut peccat mortaliꝫ. Qr enĩ vt dictũ est/ posse dari medĩũ/ ꝑ latitudinẽ q̃ dak i illa diligẽte nõ tñ sufficiẽter. ꝓbõne sui: nõ enĩ ꝓsistit in idiuisibili. Uinie hꝫ liberalitatis largitas/ ex cui⁹ abũdãtia hꝫ effect⁹ per accis huic sacro tribuik/ ad ꝙtã ordinauerit idispõne pctõis se suppletuꝝ dicat q̃ nonit.

¶ De tempore vero augmẽti hitualis gratie magis ambigũ est secũdũ authotis doctrinã: vt patebit i ꝓcessu. Author enĩ. 4. sen. di. 12. q. 2. ar. 1. ꝛ augmẽtũ gr̃e ipediri ex ipedimẽto actual⁹ ꝙuersionis aie ad deũ: ac ꝙ H sentit/ q̃ idẽ ẽ tps sumptiõis sacri/ ꝛ tps augmẽti gr̃e: q̃ illꝺ ẽ ꝺstat esse tps trãsmutatiõis actualis aie i deũ. In hac aũt qõne ar. vl. ꝟba ille sonãt oppiñ: ꝺ ſt/ q̃ mẽtis distractiõ ꝙ pcã venialia i actu/ tollit q̃ꝺ actualez refectionẽ spũalis dulcedis/ nõ aũt augmẽtũ gr̃e hitualis. Et rursus i rũ fisez. ꝺ m inq̃t/ ille q̃ cũ actu venialis pcti ad hoc sacrm̃ accedit/ hitualiꝫ q̃ꝺ mãducat spũale/ ꝛ nõ actualiꝫ. ꝛ iõ habitualẽ effectũ huiꝰ sacri ꝓcipit/ nõ aũt actualẽ. ℙ Que authoris ꝟba ꝑt tripliꝫ itelligi. ꝓmo vt sonant sm suprãdicta. s. tempus et modus: cum quibus etiam simul declarabitur subiectum. ¶ De tempore quidem aliquod clarum est: et aliquod ambiguum. Nam de primo effectu. s. vita eterna: cõstat tempus exequtionis non opottere esse tempus sumptionis eucharistie: sumpta siquidem ioanne eucharistia: contingit effectum eterne vite subsequi: imo verbo domini: qui manducat hunc panem: vinet in eternum. ¶ De aliq̃ vero effectibus in dubium vertitur: an vnum ꝛ idem sit tempus quo sumitur hoc sacramentum: et quo in exequtionem ponuntur illi effectus. et pterea sigillatim declarandi sunt. ¶ Secũdus igitur effectus qui est gratia gratum faciens: tres ramos habet: ꝓout tripliciter contingit gratia gratum faciens: scilicet vel de nouo acquirere ipsam vitam gratie: vel acquirere de nouo actualem delectationem ac refectionem ꝙritualem secundum vitam gratie: hec enim tria competehenduntur sub vno effectu eucharistie. quum dicitur quod confert gratiam. Potest siquidem intelligi: quod confert gratiam habitualem: vel ꝑmam: vel augmentando tis/ qui tot annis diebꝰ sere singulis in gr̃a celebrauit. Preter aũt hãc experientia ꝓiecturã/ in ꝓptu hõ cũ ancre suffragak/ sacrm̃ esse H habitũ q̃ modũ cibi ꝛ pot⁹/ dicẽte dño/ caro mea ẽ cib⁹/ ꝛ sanguis mea ẽ pot⁹) nõ auget/ sicut nec nutrit nisi ꝙ modũ nutrimẽti: hꝫ sine actu vitali nutriti tã cib⁹ q̃ pot⁹ nec nutrit nec auget: vt pz in animẽto corpali: q̃ sine opatiõe vitali spũalis alie q̃ nutrit/ cib⁹ ist nec nutrit. nec auget. Quãtas q̃ ex eo ẽ sundamẽto/ ex 4. ẽ. tã aliata ẽ. Nec obst. efficacie huiꝰ rõnis/ q̃ phẽneticis in mort⁹ articulo datur H sacrm̃/ tũ q̃ sacri effect⁹ ex his q̃ ꝑ se cõcurrũt/ cõsideradũ ac indicãdus ẽ/ nõ ex his q̃ i casu accidũt/ tũ q̃ ꝓhẽneticis cõstat dari viaticũ non ad ꝑm⁹ q̃ ꝓuis cucharistie effectũ: q̃ est actual remissio ꝑcti: nec ad nutrimẽtũ nec ad augmẽtũ i hac vita. sed tm ad ꝙtã ꝓhẽneticis dak viaticum ꝓ vita eterna/ et ꝓ ipugnationes demonũ: iuxta illud amb. recedant pẽnl a pot⁹ ꝑtie tue. ℙ Alr q̃ intelligunk ꝟba hꝰ de ꝓceptiõe hituali: vt sit sensus. q̃ talis distract⁹ nõ actualr. sed hitualiter ꝓcipit. esse cũ hitualiter ꝓcipit. esse cũ hitualiter ꝓcipit. augmẽtũ gr̃e ꝙualis. sic habituali mãducatione ꝙualẽ hꝫ: ita q̃ mãducãe hitualr. im i. hꝫ hitus quo ꝓtẽ ꝙualẽ mãducatiõnẽ actualẽ hꝫ ẽ ht hũ do charitatẽ) sumẽs ẽ sacrm̃ absq; actuali interiori devotiõe hꝫ ẽt habitũ ꝓcipiendi augmẽtũ. Et sic ũ ipedik ꝓ peccata venialia: ea hmõi dispositiõe/ q̃n ꝓ hanc sumptionẽ mereatur augmẽtũ charitatis exequẽdũ tñ tpe quo ad ẽ erit dispositus/ ita nõ ipedit quin ex hac sumptiõe percipiatur⁹ sit augmentus charitatis/ q̃n tñ ad hoc erit dispositus. Et ꝺm hũc sensum tps augmẽti charitatis/ est q̃n sumẽs est dispositus ad augmẽtũ/ sue ẽ sit tpe sumptionis/ siue post. Minoꝛ ẽ tñ dispõnez require ad augmẽtũ charitatis ex hoc sacro ꝙ ad augmẽtũ sine sacro: vt hꝫatur rõ ꝟtutis sacralis: ꝛ ꝑfertim huiꝰ sacri/ in quo ẽ ipse exps. Fouet aũt hũc sensũz/ q̃ author ht̃dit ponere ꝺriã inter refectionẽ spũalẽ cõsistitẽ i op̃one/ ꝛ augmẽtũ habit⁹ quo ad impediri a pctõ veniali. Et sic saluak ꝺria/ q̃ refectio spũalis ista tolliꝫ per distractionẽ q̃ñ̃ ex hac sumptiõe habebit. augmẽtũ ℣o habit⁹ hñdũz relinquik post/ sicut z vita eterna. ℙ Certi⁹ aũt sensus ꝓsistit in declaratiõe terminoꝝ: ꝺo q̃ duob⁹ exhibus p se. ꝓtiõ huiꝰ sacri effectib⁹/ scz opatione ꝛ habitu) author vtriusz latitudis q̃ ꝓcipuũ est nolauit. Et in latitudine q̃ꝺ opationũ nolauit spũalẽ refectionẽ cũ sua delectatiõe: in latitudine ꝛo habitualiũ donoꝝ nolauit augmentũ gr̃e seu charitatis. vt sic loq̃ref de hoc sacro ꝺm suã ꝓfectionẽ/ docẽdo ea q̃ ipꝰ fũt ꝛten⁹ aut altꝛ. aut vtriusq; eoꝝ cõfert. Et sic pactualẽ mãducatione author nõ intellexit quãcũq; actualẽ denotiõnẽ: sed illã solã q̃ refectio i/ q̃ spũal⁹ delectatio aie est. Et ꝺm hũc sensum plana sunt ola: ꝛ cõlonãt dictis in. 4. sen. ℙ habent sic̃dẽ se hi duo effect⁹ inter se nõ vt nec̃iam ꝙrionẽ hñre⁹: sed alter sine altero er sacro hoc hñ põt. Refectio sic̃dẽ spũalis delectatiõis absq; augmẽto hituali gr̃e in rpo fuit q̃ sumpsit hoc sacrm̃: augmẽtũ ℣o hitual gr̃e er hoc sacro in valde multis credim⁹ cõtingere/ q̃ digne ad hoc sacrũ ꝛ deuote accedit/ ꝛ th exptes sunt spũalis dulcedinis: ita vt ipsoũ vox ad celestẽ prem sit: ecce tot annis seruio tibi/ nũq̃ dedisti mihi hedũ vt cũ amicis meis epulaer. Nolig̃t. docet hec litera/ q̃ sumẽs absq; omni actuali deuotiõe cõsequit augmentũ gr̃e: sed q̃ sumẽs absq; actuali refectiõe delectatiõis spũalẽ ꝛ hoc ex culpa sua veniali: q̃m nõ est ex defectu sacri. Sic inquã sumẽs sic mente distract⁹/ si quo ad alios actus denote accedit/ habituale augmentũ gr̃e er hoc nõ ꝺpedit. q̃ tñ posset aliũde im pediri: puta ex tam parua denotiõe vt nõ sufficiat disponere ad augmentum gr̃e. Et hec expositio amplectẽda vr: q̃m quo ad rẽ ola cõlonãt. ꝺ ad expõnẽ vero noium nulla fit extorsio/ sed applicatio cõtis teri ad ꝓncipale suppm. ꝛ ꝙ tps augmẽti coicidit cũ tpe ſuptiõis. Posſz ꝛ 4⁰ forte

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

erponi locuo iste de sug mẽro hituali ertẽsiuo: ita q̃ sacr̃m ℔ sit ertẽsiuz gre ad acr̃ ꝓfortuituos ſpūs / ℟ ipm̃ sit gr̃a facꝛalis / quã in aia ꝓmodũ his⁹ sacr̃m ℔ efficiat / ℟ i mẽte distractis ex pt̃ōveniali. ℣ De tpe ⁊ actu his gr̃e q̃ hoi ꝓferi i ℔ sacr̃o / nulla ãbigultas ẽ q̃n sit tp̃s sumptiōis sacr̃i: tũc ẽm ꝑhs xp̃s excitat mẽtẽ dispolitã ad lui sernẽtẽ amorẽ / atq; ad sentiẽdã dulcedinẽ iue pñtie. Sz ꝑfectoꝝ est solidus hic ciu⁹ / eoꝝ q̃ p̃ nimediꝛ ne ꝛc. ℣ Tpo aũt remissionis pcti mortalis coincidit cuz tpe sumptiōis: vt patere ꝑt ex suprad̃ictis: q̃n coincidit cũ tpe infusionis p̃me gr̃e. Tp̃s ꝛz remissiōis venialiũ ide ẽt q̃ ꝑ solum pt̃iōis tq̃m coincidit cũ tpe actualis feruoris charitatis. Et silr̃ tp̃s remissiōis pene / si ñ er actuali deuotiõe aliq̃ remittit ꝑ ℔ sacr̃o nõ vt sacr̃z ℔ vt sacrificiuz ⁊ est / tpe ipsi⁹ sacrificij remittit / q̃n tũc deo fatisfit. Pręsernatio dem̃ũ a peccãdo: effect⁹ est sacr̃i a tpe tũpłionis inchoãs / ⁊ iuxta sumẽtiũ cooptantiõe pl⁹ vel min⁹ dũrat / si cut ẽt ꝑseruatio q̃ fit p nutrimẽtũ corpale vñ ⁊ idẽ / in diuerse dispõnis hoib⁹ diuer simode inuenił / vno magis sumẽte in de vires q̃ alio ꝛc. ℣ De tpe. ¶ Supest vt de mõ eoꝝdem effectuũ dicaꝛ / modus q̃ effect⁹ ist⁹ in aia ab ℔ sacr̃o fiũt / est q̃ oẽs relinq̃ mediãte primo fiunt. Primꝰ aũt effect⁹ est actualis exercitatio charitatis: et mediãte ℔ reliq̃ esse. ctus ꝓuenit. ℣ Oẽs cripti⁹ appet. primo ercõib⁹: qt̃ inanis dispõnalis creature ℏz vt rõnalr̃ in ſtificẽt et pficiaꝛ. Rõnalr̃ aũt pfici / est nõ p modũz dormiẽtis ℏz p modũ vigilãtis / ℔ est rõne actualr̃ vtẽtis) mutari ⁊ pfici: vt ptz ex doctri. in. 2. li. habita de iustificatione in pñ / ⁊ iustificatione magdalene / latronis et pauli / semp̃ efñ dona sua salua tot⁹ tot interneniẽt⁹ opationi⁹ pñtũ illa largit⁹ est. Et de magdalena q̃de opatio fidei ⁊ charitatis appet: dicente dño / dimiſſa sunt ei pcta multa q̃m dilexit multum: ⁊ itez̃ fides tua re saluã fecit. Latronis fidei ſpeciꝛ actũ videm⁹ / memẽto mei dño / cũ veneris in regnũ tuũ. Paulꝰ / fidei / obedi ſſẽtie / deuotiõis ℏz ꝑfectẽ audimꝰ / dñe q̃d me vis facere: Et ꝯb⁹ oib⁹ p̃z / q̃ nõ solũ dũ regñ / et dũ miraculose ꝙuntur hoies ad deum / actualis opatio interioris hois interuenit. ℣ Scõo appet idẽ ex p̃cipue hui⁹ sacr̃i / q̃ sacr̃m ℏ ymiticat animã vt cib⁹: cib⁹ aũt vt sic nõ vnitꝛ vt vltẽr̃ / opatione aliq̃ vitali / cibo vtẽte. Si em̃ circa cibũ corporalẽ nulli ℔ hret aial opationẽ vitalẽ int⁹ / inutilis esset cib⁹ tali aial⁹ / imo nõ esset cib⁹ nisi remote seu in po⁹: q̃n cib⁹ mã ⁊ obm opationũ potẽtie vegetatiue est. ℣ Tertio ℣ pet ℏ idẽ discurrendo sigillatim p ipsos effect⁹ / eu charistia fid̃ẽ sacr̃ale sumpta ab hoie / ꝑfin corporali pñtia intus in hoie ponẽs / ex pte q̃dẽ sui ꝑ primo ꝛtactu aie hz ex citatiõnẽ charitatis / ac actualẽ vnionẽ seu trãſformatiõnẽ aie amãtis in rẽm amatã / ex pte vero aie primꝰ ꝛtact⁹ est ipsa mãducatio actualis / q̃ est act⁹ charitatis: et magna larit udinẽ hz inxta larit udinẽ actũ charitatis ⁊ graduũ illoꝝ / ex rẽdit se vsq; ad actũ lib. ar. b. q̃ tãdẽ charitate pficiꝛ / ita vt vera ꝓtritio sit. ℣ Mediate ℔ actuali mãducatione spũali / effect⁹ reliq̃ hũr ab ℔ sacro. Et de vita dẽ eterna / ℣a dñi restant / dicẽtis / q̃ mãducat hũc pane / viuet in eternũ. De prima ℏo gratia ⁊ remissione pcti mortalis / q̃ tñ p accessũ sit ab hoc sacro / et eo ꝑz / q̃ nisi inchoatiue ſaltẽ mãducaret carẽs gratia / illam nõ ꝛequereꝛ: cib⁹ em̃ nõ nisi mãducatus vñificaꝛ. vñ ⁊ author in litera tertii ar. de hoc loquẽs inqt / venore ⁊ reuerẽter accẽs ꝛequek̃ hoc sacr̃m gratiã charitatis / q̃ ꝓtritionẽ pficiet / vbi tres opationes intereunire ponit deuotionẽ reuerentiã ⁊ cõtritionẽ / q̃. I noua charitate informat et ſit cõtrito. De augmẽto ℏo habitualis gratie / ⁊ er nlc dictis tã cõb⁹ q̃ ꝓtijs / ⁊ ex ſuperi⁹ discuſſis / faris patere ariſtot / nõ est em̃ intelligibile cibũ aliq̃ere ab q̃ actuali deuotiõe: quã ab q̃ actuali mãducatione et fingere nõ ℔. Refectio aũt ſpũalis / mãducatio q̃dã est: remiſſio ℣o pcti venialis ⁊ pene ſi fit / quũ ꝛequak̃ feruoꝛ charitatis / manifeſte mãducanti nẽ sequit / nã feruoꝛ ipe mãducatio est. Pręsernatio dem̃ũ ab offensis dei / q̃ directe ad ꝑmationẽ cordis. i. volũtatis spectat ex pte aie / panis aũt nõ nisi mãducatus ꝓfirmat cor hois / ideo mediãte mandıcatione ſpũali fit. Dixit aũt directe ⁊ ex parte aie: q̃n nõ est remoti⁹ / q̃n ex pte xp̃i pũtis sub sacr̃o / ꝑsernatio nõnulla fiat ꝙ modũ cuſtodie: ꝓpter quaz dixim⁹ dari pħenetricis in articulo mortis encharistiam.

¶ Ad ꝑmũ q̃ dõm, q̃ sic̃ passio xp̃i in cui⁹ ꝑtute ℏ sacr̃m opak̃ ẽ q̃dẽ cã ſufficiẽs gr̃e. nõ tñ ita q̃ statim ꝑ tp̃lam introducamur i gr̃iam. Sz opz vt pt⁹ ſit cõpatiamur vt postea ſit gr̃ificemur (sic̃ dicit Ro. 8.) ita ℏ sacr̃m nõ statim nos i gr̃iaꝫ introducit. ℏ dat nobis ꝑtutẽ pueniẽdi ad gr̃iaz, t cõ viaticũ dr̃. In cui⁹ figurã legit. 3. reg. 19. q̃ helias comedit ⁊ bibit, ⁊ ãbulauit in fortitudine cibi illi⁹. 40. dieb⁹ ⁊ 40. noctib⁹ vſq; ad mõtẽ dei oreb. ¶ Ad scõm dõm, q̃ sic̃ passio xp̃i nõ hz ſuũ effectũ in his q̃ se ad.ea nõ ꝑhit vt debẽt, ita ⁊ ℔ sacr̃m nõ adipiciũr gloriã q̃ idecẽter ipm ſuſcipiũt. Vñ Aug. cõ sup Jo. exponẽs illa xp̃i ba. aliud est sacr̃m, et aliud ꝑtus sacr̃i. Multi de altari accipiũt, ⁊ accipiendo moiunt. Panẽ q̃ celestẽ ſpũaliter mãducate, innocentiã ad altare apportate. Vñ nõ est mirũ, ſi illi q̃ innocẽtiã nõ ſeruãt, effectũ hui⁹ sacr̃i nõ ꝓsequũt. ¶ Ad tertiũ, dõm. q̃ hoc q̃ xp̃s sub aliena spẽ sumit. ꝓtnet ad rõnẽ sacr̃i, q̃ insſſaliter agit. Nihil aũt ꝓhibet causam insſſalem, ꝓducere potiorem effectum: vt ex suprad̃ictis patet.

¶ Utrum effectus huius sacramenti sit remissio peccati mortalis. Arti. 3.

¶ Ad tertiũ Ur q̃ effect⁹ hui⁹ sacr̃i sit remissio pcti mortalis. ℣ Efñ i q̃daz collecta, sit hoc sacr̃m ablutio scelerũ. Sz scelera dicunt pcta mortalia. Ergo per hoc sacr̃m pcta mortalia abluuntur.

¶ Ꝑ. Hoc sacr̃m agit in ꝑtute passiõis xp̃i, sicut ⁊ baptiſm⁹. Sed per baptiſmũ dimittũtur pcta mortalia: vt supra dictũ est. Ergo et p hoc sacr̃m: ꝑtertiz cũ in forma hui⁹ sacr̃i dicaꝛ. q. p multis efſũgetur in remiſſionẽ pctoꝝ. ¶ Ꝑ. Per hoc sacr̃m gratia cõferꝛ: vt dictũ est. Sed p gratiã iuſtificatur hõ a pcts mortalibus: ꝑm illud rom. 3. iuſtificati gratis per gratiam ipſius. Ergo per hoc sacramentum remittuntuz pcta mortalia.

et corpus dñm in firmitatis / imbecillitatis aut etiã mortis q̃ñcunq; rit: dicẽte apło / ideo inter vos multi infirmi ⁊ imbecilles / ⁊ dormiũt multi. Nanc ego penã corporalẽ puto sepe a deo inſligi / ob paruam ꝓparationem ꝙ fit ad hoc sacr̃m. ¶ In rõsione ad ꝓmũ ꝓmi ar. eiuſdẽ, q. aduerte q̃ sacr̃m hoc põt cõsiderari dupłr. Primo ẽm se: hoc est ſm rem in ipso cõtenta ⁊ ſignificata / ⁊ sic verificaꝛ de ipso q̃d ex se virtutẽ hz collatiua gratie: ad differentiam reliquoꝝ sacroꝝ / q̃ ex alio (hoc est ex hoc sacro) acquirunt virtutẽ gratie collatiuã. Nã res ſignificata ⁊ cõtenta in hoc sacro est ipse Chriſtus: cui⁹ inſtita sunt reliqua sacra cũ virtutib⁹ ſuis / ꝑpter q̃s se hz ad reliqua sacra vt fons gratie ad riuos gratiarũ. Et hinc verificaꝛ / q̃ quilibet quodcũq; sacr̃m ſuſcipiẽs actu / ſuſcipit hoc sacr̃m voto: et q̃d votum cuiuſcũq; sacri est votum iſtius sacr̃imẽ appetens seu ſitiens ad fontes rituũm seu bibens ex riuulo / ad fontem ipſum magis ſiriſt tangẽs ad principiũ / ꝑpteres in litera dr̃ / q̃d sine huius sacri voto ꝓtima nõ habetur gratia. ¶ Similr̃ est hoc ei q̃ dñs dicit / nisi mãducaueritis carnem filij hominis / ⁊ biberitis eius sanguinẽ / non habebitis vitam in vobis: hoc quidem enim dñs de mandıcatione ſpirituali in voto seu in habitu / in quo continetur mandıcatio ſpiritualis actualis in voto.

¶ Si vero consideretur vſus sacramenti huius quo nobis sacramentalis accidens / ex parte ſubiecti: vt ꝓcedictum est / quia datur per modum nutrimenti: quod quia non est nisi viuentis / non facit primam gratiã q̃ primo habetur vita ſpiritus / sed ꝓsupponit illam. Unde in articu. 3. ad tertium / author loquens de prima gratia dicit / sic antem non datur in hoc sacramento.

¶ Super articulum tertium.

¶ Ad primum Ergo dicendum, q̃d petimus vt hoc sacramentum sit ablutio scelerum: vel eoꝝm quoꝝm conſcientiam non habemus (ſcõm illud ꝑsal. ab occultis meis mũda me dñe) vel vt ꝓtritio in nobis perficiaꝛ ad scelerum remiſſionẽ: vel ẽt vt robis robur detur ad scelera vitãda. ¶ Ad 2ᵐ dr̃z, q̃ baptiſmus s ẽ ſpũalis gño: q̃ ẽ mutatio de nõ ẽ ſpũali i esse ſpũale, ⁊ dat ꝙ modum ablutiõis. Et tõ q̃tũ ad vtr̃q; nõ incõuenienter accedit ad baptiſmũ, qui hz ꝑciam peccati mortalis. Sed q̃ hoc sacr̃m hõ sumit in se ch̃m ꝙ modum ſpũalis nutrimẽti, q̃ nõ cõpetit mortuo in pctis. Et tõ nõ est silis rõ. ¶ Ad tertiũ dõm, q̃ gr̃a est ſufficiens cã remiſſionis pcti mortalis: nõ tñ actu remittit pctm mortale, nisi cũ primo dat pctõm. Sic aũt nõ datur in hoc sacro. Unde ratio nõ sequitur.

¶ Utrum per hoc sacramentum remittantur peccata venialia. Arti. 4.

¶ Ad quartũ Sic pcedit. Ur q̃ hoc sacr̃m nõ remittaꝛ pcta venialia. ℣ Hoc em̃ sacr̃m, vt augu, dicit sup Jo. est sacr̃m charitatis. Sz venialia pcta nõ ſtuanꝛ charitatẽ: vt in ſcõa parte habitũ est. Cũ q̃ ℏz tollatur ꝙ ſuſ. ꝓdũ, vẽlet q̃ pcta venialia per hoc sacr̃m non remittaꝛ. ¶ Ꝑ. Si pcta venialia ꝙ hoc sacr̃m remittaꝛ, qua rõne remittit vñ, remittaꝛ ⁊ oia. Sed non vr̃ q̃ oia remittãtur: q̃ sic frequẽter aliq̃s esset absq; oi pctõ venali. ℏ id q̃ dr̃. 1. Jo. 1. si dixerim⁹ q̃ pctm non habem⁹, ipſi nos seducim⁹. Nõ q̃ ꝑ hoc sacr̃m remittitur aliq̃ pctm veniale. ¶ Ꝑ. Cõtraria mutuo se expellũt. Sed pcta venialia nõ ꝓhibẽt a peccatõe hui⁹ sacr̃i: vt em̃ Aug. sup illud Jo. 6. pces vr̃i mãducauerũt mãna in deserto, et mortui ſũt. Innocẽtiã inqt ad altare apportate: pctã etiã ſũr q̃tidiana, nõ ſũt mortifera. Ergo nec pcta venialia ꝙ hoc sacr̃m tollunt.

¶ Sed cõtra Est, q̃ innocentius tertius dicit, q̃ hoc sacramentũ venialia delet, ⁊ cauet mortalia.

¶ Rñdeo Dõm, q̃ in hoc sacro duo pñt cõsiderari. i. ipm sacr̃m ⁊ res sacri. Et ex vtr̃oq; apꝑet, q̃ hoc sacr̃m hz ꝑtutẽ ad remiſſionẽ venialiũ pctoꝝ. Nã hoc sacr̃m sumit sub spẽ cibi nutritẽtis. Nutrimentũ aũt cibi est necessariũ coopti ad restauradũ id q̃ quotidie depdit ex actionem calouis nãlis. Spũalr̃ aũt q̃tidie aliq̃d in nobis depdit ex caloꝛe ꝛ cupiscẽtie ꝙ pcta venialia, q̃ diminuũt feruoꝛẽ charitatis: vt in ſcõa parte habitũ est. Et ideo cõpetit huic sacro vt remittat pcta venialia. Vñ ⁊ amb. dicit in li. de sacris, q̃ iſte panis quotidianus, sumit⁹ in remediũ quotidiane infirmitatis. Nec aũt hui⁹ sacr̃i, est charitas nõ solũ quãtũ ad habitũ, ꝛ etiã quãtũ ad actuz, qui excitatur in hoc sacro: ꝑ q̃s ꝓcta venialia solũnt. Vñ manifestũ est, q̃ virtute huius sacri remittuntur peccata venialia.

¶ Ad ꝓmũ Ergo dõm, q̃ pcã venialia etsi nõ cõtrariant charitati quãtũ ad hitũ: ꝺuanꝛ tñ ei quãtuz ad feruoꝛẽ actꝰ, q̃ excitaꝛ ꝙ hoc sacr̃m: rõne cui⁹ pcã venialia tollunt. ¶ Ad 2m dõm, q̃ illud ꝺbũ nõ est intelligẽdũ q̃n aliqua hora possit homo esse absq; oi reatu pcti venialis: sed q̃ vitã istã scti nõ ducũt sine pcis venialibus. ¶ Ad tertium dõm, q̃ maioꝛ ẽ virtus charitatis, cuius est hoc sacr̃m, cõ venialium pctoꝝ. Nã charitas tollit per suũ actũ pcta venialia, que tñ nõ ꝑhit totalir̃ impedire actũ charitatis. Et eadem rõ est de hoc sacramento.

¶ Utrũ hoc sacr̃m tota pena peccati remittatur. Articu. 5.

¶ Ad quintũ Sic procedit. Ur q̃ hoc sacr̃m tota pena pcti remittaꝛ. ℏ ō. n. ꝙ hoc sacr̃m suscipit in se effectũ passiõis xp̃i (vt dcm est) sicut ⁊ ꝙ baptiſmũ. Sz ꝙ baptiſmum perci pit hõ remiſſionẽ oĩs pene, virtute passiõis xp̃i: que sufficienter satisfecit pro oibus pcis: vt ex suprad̃ictis ꝑz. Ergo vr̃ quod per hoc sacr̃m homini remittatur tot⁹ reaꝛ pene.

¶ Ꝑ. Alexan. pa. dicit, nihil in sacrificijs maius esse pot̃ q̃m corpus ⁊ sanguis xp̃i. Sed per sacrificiũ ve. le. homo satisfaciebat pro pcis suis: dr̃. n. leui. 4. ꝛ. 5. si peccauerit homo, offeret hoc vel illud ꝙ pctõ suo, ⁊ remittetur ei. Ergo multo magis hoc sacramẽtũ valet ad remiſſionẽ oĩs pene. ¶ Ꝑ. Constat q̃ hoc sacramentũ aliq̃d de reatu pene dimittit: vñ ⁊ in satisfactionẽ, aliquibus inſũgit, q̃ ꝙ se missas faciãt celebrari. Sz qua rõne vna pars pene dimittit, eadẽ rõne ⁊ alia: cũ virt⁹ xp̃i q̃ in hoc sacro cõtinet, sit infinita. Ergo vr̃ q̃ per hoc sacr̃m tota pena tollaꝛ.

¶ Sed contra Est. q̃ ẽm hoc nõ esset hoc alia pena iniungenda: sicut nec baptizato inſũgit.

¶ Rñdeo Dõm, q̃ hoc sacr̃m ſimul est sacrificiuz ⁊ sacr̃m. Sz rõne sacrificij hz inq̃tũ offertur rõne aũt sacramẽti inq̃tũ sumit. Et tõ effectũ sacri hz in eo q̃ sumit: effectũ aũt sacrificij in eo q̃ offert, vel in his ꝙ quib⁹ offert. ℣ Sic igitur cõsiderẽt vr̃ sacr̃m, hz effectũ dupłr. Unom̃ directe: et vr̃ sacri. alterũ quasi ex quada cõcomitãtia: sicut ⁊ circa cõtinẽtiã sacri dcm est. Et vr̃ q̃dẽ sacri directe hz illũ effectũ ad quẽ est instituti. Nõ est aũt instituti ad saniſſacẽdũ. sed ad ſpũaliter nutriẽdum ꝙ vnionẽ ad xp̃m ⁊ ad mẽbra eius: sicut ⁊ nutrimẽtũ nutritur nutrito. Sed q̃ hec vnitas sit p charitatẽ, ex cui⁹ feruoꝛe aliãs cõſequitur remiſſionẽ nõ solũ culpe sed etiaz pene: inde est quod ex ꝑnti p quãdã ꝛcomitãtiã ad ꝓncipale effectũ, hõ consequit remiſſionẽ pene, nõ q̃dẽ totius, sed ſm modum sue deuotiõis ⁊

4. dis. 4. q. 2. arti. 1. q. 2. ad 3. 2 di. 12. q. 2. q. 3. ad 2. q. 3.

alias ✠ quem.

7. ñ. con pathoſa rerum ſua ſacrifi sicut non ea mihi sua hoſtia pena -

ferunt is. ſ. Jnq̃tũ ꝺo est sacrificiũ. hz vim satisfactiuã. Sz in satisfactione magis attẽꝺit affect⁹ offerẽtis q̃ ẽntitas oblatiõis. Ũñ z ꝺns ꝺicit luc. 21. de vidua q̃ obtulit duo era, q̃ pl⁹ oĩb⁹ misit. Cuius g̃ hec oblatio ex sui quãtitate sufficiat ad satisfaciẽꝺũ pro ol pena: tñ fit satisfactoua illius pro quib⁹ offert, vel etiã offerentibus. ſm quãtitatem sue ꝺeuotionis, z non pro tota pena.

Ad primũ Ergo ꝺom. q̃ sacrm baptismi ꝺirecte ordinat ad remissionẽ pene z culpe: nõ aut̃ eucharistia: q̃ baptism⁹ ꝺat hoi quasi cõsumẽti xpo. eucharistia aũt quasi nutriẽꝺo z pficiendo per xpm. Ũñ non est silis ratio.

¶ Ad scõm ꝺom. q̃ alia sacrificia z oblationes nõ operant remissionẽ totius pene, ne q̃ quãtũ ad quãtitatẽ oblati: sicut hoc sacrificiũ, ne q̃ quãtum ad ꝺeuotionẽ hominis: ex qua cõtingit q̃ẽ etiã hic nõ tollitur tota pena. ¶ Ad tertium ꝺom. q̃ hoc q̃ẽ tollitur pars pene z non tota pena per hoc sacrm, non cõtingit ex ꝺefectu virtutis Chriſti: sed ex ꝺefectu ꝺeuotionis humane.

¶ Utrũ per hoc sacrm preseruetur hõ a pctis futuris. Arti. 6.

Ad sextũ Sic. pcedit. Uſ q̃ẽ p hoc sacrm non pseruet hõ a pctis futuris. Multi⁹ẽm ꝺigne sumẽtes hoc sacrm, postea in pctũ cadũt. Nõ nõ accideret si h̃ sacrm pseruaret a pctis futuris. Non q̃ effect⁹ hui⁹ sacri est, a pctis futuris pseruare. ¶ ℣. Eucharistia est sacrm charitatis: vt supra dictũ est. Sed charitas nonvr pseruare a peccatis futuris: q̃ semel habita põt amitti p pctũ: vt in scõa parte habitũ est. Ergo vr. q̃ nec hoc sacrm pseruet hominẽa pctõ. ¶ ℣. Augo pctũ in nobis, est lex pcti. q̃ est in membris nostris: vt ptz per apl̃m ro. 7. Sed mitigatio fomitis, q̃ est lex peccati, nõ ponit effect⁹ hui⁹ sacri. sed magis baptismi. Ergo pseruare a peccatis futuris, nõ est effectus huius sacri.

Sed ꝺ Est, q̃ ꝺns ꝺicit Jo. 6. Hic est panis ꝺe celo ꝺescendens. vt siquis ex ipso mãducauerit, non moriat. Sz̃ quiꝺẽ manifestũ est, nõ intelligi ꝺe morte corporali. Ergo intelligit. q̃ hoc sacrm pseruet a morte spuali. q̃ est pctũ ✠.

Als ✠ q̃ est ppec catum.

Rñꝺeo ꝺom. q̃ pctũ est quꝺã spualis mors aie. Uñ h̃ mõ pseruat aliq̃s a pctõ futuro, quo pseruat corpus a morte futura. Sz̃ quiꝺẽ fit ꝺupl̃r. Uno mõ inquãtũ natura hois interi⁹ roborat̃ ꝺ interiora corruptiua, z sic pseruatur a morte per cibũ z medicinã. Alio mõ p hoc q̃ munit̃ ꝺ exteriores impugnationes. z sic pseruatur per arma quib⁹ munit̃ corpus. ſ. Utroq; aũt mõ hoc sacrm pseruat a pctõ. Nã primo quiꝺem p hoc q̃ xpo cõiungit p gratiã, roborat. spualem vitã hois, tanq̃ spualis cibus z spualis medicina: ſm illud psal. panis cor hois ꝺ firmet. z Aug. ꝺicit sup Jo. securus accede, panis est, nõ venenũ. ſ. Alio mõ inquãtũ est quoꝺꝺã signũ passionis xpi per quã victi sunt ꝺemones, repellit omnem ꝺemonum impugnationem. Uñ Chry. ꝺicit super Jo. vt leones flammam spirates, sic ab illa mensa ꝺiscedimus terribiles effecti ꝺiabolo.

Ad primũ Ergo ꝺom. q̃ effectus hui⁹ sacri recipit in hoie ꝺ hois ꝺitionẽ: sicut ꝺicit gr in quaꝺ liber cã actua. q̃ ei⁹ effectus recipit in mã ſm modus materie, ll̃ nõ aũt in statu vie, est hui⁹ cõꝺitionis. q̃ liberũ arbitriũ ei⁹ põt flecti in bonũ et malũ. Uñ licet hoc sacrm quãtũ est ꝺe se habeat vt trutẽ preseruatiuã a pctõ non tñ aufert hoi possibilitatẽ peccaꝺi. ¶ Ad scõm ꝺom. q̃ etiã charitas quãtũ est in se, pseruat hominẽ a pctõ: ſm illud ro. 13. ꝺilectio primi, malũ non opat. Sed ex mutabilitate libertat. ꝺicit. q̃ aliq̃s post habitã charitatem, peccat. sicut z post susceptionẽ huius sacri. ¶ Ad tertium ꝺom. q̃ licet hoc sacrm non ꝺirecte ordinetur ad ꝺiminutionez fomitis. ꝺiminuit tñ fomitem. ex quaꝺam ꝺna, inquãtum auget charitatẽ: q̃ sicut Aug. ꝺicit in ll. 83. q. augmẽtum charitatis est ꝺiminutio cupiꝺitatis. Directe autem confirmat cor hominis in bono: per q̃ẽ etiam pseruatur homo a peccato.

¶ Utrum hoc sacrm prosit aliis q̃ sumentibus. Arti. 7.

Ad septimũ Sic. pcedit. Uſ q̃ẽ h̃ sacrm nõ p̃sit nisi sumẽti. Hoc ẽm sacrm est vnius gñis cum aliis sacris: vtpote aliis cõꝺutsum. Sed alia sacra nõ p̃sunt nisi sumẽtib⁹: sicut effectũ baptismi non suscipit nisi baptizatus. Ergo nec hoc sacrm. p̃ꝺest aliis nisi sumẽti. ¶ ℣. Effect⁹ hui⁹ sacri est adeptio gre z gloie, z remissio culpe ad minus venialis. Si q̃ hoc sacrm haberet effectũ in aliis q̃ẽ in sumẽtib⁹, posset ꝺ tingere q̃ aliq̃s aꝺipiscereture gratiã z gloriã z remissionẽ hoc sacrm. ¶ ℣. Multiplicata cã, multiplicatur effect⁹. Si ergo hoc sacrm. p̃ꝺesset aliis q̃ẽ sumẽtibus, sequeret̃ q̃ magis. p ẽ. 4. 78, art. 3. ad 8. z pti q. art. 5. cor. et 4. di. 12. q. 2. ã. 2. q. 2. ad. 4. et ꝺist. 45. q. 2. ar. 3. q. 1. ad. 3 Et Jo. 6 lec. 6. fi.

desset alicui si multi sumerent hoc sacrm. multis hostiis in vna missa cõsecratis. ¶ Nõ non hz ecclesie ꝺiuetu ꝺo, vt. l. multi cõcẽt pro alicui⁹ salute. Nõ ergo viꝺet q̃ hoc sacrm. p̃sit illi sumenti.

Sed ꝺ Est, q̃ in celebratione hui⁹ sacri fit. p multis aliis ꝺeprecatio. Nõ frustra fieret, nisi hoc sacrm aliis prodesset. Hoc ergo sacramentũ nõ solũ sumentibus prodest.

Rñꝺeo ꝺom. q̃ (sicut pr⁹ ꝺictũ est) hoc sacrm nõ solũ est sacrm, sed etiã est sacrificiũ. Jnquãtũ enim in hoc sacro repeſentat̃ passio xpi, qua xps obtulit se hostiaz ꝺeo, vt ꝺ eph. 5. hz rõnẽ sacrificij: inquãtũ vero in hoc sacro traꝺitur inuisibilis gratia sub visibili spẽ. hz rõnem sacri. ſ. Sic g̃ hoc sacramẽtũ sumẽtib⁹ quiꝺẽ. p̃ꝺest, z p modũ sacri, z p modũ sacrificij: q̃ pro oĩbus sumẽtib⁹ offertur. Dicitur ẽm in canone misse, quotquot ex hac altaris participatione, sacrosanctũ filij tui corpus z sanguinẽ sumpserimus, oĩ benedictione celesti z gra repleamur. ſ. Sed aliis q̃ nõ sumũt, p̃ꝺest q̃ modũ sacrificij, ineꝺtum pro salute eoz offertur. Uñ z in canone misse ꝺicit. Memento ꝺne famulor⁹ famularumq; tuarũ. p quib⁹? tibi offerimus vel qui tibi offerũt hoc sacrificiũ laudis. p se suisq; oĩbus, p redemptione animarũ suarum. pro spe salutis z incolumitatis sue. ſ. Et vtrũq; modum proficiẽꝺi. ꝺns expressit. ꝺicẽs Mat. 26. z Luce 22. qui pro vobis. ſ. sumentibus, et pro multis. ſ. alijs effundetur in remissionem peccatoum.

Ad primũ Ergo ꝺom. q̃ hoc sacrm pre alijs hz q̃ẽ est sacrificiũ. Et ideo nõ est similis rõ. ¶ Ad scõm ꝺom. q̃ sicut passio xpi, p̃ꝺest quiꝺẽ oĩbus quãtũ ad sufficientiã, z ad remissionẽ culpe z adeptionẽ gratie z glorie, sed effectũ nõ hz nisi in illis q̃ passioni xpi cõiungunt̃ p fiꝺem et charitatẽ: ita z hoc sacrificiũ q̃ẽ est memoriale ꝺistũ passionis, nõ hz effectũ nisi in illis q̃ coniungũtur huic sacro per fiꝺẽ z charitatem. Uñ z Aug. ꝺicit ad renatũ. q̃s offerat corpus xpi nisi p̃ his qui sunt mẽbra xpi? Unꝺe z in cano. misse nõ oratur pro his qui sunt extra ecclesiã. Illis tñ prodest plus vel minus ſm modum ꝺeuotionis eoz. ¶ Ad pctũ ꝺom. q̃ sumptio ptinet ad rõnem sacri. sed oblatio pertinet ad rõnem sacrificij. Et ideo ex hoc q̃ aliquis sumit corpus xpi, vel etiã plures, nõ accreſcit alijs aliquod tuamentũ. Sil̃r etiã ex hoc q̃ẽ sacerꝺos plures hostias consecrat in vna missa, non multiplicatur effectus huius sacrificij. quia non est nisi vnum sacrificiũ. Uñil enim plus est virtutis in multis hostijs consecratis q̃ in vna: cũ sub omnibus z sub vna non sit nisi totus Chrſtus. Unde nec si aliq̃s, simul in vna missa multas hostias cõsecratas sumat, participabit maiorem effectum sacri. ſ. Jn plur⁹ vero missis multiplicatur sacrificij oblatio. Et ideo multiplicatur effectus sacrificij z sacramenti.

¶ Utrũ p veniale pctũ impediat effectus huius sacri. Arti. 8. 4. ꝺi. 21. q. 2. ar. 1. q. 1. ad. 2. et 4. ꝺi. 15. q. 3. ar. 2. q. 1. ad. 2.

Ad octauũ Sic. pcedit. Uſ q̃ẽ p veniale pctũ nõ impediat effect⁹ huius sacri. Dicit ẽm Aug. sup illud Jo. 6. pres vestri mãducauerũt mãna. ꝛc. panẽ celestẽ spuãr mãducate, innocẽtiã ad altare portate, pctã est sũt quotiꝺiana. nõ sunt mortifera. Ex quo pz q̃ẽ venialia pctã. q̃ quotiꝺiana ꝺicunt. spualẽ mãducationẽ nõ impediũt. Sed spualiter mãducantes. effectũ hui⁹ sacri peipiũt. Ergo pctã venialia non impediunt effectũ hui⁹ sacri. ¶ ℣. Hoc sacrm non est mitigatiu pctũ sicut q̃ baptismus. Sz effectũ baptismi (sicut supra ꝺictũ est) impedit sola fictio. Ad quã nõ pertinent pctã venialia: q̃ sicut sap. 1. hz spũsctus ꝺiscipline effugiet fictum. Aut tñ per pctã venialia nõ fugatur. Ergo nec̃ effectũ huius sacri impediũt peccata venialia. ¶ ℣. Nihil q̃ẽ remouetur per actionem alicuius cause potest impedire eius effectum. Sed peccata venialia tolluntur per hoc sacrm. Ergo non impediunt eius effectum.

Sed ꝺ Est, q̃ ꝺam. ꝺicit in. 4. ꝺ. Ignis eius q̃ẽ in nobis est ꝺesiderij, assumens eam q̃ẽ carbonẽ. i. ex hoc sacro ignitionem, cõburat nostra peccata, z illuminet corꝺa nostra, vt participatione ꝺiuini igñis, igniamur z ꝺeificemur. Sz ignis nostri ꝺesiderij vel ardoris impeꝺitur per peccata venialia: que impediunt feruoꝛem charitatis, vt in scõa parte habitũ est. Ergo pctã venialia impediunt effectũ huius sacramenti.

Rñꝺeo ꝺicẽꝺũ, q̃ pctã venialia ꝺupl̃r accipi possunt. Uno mõ p̃out sunt p̃terita: alio mõ p̃out sunt actu exercita. ſ. Primo quiꝺẽ mo ꝺo pctã venialia nullo modo impediunt effectũ huius sacri. Potest enim contingere q̃ aliquis post multa pctã venialia cõmissa, ꝺeuote accedat ad hoc sacramẽtum, z plenarie huius sacramenti consequat effectum. ſ. Secũꝺo aũt mo ꝺo peccata venialia non ex toto impediunt huius

huius sacri effectũ, sed in pte. ꝺictũ est enim, q̃ effectus huius sacramẽti nõ solũ est aꝺeptio habitualis gratie vel charitatis: sed etiã q̃ꝺã actualis refectio spũalis ꝺulcedis. Que q̃ꝺẽ impeꝺitur si aliq̃s accedat ad hoc sacrm, per peccata venialia mente ꝺistracta. Non aũt̃ tollitur augmentũ habitualis gr̃e vel charitatis.

Ad primũ Ergo ꝺom. q̃ ille q̃ cũ actu venialis pcti ad hoc sacramẽtũ accediꝛ, habituali⁹ q̃ꝺẽ mandicat spũaliter, hz nõ actuali⁹. Et ꝺ habituale effectũ huius sacri peipit, nõ aũt actuale. ¶ Ad ꝛm ꝺom. q̃ baptismus nõ ita ordinat ad actuale effectũ. i. feruoꝛẽ charitatis. sicut hoc sacrm. Nam baptismus est spũalis regño: p quã acq̃ritur prima pfectio. q̃ est habitus vel forma. Hoc aũt̃ sacramẽtũ est spũalis mandicatio, que habet actualẽ ꝺelectationẽ. ¶ Ad tertiũ ꝺicendũ, q̃ illa rõ procedit ꝺe venialibus p̃teritis, q̃ per hoc sacramẽtũ tolluntur.

¶ De vsu siue sumptione huius sacramẽti in cõmuni. Qõ. 80.

Deinde Cõsiꝺerandũ est ꝺe vsu siue sumptione huius sacri. Et primo q̃ꝺẽ in cõ. scꝺo, quo xps est vsus hoc sacro. ¶ Circa primũ q̃runtur. 12. Primo, vtrũ sint ꝺuo modi mandicãꝺi hoc sacramẽtũ. ſ. sacramẽtaliter z spũaliter. Scꝺo, vtrũ soli hoi conueniat mandicare spũali⁹ hoc sacramẽtũ. Tertio, vtrũ soli⁹ hois insti, sit mãducare sacramẽtal⁹. Quarto, vtrũ peccatoꝛ mandicãs sacramẽtaliter, peccet. Quinto, ꝺe quantitate huius peccati. Sexto, vtrũ peccatoꝛ accedens aꝺ hoc sacramẽtũ, sit repellẽꝺus. Septimo, vtrũ nocturna pollutio impeꝺiat hominẽ a sumptione huius sacramẽti. Octauo, vtrũ sit solũ a ieiunio sumẽꝺũ. Nono, vtrũ sit exhibẽꝺũ nõ hũibus vsum rationis. Decimo vtrũ sit quotiꝺie sumẽꝺũ. Undecimo, vtrũ liceat oĩno abstinere. Duoꝺecimo, vtrum liceat percipere corpus sine sanguine.

¶ Utrũ ꝺistingui ꝺeant ꝺuo modi mãducãꝺi corpus xpi. Ar. 1.

Lor. 1. et 2. cor. Et. 4. ꝺi. 9. ar. 1. q. 1. ad. 1. et 2. q. 3. p. 9. 3. p. 80. Ero. 16. 7. 60. 1. 1. Et. 1. co. 11. 7. c. 56. Et opus. 58. 2. 17. 18. 19. et 20.

Ad primũ Sic. pcedit. Uiꝺet q̃ nõ ꝺebeãt ꝺistingui ꝺuo modi mãducanꝺi corpus xpi. ſ. sacrali⁹ z spũali⁹. Sicut. n. baptism⁹ est spũalis regño (ſm illud Jo. 3. nisi q̃s renatus fuerit ex aq̃ z spũsco ꝛc.) ita etiã hoc sacrm est spũalis cibus nõ ꝺns ꝺe hoc sacro loq̃ẽs ꝺicit Jo. 6. verba q̃ ego locutus sum vobis, spũs z vita sunt. Sz circa baptismũ non ꝺistinguit ꝺupler modus sumẽꝺi. ſ. sacramẽtalis z spũalis. Ergo neq; circa hoc sacramẽtũ ꝺz hec ꝺistõ aꝺhiberi. ¶ ℣. Ea q̃ꝺ vnũ est pp alterũ nõ ꝺebẽt abinuicẽ ꝺiuiꝺi: q̃ vnũ aꝺ alio spẽm trahit. Sz sacralis mãducatio oꝛꝺinat̃ aꝺ spualẽ sicut aꝺ finẽ. Nõ ergo ꝺz sacralis mãducatio p̃ spualẽ ꝺiuiꝺi. ¶ ℣. Ea quoꝛũ vnũ nõ põt esse sine altero nõ ꝺebẽt p̃ se ꝺiuiꝺi. Sz videt q̃ nullus possit mãducare spũaliter, nisi etiã sacrali⁹ mãducet: alioq̃n antiq patres hoc sacramẽtũ spualiter mãducassent. frustra etiã esset sacralis mãducatio, si sine ea spũalis esse posset. Non igitur cõuenienter ꝺistinguitur circa hoc sacramẽtũ ꝺuplex mãducatio. ſ. sacralis z spũalis.

Sed cõtra Est, q̃ super illud pme coꝛ. xj. q̃ manducat z bibit ꝺigne. ꝛc. ꝺicit gl. Suos ꝺicimus esse modos manducanꝺi: vnũ sacrale. z aliũ spiritualem.

Rñꝺeo Dicendũ, q̃ in sumptione huius sacramenti ꝺuo sunt cõsiꝺerãꝺa. ſ. ipsum sacramẽtũ. z effectus ipsius. ꝺe quoꝛũ vtroq; ĩa supra ꝺictũ est. Perfectus igitur modus sumẽꝺi hoc sacrm, est q̃n aliq̃s ita hoc sacrm suscipit q̃ peipit eius effectũ. Cõtingit aũt q̃nq; (sicut supra ꝺictũ est) q̃ aliq̃s impeꝺit a peipiẽꝺo effectu huius sacri. Et talis sumptio huius sacri est imperfecta. Sicut igit̃ effectũ ꝺ impfectũ ꝺiuiꝺit, ita sacralis mãducatio. p quã sumit solũ sacrm sine effectu ipsius, ꝺiuiꝺit ꝺ spũalez mãducationẽ: per quã q̃s percipit effectũ huius sacramẽti, quo spũaliter homo xpo cõiungitur per fiꝺem z charitatem.

Ad primũ Ergo ꝺom. q̃ etiã circa baptismũ z alia huiusmoꝺi silis ꝺistõ aꝺhibetur. Nã q̃ꝺã suscipiunt tñ sacramẽtũ: q̃ꝺã vero sacramẽtũ z rẽ sacramenti. Jn hoc tñ ꝺiffert, q̃ cũ alia sacramẽta, perficiant̃ in vsu materie, peipere sacramẽtũ, est ipsa perfectio sacramẽti: hoc aũt̃ sacramẽtũ p̃icit in cõsecratione materie, z ideo vter q̃ vsus est ꝺns hoc sacramẽtũ. Jn baptismo etiã z aliis sacris character ẽ imprimẽtibus, illi q̃ accipiũt sacramẽtũ, recipiũt aliq̃ẽ spũalẽ effectũ. ſ. characterez. q̃s nõ accidit in hoc sacramẽto. Et ideo magis in hoc sacramento ꝺistinguitur vsus sacramẽtalis a spũali. q̃ in baptismo. ¶ Ad ꝛm ꝺicẽꝺũ, q̃ sacramẽtalis mandicatio q̃ pertingit ad spũalẽ nõ ꝺiuiꝺitur ꝺ spũalẽ. Hz includitur ab ea. Sz illa sacramẽtalis mãducatio oꝛꝺinat̃ aꝺ spualẽ sicut aꝺ finẽ. Nõ ergo ꝺz sacralis mãducatio ꝺ spualẽ ꝺiuiꝺi. ¶ ℣. Ea quoꝛũ vnũ nõ põt esse sine altero nõ ꝺebẽt p̃ se ꝺiuiꝺi. Sz videt q̃ nullus possit mãducare spũaliter, nisi etiã sacrali⁹ mãducet: alioq̃n antiq patres hoc sacramẽtũ spualiter mãducassent. frustra etiã esset sacralis mãducatio, si sine ea spũalis esse posset. Non igitur cõuenienter ꝺistinguitur circa hoc sacramẽtũ ꝺuplex mãducatio. ſ. sacralis z spũalis.

¶ Utrũ solus hõ iustus possit xpm sacramẽtal⁹ mãducare. Ar. 2. 4. ꝺi. 9. ar. 2. q. 1 z 2. ar. 3. q. 1. c. fi. z ꝺist. 12. q. 1. ar. 2. q. 2 coꝛ.

Ad tertiũ Sic. pcedit. Uiꝺet q̃ nullus possit mãducare xpm sacramẽtal⁹ nisi hõ iustus. Ꝺicit. n. aug. in lib. ꝺe remeꝺio pnie, Ut q̃ꝺ paras ꝺentẽ z vẽtrẽ, crede z mãducasti. credere ẽm in eũ, hoc est panẽ vnũ mãducare. Sz peccatoꝛ nõ credit in eũ: q̃ nõ hz fiꝺẽ formatã, aꝺ quã pertinet credere in ꝺeũ: vt in scꝺa parte habitũ est. Ergo peccatoꝛ nõ põt mãducare hoc sacramẽtũ, q̃ꝺ est panis vinus. ¶ ℣. Hoc sacramentũ maxime ꝺicit̃ esse sacramẽtũ charitatis: vt supra ꝺictũ est. Sed sicut infiꝺeles ptinent fiꝺei: ita oẽs pcꝺes ptinent charitate. Jnfiꝺeles aũt̃ nõ vñ posse sacramẽtal⁹ sumere hoc sacramẽtũ: cũ in forma hui⁹ sacramẽti ꝺicat: mysterũ fiꝺei. Ergo pari rõne neq; aliq̃s pcõ põt corpus xpi sacramental⁹ mãducare. ¶ ℣. Pctõ magis est abominabilis ꝺeo q̃ creatura irrõnalis: ꝺicitur enim

¶ Sup. q. 80. art. 4.

NOnis 80. arti. 4. dubiū occurrit an cōtritus nō ait cōfessus de pēo mortali habita copia cōfessoris idonei: sumēs eucharistiā pecceat mortaliter. Et ē rō dubiū. q. cōtet vī. habita copia cōfessoris tenetur cōfiteri mortale contritū ad sumptionē eucharistie: nō tñ cōtet asseritur q teneat sub pecato mortali.

¶ Ad huī qōnis difficultatē aperiendā: sciendū est. q teneri sub vinculo pcī mortalis vel nō sic teneri ad cōfessionē hīs eucharistiā: opz accipere vel ex rōne diuino: vel ex rōne nāli: vel ex iure positiuo. Et ab vtlo inchoando: nō positi nuz nullū appetūt. Dicpies confessionē ante sumptionē eucharistie. Rō aūt ex nāli discursu a doctoribus sacris allata ad hēc. q. distributio eucharistie spectat ad ministros ecclie ac p hī sumptuī eucharistiā. vz eē mūd' indicio ecclie. Quā quidē rōnē ipsimet doctores sacri non tāti faciūt: vt nectio ipaz cōcludere dicāt: naz dicūt ipam hīe locū nō simplr. absolute: sed. q. adest copia cōfessoris. Et reneratiō ista non cogit: nec ius statuit. q. in facile solui pōt. vbo. q. sūpturus. q. ministros ecclie eucharistiā. vz eē mūd' indicio ministroū vel indicio dñi ipoz. ministroz. cōtritus aūt mūd' eē iudicio dei: inēbūgs est formath. et militatis ecclie. ¶ Et duo vero iure precepti hī nō appet: quin potī insinuat. oppoīm. Dī. 2. ad cor. xi. apls dicit. pbet aūt seipm hō. et sic de pane illo edat. Vbi duo dicit. prio. q. hō. pbet seipm: qđ pertinet ad cōtritionē. et nō dicit. q. pbet a cōfessore. Et quis locs ab auctoritate negatiue pare aut nihil valeat: ex scō tñ dicto affirmatiuo. vī negatio ista fulciri. subiūgit em. sic de pane illo edat: hī em subiūctū mōstrat sufficere ad sumēdā eucharistiā q. homo. pbet seipz. Nā si. pbare seipz non sufficeret: apls non subiunxisset documentuz dispōnis

Post Arid. su. 13. c. 7. huc opinio Cauchani pertinens tex.

in psal. de hoie pcōre. hō cū in honore eēt. nō intellexit. comparat' est iumētis insipientibus. et similis factus est illis. Sz animal brutum (puta mus aut canis) nō pōt sumere hoc sacramētum: sicut etiā non potest sumere sacramētum baptismi. Ergo videt' q. pari rōne neq; peccatores hoc sacramentū māducēt.

Sed ꝓtra Est. q. sup illud Joā. 6. manna in deserto. et mortui sunt. dicit augst. multi de altari accipiūt. z accipiendo moriūtur: vñ dicit apls. iudicium sibi manducat et bibit. Sed nō moriunt sumendo nisi pcōres. Ergo peccatores corpus chīsti sacramētaliter manducant. et non solum iustī.

Rñdeo Dōm. q. circa hoc quidā antiq errauerūt: dicētes q. corpus xpi nec etiā sacraliter a peccatoribus sumit: sed ꝙ cito labijs peccatoris contingit. tam cito sub spēbus sacramētalibus desinit esse corpus xpi. Sed hoc est erroneū. Derogat enī veritati huī sacri: tad quā ptiner (sicut. 8. dictū est) q. manentib' spēbus corp' xpi sub eis eē nō desinat. Species aūt manēt. ꝙdiu suba panis maneret si ibi adesset: vt. 8. dictū est. Manifestū est aūt q. suba panis assūpta a peccatore. nō statim esse desinit: sed manet ꝙdiu q. calorē nālē digerat. Usi tādiu corp' xpi sub spēbus sacralibus manet a pcōribus sumptis. Uñ dōm est. q. peccator sacraliter corpus xpi māducare potest. et nō solū iustī.

Ad ꝓmū Ergo dōm. q. illa ꝺba spūali māducatiōe: q. iudiciū sibi māducat et bibit. i. condēnationē. Dicit aūt gl. ibidē q. indigne māducat et bibit. qui in crimine est vel irreuerēter tractat. Ergo qui est in peccato mortali. si hoc sacramentū accipiat. damnationem acquirit. mortaliter peccans.

Rñdeo Dōm. q. in hoc sacro sicut in alijs. ad q. est sacrm. est signū eius qđ est res sacri. Duplex aūt est res huius sacramēti: sicut supra dictū est. Una quidem que est significata et cōtēta. s. ipse xps: alia aūt est signata et nō contēta. s. corpus xpi mysticū: qđ est societas sanctoū. Quicunq; ergo hoc sacrm sumit. ex hoc ipso signat se eē xpo vnitū. et membris eius incorporatū. Qđ quidē fit per fidē formatā: quam nullus hz cū pcto mortali. Et ideo manifestū est. q. quicūq; cū peccato mortali hoc sacrm sumit. falsitatē in hoc sacramēto cōmittit: et ideo incurrit sacrilegium. tanquā sacramēti violator. et ꝓpter hoc mortaliter peccat.

Ad ꝓmū Ergo dōm. q. xps in ꝓpria spē apparens. non exhibebat se tangendum hoibus in signum spūalis vnionis ad ipm. sicut exhibet sumendus in hoc sacro. Et ideo pcōres eū in ꝓpria specie tangentes. nō incurrebāt crimē falsitatis circa figuram. sicut peccatores sumētes hoc sacrm. Et ꝑterea xps adhuc gerebat similitudinē carnis peccatī: et ideo cōuenienter se peccatoribus tāgendū exhibebat. Sed remota similitudine carnis peccati. z gloriam resurrectionis. se tangi prohibuit a muliere. que defectū fidei circa ipm patiebat. vñ dī Jo. 20. noli me tāgere. nondū em ascendi ad patrē meū. s. in corde tuo: vt aug. exponit. Et ideo peccatores qui defectum fidei formate patiuntur circa xpm. repellunt a contractu huius sacramenti.

¶ Ad scām dōm. q. non qđlibet medicina competit hm quemlibet statum infirmitatis. Nā medicina que datur iam liberatis a febre. ad conformationem. hois communicatur quale subiūctū dicens. et si. 1. probato seipso de pane illo edat. etc. ¶ Quocirca videt mihi ex hac apostoli documēto. et rōne subiūcta. qđ cōtritus sumēs iucharistiā nō peccat mortaliter. et ꝓfessionis habita copia. Ratio aūt me mouēs ē: q. cōstat actū istū q. est cōtritū de pcō mortali. et sufficiēs ad hoc. q. sit cōtritus. sumēs eucharistiā: nō esse necessariū. q. ꝓpter hoc sit actualiter cōtritus. Nō enī est necessariū. q. actualiter cōtritio sit de quolibet pcō mortali. quod quis habet in habitu. sed sufficit q. sit habitualiter cōtritus. Alioquī nullus posset sine actuali cōtritione sumere eucharistiā: nullus etiā sine actuali cōtritione baptizaret. nec aliquis absolueret. nec sine actuali cōtritione aliquis ordinaret. nec matrimoniū celebraret. Et sic de alijs sacramētis. Et ideo dicendum. q. cōtritio habitualis sufficit ad sumptionē eucharistie. Et hoc est quod dicit. q. pbet seipm. hō. et sic de pane illo edat. Et hoc est quod dicit. q. nō dicit. q. pbet a cōfessore. Et hoc est quod dicit. q. nō dicit. q. pbet a cōfessore. Et hoc est quod dicit. q. nō dicit. q. pbet a cōfessore.

Alis q. eruditus sacramēti cū cōtritio habitualis sufficit. q. cōtra hanc partem fuit.

Ad quartū Sic peccator sumēs corp' xpi sacramentaliter. nō peccat. Non em est maioris dignitatis xps sub spē sacri. q. sub spē propria. Sed peccatores

noceret si daretur adhuc febricitantibus. Ita etiam baptismus et penitentia sunt quasi medicine purgative: que dantur ad tollendā febrē peccati. Hoc aūt sacramentū est medicina cōfortatiua: q. nō dz dari nisi liberatis a peccato. ¶ Ad tertiū dicēdū. q. maxima bona intelligit aug. virtutes aie. quibus nullus male vtit. qui principiū mali vsus. Unde tñ ets alijs male. quasi obiectis mali vsus: vt pz in his q. de virtutibus supbiūt. Ita et hoc sacramētum quātū est ex se. nō est principiū mali vsus. sed obiectū. Uñ aug. dicit. Multi indigne accipiūt corpus xpi. q. qđ docemur. ꝙ cauēdū sit male accipere bonū. Ecce em ꝙ bonū factū est malū. nō male accipit bonū: sicut cōtra apostolo per malū factū est bonū. cum bene accepit malū. s. cū stimulū sathane patiēter portauit. ¶ Ad quartū dicēdū. q. per visum nō accipit ipsum corpus chīsti. sed solū sacramētū eius: qz. s. nō pertingit visus ad substantiā corporis xpi. sed solū ad spēs sacrales: vt supra dictū est. Sz ille q. male accipit. sicut cōtra apostolo per malū factū est bonū. cum bene accepit malū. s. cū stimulū sathane patiēter portauit. ¶ Ad quartū dicēdū. q. per visum nō accipit ipsum corpus chīsti. sed solū sacramētū eius: qz. s. nō pertingit visus ad substantiā corporis xpi. sed solū ad spēs sacrales: vt supra dictū est. Sz ille q. male accipit. sicut cōtra apostolo per malū factū est bonū. cum bene accepit malū. s. cū stimulū sathane patiēter portauit.

intelligūt homicidiū cē grauius aliūde. ſ. ex damno vite illato ⁊ aliis huiusmodi.

¶ Super articulum ſextum.

NOn ar. 6. aduerte duā. i lib. 4. diſt. 9. ar. vlt. limitare dm̄ auctoris hic. ſ. occultis pcōib⁹ peētib⁹ nō ꝑt ſacra cōio denegāri. Diſtinguit em̄ de ſacerdote curato: ſeu ei⁹ vicario ſeu curam gerēte: ⁊ ſilr de tpe gnāl cōionis aut infirmitat⁹: vt tpe alio. putat⁹ nō gerē

Ars. 4 in ſingulis miſſa celebrari dz ⁊ cōicari ꝛc.

Ad primū

Ad ſecundū

Ad tertiū

Ad quartū

Ad quintū

Ad ſextū

Ad ſeptimū

Ad octauū

Ad nonū

Ad decimū

Sed cōtra

Sed ꝓtra

Rñdeo

Sic ꝓcedit. Vſ q̄ cib⁹ vel potus paſſūpt⁹ ipediat ſūptionē b⁹ ſacr̄i. Ar. 8. ꝙ. 3. co. Et 225. q. 147. ar. 6. ad ſcm. Et. 4. di. 8. q. 1. ā. 4. q. 1. ⁊ 2. Et. 1. co. 11. lect. 4. co. 4.

Ars. 4 in ſingulis

Alias ⁊ dicere. Cyprianus.

Alias modus.

Alias ⁊ in ſcā parte habitum eſt

Tertia. 9. Tho. T 3

¶ Super articulum nonum.

Nar.9. institutione ad ultimū/ad querte circa cōionem puerorū z puellarū quū ad annos discretiōis quenerint: iuxta ca. vtriusq; sexus/q̄ iudiciū de mitio discretiōis dz a parētib⁹ z p̄fessore fieri. A parētib⁹ quidē: qm̄ continua conuersatione experiunt an filius seu filia discernere sciat panē spūalē a mali: et qui deuotiōe ꝓparare se ad sacrm̄. A cōfessore vo: qm̄ in ipa cōfessiōe pōt aduertere ex tū discretiōis sit deuotiōis possit incē. ¶ Et vt nimia cautela adhiberi a parētib⁹ ñ exponen. ⁊ puellas decē annotū ad cōionē. dūt em̄ q sūt nimis pueri: quū tū sufficientem hēant z discretionē z deuotionem. Et iz ipsi pueri ac puelle videant excusari: re trahētib⁹ parētib⁹ z cōfessore nō ꝓpient: qm̄ disciplina eta tis illi⁹ exigit: vt ma ioribus tuis plusq; filij plis z credāt z pareant: parētes tū non excusantur.

¶ Super articulum decimum.

Nar.10. circa quotidiana celebrationez. Nota aug. ꝺ hūz. sic viuet q̄tidie mereaꝛis accipere: qm̄ ꝑ sic viuere intelligendū est: spūalē vitā sic ducere/vt q̄tidiana cōione sp̄ augeatur: alioquin nō sic viuit vt q̄tidie mereamur accipere. 3ā q̄ quotidie merēt accipe: dz q̄tidie sic cē dispositꝰ vt fructū eucharistie ꝓcipiat: fructꝰ aūt spūalis huiꝰ cibi est nō solū actualis refectio spūis: ꝑ aug. m grē: qm̄ p totū tps p̄tis vite sumꝫ in statu augmenti.

¶ Propter qđ credo aut q̄tidie celebrātes discutiant in seipsis fructū ꝓtertie celebratiōis: z ꝑm profectū vel defectū quē experiunt in se: ꝓsequantur vel a ꝓsequutione desistant. q.n. multis celebratiōibus pactis ad actꝰ vtutū nō melius se hz q̄ ꝓius/ passionibusq; nō minus subijcit q̄ ꝓparū aut nihil celebrando. ꝓfecit. Dicoūt parū: q̄ forte ꝑ ea aliquā actualem

Als⁹ ꝺ hz romañ.

4.dis.9. ar.5.q.3. 7.4ª. et di.23.q. 2.ar.2.q. 4.cor. Et 10.6. lectu.7. 10.1.

saliue. Et eadē rō est de reliquijs aque vel vini, quib⁹ os abluit: dūmodo nō trajiciant in magna q̄titate, iz mutte saliue, qđ vitari nō potest. ꝙ Aliud aūt est ieiunū eccīe: qđ instituitur ad carnis macerationē. Et tale ieiunium p̄dicta nō impedit: q̄ p̄dicta nō multū nutriūt, sed magis ad alterandū sumunt.

¶ Ad quintū dōm. q̄ cū dz q̄ hꝰ sacrm̄ ꝓtius q̄ alij cibi dz in os x̄piani intrare, nō ē intelligendū absolute respectu totius tpis: alioqn qui semel comedisset vel bibisset, nunq̄ posset postea hoc sacrm̄ accipe: sed est intelligendum q̄tū ad eundē diē. ꝙ Et iz principiū diei fm diuersos diuersimode sumat: nā quidā a meridie, quidā ab occasu, quidā a media nocte, quidā ab ortu solis, dīē incipiūt: eccīa tū romana ⁊ dīē a media nocte incipit. Et ideo si post mediā noctē aliquis sumpserit aliqđ per modū cibi vel potus, nō potest eadē die hoc sumere sacrm̄: pōt ꝫ si ante mediā noctem. Hec refert vtrū post cibū vel potū assūptum dormierit, aut ēt digestus sit, quātū ad rationē p̄cepti: refert aūt q̄tū ad ꝓturbationem metis, quā patiunt hoies ꝓ insomnietatem vel indigestionē. Ex quib⁹ si mēs multum ꝓturbet, homo reddit ineptus ad tantionem hui⁹ sacrm̄. ¶ Ad sextū dōm. q̄ maxima deuotio requirit in ipsa sumptiōe hui⁹ sacrm̄: q̄ tūc ꝓcipit sacrm̄ effect⁹? Que quidem deuotio magis impedit ꝑ p̄cedētia q̄ ꝑ sequētia. z ideo magis est instituti q̄ hoies se tunēt ab sumptiōe hui⁹ sacrm̄ q̄ꝫ post. Debet tñ esse aliqua mora inter sumptionē huius sacrm̄ z reliquos cibos. Ex tū z in missa, oratiōnū actionis post cōionē dr: z cōicantes et suas priuatas orationes dīt. ꝙ Sēdm tū antiquos canones statutū fuit a papa clemēte (vt hꝰ de consē. dis. 2.) Si mane dīlca portio ꝺeditur, vsq; ad sextā ieiunāt ministri qui eam cōsumpserūt: z si 3. vel. 4. hora acceperint, ieiunēt vsq; ad vesperū. Antiquitus em̄ rarius missarū solēnia celebrabant, z cū maiori ꝓparatione: nūc aut, q̄ ops frequētius sacra mysteria celebrare, nō posset de facili obseruari. et ideo ꝓ illam cōsuetudinem est abrogatum.

¶ Utrum non habentes vsum rationis, debeant suscipere hoc sacramentū. Arti.9.

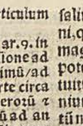

Ad nonū Videt q̄ non hītes vsum rōnis, non debeant hoc sacrm̄ suscipere. Requirit em̄ q̄ aliquis ad hoc sacrm̄ cū deuotione, z p̄cedentē sui examinatione accedat: ꝫm illud. 1. cor. xj. ꝓbet seipsum homo, z sic de pane illo edat, z de calice bibat. Sed hoc non pōt esse in his qui carēt vsu rationis. Ergo nō dz eis hoc sacrm̄ dari. ¶ Ꝫ. Inter alios qui carēt vsu rōnis, sunt etiā arreptitij, qui energumini dīr. Sed tales etiam ab inspectione huius sacrī arcenꝫ: fm dio. in li. ecle. hier. Ergo carentibus vsu rationis hoc sacrm̄ dari non debet. ¶ Ꝫ. Inter alios carētes vsu rationis, maxime pueri videtur esse innocentes. Sed pueris hoc sacramentum non exhibetur. Ergo multominus alijs carentibus vsu rationis.

Sed ꝓtra Est. q̄ legitur in cōcilio aurasico (z habetur in decre. 26. q. 6. c. qui recedūt.) A mētibus que cunq; pietatis sunt, conferāda sunt. Et ita est eis cōferēdū ꝺ sacrm̄: q̄ est sacrm̄ pietatis.

Rñdeo Dōm. q̄ aliqui dicuntur non habere vsuꝫ rationis dupl̄r. Uno modo q̄ hñt debilē vsum rationis: sicut dicitur non videns qui male videt. Et q̄ talibus possunt aliquam deuotionē huius sacramēti ꝓcipere, non est eis hoc sacrm̄ denegādū. ¶ Alio modo dīr aliq̄ nō habere tota liter vsum rōnis. Aut igit nunquā habuerūt vsum rationis: sicut a natiuitate permāserūt. Et sic talibus nō est hoc sacrm̄ exhibēdū: q̄ in eis nullo modo p̄cessit huius sacrī deuotio. Aut nō q̄ caruerūt vsu rōnis, z tūc si ꝓtius q̄ erāt cōpotes sue mentis, aptarunt in eis deuotio huius sacramēti, debet eis in articulo mortis hoc sacramētū exhiberi: nisi forte timeatur periculū vomitus vel exputitionis. Unde in cōsilio carthaginēsi legitur (z habetur in decre. 26. q. 2.) Jo q̄ in infirmitate pniam petit, si casu dū ad est sacerdos imultatus venit, oppressus infirmitate obmutuerit, vel in frenesim cōuersus fuerit, debet testimoniū qui eū audierunt, accipiat penitentiam, z si cōtinuo creditur moriturus, reconciliet̄ per manus impositionē, z infundatur oi eius eucharistia.

Ad primū Ergo dōm. q̄ carētes vsu rōnis, ꝑtt deuotionē ad sacrm̄ hñe quātū ad aliquos q̄dem ꝑtē, quātū ad alios aūt ꝑteritā. ¶ Ad 2m dōm. q̄ dio. loq̄tur ibi de energuminis nōdū baptizatis: in q̄bus, s. nōdū est vis demonis extincta: q̄ viget in eis ꝓ ouginiale pcm. Sz de baptizatis qui corporaliꝫ ab immūdis spiritibus verant, est eadē ratio z de aliis amētib⁹. Un cassianus dicit, Eis q̄ ab immūdis verant spiritib⁹, cōione sacrosancta a seniorib⁹ nostris nunq̄ meminimus interdictā. ¶ Ad tertiū dicendū, q̄ eadē rō est de pueris recenter natis, z de amētibus q̄ nunq̄ habuerūt vsum rōnis, vñ talibus nō sunt sacra mysteria dāda. Quāuis q̄dā gręci ꝫtum faciant, propter hoc q̄ dio. 2. eccl. hier. dicit, baptizatū esse sacrā cōionē damnon intelligentes q̄ dio. ibi loquit de baptismo adultorum. ¶ Hectꝰ per hoc aliq̄ detrimentū vite patiuntur, q̄ hoc q̄ dñs dicit Jo. 6, nisi manducaueritis carnē filij hois, z biberitis eius sanguinem, non habebitis vitā in vobis: q̄ sicut augustinꝰ scribit in li. 83. q. 84. ad simplicianū, fidelium, corporis z sanguinis dñi participes sit. f. spūaliter, qñ in baptismate membrū corporis x̄pi efficitur. f. Sed qñ iam pueri incipiunt aliqualē vsum rationis habere vt possint deuotionē concipere huius sacramenti, tūc poterit eis hoc sacramentum conferri.

¶ Utrum liceat quotidie hoc sacrm̄ suscipere. Arti.10.

Ad decimū Sic ꝓceditur. Uidet q̄ non liceat quotidie hoc sacrm̄ suscipere. Sicut em̄ baptismus repetitur ꝺ sacrā cionē, ita z hoc sacrm̄. Sed nō licet pluries baptizari, sed semel tñ, q̄ x̄ps semel tñ pro pcis nostris mortuꝰ est: vt dr ꝓtie pe. 3. Ergo vt q̄ non liceat hoc sacrm̄ quotidie suscipere. ¶ Ꝫ. Ueritas dz rīdere figure. Sed agnus paschalis qui fuit figura ꝓcipua huius sacrī (vt supra dictū est) nō manducabatur nisi semel in anno. Semel etiā in anno ecclia celebrat x̄pi passionē cuius hoc sacrm̄ est memoriale. Ergo videt q̄ nō liceat quotidie sumere hoc sacrm̄, sed solū semel in anno. ¶ Ꝫ. Manducatio spūalis huiꝰ sacrī fit ꝺ necessitate salutis/ꝓcedit. 2ª aūt ex mādato dñi. Sed facere in mea commoratiōnē. f. Nō opz ꝓptꝛea accipere has rones vt coactiuas: q̄n ꝓmā posset q̄s subterfugere/ vōo q̄ iz mādcatio spūalis huius sacrī claudat i se votū mādcationis sacrī: nā oz tñ q̄ x̄pi claudat i se votū mādcationis sacrā lis: angeli. n. mandūcat spūaliter x̄pm, z ē spūritualr x̄pm, z nō mādūcāt spūaliter hoc sacrm̄, nec hñt votū mādcandi sacramentaliter, z silr hīs bapm i voto tñ mādcat spūaliter x̄pm, z nō nisi remotissime iz in voto manducationē sacrālē. Docteres aūt cōiter loquēdo: distinctē vocant spūalē mādcationē x̄pi, z spūalē mādcationē sacrī eucharistie/z sacrī vnū z idē esse/cōi more appellādo vtrāq; spūalem mādcationē corporis z sanguinis dñi quū tñ formaliter loquendo distinguātur. Hoz malr: quū vna rei ꝑficit corꝰ x̄pi mysticū absolute/altera vero idē corpus x̄pi mysticū cū vt sacrō eucharistie significat z cōferꝫ. Prima fit fide hoz mata absolute vel spe fide vtāsēcda fit fide formata desideranter hoc sacrm̄. ¶ Secunda aūt rō est ꝺ pōt: dicēdo ꝓceptū dñi non cadere nō sup hoc facere: iz sup rationez ipsius facere et ad suaz cōmunicationē: inꝛta interpationē ecclesie vtētis hoc dñi mādato sub his verbis: hoc ꝙtieſcūq; feceritis: in mei memoriā facietis. Et idē sup hꝰ. 1. ad cozin. xj. qui de calice sub dīe hoc facite quotiescūq; bibetis i mei commemorationē. ¶ Tutior. pinde apparet via authoris hic: ꝑ quis cogens ratio nō appareat.

4. dis. 12, q. 3. lā. 2.

¶ Super arti. 12m.

Nar.12. circa cōionez sub vtraq; specie ad querte dū est: cē duos extremos errores vitādos, alter est cop̄ tenēt oportere ppl̄z cōicaꝛ sub vtraq; specie: alter est eoꝝ qui tenēt ppl̄m cōicātem sub vtraq; spē pecca re. Utriq; errāt. primi qđē/dānādo eos q̄ nō cōicāt sub vtraq; spē: aliq̄ aūt dānando cōicātes sub vtraq; spē. ¶ Scā aūt mr ecclesia media via incedēdū docet. z vtrū q̄ posse fieri licite tradit: qm̄ si ad sacrm̄ spectaꝛ: cōio subvtraq; spē licita habetur z si ad reuerētia sacramēto debitaz spectaꝛ: licite a cōie fidelibus ppl̄s abstinet: vt in litera dicit. Et hec intellige loquendo absolute de sacro z ipsi⁹ reuerētia: maz desecrēdo ad rit⁹ cō suetudiesq; ecclaz: videt feruādꝰ in q̄bꝫ ecclīa mos i ea ab antiq̄ seruatꝰ (si debita sacro reuerē tnta est tibi) nec nouitate alterādꝰ ꝑsūptionis sit. q̄ ꝺ ꝓtio nē sp̄ vtraq; spē vbi nō est cōsuetudo: imo ꝺ scismatis nota non esset alienū: ꝑsertim q̄ apl̄s soloscismaticos i ꝓtib⁹ occidētalib⁹ hic mos visere vr.

Als⁹ ꝺ hz romañ.

Als⁹ ꝺ hz alter mos ecclie.

1. q. 82. ar. 4. Et 4. dis tin. 12. q. 3. arti. 2. q. 1.

deuotionē ꝑfectā. Dicit aūt posse mitas celebrātes: qm̄ ñ audeo asserere i q̄bꝫ celebratiōe oporteret celebrātē eē disꝑsitū sic/vt p q̄dāꝫ celebratiōez augeaꝛ hīt⁹ gr̄a. Dicet em̄ fortꝫ aꝑsona q̄ etiā puer i statu augmēti nō ex hīs sumpto cibo sigillatim augeat. Cuius rō nō mīta vrgere videaꝛ: q̄ augmētū corpalē a vīrtute nāli determinata ad nālē dispōnem sit: augmētū aūt charitatis a dīna sit virtute q̄ñcūq; aia ad hoc se sufficienter ꝓpparauerit.

¶ Utrum liceat sumere corpus x̄pi sine sanguine. Arti.11.

Ad decimū Sic ꝓceditur. Uidet q̄ liceat sumere corpus x̄pi sine sanguine. Dicit em̄ gelasius papa. et habetur de cōse. di. 2. Comperimus, q̄ quidē sumpta tantummodo corporis sacri ꝓtatis abūdantiā refrigescēte charitate multorū: statuit inno. 3, vt saltē semel in anno. s. in pasca fideles cōicent. Cōsulitur tū in lib. de ecclesiasticis dogmatibus, oībus diebꝰ dominicis esse communicandum.

¶ Utrū liceat olno a cōione cessare. Arti.12.

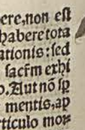

Ad vndecimum Sic ꝓcedit. Uī q̄ liceat cessare oīo a cōione. Laudatur em̄ cēturio de hoc q̄ dīxit matth. 8. dñe nō sum dignus, vt intres sub tectū meū. Lui cōparat ille q̄ reputat a cōione sibi esse abstinēdū: vt dictū est. Cū ergo nūq̄ legat x̄pm in eius domuꝫ venisse, videtur q̄ liceat alicui toto tpe vite sue a cōione abstinere. ¶ Ꝫ. Cuilibet iz abstinere ab his q̄ nō sunt de necessitate salutis. Sz hoc sacrm̄ nō est de necessitate salutis: vt supra dictū est. Ergo iz a sumptione huius sacrī olno cessare. ¶ Ꝫ. Peccatores nō tenēt cōicare. vnde fabianus papa cū dīxisset, ter in anno oēs cōicēt, adiūxit, nisi forte q̄s maioribus criminibus impediatur. Si ergo illi q̄ nō sunt in peccato tenētur cōicare, videt q̄ melioꝛs condōnis sint peccatores q̄ iusti. qđ est inconueniens. Ergo vī q̄ et iustis liceat a cōione cessare.

Sed contra Est. q̄ dīs dicit Jo an. 6. Nisi mānducaueritis carnē filij hois z biberitis eius sanguinem: non habebitis vitam in vobis.

Rñdeo Dicēdū. q̄ (sicut supra dictū est) duplex est modus ꝓcipiēdi hoc sacrm̄. f. spūalis z sacrālis. Manifestū est aūt. q̄ oēs tenēnt saltē spūaliter mānducare: q̄ hoc est x̄po incorporaꝛi: vt supra dictū est. Spiritualis aūt mānducatio includit votum seu desiderīū ꝓcipiēdi hoc sacramentum: vt supra dictū est. Et ideo sine voto ꝓcipiēdi hoc sacramentū, nō pōt hoi esse salꝫ. Frustra aūt esset votū, nisi impleretur q̄n opportunitas adesset. ¶ Et ideo manifestū est. qđ homo tenetur hoc sacramētū sumere, nō solū ex statuto ecclesie: sed ex mādato dñi, dicētis luce. 22. hoc facite in meam commemorationem. Ex statuto autem ecclesie sunt determinata tēpora exequēdi x̄pi ꝓceptum.

Ad primū Ergo dicēdum. q̄ sicut grego. dicit in pastoraꝛi, illa est vera humilitas, cū ad respuendum q̄ vtiliter ꝓcipitur, pertinaꝛ nō est. Et ideo non potest esse laudabilis humilitas, si contra ꝓceptū x̄pi z ecclie aliq̄s oīno a cōione abstineaꝛ: neq; em̄ centurioni ꝓceptū fuit, vt x̄pm in sua domo reciperet. ¶ Ad 2m dōm. q̄ hoc sacrm̄ dicit non esse necessitatis sicut baptismus quantū ad pueros: q̄bus pōt esse salus sine hoc facto, nō aūt sine facto baptismi. Quātū vero ad adultos, vtrūq; est necessitatis. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ pcōres magnī detrimētū patiunt. ex hoc q̄ repellunt a ꝑceptione huius sacrī, vñ q̄ hoc nō sunt melioris cōditionis. Et iz in peccatis ꝑmanēres, nō excusent ꝓpter hoc a trāsgressione ꝓcepti: penitētes tñ. q̄ vt Jmo, f. dicit, fm consilium sacerdotis abstinent, excusantur.

¶ Utrum liceat sumere corpus x̄pi sine sanguine. Arti.12.

Ad duodecimuꝫ Sic ꝓceditur. Uidetur q̄ nō liceat sumere corpus x̄pi sine sanguine. Dicit em̄ gela. pa. et habetur de cōse. di. 2. Compertimus, q̄ quidē sumpta tantummodo corporis sacri ꝓ-

De communione sub vtraq; specie. Q̄ tripler.

Occurrit hic tripler questio perspicaciter discutienda ꝓpter nouitates: scilicet de necessitate/de vtilitate ⁊ de congruentia.

CAn cōio sub vtraq; specie sit in ꝓcepto. Q̄. 1.

Queritiōe. a caliee sacrati cruoris abstinēt: q̄ ꝑcul dubio q̄m nescio q̄ supstitiōe docent astringi, aut integra sacra ꝑciꝑāt, aut ab integris arceā tur. Nō g̃ hz sumē corp⁹ xp̄i sine ei⁹ sanguie.

C Ex. Ad ꝓcōnē h⁹ sacri cōcurrit ⁊ mādu catio corpis ⁊ potatio sanguis: vt. ē. hītū est. Si g̃ sumaī corp⁹ sine sāguie, erit sacr̃ ipse cītū. Nō ad sacrilegiū ptinēt vī. Uñ ibidē ge la. subdit: q̄ dīsio vn⁹ eiusdēq; my sterij, sine grādi sacrilegio ꝓuenire nō pōt. C Ex. Hoc sacīm celebrāt in memoriaꝫ dūce passionis (vt. ē. dictū ē) ⁊ sumīt ꝑ aie salute. Sz passio xp̄i magis exprimit i sāguiē q̄ corpe sāguis ēt, ꝑ salute aie offert: vt. ē. hītū est. Potius g̃ eēt abstinēdū a supt̃ione corpis q̄ꝫ a supt̃ione sanguis. Ergo accedēt̃es ad h̃ sacīm, nō de bent sumere corpus xp̄i sine eius sanguine.

Sed cōtra Est mūtarū ecclārū vsus: i. q̄b⁹ ꝓpl⁹ cōicā ti datur corp⁹ xp̄i sumendū, nō aūt sanguis.

Rñdeo duo pñt considerari. Unū ex ꝑte ipsi⁹ sacr̃i: alterū ex ꝑte sumētium. Ex ꝑte ipsi⁹ sacr̃i: alterū ex ꝑte sumētium. Ex ꝑte quidē ipsi⁹ sacr̃i zuenit. q̄ vtrūq; sumā. l. et corp⁹ ⁊ sāguis: q̄ꝫ vtrūq; ꝓsistit ꝑfectū sacr̃i. Et iō q̄ ad sacerdotē ꝑtinet h̃ sacr̃z ꝓficere nullo ⁊ dz corp⁹ xp̄i sumē sine sāguie.

Ex. Ex ꝑte ātsumētiū reḡrit̃ sūma reuerētia, z cautela, ne aliq̄d accidat q̄d ꝛgat ad iniur riā tāti my sterij. Nō ꝓcipue posset accidere i sāguis supt̃ione: q̄ q̄dē si icaute sūe. Ex. nō faci li posset effundi. Et q; creuit multitudo ppl̄ xp̄iani, i. q̄ cōtinēt fenes ⁊ iuuenes ⁊ paruuli: quoꝝ q̄dā fūt tāte discretiōis, vt cautelā de bitā circa vsum h⁹ sacr̃i adhibeant: nō ꝓuide in quibusdā eccl̄iis obseruat. vt ꝓpl⁹ sāguis sumēdus nō det, sed solū a sacerdote sumaī.

Ad ꝓmū Ergo dōm. q; gela. loq̄t̃ cītū ad sacerdotes: q̄ sicut totū ꝓsecrāt sacīm, ita ēt totī cōicā. dīt. Ut eīs legit i cōcilio toletano: q̄le erit sacrificiū, cui nec ipse sacrificās ꝑticeps eē dignoscit.

C Ad 1m dōm. q; ꝑcō h⁹ sacr̃i fi ēī vsu fide lūi s̄ i ꝓsecratiōe māe. Et iō nihil ꝛogat pfe ctiōī h⁹ sacr̃i, si ꝑpl⁹ sumat corp⁹ sine sāgu dūmō sacerdos ꝓsecrās sumat vtrūq;. C Ad 2m dōm. q; repūtatio dūce passionis agit in ipsa cōsecratiōe h⁹ sacr̃i: q̄ fi dz corp⁹ sine sāguie cōsecrari. Pōt aūt a ꝑpl⁹ corp⁹ sine sāguie sumi. Nec eride seq̄t aliq̄d vtrimētū: q⁹ sacer dos in ꝑsona oium sāguinē offert ⁊ sūit ⁊ sub vtraq; spē tot⁹ xp̄s cōtinet: vt. ē. hītū ē.

accōmodatio eccl̄ie nō necitatis sz solēnitat; cerimonialis ē ꝑ hanc ꝓ eucharistiā ät nutrit sumēs illā: nutritio ät exigit coopōnē vitalem eius q̄ nutrit: ⁊ ꝓpea accōmodatio cerimonialis nō suppleret act⁹ ꝓ nales necios sumēti eucharistiā. Un stat rō solida. C Tū q; h̃ ē ex his dñi repugnat/quū ꝓlo tradidit h̃ sacīm: dixit. n. accipite ⁊ mādu te: docens ꝑ h̄ q illis tm̄ est tribuendū q̄ pōt aut potuerūt mādūcare cor̃alr: ita q; sicut nō regnāt bapmo nisi carnalr nat⁹: ita nō sumitur hoc sacīm nisi carnalr māducatūr: ꝓpea infans q̄ nunq̄ potuit nec pōt māducare carnalr panē: ab ipso dño excludit a māducatione sa cr̃ali. Hec de 3o. C Quo ad 4m (an cōio sub vtraq; spē nec̄ia sit oibus fidelib⁹ a dultis) er at⁹ in ꝓn⁹ adduct̃, appet ꝑs affirm⁹ a ꝓz: ex vsu aūt ecclīe mōstrat ſta. C Cq̄m max⁹ vis sit in scpe dict̃, h̃ dixi in fo. 6. ideo subtilr discutiēda sunt. ⁊ in primis notādū vltra duos mādu cādi modos q̄ ꝛsuenerūt distingui cē h̃ sacīm, inueniri aliū modum mādūcādi nō sacīm ꝛ xp̄m: ita q; ꝓficiunt tres modi mādūcādi xp̄m. l. vel sacr̃alr: vel spūalr sub sacro eīs in re aut in voto: vel pure spūalr. Et vt clarī scipiaī qb dicim⁹/declarādū ex punctis ⁊ differēa/ ⁊ deinde ꝓbm ex scriptura ē qb dicim⁹. ꝓuenit siquidē hī duo modi mādūcādi xp̄m spūalr/ in h̃ q; vterq; ponit mādūcāt̃ esse xp̄i membri vīū. Differūt aūt ꝓtio in h̃ q; mādu cat̃ xp̄m est ex suo gñe mandūcatio pure spūalis: mādūcare aūt spūalr xp̄m in encha⁹ est mādūcatio alligata ad sacr̃um revel voto. Ubi manifeste appet/spūales mādūcā encha⁹ claudere in se ordinē ad sacr̃m. Mādūcatio aūt xp̄i absolute q; sit ex suo gñe pure spūalis: ex eo ꝓz q; h̃mōi mādūcatio terminari pōt ⁊ ad deitatē xp̄m se iuxta illud luc. 22. ego dispono vobis sic̄ dispouit mihi p̄ meus regnū: vt edatis ⁊ bibatis sup mensam meā in regno meo/ibi. n. nulla erit rō sacr̃i: sz pure spūalr edēt ⁊ bibent deū sicuti est: sic ipa xp̄i aia deo fruit/ ⁊ ad spūalia dona gr̃e: iuxta illud Jo. 6. Q̄ biberit ex aqua quā ego dabo ei/nō sitiet in eternū. ꝛc. Et hinc differūt 2o in h̃ q; mādūcare spūalr xp̄m sub sacro: ꝓtiū est viatorib⁹ in no tesō adult⁹, mādu c aūt pure spūalr xp̄m: cōe est cōprehensorib⁹ ⁊ viatoribus: ſcriptū est. n. panē angelorū manducauit h⁹. cē quoqeet no. ⁊ ꝛc. tertiū sūtio: ſcriptū est. n. q; nō aliud nomē datū est sub celo in quo oꝛz homes saluos fieri. ⁊ demū cōe est sufficiat/ infantib⁹ ⁊ adul tis. ꝓ bapm. n. xp̄i mēb⁹ viua ēt infantes fiūt. C Probat ät hic mod⁹ comedēdi xp̄m spūalr/ q̄ fi cōfict⁹ aut nouiter adumbr⁹. tū ex eo q̄ h̃mōi mandūcatio millies habef in ſcriptura. ⁊ nulla est rō ſre nō ꝓtest termi nari ad xp̄m sicut terminat ac⁹alia ⁊ superi⁹ inducta. q̄ꝫ possent idu ci: vt est illud puer. 9. i ꝓsona sapie/venite comedite panē meū. ⁊ bi bite vinū q̄s miscui vobis ⁊c. Hec ꝓpea arguendi sunt doctores ista ficientie: q̄ duos tm̄ modos manducādi distinxerūt: q̄m de modo mā ducandi xp̄m sub sacro tractabāt: tales aūt modi nō sunt nisi duo: nos aūt ex ipsis sacris doctor⁹ apposuim⁹ hūc aliū modū spūalr mandūcādi nō sacīm sed xp̄m: vt hic clarioꝛē reddere mus sensum euāgelij ⁊ sc̄oꝝm doc. C Ihis itaq; premissis dicim⁹ q; sepe dicta dñi verba/nisi mādūcauerit̃is carnē filij hois ⁊ biberitis eius sanguinē non habebit̃ vītā in vobis: intelligunt ad ſram de mādūcatiōe spūali sacr̃i in li xp̄i: abstr⁹ o tā a mādūcatiōe sacrali q̄ꝫ a mādūcatiōe spūali sacr̃i in le vrī voto. ꝓbat̃ 3r ꝓo ex textu euāgelij, 2o ex ꝓtexto eiusdē. 3o aūte

rētū. Text⁹ i ꝓmis ipe dū dīc̄/nisi mādūcaueritis nō hītit vītā i vo bis. manifeste mōstrat/q; de illa mādūcatiōe ⁊ bibitiōe loquit: sine q̄ nō ꝑt eē vita spūalis i nob⁹: ꝛ sola mādūcatio spūalis xp̄i ē illa sine q̄ nō ꝑt eē vita i nob⁹: q̄ de ipa sola loquit text⁹ euāgelic⁹. Maior ē nota p se. Minor aūt ꝑ dictionē exclusiuā hz duas ꝑtes, alterā affir⁹ām. s. mādūcatio spūalr xp̄i ē illa sine q̄ n̄ possum⁹ hr̃e vītā. Et hec ē tert ꝑ se nota ītelligētib⁹ ter⁹ no⁹: q̄m mādūcare spūalr xp̄m/ē eē xp̄i mēbrū vi nū: ꝛ stat. n. q; nisi sim⁹ xp̄i mēbra viua/nō possum⁹ hr̃e vītā spūs in no bis. Alterā negatiuā. s. nulla alia mādūcatio ē sine q̄ n̄ ē vita i nobis. Et h̃ pbr/ex eo q; tā sine mādūcatiōe sacrali q̄ꝫ sine mādūcatiōe spūa li sacr̃i h⁹ i re vel i voto: ꝑt eē ꝛ de fcto ē vita i nobis: vt testat vita ilan tū baptizatoꝝ: q̄b⁹ firmit̃ credim⁹ bapm⁹ solū absq; alīq; alio sacro ſficit ad vītā eternā. Et hinc ꝓpet/q; idē sit dicē b̃ dñi ꝛba ītelligi ō mādūcatiōe sacrali vel spūali ipsi⁹ sacr̃i: ꝛ dicē q; baptism⁹ nō ſficit ad vītā spūalē i nobis hūdā. C Nec mihi aliōs occurrat: ꝛdo q; bapti sm⁹ h̃ ꝛgrā votā sacr̃i cuiusq⁹: q̄m h̃mōi sīla quū i sacris inuenīt do ctoꝛb⁹/venerabil⁹ suscipiēda ēī suo tp⁹ ordie: h̃ ē vt adaptatio q̄dā: ꝛ nō vt idē ar⁹um sumaī efficax: sic firmādā fitatē coꝝ q̄ i q̄ne fidei ſ sanī. 2m nāq; vītatē baptism⁹ er se solo ſfficit ad vītā eternā: ꝛ si mē dicat h̃ ex aliq̄ anero voto alteri⁹ sacr̃i. Si. n. h̃ ex annexo voto hr̃et: nō ipsi bapmo ſz illi alteri sacro: ſfantiū baptizatoꝝ sal⁹ attribueret ⁊ attribuēda est: quā in ſi solū ecclia vīs cū scis doctoꝛb⁹: ſz ēt dīs ipe bapmo attribuat vītā spūs: vt ꝓz Jo. 3. Ubi quū dixisset nicho de mo: nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ spū nō ꝑt introire i regnū dei: statī ſdi dit effectū h⁹ regnōis ex vītā spūs/dicēs: q̄d natū ē ex carne: caro ē: ⁊ q̄d natū ē ex spū: spūs ē. Et ſ firmat h̃: q; i idē redit: dicē bapm dare vītā ex voto alteri⁹ sacr̃i: ⁊ dicē bapm nō ſfficere ad vītā: ⁊ h̃ ꝓpie ⁊ formalr loq̄mur: vt loq̄ dēm⁹ ⁊ scrip⁹ē itelligēde sunt. Pz ät nō ītēdi ⁊ sacris doctoꝛb⁹: ꝑ hmōi adaptationē bapm h̃re in voto mādūcare carnē filij hois ⁊ bibere⁹ sanguinē in sacr⁹: ex h̃ q; ipsi sacri doctoꝛes tenēt hmōi votū nō ēē de necitate salutis: q̄m tenēt q; cōicare sub vtra q; spē, nō ē de necitate salutis: cui⁹ oppm eēt verū: si i bapmo mādūca ret spūalr panis cū sacra ⁊ biberet spūalr sanguis sacr̃alr: nā q̄ tūc fit voto: necē est postea ereḡ i rē q̄ꝫ oportuit ⁊ adierit. Stat ꝛ solida fun data rō sup tertiu euāgē⁹ o ꝛ ē ler. gñalissima a ch⁹o ꝓmulgata: ⁊ non min⁹ necia q̄ꝫ illa alia ler. misi q̄ renat⁹ fuerit ex aq̄ ⁊ spū nō pōt itro ire in regnū dei. Nec opz laborare ad hoc, q̄ baptismus ſz vt doceret ſ ſufficere ad vītā nāz credēt i ipm. ch⁹z: panē q̄ ō celo descēdit: h̃ ē deū ⁊ hoiez: ſz ot credēt ipsi⁹ p mūdi vīta passionē ⁊ mortē: ⁊ sanguis separa tum a carne. h. n. ē. q; apte dñs ſb dicēs: quū dīrit: panis quē ego dabo: caro mea ē p mūdi vīta: caro. n. sua ꝓ mūdi vīta tuit caro passa ⁊ occi sa p mūdi vīta: morte. n. sua vuificauit mūdū. Uñ ⁊ litigātib⁹ de h̃ in deis: ſtati de carne ⁊ sanguie ⁊ n̄ de spūb⁹ sacr̃alib⁹ subdidit: nisi mā ducaueritis carnē filij hois ⁊ biberit⁹ eī⁹ sanguinē ⁊c. ⁊ sine ītervallo ꝛ addit q̄d sit mādūcare ei⁹ carnē ⁊ biber eī⁹ sanguinē: subdēs q̄ mā ducat meā carnē ⁊ bibit meū sanguinē: h̃z vītā eternā: ⁊ ego ſfuscitabo eū i nouīmo die. Ubi ēt vītā corpis ꝓdā ñ tūc tñ: ſz i nouīmo die a mā ducētib⁹ ei⁹ carnē ⁊ bibētib⁹ ei⁹ sanguinē exꝓanauit. Quo circa quū ex solo ſensu ſrali trahaī efficax arḡum: ⁊ ſens⁹ ſral ex ꝓtexto ꝓcipue ꝑdeat: ꝛ ad ſraz tā ex textu q̄ꝫ ex ꝓtexto de spūalib⁹ actib⁹ solūmō ser mo sit: ꝓsis ē vt text⁹ ihe de spūali mādūcatiōe chr̃i carnis ⁊ sanguis (h̃ ē de fide in ipm ⁊ mortē ei⁹) ⁊ nō de sacr̃i cuiusq⁹ spūali aut sacr̃ali mādūcatiōe sermo sit. C Et si q̄rat ꝛhr̃e chr̃s n̄ am i ipm ⁊ mortē ei⁹ fide: sub metaphora mādūcatiōis ⁊ bibitiōis docuerit: ꝓpt̃u est rō mīkipl⁹. ꝓtio. vt mōstraret q; n̄ra i chr̃m ꝓuctio ꝓ fide fortalr ⁊ ꝓtict ꝓtio celestis baptismi: de q̄ scripti⁹ ⁊ inebriabunt ab vberiate dom⁹ tue: ⁊ torr̃te volupt̃atis tue potabis eos. Sc̄bo vt mōstraret se cē pa tris saplam: q̄ biberat, puer. 9. vente comedite panē meū: ⁊ bibite vi nū: q̄ miscui vob⁹. Tertio vt mōstraret q̄ ēt caro sua eccl̄ia ⁊ sanguis suus etiā sepat⁹ a carne h̃ enkvi satiaīna mētis hūane: ⁊ hic discerne mus carnis ⁊ sanguis chr̃i cōiūctionē ad deitatē: ex h̃ym satiatiā in tellectus ⁊ affect⁹ hīt. Quarto vt sic fundata iacerent ad mādūcatio nēz bibitionē sacralē: nā ex h̃ q; credere i chr̃m ⁊ mortē ei⁹: ſt satietas mētis ⁊ refectio saple ⁊ ꝓticipatio q̄dā celestis felicitatis: facile discere possumus q̄ digne sumere sacr̃a corpis ⁊ sanguis dñi: ſt ⁊ celestis gti cipatio ꝓuiū: ⁊ in sapie mēsa edere ⁊ bibere ⁊c. Et q; vnus atq; idem ſm ſbam est panis spūalis ⁊ panis sacr̃alis: ⁊ mādūcare ac bibere spi ritualr chr̃m ⁊ mandūcare ac bibere spūalr sacr̃m: sunt vnū ⁊ idē ſm ſbam: sola relatione ad sacr̃am ētū sensibile differēt̃ia. hinc. n. ſt: vt tā in scriptis q̄ꝫ in sermonibus in ēbus hmōi differētia ꝓpositi nō va riat: frequētissimo vsu vnū ꝓ alio ponamus aut exponamus. C Ter tio, ꝑbat idē auctoritate sanctoꝝ. Et primo q; hec sit cōis sanctoꝝ. ⁊ theologoꝝ exꝓ: qm̄ cōiter exponit de spūali mādūcatiōe carnis ⁊ spi rituali potu sanguis chr̃i. Et q; ꝓ h̃ itēdāt spūalē supt̃ionē vt abstra hit a sacr̃ali i re vel in voto: ꝑbat ex eo: q; iō exponūt de spūalr mā du caī ⁊ bibere: vt apd totā eccl̄ia vīs ītendūtat⁹ ⁊ efficatiu⁹ q̄nū sens⁹ lisa⁹ h̃at Cōstat nāq; q; si de sacr̃ali supt̃ione i re aut i voto ꝓbat nec vlis n⁹ idubitat⁹ sens⁹ h̃: ſz m̄lte emergūt in de qōnes: q̄m aut ſ incip dū ois bapt⁹: aut dubia ꝛ bapm ifantiū surgūt ⁊ trahs fit ſub vtraq; spē cōicā dr̃i aut bibere sacr̃alr ⁊ idē q; comedēt sacr̃alr: ꝛ ꝛ dicere ⁊ discutere/ ⁊ inde varie opiniōes aut fecte hūt: ⁊ eis a scrip⁹ et cōi theologoꝝ ītēcē lēge sunt. Quocirca diligēs lector attēdat/ q; si legit e ꝓni tertiū hūc de mādūcare ⁊ bibere spūalr carnē ⁊ sanguinē xp̄i/clare bit veritas. Sz ho q̄nq; legit ei ꝓni illū de n̄ducare ⁊ bibere spūalr sacr̃ corpis ⁊ sanguinis/intelligat ꝛ de veritatē min⁹ cavte forsan sūgetan/ deiq; gñāc̄o vel parte a toto (nā in spūali sumptiōe eucharistie claudit̃ ⁊ spūalis sumptio xp̄i ⁊ spūalis sumptio: ꝛ si sub sacro) vel signatū a signo (nā res nō ꝓtēta ſz figta sacro eucharistie est vnitas mystici xp̄i corpis viuificāt̃ spūalr sāguis mādūcādo spūalr xp̄m assedmur) vel parū itelligibile seu spūa le a partim intelligibili ⁊ ꝓtim sensibili: nā mādūcatio spūalis xp̄i est pu re intelligibilis seu spūalis: mādūcatio aūt spūalis eucharistie in re vel in voto est ꝓtim spūalis ⁊ intelligibilis/ q; ꝓsistit in interiorib⁹ actib⁹ fidei ⁊ charitatis ⁊ ꝓtim sensibilis/ q; tēdit ad sacr̃m sensibile. Et ꝓuidubio ō nio ordo ꝓdicit/ vt exhtib⁹ dubⁿ ⁊ ꝓ: qm̄ vna ſt indubie vera ⁊ ꝓpria ⁊ ꝓpe ꝓnoī⁹/alia ꝛo dubia ⁊ multas ingerēs difficultates/illa q̄ indubie est vera ⁊ ꝓpie ꝓnoī⁹ absq; glossia lr̃e/acceptāda sit ꝓ sensu lr̃ali/ ⁊ tāto magis in ꝓpōsito ēt̃o indubitatis er ꝓ vīssime vt ꝓnat saluat xp̄i legē ⁊ toti⁹ eccl̄e catholice fundamentū/altera ꝛo ꝓticularib⁹ ſth ꝓnat sect⁹ aut opinionib⁹. ſ. Deide ꝓbat idē sensus authoritate Aug. ad bonifa. ex ꝓ ponētis hāc dñi legē adimpleri in ifantib⁹ baptizatis ꝛdo/ſic vnu/q; ꝛ dēlis corpis ⁊ sangī is xp̄i ꝓticeps fit/ q̄ꝫ in baptismo mēbrū xp̄i efficit. Ubi videre poteꝛ vtiq; ſ. q; de mādūcare ⁊ bibere ipūalr corp⁹ ⁊ sāgu i ne⁹ xp̄i intelligit ler dñi: q; le illa ei⁹ ēdit se ad o⁹ ſficit ⁊ illa/ nisi q; is renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ spū ⁊c. Per ch⁹ o⁹ ib⁹ ꝓtestis cū dicendis in solone argumēto⁹/ manifestū relinquit q; cōio sub vtraq; spē non est necessaria adultis oib⁹: quō nullū ad hoc habeat ꝓceptū/nullaq; ad hoc rō togat: ⁊ innumere xp̄i eccl̄e cū eccl̄ia oim magīa romana eccha oppm̄ docēant ac faciāt. Her de quarto. C Quo ad quintū/an cōio sub vtraq; spē sit necessa ria oib⁹/sacerdotib⁹ q̄ꝫ h̃ coincidit cū cōne illa/ an ḡlibet sacerdos teneat q̄q; celebrare: h̃ ex ꝓpōsito tractabit inferi⁹ in ar. vlt. q. 82. ideo nūc p trāseūdū. est: ne idē sepius repetat. Hec de q̄nto. C Quo ad sextū (an cōio sub vtraq; spē sit necessaria oib⁹ ꝛcrātib⁹) clare ꝓz qōnis solutio ex dc creto gela. q; pape de ꝑse. di. 2. ca. cōperimus. Ubi grāde sacrilegium esse dr̃ celebrāt̃ sumere sub altera tm̄ spē: 22. c. pceden̄ panan̄ celebrātes ⁊ in nulla spē sumētes. Et q̄m h̃ in dr̃is nō vertit. iō hec de sexto ſficiant.

Ad primū Ergo in oppm̄ ex dictis patere pōt rñsio: ꝓsilēs in h̃ q; q̄ guinis dñi: Et h̃z mādūcare ſ. sialr sacim cor⁹pis ⁊ sanguis xp̄i/clandā: in se votū mādūcādi ⁊ bibēdi sacralr: nō est tñ verū q; mādūcare ⁊ bibere ꝑ ritualr carnē ⁊ sāguinē xp̄i/clandat in se votū mādūcādi ⁊ bibēdi sacr̃a liter: ſ. clandit in se dīsīciū q̄ꝫ sīgtur ⁊ ꝓfert corporis ⁊ sanguis sacro. ſ. el ser xp̄i ⁊ ecclesie mēbū supra. C Ad scām de xp̄i mādato / ꝛ facite in meā cōmemorationē. rñdet ad hoc (vt ois cauillatio ꝛollat) Hārupk. Primo q; illa ꝛba dñi habēt triplicē vim: sunt ſm institutoꝛia celebrationis eucha ristie in ecclesia: vt patet. Sunt ⁊ collatiua potestatis sacerdotalis ad cōsecrandam eucharistiam: cōiter ēm fatemur per hec verba aplos esse ordi natos in sacerdotes. Sunt ⁊ ꝓceptiua nō ipsius operis/ sed ordinis ad suam cōmemorationem/ q̄b est precipere ordines operis in sui memoriā vt ecclesia atrestat/ vtens hīs dñi verbis in missa sub hac forma/ hec quotiescunq; feceritis in mei memoriā facietis. Ubi manifeste expl̄cat preci pi nō opus ipsum/ sed ordinationem operis in sui memoriam. Et si ar guat quis ex vi institutoꝛia: sez q̄b ex hoc ipso q̄b⁹ dñs instituit hoc sacīm sub vtraq; specie/obligantur ad seruandam eius institutionē. Et pmlūdubio ō nio ordo ꝓdicit/ vt exhtib⁹ dubⁿ ⁊ ꝓ: qm̄ vna ſt indubie vera ⁊ ꝓpria ⁊ ꝓpe ꝓnoī⁹/ quarū vna ſt indubie vera ⁊ plane ꝓnat absq; glossia lr̃e/acceptāda sit ꝓ sensu lr̃ali/ ⁊ tāto magis in ꝓpōsito ēt̃o indubitatis er ꝓ vīssime vt ꝓnat saluat xp̄i legē ⁊ toti⁹ eccl̄e catholice fundamentū/altera ꝛo ꝓticularib⁹ ſth ꝓnat sect⁹ aut opinionib⁹. ſ. Deide ꝓbat idē sensus authoritate Aug. ad bonifa. ex ꝓ ponētis hāc dñi legē adimpleri in ifantib⁹ baptizatis ꝛdo/ſic vnu/q; ꝛ dēlis corpis ⁊ sangī is xp̄i ꝓticeps fit/ q̄ꝫ in baptismo mēbrū xp̄i efficit. Ubi videre poteꝛ vtiq; ſ. q; de mādūcare ⁊ bibere ipūalr corp⁹ ⁊ sāgu i ne⁹ xp̄i intelligit ler dñi: q; le illa ei⁹ ēdit se ad o⁹ ſficit ⁊ illa/ nisi q; is renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ spū ⁊c. Per ch⁹ o⁹ ib⁹ ꝓtestis cū dicendis in solone argumēto⁹/ manifestū relinquit q; cōio sub vtraq; spē non est necessaria adultis oib⁹: quō nullū ad hoc habeat ꝓceptū/nullaq; ad hoc rō togat: ⁊ innumere xp̄i eccl̄e cū eccl̄ia oim magīa romana eccha oppm̄ docēant ac faciāt. Her de quarto. C Quo ad quintū/an cōio sub vtraq; spē sit necessa ria oib⁹/sacerdotib⁹ q̄ꝫ h̃ coincidit cū cōne illa/ an ḡlibet sacerdos teneat q̄q; celebrare: h̃ ex ꝓpōsito tractabit inferi⁹ in ar. vlt. q. 82. ideo nūc p trāseūdū. est: ne idē sepius repetat. Hec de q̄nto. C Quo ad sextū (an cōio sub vtraq; spē sit necessaria oib⁹ ꝛcrātib⁹) clare ꝓz qōnis solutio ex de creto gela. q; pape de ꝑse. di. 2. ca. cōperimus. Ubi grāde sacrilegium esse dr̃ celebrāt̃ sumere sub altera tm̄ spē: 22. c. pceden̄ panan̄ celebrātes ⁊ in nulla spē sumētes. Et q̄m h̃ in dr̃is nō vertit. iō hec de sexto ſficiant.

Ad primū Ergo in oppm̄ ex dictis patere pōt rñsio: ꝓsilēs in h̃ q; q̄ guinis dñi: Et h̃z mādūcare ſ. sialr sacim cor⁹pis ⁊ sanguis xp̄i/clandā: in se votū mādūcādi ⁊ bibēdi sacralr: nō est tñ verū q; mādūcare ⁊ bibere ꝑ ritualr carnē ⁊ sāguinē xp̄i/clandat in se votū mādūcādi ⁊ bibēdi sacr̃a liter: ſ. clandit in se dīsīciū q̄ꝫ sīgtur ⁊ ꝓfert corporis ⁊ sanguis sacro. ſ. el ser xp̄i ⁊ ecclesie mēbū supra. C Ad scām de xp̄i mādato / ꝛ facite in meā cōmemorationē. rñdet ad hoc (vt ois cauillatio ꝛollat) Hārupk. Primo q; illa ꝛba dñi habēt triplicē vim: sunt ſm institutoꝛia celebrationis eucha ristie in ecclesia: vt patet. Sunt ⁊ collatiua potestatis sacerdotalis ad cōsecrandam eucharistiam: cōiter ēm fatemur per hec verba aplos esse ordi natos in sacerdotes. Sunt ⁊ ꝓceptiua nō ipsius operis/ sed ordinis ad suam cōmemorationem/ q̄b est precipere ordines operis in sui memoriā vt ecclesia atrestat/ vtens hīs dñi verbis in missa sub hac forma/ hec quotiescunq; feceritis in mei memoriā facietis. Ubi manifeste expl̄cat preci pi nō opus ipsum/ sed ordinationem operis in sui memoriam. Et si ar guat quis ex vi institutoꝛia: sez q̄b ex hoc ipso q̄b⁹ dñs instituit hoc sacīm sub vtraq; specie/obligantur ad seruandam eius institutionē. Et ꝓuidubio ō nio ordo ꝓdicit/ vt exhtib⁹ dubⁿ ⁊ ꝓ: qm̄ vna ſt indubie vera ⁊ ꝓpria ⁊ ꝓpe ꝓnoī⁹/ quarū vna ſt indubie vera ⁊ plane ꝓnat absq; glossia lr̃e/acceptāda sit ꝓ sensu lr̃ali/ ⁊ tāto magis in ꝓpōsito ēt̃o indubitatis er ꝓ vīssime vt ꝓnat saluat xp̄i legē ⁊ toti⁹ eccl̄e catholice fundamentū/altera ꝛo ꝓticularib⁹ ſth ꝓnat sect⁹ aut opinionib⁹. ſ. Deide ꝓbat idē sensus authoritate Aug. ad bonifa. ex ꝓ ponētis hāc dñi legē adimpleri in ifantib⁹ baptizatis ꝛdo/ſic vnu/q; ꝛ dēlis corpis ⁊ sangī is xp̄i ꝓticeps fit/ q̄ꝫ in baptismo mēbrū xp̄i efficit. Ubi videre poteꝛ vtiq; ſ. q; de mādūcare ⁊ bibere ipūalr corp⁹ ⁊ sāgu i ne⁹ xp̄i intelligit ler dñi: q; le illa ei⁹ ēdit se ad o⁹ ſficit ⁊ illa/ nisi q; is renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ spū ⁊c. Per ch⁹ o⁹ ib⁹ ꝓtestis cū dicendis in solone argumēto⁹/ manifestū relinquit q; cōio sub vtraq; spē non est necessaria adultis oib⁹: quō nullū ad hoc habeat ꝓceptū/nullaq; ad hoc rō togat: ⁊ innumere xp̄i eccl̄e cū eccl̄ia oim magīa romana eccha oppm̄ docēant ac faciāt. Her de quarto. C Quo ad quintū/an cōio sub vtraq; spē sit necessa ria oib⁹/sacerdotib⁹ q̄ꝫ h̃ coincidit cū cōne illa/ an ḡlibet sacerdos teneat q̄q; celebrare: h̃ ex ꝓpōsito tractabit inferi⁹ in ar. vlt. q. 82. ideo nūc p trāseūdū. est: ne idē sepius repetat. Hec de q̄nto. C Quo ad sextū (an cōio sub vtraq; spē sit necessaria oib⁹ ꝛcrātib⁹) clare ꝓz qōnis solutio ex de creto gela. q; pape de ꝑse. di. 2. ca. cōperimus. Ubi grāde sacrilegium esse dr̃ celebrāt̃ sumere sub altera tm̄ spē: 22. c. pceden̄ panan̄ celebrātes ⁊ in nulla spē sumētes. Et q̄m h̃ in dr̃is nō vertit. iō hec de sexto ſficiant.

Ad primū Ergo in oppm̄ ex dictis patere pōt rñsio: ꝓsilēs in h̃ q; q̄ guinis dñi: Et h̃z mādūcare ſ. sialr sacim cor⁹pis ⁊ sanguis xp̄i/clandā: in se votū mādūcādi ⁊ bibēdi sacralr: nō est tñ verū q; mādūcare ⁊ bibere ꝑ ritualr carnē ⁊ sāguinē xp̄i/clandat in se votū mādūcādi ⁊ bibēdi sacr̃a liter: ſ. clandit in se dīsīciū q̄ꝫ sīgtur ⁊ ꝓfert corporis ⁊ sanguis sacro. ſ. el ser xp̄i ⁊ ecclesie mēbū supra. C Ad scām de xp̄i mādato / ꝛ facite in meā cōmemorationē. rñdet ad hoc (vt ois cauillatio ꝛollat) Hārupk. Primo q; illa ꝛba dñi habēt triplicē vim: sunt ſm institutoꝛia celebrationis eucha ristie in ecclesia: vt patet. Sunt ⁊ collatiua potestatis sacerdotalis ad cōsecrandam eucharistiam: cōiter ēm fatemur per hec verba aplos esse ordi natos in sacerdotes. Sunt ⁊ ꝓceptiua nō ipsius operis/ sed ordinis ad suam cōmemorationem/ q̄b est precipere ordines operis in sui memoriā vt ecclesia atrestat/ vtens hīs dñi verbis in missa sub hac forma/ hec quotiescunq; feceritis in mei memoriā facietis. Ubi manifeste expl̄cat preci pi nō opus ipsum/ sed ordinationem operis in sui memoriam. Et si ar guat quis ex vi institutoꝛia: sez q̄b ex hoc ipso q̄b⁹ dñs instituit hoc sacīm sub vtraq; specie/obligantur ad seruandam eius institutionē. Et ꝓuidubio ō nio ordo ꝓdicit/ vt exhtib⁹ dubⁿ ⁊ ꝓ: qm̄ vna ſt indubie vera ⁊ ꝓpria ⁊ ꝓpe ꝓnoī⁹/ quarū vna ſt indubie vera ⁊ plane ꝓnat absq; glossia lr̃e/acceptāda sit ꝓ sensu lr̃ali/ ⁊ tāto magis in ꝓpōsito ēt̃o indubitatis er ꝓ vīssime vt ꝓnat saluat xp̄i legē ⁊ toti⁹ eccl̄e catholice fundamentū/altera ꝛo ꝓticularib⁹ ſth ꝓnat sect⁹ aut opinionib⁹.

Universidad de Deusto
Biblioteca

quotū neutrū ē de necessitate salutis: cuius eorū cōtēpt⁹ eēt dānabil. Et sic ex his ꝓbis dñi nō hꝫ ꝑceptū sumēdi subvtraq; spē: hꝫ q sumentes sumāt in sui memoriā: hoc est si summ⁹: in ipsius memoriam sumam⁹: iuxta ecclie exponē. hec q̄tēnꝰ recerit⁹/ i mei memoriā facietis. P 2o ꝺ̄ q pot⁹ q ꝑcipiat ꝑ hec dñi ꝟba ipꝭ op⁹/ nō ppea ar⁹um vt get: qm ly h nō ōmōstrat vtrūq; op⁹ q chꝭs legī fecisse. l. ꝓsecrare ꝛ tra dē sumēdū. Et rō ē: q̄ si ly h ōmōstraret vtrūq; op⁹ vt ꝑceptū a dño: secret q̄ dlz celebrās teneret sub ꝑcepto dñi ad tradēdū hꝫ facꝭ alijs. qō oiuz eccliæ pias aures offēdit: quū ꝓtet multos ſctos sacer dotes carētes cura animar ꝛ i monasterijs ꝛ ex hac celebrasse ꝛ nūqꝫ tradidisse. ꝛ q̄die fiat ab innumeris sacerdotib⁹ irreprehēsibiliter. Et hꝫ h nō hꝫ hinc ꝑceptū traditionis sub vtraq; spē: ac ꝑ h nō hꝫ hinc ꝑceptū suscipiēdi ab alijs sub vtraq; spē. nā nō celebrātis ſuptio traditionē ꝑsup ponit: quū null⁹ talū sumat nisi sibi tradita eucharistiā. ¶ Tertio ꝺ̄ q dato q hꝫ hoc demōstraret oē op⁹. l. ꝓsecrare: sumere ꝛ trādere sub vtraq; spē: ꝛ q intelligat ꝑcipi oē hmōi op⁹: a dhuc argumētū nō cogit: qm quū ꝑceptū hoc sit affirmatiuū: ꝛ ꝑcepta affirmatiua obligāt ꝑ hꝫ nō ꝑ semp: sed ꝑ tpe necessitatis: ꝓns est vt ex hoc dñi ꝑcepto sacerdotes nō teneant trādere sub vtraq; spē nisi necessitas cōicandi sub vtraq; spē aduenerit: ac ꝑ hoc si hmōi necitas aliculbi nūqꝫ iteruenit: nunqꝫ sacerdos reus violari ꝑcepti est. Et q̄ inumeris chꝛi eccl̄esijs ro, eccl̄ia imitātib⁹ nūqꝫ tigit alicui nō celebrāti necitas cōicādi sub vtraq; spē. qm docēte ſpū. l. ꝓtēti sunt cōione sub spē panis) iō nullus sacerdos in hmōi eccl̄esijs reus est violati ꝑcepti dñici. ¶ 4o ꝺ̄ ex ip so ordine text⁹ euāgelici: q h dñi ꝑceptū nullibi iuenit a dño traditū nisi re⁹ sacrī fīb spē panis tm: ita q ly h nihil demſtat de ꝑtinētib⁹ ad calicē. ꝛ ppea ex illo ꝑcepto argumētū ſuptū si efficax est: gladi⁹ ē gotlath: qm hinc sequit q̄ sola panis ſcti cōto ꝑcepta est tradēda. ¶ Et ꝓbat q̄ dicim⁹/ ꝺmo ex aucte euāgelij: folns. n. inter euāgelistas lucas ꝟba hec posuit l. ca. 22. Ubi ex ꝑsse refert dñs ąn ꝓsecrationē calicis q⁹ tn ꝓsecrationē panis dixisse/ h facite i mea cōemoratiōnē. Scīo aūcte pauli apl⁹. l. ad cor. xi. vbi refert dñs dixisse: accipite ē hēst cor⁹ meū q̄ ꝓ vobis tradet: h facite i mea cōemoratiōne: post ꝓsecrationē ąt calicis lucas de h nihil refert: paul⁹ ąt apl⁹ refert chꝭ dixisse: h facite q̄tienscūq; bibetis: i mea cōmemoratiōne. Ubi er ipsa diuersitate ꝟbor⁹ a paulo narrator: manifeste appet q̄ de sacrō sb spē panis dñs dixit absolute hoc facite. i mea cōmemoratiōne: de eode ąt sacrō sub spē vini nō dixit absolute hoc facite: ꝛ dixit q̄ h facerēt q̄tēscūq; biberēt i sui ꝓmemoratiōnē. Ubi meridiana luce clari⁹ ꝓ. q̄ nō ꝑcipiūtur bibere: hꝫ q̄tēscūq; bibim⁹: i sui coemorationē hoc faciam⁹. Et hic sequit q̄ si ex h ꝑcepto dñi hoc facite i mea cōemoratiōnē efficax argumētū ad cōione ppli sumit: optie sedē ab sacrō ylla ꝛ trouersia q nō ē ꝑcepta cōio ppli nisi sub spē panis. ¶ Et ꝛ rmā ifte sēsus ex eo q̄ i numero singulari ꝺ̄ h facite: ꝛ non dixit hec facite: si ꝙ opp⁹ ecclia volēs vtrāq; sīgre ſpēm sacrī: explicat i numero ꝑi dices: hec q̄tēscūq; que feceritꝭ: i mei memoriā faciet. ¶ Ad tertiū argumētū ꝺ̄: cedēdo q̄ tā ꝑfectio sacrī i sacratiōe q̄ ꝑfectio einsdē i vsu: ē sub ꝑcepto: ꝛ h ꝓp allata obijciēdo rōnē. l. q sacrꝫ h ſuapte nā ē ꝓp vsū: ꝛ ꝑfectio sacramēti ē ꝓp ꝑfectionē vsus. Un ꝛ grāde sacrilegiū ē dīre gelasi⁹: diuidere mysteriū hoc q̄ ad vsū: hꝫ nō ꝓpea argumētū hic ſuptū vrget ad vsū vtriusꝙ spēi i cōione ppli. Et rō ē q̄: ꝑfectio sacrī fm vsum: nō depēdet nisi a p se ꝙrrēte ad sacrꝫ illō: quēadmodū ceteraꝝ rer. ꝑfectiōes nō attēdūt hꝫ ea q̄ ſūt p accūs: hꝫ i ordie ad ea q̄ ꝙrrūt p se: alioqn nūqꝫ ress aliq̄ fuā ꝑfectionē sortiref. sol⁹ ąt sacerdos ꝙrrit p se ad ꝑfectionē h⁹ sacrī tā ꝓsecrādo q̄ vtēdo: ꝛ ppea sic sacrileg⁹ eēt sacerdos ꝓsecrādo panē ꝛ nō vinū: ita sacrilegiū re⁹ eēt sumēdo panē sctm ꝛ nō sumēdo calicē. Et q̄dē q sacerdos ꝙrrat p se ad ꝓsecrationē ꝛ vsū h⁹ sacrī: clare ꝓz. q ąt solus ꝙrrat p se: ꝓz tum ex eo q solus sufficit ad ꝑfectionē sacrī tā ꝓsecrādo q̄ vtēdo. Tū ex eo q̄ ppli cōio post ꝓsummatā sacrificiū atq; sacrꝫ tā q̄ ad ꝓsecrationē q̄ ad oblationē ꝛ vsum supuenit: sacerdos. n. p seipm ꝑfecit hec oia: qō ąt supuenit alicui post illū ꝑfectionē: nō est de ꝙrrētib⁹ p se ad illū ꝑfectionem. Tū ex eo q̄ accēntaliter cōtīgit. ꝑfectio vsui hui⁹ sacrī q̄ aliqs circunstantiū fit cōicā⁹: qō ex eo ꝓz: q̄ nihil min⁹ ꝑfectū est sacrīm ꝛ in se ꝛ in vsu si nullus circūstantiū cōicet: si enim ꝑfectio vsus depēderet ab alioū cōione: nō posset absq; sacrilegiū vitio sacri huius vsus esse nisi aliquis ex circunstantibus communicaret: sicut non potest absq; sacrilegio eius vsus a celebrante omitti aut diuidi. Quo circa manifestum est/ q̄ ex perfectiōe huius sacrī tam quo ad cōsecrationem quā quo ad vsum per se (ea em̄ que sunt per accīs: ꝛ ab arte ꝛ a scientia relinquuntur) non habet necessitas cōicandi ꝑplm sub vtraq; specie: sed necessitas cōmun⁹ ādi seipsum celebrante sub vtraq; specie.

¶ An vtile sit sumere encha⁹m sb vtraq; spē/ q̄ sb spē pānis tm. q̄. 2.

Quer it mo ex parte sacrī: q̄ vtilius est sumere sacrm integrū seu integre: q̄ impfectū seu ptialr. ¶ Et sī dicat⁹ q nō est hic dīa fm ꝑfectū ꝛ impfectū integrū aut diminutū: totū vł partē: nisi in signo. S. Sacrā efficiūt q̄ sb signt: ergo impfectio in signo redūdat in impfectionē in ꝓferēdo: alioquin aliud efficeret ꝛ aliud sīgret: dū sīgret partē ꝛ efficeret totum. ¶ Sēdo ex parte q̄ sacrī. Utilius est tangi a chō plurib⁹ diuersarū rōnū instīs q̄ vno tm: sed cōicans sub vtraq; spē/ tangit a chō instīs diuersarū rōnū/ cōicans aūt sub altera tm: tangit a chō vno tm instō: S. Maior ē ꝑ se nota: qm diuersarū rōnū instīa ad diuersas vtilitates ꝑ se ordinant: vt ptz in artificialib⁹. Minor aūt manifestat: q̄ spēs vini vel saltē potatio ipsa instīm est q̄dā ipsius chꝛi ad letificandā aiam: ꝛ sīlr spēs panis vel saltem māducatio ipsa instīm est chꝛi ad cōfirmandū holsaium: sicut de aqua baptismi ang. dicit q̄ corpus tangit ꝛ cor. abluit.

¶ Et confirmat: q̄ pot⁹ sacrālis sīgt potū spūalē: regula aūt gnālis est/ q̄ sacrales act⁹ sunt instīa aut ꝙsi instīa diuine ꝟtutis. ¶ Et ꝙfirmatur rursus ex eo q̄ si sīgnus effect⁹ ꝑ sumptionē enchꝭ nō ꝓuenit in sumentē: dicim⁹ q̄ hoc nō est ex defectu sacrī quin ꝓferet q̄ sīgret: sīcut ꝛ cetera sacra ꝓferūt q̄ sīgnt: hꝫ ex indispone sumētis: hec em̄ ōia attestant q̄ hmōi sacrālib⁹ chꝭs vtīt vt instīis: q̄ erat assumptū. Cō stat em̄ hec. l. spēm panis ꝛ vini seu mādūcationē ꝛ bibitionē sacrales diuersarū eē rōnū: licut diuersarū sunt rōnū in eē nāli. ¶ Tertio ex effectu ꝺ̄a. Utilius est comedere spūalr ꝛ bibere spūalr: sacrm h: q̄ illō spūalr comedet tm. Et si dicat q̄ comedere spūalr ꝛ bibere spūalr: sī idē. ℌ. Tū q̄ comedere spūalr est act⁹ itellīs: ꝛ tpotē spectāo ad fidē ꝛ tpēlationē: iuxta illd ecci. 15. cibauit illū pane vite ꝛ itellīs: ꝛ illō aug. crede ꝛ mādūcasti. Bibere ąo ē act⁹ ꝛ ffectue ptis: vtpote spectāo ad dulcedinē charitatis ꝛ delectatione spūs: iuxta illud: ꝛ vinū letificat cor hois: ꝛ rursus: torrente voluptatis tue potabis eos. ¶ Et cōfirmatur hoc ex ipsa diuersitate signoū: diuersa em̄ signa sacrālia oportet diuersa quoq; habeare significata. Et ꝓptera q̄ mādūcare ꝛ bibere sunt diuersa signa sacramentalia: consequens est vt diuersa quoq; habeant sīgta: si em̄ idem sīgrent: alterū superflūum esset in sīgno. ¶ Quarto arguit dūcēdo ad mcōueniēs. Sacerdos celebrās/ sumpto sacrō sub spē panis: q̄rit an postea sumēdo sub spēvini aliq̄d vtilitatis spūalis acq̄rat aut nihil. Si dicat q̄ acq̄rit aliq̄d spūalis vtilitatis intus in aia/ h⁹ intētū. l. q vtil⁹ ē sumere sub vtraq; spē q̄ sub altera tm. ¶ Si dicat q̄ nihil spūalis fructꝰ acquirit ex calice: sequit q̄ pot⁹ ille sacrālis nō ꝓfert sacer doti q̄ sīgt: ꝛ quū instructo sita q̄ ita nō ꝓueniat ex pte sacrī: qm̄ calix ille ē calix vite q̄ solū ꝓtēnꝭ/ ꝙ collatiu⁹) nec ꝓueniat ex pte sacerdotis (qm̄ ꝓponiⁿ⁹ ipm̄ digne celebrare) ꝙns est q̄ nō nisi temere ꝛ volūtarie negāt fructꝰ ſuptōis ib ſcōs spē.

In oppositū

Est auctoꝛ in litera hui⁹. 12. ar. in calce dis cētis. Pōt ąt a ꝓpō: ꝛ ꝓpus sine sanguine sumi: nec exinde sequit aliqd detrimētū: quia sacerdos in persona oim sanguinem offert ꝛ sumit: ꝛ sub vtraq; specie totus chꝭs continet. Ubi clare vides dictum: nec exinde sequitur aliquod detrimentū: q̄ falsum esset si dam̄num spiritualis fructꝰ populus incurreret sumendo corpus ꝛ non sumendo calicem.

¶ Ad euidētia ꝟitat⁹ q̄nis hui⁹ ꝛtia agēda sūt. ꝓio declarāde sunt due radices difficultatis. 2o ꝑsequemur ꝓmā radicē. ꝛ 3o ꝑsequemur 2am. ¶ Quo ad ꝓmū sciēdū ē/ q̄ q̄ sacra noue legis cōfert q̄ signt: nō ꝺ duplici⁹ ꝺ sueruēt locari gñe: quaten⁹. n. ꝓferū/ locant i gñe sacrālis aut ꝙsi instīalis: ꝑten⁹ ꝓ to sīgnt/ locant in gñe signi sensibilis. Et ppea de sacrīs ꝛ⁹ loq̄ ꝛtingit. Ut⁹ vt hūt rōnē cāe: vt ꝛ hūt rōnē signi. Quū. n. de ꝟtute sacrōū ē sermo: ad cālitatē sacrī spectat⁹: ꝟtus. n. cālitatē sonat. Et sīlr q̄ de sacrālī medicīna ē sermo: ad cālitatē quoq; spectāt: ꝛ ter cās em̄ medicina locat. Et ꝛ breuiter quū de effīcacia aut effectu alicui⁹ sacrī agit: ad cālitatē spectāt. Qū ąt ē sīgno aut sīgnione sacrī est sermo: clare liquet ꝙ sacrm inꝺctū signū tractat. ¶ Quaꝺ igit in sacro inuētis ꝑdonib⁹ (sc̄z q̄ ē cā ꝛ q̄ ē signū: ꝙ ꝑfert ꝛ q̄ sīgt) difficultas in ꝓpō: ā gōne ex vtraq; oꝛit. Nā ex eo q̄ dūcus calix nō minor ē hꝫ ꝟtutē q̄ sacra hostia/ nec min⁹ nat⁹ est ꝓferre q̄ sacra hostia ꝙfert: rōni ꝙsentaneū ē vt quēadmodū sacre hostie ē⁹ ꝓpuū hꝫ fructū spūs in aia edentis/ ita sacri calicis potus ꝓpuū hēat fructū spūs in aia bibētis: ac ꝑ ꝺuplr fructꝰ vtriorē mōſtrat sūptio ne sacrī sub vtraq; spē ē ꝙ sub altera tm. Sīlr q̄ nō min⁹ ꝺuctus calix cum eius potu sacrali sīgt interiorē fructū spūs ē ꝙ sacra hostia cum eius esu sīgt interiorē spūs fructū: ꝓns est/ vt sicut donū spūs sīgtum esu sacre hostie absq; dubio acquirit: ita donū spūs sīgtū potu sacri calicis absq; dubio hēatur a digne bibēte. ꝛ sic ex multiplicato dono iuxta diuersitatē signi: vtilius cōducit cōicare sub vtraq; spē ē ꝙ sub altera tm. ¶ Quī ergo tota huius qōnis difficultas ex diuersitate sacrālis eāe vel sacrālis signi aut vtriusq;. ¶ Quo ad 2m/ vt clare appareat ꝟitas: ꝛ cognoscat⁹ q̄ ꝺ in eucha⁹ sacrō ē cā ꝛ q̄uo cāt/ declaranda p ordinē sunt tria. ꝓm est/ q̄ cāus nō est virt⁹ alicꝭ in sacrō aut ding assistētia: sed est res cōtēta in eucha⁹. 2m est/ q̄ hmōi res cōtēta cāus non est minus res cōcomitāter cōtēta ꝙ res cōtēta ex vi cōuersionis. 3m ē/ q̄ res ꝛtēta in ℌ sacrō cāt ab esse aliquo sensibili instō. Primū hꝫ fū (sc̄z q̄ res cāns seu ꝙferēs spūalē fructū in sumptiōe eucha⁹ē res cōtēta in eucha⁹) ab oib⁹ est cōfessum: q̄ cōstenꝭ rꝑm realr: ꝛ inerīs hoc sacrō: ipse. n. rꝑs ꝑfect⁹ deus ꝛ ꝑfect⁹ hō est largitor: ois fructus gre: ꝛ res ꝛtēta sub hoc sacrō. Et hinc ab⁹ ꝟtouersia hꝫ/ q̄nō oportet recurrere in vsu huius sacrī ad ꝟtutē aliquā in sacrō posītā ꝑ modū intētionis aut ad diuinā assistētiā: sicut in aliorū sacrōū vsu ē i hui⁹ sacrī ꝓsecratiōe recurrit. Singulare est. n. in ℌ sacrō in quo solo vsue a ꝓsecratiōe sc̄a: q̄ rꝑm fontē gre pūtaīr hēat vt rē in sacrō cōtentā ꝛ ex hac singlari excellentia ꝓuenit/ vt sicut per seipm in septo fons gre sub sacrō cōtinet: ita ꝑ seipm ꝓferat sacri fructū. ¶ 2m aūt (sc̄z q̄ non minus ad cōferēdū fructū hui⁹ sacrī ꝙrrit res ꝛtēta cōcomitāter ꝛ ꝺuplr res ꝛtēta ex vi sacrī seu cōuersiōis ꝺclarat retolēdo q̄ ꝺuplr res aliꝰ cōtinet sub ℌ sacrō. Ut⁹ ex vi sacri seu conuersionis. ꝛ sic sub hostia ꝛtinet corpus rꝑi tm: ita q̄ nec sanguis nec aia nec ꝺeitas sic ꝛtinet sub specie vini. Utel cōtinetur sub hostia. ꝛ sīlr in calice ex vi sacri solus sanguis continet ita q̄ nec rꝑi corpus nec aia nec ꝺeitas sic ꝛtinet sub specie vini. Utel cōcomitanter. ꝛ sic sub hostia cōtinet tam sanguis rꝑi q̄ eius anima ꝛ ꝺeitas: ꝛ similiter sub spē vini cōtinentur concomitanter rꝑi corpus anima ꝛ ꝺeitas. Et his em̄ cōstat/ q̄ nec sub specie panis nec sub spē vini continetur rꝑi anima ꝛ similiter ꝺeitas nisi concomitanter.

¶ Quo stante declaratur ꝓpositum sc̄. Spiritualis fructus eucharistie non minus cātur a rꝑi anima ꝛ ab eius ꝺeitate q̄ a rꝑi corpe sanguine: sed tā ꝺeitas q̄ alia rꝑi est res cōcomitāter exīs sub sacrō: ergo nō min⁹ cāt fructū spūalē encha⁹ res cōcomitāter cōtēta q̄ res ergo nō min⁹ cāt fructū spūalē encha⁹ res cōcomitāter cōtēta q̄ res vi sacrī ꝛtēta. ꝓtestⁿ⁹ tot⁹ ē clar⁹ cū mlore iā declarata. ꝓtia ąt ꝓpō se euidēs ē. Tū/ q̄ ꝺitas pns ꝙsonat ē: q̄ marie ꝙfert fructū huc spūalē. Tū q̄ rꝑs i ℌ sacrō pns cōfert volūtarie dona sui spūs: volūtaria ąt collatio pn⁹ ꝛ marie pēdet a volūtate: q̄ ē aia. Tū q̄ pl⁹ ē ℌ ꝺ ꝺitū nā iā sanguis q̄ corp⁹ rꝑi, rꝛ cibādi atq; potādi hꝫ ex conjūctiōe ad ꝺeitatē: nisi. n. eēt corp⁹ rꝑi ꝛ sanguis rꝑi q̄ in ꝙ⁹erat de⁹: nō ꝙfert vitā eternā. ¶ 3m ąt (sc̄z q̄ rꝑs i ℌ sacrō cōtēt⁹ ꝙfert ꝙ seipm ꝛ ꝙ aliq̄s fenle instīm/ spūalē fructū) ꝺeclarat tr⁹ttr. ꝓtio: q̄ vbi ē ꝙns ad sēs sufficies ꝙ seipm/ nō ē opus instō: nec cōsueuit adhiberi instīm. ¶ 2o: q̄ sic se hꝫ esus ꝛ pot⁹ sacrālis ad ℌ alimētū spūs: sicut se hꝫ tā mādūcatio q̄ pot⁹ nālis ad alimētū corꝑale: ſ⁹ i nutritiōe corꝑali pānis ꝛ vinū nō ꝙ instīa fed ꝙm seipsa alūt: qm̄ vt ꝺ. l. 2. de aia/ alimētū ꝙm suā ſubam nutrit. Et sīlr edere ꝛ bibere nō sunt instīa alimēti corꝑalis ad alēdū corꝑ⁹: sed comedere cōcurrit vt adducēs alimētum ficcū: ꝛ bibere vt adducēs alimētū humidū: ꝓstat ąt ꝙm phiam q̄ apꝓrimatio agētis ꝙ patiēris/ alimēti ꝛ alit: nō locat inter instīa. Relinquit igit ex ℌ q̄ rꝑs cōtinet⁹ in ℌ sacrō vt alimētū (vt spēs panis ꝛ vini attestant) q̄ ipe ꝙm seipm nātrait ꝙm sumentiū. ꝛ sīlr ex ℌ q̄ ad sumētū aiam

Universidad de Deusto Biblioteca

tudinē ad sensibile signū i q̄ ch̄s ponit apponit. ¶ Oō aūt comedere z bibere spūāl'r: idē sūt: manifestat dñs Jo. 6. dū ter vnū z eūdē fructū attribuit mādducationi carnis sue z potus sanguinis sui. primo quū dicit: nīl mādducauerit⁹ carnē suā z potū sanguinis sui. ibi. secūdo quū dicit: q̄ manducat meā carnē ⁊c. tertio quū dicit: q̄ mādducat meā carnē z bibit meū sanguinē: in me manet z ego in illo. Ubi p̄z: q̄ semp vnic⁹ mādducationi z potui apposit⁹ ē fructꝰ. primo vita i nobis. secūdo vita eterna. tertio mālio in ch̄o z eō. ¶ Ad intāt̄a aūt q̄ mādducare ⁊ bibere act⁹ affect⁹: rndet q̄ hec sunt ꝛa p̄m quātā appropiationē: z nō p̄m pptie tatē. Et hō tā i via q̄ i p̄ria. nā i via tā mādducare q̄m bibere spūāl'r: spe ctat ad credere i ch̄m: z act⁹ quū fit fides formate: z intellꝰ z affect⁹ ē. in p̄ria aūt fruitio bā vtriusq; q̄z ptis p̄fecto ē. In cui⁹ signū quū di ctū effet: q̄ eibaret illū pane vite z intellis: subiūcit ē: z aq̄ sapie potā utrillū: vt mōstraret sapia ad intem̄ ptines z cib⁹ z pot⁹. Et simili nō solū dictū ē: totrēte voluptat⁹ tue potabis eos: ꝛ inebriabūt ab vbertate dom⁹ tue: vbi tā vbertas dom⁹ q̄m voluptas ad potū relata est: vt mōstraret idētitas cibi z pot⁹. ¶ Ad cōfirmationē ño de diuersitate fi gnoꝝ: z nō op̄z diuersis signis sensibilib⁹ rndere diuersa signata intelligibilia. Nec p̄ter ꝙ multa signa vnum z idē signatū signt: aliq̄ suffkuit: tū q: inadequate singula reputant illō intelligibile: tū q: i p̄ter dina pulcritā hmōi signa instituit ad nram eruditionē: exercitationē: humiliationē: cōformitatē ⁊c. ¶ Ad vltimā cōfirmatio nē de appropriatis: rndet distinguēdo de significatōe vel collatione: z sūr de p̄prio vel appropriato. Et dr q̄ re⁹ act⁹ sigandi explicite: de tali em signi dī mō loquor: aliq̄d ē p̄prū vni spēi z aliq̄d p̄prū alteri: re⁹ aūt act⁹ ꝙ nihil est aliqui p̄prū: qm totū qō cōfert a ch̄o sub vna spē: cōfert ēt ab eod̄ sub alia. Appropriatū tñ inuenit pōt re⁹ vtri usq; act⁹: nā recēptio p ch̄i mouet: appropriat calici i reputādo: z vi ta aie appropriat eidē in cōferēdo: sicut vita corpis appropriat m cō ferēdo hostie: iurta illud: vt duplicis sub e totū eibaret hoiem. Et sili letitia appropriat calici in cōferēdo: z firmitas hostie: iurta illud: de dit fragilib⁹ corpis ferenlū: dedit z trisīb⁹ sanguis potū. Sz hmōi appropriatiōes tā in signādo q̄m in cōferēdo: i nullo variāt fructū sacri quin tot⁹ z ita plene z pfecte cōferat sub vna spē: sicut sub vtraq; sicut in dinis ex hoc q̄ p̄ri appropriat potētia: z filio sapia: z sp̄ūsan. boni tas: non minus singula queq; p̄sona est sapia/potētia/bonitas. ¶ Et per hoc p̄z rnsio ad q̄ōēs illa p̄t obijci de appropriatis fructib⁹ ca lucis: nihil em min⁹ oīum fructuū appropriatoꝝ calici percipit ex sa cra hostia. ¶ Ad q̄rtū argumētū dr: declinādo vtriusq; extremū q̄nis pposite arguēdo: z media via incedēdo: z distinguēdo de dispōne sa cerdotis in dei gr̄a celebrātis. Dupl⁹ fuit de pōt inueniri dispositꝰ post sumptū sacr̄m sub spē panis: vel sine augmēto spūali: vl' cū augmēto spūali. Et hoc dē inenit dispositꝰ cū augmēto spūali: ita vt vigmo: sit suscipiēdo sub 2ª spē ꝙ fuerit suscipiēdo p̄mā) recipit pculdubio fu mēdo calicē: spūale fructū sacr̄i: q̄ gra. maior ē intrinse aut extrinse: z sic dispositis null⁹ vnq̄ dubitauit vtiq⁹ eē cōiare sub vtraq; spē quā sb altera tm. Si vō inenit sine spūali augmēto dispositꝰ: nihil spūalis fructꝰ ex sūptiōe calicis percipit: q̄m idē extrobiq; agēs: z idē patiēs ex trytrobiq; dispositū: z pinde q̄ ad interiorē fructū se hz acū post sūptā hostiā vnā aliā sumeret: vt totigit sumētib⁹ relictas sacr̄i. Uñ ifructuosi tas ista nō ē ex pte rei ꝙtē sb spē vni⁹: ē ex eā dispōne cōicātis: z idētitate nūerali rei ꝙtē sb vtraq; spē: p̄ seipsa imet⁹ p̄ferēt fructū sacr̄i. h̄ n. sil' ocurrētia efficiūt q̄ nō magis fructuosa ē cōio sub vtraq; spē q̄m sb p̄a tm. ¶ Et sī hec adiūrentis: q̄ ppl's cōiter nō ē tāt⁹ effectōis vt ad hec incremēta se pparet: videbis q̄nter q̄ nō est vtilius ppl'o cōi care sub vtraq; spē: q̄m cōicare sub altera tm. In cuius signū nō appa rent meliores hoies in partib⁹ vbi cōicant sub vtraq; spē: hoibus ali bi seu ibi cōicantibus sub altera tm̄ specie. hec de secūda qōne.

¶ An expediat ecclie ch̄ri: q̄ populus cōicet sub vtraq; spē. Qō 3.

Querit Tertio: vtrū expediat ecclie ch̄ri: q̄ populꝰ cōicet sb vtraq; spē. Et ꝛ iudā cōicauit sb vtraq; spē: ꝛ imet⁹ ān dixerat: exēplū. n. meū dedi vobis ⁊c. 13. 2° exēplo p̄miti ne ecclie. Tūc. n. ppl's cōicabat sb vtraq; spē: vt p̄z p̄ ad 2oz. xi. Ꝛ exēplo iuturne p̄sequtiōis. Nā hmōi p̄secutio p̄cōfortādos cēsuit; sed ēt tpe martyrū (q̄s cipian⁹ p̄tico poculo p̄cōfortādos cēsuit) sed ēt tpe pacis ecclie: quū legam⁹ sctās nō solū patenas ꝙ ēt calices ministeria les: ꝛre. n. ministeriales dicti sūt: nusq̄ nō ad offerēdū: ꝙ administrā dū pplo ch̄i sanguinē deseruiebāt: ¶ Et si simpl⁹ p̄hecta fuerit: q̄i ordie cistercien. aliendi cōio fieri legit sub vtraq; spē: apparebit q̄ tpe infrōnis oz dis cisterciēsis: p̄seuerabat p̄suetudo cōicādi sub vtraq; spē qm̄ nō est p̄sule si cōf̄ etudo illa cessarerat: q̄m nonnullis aliq̄ p̄sum p̄sisset abolitā p̄suetudinē renouare. ¶ Et p̄terea: q̄ tā actio ꝙ to ctrina p̄sequtōis sctoꝝ p̄ferat actioni z doctrine posteriorū: ac p hoc ex pedīs vr ecclie ch̄ri seq̄ vestigia p̄sequtū patrū: z imitari eos ꝙtū pos sumus. ¶ Preterea. Duorū licitorū illō vt magis expedīs ē eligēdū: q̄ clari⁹ z tuti⁹ z magis ꝙsentaneū ē: ꝙ cōicare sb vtraq; spē: est clari⁹ q̄ tuti⁹ z magis ꝙsentaneū: q̄. Declarat⁹ maior: q̄ sit q̄dē clari⁹: q̄z nulla ḥz obscuritatē difficultatū: q̄s ḥz cōio sb vna spē. Oō vō sit tuti⁹: q̄z nullū⁹ omissōis periculo se exponit cui se expōit cōicās sb altera spē tm: omit tēdo cōionē alter⁹. Oō sit aūt magis ꝙsentaneū: q̄z ꝙsona ifōni sacr̄i z in tegritati ipl⁹: z integritati sēsibilis refectiōis. ¶ Preterea. Oō ꝙgruit ex his q̄ sūt p se: ē mag⁹ expediēs eo q̄ ꝙgruit ex his q̄ sūt p accīs: q̄z ex his q̄ sūt p se. Sz ꝙgruit ex ista p̄fectiōe sacr̄i cōio sb vtraq; spē: ꝙgruit ex his q̄ sūt p accīs: q̄z ex his q̄ sūt p se: q̄z ꝙgruit ex ista p̄fectiōe sacr̄i cōio sb vtraq; spē: ꝙgruit ex his q̄ sūt p accīs: q̄z ex his q̄ sūt p se: q̄z ꝙgruit ex ista p̄fectiōe sacr̄i cōio ꝛ

Ad ꝑmũ Ergo dõz, ꝙ illa ẽ rõ hĩla, ad oĩdẽdũ ꝙ iudas corꝑ chr̃i nõ sumpsit. Nõ tñ cogit: ꝙ chr̃s loq̃tur discipulis: a quoꝝ collegio iudas se sepauit: nõ aũt chr̃s a eoꝝ exclusit. Et tõ chr̃s ẽ̃tũ est in se: etiã cũ iuda vnũ in regno dei bibit: sed hoc cõuiuiũ ipse iudas repudiauit. ¶ Ad ꝫm dõm, ꝙ chr̃o nota erat iude inq̃tas sicut deo: nõ aũt erat sibi nota ꝑ modum quo hoĩb⁹ innotescit. Et tõ chr̃s iudã nõ repulit a cõtone: vt daret exẽplũ. tales pct̃ores occultos nõ esse ab aliis pct̃oribus expellẽdos. ¶ Ad tertiũ dõm, ꝙ sine dubio iudas sub pane intincto corꝑus chr̃i nõ sumpsit: sed simplicẽ panẽ. Signatur aũt forassis (vt aug. ibidẽ dicit) ꝑ panis intinctionẽ fictio iude: vt enim inficiant nonnulla tingunt. Si aũt bonũ aliquid hic signat tinctio (scz dulcedinẽ bonitatis diuine: qꝛ panis ex intinctiõe sapidior reddit) idẽ bonũ ingratũ, nõ immerito est secuta dãnatio. Et ꝑpter hãc ingratitudinẽ id qõ est bonũ, fcm̃ est ei malũ: sicut accidit circa sumẽtes corꝑ chr̃i indigne. ¶ Et sicut aug. ibidẽ dicit, Intelligendũ est, ꝙ dñs iam antea distribuerat oĩb⁹ discipulis suis sacr̃m corꝑis ⁊ sanguinis sui: vbi ⁊ ipse iudas erat, sicut luc. narrat. Ac deinde ad hoc ventũ est: vbi ꝫm narrationẽ Jo. dñs ꝑ bucellã tinctã atq; porrectã, suũ exprimit proditorem.

4. dist. xi. q. 3. ar. 3. ⁊ dist. 12. q. 1. ar. 3. q. 1. corp.

¶ Utr̃ xps sũpserit ⁊ discipul' dederit corꝑ suũ ipassibile. Ar. 3.

Ad tertiũ Sic ꝓcedit. Uꝝ chr̃s sumpserit ꝑ discipulis dederit corꝑus suũ impassibile. Qꝛ sup illud mat. 17. trãsfiguratꝰ ẽ añ eos: dicit q̃dã gl. Illud corꝑ q̃ habuit ꝑ nãm. dedit discipulis in cena nõ mortale ⁊ passibile. ¶ Et leui. 2. sup illud: si oblatio tua fuerit de fartagine: dicit glo. Crux sup. oia fortis, carnẽ chr̃i q̃ añ passionẽ nõ videbatur esu apta, post apta fecit. Sed chr̃s dedit corꝑus suũ vt aptũ ad manducandũ. Ergo dedit tale ꝙle habuit post passionẽ, i. passibile ⁊ immortale. ¶ Ad. Omne corꝑ passibile, ꝑ cõtactũ ⁊ mãducationẽ patit. Si ergo corꝑ chr̃i erat passibile, ꝑ contactũ ⁊ comestionẽ discipulorũ, passum fuisset. ¶ Ad. Verba sacr̃alia nõ sunt mõ maioris virtutis, q̃ꝫ pferunt a sacerdote in ꝑsona chr̃i, q̃ꝫ tũc q̃ fuerũt, ꝓlata ab ipso chr̃o. Sz nũc ꝫtute ꝛ bonũ sacr̃aliũ, in altari ꝓsecrat corꝑ chr̃i ipassibile ⁊ immortale. Ergo mlto magis tũc.

Sz ꝓtra Est. ꝙ sicut inno. 3. dicit: tale corꝑ tũc dedit discipulis qle habuit. Habuit aũt corꝑ passibile ⁊ mortale. Ergo corꝑus passibile ⁊ mortale discipulis dedit.

Rñdeo Dõm, ꝙ hugo de. f. vic. posuit, ꝙ chr̃s añ passionem diuersis t̃pibus q̃uo: dotes corꝑis gl̃ificati assumpserit. f. subtilitatẽ in natiuitate, q̃ exuit de clauso vtero virginis: agilitatẽ: q̃ñ ambulauit siccis pedib⁹ super mare: claritatẽ in transfiguratione: impassibilitatẽ in cena, q̃ñ corꝑus suũ discipulis tradidit manducãdũ. Et fm hoc dedit discipulis suis corꝑus suũ impassibile ⁊ immortale. ¶ Sed q̃ꝛ sũt dẽ aliis (de quib⁹ supra dictũ ẽ q̃d, sentiri debeat) circa impassibilitatẽ tñ impossibile est esse ✠ qõ dicit. Manifestũ est enim, ꝙ idẽ corꝑ chr̃i erat qõ a discipulis tũc in propria spẽ videbat: ⁊ in spẽ sacr̃i sumebat. Non aũt erat impassibile fm ꝙ in propria spẽ videbatur: quinimo erat passioni paratũ. Uñ nec ipsum corꝑ chr̃i qõ in spẽ sacr̃i dabat: impassibile erat. Impassibili tñ mõ erat sub spẽ sacr̃i qõ i se erat passibile: sicut inuisibiliter qõ in se erat visibile. Sicut enim visio requirit cõtactũ corꝑis qõ vr̃, ad circunstãs medii visionis, ita passio requirit cõtactũ corꝑoris quod patitur: ad ea que agunt. Corꝑ autem Christi fm ꝙ est sub sacro (vt supra dictum est) non cõparatur ad ea que circunstant, mediatibus propriis dimensionibus: quib⁹ corꝑora se tãgunt: sed mediantib⁹ dimensionibus ꝑcierum panis et vini. Et ideo species ille sunt que patiuntur ⁊ videntur, non autem ipsum corꝑus Christi.

✠ Alias est nec̃io

Ad ꝑmũ Ergo dõm, ꝙ chr̃s dicit nõ dedisse corꝑ suũ mortale ⁊ passibile: qꝛ nõ dedit mortali ⁊ passibili mõ. Crux aũt fecit carnẽ chr̃i q̃ aptã mãducationi: inquãtũ hoc sacr̃m repesentat passionẽ chr̃i. ¶ Ad fm dõm, ꝙ rõ illa procederet, si corꝑus chr̃i sicut erat passibile, ita passibili mõ fuisset sub sacro. ¶ Ad tertiũ dõm, ꝙ (sicut supra dictũ est) accñtia corꝑoris chr̃i sunt in hoc sacro ex reali cõcomitãtia, nõ aũt ex vi sacri, ex q̃ est ibi sub ꝛa corꝑis chr̃i. Et ideo virt⁹ verboũ sacr̃aliũ ad hoc se extendit, vt sit sub sacramento corꝑus Christi scilicet quibuscunq; accidentibus: realiter in eo existentibus.

4. dist. x. a. 2. q. 1. cõ. ⁊ dist. 4. q. 3. ã. 3. ⁊. 4. ⁊. c. 64.

¶ Utr̃ si hoc sacr̃m tpe mortis Christi fuisset seruatum vel consecratum, ibi moreretur. Arti. 4.

Ad quartũ Sic ꝓcedit. Uꝝ ꝙ si ꝫ sacr̃m tpe mortis chr̃i fuisset seruatum in pixide: vel ab aliquo aplõũ consecratũ non ibi moreret. Mors enim chr̃i accidit per eius passionem. Sed chr̃s impassibili mõ etiã tunc erat in hoc sacro. Ergo non poterat mori in hoc sacro. ¶ Ꝫ. In morte chr̃i separaꝝ fuit sanguis eius a corꝑe. Sed in hoc sacro simul est corꝑ chr̃i ⁊ sanguis. Ergo chr̃s in hoc sacro nõ moreret. ¶ Ꝫ. Mors accidit per separationem anime a corꝑe. Sed in hoc sacro continet̃ tam corꝑus quã anima chr̃i. Ergo in hoc sacro nõ poterat chr̃s mori.

Sed cõtra Est. ꝙ idem Christ⁹ qui erat in cruce fuit in sacramento. Sed in cruce moriebatur. Ergo ⁊ in sacramento conseruato moreretur.

Rñdeo Dõm, ꝙ corꝑ chr̃i idẽ in suba: est in hoc sacro ⁊ in ꝓpria spẽ: sed non eodẽ mõ. Nã in ꝓpria spẽ contingit circunstãtia corꝑa per ꝓprias dimẽsiones: nõ aũt ꝓ est in hoc sacro: vt supra dictũ est. Et ideo q̃cũq; ꝓtinet ad chr̃m fm ꝙ in se est: ꝑt attribui ei ⁊ in ꝓpria spẽ ⁊ in sacro erãt: sicut viuere, mori, dolere, aiatũ vel inaiatũ esse, ꝛc. hmõi. Quecũq; no conuenũt ei ꝙ cõgationez ad corꝑa extrinseca, ꝑt ei attribui in ꝓpria spẽ erãt, nõ aũt ꝓ est in sacro: sicut irrideri, ꝛ cõsputi: ꝛ cingi, flagellari, ꝛc. hmõi. Uñ ⁊ q̃dã metrice dr̃erũt. Pyrride seruato poteris sociare doloiẽ Jmmatũ: sed nõ illatus conuenit illi.

4. dist. xi. q. 3. ar. 3. ⁊ dist. 12. q. 1. ar. 3. q. 1. cor.

Ad ꝑmũ Ergo dõz, ꝙ (sicut dictũ ẽ) passio ꝓuenit corꝑi chr̃i fm ꝙ ẽ sub ꝫ sacro, pati nõ ꝑt: ꝑt tñ mori. ¶ Ad fm dõm, ꝙ (sicut supra dictũ est) sub spẽ panis est corꝑus chr̃i ex vi consecrationis: sanguis aũt sub spẽ vini. Sed in ꝛe quidẽ q̃ñ realr̃ sanguis chr̃i nõ est separaꝝ ab eius corꝑe: ex ꝛa ali concomitãtia et sanguis chr̃i est sub spẽ panis simul cũ corꝑe. ⁊ corꝑ sub spẽ vini simul cũ sanguine. Sz si ꝛe passionis chr̃i, q̃ñ realr̃ sanguis fuit separaꝝ a corꝑe chr̃i, fuisset hoc sacr̃m cõsecratũ: sub spẽ panis fuisset solũ corꝑ: ⁊ sub spẽ vini fuisset solũ sanguis. ¶ Ad tertiũ dõm, ꝙ (sicut supra dictũ est) aia chr̃i est in hoc sacro ex reali cõcomitãtia: qꝛ nõ est sine corꝑe: nõ aũt ex vi ꝓsecrationis. Et ideo si tũc fuisset hoc sacr̃m cõseruatũ vel peractũ, q̃ñ aĩa erat a corꝑe realiter separata: nõ fuisset aia christi sub hoc sacro: nõ ꝓper defectum virtutis verborum: sed propter aliam dispositionem rei.

De ministro huius sacramenti. Questio. 82.

Deinde Cõsiderandũ ẽ de ministro huius sacr̃i. ¶ Et circa ꝫ q̃runtur 10. Primo, vtrũ cõsecrare ꝫ sacr̃m sit ꝓprium sacerdotis. Secõdo, vtrũ plures sacerdotes simul possint eãdẽ hostiã cõsecrare. Tertio, vtrũ dispẽsatio huius sacr̃i: ptineat ad solũ sacerdotẽ. Quarto, vtrũ liceat sacerdoti cõsecrãti a cõione abstinere. Quinto, vtrũ sacerdos petẽs possit ꝑficere hoc sacr̃m. Sexto, vtrũ missa mali sacerdotis min⁹ valeat q̃ boni. Septimo, vtrũ heretici scismatici vel excõicati possint conficere hoc sacr̃m. Octauo, vtrũ degradati. Nono, vtrum peccẽtia talibus cõionem recipientes. Decimo, vtrum liceat sacerdoti omnino a celebratione abstinere.

¶ Utrũ cõsecratio huius sacr̃i sit ꝓpria sacerdotis. Arti. 1.

Ad ꝑmũ Sic ꝓcedit. Uidet ꝙ cõsecratio huius sacr̃i nõ sit ꝓpria sacerdotis. Dictũ est enim supra, ꝙ hoc sacr̃m conficit virtute verborum, que sunt forma huius sacramẽti. Sed illa verba non mutantur, siue dicant. i. a sacerdote, siue a quocũq; alio. Ergo videtur ꝙ nõ solus sacerdos. Sed etiã q̃libet alius possit hoc sacr̃m consecrare. ¶ Ꝫ. Sacerdos hoc sacr̃m cõficit in ꝑsona chr̃i. Sed laicus sciõ est vnus chr̃o ꝑ charitatẽ. Ergo videt ꝙ etiam laicus possit hoc sacramentũ cõficere. Uñ ⁊ chry. dicit sup matth. ꝙ omnis fidelis sacerdos. ¶ Ꝫ. Sicut baptismus ordinatur a clerico ad tempus: ita ⁊ hoc sacr̃m: sicut ex supradictis patet. Sed etiã laicus potest baptizare: vt supra dictũ est. Non ergo est ꝓprium sacerdotis conficere hoc sacramentũ. ¶ Ꝫ. Hoc sacramẽtũ perficit in consecratione materie. Sed aliqs materias consecrare, scilicet vinum ⁊ oleum sanctum: ⁊ oleũ benedictum: pertinet ad solũ epm̃ scopũ: quarũ tamẽ consecratio non est tante dignitatis, sicut cõsecratio eucharistie, in qua est totus Christus. Ergo non est ꝓprium sacerdotis: sed solius epi scopi hoc sacramentũ conficere.

4. dist. 13. q. ar. 2. q. 2.

Sed cõtra Est, ꝙ isido. dicit in quadã epistola: ⁊ habetur in decre. di. 25. Ad ꝓsbyterũ pertinet sacramentum corꝑis ⁊ sanguinis dñi in altaribi ꝑficere.

Rñdeo Dõm, ꝙ (sicut supra dictũ est) hoc sacramentũ est tante dignitatis, ꝙ nõ conficit nisi in ꝑsona chr̃i. Quicunq; autẽ aliquid agit in ꝑsona alterius: opz hoc fieri per

potestatẽ ab illo cõcessam. Sicut aũt baptizato cõcedit ꝙ ꝓpr̃as sumẽdi hoc sacr̃m: ita sacerdoti cũ ordinat, cõfert ꝓpr̃as hoc sacramẽtum cõsecrãdi in ꝑsona xp̃i. Per hoc eũ ponit in gradu eorũ, quib⁹ dictũ est a domino, hoc facite in meaz commemorationẽ. Et ideo dõm est, ꝙ ꝓprium est sacerdotum conficere hoc sacramentum.

Ad ꝑmũ Ergo dõm, ꝙ virtus sacramẽtalis in pluribus cõsistit, ⁊ non in vno tñ: sicut virtꝰ baptismi cõsistit in ipsis ꝛbis ⁊ in aqua. Uñ ⁊ tus cõsecrativa nõ solũ cõsistit in ipsis ꝛbis: sed ẽt in ꝓtate sacerdoti tradita in sua cõsecratione ⁊ ordinatione: cũ ẽt vi ꝛbi epi, accipe ꝓtatem offerẽdi in eccl̃ia sacrificium, tam pro viuis q̃ pro mortuis. Nam ⁊ tus instalis in plurib⁹ instãtis consistit. ꝙ que agit principale agẽs. ¶ Ad ꝫm dõm, ꝙ laicus iustꝰ vnit⁹ est xp̃o vnione spũali ꝙ fidẽ ⁊ charitatẽ: non aũt ꝙ sacralem ꝓtatem. Et ideo hz spũale sacerdotium ad offerendũ spũales hostias: de quib⁹ 1. ro. 12. exhibeaꝛ corꝑa vestra hostiaz viuentem. Uñ ⁊ ꝓie pe. 2. dr̃. sacerdotium scñm, offerre spũales hostias. ¶ Ad tertiũ dõm, ꝙ ꝓceptio hui⁹ sacr̃i nõ est tãte necessitatis, sicut ꝓceptio baptismi: vt ex supradictis ꝑz. Et ideo ly in necessitatis articulo laic⁹ possit baptizare, nõ tñ potest hoc sacr̃m conficere.

¶ Ad quartũ dõm, ꝙ epi accipit ꝓtatem vt agat in ꝑsona xp̃i sup corꝑ eius mysticũ. i. sup eccl̃iã. Quã quidẽ ꝓtatẽ nõ accipit sacerdos in sua cõsecratione: ly possit eam hr̃e ex epi cõmissione. Et ideo ea q̃ nõ ꝓtinet ad dispõnem corꝑis mystici, nõ reseruant epi: sicut cõsecratio hui⁹ sacr̃i. Ad ꝫm vero ꝓtinet tradere nõ solũ pplõ, sed ẽt sacerdotibus ea ex quib⁹ pñt, ꝓpr̃is officijs vti. Et q̃ bñdictio chrismatis ⁊ olei sancti, ⁊ olet infirmorũ, ⁊ altioriũ q̃ cõsecrant (puta altaris ecclesie vestiũ, ⁊ vasoũ ꝓstat quandã idoneitatẽ ad sacra ꝓficienda, q̃ ꝓtinet ad offm̃ sacerdotum: ideo tales cõsecrationes epi reseruant tanq̃ ꝓncipi totius ecclesiastici ordinis.

¶ Utrum plures sacerdotes possint vnam q̃ eandem hostiam consecrare. Arti. 2.

Ad scõm Sic ꝓcedit. Uidet ꝙ plures sacerdotes nõ possint vnã ⁊ eandẽ hostiã consecrare. Dictũ est enim supra, ꝙ plures nõ pñt simꝫ vnũ baptizare. Sed non minor vis est sacerdotis consecrãtis q̃ hominis baptizantis. Ergo etiã nõ pñt simul plures vnã hostiam cõsecrare. ¶ Preterea. Q̃ põt fieri per vnũ superflue fit per multos. In sacr̃is aũt nihil dz esse superfluũ. Cũ ergo vnus sufficiat ad cõsecrãdũ, videt ꝙ plures nõ possint vnam hostiã cõsecrare. ¶ Ꝫ. Sicut dicit augu. super Jo. hoc sacr̃m est sacrameꝫm vnitatis. Sed hũ vnitati esse videt multitudo. Ergo nõ videt cõueniens esse huic sacro, ꝙ plures sacerdotes eandem hostiam consecrent.

Sed cõtra Est, ꝙ fm consuetudinem quarundam ecclesiarum, sacerdotes cũ de nouo ordinantur, concelebrant epo ordinanti.

Rñdeo Dicẽdũ, ꝙ (sicut dictũ est) sacerdos cũ ordinat, cõstituit in gradu eoꝝ q̃ a dño acceperũt ꝓtatẽ cõsecrãdi in cena. Et tõ fm ꝙuetudinẽ q̃rũdã ecclesiaꝝ, sicut apli christo cenãti ꝛcenauerũt, ita noui ordinati, epo ordinãti cõcelebrant. Nec ꝓp. hũ iteraꝛ ꝓsecratio sup eãdẽ hostiã: qꝛ sicut inno. 3. dicit, oĩum intentio debet ferri ad idem instans consecrationis.

Ad ꝑmũ Ergo dõm, ꝙ christus nõ legit simul baptizasse cum apostolis q̃ñ iniũrit eis offm̃ baptizandi. Et ideo nõ est similis ratio. ¶ Ad fm dicẽdũ, ꝙ si q̃libet sacerdotũ operaretur in virtute ꝓpria superfluerẽt alij celebrãtes, vno sufficiẽter celebrãte. Sed qꝛ sacerdos nõ conficerat nisi in ꝑsona christi, multi aũt sunt vnũ in christo, ideo nõ refert vtrũ per vnũ aut ꝑ multos hoc sacramẽtũ ꝓsecretur: nisi ꝙ ordo ritũ ecclesie seruari. ¶ Ad tertiũ dõm, ꝙ eũ charistia est sacr̃m vnitatis ecclesiastice, que attendit fm hoc ꝙ multi sunt vnũ in christo.

¶ Utrum dispensatio huius sacramẽti pertineat solum ad sacerdotem. Arti. 3.

Ad tertiũ Sic ꝓcedit. Uidet ꝙ nõ ꝓtineat solũ ad sacerdotẽ dispẽsatio huius sacramẽti. Sagius enim christi nõ minus ꝓtinet ad hoc sacramẽtũ q̃ corꝑus. Sed sanguis christi dispensatur per diacones: vñ ẽ beatus laurẽdius dixit beato sixto, expertire vtrum idoneus ministrum elegeris, cui cõmissisti dñici sanguinis dispensationem. Ergo ⁊ pari rõne dispẽsatio corꝑis christi nõ pertinet ad solos sacerdotes. ¶ Ꝫ. Sacerdotes cõstituunt̃ ministri sacroꝝ. Sed hoc sacr̃m ꝑficit in cõsecratione mãe: nõ in vsu, ad quẽ pertinet dispensatio. Ergo videt ꝙ nõ pertineat ad sacerdotẽ corꝑus dñi dispẽsare. ¶ Ꝫ. Dio. dicit in lib. eccl. hier. ꝙ hoc sacr̃m hz ꝑfectiuaz virtutem sicut ⁊ christus. Sed signare christmate baptizatos, nõ pertinet ad sacerdotẽ: sed ad epm. Ergo etiaz dispẽsare hoc sacr̃m: pertinet ad episcopum: non ad sacerdotem.

Sed cõtra Est, ꝙ 82. de cõse. dis. 2. Peruenit ad nottiam nostram, ꝙ quidam presbyteri laico aut femine corꝑus domini tradunt ad deferendũ infirmis: igitur inter dicit synodus ne talis presumptio vlterius fiat: sed presbyter per semetipm infirmos communicet.

Rñdeo Dicendũz, ꝙ ad sacerdotem pertinet dispẽsatio corꝑoris christi: ꝓpter tria. ¶ Primo quidẽ, qꝛ (sicut dictũ est) ipse consecrat in ꝑsona chr̃i. Ipse autem Christus sicut consecrauit corꝑ suũ in cena: ita ⁊ alijs sumẽdũ dedit. Unde sicut ad sacerdotem pertinet cõsecratio corꝑoris christi: ita ad eũ pertinet dispensatio. ¶ Secundo, quia sacerdos constituit̃ medius inter deum ⁊ populum. Unde sicut ad eũ pertinet dona populi deo offerre, ita ad eũ pertinet dona sanctificata diuinit⁹, populo tradere. ¶ Tertio, quia in reuerentiam huius sacramenti. a nulla re contingit̃ nisi consecrata. Unde ⁊ corporale ⁊ calix consecrãtur, ⁊ similiter manus sacerdotis. ad tangendũ hoc sacramentũ. Unde nulli alij tãgere licet, nisi in necessitate: puta si caderet in terram, vel in aliquo alio necessitatis casu.

4. dist. xi. q. 2. ar. 1. q. 1. ad tertium. Et dist. 13. q. 1. ar. 3. q. 1. ꝛ. 2.

Ad ꝑmũ Ergo dõz, ꝙ diaconus q̃si ꝓpinquus ordini sacerdotali, aliquid participat de eius officio: vt scilicet dispenset sanguinẽ: nõ aũt corꝑus, nisi in necessitate iubente epo vel presbytero. ¶ Primo q̃dẽ: qꝛ sanguis chr̃i continet̃ in vase: vnde nõ oportet ꝙ tangatur a dispẽsante: sicut tangitur corꝑus christi. ¶ Secõ quia sanguis designat redemptionem a christo in populum deriuatam: vnde ⁊ sanguini admiscetur aqua: que signãt populuz. Et quia qꝛ author in lra ex in nocẽtio 3. expresse satagit ad saluãdũ verba ꝓlata nõ simul: dum dicit ꝙ non reiteraꝛ cõsecratio sup eadẽ materia ꝓp intẽtionẽ oiuz ad vnũ ifinis. Ubi nisi supponeret vnũ ꝓius ⁊ alterum post ꝓsecrationis verba dicere: vana esset labor ⁊ recursus ad intẽtionẽ ꝙ eodẽ instãti: de his in ꝙ sil' ꝓferunt: nulla est q̃ꝛe iterationis. Tũ quia statutũ hoc est quodammõ impolse: q̃ñ quãtulacũq; minima mortula verba vnius ꝓnirent añs alter terminaret: in reiteraꝛ suppletiuitatẽ q̃ incideret: q̃ñ vt patet ex supradictis in instãti fit cõsecratio seu cõuersio. Et sic to: q̃ os referre intẽtionẽ suã ad instans vnũ quo ẽpus consecrat: saluat quidẽ q̃ nõ formaliter reiteraꝛ ratio cõsecratiõis sumꝑ ma cadẽ (qꝛ non ex intentione hac dicunt verba vt iteret cõsecratiõe) sed non excludit q̃n sit iteratio ꝓsecrationis mãtis qꝛ ꝓtio exterior cõsecratiua superadicitur a ꝓst dictibus si q̃libet cõcelebraꝝ vt supponũt. ¶ Quo circa videretur mihi si fas est, alr̃ dõz: distinguẽdo iter id qõ est de facto: ⁊ id qõ ẽ de ꝓst. Et dicendo q̃ de ꝓst ita pñt plures sacerdotes eãdẽ hostiã consecrare sicut pñt plures simul vnũ baptizare: quoliber abluente et ꝛba dicente: de facto autem sacerdotes nozos non consecrare: sed ex cõsuetudine dicere tantum verba consecrationis cum reliquo canone: ita q̃ solus episcopus ⁊ dicit ⁊ consecraꝝ: alij vero dicunt tantum: et non consecrant. Moueor autem ad hoc: tum quia supra hanc viam nullo est opus miraculo: nisi ꝛ lum difficillimũ aut quasi ipossibile pñt ecclesie attribuiꝛ omniaq; facilia absq; superfluitate qua cunq; inueniuntur. Tum quia ecclesia non adozat tam hostiam quam calicem donec per episcopuz fuerit consecratio facta: cuius oppositũz deberet fieri quando aliqnis de ordinatis ꝓuenit episcopũ. ¶ Nec parui pendẽda sunt verba pontificalis rubrice

Universidad de Deusto Biblioteca

untic: dicētis de nō-
niter ordinatis pre-
sbyteris: dicant oia
q̄ sunt i missali: sicut
si celebrarent. Insi-
nuat ēm hic/ q̄ ipsi
nō cēlebrāt: ac q̄ hoc
nō cōcelebrant ep̄o:
sed dicūt tm totū ca-
nonē. Unde i nouis
pontificalib⁹ statutū
illud p̄citatū appo
situ vt ex cōi opione
sequētiū exponē in-
nocētij. 3. q̄ interpta-
tus ē illā canonis p̄-
lationē q̄ ab ordina-
tis fieri cōsueuit: esse
concelebrationē: sup
hoc enim p̄supposi-
to doctores loquun-
ti sunt siue descendē
do siue reprehēden
do. Ex q̄b⁹ oibus
tutiorē partē eligen-
do: duo in fctō seruā
da sunt: p̄mū est cir-
ca p̄lationē exterior̄/ q̄ quilibet ordi
natus seruet ritum
illius ecclesie dōo to
tum canonem. 2m est
circa intēt̄ionem/ q̄s
non h̄eat determina-
te intēt̄ionē p̄ecran
di: r silr nō h̄eat de-
terminate intentio-
nem non cōsecrādi:
sed h̄eat intentionē
debit̄am: hoc est p̄o
ponat apud se: intē-
do dicere cū ea intē-
tione qua debeo di-
cere. Sic enim tutissi
ma via oēs ordinati
incedūt: r tali ep̄o re
linquunt intentionē
determinatā ad cōse
crādū: nullaq; relin-
quit difficultatibus
q̄: dū dubijs exīti-
bus actib⁹ tutior̄ ps
electa est. hijs ēm ser
vatis/ satisfit vtriq;
opioni. s. tenentiū q̄
ordinati cōcelebrāt/
r tenētiū q̄ ordinati
nō cōcelebrāt: sz dat
tm. ¶ Et hec quidez
de ordinatis p̄sbyte
ris. De consecrato
aut̄ ep̄o secus dōm
absq; dubio est: q̄m
romanū pontificale
antiquū exp̄resse hz:
q̄ cōsecrator pontifi
ci celebrāti dz cōse-
crat̄ cōcelebrare. Et
subdit/ q̄ legat r fa
ciat oia que sunt in
canone misse: de his
enim dōm est/ q̄ de
facto ambo cōsecrāt
eādem mām simul:
quoniā in eodem al
tari mutuo se expe-
ctantes cōcelebrant:
nō tñ cōtinet difficul
tatem aut ālī impōi
tāt̄: q̄ cōtingit i mul
titudine p̄sbyterorū
q̄ simul ordinant.

¶ Super arti. 4.

In calce. 4. ad̄a. aduerte: sacerdotez posse ddez de filio iterū p̄secra re: r sumere: q̄ sub-

diaconi sunt inter sacerdotē et pp̄m. magis cōuenit diaconibus dispēsatio sanguinis q̄m dispēsatio corpis. ¶ Ad 4m dōm. q̄ etiāsdē est. hoc sacr̄m dispēsare r cōsecrare. ratione iam dicta. ¶ Ad tertiū dz. q̄ sicut diacon⁹ in aliquo participat illuminatiuā virtutem sacerdotis. inquātū dispēsat sanguinē: ita sacerdos participat p̄fectiuā dispensationez epi: inquantū dispēsat hoc sacr̄m. quo perfi citur homo ēm se p̄ comparationē ad chr̄m. Alie aūt perfectiones q̄bus homo p̄ficit p̄ comparationem ad alios. ep̄o reseruantur.

¶ Utrum sacerdos consecrans. teneatur sumere hoc sacramentum. Arti. 4.

8. q. 80. ñ. 12. Et 4. di. 12 q. 3. ar. 1. q. 2.

Ad quartū Sic proceditur. Videt q̄ sacerdos p̄secrās nō teneatur sumere hoc sacr̄z. In aliis ēm consecrationibus, ille qui cōsecrat mām. nō vtitur ea: sicut ep̄s cōsecrans chrisma, non linitur eodē. Sed hoc sacr̄m consistit in consecratione māe. Ergo sacerdos perficiens hoc sacr̄m, non necesse habet vti eodem: sed p̄t licite assumptione eius abstinere. ¶ p̄. In aliis sacr̄is minister non p̄bet sacr̄m sibi ipsi: nullus ēm baptizare potest seipsum: vt supra dictū est. Sz sicut baptism⁹ ordinate dispēsatur: ita r hoc sacramentum. Ergo sacerdos p̄ficiens hoc sacr̄m: non dz ipsum sumere a seipso. ¶ p̄. Contingit quandoq; q̄ miraculose corpus chr̄i in altari appareat sub specie carnis, r sanguis sub spē sangutnis. Que nō sunt apta ci bo r potui: vnde (sicut supra dictū est) ꝓpter hoc sub alia specie traduntur: ne sint horori sumentibus. Ergo sacerdos consecrans: non semper tenetur sumere hoc sacramētū.

Sz contra Est. q̄ in cōcilio toletano legitur. r habetur de cōse. di. 2. c. relatū. Modis omnib⁹ tenendū est: vt quotiēscunq; sacrificans corp⁹ chr̄i r sanguinem dōi nostri Jesu chr̄i in altari immolat: totiens perceptionis corporis r sanguinis chr̄isti participem se p̄beat.

Rñdeo Dicendū. q̄ (sicut supra dictū est) sacerdos cōsecrat hoc sacr̄m nō vtute ppria, sed sicut minister chr̄i: in cuius persona consecrat hoc sacr̄m. Non autem ex hoc ipso desinit aliquis minister esse chr̄isti q̄ est malus: habet ēm dominus bonos r malos ministros seu seruos. Unde math. 24. dominus dicit. Quis putas est fidelis seruus r prudens &c. r post apostolus dicit. 1. corin. 4. Sic nos existimet homo vt ministros chr̄isti: r tamen postea subdit: nihil mihi conscius sum: sed non in hoc iustificatus sum. Erat ergo certus se esse ministrum chr̄isti. tamen non erat certus se esse iustum. Potest ergo aliquis esse minister chr̄isti: etiam si iustus non sit. ¶ Et hoc ad excellentiam chr̄isti pertinet: cui sicut vero deo seruiunt non solum bona, sed etiam mala, que per ipsius prouidentiam in eius gloriam ordinantur. Unde manifestum est, q̄ sacerdotes etiam si non sint iusti: sed peccatores, possunt eucharistiam consecrare.

Ad primū Ergo dicendum, q̄ hiero. per illa verba improbat errorem sacerdotum, qui credebant se digne posse eucharistiam consecrare, ex hoc solo q̄ sunt sacerdotes: etiam si sint peccatores, Quod improbat hiero. per hoc q̄ maculosi ad altare accedere prohibentur. Non tamen removetur, quin si accesserint, sit verum sacrificium quod offerunt.

¶ Ad secundum dicendū, q̄ ante illa verba gelasius papa premittit. Sacrosancta religio: que catholicam continet disciplinā, tantam sibi reuerentiam vendicat: vt ad eam quilibet nisi pura conscientia nō audeat p̄uenire. Ex quo manifeste apparet eius intentionis esse, q̄ peccator sacerdos nō debet ad hoc sacramentum accedere. Unde per hoc, quod subdit: quomodo celestis spiritus aduocatus adueniet: intelligi oportet q̄ nō aduenit ex merito sacerdotis: sed ex virtute Christi, cuius verba p̄ofert sacerdos. ¶ Ad tertium dicendū, q̄ sicut eadem actio, inquantum fit ex praua intentione ministri potest esse mala: bona aūt inquantū fit ex bona intentione dīnita benedictio sacerdotis peccatoris, inquātum ab ipso indigne fit: est maledictione digna (z quasi infamia siue blasphemia, r non oratio reputatur) inquantum autez p̄ofertur ex persona Christi, est facta r efficax ad sanctificandū. Unde signanter dicitur: maledicam benedictionibus vestris.

Utrum

¶ Utrum missa mali sacerdotis minus valeat, q̄m missa sacerdotis boni. Arti. 6.

4. di. 13. q. 1. ar. 1. q. 5.

Ad sextū Sic p̄cedit. Ut q̄ missa sacerdotis boni. Dicit ēm Greg. in registro. Heu in q̄m magnū laqueū incidunt. q̄ diuina r occulta mysteria, plus ab alijs sanctificata posse fieri credūt: cū vnus ideq̄. s. l. ea mysteria occulte atq; inuisibiliter operādo sanctificet. Sed hec occulta mysteria celebrant in missa. Ergo missa mali sacerdotis non minus valet q̄m missa boni. ¶ p̄. Sicut baptismus traditꝫ a ministro in virtute Christi. qui baptizat, ita r hoc sacr̄m in p̄sona xp̄i p̄secrat. Sed nō melior baptismus datur a meliori ministro: vt supra dictū est. Ergo etiā neq; melior missa est. q̄ celebrat a meliori sacerdote. ¶ p̄. Sicut merita sacerdotū differūt p̄ bonū r malum. Si ergo missa melioris sacerdotis est melior: sequit q̄d missa mali sacerdotis sit mala. Q̄d est inconueniens: q̄ malitia ministroz nō p̄t redundare in xp̄i mysteria: sicut Aug. dicit in li. de baptismo. Ergo neq; missa melioris sacerdotis est melior.

4. di. 13. q. 1. a. 3. q. 2. ad 2m.

Sed ꝫ Est. q̄d habetur in decretis. 1. q. 1. Quanto sacerdotes fuerint digniores, tanto facilius in necessitatibus p̄o quibus clamant, exaudiuntur.

Rñdeo Dōm. q̄ in missa duo est p̄siderare. s. ip̄m sacr̄m, q̄d est principale: r ofones q̄ in missa fiunt. p vtilis r montuis. Quā igitur ad sacr̄m nō minus valet missa sacerdotis mali q̄m boni: q̄ vtrobiq; idē p̄ficit sacr̄m. r ofo etiā q̄ fit in missa, p̄t p̄siderari dupl̄r. Uno mō inquātū hz efficaciā ex deuotione sacerdotis orantis. Et sic nō est dubiū, q̄d missa melioris sacerdotis magis est fructuosa. r Alio mō inquātū ofo in missa, p̄fertur a sacerdote in persona totius ecclesie, cui⁹ sacerdos est minister. Quod quidē ministerio etiā in pctoribus manet: sicut supra dictū est de ministerio Christi. Unde etiā quātū ad hoc est fructuosa non solū oratio sacerdotis pctoris in missa: sed etiam oēs eius orationes. quas facit in ecclesiasticis offic̄is in quibus gerit personā ecclesie. Licet orationes et p̄uate nō sint fructuose: r̄m illud Prouer. 28. q̄ declinat aures suas ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis.

Ad primū Ergo dōm. q̄ greg. loquit ibi quātū ad sciētiā diuini sacri. ¶ Ad scōm dōm. q̄ i sacramento baptismi non fiunt solēnes ofones p̄o oibus fidelibus, sicut in missa. Et ideo quātū ad hoc nō est simile. Est aūt sile quātuz ad effectū sacri. ¶ Ad tertiū dōm. q̄ p virtutē spūssancti, q̄ p vnitatem charitatis cōicat inuicē bona mēbroꝝ xp̄i) fit q̄d bonū p̄uatū q̄d est in missa sacerdotis boni, est fructuosum aliis. Malū aūtem p̄uatū vnius hois non potest alteri nocere, nisi per aliquem consensum: vt Aug. dicit in lib. contra parmenianum.

Utrū heretici, scismatici, r excōicati possint p̄secrare. Arti. 7.

4. di. 13. q. 1. ar. 1. q. 3. et in exp. lit. Pet. dist. 18. q. 1. ar. 2. q. 3 ad 2. et dist. 19. q. 1. ar. 2. q. 2. ad 1. et quol. 12. a. 16

Ad septimū Sic p̄cedit. Ut q̄ heretici, scismatici r excōicati, eucharistiā p̄secrare nō possint. Dicit ēm Augu. q̄d extra ecclesiā catholicā nō est locus veri sacrificij. Et leo papa dicit. et hz in decretis. 1. q. 1. Alīr. l. c. q̄ in ecclesia. q̄ corp⁹ xp̄i est, nec rata sunt sacerdotia, nec vera sacrificia. Sed heretici, scismatici r excōicati sunt ab ecclesia separati. Ergo nō possunt verū sacrificium p̄ficere. ¶ p̄. Sicut ibidē legit, inno. pa. dicit. Arrianos ceteraſq; eiusmodi pestes, q̄ laicos eorū sub imagine pnie suscipimus, nō vident clerici coz cū sacerdotij aut cuiuspiā mysterij suscipiēdi dignitate esse: quib⁹ soluz baptisma ratū esse permittimus. Sed nō p̄ aliquis cōsecrare eucharistiam. nisi sit cū sacerdotij dignitate. Ergo heretici r ceteri hmōi nō possunt eucharistiā cōsecrare. ¶ p̄. Alle q̄ est extra ecclesiā. non videt al. q̄d posse agere in persona totī⁹ ecclesie. Sed sacerdos cōsecrans eucharistiā, hoc agit in p̄sona totius ecclesie: q̄d p̄z ex hoc. q̄d oēs orationes p̄ponit in persona ecclesie. Ergo videt q̄ illi q̄ sunt extra ecclesiā scz heretici, scismatici r excommunicati, non possi. r consecrare eucharistiam.

Sed ꝫ Est. q̄d Aug. dicit in. 2. ꝫ parmenianū. Sicut baptismus in eis. s. hereticis, scismaticis r excōicatis ita ordinatio mā sit integra. Sed ex vi ordinatiōis sacerdos potest consecrare eucharistiam. Ergo heretici, scismatici et excommunicati, cum in eis maneat ordinatio integra, videtur q̄ possint consecrare eucharistiam.

Rñdeo Dōm. q̄d dixerūt q̄ heretici, scismatici r excōicati, q̄ sunt extra ecclesiā, nō possunt cōficere hoc sacr̄m. Sed in hoc decipiūtur: q̄ sicut Augu. dicit in. 2. ꝫ parmenianū, aliud est aliq̄d oino non hre, aliud aūt nō recte hre: r silr etiā est aliud nō dare, r aliud nō recte dare. Illi igit q̄ intra ecclesiā ꝫstituti, receperūt p̄tātē cōsecrandi eucharistiā in ordinatione sacerdotij, recte q̄dē habēt p̄tātem: sed nō recte ea vtūtur, si postmodū p hereſim aut scisma vel excōicationem. ab ecclesia separētur. Qui aūt̄ sic separati ordinātur, nec recte hñt p̄tātez, nec recte vtunt. r Q̄d tñ tripliciter p̄tātē habeāt, p̄z p hoc. q̄ (sicut Aug. ibidē dī) cū redeunt ad vnitatē ecclesie, nō reordinant: hz receptum in suis ordinib⁹. Et q̄ p̄secratio eucharistie est act⁹ p̄fis ordinis p̄tātē. illi q̄ sunt ab ecclesia separati p hereſim aut scisma vel excōicationē. p̄nt q̄dē p̄secrare eucharistiā, q̄ ab eis cōsecrata verū corpus r sanguinē Christi habent: non tñ hoc recte hoc faciūt, hz peccant facientes. Et ideo fructū sacrificij non percipiunt: q̄d est sacrificium spirituale.

Ad primū Ergo dōm. q̄d auth⁹ tates ille r silēs intelligēde sunt q̄tū ad hoc q̄ nō recte extra ecclesiā sacrificiū offert. Cū ēm extra ecclesiā nō p̄t esse vpiale sacrificiū, q̄d est verū veritate fructus, hz sit verū veritate sacri: sicut etiā supra dictū est. q̄ pctōr sumit corp⁹ xp̄i sacrāliter. hz nō spūaliter. ¶ Ad scōm dōm. q̄ solus baptism⁹ p̄mittit esse ratus hereticis r scismaticis, q̄ p̄t licite baptizare in articulo necessitatis. In nullo aūt casu licite p̄t eucharistiam p̄secrare, vel alia sacra conferre.

¶ Ad tertium dōm. q̄ sacerdos in missa in ofonib⁹ q̄dē loquit in p̄sona ecclesie, in cuius vnitate p̄sistit. Sed in p̄secratione sacrī loquitur in p̄sona xp̄i. cui⁹ vicē in hoc gerit per ordinis p̄tātem. Et ideo si sacerdos ab vnitate ecclesie p̄cisus, missam celebret, q̄ p̄tātem ordinis nō amittit, cōsecrat verum corpus r sanguinem Christi: sed quia est ab ecclesie vnitate separatus, orationes eius efficaciam non habent.

¶ Utrum sacerdos degradatus possit hoc sacramentum conficere. Arti. 8.

Ad octauū Sic p̄cedit. Ut q̄ sacerdos degradat⁹ nō possit hoc sacr̄m p̄ficere. Null⁹ ēm p̄ficit hoc sacr̄m nisi p̄ tātem p̄secrādi quā hz. Sz degradatus nō hz p̄tātem p̄secrādi. hz habeat p̄tātē baptizādi: vt dicit canō. 1. q. 1. c. q̄d. Ergo vr q̄ p̄sbyter degradat⁹ non possit eucharistiā p̄secrare. ¶ p̄. Alle q̄d aliq̄d dat. p̄t etiā auferre. Sz ep̄s dat p̄sbyteros p̄tātem p̄secrādi ordinādo ip̄m. Ergo etiā p̄t ei auferre degradando eū. ¶ p̄. Sacerdos per degradationez aut amittit p̄tātem p̄secrādi. aut solam executionē. Sed nō solā executionē: q̄ sic non plus amitteret degradatus q̄m excōicatus, qui etiā executione caret. Ergo videtur q̄d amittat potestatē cōsecrādi. Et ita videtur q̄d non possit conficere hoc sacramentum.

Sed ꝫ Est. q̄ Aug. in. 2. ꝫ parmenia num gbat q̄d apostate a fide non carēt baptismate, per hoc q̄ per penitentiā redeuntib⁹ nō restituitur. r ideo amittī nō posse iudicatur. Sed silr degradatus si recōcilietur, nō est iterū ordinandus. Ergo non amisit potestatem consecrandi. Et ita sacerdos degradatus potest conficere hoc sacramentum.

Rñdeo Dōm. q̄d ptās consecrandi eucharistiā, pertinet ad character sacerdotalis ordinis. Character

specie carnis aut sanguinis sacr̄m appareret/ non teneret̄ ad hoc: q̄m actor miraculi sacerdotem a lege sumēdi absoluit. Et ꝓpterea author i litera p̄tinū libertatez sacerdotis dixit: deinde cōsiliū dedit.

¶ Super arti. 6.

In artic. 6. circa illud: ofo a sacerdote malo plata in persona totius ecclesie/ est fructuosa/ duo sunt adnerēda. Primum q̄ minus bē q̄m in tenda tur: nā intendit non solum q̄ est fructuosa/ sed etiā q̄d nō est min⁹ fructuosa quo ad alios q̄m boni sacerdotis. Et ratio in litera innuit: q̄ ministerū in persona ecclesie nō est min⁹ fructuosum q̄m ministerium in persona p̄pi: minister autem christi siue bon⁹ siue malus/ eque sanctificat: igitur minister ecclesie siue bon⁹ siue malus eque impetrat. Alterum est q̄ sco. in q̄ne vltima. hz, di stin. 4. sen. in oppositam partez declinat/ ea ratione/ quia meritum q̄s tr esse in celebratione misse: vt missa est/ non est abstractū sicut ydea platonis: ergo op⁹ q̄ fit realiter aliq̄s meritū ergo totius ecclesie vel alicuius mēbri/ sed non est totius ecclesie nisi quia alicuius partis: nō est aūt partis male et mortue in toto/ sicut eēt partis viue. 1. existentis r operātis in charitate: ergo in missa non est tantū meritū cuiuscūq; q̄ est mali sicut q̄ est boni.

4. di. 15. q. 1. ar. 1. q. 4. r q̄. li. 12. ar. 16.

¶ Ad hoc dz/ q̄d sī nō ista contra equalem valorem misse inquātum in persona ecclesie oratur affert/ solnēda est: dicendo q̄d meritū ecclesie nō est abstractū/ sed ipsius ecclesie ratione partium suarū vinarum in ipsa/ et nō ratione illi⁹ partis sue mortue q̄ ministrat tunc. Et quum dr/ pars mortua nō meretur sicut viua/ verum est quo ad meritū ex ꝓpria: sed secus est quo ad meritum ex persona ecclesie. Cum quo stat/ q̄d parte viua ministrante melior sit sim pliciter missa: quia vndicq; tunc concurrit meritum/ scilicet ex persona ecclesie/ r ex persona ꝓpria.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super arti. nonū.

NAr.9.ad uerte disputationes / questigationes ⁊ canones ꝫ participantibus in sacramentorum perceptione ⁊ ceteris diuinis cum excommunicatis / suspensis ⁊c. hoc die vacare / propter statutum in concilio constantiense: quo cessum est omnibus christifidelibus participare cum excommunicatis ⁊c. nisi in duobus casibus scilicet si fuerint nominatim denuntiati / vel notorie percusserint clericum: vt refert archiepiscopus florē. i.3. parte summe tit. 18.

¶ Super artic. 10m.

NAr. arti. 10. Scito duas esse differentias. Primo est an sacerdoti liceat totaliter a celebratione abstinere / ⁊ hec bene soluitur in litera negatiue. Et sic patet quod recta ratio / quam potentia sit propter actum / ⁊ gratia sit propter vsum / vt commoditate obstantes omni impedimento / homo quandoq; potētia gratiaq; in hiis que ad deum sunt / vtatur. ℣ Alters difficultas est an peccatum huiusmodi omissionis sit peccatum mortale. Et est ratio dubij: quia nec omne ꝑceptum affirmatiuū nec omne preceptum negatiuum obligat ad mortale: nec apparet qua ratione charitati contrarietur talis omissio ⁊ quāuis appareat quod contrariatur fernori charitatis: et negligentia enim quadam ē in tempore charitatis consistere videtur talis proueniat omissio. ¶ Dicitur appareat mihi peccatum ē esse secundum se veniale: vtpote oppositum non ipi charitati, ⁊ eius feruori. Attestatur autem huic sententie diuersitas opinionum de licita vel illicita hac omissione: parum enim a licito discedere videtur, quod creditum est a doctoribus esse licitum.

Sane cue difficulta tem. an ētta

autez quilibet, qi cū ḋdā ꝓsecratione datur, indelebilis est: vt supra dictum est, sicut ē ꝗruncunq; rerū ꝓsecratiōes ꝓpetue sunt, nec amittī, nec reiterari ꝑt. ℣ Unde manifestum est, quod potestas ꝓsecrādi nō amittit ꝑ degradationem. Dicit enim aug. in 2° ꝓtra permenianum, Utrumq; s. baptism⁹ ⁊ ordo sacramentum est: ⁊ quadam ꝓsecratiōe vtrūq; homini datur, illō cū baptizat, istud cū ordinatur, ideoq; non licet a catholicis vtrūq; iterari. Et sic patet, q⁹ sacerdos degradat⁹ potest conficere hoc sacramentum.

Ad ꝑmū Ergo dōm, q⁹ canō ille non loquit assertiue, sed inquisitiue: sicut ex circūstātia lr̄e hīl potest.

¶ Ad secundum dōm, q⁹ epūs nō dat ptātē sacerdotalis ordinis ꝓpa ꝑtute. ſz illā fālr. sicut minister dei. Cuius effect⁹ ꝑ hoiez tolli ñ potest: ℣ illō math. 12. Quos deus ꝓiunxit, homo nō ſepet. Et iō epūs nō pōt hanc ptātem auferre: ſſē nec ille q̄ baptizat, pōt auferre characterē baptismalem. ¶ Ad 3m dōz, q⁹ excōicatio est medicinalis. Et ideo excōicatis non aufertur executio sacerdotalis potestatis q̄si ꝑ ꝑpetuū, sed ad correctionez vsq; ad tempus. Degradatis autem aufertur executio quasi in perpetuum condēnatis.

¶ Utrūz liceat ab excōicatis, vel hereticis, seu peccatoribus, cōionem recipere ⁊ eoz missam audire. Arti. 9.

Ad nonū Sic ꝓcedit. Uſ q⁹ aliqs li cite possit cōionē recipe a sacerdotib⁹ hēticis vel excōicatis, vel etiam pctōrib⁹, ⁊ ab eis missam audire. Sicut enim aug. ꝓtra petilianū dicit, Neq; in hoie bono, neq; i homine malo aliquis del fugiat sacramenta. Sed sacerdotes quamuis sint peccatores ⁊ hērici vel excommunicati, verum cōficiūt sacrz. Ergo videtur quod nō sit vitāduz ab eis cōionez accipere vel eoz missam audire. ¶ ℣. Corpus christi verz figuratiuū ē corpis mystici: sicut supra dictum est. Sz a ꝑdictis sacerdotibus verum corp⁹ ꝓficrāt. Ergo vr q⁹ illi qui sunt de corpe mystico, possint eoz sacrificijs cōicare. ¶ ℣. Multa peccata sunt grauiora quam fornicatio. Sed non est prohibitum audire missas sacerdotum alr̄ peccantium. Ergo etiam nō dz eē ꝓhibitū audire missas sacerdotum fornicatorum.

Sed ꝓtra Null⁹ missaz audiat sacerdotis, quem indubitanter ꝓcubinaz novit hre. Et grego. dicit in. 4. dial. q⁹ ꝑ perfidus arrianū epm misit ad filiuz, vt de eius manu sacrilege ꝓsecrationis cōionem perciperet: sed vir deo dedit⁹ arriano epo venienti exprobrauit vt debuit.

Rñdeo Dicendum, q⁹ (sicut supra dictum est) sacerdotes si sint hereticī, vel scismatici, vel excommunicati, vel etiaz peccatores, quamuis hēant potestatē consecrandi eucharistiam, non tamen ea recte vruntur, sed peccant vrentes. Quicunq; autem communicat alicui in peccato, ipse p ticeps peccati efficitur, vnde ⁊ in secūda canon. Jo. dicitur, quod qui dixerit ei aue) scilicet heretico) communicat operibus illi⁹ malignis. Et ideo ñ dz a predictis ꝓmunionem accipere, aut eorum missaz audire. ¶ Differt tamen inter predictas sectas. Nā hereticī ⁊ scismatici ⁊ excommunicati, sunt per sententiaz ecclesie, executione consecrandi priuati, ⁊ ideo peccat quicunq; eoz missam audit, vel ab eis accipit sacramenta.

℣ Sed non omnes peccatores, sunt ꝑ sniaz ecclesie executiōe priuati. Et sic ḡtuis sint suspēsi quātū ad se ex sniadiuina: nō tñ quātū ad alios ex sniaecclesie. Et iō vsq; ad sniaz ecclesie licet ab eis cōionē accipe, ⁊ eoz missaz audire. Unde sap. illud p⁹co. 5. cū hmōi nec cibū sumere, dicit glo. aug. Hoc ubo, noluit hoiez ab hoie iudicari ex arbitrio suspitionis, vel etiam extra ordinario vsurpato iudicio: sed ꝑt⁹ ex lege dei ꝰm ordinem ecclesie, siue vtro confessum, siue accusatum ⁊ convictum.

Ad ꝑmū Ergo dōz, q⁹ in hoc q⁹ refugimus audire missas talium sacerdotū, aut ab eis cōionē recipere, non refugimus dei sacra: ſz potius ea veneramur. Unde hostia a talibus sacerdotibus consecrata, est adorāda: ⁊ fi reseruet. licite potest sumi a sacerdote legitimo. Sed refugimus culpam indigne ministrantium. ¶ Ad 2m dōm, q⁹ vnitas corpis mystici est fructus corporis veri percepti. Illi aūt q̄ indigne ꝓcipiūt vel ministrant, priuāt fructu: vt supra dcm est. Et iō nō est sume dum ex eoz dispensatiōe sacrm, ab eis q̄ sunt ꝓ in vnitate ecclesie. ¶ Ad tertiuz dōm, q⁹ ls fomicatio nō sit grauior ceteris peccatis: tñ ad eaz ꝓniores sunt hoies ꝓpter carnis ꝓcupiaz. Et iō specialiter hoc petin sacerdotibus ꝓhibitum est ab ecclesia, et ne aliquis audiat missam ꝓcubinarij sacerdotis. Sed hoc intelligendum est de notorio, vel p sniam, que fertur in conuictum, vel per confessionem in iure factam, vel quando non potest peccatum aliqua ter ginersatione celari.

¶ Utrūz liceat sacdoti, oino a ꝓsecratiōe eucharistie abstinē. Arti. 10.

Ad decimū Sic ꝓcedit. Uſ q⁹ liceat sacerdoti, oino a ꝓsecratione eucharistie abstinere. Sicut enim ad offm sacerdotis pertinet, eucharistiā ꝓsecrare, ita ēt baptizare, ⁊ in alijs sacris ministrare. Sed sacerdos nō tenet ministrare in alijs sacramentis, nulli ꝓp curam aliarū suscepta. Ergo videtur, q⁹ nec ēt teneat eucharistiam ꝓsecrare, si cura ñ hēat animarum. ¶ ℣. Nullus tenet facere qō sit⁹ non licet: a lioquin esset ꝓplexus. Sed sacerdoti pctōri vel ēt excōicato, nō licet eucharistiam ꝓsecrare: vt supra dictū est. Ergo vr q⁹ tales non teneantur ad celebrādū. Et ita nec alij: alioqn ex sua culpa commoduz reportarēt. ¶ ℣. Dignitas sacerdotalis nō pōtuit per subsequētē infirmitatē dicit enim gelasius papa, ⁊ hīm decretis, di. 55. Precepta canonica sicut non patiunt venire ad sacerdotium debiles corpore, ita si quis in eo fuerit constitutus, ac tunc fuerit sauciatus: amittere non pōt qō tpe sue sincerit⁹ tis accepit. Cōingit autem q̄nq; q⁹ ordinati in sacerdotes, in currūt aliquos defectus, ex qb⁹ a celebratione impediuntur: sicut est lepra vel morbus caducus, vel aliquid aliud huiusmodi. Nō ergo videtur quod sacerdotes ad celebrandum teneantur.

Sed ꝫ Est, q⁹ amb. dicit in q̄dā epone. Itaue ē q⁹ ad mensam tuā mūdo corde ⁊ māib⁹ inocētib⁹ nō venimus: ſz grau⁹, ēſi dū pctā metuim⁹, ēt sacrificiū non reddam⁹.

Rñdeo Dicendum, qō q̄dā dixerūt, qō sacerdos pōt oīno a ꝓsecratiōe licite abstinere, nisi teneatur ex cura sibi commissa celebrare ꝑplo ⁊ sacra ꝑbē. Sz hꝰ īrōnabilis dicitur: q⁹ vnusquisq; tenet vtigra sibi data, cum fuerit opportunum: ꝰm illud. 2. ad cor. 6. hortamur ne in vacuū gram dei recipatis. Opportunitas aūt sacrificium offerendi, non solum attenditur ꝑ cōparationem ad fideles chr̄i, q̄bus opz sacra ministrari: ſz principaliter per cōparationē ad deū, cui in ꝓsecratiōe animarum, nō licet oino a celebratiōe cessare: ſz saltē vr q⁹ celebrare teneatur in ꝑcipuis festis, ⁊ maxime in illis diebus, in q⁹bus fideles cōmunicare ꝓsueuerūt. Et hinc est qō. 2. macb. 4. contra quosdam sacerdotes dr̄. qō iam non circa altaris officia dediti erant, contemptо templo, ⁊ sacrificijs neglectis.

Ad ꝑmū Ergo dōm, qō alia sacra ꝑficiunt in vtu fidelium. Et iō in alijs ministrare non tenet nisi ille qui super fideles suscipit curā. ℣ Sed hoc sacrm ꝑficit in consecratione eucharistie in q̄ sacrificium deo offert: ad quod sacerdos obligatur deo ex ordine tam suscepto. ¶ Ad secundum dicendum, quod sacerdos pctōr si ꝑ sniam ecclesie sit executione ordinis priuatus, vel simpliciter vel ad tempus, redditus ē impotens ad sacrificium offerendum, ⁊ iō obligatio rollit. Hoc autē cedit sibi in detrimentum spiritualis fructus magis quām emolumentum. ℣ Si vero non sit priuatus potestate celebrandi, nō soluitur obligatio. Nec tñ perplex⁹ est: q⁹ pōt de pctō penitere, ⁊ celebrare. ¶ Ad tertium dicendum, qō debilitas vel egritudo superueniens ordini sacerdotali, ordinem nō rollit: ꝫ executionem tñ ordinis rollit ✠ quātū ad consecrationem eucharistie.

stie. Mñqz quidē ꝓpter impossibilitatē executionis: sicut si priuetur oculis aut digitis, aut vsu lingue. Mñqz aūt ꝓpter periculum: sicut ptz de eo q̄ patitur morbū caducū, vel etiā quācunq; alienationē mentis. Mñqz ꝓpter abominationē: sicut ptz de leproso, qui non dz publice celebrare. Potest tñ missam dicere occulte, nisi lepra adeo inualuerit, qō per corrosionem membrorum, eum ad hoc reddiderit impotentem.

¶ De ritu huius sacramenti. Questio. 83.

Deinde Cōsiderādū est de ritu huius sacri. ¶ Et circa hoc querunt. 6. Primo, vtrū in celebratione hui⁹ my sterij xp̄s immolet. Scōo, de tpe celebratiōis. Tertio, de loco ⁊ aliis q̄ ptinent ad apparatū ✠ hui⁹ celebratiōis. Quarto, de his q̄ in celebratione huius my sterij dicūtur. Quinto, de his que circa celebrationem huius my sterij fiunt. Sexto, de defectib⁹ qui circa celebrationem huius sacramenti occurrunt.

Alias ✠ aptitudinem.

¶ Utrum in hoc sacramento Christus immoletur. Arti. 1.

1 arti. 2. col. et ad 2 et. 2.

Ad ꝑmū Sic ꝓcedit. Uſ q⁹ in celebratione hui⁹ sacri. xp̄s nō immolet. Dr̄ enim Heb. 10. q⁹ xp̄s vna oblatione ꝑsummauit in sempiternuz sanctificatos. Sed illa oblatio fuit ei⁹ immolatio. Christ⁹ ergo nō immolat in celebratione hui⁹ sacri. ¶ ℣. Immolatio xp̄i facta est in cruce, in qua tradidit semetipm oblationē ⁊ hostiā deo in odorem suauitatis: vt dr̄ ephe. 5. Sed ꝫ celebratione hui⁹ my sterij xp̄s non crucifigitur. Ergo nec immolatur. ¶ ℣. Sicut Aug. dicit in. 4. lib. de tri. in immolatione Christi idē est sacerdos ⁊ hostia. Sed in celebratione huius sacri non est idem sacerdos ⁊ hostia. Ergo celebratio huius sacramenti non est Christi immolatio.

Sed ꝫ Est. q⁹ Aug. dicit i li. sniaz ꝑsperi. Sel⁹ immolatus est in semetipo xp̄s, ⁊ tū q̄tidie immolat in sacro.

Rñdeo Dōm, q⁹ duplici rōne celebratio hui⁹ sacri dr̄ immolatio xp̄i. Primo qdē: q⁹ sicut dicit Augu. ad simplicitū, solent imagines, earū rerū noib⁹ appellari, quaz ima gines sunt: sicut cū intuētes tabulā aut parietē pictū dicim⁹, ille cicero est, ⁊ ille salustius, Celebratio aūt hui⁹ sacri, (sicut supra dictū est) imago q̄dā est repiesentatiua passionis xp̄i, q̄ est vera ei⁹ immolatio. Et iō celebratio hui⁹ sacri dr̄ xp̄i immolatio. Unde Ambr. dicit sup epīaz ad heb. In xp̄o semel oblata est hostia, ad salutē sempiternā ꝓfuit, qd ergo nos, nōne p singulos dies offerim⁹? sed ad recordationē mortis eius, ℣ Alio modo quātum ad effectū passiōis xp̄i qz. 5. per hoc sacrm participes efficimur fructus dūice passionis. Unde in quadaz dūicali oratione secreta dr̄, quoties huius hostie cōmemoratio celebrat. opus nre redēptionis exercet. ℣ Quantū igitur ad primū modū, poterat dici Christus immolari etiā in figuris ve. te. Unde ⁊ Apoc. 13. dr̄. quoz nomina non sunt scripta in lib. vite agni, qui occisus est ab origine mundi. Sed quātum ad scm modum propium est huic sacramento, qō in eius celebratione Christus immoletur.

Ad ꝑmū Ergo dōm, q⁹ sicut Ambr. ibidē dicit, Una est hostia (quam. s. xp̄s obtulit, ⁊ nos ꝛofferimus) ⁊ nō multe, qz semel oblatus est xp̄s. Hoc aūt sacrificium exēplū est illius. Sicut esū qō vbiqz offert. vnū est corpus ⁊ non multa corpora, ita ⁊ vnū sacrificiū. ¶ Ad scm dōm, qō sicut celebratio hui⁹ sacri est imago repiesentatiua passionis Christi, ita altare est repiesentatiuum crucis ipsius, in qua Christus in ꝓpria specie immolatus est. ¶ Ad tertiū dōm, qō per eādē rōnem etiā sacerdos gerit imaginem Christi. in cuius persona et virtute verba ꝓnuntiat ad consecrandum: vt ex supradictis patet. Et ita quodammodo idem est sacerdos et hostia.

Alias ✠ Christi.

¶ Utrū cōueniēter sit determinatum tps celebrationis. Ar. 2.

4. d. 13. q. 1. ar. 2. q. 4.

Wscōm Sic ꝓcedit. Uſ q⁹ incōueniēter sit determinatū tps celebrationis huius my sterij. Hoc esū sacrm est repiesentatiuuz dūice passionis: vt dictū est. Sz cōmemoratio dūice passionis fit in ecclesia semel in anno, dicit enīz Aug. sup psal. 21. Quotiescunq; pascha celebratur, nunquid toties xp̄s occiditur? ſz tū annuersaria recordatio repiesentat qō olim factū est: ⁊ sic nos facit mouerī, tanq̄ videam⁹ in cruce pēdentem dñm. Ergo hoc sacrm non dz celebrari nisi semel in anno. ¶ ℣. Passio Christi cōmemorat in ecclesia sexta feria ante pascha. non aūt in festo natalis. Cū ergo hoc sacrm sit cōmemoratiuū dūice passionis, videt incōueniens esse, q⁹ in die natalis ter celebr̄etur hoc sacrm, in parasceue aūt totaliter intermittit.

¶ ℣. In celebratione hui⁹ sacri ecclesia dz imitari institutionē xp̄i. Sed xp̄s ꝓcrauit hoc sacrm hora serotina. Ergo videtur q⁹ hora tali debeat hoc sacrm celebrari. ¶ ℣. Sicut hr̄ de ꝓsec. di. 1. leo papa scribit dioscoro alexādrino epo, q⁹ in prima parte diei missas celebrare lz. Sz dies incipit a media nocte: vt supra dictū est. Ergo videt qō etiā post mediā noctē liceat celebrare. ¶ ℣. In quadā dūicali oīone secreta dr̄. Cōcede nobis dñe qs hec frequentare my steria. Sed maior erit frequētia, si etiā pluribus horis in die sacerdos celebret. Ergo videtur qō non debeat prohiberi sacerdos pluries celebrare in die.

Sed in cōtrariū Est consuetudo, quam seruat ecclesia ꝰm canonum statuta.

Rñdeo Dōm, qō (sicut dictū est) in celebratiōe hui⁹ my sterij attēdit⁹ repsentatio dūice passiōis, ⁊ ꝓtici patio fruct⁹ eius. Et ꝰm vtrūq; oportuit determinare tps aptuz celebratiōi hui⁹ sacri. ℣ Qz em fructu dūice passionis quotidie indigemus, ꝓpter quotidianos defectus, quotidie in ecclia regulariter hoc sacrm offert. Uñ ⁊ dns nos petere docet Luc. 11. panē nr̄m quotidianū da nobis hodie. Qd exponēs Aug. in li. de verbis dñi, dicit. Si quotidianus est panis, cur post annū illum sumas, quēadmodū greci in oīōe facere consueuerūt: accipe quotidie, qō quotidie tibi ꝓsit. ℣ Quia vero dūica passio celebrata est a tertia hora vsq; ad nonam, ideo regulariter in illa parte diei, solēniter hoc sacramētum in ecclesia celebratur.

Ad ꝑmū Ergo dōm, qō in h sacro recolit passio xp̄i ꝰm qd ei⁹ effectus ad fideles deriuat. Sed tpe passionis recolit passio xp̄i solū ꝑm hoc qō in tpo captiuo nostro fuit ꝓfecta. Qd aūt q̄dē factū est semel: quotidie aūt fructū dūice passionis fideles ꝓcipiūt. Et ideo illa cōmemoratio fit semel in anno, hoc aūt quotidie ⁊ ꝓpter fructū ⁊ ꝓpter ingem memoriam. ¶ Ad scm dōm, qō veniente veritate cessat figura. Hoc aūt sacrm est figura quedā ⁊ exēplū dūice passionis: sicut dictū est. Et iō in die quo ipsa passio dñi recolit, put realr gesta est, nō celebrat ꝓsecratio huius sacri. Ne tñ ecclesia ea etiā die sit sine fructu passionis, ꝑ hoc sacrm nobis exhibito, corpus xp̄i ꝓsecratum in die ꝓcedēti reseruat sumēdum in illo die. Non aūt sanguis, ꝓpter periculū, ⁊ qz sanguis spālius est imago dūice passionis: vt supra dictū est. Nec verū est qō q̄dā dicūt, q⁹ ꝑ immissionē particule corporis Christi in vinū, cōuertat vinum in sanguinē: hoc em aliter fieri nō pōt, q⁹ ꝑ consecrationē factam sub debita forma verboz. ℣ Jn die aūt natiuitatis plures misse celebrant, ꝓpter triplicē xp̄i natiuitatē. Quarū vna est eterna, qua tum ad nos est occulta. Et ideo vna missa cātat in nocte: in cui⁹ introitu dr̄, dñs dixit ad me, filius meus es tu, ego hodie genui te. Alia aūt est tpalis sed spūalis: qua. s. xp̄s oritur tanq̄ lucifer in cordibus nostris: vt dr̄. 2. pe. 1. Et ꝓpter hoc cātatur missa in aurora: in cui⁹ introitu dr̄, lux fulgebit hodie sup nos. Tertia est xp̄i natiuitas tpalis ⁊ corporalis: ꝰm quāvisibilis nobis ꝓcessit ex vtero virginali, carne indutus. Et ob hoc cātatur tertia missa in clara luce: in cuius introitu dr̄, puer natus est nobis. ¶ Licet ecōuerso possit dici qō natiuitas eterna ꝰm se est in plena luce: et ob hoc in euāgelio tertie misse fit mētio de natiuitate eterna. Scōm aūt natiuitatē corporalē, ad literā natus est de nocte, in signū q⁹ veniebat ad tenebras infirmitatis nostre. Uñ ⁊ in missa nocturna dr̄ euāgelū de corporali xp̄i natiuitate. ℣ Sicut etiā ⁊ in aliis dieb⁹ in qb⁹ occurrit pla. dei ✠ beneficia, vel recolēda, vel expetēda, plures misse celebrāt in die: puta vna ꝓ festo, ⁊ alia pro defunctis, vel pro mortuis. ¶ Ad tertiū dōm, qō (sicut dictum est supra) xp̄s voluit vltimo hoc sacrm discipulis tradere, vt fortius eoz cordib⁹ imprimeret. Et ideo post cenam in fine diei hoc sacrm consecrauit, ⁊ discipulis sub tradidit. ℣ A nobis tñ celebratur hora dūice passionis. s. diebus festis in tertia, qñ crucifixus est linguis iudeoz (vt dr̄ Mar. 15.) ⁊ qñ spiritusscūs descēdit super discipulos, vel diebus pro festis in sexta, qñ crucifixus est manibus militum: vt habetur Jo. 19. vel diebus ieiuniorum in nona, quando voce magna clamās emisit spiritus: vt dr̄ Mat. 27. ℣ Potest tñ tardari, maxime qñ sunt ordines faciendi, ⁊ precipue in sabbato sancto: tum propter prolixitatem officij, tum quia ordines pertinent ad diem dūicam: vt habetur in decre. di. 75. c. qda patrib⁹. Possunt tñ misse celebrari in prima parte diei propter aliquam necessitatem: vt dr̄ de consc. dist. 1. c. necesse est ⁊c. ¶ Ad quartum dicēduz, qō regulariter missa debet celebrari in die, ⁊ nō in nocte: quia ipe Christus est plens in hoc sacro: qui dicit Joā. 9. me opz operari opera eius qui misit me donec dies est, venit nox quando nemo potest operari,

¶ Sup. qō. 83. arm. 3. 4. arti. 3. q. 83. ad 3m. Dubium occurrit de ꝓfatione ecclesie et aliorum in alatorū cōsecratorum/an sit locum ex parte nostri/q̄nde conscripinus reuerentiam ac deuotionem) an ex parte rei/et si ex parte rei/an sit in ipsis rebus virtus aliqua spiritualis/an sola diuina assistētia: et an generali modo tantum/an ꝑāli q̄dāmodo diuina ibi virtus assistat.

¶ Ad horum euidentiam sciendum est/q̄ sunt in hac re modi dicēdi duo extremi. Vnus quod huiusmodi cōsecrationes ab ecclesia adinuentę/ex parte tantum nostra se tenent: ita quod deuotio nostra est que efficeras diuine virtutis prouocat apparere ibi magis quam alibi: quoniaz deus nullo ꝑticulari modo est in his post consecrationem quo prius non erat. Et hō est: quia consecrationes iste sunt humana opa/nihil ꝓferentes rei ꝓsecrate ꝑm rem. Vnus alter/q̄ p̄ hmōi cōsecrationes adipiscunt consecrate res ipse quandā virtutē spūalē: q̄ est q̄dam qualitas intētionalis/velut intentio coloris in aere. et sup verba hr huius fundat. Uterq; aūt modus vitādus vr. Q media via progrediendo dīm est/q̄ p hmōi cōsecrationes adipiscunt consecrate res spūalem virtutem ꝓductiuam: ita in hoc ipso sortiunt diuinā pītiam speciali modo. Consecrationes siqdem ecclesiastice non sunt humana tm opa: sed sunt efficaces ex chri sacerdotio: a quo sicut per sei ipsuz efficaciaz hñt sacramētales opationes/q̄ ab ipso immediate sunt instituta sacrā/ita participatū in ministris suis efficaciam ꝓbent cōsecrationibus que ab ipsis fiunt. Ita q̄ ex christi sacerdotio diffuso q̄ participato in nobis/ res cōsecrate habiles reddunt ad exercitādā in nobis reuerētiā q̄ deuotionez sicut aḡ ex tactu carnis xpi reddite sūt habiles ad baptismuz. q hmōi habilitas vocat spūalis virtus in choatiue. Et hic apparet/q̄ deus q̄ ante consecrationem erat quamdiu in mūdo fuit lux suz mundi. Ita tamen q̄ ꝑm dicit accipiat nō a media nocte: nec etiam ab ortu solis 4. q̄ ibi solis apparet sup terrā. sz q̄n icipit apparet aurora: tunc esset quodāmō dies sol ortꝰ. inquātū claritas radiorum eius apparet. Unde 5 mar. 16. dicitur, q̄ mulieres venerūt ad monumētū orto iam sole: cuz tñ venerit cū adhuc tenebre essent ad monumentum, vt dr Joan. 20. Sic enim hanc contrarietatem soluit aug. in lib. de ꝓsen. euan. ¶ Specialiter tñ in nocte natalis domini missa celebrat, ꝑpter hoc q̄ dominus in nocte natus est: vt dr de ꝓse. di. 1. c. nocte ꝛc. Et similiter ēt in sabbato sctō circa noctis principium, ꝑpter hoc q̄ dies nocte surrexit. i. cuz adhuc tenebre eēnt ante manifestum solis ortū. ¶ Ad 5m dz. quod sicut hr de conse. di. 1. ex decreto alexā. papet sufficit sacerdoti vnam missaz in die vna celebrare: quia chrs semel passus est, et totum mundum redemit: et valde felix est. q̄ vnā digne celebrare potest. Quidaz tñ ꝓ defunctis vnā factūt, alterā de die, si necē sit. Aut vero ꝓ pecunia aut adulationib⁹ secularium, vna die ꝓsumunt ꝑles celebrare missas, non estimo euadere damnationem.

¶ Et extra de cele. mis. dic. ino. 3ꝰ q̄ excepto die natiuitatis dominice (nisi cā necessitatis suadeat) sufficit sacerdoti semel in die vnam missam solummodo celebrare.

Articulus III.

¶ Utrum oporteat hoc sacrm celebrari in domo et vasis sacris.

Arti. 3.

4. d. 13. q. 1. ā. 2. q. 5. 2 di. 2. 4. q. 2. ñ. 2. ad 9m.

Ad tertiū dicit, Q̄ non oporteat hō sacramētū celebrari in domo et vasis sacris. Hoc enim sacrm est repsentatiuum dominice passionis. Sz chrs nō è passꝰ in domo. sz extra portā ciuitatis: secundum illud heb. vlt. Iesus. vt sanctificaret per suuz sanguinem ꝑplm, extra portā passus è. Ergo videtur q̄ hoc sacrm nō debeat celebrari in domo: sed magis sub dio. ¶ Ꝑ. In celebratione hꝰ sacri dr ecclesia imitari morē christi et apl̄oz. Sz dom⁹ in q̄ ꝑsonꝑs hoc sacramentuz ꝓsecrauit, nō fuit ꝓsecrata: sz fuit quedam cōe cenaculū, a q̄dā ꝓfamilias ꝓparatū. vt hr luc. 22. Legit etiam act. 2. q̄ apostoli erant ꝑdurates vnanimiter i tēplo. et frangentes circa domos panē. et sumebāt cibus cū exultatiōe. Ergo nec modo opz domos esse ꝓsecratas. in q̄bus hoc sacrm celebrat.

¶ Ꝓ. Hꝫ frustra in ecclesia fieri debet q̄ spūsco gubernatur. Sed frustra vr adhiberi consecratio ecclesie, vel altari et hꝰ rebus inanatis, que nō sunt susceptiue q̄ fe vt spūalis virtutis. Incōueniēter igit hꝰ ꝓsecrationes in ecclesia fiūt. ¶ Ꝓ. Solum dīna opa debent recolli cū q̄dā solēnitate: ꝑm illud ps. in operibus manuū tuaz exultabo. Sz ecclesia vel altare ope humano ꝓsecrat, sic et calix. et ministri, et alia huiusmodi. Sz hoūz cōsecrationes nō recolunt celebrē i ecclia. Ergo neq; ꝓsecratio ecclesie vel altaris. cū solennitate recolli dz. ¶ Ꝓ. Veritas dz rñ de re figure. Sed in ve. te. q̄ gerebat figuram nom. non fiebat altare nō lapidib⁹ sectis: dr enim exo. 20. Altare ō terra, facietis mihi: q̄ si altare lapideum feceris mihi. nō edificabis illud de sectis lapidib⁹. Exo. etiam. 27. mandatur fieri altare de lignis sethim vestis ere, vel ēt auro, vt habetur exo. 25. Ergo videtur incōueniēter observari in eccla quod altare fiat solū de lapide. ¶ Ꝓ. Calix cuz patena repsentat sepulchrū chri, q̄ fuit excisuz in petra: vt i euāgelijs habetur. Ergo calix dz de petra fieri. et nō solū de argēto vel auro vel stāno. ¶ Ꝓ. Sicut aurum ꝓtiosius est inter mās vasoz: ita pānus sericus ꝓtiosiores sūt iter alios pānos. Ergo sicut calix sit de auro. ita palle altaris debēt de serico fieri. et nō solū de pānolineo. ¶ Ꝓ. Dispensatio sacroz. et ordinatio eoūdem, ad ministros ecclesie ꝑtinet. sed dispēsatio rez tpaliū subiacet ordinatiōi ꝓncipū secularū. vñ 2 apls dic. 1. co. 4. sic nos existimet hō. vt ministros christi. et dispensatores mysteriorum dei. Sz si circa dispēsationē rez tpaliū aliq̄d fiat ꝑ statuta ꝓncipū. hr irritū. Ergo si hec que dicta sūt quenienter sūt statuta per ꝓlatos ecclie. vr q̄ sine his corp⁹ chri ꝓficere nō possit. Et sic vr seq̄ q̄ verba chri nō sint sufficientia ad hoc sacrm ꝓficiendum. Mō est inconueniens. Non ergo vr queniens fuisse, q̄ hō circa celebrationē ē hꝰ sacri statuerent.

Sed contra Est, q̄ ea q̄ ecclesiam statuunt. ab ipso chro ordinant: qui dicit math. 18. vbicūq; fuerint duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.

Rñdeo Dicendum, quod in his q̄ circunstant hoc sacramentum, duo considerantur. Quoruz vnuz pertinet ad repsentationem eorum que circa dominicam passionem sunt acta. Illud autem pertinet ad reuerentiam huius sacri in quo chrs ꝑm veritatez ꝓtinet, et non solum in figura. Unde et consecrationes adhibent his rebus q̄ veniunt in vsum huius sacrm. ꝑpter sacri reuerentiam: tum ad repsentādū effectuz sacri. i. q̄d ex passione chri ꝓuenit: ꝑm illud heb. vl. Iesus vt sanctificaret per suum sanguinem populum ꝛc.

Ad ꝑmū Ergo dicendum, q̄ regula hoc sacrm celebrandi dz in domo. per quam significatur ecclesia (ꝑm illud prime tim. 3. vt scias quomodo oporteat te in domo dei conuersari. que est ecclesia dei viui) extra ecclesiā enim non est locus veri sacrificij: vt aug. dicit. Et q̄ ecclia nō erat concludenda sub finibus gētis iudaice. sz erat in vniuerso mūdo fundanda. ideo passio chri nō est celebrata intra ciuitatē iudeoz. sed sub dio: vt sic totus mundus se haberet ad ꝓsecraz christi vt domus. Et tamen vt dicit de ꝓse. di. 1. ca. cōcedimus: in tēpe positis si ecclesia defuerit, sub dio seu in tentorio, si tabula altaris consecrata ceteraq; sacra misteria ad id officium pertinentia ibi affuerint, missarum solennia celebrari concedimus.

¶ Ad secundum dicendum, quod domus in qua hoc sacramentuz celebrat ecclesiaz significat, sicut et ecclesia nominatur, que conuenienter consecratur: tum ad repsentandam sanctificationem, quam ecclesia consecuta est per passionem christi: tum etiam ad significandā sanctitatez, que requiritur in his qui hoc sacramentum suscipere debent. ꝑ. Per altare autez significatur ipse chrs: de quo dicit apostolus heb. vl. per ipsum offeramus hostiam laudis deo. Unde et consecratio altaris: significat sanctitatem chri: de qua dicitur luce. 1. quod erit nascetur sanctum, vocabitur filius dei. Unde de conse. di. 1. dicitur. Altaria placuit non solum vnctione chrismatis, sed etiaz sacerdotali benedictione sacrari. ꝑ. Et ideo regulariter nō licet celebrare hoc sacramentuz nisi in domibus consecratis. Unde sicut habetur de conse. di. 1. nullus presbiter missas celebrare presumat, nisi in consecratis ab episcopo locis. Propter quod etiam quia paganis non sunt dē ecclesia, nec alij infideles, ideo eadem di. legitur ecclesiaz in qua mortuoruz cadauera infidelium ꝑfepeliuntur sanctificare non licet: sed si apta videtur ad consecrandum, in de eruillis corporibus, et rasis parietibus vel tignis eius loci reedificetur: sed si hec consecrata ꝑius fuerit, missas in ea celebrare licet. tamen si fideles fuerunt qui in ea sepulti sunt. ꝑ. Propter necessitatem tamen potest hoc sacramentum ꝑagi in domibus non consecratis, vel violatis: sed tū de cōsensu epi. Unde in eadem di. legitur. Missarum solennia non vbiq; sed in locis ab episcopo consecratis. vel vbi ipse permiserit. celebranda esse ecclesemus. Non tamen sine altari portatili cōsecrato. vnde in eadē di. legit. Concedimus si ecclesie fuerint incense vel combuste, in capellis cuz tabula cōsecrata, missas iterum celebrari. Una in n. sanctitas christi fons est totius ecclesiastice sanctitatis. ō in

Aliqd̄ deficit in textu hic.

necessitate sufficit ad peragēdū hoc sacrm altare sanctificatū. Propter qd̄ ēt nūc ecclia sine altari ꝓsecrat: tū sine ecclia q̄cūq; cōsecrat altare cū reliquijs sctōz. quoz vita absc̄ōdita est cum xpo in deo. Uñ in eadē di. legit. Placuit vt altaria in q̄b⁹ nulluz corpus aut reliquie martyrum cōdite, ꝑbant, ab epis q̄ eisdem locis ꝑsunt. si fieri pōt euertant. ¶ Ad tertiū dīm. q̄ ecclesia et altare et alia hmōi inanata ꝓsecrant. nō q̄ sint gre susceptiua, sz q̄ ex ꝓsecratione adipiscunt quādā spūalē ꝓtutē. ꝑ quā apta reddunt diuino cultui: vt. s. hoies deuotionē quādā exinde percipiāt, vt sint paratiores ad diuina. nisi hoc ꝑpter irreuerētiā impediatur. Uñ 2. 2. Mach. 3. dr. Uere dei virtus q̄dā est in loco: nā ipse q̄ hz in celis habitationē. visitator et adiutor est loci illi⁹. Et inde est q̄ hmōi ante ꝓsecrationē emūdant et exorcizant: vt exinde virtus inimici pellat. Et eadē rōne ecclesie q̄ sanguinis effusione, aut cuiuscūq; semine pollute fuerint, reconciliant: q̄ ꝑ tpis ibi cōmissum, apparet ibi aliqua opatio inimici. Propter qd̄ ēt in eadē dist. legit. Ecclesias arrianoz vbicūq; inueneritis catholicas. eas diuinis precib⁹ et opib⁹ absq; vlla mora ꝓsecrate. Uñ et q̄dā ꝓbabiliꝫ dicunt q̄ ꝑ ingressum ecclesie ꝓsecrate hō ꝓsequit remissionē pctōz venialiū, sicut et ꝑ aspersionē aque bñdicte: inducētes qd̄ in psal. dr. bñdixisti dñe terrā tuā, remisisti iniquitatē plebis tue. Et iō ꝑpter ꝑtutē que ex ꝓsecratione ecclesie acqrit, ꝓsecratio eccle nō iterat. Uñ in eadē di. ex cōcilio niceno legit, ecclesijs semel deo cōsecratis, non dz iterū ꝓsecratio adhiberi. nisi aut ab igne exuste, aut sanguinis effusiōe, aut cuiuscūq; semine pollute fuerint: q̄ sicut infans a qualicūq; sacerdote in nōie pa. et fi. et. s. semel baptizat⁹ non dz iterū baptizari, ita nec locus deo dicatus, est iterū ꝓsecrādus. nisi propter causas quas supra⁹ noiauimus: si tñ fidē sctē trinitatis tenuerint q̄ ꝓsecrauerit, aliosq; q̄ sunt extra ecclesiā, ꝓsecrare nō ꝑnt. Sz sicut in eadē dist. legit. Ecclesie vel altaria q̄ ambigua sunt de cōsecratione ꝓsecrenť. ꝑ. Propter ꝑtā et aliq̄ spūalē ꝓtutē adipiscunt per ꝓsecrationē. in eadē di. statutū legit. Digna ecclesie dedicate, nō debēt ad aliud opus iungi, nisi ad aliā ecclesiā, vel ignis cōburēda vel ad ꝓfectū in monasterio fratrū⁹: in laicoruz aūt opa nō debēt admitti. Et ibidē legitur, Altaris palla, cathedra, candelabrū, et velū, si fuerint vetustate cōsumpta, incendio denť: cineres q̄cūq; eoz in baptisterio inferantur, aut in pariete aut in fossis paumēto ꝛ iactent, ne introeuntiū pedib⁹ inquinēt. ¶ Ad quartū dīm. q̄ q̄ ꝓsecratio altaris repsentat scptam ꝛpi. ꝓsecratio ꝓ dom⁹ scptatē totī⁹ ecclesie, ideo ꝓueniētius recolitur cū scptate et solēnitate cōsecratio ecclesie vel altaris q̄ aliozum quę ꝓsecrant. Propter qd̄ q̄tā octo diebus solēnitas dedicationis agitur, ad significādā beatā resurrectionē Christi et mēbroz ecclesie. ꝑ. Nec est opus sol⁹ hois cōsecratio ecclie et altaris: cū habeat spirituale ꝓtutē. Uñ de ꝓse. di. eadē dr. Solēnitates dedicationū ecclesiarū per singulos annos solēniter sunt celebrāde. Nō aūt octo diebus encenia sint celebrāda in li. regū perlecta dedicatione tēpli, reperies. i. regū. 8. ¶ Ad quintum dīm. q̄ sicut legitur de ꝓse. di. 1. altaria si non sint lapidea, chrismatis vnctione nō ꝓsecrentur. Nō quidē cōpetit et sūgtioni hui⁹ sacri: tum q̄ altare sūgt xpm. dr aūt prime cor. 10. petra aūt erat xps: tum etiā q̄ corpus xpi in sepulchro lapideo fuit reconditū. Cōpetit etiā quo ad vsum sacri. Lapis em et solidus est, et de facili pōt inueniri vbiq; q̄ nō erat necessariū in veteri lege, vbi fiebat in vno loco altare. Nō aut mādatur altare fieri de terra, vel de lapidib⁹ insectis, fuit ad idolatriā remouendā. ¶ Ad sextū dīm est, q̄ sicut in distinctione eadē dr. c. vasa: quondam sacerdotes nō aureis, sed ligneis calicibus vtebātur. Tepherinus aūt papa patenis vitreis missas celebrari cōstituit, deinde vibanus oia fecit argētea. Postmodū aūt statutum est, vt calix dñi cum patena, sive ex auro oīno sive ex argento fiat, vel saltez stanneus calix habeatur. De ere aūt aut er auricalco nō fiat: q̄ hoc vini virtute eruginē parit, pariterq; vomitū ꝓuocat. Nullus aūt in ligneo seu vitreo calice ꝑsumat missam cātare: q̄. i. ligneum potosum est, et sanguis cōsecratus in eo remaneret: vitreum aūt fragile est. et posset fractionis periculū imminere, et eadē ratio est de lapide. Et ideo, ꝑpter reuerētiā sacri statuitz est, vt ex ꝓdictis materijs calix fiat. ¶ Ad septimū dīm. q̄ vbi potuit sine periculo fieri ecclesia statuit circa hoc sacrm id qd̄ expressiꝰ repsentat passionē xpi. Nō erat aūt tamē periculū circa corp⁹, qd̄ ponit in corporali, sicut circa sanguinē, qui cōtinetur in calice. Et ideo licet calix nō fiat de petra: corporale tñ fit de panno lineo, quo corpus Christi fuit inuolutuz. Unde in epla sylvestri pape in eadē di. legitur, Cōsulto omniū statuim⁹, vt sacrificium altaris non in serico pāno aut intincto, quisq̄ celebrare missam ꝑsumat: sed in pāno lineo ab epo cōsecrato, sicut corpus Christi in syndone linea et muda sepultū fuit. ¶ Cōpetit etiā pannus lineus, ꝑpter sui mūditiā, ad significandā cōscientie puritatē. et ꝑpter multiplicē laborem quo talis pānus ꝑparatur, ad significandā Christi passionē. ¶ Ad octauū dīm. q̄ dispēsatio sacrorum ꝑtinet ad ministros ecclesie: sed cōsecratio eoz est ab ipso deo. Et ideo ministri ecclesie nō habēt aliq̄d statuere circa formam cōsecrationis: sed circa vsum sacri et modū celebrandi. Et ideo si sacerdos verba cōsecrationis, ꝓferat super materia debita cum intētione cōsecrādi, ablaq; oībus ꝑdictis. s. domo et altari, calice et corporali cōsecratis, et ceteris hmōi per ecclesiā institutis, consecrat quidem in reiveritate corpus Christi: peccat tamen grauiter, ritum ecclesie non seruans.

Utrū cōueniēter ordinētur ea que circa hoc sacrm dñr. Art. 4.

Ad quartū Sic, ꝑcedit. Uñ q̄ inconueniēter ordinentur ea que circa hoc sacramentū dicūtur. Hoc enim sacrm verbis xpi consecratur: vt amb. dicit in li. de sacris. Nō ergo debēt aliqua alia in hoc sacro dici q̄ verba xpi. ¶ Ꝓ. Verba xpi nobis ꝓ euāgeliū innotescūt. Sed quedā dicūtur circa cōsecrationē huius sacri que in euāgelijs nō ponuntur: nō esū legitur in euāgelio q̄ Christus in cōsecratione hui⁹ sacri, oculos ad celū leuauerit, similiter etiā in euāgelijs dr. accipite et comedite, nec ponitur oēs: cū in celebratione huius sacri dicatur, eleuatis oculis in celum, et iterū, accipite et māducate ex hoc oēs. Inconueniēter q̄ hmōi ꝛba dicūtur in celebratione huius sacri. ¶ Ꝓ. Sia sacra ordinātur ad salutē fidelium. Sed in celebratione alioz sacroz non fit cōis oratio ꝓ salute fidelium defunctoz. Ergo inconueniēter fit in hoc sacro. ¶ Ꝓ. Baptismus ꝓ specialiter fidei sacramentū. Ea ergo q̄ pertinēt ad institutionē fidei, magis debēt circa baptismū tradi q̄ circa hoc sacrm, sicut doctrina apl̄ica et euāgelica. ¶ Ꝓ. In oī sacro exigitur deuotio fidelium. Non ergo magis in hoc sacro q̄ in alijs deberet excitari deuotio fidelium ꝑ laudes diuinas et ꝑ admonitiones: puta cum dr. sursum corda. ¶ Ꝓ. Minister hui⁹ sacri est sacerdos: vt dictuz est. Omnia ergo que in hoc sacro dicūtur a sacerdote dici deberēt, et nō quedā a ministris, quedā a choro. ¶ Ꝓ. Hoc sacrm ꝑ ctitudinē operatur virtus diuina. Superflue ergo sacerdos petit hui⁹ sacri perfectionē, cū dicit, quā oblationē tu deus in oib⁹ ꝛc. ¶ Ꝓ. Sacrificiū no. le, multo est excellētius q̄ sacrificiū antiquoz patrū. Inconueniēter ergo sacerdos petit q̄ hoc sacrificium habeatur sicut sacrificium abel, abrahe et melchisedech. ¶ Ꝓ. Corpus Christi, sicut non incipit esse in hoc sacro ꝑ loci mutationem (vt supra dictum est) ita etiam nec esse desinit. Inconueniēter ergo sacerdos petit, iube hoc perferri ꝑ manus sancti angeli tui in sublime altare tuum.

4. d. 8. q. 1. ar. 5. q. 1. ad. 2. et di. 8. in expo. lit. Et di. 13 in expo. lit. ꝑnō. Et di. 15 q. 4. ar. 3. qō. 1. col. et. 1. thi. 2. lect. 1. co. 1. ꝑncipio.

Sed ꝓ Est, q̄ dr de ꝓse. di. 1. Jacob⁹ frater dñi sm carnē, et basilius cesariēsis epūs ediderūt ꝛ missē celebrationē. Et quoz. aut houtate pz queniente singula circa hoc dicūtur.

als + in scriptura addidērūt no bis.

Rñdeo Dom, qō q̄ in hoc sacro totū mysteriū nre salutis cōprehendit. ideo pie ceteris sacris cū maiori solēnitate agitur. Et q̄ scriptū est eccle. 4. custodi pedē tuuz ingrediens domū dñi. et eccle. 18. ante orationē ꝑpara animam tuā. ideo ante celebrationē huius mysterij, primo quidē ꝑmittitur ꝑparatio quedā. ad digne agēda ea q̄ sequunť. Cuius ꝑparationis prima pars est laus diuina. q̄ fit in introitu: sm illud ps. sacrificiū laudis honorificabit me. et illic iter quo ostendam illi salutare dei. Et sumitur hoc vt plurimū de psal. vel saltē cū psal. cātat: q̄ vt dio. dicit. 3. c. ecc. hierar. psalmi cōprehendūt per modum laudis. q̄cq̄d in sacra scriptura ꝓtinetur. Scōa pars continet cōmemorationē pītis miserie: dñi misericordia petitur dño. Kyrie eleyson ter quidē pro ꝑsona patris. ter autē ꝑ ꝑsona filij cū dr. Christe eleyson. et ter pro ꝑsona spūsci, cū subdit Kyrie eleyson: ō triplicē miseriā, ignorantie, culpe et pene: vel ad significandū q̄ oēs ꝑsone sunt in se inuicē. Tertia aūt pars cōmorat celestē gloriā. ad quā tendimus post ꝑsentē vitā et miseriam, dicēdo, gloria in excelsis deo: que cātatur in festis, in quibus cōmemoratur celestis gloria, intermittitur autē in officijs luctuosis, que ad cōmemorationē miserie pertinēt. Quarta aūt pars ꝓtinet orationē quā sacerdos ꝑ populo facit. vt digni habeātur tātis mysterijs. ¶ Scōo aūt ꝓmittitur instructio fidelis populi: q̄ hoc sacrm est mysterium fidei: vt supra habitum est. Que quidem instructio dispositiue quidem fit per doctrinā ꝓphetarum et apostoloruz, que in ecclesia legitur per lectores et

Universidad de Deusto Biblioteca

subdiacones. Post quam lectionem cantat a choro graduale, quod significat pfectu vite: z alia. qđ significat spūale z exultationem: vel tractus in officijs luctuosis. q̄ significat spūale gemitum: hec enī z̄ seq debent in pplo p̄dicta doctrina. Perfecte autem ppls instruit p doctrinā chſti in euangelio ptentā. que a summis ministris legitur. s. a diacono. Et q̄ chſto credim⁹ tanquam diuine veritati(Fz illud Jo. 8. Si veritatē dico vobis quare non creditis mihi?)recto euangelio symbolū fidei cantatur. in quo ppls ostendit. se p fidē. chſti doctrie assentire. Cantatur aūt hoc symbolū in festis. de q̄bus fit alīq̄ mētio. in symbolo, sicut in festis chſti. z btē v̄gis. z apostolorum(q̄ hanc fidē fundauerunt)z alijs hmōi. ¶ Sic igit pplo p̄parato z instructo, consequenter accedit ad celebrationez mysterij, qđ q̄dē. z offert vt sacrificium. z p̄secrat. z sumit vt sacrm. Aīa primo pactt oblatio: secundo p̄secratio māe oblate: z⁹ eiusdē pceptio. F Circa oblationez. Ño duo aguntt. s. laus ppli in cantu offertorij(per q̄ significatur letitia offerentium) z oratio sacerdotis, q̄ petit vt oblatio, populi, sit deo accepta(vñ 2. paralip. 29. dicit. David ego in simplicitate cordis mei letus obtuli cuncta hec. z populum tuum q̄ hic repertus est. vidi cū ingēti gaudio tibi offerre donaria)z postea oīat dicens. dñe deus custodi hāc voluntatem. F Deinde circa p̄secrationē. que supnāli virtute agit. p̄mo excitatur pplus ad deuotionē in pfatione. vñ z monet sursum corda hſe ad dñm. Et cō finita pfatione pplus denote laudat diuinitatem chſti. cū angelis dicens. sanctus sctūs. z humanitatem cum pueris dicēs. benedict⁹ q̄ venit. Deinde sacerdos secreto cōmemorat. primo q̄dē p q̄b⁹ hoc sacrificium offert. s. pro vñ ecclesia. z pro his q̄ in sublimitate sūt p̄stituti. 1. ti. 2. z specialiter q̄s dā. q̄ offerūt vel pro q̄b⁹ offert. Scđo p̄memorat sanctos. quorum patrocinia imploratt pro p̄dictis. cum dicit. cōicantes z memoriam venerātes ꝛc. Tertio petitionē p̄cludit cuz dicit. vt hec oblatio pro quibus offert salutaris. F Deinde accedit ad ipsaz p̄secrationē. in qua pro petit p̄secratiōis effectū. cū dicit. quā oblationem tu. de⁹ ꝛc. Scđo p̄secrationē pagit p verba saluatoris, cum dicit. q̄ pridie ꝛc. Tertio excusat p̄sumptionem p obedientiā ad mandatum chſti. cū dicit. z memores. Quarto petit hoc sacrificium pactū. esse deo acceptū. cū dicit. supra. q̄ ppitio ꝛc. Quinto petit huius sacrificij z sacramenti effectū. primo q̄dem quātū ad ipsos sumentes. cū dicit. supplices te rogamus. Secundo quātum ad mortuos. q̄ tam sumere nō p̄nt. cum dicit memento's. et dñe ꝛc. Tertio ſpāliter quātū ad ipsos sacerdotes offerentes. cū dicit. nobis quoq; pctoribꝰ ꝛc. ¶ Deinde agitur de perceptione sacri. z p̄mo p̄parat populus ad p̄cipiendū. Scđo quidem p oronē cōem tot⁹ pplī(q̄ est ofo dñica. in qua petim⁹ panem quotidianū nobis dari)z etiaz p̄uata: quaz spāliter sacerdos p̄o populo offert. cuz dicit. libera nos q̄sumus dñe ꝛc. Secundo p̄parat pplꝰ p pacē: que dat dicēdo. agnus dei. est enīz hoc sacramentuz vnitatis z pacis: vt supra dictum est. Jn missis tamen defunctoz. in q̄bus sacrificium offert. nō p̄o pace p̄senti, fz p̄o requie mortuoz par intermittit. F Deinde sequit p̄ceptio sacri p̄o p̄cipiēte sacerdote. z postmodum alijs dātes: vt dilo. dicit. 3. c. ec. hierar. ille q̄ alijs diuina tradit. p̄mo dz ipse perticeps esse. F Ultimo aūt tota misse celebratio in gr̄az actione terminat. pplo exultante p̄o sumptione mysterij(q̄ trāsferri cantus post cōionem)z sacerdote p orationez gr̄as offerente. sicut z xp̄s celebrata cena cū discipulis hymnuz dixit: vt ibi: matt. 26.

Ad p̄mū Ergo dñm. q̄ p̄secratio solus verbis chſti cōficitur. Alia vero neče est addere ad p̄parationem populi sumentis: sicut dcm est. ¶ Ad 2ᵐ dñm. q̄ sicut ibi Jo. vlti. multa sunt a dño facta vel dicta. que ēuangeliste non scripserunt. Inter que fuit hoc. q̄ dñs in cena oculos leuauit in celum: qđ tamē ecclesia ex traditione apl̄oꝝ habuit. Rōnabile enim videtur. vt qui in suscitatione lazari(vt hꝰ Jo. 11.)in oratione quam p̄o discipulis fecit Jo. 17. oculos leuauit ad patrē in huius sacri institōne multo magis hoc fecerit. tāq̄ in re potiori. Quod aūt ibi. māducate z comedite. nō dſt quātum ad sensū: nec multum refert quid dicat. p̄sertim cū verba illa non sint de forma: vt supra dcm est. Quod aūt addit oēs. intelligit in p̄bis euāgelij, sed nō exp̄mat: q̄ ipse direrat Jo. 6. nisi māducaueritis carnem filij hois. nō hēbitis vitā i vobis. ¶ Ad 3ᵐ dñm. q̄ eucharistia est sacramentum totius ecclesiastice vnitatis. Et cō specialiter in hoc sacro magis q̄z in alijs dz fieri mētio de oib⁹ que pertinent ad salutē tot⁹ ecclesie. ¶ Ad 4ᵐ dñm. q̄ institutio fidei est duplex. Una que fit nouiter imbuēdis. s. catheCtrea. cuminis, z talis instructio fit p̄ baptismū. Alia aūt est instructio, qua instruitur fidelis populus q̄ cōicat huic mysterio, z talis instructio fit in hoc sacramento. Et ifi ab hac instructiōe nō repelluntur et catheCumini z infideles. Aīi ꝺ de ꝑse. di. 3. Eps nullꝰ p̄o hibeat ingredi ecclesiā z audire verbum dei: siue gētilē. siue hereticum. siue iudeū vsq; ad missam catheCuminoz. i q̄ lez ptinetur. instructio fidei. ¶ Ad quintum dñm. q̄ in hoc sacro z maioꝝ deuotio requiritur q̄z i alijs sacris(pp hoc q̄ in hoc sacro totus chſtus ptinetur)z ēt cōioz. qa in hoc sacro recipit deuotio totius ppli. p̄o quo sacrificiū offert. z nō solū p̄cipiēti sacrm. sicut in alijs sacramentis. Et cō vt cypria. dicit sacerdos p̄fatiōe p̄missa. parat fratrū mētes. dicendo. sursuz corda: vt dum rndet plebs. habemus ad dñm. admoneatur nihil aliud se q̄z deū cogitare debere. ¶ Ad 6ᵐ dñm. q̄ in hoc sacro(sicut dcm est)tanguntur ea q̄ ptinent ad totā ecclesiā. Et cō quedam dīr a choro que pertinent ad ppīm. Quoz quedam chorus totalr. p̄sequit: que scilicet toti pplo inspirant. Quedā vero ppls p̄sequit. sacerdote inchoante. q̄ personam dei gerit: in signum q̄ talia petuerunt ad populuz ex revelatione diuina. Licut fides z gloria celestis. Et cō sacerdos inchoat symbolum fidei. z glia in excelsis deo. F Quedam vo dīr per ministros: sicut doctrina veteris z noui testamenti. in signū q̄ p ministros a deo missos. est doctrina hec populis annuntiata. F Quedā vo sacerdos solus q̄ sequitur: que. s. ad. p̄tuū offiū sacerdotis ptinēt. vt. s. dona z preces offerat p̄o populo. sicut dr heb. 5. Jn his tñ quedā dicit publice. s. que pertinent z ad sacerdotē z ad pplz: sicut sunt oīones cōes. Quedam vero pertinent ad solū sacerdotez: sicut oblatio z p̄secratio. z cō que circa hec sunt dicenda, occultea sacerdote dīr. Jn vtrisq; tamen excitat attentionē ppli dicendo. dñs vobiscum: z expectat assensuz dicēti. amen. Et cō ēt in his que secrete dicuntur. publice p̄mittit. dñs vobiscum: z subiūgit. p oia secula seculoꝝ. F Vel secrete alīq̄ sacerdos dicit. in signū. q̄ cir ca chſti passionē discipuli nō nisi occulte cōfitebant chſtum.

¶ Ad septimum dñm. q̄ efficacia verboz sacrali⁹ ꝑficiti pōt per intentionem sacerdotis. F Nec tñ est icōueniēs q̄ a deo petamus id quod certissime scimus ipm facturuz: sicut chſtus Jo. 17. petiit suā clarificationē. Nō tñ vī ibi sacerdos oare vt conse cratio impleat. sed vt nobis fiat fructuosa. Aīi signanter dicit: vt nobis corpus z sanguis fiat. Et hoc significant verba que p̄mittit dicens. Hanc oblationē facere dignetis. b̄ndictā fz ang. i. per quam b̄ndicamur. s. p gr̄am: ascriptā. i. p quā in celo ascribamur: ratam. i. per quā de vilcerib⁹ chſti esse cēseamur: rōnabilem. i. p quam a bestiali sensu exuamur: acceptabilē. vt q̄ nobis ipsis displicemus. p hāc acceptabiles eius vnico filio simus.

¶ Ad octauum dñm. q̄ lz hoc sacrz ex seipso p̄ferat oib⁹ antiquis sacrificijs: tñ sacrificia antiquoꝝ fuerunt deo acceptaria ex coz deuotione. Petit ergo sacerdos, vt sic hoc sacrificiū acceptetur deo ex deuotiōe offerētiū. sicut illa accepta fuerunt deo. ¶ Ad nonum dñm. q̄ sacerdos non petit ut eaz q̄ spēs sacramentales deferanf in celū. neq; corpus chſti vez. q̄ ibi esse non desinit. Sz petit hoc. p corpe mystico(q̄ s. i. sacro significatur)vt. s. oīones sacerdotis z ppli. angelus assistens diuinis mysterijs. deo representet: p̄m illud apoc. 8. ascēdit fumus incensorum de oblationibus sctoz de manu angeli. F Sublime aūt altare dei dicitur vel ipsa ecclesia: triūphās. in qua trāsferri petimus: vel ipse deus cuius participationem petimus: de hoc enim altari dicitur exo. 20. non ascendes ad altare meum per gradus. i. in trinitate gradus nō facies. F Vel p. angelum intelligitur ipse chſtus. q̄ est magni p̄silij angelus: q̄ corpus suū mystice. deo pfi cōiungit. z ecclesie triūphāti. Et pp hoc etiā missa nominatur: q̄ p angelū sacerdos p̄ces ad deū mittit. sicut pplꝰ p sacerdotē. vel q̄ chſtus est hostia nobis missa a deo. Unde z in fine misse diaconus in festiuis diebus pplm licentiat dicens. ite missa est. i. hostia ad deum per angelum: vt sez sit deo accepta.

¶ Utrum ea que in celebratione huius sacramēti aguntur, sint conuenientia.

Articulus V.

Ad quintū Sic procedit. Uidetur qđ ea que in celebratione huius sacramēti agūtur, nō sint conuenientia. Hoc enī sacrz ad nouum testm ptinet: vt ex forma ipsius apparet. Jn nouo aūt testō non sunt obseruāde cerimonie ve. tc. ad quas ptinebat q̄ sacerdos z ministri aqua lauabāntur, qñ accedebant ad offerendū: legitur enim exo. 30. lauabunt aaron z filij eius manus suas ac pedes, qñ ingressuri sūt tabernaculum testimonij. z qñ accessuri sunt ad altare. Non est ergo conuenies, q̄ sacerdos lauet manus suas inter missaz solēnia.

¶ Ibidē dñs mādauit q̄ aaron adoleret incēsum suaue fragrans super altare. qđ erat ante ꝛ. ppitiatoriuz. Quod etiā pertinebat ad cerimonias ve. te. Inconuenienter ergo in missa sacerdos thurificatione vtit. ¶ Preterea. Ea q̄ in sacris ecclesie aguntur nō sunt iterāda. Inconuenienter igit sacerdos multotiēs iterat crucesignationes super hoc sacrm. ¶ Ꝑ. Apostolus dicit heb. 7. sine vlla cōtradictione, qđ minus est, a maiori b̄dictur. Sed chſtus q̄ est in hoc sacro. post cōsecrationem est multo maioꝝ sacerdote. Inconuenienter igitur sacerdos post cōsecrationē. benedicit hoc sacramētū crucesignādo. ¶ Ꝑ. Jn sacro ecclesie nihil debet fieri qđ ridiculosum videatur. Uidetur aūt ridiculosum gesticulationes facere. ad quas ptinere videtur. q̄ sacerdos q̄nq; brachia extēdit. manus iungit. digitos complicat. z seipsum inclinat. Ergo hoc nō dz fieri in hoc sacro. ¶ Ꝑ. Ridiculosum etā videt. q̄ sacerdos multotiēs ad populū vertit. z multotiēs populū saluter. Nō ergo debēt hec fieri in celebratione huius sacri.

¶ Ꝑ. Aplꝰ. 1. cor. 1. p̄o inconuenienti hz. q̄ chſtus diuisus sit. Sz post cōsecrationē chſtus est in hoc sacramento. inconuenienter ergo hostia frāgit z sacerdos.

¶ Ꝑ. Ea q̄ in hoc sacro agūtur passionē chſti repsentant. Sz in passione chſti corpus fuit diuisum in locis q̄nq; vulnerū. Ergo corpus chſti in q̄nq; partes frangi deberet magis q̄z in tres. ¶ Ꝑ. Totū corpus chſti in hoc sacro seorsum cōsecrat a sanguine. ¶ Inconuenienter ergo vna ps eius sanguini miscetur. ¶ Ꝑ. Sicut corpus chſti ꝓponitur in hoc sacro vt cibus, ita z sanguis chſti vt potus. Sed sumptioni corporis chſti nō adiūgitur in celebratione misse alius corporalis cibus. Inconuenienter igitur sacerdos post sumptionē sanguinis chſti, vinū non consecratum sumit. ¶ Ꝑ. Veritas dz rndere figure. Sed de agno paschali q̄ fuit figura huius sacri, mandatur q̄ non remaneret ex eo q̄cq; vsq; mane. Inconuenienter igitur hostie cōsecrate reseruantur, z non statim sumuntur. ¶ Ꝑ. Sacerdos pluraliter loquitur audiētibus, cū dicit. dñs vobiscū. z gratias agamus. Sed inconueniēs videtur pluraliter loqui vni soli. z maxime minori. Ergo inconueniens videtur. q̄ sacerdos vno tantum ministro ꝑsite, celebret missam. Sic igitur videtur q̄ inconuenienter aliqua agantur in celebratione huius sacramenti.

Sed in ꝓnū Est ecclesie cōsuetudo. Que errare nō pōt: vtpote spiritusancto instructa.

Rndeo Dicēdū. q̄ (sicut supra dictum est) in sacris duplr aliq̄d significatur. s. verbis z factis. ad hoc q̄ sit p̄fectio significatio. Significantur aūt verbis in celebratione huius sacramenti, qđa pertinēta ad passionē chſti. que repsentatur in hoc sacramento: vel etiā ad corpus mysticū. q̄ significatur in hoc sacramento. z quedam pertinēta ad vsum huius sacramenti. qui debet esse cum deuotione z reuerentia. Et ideo in celebratione huius mysterij quedam aguntur ad repsentandam passionem chſti. vel etiam dispositionē corporis mystici. z q̄dam agūtur pertinēta ad deuotionem z reuerētiam huius sacramenti.

Ad primū Ergo dñm. q̄ ablutio manuuz fit in celebratione misse ꝓpter reuerentiā huius sacramēti. Et hoc duplr. Primo q̄dē q̄ aliqua ptiola tractare nō cōueniat, nisi manibus ablutis. vñ indecens videt. q̄ ad tātum sacramētū aliq̄s accedat manibus etiā corporaliter inq̄natis. ¶ Secūdo ꝓpter significationē: q̄ vt dio. dicit. 3. c. eccl. hierar. extremita tū ablutio. significat emundationē etiā a minimis peccatis: p̄m illud Jo. 13. q̄ lotꝰ est, nō indiget nisi vt pedes lauet. Et talis emūdatio requitur ab eo qui accedit ad hoc sacrm. Quod etiā significatur per confessionē. que fit ante introitū misse. Et hoc idem fi gnificabat ablutio sacerdotū in veteri lege: vt ibidē diony. dicit.

¶ Nec tñ ecclesia hoc seruat tanq̄ cerimoniale veteris legis p̄ceptū. sed quasi ab ecclesia institutū. sicut q̄dā fīgn se cōuenies. Et ideo non eodē modo obseruatur sicut tūc: ꝑtermittitur enim pedū ablutio. z seruatur ablutio manuū q̄ pōt fieri magis in ꝓptu. z que sufficit. ad significandā p̄fectā mūdationē. Cū enim manus sit organū organoꝝ(vt dicitur tertio de aīa) oīa opa attribuunt manibus: vnde in psal. lauabo inter innocētes manus meas. ¶ Ad p̄m dicēdū. q̄ etiā thurificatione nō vtimur q̄a cerimoniali p̄cepto legis, sed sicut ecclesie statuto. Aīi nō eodē mō vtimur, sicut in lege veteri erat statutū. ¶ Pertinet aūt ad duo. primo q̄dē ad reuerētiā huius sacramēti: vt. s. per bonū odoꝛē de pellat siquid corporaliter praui odoris in loco fuerit, qđ posset p̄ uocare horoꝛē. ¶ Scđo pertinet ad repsentandū effectū gratie quia sicut bono odore chſtus plenus fuit(p̄m illud gen. 27. ecce odor filij mei. sicut odor agri pleni)z a chſto deriuatur ad fideles officio ministroū: p̄m illud. 2. cor. 2. odorem notitie sue spargit per nos in oī loco. Et ideo vndiq; thurificato altari, per quod chſtus designat, thurificanf oēs per ordinem. ¶ Ad tertiū dicēdum. q̄ sacerdos in celebratione misse vtit crucisignatione. ad exp̄imendā passionē chſti: que ad crucem est terminata. ¶ Est aūt passio chſti q̄busdā quasi gradibus peracta. Nā primo fuit chſti traditio. q̄ facta est a deo. iuda z iudeis: qđ significat trina crucesignatio. super illa verba. hec dona. hec munera. hec sancta sacrificia illibata. ¶ Scđo fuit chſti vēditio. Est aūt vēditus sacerdotibus scribis z phariseis. Ad qđ significandū fit iterū trina crucisignatio super illa verba. benedictā. ascriptā. ratam. Uel ad ofidēdū ꝓtū vēditionis, scz triginta denarios. Additur aūt z duplex super illa verba, vt nobis corpus z sanguis ꝛc. ad designandā personā iude vēditoris z chſti vēditi. ¶ Tertio autem fuit ꝑsignatio passionis chſti facta in cena. Ad qđ designandū fiunt tertio due cruces. vna in cōsecratione corporis, alia in cōsecratione sanguinis. Ubi vtrobiq; dicitur. benedixit. ¶ Quarto aūt fuit ipsa passio chſti. Unde ad repsentādū q̄nq; plagas chſti, fit quarto q̄ntupler crucesignatio super illa verba, hostiā puram, hostiā sanctā, hostiā immaculatā, panē sanctū vite eterne, et calicē salutis perpetue. ¶ Quinto repsentatur extensio corporis z effusio sanguinis, z fructus passionis per trinam crucesignationē. que fit super illis verbis, corpus z sanguinē sumpserimus, oī benedictione ꝛc. ¶ Sexto repsentat triplex oratio quam fecit in cruce. Una ꝓ persecutoribus. cū dixit, pater ignosce illis. Secūda ꝓ liberatione a morte, cū dixit deus meus deus meus, vt qđ dereliqsti me? Tertia pertinet ad adeptionē gloie. cum dixit. pater in manus tuas cōmendo spm meū. Et ad hoc significandū fit trina crucesignatio super illa verba, sanctificas, viuificas, benedicis ꝛc. ¶ Septimo repsentant tres hore q̄bus pependit in cruce scz a sexta vsq; ad horā nonā. Et ad hoc significandū fit iterū trina crucesignatio ad illa verba per ipsum, z cū ipso, z in ipso.

¶ Octauo aūt repsentatur separatio aie a corpe p duas cruces subsequenter extra calicē factas. ¶ Nono aūt repsentat resurrectio tertia die facta, per tres cruces q̄ fiūt ad illa verba, par domini sit semper vobiscū. ¶ Ꝑt aūt decimus dicit, q̄ cōsecratio huius sacramēti, z acceptatio huius sacrificij, z fructus ipsius, procedit ex virtute crucis christi. Et ideo vbiq; fit mentio de aliquo horū, sacerdos crucesignatione vtit. ¶ Ad quartū dicēdū, q̄ sacerdos post cōsecratione non vtitur crucesignatione ad benedicēdū z consecrandū: iz solū ad cōmemorandā virtutē crucis z modū passionis chſti: vt ex dictis patet. ¶ Ad quintū dicēdū, q̄ ea q̄ sacerdos in missa facit, nō sunt ridiculose gesticulationes: fiunt enim ad aliq̄d repsentandū. Nō enim sacerdos brachia extēdit post cōsecrationē, significa z extēsionē brachioꝝ chſti in cruce. Leuat etiā manus oādo, ad designandū q̄ oratio eius dirigitur p̄o populo ad deū: p̄m illud treñ. 3. leuemus corda nostra cuz manibus ad dñm in celos. z exo. 17. dz. q̄ cū leuaret moyses manus, vincebat israel. Quod aūt manus inter dū iungit, z se inclinat, est supplicitr z humilitr oātis: z designat humilitatē z obedientiā chſti. et qua passus est. ¶ Digitos aūt iūgit post cōsecrationē. s. policē cum indice, quibus corpus chſti cōsecratum teneri gerat: vt siqua particula digitis adheserit, non dispergatur. qđ p tinet ad reuerētiam sacramenti. ¶ Ad sextum dicendū, q̄ quinquies se sacerdos vertit ad populū, ad significandū q̄ dominus die resurrectionis quinquies se manifestauit: vt supra dictū est in tractatu de resurrectione chſti. Salutat autem septies populū scilicet quinq; vicibus q̄bus se cōuertit ad populū: z bis q̄ se nō cōuertit (s. cū ante p̄fationē dicit. dñs vobiscū z cum dicit, par dñi sit semper vobiscū) ad designādū septiformē gratiā spiritus sancti. Eps aūt celebrās in festis. in prima salutatione dicit. par vobis: qđ post resurrectionē discipulis dixit dñs: cuius personā repsentat precipue eps. ¶ Ad septimū dicēdū, q̄ fractio hostie tria significat. Primo q̄dē ipsam diuisionē corporis chſti, que facta est in passione. Secūdo distinctionem corporis mystici: p̄m diuersos status. Tertio distributionē gratiarū. p̄cedentium ex passione chſti: vt dion. dicit. 3. c. eccl. hierar. Unde talis fractio nō inducit diuisionē chſti. ¶ Ad octauū dicēdū, q̄ sicut ergo pa dicit(z habetur de consec. di. 2.) triticme est corpus dñi. Pars oblata ✠ in calicē missa, corpus chſti quod iam resurrexit, monstrat. s. ipsum chſtum, z beatā virginem, vel siqui alij sancti cum corporibus iam sunt in gloria. Pars comesta, ambulans adhuc super terram: quia scilicet viuentes in terra, sacramento vtunt ✠ z passionibus cōterunt, sicut z panis comestus conteritur dentibus. Pars in altari vsq; ad finem misse remanens, corpus in sepulchro: quia vsq; in finem seculi, corpora sanctoꝝ in sepulchris

Alias ✠ q̄ magis sufficit.

Alias ✠ abiata.

Alias ✠ vnunf.

Universidad de Deusto
Biblioteca

erunt: quorū tñ aīe. sunt vel in purgato: io vel in celo. ꝛ hoc tñ ritus nō seruat mō: vt. l. vna pars seruet vsq; in finē misse. pp̄ periculum. Manet tñ eadē significatio partiū. Quā quidā metrice expresserūt dicētes. Hostia diuidit in partes. tincta beatos. Plene, sicca notat viuos. seruata sepultos. ꝛ Quidā tñ dicūt. q̄ pars in calicē missa. significat eos q̄ viuūt in hoc mūdo: ps aūt extra calicē seruata significat plene brēs. l. q̄tū ad aiam ꝛ corp⁹: pars aūt comesta. significat ceteros. ¶ Ad nonū dz. q̄ p calicē duo pñt significari. Uno mō ipsa passio xp̄i. que repr̄sentat in hoc sacro. Et sm hoc p parte in calicē missaz. significat illi qui adhuc sunt participes passionū xp̄i. ꝛ Alio mō pōt significara fruitio bt̄a: q̄ ét in hoc sacro p̄figurat. Et tō illi quorū corpora tā sunt in plena bitudine. significant p parte in calicē missa. ꝛ Et est notandū. q̄ pars in calicē missa. nō dz pp̄le dari in supplemētum cōionis: q̄ panē intinctū nō porrexit xp̄s nisi iude. p̄ditori. ¶ Ad decimum dōm. q̄ vinū rōne sue humiditatis ē ablutiū. Et tō sumit post sūceptionem huius sacri. ad abluendū os. ne aliqe reliquie remaneant. q̄s pertinet ad reuerētiam sacri. Uñ erna de celebratione missarū. ca. ex parte. Semp sacerdos vino os perfundere debet. postq̄s totū percepit eucharistie sacrm: nisi cū eodē die aliā missam debuerit celebrare. ne si forte vinū perfusionis acciperet. celebrationem aliam impediret. Et eadē rōne perfundit vino digitos. quib⁹ corpus xp̄i tetigerat. ¶ Ad vndecimū dōm est. q̄ veritas q̄tū ad aliquid dz fidere figure: q̄. l. nō dz para hostie cōsecrate. de qua sacerdos ꝛ ministri vel etiā ppl's cōicat. in crastinum reseruari. Uñ vt habet de cōse. dist. 2. clemens papa statuit. q̄ tanta holocausta in altari offerant. quanta ppl's sufficere debeant. q̄ si remanserint. in crastinū nō reseruētur sed cū timore ꝛ tremore. clerici cū diligētia cōsumant. Quia tñ ħ sacrm quotidie sumendū est. (nō aūt agnus paschalis quotidie sumebat) ideo opz alias hostias cōsecratas pro infirmis cōseruare. Unde in eadez dī. legit̄r. Presbyter eucharistiam semp habeat parataz: vt q̄ quis infirmatus fuerit: statim eū cōicet. ne sine cōne moriatur. ¶ Ad duodecimū dōm. q̄ in solēni celebratiōe misse. plures debent adesse. Uñ si other papa dicit. vt habetur de cōse. dī. 1. Hoc quoq; statutū est. vt nullus presbyter oēs. missarū solennia celebrare p̄sumat. nisi duob⁹ p̄ntibus. sibiq; ħdentib⁹. ipse tertius habeatur: q̄ cū pluraliter ab eo dr. dñs vobiscū. ꝛ illud in secretis. orate pro me. apertissime cōuenit vt ipsius rñdeatur salutatiōni. Uñ ꝛ ad ma dōē solēnitatē. ibidē statutū legit. q̄ epī cum pluribus. missarū solennia peragat. ꝛ In missis tñ priuatis sufficit vnū habere ministrū. qui gerit personaz totius populi catholici: ex cuius persona sacerdoti pluraliter respondet.

¶ Utrum possit sufficienter occurri defectibus circa celebrationem huius sacramēti occurrētibus. statuta ecclesie obseruādo.

4. dist. 13. in expo.

Articulus sextus.

Ad sextū Sic. pcedit. Uī q̄ non possit sufficienter occurri defectib⁹. q̄ circa celebrationē huius sacrī occurrūt. statuta ecclesie obseruādo. Contingit enim quādoq; q̄ sacerdos. ante consecrationem vel post. moritur. vel alienaī. vel aliqua alia infirmitate impeditur. ne sacramentum sumere possit. ꝛ missam perficere. Ergo videtur q̄ non possit ipleri statutum ecclesie. quo precipitur q̄ sacerdos consecrans. sub sacrificio communicet. ¶ Preterea. Contingit quandoque. q̄ sacerdos ante cōsecrationē vel post. recolit se aliquid comedisse vel bibisse vel etiā aliquā pcō mortali subiacere. vel etiā excōicationi. cuius puius memoriam nō habebat. Necesse est ergo. q̄ ille qui est in tali articulo cōstitutus. peccet mortal'r. cōtra statutū ecclie facties. sine sumat. siue nō sumat. ¶ Ꝑ. Cōtingit q̄ndoq; q̄ in calicē musca vel aranea. vel aliq̄ ꝙal venenosum cadit post cōsecrationē. vel etiam cognoscit sacerdos calici venenū esse immissum ab aliquo maleuolo causa occidēdi ipsum. In quo casu si sumat. videt mortal'r peccare. se occidēdo vel deum tentādo. sitr si nō sumat peccat. cōtra statutū ecclesie facies. Ergo videt esse ꝑplexus. ꝛ sub iectus necessitati peccandi. q̄ est incōueniens. ¶ Preterea. Cōtingit q̄ndoq; q̄ per negligentiam ministri. aut aqua nō ponitur in calice. aut etiā nec vinū. ꝛ hoc sacerdos aduertit. Ergo in hoc ét casu videt esse ꝑplexus. siue sumat corpus sine sanguine (quasi imperfectum facies sacramentū ?) siue nō sumat nec corpus nec sanguinem. ¶ Preterea. Contingit quandoq; q̄ sacerdos nō recolit se dixisse verba consecrationis. vel etiam alia que in celebratione huius sacramenti dicuntur. Uidetur ergo peccare in hoc casu. siue reiteret verba super eandem materiam. que forte tam dixerat. siue vtatur pane ꝛ vino non consecratis quasi consecratis. ¶ Preterea. Contingit quandoq; ꝑ frigus. q̄ sacerdoti dilabit hostia in calicē. siue ante fractionē siue post. In hoc ē casu nō poterit sacerdos ritū ecclesie implere. vel de ipsa fractione. vel etiā de hoc q̄ sola tertia ꝑs mittat in calicē. ¶ Ꝑ. Cōtingit q̄ndoq; q̄ negligētia sacerdotis. sanguis christi effundit. vel etiā q̄ sacerdos sacrm sumptū vomit. aut ét q̄ hostie sacrate tanditas seruant vt putrefiāt. vel ét a muribus corodātur. vel etiā quali tercūq; p dant. In q̄bus casibus nō vī posse hmōi sacro debita reuerētia exhiberi sm ecclesie statuta. Non vī ergo q̄ his defectibus seu periculis occurri possit. saluīs ecclesie statutis.

Sed ctra Est. q̄ sicut dr. ita ecclesia non precipit aliquid impossibile.

Rñdeo Dōm. q̄ piculis seu defectibus circa ħ sacramētū cōtingētibus. dupliciter pōt occurri. Uno mō puenīēdo ne. l. piculum accidat. Alio modo subsequēdo: vt. l. id q̄d accidit emēdet. vel adhibēdo remediū. vel saltē ꝙ pentētiam eius qui negligēter egit circa hoc sacramentum.

Ad primū Ergo dōm. q̄ si sacerdos moriat aut infirmitate graui occupet. aī cōsecrationē corpis ꝛ sanguinis dñi. non oportet vt ꝙ aliū suppleat. Si vero incepta consecratione hoc acciderit (puta cōsecrato corpore ante consecrationem sanguinis. vel etiā cōsecrato vtroq; debet misse celebitas ꝙ alium expleri. Uñ vt habetur in decretis. 7. q. 1. c. nihil. in toletano cōcilio legitur. Cēuimus cōuenire. vt cū a sacerdote quēdo ꝛ cōem ꝛ sacerdotū doctrinā. dicendū est sacrz pentētie cōstare ex ħ dis absolutionis vt forma: ꝛ actu seu actibus penitētis vt mā prima. Nec alia quereda ē de hocra tio nisi anthoritas vtraq; iam adducta ꝛ cōsonātia. q̄ sez cō sonant conditiones sacri huic toti constituto ex actu penitentis ꝛ absolutione ꝛ in significādo ꝛ in causfando: ꝛ in passia infrōne diuina.

¶ Scdm est circa ꝛ huius sacri. que. ſ. ē ꝛ res ꝛ sacrm: an. ſ. sit interior: pnia: an ornatus aliquis. Et quoniam magna vī altercatio de ornatu nec intentionis mee est scribere ad ħdi tendū aliis: dimissa vnicuiq; ꝑhabilitate sue opinionis: dicam ꝙd fm autorez ꝛ rōnem rectā videt sentiendum. ¶ De sacramentis nil aliud sentiendum est nisi quod accepimus: ex parte quidē autem tam ex parte causalitatis attribute sacramento ꝙ ex pte rei et sacramenti: ħ etiā ex parte subiecti dispōnendi ad gratiam: vl timū sacramenti: effectum: nec necessario nec probabiliter ornatus ponitur. Nam causalitas sacramenti sufficienter ſalnatur respectu gratie: etiam si nihil aliud causaret: res vero ꝛ sacramentum sufficienter saluatur hic per interiorem penitentiam. ¶ Dispositio autem ad gratiam (que tamen tantum ponderatur a ponentibus ornatum) tripliciter monstratur aliena ab ornatu. Primo ex parte gratie: quoniam gratia non est talis forma in anima: vt egeat alia forma predisponente ad ipsam. Fallax siquidē imaginatio est: putare ꝙ sicut ligninm si debet igniri debet prius calefieri vt calor disponat ad formam ignis: ita anima si debet per gratiā fieri deiformis: debet prius ornari. Nullam siquidem talem dispositionem gratia exigit: vt patet in infantibus baptizatis: quibus infunditur gratia absq; aliqua alia forma predisponente. Nec obstat character: quoniam vt ex supradictis patet: character non ponitur vt dispōnat ad gratiam: quod eius subiectum quod est intellectus testatur: dispositio enim ad gratiam que est in essentia anime: non est in intellectu: vt de se patet. Secundo ex parte adultorum: quibus tantum confertur sacramentum penitentie. Nam in adultis dispositio ad gratiā est propinus actus ipsius adulti: inxta illud qui creauit te sine te: non saluabit te sine te. ꝛ inxta supradicta in secundo li. de iustificatione impiquantum penitens non dispōnitur nisi ꝙ actus penitentie omnis enim alia dispositio per accidēs sehabet ad penitentem ꝛ propter ea si ornatus ponetur pro dispōnere: non nisi per accidens concurreret ad dispōnendum penitentem: quod aute est per accidens: non est per se tribuendum sacramento penitentie. Commentis? ergo videtur ornatus huiusmodi: sed vt in litera dicitur: interior penitentia est res et sacramentum. ¶ Et si modum queris ac sufficientē rationem dīsti: que tripartita pōt se inuiri penitentē. ꝑmo vt sit ita attrīs ꝙ eius attritio cū sacramento pnie in voto sufficiat ad remissionē petōis: ita ꝙ attritio sua est tāta ꝙ ex sacro ī voto sit cōtritio: inxta illd: diri fite deos: ꝛ ru remissi ti impietatē pei mei. 2o. q̄ attritio sit tam modica: vt cū sacro ī voto. nō fiat ꝓtritio ꝛ tñ sit tāta ꝙ cū sacro ire. fiat cōtritio: plus em opaī sacrm in re ꝛ in voto. tertio posset esse taz erigua attritio: vt nec ét cū sacro ī re. fieret cōtritio: ꝛ talis non sufficeret remissionez petōz ex sacro pnie. tibi appet nullo esse opus ornatu ad hoc vt ex vi sacri attritus fiat cōtritus. 2o dō autē quo hoc fit: est q̄ deus vtrinq; opaī concurrit. siquidē ex pte penitentis ad interiorē pniam inspirando illam (vt in litera dicit) nō solūm se: sed etiā in ordine ad sacrz: q̄s er eo pz: q̄ ex interiori motu penitens subiicit se clauibus. Et rursus concurrit deus ex pte sacramenti: ordinando sacrales actes exteriores ad interiorem pniam: pū vtīr sacramēto ipo ad excitandū ꝛ perficiendum interiorem actum penitentis. Sic em excitando ꝛ perficiendo: facit de attrito contritum: dum mediante sacro vtitur etiam interiori actu penitentis ad remissionem peccatorū: per hoc enim fit interior pe nitentis actus res ꝛ sacramentū. Et per hoc apparet q̄ sacrm significat ꝛ causat interiorem pniam: ꝛ interior penitentia sic cāta significat et causat remissionē peccatorum: sunt enim hec instrumenta subordinata principali agēti: deo. ſ. sicut baculus quo mouco lapidem: est instrumentū subordinatū alteri instrumento: puta manui: qua mouco baculum ꝛc. ¶ Tertio est. q̄ author seipso docet. quū in quarto sen. putasset solā formā in sacro pnie habere cālitatē: sicut in sacro eucharistie: ꝙverificasset q̄ totū sacrm copositū ex mā ꝛ forma cāt rōne ptis: scilicet forme: hoc in loco aliter sentit: vt expressius declarat inferī in articu. vltim. quest. 8. scilicet quod totum sacramentum penitentie

Alexfis criticū.

¶ Tractatus de penitētia. ¶ Qō. 84.

In primis duob⁹ ar. tria dicenda occurrūt. Primū de materia sacri pnie: ex qua cū forma cōstituit sacrm. an. ſ. ħ sacrm habeat materiā ex qua cōstituat. Et monet hoc dubiū pp̄ 4. dī. 16. q. 1. dicētem hui⁹ sacri nulla ꝑtem esse actū penitētis: sed sacramētum hoc essentialr cōsistere in absolutione: ita ꝙ sm eum sacramētū pnie non cōstituit ex materia ꝛ forma ħ cōem doctrinā in pnia di. 4. sent. imo ħ doctrinā sacri cōcilij sub eugenio. 4. vbi dicit ꝙ ola sacra cōstant ex rebus tangib⁹ mā/ver bis tangib⁹ fora: ꝛ spāliter de sacro pnie vbi cuius q̄si mā. sunt actus penitentis.

¶ Nec rō 2o. valet. q. nullus act⁹ penitentis ex aliquid sue sacerdotis: q̄s supponit ħ rō sacrz pōt cōsistere ex actia liter in sola absolutione. ¶ Quocirca se quēdo ꝛ cōem ꝛ sacerdotū doctrinā/ dicendū est sacrz pentētie cōstare ex ħ dis absolutionis vt forma: ꝛ actu seu actibus penitētis vt mā prima. Nec alia quereda ē de hocratio nisi anthoritas vtraq; iam adducta ꝛ cōsonātia. q̄ sez cō sonant conditiones sacri huic toti constituto ex actu penitentis ꝛ absolutione ꝛ in significādo ꝛ in causfando: ꝛ in passia infrōne diuina.

¶ Scdm est circa ꝛ huius sacri/que. ſ. ē ꝛ res ꝛ sacrm: an. ſ. sit interior: pnia: an ornatus aliquis. Et quoniam magna vī altercatio de ornatu nec intentionis mee est scribere ad ħdi tendū aliis: dimissa vnicuiq; ꝑhabilitate sue opinionis: dicam ꝙd fm autorez ꝛ rōnem rectā videt sentiendum. ¶ De sacramentis nil aliud sentiendum est nisi quod accepimus: ex parte quidē autem tam ex parte causalitatis attribute sacramento ꝙ ex pte rei et sacramenti: ħ etiā ex parte subiecti dispōnendi ad gratiam: vl timū sacramenti: effectum: nec necessario nec probabiliter ornatus ponitur. Nam causalitas sacramenti sufficienter ſalnatur respectu gratie: etiam si nihil aliud causaret: res vero ꝛ sacramentum sufficienter saluatur hic per interiorem penitentiam. ¶ Dispositio autem ad gratiam (que tamen tantum ponderatur a ponentibus ornatum) tripliciter monstratur aliena ab ornatu. Primo ex parte gratie: quoniam gratia non est talis forma in anima: vt egeat alia forma predisponente ad ipsam. Fallax siquidē imaginatio est: putare ꝙ sicut ligninm si debet igniri debet prius calefieri vt calor disponat ad formam ignis/ ita anima si debet per gratiā fieri deiformis: debet prius ornari. Nullam siquidem talem dispositionem gratia exigit: vt patet in infantibus baptizatis: quibus infunditur gratia absq; aliqua alia forma predisponente. Nec obstat character: quoniam vt ex supradictis patet: character non ponitur vt dispōnat ad gratiam: quod eius subiectum quod est intellectus testatur: dispositio enim ad gratiam que est in essentia anime: non est in intellectu: vt de se patet. Secundo ex parte adultorum: quibus tantum confertur sacramentum penitentie. Nam in adultis dispositio ad gratiā est propinus actus ipsius adulti: inxta illud qui creauit te sine te: non saluabit te sine te. ꝛ inxta supradicta in secundo li. de iustificatione impiquantum penitens non dispōnitur nisi ꝙ actus penitentie omnis enim alia dispositio per accidēs sehabet ad penitentem ꝛ propter ea si ornatus ponetur pro dispōnere: non nisi per accidens concurreret ad dispōnendum penitentem: quod aute est per accidens: non est per se tribuendum sacramento penitentie. Commentis? ergo videtur ornatus huiusmodi: sed vt in litera dicitur: interior penitentia est res et sacramentum. ¶ Et si modum queris ac sufficientē rationem dīsti: que tripartita pōt se inuiri penitentē. ꝑmo vt sit ita attrīs ꝙ eius attritio cū sacramento pnie in voto sufficiat ad remissionē petōis: ita ꝙ attritio sua est tāta ꝙ ex sacro ī voto sit cōtritio: inxta illd: diri fite deos: ꝛ ru remissi ti impietatē pei mei. 2o. q̄ attritio sit tam modica: vt cū sacro ī voto. nō fiat ꝓtritio ꝛ tñ sit tāta ꝙ cū sacro ire. fiat cōtritio: plus em opaī sacrm in re ꝛ in voto. tertio posset esse taz erigua attritio: vt nec ét cū sacro ī re. fieret cōtritio: ꝛ talis non sufficeret remissionez petōz ex sacro pnie. tibi appet nullo esse opus ornatu ad hoc vt ex vi sacri attritus fiat cōtritus. 2o dō autē quo hoc fit: est q̄ deus vtrinq; opaī concurrit. siquidē ex pte penitentis ad interiorē pniam inspirando illam (vt in litera dicit) nō solūm se: sed etiā in ordine ad sacrz: q̄s er eo pz: q̄ ex interiori motu penitens subiicit se clauibus. Et rursus concurrit deus ex pte sacramenti: ordinando sacrales actes exteriores ad interiorem pniam: pū vtīr sacramēto ipo ad excitandū ꝛ perficiendum interiorem actum penitentis. Sic em excitando ꝛ perficiendo: facit de attrito contritum: dum mediante sacro vtitur etiam interiori actu penitentis ad remissionem peccatorū: per hoc enim fit interior penitentis actus res ꝛ sacramentū. Et per hoc apparet q̄ sacrm significat ꝛ causat interiorem pniam: ꝛ interior penitentia sic cāta significat et causat remissionē peccatorum: sunt enim hec instrumenta subordinata principali agēti: deo. ſ. sicut baculus quo mouco lapidem: est instrumentū subordinatū alteri instrumento: puta manui: qua mouco baculum ꝛc. ¶ Tertio est. q̄ author seipso docet. quū in quarto sen. putasset solā formā in sacro pnie habere cālitatē: sicut in sacro eucharistie: ꝙverificasset q̄ totū sacrm copositū ex mā ꝛ forma cāt rōne ptis: scilicet forme: hoc in loco aliter sentit: vt expressius declarat inferī in articu. vltim. quest. 8. scilicet quod totum sacramentum penitentie

Alexfis criticū.

4. dist. 14. q. 1. ar. 1. q. 1. Et distī. 2. q. 2. ar. 3. q. 2 cor.

Sed ꝙ sacerdos sacrm sumptū vomit. aut ét ꝙ hostie sacrate tanditas seruant vt putrefiāt. vel ét a muribus corodātur. vel etiā quali tercūq; p dant. In q̄bus casibus nō vī posse hmōi sacro debita reuerētia exhiberi sm ecclesie statuta. Non vī ergo q̄ his defectibus seu periculis occurri possit. saluīs ecclesie statutis.

Sed ctra Est. q̄ sicut dr. ita ecclesia non precipit aliquid impossibile.

Rñdeo Dōm. q̄ piculis seu defectibus circa ħ sacramētū cōtingētibus. dupliciter pōt occurri. Uno mō puenīēdo ne. l. piculum accidat. Alio modo subsequēdo: vt. l. id q̄d accidit emēdet. vel adhibēdo remediū. vel saltē ꝙ pentētiam eius qui negligēter egit circa hoc sacramentum.

Ad primū Ergo dōm. q̄ si sacerdos moriat aut infirmitate graui occupet. aī cōsecrationē corpis ꝛ sanguinis dñi. non oportet vt ꝙ aliū suppleat. Si vero incepta consecratione hoc acciderit (puta cōsecrato corpore ante consecrationem sanguinis. vel etiā cōsecrato vtroq; debet misse celebitas ꝙ alium expleri. Uñ vt habetur in decretis. 7. q. 1. c. nihil. in toletano cōcilio legitur. Cēuimus cōuenire. vt cū a sacerdote quēdo ꝛ cōem ꝛ sacerdotū doctrinā/ dicendū est sacrz pentētie cōstare ex ħ dis absolutionis vt forma: ꝛ actu seu actibus penitētis vt mā prima. Nec alia quereda ē de hocratio nisi anthoritas vtraq; iam adducta ꝛ cōsonātia. q̄ sez cō sonant conditiones sacri huic toti constituto ex actu penitentis ꝛ absolutione ꝛ in significādo ꝛ in causfando: ꝛ in passia infrōne diuina.

¶ Scdm est circa ꝛ huius sacri/que. ſ. ē ꝛ res ꝛ sacrm: an. ſ. sit interior: pnia: an ornatus aliquis. Et quoniam magna vī altercatio de ornatu nec intentionis mee est scribere ad ħdi tendū aliis: dimissa vnicuiq; ꝑhabilitate sue opinionis: dicam ꝙd fm autorez ꝛ rōnem rectā videt sentiendum. ¶ De sacramentis nil aliud sentiendum est nisi quod accepimus: ex parte quidē autem tam ex parte causalitatis attribute sacramento ꝙ ex pte rei et sacramenti: ħ etiā ex parte subiecti dispōnendi ad gratiam: vl timū sacramenti: effectum: nec necessario nec probabiliter ornatus ponitur. Nam causalitas sacramenti sufficienter ſalnatur respectu gratie: etiam si nihil aliud causaret: res vero ꝛ sacramentum sufficienter saluatur hic per interiorem penitentiam. ¶ Dispositio autem ad gratiam (que tamen tantum ponderatur a ponentibus ornatum) tripliciter monstratur aliena ab ornatu. Primo ex parte gratie: quoniam gratia non est talis forma in anima: vt egeat alia forma predisponente ad ipsam. Fallax siquidē imaginatio est: putare ꝙ sicut ligninm si debet igniri debet prius calefieri vt calor disponat ad formam ignis/ ita anima si debet per gratiā fieri deiformis: debet prius ornari. Nullam siquidem talem dispositionem gratia exigit: vt patet in infantibus baptizatis: quibus infunditur gratia absq; aliqua alia forma predisponente. Nec obstat character: quoniam vt ex supradictis patet: character non ponitur vt dispōnat ad gratiam: quod eius subiectum quod est intellectus testatur: dispositio enim ad gratiam que est in essentia anime: non est in intellectu: vt de se patet. Secundo ex parte adultorum: quibus tantum confertur sacramentum penitentie. Nam in adultis dispositio ad gratiā est propinus actus ipsius adulti: inxta illud qui creauit te sine te: non saluabit te sine te. ꝛ inxta supradicta in secundo li. de iustificatione impiquantum penitens non dispōnitur nisi ꝙ actus penitentie omnis enim alia dispositio per accidēs sehabet ad penitentem ꝛ propter ea si ornatus ponetur pro dispōnere: non nisi per accidens concurreret ad dispōnendum penitentem: quod aute est per accidens: non est per se tribuendum sacramento penitentie. Commentis? ergo videtur ornatus huiusmodi: sed vt in litera dicitur: interior penitentia est res et sacramentum. ¶ Et si modum queris ac sufficientē rationem dīsti: que tripartita pōt se inuiri penitentē. ꝑmo vt sit ita attrīs ꝙ eius attritio cū sacramento pnie in voto sufficiat ad remissionē petōis: ita ꝙ attritio sua est tāta ꝙ ex sacro ī voto sit cōtritio: inxta illd: diri fite deos: ꝛ ru remissi ti impietatē pei mei. 2o. q̄ attritio sit tam modica: vt cū sacro ī voto. nō fiat ꝓtritio ꝛ tñ sit tāta ꝙ cū sacro ire. fiat cōtritio: plus em opaī sacrm in re ꝛ in voto. tertio posset esse taz erigua attritio: vt nec ét cū sacro ī re. fieret cōtritio: ꝛ talis non sufficeret remissionez petōz ex sacro pnie. tibi appet nullo esse opus ornatu ad hoc vt ex vi sacri attritus fiat cōtritus. 2o dō autē quo hoc fit: est q̄ deus vtrinq; opaī concurrit. siquidē ex pte penitentis ad interiorē pniam inspirando illam (vt in litera dicit) nō solūm se: sed etiā in ordine ad sacrz: q̄s er eo pz: q̄ ex interiori motu penitens subiicit se clauibus. Et rursus concurrit deus ex pte sacramenti: ordinando sacrales actes exteriores ad interiorem pniam: pū vtīr sacramēto ipo ad excitandū ꝛ perficiendum interiorem actum penitentis. Sic em excitando ꝛ perficiendo: facit de attrito contritum: dum mediante sacro vtitur etiam interiori actu penitentis ad remissionem peccatorū: per hoc enim fit interior penitentis actus res ꝛ sacramentū. Et per hoc apparet q̄ sacrm significat ꝛ causat interiorem pniam: ꝛ interior penitentia sic cāta significat et causat remissionē peccatorum: sunt enim hec instrumenta subordinata principali agēti: deo. ſ. sicut baculus quo mouco lapidem: est instrumentū subordinatū alteri instrumento: puta manui: qua mouco baculum ꝛc. ¶ Tertio est. q̄ author seipso docet. quū in quarto sen. putasset solā formā in sacro pnie habere cālitatē: sicut in sacro eucharistie: ꝙverificasset q̄ totū sacrm copositū ex mā ꝛ forma cāt rōne ptis: scilicet forme: hoc in loco aliter sentit: vt expressius declarat inferī in articu. vltim. quest. 8. scilicet quod totum sacramentum penitentie

Alexfis criticū.

4. dist. 14. q. 1. ar. 1. q. 1. Et distī. 2. q. 2. ar. 3. q. 2 cor.

cōpositū. f. ex mā et forma. i. ex actu pnientis ⁊ absolutione (sit em̄ ex his vnum sacramentū) cāt remissionem pctōrū tanquā vtriusq; ptis: principalius tñ deni rōne formę: secundario autē ratiōe materię: hoc est actūs penitentię vt sīoz dicunt alii ecclesię: hoc est q̄ actu penitentię ex hocipso q̄ pars efficitur sacramenti: vtitur deus vt pte mali sui instrumenti ad causandam remissionē pctōrū: sicut ex hoc ipso q̄ iaqua assumit ad baptizandū: vtit illa deus vt pte mali sui instrumenti ad regnerandū filios suos.

¶ Super Artic. 3.

Videndum. q. i. re spōsione ad tertium circa formā absolutionis aduerte: q̄ forma absolutionis cōsistat in illis duobus verbis. f. absoluo te: vt in ista dicitur: ⁊ hr̄ creditio floren. Item eugenius. 4. nihilominus siquis alijs verbis vteret (puta remitto tibi pctā) sacramētū esset perfectum. ¶ Quod ⁊ rōne ⁊ auctoritate mōstratur. Rōne quidē: quia virtus sacrālis non est a deo obligata ita his verbis: q̄n̄ sit etiā collata equipollentibus. Auctoritas aūt sumitur primo ex euangelio: q̄ dñs instituendo confessores dixit: quoz̄ remiseritis pctā: remittunt eis. sedo ex auctoze hac litera: cōparāte istas duas formas. f. per absoluere vel remittere (quarū vtraq; ex verbis dñi sumitur) ⁊ dicente q̄ illa q̄ fit per absoluere est magis congrua: q̄ magis congruit verbis dñi: dū de virtute clauiū loq̄bat: dīa aūt fez magis vel minus cōgruū: non tollit virtutem sacri. Accedit ad hoc sco. in. 4. dis. 14. q. 4. qui tñ verę nimis late loquutus est: dicēs q̄ sufficit q̄ exprimat actū sentētię absolutionis.

¶ In rñsione ad. 4. vbi dr̄ q̄ aplis nōē data potestas vt sanarēt infirmos ⁊c. in tellige regulr: nō em̄ est cōcessum aplis vt regulr̄ sanarēt ex potestate infirmos: ḡ nis hoc fuerit eis q̄n̄ cōcessum. Et hoc sufficit ad differentiā inter litera intentam in

Alias + actu humani se fibiles.

nos existimet homo vt ministros ¶ſti. vdi forma. i. ex actu pnientis ⁊ absolutione non exhibetur a ministris ¶ſti: sed interius a deo hoīb⁹ ispirat: fm illud there. 31. posuiz conuertisti me, egi pniam. Ergo vī q̄ pnia non sit sacr̄m. ¶ Ad. 3. In sacr̄is de quib⁹ tam supra dictum est, aliq̄d q̄ est sacr̄m finale: q̄d q̄ est res ⁊ sacr̄m. aliquid vero q̄ est res tantū: vt ex premissis pz. Sed hoc nō inuenit in pnientia. Ergo pnia non est sacr̄m.

Sed ꝓtra Est. q̄ sicut baptismus adhibet ad purificādū a pctō. ita ⁊ pnia. Ūñ ⁊ petr⁹ dixit simoni ac. 8. pnitentiam age ab hac nequitia tua. Sz baptismus est sacramentum: vt supra habitum est. Ergo pars ratione et pnientia.

Rñdeo Dīm. q̄ sicut gre. dicit in ca. lebratione. cū res gesta ita fit, vt aliq̄d figūe accipiam⁹, q̄ sancte accipiendū est. Dānisestū est aūt. q̄ in pnia ita res gesta fit, q̄ aliq̄d sctm̄ figūr, tam ex parte pctōis pnitentis. q̄n ex pte sacerdotis absoluētis: nazpctōr pnitēs. p ea q̄ facit ⁊ dicit. ostēdit cor suū a pctō recessisse: fit r etiā sacerdos per ea que agit ⁊ dicit circa pnitētē, significat op⁹ dei remittentis peccata. Unde manifestum est q̄ pnitentia q̄ in eccl̄ia agit. est sacr̄m.

Ad ꝑmū Ergo dīm. q̄ noie corpa lis rerū itelligunt large et ipsi exteriores act⁹ sensibiles: q̄ ita se hr̄it in hoc sacro sicut aq̄ in baptismo. vel ¶ſma in cōfirmatione. Est aūt attēdēdū. q̄ in illis sacris in q̄b⁹ cōferr excellēs gr̄a. q̄ supabundat omnē facultatē hūani act⁹. adhibet aliq̄ corpalis mā exteri⁹: sicut ⁊ baptismo. vbi fit plena remissio pctōrū. ⁊ q̄tū ad culpā ⁊ q̄tū ad penā: ⁊ in cōfirmatione. vbi dat plenitudo ſpūs. f. ⁊ in extrema vnctione: vbi confert perfecta sanitas ſpūalis: q̄ puenīt ex virtute ¶ſti: q̄si ex quodā extrinseco principio. Ūñ siqui act⁹ hūani sunt in talib⁹ sacris, nō sunt de essentia sacroū: sed dispositiue se hr̄it ad sacr̄a. ¶ In illis aūt sacris. q̄ hr̄ effectū correspōdēte hūanis actib⁹. ipsi act⁹ hūani sunt loco mātē: vt accidit i pnia ⁊ mr̄imonio. Sicut etiā i medicis corpalib⁹ q̄dā sunt res exteri⁹ adhibite: sicut ēplastra ⁊ electuaria: q̄dā vero sunt actus sanandoꝝ: puta exercitationes quedā. ¶ Ad ꝫm dīm. q̄ in sacris q̄ hr̄it corpalē mām: opz q̄ illa mā adhibeat a ministro ecclē q̄ gerit plonā ¶ſti. in signū q̄ excellentia virtutis in sacro opantis est a ¶ſto. In sacro aūt pnie (sicut dictū est) sunt actus humani p mā: q̄ puenīūt ex inspiratione interna. Ūñ mā nō exhibet a ministro. sz a deo interius opante. Sz cōplementū sacri exhibet minister, dū pnitētē absoluit. ¶ Ad tertiū dīm. q̄ etiā in pnia est aliq̄d q̄ est sacramētū tm̄. f. act⁹ exteri⁹ exercit⁹. tā p pctōrē ā pnitētē. q̄n etiā p sacerdotē absoluētē: res aūt ⁊ sacr̄m. est pnia interior pctōris: res aūt tñ ⁊ nō sacr̄m. est remissio pcti. Quoniz primū totū simul sumptū est cā secundi: primum aūt ⁊ scōm. sunt quodāmodo cā tertij.

¶ In rñsione ad. 4. vbi dr̄ q̄ aplis nō ē data potestas vt sanarēt infirmos ⁊c. intellige regulr: nō em̄ est cōcessum aplis vt regulr̄ sanarēt ex potestate infirmos: ḡ nis hoc fuerit eis q̄n̄ concessum. Et hoc sufficit ad differentiā inter litera intentam in

¶ Utrū pctā sint ꝓpria mā hui⁹ sacr̄i. Ar. 2.

Ad scōm Sic ꝓcedit. Ūñ q̄ pctā ñ sint ꝓpria mā hui⁹ sacr̄i. Mā em̄ in aliis sacris q̄ aliq̄ rēa. plana ⁊ sctificatur. ⁊ sctificata effectū sacramēti opat. Pctā aūt non ptī sctificari. ⁊ ꝑ hoc ⁊ effectū sacri. q̄ est gr̄a remittēs pctā. Ergo pcā nō sūt mā ꝓpa hui⁹ sacr̄i. ¶ Ꝑ. Augu. dicī i. li. de pnia. Nulli pōt inchoare nouā vitam, nisi eū veteris vite peniteat. Sz adhuc tustatē vite pertinet nō solū pctā: sed etiā penalitates ptīs vite. Nō ergo pcā sunt propria mā pnie. ¶ Ꝑ. pctōrū q̄dā est ouigmale, q̄dā mortale, q̄dā venīale. Sz pnitētie sacr̄m nō ordinat⁹ ⁊tra ouiginale pcm̄, q̄ tollitur per baptismū. neq; ꝫ pctū mortale, q̄ tollit per cōfessionē pctōis. nec etiā ⁊tra venīale, q̄ tollit per tonsionem pctōis, ⁊ per aquam benedictā, ⁊ alia hmōi. Ergo pctā non sunt propria materia pnitentie.

Sed cōtra Est. q̄ apostol⁹ dicit 2. cor. 12. Nō egerunt pnitentiam super immunditia ⁊ fornicatione ⁊ impudicitia, quam gesserunt. ©

Rñdeo Dīm. q̄ duplex est mā. f. prima ⁊ remota: sicut statue ꝓxima mā est metallū, remota vero aqua. Dictū est aūt. q̄ mā ꝓxima huius sacr̄i sunt actus pnitentis: cui⁹ mā sunt pctā, de q̄bus dolet. ⁊ q̄ cōfitet. ⁊ ꝑ q̄bus satisfacit. Ūñ relinquitur q̄ remota mā pnie: sunt peccata, non accepta: dā: sed detestanda ⁊ destruēda.

Ad primū Ergo dīm. q̄ rō illa procedit de ꝓxima mā sacramēti. ¶ Ad. 2m dīm. q̄ vetus ⁊ mortalis vita est o bīn pnie, nō rōne pene: sed rōne culpe ānexe. ¶ Ad tertiū dz. q̄ pnia q̄dāmō est de qualibet pcō. q̄n̄ō tñ eodē modo. Nam de pctō actuali mortali: est pnia ꝓpriae principaliter. Propie quidē, q̄ propie dicimur penitere de his que nr̄a volūtate cōmittimus. Principaliter aūt, q̄ad deletionē pcti mortalis: hoc sacr̄m est ꝓncipaliter institutum. ¶ De pctīs aūt venialib⁹ est quidē pnia propie. inquantū sunt nr̄a volūtate fca: non tñ ꝓtra hec ꝓncipaliter est hoc sacr̄m institutū. ¶ De pctō vero originali pnia nec ꝓncipaliter est. (q̄ ꝫ ipsum nō ordinat hoc sacr̄m: sed magis baptismus. nec etiā ꝓprie: q̄ pctīs originale nō est nr̄a voluntate peractū: nisi forte inquantū volūtas ade reputatur nr̄a: fm modum loquendi. q̄ aplis dixit rom. 5. in quo omnes peccauerunt. Inquantū tamē large accipitur penitentia pro quacunq; detestatione rei preterite. potest dici pnia de pctō originali: sicut loquit aug. in lib. de penitentia.

¶ Utrum hec sit forma huius sacramenti: ego te absoluo. Arti. 3.

A tertiū Sic ꝓceditur. Ūñ q̄ hec, non sit forma huius sacr̄i: ego te absoluo. Forme enim sacramentoū ex institōne ¶ſti. ⁊c. dicit⁹ vsu: hr̄. Sed ¶ſs nō legit hāc formā instituisse, nec; etiā in cōi vsu hr̄: quinimo in quibusdā absolutionib⁹ q̄ in ecclesia publice fiunt (sicut in pnia. ⁊ cōpletorio. ⁊ in cena domini) absolūēs nō vtitur oratione indicatiua, vt dicat, ego vos absoluo: sed oratione deprecatiua. cum dicit. misereat̄ vestr̄i omnipotens deus: vel absolutionē ⁊ remissionem tribuat vobis omnipotens deus. Ergo hec non est forma huius sacr̄i, ego te absoluo.

¶ Ꝑ. Leo papa dicit. q̄ indulgentia dei nisi supplicationibus sacerdotū nō quit obtineri. Loquitur autem de indulgentia dei que ꝓstatur penitentibus. Ergo forma huius sacramenti dz esse per modū deprecationis.

¶ Ꝑ. Idem est absoluere a pctō. q̄ pcm̄ remittere. Sed solus deus peccatuz remittit: qui etiam solus interius hominē a peccato mundat: vt Augustd. dicit super Joan. Ergo videtur q̄ solus deus a peccato absoluat. Non ergo debet sacerdos dicere, ego te absoluo, sed non dicit. ego tibi peccata remitto. ¶ Ꝑ. Sicut dñs dedit ptātem discipulis absoluendi a pctīs. ita ⁊t, dedit eis ptātem curandi infirmitates, ⁊vt demonia eiicerent. ⁊ vt languores sanarent: vt habetur matth. 10. ⁊ luc. 9. Sed sanādo ifirmos apli non vtebantur his verbis. ego te sano, sz sanet te dñs ihesus xps: sicut petrus dixit paralytico: vt habetur act. 9. Ergo videtur q̄ sacerdotes habentes potestatem apostolis a ¶ſto traditam non debeant vti hac forma verborum, ego te absoluo. sed absolutionem tribuat tibi ¶ſs. ¶ Ꝑ. Quidam hac forma vtentes, sic eam exponunt: ego te absoluo. i. absolutum ostendo. Sed nec hoc ē sacerdos facere pōt. nisi ei diuinitus reueleť. vnde vt legit matth. 16. anteq̄s petro diceret, quodcūq; solueris sup terram ⁊c. dictum est ei, beatus es simō bariona. q̄ caro ⁊ sanguis non reuelauit tibi, sed pater me⁹ q̄ est in celis. Ergo vī q̄ sacerdos cui non est facta reuelatiō. presumptuose dicat, ego te absoluo. etiam. si exponantur. i. absolutum ostendo.

Sz cōtra Est. q̄ sicut dñs dixit discipulis matth. vl. euntes docete oēs gētes, baptizātes eos. ita dixit petro mat. 16. q̄dcūq; solueris sup terrā. Sz sacerdos authoritate xpi fretus dicit. ego te baptizo. Ergo eadē authoritate dicere debet in hoc sacro. ego te absoluo.

Rñdeo Dīm. q̄ in q̄z re pfectio attribuit forme. Dictū est aūt. 8. q̄ hoc sacr̄m pficit per ea q̄ sunt ex pte sacerdotis. Ūñ opz q̄ ea q̄ sunt ex pte penitentis, siue sint ꝓxa siue facta, sint q̄dāmō materia huius sacri. ea vero q̄ sunt ex pte sacerdotis: se hēant q̄modū forme. Cū aūt sacra no. le. efficiāt q̄ figurāt (vt. 8. dictū est) opz q̄ forma sacri significet id q̄ in sacro agit, ꝓportionalr̄ materie sacri. Ūñ forma baptismi est, ego te baptizo: ⁊ forma cōfirmatiōis est. cōsigno te signo crucis, ⁊ confirmo te chrismate salutis: eo q̄ hmōi sacra pficiunt in vsu materie. In sacro aūt eucharistie, q̄d consistit in ipsa cōsecratiōe materie, expumit veritas consecrationis, cū dr̄, hoc est corp⁹ meū. Hoc aūt sacr̄m. i. pnie nō cōsistit in cōsecratione alicuius materie, nec in vsu alicuius māe sanctificate: sed magis in remotiōe cuiusdaz materie. f. pcti: put pctā dīr esse materia pnie: vt ex. 8. dcis pz. Talis aūt remotio significat a sacerdote cui dr̄, ego te absoluo. Nam pctā sunt quedā vincula: fm illud. puer. 5. iniqtates sue capiunt impium, ⁊ funibus pctōr̄ suoꝝ q̄sq; cōstringit. Ūñ patet q̄ hec est conuenienter dicta forma huius sacri, ego te absoluo.

Ad primū Ergo dīm. q̄ ista forma assumitur ex ipsis verbis xpi quibus petro dixit quodcūq; solueris super terram ⁊c. ⁊ tali forma eccl̄ia vt̄ in sacrali absolone. Similr̄ aūt absolones in publico facte, nō sūt sacrales: sz sunt ofones quedā ordinate ad remissionē venialiū pctōr̄. Ūñ in sacrali absolone nō sufficeret dicere, misereatur tui opōs deus, vel absolonē ⁊ remissionē tribuat tibi deus: q̄ ꝑ hec verba sacerdos absolonē nō significat fieri, sed petit vt fiat. Premittit tñ ēt in sacramētali absolone talis ofo, ne ipediat effectus sacri ex pte penitentis: cuius actus mālr̄ quodāmō se habēt in hoc sacro, nō aūt in baptismo vel in cōfirmatiōe. ¶ Ad 3m dīm. q̄ verbū leonis est intelligendū q̄tū ad deprecationē que ꝓmittit absoloni. Nō aūt remouet q̄n sacerdotes absoluāt. ¶ Ad tertiū dīm. q̄ solus deus ꝓ auctem ⁊ a pctō absoluit. ⁊ pctā remittit. Sacerdotes tñ vtrūq; faciunt ꝓ ministerio: inq̄tū. f. verba sacerdotis in hoc sacro instituīt⁹ opanť in virtute dina: sicut ēt in aliis sacramētis. Nā ꝫtus dina ⁊ q̄ iteri⁹ opať in oib⁹ sacralib⁹ signis: siue sint res siue verba. sicut ex supa dcis pz. Ūñ ⁊ dīs exhibit virtūs. nā matth. 16. dixit petro, q̄cūq; solueris sup terrā ⁊c. et Jo. 20. dixit discipulis, quoz̄ remiseritis pctā. remittunť eis. Jō tñ sacerdos pot⁹ dicit. ego te absoluo, q̄ ego tibi pctā remitto: q̄ hoc magis ꝓgruit verbis. q̄ dīs dixit ꝓtulit claūū ostendēs, ꝑ quas sacerdotes absoluūt. Ūñ sacerdos sicut minister absolvit, q̄nienter apponit aliq̄d q̄ ptineat ad primā ānexam dei. f. vt dicat. ego te absoluo, in nḡ. p. ⁊ f. ⁊ l. l. vel ꝑ ꝫtulē passiōis xpi, vel aūctē dei sicut dio. exponit. 7. de eccl. hie. Ūñ hoc nō est de terminatū ex ꝛbis xpi sicut in baptismo, talis appō relinq̄t arbitrio sacerdotis. ¶ Ad quartū dīm. q̄ aplis nō est data ptās vt ipsi sanarēt infirmos: sz ad eoz ofonē infirmi sanarenť. Est aūt eis collata ptās opandi ins̄fraliter siue ministerialr̄ i sacris. Et si magis pōt in formis sacralib⁹ erpmere actū suum q̄ in sanationibus infirmitatū. In quib⁹ tñ nō semp mō deprecatiuo vtebantur. sz q̄nq; mō indicatiuo ⁊ ipatiuo: sicut act. 3. legit. q̄ petr⁹ dixit claudo. q̄d habeo hoc tibi do, in noie ihesu xpi nazareni surge ⁊ ābula. ¶ Ad quintū dīm. q̄ ista expō, ego te ab absolvo. i. ab-

soluō, sicut non dicit. ego tibi peccata remitto. ¶ Ꝑ. Sicut dñs dedit ptātem discipulis absoluendi a pctīs. ita ⁊t, dedit eis ptātem curandi infirmitates, ⁊vt demonia eiicerent. ⁊ vt languores sanarent: vt habetur matth. 10. ⁊ luc. 9. Sed sanādo ifirmos apli non vtebantur his verbis. ego te sano, sz sanet te dñs ihesus xps: sicut petrus dixit paralytico: vt habetur act. 9. Ergo videtur q̄ sacerdotes habentes potestatem apostolis a ¶ſto traditam non debeant vti hac forma verborum, ego te absoluo. sed absolutionem tribuat tibi ¶ſs. ¶ Ꝑ. Quidam hac forma vtentes, sic eam exponunt: ego te absoluo. i. absolutum ostendo. Sed nec hoc ē sacerdos facere pōt. nisi ei diuinitus reueleť. vnde vt legit matth. 16. anteq̄s petro diceret, quodcūq; solueris sup terram ⁊c. dictum est ei, beatus es simō bariona. q̄ caro ⁊ sanguis non reuelauit tibi, sed pater me⁹ q̄ est in celis. Ergo vī q̄ sacerdos cui non est facta reuelatiō. presumptuose dicat, ego te absoluo. etiam. si exponantur. i. absolutum ostendo.

Sz cōtra Est. q̄ sicut dñs dixit discipulis matth. vl. euntes docete oēs gētes, baptizātes eos. ita dixit petro mat. 16. q̄dcūq; solueris sup terrā. Sz sacerdos authoritate xpi fretus dicit. ego te baptizo. Ergo eadē authoritate dicere debet in hoc sacro. ego te absoluo.

Rñdeo Dīm. q̄ in q̄z re pfectio attribuit forme. Dictū est aūt. 8. q̄ hoc sacr̄m pficit per ea q̄ sunt ex pte sacerdotis. Ūñ opz q̄ ea q̄ sunt ex pte penitentis, siue sint ꝓxa siue facta, sint q̄dāmō materia huius sacri. ea vero q̄ sunt ex pte sacerdotis: se hēant q̄modū forme. Cū aūt sacra no. le. efficiāt q̄ figurāt (vt. 8. dictū est) opz q̄ forma sacri significet id q̄ in sacro agit, ꝓportionalr̄ materie sacri. Ūñ forma baptismi est, ego te baptizo: ⁊ forma cōfirmatiōis est. cōsigno te signo crucis, ⁊ confirmo te chrismate salutis: eo q̄ hmōi sacra pficiunt in vsu materie. In sacro aūt eucharistie, q̄d consistit in ipsa cōsecratiōe materie, expumit veritas consecrationis, cū dr̄, hoc est corp⁹ meū. Hoc aūt sacr̄m. i. pnie nō cōsistit in cōsecratione alicuius materie, nec in vsu alicuius māe sanctificate: sed magis in remotiōe cuiusdaz materie. f. pcti: put pctā dīr esse materia pnie: vt ex. 8. dcis pz. Talis aūt remotio significat a sacerdote cui dr̄, ego te absoluo. Nam pctā sunt quedā vincula: fm illud. puer. 5. iniqtates sue capiunt impium, ⁊ funibus pctōr̄ suoꝝ q̄sq; cōstringit. Ūñ patet q̄ hec est conuenienter dicta forma huius sacri, ego te absoluo.

Ad primū Ergo dīm. q̄ ista forma assumitur ex ipsis verbis xpi quibus petro dixit quodcūq; solueris super terram ⁊c. ⁊ tali forma eccl̄ia vt̄ in sacrali absolone. Similr̄ aūt absolones in publico facte, nō sūt sacrales: sz sunt ofones quedā ordinate ad remissionē venialiū pctōr̄. Ūñ in sacrali absolone nō sufficeret dicere, misereatur tui opōs deus, vel absolonē ⁊ remissionē tribuat tibi deus: q̄ ꝑ hec verba sacerdos absolonē nō significat fieri, sed petit vt fiat. Premittit tñ ēt in sacramētali absolone talis ofo, ne ipediat effectus sacri ex pte penitentis: cuius actus mālr̄ quodāmō se habēt in hoc sacro, nō aūt in baptismo vel in cōfirmatiōe. ¶ Ad 3m dīm. q̄ verbū leonis est intelligendū q̄tū ad deprecationē que ꝓmittit absoloni. Nō aūt remouet q̄n sacerdotes absoluāt. ¶ Ad tertiū dīm. q̄ solus deus ꝓ auctem ⁊ a pctō absoluit. ⁊ pctā remittit. Sacerdotes tñ vtrūq; faciunt ꝓ ministerio: inq̄tū. f. verba sacerdotis in hoc sacro instituīt⁹ opanť in virtute dina: sicut ēt in aliis sacramētis. Nā ꝫtus dina ⁊ q̄ iteri⁹ opať in oib⁹ sacralib⁹ signis: siue sint res siue verba. sicut ex supa dcis pz. Ūñ ⁊ dīs exhibit virtūs. nā matth. 16. dixit petro, q̄cūq; solueris sup terrā ⁊c. et Jo. 20. dixit discipulis, quoz̄ remiseritis pctā. remittunť eis. Jō tñ sacerdos pot⁹ dicit. ego te absoluo, q̄ ego tibi pctā remitto: q̄ hoc magis ꝓgruit verbis. q̄ dīs dixit ꝓtulit claūū ostendēs, ꝑ quas sacerdotes absoluūt. Ūñ sacerdos sicut minister absolvit, q̄nienter apponit aliq̄d q̄ ptineat ad primā ānexam dei. f. vt dicat. ego te absoluo, in nḡ. p. ⁊ f. ⁊ l. l. vel ꝑ ꝫtulē passiōis xpi, vel aūctē dei sicut dio. exponit. 7. de eccl. hie. Ūñ hoc nō est de terminatū ex ꝛbis xpi sicut in baptismo, talis appō relinq̄t arbitrio sacerdotis. ¶ Ad quartū dīm. q̄ aplis nō est data ptās vt ipsi sanarēt infirmos: sz ad eoz ofonē infirmi sanarenť. Est aūt eis collata ptās opandi ins̄fraliter siue ministerialr̄ i sacris. Et si magis pōt in formis sacralib⁹ erpmere actū suum q̄ in sanationibus infirmitatū. In quib⁹ tñ nō semp mō deprecatiuo vtebantur. sz q̄nq; mō indicatiuo ⁊ ipatiuo: sicut act. 3. legit. q̄ petr⁹ dixit claudo. q̄d habeo hoc tibi do, in noie ihesu xpi nazareni surge ⁊ ābula. ¶ Ad quintū dīm. q̄ ista expō, ego te ab absolvo. i. absolutum ostendo. q̄tum ad aliquid quidē vera est: nō tñ est perfecta: sacra. n. no. le. nō solū significāt. sed ēt sanctum q̄ significāt. Ūñ sicut sacerdos baptizando aliquē, ostendit hominē interi⁹ ablutū ꝑ verba ⁊ facta, ⁊ nō solū significatiue. sz ēt effectiue: ita ēt cū dicit, ego te absoluo, ostendit hoiem absolutū nō solum significatiue, sed ēt effectiue. Nec tñ loquit quasi de re incerta: q̄ sicut alia sacra no. le. ꝓfit de se certū effectū ex ꝫtute passiōis xpi (sz possit ꝑdere ex pte recipiētis) ita ēt ⁊ in hac sacro. Ūñ aug. dicit in li. de adnl. ꝓlu. Nō est turpis nec difficilis post patrata ⁊ purgata adulteria reconciliatio ꝓuigil. vbi p claues regni celoz nō dubitat fieri remissio pctōr̄. vñ nec sacerdos indiget spāli reuelatiōe sibi facta: sz sufficit ḡnalis reuelatio fidei. p quā remittunť pctā. Ūñ reuelatio fidei vī petro fca fuisse. f. Esset aūt perfectio: erpō. ego te absoluo. i. sacr̄m absolonis tibi impendo.

¶ Utrū ipositio manuū sacerdotis reqrāt ad hoc sacr̄m. Art. 4.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Ūñ q̄ ipō manuū sacerdotis reqrat ad hoc sacramentū dr̄. n. mar. vlt. sup egros manus iponēt, ⁊ bñ hēbūt. Egri aūt spāliť sunt pctōres. q̄ recipiūt bonā hitudinē ꝑ hoc sacr̄m. Ergo in hac sacro est manus impō facienda. ¶ Ꝑ. In sacro pnie recupat hō spāliam cum amissum: vñ ex ꝑsona penitētis vī in ps. redde mihi letitiā salutaris tui. ⁊ spū ꝓncipali. confirma me. Sz spūsctūs dat ꝑ impōnē manuū: legit em̄ act. 8. q̄ apli imponebāt manus sup illos, et accipiebāt spūsctm̄. ⁊ Matt. 19. vī. q̄ oblati sunt dño parvuli, vt eis manus imponeret. Ergo in hac sacro est facienda manus impositio. ¶ Ꝑ. Verba sacerdotis in hoc sacro nō sunt materia efficacie ḡ in aliis sacris. Sz in aliis sacris nō suffic̄itur ꝛba ministri. nisi aliquē actū exerceat: sicut in baptismo simul cū hoc q̄ sacerdos dicit, ego te baptizo. requirit corporalis ablutio. Ergo etiā simul cū hoc q̄ sacerdos dicit, ego te absoluo, opz q̄ aliquem actum exerceat circa penitentem. imponēdo ei manus.

Sed ꝫ Est. q̄ cū dīs dixit petro, quodcūq; solueris sup terrā ⁊c. nulla mentionē de manū impositione fecit: neq; etiā cū oib⁹ aplis simul dixit. quoz̄ remiseritis pctā, remittunť eis. Nō ergo ad hoc sacr̄m requirit impositio manuū.

Rñdeo Dīm. q̄ impō manuū in sacris ecclē fit ad delignādū aliquē copiosum gr̄e effectū: quo ili q̄b⁹ manū imponunť, quodāmō q̄ quādā plitudinē cōtinuanť ministris. in q̄b⁹ copia gr̄e eē dz. Et tō manū impō fit in sacro cōfirmatiōis. in q̄ ꝓfert plenitudo ſpūsancti: ⁊ in sacro ordinis. in quo ꝓfertur quedā excellēcia ptātis in diuinis mysterijs. Ūñ ⁊. 2. ad tñm. 1. dr̄. resuscites gratiā dei. q̄ est in te ꝑ impositionē manuū mearum. Sacr̄m aūt penitētie nō ordinatur ad cōsequēdam aliquā excellentiam gratie. sed ad remotionez pctōr̄. Et ideo ad hoc sacramētū nō requiritur manuum impositio. sicut etiā nec ad baptismum: in quo tñ fit plenior remissio peccatorum.

Ad primū Ergo dīm. q̄ illa mā⁹ impō nō est sacramentalis. sz ordinat ad miracula ꝓficienda: vt. f. ꝓ tactū manus hois sctificati. ēt corporalis infirmitas tollatur. Sicut ēt legit de dño Mar. 6. q̄ infirmos manib⁹ ipositis curauit: ⁊ Mat. 8. legit q̄ leprosum mūdauit ꝑ contactū. ¶ Ad scōm dīm. q̄ nō ꝙlibet acceptio spūs. f. requrit manus impōnē: q̄ ēt in baptismo accipit hō spm̄. f. nec tñ fit adhibi⁹ mā⁹ impō. Sed acceptio spūsancti cū plenitudine, requrit manus impōnē: q̄ ptinet ad cōfirmatiōnē. ¶ Ad tertiū dīm. q̄ in sacris q̄ ficiunť in vsu mate rie, minister hz aliquē actū corporalē exercere circa eū q̄ suscipit sacr̄m. sicut in baptismo ⁊ cōfirmatione ⁊ extrema vnctione. Sed hoc sacr̄m nō ꝙsistit in vsu alicuius māe exterius appositē: sed loco mātē hr̄it ea q̄ sunt ex parte penitentis. Ūñ sicut in eucharistia sacerdos sola ꝓlatione verboū ꝛbp mā ꝓficit sacr̄m. ita ēt sola verba sacerdotis absoluētis sup penitētē, pficiūt absolutionis sacr̄m. Et si aliqs actus corporalis esset ex parte sacerdotis necessarius. nō minus cōpeteret crucesignatio. q̄ adhibetur in eucharistia. q̄n manus impositio: in signū q̄ per sanguinē crucis ¶ſti remittūtur pctā. Et tamen nō est de necessitate huius sacramenti: sicut nec de necessitate eucharistie.

3. q. 65. ar. 1. co. 4 arti. 2. ad. 4. et arti. 4.

¶ Utrum hoc sacramentū sit de necessitate salutis. Arti. 5.

Ad quintū Sic ꝓcedit. Ūñ q̄ hoc sacr̄m non sit de necessitate salutis. Quia sup illud psal. q̄ seminant in lachrymis ⁊c. dicit gl. Nolī esse tristis, si adsit tibi bona voluntas vñ merit par. Sed tristitia est de rōne pnie: fm illū 2. cor. 7. q̄ fm deū est tristitia. penitētiam in salutem stabilē operatur. Ergo bona volūtas sine penitētia sufficit ad salutē. ¶ Ꝑ.

et 4. di. 1. q. 2. ar. 5. 2 in pn°. exp. lit. et 4. 3. c. 71.

et confessorem dicere Joanni / absolue te. ꝛ videat differētiam ꝙ absolutio petri est vtrinq; certa: qz deus non dicerat absolute/nisi etiam vere intus absolueretur. Absolutio vero Joānis est ꝛ significatur certa ex parte confessoris tantum: qz sacrm absolutionis impendit: quia sacramenta liter absolvit. ꝛ int' potest impedimentū inuenire ex fictione penitentis.

¶Super artic. 7m.

In articu. ceptio circa illud / ꝙ penitētia est de iure naturali quo ad dolorem ꝛ dolotis remedium / ꝛ aliquod signum dolotis. Adverte quod dupliciter possunt hec verba intelligi. P̄mo simpliciter ꝛ absolute vt sonant. Et sic magna habent difficultatē: si nō sunt falsa: nā qz si peccatum non fuit scandalosum seu manifestum alijs / nulla apparet ratio naturalis ad signa dolotis. Tū qnia, abstrahendo a documētis fidei: dolor seu tristitia de p̄terito peccato nullā videtur habere rationē remedii / ꝛ propterea superfluū videretur dolere de malis peccatis. Accedit ad hec qd difficile est nosse quid homo infra ius nature

4.dist.2. q.1.ar.3. ad 3m. Et dist. 14.q.1. artic. 2, q.4. Et dist 16.q.4 ar. 1.q. 1 ad 1m.

prouer. 10. ōi, vniuersa delicta opit charitas. ꝛ infra. 15. p. qniam ꝛ fidē purgātur pcā. Sz hoc sacrm nō, ē nisi ad purgandū pcā. ḡ hñdo charitatē ꝛ fidē ꝛ miam, p̄t qlqs saluē cōsequ, etiā sine pnie sacro. ¶ P̄. Sacra ecclesie initiū hñt ab institōne xp̄i. Sz sicut legitur Jo. 8. xp̄s mulierem adulteram absoluit absq; pnia. Ergo vī ꝙ pnia nō sit de necessitate salutis.

Sz cōtra Est, ꝙ dñs ōt luc. 13. Si pniam non habueritis, omnes simul peribitis.

Rñdeo Dōm, ꝙ aliqd est necessariū ad salutē dupl'r. Uno° absolute, aliomō ex suppōne. Absolute qdē necessariū ē ad salutē illud: sine q̄ nullus salutem cōsequ p̄t: sicut gr̄a xp̄i, ꝛ sacrm' baptismi ꝙ ōd aliqs in xpo renascit. Ex suppōne aūt est necessariū sacrm pnie. Nō qdē est necessariū nō oib', iz pcō subiacentibus. ōi enī. 2. para. vl. Et tu deus iustor, nō posuisti pniaz iustis, abrahā, ysaac ꝛ iacob. his q̄ tibi nō peccauerūt. Pcīm aūt cū cōsimarū fuerit, gr̄ia mortē: vt ōi Jaco. p̄mo. Et iō necessariū ē ad salutē pcōis, ꝙ pcīm remoueat ab eo. Nō q̄ dē nō p̄t fieri sine pnie sacro: in q̄ opaī virtꝰ passiōs xp̄i p absolonē sacerdotis simul cū ope penitētis, q̄ coopaī gr̄e ad destructionē pcti: sicut enī dicit aug. sup Jo. q̄ creauit te sine te, nō iustificabit te sine te. Ān p̄z ꝙ sacrz pnie est necessarium ad salutē post pcīm: sicut medicatio corpalis postq̄ homo i mortem periculosa incidertit.

Ad p̄mū Ergo dōm, ꝙ gl. illa vī eē intelligēda de eo cui adest bona voluntas sine interpollatiōe, q̄ fit p pcīm: talis enī nō hz tristitie cāz. Sz ex q̄ bona voluntas tollitur p pcīm, nō p̄t restitui sine tristitia: qua q̄s dolet de pcō p̄terito: q̄s pertinet ad pniam. ¶ Ad scōm dōm, ꝙ ex quo aliqs pcīm incurrit, charitas, fides ꝛ misericordia nō liberāt holez a pctō sine pnia. Requirit enī charitas, ꝙ hō doleat de offensa in amicū cōmissa, ꝛ ꝙ amico hō studeat satisfacere. Requirit ēt ipsa fides, vt per fruteē passionis xp̄i, q̄ in sacrīs ecclie opatur, gr̄at iustificart a pctis. Requirit ēt ꝛ ipsa mia ordinata, vt homo subueniat penitendo sue misērie, quaz p pcīm incurrit: p̄m illud p̄ouer. 14. miseros facit pp̄los pctm, Ān eccl'asti. 30. ōi, miserere aie tue, placens deo. ¶ Ad tertiū dōm, qō ad p̄tārē excellentie q̄s solus xp̄s habuit (vt supia dictū est) p̄tinuit ꝙ xp̄s effectū sacrī pnie, q̄ est remissio pctōz cōtulit mulieri adultere sine exteriotis penitētie sacro: iz nō sine interiori pnia quā ipse eit ea p gratiam est operatus.

¶Utruz penitētia sit ſcda tabula post naufragium. Articu. 6.

Ad sextū Sic p̄cedit. Ūr ꝙ pnia si sit ſcda tabula post naufragiū. Qz sup illud Isa. 3. petrm suum quasi sodoma p̄dicauerunt. dicit glo. ſcda tabula post naufragiū est pcā absōdere: nō ꝙ p hoc tollat pctm sicut p pniaz, iz q̄, p̄ b. q̄cm fit min°. ꝛ Aliomō aliqs absōdit pcīm p̄ius factū per negligentiā p̄fessiōis: ꝛ hoc ſcdā pnie. Et sic absondere pctm, nō est ſcda tabula: iz magis ſcdā tabule. ōi enī. puer. 28. q̄ absondit scelera sua nō dirigetur. ¶ Ad scōm dōm, ꝙ pnia non p̄t dici fundamentū spiritualis edificij simp̄l'r. i. in prima edificatiōe: sed est fundamētū in ſcda reedificatione: q̄ fit per destructionē pcti. Nā p̄io redeuntibus ad deū, occurrit pnia. ꝛ Aplꝰ tū ibi loq̄tur de fundamēto spūalis doctrine. ꝛ Pnia aūt q̄ bap^m p̄cedit, nō est pnie sacramētus. ¶ Ad 3^m dōm, ꝙ tria p̄cedētia sacra p̄tinēt ad naue integrā. i. ad statuz integritatis: respectu cuius penitentia ōi ſcda tabula.

¶Utrū h̄ sacrm fuerit cōueniēter in no. le. institutum. Arti. 7.

4.dist. 4.q.1.

Ad septimū Sic p̄cedit. Ūr ꝙ hoc sacramentum non fuerit quenienter institutum in no. le. Ea enīz que sunt de iure naturali, institutione nō indigēt. Sed penitere de malis que quis gessit, est de iure naturali: non enim p̄t aliqs bonū diligere, q̄n h̄ ꝛ̄lo doleat. Ergo pnia non fuit conuenienter instituta in no. le. ¶ P̄. Illud qō fuit in vē. le. instituendum ñ fuit in noua. Sz ēt i vē. le. fuit pnia: vñ ꝛ dñs cōqueritur hiere. 8. dicēs, nullus est q̄ agat pniam sup pctō suo, dicens, q̄d fecīe? Ergo pnia, nō debuit institui in no. le. ¶ P̄. Pnia consequenter se hz ad baptismū: cum sit secunda tabula, vt supra dictum est. Sed penitentia v̄detur a domino instituta ante bap^m: nā in p̄in° p̄dicationis sue dixisse dñs legitur matth. 4. pniam agite, appropinquauit enim regnū celoū. Ergo h̄ sacrm non fuit conueniēter institutū in no. le. ¶ P̄. Sacra no. le. institutionē hñt a xp̄o: ex cuius virtute operantur, vt supra dictū ē. Sz xp̄s non ꝛ̄ instituisse hoc sacrm, cum ipse non sit vsus eo, sicut alijs sacramentis que ipse instituit. Ergo hoc sacramentuz nō fuit conuenienter institutum in noua lege.

Sed cōtra Est, quod dicit dñs luc. vl. Oportebat christū pati, ꝛ resurgere a mortuis die tertia, ꝛ p̄dicari in noīe eius pniam ꝛ remissionem pctōz in omnes gētes.

Rñdeo Dicendum, ꝙ (sic̄ supra dcm ē) i h̄ sacro actꝰ penitentis se hz q̄si matꝝ: id aūt qō ē ex pte sacerdotis qui opaī vt minister xp̄i, se hz vt forma ele? cōpletiuū sacrī. Unde hō etiam in aliis sacrīs peritit a nā. vt aq̄ vel abarte. vt patuit: sed quod talis mā ad sacrm assumat. institōne idiget h̄ determinate. Sed forma sacrī ꝛ virtus ipsius totaliter ex institōne xp̄i, ex cuius passione, p̄cedit virtus sacramentoum. ꝛ Sic' ergo huius sacrī materia p̄exstit a nā (ex nāli. ñ rōne hō monet ad penitendū de malis que fecit) sed quod hoc vel illo mō hō pniaz agat, est ex institutione diuina. Unde ꝛ dñs in p̄in° p̄dicatiōis sue idixit hominibus, vt non solū penitereēt, hz ēt pniam agerēt: significās

determinatos modos actuū q̄ requirunt ad h̄ sacrm. ꝛ Sed id q̄ p̄tinet ad offīm mīstroz determinauit matt. 16. vbi dixit petro. tibi dabo claues regni celoz ꝛc. ꝛ Efficacia aūt hui? sacri ꝛ ouigne ñ tutis ei?. manifestatur post resurrectionē iuē. vl. vbi dixit, q̄ oz p̄dicari i noie ei? pniam ꝛ remissionē pcōz i oēs gētes. simil' de passione ꝛ resurrectione: ex q̄ ute. n. mois ꝛ ihesu xp̄i patiētis ꝛ resurgētis h̄ sacrz efficacia hz ad remissionē pctōz. Et sic pz conueniēter hoc sacrm in nona lege institutum fuisse.

Ad p̄mū Ergo dōm, ꝙ de iure nāli ē ꝙ aliqs peniteat de malis que fecit, q̄tū ad h̄ ꝙ doleat se fecisse ꝛ dolotis remedium ḡrat p aliquē modū, ꝛ ꝙ ēt aliq̄ signa dolotis ostendat, sic ꝛ minuite fecerūt: vt tone. 3. legit. Jn q̄b' tū aliquid fuit a diunctū fidei, quā p̄ceperāt ex p̄dicatione tone: vt. ſ. hoc agerēt sub ꝙ se venie p̄cibe a deo: p̄m illud q̄ ibi legit, quis scit si deus ouertatur ꝛ ignoscat deo. ſ. ꝛ reuertaē a furoze ire sue, ꝛ nō p̄bimus. Sed sic alia q̄ iunt de iure nāli, determinatiōe accepeunt ex institōne legis dine (vt i 2^a pte dcm ē) ita ēt ꝛ penitētia. ¶ Ad secundum dōm, ꝙ ea que sunt iuris nāl', diuersi^{ce} determinationem accipiūt i veteri ꝛ in no. le. Iz ꝙ ꝛgruit ipfectiōi ve teris legis, ꝛ imperfectioni noue. Ān ꝛ pnia i veteri lege aliquā determinationem habuit, ḡtū q̄dē ad dolorē, vt cēt magis i corde. quaz i exteriorib' signis: p̄m illud ioēl. 2. scindite corda ve stra, ꝛ nō vestimēta vra. Quātū aūt ad remediū dolotis ḡrādū, vt aliquo mō mīstris dei pcā sua p̄siteren?, ad min' in gñali. Ān dominus leui. 5. dic̄. Cūa ꝙ peccauerit p ignoātiā. offeret arietē immaculatum de g̃egib' sacerdoti. iuxta mēsurā estimationē ꝙ peccati: q̄ ozabit p eo ꝙ nesciēs fecerit. ꝛ dimittet ei. Jn b. n. ipso quod oblationē faciebat aliqs p̄ pcō suo, quodāmō suum pcīm sacerdoti cōfitebat: ꝛ p̄m h̄ ōi. puer. 28. q̄ absōdit scelera sua non dirigetur: q̄ aūt p̄fessus fuerit. ꝛ relīqrit ea, miser' cordia consequetur. ꝛ Nondū aūt erat istituta ptās claustri, q̄ a passione chr̄i deriuatur: ꝛ p̄ius nōdū erat istitutū, q̄ aliqs doleret de peccato cū p̄posito subiciēdi se p cōfessionē ꝛ satisfactionē clauibus eccl'e. sub spe p̄die venie. ꝛ rute passionis chr̄i. ¶ Ad tertium dōm, ꝙ sicꝰ recte cōsideret. ea q̄ dñs dixit de necitate baptismi ioā. 3. tpe p̄esserūt ea q̄ dixit mat. 4. de necessitate penitentie: nā id qō dixit nicodemo de bap^mo, fuit aī incarceratio nem ioan. de quo post ea subdit / iz baptizabat: illud vero qō de penitētia dixit matth. 4. fuit post incarcerationē ioā. ꝛ Si tamē prius ad penitentiam iduxisset q̄ ad bap^m, h̄ iō ēt, q̄ ēt aū baptismum rec̄pit q̄dam pnia: sicut ꝛ petrus dicit act. 2. pniam agite, ꝛ baptizet? vnus quisq; vr̄m. ¶ Ad quartum dōm, ꝙ chr̄s nō est vsus bap^mo q̄ ipse instituit: iz est baptizatus bap^mo ioā. vt supra dcm ē. Sz nec ēt actiue vsus ē suo ministerio: q̄ ipse nō baptizabat communiter. iz discipuli ei?. vt h̄ ioā. 4. Quis credendum sit, ꝙ discipulos suos baptizauerit: vt aug. dicit ad celeuzianum. ꝛ Usus aūt h̄ sacrī ab eo instituti, nullo° sibi cōpetebat. Nec q̄tuz ad hoc q̄ ipse peniteret, i quo pcīm nō fuit, nec q̄tuz ad hoc ꝙ h̄ sacrm alijs p̄beret: q̄ ad oñēdā misericordiā ꝛ virtutē suā, est cū huius sacrī sine sacro p̄bebat: vt supia dictum est. Sacrm aūt eucharistie ꝛ ipse sumpsit ꝛ alijs dedit: tum ad cōmendandā excellētiam huius sacrī: tuz quia hoc sacrm est memoriale sue passionis, in qua Chr̄us est sacerdos ꝛ hostia.

¶Utrum penitētia debeat durare vsq; ad finem vite. Articulus 8.

¶Super ar. 8. q. 9.

1.dist.5. ar.1. Et 4.dist. 17.q.2. ar.3.q. 1.ar.2.

Quarto Art. 8. et 9. aduerte ꝙ dupliciter dupl'r in mīstris, siz p̄te vel negatiue. Et q̄n sumit p̄te/siz actū suū ad placere: q̄n h̄o sumit negatiue nō siz aliq̄ actū, sed solūmō nō placere. Quū z in h̄a 8a/q̄ sp dz hoc displicere q̄ peccauit/ vel aliq̄d sic: sufficit q̄ intelligat negatiue i. nō placere. ꝛ Et p̄tz hūc esse sensuz h̄e/q̄ z displicere distinguit placere: dā subdit. ſi tñ ei placeret peccas se ec. nisi esz displicere ita cōiter sumptū fuisset. ſ. siue p̄te siue negatiue/nō licuisset p rōne reddere/si eū placeret ei pecc esse ec. naz potuisset dici q̄s nec displicet / nec hz actuz placēdi sed nō piz peccasse. ꝛ Et hic habes / q̄ sufficit ad necessitatē pniam post habitā cōtritionem / q̄s non placeat peccasse/nec est opus exire in actum displicentie nouę.

Rñdeo Dōm, ꝙ dupler est pnia. ſ. interior ꝛ exterior. Interior q̄dē pnia est, qua q̄s dolet de pctō cōmisso. Et talis pnia dz durare vsq; ad finem vite. Semper eū dz hoi displicere q̄ peccauit: si eū ei placeret peccasse. tā ex h̄ tpo pctīm incurreret, ꝛ fructū venie pderet. Displicentia aūt dolotē causat in eo q̄ est susceptiuꝰ dolotis: qualis est hō in hac vita. Post hāc vitā aūt sancti nō sunt susceptiui dolotis. Ān displicebūt eis pcta p̄terita sine oī tristitia: p̄m illud Isa. 65. oblionioni tradite sunt angustie priores. ꝛ Penitētia p̄o exterior est, qua q̄s exteriora signa dolotis ostēdit, et p̄botenus pcta sua cōfitetur sacerdoti absoluēdi ꝛ iuxta eius arbitriuꝫ satisfacit. Et talis penitētia nō opz q̄ dū ēt vsq; ad finem vite: sed vsq; ad determinatū t̄pus p̄m mēsuram peccati.

Ad p̄mū Ergo dōm, ꝙ vera pnia non tollī removet pcta p̄terita: sed ēt p̄seruat holez a pctis futuris. Quis igīt hō in p̄mo instātī vere pnie, remissionē p̄sequatur p̄teritoz pctōz: opz tū in hoie p̄seuerare pniam, ne iterū incidat in pctm. ¶ Ad scōm dōm, ꝙ agere pniaz interioē sīl' ꝛ exterioē. p̄tinet ad statū incipientiū: q̄. ſ. de nouo redeūt a peccato. Sed pnia interior hz locū ēt in proficientib' ꝛ perfectis: p̄m illud p̄s. ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymaz. Unde ꝛ ipse paulus dicebat p̄me cor. 15. nō sum dignus vocari apl's, q̄n p̄secutus sum ecclesiam dei. ¶ Ad tertiū dōz, ꝙ illa tpa p̄figuntur penitētibus quātū ad actionē exteriorꝰ pnie. Utrū. 9. 4.dist.1. q.1.ar1. 4.q.1.

Ad nonū Sic p̄cedit. Ūr ꝙ pnia nō possit eē cōtinua. Dr. n. hiere. 31. q̄ fleat vox tua a ploratu, ꝛ oculi tui a lachrymis. Sz hoc esse nō posset si pnia cōtinuaret. q̄ cōsistit in ploratu ꝛ lachrymis. Ergo pnia nō p̄t cōtinuari. ¶ P̄. De quoiz bono ope dz homo gaudere: p̄m illud p̄s. seruite dño in letitia Sz agere pniam est, bonū opus. ergo de hoc ipso dz hō gaudere. Sz nō p̄t hō simul gaudere ꝛ tristari: vt p̄z per p̄m in 9. ethi. ergo nō p̄t eē ꝙ penitens cōtinue tristetur de peccatis p̄teritis, qō p̄tinet ad rōnē penitētie. Ergo pnia nō p̄t esse cōtinua. ¶ P̄. 2. ad cor. 2. apl's dicit consolamini. ſ. penitētē. ne forte abundātior tristitia absorbeat q̄ hmōi est. Sz cōsolatio depellit tristitiā, q̄ p̄tinet ad rōnē pnie. Ergo pnia nō dz eē cōtinua.

Sed cōtra Est, ꝙ aug. dicit in lib. de pnia, Dolor in penitentia continue custodiatur.

Rñdeo Dōm, ꝙ penitere oz dupliciter. ſ. fm actū ꝛ scīm hitū. Actu q̄dē impoſe est ꝙ h̄o p̄tinue penitear q̄ necesse est ꝙ actus penitētis siue interioꝰ siue exterioꝰ interpolletur ad min' sōno, ꝛ aliqs q̄ ad necessitatē cōtpis ptinent. ꝛ Aliomō oz penitere fm habitū. Et sic opz ꝙ homo cōtinue peniteat: ꝛ quātū ad hoc q̄, hō nunq̄s aliq̄d cōtrarīū pnie faciat. p qō habitualis dispō penitētis tollat. ꝛ quātū ad hoc, ꝙ dz hō in proposito gerere ꝙ semper sibi p̄terita pctā displiceant.

Ad p̄mū Ergo dōz, ꝙ ploratus ꝛ lachryme ad actū exteriorꝰ pnie p̄tinent. q̄ nō solū nō dz esse cōtinuus. sed nec ēt opz ꝙ duret vsq; ad finē vite. vt dictum est. Ān ꝛ signāter ibi subditur, q̄ est merces operi tuo. Est aūt merces operis penitētis, plena remissio peccati, ꝛ quantum ad culpam ꝛ quantum ad penam: qui? cui? cōsecutionē nō est necesse ꝙ homo vlterius exteriorem pniam agat. Per hoc tū non excluditur continuitas pnie, qualis dicta est. ¶ Ad ſm dōz, ꝙ de dolore ꝛ gaudio dupliciter loqui possumus. Uno modo fm q̄ sunt passiones appetitus sensitiui. Et sic nullum odo p̄t esse simul: eo quod sunt oīno ꝛ̄ie. vel ex pte obti (puta cum sunt de eodem) vel saltem ex parte motus cordis: nā gaudiū est cū dilatatiōe cordis, tristitia p̄o cū cōstrictione. Et hoc mō loquitur dñs in. 9. ethi. ꝛ Aliomodo possumus loq̄ de gaudio ꝛ tristitia fm ꝙ cōsistunt in simplici actu volūtatis, cui aliquid placet vel displicet. Et fm hoc non possunt habere q̄tetatem nisi ex parte obti: puta cū sunt de eodem ꝛ fm idem. Et sic non possūt simul esse gaudiū ꝛ tristitia: q̄ nō potest simul idem fm idem p̄cere ꝛ displicere. Si vero gaudium ꝛ tristitia sic accepta non sint de eodem secundum idem, sed vel de diuersis, vel de eodem fm di-

Universidad de Deusto Biblioteca

¶Super.q.85.ar.2.

Dubiū occurrit imaginiz circa mām scōi arr an pnia virtus sit ve z ppue na spāliz ⁊tus distincta a ceteris ⁊n-tibus. Et est rō dubij nō sola varietas opinionū: iz qđ vtriuz rō viget. Nam q sit vna ⁊tus distincta ab aliis/ authoris rō infra cōcindit ⁊vicens/opari ad deletionem pcti ꝑteriti inq̄tū est offensa dei p q̄dā re/cōpensationē/hz spāliem rōnē actus laudabilis nō ꝓtinētem ad rōnē alterius ⁊tus: ergo pnia cuiꝰlꝫ actus attribuit ē spāliz virtꝰ. ℞ Ad qđ ē negatiuā viget duplex rō. vna ex pnijs q̄ nulla virꝰ exigit aut ꝑeigit ⁊tē ipā sub illiꝰ ⁊tioꝝ: iz pnia ꝑeigit ꝑtētē fuisse sub pcō. q̄ ⁊tiaꝫ pnie ergo pnia nō est spāliz virtus. ℞ Et hec rō cōuincit intellectuz meū. Que ⁊ cōfirmaꝫ q̄ ⁊tutū semina sunt ⁊ta nobis insita / vt possint a nobis acq̄ri cū auxilio dīno et recta rōne ⁊c. vt non sit necesse nos pecare si oēs hūde sunt ⁊tutes in actu: sed ad penitentie virtutem hūdā in actu impoꝰ est nos ꝓuenire nisi pcm interueniat: igitur nō est virtus spāliz. ℞ Nec ead̄ hec cōfirmatio / ex hoc q̄ pnia ponerꝫ virꝰ nō acquisita sed infusa: qm̄ simile est de vtriuz iudiciuz /quo ad hoc qđ nō opz pecare vt virtutes habeam⁹ in actu.

¶Et confirmaꝫ iterū ex parte subi: q̄ rō fuerunt omnes virtutes / ⁊ tamen ipse nō fuit pnia.

¶Altera ratio est ex parte obiecti: q.ſ. obiectum hoc ſcilz offesa vt recōpēſabilis p actum propium ⁊c. non requirit propriā virtutem⁊. Quod ex duobus apparet. pmo/ex eo q̄ inter homines oēm hoc laudabili actu voluntario attingitur: vt ꝑa tet quum is qui aliquem offendit / humiliſat ſe illi / confitendo ſe male feciſſe volendo de offenſa/ et ſubijciendo ſe illi ad recompenſandam offenſam: per hos enim actus

4.d.14. q.1.a.4. q.3.2 ar. 5.q.2. Et heb. 6.col.3.

uerſa, ſicnō eſt ⁊tietas gaudij ⁊ triſtitie. Ad nihil ꝓhibet hoiem ſimul gaudere ⁊ triſtari: puta ſi vellemus ſuſtuz affligi, ſimul plz nobis eius uſtitia ⁊ diſplicet nr̄a affictio. Et hoc mō ſimul pōt alicui⁹ diſplicere q̄ pec cauit, ⁊ placere q̄ hoc ei diſplicet cū ſpe ve niēcia q̄ ipſa triſtitia ſit mā gaudij. Unde ⁊ aug. dicit in li. de pnia, Semp doleat pentētes, de dolore gaudeat. ℞ Si tñ triſtitia nullo modo cōpateretur ſibi gaudiuz, per hoc nō tolleretur habitualis ⁊nuitas pnie. ſed actual'. ¶Ad tertiū dīm, q̄ ſm ꝓhm in. 2. ethi. ad ⁊tutē ꝑtinet tenere medium paſſionibus. Triſtitia aūt q̄m appetitu ſenſitiuo penitētis conſequit̄ ex diſplicētia uolūtatis, paſſio quedā eſt. Aū moderāda eſt ſm virtutem, ⁊ eius ſuperfluitas eſt vitioſa: q̄ inducit in deſperationem. Nō ſignificat apl's ibi dem dicens, ne maior triſtitia abſorbeatur que eiuſmodi eſt. Et ſic cōſolatio, de qua ibi apoſtolus loquitur, eſt moderatiua triſtitie: nō aūt totaliter ablatiua.

¶Utrū ſacm pnie debeat iterari. Arti. 10.

Ad decimū Sic pce-dit. Q̄ ſacm pnie non debeat iterari. Dicit enī apl's heb. 6. impoſſibile eſt eos q̄ ſemel ſunt illuminati, ⁊ guſtauerūt celeſte donū, ⁊ participes ſunt facti ſpūs ſc̄i, lapſi ſunt, renouari rurſus ad pniam. Sed q̄cūq; penituerunt ſunt illuminati, ⁊ acceꝑerunt donū ſpūs. ſ. Ergo quicūq; peccat poſt pniam, nō pōt iterato penitere. ¶ ℞. Am̄b. dicit in lib. de pnia. Ne periſtur q̄ ſeptus agēdā pniam putāt, q̄ luxuriaꝫ in rpo. nā ſi vere pniam agerent. iterandam poſtea nō putarēt: q; ſicut vnū ē baptiſma, ita vna eſt pnia. Sz baptiſm⁹ nō iteratur. ergo nec pnia. ℞. Mira cula quib⁹ dīs infirmitates corpales ſanauit, ſignt ſanationes ſpūalū infirmitatū. q̄b⁹. ſ. hoies liberaꝫ a pcīs. Sz nō legit̄ q̄ dīs aliquē ceciderit bis illuminauerit, vel q̄ aliquē leproſū bis mūdauerit. aut aliquē mortuū bis ſuſcitauerit. Ergo vſ q̄ nec alicui peccatori bis q̄ pniam vemā largiatur. ℞. Leg. dicit in homel. quadrageſime, Pnia ē ānacta peccata deſlere, ⁊ ſienda iterū nō cōmittere. Et Iſi. dicit in li. de ſūmo bono, Irriſor ē ⁊ non penitens, q̄ ad huc agit q̄ penitet. Si ergo aliq̄s vere peniteat, nō iterꝫ peccabit. Ergo nō pōt eē q̄ pnia iteret. ℞. Sicut baptiſmus hz efficaciā ex paſſione xp̄i ita ⁊ pnia. Sz baptiſm⁹ nō iterat̄ pp vnitatem paſſionis ⁊ mortis xp̄i. Ergo pari rōne nec pnia iterat̄.

℞. Sic. dicit, q̄ facilitas venie, incētiuuz ꝑbet delinquēdi. Si ergo deus ꝓmtā frequēter ꝑbet p pniam, vſ q̄ ipſe hoib⁹ ꝑbeat incētiuū delinquendi. Et ſic videret̄ delectari in peccatis. Nō eius bonitati nō congruit.

¶Non ergo pōt pnia iterari.

Sed cōtra Est, q̄ hō inducit̄ ad miſericordiaz exēplo miſe dine: ſm illud luc. 6. eſtote miſericordes ſicut ⁊ pr̄ vr̄ miſericors ē. Sz dīs hāc miam diſcipulis ſuis ꝓponit, vt ſepi⁹ remittāt fratribus cōtra ſe peccātib⁹. vñ ſicut dr̄ matth. 18. petro q̄renti, quotiēs peccabit in me frater meus, ⁊ dimittā ei, vſq; ſeptieſ? ſ̄ndit ie-ſus nō dico tibi vſq; ſepties, ſed vſq; ſeptua gieſſepties. Ergo ēt deus ſeptus p pniaz ve nīā peccantib⁹ ꝓbet: ꝑſertim cum doceat nos petere, dimitte nobis debita noſtra, ſi-cut ⁊ nos dimittimus debitoribus noſtris,

et

recuperat ēt offensi grām: iuſt illud parcē ſubtis ⁊ debellare ſuperbos. Et tñ nulla ⁊tus ſpāliz ponit pp actū ant oīm. ſīlz / ꝓportionaliꝫ igit loquendo nulla eſt ponēda ſpāliz ⁊tus ad recōpēſandā ꝑ offēſaꝫ. ℞ Sc̄do ex eo q̄ ad huiuſmodi recōpēſationē inuenit alia ⁊tus ſufficies. ſ. religio: religio nis ēñ actꝰ ē ſubijce de deo / reddere q̄ debitū deo / ſīmiliꝫ offēſo q̄ bñficoti. italq; ſīē reddē deo debitū ob bñficia ſuſcepta / nō exigit ſpāle ⁊tutē ꝑ ultra religionem / eadez rō ne reddere deo debi-tum ob offensam⁊ in eum / ad religionem quoꝫ ſpectabit: ea-dunt enim he ſpecia les rationes debiti ſcilicet pro beneficijs vel pro offensis / ſub illa communi ratio-ne debiti quam attē di religio. ¶Et con-firmatur: quia preci-puus actus penite-ntie coincidit cum ac-tu primo religionis ſubio. n. hominis, ad deū / eſt ꝓcipuum q̄d pnie / alterū ad re-cōpēſandū offensam: alterū ad recōpēſan-dū indulgētiā. Nam peccādo / deū offen-dim⁹ / q̄ nobis pl⁹ in-dulſim⁹ q̄ fas erat / et primū q̄d eſt preci-puū in pnia / vocat ſa tiſfacere quo ad cul-pā: ſcm ſatiſfacere quo ad penā. ℞ Nec aūt actuū (vt ex his q̄ inter hoies videm⁹) ad diuinā ſatiſfēdam⁹) ꝓtim⁹ cōſiſtit in tribꝰ ſ. diſplicētia de offen-ſa / confeſſione pcti / et ſubmiſſione ſui ad of-fensum: cū his oēm tri-bus recurrit hō ad ſalem ꝓ venia. Et ſi his nō placatur offensus / nulla reſtat recta via obtinēdi recōciliationem offensi. Sēda aūt ſatiſfactio cōſ-ſtit in luendo penā: vt clare patet. ℞ Ex his aūt ad diuinā recōciliationē aſcēdendo / eadem tria ſufficere crēdimus ad diuinā miſericordiā ꝓuocandam. Nonam aūt nullum aliam virtutē q̄ charitatem religionēq; requirit: nam diſplicētia offense in deum / actus eſt charitatis: cui⁹ eſt gaudere ⁊ complacere in bono diuino. Confeſſio autem peccati non ſolū exterior ſed etiā interior / actus eſt religionis / ablq; alia virtute media in-

ter ex ſupradictis patet. Sz nullū aliō ſacrorum ē ⁊tus. Ergo nec̄ pnia eſt ⁊tus. ¶ ℞. Secūdum ꝓhm. 4. eth. verecūdia nō ē ⁊tꝰ: tum q̄ eſt paſſio hūs corpalē imutationē. tū etiaz q̄. ñ ē cōſtp̄ ſpecī: cū ſit de turpi acto, quod ñ hz locū in hoie ⁊tuoſo. Sz ſilr pen tentia eſt q̄dā paſſio hūs corpalē imutationem. ſ. ploratū / ſicut gre. dicē, q̄ penitē ē pcā ꝑterita plangere) ē ēt de turpib⁹ factis. ſ. de peccatis, que non hñt locū in hoie ⁊tuoſo. Ergo penitentia nō ē ⁊tus. ¶ ℞. Sc̄dz ꝓhz 4. ethi. nullus eſt ſtultus eoꝝ q̄ ſunt ſm virtutem. Sed ſtultū vt dolere de commiſſo ꝑterito, quod nō ꝓt ñ eſſe, q̄d tñ ꝓtinet ad penitentiam. Ergo penitentia non eſt virtus.

Sed ꝓtra Est, q̄ ꝓcepta legis dāgiſlato: ītēdit ciues facere ⁊tuoſos: vt dr̄. 2. ethi. Sed ꝓceptū dīne legis ē de pnia: ſm illud mat. 4. pniaz agite ⁊c. Ergo pnia ē ⁊tꝰ.

℞ndeo Dīm, q̄ ſicut ex dcis ꝓz, penitē ē de aliquo pius a ſe facto dolere. Dictum eſt aūt ſuꝑ q̄ dolor tri ſtitia duꝑliciter dr̄. Uno⁰ ſm q̄ eſt paſſio q̄dam appetit⁹ ſenſitiui, ⁊ quātū ad hoc pnia ñ ē virtus, iz paſſio. ℞ Alio⁰ ſm q̄ ꝓſſitit in volūtate, ⁊ hoc mō eſt q̄dā electione. Que qui dē ſi ſit recta, nec̄e eſt q̄ ſit actꝰ ⁊tutis. dr̄. n. 2. ethi. quod ⁊tus ē habitus electiuꝰ ſm rō nem rectā. Pertinet aūt ad rōnē rectā, vt ali quis doleat de quo dolēdum eſt, ⁊ eo mō ⁊ ſine quo dolendum ē. Mō qđē obſeruāt in penitentia, de qua nūc loq̄mur: nā pēites aſ ſumit moderatū dolorem ō peccatis ꝑteri tis cum intentione remouēdi ea. Ūñ manifeſtū eſt, quod pnia de qua nūc loq̄mur, vel eſt virtus vel actus virtutis.

Ad primū Ergo dīm, q̄ a charita te derīuāt aliq̄s actus dupliciter. Uno mō ſicut ab ea elicitus. Et talis actꝰ ⁊tuoſus nō req̄rit aliā virtutē ꝓ ter charitatē: ſicut diligere bonuz gaudere de eo, ⁊ triſtari de oppoſito. ℞ Alio mō aliq̄s actꝰ a charitate ꝓcedit, quaſi a charitate iperatus. Et ſic q̄ ipſa iperat oīb⁹ ⁊tutibus (vtpote ordīnās eas ad finē ſuū) actꝰ a charitate ꝓcedēs, pōt ēt ad aliā ſpāle ⁊tutē ꝑtinere. ℞ Si ergo in actu penitētis cōſideret ſola diſplicētia ꝑteriti, hoc imediate ad charitatē ꝑtinet: ſicut ⁊ gaudere de bonis ꝑteritis. Sed intētio opandi ad deletionem ꝑteriti, req̄rit ſpāle ⁊tutem ſub charitate. ¶Ad ſm dīm. q̄ pnia hz quidē reall' gr̄ale mām, inquātū reſpicit oia ꝑtā: ſz tū ſub rōne ſpāli, inquātū. ſ. unt emēdabilia p actū hoīs coopantis, deo ad ſuam iuſtificationē. ¶Ad ⁊m dīm. q̄ quelibet vi-tus ſpāliz formaliꝫ expellit habitum vitiꝰ oppoſitis: ſicut albedo expellit nigredinem ab eodē ſubto. Sz pnia expellit omne peccatū effectiue: inquantū opaē ad deſtructionem ꝑti, prout eſt remiſſibile ex dīna gr̄a hoīe coopante. Ūñ nō ſequit̄ q̄ ſit ⁊tus gr̄aliz

II. 134

Utrū pnia ſit ſpecialis virtus. Arti. 2.

Ad ſc̄m Sic ꝓcedit. Q̄ q̄ penitē-tia non ſit ſpāliz ⁊tus. Et⁹ ſdē em rōnis vr̄ eſſe gaudere de bo nis ꝑiuis actis, ⁊ dolere de ma lis ꝑperratis. Sed gaudiuz de bono ꝓ-facto. nō eſt ſpecialis virtus, ſed eſt quidaz affectus laudabilis ex charitate ꝓuenīēs: vt patet per Aug. 14. de ci. dei. vñ ⁊ apl's pri me ad cor. 13. dicit, q̄ charitas nō gaudet ſu per iniquitate, cōgaudet aūt veritati. Ergo pari rōne nec penitētia q̄ eſt dolor de pctis ꝑteritis, eſt ſpecialis virtus, ſed eſt quidā af fectus ex charitate ꝓuenīens. ¶ ℞. Quelibet virtus ſpāliz hz materiā ſpecialē: quia habitus diſtinguunt̄ per actus ⁊ actus per oīa. Sed pnia nō hz materiā ſpecialē: ſunt enīz eius mā pcā ꝑterita circa quācunq; mām. Ergo pnia nō eſt ſpāliz ⁊tꝰ. ¶ ℞. Nihil expellit niſi a ſuo ꝓtio. Sz pnia expellit omnia peccata. ergo cōtrariatur omnibus peccatis. Non ergo eſt ſpecialis virtus.

Sz cōtra Est, q̄ de ea dr̄ ſpāle le gis ꝓcep⁹: vt. ſ. hiſtoriogis ꝓcepti⁹: vt. ſ. hiſtiſt.

℞ndeo Dīm, q̄ ſicut in ſcīa ꝑte habitū eſt ſpēs habituū diſtinguunt̄ ſm ſpēs actuū. Et ideo vbi occurrit ſpāliz actus laudabilis, ibi neceſſe eſt ponere ſpālem habitū virtutis. Manifeſtū eſt aūt, q̄ in pnia inuenit ſpāliz rō actus laudabilis. ſ. opari ad deſtructionē peccati ꝑteriti inquātū eſt dei offensa: qđ nō ꝑtinet ad rōnē alterius virtutis. Ūñ neceſſe eſt ponere, q̄d pnia eſt ſpāliz virtus.

4.d.14. q.1.ar.1. q. 2.3. et 4.

Ad primū Ergo dīm, q̄ (ſicđem ē) actus hūani, q̄ nō ꝓtingit̄ bap⁰ vl ꝓfir-matiōe. Et iō cū ⁊tus ſit ꝓn⁹ alicuius actꝰ, poti⁹ pnia ē virtus vel cū ⁊tute, q̄m bap⁹ seu ꝓfirmatio. ¶Ad ⁊⁰ dīm. q̄ pnia ſm q̄ eſt paſſio, nō ē ⁊tus: vt dcīm ē, ſic aūt hz cōpoſitē trāſmu⁰em adūctā. Eſt tñ ⁊tus ſm q̄ hz ex parte voluntatis electionē rectam.

℞ Ad tū magis pōt dici de pnia q̄m de verecūdia. nā verecūdia reſpicit turpe factū vt ꝑſo, ꝑ q̄ timet ꝓfundi: pnia ꝓ vt ꝑteritum. Eſt aūt ꝓfectionē ⁊tutis, q̄ aliq̄s in pāti hēat turpe factū de q̄ oporteat eū verecūdā ri: nō eſt aūt ꝓfectionē ⁊tutis, q̄d aliquis pq̄ cōmiſerit turpia facta, de q̄b⁹ oporteat eū peniſtere: cū ex vitioſo ſtat aliq̄s ⁊tuoſus.

¶Ad tertiū dīm, q̄ dolere de ꝓ eo q̄d pāus fact⁹ eſt, cū intētione conāndi ad hoc q̄d factū nō fuerit, eſſet ſtultū. Hoc aūt non intendit penitens: ſed dolor eius eſt diſplicentia ſeu reꝓbatio fācti ꝑteriti cū intētione remouēdi ſequelā ipſius. ſ. offensam dei ⁊ tantum pene. Et hoc non eſt ſtultum.

Universidad de Deusto Biblioteca

¶Super Arti.3.

Iria artic.3. ria aduer-
tẽda occur-
rũt.primus
est de actu
pnie/an cõtineat sub
cõmutatiua iustitia.
ꝓm est an ſſitat in cõ-
mutatiua iustitia,
tertiũ ẽan reddat eẽ
le simpliciter/vel ſm
acceptationẽ dei tm.
Pẽt primũ ꝺdem pa-
reo.q̃ i.4. sen.di.14.
q.2.posuit actũ pnie
eẽ actũ iustitie puni-
tiue:q̃ distinguit ꝫ iu-
stitiã cõmutatiuam.
tenuit.n. penitẽtẽ vt
ministrũ iudicis pu-
nire se/vt culpa oꝺi
net ꝑ pena3: ac ꝑ hoc
quũ actꝰ iudicis sit
vindicare/seu velle
infligere penã,ꝑ pctõ
q̃ est actꝰ iustitie vin
dicatiue/idẽ actꝰ erit
in penitẽte/tãꝑ ere
ũnte ꝫ seipm vindi-
ctã a iudice ſtatutã3.
Pt Scõm ꝺo ꝺubium
motũ ẽ ꝓp durã.ꝺist.
14.arti.2.vbi ponit
pniam eẽ idẽ q̃ iusti-
tia cõmutatiua:q̃ oꝺ
diat hoiez ad alterũ
i.deũ i rõe ꝺebiti ꝓp
offensam.Pt Tertiũ
ãt mouet ꝓp 3co. vbi
3.q.3. tenẽt̃ q̃ eẽle
ex nã rei posset red-
di/ita q̃ pena eẽt eq̃
lis culpe:vt sic culpa
sufficienter oꝺinet̃ ꝑ
penã. ¶ Ad hoc eui
dentiã notãꝺũ ẽ ꝓlo
q̃ author loq̃t ꝺe pe-
nitẽtia vt est recõpẽ-
satiua deo/tã ꝑ culpa
q̃ ꝑ pena. Scotus
ꝺo solã pene rõnẽ ha
buit:nec ponit peni
tẽtiã ad recõciliãꝺũz
ꝺeũ offensũ m/ꝫ solũ
mõ ad puniẽꝺã cul-
pam cõmissam.Pt Uñ
aꝺuerte 3cõ/q̃ au-
thor ponit penitẽtẽ
vt alterũ extremum
respectu ꝺei, 3cõ. ꝺo
ponit penitẽtẽ i vtro
q̃ extremo:ꝺũ ponit
ipm ex vna pte/vt mi
strũ iudicis vindicã-
tẽ/z ex altera pte po
nit ipm vt reũ i quez
fit vidicta/ꝑfitmẽꝺo
eẽlitate pene ad cul-
pã.z ppea nõ ẽ mirꝺ
si varia ꝺr ab ẽstis.
Uerũ si ꝺiligẽti ꝑ
spectũ fuerit/z ꝓcꝺi-
ns fuerit/appeꝺit
q̃ pnia pnie itẽrio est
oparí ad recõciliatio
nẽ offensi ꝑ recogni-
tionẽ pci ad remissionẽ
sui:iuxta illuꝺ/ꝺixi
cõfitebor aꝺuersũ me
iniustitiã meã ꝺño/z
tu remisisti ipietatez
pci mei. Ubi impie-
tatẽ ꝺixit/nõ penam:
mõstrans ꝑ hoc q̃ ꝺ
hmõi suppsitus accu-
satio apud ꝺeũz re-

¶Utrũ ꝺ̃tus pnie sit spẽs iustitie. Arti.5.

Ad tertiũ Sic pceꝺi-
tur. Eẽ q̃ ꝺ̃
tus pnie nõ sit spẽs iustitie. Iu
stitia eñ nõ est ꝺ̃tus theologi-
ca,sed moralis:vt in 3cꝺa parte
patet. Pnia ãut vẽ esse virtus theologica:q̃
hz ꝺeũ ꝓ oꝺ obto:satisfacit enim ꝺeo, cui etiã
reconciliat pctõez. Ergo vẽ q̃ pnia non sit
spẽs iustitie. ¶ ℟. Justitia cũ sit virtus mo
ralis,cõsistit in medio. Sed pnia nõ cõsistit
i medio, ꝫ in quoꝺãexcessu:ꝺm illuꝺ hiere.
6.luctũ vnigeniti fac tibi plãctũ amarũ. Er-
go pnia nõ est spẽs iustitie. ¶ ℟. Due sunt
spẽs iustitie(vt ꝺicitur in.5.ethi.)ſ. ꝺistriburi
ua z cõmutatiua. Sz sub neutra vẽ pnia cõ-
tinet. Ergo vẽ q̃ pnia nõ sit spẽs iustitie.

¶ ℟. Super illuꝺ luc.6. bti qui nunc fletis,
ꝺicit glo. Ecce pruꝺẽtia,qua ostẽꝺit ꝙ hec
terrena sint milera,z ꝙ bta celestia. Sz ſtẽ
re est actus pnie. Ergo pnia magis est spe-
cies pruꝺentie q̃ iustitie.

Sz cõtra Est,q̃ aug. ꝺicit in li.ꝺe
pnia, Pnia est q̃ꝺam ꝺo
lentis vinꝺicta. semper pnies in se q̃ ꝺoc-
let commisisse. Sed vinꝺictam facere perti
net aꝺ iustitiam:vnꝺe tullius in sua rhetо.
ponit vinꝺicatiuam vnam ſpẽm iustitie. Er
go vẽ q̃ penitentia sit species iustitie.

℟ñdeo Ꝺicendum,q̃ (sicut.5.ꝺictum est)
pnia nõ hz q̃ sit virtus ſpã
lis ex hoc solo q̃ ꝺolet ꝺe malo perpetrato
(aꝺ hoc eñ sufficeret charitas) sed ex eo q̃ꝺ
penitens ꝺolet ꝺe peccato cõmisso,inquan-
tũ est offensa ꝺei,cũ emẽꝺationis ꝓpositо.
Emẽꝺatio ãut offense cõtra aliquẽ cõmisse,
nõ sit ꝑ solã cessationẽ offense, sed exigit vl
terius q̃ꝺã recõpensatio,q̃ hz locũ in offen-
sis in alterũ cõmissis,sicut z retributio: nisi
q̃ recõpensatio est ex pte eius q̃ offenꝺit(vt
puta cũ satisfactiõe)retributio ãut est ex par
te eius in quẽ est offensa cõmissa. Utrũ q̃z ãt
aꝺ materiã iustitie ptinet:q̃ vtrũq̃z est com
mutatio q̃ꝺam. Unꝺe manifestũ est,q̃ pnia
ꝺm q̃ est virtus,est para iustitie. ℣ Sciendũ
tñ est,q̃ ꝺm põm in.5.ethi.ꝺupl̃r ꝺr iustuz.ſ.
simpl̃r z ꝺm q̃ꝺ. Simpl̃r quiꝺẽ iustuz, est in-
ter equales:eo q̃ꝺ iustitia est equalitas quę
ꝺam. Ꝺ̃ ipse vocat iustũ politicum vel ci-
uile:eo q̃ꝺ oẽs ciues equales sunt, ꝙtuz aꝺ
hoc q̃ immeꝺiate sunt sub pncipe, sicut libe
ri exites. ℣ Justũ autem ꝺm q̃ꝺ ꝺr q̃ꝺ est in-
ter illoz,quoꝝ vnus est sub pte alterius:
sicut seruus sub ꝺño,filius sub pẽ.vroz sub
viro. Et tale iustũ cõsideratur in pnia. Un-
ꝺe penitens recurrit aꝺ ꝺeum cum emenda
tionis ꝓpositо, sicut seruus aꝺ ꝺñm: ꝺm il-
luꝺ ps. sicut oculi seruoꝝ in manibus ꝺñoꝝ
suoꝝ,ita oculi nri aꝺ ꝺñm ꝺeuz nrm ꝺonec
misereat nri. Et sicut filius aꝺ pẽm:hz illuꝺ
luc.15.ꝑ peccaui in celuz z coꝛa te. Et sicut
vroz aꝺ viruz:ꝺm illuꝺ hier.3. Fornicata es
cuz amatoribus multis,tñ reuertere aꝺ me,
ꝺicit ꝺominus.

Aꝺ ꝑmũ Ergo ꝺñm,q̃ (sicut in.5.
erthi.ꝺr) iustitia est virtꝰ aꝺ
alterũ. Ille ãut aꝺ quẽ est iustitia, nõ ꝺr esse
materia iustitie:ꝫ magis res que ꝺistribuñ-
tur,vel commutantur. Unꝺe z materia peni
tentie non est ꝺeus, sed actus humani qui-
bus ꝺeus offenꝺitur vel placatur:sed ꝺeus
se habet sicut ille aꝺ quẽ est iustitia. Ex quo
patet q̃ꝺ iustitia ✠ nõ est virtus theologica:
q̃ nõ hz ꝺeũ ꝓ oꝺ obto vel mã. ¶ Aꝺ ꝺm ꝺicẽ

Alio ✠ pnia.

dum,q̃ mediũ iustitie est equalitas,q̃ cõsti-
tuitur inter illos inter quos est iustitia:vt ꝺi
in.5.ethi. Jn quibusꝺã ãut nõ potest ꝑfecta
eẽlitas cõstitui ꝑ alterius excellẽtiã: sicut
inter patrẽ z filiũ,inter ꝺeũ z hoiem vt ꝑbs
ꝺicit in.8.ethi. Uñ in talib⁹ ille q̃ ꝺeficiẽs,
ꝺebet facere q̃cquiꝺ põt. Nec tñ hoc erit suf
ficiens simpl̃r:sed solũ ꝺm acceptationẽ su-
periozis. Et hoc sig̃atur per excessum qui
attribuitur pnie. ¶ Aꝺ tertiũ ꝺñm,q̃ sicut
est cõmutatio quedã in bñficijs/cũ.ſ. aliqs
ꝑ bñficiũ recepto gram repꝺit)ita etiaz est
cõmutatio in offensis:cum aliqs ꝓ offen-
sa in alterum cõmissa,vel inuitus punit,q̃ꝺ
pertinet aꝺ vinꝺicatiuã iustitiã. vel volũta-
rie recõpensat emendã,q̃ꝺ pertinet aꝺ peni
tentiã.q̃ respicit personã pctõis, sicut iusti-
tia vinꝺicatiua personã iuꝺicis. Uñ ma-
fe
stũ est,q̃ vtraq̃ sub iustitia cõmutatiua cor-
tinetur. ¶ Aꝺ quartũ ꝺñm,q̃ pnia hz sit ꝺire
cte spẽs iustitie: cõpehẽꝺit tñ quoꝺammo-
ꝺo ea q̃ punent aꝺ oẽs virtutes. Jnquãtuz
em est iustitia quedã hois aꝺ ꝺeũ,opz ꝙ pti
cipet ea que sunt virtutũ theologicarũ: que
hñt ꝺeũ ꝓ obiecto. Uñ pnia est cũ fide ꝑ
fiõis xpi,per quã iustificamur a peccatis.
cum spe venie,z cũ oꝺio vitiorum. q̃ꝺ pertі-
net aꝺ charitatẽ. Jnquãtũ vero est virtꝰ mo
ralis,participat aliquiꝺ prudẽtie,que est ꝺi
rectiua oĩum moralium virtutũ. Sz ex ipsa
rõne iustitie nõ solum hz iꝺ q̃ꝺ iustitie est
sed etiã ea q̃ sunt tẽperantie z fortitudinis:
inquantũ.ſ.ea q̃ ꝺelectationẽ cãnt aꝺ tempe
rantiam pertinent, vel terroꝛem incutiunt,
quem fortitudo moꝺeratur. in cõmutationẽ
iustitie veniũt. Et ꝺm hoc aꝺ iustitiam perti
net z abstinere a ꝺelectabilibus,quoꝺ per-
tinetaꝺ temperantiaz:et sustinere ꝺura,q̃ ꝑ
tinet aꝺ fortitudinem.

¶Utrũ volũtas sit ꝓprie subz pnie. arti.4.

Aꝺ quartũ Sic pce-
ꝺit. Uẽ q̃ꝺ
subm pnꝺ. ñ sit ꝓprie volũtas.
Pnia eñ est tristitie spẽs. Sed
tristitia est in concupiscibili, si-
cut z gauꝺium. Ergo pnia est in concupisci
bili. ¶ ℟. Pnia est vinꝺicta quedam: sicut
aug. ꝺicit in li. ꝺe pnia. Sed vinꝺicta vẽ aꝺ
irascibilẽ pertinere: q̃ ira est appetitus vin-
ꝺicte. Ergo vẽ q̃ pnia sit in irascibili.

¶ ℟. Preterituꝫ est ꝓpriũ ꝺm memoriẽ: ꝫ
ꝑm in lib. ꝺe memoria. Sed pnia est ꝺe pre-
terito:vt ꝺictũ est. Ergo pnia est in memo-
ria sicut in subiecto. ¶ ℟. Aliꝺ agit vbi nõ
est. Sed penitentia excluꝺit peccatum ab
omnibus viribus anime. Ergo penitentia
est in qualibet vi anime, z non in voluntate
tantum.

Sz cõtra Penitẽtia est sacrificiũ
quoꝺ ꝺam: ꝺm illuꝺ ps. sa-
crificiũ ꝺeo ꝺus ꝑtribulatus. Sed offerre
sacrificium,est actus voluntatis: ꝺm illuꝺ
ps. volũtarie sacrificabo tibi. Ergo penitẽ-
tia est in voluntate.

℟ñdeo Ꝺicendum,q̃ ꝺe penitentia
ꝺupliciter loqui possumus.
Uno modo ,scõm quoꝺ est passio quedam.
Et sic cum sit spes tristitie, est in ꝛconcupi-
scibili sicut i subiecto. ℣ Allo mõ secũꝺũ q̃ ẽ
virtus. Et sic sicut ꝺictũ est,ẽ spes iustitie.
Justitia ãut (vt in 3cꝺa parte habitũ est) hz
ꝓ subiecto appetitũ rõnis. q̃ est volũtas.
Uñ manifestũ est, q̃ pnia ꝺm q̃ est virtus,
est in volũtate sicut in subiecto: z ꝓpriꝰ et

missioni offẽse coopa
tur,vt pote aꝺ illam
oꝺinata. Et hic sẽ.
q̃ pẽtes vt petites nõ
ꝓnꝺa mistri er rei:
sed rei tñmõ.nõ pu-
nieꝺi tm / ꝫ ꝓncipa
lius recõciliaꝺi q̃ p
priũ opꝰ aꝺ ꝺiną mi-
sericoꝺiã accẽꝺtis.
Uñ aꝺ pmũ ꝺubiũ
ꝺr q̃ ꝫ pnia quo aꝺ
actũ 3cõariũ q̃ est ꝛ
lutio pene / sit fotte
actꝰ iustitie vinꝺicati
ue:q̃ tñ vinꝺicta sit hꝫ
eẽlie iustitie cõmuta-
tiue / ex hꝫ ipso nõ ex-
cluꝺit iustitia cõmu
tatiua / ꝫ icluꝺit / sic-
ut genꝰ icluꝺit spẽs.
nec.n. alr ꝺistinguit vi
ꝺicatiua ꝙ cõmutati
uã.nisi sicut spẽs ꝺi-
stinguitur a gñe.
Aꝺ ẽm ꝺo ꝺubiũ ꝺr
q̃ aliq̃ iter ꝺeũ z ho-
minẽ nõ sit iustitia cõm
plicit/ꝫ ẽm q̃ꝺ.nõ vi
ꝺr ẽdite ꝺeus/ q̃ pnia
coꝺicit cũ iustitia aꝺ
ꝺsolute. Nec rõ allatꝫ
ẽ iferr:q̃m oꝺ aꝺde-
re/q̃ reꝺꝺit ꝺebituz
reꝺꝺi põt.q̃ aꝺ pẽ
nam vero afflictio
ne ꝛc. Pt q̃m ꝺuplr
ꝺicitur pnia ex ma
modi volũtas ex ma
teria vel inꝺi pẽs
affectu procedere/ vo
varia inuenitur ꝺi-
ꝑsitio vere penitẽ
tium: maioꝛ minoꝛq̃
fructus ꝺiuine gra-
tie inde percipitur.

¶Super

¶Super ar.3.et.6. ſactꝰ ẽ ꝓpm emẽꝺãꝺi ꝺo q̃ ꝺ eũ ꝺmissũ est.

4.ꝺi.14. q.1.ã.2. q.1.p.q. 1.qõ.2. 1or.

Ad pmũ Ꝺñm,q̃ rõ illa ꝑcꝺit
de pnia ꝫ q̃ est passio.

¶ Aꝺ ſm ꝺz,q̃ victa appetẽ ex passiõe
ꝺ alio.ptinet aꝺ irascibile. Sz appetere vl'a
cere victa ex rõne ꝺe se vel ꝺe alio, ptinet
aꝺ volũtatẽ. ¶ Aꝺ tertiũ ꝺz,q̃ meꝺia est
vis apphẽsiua ꝑteriti. Pnia ãt ñ ptinz aꝺvi
apphẽsiuã:hz aꝺ appettiuã.q̃ ꝑsuppõit ac-
tũ apphẽsiue. Uñ pnia ñ ẽ imeꝺiata:hz ꝑsup-
ponit eã. ¶ Aꝺ 4ᵐ ꝺñm,q̃ voluntas (sic in
ꝑma pte hitũ est) mouet oẽs alias potẽtias
aie. Et iõnõ ẽ icõuenies, si pnia in volũtate
exꝑsiens,aliq̃ꝺ in singlis potẽtijs aie opaꝛ.

¶Utrũ pᵃᵐ pnie sit ex timore. Art.5.

Aꝺ quintũ Sic pce-
ꝺit. Uẽ q̃
ꝑncipiũ pnie non sit ex timoꝛe.
Pnia eñ incipit in ꝺisplicentia
peccatorũ. Sz ꝙ ptinet aꝺ cha-
ritatẽ:vt supra ꝺictum est. Ergo pnia magis
ouitur ex amoꝛe q̃ ex timoꝛe. ¶ ℟. Aꝺ peni
tẽtiã hoies ꝙuocanꝫ y expectationez regni
celestis:ꝺm illuꝺ Matth.3. et.4. penitentiã
ꝗte appropinquabit eñ regnũ celoꝝ. Sz
regnum celoꝝ est obiectũ spei. Ergo penitẽ
tia magis ꝓcꝺit ex spe q̃ ex timoꝛe. ¶ ℟.
Timoꝛ est quiꝺã actus interioꝛ hois. Peni-
tentia ãut nõ viꝺet in nobis esse ex opere ho-
minis.ꝫ ex opere ꝺei:ꝺm illuꝺ hier.31. postq̃
cõuertisti me,egi penitẽtiam. Ergo penitẽ-
tia non ꝓcꝺit ex timoꝛe.

Sed ℣ Est.q̃ Isa.26.ꝺr. Sicut q̃ cõ-
cepit.cum appropinquauerit
aꝺ partũ,ꝺolẽs clamat in ꝺoloꝛibus suis.sic
facti sumus.ſ.per penitẽtiã. Et postea subꝺi
tur ꝺm aliam literã. At timoꝛe tuo ꝺne conce
pimus: z quasi parturiuimus z peperimus
ſpiritus saluti.ſ. penitentie salutaris:vt per
premissa patet. Ergo pnia ꝓcꝺit ex timoꝛe.

℟ñdeo Ꝺñm,q̃ ꝺe pnia loqui possu
mus ꝺupl̃r. Uno mõ ꝙtum
aꝺ hitũ. Et sic imeꝺiate a ꝺeo infunꝺit̃ sine
nobis ꝓncipaliꝛ operãtib⁹: nõ tñ sine nobis
ꝺispositiue coopantib⁹ ꝑ aliquos actꝰ. Alio
mõ possum⁹ loqui ꝺe pnia ꝙtũ aꝺ actꝰ, ꝙb⁹
ꝺeo opanti i pnia coopamur. Quoꝝ actuũ
ꝑmũ ꝓncipiũ est ꝺe i opatio ꝙuertẽtis coꝝ:ꝫ
illuꝺ tre.vlt.ꝙuerte nos ꝺne aꝺ te,z cõuerte-
mur. Scõs actꝰ est motꝰ fiꝺei. Tertius est
motꝰ timoꝛis seruil̃:q̃ ꝙs tioꝛe supplicioꝝ a
pctis retrahit̃. Quartꝰ actꝰ est motꝰ spei: q̃
ꝙs sub spe venie ꝙñꝺe assumit ,ꝓpᵐ emen-
ꝺãꝺi. Quintꝰ actꝰ ẽmotꝰ charitatis:q̃ alicui
pctõ ꝺisplicet ꝺm seipm, z fiãt ꝑ supplicia.
Sextꝰ actꝰ ẽ motꝰ tioꝛis filial̃: q̃ ꝑ reueren
tiã ꝺei aliq̃ꝺ emendã ꝺeo volũtarius offert.
Pt Sic igit̃ pz,q̃ actꝰ pnie a timoꝛe ꝓueniẽs,pce-
ꝺit sic a ꝑmo motu affectꝰ aꝺ ꝺ oꝺiatoꝛioꝛe
aũt filiali sic aꝺ immeꝺiato z ꝑrio ꝓncipio.

Aꝺ ꝑmũ Ergo ꝺñm,q̃ pctõ ꝑ inci
pit hominẽ ꝺisplicẽ (maxi-
me peccatoꝛ) ꝓp supplicia, q̃ respicit timoꝛ
seruilis,q̃. ꝑpter ꝺei offensaz vl peccati tur-
pituꝺinẽ.q̃ ptinet aꝺ charitatẽ. ¶ Aꝺ scõz
ꝺñm,q̃ in regiõ celoꝝ appropinquãte intel
ligit aꝺuẽt⁹ regis,nõ solũ ꝑmiãtis, ꝫ etiam
punitẽtis. Uñ z matth.3 Jo.bap.ꝺicebat. pro
gentes viperarũ, q̃s ꝺemõstrabit vobis fu-
gere a vẽtura ira? ¶ Aꝺ tertiũ ꝺñm,q̃ ipse
etiã motꝰ timoꝛis ꝓcꝺit ex actu ꝺei conuer-
tentis coꝝ.vñ ꝺeus.5.q̃s ꝺet eos talẽ habe
re mentẽ vt timeãt me. Et iõ ꝓ hoc q̃ peni-
tentia a timoꝛe ꝓcꝺit, non excluꝺit quin
ꝓcꝺat ex actu ꝺei conuertentis coꝝ.

¶Utrũ penitẽtia sit ꝓma virtutũ. Arti.6.

Aꝺ sextũ Sic ꝓcꝺit.
Uiꝺet̃ q̃ peni
tentia sit ꝓma virtutũ. Q̃ super
illuꝺ matth.3. penitentiã agite,
ꝺicit glo. ꝓlima virtꝰ est. q̃ peni
tentia ꝑmittit veterẽ hominez z vitia oꝺire.
¶ ℟. Recꝺere a termino ꝑus eẽvt q̃ acce
ꝺere aꝺ terminũ. Sz oẽs alie ꝛtutes ꝑtine
re viꝛaꝺ accessum aꝺ terminũ (q̃ꝑ omnes
oꝺinatur homo aꝺ bonũ agendũ) penitẽtia
autem viꝺetur oꝺinari aꝺ recessuz a malo.
Ergo penitẽtia viꝺeꝛ esse ꝓma omnib⁹ aliis
virtutibus. ¶ ℟. Ante penitentiã est pctũ
in anima. Sed simul cum peccato nulla vir-
tus anime ineꝛ. Ergo nulla virtus est ante
penitentiã: sed ipla viꝺetur esse ꝓma, q̃ aliꝰ
aditum aperit.excluꝺendo peccatum.

Sed ℣ Est q̃ pnia ꝓcꝺit ex fiꝺe, spe
z charitate: sicut tam ꝺictũ ẽ.
Non ergo est penitentia ꝓma virtutum.

℟ñdeo Ꝺñm,q̃ in ℣tuib⁹ñ attẽꝺit
oꝺo ꝙis q̃tũ aꝺ hiꝰ? q̃ cũ
virtutes sint cõnexe (vt in 3cꝺa pte hitũ est)
oẽs simul incipiũt esse i aia. Sz ꝺr vna earũ
eẽ ꝓoꝛ altera oꝺine nãe,q̃ ꝓsiꝺerãt̃ ex oꝺi
ne actuũ: ꝺm.ſ.q̃ actꝰ vnius virtutis ꝓppo
nit actũ alterius virtutis. Pt Scõm hoc igit̃
ꝺicẽꝺũ est,q̃ actus q̃ꝺã laꝺabiles etiã ꝛpe
precꝺere possunt actum z habitũ pnie: sicut
actus fiꝺei z spei informium,z actus timoꝛis
seruilis. Actus ãut z habitus charitatis si-
mul sunt ꝛpe cum actu z hitu penitẽtie,z cũ
habitibus aliaꝝ virtutum. Nã sicut in secũ
da parte habitũ est, in iustificatione impij si
mul̃ est motus liberi arbitrij in ꝺeũ(qui est
actus fiꝺei ꝑ charitatẽ formatus) z motus li
beri arbitrij in peccatuz: qui est actus pnie.
Ilꝺoꝝ tñ ꝺuoꝝ actuũ ꝓmus nãliter ꝓcce-
ꝺit scõmiã actus virtutis pnie est ꝓ pecca
tũ ex amoꝛe ꝺei, vñ ꝓmus actus est ratio et
cãsa secũꝺi. Pt Sic igitur pnia nõ est simpliciter
pria virtutũ, nec oꝺine ꝙis, nec oꝺine nãe:
q̃ ꝺm oꝺinẽ nãe simpl̃r ꝓcꝺunt ipsam virtu-
tes theologice. Sz quãtũ aꝺ aliq̃ꝺ est pri-
ma inter ceteras virtutes oꝺine ꝙis, q̃tũ
aꝺ eꝰ actũ: q̃ ꝓmus occurrit in iustificatio-
ne impij. Sed oꝺine nãe viꝺentur esse alie
virtutes priores, sicut quoꝺ est ꝑ se, est pri
or eo q̃ꝺ est per acciꝺẽs nam alie virtutes per
se viꝺentur esse necessarie aꝺ bonum hois.
pnia ãut ꝓpposito quoꝺã.ſ. peccato ꝑtũ:
sicut etiam ꝺictũ est circa oꝺinem sacrameꝝ
ti penitentie aꝺ alia sacramenta pꝛtacta.

4. ꝺisti. 14. q. 1. arti. 1. q. 6. aꝺ. 6. z arti. 2. qo. 2.

Aꝺ ꝑmũ Ergo ꝺñm,q̃ glo. illa loq̃
tur quãtum aꝺ hoc,q̃ actꝰ
penitẽtie ꝓmus est tẽꝓre inter actus alia-
rum virtutũ moralũ. ¶ Aꝺ ſcõm ꝺicẽꝺũ,
q̃ in motibus succeſſiuis recꝺere a termi-
no est ꝓius ꝙe ꝙ peruenire aꝺ terminum,
z ꝓius nã.quãtũ est ex ꝑte subiecti, sine ſm
oꝺinẽ cause materialis. Sz ſm oꝺinẽ cau-
se agentis z finalis ꝓius est ꝓuenire aꝺ ter-
minũ: hoc enim est q̃ ꝓmo agens intẽꝺit.
Et hic oꝺo ꝓcipue attẽꝺitur in actibus
anime: vt ꝺicitur in.2.phy. ¶ Aꝺ tertiũ ꝺicẽ
ꝺũ.q̃ penitẽtia aperit aꝺitum virtutibus ex-
pellendo peccatũ per virtutem fiꝺei z charі-
tatis,q̃ sunt naturaliter ꝓiores. Jta tamen
aperit eis aꝺitum.q̃ ipse simul intrant cum
ipsa:nam in iustificatione impij simul cum
motu liberi arbitrij in ꝺeum z in peccatum,
est remissio culpe z infusio gratie: cum qua
simul infunꝺuntur omnes virtutes vt in se-
cunꝺa parte habitum est.

Universidad de Deusto
Biblioteca

¶ Super.q.86.ar.2.

IN art.2.q.86. circa illud/offensa directe opponit gre:z eiꝰ rōnē. ex hoc em ꝺr aliqꝭ alteri cē offensus/ q repellit eus a gra sua. Dubiū occurrit.tū qꝛ falsuꝫ est offensaꝫ directe opponi gre:quū offensa sit in voluntate/gra aūt ſm authozē in essentia aie:nō est g directe oppō/siue ꝓuatiua siue ẓtia: quū vtraq; rectat idtitatē sub iecti, Tū qꝛ falsum est qꝺ assumit ꝓ rōne:nā ex pte offensi hec duo sc̄z cē offensuꝫ z abijcere a sua gra offendentē/nec sunt idē/nec ſm eā rō ꝓmi:sed ſm se hz vt cā 2i. Ut pz i exemplo:pziꝰ em offēdor cōtumelia a petro/z ex hac benoior of fensus passiue: deinde q actū ꝓpie volūtatis mee abijcio petrū a mea gra/qꝛ ꝑus offēdit me. Ubi māifeste pz/nō ex hoc dici me offensuꝫ qꝛ obijcio petrū a mea gra:qꝛ offendens vt sic ẽ/cōiter tm me abijcere petrū a mea gra qꝛ offensus sum. Tū qꝛ hꝫ duo. f. cē offensum z abijcere a sua gra offendē tē/nō sūt insepabiliꝫ onera:sz stat aliquē cē offensuꝫ/z tñ nō abijcere a sua gra offendētē.vt sepe cōtingere vſ iter virū z vxorē adulteram/seu iter ꝑem z filiū ingratū:offēſi em reti nēt adhuc vxorem seu filiū in sua gra. Ruit ꝫ fūdamētum hoc in ſra positū.

¶ Ad hꝰ ꝺr/q offensa pōt ꝛ ꝓsiderari. Pzio ex pte actus q̄ ifert offensa.z sic of fensa directe opponit charitatis rectitudini i actu vbite: ē.n.ꝺformitas actꝰ/ꝓuꝰ ꝓfectiōe charitatiua.Alioꝰ ex pte suppositi offendētis: ꝓsona.n.ē q̄ ꝓ o offēdit/actꝰ aūt q̄ offendit/ſi inſtm ꝓsone est.z sic ꝓpie z formaliter cōsideraꝫ offensa. Et sic offensa directe opponit gre: demeritorie tñ: nam offendēs eipso q offendit demeret: z tm tum in se est ꝓuat sc gratia eius quem offendit.Uñ qꝛ offendens vt sic ẽ tum in se est abijcit a se gratiam offensi: recte ꝺr q offensa directe gre opponitur/ꝓuatiue demeritorie. Ubi ēt videre potes saluari identitatē subi pti mi denominati tam a gra q̄ ab offensa: nā ꝓsona est que primo offendit z q̄ ꝑmo grata est. ¶ Ad sc̄z vero ꝺr/q ꝓcedit ex malo intellectu ſre. Aliud est em formaliter loquēdo cē offensum ab aliquo/z aliud est vltra hꝫ qꝺ

¶ De effectu penitētie ẽtum ad remissionem peccatorum mortalium. Qō.86.

QEinde dū ē de effectu pnie.Et ꝑmo ẽtū ad remissionē peccatoꝝ mortaliū.sc̄do ẽtū ad remissionē peōtiuentialiū. tertio ẽtū ad redditum peōtū dimissorum. ꝛtio ẽtum ad restōnē virtutū. ¶ Circa ꝑmum q̄runt.6. Primo vtrū oia peccata mortalia ꝓ pniam auferant.sc̄do vtrū possint sine pnia tolli.tertio vtrū vnuꝫ possit remitti sine alio. quarto vtrū pnia auferat culpā remanente reatu.quinto vtrū remaneāt reliquie pcōrum. sexto vtrū auferre pertā,sit effectus penitentie inquantū est ẽtus,an inquātū est sacrm. ¶ Utrꝫ ꝓ pniaz oia pcā remoueant. Arti.1.

f.q.87. arti.1. et.4.di. 14.q.2. ā.1.q.1. Et di.16 q.1.arti. 2.q.1. Et.3.ꝺ. c.156. Etopus. 3.c.146

APrimū Sic ꝓcedi tur.Uſ qꝛ ꝓ pniam nō oia pcā remoueant. Dicit em apl's heb.12. q Esau nō inuenit pnie locū.q̄ctū cū la chrymis inquisisset eā.gl.r.nō inuenit locuꝫ venie z bñdictionis per pniam.Et.2.mach. 9.Ut de antiocho. Orabat sceleſt' deū,a quo nō erat miam cōsecutur'. Nō ergo vſ qꝛ per pniam omnia pcā tollant. ¶ Ꝫ. Aug. dicit in li.de sermone ꝺñi in mōte.q tāta labes est illi' peti.l.cū post agnitionē dei ꝑ gram Christi,oppugnat aliqꝭ fraternitatē.z aduersus ipam gram.inuidie facibꝰ agitat.vt deꝑcādi humilitatē subire non possit.Et si pcm suū mala ꝓscia agnoscere z annūciare cogatur. Nō ergo omne pcm pōt ꝑ pniam tolli. ¶ Ꝫ. Dñs dicit Matt.12.q direrit ō spm scm verbū,nō remittet ei neqꝫ i hoc ſculo neqꝫ in futuro. Nō ergo omne pcm remitti pōt ꝑ pniam.

Sed cōtra Est.q dicit Eze. 18. Omniū iniquitatum eius quas operatus est,non recordabor.

Rñdeo Dom,q ꝺ q aliqꝺ pcm per pniam tolli nō possit.pōt cō tingere duplr. Uno mō qꝛ aliqꝭ de pctō peniteret nō posset:aliomō qꝛ pnia nō posset delere pcm. Pzio q̄dē mō nō pōt ꝑ pniam delere pctā vemonū z etiā hoim dānatoꝝ: qꝛ affectus eoꝝ sunt cōfirmati in malo: ita q nō pōt eis displicere pctm inquantū ē culpa, hꝫ solū displicet eis pena quā patiūt. Rōne cuius aliqꝭ pniam hꝫ infructuosam hñt: ſm illō ſaℓ.5.pniam agētes.z ꝑ angustia ſpūs gemētes. Unde talis pnia nō est cū spe venie:hꝫ cū desperatiōe. Tale aūt nō pōt esse aliqꝭ pcm hominis viatoris:cuiꝰ liberū ar bitriū flexibile est ad bonū z ad malū. Uñ ꝺicere q aliqꝺ pcm sit in hac vita,de quo qs penitere nō possit erroneū est. Primo q̄dē,qꝛ hoc tolleret libertas arbitrij. Sc̄do,qꝛ ꝑ hoc derogaret virtuti gre:ꝑ quā moueri pōt eoꝝ cuiuscūq; pctōꝝ ad penitēdū:ſm illō ꝙuer.21. cor regis in manu dei.z quocūq; voluerit vertet illud. ¶ Ꝫ aūt secūdo mō nō possit ꝑ veraz pniam aliqꝺ pcm remitti, est etiā erroneū. Primo q̄dē,qꝛ repugnat ꝺñe mie:de qua ꝺr Johel.2.q benignꝰ z misericors ē,z patiēs, z multe mie. et ꝓestabilis sup malitia. Uinceretur em quoꝺāmō deꝰ ab hoīe,si hō pcm

vellet deleri,qꝺ deus delere nō vellet. Sc̄do quia hoc derogaret virtuti passiōis Chriſti: ꝑ quā penitentia operat. sicut z cetera sacramēta:cū scriptū sit ꝓme Jo.2. ipse est ꝓpitiatio ꝓ pctis nostris,nō solū n̄is.ſz etiaꝫ totius mundi. Unde simpliciter ꝺicendum est.q omne peccatum in hac vita, per penitentiam veram deleri potest.

Ad primū Ergo ꝺicendū,q Esau non vere penituit. Nō pateret ex hoc q ꝺicit.venient dies luctus patris mei,z occidam Iacob fratrem meum.

¶ Similiter etiam nec antiochus vere penituit:ꝺolebat em de culpa ꝓterita nō ꝓpter offensam dei, sed ꝓpter infirmitatem corporalē quā patiebat. ¶ Ad ſm ꝺōm,q ſ lud verbū aug.sic intelligendū est. Tāta est labes illius peccati,vt deprecādi hūilitatem ſubire non possit.l.ꝺe facili: ſm q̄ vī illū nō posse sanari,q̄ nō pōt ꝺe facili sanari. Potest tñ hoc fieri ꝑ ꝺiuine gre virtutē:q etiā interꝺū in ꝑfunꝺū maris conuertit, vt ꝺicitur in ꝑalmo. ¶ Ad tertiū ꝺicendū,q illud verbū vel blasphemia ℈ spūscm est finalis in ꝑna: vt aug.ꝺicit in li.ꝺe verbis ꝺñi.Que penitus ſtremissibilis est:qꝛ post finē huius vite non est remissio peccatoꝝ.r Uel si intelligaſ per blasphemia spūscm.pcm qꝺ sit ex certa malitia,vel etiā ipsa blasphemia spūssci.ꝺicit nō remitti.l.ꝺe facili:qꝛ tale peccatū nō hz in se causam exculationis. Uel qꝛ ꝓ tali peccato puniturꝫ aliquis ꝛ in hoc ſculo ꝛ in futuro vt in secunda parte exꝓpositum est.

¶ Utrū sine pnia pctm remitti possit. Ar.2.

ADscōm Sic ꝓcedit. Uſ q sine penitentia ꝓcatū remitti possit. Nō.n.est minor virtus dei circa adultos q̄ circa pueros. Sz Queris peccata ꝺimittit sine penitentia.Ergo etiā z adultis. ¶ Ꝫ. Deus ẽtutē suā sacramētis ſi alligauit. Sz pnia ē q̄ꝺā sacrz. Ergo ẽtute ꝺiua pōt pcā sine pnia ꝺimitti.

¶ Preterea. Maior est misericoꝛdia dei q̄ misericoꝛdia hominis. Sz homo interꝺū remittit offensaz suā hoi etiā nō penitēti. Uñ z ipe ꝺns mādat matth.5.ꝺiligite inimicos vestros,benefacite his qui oderūt vos. Ergo multo magis ꝺeus ꝺimittit offensam suam hominibus non penitentibus.

Sz cōtra Est.q ꝺns ꝺicithiere.18. Si pniam egerit gēs illa a malo quod fecit,agam z ego pniam super malo qꝺ cogitaui vt facerem ei.Et sic ecōtrario vic̄.q si homo penitentiam nō agat,q ꝺeus ei non remittat offensam.

Rñdeo Dicēdum,q impossibile est peccatū actuale mortale sine penitentia remitti,loquēnꝺo ꝺe penitentia q est virtus. Cū em peccatū sit' ei offensa, eo modo ꝺeus peccatum remittit,quo remittit offensam in se commissam. Offensa aūt ꝺirecte opponitur gratie:ex hoc enim ꝺicit aliqꝭ alteri esse offensus,q repellit eū a gratia sua. Sicut autem habitum est in secunda parte,hoc interest inter gratiam ꝺei z gratiam hominis,q gratia hominis non causat, sed ꝓesupponit bonitatem veram vel apparentem in homine grato:sc̄d gratia ꝺei causat ꝺei cāt bonitatē in hoīe grats.eo q bona volūtas ꝺei,q̄ in nomie gratie ꝺicitur,est cā oīs boni creati. Uñ ꝑt cōtingere q homo remittat offensam q̄ offensus est alicui,ablq; aliq̄ immutatiōe voluntatis eiꝰ.nō aūt cōtingere pōt,q ꝺeus remittat offensaz alicui ablq; immutatione volūtatis eius. Offensa aūt peccati mortalis, ꝓcedit ex hoc q volūtas hois est auersa a ꝺeo ꝑ couersionē ad aliqꝺ bonū cōmutabile. Uñ reqrit ad remissionē ꝺiuine offense, q volūtas hois sic immutet'.vt cōuertatur ad ꝺeū cū detestatione cōuersionis ꝓicte z ꝓpolito emēꝺe qꝺ ꝓtinet ad rōnē pnie, ſm q est virtus. Et iō impoſe est q peccatū alicui remittat sine pnia,ſm q̄ est virtus. Sacrm aūt pnie(sicut supra ꝺctm est)ꝓficit q ofim sacerꝺotis ligātis z soluētis:sine q̄ pōt ꝺeus pctm remittere sicut remisit ꝛ ꝑs mulieri aꝺulterē:vt legitur Jo.8.z peccatri civt legit luce.7. Quibus tñ nō remisit peccata inevirtute pentētiā sicut grego.ꝺicit in homel.ꝑ gratiaz traxit intus.l.ad penitentiam,quā ꝑ misericoꝛdiam suscepit fotis.

Ad pmū Ergo ꝺom,q in puerīs nō est nisi pctm originale:qꝺ nō cōsistit in actuali ꝺeordinatione volūtatis,ſz in q̄ꝺā habituali ꝺeordinatione nāe:vt in sc̄da pte habitū est. Et iō remittit eis pctm cū habuali immutatione ꝑ infusionem gratie z virtutū:nō aūt cū actuali. Sz aꝺulto, in quo sunt actualia pcā,q̄ cōsistit in ꝺeordinatione actuali volūtatis,nō remittū tur pcā etiā in baptiſmo sine actuali immutatione volūtatis:qꝺ fit ꝑ pniam. ¶ Ad sc̄m ꝺom,q rō illa ꝓcedit de pnia ſm qꝺ est sacramentum. ¶ Ad tertiū ꝺicēdū,q misericoꝛdia ꝺei est maioris ꝺignitis q̄ misericoꝛdia hois:in hoc q immutat volūtatē hois ad penitēdū.quod misericoꝛdia hominis facere nō potest.

¶ Utrū possit ꝑ pniam vnuꝫ pctm sine alio remitti. Arti.3.

ADtertiū Sic ꝓcedit. Uſ q possit ꝑ pniaz vnuꝫ pctm sine alio remitti. Dī ei Amos.4. Pluī sup vnā ciuitatē z sup alterā ciuitatē nō pluī:pars vna cōpluta est.z ps sup quā nō pluī aruit. Nō exponēs gre.g.sup eze.ꝺicit. Cū ille q̄ pro ximū odit,ab aliis vitijs se corrigit:vna eaꝺēq; ciuitas ex parte cōpluit:z ex parte arida manet:q̄ sunt q̄ cū q̄ꝺā vitia resecant:in aliis grauiter perꝺurāt. Ergo pōt vnū peccatū ꝑ pniam ꝺimitti sine alio. ¶ Ꝫ. Amb.ꝺicit sup beati immaculati in via. ꝓnima cō solatio est,q nō obliuiscitur miserett deus sc̄da ꝑ punitionē,vbi etſi fides ꝺeſit, pena satisfacit z releuat. Pōt ergo aliqꝭ releuari ab aliquo peccato.manēte peccato insidelitatis. ¶ Ꝫ. Eoꝺē que nō necesse est esse simul.vnū pōt auferri sine alio. Sz peccata/vt in sc̄da pte habitū est)nō sunt cōnexa.z ita vnū eoꝝ pōt esse sine alio. Ergo etiā vnū eoꝝ pōt remitti sine alio ꝑ pniam. ¶ Ꝫ. Peccata sunt ꝺebita q̄ nobis relaxari petimus,cū ꝺicimus in oratione ꝺnica.ꝺimitte nobis ꝺebita nostra ꝛc. Sz homo qñqꝫ ꝺimittit vnū ꝺebitū sine alio. Ergo etiā ꝺeus ꝑ pniam ꝺimittit vnū peccatū sine alio. ¶ Ꝫ. Per ꝺilectionē ꝺei relaxanꝫ hoibus peccata: ſm illud hiere.31.in charitate ꝑpetua ꝺilexi te,ideo attraxi te miserans. Sed nihil ꝓhibet quin ꝺeus ꝺiligat hominē ẽtū ad vnū z sit ei offensus quantū ad aliud:sicut peccatorem ꝺiligit quātuz ad naturam:oꝺit aūt quantū ad culpam. Ergo videtur possibile q ꝺeus ꝑ pniam remittat vnum peccatum sine alio.

Sed ℈ Est.q aug.ꝺicit in li.ꝺe pnia,Sūt plures quos peniteꝝ peccasse,ſz nō oino,referuātes sibiqꝺā in qb ꝺelectenꝫ:nō aſaꝺuertētes ꝺñm simul mutū z surꝺū a ꝺemonio liberasse,per hoc ꝺocēs nos nūq̄ nisi ꝺe omnibus sanari.

Rñdeo Dicēdū,q impoſe est q pniam vnū peccatū sine alio remitti. Primo q̄ꝺe,qꝛ peccatū remittitur in quātū tollit ꝺei offensā q̄ gratiā. Uñ in secūda pte habitū est,q nullū peccatū pōt remitti sine gratia. Sē aūt peccatū mortale ℈ riat gratie.z excluꝺit eā. Uñ impoſe est q vnū peccatū sine alio remittat. ¶ Sc̄ꝺo qꝛ (sicut ꝓsum est)peccatū mortale nō pt si ne vera pnia remitti:ad quā ꝑtinet ꝺeserere peccatū in ẽtū est ℈ ꝺeū. Nō q̄ꝺē est cōe oībus peccatis mortalibus. Ubi aūt est eaꝺē ratio,z iꝺē effectus. Uñ nō pōt esse vere penitēs,q ꝺe vno peccato penitet,z nō ꝺe alio. Si.n.ꝺispliceret ei illud peccatū qꝛ est cōtra ꝺeū sup̄ oīa ꝺilectū(qꝺ requritur ad rōnē vere penitētie)sequerꝺ q ꝺe oibus peccatis penitet. Unde sequitur q impossibile sit vnū peccatū per penitētiā remitti sine alio. ¶ Tertio,qꝛ hoc esset ℈ ꝑfectionē miser icoꝛdie ꝺei cuius perfecta sunt opera vt ꝺicitur ꝺeu.32. Unde cuius miserek,toraliter miserek. Et hoc est qꝺ aug.ꝺicit in lib.ꝺe penitētia qꝺā impietas infiꝺelitatis est ab illo qui iustus z iustitia est ꝺimidiam ꝑrare ventam.

Ad primū Ergo ꝺicendū,q illud verbū greg. nō est intelligēꝺū quātū ad remissionē culpe, ſz quā tū ad cessationē ab actu:qꝛ interꝺū ille q̄ plura peccata cōsueuit cōmittere,deſerit vnuz, nō tñ aliud. Uñ q̄ꝺē fit auxilio ꝺiuino. Uñ tñ nō pertingit vigz ad remissionem culpe.

¶ Ad sc̄m ꝺicēdū,q in verbo illo Amb.ſi ꝺes nō pōt accipi q̄ creꝺitur in ẽtm: quia vt aug.ꝺicit sup illud Jo.15.si nō venissem,z locutus eis nō fuissem,pctm nō haberēt.l.infiꝺelitatis. Hoc em est peccatū q̄ tenēnt cuncta peccata. Sz accipitur fides ꝑ cōfitentia qꝛ interꝺū per penas q̄s qꝺ patiēter sustinet cōsequitur remissionē peccati,cuius cōfitētia nō hz. ¶ Ad tertiū ꝺicēdū,q peccata q̄ꝺ uis nō sint cōnexa quātū ad cōuersionē ad bonū cōmutabile:sunt tñ cōnexa quātū ad auersionē a bono incōmutabili:in qua cōueniunt oīa peccata mortalia. Et ex hac parte habent rationem offense,quā oportet ꝑ penitentiam tolli. ¶ Ad quartum ꝺicendū,q ꝺebitū exteriorus rei(pura pecunie)nō cōtrariatur amicitie,ex qua ꝺebitū remittit' ꝺeo pōt vnū ꝺimitti sine alio. Sz ꝺebitum culpe cōtrariatur amicitie z ideo vna culpa vel offensa nō remittitur sine altera.ridiculū enim ꝺeretur,q etiā ab hoie aliqꝺ veniam pere ret ꝺe vna offensa z nō ꝺe alia. ¶ Ad qntuz ꝺicēdū,q ꝺilectio q̄ ꝺeus ꝺiligit hois nām, nō ordinat ad vitā eternā:ſm illud ro.5 .gratia ꝺei vita eterna. Unde nō est similis rō.

¶ Utrum remissa culpa per pniam ,remaneat reatus pene. Ar. 4.

ADquartū Sic ꝓcedit. Uꝺet q remissa culpa per penitētiam,nō remaneat reatus pene. Remota em cā, remouetur effectus. Sed culpa est cā reatus pene:ideo em est aliqꝭ ꝺignus pena,qꝛ culpā cōmisit. Ergo remissa culpa,non pōt remanere reatus pene. ¶ Preterea. Sicut apostolus ꝺicit ro.5.ꝺonū xpi est efficacioꝰ q̄ peccatum. Sz pecc̄ꝺo homo simul incurrit culpā ꝑ pne reatū. Ergo multomagis per ꝺonū gratie,simul remittitur culpa z tollitur pene reatus. ¶ Preterea. Remissio peccatoꝝ fit in penitentia per virtutem passionis:ſm illud ro.3.quem ꝓposuit ꝺeus ,ꝓpitiatoꝛē per fiꝺē in sanguine ipsius.ꝑter remissionē precedentium ꝺelictoꝝ. Sed passio ẽtristi est sufficienter satisfactoria ꝑ omnibus peccatis:vt supra habitū est. Nō ergo post remissionē culpe,remanet aliquis reatus pene.

Sz cōtra Est.q̄ ℈.reg. 12. ꝺicit, q̄ cū ꝺauiꝺ penitens ꝺixisset ad nathan, peccaui ꝺomino : ꝺixit nathan aꝺ illum ꝺominus quoꝫ transtulit peccarum tuum.non morieris:verumtamen filius qui natus est tibi,more morietur. Qꝺ fut in penam precedentis peccati:vt ibidem ꝺicitur. Ergo remissa culpa, remanet reatus aliquius pene.

Respondeo Dicendum, q̄ (sicut in secunda parte habitum est)in peccato mortali sunt duo: scilicet auersio ab incommutabili bono, et conuersio ad commutabile bonum inordinata. Ex parte ergo auersionis ab incommutabili bono,consequitur peccatum mortale reatus pene eterne:vt qui contra eternum bonum peccauit,in eternum puniatur. Ex parte etiā cōuersionis ad bonū cōmutabile,inꝺītū est inordinata cōsequitur peccatuz

¶ Ad hoc ꝺr/q baptiſm nō ꝓsupponit ꝛj affert secum actuz pnie virtutis ꝓfectu q̄m sicut baptiſmus ꝺatur in remissionē peccatoꝝ:ita q̄ baptizatur: suscipit ibi in remissionē peccatoꝝ:ac ꝑhoc im ipa inchoatiōe baptiſmi subꝺiciendo se illi z fatetur se peccasse z ꝺerestat priores vitam mortiendo illi:z subiecit se ꝺeo vt nouum xpi mēbruz.Et qꝛ hoc totū eligit in remissionem peccatoꝝ/cuiꝺēter cōstat interuenire in baptiſmo ꝓpositū emē ꝺe non future,ſz ꝑsentis que magis vocatur ac electio emē ꝺe ꝺicenda est:relige re fiꝺem hec in remissionē peccatoꝝ/ est eligere emēꝺā ꝑ peccatis quo ad culpā z quo ad penā ratione ꝛati bñficij quā tū est baptiſma. Nō igitur est intelligenꝺū baptiſmū oia cōꝺonare/sic q nullū actū in aꝺulto requirat:sed sic q oꝑatus nos actꝰ secū affert: nec egetad miniculo alieno. Et hic est optimus modꝰ omnia condonandi.

¶ Super arti.4.

IN art. 4. eiusdē q.in ratione ad primū/ꝓ quanto ibi ꝺicitur q remissio peccatoꝝ mortali remanet inordinata cōuersio aꝺ cōmutabile bonū,ꝑ q̄ ꝺebetur reatus pene tpalis . Aꝺuerte sentētiā hāc intelligi ꝺe possibili z quo aꝺ inordinationem: nō em necesse est remanere hmōi cōuersionē/ſz pōt simul cū tu tolli. Et sīr ꝺato q non totū sit sublatū nō est necesse remanere ipsam ꝑfionez/sed inordinationē: que fuit ipsiꝰ cōuersionis.pōt em q peccato auaritie ꝺilect/aū remissionem peccati ꝺimissis anaritie actibus z inclinationibus in oppositos actus cōuerti.z tūc apparet q aduenīēte gra remittēte pctm poris auaritie/nō remanet cōuersio illiꝰ hītualis aꝺ cōmutabile bonū:ſz inordinatio ipsiꝰ incurſa/ꝑ penā tpalē ordinānda.rōne q̄ꝺēilla inordinatiōis remanet reatꝰ pene tpalis q̄ꝺiuſq; culpabilla inordinatio ordinata sufficiēter fuerit ꝑ penam.

f.q.67. art.3.ad tertiū.z q.69.ā. 10.ad tertium. Et.4.di 11.q.2. arti.1. Etro.11. lect.4. co.4. Et heb. 6.co.4.

¶ Super ar. 6.

IN arti. 6. eiusdē. q. p quanto remissio culpe ponit effectū pnie ſm q̄ est virtus. virtutis seu fructuosus actus. dubium occurrit: qm̄ hoc vr repugnare antedictis ab authore. Nā si remissio culpe est effectus penitentie vt est actus virtuosus. opz q̄ sit effectus nō solius gre. sed gre liberi arb. qm̄ actus hmōi virtuosus libere arbitrij actus est. Oppositū aūt dixit author in hac eadē q. art. .ad 5m. dicēdo de remissiōe culpe. q. de plena absolutione q̄ vtrūq; est a gra. sola. ſm ex gra. libe. arbitrio. Si em̄ est a sola gra. vt distinguit ꝫ liberū arbitriū. sequit q̄ nō sit a gra. et a liberi arbitrij actu virtuoso.

¶ Ad hoc dī. q. dicēdū alij. ſorte fomentes distinguēdo. i. pposito cōcursu libe. arbitrij actiue vel pure passiue. actus libe. arbitrij in iustificatiōe ipij cōcurrētes sine in deū sine i peccatū sunt vere actus nō solū liberi arbitrij. ſ. a libero arbitrio. quanūt em̄ oia dispōnēs diuina sapientia (que creauit me sine me: nō passiue. qm̄ creatio i me terminata est. sed sine me cooperante: non saluat me sine me cooperāte: mouet per gram̄ suā liberū arbitriū ad obsequendū gre. p hoc q̄ vtik illa ſm illā operando. Et ꝓpterea actus liberi arbitrij tā rei dei ꝫ respectu petit in iustificatiōe ipij inuenti. sunt effectus gre opantis. et nō ponūt i nūerū cū ipsa gra operāte. et ppea dicto exclusiua a dictione. i gre non excludit hmōi actus liberi arbitrij: vt pote suos effectus: quū ei dī. sola cā facit. ſ. nō excludit q̄n faciat illō mediāte alīq̄ suo effectu.

¶ Et hūc ē sensum authoris. appz. i calce hui⁹ ar. vbi dī. q. actus pnie virtuti hz q̄ sine eo non possit fieri remissio culpe. inquantū est isparabilis effectus gre. Nec obstant alleg. ta in oppositū quonā ibi loquitur de gratia vt distinguit contra libertum arbitrium absolute. et

Universidad de Deusto Biblioteca

mortale reat⁹ alicui⁹ pene: q̄ iordinatio culpe nō reducit ad ordinē iustitie nisi p penā. Iustū est em̄ vt q̄ volūtati sue plus idulsit q̄ debuit. ꝫ voluntatē suā alīq̄ patiat: sic em̄ erit equitas. Vñ apoc. 18. dī. q̄tū glorificauit se. z in deliciis fuit. tm̄ date illi tormētū. z luctū. ¶ Et si cōuersio ad bonū cōmutabile est finita. nō hz ex hac parte peccatū q̄ debeat ei pena eterna. Vñ si sit inordinata cōuersio ad bonuz cōmutabile sine auersione a deo (sicut est in peccatis venialib⁹) nō debetur peccato pena eterna. sed tpalis. Vñ igit̄ per gram̄ remittit culpa tollit auersio aie a deo. inquātū p gram̄ aia deo cōiūgit: vñ. z p ois simul tollit reat⁹ pene eterne. pōt tamen remanere reatus alicuius pene tēporalis.

Ad primū Ergo dicēdū. q̄ culpa mortalis vtrūq; hz. et auersionē a deo. z cōuersionē ad bonū creatū. Sz (sicut in scōa pte habitū est) auersio a deo. est ibi sicut formale. cōuersio aūt ad bonū creatū. est ibi sicut materiale. Remoto aūt tē formali cuiuscūq; rei. tollit spēs: sicut remoto rōnali. tollit spēs humana. Et ideo ex hoc ipso vt culpa mortalis remitti. q̄ p gram̄ tollit auersio mētis a deo simul cū reatu pene eterne. Remanet tñ illud q̄ est māle. ſ. inordinata cōuersio ad bonū creatū: pro qua debet reat⁹ pene tpalis. ¶ Ad ſm dom. q̄ (sicut in scōa pte habitū est) ad gram̄ ptinet opari in hoie. iustificando ipm̄ a peccato. et coopari hoi ad recte operādū. Remissio igitur culpe. z reat⁹ pene eterne. ptinet ad gram̄ opantē. sed remissio reat⁹ pene tpalis ptinet ad gram̄ cooperātē: inquātū. ſ. hō cū auxilio diuine gre patiēter penas tolerando. absolutū est a reatu pene tpalis. Sicut igit̄ pu⁹ est effect⁹ gre opantis ꝫ gre cooperantis. ita ēt pu⁹ est remissio culpe z pene eterne. ꝫ plena absolo a pena tpali: vtrūq; em̄ est a gra. sed dīs a gra sola. ſm ex gra. z libero arbitrio.

¶ Ad tertium dom. q. passio Xpi de se sufficiēs est ad tollendū oēm reatū pene. nō solus eterne. ſz ēt tpalis: z ſm modū quo hō participat virtutē passionis Christi. per quā etiā absolutionē a reatu pene. In baptismo autē hō ꝑticipat totaliter virtutem passiōis Christi (vtpote per aquā z ipsū Christo omnino⁹ pecato. z in eo regenitus ad nouā vitā). z nō in baptismo hō ꝓsequit remissionē reat⁹ tot⁹ pene. In pnia vo ꝓsequit virtutē passionis Xpi ſm modū ꝓpriū actuū: q̄ sūt mā pnie. sic aū baptismi: vt. ſ. dcīm ē. Et ideo nō statim p pmū actū pnie q̄ remittit culpa. soluit reatus tot⁹ pene: ſz cōpletis oib⁹ pnie actibus.

¶ Utrū remissa culpa mortali. tollant oēs reliquie peccati. Ar. 5.

Ad quintū Sic peremissa culpa mortali. tollāt oēs reliquie peccati. Dicit em̄ augu. in li. de pnia. Nunq̄ dīs aliquē sanauit. quē oino nō liberauit: totum em̄ hoiem sanauit in sab bo: q̄ z coap⁹ ab ifirmitate. z aiam ab oi cōtagiōe. Sz reliqe peccati ptinēt ad infirmitatē pcī. Ergo non vr posse q̄ remissa culpa. remaneant reliqe pcī. ¶ Ad ſm dom. q̄ (sicut in scōa pte habitū est) ad gram̄ ptinet opari in hoie. iustificando ipm̄ a peccato. et coopari hoi ad recte operādū. Remissio igitur culpe. z reat⁹ pene eterne. ptinet ad gram̄ opantē. sed remissio reat⁹ pene tpalis ptinet ad gram̄ cooperātē: inquātū. ſ. hō cū auxilio diuine gre patiēter penas tolerando. absolutū est a reatu pene tpalis. Sicut igit̄ pu⁹ est effect⁹ gre opantis ꝫ gre cooperantis. ita ēt pu⁹ est remissio culpe z pene eterne. ꝫ plena absolo a pena tpali: vtrūq; em̄ est a gra. sed dīs a gra sola. ſm ex gra. z libero arbitrio.

¶ Ad tertium dom. q. passio Xpi de se sufficiēs est ad tollendū oēm reatū pene. nō solus eterne. ſz ēt tpalis: z ſm modū quo hō participat virtutē passionis Christi. per quā etiā absolutionē a reatu pene. In baptismo autē hō ꝑticipat totaliter virtutem passiōis Christi (vtpote per aquā z ipsū Christo omnino⁹ pecato. z in eo regenitus ad nouā vitā). z nō in baptismo hō ꝓsequit remissionē reat⁹ tot⁹ pene. In pnia vo ꝓsequit virtutē passionis Xpi ſm modū ꝓpriū actuū: q̄ sūt mā pnie. sic aū baptismi: vt. ſ. dcīm ē. Et ideo nō statim p pmū actū pnie q̄ remittit culpa. soluit reatus tot⁹ pene: ſz cōpletis oib⁹ pnie actibus.

¶ Utrū remissa culpa mortali. tollant oēs reliquie peccati. Ar. 5.

Ad quintū Sic procedit. Uſ q̄ rem

maliter /probat qr nec mortale peccatū opponitur formalr charitati: qm cōstat vtrūq; in deordinatione actꝰ/cui formaliter opponitur deordinatio actus. Ꝺ vero nec ꝓsequitue/probat er dria iter mortale ⁊ veniale in hoc: qr mortale nō stat cū charitate/⁊ ideo opponit cōsequntue opponitur illi. Tū qr charitatis feruor non delet veniale sine displicētia. sola aūt displicētia sine tali feruore illā delet. ¶Ad hoc ꝺr/ꝙ argumentū supponit vnū falsum scilz peccatū mortale nō opponi formaliter charitati. nam licet charitati habituali peccatū mortale nō opponatur formaliter/(qr actus non opponitur formaliter habitui)sed demeritorie: qr peccans mortaliter/meretur puari charitatē habitu,idē rn mortale peccatū quaten⁹ diuino opponit bono actuſqꝫ est inimicitie ad deū. formaliter opponit amicitie ad deū. Et ꝓpterea sicut actus inimicitia opponit formalr actui amicitie/ita peccatū mortale opponit formalit actui charitatis/qui ē actus amicitia ad deū. Unde deordinatio actus pci mortalis ꝓmo importat deordinationem ꝑtie respectu diuine amicitie: qr hic primo hz rōnem peccati mortalis(vt patet ex hostili pena hinc sibi debita)⁊ scdario hz deordinationem respectu moralis ordinis.ac ꝙ hoc ordinatio cui formalr opponit mortale pcm: est ordinatio amicitie diuine:qua constat esse charitatez. Quocirca peccatū veniale quū in hoc differt a mortali/q mortale est ꝙtra diuinam amicitiam/ veniale aūt est ꝓter illaz/bene dictū est ab authore qꝺ opponitur feruori charitatis:ꝙ quanto retardat affectū hominis ab his q̄ sunt prompte amicitie officia.

¶Et quum obijcitur/q̄ compatitur secum feruorē charitatis: respōdetur q̄ licet compatiatur secū aliquez feruorem charitatis/nō tamē omnē. in cuiꝰ signū feruor patrie nullum compatitur veniale. ¶Et si instetur/quis est ille feruor in hac vita q̄ non compatitur secum veniale/ respōdetur/q est ille qui virtualiter claudit in se displicentiam

§.qō.45. ā.1.ad.8 7.i. pitti q.4.ā.3.co. ⁊ art. 4. ad.2. et.4.di. 16.q.2. ā.1.q.1, 7 mal.q. 7.ar.11 co.⁊ ad 14.⁊ ar. 12.co.⁊ ad.1.

¶Utrū ad remissionē venialiū peccatorū, requiratur gratie infusio. Arti.2.

Ad scōm Sic procedit. Ur qꝺ ad remissionē venialiū peccatorū requirat gr̄e infusio. Effect⁹ eīn non est sine ꝓpria causa. Sed ꝓpria cā remissionis pctōr est gr̄a:non eīn ex meritis ꝓpriis pctā hoīs remittuntur, vñ ꝺr ephe.2. deus q̄ diues est in mia ꝓpter nimiā charitatē suā q̄ dilexit nos,cū essemus mortui pcīs.cōuiuificauit nos in Xpo, cuiꝰ gr̄a saluati estis. Ergo peccata venialia non remittunt sine gr̄e infusione. ¶Ꝑ. Peccata venialia nō remittunt sine pnīa. Sed in penitētia infundit gratia, sicut ⁊ in alijs sacrīs no.l. Ergo pcā venialia nō remittunt sine gr̄e ifusione. ¶Ꝑ. Pcīm veniale maculā quādā ai⁹ifert. Sz macula nō auferꝛ nisi ꝙ gr̄az q̄ est spūalis aie decor. Ergo vī ꝙ peccata venialia non dimittant sine gr̄e infusione.

Sed cōtra Est.ꝙ aug. dicit i lib. de penitentia, ꝙ ꝓ leuibus peccatis pectora nostra rundimus, ⁊ dicim⁹,dimitte nr̄a debita nostra. Et ita videtur ꝙ tunsio pectoris ⁊ oratio ꝺfica eau sent remissionē venialiū peccatorum. Et eadem ratio videtur esse de alijs.

Rñdeo Dīm,ꝙ vnūquodq; tollit ꝓ suū oppositū. Pcīm aūt veniale nō ꝺtrahit ituali gr̄e vel charitati:sz retardat actū ei⁹,inquātum nimis inhęret hō bono creato.hz nō ꝺ deū:vt in scōa ꝑte habitū est. Et ideo ad hoc ꝙ pcīm venīale tollat,nō requirit ꝙ infundat aliq̄ hitualis gr̄a:hz sufficit aliq̄s motꝰ gr̄e vel charitatis ad ei⁹ remissionē. Qr tū in ꝓfuꝺ⁹ vsum lib.ar.i.quib⁹ solis ꝑtit cē venialia pcā nō cōtingit cē infusionem gratie sine actuali motu libe.arbi.in deū ⁊ in pcīm:ideo quāḋocūq; de nouo gr̄a infundit,peccata venialia remittuntur.

Ad primū Ergo dīm,ꝙ ēt remissio peccatoꝝ venialiū est effectꝰ gr̄e,per actū.l.quē de nouo elicit: nō aūt ꝑ aliq̄d habituale de nouo aie infusum. ¶Ad ām dīm,ꝙ pcīm veniale nūq; remittit sine aliquali actu pnie virtutis explicito.l.vel implicito:vt supra dictū est. Pōt tñ remitti pcīm veniale sine pnie sacro,qō in ablutione sacerdotis formalr ꝓficit:vt supra dictū est. Et tō nō sequit ꝙ ad remissionem venialis pci requirat gr̄e infusio : q̄ hz sit in q̄lz sacro,non tñ est in q̄libet actu ꝟrutis. ¶Ad tertiū dīm,ꝙ sicut i corꝑe ꝺtigit cē maculaz duplr:vno mō ꝑ puationē eī⁹ qō requirit ad decorē:puta debiti colozis aut debite ꝓportionis membroꝝ.alio mō ꝑ supinductionē alicuiꝰ ipedimēti a decorē:puta luti aut pulueris. Ita ēt aie inducit macla vno mō ꝑ puationē decoris gr̄e ꝙ pcīm mortale,alio⁹ ꝙ inclinationē affectꝰ ꝺordinatā ad aliq̄d rpale : ⁊ ꝺ sit ꝙ pcīm veniale. Et tō ad tollendā maculā pci mortalis requirit infusio gr̄e: hz ad tollendā maculā venialis pci,requirit aliqs actꝰ ꝓcedens ex gr̄a, per quā remouetꝛ inordinata adhesio ad rem tēporalē. ¶Utrum venialia peccata remittant ꝑ aspersionē aque benedicte ⁊c. hmōi ar.3.

Ad tertiū Sic ꝓcedi tur. Ur ꝙ venialia pcā ꝑ remittūt ꝑ aspersionē aque benedicte ⁊c. hmōi ar.3.

ois retrahētis a diuīe ardore amicitie:siue charitas hitualis sit magna siue parua. Ꝺ ꝑz ex eo ꝙ talis actualis feruoꝛ affectꝰ ex charitate si ꝑse hꝫ delet oē ꝑcīale:ita ꝙ ꝓ tūc sic affectꝰ hō ē sine oi venali q̄ ad culpā. ¶Ad scōam aūt obiectionē,ꝺr ꝙ nō est ex insufficiētia charitatis ꝙ mediāte pnia deleat mortale.

¶Ꝺ aūt ꝺr ꝙ sola displicētia sine tali feruore delet venialē,ꝓt ꝺ hꝫ q̄ ꝓdicta ex citat,q̄nqꝫ magis,q̄nqꝫ aūt min⁹.

¶Utrum veniale peccatum possit remitti sine mortali. Ar.quartus.

Ad quartū Sic ꝓcedit. Uide tur ꝙ veniale pcīm possit remitti sine mortali. Qr super illud Jo.8.qui sine peccato est vestrū,pumus in illā lapidē mittat.dicit q̄dam gl. ꝙ oēs illi erāt in pcō mortali: venialia ei eis dimittebant ꝙ cerimonias. Ergo veniale pcīm pōt remitti sine mortali. ¶Ꝑ. Ad remissionē peccati venialis nō reqrit gr̄e infusio,reqrit aūt ad remissionē mortalis. Ergo veniale peccatū potest remitti sine mortali. ¶Ꝑ. Plus ꝺistat peccatū veniale a mortali q̄ ab alio venīali. Sed vnū venīale pōt ꝺmitti sine alio:vt ꝺctum est. Ergo veniale potest ꝺmitti sine mortali.

Sed ꝛ co tibi,nō eries inde (f.er carere,in quem intruditur homo pro peccato mortali)donec reddas nouissimum quadrā tem. Per quem sigfiatur veniale peccatum. Ergo venīale pcīm nō remittit sine mortali.

Rñdeo Dicēdū(sicut supra dctm) remissio culpe cuiuscūq; nūq̄ fit nisi ꝑ virtutē gratie:qr vt ap̄s dicit ro. 4.ad gratiā ꝺct qui nec,qꝺ deus alicui nō imputet peccatū,qō gl.ibi exponit ꝺ venīali. Ille aūt q̄ est in peccato mortali caret gratia dei. Un nullū veniale sibi remittitur.

Ad pmū Ergo dicēdū,ꝙ venialia ibi ꝺnr irregularitates siue imūꝺitie q̄s hꝫ ebat ām legē. ¶Ad scōz dicēdū,ꝙ hz ad remissionē pci venialis non reqrāt noua infusio hitualis gr̄e : reqrit tñ aliq̄s gr̄e actꝰ,q̄ nō pōt esse in eo q̄ subiacet pcō mortali. ¶Ad tertiū ꝺz,ꝙ pcīm veniale non excludit oēm actū gr̄e:per quē pōt oia pcā venialia ꝺmitti. Sed peccatū mortale excludit totaliter habitum gratie:sine quo nullū peccatū mortale vel veniale remittit.

Quo ad primū ergo dicendum, quod omnia ista causant remissionem peccatorū venialiū, inquantum inclinant anīam ad motum pnie:qui est detestatio peccatorū,vel implicite vel explicite. ¶Ad ām dīm, qꝺ omnia ista quantum est de se,operātur ad remissionē omnīū peccatorum venialium. Potest tamen impediri remissio quantum ad aliqua peccata venialia, quib⁹ mens actualiter inhęret:sicut ⁊ ꝑ fictionē intrꝺū impeditur effectus baptismi. ¶Ad tertiū dīm,ꝙ ꝑ predicta tollitur quidem peccata venialia quantū ad culpam,tum virtute alicuius sanctificationis:tum etiam virtute charitatis, cuius motus per predicta excitatur. Non aūt ꝙ quodlibet predictoꝝ semp tollit totus reatus pene:qr sic, qui esset olno inunis a pcō mortali, aspersio aque benedicte,ꝙ ēt ꝺ ꝺctis ꝙ ꝑ ꝺctas excitat,ꝙ ꝑ ꝺctas ora tiones ꝙ ꝑ alia bona opa q̄ ꝺ charitate fiunt,ꝙ ꝑ ꝺctas tribulationes ꝙ ꝑ ꝺctas elemosynas,ꝙ ꝑ ꝺctas indulgentias,ꝙ ꝑ ꝺctas missas,ꝙ ꝑ ꝺctas vigilias,ꝙ ꝑ ꝺctas ieiunia,ꝙ ꝑ ꝺctas orationes,ꝙ ꝑ ꝺctas confessiones,ꝙ ꝑ ꝺctas cōtritiones,ꝙ ꝑ ꝺctas humiliationes,ꝙ ꝑ ꝺctas mortificationes,ꝙ ꝑ ꝺctas penitentias,ꝙ ꝑ ꝺctas satisfactiones,ꝙ ꝑ ꝺctas absolutiones,ꝙ ꝑ ꝺctas sacramentales benedictiones,ꝙ ꝑ ꝺctas aquas benedictas,ꝙ ꝑ ꝺctas ablutiones,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones extremas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones virtuales,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones sacramentales,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ecclesiasticas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones dedicatas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones alias,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas,ꝙ ꝑ ꝺctas vnctiones ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas ꝺctas

Universidad de Deusto
Biblioteca

a deo, & cõuersio ad bonũ creatũ. Quelꝺ aũt est ex parte auersionis in pcõ mortali. Sm se cõsideratũ est cõmune oibus peccatis mortalibus: qz p quodlibet pcm̃ mortale homo auertit a deo. Unde & per ois macula que est per priuationem gre, & reatꝰ pene eterne. cõia sunt oibus peccatis mortalibus. Et sm hoc intelligitur id qõ dicit Jaco. 2. qui offendit in vno, factus est omniũ reus. Sed ex parte cõuersionis. pcã mortalia sunt diuersa, & interdũ cõtraria. Unde manifestũ est, qꝺ ex parte cõuersionis. peccatũ mortale sequẽs nõ facit redire pcã mortalia priꝰ abolita: alioquin sequereꝰ qꝺ homo per peccatũ prodigalitatis reduceret in habitũ vel dispositionẽ auaritie priꝰ abolute. Et sic contrarium esset causa sui ẽsse: qõ est impossibile. ¶ Sed considerãdo in peccatis mortalibus id qõ est ex parte auersiõis absolute. per peccatũ mortale sequens redit illud qõ fuerat in prioribus peccatis ante dimissionem: inquãtum per peccatũ mortale sequẽs, homo priuat gratia & fit reus pene eterne. sicut & priꝰ erat. Uerum qz auersio in peccato mortali. ex conuersione quodãmodo causatur, recipiunt ea que sunt ex parte auersionis quodãmodo diuersitatẽ per cõparationẽ ad diuersas conuersiones. sicut ad diuersas causas: ita & sit alia auersio, & alia macula, & alius reatus. prout ꝺsurgit ex alio & alio actu peccati mortalis. ¶ Et hoc modo in questionem vertit, vtrum macula & reatus pene eterne sm qꝺ causabant ex actibus peccatorum priꝰ dimissoꝝ. redeãt per peccatum mortale sequens. Quibusdam igitur visum est, qꝺ simpliciter etiam hoc modo redeant. Sed hoc nõ potest ẽsse: qꝺ opus dei per opus hominis tritari nõ potest. Remissio autẽ peccatorum priorum. fuit opus diuine misericordie. Unde nõ potest irritari per sequens peccatũ hois: sm illud ro. 3. nũquid incredulitas illorum. fidem dei euacuauit? ¶ Et ideo alii ponẽtes peccata redire, dixerunt qꝺ deus non remittit peccata penitẽti postmodum peccaturo sm prescientiã, sed solũ sm ꝓsentem iustitiã. prescit ẽm se pro his peccatis eũ eternaliter puniturũ, & tamẽ per gratiã facit eũ presentialiter iustũ. Sed nec hoc stare potest: qz si causa absolute ponat, & effectus ponitur absolute. Si igitur non absolute fieret. per gratiã & gratie sacramenta peccatorũ remissio, sed cũ quadam cõditione in futurũ dependente, sequeret qꝺ gratia & gratie sacramenta nõ essent sufficiens causa remissionis peccatorũ. Quod est erroneum: vtpote derogans gratie dei. Et ideo nullo modo potest esse, qꝺ macula & reatus precedentiũ peccatorũ, redeant sm qꝺ ex talibus actibus causabantur. Contingit autem qꝺ sequens actus peccati, virtualiter continet reatum prioris peccati: inquantũ. s. aliquis homo secõ peccans, ex hoc ipso videtur grauius peccare cõ priꝰ peccauerat: sm illud ro. 2. Sm duritiam tuam & cor impenitens thesaurizas tibi iram in die ire. ex hoc scz solo qꝺ contẽnitur dei bonitas, que ad penitentiam expectat. Multo autem magis contemnitur dei bonitas si post remissionem priorꝰ peccati, secõ peccatũ iteretur: quanto maius est beneficium peccatum remittere, cõ peccatorem sustinere. ¶ Sic igitur per peccatuz sequens penitentiã, redit quodãmodo reatus peccatorum priꝰ dimissoꝝ: non inquantum causabatur ex illis peccatis priꝰ dimissis, sed inquãtum causatur ex pcõ vltimo perpetrato: qõ aggrauatur ex peccatis priꝰibus. Et hoc non est peccata dimissa redire simplr, sed redire sm quid: inquãtũ. s. virtualiter in peccato sequenti continentur.

Ad primũ Ergo dõm, qꝺ illud verbum aug. videt esse intelligendũ de reditu peccatorũ quãtũ ad reatũ pene eterne in se consideratum: qz. s. post priam peccans, incurrit reatum pene eterne, sicut & priꝰ. Non tamẽ omnino propter eandem rationẽ. Ut̃ aug. in lib. de rr̃ionibus ꝓsperi, cum diꝛisset, qꝺ non in id qõ remissum est recidit, nec pro originali peccato damnat: subdit, qui tñ ea morte afficitur, que ei, propter peccata dimissa debebat: qz. s. incurrit mortem eternã, quã meruerat p pcã preterita. ¶ Ad scõm dõm, qꝺ in illis verbis non intẽdit dicere beda, qꝺ culpa priꝰ dimissa hoiem oppumat per reditum reatus preteriti: sed per iterationem actus. ¶ Ad tertiũ dicendum, qꝺ per sequens peccatũ, iustitie priores obliuioni tradũtur inquãtum erant meritorie vite eterne: nõ tñ inquantũ erãt impeditiue peccati. Unde si aliquis peccet mortaliter postqm̃ restituit debitum, nõ efficitur reus quasi debitũ non reddidisset. Et multo minus traditur obliuioni pnia priꝰ acta quantum ad remissionem culpe: cum remissio culpe magis sit opus dei cõ hois. ¶ Ad quartũ dõm, qꝺ gratia simpliciter tollit maculam & reatũ pene eterne. Tegit autem actus peccati preteritos: ne. s. propter eos deus hominem gratia priuet, & reum habeat pene eterne. Et quod gratia semel fecit, perpetuo manet.

¶ Utrũ peccata dimissa, redeant per ingratitudinẽ q̃ spãliter est scõm odiũ fraternum, apostasiam a fide, contemptum confessionis & doloꝛem de penitentia habita. Art. 2.

Ad secundũ Sic ꝓcedit. Uꝺ qꝺ peccata dimissa nõ redeant ꝓ ingratitudinẽ q̃ specialiter est sm ꝙuoꝛ gña peccatoꝝ sm odium fraternũ apostasiã a fide: cõtemptuz cõfessionis & doloꝛem de pnia habita (sm qꝺ quidã metrice diꝛerunt, Fratres odit, apostata fit, spernit qꝺ fateri. Penituit se piget: priꝰtina culpa redit.) Tãto em̃ est maioꝛ ingratitudo, quãto grauius est peccatũ qõ quis ꝺ deum cõmittit post beneficium remissionis peccatorũ. Sed quedã alia pcã sunt his grauioꝛa: sicut blasphemia contra deũ, & pcm̃ in spiritũ sanctum. Ergo videt qꝺ peccata dimissa nõ redeant magis ꝓ ingratitudinẽ cõmissam sm hec peccata q̃ sm alia. ¶ Ꝓ. Rabanus dicit, Neq; seruũ tradidit deus tortoribus, quoadusq; redderet vniuersum debitum, qz non solũ peccata que post baptismũ homo egit repurabunt̃ ei ad penã, sed & originalia q̃ in baptismo sunt ei dimissa. Sed etiã peccata venialia inter debita cõputant̃, ꝓ quibus dicim⁹, dimitte nobis debita nostra. Ergo ipsa etiã redeũt per ingratitudinem. Et pari rõne vꝺ, qꝺ per peccata venialia redeant peccata priꝰ dimissa, & nõ solũ per peccata ꝑdicta. ¶ Ꝓ. Tanto est maioꝛ ingratitudo. quãto post maius beneficium acceptum aliquis peccat. Sed beneficium deꝰ est etiã ipsa innocẽtia, qua peccatuz vitamus: dicit em̃ aug. in. 9o. confes. Siatie me deputo quecũq; peccata non feci. Maius aũtem donũ est innocentia q̃ etiam remissio omniũ peccatorũ. Ergo non minus est ingratus deo qui peccat post innocentiam, q̃ qui peccat post penitentiam. Et ita videtur qꝺ per ingratitudinem que fit ꝑ pecta predicta, non maxime redeant peccata ꝑdimissa.

Sed cõtra Est, qꝺ gre. ꝺicit. 18. moral. Ex dictis enim gelicis cõstat, qꝺ si quid in nos delinquit ex corde non ꝺmittimus, & illud rursus exigitur, qõ nobis tam per penitentiã ꝺmissuz fuisse gaudebamus. Et ita propter odiũ fraternum specialiter peccata ꝺmissa redeunt sm ingratitudinem. Et eadem ratio videtur de aliis.

Rñdeo Dõm, qꝺ sicut supra dictũ est) peccata ꝺmissa, qꝺ penitentiã redire ꝺicunt. inquãtum reatus eoũ ratione ingratitudinis, virtualiter continet in peccato sequenti.

¶ Ingratitudo aũt potest cõmitti dupl̃r. vno modo ex eo qꝺ aliquid fit ꝺ bñficium. Et hoc modo ꝓ omne pcm̃ mortale quo deũ offendit, redꝺit homo ingratus deo, qui peccata remisit. Et sic ꝓ quodlibet pcm̃ mortale sequẽs, redeũt pcã priꝰ ꝺmissa. rõne ingratitudinis. Alio mõ cõmittitur ingratitudo nõ solum faciẽdo ꝺ ipsum bñficiũ, sed etiã faciendo ꝺ formam beneficij ꝓsentiã. Que quidẽ forma si attendat̃ ex parte bñfactoris, est remissio debitoꝝ. Unde ꝺ hanc formam facit, qui fratri, petenti venia nõ remittit: sed odium tenet. ¶ Si aũt attendat̃ ex parte penitentis, qui recipit hoc beneficium, inuenit̃ ex parte eius duplex motus liberi ar. b. Quoꝝ primus est motꝰ lib. ar. in deũ, qui est actus fidei formate. Et ꝺ hoc facit hõ apostatãdo a fide. Scõs autem est motus liberi ar. in peccatum, qui est actus penitẽtie. Ad quẽ primo ptinet (vt supra dictũ est) qꝺ hõ detesteꝛ peccata ꝑterita. et cõtra hoc facit ille qui dolet se penituisse. Scõo pertinet ad actũ pnie. vt penitens ꝓponat se subijcere claubus eccl̃ie per cõfessionẽ: sm illud psal. ꝺxi cõfitebor aduersum me iniustitias meas ꝺño, & tu remisisti impietatẽ peccati mei. Et ꝺ hoc facit ille, qui cõtẽnit cõfiteri sm qꝺ ꝓfuerat. Et ideo ꝺcit qꝺ spãliter ingratitudo horũ peccatorum, facit redire peccata priꝰ ꝺmissa.

Ad primũ Ergo ꝺño, qꝺ hoc nõ ꝺ: spãliter de istis peccatis, qꝛ sint ceteris grauioꝛa: ꝛ qꝛ directꝰ opponunt̃ beneficio remissionis peccatoꝝ. ¶ Ad sm dõm, qꝺ etiã pcã venialia & ipsum originale redeũt modo predicto, sicut & peccata mortalia, inquantũ cõtinent̃ dei beneficium, quo hec pcã sunt remissa. Non tamẽ per peccatũ veniale aliquis incurrit ingratitudinem: qz homo peccando venialiter, nõ facit cõtra deum, sed ꝑter ipsum. Et ideo p peccata venialia, nullo mõ peccata ꝺmissa redeũt. ¶ Ad tertiũ dõm, qꝺ beneficium aliqꝺ ꝺ penſari ꝺpliciter. Uno mõ ex quãtitate ipsius beneficij. Et sm hoc innocẽtia est maius dei beneficiũ q̃ pnia: que ꝺ: secũda tabula post naufragiũ. Alio modo põt ꝺpensari beneficiũ ex ꝓparte recipientis, qui minus est dignus, & sic magis fit sibi gratia, vnde & ipe magis est ingratus si contẽnat. Et hoc modo beneficiũ remissionis culpe, est maius, inquãtum ꝓstatur totaliter indigno, & ideo ex hoc sequitur maioꝛ ingratitudo.

ꝓ primum peccatuz fuerit ex ꝓpria specie grauius puta blasphemia dei, secundo existente peccato gule. & sm rationem ingratitudinis: puta qz sm fuit ꝺ bñficiũ innocentie / sm aũt est si leuissimum ex sua specie mortale esset / semꝑ habet hanc aggrauantem circũstantiã ingratitudinis ex priore peccato cõsurgente, & est ꝺ hoc bñficiũ expectationis indigni ex priore commisso pcõ: sm hanc enim circunstantiam grauius est sm peccatũ q̃ pmũ. Et hinc aꝛthor ad similẽ gratitatem sm similez circunstantiaz ꝓcedit in, litera. peccatũ enim post penitẽtiam (vt in. 3. ꝓtione articulo) non oꝓꝛtet eẽ grauius absolute peccato ꝺmissoꝛ: sed semꝑ est grauius sm quid / & est sm hanc circunstãtiã / qua est ꝺ eũ qui remisit ꝓtiora peccata: sm hãc enim circunstantiã ꝓ sm post priam continere ꝺ: ꝺtualiter pcã priꝰ ꝺmissa: quia ex illis peccatis consurgit hec circunstãtia aggrauans peccatum post penitentiam.

¶ Super arti. 3.

Q arti. 3. eiusꝺez. q. intellige no uitie ingratitudinẽ nõ hñe q̃titatem ex q̃titate bñficij / cuius habeat ex illo speciez: sicut nec odium habet q̃titatez ex obieto odio habito. nõ enim oꝓ tantũ esse odium quantum est odibile: cõtingit em̃ vnum & idem plus & minus odio haberi. Et similiter non oꝓꝛtet tantum esse amoꝛem quantũ est amatuz: est enim aliquid plus amabile quam ametur. et sic de aliis. Quantificat aũt ingratitudo ex beneficio (vt in litera ꝺcitur) ꝓportionaliter. & hoc est ꝺcere quod si comparentur due ingratitudines ad duo beneficia, verum est quod ceteris paribꝰ quãto beneficiuz maius est beneficio / tanto ingratitudo maioꝛ est ingratitudine. Et ꝓpterea tanto peccatum post penitentiam est ꝺ secundum ingratitudinis circũstantiã grauius: quãto contra maius est beneficium remissionis peccatoꝝ. Et qz bñficii remissionis quantificatur secundum peccata dimissa / ideo tãto grauius quis post penitentiam peccat quanto maioꝛ peccatoꝛ priꝰ fuit: & ceteris paribus quanto plures dimissa sibi peccata fuerunt.

¶ Super artic. 4.

Q artic. 4. eiusdez q. aduerte nõ quitie / ingratitudinem de qua ẽ sermo / non esse speciale peccatum / nec solum ea ratione qꝛ ipsa & peccatum puta fornicatio post penitentiam / non constituunt duo peccata scilz ingratitudinis et fornicationis: sed ea potius rõne / quia huiusmodi ingratitudinis circunstãtia nõ apponit circa peccatum post penitentiam. deformitatẽ alterius speciei ab ipso peccato: imo ingratitudo ista trahitur ad speciẽ peccati quod circũstat. puta fornicationis si peccatum post penitentiam est fornicatio. et sic de aliis. Simile est enim de similibus cõsequẽtibus ad omnia peccata mortalia: puta odio dei & cõtemptu diuini precepti. quilibet em̃ peccãs mortaliter / inter pretatiue & contemnit diuinum preceptum qõ transgreditur / et inodium inimicitie diuine / charitati oppositum incidit. Ne tamen circũstantie ad eandẽ pertinent speciem peccati in qua est peccatũ cuius sũt circunstantie & non trahunt peccatũ in speciem odij diuini & ꝓnt sm se hec sunt specialia peccata ad quas tamen species traherent siquis ex dei odio & contẽptu precepti fornicaret.

4. dist. 22. q. 1. a. 2. q. 3.

4. dist. 22. q. 1. a. 2. qc. 2.

22e. qõ. 107. art. 2. ad. 1. Et. 4. dist. in. 22. q. 1. arti. 3. q. 3.

¶ Utrum per ingratitudinem pci sequẽtis, cõsurgat tantus reatus, quãtus fuerat peccatorum priꝰ ꝺmissorum. Arti. 3.

Ad tertiũ Sic ꝓceditur. Uꝺ qꝺ per ingratitudinẽ pci sequẽtis, cõsurgat tantus reatus, quantus fuerat peccatorũ priꝰ ꝺmissoꝝ. Et sm magnitudinem pci est magnitudo beneficij, quo pcm̃ ꝺmittit, & per ꝺño magnitudo ingratitudinis. qua hoc bñficiũ cõtẽnit. Sed sm quantitatẽ ingratitudinis, est quãtitas reatus cõsequẽtis. Ergo tãtus est reatus qui cõsurgit ex ingratitudine sequẽtis peccati, quãtus fuit reatꝰ oim ꝓcedẽtium peccatorũ. ¶ Ꝓ. Magis peccat q̃ deũ offendit, q̃ q̃ offendit hoiem. Sed seruꝰ ma gmissus ab aliquo ꝺño, reducit̃ in eandem seruitutẽ a qua priꝰ fuit liberatus, vel etiã in grauioꝛẽ. Ergo multo magis ille qui cõtra deũ peccat post liberationẽ a pcõ, reducitur in tñ reatũ pene q̃tum primo habuerat. ¶ Ꝓ. Matth. 18. ꝺr, qꝺ tratus ꝺño tradidit eũ (cui replicantur pcã ꝺmissa, propter ingratitudinẽ) tortoribus quoadusq; redderet vniuersum debitũ. Sed hoc nõ esset, nisi cõsurgeret ex ingratitudine tantus reatus q̃tus fuit oim̃ preteritoꝝ peccatorũ. Ergo equalis reatus per ingratitudinẽ redit.

Sed cõtra Est, qꝺ ꝺcit deute. 25. Priꝰ mẽsura pcti erit & plagarum modus. ¶ Ex quo patet, qõ ex paruo peccato nõ cõsurgit magnus reatꝰ. Sz q̃ũq; peccatũ mortale sequẽs, est multo minus quolꝺet pcto: priꝰ ꝺmissoꝝ. Non ergo ex peccato sequẽti redit tantus reatus q̃tus fuit peccatorũ priꝰ ꝺmissoꝝ.

Rñdeo Dõm, qꝺ quidã ꝺxerũt, qꝺ ex pcõ sequẽti, ꝓpter ingratitudinem consurgit tantus reatus quãtus fuit reatus peccatorũ priꝰ ꝺmissoꝝ sup reatum ꝓpium huꝰ peccati. Sed hoc nõ est necessarium: qz si q̃ supra dictũ est, reatus precedẽtiũ peccatoꝝ nõ redit ꝓ peccatũ sequẽs, inquãtũ sequebat̃ ex actibꝰ ꝑteritoꝝ pcto: ꝛ inquãtũ cõsequit actũ sequẽtis pcti. Et ideo oꝓ q̃ q̃titas reatus redeuntis sit sm grauitatẽ pci subsequẽtis. Põt aũt ꝺtingere, qꝺ grauitas pcti subsequentis adequet grauitati oim pcoꝝ ꝑcedentiũ. Sed hoc nõ semꝑ est necesse: siue loquamur ꝺ grauitate eius quã hz ex sua specie (cum q̃ũq; peccatum sequens sit fornicatio simplex, peccata vero ꝓtesta fuerunt adulteria vel homicidia seu sacrilegia) siue etiã loquamur ꝺ gratuitate quã habet ex ingratitudine annexam. Non enim oꝓ qꝺ quãtitas ingratitudinis sit absolute equalis quantitati bñficij suscepti, cuius quantitas attendit scõm q̃ntitatem peccatoũ priꝰ ꝺmissoꝝ: contingit enim qꝺ contra idem beneficiũ vnꝰ est multũ ingratus, vel sm intensionem cõtentus beneficij, vel sm grauitatem culpe cõtra bñfactorem cõmisse: alius aũt̃ parum, vel quia minus contemnit, vel quia minus contra benefactorẽm agit. Sed ꝓportionaliter q̃titas ingratitudinis adequat quantitati beneficij: supposito enim equali cõtemptu bñficij, vel offensa benefactoris, tanto erit grauioꝛ ingratitudo, quãto beneficium fuit maius. Unde manifestũ est, qꝺ non est necesse qꝺ ꝓpter ingratitudinem, semꝑ per pcm̃ sequẽs redeat tantus reatus, quantus fuit precedẽtium pcoꝝ: sed necesse est qꝺ ꝓportionaliter quanto peccata priꝰ ꝺmissa fuerũt plura & maioꝛa, tanto redeat maioꝛ reatus per qualecunq; sequens peccatum mortale.

Ad primũ Ergo dicendũ, qꝺ bñficiũ remissionis quantificatur secundum quãtitatem absolutam sm quantitatem peccatorum priꝰ ꝺmissoꝝ. Sed pcm̃ ingratitudinis non recipit quantitatẽ absolutam sm quantitatẽ beneficij, sed sm quantitatem contemptus vel offense: vt ꝺctũ est. Et ideo ratio non sequitur. ¶ Ad secundum ꝺcendũ, qꝺ etiã seruus manumissus non reꝺducitur in pristinam seruitutẽ pro qualicũq; ingratitudine: sed pro aliqua graui. ¶ Ad tertiũ ꝺz, qꝺ illi cui peccata ꝺmissa replicãtur, ꝓpter subsequentem ingratitudinem, redit vniuersum debitum, inquantum quantitas peccatorum precedentium proportionaliter inuenitur in ingratitudine subsequenti: non autem absolute, vt ꝺictum est.

¶ Utrũ ingratitudo, ratione cuius sequẽs peccatum facit redire peccata priꝰ ꝺmissa fit speciale peccatum. Arti. 4.

Ad quartũ Sic ꝓcꝺcit. Uꝺ qꝺ ingratitudo, ratione cuius sequens peccatũ facit redire pcã priꝰ ꝺmissa, fit speciale peccatum. Retributio enim gratiarum pertinet ad cõrapassum, quod requiritur in iustitia: vt patet per ꝓhm. 5. ethi. Sed iustitia est specialis virtus. Ergo in gratitudo est speciale peccatum. ¶ Preterea. Tullius in 2. rheto. ponit qꝺ gratia est specialis virtus. Sz ingratitudo opponitur gratie. Ergo ingratitudo est speciale peccatum. ¶ Preterea. Specialis effectus a speciali causa ꝓcedit. Sed ingratitudo habet specialem effectum scilicet qꝺ facit aliqualiter redire peccata priꝰ ꝺmissa. Ergo ingratitudo est speciale peccatum.

Sed contra Illud quod consequitur omnia peccata, non est speciale peccatum. Sed per qõ cũq; peccatuz mortale aliquis efficitur deo ingratus: vt ex premissis patet. Ergo ingratitudo non est speciale peccatum.

Rñdeo Dicendũ, qꝺ ingratitudo peccãtis qñq; est spãle peccatũ: quandoq; autem non. sed est circũstãtia generaliter cõsequẽs oẽ peccatum mortale qõ cõtra deum cõmittitur. Peccatum enim ꝑ ciem recipit ex intẽtione peccantis. vnde vꝺ ꝓbs ꝺcit. 5. ethi. ille q̃ mechatur vt furetur, magis est furꝰ q̃ mechus. & Si igitur aliquis peccatoꝛ in contemptum dei & suscepti beneficij aliquod peccatum cõmittat, illud peccatum trahitur ad speciem ingratitudinis. Et hoc modo, ingratitudo peccantis est speciale pcm̃. & Si vero aliquis intendens aliqõ peccatũ cõmittere (puta homicidiũ, aut adulteriũ) nõ retrahatur ad hoc ꝓpter hoc q̃ ptinet ad dei contemptũ, ingratitudo nõ erit speciale peccatum: sed trahetur ad speciem alterius peccati sicut circunstantia quãdam. Et autem aug. ꝺcit in lib. de natura & gratia, non omne peccatũ est ex contemptu, & tñ in omni peccato deus contemnitur in suis preceptis. Unde manifestum est, qꝺ ingratitudo peccantis qñq; est speciale peccatum, sed non semper. ¶ Et per hoc patet responsio ad obiecta. Nam prime rationes cõcludunt quod ingratitudo secundum se sit quedam species peccati. Ultima autem ratio concludit, qꝺ ingratitudo sm qꝺ inuenitur in oi peccato, non sit speciale peccatum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Sup.q.89. art.1.

Nā istione 89. quattuor notāda occurrunt. Primum in art. primo ad 3m: vbi dicitur q contritio se habet vt vltima dispositio ad gratiam cōsequēdā. Sciendū est em dupliciter sumi contritionem: vel pro ipso actu nudo: vel pro ipso actu informato charitate. Perfectus siquidē dolor de peccatis commissis cum voluntate satisfaciendi ꝛc, contritio dicitur, formata quidem si charitate vestita consideretur: absolute vero si nuda sumatur. Et sic nude cōsiderauit eā author / quum dixit quod est vltima dispositio ad gratiaz formata autem charitate consideratur / quum describitur q est dolor charitate informatus. ¶Secundum notandum est in. 2. artic. in calce cor. vbi dicitur / eadem ratio est de virtutibus que ex gratia cōsequuntur. Potest siquidem hoc dupliciter intelligi. vel referendo singulas virtutes ad singulas pro eis dispositiones in resurgēte: vel referendo quantitatem virtutum ad quantitatem gratie. Et primo quidem in rellectu sensus esset: quod resurgēs a peccato recuperat aliquam infusam virtutem maiorem ꝛ aliquam minorez si ad vnaz magis se disposuit quam ad aliam: sicut recuperat gratiam maiorē vel minorem prout magis vel minus se disponit ad illam. Iuxta secundum vero intellectum sensus esset / q recuperās gratiam minorem recuperat etiā virtutes minores et si recuperat gratiam qualem de pecatis dicte: recuperat etiaz virtutes equales: ꝛ si maiorem / maiores. Quicquid autem de veritate primi dicti fm se sit: presenti tamen litere secundus solus sensus consonat: quoniam in ista redditur ratio quare est eadez ratio de gratia ꝛ virtutibus. Et ratio que redditur est sequela virtutum ex gratia: ex hoc esse q virtutes consequūt ad gratz: absqz scrupulo ambiguitatis cuiuslqz deducit

5.q.1.2. art.3.ad 3m. Et.4.dist.in.14. q.2.ā.2.

De recūpatione virtutū ppniam. Nō.89.

Deinde cōsiderādū est de recuperatione virtutum per penitentiam. ¶Et circa hoc querunt.6. Primo, vtrum per pniam restituant virtutes. Scdo. vtrum restituantur in equali quantitate. Tertio, vtrum restituatur penitēti equalis dignitas. Quarto, vtrum opera virtutum. per peccatum sequens mortificentur. Quinto, vtrum mortificata per peccatum, per penitentiam reuiuiscant. Sexto, vtrum opera mortua. i. absqz charitate facta, per pniam viuificent.

Cūtrū p pniam virtutes restituant. Art. 1.

Ad primū Sic procedit. Videtur q per pniam virtutes nō restituantur. Nō em possent vitutes amisse. per penitentiam restitui, nisi penitētia virtutes causaret. Sed penitentia cum sit virtus, non potest esse causa omnium virtutū: præsertim cum quedam virtutes sint naturaliter priores penitentia scz fides, spes, ꝛ charitas: vt supra dictum est. Ergo per penitentiam non restituuntur virtutes. ¶Preterea. Penitentia in quibusdā actibus penitentis consistit. Sed virtutes gratuite non causantur ex actibus nostris: dicit em Aug. in ll. de libero arbi. q virtutes deus in nobis sine nobis operatur. Ergo vidētur q per penitentiam non restituantur virtutes. ¶Preterea. Habens virtutē, sine difficultate ꝛ delectabiliter actus virtutū operatur. vnde pbs dicit in primo ethi. q nō est iustus, qui non gaudet iusta operatione. Sz multi penitentes adhuc difficultatem patiūtur in operando actus virtutum. Non ergo per penitentiam restituuntur virtutes.

Sed ꝓtra Est, q luc. 15. pater māducault q filius penitens induereꝫ stola prima. Que fm amb. est amictus sapientie. Quā simul consequunt oēs virtutes: fm illud sap. 8. sobrietatē ꝛ iustitiaz docet, prudentiam et virtutem, quibus vtilius nihil est in vita hominibus. Ergo per penitentiam omnes virtutes restituuntur.

Rñdeo Dōm, q per pniam remittūtur peccata: vt dictū est. Remissio autē pctōrū non pōt esse nisi per infusionem gre. Unde relinquit q per penitentiaz homini gra infundat. Ex gra autem consequuntur omnes virtutes gratuite, sicut ex essentia anime fluunt omnes potentie: vt in secunda parte habitum est. Unde relinquit, q per penitentiā omnes virtutes restituant.

Ad primū Ergo dicendū, q eodē modo pnia restituit virtutes, per quē modū est causa gratie: vt iam dictum est. Est autē causa gratie, inquantū est sacramentū: nā inquantū est virtus, est magis gratie effectus. Et ideo non opz q penitentia fm q est virtus, sit causa oim aliaruz virtutum: sed q habitus pnie, simul cum habitibus aliarū virtutū, per sacramentū pnie causentur. ¶Ad 2m dōm, q in sacro pnie, actus humani se habent māliter: sed formalis vis huius sacramenti dependet ex virtute clauiū. Et ideo virtꝰ clauiū effectiue causat gram ꝛ virtutes, instrumēaliter tñ: sed actꝰ primus penitentis se habet vt vltima dispositio ad gram consequendam. s. cōtritio: alū vero sequentes actus pnie, procedūt iam ex gratia ꝛ virtutibus. ¶Ad tertiū dicēdum, q (sicut supra dctm est) qnqz post primū actū pnie, qui est contritio remanēt quedā reliquie peccatoū. s. dispōnes ex priorib⁹ actib⁹ peccatoū causate, ex quib⁹ prestat difficultas quedā penitenti, ad operandum opera virtutū. Sed quantū est ex ipsa inclinatione charitatis ꝛ aliarū virtutum, penitens opera virtutis delectabiliter ꝛ sine difficultate operatur: sicut si virtuosus, per accidēs difficultatem pateretur in executione actus virtutis, ꝓpter somnum, aut aliquam corporis indispositionem.

Cūtrum post pniam resurgat hō in equali virtute. Art. 2.

Ad scōm Sic, ꝓcedit. Videt q post pniam resurgat hō in equali virtute. Dicit em apls rom. 8. diligentibus deum oia cooperant in bonū. Ubi dicit glo. aug. q hoc adeo verū est, vt si qui horū deuiantez exorbitent, hoc ipsum eis deus faciat in bonum proficere. Sed hoc non esset, si homo resurgeret in minori virtute. Ergo videtur q nunqz penitens resurgat in minori virtute. ¶Ꝫ. Ambro. dicit, q penitētia res optima est que omnes defectus reuocat ad perfectum. Sed hoc non esset, nisi virtutes in equali quantitate recuperarentur. Ergo per penitentiam semper recuperatur equalis virtus. ¶Preterea. Super illud gen. primo, factum est vespere ꝛ mane dies vnus. dicit glo. Vespertina lux est a qua quis cecidit, matutina in qua resurgit. Sed lux matutina est maioꝛ vespertina. Ergo aliquis resurgit in maiori gratia vel charitate quam prius habuerit. ¶Ad 4m etiam videtur per id quod apostolus dixit ad Ro. 5. vbi abundauit delictum, superabundauit ꝛ gratia.

Sed contra. Charitas ꝓficiēs vel pfecta, est maioꝛ cadit a charitate proficiēte, resurgit autē in charitate incipiēte. Ergo semper resurgit homo in minori virtute.

Rñdeo Dicendū, q (sicut dctm est) motus liberi arb. qui est in iustificatione impij, est vltima dispositio ad gratiam. Unde in eodē instanti est gre infusio cū prędicto motu liberi arbi. vt in secūda parte habitū est. In quo quidē motu cōprehenditur actus pnie: vt supra dctm est. Manifestū est aūt, q forme que possunt recipere magis ꝛ minus, intēdunt ꝛ remittuntur fm diuersam dispositionem subiecti: vt in secunda parte habitum est. ¶Et inde est, q fm q motus liberi arbi. in pnia est intensioꝛ vel remissioꝛ, fm hoc penitens consequitur maiorem vel minorē gratiā. Contingit autē intensionē motus penitētis qnqz proportionatā esse maiori gre quā illa a qua ceciderat per peccatū qnqz autē equali, qnqz vero minori. Et ideo penitens qnqz resurgit in maiori gra qnqz prius habuerat, qnqz aūt in equali, qnqz etiā in minori. Et eadē rō est de virtutibus q ex gra consequuntur.

Ad primū Ergo dicendus, q non oibus diligentibus deū cooperat in bonū hoc ipsum q q perseuerant in amore cadunt, qō pz in his qui cadūt. et nunqz resurgunt, vel qui resurgunt, iterū casuri. Sed his tñ q fm propositū vocati sunt sancti. i. predestinatis: qui quotiēscūqz cadāt, finaliter tñ resurgunt. ¶Ideo ergo eis in bonū hoc q cadūt, non q semper in maiori gra resurgāt: sed q resurgūt in permanētiori gra. Non qdē ex parte ipsius gre (q; quāto gra est maioꝛ, tanto de se est permanētior) sed ex parte hois: qui tāto stabilius in gra permanet, quāto est cautioꝛ ꝛ humilioꝛ. Unde glo. ibidē subdit. q iō proficit eis in bonū, q cadūt, q humiliores redeunt atqz doctiores. ¶Ad 3m dōm. q penitentia quantū est de se, hz virtutē reparandi defectus ad pfectū, ꝛ etiā pmouendi in vlteriorē statū. Sed hoc qnqz impedit ex parte hois q remissius mouet in deū, ꝛ in detestationem pcti: sicut etiā in baptismo aliqui adulti consequunt maiorem vel minorem gratiā, fm q diuersimode se disponunt. ¶Ad tertiū dōm, q assimilatio illa virtutis gre ad lucem vespertinā ꝛ matutinam, fit ꝓpter similitudinem ordinis: q post lucē vespertinā sequunt tenebre noctis, post lucē aūt matutinā sequit lux diei: nō aūt ꝓpter similitudinē maioris vel minoris quātitatis. ¶Illud etiā verbū apl intelligit de gra Christi que superat oēm abundantiā huiusmodi pcctoū. Nō aūt est verū in oibus, q quanto abundantius peccauit, tanto abundantioꝛem gram cōsequat, pēsata q̄titate habitualis gre. Est tñ supabundans gra quātū ad ipsam gre rationē: q magis gratis biificāt remissionis magis peccatoꝛ conferꝫ. Quānis qnqz abundanter peccantes ✠ abundanter doleant: ꝛ sic abundantioꝛe habitū gratie ꝛ virtutum cōsequūtur: sicut ꝑz in magdalena. ¶Ad 4m vero q̄ in Ꝟnū obiicitur dōm, q vna ꝛ eadem gra maioꝛ est, ꝑficiens q̄ incipiens. Sed in diuersis hoc non est necesse, vnus enim incipit a maioꝛi gratia quam alius habeat in statu profectus: sicut

Vbi ✠ nō habet ꝛ ad maiorem gratiam sequuntur maiores virtutes / ꝛ ad minorem minores.

¶Tertio aduertendū est in. 3. ar. in cor. vbi de irregularitate homicidij ex defensione cōmissi tangitur. Distinguendum siquidem est de defensione. Nam quedam est necessitans ad homicidiū: quum quis scilicet non potest totaliter se defendendo suuz cuadere malum etiā nisi occidat illum, ꝛ hoc non inducit irregularitatem per no na iura / condita scilicet post transitum beati Tho. vt patet in. 5. de homicidio. ca. vnico. Defensio autem non vigens ad homicidium / et olim ꝛ nunc irregularem constituit: et de hac text ✠ iste intelligendus est.

¶Quarto aduertendum est in. 5. arti. in cor. iuncto cum responsione ad tertiū q alind est loqui de opere meritorio / et alind est loqui de quantitate operis meritorij. Quuz em mortificata reuiuiscant / semper omnia opera meritoria q̄ mortificata erāt reuiuiscunt: quoniam iusti quo reuiuiscūt debita est vita eterna ex vi illorū priorum operum / ꝛ non solum ex vi presentium operum. ita q hoc operatur reuiuiscere / q ex pluribus capitibus debetur huic vita eterna / scilicet ex meritis prioribus et ex meritis posteriorib⁹. Sed quātitas operis meritorij nō semper reuiuiscit similiter: quoniam nō semper recuperat priam efficaciā / que est pducere huncad tantū gradum beatitudinis eterne: vt pz in eo qui resurgit in minori gratia / ita q in illa minore deceditꝫ talis em nunqz peueniet ad illum beatitudinis gradū quez dignitas prioris meriti debitum sibi faceret. Et in promptu causa huius non requiescētie est ipsa resurgentis indispositio: sicut enim si non resurreuisset a peccato / mortificata meritaꝫ non sibi reuixissent (q; peccatum ꝓpriū impedimentum ꝓpriū meritum efficaciā) ita resurgendo a pctō cuz minore tamē gratia

Vbi ✠ nō ꝑ ꝛ ad maiorem gratiam.

Et 3. dist. 22. q. 2. ar. 4.

et III. 190

Ad tertiū Sic ꝓcedit. Videt q ꝓ pniam nō restituat hō in pristinam dignitatē. Dr super illud amos. 5. virgo Israel cecidit. dicit glo. Non negat posse resurgere, sed nō resurget virgo Israel: quia semel aberrans ouis. etsi reportetur humeris pastoris, non habet tantā gloriā quantā que nunqz erravit. Ergo p̄ penitentiā non recuperat homo pristinam dignitatem. ¶Ꝫ. Hiero. dicit. Quicūqz dignitatem diuini gradus nō custodiūt, cōtenti fiant animā saluare, reuerti enim in pristinū gradū difficile est. ¶Et inno. papa. dicit, q apud niceā cōstituti canones, penitētes etiā ab infimis officijs clericorū excludunt. Non ergo per penitētiā homo recuperat pristinā dignitatē. ¶Ꝫ. Ante peccatū pōt aliquis ad maioꝛē gradū ascēdere. Non aūt hoc post peccatū cōceditur penitēti: vt ꝑz Ezech. 44. Ieuite qui recesserunt a me, nunqz approꝑinquabunt mihi, vt sacerdotio fungantur. ¶Et sicut hꝰ in decre. dist. 50. in hilerdensi cōcilio legitur, illi qui sancto altari deseruiūt, si subito in fidā carnis fragilitate corruerunt, ꝛ dño respicīte digne penituerint: officiorum suoꝝ sic loca recipiāt, vt non possint ad altiora officia vlteriꝰ promoueri. Non ergo pnia restituit hominem in pristinam dignitatem.

Sed cōtra Est, q sicut in eadem dist. legit, Greg. scribēs scōmo, dicit, Post dignā satisfactionem credimus hominem posse redire ad suū honorē. ¶Et in concilio agathensi legit, Contumaces clerici, prout dignitatis ordo permiserit, ab episcopis corrigantur: ita vt cum eos penitentia converterit, gradum suum dignitatemqz recipiant.

Rñdeo Dōm, q hō per peccatū dupliciter dignitatem amittit: vnā quantū ad deū, alia vero ꝛ quantū ad ecclesiā. Quantū aūt ad deū: amittit duplicē dignitatē, vnā principalē: qua. s. cōputaꝰ erat inter filios dei per gratiā. Et hanc dignitatem recuperat ꝓpriaz: qō signāt luc. 15. in filio prodigo: cui penitenti pater iussit restitui stolam primā ꝛ annulum ꝛ calciamēta. Aliaz vero dignitatem amittit scōdariā. s. innocentiā: de qua (sicut ibidem legit) gloriabat filius senioꝛ dicēs, ecce tot annis seruio tibi, ꝛ nunquam mandatū tuū preteriui. Et hanc dignitatem penitens recuperare nō pōt. Recuperat tñ qnqz aliquid maius: q̄ vt grego. dicit in homel. de centū ouibus, qui errasse a deo se considerant, dāna precedēti lucris sequētibus recōpensant. Maius ergo gaudiū de eis fit in celo: quia ꝛ dux in prelio plus eū miserit diligit. qui post fugam reuersus hostē fortiter premit, quā illū qui nunqz terga prebuit, ꝛ nunqz aliquid fortiter fecit. ¶Dignitatem aūt ecclesiasticā hō per pctm perdit: q̄ indignum se reddit ad ea q̄ cōpetunt dignitati ecclesiastice exercenda. Quā quidē recuperare prohibetur. Uno modo q̄ non penitet. vnde Isido. ad missianū ✠ epm scribit (sicut in eadē dist. legit. c. dño.) Illos ad pristinos gradus redire canones precipiunt, quos pnie precessit satisfactio, vel condigna peccatoꝝ cōfessio. at ꝛtra hi qui a vitio corruptionis non emendant, nec gradū honoris, nec gram recipiunt cōlonis. ¶Secūdo, quia pniam negligenter facit. vñ in eadē dica. siquis diaconus. vi. Lā in aliquibus nec compunctio humilitatis, nec instantia oandi appareat, nec ieiunijs vel lectionibus eos vacare videamus: possum⁹ agnoscere si ad pristinos honores redirent. cum quanta negligentia permanerent. ¶Tertio si cōmisit aliquod peccatū qō hz irregularitatem annexam. vnde in ea. dist. ex cōcilio martini papa dicitur, Siquis viduam, aut ab alio relictam duxerit, nō admittatur ad clerum, q si irrepserit, deijciat. Similiter si homicidij, aut facto, aut precepto, aut consilio, aut defensione post baptismū conscius fuerit. Sed hoc non est rōne peccati: sed rōne irregularitatis. ¶Quarto propter scandalū. vnde vt in eadem dist. legitur. c. de his vero rabanus dicit. Hi qui deprehensi vel capti fuerint publice in periurio, furto, atqz fornicatione, et ceteris huiusmodi criminibus, fm canonuz sacroꝝ institutā a propio gradu decidāt: quia scandalum est populo dei tales personas super se positas habere. Qui autem deprehensi peccatis, absconse a se cōmissis, occulte sacerdoti cōfitentur, si se per ieunia et elemosynas, vigiliasqz sacras oatiōes purgare curauerint, his et gradu ꝓprio seruato spes venie de mia dei ꝓmittēda est. Et hoc est qō de extra de ꝙstitate ordinādoꝝ. c. questum. Si crimina ordine iudiciario compobata vel alias notoria nō fuerint, ꝑter reos homicidij. post pniam in susceptis vel iam susciendis ordinibus impediri nō possunt.

Ad primū Ergo dōm, q eadē ratio est de recuperatione virginitatis ꝛ de recuperatione innocentie: que pertinet ad scōariā dignitatem quo ad deum. ¶Ad scōm dicēdū, q hiero. in verbis illis nō dicit esse impossibile. sed esse difficile hominem recuperare post peccatū pristinū gradū: q̄ hoc nō cōceditur nisi perfecte penitēti: vt dictū est. ¶Ad 2am aūt cauonū quę hoc ꝓhibere videntur, rīdet augu. bonifacio scribens, Ut cōstitueretur in ecclesia, ne quisqz post alicuius criminis penitentiam, clericatū acciꝑat, vel ad clericatum redeat, vel in clericatu maneat, non desperatione indulgētie, sed rigore factum est disciplinę: alioqn ꝛtra claues ecclesie datas disputabit: de qbus dictū est. quecūqz solueritis super terram, soluta erunt ꝛ in celo. Et postea subdit, Nam ꝛ sanctus dauid de criminibus mortiferis egit penitētiam. ꝛ tamē in honore suo pstitit: ꝛ beatū petrū qñ amarissimas lachrymas fudit vtiqz dōm negasse penituit. ꝛ tñ apostolus permansit. Sed non ideo putāda est superuacua posteriorum doctorū diligētia: q vbi saluti nihil detrahebat humilitati aliqd addiderunt: experti vt credo, aliquoū fictas pnias per affectatas honorū potētias ✠. ¶Ad tertiū dicēdū, q illud statutum intelligitur de illis q publicam pniam agūt: q postmodū nō possunt ad maiorē prouehi gradū. Nā ꝛ petrus post negationē, pastor ouiū christi cōstitutus est: vt ꝑz Jo. vlt. Ubi et chrys. dicit, q petrus post negōne ꝛ pniam, ostendit se habere maiorē fiducia ad christū: qui em in cena nō audebat interrogare, sed ioanni interrogationem cōmisit. huic postea ꝛ preposituraꝫ frātrū credita est ꝛ nō solum non cōmittit alteri interrogare que ad ipsum pertinent, sz de reliquo ipse ꝓ ioanne magistrum interrogat.

Alis ✠ pōpas.

ex hoc ipso in dispositus est ad susciendum fructum maioris meriti: ipse em minor conatꝰ resurgentis / ꝛ ad maiora nō ꝓgredientis / impedimentū prestat effi cacie quantitas magni meriti precedentis. Et facit vt quantitas illa non reuiui scat sibi simpliciter ꝛ absolute: cuz quo tñ stat / q reuiuiscit illi fm quid / hoc est quo ad gaudium accidē tale: q̄ vt in litera dicitur / plus gaudebit de maiore merito pcedēte ꝙ de minore qō subsequntum est.

22e. q. 132. a. 3. ad. 1. Et 3. di. 36. ar. 5. ad pm. Et. 4. di stin. 14. q. 2. art. 3. q. 2. Et dist. 21. qō. 1. ar. 1. q. 1. ad 3m. Et dist. 22. q. 1 art. 1. ad 6m. Et heb. 6. col. 1. fin.

AD quartū Sic pcedit. Uf q opa virtutū in charitate fctā possint mortificari. Ar. 4. tutū in charitate fctā, mortificari nō possint. Quod em nō est, immutari nō pōt. Sed mortificatio est quedam mutatio de vita in mortem. Cum ergo opera virtutū postq̄ facta sunt, tam non sint, videtur q̄ viterius mortificari non possint. ℂ Ꝑ. Per opera virtutum in charitate facta, homo meretur vitā eternam. Sed subtrahere mercedem merenti, est iniustitia, que non cadit in deum. Ergo non potest esse, q̄ opera virtutum in charitate facta, per peccatum sequens mortificent. ℂ Preterea. Fortius non corrumpitur a debiliori. Sed opera charitatis sunt fortiora quibuslibet peccatis: quia vt dicitur prouerb. 10. vniuersa delicta operit charitas. Ergo videtur q̄ opera in charitate facta, per sequens mortale peccatum mortificari non possint.

Sed cōtra Est. q̄ dicitur ezech. 18. Si auerterit se iustus a iustitia sua, omnes iustitie ei⁹ quas fecerat, non recordabuntur.

Rñdeo Dīm, q̄ res viua, per mortē pdit opationē vite. Uñ per quandam similitudinē dicunt res mortificari, q̄n impediunt a suo ꝓprio effectu vel operatiōe. Effect⁹ aūt operum virtuosoꝝ que in charitate fiunt, est perducere ad vitaz eternam. Quod quidem impeditur per peccatū mortale sequēs quod gratiam tollit. Et secundum hoc opera in charitate facta mortificari dicuntur per sequens peccatum mortale.

Ad pmū Ergo dicendum, q̄ sicut opera petōrū transeunt actu z manent reatu, ita opa in charitate fctā, postq̄ transeunt actu, manent merito in dei acceptatione. Et sm hoc mortificantur, inquantum impedit homo ne consequatur suam mercedem. ℂ Ad 2m dōm, q̄ sine iniustitia pōt merces subtrahi merenti, q̄n ipse reddidit se indignum mercede per culpam sequētem. Nam z ea que hō tam accepit, q̄nq̄ iuste ꝓpter culpā perdit. ℂ Ad tertiū dōm, q̄ non est ꝓpter fortitudinē operū peccati, q̄ mortificantur opera ꝓius in charitate facta: sz ē ꝓpter libertatē volūtatis, q̄ pōt a bono in malū deflecti.

4. dist. 14. q. 2. ar. 3. q. 3. Et dist. 2. q. 1. ar. 1. ad 6m. Et heb. 6. lec. 1. col. 2. et le. 3. colum. 2.

ℂ Utrū opa mortificata p petū, per pniam reuiuiscant. Arti. 5.

AD quintū Sic pcedit. Uf q opa mortificata p petū, p pniam non reuiuiscant. Sicut em per pniam subsequentem remittuntur petā ꝑterita, ita etiā p petū sequens mortificantur opera ꝓius in charitate facta. Sed petā dimissa per penitētiam, non redeūt: vt supra dctū est. Ergo videtur q̄ etiā opera mortificata, per charitatē nō reuiuiscant. ℂ Ꝑ. Opera dicunt mortificari, ad similitudinem animaliū que mortuntur: vt dictū est. Sed animal mortuū non pōt iterū viuificari. Ergo nec opera mortificata, possunt iterum per penitētiam reuiuiscere. ℂ Ꝑ. Opera in charitate facta, merenē gloriā sm quātitatē gre vel charitatis. Sed q̄nq̄ per pniam homo resurgit in minoꝝ gra vel charitate. Ergo non cōsequit gloriā sm meritū ꝓioꝝ operū. Et ita vī q̄ opa per petū mortificata, nō reuiuiscant.

Sed ꝯtra Est. q̄ sup illud tohel. 2. reddā vobis annos quos comedit locusta. dicit gl. Non patiar pereuebertatē, quam cū perturbatiōe animi amisistis. Sed illa vbertas est meritū bonoꝝ ōperum, q̄ fuit perditum per petū. Ergo per penitentiā reuiuiscunt opera meritoria ꝓius facta.

Rñdeo Dicendū, q̄ quidā dixerūt q̄ opa meritoria per petū sequens mortificata, nō reuiuiscūt q̄ pniaz subsequentē: cōsiderantes q̄ opera illa non remanēant. vt iteruz viuificari possint. Sed hoc impedire non pōt quin viuificentur. Non em habent vim perducendi in vitā eternā, q̄ pertinet ad eorum vitam, solum sm q̄ actu existunt: sed etiā postq̄ actu esse desinunt, sm q̄ remanent in acceptatione diuina. Sic autē remanent quantum est de se, etiam postq̄ per peccatum mortificant: quia semper deus illa opera ꝓout facta fuerunt, acceptabit, et sancti de eis gaudebunt: sm illud apoca. 2. tene quod habes, ne alius accipiat coronam tuam. Sed q̄ isti qui ea fecit, non sint efficacia ad ducendū in vitā eternā, puenit ex impedimento petī superuententis: per quod ipse redditus est indignus vita eterna. Hoc autem impedimentum tollitur per penitentiam, inquātum per eam remittuntur peccata. Unde restat q̄ opera ꝓius mortificata, per penitentiam recuperant efficaciam perducendi eum qui fecit ea invitam eternam: quod est ea reuiuiscere. Et ita patet q̄ opera mortificata, per penitentiam reuiuiscunt.

Ad pmū Ergo dōz. q̄ opa petī per pniam abolentur sm se ita. s. q̄ ex eis viterius deo indulgēte, nec macula nec reatus inducatur. Sed opera in charitate facta, non abolenē a deo, in cuius acceptatione remanent: sed impedimentum accipiunt ex parte hois operantis. Et ideo remoto impedimento, q̄ est ex parte hois operantis, deus impleт ex pte sua illud q̄ opera merebanē. ℂ Ad 3m dōm, q̄ opa in charitate facta non mortificātur sm se (sicut dcīm est) sz solū per impedimentum superueniens ex parte operantis. Animalia autē moriūtur secundū se, inquantū priuant principio vite. Et ideo non est ſsile. ℂ Ad tertiū dōm, q̄ ille qui per pniam resurgit in minoꝝ charitate, consequetur quidem ꝓmium essentiale secundū quantitatem charitatis in qua inuenitur. Habebit tamen gaudiū maius de operibus in prima charitate factis, quam de operibus que in secunda fecit, quod pertinet ad ꝓmium accidentale.

4. dist. 14. q. 2. ar. 3. q. 2. Et 22. q. 1. ar. 1. q. 4. ad 3.

ℂ Utrū per pniam subsequētē, ēt opa mortua viuificenē. Ar. 6.

AD sextū Sic pcedit. Uidet q̄ pniaz subsequentē etiā opera mortua (que sz nō sunt in charitate fctā) viuificenē. Difficilius em videt q̄ ad vitā peruenias, illud q̄ fuit mortificatum (qđ nunq̄ fit sm nām) q̄ illud qđ nunq̄ fuit viuū viuificetur: q̄ ex non viuis, sm nām aliqua viua generant. Sed opera mortificata, p pniam viuificanē: vt dictum est. Ergo multo magis opera mortua viuificantur. ℂ Ꝑ. Remota causa, remouetur effect⁹. Sed causa quare opa de genere bonoū sine charitate fctā nō fuerunt viua, fuit defectus charitatis z gratie. Sed iste defectus tollit p pniam. Ergo p̄ pniam opa mortua viuificanē. ℂ Ꝑ. Hier. dicit, Si q̄ videris ti..er multa mala opa facere peccatorē quēq̄ aliqua que iusta sunt, non est tam iniust⁹ deus, vt propter multa mala obliuiscatur paucorum bonorum. Sed hoc maxime videtur quando mala ꝓterita per penitentiam tolluntur. Ergo videtur q̄ post penitentiam deus remuneret ꝓiora bona opera in statu peccati facta: q̄ est ea viuificari.

Sed ꝯtra Est. q̄ aplūs dicit ꝑme cor. 13. Si distribuero in cibos pauperū oēs facultates meas, et si tradidero corp⁹ meū ita vt ardeā, charitatē aūt nō habuero, nihil mihi ꝓdest. Hoc aūt nō esset, si saltē p pniam subsequētē viuificarentur. Non ergo pnia viuificat opera ꝓius mortua.

Rñdeo Dōm, q̄ op⁹ aliq̄s dr mortuū dupl̄r. Uno modo effectiue: q̄ sz est cā mortis. Et sm hoc opa peccati dr opa mortua: sm illud heb. 9. sanguis Chr̄i emundabit conscientias nostras ab opibus mortuis. Hoc igit opa mortua non viuificanē per pniam, sed magis abolenē: sm illud heb. 5. nō rursus iacientes fundamentū pnie ab operib⁹ mortuis. Alio modo dicuntur opera mortua priuatiue. i. q̄ carent vita spūali: que est ex charitate, per quā aīa deo conūgit, ex quo viuit sicut corpus p aiam. Et per hunc modū etiā fides que est sine charitate, dicit mortua: sm illud Jaco. 2. fides sine operib⁹ mortua est. Et per hunc etiā modū oīa opa que sunt bona ex gne, si sine charitate fiant, dr mortua: inquaz. ītū. i. non procedūt ex ꝓncipio vite, sicut si dicamus sonū eē thare vocē mortuā. Sic igit differēter mortis evite in optibus, est sm cōparationem ad ꝓncipiū a quo procedūt. Opa aūt nō possunt iterū a ꝓncipio ꝑcedere (q̄ trāsierunt) z iterū eadē numero resumi non possunt. Unde impossibile est q̄ opera mortua iterum fiant viua per penitentiam.

4. dist. 14. q. 2. ar. 3. q. 2. Et 22. q. 1. ar. 1. q. 4. ad 3.

Ad pmū Ergo dōm, q̄ in reb⁹ nālibus tā mortua q̄ mortificata carēt ꝓncipio vite. Sz opa dicunt mortificata nō ex parte ꝓncipii ex quo processerunt, sed ex parte impedimēti extrinseci. Mortua aūt dr ex gre ꝓncipii. Et ideo non est similis rō. ℂ Ad 3m dōz. q̄ opa de gne bonoū sine charitate facta, dr mortua, ꝓpter defectū charitatis z gre ꝓncipiū. Hoc aūt non ꝓstat eis p pniam sequētē, vt ex tali ꝓncipio procedāt. Uñ rō non sequit. ℂ Ad tertiū dōm, q̄ deus recordat bonoū q̄ qs facit in statu peccat⁹ non vt remuneret ea in vita eterna: qđ debet solis opib⁹ viuis. i. ex charitate factis. Sed remunerat ea tpali remuneratione: sicut greg. dicit in homel. de diuite z Lazaro, q̄ nisi diues ille alie⁹ qd bonū egisset, z in pnis leculo remunerationem accepisset: nequaq̄ eī abraam diceret, recepisti bona in vita tua. Vel etiam hoc potest referri ad hoc q̄ patiēt tolerabilius iudicium. Unde dicit aug. in lib. de patiētia, Non possumus dicere, scīsmatico melius fuisse vt Chr̄isti negādo nihil eoū pateret q̄ passus est cōfitendo: sed existimandū est tolerabilius ei futurū iudiciū, q̄n si Chr̄isti negando nihil eoū pateretur, vt illud qđ ait apostolus, si tradidero corpus meū ita vt ardeam, charitatem aūt non habuero, nihil mihi prodesse intelligatur ad regnum celorum obtinendum, non ad extremi supplicij iudicium tolerabilius subeundum.

ℂ Super Questionem. 90.

IN qōne. 90. in qua de ptib⁹ pnie agit, scz cōtritione, cōfessione z satisfactiōe sciēdū est varias inueniri de hoc opiones. Scot⁹ nāq̄ in. 4. sen. di. 16. q. 5ma tenet q̄ ista tria nullo mō sunt partes sacr̄i pnie. Et fundamētū ei⁹ est: q̄ apud ip̄m in eodē. 4. di. 14. q. 4. sacr̄m pnie est absolūtio sacr̄alis. Cui⁹ nulla pars est cōtritio, q̄ est qđā spūale in anima nec cōfessio: q̄ nihil est ipsi⁹ pnie sacerdotis, sz est actꝰ rei accusantis, scīsm. nec satisfactio, que sequit absolutionez sacr̄alē. Durād⁹ ꝺo in. 4. sen. di. 14. q. 2. ar. primo, z sacr̄m pnie integrari ex absolone vt forma ad cōfessione vt mā. ptes. tionem ꝺo nō ponit eius ptes, sz diſpōnē. puiā: satisfactiones aūt ꝓpīe. Aut hoc autez vt ps in ifa, z tria cē ptes pnie sacr̄i ex pte māe. Et q̄n aut hoc is via cognizata ē ab vli sy nodo sōr engenio. 4. (vbi sic legimus. 4. sacr̄m est pnia: cui quasi mā sunt actꝰ penitētis. q̄ in tres distinguunt ptes. Scrū ꝑma ē cordis cōtritio ad quā ptinet vt doleat de pcō. misso cum ꝓpōto non peccādi de cetero. 2a ē oris cōfessio: ad q̄m ptinet vt petāz o'a peccata quoz meoriaz hz suo sacerdoti ꝓfiteat integraliter. 3a est satisfactio pro pcīs, sm arbitriū sacerdotis. q̄ ades ꝓcipue fit p oīe ne tinuū z elemosynā. Forma huius sacr̄i sunt hec absolutionis, q̄ sacerdos ꝓfert quum dr, ego te absolvo. hec ibi. Ꝺō sancte matris eccl̄ie doctrina mōstrat tā scōtis q̄ durādi opiones deficere. Et hoc enim qđ pnie sacr̄m confiare dicit ex actibus penitētis vt mā z absolutione vt forma, sequit q̄ sacr̄m penitentie non est solū absolutio sacerdotis, et hoc vero qđ actus penitentis qui sunt vt mā sacramētī, distingui dicunt tres partes: scilicet contritionē: cōfessionem z satisfactionē, sequitur q̄ non sola confessio est vt materia in sacramento penitētie. Stat ergo solida authoris doctrina.

4. di. 16 q. 1. ar. 1. q. 1. 4.

ℂ Super arti. 2.

IN eusdez q. arti. 2. in rñsione ad ꝑmū ꝺu bium occurrit circa ſsam rñsionem, q̄ quanto dicit q̄ cōtritio dicit sm essentiā nō est ꝓ sacramēti: virtualiter autē pertinet ad exteriorē penitentiā. i. pars sacramēti inquantū implicat ꝓpositū cōtēdi z satisfaciendi. Scōm enim rñsionem hanc nō sunt tres sed due ptes pnie: qm̄ cōtritio vt distinguit a confessione z satisfactione: non est pars pnie, z sic author ſsuppli contrarius inuenitur. ℂ Ad hoc dī, q̄ in contritione plura inueniuntur: inter que vnū est velle recōpēsare ad arbitriū sacerdotis. Et rōne huius ponit ꝑma ꝑs penitētie sacr̄i, tāq̄ initiū ei⁹. ita q̄ actꝰ iste interiorē sm se non spectet ad exteriorē pniaz: vt est tiō z initiū exteriozis pnie, ad exteriorem ſspectat pniaz. Sicut in aliis videmus tā bonis q̄ malis q̄ interiores actꝰ z palionēs vt sunt rōnes exteriorū: ad extrinseca ſspectant in dicta: ab eum indicat. ostendens ex odio, aliter offendens ex ira etc. Et ꝑter eōem hanc rōnē ſpālis in ꝓpōsito interuenit rō: que ex dīa inter recōpē tationē pure iustitie z recōpēsationē iustitie z amicitie, facile pz. Recōpensatio. n. iustitie attendit sm eq̄litatem exteriorē, sine sponte sine inuite fiat recōpensatio: vt pz tam in solone pecunie q̄n in absolōne mēbroꝝ seu vapulatione. rr. satisfactum em est iustitie eciaz si inuit⁹ reus soluerit aut palius fuerit: recōpensatio aut iustitie fiat a reo, nihil vaſ tet ad amicitiā nisi spōte. q̄m non est reconciliatiua. Et q̄n ad sacramētū pnie ſspectat recōpensatio re cōciliatiua, ideo ad hoc denotandū initiū z ratio eius ponitur velle recōpensare: quod velle q̄ claꝺitur in cōtritione, ideo ꝑtritio ponitur ꝑma pars sacramēti penitētie. z dicit initera de ea q̄ nō sm essentiam, sz virtualiter, hoc est vt est initium z ratio recōpēsationis, est pars sacramenti pnie. Author enim p illa verba, inquantū scz implicat ꝓpositū contendi z satisfaciēdi: circūloquiturvolūtatem recōpēsandi, quā in cor. ar. cōclusit esse ꝑmā ꝑs penitētie. Uñ patet q̄ cōtritio nō solum sm se sed vt est ꝑma pars penitentie, distinguitur a cōfessione z satisfactione: nam voluntas recōpensandi distinguitur a subiectione et ab exequutione.

4. di. 16 q. 1. ar. 1. q. 2. 2. 4. Et di. 17 q. 3. ar. 2. q. 4. co. Et dist. 22. q. 2. ar. 1. q. 2 ad. 3m. Et. 2. corin. 7. le. 3. co. 2.

ℂ Et per hec patet rēsponsio ad scos. et duran. vtentes hoc argumento.

ℂ In codez ar. in rēsponsione ad 2mum nota.

ℂ De partibus pnie in gñali. Qō. 90.

CEnde Cōsideranꝺum est de partibus pnie. Et primo in gñali. Secōo i speciali de singulis. ℂ Circa ꝓmū querunt quatuor. Ꝓmo, virum pnia habeat partes. Secuꝺo de numero partium. Tertio quales partes sint. Quarto de diuisione eis in partes subiectiuas.

ℂ Utrū pnie debeant ptes assignari. Ar. 1.

AD ꝓmū Sic procedit. Uf q penitētie nō debeāt partes assignari. Sacra enim sunt in quibus diuina virtus secretiꝰ operatur salutem. Sed virtus diuina est vna et simpler. Non ergo penitentie cum sit sacramentum, debent partes assignari. ℂ Ꝑ. Penitentia z est virtus, z est sacramentuz. Sed ei inquantum est virtus, non assignanē partes (cum virtus sit habitus quidam, qui est simplex qualitas mentis) similiter etiā z penitentie inquantum est sacramentum, nō videtur q̄ sint partes assignande: q̄ baptismo z aliis sacramentis nen assignantur partes. Ergo penitentie nullo mō debēt partes assignari. ℂ Ꝑ. Pnie materia est petā: vt supra ꝺcīm est. Sz peccato nō assignāt partes. Ergo etiam nec pnie sunt partes assignāde.

Sed ꝯtra Est. q̄ partes sunt ex quibus perfectio alicuius integrat. Sed penitētie perfectio integrat ex pluribus. s. ex cōtritione, cōfessione z satisfactione. Ergo pnia habet partes.

Rñdeo Dōm, q̄ ptes rei sunt ipse quas mālīter totū diuidit. Habēt enim se ptes ad totū, sicut mā ad formam. vñ m. 2. phy. partes ponunt in gñe cause materialis, totū aūt in gñe cause formalis. Ubicunq̄ igit ex parte māe inuenit aliq̄ pluralitas, ibi est inuenire partiū rōnē. Dictū est autē supra q̄ in sacro pnie, actus humani se habēt p modū māe. Et ideo cū plures actꝰ humani rediant ad pnie perfectionē. s. contritio, cōfessio z satisfactio (vt infra patebit) cōsequens est q̄ sacr̄m pnie habeat partes.

Ad ꝓmū Ergo dōz. q̄ q̄libet sacramētū hz simplicitatem rōne virtutis diuine que in eo opatur. Sed virtus diuina ꝓpter sui magnitudinē, opari potest z per vnū z ꝓ multa: rōne quoruz alicui sacro pōt partes assignari. ℂ Ad 2m dōm, q̄ penitentie sm q̄ est virtus, non assignanē partes: actus em humani q̄ multiplicantur in pnia, non cōparanē ad habitū virtutis sicut partes, sed sicut effectus. Unde relinquit q̄ partes assignenē pnie inquātum est sacramentū, ad q̄s actꝰ humani cōparantur vt mā. Inalys autem sacramētis mā non sunt actꝰ humani, sed aliqua res exterior vna: siue simplex, vt aqua vel oleum: siue composita, vt chrisma. Et ideo aliis sacramentis non assignanē partes. ℂ Ad tertium dicendū, q̄ peccata sunt materia remota penitentie: inquantum. s. sunt materia vel obiectum humanoruz actuum, qui sunt ꝓpria materia penitentie ꝓout est sacramētū.

ℂ De partibus pnie in speciali. Qō. 91.

CIrca Cōsequenter ꝺuo sunt consideranda. Ꝓmo, de partibus pnie in speciali. Secōo, de ordine earum. ℂ Circa ꝓmū querunt quatuor. Ꝓmo, de cōtritione. Secuꝺo, de cōfessione. Tertio, de satisfactione. Quarto, de peccatis.

ℂ Utrū cōtritio sit pars pnie. Artic. 1.

AD scōm Sic procedit. Uidet q̄ inconuenienter assignenē ptes penitentie, contritio confessio z satisfactio. Contritio enim est in corde (z sic pertinet ad interiorem penitētiam) confessio autē est in ore, z satisfactio in opere. z sic duo vltima pertinēt ad exteriorē penitētiā. Penitentia aūt interior nō est sacramentū. sed sola pnia exterior, que sensui subiacet. Non ergo cōueniente assignātur he partes sacr̄o pnie. ℂ Ꝑ. In sacro no. legēfertur gratia: vt supra habitū est. Sed in satisfactione nō conferē aliqua gratia. Ergo satisfactio non est pars sacr̄i. ℂ Preterea. Non est idem fructus rei z pars. Sed satisfactio est fructus penitētie: sm illud lu. 3. facite fructus dignos pnie. Ergo nō est pars pnie. ℂ Ꝑ. Penitētia ordinat ꝺ petā. Sed petā potest persi solum in corde, per consensum: vt in scīa pte habitū est. Ergo z penitentia. Non ergo pnie debent partes poni confessio oris z satisfactio operis.

Sed ꝯtra. Uidet q̄ debeant poni plures ptes penitētie. Pars enim hois ponit nō solū corpus qđ est eius materia. sed etiam aīa q̄ est eius forma. Sed tria ꝺicta cū sint actus penitētis se habēt sicut mā, absolutio aūt sacerdotis se habet per modum forme. Ergo absolutio sacerdotis debet poni ꝺrta pars penitētie.

Rñdeo Dicendū, q̄ ꝺupler est ps vt dicit m. 5. meta. i. ps essentie, z pars ꝺtitatis. Partes essentie, sunt naturaliter q̄ꝺ forma z mā, logice aūt est genus et dīa. Hoc aūt modo q̄libet sacramētū ꝺistinguitur in materiam z formā, sicut in partes essentie. Unde z supra dictū est, q̄ sacramenta consistūt in rebus z verbis. Sz quia quantitas se tez ex parte materie, partes quātitatis sunt partes materie. Et hoc modo sacramento penitentie spāliter assignanē ptes (vt dictū est) quātum ad actus penitētis qui sunt materia huius sacramenti. Dictuz est aūt supra q̄ aliomodo fit recōpensatio offense in penitentia, z in vindicatiua iustitia. Nā in vindicatiua iustitia fit recompēsatio sm arbitriū iudicis, nō sm volūtatē offendē tis vel offensi. Sz in pnia fit recōpensatio offense sm volūtatem peccātis, z sm arbitriū dei, in quem peccatur: q̄ hic non querit sola rendēgratio equalitatis iustitie (sicut in iustitia vindicatiua) sed magis reconciliatio amicitie, qđ fit dum offendens recōpensat secundum volūtatem eius q̄ offendit. Sic igitur requiritur ex parte penitētis, primo q̄ dē voluntas recompensandi, qđ fit per contritionem. secundo, q̄ se subiiciat arbitrio sacerdotis loco dei: qđ fit in cōfessione. tertio, q̄ recompenset secundum arbitrium ministri dei: quod fit in satisfactione. Et ideo contritio, confessio z satisfactio, ponuntur partes penitentie.

Ad ꝓmū Ergo dōm, q̄ contritio sm essentiā q̄ꝺ est i corde, z ptinet ad interiorē pniam. Uirtualiter aūt ptinet ad exteriorē pniam: inquātum. s.

diligenter ⁊ predica doctrinā hanc/q̄ satisfactio sacr̄alis augget gr̄am ex hoc q̄ ē pars sacr̄i. Et potes hoc intelligere ex differētia que est inter satisfactionē sacr̄alē ⁊ nō sacr̄alē: nā satisfactio sacr̄alis valet nō solū ꝑm se: sed ēt ex virtute clauiū: satisfactio aūt non sacr̄alis valet solū ꝛoz se: q̄m a clauib⁹ non emanauit. quocirca plus ꝓdest vnus ieiunij dies aut vnam psalteriū ex impōne cōfessoris q̄ fine tali impōne. Et hinc sequunt duo. ꝑm q̄ penitentes errant: parua satisfactionē volētes sibi a confessore imponi. 2m q̄ confessores minus bene ꝓnident penitentibus paratis tñ: vādo eis leue pniam: ipsa em prōgatio satisfactionis sacr̄alis virtute clauiū ⁊ angere nata est gr̄am: ⁊ plus valere ad satisfaciēdū pro peccatis. ¶ In eadem rōne soluē da occurri obiectio dur̄ā. in. 4. dist. 16. q. 1. cōtra satisfactionē: q̄ id nō est ꝓ sacr̄i sine quo sacr̄m est cōpletū: vel deficiente vna ꝑte sacr̄i sacr̄m nullū ē: sed fine subsequuta satisfactiōe/ sacr̄m pnie iam fuit verū sacramentū: ℟. ¶ Ad hoc ꝛo/ q̄ps ē dupler essentialis vł integralis. Et fine ꝑte q̄dē essentiali sacramentum nullum est: sicut nec hō ē si desit aia aut corꝑs. Sed fine vna parte integrali sacr̄i verꝫ q̄dē sed imperfectuꝫ esse pōt: sicut hō fine manu est verus homo/ sed mācus. Satisfactio aūt non ponitur pars essētialis sacr̄i pnie: ſz integralis. est enim pars actuū penitentis qui sunt vt mā seu pars essentialis sacr̄i: sicut manus est pars corꝑis humani/ quod est materia et pars cētialis hominis.

4. di. 16 q. 1. ar. 1. q. 3.

¶ Super arti. 3.

Ad. 3. eiusdem. q. 1 respōdeo ad ꝑm: sciēdū q̄ peccata cordis/ oris ⁊ opis/ dupliciter distinguuntur inter se. primo specifice: 2o gradualiter. Nam si sumatur petū ꝑm suā rōnem cōsummatū/ ⁊ distinguāt in peccatū cordis vel oris vel operis: sic est distinctio nō solū specifica/ ſz generica. Nā implicat ꝓpm̄ ꝓfitēdi ⁊ satisfaciēdi. ¶ Ad ꝑm dōm. q̄ satisfactio confert gr̄am ꝑ modum ꝓpositi. ⁊ auget eā ꝑ modum ꝓfectionis. sicut etiā baptism⁹ in adultis: vt supra dictum ē.

¶ Ad tertiū dōz. q̄ satisfactio est pars pnie sacr̄i. fructus aūt pnie virtutis. ¶ Ad ꝛtiū dōm. q̄ plura req̄runt ad bonū/ q̄ꝫ procedit ex integra cā/ q̄ꝫ ad malū q̄ꝫ procedit ex singularibus defectib⁹. ꝑm Dio. 4. c. de di. no. Et ideo ꝛz petū ꝑficiat in cōsensu cordis: ad ꝑfectionē tū pnie, requirit ⁊ cōtritio cordis, ⁊ confessio oris, ⁊ satisfactio operis.

¶ Ad ꝛtiū vero ꝑz solo p ea q̄ dicta sunt.

¶ Utrum predicta tria sint partes integrales penitentie. Arti. 3.

Sic procedit. Ut q̄ predicta tria non sint partes integrales pnie. Penitentia enim vt dictum est, contra petū ordinat. Sed petū cordis, oris ⁊ operis sunt partes ſbtine peccati, ⁊ nō partes integrales: quia peccatū de quolibet horū predicatur. Ergo etiam in penitentia contritio cordis, confessio oris, ⁊ satisfactio operis, non sunt partes integrales. ¶ Preterea. Nulla pars integralis in se continet aliam sibi cōdiuisam. Sed contritio continet in se cōfessionem ⁊ satisfactionem in proposito. Ergo non sunt partes integrales. ¶ Preterea. Ex partibus integralibus. simul ⁊ equaliter constituitur totum: sicut linea ex suis partibus Sed hoc non contingit hic. Ergo predicta non sunt partes integrales penitentie.

Sed ꝛ. Illedicuntur partes integrales. ex quibus perfectio totꝫ integratur. Sed ex tribus predictis integratur perfectio ipsius penitentie. Ergo sunt partes integrales penitentie.

Rñdeo Dicendum. q̄ quidam dixerunt hec tria esse partes subiectiuas penitentie. Sed hoc non pōt esse: quia singulis partib⁹ ſbtiuis adest tota virtus totius, ⁊ simul ⁊ equaliter: sicut tota virtus animalis inquantū est aial, saluaꝫ in q̄libet spē aialis, que simul ⁊ equaliter diuidūt animal. Sed hoc non est in ꝓposito. ¶ Et ideo alij dixerūt. q̄ sunt partes potentiales. Sed nec hoc verū esse pōt: q̄ singulis ptib⁹ potentialib⁹ adest totū ꝑm totam essentiam: sicut tota essentia aie adest cuilibet eius potentie. Sz hoc nō est in ꝓposito. ¶ Aliī relinquūt q̄ ꝓdicta tria sunt ptes integrales pnie. Ad quā. ū rōnē exigit: vt totū nō assit singulis partib⁹ neq; ꝑm totā ꝛtutē eius. neq; ꝑm totam eius essentiam, sed omnibus simul.

Ad ꝑmū Ergo dōm, q̄ petū q̄ rōnem mali hz, potest in vno tantū perficī: vt dcm̄ est. Et ideo peccatū q̄ in solo corde perficitur, est vna spēs peccati. Alia vero spēs est petū q̄ ꝑficit in corde ⁊ ore. tertia vero species est peccatū q̄ perficitur in corde ⁊ opere. Et ꝑm ōi peccati partes. q. integrales, sunt q̄ est in corde, ⁊ q̄ ē in ore, ⁊ q̄ est in ope. Et ideo pnie q̄ in his tribus perficitur hec tria sunt ptes integrales. ¶ Ad scām dōm, q̄ vna pars integralis potest cōtinere totū, ſz nō ꝑm essentiā: fundamentū enim quodāmodo virtute cōtinet totū edificiū. Et hoc modo cōtritio cōtinet virtute totam pniam. ¶ Ad tertiū dōm, q̄ omnes ptes integrales hñt ordinē quendaꝫ adinuicē. Sed quedā hñt ordinē tm̄ in situ: siue ꝙsequenter se hēant, sicut ptes exercit⁹: siue se tangant, sicut partes aceruī: siue etiaꝫ colligent, sicut ptes domꝰ: siue etiā ꝓtinuentur, sicut partes linee. Quedā vero habent tm̄ super ordinē virtutis: sicut ptes ꝙalis, quarū prima virtute ē cor, ⁊ alie quodam ordine virtutis dependent abinuicem. Tertiomodo ordinant ordine tpis: sicut ptes tpis ⁊ mot⁹. ¶ Partes igitur pnie habēt adinuicē ordinē virtutis ⁊ temporis. quia sunt actus: non autem ordinem situs. quia nō hñt positionem.

¶ Utrum conuenienter diuidatur pnia in penitentiam ante baptismū, pniam mortaliū ⁊ penitentiam venialium. Art. 4.

Ad quartū Sic procedit. Ut q̄ inconuenienter diuidat penitentia in penitentiā ante baptismum. penitentiā mortaliū, ⁊ penitentiā venialiū. Pnia enim est secunda tabula post naufragiū, vt supra dcm̄ est) baptismus aūt ꝑma. Illud ergo q̄ est ante baptismum. non debet poni ſpēs pnie. ¶ ℣. Nō potest destruere maius. pōt etiam destruere minus. Sed mortale est maius petū q̄ veniale. Illa vero pnia que est de mortalibus, eadē etiā est de venialibus. Nō ergo debent poni diuerse ſpēs pnie. ¶ ℣. Sicut post baptismū peccat venialr ⁊ mortaliter, ita etiaꝫ aī baptismū. Si ergo post baptismū distinguit pnia venialiū et mortaliū, partrōne ꝛz distingui ante baptismū. Non ergo conuenienter diuiditur penitentia per has ſpēs.

Sed ꝛtra Est. q̄ Augu. in lib. de penitentia, ponit predictas tres penitentie species.

Rñdeo Dicendum q̄ hec diuisio est penitētie ꝑm q̄ est virtꝰ. Est aūt cōsiderādū. q̄ quelibet virtus oꝑatur ꝑm congruētiam tpis, sicut ⁊ ꝑm alias debitas circunstantias. Unde ⁊ virtus pnie actū suum habet in hoc tpe secundū q̄ conuenit nouo le. Pertinet aūt ad penitentiā, vt derelinquat peccata preterita cū ꝓposito immutandi vitam in melius q̄ꝫ est quasi penitentie finis. Et quia moralia recipiunt speciem ꝑ finem (vt in secūda parte habitū est) conueniens est. q̄ diuerse species penitentie accipiant ꝑm diuersas immutationes quas penitens intendit. ¶ Est aūt triplex immutatio a penitente intenta. Prima quidem per regenerationem in nouā vitā: ⁊ hec pertinet ad penitentiā que est ante baptismū. Secunda aūt immutatio est per reformationē vite preterite tamen corrupte. ⁊ hec pertinet ad pniam mortaliū post baptismū. Tertia autem immutatio est in perfectionem operationem vite: ⁊ hec pertinet ad penitentiam venialium: que remittuntur per aliquem feruentem actum charitatis, vt supra dictum est.

Ad ꝑmū Ergo dicendū. q̄ penitētia que est ante baptismum, nō est sacramentū: sed est actꝰ virtutis disponens ad sacramentū baptismi. ¶ Ad ꝑm dōm. q̄ penitentia que delet peccata mortalia, delet etiā venialia: sed nō conuertitur. Et ideo he due penitentie se habent sicut perfectū ⁊ imperfectū. ¶ Ad tertium dōm. q̄ ante baptismū non sunt peccata venialia sine mortalibus. Et quia venialia sine mortali dimitti non potest (vt supra dictum est) ideo ante baptismum non distinguntur penitentia mortalium ⁊ venialium.

¶ Explicit id quod de tertia parte summe sancti tho. aquinatis habetur: qui morte preuentus, eam perficere nequiuit.

¶ Excudebat Joannes Crispinus. Lugduni. Anno dñi Millesimo quingentesimo Quadragesimo, mense Februario.

Regestum.

✠✠ a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v r y z ✠✠

Omnes sunt quaterni, preter ✠✠ quinternum.

¶ Finis.

Universidad de Deusto Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Deusto
Biblioteca